THESAURUS LINGUAE LATINAE

This file contains a part of the *Thesaurus Linguae Latinae* (ThLL), published in print in Leipzig *et al.* 1900–. Please check on our website (www.thesaurus.badw.de) whether you have the latest version of the file (the version is indicated in the last line on this page).

The **abbreviations** used in the ThLL are explained in the *Index librorum*, which has basic information on all Latin texts from Antiquity (incl. chronology and editions). It is regularly updated and can be consulted on our website: www.thesaurus.badw.de.

Navigating in this file

This file has a **bookmark for every headword**, including those in the *Addenda et Corrigenda* (in vols. VII/2, IX/2, X/1, X/2, *Onomasticon* C & D). You can use the list of bookmarks for fast navigation and to get an overview over the entries. Please note that the list of bookmarks=headwords may not (yet) be complete.

Searching in this file

You can search through the bookmarks/headwords in many pdf-readers after activating the option 'include bookmarks' (or similar) in the search menu.

The file includes an uncorrected OCR text, which may be useful for copying short phrases. **You can search through the text, but may not find what you are looking for – even if the information is contained in the printed volume.** Due to the complexity of the typeface and the age of the print the searchable text (*behind* the page on the screen) is only partially correct and thus may differ from the digital reproduction (= what you see on the screen). **The text of the print** (and its digital reproduction) **is the only authentic version of our dictionary**.

For full-text searches you can use the ThLL-database published by *De Gruyter*™ (available in research libraries).

License and limitations of use

This work is offered to you under a *Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs CC BY-NC-ND* license (explanation here). In addition, you are not allowed to print or modify (parts of) this file or to upload it to a public website (**no file-sharing**). We kindly ask you to respect these restrictions. Instead, please refer fellow researchers to our website. Continued access to this version of the ThLL depends on your acceptance of these conditions. Please also leave this page and the watermark in the file.

Further information

We are enthusiastic about cooperation with academic researchers anywhere in the world. Please include references to the ThLL in your publications where relevant. If you have a lexicographical question about the Latin of Antiquity which cannot be answered from the published volumes of the ThLL, please contact us; contact information is on our website: www.thesaurus.badw.de.

Enjoy working with the Thesaurus Linguae Latinae!

Michael Hillen, General Editor and Project Leader
Munich, February 2019

version 1 (6 February 2019)

THESAVRVS LINGVAE LATINAE

EDITVS AVCTORITATE ET CONSILIO
ACADEMIARVM QVINQVE GERMANICARVM
BEROLINENSIS GOTTINGENSIS LIPSIENSIS
MONACENSIS VINDOBONENSIS

AVXILIANTIBVS ET ALIIS ET CVRATORIBVS FVNDATIONIS
ROCKEFELLERIANAE

VOLVMEN VI
PARS ALTERA
G

MDCCCCXXV—MDCCCCXXXIV
LIPSIAE IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Voluminis sexti partem alteram vocabula a G littera incipientia complexam redigendam susceperat Manu LEUMANN, tunc sodalis noster. Qui postquam quaternionibus septem confectis adlectionem honorificam in collegium professorum universitatis Turicensis secutus est, ego in locum abeuntis redactor successi. In singulorum lemmatum tractatibus, quorum aliquot Leumann prius absolverat, aliquot ipse composui, strenue nos adiuverunt hi operum socii: Franciscus BLATT, Edvardus BRANDT, Fridericus BRÄUNINGER, Vincentius BULHART, Georgina BURCKHARDT, Joannes DREXLER, Paulus GEISSLER, Sigifredus HAEFNER, Ida KAPP, Udalricus KNOCHE, Ernestus KOCH, Maximilianus KROHN, Gustavus MEYER, Mauritius SCHUSTER. Praeter hos gratissimum Thesauro auxilium tulerunt v.v. d.d. plagularum nostrarum recensores: Guilelmus HERAEUS, litterarum latinarum unice peritus, Manu LEUMANN, qui etiam post discessum suum non destitit fideli et assidua cura facere quo emendatior Thesaurus legeretur, W. M. LINDSAY, professor Andreopolitanus Britannorum, dum glossarum corrigendarum partibus susceptis opus nostrum ex suis opibus ditat, Max. NIEDERMANN, rector cummaxime universitatis Neocomensis Helvetiorum, cum in aliis tum in quaestionibus inferioris latinitatis praecipuus nobis adiutor. Quibus quantum debeamus, hoc potissimum loco profitendum duxi.

Monachio a. d. XVI. kal. Iul. MDCCCCXXXIV. O. HEY.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

AD CONFICIENDAM VOLVMINIS SEXTI PARTEM ALTERAM LIBERALISSIME AVXILIA PRAESTITERVNT:

NOSTRATES

ACADEMIAE LITTERARVM BEROLINENSIS GOTTINGENSIS HEIDELBERGENSIS LIPSIENSIS MONACENSIS VINDOBONENSIS

MINISTERIA STVDIORVM LIBERALIVM AVSTRIACVM BAVARICVM BORVSSICVM

MINISTERIA EARVNDEM RERVM CVRAM GERENTIA IN R. P. BADENSI VIRTEMBERGENSI

MINISTERIVM CVRANS RES INTERNAS GERMANIAE

ORDO AMPLISSIMVS CVRATORVM LITTERARVM STVDIORVMQVE LIBERALIVM HAMBVRGENSIS

SOCIETAS NOSTRATIVM STVDIA LITTERARVM FOVENS ANGVSTIIS PRESSA

SOCIETAS OPES IN STVDIA LITTERARVM COLLATAS ADMINISTRANS HAMBVRGENSIS

SOCIETAS LITTERARVM REGIOMONTANA

SOCIETAS GOERRESIANA FOVENS STVDIA LITTERARVM IN GERMANIA FIDEI CATHOLICAE

AMERICANI

† JOHN M. WVLFING PRAEMATVRE DEFVNCTVS DIE XXVIII. MENS. IAN. A. D. MCMXXIX HVGO A. KOEHLER CIVES VRBIS CVI NOMEN EST ST. LOVIS THESAVRI LINGVAE LATINAE FAVTORES ET ADIVTORES EGREGII PER ANNOS MCMXXIII—MCMXXVII

MRS. J. M. WVLFING CIVIS VRBIS QVAE APPELLATVR ST. LOVIS CVM COGNATIS AFFINIBVSQVE IN EADEM VRBE HABITANTIBVS MR. A. J. WALTER MRS. H. RIESENBERG MISS ANNIE GUYE MRS. E. TAVENNER PROF. E. TAVENNER

DR. H. C. IACOB GOVLD SHVRMAN ANNIS MCMXXIV—MCMXXX LEGATVS AB AMERICAE SEPTENTRIONALIS CIVITATIBVS FOEDERATIS IN GERMANIAM MISSVS ACADEMIAE LITTERARVM BORVSICAE HONORIS CAVSA ASCRIPTVS

MR. FAIRFAX HARRISON PRESIDENT OF THE SOUTHERN RAILWAY CIVIS VRBIS QVAE NOMEN DVCIT A GEORGIO WASHINGTON

THE HONORABLE CHARLES NAGEL CIVIS VRBIS QVAE APPELLATVR ST. LOVIS

CVRATORES FVNDATIONIS FACTAE IN MEMORIAM CAROLI SCHVRZ A. MCMXXXI

CVRATORES FVNDATIONIS ROCKEFELLERIANAE INDE AB ANNO MCMXXXIII

DANI

CVRATORES FVNDATIONVM QVAE VOCANTVR CARLSBERG FOND ET RASK-ØRSTED FOND STIPENDIVM DEDERVNT OPERIS NOSTRI SOCIO DANICO

HELVETII

EX AERARIO PVBLICO EROGAVERVNT BINA STIPENDIA DANDA OPERIS NOSTRI SOCIIS HELVETICIS

QVORVM OMNIVM NOMINA GRATO ANIMO PROSEQVVNTVR QVI ACADEMIARVM IVSSV OPERI PRAESVNT

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

THESAVRVS LINGVAE LATINAE

VOLVMEN VI 2

G

g *littera septima.* *cf.* gamma. *v. in universum etiam quae ad litteram* c *vol. III p. 1, 1 sqq. collata sunt.* *de inventione litterae*: PLVT. aet. Rom. 54 p. 277^{D} τὸ κάππα πρὸς τὸ γάμμα συγγένειαν ἔχει παρ' αὐτοῖς (*sc.* τοῖς Ῥωμαίοις)· ὀψὲ γὰρ ἐχρήσαντο τῷ γάμμα Καρβιλίου Σπορίου (*floruit saec. III a. Chr. med.; v. Götz, PW. III 1629, 31*) προσεξευρόντος. SCAVR. gramm. VII 15, 16 (*v. vol. III p. 1, 6*) quosdam figura deceptos qua ... apud antiquos Graecorum g littera notabatur, ut ... *testantur* XII tabulae, ubi est 'ni pacunt' ... quod male quidam per c enuntiant, ... hanc quidem k dixisse, ceterum pro ea nota adiecta a Spurio Carvilio novam formam g litterae positam. MAR. VICTORIN. gramm. VI 13, 2 k post receptam g supervacuum esse coepit. DIOM. gramm. IV 423, 20 g nova est littera in cuius locum c solebat apponi *eqs.* AVSON. 348, 22 gammae vice functa prius c ... alium pro se titulum replicata dedit g. FEST. p. 202 per c litterae formam *antiqui* nihilominus g usurpabant (*cf.* gamma). *sim.* PAVL. FEST. p. 243 *al.* *nunc* G *littera usitatae formae non invenitur ante* ELOG. Scip. Corp. I^2 7; *praeterea formae singulares* CORP. I^2 60. 457. c *pro* g *in titulis antiquis v. vol. III p. 1; 13, in posterioribus ex. gr.* CORP. VIII 15283 Aucendus. 15298 *sq. et* 16289 Carcilia; *cf. praeter alia H. Dessau, Inscr. lat. sel. vol. III p. 810.* g *pro* c: CORP. I^2 364 gonlegium, Volgani, gondecorant. VIII 11196 Nargisus. *al.* q *pro* g: CORP. III 9009 Qaude⟨n⟩tio. *de pronuntiatione*: VARRO ling. 6, 95 c cum g magnam habet communitatem (*cf.* συγγένειαν, cognationem *l. 3. 36*). TER. MAVR. 197 g porro retrorsum coit et sonum prioris (*i. soni* c, *cf. vol. III p. 1, 17*) obtusius ipsi prope sufficit palato (*cf.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 33, 20 [*v. vol. III p. 1, 20; sequitur*:] g vim prioris pari linguae habitu palato suggerens lenius reddit). 895 asperum quia vox sonorem leviore interpolat vel priores g Latini nondum ab apice (*cf. p. 1666, 9*) finxerant *eqs.* DIOM. gramm. I 424, 20 consonans muta (GRAMM. suppl. 303, 11). MAR. VICTORIN. gramm. VI 7, 24 g consonans muta rigida. PRISC. gramm. II 20, 9 inter c sine aspiratione et cum aspiratione est g ...; sunt igitur ... b d g mediae quae nec penitus carent aspiratione, nec eam plenam possident. MART. CAP. 3, 261 (= GRAMM. suppl. 307, 26) g spiritum cum palato. SCAVR. gramm. VII 14, 9 c cognationem habet cum g ..., ideo alii dicunt gaunacem, alii caunacem. *vituperatur pronuntiatio* c *pro* g: QVINT. inst. 1, 5, 15 'preculam' pro 'pergula'. APPEND. Probi 79 digitus non dicitus. *in originationibus* c *pro* g: VARRO ling. 5, 64 quod gerit fruges, Ceres; antiquis enim quod nunc g ⟨c⟩. 5, 101. PLVT. aet. Rom. 54. g *pro* c: VARRO ling. 5, 116 gladium c in g commutato a clade. FEST. p. 229 prodigia, quod prodicunt ...; nam quae nunc c appellatur, ab antiquis g vocabatur. QVINT. inst. 1, 7, 12 a Latinis veteribus d ... adiectam ultimam ...; interim g quoque, ut in pulvinari Solis qui colitur iuxta aedem Quirini VESPERVG quod vesperuginem (vesperum *Vollmer*) accipimus. -gu-: PRISC. gramm. II 12, 13 q (*i. qu*) si ... alia littera est existimanda quam c, debet g quoque, cum similiter praeponitur u amittenti vim litterae (*i. ergo gu*), alia putari, et alia cum id non facit; dicimus enim 'anguis' sicuti 'quis' (*eodem tendit* TER. MAVR. 210 CARM. de alphab. 21 post me [*i. g litteram*] quinta sonat parvum vocalis [*i. 'u'*] in ore). *scribitur pro agma i. nasali gutturali*: PRISC. gramm. II 30, 12 sequente q vel c pro ea (*n*) g scribunt Graeci et quidam tamen vetustissimi auctores Romanorum euphoniae causa bene hoc facientes, ut 'Agchises agceps aggulus aggens': quod ostendit Varro (ling. frg. 46 p. 201 Götz-Schöll) „ut Ion scribit, ... littera ... agma, cuius forma nulla est et vox communis est Graecis et Latinis, ut his verbis: 'aggulus aggens agguilla iggerunt'; in eiusmodi Graeci et Accius noster bina g scribunt, alii n et g, quod in hoc veritatem videre facile non est. similiter 'agceps agcora'". *aliter* MAR. VICTORIN. gramm. VI 16, 17 NIGID. Gell. 19, 14, 7. g *in syllabis ante et post consonantes*: TER. MAVR. 890 *sqq.* CHAR. gramm. I 10, 7 DIOM. gramm. I 383, 17. 424, 20 PRISC. gramm. II 48, 11 DOSITH. gramm. VII 385, 3. *de forma*: PROB. nom. gramm. IV 214, 38 apud antiquos c littera pro g ponebatur. *deinde*: postea in discretionem g litterae apex (*cf. p. 1665, 30*) qui sonum figuramque notaret, inventus est, quo addito *eqs.* *in figuris geometricis*: VITR. 9, 7, 4. 5. *pro nota et numero*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 21, 12 g ... apud Graecos obtinet notam numeri sex (23, 27. *pertinere videtur ad graecum episemon* ς, *cf.* HIER. tract. in psalm. 77 p. 60, 13 *infra s. v.* gamma). GRAMM. suppl. 303, 12 quae *g* duabus virgulis scripta; ... adiectā vocali '*a*' utraque parte numerum complet, ut ga id est c et praeposita, ut ag id est sescenta. GROM. p. 318, 5 casa per g nomen habens (p. 333, 3). p. 358, 21 limes ... litterae *g*. p. 363, 13 g si in termino inveneris *eqs.* *compendia usitatiora: in titulis*: g(arum) g(emina) g(ener) g(enius) g(ens). *in epistulis*: g(audeo).

gabalium, -ī *n.* [*voc. peregrinum. W.*] *aromatum genus*: PLIN. nat. 1, 12, 45. 12, 99 serichatum et -um, quae intra se consumunt Arabes, nostro orbi tantum nominibus cognita, sed cum cinnamo casiaque nascentia.

gabalus, -ī *m.* [*voc. gallicum, cf. cum hibern.* gabul *„gegabelter Ast, Weiche", cambr.* gafl *„Gabel". W.*]. gabulum GLOSS. gāb- *v. l. 34.* *i. q. patibulum, crux* (GLOSS. gabulum: (est) patibulum. βάσανος): VARRO Men. 24 nos barbari quod innocentes in -um (*fort.* ◡◡–; *versum esse non constat*) suffigimus homines (NON. p. 117 *ad l.* -um crucem dici veteres volunt. *inde* GLOSS. crux). *artificiose etiam ex nomine Heliogabali efficitur, fort. notione 'homo cruce dignus'*: LAMPR. Alex. 1, 2 consobrinus ipsius -i (*an* Gabali? *cf.* SERV. Aen. 7, 180 *et v.* Heliogabalus). CAPITOL. Opil. 11, 6 (*epigramma Macrini imp.*) si talem Graium tetulissent fata poetam, qualis Lātinus gābalus iste fuit (*nititur poeta in versu priore* CARM. Pomp. gramm. V 309, 31 *poeta* 'Eliogabalus' si sic poneret, non poterat stare versus ...; interposuit 'nam': Elio- nam -gabalus).

gabarna *v.* gaberna.

gabata, -ae *f.* [*cf. cum neogr.* γαβάθα *et Hesychii* ζάβατος (*O. Hoffmann, Gr. Dial. I 114*). *W.*]. gáv- *l. 54.* -tha *l. 45. 46. 48. 50. 56.* gav- *passim.* καβαθα *p. 1667, 3.* *de origine*: ISID. orig. 20, 4, 11 (*inter vasa escaria*) gavata (gravata gabata cavata *var. lect.*) quasi cavata, g pro c littera posita; hinc et conca; sed illa cavata, ista concava: sic et Graeci haec nuncupant. [*francog.* jatte. *M.-L.*] *lanx, qua cibi apponuntur, ignotae formae, plerumque ex materia pretiosa confecta*: MART. 7, 48, 3 transcurrunt găbătae (-th- C^4) volantque lances. 11, 31, 18 sic implet găbătas (-th- *L*) paropsidesque et leves scutulas cavasque lances. CORP. V suppl. ital. 410 (*Concordiae*) Spei Aug(ustae) -tham arg(enti) p(ondo) II *libras* (et sextulam). CYPR. GALL. num. 145 in găbătis caelato ardentibus auro. LIB. pontif. p. 131, 3 -am (-tha *var. lect.*) [h]electrinam, pens(at) lib(ras) II. PS. THEOD. PRISC. app. p. 325, 9 in -a Arretina. ENNOD. carm. 2, 22 tit. de compostile (*i. depositorio*) habente septem gavatas (-es *cod. B*). VEN. FORT. carm. 7, 24 tit. versus in gavatis (gravatis G^1) *pulchro metallo confectis.* 11, 10, 3 carnea dona tumens argentea gávata (ca- *AM*) perfert. [GLOSS. parapsis: -a (*var. lect.* gavata) vel catinus; psi (*i.* parabsis. *corr.* -psis, *vix* pyxis): -a (*var. lect.* gavatha) vel patena; parapsides (*var. lect.* -bsi-): gavutan (*var. lect.* -but-); *vox*

[Leumann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

anglosaxonica? Lindsay.] *fere i. q. catinum*: ANTHIM. 34 *ter* gavata (gravata gaveta gibida *var. lect.*). *i. q. vas semodiale ligneum*: EDICT. imp. Diocl. III/IV 15, 51 κάβαϑα ἤτοι κάμηλα σημοδιαία γεγενημένη τετορνευμένη (*sic M; γάβαϑαν ἤτοι κόνειλαν σημοδίαν γενομένην τορονευτὴν G*). *cf.* gavessa.

gabbarae *vel* gabbarēs *plur. et* ? **1. gabbarus** [*voc. peregrinum. W.*]. GLOSS. -ros insulsos (*vel* inclusos) barbaros, unde -res mortuorum condita (-ī-?) corpora. *etiam seiunctim*: -rus insulsus barbarus *et* -res (gabbar(a)e, galibar(a)e) mortuorum condita corpora. [AVG. serm. 361, 12, 12 Aegyptii ... morem ... habent siccare corpora et quasi aenea reddere: -as ea vocant; *adnotatur in edd. Maur. a. 1683 et Mignii*: 'verba -as ea vocant *absunt a manuscriptis*'. *sed sine adn. exhibet ed. Lovan. a. 1576. in codd. vetustioribus adhuc collatis verba non leguntur.*]

? **2. gabbarus** *v.* cammarus *vol. III p. 207, 55, ubi corrig.* καρίς *pro* καφίς.

(? **gaberina**) **gaberna**, -ae *f. voc. peregrinum.* GLOSS. -as (gabarnas *alter cod.*) arcas. gaberina arca. *v.* zaberna *et Niedermann, Essais d'étymol. et de crit. verb. lat., 1918 p. 80*: '*i. q. pera*'.

1. gabia GLOSS. γαλεάγρα *v.* cavea *vol. III p. 628, 33. adde* MART. 14, 77 tit. **gabia** B^A (gabea C^A).

2. gabia *v.* gavia.

gabīnātus (-a, -um). NEPOTIAN. 1, 13 sollemni die -us sacra praeferens. *novatum ex* VAL. MAX. 1, 1, 11 Gabino ritu cinctus ... sacra gerens; *v. Bücheler, Rhein. Mus. 61, 143.*

? **gabula** *v.* galbulus. ? **gabulum** *v.* gabalus.

? **gadiāna** *nom. herbae.* GLOSS. III 564, 65 -a i. bryonia. *addere liceat*: PS. APVL. herb. 66 bryoniam ... Aegypti ... dardiadana (gardiadana *editio Torini*).

gaeanis *s.* geanis, -idis *f. orig. gr. nom. lapidis*: PLIN. nat. 1, 37, 66 paeanitis sive geanis. 37, 180 paeanitides quas quidam **gea**nidas vocant.

[**gaerasteros** THEOD. PRISC. eup. faen. 1, 12 *v.* ges aster.]

gaesātī, -ōrum (*sing.* gaesātus), gaesātēs (*l. 65*), *gr.* γαισάται, -οι, γαιζῆται, *m.* [*voc. gallicum, cf. cum* gaesum. *W.*]. *etymologias antiquas v. l. 39. 43 sqq. v. Ihm, PW. VII 462; Holder, Altcelt. Sprachsch. I 1513 sqq.* **1** *viri Gallici gaesis armati*: **a** *milites Gallici sive gens Gallorum aetate Hannibalis*: ETYM. M. p. 223, 16 Gaisf. Γαιζῆται οἱ Γαλάται παρὰ τὸ τὴν γῆν ζητεῖν ... Εὐφορίων (*saec. III a. Chr.*) ἐν Πολυχάρει· ... Γαιζῆται περὶ δείρεα χρυσοφοροῦντες (STEPH. BYZ. *s. v.* Γάζα). POLYB. 2, 22, 1 (*a. 232*) τοὺς κατὰ τὰς Ἄλπεις καὶ περὶ τὸν Ῥοδανὸν ποταμὸν κατοικοῦντας Γαλάτας, προσαγορευομένους δὲ διὰ τὸ μισϑοῦ στρατεύειν -ους· ἡ γὰρ λέξις τοῦτο σημαίνει κυρίως. 2, 23, 1 (*a. 225*) οἱ δὲ -αι Γαλάται ... ἧκον ... εἰς τὸν Πάδον ποταμόν. 2, 28, 3. 8. 30, 5. 34, 2 (*a. 223*) μισϑοῦσϑαι τῶν περὶ τὸν Ῥοδανὸν -ῶν Γαλατῶν εἰς τρισμυρίους. PLVT. Marc. 3 Γαλατῶν τοὺς μισϑῷ στρατευομένους, οἳ -αι (Γεραται *codd.*) καλοῦνται. 6. 7. STRABO 5, 1, 6 p. 212 Σένονες μετὰ -ῶν *ad Padum incolentes*· τούτους ... ἐξέφϑειραν ὕστερον τελέως Ῥωμαῖοι. 5, 1, 10 p. 216 *bis*. OROS. hist. 4, 13, 5 ex ulteriore Gallia ingens adventare exercitus, ... maxime -orum, quod nomen non gentis sed mercennariorum Gallorum est (*inde* GLOSS.). 4, 13, 15. SVIDAS Γεσάται. ἐϑνικόν. **b** *corpus quoddam militare auxiliorum, aetate Augusti in Raetia* (*cf. Mommsen, Hermes 22, 547 sqq. = Ges. Schr. VI 147*): CORP. XIII 1041 (*Mediolanii Santonum, aet. Aug., ut vid.*) evocat⟨o⟩ gesatorum DC Raetorum castello Ircavio (*in Raetia, ut vid., sito*). HYG. mun. castr. 29 nationes: Cantabri, getati (gaesati *aut* Gaetuli *Mommsen. item* 30). CORP. V 536 (*Tergeste*) ⟨pr⟩aef(ectus) -a⟨torum ...⟩um Helvet⟨iorum⟩ (*cf. adn.*). 7717 (*in reg. IX*) coh(ortis) III Britannorum (centuria) Gesati ... exercitus Raetici. XIII 3593 (*in Belgica*) cent⟨uria Va⟩lentin⟨i ...⟩ gesatoru⟨m⟩. VII 1002 ⟨coh. I Van⟩gionum, item Raeti gae⟨s⟩ati et expl⟨oratores⟩. INSCR. Dessau 2623 (= Ephem. epigr. VII 1092 *ad* Corp. VII) ve⟨x⟩illatio Retorum -a(torum). EPIST. procur. de aq. Sald. (Corp. VIII 2728, *Lambaesi, saec. II med.*) 50 certamen operis inter classicos milites et -es (*sic*) dedi ('*homines mercede conductos*', *non* '*milites*' *Wilmanns in adn.*). **2** *gaesatus i. hastatus*: CARM. epigr. 358 Balbus pedico vicit et -us ('*gaesum sic adhibitum puta ut hastam in Priapeis*'). *cf.* Gaesātus; Γαιζατοδίαστος; Γαιζατόριξ *in Onom.*

gaesum, -ī *n.*, *plerumque plur.* -a, *gr.* γαῖσον, γαισόν, γαῖσος, γεσός [*voc. gallicum. cf. cum* gaesātī *et cum hibern.* gae „*Speer*", *theod.* gēr „*Speer*", *gr.* χαῖος „*Hirtenstab*", *fort. ind.* hešah „*Geschoß*". *W.*]. *de singulari*: CHAR gramm. I 33, 29 neutra semper pluralia ... -a εἶδος ἀκοντίου [caesa] (*inde* GLOSS. ἀκοντίου εἶδος: -a. EXC. Bob. gramm. I 550, 4 haec -a ἀκόντια). *sing. passim.* PAVL. FEST. p. 99 gesum grave iaculum. GLOSS. gaesa: hastae Gallorum (*ceteras quae inde, ut Lindsay monet, fluxerunt, v. Thes. Gloss.*). ANECDOTA GR. ed. Bekker 1 p. 88 -ον· τὸ ὅπλον δοκοῦν εἶναι Ἰταλικόν. ARCAD. p. 75, 18 βαρύνεται ... τὸ '-ος' προσηγορικόν, εἶδος δόρατος ὄν. HESYCH. -ος· ἐμβόλιον ὁλοσίδηρον· οἱ δὲ μισϑὸν (*cf. l. 43. 47. 66*) ἢ ὅπλον ἀμυντήριον. SVID. -α καὶ γαισός· κοντός, εἶδος ἀμυντηρίου, οἷον δόρατος. *id. s. v.* Γεσοί· οἱ Ῥωμαῖοι πήξαντες τοὺς γεσοὺς *eqs.*; ἔστι δὲ ὅπλον. ὅτι ὁ γεσὸς μακροκέντης ἢ κοντός. *in codd. plerumque* cesa, caesa.

i. q. pilum (*v. S. Reinach ap. Daremberg-Saglio II 1428; Holder, Altcelt. Sprachsch. s.* gaison; *Fiebiger, PW. VII 463*): **1** -*a proprie hastae binae breves Gallorum* (*cf.* SERV. Aen. 7, 664 pilum proprie est hasta Romanorum, ut -a Gallorum, sarisae Macedonum. *v. etiam l. 35. p. 1667, 76*): VARRO frg. Non. p. 555, 13 qui (*Galli?*) gladiis cincti sine scuto cum binis -is essent (*antea*: NON. -a telum Galliarum tenerum [?]. Vergilius [*v. l. 10*] *eqs. ex* NON. *pendet* GLOSS. -a: lanceae gallice). CAES. Gall. 3, 4, 1 hostes (*Veragri et Seduni*) lapides -aque (caesaque α) in vallum coicere. VERG. Aen. 8, 662 Galli (*statuae*) ... duo quisque Alpina (SIL. 1, 629) coruscant -a (caesa *PR*, gessa *M*) manu (SERV. *ad l.* -a hastas viriles, nam etiam viros fortes Galli gaesos [gaesatos *Vossius*] vocant). PROP. 4, 10, 42 (*a. 222*) Virdomarus mobilis ... fundere -a. CLAVD. 20, 250 Gallorum (*i. Galatarum*) exercitus ... -a ... deposuit. 22, 242 Gallia (*personata*) ... bina -a tenens. **2** *generaliter i. q. iaculum* (*cf. p. 1667, 76 sqq.*): POLYB. 6, 39, 3 (*de hasta pura s. donatica, cf. Helbig, Abh. d. Gött. Ges. X 3, 1908, p. 5*) ὁ στρατηγὸς ... τῷ ... τρώσαντι πολέμιον -ον δωρεῖται. 18, 18, 4 Ῥωμαῖοι ... τοὺς -ους φέροντες. LXX *v. infra l. 33. 37.* DIODOR. 13, 57, 3 (*a. 409*) τινὲς δὲ (*sc.* τῶν Καρχηδονίων) κεφαλὰς ἐπὶ τῶν γαισῶν καὶ τῶν σαυνίων ἀναπείροντες ἔφερον. LIV. 8, 8, 5 (*a. 340*) leves autem, qui hastam -aque gererent, vocabantur. 9, 36, 6 (*a. 310*) pastorali habitu ... falcibus -isque binis armati (*sc. Etruscis se immiscent*). 26, 6, 5 (*a. 211 ad Capuam*) Ap. Claudio pectus -o (caeso *P*) ictum est. 28, 45, 16 (*a. 205*) Arretini ... pila -a hastas longas (*sc. pollicentur*). SEN. Phaedr. 111 rigida molli -a iaculari manu (*in venatione*). SIL. 2, 444 (*de telis pastoris Punici*). 4, 195 Quirinius *Romanus* ... dispergit -a (cesa *var. lect.*) lacerto. STAT. Ach. 2, 132 quo *rotatu* Macetae sua -a citent. Theb. 4, 64 -a (caesa *vel* gesa *codd.*). 7, 339. GELL. 10, 25, 2 telorum ... vocabula, quae in historiis veteribus scripta sunt: ... -a, lancea *eqs.* ATHEN. 6, 106 p. 273ᶠ παρὰ δὲ Ἰβήρων γαίσων (χρῆσιν ἔμαϑον Ῥωμαῖοι). ITALA Ios. 8, 18 (Aug. loc. hept. 6, 10 p. 616, 8) in -o quod est in manu tua (*gr.* ἐν τῷ -ῷ; VVLG. clipeum; *hebr.* כִּידוֹן). AVG. *ad l.*: quid ... dicat -on [*i.* γαισόν], non facile intellegitur; ... *Septuaginta* miror si etiam in graeca lingua hastam vel lanceam Gallicanam intelligi voluerunt; ea quippe dicuntur -a, quorum et Vergilius meminit). LXX Iudith 9, 7 Ἀσσύριοι ... ἐν ἀσπίδι καὶ ἐν -ῷ (καὶ ἐν γ. *om. cod. Alex.*) καὶ τόξῳ. POLLVX 7, 33, 156 δορυξοῦς δόρυ ὁλοσίδηρον· καλεῖται δὲ -ὸς καί ἐστι Λιβυκόν. *huc sine dubio etiam* EVSTATH. in Il 2, 774 γαῖος ἢ γαῖον δόρυ ὁλοσίδηρον παρὰ Παυσανίᾳ ἢ ἐμβόλειον ὁλοσίδηρον. *deriv.* gaesati.

? **gaesus** '*vir fortis*' *v. l. 12.* *de* -ος '*merces*' *v. p. 1667, 80.*

gaeum (-ī) *n.* [*orig. inc. W.*]. *nom. herbae, videtur esse* „*geum urbanum L, Nelkenwurz*". PLIN. nat. 1, 26, 21 geum. 26, 37 -um (geum *var. lect.*) radiculas tenues habet nigras, bene olentes. medetur ... pectoris doloribus *eqs.*

gagānus (-ī) *m.* [*orig. peregr. ut gr.* χαγᾶνος. *W.*]. *appellatio regum Hunnorum*: GREG. TVR. Franc. 4, 29 rex Chunnorum multa munera regi Sigiberths dedit. vocabatur enim -us. omnes enim reges gentis illius hoc appellantur nomine. *pro nom. propr.* Gaganus *accipit Bonnet, Latin de Grég. de Tours p. 227; cf.* Cagan *et Ducange s.* caganus. Leumann.

gagātēs, -is *m.* *a gr.* γαγάτης [„*nomen habet loci et amnis Gagis Lyciae*" *auctore Plinio. W.*]. *nom.* -is *v. infra l. 57. 71; gen. gr.* -u *l. 83; acc.* -en *p. 1669, 4. 6; abl.* -e *l. 84; indecl. nom., gen. vel dat., abl.* -en *l. 70. 73. 74. formae depravatae*: gagites *p. 1669, 5;* gagactis DAMIG. lapid. auct. 71. *nescio an huc pertineant*: GLOSS. III 539, 30 gagathenos (*i.* -tinos; *forma graeca*) id est lapis gagathenos (*i.* -tinus). *inde corrigas* III 564, 11 gatgatanos lapis gratinus. ISID. orig. 16, 4, 3 *infra l. 76* (*et* PLIN. nat. 36, 141 *cod. h*) *falso pro* Gages, *q. v.* *legitur inde a* SCRIB. LARGO. [*francog.* jais. *M.-L.*]

lapis (*fort.* '*Pechkohle, Jet*'; *cf. H. O. Lenz, Mineralogie der alten Griechen und Römer n. 285; I. Berendes, Des Pedanios Dioskurides Arzneimittellehre, 1902, p. 547*): **I** *describitur*: PLIN. nat. 36, 141 (*cf. Diosc. 5, 128*) -es lapis nomen habet loci et amnis Gagis Lyciae. aiunt et in Leucolla expelli mari ... niger est, planus, pumicosus, levis *eqs.* SOL. 20, 11 -es hic (*sc. in Britannia*) plurimus optimusque est lapis. si decorem requiras, nigrogemmeus *eqs.* PRISC. periheg. 581. DAMIG. lapid. 20 lapis -en. -en ... lapis ... est ... sublineo colore magisque longius. lapid. auct. 70 lapis -is. -es lapis colligitur in Sicilia (*legendum* Cilicia *vel potius* Lycia, *cf. l. 66*) *eqs.* DIOSC. 5, 154 (*cf. gr. 5, 128*) de lapide -en (*item* 5 praef. 29). lapis -en *eqs.* 5, 155 virtus est ei (*lapidi Thracio*) similis -en. ISID. orig. 16, 4, 3 -es lapis primum inventus est in Sicilia (*i. Lycia, v. l. 66*), Gag[at]is fluminis fluore reiectus; unde et nominatus, licet in Brittania sit plurimus *eqs.* **2** *de usu*: **a** *in medicina*: **α** *de virtutibus*: PLIN. nat. 36, 142 fugat serpentes ita (*sc. accensus*) recreatque vulvae strangulationes. deprendit sonticum morbum (*de eodem* APVL. apol. 45 THEOD. PRISC. phys. 5) et virginitatem. suffitus ... dentibus medetur *eqs.* DAMIG. lapid. 20 *fuse.* DIOSC. 5, 154 (*cf. gr. 5, 128*) ISID. orig. 16, 4, 3. **β** *praecepta*: SCRIB. LARG. 225 -is lapidis triti. MARCELL. med. 7, 18 lithu -u. 8, 22 lapidis -is. 31, 4. THEOD. PRISC. gyn. 15 lapide -e subiuncto. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 67. **b** *in*

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mulomedicina: VEG. mulom. 1, 20, 1 lapidis -is masculi, lapidis -is feminae (*sim.* 3, 12, 3; *cf. vol. I p. 1160, 13 sqq.*). **3** *confunditur cum aëtita lapide*: PLIN. nat. 10, 12 (*fusius v. vol. I p. 1160, 9 sqq.*) *aquilis* inaedificatur nido lapis aëtites, quem aliqui dixere -en (R^2d; gagiten *rell.*). SERV. Aen. 1, 394 *aquila* nimii est caloris, adeo ut etiam ova, quibus supersidet, possit coquere, nisi admoveat -en lapidem frigidissimum (*sim.* COMMENT. Lucan. 6, 676 MYTHOGR. 2, 3). **gagatinus** *v.* gagates *p. 1668, 58.* *Brandt.*

?**gagatromeo** *nom. lapidis orig. inc.* DAMIG. lapid. 41 lapis -o (gagatromanes *Pitra*). similis est colori capri ...; et ad inimicos ... fortis est *eqs.*

gagellī GLOSS. *v.* cageli *vol. III p. 116, 39.*

?**gagītēs** *v. Onom. s.* Gages. **gaia** *„Elster“ v.* gaius.

gāĭolus, -ī *m. per demin. a* Gāĭus (*cf.* Gaiolus) *aut* gaius. STAT. silv. 1, 6, 17 *inter dona missilia imperatoris* molles -i lucuntulique ... cadebant. *videtur significare opus quoddam pistorium in formam hominis (Gai) vel avis (gai) redactum. cf. Vollmer ad l.*

?**gaioseia.** MARCELL. med. 21, 3 *in incantatione*: quomodo hoc nunquam factum est, sic nunquam sciat illa -a (Gaia Seia *J. Grimm egregie; v. Niedermann ad l.*) corci dolorem.

gaïtanum, -ī (gaitanus, -a, -um?). MARCELL. med. 8, 27 de tribus cerasiis lapillos (*„Kirschenkerne“*) pertundes et -o lino inserto pro phylacterio uteris. *voc. orig. gall. esse docet Helmreich, Philol. 69, 569 sq. collato loco* GALEN. method. med. 14, 22 vol. X p. 942 K γιγνέσθωσαν δ' οἱ τοιοῦτοι τῶν βρόχων ἐξ ὕλης δυσσήπτου. τοιαύτη δ' ἐστὶν ἐν Ῥώμῃ μὲν ἡ τῶν Γαιτανῶν ὀνομαζομένων ἐκ μὲν τῆς τῶν Κελτῶν χώρας κομιζομένων, πιπρασκομένων δὲ μάλιστα κατὰ τὴν ἱερὰν ὁδόν *(i. in 'Sacra Via' urbis Romae). significat ergo materiam quandam, ex qua fila conficiuntur, et fort. ap.* MARCELL. *pro adi. i. q. 'ex gaitano confectum'. cf. etiam Berneker, Slav. etym. Wb. I 291 s. v.* gajtán.

gaius (*fort.* gāĭus *trisyllabum sec. originem*) *m. nom. avis, in linguis romanicis „Häher“.* [*iocose usurpatum praenomen* Gāĭus *esse suspicatur Niedermann, Indogerm. Forsch. 26, 55 sq. et Neue Jahrb. 29 (1912), 340; at cf. et* gavia *et ross.* gaj *„Dohlengekrächze, Geschrei“ aliaque a Berneker, Slav. etym. Wb. I 291 congesta. † W.* *cum iocosa ut Niedermann putat usurpatio praenominis est, tum onomatopoetica: sine dubio huic avi propter clamorem eius 'gai gai' a Latinis praenomen* Gaius *inditum est. vocabula slavica non cognata, sed onomatopoetice ficta putes. Leumann.*] POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 17 -us (gaius *aut* gavis *cod.*). **gaia,** -ae (gāĭa) *f., in linguis romanicis „Elster“.* ORIBAS. syn. 5, 3 avis quam Graeci cyssa (*i.* κίσσα) vocant, Latini -am dicunt; ut enim illa pinnarum varietate distincta atque voce mitisona (*potius* multisona) esse perhibetur, non aliter *eqs.* *Leumann.*

gala, γάλα *circulus lacteus.* ARAT. lat. p. 276, 15 M. -am invocant (*Arat. 476* Γάλα μιν καλέουσιν).

[**galacticus** *v.* galaticus.]

galactītēs (-is), -is *m.* (*f. v. l. 57. 70*). *a gr.* γαλακτίτης (-ῖτις). *genera confunduntur l. 70. acc.* -en *v. l. 67. formas vulgares indecl. in* -en *v. l. 64 sqq. in codd. hic illic legitur* galatites (*v. l. 55. 56. 62*); galatices *vel* -is *sim.* (*v. l. 56. 60. 62; cf. l. 64 65*). **1** *lapis ignotus* (*cf. H. O. Lenz, Mineralogie der alten Griechen u. Römer, 1861, n. 288; I. Berendes, Des Pedanios Diosc. Arzneimittellehre, 1902, p. 548*): PLIN. nat. 1, 37, 59 galaxias, -is (-es, galatites *codd. det.*). 37, 162 -is (galaticis, galatites *codd. det.*) ex uno colore lactis est. eandem leucogaeam et leucographitim appellant et synechitim, in attritu lactis suco ac sapore notabilem, ... nutricibus lactis fecundam. infantium ... collo adalligata *eqs.* mittunt eam Nilus et Achelous amnes. SOL. 7, 3 -es (talatices *var. lect.*), qui scrupulus ipse ater si teratur, reddit sucum album ... feminis ... illigatus *eqs.* VEG. mulom. 1, 20, 1 lapidis -is (galatitis *cod. P*; galaticis *codd. AF; om. rell.*). 3, 12, 3 *in eodem suffimentorum praecepto* lapidis -is (galactis *un. cod.*). *fuse* DAMIG. lapid. 34 lapis galaticen. galaticen lapis. DAMIG. lapid. auct. 74 -is lapis est quasi cineratus, acutus et dulcis. DIOSC. 5, 158 (*cf. gr. 5, 132*) de lapide galactiten. lapis -es. PRISC. periheg. 450 *Achelous* -en ripis ostendit in altis. uberibus prodest ... idem, et si quis terat hunc *eqs.* ISID. orig. 16, 4, 20 -es (galacontes *un. cod.*) colore cinereus, gustu suavis. 16, 10, 4 -is (-es *un. cod.*) lacteus est; feminis ... illigata fecundat ubera *eqs.* **2** -es *alii lapides cognominantur*: PLIN. nat. 37, 162 galaxian aliqui -en vocant. *deinde*: sunt qui smaragdum albis venis circumligatum -en vocent (*inde* ISID. orig. 16, 10, 4). *cf.* DAMIG. lapid. 34.

galactōdes *adi. n. est fere tepidum, instar lactis ex uberibus prodeuntis*: CAEL. AVR. chron. 4, 3, 58 non frigidum, sed leviter gelatum, quod γαλακτῶδες appellant. 4, 3, 63 gelatum bibi debet sive tepens, quod Graeci γαλακτῶδες appellant. CASS. FEL. 35 p. 76, 20 ut ... teporem habeat lactis, quod Graeci -s (galatodes, colotodes *codd. det.*) vocant.

galactium *v. sub* galaxias *p. 1670, 27.*

?**galageticus,** -i *adi. vox obscura.* FVLG. myth. 1 praef. p. 4 iurgiorum classicis quibus me -i (me gallagetici *codd. det.*; per negalia getici *cod. emend. M*; lalagetici, *a gr.* λαλαγή, *Heraeus per litteras; alii alia coniecerunt, v. app. crit.*) quassaverant impetus.

[**galapago** *vox hispanica. est 'testudo'.* GLOSS. III 539, 34 golaia idest galapago marino sive riano. *sim.* 564, 15—16.]

galas *v. sub* cala *vol. III p. 116, 66.*

galaticor, -ārī *a* Galaticus. *vivere observantem leges Iudaicas sicut Galatae, cf. Vulg. Gal. 3, 1 sqq.*: TERT. ieiun. 14 p. 292, 26 tempora observantes et dies et menses et annos -amur?

galaticus, -a, -um *a gr.* γάλα, -ατος (*pro* -ακτος, *cf. Dieterich, Byzant. Arch. 1 [1898] 165*). MARCELL. med. 8, 7 perunctiones oculorum lippientium sive inunctiones, quae appellantur -ae (galacticae *edd.; an* Galaticae?). -ae *pro subst.*: ISID. orig. 20, 2, 31 (*sub* de escis) -ae a colore lacteo nominatae.

galatita: GLOSS. III 577, 41 titimalos i. -a. 564, 54 galatiti i. titimalus (*sc.* τιθύμαλλος *'euphorbia'*). *a gr.* γάλα *ductum videtur.*

galatus *v.* calathus *vol. III p. 125, 17.*

galaxiās, -ān (-am *l. 17. 25*) *m.,* γαλαξίας. *cf.* γαλεξίας. -xeas *l. 28. 31. acc.* galactium *l. 27.* GLOSS. γαλαξίας. **1** *lapides*: PLIN. nat. 1, 37, 59 -as. 37, 162 -an (-am *codd. det.*) aliqui galactiten vocant, similem proxime dictis, sed intercurrentibus sanguineis aut candidis venis (*fort. 'Milchjaspis'*). DIOSC. 5, 160 (*cf. gr. 5, 134*) lapis moroctos (*'Speckstein, Seifenstein, Talk, Apatit' cf. C. Sprengel, Comment. in Diosc. 1830 p. 657; H. O. Lenz, Mineralogie der alten Griechen u. Römer 1861 n. 288; I. Berendes, Des Pedanios Diosc. Arzneimittellehre 1902 p. 549*), que⟨m⟩ multi -an ... dixerunt. **2** *orbis lacteus* (*cf. Gundel, PW. VII 560*): MACR. somn. 1, 4, 5 significans -am. *deinde*: lacteus circulus est, qui -as vocatur ...; de hoc ... -a ... plenius disseremus. 1, 9, 10 in -a. MART. CAP. 1, 97 in -a Iovis habitationem (arbitrationem *codd.*). 2, 208 iter in galactium flectit. 8, 826 -xeas ... lacteus circulus. 8, 834 -as (-eas *cod. Bern.*). SCHOL. Arat. p. 276, 8 (= 278, 25) M. -am circulum appellant (Γαλαξίαν). *ibid.* rec. interp. (= SCHOL. Germ. Sang. p. 230 Br.) -ian. SCHOL. Germ. Strozz. p. 186, 25 Br. -eas. *Brandt.*

1. galba *i. q. homo praepinguis.* [*voc. gallicum auctore Suetonio, quod conferas cum island.* kālfi *„Dickbein, Wade“,* kālfa-bōt *„Lende“, theod.* -kalb *„Anschwellung“ in* wazzarkalb *„hydrops“. W.*] SVET. Galba 3, 1 qui primus Sulpiciorum cognomen Galbae tulit cur aut unde traxerit, ambigitur. quidam putant, quod oppidum Hispaniae ... illitis ... galbano facibus succenderit; alii quod in diuturna valitudine galbeo id est remediis lana involutis assidue uteretur; nonnulli quod praepinguis fuerit visus, quem -am Galli vocent; vel contra quod tam exilis, quam sunt animalia quae in aesculis nascuntur appellanturque galbae.

2. galba, -ae *f. cossus in aesculis nascens v. l. 41.* [*auctore Suetonio. a colore galbo? W.*]

3. galba. PLIN. nat. 15, 90 *has nuces Cato* Graecas nominat...; adicit praeterea *nuces* Abellanas et -as. *pertinet ad* CATO agr. 8, 2 nuces calvas, Abellanas, ... Graecas; *v. vol. III p. 195, 20.*

4. galba *v.* galbanum *l. 58.*

galbaneus, -a, -um *a* galbanum. *de odore et fumo qui galbano incenso (cf. l. 70) oritur*: VERG. georg. 3, 145 -o ... agitare .. nidore chelydros. 4, 264 -os ... incendere odores, *cum apes languescunt* (SERV. *ad l.* cum huc processerit morbus, galbanus incendenda est). GLOSS. *v. l. 68.* ?**galbaneum** *neutr. pro subst. i. q. medicamentum galbano factum*: INSCR. ocul. (Corp. XIII 10021) 40 Claudior(um) galb(aneum) (*vel fort.* galb(anum)) ad cicat(rices).

***galbanum,** -ī *n.* [*ex gr.* χαλβάνη, *quod vocabulum ab hebr.* chelb'nah (*cf. p. 1671, 5*) *originem duxit. W.*]. chalbanē *v. seorsum vol. III p. 983, 44.* -us *l. 59. 67. p. 1671, 8. 28.* -us *fem. l. 51. plur. l. 82. 83.* GLOSS. galba⟨num⟩ γαλβάνη ἢ χαλβάνη. βαρύοσμον id est -um. -us tetanus (τέτανος *Bücheler*). *inde a* CELSO (galbaneus *iam* VERG.). *i. q.* χαλβάνη, *„Mutterharz“, resina sive sucus herbae cuiusdam et (l. 63 sq.) herba ipsa; de natura et usu eius fusius disputant* PLIN. nat. 12, 126. 24, 21 *sq.* DIOSC. 3, 93. **1** *de origine sim.*: PLIN. nat. 1, 12, 56 *inter peregrinas arbores* (*cf. p. 1671, 16*). 12, 126 dat et -um Syria in eodem Amano monte e ferula, quae eiusdem nominis, resinae modo; stragonitim appellant. DIOSC. 3, 93 -u(m) lacrimus est ferulae, nascens in Syria; multi metop⟨i⟩on vocant. est vero utilis -us turis habens colorem *eqs.* ISID. orig. 17, 9, 28 *sine interpretatione.* 17, 9, 95 huius *ferulae* sucus -um. GLOSS. galbaneus: ⟨-um⟩ genus medicamenti, id est lac ferulae. **2** *de usu*: **a** *incensum* -um *odorem et fumum praebet* (*cf.* galbaneus *l. 49*): *α ad aegros sanandos*: CELS. 3, 20, 2 quae odore foedo *sternumenta aegris* movent: ... etiam -um incendunt aut pilos aut cornu cervinum ... [haec enim cum comburuntur odorem foedum movent *secl. Targa*]. VEG. mulom. 1, 20, 1 THEOD. PRISC. log. 15 CAEL. AVR. chron. 2, 9, 37. *ad apes sanandas* (*cf.* galbaneus *l. 50*): COLVM. 9, 13, 7 -um ..., ut eius odore medicentur *apes*, incendi convenit. *β ad bestias fugandas vel arcendas*: *apes*: COLVM. 9, 15, 5 fumum admovebimus *apibus* factum -o vel arido fimo: ea ... vase fictili prunis immista conduntur *eqs.* (*sim.* PALLAD. 7, 7, 2). *serpentes* (*cf.* PLIN. nat. 12, 126. 24, 22; galbaneus *l. 49*): COLVM. 8, 5, 18 incenso cornu cervino vel -o vel muliebri capillo: quorum ... nidoribus ... pestis *serpentium* submovetur. LVCAN. 9, 916 peregrina ... -a sudant. CALP. ecl. 5, 89 lurida ... succendere -a saeptis et ... cervino lustrare mapalia fumo. PALLAD. 1, 35, 11. 12, 13, 6 RVFIN. Orig. in lev. 9, 8

[Leumann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 434, 2. *cf.* PLIN. nat. 24, 22 *serpentes* fugiunt et perunctos -o (*sim.* DIOSC. 3, 83^{med}). *culices*: PLIN. nat. 19, 180 *culices* -o accenso fugantur. PALLAD. 1, 35, 8 -o infuso . . . aut sulfure. γ *in thymiamatis*: VVLG. exod. 30, 34 sume tibi aromata, stacten et onycha, -um (*gr.* χαλβάνην, *hebr.* חֶלְבְּנָה) boni odoris et thus . . faciesque thymiamata (*tractatur vel alluditur* IREN. 2, 24, 3 HIL. in psalm. 140, 2 ISID. in exod. 58). VVLG. Sirach 24, 21 quasi storax et -us *eqs.* . . . vaporavi habitationem meam. LIB. iubil. 16, 22. δ SVET. *v. p. 1670, 37.* b -um *miscetur vel coquitur cum aliis medicamentis, adhibetur in medicaminibus variis, potionibus, pastillis, catapotiis, antidotis, emplastris, oleis sim.* (*cf.* SERV. georg. 3, 415 -um . . . species est multis apta medicaminibus. GLOSS. *p. 1670, 69*): CELS. 3, 21, 7. 4, 8, 3. 5, 18, 28 -i sine surculis. 5, 28, 8. 6, 5, 2. 6, 7, 6. 6, 9, 3. 5. SCRIB. LARG. 173 (*in antidoto*) -um et resina fictili patella super carbones imposita resolvuntur. 206. 212 -um minutatim dilatatum, quo facilius solvatur. PLIN. nat. 1, 24, 13 *ex* -o (*inter medicinas ex arboribus silvestribus*). 24, 12. 21 *sq. fusius.* 31, 121 CASS. FEL 37 p. 83, 17 MISC. Tir. p. 50, 16. 53, 23. *praeterea passim apud medicos et mulomedicos velut* CELS. lib. 5 SCRIB. LARG. PELAGON. VEG. mulom. CHIRONEM MARCELL. med. THEOD. PRISC. CAEL. AVR. *in oleo sive unguento*: PLIN. nat. 13, 8 (*cf. supra l. 1*). *de fumo medicabili* -i *v. p. 1670, 70.* 3 *varia*: PLIN. nat. 11, 16 propolis . . . nondum tamen cera . . . odore . . . etiamnum gravi, ut qua plerique pro -o utantur. 12, 121 vitiatur *balsamum* . . . resina, -o *eqs.* SERV. auct. georg 4, 19 (*interpretatio perversa*) 'fuco' vide ne de -o dicat, quod separatim solent laborare *apes* propter remedia quibus . . . utuntur. 4 *de colore* (*cf. p. 1670, 67. 83*): DRAC. laud. dei 1, 248 est croceus his *avibus* pluma color, has aureus ornat -us (lalbanus *cod.*).

galbatītēs *lapis orig. inc.* DAMIG. lapid. 34 galaciten lapis: hunc . . . vocant . . . alii -en.

galbeī, -ōrum *m. vel* **-ae**, -ārum *f.* (calb- *v. l. 35. 40 sqq.*). *fort.* galbeum *n.* c *pro* g *videtur esse scriptio prisca.* [*orig. inc. W.*] *i. q. armilla*: CATO orig. 113 (Fest. p. 265) coronas aureas, ruscea, †facile† (rusceas fascias *Mueller*), galbeos, lineas (-os lineos *Jordan*), pelles. PAVL. FEST. p. 46 *inter nomina a 'c' incipientia*: calbeos armillas dicebant, quibus triumphantes utebantur, et quibus ob virtutem milites donabantur (*cf. l. 40*). p. 96 *inter nomina a 'g' incipientia*: galbeum ornamenti genus. SVET. Galba 3, 1 galbeo id est remediis lana involutis *v. p. 1670, 38. huc fortasse*: NOT. Tir. 78, 24 calibiae. GLOSS. calbae: κόσμια. GLOSS. Ps. Plac. calbae: armillae quibus milites ob virtutem donantur (*cf. l. 37*). GLOSS. calbis: merces militi pro virtute data. culpeum (clupeum *Heraeus*) ornamentum (*cf. l. 38*). copeum (copleum *ante rasuram*) ornamentum.

galbeolus, -ī *m. nom. avis* [*a* galbus. *W.*]. SCHOL. Verg. Bern. georg. 4, 14 meropes -i, ut putat Tranquillus (= SVET. frg. 164 p. 257, 6): hae genitores suos . . . alere dicuntur in similitudinem ripariae avis. *cf.* 2. gaulus.

galbeus, -um *v.* galbeae. **galbiēnsis** *v.* Galbiensis *Onom.*

galbinātus, -a, -um [*a* galbinum. *W.*]. *i. q. vestimento galbino indutus*: MART. 3, 82, 5 iacet occupato -us (galginatus *B^A*) in lecto. *cf. l. 66.*

galbineus, -a, -um [*a* galbinus. *W.*]. VEG. mulom. 4, 3, 7 eryngion . . . herba . . . quae in litore nascitur . . . florem habet quasi aureum vel -um (*cf. l. 62*). *sim.* MARCELL. med. 25, 11 *de cytiso*: floribus . . . albis vel etiam -is.

galbinus, -a, -um [*a* galbus. *W.*]. [*val.* galbăn, *francog.* jaune. *M.-L.*]. *i. q.* χλωρός, *adiectivum colorem inter flavum et viride significans*: PETRON. 67, 4 Fortunata . . ., -o succincta cingillo. MART. 13, 68 -a . . . ales; *inscribitur disticho*: galbuli (*v. l. 76*). IVV. 2, 97 caerulea indutus scutulata aut -a rasa, *sc. vestimenta.* VOPISC. Aurelian. 34, 2 clamide coccea, tunica -a . . . ornatus. VEG. mulom. 1, 17, 14 eryngion . . . herba . . . in litore . . . nascitur . . . flore -o (*L*; calvino *marg.*; galbineo *vulg.*, *cf. l. 54*). PAPYR. Holm. ed. Lagercrantz κε' ὁ τιθύμαλλος (*i. euphorbia*) ξηρανθεὶς καὶ ξεσθεὶς γάλβινα ποιεῖ, ὀλίγου δὲ εἰοῦ (*i. aerugine*) μιγέντος πράσινα ποιεῖ. *translate i. q. muliebris, mollis* (*quoniam vestimenta -a mulieribus tantum conveniebant, cf. l. 58 et* galbinatus): MART. 1, 96, 9 *Maternus* habeat . . . licet . . . fuscos colores, -os habet mores.

1. galbulus, -ī *m. orig. inc., fort. ab* 1. galbus. *baca cupressi* (*cf. Olck, PW. IV 1910, 1 sqq.*): VARRO rust. 1, 40, 1 quaedam *semina* . . . adeo parva, ut sint obscura, ut cupressi; non enim -i qui nascuntur, id est tamquam pilae parvae corticiae, id semen, sed in iis intus. *huc sine dubio*: THEOD. PRISC. log. 108 pilae cupressi, *pro quo* gabulas cypressi *excerpta cod. G.* *cf.* 2. galgulus.

?2. galbulus, -ī *m.* [*ab* 1. galbus. *W.*]. *avis ea, quae alibi* galgulus *vel etiam* galbus, *q. v.* MART. 13, 68 tit. -i (galbi *B^A*, *v. Heraeus*); *cf. l. 59.* *valde dubium*: LAMPR. Alex. 41, 5 ut . . . †gacplae (galbulae *Salmasius*; grac(u)lae *Heraeus*; *alii alia*) parvolae sursum et deorsum volitarent. [*lucc.* gobolo. *M.-L.*]

1. galbus, -ī *m.* [*inc. orig. W.*]. *avis ea quae alibi* galbina ales *et* galgulus: MART. 13, 68 tit. *v. l. 76.* GLOSS. galvus (*vel* galucis, *ubi* ci *ex* u *pessumdatum est*): χλωροστρουθίον (*vel* χλωρός). *hinc*: galvus: nomen passeris luteis pennulis. *v. Lindsay et Thompson, Class. Philol. 13, 1918, 5 et 18.*

2. galbus *v.* 3. galba.

***galea**, -ae *f.* [*ex gr.* γαλέη *ortum videtur. cf.* galērus, *quod graecum esse graeca terminatione indicatur, et de notione vocabuli* κτιδέη κυνέη. *W.*]. VARRO ling. 5, 116 -a ab galero, quod multi usi antiqui. ISID. orig. 18, 14, 1 cassis de lamina est, -a de corio (diff. 1, 120). *hanc differentiam agnoscere licet*: CAES. Gall. 7, 45, 2 cum cassidibus equitum; *-am tantum apud pedites commemorat* (*l. 44. p. 1674, 21*). TAC. Germ. 6 vix uni alterive cassis aut -a[e]. *fort. etiam* SIL. 2, 346 sub -a et . . . casside. *ceteroqui* -a *et* cassis *promiscue usurpantur; unum integumentum saepe utroque vocabulo nominatur, ex. gr.* OV. met. 8, 25/6 Minos seu caput abdiderat . . . casside . . ., in -a formosus erat. 12, 89/130. 13, 105/7 SIL. 12, 224/232. 12, 251/3 rapta . . . casside . . . -am reportans. 15, 658/666. 678/9 STAT. Theb. 8, 708/711. 9, 108/9 *v. p. 1673, 6.* 537/541. 699/700 VEG. mil. 1, 20 p. 22, 4/8. 2, 13 p. 46, 18/47, 4 *v. p. 1675, 3.* NOVELL. Iust. 85, 4 -as seu cassides. *auctores notabiliores, qui usurpant* -a *et* cassis, *habent tot locis*: PLAVT. *3 et 1*, CAES. *3 et 1* (*cf. l. 7*) OV. *21 et 9*, LVCAN. *9 et 1*, PETR. *1 et 1*, PLIN. nat. *8 et 1*, VAL. FL. *19 et 6*, SIL. *43 et 29*, HOMER. *7 et 2*, STAT. *46 et 32*, MART. *1 et 3*, IVV. *8 et 3*, TAC. *8 et 1* (*l. 8*), VVLG. *9 et 1*. -a *tantum auctores habent locis*: ENN. *1*, VARRO *3*, CIC. *2*, NEP. *1*, VERG. *34*, HOR. *2*, TIB. *1*, ELEG. in Maec. *1*, PROP. *3*, LIV. *12*, VAL. MAX. *2*, SEN. philos. *9*, CVRT. *7*, COLVM. *1* (*p. 1675, 35*). cassis *tantum legitur* BELL. Afr. *bis.* GLOSS. cassis. περικεφαλαία (, λόφος). -arum iubarum (*corrupt.*). *loc. dub.*: SEN. nat. 7, 32, 4 *antecedunt verba de pantomimis.* deinde transitur ad -am (ganeam *edd.*); philosophiae nulla cura est. *loc. corr.*: FRONTO p. 205 N ad l. 20 (*e lectione Hauleri*) galeam aut calicem. [*francogall. vet.* jaille. *M.-L.*]

I *i. q. armatura capitis, praecipue in pugnam euntium militum* (*cf.* VEG. mil. 1, 20 ab urbe . . . condita usque ad tempus . . . Gratiani et catafractis et -is muniebatur pedestris exercitus), *etiam gladiatorum* (*aliorum hominum l. 40. 46. p. 1673, 12. 51*): A *in universum*: ENN. ann. 403 tinnit hastilibus umbo, aerato sonitu -ae (*ante* aerato *versum desiderari suspicatur Vahlen; vertitur Hom. Il. 16, 105* φαεινὴ πήληξ βαλλομένη καναχὴν ἔχε. *sim. de sonitu -ae ictae*: VERG. Aen. 9, 664 scuta cavaeque dant sonitum flictu -ae. 9, 806 strepit assiduo cava tempora circum tinnitu -a et saxis solida aera fatiscunt, discussaeque iubae capiti. SIL. 1, 522 saxis -a . . . sonat) PLAVT. Bacch. 70 *in palaestra amoris* pro -a scaphium *sit.* Rud. 801 (*leno loquitur*) -am in navi perdidi. Trin. 596 gestandust peregre clupeus -a sarcina (VAL. FL. 3, 176 -am . . . gerens. *cf. l. 46*). CIC. Tusc. 2, 37 scutum gladium -am in onere non plus numerant quam umeros *eqs.* (*sim.* VEG. mil. 1, 20 p. 22, 19). CAES. Gall. 2, 21, 5 ad -as indu[c]endas (VERG. Aen. 9, 363 induit. *cf.* 2, 392 -am . . . induitur. 5, 673 -ā indutus. *opp.* SIL. 9, 143 exuit). NEP. Dat. 3, 2 gerens in capite -am venatoriam (*cf. p. 1674, 52*). VERG. georg. 1, 496 (*rem similem describit* CLAVD. 21, 136) agricola *apud Philippos* . . . rastris -as pulsabit inanis (SCHOL. *ad l.* 'concavas'. *vocantur* inanes *etiam* VERG. Aen. 5, 673 OV. fast. 4, 209 *p. 1675, 10*). georg. 2, 142 nec -is densisque virum seges horruit hastis (*cf.* VAL. FL. 1, 222 tollunt se -ae sulcisque ex omnibus hastae. CLAVD. 21, 323 -ā nascente. *cf.* 26, 25). Aen. 1, 101 ubi tot Simois (8, 539 *Thybris*) . . . scuta virum -asque et fortia corpora volvit (*similiter* SIL. 1, 53 *Aufidum* per clipeos -asque *et* . . . artus vix iter . . . rumpentem. 4, 629 corporibus clipeis . . . -is . . . contegitur Trebia. 4, 663). Aen. 5, 314 *praemium certaminis* (*item* 5, 367. 471 SIL. 16, 459. 523). 9, 48 *Turnum* . . . tegit -a (LVCAN. 4, 706 -ae texere pudorem). 9, 609 canitiem (*cf. l. 83*) -ā premimus (OV. epist. 3, 120 -am pressā sustinuisse comā. 13, 39 -ā caput ille premetur. *aliter* LVCAN. 6, 193 -ae fragmenta . . . compressa perurunt tempora). 9, 678 deiectum . . . ictu cum -a longe iacuit caput (*similia*: SIL. 4, 219 iubā . . . suspensam portans -am atque inclusa perempti ora viri. 10, 147 plenam . . . abscisi -am capitis. 15, 728. STAT. Theb. 8, 699 -as . . . rotat per nubila plenas. HOMER. 452 cerebrum -ae cum parte revulsum. *cf. etiam* VAL. FL. 6, 379). 10, 329 *tela* -ā clipeoque resultant. 10, 534. 835. 11, 194 *in funere* spolia . . . coniciunt igni -as ensesque (*item* VAL. FL. 3, 342 -am . . . inicit. HOMER. 1050). 11, 692 Buten . . . fixit loricam -amque inter, qua colla sedentis lucent (SIL. 1, 381. *sim.* VERG. Aen. 12, 381 STAT. Theb. 8, 525. 9, 746). 12, 434 per -am delibans oscula (*cf.* STAT. Theb. 4, 20 -is iuvat oscula clausis inserere [CLAVD. carm. min. 30, 215 -ae]. PS QVINT. decl. 9, 9 suprema per -am dederam oscula. CLAVD. 21, 120 carperet oscula saltem per -am). 12, 537 per -am fixo. HOR. carm. 1, 15, 11 -am Pallas et aegida . . . parat. PROP. 4, 3, 44 Hippolyte *Amazon* . . . texit -ā barbara molle caput (OV. met. 3, 542 -ā . . . tegi, non fronde. fast. 2, 13 -ā tegimur. VAL. MAX. 1, 8, 6. IVV. 5, 154 tegitur parmā et -ā *simia.* APVL. met. 10, 30 caput contecta . . . -ā *v. p. 1675, 31*). OV. am. 1, 9, 36 -am capiti quae daret, uxor erat (*cf.* PLIN. nat 35, 93 *Apelles pinxit* -am poscenti armigerum porrigentem). 3, 8, 13 caput hoc -am portare solebat. epist. 13, 140 marito imponet -am. 13, 147 exuet . . . reduci clipeum -amque resolvet (STAT. Theb. 8, 163 qui fletus -is cecidere solutis. *cf.* LAVS Pis. 144 -a miles caput et latus ense resolvit). met. 12, 375 excipit . . . ictūs -a clipeoque. trist. 4, 1, 74 canitiem -ae subicio . . . meam. 5, 10, 25 sub -a pastor . . . cantat avenis. LIV. 4, 37, 10 nutant cir-

[*Leumann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cumspectantibus *in pugna* -ae (STAT. Theb. 7, 528. *cf.* AMM. 20, 11, 21). 7, 26, 3 Romano corvus . . . in -a consedit (*de Valerio Corvino item*: FLOR. epit. 1, 13, 20 insidente -ae . . . alite. GELL. 9, 11, 7 *ex Quadrigario*. VIR. ill. 29, 2). 9, 35, 5 scuta -aeque ictae, *sc. saxis*. VAL. MAX. 3, 2, 23 -a . . . ictibus discussa (*similia*: CVRT. 9, 5, 7 -am saxa perfregerunt. STAT. Theb. 9, 108 perstringit -am *adversarii*: convulsae cuspide longe diffugere iubae patuitque ingloria cassis. TAC. hist. 2, 42 gladiis . . . -as loricasque perrumpere. AMM. 31, 13, 3 securium ictibus -ae perfringebantur atque loricae). SEN. Phoen. 481 astringe -am (*cf.* VAL. FL. 3, 80 -am constringit). dial. 2, 19, 3. 5, 11, 2 Socraten . . . colapho percussum . . . dixisse . . . molestum esse, quod nescirent homines, quando cum -a prodire deberent. epist. 7, 4 non -a non scuto repellitur ferrum. CVRT. 6, 1, 14 -ā strenue sumptā (VAL. FL. 7, 467 -am . . . resume. *cf. p. 1675, 27*). 7, 4, 33 demptā . . . -ā (10, 7, 18). 9, 3, 3 *detrahere* -am capiti. LVCAN. 3, 476 -amque extensus protegit umbo. 5, 279 animā -am fugiente ferire. PETRON. 124 vs. 250 Pax . . . abscondit -ā victum caput (SIL. 14, 636. IVV. 8, 203 *retiarius non* -a faciem abscondit. *cf.* STAT. Theb. 8, 449 occultos -is). VAL. FL. 6, 183 vir . . . virum -is afflavit adactis *in pugna* (*sim.* SIL. 9, 322 -a horrida flictu adversae ardescit -ae. HOMER. 295 -am -ā terit). 6, 738 -am fletu, -am singultibus implet. 7, 577 -am . . . quassat (IVV. 2, 130 *signum irae. v. etiam p. 1674, 30*). 8, 309 summā -am rapit . . . ab hasta. SIL. 1, 476 tegmina . . . -ae (5, 197. TAC. ann. 12, 35 apud quos *Britannos* nulla loricarum -arumve tegmina. *cf. l. 69*). 2, 318 -ā . . . teruntur malae (*cf.* IVV. 6, 108 attritus -ā mediisque in naribus gibber [*v. Friedlaender ad l.*]. *cf.* SIDON. carm. 2, 255 *Hunnorum* nares ut -is cedant *i. fere comprimantur*). 3, 358 Vasco (*i. Vascones*) insuetus -ae (*cf.* 5, 197). 4, 432 *Martis* -am . . . deorum haud ulli facilem. 5, 294 -am super exigit ictum. 9, 642 pulsatur -a. 10, 398 -is carpsere superbum cristarum decus (*signum luctus*). 12, 241 -am atque insignia . . . abrumpit dextrā spoliatque videntem. 15, 666 -ā capite acceptā. STAT. Theb. 3, 127 scrutantur -as frigentum *i. mortuorum* (9, 369. *cf.* 11, 603 tractat -as atque ora latentia quaerit). 4, 175 -ae . . . corusca prominet arce Gigas. 5, 355 voltu -as intrare (*i. induere*) soluto. 8, 389 -ae . . . tremunt horrore comarum. 8, 541. 9, 543 alte mucrone . . . suspensam ostentans -am *hostis occisi*. 10, 257 loricam -amque subit (*i. induit*). MART. 9, 56, 5 -am . . . remitto (*cf.* MEROB. poet. 39). TAC. hist. 1, 38 miscentur auxiliaribus -is scutisque. ann. 6, 35 vulnus per -am adegit. SVET. Cal. 25, 3 *Caesoniam* clamide peltaque et -a ornatam. PAVL. dig. 49, 16, 14, 1 *miles* si loricam scutum -am gladium *alienavit*, desertori similis est. FRONTO p. 127, 5 N. (*sec. lectionem Hauleri*) e *Nepotis epistula: Hispani* (*cf. Wien. Stud. 31, 269*) capita macul[t]ata g̣ạḷẹạ ọṛṇạṭị. APVL. met. 11, 8 alium ocreis scuto -a ferroque insignem e ludo putares gladiatorio procedere. mund. 30 -ā caput . . . involvit. TERT. virg. vel. 15 *virginitas* confugit ad velamen capitis quasi ad -am. COMM. instr. 1, 9, 2 Mercurius . . . -a (*abl*) et planta pinnatus. ITIN. Alex. 9 post -am caesam. ARNOB. nat. 6, 25 militari sub -a. SERV. auct. Aen. 3, 170 Dardanus oppidum ubi -am amiserat condidit. SCHOL. Iuv. 6, 516 'tiara' nam -a sacerdotis est, quae *eqs.* (*cf.* VICTRIC. 27 -a sacerdotis *in imagine e re militari sumpta*). VEG. mil. 1, 20 p. 24, 2 ne gravis -a videretur in proelio homini qui *eqs.* HIER. epist. 14, 2, 2 caput opertum linteo (*i. effeminatum*) -am recusat. 60, 17, 3 tiaras -is . . . cedere. CLAVD. 13, 1 solitas -ā fulgere comas.

B -a *usurpatur pro vase* (*cf. etiam p. 1672, 39*): VERG. Aen. 5, 490 deiectam . . . sortem accepit -a (5, 498 -ā imā. HOMER. 588). TIB. 2, 6, 8 miles . . . levem -ā qui sibi portet aquam (*cf.* ELEG. in Maecen. 1, 57 Bacche . . . potasti -ā dulce iuvante merum. PROP. 3, 12, 8. SEN. benef. 5, 42, 2 aquam mihi in -a sua attulisset. CVRT. 5, 13, 24 -ā haustam aquam sorbet. LVCAN. 9, 502. 510 excussit -am. STAT. Theb. 3, 663 Ismenon . . . -is bibemus. PS. FRONTIN. strat. 1, 7, 7 oblatam . . in -ā aquam. CLAVD. 26, 532 -is . . . Padum victricibus hausi). OV. met. 7, 121 -ā . . . sumit aēnā vipereos dentes (HYG. fab. 22 p. 53, 9 dentes draconis ex -a sereret). SVET. Cal. 46 ut conchas legerent -asque et sinus replerent. PLIN. nat. 33, 122 *lectio falsa*. *cf.* galeola *i. vas*.

C *saepissime inter alia arma nominatur*: LIV. 1, 43, 2 arma his *centuriis primae classis Servi Tulli* imperata -a clipeum ocreae lorica, omnia ex aere, haec ut tegumenta (*cf. l. 23*) corporis essent; tela in hostem hastaque et gladius. *cf.* VERG. Aen. 8, 620. *inter* arma: VERG. Aen. 3, 468. SERV. Aen. 10, 836 et -am *inter* arma, sed levia, intelligamus. *cf. s.* fustis *p. 1658, 73*. -a *et* arma: VERG. Aen. 10, 835 OV. epist. 13, 140 met. 3, 542 LIV. 10, 38, 12 SIL. 9, 642. 17, 279. -a *et* clipeus: SIL. 10, 316. *p. 1672, 41. 65. 80. 83. 1674, 41. 78*. -a *et* scutum: OV. fast. 6, 392 LIV. 9, 35, 5. *p. 1672, 36. 53. 1673, 4. 13. 39. 1674, 48. 1675, 11. cf. p. 1672, 33. 73. 76*. -a *et* lorica: VERG. Aen. 3, 468 QVINT. inst. 6, 3, 91. TAC. ann. 13, 35 *veterani* sine -is, sine loricis 13, 38. *v. l. 8. 9. 24. 37. p. 1674, 19. 1675, 25. 27 sqq. accedit* lanceae: VVLG. Ier. 46, 6. -a, clipeus, lorica: MART. 9, 56, 5 VVLG. Ezech. 23, 24 PARTHEN. carm. 13 (scutum: PLAVT. Bacch. 70 TAC. ann. 2, 14 CYPR. epist. 28, 9. thorax: SIL. 4, 432. *accedit* hasta: SIL. 4, 432 *et* VVLG. II par. 26, 14; machaera hasta: PLAVT. Bacch. 70; contus: DRAC. Romul. 5, 320). -a *et* ocreae: *p. 1675, 13; additur* pectoralia *p. 1675, 15. cf. supra l. 44. infra l. 66*. -a, scutum, lorica, ocreae: LIV. 9, 40, 3 (catafractae: VEG. mil. 1, 20 p. 23, 9. 11. *accedit* gladius 2, 16 *et* APVL. mund. 30). -a, clipeus, lorica, ensis: VERG. Aen. 7, 638. *cf. p. 1673, 41 et* HIER. tract. p. 375, 31. LIV. 42, 61, 2 *addit* missilia. -a, clipeus, ensis: SIL. 9, 322 STAT. Theb. 9, 560 (scutum: OV. am. 3, 8, 13. scutum, gladius: *l. 67. p. 1658, 73. 1672, 42* [*accedit* iaculum: IVV. 8, 124]). -a, clipeus, hasta: OV. epist. 3, 120 met. 6, 79 APVL. met. 10, 30 (*scutum*: LIV. 28, 45, 16). -a, ensis, tuba: OV. met. 1, 99. -a, hasta *p. 1672, 50 sq*. -a, ensis *p. 1672, 66. 82*.

D *de forma et fulgore, partibus, ornatu, materia, fabricatione* (*cf. Sal. Reinach ap. Daremberg-Saglio II 1429 sqq; Fiebiger, PW. VII 572, 30*): VARRO Men. 169 aerea terta nitet -a (VERG. Aen. 5, 491. 10, 835. VVLG. I reg. 17, 38 *gr.* περικεφαλαίαν χαλκῆν. I Macc 6, 35. *cf. l. 19. p. 1672, 33. 37. 1673, 64. 68*). VARRO ling. 5, 142 quas *pinnas* insigniti milites in -is habere solent et in gladiatoribus Samnites (*cf.* VAL. MAX. 1, 8, 6 -a . . . duabus distincta pinnis. PLIN. nat. 10, 2 conos . . . bellicos et -as adornantes pinnae *struthocamelorum*. PANEG. 6 [7], 6, 2 -am . . . pinnis pulchrae alitis minantem. *cf. l. 29*). CIC. Verr. II 4, 97 in hoc fano loricas -asque aeneas caelatas opere Corinthio . . . Scipio posuerat et nomen suum inscripserat. CAES. civ. 3, 62, 1 tegimenta -is . . . ex viminibus facere (3, 63, 7. *cf.* VERG. Aen. 7, 751 *Marsus* sacerdos fronde super -am et . . . comptus oliva [APVL. met. 10, 30 oleagineā coronā tegebatur -a]. PLIN. nat. 16, 144 *hedera* adornat thyrsos -asque *Liberi*. CLAVD. 22, 375 velati -as lauro. rapt. Pros. 2, 145). VERG. Aen. 2, 392 comantem . . . -am (SIL. 16, 167. SEN. Phaedr. 549 cristā. STAT. Theb. 2, 530. 9, 108). 3, 468 conum . . . -ae cristasque comantis (*cf.* 8, 620 terribilem cristis -am flammasque vomentem [*sim.* HOMER. 569]. SIL. 2, 397 -am . . . coruscis subnixam cristis, vibrant cui vertice coni albentis niveae . . . pennae 14, 502 cristam -ae trucis. CLAVD. 20, 109 cristisque micantem quassavit -am. ISID. orig. 18, 14, 1 apex . . . quod in summa -a eminet, quo figitur crista, quam [quem?] Graeci κῶνον vocant *eqs. cf. infra l. 70. ceteros locos v. vol. IV p. 1210, 4 sqq. s.* crista). Aen. 5, 367 insignem -am (3, 468). 7, 785 *Turno* triplici crinita iuba -a alta Chimaeram sustinet (*similia*: FEST. p. 285 in quorum *murmillonum Gallorum* -is piscis effigies inerat STAT. Theb. 7, 279 Amphion . . . lyrā -am tauroque insignis avito. 10, 659 Sphinx -ae custos). 9, 49 -a aurea. 9, 371 -a Euryalum . . . in umbra prodidit . . . radiisque adversa refulsit (*opp.* LVCAN. 7, 178 mirantur . . . pallere diem -isque incumbere noctem). 9, 455 -am . . . nitentem (*cf. l. 12. sim.* VAL. FL. 3, 75 cur -ae clipeique micent [APVL. met. 10, 1 -am nitore praemicantem. *cf. l. 30*]. SIL. 1, 476 fulgentis . . . -ae [HOMER. 312 auro. APVL. met. 10, 30. PANEG. 10 (4), 29, 5 fulget nobilis -a]. 4, 119 coruscae . . . -ae [5, 308 lux. 16, 523]. AMM. 16, 12, 54 splendentes -ae). 9, 664 cavae (LVCAN. 6, 193 HOMER. 1050). HOR. carm. 1, 2, 38 *Martem* iuvat clamor -aeque lēves (STAT. Theb. 2, 710). PROP. 4, 10, 20 *Romuli* -a hirsutā compta lupina iubā (*i. e lupino corio. corium in -is etiam*: PLIN nat. 8, 95 *hippopotamius* tergoris ad scuta -asque impenetrabilis, praeterquam si umore madeant. VAL. FL. 6, 379 -ae . . . ferinae. STAT. Theb. 7, 276 -ae [*i. pro -is sunt*] vacua ora leonum [*cf. l. 69*]. SERV. Aen. 9, 305 -ae . . . sunt explorantum *eqs. cf. adn. ad l. etiam* -am venatoriam *p. 1672, 46 e corio factam esse consentaneum est*). OV. met. 12, 141 vincla . . . -ae (VAL. FL. 7, 626 -ae nexūs ac vincula . . . imae. STAT. Theb. 2, 635. *cf.* VAL. FL. 6, 365 molles -ae . . . habenas). 13, 105 nitor -ae claro radiantis ab auro insidias prodet. Pont. 3, 4, 103 scuta sed et -ae gemmis radientur et auro (*sim.* PANEG. 6 [7], 6, 2. *cf.* SIL. 15, 678 gemmis -am . . . accenderat. STAT. Theb. 9, 699 pictum gemmis -ae iubar. PANEG. 10 [4], 29, 5. CLAVD. 22, 90 -as . . . renidentes hyacinthis). LIV. 9, 40, 3 (*a. 310 a. Chr.; apud Samnites*) -ae cristatae quae speciem magnitudini corporum adderent (*sim.* 10, 38, 12. *cf.* AMM. 24, 6, 10). 27, 33, 2 cornu alterum -ae *regis Philippi* (*cf.* SIL. 1, 415 *Hiarbas* insignis flexo -am per tempora cornu). 44, 34, 8 -as bucculasque. PAVL. FEST. p. 135 mollestras . . . quibus -as extergebant. FEST. p. 340 silus appellatur naso susus versus repandus; unde -ae quoque a similitudine silae dicebantur. PLIN. nat. 7, 200 -am gladium hastam Lacedaemonii *invenerunt*, ocreas et cristas Cares. 32, 23 Galli gladios scuta -as adornabant *curalio*. VAL. FL. 6, 519 -am . . . minantem (7, 577 quassat). SIL. 3, 389 ore ferarum (*cf. p. 1675, 5*) et rictu horrificant -as. 4, 14 niveumque repostae instaurant -ae coni decus (4, 119 conum -ae. STAT. Ach. 1, 437 -as . . . attollere conis. Theb. 4, 20 AMM. 20, 11, 21. *cf. l. 17. 26. 29. 74*). 4, 214 iubā . . . suspensam . . . -am (*v. p. 1672, 61. cf. l. 34. 47. 75. p. 1672, 38. 1675, 1. 6. 7*). 4, 459 huic . . . -a . . . vallatur dentibus apri. 10, 102 subitus -ae fulgor, conoque coruscae maiore intremuere iubae. 10, 107 *flammae* quae flagrarent -ā. HOMER. 304 extremas -ae . . . ad oras. 588 auratam. STAT. Theb. 3, 223 fulmine cristatum -ae iubar *Martis*. 3, 585 teretes -as. 7, 694 *Apollo Amphiarai* clipeum -amque incendit honoro sidere (*i. fulgore*). 8, 175 -ae vittatus apex *Amphiarai* (*cf.* MEROB. poet. 67 languet apex -ae). 9, 42 ardua (*cf.* 12, 701 -as humiles). 9, 174 innumeri -am *Tisiphones* rupere cerastae (*i. angues*). 11, 324 decus -ae. FRONTIN. strat. 2, 3, 14 fulgore *-arum* (*cf.* CLAVD. 7, 31 -ae . . . fulgur). FLOR. epit. 3, 3, 15 ex splendore -arum ac repercussu quasi ardere caelum. AMM. 19, 8, 8 quem *centonem* sub -a ferebat *miles*. 24, 2, 5 corusci -is (24, 6, 10).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SERV. Aen. 10,639 'iubas' propter equinam caudam quae esse solebat in -is. SERV. auct. Aen. 9,503 -a Thracicum tegmen est. VEG. mil. 2,13 p. 47,4 centurio habebat signum in -a (*antea*: transversis cassidum cristis). 2,16 signiferi ... accipiebant ... -as ad terrorem hostium ursinis pellibus tectas. CLAVD. 1,92 -ae ... minaci flava cruentarum praetenditur umbra iubarum. carm. min. 53,78 -am ... nitentes arrexere iubae. GLOSS. porticus (portio?) -ae: λόφος.

E *notabilia*: CIC. Verr. 2,4,97 in hoc fano *Matris Magnae* ... -as ... posuerat (*v. p. 1674, 19*). OV. fast. 4,209 *ne Iovis pueri vox audiatur*, -as pars (*i. Corybantes*) tundit inanes; *seq.* 313 *in ludis Magnae Matris* cymbala pro -is, pro scutis tympana pulsant *imitantes Curetum et Corybantium opus*. PLIN nat. 16,199 cum arbor arma peperisset, quod succisae accidit ocreis -isque intus repertis. 34,43 fecit ... Sp. Carvilius Iovem ... e pectoralibus *Samnitium* ... ocreisque et -is. VAL. FL. 1,837 -is praefixa rotisque ... domus *triumphatoris* SIL. 1,624 -ae Senonum *in foribus Capitolii fixae*. IVV. 14,261 Mars Vltor -am ... perdidit (*i. fures in templum Martis irruperunt*). HYG. astr. 2,12 Perseus a Mercurio accepit -am, qua indutus ... non poterat videri; itaque Graeci Ἄϊδος -am dixerunt esse, non ut quidam ... interpretantur, eum Orci -a usum.

F *tropice*: IVV. 11,6 dum ... membra sufficiunt -ae *i. servitio militari*. CLAVD. 8,152 infans sentit adorantes -as *i. exercitūs* (28 632 tantae ... salutant te ... -ae). SEN nat. 7,32,2 *v. p. 1672, 26*

G *in imagine*: VVLG. sap. 5,19 inducet pro thorace iustitiam et accipiet pro -a iudicium certum (*gr.* θώρακα *et* κόρυθα). Is. 59,17 indutus est iustitia ut lorica, et -a salutis in capite eius (θώρακα *et* περικεφαλαίαν σωτηρίου). Eph. 6,17 sumentes scutum fidei ... -am salutis assumite et gladium spiritus (*gr.* τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου). *alludunt Christiani velut*: TERT. adv. Marc. 3,14 p. 399,20 -am salutaris (*cf. gr.*). CYPR. epist. 68,9 -am spiritalem. PACIAN. sim. carn p. 109,6 salutis -ā tegerentur. GAVDENT serm. 13 p. 938A -a fidei. HIER. tract. p. 375,31. RVFIN. Orig. in gen. 8,10 -a salutari. Orig. princ. 4,24 in psalm. 36 hom. 2,8 p. 1335C BACHIAR. repar. laps. 8. APRING. in apoc. 20,9—10 p. 69 utitur -a malitiae.

II *ex similitudine apex gallinae*: COLVM. 8,8,2 *v. p 1682,23*.

galear, -āris *n.* [*neutrum adiectivi* galearis. *W.*] *voc. dubiae auctoritatis pro* galerum. *i. q. galerum, integumentum capitis*: 1 *i. q. „Perücke", ut videtur* (*v. Fiebiger, PW. VII 576; cf.* galearis; *etiam* galerum *p. 1678, 28*): C. GRACCH. frg. Char. gramm. I 80,9 cum galere (*sic; cf. adn. et v. p. 1677, 51*) †ursici. VARRO frg. *ibid.* p. 80,10 haec -ia. PAVL. FEST. p. 96 -ia (garearia *codd.*) a galearum similitudine dicta. DIOM. gramm. I 489,10 *actores comoediae* antea ... galeribus (*sic*; galeris *edd. interpol.*; -bus *Keil et Leo ap. Kaibel, Comicor. gr. frgg. I p. 59, 1*), non personis utebantur, ut qualitas coloris indicium faceret aetatis, cum essent aut albi aut nigri aut rufi. ?2 *inde i. q. iuba equi ficticia*: CASSIOD. or. frg. p. 473,18 equum tibi -e (*sic Traube*; gignare, *ut videtur, cod., quod fort. melius pro vocat. vel adv. adiectivi* gignarus *accipitur*) eligis decenter aptare, cui inter niveas comas iubarum crines nigerrimos miscuisti. ?3 *i. q. galea*: FRONTIN. strat. 3,2,11 clamide interempti et -i (galero *var. lect.*) ad Macedonicum est ornatus habitum.

?**galeāriātus**. PAPYR. Genav. lat. V 3,8 C. In⟨li⟩us Val⟨en⟩s ... -u. *cf. adn.*: *cum officium unius diei significet, fort. subst. ad exemplum vocis* tribunatus *sim. i. q.* galeāriātus, -ūs, *officium* galearii.

galeāris, -e [*a* galea *suffixi* -li- *ope formatum. W.*]. *de galero*: QVADRIG. hist. 32 prius hisce auctoribus (actoribus *H²*) inde (indidere *L. Müller*) reticula -ia. *cf.* galear *l. 43*.

galeārius, -ī *m. et vulgariter* **galeāria**, -ae *pro masc.* (*sic*). [*a* galea. *W.*] *saepe in codd. scribitur* galiarius, -a, galliarius, -a. *de forma* -a *v. Heraeus, Archiv 10, 507.* 1 *i. q. calo* (*cf. Kempf, Rom. serm. castrensis rell., Jahrb. f. klass. Philol., Suppl. 26, 379*): VEG. mil. 1,10 lixas quos -as (galliarios *vel* galliarias *codd.*) vocant. 3,6 p. 78,5 calonibus quos -as (galerios, galiarios, galiarias *var. lect.*) vocant. CAPER gramm. VII 103,4 (*anteced.*: mustacius *adi. est, non subst.*) sic militis puer '-us' recte dicitur, nam '-a' soloecismus est. *addunt codd. meliores fragmenta versuum, haec fere*: non puer est -a; nam pueram sic rite voces; puer est '-us' hic ἀσολοίκως. GLOSS. -i: buccellarii id est satellites. galeria: buccellari vel qui cassides portant (*praecedit* galea: cassis). (h)ypaspist(a)e: galiari(a)e. lixa: galearia (galiaria, galliaria *var. lect.*). kal⟨o⟩nes (calpes *lect. var.*): gale⟨ari⟩ae militum (galli⟨ari⟩ae militum. gallearum militum. galearii [calearia *unus cod.*] militum. *locos v. Thes. Gloss. VI 169*). ?2 *i. q. latro*, λῃστής: PAPYR. Lips. 40 II 10 (*saec. IV/V*) τυπτόμενον ὑπὸ γαλλιαρίων (*„Strolche" Wilcken ad l. Archiv f. Papyrusforsch. 3, 111 adn. 3*). 3 GLOSS. galiaria: negotii alieni mercator. 4 *adi.* -us *fort. supra l. 66. cf. etiam* gallarius.

galeātus, -a, -um [*a* galea. *W.*]. SERV. Aen. 6,104 '-us' et 'tunicatus' nomina comprobantur, nullum enim verbum horum originis reperitur. PRISC. gramm. II 441,16 (*v. s.* caligatus *vol. III p. 155, 74*) nomina sunt dicenda et carent temporali significatu (*at v. p 1676,7*) ... '-us'. *sim.* 562,14. *fusius* POMP. gramm. V 262,11. *seq.* unde intellegimus nomina esse, non participia? quoniam a verbo non veniunt; ... nemo dicit 'galeo' (*at vide* galeo *p. 1677, 55*). MAR. VICTORIN. gramm. VI 201,12 participia nominativa seu nomina participialia ut 'comatus, -us'. GRAMM. suppl. p. 187,7.

i. q. galea armatus: 1 *proprie*: a *milites sim.*: CIC. nat. deor. 1,100 -ae Minervae (AVSON. 43,3 *Pallas*). HIER. chron. a. Abr. 1976 (= SVET. frg. 27 p. 41) *a. 41 a. Chr.*: Cornificius poeta ... *milites* saepe fugientes -os lepores appellarat. PS. FRONTIN. strat. 4,1,27 centuriones ... -os et discinctos. IVV. 1,169 -um (*sc. militem, i. cum ad pugnam galeam induerit*) sero duelli paenitet (*proverbialiter sec. Otto, Sprichw. d. Römer p. 152. huc fort.* GLOSS. -um munitum vel affirmatum). IVV. 2,252 mulier -a (*sc. in ludo gladiatorio*). 8,238 -um ... praesidium. CYPR. epist. 39,2 -us serpens *i. persecutores Christianorum*. TREB. trig. tyr. 30,14 *Zenobia* imperatorum more Romanorum ad contionem -a processit. VEG. mil. 4,44. SERV. Aen. 10,722 'purpureum pennis' bene -um. CLAVD. DON. Aen. 9,50 VVLG. Ezech. 38,5. MART. CAP. 2,114 -a ... virgo; *anteced.* apponit vertici diadema virginale. DRAC. laud. dei 3,412 vir -us adhuc *Curtius*. Romul. 2,25 Alcmenam -us amet *Iuppiter*. 10,578 -a cohors. APRING. in apoc. 20,9—10 p. 69. PETRON. 59,6 vitulus in lance ... allatus est et quidem -us. *fere pro subst.*: LIV. 44,33,9 scuto ... erecto stare -os. VVLG. II Macc. 5,3 -orum multitudinem (*gr.* καμάκων πλήθη). b *caput sim.*: PRVD. psych. 117 -o in vertice (MART. CAP. 5,426). GREG TVR. Franc. 5,48 p. 239,39 capite -o. c DRAC. Romul. 5,11 cristas dum quateret -us apex. d DAMIG. lapid. auct. 65 est ... *upupa* tristis, exstantibus (*sc. 'auribus' vel 'pennis'?*) -a. e *fem. pro subst. nom. navis*: CORP. XI 88 *trad.* guber de galeat pieris *i.* guber(nator) de Galeata (Galatea?). Pieris *eqs. cf. adn.* 2 *translate*: HIER. Vulg. prol. gal. hic prologus, scripturarum quasi -um principium, omnibus libris ... convenire potest (EXPLAN. in Don. gramm. IV 486,5 plerique artis grammaticae latores in principio prooemio usi sunt, quod -um principium dicitur). SVLP. VICT. rhet. 18 p. 322,29 *exordium* vulgare, si tale sit, quale esse possit in omnibus causis ...; quod idem et -um a quibusdam vocatur, quoniam ita commune esse possit omnibus causis, quemadmodum galea omnibus vulgo possit esse communis (*cf. adn.*: *verba* quod — communis *ex Hier. prol. gal. decerpta merito suspicatur Vossius eqs.*).

galeicula, -ae *f. a* galea *deminutive*. PS. FRONTIN. strat. 4, 7,29 ut delectos ... parmulis non amplis et -is (galei oculis *vel* galericulis *codd. dett.*; galeolis *edd.*) gladiisque ... armaret.

galena, -ae *f.* [*voc. peregrinum. W.*]. *i. q. molybdaena „Bleiglanz" et „Bleiglätte"* (*v. Blümner, Technol. IV 159*): a *vena*: PLIN. nat. 33,95 *argentum ex terra argentifera* excoqui non potest, nisi cum plumbo nigro aut cum vena plumbi — -am (gallinam *var. lect.*) vocant — quae iuxta argenti venas plerumque reperitur. 34,173 est et molybdaena, quam alio loco -am appellavimus, vena argenti plumbique communis. b *metallum, genus plumbi*: PLIN. nat. 34, 159 plumbi nigri *cum argento mixti* ... quod remansit in fornacibus, -a, quae fit tertia portio additae venae. CORP. XV 7916 (= INSCR. Dessau 8708) *in massa plumbi*: societ(atis) argent(ariarum). fod(ina) mont(is) Ilucr. -a. 7917 gal. 7918 galen.

[**galēnum** vas vinarium Romani antiqui dicebant GLOSS. -um *corruptum est ex* galeolam, *v. infra p. 1677, 1. falso Scaliger suspicatus est esse i. q.* Calēnum, *q. v. Onom. s.* Cales *p. 79, 3 sq. incertum quid sit* gallenum NOT. Tir. 99,4 *inter* hillanum *et* sigmentum.]

galeo, -āre [*a* galeatus *retrograda derivatione formatum. W.*]. GRAMM. suppl. 11,1 inter haec *verba primae coniugationis* quoque -o et calceo iuxta Priscianum notanda sunt. *verbum ignotum est* SERVIO *et* POMP. gramm., *v.* galeatus *p. 1675, 78. 84.* CINNA carm. frg. 12 (*ap.* NON. p. 87,24 *ubi antecedit*: clipeat ...; ita et -are:) miseras audet -are puellas. BELL. Afr. 12,3 milites ... iubet -ari. TERT. test. anim. 2 p. 137,16 Minervam calcias, furni -as formis (*sic Hartel, Patrist. Stud. III p. 68; corrupte codd.* furnis galeam formis). GLOSS. gal[l]eare operire. *Leumann.*

galeobdolon *et* **galeopsis**, *nomina herbae graeca. Scrofularia peregrina L.* (*cf. Sibthorp, Florae graecae prodromus n. 1452; Sprengel, comment in Diosc. p. 616; Fraas, Synopsis plantarum florae classicae p. 189*): PLIN. nat. 1,27,57 galeopsis (*cod. d*; galempsis, camempsis, gamemfis *rell.*) sive galeobdolon (galec Idolion *var. lect.*) sive galion (gallio *codd.*). 27,81 (*e Diosc. 4, 94, sed* galion *perperam additum*) galeopsis (galempsis *vel* calepsis *codd.*; *fortasse legendum* galepsis, *cf. Diosc.* γαλήοψις, οἱ δὲ γάληψις) aut, ut alii, galeobdolon (galleobdo, galeo obdolono *sim. codd.*) vel galion (gallion *pars codd.*); *sequitur descriptio sec. Diosc.* DIOSC. 4,90 de galiobsis (*cod. P*; galisobsis *cod. M*). gali[s]obsis aut galeobdolon dicunt. *Brandt.*

galeola, -ae *f.* [*a* galea *deminutive. W.*]. 1 *proprie*: DIOM. gramm. I 325,30 *illa per 'ol'* faciunt diminutionem tam quam galea -a. *cf.* galeicula. 2 *translate vasculum quoddam* (*cf.* galea *pro vase p. 1673, 56*): VARRO frg. Schol. Verg. Veron. ecl. 7,33 ⟨lepestam di⟩cebant, ubi erat vinum in mensa positum, aut -am aut sinum; (*addit scholiasta, ut videtur*:) tria enim haec similia sunt, pro quibus nunc ⟨acratopho⟩ron ponitur. *brevius* Serv. auct. ecl. 7,33 *ubi cod.* paleolam. *pessumdatum* Non. p. 547 (*antecedit* NON. sinum et -a[s]: vasa sinuosa) ubi erat vinum in mensam positum aut -a aut sinu (*item* Prisc. gramm I 263,1 *ubi tamen* mensa, sinum *codd.*). [*Leumann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

inde male GLOSS. (*s.* galenum [*v. supra p. 1676, 51*] *et* sinum), *ubi* galenum *pro* -am. *Leumann.*

galeōnymos *m. a gr.* γαλεώνυμος. *piscis*: ORIBAS. syn. 4, 17 quae a Graecis vocantur malacoderma, id est molles habentes carnes, qualia sunt ... galleonimi (*cf. Philotimos frg. Galen. alim. facult. 3, 31 inter* σκληρόσαρκοι, *ubi v. l.* γαλεοὶ *adnotat Galen.*).

galeopsis *v.* galeobdolon.

galeos *m. a gr.* γαλεός. *piscis, de quo v. O. Keller, PW. VII 594, 55*: PLIN. nat. 1, 32, 12 de ... -o. 32, 25 *pastinacam piscem* persequitur -os, idem et alios *eqs.* 32, 148.

galeōtēs *m. orig. gr. i. q.* γαλεώτης, *animal lacertae simile* (*'Gecko', cf. H. O. Lenz, Zoologie der alten Griechen u. Röm., 1856, p. 429*): PLIN. nat. 29, 90 *stelionem* Graeci coloten vocant et ascalaboten et -en (caleoten *var. lect.*). *cf.* DON. Ter. Eun. 689 γαλεώτης stellio.

?**galere** *v.* galear *p. 1675, 40. 43 et* galerum *p. 1678, 25 sq.*

galēriculum, -ī *n. a* galerum *deminutive. de originatione v.* galerum *l. 52.* **1** *i. q. galerum 1, galea* (GLOSS. II 530, 24 galericum: περιθήκη. 25 caleriiculum *sine interpr.*): MART. 14, 50 tit. -um. *de quo poeta*: ne lutet immundum nitidos ceroma capillos, hac poteris madidas condere pelle comas (*est athletarum capitis tegmen. cf. S. Reinach ap. Daremberg-Saglio II 1452 s. galerus III*). *cf. p. 1676, 37 sqq.* **2** *i. q. galerum 2, capillamentum*: SVET. Otho 12, 1 -o (galerico *plerique codd.*) capiti propter raritatem capillorum adaptato et adnexo, ut nemo dinosceret.

?**galēricum,** -ī *n. si lectio agnoscenda est, retrograda derivatione ex* galericulum *formatum.* GLOSS. *v. l. 18.* SVET. *v. l. 24.* PORPH. Hor. sat. 1, 8, 48 *v. s.* caliendrum *vol. III p. 154, 75.*

?**galēricus** *et* ?galērius *v.* galeritus *l. 36. 38.*

galerion *i. q* galion *v. p. 1678, 76.*

galērītus, -a, -um *a* galerum *ad exemplum vocis* cassita *formatum.* -ē- *et* -ī- *l. 33. 45.* **1** *i. q. galero vestitus*: PROP. 4, 1, 29 prima -us posuit praetoria Lygmon. **2** *pro subst. i. q. cassita, alauda* (*'alauda cristata L.' vel 'alauda' generaliter; cf. Sittl, Archiv 2 [1885], 478*): **a** ?**galērītus,** -ī *m.*: VARRO ling. 5, 76 -us (galericus *cod. F*; -itus *codd. apogr.*) ... altera (*avis*) *dicitur*, quod in capite habet plumam elatam. GLOSS. III 258, 13 ὁ κορυδαλός, κορυδός alauda, -i⟨t⟩us. **b galērīta,** -ae *f.* gall- *l. 40. 43.* [*sicil.* gaddarita. *M.-L.*] PLIN. nat. 10, 137 de una ave -a. 11, 121 *in capite apex est* parvae avi, quae ab illo (*apice*) -a (gallerita *F*; galeritia *R²*) appellata quondam, postea *alauda* (*v. s.* alauda *vol. I p. 1482, 52*). MARCELL. med. 28, 50 avis -a, quae Gallice alauda dicitur. POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 20 gallerita. GLOSS. κορυδός. *de usu in medicina*: PLIN. nat. 1, 30. 30, 62 coli vitium ... sanatur ave -a assa. SER. SAMM. 575 mande -am (gale vitam, gulę victam *codd. opt.*) volucrem quam nomine dicunt. MARCELL. med. 28, 50.

galērum, -ī *n. et* **galērus,** -ī *m.* [*v. quae sub* galea *dicta sunt. W.*] -ē- *dactylici. de genere*: CHAR. gramm. I 80, 5 -os Vergilius masculino genere dixit (*v. l. 72*) ..., et Cornelius Severus (*l. 75; hic genus agnosci non potest*) ...; sed C. Gracchus ... 'cum galere (*v. p. 1675, 40*) ursici' dixit; Varro ... 'haec galearia'. unde (*i. a neutro* -um) et galericula dicuntur. SERV. Aen. 7, 688 -us genus est pillei, quod Fronto genere neutro dicit 'hoc -um'. SCHOL. Verg. Veron. Aen. 7, 688 ⟨Fr⟩onto qui neutro genere dicit 'galeria'. *neutrum certo agnoscitur l. 52. 71. p. 1678, 10. 14. 16; masc. l. 72. 74. p. 1678, 6. 25. 40; cf. etiam supra.* [GLOSSARVM *ex Verg. acc. plur.* galeros *pendentium scripturas viles v. Thes. gloss. Lindsay.*] *aliae codicum lectiones*: galerem, gallerem *v. p. 1678, 25 sq.* golerum *p. 1678, 4.* glomerum GLOSS. *quater. cf.* galearis *et* galere. NOT. Tir. 99, 47. *de re v. S. Reinach ap Daremberg-Saglio II 1452; Samter, PW. VII 601, 19 sqq. significatio parum certa*: ISID. orig. 18, 14, 1 galea de coreo *est*; nam -os coreum dicitur (*inde* GLOSS. -os coreum *eqs.*). *legitur inde a* VARRONE.

1 *capitis tegimen de pelle (l. 72. 74. p. 1678, 9. 13, vel de corio? l. 62) factum; apud posteriores (l. 68. 69. p. 1678, 4. 21) quodvis capitis tegimen* (*syn.* pilleus *l 53 81. p. 1678, 13. 14,* pilleolum *p. 1678, 18,* tiara *p. 1678, 2. 3. 20*): [GLOSS.-os: calamaucos pelliceos. -o: capello. GLOSS. Ps. Plac. -um: pilleum (palleum *trad.*) pastorale (*vel* -lem). pilleum pastoralem de iunco factum. -as (*lege* -os): pilleas (*lege* pelliceas? pilleos?) mitras. *Lindsay.*] *cf. etiam* GLOSS. V 584, 8, *v. vol. III p. 1445, 63.*

a *generatim*: VARRO ling. 5, 116 galea ab -o, quod multi usi antiqui. VERG. Aen. 7, 688 fulvosque lupi de pelle -os tegmen habent capiti *Praenestini* (SERV. *ad l. v. l. 52*). MORET. 120 tectusque -o *agricola*. GRATT. 340 canaque e maele -i. PAVL. FEST. p. 204 pellirem -um, quia fiebat ex pelle. CORN. SEV. carm. frg. 7 flavo protexerat ora -o. CALP. ecl. 1, 7. VAL. FL. 4, 138 umbrata ... tempora Parrhasio (*i. Arcadico, cf. l. 79*) patris de more -o. 6, 226 flava -i caesaries. SIL. 16, 456 famulus ... *praemium* datur adiuncto gentilis honore -i. STAT. Theb. 4, 303 Arcadii morem ... -i (7, 39 umbra. *cf. l. 76*). FRONTIN. strat. 3, 2, 11 *v. p. 1675, 50.* SVET. Nero 26, 1 post crepusculum statim arrepto pilleo vel -o (galerio *pars codd.*) popinas inibat (*quidam pro 'capillamento' [v. p. 1678, 28] sumunt collato Suet. Cal. 11*). TERT. cult. fem. 2, 7 affigitis ... enormitates ... textilium capillamentorum, nunc in -i modum quasi vaginam capitis et operculum verticis. AMM. 30, 8, 4 *Artaxerxes Macrochir* ne secaret aures ... pro delictis, ex -is fila pendentia praecidebat (*syn.* tiaras). 31, 2, 6 -is incurvis capita tegunt *Hunni* (tiaras *vocat Hier. epist. 60, 17 p. 573, 4*). CONC. Matisc. a. 585 p. 170, 28 saccularis -um (golerum *unus cod.*) de capite auferat (*sc. salutandi gratia*). *tropice*: SIL. 1, 404 frontem Chremes intonsam umbrante capillo saeptus et horrentis effingens crine -os. AVSON. 361, 25 *rosa* (*sc. flos silens*) viret angusto foliorum tecta -o.

b *insigne sacerdotum regumque*: VARRO frg. Gell. 10, 15, 32 *flamen Dialis* solum album habet -um, vel quod maximus, vel quod Iovi immolata hostia alba id (*sc.* -um; albato *pars codd.*) fieri oporteat (*cf.* albogalerus *vol. I p. 1498, 47 sqq.*). SERV. auct. Aen. 2, 683 Suetonius (frg. p. 268, 2) tria genera pilleorum dixit, quibus sacerdotes utuntur: apicem, tutulum, -um. ...-um (*acc.*) pilleum ex pelle hostiae caesae (ISID. orig. 19, 30, 5 -rium *est* pilleum ex pelle caesae hostiae factum). APVL. apol. 22 Diogeni ... pera et baculum ... quod pontificibus -um. TERT. pall. 4 p. 943 *ob* privilegium -i Cereri initiantur. HIER. epist. 64, 13 p. 599, 14 (*ex Ios. arch. 3, 157 sq., ubi de* μασναεφθῆς *i.* מצנפת *agitur*) rotundum pilleolum, quale pictum in Vlixe conspicimus, quasi sphaera media sit divisa et pars una ponatur in capite. hoc Graeci et nostri tiaram, nonnulli -um vocant. ... est autem byssinum et sic ... opertum linteolo *eqs.* (*sim.* ISID. orig. 19, 21, 3, *ubi var. lect.* galeriam, galariam, galeam). **c** *insigne Mercurii*: STAT. Theb. 1, 305 *Hermes* obnubit ... comas et temperat astra -o. ARNOB. nat. 6, 13 p. 224, 19 dis datas falces et fuscinas ..., malleos et -os. FVLG. myth. 1, 18 (*de Mercurio*) quare galerem (-um, gallerem *codd. det.*). *ibid.* galere (-em, -om, -o *codd. det.*) ... coperto capite pingitur. CLAVD. rapt. Pros. 1, 78 tectus ... -o (*cf. p. 1677, 73*).

2 *capillamentum ficticium „Perücke"* (*cf.* galear *p. 1675, 38; v. Blümner, Privataltertümer 276*): GLOSS. pileum (palleum, pallium *trad.*) in capite pro capillis. IVV. 6, 120 nigrum flavo crinem abscondente -o (*cf.* SCHOL. *ad l.* [*ubi lemma* galeno] crine supposito. rotundo muliebri capitis integumento, in modum galeae facto, quo utebantur meretrices; ideo flavo; nigro nam crine matronae utebantur). SCHOL. Hor. gloss Γ sat. 1, 8, 48 ⟨caliendrum⟩ genus -i (*v. vol. III p. 154, 71*). AVIAN. fab. 10, 7 (*de equite calvo*) deiecto nituit frons nuda -o. *de* SVET. Nero 26, 1 *v. p. 1677, 80.*

3 *retiariorum laevi umeri munimentum* (*v. Lafaye ap. Daremberg-Saglio II 1586; Hug, PW. sub v. Retiarii p. 691, 58 sqq.*): IVV. 8, 208 longo iactetur spira -o (*cf. Friedlaender ad l.* SCHOL. *ad l.* pileo, quem habent retiarii. -us est umero inpositus gladiatoris).

?**galesco** GLOSS. *v.* gavesco.

GALEN. alim. facult. 3, 31 ὁ γάρτοι παρὰ Ῥωμαίοις ἐντιμότατος ἰχθύς, ὃν ὀνομάζουσι **γαλεξίαν**, ἐκ τοῦ τῶν γαλεῶν ἐστι γένους, ὃς οὐδὲ γεννᾶσθαι δοκεῖ κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν θάλασσαν. ... τῶν ἁπαλοσάρκων ἐστὶν ὁ παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις ἔνδοξος γαλεξίας, οἱ δ' ἄλλοι γαλεοὶ σκληρόσαρκοι μᾶλλόν εἰσι. *cf.* galaxias. *Brandt.*

aurugo dolor est et color eius **galgimuum** (galgimum, galgirium *var. lect.*; galgulum *Heraeus*) GLOSS. V 269, 19. IV 484, 53. *huc, ut vid., etiam* III 600, 15 eruginosus (*i.* auruginosus) galzinia (zi *pro* gi).

1. galgulus, -ī *m. depravatum per assimilationem consonantium ex* galbulus. [*val.* grangur; *it.* ri-gogolo *ex* auri galgulus. *M.-L.*] *avis colore galbino praedita „Goldamsel"*: PLIN. nat. 1, 10, 36 (garguli *var. lect.*). 1, 30, 28. 10, 73 trimenstres (*aves*) *opp.* perennes) ut turdi ... et quae, cum fetum eduxere, abeunt ut -i, upupae. 10, 96 -os (gaugulos *codd.*) ... dependentes pedibus somnum capere confirmant. 30, 94 avis icterus vocatur a colore ...; hanc puto Latine vocari -um (gagulgulum, galgulaim *var. lect.*). POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 16 galgulis.

2. galgulus (-ī) *m. sec. Loewe, Glossae nominum p. 50 adn. ad n. 813 i. q.* calculus, *potius* b *consonanti* **ad** g *assimulata* **i. q.** 1. galbulus (*q. v.*): GLOSS. -alus: πυρήν. *hinc*: granum olivae. -us: baca.

?**galice** trifolium GLOSS. III 591, 7. *sim.* 624, 47 -e (612, 27 galite) id est herba trifolia.

[altercus id est **galiclāda** (galidada *cod.*) GLOSS. III 587, 26. *est forma vulgaris vocis* calyclata, *q. v. vol. III p. 199, 64.*] *Leumann.*

[**galinga** MISC. Tir. p. 49, 26. *ex Arabico derivatum? videtur esse 'rhizoma galangae', i. radix herbae 'Alpinia officinarum Hance', vel 'Alpinia Galanga Lw.' cf. app. crit.; C. H. Moore, Archiv 10 (1898) p. 272 et Ducange s. v.* galanga *et* gallingar.]

galion *nomen herbae orig. graec.* gallion *legitur in plurimis Plinii codd., ut* γάλλιον *in codd. graec. (cf. app. crit. ad Diosc. 4, 95). 'Galium verum L.' (cf. Fraas, Synopsis plantarum florae classicae p. 158.)* [*it.* gaglio. *M.-L.*]: PLIN. nat. 1, 27, 57 *et* 27, 81 *falso confudit cum* galeobdolon, *v. p. 1676, 65.* DIOSC. 4, 91 de galion. -on aut galerion (*cf. Diosc. 4, 95* γάλιον, οἱ δὲ γαλέριον; *sequitur descriptio*).

galit: periit *et* galivit: perivit GLOSS. *quid sit, incertum.* gallit (*a* gallus *ad exemplum verborum* equire catulire): prurit *et* gallivit: prurivit *coniecit Ott.*

*****1. galla,** -ae *f.* [*inc. orig.; cf. Walde, Stand und Aufgaben der Sprachwissenschaft, Festschrift für Streitberg 193. W.*]. *inter feminina semper singularia enumerant* CHAR. gramm. I 32, 5 haec -a ἡ κηκίς. DIOM. gramm. I 327, 20 EXC. Bob. gramm. I 548, 7; *sed plur.* [*Brandt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

persaepe legitur inde a COLVM., *v. l. 42 sqq. 45. 47. 49. 51 sqq. 71.* GLOSS. *κηκίς sim.* coniza (*i. κόνυζα*). zippere (*i. κύπειρος? Goetz; cf. etiam* GLOSS. III 579, 54 zypeperis i. gallus). galluc (*ags.*). calis (*vel* cices onfagos, *cf. l. 18. 23*); idest -a Asiana (*cf. l. 13*). *inde a* LVCIL. [*it.* galla, *hisp.* agalla. *M.-L.*]

est ulcus e quercubus excrescens, bestiolis, quas cynipidas vocamus, effectum. **I** *proprie*: **A** *de natura et generibus*: PLIN. nat. 16, 26 (*e Theophr. hist. plant. 3, 8, 6. 3, 5, 2. 3, 7, 4*) quae glandem ferunt, omnes et -am, ... sed -am hemeris optimam ...; fert et nigram, duo enim genera sunt ... (27) optima Commagena (*cf. l. 16 et* MARCELL. med. 27, 73. *videtur esse galla arboris, quam quercum infectoriam appellamus, cynipide quercus tinctoriae effecta. cf.* -a Asiana *l. 4. 46*; -a Syriaca *l. 36. 51*), deterrima ex robore *eqs.* 24, 9 nec pauciora -ae genera fecimus, solidam perforatam, item albam nigram (*cf. l. 10. 54*; rufa *l. 41*), maiorem minorem. vis omnium similis, optima Commagena. CHIRON 937 -am Germanam. MARCELL. med. 7, 15 -ae trichitidos. DIOSC. 1, 117 de cecidos id est -a. -a[s] semen est de drios cuius uno genu omfacitis (*cf. l. 23. 27. 47. eadem videtur* omphacine *l. 22 et* viridis *ibid. et* immatura *l. 33*) dicitur *eqs.* (*Diosc. 1, 107 κηκὶς καρπός ἐστι δρυός, ἧς μέν τις ὀμφακῖτις καλουμένη μικρὰ καὶ κονδυλώδης eqs.*). CAEL. AVR. chron. 4, 3, 7 -a viridis, quae appellata est omphacine (*cf. l. 18*). ORIBAS. eup. 2, 1 C 14 cicis onfacites (cicison facites *vel* cicisum facites *codd.* cicis onfacis *rec. La*; *gr. 2, 1 K 46 κηκὶς ἡ μὲν ὀμφακῖτις*) .... altera autem -a, xanthin et cauni (*gr. 2, 1 K 47 ἡ δὲ ἑτέρα κηκὶς ἡ ξανθὴ καὶ χαύνη*) *eqs.* ISID. orig. 17, 7, 38 huius *quercūs* fructus -a appellatur ex quibus una agrestis ὀμφακῖτις (*ἴτης trad.*) dicta, parva forma, sed firmo corpore atque nodoso, quae medicaminibus et incaustis adhibetur; altera βάλανος (balanis *var. lect.*) lenis ac levis et nimium perforata, lucernarum tantum usibus necessaria.

B *de usu: adhibetur*: **1** *in medicina*: CELS. 5, 5, 2 purgant ... -a. 5, 6, 1 rodunt ... -a. 5, 7 exedunt corpus ... -a. 5, 16. 5, 18, 1 *malagma* habet -ae et immaturae et alterius (5, 22, 3. 6, 11, 1 MARCELL. med. 27, 20. 21. 25 *cf. l. 37 et 19*). 5, 20, 1. 4. *al.* 7, 12, 1^{E} vinum in quo -a candens coniecta sit. SCRIB. LARG. 4. 31. 46 *al.* 81 -ae Syriacae pondo triens (SCRIB. LARG. 208 PLIN. nat. 25, 175 MARCELL. med. 2, 14. 10, 16. 11, 3. 12. 33 immaturae [27, 9. 25 *cf. l. 33*]. 11, 35. 36. 12, 10. 15, 98. 27, 29. *eiusdem generis esse videtur Syriaca, cuius Commagena l. 10*). PLIN. nat. 20, 44. 48. 212. 22, 150 *al.* 24, 9 *fuse de vi.* 35, 189 cremata. MARCELL. med. 1, 4. 4, 30. 7, 15. 8, 10. 33 *al.* 12, 58 nucleus -ae commanducatus. 14, 57 -ae rufae. 23, 21 -as ... pone super carbones vivos et exures non nimie *eqs.* 27, 73 -a Commagena comburitur. SORAN. p. 29, 8 -arum. p. 69, 17 -is. p. 70, 3 -am. p. 109, 20 -as. p. 112, 6 -arum. PLAC. med. 2, 21. THEOD. PRISC. eup. faen. 7 -arum. 9. 12 *al. plerumque plur.* PLIN. VAL. 1, 32 -ae Asianae (*cf. l. 13*). CAEL. AVR. chron. 1, 6, 184. 2, 7, 105 *al.* CASS. FEL. 14. 39 p. 90 -as omfacitidas. ORIBAS. syn. 1, 15 -a usta. 2 add. p. 846. **2** *in mulomedicina*: COLVM. 6, 7, 2 *ad ventris tormina dantur* -ae. 6, 13, 2 ulceribus -ae tritae remedio sunt. 7, 5, 12 combusta -a (PELAGON. 164 VEG. mulom. 2, 62, 1). GARG. MART. cur. boum 23. PELAGON. 164 -as Syriacas combustas (VEG. mulom. 2, 62, 1. 2, 80, 1 CHIRON 940 *bis.* 941). 199 sunt et -ae tritae remedia. 228 -as. VEG. mulom. 2, 31. 326. 3, 28, 7 -as minores. 4, 4, 7 *al.* CHIRON 432 -as sutoricias (826). 542. 611. 823 -as nigras. 826 *al.* 937 -am Germanam. **3** *ad apes aegras pascendas*: VERG. georg. 4, 267 tunsum -ae admiscere saporem (*sc. mellibus*; SERV. *ad l.* multi pilas cyparissi accipiunt). COLVM. 9, 13, 7 PALLAD. 4, 15, 2. **4** *ad coria perficienda*: PLIN. nat. 13, 63 *spinae semine* coria perficiunt -ae vice (*sim.* 24, 109). 16, 26 (*e Theophr. hist. plant. 3, 8, 6*) -am hemeris *quercus fert* optimam et coriis perficiendis aptissimam. **5** *ad lanam tinguendam* (*cf. H. Blümner, Technol. I^{2} p. 251*): PLIN. nat. 16, 26 *-a nigra* tinguendis lanis utilior. **6** *in encaustica*: PLIN. nat. 33, 122 cera ... candens saetis inducatur iterumque admotis -ae (galea *var. lect.*) carbonibus inuratur *eqs.* **7** *ad pigmenta probanda*: PLIN. nat. 34, 112 *in aerugine adulterata atramentum sutorium* deprehenditur et papyro -a prius macerato, nigrescit enim statim aerugine illita. 35, 184 alterum genus *aluminis* est pallidi et scabri et quod inficiatur -a. **8** *ad atramentum librarium parandum* (*cf.* GLOSS. II 151, 6 pipula [*lege* pilula *vel* pirula] κηκὶς ἥτις εἰς τὸ μελάνιν πέμπεται hoc est -a):' MARCELL. med. 23, 21 -as, de quibus encaustum fit. MART. CAP. 3, 225 -arum gummeosque commixtio (*i. atramentum*) et Niloticae fruticis collemata (*sc. papyrus*). ISID. orig. 17, 7, 38 *v. supra l. 26.* **9** *ad atramentum sutorium perficiendum*: MACR. sat. 2, 2, 6 *sutor* respondit urbane: -am subigo (*allusit Meviae Gallae*): sutorium hoc habetur instrumentum. *cf.* -as sutoricias *l. 54.*

II *tropice*: LVCIL. 501 -am (*ὀξίνης οἶνος Marx ad l.*) bibere ac rugas conducere ventris farre aceroso. *Brandt.*

2. galla *v.* 2. gallus.

gallaica, *gemma, i. q.* callaica *v. vol. III p. 165, 39 sqq. traditur* PLIN. nat. 1, 37, 59 galliaca. 37, 163 gallaicos *vel* galliaca. SOL. 20, 14 (*per errorem l. cit. scriptum est 14, 20*) gallaica (*qui nititur in* PLIN. nat. 37, 110 callaina, *q. v.*).

gallantēs, -ium *a* 2. gallus *ad exemplum vocis* bacchantes *fictum. i. q. insanientes ut galli ministri Matris Magnae*: VARRO Men. 119 quae venustas hic adest -bus. 150 *galli* -es. PLIN. nat. 21, 182 halicacabi radicem bibunt, qui vaticinari -esque (-es quo *codd.*) vere ad confirmandas superstitiones aspici se volunt. *vix huc pertinet* GLOSS. galantes: sperantes. *Varronis locos affert* NON. p. 119 *sub lemma*: gallāre ut est bacchare (*inde* GLOSS. V 642, 19. *legendum esse videtur*: gallārī id est bacchari). *verbum* gallari *ex forma usitata* -ntes *retrograda derivatione grammaticus finxit.*

gallāribus subito membra circumdare CARM. c. pag. 44. *notio incerta est*; collaribus *Haupt. cf. Ehwald, Archiv 9 (1896), 306: i. q.* gallica (*solea*).

gallārius cerdo GLOSS. V 600, 50. galearius *coni. Götz* GLOSS. VI 482. *sed si* cerdo *pro* sutor cerdo *sumas, potius cogites de* gallicārius. *vix* -us *a* galla *sc. sutoricia.*

? **gallenum** *v.* galenum.

galliambicus, -a, -um *a gr. γαλλιαμβικός*, '*ex galliambis constans*'. **galliambus,** -ī *m. a gr.* *γαλλίαμβος. *forma gr.* -os *l. 32,* -on *l. 29. 46. nomen metri apud Latinos noti egregio carmine 63 Catulli* super alta vectus Attis celeri rate maria, *praeterea fragmentis Varronis Menippearum et Maecenatis, et imitatione Terentiani Mauri. de nomine*: TER. MAVR. *v. l. 32.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 95, 24 si tetrametri ... catalectici ... longas in breves solverint, metrum efficient -icum, dictum quasi Γάλλων ἴαμβοι (gallon iamboe *cod. A*), id est maledicta quibus nonnunquam conviciantur. idem et metroiacon seu, ut quidam, bacchiacon anaclomenon. 154, 21 versum -icum efficies sic *eqs.* ... quod quidam metroiacon eo quod Matris cantibus aptum sit, meritoque etiam -um a gallis ministris deae appellarunt. *versus mollis*: MART. 2, 86, 5 nec dictat mihi ... Attis mollem debilitate -on. QVINT. inst. 9, 4, 6 Sotadeorum et -orum (*vel* -icorum; *codd.* calliā b////ū *vel* Callimachorum) et quorundam ... simili paene licentia lascivientium. TER. MAVR. 2885 iuncto commate -os exit. *deinde* 2890 (*sequuntur galliambi:*) nomenque -is memoratur hinc datum, tremulos quod esse gallis habiles putant modos, adeo ut frequenter illam prope ab ultimo pedem, mage quo sonus vibretur, studeant dare tribachyn; *deinde describitur.* DIOM. gramm. I 514, 17 -um (call- *codd.*) ...; ut enervatius fieret et mollius, secunda aut tertia ab ultima syllaba in duas breves geminata est *eqs.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 154, 18 -icum (calliiamb- *cod. A*) quod vocant metrum mollita ac tremula modulatione formatum. *praeterea*: DIOM. gramm. I 514, 12 -um (call- *codd.*) metrum. SERV. gramm. IV 466, 26 de -ico. -icum (call- *utrubique cod. P*) constat dimetro iambico catalectico et anapaesto vel spondio cum duobus iambis. MAR. VICTORIN. gramm. VI 46, 25 in -ico. 96, 6 -icum. BASS. gramm. VI (*codd.* galiamb- *constanter*) 261, 28 de -o. *ibid.* -us. 263, 2 -icus. 271, 22 cum ex -o sotadeus fit, ex sotadeo -us (*sim.* 263, 5). FORTVN. gramm. VI 290, 4 aliud ex hoc metro iambico, quod -on dicitur.

gallica, -ae *f., plerumque plur.* -ae. *a* Gallicus. *cf.* caliga, *quod hic illic falso pro -a legitur, v. l. 55. 57. 81. 83. 84. p. 1681, 1. genus calceamenti* (*cf. deminutivum* gallicula), *constans ex solea et loris, ergo soleis simile, non caligis, primitus sine dubio apud Gallos usitatum* (*cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I 1949, 21; Ruggiero, Diz. epigr. III 424; Lafaye ap. Daremberg-Saglio II 1453; Zahn, PW. VII 667*): CIC. Phil. 2, 76 *redii* luce, non tenebris; cum calceis et toga, nullis nec -is (caligis *codd. et Iul. Ruf. rhet. 6 p. 40, 7*) nec lacerna *ut Antonius. ibid.* per municipia coloniasque Galliae ... cum -is (*sic Gell.*; caligis *codd.*) et lacerna cucurristi. IVV. 7, 16 equites Bithyni, altera quos nudo traducit -a (Gallia *var. lect.*) talo (*locus non satis explicatus; v. Friedlaender ad l.*). GELL. 13, 22 (21), 1 T. Castricius, rhetoricae disciplinae doctor, ... a divo Hadriano ... spectatus, cum ... discipulos quosdam ... senatores vidisset ... tunicis et lacernis indutos et -is calciatos, ... inquit ... 'soleatos ... vos ... ingredi nequaquam decorum est, non ... vobis minus quam illi *Antonio* tum fuit, cui hoc M. Cicero pro turpi crimine obiectavit' ... (3) requirebant cur soleatos dixisset qui -as, non soleas haberent. (4) sed Castricius ... scite atque incorrupte locutus est: (5) omnia enim ferme id genus, quibus plantarum calces tantum infimae teguntur, cetera prope nuda et teretibus habenis vincta sunt, soleas dixerunt, nonnunquam crepidulas. (6) '-as' autem verbum esse opinor novum non diu ante aetatem M. Ciceronis usurpari coeptum; itaque ab eo positum est (*seq. Cic. Phil. 2, 76*). (7) neque in ea significatione id apud quemquam alium scriptum lego gravioris dumtaxat auctoritatis scriptorem; sed ... crepidas ... appellaverunt. CARM. ad senat. 22 caligāque (*i. calceo senatorio*) remotā -a sit *tuis* pedibus molli redimita papyro (*de calceamento ministrorum Isidis*). EDICT. imp. Diocl. III/IV 9, 12 (*antea*: de caligis) de soleis et -is *gr.* περὶ σανδαλίων καὶ τροχαδίων. 12^{a} ⟨gall⟩icae biriles (*i.* viriles) rusticanae bisoles, par. 13 ⟨gall⟩icae biriles monosoles. 14 ⟨gal⟩licae cursuriae (*i.* cursoriae). *gr. ubique* τροχάδια (*cf. Blümner ad l. p. 127 sq.*). PELAGON. 440 solum veteris -ae comburis. HIER. reg. Pachom. praef. 4 nil habet in cellulis praeter ... balteolum lineum et -as (caligas *var. lect.*). reg. Pachom. 66 ferramenta quibus opus fecerunt et -as. CASSIAN. inst. 1, 1, 4 *v. p. 1681, 48.* 1, 9, 1 tantummodo -is (caligis H^2L^2) suos muniunt pedes. 1, 10 -is (caligis H^2L^2). 4, 13 *inter vestimenta mo-*

[*Leumann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nachorum: -as (caligas *H*²). EXC. Bob. gramm. I 553,20 calliga: τὸ σανδάλιν. GLOSS. -a: σανδάλιν. ὑποδησάτω μέ τις· τὰ λώρια δός: calceet me aliquis; -as da.

deriv. gallicarius. gallicatus. gallicula.

gallīcantus *v. s.* 1. gallus *p. 1686, 10.*

gallicārius, -ī *a* gallica. *sutor, faber gallicarum*: FIRM. math. 3, 10, 8 fullones aut coriorum confectores aut -os (callicarios *codd.*; 4, 4, 13 *v.* caligarius *vol. III p. 155, 64 sq.*). HIER. reg. Pachom. praef. 6 fullones, -ī. *huc fort.* CORP. VI 31893 d 10 Agrippa gall. (*inter alios fabros*). *cf. p. 1680, 13.*

gallicātus, (-a, -um) *a* gallica. *i. q. soleatus, gallicis indutus*: ACT. Arv. Corp. VI 32391, 8 (*saec. III*) ⟨rici⟩niat(us) -t(us) coro⟨natus ... magister⟩.

gallicinium, -ī *n.* [*a* gallus *et* canere. *W.*]. *i. q. galli cantus* (*cf. p. 1686, 7 sqq.*), *tempus quoddam noctis ante solis ortum*: PETRON. 62, 3 circa -a. AVR. Fronto p. 31, 16 N. -um frigidulum. APVL. met. 8, 1 noctis -o. AMM. 22, 14, 4 secundis -is. 28, 4, 34 a -is ipsis. HIER. tract. in psalm. 119 p. 229, 12 -o oramus. p. 229, 14. MARCELL. chron. II p. 62, 389, 18 stella ... -o surgens. *apud grammaticos sim. inter tempora noctis* (*cf. adn. ad Suet. frg. 114 et 117; Marquardt-Mau, Privatleben p. 254 adn. 2; Blümner, Privataltertümer 374 adn. 3*): AVR. *l. 16.* CENS. 24, 2 -um cum galli canere incipiunt. SERV. Aen. 2, 268 sunt ... solidae noctis partes secundum Varronem hae: ... intempesta nox, -um, lucifer (*res tantum, non vox ipsa Varroni tribuenda videtur*). SERV. auct. Aen. 3, 587 -um quo galli cantant. MACR. sat. 1, 3, 12. ISID. nat. 2, 2. 3 -um ... dictum est propter gallos lucis praenuntios (*item* orig. 5, 31, 11 GLOSS. Plac. V 34, 14. *cf. p. 1686, 38*). orig. 5, 30, 4 tunc (*i. media nocte*) -um est, quorum (*sc. gallorum*) vox diei ostendit praeconium, quando et mesonyctius afflatus fit. 5, 31, 4 *inter noctis partes* (*cf.* GLOSS. V 87, 13). *praeterea*: NOT. Tir. 72, 56 -a. GLOSS. -um: cantus gallorum. ἀλεκτοροφωνία. ἀλεκτρυοφωνία (*cf.* EXC. Bob. gramm. I 554, 15). ἀλεκτοροφώνιον.

galliciola (gallicola *lect. det.*) cortice nucis iuglandis viridis per quem corpus humanum intelligi vult (*sc. Lucilius*) GLOSS. Ps. Plac. *cf. Marx ad Lucil. 1184.* [*a* galla? *W.*] *v. etiam* gulluca.

gallicrūs *iuxta positum ex* galli crus. *nom. herbae*: PS. APVL. herb. 45 nasci amat herba -us locis solidis ...; eius cacumen instar pedis galli ...; herbam -us tritam *eqs.* *cf.* pes gallinacius *p. 1684, 36.*

1. gallicula, -ae *a* gallica (*q. v.*) *deminutive.* caligula *var. lect. pro* -a *l. 53. 59. 61 et* SCHOL. Hor. sat. 1, 3, 128 *vol. III p. 161, 62* (*etiam nomen* Caligulae *interdum* Gallicula *scribitur, v. Onom. s.* Caligula *p. 83, 37*). callicula *l. 57. 59.* *i. q.* σανδάλιον, ὑπόδημα, *genus calceamenti*: PASS. Perp. 10, 2 *diaconus* habens multiplices -as (*gr.* ποικίλα ὑποδήματα). 10, 8 -as multiformes (*gr. item*) ex auro et argento factas. VVLG. act. 12, 8 calcia te -as tuas (*sic codd. Am. al., v. Wordsworth-White ad l.*; calcea te caligas tuas *plerique codd. et edd.*; calcia te gallicis [caligis *var. lect.*] tuis CASSIAN. inst. 1, 1, 4 [*cf. p. 1680, 83*]; *cf. vol. III p. 155, 3*; *gr.* ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου). SCHOL. Iuv. 3, 67 ⟨'trechedipna'⟩ -as graecas currentium ad cenam. HIER. reg. Pachom. 101 nullus vadat ... ad vescendum habens -as in pedibus. 104 -as et si quid aliud iungendum est vel componendum. 148 pellicula et -ae et cingulum. RVFIN. Orig. princ. 4, 2, 18 (17) calciamenta ... sine clavis, ... -as (caligulas *lect. det.*) ... cum clavis (*gr.* τὸ ἥλους ἔχον σανδάλιον). CASSIOD. Ios. antiq. 4, 5 p. 110 ed. Bas. solvens ... caligulas (*sic ed. Bas.*; *i.* -as; *Ios. arch. 4, 256* τὰ σάνδαλα *ex deut. 25, 9; LXX* ὑπόδημα, VVLG. calceamentum) illius viri. ITIN. Anton. Plac. rec. A 35 homines a parte Aethiopiae, nares fissos ..., calliculas (callicolis *var. lect.*) calciatos. VISIO Pauli 2 p. 11, 17 -(a)e eius *Pauli*, in quibus ambulabat docens. ISID. orig. 19, 34, 12 calliculae (calic- calig- galic- *codd.*). GLOSS. -a: σανδάλιον. τροχάς. -a (*sic*) calciamenta pastorum sunt. calliculas (*vel* caligulas): σανδάλια.

2. gallicula *v. l. 33.*

?**galliculāns.** PLIN. VAL. 1, 37 *v. s.* dentalis *vol. V p. 548, 3.*

gallicus, -a, -um *a* 2. gallus *ad exemplum vocis* Gallicus *formatum.* *ex gallis, famulis Deae (Isidis, ut* Ov. *vult) constans*: Ov. am. 2, 13, 18 qua (*die*) tingit laurūs -a turma tuas (*i. Isidis*). *cf. p. 1686, 65.*

gallidraga, -ae *f. vox peregrina.* *nom. herbae ex familia carduorum,* δίψακος *vel* '*labrum Veneris*' *sec. Wellmann, Hermes 59, 1924, 133*: PLIN. nat. 1, 27, 62 -a. 27, 89 -am vocat Xenocrates leucacantho similem, palustrem et spinosam *eqs.*

*****gallīna,** -ae *f.* [*a masc.* gallus, *cf.* rēgīna. *W.*]. *de motione*: ISID. orig. 12, 7, 50 sicut ... a leone leaena, ita a gallo -a. DIOM. gramm. I 328, 28 *nomina* nec in totum fixa, nec in totum mobilia, ut gallus -a. *sim.* GRAMM. suppl. 101, 26. 124, 24. 239, 5 gallus galla debuisset facere et facit -a propter distantiam; nam Gallus est homo de Gallia, Galla mulier de Gallia regione, gallus vero et -a avem significat. *de originatione*: VARRO ling. 5, 75 alites ... pleraeque ab suis vocibus *nominatae* ut ... -a. pullus *pro* -a *v. p. 1685, 75.* *de gallinis agunt fusius* VARRO rust. 3, 9 COLVM. 8, 2—5, *etiam* 8, 7 PLIN. nat. 10, 139 *sq.* 146 *sq.* 150 *sqq.* 156 *sq.* PALLAD. 1, 27. 2, 21; *v. praeterea Orth, PW. VII 905 et VIII 2519; de gallina in superstitione Riess, PW. I 72, 30 sqq.; V. Hehn, Kulturpfl. u. Haustiere*⁸ *p. 332 sqq.* [*val.* găină, *it.* gallina, *francog. vet.* geline, *hisp.* gallina. *M.-L.*]

i. q. avis feminina generis gallinacei, plerumque domestici (*cf. l. 25*): PLAVT. Asin. 666 (*inter blanditias amantum*) dic me ... tuom passerculum, -am, coturnicem. Pseud. 29 *sq.* an ... habent quas -ae manus? nam has litteras (*sc. deformiter scriptas*) ... -a scripsit VARRO rust. 2, 1, 19 *vento concipiunt* -ae (*sim.* PLIN. nat. 10, 166 TERT. adv. Val. 10 p. 488, 7 RVFIN. Clement. 8, 25 EVOD. Aug. epist. 161, 2). rust. 3, 2, 13. 3, 3, 6 cohors in qua pascebantur -ae, et eorum fructus erant ova et pulli (*varie coniunguntur sive iuxta ponuntur* -a *et* pulli, *ex. gr.* 3, 3, 4. 3, 9, 2. 10 CIC. nat. deor. 2, 124. 129 SEN. epist. 121, 19. FRONTO p. 182, 9 N. pullis -arum [CAEL. AVR. acut. 1, 11, 94 chron. 1, 1, 15. 23. 27]. PELAGON. 138 [VEG. mulom. 2, 149, 4] pullum vel -am [ANTHIM. 23. 33]. *cf. l. 53. 74. p. 1685, 59*). VARRO rust. 3, 4, 1. 3, 5, 7 volucres ... vernaculae ut -ae. 3, 6, 4 *ova pavonina* ... supponit -is (*de re cf.* 3, 9, 10 COLVM. 8, 5, 10. 8, 11, 9. 11. 8, 14, 6. 8, 15, 7 PETRON. 33, 5 PLIN. nat. 10, 161 PALLAD. 1, 28, 3. *cf.* 1, 29, 2. 1, 30, 2. *sim.* CIC. nat. deor. 2, 124 anitum ova -is ... supponimus. *cf. etiam* OP. imperf. in Matth. 46 p. 895ᴰ). rust. 3, 9, 1 sunt -ae quae vocantur generum trium, villaticae (*sed* COLVM. 8, 2, 1: *cohortales*) et rusticae et Africanae (*cf.* COLVM. 8, 2, 2 cohortalis est avis, quae vulgo per ... villas conspicitur; rustica quae non dissimilis villaticae per aucupem decipitur ...; Africana est quam plerique Numidicam dicunt, Meleagridi [*cf. l. 28*] similis, nisi quod rutilam galeam et cristam capite gerit, quae utraque sunt in Meleagride caerulea). 3, 9, 3 proprio nomine vocantur feminae, quae sunt villaticae (*sed* COLVM. 8, 2, 3 cohortales), '-ae', mares 'galli', 'capi' semimares qui sunt castrati. 3, 9, 17 ab his -is *rusticis* dicitur insula Gallinaria appellata (*sim.* COLVM. 8, 2, 2. *v. Onom. s. v.* Gallinaria). 3, 9, 18 -ae Africanae sunt grandes, variae, gibberae, quas Meleagridas (*cf. l. 22*) appellant Graeci (*cf.* PLIN. nat. 10, 74). 3, 9, 19 electis maximis -is, nec continuo his quas Melicas appellant falso, quod antiqui ... Medicam Melicam vocabant (*cf.* PAVL. FEST. p. 124, *etiam Colum. 8, 2, 4*). NIGID. Gell. 6, 9, 5 serpens si memordit, -a deligitur et opponitur. CIC. Cato 56 villa abundat ... agno -a. CAES. Gall. 5, 12, 6 -am et anserem gustare *Britanni* fas non putant, haec tamen alunt animi ... causa. HOR. sat. 2, 2, 24 -ā tergere palatum. PAVL. FEST. p. 110 *Aesculapio* (*cf. p. 1686, 32*) -ae immolabantur (*cf.* APVL. apol. 47 nullas hostias nisi -as nominastis). PHAEDR. app. 9, 14 per -am *Venus* denotavit feminas. SEN. epist. 121, 19 quare anserem -a non fugiat, at ... accipitrem. COLVM. 5, 12, 1 (arb. 28, 1). PETRON. 70, 2 iste cocus ... de colaepio -am faciet. PLIN. nat. 10, 116 villaribus -is et religio inest. 10, 139 lege Gai Fanni (*a. 161 a. Chr.*) ...: ne quid volucre poneretur praeter unam -am, quae non esset altilis (*cf.* gallinaceus *p. 1684, 71*). 10, 155. 11, 200. 13, 131. CORP. IV 3890 in lud(o) -(ae) dat(ae) (quinque) et gall(us). MART. 13, 64 succumbit sterili frustra -a marito (*i. caponi*), hunc matris Cybeles esse decebat avem (*alludit ad gallos abscisos sacerdotes Cybeles*; *v.* 2. gallus). IVV. 3, 91. 5, 124 quo gestū ... -a secetur (11, 135). 12, 96 quis aegram et claudentem oculos -am impendat amico tam sterili (*i. avaro*) *aegro*. PAVL. sent. 3, 6, 76 (= dig. 32, 66). APVL. met. 9, 33 una de cetera cohorte -a. *ibid.* praematurum ... prodidit partum. ITALA prov. 30, 31 (Eucher. form. 10 p. 24, 10) gallus ambulans inter -as laetus (*gr.* ἀλέκτωρ ἐμπεριπατῶν θηλείαις εὔψυχος. VVLG. *v. p. 1686, 36*). VVLG. Matth. 23, 37 -a congregat pullos suos sub alas (*gr.* ὄρνις συνάγει τὰ νοσσία. *huc pertinent*: PS. ORIG. tract. 16 p. 175, 22 *ad l.*: dominus noster se -ae voluit comparare. EVCHER. form. 4 p. 24, 14 -a: sapientia sive ecclesia sive anima. AVG. in psalm. 88 serm. 2, 14. *significant*: HIL. in psalm. 56, 3 AVG. in psalm. 58, 10. 264, 2. 3. 265, 9. 11). AVG. in euang. Ioh. 73, 1 serm. 105, 10, 13 (*in imagine*) scorpii pungentes a -a comedantur. 255, 4, 4. MACR. sat. 7, 16 ovumne prius extiterit an -a. EVSTATH. Bas. hex. 8, 3 p. 949ᴬ lascivus est gallus, diligens pavo ... domesticaque (*cf. p. 1683, 53*) -a. PALLAD. hist. mon. I 42 p. 329ᴬ -a spiritualis effecta *mulier* (*gr.* ἑαυτὴν ὄρνιν ἐργασαμένη πνευματικήν).

inter prodigia, monstra: TER. Phorm. 708 -a cecinit (DON. *ad l.* obstetricum est [*sc. fere affirmatio*], cum †cidonia -a canat, superstitem marito esse uxorem). LIV. 22, 1, 13 -am in marem, gallum in feminam sese vertisse (*cf.* AVG. civ. 3, 31 p. 144, 23 D.). SVET. Galba 1 Liviae ... praetervolans aquila -am albam (*cf. p. 1683, 50*). ... demisit in gremium; cumque nutriri alitem ... placuisset, tanta pullorum suboles provenit, ut hodieque ea villa ad Gallinas (*v. Onom. s. v. et* Gallinas albas) vocetur; ... novissimo Neronis anno ... quidquid ibi -arum erat, interiit (*fusius* PLIN. nat. 15, 136 *sq.* *brevius* AVR. VICT. Caes. 5, 17. *huc* CORP. VI 37763ᵃ Aug. liberto proc(uratori) ... -ar(um) albarum. *sim.* ᵇ). SPART. Geta 3, 2 ovum -am in aula peperisse purpureum. IVV. 13, 141 quia tu -ae filius albae (*i. fere fortunae filius*; SCHOL. *ad l.* proverbium vulgare. id est nobilis), nos viles pulli, nati infelicibus ovis (*cf. Friedländer ad l.; Otto, Sprichw. d. Römer 152*).

structurae verbales selectae: -a *subiectum*: admittere marem: COLVM. 8, 2, 8. advolare: COLVM. 8, 2, 6. 8, 5, 11. apricari: COLVM. 8, 4, 6. cessare a fetu: COLVM. 8, 4, 3. circuire: PALLAD. 1, 27, 1. coire: PLIN. nat. 10, 146. concipere: VARRO rust. 3, 9, 9 COLVM. 8, 2, 13 *al.* congregare pullos *supra l. 53.* construere sibi cubilia: CIC. nat. deor. 2, 129. convertere ova (pedibus): COLVM. 8, 5, 14. 8, 11, 12. crispire: SVET. frg. p. 253. desilire: COLVM. 8, 5, 4.

[*Leumann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ēdere: COLVM. 2, 14, 1 (stercus). 8, 2, 13. 8, 4, 2 (pullos, fetum). 8, 3, 4. 8, 5, 1—5 (ova, partum). educare pullos: VARRO rust. 3, 9, 21 COLVM. 8, 2, 12. 8, 11, 16. everrere (pedibus): COLVM. 8, 3, 9. excludere *s.* excudere (ova, pullos, fetum): VARRO rust. 3, 9, 2. 10. 13. 16 CIC. nat. deor. 2, 129 COLVM. 8, 2, 6. 12 *al.* PLIN. nat. 10, 150. 162. fetare: COLVM. 8, 12. fovere (ova, pullos): VARRO rust. 3, 9, 10 CIC. nat. deor. 2, 124. 129 COLVM. 8, 5, 10. 15. glocire: COLVM. 8, 5, 4. *cf.* PAVL. FEST. p. 98 gluttire et glocidare -arum proprium est, cum ovis incubiturae sunt. incubare (ovis, ova): VARRO rust. 3, 9, 2. 7—10. 16 *al.* COLVM. 8, 2, 6 *al.* SVET. Tib. 14, 2. *cf.* PLIN. nat. 11, 48. nutrire: COLVM. 8, 2, 12. 8, 5, 7. parere (ova): CATO agr. 89 VARRO rust. 3, 9, 2. 8 CIC. ac. 2, 5 COLVM. 8, 5, 3 PLIN. nat. 10, 143. 150. parturire: VARRO rust. 3, 9, 8 COLVM. 8, 3, 4. 8, 5, 2. pasci: VARRO rust. 3, 3, 6 COLVM. 8, 11, 16 *al.* se perfundere pulvere: COLVM. 8, 4, 4. pergliscere: COLVM. 8, 7, 4. pipare: VARRO Men. 3. ponere ova: COLVM. 8, 2, 12. reddere ova: PALLAD. 1, 27, 3. scalpere (pedibus): PHAEDR. app. 9. singultire: COLVM. 8, 11, 15 (*cf.* 8, 5, 3 singultus). vagari: COLVM. 8, 2, 7. 8, 3, 8. 8, 4, 3. 8, 7, 4. volutari in pulvere: VARRO rust. 3, 9, 7. -a *obiectum*: admittere: VARRO rust. 3, 9, 2. alere: CIC. ac. 2, 57 CAES. Gall. 5, 12, 6 COLVM. 8, 8, 6. exossare: PETRON. 65, 2. farcire: CATO agr. 89 VARRO rust. 3, 9, 20. 21 COLVM. 8, 7, 4. 8, 8, 11 PLIN. nat. 1, 10, 71. habere: CATO agr. 143, 3 VARRO rust. 3, 9, 2. immolare *v. p. 1682, 36.* obesare: COLVM. 8, 7, 4. opimare: COLVM. 8, 7, 5. parare: VARRO rust. 3, 9, 2. pascere: COLVM. 8, 2, 6 *al.* saginare: VARRO rust. 3, 9, 2. 19 COLVM. 8, 7, 3. 4 PLIN. nat. 10, 139. sectari: PLAVT. Mil. 162 (*subi.: homo*). VARRO rust. 3, 9, 15 (*subi.: pulli*). -a *dativo*: subicere: ova: VARRO rust. 3, 9, 9. 10 COLVM. 8, 2, 12. 8, 15, 7. pullos: VARRO rust. 3, 9, 13. substrāmen: VARRO rust. 3, 9, 8. supponere -is ova (*cf. p. 1682, 14*): VARRO rust. 3, 6, 4. 3, 9, 9 CIC. nat. deor. 2, 124 COLVM. 8, 5, 4. 8, 14, 6 PETRON. 33, 5 PLIN. nat. 18, 231. CORP. IV 6873 supposui gall(inae?).

structurae nominales: *-ae partes corporis sim.*: adeps: SCRIB. LARG. 39 PLIN. nat. 29, 124. 139. 30, 27. 29 PELAGON. 49 MARCELL. med. 8, 138 *al. cf. p. 1685, 17.* carnes: PLIN. nat. 21, 82 ORIBAS. syn. 4, 3. cerebrum: PLIN. nat. 29, 78. crura: MARCELL. med. 29, 29. fel: PLIN. nat. 29, 124. fimum: PLIN. nat. 28, 91. 29, 103 dumtaxat candidum (*cf.* 29, 124). 29, 109. 30, 76. 121 MARCELL. med. 34, 19. 36, 1 VEG. mulom. 4, 2, 13 (*cf.* SER. SAMM. 732 -ae ... stercore). gigeriae(?): GLOSS. gileriis -arum τῶν ἄκρων τῶν ὀρνίθων. ius: SCRIB. LARG. 188 MARCELL. med. 27, 22 SER. SAMM. 841. membra: PLIN. nat. 29, 80. membrana: PLIN. nat. 30, 58 (*cf.* MARCELL. med. 27, 20 quae est in ventriculo -ae. *cf. etiam p. 1684, 62*). ossiculum: PLIN. nat. 30, 26. ova: PLIN. nat. 29, 51. viscellum: CAEL. AVR. acut. 1, 17, 177 (*cf.* 176 viscellum ... gallinaceum). 2, 9, 54. *varia*: cubilia: VARRO rust. 3, 9, 7 COLVM. 8, 3, 4. fecunditas: COLVM. 8, 8, 9. generositas: PLIN. nat. 10, 156. greges: VARRO rust. 3, 2, 14. incubitus: PLIN. nat. 28, 32.

adiectiva: Africana (*cf.* Afra avis *l. 60*): VARRO rust. 3, 9, 1. 16. 18 COLVM. 8, 2, 1. 2. alba: COLVM. 8, 2, 7 PALLAD. 1, 27, 1 *cf. p. 1682, 67. 74.* altilis: *v. vol. I p. 1763, 24.* ampla: VARRO rust. 3, 9, 4. 20 COLVM. 8, 2. 8. anniculae et bimae: VARRO rust. 3, 9, 9. cohortalis (*v. p. 1682, 18. 19. 25*): COLVM. 8, 2, 1. 2. 3. 8, 15, 7. domestica: CAEL. AVR. chron. 1, 1, 15. *cf. p. 1682, 61.* dura (*i. male apta ad cenam*): HOR. sat. 2, 4, 18. fecunda: VARRO rust. 3, 9, 4 *al.* fera: PAVL. dig. 41, 1, 5, 6. generosa: COLVM. 8, 2, 7. 8. 12. Hadriana: PLIN. nat. 10, 146. lignea (*i. e ligno facta*): PETRON. 33, 3. Meleagrides *v. p. 1682, 22. 28.* Melica *v. p. 1682, 30.* mollis: COLVM. 8, 2, 7. nigra: PLIN. nat. 10, 156 PALLAD. 1, 27, 1. Numidica: COLVM. 8, 2, 2. 8, 12 PETRON. 55, 6 vs. 4. PORPH. Hor. epod. 2, 53 'Afra avis'... -am Numidicam dicit (*cf.* SCHOL. *ad l. cod.* Γ: -am Numidicam, quam quidam Garamantinam dicunt). opima: COLVM. 8, 7, 4. passalis: FEST. p. 222 passales et oves et -ae appellantur, quod passim pascuntur. pasta: CAEL. AVR. acut. 2, 37, 209. pinguis: VARRO rust. 3, 9, 20 pingues fiunt *fartione* (3, 9, 21 pingues reddant. COLVM. 8, 7, 1 facere). SCRIB. LARG. 188 PLIN. epist. 7, 21, 4 *superl.* pullitra: VARRO rust. 3, 9, 9. -a rustica *i.* '*Haselhuhn*' (*cf. Blümner, Röm. Privataltertümer p. 179*): VARRO rust. 3, 9, 16 *fusius. praeterea v. p. 1682, 19 sq. 26.* GLOSS. ἀττάγων. ὄρνις ἀγρία. πέρδιξ. *cf.* rusticula (*sc.* -a): PLIN. nat. 10, 111 MART. 13, 76 tit. tenera: CATO agr. 89 VARRO rust. 3, 9, 21 COLVM. 8, 7, 4. vaga: COLVM. 8, 4, 5 (*opp.* clausa). 8, 5, 2. veterana avis: COLVM. 8, 5, 6. vetula: VARRO rust. 3, 9, 9. vetusta: SER. SAMM. 841. villaris: PLIN. nat. 10, 116. villatica: VARRO rust. 3, 9, 1—4. 16. 17. 19 COLVM. 8, 2, 2. vulgaris: COLVM. 8, 2, 12.

plur. -ae *i. q. genus gallinaceum*: CIC. div. 2, 56 per -as (*anteced.* gallorum) Iuppiter ... signum dabat? PAVL. sent. 3, 6, 76 avibus legatis anseres fasiani -ae ... debebuntur.

grassa -a *i. herba portulaca*: GLOSS. porcacla id est herba: grassa⟨m⟩ -a⟨m⟩ vocant. porca⟨cl⟩a grassa -a herba. andraginis (*i.* ἀνδράχνη) id est porcacla sive grassa -a vel olexon.

deriv.: gallinaceus. gallinarius. Γαλλεῖνας. *cf. Onom. s. v.*

ˣ**gallīnāceus**, -a, -um [*a* gallina. *W.*]. *in codd. persaepe* -cius; *cf. p. 1684, 2. 6. 34. 79 et nom. pr., in titulo p. 1684, 18 (v. etiam Buecheler, Kl. Schr. I 577 adn.); etiam* -tius TAB. Peut. 5, 4. PRISC. gramm. II 136, 2 quae a habent ante 'cius' (-ius, *non* -eus, *contextu firmatur*): gallina -ius. [gallinaceus *„Hühnermist"* (*cf. l. 31 sqq.*): *val.* găinaț, *hisp.* gallinaza. *M.-L.*]

I *adi.*: **a** *i. q. ad gallinas pertinens sim.*: PLAVT. Aul. 465 gallus -us ([-cius *codd.*]. [472]. TITIN. com. 126. LVCIL. 300 -us cum victor se gallus honeste. VARRO Men. 348 rust. 2, 7, 15 frg. Char. gramm. I 103, 26 CIC. Mur. 61 div. 1, 74 PETRON. 45, 11. 47, 10. 49, 2. 74, 1 cantavit [*inter ostenta acceptum*]. 86, 1 pugnacissimos. 86, 6. MOD. dig. 48, 9, 9 pr. paricida ... culleo insuatur cum cane, gallo -o [*sed* capone GLOSS., *v. vol. III p 354, 10*] et vipera et simia [INST. Iust. 4, 18, 6]. VEG. mulom. 1, 17, 17 albo [CHIRON 200 MARCELL. med. 8, 146]. CHIRON 813 VVLG. Is. 22, 17 AVG. doctr. christ. 2, 2, 3. ord. 1, 8, 25 advertimus gallos -os ineuntes pugnam [*fusius describitur*]. MARCELL. med. 9, 95. CAEL. AVR. acut. 3, 9, 10 pugnante. chron. 1, 5, 152. SIDON. epist. 2, 2, 14 concinentes. GLOSS. V 569, 32: gallinarum gubernator. *cf. l. 84.* CORP. XII 4377 [*Narbone*] (h)ospitalis a gallo -cio. *nom. loci prope Carthaginem v. Onom.*). PLAVT. Capt. 849 pullos -os (Curc. 450 VARRO rust. 3, 9, 10 LIV. 32, 1, 11 CELS. 3, 16, 2. 4, 13, 4. 5, 27, 3ᴰ PHAEDR. 3, 12, 1 COLVM. 8, 11, 13. 14 MARCELL. med. 1, 82 CAEL. AVR. acut. 2, 18, 111 chron. 4, 3, 69. *cf. p. 1685, 54*). Trin. 935 cunila -a (*v. vol. IV p. 1049, 21 et 49*). CATO agr. 71 ovum -um crudum (106, 1 VARRO rust. 3, 9, 10 [*cf.* PALLAD. 1, 28, 4] COLVM. 6, 4, 2. 8, 11, 12 PELAGON. 433 MARCELL. med. 4, 19 *al.* [*cf.* 31, 22 -us vitellus] ANTHIM. 38 ORIBAS. syn. 4, 14). CIC. div. 2, 29 -um fel. COLVM 8, 5, 10 -o generi (8, 11, 11. 16 PLIN. nat. 14, 99. 17, 69. 24, 102). SCRIB. LARG. 185 iure -o (PLIN. nat. 27, 22 *lect. dub.* CAEL. AVR. acut. 3, 8, 88). PETRON. 38, 1 (*proverbialiter*) lacte -um si quaesieris invenies (PLIN. nat. praef. 24 vel lactis -i sperare possis in volumine haustum. *cf. Otto, Sprichw. d. Römer p. 152; Wackernagel, Sprachl. Untersuch. zu Homer p. 166 adn.*). nat. 8, 152 -o ... fimo (29, 101 rufum [30, 108. MISC. Tir. p. 62, 13 vel album recens]. VEG. mulom. 2, 149, 1. *cf.* GARG. MART. cur. boum 15 si iumentum stercus -cium comederit [PELAGON. 137]. CHIRON 957. MARCELL. med. 8, 147 album. *cf. supra l. 3, infra l. 60*). nat. 25, 155 capnos trunca *herba*, quam pedes -ios vocant (*cf.* 1, 25, 98. *adde* DIOSC. graec. 2, 139 *codd. RV*: καυκαλίς *herba*...'Ρωμαῖοι πέδε⟨μ⟩ γαλλινάκιουμ, οἱ δὲ πέδε⟨μ⟩ πούλλι. 2, 156 *codd. RV*: θλάσπι *herba* ... οἱ δὲ πέδε⟨μ⟩ -ουμ. *cf.* gallicrus *p. 1681, 36*). nat. 29, 88 -um cerebrum (29, 100 cerebello -o. *cf. infra l. 67*). nat. 30, 30 adeps -us (SORAN. p. 43, 16 [ORIBAS. syn. 5, 9]. MARCELL. med. 11, 2 *al.* THEOD. PRISC. gyn. 19 CAEL. AVR. chron. 4, 7, 95. *cf. p. 1683, 33*). APVL. met. 9, 33 calathum fetui -o destinatum. CAPITOL. Pert. 12, 6 lumbos -os. HYG. fab. 14 p. 47, 19 *harpyiae* capitibus -is. 125 p. 108, 11 *Sirenae* partem superiorem muliebrem habebant, inferiorem autem -am. MARCELL. med. 32, 50 ex -a ala. CAEL. AVR. acut. 1, 17, 176 viscellum (2, 24, 138). *ibid.* carnis -ae (GLOSS. III 571, 37. *cf. l. 79*). **b** *i. q. ad (gallum) gallinaceum pertinens* (*praeter ea quae sub a collata huc trahere possis*): COLVM. 8, 11, 5 -am salacitatem. MARCELL. med. 33, 6 testis -us (*cf. infra l. 65*) dexter. *cf. vol. IV p. 1210, 71—74* crista -a *herba pro* crista gallinacei.

2 *masc. pro subst. i. q. gallus gallinaceus*: COLVM. 8, 2, 5 victor -us pyctes. 8, 2, 9 -os mares ... salacissimos. PLIN. nat. 1, 10, 24 de -is. 1, 10, 25 (*monstrum*) de -o locuto (10, 50). 1, 29, 38. nat. 8, 52 leonem -orum cristae cantusque ... terrent (10, 52. 27, 40 *v. vol. IV p. 1210, 70.* 30, 96. *cf. l. 50*). 8, 101. 10, 101. 140 -os pascendi. 11, 122. 268. 22, 61 in iure -i (27, 95. 29, 103 -i veteris [30, 57. *cf.* 29, 79]. 30, 68 -orum discoctorum). 22, 65 -os pugnaciores fieri. 25, 41. 29, 78 carnibus -orum. 29, 80. 113. 123 in -i felle (*cf. supra l. 26*)..., maxime candidi -i. *ibid.* fimum (*cf. supra l. 31*)... -orum ... rubrum (MARCELL. med. 6, 5 -orum stercus [CHIRON 957]). 29, 139 ventris -orum membrana quae abici solet inveterata (30, 46. 59. 67. *cf.* MARCELL. med. 16, 28). 30, 67 lapillos qui in -orum vesica ... inveniantur (MARCELL. med. 26, 12. *cf.* PLIN. nat. 37, 144 [*vol. I p. 1523, 51; corrige* -orum *pro* gallinarum. *adde* DAMIG. lapid. 19]). 30, 92 testes -i (30, 123 -orum testes. 30, 141 -i dexter testis. *cf. l. 49*). 30, 112 -i cerebellum (30, 117 -i cerebrum [MARCELL. med. 10, 26]). 30, 142 cum sanguine -i. SVET. Vit. 9. 18 -i rostrum. TERT. anim. 1 p. 300, 4 Aesculapio galli⟨na⟩ceum reddi. nat. 2, 2 p. 96, 18 Aesculapio -i⟨um⟩. IREN. 3, 15, 2 -i elationem habens. SOL. 27, 20 cantus -orum. VOPISC. Aurelian. 9, 6 -os duos *pro cena* (LAMPR. Alex. 37, 5. 6. VOPISC. Prob. 4, 6 -um per biduum. Tac. 11, 2 convivium unius -i. *cf. p. 1682, 42*). LAMPR. Heliog. 20, 5 SPART. Pesc. 10, 5. 6. AVSON. 335, 1 -us Euclionis (*cf. Plaut. Aul. 465*). *plur. i. q. genus gallinaceum*: PLIN. nat. 8, 101. 20, 57 contra pituitam et -is prodest *allium* (*cf.* 24, 74 -orum pituitas). 23, 12. 28, 265. 30, 144 -is et columbinis (*sc.* avibus). LAMPR. Alex. 41, 7.

3 *fem. pro subst.*: **a** *sc.* caro (*cf. l. 47*): GLOSS. III 316, 63 ὀρνίθεια -cia (*in capitulo de carnibus*). **b** CHIRON 957 -am vivam *i. fortasse 'gallinam'*. *cf.* GLOSS. III 571, 30 onix (*i.* ὄρνις?) -cia.

gallīnārius, -a, -um [*a* gallina. *W.*]. GLOSS. γαλ⟨λ⟩ηνάριος -us. *i. q. ad gallinas pertinens*: CELS. 8, 15, 5 scalae -ae gradum. COLVM. 8, 8, 5 vasa ... similia ... -is *sc. vasis* (*item* 8, 10, 6). GLOSS. III 469, 36 gallus -us (*sine dubio legendum* -acius): ἀλέκτωρ.

[*Leumann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Gallinaria insula et Gallinaria silva (pinus) v. Onom. masc. et fem. pro subst. i. q. gallinarum custos: VARRO rust. 3, 9, 7 -us curator earum gallinarum. CIC. ac. 1, 86 PLIN. nat. 10, 155. CORP. IV 241 Hermes co⟨p⟩o ⟨. ?.⟩ cum -is rog(at). 373 culinari (gallinari Mommsen, 'nescio an recte'). CORP. VI 18806 V. Furia M. l(iberta) -a (vix Gallinaria cogn.). fem. pro subst. titulus fabulae: NON. ter: Novius (Atell. 37—39) -a. neutr. plur. pro subst. i. q. cavea gallinarum (cf. Orth, PW. VII 906, 16): COLVM. 8, 3, 1 -a. 8, 5, 20 -a. PLIN. nat. 17, 51 fimum e columbariis, mox -is.

gallīnula, -ae f. [a gallina deminutive. W.]. gallina minuscula vel pullus: APVL. met. 2, 11 mittit mihi ... xeniola ... quinque -as. ARNOB. nat. 7, 8 si -am, vitulum ... concremaro. AVIEN. Arat. 1713 pectora cum curvo purgat -a rostro, ... convenit instantes praenoscere ... imbres (cf. Arat. 959 τιθαὶ ὄρνιθες, ταὶ ἀλέκτορος ἐξεγένοντο, εὖ ἐφθειρίσσαντο).

?**gallīnus** adi. a gallina sive gallus. PLIN. VAL. 1, 32 adeps anserinus aut -us (an gallin⟨in⟩us? sed 1, 35 adeps anserinus vel gallinae).

gallio v. galit.

1. gallo, -āre vel potius **gallor,** -ārī v. gallantes p. 1679, 84.

?**2. gallo** (-āre) a 1. gallus fictum. i. q. (gallinam) premere: GLOSS. βιβάζω: -o.

gallodromī sunt mangones discurrentes et fraude decipientes GLOSS. V 620, 8. cf. LEONT. Neap. vita S. Ioh. Eleem. patriarchae Alexandriae 35 ed. H. Gelzer (1893) p. 68, 12 (saec. VII in.) ἦν γὰρ τῶν λεγομένων γαλλοδρόμων (γαλο- codd. BE). item ANASTASII versio lat. 34 Migne lat. 73, 368[C] malignus et impostor ...; erat autem de his qui dicuntur -i. cf. adn. 74 p. 390[D] ad l.: 'Ms. Aquic. superscribebat: mangones discurrentes et fraude decipientes. ita et ed. vet. et Colon.' ibid. confertur PALLAD. hist. Laus. 14 p. 37, 13 Butler πατρὸς ἐμπόρου Σπανοδρόμου, latine PALLAD. hist. mon. I 3 p. 265[D] pater ... mercibus studens usque ad Hispaniam semper negotiando pergebat. ergo -i videntur appellari mercatores per vel usque in Galliam currentes. Leumann.

gallula, -ae f. a 1. galla deminutive. GLOSS. -ae: κηκῖδες. VEG. mulom. 2, 49, 3 -as minutas et alumen ... miscebis. PLIN VAL. 1, 26 -am teres. Brandt.

gallulāsco, -ere. [a 1. gallus intercedente deminutivo *gallulus formatum. † W. cf pullulare. Leumann.] de pueris vocem mutantibus ideoque galli cantum imitantibus: NOVIVS Atell. 20 puerum mulieri praestare nemo ⟨ne⟩scit, quanto melior sit, cuius vox -it, cuius iam ramus roborascit. NON. ad l. p. 116 -a⟨sce⟩re pubescere (inde GLOSS.).

1. *gallus, -ī m. [sunt qui hoc vocabulum „gallicum animal" significare existiment; at cf. vocabula graeca, et ipsa obscura, κάλλαιον „palea sub galli rostro", epidaur. καλαΐς, si huius vocabuli notio „gallina" fuerit. W.]. de homonymis: QVINT. inst. 7, 9, 2 -us avem (v. infra) an gentem (v. Onom. s. Gallus) an nomen (v. 2. gallus) an fortunam corporis (item) significet, incertum est (cf. p. 1686, 2). de originatione: ISID. orig. 12, 7, 50 -us a castratione vocatus; inter ceteras enim aves huic solo testiculi adimuntur; veteres enim abscisos (v. 2. gallus, i. sacerdos Cybeles) gallos vocabant. v. etiam p. 1681, 76. GLOSS. pullus gallinacius. ἀλεκτρυών. ἀλέκτωρ. gallus, gallina, pullus. nomen pullus distinctum adiectivo vel genetivo vel contextu significat catulos cuiusvis bestiae, etiam per totam latinitatem gallinaceos (p. 1682, 8. 1684, 19), nude positum recens natos gallinarum inde a VARR. ling. 7, 103. speciatim pulli (unde pullarius 'custos pullorum'), nusquam gallinae, vocantur aves in auguriis adhibitae ap. CIC. LIV. al. in cenis cum gallinae, tum pulli (HOR. sat. 2, 2, 121 VITR. 6, 7, 4 PETRON. 46, 2) commemorantur, ita tamen ut pullos pro gallis et gallinis iunioribus accipere liceat (ANTH. 23 gallinae vel pulli); APICIVS quater gallina, saepissime pullus habet pullus genus gallinaceum significare videtur EDICT. imp. Diocl. III/IV 4, 23 pullor(um par unum) (ubi deest gallus gallina). POL SILV nom. anim. chron. I p. 543, 21. AMBR. hex. 5, 22, 74 corvi ... atque pullorum pedes. pro gallo invenitur pullus in iunctura pullorum cantus (cf. gallorum cantus p. 1686, 7) i. 'tempus matutinum' ITIN. [Silv.] 6[ies] (ibid. de pullo primo 11[ies] [cf. gallo quarto p. 1686, 49]; primus pullus cantaverit semel; deest gallus) VVLG. Tob. 8, 11 FAST. Vind. I chron. I p. 318, 642 ANTHIM. 64. adde PS. AVG. quaest. test. I 31, 3 latratūs canum ... cantum pullorum. SCHOL. Cic. Gron. p. 284, 9 St. (inde GLOSS. V 658, 2) gallicinium quando pulli cantant. TAB. Peut. 2, 2/3 Nigro Pullo locus prope Lugdunum Batavorum. cf. Meister, Rhein. Mus 64, 380; Morf, gallus, gallina, pullus im Galloroman., Berl. Sitz.-Ber. 1915, 131. pullus pro gallina: AVG. quaest. hept. 7, 25 apud nos pulli appellantur gallinae cuiuslibet aetatis. de -is tractant fusius VARRO rust. 3, 9, 5 COLVM. 8, 2, 3—5. 9—15 PLIN. nat. 10, 46 sqq. PHYSIOGN. 131; cf. etiam Luciani dialogum cui inscr. gallus; v. praeterea Orth, PW. VIII 2519 s. 'Huhn'; de pugnis -orum ibid. 1529, 48 et Schneider, PW. VII 2210 s. 'Hahnenkämpfe'; Hehn (v. p. 1681, 82). [it gallo. francog. vet. jal, hisp. gallo. M.-L.]

i. q. ἀλεκτρυών: PLAVT. Aul. 401 istum -um ... glabriorem reddes quam eqs. 465 -us gallinaceus (al. v. p. 1684, 6). 469. 470. Mil. 690 prius quam -i cantent (cf. p. 1686, 8; al. v. vol. III p. 288, 72 sqq.). AFRAN. com. 283 -um sagatum, pingui pastum taxea. VARRO Men. 379 ille ales -us, qui suscitabat Atticarum Musarum scriptores an hic (cogita de L. Plotio Gallo rhetore, cf. Onom.), qui gregem rabularum. rust. 3, 9, 3 -os castrant, ut sint capi eqs. (cf. p. 1685, 50, etiam p. 1682, 25 et s. v. capo, capus vol. III p. 353, 80. 384, 22. adde GLOSS. II 338, 49 κάπων: -us castratus. cf. PETRON. 55, 6 vs. 4 -us spado). 3, 9, 5 -os salaces. CIC. Mur. 22 te -orum, illum bucinarum cantus exsuscitat (div. 2, 56 PLIN. nat. 8, 52. 16, 79 AVSON. 76, 5 CLAVD. DON. Aen. 5, 739 AVG. serm. 322 p. 1443 CORIPP. Iust. 1, 198. cf. -i cantus: CIC Pis. 67 HIL. [?] hymn. de Christo 67 -i cantus, -i plausus. HYMN. Ambros. 1, 1 tit. ad -i c. praeterea definitio temporis matutini: HOR. sat. 1, 1, 10 sub -i c. [GLOSS.]. IVV. sat. 9, 107 ad c. -i ... secundi [cf. l. 49]. AMBR. hex. 5, 24, 88 fusius. VVLG. Marc. 13, 35 sero an media nocte an -i cantu [gr. ἀλεκτοροφωνίας] an mane. AVG. in psalm. 118 serm. 29, 3 '-i cantu' an 'in -i cantu'. 29, 4 post -i c. GLOSS. ἀλεκτρυοφωνία. sim. GARG. MART. med. 30 circa c. -orum. cf. APVL flor. 13 p. 45 -is antelucanum cantum commodavit natura. v. et vol. III p. 294, 18 s. v. cantus) CIC. div. 1, 74 -os gallinaceos ... canere coepisse (2, 56 sq. PRVD. cath. 1, 67. cf. vol. III p. 265, 15 sqq.). 2, 56 sq. de victoria Lebadiae cantu -orum praedicta (cf. Plin. nat. 10, 49). LVCR. 4, 710 -um ... auroram clara consuetum voce vocare noenu queunt ... contra constare leones inque tueri (de re etiam TERT. anim. 24 p. 338, 14). PHAEDR app. 1, 16. SEN. apocol. 7, 3 (proverbialiter) -um in suo sterquilino plurimum posse. COLVM. 8, 2, 14 -i pes. PETRON. 74, 4. PLIN. nat. 10, 50 spectaculum -orum. 28, 265. 29, 100 cristam -i (IVV. 13, 233 Laribus ... promittere. cf. p. 1684, 55). 30, 142 pugnatoris -i. CORP. IV 3890 v. p. 1682, 44. MART. 3, 58, 17 Rhodias superbi feminas premunt -i. 9, 68, 3 cristati ... -i. 13, 63 ne nimis exhausto macresceret inguine -us, amisit testes: nunc mihi -us (i. spado; cf. 2. gallus) erit. SER. SAMM. 207 fel ... de -o. 633 -i cerebro (877). 714 fimus ex -o quod legeris album. 893 -i nova iura vetusti. LACT. inst. 3, 20, 16 ut Aesculapio -um quem Socrates voverat, familiares prosecarent. PELAGON. 204. 205 VEG. mulom. 2, 143, 2. VVLG. Iob 38, 36 quis dedit -o intelligentiam (EVCHER. form. 4 p. 24, 9 -us: dominus ... aut sanctus). prov. 30, 31 -us (ITALA v. p. 1682, 51) succinctus lumbos (SALON. in prov. p. 988[C] ad l.: -us significat sanctos praedicatores). HIER. in Is. 21, 23 p. 308 -o lucis nuntio resonante. PHYSIOGN. 83 insatiabiles esse veneris ut -i quos ἀλεκτρυόνας Graeci vocant (sim. 131). POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 9. EVSTATH. Bas. hex. 8, 3 v. p. 1682, 60. 8, 7 p. 953[B] -us domesticus. ORIBAS. syn. 4, 3. 15 testiculi ... -orum (4, 16). CASSIOD. in psalm. 114 praef. psalmus velut quidam spiritualis -us ad opera nos cogit venire fidelium. CORP. VI 820, 7 pro -o holocausto. TAB. devot. Audollent 222 B 1 (Carthagine) huic -o lingua(m) vivo extorsi et defixi. CARM. epigr. 1552[B] (= CORP. VIII 213) 13 in summo aediculae tremulas -i non diximus alas, altior extrema qui puto nube volat (-um aereum sim. venti indicem subaudi; cf. adn. ad l.). cf. gallicrus p. 1681, 36.

i. q. cantus galli, gallicinium: ITIN. Anton. Plac. rec. A 11 -o quarto aut quinto (cf. l. 13) fiunt matutinas (rec. B: quarta ... vice -o canente).

-us in ostentis sim.: LIV. 22, 1, 13 v. p. 1682, 65. PETRON. 74, 1 v. p. 1684, 9. cf. p. 1684, 54.

synonyma quaedam: gallinaceus. pullus. praeterea: excubitor ales MORET. 2. lucis auctores PROP. 4, 3, 32. vigil ales OV. met. 11, 597. cristatus ales OV. fast. 1, 455. iste bucinus PETRON. 74, 2. hi nostri vigiles nocturni PLIN. nat. 10, 46. serus depresso Marte satelles AVSON. 336, 27.

deriv.: gallina. gallulasco. 2. gallo? compos.: gallicinium. iuxta pos.: gallicrus.

2. gallus, -ī m., plerumque plur. gallī, -ōrum ministri abscisi Cybeles. a gr. γάλλοι. gen. plur.: NON. p. 487 -um pro -orum: Varro (Men. 140) ...: pudorem -um (contextus corruptus). de genere: SERV. Aen. 5, 610 'haec Attis' et 'haec -us' legimus. gallae p. 1687, 4. originationes falsae: OV. fast. 4, 361 cur igitur -os, qui se excidere, vocamus, cum tanto a Phrygia Gallica distet humus? 'inter ... Cybelen et ... Celaenas amnis it insana nomine Gallus aqua; qui bibit inde, furit' (PAVL. FEST. p. 95 -i ... Matris Magnae comites dicti sunt a flumine ... Gallo, quia qui ex eo biberint, in hoc furere incipiant, ut se privent virilitatis parte eqs. MART. CAP. 6, 687. cf. Plin. nat. 5, 147. 31, 9. v. etiam Onom. s. Gallus flumen). HIER. in Os. 4, 14 p. 41 'effeminati' hi sunt, quos hodie matri ... daemoniorum servientes -os vocant, eo quod de hac gente (sc. Gallorum) Romani truncatos libidine ... sacerdotes illius deae manciparint; propterea autem Gallorum gentis homines effeminantur, ut qui urbem Romanam ceperant, hac feriantur ignominia.

1 sacerdotes (PLIN. nat. 5, 147. 35, 165 HIER. l. 74) vel potius ministri (famuli CIC. leg. 2, 22 LIV. p. 1687, 11) abscisi (semimares, semiviri, exsecti, spadones sim.) Cybeles s. Magnae deum Matris Idaeae, hic illic Deae Syriae (v. Lafaye ap. Daremberg-Saglio II 1455; Cumont, PW. VII 674, 65; Schwenn, PW. XI 2260, 9 sqq. 2269, 2—5; Wissowa, Rel. u. Kult. d. Römer[2] 320): a varia: VARRO Men. 132 tibi nunc semiviri teretem comam volantem iactant tibi -i (exitus corruptus). 140 v. supra l. 62. 150 video -orum frequentiam in templo, [Leumann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

qui . . . deam gallantes vario recinebant studio. 364 *leonem* -i tympanis adeo fecerunt mansuem ut *eqs.* RHET. Her. 4, 49, 62 sicut -us e Phrygia aut ariolus quispiam . . . oneratus auro clamat et delirat. CATVLL. 63, 12 ite ad alta, -ae, Cybeles nemora (63, 34 -ae. *imitatur Callimachum [frg. 568]* Γάλλαι Μητρὸς ὀρείης. *ad femin. cf.* VERG. Aen. 9, 617 Phrygiae, neque enim Phryges). LVCR 2, 614 *Matri Idaeae* -os attribuunt, quia . . . qui . . . ingrati genitoribus (*sc. sicut Attis*) inventi sint, . . . *eos* indignos *putant* . . . qui *liberos gignant* (*sim.* PAVL. FEST. p. 95). LIV. 37, 9, 9 (*Sesti, a. 190*) fanatici -i . . . cum sollemni habitu ante portam occurrunt; iussu se Matris deum famulos deae venire *eqs.* 38, 18, 9 (*a. 189*) -i Matris Magnae a Pessinunte occurrere cum insignibus suis vaticinantes fanatico carmine deam Romanis . . . victoriam dare. VAL. MAX. 7, 7, 6 (*a. 101 a. Chr.*) Genucius . . . Matris Magnae -us. PHAEDR. 4, 1, 4 -i Cybebes (*cf. Babr. 141, 1* γάλλοις ἀγύρταις). LVCAN. 1 567 crinemque rotantes sanguineum (sanguinei *lect. interpol*; *cf. l. 36*) . . . ulularunt tristia -i (*cf.* ADNOT. *ad l.*). PERS. 5, 186 grandes -i. PLIN. nat. 11, 261 amputantibus Matris deum -is (*cf.* 35, 165). MART. 3, 81, 5 sis licet inguine -us. 5, 41, 3 *Attim* sectus ululat Matris entheae -us. 14, 204, 2 esuriens -us. IVV. 8, 176 inter carnifices . . . et resupinati . . . tympana -i (*huc* GLOSS. -i qui verenda non habent dicuntur). SVET. Aug. 68 de -o Matris deum tympanizante. TER. MAVR. *et* MAR. VICTORIN. *v. p. 1680, 23. 27. 33.* MIN. FEL. 22, 4 -i . . . et semiviri. PS. CYPR. singul. cler. 33 p. 209, 14 de -is . . . qui abscidentes semet . . . excruciant. VESPA 82 (*coquus loquitur*) exseco sic gallos quasi ⟨tu⟩ Berecyntia -os. LAMPR. Heliog. 7, 2 ARNOB. nat. 1, 41. 5, 7 -i filia paelicis (*corrupt.*). 5, 16 pectoribus applodentes palmas passis cum crinibus -i. 5, 17 re . . . quam ineant viles -i, effeminati conficiant exoleti. LACT. inst. 1, 17, 7 Deum Mater . . . *Attim* exsectis virilibus semivirum reddidit, et ideo nunc sacra eius a -is (*fere pro adi. i. q. 'abscisis'*) sacerdotibus celebrantur (*cf.* epit. 8, 6). FIRM. math. 6, 30, 3 steriles effeminatos et abscisos -os religionum caerimoniis inservientes (*sim.* 6, 31, 48. *cf. l. 60. p. 1686, 72*). SERV. Aen. 10, 220 SCHOL. Stat. Theb. 10, 170. 12, 224. SCHOL. Iuv. 6, 513. 515 -orum effeminatorum. 6, 519. 530. 532. 542. 546. 8, 207. 9, 62. CLAVD. rapt. Pros. 2, 269 sanguineis (*cf. l. 16*) ululantia Dindyma -is. PAVL. NOL. carm. 19, 87 exsectis . . . -is. AVG. civ. 2, 7 p. 61, 8 D. -i absciderentur. 6, 7 p. 260, 5 hominum abscisorum quos -os vocant. 7, 24 p. 304, 15. p. 305, 20. 22 -i abscisi. 7, 25 p. 306, 21. CORP. VI 32462 C. Iulio Abdederae . . . -o Diasyriaes (*i.* Deae Syriae) ab Isis et Serapis. **b** *Attis -us vocatur*: ARNOB. nat. 5, 13 quid admiserat -us . . . ut . . . se viro . . . privaret. PRVD. perist. 10, 197 puer . . . -us . . . spado. **c** *nomine -orum omisso ministri Cybeles saepe commemorantur, imprimis*: VARRO Men. 117 *sqq.* CIC. leg. 2, 22 CATVLL. 63 *passim* OV. fast. 4, 183. 213. 221. 243. 350 *sqq.* (*cf.* SIL. 17, 20 *sqq.*) Ib. 453 IVV. 2, 115. 6, 513 APVL. met. 8, 27 *sq.* (*de ministris Deae Syriae*) LACT. inst 1, 21, 16. 5, 9, 17 FIRM. err. 3, 1–3. 4, 2 CARM. ad senat. 8 *sqq.* PRVD. perist. 10, 1061 *sqq.* PS. AVG. quaest. test. 114, 7. 115, 18. **d** *ludit inter 'gallus gallinaceus' et '-us'* MART. 13, 64 *v. p. 1682, 45. cf. l. 25. 64.*

2 *restat tantum notio i. q.* a b s c i s u s (GLOSS. *v. supra l. 21.* ISID. *v. p. 1685, 52. cf. etiam supra l. 42. fere pro* a d i. *l. 30. 55. 56*): HOR. sat. 1, 2, 121 parabilem amo venerem . . .; illam *difficilem* . . . -is *concedere praestat* (*cf.* SCHOL. *ad l. et Heinze ad l.; alii sumunt pro „viris natione* Gallis", *ex. gr.* SCHOL. PORPH. *ad l. et Prinz, Wien. Stud. 34, 233 sqq.*). MART. 1, 35, 15 -o turpius est nihil Priapo. 2, 45, 2 -us eras (*i. languidus tamquam abscisus*). 3, 73, 2 non stat tibi, -e (*C*⁴, Phoebe *B*^A), quod stat illis. 3, 81, 1. 7, 95, 15 -um timeo minus recentem (*vix „natione* Gallum"; *cf. Friedlaender ad l.*). 11, 72, 2. IVL. VAL. 1, 6 -us et semivir erit qui nascetur. FIRM. math. 6, 31, 5 cinaedos . . . aut . . . abscisos -os (7, 25, 4. 10. 12 13. 16. *cf. supra l. 32. 38*). 6, 31, 6. *ludunt faceti inter 'vir natione Gallus' et '-us'* (*cf. l. 54. 58. p. 1686, 65. 73*): PRIAP. 55, 6 (*Priapus loquitur*) *tela mea* si perdidero, patria mutabor et olim ille tuus civis, Lampsace, -us ero. MART. 3, 24, 13. 11, 74, 2. *item inter 'gallus gallinaceus' et '-us'* (*cf. l. 49*): MART. 13, 63 *v. p. 1686, 29 sq.* SVET. Nero 45 -os eum (*Neronem*) cantando excitasse (*cf. p. 1686, 8*).

deriv.: gallantes *et* gallor. gallicus. *compos. graec.*: galliambus. archigallus. *Leumann.*

galmum, galmulum, galmilla, galmarium (*vel* -ria), galbalacrum: calwer *vel* lim-calwer *vel* calwer-lim *vel* molegn *vel* molegn-stycci (*anglosax. i. q. 'geronnene Milch' 'Milchbrei' sim.*) GLOSS. *Lindsay.*

galnape *v.* gaunacum.

? **galus.** ORIBAS. syn. 6, 44 tit. de coxae -os (*gr.* νεκρώσεως) in aegritudine vulneratos. *deinde* quando . . . febrientibus diu -os coxae incipit rubere. *fort. i. q.* callus, *pro quo in codd. interim* gallus.

galvus *v.* 1. galbus. **galzinia** *v.* galgimnum.

gamallus, -ī *m. voc. germ. qui eiusdem malli est*: LEX Sal. 47 ista omnia in illo mallo (*i. iudicio*) fieri debent, ubi ille est -us (*i. fere iurisdictioni subiunctus.* ham- am- rham- cab- *var. lect.*).

gamandrea, -ae *f a gr.* *γάμ-ανδρος. *herba quaedam*: PS. SORAN. isag. 20 in mense Iulii -am cum *herbis misce.* GLOSS. camitrius (*i.* chamaedrys, *v. Thes. gloss. s.* ch.): -a.

gamba, -ae *f.* [*ex gr.* καμπή. *W.*]. *in codd. saepius* c a m b –, *v. l. 8 bis. 10, praeterea* CHIRON 1, 9. 46 *bis.* 47 *ter.* 48 *bis.* 50. 52. *cf.* cambosus *l. 25.* [*it.* gamba, *francog.* jambe, *et sard.* kamba, *catal.* camba, *hisp. vet.* cam(b)a. *M.-L.*]

1 *i. q.* c o m m i s s u r a t i b i a e e t p e d i s p o s t e r i o r i s e q u o r u m *„Sprunggelenk", cui* geniculum (*l. 12*) *in pede anteriore respondet* (*v. Kretschmer, Philol. 60, 278 sqq.*): PELAGON. cap. XIV de coxis et de -is, *sc. equorum* (347 [iambis *cod.*]. *al.*). 219 si -a intumuerit. *ibid.* -ae (caube *cod.*). 329 ad a r t i c u l o s et ad -as (cambas *cod.* VEG. mulom. 2, 49, 1 CHIRON 1, 19. 24. 48. 50). VEG. mulom. 1, 27, 4 si l a c c a e in -is fuerint (*sim.* 2, 83. CHIRON 1, 9 [cambie *cod.*]. 1, 17. 46. 692) aut . . . dolor coxae vel -ae. *ibid. bis* (*inde* CHIRON 26). 1, 56, 38 inflexione geniculorum atque -arum. 2, 86, 3 desub -a (CHIRON 492). 3, 1, 2 *ossa* ab acrocolefio usque ad -am II, a -a usque ad cirros tibiales II (*haec ossa agnosci vix possunt*). CHIRON 1, 18 -am percussam (47). 386 supra talos et de -is. 693. 694. 716. **2** *parum exacte*: CHIRON 52 locis commissuralibus vel media -a. ANTH. 149, 14 subantis pecudis (*i. equae*) tenere -as (*i. crura*). GLOSS. crura: -ae tibiae (*vix huc pertinet* GLOSS. IV 29, 37 camba: cavis [crus ?]). suffragines: -as.

deriv.: gambosus. *compos.*: supragamba (*et ?* subgamba).

gambarus, -ī *forma vulgaris vocis* cammarus; *cf.* 2. gabbarus. ORIBAS. syn. 4, 12 astaci paguri -i. 4, 14 -i (*gr.* καρκίνοι). *cf. hisp.* gambaro (*vol. III p. 207, 59*).

gambōsus, -a, -um *a* gamba. *qui tumorem in gambis habet*: CHIRON 47 si quod iumentum -um (cambosum *cod.*) factum fuerit (*inde* VEG. mulom. 2, 48). 693.

gamēliōn, -ōnis *m. gr.* γαμηλιών. *mensis* (*v. Bischoff, PW. VII 692 s. Gamelion et Gamenon*): CIC. fin. 2, 101 (*ex graeco versum*) mense -e. *cf.* POL. SILV. fast. Febr. *Februarius* vocatur . . . apud Athenienses -on. GLOSS. III 210, 25 -on: augustus. GLOSS. -on (gamenon *cod.*): iulius (*v. Thes. Gloss. I p. 692 l. 11 a calce*).

gamēlius, γαμήλιος. *ad nuptias pertinens*: PAVL. FEST. p. 63 camelis (*i.* -is) virginibus supplicare nupturae solitae erant. HIER. adv. Iovin. 1, 48 p. 318 V. ridicule Chrysippus ducendam uxorem sapienti praecipit, ne Iovem -um et genethlium violet; isto enim modo apud Latinos ducenda uxor non erit, quia Iovem non habet nuptialem.

gamella, -ae *forma vulgaris vocis* camella *i. vas potorium.* GRAMM. suppl. 96, 3 deminutiva . . . ut haec . . . asella, -a. *huc sine dubio*: SCAVR. gramm. VII 14, 10 item camellum gamellum *dicunt* (*lege* camellam -am; *v. Heraeus, Archiv 11, 303 adn. ad n. 78*).

gamma, -ae *f. gr.* γάμμα. *nomen litterae Γ.* GRAMM. suppl. 298, 12 '-a' 'flamma' per duas 'm'. GRAMM. suppl. 93, 12 Priscianus dicit: litterarum nomina indeclinabilia sunt . . . ut . . . -a. *sing. acc.* -a *l. 54.* -am *l. 56. gen.* -ae *l. 48.*

1 *de* l i t t e r a *'g', sono et* p r o n u n t i a t i o n e: TER. MAVR. 260 -a . . . penitus sonat. 900 ἀμοργή graeca vox est, -a origo ut praeferat *in voce amurca* (*v. vol. I p. 2026, 66*). AVSON. 348, 21 -ae vice functa prius c (*cf. p. 1665, 14*). **2** *de* f o r m a r e c t a n g u l a r i *litterae Γ*: SERG. gramm. IV 476, 16 digammos . . . quod character eius ex duabus -is fit (CLEDON. gramm. V 27, 20 -ae duae graecae litterae . . . ponuntur *eqs.*). CAEL. AVR. chron. 5, 1, 19 cauteres . . . aduncos in modum -a litterae. *spec. ap.* g r o m a t i c o s: TRACT. de agr. insp. grom. p. 75, 13 Th. lapides . . . si -a faciunt et transversi opponuntur (AGENN. grom. p. 74, 13 L. [= p. 43, 16 L.; *spur., v. Mommsen, Ges. Schr. VII 469 adn. 1*] termini . . . -am faciunt). GROM. p. 325, 18 L. *casa Γ* ad collem exit; . . . in -a iacet. CORP. VI 10284, 3 duabus in -a porticibus. 11913, 8 porticus cob(a)eren⟨tes in ga⟩mma. **3** -a *i. q.* *n o t a r e c t a n g u l a r i s*: **a** *apud* g r o m a t i c o s: SIC. FLACC. grom. p. 104, 12 Th. petras notatas . . . si perseveret rigor, notas habentes, in versuris vero -as (p. 108, 21 Th. aut decus in eis inveniuntur aut -ae). GROM. p. 357, 12. 14. 20. 24 L. litterae singulares . . . -a: G. **b** *in* m u s i c a: BOETH. mus. 4, 3 p. 309, 24 hypate hypatōn . . . -a conversum et -a rectum . ᒣ .; parhypate hypatōn . . . beta non integrum et -a supinum: ᴚ. **c** *in* m e t r o l o g i a: ISID. orig. 16, 27, 4 NΓ: N . . . adiuncto -a graeco significat semiunciam. Γ°: -a . . . graecae litterae O . . . adiunctum significat unciam. **d** *numerus 'tres'*: TER. MAVR. 255 tria: -a. PALLAD. hist. mon. I 19 p. 296^C. HIER. tract. in psalm. I p. 60, 13 in Matthaeo . . . hora sexta, . . . in Marco . . . hora tertia. *deinde*: et in Marco hora sexta scriptum fuit, sed multi pro episemo graeco (*i.* ς *'sex'; cf. p. 1666, 13*) putaverunt esse -a (*i.* Γ *'tres'*). **4** *res in similitudinem litterae Γ* f o r m a t a: GROM. p. 341, 29 L. -a de petra . . . constructa. CARM. de alphab. 8 me (*i. litteram 'c'*) clerus amat, legeris si graece (*i.* -a; *est ornamenti genus in formam gammae effictum, cf. Ducange s. gamma et gammadium. huc* GLOSS. III 323, 58 ['de vestibus'] γάμματα: -a).

deriv.: gammatus. gammula. regammans. *compos. lat.*: ἀνρίγαμμος. *gr.*: digamma.

τιμοχαρίδες (ποταμοχαρίδες *David*): **gammariunculī** GLOSS. III 437, 18. *est vulgaris formae deminutivum vocis* cammarus.

gammātus, -a, -um *a* gamma. *in formam litterae Γ effictus*: LIB col I grom. p. 218, 2 L. fecerunt *agros* -os et scamnatos. p. 243, 5 L. (*inde* GROM. p. 348, 12 L.) alii *t e r m i n i s. lapides* -i vel prout natura locorum permisit positi sunt (PS. BOETH. grom. p. 406, 9 L. ter-

[*Leumann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

minus -us. *cf.* GROM. p. 342, 5 L. lapis -us qui trigoni recipit rationem). GROM. p. 319, 7 L. limes -us hoc est tortuosus (p. 323, 6. 363, 23. *conferas* p. 363, 13 G si in termino inveneris, sui nominis auctorem limitem tortuosum ostendit).

1. gammula, -ae *f. a* gamma *deminutive.* *ornamentum in formam gammae effictum* (*cf. p. 1688, 74*): LIB. pontif. p. 203, 11 (*ca. a. 685*) coopertorium porphyrum cum crucem et -as et clavos.

? **2. gammula,** -ae (*vel* -us *s.* -um, -i). VIRG. gramm. epit. 2 p. 7, 13 charaxandis per ceras -is (gambulis *V*; grammulis [*demin. a gr.* γράμμα] *suspicatur Stangl*).

πλατύκερως **gammus** GLOSS. [*hisp.* gamo. *M.-L.*] *est species quaedam cervi.* *huc pertinere videtur*: VIRG. gramm. suppl. 189, 18 m duplicata antesitam corripit vocalem ut 'summus' '-us' (epit. 3 p. 12, 3). *orig. inc.*

abl. **gande** *f. fere i. q. cursu temporis*: VIRG. gramm. epit. 4 p. 17, 7 (*carmen Sagilli extremis syllabis consonans*) mare et luna concurrunt una vice altante temporum -e. epist. 2 p. 122, 12 diutinā diei -e. *orig. inc., vix recte Huemer mutuatum putat ex germ.* *wandī (*theod.* (Zeiten-)Wende).

? **gandeia** *genus navigii Afrum.* *de forma vocabuli cf.* horeia vegeiia INSCR. Dessau 9546 (*in prov. procos.*). SCHOL. Iuv. 5, 89 (*ex ed. Vallae*) 'canna Micipsarum' Probus exponit cannam navem esse quae -a (chelandia, galeia, ganleia *viri docti proposuerunt, v. ed. Jahnii*) dicatur, ut sit -a Micipsarum id est Afrorum. -am enim soli Afri id est Zamaei, vel ut alii, Byzaceni, ut alii, Barcae⟨i⟩ invenerunt. *Leumann.*

1. gānea, -ae *f.* [*cf.* ganeum. *J.*]. *vocalis primae syllabae longa censenda est, si modo -a et* gāneum gāneo, *de quorum* ā *constat (p. 1690, 58), eiusdem originis sunt. brevem exhibent* PRVD. SIDON. *l. 72. 76 et in derivato* ganeo PRVD. *p. 1690, 48.* *de genere cf. p. 1690, 60 et* ganea *ntr. plur. p. 1690, 66.* *de sensu*: NON. p. 119 ganeones a -is (*potius ad nom. sing. -a quam ad* ganeum; *at cf. p. 1690, 18*) dicti, ut popinones (*sc. a popinis dicti*). et sunt loca vinolentiae ac libidini apta. HIER. *v. infra l. 52.* GLOSS. -a: taberna. *de originatione cf.* ganeum *p. 1690, 69.* *inde a* CIC. *ex coniectura*: SEN. nat. 7, 32, 3, *v.* galea *p. 1672, 26.*

1 *i. q. popina, unde metonymice i. q. luxuria cenarum*: **a** *proprie i. q. popina, taberna, caupona, necnon lupanar* (*quam notionem a voce* ganeum *recepit, l. 42. 46. 49. 52. 68*): CIC. Pis. 13 in illo -arum tuarum nidore atque fumo (*antecedit*: e gurgustio; taeterrimam nobis popinam inhalasses. *abit hic usus paene in notionem metonymicam*). LIV. 26, 2, 15 *Fulvium* in -a (*i. q. lupanari?*) lustrisque, ubi iuventam egerit, senectutem acturum. SVET. Tib. 34 popinas -asque *inhibere* (AVR. VICT. Caes. 33, 6 *Gallienus* popinas -asque obiens lenonum ac vinariorum amicitiis haerebat. *cf. l. 69*). Cal. 11 -as (*fort. i. q. lupanaria*) atque adulteria ... noctibus obiret. FRONTO p. 128, 14 N. in nemore vicinae -ae. GELL. 9, 2, 6 incolam ... sordentium -arum. APVL. apol. 57 *qui* de die in -as correpat (*seq.* in illo cauponi⟨i⟩ nidore). HIER. in Os. 1, 4 p. 39 V. ut -as et lupanaria et libidinum lustra sectetur (*antecedit* fornicatio. *i. q. lupanar*). in Ezech. 5, 16, 23 p. 166 V. *Aquila pro* Gob posuit βάθυνον, quod nos dicere possumus foveam: ut significet -am ac defossum specum atque tenebrosum, in quo prostitutarum libido versatur (*cf. infra l. 77*). **b** *metonymice i. q. luxus cenarum, apparatus culinae* (*cf. l. 40 sq.*): CIC. Sest. 20 hominem ... vino -is lenociniis adulteriisque confectum (*cf. supra l. 38*). SALL. Catil. 13, 3 lubido stupri -ae ceterique cultus (*sequitur*: vescendi causa). COLVM. 1 praef. 16 ut apti veniamus ad -as, cotidianam cruditatem lactucis excoquimus. PLIN. nat. 8, 209 *ex sue numerosa* materia -ae. 9, 174 ut cocleae quoque altiles -am implerent. 19, 139 est *cultura caulis* ... inter opera -ae. 19, 152 portenta quoque terrarum *velut carduos* in -am vertimus. TAC. hist. 2, 95 prodigis epulis et sumptu -aque (galane aque *cod.*) satiare inexplebiles Vitellii libidines. ann. 3, 52 ventris et -ae (*sc. ap-*)paratūs. 6, 4 inter -am ac stupra. PLIN. paneg. 49, 6 te ad clandestinam -am (*vix proprie intelligendum*) occultumque luxum refers. SVET. Nero 27, 3 deversoriae tabernae ... insignes -a[e] et matronarum institorio copas imitantium. APVL. apol. 74 *Herennius Rufinus* libidinum -arumque locus, lustrum, lupanar. LAMPR. Comm. 2, 7 popinas et -as in Palatinis semper aedibus fecit (*cf. supra l. 44*). AMM. 28, 4, 3 irritamenta gulae et -as taetras (*metonymice, quamquam seq.* taberna vinaria). PRVD. psych. 343 Luxuriae servire volens ... et laxa -arum lege teneri (SCHOL. *ad l.* gluttonum [*i. fere* 'helluonum']. *seq. altera, locum item perperam accipiens interpretatio* '*ganea*' *i. q.* '*mulier luxuriosa*' *sim.*: ganeo caupo masculino, ganea feminino). SIDON. epist. 2, 9, 10 disruptum -a stomachum. carm. 5, 340 -aque perenni pressus ... stomachus.

2 *i. q. fovea, specus* (*cf. l. 52 et* ganeum *p. 1690, 62 sqq.*): TAB. devot. Trag. (Corp. III p. 961) 20 (*christiana, saec. VI*) *Iordanem* trans⟨si⟩re non potuisti ... quia ibi ignis a -a ignifera corret (*i.* currit); ' et ubiconqua semper tibi ignis ⟨a ga⟩nea ignefera c⟨o⟩rsat (*formulā -a ignifera vertitur gr.* γέεννα τοῦ πυρός *Matth. 5, 22 sec. Wünsch, Ant. Fluchtafeln p. 27*).

derivata: ganearius. ganeo, -onis *et* 2. ganea. ganeo, -are. ganeosus. *cf.* ganeum, ganeus.

2. gānea, -ae *fem. vocis* ganeo *ad exemplum vocum* copa copo, lena leno. *cf.* ganeus. SCHOL. Prud. psych. 343 *v. p. 1689, 75.* *cf. Ducange et* GLOSS. Papiae Hildebrand p. 152 -a: taberna popina meretrix. -ae: meretrices quae morantur in occultis *eqs. ut l. 66.*

gāneārius, -a, -um [*a* ganea. *W.*]. *de -a- ut vid. longa cf. p. 1689, 27.* GLOSS. ἀκόλαστος ὁ ἐξώλης. ἀσελγής. ἄσωτος. *ex coniectura Victorii*: VARRO rust. 3, 9, 18 gallinae Africanae ... novissimae in triclinium -um (genanium *codd.*, *at aptius* cenantium *Keil*) introierunt e culina propter fastidium hominum.

1. gāneo, -ōnis *m. a* ganea *vel* ganeum. -ā- NAEV. TER. IVV., *v. l. 30. 31. 42*; -ă- PRVD. ham. 322. *cf. p. 1689, 28.* PHOC. gramm. V 413, 5 *nomina in* 'eo' masculini generis sunt, ut hic -o aleo labeo, quae nominativum et vocativum solum habent (*hoc ex locis scenicorum falso collegit*). *sim.* PS. PRISC. de acc. gramm. III 522, 30 *qui addit*: paenultimam corripiunt. *de gen. masc. cf.* SCHOL. Hor. sat. 2, 7, 113 hic erro sicut popino vel -o. SCHOL. Prud. *v. p. 1689, 74.* *de deriv.*: NON. p. 119, 6 -es a ganeis (*v. p. 1689, 32*). [GLOSS. -o ab eo quod gan⟨e⟩um dicitur, proprie receptaculum luxuriosum sub terra (*ex* FEST., *ut vid.; unde etiam*:) ISID. orig. 10, 114 -o: luxuriosus et tamquam in occultis locis et subterraneis, quae gania Graeci vocant. *Lindsay*] *i. q. gulosus, nepos, qui in ganea* (*cf.* VARRO: culina, *l. 33*) *versatur; apud comicos, apud quos tantum* ganeum *i.* '*lupanar*' *invenitur, etiam nomen q. e. -o potius valere hominem libidinosum in ganeo tempus degentem suspiceris*: [GLOSS. comestor, glutto. consum[ma]tor. devorator. gulo. gulosus (*cf.* ganeosus *infra l. 56*). καπηλοδύτης. λάγνος. λίχνος, κάταφαγᾶς, λωποδύτης, λιμβός, λαίμαργος. ὁ ἐν τοῖς καπηλείοις. πορνοδύτης. ταβερνοδύτης. *synonym.*: luxuriosus, prodigus, nepos, sumptuosus, profusus, consumtor, helluo, glutto, decoctor, devorator, popino, ambro. *Lindsay.*] *cf. etiam* ganeus. NAEV. com. 118 pessimorum pessime, audax, -o, lustro, aleo. TER. Haut. 1034 gerro, iners, fraus, helluo, -o, damnosus (SCHOL. *ad loc.* luxuriosus. *cf.* ISID. *l. 19*). VARRO Men. 315 et hoc interest inter Epicurum et -es nostros, quibus modulus est vitae culina. CIC. Catil. 2, 7 quis -o, quis nepos, quis adulter. p. red. in sen. 12 *Gabinius* cincinnatus -o. Sest. 111 furiosissimum atque egentissimum -em (*antecedit* patrimonium comedisti; helluabare). Pis. frg. 11 Kl. putavi austerum hominem ..., sed video adulterum, ... -em, ... tenebris occultantem libidines suas. SALL. Catil. 14, 2 quicumque impudicus, adulter, -o manu, ventre, pene bona patria laceraverat. VAL. MAX. 6, 9 ext. 1 *Polemo* ex infami -e maximus philosophus evasit. SEN. epist. 95, 41 isti -es (*antecedit* cena sumptuosa). IVV. 11, 58 si laudem siliquas (*i. mensam sobriam*) occultus -o. TAC. ann. 16, 18 -o et profligator. LACT. inst. 3, 26, 7 da libidinosum adulterum -em, iam sobrium castum continentem videbis. SACERD. gramm. VI 475, 26 lurcho ... significans -em (PROB. cath. gramm. IV 10, 19; *addit* nepotem devoratorem). FIRM. math. 3, 5, 16 -es et qui sordida et absconsa loca semper sectentur (*cf. supra l. 20*). HIER. in Is. 2, 3 p. 52 V. recipit ... -o frugalitatem. PRVD. ham. 322 gulam -is (SCHOL. *ad loc.* -o: gluto; proprie tamen caupo; *cf.* GLOSS. tabernio, leno, tabernarius [*etiam l. 56*]). SALV. gub. 3, 44 (ganneonem *A*).

2. gāneo, -āre *a* ganea *vel* ganeum. *de -a- longa v. p. 1689, 27.* GLOSS. καπηλεύω: -o; *unde fortasse* -or: p[r]opinor (*cf.* ganeo *subst. l. 16*). PS. AMBR. paenit. 18 p. 991ᴰ hi te modo exercitio aleonis intentum viderunt, alii ad -andum, alii in scortum proiectum.

? **gāneōsus:** tabernarius gulosus p[r]opinator GLOSS. *a* ganea; *vel potius corruptum ex* ganeo.

gāneum, -ī *n.* [*orig. inc.; cf.* gānea: *e varietate generum vetus adiectivum* *gāneus *concludas. J.*]. -ā- *apud scenicos; cf. etiam l. 81; praeterea p. 1689, 28.* -nn- *l. 74. p. 1691, 1.* *de genere*: NON. p. 208 -um neutro Varro (*seq. Men. 481*). *cf.* ganea *f.* *originationem v. l. 69.* [*it.* gagno. *M.-L.*]

i. q. lupanar: PAVL. FEST. p. 96 -um antiqui locum abditum ac velut sub terra (*cf. locos qui sequuntur usque ad l. 70 et l. 76*) dixerunt (*seq. Ter. Ad. 359*). [*ex* FEST. *etiam, ut vid.*, GLOSS. gan[g]ia: occulta loca et subterranea gan[gag]ia Graeci vocant; *etiam* ISID. orig. 10, 114 (*supra l. 20*) in occultis locis et subterraneis quae gania (gangia gantia *var. lect.*) Graeci vocant; *etiam* GLOSS. receptaculum luxuriosum sub terra (*v. supra l. 18*). *Lindsay.*] DON. Ter. Ad. 359 -um veteres tabernam meretricum dixerunt ἀπὸ τῆς γαίας τουτέστι γῆς, eo quidem quod ipsa sit in terra, non ut cenacula superius. FVLG. 'taberna', *v. infra l. 84.* GLOSS. ἀσωτία. πορνεῖον. PLAVT. Asin. 887 ire ... in -um. Men. 703 immersit aliquo sese ... in -um (*cf. vers. 258—272*). TER. Ad. 359 ubi illum quaeram? credo abductum in -um (-nn- *Bemb.*) aliquo (DON. *in loc. v. l. 69.* SCHOL. *ad loc.* in lupanar. SCHOL. Bemb. sic dicitur subterr⟨a⟩nea [*cf. l. 63*] taberna habens intra se m⟨...⟩ ubi prostabant tam pu⟨eri⟩ quam puellae. *huc* GLOSS. popinam latebrosa⟨m⟩. *addatur* DON. Ter. Ad. 363 'si me senserit eum quaeritare, nunquam dicet carnufex' carnifex pro -o positum est [*correspondet v. 363 exiens in* c. *versui 359 qui in -um exit; pro* c. *sensu non deficiente* -um *legi potest*]). VARRO Men. 481 qui se in -um ac censum (*vel* accensum) coniecit amicae (*vix hexametrum iudices*). APVL. apol. 98 ab iis *magistris* ... magnā fugelā in -um fugit (*seq.* inter scorta et pocula). *confunditur cum* ganea: FVLG. serm. ant. 47 -um

[Drexler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*var. lect.* gannium) . . . taberna est, unde et Sutrius in comoedia Piscatoria ait: summates viri simpolones (*i.* συμπόται *convivae*) facti sunt -i. *derivata v. s.* ganea.

ganeus: luxuriosus. -i: lenones GLOSS. *mutatum ex* ganeo; *cf.* 2. ganea. *Drexler.*

gangabās Persae vocant humeris onera portantes CVRT. 3,13,7.

gangadia, -ae *f. aut* -ās, -ae *m. inc. orig. species quaedam argillae*: PLIN. nat. 33, 72 (*agitur de auro effodiendo*) in silice facilior existimatur opera; est namque terra ex quodam argillae genere glarea mixta — -am (*sic B*, -dad- *Vd*, -ded- *R*, candidam *edd. ante Sillig.*) vocant — prope inexpugnabilis. *de re v. Blümner, Technol. V 116.*

gangītis *f. gr.* γαγγῖτις. *nardi Indicae genus ad Gangen nascens*: DIOSC. 1, 6 ⟨g⟩angitis (*gr. 1, 7, 2* Γαγγῖτις).

ganglion, -ī *n. gr.* γαγγλίον. -lia, -ae *f.*: *l. 25 sq.* glangia: *l. 17. 20*; glanglya *l. 24. certum tuberculi genus*: CELS. 7, 6, 1 *in capite* multa variaque tubercula oriuntur: -a (glangian *FV*, -ilia *J*), meliceridas, atheromata nominant (*cf.* CHIRON 98 sunt . . . oncomata genera sex: . . . atheroma, meliceris, . . . aneurisma, -on [analierismanglalion *cod.*]). 7, 6, 3 fereque -a (glangia *FV*, -ilia *J*) renituntur: atheromati subest quasi tenuis pulticula *eqs.* CHIRON 99 -on est (sanglio inest *cod.*) *tuber*, quod fit ex duplicatione nervi *eqs.* (*inde* VEG. mulom. 2, 30, 1). ORIBAS. eup. 2, 1 M 12 lammina facta plumbi et bene superposita super glanglya (*gr.* M 26 κατὰ γαγγλίου). syn. 7, 44 ad -lyas. *deinde*: plumbum . . . maiorem quam ipsa -lya est . . . superponis; gravitas . . . solvit -lya. *ibid. iterum* ad -lyas (*gr.* πρὸς γάγγλια *et* μεῖζον τοῦ γαγγλίου).

gangraena, -ae *f. gr.* γάγγραινα. -ena: *codd.* NONII *cum locis* LVCILI *et* VARRONIS; *etiam* CELS. *et posteriores.* cancr- (*cf. Meyer-Lübke, Rom. etym. Wb. n. 3673*): *l. 31. 38 40 44. 45. 50. 59 sqq de notione*: NON. p. 117, 20 -ena est cancer. GLOSS. cancrena: carnis (*nomin.*) putrida vel cutis. serpitionis (?) vulnera. *usurpant* LVCIL. *et* VARRO, CELS., PLIN. nat., *medici inferioris aevi.* **1** *proprie: ulcus cancrosum vehementer inflammatum et latius serpens, quod sanari fere nequit; hic illic i. q. cancer ipse*: VARRO Men. 408 digitum praecidi oportere, si ob eam rem -ena non sit ad bracchium ventura (*cf.* CELS. 7, 33, 1). CELS. 5, 26, 31^C oritur ea *cancri forma*, quam Graeci -enam (*FV*, cancre- *JP*) appellant; . . . hoc *vitium fit* in prominentibus membris, id est inter ungues, et alas, vel inguina (*sim.* 7, 33, 1 *ubi* -ena *codd.*). 5, 26, 34^A -enam (*V*, cangre- *F*, cancre- *JP*) . . . curare (PLIN. nat. 28, 242. DIOSC. 1, 143 *cinis fici* -enas id est cancros curat [*gr.* 1, 128, 6 γαγγραινούμενα]. 2, 90). PLIN. nat. 20, 243 arida farina *marrubii* . . . efficacissima est . . . ad -as (cancrianas *codd.*, cancre- *edd. vulg.*). 20, 251 *farina seminis lini* emendat . . . -as (cancr- *V*). 22, 125 *farina* aerina . . . purgat ulcera vetera et -as. 22, 143 imponitur *lens* . . . -is cum punici tegmine. 22, 149. 156 zmegma . . . quo fovere -as . . . expediat. 23, 16 in oleo coctae *uvae passae* -is illinuntur (23, 22 folia . . . ulcerum phagedaenis et -is 23, 119 -is consumendisque quae excrescunt. 23, 155. 24, 70). 23, 148 nuces *iuglandis* -is (cancre- *V*) et carbunculis medentur (*cf.* DIOSC. 1, 137 -enas et carbunculos tollunt. *gr. 1, 125, 2* γαγγραίνας καὶ ἄνθρακας). 26, 146 tithymallus characias suco -as, phagedaenas . . . sanat (27, 81). 34, 141 contra -as. CAEL. AVR. acut. 3, 4, 38 si forte sanguinis fluorem effugerit quis (*sc. synanchicus*), cancrum atque -am non effugiet ob augmenta tumoris. SORAN. p. 90, 15 si . . . talis . . . fervor praecedat, ut et -ena (cangre- *vel* tangre- *codd.*) ibi efficiatur. ORIBAS. eup. 2, 1 T 2 *thermos* iuvat . . . exanthemata, scabias, gaggrenas, ulcera (*gr.* γαγγραίνας, ἕλκη κακοήθη). syn. 2 add. p 847 ad cancrenas. *deinde* ad nigredinem carnium cum inflammatione ortas in vulnere, quod cancrenas vocantur. GLOSS. III 605, 28 steatoma: apostema habens in se . . . putredinem, cancrenas. **2** *translate vel in imagine: de irreparabili malo pernicioso, quod instar cancri semper augescentis irrepit in populum*: LVCIL. 53 serpere uti -ena mali (*Deubner, Hermes 45, 313*; malum *Muell.*; malo *codd.*, *Marx* [*vix recte*], mala *Dousa*) atque herpestica posset. *Marx in comm.* -a *proprie pro ulcere cancroso sumit; at explicatur versus, ut monet Deubner l. c., loco*: VARRO frg. Non. p. 117, 23 per omnes articulos populi hanc mali -enam sanguinulentam permeasse. *G. Meyer.*

?**ganimen:** tabernarius (gannimen: tavernarium) GLOSS. [*lege* ganeonem: tabernarium. *Lindsay.*]

?**gannae.** VIRG. gramm. epit. 2 p. 9, 5 'ae' ut aes Aeneas Mycenae -ae (*var. lect.* gunnae; Cannae *suspicatur Huemer*).

?**gannator** (*cf.* sannator): χλευαστής GLOSS. II 32, 23. *cf.* ganno.

gannio, -īre. [*voc onomatopoeticum. W.*] *perf. act. et pass. non legitur.* [*it.* gannire, *hisp.* gañir. *M.-L.*]

de vocibus animalium: **1** *i. q. voce compressa latrare sim.* (GLOSS. ὠρύομαι: . . . rugio . . . -o): **a** *de canibus*: VARRO frg. Non. p. 450 Varro . . . canes -ire dixit. FEST. p. 177 nictit canis in odorandis ferarum vestigiis leviter -ens (*interpretatur Ennii 'nictit ululatque . . . acute'*) . . .; unde ipsa gannitio. NON. p. 450 -ire cum sit proprie canum . . ., etiam humanam vocem nonnulli gannitum vocaverunt. **b** *de vulpibus* [GLOSS. II 597, 39 vulpes eiulat -it. SVET. frg. p 250 vulpium *est* -ire (*cf. adn.*). ISID. diff. 1, 607 canis baubat vel latrat, vulpes gannit. *Lindsay.*]: HIER. vita Hilar. 7 vulpecula -ens (EVG. TOLET. carm. 41, 1 ANTH. 762, 59). **c** *de avibus, ut vid.* [GLOSS. -unt: cantant (*immo* garriunt. *cf. p. 1695, 52. Lindsay.*)]: *cf. l. 16. in imag.* VVLG. Is. 10, 14 invenit quasi nidum manus mea (*i. dei*) fortitudinem populorum, et sicut colliguntur ova, sic . . . terram . . . congregavi, et non fuit qui moveret pennam et aperiret os et -iret. [*huc* GLOSS. -iret: cum ira quasi inrideret. *Lindsay.*]

2 *translate de hominibus sim.* (*cf.* VARRO ling. 7, 103 multa ab animalium vocibus tralata in homines; *seq.* PLAVT. frg. *infra l. 10. v. etiam* NON. *p. 1691, 80*): **a** *i. q. murmurare, obstrepere, maledicere, criminari*: PLAVT. frg. inc. 3 -it odiosus omni totae familiae. TER. Ad. 556 quid ille -it? (*ubi* DON. '-it' proprie: gannitus est veluti ploratus vapulantium. *cf.* EVGRAPH. *ad l.; sed ad var. lect.* garrit *spectat* SCHOL. *ad l.* vana loquitur, *sicut et* GLOSS. garrit: subtiliter murmurat. *Lindsay.*). AFRAN. com. 283 non sum tam criminosa quam tu vipera: -ire ad aurem nunquam didici dominicam (*sim.* APVL. met 5, 28 haec illa verbosa . . . avis in auribus Veneris lacerans filii [filium *cod.*] existimationem -iebat). CATVLL. 83, 4 -it et obloquitur (*antea*: mala plurima dicit). CASSIAN. c Nest. 3, 6, 6 (*de haeretico*) haec otiosae loquacitatis garrulitate -ires (*fere i. q. garrires*). *huc fort.* LVCIL. 285 eodem pacto[lo] -is (pacto oggannis *Dousa*). **b** *de voce libidinosarum*: IVV. 6, 64 Apula -it sicut in amplexu subito et miserabile longum [*inde* GLOSS. -it: λαγνεύει. σκύζᾳ. *Lindsay.*]. APVL. met. 10, 21 *in addendis cod. Laur.* -ens (*ed. Helm² p 252 l. 1 a calce*). **c** *i. q. garrire, familiariter loqui*: APVL. met. 3, 20 sic nobis -ientibus (*vid. fuisse* gabientib; *ab alia manu corr. in* gann-; *at* φ garr-, *item Helm*).

compos: oggannio. *deriv.*: gannitio. gannitus.

gannītio (-ōnis) *f. a* gannire. PAVL. FEST. p. 99 -o canum querula murmuratio. FEST. p. 177 *v. p. 1691, 80.*

gannītus, -ūs *m. a* gannire. **1** *i. q. latratus, vociferatio sim.*: LVCR. 5, 1070 (*inter diversas canum voces*) *canes cum catulis ludentes* -u vocis adulant. EVGRAPH. Ter. Phorm. 1030 (*in parte codd.*) -us . . . proprie vox vulpium est. *de avibus*: APVL. met. 6, 6 -u constrepenti lasciviunt passeres et ceterae . . . aves. *falso* DON. Ter. Ad. 556 *v. l. 12.* **2** *translate* (NON. p. 450 *v. p. 1691, 81*): **a** *i. q. latratus, impudentia verba*: MART. 5, 60, 2 allatres licet . . . nos et . . . -bus improbis lacessas. **b** *de voce libidinosorum*: APVL. met. 2, 15 ut *pueri* arbitrio nocturni -us ablegarentur. 10, 22 molles . . . voculas et assidua savia et dulces -us (*sed cf. l. 42*). AVSON. 108, 4 tremulis -bus. **c** ? *de voce morientis*: PLIN. nat. 9, 9 *Nereidis* morientis . . . -um (*sic R[?], edd*; cantum *vel* canitum *codd.*) tristem. **d** *i. q. garritus*: APVL. met. 4, 1 secretis -bus. *huc referas etiam* APVL. met. 6, 27 *puella* me (*asinum*) placidis -bus ab impetu revocatum . . . inscendit. *fort. etiam* 2, 15 *supra l. 38.*

?**ganno,** -āre. GLOSS. -at: χλευάζει. *cf.* gannator, ingannatura. *Drexler.*

ganta, -ae (*f*). [*voc. germanicum, proxime accedens ad anglosax.* ganot *et theod.* ganazo „*Gänserich*" *et cognatum cum* anser. *W.*] *i. q. anser candidus*: PLIN. nat 10, 53 candidi *anseres* ibi *in Germania*, verum minores; -ae vocantur. SCHOL. Hor. sat. 2, 8, 88 glossarum *Γ* app p. 394 K. 'anseris': [li]gant a)e. POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 19 grus. anser. -a. VEN. FORT. carm. 7, 4, 11 Mosa . . . quo grus -a anser olorque est. GLOSS. -a: χηναλώπηξ. [*francog. vet.* jante. *M.-L.*] ? *deriv.*: gantunae.

gantula, -ae *f. nom. avis. i. q.* ἀτταγήν: ORIBAS. syn. 4, 3 -arum. 4, 16 -as. *var. lect.* gatt- (*quod demin. nominis avis* catta *esse probat Heraeus ad Mart. 13, 69*); *gr.* ἀτταγήν. *huc* cantula (*v. vol. III p. 292, 34*) *ap.* PLIN. VAL. *vix pro deminutivo vocis* ganta *sumas.*

gantunae *v.* cantuna *et* Gantuna. **garamant-** *v. Onom.*

vox quae nihil designat ut est **garalus** BOETH. herm. sec. 1, 1 p. 32, 18.

γαράριον. PAPYR. Berol. 781 III 7 (*saec. I p. Chr.; de lectione v. Schubart editionis vol. III praef. p. 5*) -α βωλητάρια. SCHOL. Nicand. ther. 526 ὀξύβαφον (*i. acetabulum vel potius hic vas garo plenum*) ὅπερ καλεῖ -ον ἡ συνήθεια. *est* garārium, *derivatum a* garum; *cf. Buecheler, Rhein. Mus. 39, 419 sq.*

garātus, -a, -um *a* garum. *garo perfusus*: APIC. 7, 270 ofellas -as: ponis ofellas in sartagine *eqs.*

garbas: sceabas (*anglosax.*) GLOSS. *est voc. theod. plur.* Garben, *v. Kluge, Etymol. Wb. d deutschen Spr. s.* Garbe.

?**garbellum** *inter nomina formae deminutivae carentia nomine primae positionis enumerat* VIRG. gramm. epit. 5 p. 29, 5. [gar]bellum *Stangl, Virgiliana p. 36.*

?**garbula,** -ōrum. *genus calceamenti*: LYD. de mag. 1, 12 στολὴ δὲ τότε παντὶ τῷ Ῥωμαϊκῷ στρατεύματι μία . . . ὑποδήματα τοῖς ποσίν, ἅπερ Ἕλληνες μὲν ἀρβύλας, Ῥωμαῖοι δὲ γάρβουλα καὶ κρηπῖδας ὀνομάζουσιν.

garelaeum, -ī *n. mutuatum ex gr.* γαρέλαιον. ORIBAS. syn. 4, 28 in fin. p. 31, 21 cum multo -leo (*gr.* γαρελαίου).

[**gareum.** GLOSS. II 582, 27 *sq.* impensa: praebenda. impensa: oleum. gareo frigida cum herbis. *unde recte Loewe* (*v. Thes. Gloss. I p. 547*): impensa: praebenda frigida cum herbis. impensa: oleum cum garo. *cohaeret cum* GLOSS. III 218, 28 = 653, 10 ἐλαιόγαρον: impensam.] *Leumann.*

[Leumann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gargal- *v.* gargar-. **gargala** *v.* gargarila.

gargareo, -ōnis *m. (desunt testimonia) et f. (l. 7) a gr.* γαργαρεών. -alion- *l. 9. cf. p. 1694, 13.* *i. q.* *uvula*: HIPPOCR. progn. 23 quando ... exterminata fuerit, quam uvulam vocant, et si fuerit summum -is maius et lividum (*gr. I p. 104, 11 K.* τὸ ... ἄκρον τοῦ γαργαρεῶνος). CASS. FEL. 35 p. 75, 15 nam Hippocrates senior in suo prognostico (*23 vol. I p. 104, 5 sqq. K.*) sic ait: '-es periculosae ad incidendum *eqs.*' (*gr.* οἱ δὲ γαργαρεῶνες ἐπικίνδυνοι κτλ.). ORIBAS. syn. 9, 1 inflammationes in -alione.

gargarila, -ae *vel* gargala, -ae *f.* *arteria, quam asperam vel* τραχεῖαν *appellant (v. vol. II p. 687, 7 sqq.)*: ORIBAS. eup. 2, 1 G 6 glycyrrhizae sucus asperas effectas arterias leniores reddere solet, non in arteria solum, quae -arila dicitur (*sic Aa*; in arteria tracea, quam Romani gargalam dicunt *versio cod. La; gr. solum* οὐκ ἐν ἀρτηρίᾳ μόνον, ἀλλὰ καὶ κτλ.). *fort.* gargala *est voc. theod.* gurgula, *hodie* Gurgel.

gargario, -īre *v.* gargarizo.

gargarisma, -atis *n.* *gr.* *γαργάρισμα (*cf.* ἀναγαργάρισμα *sim.*).
a *i. q.* *liquor in gargarizatione adhibitus*: THEOD. PRISC. log. 44 *hemicraniis* -ta ... profuerunt ex decoctione pyretri (*cf.* CAEL. AVR. chron 2, 7, 108 -ta ex sinapi *eqs.* 3, 2, 28. *cf.* PLIN. VAL. 1, 50^{ex} -ta acra ... ex thymo ... decocta). CAEL. AVR. acut. 3, 3, 12 cum -te laxativo. 3, 3, 16 -ta congrua cataplasmatibus. 3, 4, 30 utens ... -bus. 3, 4, 31 acerrimis ... unguentis et -bus. acut. exc. p. 709 levioribus -bus. chron. 3, 2, 44 mitiganda erit *mordicatio* simplicibus -bus ut aqua calida et oleo. **b** *transit in notionem q. e.* *actio gargarizandi*: CAEL. AVR. acut. 3, 4, 34 oris collutio et -ta et superunctiones. chron. 2, 8, 116 -bus vel inunctionibus.

gargarismatium, -iī *n.* *gr.* *γαργαρισμάτιον (*a* *γαργάρισμα *per deminutionem*). -alism- *l. 40. cf. p. 1694, 13.* *pro* -um *exhibet* gargarismus THEODORI PRISC. *cod. b fere ubique* (eup. faen. 52 *etiam r; v. l. 35. 37. 39. 40*); *in abl. plur. pro* -iis *tantum* -is (*an a* -arisma *pro* -atibus [*sic Rose*]?) *eiusdem cod. b ter (semelque r; v. l. 42. 43. 44)*. *i. q.* *gargarisma*. THEOD. PRISC. eup. faen. 32 curat *oculorum perturbationes* ... -um (*r Gel.*, -atum *B*, -ismū *b*) per initia adhibitum tale, origanum ... decoctum (*cf.* 49 cum -um adhibueris [*r Gel.*, cum -o *B*, -ismum ... adhibeo tepidum *b*] ex aceto tepido *eqs.*). 50 omnibus ex decoctione stypticarum ... specierum convenit uti tepido -o (-ismo *b*. *cf.* MARCELL. med. 14, 28 lenticulam ... decoques et pro -lismatio uteris. 15, 19). 52 per -um (*Gel.*, -ismum *rb*, *om. B*). 53 -o ex speciebus stypticis confecto tepido imminebimus, ut *eqs.* (*cf.* log. 59 -iis [*VB Gel.*, -atis *rb*] stypticis imminebo). log. 23 -o (*Gel.*, -atia *V*, -acia *B*, -ate *r*, -atis *b*) ... has causas faucium ... tali ... relevari. 53 -iis (*B*, -ciis *r*, -atis *b*) ysopi *eqs.*

gargarismus, -ī *m.* *gr.* γαργαρισμός. -um, -ī *n.*: *v. l. 58. 59.* GLOSS. III 599, 55 diaclysma (-crima *vel* -crisma *codd.*, *em. Niedermann, Essais d'étymol. et de crit. verb. lat. 1918, p. 92*): -us. *de lectione cod. b (vel r)* THEODORI PRISC. *v. supra l. 31.* **a** *actio gargarizandi*: CAEL. AVR. chron. 1, 1, 38 sinapi adhibitum in -um. DIOSC. 1, 140 elixatura *ficorum* ... -o adhibita ([*gr. 1, 128, 2* εἰς ἀναγαργάρισμα]. 2, 140 sinape ... -o adhibetur [*gr. 2, 154* ἀναγαργαριζόμενος]. 3, 79 [*gr. 3, 73* διακλυζομένῃ]. 5, 36 [*gr. 5, 14* ἀναγαργάρισμα]). 5, 35 *acetum* rheuma gulae -o prohibet (*gr. 5, 13, 3* ἀναγαργαριζόμενον). 5, 51 *vinum myrsites* fauces et gingivas -o sanat (*gr. deest*). **b** *i. q.* *liquor in gargarizatione adhibitus*: CAEL. AVR. chron. 2, 6, 92 adhibitis ... -is ex oleo dulci. 2, 7, 99 -um damus calidum mulsum. 2, 13, 154 -us sine ullo percussu (*sc. dandus est*). ORIBAS. syn. 1, 21 -um de sinape conficis sic *eqs.*; ... item alium -um (*nomin.*). MISC. Tir. p. 67, 13 ⟨garga⟩rismo. p. 67, 16 item -um ad kaput purgandum.

gargarizātio, -ōnis *f.* *a* gargarizare. *cf.* gargarizio. -aliz-: *l. 72. cf. p. 1694, 13.* -ariss-: *l. 75.* **a** *i. q.* *gargarizandi actio*: CELS. 5, 22, 9 -es autem aut levandi causa fiunt, aut *eqs.* 6, 6, 38 exercitationibus, balneo, frictionibus, -bus (*J*, -itia- *F*, *om. VP*) iisdem his (*i. imbecillitate oculorum laborantibus*) quoque utendum est (*cf.* 6, 7, 8^B quod ad exercitationem, frictionem, perfusionem, -emque pertinet). PLIN. nat. 22, 120 furfures (*tritici*) tonsillis faucibusque -e prosunt. 23, 20 ad expuitionem sanguinis quoque adhibent *radicem labruscae*, non ultra -es et ne quid devoretur, addito sale. 23, 59 tarditatem ... aurium -e purgat *acetum scillinum*. 23, 157 -e. MARCELL. med. 5, 15 post longam -em. 14, 36 aqua malvarum illic incoctarum -lizationi plurimum prodest. *nota: c. gen. rei, quam gargarizari oportet*: SCRIB. LARG. 57 confirmandi erunt *dentes* plurima -e lactis asinini aut vini Marsici *eqs.* PLIN. nat. 30, 32 tonsillas et fauces lactis ovilli -o (-issa- V^2RE) adiuvat (PLIN. med. 1, 16). PLIN. med. 1, 12 -e lactis canini. SCHOL. Hor. epist. 1, 15, 3 *Musa Antonius* ⟨cum⟩ -e cicerninae (cisterninae *Probst, v. vol. III p. 1193, 80*) aquae ... uteretur *Augustum curavit.* **b** *i. q.* *gargarisma a*: CELS. 4, 9, 3 -es ... lenes, sin hae parum proficiunt, reprimentes, utiles sunt. PLIN. med. praef. 3 p. 17, 33 N. -es ... calidae utendae sunt (= p. 9, 10 R. -bus calidis utemur).

?**gargarizātus,** -ūs *m.* *v. p. 1694, 52 sq.*

gargarizio, -ōnis *f., abbreviatum per haplologiam quam vocant in casibus obliquis, e. g. acc.* gargarizionem, *ex* gargarizationem, *illo scil. tempore quo etiam* ti *fere* z *pronuntiabatur.* -idion- *l. 3.* CAEL. AVR. acut. exc. p. 709 item -izionem istam facis *eqs.* *ibidem* -idionibus laxativis.

gargarizius *vel potius* **gargarizus,** -ī *m.* *retrograda quam vocant derivatione a* gargarizare *ductum* (*cf. Thomas, Mél. Havet 512; Brender, Rückläuf. Ableitg. i. Lat., diss. Basel-Lausanne 1920, p. 38*). *i. q.* *gargarizatio*: ORIBAS. syn. 1, 21 si pinguis flegma fuerit, -us est adhibendus. *huc pro ntr. plur. (sic Moore, Archiv 10 [1898], 260. 266; cf. eodem contextu* gargarismum *p. 1693, 59), vix fem. sing.* gargaridia: MISC. Tir. p. 67, 9 item -idia ad kapitis purgandum.

gargarizo, -āvī, -ātum, -āre *a gr.* γαργαρίζω. VARRO ling. 6, 96 -issare ab ἀναγαργαρίζεσθαι. *traduntur formae scripturaeque*: -aliz- *l. 58. 59. 60. 67. 68. 75. 76. 77. 78. 79. p. 1695, 1. cf.* gargalio gargalismatium gargalizatio *p. 1693, 3. 30. 61.* -ariss- *l. 12. 29. 52. 64.* -aridi- *l. 26. 54. 62. p. 1695, 8.* -arizi- *l. 27. 35. 37. 39. 42. 43. 44. 45. 46. 72. 73.* -ariti- *vel* -arici- *l. 45. 62.* -ario, -arīre *p. 1695, 7.* -alio, -alīre *l. 61.* *legitur inde a* VARRONE (*vix iam a* NOV., *v. l. 29*), *sed fere nonnisi apud medicos et* PLIN. nat.

1 *proprie: liquorem usque ad gulam haurire saepiusque reiectare ac revocare; i. q. os sive fauces colluere,* γαργαρίζειν, ἀναγαργαρίζεσθαι, ἀνακογχυλιάζεσθαι (GLOSS. conluo). *adhibetur imprimis ad varias capitis, dentium, oris, faucium, etiam oculorum passiones sanandas necnon ad ventrem resolutum.* **a** *intransitive* (*cf. Funck, Archiv 3, 414*): **α** *absolute*: CELS. 6, 7, 4^A et *est* -andum (*J*, *om. FVP*). 6, 7, 7^C nonnumquam -andum (-idi- *F*, -izi- *V*) est. 6, 10, 4 ad -andum (-izi- *FV*). AVR. Fronto p. 69, 14 N. aqua mulsa sorbenda usque ad gulam et reiectanda fauces fovi potius quam dicerem -issabi; nam et ad Novium credo (*sc. est hoc verbum*) et alibi (*Novio verba* fauces fovi *attribui recte censet Buecheler, cf.* NOVIVS Atell. 109^a *c. adn.*). MARCELL. med. 5, 19 sic -bitur. *ibid.* illis diebus, quibus -as. MISC. Tir. p. 67, 14. CAEL. AVR. acut. 3, 3, 13 *erit* tunc -andum. ORIBAS. syn. 1, 21 mittis mel *in aquam*, et -et diebus tres. **β** *c. abl. nudo*: CELS. 4, 2, 8 -are iis, quae salivam movent (6, 11, 6 *ubi* -are *PJ*, -iziare *FV*). 4, 7, 3 hyssopum ... aut ficus aridas aut mulsam aquam (cum mulsa *P*) decoquere, eāque (*vix ntr. plur.* eāque) -are. 6, 10, 1 -andumque (*P*, -izia- *FV*) reprimentibus (medicamentis *add. P*). 6, 10, 4 lacte. 6, 14, 1 aqua -andum (-izia- *FV*). SCRIB. LARG. 66. 230. PLIN. med. 1, 16 lacte caprino ... -bitur. MISC. Tir. p. 63, 17 oleo in ore -at. p. 67, 24.
γ *c. praep.*: ex: CELS. 4, 4 oportet -are (-gazare *P*) ex aqua, in qua *eqs.* 6, 6, 15^A -andum (-izia- *FV*) ex mulso, in quo *eqs.* 6, 6, 26 -are (i *super* z *addit V*; -ari *J*) ex lenticula, vel fici cremore. 6, 6, 29 ex sinapi -are (-ari *J.* 6, 6, 34^B -andum [*J*, -izia- *F*, -iendum *supra scripto* zi *m1 V*, -entur *P*]). 6, 10, 3 -andum (*JP*, -izi- *V*, -ici- *F*) ex fico et mulso. *ibid. iterum* (-izi- *V*). 6, 14, 2 *bis* (*altero loco* -izi- *FV*). ORIBAS. eup. 4, 70 ex hoc -ant. de: ORIBAS. syn. 9, 1 p. 267 oportet ... -are de stipticis rebus. **b** *usus transitivus* (*formae activae rarae sunt ideoque exscribuntur*): SCRIB. LARG. 9 sinapi ex aceto tritum ... -atum (*sic part. perf. pass.* -atus: 53 solani sucus ... -atus [PLIN. nat. 20, 94. 21, 123. 22, 36 *sucus urticae* uvam -atus [*lect. vulg.*; -tu, -tū *vel* -tur *codd.*; -issatur *R*; gargarizatu *pro abl. nominis* gargarizātus, -ūs *sumere vix licet; cf. l. 57*] reprimit. 26, 23 MARCELL. med. 15, 24 49. DIOSC. 4, 68 -idiatus. *v. et infra l. 65 sqq.*]. PLIN. nat. 20, 158 *radix* -ata. 20, 188 *anesum Aegyptium* cum hysopo ac melle ex aceto -atum. 23, 61. 26, 23. 28, 189 ius omasi -atum [*sic VRdT, Broter.*, si ... -atur *E*, *edd. vulg.*, -tu *Gelen.*]. 30, 32. 32, 90. MARCELL. med. 14, 9 pruni folia -alizata [*item* 15, 14, *ubi tamen* -ari-]. 14, 13 [-ali-]. 14, 41 [-ali-]. 14, 56 lac bubulum ... -alizatum [15, 17 -ari- *codd.* 15, 68 *item*]. 15, 30 alumen. PLAC. med. 16, 23 *lac caprae* -alitum. PS. APVL. herb. 1, 6 herba vettonica ... -isata. DIOSC. 1, 106 [-itiata *vel* -iciata]. 1, 132 [-idiata]. ORIBAS. eup. 2, 1 A 27). PLIN. nat. 20, 52 contra anginas tritum *alium* in posca -ari (*Q, Detlefsen*, -are *Td*, *edd. vulg.*, carcarissare *FE*) prodest (*sim.* PLIN. med. 1, 16. 17). 20, 87 raucis crudae *brassicae* sucum -andum bibendumque demonstrat (20, 149 *sucus mentae* -atur uva tumente. MARCELL. med. 11, 16 sucum ... -aliza. 14, 22 *urticae* sucus ... ab eo qui uvam dolet, salubriter -alizatur. MISC. Tir. p. 63, 18 -at). 20, 236. 237. 22, 105. 23, 54 *acetum* -atur cum eadem *aqua* convalescentium *stomacho utiliter* (*cf.* PLIN. med. 1, 6 utiliter acetum -ant [MARCELL. med. 9, 123 *ubi* -ligant *PL*]. MISC. Tir. p. 67, 15 -at). 23, 156 eam *aquam* calidam -are. 28, 129 *lac* -atur (-izi- *V*). 28, 189 -atur (*E*; -iziatur *r*; -iziatum *R*, -atum *VD*). PLIN. med. 1, 13. 15 *ter.* 1, 16 *ter.* MARCELL. med. 5, 16 haec coques ... et tepidum -as (5, 17 -bis). 12, 29 (-ali-). 12, 50 (-alizatur). 14, 3 oportebit ... -alizari aquam mulsam (14, 36 PS. HIPPOCR. epist 2. *sed* MARCELL. med. 14, 39 oportebit ... -alizare aquam *eqs.* *item* CASS. FEL. 1 p. 6, 4. *cf. etiam supra l. 41. 47*). 14, 12 si aqua (aquā?) ... -alizetur. 14, 15 (-ali-). 14, 27 *illud* dabis -andum ([-ali- *codd.*]. CAEL. AVR. chron. 2, 7, 102. 2, 13, 163. CASS. FEL. 35 p. 76, 15 -andum [ut -andum *g*, ut -ato *c*, -ando *p*]. 37 p. 82, 15 mulsam -andam [-andum *cg*, ad -andum *p*]. ORIBAS. syn. 1, 21. *cf. et* CASS. FEL. 1 p. 7, 4 herbas ... fervere facies, liquabis et dabis -andum. ORIBAS. syn. 1, 21 singula quartaria ... dabis -andum). 15, 10 rutam, alium, laser ... si ex vino

[*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-et. 15, 31 lini semen ... bene ... -bitur (-alizatur *L*). 16, 97 senapis ... cyathos duos et mellis ... cyathum miscebis et ... -bis. CAEL. AVR. chron. 3, 2, 42 -andum sinapi. PS. APVL. herb. 73, 6 *illud* tepefactum -et. ORIBAS. syn. 3, 176 -are (*gr.* ἀνακογχυλίζεσθαι). PLIN. VAL. 1, 50 *ante fin.* fel ... taurinum ... -et. *ibid.* -et. *deinde* -ari ... permitto vinum cum melle. MISC. Tir. p. 63, 7 atramentum in vinum dispositas -aribis. p. 63, 22 sal ... in aceto -at.

2 *sensu iocose translato, transitive*: NON. p. 117, 4 -idiare (-gadiare *L C^A D^A*) Varro epistula ad Fufium: Quintiporis Clodi Antipho fies (*Riese, eris Muell.; cf. Buecheler, Kl. Schr. I 192 n. 4*; aut foriae *GHL*; *immo Geta ap. Terentium loquitur*), ac poemata eius -idians (-iens *C^A D^A*) dices (*Ter. Phorm. 841*): 'o fortuna, o fors fortuna'. *i. verba aut identidem repetere aut tali sono proferre, qualem reddere solent qui fauces colluunt. ceterum locus explicationi repugnat.*

derivata graeca: gargarisma, gargarismatium, gargarismus; *latina*: gargarizatio, ? gargarizatus, gargarizio, gargarizius.

G. Meyer.

? **garlarientico** (*an pessumdatum ex* arsenico?) id est auripigmentis GLOSS.

? **garicinus** (gambas *Götz*, καρκίνους *Buecheler*): suffragines GLOSS.

garismatium, -ī *n.* [*formatum e gr.* γάρον. *W.*]. *cf.* γάρισμα *Heraeus, Spr. d. Petron 4. officina in qua garum fabricatur*: CASSIOD. var. 12, 22, 4 (*a. 537/8*) haec loca *prope Ravennam sita* et -a plura nutriunt et piscium ubertate gloriantur.

garoenum *v.* caroenum, *ubi addas* APIC. 4, 149. *Leumann.*

1. garos, *m. nomen piscis alias ignoti. a gr.* γάρος, *i. garum, deductum videtur, supposita notione piscis ad explicandam vocem 'garum'.* PLIN. nat. 31, 93 *garum* olim conficiebatur ex pisce, quem Graeci -on vocabant (*inde* ISID. orig. 20, 3, 19), capite eius usto suffitu extrahi secundas (*partus*) monstrantes. 32, 148 *inter nomina piscium* -os. [*cf. nomina piscium prov.* garle „*sparus smaris*", garlesco „*cyprinus amarus*". *M.-L.*]

2. garos *m. v.* garum. *Brandt.*

garrio, -īre. [*cf. gr.* γαρριώμεθα· λοιδορούμεθα, *norveg.* karra '*cacillare*', *quibuscum geminata consona congruit, et dor.* γᾶρυς *att.* γῆρυς, *hibern.* gāir, gairm '*clamor*', *theod.* kara, karm '*lamentum*', *osset.* zarin '*cantare*'. *W.*] *perf. act. usurpant* FRONTO *et* AVG., *v. p. 1696, 21. 44. 53. duas* r *testatur* GRAMM. suppl. 297, 22; *cf.* garulus *p. 1698, 6. inter verba speciei primitivae affert* PRISC. gramm. II 427, 14. NOT. Tir. 43, 57 -it. *inde a* PLAVTO. [*val.* gărí. *M.-L.*]

i. q. vocem mittere, loqui, sensu in malam partem inclinante; saepe additur accus. obiecti: A *de sono vocis*: 1 *canum*: PAVL. FEST. p. 101 hirrire: -ire, quod genus vocis est canis rabiosae. LVXOR. anth. 359 tit. de catula ... ad domini sui nutum -ente (carrientē *cod.*; currente *Burmann fort. recte, cf. v.* 3 ad domini vocem ... garrula currit). HIER. in Tit. 3, 9 p. 736 V. spumantibus labiis et latratu -ire canum. 2 *ranarum*: MART. 3, 93, 8 *cum* melius ... *quam Vetustilla* ranae -ant Ravennates. 3 *avium*: APVL flor. 17 p. 82 lusciniae ... canticum adulescentiae -unt (*antea*: merulae fringultiunt). ANTH. 762, 7 est avium spatiis -ire diurnis. AVG. serm. ed. Mai 57, 3 (*verba Susannae*) -it mihi turtur ab ulmo crucis gemens, ut ... non violem *eqs. cf. p. 1696, 70. 1692, 2.* 4 *instrumentorum musicorum*: COPA 9 Maenalio quae -it dulce sub antro, rustica pastoris fistula more sonat. HIER. virg. Mar. 20 p. 204^B tibia clamitat, lyra -it *eqs.* 5 *hominum*: VEN. FORT. carm. praef. 5 ut ... poema non canerem, sed -rem (*ibid.* raucum gemere *et* cantare). NICET. psalm. 2 in cordibus psallendum esse ..., non more tragoediae vocis modulamine -endum (*seq.* cum sono vocis). 6 *larvarum*: ISID. orig. 8, 101, 11 *larvarum* natura ...: terrere parvulos et in angulis -ire tenebrosis.

B *de hominum sermone, i. q. stulta, inepta, superflua, falsa sim. proferre* (*interim de libris scriptis, ex. gr. p. 1696, 6. 14. 69; praeterea sub 3 passim*): DIFF. Suet. 313, 12 -ire vitii est, loqui naturae *eqs.* ISID. diff. 1, 267 inter -ire et loqui: loquitur qui recte et temperanter dicit, -it qui aut multa verba facit aut sordide loquitur [*ex* GLOSS. Plac. V 24, 7. *Lindsay.*]. SCHOL. Ter. p. 120, 4 *add. cod. E* -ire proprie est inaniter loqui; inde ille quoque dicitur -ire qui vana et falsa quaeque loquitur. [GLOSS. -it: blanditur. delirat loquens. subtiliter murmurat. loquitur. perstrepit (*cf. p. 1696, 9. 83*). verbosatur (*cf. p. 1696, 25*). ἀδολεσχῶ: -o, arguto. φλυαρῶ (*cf. p. 1696, 78*): arguto -o blato effutio. *Lindsay.*] *per* -ire *vertitur gr.* ἀδολεσχεῖν *falso ut vid. ex hebraeo translatum*: ITALA (*Capelle p. 122 al.*) psalm. 76, 4 *al.* 118, 15 *al. cf.* AVG. in psalm. 118 serm. 6, 4. 14, 4 quaest. hept. 1, 69 (*cf. p. 1697, 24*).

1 *inepte loqui, in comoedia*: PLAVT. Aul. 830 soleo ... -ire nugas (Curc. 604 nugas -is. :: soleo, nam propter eas vivo facilius. *pertinet etiam ad 2. cf. praeterea p. 1696, 60*). Capt. 614 nugas! ludificabitur, -et quoi (quod *codd.*) neque pes unquam neque caput compareat. TER. Eun. 378 -is (*insertum inter verba alterius* [SCHOL. *ad l.* p. 101, 22 stulte loqueris. *huc* GLOSS. -is: ineptis]. *item*: Haut. 536 *et* 823 [SCHOL. p. 120, 4 (*cf. supra l. 70*) *et* 123, 15 *ad ll.* inaniter loqueris]. Phorm. 210). Phorm. 496 -i modo (*antea*: hariolare; fabulae; somnia. SCHOL. Ter. Bemb. *ad l.* res ineptas loquere). *huc fort.* POMPON. Atell. 140 age modo, ⟨i⟩stic -i.

2 *familiariter loqui, res leves et iucundas tractare, verba facere*: PLAVT. Curc. 604 *v. p. 1695, 79.* CORNIF. carm. frg. 1 deducta mihi voce -enti. CIC. Att. 6, 2, 10 cupiebam etiam nunc plura -ire *in hac epistula*, sed lucet. 12, 1, 1 *Attica puellula* quid -at, ... quid scribat ad te (*item de infantibus*: MART. 5, 34, 8 nomen blaeso -iat ore meum. HIER. virg. Mar. 20 p. 204^A infantes -iunt, familia perstrepit. AVG. pecc. mer. 1, 35, 66 p. 66, 19 parvulum filium, a quo -ente talia [*i. fere fatua*] pater laetus exspectat). Att. 12, 1, 2 -imus quidquid in buccam. HOR. sat. 1, 9, 13 cum quidlibet ille -ret, vicos ... laudaret. 1, 10, 41 arguta meretrice potes Davoque ... eludente senem comis -ire libellos (*i. comoedias scribere*). 2, 6, 77 vicinus -it aniles ex re fabellas. PERS. 5, 96 ratio ... secretam -it in aurem, ne liceat *eqs.* (MART. 1, 89, 1 *et* 2 -is in aurem semper omnibus, Cinna, -ire et illud teste quod licet turba. 3, 28, 2 in auriculam. 5, 61, 3 nescioquid. *cf.* 11, 24, 2 aurem dum tibi praesto -enti). PETRON. 55, 1 quam in praecipiti res humanae essent, vario sermone -imus. MART. 3, 96, 2 -is quasi moechus et fututor (*i. falso gloriaris*). FRONTO p. 70, 2 N. multum -ivi (*in marg. manus excerptoris*: m. -avi). APVL. met. 3, 20 sic nobis -entibus (*lect. dub., v. p. 1692, 25*). 8, 9 instanter -enti summisseque deprecanti. 9, 22 anicula -ente. AVSON. 463 *Euryclia* ne quid ultra vel quaerat vel -at, coercetur. PS. AVG. serm. 280, 4 ita in ecclesia -unt, ita verbosantur, ut lectiones divinas nec ipsae audiant nec *eqs.* MACR. sat. 7, 12, 22 plus nimio ex discendi cupiditate -entem. MART. CAP. 9, 998 *Satura* disciplinas cyclicas -ire agresti ... finxit plasmate. SIDON. epist. 3, 3, 9 istaec iusto plusculum. 3, 13, 1 in appetendis -endisque turpitudinibus. CASSIOD. in psalm. 68, 13 *Iudaei* de nece domini temulentissime -bant (*interpretatur verba*: in me psallebant qui bibebant vinum).

3 *fere i. q. falsa, absurda proferre; subest despectus; plerumque de discussione quaestionum philosophicarum theologicarum sim.*: CIC. de orat. 2, 21 in iis *gymnasiis* philosophi -ire coeperunt (NON. *ad l.* p. 117 'quasi inepte strepere'). nat. deor. 1, 108 vos (*Epicurei*) ... animis *imagines* inculcatis: tanta est impunitas -endi. ARNOB. nat. 1, 43 p. 28, 25 incompertā vobis ... temerariae vocis loquacitate -entes. 3, 34 non indocti ... neque quod induxerit libido -entes. RVFIN. hist. 8, 9, 8 -entium (*i. vana suadentium. huc* GLOSS.: per ludos dicentium) dicta respuere. AVG. civ. 18, 40 p. 316, 4 D. frustra ... vanissima praesumptione -unt ... dicentes *eqs.* 22, 25 p. 617, 24. 22, 28 p. 622, 22 illius impossibilitatis, qua contra nos isti -unt, argumenta. conf. 6, 5, 4 me ... puerili errore ... tam multa incerta quasi certa garrisse (*sic codd. praeter G, qui* garuisse). c. Cresc. 3, 13, 16 p. 423, 27 de Feliciano ... quodlibet -ire (MAR. MERC. Cyr. epist. Nest. p. 49, 30 S. -unt ... de existimatione mea apud *te* ... et ... arbitrantes delectare se aures tuas adversum nos inconditas voces emittunt. Cyr. incarn. p. 212, 8 S. Cyr. resp. p. 158, 27 S. haec). epist. 157, 37 haec impudenter atque imprudenter -unt. in euang. Ioh. 98, 7 fabulosa et falsa. c. Petil. 2, 92, 208 p. 134, 2 ista. c. Secundin. 26 p. 947, 2 illam pudendam fabulam. serm. 242, 4, 6 illi *philosophi* -ant, nos credamus. 257, 2 haec. trin. 15, 12, 21 p. 1075^A multa ... philosophi -ierunt. PS. AVG. categ. 10. MAR. MERC. Cyr. resp. p. 152, 34 S. frustra. subnot. p. 19, 4 S. MART. CAP. 4, 423 vs. 16 quae supersunt fraude multa consita ..., *ea* nefas Tonantis -at sub auribus facinusque dirum. 8, 806 quemquam velut cerritulum -entem. AVELL. p. 113, 8 errorem ... liberius. CANON. Migne 56, 641^A quod -unt. PROSP. epist. 2, 5 cur ista privatim de stomacho -ant, et publice de consilio conticescant. in psalm. 106, 42 contra unitatem. CLAVD. MAM. anim. p. 176, 6 aliquorumpiam ... -entibus nugis. PS. BOETH. fid. cath 198 diversa (*sc. a fide vera*). DECRET. Gelas. 140 sicut heresei -unt. NICET. symb. 5 p. 44, 10 B. *haeretici* diversos -unt Christos. ISID. ord. creat. 15, 14 (*in imag.*) contra -entium instabiles fluctus ... naviculam ... gubernare.

4 *interim iocum vel plerumque convicia proferre, semel fere i. q. illudere alicui (l. 81), saepius invehi in aliquem (cf. supra l. 42)*: AMM. 18, 3, 6 sub Augusti patulis auribus multa -bat et saeva. HIER. in Eph. prol. p. 537 V. de minutalibus qui mecum in libris suis -unt *i. fere contendunt.* epist 40, 2, 1 corniculae detrahere -enti (*per imaginem de adversario*). 45, 6, 3 maleficum me quidam -unt. 50, 1, 1 quaerentes occasionem in peccatis -unt adversus fratrem suum (*ex Vulg. psalm. 49, 20, ubi 'loquebaris'*). 50, 5, 1 non est grande ... -ire per angulos (*cf. p. 1695, 62*) et medicorum tabernas ac de mundo ferre sententias: 'hic bene dixit, ille male *eqs.*' (*cf.* adv. Rufin. 1, 4 libros qui per angulos -unt et furtiva accusatione me mordent). adv. Iovin. 1, 4 ne querulus -at se eloquentia ... superatum. in Tit. 3, 9 *v. supra p. 1695, 50.* VVLG. III Ioh. 10 verbis malignis -ens in nos (*gr.* φλυαρῶν ἡμᾶς). RVFIN. hist. 11, 15 *Iustina Arrianae haeresi addicta* in ecclesiis -ire strepere *eqs.* PS. RVFIN. in psalm. 30, 19 -unt linguis malignis. AVG. civ. 9, 4 p. 372, 19 D. ut securitas *maris* praebuit colloquendi vel etiam -endi locum ..., quidam ... philosophum compellat illudens *eqs.* AVG. serm. ed. Morin p. 303, 20 quantumlibet perstrepant, ... contra Christi divina cantica flagitiosa -ant et saltent *pagani*.

[Drexler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

*deriv.: ?*garriosus. garritus. garrium. *?*garro. *?*garrosus. garrulus *cum suis derivatis.* *compos.*: ag- circum- con- inter-garrio.

? **garriōsus** (-a, -um) *adi. a* garrire, *cf.* garrosus. GLOSS. παρεμμανής, παρακεκακωμένος: subinsanus cerritus -us (cererosus *coni. Haupt, Opusc. II 367, v. Onom. III p. 345, 82; sed cf.* GLOSS. V 616, 34 cerritus est insanus vel loquax vel *eqs.*).

garrītus, -ūs *m. a* garrire. **1** *clamor avium*: PAVL. FEST. p. 2, 2 augur ... ab avium -u. SCHOL. Ter. p. 123, 16 -us proprie est avium. **2** *i. q. loquacitas*: SIDON. epist. 8, 6, 9 vel silentio lora laxare vel stringere frena -ui.

garrium, -iī *n. a* garrire *originationis causa fictum.* ISID. orig. 18, 15, 4 iurgium dictum quasi iuris -um, eo quod hi qui causam dicunt iure disceptent.

? **garro** (-ōnis) *m. a* garrire *v.* gerro.

? **garrōsus:** inutiliter loquens GLOSS. *a* garrire. [*pro* garrolus *i.* -ulus*? Lindsay.*]

garrulātio, -ōnis *f. a* garrulare. *i. q. latratus, impudentia verba*: GREG. TVR. glor. mart. 12 p. 496, 28 sanctam Trinitatem ... nullis -bus (*sc. Arrianae haeresis*) posse disiungi. 25 p. 503, 14 nequissimis interpretationum -bus.

garrulitās, -ātis *f. a* garrulus. *plur. l. 26. 58. 61.* *i. q. loquacitas, verbositas; vituperatur in hominibus, avibus sim., amatur tantummodo in parvulis* (AVG. quaest. hept. 1, 69 *pro* ἀδολεσχεῖν quidam interpretati sunt ... -em [*cf.* garrire *p. 1695, 74*] quasi verbositatem, quae in bono, quantum ad latinum eloquium pertinet, vix aut nunquam invenitur. GLOSS. -s: laetitia. verbositas. -es: verbositates. ἀδολεσχία: -s. φλυαρία: -s): **1** *vitium multa vel nimia loquentium*: OV. met. 5, 678 *Pieri filiae in picas mutatae sunt; inde* nunc quoque in alitibus (*picis*) facundia prisca remansit raucaque -s studiumque immane loquendi. MANIL. 4, 574 *sub Piscibus nato* -s odiosa datur linguaeque venenum. PLIN. nat. 10, 30 *cornix* est inauspicatae -is. 26, 11 *invenimus Herophilo* celebratam rationem ... ad verba -emque descendentem. 29, 5 horum *medicorum* placita Chrysippus ingenti -e mutavit. MART. 5, 52, 8 dona auctoris pereunt -e sui. 7, 18, 8 di facerent ut tu loquereris et ille *cunnus* taceret: offendor cunni -e tui. 7, 62, 4 niger obliqua -e cliens. QVINT. inst. 2, 4, 15 *pueri* cum iam formam rectae ... orationis accipient, extemporalis -s ... iactationis est. PLIN. epist. 9, 10, 2 in via ... nonnulla leviora ... ea -e, qua sermones in vehiculo seruntur, *conscripsi.* PORPH. Hor. sat. 1, 9, 28 importunam -em. SCHOL. Hor. Vind. ars 46 existimanti facundiam esse -em. FVLG. Virg. cont. p. 93, 21 fabulis quibus puerilis consueta est avocari -s. SIDON. epist. 3, 11, 2 *illas litteras* sit misisse -s. SEDVL. op. pasch. 2, 16 quos ... *non* nitor eruditae facundiae gloria vanae -is extolleret. ENNOD. dict. 1, 3 p. 423, 18 *quod* destitutā dicendi valetudine -s defectum mercetur ex copia. epist. 1, 2, 4 p. 4, 10 ad -em loquendi. 1, 12, 1 p. 22, 5. 2, 7, 4 p. 46, 24. 2, 28, 1 p. 69, 24. 3, 24, 1 p. 88, 23 doctis ... -e displiceo. 4, 24, 1 p. 115, 23. 4, 32, 1 p. 119, 27 vitio -is. 5, 27, 3 p. 147, 13. 6, 37, 1 p. 170, 25 pertinaciam -is. *amatur in parvulis*: SEN. dial. 11, 18, 5 illa neminem satiatura -s. SVET. Aug. 83 *pueros minutos* facie et -e amabiles. **2** *interdum aperte transit in notionem vaniloquii, stultiloquii*: HIER. epist. 50, 5, 4 non reprehendendo, sed docendo -em nostram corrigere. AVG. civ. 4, 10 p. 158, 19 D. fabularum est ista -s (*fere i. q. istud est fabulas garrire*). 5, 26 p. 241, 22 -e impudentissima. 6, 7 p. 258, 20 non fabulosa -e, sed historica diligentia. MAR. MERC. Nest. serm. 7, 1 p. 790ᴬ M. aliorum in nos -is deliramenta tamquam ranarum ego strepitus rideo. EVSTATH. Bas. hex. 8, 2 p. 947ᴬ -es anxias philosophorum (φληνάφους τῶν σοβαρῶν φιλοσόφων). 9, 6 p. 964ᴮ vana -s (φλυαρία ... δεινή) est ... quempiam ... sibimet aliquid imperare. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 29 p. 396ᴰ ranarum corvorumque -bus (φλυαρίας) et irrationabilitate piscium ... digna haec eorum dogmata (*sc. metempsychosis*) comprobantur. **3** *inde i. q. contumeliosa verba*: HIER. epist. 69, 9, 2 arrogantia rusticorum, qui -em auctoritatem putant et parati ... ad lites in subiectum sibi gregem tumidis sermonibus tonant. adv. Iovin. 1, 28 p. 250ᴬ *mulier maledica* assiduis ... iurgiis et quotidiana -e facit perfluere domum *mariti.* in Ezech. 48, 10 p. 606 V. *sacerdotalis gradus eorum qui coacti Arianam haeresim abdicaverunt* non ... barbarae -is ructet nauseam. **4** *de eo qui secreta prodit*: SEN. contr. 2, 5, 2 (= contr. exc. 2, 5) de uxoris -e queri non potes, cum scias, quemadmodum taceat. 2, 5, 12 (= contr. exc. 2, 5) nec ... consilium ... commisi muliebri -i. SEN. epist 105, 6 ut -em suam custodiat. **5** *de sono vocis, ut vid.*: PS. AVG. serm. 283, 2 qui ita alta -e sine ulla verecundia cum strepitu vocis orant, ut iuxta se alios orare non permittant.

garrulo, -āre *et* (*l. 84. p. 1698, 2*) **garrulor,** -ārī. [*a* garrulus. *W.*] *deest perf.* PRISC. gramm. II 431, 21 *derivativa* in 'lo' desinentia ... deminutiva *esse* ipse sensus ostendit, ut ... a garrio -o (*cf.* 427, 15). [*hisp.* garlar. *M.-L.*] *i. q. garrire*: ITALA psalm. 93, 4 (Cas.) -bunt (*gr.* λαλήσουσι). *speciatim*: **1** *i. q. inepte, inaniter loqui*: FVLG. myth. 1 praef. p. 11, 7 poeticas -antes ineptias. ORIG. in Matth. 18, 38 p. 1652ᴰ Valentini ... fabulae ... et quaecumque alia *alii* -ant. VIGIL. THAPS. c. Arrian. 2, 21 p. 211ᴬ istis quae Arius -atur ... nihil ineptius ... poterit inveniri. **2** *i. q. contumeliose dicere*: GREG. TVR. vit. patr. 2, 2 forsitan, ut plerumque murmurare homines soliti sunt, quispiam -atur dicens *eqs.* 8, 5 p. 695, 21 numquam ausus est ea verba quae prius praesumpserat -are (*sc. stolidum fuisse Nicetium*). *deriv.*: garrulatio.

garrulus, -a, -um [*a* garrire. *W.*]. *de forma*: APPEND. Probi 182 -us non garulus. *v. Heraeus, Archiv 11, 327 ad loc.; cf. etiam* Garulus *nom. equi* TAB. devot. Audollent 276—284. *deest compar. et superl.* *de originatione*: ISID. orig. 1, 29, 4 a garrulitate -us. 10, 114 a graculis, *v. p. 1699, 24.* NOT. Tir. 43, 58.

qui multa aut vana garrit, multum sonans, loquax, verbosus sim. (*etiam de sermone, voce sim.; v. imprimis l. 40 sqq.; al.*): ISID. orig. 10, 114 (*inde* GLOSS.) -us proprie dicitur, qui vulgo verbosus appeliatur. accedente laetitia nec valentes nec volentes tacere. [GLOSS. blandus. delicatus. laetus. loquax. multiloquus. verbosus. ἀδολέσχης: -us (carpulus *codd.*). ἀμαλόγος. βαττολάλος. φλύαρος. *Lindsay.*] **1** *de hominibus* (-us *fere pro subst.* HOR. sat. 1, 9, 33. 2, 5, 90 MART. 8, 6, 4 AMM. 22, 9, 11. 28, 4, 12 HIER. epist. 125, 18, 3. *de infantibus v. infra l. 48*): **a** *praevalet notio multum loquendi*: PLAVT. Curc. 477 ostentatores meri, confidentes -ique et malevoli. CAECIL. com. 72 -i sine dentes (-is medentes *cod.*) iactent (*interpret. dub.*). HOR. sat. 1, 4, 12 *Lucilius* -us atque piger scribendi *recte* ferre laborem. 1, 9, 33 -us hunc ... consumet ...; loquaces ... vitet (*cf.* PORPH. Hor. sat. 1, 9 praef.). 2, 5, 90. PROP. 2, 23, 17 *meretrix non* poscet -a, quod *eqs.* (*cf.* VVLG. prov. 7, 10). OV. met. 3, 360 Echo *personata.* VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 *post med.* ingeniosum et -um populum *Atheniensium* mutum atque elinguem ... reddidissent. MART. 8, 6, 4 *varia* narrat -us. 11, 50, 8 -a saga. MIN. FEL. 8, 4 natio (*Christiani*) in publicum muta, in angulis -a (31, 6. *cf. s.* garrio *p. 1696, 73*). TERT. *v. p. 1699, 5.* AVSON. 319, 25. SYMM. epist. 1, 76 -us ... an sedulus. AMM. 28, 4, 12 otiosi quidam -i (*comparantur cum parasitis comoediae*). HIER. epist. 52, 8, 1 declamatorem et rabulam -umque. 53, 7, 1 -a anus (*cf.* in Tit. 2, 3 p. 716 V. *sim.* ISID. eccl. off. 2, 19, 4 *de viduis*). 125, 18, 3 cuneo circumstrepentium -orum. PS. RVFIN. in Os. 4, 6 p. 983ᴰ *de mulieribus.* MACR. sat. 2, 5, 1 si -us (*i. nimium loquens*) non putabor. MART. CAP. 1, 88 *Tyche* omnium -a (*i. maxime -a*) puellarum. SIDON. epist. 3, 12, 2 beneficii ... querulus flagitati, -us restituti. DRAC. Romul. 7, 13. Orest. 319 -a *vocatur Clytaemestra animum Aegisthi confirmans.* 579 *Clytaemestra* tristis aspiciat moechum *occisum,* quae -a vidit Atriden. *translate de sermone*: OV. am. 1, 12, 23 vadimonia -a. trist. 3, 12, 18 verbosi -a bella fori. SEN. Herc. f. 194 fama. FIRM. math. 6, 31, 37 *Thersites* -a verbositate semper impatiens. AVSON. 405, 3 epodi -i et deceptores. MAXIMIN. c. Ambr. 87 sermonem. *per enallagen*: IVV. 12, 82 gaudent ... -a securi narrare pericula nautae. **b** *i. q. fabulans, familiariter loquens*: PROP. 3, 23, 18 (*per enallagen*) amantium -a ... blandis ducitur hora dolis. ELEG. in Maecen. 1, 36 Pieridas ... colens *Maecenas* ... sederat argutas -us inter aves. *praecipue de infantibus*: TIB. 1, 5, 26 consuescat amantis -us in dominae ludere verna sinu. CARM. epigr. 98, 8 venusta amoena intellegens et -a *puella trium annorum.* 273, 3 dulcis eram patri et -a matri. 1405, 7 -a ... loquella *pueri.* CORP. VI 34421 *puellae* $3^1/_2$ *annorum* suavi, loquaci, auclae (*i. aviculae*) -ae. XIV 2482 filiae iam -(a)e, bimul(a)e nondum. **c** *i. q. eloquens*: VARRO Men. 416 Dionysius *rex,* homo -us et acer (NON. p. 316, 15 *interpretatur* 'cordatus'. *an hinc* GLOSS. ingeniosus*?*). AVG. epist. 55, 12 *Manichaei* -i sibi videntur cum *eqs.* **d** *accedente animi motu non valens tacere* (*cf.* ISID. *et* GLOSS., *l. 13*): PROP. 4, 7, 42 -a de facie si qua locuta mea est. CASSIOD. inst. div. 23 p. 1138ᴬ motus compunctione, cum audiret -a verba laetitiae. **e** -us *vocatur qui secreta prodit*: TER. Ad. 624 ne quid de fratre -ae illi dicerem ac fieret palam (EVGRAPH. *ad l.* verbosae et loquaci. *huc* GLOSS. inepte loquaci). HOR. epist. 1, 18, 69 *percontator* -us ... est, nec retinent ... commissa fideliter aures. OV. am. 2, 2, 44 -a lingua *Tantali* (ars 2, 606 Tantalus [*antea*: tacenda loqui]. MART. 10, 5, 16 -i senis). am. 2, 2, 60. PS. QVINT. decl. 10, 13 nec illud -a nec vana voce vulgavi. SYMM. epist. 1, 31, 1 -um indicem. **f** *accedit notio stulte, inaniter loquendi*: RHET. Her. 2, 11, 16 huius infantiae -am disciplinam (*i. dialecticam*). 3, 3, 6 quam *ille* prudentiam appellarit, ineptam et -am et odiosam scientiam esse dicemus. TIB. 3, 19, 20 -a lingua (*antea*: iuravi stulte). PHAEDR. 3, 19, 7 quidam e turba -us. GELL. 15, 30, 1 si ... sunt -i naturā et subargutuli. AMM. 22, 9, 11 periculoso -o. PRVD. perist. 10, 747 -orum signa verborum *pueri.* AVG. civ. 18, 41 p. 317, 25 D. *philosophi* in scholis atque gymnasiis litigiosis disputationibus -i. **g** *strepens, contumeliose vel impudenter loquens*: VAL. MAX. 7, 2 ext. 1 -a socrūs lingua. PHAEDR. app. 15, 10 servum -um (*fort. i. q.* '*argutulum*' *vel* '*stulta loquentem*'). SEN. dial. 5, 24, 2. HIER. adv. Iovin. 1, 47 p. 276ᶜ -ae conquestiones *uxoris.* **h** *magna voce clamans*: MART. 9, 68, 11 vis, -e *magister,* quantum accipis ut clames, accipere ut taceas? APVL. flor. 9 p. 30 praeconis vox -a. PORPH. Hor. sat. 1, 6, 42 'magna sonabit *eqs.*' hunc ... dicit -um et vulgarem esse in causis agendis. *de voce, fere i. q. acutus*: PHYSIOGN. 98 *androgyni* vox prope -a est (*gr. tom. I p. 416, 3* λιγυρά).

2 *de bestiis*: **a** *de avibus* (*huc fort.* GLOSS. cantor dulcis melos promens): VERG. georg. 4, 307 -a ... tignis nidum suspendat

[*Drexler*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

hirundo ([NON. p. 316 *ad l.* -ae dicuntur aves canorae et hilares]. *item epitheton*: ELEG. in Maecen. 1, 102 ARNOB. nat. 7, 17 AVIEN. Arat. 1701 CARM. de mens. 2, 11 EVG. TOLET. carm. 33, 11. *cf.* SEN. Ag. 675 *Procne in hirundinem mutata* furta mariti -a narrat. TERT. anim. 32 p. 355, 3 *non fient* hirundines ex -is). OV. am. 2, 6, 26 -us ... eras, *psittace* (*i. humanam vocem imitans; seq.* reddebas blaeso tam bene verbo sono). 3, 5, 22 cornix ... venit et ... -a sedit humo (met. 2, 547. AVSON. 365, 3 *epitheton* [*cf. Hesiod. frg. 171 Rz.* λακέρυζα κορώνη]). met. 8, 237 perdix (SER. SAMM. 357). SEN. Herc. O. 1633 sedibus pulsae ... volucres ... quaerunt ... -ae ... domus. Oed. 454 -a per ramos avis obstrepit. PLIN. nat. 10, 81 lusciniis ... *tamdiu* -us sine intermissione cantus. 18, 362 noctua in imbre -a. MART. 13, 71, 2 lingua gulosis nostra (*phoenicopteri*) sapit: quid, si -a lingua foret? (*cf. Friedlaender ad l.*). 14, 75, 2 quae *Philomela* muta puella fuit, -a fertur avis. NOVATIAN. cib. Iud. 3 p. 959^A charadrium -am nimis *cum interdicit Deus, coarguit* linguae intemperantiam. AVG. civ. 22, 24 p. 615, 20 D. volucrum -arum atque pictarum (*cf.* vera relig. 46, 87 aviculam pictam vel -am). gen. ad litt. 3, 8 p. 71, 23 *volatilium* vita ... est et memor et -a (*i. fere 'voce praedita'*). EVSTATH. Bas. hex. 8, 3 p. 949^A sunt ... quaedam *aves* loquaces et -ae (*gr.* ᾠδικὰ καὶ πολύφωνα), aliae taciturnae. DRAC. Romul. 7, 105 illa *avis libera captivam avem audiens* ... querulas miscet male -a voces. EVG. TOLET. carm. 49, 1 -a pica. *cf.* ISID. orig. 10, 114 sumptum nomen '*-us*' a graculis avibus, qui importuna loquacitate semper strepunt. *v. etiam* auclae -ae *p. 1698, 52.* *metonymice de silva*: DRAC. laud. dei 1, 258 *silva* nidos ... loquaces exhibet et varias decantat -a voces. **b** *de variis bestiis*: DIRAE 74 -a rana (SER. SAMM. 669 rauco -a questu). PHAEDR. 3, 16, 10 *cicada*. OP. imperf. in Matth. 42 p. 868^C *Sadducaei* circumdabant ... eum *Christum* quasi plures canes -i unum leonem. 54 p. 942^D *caprae* clamoribus super omnia -ae.

3 *de rebus quae sonum dant*: **a** *de instrumentis* (lingua *v. p. 1698, 63. 69. 75*): TIB. 2, 5, 30 fistula. LYGD. 4, 38 lyra. MANIL. 5, 331 -aque ⟨in⟩ modulos ... tibia. MART. 14, 54, 2 sistra. 14, 169, 1 anulus *i. trochus* (*seq.* argutis trochis). SERV. Aen. 7, 14 'arguto pectine' -o, stridulo. **b** *de rebus naturae*: OV. fast. 2, 316 rivus (SEN. Oed. 493). CALP. ecl. 4, 2 quam *pinum* -us astrepit umor. NEMES. ecl. 1, 30 nobis ne vento -a pinus obstrepat. ANTH. 452, 1 de tinnitu auris: -a *auris. seq.* 12 arguta tinnit in aure sonus.

adv. **garrulē**. PORPH. Hor. sat. 1, 1, 120 *Plotius Crispinus* et carmina scripsit, sed tam -[a]e, ut aretalogus diceretur. AVG. ord. 1, 8, 22 succinentem illud Propheticum laete atque -e. DON. Ter. Eun. 903 totum -e et gesticulose, ut puellam cum adulescentulo fabulari videas. *adv. heteroclit.* **garruliter**. FVLG. aet. mund. p. 136, 5 *Noë in arca* adsidentes -iter elefantis neptes non timuit.

deriv.: garrulitas. garrulo -are (*cum* garrulatio). *compos.*: male garrulus *supra l. 23.* *Drexler.*

garum, -i *n. a gr.* γάρον, γάρος. garos, -us *v. l. 60.* *hic illic* car- *in codd. et titulis* (*l. 72. 78. p. 1700, 5. 9. 41. 42. 46*). *notatur*: **gar.** car. ga.(?) g. c. *p. 1700, 26 sqq.* *deest pluralis*: VARRO ling. 9, 66 qui reprehendunt, quod non dicatur ut ... vinum vina, sic ... -um -a, faciunt imperite qui *eqs.* CHAR. gramm. I 34, 30. 93, 8. *originationem a nomine piscis gr.* γάρος *v. l. 82 et p. 1695, 28.* NOT. Tir. 17, 20. *post* VARR. *inde ab* HOR. *cf.* AVSON. 411, 2 me id nomen muriae quod in usu vulgi est (*i. 'liquamen'*) nec solere nec posse dicere, cum scientissimi veterum et Graeca vocabula fastidientes Latinum in -i appellatione non habeant; sed ego, quocumque nomine liquor iste sociorum vocatur *eqs.*

liquor ex piscibus sale maceratis confectus (GLOSS. γάρος: liquamen graece. BEDA gramm. VII 279, 10 muria id est -os [-us *codd. dett.*]), *de quo fusius agit* PLIN. nat. 31, 93—97 (*l. 79*); *de confectione, usu sim. v. Marquardt-Mau, Privatleben d. Römer 438 sqq. et Zahn, PW. VII 814 sqq.* **1** *in universum*: CELS. 2, 21 mali suci sunt ... omne salsamentum, -um *eqs.* 2, 25, 1 aliena ... stomacho sunt ..., quod ... holus ex oleo -ove estur (*cf.* COLVM. 6, 9, 1 febricitanti bovi ... coctos brassicae coliculos ... ex oleo et -o *demittere.* PLIN. nat. 20, 34. 55. 30, 44 LAMPR. Heliog. 30, 6 MARCELL. med. 30, 41). 2, 29, 2 alvum movent ... -um, salsamentum *eqs.* SEN. nat. 3, 17, 2 alios *pisces* necant in -o et cond⟨i⟩unt vivos. *seq.* (3) natare in -o piscem ... super cenam, cum ... oculos ante quam gulam pavit (*cf.* PLIN. nat. 9, 66. *fort. inde colligas -um tralucidum fuisse*). COLVM. 6, 34, 2. 7, 10, 3 (cari *codd.*). 12, 59, 4 *oxyporum* aceto et -o diluito. PETRON. 36, 3 -um piperatum currebat super pisces. PLIN. nat. 19, 57 -i (ganari, carnis *lect. det.*) desideria *aetate Catonis* etiam in exprobratione erant. 27, 136. 31, 87 *sal* in madendo quaesitus -o (*i. cum pisces sale macerantur, cf. l. 81*). 31, 90 flos salis ... odore ... ingrato ceu -i (cari *var. lect. de odore etiam*: MART. 6, 93, 6 tam male Thais olet quam ... amphora corrupto nec vitiata -o [caro C^A]. 7, 94, 2 unguentum ... olfecit postquam Papylus, ecce garum est). PLIN. nat. 31, 93 liquoris exquisiti genus, quod -um vocavere, intestinis piscium ... sale maceratis, ut sit illa putrescentium sanies (*cf.* SEN. epist. 95, 25, *de re* MANIL. 5, 672). hoc olim conficiebatur ex pisce, quem Graeci garon vocabant ..., (94) nunc e scombro pisce laudatissimum. *deinde*: laudantur et Clazomenae -o Pompeique et Leptis ... et Delmatia. (95) vitium huius est allex atque ... faex *eqs. ibid.* -um ad colorem mulsi veteris adeoque suavitatem dilutum, ut bibi possit. *ibid. syn.* allex. 31, 97 -o ambusta recentia sanantur *eqs.* 32, 90 uvae medetur -um. MART. 7, 27, 8 arcano (*i. pretioso*) mixta Falerna -o. 11, 27, 2 -i (cari C^A). 13, 82 nobile ... -um. VLP. dig. 33, 9, 3, 1 oleum forte, -um, muriam. SER. SAMM. 316 cocleas ... vinoque -oque perfusas. 331. 762. ARNOB. nat. 5, 44 (*proverbialiter*) addidistis ut dicitur -o ger⟨r⟩em (*i. pretiosissimas res vilissimis polluistis*), cum *eqs.* PELAGON. 213 cum -o (caro *codd. opt.*). MARCELL. med. 30, 73. APIC. 7, 15, 1 (313) p. 56, 14 (oenogaro *coni. Humelberg; syn.* liquamen). APIC. exc. 29 (255) p. 82, 24 admisces cumino -u (*lege potius* cum inogaru *i. oenogaro*). CAEL. AVR. chron. 1, 1, 15. 2, 1, 40 -um quod appellamus liquamen (*sim.* 2, 3, 70) ex pisce siluro confectum (ORIBAS. syn. 1, 19 -us de seluru; *gr.* γάρος σιλούρου). 5, 10, 121 ORIBAS. syn. 4, 28. GLOSS. II 582, 28 impensa: oleum -[e]o frigida cum herbis (*cf.* garelaeum *p. 1692, 78*). III 571, 7 acetum -o mixtum: ὀξύγαρον.

2 *species notabiliores* (*tituli amphorarum urceorumque aut Pompeis* [CORP. IV 2569 *sqq.* 5657 *sqq.* 6919 *sqq.*] *aut Romae* [CORP. XV 4686 *sqq.*] *inventi sunt; de fabricis et confectoribus v. Schoene ad Corp. IV 2574. 2576*): garum scombri: HOR. sat. 2, 8, 46 -o de sucis piscis Hiberi. PLIN. nat. 31, 94 nunc e scombro pisce laudatissimum *-um*, in Carthaginis spartariae cetariis — sociorum id appellatur — ... permutantibus *eqs.* MART. 13, 102 exspirantis adhuc scombri de sanguine primo ... fastosum (*i. pretiosum*) ... -um. CORP. IV 2575 *al. v. l. 48.* 5662 *v. l. 41.* 5691 (= 2580) ⟨... ga⟩r⟨um sco⟩mbr. primum. XV 4698 g. s⟨c. f.?⟩. 4705 g⟨.. f.?⟩ scombr. 4709 ga⟨r⟩um scomb. 4710 g. sc. garum sociorum: SEN. epist. 95, 25 illud sociorum -um. PLIN. nat. 9, 66 in sociorum -o — nam ea quoque res cognomen invenit. 31, 94 *v. supra l. 22.* MART. 13, 102 tit. AVSON. *v. p. 1699, 58.* CORP. IV 5659 g. socciorum. Pompeianum (*cf.* PLIN. *p. 1699, 84*): CORP. XV 4686 gar. Pompeian⟨um⟩. Putoleanum *v. l. 45. 51.* ?Saguntinum: CORP. XV 4514 ⟨garu⟩m sacu⟨ntinum?⟩. *ibid.* g. garum: CORP. IV 5246 (*in pariete*) allio a(sses) II -um. 5657 -um ⟨.?.⟩. 5658 ⟨g⟩ar⟨..⟩. XV 4708 gar. -um optimum: COLVM. 6, 38, 2 MARCELL. med. 9, 36. 112. *cf. l. 51.* excellens: PLIN. nat. 32, 78 MARCELL. med. 9, 14. -um cast(imoniale): PLIN. nat. 31, 95 aliud *-um* ... castimoniarum superstitioni etiam sacrisque Iudaeis dicatum, quod fit e piscibus squama carentibus (*cf.* PALLAD. 3, 25, 12 liquamen de piris castimoniale). CORP. IV 2569 gar. cast. *bis.* 2611 pancast(?). 2624 ga amn ast(?). 5660 ⟨gar⟩um cast. 5661 ⟨g⟩ar. cast. 5662 car. cast. scombri. *huc fort.* VIII 22640, 51 c(ari) f(los) c(astimonialis). gari flos (*cf.* flos *vol. VI p. 932, 67 sqq.*): PELAGON. 428 VEG. mulom. 2, 22, 8. 2, 28, 10 MARCELL. med. 16, 89. CORP. IV 2570 g. f. (5667 5^ies 5669—72. 5695. XV 4688 g. f. Puteolani. 4689—4711 15^ies. 4718). IV 5663 gari flos. 5664 g. flos (5665. XV 4690). 5666 caru flos. *cf. l. 42.* gari flos scombri: CORP. IV 2574^a c. (^b g.) f. sc⟨o⟩m⟨br.⟩. 2575 g. f. scombr. (2576. 2577—81 [*corrupt.*]. 5679. 5680 g. f. scomb. Romulianum. 5681 *sq.* 5684—88. 5690—94. 6919—21 INSCR. Notiz. degli scavi 1912 p. 185). 5683 liq(uamen) g(ari) f(lo(ri?)s) scombr. 5689 g. f. scombr. optimum. XV 4687 g. sc. f. Puteolani. 4692 g. s. f. 4695 g. sc. f. (4697). g(ari) f(los) per se (*opp.* -um piperatum *p. 1699, 73*; oxygarum): CORP. IV 2571 g. f. per se (2572. 5674 [= 2573]. 5675—78). gari flo(ri)s flos: CORP. IV 5668 g. f. f. 5673 gar. f. flos muren(ae).

deriv.: γαράριον. garatus. garismatium. *compos. gr.*: garelaeum. elaeo-, hydro-, oeno-, oxygarum. *Brandt.*

garus *nom. piscis v.* 1. garos.

gasacio, -ōnis *et* **gasacius**, -ī *m. a germ.* ***ga-sakja** (*cf. saxon. vet.* gasaca) '*socius* (ga-) *eiusdem causae* (saka)'. *qui ab altero in iudicium vocatus est, adversarius, contracausator*: LEX Sal. 50, 2 -o meo illo qui mihi fidem fecit et debitum debet (*var. lect. in codd.*: gasacium, cassatium, sagatio *et* gasationem, gassacionem *sim.*). *ibid. it. in parte codd.* 51, 1 (*in classe 3 codicum*) antequam -um suum per leges habeat mallatum (gasatium, gasacchium, gassacionem *codd.*). 57, 1 ego vos (*i. iudicem*) rogo ut mihi et isto -onem (gassacionem, causationem *codd.*) quo legem (*i. iudicium*) dicatis.

gasaria *voc. in incantamento adhibitum*: MARCELL. med. 8, 193 varum contingens dices ter: vigaria -a. *pessumdatum videtur e graeco, et ipso sensu carente* 8, 192 χυρια χυρια κασσαρια σουρωρβι.

gassin(n)adē, -ēs *f. orig. peregr.* *gemma quaedam*: PLIN. nat. 1, 37, 59 -e (gasindane, gasidane, gasidianae *codd.*). 37, 163 gassinnaden (*sic B*; gessinaden, gasydanen *var. lect.*) Medi mittunt, coloris orobini, veluti floribus sparsam; nascitur et in Arbelis.

gastĕr, *acc.* -era *i. q. gr.* γαστήρ. CAEL. AVR. chron. 3, 8, 106 tympaniten sequitur ... inflatio secundum -era. *cf. etiam s.* gastra *l. 81. 84.*

gastra, -ae *f.* (*l. 83*) *a gr.* γάστρα, *et* gaster, -trī (*cf.* **gastĕr** *supra l. 75*) *m. sive* gastrum, -ī *n.* (*l. 81. 84*). *venter amphorae sim. et vas, velut amphora, ipsum* (*cf. Zahn, PW. VII 852*): GLOSS. -um: vas aeneum cum fundo angusto. PETRON. 70, 6 *alter* alterius amphoram fuste percussit; ... notavimus ... ostrea ... e -is labentia. 79, 3 cum ... per ... scrupos -arumque eminentium fragmenta traxissemus ... pedes. MARCELL. med. 8, 23 *eam* supra -um

[*Leumann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

lotii virilis . . . superpone. GARG. MART. pom. 2, 5 p. 397 in -is vel qualis . . . ossa *persicorum* disponunt. [*it. merid. dalmat.* grasta *„Blumentopf". M.-L.*]

gastrimargia, -ae *f. a gr.* γαστριμαργία. *i. q.* *gulae concupiscentia*: PS. AMBR. prec. 2, 11 noxiis -ae sucis. 2, 12 luxuria -am sequitur. HESYCH. in lev. 11, 1 p. 904^B castigare Iudaeorum *-αν*. 11, 41 p. 920^A. 13, 24 p. 943^A corporum voluptas et ebrietas et *-ία*. 17, 7 p. 1003^D. 25, 26 p. 1121^C *opp.* ieiunii districti. 26, 20 p. 1148^D qui in -a vivunt. CASSIAN. inst. lib. 5 tit. de spiritu -ae (*tractatur a Cassiano in hoc libro ut primum inter octo principalia vitia monachis vitanda*). 5, 1 *vitium* -ae quae interpretatur gulae concupiscentia (5 cap. III p. 78, 20 inst. 5, 3. 12, 3, 2 -a id est appetitus ventris [*inde* GLOSS.] seu c. gulae. conl. 5, 2 -a, quod sonat ventris ingluvies [*inde* GLOSS.]. PALLAD. hist. mon. II 20 p. 377^D. *cf.* VITAE patr. 3, 4 -ae id est gulae et concupiscentiae passionem). 5, 23, 1 triplex . . . natura est -ae, una *eqs.*, alia quae . . . ventris ingluvie et saturitate . . . gaudet. conl. 5, 16, 5 de -a namque nascuntur comissationes, ebrietates, de fornicatione turpiloquia *eqs.* (*inde* ISID. in deut. 16, 3). 22, 3, 1 -ae id est voracitatis vel gulae vitium. VITAE patr. 3, 52 desiderium -ae (*sed gr.* ἀνάπαυσις . . . *-ας*; *cf. 5, 4, 29*). MVTIAN. Chrysost. hom. 29, 3 -am (*gr.* *-αν*). PRIMAS. in apoc. p. 905^A -am . . . cavendam. PS. PRIMAS. in Hebr. p. 781^B sectatores Esau in fornicatione et -a. GREG. M. moral. 34, 48 ut . . . -a abstinentiam . . . expugnet. PALLAD. hist. mon. I 7 p. 278^B -ae . . . quae fornicationis est incendium.

gastrimargus, -ī *a gr.* γαστρίμαργος. *i. q.* *vorax* (GLOSS. lurcho id est glutto): CASSIAN. inst. 12, 7 -is, fornicariis, iracundis, seu filargyris (*de vitiis monacho vitandis, cf. l. 10*). MVTIAN. Chrysost. hom. 31, 3 profanus sicut Esau, hoc est -us (*gr. item*) et *eqs.* (PS. PRIMAS. in Hebr. p. 781^A 'profanus' pro -o. *ibid.*: *Esau* fuit -us et gulosus). *ibid.* -us qui ventris servus exstitit. 31, 2.

gastrum *v.* gastra. **gatt-** *v.* catt-.

gattula *v.* gantula. *Leumann.*

1. gau *n. Ennium pro* gaudium *finxisse vult* AVSON. 349, 3 Ennius ut memorat, repleat te laetificum -u (ENN. ann. 574. *cf.* do *subst.*, cael. *sed v. Leo, Gesch. d. röm. Lit. I 184 adn. 6*).

? **2. gau:** ξίφος GLOSS. II 31, 56. *cf. Thes. gloss. s. v.*

gavata *v.* gabata. **gaudebundus** *v.* gaudibundus.

gaudenter *v. sub* gaudeo *p. 1711, 39.*

×gaudeo, gāvīsus sum, gaudēre [*cf. c. gr.* γαίω, γάνυμαι, γηθέω (*ex* *γαϜεθέω?). *W.*]. PRISC. gramm. II 483, 3 gaudeo . . . i post u assumpsit euphoniae causa;-isum. gāvīsus: PS. DAMAS. epigr. 71, 15 *cf. p. 1703, 74.* gaudio, -ias, -iamus: CORP. XIII 10018, 96. 97. 99. 10022, 73. 10025, 216. -it: ROMVL. fab. Aesop. 74 W. 25. caud- *p. 1703, 13.* *inter verba 'defectiva', 'quae ex forma agendi in passivum perfecto vertuntur'* (*Char.*): CHAR. gramm. I 248, 9 EXPLAN. in Don. gramm. IV 557, 6 SACERD. gramm. VI 430, 34. *inter 'neutropassiva'*: PRISC. gramm. II 420, 10. 566, 22. 573, 23 SERV. gramm. IV 437, 13 PHOC. gramm. V 431, 6 AVG. gramm. V 514, 43 GRAMM. suppl. 254, 31. 258, 5. *inter 'inaequalia'*: DON. gramm. IV 383, 15 (EXPLAN. in Don. gramm. IV 554, 2) SERV. gramm. IV 437, 15 CLEDON. gramm. V 58, 33. *inter 'anomala vel supina'*: SERV. gramm. IV 437, 13 (CONSENT. gramm. V 378, 16 *inter anomala, quae 'per tempora formam declinationis suae mutant'*). *'duas declinationes confusas habet'* *sec.* POMP. gramm. V 240, 32. *de formis: coniugationis neutropassivae schema exhibent* COMINIAN. Char. gramm. I 177, 3 CHAR. gramm. I 250, 21 DIOM. gramm. I 357, 6. *fut.*: DIOM. gramm. I 357, 21 -isum ire, -isurum esse, -isum iri. *ibid.* 24 -isurus, -a, -um. *cf.* SACERD. gramm. VI 430, 32. *imper.* CHAR. gramm. I 250, 23 -e . . . -isus esto. DIOM. gramm. I 357, 11 -eto. *part. abl.* -enti: CIC. Att. 2, 4, 2 *v. p. 1707, 75* STAT. silv. 2, 1, 189 *v. p. 1708, 72.* *perf.* gavisi (PRISC. gramm. II 420, 12 antiquissimi solebant etiam praeteritum perfectum proferre hoc modo: -eo, -isi. 482, 9. *cf.* AVG. gramm. V 514, 43): LIV. ANDR. carm. frg. 32 HEMINA hist. 25. gaudui *postulat* CLEDON. gramm. V 58, 34. *form. pass. praes.* (GRAMM. suppl. 50, 2 *inter 'neutra'*: -o. non enim dici potest . . . -or): *impers.* -atur: TERT. paen. 8 LEO M. serm. 20, 2 p. 189 AVG. serm. 9, 3. *al.* -etur: AVG. serm. 9, 19 PS. AVG. serm. 69, 5 *al.* MVTIAN. Chrysost. hom. 30, 1 *bis.* GREG. M. in Ezech. 2, 5, 22. -bitur: GREG. M. in Ezech. 2, 5, 22. -endum est: QVINT. inst. 6 pr. 8. -endus: GRAMM. suppl. 57, 6. *deficit sec.* SACERD. gramm. VI 430, 33. *sed v. p. 1703, 61 et ib. 46.* gaudear *depon.*(?): PAPYR. Archiv f. Pap. 3 (1904) 168, 19 (*v. p. 1703, 75*). *formae supini*: gavisurus: TER. Andr. 964 CAEL. Cic. epist. 8, 8, 1. 8, 14, 1 SEN. dial. 2, 8, 1 SIDON. epist. 5, 3, 2. *cf.* Gauditurus. gavisus: TER. Haut. 857 CIC. Phil. 13, 22 PS. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 4, 3. 1, 16, 5 BRVT. Cic. epist. 11, 13, 4 CATVLL. 68, 103 *al.* CAES. Gall. 4, 13, 6 LYDIA 66 HOR. epist. 2, 1, 98 PROP. 2, 7, 1 *al.* OV. met. 9, 709. 12, 126 *al.* SEN. contr. 1, 7, 4 SEN. clem. 1, 9, 7 *al.* epist. 46, 2 PLIN. nat. 8, 175 STAT. Theb. 1, 69. 461 *al.* Ach. 1, 104 *al.* (*saepe -sus part., i. q. 'gaudens', quod et ipsum saepius occurrit, cf. p. 1702, 43 sqq.*). MART. 8, 51, 15 ITALA (Afr.) *et* VVLG. Matth. 2, 10 ITIN. [Silv.] 12, 4 AVSON. 325, 19 HIER. epist. 7, 1, 2 *al.* VVLG. gen. 45, 16 *et saepe.* GLOSS. II 321, 23 *al.* GLOSS. χαίρω. -ens ἡδόμενος χαίρων (III 491, 8 chaurus. *an* γαῦρος? *Goetz. cf. p. 1711, 65*). hilaris, ovans. *v. etiam p. 1703, 48.* *de structuris v. sub I et p. 1709, 63 sqq.* [*loc. dub.* PANEG. in Mess. 115 (ς) MANIL. 4, 115. *dub. trad.* MART. 1, 61, 5. *ex coni. dub.* SEN. Phaedr. 1118. *locis corruptis*: FRONTO p. 189, 2 N. CORP. XIV 3579. *corrupte*: PETRON. 72, 4 (*lege*: plaudentem) SIL. 15, 307 (*l.* praegaudens) FRONTO p. 6, 6 N. (*l.* audiam) APVL. Socr. 4 p. 126 (*l.* claudentes).] [*it.* godere, *francog.* jouir, *portug.* gouvir. *M.-L.*]

I *proprie de* **animantibus** *sensum habentibus* (*iucunde affici ob animi voluntatem expletam. de bestiis v. p. 1707, 46*): **A** *absolute* (*obiectum vel causa gaudendi non additur*): LIV. ANDR. carm. frg. 32 *v. p. 1710, 3.* PLAVT. Amph. 681 *v. p. 1705, 12.* 961 *al.* 993 amanti supparasitor, hortor, adsto, admoneo, -o. Capt. 839 *v. p. 1703, 24.* 842. Cas. 376 ⟨si⟩ illuc, quod volumus eveniet, -bimus (*opp.* patiemur). Epid. 651 quod boni est id tacitus taceas . . . tecum et -as. Merc. 298 bene . . . factum, et -o (*cf.* Most. 207 *et p. 1703, 80.* TER. Phorm. 883 bene factum: -o). Rud. 1367 Stich. 586 CAECIL. com. 194 TER. Andr. 60. 89 Haut. 692 *al.* Phorm. 595 Eun. 1051 *al* ACC. trag. 444 -ent, currunt, celebrant. PS. VARRO sent. 51 CIC. Verr. 4, 119 Cluent. 58 Sest. 21. Mil. 21 in communi omnium laetitia . . . ipse -eret. Phil. 2, 36. Brut. 188 audiens multitudo . . . -et dolet, ridet plorat *eqs.* Tusc. 4, 66 ut cavere (confidere *trad.*) decet, timere non decet, sic -ere decet, laetari non decet. fin. 2, 9 aliud . . . esse . . . -ere, aliud non dolere. fin. 2, 41. Tusc. 3, 47 -ere . . . dolere . . . nec -ere nec dolere. Lael. 22 *al.* Att. 5, 19, 3 admonuisti, ut -rem. 9, 7, 6 si est . . . -endi locus. *nota* epist. 6, 15 tibi gratulor, mihi -o (*cf.* LVCR. 3, 145 *p. 1707, 76*). 7, 2, 2 de Bursa: te -ere certo scio. 7, 2, 3 valde iubeo -ere te. CATVLL. 64, 221 non ego te -ens laetanti pectore mittam. LVCR. 3, 72 -ent in tristi funere fratris. VERG. Aen. 1, 690 *Amor* gressu -ens incedit Iuli. 6, 733 *homines* hinc metuunt cupiuntque dolent -entque (SERV. -ere et cupere opiniones bonae sunt *secundum Varronem.* HOR. epist. 1, 6, 12). 8, 702 scissa -ens vadit Discordia palla (*v.* SERV. *ad h. l.*). HOR. epist. 1, 8, 15 TIB. 2, 5, 83 PROP. 1, 21, 5. 2, 24^b, 17. 4, 6, 83 OV. epist. 12, 159 *al.* 11, 119 -enti mensas posuere ministri. Pont. 4, 9, 23 prospicerem -ens. LIV. 25, 12, 10 SEN. contr. 1, 5, 1 *al.* suas. 2, 17 -o, -o. SEN. Phoen. 640. Thy. 298 liberos avidus pater -ensque laceret. 941 *al.* Tro. 889. 967 laetare, -e, nata. benef. 3, 3, 3 gratias agere -entis (*gen.*). 3, 17, 3 *al.* nat. 4 praef. 7 -entes . . . despolient. epist. 23, 3 disce -ere. 59, 17 non potest -ere nisi fortis *eqs.* LVCAN. 6, 792. 9, 633. PETRON. 86, 3 attuli -enti, quod promiseram. LAVS Pis. 47 CALP. ecl. 1, 36 PLIN. nat. 10, 108. 16, 12. 34, 70. 35, 12 VAL. FL. 1, 501. 600 iuventus . . . -ens domat aequora velo. 2, 135 *Fama* -ens defertur in urbem. 6, 546. 7, 495. SIL. 11, 495 moniti -ere nepotes. 15, 274. STAT. Theb. 1, 69 coniugium gavisus ini. 2, 706 praedam . . . comportat -ens. 5, 131 *al.* 6, 448 evadit . . . gavisos. 10, 227 -et in adversis animoque adsurgit Adrastus. 11, 250 media gavisus in ira est. silv. 1, 2, 72 *al.* MART. 5, 48, 6. 6, 91, 2. 8, 66, 7 *al.* QVINT. inst. 4, 1, 21 *al.* 9, 2, 26 irasci . . . -ere . . . timere . . . admirari . . . dolere *eqs.* (*inter affectus*). IVV. 6, 597 *al.* TAC. hist. 1, 4. 34. 62 PLIN. epist. 5, 9, 2. paneg. 23, 6 necessitas -endi. 28, 3 obtulisti congiarium -entibus -ens. 72, 7 tristium inventio . . ., -entium (95, 4 *opp.* maestos). 73, 3 SVET. Nero 40, 4 AVR. Fronto p. 75, 18 N. FRONTO p. 219, 16 N. APVL. met. 4, 30. 8, 25 *al.* PS. APVL. Ascl. 41 S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278) 15 ITALA Is. 48, 22 (Iren. 1, 16, 3 Lucif. Athan. 1, 42 Aug. civ. 14, 8 p. 17, 1 D.) non . . . est -ere impiis (ἔστι χαίρειν. VVLG. est pax). Ier. 16, 9 (Cypr. testim. 2, 19) vocem laetantium et vocem -entium (χαρᾶς . . . εὐφροσύνης. VVLG. gaudii . . . laetitiae). ITALA (Tert. idol. 13 p. 44, 15) *et* VVLG. Rom. 12, 15 -ere cum -entibus (*opp.* flere VVLG., lugere TERT. *idem* ieiun. 13 p. 292, 21 dolere; *v. etiam l. 63*; χαίρειν . . . κλαίειν). ITALA Phil. 2, 17 (Tert. scorp. 13 p. 176, 13) etsi libor . . ., -o et congaudeo omnibus vobis (χαίρω καὶ συγχαίρω. VVLG. etsi immolor . . ., -o et congratulor). ITALA (Tert. scorp. 12 p. 172, 20) *et* VVLG. I Petr. 4, 12 ut . . . -atis exultantes (χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι). TERT. spect. 10 p. 13, 6. 28 p. 27, 6 *sqq. al.* ieiun. 13 p. 292, 21 congaudere -entibus (*v. supra l. 57*). adv. Prax. 7 p. 235, 24 PORPH. Hor. carm. 2, 19, 6 *al.* ANTH. 463, 3 PANEG. 6 (7), 1, 3 *al.* LAMPR. Heliog. 11, 5 *al.* CAPITOL. Maximin. 7, 1 *al.* TREB. Gall. 1, 1. FIRM. err. 2, 3 p. 15, 4 quasi sopitis luctibus. 2, 9 p. 7, 18 *al.* OPTAT. 2, 15 p. 50, 4 *al.* AVSON. 419, 3. QVEROL. p. 48, 13 -ent, tripudiant. 49, 22 AMM. 25, 3, 18 *al.* HIER. epist. 3, 3, 2 *al.* 22, 15, 2 sit . . . secura, sit -ens (AVG. epist. 9, 3 aut tristes aut -entes sumus). PS. HIER. in Matth. p. 535^C 'noli timere' (*Matth. 1, 20*), id est: dilige, et -e. PSALT. Rom. 74, 10 in saecula -bo (ἀγαλλιάσομαι εἰς τὸν αἰῶνα. VVLG. annuntiabo in saeculum, *ex textu q. d. masorethico*). VVLG. Tob. 10, 10 salvum atque -entem dimisit eum. 13, 12 -as in omnia saecula (*sim.* Is. 65, 18). prov. 29, 6 iustus laudabit atque -bit. eccl. 8, 15 laudavi . . . laetitiam, quod non esset homini bonum . . . nisi quod comederet et biberet, atque -ret. Is. 61, 10 -ens -bo in domino. I Macc. 10, 26 (ἐχάρημεν). Marc. 14, 11 *al.* II Cor. 6, 10 *exhibeamus nos* quasi tristes, semper autem -entes (λυπούμενοι . . . χαίροντες). I Thess. 5, 16 semper -ete (πάντοτε χαίρετε). PAVL. NOL. carm. 15, 177 *al.* AVG. civ. 8, 24 p. 361, 6 D. praenuntiabat -endo. 10, 30 p. 452, 34 -endi causa falsitas erit. PS. AVG. serm. 69, 5 nec in . . . lata *via* diu -etur (*opp.* laboratur). COMM. apol. 606 -ent in brevia (*i. brevi tempore*). *nota* COD. Theod. 15, 2, 3 (*a. 382?*) ad mediae unciae usum tantum -ere

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*i. frui, suppl.* aquā publica). SACR. Greg. 5, 2. MVTIAN. Chrysost. hom. 30, 1 cum primo -etur, postea in maerores incidere (*gr. p. 208* πρότερον ἡσθέντα ὕστερον λυπηθῆναι). *ibid.* ut illic numquam . . . -atur, hic numquam tristitia dominetur. *in anacolutho* HIST. Apoll. rec. A 25 p. 45, 8 *al. cf. p. 1710, 73.* GREG. M. in Ezech. 2, 5, 22 ubi sine fine -bitur. CARM. c. pag. 112. PASS. Theclae D 4 p. 131, 15 *Onisiphorus*: -e, minister dei (*respondet Paulus*: gratia sit tecum). SORT. Praenest. carm. epigr. 331, 9 is ei si fecerit, -bit semper (*sim.* 339, 10). CORP. IV 304. VII 1288 (*in cochleari*) Censorine, -as. X 8059, 497 *in planta calcei* (*signaculum*) -as. XIII 10022, 73 (*in signaculo*) Comes, gaudias. 10025, 216 *v. p. 1706, 69.* 10018, 96—99 (*in vasis potoriis*) gaudio (gaudias, gaudeo, gaudiamus). XV 8571 (*in planta pedis aenei*) caudeas (*sic*). CARM. epigr. 1375, 9. INSCR. Röm. Mitteil. 1891 p. 215 n. 68 (*in tabula lusoria*) perdis ploras. vincis -es. n. 70 -o. ploras. INSCR. numm. Cohen VI p. 507 n. 130 (*Maximian.*) -ete Romani. CORP. III 14921 (*christ.*) gau⟨deant⟩ cum pace ⟨qui *eqs.*
in amoribus: PLAVT. Truc. 923. 924. OV. am. 1, 10, 32 mulier . . . pretium, quanti -at ipsa, facit epist. 20, 203 ei mihi, quod -es.
in formulis epistularibus: PLAVT. Persa 502 si valetis, -o. ego valeo recte. DOLAB. Cic. epist. 9, 9, 1 s(i) v(ales), -o *eqs.* BELL. Hisp. 26, 3 (*epist. Cn. Pompei*) s. v. g. e. v. *Graecos secutus* HOR. epist. 1, 8, 1 Celso -ere et bene rem gerere . . ., Musa . . ., refer.

B *accedit obiectum vel causa gaudendi*: **1** *acc.*: **a** *neutr. pron. vel adi.*: PLAVT. Amph. 1100 iam istuc -o. Capt. 839 -e. :: quid ego -am? :: . . . age -e modo. 842. Cist. 545 quid agis . . .? :: quod -as. Merc. 886. Most. 306 haec? Persa 776 hoc (*vix abl.* TER. Andr. 946 CALV. carm. frg. 16 STAT. silv. 3, 3, 216). TER. And. 362 id. *nota* Phorm. 1052 vin . . . facere quod ego -am . . . et quod tuo viro oculi doleant? Eun. 998 id -o . . . his . . . aliquid esse eventurum mali. 1041 aliud est quod -amus. CIC. Phil. 13, 22. fin. 2, 108 aliquid. Att. 11, 20, 1 quod. 15, 21, 1 id. epist. 15, 2, 5 OV. epist. 20, 115. met. 12, 607 quod (quo *al.*). Pont. 3, 4, 48 -ere aliquid res mihi visa nova est. SEN. dial. 1, 5, 7. *nota* VAL. FL. 7, 215 flebile -ens *Medea* (*cf. Hom. Il. 6, 484* δακρυόεν γελάσασα. STAT. Theb. 12, 426). GRAMM. suppl. 173, 28 (*ex Ter., ubi* salvere, *non* -ere). EPIT. Alex. 34 *bis.* LACT. inst. 6, 16, 4 non tantum modicum, sed vel punctum. SYMM. epist. 2, 8, 1 quae. AVG. civ. 18, 49 p. 333, 11 D. quando sanum -et. ENNOD. epist. 1, 5, 15 p. 13, 10 magna -entem parva loqui. GREG. M. moral. 15, 7 -ent se evasisse . . .; sed . . . inveniunt quam falsum fuerit, quod -bant. *magis ad gradum vel ad modum -endi pertinent haec*: CIC. Phil. 13, 22 plus (fin. 2, 108). ad Brut. 2, 6, 3 tantum . . ., quantum debeo. GERM. 339 maiusve minusve. SEN. dial. 11, 14, 3 plurimum (AVG. civ. 1, 32 p. 49, 24 D.). epist. 110, 4 nihil (STAT. Ach. 1, 104). PERS. 1, 132 multum (SORT. Sangall. 5, 12). SIL. 6, 621 mirabile quantum. CLAVD. 10, 111 quid tantum gavisus? *hinc subst* gaudenda, -ōrum: SEN. dial. 2, 19, 2 PAVL. PETRIC. Mart. 2, 49.
b *subst.*: *aliquid*: gaudium (-a) -ere: TER. Andr. 964 hunc scio mea . . . -isurum (*huc* GLOSS gratulaturum: gaudia. CAEL. Cic. epist. 8, 2, 1 ut suum gaudium -remus. CATVLL. 61, 119 gaudia, quae vaga nocte . . . -at. GELL. 9, 9, 15 gaudium . . . genuinum et intimum (*ex Homerico* γέγηθε . . . φρένα). ITALA (Afr.) Matth. 2, 10 gaudium magnum (ἐχάρησαν χαράν. VVLG. gaudio magno. *item* ITALA [Firm. err. 19, 5] *et* VVLG. Ioh. 3, 29 gaudio -et). IVVENC. 1, 246 gaudia magna. MVTIAN. Chrysost. hom. 15, 4 p. 341 illud . . . gaudium (ἡσθῶμεν . . . χαράν). CAEL. Cic. epist. 8, 14, 1 furit tam gavisos homines suum dolorem. STAT. Theb. 4, 231 -ent natorum fata parentes. 9, 24 tu dulces lituos ululataque proelia -es. ITIN. Alex. 31 quod factum (*cf. p. 1702, 14. 1704, 1*). SYMM. epist. 9, 86 (81), 1 commoda nostra. HIER. epist. 47, 1, 1 testimonium honesti . . . viri. PASS. Thom. 138, 17 numquam mori, sed perpetuam (-a *al.*) felicitatem (-e *al.*) -ere. CARM. epigr. 760, 7 adventum s(an)c(ti). PAVL. PETRIC. Mart. 4, 291 -endos . . . lugete triumphos. VEN. FORT. carm. 3, 13, 10 *v. p. 1709, 58.* CARM. epigr. 454, 7 -bant vota parentes. *sim.* PLAVT. Cist. 15 *in lusu verborum*: quod ille dixit, qui secundo vento vectus est tranquillo mari: ventum -o — ecastor ad te (*cf.* VARRO ling. 5, 72). *sim.* Curc. 314 facile ventum ut -am. . . . quid facitis . . .? :: ventum. :: nolo fieri ventulum . . . esse ut ventum -am. *aliquem*: FRONTO p. 51, 8 N. is simul advenientem -et, simul periculum veretur. IVST. 13, 1, 7 non ut civem . . . verum ut hostem amissum -bant. QVODV. Aug. epist. 221, 4 ere (audire *ed. Maur.*) dictantem (*opp.* occupare legentem). AVG. epist. 177, 4 p. 673, 13 eum -bimus sive rectum sive correctum. DRAC. Romul. 8, 561 *Iuppiter* sobolem -et Agenoriam . . . colla gravantem. INSCR. christ. Leblant 31, 13 (*saec. VI*) praeclaram sobolem dulcesque gavisa nepotes. PAPYR. Arch. f. Papyr. III (1904) p. 168 (*saec. IV*) domine . . ., beatum te meique amantem semper -ar (*sic*). *aliter in zeugmate*: GREG. TVR. Franc. 3, 24 quem ille -ens ac deosculans . . . partem ei . . . est largitus.

2 *acc. c. inf.*: **a** *diversis subiectis -endi et infinitivi*: PLAVT. Capt. 707 quem servatum -o. Cas. 568. Cist. 777 -o tibi . . . liberorum esse amplius. Men. 1134 Most. 207. 1147 bene . . . factum, et factum -o (*cf. p. 1702, 14*). Persa 300. Poen. 1078 rem vobis bene evenisse -o. TER. Andr. 939 istam . . . tuam inveniri. Hec. 643 -o natum illum et tibi illam salvam. Haut. 816 *al.* TITIN. com. 119. HEMINA hist. 25 id . . . admiratum esse gavisi (*v. p. 1701, 61*). CIC. S. Rosc. 136 Verr. 5, 63 *al.* Phil. 2, 29 quid refert utrum voluerim fieri an -am factum? 14, 34 deponerent maerorem atque luctum -rentque potius . . . id genus . . . obtigisse. de orat. 2, 363 *al.* Att. 1, 5, 7. 3, 20, 1 quod . . . ita esse . . . vehementissime probo, -ere me tum dicam, si mihi hoc verbo licebit uti. 5, 19, 2 *al.* CATO Cic. epist. 15, 5, 1 supplicationem decretam. 15, 5, 3 CAEL. Cic. epist. 8, 11, 4 CASS. Cic. epist. 15, 19, 2 *al.* CAES. Gall. 4, 13, 6 Cic. Att. 9, 7ᶜ. VERG. Aen. 12, 109 *Aeneas* oblato -ens componi foedere bellum. CIRIS 144. HOR. carm. 2, 12, 27 negat, quae . . . magis -at eripi. PROP. 2, 7, 1 gavisa es . . . sublatam . . . legem. 3, 6, 23 OV. ars 2, 719 *al.* trist. 2, 50 LIV. 2, 50, 3. 5, 4, 5. 6 *al.* 42, 19, 7 populos . . . adsumptos in societatem -bant. SEN. contr. 9, 4, 7 *al.* PHAEDR. 1, 13, 1 *al.* SEN. apocol. 5, 4 Tro. 1128 clem. 1, 1, 9 *al.* benef. 2, 17, 7 reddi (*sc. beneficium*) gavisus est. 2, 24, 4. 3, 32, 1 *al.* epist. 108, 9 *al.* CVRT. 10, 7, 15 LVCAN. 4, 506 *al.* frg. Serv. Georg. 4, 492. PETRON. 110, 4 repositum in pristinum decorem puerum. PLIN. nat. 8, 216 *simiae* gestant catulos . . . tractarique -ent. 9, 32. 10, 43 VAL. FL. 5, 118 SIL. 1, 533. STAT. Theb. 8, 282 Amphiaraus . . . -bat dici similem *Thiodamanta sui.* 11, 423 *al.* silv. 3, 4, 105 *al.* QVINT. inst. 2, 1, 5. 2, 7, 5 decl. 298 p. 179, 9 TAC. ann. 1, 52 PLIN. epist. 6, 12, 5 *al.* 8, 11, 1 periculo liberatam. paneg. 18, 3 AVR. Fronto p. 49, 27 N. FRONTO p. 98, 23 N. 148, 11. 235, 11 PANEG. 3 (11), 1, 3 *al.* TREB. trig. tyr. 12, 6 FIRM. err. 2, 9 p. 7, 13. IVST. 11, 1, 3 remissam sibi expeditionem. EDICT. imp. Constant. de civit. Hispell. (Corp. XI 5265) 58 HIL. hymn. 3, 17 (*e coni.*). AVSON. 390, 35 geminata vocabula. 405, 1 -ens atque . . . glorians fore aliquid, quod. AMM. 17, 5, 3 CLAVD. DON. Aen. 6, 380 p. 558, 24 *al.* AMBR. Iac. 2, 11, 46 HIER. epist. 6, 2, 1. 18ᵃ, 10, 1. CLAVD. rapt. Pros. 3, 111 -et non vera fuisse (*visa*). AVG. civ. 1, 10 p. 19, 8 D. *al.* COD. Theod. 13, 9, 3, 4 (*a. 380*) ALC. AVIT. carm. 6, 308 *al.* DRAC. laud. dei 3, 552. HIST. Apoll. rec. B 39 -e, domine, hodie Neptunalia esse. CORP. XI 259, 10 (*carm. christ.*). XIII 6649 (*a. 166*) quod utrumque a se factum -et. INSCR. christ. Rossi II p. 68, 32 Placidiae . . . mens . . . decus . . . -et . . . splendere. p. 130, 15, 8. *sollemniter in salutatione advenientium*: PLAVT. Bacch. 184 venire tu me -es. 456 salvom te advenire -o. Cist. 15 *et* Curc. 314 *v. p. 1703, 63. 65.* Curc. 307. Epid. 7 venire (*sc. te*) salvom -o. *cf.* 128. 395. Mil. 897 venire salvom (*te*) -o. Most. 448. 805 salvom te advenisse peregre -o (1128 *v. p. 1705, 14*). Poen. 686. Stich. 585 te in patriam rediisse. Trin. 1097. 1178. TER. Hec. 353 -o venisse salvom. Haut. 407 *al. cf.* CIC. Att. 5, 21, 1. 6, 5, 1 epist. 1, 10. 14, 12 PLIN. epist. 4, 13, 1. *infinitivo supplendo*: VERG. ecl. 3, 88 veniat quo te quoque -et (SERV. subaudis 'venisse'). **b** *eodem subiecto*: CIC. har. resp. 17 -et se ab amicis . . . admoneri. de orat. 3, 228 me . . . participem factum esse -o. leg. 2, 4 -o . . . me . . . tibi ostendisse. 2, 5 *al.* OV. met. 2, 430 sibi praeferri se -et. 8, 863 se quaeri -ens. LIV. 4, 7, 6 ut -ant se irae moderatos. SEN. contr. exc. 3, 6 non -es impendisse te aliquid. SEN. frg. 106 salvum me esse adhuc nec credo nec -o. QVINT. inst. 1, 1, 20 fecisse se -at. FRONTO p. 117, 9 N. -o tanto me iurgio desideratum. APVL. met. 10, 8 vobis adprobatum me vixisse (dix- *cod.*) -o. GALLICAN. Avid. 3, 5 cum et ipse se ita -ret appellari. OPTAT 5, 6 p. 133, 5 peccasse vos (*nom ?*) et peccare -etis. PRISCILL. tract. 4, 77 p. 58, 18 custodisse se . . . fidem -at. *nota* ANON. Vales. 16, 95 quo *die* se -bat ecclesias invadere. CLAVD. DON. Aen. 3, 185 p. 292, 11 quis . . . non -ret . . . iturum se *eqs.* AVG. civ. 1, 3 p. 6, 24 D. diis urbem Romani . . . se commisisse -bant. COD. Theod. 3, 30, 6 pr. (*a. 396?*) integro . . . -at patrimonio restitutum (*sc. se*). 6, 24, 8 (*a. 416*) senatoria se praeditos -ant dignitate. SACR. Greg. 6, 5 nativitatem . . . nos frequentare -emus. 74, 4. SEDVL. op. pasch. 3, 8 p. 239, 4 alienis se -et caruisse vestigiis (carm. 3, 101 laetatur). COD. Iust. 10, 32, 67, 1 -eat se . . . esse exsortem.

3 *infinitivus nudus* (*part. perf. pass., quod omisso verb. subst. pro inf. possis interpretari, v. p. 1709, 69*): TER. Ad. 254 abs quivis homine . . . beneficium accipere -as. ACC. trag. 32 omnes -ent facere recte. VERG. Aen. 2, 239 pueri . . . funem . . . manu contingere -ent (SERV. auct. quidam hic '-ent' pro 'optant' intellegunt, ut *ecl. 3, 88.* [GLOSS. -ent: gestiunt. *Lindsay.*] SEN. Ag. 639). CIRIS 385? LYDIA 66. HOR. sat. 1, 4, 78 laedere -es. 2, 5, 109 *al.* carm. 3, 6, 21 motus doceri -et Ionicos. CARM. de mens. 2, 6 PROP. 1, 3, 23 *al.* OV. ars 1, 295. 345 -ent . . . esse rogatae. met. 2, 152 *al.* Pont. 4, 9, 20 -rem lateris non habuisse locum. MANIL. 5, 139. 384 SEN. apocol. 4, 11. Herc. O. 1507 Iuppiter credi meus pater esse -et. 1676 benef. 3, 31, 5. dial. 2, 13, 5 suspici. 5, 2, 6 *al.* epist. 6, 4 *al.* LVCAN. 1, 150 *al.* PLIN. nat. 13, 21 VAL. FL. 1, 340 *al.* SIL. 1, 270 *al.* 16, 52 expleri -bat vulnere. *ex coni.* STAT. Theb. 3, 107 silv. 3, 3, 153 *al.* MART. 1, 93, 2 *al.* QVINT. inst. 1, 2, 30 *al.* IVV. 6, 102 *al.* TAC. hist. 3, 11 PLIN. epist. 2, 5, 3 paneg. 12, 4 *al.* FRONTO p. 201, 3 N. patronorum . . . dote frui -bitis. TERT. nat. 1, 1 p. 59, 15 amatis ignorare, quod alii -ant invenisse. PORPH. Hor. carm. 3, 6, 11 NEMES. cyn. 53 PANEG. 11 (3), 15, 2 HIL. coll. antiar. B III 2 EPIST. episc. a. 363 (Hil. coll. antiar. B IV 2), 1 DAMAS. epigr. 8, 7 AMM. 25, 4, 2 VEG. mil. 3, 26 p. 125, 2 HEGES. 2, 9, 1 l. 136 CLAVD. 5, 356. 15, 71 carm. min. 27, 58 MEROB. poet. 143. AVG. anim. 2, 16, 22 ista . . . didicisse -as. CYPR. GALL. gen. 910 COMM. instr. 2, 1, 35 *al.* MART. CAP. 6, 693 *Seres* appositione mercium . . . -ent (*fere i. q. solent*) implere contractum. 9, 888 LEO M. serm. 5, 5 p. 156 *al.* PS. PROSP. carm. de prov. 771 VRAN. epist. 5 p. 862ᵃ. SEDVL. carm. pasch. 5, 221 pastor

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ovem . . . abducere -et (op. pasch. 5, 18 p. 289, 9 ovem cum gratulatione recolligens). PAVL. PELL. 140 ALC. AVIT. carm. 4, 349 *al.* EPIST. pontif. 784 Alc. Avit. epist. 42 p. 72, 4. DRAC. laud. dei 3, 435 extingui gavisus *Regulus.* ENNOD. opusc. 3, 14 p. 334, 11 CORIPP. Ioh. 1, 439 *al.* Iust. 2, 82 *al.* CARM. epigr. 1427, 4. 702, 7. *interdum ap. poetas inf. perf. metri causa substitui videtur infinitivo praesentis, cf. haec:* HOR. carm. 1, 34, 16 hinc apicem . . . Fortuna . . . sustulit, hic posuisse -et. 3, 18, 15 -et invisam pepulisse fossor . . . terram. CARM. de mens. 2, 35 Ov. epist. 15, 202 LVCAN. 6, 541? 7, 604? SIL. 1, 325. 6, 235 STAT. silv. 1, 4, 70? IVV. 14, 270.

4 *varia enuntiata secundaria* (*primaria v. infra l. 43*): a quom: PLAVT. Amph. 681 quom te . . . plenam aspicio, -o. Asin. 185 *v. p. 1707, 46.* Cas. 418 cum nos di iuvere (diu vivere *codd.*), -o. Epid. 711 Men. 1031. 1148. Most. 1128 salvos cum advenis . . . -o. Rud. 1366 Truc. 385. 714 ut -at *amans,* cum perdis *eum.* LVCIL. 913 CIC. epist. 7, 15, 2 (*codd.* quam) LVCC. Cic. epist. 5, 14, 1. *cf.* HIL. hymn. 2, 5 -es, pendentem cernis (carnis *cod.*) ligno cum crucis. HIER. epist. 65, 2, 1 COMM. apol. 719. HIER. epist. 62, 2, 1 doleo simul et -o, dum aut supplantati sunt . . . aut . . . subvenitur. quia: PLAVT. Amph. 958 quia vos tranquillos video, -o et volupe est mihi. ITALA Ioh. 16, 33 (Aug. c. Faust. 12, 32) -ete, quia ego vici saeculum (VVLG. confidite: ego vici mundum. θαρσεῖτε). AMBR. patr. 4, 22. VVLG. Ioh. 14, 28 -retis utique, quia vado ad patrem (ὅτι). II Cor. 7, 13 *v. p. 1707, 5* HIST. Apoll. rec. A 24 *al.* quod: CIC. Brut. 156 illud -o, quod . . . abest. leg. 3, 1 Att. 6, 1, 2. 9, 7, 6 *al.* epist. 4, 13, 1 frg. 5, 15 quod (quo *codd.,* quom *Halm*) . . . vacationem das. HOR. epist. 1, 6, 19 -e, quod spectant oculi te mille loquentem. PROP. 3, 8, 35. LIV. 44, 36, 7 alii -ere palam, quod . . . non coegisset. SEN. suas. 2, 7 quod . . . discesserunt, -o. SEN. clem. 1, 9, 7 gavisus, quod . . . invenerat. benef. 2, 35, 4 -e, non quod accipias *beneficium,* sed quod reddas. dial. 5, 13, 3. 12, 10, 6 -ere, quod . . . contigerit. SEN. epist. 5, 1 *al.* PLIN. nat. 8, 175. 35, 105 QVINT. decl. 376 p. 417, 18 IVV. 15, 84 PLIN. epist. 3, 6, 7 *al.* PS. APVL. Ascl. 41 MIN. FEL. 40, 3 PORPH. Hor. sat. 1, 4, 93 TREB. trig. tyr. 18, 11 VOPISC. Car. 5, 2 OPTAT. 6, 5 p. 153, 11 CLAVD. DON. Aen. 4, 155 p. 373, 26 *al.* HIER. epist. 60, 2, 1 *al.* VVLG. Luc. 10, 20 (ὅτι). *al.* RVFIN. hist. mon. 30 p. 456[b] SVLP. SEV. Mart. 25, 2 SALV. epist. 5, 1. *nota* ITALA I Petr. 4, 12 (Tert. scorp. 12 p. 172, 20) secundum quod communicatis passionibus Christi, -ete (καθὸ κοινωνεῖτε . . . χαίρετε. VVLG. communicantes . . . -ete). ITALA Luc. 10, 20 (Filastr. 149, 7) -ete, quoniam nomina vestra scripta sunt *eqs.* (χαίρετε . . . ὅτι. VVLG. quod). HIER. epist. 21, 38, 1. VVLG. Matth. 5, 12 -ete et exultate, quoniam merces . . . copiosa est (χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε). Ioh. 11, 15 (ὅτι). *al.* *causa gaudendi interdum ἀσυνδέτως adiungitur per enuntiatum primarium, ex. gr.:* SEN. rem. fort. 10, 2 -e, impotens non eris. *ibid.* -e, facere *iniuriam* non poteris. LVCAN. 3, 360 MART. 14, 127 HIER. epist. 22, 38, 7. *hic liceat subiungere exempla, in quibus condicio -endi allegatur, per* si: PLAVT. Cas. 376 *v. p. 1702, 12.* Men. 1143. Poen. 1326 -o et volup est mihi, si quid lenoni optigit . . . mali. 1285 Trin. 53. 310 Truc. 50 TER. Andr. 40 CIC. Verr. 5, 37 ac. 2, 66 Att. 4, 14, 1 epist. 7, 1, 6. 15, 6, 2 SEN. dial. 5, 22, 4. epist. 20, 1 si vales et . . . putas . . ., -o. 74, 9 *al.* PERS. 1, 132 STAT. Theb. 3, 279 QVINT. inst. 1, 2, 7 *al.* IVV. 9, 136 SVET. Aug. 79, 2 FRONTO p. 46, 13 N. EVAGR. alterc. 2, 4 p. 26, 2 SALV. gub. 5, 18. *dub.* POMPON. Atell. 146 -et sicut (sicui *al.*) quid boni evenit cui amicus est.

5 *aliqua re* (*aliquo. interdum i. q. frui aliqua re, habere, possidere, amare aliquid, contentum esse aliqua re. non exclusi ea, quae addito partic. possunt accipi pro abl. absol.*): PLAVT. Most. 306 haec qui -ent, -ant perpetuo suo . . . bono. Persa 776? (*v. p. 1703, 26*). Poen. 197 ut facto -as (TER. Phorm. 494 LIV. 2, 22, 5). Stich. 207 damno. 394 malo . . . malevolentes. TER. Andr. 627 malis. Hec. 233 gnati causa. PS. VARRO sent. 66 *v. p. 1709, 9.* CIC. inv. 2, 79 populi R. victoria. Verr. 5, 73 virtutis exemplis. Flacc. 71 Marcell. 19. de orat. 2, 281 absoluto Scaevola. 3, 42 *al.* parad. 34 officio. fin. 1, 30 *et saepe.* CASS. Cic. epist. 12, 13, 1 TREBON. Cic. epist. 12, 16, 1. CATVLL. 31, 12 *v. p. 1708, 40.* 68, 103 Paris abducta gavisus . . . moecha. 95, 10 populus tumido . . . Antimacho. 96, 6 LVCR. 5, 170 SALL. Iug. 64, 5 NEP. Paus. 2, 5. VERG. ecl. 8, 75 numero deus impare -et (CIRIS 373). Aen. 4, 157 equo (SERV. auct. quod acrem equum habeat). 5, 757. 6, 383 *Palinurus* cognomine terrae (-a *Serv.*). 6, 816 Ancus . . . popularibus auris. 7, 220 Iove Dardana pubes -et avo. 7, 800 viridi -ens Feronia luco. 8, 702? (*v. p. 1702, 30*). 8, 730 imagine (SERV. auct. delectabatur). catal. 4, 7 CIRIS 529. HOR. epod. 14, 15 sorte tua. sat. 1, 1, 72 *al.* 2, 6, 110 mutata sorte. carm. 3, 14, 5 unico -ens mulier marito. epist. 1, 7, 58 Menam . . . -entem parvis . . . sodalibus et lare certo et ludis et . . . campo. carm. 4, 14, 51 caede -entes Sygambri. epist. 2, 2, 78 Bacchi somno -entis. ars 161. TIB. 2, 3, 49 divitibus video -ere puellas. LYGD. 1, 8 versibus illa meis. 4, 69 PROP. 1, 14, 15 *al.* 3, 7, 15 fracta -es, Neptune, carina. 4, 1, 21 Vesta coronatis . . . asellis. Ov. epist. 15, 289. 19, 181 bove mactato. ars 3, 655. *nota* rem. 787 praeterita . . . Niseide navita -et. met. 1, 235 *al.* LIV. 2, 59, 3 *al.* 3, 2, 5 periurio. 31, 15, 10 -entes utcumque composita . . . pace. GRATT. 20 inculta Silvanus termite -ens MANIL. 4, 221 *al.* SEN. contr. 2, 1, 13 veris (*ibid.* oblectamenta sunt). exc. 5, 5 *al.* GERM. 339 *al.* VELL. 2, 117, 4 VAL. MAX. 2, 6, 1 *al.* 9, 6 ext. 2 Hannibal . . . fallacia quasi praeclaris artibus. PHAEDR. 4, 5, 43 SEN. apocol. 4, 15 Med. 846 *al.* clem. 1, 25, 1. benef. 5, 20, 2 beneficio accepto. 7, 2, 4 *al.* dial. 9, 14, 2 animus . . . sibi confidat, se -at. epist. 23, 1 vanis. 66, 37 *al.* 97, 11 navigio . . . everso. CVRT. 8, 9, 26 LVCAN. 1, 133. 422 amoto . . . hoste. 4, 278 *al.* PERS. 6, 63 PETRON. 136, 7. CALP. ecl. 7, 14 accepto . . . haedo. PLIN. nat. praef. 9. 2, 117. 175 terrarum parte (*fere i. q. possidere*). 9, 114 *al.* VAL. FL. 1, 660. 3, 116 SIL. 2, 405 *al.* 8, 586 difficili equo. HOMER. 264 duro Mars milite -et. 887 STAT. Theb. 1, 461 *al.* 3, 260 -et ovans iussis. 4, 210 *Eriphyle* bellante . . . marito. silv. 3, 1, 97 te. MART. 4, 11, 1 *al.* QVINT. inst. 1, 1, 26 *al.* 12, 10, 23 *Demosthenes* figuris. FRONTIN. strat. 1, 11, 19 IVV. 5, 143 *al.* TAC. Agr. 44 Germ. 5 *al.* PLIN. epist. 4, 1, 4 *al.* ORAT. imp. Hadr. de Matid. (Corp. XIV 3579) 30 -ere fortuna mea maluit quam frui. AVR. Fronto p. 254, 8 N. PAVL. dig. 22, 3, 25, 1 forensium rerum expers vel alias simplicitate -ens. APVL. met. 5, 12 *al.* PS. APVL. Ascl. 4. MIN. FEL. 22, 1 invento parvulo. 38, 3. ITALA (Tert. adv. Marc. 5, 14 p. 626, 1) *et* VVLG. Rom. 12, 2 spe -entes (χαίροντες). ITALA I Cor. 13, 6 (Ps. Hil. libell. 22) caritas . . . -et . . . veritate (συγχαίρει . . . τῇ ἀληθείᾳ. VVLG. congaudet . . . veritati). PORPH. Hor. carm. 2, 3, 1 *al.* ANTH. 466, 9 Palem . . . pastorum -ere manu (*sc. ornatam?*). PANEG. 9 (12), 19, 6 *al.* SPART. Hel. 4, 2 LAMPR. Heliog. 12, 4 VOPISC. Prob. 17, 5 FIRM. err. 12, 5 p. 29, 9 *al.* math. 2, 30, 8 *al.* IVST. 9, 8, 12 deceptis . . . hostibus. 13, 3, 10 *al.* VIR. ill. 66, 10 acceptis agris. HIL. dedic. eccl. p. 882[B] hymn. 3, 13 *sqq.* OPTAT. 5, 10 p. 140, 9. PRISCILL. tract. 6, 104 p. 77, 17 mundo . . . salvato. AVIEN. Arat. 1799. 1801 AVSON. 280, 1 *al.* AMM. 22, 10, 3. VEG. mil. 3, 9 p. 87, 6 si equitatu -emus, . . . debemus optare, si pedite, *eqs.* CLAVD. DON. Aen. 2, 540 p. 222, 9 *al.* HIER. epist. 24, 4, 3 *al.* VVLG. Sirach 19, 5 iniquitate (εὐφραινόμενος). Ioh. 20, 20 viso domino (ἐχάρησαν . . . ἰδόντες τ. κ.). CLAVD. rapt. Pros. 3, 215 carm. min. 27, 7 *al.* PAVL. NOL. epist. 23, 41 p. 197, 16 *al.* AVG. civ. 2, 10 p. 64, 23 D. *al.* SVLP. SEV. Mart. 21, 2 admisso . . . scelere. dial. 1, 21, 3 *al.* MACR. sat. 7, 2, 13. PHYSIOGN. 59 p. 79, 12 malivolos homines . . ., -entes alienis malis (*cf. I 365, 6* ἐπιχαιρεκάκους). *ibid.* p. 80, 4. 78 p. 104, 10 malis aliorum (*I 406, 4* πήμασιν ἄλλων χαίροντες). 125 p. 140, 19 sanguine. MART. CAP. 2, 202 *deum* empyrio quodam intellectualique mundo -entem. COD. Theod. 3, 7, 1 pr. (*a. 371*) emancipationis libertate. 6, 22, 7 pr. *al.* SACR. Leon. p. 325 Greg. 132, 1 *al.* CAEL. AVR. chron. 4, 9, 133 DRAC. mens. 20 laud. dei 3, 152 *al.* BOETH. mus. 1, 1 p. 180, 17 CONC. Aurel. a. 538, 20 Matisc. a. 585 pr. COD. Iust. 5, 27, 10 pr. *al.* PALLAD. hist. mon. I 19 p. 298[C] ACT. Archel. 39, 8 *al.* CARM. epigr. 872, 2. 969, 3 dulci gavisus amore. 1014, 3. 1392, 2 novem lustris -ens. 2046, 12. INSCR. Revue archéol. 4 sér. X p. 464 (*in clipeo ex argilla facto*) accepi bono meo feliciter -o meis.

6 in, de, super *aliqua re* (*aliquo*), in *aliquid, alicui rei et sim.*: CATVLL. 22, 17 tam -et in se tamque se ipse miratur. PROP. 2, 4, 28 -at in puero (*opp.* amet . . . puellas). 3, 1, 40 -at in solito tacta puella sono. 4, 8, 63 Cynthia . . . in exuviis. PLIN. nat. 3, 40 *v. p. 1709, 10.* ITALA psalm. 84, 7 (Cas.) populus meus -bit in te (εὐφρανθήσεται ἐπὶ σοί. VVLG. plebs . . . laetabitur). 96, 12 in domino (εὐφράνθητε . . . ἐν. VVLG. laetamini). DAMAS. epigr. 23, 6 in his -et Romanae gloria plebis. HIER. epist. 39, 2, 7? (*potius temporaliter accipiendum*). VVLG. deut. 30, 9 in omnibus bonis. *ibid.* in patribus tuis. Tob. 11, 8. 14, 9 Iudith 13, 20 Is. 65, 19. Bar. 4, 33 gavisa est in tua ruina et laetata est in casu tuo (ἐχάρη ἐπὶ τῇ σῇ πτώσει καὶ εὐφράνθη ἐπὶ κτλ.). 4, 37 (5, 5). I Macc. 14, 21 gavisi sumus in introitu (εὐφράνθημεν ἐπί). Luc. 1, 14 (ἐπί. *sic et* 13, 17). 10, 20 in hoc (ἐν τούτῳ). Rom. 16, 19 in vobis (ἐφ' ὑμῖν . . . χαίρω). I Cor. 16, 17 (ἐπί). Phil. 1, 18 in hoc (ἐν τούτῳ). RVFIN. Greg. Naz. orat. 6, 7, 4? AVG. civ. 11, 24 p. 495, 29 D. 14, 9 p. 20, 21. 24 *al.* PS. AVG. quaest. test. I 81, 2 p. 138, 22 in vano. HESYCH. in lev. 25, 28 p. 1122[C] legem sufficientiae et non -endi in avaritia. EPISC. Gall. Leo M. epist. 99, 2. VITAE patr. 3, 177 in illo, qui. CASSIOD. hist. 1, 6 p. 889[C] 7, 40 p. 1100[B] var. 11, 5, 1. 11, 8, 5 in . . . exultatione -ere. CORIPP. Ioh. praef. 35. 6, 150 *al.* EVANG. de nativ. Mar. 3, 4 BENED. reg. 2 l. 74 PASS. coron. 5. *nota iuncturam* -ere in deo, in domino: ITALA psalm. 96, 12 -bunt iusti in domino (VVLG. laetamini). VVLG. Is. 61, 10 *v. p. 1702, 77.* Hab. 3, 18 Phil. 3, 1 *al., hinc saepius ap.* ECCL. CORP. XIII 10025, 216 (*in phiala vitrea*) -ias in deo. *aliter* TERT. spect. 28 p. 27, 11 philosophi quidam . . . in ea (*voluptate*) -ent. PLIN. paneg. 59, 4 de absente. TERT. scorp. 13 p. 174, 20 de Thessalonicensibus. pudic. 8 p. 235, 8 anim. 3, 3 p. 357, 22 *al.* TREB. Valer. 1, 1 *v. p. 1707, 32.* FIRM. math. 3, 7, 12 OPTAT. 3, 9 p. 92, 24 CLAVD. DON. Aen. 2, 130 p. 164, 16 HIER. epist. 14, 8, 4. VVLG. Sirach 8, 8 de . . . inimico (ἐπίχαιρε ἐπί). II Cor. 2, 3 de quibus (ἀφ' ὧν). RVFIN. hist. 1, 8, 13 de . . . interitu gavisuros (ἑορτάσοντας). AVG. civ. 4, 15 p. 164, 19 D. *al.* doctr. christ. 1, 1, 1 serm. 82, 12, 15 *al.* LEO M. serm. 2 p. 143 *al.* SACR. Greg. 94, 5 *al.* SIDON. epist. 8, 6, 3 ALC. AVIT. epist. 9 p. 43, 14 EVGRAPH. Ter. Andr. 625 ENNOD. epist. 2, 21, 1 p. 64, 25 *al.* CASSIOD. var. 10, 24, 2 de . . . incolumitate laetificet et de . . . gratiae nos faciat exultatione -ere. VEN. FORT. carm. 6, 1[a], 35 *al.* GREG. M. in Ezech. 1, 4, 10 CORP. XII 2193 (*saec. VI*). CARM. epigr. 1058, 9. *aliter*: SEN. epist. 23, 6 de tuo -e. quid est autem hoc de tuo? te ipso et tui optima parte. ITALA

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

psalm. 69, 5 (Cas.) -bunt et laetentur super te (ἀγαλλιάσθωσαν καὶ εὐφρανθήτωσαν ἐπὶ σοί. VVLG. exultent et laetentur). AMBR. poenit. 2, 8, 78 super alicuius peccato. VVLG. II par. 7, 10 super bono. Tob. 13, 18 super pace. Dan. 6, 23 super eo. act. 15, 31 super consolatione (ἐπὶ τῇ παρακλήσει). I Cor. 13, 6 (*ibid.* congaudet veritati). II Cor. 7, 13 super gaudio Titi (ἐπί) ..., quia. ITALA I Cor. 13, 6 (Ps. Hil. libell. 22) caritas, ... non -et super iniustitiam (ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ. VVLG. super iniquitate). VVLG. deut. 30, 9 ut -at super te (*an abl.? v. supra l. 1. item* psalm. 40, 12 super me *inimicus.* ἐπιχαρῇ ... ἐπ' ἐμέ. Sirach 23, 3 -at super me inimicus. ἐπιχαρεῖταί μοι). Is. 62, 5 super sponsam. Bar. 4, 12 (ἐπιχαιρέτω μοι). Ezech. 25, 6 *al.* Matth. 18, 13 apoc. 11, 10 χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῖς). GREG. M. dial. 4, 24. ACT. Archel. 12, 3 super *mundum* (χαίρειν ἐπ' αὐτῷ). PASS. Thom. p. 112, 11 super fidem (fide *al.*). ITALA prov. 8, 30 (Tert. adv. Hermog. 18 p. 145, 11 *al.*) ego eram, ad quem -bat (ᾗ προσέχαιρε. VVLG. *aliter*). HIER. adv. Pelag. 1, 22 qui -et ad vitia. vita Hilar. 25 ad susceptionem sanctorum -ens. VVLG. Iob 21, 12 -ent ad sonitum organi. 31, 29. AVG. in psalm 134, 22 ad talem vocem. serm. 13, 8, 9 ad talem filium. 87, 1, 1 *al.* epist. 118, 15 p. 680, 15 serm. 9, 19. CHIRON 394 haec ... res lenis et catarroicas (catoricans *cod.*) et simplices ... potiones accipiendo leniuntur, et ad sanitatem -ent (*iumenta*). *ibid.* sanitate -et *iumentum.* COMM. apol. 724 quae si prius poterit consumere, -et in illum (*i.* ἐπιχαίρει αὐτῷ). ORIBAS. syn. 5, 47 ciborum in acceptionem -et (*gr.* ἐδέσμασι ... χαίροιεν). GREG. M. moral. 1, 46 *sorores* (*sc. Virtutes*) in opus bonum. SERM. de conf. diab. 111. AMBROSIAST. in Eph. 4, 30 -et ... spiritus sanctus saluti nostrae. VICT. VIT. 2, 21 *arboris* magnitudini et speciositati. CARM. epigr. 2039 (Engström 271) -e operi Gebam⟨unde tu⟩o. INSCR. christ. Leblant 708, 12 (*saec. VI*) facias animas aspectus tui libertati -ere. *alicui personae: v. p. 1702, 25 et infra l. 77. in zeugmate* APVL. met. 11, 25 tibi (*Isidi*) respondent sidera ..., -ent numina, serviunt elementa. PANEG. 10 (4), 4, 2 non tam sibi quam rei p. -et. TREB. Valer. 1, 1 -rem tibi de victoria. IVVENC. 2, 508. SEN. epist. 59, 4 ex honesta causa. CLAVD. DON. Aen. 11, 440 p. 482, 25 ex adversis meis (*opp.* ex prosperis ... vindicet partem. *cf.* 1, 65 p. 25, 11 unde). AVG. civ. 14, 2 p. 4, 17 D. ex voluptatibus. COD. Theod. 16, 2, 16 (*a. 361*). PAVL. PELL. euch. 140. PS. DAMAS. (HIER.?) 63, 9 pro munere. VVLG. Col. 1, 24 pro vobis (ὑπὲρ ὑμῶν). AVG. c. Iul. 1, 1, 1 pro me. SIDON. carm. 22, 195 pro sorte viri. RVFIN. hist. 3, 30, 2 Petrum ... gavisum esse electionis gratia (ἡσθῆναι ... τῆς κλήσεως χάριν). VVLG. Ioh. 11, 15 propter vos (δι' ὑμᾶς. *item* I Thess. 3, 9). *alicuius rei:* APVL. met. 1, 24 quid istud? voti -o (istud novi? -o *Guilelmus; structuram tutatur Geisau, Indog. Forsch. 36 [1916] 253*). PS. HIER. expos. in Matth. p. 537^C mos est omnibus, perditione (praedictione *prop. E. Brandt*) inventa -ere eius. ἀπὸ κοινοῦ TERT. apol. 1, 13 quid (quod *al.*) hoc malum est, cuius reus -et.

ad I: de bestiis: PLAVT. Asin. 185 catulo ... subblanditur ... amator, se ut quom videat -at. CATVLL. 68, 125 nec tantum niveo gavisast ulla columbo compar. VERG. georg. 3, 185 equi labor est ... magis atque magis ... -ere magistri laudibus (*ibid.* amare). Aen. 10, 725 leo ... si forte ... conspexit capream ..., -et hians immane. 12, 6 leo -et ... excutiens cervice toros (CLAVD. DON. *ad h. l.* p. 547, 3 *sqq.* -ere ... hoc est habere solacium, quod *eqs.* -et multi pro saevit accipiunt, quia -ere non potest, qui sic vulneratur. *v. seq.* SERV. Aen. 12, 6 alacritatem voluit leonis exprimere gaudii verbo). CIRIS 195 -ete, o celeres, ... -ete, vagae ... volucres (*cf.* 200). HOR. carm. 1, 4, 2 stabulis ... pecus aut arator igni. OV. hal. 67 *equi* capiunt animis palmam -entque triumpho. 94 *pisces* pelago. PHAEDR 2, 8, 14 -ens ferus (*cervus*). COLVM. 7, 10, 6 *sus* -et ... caenoso lacu volutari. PLIN. nat. 8, 12 phaleris argenteis ... maxime -ent *elephanti* (8, 28 omnibus). 8, 68 *cameli* potu. 8, 108. 9, 12 *al. nota* 32, 61 *ostria* -ent et peregrinatione transferrique in ... aquas. Val. FL. 5, 439 carmine phocae. SIL. 5, 91 vesci ... ales. 13, 121 *cerva* attactu ... erili. STAT. Theb. 7, 673 leo ... it fremitu -ens. 8, 474 Ach. 1, 280 silv. 1, 2, 146 MART. 1, 104, 18. 6, 38, 7. 8, 51, 15 Arione delphin. 9, 71, 5 QVINT. inst. 5, 10, 21 IVV. 11, 103 TERT. anim. 32 p. 353, 6. NEMES. cyn. 296 plausu sonipes. CHIRON 394 *v. supra l. 19.* AMBR. hex. 5, 14, 47. VVLG. Tob. 11, 9 *v. p. 1710, 30.* CLAVD. carm. min. 22, 30. CYPR. GALL. exod. 855 praevalida -ens cervice iuvencus. MACR. sat. 1, 21, 4 aper ... locis humidis. ROMVL. fab. Aesop. 74 W 25 pomis(?) luce. SEDVL. carm. pasch. 3, 81 pecus immunda -ens lue, semper amicum sordibus (op. pasch. 3, 7 sordium obscenitate laetissimum et ... caeni ... amicitiis involutum). 3, 191 *chelydrus* -et pinguescere tabo. DRAC. Romul. 4, 48 -ent ... mori ... colla draconum.

II *de animo (mente, sim.) et de corporis partibus, pro ipsa persona:* TER. Eun. 587 impendio magis animus -bat mihi. CIC. Att. 2, 4, 2 nos delectabimus animo ... -enti ac libenti. LVCR. 3, 145 quod nos animum mentemque vocamus ... id ... sibi ... per se sapit, ⟨id⟩ sibi -et. TIB. 1, 6, 81 animo -ente. LIV. 2, 60, 3 praemio ... militum animi. SEN. benef. 7, 10, 3 animum inanium opinione -entem. dial. 9, 14, 2 *v. p. 1706, 4.* epist. 26, 2 animus ... -et non multum sibi esse cum corpore. 66, 47. PLIN. epist. 7, 4, 6 salibus ... magnorum ... mentes -ere virorum. ITALA (Tert. resurr. 31 p. 69, 26) *et* VVLG. Is. 66, 14 -bit cor vestrum (χαρήσεται). TERT. anim. 43 p. 372, 21 *anima* dolet -et (58 p. 394, 28 *al.*). HIER. epist 22, 27, 4 *perturbationes,* quibus mens hominis -et, aegrescit *eqs.* 54, 1, 1. VVLG. prov. 15, 13 cor -ens exhilarat faciem. 17, 22 animus -ens. 23, 15 Is. 66, 14 Ioh. 16, 22. CYPR. GALL. gen. 948 quem ... intuitus sensu -ente Labanus. BOETH. mus. 1, 1 p. 180, 14 asperior mens ... incitatioribus *modis.* LIB. iubil. 19, 21. ACT. Archel. 21, 3 -et ... anima corpore et diligit et colit illud. CARM. epigr. 1354 *membra* iacent tumulo, -et at illa (*anima*) polo. INSCR. christ. Rossi II p. 68, 32 *v. p. 1704, 32.* CIC. Tusc. 5, 96 corpus -ere tam diu, dum. VARRO Men. 317 comedonibus ... dumtaxat gula -et. CIC. orat. 168 meae *aures* ... perfecto ... verborum ambitu -ent. HOR. sat. 2, 5, 32 praenomine molles auriculae. PROP. 3, 14, 9 -entia bracchia loris. OV. ars 1, 361 pectora. SEN. dial. 9, 2, 11 ulcera ... tactu. VAL. FL. 1, 109 umeris -entibus arcus gestat Hylas. STAT. Theb. 6, 847 oleo gavisa cutis. 7, 493 lacrimis -entibus. 9, 214 -entem ... iubam *equi.* 12, 793 -ent lamenta (*syn.* exultant lacrimae). MART. 11, 61, 9 -ete, cunni. PANEG. 3 (11), 6, 6 *oculi.* CHIRON 736 nervi ... mero accepto -ent et fortiores fiunt. PSALT. Rom. 70, 23 -bunt labia mea (ἀγαλλιάσονται. VVLG. exultabunt). MACR. sat. 7, 15, 13 pulmo ... humore.

III *de inanimis, maxime personatis (ubi non iam de persona quodammodo animata cogitatur, 'gaudere' abit in significationes habendi, possidendi, procreandi, assuescendi, sim.):* A *de corporalibus:* 1 *de herbis:* VERG. georg. 4, 120 potis -rent intiba rivis. OV. rem. 141 quam platanus vino -et, quam populus unda et ... limosa canna ... humo, tam Venus otia amat. COLVM. 2, 2, 4 quae ... umidis locis -ent (*cf.* 2, 2, 3 pingui solo ... laetari). 3, 1, 10 *opp.* obnoxium esse. 3, 2, 15. 3, 20, 1 arb. 4, 1 *al. passim absolute.* 5, 6, 16 parum -et ulmus, quae. 7, 6, 1 *opp.* aversari, offendi. PLIN. nat. 12, 66 *murra* -et rastris atque ablaqueationibus. 12, 89. 13, 28 (*ibid.* amat). 13, 37. 14, 32. 15, 4 *vites* interradi -ent. 15, 104. 16, 74 *al.* 17, 62 *opp.* mori, sterilescere. 17, 210 *v. p. 1709, 76.* 19, 110 *opp.* odit. 21, 47 *amarantum* -ere decerpi. MART. 13, 16 frigore rapa. PALLAD. 3, 18, 4 *olea* locis aestuosis septentrionali colle. 3, 24, 6 *caulis* stercore et sarculatione (*syn.* diligere, delectari. *opp.* timere). 3, 25, 20 *plantae cydoneorum* fruge. 3, 25, 31 *al.* 4, 10, 15 *syn.* iuvari. 11, 11, 2 *syn.* diligere. 11, 11, 3 *syn.* delectari. 11, 12, 3 *syn.* amare. 14, 124 -entes vitis honore comas *ficus* (14, 80 *al. v. p. 1709, 51*). OPTAT. 2, 9 p. 45, 6 arbor ... radicibus. AVSON. 361, 11 rosaria cultu. RVFIN. Orig. in lev. 16, 4 ligna ... bonis fructibus. ANTH. 477, 6 *v. p. 1709, 81.*

2 *de regionibus, locis sim. (tum personatis tum metonymice pro incolentibus usurpatis):* CATVLL. 31, 13 salve, o venusta Sirmio, atque ero -e, -ete vosque, ... undae. 64, 46 tota domus -et regali splendida gaza. VERG. ecl. 6, 29 Phoebo -et Parnasia rupes. 9, 48 segetes ... frugibus. georg. 2, 181 colles ... Palladia ... silva. Aen. 12, 702 *v. p. 1709, 65.* LYDIA 16 -bunt silvae ... prata ... fontes. AETNA 582 Athenae ... -ent ... soli victrice Minerva. PROP. 2, 9, 17 veris -bat Graecia nuptis. OV. am. 3, 15, 7 Mantua Vergilio, -et Verona Catullo. met. 8, 126 -ete malis ... nostris, moenia. LIV. 5, 21, 9 ad ostentationem scaenae -entis miraculis. SEN. Tro. 843 sacris -ens tacitis Eleusin. PETRON. 123, 224 -et Roma fuga *civium.* BVC. Eins. 1, 40 -ete, ruinae *Troiae.* PLIN. nat. 5, 118 Zmyrna amne Melete -ens. 14, 25 Etruria ... vite. 14, 39. 18, 100 milio Campania. 18, 19. VAL. FL. 6, 158 -et Averna palus. STAT. Theb. 2, 79 -ens ... impulerat matres ... Cithaeron. 9, 192. 11, 82 innumero Lethaea examine -et ripa. silv. 1, 4, 86 -et Thrasymennus et Alpes Cannensesque animae. 2, 2, 24 sub numine portus. 3, 1, 78 -entia rura. 3, 1, 97. 3, 3, 23 *al.* MART. 1, 61, 9 Canio ... Gades. 4, 64, 16 virgineo cruore ... nemus. ITIN. Alex. 33 *Caucasus*(?) hominibus ... carne sola contentis. CLAVD. DON. Aen. 1, 205 p. 48, 20 *Troia* tranquillitate. HIER. epist. 14, 10, 2 o heremus, familiari deo -ens! VVLG. psalm. 95, 12 -bunt campi (χαρήσεται τὰ πεδία. 95, 11 laetentur coeli et exultet terra. εὐφραινέσθωσαν ... ἀγαλλιάσθω). Is. 14, 7. 52, 9. CLAVD. 21, 344 inlaesis Tyrii ... cultoribus agri. carm. min. 28, 7 Aegyptus ... aquis. carm. 1, 115 dominum gavisa coronat terra suum. PROSP. carm. de ingrat. 489 satis ... novales. *nota* PRISC. perieg. 1080 sed vos, terrarum tractus, -ete per aevum (*i.* χαίρετε). CARM. epigr. 315, 3 quae (*domus fidei*) patris et fili virtutibus ... -et. INSCR. christ. Rossi II p. 170, 26, 7 *v. p. 1709, 83.* 3 *de variis rebus corporalibus:* CALV. carm. frg. 16 forsitan hoc etiam -at ipsa cinis. CVLEX 36 *v. p. 1709, 38.* PETRON. 120, 75 *v. p. 1709, 75.* OV. ars 1, 179 Crassi -ete sepulti signaque. VAL. FL. 8, 129 se ... -ens promovet ... ratis obvia. STAT. Theb. 12, 655 tonitrus insanaque fulmina -ent. silv. 1, 3, 56 *v. p. 1709, 77.* 1, 6, 80 sinus pleni -ent. 2, 1, 189 quid ... -enti ... virga nuntiat *Mercurius*? APVL. met. 11, 7 tanta ... hilaritudine ... gestire mihi cuncta videbantur, ut pecua ... et totas domos et ipsum diem serena facie -ere sentirem. PANEG. 5 (8), 4, 2 numinis vestri numero summa omnia nituntur et -ent. CLAVD. 26, 460 gavisa ... per moenia clamor tollitur. COMM. apol. 964 omnia virescunt ante illos, omnia -ent. SEN. nat. 6, 16, 4 aer ... agitatione -ens. PANEG. 12 (2), 10, 1 -ent ... perpetuo divina motu. VEG. mil. 4, 41 p. 160, 8 Sol ... utrum aequalibus -at radiis an ... nube varietur. MANIL. 2, 142 -ente sui mundo per carmina vatis. 2, 167 toto -entia censu signa. 2, 222 feminea *signa* ... tutis -ere tenebris. 2, 225 effuso -entes aequore Pisces (*astrum*). 2, 270 *signa* foedere. *nota* 2, 462 *propter phrases synonymas.* 2, 830 *al.* GERM. 223 Pegasus ... sidere (*i. sidus factus est*). *cf.* 265. LVCAN.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 47 te ... regia caeli excipiet -ente polo. *absolute in astrologia de signis prosperantibus*: FIRM. math. 1, 4, 6 quo in signo Saturni -at stella. 2, 3, 1 in altitudinibus ... suis -ent constitutae stellae. 2, 7, 1 per diem. *ibid.* per noctem. *similia saepius.* 2, 20, 7 in quibus -at signis *dominus geniturae* (*opp.* in quibus naturali quodam dolore tristetur). *cf.* 2, 20, 11 diurnis genituris. 2, 20, 12 diurna conversatione. *aliter*: PAVL. NOL. carm. 15, 152 *vis divina* victo victricem corpore mentem laeta deo referens -entibus invehit astris.

B *de incorporalibus*: PS. VARRO sent. 66 -et natura varietate (PLIN. nat. 3, 40 uno in loco -entis ... naturae). CIC. Tim. 4 omne ... caelum sive mundus sive quo alio vocabulo -et (*Plato 28B ὅτι ποτὲ ὀνομαζόμενος μάλιστ' ἂν δέχοιτο*). CATVLL. 55, 20 verbosa -et Venus loquella. PVBLIL. V 17 virtutis spolia cum videt, -et labor. VERG. Aen. 4, 190 haec (*Fama*) ... multiplici populos sermone replebat -ens (*cf.* SERV. *ad h. l.*). HOR. sat. 1, 10, 45 -entes rure Camenae. 2, 3, 223 -ens Bellona cruentis. carm. 1, 26, 7 o quae fontibus ... -es ..., Pimplea dulcis. PROP. 1, 12, 16 aspersis -et Amor lacrimis. VAL. MAX. 7, 3 ext. 3 simplicitati, qua ... familiaritas -et. SEN. epist. 3, 5 illa tumultu -ens ... industria. dial. 7, 10, 2 superbiam contumeliis -entem. LVCAN. 9, 403 -et patientia duris. SIL. 3, 147 senecta gloria. MART. 1, 22, 4 sanguine ... sitis. QVINT. inst. 9, 2, 63 res varietate. 9, 4, 92 *partitio* celeritate. 9, 4, 111 *paeon* ante se brevibus. 9, 4, 131. 10, 7, 16 stilus secreto. 12, 9, 2. TAC. dial. 40 *res*, quae probitate et modestia -at. MIN. FEL. 10, 2 honesta semper publico. TERT. adv. Marc. 2, 13 p. 353, 5 sub quo delicta -rent. uxor. 1, 4 concupiscentia ... de contumelia. TER. MAVR. 2334 pes uterque ... -et locorum dispari custodia. IVL. VICT. rhet. 4, 3 p. 389, 5 qui locus latus est et -et collationibus. DAMAS. epigr. 23, 6 *v. p. 1706, 52.* SERV. georg. 1, 67 'sub' praepositio ... accusativo. AVG. civ. 1, 32 p. 49, 24 D. astutia spirituum nefandorum *pestilentiā*. MACR. sat. 7, 7, 12 similia similibus. MART. CAP. 7, 732 *iustitia* duobus aequis ... pariter ponderatis. ALC. AVIT. carm. 3, 353 -ente rapina (*cf.* 352 clament cum facta nocentum. 343 populos populante rapina). DRAC. Orest. 697 planctu -ente fremunt *ministri cognoscentes Orestem*. BOETH. arithm. 1, 9 p. 19, 11 extremitates ... responsione. NOVELL. Iust. 34, 1 legem ... humanitate -entem. VEN. FORT. carm. 3, 23a, 13 *Mors* de crimine *mortui*.

ad III: separavi exempla in quibus infinitivus pro obiecto est: CVLEX 36 Phoebo duce ludere -et *liber*. OV. rem. 373 fortia Maeonio -ent pede bella referri. met. 9, 139 fama ... quae veris addere falsa -et. SEN. Tro. 1014 dolor ... -et in multos sua fata mitti (1066). COLVM. 10, 257 alma parens pingi sua tempora -et. LVCAN. 1, 403 Atax Latias -et non ferre carinas. BVC. Eins. 2, 3 anxietas laetis incumbere -et. PLIN. nat. 3, 6 *Anas amnis* saepius nasci -ens. 15, 4 *v. p. 1708, 29.* 21, 45 vicisse naturam -ens luxuria. 21, 47 *v. p. 1708, 31.* SIL. 4, 820 delubra ... coli -ent formidine matrum. 13, 586 discordia -ens permiscere fretum caelo. STAT. Theb. 7, 327 gurges ... -et ... efflare vapores. silv. 2, 2, 64 si quid Apellei -ent animasse colores. 2, 2, 93 -ens fluctus spectare Carystos. 5, 2, 26 illum ... -ent agnoscere metae. MART. 1, 70, 8. 9, 76, 4. 14, 141 PLIN. paneg. 82, 4 SER. SAMM. 657 CARM. poet. min. V 58, 5, 4 PANEG. 7 (6), 22, 4. 10 (4), 38, 5. PALLAD. 14, 80 *malus insita* partu -et nobiliore frui. 14, 85. 122. 142. AVSON. 159, 11 -ent ... cineres sua nomina dici. CLAVD. 23, 5 -et ... virtus testes sibi iungere. 18, 368. MEROB. poet. 7 Rhenus ... -et ... Thybrin sibi crescere. CYPR. GALL. iud. 221 *fluvius* ripas ... tumens evincere -et. MART. CAP. 1, 25 ut *Mercurius stella* ... recursitans -at occupari (*sc. a Sole*). SEDVL. carm. pasch. 3, 4 amittere -ent pallorem latices, mutavit laeta saporem unda suum. DRAC. laud. dei 1, 347 machina ... auctorem laudare ... gavisa. VEN. FORT. carm. 3, 13, 10 *Mettis* piscibus obsessum -et utrumque latus.

ad III: locus dubiae significationis: FVLG. aet. mund. p. 175, 16 maerorum salus suffragata -bat (*i. 'praebita delectabat' sec. Helm*).

iuncturae: **I** *status gaudentis indicatur per participium*: **a** *praesentis*: VERG. Aen. 5, 575 -ent ... tuentes Dardanidae. 12, 6 *v. p. 1707, 50.* 12, 82 poscit equos -etque tuens ante ora frementis. 12, 702 -et ... nivali vertice se attollens pater Appenninus. HOR. epod. 2, 19 ut -et insitiva decerpens pira. epist. 2, 2, 107 mala qui componunt carmina ... -ent scribentes. VVLG. I Petr. 4, 13 communicantes passionibus -ete (καθὸ κοινωνεῖτε). -ens -bo: *v. p. 1702, 77.* **b** *perfecti pass.*: VERG. georg. 2, 510 -ent perfusi sanguine fratrum. Aen. 10, 449 quo ... Turnus ovat spolio -etque potitus (*cf. Hom. Il. 18, 132 ἔχων ... ἀγάλλεται. v. etiam* SERV.). LYGD. 4, 60 -et casta nupta Neaera domo. PROP. 3, 1, 40 *v. p. 1706, 48.* GERM. 358 *Andromeda* -et ... sub axe diverso posita. COLVM. 10, 16 pruni ... obruta pomis -et *terra* (*opp.* negat, *non* patitur). PETRON. 120, 75 saxa -ent ferali circum tumulata cupressu. PLIN. nat. 17, 210 arbor ... -et assiduo levata onere. STAT. silv. 1, 3, 56 varias ... picta per artes -et humus. 2, 2, 58 *possessorem* secuta -et humus. 5, 1, 50 ulmus ... -et redimita racemis. QVINT. inst. 2, 9, 2 *pueri* laudati -bunt. TERT. scorp. 6 p. 156, 10 qui -amus liberati. Scap. 1 magis damnati quam absoluti. virg. vel. 15 *virgo* sibi soli et deo nota. ANTH. 477, 6 -et curva falce recisa Ceres. FIRM. math. 2, 3, 1 *v. supra l. 3.* AVSON. 212, 21 nobilium memoratus in agmine, -e. INSCR. christ. Rossi II p. 170, 26, 7 -at ... specus munus mirabile (*i. corpus martyris*) nanctus. **c** *fut.*: SEDVL. carm. pasch. 2, 40 *virgo* -et ... suum paritura parentem. **d** *per adi.*: PLAVT. Most. 904 totus -o (Truc. 705). TER. Hec. 107 tacita. HIER. epist. 22, 39, 4 *victor.* **II** *modus vel gradus -endi indicatur*: LIV. ANDR. carm. frg. 32 quoniam audivi paucis (boantis, *sc. Cyclopas, Leo*) gavisi (*versum Leo, Der Saturn. Vers p. 53 n. 9 refert ad Hom. Od. 9, 413; plerique comparant ibid. 16, 92*). PLAVT. Capt. 842 audacter. Truc. 922 aliqui (923). TER. Andr. 939 multimodis. 964 solide. Hec. 107 mecum (*cf.* PLAVT. Epid. 651 *p. 1702, 13*). Haut. 857 frustra. 885 adeo. Eun. 587 *v. p. 1707, 75.* Ad. 444 quam. CIC. leg. agr. 2, 57 vehementer (Att. 1, 20, 1 vehementissime). de orat. 2, 281 valde. Brut. 64 admodum. Tusc. 3, 51 in sinu (TIB. 3, 19, 8 in tacito ... sinu. SEN. epist. 105, 3). 4, 67 aliter. Cato 41 ita. Lael. 22 aeque ac. Att. 1, 20, 5 magno opere (*cf.* FRONTO p. 117, 7 N.). 5, 19, 3 plane. 8, 6, 3 magis. epist. 10, 12, 1 maxime. 14, 12 perpetuo. 15, 8 mirandum in modum. ad Q. fr 3, 1, 9 ex parte. *ibid.* immortaliter. epist. frg. V 15 bis. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 4, 3 CAEL. Cic. epist. 8, 14, 1. MAT. Cic. epist. 11, 28, 3 suo ... arbitrio. SALL. Iug. 64, 5 nimis. OV. am. 1, 10, 32 quanti (*v. p. 1703, 17*). met. 9, 792 timida ... fide. 10, 286 dubie (medio, timide *al.*). 12, 126 frustra. trist. 4, 5, 17 intra ... pectora. LIV. 22, 40, 7 mire. 34, 22, 4 egregie. 44, 36, 7 palam. VAL. MAX. 8, 9, 1 temere. PHAEDR. 4, 17, 9 parce. SEN. benef. 2, 5, 3 tardius. dial. 12, 17, 4 principaliter. epist. 66, 29 moderate. 110, 4 diu. COLVM. 5, 6, 16 *v. p. 1708, 27.* PETRON. 44, 13 domi. PLIN. nat. 9, 12 mire. STAT. silv. 4, 6, 55 de pectore. MART. 11, 36, 4 minus. TAC. hist. 1, 85. PLIN. epist. 4, 16, 1 meo ... tuo ... publico nomine. paneg. 73, 3 in quantum. FRONTO p. 50, 5 N. a⟨...⟩ius (amantius *Naber*, avidius? *Hauler*). GELL. 3, 15, 2 laetissime. APVL. met. 11, 7 *v. p. 1708, 73.* MIN. FEL. 40, 3 prolixius. TERT. nat. 2, 11 p. 116, 6 foris. SORT. Sangall. 21, 5 in plenius. SYMM. epist. 9, 86 (81), 1 mutuo. CLAVD. DON. Aen. 5, 575 duplici modo. HIER. epist. 45, 2, 1 corde. VVLG. Tob. 11, 9 blandimento ... caudae *canis*. 11, 21 cum gaudio magno. Is. 66, 10 gaudio (Matth. 2, 10 gaudio magno [ἐχάρησαν χαράν]. Ioh. 3, 29 [χαρᾷ χαίρει]. I Thess. 3, 9 in omni gaudio, quo -emus [χαρᾷ ᾗ χαίρομεν]. AVELL. p. 144, 10 LIB. iubil. 16, 19 ACT. Petr. 5 PASS. Petr. Paul. long. 3). Ezech. 25, 6 ex toto affectu. Soph. 3, 17 in laetitia. II Cor. 7, 13 abundantius magis. AVG. civ. 1, 10 p. 19, 9 D. certius et securius. SVLP. SEV. Mart. 20, 3. COD. Theod. 15, 2, 3 *v. p. 1702, 84.* VRAN. epist. 5 p. 862a inter lacrimas. SIDON. epist. 6, 1, 6 satis superque. CORP. III 14921 (*christ.*) gau⟨deant⟩ cum pace. CARM. epigr. 760, 7 iuste. GLOSS. IV 86, 49 hilaris: aput se -ens. **III** *de loco -entis: nota* PANEG. 9 (12), 25, 1 *divus Constantius* -et e caelo. *cf.* CARM. epigr. 1354, 4 *p. 1708, 6.*

synonyma, adiuncta: amare: *v. p. 1708, 24. 29. 35.* avere?: PAVL. FEST. p. 14. capi: LYGD. 1, 8. congratulari: SVLP. SEV. epist. 3, 20. delectari: CIC. Verr. 4, 119 Flacc. 71 HOR. epist. 2, 2, 59. SEN. epist. 46, 2 non tantum delectatus, sed gavisus sum. PALLAD. 11, 11, 3. diligere: *v. p. 1708, 33. 35.* exhilarari: HIST. Apoll. rec. A 25. exultare (DIFF. ed. Beck G 1 p. 59 -emus animo de una re, laetamur persona, exultamus etiam verbis membrisque): STAT. Theb. 12, 793 silv. 3, 3, 22 (23). 4, 1, 5 MIN. FEL. 22, 1. ITALA (Tert. scorp. 9 p. 162, 23 *al.*) *et* VVLG. Luc. 6, 23 (χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε). *al.* TERT. spect. 30 p. 28, 21 *al.* adv. Val. 9 p. 186, 22 PANEG. 10 (4), 1, 3. LACT. inst. 6, 16, 4 laetitia. FIRM. err. 20, 7 p. 54, 12 -entes exultate. HIER. epist. 54, 1, 1. VVLG. psalm. 95, 11 (12) *v. p. 1708, 60.* Is. 65, 18 *al.* I Petr. 4, 13 -atis exultantes. apoc. 19, 7. *nota* AVG. civ. 14, 8 p. 17, 26 (25) D., *ubi distinguitur ab* -ere. EPISC. Gall. Leo M. epist. 99, 2. frui: MART. 7, 87, 1 (2). *ibid. alia synonyma.* COD. Theod. 7, 8, 5 (*a. 398*). 15, 8, 2 (*a. 428*). gratulari: PLIN. epist. 6, 26, 1. TERT. patient. 11 p. 17, 12 (*cf. Löfstedt, Zur Sprache Tert.'s p. 69*). EPIST. episc. (Hil. coll. antiar. B IV 2) 1. *cf.* VVLG. Phil. 2, 17 -o et congratulor (χαίρω καὶ συγχαίρω). hilarum esse: PLAVT. Amph. 961. APVL. met. 10, 34 -ens et hilaris. hilarescere: GREG. M. moral. 15, 4. iucundari: VVLG. apoc. 11, 10. iuvari: *v. p. 1708, 34.* laetari (DIFF. ed. Beck G 1 p. 59 *v. supra l. 46*): CIC. S. Rosc. 136 -o ... vehementerque laetor. Tusc. 4, 66 *v. p. 1702, 20.* Lael. 14 Att. 1, 20, 1 epist. 2, 13, 3 SEN. Tro. 967 dial. 4, 6, 2 epist. 102, 18 COLVM. 10, 14 (16) PLIN. epist. 5, 9, 2 *al.* paneg. 46, 7. APVL. met. 7, 13 laeti et -entes (7, 15 -ens laetusque. PANEG. 11 [3], 9, 4 HIER. epist. 22, 7, 4 PAVL. NOL. carm. 15, 152 CHROMAT. beat. 10. VVLG. II par. 7, 10 laetantes atque -entes). ITALA (Cas.) psalm. 69, 5 (Cypr. testim. 2, 19) Ier. 16, 9 LACT. inst. 6, 16, 4 (5) FIRM. err. 22, 2 p. 57, 22 CLAVD. DON. Aen. 10, 505 p. 356, 24 (25) HIER. epist. 60, 2, 1 *al.* VVLG. psalm. 95, 11 (12) *v. p. 1708, 60* thren. 4, 21 PAVL. NOL. epist. 23, 41 p. 197, 16 AVG. civ. 14, 8 p. 16, 27 D. p. 17, 1 (2). COMM. apol. 963 (964) SVLP. SEV. chron. 1, 12, 5 HESYCH. in lev. 18, 24 p. 1017A. HIST. Apoll. 7 p. 11, 11 laetare et -e (*sic saepius in salutatione*). oblectari: ITALA prov. 8, 30 (Tert. adv. Hermog. 18 p. 145, 11 *al.*) AVG. civ. 8, 16 p. 345, 2 D. tripudio efferri: HIER. epist. 65, 2, 1. volup est: PLAVT. Amph. 958 *v. p. 1705, 20. cf.* 994 Poen. 1326. voluptati est: SEN. epist. 97, 11.

opposita: aegrescere: HIER. epist. 22, 27, 4. angi: CIC. fin. 1, 62 TAC. ann. 1, 52 PLIN. epist. 4, 1, 4. contrahere frontem: PLIN. epist. 3, 6, 7. contristari: OPTAT. 5, 10 p. 140, 9 VVLG. Bar. 4, 33 II Cor. 7, 9 AVG. civ. 14, 8 p. 16, 27 D. *al.* dolere: TER. Phorm. 1052 CIC. Phil. 13, 22 Brut. 188 Tusc. 3, 47 *v. p. 1702, 22* fin. 2, 98. Lael. 90 (non dolere: fin. 2, 9 *al. p. 1702, 21 sqq.*). MAT. Cic. epist. 11, 28, 3 VERG. Aen. 6, 733 HOR. epist. 1, 6, 12 PROP. 3, 8, 35 MANIL. 2, 167 (169) SEN. benef. 5, 20, 2

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dial. 2, 19, 1. 12, 17, 4 epist. 66, 29 *al.* MART. 4, 48, 1 (2) *al.* TERT. pudic. 8 p. 235, 8 *al.* PANEG. 10 (4), 33, 6 IVST. 11, 1, 3 *al.* VIR. ill. 66, 10 AMM. 22, 10, 3 *al.* HIER. epist. 45, 2, 1 *al.* CLAVD. rapt. Pros. 3, 111 AVG. civ. 8, 24 p. 361, 6 D. *al.* SVLP. SEV. epist. 3, 20. dolore astringi: OV. ars 1, 361. erubescere: MAXIMIN. c. Ambr. 58 p. 21, 33. extimescere: RVFIN. hist. mon. 30 p. 456^B. flere: SEN. dial. 1, 5, 7 LVCAN. 2, 40 (42) LAVS Pis. 47 PLIN. nat. 34, 70 MART. 1, 68, 2 QVINT. inst. 6 pr. 8 VVLG. Ioh. 16, 20 Rom. 12, 15 I Cor. 7, 30 PAVL. NOL. epist. 5, 19 p. 37, 23 SVLP. SEV. epist. 3, 20 *cf.* CARM. c. pag. 20. lacrimare: STAT. Theb. 6, 322. lamentari: MVTIAN. Chrysost. hom. 24, 2 (*gr. p. 169* ὀδύρεσθαι -ere. *ibid.* χαίρειν). lugere: CIC. inv. 2, 79 MIN. FEL. 22, 1 TERT. spect. 28 p. 27, 6 ITALA Rom. 12, 15 (Tert. idol. 13 p. 44, 16) VVLG. Is. 66, 10 PAVL. NOL. epist. 40, 5 p. 345, 9 SVLP. SEV. dial. 3, 7, 3. maerere: OV. met. 10, 445 SEN. epist. 99, 3 TERT. adv. Val. 9 p. 186, 22 COMM. apol. 921. maestum esse: PLIN. paneg. 95, 4. metuere: CIC. ad Q. fr. 3, 1, 10 SEN. dial. 4, 31, 5. CLAVD. 28, 574 -et metuens (*cf.* rapt. Pros. 2, 155). AVG. civ. 14, 8 p. 16, 27 D. 21, 3 p. 490, 29. moleste ferre: CIC. epist. 15, 18, 2 LIV. 5, 4, 5 SEN. dial. 2, 13, 5. pati: PLAVT. Cas. 376 CIC. Att. 16, 16, 9 SEN. clem. 1, 5, 7. pavere: HIER. epist. 14, 11, 1. perhorrescere: PLIN. epist. 8, 11, 1. pigrere: ACC. trag. 32. plangere: MIN. FEL. 22, 1 FIRM. err. 3, 3 p. 8, 21. 22, 3 p. 58, 5 OPTAT. 6, 5 p. 153, 11 HIER. epist. 60, 14, 4 COMM. instr. 1, 21, 9. plorare: MART. 4, 48, 1 INSCR. Röm. Mitteil. 1891 p. 215 n. 68. 70 (*v. p. 1703, 14*). queri: PHAEDR. 4, 17, 9. suspirare: HIER. epist. 18^a, 2, 3. timere: SEN. epist. 110, 4 MART. 11, 36, 4 PALLAD. 3, 24, 6 (*v. p. 1708, 33*) HIER. epist. 14, 8, 4. torqueri: SEN. benef. 2, 5, 3. tristem esse: PLAVT. Amph. 961. PLIN. paneg. 72, 7 ITALA Ioh. 16, 20 (Tert. spect. 28 p. 27, 5. VVLG. flere. Tert. idol. 13 p. 44, 19 lugere) SIDON. epist. 5, 3, 2. tristari: *v. p. 1709, 6.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 6, 7, 4 PAVL. NOL. epist. 34, 1 p. 304, 10.

deriv.: gaudium. *compos.*: ad-, con-, per-, prae-, supergaudere.

part. **gaudēns**, -entis *absolute positum hic illic pro adi. accipias. cf.* Gaudens. *deriv.* Gaudentius. GLOSS. *v. p. 1701, 83 laetus, hilaris. hinc abl. in* i: *v. p. 1701, 60. exempla usus supra habes sub I A (p. 1702, 26 sqq.), II (p. 1707, 76. 78. 1708, 1 sqq. 12. 13), III (p. 1708, 55. 70. 72. 1709, 8. 14. 33). app.* laetus: *p. 1710, 65 sqq.* laetans: *p. 1710, 67.* hilaris: *p. 1710, 60.* -ens gaudeo: *p. 1702, 77.* -ens sum: *v. p. 1702, 69. subst.* gaudentes: *v. p. 1702, 55 sqq.*

adv. **gaudenter**. *gaudentis modo.* AVG. c. Petil. 2, 37, 89 ut ... -r dicamus: mortuus erat *eqs.* ALC. AVIT. epist. 82 (73) *sollemnitatem* -r deo praestante suscepimus.

? **gaudēsco** *v.* gavesco.

gaudiālis, -e *a* gaudium. *gaudii proprius.* APVL. met. 2, 31 deum Risum hilaro atque -i ritu propitiamus. 8, 15 me ... -i fuga ... exectorem virilitatis meae relinquentem. 8, 29 -es instruunt dapes. 11, 29 animo -i ... sacris initiare.

gaudibundus, -a, -um *a* gaudeo. [*prov.* gauzion. *M.-L.*] APVL. met. 8, 2 *Thrasyllus* turbae gratulantium exsultans insigniter permiscuit sese salutique praesenti a<c> futurae suboli ... maritorum -us ... receptus ... mentiebatur. CYPR. epist. 76, 4 quis non appetat -us et laetus in quo ... retribuat. VIRG. gramm. epist. 5 p. 166, 19 *inter nomina in* bundus *exeuntia.*

gaudifico χαροποιῶ GLOSS. II 475, 49.

gaudimōnium, -ī *a* gaudeo, *cf.* tristimonium. *laetitia:* PETRON. 61, 3 -o dissilio, quod te talem video. VVLG. Bar. 4, 34 amputabitur exultatio multitudinis eius et -m eius erit in luctum (περιελῶ ... τὸ ἀγαλλίαμα ... καὶ τὸ ἀγαυρίαμα αὐτῆς εἰς πένθος). *dies festus:* ITALA Iudith 8, 6 (Corb. *et* Ps. Aug. spec. 82 p. 583, 9) ieiunabat praeter sabbatis et numeniis et -is domus Israel (χαρμοσυνῶν οἴκου 'I.; festa VVLG.).

gaudivigēns, -entis *a* gaudium *et* vigeo, vigens (ἡδυθαλής *comparat Bücheler*). CARM. epigr. 961, 2 Stallius ... ex Epicureio -e choro.

gaudium, -ī *n.* [*cf. c.* gaudeo. *W.*]. GRAMM. suppl. 74, 6 gaudeo, -m. PAVL. FEST. p. 98 -m ἀπὸ τοῦ γαυριᾶν dictum. DVB. NOM. gramm. V 579, 17 -m generis neutri ... '-a'. GRAMM. suppl. 89, 30 *cf.* 99, 28. *nota:* VICT. VIT. 3, 33 ingentem -m. IORD. Get. 269 feliciorem -m. GREG. TVR. Franc. 5, 11 minor -m. gaudia, -ae *fem.?* GREG. TVR. Andr. 16 p. 835, 12 filiam ... in illa (illo *tres codd.*) aeternitatis -a (-o *quattuor codd.*) perfruaris. Mart. 3, 19 p. 637, 29 pro tantae pietatis -a vovit se ... tonsorari. *acc. pl., ut vid.,* patr. 1 p. 663, 20 quos ... de terrenis gemitibus elevans in caelorum evehit -a gloriosos. [*fortasse* GLOSS. -a: alacritas. *Lindsay.*] gau: *v. suo loco. gen.* gaudi TER. Andr. 963 FRONTO p. 96, 1 N. gaudii *per duas* i *scribendum esse:* GRAMM. suppl. 104, 8. -ium *bisyllabum* ORIENT. carm. 3, 37. *de sing. et plur. v.* CHAR. gramm. I 35, 10 *et* EXC. Bob. gramm. I 550, 37. *exempla v. p. 1718, 51 sqq.* GLOSS. χαρά. *cf.* HIER. adv. Pelag. 2, 6 -m, quod illi (*Pelagiani*) χαρὰν vel ἡδονὴν vocant, quamquam ἡδονὴ voluptas a plerisque dicatur: alterum mali, alterum boni. *ad* χαίρειν, χαρά *spectare videtur* FVLG. myth. 1, 10 p. 22, 11 Ceres ... grece -m dicitur, quod, ubi plenitudo sit fructuum -a superabundent necesse est. *definitiones:* CIC. Tusc. 4, 13 cum ratione animus movetur placide atque constanter, tum illud -m dicitur (*opp.* laetitia gestiens vel nimia). AGROEC. gramm. VII 121, 15 *v. p. 1719, 8.* HIER. in Gal. 5, 22 *v. p. 1719, 29.* PROSP. in psalm. 125, 2 -m ... proprie est animi. [*corrupte* ENN. ann. 242 PROP. 4, 11, 52. *loco corrupto* SEN. contr. 2, 6, 3.] *usque ad* CIC. *omnes exhibui locos, post Cic. selectos.* [*francog.* joie, *hisp.* gozo. *M.-L.*]

I *loci selecti propter* ***significatum:*** **A** *de* ***affectu*** *ipso (-m est iucundus animi affectus propter voluntatem impletam):* **1** *generatim (loci notabiliores ad illustrandam vocabuli vim):* CATO orig. 95, 14 haec res ... proferatur, dum ex tanto -o in potestatem nostram redeamus. CIC. fin. 2, 13 non dicitur laetitia nec -m in corpore. 2, 98 negas animi ullum esse -m, quod non referatur ad corpus. SEN. dial. 4, 21, 5 -m ... exultatio, exultationem tumor ... sequitur. epist. 23, 4 verum -m res severa est (*cf.* 23, 5. 27, 3. 59, 2. 3. 66, 13 *al.*). PLIN. nat. 2, 164 non posse id accidere (*ut maria plana sint*) magno suo -o magnaque gloria ... Graeci ... docent. VAL. FL. 8, 296 clamorem omnes inimicaque tollunt -a (ἓν διὰ δυοῖν, *v. Langen ad h. l.*). MART. 8, 11, 5 dum te longa sacro venerantur -a Circo (*i. gaudentium voces*). TAC. Agr. 38 nox -o praedaque laeta. hist. 1, 27 clamore et -is (2, 70 clamore et -o. 4, 49). ann. 3, 74 -o et impetu ... exercitus. hist. 2, 55 legatio, quae -o (*i. gratulatione*) fungeretur. PANEG. 12 (2), 37, 3 contumacia -orum (*i. gratulationis*). VVLG. Sirach 6, 4 in -m inimicis dabit illum (ἐπίχαρμα). 8, 8. 18, 31. ZACCH. 1, 28 propter similitudinem amabilium vultuum -a intenta (*i. vultus intenti gaudentium*) plus faciunt quam *eqs. in hypallage vel pro lacrimis gaudentis inter maerorem* RVT. NAM. 1, 578 fluxerunt madidis -a maesta genis. CORP. V 532, 36 gratias publice ... agat et -m universorum ... ac voluntatem ... in notitiam eius (*viri*) perferat. *allegatur* ***inter varia bona:*** PLAVT. Bacch. 115 *v. p. 1713, 46.* Capt. 771. 864 *v. p. 1713, 47.* SEN. epist. 66, 5 VVLG. Esth. 8, 16. 9, 17 Gal. 5, 22. CORP. X 875 (*in pavimento*) lucrum -m. CARM. epigr. 1905 (*ibid. mala opponuntur*). *inter varia bona et mala* DRAC. laud. dei 1, 15. ***inter varios affectus animi:*** TER. Andr. 938 IVV. 1, 86. 6, 189 TAC. hist. 2, 29 ann. 11, 38 PLIN. paneg. 90, 5 TERT. anim. 32 p. 353, 28 HIER. epist. 133, 1 AVG. civ. 14, 8 p. 16, 17 D. 22, 22 p. 604, 1. **2** ***in amoribus*** *(etiam de concubitu):* LVCR. 4, 1106 praesagit -a corpus. 4, 1205 mutua -a, quae ... possent ... vinctos ... tenere. VERG. Aen. 10, 324 *v. infra l. 74.* LYDIA 20 *et* 45 *v. infra l. 76.* 59 dulcia ... Veneris furatus -a (OV. am. 2, 3, 2 mutua ... Veneris -a nosse. ars 2, 459. 3, 805 met. 12, 198. PETRON. 132, 15, 5 [*ibid.* concubitus]. MART. 11, 26, 5). LYDIA 65. DIRAE 103 -a ... tua (*i. quae habui per te*) me meminisse. HOR. carm. 3, 6, 28 TIB. 1, 5, 39. 2, 1, 11. 2, 3, 72. 3, 9, 18. 3, 13, 5 PROP. 1, 13, 24. 1, 14, 13. 2, 14, 9. 2, 18, 15. 3, 8, 30 OV. am. 2, 5, 29. 2, 9, 50. 2, 19, 58. 3, 6, 88. 3, 7, 63 tacita formavi -a mente. epist. 3, 112. 13, 108. 15, 317. 16, 107. 203. 17, 43. 107. 18, 41 *v. infra l. 78.* 18, 68 ars 2, 308. 2, 419. 459. 481. 689. 3, 88. 462. 661. 798 rem. 401. 522. 728. 778 met. 4, 350. 368. 7, 736. 796. 9, 483. 11, 310 EPIST. Sapph. 109 *v. infra l. 78.* 126 LIV. 1, 58, 8. PETRON. 87, 3 repugnanti *puero* -m extorsi. 87, 8 -o lassus. 114, 9. CALP. ecl. 1, 14 negat amplexus nocturnaque -a nobis. VAL. FL. 4, 164 Phrygiae peteret cum -a nuptae. STAT. Theb. 5, 72 MART. 1, 34, 4. 4, 38, 1. 8, 51, 23. 9, 41, 8 -a foeda (*de masturbatione*). IVV. 6, 365 NEMES. ecl. 2, 7 *al.* AVSON. 13, 7 da ... amplexus oblitaque -a iunge. 95, 2. 108, 14 *al.* CLAVD. 14, 11 MART. CAP. 7, 725 DRAC. Romul. 6, 23. CARM. epigr. 949, 1 cur -a differs? 950, 3 ventis tua -a, pupula, crede. **3** ***apud christianos:*** *de beatitudine aeterna:* DAMAS. (?) epigr. 62, 6 fac -a cernere sancta. PS. DAMAS. epigr. 70, 12 FVLG. RVSP. incarn. 55 HYMN. Ambros. I 8, 28 HIER. epist. 39, 4, 5 AVG. civ. 10, 30 p. 452, 16 D. *nota* 20, 22 p. 462, 20 D. quid agatur intus in -o domini (*ex Matth. 25, 21*). CASSIOD. inst. div. praef. p. 1110^A MVTIAN. Chrysost. hom. 15, 4 GREG. TVR. Andr. 16 patr. 1 VEN. FORT. carm. 4, 13, 10. CORP. III 9638 (*Salonis, christ.*). *in malam partem de voluptatibus carnalibus saepe, ut* HIL. in Matth. 14, 7 rerum corporalium -is. 23, 4 *cf. sub epithetis* breve, carnale, corporale, criminosum, erubescendum, fallax, *al. nota* VVLG. I Thess. 1, 6 excipientes verbum ... cum -o spiritus sancti. **4** ***corporis partium, bestiarum, rerum,*** *al.:* PLAVT. Curc. 106 da ... meo gutturi -m. GRATT. 207 *canis. item* 237. PLIN. nat. 8, 14 *elephanti.* MART. 8, 55, 12 *leonis.* HIER. interpr. Iob 4, 10 draconum. VVLG. Is. 32, 14 -m onagrorum, pascua gregum. MART. CAP. 4, 331 cum ... anguis ... cognoscentis quodam -o sibilaret. PLIN. nat. 16, 95 flos est ... veris indicium ..., flos -m arborum. CLAVD. 1, 191 ridet ... Aegaeus ... et blando testatur -a fluctu. FIRM. math. 2, 20, 8 si ... dominus signi bene fuerit collocatus, felicitatis ... partem ... stella ... ex hospitis -o mutuatur (*cf.* 2, 20, 7 in quibus gaudeat signis *stella*).

B ***metonymice:*** **1** ***persona quae -m affert:*** PLAVT. Bacch frg. 18 mel meum, suavitudo, cibus, -m. VERG. Aen. 10, 324 dum sequeris Clytium ..., nova -a (SERV. quem tunc amare coeperat). LYDIA 20 mea -a habetis, *agri.* 45 *Phoebus* secum sua -a gestat (*i. laurum*). PROP. 1, 19, 9 cupidus ... attingere -a (*sc. coniugem*) palmis. EPIST. Sapph. 109 fugiunt tua -a. OV. epist. 18, 41 putas exisse domo mea -a, nutrix? PHAEDR. 4, 20, 18 avare, -m heredis tui. PETRON. 79, 10 -o (*i. puero*) despoliatum torum. VAL. FL. 3, 317? 7, 2 te tua -a (*sc. Iason*), virgo, relinquunt. STAT. Theb. 5, 610 te, mea -a (*Hypsipyle de Archemoro*). 10, 426 si cui forte domi natorum -a (*i. nati quibus gaudet*). MART. 3, 64, 2 Sirenas, ... navigantium ... -m ... crudele. 5, 37, 17 *Erotion*, nostros amores -mque lususque. 9, 36, 2 Auso-

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nium . . . ministrum . . ., -a *Domitiani*. TAC. ann. 13, 46 *Poppaeam*, vota omnium et -a felicium. FRONTO p. 13, 10 N. p. 24, 19. p. 73, 1 AVR. Fronto p. 93, 10 N. HIL. hymn. 3, 30 Christum . . . natum . . ., magnum populis . . . futurum . . . -m. VVLG. Phil. 4, 1 fratres mei . . . m meum et corona mea. I Thess. 2, 20. CLAVD. 22, 344 *in opere textili puerperium pingente*: sollicitae iuxta pallescunt -a matris (*i. infans*). rapt. Pros. 1, 139. 195. SACR. Greg. 125, 6 *de Iohanne baptista*: praecursor tanti -i. ORIENT. carm. app. 3, 37 *Christus* pax mundi et -m pravique bonique redemptor. CORIPP. Ioh. 1, 206. *cf.* LIV. 36, 24, 12 maius . . . -m *Damocritus* traditus fuit. VVLG. Sirach 6, 4 *v. p. 1712, 20.* **2** *persona gaudibunda*: PANEG. 10 (4), 1, 1 dicturus in coetu -orum exultantium et laetitiae gestientis. **3** *res quae -o aliquem afficit*: PLAVT. Stich. 295 tantum . . . apporto bonum, tam -m grande affero. Truc. 702 magna nuntiavit . . . -a. CATVLL. 64, 236 *Aegeus*: cernens (*sc. vela*) ut laeta -a mente agnoscam (*Thesei reditum*). DIRAE 9 Trinacriae sterilescant -a vobis nec . . . semina parturiant. PROP. 1, 4, 14 ingenuus color et multis decus artibus et quae -a sub tacita dicere veste libet. LIV. 27, 51, 2 oculis auribusque haurire tantum -m. SEN. contr. 2, 1, 4 ista patrimonia (matr- *codd.*) . . . -a dominorum an onera sunt. PETRON. 109, 9 vers. 6 *de capillis*. PLIN. nat. 20, 2 adamanta, ⟨ra⟩rum (regiarum? *Mayh.*) opum -m. VAL. FL. 4, 534 *Phineus liberatus* nova non pavidae miratur -a mensae. MART. 11, 80, 8 quid -orum Martialis et Baiae? AVR. Fronto p. 86, 17 N. VVLG. prov. 15, 21 stultitia -m stulto. 21, 15 Is. 32, 14 *v. p. 1712, 66.* 60, 15 ponam te (*Ierusalem*) in . . . -m in generationem et generationem. 65, 18 ego creo Ierusalem exultationem et populum eius -m. thren. 2, 15. ROMVL. fab. Aesop. 10, 3 audite . . . -a vestra. SIDON. carm. 11, 61 nova -a porto. SEDVL. carm. pasch. 4, 209 -a vitis (*uva, i. vinum. cf.* op. pasch. 4, 16 p. 267, 9 amoenae vitis potus amabilis). HIST. Apoll. rec. A 8 p. 15, 2 -m regi pertulisse (B portasse). CARM. epigr. 1111, 17 serta . . . floresque . . ., mea -a. *sic de gaudiis ipsis tamquam rebus corporalibus*: IVVENT. com. 2 -a sua si omnes homines conferant unum in locum. VERG. Aen. 10, 651 nec ferre videt sua -a ventos (*cf.* SERV. *et Otto, Sprichw. n. 1864*). CVLEX 120 *v. p. 1714, 69.* STAT. Theb. 10, 555 signifer, . . . sua damna et -a portans. FRONTO p. 33, 2 N. omnes meae fortunae et mea omnia -a Neapoli sunt. *sim. de loco, ut vid.*: VVLG. Matth. 25, 21 intra in -m domini tui (εἰς τὴν χαράν). *sic et* -um (-a) *de festivitatibus et sollemnitatibus, maxime publicis. v. sub iuncturis* agitare, celebrare, parare -m *et* -m publicum. *adde*: STAT. Theb. 2, 306 regales epulas et -a vulgi bisseni clusere dies. silv. 4, 8, 34. MART. 12, 62 ad haec . . . veni sollemnia Prisci -a. TERT. apol. 35, 4 vota et -a Caesarum . . . expungimus (35, 11). PORPH. Hor. carm. 4, 2, 42 publicum ludum, id est -m. FELIX anth. 210, 7 CAPITOL. Maximin. 24, 4. 25, 4 ARNOB. nat. 5, 7 HIL. in Matth. 14, 8.

C -m *quasi* ***persona***: PLAVT. Bacch. 115 quis istic habet (*i. habitat*)? :: Amor Voluptas Venustas -m *cqs.* Capt. 864 ego sum Salus . . . Laetitia -m. Rud. 1284 lenones ex -o credo esse procreatos (*v. q. seq.*). VERG. Aen. 6, 279 *v. p. 1717, 67.* VAL. FL. 6, 179 impulit hos (*milites*) . . . Mavors . . . et mala leti -a Tisiphoneque. STAT. silv. 5, 1, 141 *cf.* MART. CAP. 1, 27 DRAC. Romul. 6, 91. 10, 163. *aliter* VVLG. eccl. 2, 2 -o dixi: 'quid frustra deciperis?' *huc puto etiam trahendum* INSCR. numm. Cohen VI^2 p. 507 n. 131 (*Maximianus*) -m Romanorum. *saepius.* VII^2 p. 247 n. 160 populi Romani. *ibid.* n. 162 reipublicae.

II ***iuncturae***: **A** *verbales*: -m (-a): abrumpitur: STAT. silv. 3, 3, 127. adest: VICT. VIT. 3, 33. affulget: LIV. 30, 10, 20. cadit: STAT. silv. 3, 3, 127. cessat: VVLG. Os. 2, 11. contingit: TER. Hec. 833 HOR. epist. 1, 17, 9 OV. Pont. 2, 1, 7 SEN. epist. 59, 2. cooritur: AVR. Fronto p. 49, 9 N. crescit: SEN. epist. 98, 1 APVL. met. 8, 7 *al.* cunctatur: *v. p. 1716, 53.* deficit: VVLG. thren. 5, 15. desinit: SEN. epist. 59, 18. diffunditur: VARRO ling. 6, 50 latius. durat: SEN. epist. 74, 7. eminet: PLIN. epist. 5, 17, 5. erumpit: STAT. Theb. 10, 455. est: *absol.*: PROP. 1, 12, 18 LIV. 5, 23, 2 FLOR. epit. 2, 2, 10 *al.* ITIN. [Silv.] 23, 3. *alicui*: CATVLL. 91, 9 LIV. 22, 28, 1 *al.* VAL. FL. 8, 164. VVLG. Tob. 5, 11 -m tibi sit semper (5, 12). Luc. 1, 14 SIDON. epist. 3, 2, 1 GREG. TVR. Franc. 5, 11. *cf.* CASSIOD. var. 1, 24, 1 bellicosae stirpi est -m comprobari. ITALA psalm. 52, 7 (Cas.) exultetur Iacob, -m Israel (*sc. sit?* ἀγαλλιάσεται Ἰακὼβ καὶ εὐφρανθήσεται Ἰσραήλ). in *aliquo, aliqua re*: PLIN. nat. 14, 5 PLIN. epist. 8, 19, 1. VVLG. I par. 12, 40 erat in Israel. 16, 27 Luc. 15, 7 *al.* Ioh. 15, 11. evanescit: LIV. 45, 1, 4. exit: SEN. epist. 98, 1 (*ibid.* intrat). exundat: SEN. epist. 99, 21. fervet: DRAC. Romul. 6, 23. fit: OV. epist. 3, 112 tibi. VVLG. act. 8, 8. fugit mentem: PETRON. 128, 6 v. 7. gliscit: PACVV. trag. 294 LVCR. 5, 1061. haeret animo: PLIN. paneg. 75, 6. incedit: FLOR. epit. 1, 9, 2. interrumpitur: SEN. epist. 59, 18. iuvat: OV. epist. 13, 108. manat fletu: STAT. silv. 5, 2, 10. manet: CATVLL. 76, 6 SEN. Oed. 236 *al.* nascitur: OV. trist. 5, 5, 46 SEN. epist. 59, 16 *al.* oboritur: TRAG. inc. 211. oritur: SALL. Iug. 55, 1 SEN. dial. 7, 4, 5 *al.* pallet: STAT. Theb. 1, 620. patet introrsus: SEN. epist. 23, 5. perit: CATVLL. 67, 23 (= 68, 95) AVSON. 253, 5 CLAVD. DON. Aen. 11, 855. prorumpit: PANEG. 11 (3), 1, 1. prosequitur: SEN. epist. 98, 1. provenit: PLIN. epist. 8, 19, 2. pullulat: FILASTR. 140, 3. recurrit: EPISC. Gall. Leo M. epist. 68, 2. redit: VAL. FL. 6, 518 PAVL. NOL. carm. 26, 18. rumpitur: SEN. epist. 72, 4 (*ibid.* contexitur). sequitur *aliquem*: SEN. epist. 59, 18 VVLG. prov. 12, 20 ROMVL. fab. Aesop. 46, 13. stat: SIL. 15, 466 diu. sterilescit: DIRAE 9 (*v. p. 1713, 16*). subit: SEN. dial. 7, 3, 4. superabundat: FVLG. myth. 1, 10 p. 22, 11. superest: STAT. Theb. 6, 382 tibi. supernat: *v. p. 1717, 49.* surgit: PANEG. 8 (5), 8, 3. tenet *aliquem*: LVCR. 4, 1205 (*v. p. 1712, 34*). tollit ⟨se⟩: VAL. FL. 4, 4. venit ad *aliquem*: SEN. epist. 35, 3 VVLG. Bar. 4, 22. *absol.* STAT. Ach. 1, 268. versatur: CIC. p. red. in sen. 14 in omni parte corporis. volat: MART. 1, 15, 8 (*opp.* remanet). *varia de gaudii operibus vel efficientia*: VERG. Aen. 1, 502 Latonae . . . pertemptant -a pectus (*ex Hom. Od. 6, 106* γέγηθε δέ τε φρένα Λητώ. *cf.* GELL. 9, 9, 15 *ad h. l. sim.* CORIPP. Ioh. 1, 204). 5, 828 pertemptant mentem. PROP. 1, 14, 13 OV. met. 15, 317 rem. 401 trist. 4, 2, 17 Pont. 4, 4, 6 LIV. 33, 32, 10 *al.* SEN. contr. exc. 8, 1. 6 VAL. MAX. 9, 12, 2 PHAEDR. 4, 17, 10 SEN. apocol. 5, 1 epist. 72, 4. 106, 9 CVRT. 9, 7, 26 VAL. FL. 4, 292 STAT. Theb. 8, 719 Ach. 1, 122. 167. 183 MART. 8, 50 (49), 6 PLIN. epist. 4, 11, 13 GELL. 3, 15 tit. APVL. met. 5, 7. 10, 16 PANEG. 11 (3), 29, 3 AVSON. 418, 64 CLAVD. 1, 234. ZACCH. 1, 28 *v. p. 1712, 21.* PHYSIOGN. 7, 4 p. 97, 1 ALC. AVIT. hom. 24 p. 145, 26 DRAC. laud. dei 2, 651 Orest. 128. 671.

acc. -m (-a): abscondere: LVCAN. 9, 1041. accipere: LIV. 33, 32, 6 (*cap. al.*). SEN. contr. 2, 6, 3? acerbare: STAT. Theb. 12, 75. addere: STAT. Theb. 10, 628. adipisci: MVTIAN. Chrysost. hom. 15, 4. adire: TIB. 1, 5, 39. admittere: LVCAN. 2, 373. afferre: PLAVT. Stich. 295 LIV. 37, 51, 9 VAL. MAX. 4, 2 pr. SEN. epist. 109, 5 COLVM. 1, 3, 7 STAT. silv. 1, 2, 46 PLIN. epist. 10, 2, 1 SVET. Tib. 14, 4. *al.* agere: CARM. epigr. 1905 (*Timgad*). agitare: SALL. Catil. 48, 1. 61, 9 SIL. 15, 420. alere: CATVLL. 67, 23 (= 68, 95). amplificare: DECRET. fabr. Pisaur. (Corp. XI 6335) 14. angustare: SEN. dial. 12, 10, 3. auferre: LIV. 1, 58, 8 PLIN. nat. 36, 3. augere: TAC. ann. 3, 29. capere: OV. met. 7, 513 *al.* trist. 5, 8, 21 mente. LIV. 27, 40, 9. 27, 51, 6 animis. VAL. MAX. 9, 3, 1 SEN. benef. 1, 6, 1 epist. 76, 28 OCTAVIA 200 VAL. FL. 3, 698. HOMER. 994 PLIN. epist. 5, 17, 1 *al. et saepius.* capessere: APVL. met. 11, 29. carpere: OV. ars 3, 661 STAT. Theb. 11, 184 MART. 7, 47, 11 NEMES. ecl. 2, 7. celare: STAT. Theb. 10, 454. celebrare: LIV. 10, 45, 1 SIL. 11, 493 TERT. apol. 35, 11 VVLG. Iudith 16, 24 AVG. civ. 16, 31 p. 175, 13 D. PASS. Mar. Iac. 5 p. 53, 2. claudere: *v. infra l. 38.* coercere: PANEG. 11 (3), 1, 1. cohibere: PROP. 2, 25, 30 in tacito . . . -a clausa sinu. colligere: PROP. 2, 14, 9. conciliare: SACR. Greg. 92, 3. concinere: ISID. alleg. 216. conferre: TERT. pudic. 7 p. 233, 24 PAVL. NOL. epist. 7, 1. confundere: VVLG. Ioel 1, 12. consectari: AVG. civ. 4, 1 p. 145, 25 D. consequi: QVINT. inst. 7, 2, 42 FIRM. math. 6, 10, 7. consumere: STAT. Theb. 1, 323 PS. QVINT. decl. 15, 4. contaminare: TER. Eun. 552 COD. Theod. 9, 38, 8. continere: LIV. 30, 17, 5 VAL. MAX. 4, 1, 13 PLIN. epist. 10, 87, 3. continuare: CLAVD. 21, 2. corrumpere: OV. am. 2, 19, 58. cumulare: CIC. Att. 4, 1, 2 *al. cf. vol. IV p. 1382, 22 et 1381, 23. adde* PASS. Mar. Iac. 4 p. 51, 3. dare: PLAVT. Curc. 106 *vinum* gutturi. Pseud. 704 OV. am. 2, 9, 50 ars 2, 459. 3, 462 rem. 728 Pont. 2, 1, 60 fast. 5, 689 SEN. Tro. 594 LVCAN. 9, 946 PETRON. 109 SIL. 15, 56 STAT. Theb. 10, 763 *al.* MART. 6, 47, 7 VVLG. Tob. 7, 20 *al.* declarare: CATVLL. 64, 34 vultu. decipere: IVV. 6, 602. se dedocere: STAT. Theb. 2, 409. denegare: OV. met. 4, 368. deponere: PROP. 1, 8^b, 29. differre: OV. am. 2, 5, 29 *al.* MART. 10, 44, 5 *al.* dissimulare: OV. met. 6, 653 TAC. Agr. 43 SVET. Aug. 66, 4. donare: HOR. carm. 3, 6, 28. duplicare: CIC. fil. Cic. epist. 16, 21, 3. efferre: FIRM. err. 24, 4 elato -o. efficere: GRATT. 237. effundere: IVV. 6, 189. emere: STAT. Theb. 9, 55. eripere: SEN. epist. 76, 29 SIL. 10, 624. erumpere: TER. Eun. 550. evangelizare: VVLG. Luc. 2, 10. excipere: CYPR. epist. 51, 1. excutere: STAT. Theb. 2, 250. exprimere: FRONTO p. 19, 12 N. PANEG. 10 (4), 30, 4. expromere: FRONTO p. 50, 4 N. extingere: HIER. interpr. Iob 4, 10. extorquere: *v. p. 1712, 46.* facere: CARM. epigr. 361 (Corp. I^2 1861) LIV. 3, 28, 4 LVCAN. 6, 227 PLIN. nat. 7, 134 FIRM. math. 6, 4, 2 VVLG. Tob. 12, 3 *al.* fastidire: POMER. 1, 25, 2. ferre: *i. afferre*: TIB. 2, 1, 11 PROP. 3, 8, 30 OV. rem. 778 DRAC. Orest. 380. *i. tolerare*: TAC. hist. 4, 62. *i. auferre*: OV. am. 2, 9, 44 epist. 12, 22 rem. 522 met. 9, 483 trist. 3, 11, 58 Pont. 4, 9, 61 MART. 8, 55 (53), 12 IVV. 8, 47. prae se ferre: VAL. MAX. 2, 8, 7. fingere: OV. ars 3, 798. foedare: LIV. 7, 34, 1. fovere: EPICED. Drusi 29 *al.* frenare: PASS. Mar. Iac. 4 p. 51, 3. frustrari: CATVLL. 66, 16 falsis . . . lacrimulis. fundere: CVLEX 120 fundentes -a vultu (*dat.*) *Dianae* (*de nymphis*). furari: *v. p. 1712, 36.* gaudere: TER. Andr. 964 *al. v. p. 1703, 47. cf. etiam p. 1716, 14/5 et 1710, 31.* geminare: *cf.* SIL. 10, 513 geminatus -a ductor. gustare: COMM. instr. 1, 35, 16. habere: TIB. 3, 13, 5 OV. ars 2, 308? SEN. dial. 12, 10, 3. HERM. Pal. sim. 8, 5, 1 (ἐχάρη). FIRM. math. 5, 4, 6 VVLG. Philem. 7 AVG. civ. 14, 9 p. 25, 12 D. *al.* EVGRAPH. Ter. Eun. 1049. VEN. FORT. carm. 3, 9, 94 grege de niveo (*sim.* 4, 2, 10). haurire: LIV. 27, 51, 2 *v. p. 1713, 18.* SEN. dial. 6, 10, 4. imitari: LYGD. 6, 33. impertire: LIV. 27, 51, 4 *al.* implere: VVLG. Ioh. 3, 29 *al.* infundere: ARNOB. nat. 7, 18. inferre: AVG. civ. 21, 26 p. 543, 28 D. interrumpere: SEN. dial. 9, 2, 4 ARNOB. nat. 5, 7. iungere: OV. ars 2, 481. AVSON. 13, 7 *v. p. 1712, 50.* libare: LYDIA 65. librare: STAT. Theb. 8, 288. minuere: OV. met. 13, 463. moderari: TAC. ann. 2, 75. morari: MART. 8, 21, 1. movere: ANTH. 433, 6. monstrare: CARM. epigr. 685. negare: OV. am. 2, 9, 50 ars 3, 88. nuntiare: PLAVT. Truc. 702 *al.* obtinere: VVLG. Is. 35, 10. occultare: CIC. off. 2, 79

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

offerre: PLAVT. Capt. 771. omittere: Ps. SALL. rep. 1, 7, 5. ostentare: CVRT. 7, 10, 4. parare: CATVLL. 76, 6 STAT. Theb. 2, 205. partire: LVCIL. 115. pensare: STAT. Ach. 1, 69. percellere: Ps. DAMAS. 107, 7 (= CARM. epigr. 1401). percipere: OV. met. 7, 455 Pont. 2, 1, 60 SEN. contr. 10, 4, 24 SEN. benef. 3, 17, 4 *al.* PLIN. epist. 2, 10, 6 *al.* HERM. Pal. sim. 8, 5, 6 (ἐχάρη). CARM. epigr. 78. 968. perdere: PVBLIL. B 38. perpetuare: AVG. civ. 14, 26 p. 53, 24 D. plangere: AVSON. 168, 21. plorare: DRAC. Orest. 63. polliceri: CORP. I^{2} 1924. porrigere: AVSON. 332, 36. possidere: OV. epist. 16, 107 OPTAT. 2, 17 p. 51, 7. potiri: TER. Ad. 876 (commoda *A*). praebere: TIB. 2, 3, 72 LIV. 25, 27, 5 *al.* SVET. Nero 57, 1. praecipere: ANTON. Cic. Phil. 13, 45 OV. epist. 16, 107. EPICED. Drusi 29 mente. FLOR. epit. 2, 12, 14. praeripere: OV. met. 11, 310. praesagire: LVCR. 4, 1106 (*v. p. 1712, 34*). praestare: PLIN. paneg. 79, 3. praesumere: PLIN. epist. 2, 10, 6 NEMES. cyn. 78. pressare: GRATT. 207. prodere: HOR. sat. 2, 5, 104 (*de vultu*). PLIN. nat. 2, 93. proferre: PLIN. paneg. 53, 6 *al.* profiteri: SEN. benef. 2, 22, 1. promittere: SIL. 15, 758 MART. 8, 51, 23. proturbare: STAT. silv. 5, 1, 141. quaerere: LVCR. 4, 1196 VERG. Aen. 11, 180. rapere: OV. epist. 17, 43 PETRON. 109, 9 v. 6 *al.* SIL. 11, 491 (*aliter* 14, 584). referre: STAT. Theb. 5, 711. relinquere: OV. epist. 16, 204. renovare: PLIN. paneg. 61, 9. reparare: AVIEN. Arat. 324. reportare: STAT. silv. 1, 3, 13 mente. repraesentare: VERVS Fronto p. 132, 23 N. reprimere: PVBLIL. N 5. resolvere: SIL. 13, 509. restringere (restingere *duae edd.*): HEGES. 5, 26, 2 (χαρὰν ... ἔσβεσεν). retinere: OV. met. 12, 285. rumpere: AVSON. 170, 13 CARM. epigr. 446, 2. sentire: PROP. 1, 13, 24 LIV. 44, 44, 3 SEN. epist. 4, 2 PLIN. nat. 16, 95. *al.* servare: OV. met. 7, 736 PLIN. epist. 5, 6, 46. simulare: OV. ars 1, 678 vultu. sociare: LYGD. 3, 7. solvere habenis: CLAVD. 10, 191. sumere: OV. rem. 401 *al.* NEMES. ecl. 4, 59 HIL. Macc. 141. suppeditare: PLAVT. Trin. 1119. suspendere: CLAVD. 1, 234. tegere: APVL. met. 8, 6 vultu. temptare: STAT. silv. 4, 7, 28. tenere: VVLG. Is. 51, 11 VEN. FORT. carm. 4, 13, 10. testari: OV. met. 6, 660 *al.* GRATT. 237 SIL. 16, 580 STAT. Theb. 9, 177. *al.* tollere: CATVLL. 68, 123. *aliter v. p. 1712, 15.* HIL. in Matth. 23, 4 VVLG. Ioh. 16, 22. trahere: MART. CAP. 7, 725. transferre: VVLG. Is. 24, 11. tribuere: BELL. Afr. 61, 5 SEN. benef. 1, 6, 1. turbare: TIB. 3, 9, 18 LVCAN. 6, 284 BVC. Eins. 2, 1 PLIN. paneg. 69, 1 CLAVD. carm. min. 22, 32. vexare: BVC. Eins. 2, 9. videre: SEN. dial. 12, 10, 3. *al.* vovere: NEMES. cyn. 78 FELIX anth. 210, 7.

dat. -o (-is): se dedere: SALL. Iug. 2, 4. indulgere: PLIN. epist. 5, 14, 7. temperare: SEN. dial. 7, 25, 3 (temperans -i: PLIN. paneg. 52, 5). impar: APVL. met. 10, 2. *res* -o est: PLAVT. Poen. 1217 (*spur.?*). TER. Andr. 13 SALL. Iug. 9, 2 LIV. 26, 37, 3 PLIN. epist. 2, 11, 1. 4, 19, 1 FRONTO p. 18, 12 N. AVG. civ. 6, 10 p. 268, 20 D.

abl. -o (-is): commoveri: TER. Andr. 938 *de animo*. APVL. met. 11, 12. compleri: CIC. fin. 5, 69 Tusc. 5, 70. cumulari: CIC. Att. 14, 17^{a}, 1 (= epist. 9, 14, 1). duci: TER. Andr. 180. efferari: AMM. 24, 4, 14. efferri: CIC. rep. 3, 42 epist. 10, 12, 2 LIV. 21, 53, 1 SEN. dial. 2, 9, 3 CVRT. 4, 6, 26 *al.* SVET. Iul. 22, 2 PANEG. 3 (11), 12, 1 *al.* AMM. 17, 12, 11 *al.* AVG. civ. 11, 21 p. 488, 24 D. enicari: VAL. MAX. 9, 12, 3. erigi: LIV. 6, 6, 17. exanimari: LIV. 22, 7, 13. ferri: PANEG. 4 (9), 16, 5. 5 (8), 18, 6. *al.* laetari: PAVL. FEST. p. 369 APVL. met. 11, 18 VVLG. III reg. 1, 40 *al.* moveri: VITR. 9 pr. 10. percelli: VAL. MAX. 4, 8, 5. perfundi: LIV. 26, 50, 9 *al.* APVL. met. 1, 17 *al.* permisceri: APVL. met. 11, 7 pavore et -o. praepediri: TER. Haut. 506. rapi: BOETH. cons. 2, 5, 36. recreari: PHAEDR. app. 14, 27. sublevari: FIRM. math. 5, 3, 28 *al.* *act.*: afficere: PLAVT. Poen. 1275 CIC. fin. 5, 70 Tusc. 5, 69 SEN. benef. 2, 31, 2 TAC. ann. 2, 84 PLIN. epist. 4, 19, 3 *al.* donare: PLAVT. Aul. 808. explere animum: TER. Andr. 339. hilarare: APVL. met. 5, 14. laetificare: VVLG. Ier. 20, 15. oblectare: PLAVT. Poen. 1258 COMM. instr. 1, 26, 5. recreare animam: APVL. met. 5, 13. replere *cor*: VVLG. psalm. 125, 5 act. 13, 52 *al.* *nota iuncturam* -o gaudere: *p. 1710, 31.* -o *cum verbis actionem affectus denotantibus* (*fere i. q.* '*prae gaudio*'): exclamare: TER. Phorm. 870. lacrimare: TER. Ad. 409 (*sim.* 537). CIC. Sest. 117 *al.* gliscere: TVRPIL. com. 191 gliscor (*sic*) -o. stupere: CAEL. or. frg. Quint. inst. 9, 3, 58. triumphare: CIC. Cluent. 14 (*ibid.* exsultare laetitia). Mur. 51 CAES. Cic. Att. 9, 16, 2. *al.* exsultare: CIC. Catil. 1, 26 *al. passim.* desipere: CIC. epist. 2, 9, 2. exilire: Q. CIC. Cic. epist. 16, 16, 1 SVET. Nero 41, 2. lacrimas profundere: BELL. Alex. 24, 5. conclamare: LIV. 1, 25, 6. manant lacrimae: LIV. 5, 7, 11 *al.* ovare: LIV. 8, 7, 12 (APVL. met. 6, 28). illacrimare: LIV. 25, 24, 11. effundere lacrimas: LIV. 27, 19, 12. exspirare: PLIN. nat. 7, 119. obire: PLIN. nat. 7, 180. demittere vultum: PLIN. paneg. 73, 4. flere: PANEG. 8 (5), 9, 6 (*cf. ibid.* lacrimae ... pectora ... -is irrigabant). saltum sustinere: CAEL. AVR. acut. 3, 7, 72. *sim.* -o *aliquid facere* (*aliquid fit*): SALL. hist. 1, 67 maximo -o bellum irritare. LIV. 3, 53, 2 *al.* FEST. p. 326 CVRT. 7, 5, 29. PETRON. 91, 2 solutum -o vultum. PLIN. nat. 18, 5 AVR. Fronto p. 27, 16 N. ITALA Matth. 13, 44 (cod. e; ἀπὸ τῆς χαρᾶς. prae -o VVLG.). -o *pro obi.*: frui: TER. Hec. 842 CIC. Phil. 10, 1 LIV. 44, 44, 1 PHAEDR. 4, 15, 14 SEN. dial. 12, 10, 3 *al.* MART. 1, 49, 39 PLIN. epist. 10, 10, 2 *al.* FRONTO p. 188, 18 N. fungi: TAC. hist. 2, 55 *v. p. 1712, 18.* perfrui: CIC. Tusc. 5, 72. potiri: PANEG. 6 (7), 14, 3 COD. Theod. 6, 23, 4 (*a. 437*). superabundare: VVLG. II Cor. 7, 4. *c. adiectivis*: -o alacer: LIV. 10, 14, 9. 25, 34, 11. 44, 11, 9 VAL. MAX. 8, 14, 5 PHAEDR. 2, 5, 22 CVRT. 9, 5, 11. delibutus: TER. Haut. 856 APVL. met. 7, 13 *al.* laetus: CVRT. 8, 4, 27 PLIN. paneg. 92, 4. lassus: PLIN. nat. 37, 3. plenus: SEN. epist. 59, 14 (*ibid.* hilaris). HIST. Apoll. rec. A *et* B 7 p. 11, 9 *al. cf. p. 1718, 50.*

praepp.: prae -o (*semper sing.*): TER. Haut. 308 ubi sim nescio. LIV. 4, 40, 3 *bis.* 27, 50, 2 (*P; praep. om. Σ*). 39, 49, 5 FRONTO p. 5, 16 N. APVL. flor. 16 p. 72 TERT. anim. 52 p. 384, 19 *al.* PANEG. 3 (11), 11, 4. VVLG. Tob. 11, 11 flere. Matth. 13, 44 (ἀπὸ τῆς χαρᾶς). Luc. 24, 41 *al.* SVLP. SEV. Mart. 13, 9. cum -o *aliquid facere*: VARRO sent. 38 SALL. Iug. 69, 1 LIV. 1, 25, 13. 3, 72, 3. 23, 46, 3 *al.* SEN. dial. 1, 2, 11. 3, 18, 4. 6, 3, 4 hilaris et cum -o. SVET. Nero 34, 3 APVL. met. 6, 6 *al.* ITALA act. 2, 46 (codd. g, p). TERT. pudic. 9 p. 238, 28 *al.* CYPR. epist. 66, 3 p. 728, 13 cum voto et -o. ARNOB. nat. 7, 10 cum -is ... agere (*i. vivere*). SORT. Sangall. 2, 12. 3, 3 AMM. 15, 8, 11. 29, 5, 42 *al.* ANON. Vales. 12, 65 *al.* VVLG. gen. 31, 27 *al. nota* Tob. 11, 21 cum -o magno gavisi sunt. Bar. 4, 23 (μετὰ χαρμοσύνης). SVLP. SEV. chron. 1, 31, 5 *al.* NICET. symb. 12. PALLAD. hist. mon. I 51 p. 335^{A} cum -o laetitiae (ἀπὸ πολλῆς χαρᾶς). BENED. reg. 49, 12. 15 CORP. IX 3160. non sine -o: PASS. Mar. Iac. 7 p. 55, 8. in -o: esse: PLAVT. Merc. 885 TER. Eun. 1035 (*plur.*) SEN. epist. 23, 4. 66, 18 PLIN. nat. 7, 132 VVLG. Tob. 14, 4 AVG. civ. 20, 22 p. 462, 21 D. *aliquid facere*: SEN. epist. 66, 15 se melius in hoc -o gerere. 99, 18 oculi ... in -o relaxantur. ITALA psalm. 125, 5 (Cypr. test. 3, 16 p. 129, 7 c. Fort. 12 p. 344, 18. *cf.* Tert. adv. Marc. 4, 14 p. 461, 25) qui seminant in lacrimis, in gaudio (-is *Tert. cod. N.* exultatione *rell.*) metent (*ibid.* venient in exultatione. ἐν δάκρυσι, ἐν ἀγαλλιάσει. *ibid.* ἥξουσιν ἐν ἀγαλλιάσει. VVLG. in lacrimis, in exultatione. *ibid.* venient cum exultatione). ITALA Luc. 1, 41 (Gat.) exultavit in -o (ἐσκίρτησε; exultabit VVLG. *sine additamento*). FILASTR. 153, 5 exultet *ecclesia*. VVLG. deut. 28, 47 *al.* Luc. 1, 44 (ἐν ἀγαλλιάσει). COMM. apol. 176. in -um: labi: VAL. FL. 6, 662. resolvi: SIL. 11, 303 *al.* effundi: FRONTIN. strat. 2, 5, 12. diffundi: APVL. met. 2, 26. exultare: APVL. met. 8, 26. exardescere: PANEG. 9 (12), 18, 3. moveri: CLAVD. DON. Aen. 6, 720 p. 602, 7. erumpere: HIER. epist. 1, 15, 1. venire: VVLG. Sirach 8, 8 *inimicis* (18, 31 facere *aliquem*). se mittere: AVG. soliloq. 2, 14, 25. ad -um: pervenire: SEN. epist. 27, 4. esse: VVLG. Zach. 8, 19. TAC. ann. 14, 5 reciperatam ... gratiam per -m memorabat. FRONTO p. 6, 2 N. quo ex -o resipiscerem. APVL. met. 1, 12 lacrimae ... de -o prodeunt. inter -a: VERG. Aen. 6, 513 CALP. ecl. 1, 90

B *nominales*: *epitheta*: -m: aeternum: AVG. civ. 22, 30 p. 633, 11 D. SACR. Greg. 91, 1 *al.* alternum: OV. Pont. 4, 9, 62. amplum: FRONTO p. 120, 2 N. CYPR. epist. 51, 1. antiquum: *ex coni.* PLAVT. Merc. 885. assiduum: PLIN. nat. 37, 3. aureum: AVSON. 332, 36. blandum: SEN. epist. 23, 4. bonum: SIL. 15, 56 APVL. Plat. 2, 10 DRAC. laud. dei 1, 18? breve: LIV. 30, 16, 2 *al.* OCTAVIA 200 FLOR. epit. 4, 8, 4 *al.* COMM. instr. 1, 26, 3. caecum: CLAVD. 20, 546. caeleste: SACR. Greg. 96, 8 *al.* candidum: STAT. silv. 2, 2, 149. carnale: AVG. in euang. Ioh. 102, 2. certum: LIV. 27, 50, 11 *al.* AVG. civ. 14, 9 p. 25, 12 D. *al.* commune: CIC. Phil. 14, 13 populi R. Att. 16, 1, 6 LVCR. 4, 1196 OV. epist. 15, 317 trist. 4, 2, 17 LIV. 23, 12, 8 PANEG. 12 (2), 47, 4 COD. Theod. 9, 38, 8 (*a. 385*). continuum: SEN. dial. 2, 9, 3 STAT. silv. 4, 1, 20. corporale: OP. imperf. in Matth. 15 p. 717. crastinum: CLAVD. 1, 288. criminosum: OPTAT. 2, 15 p. 49, 18. crudele: OV. met. 6, 653 *Prognes.* MART. 3, 64, 2 *v. p. 1712, 82.* cunctans: GELL. 9, 9, 15. damnosum: CLAVD. 8, 335. divinum: HIL. trin. 2, 27 *angelorum.* diuturnum: LIV. 4, 32, 6 *al.* dulce: LYDIA 59 OV. ars 3, 798 NEMES. cyn. 25. effrenum: PANEG. 11 (3), 29, 3. effusum: VAL. MAX. 4, 1, 2 *al.* erubescendum: OPTAT. 2, 21 p. 57, 13. evanidum: SEN. epist. 35, 3. exultans: *v. p. 1713, 12.* fallax: AVG. civ. 10, 25 p. 440, 6 D. CARM. epigr. 1400, 5. falsum: PLAVT. Poen. 1258 TER. Andr. 180 Hec. 842 CIC. epist. 6, 12, 1 VERG. Aen. 6, 513 LYGD. 6, 33 PROP. 1, 8^{b}, 29 OV. epist. 13, 108 TAC. hist. 2, 42 AVSON. 319, 30. felix: AVG. civ. 14, 9 p. 24, 32 D. IORD. Get. 269. ferum: OV. trist. 5, 8, 21. fessum: AVIEN. Arat. 324. festum: SIL. 15, 420. fidele: SEN. epist. 98, 1. firmum: SEN. *ibid.* foedum: MART. 9, 41, 8 (*v. p. 1712, 49*). fugitivum: MART. 1, 15, 8. *al.* POMER. 1, 25, 2. furtivum: TERT. anim. 58 p. 395, 3. genuinum: GELL. 9, 9, 15. grande: PLAVT. Stich. 295 SEN. benef. 3, 17, 4 *al.* TAC. hist. 1, 20 AVG. civ. 14, 10 p. 26, 19 D. gratum: MART. 1, 34, 4. honestum: LIV. 27, 40, 9. humanum: STAT. silv. 2, 2, 132. immensum: LIV. 5, 23, 2. immodicum: LIV. 26, 51, 12 CVRT. 9, 9, 26 *al.* immotum: SEN. dial. 7, 4, 5. impatiens: MIN. FEL. 2, 2. impermissum: HOR. carm. 3, 6, 28. improbandum: VAL. MAX. 4, 8, 3. improvisum: PHYSIOGN. 74 p. 97, 1. inaestimabile: LIV. 29, 32, 1 AMM. 15, 5, 35. inane: QVINT. inst. 2, 4, 16 HIL. in Matth. 23, 4 AVSON. 168, 21 *al.* BOETH. cons. 2, 5, 36. incertum: *cf.* STAT. Theb. 8, 288. incredibile: CIC. epist. 10, 12, 2. ingens: SALL. Iug. 55, 1 LIV. 3, 28, 4 *al.* SEN. dial. 7, 3, 4 PLIN. nat. 7, 134 GELL. 3, 15 tit. *al.* inimicum: *v. p. 1712, 15.* inopinatum: VAL. MAX. 4, 8, 5 GELL. 3, 15, 4. *al.* inopinum: STAT. Theb. 5, 711 *al.* CLAVD. 26, 208. insanum: AVG. civ. 22, 22 p. 604, 1 D. insatiabile: CIC. Tusc. 5, 70. insolens: CVRT. 4, 6, 26 AMM. 20, 7, 16. insperatum (non speratum: SIL. 12, 745): TER. Haut. 414 LIV. 29, 32, 13 CVRT. 8, 4, 27 GELL. 3, 15 tit. APVL. met. 1, 17. integrum: FRONTO p. 73, 1 N. interius: PLIN. nat. 2, 94. internum: PROSP. in psalm. 117, 15. intimum: GELL. 9, 9, 15. invecticium: SEN. epist. 23, 5 (invent- *codd., ut vid.*).

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

irritum: AVSON. 108, 14. lacrimans: AVG. civ. 22, 8 p. 570, 11 D. lacrimosum: CLAVD. 26, 407. laetum: APVL. met. 11, 29. lascivum: DRAC. Orest. 128. letiferum: AVSON. 95, 2. leve: SEN. epist. 35, 3 GELL. 9, 9, 15. liberum: PASS. Mar. Iac. 4 p. 51, 12. longum: EPIST. Sapph. 126 SEN. Oed. 236 *al.* MART. 8, 11, 5 *v. p. 1712, 15* IVV. 8, 47 MART. CAP. 7, 725. Machabaeicum (*i. quale fuit matris fratrum Machabaeicorum*): PASS. Mar. Iac. 13 p. 62, 11. maestum: RVT. NAM. 1, 578 DRAC. Orest. 1. magnum: PLAVT. Truc. 702 CIC. Phil. 10, 1 *al.* SALL. Iug. 69, 1 *al. saepe.* malum: VERG. Aen. 6, 279 SEN. dial. 5, 43, 4. 7, 25, 3. *nota* epist. 59, 3 VAL. FL. 6, 179 (*v. p. 1713, 49*) STAT. Theb. 1, 229 COMM. instr. 1, 35, 16 apol. 212. *cf.* AVG. civ. 14, 8 p. 18, 28 D. PS. CATO dist. 4, 17. manifestum: LVCAN. 9, 1041 CLAVD. 15, 7. mansurum: SACR. Greg. 9, 8 CASSIOD. inst. div. praef. p. 1110ᵃ. meritum: LIV. 27, 40, 9. mirum: CAPITOL. Maximin. 5, 4. moderatum: VAL. MAX. 2, 8, 7. mortale: TAC. ann. 15, 23. multiplex: LIV. 4, 60, 2. multum (*sing.*): TAC. ann. 11, 25. mutuum: LVCR. 4, 1205 (*v. p. 1712, 34*). 5, 854 OV. am. 2, 3, 2 *al.* SEN. benef. 2, 31, 2 TERT. scorp. 13 p. 176, 16. nauticum: TERT. adv. Val. 12 p. 191, 10. necopinatum: LIV. 39, 49, 5. nimium: TER. Haut. 506 CIC. epist. 2, 9, 2 LIV. 22, 7, 13. *al.* nocturnum: *v. p. 1712, 47.* notabile: TAC. hist. 3, 39. novum: VERG. Aen. 10, 324. nuptiale: ARNOB. nat. 5, 7. obsoletum: LIV. 30, 42, 17. omne (*sing.*): ANON. Vales. 12, 65 VVLG. Esth. 10, 13 *al.* parvum (minus): PANEG. 5 (8), 18, 6 GREG. TVR. Franc. 5, 11. paschale: SACR. Greg. 91, 2. peculiare: PLIN. paneg. 23, 4. perenne: SEN. epist. 81, 21. perpetuum: TER. Ad. 972 CIC. Tusc. 5, 67 SEN. epist. 27, 3 AVG. civ. 14, 9 p. 24, 32 D. pestiferum: LIV. 1, 58, 8. pigrum: GELL. 9, 9, 15. pium: PANEG. 3 (11), 7, 1. plenum: CIC. Tusc. 5, 67. *cf.* OV. epist. 16, 204 VVLG. Ioh. 16, 24 *al.*, pollutum: PS. RVFIN. in Os. 6, 11. praecipuum: FRONTO p. 95, 23 N. AVR. Fronto p. 93, 10 N. praecox: CVRT. 4, 15, 11. pravum: LIV. 40, 14, 2 PHAEDR. 4, 15, 14. profusum: SACR. Greg. 111, 3. proprium: BELL. Afr. 61, 5 FRONTO p. 95, 23 N. prosperum: FIRM. math. 6, 10, 7. publicum: LIV. 1, 26, 3 SEN. apocol. 5, 1 MART. 7, 6, 5 EDICT. imp. Nerv. Plin. epist. 10, 58, 7 PLIN. epist. 10, 102 *al.* TERT. idol. 15 p. 48, 23 apol. 35, 11 PORPH. Hor. carm. 4, 2, 42 FELIX anth. 210, 7. *al.* quantum: PLAVT. Aul. 808 CATVLL. 61, 117 HOR. sat. 1, 5, 43 *et saepius.* rationabile: OP. imperf. in Matth. 1 p. 613. rectum: AVG. civ. 14, 9 p. 25, 12 D. repens: PANEG. 10 (4), 37, 8. repentinum: APVL. met. 11, 14 *al.* Romanum (*i. Romanorum*): CLAVD. 21, 2. salubre: LIV. 37, 37, 7. sanctum: DAMAS. epigr. 62, 6 AVG. civ. 14, 16 p. 38, 21 D. SVLP. SEV. epist. 3, 19. secretum: TAC. dial. 6. securum: OV. met. 7, 455 SEN. epist. 27, 3 MART. 6, 47, 7 AVG. civ. 21, 17 p. 521, 26 D. sempiternum: FILASTR. 59, 3 SACR. Greg. 92, 3. sincerum: LIV. 34, 41, 4 *al.* IVST. 10, 1, 3 MVTIAN. Chrysost. hom. 15, 4. solidum: TER. Andr. 647 SEN epist. 23, 5 PS. SEN. mon. 50 AVG. civ. 3, 17 p. 122, 5 D. sollemne: MART. 12, 62, 6. sordidum: STAT. silv. 3, 5, 18. spirituale: AVG. in euang. Ioh. 102, 2 SACR. Leon. p. 326 SACR. Greg. 125, 1 OP. imperf. in Matth. 15 p. 717 stabile: SEN. epist. 59, 15. subitarium: APVL. met. 11, 12. summum: CIC. epist. 12, 25, 1 LIV. 9, 24, 15 VAL. MAX. 4, 1, 13. *al.* supernans: GELL. 9, 9, 15 in summo pectore. tacitum: LIV. 30, 17, 5. tantum: PLAVT. Poen. 1275 CATO orig. 95, 14 CIC. fin. 5, 70 *al. saepius.* terrenum: AVG. civ. 4, 1 p. 145, 25 D. *al.* terrestre: AVG. civ. 8, 5 p. 327, 5 D. tranquillum: SEN. epist. 72, 4. trepidum: SEN. dial. 10, 17, 2. vanum: HOR. epist. 2, 1, 188 EPICED. Drusi 37 LIV. 23, 13, 6 *al.* SIL. 15, 758 IVVENC. 4, 32 COMM. instr. 1, 26, 5. uber: PANEG. 10 (4), 32, 4. udum (*sc. lacrimis*): MART. 10, 78, 8. ventosum: STAT. silv. 4, 4, 50. verum: SEN. epist. 23, 4 MART. 1, 49, 39 *al.* AVG. civ. 14, 26 p. 53, 24 *al.* vetus: CIC. Mil. 77. vigens: GELL. 9, 9, 15 in . . . penetrali cordis. volucre: TAC. dial. 9. usitatum: LIV. 30, 42, 17. vulgare: TAC. dial. 6 (*ibid.* imperitorum ... oculis expositum). vulgo notum: PETRON. 119, 8.

accedunt genetivi: *personae, qua quis gaudet*: PROP. 2, 18, 15 *Aurorae* maiora senis Tithoni -a vivi quam . . . amisso Memnone luctus erat. OV. rem. 401 -a ne dominae . . . te capiant. VAL. FL. 4, 164 *v. p. 1712, 47.* STAT. Theb. 10, 426 *v. p. 1712, 81.* VVLG. II Esdr. 8, 10 -m . . . domini est fortitudo nostra. *rei, quae gaudio afficitur, impletur, in qua gaudium est*: SALL. Iug. 2, 4 corporis (*v. etiam l. 78. p. 1718, 3*). VERG. Aen. 6, 279 mala mentis -a *habitant in faucibus Orci* (*cf.* SERV. *et Norden ad h. l.* ² *p. 214.* mentis: OV. met. 6, 660 Pont. 2, 1, 17 LVCAN. 9, 1041 PETRON. 89, 17 SIL. 16, 580 DRAC. Romul. 6, 71). 11, 180 vitae (CARM. epigr. 446). LYDIA 59 *v. p. 1712, 36.* LYGD. 3, 7 longae vitae. OV. epist. 17, 107 noctis (ars 2, 308). PLIN. nat. 16, 95 annorum. VAL. FL. 7, 340 iuventae (STAT. Ach. 1, 268). STAT. silv. 4, 4, 50 famae (4, 7, 28). IVV. 9, 19 animi. APVL. met. 1, 6 nuptiarum (PANEG. 6 [7], 7, 1). 6, 28 pomparum. TERT. spect. 2 p. 2, 17 saeculi. CAPITOL. Max. Balb. 17, 7 animi. ARNOB. nat. 7, 4 voluptatis? IVVENC. 4, 32 terrae. FIRM. math. 5, 3, 28 felicitatis (8, 1, 9 *al.*). 2, 20, 9 laetitiae (6, 10, 7 *al.*). 6, 33, 5 laeti . . . temporis. HIL. in Matth. 23, 4 corporum. HIL. dedic. eccl. p. 883ᵇ festi. FILASTR. 129, 6 psalmorum. 149, 8 iucunditatis. AVSON. 253, 5 veteris . . . vitae. CLAVD. DON. Aen. 10, 325 p. 336, 13 amorum (MART. CAP. 7, 725 amoris). VVLG. Sirach 30, 16 cordis. Is. 24, 8 tympanorum. AVG. civ. 22, 21 p. 603, 5 D. spei. COMM. instr. 1, 26, 3 mundi (2, 16, 20 *al.*). *al.* GREG. TVR. Andr. 16 aeternitatis. Mart. 3, 19 pietatis. vit. patr. 1 caelorum (VEN. FORT. carm. 4, 13, 10 caeli). GREG. M. moral. praef. 20 animarum. BENED. reg. 49, 15 desiderii. PASS. Mar. Iac. 6 p. 53, 5 lucis aeternae. *rei, quae gaudium facit* (*gen. obi.*): ANTON. Cic. Phil. 13, 45 suppliciorum. PS. SALL. rep. 1, 7, 5 pecuniae et corporis. OV. met. 13, 463 necis. 14, 653 spectatae formae. LIV. 25, 24, 11 perpetratae rei. 39, 50, 9 mortis. 42, 55, 4 periculosi saltus superati. 44, 44, 3. 45, 1, 4 FEST. p. 326 PHAEDR. 2, 5, 22 SEN. Oed. 236 epist. 74, 7 LVCAN. 9, 946. 10, 108 PLIN. nat. 18, 5. 21, 1 naturae . . . lascivienti . . . et in magno -o fertilitatis . . . ludenti (iubenti *sim. codd.*). VAL. FL. 6, 179 (*v. p. 1713, 49*). STAT. Theb. 2, 408 regnorum. 4, 352 belli. 10, 628 pulchrae . . . mortis. Ach. 1, 69 silv. 4, 2, 5. MART. 6, 47, 7 fontis. IVV. 8, 47. 10, 204. 15, 41. TAC. dial. 6 consurgendi assistendique inter tacentes. PLIN. epist. 10, 10, 2 FLOR. epit. 1, 9, 2 *al.* APVL. met. 10, 16 TERT. pudic. 7 p. 233, 20 adv. Val. 17 p. 196, 14. CYPR. epist. 51, 1 voti communis. PANEG. 3 (11), 12, 1. 5 (8), 18, 6? (*v. app. crit.*). 11 (3), 1, 1. IVVENC. 1, 50 ventris (*i. praegnationis*). AMM. 17, 12, 11 CLAVD. DON. Aen. 9, 155 VVLG. Iudith 16, 24. Ezech. 24, 25 dignitatis. Matth. 13, 44 illius (*thesauri*). Phil. 1, 25 fidei. CLAVD. 20, 546 futuri. rapt. Pros. 1, 288 praedae. AVG. civ. 19, 27 p. 402, 24 D. beatitudinis. 21, 17 p. 521, 26 COD. Theod. 8, 11, 3 (*a. 369*). 6, 23, 4 (*a. 437*) EPISC. Gall. Leo M. epist. 68, 2 SACR. Greg. 6, 1. 38, 4 PASS. Mar. Iac. 5 p. 53, 2. CARM. epigr. 968 dedecoris. 707 ruris.

-m laetitiae: *v. p. 1716, 17 et 1717, 77.* de *aliquo*: FLOR. epit. 2, 18, 16 de se. APVL. Plat. 2, 16 VVLG. II par. 20, 27 AVG. civ. 14, 8 p. 16 21 D. CARM. epigr. 1400, 5. ex *aliqua re*: LIV. 33, 33, 3 SEN. benef. 2, 10, 4. VVLG. Rom. 14, 17 -m in spiritu sancto. MVTIAN. Chrysost. hom. 15, 4 sine fraude (ἄδολος).

gaudii (-orum): abundantia: VVLG. II Cor. 8, 2 (τῆς χάριτος). aequalitas: SEN. epist. 59, 16. aeternitas: FVLG. RVSP. incarn. 55. caput: FRONTO p. 18, 2 N. contumacia: PANEG. 12 (2), 37, 3. cumulus: CIC. fil. Cic. epist. 16, 21, 1 AMM. 22, 8, 49 *al.* dies: VVLG. Esth. 9, 19. domus: VVLG. Is. 32, 13. fides: PLIN. paneg. 23, 6. fomentum: EPIST. impp. de Asia (Bruns fontes⁷ p. 272) b 8. fructus: TERT. adv. Val. 12 p. 191, 4. gratia: SACR. Leon. p. 326. iucunditas: AVG. civ. 22, 30 p. 633, 11 D. laetitia: GREG. M. moral. 15, 4. lascivia: TERT. adv. Val. 12 p. 191, 10. lux: PANEG. 12 (2), 3, 4. magnitudo: HIER. in Ier. 30, 4 p. 1053. manipulus: PS. RVFIN. in Os. 6, 11 (*ex psalm. 125, 5*). necessitas: TERT. bapt. 20 p. 218, 1. nimietas: APVL. met. 3, 10. oleum: VVLG. Is. 61, 3. panis: AVG. serm. 216, 10, 10. pondus et constantia: TAC. dial. 6. possessio: SEN. epist. 23, 4. pretium: COD. Theod. 8, 11, 4 (*a. 383*). risus: TERT. adv. Val. 15 p. 195, 4 (*ex coni.*) AVG. civ. 16, 31 p. 175, 10 D. ruina: GELL. 3, 15, 4 quasi ruina incidentis . . . -i oppressa. securitas: AVG. civ. 14, 9 p. 24, 32 D. societas: VERVS Fronto p. 130, 11 N. tempus: MVTIAN. Chrysost. hom. 15, 4. vis: FRONTO p. 96, 1 N. PANEG. 8 (5), 8, 3. vox: VVLG. Ier. 7, 34 *al.* (Bar. 2, 23 *gr.* χαρμοσύνης). AVG. civ. 22, 8 p. 580, 21 D. usura: CIC. epist. 6, 12, 1. adiutor: VVLG. II Cor. 1, 23. amicus: AVG. civ. 14, 16 p. 38, 21 D. augur: TERT. anim. 24 p. 339, 20. coetus: *v. p. 1713, 12.* gerulus: APVL. met. 4, 16. nuntius: PANEG. 8 (5), 1, 2 (*ibid.* gratulationis orator). praecursor: SACR. Greg. 125, 6 (*v. p. 1713, 8*). socius: VVLG. Phil. 1, 7 (τῆς χάριτος). plenus: SCHOL. Ter. Bemb. Eun. 551.

-m (*singularis*): *ap. scriptores pedestres usitatissimus est, ap. poetas dactylicos omnino exclusus* (*praeter* CATVLL. *et* COMM., *v. infra l. 63. 66*), *apud reliquos rarus*; -a (*pluralis*): *nom. acc. fere dactylicorum; pedestres omnibus casibus utuntur. dedi omnia exempla usque ad* CIC.; *dehinc, quae numeri singularis sunt apud poetas, pluralis ap. scriptores.* *sing.*: PLAVT. Asin. 282 maximas opimitates, -o effertissimas. Bacch. 115 *v. p. 1713, 46.* frg. 18 *v. p. 1712, 74.* Capt. 771. 864 *v. p. 1713, 47* Curc. 106 Merc. 885 Poen. 1217. 1258. Rud. 1284 *v. p. 1713, 48.* Stich. 295 PACVV. trag. 294 TER. Andr. 180. 339. 647. 938. 963 alt. exit. 13 Hec. 842 Haut. 308. 414. 505 Phorm. 870 Eun. 550. 552 Ad. 409. 537. 972 TVRPIL. com. 191 TRAG. inc. 211 CATO orig. 95, 14 CAEL. or. frg. Quint. inst. 9, 3, 58 VARRO ling. 6, 50 PS. VARRO sent. 38. CIC. *passim. etc.* *ap. poetas*: CATVLL. 91, 9 *in hexametro.* PVBLIL. B 38 *al.* PHAEDR. 2, 5, 22. 4, 15, 14. 4, 17, 10. 4, 20, 18 (*plur.*: app. 14, 27) SEN. Tro. 594 (*plur.*: Oed. 236 *in hexam.*) PETRON. 89 vers. 17 MART. 1, 49, 39. 1, 99, 7. 3, 64, 2. 5, 37, 17. 10, 78, 8. COMM. apol. 176 gaudio (*dactylus. item* 818). *plur.*: PLAVT. Aul. 808 quantis me donatis -is. Capt. 840 maerores mi antevortunt -is. Poen. 1275 (*app.* laetitia). Pseud. 704 tria (*app. plur.* laetitiae). Trin. 1116 (*ibid.* voluptates). 1119 -is -m suppeditat. Truc. 702 TER. Andr. 964. Hec. 833 tot. Eun. 1035 Ad. 876 (commoda *A*). IVVENT. com. 2 sua (*i hominum*). LVCIL. 97 *et passim ap. poetas* (*gen. plur.* MART. 11, 80, 8). *in prosa oratione*: CIC. Catil. 1, 26. Mil. 77 populi R. Tusc. 5, 67 *bis.* 5, 72 tot. ANTON. Cic. Phil. 13, 45 *supra l. 2.* SALL. Catil. 61, 9 Iug. 2, 4 PS. SALL. rep. 1, 7, 5. LIV. 9, 15, 7 omnia . . . -a. 22, 7, 12 feminarum. SEN. contr. 2, 1, 4 dominorum. exc. 8, 6 mentes -is occupatae. suas. 5, 1? SEN. epist. 99, 21 imprudentium. PLIN. nat. 7, 134. 14, 5. 16, 95 annorum. 36, 3 TAC. dial. 6 l. 18 hist. 1, 27 ann. 13, 46. 14, 4. PLIN. epist. 8, 23, 7 tot. 10, 102 paneg. 23, 5. 53, 6. 61, 9 EDICT. imp. Nerv. Plin. epist. 10, 58, 7 FLOR. epit. 2, 7, 14 FRONTO p. 33, 2 N. 120, 2 AVR. Fronto p. 86, 17 N. GELL. 9, 9, 15 APVL. met. 1, 6. 5, 14. 6, 28 TERT. spect. 2 p. 2, 17 idol. 15 p. 48, 23 anim. 25 p. 341, 12. 32 p. 353, 28 PANEG. 5 (8), 18, 6. 6 (7), 7, 1. 8 (5), 1, 2 *al.* VOPISC. Tac. 18, 1 ARNOB. nat. 2, 45 *al.* FIRM. math. 2, 28, 2 *al.* HIL.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in Matth. 14, 7 *al.* AVSON. 419, 41 AMM. 27, 6, 10 *al.* CLAVD. DON. Aen. 6, 510 p. 575, 4 *al.* FVLG. myth. 1, 10 p. 22, 11 FVLG. RVSP. incarn. 55 HEGES. 5, 26, 2 (χαράν) *al.* HIER. epist. 22, 21, 4 *al.* PS. RVFIN. in Os. 6, 11 AVG. civ. 3, 17 p. 122, 5 D. *et saepe.* EPISC. Gall. Leo M. epist. 68, 2.

synonyma, apposita: beatitudo: GREG. M. moral. praef. 20. congratulatio: TERT. pudic. 7 p. 233, 24. delectatio: CIC. p. red. in sen. 14. exultatio (*de differentia* AGROEC. gramm. VII 121, 15 -m animi, laetitia et exultatio etiam verborum atque membrorum): SEN. dial. 4, 21, 5 (*v. p. 1712, 10*) TAC. hist. 3, 36 PLIN. paneg. 68, 7. ITALA Zach. 8, 19 (Filastr. 149, 1) in exultationem et -m (εἰς χαρὰν καὶ εὐφροσύνην. VVLG. in -m et laetitiam). VVLG. psalm. 125, 2 Is. 65, 18 *al.* MVTIAN. Chrysost. hom. 32, 3. *cf.* ITALA psalm. 125, 5 (Cypr. testim. 3, 16 *al.*). felicitas: ARNOB. nat. 2, 45 FIRM. math. 2, 20, 9. gratulatio: CIC. Phil. 10, 1 Att. 4, 1, 2 LIV. 23, 46, 3 *al.* PLIN. epist. 9, 37, 5 *al.* PANEG. 8 (5), 1, 2 CAPITOL. Maximin. 5, 4. hilaritas: VVLG. Esth. 9, 22. iucunditas: VVLG. Sirach 1, 18 Bar. 4, 23 MVTIAN. Chrysost. hom. 30, 1 *al.* laetitia (*de differentia v. supra l. 8, infra l. 28. 30, cf. l. 33 et* ISID. diff. 1, 265): PLAVT. Capt. 864 *v. p. 1713, 47* Poen. 1275 Pseud. 704 Truc. 702 (701) IVVENT. com. 2 CIC. Cluent. 14 Catil. 1, 26. Tusc. 4, 13 *v. p. 1711, 82.* 4, 66 docendi causa a -o laetitiam distinguimus. fin. 2, 13 Att. 4, 1, 2 SALL. Catil. 48, 1. 61, 9 LIV. 23, 13, 6. 45, 1, 4 VAL. MAX. 4, 1, 13 SEN. dial. 6, 12, 1. 7, 15, 2 epist. 59, 14. 72, 4 TAC. hist. 1, 44 *al.* PLIN. paneg. 52, 5 *al.* ACT. lud. saec. sept. (Corp. VI 32326) 1, 19 MIN. FEL. 2, 2 PANEG. 10 (4), 1, 1 *al.* ARNOB. nat. 2, 55 IVST. 6, 5, 8 AVR. VICT. Caes. 40, 24 OPTAT. 2, 15 p. 49, 18 DICT. 2, 52. FAV. EVL. p. 8, 13 *inter sapientium motus sunt* pro metu cautio ... pro laetitia -m, quod distinctionis gratia separamus. HIER. in Gal. 5, 22 -m aiunt elationem animi super his quae digna sunt exultantis, laetitiam ... effrenatam animi elationem, quae *eqs.* VVLG. psalm. 50, 10 *al.* I Macc. 4, 59 cum laetitia et -o (μετ' εὐφροσύνης καὶ χαρᾶς). AVG. civ. 14, 8 Stoici ... voluerunt ... in animo sapientis ... pro laetitia -m. SVLP. SEV. Mart. 13, 6 COD. Theod. 9, 38, 8 (*a. 385*). *saepius. cf. etiam p. 1718, 22 et 1718, 34.* oblectamentum: VVLG. Sirach 30, 16. solacium: PLIN. epist. 2, 7, 5 *al.* FVLG. RVSP. incarn. 55. voluptas: PLAVT. Poen. 1217 Trin. 1116 CIC. Catil. 1, 26 PVBLIL. V 21 LYDIA 59 LIV. 33, 32, 9 SEN. epist. 35, 3. *opp.* 59, 2. 3. 14 PETRON. 119, 8 IVV. 1, 86 PANEG. 6 (7), 14, 3 ARNOB. nat. 7, 18 HIL. in Matth. 14, 7. *opp.* HIER. in Gal. 5, 22.

opposita: aegritudo: TER. Andr. 961 Haut. 506 Eun. 552 QVADRIG. hist. 50 PANEG. 8 (5), 8, 3 *al.* EVGRAPH. Ter. Andr. 957 *al.* aerumna: APVL. met. 11, 19. anxietas: COMM. apol. 802. contristatio: TERT. pudic. 7 p. 233, 24. cruciatus: SEN. epist. 66, 15 FVLG. RVSP. incarn. 55. crux: PS. DAMAS. epigr. 70, 12 VVLG. Hebr. 12, 2. cura: CATVLL. 64, 95 SALL. Catil. 51, 20 BVC. Eins. 2, 1 MART. 1, 15, 8 IVV. 10, 51 TAC. hist. 3, 36 PLIN. epist. 7, 19, 11 damnum: STAT. Theb. 10, 555 AVG. civ. 21, 26 p. 543, 28 D. dolor (dolere: CIC. fil. Cic. epist. 16, 21, 3): PVBLIL. B 38. J 38 LVCR. 5, 1061 OV. met. 7, 796 LIV. 3, 72, 3 SEN. contr. exc. 8, 1 PHAEDR. 4, 17, 10 SEN. dial. 7, 25, 3 epist. 59, 14. 66, 19 (*cf.* 66, 13) *al.* TAC. hist. 3, 36 PLIN. epist. 8, 10, 3 *al.* SVET. Aug. 66, 4 FRONTO p. 5, 16 N. CHAR. gramm. I 35, 10 APVL. met. 3, 10 PANEG. 8 (5), 9, 6 FIRM. math. 2, 28, 2 *al.* HIER. in Ier. 30, 4 p. 1053 VVLG. Is. 35, 10 *al.* fatum: SER. SAMM. 428. fletus: PS. VARRO sent. 38 STAT. silv. 5, 2, 10. 5, 3, 217 AVSON. 157, 32 FVLP. RVSP. incarn. 55 HEGES. 5, 33, 1 v. 54. formido: STAT. Theb. 8, 288 TAC. hist. 1, 64 *bis.* gemitus: HIL. Macc. 141 GREG. TVR. vit. patr. 1. incommodum: QVINT. inst. 7, 2, 42 PORPH. Hor. epist. 1, 6, 65. infortunium: APVL. met. 1, 6. labor: MART. 1, 15, 8 FRONTO p. 102, 11 N. lacrimae: STAT. Theb. 1, 620. 5, 711 IVV. 10, 51 TAC. ann. 1, 7 ITALA psalm. 125, 5 (Cypr. testim. 3, 16 *al.*) PS. RVFIN. in Os. 6, 11 CLAVD. 20, 143 CARM. epigr. 685. luctus: SALL. Catil. 61, 9 PROP. 2, 18, 15 LIV. 22, 7, 12 TERT. pudic. 7 p. 233, 24 HIER. epist. 60, 6, 1 VVLG. Esth. 9, 22 *al.* Is. 61, 3 *al.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 4, 3 CASSIOD. in psalm. 1 div. maeror: PLAVT. Capt. 840 SALL. Catil. 61, 9 PLIN. epist. 5, 16, 7 CAPITOL. Aur. 16, 5 VVLG. Hebr. 12, 11 *al.* CLAVD. carm. min. 22, 32. maestitia: PANEG. 8 (5), 8, 3 ROMVL. fab. Aesop. 71 Babr. l. 5. malum: PVBLIL. M 72 OV. Pont. 4, 4, 6 PLIN. nat. 7, 134. metus: PVBLIL. V 21 LVCR. 5, 1061 SALL. Iug. 53, 8 LIV. 25, 27, 5. 32, 11, 5. 37, 51, 9. *cf.* 30, 28, 1 SEN. epist. 66, 32 PS. SEN. mon. 50 PETRON. 89, 17 (18) STAT. Theb. 2, 250 (249) TAC. Agr. 43 PLIN. epist. 5, 17, 5. onus: *v. p. 1713, 20.* pavor: LIV. 3, 28, 4 APVL. met. 11, 7. planctus: VVLG. psalm. 29, 12 PS. RVFIN. in Os. 6, 11 DRAC. Orest. 101. ploratus: VVLG. Bar. 4, 23. pressura: VVLG. Ioh. 16, 21. querela: PS. QVINT. decl. 15, 4 p. 280, 2. sollicitudo: SEN. epist. 59, 4 TAC. hist. 1, 44 PLIN. epist. 4, 19, 3. supplicium: FVLG. RVSP. incarn. 55. taedium: VVLG. Tob. 7, 20 *al.* terror: CALP. ecl. 1, 90. timor: CAEL. AVR. chron. 4, 5, 83. tormentum: IVV. 9, 19. tremor: MVTIAN. Chrysost. hom. 10, 1. tribulatio: VVLG. II Cor. 7, 4. tristitia: LIV. 39, 21, 1 SEN. epist. 59, 2. 106, 9 MART. 1, 109, 7 QVINT. inst. 11, 3, 86 TAC. ann. 11, 38 PLIN. paneg. 69, 1 PANEG. 10 (4), 37, 8 IVST. 6, 5, 8 *al.* VVLG. Esth. 9, 22 *al.* tumultus: TRAG. inc. 211. vulnus: PS. DAMAS. epigr. 107, 7.

deriv. gaudialis. Gaudiosus. *compos.* gaudivigens. *Hey.*

?**gavēsco**, -ere. GLOSS. II 32, 5 gabescit (gavescite *Stephanus*: gavisite *cd*; *cf.* gaviso *p. 1720, 24*): χαίρετε. *huc pertinet ut vid.* II 32, 10, *ubi* galesco (gavesco *Vulc.*; gaudesco *Schlutter*): χαίρω γηθομαι.

gavessa, -ae *f. vas quoddam velut* gabata, *ut vid.*: MART. BRAC. refect. 3 nec per multiplices abaco splendente -as (*sic P*; gabessas *E; Cangium s. v.* cabessa *et* cabestrus *conferri iubet Peiper in Aviti app. p. 195*; gavellas *suspicatur Rossi Inscr. christ. II p. 170*) ponentur nitidae codicis arte dapes.

gavia, -ae *f.* [*voc. onomatopoeticum esse videtur, quod sonorum quadam affinitate cum gr.* καύαξ, *lett.* kaija *„Möwe" congruit; cf. et lat.* gaius. *†W. voce lett.* kaija *ad explicandam vocem* gavia *abstinere praestat; est enim potius mutuata ex lingua quadam fennica, Livoniorum sc., cf. fenn.* kaija; *v. Endzelin-Mühlenbach, Lett.-deutsches Wb. II 132. Niedermann.*]. cav- gab- *v. infra.* [*it.* gabbiano, *prov.* gavi, *hisp.* gavia. *M.-L.*]. *avis aquatica* „λάρος", *nobis „Möwe"* (EVCHER. instr. 2 p. 157, 15 larus in pentateucho -am significat. GLOSS. larus). PLIN. nat. 10, 91 -ae (*a*, caviae F^1R) in petris nidificant, mergi *eqs.*; pariunt ... -ae aestate, mergi ... vere. 10, 204 *aves* aquaticae: ... -a. 18, 362 *praesagiunt* aquaticae aves concursantes: ... mergi, -ae (caviae *codd.*) maria aut stagna fugientes. APVL. met. 5, 28 avis peralba illa -a, quae super fluctus marinos pinnis natat, demergit sese ... ad Oceani ... gremium. POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 20 gabia. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 119 cerebrum -ae (1, 4, 129).

?**gaviso**: χαίρω GLOSS. II 32, 7. *retrograda derivatione ex* gavisus sum *formatum esse videtur* (*anteced.* gavisus: ἐχάρην); *at cf.* gavesco.

οἰκέτης ἤτοι ὑπηρέτης στρατιώτου: **gavius** GLOSS. gavus: servus rusticus (captivus *var. lect.*) GLOSS. *cf. aut* Davus *aut* Ga(v)ius; *v. Thes. gloss.*

1. gaulus, -ī *m.*, γαυλός. 1 *vas quoddam*: PLAVT. Rud. 1319 sinus, cantharus, epichysis, -us, cyathus. 2 *inde a similitudine apud Graecos genus navigii, unde*: PAVL. FEST. p. 96 -us genus navigii paene rotundum (*inde* GLOSS. -i: εἶδος πλοίου). GELL. 10, 25, 5 navium ... appellationes hae sunt: -i corbitae *eqs. cf. Assmann, PW. VII 875, 50; Pottier ap. Daremberg-Saglio II 1459.*

?**2. gaulus**, -ī *m. nom. avis.* [*orig. inc. W.*] ISID. orig. 12, 7, 34 meropes eosdemque et -os, qui parentes suos ... alere dicuntur. [*fort. legendum* galvus (*i.* galbus, *v. p. 1671, 80*). *Lindsay.*] *v. etiam Heraeus ad* MART. 13, 68. *cf.* galbeolus *p. 1671, 45.* [*it.* golo. *M.-L.*]

gaunaca, -ae *f.* (*fort.* gaunacum, -ī *n.*), gaunacēs, -is (*m.?*). [*e gr.* καυνάκη, *vocabulo originis orientalis. W.*] *i. q.* καυνάκη (*sec. Hesych.* στρώματα ἢ ἐμβόλαια ἑτερόμαλλα): VARRO ling. 5, 167 peregrina, ut ... -c[um]a (*Goetz*; -cum[a]?) et amphimallum graeca. SCAVR. gramm. VII 14, 10 (*cf. p. 1665, 36*) alii dicunt -em (-en *edd.*), alii caunacem (-en *edd.*). GLOSS. -a: gausapa. *per contaminationem inter* -a (-es) *et* gausapum (-es) *etiam* gaunapum, -ī *vel* -ēs -is *et* galnapēs, -is *sim.* (*cf. Heraeus, Spr. d. Petron 16 adn. 2*; galn- *hyperurbane ex* gaun-): NOT. Tir. 97, 57 -um (*post* gausapum). CAES. AREL. testam. 36 cum ... tunica vel -e. 108 mantum maiorem quem de gaunabe fecit. ISID. orig. 19, 26, 2 galnapes. reg. monach. 13, 1 *monachi* strata erit storea ..., pelles lanatae duae, galnapis quoque. GLOSS. III 93, 1 -es (*i.* γαυνάπης): gausapa. *cf. Ducange s.* galnabis.

gaunacārius, -ī *m. a* gaunaca. *i. q. fabricator gaunacarum*: CORP. VI 9431 (*periit*) C. Pettius Celer -us.

gaunap- *v.* gaunac- *l. 46 sqq.*

gaunaticon: grana uvae GLOSS. III 546, 49. *quid subsit, nescio.*

gausapātus, -a, -um *a* gausape. *i. q. gausape indutus*: SEN. epist. 53, 3 mitto me in mare ... -us. *i. q. pellitus*: PETRON. 38, 15 solebat sic cenare, quomodo rex: apros -os. [SEN. dial. 7, 25, 2 praetextatus et caus⟨e⟩atus: *vix leg.* gausa⟨pa⟩tus.]

gausape, -is *et* -um, -ī *n.*; -ēs, -is *f. m. et* -a, -ae *f.* *orig. peregr., fort. orientalis (cf. p. 1721, 4) vel Patavinae (p. 1721, 12. 14), sec.* VARRONEM *graecae (l. 70).* *de formis: apud scriptores: sing. abl.* -e LVCIL. HOR., -ā PETRON., -ō CASS. SEV.; *acc.* -e PERS.; *gen.* -ae PLIN.; *plur. acc.* -a OV. PERS., -ēs AVGVSTVS; *nom.* -ae MESSALA PLIN., -αι STRABO. *apud grammaticos*: CHAR. gramm. I 104, 9 -a Ovidius neutraliter dixit: -a *eqs.* (*p. 1721, 5*), et Cassius Severus ad Maecenatem: -o *eqs.* (*p. 1721, 7*); sed Augustus in testamento: -es *eqs.* (*p. 1721, 6*). Varro autem ait: ... (ὁ) γαυσάπης (*haec*) -a. cui generi (*feminino*) elegantiores addiderunt necessitatem, ut dicerent ⟨t⟩unicam -am, quod, quo modo diceretur merito, non constitit, quia usus eius apud veteres non fuit. et M. Messala de Antonii statuis: ... -ae (*p. 1721, 4*). *brevius* PRISC. gramm. II 333 *de Horatii abl. in* e: unde Persius, quasi in e tantum desinente ... ablativo, -a dixit plurale, non -ia (*sequuntur versus*). antiquissimi tamen et 'hic -es' et 'haec -a' et 'hoc -e' et plurale neutri 'haec -a' quasi a nominativo 'hoc -um' protulisse inveniuntur, unde Cassius ...: -o *eqs.* Varro ...: ὁ γαυσάπης haec -a. Seneca Ovidium sequens: -a *eqs.* (*p. 1721, 5*). II 350, 17 -e: ... ab hoc -e ...; *plur.* -a ..., non -ia. III 506, 1 ὁ γαυσάπης haec -a.

1 *proprie i. q.* gaunaca, στρῶμα ἑτερόμαλλον, *stragulum ex altera parte villosum (v. Zahn, PW. VII 878; Blümner, Privataltertümer 238 adn. 17)*; *ap.* OV. *et* PETRON. *etiam pro* vesti-

[*Leumann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mento gausapino adhibetur. LVCIL. 568 purpureo tersit tum late -e mensas (HOR. sat. 2, 8, 11 mensam pertersit [SCHOL. *ad l.* codd. *Γν* hic -es (*i. gr.* ὁ γαυσάπης). codd. *ΓνfEzc* mappa villosa]. *cf. l. 20*). MESSALA frg. (*p. 1720, 73*) Armenii regis spolia, -ae. OV. ars 2, 300 *puella* -a si sumit, -a sumpta probā (*inde* SEN., *v. p. 1720, 68*). AVGVSTVS frg. (*p. 1720, 69*) -es, lodices purpureas et colorias meas. CASS. SEV. frg. (*p. 1720, 68. 78*) -o purpureo salutatus. PERS. 6, 46 *v. l. 21.* PETRON. 21, 2 cinaedus ... myrtea subornatus -[i]a cinguloque succinctus. 28, 4 *Trimalchio* involutus coccina -a. PLIN. nat. 8, 193 -ae patris mei memoriā coepere, amphimallia nostrā ...; nam tunica lati clavi in modum -ae texi nunc primum incipit. MART. 14, 152 tit. -um quadratum. *deinde*: nos Helicaonia (*i. Patavina; cf. l. 14*) de regione sumus. STRABO 5, 218 ἐρέαν (*i. lanam*) ... φέρουσι ... τὴν ... μέσην οἱ περὶ Πατάουιον, ἐξ ἧς οἱ τάπητες οἱ πολυτελεῖς καὶ -αι καὶ τὸ τοιοῦτον εἶδος πᾶν, ἀμφίμαλλόν τε καὶ ἑτερόμαλλον. NOT. Tir. 97, 56 -um (*inter* semicinctum *et* gaunapum). GLOSS. -a: βαρβαρικὸν παλλίον. -arus (*i.* -apus): ἐνδρομίς.

2 *metaphorice pro barba, capillitio ficticio(?)*: PERS. 4, 37 cum maxillis balanatum (*i. unguento perfusum*) -e pectas (SCHOL. *ad l.* pexa barba ... quam in maxillis tuis velut -e habeas). 6, 46 lūtea (*i. rutila*) -a captis *Germanis* ... locat Caesonia, *scil. ad speciem Germanorum imitandam, ut ex Suet. Cal. 47 colligitur* (SCHOL. *ad l.* -a dicit genus pillei quo captivorum capita induebantur. *at tamen potius notionem propriam vestimenti [cf.* GLOSS. *βαρβαρικὸν παλλίον sim. l. 17] accipiendam esse Wageningen in commentario ad l. recte monet*).

deriv.: gausapatus. gausapinus.

gausapinus, -a, -um *a* gausape. *i. q. e gausape constans*: MART. 14, 145 tit. paenula -a: is mihi candor inest, villorum gratia tanta, ut *eqs.* 14, 147 tit. cubicularia -a: stragula purpureis lucent villosa tapetis. *fem. pro subst.* **gausapina:** MART. 6, 59, 2 queritur sibi non contingere frigus, propter sescentas ... -as. ... (8) mense vel Augusto sumere -as. *Leumann.*

gaza, -ae *f.* [*e gr.* γάζα, *vocabulo originis persicae. W.*]. *de origine et notione*: VARRO frg. Diom. gramm. I 428, 27 syllabae ... barbarae ut ... -a. CVRT. 3, 13, 5 pecuniam regiam -am Persae vocant (*cf.* MELA *p. 1722, 28* 'aerarium'. SERV. Aen. 1, 119 [*infra l. 72*] 'divitias' [HIER. in Ezech. 12, 40 p. 479 V. in Is. 39, 1/2 p. 477 V. GREG. M. in Ezech. 2, 6, 2]. Aen. 2, 763 'census', Persarum lingua. *sim.* GLOSS. *cf. p. 1722, 82*). PRISC. gramm. II 51, 12 'z' in peregrinis dictionibus: ... -a. CONSENT. gramm. V 364, 10 Medorum: ... -a. GRAMM. suppl. 225, 2 *inter Graeca nomina.* *de prosodia*: BEDA gramm. VII 230, 8 z ... brevem ... vocalem potest ... producere, si sic poeta voluerit ut -a (*cf. Herodian.* περὶ διχρόνων II 14, 24 L. τὸ α πρὸ τοῦ ζ ἐν ὀνόμασι συστέλλεται· γάζα). GRAMM. suppl. 227, 24 'de communibus syllabis' ... (*versus fictus ut vid.*) condite gāza poli, saccos vacuate găzarum. *de numero, genere, formis: plur. passim inde a* CIC. LVCR. HOR. LIV.; *cf. l. 77.* SERV. Aen. 1, 119 est ... generis feminini (*v. l. 73*). *neutr. plur. -a ex falsa interpretatione versus Vergiliani* DRAC. *l. 80*; *praeterea* CORIPP., *v. p. 1722, 26. sing. abl.* -o COMM. instr. 2, 31, 14 (-a *A*) *v. p. 1722, 35.* *scribitur* gaia: LIV. 44, 10, 1 (*cod. V saec. VI!*). AVIEN. ora 499. *inde* gala FVLG. myth. praef. p. 7, 23 GLOSS. *cf.* gaiophylacium *p. 1723, 1.* *legitur inde a* CIC.

I ***proprie:*** *i. q. opes, divitiae* [GLOSS. opes. divitiae. lingua persica thesauri vel aerarium, id est pecunia[m]; -a enim supellectilem accipimus meliorem (*ex schol. Verg.*). πλοῦτος. χρήματα περσίδι διαλέκτῳ. GLOSS. Plac. -ae dicuntur divitiae lingua Persarum, a Gaza oppido Graecorum in quo olim Persarum rex divitias congesserat universas. *cf. p. 1722, 28. Lindsay*]: **A** *sensu strictiore: opes regiae (regis Persarum [cf. supra l. 36 sqq.] ap.* NEP. VAL. MAX. STAT. EVTR.); *opes civitatium*: CIC. Manil. 66 ab auro -aque regia manus ... cohibere (BELL. Afr. 91, 2 *Iuba* una cum ... civibus cunctaque -a regia cremaretur. NEP. Dat. 5, 3 -ae custos regiae *Persarum.* LIV. 44, 46, 8. 45, 41, 6. TAC. ann 6, 37 -am et paratus regios. 16, 3 SVET. Aug. 41, 1. *plur.*: LIV. 34, 4, 3 regias ... attrectamus -as. *cf.* CATVLL. 64, 46 domus ... regali splendida -a). off. 2, 76 omni Macedonum -a, quae fuit maxima, potitus Paulus (SEN. benef. 5, 4, 3 *Diogenes* per medias Macedonum -as nudus incessit). LVCR. 2, 37 nil nostro in corpore -ae proficiunt. ... nec gloria regni. VERG. Aen. 1, 119 (*imitatur* SIL. *v. p. 1722, 12*) apparent ... arma virum tabulaeque et Troia -a (*sing. fem.*) per undas ([SERV. *ad l.* 'divitias' (*cf. supra l. 38*); est autem generis feminini (*h. e. hoc loco -a non pro neutro plur. intelligendum est*); ... '-as', id est opes, dici omne, quod possidemus]. Aen. 2, 763 huc undique Troia -a incensis erepta adytis ... crateresque ... captivaque vestis congeritur [SERV. *ad l.*: Troianae divitiae (CLAVD. DON. *item*); et est numeri singularis tantum. *vult dicere tantum formam -a non pro neutr. plur. accipi posse; grammatici nostrates velut Neue-Wagener I³ 655 locum prave acceperunt*]. *cf.* DRAC. Orest. 290 Troica -a [*neutr. plur., cf. supra l. 49*] reportat. *sim.* STAT. Ach. 1, 959 Phrygiae ... munera -ae [*QCK*; pugnae *P*]). HOR. carm. 1, 29, 2 beatis ... Arabum invides -is (PORPH. *ad l.* divitias concupiscis. *sim.* SCHOL.). 2, 16, 9 non ... -ae neque consularis summovet lictor miseros tumultus mentis (PORPH. *ad l.* divitiae. *sim.* SCHOL. *cf. Epicur. frg. 81 [Wien. Stud. 10 (1888) p. 198]* οὐ λύει τὴν τῆς ψυχῆς ταραχὴν ... πλοῦτος ὑπάρχων ὁ μέγιστος. *cf. frg. 470 p. 301, 6 Us.*). LIV. 25, 25, 13 ex Hieronis -a. 44, 10, 1 -am in mare deici. VAL. MAX. 1, 6 ext. 2 onustis auro atque argento -is (*Midae*). 3, 7, 1ᵈ Punicae ..., Asiaticae -ae. SEN. Med. 485 referta ... domus -a[s]. CVRT. 3, 12, 27 Damascum, ubi regis -a erat. 5, 1, 6 occuparet ... -am (*Darei*) avidissima gens *Macedonum.* 5, 1, 10 Arbela ... regali supellectile ditique -a repleta. 5, 6, 9 in huius urbis -a fuisse ... *tot* talenta. 5, 6, 11 -am tradiderat. LVCAN. 3, 166 orientis opes captorumque ultima (SCHOL. ab ultima orbis parte allata) regum ... -a. 7, 742 eoas ... -as. VAL. FL. 6, 562 nulla caelum (*i. fere vita*) reparabile -a. SIL. 17, 280 (*cf. p. 1721, 70*) natat aequore toto ... Capuae -a. STAT. silv. 1, 3, 105 digne Midae Croesique bonis et Perside -a (*cf.* EVTR. 9, 25, 1 -am Persicam copiosissimam). 2, 2, 121 Midae -is et Lydo ... auro. 5, 1, 60 Babylonos opes, Lydae ... pondera -ae Indorumque ... divitias. TAC. ann. 6, 31 -am a Vonone relictam in Syria (*de eadem -a*: SVET. Tib. 49, 2 cum ingenti -a). SVET. Nero 31, 4 thesauros antiquissimae -ae (*sc. Didonis*). Galba 18, 2 monile ... ex omni -a secreverat. ARNOB. nat. 4, 24 *regum* -is ... locupletatus. HIL. Macc. 24 -as ... et regna. IVST. 36, 4, 9 Attalicas ... -as. SYMM. rel. 9, 3 -as victae Babylonis. VVLG. Esth. 3, 9 arcariis -ae tuae (*gr.* εἰς τὸ γαζοφυλάκιον). act. 8, 27 super omnes -as (*gr. sing.*). CLAVD. 10, 226 nobilibus -is opibusque cubilia surgunt barbaricis. MART. CAP. 6, 578 Croesias Dariasque ... opes -asque. SIDON. epist. 7, 9, 21 australis reginae Sabaitis -a. EVG. TOLET. carm. 25, 22. CORIPP. Iust. 4, 334 Augusti servans pia -a sacelli (*cf. p. 1721, 50*).

B *hic illic fort. potius aerarium quam opes* (*cf.* MELA 1, 64 *oppidum* Gaza: sic Persae aerarium vocant *eqs. cf. p. 1721, 60*): CIC. Sest. 93 *Gabinium* haurire ... ex ... opulentissimis Syriae -is innumerabile pondus auri. SEN. Phoen. 509 dona non auro graves -as socer, non arva, non urbes dedit. TERT. adv. Marc. 4, 28 p. 519, 17 de -is et apothecis deliciarum suarum (*cf.* VVLG. Is. 39, 2 apothecas supellectilis suae et universa, quae inventa sunt in thesauris. *LXX* τοὺς οἴκους τῶν σκευῶν τῆς γάζης κτλ.). COMM. instr. 2, 31, 14 in -o ... mittere (*cf.* gazophylacium *p. 1723, 49*).

C *sensu latiore: opes, divitiae (pendet hic usus ex locis velut* HOR. *p. 1721, 82); supellex pretiosa*: SEN. Herc. f. 167 hic ... beatas componit opes -is inhians et congesto pauper in auro (*sim.* Herc. O. 621 cupit hic -is implere famem. ANTH. 649, 19 divitis est, semper fragiles male quaerere -as. EVG. TOLET. carm. 2, 9 dilige pauperiem, mordaces effuge -as). MART. 12, 53, 3 largiris nihil incubasque -ae. APVL. met. 3, 28 horreum ... -is Milonis refertum; *ibid. syn.* opes (5, 2 aedium horrea ... magnis ... congesta -is; *seq.* divitiarum *et* thensaurus). ANTH. 3, 13 tot consumptas. IVVENC. 3, 499 *iuveni* rura domusque et -a exstabat, rerum possessio fulgens. 3, 522 difficile est terris affixos divite -a avelli. 3, 546 generisque domusque -as. AVIEN. Arat. 314 externas veheret per inhospita -as aequora. HIER. in Ezech. 42, 1 sqq. p. 512 *v. p. 1723, 16.* VVLG. Ezech. 27, 24 -arum ... pretiosarum, quae ... astrictae erant funibus (*gr.* θησαυροὺς ἐκλεκτούς). ORAC. Sibyll. Aug. civ. 918, 23 -am. SIDON. carm. 10, 4 certabant -is (*i. supellectili pretiosa*) hinc polus hinc pelagus (*i. Iuppiter et Neptunus*). 22, 52 captiva cohors quae fercula -is fert onerata suis. ARATOR act. 2, 871. INSCR. christ. Leblant II 429, 11 dans ... largo munere -as. INSCR. christ. Rossi II 144, 4, 7 -arum ... opes. 245, 5, 14 -arum glor⟨i⟩a fulget.

D *i. q. aurum*: MANIL. 5, 524 quaerere sub terris aurum ... et glebas inter deprendere -am. SEN. Herc. f. 1325 Tagus ... Hiberā ... -ā fluens. AVIEN. orb. terr. 1255 -as ... terra ministrat omnibus *Persis.*

E *fere i. q. praeda belli*: PRVD. psych. praef. 24 *hostem* -a dives ac triumphus nobilis captis tenebant impeditum copiis. MAR. VICTOR aleth. 3, 459 -as ... avido quae pondere victos victoresque gravant.

II ***metaphorice:*** **A** *i. q. opes rusticanae*: VERG. Aen. 5, 40 gratatur reduces et -a laetus agresti excipit ... fessos (SERV. *ad l.*: opibus rusticanis; nam -a omnis fructus est [*inde* GLOSS]. CLAVD. DON. epulas rusticanas).

B *per iocum de instrumentis piscatoriis*: AVSON. 393, 54 tota supellex Dumnitoni tales solita est ostendere -as: ... iacula et fundas et ... lina *eqs.*

C *de carminibus in cordibus musarum reconditis*: FVLG. myth. 1 praef. p 7, 23 quicquid exantlata -is vestra (*musarum*) promunt horrea.

D *de carminibus in volumine conscriptis*: SIDON. epist. 9, 9, 7 mysticae -ae ... thesauros *eqs.*

E *i. q. corporis custodes*: SIDON. epist. 1, 2, 10 inchoat nocturnas aulica -a custodias (-a *pro* gazophylacium *pro* (gazo-)phylaces).

ˣ**gazophylacium,** -ī *n*, γαζοφυλάκιον. *de origine et notione*: ISID. orig. 20, 9, 1 -um arca est, ubi colliguntur in templo ea quae *eqs.* (*ex* AVG., *p. 1723, 39*). *deinde*: compositum est autem nomen de lingua persa et graeca: gaza enim lingua Persarum thesaurum, φυλάκιον graece custodia interpretatur. EVCHER. *et* GREG. M. *v. p. 1723, 17. 21. 45.* GLOSS. -a: ubi thesauri reconduntur, aut sacraria.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

donarium: -um. *scribitur* gaio- (*cf. p. 1721, 51*): ITALA Marc. 12, 41 *bis et* 12, 43 (codd. ab, *semel* cod. ff²). Luc. 21, 1 (cod. ff²) zaio-. Ioh. 8, 20 (codd. ae). NOT. Tir. 119, 64 -latio. *legitur inde ab* ITALA.

I *cella in templo* (*hebr. ubique* לִשְׁכָּה, נִשְׁכָּה): VVLG. II Esdr. (*gr., nisi aliud adnotatur, -ον*) 3, 30. 10, 37 primitias ... afferemus sacerdotibus ad -um dei nostri. 10, 38. 39 ad -um (*gr.* εἰς τοὺς θησαυρούς). 12, 43 recensuerunt (*i. elegerunt*) ... viros super -a thesauri ... ad decimas *eqs.* 13, 4 in -o domus dei. 13, 5 -um grande. 13, 8. 9. *singulae cellae familiarum sacerdotalium*: VVLG. Ier. 35, 4 in domum domini ad -um (*gr.* παστοφόριον) filiorum Hanan ... quod erat iuxta -um (*gr.* οἶκον) principum. 36, 10—21 *quater* (*gr.* οἶκος). VVLG. Ezech. (*gr.* ἐξέδρα, *nisi aliud adnotatur*) 40, 17 *bis* (*gr.* παστοφόρια). 40, 38 (*item*). 40, 44 *sqq.* 41, 10. 42, 1—13. 44, 19 in -o sanctuarii. 45, 9 (*gr.* πόλεις). 46, 19. *cf.* HIER. in Ezech. 42, 1 sqq. p. 512 V. -a hoc est thesauri gazarum. EVCHER. instr. 2 p. 149, 17 *ad ll.* in veteri translatione ... pastophoria, in nova -a id est cellulas parvas. GLOSS. V 380, 3 pastophoria: cellas in -a. VVLG. III Esdr. 8, 46 (*gr. item*). HEGES. 5, 48 Phinehas custos -i. GREG. M. in Ezech. 2, 6, 2 (*ad Ezech. 40, 17*) quia sermone graeco φυλάττειν servare dicitur, et gazae lingua persica divitiae vocantur, -um locus ... quo divitiae servantur (*sim.* GLOSS. IV 587, 6. 7. 603, 24). *nota: gaza regis Persarum*: VVLG. III Esdr. 8, 19 de regali -o (*gr. -ον*).

II *arca ad gazarum oblationes colligendas* (ISID. *v. p. 1722, 80*): ITALA (codd. a, b, ff², gat., k, l, q) *et* VVLG. Marc 12, 41—43 (*gr. -ον*) sedens Iesus contra -um aspiciebat quomodo turba iactaret aes in -um. *deinde* (42) vidua una pauper misit duo minuta. *deinde* (43) vidua haec ... plus omnibus misit qui miserunt in -um (ITALA [codd. e, ff², gat., l, q, s] *et* VVLG. Luc. 21, 1 [*gr. -ον*] mittebant ... in -um [ITALA (cod. a) in altario]. *alludunt christiani velut* CYPR. eleem. 15 AMBR. epist. 26, 4 *sq.* paenit. 2, 9, 82 vid. 5, 29 HIER. epist. 53, 11, 3. 54, 17, 3 AVG. serm. ed. Mai 10, 2 *al. saepe*). ITALA Matth. 27, 6 (Aug. in psalm. 63, 11) *rettulit Iudas Ischarioth triginta argenteos; sacerdotes dixerunt*: pecunia sanguinis est, non illam mittamus in -um (*gr.* τὸν κορβανᾶν, VVLG. corbonam. *huc* HIER. *ad l.* [*v. vol. IV p. 948, 69*]. HIER. in Zach. 11, 12 p. 891 V. in corbonam id est in -o. PS. HIER. in Matth. p. 560ᴬ corbana hebraice, -a graece, latine divitiarum custodia dicitur. EVCHER. instr. 2 p. 148, 13 corbana -um). *addit* AVG. quid est -um? arca dei ubi colligebantur ea quae ad indigentiam servorum dei (ISID. pauperum; *cf. p. 1722, 80*) mittebantur. *cf.* PS. AVG. serm. 151, 3. VVLG. IV reg. 12, 9 tulit ... pontifex -um unum (*gr.* κιβωτός, *hebr.* ארון) ...; mittebantque in eo sacerdotes ... omnem pecuniam, quae deferebatur ad templum. *deinde* (10) nimiam pecuniam esse in -o (*gr. -ον, hebr. ut supra*). *cf.* EVCHER. instr. 2 p. 161, 5 *ad l.* -um: divitiarum custodem, compositum de lingua persica et graeca. *apud christianos praeterea*: COMM. instr. 2, 14, 12 non operas facitis, non donum -o (gazophilatio paratis *C*; -o *suprascripto* paratis *AB*; gazo paratis *Rigaltius collato* 2, 31, 14 in gazo [gaza *A*] praeterea [*an pessumdatum ex* in -o?] de labore mittere debes [*cui quasi interpretatio accedit* MAX. TAVR. cap. euang. p. 819ᴬ in -o prout valemus saepius operemur]). PAVL. NOL. epist. 34 tit. de -o. *vocatur* 34, 2 p. 304, 15 mensa ... proposita ... in atriis domus domini. AVG. serm. 356, 13 -um attendite. POSSID. vita Aug. 24 neglecto a fidelibus -o et secretario. PS. AVG. serm. 142, 6 manus pauperis -um est Christi (PETR. CHRYS. serm. 8 p. 210ᴮ). CANON. Migne 56, 884ᶜ oblationes discordantium fratrum neque in sacrario neque in -o recipiantur.

III *translate i. q. gaza, oblationes in -o depositae*: AMBROSIAST. in II Tim. 2, 6—7 a participatione -i se abstinebat.

gazophylax, -cis *m.*, γαζοφύλαξ. CASSIOD. Ios. antiq. 18, 8 p. 521, 20 ed. Bas. a. 1524 sub sigillo ... pontificum et -is (*Ios. 18, 93* τῶν -ων). 20, 15 p. 586, 33 Helchiam -em (*Ios. 20, 194* Ἑλκίαν τὸν -κα). *alibi gr.* γαζοφύλαξ (*Ios. 11, 14. 92. 127. 136. 15, 408*) *per* custos pecuniarum *vertitur*: 11, 1 p. 305, 14. 11, 4 p. 311, 2. 11, 5 p. 313, 23. 314, 9. 15, 14 p. 453, 35. GLOSS. III 495, 21 *per* gazae custos. *cf. vol. IV p. 1574, 59 sqq. s. v.* custos.

gazum, -ī *n. v.* gaza *p. 1721, 49.* *Koch.*

1. gē *gr.* γῆ *v.* gesaster, ge samia.

2. ge *voc. hebr.* (א)ינ (*Ezech. 39, 11 et Ier. 2, 23*), *quod affert* ITALA Ezech. 39, 11 (Ambr. fid. 2, 16, 138), *interpretatur* HIER. in Ier. 1, 31, 1. *cf.* gehennom *p. 1725, 58.*

geanis *v.* gaeanis.

*gehenna, -ae *f.*, γέεννα. geenn-: *p. 1724, 22. 77.* *de originatione*: HIER. in Ier. 2, 45, 3 tradunt ... Hebraei ex *Tophet Geennom* appellatam -am *eqs.* (*sim.* 4, 13, 2). 6, 47, 1 de 'valle filiorum Ennom', quae hebraice dicitur '-a' (*cf.* sit. et nom. p. 128, 10 Gehennom, quod interpretatur vallis Ennom. et ab hac quidam putant appellatam -am. EVCHER. instr. 2 p. 144, 19 a valle Gehennon. ORIG. in Matth. 18, 16 p. 1002ᶜ *et al.*). *v. infra p. 1725, 56 sqq. et Onom.* *pluralem habent* ARNOB. (*p. 1724, 67*), VEREC. (*p. 1725, 41*); *frequentat* AVG. (*p. 1724, 40. 45. 47. 48. 52 58. 80. 1725, 10. 11. 13. 14 15. 24*). GLOSS. γέεννα, -eenna. -a poena. NOT. Tir. 59, 35ᵃ. 127, 23. *occurrit tantum in libris sacris et apud Eccl., qui plerumque vel imitantur vel variant locos biblicos. quare exempla* ITALAE *et* VVLG. *seorsum praeponuntur.* *coniecturae debentur*: INSCR. christ. Rossi II p. 168 no. 19, 2 magna qui (*i. Christus*) domuit mortis virtute -am (*sic Mommsen* CORP. V p. 706, canam *cod.*, catenam *suspic. Rossi*). p. 295 no. 8, 6 ultricis ut numquam sentiat s⟨a⟩e⟨v⟩a ⟨geh⟩enn⟨a⟩e (sebactenne *cod.*). *cf. etiam* ganea *p. 1689, 81.*

regio infernalis damnatorum poenis destinata, i. q. **infernum** (*cf.* Tartarus); *hic illic etiam i. q. poena infernalis*: **a** *loci biblici*: ITALA Bar. 6, 31 (cod. Legion., Firm. err. 28, 4) rugiunt ... sicut in -a mortui (LXX ἐν περιδείπνῳ νεκροῦ, VVLG. in cena). Matth. 5, 22 (codd. a, b, g¹, k, l, q, Gat.; *item* VVLG.) reus erit -ae (in -a cod. k) ignis (εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός). 5, 29 (codd. b, g¹, l, Gat.; *item* VVLG.) quam quod corpus tuum mittatur (codd. l, Gat., VVLG.; eat *rell.*) in -am ([ignis *add.* Gat.] εἰς γέενναν [*item et v. 30, at fere ubique* eat]). Matth. 10, 28 (codd. a, b, g¹, k, l, q, Gat.; Tert. scorp. 9 p. 164, 2, Ps. Cypr. ad Novat. 16 p. 67, 10, Aug. c. Faust. 14, 12 p. 414, 6; *item* VVLG.) qui habet potestatem et animam et corpus perdere (codd. a, b, g¹, l, q, Gat., VVLG.; occidere cod. k, Aug.; *utrumque* Tert.; mittendi Ps. Cypr.) in -am ([-a cod. k, -em g¹, *add.* ignis Ps. Cypr. Aug.] ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ). 18, 9 ([= Marc. 9, 45. 47] codd. a, b, ff², g¹, l, q, Gat.; *item* VVLG.) mitti in -am (-eenna cod. ff²) ignis (εἰς γ. τοῦ πυρός [*sic, sed sine* ignis Luc. 12, 5]). Matth. 23, 15 (codd. a, b, c, ff², g¹, l, Gat.; *item* VVLG.) facitis *proselytum* filium -ae (υἱὸν γ.). 23, 33 (codd. b, e, ff², g¹, l, q, Gat.; Lucif. Athan. 2, 22 p. 188, 17; *item* VVLG.) quomodo fugietis (eff- codd. ff², Gat.) a iudicio (a iudicium cod. ff², *transitive* Lucif.) -ae (ἀπὸ τῆς κρίσεως τ. γ.)? Marc. 9, 43 (codd. a, b, ff², k, l, q, Gat.; VVLG. *item*) ire (mitti codd. a, k, Gat.) in -am ([ignis codd. q, Gat.] εἰς τ. γ.). VVLG. Iac. 3, 6 lingua ... inflammata a -a. **b** *eccles.*: TERT. scorp. 11 p. 170, 12 ut perdet in -am (anim. 13 p. 318, 14 [*v. supra l. 18*]). 12 p. 173, 6 occidendus in -a ([-am *B*]. pudic. 2 p. 223, 11 in -am [resurr. 35 p. 76, 2. 7 *al.*, p. 77, 1. 3 *al.* adv. Marc. 4, 28 p. 517, 4. 7. *v. l. 18sq.*]). resurr. 34 p. 74, 11 in supplicium, id est in -am. 35 p. 76, 25 recordetur ignem -ae aeternum praedicari in poenam aeternam ([AVG. serm. 327, 1]. CYPR. eleem. 2 p. 374, 8 -ae ignis [PS. CYPR. pasch. 17 p. 265, 3 PRISCILL. tract. 1, 17 p. 16, 10. 9, 123 p. 91, 2 ENNOD. opusc. 2, 15 p. 292, 15 *al.*]. HIER. epist. 45, 4, 1 in -ae ignis [LEO M. serm. 45, 4 p. 291ᶜ in ignem]. adv. Pelag. 2, 11 p. 545ᶜ -ae ignibus [AVG. epist. 185, 14 p. 13, 9 aeternis ignibus -arum. 204, 2 p. 318, 14 -arum. PETR. CHRYS. serm. 163 p. 630ᴮ GREG. M. in Ezech. 2, 7, 7]. AVG. serm. 279, 9 ignes. *al.* [*cf. supra l. 12*]). adv. Marc. 1, 27 p. 328, 14 *deus* cui nullus ignis coquitur in -a. 1, 28 p. 329, 23 sulphuratiorem *creator* eis -am praeparabit (PS. AVG. quaest. test. I 70 -am diabolo praeparatam. *cf.* AVG. conf. 11, 12, 14 -as parabat deus [PS. AVG. quaest. test. I 2, 8 -am]). 4, 28 p. 517, 21 -ae scilicet poena (SIRIC. epist. 5 p. 1162ᴬ FAVSTIN. trin. 2, 12 p. 60ᴰ. AVG. in psalm. 8, 1 pro poenis -arum. serm. 178, 3, 3 -arum. *al.*). 4, 28 p. 517, 25 -am timere (AVG. serm. 32, 13, 13. 161, 8, 8). 4, 30 p. 525, 16 clibanus vel furnus -ae (*cf.* VICT. VIT. 3, 51 caminus). apol. 47, 12 -am si comminemur, quae est ignis arcani subterraneus ad poenam thesaurus (*cf.* AVG. serm. 40, 5, 7 dominus *impiis* -as minatur [62, 8, 13 -am]). cult. fem. 2, 7 capitis ... -ae destinati (AVG. mor. Manich. 2, 13, 30 solutor signaculi et -ae ... destinatus. *cf.* quaest. hept. 7, 49 p. 495, 30 praedestinati). *al.* CYPR. Demetr. 24 p. 368, 16 ardens semper -a. epist. 6, 3 p. 483, 8 -ae ardor (CARM. de resurr. 301 HIER. in psalm. 28 PS. AVG. quaest. test. I 27, 3). 59, 18 p. 689, 9 aeterna -ae supplicia (AVG. civ. 21, 17 p. 521, 10 D. c. Gaud. 1, 29, 33 p. 232, 3 -arum suppliciis. SVLP. SEV. epist. app. 2, 7 p. 232, 19 FVLG. RVSP. fid. 34 p. 688ᴮ GREG. M. in Ezech. 1, 9, 21 *al.*). COMM. instr. 2, 1, 42 decreto domini traduntur vivi -ae (2, 2, 18). 2, 28, 8 bullit in inferno rumoribus ipsa -a. 2, 36, 8 extinguis tibi -am. apol. 74 saxei sic homines mollescunt sero -ae (*M; pro locativo ad instar nominis proprii formato sumit Cucco, Didaskaleion 3, 1914, 219*; -ā *Dombart*). 156 Cain (*acc.*) in -a reservat (*i. in loco tormentorum*). VICTORIN. PETAV. in apoc. 20, 2 p. 138, 9 (*deest* rec. Hier.) in tartarum -ae. ARNOB nat. 2, 14 audetis ridere nos, cum -as dicimus? IVVENC. 1, 707 *dies iudicii* tribuet sceleri ... -am. FIRM. err. 23, 3 unguentum *diaboli* -ae suscitat flammas (GAVDENT. serm. 13 p. 938ᴬ SIRIC. epist. 18 p. 1194ᴬ PRVD. ham. 959 AVG. serm. 362, 9, 9 GREG. M. in euang. 38, 5 *al.*). HIL. trin. 10, 34 p. 370ᶜ -ae chaos (SEDVL. carm. pasch. 4, 148 in chaos infernae lapsus penetrale -ae). c. Const. 5 *Constantius* -am privatim accendit. LVCIF. non conv. 6 p. 14, 24 torqueri ... in perpetua -a (*cf.* PAVL. NOL. epist. 40, 12 p. 355, 11 corpus et animam -a torquebit). GAVDENT. serm. praef. p. 836ᴮ -ae inextinguibili ... obnoxius. PRISCILL. tract. 1. 15 p. 14, 19 idola ... -ae digna (1, 28 p. 24, 7 interpretationes). MAXIMIN. c. Ambr. 87 p. 33, 50 *ut* vites ad quam ultro pergis -eennam. HIER. epist. 14, 3, 3 amor Christi et timor -ae (AVG. serm. 178, 9, 10 SALON. in prov. p. 969ᴬ APON. 1 p. 15 BENED. reg. 7. *cf.* AVG. epist. 185, 21 p. 20, 14 nec -arum timor). 22, 7, 2 ob -ae metum (CASSIAN. inst 6, 4, 2 metu [conl. 4, 2 ENNOD. opusc. 5, 12 p. 396, 22]. BENED. reg. 5). 39, 3, 2 quem -a suscipit (AVG. quaest. hept. 6, 9 p. 427, 4 VINCENT. LER. 6, 11 VAL. CEM. hom. 19, 1 p. 749ᶜ). *al.* DIDASC. apost. 11, 6 si quis peccaverit ... hic in -a condemnatur (*cf.* PRVD. psych. 496 *ava-*

[*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ritia aevum mundani ... populi damnet ... -ae. CAES. AREL. suggest. p. 300 in -a ... damnabitur). PRVD. cath. 6, 111 *antichristus* imam petit -am. 11, 112 *Christus impiis* -am et tartarum *rependet*. ham. 127 -ae mancipium. perist. 1, 111 -ae ... incola. PAVL. NOL. carm. 5, 56 tormenta ... sera -ae (BACHIAR. repar. laps. 15 p. 1052^{B}. 16 p. 1053^{C} ultricis -ae saeva tormenta. VITAE patr. 3, 3). epist. 25, 1 p. 224, 11 ad -am transferemur. 25*, 2 p. 231, 23 in -a demersus. AVG. civ. 21, 10 p. 511, 30 D. -a illa, quod etiam stagnum ignis et sulphuris dictum est (*cf.* ISID. orig. 14, 9, 9 -a est locus ignis et sulphuris). epist. 145, 4 p. 269, 20 qui -as metuit ... qui peccatum ipsum sicut -as odit. 193, 6 p. 171, 15. 17 omnes ... mittuntur in -am ([in epist. Ioh. 9, 5 *bis*. serm. 65, 7, 8. 293, 9 mittendi. *al.*]. serm. 9, 8, 9 mitteret in -as [125, 8. 178, 10, 11]. 55, 2, 2 in -am mittis [*v. supra p. 1724, 13. 22*]). in euang. Ioh. 43, 11 mortem -arum ..., sarcina qua homo in -as praecipitetur. c. Petil. 2, 98, 226 -as haereticorum. pecc. mer. 1, 22, 32 in -ae filiis; *opp.* misericordiae (spir. et litt. 28, 48. un. eccl. 23, 67 malignis et -ae filiis. ORIENT. comm. 2, 401 fueras qui filius ante -ae [*opp.* dei]. FACVND. defens. 12, 5 p. 850^{B} Traiano, filio -ae [*v. supra p. 1724, 24*]). serm. 55, 2, 2 ibunt omnes in -am ignis (326, 1 MVTIAN. Chrysost. hom. 19, 2 p. 360 *supra p. 1724, 14. 15*). 82, 8, 5 reatus -ae ... -ae reus (*supra p. 1724, 11*). 137, 7, 7 comites sibi ad -am quaerunt (*cf.* 146, 2, 2 inquirere). 161, 4, 4 -ae exustio. 171, 4, 4 in extremo -ae. 224, 3, 3 in -am vadunt (*cf.* 315, 4, 6 in -as intrare). 298, 4, 4 in fundo -ae (*cf.* POMER. 3, 12, 3 profundo). *al.* PS. AVG. quaest. test. I 127, 11 si ... multos videat in -a (*diabolus*). II nov. 49 -am sibi procurat. BACHIAR. repar. laps. 3 p. 1039^{B} de Sodomae plaga, id est de iudicio -ae. CHROMAT. in Matth. 8, 1 p. 347^{B} in carcerem -ae (8, 3 p. 348^{B}). CASSIAN. conl. 9, 8, 3 cum consideratione -ae. ORIENT. carm. 2, 281 natura -ae. PETR. CHRYS. serm. 42 p. 319^{C} hinc -am vicit in carne ...; facit ... misericordiam, qui vult -ae incendium non timere (VAL. CEM. hom. 13, 2 p. 732^{A} PRAEDEST. 1, 18 p. 593^{B} CLAVD. MAM. anim. p. 170, 10 GREG. M. moral. 20, 48). PRAEDEST. 1, 43 p. 600^{B} in -a decoqui. SEDVL. carm. pasch. 5, 230 profunda ... penetravit claustra -ae (op. pasch. p. 290, 7). VICT. VIT. 3, 36 flammantem -am. ALC. AVIT. carm. 3, 55 de fonte -ae. 6, 192 si forte ... tenerum mors ... natum praeripiat dura pariendum (ω, generatum *Sirm.*) sorte -ae. hom. 2 p. 106, 14 vaporibus. ENNOD. epist. 2, 19, 10 p. 62, 10 ad ... -am ... sponte devolvimur. opusc. 2, 105 p. 319, 20 contemptam invitationem -a subsequitur. 2, 115 p. 322, 18 -ā mancipari. VEREC. satisfact. 16 horrificas tremulo contemplans corde -as. APON. 1 p. 13 luctus. FVLG. RVSP. epist. 3, 17, 29 ad -am ... mortifero cursu raptatur *diabolus* (*cf.* rem. pecc. 1, 9 p. 534^{A} *ut* currant praecipites in -am). rem. pecc. 2, 21 p. 572^{C} in malis -ae. *al.* ARATOR act. 2, 1175 culpae ignis, unde -a calet. GREG. M. in Ezech. 1, 6, 18 terror. in euang. 11, 5 de -ae expressione dicitur. *al.* ACT. Petr. 17 ut non ... in -a perires. BENED. reg. 4 -am expavescere. *al.* PASS. Petr. Paul. brev. 11 *Simonis* anima discessit in -am. CARM. epigr. 749, 6 nulla poenarum te loca ditinent horrendae -ae a deo, Macrina. INSCR. christ. Rossi II p. 78 no. 1, 11 nam sub mortigenae quidam iacuere -ae verbere, confossi mente.

gehennālis, -e *a* gehenna. *i. q. infernalis*: PS. AMBR. paenit. 30 p. 1002^{C} *iniustos* donari -ium cruciamento flammarum. AVG. anim. 3, 6, 8 p. 367, 6 cum coeperint supplicio -is ignis ardere. FVLG. RVSP. rem. pecc. 2, 7 p. 557^{B} -i supplicio. ad Tras. 3, 34 p. 299^{D} -is tormenti supplicio. praedest. 1, 6 p. 609^{C} -i incendio.

gehennom, *e voce hebr.* גֵּי־הִנֹּם. HIER. in Ier. 2, 45, 3 de hoc loco, qui est in valle filiorum Ennom et hebraice dicitur '-m'; 'ge' (*cf. p. 1723, 69*) quippe φάραγγα, hoc est 'vallem'. 2, 46, 1 quod nequaquam vocetur vallis ipsa '-m', hoc est 'vallis hennom', sive 'filiorum Ennom' *eqs.* 4, 13, 2 quae sit vallis filii Ennom, quae hebraice dicitur '-m', ... supra diximus (*2, 45, 3*). *v. supra p. 1723, 75 sqq. et Onom.* G. Meyer.

glacies a gelu et aqua, quasi **gelaquiēs** ISID. orig. 13, 10, 6.

gelāsco, -ere [*a* gelāre. *W.*]. *cf.* gelesco. *inchoativum verbi* gelare *sec.* DIOM. gramm. I 343, 20 (*v. p. 1730, 32*). SERV. auct. Aen. 2, 145 gelo -o. *i. q. frigore obdurescere*: PLIN. nat. 14, 132 vini natura non -it. MAR. VICTORIN. ad Iust. 10 p. 1005^{D} fit in glaciem, quod -it. GREG. M. moral. 7, 32 p. 783^{A} pruina ... inferius -it, nix autem de superioribus ruit.

gelāsiānus, -ī *m.* [*e graeco verbo* γελᾶν, γελάσαι *fictum. cf. n. pr.* Gelăsius. *W.*]. *i. q. scurra*: SIDON. carm. 23, 301 mimos, schoenobatas, -os. *priorem* a *poeta contra usum produxisse videtur.*

gelasīnus, -i *m.*, γελασῖνος. *i. q. ruga, quae in gena ridentis fit*: MART. 7, 25, 6 nec grata est facies, cui -us abest. *cf.* ceiasinus *vol. III p. 737, 34.*

gelātio, -ōnis *f. a* gelāre. 1 *i. q. actus gelandi, rigescendi*: SCRIB. LARG. 179 cicutam ... potam caligo ... et artuum -o insequitur (180 *opium potum* facit ... -em et livorem artuum *eqs.*). GLOSS. apoplexia subita -o sanguinis. 2 *i. q. frigus aëris, gelu*: PLIN. nat. 17, 46 *marga columbina* sole et -e ita solvitur, ut *eqs.* (FRONTIN. aq. 123 non minus ... sol acrior quam -o [celatio *cod.*]). 17, 233 si protinus editis fructibus -o (*sic d vulg.*, velatiu[m] *rell.*) magna consecuta est, etiam paucis diebus necat *arbores*. GLOSS. gelicidia -es.

gelātus, -ūs *m. a* gelāre. *i. q. gelatio, actus gelandi*: CAEL. AVR. chron. 4, 3, 39 si sanguis fuerit retentus, quod fit aliquando cum -u, aliquando densitate putrescentis venae.

gelefactus, -a, -um [*a* gelāre *et* facere, *vocabulum novicium analogia vocis* calefactus *expressum. W.*]. *i. q. gelatus*: VEN. FORT. carm. 8, 3, 213 haec *mulier* -a (*vulg.*, geli- *codd. et Leo*) *i. cruciatibus ad mortem fere redacta* meum servavit in ossibus ignem.

gelela, -ae *f.* PS. DIOSC. herb. fem. 47 cucurbita agrestis quam Afri -am (gelilam L^1) vocant. CASS. FEL. 73 p. 176, 17 coloquintidis interioris carnis, quam vulgus -am (geldan *c*) vocat (*inde* GLOSS.). *varia vocis exempla e codicibus diversis protracta affert Rose in editione Cassii Felicis p. 237.*

gelēsco, -ere *a* gelāre *ad similitudinem vocis* calēsco *fictum.* *i. q. gelascere*: TERT. scorp. 1 p. 146, 6 (*in imagine*) pristini sensus retorpescunt, sanguis animi -it (gelascit *edd.*; *sed cf. homoeoteleuton*), caro spiritūs exolescit, nausea nominis inacrescit.

gelicidia, -ae *f. ex* gelicidium *mutatum, genere fortasse ad exemplum vocis* pruina *adaptato.* *i. q. gelicidium*: ITALA Ier. 36 (43), 30 (Wirc.) in aestu diei et gellicidia noctis (*gr.* παγετῷ, VVLG. gelu. *inde* GLOSS. -ia: gelu). PALLAD. 2, 9, 1 serenis et siccis diebus, dum -a (-um *GT*) non est. 12, 1, 2 -arum (-orum *QTE*) tempore. 12, 13, 5 resolutis -is. CHIRON 317 vel ex nivibus vel ex[i] -a (*cf.* VEG. mulom. 2, 88, 4 ex nivibus ... vel pruinis). [*sard.* kiligia. *M.-L.*]

gelicidium, -ī *n.* [*a* gelu *et* cadere. *W.*]. gelli- *l. 37.* GLOSS. -a: παγετοί. gelationes. *falso traditur pro* gelicidia, *v. supra l. 21 sq.* *dubium* COLVM. 7, 6, 5 frigus ... -o hiemis (gelicior hiemps *cod.*, gelidior hiems *Lundstroem, v. p. 1727, 41*) conceptum *caprae* vitiat. *i. q. gelu cadens, pruina*: CATO agr. 65, 2 si -a erunt, cum oleam coges. VARRO rust. 1, 55, 2 *durities digitabulorum* ramos glubit ac relinquit ad -um retectos. VITR. 2, 7, 2 quae mollia sunt (*i. lapides*) ... -is et pruina congesta friantur et dissolvuntur (2, 8, 19 *testa* tacta. 7, 1, 5 -a et pruinae. COLVM. 2, 8, 3 hibernis imbribus aut -is [*sic nonn. recc.*, gelidis *SAR*] pruinisve. 3, 1, 7. 11, 2, 6 *vites* pruinis et -is nocturnis ... rigentes. *cf.* VITR. 7, 1, 6 -i pruinam). 2, 7, 3 *lapidicinis Anicianis* neque ... -orum tempestas neque ignis tactus potest nocere. 7, 1, 6 materies ab -is (gelli- *H*, *cf. supra l. 19*) ne laboret. COLVM. 2, 10, 6 glebae a -is adhuc eam (*fabam*) teneram vindicent. 2, 11, 8 diebus serenis ... mense Ianuario, si -a non sint. 4, 24, 15 *vitis prona* et -is ipsa se protegit et ab sole obumbratur. 4, 29, 3 propter -a. 5, 6, 19 scrobem autumno facito, ut pluviis et -is maceretur. 5, 10, 22 (*item* arb. 25, 2) a frigore et -is teneras adhuc virgas tueri (11, 2, 78 hiemat cum frigore et -is. 11, 3, 56 solum ... hiemis frigoribus et -is putrescat). 7, 3, 25 dum dies arvis -a detrahat (*i. pruinam; sequ.* pruinosa herba). 11, 3, 63 ne ... s[p]atio hiemis -is (*cf. l. 43*) perura[n]tur. FRONTIN. aq. 121 subterranea *opera* nec -is nec caloribus exposita. ITALA psalm. 77, 47 (Cas.) occidit in grandine sarmenta eorum et celsas (VVLG. moros, *v. vol. III p. 774, 82*) in -o ([caeli cidio *cod.*] *gr.* πάχνῃ, VVLG. pruina). psalm. 118, 83 (Cas., Veron., Ambr. in psalm. 118 serm. 11, 13) tamquam (sicut *Ambr.*) uter in -o (*gr.* πάχνῃ, VVLG. pruina. *alludit* AMBR. *l. l. passim*). PS. AVG. spec. 54 p. 533, 8 (tit.) grandines, nives, -a, venti.

gelidus, -a, -um *a* gelu. *comparativus*: CIC. leg. 2, 6 *p. 1727, 75; praeterea p. 1727, 41. 83. 1728, 19. 64.* *superlativus*: OV. ars 3, 385 *p. 1728, 11* GERM. frg. 4, 47 *p. 1727, 55. praeterea p. 1727, 20. 1728, 15. 23. 51. 1729, 64.* NOT. Tir. 91, 37. GLOSS. -us ψυχρός. γαλακτώδης. -um ψυχρόν. ψυχρότατον. πεπηγὸς ἐπὶ ὕδατος. -a παγώδη. *inde a* CATONE *p. 1728, 61 et* ACCIO *l. 72; deinde in dactylis saepe inde a* CIC. Arat. LVCR.; *perraro in sermone pedestri; deest ex. gr. apud* LVCIL. VARR. CAES. SALL. NEP. QVINT. APVL. *falso traditur*: MANIL. 5, 131 egelido (*sic M, Wageningen*, et -o *LG*) polo. COLVM. 2, 8, 3 *v. supra l. 33.* LVCAN. 6, 403 calidae (-ae *MZ ante corr.*) massae. 6, 559 calidis (-is *V*) ... aris. CYPR. GALL. gen. 147 -a ira (*recte* calida, *cf. vol. III p. 154, 22*). *coniectura restitutum*: COLVM. 7, 6, 5 *v. l. 27.* LIV. 22, 36, 7 *v. p. 1728, 15.* *dubiae interpret.*: CARM. epigr. 1931 et -ae cursu minu⟨erunt⟩ quaerere silva(m) (*sic temptat Sogliano, Notizie degli scavi 1905, 135*; minu na non quatiunt solum *agnoscit Mau*). [*langobard.* želt. *M.-L.*]

I *i. q. frigidus*, ψυχρός (*sensu strictissimo unus* CATO *adhibet, p. 1728, 61*): **A** *de rebus naturae*: **1** *de rebus caelestibus et naturalibus*: **a** *de nive, aëre, ventis sim.*: ACC. trag. 566* Aquilonis stridor -as molitur nives (LVCR. 6, 107 OV. fast. 1, 680 ANTH. 475, 4). CIC. Arat. 97 partes -as Aquilonis (*cf.* PLIN. nat. 4, 88 -is ... Aquilonis conceptaculis *i. zona septentrionali. v. p. 1727, 2*). progn. frg. 6, 4 rores (VERG. georg. 2, 202 *sing.* [PLIN. nat. 2, 152]. AMM. 27, 4, 14 roris asperginibus -is). LVCR. 2, 431 pruinam (2, 515 *plur.* [5, 216. 6, 529 VERG. georg. 2, 263 MART. 7, 31, 5 CLAVD. 18, 117]. SEN. Herc. f. 139). VERG. Aen. 12, 796 nubibus (PLIN. nat. 2, 132 aliquid abruptum e nube -a [-i *var. lect.*]). TIB. 1, 1, 47 aquas *i. imbrem hibernum* (*cf.* GERM. frg. 4, 70 imbres [ignes *cod.*; *corr.* Grotius]. 4, 86 imbre). OV. am. 2, 11, 10 -um Borean egelidumque Notum (epist. 17, 41 trist. 1, 2, 29 MANIL. 5, 70 SEN. Phaedr. 936 LVCAN. 5, 601 STAT. Theb. 1, 193 ANTH. 469, 4 AVSON. 332, 9. *cf.* OV. met. 6, 711 -i coniunx ... tyranni *i. Boreae*. STAT. Theb. 5, 407

[Geissler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Calais filius -i parentis *i. Boreae*). met. 9, 220 ventis. fast. 4, 643 aquilonibus (AVIEN. orb. terr. 745 [*item* 991] *sing. cf.* OV. Ib. 11 -os aquilonis ad ortus (*v. p. 1726, 74*). GERM. frg. 4, 134 -os flatus (4, 151 flat⟨ib⟩us...-is). SEN. Med. 736 his *venenis* -a pigri frigoris glacies inest. Oed. 37 afflatu *aurae*. nat. 2, 10, 4 natura . . . aëris -a (frigida *falso codd.* Δ) est. 5, 8, 2 ortus solis feriens -um aëra (STAT. Theb. 1, 338 CET. FAV. 13 p. 298 aëre -iori. *cf. l. 18*). COLVM. 5, 8, 5 aut praefervidum aut -um statum caeli (PLIN. epist. 5, 6, 4 caelum est hieme frigidum et -um). 10, 75 verberibus -is . . . Cauri. PLIN. nat. 2, 135 terrarum exhalatio rigens ac -a. AVIEN. Arat. 1711 -us . . . dies et frigidus aether. CLAVD. 1, 36 -o . . . sub Iove. 7, 93 procellis *aquilonis*.

b *de sideribus, polo sim.*: CIC. Arat. 58 *v. l. 49.* 97 *v. p. 1726, 73.* 177 *v. l. 60.* 274 *v. l. 61.* LVCR. 6, 720 -is . . . stellis axis. VERG. Aen. 6, 16 -as arctos (OV. met. 4, 625 MANIL. 3, 344. LVCAN. 1, 252 *sing.* [VAL. FL. 6, 140 STAT. Theb. 6, 422]. VAL. FL. 5, 155 SIL. 15, 227 STAT. silv. 3, 5, 19. 5, 1, 127). Aen. 8, 28 -ique sub aetheris axe (*cf.* MANIL. 1, 279 aëra per -um tenuis deducitur axis). OV. epist. 6, 106 axe (trist. 2, 190 Parrhasiae . . . virginis *i. ursae*. 5, 2, 64 Ib. 34 Pont. 2, 10, 48. 4, 14, 62. 4, 15, 36 MANIL. 3, 357. CVRT. 7, 3, 7 -issimum septentrionis axem). OV. epist. 17, 152 polo (fast. 4, 576). met. 2, 171 triones (CLAVD. 8, 429). MANIL. 1, 375 -um Capricorni sidus (*cf.* GERM. 7 -i Capricorni [289. 567 (*var. lect.* geminus; *cf. Breysig, Hermes 17, 1882, 403 sq.*). AVIEN. Arat. 56 AVSON. 371, 10]. *sim.* MANIL. 4, 745 ⟨Caprum⟩. SEN. Thy. 863 Aegoceros). MANIL. 1, 647 lumen *solis matutini et vespertini*. 4, 792 Helicen. LVCAN. 6, 393 sidere *Chironis*. PLIN. nat. 2, 34 Saturni . . . sidus -ae ac rigentis esse naturae. 18, 276 *luna* interlunio aestate calidissima est, hieme -a (VAL. FL. 3, 415 movet en -os Latonia [*i. luna*] currus. STAT. Theb. 7, 470 Phoeben). STAT. Theb. 3, 40 Eoo (*cf.* CLAVD. 22, 472 -as hinc Lucifer ornat, hinc Aurora comas). AVIEN. orb. terr. 1212 Bootis. CLAVD. 3, 366 Librae.

c *de diei annique temporibus*: LVCR. 5, 641 *aër* reiciat *solem* -is a frigoris umbris *i. hiemali parte zodiaci* (VERG. Aen. 11, 210 umbram *noctis* [VAL. FL. 3, 1 umbras. LVCAN. 1, 261 noctis]. MANIL. 3, 283 signa *zodiaci octona stadia* . . . amittunt -as vergentia [-a vergentia *M*, -asque rigentia *LG*, *corr. Scaliger*] in umbras). VERG. georg. 1, 287 nocte (HOR. epist. 2, 2, 169. SIL. 12, 20 *plur.*). OV. trist. 1, 11, 3 mense (*cf. l. 47*) Decembri (MART. 4, 19, 3 Decembri. *item* 10, 87, 7). trist. 4, 7, 1 -ae post frigora brumae (MART. 4, 57, 9. 10, 14, 7). LIV. 5, 13, 1 hieme (MANIL. 3, 256 *plur.* [GERM. 493]. COLVM. 7, 6, 5 -ior [geliciorior *S*, ri *in* di *mut. m.*²; *v. p. 1726, 27*] hiems. PLIN. nat. 14, 132. *cf.* SEN. Herc. f. 950 hiems . . . -o frigida spatio). LVCAN. 2, 326 tenebras *noctis* (STAT. Theb. 2, 135. 12, 242). STAT. silv. 5, 4, 10 Tithonia . . . -o spargit . . . flagello *insomnem* (*cf.* CLAVD. 22, 472 *l. 30*). AVR. Fronto p. 31, 18 N. conticinium atque matutinum atque diluculum usque ad solis ortum -um, ad Algidum maxime. CLAVD. rapt. Pros. 3, 224 menses (*cf. l. 38*). ENNOD. carm. 1, 6, 1 post canas hiemes, -i post damna profundi (*cf. p. 1728, 12*).

d *de frigore et umbra*: CIC. Arat. 58 -um . . . frigus anhelans . . . Capricornus (PANEG. in Mess. 153 MART. 8, 68, 4). LVCR. 5, 640 *aër solem detrudit* brumalis usque ad flexus -umque rigorem *i. frigus* (VAL. MAX. 3, 3 ext. 6 *Indi* Caucasi montis -o [glaciali *A*²] rigore corpora sua durantes). COLVM. 10, 379 -as per graminis umbras (LVCAN. 3, 401 *luci*. CALP. ecl. 3, 16 *arborum* [CYPR. GALL. exod. 224]). *de rigore qui gelu efficitur*: GERM. frg. 4, 47 -issimus undae . . . rigor (PLIN. nat. 10, 55 *adipem anserinum* nive multa obrutum ac rigore -o [-ū *codd.*] maceratum).

2 *de liquoribus* (*de imbre et glacie v. sub A 1 a, de sanguine sub B 2*): **a** *de liquoribus usu domestico, medicinali sim. adhibitis* (*de vase liquorem continente l. 69. 72*): CIC. Arat. 177 -o flumine fontis *Aquari*. 274 -um rivum fundentis Aquari. Catil. 1, 31 si aquam -am biberint *aegri* (LVCR. 3, 693 -a⟨i⟩ stringor aquai. OV. epist. 13, 26. 20, 220 rem. 552. fast. 4, 146 -a qui locus umet aqua *i. frigidarium*. MART. 14, 106, 2 TAC. hist. 2, 49 SVET. Otho 11, 2 AMM. 25, 3, 23. *de subst.* -a *v. p. 1729, 78*). LVCR. 6, 149 *ferrum* in -um . . . demersimus imbrem *i. aquam*. MORET. 37 flamma -os adolere liquores (SER. SAMM. 496 *sing.*). HOR. epist. 1, 15, 4 *in balneo* -a cum perluor unda. OV. medic. 99 -ā madefacta papavera lymphā (SER. SAMM. 245). met. 9, 170 -o . . . lammina candens tincta lacu (MART. 14, 1, 4). SEN. Ag. 788 *labantem* refovete -o latice. SIL. 16, 123 -is restinguere fontibus ignes. ORIENT. comm. 1, 587 (*cf. Matth. 10, 42*) calix *i. aqua -a repletus*.

b *de liquoribus e terra profusis*: LVCR. 6, 1172 fluvios (MART. 7, 80, 8 -o [*C*⁴, rigido *B*⁴, *rectius ut vid.*] . . . in amne). CIC. leg. 2, 6 *Fibrenus* Lirem . . . multo -iorem facit. Tusc. 5, 74 fluminibus (*sing.*: SEN. Thy. 130 *Alphei*. SIL. 4, 546 *Clitumni*. 15, 704. AVSON. Mos. 345 *Mosellae. cf. l. 60*). nat. deor. 2, 98 fontium (*cf. l. 79*) -as perennitates. carm. frg. 22 (div. 2, 63), 8 circum latices -os (*gr. Homer. Il. 2, 305* ἀμφὶ περὶ κρήνην). VERG. ecl. 10, 42 fontes (CVLEX 148 LYDIA 17. OV. met. 4, 90 *sing.* [14, 786. 15, 550 *Egeriae*. PLIN. nat. 2, 228 *Iovis Dodonaei*. 2, 237. 12, 9. AVSON. 4, 3 *Danuvii*]. SEN. Ag. 318 Erasini. CALP. ecl 2, 5. PLIN. nat. 2, 233 omnes fontes aestate quam hieme -iores esse. 12, 40. SVET. Claud. 20, 1 Claudiae aquae. AVSON. Mos. 30 AMM. 18, 6, 16). georg. 1, 43 -us canis . . . montibus umor liquitur. Aen. 7, 683 Anienem (SIL. 12, 539). 7, 801 Ufens. 8, 597 -um . . . Caeritis amnem. 12, 331 Hebri (SEN. Herc. O. 1895 VAL. FL. 2, 515 SIL. 17, 487). HOR. carm. 3, 13, 6 rivos *Bandusiae* (epist. 1, 18, 104 -us Digentia rivus. ITIN. Alex. 21 *rivuli* ad nivem -i). sat. 2, 3, 294 ripa. PANEG. in Mess. 60 unda *Artacies* (OV. met. 15, 310 Iovis Ammonis. *cf. plur.* undae -ae: OV. met. 5, 433 trist. 4, 10, 3 MANIL. 2, 941. LVCAN. 1, 582 Anienis [SIL. 10, 363]. 2, 570 Rheni. 2, 585 Phasidos [VAL. FL. 5, 350 fluminis *i. Phasidis*]. SIL. 17, 314 Ticini. STAT. Theb. 1, 357 *Erasini*. 9, 573 Ladonis). ELEG. in Maecen. 102 lacūs (OV. met. 6, 374). OV. am. 3, 6, 26 vadis *Inachi* (SEN. Oed. 285). ars 3, 385 -issima Virgo *aqua* (MART. 11, 47, 6 -a Virgine). epist. 17, 89 frigora . . . -i . . . profundi *i. maris* (*cf. p. 1727, 48*). met. 5, 608 Erymanthon. 6, 347 liquores *lacūs*. fast. 2, 166 -ae fons . . . aquae (2, 264. LIV. 22, 36, 7 Caeretes [caedes *P*] aquas fonte calid⟨o gelid⟩as [-os *P*] manasse. SEN. dial. 6, 17, 3 -issimas aquas *fontis Arethusae*. MART. 14, 33, 2 *Salonis*. PLIN. nat. 31, 39 *vena aquae putealis*). trist. 5, 13, 21 Ponto. Pont. 2, 4, 1 Histro. SEN. Herc. f. 1327 Maeotis. Med. 373 Araxen (Phaedr. 57 LVCAN. 8, 431). Oed. 604 Strymonis (LVCAN. 5, 711). Phaedr. 507 Lerna. CVRT. 8, 9, 4 Indus -ior est quam ceteri *amnes Caucaso orti*. COLVM. 8, 17, 1 -um ab imo fluctum revolvit *piscina*. LVCAN. 3, 203 Caico. 3, 268 gurgite *Bactri*. 10, 476 Hibero. PLIN. nat. 31, 10 egelidae hae *Albulae aquae*, sed Cutiliae . . . -issimae. SIL. 4, 183 Velino. 8, 368 Simbruvio. STAT. silv. 2, 4, 27 Phasidis (CLAVD. 20, 575). Theb. 4, 832 ora *genii Langiae fontis*. AVSON. 328, 1 Rhenum. CLAVD. DON. Aen. 12, 35 Tiberini fluminis -os cursus, *deinde* Tiberina fluenta . . . -a vehementer (SIDON epist. 1, 5, 8 -a Clitumni *fluenta*). CLAVD. 3, 324 Tanain.

3 *de locis, montibus, sedibus, solo sim.*: CATVLL. 63, 53 ferarum -a stabula. CARM. Hyg. fab. 177 p. 31, 2 -o . . . de vertice Nonacrinae (VERG. Aen. 8, 139 Cyllenae). LVCR. 3, 892 saxi (OV. met. 1, 376 fast. 4, 503). VERG. ecl. 10, 15 Lycaei (OV. met. 1, 217 STAT. Theb. 4, 250). georg. 2, 488 -is (-i *Heinsius*) convallibus Haemi (*cf. l. 39*). 4, 509 antris (OV. trist. 5, 1, 61 *sing.* [fast. 3, 305]. SIL. 3, 203 Cyllenes. 4, 344 domo . . . Collinum -ā, viridi quem Fucinus antro nutrierat). Aen. 8, 159 Arcadiae -os . . . finis. 8, 343 rupe (PLIN. nat. 37, 110 *plur.*). COPA 28 -a sede *lacertae*. CIRIS 165 -is Edonum . . . oris ([honoris *codd.*] HOR. carm. 1, 26, 4 *sing.* [LVCAN. 5, 55]. CLAVD. 24, 98). CIRIS 350 Oeta. CVLEX 113 iugis (LIV. 21, 58, 8 montium). HOR. carm. 1, 1, 30 nemus (OV. met. 2, 455). 1, 12, 6 Haemo (STAT. Theb. 5, 189. *cf. l. 32*). 1, 21, 6 Algido. TIB. 2, 4, 8 montibus (OV. met. 1, 689 Arcadiae. 6, 88 Rhodopen . . . et Haemum, nunc -os montes. LIV. 38, 19, 4 SIL. 3, 111. 4, 362 -os . . . montes Taygeta. AVSON. Mos. 464). PANEG. in Mess. 109 Alpes (LVCAN. 1, 183. 2, 535). PROP. 1, 8, 2 Illyria. OV. met. 4, 772 Atlante. 7, 810 vallibus (STAT. silv. 4, 2, 46 [*sing.*] Rhodopes. MART. 5, 71, 1 *Trebulae oppidi*. CLAVD. 21, 131 Haemi). OV. fast. 4, 81 Sulmonis (SIL. 8, 510). trist. 1, 3, 94 humo (STAT. Theb. 1, 407. 10, 318). 3, 13, 12 extremam -i . . . in orbis *terrarum* humum (LVCAN. 9, 704). Pont. 4, 5, 5 Thracen. LIV. 38, 27, 9 locis -is propinquitate Tauri montis (PALLAD. 4, 2). LVCAN. 5, 4 Olympo. 5, 51 Taygeti. CALP. ecl. 5, 116 solum. PLIN. nat. 15, 73 tractu *terrae* . . . -issimo. SIL. 13, 572 *Acheron* -am eructans . . . harenam. STAT. Theb. 1, 160 terras . . . Borea -as. 4, 646 Nemeen. 5, 261 Ossa (Ach. 1, 320. *cf.* Theb. 3, 319 Arctoae -um caput . . . Ossae). 7, 254 Tanagrae. 9, 447 Cithaeron. 12, 615 Braurona. silv. 1, 2, 222 Thymbrae. 3, 2, 65 Pelion. MART. 1, 12, 1 Herculeas -i (*sic A*⁴, Herculoi -as *B*⁴*C*⁴) . . . Tiburis arces (4, 64, 32). IVV. 3, 190 Praeneste. 3, 322 agros *Aquinates* (*cf.* PALLAD. 7, 3, 1 partibus *agrorum*). 5, 77 Esquilias. CLAVD. 11, 19 specu. 20, 279 Idae. 28, 172 plagis *i. regionibus*.

4 *de rebus variis*: CATO agr. 37, 4 caveto ne quam materiem doles . . . nisi siccam neu -am (*i. fere* ʻ*gelu adstrictam*ʼ. *cf. p. 1726, 69*) neu rorulentam. LVCR. 4, 491 quod molle sit et -um fervensve. OV. fast. 3, 728 in -is herba reperta focis (*cf.* STAT. Theb. 9, 638 -as . . . aras). PLIN. nat. 37, 199 *verae gemmae* in ore -iores sentiuntur (CLAVD. carm. min. 38, 2 -um . . . onus *i. gemmam*). DRAC. laud. dei 3, 173 frigidus ignis erat, -is incendia flammis mirantur cecidisse *tres illi viri ignea fornace inclusi* (*cf. Vulg. Dan. 3, 23 sqq.*). satisf. 60 elementa . . . contraria miscuit auctor, . . . ignea cum -is.

B *de animantibus*: **1** *de auris et humoribus per corpora animalium fluentibus*: LVCR. 3, 300 cervorum frigida mens . . . -as citius per viscera concitat auras. NEMES. cyn. 210 (*de causa rabiei caninae*) cum -us non sufficit umor, torrida per venas concrescunt semina flammae.

2 *de hominibus et bestiis eorumque membris*: **a** *de iis, qui gelu aëris, humi, aquae frigent*: HOR. carm. 4, 5, 25 -um (*fort. i. q. gelu rigentem, cf. supra l. 61*) Scythen. OV. met. 7, 560 nec fit corpus *peste laborantium* humo -um, sed humus de corpore fervet. SEN. Herc. O. 125 -us Dolops. LVCAN. 4, 153 uda . . . membra . . . -osque a gurgite . . . artus. MART. 12, 26, 12 -am *frigore matutino* auriculam. STAT. Theb. 4, 832 *v. l. 24*.

b *de frigescentibus stupore sim.*: *α de membris*: OV. am. 3, 5, 45 -o mihi sanguis ab ore fugit (STAT. Theb. 1, 493 *plur.*). met. 3, 688 *me* pavidum -umque trementi corpore. fast. 1, 98 -um subito frigore pectus erat. LVCAN. 1, 246 -os (-us *var. lect.*; *cf. p. 1729, 11*)

[Geissler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pavor occupat artus (SIL. 6, 409 mortis color). CORIPP. Ioh. 7, 162 membris. β *de sanguine et sudore stupentium ac dolentium*: VERG. Aen. 3, 30 -us ... coit formidine sanguis (3, 259 SEN. Oed. 585 LVCAN. 7, 467. VAL. FL. 4, 226 pavor et -us ... sanguis. CORIPP. Ioh. 3, 56). Aen. 3, 175 -us toto manabat corpore *attoniti* sudor (SEN. Oed. 922 SIL. 3, 215. 8, 186 [*legitur primum in Aldina*] it ... timor totos -o sudore per artus). γ *de ipso frigore paventium, item de ipso tremore, metu sim.*: LVCR. 3, 305 -is torpet telis perfixa pavoris. VERG. Aen. 2, 120 obstipuere animi -usque per ima cucurrit ossa tremor (6, 54. 12, 447 [*huc spectat* GLOSS. -us tremor: qui frigidus facit]. OV. epist. 5, 37. met. 10, 423 -us [-os *var. lect.; cf. p. 1728, 84*] ... in artus ... penetrat tremor. SEN. Herc. f. 414 Oed. 659. Tro. 457 -us horror ac tremor). OV. epist. 11, 82 -o lingua retenta metu (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 2, 212 calor ..., si metus intervenerit, ... excluditur perindeque convalescente -a passione consumitur quod calebat). epist. 15, 67 -usque comas erexerat horror ([*huc pertinet* GLOSS. -us horror: frigidus frigor vel timor]. SEN. Tro. 457 *v. l. 13.* SIL. 5, 390. 9, 122). met. 2, 200 -a formidine (VAL. FL. 4, 646 CORIPP. Ioh. 4, 724). met. 3, 100 -oque comae terrore rigebant (CORIPP. Ioh. 4, 1043. 1152). fast. 2, 754 -um pectora frigus habet (EPIST. Sapph. 112). trist. 1, 4, 11 confessus -um pallore timorem. STAT. Ach. 1, 158 figit -us Nereida pallor. ARATOR act. 2, 1078 -o ... pavore, *cf. p. 1728, 84.*

c *de senescentibus*: VERG. Aen. 5, 395 -us tardante senecta sanguis hebet. STAT. Theb. 3, 384 -is et inertibus aevo pectoribus. IVV. 10, 217 *in senectute* minimus -o iam in corpore sanguis. CYPR. GALL. gen. 525 iam -is decursa ob tempora membris (ENNOD. carm. 2, 44, 10). SERV. georg. 1, 336 senes semper ... esse -os. SEDVL. carm. pasch. 1, 110 -i ... ventris *Sarae grandaevae.* DRAC. laud. dei 2, 642 -is ... medullis *Abraham et Sarae.*

d *de languentibus, morbidis, moribundis, mortuis*: α *de membris*: LVCR. 3, 401 *anima* -os artus in leti frigore linquit (OV. met. 4, 247. 6, 249 LVCAN. 9, 56). PROP. 2, 13, 29 osculaque in -is pones suprema labellis. OV. met. 4, 141 vultibus *Pyrami mortui.* 6, 277 *Niobe* corporibus -is *natorum* incumbit (LVCAN. 9, 935 *Psyllus* extractam ... -o de corpore mortem *i. venenum serpentis* exspuit). OV. Pont. 1, 9, 52 -os *extincti* ... sinus. LVCAN. 6, 568 *Erictho* -is infudit murmura labris *cadaveris.* 6, 629 -as leto ... medullas. 6, 752 -o trepidant sub pectore *reviviscentis* fibrae. STAT. Theb. 8, 643 faucibus *moribundae.* 11, 56 iam -a ora tacent (MART. 6, 58, 6 ore *graviter aegrotantis*). CORIPP. Ioh. 6, 359 *quadrupes moriens* pressans -is sub dentibus herbas. β *de sanguine et sudore aegrotantium ac morientium*: VERG. Aen. 12, 905 -us concrevit frigore sanguis *subito languore correpti.* LVCAN. 1, 619 viscera *victimae* ... -o ... infecta cruore. 4, 623 -us fesso de corpore *Antaei* sudor (SIL. 14, 598 -us per viscera *peste laborantium* sudor ... manabat. *cf.* STAT. Theb. 2, 672 -us cadit imber *i. sudor* anhelo pectore *morientis*). γ *de frigore et torpore aegrotorum*: SIL. 2, 136 labuntur -o torpentia frigore membra. AMM. 30, 6, 5 meatus aliqui quos hae⟨mor⟩rhoidas nunc appellamus, ... -is frigoribus concrustati. CAEL. AVR. acut. 2, 32, 166 genuum -us stupor. 3, 2, 8 articulorum -us torpor (*item* 3, 5, 50). δ *inde de ipsa morte*: LVCR. 3, 530 leti (CYPR. GALL. iud. 234). HOR. carm. 2, 8, 11 morte (OV. am. 2, 9, 41 met. 15, 153 IVVENC. 4, 26 SEDVL. op. pasch. 3, 138). PRVD. cath. 10, 60 sopor *mortis.* ε *de manibus, sepulcris sim.*: OV. met. 8, 496 umbrae (STAT. Theb. 2, 1). Ib. 154 manus *umbrae.* STAT. silv. 5, 3, 242 bustis. Theb. 12, 418 -ae ... exanimesque favillae. CARM. epigr. 1555 B, 1 (*Romae*) m⟨anes⟩. ζ *de rebus mortiferis*: OV. am. 3, 7, 13 cicuta (IVV. 3, 7, 206 *plur.*). SEN. Med. 736 glacies *v. p. 1727, 4.* VAL. FL. 6, 85 -is ... venenis *serpentium* (CLAVD. carm. min. 49, 5 [*sing.*] *torpedinis.* ARATOR act. 1159). SER. SAMM. 121 virus *rigoris artuum.* SEDVL. carm. pasch. 3, 35 periclis. *liceat addere*: PLIN. nat. 14, 99 *acini labruscae* singulare remedium habent ad refrigerandos in morbis corporum ardores, -issimā, ut ferunt, naturā.

3 *de serpentibus, subaudienda ut videtur notione mortiferi*: LVCAN. 6, 488 -os ... explicat orbes ... coluber. 9, 844 -as nocturno frigore pestes *i. angues* (ARATOR act. 1176). MART. 7, 87, 7 draconem. 12, 29, 5 anguem (CYPR. GALL. gen. 21 *plur.*). DRAC. laud. dei 3, 304 cerastis.

C *de rebus abstractis: de frigore, terrore, morte sim.*: *de frigore v. p. 1727, 49. 1729, 20. 50, de tremore supra l. 10, de stupore supra l. 51, de pallore supra l. 22, de torpore supra l. 51, de morte (leto) supra l. 52 sqq.*

II *i. q. corpus non calefaciens, de vestimentis levissimis* (*opp.* calidus): MART. 3, 38, 9 -is ... lacernis (7, 92, 7 -as ... tritasque lacernas). 6, 50, 2 -a sordidus in togula. *praeterea* -us *fere i. q. 'refrigerans, gelidum reddens' supra l. 52—69, etiam l. 8—23.*

fem. pro subst. **gelida** *i. aqua* (*opp.* calida): HOR. sat. 2, 7, 91 te mulier ... perfundit -ā. IVV. 5, 63 calidae -aeque minister.

neutr. pro subst. **gelidum**: *i. q. glacies*: VAL. FL. 6, 100 hiberni qui terga Novae *fluminis* -umque securi eruit.

adv. **gelidē**: HOR. ars 171 res omnes timide -eque (*i. languide*) ministrat.

compos. e- *et* praegelidus.

gelĭfactus *v.* gelĕfactus.

gello, gillo, -ōnis *m.* [*orig. inc. J.*]. o *finalis correpta infra l. 12 sq.* gell- *et* gill- *v. infra.* GLOSS. gillo βα⟨υ⟩κάλιον. βαυκάλιν. baucalem gillonem ubi infusa fit. *cf.* ἐκ τοῦ βαυκιδίου (βαυκαλιδίου?) de gillone. *huc* GLOSS. III 194, 5 *inter vasa et lucernas* lychinos: gillo (-o *ut interpretamentum ad lemma praecedens* bulcamo *pertinere monet Niedermann*). *vox posterioris aetatis; cf. Ducange IV 69 s.* gillo.

1 *sensu strictissimo vas fictile refrigeratorium angusta cervice instructum, gr.* βαύκαλις (*v. vol. II p. 1790, 44 s.* baucalis), βαυκάλιον (*cf. Mau, PW. III 153, 5*): ANTH. 117, 16 *mense Augusto* recreant fessum gello (*sic B*, gillo *corr. ead. m. AV*) flabella (fabilla *fere codd.*; *corr. Heinsius*) melo. 136, 1 gillo vomit gelidum vastis singultibus amnem, vis aliena cui frigoris addit opem. *v. etiam* 2. gillo. 2 *latiore sensu vas aquarium*: CASSIAN. inst. 4, 16, 1 si quis ... gillonem fictilem, quem illi baucalem nuncupant, casu aliquo fregerit (*inde* GLOSS.). 4, 20 si gillonem aqua impleverint. CASS. FEL. 42 oleum liquatum mittes in gillone. *ibid.* sic ipsum gillonem in olla ferventi calidae summittes. VITAE patr. 3, 14 p. 746^{C} gello (*gr.* [*Rev. Or. chr. 13 (1908) 268 n. 176*] βαυκάλιον) cum aqua ... vertebat se et ... aqua fundebatur in terram. *ibidem iterum.* p. 746^{D} gello quem ad usum aquae habeo (*in altera versione 5, 5, 24 p.* 879^{D} *pro -o et* gellunculus *exstat* syriscula).

gellunculus, -i *m. a* gello *deminutive.* *i. q. gello*: VITAE patr. 3, 14 p. 746^{D} -us (*anteced.* gello, *cf. l. 19 sqq.*) vertit se et effunditur aqua.

gelo, -āvī, -ātum, -āre *a* gelu *et* congelare. *de derivatione*: GRAMM. suppl. 14, 7 *v. p. 1732, 6.* *legitur inde a* SEN. *et* COLVM.
[*it.* gelare, *francog.* geler, *hisp.* helar. *M.-L.*]

A *transitive* (*cf.* DIOM. gramm. I 343, 19 ⟨ab⟩ activis nonnulla figurata inchoativa reperiuntur esse passiva, quale est -o -as -at, cum inchoativum gelasco facit, quod est incipio -ari):

1 *i. q. aquam sim. frigore in glaciem convertere* (GLOSS. -o πήσσω. πήγνυμι. -vit ἔπηξεν. -atus πηκτός. -atum πεπηγμένον): SEN. nat. 3, 25, 12 *tenuissimas aquas* frigus ... facillime -at (PLIN. nat. 2, 234 *aquas* marinas tardius -ari [*sic Ay*, -re *rell.*], celerius accendi. VEREC. in cant. 6, 1 aquam -atam [*gr. II Macc. 1, 20* ὕδωρ παχύ]). nat. 4, 3, 1 grandinem ... fieri ... -ata nube tota. 4, 5, 2 -ata flumina (PLIN. nat. 8, 103 amnes. IORD. Get. 280 Danubium. *cf.* Rom. 247). STAT. silv. 1, 2, 126 rara ... longaevis nivibus crystalla (*i. fere gemmas*) -ari. SERV. georg. 3, 364 vinum ... illic -atur (*cf.* SCHOL. Verg. Veron. *ad l. v. etiam infra l. 78*). MEROB. poet. 123 -atis imbribus *i. nive.* EVSTATH. Bas. hex. 3, 8 p. 899^{B} cum ... humor ... frigore vehementius indurescit, ... nix -ata defertur (*gr. p.* 73^{B} ὅταν τὸ ὑγρὸν ... καταψυχθὲν ... παγῇ, ... ἡ χιὼν καταφέρεται). *cf.* CASSIOD. in psalm. 147, 6. *i. q. glacie obducere*: SEN. Phaedr. 614 -atis ... Pindi iugis.

2 *i. q. frigidum, torpidum reddere, de rebus concretis*: COLVM. 9, 6, 2 *alvi fictiles* et accenduntur aestatis vaporibus et -antur hiemis frigoribus (*sim.* PALLAD. 1, 37, 6). MART. 1, 49, 12 *Salo fluvius* ferrum -at. *spec. de rigescente corpore eiusque partibus hominis plerumque terrore sim. moti* (*de sanguine v. infra l. 66 sqq.*): SCRIB. LARG. 198 *veneno sumpto* (*cf. infra l. 70*) *artus* -antur celerrime. LVCAN. 6, 541 -atos ... orbes *i. oculos rigentes cadaverum.* 7, 339 stat corde -ato attonitus (SIDON. carm 5, 76 steterat ... corde -ato Scaevola et apposito dextram damnaverat igni). STAT. Theb. 4, 404 sic fata *Maenas* -atis vultibus et Baccho iam demigrante quievit (12, 168 uno vultus pallore -ati [*sic* B^{1}*QD*, notati *fere rell.*]). 4, 497 -at ora pavor (CLAVD. 5, 131 infectae pallore genae, stetit ore -ato incertus peteretne fugam). MART. 5, 9, 3 manus aquilone -atae. IVV. 2, 6, 95 timent pavidoque -antur pectore. VEN. FORT. vita Radeg. 29, 68 monacha *aegrota* ... in die -ata frigore, per noctem cremata igne.

3 *i. q. res liquidas contrahere, densare, rigefacere, in similitudinem glaciei redigere, non ubique subaudienda vi frigoris*: SEN. dial. 1, 3, 12 *Socratis* -atus est sanguis ac paulatim frigore inducto venarum vigor constitit (SCRIB. LARG. 196 praefocantur qui biberunt tauri sanguinem, cum -atur. STAT. Theb. 2, 544 tunc horrere comae *Tydei* sanguisque in corda [*sic PBNQ*, corde *rell.*] -ari. QVINT. decl. 350 p. 378, 14 sunt *venena*, quae frigore sanguinem -ent [*cf. supra l. 53*]. SERV. Aen. 3, 30 timor sanguinem -at, qui coactus gignit frigus. COMMENT. Lucan. 7, 605 'crasso sanguine' -ato vel multo. CAEL. AVR. chron. 2, 1, 12 sanguinis -ati corpusculis, quae Graeci θρόμβους appellant [4, 6, 84]. 2, 11, 131. 136. 13, 163. 4, 3, 40. 5, 4, 63. EVSTATH. Bas. hex. 8, 2 p. 946^{C} sanguis ... -atus [congelatus *lect. var.*] converti solet in carnem [*gr. p.* 168^{A} παγέν]. ALC. AVIT. carm. 2, 388 inde -ato sanguine marmoreus perfudit viscera *uxoris Loth* torpor). SEN. nat. 2, 52, 2 *fulminis vis* vinum -at, ferrum ... fundit (2, 53, 1). COLVM. 7, 8, 7 *caseus* paulum -atus (PALLAD. 6, 9, 2 *act.*). 10, 397 *cucumis* mollior infuso calathis modo lacte -ato (SCRIB. LARG. 197 lac potum et -atum. *cf.* MAR. VICTOR aleth. 3, 66 ex calamis in frugem lacte -ato *i. suco herbarum*). SCRIB. LARG. 271 p. 105, 10 cum -verit se adeps. PS. AMBR. serm. 61, 4 p. 729^{C} -atas umore venas *mortui.* VICTRIC. 26 -atas lacrimas belua-

[Geissler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rum *i. sucinum ut videtur, vix margaritas.* VINDIC. med. 6 efflato ... fervore suo aquosa remansit *seminis* qualitas, sed -atur. RVT. NAM. 1, 490 liquidae sole -antur aquae *in salem* (EVSTATH. Bas. hex. 7, 6 p. 943ᴮ; *gr. p. 161ᴬ* πήγνυται). MAR. VICTOR aleth. 2, 131 vertitur in glaebam siccus liquor igne -ato *i. liquidis metallis e montium faucibus evomitis.* EVSTATH. Bas. hex. 5, 8 p. 919ᴬ musculae ... considentes in electri manantis suco, cum -aretur, haeserunt *(gr. deest).* DRAC. laud. dei 1, 237 *in procreatione bestiarum* oculi gemmantur aquis humore -ato. *nota: de cibi delicati genere quodam ('gelée'):* MART. 4, 46, 10 ficus Libycā -ata testā. *in miraculis de mari tamquam sit glaciatum consistente:* VEREC. in cant. 1, 9 -ati muri *(cf. exod. 15, 8 infra l. 41).* PASS. Matth. 26 sic erat -atum mare tamquam mare cristallinum *(gr.* πεπηγμένην*).*

4 *i. q. refrigerare:* CAEL. AVR. chron. 4, 3, 58 *medicamen* non frigidum, sed leviter -atum, quod γαλακτῶδες appellant (4, 3, 63 -atum ... sive tepens, quod Graeci *eqs.*). ORIBAS. syn. 7, 32 resolvis ... ceram cum oleo roseo, et cum se -verit, manibus malaxas *(gr.* ψύξαντας μαλάττειν*).*

B ***intransitive*:** 1 *frigore in glaciem concrescere* (VEREC. in cant. 1, 9 id ... -at, quod ad liquidum prioris potest converti naturae, unde aquae -are sunt dictae. GLOSS. -at κρυοῦται. πήγνυται): PLIN. nat. 2, 152 -ando liquorem minui. 15, 21 si -ent frigora *(ex Catone 65, 2, p. 1726, 29).* 17, 222 *pruina* lapsa persidit -atque. 36, 186 ubicumque imbres -ant. IREN. 2, 19, 6 *aqua* si -verit in eo *vase,* speciem habebit vasculi in quo -vit (ORIBAS. syn. 4, 41 *gr.* κατὰ τὴν πῆξιν). SERV. georg. 3, 364 volunt physici vinum non -are *(ibid.: vina* aquae mixta -are dicuntur. *utrubique* -ari *cod. P, cf. p. 1730, 36).* VVLG. Sirach 43, 21 gelu ... dum -verit *(gr.* πάχνη ... παγεῖσα*).* 43, 22 -vit crystallus sub aqua *(gr.* παγήσεται*).*

2 *in similitudinem glaciei converti, coagulari, spissari:* **a** *de liquoribus:* COLVM. 9, 13, 6 rorem marinum aqua mulsa decoctum cum -verit. PLIN. nat. 34, 125 *chalcanthon* fit et in saxorum catinis ... limo -ante. STAT. Theb. 4, 727 -ant venae *(i. sanguis, sc. sitientium),* et siccis cruor aeger adhaeret visceribus *(cf.* COMMENT. Lucan. 8, 68 *sanguis* in ea *Cornelia* -verat [*sc. in defectu animi*]. FVLG. aet. mund. p. 171, 24 discit fons sanguineus *mulieris fluxu laborantis* ... vestis attactu ... constrictus -are catena [*pertinet ad Vulg. Matth. 9, 20*]). PLIN. VAL. 2, 30 *post med.: adeps* cum -verit *(sim. 2, 31. utroque loco 'refrigerare' interpretatur Rose, Hermes 8 [1874], 43, vix recte).* *nota:* ITALA exod. 15, 8 (Verec. in cant. 1, 9) -verunt tamquam murus aquae *in mari Rubro,* -verunt fluctus in medio mari *(gr. bis* ἐπάγη*). cf.* AMBR. hex. 2, 3, 11 AVG. serm. dub. 363, 2 p. 1636ᴬ EVCHER. form. 3 p. 21, 12. **b** *de anima Adam a deo inflata:* TERT. anim. 9 p. 311, 28 *flatum* dei per universa ... *membra* diffusum simulque divina aspiratione densatum omni intus linea expressum esse ... et velut in forma -asse. AVG. anim. 4, 14, 20 p. 536ᴬ *afferens verba Vincentii Victoris:* -ante substantia quae comprehendi non poterat efficeret corpus aliud *(i. animam)* intra corpus ... spiramine dei conglobatum. p. 536ᶜ -vit: hoc ... verbo usus es, tamquam figmentum fusile fieret ex forma lutea. 4, 18, 26. 20, 33 animam ... per ... membra diffusam -ando riguisse. *ibid. iterum.*

3 *frigefieri, torpescere, de vultu hominis exterriti:* LVCAN. 9, 681 vultus ... -assent Perseos aversi, si non Tritonia ... texisset ... ora *Medusae* colubris. SIDON. epist. 1, 11, 15 coeperunt ora pallere, ... nec satis defuit quin -arent.

4 *apud christianos in imagine de homine infideli sive peccatis implicato:* AVG. in psalm. 125, 10 *(coniungens locos* psalm. 125, 4 converte ... captivitatem nostram sicut torrens in austro *sc.* convertitur, *et* Sirach 3, 17 sicut in sereno glacies, solventur peccata tua) illigati frigore peccatorum -vimus; ... -veramus in captivitate (125, 12). serm. 273, 4, 4 p. 1250 sub diabolo tamquam sub aquilone animae friguerunt et caritatis calore amisso -verunt. OP. imperf. in Matth. 49 p. 912 frigida fit fides omnium et ad plenum -at.

C ***impersonale*** -at *i. q. frigus subit:* PLIN. nat. 14, 39 *hae vites* non ante demetuntur quam -verit. 17, 250 si nives iaceant -etve. SCHOL. Iuv. 4, 42 *pisces* quando -at, in glacie haerent. PS. AVG. quaest. test. II nov. 19 hieme ... frigora ... sunt, imbres assidui, ninguit, -at.

deriv.: gelascere (con-, *etiam* gelescere [con-], gelefactus). gelatio *(cf.* con-, re-). gelatus, -ūs. *cf.* gelu *cum derivatis.*

compos.: ad-, circum-, con-, e-, prae- *(cf.* egelidus, praegelidus), re-, subgelare.

gelōniānum κοπτήν GLOSS. *est nomen placentae, derivatum a n. pr.* Γέλων; *cf. Haupt, Opusc. II 449.*

gelōsus, -a, -um *a* gelu. *i. q. gelu et frigore abundans:* FRONTO p. 206, 8 N. *(ex nova lectione Hauleri, cf. Serta Harteliana p. 265, 269; Verh. d. 43. Vers. dtsch. Philol. u. Schulm. p. 82)* non solum in -as, sed etiam in alias meridionalis sedis terras.

[*herbam scelcratam* Graeci **gelotophyen** *appellant* PS. APVL. herb. 9 ed. Ackerm. *nulla omnino codd. auctoritate, quod ex plagulis editionis a Sigeristio et Howaldo paratae cognovimus.*]

gelōtophyllis, -idos *f.,* γελωτόφυλλις. *nomen herbae:* PLIN. nat. 1, 24, 102 *magica de ...* -ide. nat. 24, 164 -ida in Bactris et circa Borysthenen *nasci tradit Democritus.*

gelū, (-ūs *et*) -ū *n.,* **gelus,** -ūs *m.,* **gelum,** -ī *n.* [*cf. c.* gelidus gelāre, *osc.* γέλαν 'πάχνην', *gr.* γελανδρόν· ψυχρόν *Hesych., lituan.* gelumà *'frigus asperum', slavon.* goloti *'glacies', island.* kala *'congelari', theod.* kalt *et* kuoli, *hodierno* kühl; *v. etiam* glacies. *W.*]

de origine: ISID. orig. 13, 10, 7 -us ... quod eo stringatur tellus; γῆ quippe terra dicitur. *de formatione:* GRAMM. suppl. 14, 7 primitivorum ... nominum, ex quibus verba nascuntur, terminationes: ... u, ut -u: (gel)o (gel)as. *de genere et declinatione:*

1 *doctrinae grammaticorum:* NON. p. 207 -u neutri generis ...; masculini Afranius ... Accius ... Cato *(v. l. 33).* PRISC. gramm. II 170, 4 neutra quoque quaedam solebant *vetustissimi* etiam masculino genere proferre vel ex contrario: ... hic -us pro hoc -u. *cf.* GRAMM. suppl. 127, 20 Priscianus dicit: in u ... sunt finita generis neutri, ut hoc cornu ... hoc -u, quae tamen antiquissimi inveniuntur in um proferentes in eodem genere *(affertur Lucr. 6, 877, v. infra l. 54)* ... et in us proferentes masculino. CAPER gramm. VII 110, 3 -u sine s. CHAR. gramm. I 31, 7 habet et neutrale *quarta declinatio,* quod in singulari quidem numero monoptoton est per u, in plurali vero recipit casus suos, velut hoc cornu ...; similiter ... -u (35, 32. *cf.* NON. p. 487 -u ars monoptoton esse vult: contra sentit auctoritas). 65, 29 *inter neutra in u.* EXC. Bob. gramm. I 554, 15 *inter neutralia* -u πάχνη. GRAMM. suppl. 127, 6 sic *ut cornu* declinantur et alia ... neutra ... ut ... hoc genu hoc -u *eqs. fusius.* PHOC. gramm. V 414, 14 cetera *nomina u terminata* semper singularia *sunt,* ut hoc seru -u *eqs. (sed cf. l. 19).* ŭ *correptam in nom. et acc. sing. n. docet* DIOM. gramm. I 308, 14 *(v. vol. IV p. 962, 43), quod refellitur carminibus* NVX 106 *nom.* gelŭ *(infra l. 65);* DRAC. mens. 24 *nom.* gelŭ *(p. 1733, 43 ante semiquinariam). v. etiam infra l. 51.*

2 *formae traditae:* -us *usurpant* CATO AFRAN. ACC. TERT. MAR. VICTORIN. AMBR.; -um VARRO LVCR. GARG. MART. HIPPOCR.; -u NVX *et fort.* Q. CIC. *(v. infra l. 51), deinde a III. demum p. Chr. s. agnoscitur.* *nom.:* -u: NVX *infra l. 65.* ITIN. Alex. *p. 1734, 32. praeterea p. 1733, 15. 18. 43. 1734, 22.* -us: CATO *l. 49.* ACC. *p. 1733, 65,* AFRAN. *l. 49, praeterea p. 1733, 16. 1734, 27. 34.* -um: VARRO *p. 1733, 72.* GARG. MART. *p. 1733, 24, praeterea p. 1734, 22.* *acc.:* -u: *fort.* Q. CIC. *infra l. 51; apud posteriores p. 1733, 35. 43. 1734, 17. 29.* -um: CATO *p. 1733, 66 masc.;* LVCR. *infra l. 54 neutr.; praeterea p. 1733, 23. 1734, 34.* *gen.:* -u: SERV. *p. 1734, 37.* -us: PLIN. *p. 1733, 67.* APVL. *p. 1734, 25.* -i: LVCR. *infra l. 53. p. 1733, 73 sq.* *dat. non legitur.* *abl.:* -u: *casus usitatissimus inde a* LIV. ANDR. -o: VARRO *p. 1733, 68.* ***plur.*** *omnino deest, at vide p. 1733, 24.* NOT. Tir. 110, 42. *de notione:* GLOSS. -u παγετός, κρύος. -us παγετός. *legitur inde a* LIV. ANDR. *et* CATONE; *deest* PLAVTO TER. LVCIL. CIC. CATVLL. CAES. SALL. NEP. TIB. VAL. MAX. *aliis.* [*val.* gar, *it.* gelo, *francog.* gel, *hisp.* hielo. *M.-L.*]

1 *i. q. frigus, algor:* **a** *frigus aëris, caeli, hiemis sim.:* CATO agr. 40, 4 *stirpem insitam* stramentis circumdato alligatoque, ne -us noceat. AFRAN. com. 106 silices cum findat -us *(fort. proverbialiter sec. Otto, Sprichw. d. Römer p. 323 adn. 1).* Q. CIC. carm. frg. v. 12 bruma -u glacians *(i. e. frigore durescens, vix: glaciem astringens).* LVCR. 6, 530 quae sursum crescunt ... nix venti grando ... pruinae et vis magna -i, magnum duramen aquarum. 6, 877 *aqua* saepe -um, quod continet in se, mittit et exsolvit glaciem. VERG. georg. 2, 317 rura -u tum claudit hiems. 3, 355 informis ... alto terra -u late (AVIEN. Arat. 38 alto [*conieci,* alta *cod.*] ut hebescat terra -u). Aen. 9, 604 saevoque -u duramus et undis *infantes, cf.* CLAVD. DON. *ad l.* (MELA 3, 45 *regiones ultra mare Caspium sitae* assiduo -u durantur. VAL. FL. 2, 158 *Threïssa* durata -u [STAT. Ach. 2, 108 multo sole -uque cutis. PANEG. 7 (6), 6, 4 Rhenus. FIRM. math. 1, 10, 4 nivibus. AMM. 15, 12, 3 artubus]. GELL. 17, 8, 16 cur ... aquae -u durentur). HOR. carm. 1, 9, 3 -uque flumina constiterint acuto *(cf.* PORPH. *ad l.).* PROP. 1, 16, 24 frigidaque Eoo me dolet aura -u. 4, 3, 39 quae tellus sit lenta -u, quae putris ab aestu. NVX 106 nec ventus fraudi solve -uve fuit. LIV. 21, 32, 7 animalia inanima[lia]que omnia rigentia -u (21, 55, 8 corpora Romanis ... rigentia -u torpebant. PHAEDR. 4, 19, 2 colubram. SALV. eccl. 2, 40 plantis. *cf.* ANTH. 533, 2 *undae* brumali deriguere -u. CLAVD. 26, 343 multi ceu Gorgone visa [*cf. p. 1733, 59*] obriguere -u. *v. etiam p. 1734, 55).* LIV. 21, 40, 9 membra torrida (torpida *Lipsius*) -u. 21, 56, 7 torpentes -u in castra rediere (21, 55, 8 *v. l. 67.* SIL. 4, 40 agmina ... multo ... -u torpentia nervos). MANIL. 2, 252 tuque tuo, Capricorne, -u contractus in astris *(cf. Wageningen ad l.).* SEN. Med. 716 bruma ... nivali cuncta constrixit -u (CVRT. 7, 3, 11 nives ... -u et perpetuo paene rigore constrictae. HIER. in Zach. 14, 8 p. 920 aquae ... nec -u constringantur hiemis nec aestatis nimio fervore siccentur. PALLAD. hist. mon. 1, 25 p. 311ᴰ ut -u ... carnes eius constringerentur [*gr.* p. 121ᴮ παγῆναι]. *cf.* ZACCH. 1, 25 p. 1093ᴰ terra ... aut -u stringitur aut calore siccatur [ISID. orig. 13, 10, 7 *bis, v. supra l. 5*]. *cf. p. 1733, 56. 1734, 9. 50).* COLVM. 2, 11, 1 -u frumenta enecentur. 3, 11, 7 etiam durissimum tofum ... tempestatibus -uve nec minus aestivis et putrescere caloribus ac resolvi *(cf. p. 1733, 20. 30).* LVCAN. 4, 50 pigro *(cf. p. 1733, 55)* bruma -u siccisque aquilonibus haerens. PETRON. 123, 200 concreta -u ponti

[Geissler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

. . . unda (*item* ANTH. 532, 2. FLOR. epit. 4, 12, 18 Danuvius. IVST. 24, 8, 14 assidui imbres et -u nix concreta. *cf.* PLIN. nat. 37, 23 -u vehementiore concreto *crystallo*. CLAVD. carm. min. 34, 8 gemma . . . vel concreta fuit vel resoluta -u). CALP. ecl. 4, 92 polos . . . temperat igne -uque Iuppiter. 5, 108 nimbis . . . nimioque -u nivibusque c o a c t i s (GELL. 17, 8, 13 quae calidiora sunt, difficilius -u coguntur. MACR. sat. 7, 12, 26 *aqua* aeris frigore et -u coacta [*gr. Aristot. frg. 214 R. ed. Teubn* ὕδατος πηγνυμένου]. 7, 12, 28. 29. DRAC. Romul. 10, 173 bruma rigens Arctoi tristior axis torpebat coacta [*v. Vollmeri adn. crit.; an* contracta*?*] -u). PLIN. nat. 2, 152 rores neque -u neque ardoribus *exsistere*. 14, 26 Allobrogica *vitis* . . . -u maturescens (15, 58 pira). 17, 140 hieme *arbores* cumulis a -u vindicant. 17, 191 -u fragiles fieri *vitium gemmas*. 17, 217 arbores -u periclitantur. 17, 233 alia *folia* f r i g o r e aut -u laborant (VVLG. Dan. 3, 69 benedicite rores et pruinae . . . , -u ét frigus . . . , glacies et nives domino [*alludit* AMBR. hex. 2, 4, 17 ros et -us et frigus et aestus, *ubi* -us *eraso* s *cod. G*, -u *rell.*]. Zach. 14, 6 non erit lux, sed frigus et -u. *cf. supra l. 7*). 34, 121 destillantes hiberno -u stirias (MART. 4, 18, 4 decidit hiberno praegravis unda -u *i. stiria*). 36, 167 *tofi* aspergine et -u pruinisque rumpuntur in testas (*cf. p. 1732, 81*). STAT. Theb. 5, 459 exuta -u tepuerunt sidera longis solibus. TERT. mart. 3 ne . . . expavescant de umbra ad solem, de sole ad -um (caelum *codd.*). GARG. MART. pom. 2, 3 *persicis hieme satis* metus . . . non est gelum (*nom. sing. ut l. 72; an gen. plur.?*). NOVATIAN. trin. 8 p. 899ᶜ corroboratis de -u viribus *firmamenti tamquam glacies robusta solidati*. PANEG. 7 (6), 11, 1 quamlibet *Rhenus* aut arescat aestu aut resistat -u. 10 (4), 36, 5 iter -u intractabile, . . . nivibus infestum. 11 (3), 20, 4 non imbri, non -u deterreri clientes. PALLAD. 1, 35, 2 ut neque -u neque nebulā . . . possit noceri. 2, 13, 3 tofus et alia duriora, ubi . . . -u relaxantur et solibus (*cf. p. 1732, 81*). MAR. VICTORIN. ad Iust. 9 p. 1005ᴮ amnium fluenta ligantur -u. VVLG. gen. 31, 40 die noctuque aestu urebar et -u (*inde* HIER. epist. 22, 40. *cf.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 4, 1 adurebantur [*cf. l. 77. 79*] aestu solis per diem et -u frigoris noctu. *sim.* VVLG. Ier. 36, 30 cadaver eius proicietur ad aestum per diem et ad -u per noctem [*cf.* Bar. 2, 25 in calore solis et in -u noctis; *gr.* παγετῷ]). CLAVD. carm. min. 35, 2 *crystallus Alpina* nimio iam pretiosa -u. rapt. Pros. 1, 169 *in Aetnae cacumine* durescit glacies . . . arcano defensa -u. MEROB. carm. 3, 2 frigoris arcani silva referta -u (-u frigoris *etiam l. 34*). HESYCH. in lev. 13, 44 p. 947ᴮ (*in imagine*) *virtutes et vires animae tamquam vestimenta* eam (*animam*) ab aestu atque -u peccati poterant custodire. PRAEDEST. 1, 16 p. 592ᴮ non in se recipit natura ignis -u. DRAC. mens. 24 et glaciale -u nutrit sub matribus agnos. ARATOR act. 2, 310 (*in imagine*) *Paulus* fidei cogit flavescere messem errorum fugiente -u.

b *de c o r p o r i s f r i g o r e, plerumque hominis*: *α f r i g u s t e r r o r e effectum*: SEN. Med. 926 cor pepulit horror, membra torpescunt -u. Tro. 624 torpetque vinctus frigido sanguis -u. *β f r i g u s s e n e c t u t e o r i e n s, languor*: VERG. Aen. 8, 508 mihi tarda -u saeclisque effeta senectus. PRIAP. 83, 29 vagaque pelle tectus annuo (*i. annoso, senili; sic F*, inguinum *rel.*) -u araneosus obsidet forem *cunni* situs. CLAVD. carm. min. 27, 37 languetque senili segnis stella (*i. Phoenicis oculus*) -u. *liceat subiungere* AMBR. in psalm. 118 serm. 11, 13 frigescat aestus libidinis, et quodam continentiae -u ieiuniorumque restinctus *eqs.* *γ f r i g u s m o r i e n t i s*: LVCAN. 4, 653 pectora pigro stricta -u *Antaei*. VAL. FL. 6, 278 *Anausis* vox . . . repressa -u. CLAVD. rapt. Pros. 3, 88 exhaustusque -u pallet rubor *Proserpinae*, ille superbi flammeus oris honos. carm. min. 53, 112 angues *Pallenei gigantis* Gorgoneo rignere -u. CASSIOD. in psalm. 125, 5 p. 925ᴰ (*in imagine*) delicta, mortis -u constricta, . . . caelestis misericordiae calore solvuntur. *δ f r i g u s v i p e r a e*: ARATOR act. 2, 1182 vipereo . . . -u.

2 *i. q. g l a c i e s, n i x, p r u i n a sim.*: LIV. ANDR. trag. 16 laus . . . multo ocius verno (venio *cod.*) -u (*trad. post* laus) tabescit *i. nive*. ACC. trag. 390 profusus flamine hiberno -us (*i. nix, ut videtur*). CATO orig. 33. Libii . . . -um crassum (*i. glaciem*) excidunt, eum loro conligatum auferunt (*cf.* PLIN. nat. 8, 103 crassitudinem -us). VARRO Men. 467 cana p u t r i -o (cata gelo putri *codd.*; NON. *ad l.* p. 492 -o pro -u) montium saxa (laxa *codd.* SIL. 4, 749 [*deest in cod. Colon.*] putrique -u liquentibus undis). rust. 1, 27, 3 hieme putari arbores . . . , cum -u cortices ex imbribus careant [glacie] *i. glacie*. *item* 1, 45, 2 venenum . . . -um radicibus tenellis. LVCR. 5, 205 *terrae* duas . . . partis fervidus ardor assiduusque -i (*i. nivis*) casus mortalibus aufert 6, 156 -i multus fragor atque ruina grandinis . . . sonitum (*i. tonitrum*) dat. VERG. georg. 3, 443 horrida c a n o bruma -u *i. nive* (ANTH. 538, 2 cano constitit unda -u. *cf.* OV. trist. 5, 2, 66 glebaque canenti semper obusta [adusta *dett. cf. p. 1734, 5*] -u). PROP. 3, 15, 26 sparso triste cubile -u *i. nive*. OV. fast. 3, 235 hiems adoperta -u. 4, 918 *seges* marmoreo pallet adusta -u *i. nive* (*sim.* trist. 3, 10, 10. *cf. p 1734, 3*). Pont. 2, 2, 96 undaque v i n c t a (iuncta *A β*; *cf. Magnus, Berl. phil. Woch. 40 [1920] 159*) -u (AMM. 17, 2, 3 -u vinctum amnem. MART. 4, 59, 4 *v. p. 1734, 43*. RVT. NAM. 1, 489 vincta [iuncta *codd.*] fluenta -u. *cf. l. 48. p. 1734, 43*). trist. 3, 10, 22 sonant moti glacie pendente capilli et nitet inducto candida barba -u (*cf.* SIL. 1, 205 canet barba -u *Atlantis*. CLAVD. 3, 335 cana -u Rhodope. *sim.* VAL. FL. 6, 611 -u magnoque incanuit imbre [*i. nive*] Caucasus). 3, 10, 47 inclusaeque -u stabunt in (ut *al.*) marmore (*cf. p. 1733, 79*) puppes. GERM. frg. 3, 17 instabilique -u (*i. lubrica glacie*) fallit vestigia passūs *Capricornus*. 4, 143 rura . . . quatientur grandinis ictu urenturque (*cf. l. 49. p. 1733, 32. 77. 79*) -u *i. nive*. SEN. nat. 7, 27, 3 *sol* in Aquario . . . flumina -u claudat (*cf. p. 1732, 55*). CVRT. 3, 10, 10 calles . . . perpetuo rigentes -u (*cf. p. 1732, 66*). 5, 6, 13 *nives* frigoris vis -u a d s t r i n x e r a t (8, 4, 6 imbrem . . . concreto [*cf. l. 29. 43*] -u). 7, 3, 13 in ipso -u . . . corpora sternebant (*antea* nivis). LVCAN. 4, 84 fractoque madescunt saxa -u. 5, 438 immensumque -u t e g i t u r mare (SIL. 3, 479 cuncta -u canaque aeternum grandine tecta atque aevi glaciem cohibent). PLIN. nat. 2, 172 infesto rigore et aeterno -u p r e m i t u r *zona extrema* (VAL. FL. 1, 513 horrida saevo quae premis arva -u. GREG. M. moral. 26, 34 p. 369ᴬ semina messium -u pressa). 31, 33 ex -u (*i. glacie*) ac nivibus insaluberrimos potus praedicant (CAEL. AVR. acut. 3, 16, 136 -u vel nivem offerentes aegrotis). 31, 75 amne . . . veluti sub -u (*i. glacie*) fluente. SIL. 3, 553 abscisa relinquunt membra -u (*abl.; antea* nives). STAT. Theb. 5, 393 messis amaro strata -u (*anteced.* nive). TAC. hist. 1, 79 umido die et s o l u t o -u (HIPPOCR. aer. 8 p. 260, 14 K. ubi maxime solvatur [-um P^1, -u P^2A *sec. Gunderm., omnino tacente Kuehleweinio. cf. Niedermann, Rev. Phil. 41 (1917) 225. gr. p. 46, 7 K.* παγετός]). PLIN. paneg. 12, 3 Danubius ripas -u iungit. APVL. met. 9, 32 lutum nimis frigidum -usque (*i. glaciei*) praeacuta frusta. TERT. adv. Marc. 1, 1 *Marcion* -u fragilior. ITALA exod. 16, 14 (Monac.) *manna* erat . . . album tamquam -us super terra (*gr.* πάγος). 16, 31 album ut -u⟨s?⟩, sapor autem *eqs.* (*gr. deest*). PORPH. Hor. carm. 3, 10, 7 frigore *Aquilonis* -u super nivem c o n c r e s c e r e (VVLG. Iob 37, 10. *cf. l. 9. 43*). carm. 12, 60, 12 marmora . . . frigidiora -u (CORIPP. Ioh. 1, 307 frigidiora -u ceciderunt crura manusque). ITIN. Alex. 44 ea parte praerupti, qua . . . -u cederet, *evadebant*. MAR. VICTORIN. ad Iust. 9 p. 1005ᶜ quae substantia non sunt, ut pruinae, ut -us. *ibidem opposita* liquorem et -um. AMM. 15, 10, 4 liquente -u nivibusque solutis. 27, 6, 12 -u pervios Histrum et Rhenum (31, 10, 4). 31, 2, 14 *vertices* -u . . . torpentes (*cf. p. 1732, 72*). SERV. georg. 3, 360 lapidis aut ligni aut -u partem. CLAVD. 26, 167 frigida . . . nudatum frondibus Haemum tendit hiems vestire -u *i. nive*. carm. min. 36, 2 qua *parte crystalli* trahitur limes lucidiore -u. MACR. sat. 7, 12, 32 incolumi aqua marina videtur in mari -u, sed de advenis undis coactum. OROS. hist. 4, 20, 35 -u et glacialis crusta dissiluit. SIDON. epist. 3, 2, 3 aggeres saxis asperos aut fluvios -u lubricos. *nota de sucino*: MART. 4, 59, 4 *vipera* c o n c r e t o (*cf. l. 9*) riguit vincta (*cf. p. 1733, 80*) repente -u.

3 *quibusdam locis inter notiones quae sunt aut frigus aut glacies sive nix sim. prorsus diiudicari non potest* (*quoad altera notio praevalere visa est, locos iam supra inserui*): OV. Pont. 4, 7, 8 rigido stantia vina -u. trist. 2, 196 astricto quae coit unda -u (3, 4, 48 terra perusta, *cf. supra l. 5*). SEN. Thy. 872 frigida duro Cynosura -u. CVRT. 3, 13, 7 humus rigebat -u tum a s t r i c t a (*cf.* GELL. 17, 8, 16 [*idem fere* MACR. sat. 7, 12, 31] Herodotus [4, 28 πήγνυται] . . . scribit mare Bosporicum . . . -u stringi [constringi MACR.] et consistere. AMM. 22, 8, 48 *sinus Ponticus* praestringitur -u. SCHOL. Verg. Veron. georg. 3, 364 *vina* -u stricta [MACR. sat. 7, 12, 29 *bis*]) PLIN. paneg. 82, 5 rigentia -u flumina. MACR. sat. 7, 12, 30 *marina aqua* numquam -u contrahitur. ISID. orig. 13, 10, 6 *v. p. 1725, 63*.

o p p o n u n t u r vel c o n i u n g u n t u r: aestus: *p. 1732, 64. 1733, 17. 27. 32. 34. 35. 41. 54.* ardor: *p. 1733, 11. 73.* calor: *p. 1732, 79. 82. 1733, 36. 60.* fervor: *p. 1732, 76.* ignis: *p. 1733, 5. 43.* sol: *p. 1732, 60. 65. 1733, 23. 30. 1734, 6.*

deriv. gelare *cum deriv.* gelicidium, -a. gelidus (e-, prae-; *accedit* egelidare). gelosus. *Geissler.*

*?***gembrōsus,** -a, -um *mutatum ut vid. ex* gibberosus. [*cf. it.* gomberuto. *M.-L.*] ISID. quaest. test. 48 p. 206ᴮ 'facilius est camelum per foramen acus transire, quam *eqs.*' quid per camelum, nisi gentiles homines significat? quia antequam Christus veniret, tortuosi et -i erant, idola adorando.

gemebundus, -a, -um *a* gemere. *legitur* gemib- *ap.* CLAVD. DON.; *praeterea in nonnullis codd. ap.* OV. (*Fτ*) HIER. epist. AVG. epist. *i. q. v a l d e g e m e n s*: OV. met. 14, 188 *Cyclops* totam -us obambulat Aetnam (*lect. dett.* treme-, freme-). HOMER. 349 excedit pugna -us (treme- *pars codd.*) Atrides. ITALA apoc. 12, 2 (Primas.) mulier . . . -a e x c l a m a b a t ([*cf. adn.*; VVLG. parturiens; *gr.* ὠδίνουσα]. AVG. c. Faust. 22, 78 p. 679, 12 apostolus -us exclamat FERRAND. epist. 7, 4 p. 932ᴬ). LACT. mort. pers. 18, 14 *sc. dicit*. CLAVD. DON. Aen. 3, 312 mariti nomen . . . -a protulerat. 10, 666 haec -us effudit. 11, 831 in tenebras -a perrexit *Camilla*. HIER. epist. 22, 25, 3 -a narrabis. AVG. epist. 186, 41 p. 80, 8 -a pietate. PS. AVG. serm. 221, 4 Rachel -a, id est ecclesia gemit. *I. Kapp.*

gemellar *v.* gemellaris.

gemellāris, -e *a* gemellus. *i. q. d u p l e x, s i b i r e s p o n d e n s?* ITIN. Burdig. p. 21, 5 piscinae -es . . . quae appellantur Betsaida (*supra*: piscinae . . . duae ad latus templi). *subst.* **gemellar,** -āris *n.* *v a s g e m e l l u m, u t v i d., i n t o r c u l a r i o l e a r i o* (*cf. Daremberg-*

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Saglio s. v. et Blümner, Technol. I² 354 adn. 3): COLVM. 12, 52, 10 quod ... defluxerit in rotundum labrum, nam id melius est quam plumbeum quadratum vel structile -r, ... capulator depleat. *v. etiam l. 10 s.* gemellarium.

gemellārium, -ī *n. a plur.* gemellaria *vocis* gemellar *derivatione retrograda tractum i. q. gemellar* (*proprie et in imagine*). AVG. in psalm. 80, 1 in his (*torcularibus*) oleum eliquatur occulte in -m, amurca publice per plateas currit. 80, 11 in -m eliquari. GLOSS. V 617, 45 centum (sinum? *Goetz*) lacus vel -m: vas ubi recipiebatur mustum. *plur.* -ia *tam ad* gemellar *quam ad* -m *referre potes*: AVG. in psalm. 80, 17 eliquamini in -a abscondita domini. 136, 9 tam caecus es, ut amurcam fluentem per plateas videas, oleum in -a (*sc. fluens*) non videas. PS. AVG. serm. cod. Guelf. ed. Morin app. 9 p. 205, 193 horrea implebas, apotecas claudebas, -a onerabas.

gemellipara, -ae *f.* [*a* gemellus *et* parere. *W*]. *interpretatur gr.* διδυμοτόκος, δίτοκος, διδυματόκος, *sim. mater gemellorum. Latona*: OV. met. 6, 315 magna -ae ... numina divae. fast. 5, 542 -ae ... deae (*dat.*).

gemellum, -ī *v. p. 1736, 3.*

ˣ**gemellus,** -a, -um [*a* geminus *deminutive. W.*]. PRISC. gramm. II 8, 7 *inter 'diminutiva'*: geminus -us, gemina -a, geminum -um. *sim.* 109, 14 *al.* GRAMM. suppl. 70, 28. *dat.* -abus: CORP. VI 38705 (*ibid.* filiabus). GLOSS. δίδυμος. -os: διδύμους id est duplices. *inde a* CATVLLO. [*dub. signif.*: PS. APVL. herb. 17 *herba gentiana* nascitur -is montibus, *v. Ackerm. in adnot.*] [*francog* jumeau. *M.-L.*]

I *proprie de partu duplici* (*i. q. geminus*): OV. epist. 6, 121 prolem ... -am, pignora Lucina bina favente dedi (met. 9, 453). epist 6, 143 fetu comitante -o. 8, 77 soror fratresque -i. met. 6, 712 partus enixa -os. fast. 5, 143 bina -orum ... signa deorum (*Larum?*). MART. *v. infra l. 47.* VVLG. cant. 4, 2 -is fetibus (6, 5). 4, 5 duo hinnuli capreae -i (7, 3). CORP. VI 7426 Zetes et Calais duo fratres -i. 37783 sorores -ae amantissimae. *subst. masc.* gemellus, -ī (*cf. nom. propr.* [*cogn.*] Gemellus): LABER. mim. tit. Gell. 1, 7, 12 -i. CATVLL. 4, 27 -e Castor et -e Castoris (*imitatur* VERG. catal. 10, 25). OV. epist. 13, 61 consors Ledaea -is (*i. Castori et Polluci*). met. 11, 316 enixa -os. fast. 2, 413 expositos ... -os (*Romulum et Remum*). GAIVS inst. 3, 212 *de pretio -orum* (PAVL dig. 9, 2, 22, 1). PORPH. Hor. sat. 2, 3, 244. *fem.* gemella, -ae (*cf.* Gemella *nom. mul.*): MART. CAP. 9, 922 cum me (*Harmoniam*) germanam -amque Caelo ... genuisset immensitas. CORP. VI 38705 Ortygiae et Arethusae -abus. XIV 838 Claudia Chreste ... Claudia Amabilis ... -ae. IX 2877 Celeriae ⟨....⟩dis et Athenaidis -ar(um). *de bestiis*: VERG. ecl. 1, 14 -os ... conixa reliquit *capella.*

II *de numero* (*sing.: 'duplex', plur.: 'duo', 'bini'*): **A** *de duabus rebus sibi respondentibus*: VITR. 10, 7, 1 in radicibus machinae modioli fiunt -i. PLIN. nat. 15, 51 *de genere pomorum: mala* -a, numquam singula in fetu (14, 22 *v. infra l. 75*). MART. 12, 49, 12 formosos, niveos, pares, -os, grandes — non pueros, sed uniones. GROM. p. 342, 8 termini -i. APVL. Plat. 1, 14 oculorum acies -as (SEDVL. carm. pasch. 4, 261, *item* op. 4, 20. VEN. FORT vita Germ. 25, 76 -o videre ... lumine). SYMM. epist. 1, 20, 1 aedes Honori atque Virtuti -a facie iunctim locarunt. MART. CAP. 2, 126 p. 56, 8 D. orbem ... -um (*sc. anguium in caduceo Mercuri*). **B** *de rebus in duplum auctis*: CAES. civ. 3, 4, 1 *legionem veteranam* factam ex duabus -am appellabat (CORP. VI 32935 ⟨trib. leg. VI ge⟩mellae. IX 2648 leg(ionis) VI gemell(ae). XI 7495 legionis -ae. *cf. Ritterling, PW. XII 1596, 30. coloniae a legionibus gemellis conditae vocantur et ipsae -ae, h. e. in Hispania* Colonia Iulia Gemella *et* Colonia Augusta Gemella [Acci *et* Tucci], *de quibus v. Onom.*). TER. MAVR. 1343 una longa *syllaba* non valebit edere ex sese pedem, ictibus quia fit duobus, non -o tempore. 1487 -um *pedem* (*sc. ex trochaeo et iambo*) vocitarunt χορίαμβον. 1514 pedes -i (*sc. ionici*). SIDON. epist. 5, 8, 2 versu -o (*i. duobus hendecasyllabis; ibid.* disticho). *paulo aliter de litteris bis scriptis*: TER. MAVR. 623 -a *i.* 633 *u* -as, sicut 'iuuo'. 1326 -is ... vocalibus (*ut* aa). **C** *generatim de duabus rebus similibus non exclusis pluribus* (*plur.*): OV. fast. 2, 471 pisces ... -i. MART. 10, 92, 3 has tibi -as ... commendo pinus ilicesque. TER. MAVR. 2921 *versum* talem dedit *Horatius*, ut dedi -os (*versus, sc.* 2920 *et* 2921). PRVD. cath. 9, 58 quinque panibus ... et -is piscibus (ditt. 145). CLAVD. carm. min. app. 5, 46 traxeris ... digitis cum ... fila -is. MART. CAP. 9, 914 -is ... cursibus *Solis et Lunae.* VEN. FORT. vita Pat. 10, 31 -is cultoribus (*sc. Paterno et Scubilione monachis*). *i. q. ad duo generatim pertinens, dualis*: PRVD. ham. 96 cur non sunt multa deorum milia, cur numero deitas contenta -o est? **D** *de re, quae parte tantum sua duplex est*: PLIN. nat. 14, 22 *vitium* -arum, quibus hoc nomen uvae semper -ae dedere (15, 51 *v. l. 46*).

III *de similitudine* (*fere i. q. 'par'*): CATVLL. 57, 6 *Mamurra et Caesar* morbosi pariter, -i utrique. HOR. sat. 2, 3, 244 par nobile fratrum, nequitia ... -um. epist. 1, 10, 3 *ego et Fuscus* hac in re ... una dissimiles, at cetera paene -i. TER. MAVR. 881 omnis uda cum -a rite coniungi queat, 'Gallus' ut. QVEROL. p. 38, 20 has ... distingui non oportet tam -as formulas. PS. DAMAS epigr. 70, 14 in te, *Andrea apostole*, crucis *Christi* mysterium cluit -o stigmate -us *aliqua re*: *v. p. 1735, 80; aliquid (acc. limit.)*: *v. ibid. l. 81.*

dubium an non ad gemellus *pertineat* **gemellum,** -ī *n. medulla nuclei?* DIOSC. 1, 114 p. 95, 10 -um ossi eius (*sc. oleastri*) axungiae porcinae mixtum ... scabiosos ungues amputat (τὸ ... ἐντὸς τοῦ πυρῆνος).

deriv.: gemellar(is). *cf. etiam Onom.*

gemesco *v.* gemisco.

[**gemesius:** exicitius GLOSS. IV 82, 46 *depravatum ex* gymnasium: exercitium.] *Hey.*

gemiae *v.* gumiae.

gemibilis, -e *a* gemere. *per* -is (*i. 'plorandus'*) *vertit vocem gr.* στεναχτός HIER. in Ezech. 5, 15 p. 54 Vall. στεναχτή, id est -is.

1. gemina *v. sub* geminus. [*I. Kapp.*

2. †**gemina:** GLOSS. IV 346, 18 [*scr.* tegmina. *Goetz*] *v. sub* peristromata.

gemināIis, -e *a* geminus? *herba* (*genus salviae*). DIOSC. Vind. C 254ᵛ N 99 (Diosc. gr. III 129 p. 139, 16 Wellm.) ὅρμινον ἥμερον· Ῥωμαῖοι γεμινάλις.

geminanter *v. s.* gemino. **geminarium** *v. s.* gymnasium.

gemiuātim *v. s.* gemino.

geminātio, -ōnis *f. a* geminare. GLOSS. διπλασιασμός. *i. q. duplicatio, iteratio, repetitio.*

I *in loquendo et scribendo*: **A** *generatim*: QVINT. inst. 1, 5, 12 in eadem vitii -e (*sc. Tingae Placentini, qui in uno nomine duos barbarismos commiserat. cf. Ritschl op. III p. 712*). 7, 9, 10 accusativi -e facta amphibolia (*ut in versu*: Lachetem audivi percussisse Demean). 8, 5, 18 facit quasdam sententias sola -o (*ut Senecae*: salvum me esse ... nec credo nec gaudeo). DIOM. gramm. I 453, 33 per -em abnuendi *fit soloecismus* (455, 11). GELL. 13, 25 (24), 4 quaero an M. Tullius ... inani et inlepida -e iunxerit 'manubias' et 'praedam', si duo haec verba idem significant. **B** *technice*: **1** *in rhetorica*: CIC. de orat. 3, 206 -o verborum (*idem q.* conduplicatio RHET. Her. 4, 28, 38). QVINT inst. 9, 3, 29 verba geminantur ... ut 'occidi, occidi'.... similis -is post aliquam interiectionem repetitio est (*ut*: bona, miserum me! ... bona *eqs.*). 9, 3, 45 in -e verborum. 9, 3, 47 et -o et repetitio ... pleonasmus videri potest. 9, 3, 67 *in: 'quando homo hostis, homo'* ἔμφασις est et -o. DIOM. gramm. I 446, 10 epizeuxis est eiusdem dictionis ... -o *eqs.* (CARM. de fig. 76 ἐπίζευξις. fit -o, cum sensus geminemus eosdem). AVG. in euang. Ioh. 41, 3 bis a domino dictum est: amen, amen .... quantum ... sit, ex ipsa -e cognoscite. *de duplicitate sententiae, non verborum*: QVINT. inst. 9, 4, 119 sine hac -e (*in enuntiato*: hunc ... sermonem vulgi atque hanc opinionem populi ... fuisse). **2** *in grammatica*: QVINT. inst. 1, 4, 10 veteres -e earum (*vocalium*) velut apice utebantur. DIOM. gramm. I 367, 3 adiecta ... praepositione (*ad* spopondi) -o cessat syllabae: respondeo respondi. 368, 13. SERG. gramm. IV 476, 23 litterae -o. PRISC. gramm. III 504, 35 fundo ... fudi fusus fecit nec duplicavit s, quia producta vocalis non egebat tali -e. 515, 22 -o i mutavit sequentem i in u ... pro Troiigena ... Troiugena faciens. MACR. exc. gramm. V 606, 27 cum ad -em venitur, non δασύ iteratur, sed ἀντίστοιχον eius: θαρρῶ τεθάρρηκα. VEL. gramm. VII 54, 20 crescit ista -o *litterae* et incipit per tria i scribi coiiicit. MART. CAP. 3, 315 per -em syllabae (3, 317. 319).

II *in aliis actionibus, negotiis*: **A** *de tempore* (*repetitio*): QVINT. decl. 310 p. 220, 4 -o criminis (*supra*: bis damnatum adulterii). EPIST. pontif. 611 Thiel (Gelas. 1, 36) de -e sententiae (*supra*: semel prolatam sententiam, *et: sententiam* me vis iterare decreto. *infra*: geminata professione). **B** *de numero vel magnitudine* (*conduplicatio*): PAVL. dig. 38, 10, 10 p. 360, 7 per singulos ... gradus ... -o fit *cognatorum.* CENS. 3, 9 p. 59, 25 *signa* biformia -e rerum omnium repetitionem significant. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 3, 17 *substantia et motus* sine coniunctione unum sunt et sine -e simplex. AVG. epist. 147, 51 si unus erit spiritus hominis, ita ut commutato ... in spiritum corpore neque -e neque incremento conduplicetur.

geminātor *nom. equi. v. Onom.*

geminātūra, -ae *f. a* geminare. *i. q. geminatio*: SACR. Gelas. p. 608 *de rebaptismate*: -ā sacrae legis (*ibid.* iteratione. *opp.* a baptismi unitate).

geminātus, -a, -um *v. s.* gemino. **geminē** *v. s.* geminus.

?**geminiscus** καρπόδεσμος GLOSS. II 339, 9 (lemniscus *e*). *ibid.* 581, 23 ligatura brachiorum febrientibus (*vel* febricitantibus). *Löwe prop.* lemniscus (*coll.* PAVL. FEST. p. 115).

geminitūdo, -inis *f.* [*a* geminus. *W.*]. *i. q. similitudo*: PACVV. trag. 62 (NON. p. 116) istam qui distinguam inter vos -em. GLOSS. -em: geminis (-os? *Goetz*).

ˣ**gemino,** -āvī, -ātum, -āre [*a* geminus. *W.*]. *inde a* TER. (*v. p. 1739, 25*). GLOSS. διπλασιάζω, δευτερῶ, διδυμῶ. -at: iterat. -atum: duplicatum. ISID. diff. app. 84 -atum est quod ex duabus rebus similibus constat, ut Cicero (*S. Rosc. 118, quod v. p. 1748, 76*): 'gemina audacia' *eqs.* *intransitive* (*cf.* ingemino): *v. p. 1737, 45 sqq.* TER. Ad. 173 *v. p. 1739, 25. cf. etiam p. 1739, 23/4. 68.* [*corrupte*: FEST. p. 169 *v. vol. III p. 1733, 70* DRAC. laud. dei 1, 237.]

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

I *de **numero*** (*i. q. efficere ut pro una re duae fiant*): **A** *de rebus locum occupantibus*: **1** *litteram sim.* (*i. bis scribere, enuntiare, efficere*): LVCIL. 381 'pelliciendu'', quod est 'inducendus', -at l. PAVL. FEST. p. 5 antiqui non -bant consonantes. p. 19 litteram *l.* p. 23. 85. 195 *al.* 293 in scribendo. QVINT. inst. 1, 4, 11 *al.* CHAR. gramm. I 23, 18 i litteram -atam. 43, 33 *et saepe.* DIOM. gramm. I 350, 28 *al. et passim ap.* GRAMM. *nota* SCAVR. gramm. VII 21, 14 duplicem litteram (*sc.* z) non debere -ari. VEL. gramm. VII 51, 15 *z* -ata (*opp.* simpliciter scripta). *nota* 80, 7 in enuntiatione solere -ari *elementum l.* CASSIOD. gramm. VII 203, 5 're'. . . -at *consonantes* (*ut in* redduco). DON. Ter. Andr. 25 Hec. prol. 2, 14 (*ibid.* duplicabant). SERV. Aen. 1, 30 *al.* AVG. civ. 13, 11 p. 570, 25 D. MART. CAP. 3, 241 *al.* BOETH. mus. 4, 6 p. 318, 19. 4, 8 p. 326, 9. DIOM. gramm. I 355, 1 nec est reperire ullum verbum in postrema parte -ari, sed a prima tantum, quale est mordeo momordi. MACR. exc. gramm. V 629, 10 quae **ex** monosyllabo per *ἰῶτα* -antur, ut *τρῶ τιτρῶ*.
2 *alia: corporalia, personas (duplicia facere): nota* PLIN. nat. 15, 114 quorundam *pomorum* -antur vitia, ut in castaneis *al.* (*sc. duplicia sunt involucra inutilia*). 28, 11 capita . . . -ari victima stante. QVINT. decl. 321 p. 260, 8 membra . . . et si qua in nobis natura -vit. PALLAD. 1, 35, 15 *nubes* tamquam -ata *speculo.* AVG. civ. 7, 22 p. 300, 18 D. quamvis aqua non -etur, quae it et redit (*supra*: deae fiunt duae, cum sit una unda quae venit et redit). epist. 43, 16 duo episcopi, quos dissensio (*i. schisma*) -asset. PANEG. 2 (10), 11, 2 quamvis maiestatem regiam -ato numine augeatis (*Diocletianus et Maximianus*). *sim.* 3 (11), 11, 1. SPART. Sept. Sev. 23, 5 Fortunam (*statuam*) . . . -are (*i. ad exemplar primae alteram facere*). PETR. CHRYS. serm. 89 p. 451^b in moribus erat unum, quod -bat aspectus (*sc. Zacharias et Elisabeth: Luc. 1, 6*). EPITAPH. Vital. (poet. min. III p. 245) 17 quem nostra (*sc. mimi*) oculis -bat imago. *sim. de eis quae parte tantum sui duo fiunt*: LIV. 1, 52, 6 miscuit manipulos ex Latinis Romanisque, ut ex binis singulos faceret binosque ex singulis: ita -atis manipulis centuriones imposuit. PLIN. nat. 15, 42 in ligno *pruni* nucleus amygdalae est nec aliud pomum ingeniosius -atum est.
sic de fluviis qui se dividendo coronam q. d. faciunt: IVL. HON. cosmogr. A 24 *Danubius* procedens -atur, hoc est efficiuntur duo (*ibid.* redeunt ad unum qui fuerunt facti duo). A 45 *Nilus* -atus includit Philas (*ibid.* congeminatur). COSMOGR. 1, 8 Fygothon . . . -atur et facit coronam. *sim* 1, 25 p. 83, 8. 20. *sic* se -are (*i. q. dividi*): IVL. HON. cosmogr. B 8 *fluvius* ad eandem coronam, unde sparsus se -verat, iterum ad unum revertitur (*cf.* COSMOGR. 1, 8 p. 75, 19 unde sparsi dividebantur). -ari *intrans.*: IVL. HON. cosmogr. A 24 *Danubius* procedens -atur. *sim. ut vid.*: AMM. 16, 11, 3 ut . . . Alamanni, multitudine -ata nostrorum forcipis specie, trusi in angustias caederentur. *nota* -are *absolute, i. q. ingeminare, bina fieri*: LVCR. 4. 451 videantur omnia . . . fieri . . . bina tuendo, bina lucernarum . . . lumina . . . binaque . . . -are supellex et duplicis hominum facies *eqs. item absolute sed temporaliter et largiore significatu* (*i. q. saepius impetum facere*): AETNA 57 -antque faventes undique discordes comitum simul agmine venti (*cf. Hildebrandt, Philol. 66, 1907, 573*). **B** *de incorporalibus*: QVINT. inst. 3, 5, 9 *in quaestione 'an in tyrannide administranda res p.'* tyrannus -at quaestionem. AVSON. 1, 6 honorem bis meret, ut -et titulos *eqs.* AVG. gen. ad litt. 4, 32 p. 131, 21 ut posset . . . -ari cognitio . . . prior et maior . . . posterior ac minor. PETR. CHRYS. serm. 31 p. 289 *Christus* -at exemplum (*i. alterum etiam profert*).
hinc **geminātus**, -a, -um *prorsus adiective, ut sit idem q.* geminus, duplex (-ati *i. q.* duo *vel* bini): CIC. nat. deor. 2, 14 sole -ato. OV. met. 2, 220 ardet . . . -atis ignibus Aetna (*i. et suis et incendio mundi*). MANIL. 2, 159 binis *astris* insiste, dabunt -ata . . . per socium effectus. PLIN. nat. 27, 105 foliis . . . per intervalla assidue -atis. 29, 9 arte -ata (*i. astrologia et medicina*). PS. DAMAS. epigr. 72, 5 auxit apostolicae -atum (-atus *trad.*) sedis honorem. AVSON. 182, 18 quattuor ediderat . . . partus: funera sed . . . iam -ata dedit. 390, 35 -ata vocabula gaude (*sc. patris et avi*). SYMM. epist. 1, 3, 4 occupatio -ata (*sc. labor urbis restaurandae et cura hospitis*). HEGES. 5, 16 l. 111 W. -ata captivitas (*sc. in Babylone et in Aegypto*). AMBR. Ioseph 3, 14 -atae vel trinitae perfectionis indicium (*de viginti vel triginta aureis*). CLAVD. 28, 17 urbis et Augusti -ato numine. MART. CAP. 9, 908 cicutis -atis. SACR. Leon. p. 328 -ata laetitia (*in festivitate Ioannis et Pauli*. SACR. Greg. 126, 1). p. 406 -atae gloriae triumphum virginitas implevit et passio. PETR. CHRYS. serm. 3 p. 191^A sermone -ato (*i. duobus sermonibus*). SIDON. epist. 1, 11, 10. FAVST. REI serm. 2 p. 228, 22 dies *nativitatis* gratia -ata (*sc. matris et filii*) resplendens. CASSIOD. in psalm. 150, 4 *tympanum* musici . . . percutientes -ata (*propter duas manus?*) resonatione modulantur (*sim., ut vid.* CORIPP. Ioh. 8, 340 percutiens . . . -ato verbere pectus). 104, 40 unum (*sc. carnes*) postulavit et -ata (*sc. coturnix et panis caeli*) venerunt. CORIPP. Ioh. 4, 1141 cornipedem . . . -ato pondere (*duorum equitum*) pressit. GREG. M. dial. 4, 25 pro . . . -ata eorum gloria. moral. 18, 85 *Christus* nec naturarum copulatione confusus nec naturarum distinctione -atus. PASS. Saturnin. 1 -atam coronam . . . promeruit. *v. etiam supra l. 6. 9. 21. 25. 32. 34. 37 et infra (p. 1738, 8. 14 al.).*
II *de auctu et magnitudine* (*in duplum augere*): **A** *sensu strictissimo* (*altero tanto aliquid augere*): OV. trist. 4, 10, 31 decem vitae frater -verat annos. LIV. 1, 36, 8 *centurias tres* nunc, quia -atae sunt, sex vocant centurias. MANIL. 4, 479 *pars Scorpii* undecimam *partem* -ans (*i. duo et vicesima; syn.* 446 duplicare. 452 ingeminare). PLIN. nat. 36, 68 -ati per duplicem mensuram ponderis. PAVL. dig. 38, 10, 10, 17 p. 357, 37 M. -etur . . . numerus. *ibid.* p. 358, 35 M. -atur is numerus nepote . . . adnumerato et quadruplatur is qui -atus erat: duplicatur etiam nepte computata. PS. APVL. herm. p. 280 quos (*quattuor modos in prima formula? at locus videtur lacunosus*) si quis velit -are . . ., erunt omnes *modi* octo et viginti. PANEG. 4 (9), 11, 2 trecena . . . sestertia . . . addita pari sorte -rent. LAMPR. Diad. 2, 1 VOPISC. Prob. 7, 4. IVVENC. 4, 237 -asse . . . concredita (*cf. Matth. 25, 20 sqq.*). FAV. EVL. p. 9, 20 septimus *numerus* . . . -atus (p. 9, 17 duplicatus). HEGES. 1, 35, 1 omnem . . . circa templum loci ambitum . . . -atis . . . spatiis inclusit (*Ios. bell. Iud. 1, 401 ἀνετειχίσατο χώραν τῆς οὔσης διπλασίαν*). AVG. civ. 19, 1 p. 348, 25 D. viginti quattuor iterum -antur. MART. CAP. 9, 951 diapason . . . habet . . . tonos sex; hemitonia -at, diesis quadruplicat (*sim.* 9, 952). COD. Theod. 11, 1, 18 (*a. 381*) -ati debiti . . . correctio (*ibid.* duplum . . . restituere). 14, 16, 1 (*a. 409*) quod . . . decerpserat, -atum . . . inferat. EVGRAPH. Ter. Andr. 673 ut mala duplicata -entur. BOETH. arithm. 2, 37 p. 134, 13 -atis summulis. *ibid.* p. 134, 16. 135, 8 *al.* mus. 4, 6. *acced.* in *c. acc.*: DIOM. gramm. I 514, 19 *in galliambo* secunda aut tertia ab ultima syllaba in duas breves -ata est. *singulariter i. q. inter se multiplicando duplicare*: MACR. somn. 2, 2, 6 lineam si -veris, alterum mathematicum corpus efficies . . . et hoc est . . . superficies, *sc. quadrati* (*cf. infra*: lineae . . . duplicatae).
B *laxiore sensu (i. largiter augere aliquid, ut in duplum fere crescat): corporalia*: LIV. 1, 13, 5 *Romani et Sabini* civitatem unam ex duabus faciunt . . . . ita -ata urbe . . . Quirites . . . appellati. 38, 18, 8 Sangarius . . . miscetur . . . Tymbri fluvio. inde maior iam -atis aquis . . . fertur. GERM. 549 Scorpios . . . duplo (duplex *codd.*) quam cetera possidet orbe sidera, per Chelas -ato lumine fulgens. PERS. 3, 14 dilutas querimur -et quod fistula (*i. calamus scriptorius*) guttas. STAT. silv. 1, 1, 1 super imposito moles -ata colosso. *de persona*: SIL. 10, 513 -atus gaudia ductor (*Hannibal geminis victoriis gaudio elatus, i. quasi duplex factus*). *incorporalia* (*insunt quae potes referre ad IV C*): PVBLIL. G 11 -at (*possis et interpretari*: repetit) peccatum, quem delicti non pudet. VERG. georg. 2, 509 plausus . . . -atus . . . plebisque patrumque. TIB. 2, 3, 39 praeda . . . iussit -are pericula ponto, bellica cum dubiis rostra dedit ratibus. OV. am. 2, 10, 11 quid -as, Erycina, meos . . . amores (*cf. ibid.* 10 dividuum . . . *me* tenent alter et alter amor). met. 2, 702 postquam est merces -ata. 5, 586 labor -verat aestum. 10, 333 gentes . . ., in quibus . . . nata parenti iungitur et pietas -ato crescit amore. 12, 221 ebrietas -ata libidine. Pont. 1, 2, 2 -as animi nobilitate genus (*i. nobilitatem natalium*). 1, 2, 17 mortis saevo -ent ut vulnere causas, . . . vipereo spicula felle linunt. LIV. 39, 39, 9 invidiam . . . -ati honoris (*sc. praetura ad aedilitatem addita*). 40, 55, 8 Philippo redintegratus est luctus -atusque. 45, 13, 9 litterae . . . victoriae laetitiam -rent. MANIL. 5, 208 Canicula . . . -at . . . incendia solis. GERM. 151 *in Leone* accensa in Cancro . . . -bitur aestas (*cf. Arat. 149 θερείταταί εἰσι κέλευθοι*). VAL. MAX. 5, 2, 6 *duo milia civium pilleata* -atura (*Heraeus*; geminarum ea *codd.*) decus imperatoris, a quo simul et . . . et (*cf. infra*: dupliciter). SEN. dial. 6, 16, 8 unum dolorem -ato solacio leva. CVRT. 6, 5, 22 -ato honore. LVCAN. 6, 626 noctis -atis arte tenebris (*cf.* SCHOL.). PLIN. nat. 2, 124 solis vapor -atus ardore sideris. 9, 139 lusus -are miscendo. HOMER. 494 -at victoria vires. STAT. Theb. 3, 344 fama pavores. QVINT. inst. 2, 3, 2 -atum onus. decl. 337 p. 327, 24 orbitas non tantum simplex nec tantum -ata, verum etiam in unum tempus collata. PLIN. paneg. 92, 1 nec continuatus tantum, sed -atus est honor (*consulatu ad praefecturam accedente*). FLOR. epit. 1, 10, 4 *Scaevola* terrorem *hostium* . . . -at dolo. ITIN. Alex. 33 PANEG. 7 (6), 21, 3 OPTAT. 6, 8 p. 157, 3. AVSON. 10, 4 vis -ata *veneni* (*sc. argento vivo ad toxica addito*). VEG. mil. 3, 3 p. 69, 18 *al.* HEGES. 2, 12, 1 CLAVD. 24, 223. 22, 156 *al.* COMM. instr. 2, 28, 1 -vit agonem (*cf. Brewer ad h. l. p. 99*). COD. Theod. 9, 3, 1 pr. (*a. 320*). CAEL. AVR. acut. 3, 8, 76 *sudor* passionem -at. 3, 8, 92 *al.* SEDVL. carm. pasch. 3, 260 (*cf.* op. 3, 23) DRAC. Orest. 439 EVGRAPH. Ter. Eun. 65 (*ibid.* cumulare). CASSIOD. in psalm. 105, 10. 46, 6 ad decorem -andum verba repetuntur. IORD Get. 247 CORIPP. Ioh. 7, 248 PASS. Petr. Paul. long. 15 CARM. epigr. 1121, 3. *huc videtur referendum*: STAT. silv. 1, 2, 240 dat Iuno verenda vincula et . . . -at (*i. auget, artius nectit; cf. Reitzenstein, Heidelb. Sitz.-Ber. 1912 XII p. 7*) Concordia taeda.
III *de arta coniunctione tamquam gemellorum* (*coniungere*): HOR. ars 13 non ut serpentes avibus -entur, tigribus agni (PORPH. ut velint . . . iungere. SCHOL. ut . . . iungantur). SVET. Dom. 7, 3 -ari legionum castra prohibuit. DIOM. gramm I 422, 15 'i' et 'u' transeunt in consonantium potestatem, cum aut ipsae inter se -antur, ut 'Iuno' 'uita', aut quando aliis . . . applicantur (*sim.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 5, 19, *sed*: cum aliis iunguntur. *item* DOSITH. gramm. VII 381, 12). AMM. 24, 4, 17 *v. p. 1739, 54.* *sic* geminatus *adiective, i. q. propinquus*: LIV. 36, 24, 9 adeo prope -ata cacumina . . . montium

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sunt, ut ex vertice altero conici tela in arcem possint. *his potest adiungi* HOR. carm. 1, 16, 8 acuta si[c] -ant Corybantes aera (*i. concutiunt bina aera*). *sim.* CARM. poet. min. IV 5, 8 (*Ps. Sen.*) audiat ... plausus ter -ante manu.

IV *de* **tempore:** **A** *de longitudine vel diuturnitate (ad duplum extendere)*: PROP. 4, 11, 65 *v. infra l. 31.* MANIL. 3, 281 Lanigeri sidus ... dena quater stadia exoriens, duplicata ... ducit, cum cadit; atque horam surgens ... occupat, occiduus -at. 3, 572 Erigone -at ... decem *annos* -atque trientem (*i. dat viginti et bessem*). 3, 605 ter vicenos -at, tris abstrahit annos. SEN. Ag. 815 Iuppiter ... -vit horas ... noctis. (Ps.?) LACT. mort. pers. 45, 2 *Maximinus* mansionibus -atis in Bithyniam concurrit. MART. CAP. 2, 157 in ortu Herculis -atae noctis obsequium. CARM. epigr. 1355, 4 hiemes ... -asse novem. 778, 7 ter denos -ans ... annos. **B** *de celeritate (in duplum vel multiplex accelerare)*: CAEL. or. frg. Quint. inst. 4, 2, 123 offendunt temulento sopore profligatum ... ructuosos spiritus -are. STAT. Theb. 6, 790 *Capaneus in pugilatu* -at ... rotatas multiplicatque manus. CLAVD. DON. Aen. 5, 505 p. 481, 20 columba ... -vit trepidos ictus. PS. RVFIN. in Am. 4, 9 -are plagas, immo etiam multiplicare. *sim. ut vid. de sono duplici pistilli in tintinnabulo*: PS. VEN. FORT. vita Med. 6, 18 *tintinnabulum post furtum abditum* auctorem criminis querella -ante confundens. *fort. huc pertinet* CORIPP. Ioh. 6, 766 *eques* calce frequenti pulsat equum -ans (*i. eius cursum?*). **C** *de iteratione (repetendo facere ut duo sint, repetere semel vel saepius)*: **1** *generatim*: TER. Ad. 173 istuc (*sc. an pugnus in mala haereat*) volo ... experiri. :: em, serva .... :: o facinus indignum. :: -bit, nisi caves (DON. plagam. *al.*: non singularem pugnum et unum dabit, sed -atos duplicatosque numero inferet). CIC. Arat. 402 *Nixum sidus* nocte extinctum atque exortum vidimus una ..., ut ... -verit orbem. CIRIS 374 (*loco non prorsus sano*) -at⟨a⟩ Iovi ... sacra. PROP. 4, 11, 65 sellam -asse curulem (*sc. consulatu post aedilitatem. i. q. 'continuasse' sec. v. Domaszewski, Heidelb. Sitz.-Ber. 1919, Abhdl. 2, p. 11*). OV. met. 10, 471 postera nox facinus -at. 12, 257 vulnere ... -ato (SIL. 1, 168). 15, 681 omnes verba sacerdotis referunt -ata. Pont. 3, 4, 99 -bit honorem filius et iunctis ut prius ibit equis. LIV. 1, 25, 11 -atā victoria ferocem *Curiatium* (7, 33, 6. *cf.* 7, 29, 7 rursus acie dimicatum). MANIL. 2, 5 errorem *Vlixis* instantem bello -ata per agmina ponto (*v. Wageningen ad h. l.*). SEN. Oed. 622 Stygias preces -at sacerdos. OCTAVIA 364 *Nero* dolet vivere matrem (*post naufragium dolosum*) ... -atque nefas (605 scelere -vit nefas). CVRT 4, 6, 30 -ato periculo regis (*sc. bis vulnerati*). LVCAN. 7, 481 excepit resonis clamorem vallibus Haemus Peliacisque dedit rursus -are cavernis (COMM. per echo. SCHOL. resonare). 9, 173 rursus -ato verbere plangunt. PLIN. nat. 8, 205 implentur uno coitu, qui et -atur propter facilitatem aboriendi. 16, 98 -atur germinatio. VAL. FL. 4, 343 -ans cratera parenti (*Langen: bis libat Iovi*). SIL. 1, 537 bis pater intonuit -ato fulmine. 4, 393 STAT. Theb. 9, 753. QVINT. inst. 5, 13, 54 si -ata captatio *gladiatoris in ictibus inferendis* est, ut bis cavere, bis repetere oportuerit. QVINT. decl. 246 p. 9, 9 tempus merita -andi. *nota strictiore sensu* TAC. ann. 1, 3 -atis consulatibus (*i. duobus continuis*). APVL. met. 10, 26 mortis -atae (*sc. caede mariti, deinde medici*). SPART. Did. 4, 7 convicia. OPTAT. 5, 3 p. 123, 1 baptisma (p. 122, 22 circumcisionem repeti). 6, 2 p. 146, 1. 7, 6 p. 179, 15. AMM. 24, 4, 17 iterum ac saepe -atis (*an i. q. iunctis?*) congressibus. 29, 6, 14 -atis ictibus. 31, 10, 19 leones ... nullo -ato vulnere (*i. primo quoque ictu*) contruncavit. SCHOL. Cic. Bob. p. 77, 19 St. CLAVD. DON. Aen. 1, 560 p. 111, 29. 5, 455 p. 475, 12 (*ad*: ingeminans ictus) non iam singularibus, sed -atis et multiplicatis ictibus. 12, 305 p. 589, 19. PS. RVFIN. in Am. 1, 6 nihil ... perpetrasse, nisi id ter quaterque -assent. 12, 2 servitutis et nuptiarum -ata condicio est *Iacob a Laban* CLAVD 26, 387 cum ... Trebiam saevo -assent funere Cannae. PAVL. NOL. carm. 28, 185 bis eam (*aulam*) -ata novatio comit, dum gemina antistes gerit illic munera Christi (*i. baptismum et eucharistiam? cf.* 28, 189). AVG. serm. 161, 8, 8 cum ... repetendo verbum comminationem -verit (*v. Luc. 12, 4 5*). c. Parm. 1, 2, 2 p. 21, 24 -ato adventu ... sacerdotum (*verba Parmeniani, cf. ibid.* p. 20, 26). AVIAN. fab. 30, 8. MART. CAP. 2, 127 vicissim ... mela ... -antur. *obi. suppl.* 9, 904 Hymenaeo diutius ... personante -anteque crebrius COD. Theod. 16, 5, 58, 2 (*a. 415*) secundum baptisma et -ata ... fidei mysteria (*cf. ibid.* 6 iterati baptismatis. *sim.* COD. Iust. 1, 6, 1 [*a. 377*]). 16, 6, 1 *sqq* (*a. 373*). 10, 10, 26 (*a. 415*) CONST. Sirm. 4 (*a. 336*) SIDON. epist. 1, 7, 13. *nota* CLAVD. MAM. anim. 2, 10 p. 141, 5 -anti (*i. iterum roganti?*) ... quid ... veritas claudat ..., iterat ... responsum. DRAC. Orest. 205. 261 CASSIOD. in psalm. 121, 3 (*ibid.* repetitur). var. 12, 6, 1. compl. in act. 13, 42 ut iterum sabbato veniente de Christo ... verba (*i. sermonem*) -arent. IORD. Get. 227 *Attila* dum quaerit, quod prius ... pertulerat (*sc. cladem*), abolere, -ata (*i. alteram cladem*) sustinuit. CORIPP. Ioh. 2, 308. 8, 604 vulnera. *nota* 2, 480 saevum -ans in viscera ferrum (3, 94). *huc trahendum videtur* LAVS Pis. 186 si ... volantem ... -are pilam iuvat (*i. repercutere*). **2** *in oratione vel scriptis*: CIC. part. 21 *verba* -ata ac duplicata vel etiam saepius iterata ponantur (72). QVINT. inst. 9, 3, 28 *v. p. 1736, 34.* FRONTO p. 139, 7 N. ratio ... verba -andi et interdum trigeminandi, non numquam quadriplicia, saepe quinquies ... ponendi. p. 211, 15 verba ... -ata. DIOM. gramm. I 367, 2 syllaba -ata. 417, 3 coniunctio ... modo -ata, ut ... 'et ... et' ... modo simpliciter elata. MAR. VICTORIN. gramm. VI 108, 28 penthemimere -ato. CARM. de fig. 43 fit replicatio, si -es iteramine quaedam. 76 fit geminatio, cum sensus -amus eosdem. DON. Ter. Hec. 229 optime -vit 'sola'. 347 *al.* HIER. in Is. 18, 1 p. 197 PS. RVFIN. in psalm. 56, 2. PS. APVL. herm. p. 272 supervacanei sunt moduli Stoicorum ... Idem -antes (*gr. διφορούμενοι, v. Prantl, Gesch d. Logik 476 adn. 185*): si dies est, dies est; ⟨atqui dies est;⟩ dies igitur est (*supplevit J. v. Arnim, Stoicorum vett. fragmenta II frg. 262, codd. A P et versionem graecam secutus*). CASSIOD. in psalm. 12, 1 (*de 'epimone'*) similia dicta crebra repetitione -antur. 24, 2 *anadiplosis*, quae latine dicitur congeminatio dictionis, sermonem -at ad decorem. 102, 22 'benedicite' ... tertia iteratione -atur. 105, 15 positio -ata verborum. *absolute: v. p. 1737, 48.*

ex partic. praes. adv. **geminanter.** GLOSS. Verg. ed. Hagen A 625 p. 471 assidue -r subinde continenter.

adv. **geminātim** *a* geminus *vel a* geminatus. DIOM. gramm. I 407, 8 (*inter adverbia in* im) -m.

ex part. perf. pass. adiect. **geminātus,** -a, -um *i. q. duplex v. supra, maxime p. 1737, 57. 1738, 29 sqq. 83.* **geminātum,** -ī *subst. v. p. 1737, 78. 1739, 78.*

deriv. geminatio. geminatura. *cf.* Geminator *nom equi.*

compos. con-, in-, trigeminare.

***geminus,** -a, -um [*potius c. gr. γέμω „refertus sum", γέντο „cepit", hibern.* gemel *„vinculum" quam c. gr. γαμεῖν coniungendum esse videtur. W.*]. gemenus: CARM. epigr. 1369, 7. 1384, 3. gemnae: CORP. XIII 6903. *cf.* XIV 3105. γεμεῖναις *i.* γεμίνης (geminae *gen.*): INSCR graec. XIV 791. *gen.* -ai: CORP. V 1882. -ae: CORP. XI 1016 *al.* -aé: CORP. XII 3163. γεμίνης: INSCR. graec. Rom. Cagnat I 1107, 2 *al.* -αις: *v. supra l. 28.* γέμινον: CASS. DIO 54, 36, 2. *gen. plur.* -um: AVSON. 317, 25. *superl.* -issumus: PLAVT. Persa 830 *iocose.* maxime -us: CIC. Q. Rosc. 55. minus -us: *v. p. 1741, 50.* bis -us: TER. MAVR. 1457 AVIEN. Arat. 710 ora 289 PAVL. NOL. *ter, v. vol. II p. 2008, 73 sqq.* *de significatione*: NON. p. 316 *v. p. 1741, 24. 1744, 45. 1748, 74.* CLAVD. DON. Aen. 6, 582 p. 585, 7 (*ad*: Aloidas -os) -os ait quos unus ediderat partus, aut simplicius intellegamus duos, sicut alio loco (*2, 203*) *eqs.* 7, 670 -os aut simul natos ... aut duos. GLOSS. δίδυμος, διφυής, διττός. -um: duplicem, similem, par (*sic*), duo. -i: duo, aequigeni. -os: binos. aequigenus (*sic*). *cf.* IV 522, 26 gemina: flores (*i.* germina), duos filios. *de significatione in commune notandum, quod singularis tam unum ex duobus designat quam ambo (ut l. 60. 76 77 et p. 1742, 28 sqq., quibus in locis idem valet quod 'uterque', 'duplex'). vocabulum inde a* NAEV. *per totam latinitatem invenitur [val.* geamăn, *portug.* gemeo. *M-L*]. [LVCR. 2, 1082 *lege*: genitam. OV. fast. 1, 387 *lectio incerta.* STAT. silv. 3, 3, 40 -i *M*, gemni *Itali. dub.* MART. 11, 99, 5. *interpretatio obscura in frg. versus* CIC. de orat. 3, 182.]

I *de* **partu duplici** *animalium (i. q. gemellus. de triplici v. p. 1741, 18)*: **A** *substantivis additum*: PLAVT. Amph 480 illa pariet filios -os duos (1070 -os filios pueros peperisse. 1088 *sq.* Curc. 221 *Cappadox*: quasi zona liene cinctus ambulo, -os in ventre habere videor filios. Men. 18. Mil. 717 -i et trigemini ... filii. FIRM. math. 7, 3, 1. CORP. VI 2662 filios duos -os). Men. 48 idem est ambobus nomen -is fratribus (232 *v. l. 64.* 1087 *al.* Persa 830 -ust frater. :: bicinest? :: ac -issumus [*sc. una persona geminos fingens*]. CIC. Cluent. 46 div. 2, 90 VERG. Aen. 7, 670 HOR. epist. 1, 18, 41. OV. epist. 15, 271 *de Dioscoris* [*item* 16, 250 *al.*]. met. 5, 107 LIV. 1, 5, 6 MANIL. 2, 568 *v. p. 1742, 19.* SEN. Phoen. 128 Spartam ... fratre nobilem -o LVCAN. 3, 603 SIL. 16, 533. QVINT. inst. 9, 4, 24 *v. p. 1741, 25.* SVET Iul. 10, 1. PANEG. 3 [11]. 6, 3 germani -ive fratres. LAMPR. Comm. 1, 2. *al. cf.* PANEG. 2 [10]. 13, 2 fratres -ique). PLAVT. Men. 58 -um illum puerum alterum. 71 veniet ... quaeritatum -um germanum suom (232 fratrem ... -um germanum meum. 1082. 1103 fratres germanos duos -os, una matre natos et patre uno uno die. 1125). Mil. 238 sororem -am germanam alteram (258 de -a sorore. 383 -a germana. 391. 441 *al.* OV. met. 4, 774 -as ... sorores Phorcidas. CORP. VI 31730 *cf. p. 1741, 20*). MANIL. carm. frg. 3 Latona parit ... Deli deos (Deliadas *Spengel*) -os. VERG. Aen. 1, 274 -am partu dabit Ilia prolem (GLOSS. IV 522, 26 duos filios. OV. met. 4, 514 cum -a ... prole leaena. 6, 205 IVVENC. 3, 692. CARM. epigr. 20, 6 prolis -a⟨e⟩ liberum). 5, 285 -i ... nati (PROP. 4, 1ᵇ, 89. STAT. Theb 2, 158 natae). 6, 582 Aloidas -os (SERV. *frustra*: sui similes. CLAVD. DON. *ad h. l. v. supra l. 35/36*). 8, 631 -os ... pueros (*Romulum et Remum*). 12, 845 -ae pestes cognomine Dirae, quas ... Nox ... uno ... tulit partu. HOR. carm. 3, 29, 64 me ... tutum ... aura feret -usque Pollux (SCHOL. Pollux cum Castore intelligendus. *cf.* VAL. FL. 2, 427 -o ... a Castore. 3, 330. PANEG. 12 [2], 39, 4 Castoras -os. RVT. NAM. 1, 155) OV. epist. 15, 327 -as Leucippidas. met. 6, 111 -o ... fetu. 8, 301 Tyndaridae (SEN. Herc. f. 14. 552 -um Tyndaridae genus). 13, 697 iuvenes. 13, 834 -os ... catulos ... ursae. fast. 2, 615 -os ... parit ... Lares. 4, 56 te ... -o iuncte Quirine Remo. 4, 810 -o sub duce (*sc. Romulo et Remo*) volgus erat. LIV. 1, 4, 2 Vestalis cum -um partum edidisset (COLVM. 3, 8, 1 -i ⟨p⟩artus. PLIN. nat. 7, 49 *al.*).

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SEN. Ag. 399 colit ... numen -um (*Apollinem et Dianam*. Herc. f. 905. Med. 700 -a ... numina. PANEG. 12 [2], 4, 5 -is ... numinibus *Deliis*). Phaedr. 434 stirpis ... -ae (TAC. ann. 2, 84 -am stirpem *Livia Drusi enixa*). PETRON. 89, 42 -a, nati, pignora (SIL. 6, 403 -um natorum ... pignus. CARM. epigr. 1384, 3 natarum). PLIN. nat. 8, 151 -i *canes* (*opp.* unus. SIL. 16, 573). 28, 72 -os mares *enixa*. SIL. 14, 207 -o ... Lacone (*i. Castore et Polluce*) Tyndaris attollens sese. STAT. Theb. 5, 438 Oebalidae. 5, 713. MART. 8, 26, 1 contentus -a tigride Bacchus erat. *nota* 9, 103, 8 -o cum Ganymede Paris (*de Hiero et Asylo ministris pulchris sibi simillimis*). IVV. 11, 105 -os ... Quirinos (*Romulum et Remum*). TAC. ann. 4, 15 alterum ex -is Drusi liberis. SVET. Nero 1, 1. FIRM. math. 7, 3, 1 -a ... genitura. IVST. 30, 2, 3 -ae subolis. INSCR. numm. Cohen I p. 184 n. 1 Caesares -i (*C. et L. Caesares. ibid.* n. 2 Caesar. gem. 3 Cae. gem.). *nota* CORP. VI 8434 fratri optimo ... et -o sibi. *an huc pertinent tituli fabularum Plauti* (? ACC. carm. 20): -i Lenones, *et Pomponi* (NON. p. 154 *al.*): Macci -i (priores)? *sed cf. p. 1748, 56 sqq.*

singulariter de triplici partu: SEN. Ag. 837 *de Geryone*: -osque fratres pectore ex uno tria monstra natos (*cf.* 841 Geryonae triformis). *cf.* HOR. carm. 4, 7, 5 Gratia cum Nymphis -isque sororibus. CARM. epigr. 1505 C 43 te, *Priape*, ... Gratia et ge⟨minae⟩ colunt ⟨sor⟩ores.

B *substantive* (*abl. plur. f.* -is *v. infra l. 46*. SERV. Aen. 2, 203 -i ... sunt proprie fratres simul nati. *sim.* 2, 415 *al.* NON. p. 316 -i dicuntur ex uno utero uno die nati. *cf.* QVINT. inst. 9, 4, 24 quaedam ordine permutato fiunt supervacua, ut 'fratres gemini'; nam si praecesserint 'gemini', 'fratres' addere non est necesse): NAEV. com. 2 huius ... gnatus dicitur -um alterum ... occidisse. PLAVT. Men. 26 imponit -um alterum in navem pater. 40. Men. 68 -us surrupticius. 69 ille -us, qui. 257 -um dum quaeres, gemes. 1120 -i ambo eramus. PACVV. trag. 20 salvete, -i, mea propages sanguinis. NOVIVS Atell. *tit.* -i. TITIN. com. *tit.* -a. frg. 53 aliquis nuntiet -ae, ut ... facessat. VARRO ling. 8, 42 Menaechmos -os. 10, 38. CIC. ac. 2, 54 similitudines aut -orum aut signorum anulis impressorum. 2, 56 Servilios, qui -i fuerunt. 2, 57. div. 2, 90 -orum formas ... vitam atque fortunam. VERG. Aen. 10, 389 (*syn.* simillima proles). AETNA 640 *de fratribus Aetnaeis*. PROP. 2, 22, 42 OV. am. 2, 14, 15. ars 1, 746 tibi -us, Tyndari, Castor erat. met. 6, 336 edidit ... -os. fast. 2, 388 *al.* LIV. 1, 6, 4. PAVL. FEST. p. 33 bignae -ae dicuntur, quia *eqs.* SEN. contr. 9, 3, 3 plus quiddam est -os esse quam fratres. SEN. Herc. O. 1538 Aeacos inter -osque Cretas (*Minoem et Rhadamanthum*). Med. 230? benef. 7, 1, 5 -orum conceptum ... partum (*ibid.* pariter natis) COLVM. 2, 1, 3 trigeminos aut -os parere. PERS. 6, 18. PLIN. nat. 7, 37 utriusque sexus ... -i. 7, 47. 49 *al.* 7, 51 -um. SIL. 1, 439 *al.* STAT. Theb. 5, 464 *al.* MART. 9, 41, 6 QVINT. decl. 270 p. 101, 22 ex duabus -is. FLOR. epit. 1, 1, 6 CALP. decl. 20 p. 18, 14 AMPEL. 14, 1 VLP. dig. 1, 5, 16 GELL. 14, 1, 26 MIN. FEL. 18, 6 CENS. 6, 9. CYPR. idol. 8 Romanos -os. ANTH. 457, 8 (*de Cascis fratribus*:) par fratrum multo celebrandum carmine vatum, una si fierent parte (*sc. occisione Caesaris*) minus -i. FIRM. math. 3, 3, 10 *al.* PS. AVR. VICT. orig. 19, 5 *al.* AVIEN. Arat. 370 Spartanam, -os, subolem. VVLG. gen. 25, 24. 38, 27. AVG. civ. 3, 13 p. 112, 20 D. fratrem -umque. 5, 1 p. 192, 1 *al.* (*passim*). quaest. hept. 4, 44 duorum germanorum atque -orum. soliloq. 2, 6, 10. EVOD. fid. 24 *Manichaeus* se ... assumptum a -o suo, hoc est spiritu sancto, esse gloriatur. *ibid.* -us ... spiritus sancti. *ibid.* eius anima -a spiritus sancti. COMM. instr. 1, 39, 7 VINDIC. med. 26 *bis*. PRAEDEST. 1, 19 p. 593 b duos natos -os. ALC. AVIT. carm. 2, 285 PASS. Mar. Iac. 11 p. 60, 7. *de bestiis*: VARRO rust. 2, 2, 18 *oves*, quae -os parere solent. COLVM. 3, 10, 17. 7, 6, 7 PLIN. nat. 9, 41. 10, 150 *al.*

-a *translate de re*: CIC. part. 26 *memoria* est -a litteraturae quodammodo et in dissimili genere persimilis.

hinc **Geminī**, -ōrum. *signum zodiaci inter Taurum et Cancrum.* PRISC. gramm. II 176, 9 *inter 'pluralia natura'*: -i, proprium in signo caelesti. ISID. orig. 3, 71, 25 Castorem et Pollucem ... inter ... sidera constituere; quod signum -i (-um *al.*) dicunt. GLOSS. III 303, 58 δισσινδον (*i.* δισσοί, δύο) -i. II praef. XIV Dioscori -i. *de nomine astri varia traditio: v.* HYG. astr. 2, 22. *de situ in caelo et de figura: ibid.* 3, 21. VARRO rust. 2, 1, 7 *Arietem et Taurum* ii ... dei (*Apollo et Hercules*) secuntur, sed appellantur -i (*de hac doctrina cf. Boll, Sphaera p. 123 sqq. 480 adn. 1. 545*). NIGID. frg. Serv. auct. georg. 1, 218 Canicula ... in columen venit cum -is. CIC. Arat. 221 -is est ille sub ipsis Antecanem (*Arat. 450* Διδύμοις ὕπο). 254 ora ... -orum industria (*Arat. 481* κεφαλαὶ Διδύμων). 331 -i, clarum iactantes lucibus ignem. frg. 23, 1 natos -os invises sub caput Arcti. frg. 26 sub laeva -orum ... parte. Q. CIC. carm. frg. 1, 4 aestatis -i primordia pandunt. CARM. de mens. 1, 6 OV. fast. 5, 694 *al.* GAETVL. carm. frg. 1 non Aries illum (*polum?*) verno ferit aere cornu, Cnosia nec -os praecidunt cornua (*i. Taurus*). MANIL. 1, 265. 387. 622 *al.* 2, 163 duos ... Pisces et totidem -os nudatis aspice membris. 2, 199 -os pedibus ... surgere. 2, 408 -is orientibus. 2, 440 formosos ... -os. 2, 491 -orum ducitur auris ad Iuvenem. 2, 545 -orum sidera. 2, 561 -is nati. 3, 569 -orum ... astro. 4, 161 fecundi -i. 4, 320 decem partes -orum. VITR. 9, 3, 1. 2 in -orum ... cursum. 9, 4, 2 pedes -orum. 9, 8, 14 -orum spatia. GERM. 148 *al.* (*cf.* 540 Ledaeos ... iuvenis). 713 -os remeare. frg. 4, 120 -is ... sereni⟨s⟩. SEN. Thy. 833 COLVM. 11, 2, 43 LVCAN. 9, 536 PERS. 5, 49 (*cf.* SCHOL. *in h. l.*). PETRON. 35, 3 structor *ferculorum* ... imposuerat ... super -os (*sc. effigiem*) testiculos ac rienes (*cf. Birt, Rhein. Mus. 51, 1896, 468*). 39, 7 PLIN. nat. 2, 77 *al.* CENS. 22, 4. CARM. poet. min. V 67, 2 -orum cardine. FIRM. math. 2, 1, 2. 2, 4, 3. 2, 6, 4 -orum dominus. 2, 12 *al.* 4, 22, 10 in -orum signo. 4, 23, 4 *al.* 8, 4, 3 in capite eius -orum, qui. 8, 21, 13 in ultima linea -orum. CHALC. comm. 78 *al.* AVIEN. Arat. 369 *al.* AVSON. 370, 7. 383, 4 SERV. georg. 1, 218 Aen. 11, 259 (MYTHOGR. 1, 181) ADNOT. Lucan. 4, 526. 528. PRVD. apoth. 623 *de sidere personato.* COMM. instr. 1, 7, 16 MACR. sat. 1, 21, 22 somn. 1, 6, 51 *al.* MART. CAP. 1, 30 *al.* 1, 75 -orum fronte. 8, 828 capita. 8, 849 -os ... in mundi ardua sublimari. SCHOL. Bern. Verg. georg. 1, 229 BREV. EXPOS. Verg. georg. 1, 217 p. 238, 12 *al.* SCHOL. Germ. Bas. p. 68, 5. 9. 69, 2. 14 Sang. p. 114, 10. 14. 127, 20 *al.* FAV. EVL. p. 5, 19 HYG. astr. 2, 22 *et* 3, 21 *v. p. 1741, 67 sq.* FAST. ann. Iul. Venus. Mai. 18 (Corp. I^2 p. 221). PHILOCAL. fast. Mai. 20 (Corp. I^2 p. 264). INSCR. Jahresh. österr. arch. Inst. V (1902) p. 196 *in tabula aenea c. signis caelestibus*: Ge⟨mini⟩, *infra*: Iu⟨nius⟩. *adiective*: MANIL. 2, 568 -i fratres. 2, 662 -os iuvenes. -us *sing.*: FIRM. math. 8, 4, 3 in eiusdem -i corde. *ibid.* in eo ... -o qui ad austrum vergit. *ibid.* in australis -i capite. *ad Geminorum sidus pertinet*: COLVM. 10, 312 cum ... diem -o Titan extenderit astro. CARM. poet. min. V 68, 57 *Heniochus signum* -is traiectis ... collis ... consurgit.

II *de numero*: **A** *de eis, quae suapte natura duo vel bina sunt, ita ut tertium excludatur*: **1** *de personis (sim.), quae natura, necessitudine, fortuna iunctae sunt ut gemini (plur.: 'ambo', sing.: 'alter' 'uterque' 'duplex')*: OV. hal. 108 ex se concipiens channe, -o sibi functa (fundata *cod.*) parente. SIL. 1, 378 -o ... parente, *i. patre et matre.* CARM. epigr. 443, 10 orbatus ... parens -us. *sim.* 1035, 3. OV. fast. 4, 1 -orum mater Amorum (*v. Peter ad h. l.*). SEN. Oed. 500 -us Cupido (Phaedr. 275). VERG. Aen. 2, 415 -i Atridae (SERV. duo: quod habet excusationem, quia fratres sunt, propter similitudinem; nam numeri esse non potest *eqs.*). 2, 500 *al.* SIL. 13, 802. VERG. Aen. 6, 842 -os, duo fulmina belli, Scipiadas, cladem Libyae (*sc. Africanos maiorem et minorem*). SIL. 13, 382 -os ... Scipiadas (*pater et patruus Africani.* 15, 3 -us iacet hoste superbo Scipio). 15, 516 -um Hannibalem (*i. Hannibalem et fratrem*). 16, 87 -a ... numina belli (*de Scipionibus*). HOMER. 177 -a cum prole (*i. cum duobus filiis*). STAT. Theb. 1, 34 -is ... tyrannis (*Eteocli et Polynici*). PETRON. 123, 238 -o cum consule Magnus ... fugit (DRAC. laud. dei 3, 331). SIL. 15, 606 -o ... magistro castra regi (*sc. Nerone et Livio*). AMM. 16, 10, 8 incedebat hinc inde ordo -us armatorum. APVL. apol. 12 -am esse Venerem deam ... alteram vulgariam ... alteram ... caelitem. MART. CAP. 4, 331 Cyllenius ... -us anguis assurgens *in caduceo.* STAT. Theb. 4, 555 -us ... serpens (*Cadmus et Harmonia*).

2 *de corporis partibus sibi invicem respondentibus vel certe natura duplicibus*: ACC. trag. 660 -is cornibus (*lunae? proprie*: VERG. georg. 4, 371. OV. met. 10, 222 -o aspera cornu frons. 15, 610. MART. spect. 22, 5 cornu -o *rhinocerotis*). CIC. Arat. 48 *Avis* (*signum*) ... -is secat aera pinnis. VARRO AT. carm. 3 -is capiens tellurem ... palmis (LVCAN. 8, 583 *al.*). *nota hypallagen* CATVLL. 51, 11 tintinant aures, -ā teguntur lumina nocte (aures geminae, *Schrader*; gelida *Baehrens*). 63, 75 -as deorum ad aures (CVLEX 150 OV. met. 10, 116. GRATT. 471 -a ... ab aure. PLIN. nat. 10, 132 SIL. 1, 216 STAT. silv. 4, 4, 26 SER. SAMM. 11). VERG. georg. 4, 300 -ae nares (SER. SAMM. 1002 -a nare). Aen. 5, 416 temporibus -is canebat sparsa senectus (SERV. duobus. VERG. Aen. 9, 747 SIL. 2, 198 STAT. Theb. 9, 701). 6, 788 -as ... acies. MORET. 21 -os ... lacertos. PROP. 2, 3, 14 oculi, -ae, sidera nostra, faces. OV. ars 2, 19 *Amor* habet -as ... alas (met. 8, 201 *Daedali*). 2, 644 in -o ... pede pinna fuit (Ib. 346. fast. 2, 154 -os ... pedes *ursae*. 5, 432 CYPR. GALL. gen. 602). met. 2, 195 in -os ... bracchia concavat arcus Scorpius. 3, 420 *Narcissus* spectat ... -um, sua lumina, sidus. 8, 400 -os ... dentes *apri* (PLIN. nat. 7, 71 quibus ... -i *dentes* superne a canibus cognominati *nati sunt.* 8, 212. 11, 161 SIL. 1, 425?). OV. met. 8, 818 -is ... ulnis (HOMER. 571). Pont. 3, 2, 72 -as ... manus (fast. 1, 370 STAT. Theb. 1, 112 MART. 10, 10, 10. *al.*). LVCAN. 9, 719 in -um vergens caput amphisbaena (COMMENT. quod utraque parte caput habeat. PLIN. nat. 8, 85 -um caput amphisbaenae, hoc est et a cauda). PLIN. nat. 1, 11, 74 *fel* (11, 191 *al.*). 8, 72 mammis -is. 9, 64 barba -a insigniuntur *mulli.* 10, 156 crista. *nota neutr. plur. pro subst.* 11, 76 -a protendens ... cornuum urica (*v. app. crit.*). 11, 87 aculeos. 11, 182 sinuoso specu *cordis* ... in magnis animalibus triplici, in nullo non -o. 11, 180 -um *iecur in extis.* 11, 196 exta. 11, 199 venter ... ceteris simplex, ruminantibus -us. 11, 200. 209. PLIN. nat. 11, 250 -a quaedam buccarum inanitas. 11, 264 *caudae lacertarum.* 32, 27 *al.* SIL. 6, 220 -o de lumine (LEO M. serm. 82, 7 p. 427 oculorum). STAT. silv. 4, 1, 16 *Ianus* -a ... voce profatur *eqs.* (*aliter* 5, 3, 90 te ... -a plangat Facundia lingua, *sc. graece et latine*). APVL. met. 1, 4 isto -o obtutu ... aspexi (SIDON. epist. 8, 11, 11 -o obtutu eluminatus). TERT. adv. Marc. 1, 16 p. 311, 12 alia membra ... -a, alia unica. SER. SAMM. 281 -us mulcebitur unguine poples. 991 -ae coxendicis. *transl.* AVIEN. Arat. 19 -um latus *Iovis* (*cf.* 154 *in Dracone* duo

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sub -is oculi fulgoribus ardent. CYPR. GALL. gen. 35 artus . . . -os. PRVD. cath. 3, 67 spumea mulctra gerunt niveos ubere de -o (*caprae sim.*) latices. MACR. sat. 1, 7, 20 -am faciem *Iani*. SIDON. epist. 1, 2, 2 orbes *oculorum* (DRAC. laud. dei 1, 345 orbe . . . -o. *item* 2, 662 *al.*). DRAC. laud. dei 3, 702 -ae . . . genae. *hinc subst.* **gemini,** -orum *i. q. testiculi; cf. Birt, Rhein. Mus. 51, 1896, 468* (GLOSS. III 176, 67 *inter corporis partes*: didimi -i): ITALA deut. 25, 11 (Lugd.) si . . . mulier apprehenderit -os ipsius (τῶν διδύμων VVLG. verenda). SOL. 13, 2 *castor* ipse -os suos devorat. AMM. 16, 7, 5 *Eutherius* abstractis -is . . . venundatus. *cf.* CLAVD. 18, 50 *castrator* corporis ignem sedibus exhaurit -is. *item subst.* **gemina,** -ae *de vena iumenti* (CHIRON 564 inde a -is venis): CHIRON 21 p. 10, 15 sanguis emittitur . . . de -is (-us *cod.*). p. 10, 18 supra . . . ungula a -as quatuor digitis positis. p. 10, 21 in -is . . . ad ipsam divisuram -arum (-orum *cod.*). 656 *sanguinem detrahito* desub cirro vel de -is. 662 ab ungula (-e *cod.*) usque ad -as (-os *cod.*) experisceris. *cf. p. 1745, 40.*

3 *de variis rebus sic sibi respondentibus, ut proprietate vel situ tertium excludant*: VERG. Aen. 5, 401 -os . . . caestus. 8, 680 -as . . . flammas . . . vomunt *oculi* (*cf.* SERV.). LYGD. 1, 13 inter -as . . . frontes *libri* (OV. trist. 1, 1, 11). PROP. 4, 6, 25 aciem (*i. classem*) -os Nereus lunarat in arcus. OV. epist. 12, 150 ad -ae limina prima foris (trist. 4, 4, 74 -as ante . . . fores). met. 11, 462 *remiges* reducunt ordinibus -is ad . . . pectora remos (LVCAN. 3, 534 ordine contentae -o crevisse liburnae [COMMENT. binis . . . remorum ordinibus]. 4, 422 ordinibus -is . . . alnos [COMMENT. binos remorum ordines dicit]). 14, 796 -i . . . postes (LVCAN. 2, 355). fast. 1, 135 -as . . . frontis *ianuae*. 3, 400 conditus e -is Piscibus alter erit (MANIL. 2, 366 -os Pisces). GRATT. 68 Ancaeus . . . praedexter erat -isque securibus ingens. 111 -a[s] subiere (*i. successere*) hastilia furca (*al.* geminas . . . furca⟨s⟩). *nota* MANIL. 2, 174 distat . . . -a duo sint duplane figura (*sc. signa, ut Gemini et Pisces gemina, Capricornus et Centaurus dupla? versus a Bentleio al. deletur*). PHAEDR. 4, 25, 9 -a Ledae sidera (*Castor et Pollux*). SEN. Oed. 227 -a Parnasi nivalis arx. COLVM. 10, 312 *v. p. 1742, 22.* PERS. 4, 10 -a . . . lance ancipitis librae. CALP. ecl. 7, 34 -is . . . molibus *in circo*. PLIN. nat. 7, 204 -as tibias. 13, 30 tabellas (*i. diplomata?*). 14, 22 *vitium* gemellarum, quibus hoc nomen uvae semper -ae dedere. 14, 46 Amineum minusculum et -um eugenium. 18, 54. 26, 96 radice -a ad formam hominis testium. 16, 162. SIL. 17, 269 tum . . . latus *navis*. STAT. Theb. 8, 221 -a aera (*i. cymbalum*). 10, 841 gradus -a latus arbore clusos (*i. scalas*). silv. 3, 2, 9 antemnae -o . . . cornu. MART. 3, 29, 1 cum -a compede. ITALA Ios. 8, 29 (Rufin. Orig. in Ios. 8, 1) regem . . . suspenderunt in ligno -o (ἐπὶ ξύλου διδύμου. VVLG. in patibulo). SER. SAMM. 267 -is . . . lancibus. PANEG. 3 (11), 6, 6 Nilus et cum -o Tigris Eufrate. 9 (12), 4, 2 -a manibus aptari claustra. AVIEN. Arat. 530 -i . . . iugi *in Deltoto* (*cf.* 528 simile in latus . . . utrumque porrigitur. *Arat. 235* ἰσαιομένῃσιν ἐοικὸς ἀμφοτέρῃσι). SEDVL. carm. pasch. 1, 137 caerula ponti in -um revoluta latus. 2, 658 -is hinc inde elementis (*i. caelo et terrae*). 2, 797 fluctibus . . . -a de parte ligatis (*in mari Rubro, transeuntibus Israhelitis*). IORD. Get. 11 -o . . . latere *Britanniae* longiorem Galliae praetendi. INSCR. christ. Rossi II p. 257, 2, 4 -um . . . per orbem (*i. caelum et terram*). *sic de maribus sibi exadversum iacentibus (saepe de Isthmum alluentibus), de ripis fluminum, sim.*: OV. epist. 12, 104 qui . . . maris -i distinet Isthmos aquas (trist. 1, 10, 32 *de Propontide*. SEN. Ag. 563 arx *Capharea* . . . spectat mare utrimque -um: . . . hinc . . ., hinc. Herc. f. 1164 -o mari pulsata Pelopis regna. Thy. 181 *al.* LVCAN. 1, 101 ANTH. 440, 5). OV. met. 14, 6 fretum *Siculum* -o . . . litore pressum (SEN. Med. 35 -o Corinthos litore [-i *codd.*]). SEN. Oed. 266 Neptune, qui . . . utrimque nostro (*Corinthio*) -us alludis solo. Thy. 125 portus -os *Corinthi* (FLOR. epit. 2, 16, 5). LVCAN. 2, 399 -as . . . undas inferni superique maris. 2, 404 -i . . . ponti. 2, 437 -o . . . profundo. PLIN. nat. 3, 148 Colapis . . . -o alveo insulam . . . efficit. 4, 92 Symplegades . . . -ae cernebantur. VAL. FL. 1, 285 coeperat a -a discedere Sestos Abydo. 5, 442 -o circumflua ponto *Corinthus*. STAT. Theb. 1, 120 -is . . . fluctibus *Isthmi*. 5, 516 -ae . . . aggere ripae (*fluvii*). AVIEN. orb. terr. 578 *Isthmi* -us . . . aestus. AVSON. Mos. 432 -is . . . ripis. *de duplici polo et sim.*: OV. fast. 3, 106 -os esse sub axe polos (6, 718. GERM. 21 -us *polus*). MANIL. 1, 605 -o . . . cardine mundi (DRAC. laud. dei 2, 533 cardine sub -o). LVCAN. 7, 422 -um . . . procedere . . . in axem (COMMENT. et orientem et occidentem. *sim.* SCHOL. CLAVD. 24, 139. *cf.* NEMES. cyn. 65 -is sub finibus orbis). ANTH. 423, 5 Oceanus -os interluit orbes. VERG. Aen. 1, 744 -os . . . triones (*cf.* SERV. auct. *ad h. l.* Aen. 3, 516. GLOSS. duos septentriones). OV. met. 3, 45 -as qui separat arctos (MANIL. 3, 382 LVCAN. 8, 174. *aliter v. p. 1747, 10*). SEN. Oed. 477 plaustrum. SIL. 3, 193 sidus. AVIEN. orb. terr. 1207 -ae pro finibus ursae. MART. CAP. 8, 818 -a sidera septentrionis. *de incorporalibus*: FLOR. epit. 3, 6, 6 quibus aquam terramque incolendi -a natura est. AVIEN. Arat. 27 *Iuppiter* sexu . . . immixtus utroque aevi pariter -i. EVSTATH. Bas. hex. 5, 7 -i . . . sexus. MART. CAP. 3, 265 quaeritur unaquaeque syllaba, utrum ex una an -a . . . parte (*i. utrimque*) iungatur.

B *de eis quae forte, non natura vel proprietate duo sunt, non exclusis pluribus* (*sunt quae referre possis ad A*): **1** *animalia*: VERG. Aen. 2, 203 -i . . . angues incumbunt pelago (SERV. duo et similes. 2, 225 *al.* [*v. P. Jahn, Berl. Phil. Woch. 35, 1915, 851*]. OV. epist. 9, 21 met. 5, 642. fast. 6, 736 -o . . . angue. *nota* VERG. Aen. 7, 450 *Allecto* -os erexit crinibus angues [*i. duos. at* SERV. similes, *ut* crinibus *pro dat. accepisse videatur*]). Aen. 3, 180 adgnovit *Anchises* prolem ambiguam -osque parentes (SERV. auct. duos. *sc. Teucrum et Dardanum*). 6, 190 -ae . . . columbae. 7, 280 currum -osque iugales. 8, 461 -i . . . canes comitantur *erum*. OV. met. 3, 713 *Agaue*: 'io, -ae . . . adeste sorores!' *nota* 6, 538 tu -us coniunx (*de Tereo tamquam et Philomelae coniuge*). 4, 652 -as . . . mactat oves. SEN. Herc. f. 217 -a . . . angues *duo* ferebant ora (*sc. ad Herculem infantem*). Herc. O. 1205 -a serpens (*i. duo angues*. Med. 1023 -i . . . serpentes). LVCAN. 2, 339 *Marcia*: -os excepi feta maritos (*v. infra l. 76*). PETRON. 139, 2 -i . . numinis (*i. Apollinis et Neptuni*). STAT. Theb. 3, 466 -i vates (*Amphiaraus et Melampus*). 6, 864 ductores -i gregis *tauri*. 7, 564. 11, 331 -as duxisse cohortes *fratres*. 11, 453 *al.* Ach. 1, 704 lupi. FLOR. epit. 3, 21, 6 Esquilina Collinaque porta -um urbi agmen infudit (HEGES. 5, 14, 4 -o agmine, *gr.* διχῇ διελὼν τὰ τάγματα). PANEG. 2 (10), 9, 4 -i . . . reges Lacedaemonis (-es *cod.*) Heraclidae. *nota* AVSON. 390, 8 nomine te -i . . . genitoris (*i. patris et avi*) amo. HIER. epist. 7, 6, 2 -us Samuhel (*i. duo pueri ut Samuhel ille in templo ministrantes*). RVFIN. Adamant. 2, 20 p. 107, 24 -ae divinitatis adinventio (ἡ τοῦ ἑτέρου θεοῦ . . . παρεύρεσις). COD. Theod. 12, 1, 74 pr. -a vel numerosa suboles (*infra*: duobus . . . liberis aut pluribus). CLAVD. MAM. anim. 2, 3 p. 105, 2 -ae . . . Graeciae (*i. Graeciae ipsius et Magnae quae vocatur*) classicum . . . exaudiat. SEDVL. carm. pasch. 4, 31 (*cf.* op. 4, 3 p. 257, 12 duos). DRAC. Romul. 8, 536 *Helena*: vivere me -i iussit sub sorte mariti *Iuppiter*. CARM. epigr. 1350, 3. CORP. IX 5744 *v. Onom.*

2 *res corporales* (*exadversum positas vel aliter iunctas sic, ut sibi respondeant, referre licet ad A 3*): VARRO ling. 8, 32 ex dissimilitudine plus voluptatis quam ex similitudine saepe capitur; quo nomine et -a conclavia dissimiliter poliunt. CIC. div. 2, 120 -o . . . lucernae lumine (*supra*: quodam obtutu oculorum duo pro uno lucernae lumina *videntur*. *cf.* VERG. Aen. 4, 470 demens videt . . . Pentheus . . . solem -um et duplicis se ostendere Thebas [SERV. auct. tragice dixit imitatus Euripidem. *cf. Eurip. Bacch. 918/9* ὁρᾶν . . . δύο μὲν ἡλίους . . ., δισσὰς δὲ Θήβας]. VAL. FL. 3, 66 Rhoetus *ebrius* -am Pholoen maioraque cernens astra. IVV. 6, 305 *in ebrietate* -is exsurgit mensa lucernis). LVCR. 4, 274 duplici -oque fit aëre visus (*cf.* 275 primus . . . citra postes . . . aer. 277 extraria lux . . . et aer alter). VERG. Aen. 3, 305 -as . . . aras. 3, 535 -o demittunt bracchia muro . . . scopuli. 5, 266 tertia dona facit -os . . . lebetas. 5, 362 -um pugnae proponit honorem: victori . . . iuvencum, ensem . . . victo. 6, 779 -ae stant vertice cristae *Romulo* (SERV. Romulus omnia duplicia habuit, quasi cum fratre communia). 6, 893 -ae Somni portae (7, 607 Belli. NON. p. 316 *ad 6, 893* -ae duae). 8, 79 -as . . . legit de classe biremis (SERV. duas). 9, 269 dabo . . . tripodas -os, auri duo . . . talenta. 9, 681 -ae quercus (*de Pandaro et Bitia*). 11, 72 vestes. AETNA 577 -a ex uno fumantia sacra vapore *in rogo Eteoclis et Polynicis*. TIB. 3, 8, 6 illius ex oculis . . . accendit -as lampadas . . . Amor. PROP. 3, 16, 3 Tibure . . . qua -as ostendunt culmina turres (*i. villae quae in utraque Anienis ripa sunt? v. Rothstein ad h. l.*). 4, 7, 55 -a est sedes . . . sortita (*i. sorte tributa piis et impiis apud inferos*). OV. am. 1, 8, 16 oculis *magae* . . . pupula duplex fulminat et -o lumen ab orbe micat (*cf.* PLIN. nat 7, 17. 11, 142). ars 3, 47 *viros* artifices -i fecere libelli (*sc. I et II Artis*). 3, 358 unus cum -o calculus hoste perit *in ludo latrunculorum* (trist. 2, 478 MART. 14, 17). 3, 495 deletis tutum rescribere ceris, ne teneat -as una tabella manus. met. 6, 54 -as intendunt stamine telas (*Minerva et Arachne*). 7, 260 faces . . . -is accendit in aris (*cf.* 240 aras . . . binas). 8, 716 super -os . . . vultus *Philemonis et Baucidis* (720 de -o vicinos corpore truncos). 9, 72 *hydrae* -o cervix herede valentior (*cf.* 193). 15, 739 scinditur in -as partes . . . amnis. fast. 3, 36 -o pro stipite pugnant (3, 31 duae pariter . . . palmae surgunt). 4, 493. DOM. MARS. carm. frg. 1, 4 corporibus -is (*Bavi et fratris*) spiritus unus erat. DORCAT. carm. frg. Isid. orig. 18, 69, 1 uncia donec erit -am super addita libram (*cf.* PLIN. nat. 33, 84 salis -o pondere, triplici misyis. CARM. de pond. 68 cotylas . . . recipit -as sextarius unus). LIV. 28, 6, 9 speciem . . . -i portus in ora duo versi. SEN. Ag. 728 -o sole praefulget dies -umque duplices Argos attollit domus. Herc. f. 970 monte -o limitem ad superos agam: videat sub Ossa Pelion Chiron. Med. 641 *Hercules* tabe consumptus -i cruoris (*hydrae et Nessi*). Phaedr. 1224. Thy 252 -as faces . . . quatiens. COLVM. 4, 1, 1 -is materiis unius seminis diductis duo . . . vestire pedamenta. MELA 3, 5 Baetis . . . *e lacu* -us exoritur (*opp.* simplici alveo). LVCAN. 1, 551 flamma . . . -o . . . cacumine surgit. 2, 309 me -ae figant acies (SCHOL. et Pompei et Caesaris. *sim.* 4, 495 -ae . . . partes). 2, 332 *Marcia* datur -as . . . permixtura domos (SCHOL. Catonis et Hortensii). 2, 711 rates -ae (SCHOL. duae). 3, 456 turres. 4, 157 rupes. 4, 431 missa ratis . . . et -ae comites (*v.* SCHOL.). 5, 72 -o . . . colle *Parnasi*. PLIN. nat. 2, 101 -ae *stellae terrestres* (*in antennis sim*) . . . prosperi cursus praenuntiae (*opp.* solitariae). 3, 123 -as Alpium fores, Graias atque Poeninas. 5, 26 tertius sinus dividitur in -os, duarum Syrtium vadoso . . . mari (VAL. FL. 4, 716 -is . . . Syrtibus). 6, 19. 107 (*cf.* 108). 6, 152. 7, 2. 8, 185 delubra . . . -a, . . . alterum . . ., in altero. 12, 72 mastiche . . . -a est

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*i. duo eius genera sunt*). **15, 52** folium unum, aliquando et -um. 15, 86 -o operimento. 16, 37 lucis . . . -is. 17, 178 palmites . . . singuli aut -i. 18, 349 -i orbes *lunae*. 21, 25. 22, 93 -us *boletus* ex uno pede. 24, 151 *caulis* (*opp.* unus). 26, 70 caule -o aut triplici. 36, 173 *cisternae*. 37, 191 melichlorum *color* -us, parte flavus, parte melleus. VAL. FL. 1, 356 -o amne (*Enipeo et Apidano*). 5, 348 -ae cum lumine taedae. 6, 99 -a ferit aclyde parmas. SIL. 1, 208 -os . . . cautes. 1, 229 electri -o . . . de semine (*sc. auro et argento*). 2, 333 -as Alpes (*i. Alpes et Pyrenen?*). 6, 684 -as . . . Aegatis. 16, 517 -a meruissent praemia palma (*i. uterque palmam*). 17, 274 -as . . . biremis. STAT. Theb. 1, 224 -as . . . domos (*sc. Persei et Cadmi, v.* SCHOL.). **2, 362** *al.* 4, 86 -o lucent hastilia ferro (*i. habet duo hastilia cum ferro. cf.* 7, 50). 5, 154 -a pereunt caligine soles (SCHOL. duplici, hoc est montis et nemoris). 5, 279 *al.* Ach. 1, 15 -ae florent vatumque ducumque . . . laurus. 1, 404 -ae commercia terrae (*i. Phrygiae et Lacedaemonis*). silv. **1, 3, 2** cernere . . . inserto -os Aniene penates (*i. geminatos, Vollmer*). 1, 4, 80 -os fasces (*praetoris, v. Mommsen, Staatsr. I*[3] *p. 384, 2*). 3, 5, 91 -am molem nudi tectique theatri. MART. 1, 90, 7 -os . . . committere cunnos. 9, 3, 9. ARGVM. Plaut. Mil. 1, 6 forat -is communem . . . parietem in aedibus. SER. SAMM. 499 in -is . . . cyathis. PALLAD. 14, 16 -a partum nobilitare coma (*de insitione. cf.* 14, 18 duplici fruge). 14, 107. 136. ITIN. Eucher. p. 127, 3 piscina -o . . . insignis lacu. VIGIL. TRID. ad Ioh. 7 p. 555[d] -is atque germanis . . . corporibus *duorum commartyrum*. AVIEN. Arat. 239 in -as . . . partis *zodiaci*. 384. 1529 *circulus* alias trino convolvit tramite lunam et -us plerumque meat, solet unicus idem cingere (*ibid.* simplex). ora 289 ore bis -o (*i. quadruplici*) . . . meridianas civitatis adluit *Tartessus*. 537. orb. terr. 747 hae *insulae* numero -ae. AVSON. 35, 1 -is punctis. Mos. 128 inter species -as *piscium* neutrumque et utrumque. 132 *al. nota* 336, 47 *Sicanam medimnam* -is tribus (*i. sex*) *modiis* explicat usus. AMM. 20, 3, 6 sol -us. CLAVD. DON. Aen. 1, 313 *ad* 'bina . . . crispans hastilia': cum . . . bastilibus -is. HYMN. Ambros. I 4, 15 *Christus* -ae gigas substantiae. HEGES. 3, 13 p. 24, 3 W. -o muro (*Ios. bell. Iud. 3, 290 διπλῷ περιβόλῳ*). 4, 9, 1 -a ex parte civitas oppugnaretur (*Ios. bell. Iud. 4, 283 διχόθεν*). CLAVD. 10, 203 *al. nota* 1, 227 *Thybris* medius -as interfluit alveus urbes (*sc. urbis partes*) discretas subeunte freto. 20, 587 provincia . . . dividitur -um . . . duplex passura tribunal. PAVL. NOL. carm. 27, 427 -o . . . libro. 28, 22 -as *cellas* . . . binis historiis ornat pictura. 28, 186 *al.* ZACCH. 1, 36 p. 1105[c] -ae . . . in homine venae sunt, quae . . . optinent principatum. 2, 18 p. 1143[a] David -is sanguinibus expiandus. MART. CAP. 2, 187 -um . . . tetrachordum. COD. Theod. 8, 4, 7 (*a. 361*) -ae portiones . . . relinquantur portione tertia . . . retentata (*supra:* duas . . . portiones). ARNOB. ad Greg. 14 SEDVL. carm. pasch. 1, 145 *al.* ALC. AVIT. epist. 27 p. 58, 3 -um piscem. 94 p. 102, 12 currite . . . via -a vestri operis unitate. BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 186, 4 -o ordine commentationis (*i. duobus commentariis. cf.* 4, 10 p. 251, 8). APRING. in apoc. 19, 15 -ae substantiae una persona. COD. Iust. 6, 30, 22, 14[a] -i tramites . . ., unus . . ., alter. 1, 17, 2, 5 *al.* 1, 17, 2, 8 -o volumine (DIG. de conc. dig. 3. 4). ISID. reg. monach. 13, 1 -us . . . ad caput pulvillus. CORP. X 4650 (*Calibus*) ad portam -am et intra portam Martialem (*ibid.* portam summam). INSCR. Ephem. epigr. VIII 575 (*Suessae Aurunc.*) ⟨po⟩rtam -am. *huc fort. referendum nom. loc.* Geminas: TAB. Peut. 3, 2 *bis.*

sic in grammatica de duabus litteris (vel paribus vel similibus), al.: PAVL. FEST. p. 233 parret . . . debuit . . . non -o r scribi. QVINT. inst. 1, 7, 8 illud n (*in* '*inmunis*') . . . m gemina commutatur. 1, 7, 14 porrectas syllabas -is . . . vocalibus scripserunt. 1, 7, 16. 21 superiores . . . quod nos -a *littera* dicimus 'iussi', una dixerunt. 1, 7, 26. GELL. 4, 17, 12. 9, 14, 3 per i -um. VLT. SYLL. gramm. IV 258, 8 si -ae vocales (*ut* 'ae') a vocali (*ut* 'a') excipiantur (*exemplum:* Aoniae Aganippe). SERV. gramm. IV 445, 13 CONSENT. gramm. V 360, 35 SCAVR. gramm. VII 21, 19. 21 (*ibid.* 21, 20 geminatum s. 21, 15 per duo s). CASSIOD. gramm. VII 206, 8. MART. CAP. 3, 257 z . . . -a . . . ab ipsis (*Graecis*) habetur. nam a τ et σ componitur (*ibid.* duplicem). GELL. 10, 29, 2 'atque' particula . . . si -a fiat. ANTH. 480, 2 spondius longa . . . constat utraque . . . pariambus erit -a breve iunctus. TER. MAVR. 1457 incipiam bis -os pedes referre . . . unum ut faciant duo pariter pedes *disyllabi* iugati (*ut προκελευσματικόν*).

3 *res incorporales* (*in grammatica v. supra l. 54*): **a** *situ, qualitate, causa, non tempore diversae*: CIC. Sest. 82 cum quaererent alii Numerium, alii Quintium, -i nominis errore servatus est. CATVLL. 51, 11 *v. p. 1142, 52.* PANEG. in Mess. 70 inter -ae . . . confinia mortis (*i. Scyllam et Charybdin*). 105 *in bello* sit . . . duplex -i victoria casus. OV. met. 3, 663 -a . . . ope currere (*sc. remis et velis*). 4, 161 -i monimenta cruoris (*i. mortis Pyrami et Thisbes*). 8, 472 carina . . . vim -am sentit *venti et aestus* paretque . . . duobus. 12, 502 -ae vires *Centaurorum* (*ibid.* duplex natura). 14, 725 -a . . . simul mihi luce carendum (*sc. vita et amoribus*). trist. 1, 11, 28 faciunt -os ensis et unda metus. 3, 11, 54 *tauro Phalaridis inclusus* exhibuit -os (*i. suos et tauri*) ore gemente sonos. Pont. 4, 12, 7 in -os . . . nomen scindere versus. 4, 16, 12 -o carmine (*i. genere carminum, heroo et elegia*) nomen habes. fast. 3, 100 minor -is (*i. binis*) mensibus annus erat. LIV. 3, 63, 5 -a victoria duobus bifariam proeliis parta (27, 44, 6 duobus exercitibus . . . deletis). 7, 11, 9 de Gallis Tiburtibusque -um triumphum egit. MANIL. 2, 903 viribus . . . -is casusne deine. 4, 533 -am . . . mortem *caecutientium non solum in vita, sed etiam apud inferos.* PAVL. FEST. p. 36 binominis, cui -um est nomen, ut Numa Pompilius. GERM. frg. 2[a], 6 omnibus his -i motus, quorum alter . . . alter. VAL. MAX. 9, 1 pr. -o mentis errore (*sc. luxuria et libidine*). SEN. Herc. f. 373 aspersam manum *Lyci* fratrum . . . -a caede. 387 -um nefas *Oedipodis.* 819 -is viribus *Thesei et Herculis.* Med. 71 -i praevia temporis . . . stella (*Lucifer, qui et Vesper*). 595 -a . . . bella . . ., Creo atque Acastus arma si iungunt sua. Oed. 207 -o pectus affectu (afflictu, eventu *codd.*) labat, ubi laeta duris mixta in ambiguo iacent. Phaedr. 1214 bina . . . funera et -am necem *Hippolyti et Phaedrae.* Thy. 730 -a caede (738). Tro. 643 -us timor: hinc . . . illinc. dial. 6, 14, 2 -um funus (*supra:* duo simul filii interfecti). LVCAN. 6, 269 incursu -i Martis (COMMENT. ⟨pedestri et⟩ equestri militi, aut iterato bello, aut terra marique). 10, 512 -os bellorum . . . usus (SCHOL. terrae ac maris). PETRON. 89 vers. 35 angues *duo* orbibus -is ferunt ad saxa fluctus. 119, 51 -o deprensam gurgite plebem (*sc. faenore et aere alieno?*). 121, 111 -a . . . stratos morte Philippos (*Bruti et Cassi*). PLIN. nat. 6, 54 -us feminis nostris labos, redordiendi fila rursusque texendi. 9, 140 -a . . . via luxuriae. 11, 175 opera. 12, 42 -a dote nardi spicas ac folia celebrant. 12, 121 probatio. 14, 68 palmam habet . . . Massilia -o sapore *vini*, quando et . . . pinguius gignit. 17, 43 usus. 17, 204 ratio (33, 81). 19, 134. 28, 121 est crocodilo cognatio . . . -i . . . victus (*i. terrestris et aquatilis*) cum hippopotamio (32, 32). 31, 73 causa. 35, 41 -ae originis, aut enim . . ., aut. SIL. 4, 180 -am mortem (*sc. viri et equi*). 5, 34 -um . . . exitium, hinc . . . hinc. 7, 218 vincere bina . . . castra et -os domitare furores. 16, 646 -o leto *duorum Scipionum.* 17, 364 -i . . . amoris (*sc. coniugalis et sororii*). STAT. Theb. 4, 643. 653 -ae . . . brumae (*i. duo anni*). 5, 337 -us fragor (*sc. remorum ab utraque parte navis*). 5, 692 -os . . . tumultus (*cf.* 690 alio certamine. 8, 461 duo . . . amnes . . . -a . . . cadunt . . . ruina). silv. 2, 7, 21 -as . . . per artes et vinctae pede vocis et solutae. MART. 9, 35, 5 *al.* POMP. gramm. V 163, 15 *nomina* non communia, sed -i generis, id est duplicis generis (*ut* pinus *m. f.*). MAR. VICTORIN. gramm. VI 110, 12 *pentameter* ex -a tome videatur . . . subsistere. VEL. gramm. VII 64, 16 -a enuntiatione litterae . . . ut est 'succipere'. APVL. met. 10, 27. Socr. 1 p. 116 neque uno neque -o modo, sed pluribus. MIN. FEL. 11, 3 anceps malum et -a dementia, caelo et astris . . . interitum denuntiare, sibi . . . aeternitatem repromittere. TER. MAVR. 129 -um usum. 1015 *al.* 2917 *in epodis Flaccus* nunc unum (*metrum?*) recinens . . . priori, nunc binos (*versus?*) -is . . . varie dedit sonantes. 2956 -us . . . versus (*i. herous et trimeter*). ANTH. 409, 7 PANEG. 3 (11), 1, 1. *nota* 3 (11), 19, 1 -o natali tuo (*sc. Maximiani, qui et natalem Diocletiani celebrat. ibid.* -i natales). 12 (2), 45, 3. FIRM. math. 2, 29, 10 post -um . . . consulatum. IVST. 12, 10, 2. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 32 p. 1065[a] anima . . . bipotens et -i luminis (*i. vitalis et intelligentialis*). HIL. in Matth. 20, 11 *al.* AVIEN. Arat. 710 bis -o discreta situ micat . . . lux *Delphini* (ARAT. 318 παρβολάδην δύο πὰρ δύο). AVSON. 390, 21 -is aetatibus (*i. iuventae et senectae.* 390, 22 utraque). 258, 3 ter septenis *annis* -os . . . addit *Tiberius regnans.* 320, 27 conduntur fructus -um . . . in annum. SYMM. epist. 1, 42, 1 -a scriptione (*i. duabus litteris*). 1, 76 AMM. 15, 2, 7 *al.* CLAVD. DON. Aen. 3, 685 *ad* 'utramque viam leti': -um metum. VEG. mulom. praef. 7 AMBR. Abr. 1, 5, 32. HEGES. 1, 16, 2 -um periculum et a . . . et ab . . . (*cf. Ios. bell. Iud. 1, 141 δευτέραν . . . καταφυγήν*). 1, 28, 9 *al.* HIER. praef. Vulg. Iob II RVFIN. hist. 1, 3, 5. PAVL. NOL. epist. 5, 8 p. 30, 15 bis -as . . . aegritudines pertulisti. carm. 25, 221 -a vice (*i. bis*). 28, 178 *al.* MEROB. carm. 1, 23. AVG. civ. 7, 23 p. 303, 15 D. -am vim, et masculinam . . . et femininam. 20, 21 p. 459, 22 dicit . . . gladium bis acutum propter aciem -am testamentorum duorum. epist. 109, 1 duplici . . . vinculo . . . -ae caritatis. gen. ad litt. 8, 9 p. 244, 2 *al.* in euang. Ioh. 17, 6 p. 1531 in -o praecepto caritatis (*ibid.* binario numero *et* bipartita caritas). 74, 2 propter duo praecepta dilectionis . . . -a . . . facta donatio. CYPR. GALL. gen. 1138 ira (*ob duo somnia*). MACR. sat. 3, 12, 1 *al.* PHYSIOGN. 26 MART. CAP. 3, 232 *al.* COD. Theod. 2, 8, 19 (*a. 389*) *al.* VINCENT. LER. 32, 42. LEO M. epist. 33, 1 -ae proprietate naturae *Christi* (ἐν διττῇ φύσει). CAEL. AVR. chron. 4, 9, 137 VAL. CEM. epist. p. 757[b] *al.* FAVST. REI. grat. 1, 1 p. 7, 8. p. 8, 3 *al.* SEDVL. op. pasch. 1, 22 peracto . . . die iam -o (*opp.* tertiae lucis). ALC. AVIT. epist. 27 p. 57, 26 DRAC. Orest. 888. BOETH. arithm. 1, 1 p. 8, 16 essentiae -ae partes . . ., una . . ., alia. 1, 5 p. 15, 19. 1, 10 p. 22, 5 *al.* herm. sec. 2, 5 p. 108, 9. 2, 6 p. 127, 5 quattuor enuntiationes, -ae contradictiones. 4, 10 p. 270, 30 -as . . . negationes (p. 271, 9 duas). in Porph. comm. I 1, 2 p. 6, 4 *al.* I 2, 3 p. 90, 2 -a . . . duplexque divisio. COD. Iust. de emend. cod. pr. 1, 17, 2 pr. -ae leges pro rebus singulis positae. CARM. epigr. 1369, 7 -o . . . perfunctus munere. 105, 2 puer socius parenti -o tumuli foedere. 707, 7 -o labore (*sc. urbano et rustico*). 1559, 11 -am umbram: arboream . . . et vincla . . . maritae. INSCR. christ Rossi II p. 170, 26, 23 -as . . . sordes: corporum . . ., animae. *sim.* RVFIN. Orig. in Ios. 8, 3 crux domini . . . -a fuit . . . hoc est, -a ratione constat et duplici: . . . visibiliter quidem . . . invisibiliter vero. *quasi subst.* (*numerus dualis*): AVSON. 396, 34 *in circumscribendo numero tricenario:* septem -is bis octo iunge. MART. CAP. 9, 977 *in diplasio*

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

genere, i. iambico, pedum signa duplicem rationem adinvicem servant, sive unus ad duo, sive ad quattuor -i, vel quicquid ad duplum currit. BOETH. arithm. 1, 4 p. 14, 5 in -a facta partitio. 2, 31 p. 122, 25 rerum ... naturas in -a dividentes. *hinc* -us *i. q. dimidius*: EVSTATH. Bas. hex. 6, 10 p. 933ᵃ *luna* defectum ... suum -a parte designat (gr. p. 141ᵇ καθ' ἕτερον ἑαυτῆς μέρος προδεικνῦσα τὸ λεῖπον).

b *tempore diversae* (-us *i. q. iteratus, repetitus*): TER. Andr. 674 si advigilaveris, ex unis -as mihi conficies nuptias (*i. ut bis uxor vel duae uxores ducendae sint*). PROP. 2, 22, 25 Iuppiter Alcmenae -as requieverat Arctos (*i. noctes*) et caelum noctu bis sine rege fuit. OV. epist. 18, 166 '-i nequeas ferre laboris onus' (*sc. freti bis tranatandi. Hero ad Leandrum*). met. 10, 64 stupuit -a nece coniugis Orpheus. fast. 3, 873 -i ... pericli (*caedis, tunc fugae*). SEN. Herc. O. 147 de -is fabula noctibus. LVCAN. 1, 283 -is ... lustris (SCHOL. decennio). 6, 269? (*v. p. 1746, 13*). PLIN. nat. 10, 112 percusso ... -o ictu aëre (*opp.* semel). 11, 20 una *apis ceteras* excitat -o aut triplici bombo. 11, 102 duplicem ... fetum -umque exitium. 12, 90 sorte -a. VAL. FL. 1, 428 -a mater ... tela duxit opus: bis ... struxerat, ... bis fuderat. AVIEN. carm. ad Nort. 4 *Festus* -o proconsulis auctus honor⟨e⟩. AMM. 21, 13, 1 obsidione -a (*i. altera? cf.* 20, 11, 6 *sqq.*) Bezabden aggressurus *Constantius*. SVLP. SEV. chron. 2, 50, 8 -o iudicio. COD. Theod. 11, 32, 1 (*a. 365*) -o lapsu. PROSP. chron. I 484, 1375, 9 vir -i consulatus. CASSIOD. in psalm. 122, 4 -a petitione. *an huc pertinet* PASS. Mar. Iac. 8 p. 56, 9 -a superpositione? CARM. epigr. 667 triginta et -os decim vix reddidit annos (*i. quinquaginta?*). VEN. FORT. carm. 4, 2, 9 triginta et -os ... per annos. CARM. epigr. 289, 1 -o nec mense peracto Constantinus ... moenia ... locavit (*inscr. gr.* ἤμασι ἑξήκοντα. 716, 1 mensibus ... -is). 1552 B 5 -o me limite cogis, quas iam transegi, rursus adire vias. CORP. VI 1727 (*saec. V*) ob ... urbanae praefecturae -am dignitatem. *sim.* VAL. MAX. 2, 2, 3 -a lauru coronatam senectutem *Mari.*

III *de magnitudine et auctu* (*i. q. duplus, in duplum auctus*): PLIN. nat. 15, 23 factūs tres -o foro (*an: duplicis magnitudinis?*) ... premi. MART. 2, 53, 7 -o asse (*i. dupondio*). FRONTIN. grom. p. 46, 21 (p. 37, 16 Th.) -us ... modus (*opp.* simplex).

IV *de corpore uno duplicis substantiae* (*quasi de arta geminorum coniunctione*): **A** *in quo altera pars alteri similis* (*i. res una ex duabus similibus conflata*): PLIN. nat. 3, 22 *oppidum* Emporiae, -um hoc veterum incolarum et Graecorum. *cf. nom. opp.* PLIN. nat. 3, 12 Castra Gemina. *sim.* HOR. ars 147 -o bellum Troianum orditur ab ovo (*sc. geminorum.* SCHOL. est ὑπαλλαγή). *sic dicta* legio (ala) -a *de legionibus (alis), ut vid., duabus in unam redactis* (*cf.* gemellus). *de scripturae compendiis in* INSCR. *v. infra. gr.* διδύμη: INSCR. graec. Rom. Cagnat I 624 *al. fuit cognomen legionum* VII. X. XIII. XIV (*de* XI. *v. p. 1748, 14*); *v. Ritterling, PW. XII 1629, 20; 1678, 20; 1710, 57; 1727, 43.* *septima*: NOT. dign. occ. 42 (*Hispania*), 26 praefectus legionis septimae -ae. or. 7, 6 (41) *inter legiones comitatenses*: septima -a. ITIN. Anton. Aug. p. 387, 7. 395, 4. CORP. VI 32412 (*saec. III init.*) leg(ionis) VII gemin(ae) piae felicis. 768 leg. VII geminae. 1463. 1620. 3211. XIV 4007 leg. VII gemin. p. f. IX 973 leg. VII gem. felicis Hispan. citerioris. 2457 gemin. felic. 5155 gem. felicis. XI 20 *al.* 5213 leg. VII gem. pi. fel. 3718 ⟨leg. VII⟩ -ae p. f. 4748 gem. fel. 5033 legionis VII geminae felicis. 5215 gem. pie fel. XII 516 gem. fel. ⟨. . . . 3168 gemin. felicis. XIII 1673. 7564 leg. VII gem. Alexandrianae. III 194 *al.* 67 gem. fel(icis). 2772 g. p(iae) felicis. 1464 G⟨eticae?⟩ (*nomen erasum*). VIII 12590 g. f. (2263, 32. 24682). 14854 leg(ionis) ... septimae -ae. INSCR. graec. Corp. XIV 791 λεγιῶνος ζ γεμείναις *i.* γεμίνης). INSCR. Ephem. epigr. VII 1212 leg. VII -ae felicis. *decima*: NOT. dign. occ. 34, 25 praefectus legionis decimae ⟨geminae⟩. 34, 27 legionis decimae et quartae decimae -arum. or. 7, 7 (42) *inter comitatenses.* ITIN. Anton. Aug. p. 248, 2 (*Vindob.*) CORP. VI 1359 leg. X gem. 1523. 2437. 2893. IX 1611 *al.* (4122 *om.* gem.). XI 969 *al.* 1059 . . .⟩ X gemin(ae) piae fidel⟨. . . . 6338 leg. X gem. Gordian(ae). V 1882. XII 367 *al.* XIII 4624. 7694 leg. X g(em.) p(iae) f(idelis). 7715 *al.* 7717 g(em.) p(iae) f(idelis) D(omitianae). III 433 *al.* 2026 g. p(iae) f(idelis). 3907 g. A(n)t(oninianae). 11353 g. p. f. Ant(oniniana). 3899 gem. Severian(ae). 5460. 4558 leg. x g p p fec ('geminae piae fidelis Decianae' *prop. ed.*). *non explicatur* 3906 leg. x g on. VIII 14698 leg. x gem. p. f. 15874 *al.* INSCR. numm. Cohen V p. 392 n. 529 (*Gallien.*) leg. x gem. VI p. (*sextum pia*) VI f (*sextum fidelis*). *item, sed* VII *utrubique pro* VI. *ibid.* n. 532. *tertia decima*: NOT. dign. or. 42, 34 (*Dac. Rip.*) praefectus legionis tertiae decimae -ae. 18, 15 (*Aegypt.*). CORP. VI 32412 (*saec. III init.*) legion(is) XIII gemin(ae). 230 leg. XIII gem. 1523. 2425. 2619. XIV 2609 *al.* XI 19 *al.* XII 5963. XIII 1123 *al.* TAB. cer. Dac. (Corp. III p. 940) 19 *al.* CORP. III 267 *al.* 7041 leg. XIII pi(ae) fi(delis). 1038 g. Antoninianae. 1464 G⟨eticae?⟩ (*nomen erasum*). 1019 Severianae. 990 Gordianae. 1560 Gallenian(ae). 1037 leg ex de (*fort. latet agnomen legionis*). VIII 14854 *al.* INSCR. Bonner Jahrb. 117 p. 186 λεγ(ιῶνος) γι' Γεμ(ίνης). INSCR. graec. Rom. Cagnat I 1107, 3 *al.* INSCR. numm. Cohen IV p. 31 n. 269 (*Sept. Sev.*). VI p. 75 n. 63 (*Victorin.*) -a p(ia) f(idelis). V p. 392 n. 537 (*Gallien.*) gem. VI p. VI f. (*v. supra l. 71*). *quarta decima*: NOT. dign. occ. 34 (*Pannon. pr.*), 26 praefectus legionis quartae decimae -ae. *ibid.* 27 *v. p. 1747, 61.* ITIN. Anton. Aug. p. 219, 3 (*Moes.*) leg. XIIII -a. CORP. VI 1428 (= 31651). 1502. 1503. 1523. 2738. XIV 3599 leg. XIIII gemin(ae) Martiae Victric(i). *cf.* 3600. XI 20 *al.* 2699 leg. XIIII gem. Sev(erianae). XIII 1121 *al.* 6304 leg. XIIII g(eminae) M(artiae) V(ictricis). 6891 *al.* 6896 gem. mar. vic. (6898 *al., sed* 6923 vict.). 7236 leg. XIIII ge (*sic*). III 242 *al.* 11363 *in tegula*: g. f(idelis). 2029 geminae M(artiae). 1158 g. M(artiae) Victricis. 4173 g. Ant(oninianae). 11108 g. Sever(ianae). 11189 gem. M⟨. . . . . . .⟩anae (*fuisse videtur* Maximinianae). 1911 gem. Gordian(ae). VII 154 *al.* INSCR. graec. Rom. Cagnat I 1107, 2 λεγιῶνος ιδ' γεμίνης (III 1281 τεσσαρεσκαιδεκάτης. *item* IV 837). INSCR. numm. Cohen IV p. 31 n. 270 (*Sept. Sev.*). 271 gem. M(artia) V(ictrix). 272 *al.* VI p. 75 n. 64 (*Victorin.*) -a p(ia) f(idelis). V p. 392 n. 540 (*Gallien.*) gem. VI p. VI f. (*v. p. 1747, 83*). leg. XI gem. *errore lapicidae* CORP. XII 4354 (*v. adnot. ed.*). *sim., ut vid., appellatae* alae -ae (*cf. Cichorius, PW. I 1241, 2 sqq.*): CONST. veteran. 11 p. 852 *int. et ext.* 6 *ala* I Flavia -a. *ibid. int. et ext.* 7 II Flavia -a. *saepius in* CONST. veteran. NOT. dign. or. 8, 8 *inter legiones comitatenses*: prima Flavia -a. *item* 8, 9 secunda Flavia -a.

B *in quo una pars ab altera qualitate differt* (*i. q. biformis.* GLOSS. διφυής): VERG. Aen. 6, 203 -a super arbore sidunt, discolor unde auri ... aura refulsit (CLAVD. DON. *in h. l.* significabant numero duplici quae frondem duplicem materiamque portabat. *v. etiam Norden in comm.*). OV. met. 2, 555 -o de Cecrope (*sc. anguipede*). 2, 630 -i ... Chironis (met. 6, 126). met. 8, 169 -am tauri iuvenisque figuram (*Minotauri*). 12, 449 -i ... Pyraethi. MANIL. 2, 498 Centauro -o (*de astro*). 4, 784 in -um Minois filius (*Minotaurus*) astrum ipse venit -us. GERM. 557 *Capricornus* -us forma (567). STAT. Theb. 5, 707 Triton (SCHOL. duobus corporibus factus. *cf.* silv. 3, 2, 35 -o ... corpore Triton). AVIEN. Arat. 879 -ae ... formae (*i. Centauri*). *cf.* CLAVD. DON. Aen. 6, 285 -i dicuntur duo -ae formae, h. e. duplicis.

C *in quo pars tantum totius corporis duplex*: CATO agr. 6, 4 aminnium minusculum et -um eugeneum (VARRO rust. 1, 25, 1). COLVM. 3, 2, 11 materiam fructumque, nisi quod duplicem, non absimilem minori germana (*sc. vitis gemina maior?*), sicut maior -a minori germanae. 3, 2, 12 Aminea *vitis*, maiori -ae (germine *A*) non dissimilis. 3, 2, 10 aliae duae *vites* -ae ab eo quod duplices uvas exigunt, cognomen trahunt. SIL. 2, 159 sectis -am serpentibus hydram. 17, 20 -o ... Dindyma monte ... colunt (*i. bivertice*). STAT. Theb. 4, 272 -ae (*i. bicoloris*) ... lyncis. IVLIAN. dig. 47, 7, 10 si -a arbor esset et supra terram iunctura eius emineret, una arbor videtur esse. *hinc* Ianus -us *dicitur ob -am faciem* (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 7, 610 Ianus ... -a fronte circumspiciens omnia). *proprie de deo, transl. de aedificio.* CARM. Sal. frg. 10 (Macr. sat. 1, 9, 15). VARRO ling. 5, 156 ad Ianum -um. VELL. 2, 38, 3 PLIN. nat. 33, 45 *al.* SVET. Nero 13, 2 FLOR. epit. 1, 2, 3 *al.* PORPH. Hor. epist. 1, 20, 21 *al.* LAMPR. Comm. 16, 4 CAPITOL. Gord. 26, 3 VIR. ill. 3, 1 *al.* EVTR. 9, 2, 2 MACR. sat. 1, 9, 9. 15. *aliter* AVG. civ. 7, 4 p. 279, 32 D. *Ianum* nunc ... bifrontem, nunc etiam quadrifrontem, tamquam -um (*i. dupliciter bifrontem*) facientes (*cf.* 7, 8 p. 284, 16. *v. quae seq.*). CASS. DIO 54, 36, 2 τὸν Ἰανὸν τὸν γέμινον. GLOSS. III 8, 34 *al.*

V *de similitudine et affectu (persimilis, fere par, coniunctissimus)*: *hominum* (VARRO ling. 10, 5 qui *homines* proxume accedunt ad id, ut omnia habeant eadem, vocantur -i, simillimi): PLAVT. Amph. 615 -us Sosia hic (*sc. Mercurius*) factust tibi. *fort. huc pertinet (sed cf. p. 1741, 16)* TIT. *com. Plaut.* lenones -i (*sic* Prisc. gramm. II 231, 21. -ei le⟨n⟩ones *ap.* ACC. carm. frg. 20 [Gell. 3, 3, 9], *qui comoediam Plauto abiudicat*). *item com. Pomponi* (Roman. Char. gramm. I 210, 8) Pomponius in Maccis -is prioribus. CIC. Verr. II 3, 155 fraterculo ... consorti ... in lucris ..., -o et simillimo nequitia. Pis. 41 vos (*Gabini et Piso*) -ae voragines ... rei publicae. Phil. 11, 2 -um in scelere par (*Dolabella et Antonius*). SIL. 2, 646 -ae ... nota decepta *mater* figurae (*sc. alterius geminorum*). SERV. Aen. 6, 582 -os: sui similes. *sim. de animo fraterno*: PANEG. 3 (11), 7, 7 -um vobis (*Maximiano et Diocletiano*), quamvis dispares sitis aetatibus, inesse consensum. *haud scio an huc etiam pertineat* ENNOD. epist. 2, 24, 2 p. 66, 17 quis -us patiatur ut ... hebetetur affectus (*si* -us *ad* affectus *trahas*). *rerum*: VARRO ling. 9, 92 -a facie māla negamus esse similia, si sapore sunt alio (*ibid. infra*: equos ... negamus esse similes). VERG. Aen. 1, 162 hinc atque hinc vastae rupes -ique minantur ... scopuli (SERV. pares, similes; interdum et duos significat). 7, 450? (*v. p. 1744, 2*). OV. epist. 19, 155 -i (humani *vulg.*; *lectio P incerta*) verba altera pacti. AMM. 15, 11, 3 Matrona et Sequana, amnes magnitudinis -ae. PACVV. trag. 173 par fortitudo, -a confidentia (NON. p. 316 *ad h. l.* -um ... simile). VARRO ling. 9, 26 in mari ... motus non habent [dis]similitudines -as. CIC. S. Rosc. 118 similis improbitas, eadem impudentiā, -a audacia. Q. Rosc. 55 simillima ... et maxime -a societas. Pis. 16 illud ... -um consiliis Catilinae ..., quod (ARVS. gramm. VII 477, 1 simillimum). SIL. 4, 99 ambobus velox virtus -usque cupido laudis. 8, 231 aequatam -o simulacri munere (numine *codd.*) Dido. APVL. flor. p. 37 tam graece quam latine, -o (*an 'duplici'?*) voto, pari studio, simili stilo. BOETH. c. Eut. 7, 38 aequivocum ... est ... -a significatione diversa designans. *an huc pertinet* SIL. 7, 321 -o tentoria gressu ... petunt *Hannibal et Mago* (*i. pari? vel duorum*

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quasi duplici?). *in grammatica*: VARRO ling. 8, 41 Diona et Theona, quos dicunt esse paene ipsi (*analogiae sectatores*) -os, inveniuntur esse dissimiles. 8, 56 dicemus, quoniam -a sunt Parma, Alba, Roma: Parmenses; aut quoniam est similis Roma Nola Parma, dicemus... Parmani.

c. dat. (ARVS. gramm. VII 477, 1): *v. p. 1741, 15. 1748, 78* CORP. VI 8434? *c. abl.*: *v. p. 1745, 16.*

bis -us: *v. p. 1740, 33.*

gemina *n. pl. pro subst. v. p. 1746, 84 sqq. cf. 1742, 72.*

synon. duplex, duo, idem, par, similis. *v. supra.* *opp.* unus, dissimilis. *de differentia inter* aequalis, par, -us: DIFF. ed. Beck p. 33, 45 (-us natura).

deriv.: geminalis, geminitudo, gemino, gemellus (PRISC. gramm. II 80, 8 *al.* GRAMM. suppl. p. 70, 28). *compos.*: bi-, ter-, tri-, quadri-, quater-, septem-, centum-, congeminus (*cf.* PRISC. gramm. III 416, 30).

adv. **geminē.** *gemino modo, dupliciter.* ISID. nat. 1, 1 (*ex Suet., v. frg. 113 p. 149 Reiff.*) dies ... -e appellari solet: proprie ... abusive. EPIPHAN. in cant. 98 p. 53 Fogg. (*ad cant. 4, 5*) gemini ... dicuntur, quoniam -e oportet... intellectum narrationis inspicere. *Hey.*

?**gemiōnēs:** mac[h]eriae GLOSS. V 298, 18. *cf.* gremiones.

gemisco, -ere *retrograda derivatione formatum ex* ingemisco. *in codd. saepe* gemesc-, *v. infra.* GLOSS. στένω ἐπὶ τοῦ στενάζω: gemo -esco. στενάζω: -esco. NOT. Tir. 61, 95 -iscit. *i. q. ingemisco* (*hic illic vi incohativa debilitata*): CYPR. GALL. gen. 727 cuius (*fili*) tum clade -escat *Hagar* (-iscat G^1). Ps. HIL. epist. ad fil. 2 p. 238, 12 fleo ... et noctibus ac diebus -escens (A^1B^1; -iscens *codd. plerique*) rogo. PACIAN. sim. carn. p. 147, 10 dolet, et -iscit, et clamat. CLAVD. 18, 178 campique -iscunt (-escunt *pauci codd.*) Aethiopum. *c. acc.*: CLAVD. rapt. Pros. 3, 130 si buxus inflare velim, ferale (*i. carmen*) -iscunt (-escunt *var. lect.*). *transitive*: CARM. epigr. 917, 9 *p. a. 552* (*e codicibus*) diruta Vigilius nam mox haec papa -iscens (-esc- *alter cod.*) ... omne novavit opus.

gemitōrius, -a, -um *immutatum ex* Gemonius, *ut fieret derivativum vocis* gemere. *i. q. ad gemitum pertinens*: PLIN. nat. 8, 145 canem nec in carcere abigi potuisse, nec a corpore recessisse abiecti, in gradibus -iis maestos edentem ululatus. *cf.* Gemoniae scalae.

×**gemitus,** -ūs *m.* [*a* gemere. *W.*]. *de etymologia*: CASSIOD. in psalm. 37, 6 p. 275^C -us ... quasi geminatus luctus (6, 7 p. 63^C GLOSS. *cf.* PLAVT. Men. 257 *p. 1760, 14*). *de formis: inter nomina quartae decl.*: GRAMM. suppl. 44, 16. 47, 10. 61, 17 adn. *gen. sing.* -ūs: OV. met. 9, 1 *al.* *dat. sing. deest.* *plural.: inde a* TER. (Haut. 373) CIC. *gen.* -uum: HIER. in Ier. 1, 87 p. 63, 11 *al. v. p. 1751, 38* LEO M. *p. 1752, 51* RVRIC. epist. 2, 15 p. 397, 16. *dat. abl.* -bus (*hexametro repugnans, cf. e. g.* ACC. trag. 550. SIL. 13, 259 questibus aut -u): PETRON. 18, 1 APVL. mund. 18 *et saepe ap. christianos. formae secundae decl.: gen. sing.* -i: PLAVT. Aul. 722 *infra l. 61* (NON. p. 487, 22 PRISC. gramm. II 258, 17). *acc. plur.*: AVG. serm. ed. Mai 36, 2 *Thomas* lamentabiles -os (*alter cod.* -us) fudit. NOT. Tir. 61, 94 -us. GLOSS. στεναγμός. V 458, 45 -us mortis (matris? *cf. p. 1750, 74*): -us parturientis. *inde ab* ENN. PLAVT. [*ex coniect.*: APVL. met. 2, 29 imo cum -u (congestu *codd.*).] [*val.* geamăt, *it.* gemito. *M.-L.*]

I ***sonus lamentabilis*** *vel vox (p. 1750, 62. 1751, 30. 42. opp. p. 1750, 38. 1751, 47. infra l. 63) vel suspirium propter animi corporisve dolorem ab animantibus editum (cf. distinctionem l. 80. p. 1750, 8. 1751, 32; sensu latiore fere i. q.* luctus, *e. g. p. 1750, 19. 1751, 36. 44*; fletus *p. 1750, 60*; dolor *p. 1750, 40. 49. 1751, 28. 50); singularis sensu collectivo e. g. p. 1751, 23, cf. supra l. 45.*

A generatim: ENN. scaen. 104 rarenter -um conatur tra⟨hens⟩ (*cf. p. 1750, 64*; trabem *codd.*). PLAVT. Aul. 722 tantum -i et mali maestitiaeque hic dies mi obtulit (CIC. Phil. 5, 38 -u ... et maestitia). TER. Haut. 373 -us screatus tussis risus abstine. CATO or. frg. 9 p. 41, 10 quantum luctum, quantum -um, quid lacrimarum, quantum fletum (*sim.* CIC. Verr. II 1, 76 quid lacrimarum ...; quem fletum *eqs.*) factum audivi (fit -us: CIC. S. Rosc. 24. Verr. II 4, 110 *plur.* II 5, 74 VERG. Aen. 6, 220. *item* factus est *sim.*: CIC. Verr. II 4, 139 Cluent. 192 *plur. cf.* GELL. 12, 5, 11 -us facere). PACVV. trag. 321 profusus (*cf. p. 1750, 4*) -u murmuro. ACC. trag. 2 clamore et -u templum resonit caelitum (CIC. Verr. II 5, 74 fit gemitus omnium et clamor [OV. trist. 1, 3, 77 exoritur]. LIV. 9, 7, 4 *plur.* CVRT. 4, 15, 29 lugubri ululatu et incondito clamore -uque. VAL. FL. 2, 240 mixti [STAT. Theb. 8, 722 miscent. *cf.* BELL. Hisp. 31, 6 clamor ... intermixtus -u. SALL. Iug. 60, 2 permixtus hortatione laetitia -u. *al.*]. SIL. 14, 557 TAC. hist. 2, 46). ACC. trag. 550 eiulatu questu -u fremitibus. CIC. carm. frg. 48 (*ex Solone versum*) celebrent funera cum -u (*item in funeribus* -us *commemoratur*: SEN. Ag. 661 lamentabili lugete -u funera. clem. 2, 6, 4 SIL. 13, 659 IVV. 13, 130). CIC. inv. 2, 78 cum -u et lamentatione (p. red. in sen. 17. *cf.* VERG. Aen. 4, 667 lamentis -uque et femineo ululatu. SEN. Tro. 862 lamenta caedes sanguines -us. STAT. silv. 2, 6, 6. 5, 5, 58). S. Rosc. 24 urbe tota fletus -usque fieret (Verr. II 4, 110 *plur.* II 5, 163 SEN. suas. 6, 21 LVCAN. 7, 680 QVINT. inst. 11, 1, 84). Verr. II 2, 50 sine lacrimis et -u (Sest. 68 cum [LIV. 28, 32, 4 SIL. 6, 102 MART. 11, 99, 4]. VERG. Aen. 10, 504 multo. VAL. FL. 5, 647 *al.* STAT. Theb. 3, 692 *al.* CARM. epigr. 663 [*a. 363*] qui -u tristi, lacrimis te deflet. *item plur.* -ūs: SEN. suas. 6, 19 solvit pectora omnium in lacrimas -usque *illa res* [VAL. MAX. 4, 7, 4 profusus. LVCAN. 9, 146 dolorem effudit]. PETRON. 91, 8 inter. LVCAN. 7, 724 -us lacrimaeque secuntur. HOMER. 30 NEMES. ecl. 1, 46. *al. saepe. cf.* SIL. 5, 303 lacrimae ... fusae cum -u). Verr. II 2, 51 maximo -u luctuque civitatis (II 3, 129. 132. 4, 76 Vatin. 6. SALL. rep. 2, 4, 2 luctus -us virorum mulierum. OV. trist. 1, 3, 21 luctus -usque sonabant. CALP. decl. 29 p. 26, 8. *cf. l. 20*). Verr. II 3, 52 -us querimoniasque audires (II 5, 162 nullus -us ... illius ... inter dolorem ... audiebatur. VERG. Aen. 3, 39 OV. epist. 14, 35 met. 7, 838. 9, 297 SEN. contr. 7, 1 [16], 1. SEN. Tro. 112 Troiae -us audiat... aether. CVRT. 9, 3, 16. *al. saepe. cf.* VERG. Aen. 6, 557 exaudiri [LIV. 28, 29, 11 *al.* CVRT. 4, 10, 29 *al.*]. *adiungatur* 10, 673 -um ... cadentum accipio [SIL. 17, 563]). Verr. II 5, 118 cui ex omni -u doloreque certa merces comparabatur (Vatin. 19. LIV. 24, 5, 13 inter dolores -usque. TERT. resurr. 58 p. 118, 20 dolor et maeror et -us. COMM. instr. 2, 3, 5 VVLG. Is. 35, 10 *al.*). II 5, 121 laetaris tu in omnium -u (*cf.* OV. epist. 15, 22 te ... in -u risum non tenuisse meo). p. red. ad Quir. 11 querellas ... luctum ... -um (Att. 4, 3, 2 magna querela et -u ... bonorum. LVCAN. 5, 680. *cf.* CIC. epist. 15, 15, 3. LVCR. 6, 1159 -u commixta querella. SIL. 9, 156 inter -us miserae erupere querelae). Sest. 123 *opp.* plausu. har. resp. 39 illi eiulatus et -us Philoctetae (CVRT. 3, 12, 4 *sing. al.*). Phil. 2, 64 -us ... populi Romani liber fuit. 2, 85 -us toto foro! rep. 3, 42 inclusorum hominum -u mugiebat taurus *Phalaridis* (SIL. 14, 214 mutabat -us mugitibus *taurus*). Tusc. 2, 57 si -us in dolore ad confirmandum animum valebit, utemur; sin erit ille -us elamentabilis, si imbecillus, si abiectus, si flebilis *eqs. ibid.* -us, si levationis aliquid afferret, tamen *eqs.* Att. 5, 16, 2 civitatum -us, ploratus. epist. 9, 26, 2 -um in risus maximos transfero. LVCR. 3, 495 exprimitur porro -us quia membra dolore afficiuntur (PHAEDR. 4, 20, 22 opsoniorum pretia cui -um exprimunt. COLVM. 6, 6, 3 [*bestiarum* dolor]. LVCAN. 9, 1039 -usque expressit pectore laeto, ... *abscondens* mentis gaudia. PLIN. epist. 4, 7, 7). 4, 1015 -usque doloribus edunt *homines in somno* (OV. epist. 11, 51 -us dolor edere cogit. met. 2, 621 alto de corde petitos. 9, 207. LIV. 30, 15, 4 ingenti ... edito -u. VAL. MAX. 3, 3 ext. 1 CVRT. 4, 10, 17 *al.* SVET. Iul. 82, 2 -u sine voce edito. *al. v. p. 1752, 43. 73*). 5, 992 montes -u silvasque replebat (VERG. Aen. 2, 679). 5, 1196 quantos tum -us ... sibi ... peperere! VERG. georg. 3, 506 (*de pecore morbo affecto*) attractus ab alto spiritus, interdum -u gravis (3, 517 extremos ... ciet -us). 4, 353 -u ... exterrita tanto (*cf.* SIL. 13, 259). Aen. 1, 485 ingentem -um dat pectore ab imo (4, 409 *plur.* 11, 347 OV. epist. 11, 30. 15, 227 met. 2, 606. 6, 565 -us fictos. 10, 599. 15, 612 SIL. 5, 592 *al.* STAT. Ach. 1, 68 *plur.* INSCR. christ. Rossi II p. 128. 10, 1 [*a. 625*] da mecum -um. *al. v. p. 1752, 72. 78. 1753, 11. 20. 21 sqq.*). 2, 73 quo -u conversi *sunt* animi. 2, 288 graviter -us imo de pectore ducens ([MART. 10, 80, 3]. *cf. l. 43. 64. p. 1751, 18*). 2, 323. 413 Danai -u atque ereptae virginis ira ... invadunt (*plur.*: VAL. FL. 1, 550. 3, 696). 2, 486 domus ... -u miseroque tumultu miscetur. 6, 873 quantos ille virum (*gen. pl.*) ... ad urbem campus *Martius* aget -us (AMBR. obit. Valent. 3 quantos iste *Valentinianus* ... populorum egit -us). 9, 497 maestusque per omnes it -us. 10, 464 magnumque sub imo corde premit -um (SEN. contr. exc. 3, 5 premo ... -us meos. HOMER. 975 altos corde premit -us. *cf.* OV. met. 9, 163 -um ... repressit. *cf. p. 1751, 17.* *aliter*: VAL. FL. 6, 523 -us ... premit spirantis acervi *i. expirantium -bus finem facit*). 11, 37 ingentem -um tunsis ad sidera tollunt pectoribus (*sim.* CORIPP. Ioh. 1, 309). 11, 831 vita ... cum -u fugit (12, 952). PROP. 1, 21, 3 quid nostro -u (*i. fletu nostri causa facto*) turgentia lumina torques? OV. epist. 11, 53 contineo -us (*cf.* fast. 4, 461 retinet). met. 8, 884. 9, 1. 10. 215 ipse suos -us foliis inscribit et Ai Ai flos *hyacinthus* habet inscriptum (*cf.* 10, 206 AVSON. 220, 6. 325, 12). 11, 709 attonito -us e corde trahuntur (SEN. dial. 12, 18, 6 ex imo ... pectore [CONST. Sirmond. 8 *a. 386*]. *cf.* 5, 4, 2 altius. VAL. FL. 4, 135 -us ... trahentem. 8, 400 -um. *cf. p. 1749, 61*). 15, 489 -u questuque (SIL. 13, 259 questibus aut -u). trist. 4, 9, 24 -us vox est magna futura mei. 5, 1, 51 nulli -us tormenta sequantur. 5, 4, 39. 30, 15, 3 crebro suspiritu et -u. SEN. contr. 2, 2, 3 altiores -us et fortiora ... suspiria. 2, 3, 6 repetitos alte -us. PHAEDR. 1, 18, 3 flebiles -us ciens *mulier parturiens* ([4, 23, 1 mons]. *sim.*: VVLG. Sirach 19, 11 *v. p. 1751, 84.* AVG. civ. 14, 26 p. 54, 13 D. doloris -us [*cf. p. 1752, 3*]. nupt. et concup. 2, 29 p. 283, 14 sine aerumnoso -u parturientibus. pecc. orig. 25, 40 p. 199, 7 matris -us parientis [*cf. p. 1749, 51*]. *al. cf. p. 1752, 50*). SEN. Herc. O. 796 -us in medias preces ... cecidit. 802 -u sidera ... ferit. 1379 Scythia gemente flebilis -us mihi non extitisset. 1395 non ferae excutient mihi ... -us. 1887. Oed. 192 intima creber viscera quassat -us stridens. 922 -ūs et altum murmur (SIL. 1, 532). Tro. 902 planctus et -us sonet (STAT. Theb. 3, 44 TAC. ann. 1, 41. RVFIN. hist. 2, 10, 8 planctibus et -bus; *gr.* οἰμωγῆς καὶ θρήνων). 1161 timidum Phryges misere -um. *syn.* gemit. Thy. 951. 1001 meum ... -u non meo pectus gemit (VVLG. Ezech. 30, 24 gement -bus. *cf. p. 1751, 42*). dial. 3, 1, 4 *iratorum* -us mugitusque (4, 35, 5 epist. 13, 4. SERV. Aen. 3, 39 potest ... esse etiam irascentis -us. *cf. supra l. 49*).

[*I. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

6, 1, 2 -us d e v o r a s t i (11, 17, 1 epist. 66, 29). *al.* CVRT. 9, 3, 2 primo fremitus . . ., deinde -us . . . oritur. *al.* LVCAN. 7, 43 o miseri, quorum -us edere dolorem (*i. devoravere. cf.* SCHOL. Bern. *ad l.* omnis dolor -bus est consumptus). 7, 572 instar immensae vocis -us. 8, 87 tales -u r u m p e n t e *i. interrumpente* querellas (DRAC. Orest. 64 -us crebris singultibus oscula rumpunt. 552. *sim.* 523 -u suspiria rumpens. *aliter:* laud. dei 3, 646 -us praecordia rumpunt *i. quatiunt* [CORIPP. Ioh. 7, 198 pia pectora]. *addatur:* SIL. 4, 456 -um . . . ad sidera rupit). *al.* PETRON. 18, 1 -bus . . . largis concussa *Quartilla.* 111, 8. 113, 9 PLIN. nat. 7, 178. VAL. FL. 2, 210 -us f i n g i t (AMM. 22, 14, 4 *cf. p. 1750, 44*). 3, 696 non . . . -us et inanes desinit iras f u n d e r e (DRAC. laud. dei 3, 356 fudit. *v. p. 1749, 49. cf.* SIL. 2, 54 effundunt -us). *al. saepe.* SIL. 6, 342 absistam -u. *saepe.* HOMER. 1057 STAT. silv. 2, 1, 35. Theb. 1, 15 -us et prospera Cadmi. 1, 482 pectore ab alto stridentes -us. 6, 28 -u . . . regia mugit. 11, 307 -us lenire. 11, 375 -u . . . supplice. 11, 385 e r u m p u n t -us (12, 71. GELL. 12, 5, 2 -us ex eo [*sc. aegroto*] compressos erumpere. CLAVD. 10, 8 medullis erupit -us. SVLP. SEV. epist. 2, 15 imo de pectore). *saepe.* MART. 10, 82, 6 per -us nostros ingenuasque cruces. QVINT. inst. 11, 1, 54 ab exordio usque ad ultimam vocem continuus quidam -us . . . servabitur. *al.* PS. QVINT. decl. 10, 4 nisi vox mutaretur in -us. *al.* IVV. 6, 271. 8, 98. 13, 11 ponamus nimios -us. TAC. ann. 4, 62 ululatibus et -u (*cf infra l. 46*). *al.* PLIN. epist. 6, 20, 17 SVET. Cal. 33 *al.* TERT. spect. 23 p. 23, 27. ITALA gen. 3, 16 (Cypr. hab. virg. 22 testim. 3, 32 Hier. quaest. hebr. in gen. p. 7, 17 Aug. civ. 15, 7 p. 71, 10 D. gen. ad litt. 11, 1 p. 333, 26) multiplicabo tristitias tuas et -us tuos (VVLG. conceptus. *gr.* λύπας). ITALA act. 2, 24 (cod. g) quem deus suscitavit solitis -bus inferni (VVLG. doloribus. *gr.* ὠδῖνας). PORPH. Hor. epod. 5, 101 bene . . . iuxta parentum commemorationem -us insertus est: heu (*cf.* HIER. in Ier. 6, 37 p. 423, 9 dolorem cordis -bus exprimit dicens: heu, heu). 10, 17 eiulatio potius id dicitur quod est quasi -us flentis (*cf.* SCHOL. Hor. epod. 10, 17 non -us qui virilis est, sed eiulatio quae feminea est). COMM. instr. 2, 17, 1 in -um (*i. cum -u*) edere panem. SER. SAMM. 594 lapides *urinae* . . . -um . . . dolore frequentant. PANEG. 6 (7), 9, 2 incluso -u maerentibus (*i. imo pectore gementibus*). VOPISC. Aurelian. 1, 4 dolorem -us (*i. luctus*) sui . . . per haec verba profundit. AMM. 17, 12, 16 *al.* CLAVD. DON. *saepe.* HIER. in Ier. 3, 53 p. 188, 12 -uum vilitatem. *al* VVLG. Rom 8, 26 ipse spiritus postulat pro nobis -bus inenarrabilibus (ITALA [Novatian. trin. 31 (26) p. 944[D]] ineloquacibus), *gr.* στεναγμοῖς *al.* CLAVD. 3, 258 *homines* taciti . . . sepultos suspirant -us. *al.* AVG. c. Pelag. 1, 11, 23 p. 443, 17 -u isto ingemescimus, in quo dicimus: 'miser ego homo' (MVTIAN. Chrysost. hom. 31, 2 si -bus magnis ingemuit. *gr.* ᾤμωξε μέγα). in euang. Ioh. 13, 10 multo . . . -u plenum est *cor meum.* ad Don. 3, 3 p. 100, 7 quis -um cohibeat. *al.* SVLP. SEV. chron. 2, 15, 4 *Iudaei* communi -u permixtoque ululatu divinum auxilium implorant. *al.* DRAC. Orest. 461 evomit in -us voces et verba doloris. *al.* CARM. epigr. 1002, 2 [*saec. I*] nos tibi . . . monumenta fecimus, at nobis tu -um adsiduom. 1352, 9 (*a. 423*). 1357, 2 (*a. 472*). 1404, 1 quos -us . . . in pectore linquis (*cf.* 2115, 4 -us viro saepe reliqui). 1440, 6 vertisti in -us gaudia. INSCR. christ. Rossi II p. 92, 59, 2 naturae quos debeo solvo . . . -us. p. 127. 7, 2 (*a. 618*). 7, 5 *al.*

c o n s t r u c t i o n e s. accedit g e n e t i v u s: s u b i e c t i v u s (v. p. 1752, 57): populi, civitatis, Italiae, omnium sim : CIC Verr. II 1, 49 c i v i t a t i s (II 2, 51. 4, 76 VELL. 2, 13, 2. CIC. Att. 5, 16, 2 civitatum -ūs). II 1, 76 Lampsacenorum. 3, 52 Siciliae. 3, 80 p o p u l i R o m a n i (Sest. 121 Phil. 2, 64 *cf. p. 1750, 25. 53 al.*). 3, 129 provinciae. 5, 74 o m n i u m (5, 121. Att. 4, 3, 2 hominum. AVR VICT. Caes. 16, 14 mortalium). 5, 163 civium . . . Romanorum (FIRM math. 1, 7, 33 p. 27, 18). Cluent. 192 virorum et mulierum (*cf p. 1750, 8*). p. red. in sen. 17 urbis. p. red. ad Quir. 11 Italiae (epist. 15, 15, 3). ad Q fr. 2, 7, 3 senatus. VERG Aen. 6, 873 virum. SEN. Tro. 112 Troiae. *al.* *s i n g u l o r u m h o m i n u m*: CIC. har. resp. 39 Philoctetae. PROP. 4, 11, 58 Caesaris. OV. trist. 1, 3, 77 meorum (STAT. Theb. 5, 46 tuorum). VAL. FL. 1, 315 matrum. 2, 187 sacer Veneris -us. 4, 14 Aeetae. STAT. silv. 2, 1, 23 patrum. 2, 6, 6 fratrum. Theb. 3, 6, 78 viri. 9, 408 natae. 12, 361 alumnae. TAC. ann. 1, 5, 9 Marciae. *al.* EPIT. Alex. 102 -um flentis *Alexandri* (*cf. supra l. 32*). AVG. pecc. orig. 25, 10 *v. p. 1750, 74. al.* *m o r i e n t i u m sim.*: VERG. Aen. 10, 673 c a d e n t u m (OV. met. 5, 154 SIL. 2, 19 PANEG. 10 [4]. 26, 2. FIRM. math 6, 30, 11 p. 143, 1 cadentium. AMM. 25, 3, 12). 11, 633 m o r i e n t u m (OV. epist. 14, 35. LIV. 10, 35, 6 morientium. *al.* SEN. contr. 9, 2 [25], 7 CVRT. 4, 15, 26 PANEG. 9 [12]. 21, 1 *al. cf.* OV. met. 10, 719 morientis. TAC. hist. 2, 49). VAL. FL. 6, 523 spirantis acervi *p. 1750, 56.* QVINT. decl. 315 p. 239, 5 vulneratorum. PANEG. 12 (2), 29, 3 miserorum. AVSON. 99, 3 pereuntis (CLAVD. DON. Aen. 10, 675 pereuntium). AMM. 16, 17, 50 occumbentium. 19, 6, 8 caesorum. *pro genet. o b i e c t i v o* -us noster *v. p. 1750, 59.* *genet. c a u s a e*: LIV. 22, 5, 4 -us vulnerum (*cf.* AMM. 29, 5, 12 inter . . . -us mortis et vulnerum). STAT. Theb. 2, 51 stridor ibi (*apud inferos*) et -us poenarum. TERT. nat. 1, 4 p. 64, 26 sine -u suspicionis. HIL. in Matth. 14, 15 clamor iste, poenitentiae suae -us (genitus *vulg.* AVG. doctr christ. 3, 16, 24 intellegas carbones ignes esse urentes paenitentiae -us, quibus superbia sanatur. VVLG Sirach 19, 11 tamquam -us partus infantis. NICET. laps. virg. 15. *cf.* AMBROSIAST. in epist. I Cor. 7, 28 -us ventris). AVG. serm. 25, 8, 8 -ūs gratulationis vestrae. in euang. Ioh. 111, 3 amoris -u et desiderii. civ. 14, 26 doloris *v. p. 1750, 72.* NOVELL Maior. 2, 2 sub duro patientiae -u. PETR. CHRYS. serm. 30 p. 285[A] dolorum -bus peccata delebat (VAL. CEM. hom. 9, 2 medicamine . . . us alieni doloris excludat *medicus*). INSCR. christ. Diehl 3481, 4 meorum laborum.

-u *a b l a t i v u s eodem fere sensu quo* 'cum -u': CIC. Phil. 5, 38 -u . . . declaravit. VERG. Aen 2, 323 -u . . . talia reddit. 2, 413. 12, 928 VAL. FL. 5, 647 *al.* *addito adiectivo*: PLAVT. Pseud. 786 magno (VERG. Aen. 3, 669. CIC. Verr. II 2, 51 maximo. AVR. VICT. Caes. 16, 14). CIC. Att. 6, 2, 5 nullo. VERG. Aen. 10, 504 multo. 11, 95 alto (SIL. 6, 415). VAL. FL. 2, 33 inani. *al.* cum -u (*cf. l. 43. p. 1753, 17*): CIC. carm. frg. 48 (*v. p. 1749, 76*) celebrent funera cum -u. inv. 2, 78 Verr. II 3, 132 Sest. 68. 121 ad Q. fr. 2, 7, 3 VERG. Aen. 4, 687. 11, 831. OV. met. 8, 521 cum -u sociam . . . tori vocat ore supremo. 11, 395 LIV. 28, 32, 4. SEN. Oed. 375 conceptus innuptae bovis . . . membra cum -u movet. COLVM. 6, 9, 3 febricitantis *bovis* . . . tractus spiritus, interdum et cum -u. VAL. FL. 2, 609. 7, 458. 8, 120 *vellus aureum* reddidit arbor (*fere personata*) cum -u. SIL. 5, 304. 6, 102. 7, 582. 13, 203 expirans cum -u. 14, 167 MART. 11, 99, 4. AMM. 28, 1, 35 homo cum -u nominandus (*cf.* 22, 3, 11). SVLP. SEV. chron. 2, 11, 2 *Neemias* cum -u multisque lacrimis orasse ad deum traditur. *al.* *addito adiectivo*: CIC. Verr. II 1, 49 magno (II 4, 76. Sest. 33 maximo. VELL. 2, 13, 2). APVL. met. 2, 29 *v. p. 1749, 52.* CAEL. AVR. acut. 2, 3, 16 respiratio . . . cum quodam -u. *al.* s i n e -u (*cf p. 1750, 73. 1753, 14*): CIC. Verr. II 2, 50 sine lacrimis et -u. Mur. 84. or. frg. A IX 18 nemo sine -u ac recordatione luctus aspicere possit. Tusc. 5, 77 QVINT. inst. 2, 20, 10 TERT. nat. 1, 4 p. 64, 26 *al.* *addito adiectivo*: CIC. Att. 12, 22, 1 maximo. VAL. MAX. 3, 3 ext. 6 ullo. *al.*

B *s p e c i a t i m: apud Christianos* -us *ut paenitentiae signum eduntur, praecipue in o r a n d o (cf. Iudaeos l. 22. p. 1751, 46). hic illic fere i. q. paenitentia*): CYPR. epist. 30, 8 p. 556, 9 si -bus, si fletibus dolentes ac vere paenitentes *eqs.* 33, 1 p. 567, 2 precibus nostris et -bus o r a m u s (AVG. civ. 22, 8 p. 569, 23 D. -bus atque singultibus *coepit orare.* perf. iust. 10, 21 p. 21, 19 oret -u voluntatis. 19, 41 p. 43, 1 ista orando tanto -u petimus. serm. 210, 3, 4 animam suam in -u orationis . . . humiliat. POMER. 1, 17 p. 432[B] piis -bus vestris . . . orando vos . . . perficere). 34, 2 p. 569, 12 -bus et lacrimis *paenitentiam agentium.* 60, 5 p. 694, 24 incumbamus -bus assiduis et deprecationibus crebris. MOYS. Cypr. epist 31, 7 p. 563, 14 crebri paenitentium -us audiantur. RVFIN. hist. mon. 1 p. 400[B] *ad paenitentiam conversus* in solis -bus et fletibus perdurabat. *ibid.* mugitum -umque edebat. epilog. 8 p. 462[B] cum magno clamore et -u nomen Christi . . . invocavimus. Greg. Naz. orat. 6, 3, 1 p. 196, 11 videtis -bus sociatam salutem (*gr.* στεναγμῷ). 7, 2, 1 p. 210, 9 -us de profundo cordis ac . . . suspiria protrahebam (PASS. Petr. 4 suspiriis et -bus diuturnis). PS. RVFIN. in psalm. 35 toto corde, toto -u convertitur ad misericordiam. AVG. serm. 9, 2, 2 convertantur ad -um. 178, 10, 11 operibus bonis, -bus sinceris. BACHIAR. repar. laps. 21 talis filius nascitur ex poenitentia, talem parturiunt -us et lamenta plangentium. LEO M. serm. 95, 4 p. 463[A] alia ratio est sanctorum -uum . . ., religiosa tristitia . . . peccatum luget. SACR. Greg. 201, 1 exaudi . . . domine -um populi supplicantis. 201, 29 (SACR. Leon. p. 364). FAVST. REI. epist 5 p. 184, 7 *moribundus* qui maculas longa aetate contractas subitis et iam inutilibus abolendas -bus arbitratur. BENED. reg 4, 36 mala sua praeterita cum lacrimis vel -u cottidie deo confiteri. *acced. genetivus: subiectivus*: AVG. perf. iust. 10, 21 *v. supra l. 35.* SEDVL. op. pasch. 5, 7 p. 278, 10 quantis animi -bus sauciatus. PASS. Petr. Paul. long. 35 -bus cordis mei (*gr.* στεναγμοῖς). *explicativus: v. l 37.*

C *m e t o n y m i c e*: -us *i. q. res quae* -um *a f f e r t*: VERG. Aen. 10, 843 agnovit longe -um (*i causam -us*) . . . mens. STAT. Theb. 3, 167 inspexit -us. PS. QVINT. decl. 19, 5 p 340, 17 querelas (*i. crimina minora*) habet ista *lex*, non -us (*i. parricidia*). -us *is qui* -um *a f f e r t*: LAMPR. Alex. 9, 4 *Heliogabalus* -us omnium fuerit. AVG. c. Parm 2, 2, 4 Optatum Gildonianum, decennalem totius Africae -um.

II ***sonitus*** ***-us instar*** (*accedit genet. subiect. l. 71. p. 1753, 12 al.*):

A *de v o c e b e s t i a r u m* (-us *passim pro voce doloris*): VERG. georg. 3, 223 vasto cum -u (*sc. taurorum.* Aen. 12, 722 -u nemus omne remugit. VAL. FL. 2, 458 implevit -u . . . taurus acerbo avia). Aen. 7, 15 -us iraeque l e o n u m (*i. hominum a Circe in bestias conversorum.* VAL. FL. 3, 732 non aliter -us quondam lea prolis ademptae . . . dedit. GELL. 5, 14, 19 *leo laesus* -us edens et murmura. ITALA prov. 19, 12 [Lucif Athan. 1, 27] regis minae similes sunt -bus leonis. VVLG. fremitibus). OV. met. 1, 732 *Io* -u et lacrimis et luctisono mugitu . . . visa queri. 2, 486 ursa (*Callisto*) adsiduos . . . suos -u testata dolores (OV fast. 2, 186 -us verba parentis erant). OBSEQ. 27 nocte a v i s -us similes hominis dedit (*cf.* PLIN. nat. 10, 34 nec cantu aliquo vocalis *est bubo*, sed -u. 10, 106 cantus omnibus [*palumbibus*] similis atque idem, trino conficitur versu, praeterque in clausula -u [18, 267]. AMBR. hex. 3, 1, 4 flebiles -us c o l u m b a r u m [AVG. doctr. christ. 2, 2, 3 columbus -u columbam vocat vel ab ea vicissim vocatur. SIDON. epist 8, 14, 5 *cf.* AVG. serm. 61, 4 -us columbinus *opp.* strepitus corvinus [in psalm. 102, 16 *opp.* voce corvina].

[*I. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nota de avis voce rursus ad hominem relata: PLIN. nat. 18, 4 et homines quidem ut venena nascuntur. . . . dirarum alitum modo . . . ipsarum noctium quieti invidentium -u, quae sola vox eorum est eqs.). SEN. Thy. 502 Vmber canis -u vocat dominum (cf. LVCAN. 6, 688 latratus . . . canum -usque luporum. STAT. Theb. 4, 429 nocturni . . . canum -us). PETRON. 115, 1 quasi cupientis exire beluae -um. PLIN. nat. 9, 23 pro voce -us humano similis est delphinis. STAT. Theb. 6, 439 equorum.

B de rebus inanimis sonitum -us similem edentibus (GLOSS. -um strepitum. notio doloris indicari videtur: l. 11. 21. 22. 23): VERG. Aen. 2, 53 insonuere cavae -umque dedere cavernae equi Troiani. 3, 555 -um ingentem pelagi pulsataque saxa audimus (cf. STAT. Theb. 3, 594 quantus Tyrrheni -us salis. FLOR. epit. 4, 11, 5 non sine -u maris. IVST. 4, 1, 10 nunc hinc fremitum ferventis aestus, nunc illinc -um in voraginem desidentis. AVIEN. orb. terr. 182 mugitus pelago est, -u loca cuncta resultant). 3, 577 Aetna liquefacta . . . saxa sub auras cum -u glomerat (SIL. 14, 59 Aetna eructat tremefactis cautibus ignis inclusi -us). 8, 420 Cyclopum . . . antra Aetnaea tonant validique incudibus ictus auditi referunt -us (-um R). 9, 706 dat tellus -um (12, 713 STAT. Theb. 6, 107. 527. COMM. instr. 2, 4, 3 terra). OV. met. 8, 513 dedit . . . -us . . . stipes i. torris fatalis Meleagri in ignem coniectus (8, 758 -um . . . quercus. 10, 509 dat -us arbor in quam conversa Myrrha Adonim parturit. cf. SIL. 3, 643 dat -um . . . moles. 5, 398 dant -um scopuli). OV. met. 12, 487 plaga ensis facit -us in corpore marmoris icti. VAL. FL. 5, 168 -u propiore chalybs (i. vincla ferrea) . . . audiri. 8, 120 v. p. 1752, 19. APVL. mund. 18 audiuntur mugitus interioribus -bus expressi[s], cum spiritus . . . per aperta telluris inventis itineribus exit. AMM. 17, 7, 3 auditus est montium -us.

epitheta notabiliora: acerbus: VAL. FL. 2, 458. aerumnosus: AVG. nupt. et concup. 2, 29 p. 283, 14. altus: VERG. Aen. 11, 95 SIL. 6, 415 HOMER. 975 plur. ANTH. 475, 7. altiores: SEN. contr. 2, 2, 3. altissimos: PETRON. 81, 2. amarus: DRAC. Romul. 8, 401 plur. clarus: STAT. Theb. 5, 327. creber: LIV. 30, 15, 3 SEN. Oed. 192 CVRT. 4, 10, 17 VAL. FL. 5, 310 dulcis: OV. ars 2, 724. duplex: CIC. Vatin. 19. extremus: VERG. georg. 3, 517 plur. DRAC. laud. dei 1, 107 plur. Orest. 608. flebilis: CIC. Tusc. 2, 57 PHAEDR. 1, 18, 3 plur. SEN. Herc. O. 1379. hostilis: DRAC. laud. dei 3, 383 plur. immanis: PHAEDR. 4, 23, 1 plur. inanis: VAL. FL. 2, 33. infinitus: MVTIAN. Chrysost. hom. 1, 4 plur. ingens: VERG. Aen. 1, 485. 3, 555. 11, 37 LIV. 30, 15, 4 CVRT. 3, 12, 4 HOMER. 1051 RVFIN. hist. 3, 23, 14. insanus: STAT. silv. 2, 1, 12 plur. lacrimabilis: VERG. Aen. 3, 39. lamentabilis: SEN. Ag. 661 AVG. serm. ed. Mai 36, 2 plur. maestus: VERG. Aen. 9, 497. magnus: PLAVT. Pseud. 786 CIC. Verr. II 1, 49. 4, 76 ad Q. fr. 2, 7, 3 VERG. Aen. 10, 464. maximus: CIC. Verr. II 2, 51. 5, 163 Sest. 33 Att. 12, 22, 1 VELL. 2, 13, 2 SVET. Otho 7, 2. maternus: QVINT. decl. 338 p. 335, 6 plur. molestus: STAT. Theb. 12, 240. multus: VERG. Aen. 10, 504. paternus: STAT. Theb. 12, 71. pius: STAT. silv. 3, 3, 31 Theb. 8, 654 plur. POMER. 1, 17 plur. publicus: FIRM. err. 4 p. 10, 14. quantus: CATO or. frg. 9 CIC. Sest. 121. plur.: CIC. Cluent. 192 LVCR. 5, 1196 VERG. Aen. 6, 873 SIL. 13, 659 SEDVL. op. pasch. 5, 7. quis (= quantus): CIC. Verr. II 1, 76. plur.: HOMER. 1057 STAT. Ach. 1, 68 silv. 5, 3, 262 Theb. 2, 303 CARM. epigr. 1004, 1 al. robustus: GELL. 12, 5, 9 plur. supremus: OCTAVIA 374. tacitus: LVCAN. 8, 64 plur. HIER. in Ier. 3, 18 p. 167, 1 plur. tantus: CIC. Verr. II 4, 139 VERG. georg. 4, 353 LIV. 9, 4, 6 AVG. perf. iust. 19, 41 p. 43, 1. plur.: CIC. Verr. II 4, 110. tristis: CARM. epigr. 663 (a. 363). vastus: VERG. georg. 3, 223 SEN. Herc. f. 1103 plur. violens: AVG. epist. 151, 3 plur.

***gemma**, -ae f. [e *gemb-mā ortum esse videtur, cf. c. lituan. žémbėti 'germinare', slavon. zebati, zębnǫti 'germinare', theod. kamb 'racemus' et c. gr. γόμφος 'clavus', γομφίος „dens molaris", theod. kamb 'pecten' (i. e. 'dentatus') ind. jambhaḥ 'dens', slavon. zǫbŭ 'dens', alb. dεmb 'dens', quibus omnibus notio 'dens, germen dentis formam habens' communis est. W.] de originatione v. p. 1754, 37. de significatione propria et translata: QVINT. inst. 8, 6, 6 transfertur . . . nomen . . . ex eo loco in quo proprium est, in eum, in quo . . . proprium deest. . . . id facimus aut quia necesse est aut eqs. necessitate rustici '-am' in vitibus (quid enim dicerent aliud?) eqs. MAR. VICTORIN. gramm. VI 51, 28 translaticie a quacumque re simili ac proxima pleraque appellari coeperunt, ut . . . in surculis -ae et cetera per metaphoran translata. cf. gemmare p. 1759, 37. scribitur ce-: CORP. XIV 3941, 4. legitur inde a PLAVTO, CATONE. [dub. interpr.: CORP. IV 1698 -a(m) velim fieri hora non(a). 5000 gemm. in locis mutilis: ALC. AVIT. hom. 18 p. 129, 5. 24 p. 142, 31. 30 p. 152, 16. fals.: INSCR. Muratori 991, 2 a -a potoria, v. CORP. VI 3485*.] [it. gemma, francog. vet. jammė. M.-L.]

I i. q. **oculus arboris, vitis sim.** (PLIN. nat. 17, 153 hoc vocatur in vite -a, cum ibi caespitem fecit; ante vero quam faciat, in concavo oculus et in cacumine ipso germen. GLOSS. -a ὀφθαλμὸς ἀμπέλου): CATO agr. 42 librum cum -a de eo fico . . . eximito. 49, 1 vineam . . . deputato, binas -as . . . relinquito (COLVM. 4, 9, 1 duabus -is iuxta terram relictis. 4, 11, 4 al.). VARRO rust. 1, 30, 1 antequam -as agant ea quae seruntur (OV. ars 3, 186 vitis agit -as. fast. 4, 128 COLVM. 5, 11, 2 arb. 5, 1 al.). 1, 41, 3. CIC. Cato 53 existit tamquam ad articulos sarmentorum ea, quae -a dicitur, a qua oriens uva se ostendit. VERG. ecl. 7, 48 lento turgent in palmite -ae (VVLG. num. 17, 8 turgentibus -is eruperant flores. cf. PALLAD. 3, 17, 4 incipit arborum -a turgescere). georg. 2, 74 qua se medio trudunt de cortice -ae (2, 335 pampinus . . . trudit -as). PRIAP. 61, 6 -as modo germine exeuntes. OV. trist. 3, 12, 13 de palmite -a movetur (COLVM. 11, 2, 26 se -ae nondum movent). fast. 1, 152 nova de gravido palmite -a tumet (3, 238 vivida. COLVM. 4, 26, 3. 11, 2, 16. cf. VERS. metr. Mar. Victorin. gramm. VI 113, 23 tumet vitis . . . -is). COLVM. 3, 6, 3 super terram -is tribus . . . extantibus (4, 4, 2). 3, 18, 4 -ae cacumini proximae, quae sunt infecundae. 3, 19, 1 malleolus sive crebras -as habet . . . seu raras. 4, 11, 4 -as . . . ex quibus germinet pampinus. 4, 20, 5 vitis infirma . . . ad duas -as recidenda est (4, 29, 6 PLIN. nat. 17, 176. 205 al.). 4, 24, 18 gerit ab latere -am 5, 6, 31 palmites . . . ad tertiam -am resecti (arb. 5, 6 al.). 5, 11, 9 ne -am laedas. al. arb. 26, 9 spatio relicto, qua -a libere germinet. PLIN. nat. 17, 100. 113 incitantibus se -is. 17, 161. 181 palmes non longior tribus -is. 18, 329 al. PALLAD. 1, 6, 4 ante apertionem floris et -ae. 3, 20, 1 priusquam -a procedat (7, 5, 3 bene . . . processura). 4, 1, 1 surculi -is spissis et pluribus oculati 4, 10, 12 al. VVLG. gen. 40, 10 vitem crescere paulatim in -as. AVG. serm. ed. Mai 72, 1 in paradiso virginei cortices -is rumpentibus vulnerantur (DRAC. mens. 4 cortice turgidulo rumpunt in palmite -ae). al. OP. imperf. in Matth. 39 p. 845 de -is flores procedunt. ORIG. in Matth. 18, 53 sicut arbor in virtute ipsa folia habet et fructus et primum quidem est -a. in imagine: HIER. epist. ed. Morin (Bull. d'anc. litt. et d'archéol. chrét. 3 [1913] p. 54 sqq.) 122 spiritalibus -is prata vernantia. FAVST. REI. serm. 5 p. 239, 28 primas erumpentes ecclesiae -as (sc. infantes ab Herode interfectos) quaedam persecutionis pruina decoxit. CARM. epigr. 1336, 13 vernante⟨s⟩ calidum decoxit frigore flores et -am (-a in cod.) fructu mors inimica tulit.

II i. q. **lapillus pretiosus:** VLP. dig. 34, 2, 19, 17 gemmas Servius a lapillis eo distinguebat, quod -ae essent perlucidae materiae velut smaragdi, chrysolithi, amethysti, lapilli autem contrariae superioribus naturae, ut obsidiani eqs. cf. p. 1755, 10. 1756, 5. 37. distinguitur a margaritis l. 75 sqq. de etymologia: ISID. orig. 16, 6, 2 -ae vocatae quod instar gummi transluceant. GLOSS. -a λιθάριον, ψηφίον, ἔμβλημα. ψῆφος ὁ λίθος λιθαρίδιον. ἐχίτης (ecites trad.). -ae ψηφῖδες. ψηφία. pretiosa -a τίμιος λίθος. de variis -arum generibus fuse agit PLIN. nat. 37 ISID. orig. 16, 6 sqq. cf. HIER. epist. 64, 16, 3 qui de lapidum atque -arum scripsere naturis (in Am. 3, 7 p. 328 Vall. de Xenocrate, qui scribit super lapidum -arumque naturis). v. p. 1755, 54 et O. Rossbach, PW. VII 1052 sqq.; Marquardt-Mau, Privatleben d. Römer p. 705 sqq.

A proprie: lapillus pretiosus, sive rudis, sive dolatus:
1 in universum: -ae ornant homines (manus, digitos, capillum), ornamenta, vestimenta sim. (monile, coronam, anulum, tunicam, balteum, calceolos, galeam, ensem), supellectilem (vaginam, pocula, candelabrum al.): PLAVT. Curc. 606 sub -ane (sc. anulo inclusa) abstrusos habeo tuam matrem et patrem? (cf. p. 1755, 64). MEMM. or. frg. Serv. Aen. 4, 261 Syriaci calceoli, -arum stellati coloribus (cf. LAMPR. Heliog. 4, 4. 23, 4 habuit . . . in calciamentis -as et quidem scalptas. VOPISC. Car. 17, 1 IORD. Rom. 299. adde CVRT. 9, 1, 29 aureis soleis inseruerat -as). VARRO Men. 121 coronam ex auro et -is fulgentem (CIC. Verr. II 4, 39 monile. II 4, 67 operibus. II 4, 71 candelabrum e -is auroque perfectum. cf. Cato 59 ornatum . . . Persicum multo auro multisque -is. VERG. Aen. 1, 655 duplicem -is auroque coronam [1, 728 gravem . . . pateram]. ELEG. in Maecen. 1, 63 thyrsus . . . ornatus. OV. am. 3, 13, 25 crines auro -aque premuntur. rem. 343 teguntur omnia. met. 13, 704 claram . . . coronam. Pont. 3, 4, 103 galeae . . . radientur [PANEG. 6 (7), 6, 2 galeam auro -isque radiantem]. SEN. Herc. O. 360 nudus auro crinis et -a iacet. PLIN. nat. 7, 108 scrinium auro. margaritis -isque pretiosum. VAL. FL. 2, 651 stant . . . tori. STAT. silv. 3, 4, 91 crinem auro -isque [i. in capsula ex auro facta] locant. TERT. coron. 14 p. 455 Oe. coroneris -is forsitan et auro. PANEG. 11 [3], 23, 4 philosophiam . . . auro -isque redimitam [12 (2), 16, 2 amicitiam]). RHET. Her. 4, 47, 60 corona magnis fulgentibus -is illuminata (VAL. FL. 5, 513 -is fulgentibus ensem. ANTH. 444, 3 fulgentes manibus videre -as. LACT. inst. 2, 6, 6). 4, 50, 63 -ae nitore et auri splendore, sc. anuli (SEN. Med. 573 SACR. Leon. p. 422 [= SACR. Greg. 2, 5]. cf. MANIL. 5, 512 -arum . . . iubar, radiantes lucibus ignes. SEN. dial. 6, 18, 6 -arum . . . fulgor. PLIN. nat. 33, 22 -as . . . exquisiti fulgoris). CIC. Verr. II 4, 1 -am aut margaritam (SERV. Aen. 1, 655 multi separant -am a margarita ut Cicero . . . et -as volunt dici diversi coloris, margaritas vero albas; vel -as integras, margaritas pertusas. CIC. Verr. II 5, 146 -as . . . et margaritas. SEN. dial. 11, 16, 3 CVRT. 8, 5, 3 al. PLIN. epist. 5, 16, 7 SVET. Aug. 30, 2 al. cf. p. 1755, 76. 84). II 4, 8. 57 aut -a aut anulo. II 4, 62 pocula ex auro . . . -is . . . distincta clarissimis (LACT. inst. 2, 6, 6. SEN. epist. 76, 14 gladii vagina -is distinguitur. CLAVD. DON. Aen. 4, 260 p. 388, 12 gladium -arum copia . . . distinctum). II 4, 64 candelabrum e -is clarissimis opere mirabili perfectum (II 4, 71. 4, 67 factum). II 4, 65 eo splendore qui ex cla-

[I. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rissimis (*cf. p. 1754, 80. 83*) et pulcherrimis -is esse debebat. fat. 13 frangi hanc -am (Ov. am. 1, 10, 61. PLIN. nat. 33, 15 fractā in ore anuli -ā). LVCR 5, 912 aurea . . . flumina . . . fluxisse et -is florere arbusta suesse VERG. Aen. 5, 313 pharetram . . . tereti subnectit fibula -a (GLOSS. *ad l.* rotunda -a. VAL FL. 6, 59 STAT. Theb. 6, 63). VERG. Aen. 7, 76 coronam insignem -a (TERT. coron. 13 p. 449 Oe. *coronas* -is et foliis ex auro quercinis . . . insignes). 10, 134 qualis -a micat fulvum quae dividit aurum (SIL. 8, 467 fulvo micat ignea -a monili. SVLP. SEV. dial. 2, 10, 4 -is micantibus. *al.*). HOR. carm. 2, 16, 7 non -is . . . venale neque auro. 3, 24, 48 -as et lapides, aurum et inutile, summi materiem mali (TIB. 1, 8, 39 SEN. dial. 6, 18, 6 MART. 11, 50, 4 *cf. p 1754, 34. 42 1756, 3. opp.*: PLIN. nat 37, 90. 192). epist. 1, 6, 18. 2, 2, 180 TIB. 1, 9, 32. PROP. 3, 6, 12 ornabat . . . -a manus. Ov. am. 1, 2, 41 pinnas -ā, -ā variante capillos. 2, 15, 24 sub -a. epist. 5, 143. 9, 60. 20, 89 dedit -as digitis (met. 10, 264). EPIST. Sapph. 74 nec premit articulos lucida -a meos (SEN. Thy. 372). Ov. ars 1, 251. medic. 20 conspicuam -is . . . manum. met. 2, 109 chrysolithi positaeque ex ordine -ae. 2, 856 cornua . . . purā . . . magis perlucida -ā. 8, 180 -ae *coronae in caelum transpositae* nitidos vertuntur in ignes (*cf.* fast. 3, 515). 11, 167 instructam . . . fidem (*i. lyram*) -is et dentibus Indis. fast. 1, 203 frondibus ornabant quae nunc Capitolia -is (*cf.* SEN. nat. 1, 17, 8 specula . . . -is . . . adornata. CVRT. 3, 3, 13 tunicas. *al.*). *al.* NVX 140. SEN. dial. 11, 10, 7 templa nondum -is nitebant. nat. 1, 17, 8. 7, 31, 2 in omni articulo -a disponitur. epist. 86, 7 -as calcare (*cf.* APVL. met. 5, 1 super -as). CVRT. 3, 3, 16 internitentes -ae. 4, 7, 23 smaragdo et -is. 10, 1, 24 nobiles (CYPR. GALL. exod. 1095. SVLP. SEV. dial. 3, 10, 6 nobilissimis. *cf.* TERT. cult. fem. 1, 7 -arum . . . nobilitatem . . . erubescentem). *al.* LVCAN. 10, 122 fulget -a toris (SIL. 7, 85 omnis in auro pressa tibi varia fulgebit -a corona. 7, 638 cui plurima passim casside et aurato fulgebat -a monili. *cf. p. 1754, 56*). PLIN. nat. 2, 207 -arum pictura tam multiplex. 33, 5 turbā -arum potamus et zmaragdis teximus calices. 33, 12 sponsae . . . ferreus anulus mittitur, isque sine -a. 35, 48 admixtis vitreis -is e volgi anulis (TREB Gall. 12, 5 -as vitreas pro veris vendidisset. *cf. p 1757, 17. 35. 1759, 2*). VAL. FL. 6, 699 viridem -is . . . tiaran. *al.* SIL. 15, 678 -is galeam . . . accenderat (*cf.* STAT. silv. 2, 1, 134 vivis digitos incendere -is). *al.* STAT. silv. 1, 3, 49 dignas digitis contingere -as. Theb. 6, 207 crepitant -ae *igni correptae*. 9, 699 pictum -is galeae iubar. 12, 527 ignea -is cingula. MART. 4, 61, 7 similes fluctibus maris -as. 9, 59, 17 virides (11, 27, 10 sardonychasve pares. IVV. 6, 458). 12, 49, 4. 14, 123, 2. IVV. 1, 29 maioris pondera -ae (*cf.* DRAC. laud. dei 3, 63). 5, 41. 43 -as ad pocula transfert a digitis. TAC. ann. 13, 13 vestem et -as. *al.* PLIN. epist. 5, 16, 7 SVET. Iul. 47 -as, toreumata, signa, tabulas operis antiqui. *al.* POMPON. dig. 7, 1, 28 numismatorum . . . veterum, quibus pro -is uti solent (*cf.* COD. Theod 15, 7, 11 [*a. 393*] nulla mima -is . . . utatur). VLP. dig. 48, 20, 6 si quis . . . digito habuerit aut sardonych[ic]a aut aliam -am magni pretii. *al.* APVL. flor 3 p. 15 lyra . . . auro fulgurat, . . . -is variegat. *al* TERT. adv. Marc. 4, 13 p. 457, 21 (*spectat ad* exod. 28, 17, *ubi gr.* λίθων, VVLG. lapidum) duodecim -as in tunica sacerdotali (*cf.* HIER. epist. 18A, 6, 8 p. 82, 13. 64, 21, 1 p. 612, 19 -as duodecim, quae ponuntur in rationali, si esset tempus [ut] discuterem, . . . quid unusquisque valeat . . . , et sanctus papa Epiphanius super hoc volumen edidit). *al.* CYPR. GALL. exod. 1094 coruscae. *al.* COMM. instr. 2, 19, 14 ANTH. 443, 7. TREB. trig. tyr. 36, 24 *Zenobia* ornata -is ingentibus (IORD. Rom. 252. *cf. p. 1756, 60*). VOPISC. Aurelian. 31, 8 -as regias *Zenobiae* (PELAG. in Rom. 5 p. 666D *opp.* nummo plumbeo. SALV. gub. 2, 19). ARNOB. nat. 6, 3 splendeant . . . -ae. *al.* FIRM. math. 3, 9, 5 -arum aut margaritarum aut aromatum aut metallorum praepositos (*cf.* CLAVD. 18, 417 praefecti . . . adhuc -is *eunuchi fiebant. cf. p. 1758, 63*). 5, 5, 6 pretiosarum (VVLG. II reg 12, 30 *al.* RVFIN. hist. 4, 15, 43 *gr.* λίθων. *al.*). *al.* ITIN. [Silv.] 25, 8 AVR. VICT. Caes. 39, 2 *al.* VIR. ill. 42, 6 anulus haberet sub -a lapidem in renibus inventum bovis (AVG. civ. 22, 8 p. 578, 13 D. *venenum* quod sub -a anuli habebat. *aliter supra l. 14*). AVSON. 134, 3. HYG. astr. 2, 5 p 40, 23 coronam . . . compluribus lucentem -is. HIER. epist 45, 3, 1 nitentes. *al.* PRVD. c. Symm. 1, 420 psych. 851. CLAVD. 5, 347 ambirent ardentes tempora -ae. 10, 171 *de corallio. al.* MEROB. poet. 82 DRAC satisf. 71 *al* CARM. epigr. 403, 6. CORP. II 2326 anulum aureum -a meliore. X 1598, 4 munera aurum . . . cum -is (*sc. donaria, sic*: XIV 2215, 6. 8. 9. 10. 11. 3941, 4 hydreum -is exornatum . . . Isidi et Serapi d. d.).

2 -ae *inveniuntur in mari, amnibus, terris al.*: TIB. 2, 2, 15 -arum quidquid felicibus Indis nascitur. 3, 8, 19 quascumque niger rubro de litore -as proximus eois colligit Indus aquis (*sic de margarita* [*cf. p. 1754, 75*]: PROP. 1, 14, 12 legitur rubris -a sub aequoribus. 2, 16, 17. MART. 8, 28, 14 Erythraeis eruta -a vadis. AMM. 23, 6, 88 quod genus -ae etiam in Britannici secessibus maris gigni legique. CLAVD. carm. min. 30, 3 solitam consurgere -is et rubro radiare mari . . . comam). PROP. 2, 22, 10 Indica . . . -a (TERT. resurr. 7 p. 35, 19 Scythicas et Indicas -as. *cf.* PLIN. nat. 34, 163). MANIL. 4, 398 ut veniant -ae, totus transibitur orbis. 4, 672 -is . . . relucet pontus. SEN. Thy. 372 rubri vada litoris et -is mare lucidis late sanguineum. CVRT. 8, 9, 19 -as margaritasque mare litoribus *Indorum* infundit. MELA 3, 8 Tagi, amnis -as aurumque generantis (*cf.* 3, 51). LVCAN. 9, 516 eois (SIL. 13, 355). PLIN. nat. 2, 158 -as . . . et . . . parvulos quaerimus lapides, scrobibus in profundum actis. 5, 37 in quo *monte* -as nasci. 33, 1 alibi foditur, quaerente vita . . . deliciis -as. SIL. 15, 676 ardebat -a Garamantide caerula vestis. FLORENT. dig. 1, 8, 3 lapilli, -ae ceteraque quae in litore invenimus (*cf.* PAVL. dig. 41, 2, 1, 1). TERT. cult. fem. 1, 6 p. 708 Oe. aiunt et de frontibus draconum -as erui. PANEG. 12 (2), 4, 4 radiantium metalla -arum. HIL. in psalm. 124, 6 rarae incogniti maris -ae. 118 Ain 17 p. 504, 16 -as . . . esse aut montium aut maris calculos. CLAVD. 7, 4 Hydaspeis. 8, 606 Erythraeis. carm. min. 30, 74 Cantaber oceanus . . . -as exspuit. AVG. c. Faust 16, 1 p. 440, 14 in omni profundo margaritam nasci, in omnibus terris -as. MART. CAP. 6, 627 Hispaniae . . . provinciae . . . -arum muneribus praedicandae. DRAC laud. dei 1, 506 *terra* promittit . . . -as.

3 -ae *tractantur aliquo modo ab artifice*: CIC. Verr. II 4, 62 erat etiam vas vinarium ex una -a pergrandi trulla excavata, manubrio aureo. VITR. 9, 8, 4 cavum ex auro perfectum aut ex -a terebrata. SEN. benef. 3, 26, 1 imaginem Tib. Caesaris (*in anulo*) habens ectypa (*v. infra l. 32*) et eminente -a (*sic de -a sculpta imagine adornata*: PLIN. epist. 10, 74, 2 -am . . . habentem imaginem Pacori. SVET. Nero 46, 2 anulum . . . cuius -ae sculptura erat Proserpinae raptus. Galba 10, 4 anulus opere antiquo, scalptura -ae Victoriam cum tropaeo exprimente. IVST. 15, 4, 4 anulum . . . in cuius -a anchora sculpta esset). PLIN. nat. 29, 132 -arum scalptores (SVET. frg. p. 133, 4. *cf. sim.*: FIRM. math. 4, 14, 20 politores pretiosarum -arum vel qui -is vario pigmentorum genere aliam speciem coloris adpingant. HIER. in Ier. 5, 24 inclusores auri et -arum. AVG. civ. 21, 4 p. 494, 4 D. aurifices insignitoresque -arum. *cf.* gemmarius *p. 1758, 4*). 36, 54 -is . . . scalpendis (LAMPR. Heliog. 23, 4 -ae . . . scalptae [*v. p. 1754, 53*]. ORIENT. comm. 1, 527) atque limandis. 37, 78 *Indi* cylindros (*opp.*) ex iis (*i. berullis*) malunt facere quam -as. 37, 173 -ae quae ad ectypas (*v. supra l. 19*) scalpturas aptantur. MART. 11, 37, 1 tota -am praecingere libra (*sc. auri*). QVINT. inst. 2, 21, 9 sculptura . . . lignum, ebur, marmor, vitrum, -as . . . complectitur. VLP. dig. 19, 2, 13, 5 si -a includenda (34, 2, 19, 13. 17 PAVL. dig. 10, 4, 6 *al.*) aut insculpenda (APVL. flor. 9 p. 34 AT. CAP. *infra l. 53*) data sit. 34, 2, 25, 11 si adhuc sint rudes lapilli vel margaritae vel -ae. APVL. flor. 15 p. 56 -is faberrime sculpendis. PRVD. psych. 836 multo . . . parata dolatu -a. OP. imperf. in Matth. 7 p. 674 artifex si viderit -as pretiosas et non dolatas.

B *de rebus ex -a factis* (*cf.* CVRT. 3, 3, 18 acinacem . . . cui ex -a vagina erat. CELS. dig. 33, 10, 7, 1 iam ex auro etiam atque -is supellectili utuntur): 1 *fere i. q.* *signaculum* (*cf.* PLIN. nat. 33, 23 multi nullas admittunt -as auroque ipso signant): TIB. 1, 6, 25 -as . . . signumque probarem (Ov. trist. 2, 451). Ov. am. 2, 15, 16 neve tenax ceram siccaque -a trahat. met. 9, 566 impressa signat . . . -a. trist. 5, 4, 6 Pont. 2, 9, 69. 2, 10, 7. CVRT. 6, 6, 6 litteras . . . veteris anuli -a obsignabat. PLIN. nat. 37, 88 *sardonyches* solae prope -arum scalptae ceram non auferrent (IVV. 13, 138 -a princeps sardonychum). 37, 117 reliquas *iaspides* sphragidas vocant, publico -arum nomine his tantum dato. MART. 10, 70, 7 signat mea -a. IVV. 1, 68 signator falsi, qui se . . . beatum exiguis tabulis et -a fecerit uda. AT. CAP. Macr. sat. 7, 13, 13 usus . . . signaturas pretiosis -is coepit insculpere. ORIENT. comm. 1, 527. ALC. AVIT. hom. 24 p. 142, 13 parvis -arum vultibus minutiora sigillorum lineamenta (*sent. manca; deest* exprimuntur *vel sim.*). 2 *fere i. q.* *fibula* (*cf.* VERG. Aen. 5, 313 *p. 1755, 4*): PROP. 2, 22, 10 crines . . . Indica quos medio vertice -a tenet. LVCAN. 2, 362 balteus . . , fluxos -is adstrinxit amictus. 3, 239 fluxa coloratis adstringunt carbasa -is. VAL. FL. 6, 59. FLOR. epit. 4, 11, 3 vestis ingentibus obstricta -is. CLAVD. 28, 527 substringit . . . comam -is. 3 *fere i. q.* *poculum* (*cf.* CIC. *supra l. 16 et* APVL. met. 2, 19 -a⟨s⟩ formatas in pocula vini vetusti frequenter offerre): VERG. georg. 2, 506 -ut -ā bibat (CYPR. ad Donat. 12 HIER. epist. 30, 13, 2 vita Pauli 17. PAVL. NOL. epist. 49, 12 p. 400, 3 beatiores . . . tibi videntur qui purpura fulgent, qui -a bibunt [*Col.*; libunt *O*]. *cf.* PROP. 3, 5, 4 bibit e -a divite). Ov. met. 8, 573 in -a posuere merum. GRATT. 313 cavis (ORIENT. comm. 1, 550 *opp.* palmae) potant Mareotica *vina* -is (MART. 11, 11, 5 te potare decet -a). SEN. benef. 7, 9, 3 capacibus -is (LVCAN. 10, 160 PANEG. 12 [2], 14, 1). dial. 1, 3, 13 quibus -ā ministratur. STAT. Theb. 1, 149 mero committere -as. MART. 12, 74, 4 -is vilibus. 14, 94, 2 *v. p. 1757, 19*. 4 *fere i. q.* *unguentarium, onyx*: PROP. 1, 2, 21 facies . . . nullis obnoxia -is (*legitur pro verbi 'onyx' numero plurali, qui non extat*). MART 14, 110, 1 hac licet in -a . . . bibas *eqs.* 5 *i. q.* *figura qua in tabula luditur*: MART. 12, 40, 3 -a vis ludere. 6 *fere i. q.* *calculus* (*respicit morem Scytharum, qui diem laetum albo notabant lapillo, infelicem atro*): MART. 8, 45. 2 hanc lucem lactea -a notet. 11, 36, 1 Gaius hanc lucem -a mihi Iulius alba signat.

C *de variis rebus corporeis*: 1 *i. q.* *margarita v. p. 1755, 75*. 2 *i. q.* *sucinum*: MART. 9, 12 (13), 6 -a . . . Heliadum. *cf.* SERV. ecl 8, 54 'pinguia . . . sudent electra myricae', p. e. id est sucinae -ae. 3 -a *turis*: PLIN. nat. 12, 65 *tus* adulteratur apud nos resinae candidae -a perquam simili. 16, 45 *picea resinam* plurimam fundit

[*I. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

interveniente candida -a tam simili turis. 4 *magnetica i. q. lapis Magnes*: CLAVD. carm. min. 29, 26 magnetica -a. 29, 37. 5 *de gutta roris*: AVSON. 361, 13 rara pruinosis canebat -a frutetis ad primi radios interitura die. 6 *de crystallo vel glacie*: CLAVD. carm. min. 33, 4 imperfecto . . . rigore nobilior vivis -a tumescit aquis (*sc. de crystallo cuius in media parte aquae gutta non gelavit*). 34, 7. 35, 3. 37, 3. MEROB. carm. 2, 8 -a vehit laticem quae fuit ante latex. 7 *de pupilla*: CVLEX 185 qua diducta genas pandebant lumina (*i. oculi*) -is. 8 *de oculis caudae pavonis*: OV. met. 1, 723 -is caudam stellantibus implet. *cf. p. 1758, 67.* 9 *de rosa*: CARM. de mens. 2, 17 picta (*i. ornata*) rosaria -is. DRAC. ros. 12 ut spinam flammea -a tegat. 10 *de stellis*: CYPR. GALL. exod. 1192 stellantes . . . micant mundano in cardine -ae. *cf.* SCHOL. Germ. Sang. p. 226, 17 Br. *zodiacus* tot signorum quasi -arum ordinibus ornatus. 11 *de papillis*: ENNOD. carm. 1, 4, 42 fulserant raro sub hiante filo pectoris -ae in roseis papillis. 12 *fere i. q. vitrum* (*cf. p. 1755, 34*): MART. 4, 22, 6 condita sic puro numerantur lilia vitro, sic prohibet tenuis -a latere rosas. 8, 68, 5 condita perspicua vivit vindemia -a. 14, 94, 2 nostra neque ardenti -a feritur aquā.

D *in imagine pro praecipuo ornamento*: 1 *varia*: MART. 5, 11, 3 multas in digitis, plures in carmine -as invenies. TAC. dial. 22 oratorem . . . volo . . . non ea solum instrui supellectile quae necessariis usibus sufficiat, sed sit in apparatu eius et aurum et -ae, ut sumere in manus et aspicere saepius libeat. 2 *apud* ECCL.: RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 34 p. 613^{A} putasse se (*i. ecclesiam*) lapides esse pretiosos, nunc autem deprehendisse, quod non sunt verae istae -ae, quas sibi apostoli Christi imposuerant. AVG. serm. ed. Mai 75, 2 euangelium . . . Christi virtutes velut -as fulgidas continens. serm. 21, 8 p. 147^{A} -ae non arcae tuae, sed conscientiae tuae. VICTRIC. 26 diademata variis -arum distincta luminibus sapientiae, intellectus *eqs. ibid.* spiritalibus -is coronas martyrum artifex salvator ornavit (VAL. CEM. hom. 4, 5 p. 704^{D} ut . . . ipse tuis -is orneris). ARNOB. ad Greg. 4 p. 389, 26 *patientia* -a esse pretiosa asseritur, non in examine vitrea comprobetur. 18 p. 421, 7 -as aurium tuarum nullo posse modo piraticis detractorum sermonibus eripi. GREG. TVR. Franc. 1, 28 multi sunt per martyrium -is caelestibus coronati. *accedit genetivus rei incorp.*: HIER. epist. 64, 22, 1 -is floribusque virtutum (PAVL. NOL. carm. 21, 75 PETR. CHRYS. serm. 22 p. 262^{B}. EVG. TOLET. carm. 23, 5 virtutum -is et morum flore venusta *mulier. ol.*). RVFIN. Orig. in cant. 4 p. 185^{A} -as spiritalis intellegentiae. AVG. serm. ed. Mai 64, 1 duplex -a in sancto Cypriano praefulsit . . . sacerdotii . . . et martyrii. serm. 36, 11, 11 p. 220^{D} huius confessionis -as. 261, 5, 5 p. 1205^{C} -as laudis. VINCENT. LER. 22, 27 pretiosas divini dogmatis -as exculpe. CARM. epigr. 748, 22 floribus et variis operum -isque nitentes. 3 *de hominibus*: PS. DAMAS. epigr. 67, 2 -a *cognomen Christi* (SALV. gub. 4, 51 ille, id est, summa et clarissima regnorum caelestium -a). VICTRIC. 6 nulla nox vigiliarum est, in qua talis -a (*i. femina casta*) non micet. SIDON. epist. 4, 22, 1 vir magnificus Hesperius, -a amicorum litterarumque. RVRIC. epist. 2, 4 p. 376, 20 (*de filii uxore mortua*) *filium* sine ea, qua prius splendebat, -a conspexi. CARM. epigr. 688, 8 (*a. 449*) -a sacerdotum, plebisque orbisque magister (1736, 4). 1560^{B}, 3 (*saec. IV*) tu medius -a et germanis clausa metallis: morte tua fractum est, Basse, monile pium. INSCR. christ. Rossi II p. 216, 83 (*de papa Ioanne VIII*) ecclesiae specimen, clarissima -a bonorum. ? 4 *fort. de urbe*: PTOL. 5, 16, 10 Γεμμαρουρις (*i.* gemma ruris*?*) *oppidum Idumaeae*.

deriv.: gemmans, gemmarius, gemmasco, gemmatus, gemmesco, gemmeus, gemmo, gemmosus, gemmula. *compos.*: bigemmis, gemmifer, nigrogemmeus, progemmans, progemmo, trigemmis.

gemmāns, -antis. *a* gemma *ad instar vocis velut* comans *fictum; cf.* gemmatus. *legitur inde a* LVCR. OV. *part. praes. verbi* gemmo *v. suo loco p. 1759, 44 sqq.* *i. q. gemmis (lapillis pretiosis) praeditus* (LVCR. *l. 73 fortasse ad verbum p. 1759, 61 referri debet*): OV. met. 3, 264 -ia . . . sceptra. STAT. silv. 1, 5, 12 nitidis -ia saxis balnea. MART. 12, 66, 5 -es primā fulgent testudine lecti. PRVD. psych. 62 -em torum. c. Symm. 1, 486 -i . . . in auro. PAVL. NOL. carm. 33, 95 aeternam portis -bus urbem. SIDON. carm. 2, 87 -em pateram. ANTH. 389, 23 alipedum -ia lora. 390, 3 -ia texta Laconum. *nota*: MANIL. 4, 656 leniter adfundit -ia litora *Arabiae* pontus. *fere i. q. gemmeus*: PLIN. nat. 36, 56 Memphites *lapis* . . . -is naturae. MART. CAP. 6, 588 caelicolarum . . . interstinctum cylindris -bus pavimentum. *translate: fere i. q. velut gemmis splendescens, nitens*: LVCR. 2, 319 herbae -es rore recenti (5, 461 CVLEX 70). COLVM. 8, 11, 8 *pavo* semetipsum . . . caudae -bus pennis protegit (*sic de pavone*: PLIN. nat. 10, 43 -es . . . expandit colores. MART. 13, 70, 1 -es explicat alas. PALLAD. 1, 28, 2 amictum caudae -is. *cf. p. 1758, 67*). COLVM. 10, 258 loti -ia lumina. SIL. 4, 350 *Liris* perstringit . . . -i gurgite ripas (*cf.* MART. 9, 90, 2 rivis. ANTH. 390, 25 aquam). TERT. adv. Marc. 2, 10 p. 349, 13 inter -es siderum ardentium radios. HIL. gen. 70 -es flore Coronae (*i. sidus*). SCHOL. Stat. Theb. 4, 226 p. 207, 6 flores. DRAC. laud. dei 1, 345 orbe micant gemino -ia (*Eug.*; geminantia *B*) lumina visus. ANTH. 569, 1 prata.

gemmārius, -a, -um *a* gemma. *i. q. ad gemmam pertinens*: VVLG. exod. 39, 6 lapides . . . sculptos arte -a. 39, 29 scripserunt in ea (*lammina*) opere -o (FAVST. REI. serm. 27 p. 331, 22 in . . . monili Aaron . . . nomina filiorum Israel opere -o intexta gestabat).

gemmārius, -iī *m. i. q. gemmarum politor vel negotiator* (*cf. Blümner, Technol. III 281*): VVLG. exod. 28, 11 opere sculptoris et caelatura -i sculpes *nomina*. CORP. VI 245 Anthi -i aram. 9433 M. Lollius Alexander -us. 9434 -us de sacra via (9435 gemari [*plural.*] de sacra viam). 9436 L. Vttedius Hermias -us sculptor. INSCR. Notiz. degli scavi 1912 p. 69, 14 (*Pompeis, graph. scr.*) Priscus caelator Campano -o fel(iciter). CORP. IX 4795 P. Licini Primi -i.

gemmāsco, -ere *a* gemmare. *cf.* gemmescere. *i. q. gemmare incipere*: COLVM. 5, 10, 12 *nux* Graeca, prima -it (arb. 22, 1). PLIN. nat. 17, 116 -ere incipiens . . . calamus.

gemmātim *adv. a* gemma. DIOM. gramm. I 407, 8 guttatim, stillatim, -m (*codd. B M p*; geminatim *A*). *cf. Ducange.*

gemmātus, -a, -um *a* gemma. PRISC. gramm. II 442, 5 a gemma -us. *cf.* gemmans. GLOSS. -um baccatum (*cf. vol. II p. 1659, 27. 29*). ψηφωτόν. διάλιθον. LYD. de mag. 2, 4 γεμμάτοις . . . ἀντὶ τοῦ . . . διαλίθοις. *legitur inde ab* OV.

I *i. q. gemmis (lapillis pretiosis) praeditus*: A *proprie*: NINN. carm. frg. 1 collum marmoreum torques -a coronat (*praeterea de corporis ornatu*: OV. met. 10, 113 -a monilia [CLAVD. 26, 627 carm. min. 47, 9]. LIV. 1, 11, 8 anulos [ISID. orig. 19, 32, 3. 5]. LAMPR. Heliog. 23, 5 diademate -o [IVL. VAL. 3, 35 -o stemmate et -o diademate. ALC. AVIT. hom. 7 p. 117, 14 aurea serta -aque diademata. CASSIOD. in psalm. 50 concl. p. 371^{B}]. TREB. Gall. 16, 4 -is . . . fibulis et aureis [VOPISC. Car. 17, 1]. CORP. II 2060 impositis spataliis arg(enteis) -is). OV. rem. 39 movit Amor -as . . . alas. PLIN. nat. 22, 6 *coronae* -ae et aureae, vallares, murales *eqs.* (*cf. in imagine*: APON. 1 p. 7 martyrii -a in capite corona). 37, 17 -a potoria (*cf.* MART. 14, 109 *tit.* calices -i [SCHOL. Iuv. 5, 42]; *sequitur*: -um . . . aurum [*v. l. 44*]. IVV. 10, 27 pocula [CAPITOL. Ver. 5, 3. SERV. Verg. georg. 2, 506 gemmeo poculo, non -o]. TREB. Claud. 17, 5 pateras -as . . ., scyphos aureos -os). SIL. 2, 167 -a . . . lumina peltae (*praeterea de armis*: CAPITOL. Maximin. 29, 8 clipeo. 29, 9 galeas. AMM. 16, 10, 7 hastarum aureis -isque summitatibus. AVG. doctr. christ. 4, 20, 42 aurato -oque ferro). STAT. Ach. 1, 850 -is . . . nectunt tempora limbis (*sic de textis*: SVET. Cal. 52 depictas -asque . . . paenulas. CLAVD. 10, 214 stamine -o. 22, 89 togas. SERM. Corp. Vind. 21 p. 331, 19 humerale -um. DRAC. Orest. 51 pepla . . . variis -a lapillis). STAT. silv. 1, 2, 144 -o temone *currus Veneris* (*cf.* SPART. Sept. Sev. 22, 1 -o curru. LAMPR. Heliog. 29, 1 -a vehicula et aurata). 3 praef. 21 pyxide. 3, 4, 94 nobile -o speculum . . . auro (*v. l. 33*). SVET. Cal. 37, 2 Liburnicas -is puppibus. PAVL. dig. 33, 10, 3, 3 mensas et lectos . . . inauratos atque -os (SIDON. carm. 17, 5 mensis). TERT. cult. fem. 1, 7 p. 710 Oe. nihil . . . tam -um habent *barbari*, quam quod -um non esse debet, si non compareat, aut *eqs.* NEMES. cyn. 92 sinūs -is balteus artet nexibus (*cf.* TREB. Gall. 16, 4 -o balteo [VOPISC. Car. 17, 1]. CLAVD. 28, 561 cinctu). LAMPR. Heliog. 33, 6 aureis -isque tabulis. TREB. Gall. 16, 4 -a vasa eademque aurea (trig. tyr. 30, 19 AVSON. 8, 3. *cf.* ITIN. [Silv.] 25, 8 ministerium . . . omne genus aureum -um. *v. l. 32 sqq.*). VOPISC. quatt. tyr. 3, 4 in qua (*sella*) Iuppiter aureus et -us sederet. HIER. in Zacch. 3, 14 p. 922 Vall. Ierusalem aurea atque -a (p. 926). PRVD. c. Symm. 2, 838 regia -o laquearia fulva metallo. CLAVD. 7, 204 -os cultus. 21, 158 tentoria. carm. min. 25, 121 cadis. AVG. in psalm. 98, 4 cathedram. PS. AVG. serm. 49, 1 -o . . . pectore. serm. cod. Guelf. ed. Morin app. 1 p. 167, 4 -us . . . Herodes. MART. CAP. 8, 811 *virgo* -a. SEDVL. carm. pasch. 1 praef. 13 canistris. op. pasch. 1, 13 ferculis pretiosa nimis varietate -is. CASSIOD. or. frg. p. 481, 6 dives India, . . . Persis -a. ISID. orig. 19, 23, 6 -i Persae, sericati Seres. PASS. Thom. p. 137, 22 rex . . . -us. *officia domus Augustae* ab auro -o praepositus *et* adiutor: CORP. VI 8734 Aug. lib. praeposit(o) ab auro -o (8735). 8736 Aug. lib. ab auro -o adiutor (33764).

B *translate vel tropice: fere i. q. velut gemmis instructus, micans*: *de cauda pavonis* (*cf. p. 1757, 10. 77. 1759, 17*): STAT. silv. 2, 4, 26. ANTH. 199, 70 -am (gemmantem *var. lect.*) pinnis . . . caudam. *de sideribus, caelo, i. stellis ornatus*: VICTORIN. Christ. 135 dominum . . . capit per moenia caeli sideribus -a domus. MART. CAP. 2, 116 lux alma . . ., -a (*i. stellis ornata*) decore (*adv.*) cum nitet. 9, 911 -a poli volvere sidera. DRAC. laud. dei 2, 348 quasi -um distingunt sidera caelum. *de pratis sim., i. floribus velut gemmis ornatus*: DRAC. laud. dei 1, 181 locus . . . floribus ambrosiis -o caespite pictus. mens. 9 prata per innumeros vernant -a colores. ENNOD. dict. 1 p. 425, 17 colore distincta -o . . . prata. *de oculis*: DRAC. laud. dei 3, 697 duces oculi -o (gēmato *B*, geminato *M*) lumine vibrant.

II *fere i. q. gemmis (i. germinibus) instructus*: *v. p. 1759, 55.*

gemmēsco, -ere *a* gemma. *cf.* gemmascere. *i. q. gemmam fieri*: PLIN. nat. 37, 158 draconitis *gemma* . . . e cerebro fit draconum, sed nisi viventibus absciso capite non -it.

gemmeus, -a, -um *a* gemma. *legitur inde a* VARRONE CIC. [*fals.*: TVRPIL. com. 177, *v. p. 1761, 19.*]

1 *i. q. ex gemma constans*: CIC. Verr. II 4, 63 trullam -am

[I. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*cf. p. 1756, 16*). SEN. epist. 110, 12 -am supellectilem. MART. 14, 18, 2 (*de calculis*) -us (*i. q. vitreus, cf. p. 1755, 34*) iste tibi miles et hostis erit. VLP. dig. 34, 2, 19, 20 -a vasa. EPIST. Alex. p. 193, 15 multa -a et crystallina (*cf. vol. IV p. 1262, 30 sqq.*), quae potaria fuerunt. SERV. georg. 2, 506 *v. p. 1758, 34.* AVG. civ. 21, 26 p. 544, 18 D. aedificio aureo, argenteo, -o. *translate*: ABLAB. epigr. Sidon. epist. 5, 8, 2 Saturni aurea saecla quis requirat? sunt haec -a, sed Neroniana. *fere i. q. pretiosus*: APON. 3 p. 47 per doctrinam auream et per vitae exemplum -um. *ibid.* sermo effectus -us.

2 *i. q. gemmis ornatus*: VARRO Men. 97 phalera -a atque ephippia. PROP. 3, 18, 20 omnia magnis -a sint ludis. OV. fast. 2, 74 iuga (APVL. met. 6, 6). MART. 6, 47, 2 domini -a tecta. TREB. Gall. 16, 4 caligas -as. IVL. VAL. 3, 18 titulo -o superscriptam hanc sententiam. LACT. Phoen. 136 cuspis. CORP. II 3387 (*Acci; non exstat, fort. spur.*) in collo h monile -um. *translate: i. q. in modum gemmae splendescens*: PHAEDR. 3, 18, 8 pictis ... plumis -am caudam explicas (*cf.* MART. 3, 58, 13 -i ... pavones. *cf. p. 1758, 67*). CALP. ecl. 2, 57 virides qua -us undas fons agit (*cf.* PLIN. epist. 1, 3, 1 euripus viridis et -us). MART. 10, 3, 10 libellis ... quos rumor albā -us vehit pinnā. PLIN. epist. 5, 6, 11 prata florida et -a (SIDON. carm. 9, 229). TIBERIAN. carm. 1, 8 -as ... gratias (*de floribus. cf.* GREG. TVR. glor. mart. 90 -i flores).

3 *i. q. naturam gemmae habens*: PLIN. nat. 18, 71 radix -ae rotunditatis. AVSON. 325, 74 Myrrha ... in *Cupidinem* ... paventem -a fletiferi iaculatur sucina trunci.

gemmifer, -era, -erum *a* gemma *et* ferre. *legitur inde a* PROP.
1 *i. q. gemmas ferens: de mari, fluminibus*: PROP. 3, 4, 2 maris. SEN. Herc. O. 622 Histri. Med. 725 Hydaspes (STAT. Theb. 8, 237). PLIN. nat. 37, 200 amnes. AVIEN. orb. terr. 1206 harenas. *de hominum vel rerum ornatu*: SEN. Herc. O. 661 aures. VAL. FL. 5, 447 coronae. SIL. 15, 694 cultus. CLAVD. 1, 265 mensis. SIDON. carm. 2, 326 bullae (CORIPP. Ioh. 4, 496). **2** *i. q. gemmeus, in modum gemmae splendescens*: CORIPP. Ioh. 3, 325 -is arbor splendebat olivis.

gemmo, -āvī, -ātum, -āre *a* gemma. *cf.* gemmans *p. 1757, 61,* gemmatus *p. 1758, 17.* *legitur inde a* VARRONE.
I *i. q. gemmas (germina) emittere* (*significationem putant translatam* [*cf.* gemma *p. 1753, 66*]: CIC. de orat. 3, 155 verbi tralatio instituta est inopiae causa ..., -are vites [orat. 81. AVG. epist. 180, 3 c. mend. 10, 24 MART. CAP. 4, 359. 5, 512]): VARRO rust. 1, 40, 4 antequam -are aut florere quid incipit (COLVM. 4, 15, 4 -are palmites incipiunt. AMBR. Noe 17, 60 p. 456, 8 -are [*P*] arbores. *opp.* germinare fructus). CORN. SEV. carm. frg. 8 purpureis -avit (geminata DVB. NOM. gramm. V 588, 2, *falso*) pampinus uvis (*cf. infra l. 51 sq.*). GRATT. 144 -antes exige versus (*i. gemmarum seriem*). MANIL. 5, 256 colet ... -antem floribus hortum. COLVM. 4, 24, 16 -antem ... oculum (OPTAT. 5, 7 p. 136, 6 HIER. in Zach. 2, 8 p. 846 Vall.). 7, 6, 6 frutetis. 10, 37 rosaria -ent. PLIN. nat. 17, 106 *surculos* -antes nitere conveniet (PALLAD. 12, 11). 17, 188 confodi ... vineam ... vetant -antem. PALLAD. 3, 32 sarmenta -antia. 4, 10, 2 ponendus ramus -ante iam matre sumatur. AMBR. hex. 1, 8, 28 p. 27, 12 vitium serta -antium (3, 12, 52 p. 94, 14. HIER. in Gal. 4 v. 15/16 p. 461 Vall. vitis -et in pampinis. DRAC. laud. dei 1, 575. *cf.* AVG. serm. ed. Mai 118, 4. *v. l. 37*). PRVD. ham. 228 populator edet -antia germina bruchus (*i. locusta*). DRAC. laud. dei 1, 178 India mundus erat -ans. -atus (*cf. p. 1758, 78*): DRAC. laud. dei 1, 630 -ata rosis redeunt virgulta (*cf. locutiones translatas p. 1758, 66*). 2, 235 palmite -ato (VEN. FORT. carm. 6, 1, 6 vitis ... tumet. *cf. l. 41*). VEN. FORT. carm. 1, 20, 12 -ato gramine. *tropice*: ENNOD. dict. 13 p. 466, 2 -ata pubescentis flosculi ora. carm. 1, 4, 10 vitea -atos bracchia dant digitos.

II -are *a* gemma *i. lapillus pretiosus derivatum*: *fere i. q. in modum gemmae splendere*: DRAC. laud. dei 2, 123 oculos -are iubet sub fronte micantes. *fere i. q. in formam gemmae redigere*: DRAC. laud. dei 1, 237 oculi -antur aquis humore gelato (*Eug.*; geminantur *B*). *fere i. q. quasi stellis ornare*: ANTH. 720, 11 candidus aether astrigeram faciem nitido -vit Olympo.

gemmōsus, -a, -um *a* gemma. *i. q. multis gemmis exornatus*: APVL. met. 5, 8 -is ... monilibus.

gemmula, -ae *f. a* gemma *deminutive.* BOETH. herm. sec. 2, 7 p. 146, 8 *pro exemplo deminutionis* -a *et* gemma *affert.* NOT. Tir. 99, 84 -ola. GLOSS. -ae lapilli. [*langob.* dzembola. *M.-L.*]
1 *i. q. parvum germen* (*floris*): APVL. met. 10, 29 ver ... -is floridis cuncta depingeret. ARNOB. nat. 3, 23 -as et pubescentes herbas adurit ... frigus. **2** *i. q. lapillus pretiosus*: FRONTO p. 65, 9 N. verba ... alii caelo et marculo, ut -as, exculpunt. VVLG. Sirach 32, 7 -a carbunculi in ornamento auri. AVIT. BRAC. Lucian. epist. rec. A 2 *stolae* inerant -ae aureae. *metaphorice*: APVL. Anth. 712, 10 (*ex Menandro versum*) pupularum nitidas geminas -as. *translate*: PAVL. NOL. epist. 32, 4 p. 278, 24 si istos *versus* (*i. meos*) adscribendos putaveris, illi *versus* (*tui, Severe*) permaneant, ut horum quasi -ae sint. DAR. Aug. epist. 230, 2 p. 500, 10 coronam ... tamquam quibusdam perpetuitatis -is texerunt.

***gemo,** -uī, -ere [*orig. inc.; fortasse onomatopoeticum. W.*]. VARRO ling. 6, 67 fremere, -ere *eqs.* ... ab similitudine vocis sonitus dicta. *part. praes. gen. plur.* -entum: SIL. 5, 515 STAT. Theb. 3, 427. 5, 259. 12, 124 CLAVD. 24, 351. NOT. Tir. 61, 93 -it. GLOSS. -it qui corporis laborem habet. -ens flens. -o στενάζω, στένω ἐπὶ τοῦ στενάζω. *inde a* PLAVTO, ENNIO. *traditur* VERG. ecl. 5, 27 -uisse *cod. R*, ingemuisse *P, edd.* [*locus corruptus*: SIL. 1, 425. *var. lect.*: STAT. Ach. 1, 281 -it *QK, sed recte* fremit *P, edd.*] [*val.* geme, *it.* gemere, *francog.* geindre, gémir. *M.-L.*]

I *i. q.* ***sonum lamentabilem*** *animi corporisve dolore (labore e. g l. 24. 26) expressum* ***mittere***: **A** ***intransitive*** (*pass. impers. v. l. 65*): ENN. scaen. 204 priusquam evenat quod in pauperie mea senex graviter -am (*cf. p. 1761, 33*). PLAVT. Amph. 1099 uxorem tuam neque -entem neque plorantem ... audivimus (SEN. dial. 7, 15, 6 quisquis ... queritur et plorat et -it. epist. 102, 26. CARM. epigr. 1570, 3 reliquisti mammam tuam -entem, plangentem, plorantem). Men. 257 geminum dum quaeres, -es. Truc. 599 me intuetur -ens. TER. Eun. 336 tremulus, labiis demissis, -ens. CIC. Verr. II 2, 47 -bant Syracusani. Pis. 25 -eret desiderio mei. Planc. 101 hos pro me lugere, hos -ere (OV. met 8, 527. *cf. infra l. 83*). Phil. 5, 12 -ente populo Romano (13, 19. 31). Tusc. 2, 19 *Philoctetae* concedendum est -enti. 2, 31 -ere, eiulare, lamentari. 2, 45. 49 *Vlixi* leviter -enti. Att 2, 20, 3 clare -ant (SEN. epist. 99, 16 clarius). 2, 21, 2 cum diu occulte suspirassent, postea iam -ere ... et clamare coeperunt. Ps. CIC. exil. 29 quorum factis gloriantur cives, laetantur socii, -unt hostes. VERG. Aen. 7, 501 -ens *cervus vulneratus.* 11, 150 lacrimans -ensque. AETNA 616 *fugiens* sub auro. PROP. 2, 6, 31 -at in terris ... qui *eqs.* 2, 26, 12 -ere in tauro, *sc. Perilli* (*cf.* OV. Ib. 440 PERS. 3, 39). OV. epist. 20, 37. met. 1, 124 pressi ... iugo -uere iuvenci (STAT. Theb. 2, 559. 10, 511). 1, 652 -entis ... iuvencae (*sc. Ius*). 2, 807 anxia ... -it 3, 237 -it ille sonumque etsi non hominis, quem non tamen edere possit cervus, (*Actaeon*) habet, maestis replet iuga nota querellis. 7, 544 equus ... -it leto moriturus inerti. 8, 527. 10, 134. 394. 423. trist. 1, 3, 97 nec -uisse minus. 3, 11, 54 ore -ente (trem-, frem- *var. lect.*). fast. 2, 186 *Callisto.* 2, 353. 4, 120. 766. 5, 400 ingemuit Chiron ... et -it (ingem- *vel* adgemit *var. lect.*) Alcides. LIV. 30, 20, 1 frendens -ensque ac vix lacrimis temperans. 39, 53, 11 maerens ... et -ens (SEN. Tro. 615 maeret, illacrimat, -it). MANIL. 5, 354 hoc est artis (*medicae*) opus, non exspectare -entes (*i. 'dum incipiant -ere'*) *feras.* PAVL. FEST. p. 95 *sub* gemursa. SEN. contr. 10, 5, 1 *al.* VAL. MAX. 3, 8 ext. 4 flens et -ens (SEN. Herc. O. 1275 Med. 950 OCTAVIA 512 SEN. dial. 6, 2, 4 PETRON. 74, 12 MART. 11, 71, 3. *al. v l. 43*). PHAEDR. app. 17, 1 premente partu scrofa cum -eret (AVG. serm. 284, 2 quando peperisti, -uisti). SEN. Herc. f. 225 pressus lacertis -uit Herculeis leo. O. 106. 253 queritur, implorat, -it (Med. 390. dial. 7, 15, 6 *v. l. 12.* nat. quest. 3 pr. 12 flere, queri et -ere). 785 totum ... tauris -uit auratis nemus (*cf.* Phaedr. 350 silva -it murmure saevo *leonum*). 1340. 1734. 1757. Oed. 961 -uit, et dirum fremens *eqs.* (*cf.* APVL. met. 4, 31 -ens ac fremens indignatione). Thy. 668 hinc (*ad Stygem*) ... -ere ferales deos ... fama est. Tro. 1164 *syn.* mīsēre gemitum. clem. 1, 12, 2 sub gladio. *al.* benef. 5, 17, 5 *al.* epist. 13, 5 sub colapho; *opp.* ridere. *al.* CVRT. 4, 10, 25 LVCAN. 3, 445 *al.* VAL. FL. 1, 373 *al.* SIL. 5, 515 semusta -entum ... corpora. 9, 20. 316. HOMER 305 -uerunt agmina Graium (963). STAT. Theb. 3, 647 presso ... ore. *saepe.* MART. 1, 106, 7 suspiras, retices, -is. 12, 17, 2 IVV. 6, 267. 15, 138 SVET. Iul. 22, 2. 50, 1. GELL. 12, 5, 4 *dolor* hominem cogat ad -endum. TERT. scorp. 5 p. 154, 22 ululans ... et -ens et mugiens inter manus medici. resurr. 42 p. 86, 21 -entes in hac carne. ITALA gen. 4, 12 (Tert. adv. Iud. 5, *sim.*: AVG. c. Faust. 12, 12 p. 341, 5) -ens et tremens (*gr.* στένων καὶ τρέμων; VVLG. vagus et profugus) eris super terram (*item* ITALA gen. 4, 14 [HIER. epist. 36, 2, 3 AVG. c. Faust. 12, 12 p. 341, 11]. *cf.* HIL. myst. 1, 6, 6 p. 9, 5. 1, 7, 2 p. 9, 14 HIER. epist. 36, 2, 2). ITALA prov. 28, 28 (Cypr. testim. 3, 6) in locis impiorum -unt iusti (*gr.* στένουσι. VVLG. *aliter*). ITALA Is. 30, 15 (Cypr. laps. 36. *cf.* epist. 34, 1) cum conversus fueris et -ueris (*gr.* στενάξῃς. VVLG. *aliter*). PORPH. Hor. epist. 1, 15, 5 p. 335, 18 -it et irascitur. COMM. instr. 1, 26, 12 *in terris* ulceribus corpus vexatur, -iturque, ploratur. 2, 2, 6 conclamant pariter plangentes, sero -entes (AVG. serm. 232, 7, 8 VRAN. epist. 5, 862B. *v. l. 13*). 2, 39, 11 ira dei summi ardet creatura -endo (*i. -ens, cum gemitu*). AMM. 14, 1, 9 medullitus multis -entibus. *al.* VVLG. Hebr. 13, 17 cum gaudio ... et non -entes (*gr.* στενάζοντες). *al.* Ps. RVFIN. in psalm. 26, 7 -amus modo, oremus modo (30, 25). CLAVD. 15, 175 liberius ... -at. *al.* MEROB. poet. 64 laetis maesta *Enyo* -it. AVG. civ. 22, 26 p. 620, 3 D. in quo convenientius ... corpore laetabuntur, quam in quo ... -uerunt. op. monach. 33, 41 p. 595, 18 dolemus et -imus. c. Pelag. 1, 11, 24 p. 445, 2 tanta humilitate et pietate -uisse. 3, 3, 5 p. 490, 9 *opp.* gaudens. serm. 161, 7, 7 -e (*fere i. q. 'ora'*) ad illum (*sc. Christum*), ut mundet sibi locum. *al.* SVLP. SEV. dial. 1, 15, 4 *leaena* indicabat -entis pariter et rogantis affectum. COD. Theod. 9, 38, 6 (*a. 381*) paschalis laetitiae dies ne illa quidem -ere sinit ingenia, quae flagitia fecerunt. DRAC. Orest. 500 ex imo -uit vox missa sepulchro. *al.* CARM. epigr. 2115, 4. INSCR. Notiz. degli scavi 1920 p. 46, 1 -entes posuere parentes. INSCR. christ. Diehl 168 b 4 (*a. 528*) natos ... -entes relinquis. 3363 b 4. *de personatis fere rebus: loca*: CIC. Pis. 21 templa -erent, tecta urbis ... lugerent (*cf.* CLAVD. rapt. Pros. 1, 207 terribiles intus thiasi vesana-

[*I. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

que mixto concentu delubra -unt). VERG. Aen. 5, 806 repleti *mortuis* amnes. EPICED. Drusi 181 urbs -it (SEN. Herc. O. 1701). SEN. Herc. O. 1379 Scythia -ente. VAL. FL. 1, 728 Rhodopes nemora alta -unt. COMM. apol. 921 tota terra -bat. CARM. epigr. 1335, 15 peius Roma -it tanto spoliata senatu. *de incorporeis*: AVG. in epist. Ioh. 6, 8 caritas ipsa -it, caritas ipsa orat. DRAC. satisf. 229 -it... tremebunda senectus.

constructiones: accedit ablativus gemitu, *sim.* (*cf. p. 1762, 77*): LVCIL. 1108 tussi grandaevus -bat. SEN. Med. 950 meo... avulsi e sinu flentes, -entes osculis. Thy. 1001 meum... gemitu non meo pectus -it. VVLG. Ezech. 30, 24 -ent gemitibus interfecti. *cf. p. 1760, 46*. *acced. praepos.*: ad: SEN. dial. 3, 20, 3 aegra corpora... ad tactus levissimos -unt. epist. 96, 2 omnia... ad quae -imus. PAVL. NOL. epist. 27, 3 p. 240, 12 -uisse nos ad infelicitatem nostram. de: AVG. serm. 49, 7, 7 -o de illis *rebus*. in: ITALA II Cor. 5, 2 (Tert. resurr. 41 p. 85, 22) et in (*om. PME*) hoc -imus (*gr.* ἐν τούτῳ στενάζομεν. VVLG. ingemiscimus).

B ***transitive*:** 1 *indicatur causa -endi*: TVRPIL. com. 177 -e meas (gemmeas *codd.*) fortunas (CLAVD. DON. Aen. 1, 470 p. 96, 15 fortunam tanti viri. *al. cf.* PHAEDR. 5, 1, 6 tacite -entes tristem fortunae vicem). TRAG. inc. 116 virtutem istam... graviter -es. CIC. p. red. in sen. 12 occulte vestrum malum -eretis (*cf.* OV. trist. 1, 2, 38 hoc unum nostri scitque -itque mali). Sest. 66 haec -bant boni (SVLP. SEV. dial. 3, 18, 5 haec... flebili voce. *aliter p. 1762, 4*). 78 plagam... acceptam -ere posset *res publica* (VERG. georg. 3, 226 multa [*v. infra l. 67*] -ens ignominiam plagasque superbi victoris). Att. 2, 18, 1 status... una voce... -itur. CATVLL. 65, 14 *luscinia* fata -ens Itylei (VERG. *l. 34*. OV. trist. 3, 4, 37 mea. fast. 3, 862 SEN. Herc. O. 190 SIL. 10, 406 HOMER. 688 STAT. Theb. 5, 679 MART. 9, 86, 1 AVSON. 170, 15 DRAC. laud. dei 3, 80). LVCR. 5, 1348 dare quod -erent hostes (OV. epist. 6, 153. AVG. in psalm. 138, 29 quod in alio psalmo -o. CORP. XII 2094 [*a. 579*] ⟨non⟩ placeat -ere quod celebrare ⟨decet⟩. *vix huc referas* ENN. scaen. 204, *v. p. 1760, 9*). VERG. Aen. 1, 221 Amyci casum -it et crudelia secum fata Lyci fortemque Gyan (IVV. 3, 214 casus urbis). HOR. carm. 4, 12, 5 Ityn flebiliter -ens infelix avis (OV. fast. 4, 482 amissum... ales Ityn. *cf.* STAT. Theb. 9, 361 fluctivagam... saepe domum... Alcyone... -it). OV. am. 3, 6, 49 *Ilia* -ens patrui... nefas. met. 13, 483 te... -unt, virgo (SEN. Ag. 833 STAT. silv. 5, 5, 79. PASS. Thom. p. 151, 18 omnes... te -unt, te querunt et plorant). trist. 5, 4, 12 quidve Philoctetes ... -at (SEN. Herc. O. 181 quae prima querar? quae summa -am? Tro. 1058 quid prius referens -am?). fast. 2, 835 communia damna. SEN. Herc. O. 759 *Hercules* toto... mundo -endus. 1823 non est -endus. Tro. 41 ruinas urbis eversae. dial. 9, 7, 6 omnia. VAL. FL. 1, 530 amborum... questūs. 3, 642 -ens... aspera famā... loca. SIL. 17, 483 saxo perfracta -it... ossa. STAT. Ach. 1, 438. silv. 2, 1, 33 patrem (CLAVD. 22, 63). 2, 6, 18 -it... peremptum Parthus equum. *al.* Theb. 9, 766 perfossam telo... frontem. 12, 285 animas sua membra -entes. *al.* PS. QVINT. decl. 6, 19 p. 128, 22 captivitatem. TERT. adv. Marc. 4, 31 p. 528, 18 quorum spem Iudaei -unt. IVVENC. 4, 25 unius ... cunctos (*fratres*) fletūs (*subi.*) -uere maritae. AMM. 14, 5, 7 aerumnas innocentium graviter -ens (ANNIAN. Chrysost. hom. 4, 11 aerumnas captivitatis). 18, 8, 14 amissos (21, 12, 12. *cf. l. 36. 57. 60*). *al.* CLAVD. DON. Aen. 10, 780 p. 388, 9 huius exitum poeta non inaniter -uit. *saepe.* CLAVD. 20, 501 carm. min. 17, 46. AVG. civ. 18, 23 p. 286, 14 D. -ens facinus miserum. DRAC. laud. dei 3, 80 cuius facta -ens. 3, 395 Orest. 422. Romul. 8, 564 -it infrendens amissum nobile pignus *tigris*. GREG. M. in euang. 34, 12 p. 1254A quisquis... talis est, ... -endus est valde, quia non -it (*sc. paenitentia conversus*). *de personatis fere rebus*: SEN. Oed. 665 Thebae Laium amissum -unt. SIL. 10, 588 lux una... iuvenum bis tricenis orbata -bat milibus... moenia Romae. STAT. Theb. 2, 185 Eleae... certamina valles. 4, 718 Kl. (714 d Kohlm.) magnum... laborem discordes -uere poli. 8, 547 ulmus... -it adsuetas... uvas. CLAVD. carm. min. 22, 58 nostra -at Nilus... funera.

2 *sequitur neutrum adiectivi* (*cf. p. 1762, 82 sqq. 1763, 7 sqq.*): CATVLL. 66, 18 non... vera -unt. VERG. georg. 3, 226 multa -ens ignominiam (Aen. 1, 465 multa -ens [SERV. auct. *ad l.* graecum est πολλὰ στενάζων]. 4, 395. 5, 869. 12, 886 STAT. Theb. 2, 635. PHAEDR. 5, 7, 10 multum [SIL. 17, 202. *cf.* 13, 646 quantum; *v. p. 1762, 29*]). Aen. 11, 865 exspirantem... atque extrema -entem (STAT. Theb. 11, 593). OV. epist. 8, 107 ululantem et acerba -entem. SEN. contr. 10, 5, 1 quantum satis sit Prometheo. 10, 5, 24 nondum dignum irato Iove -uisti. LVCAN. 4, 756 pectora rauca -unt quae creber anhelitus urguet (VEN. FORT. carm. praef. 5 mihi tantundem valebat raucum -ere quod cantare apud quos nihil disparat aut stridor anseris aut canor oloris. *v. p. 1762, 83*). VAL. FL. 1, 47 tam saeva. SIL. 12, 418 barbaricum atque immane -ens (STAT. silv. 3, 3, 181). STAT. Theb. 3, 335 turpe (CLAVD. 20, 446 more suis [*genet.*]... turpe -it). 12, 47 vicibus... datis alterna -entes (12, 387). 12, 530 nec vulgare -unt. AMM. 26, 6, 9 militum paria -entium. CLAVD. 15, 365 *leo* servile -ens. 19, 26 anile. CYPR. GALL. num. 342 triste (VEN. FORT. carm. 4, 3, 14 *cf. p. 1763, 2*). 539 populus lugubre -ens. CORIPP. Ioh. 7, 196 cum lacrimis miseranda -ens.

3 *luctum sim.* -ere (*cf. p. 1763, 9*): SEN. Herc. O. 761 hunc ecce luctu⟨m⟩ (*em. Peiper*; nunc ecce luctu *E*, hunc eiulatu *A*), quem -is, cuncti -unt. VAL. FL. 5, 37 pectore... ab imo talia voce -it, *i. gemens dicit* (8, 9 haec). STAT. silv. 5, 3, 84 murmure trunco quod -it... Philomela. PACIAN. sim. carn. p. 141, 19 qui (*spiritus*) hanc ipsam orationem... -bat in Christo. PRVD. psych. 120 nec doleas, quia turpe tibi -uisse dolorem. PAVL. NOL. carm. 23, 63 ultima... tormenta -unt.

C *sequitur enuntiatum*: 1 *acc. c. inf.* (*infin. nudus omisso* se *infra l. 15 bis. 26*): CIC. Phil. 13, 23 -as hostem Dolabellam iudicatum a senatu. GERM. 162 perfidia Pelopis raptam -it Hippodamiam (*cf.* SEN. Herc. O. 197). PLIN. nat. 21, 9 filia divi Augusti, cuius luxuria... coronatum Marsuam litterae illius dei -unt (degemunt *coni. Detlefsen*). VAL. FL. 2, 553 debita posci dona -it. SIL. 2, 226 aggere tuto erupisse -unt. STAT. Theb. 1, 148 alterna ferri statione -entes excubiae. 1, 316 longum... annum stare -it *Polynices*. MART. 9, 92, 2 servum te -is esse diu. 14, 31. AMM. 15, 2, 3 parum tuto loco innocentiam stare medullitus -ens. CLAVD. DON. Aen. 4, 110 p. 370, 9 *al.* AVG. in epist. Ioh. 9, 2 -bat se differri. ALC. AVIT. carm. 2, 271. epist. 52 p. 81, 17 cum vos -uerit non posse decipi, doleat posse miserari. *al.* ARATOR act. 1, 930 anguis... exstinctum lymphis -it esse venenum. CARM. epigr. 694, 5 (*a. 487*) ⟨quem plebs⟩ cuncta -et suismet carui⟨sse supremis⟩. 1299, 2 qui ossucula mea hic sita esse -is. INSCR. christ. Leblant II 413, 21 quem... obisse. *de personatis fere rebus*: HOR. epist. 1, 15, 7 sulpura contemni vicus -it. 1, 20, 4 liber, paucis ostendi -is. OV. met. 3, 94 arbor... ima parte flagellari -uit sua robora caudae. SIDON. epist. 5, 7, 1 hi nimirum sunt, ... quos se... perpeti... Gallia -it. 2 quod: SEN. Tro. 454 Troia quod cecidit -is. benef. 6, 32, 2. SIL. 13, 646 quantum (*v. p. 1761, 70*) -ui quod spiritus ante... discessit in auras. SVLP. SEV. Mart. 3, 2 multi... altius -ere, quod nihil simile fecissent. CARM. epigr. 807, 1 quid -is et lacrimas, quod te... relinquo.

II *i. q. sonitum ad instar fere gemitus edere*: **A** *de voce bestiarum*: LVCR. 3, 297 pectora qui *leones* fremitu rumpunt plerumque -entes *eqs.* (*cf. p. 1760, 42. 1761, 82*). VERG. ecl. 1, 58 turtur ab ulmo (AVG. serm. ed. Mai 57, 3 [*verba Susannae*] garrit mihi turtur ab ulmo crucis -ens. POL. SILV. voc. anim. chron. I p. 548, 4 turtur -it. *cf.* MART. 3, 58, 19 -it hinc palumbus, inde... turtur. ANTH. 762, 20 turtur atque columba. VVLG. Is. 59, 11 quasi columbae meditantes -emus. Nah. 2, 7 -es ut columbae). PROP. 4, 3, 59 in finitimo -uit stans noctua tigno (*cf.* SEN. Herc. f. 687 hic vultur, illic luctifer bubo -it. STAT. Theb. 3, 511 nocturnae... -unt striges et... bubo). AVIAN. praef. loqui vero arbores, feras cum hominibus -ere. 26, 7 illa (*capella*) -ens 'desiste...', inquit. *cf. etiam p. 1761, 27. 36.*

B *de variis rebus* (*apud poetas* [*cf.* PLIN. epist. *l. 53* GELL. 17, 10, 19]): VERG. georg. 3, 133 graviter tunsis -it area frugibus. 3, 183 tractu... -entem... rotam (PAVL. NOL. carm. 20, 424 -entes... rotas. *cf.* VERG. Aen. 11, 138 plaustris... vectare -entibus [SERV. *ad l.* sub pondere sonantibus] ornos [SEN. Phaedr. 77]. *cf. infra l. 79*). 4, 173 -it impositis incudibus *Cyclopum* Aetna ([8, 451 antrum]. *aliter* CLAVD. 20, 71 multis... -unt incudibus aera). Aen. 6, 413 -uit sub pondere cumba (*cf.* HOR. carm. 1, 14, 6 mālus celeri saucius Africo antemnaeque -ant. PLIN. epist. 9, 26, 4 gubernacula [*ut audacius dictum tractatur ib.* 13]. CLAVD. 15, 220 adsiduo... -ens undarum verbere... ratis. *v. p. 1763, 1*). Aen. 12, 334 -it ultima pulsu Thraca pedum (*sim.*: SIL. 4, 96 sonoro quadripedum cornu tellus -it [CORIPP. Ioh. 1, 429]. AVIEN. orb. terr. 1246 pulsa [*sc. ab equis*]... terra -it. *cf.* VAL. FL. 6, 168 rotis -it intus ager. PAVL. NOL. epist. 29, 12 p. 259, 8 carpentis pluribus -ente Appia *via*. *aliter*: SEN. Oed. 577 terra se retro dedit -uitque penitus. SIL. 4, 294 percussa -it tellus ingentibus armis [STAT. Theb. 12, 656 icta (*fulgure*) -it tellus]. STAT. Theb. 5, 525 arva -entia [*sc. sole exusta*] radens *anguis ingens* [CORIPP. Ioh. 8, 409 vastā -uerunt arva ruinā]). HOR. carm. 2, 20, 14 -entis litora Bospori (*cf. de mari*: PETRON. 89 v. 34 pulsum... marmor abiete imposita -it. *v. l. 81. 83. p. 1763, 2. de flumine*: SEN. Herc. O. 1963 -entis stagna Cocyti. AVIEN. orb. terr. 876 Phasis -it). SEN. Ag. 468 litus ac petrae -unt (*cf.* LVCAN. 7, 483 Oeteae... -unt rupes. SIL. 15, 156 *fluvius spumante* ruens per saxa -entia fluctu. PS. QVINT. decl. 6, 5 p. 115, 6 per horridos fluctus et -entia litora). Herc. O. 1626 -it illa *quercus* (*cf.* VAL. FL. 3, 164 cuneis... -it grave robur adactis. SIL. 5, 502 magno... fragore pulsa -it... arbos). Thy. 772 nec facile dicam corpora *puerorum Thyestis in aeno posita* an flammae magis -uere. LVCAN. 1, 568 plenae -uerunt ossibus urnae. PETRON. 120 v. 92 iam mōntibus haustis antra -unt (*cf. l. 50*). 121 v. 114 -entia claustra. AVG. serm. 214, 11 frumenta inter paleas modo -entia. BOETH. arithm. 1 praef. p. 4, 11 validus torax nigra -it incude. *ablativo sonus qui -endo fit indicatur* (*cf. p. 1761, 8*): OV. Pont. 3, 3, 10 -uit parvo mota fenestra sono (SEN. Tro. 414 gravi -eret sono Peliacus axis pondere Hectoreo tremens). SEN. Med. 344 duo montes... velut aetherio -erent sonitu. AVIEN. orb. terr. 210 -uit amplo murmure pontus. CLAVD. rapt. Pros. 2, 8 ter... flebile (*v. p. 1763, 3*) terrificis -uit mugitibus Aetna. *cum accusativo adiectivi neutri* (*cf. p. 1761, 66*): LVCAN. 5, 218 pontus rauca -it (SIL. 2, 245 arma fragore icta gravi raucum -uere). ANTH. 388ª, 11 aequora

[*I. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

prora secet... atque -at (-et *codd.*) largum. CLAVD. 5, 472 *turris* findit aequora triste -ens. 17, 205 quidquid ... -it Ionia *unda*. rapt. Pros. 2, 8 flebile (*v. p. 1762, 81*).

C *de sono instrumenti musici*: LAVS Pis. 142 classicus horror (*i. sonus horribilis classici*) nocte dieque -it (CLAVD. 3, 218 classica non -erent. *cf.* CORIPP. Ioh. 8, 387 militis aera -unt). IVV. 2, 90 nullo -it hic tibicina cornu. *cum accusativo neutr. adi.* (*cf. p. 1761, 66*): IVV. 7, 71 surda nihil -eret grave bucina. *modos, cantus* -ere (*cf. p. 1762, 1*): SEDVL. carm. pasch. 3, 133 funereosque modos cantu lacrimante -bant tibicines. CORIPP. Ioh. 1, 512 -it horrendos ... bucina cantus (6, 264).

adiunguntur adverbia: altius: SVLP. SEV. Mart. 3, 2. amare: MVTIAN. Chrysost. hom. 9, 5. clare: CIC. *p. 1760, 20* SEN. epist. 99, 16. graviter: ENN. scaen. 204 TRAG. inc. 116 VERG. georg. 3, 133 AMM. 14, 5, 7. inaniter: CLAVD. DON. Aen. 10, 780. leviter: CIC. Tusc. 2, 49. magis: SEN. Thy. 772 PERS. 3, 39 PANEG. 10 (4), 13, 1. *cf.* maxime: SEN. dial. 3, 18, 5. medullitus: AMM. 14, 1, 9. 15, 2, 3. minus: OV. trist. 1, 3, 97. occulte: CIC. p. red. in sen. 12. peius: CARM. epigr. 1335, 15. penitus: SEN. Oed. 577. tacite: PHAEDR. 5, 1, 6. valde: GREG. M. in euang. 34, 12.

deriv.: gemebundus, gemibilis, gemisco, gemitorius, gemitus. *compos.*: ad- circum- con- de- (*? v. p. 1762, 13*) in- re gemere.

gemulus, -a, -um *a* gemere. APVL. flor. 13 p. 46 bubones -o, ululae querulo *carmine occipiunt*. *I. Kapp.*.

gemursa, -ae *f.* PAVL. FEST. p. 95 -a sub minimo digito pedis tuberculum (*sc. ita vocatur*), quod gemere faciat eum qui id gerat. PLIN. nat. 26, 8 celeriter in Italia restinctus est ... *morbus* ille quem -am appellavere prisci, inter digitos pedum nascentem (nascenti *libri*), etiam nomine oblitterato. [*inc. orig. W.*] *Leumann.*

gena, -ae, *saepius* ⌘**genae,** -ārum *f.* [*cf. c. ind.* hanuḥ „*maxilla*“, *gr.* γένυς „*mentum*“, *got.* kinnus „*gena*“, *hibern.* ginu „*ōs*“, *cambr.* gen „*gena, mentum*“, *et c. gr.* γνάϑος „*maxilla*“ (κάναϑος *Hesych.*), *lituan.* žandas „*maxilla*“, *armen.* cnaut „*maxilla, gena*“. *stirps in* u *terminata et vocabulo* genu-īnus *subest; an terminatio vocabuli* -a *cum* testa : testu *conferenda sit, incertum est. W.*]. *de etymologia et notione*: GREG. ILIB. in cant. 1, 9 p. 148, 5 H. -ae sunt in facie nostra malarum primae partes, quae subiectae sunt oculis, in quibus maxime humani vultus decor elucet, quae ideo -ae appellantur, quia in utero matris infantum genua oculis coniuncta haberi perhibentur. ISID. orig. 11, 1, 43 -ae sunt inferiores oculorum partes, unde barbae inchoant. nam graece genos (γένυς, γένειον?) barbae. hinc et -ae, quod inde incipiant gigni barbae (*cf. l. 62*). diff. 2, 56 -ae a genibus dictae, quia complicatum in utero gigni formarique hominem aiunt, ita ut genua sursum sint, quibus oculi formentur, ut cavi ac reconditi fiant. ideoque et qui alicuius lacrimas elicere cupiunt, genua tangunt ac per ea deprecantur, quod in utero formaverint oculos atque enutrierint. ipse -arum tumor *eqs., cf.* LACT. *l. 84.* GLOSS. Ps. Plac. V 24, 25 -is [et]: ea parte vultus quae inter malas et auriculas est; ideo -ae dictae, eo quod infans in utero caput inclinatum inter genua habet. *de notione* (*cf. Klotz, Archiv 15, 1908, 411 sq.*): PAVL. FEST. p. 94 -as Ennius palpebras putat, cum dicit (*ann. 532 v. p. 1766, 78*). alii eas partes putant -as dici, quae sunt sub oculis. Pacuvius (*trag. 362 v. p. 1764, 59*) -as putat esse, qua barba primum oritur (*cf. supra l. 43*). PLIN. nat. 11, 157 infra oculos malae homini tantum, quas prisci -as vocabant, XII tabularum (*v. p. 1764, 6 sq.*) interdicto radi a feminis vetantes. pudoris haec sedes: ibi maxime ostenditur rubor. (158) infra eas ... buccae. GELL. 13, 30, 2 faciem esse hominis putant os ... et oculos et -as, quod Graeci πρόσωπον dicunt. SERV. Aen. 6, 686 -is palpebris: Ennius (*cf. supra l. 52*) de dormiente (*scaen. 427 v. p. 1766, 77*). COMMENT Lucan. 6, 562 -as pro malis posuit, dictas, quod ibi barba gignatur (*cf. supra l. 43*). GLOSS. -ae: malae quae in facie sunt, id est sub oculis. loca super buccas, id est malas. vultus, maxillae. ὑπώπια. παρειαί: -ae. *de numero*: *inter semper pluralia*: CHAR. gramm. I 33, 13 EXC. Bob. gramm. I 549, 11 PHOC. gramm. V 428, 10. GLOSS. παρειαί: -ae, singulare non habet. *numero singulari*: *nom.*: DRAC. laud. dei 1, 395 VEN. FORT. Mart. 3, 473. *gen.*: PLIN. nat. 11, 157 DRAC. satisf. 228. *dat.*: ENN. scaen. 427. *acc.*: ENN. scaen. 427 PLIN. nat. 37, 123 SVET. Claud. 15, 4 ITALA Matth. 5, 39 (Tert. patient. 8). *abl.*: ENN. frg. inc. 14 PLIN. nat. 11, 155. 156. 246 SIL. 6, 22. 7, 606 POTAM. tract. 1 p. 1413^{A} CARM. epigr. 640, 2. *per compendium scribitur in signaculis oculariorum*: CORP. XIII 10021 (*plena scriptura: ibid.* 15^{a}. 115^{c}) 6^{a} gen(arum) *vel* gen(as) (*item* 89^{d}. 92^{d}. 110^{d}). 28^{d} genar(um). *ibid.* 28^{b} c(enas) 156^{c} ce(narum). *inde a* LEGE XII tab. (*p. 1764, 6*) *usque ad* VEN. FORT.; *maxime apud poetas exceptis* PLAVT. TER.; *deest etiam apud* VARRONEM CAES. SALL. LIV. SEN. phil., *frequentatur apud* OV. (55^{ies}) SEN. trag. (33^{ies}) PLIN. nat. (33^{ies}, *e coniectura* 23, 49 *v. p. 1767, 6*) STAT. (73^{ies}). [*loci dubii*: ENN. frg. inc. 14 STAT. silv. 5, 5, 85.] [*val.* geană „*cilium*“, *prov.* gena. *M.-L.*]

I *-ae i. q.* **παρειαί: A** *hominum*: **1** *in prosa oratione*: *de -arum situ in facie hominis*: CIC. nat. deor. 2, 143 -ae ... ab inferiore parte tutantur (*sc. oculos*) subiectae leniterque eminentes (*cf.* LACT. opif. 10, 5 inferius -arum non indecens tumor in similitudinem collium leviter exsurgens ab omni parte oculos efficit tutiores [*cf. p. 1763, 48 sq.*]. GREG. ILIB. *v. p. 1763, 37*). PAVL. FEST. p. 94 genuini dentes, quod a -is dependent. CELS. 8, 17 os ... transversum a -is tendens. GELL. 13, 30, 2 (*v. p. 1763, 59*). LACT. opif. 10, 21 deductum clementer a -is mentum. PHYSIOGN. 31 supercilia lata tamquam -is imminentia. *raduntur, lacerantur*: LEX XII tab. (Cic. leg. 2, 64) mulieres -as ne radunto (FEST. p. 273 radere ge⟨nas vetitum est in⟩ lege XII, id est unguibus ⟨lacerare malas⟩. *cf.* PLIN. nat. 11, 157 *p. 1763, 56*). CIC. Tusc. 3, 62 (*inter genera lūgendi*) muliebres lacerationes -arum. *sedes barbae*: CIC. Pis. 1 pilosae -ae (*cum vituperatione*). QVINT. inst. 12, 10, 8 lēves (*opp.* aetas gravior). APVL. met. 5, 8 iuvenem ... -as inumbrantem. 7, 8 depiles -ae. PS. AVR. VICT. epit. 48, 8 vellendo steriles. AMM. 21, 16, 19 rasis adsidue -is (*v. adn. crit.*). 30, 7, 7 adulescentem in flore primo -arum (AMBR. obit. Valent. 6 *v. infra l. 30.* MACR. somn. 1, 6, 72 post ter septenos annos -as flore vestit iuventa. MART. CAP. 7, 739). 31, 2, 2 *Hunorum* infantum ferro sulcantur altius -ae, ut pilorum vigor ... hebetetur (IORD. Get. 127 maribus ferro -as secant ...; hinc imberbes senescunt). 31, 10, 18 dum ... lanugo -is inserperet speciosa. VVLG. Is. 50, 6 dedi ... -as meas vellentibus (*cf.* ITALA Tert. resurr. 20 p. 53, 1 maxillas in palmas). MART. CAP. 1, 5 iam pubentes. SIDON. epist. 1, 2, 2 -is ut adhuc vesticipibus. IVST. VRGELL. in cant. 123 vicinae sunt oculis. HIST. Apoll. rec. B 25 primas adulescentiae -as (rec. A barbulas) discerpit. *argumentum iuventutis, pulchritudinis*: SEN. contr. exc. 5, 6 adulescens speciosus ... coloravit -as. APVL. flor. 3 p. 14 Apollo ... -is gratus (*cf. p. 1769, 5*). 15 p. 52 -ae teretes. met. 5, 13 per teneras et teretes ... -as. 5, 22 purpureas (*cf.* apol. 76). 9, 22 lubrico -arum splendore conspicuus. AMM. 31, 13, 4 (*signum trucis ferociae*) -is stridore (*sc. dentium*) constrictis. AMBR. obit. Valent. 6 in -is solet nitere verecundia, pulchritudo fulgere; in -is aut flos iuventae aut perfectae aetatis insigne est. HIER. epist. 54, 7, 1 ruborem -arum (MART. CAP. 7, 727 interrumpente -as *Veneris* rubore). VVLG. cant. 1, 9 pulchrae sunt -ae tuae sicut turturis. 4, 3 sicut fragmen mali Punici. 5, 13. 6, 6 (HIER. *et* RVFIN. Orig. in cant. 1, 10 p. 41, 18. 20. 2 p. 154, 2. 155, 3 B. *et saepius*). *-arum species mutatur morbo, morte*: SCRIB. LARG. 186 -ae inflantur. PS. QVINT. decl. 12, 13 p. 230, 7 destitutas (*i. fame maceratas*). POTAM. tract. 1 p. 1413^{A} tota materies *Lazari* liventi -a in putredinem relaxatur. CAEL. AVR. chron. 2, 14, 197 (*et saepius*) -arum rubore (*pthisicorum*). *-arum specie agnoscuntur mores, affectus*: QVINT. inst. 11, 3, 77 ad haec omnia (*affectus*) exprimenda in palpebris et in -is est quoddam deserviens iis ministerium. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 132^{B} -ae autem partes vultus dicuntur, in quibus honestas et verecundia animae agnoscitur. PHYSIOGN. 37. 40. 45. 49. 50. 84. 93. 105. 118. 121. 129. *tanguntur ictibus*: SVET. Claud. 15, 4 ut -am non leviter perstrinxerit. ITALA Matth. 5, 39 (Tert. patient. 8) verberanti te ... in faciem etiam alteram -am obverte (σιαγόνα, VVLG. maxillam). HIER. interpr. Iob 16, 10 acriter percussit me in -is (ἐπὶ σιαγόνα, *cf. Caspari praef. p. 43 ad l.; var. lect.* genibus, *gr.* γόνατα, *cf. Caspari ad l.*; VVLG. percusserunt maxillam meam). *lambuntur a bestia*: TERT. anim. 24 leo lingua -as eius (*Berenices*) emaculans. *lacrimis umectantur*: AMBR. obit. Valent. 5 lacrimis -ae rorant. *ibid.* 6 fletu -ae ... exundant (*syn.* maxilla). HIER. epist. 60, 2, 2 per -as lacrimae fluunt. GREG. TVR. Mart. 4, 30 -as lacrimis rigabat ubertim (vit. patr. 20, 1 glor. conf. 18).

per metonymiam: -ae ecclesiae: AMBR. obit. Valent. 6. 7 RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 132^{C}.

2 *apud poetas*: **a** *sedes barbae* (*cf. supra l. 10*): PACVV. trag. 362 nunc primum opacat flore lanugo -as (VERG. Aen. 8, 160 tum mihi prima -as vestibat flore iuventas [LVCAN. 6, 562 -ae florem ... volsit. STAT. Theb. 5, 228 silv. 2, 6, 45. CLAVD. 1, 69 ante -as dulces quam flos iuvenilis inumbret. 28, 560 conspicuas ... flore -as. DRAC. satisf. 228]. STAT. Theb. 6, 586 deserpit ... -is ... lanugo [silv. 3, 4, 65 ne prima -as lanugo nitentes carperet]). VERG. Aen. 12, 221 *var. lect.* pubentes *v. p. 1765, 38* (OV. met. 3, 422 impubes *v. p. 1768, 82.* SIL. 6, 22 pubescente -a). HOR. carm. 4, 10, 8 incolumes non redeunt -ae. PROP. 4, 8, 26 vincet ubi erasas barba pudenda -as. PRIAP. 3, 4 cum tenet obsessas invida barba -as. SEN. Herc. O. 214 nondum teneras vestite -as. Phaedr. 648 cum prima puras barba signaret -as. LVCAN. 2, 376 maestam ... -is increscere barbam. STAT. Theb. 4, 336 dum roseis venit umbra -is (silv. 3, 4, 79 umbratus ... -as). 5, 440 nudus ... -as (6, 573 nudis ... -is). silv. 2, 1, 53 -is optatus honos iurataque multum barba. 5, 2, 63 nondum validae tibi signa iuventae inrepsere -is. MART. 9, 76, 4 suas pingere (γ, cingere β; *cf. Heraei adn.*) barba -as. NEMES. ecl. 2, 17 (*v. p. 1769, 2*) -as lēves (*nom.*) (*cf.* CLAVD. 18, 341 leves ... -ae *mulieris et eunuchi*). AVSON. 182, 16 nondum purpureas cinctus, ephebe, -as (*cf.* 250, 2). CARM. epigr. 1399, 4 implebat roseas barbula grata -as. *de cultu barbae*: MART. 6, 52, 4 doctus ... hirsutas excoluisse -as. 8, 52, 4 aequandas. 10, 65, 9 hirsutis ... cruribus -isque. 14, 36, 2 tondendis haec arma tibi sunt apta capillis, ... illa -is. AVSON. 374, 6 comi ... -as. *de barba ipsa* (*cf.* SIL. 2, 268 *p. 1766, 36*): LVCAN. 6, 178 flammā crinesque -asque succendit (SCHOL. barba). STAT. Theb. 6, 200 si pariter viridis nati libare dedisses ad tua templa -as (MART. 3, 6, 4 libat flo-

[Koch]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rentes . . . tibi . . . -as. *cf. infra l. 8*). 7, 336 Glaucus . . . crine -isque caerulus. 8, 492 ille -as Phoebo, crinem hic pascebat Iaccho.

b *argumentum iuventutis, pulchritudinis* (*cf. multa sub a enotata et p. 1764, 24*): HOR. carm. 4, 13, 8 *Cupido* Chiae pulchris excubat in -is (*cf. Soph. Ant. 784* ἐν μαλακαῖς παρειαῖς νεάνιδος ἐννυχεύει. PORPH. *de palpebris intellexisse videtur*: quod -is ac per hoc oculis pulchris sit). SEN. Phaedr. 770 fulgor, teneris qui radiat -is, momento rapitur. STAT. Theb. 1, 705 aeternum florere -as *Apollinis* (MART. 3, 6, 4 florentes). 4, 274 viridi . . . -as spectabilis aevo. silv. 1, 2, 110 nec colla -asque (*virginis*) comere *cessavit manus Veneris*. 2, 1, 122. 3, 3, 125 viridīs . . . -as (*cf. p. 1764, 83sq.*). MART. 8, 56, 18 Thestylis . . . rubras messibus usta -as (10, 12, 10 livebit . . . tuis pallida turba -is *sc. sole ustis*). NEMES. ecl. 2, 80 purpureas laudando -as. CLAVD. rapt. Pros. 2, 28 Phoebi . . . -as . . . esse putes. 3, 435 -arum fulgor. carm. min. 25, 42 niveas infecerat igni solque pudorque -as. DRAC. laud. dei 1, 395 -a pulcra rubore. 3, 703 geminae rubuere -ae *reviviscentium*. ros. 11 sanguineis Cytherea -is. VEN. FORT. Mart. 3, 473 quae frons, ora, oculi, facies, -a, pes, manus, ulna?

c *i. q. facies*: CIRIS 342 paulatim *nutrix* . . . -is obducere vestem virginis (*ad somnum afferendum*). STAT. Theb. 2, 506 fera (*Sphinx*) quondam pallentes erecta -as (5, 95 erecta -as [*oculos intellegit Klotz, Archiv 15, 411*]. Ach. 1, 764 erectumque -as oculis vagantem). 3, 709 saevo . . . -as fulgebitis auro. 7, 245 nondum concessa videri Antigone populis teneras defenditur atra veste -as (*cf. infra l. 47*). 9, 155 blanda -as (12, 534. DRAC. Romul. 8, 517 -is). 10, 639 placuit *Virtuti* mutare -as, fit provida Manto (SCHOL. mutare -as: transfigurare se in aliam formam). silv. 1, 2, 14 *Venus* dissimulata deam crinem vultusque -asque temperat. Ach. 1, 179 *Achilles* fumantes (*sc. cursu*) . . . -as crinemque novatur fontibus. *nota i. q. ora, labia*: STAT. Theb. 4, 625 *Laius* tinguit . . . -as (*sc. sanguine hausto*; SCHOL.: sumpsit sacra libamina; . . . alii 'tinguit -as' magis intellegi volunt fletu quam sanguine).

d *-arum specie indicantur perturbationes animi; -ae sedes pudoris, cupidinis, irae, maeroris, superbiae sim.* (*cf. p. 1764, 40*): VERG. Aen. 4, 644 maculis . . . trementes interfusa *Dido* -as (VAL. FL. 2, 105 suffecta). 12, 65 flagrantes *v. infra l. 81* (VAL. FL. 7, 411). 12, 221 tabentes (*cod. Bern. 184, pauci recc.*, CLAVD. DON., pubentes *MPR cett.*). TIB. 1, 4, 14 virgineus stat pudor ante -as (*cf.* CLAVD. carm. min. 25, 42 *v. supra l. 15*. CARM. epigr. 640, 2 pulcra -a, sed plena pudoris). OV. am. 1, 14, 52 ingenuas picta rubore -as (LVCAN. 5, 215 rubor igneus inficit ora liventesque -as. *cf.* OV. am. 2, 8, 16 te totis erubuisse -is [epist. 19, 6 ingenuas erubuisse -as. 20, 112 met. 7, 78 fast. 2, 828]. LYGD. 4, 32 iuveni primum virgo deducta marito inficitur teneras ore rubente -as [CLAVD. 8, 617 in civem rubuere -ae *sc. manumissorum accepta alapa*]). fast. 6, 700 virgineas intumuisse -as (*sc. ira*). GERM. 123 *Virgo* ore velato . . . tristesque -as abscondita rica (*Scaliger*, ripa *codd.*, *cf. supra l. 25*). SEN. Ag. 237 trementes circuit pallor -as (710 possidet. Herc. O. 1722 sedet . . . -is. Phaedr. 832 languido pallore canderent -ae. STAT. Theb. 1, 538 pallorque ruborque purpureas hausere -as. CLAVD. 5, 131 infectae pallore -ae. *cf. p. 1766, 47sqq.*). Herc. O. 251 inardescunt. Med. 858 flagrant -ae rubentes (*Medeae*). Oed. 849 cur -as mutat color? STAT. Theb. 10, 168 furor trepidas incerto sanguine tendit exhauritque (*aliter p. 1768, 7*) -as. silv. 5, 5, 12 liventesque -as *lugentis*. Ach. 1, 305 fax (*amoris*) vibrata medullis in vultus atque ora redit lucemque -arum tinguit et impulsam tenui sudore pererrat. CLAVD. 18, 259 placet ipse sibi laxasque laborat distendisse -as (*ob superbiam*). rapt. Pros. 1, 273 niveos infecit purpura vultus per liquidas (*v. ind. Birt s. v.*) succensa -as.

e *-ae via lacrimarum: lacrimis umectantur, violantur sim.*: TRAG. inc. 190 (Cic. Tusc. 3, 26) lacrimae peredere umore exsangues -as. *cf. infra l. 79sqq.* CATVLL. 68, 56 neque assiduo tabescere lumina fletu cessarent tristique imbre madere -ae (OV. ars 3, 378 lacrimis. met. 8, 210. 10, 46. 11, 418 lacrimis . . . -ae maduere profusis. SEN. Phaedr. 1121 fletu. OCTAVIA 692 LVCAN. 2, 37 *v. p. 1766, 23* SIL. 4, 455 STAT. Theb. 7, 359. *cf.* OV. epist. 5, 72 [*v. p. 1766, 14*] madidas [Ib. 100 trist. 5, 4, 6]. trist. 1, 9, 34 lacrimis immaduisse -as. *v. p. 1767, 42*). LVCR. 1, 920 lacrimis salsis umectent ora -asque (SEN. Phaedr. 827). 2, 977 lacrimis spargunt rorantibus ora -asque. 3, 469 lacrimis rorantes ora -asque. HOR. carm. 1, 13, 6 umor et in -as furtim labitur. OV. am. 1, 8, 84 quin etiam . . . faciant udas ille vel ille -as. epist. 8, 64 ument incultae fonte perenne -ae. ars 1, 532 indigno teneras imbre rigante -as (SEN. Oed. 953. Tro. 410 fletu. VAL. FL. 4, 51 CORIPP. Ioh. 1, 343). SEN. Phaedr. 381 assiduo -ae rore irrigantur (Phoen. 441 fletu. Tro. 965). STAT. Theb. 3, 681 Argia . . . fletu signata -as (*cf.* SCHOL. *ad l.*). 9, 713 *Diana* fletu . . . -as violata (CLAVD. rapt. Pros. 1, 193 violavit oborto rore -as. *cf. supra l. 62*). *lacrimae -as perfundunt sim., per -as manant* (*de oculo ipso per -as manante l. 82*): VERG. Aen. 12, 65 lacrimis Lavinia . . . flagrantes perfusa -as. HOR. carm. 4, 1, 34 manat rara meas lacrima per -as (*aliter* SIL. 4, 753 manante per ora perque -as oculo *sc. Hannibalis altero oculo caecati*). OV. epist. 7, 185 per . . . -as lacrimae . . labuntur. Pont. 2, 3, 84 maestisque cadentes excepit lacrimas . . . -is. 2, 3, 90 gutta per attonitas ibat oborta -as. trist. 1, 3, 18 imbre per indignas usque cadente -as. INSCR. christ. Rossi II p. 292 adn. 2 reple -as lacrimis.

huc certe pertinet, quamvis sententia manca sit: CARM. epigr. 934, 2 (= CORP. IV 4966) vi me oculei postquam deducxstis in ignem, . . . vim (⟨non ad⟩ vim *Bücheler*, ⟨lymphae⟩ vim *Baehrens*) vestreis largificatis -eis. ⟨verum⟩ non possunt lacrimae restinguere flamam *eqs.* (*cf. Bücheler, Rhein. Mus. 38 [1883] 474sqq.*).

f *violantur, foedantur*: α *lacerando* (*cf. p. 1764, 6*): VERG. Aen. 12, 606 roseas laniata -as (STAT. Ach. 1, 77). TIB. 1, 1, 68 teneris, Delia, parce -is. 1, 10, 55 teneras subtusa -as (CLAVD. 15, 135 contusa -as). OV. am. 1, 7, 40 laesae. 1, 7, 50 ingenuas ungue notare -as (2, 6, 4 teneras ungue notate -as [3, 6, 48]. *cf.* epist. 5, 72 secui . . . ungue rigente [fast. 6, 148. CLAVD. 20, 193 continuo secat ungue -as. ANTH. 475, 2 consecuit]. ars 2, 452 teneras cui petat ungue -as *puella*. 3, 568 nec dominae teneras adpetet ungue -as *amator*. 3, 708 indignas sauciat ungue -as STAT. Theb. 10, 818 eruta multo ungue -as). am. 1, 8, 112 nostrae vix se continuere manus, quin . . . rugosas distraherent . . . -as *lenae*. 2, 5, 46 fuit in teneras (*puellae*) impetus ire -as. trist. 3, 3, 51 (*v. p. 1769, 3*) lacerare (SIL. 2, 560 maestas lacerata -as [AVIEN. Arat. 333 SIDON. carm. 5, 54]. *cf.* CLAVD. rapt. Pros. 3, 177 laceras infusa -as . . pulvere). LVCAN. 2, 37 *matrona* madentes scissa -as (SCAEV. MEM. trag. 2 scindimus atras [*sc. squalore*] veteri planctu . . . -as. *aliter l. 32. p. 1767, 3. 17*). VAL. FL. 8, 7 *Medea* crinemque -asque . . . carpsit. SIL. 4, 774 foedata -as laceratque crines. *nota*: VAL. FL. 2, 142 cum lacrimis et . . . icta -as (*cf. Langen ad l.*). *sim. fortasse de verberante -as ad indignationem ostendendam* (*cf. Sittl, Gebärden d. Griech. u. Röm. p. 20 adn., 21 adn. 1*): STAT. Theb. 9, 419 *pater Ismenos* stetit arduus alto amne, manuque -as et . . . cornua concutiens sic turbidus . . . incipit *eqs.* β *rugis senectutis*: PROP. 2, 18, 6 si . . . faceret scissas (*cf. supra l. 23*) languida ruga -as. CLAVD. 3, 136 rugis . . . severas persulcata -as. 18, 110 iamque aevo laxata cutis sulcisque -arum corruerat facies. γ *igne, ictibus* (*cf. l. 27. p. 1764, 45*), *sanguine*: OV. Ib. 186 *Furia* fumantes (*per proleps.*) incoquet igne -as *tuas* (*cf.* SIL. 2, 268 ambusto . . . ore -isque. STAT. Theb. 11, 226 niger ignis in ora -asque prosiluit). SIL. 7, 606 dexteriore -a . . . sedit letifer ictus. STAT. Theb. 1, 438 lacera ora putresque sanguineo . . . imbre -as (6, 820 non has ego pulvere crasso atque cruore -as . . . infodiam). 1, 623 aspros . . . molares deculcare -is. IVV. 15, 58 hiantia ruptis ossa -is. δ *squalore, imbre*: SCAEV. MEM. trag. 2 atras *v. supra l. 24*. STAT. Theb. 6, 820 pulvere *v. supra l. 39*; *cf. etiam l. 22*. 9, 482 *Ismenos* turbidus imbre -as et nube . . . harenae. 12, 141 squalidus . . . -as et . . . vulnere pallens. IVV. 6, 131 obscuris . . . -is turpis fumoque lucernae foeda. ε *livore* (*cf. p. 1764, 38. 1765, 42. 55*), *morbo, macie, senectute*: SEN. Ag. 762 turgent . . . pallentes -ae *sc. Furiarum* (VAL. FL. 2, 205 atrae . . . -is pallentibus Irae. 3, 287 pallentesque -as *mortui*. *cf. p. 1765, 49 sqq.*). Oed. 186 (*describitur pestis*) vapor . . . flammeus . . . multo . . . -as sanguine tendit. STAT. Theb. 7, 475 exsangues Iocasta -as et bracchia planctu nigra ferens. 11, 584 procul ora -aeque intus *sc. Oedipodis exhausti* (*cf.* CLAVD. 15, 22 fugere -ae, ieiuna lacertos exedit macies). IVV. 10, 193 quantis . . . senectus plena malis! . . . pendentes . . . -as et . . . aspice rugas.

g *ornantur fuco sim.* (*cf. p. 1764, 25*): TIB. 1, 8, 11 fuco splendente -as (ς, comas *APV*) ornare (CLAVD. 22, 136 fucata -as). OV. medic. 100 madefacta papavera . . . contereret teneris inlineretque -is. ars 3, 202 parva . . . sinceras velat aluta -as. MART. 7, 83, 2 tonsor . . . expingit . . . -as. CLAVD. 22, 248 *Britannia* ferro picta -as. *purgantur sapone*: SER. SAMM. 153 (*de cutis et faciei vitiis propellendis*) attrito sapone -as purgare memento.

h *tanguntur aliquid significandi causa*: *digito*: OV. am. 1, 4, 22 (*inter tacita signa amantium*) purpureas tenero pollice tange -as. *mutuo tactu*: VAL. FL. 3, 309 conferre -as (*signum amoris*). *osculis*: STAT. Theb. 2, 355 oscula maestis tempestiva -is (*uxoris*) posuit lacrimasque repressit (*de oculis Klotz, Archiv 15, 412*).

B *bestiarum*: STAT. Theb. 2, 130 *tigris* bella cupit laxatque -as et temperat ungues. 10, 290 tigris, ubi immenso rabies placata cruore lassavitque -as *eqs.* APVL. met. 6, 15 inter -as saevientium dentium et trisulca vibramina draconum. 8, 4 aper . . . -is hac illac iactatis consectas *canes* interficit. AMM. 22, 15, 19 trochilus avicula . . . dum escarum minutias captat, . . . -as eius (*crocodili*) . . . titillando pervenit adusque . . . viciniam gutturis.

C *per imaginem de foliis rosae*: COLVM. 10, 261 ingenuo confusa rubore virgineas adaperta -as rosa.

II *-ae i. q.* **βλέφαρα, palpebrae**: **A** *hominum*: **1** *apud poetas*: ENN. scaen. 427 ('de dormiente' SERV., *v. p. 1763, 60*) inprimitque -ae -am. ann. 532 (*v. p. 1763, 52*) pandite sultis -as (*v. adn. crit.*) et corde relinquite somnum. CVLEX 185 diducta -as pandebant lumina gemmis. STAT. Theb. 8, 653 declinare -as *morientis*.

2 *in prosa oratione*: PLIN. nat. 11, 154 palpebrae (*i. pili palpebrarum*) in -is homini utrimque. 11, 157 extremum ambitum -ae superioris antiqui cilium vocavere, unde et supercilia. 14, 142 hinc (*ebrietate*) pallor et -ae pendulae (*ut videtur de parte faciei inter su-*

[Koch]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

periores malas et inferiores palpebras. cf. pendentes *p. 1766, 53*). 20, 3 ulcera -arum. 20, 239 scabras (INSCR. ocul. [Corp. XIII 10021] 15ª; *cf.* 6ª -(as) scabr(as) *vel* -(arum) scabr(itias). 28ᵇ c. [*v. p. 1763, 75*] sc(abras) *vel* [?] sc(issas)). 23, 7 scabritiae -arum (31, 116. 130. 34, 114 scabritias . . . et- -arum vitia [28, 169]. 34, 153. *cf.* 23, 9 *et* 27, 18 scabiem [*codd.*, scabritiam *Dalec.*]). 22, 137 duras (*cf. l. 8*). 23, 49 oculis rigentibus e -is (*Mayhoff*, egentis *codd.*) stantibus aut defectis. 23, 70 -arum erosiones (29, 36 erosis et duris [*cf. l. 6*]). 29, 34 vis *cineris lanae* . . . efficacissime . . . -as purgat. 29, 36 inflammationes -arumque callum. 32, 71 invertunt -as (*scabritiae medendae causa*). 32, 72 ossiculo *sepiae* -as, si terantur, sanari. 32, 98 -arum crassitudines. 34, 154 -is prodest farinae modo adspersa *squama ferri* paulisper. TAC. hist. 4, 81 *caecus* precabatur . . . *Vespasianum*, ut -as et oculorum orbes dignaretur respergere oris excremento. PORPH. Hor. carm. 4, 13, 8 *v. p. 1765, 6.* INSCR. ocul. (Corp. XIII 10021) 28ᵈ -ar(um) cica(trices). 89ᵈ ad gen(as) re(tortas?). 92ᵈ. 110ᵈ ad gen(as) scis(sas, *cf. p. 1766, 24*) et cl(aritatem). 115ᶜ ad -as et claritat(em). 156ᶜ ad vol(nera) ce(narum). *signum pulchritudinis*: PLIN. nat. 37, 123 *amethysti genus* malunt . . . vocare . . . multi Veneris -am (*Ἀφροδίτης βλέφαρον vertit Dümmler, PW. I 2768, 13*).

B *bestiarum*: **1** *in prosa oratione*: COLVM. 6, 17, 8 *epiphora* in supercilia -asque *boum* imposita. 8, 5, 22 ferro rescinduntur -ae *gallinarum pullarum*. PLIN. nat. 10, 209 *aquatilia* non habent -as. 11, 153 talia *animalia* et pisces et insecta non habent -as nec integunt oculos (1, 11, 57 quibus *animalibus* -ae non sint). 11, 155 quadrupedibus in superiore tantum -a, volucribus in inferiore *pili sunt.* 11, 156 ne -ae quidem omnibus. *ibid.* graviores alitum inferiore -a conivent. 11, 246 *simiae palpebras* solae quadripedum et in inferiore habent -a. VEG. mulom. 2, 15, 4 (*de trichiasi medenda*) -ae, quae processerint, inurantur (*ibid.* palpebra). **2** *apud poetas non nisi* VAL. FL. 1, 758 leo . . . rictu . . . -as et lumina pressit (*cf. Langen ad l.*).

III *utrum παρειαί significentur, an βλέφαρα, incertum est his locis*: **A** *de lacrimando*: VERG. Aen. 5, 173 nec lacrimis caruere -ae. 6, 686 effusae . . . -is lacrimae (*cf.* SERV. *p. 1763, 60 et Norden ad l.*). CIRIS 253 -is rorantibus oscula figens. TIB. 1, 9, 38 tergebam umentes . . . -as (LVCAN. 5, 737 umentes). PROP. 4, 11, 80 siccis oscula falle -is (OV. epist. 11, 10. trist. 1, 1, 28 carmina . . . siccis perlegat ista -is. 5, 1, 58 EPICED. Drusi 232 SEN. Herc. O. 1689 MART. 1, 78, 3. 12, 3, 16. *cf.* OV. met. 10, 362 siccatque -as. APVL. met. 5, 7 madentes [*cf. p. 1765, 64*] -as siccate). OV. am. 3, 12, 37 flere -is electra. ars 1, 660 fac madidas videat, si potes, illa -as; si lacrimae . . . deficient, uda lumina tange manu. met. 2, 656 lacrimae . . . -is labuntur obortae (SEN. Phaedr. 886 lacrimas -is subito coortas veste praetenta obtegis). fast. 2, 406 udis . . . -is (OCTAVIA 666). 3, 403 cum croceis (SIDON. carm. 22, 48) rorare -is Tithonia coniunx coeperit. SEN. Herc. O. 1265 unde in has lacrimae -as? LVCAN. 3, 733 lacrimae cecidere -is. PETRON. 89, 16 fletibus manant -ae (SIL. 7, 709 manavere -is lacrimae. STAT. silv. 2, 1, 231 tu prohibe manare -as. 2, 7, 133 -isque manent . . . lacrimae. *cf.* APVL. met. 8, 9 lacrimis emanantibus -as cohumidat). FRONTO p. 64, 14 N. (*de usu synonymorum*) lacrimis . . . -as lavere (labere *cod. man. 1*; labare *man. 2*) dicam, non pelluere, non colluere. **B** *non de lacrimando*: OV. epist. 10, 44 tum denique flevi: torpuerant molles ante dolore -ae. met. 6, 305 lumina maestis stant immota -is (*de oculis Klotz, Archiv 15, 411*). SEN. Herc. O. 1405 igne suffuso -ae scelus minantur. Oed. 958 ardent minaces igne truculento -ae oculique vix se sedibus retinent suis (*cf.* 953 *p. 1765, 74*). SIL. 2, 466 lumina retro exesis fugere -is. STAT. Theb. 8, 247 insiccatumque cruorem deiecisse -is *Oedipum* (*cf. Klotz l. c.*). silv. 5, 1, 219 tantum crinesque -aeque noctis habent (*de oculis Klotz l. c.*). SIDON. carm. 22, 48 croceas demissa -as.

IV *i. q. oculi*: **A** *hominum*: **1** *apud poetas*: **a** *de cernendi facultate et variis animi perturbationibus*: PROP. 3, 12, 26 exustae . . . tuae . . . , Polypheme, -ae (*cf. Rothstein ad l.*). OV epist. 19, 206 restiterim fixis in tua membra -is. Pont. 2, 8, 66 fossis lumen abire -is. SEN. Herc. f. 767 (*de Charone*) concavae lucent -ae (*cf. G. Carlsson, Überlieferung der Seneca-Tragödien, Lund 1926, p. 26*). Phaedr. 364 erumpit oculis ignis et (*sensu adversativo*) cassae -ae lucem recusant, nil idem dubiae placet. Phoen. 538 precor . . . per irati sibi -as parentis (*Oedipodis*), . . . quas . . . hausit. Tro. 1138 fulgent. VAL. FL. 7, 258 attolle -as *i. erige vultum maestum* (*aliter* STAT. Theb. 12, 325 huc attolle -as). 8, 164 errantes . . . -ae (*cf.* STAT. Theb. 8, 436 dilecta -is morientis oberrant Taygeta). SIL. 9, 563 scintillavit . . . cruentis ira -is (*cf.* 5, 407 cruentis . . . oculis). STAT. Theb. 2, 232 fusae super ora pudorem deiectaeque -as (10, 689 deiectae -ae). 2, 238 torva -is (2, 716. Ach. 1, 351 torva -as). 7, 75 submisit. 10, 608 consumptum . . . -is (*Tiresiae*) rediisse nitorem. 11, 373 ora trucesque solve (*i. exsere casside*) -as. 11, 674 steterunt . . . trementes ceu visu praesente -ae *Oedipodis* (*sic* ω; ceu visu squalore comae *P, Klotz*, squalore -ae *Vollmer, Rhein. Mus. 51 [1896] 33*). silv. 5, 1, 174 immotas obversa -as. Ach. 1, 516 igne -as et sanguine torquens (1, 855 infremuit torsitque -as). **b** *de lacrimando*: EPICED. Drusi 116 effusae gravidis uberibusque -is *lacrimae.* 276 inque illa ferocum invitis lacrimas decidere ora -is. EPIST. Sapph. 174 nec gravidae lacrimas continuere -ae (OV. ars 2, 70). SEN. Phaedr. 990 nuntius . . . rigat maestis lugubrem vultum -is (*cf. Eur. Hipp. 1152 ὀπαδὸν . . . σκυθρωπόν*). 1263 fletus largos sistite, arentes -ae. STAT. silv. 5, 1, 34 citius *Niobe* . . . feretur exhausisse -as (*aliter p. 1765, 54*). **c** *argumentum somni*: SEN. Ag. 726 obscurat -as nox alta. Tro. 441 brevis fessis somnus obrepsit -is. STAT. silv. 5, 4, 8 septima iam rediens Phoebe mihi respicit aegras stare genas. **2** *in prosa oratione*: PS. QVINT. decl. 1, 14 perpetua nocte clausae -ae.

B *bestiarum*: PROP. 4, 5, 16 *lena* cornicum immeritas eruit ungue -as. SEN. Herc. f. 531 cum somno dederit pervigiles -as . . . draco.

incertum, ad IV an ad I referendum sit: TIB. 1, 10, 37 illic (*apud inferos*) percussisque (persciss-, perculs- *al.*) -is ustoque capillo errat . . . pallida turba (*cf. Münscher, Phil. Wschr. 48, 1928, 969 sqq.*).

V *i. q. foramina oculorum*: OV. met. 13, 562 *Hecuba* expellit (*M*, expilat *NF*) . . . -is oculos *Polymestoris.* STAT. Theb. 4, 471 illi (*Tiresiae*) plurimus ardor anhelat ante -as impletque cavos vapor igneus orbes. SEDVL. carm. pasch. 4, 256 *Christus caeco* lutum per claustra -arum inliniens (op. pasch. 4, 20).

epitheta: *ad I*: altera: ITALA Matth. 5, 39 (Tert. patient. 8). angustae: STAT. silv. 5, 4, 8. atrae: SCAEV. MEM. trag. 2. attonitae: OV. Pont. 2, 3, 90. crassiores: PHYSIOGN. 49. depiles: APVL. met. 7, 8. dexterior: SIL. 7, 606. dulces: CLAVD. 1, 69. exsangues: TRAG. inc. 190 (Cic. Tusc. 3, 26) STAT. Theb. 7, 475. femineae: OV. epist. 5, 68. flagrantes: VERG. Aen. 12, 65 VAL. FL. 7, 411. florentes: MART. 3, 6, 4. geminae: DRAC. laud. dei 3, 703. hirsutae: MART. 6, 52, 4. 10, 65, 9. impubes: OV. met. 3, 422. incolumes: HOR. carm. 4, 10, 8. incultae: OV. epist. 8, 64. indignae: OV. ars 3, 708 trist. 1, 3, 18. ingenuae: OV. am. 1, 7, 50. 1, 14, 52 epist. 19, 6. laxae: CLAVD. 18, 259. lēves: QVINT. inst. 12, 10, 8 CLAVD. 18, 341. liquidae: CLAVD. rapt. Pros. 1, 273 (*v. p. 1765, 59*). liventes: LVCAN. 5, 215 STAT. silv. 5, 5, 12. madentes: LVCAN. 2, 37. madidae: OV. epist. 5, 72 Ib. 100 trist. 5, 4, 6. maestae: OV. Pont. 2, 3, 84 SIL. 2, 560 STAT. Theb. 2, 355. magnae: PHYSIOGN. 129. maiores: PHYSIOGN. 118. 121. matronales: OV. fast. 2, 828. molles: PHYSIOGN. 40. nigrae: SIDON. carm. 5, 54. nitentes: STAT. silv. 3, 4, 65. niveae: CLAVD. carm. min. 25, 42. nudae: STAT. Theb. 6, 573. obscurae: IVV. 6, 131. pallentes: SEN. Ag. 762 VAL. FL. 2, 205. 3, 287 STAT. Theb. 2, 506. pendentes: IVV. 10, 193. pilosae: CIC. Pis. 1. plena: CARM. epigr. 640, 2. primae: HIST. Apoll. 25 rec. A. prolixae: PHYSIOGN. 105. pubentes: MART. CAP. 1, 5. pulchra: DRAC. laud. dei 1, 395 CARM. epigr. 640, 2. pulchrae: HOR. carm. 4, 10, 8. purae: SEN. Phaedr. 648. purpureae: OV. am. 1, 4, 22 STAT. Theb. 1, 538 APVL. met. 5, 22 NEMES. ecl. 2, 80 AVSON. 182, 16. putres: STAT. Theb. 1, 438. roseae: STAT. Theb. 4, 336 CARM. epigr. 1399. rubentes: SEN. Med. 858. rubrae: MART. 8, 56, 18. rugosae: OV. am. 1, 8, 112. seniles: OV. met. 8, 210. severae: CLAVD. 3, 136. similes: APVL. met. 5, 13. sincerae: OV. ars 3, 202. speciosae: RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 131ᴮ. steriles: PS. AVR. VICT. epit. 48, 8. tenerae: TIB. 1, 1, 68. 1, 4, 14. 1, 10, 55 LYGD. 4, 32 OV. am. 2, 5, 46. 2, 6, 4 medic. 100 ars 1, 532. 2, 452. 3, 568 SEN. Herc. O. 214 Phaedr. 770 STAT. Theb. 7, 245 APVL. met. 5, 13 AVSON. 250, 2. tenues: PHYSIOGN. 49. teretes: APVL. flor. 14 p. 51 met. 5, 13. totae: OV. am. 2, 8, 16 epist. 20, 112. tristes: GERM. 123. truces: STAT. Theb. 11, 373. vesticipes: SIDON. epist. 1, 2, 2. virgineae: OV. fast. 6, 700 COLVM. 10, 261. virides: STAT. silv. 3, 3, 125.

ad II: durae: PLIN. nat. 22, 137. 29, 36. inferior: PLIN. nat. 11, 156. 246. pendulae: PLIN. nat. 14, 142. retortae: INSCR. ocul. (Corp. XIII 10021) 89ᵈ. 92ᵈ. scabrae: PLIN. nat. 20, 239 INSCR. ocul. 15ª. 6ª (?). 28ᵇ (?). scissae: INSCR. ocul. 110ᵈ. 28ᵇ (?). superior: PLIN. nat. 11, 155. 157.

ad III: concavae: SEN. Herc. f. 767. croceae: OV. fast. 3, 403 SIDON. carm. 22, 48. madentes: APVL. met. 5, 7 (*v. p. 1767, 42*). madidae: OV. ars 1, 660 (*v. p. 1767, 43*). maestae: OV. met. 6, 305 (*v. p. 1767, 56*). minaces: SEN. Oed. 958. molles: OV. epist. 10, 44 (*v. p. 1767, 55*). siccae: PROP. 4, 11, 80 OV. epist. 11, 10 trist. 1, 1, 28. 5, 1, 58 EPICED. Drusi 232 SEN. Herc. O. 1689 MART. 1, 78, 3. 12, 3, 16. udae: OV. fast. 2, 406 OCTAVIA 666. umentes: TIB. 1, 9, 38 LVCAN. 5, 737.

ad IV: aegrae: STAT. silv. 5, 4, 8. arentes: SEN. Phaedr. 1263. cruentae: SIL. 9, 563. errantes: VAL. FL. 8, 164. fessae: SEN. Tro. 441. gravidae: EPIST. Sapph. 174 EPICED. Drusi 116. immeritae: PROP. 4, 5, 16. immotae: STAT. silv. 5, 1, 174. invitae: EPICED. Drusi 276. lassae: SEN. Phaedr. 364. maestae: SEN. Phaedr. 990 (*v. supra l. 4*). patriae: OV. ars 2, 70. pervigiles: SEN. Herc. f. 531. uberes: EPICED. Drusi 116.

iuncturae: *ad I*: ora -asque: LVCR. 1, 920. 2, 977. 3, 469. LVCAN. 5, 215 ora liventesque -as. SIL. 2, 268 *v. p. 1766, 36.* 4, 753 per ora perque -as. STAT. Theb. 1, 438 lacera ora putresque . . . -as. 11, 226. 584 ora -aeque. INSCR. christ. Rossi II p. 292 adn. 2 -as . . . -que . . . ora. *cf. p. 1769, 15.* crines et roseas . . . -as: VERG. Aen. 12, 606. TIB. 1, 1, 68 parce solutis crinibus, et teneris . . . -is. OV. met. 3, 422 dignos et Apolline crines impubesque -as et eburnea colla decusque oris. LVCAN. 6, 178 VAL. FL. 8, 7 SIL. 4, 774 *v. p. 1766, 25.* STAT. Theb. 7, 336. silv. 1, 2, 14 crinem vultusque -asque. 2, 1, 122 -as et

[Koch]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

adultum ... crinem. 2, 6, 45. Ach. 1, 179 fumantes ... -as crinemque. NEMES. ecl. 2, 17 ambo -as leves, intonsi crinibus ambo. capillos et ...-as: OV. am. 2, 5, 46. trist. 3, 3, 51 parce ... lacerare -as nec scinde capillos. TIB. 1, 10, 37 *v. p. 1768, 14.* comas, ...-as: OV. am. 3, 6, 48. APVL. flor. 3 p. 14 et coma intonsus et -is gratus. STAT. silv. 1, 2, 110 nec colla -asque comere nec pingui crinem deducere amomo. blanda -as vocemque: STAT. Theb. 9, 155. vultus ... viridesque -as: STAT. silv. 3, 3, 125. in palpebris et in -is: QVINT. *v. p. 1764, 41.* -as et oculorum orbes TAC. *v. p. 1767, 14.* lumina ..., -ae: CATVLL. 68, 56 CLAVD. rapt. Pros. 2, 28. malae uberes, -ae teretes: APVL. flor. 15 p. 52. PHYSIOGN. 93 malas et -as. DRAC. laud. dei 3, 703 rubuere -ae, lanugine malae. cervices lacteas -asque purpureas: APVL. met. 5, 22. caput atque -as: AVSON. 374, 6. PHYSIOGN. 45 -arum ipsiusque capitis. -arum labiorumque: HIER. epist. 54, 7, 1. -ae et supercilia et labella: PHYSIOGN. 37. os ... -as ... oculos: APVL. apol. 76. *cf. etiam* VEN. FORT. *p. 1765, 18.*

ad II: supercilia -asque: COLVM. 6, 17, 8. scabras -as aut caligantes oculos: PLIN. nat. 20, 239. *cf.* INSCR. ocul. (Corp. XIII 10021) 6^a. 15^a. -as et claritatem: *ibid.* 28^b. 110^d.

ad III: -as et lumina: VAL. FL. 1, 758. ora trucesque ... -as: STAT. Theb. 11, 373.

ad V: crinesque -aeque: STAT. silv. 5, 1, 219.

synonyma ad I: mala: *cf. p. 1763, 56. 62. 63.* maxilla: *cf. p. 1763, 64. 1764, 47—50.*

ad II: palpebrae: *cf. p. 1763, 52. 60. 1766, 64 sqq.*

ad IV: oculi: *v. p. 1767, 64 sqq.* *Koch.*

genea *f., γενεά.* CENS. 17, 2 qui annos triginta saeculum putarunt, multum videntur errasse: hoc enim tempus -an vocari Heraclitus auctor est. *ibid. gen.* -as tempus. *deinde*: Herodicus annos XXV scribit dici -an, Zenon XXX.

geneālis *v.* genialis.

ˣ**geneālogia**, -ae *f., γενεαλογία.* *acc. in codd.* -am *vel* -an, *e. g.* AVG. c. Faust. 1, 2 p. 254, 5. 8. 11. 13. GLOSS. generatio. linea generationis. γενεαλογία -a.

1 *i. q. linea generationis, enumeratio parentum et maiorum, origo*: DIOM. gramm. I 482, 33 (*ex Suetonio*, SVET. frg. p. 16, 8) ἱστορική est, qua narrationes et -ae componuntur ut est Ἡσιόδου γυναικῶν κατάλογος. TERT. anim. 18 p. 327, 23 haereticarum idearum sacramenta: hoc enim sunt et Aeones et -ae illorum. idol. 10 p. 39, 25 deos nationum praedicare, nomina -as fabulas ... eorum enuntiare. VVLG. I Esdr. 2, 62 quaesierunt scripturam -ae suae. 8, 1 -a *principum.* I Tim. 1, 4 neque intenderent fabulis et -iis interminatis; *gr.* μύθοις καὶ -αις ἀπεράντοις (*cf.* Tit. 3, 9 stultas ... quaestiones et -as et contentiones ... devita; *gr.* -ας. *hinc pendent loci velut*: TERT. praescr. 7 fabulae et -ae interminabiles [HIER. in Ezech. 16, 55 p. 185 V. 36, 16 p. 426 V. *cf.* 28, 11 p. 337 V.]. 33 -as indeterminatas [adv. Val. 3 p. 180, 12]. IREN. praef. 1 inducunt verba falsa et -as infinitas; *gr.* -ας ματαίας [RVFIN. Orig. in gen. 13, 3 p. 233^C Iudaicis fabulis et -iis infinitis]. HIL. trin. 10, 53. *huc pertinent praeterea*: HIER. in Am. 2, 1 p. 238 V. -iis ... et traditionibus superfluis. AMBROSIAST. in Rom. 16, 17 compositis -ae verbis. PS. MATTH. euang. 30, 2 cum exaltatus fuero ..., cessare faciam omnem -ae vestrae mentionem). VVLG. Hebr. 7, 3 sine patre, sine matre, sine -a; *gr.* ἀπάτωρ ἀμήτωρ ἀγενεαλόγητος (*tractatur* CASSIAN. c. Nest. 7, 14, 2 FVLG. RVSP. ad Tras. 2, 7). SCHOL. Hor. epist. 1, 20, 22 humilem -am profiteri. SERV. auct. Aen. 4, 511 quam -am *Hecates Dianae Persephones* posteriores confuderunt. HYG. astr. 2, 12 de quibus *Graeis* in primo libro -arum scripsimus. PACIAN. sim. carn. p. 127, 6 *de generatione Christi ap. Matth. 1* ('liber generationis Iesu Christi', *gr.* βίβλος γενέσεως) *et Luc. 3, 23 sqq. narrata*: per anfractus -ae (*de eadem*: PS. AMBR. concord. p. 1012^C *syn.* generatio; generationis ordo, series *sim.* HIER. in Matth. 1, 3 p. 9 V. in -a salvatoris. RVFIN. hist. 1, 7, 1 *gr.* -ας. AVG. c. Faust. 2, 1. 5, 2. 7, 1. 2. 28, 1 *al.* CASSIAN. c. Nest. 7, 15. APRING. in apoc. 4, 7 -am domini secundum carnem. ISID. sent. 1, 14, 14). PS. HIER. in Ioh. p. 588^D Ioannes -am de divinitate narrat; nam alii de homine narrant: ...'in principio erat verbum'. HIER. epist. 36, 11, 2 replica -am Levi: Levi genuit Caath, Caath genuit *eqs.* CASSIAN. conl. 8, 21, 2 -ae discretio. LIB. pontif. p. 13, 1 Hyginus *episcopus* ... cuius -am non inveni. LIB. gener. a. 334 chron. I p. 90, 21 gentium divisiones et patrum -am. LIB. geneal. chron. I p. 160, 1 -ae ... ex omnibus libris collectae veteris novique testamenti. APON. 1 p. 2 Adam ... filium dei per seriem -ae confirmatum. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 16 de -iis. IORD. Get. 78 *Gothorum* -a⟨m⟩ ..., vel quo quis parente genitus est aut unde origo coepta. 246 Ostrogotharum -a⟨m⟩ actusque ... exponere. VIRG. gramm. epit. 5 p. 40, 19 videntur ... mihi nominum ... affinitates humanae -ae similitudinem habere.

2 *i. q. computatio ingenii hominis ex constellatione, ut vid.*: POTAM. tract. 2 p. 1416^B -ae mathematicus, ... fatidicorum ... antistes. HIER. hom. Orig. in Ier. 3, 4 p. 314, 18 B. comminans ... deus his qui 'in Chaldaeorum terra sunt' his spiritaliter comminatur qui se ipsos -is et fato consecraverint asserentes cuncta ... aut ex astrorum motibus aut ex fati necessitate pendere.

geneālogus, -ī *m., γενεαλόγος.* -ā- *p. 1770, 5. 6.* *i. q. qui lineas generationum componit*: CIC. nat. deor. 3, 44 Caeli ... parentes dii habendi sunt Aether et Dies eorumque fratres ... qui a -is antiquis sic nominantur 'Amor, Dolus *eqs.*'. CENS. 4, 11 ut plerique -oe (*sic Lachmann*; -iae *codd.*) auctores sunt. PRVD. apoth. 315 illud ait -ālogus idem *i. Moyses.* VEN. FORT. Mart. 1, 24 quod sacra explicuit serie -ālogus *Moyses* olim.

genearcha: generis princeps GLOSS. *est gr.* γενεάρχης.

genearchia: generis initium GLOSS.

genearchicus, -a, -um. *ad genearchum pertinens*: IVLIAN. epit. novell. 29, 102 (*in Armenia*) *filii et filiae heredes* habeant ... communionem et in praediis illis quae -a vocantur. *deinde*: qui filias suas heredes scripserint, volumus ipsis quoque -arum rerum dominium competere, quamvis *eqs.*

? **genefefes** (*inter vocabula graeca*): artemisia monoclonos *herba* GLOSS., *pro quo* gonos hephaestu PS. APVL. herb. 11 pr.

ᴿ**gener**, -erī *m.* [*analogia vocabulorum* genta, gens, genitor, gignere *e* *gemeros *mutatum, quod conferas c. gr.* γαμβρός *„gener", ind.* jāmātā *„gener" aliis; v. et Walde, Et. Wb.² 337 sq. W.*].

de originatione: SERV. Aen. 11, 472 -r ... ideo dicitur, quia ad augendum genus adhibetur. *de declinatione*: PRISC. gramm. II 233, 11 -r -ri differentiae causa, ne si -ris dicamus, aliud significare putetur. *inter nomina secundae decl. enumerant* MART. CAP. 3, 298 PROB. cath. gramm. IV 16, 1 (*in additamento codicis B*) GRAMM. suppl. 100, 12. *formae heterocliticae tertiae decl.: sing. dat.* -i: CORP. III 1584 -i suo. 8258. 12302. VIII 3708. *plur. nom.* -es: CORP. VIII 3492 (*Lambaesi*) fili et -es fecerunt. 7928 (*Cirtae*) fili et -es. *dat.* -bus: ACC., *v. l. 45 sq.* NOT. Tir. 33, 28; *anteced.* socer. [*val.* ginere, *it.* genero, *francog.* gendre, *hisp.* yerno. *M.-L.*]

i. q. **γαμβρός.** I *filiae maritus* (MOD. dig. 38, 10, 4, 6 filiae ... vir -r appellatur. *deinde*: socer est uxoris meae pater, ego illius sum -r. GLOSS. maritus filiae. γαμβρός): ENN. scaen. 370 (*Sabinae loquuntur*) cum spolia -is (-i *cod., quod ut gen. sing. defendi potest*) detraxeritis, quam inscriptionem dabitis? PLAVT. Trin. 622 -um nostrum (CIC. Cluent. 12 -i sui. *sim. saepe*). TER. Andr. 571 tibi -um firmum et filiae invenies virum (*cf.* LYGD. 2, 14 [*v. p. 1772, 8*] maereat haec *mater* -o, maereat illa *filia* viro). Hec. 537 illum -um cepimus (*cf.* OV. met. 9, 12 accipe me -um). Haut. 865 -um placere (936 IVV. 3, 160 QVINT. decl. 354 p. 385, 21. *cf.* CIC. Att. 7, 3, 12 -r est suavis mihi, Tulliae, Terentiae. epist. 2, 15, 2 fore iucundum -um nobis). 936 -r et affines placent (*cf.* CIC. p. red. in sen. 17 meum -um propinquum tuum [Pis. 12], ... affinem tuam filiam meam. epist. 3, 10, 10 *is* cum sit -r tuus cumque praeter hanc coniunctionem affinitatis *eqs.* TAC. ann. 13, 23 Cornelius Sulla ... affinitate Claudii, cui per nuptias Antoniae -r erat). ACC. trag. 65 (*antea* NON. p. 487 -bus pro -is:) qui ducat, cum te viderit socerum, -bus tantam esse impietatem? (*varie coniunguntur vel opponuntur* -r *et* socer: CIC. Pis. 59 valebis ... apud -um socer. leg. agr. 3, 13. off. 1, 129 nostro quidem more cum parentibus puberes filii, cum soceris -i non lavantur [VAL. MAX. 2, 1, 7]. Brut. 101. CATVLL. 29, 24 [*inde* VERG. catal. 6, 6] socer -rque perdidistis omnia [*item de Caesare et Pompeio*: VERG. Aen. 6, 831. LVCAN. 1, 290 socerum depellere regno decretum -o est. 4, 802 (MART. 9, 70, 3). 9, 1038/42. 10, 417 (*inde Pompeius passim* -r *vocatur, etiam* STAT. silv. 1, 1, 28). SVET. Iul. 22, 1 FLOR. epit. 4, 2, 14 MIN. FEL. 18, 6 ANTH. 462, 11]. NEP. Dat. 6, 3 reg. 3, 3 Ham. 3, 2 VERG. Aen. 7, 317 HOR. sat. 2, 5, 66. OV. met. 1, 145 non socer a -o *tutus.* 9, 12. fast. 3, 189. 202 tum primum -is intulit arma socer [*item de raptis puellis Sabinis*: 3, 226 dant soceri -is ... manus. 6, 95 met. 14, 801. LIV. 1, 13, 2 ne se sanguine nefando soceri -ique respergerent. LVCAN. 1, 118 ut -os soceris mediae iunxere Sabinae. AVG. civ. 3, 13 p. 112, 8 D.]. fast. 6, 600 sceptra -r socero rapta Superbus *Tarquinius* habet [*cf.* LIV. 1, 49, 1]. SEN. contr. 7, 6 [21], 6. 7. 22 *Mithridates* Tigranem ... socer ⟨gener⟩um petiit. VELL. 2, 37, 2 SEN. Herc. O. 427 OCTAVIA 145 SIL. 5, 318 STAT. Theb. 11, 164 QVINT. decl. 259 p. 56, 14 TAC. hist. 1, 13. 4, 5 ann. 1, 55 PLIN. epist. 1, 10, 8 FLOR. epit. 3, 1, 17 AVG. civ. 3, 14 p. 116, 6 D. LEX Visig. 6, 5, 18 si socerum -r aut socer ... -um occiderit. CORP. XIV 2616 soceri [*i. socer et socrus*] -o optimo. *al.*). LVCIL. 86 Crassum habeo -um. LEX repetund. (Corp. I² 583) 22 (*cf. ibid.* 10. 20) ⟨dum nei quis ioud⟩ex siet quoi is queive ei quei petet, -r socer vitricus privignusve siet (LEX VRSON. [Corp. I² 594] 95, 17 VLP. dig. 47, 10, 5 pr. *cf. p. 1771, 50*). VARRO rust. 2, 1, 2 C. Lucili Hirri -i tui (*eodem ordine*: CIC. p. red. in sen. 38 C. Piso -r. p. red. ad Quir. 7 C. Pisonis -i mei [Sest. 68 Vatin. 26 Brut. 272 Att. 2, 24, 3 *al.*]. rep. 1, 18 C. Fannium et Quintum Scaevolam -os Laeli. epist. 3, 4, 2 CAES. Gall. 5, 56, 3. MON. Ancyr. 4, 23 M. Marcelli -i mei. VAL. MAX. 3, 2, 13. 4, 4, 9. 6, 2, 11. *ordine inverso*: CIC. Flacc. 93. epist. 1, 9, 20 in mei -i Crassipedis hortis. 13, 31, 1 -i mei C. Pisonis. ad Q. fr. 3, 5, 1 Laeli -orum, Fanni et Scaevolae [*sim.* Att. 4, 16, 2]). CIC. Cluent. 14 nubit -o socrus (*rem similem tangunt*: PAPIN. dig. 48, 5, 45 IVST. 7, 4, 7 AMM. 14, 1, 3). 199 uxor -i, ... filiae paelex (*cf.* SEN. *p. 1771, 84*). prov. 35 ad iucundissimos liberos, ... ad clarissimum -um (CATVLL. 72, 4 pater ut gnatos diligit et -os. VAL. MAX. 7, 1, 1 filii et -i. SEN. dial. 12, 15, 3 et -os ... et liberos et nepotes. PLIN. nat. 7, 59 sex liberos ... XI ne-

[Leumann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

potes ..., nurus vero -osque et omnes qui se | *Metellum patrem familiae*] patris appellatione salutarent, XXVII *reliquit*). Pis. 59 summo imperatori, -o suo (*sim.* Phil. 10,6 CAEL. Cic. Att. 10, 9ᵃ, 2). Phil. 2,3 te ... libertini -um et liberos tuos nepotes ... libertini hominis fuisse (*cf.* Ov. met. 1, 659 -i, ... nepotum. *al.*). de orat. 3, 8 luctum filiae, ... exilium -i (*coniunguntur* filia [gnata, puella] *et* -r: Brut. 101 Tusc. 5, 8. VERG. Aen. 11, 355 natam egregio -o ... des [Ov. fast. 6, 221]. Ov. met. 1, 481 -um mihi [*patri*], filia, debes. 6, 183 *Niobae* natas ... et ... iuvenes et mox -osque nurusque. 13, 509 *Hecuba* tot -is natisque potens nuribusque viroque. LIV. 40, 4, 2 SEN. contr. 2, 2, 4 VELL. 2, 41, 2 SEN. Ag. 159 MART. 7, 71, 2 QVINT. decl. 343 p. 354, 18. IVV. 3, 160 quis -r hic placuit ... puellae sarcinulis impar? AVR. Fronto p. 94, 15 N. CORP. X 60 mater filiae et -o. XII 2660 [*carm.*] -r ac pia filia. III 13044 -o et filiae [INSCR. Dessau 9158]. VIII 21127 filiae et fili(i) et -i f(aciendum) c(uraverunt)). VERG. georg. 1, 31 te (*Octavianum*) ... sibi -um Tethys emat omnibus undis. Aen. 7, 57 *Turnum regina* adiungi -um ... properabat (*cf.* CIRIS 367 -um Minoa ... iungere [STAT. Theb. 2, 168. *cf. p. 1770, 60*]. *sim.* CLAVD. 10, 36 qui sibi te -um ... revinxit). Aen. 7, 98 externi venient -i (*plur. pro sing., item* 7, 270. 12, 658). 7, 256. 367 si -r externa petitur de gente Latinis (VAL. FL. 5, 235 *me* oblata -um mox prole petisti. STAT. silv. 1, 2, 76 multum -r ille petitus matribus). Aen. 11, 472 qui non ... Aenean -um ... adsciverit urbi (TAC. hist. 1, 59 ann. 5, 6). HOR. sat. 1, 2, 64. carm. 2, 4, 13 te -um ... Phyllidis ... decorent parentes. ELEG. in Maecen. 2, 32. Ov. met. 4, 701 praeferrer cunctis ... -r. 4, 736 *Persea* -um ... salutant. 6, 496 care -r (*item voc.*: VAL. FL. 7, 38 Phrixe -r. STAT. Theb. 11, 433 AVSON. 173, 2 *v. l. 34.* 219, 3). Pont. 4, 8, 12. fast. 5, 702 fieri ... -r. LIV. 1, 39, 4 cum quaereretur -r Tarquinio (SEN. contr. 7, 6 [21], 19 PLIN. epist. 1, 14, 9). 1, 40, 4 quemcumque ... -um delegisset (TAC. hist. 4, 5 PANEG. 6 [7], 6, 1 CAPITOL. Aur. 16, 7. *cf.* SEN. Med. 255 -um exulem legendo. PLIN. epist. 1, 10, 8 -um ... *virum* sapientia ... principem elegit [FRONTO p. 200, 15 N. talem]. AVSON. 173, 2 e iuvenum lecte cohorte -r). SEN. apocol. 13, 5 sororis filia, -i, soceri, socrus, omnes plane consanguinei (*immo affines, cf. infra l. 53*). Phoen. 510 hostium es factus -r, ... hospes alieni laris. LVCAN. 6, 364 tuus, Oeneu, paene -r (*Achelous Herculi posthabitus*). STAT. Ach. 2, 75 *Agenor pater Europae* aspernatus ... Tonantem est ut -um (*cf. p. 1772, 12*). MART. 11, 53, 6 *mater* sperat (*cf. l. 57*) -os ... *et* nurus (*cf. supra l. 9*). QVINT. inst. 4 pr. 13 te avunculo praetori -um destinatum (TAC. ann. 6, 30). TAC. ann. 1, 3 Agrippam ... -um sumpsit (*cf.* PLIN. epist. 3, 11, 7 ut a C. Musonio ex omnibus ... assectatoribus -r adsumeretur [VIR. ill. 7, 4]). 12, 9 sponsus, iam et -r, Domitius (*cf.* IVLIAN. dig. 30, 104, 7 -r aut sponsus [GAIVS dig. 33, 69, 2]. *v. etiam l. 68 sqq.*). SVLP. APOLL. perioch. Ter. Andr. 10 -um abdicat. PAVL. sent. 2, 26, 1 *lege Iulia* de adulteriis permittitur patri ... adulterum cum filia ... domi suae vel -i sui deprehensum ... occidere (*cf.* VLP. dig. 48, 5, 24, 3 COLL. Mos. 4, 2, 3. 4, 12, 1). VLP. dig. 3, 1, 1, 11 pro parente ..., fratre sorore, uxore, socero socru, -o nuru, vitrico noverca, privigno *eqs.* (*similis ordo affinium*: MARCIAN. dig. 48, 9, 1 si quis uxorem virum, -um socrum ... occiderit. MOD. dig. 38, 10, 4, 4 socer socrus, -r nurus *enumerantur inter affines.* FRG. Vat. 302 affinium personae ut ... -r nurus). PAVL. dig. 22, 5, 4 lege Iulia ... cavetur, ne invito denuntietur ut testimonium litis dicat adversus socerum -um, vitricum privignum *eqs.* (COLL. Mos. 9, 2, 3. *cf. etiam p. 1770, 70*). APVL. carm. frg. 4 (met. 4, 33), 3 nec speres (*cf. l. 59*) -um *mortalem.* AVSON. 167, 17 caelebs (*i. viduus*) ... -r. 167, 11 optabas tu me -um. 183, 6 mihi paene -r (*cf. supra l. 37*) *qui sororis meae filiam uxorem duxisti.* CLAVD. DON. Aen. 7, 279 Aenean futurum -um. CLAVD. 15, 192 Aethiopem nobis -um ... ingerit. 21, 78 -r Augustis ... accedis. 26, 309 carior omni luce -r. COD. Iust. 6, 38, 5, 1 (*a. 532*) *propinquis* deficientibus -um et nurum *ad fideicommissum familiae relictum vocari.* CORP. XIV 1526 libertus et -r (XI 3948 lib. isdem -⟨r⟩). 2616 -o optimo (V 7257). V 8273 socerioni ... -r piissimo. XII 2630 -o pientissimo (III 8258 INSCR. Ephem. epigr. [ad Corp. II] IX 302). III 9632 (*carm.*) at nos maerentes coniux natique -rque. II 500 -o obsequentissimo.

etiam sponsus vel procus filiae -r vocatur, item optatus vel futurus -r (GAIVS dig. 22, 5, 5 -i appellatione sponsum quoque filiae contineri. VLP. dig. 38, 10, 6, 1 -i et nurus appellatione sponsus quoque et sponsa continetur. POMPON. dig. 38, 10, 1 Servius recte dicebat soceri et socrus et -i et nurus appellationem etiam ex sponsalibus acquiri. ANIAN. Chrysost. hom. 4, 6 eos ... qui adhuc sponsi sunt, -os appellare scriptura [*p. 1772, 4*] consuevit): PLAVT. Cist. 753 mei viri ... -r. Trin. 622 (*servus loquitur*) -um nostrum *i. eri nostri.* NEP. Con. 2, 1 Pharnabazum ... -um regis et propinquum (*cf. Nipperdey ad l. et p. 1772, 17*). VERG. Aen. 2, 344 Coroebus ... venerat ... Cassandrae incensus amore, et -r auxilium Priamo ... ferebat (SERV. *ad l.* -r dicitur et qui est et qui esse vult. *addit* SERV. auct. '-r' secundum spem illius; neque enim iam erat -r; nam ideo subiunxit 'sponsae'). 11, 355 *v. supra l. 8.* 12, 31 (*cf.* CLAVD. DON. *ad l.*). 12, 55. HOR. epod. 6, 13 Lycambae spretus infido -r. Ov. Ib. 404. SEN. contr. 1, 3, 10 Varus Quintilius, tunc Germanici -r ut praetextatus. contr. exc. 6, 6 -i adultera, filiae paelex (*cf. p. 1770, 81*). SEN. apocol. 8, 2 Silanum ... -um suum (11, 2. 5. TAC. ann. 12, 4 *Silanum* -um. *cf. ad rem*: 12, 3 Silano desponderat Octaviam Caesar. SVET. Claud. 27, 2). VAL. FL. 3, 497 (*cf.* 5, 459, *ubi*: distulerant ... bella toros. 6, 172). STAT. silv. 3, 5, 71 et nostra -i tellure dabuntur. VVLG. gen. 19, 14 *Lot locutus est* ad -os suos, qui accepturi erant filias eius.

-r *etiam vocatur, qui filiam alicuius seu vitiavit, seu non ut uxorem sed ut paelicem vel concubinam habet* (*dubium an huc trahendum sit* LYGD. 2, 14 *p. 1770, 36*): SEN. Ag. 191 (*ex verbis Clytaemestrae*) *Agamemnon Cassandrae* captae maritus remeat et Priami -r. STAT. Theb. 4, 121 *Inachus pater Ius* -o tumuit Iove. 7, 318 QVINT. decl. 301 p. 185, 12 VVLG. iud. 19, 4. DRAC. Romul. 10, 316 cum *Agenor pater Europae* nesciret adhuc -um meruisse Tonantem (*cf. p. 1771, 38*).

II *de aliis gradibus affinitatis*: **a** *i. q. maritus sororis* (*apud historicos ut vid. ex parum exacta interpretatione vel mutuata notione vocis gr.* γαμβρός, *quae cum -um tum sororis maritum significat*): NEP. Paus. 4, 2 Mardonius ... regis -r (*vix de titulo honorario* συγγενὴς τοῦ βασιλέως *cogitandum est, de quo v. Nipperdey loco p. 1771, 76 laudato*). IVST. 18, 4, 8 Pygmalion ... avunculum suum eundemque -um ... occidit (*antea*: rex Mutto ... decedit filio Pygmalione et Elissa filia; Elissa ... Acherbo avunculo suo ... nubit). **b** *i. q. progener, sponsus neptis*: TAC. ann. 5, 6 Tiberius Seianum collegam et -um adsciverat (*fort. -r sensu proprio accipiendum est; v. Nipperdey-Andresen ad l.*). VLP. dig. 3, 1, 3, 2 Pomponius nurus et -i appellatione et ulteriores quibus 'pro' praepositio solet accedere, contineri ait. 50, 16, 136 -i appellatione et neptis et proneptis — tam ex filio quam ex filia editorum (editarum?) — ceterarumque maritos contineri manifestum est. **c** *per errorem i. q. socer*: ITALA num. 10, 29 Hobet ... -o Moysi, *gr.* γαμβρῷ.

generābilis, -e *a* generare. **1** *passive 'quod generari potest'*: MANIL. 1, 143 concordia discors *calidi et frigidi, umidi et sicci*, quae (quem *codd.*) nexus habilis et opus -e fingit (*'quod in lucem mitti et vivere potest' Wageningen ad l.*). **2** *active fere i. q. generans, generandi vim in se habens,* γόνιμος: PLIN. nat. 2, 116 mares appellatione ... ipsa venti ... sive hic est ille -is rerum naturae spiritus huc illuc tamquam in utero aliquo vagus. PS. APVL. Ascl. 14 quibus inest natura generandi, haec et -ia sunt, de quibus nasci potest. *ibid. natura* sine alieno conceptu est sola -is. CAEL. AVR. salut. praec. 29 quorum *virorum* ... naturae nihil deest ..., eorum semen -e comprobamus. ISID. orig. 12, 6, 64 aliae *pisces* ponunt ova sine masculi susceptione concepta; ... *ea masculi* seminis iactu perfunduntur; et quae hoc munere fuerint afflata, -ia fiunt. 12, 7, 81 ova ... quaedam (*avium*) inani vento concipiuntur; sed non sunt -ia, nisi quae fuerint concubitu masculino concepta. *Leumann.*

*generālis, -e [*a* genus. *W.*]. *gr. n.* γενεράλιον: *v. l. 54.* *comp.* magis -e: QVINT. inst. 7, 2, 39. *superl.* -issimus: DIOM. gramm. I 501, 16 BOETH. Porph. isag. p. 30, 22. 43, 10 *al.* in Porph. comm. pr. 1, 7 p. 17, 10 *al.* GREG. M. epist. 9, 147 p. 146, 12 RVSTIC. c. aceph. p. 1181ᶜ. EXPLAN. in Don. gramm. IV 539, 12 speciale est, quod ad unum pertinet, quod ad multitudinem, -e dicitur. GLOSS. γενικός, communis, universalis. [GLOSS.ᴸ III Abstr. G E 8—9 generosus nobilis honestus, -ralis ad omnes pertinens. II Abav. G E 11 universalis, -le universitas. *nota* G E 10 -em genetivum. *Lindsay.*] GLOSS. iurispr. Paris. gr. 1357ᴬ γενεράλιον. γενικὸν πρᾶγμα. ISID. orig. 7, 14, 4 catholicus universalis sive -is interpretatur. *vocabulum iam ap.* VARR. (*v. infra l. 70*) CIC. (*v. l. 68. p. 1774, 18*) LVCR. (*v. p. 1776, 30*) *apparet; frequentatur inferiore latinitate; est praecipue rhetorum, grammaticorum, dialecticorum. significat id, quod ad 'genus' sensu translaticio usurpatum, i. ad multitudinem similium, pertinet (aliter v. p. 1776, 30). in versibus*: LVCR. 1, 590 DRAC. laud. dei 2, 113. 188. 434 MAXIM. eleg. 1, 72. 5, 110 INSCR. christ. Rossi II 217, 85, 7. *cf. adv. p. 1776, 79.* [*corrupte*: PAVL. dig. 22, 1, 38 pr. *loco corrupto*: MART. CAP. 9, 939. *dubiae interpretationis*: TVBERO Gell. 6, 9, 11 si -is species occecurrerit. AVG. serm. ed. Mai 48, 3.]

1 *promiscue ad notandas res, quae aliqua ratione ad similium multitudinem vel universitatem quamlibet pertinent* (*subest interdum color dignitatis, ut sit prope id quod princeps, principalis*): CIC. off. 1, 96 -e quoddam decorum intellegimus, quod in omni honestate versatur, et aliud huic subiectum, quod pertinet ad singulas partes honestatis. VARRO rust. 2, 1, 12 una quaeque (*scientia*) in se -is partis habet minimum novena (*hinc legitur* 1, 5, 4 de his quattuor gener⟨alibus part⟩ibus singulae ... binas dividuntur species). CELS. 5, 28, 11ᴬ cum omnes hi ... minuti abscessus sint, -e nomen (*sc. 'abscessus'*) trahit latius vitium. SEN. epist. 65, 12 primam et -em quaerimus causam (DON. Ter. Ad. 165 SALV. gub. 6, 1). 65, 14. 94, 31 quid interest inter decreta philosophiae et praecepta, nisi quod illa -ia praecepta sunt, haec specialia? ... praecipit ... altera in totum, particulatim altera (praeceptum: PALLAD. 1, 42, 4 *al.* GAVDENT. serm. 15 SCHOL. Hor. Vind. ars 310 AVG. perf. iust. 10, 21. *cf.* spir. et litt. 4, 6 COD. Theod. 1, 1, 4 (*a. 393*) *al.* AVELL. p. 15, 19 LEX Burg. lib. const. 51, 1). 94, 35. QVINT. inst. 2, 4, 22 *loci communes* ab illo -i tractatu ad quasdam deduci species solent, ut si ponatur adulter caecus *eqs.* (5, 7, 35 *opp.* specialis). 3, 7, 27 dictorum honestorum ... laus -is. MARTYR. gramm. VII 166, 11 summa ...

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

et -is nostra divisio. PRISC. gramm. III 474, 28 comparatio . . . non omnibus accidit adverbiis; accidentia vero debent -ia esse et communia omnibus speciebus eius dictionis cui accidunt. 480, 23 comparatio non est -e accidens omni adverbio. 475, 17 *v. p. 1775, 12.* POMPON. dig. 8, 2, 23 verbo -i omne lumen significari. PAVL. dig. 24, 3, 56 -i commemoratione. MACER dig. 1, 21, 4 pr. ex . . . -i iurisdictione. TERT. spect. 7 p. 8, 21 *reatus* idololatriae. nat. 1, 10 p. 74, 17 accusatione. resurr. 50 p. 103, 25 confirmatur carnis resurrectio -is, cum specialis excipitur (PRISCILL. can. 82 p. 144, 1). adv. Marc. 1, 24 p. 324, 17 a proprietate -i *hominis* (*opp.* a partitione speciali, *sc. in carnem et animam*). 4, 8 p. 438, 24 repromissio. PORPH. Hor. carm. 3, 4, 65 sententia (epist. 2, 1, 260 DON. Ter. Ad. 894 *al.* OPTAT. 5, 3 p. 125, 7 *opp.* specialis. GAVDENT. serm. 11 p. 926^A *al.* AMM. 25, 3, 15 SERV. Aen. 2, 402 SCHOL. Hor. carm. 3, 4, 65 [*cf.* PORPH.]. AVG. civ. 5, 13 p. 218, 13 D. universalem -emque sententiam. c. Iul. op. imperf. 1, 141. 6, 26 *al.* LEO M. serm. 31, 3 SCHOL. Ter. p. 143, 12 GREG. M. in euang. 9, 6. *cf. etiam p. 1775, 47*). epod. 4, 11 *elocutionis genus.* CENS. 4, 2 p. 6, 23 prima et -is quaestio. FIRM. math. 5, 7, 3 *malitiae atrocitas.* 3, 13, 14 *stellarum compositio.* 6, 28, 2 *explicatio.* HIL. syn. 39 sacramentorum *expositio.* GAVDENT. praef. p. 836^A retributio. FILASTR. 120, 6 praevaricationis iniquitatem communem carnis atque -em . . . descendentem in omnes. 132, 2 omni humano generi velut -em docendo modum. AMM. 14, 11, 25 -i potentia partilibus praesidens fatis. 28, 1, 1 exemplis -bus. SERV. georg. 1, 106 *agricultura* (*opp.* species). SCHOL. Cic. Bob. p. 100, 33 St. *responsio.* p. 164, 15 locus. CLAVD. DON. Aen. 1, 195 p. 46, 23 *propositio* (*technice*: CASSIOD. Didym. in I Ioh. 5, 14. 15 haec propositio -is, *gr.* τῆς καθόλου προτάσεως). 1, 525 p. 106, 12 petitio. 2, 45 p. 153, 21. 2, 770 p. 252, 2 *al.* (*saepius opp.* specialis, specialitas). FVLG. myth. 2, 6 p. 46, 24 anima munus . . . omnium -e. AMBR. hex. 1, 9, 34 dei . . . iudicium (*opp.* ex parte). Abr. 2, 11, 85 non . . . specialis haec, sed -is ratio est, nec partis, sed universitatis salus. AMBROSIAST. in Rom. 7, 1 haec lex (*sc. naturae*) -is est. nunc vero aliam proponit specialem (quamvis et ipsa -is est, sed, dum non recipitur ab omnibus, fit specialis). MAXIMIN. c. Ambr. 134 -e opus unius opificis (-fex *cod.*). HIER. epist. 52, 17, 2 disputatio. in Is. 14, 26 p. 181 -em . . . contra omnem orbem prophetiam. hom. Orig. in Ezech. 8, 2 p. 402, 16 B. duo . . . -ia peccata peccavit (FAVST. REI. grat. 1, 1 p. 11, 5). RVFIN. Basil. hom. 5, 6 prudentiam unam ex -bus esse virtutibus (*Migne gr. 31, 397^C* τῶν γενικῶν ἀρετῶν. AVG. bon. coniug. 24, 32 *virtus* [*sc. oboedientia*]. HESYCH. in lev. 8, 4 *sqq.* p. 876^C *opp.* lapidibus partialibus quodammodo et specialibus. CASSIOD. Didym. in I Ioh. 2, 17 p. 48, 18 praesentata -i et actuali virtute. *opp.* species). Orig. in cant. prol. p. 75, 6 B. -es disciplinae (p. 76, 4 B., *ubi additur*: id est moralem, naturalem et inspectivam). 3 p. 189, 26 B. *dilectio* (*opp.* specialis). Adamant. 5, 18 *elementa. ibid.* p. 195, 4 B. horum omnium -e est istud caritatis vulnus. Orig. in num. 20, 2 p. 187, 33 B. -is illa fornicatio, in qua omne genus peccati continetur (*cf.* 20, 1 p. 187, 31 corporis fornicatio. 20, 2 p. 190, 14 *opp.* species). Orig. princ. 2, 9, 4 p. 168, 9 rationem . . . -em (*opp.* specialem singulorum). 3, 6, 7 duas -es naturas . . . visibilem . . . et . . . invisibilem. AVG. civ. 1, 5 p. 9, 29 D. *consuetudo.* 7, 31 p. 314, 8 *largitas* (*opp.* proprie). 13, 6 p. 563, 6 mortis *malum.* 21, 18 p. 524, 18 per -em in genus humanum . . . dei miserationem. 22, 24 p. 611, 3 *benedictio* (*cf. Dombart in adnot.*). fid. et op. 21, 37 regula (PHYSIOGN. 31 CAEL. AVR. chron. 1, 4, 78 POMER. 3, 10, 4). nat. bon. 3 bona. in psalm. 84, 11 misericordiam dei super omnes. quaest. hept. 2, 72 'videre' solet pro -i sensu poni (in euang. Ioh. 121, 5). perf. iust. 5, 11 -is prohibitio . . . : non concupisces. *ibid.* -is iussio: diliges (SVLP. SEV. hist. 2, 42, 3). gest. Pelag. 18 p. 71, 14 vitium (*haeresis.* DRAC. laud. dei 2, 113 humanis vitium est -e catervis). SORAN. *post* p. 45, 10 *in cod. Brux.* -bus illis praedictis. 2, 17, 4 -ia *schemata* (*opp.* specialia). Ps. SORAN. quaest. med. 6 -is *pars disciplinae*, cum generaliter aliquid de ipsa dicitur. COD. Theod. 10, 3, 7 (*a. 417*) -is electio (*opp.* specialis ambitio). 10, 10, 12 (*a. 380*) *al.* VINCENT. LER. 2, 1 quasi -i ac regulari via. LEO M. serm. 38, 3 -bus . . . donis *dei.* SACR. Leon. p. 420 pro munere -i, quo vivimus, et pro singulis . . . subsidiis. RVSTIC. synod. (Conc. ed. Schwartz I 2, 4, 244) -e naufragium. PROSP. resp. ad Gen. 8 p. 197^b -i perditione humani generis. CAEL. AVR. acut. 1, 7, 52 -is quaedam . . . designatio *morbi* (*opp.* accidentium diversitas. *supra*: proprietas). 1, 8, 53 -em curationem. 1, 15, 153. 2, 3, 14 secundum -is temporis atque specialis differentiam. 2, 5, 24 summas atque -es passionis differentias (*opp.* specialem lethargi). 2, 10, 65 -bus congruas passionibus posuerunt curationes (*ibid.* particulariter curentur). 3, 15, 118 fieri . . . potest ut particulares vel speciales passiones novae fieri possint; -es autem vel principales . . . fieri numquam possint (-unt?). FAVST. REI. grat. 1, 1 p. 11, 20 ut adveniret unica sanitas (*Christus*), -is exegit infirmitas. VICT. VIT. 3, 47 -is ista violentia (*cf. ibid.* ubique fuerant destinati, ut). SEDVL. op. pasch. 2, 17 p. 222, 16 -is hymnus (*sc. omnis creaturae benedicentis dominum*). 5, 10 p. 282 -i . . . more hominis. ALC. AVIT. hom. 28 p. 150, 2. DRAC. laud. dei 2, 434 malum (*opp.* specialis hostis). BOETH. mus. 1, 8 sonum (*opp.* pthongos). ENNOD. epist. 4, 1, 3 p. 97, 17 necem. 4, 6, 1 p. 101, 10 bonis . . . -bus (8, 27 p. 249, 5 bonum. *ibid.* de communibus gaudiis). 7, 18, 1 p. 186, 23. 8, 38, 1 p. 225, 4 adsertio. dict. 10, 9 p. 457, 15 quid . . . -em facio gratiarum relationem, qui vix pro persona sufficio? 16, 7 p. 473, 10 prosperitas. 13, 7 p. 466, 8 pro -i calamitate (*opp.* pro communi securitate; *cf. ibid.* pro universitate bellantes). IVNIL. 2, 4 -is gubernatio in quot species dividitur (*opp.* specialis). CASSIOD. inst. div. 27 -is perfectaeque sapientiae. in psalm. 1, 1 p. 29^a -is complexio peccatorum. 49 concl. medela. IORD. Get. 187 mundi -e . . . servitium. NOVELL. Iust. app. 8 -bus hominum difficultatibus. LEX Burg. lib. const. 52, 1 ut . . . specialis causa -em teneat aequitatem. VEN. FORT. vita Albin. 9, 25 beata unius actio -e fieret salvamentum. MAXIM. eleg. 5, 110 non fleo privatum, sed -e chaos. GREG. M. moral. 24, 1 -i pestilentiae -e subintulit remedium. epist. 5, 24 p. 305, 4 in -i causa utilitates proprias non attendant. EVGIPP. Sev. 40, 6 -is populi transmigratio (*cf.* 40, 4 omnes . . . emigrantes. capp. 40 *tit.* -em populi migrationem). INSCR. christ. Rossi II 217, 85, 7 praetulit . . . speciale bonum lucro -i (-e . . . speciali *corr.*).

2 *vocabulum diversarum artium vel officiorum*: a *rhetoricae*: CIC. inv. 1, 10 cum . . . qualis res sit quaeritur, quia et de vi et de genere negotii controversia est, constitutio -is vocatur (*opp.* coniecturalis, definitiva, translativa). [1, 12 *del. Weidner.*] 1, 14. 2, 61. 109. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 18 (*ad Cic. inv.*) ut -is vocetur *constitutio*, id est qualitas. 2, 20 CASSIOD. rhet. 5 ISID. orig. 2, 5, 3. CIC. inv. 1, 32 diligentius inducitur discriptio (*sc. partium*), ut aperte intellecta -i partitione paucitas generum in partitione servari possit. QVINT. inst. 3, 4, 9 Anaximenes iudicialem et contionalem -is partes (*rhetoricae?*) esse voluit . . ., septem . . . species (*cf.* Ps. ARISTOT. rhet. ad Alex. 1 p. 12, 14 *Hammer* γένη . . . εἴδη). 3, 5, 9 hae *quaestiones* . . ., quas infinitas voco, et -es appellantur: quod si est verum, finitae speciales erunt. in omni autem speciali . . . inest -is (3, 5, 13 -em tractasse quaestionem, . . . perveniri ad speciem. 3, 6, 21 -em quaestionem vel caput -e dicere [3, 6, 51. 3, 11, 3 *opp.* specialia]. 7, 1, 23 ut ab ultima specie . . . quaererem usque ad primam -em quaestionem *eqs.* 7, 1, 49. 58. 7, 2, 1. 7, 6, 12. 7, 10, 3. 10, 5, 13. 12, 2, 18 *bis.* IVL. VICT. rhet. 4, 1 p. 385, 37. 386, 1 [*defin.*]. *al.* FORTVN. rhet. 3, 1 RHET. min. p. 585, 17 [*cf.* p. 585, 19 res communiter *quaeritur*]. AVG. civ. 11, 25 p. 496, 16 D. MART. CAP. 5, 441. 486). QVINT. inst. 3, 6, 22 qui -es quive speciales sint status (3, 6, 38. 44. 66. 67. 86 proposita formaeque actionis, quae tum -es status vocabam. FRONTIN. grom. p. 25, 12. 19 AGENN. grom. p. 63, 25 *al.*). 6, 4, 4 in qualitate -i. 7, 1, 64 in (de *corr.*) -bus (*causarum partibus?*) scribere (*loc. dub. trad.*). FORTVN. rhet. 2, 15 *inter vitia principiorum*: vulgare sive -e (MAR. VICTORIN. rhet. 1, 18 p. 200, 30 principium [*definitur*]. EVGRAPH. Ter. Phorm. 263 defensionis . . . -e principium). 3, 1 -es modi dispositionis. IVL. RVF. rhet. 32 *praemunitio* velut -is locus et tractatus communis est. EMPOR. rhet. p. 572, 19 -is *gradus* (*definitur*).

b *dialecticae*: SEN. epist. 58, 12 '*quod est*' (*i.* τὸ ὄν) genus primum et antiquissimum et, ut ita dicam, -e (*opp.* specialia). *ibid.* genus, quod est -e, supra se nihil habet. RVSTIC. c. aceph. p. 1181^C substantia -issimum genus est *eqs.* BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 7 p. 17, 10 genera -issima. 1, 15 p. 42, 20 *et saepe. cf. p. 1776, 67.* SEN. epist. 58, 16 quod generaliter est, tamquam homo (*i. q. notio hominis*) -is, sub oculos non venit; sed specialis venit, ut Cicero et Cato. PRISC. gramm. III 130, 8 -em scit substantiam et qualitatem personae, specialem . . . desiderat (*ut in* 'homo' . . . 'Caesar'). AVG. pecc. mer. 1, 24, 34 p. 34, 13 ex persona -i ipsius hominis (*opp.* proprie de se). BOETH. c. Eut. 2 p. 192 nusquam in universalibus persona dici potest, sed in singularibus tantum atque in individuis. animalis enim vel -is hominis nulla persona est, sed *eqs.* LACT. epit. 28, 5 definitio -is est: omnes enim animantes vivunt. BOETH. herm. pr. 1, 3 p. 58, 11 accidentia . . . individua . . . -ia. propositio: *v. p. 1773, 26.*

c *grammaticae*: PROB. inst. gramm. IV 119, 27 sunt nomina -ia, ut puta 'homo' 'avis' *eqs.* (*opp.* specialia). DON. gramm. IV 374, 11 sunt alia *nomina* -ia, ut 'corpus' 'animal', alia specialia, ut 'lapis' 'homo' *eqs.* (*ad q. l.* CLEDON. gramm. V 37, 6 ut in rhetoricis -e et speciale est, sed species pendens de genere. EXPLAN. in Don. gramm. IV 536, 28). DOSITH. gramm. VII 396, 8 quaedam *nomina* -ia sunt, quibus multa continentur dissimilia, ut 'animal' 'arbor'. ex his nascuntur specialia, quae dividuntur et minuuntur originibus suis -bus (γενικά . . . ἴδια . . . ἀπὸ τῆς ἰδίας ἀρχῆς τῆς γενικῆς. CHAR. gramm. I 155, 24). SERV. gramm. IV 430, 23 sunt -ia, in quibus species continentur, ut 'animal'. POMP. gramm. V 148, 31 -ia dicuntur, quae multa in se significant, ut 'animal' (*infra*: speciale . . . quod partem retinet). CONSENT. gramm. V 341, 24 -ia nomina . . ., ut 'corpus'. PRISC. gramm. II 59, 23 *nomen* -e speciale. 61, 28 *nomen* -e est quod in diversas species potest dividi. III 131, 10. 132, 3. *aliter* 376, 22 quae *verba* -i nomine 'neutralia' vocamus. GRAMM. suppl. p. 73, 20. ISID. orig. 1, 7, 5 -ia *nomina* . . . multarum rerum sunt, ut 'animal'. *extra artem* (*cf. p. 1772, 74*): IAVOL. dig. 50, 16, 115 'praedium' utriusque . . . -e nomen est. VLP. dig. 2, 14, 1, 3 conventionis nomen -e est (50, 16, 131, 1? *v. Momms. in adnot.*). 32, 55 *v. p. 1775, 50.* MOD. dig. 1, 7, 1, 1. MACER dig. 1, 18, 1 *opp.* appellatio specialis. APVL. mund. 15 AMM. 28, 5, 14. AVG. civ. 4, 20 p. 170, 2 D. in

(Hey)

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nomine -i ipsius virtutis omnes *dei* coluntur. in psalm. 67,1. quaest. hept. 3, 57 nomen -e ... omnium utensilium. anim. 4, 23, 37 p. 417, 2. 17 c. Pelag. 1, 16, 32. FAVST. REI. spir. 2, 6 p. 146, 17 nomen -e atque commune. POMER. 3, 18, 1 EVGRAPH. Ter. Hec. 238 COD. Iust. 4, 39, 9. VLP. dig. 2, 14, 13 conventionis verbum -e est ad omnia pertinens (9, 2, 27, 16. 12, 1, 1, 1). 42, 8, 1, 2 verba -ia sunt et continent in se omnem omnino alienationem. 50, 16, 19. 50, 16, 178, 2 *opp.* speciale. PAVL. dig. 2, 7, 4 pr. GRAMM. suppl. p. 73, 17 alia sunt -ia, quae multarum rerum sunt vocabula. CHAR. gramm. I 116, 31 analogia ... -is est. specialis vero est quae *eqs.* PRISC. gramm. III 140, 4 duas -es declinationes...unam nominis, alteram verbi. 475, 13 *nomen* 'res' cuius est speciei? appellativorum -is (*ibid.* 17 significationem habet -em). 500,17 -em accentum servat dictionum (512,18). DIOM. gramm. I 501, 16 formae principalium metrorum ... -issimae duae sunt inventae, dactylica et iambica. PRISC. gramm. III 459, 8 -ia metra. PRISC. gramm. II 463, 6 formae -es praeteriti perfecti. PS. PALAEM. gramm. V 542, 28 de ceteris (*verbis?*) dicemus istis catholicis et -bus explicatis. GRAMM. suppl. p. 36, 33 -es terminationes (*opp.* speciales). SERV. georg. 1, 186 -e ... epitheton senectutis. AVG. civ. 14, 15 p. 37, 22 D. -e vocabulum omnis cupiditatis (anim. 4, 23, 37 p. 416, 20. MART. CAP. 9, 939 *loco corrupto.* GRAMM. suppl. p. 73, 17 *v. supra l. 8*). CASSIOD. inst. div. 1 p. 1111^{a} -es locutiones, hoc est schemata grammaticorum atque rhetorum (*cf. ibid.* peculiariter).

d *iurisprudentiae et vitae publicae*: LABEO Gell. 10, 20, 2 lex est -e iussum populi aut plebis (GELL. 10, 20, 4 -ia iussa ... de universis civibus). GAIVS dig. 1, 7, 2 pr. -is ... adoptio (*infra*: species). 29, 2, 57, 1 ex -i edicto (VLP. dig. 43, 4, 1, 2 est ... -e hoc edictum: pertinet enim ad omnes, qui. 47, 10, 15, 26 hoc edictum supervacuum esse ... cum ex -i iniuriarum agere possumus. COD. Theod. 6, 31, 1 [*a. 365?*] AVELL. p. 36, 17 COD. Iust. 8, 40, 27 pr.) 4, 4, 25, 1 -e mandatum (PAPIN. dig. 23, 2, 34 pr. PAVL. dig. 3, 3, 60 EPIST. pontif. 379 Migne 50, 505^{B} [γενικὴν ἐντολήν. *ibid.* omnibus in commune mandavit]). inst. 2, 104 quae testator specialiter ... scripserit, ea videtur -i sermone nominare (SCAEV. dig. 32, 41, 3 VLP. dig. 39, 2, 15, 9). 4, 11 sacramenti actio -is erat; de quibus enim rebus ut aliter ageretur ... cautum non erat, de his sacramento agebatur. inst. paraph. 26 p. XLVIII -e beneficium. SCAEV. dig. 32, 40, 1 -i capite *testamenti* (33, 2, 32 pr. 40, 4, 59 pr. MOD. dig. 31, 34, 6). PAPIN. dig. 2, 14, 40 pr. pactum (MOD. dig. 2, 14, 35). 33, 10, 9 pr. -i legato (VLP. dig. 32, 45). 20, 1, 1, 1 conventio (PAVL. dig. 20, 1, 29 pr.). CALL. dig. 46, 10, 15, 1 -em subscriptionem (MARCIAN. dig. 48, 10, 1, 8, *opp.* specialiter facta). VLP. dig. 46, 26, 1 ex -i clausula (MOD. dig. 4, 6, 33 pr.). 11, 4, 1, 2 -is epistula divorum Marci et Commodi. 20, 1, 6 obligatione -i rerum (20, 1, 8). 39, 4, 1, 4 non ex hoc edicto, sed ex -i vi bonorum raptorum.' 47, 12, 3, 5 -ia rescripta (28, 5, 9, 2). 6, 1, 68 sententia -is est et ad omnia, sive interdicta sive actiones in rem, ... locum habet (*cf. p. 1773, 12*). 8, 4, 10 -is receptio. 12, 1, 1, 1 credendi -is appellatio est (34, 2, 19, 10 *al. cf.* 32, 55 ligni appellatio [app. *del. Momms.*] nomen -e est). 29, 1, 15, 6 determinatio. 44, 4, 4, 33 *exceptio* (MOD. dig. 19, 1, 39). 28, 5, 4, 1 *definitio* (COD. Iust. 5, 20, 2). 39, 3, 1, 17 *actio* (*opp.* specialis). PAVL. dig. 50, 16, 80 in -i repetitione legatorum. 22, 6, 9, 6 initium constitutionis -e est (*ibid.* pars aeque -is est). 17, 2, 38 pr. sive -ia sunt *bonae fidei iudicia* ... sive specialia. 22, 3, 25, 2 secundum -em regulam (COD. Iust. 6, 2, 21, 1 *sqq.*). coll. Mos. 2, 5, 5 lex (COD. Theod. 4, 22, 3 *a. 389 al.* COD. Iust. 6, 40, 2 pr. *al.*). MOD. dig. 19, 1, 39 adiectio (*ibid.* specialiter). MACER dig. 49, 16, 13, 3 missionum -es causae. COD. Theod. 1, 1, 5 (*a. 429*) -ium constitutionum (COD. Iust. de cod. confirm. 3. 7, 72, 10 pr. *al.*). 2, 23, 1 pr. (*a. 423*) ex nostra -i auctoritate. 4, 17, 1 (*a. 374*) statutis -bus. 5, 12, 2 (*a. 415*) -i sanctione (11, 1, 37 *al.* COD. Iust. 4, 32, 26, 1 *al.*). 6, 35, 13 (*a. 386*) -e decretum (11, 21, 3 *a. 424*). 9, 37, 3 *a. 382* beneficium ... -e (*opp.* specialis indulgentia). 11, 28, 11 (*a. 416*) -em indulgentiam (CONST. Sirm. 8 l. 22 ENNOD. opusc. 3, 135 p. 366, 2 COD. Iust. 9, 51, 4 [*Alex. Sev.*]. *ibid.* 5 *syn.* communis. 9, 51, 7 [*Philipp.*]. 9 [*Dioclet.*]). COD. Iust. 8, 16, 9, 1 hypotheca (8, 25, 11, 1 NOVELL. Iust. 112, 1). 3, 1, 16 ex -bus formis. 3, 33, 14, 1 -i interemptione usus fructus. 8, 39, 4, 3 devotio. de cod. comp. 2 super -i ... robore *legum.* nomen -e *et sim. v. supra p. 1774, 80 sqq.*

e *geometriae*: MART. CAP. 6, 715 tropi -es ergasticorum schematum (6, 722).

f *somniorum interpretationis*: MACR. somn. 1, 3, 11 *somniorum* quinque sunt species: ... proprium ... alienum ... commune ... publicum ... -e *eqs.* -e est, cum circa solis orbem ... omnesve terras aliquid somniat innovatum.

g *physicae*: *nota* PLIN. nat. 2, 130 de -bus ventis haec. nunc de repentinis flatibus qui *eqs.* (*intelleguntur venti sollemnes, ordinarii.* AMPEL. 5, 1. 2). 2, 138 *fulmina* non illa -ia nec a sideribus venientia, sed ex proxima atque turbidiore natura. PHYSIOGN. 10 p. 16, 4 *signa* -ia ... specialia.

3 *ap. ecclesiasticos* (*ad totum orbem vel certe ad corpus quodlibet fidelium pertinens,* καθολικός, οἰκουμενικός): AMBROSIAST. in Rom. 9, 6 fidem ... non iam specialem, sed -em (MAXIMIN. c. Ambr. 121 *al.*). MAXIMIN. c. Ambr. 89 spe -is tam orientalium quam occidentalium concilii (94 *et saepius.* AVELL. p. 312, 13). LEO M. epist. 15, 17 p. 692^{a} concilium synodi -is (43, 3 -em synodum. GREG. M. epist. 7, 5 p. 448, 20 *al.* [*ad* 9, 147 p. 146, 14 *cf. Hartmann in indice*]). 14, 11 *episcopis* cum dignitas sit communis, non est tamen ordo -is. 153, 1 ad metropolitanos episcopos -es litteras mitteremus (FACVND. defens. 12, 3 p. 841^{c}). QVODV. prom. 4, 5, 7 p. 841^{b} -i ecclesiae communicans Christianus est catholicus (ALC. AVIT. epist. 34 p. 64, 23 ENNOD. opusc. 2, 111 p. 321, 16 GREG. M. epist. 3, 54 p. 211, 14 *al.*). GREG. M. epist. 3, 9 -i iudicio (*i. episcoporum concilio*) ... absolutus. 5, 49 p. 349, 12 -i canonicaeve iurisdictioni. -is pater: *v. l. 20.*

4 *de personis*: CLEM. dig. 23, 3, 61 pr. sive -is curator sive dotis dandae causa constitutus. MART. CAP. 2, 152 -is omnium praesul et specialis singulis mortalibus Genius. *ibid.* populi Genio, cum -is poscitur, supplicatur. ENNOD. dict. 14, 3 p. 468, 10 -em adversarium (*sc. omnium civium*). COD. Iust. 6, 49, 8 pr. -i fideicommissario (*opp.* speciali. *supra*: universitatis, *i. summae rei familiaris*). MAXIM. eleg. 1, 72 cunctis ... formosus ... videbar ... et sponsus sic -is eram. GREG. M. epist. 5, 44 p. 343, 2 -is pater in mundo vocari appetis (*episcop. Cpolitanus*). MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 12 *v. p. 1778, 62.* *similiter in loco vel mutilo vel non satis perspicuo* AMBR. Abr. 2, 11, 85 (*Sarra, i.* ἄρχουσα) mortalis, ista (*Sara, i.* ἀρχή) immortalis: illa specialis, ista -is. *de re pro persona*: PAVL. NOL. epist. 23, 1 p. 158, 2 Christus et -e initium est ... et speciale fastigium, quia caput. *de pluribus*: AVG. civ. 19, 1 p. 347, 1 D. -ium sectarum. ENNOD. dict. 17, 8 p. 475, 19 peccandi vis per -e corpus exiret (*cf. supra*: propagantur impunitate vitia).

5 *nota significationes vocabuli a genere naturali* (genus I) *derivatas*: *i. q. cuivis generi naturali proprius*: LVCR. 1, 590 volucres ut ... ostendant maculas -is corpore inesse. *ad nativitatem pertinens*: ITALA Afr. ed. Soden Matth. 1, 1 (cod. k) liber -is Iesu Christi (γενέσεως. VVLG. generationis. *an recte traditum? v. Soden in adnot.*).

n. subst. **generāle**, -is (generalia -ium): *res (ratio, factum, dictum, sententia, nomen, al.), quae ad omnes vel omnia pertinet* (GLOSS. *v. p. 1772, 53. 54*):

CELS. 6, 3, 1 caro excrescit (*in* συκώσει): et id quidem -e est. sub eo vero duae species sunt. SCAEV. dig. 46, 3, 93, 2 quasi -e quid re obtinendum est, ut. PALLAD. 2, 13, 4 quae in -bus dixi. QVEROL. p. 11, 1 ecce iterum -ia (*sc. crimina? cf.* p. 10, 19 istud commune est). AMBR. in psalm. 118 serm. 18, 31, 1 haec -ia (*opp.* specialis ... praerogativa). HIER. in Ier. 6, 38, 3 de -i transit ad speciale. hom. Orig. in Ezech. 2, 3 p. 345, 1 B. -ia, id est καθολικά, non vident. PHYSIOGN. 44 quae dicta sunt ... sunt enim prope -ia. MART. CAP. 8, 855 illud -e septem omnibus *planetis* advertendum, quod. COD. Theod. 8, 4, 8, 2 (*a. 364*) hoc quasi -e conclusio legis amplectitur. PS. PROSP. vocat. gent. 1, 11 *homines diversorum temporum* modo quodam et ipsi et non ipsi sunt ..., dum in aliquo specialia a -bus non dividuntur, in aliquo ... a communibus separantur. SALV. gub. 1, 47 -e ferme est omni homini, ut ... sit. ALC. AVIT. epist. 45 p. 74, 16 cum omnibus -e iustumque sit ... ambire, illud singulariter accepisse me gaudeo. DRAC. laud. dei 2, 188 *tu, deus,* speciale iubes tamquam -e tueri. EVGRAPH. Ter. Ad. 31 (*dett.*) a -i ad speciale transit. SCHOL. Ter. p. 53, 6 'omnis' ... -e, 'plerique' speciale est. VEREC. in cant. 4, 20 -e est omnium quaerere faciem dei. *in rhetorica de quaestionibus*: QVINT. inst. 3, 5, 10 nescio an ... quidquid in quaestionem venit qualitatis, -e sit. *ibid.* illa -ia: an causa sceleris odium *eqs.* 7, 1, 24 -e est an, quidquid optarit, accipere debeat. 7, 1, 28 communia -ia sunt (*opp.* propria). 7, 1, 64? 7, 2, 2 cum ... in dubium venit ... quid fiat, ut in -bus 'an atomorum concursu mundus sit effectus'. decl. 252 p. 29, 19 quaestio, quae -bus constat duabus. *in dialectica et grammatica de notionibus*: QVINT. inst. 5, 10, 43 si illud -e 'tempus', hoc speciale 'tempora' vocarent. 7, 2, 39 hoc magis -e est rectiorque divisio. GAIVS dig. 50, 17, 147 semper specialia -bus insunt. CLAVD. DON. Aen. 12, 580 p. 619, 17 -e hoc est. BOETH. Porph. isag. p. 29, 8 in uno quoque praedicamento sunt quaedam -issima (γενικώτατα. *opp.* specialissima). p. 29, 10 *et* p. 30, 21 (*defin.*). p. 43, 10 neque species fiet umquam -issimum neque genus specialissimum. ROMAN. Char. gramm. I 130, 27 aliud (*sc. Felix*) ... proprium hominis, aliud (*ferox*) -e feritatis. EXPLAN. in Don. gramm. IV 539, 12 *v. p. 1772, 49.* SERV. ecl. 4, 34 specialia pro -bus posuit (*sc.* '*Tiphyn*' *pro* '*gubernatore*') georg. 2, 4 'pater' ... -e omnium deorum (*opp.* proprie Libero ... cohaeret).

syn. opp. *praeter* specialis, *cuius permulta sunt exempla, supra dedi omnia.*

deriv. generalitas.

adv. ×**generāliter**. *generali modo, ex genere, secundum genus, generatim, universe.* non minus -r: AVG. civ. 13, 7 p. 564, 3 D. *in versu*: SEDVL. carm. pasch. 1, 355 PAVL. PELL. euch. 540 DRAC. laud. dei 2, 35. 748 CORIPP. Anast. 36 Iust. 2, 215. GLOSS. γενικῶς, universaliter. *habetur ante* QVINT. *quattuor tantum locis (p. 1777, l. 4. 61. 1778, 32). usitatissimum ap.* GRAMM. *et* ICTOS (*ap. hos saepe interpol. cf. Heumann-Seckel, Guarneri Citati, Indice, Roma 1923, s. v.*). [*corrupte*: SCHOL. Hor. carm. 2, 3, 10, *v.* genialiter.]

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

c. verbis dicendi cogitandi sim.: CIC. inv. 1, 38 '*tempus*' -r definire difficile est (IVLIAN. dig. 24, 2, 6 -r definiendum est ... nullam habere licentiam uxores *eqs.* SCAEV. dig. 44, 3, 14 pr. COD. Theod. 9, 20, 1 *a. 378*). PAVL. FEST. p. 368 vestis -r dicitur ..., vestimentum pars aliqua (*aliter* QVINT. inst. 5, 7, 3 -r ... in testes dici. *v. etiam infra l. 19. 21. 36. 52*). QVINT. inst. 1, 5, 2 'verba' nunc -r accipi volo (5, 10, 42 tempus ... -r et specialiter accipitur [*opp.* specialiter: 5, 11, 1 MARCIAN. dig. 20, 6, 8, 11]). 2, 1, 11 quibus quaestiones -r tractantur. 4, 1, 43 species consequi omnes non possumus, nisi -r comprehenduntur. 5, 10, 8 haec omnia -r πίστεις appellant. 7, 2, 31. PLIN. epist. 1, 8, 3 quaedam adnotasse, sed -r (*seq.*: non ... universitati ... attendas, verum ... particulas ... persequaris). 4, 20, 1 de universis -r iudicem. AGENN. grom. p. 90, 19 (p. 51, 1 Th.) quae -r pro veris afferuntur (*opp.* specialiter). CHAR. gramm. I 153, 1 quae -r communiterque dicuntur (DIOM. gramm. I 322, 6). 179, 20 participia semper -r, non specialiter feruntur, numquam enim certam personam notant. DON. gramm. IV 373, 6 nomina -r dicimus. EVTYCH. gramm. V 466, 26 VEL. gramm. VII 74, 11. CALL. dig. 48, 19, 28, 5 ut -r dixerim, omnes ... debent (PAPIN. dig. 28, 7, 15 VLP. dig. 47, 20, 3, 1). PAPIN. dig. 6, 1, 62, 1 -r ... constat animadverti debere. GAIVS dig. 21, 1, 24 -r dicendum est, quidquid ... adquisitum est, ... reddi oportere (VLP. dig. 29, 1, 13, 2. 35, 3, 3, 8. 37, 11, 1, 9 hoc -r de omnibus ... dicitur. 47, 10, 1 pr. TERT. spect. 3 p. 5, 20 *opp.* specialiter interpretari [*cf. ibid. l. 22*]. *adde infra l. 52*). inst. 4, 11 lex ... -r de arboribus succisis loqueretur (*opp.* de vitibus succisis actio). VLP. dig. 39, 6, 37 pr. illud -r meminisse. 50, 16, 69 verba '...' -r comprehendunt omnem dolum. TERT. spect. 14 p. 16, 13. orat. 21 aut ... virgines nominare specialiter aut compendio -r feminas. 22 p. 193, 12 *al.* adv. Marc. 3, 17 p. 405, 19. PORPH. Hor. carm. 1, 1, 27 *al.* CENS. 11, 2 p. 19, 6 ut supra memoravi -r. FIRM. math. 4, 16, 1 et partiliter et -r omnia explicasse. CHALC. comm. 179 lex -r iubet omnibus, quae. 222 speciem, qua formantur singula, -r Aristoteles entelechiam ... vocat. 334 *opp.* specialiter. MAR. VICTORIN. rhet 1, 10 p. 189, 13. PS. IVL. RVF. schem. dian. 1 p. 59, 3 cum omnes ..., quae ... figurant, -r figurae communiterque dicantur, haec tamen proprie figura ac specialiter dicitur. DON. Ter. Eun. 601 *opp.* proprie. Ad. ⁷ *al.* PALLAD. 3, 18, 4 HIL. in psalm. 118 samech 11 p. 493, 20 GAVDENT. serm. 2 p. 858ᵇ. TYCON. p. 41, 12 ita futurum -r ait: ... exiet gladius ... super omnem carnem. AMM. 23, 6, 75 SERV. auct. georg. 1, 9 Aen. 1, 1 p. 7, 15. 2, 316. 6, 621. 8, 456 SCHOL. Hor. carm. 3, 24, 1 SCHOL. Cic. Gron. A p. 346, 8 St. Bob. p. 87, 8 *al.* PS. ASCON. Verr. 2, 1 p. 230, 13 *al.* ADNOT. Lucan. 2, 149 *al.* FVLG. epist. 17, 15, 32 p. 471ᴮ *al.* fid. pr. 2 p. 673ᴬ quae ... -r atque absolute ponentur (AVELL. p. 366, 21 -r et absolute pronuntiat). CLAVD. DON. Aen. 1, 270 *et saepe* (11, 415 *opp.* per species. 5, 110 *opp.* speciatim). AMBR. hex. 2, 4, 16 AMBROSIAST. in Rom. 10, 12 *al.* HIER. epist. 20, 5, 3 *al.* in Ier. 4, 1, 6 *al.* PELAG. in Eph. 6 p. 839ᶜ RVFIN. Orig. princ. 1, 7, 1 p. 86, 1 *al.* AVG. civ. 1, 21 p. 36, 7 D. *al.* quaest. hept. 3, 7 genus delictorum ... -r commemorare. 5, 4 in psalm. 67, 1 *al.* grat. Christ. 4, 5 ut -r universa complectar. PS. SORAN. quaest. med. 6 generalis ... est disciplina, cum -r aliquid de ipsa dicitur. MART. CAP. 5, 441 *al.* 9, 939 sonus pthongus vel speciatim vel -r appellatur. EVCHER. instr. 1 p. 81, 24 AVELL. p. 428, 20 SEDVL. carm. pasch. 1, 355 (op. 1, 31 p. 195, 18). op. 3, 27 p. 254, 3 *al.* EVGRAPH. Ter. Andr. 252 *opp.* per speciem. 625 *al.* PS. BOETH. geometr. p. 402, 27 CASSIOD. in psalm. 113, 18. 134, 21 *opp.* speciatim. 150, 4. inst. div. 5 p. 1116ᵈ quod ... sermo ... non specialiter ad unum, sed ad universos -r dirigatur. MVTIAN. Chrysost. hom. 18, 1 *opp.* specialiter (γενικῶς ... ἰδικῶς). INST. Iust. 1, 1, 2 his -r cognitis.

c. verbis actionis: LABEO dig. 32, 29, 3 servo -r legato (IVLIAN. dig. 33, 5, 9 *al.* POMPON. dig. 34, 2, 1 *opp.* specialiter. SCAEV. dig. 34, 1, 16, 2. 34, 1, 18 pr. -r omnibus libertis ... legavit). QVINT. inst. 3, 7, 7 in deis -r primum maiestatem ... venerabimur, deinde *eqs.* 12, 10, 67 quattuor ventos -r totidem mundi cardinibus ... flare (*v. p. 1775, 77. 1778, 15*). CELS. dig. 2, 15, 12 qui -r in his, quae ... relicta sunt, transegerit (*opp.* de eo solo ... cogitasse, quod prima parte testamenti ... legatum sit). IVLIAN. dig. 12, 6, 32, 3 qui 'hominem' -r promisit (*opp.* Stichum se promisisse). POMPON. dig. 30, 45, 1 heres -r dare damnatus (*sc. servum. opp. certus aliquis*). AFRIC. dig. 9, 4, 28 -r, si ... dederis, eum summovere possum. 30, 110 si heres -r servum quem ipse voluerit dare iussus sciens furem dederit. CALL. dig. 1, 18, 9 -r ... princeps ad praesides provinciarum remittit negotia. VLP. dig. 1, 3, 8 iura ... -r constituuntur (*opp.* in singulas personas. COD. Theod. 11, 30, 3 [*a. 315*] -r constitutum est. 10, 10, 21 *a. 396 add.* in omnes. LEO M. epist. 106, 4 [γενικῶς]). 2, 1, 19 *al.* 26, 7, 5 pr. modus praefiniri -r non potest, cum ... per singulos possit examinari. PAVL. dig. 15, 1, 46 permittere (*opp.* specialiter. *item* VLP. dig. 15, 4, 1, 1 *al.*). GAIVS dig. 21, 1, 32 si -r omnia mancipia ... accedant venditioni (*opp.* nominatim adicitur ... accessurum ... Stichum. *item opp.* nominatim: inst. 4, 53ᵈ, *ubi etiam* specialiter). inst. 2, 238. 3, 156 *al.* SCAEV. dig. 34, 3, 28, 2. VLP. dig. 29, 2, 25, 5 utrum -r (*mandabitur*): 'quaecumque ... fuerit delata', an specialiter? 45, 1, 75, 1 hominem -r sine proprio nomine ... dari sibi stipulatur. 48, 18, 1, 21 non ... specialiter interrogare, ... sed -r. 50, 17, 22, 1 -r probandum est, ubicumque ... confertur ..., ... habendum esse. FIRM. math. 3, 4, 18 -r Mars ... biothanatos facit. 3, 5, 37 *al.* (*syn.* platice: 2, 14, 1 *al.*). GAVDENT. serm. 19 p. 992ᴮ universi -r convocamur. FILASTR. 150, 7 SCHOL. Hor. carm. 3, 2, 1 *al.* FVLG. ver. praed. 1, 15, 33 p. 619ᴰ. VVLG. Ier. 25, 20 propinavi cunctis gentibus ... et regibus ... Pharaoni ... et omni populo eius et universis -r: cunctis regibus terrae Ausitidis *eqs.* RVFIN. Orig. in gen. 2, 2 in sex cubitos unus deputatur, si -r, vel in trecentos, si minutatim deducatur. Orig. princ. 1, 3, 6 p. 58, 2 *al.* AVG. gen. c. Manich. 2, 25, 38 *al.* c. Iul. op. imperf. 2, 135 qui -r moriuntur in Adam. BACHIAR. repar. laps. 15. AVELL. p. 349, 21 quid cuncti -r sequi debeant. p. 403, 10. 428, 2. CAEL. AVR. chron. 2, 1, 22 -r cataplasmatibus utimur. 2, 11, 128 *al.* EVSTATH. Bas. hex. 6, 4 p. 925ᴬ ventorum seu per partes venientium seu -r ubique spirantium (πνευμάτων ... ἢ μερικῶν ἢ καθόλου. *cf. p. 1775, 77. 1777, 65*). FAVST. REI. grat. 1, 16 p. 49, 6 ad omnes ... vivificandos non ex parte, sed -r. PARTHEN. epist. l. 7. DRAC. laud. dei 2, 35 singula non partim, -r omnia nutrit. 2, 748 -r una mercedem iustis, iniustis munera ... praerogat. ALC. AVIT. hom. 7 p. 116, 20 *al.* ENNOD. epist. 1, 3, 7 p. 6, 22 *al.* CASSIOD. in psalm. praef. 2 p. 14ᶜ usus ... ecclesiae ... -r et immobiliter tenet, ut, quicunque ... fuerit, ... non audeat. 15, 11 *al.* hist. 1, 11 p. 897ᶜ omnem motum irrationalem fugit, -r passiones ... devincit. IORD. Get. 252 Hunnis eos (*Gothos*) ... -r optinentibus (*cf.* 248 qui ... cum ampla parte Gothorum Hunnorum imperio subiacebat). COD. Iust. 2, 55, 5, 3 -r definimus (*ibid.* 4 sancimus. *aliter p. 1777, 2*). 3, 1, 14, 1 -r omnes omnino iudices ... primordium accipere. 3, 28, 37, 1ᵃ *al.* VEN. FORT. vita Hil. 7, 21. PS. VEN. FORT. vita Remed. 2, 5 omnium -r votis ad pontificii culmen ... electus. 9, 27 CORIPP. Anast. 36 Iust. 2, 215 GREG. M. epist. 1, 67. 9, 147 p. 144, 20 synodus ... -r facta est. ISID. orig. 2, 4, 8 *opp.* specialiter.

c. verbis status: SEN. epist. 58, 16 cogitabile est, quod -r est, tamquam homo generalis. QVINT. inst. 9, 1, 3 species ... distant, manente ... -r illa societate. AGENN. grom. p. 64, 3 (p. 24, 24 Th.) quaecumque in artificio -r ⟨e⟩veniunt (CASSIOD. Didym. in I Ioh. 4, 7 p. 68, 28 -r ... omni ... proveniet, ut). PRISC. gramm. III 152, 16 voci communi, id est ad omnes -r pertinenti (VENVL. dig. 45, 1, 137 -r causa ... ad ... pertinet. VLP. dig. 43, 16, 1, 4 -r ad omnes ... pertinet. GREG. M. epist. 3, 13 p. 172, 23 omnibus -r ad eam [*sc. ecclesiam*] pertinentibus). PAVL. dig. 2, 14, 27, 7 si -r mihi 'homines' debeas (*opp.* Stichus). FLORENT. dig. 11, 7, 42 'memoria' -r res est ... in posterum prodita (*opp.* sepulcrum). VLP. dig. 24, 1, 32, 23 -r universae donationes ... valebunt. FIRM. math. 3, 11, 19 -r, quicumque ... habuerint, homicidia ... ipsorum ... complentur. FILASTR. 140, 4 haec ... celebremus -r exultantes. SERV. georg. 2, 6 'vindemiam' esse totius orbis -r, 'vindemias' singularum partium. FVLG. ver. praed. 3, 10, 16 p. 660ᴮ -r omnes homines salvos fieri. AMBR. off. 3, 10, 66 -r in omnibus dolus abesse debet. HIER. epist. 14, 5, 2 quamquam -r adversus deum sapiat, quicquid ... est ..., tamen ... speciatim nominatimque determinat. in Ier. 6, 43 nullum -r absque peccato fuisse (*opp.* per partes). AVG. civ. 10, 11 p. 418, 27 D. omnes -r imprudentes esse. 12, 14 p. 532, 13 -r miracula ... sunt. 19, 24 p. 400, 31 -r ... civitas ... caret ... veritate. in psalm. 138, 16 grat. Christ. 31, 33. *nota* PS. AVG. quaest. test. I 127, 35 est ... quod omnino -r omnibus non liceat. BOETH. herm. sec. 1, 1 p. 45, 31 an ... non -r, sed in quadam ... parte veritas ... versetur. CASSIOD. art. 3 p. 1169ᵃ. var. 10, 14, 3 quae -r poterant expedire (or. frg. p. 470, 14 -r omnibus).

accedit adiectivis: SERV. gramm. IV 410, 8 alia dicuntur -r infinita. *ibid.* 10 -r infinita sunt, quae (EXPLAN. in Don. gramm. IV 500, 14). PRISC. gramm. III 139, 21 de -r infinitis vel relativis ... nominibus. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 12 *deum* -r generalem ... dicemus. FVLG. aet. mund. p. 143, 14 seminale commercium omnibus partibus -r gratum. PAVL. PELL. euch. 540 condicio instabilis semper -r aevi.

de differentia inter -r *et* generatim *v. infra p. 1779, 84.*

de syn. et opp. v. supra. adde DIFF. ed. Beck p. 60, 6 -r omnia complectitur, specialiter unum.

***generālitās**, -ātis *f. a* generalis. *vocabulum vergentis latinitatis, non ante med. saec. IV.*

res quaelibet generalis, genus:

1 *res incorporea* (*notio, vis -is et sim.*): **a** *absolute*: DON. Ter. Andr. 625 a -e (*i. sententia generali*) incipit. Phorm. 357 communis locus in avaritiam -e approbatior. HIL. in psalm. 13, 2 excluderet ... omnem -s (*inscriptionis*) quaestionem. PACIAN. sim. carn p. 119, 11 quod 'secundus ab Adam' dominus designatur, cum ... -s (*nominis*) ... discretionem specialitatis excludat. SYMM. epist. 2, 91 (90), 1 praefata -s (*i. praecedens generalis sententia*. ENNOD. epist. 2, 23, 1 p. 65, 24). 9, 40. TYCON. p. 76, 5 'abductos ... non solvit'. ... in figuram -is facta et dicta sunt (*cf.* 76, 1 in speciem convenire). IVL. VICT. rhet. 4, 1 p. 386, 9 defluit -s ad speciem (*i. a generali quaestione pervenitur ad specialem*). GRILL. rhet. p. 600, 16 ut effugeret -em (*definitionis*), adiecit *eqs.* SERV. georg. 1, 21 'di ... omnes': post specialem invocationem *Liberi Cereris al.* transit ad -em. Aen.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 518 addi aliquid -i (*vocabuli*) et fieri specialitatem (*item opp.* specialitas: 2, 606. 5, 318. 6, 471. 8, 71). 3, 241. 5, 19 *opp.* species (*item* 10, 4). SCHOL. Cic. Bob. p. 171, 26 St. exilii sui mentionem ... non specialiter nec nominatim, sed per hanc -em (*sc. verbo* 'civis') intulit. CLAVD. DON. Aen. 1, 65 p. 26, 17 ait ... 'gens', quae -s nomen speciale *Aeneae* suppressit. 1, 230 p. 52, 19 a specie transit ad -em dicendo *eqs.* 1, 255 p. 59, 30 enumerare specialiter ... clausa -e. 1, 750 *al.* 3, 290 *opp.* specialis dictio. 6, 485 p. 570, 10 sub -e (*opp.* nominatim). 9, 10 p. 187, 4 in hac ... infinita -e. 11, 645 p. 513, 23 -s ..., quia nullis terminis clauditur, infinitam habet aestimationem. AVG. grat. Christ. 37, 40 sub ambigua -e quid sentiat abscondens. 39, 43 quaest. hept. 2, 71. 3, 7 serm. 71, 14, 24. *nota* in euang. Ioh. 124, 5 Petrus apostolus, propter apostolatus sui primatum, gerebat figurata -e personam. c. Iul. op. imperf. 4, 121 opere coniugali non iniquitatem, sed -em vir prudens voluit indicari (*supra*: universitatis iudicium). COD. Theod. 2, 2, 1 (*a. 376*) promiscua -e decernimus neminem sibi esse iudicem debere (*cf.* COD. Iust. 3, 5, 1 generali lege decernimus). 1, 1, 5 (*a. 429*) constitutiones ... edictorum viribus aut sacra -e subnixas. NOVELL. Valent. 27, 3 cum -is designatio universa consumat (*opp.* specialiter iussa). EVGRAPH. Ter. Andr. 624 -e proposita ad specialem crimen adiungere. COD. Iust. 12, 16, 3 pr. (*a. 432*) *v. infra l. 39. huc videtur pertinere* THEOD. MOPS. in Timoth. 1, 4, 15 ex -e (*i. generaliter?*) eum exhortans.

b *additur genet. attrib.*: HIL. in psalm. 52, 13 -s ... sententiae. CLAVD. DON. Aen. 6, 365 petitionis. AMBR. Ioseph 1, 1 ex illa -e virtutum in ipsas species disciplinarum intendatis animum. AVG. grat. Christ. 10, 11 doctrinae. quaest. hept. 5, 48. c. Iul. op. imperf. 2, 135 unius partis. 2, 175 (*ad*: 'omnis populus') -e verbi huius nequaquam ... apostoli *eqs.* ... includuntur. *nota* 5, 15 (*col. 1446 sub fin.*) '*hominem*' supra ... gradientium -s (*i. generalis notio*) indicavit (*praecedit*: omnia ... gradientia). 5, 20 naturae -e defenderemus ..., quod ... vocabas (*supra*: generaliter defendimus, quod). 5, 24 naturae humanae -s institutionum infra se locatarum genus quoddam est. epist. 169, 13 incorpoream substantiam a corporis -e discernunt. PS. AVG. *est tractatus* (*Migne tom. VI p. 1227*) de -e eleemosynarum (*i. omnibus, non tantum iustis, impertiendam esse misericordiam*). PS. AVG. cat. 6 definitio a genere incipiens depulsa ... -e verborum ad proprium demonstrandae rei cubile tendit accedere. COD. Theod. 6, 23, 3 (*a. 432* = COD. Iust. 12, 16, 3 pr.) non praeiudicatura quacunque -e pragmatici (-ca *Iust.*). PROSP. resp. ad Vinc. 16 per -em vocationis. ad Gall. 1, 4 vocationis plenariam -em (*cf. infra*: ad omnes praedicatio missa). LEX Burg. lib. const. 74, 1 -em ... legis ... temperari (*supra*: emissa generaliter lege ... constitutum). GRAMM. suppl. p. 206, 13 -s verbi in eo, quod pars est orationis, specialitas, quod.

2 *multitudo hominum* (*universitas civium, hominum, Christianorum, al.*): **a** *additur genet. personarum*: AVG. c. Iul. op. imperf. 5, 15 *v. supra l. 29.* HESYCH. in lev. 16, 17 p. 998ᴬ -i omnium hominum profuit ... sacrificium. MART. CAP. 4, 348 cum ... hominem 'animal visibile' dixerimus, ... a ceterorum animantium -e discrevimus. LEO M. serm. 34, 3 *Iesum puerum* in nullo ab humanae infantiae -e dissimilem. AVELL. p. 403, 26 sanctorum. p. 516, 2. 517, 9. PS. PROSP. vocat. gent. 1, 9 p. 661ᴬ in electis et praescitis atque ab omnium -e (*sic codd.*) discretis specialis quaedam censetur universitas. ENNOD. epist. 9, 32, 3 p. 256, 18 cum -e hominum nasci. opusc. 1, 72 p. 281, 4 Alamanniae -s.

b *absolute*: HESYCH. in lev. 16, 16 p. 996ᴮ -em sive totam dicit hominum speciem. EPIST. pontif. 769 Symm. 16, 1 (Thiel) -is ... iniuriam. CONC. Ephes. a. 431 (*ed. Schwartz vol. IV 1*) p. 5, 39 ad correctionem -is. p. 125, 8 pro -e. AVELL. p. 354, 2 -is quieti (p. 537, 7). p. 694, 3 animos. p. 595, 16 vota. p. 515, 20 a patribus constituta ... -s servet. *saepius*. ENNOD. epist. 4, 10, 2 p. 106, 2 *al.* opusc. 3, 74 p. 310, 15 -is securitas (dict. 14, 7 p. 469, 4. emendatio. 15, 9 p. 471, 16 oculos). CASSIOD. in psalm. 12, 2 affectu -is. 30, 2. 50 praef. de unius ... vulnere -s ... sumeret sospitatem. 63, 9 -em (*sc.* '*omnis homo*') pro parte poni. 65, 3. 73 praef. *al.* var. praef. 1 *al.* MVTIAN. Chrysost. hom. 30, 1 p. 428 extr. communem salutem -is (τὴν κοινὴν ... σωτηρίαν). COD. Iust. 1, 14, 3, 1 (*a. 426*) his, quae specialiter quibusdam concessa sunt civitatibus ..., ad -is observantiam pertinentibus. GREG. M. epist. 3, 15. 54 p. 212, 19 *al.* in euang. 32, 5 professio -is (*cf. supra*: cunctos esse Christianos). ITIN. Anton. Plac. rec. A 10. *Hey.*

generāmen, -inis *n.* *a* generare. *i. q. genitus, filius, nepos sim.*: CVLEX 334 Tantaleae -n prolis Atrides. ITALA Matth. 23, 33 (Lucif. Athan. 2, 21) serpentes, -a viperarum (ITALA *ibid.* 22 *et* VVLG. genimina, *gr.* γεννήματα). *inde* ORIG. in Matth. 18, 25 p. 1632ᴬ viperarum ... -a.

generāsco, -ere [*a* generare; *ad notionem intransitivam conferas* augesco : augeo, torresco : torreo. *W.*]. *i. q. ex generatione proli innatum esse*: LVCR. 3, 745 cur ... sequitur volpes dolus et fuga cervos, et ... cetera ... membris ex ineunte aevo -unt ingenioque, si non, certa suo quia semine ... vis animi pariter crescit cum corpore toto? *Leumann.*

*__generātim__ *adv.* [*a.* genus. *W.*]. *de differentia inter -m et generaliter*: SERV. georg. 2, 35 -m est per singula genera, generaliter autem est simul omnia, γενικῶς καὶ κατὰ γένος. [GLOSS.ᴸ II Philox. GE 31—32 (*unde* Abav. GE 12?) γενικῶς, generaliter. *Lindsay.*] *inde a* CIC. *et* VARR. *ap. poetas*: LVCR. 1, 20. 227. 229. 563. 584. 597. 2, 347. 665. 1089. 4, 646. 6, 1113 VERG. georg. 2, 35 MANIL. 3, 511 CARM. de pond. 13. [*loco lacunoso*: ACT. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 69.]

1 *i. q. separatim secundum singula genera*: VARRO ling. 5, 75 primum nomen ... 'alites', alii 'volucres' ..., deinde -m ... pleraeque ab suis vocibus, ut haec: upupa, cuculus *eqs.* 5, 146 ubi quid -m *venditur*, ... cognomen, ut forum 'bovarium', forum 'olitorium'. 7, 110 in ... tribus *libris* ... -m discretis (*sc. secundum verba locorum, temporum, poetarum*). 8, 9 ut -m ac summatim ... informem. duo enim genera verborum *eqs.* 9, 7 ut -m comprehendam ... quae. 9, 28 non in volucribus -m servatur analogia? non ex aquilis aquilae, atque ut ex turdis ... turdi, sic ex reliquis sui cuiusque generis? *ibid.* conchae inter se -m ... similes. CIC. inv. 2, 18 si amicitiae quid causa factum dicitur, si ... metus, si gloriae ..., si denique, ut omnia -m amplectamur, alicuius retinendi ... commodi aut contra ... devitandi ... incommodi causa. Verr. II 2, 137 honores habent ... homines -m, ut aratores ... mercatores *eqs.* (*opp.* publice). II 2, 168 ab universa provincia -mque a singulis eius partibus. II 5, 143 de ... suppliciis singillatim potius quam -m atque universe loquar? Pis. 86 quid avaritiae ... summam nunc explicem? -m ea, quae maxime nota sunt, dicam. de orat. 1, 58 de iure ... -m in ordines aetatesque discripto. 1, 186. 2, 142 ac. 2, 47. orat. 47 *declamator* percurrat omnis *locos*, utatur aptis, -m dicat. Att. 11, 6, 2 ut non nominatim, sed -m proscriptio esset informata. LVCR. 1, 20 efficis, ut *omnes* ... -m saecla propagent. 1, 227 animale genus -m in lumina vitae redducit Venus. 1, 229. 553. 584. 597. *nota* 2, 347 unum quidvis -m (*i. secundum genus suum*) sumere perge. 2, 665. 1089. 4, 646. 6, 1113. CAES. Gall. 1, 51, 2 Germani ... copias ... -m ... constituerunt paribus intervallis, Harudes, Marcomannos *eqs.* 7, 19, 2 (*v. app. crit.*). civ. 2, 21, 1. 3, 32, 1. SALL. rep. 2, 12, 2 omnia -m discribere. VERG. georg. 2, 35 proprios -m discite cultus, agricolae (SERV. per singula genera). LIV. 5, 52, 6 ne omnia -m sacra omnesque percenseam deos. 45, 40, 1. MANIL. 3, 510 sua reddentur -m tempora signis. VITR. 1, 4, 5. 2, 8, 20. 5, 5, 6. 6, 3, 6 COLVM. 2, 14, 7. 12, 2, 3 suo quidque loco -m atque etiam specialiter nonnulla disponere. 12, 7, 2. 12, 10, 5 poma in melle custodiri, sed separata -m. nam si commisceas, alterum ab altero genere corrumpitur. arb. 18 disponere (= 5, 10, 2). PLIN. nat. 6, 96. 7, 170 et universis gentibus ingruunt morbi et -m modo servitiis, modo procerum ordini aliosque per gradus. 12, 1 animalium ... naturae -m membratimque ita se habent (*i. disposita a scriptore secundum genera et membra. item* 25, 132). 31, 6. QVINT. inst. 5, 10, 100 has ... sedes accepimus probationum in universum, quas neque -m tradere sat est ... neque per singulas species exequi patitur natura rerum. SVET. Cal. 22, 3 phoenicopteri, pavones *eqs.* ... -m per singulos dies immolarentur. FRONTO p. 212, 20 N. divisa -m argumenta (*opp.* sine discrimine aggerata). HYG. lim. grom. p. 73, 4 Th. POMPON. dig. 1, 2, 2, 41. S. C. de sumpt. lud. (Corp. II 6278) 35 quae (*munera*) -m distincta sunt. LACT. inst. 2, 10, 1 dedit ... his omnibus -m deus alimenta. 4, 15, 5 opif. 6, 4 PALLAD. 3, 9, 13. AVG. conf. 10, 8, 13 ibi sunt omnia distincte -mque servata. gen. ad litt. 3, 12 p. 78, 23 ut sic dictum accipiamus 'secundum genus', ac si diceretur '-m', ut inter se similia distinguerentur a ceteris. 9, 12, 20 p. 282, 18 c. Pelag. 4, 1, 1 p. 520, 14 CARM. de pond. 13.

2 *i. q. ita ut totum genus spectetur, universim, generaliter*: VARRO rust. 1, 18, 5 modus mancipiorum -m est animadvertendus (*cf. ibid.* singula iugera quaternis operis ... ad conficiendum satis esse). CIC. de orat. 2, 42 infinitum ... id ..., in quo aliquid -m quaereretur, hoc modo: expetendane esset eloquentia? *eqs.* COLVM. 3, 9, 9 haec de cura eligendi malleoli -m praecepimus. nunc illud proprie [specialiter], ut (specialiter *ut glossam del. Gesner*). PLIN. nat. 3, 139 nunc totum (*i. gentes ante enumeratae*) uno nomine Illyricum vocatur -m. 6, 4 nos intervalla *locorum* -m ponimus (*praecedunt exactae Ponti mensurae ex diversis auctoribus*). 6, 72. CONSENT. gramm. V 377, 17 tempora verbis -m accidunt tria ... praesens praeteritum futurum. PAPIN. dig. 31, 66, 3 cum ... -m 'homo' legatur (*non Stichus*). 36, 1, 57 (55) pr. SOL. 7, 29 hoc Boeotis proprium: quae communia sunt omnibus, -m persequemur. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 11 p. 190, 18 negotialis qualitas ..., cum aliquid -m iure cautum ad speciem devocamus. NOVELL. Theod. 1, 2 pr. (*a. 447*) id ... in alterius quoque principis regno vires proprias obtinere, quod -m constitutum esset. MART. CAP. 5, 503 -m, quibus mentes affectibus incitentur, nulla partium definitione signabo.

3 *singulariter de tempore (per genera, i. saecula)?* BOETH. cons. 3, 11 l. 67 non modo ad tempus manendi, verum -m quoque in perpetuum permanendi ... machinas. *Hey.*

*__generātio__, -ōnis *f.* [*a* generare. *W.*]. *de notione*: HIER. in Eph. 4, 23. 24 p. 509ᴬ creatio apud nos -o vel nativitas dicitur *eqs.* (*cf.* IVNIL. 2, 1 p. 25ᴬ -em *saeculi*, id est creationem). *legitur non ante* CELS. (*p. 1781, 6*) *et* PLIN. nat. (*28ᵉˢ*), *deinde apud* ECCL.; *usitatissi-* [*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mum VVLG. (*ca. 250ies*) atque AVG. (*e. g.* civ. *plus 100ies*). [*ex errore interpretis*: VVLG. Is. 38, 12 -o mea ablata est (LXX ἐξέλιπεν ἐκ τῆς συγγενείας μου, *hebr.* דּוֹרִי נִסַּע; *debuit fere* 'domicilium', 'aedes' *[sc. animae] sim.*).]

I *de vi ac facultate generandi*: A *de hominibus*: 1 *de viris*: CELS. 7, 22, 5 neque ad -em quicquam is confert (*i. ramex in testiculo ortus*). PLIN. nat. 1, 7, 12 ad quos annos -o *hominum reperiatur* (7, 62 usque ad LXXV *annum*). 20, 142 -em impediri hoc cibo (*i. ruta*). 20, 147 *menta* resistere ... -i creditur *eqs.* 22, 91 *condrion* feminis et oculis -ique virorum contrariam. 2 *de femina, i. q. fecunditas*: VVLG. Is. 66, 9 si ego (*loq. deus*), qui -em ceteris tribuo, sterilis ero (*hebr.* הַמּוֹלִיד, *i.* 'efficiens ut pariant', LXX γεννῶσαν καὶ στεῖραν ἐποίησα).

B *de animalibus et plantis*: PLIN. nat. 8, 187 (*de ovibus*) -o bimis utrimque ad novenos annos. 8, 212 apris maribus nonnisi anniculis -o. 11, 7 *insecta* habere sensum victus, -is, operis *eqs.* 18, 195 semen optimum anniculum ..., trimum pessimum, ultra sterile, etenim (*Mayhoff*, et in imo *vel* uno *codd., edd.*) omnium definita -o est (*cf. Theophr. hist. plant. 8, 11, 5* βίος ... ἑκάστοις ὡρισμένος εἰς γονήν).

II *de actione generandi*: A **sensu stricto: i. q. γένεσις, γέννησις** (*cf.* GLOSS. III 278, 40 γέννησις -o): 1 *proprie*: a *praevalet activa notio procreandi sive propagandi: i. q. creatio, factura, propagatio sim.* (*i. q. partus*: AMBR. vid. 13, 81 p. 259D, *v. infra l. 37*): α *hominum* (*tropice infra l. 64*): PLIN. nat. 1, 7, 9 de conceptu hominum, de -e hominum (11, 170 in -e. CHALC. transl. p. 27A usque ad genus hominum -emque [εἰς ἀνθρώπων φύσιν] FILASTR. 43 vitam omnium hominum et -em [113, 2]. 48, 2 AVG. nupt. et concup. 2, 27, 45 [= c. Iul. op. imperf. 2, 57] ab *Adam* -o utique hominum coepit, ut per -em doceret isse per omnes originale peccatum. 2, 32, 54. LIB. gener. chron. I p. 91, 26 liber -is [*v. infra l. 48. p. 1783, 58. 76. 1788, 58*] hominum. *adde*: FILASTR. 112, 6 hominis). LACT. inst. 1, 8, 16 diversitas sexus et coitio et -o (*cf.* RVFIN. Orig. in gen. 3, 6 p. 46, 26 B. officiis naturalibus coitus et -is). CANDID. gen. div. 1 p. 1013C omnis -o ... mutatio quaedam est (*sim. ibid. bis*). HIL. myst. 2, 2 p. 31, 10 coniugium atque -o. PS. HIL. libell. 6 p. 737C ut ... homini propter -em mulier pararetur. 11 p. 743A. *al.* AMBR. vid. 13, 81 p. 259D ergo laboribus et doloribus in -e (*v. supra l. 23*) filiorum addicitur nupta ([AVG. nupt. et concup. 2, 13, 26]. RVFIN. Orig. in num. 11, 7 p. 89, 4 B. filiorum -o. AVG. civ. 14, 23 p. 48, 3 D. ad opus -is [c. Pelag. 1, 16, 33]. 15, 13 p. 84, 27 aetatem idoneam -i. c. Pelag. 1, 5, 10 propter ordinatam -em [LVP. EVPHRON. epist. 2 p. 66B *de clericis*]. *al. aliter infra p. 1782, 37*). HIER. epist. 64, 19, 1 ratio seminum et -is ad carnem pertinens. hom. Orig. in Ezech. 1, 3 p. 323, 20 B. eos qui in -e versantur (*cf. Orig. sel. in Ezech. 1, 26* οἱ ἐν γεννήσει τυγχάνοντες). 1, 3 p. 324, 1 -is ... et libidinis opera (in Is. 20, 1 p. 259C 'Asdod' ... interpretatur ignis -is expugnatque dux regis Assyrii eos, qui -i et libidini serviunt). VVLG. gen. 5, 1 hic est liber -is Adam (סֵפֶר תּוֹלְדֹת אָדָם, LXX γενέσεως ἀνθρώπων [*v. supra l. 30; infra p. 1783, 58. 76. 1788, 58*]). RVFIN. Orig. in num. 4, 1 p. 20, 25 B. humani generis in carne -o ... novem ... mensibus continetur in vulva. 4, 1 p. 21, 5 mysterium humanae -is exponitur (AVG. civ. 14, 23 p. 49, 29 D. in explicandis ... humanae -is [*i.* ἀνθρωπογονίας] effectibus. gen. ad litt. 6, 19 p. 193, 27 *al.* CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 39 *libri* Moyseos, qui nativitates continent et humanae -is traditionem habent [*gr.* ἀνθρωπογονίας]. PASS. Petr. 13. *aliter infra p. 1783, 28. 1787, 73*). *al.* AVG. civ. 14, 24 p. 50, 4 D. ad -em prolis. IVL. Aug. nupt. et concup. 2, 4, 12 (= c. Iul. op. imperf. 4, 5) deus ... maris creator et feminae convenientia -bus membra formavit. AVG. nupt. et concup. 2, 22, 37 serm. 243, 3, 3. 243, 7, 6 pudenda *habemus* vel ad egestionem vel ad -em. *al.* PS. AVG. quaest. test. I 56, 2. PRAEDEST. 1, 46 p. 603C *Manichaei* sic utuntur coniugibus, ut conceptum -emque devitent. RVSTIC. c. aceph. p. 1245A carnis proprietates, -em dico et mortificationem (*sim.* 1245C). *et al.* *nota tropum*: GREG. M. moral. 16, 74 quem ... libido gloriae ad loquendum trahit, voluptati magis quam -i operam impendit (*i. fidelibus praedicatione generandis*).

β *de dis*: (I) *generatim*: MIN. FEL. 21, 11 cessavit ista -o deorum (*cf. quae antecedunt*). TERT. nat. 2, 3 p. 98, 23 *elementa*, quae deos et deorum parentes adversus negatam -em dei et nativitatem (*i. veri Christianorum dei ingeniti*) frustra vobis credi proposuit Varro (*v. et infra l. 73 sqq.*). LACT. inst. 1, 5, 8 Hesiodus ... deorum -em (*i.* Θεογονίαν) unius libri opere complexus est. AVG. civ. 4, 32 p. 187, 20. 22 D. dicit etiam *Varro* de -bus deorum magis ad poetas quam ad physicos fuisse populos inclinatos, et ideo et sexum et -es deorum ... veteres credidisse Romanos (*sim.* 6, 6 p. 257, 14). 6, 8 p. 262, 21 *deos* esse simillimos (*sc. hominum*) formis aetatibus, sexu habitu, coniugiis -bus ritibus *eqs.* (*alia infra p. 1782, 84*). (II) *speciatim de Christi ex deo patre prolatione* (*paulo aliter sub b β et 2, p. 1783, 3 sqq. 50 sqq.*): TERT. adv. Prax. 5 p. 233, 6 dei *dispositio* ... ante mundi constitutionem ad usque filii -em (TRACT. c. Arrian. p. 16, 3. RVFIN. Orig. princ. 1, 2, 4 p. 32, 15 deum patrem in -e unigeniti filii sui). MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 34 p. 1066C. D imago (*i. substantia*) ipsa *dei* filius est ..., in quo est ineffabili -e et maxime ingenerabili -e aut magis semper generante (*v. p. 1796, 6*) -e. HIL. c. Const. 12 p. 591A negantes (*sc. qui anomoeusion defenderent*) quidquam substantiae dei simile esse posse, neque de deo posse existere -em, sed esse Christum creaturam *eqs.* (*cf.* trin. 11, 8 p. 404C *Christus* ex deo creatio potius sit quam -o). myst. 2, 9 p. 35, 4 post spiritalem eius -em nativitatem contestatam corporeum didicit. trin. 7, 41 p. 234C. *al.* RVFIN. symb. 6 p. 346A nec in numerum pluralem defluit incorporea -o nec in divisionem cadit *eqs.* AVG. epist. 153, 13 p. 410, 8 quae -o spiritalis (*v. infra l. 55*) ... etiam adoptio nominatur, ut distinguatur ab illa -e dei de deo (*cf.* in euang. Ioh. 40, 6 dei ... -o non habet initium temporis). serm. 44, 3, 6 ecce una -o (*opp.* secunda *ex matre; sic etiam* 189, 4, 4 -o Christi a patre sine matre [*opp.* secunda ex matre *sine patre facta, v. infra p. 1783, 15*]). PS. AVG. quaest. test. I 97, 9 ut voluntas cesserit pro nativitate et factura pro -e (*cf. ibid.* 13 p. 181, 1. 2 cum in deo neque -o sine voluntate fuerit neque voluntas sine -e, ipsa enim voluntas -o est. ALC. AVIT. hom. 5, 1 p. 107, 17 illum ut habeat pater filium, non praecessit voluntas -em [FVLG. RVSP. ad Monim. 3, 8 p. 204D. p. 205A]). I 97, 10 p. 179, 2 ut hoc praestiterit factura, quod datura erat -o (*ibid. l.* 6 non per -em, sed per *facturam*). 97, 13. 122, 19. MAR. MERC. Cyr. incarn. (CONC.S I 5) p. 204, 31 -em ex patre (*gr. p. 224, 13* γέννησιν). IVNIL. 2, 22 p. 38A. FVLG. RVSP. contr. Arrian. resp. 1 p. 205D vera patris -o et vera filii nativitas. ad Thras. 2, 3 p. 247D -o illa non aliquam separationem patris filiique monstravit. *al.*

γ *animalium*: PLIN. nat. 1, 8, 62 de -e *canum* (1, 9, 74—77 *piscium*). 1, 8, 66 -o equorum (*item*: 1, 10, 73—80 avium [10, 143]. 1, 10, 82 serpentium. *ibid.* 83—87 terrestrium omnium [10, 170]. 1, 11, 29 araneorum). 1, 8, 68 -o in *asinis*. 1, 8, 70—71 de bubus. -o eorum. 1, 8, 72—75 pecorum (*i. ovium*) natura, -o eorum (1, 8, 76 caprarum natura et -o). 1, 9, 74—77 mira -um (*de piscibus*). 8, 176 nunc anniculae *vaccae* fecunditatem poscuntur, ... tauri -em (*i. initum*) quadrimi. 9, 157 nec satis est -i per se coitus *piscium*, nisi editis ovis ... mares vitale adsperserint virus. 10, 184 -o *murium* lambendo constare, non coitu dicitur. PALLAD. 12, 13, 1 mense *Novembri* agnorum prima -o est. PROB. Verg. georg. 1, 12 animalium materia liquore constat et ea (*Keil*, ei *codd.*) praecipue effusa in studium est -is naturae equestris *eqs.* AVG. gen. ad litt. 9, 10 p. 280, 3 *deus* apibus donavit, ut sic operentur -em filiorum, quemadmodum cerae speciem liquoremque mellis (*v. supra p. 1781, 38. 80; infra p. 1783, 65*). *nota*: EVOD. Aug. epist. 161, 2 p. 509, 3 (*num partus et sine virili semine concipi et sine ulla integritatis violatione edi possit*) potest tamen et in -e aliquid tale inveniri, quod sic edat partus, ut integritas naturae non violetur (*exemplo est aranea*).

b *praevalet passiva vis oriundi, nascendi sim.: i. q. ortus, nativitas*: α *hominum* (*de spiritali -e v. supra l. 7; infra l. 55. 70*): ITALA gen. 32, 9 (Aug. quaest. hept. 1, 102 p. 51, 29) recurre in terram -is tuae (LXX τῆς γενέσεώς σου, nationis Lugd., VVLG. nativitatis). ITALA Dan. 13, 42 (Hil. trin. 4, 8 p. 101C Lucif. Athan. 2, 9 p. 164, 10) deus ... sciens omnia (qui scis o: *Lucif.*) ante -em eorum (LXX πρὶν γενέσεως αὐτῶν, VVLG. antequam fiant). FILASTR. 120, 3 de naturali -e. 148, 2 de carnali ... -e *Melchisedech* editum esse (AVG. epist. 91, 6 p. 431, 12 -is [pecc. mer. 2, 10, 15 damnatio. 2, 29, 47]. 157, 12 p. 459, 27 [*opp.* regeneratio spiritalis, *sic etiam*: pecc. mer. 1, 31, 60. 1, 33, 62. 3, 8, 15 pecc. orig. 38, 43. *al. v. et infra l. 58 sq.*] pecc. mer. 1, 15, 19 p. 19, 15. 19 [*opp.* -o spiritalis, *item* 3, 2, 2. *v. et supra l. 7*]. 2, 29, 48 ex [*opp.* renascendo]. *al.* LEO M. serm. 95, 9 p. 465C. *al. cf.* AVG. in euang. Ioh. 42, 7 de carnis -e. nupt. et concup. 1, 13, 15 non ... populus dei propagandus est -e carnaliter, sed ... regeneratione spiritaliter colligendus). AMBR. in psalm. 118 serm. 15, 20, 2 *parentes* nostrae -is auctores sunt (*cf.* AVG. serm. 216, 8, 8 per illos [*sc. parentes*] lamentabilis -o, per hos [*i. deum, ecclesiam*] optanda -o est). VVLG. I Ioh. 5, 18 omnis, qui natus est ex deo, non peccat, sed -o dei (*v. supra l. 9*) conservat eum (πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ *et* ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ θεοῦ). AVG. civ. 15, 16 p. 93, 33. 34 D. terrena civitas -e tantummodo, caelestis autem regeneratione opus habet, ut noxam -is evadat (*sic opp.* regeneratio [*v. et supra l. 52. 58*]: 15, 17 p. 95, 9. 16, 26 p. 168, 4. 22, 12 p. 588, 16 epist. 157, 12 p. 460, 1. 5. 27 in euang. Ioh. 106, 5 nupt. et concup. 2, 24, 39. 3, 9, 17 c. Pelag. 1, 13, 27 serm. 165, 6, 7. 189, 3, 3. *et al.* SACR. Greg. 125, 3. 200, 3 CASSIOD. Didym. in I Petr. 1, 23 p. 17, 27 Z. [*syn.* nativitas]. *al.*). epist. 140, 10 p. 161, 28 ab hac -e gratiae. nupt. et concup. 2, 27, 45 (= c. Iul. op. imperf. 2, 35). *al.* SACR. Leon. p. 325 in ... Iohannis -e promenda. ALC. AVIT. hom. 7 p. 116, 40. BOETH. Porph. isag. p. 26, 9 (= in Porph. comm. sec. 2, 3 p. 174, 4) genus, quod est uniuscuiusque -is principium vel ab eo qui genuit vel a loco (*v. infra l. 81*), in quo quis genitus est (ἡ ἑκάστου τῆς γενέσεως ἀρχή. *item ibid. l.* 13 [= in Porph. comm. sec. 2, 3 p. 174, 10] etenim patria principium est uniuscuiusque -is quemadmodum pater [τῆς ἑκάστου γενέσεως]. *ibid. l.* 16 [= in Porph. comm. sec. 2, 3 p. 177, 8]. *cf.* in Porph. comm. pr. 1, 12 p. 32, 9 [*de eadem re*] uniuscuiusque nativitatis). in Porph. comm. pr. 1, 13 p. 36, 12 lineae ... ductum et loci -em (*i.* 'sec. locum'; *v. supra l. 74. syn. l.* 14 loci nativitatem). CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 42 omnibus ... mox ex prima -e Iudaeis (ἐκ πρώτης γενέσεως). *al.*

β *deorum*: (I) *in universum* (*v. et supra p. 1781, 67*):

[G. Meyer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ARNOB. nat. 4, 21 p. 158, 14 his in lucem prodeunt -bus dii vestri, quibus asini porci canes. RVFIN. Greg. Naz. orat. 39, 3, 1 furtiva -o Iovis (*gr.* γοναὶ καὶ κλοπαί). (II) *peculiariter de nativitate Christi* (*v. et supra p. 1781, 77 et infra l. 52. 55*). *cf.* ITALA (= VVLG.) Is. 53, 8 (Hil. trin. 2, 10 p. 58^C, *al.* [= VVLG. act. 8, 33]) -em ... eius (*sc. Messiae*) quis enarrabit (וְאֶת־דּוֹרוֹ מִי יְשׂוֹחֵחַ, *i. 'de aetate [seu 'aequalibus'] quis [seu 'nemo'] ... narrabit', locus neque in Gr. [v. Preuschen, Wörterb. z. N. T. s. v. γενεά] neque in Lat. satis perspicuus; attamen Latini 'ortum' vel 'originem' intellegi voluisse videntur: v.* IREN. 2, 28, 6 HIL. *ad loc.* AVG. serm. 44, 3, 6 VICT. VIT. 2, 68 *infra l. 20* LEO M. serm. 3, 1 p. 145^B *et cf. supra p. 1781, 83*). PRAEF. bibl. monarch. Matth. in -e Christi (VVLG. Matth. 1, 18 Christi autem -o sic erat [γένεσις]. PETR. CHRYS. Leo M. epist. 25, 1 p. 739^A [γέννησις] BOETH. c. Eut. 4, 106). IREN. 3, 19, 2 ea, quae est ex virgine, -e; *opp.* genitura a patre (BOETH. fid. cath. 47). HIL. in Matth. 1, 3 p. 921^A -is *Christi ex virgine* ratio simplex est (*cf.* EVOD. Aug. epist. 161, 3 p. 510, 4 de eius conceptione et -e ratio non redditur; *syn. ibid.* nativitate). trin. 1, 21 p. 39^B sequens liber (*sc. 2, 8 sqq.*) ... sacramentum edocet divinae -is (VICT. VIT. 2, 68 modum vel qualitatem divinae -is .... divina ... -o inenarrabilis est [*v. supra l. 11*]. ALC. AVIT. hom. 12, 1 p. 122, 19 mysterium). PRISCILL. tract. 1, 38 p. 32, 4 -o domini (*v. et infra p. 1786, 45*). 3, 71 p. 55, 7. FILASTR. 36, 1 salvatoris. 127, 2 coniungenda est sempiternitas filii et -o cum sempiternitate copulanda (*sim. ibid.* 5. 6). RVFIN. Orig. in lev. 12, 4 p. 460, 20 B. dominus meus in hanc -em mundus ingressus est. AVG. civ. 15, 15 p. 90, 20 D. -em dominicae carnis (*cf.* EVCHER. form. 10 p. 60, 20 dominicae -is). serm. 196, 1, 1 veni mecum ad istam -em humanam (NOVELL. Iust. 40 praef. pr. in quo [*loco*] mundi creator dignatus est in humana constitui -e [*aliter supra p. 1781, 52; infra p. 1787, 73*]. *cf.* CYRILL. Leo M. epist. 165 p. 1188^A sustinuit -em carnalem [*syn.* nativitas, *v. supra p. 1782, 50*]). in euang. Ioh. 47, 14. *al.* LEO M. serm. 30, 4 p. 231^C est confitendum, quod haec -o ... super omnem originem humanae creationis excellit. NICET. psalm. 6 p. 74, 2 B. ACT. Archel. 50 p. 74, 15. *et al.*

c *i. q. origo*: OP. imperf. in Matth. 3 p. 651 quid ... prodest ei, quem sordidant mores, -o clara? aut quid nocet illi -o vilis, quem mores adornant? 54 p. 944 homo si ex humili generatur (*v. p. 1790, 36*) et deo praestante ad aliquam ascenderit dignitatem, erubescit -em suam audire. ENNOD. opusc. 2, 139 p. 330, 2 quis ante concinnationem mali ..., qui essetis, agnovit? diu fovistis secreta, quibus vos nox -is (*i. obscura origo*) abdiderat. CASSIOD. var. 8, 1, 5 (*Athalaricus rex*) amplius mereor sinceritatis, cuius nec aetas videtur suspecta nec -o iam probatur extranea.

2 *per prosopopoeiam et allegorice*: TERT. adv. Val. 11 p. 190, 10 quod docebantur incomprehensibile quidem patris causam esse perpetuitatis ipsorum, comprehensibile vero eius -is illorum (*sc. Aeonum, v. et s.* generare, *p. 1790, 25*), et formationis esse rationem (*item* IREN. 1, 2, 5, *gr.* τῆς ... γενέσεως). IREN. 1, 2, 3 in quam (*i. substantiam*) quum intendisset *Sophia*, ... contristatam propter inconsummationem -is (διὰ τὸ ἀτελὲς τῆς γενέσεως). 2, 28, 6 quia prolationem istam *Verbi divini*, sive -em sive nuncupationem ... quis ... vocaverit -em eius inenarrabilem (*supra l. 20*) existentem, nemo novit *eqs.* (*cf.* AVG. serm. 189, 3, 3 in principio Verbum, qui nisi haberet humanam [*supra l. 28*] -em *eqs.* [*opp.* regenerationem, *v. p. 1782, 64*]. MAR. MERC. Cyr. incarn. [Conc.^S I 5] p. 204, 28 -em ex muliere passum esse dicitur *Verbum dei* [*gr. p. 224, 10* γέννησιν σαρκικήν]. RVSTIC. synod. 78, 9 [Conc.^S I 4, 2 p. 6, 30] non ait *Matthaeus* [*1, 1 v. infra p. 1788, 58*] neque 'liber [*l. 76*] -is dei verbi' neque 'liber geneseos [*v. p. 1804, 23*] hominis'). HIL. in Matth. 24, 11 p. 1052^B *Christus gallinae* more congregare *pullos* (*i. filios*) ... voluit, ut qui condicione nascendi editi iam fuissent, nunc alterius -is ortu ... renati in coeleste regnum tamquam pennatis corporibus evolarent (*cf. eandem synonymorum cumulationem p. 1784, 61*). myst. 1, 3, 5 p. 6, 3 (*ex I Tim. 2, 15* σωθήσεται δὲ [*sc.* ἡ γυνή] διὰ τῆς τεκνογονίας [VVLG. per filiorum -em], *ubi* HIL. *ibid.* p. 5, 25 procreationem [*v. et p. 1787, 80*]) ecclesia ... ex publicanis et peccatoribus et gentibus est; solo suo secundo et caelesti Adam non peccante ipsa peccatrix per -em filiorum (*supra p. 1781, 38*) in fide manentium erit salva (*sim. ibid.* 6 p. 6, 6). syn. 17 p. 494^B ait creatam se esse Sapientia, omnem in -e sua naturam passionis corporalis excludens (*cf.* RVFIN. Orig. princ. 1, 2, 2 p. 29, 4 extra huius sapientiae -em).

3 *translate*: **a** *de rebus naturae*: α *mundi, terrae, caeli sim.*: CHALC. transl. p. 48^A mixta ... mundi sensilis ex necessitatis intelligentiaeque coetu constitit -o ([ἡ τοῦδε τοῦ κόσμου γένεσις]. comm. 272 p. 301, 25 ortum -emque. LIB. gener. a. 334 chron. I p. 91, 25 liber [*v. supra p. 1781, 30. 49; infra p. 1788, 58*] -is mundi. IVNIL. 2, 2 p. 26^A sequere ordinem -is *mundi*). VVLG. gen. 2, 4 istae sunt -es coeli et terrae (תּוֹלְדוֹת, LXX γενέσεις). LIB. gener. chron. I p. 89, 1 a -e saeculi (*i. mundi, cf. ibid.* LIB. gener. a. 334. *v. et supra p. 1780, 83*). β *pluviae*: EVSTATH. Bas. hex. 3, 8 p. 899^A conglomeratis ... vaporibus in altum, ... exhalationes ... per mutuas accessiones guttae perficiuntur ... haec est imbrium -o (αὕτη ὑετοῦ γένεσις).

b *de variis rebus certarum disciplinarum atque artium propriis*: α *philosophiae* (*saepius de ipsa oriundi notione, v. e. g. l. 8. 13sq. 18. 20. 33sqq.*). TERT. nat. 2, 3 p. 98, 19 assignant elementis, quae deos volunt, -em, cum Stoici negent quicquam d⟨eo⟩ nasci. IREN. 1, 4, 3 ex quali elemento substantia -em accepit (ἐκ ποίου στοιχείου ἡ οὐσία τὴν γένεσιν εἴληφεν). FIRM. math. 1, 5, 10 *animus caelestis* cuncta regit ... et propriae originis -e conceptus ad procreanda ... omnia ... perpetuatur. CHALC. transl. p. 27^D quid sit, quod semper est carens -e (γένεσιν ... οὐκ ἔχον [*cf.* CIC. Tim. 3 ortum]). p. 28^C ea omnia ... habent ex aliqua -e substantiam (γιγνόμενα καὶ γεννητά [*cf.* CIC. Tim. 5 ortum habere gignique]). p. 29^C quanto melior est essentia -e *eqs.* (πρὸς γένεσιν οὐσία [*cf.* CIC. Tim. 8 ad id, quod ortum est]). p. 52^D ante mundi ... exornationem fuisse tria haec: existens, locum, -em (ὄν τε καὶ χώραν καὶ γένεσιν). *ibid.* igitur -is nutriculam ... omniformem visu videri ([τὴν ... γενέσεως τιθήνην]. comm. 308 p. 336, 19. 351 p. 374, 8]. *cf.* comm. 273 p. 304, 5 *essentiam* modo matrem, alias nutriculam, interdum totius -is gremium appellat). comm. 101 p. 171, 3 temporis -em. 228 p. 266, 9 rationem -is intelligibilis (310 p. 338, 7 *possibilitas* rationem ... in se futurae -is nondum habet). 262 p. 294, 11 *essentiae* duae species intelliguntur, una -o, altera interitus (*i.* γένεσις καὶ φθορά. *cf.* 344 p. 368, 4 quia *silva* sine [*infra l. 23*] -e est et interitu [*i.* ἀγενής τε καὶ ἄφθαρτος]. *v. et infra l. 34 sqq.*). 275 p. 305, 16 eorum ..., qui infectam sine -e *silvam* posuerunt ([*i. fere* ὕλην ἀγένητον]. *cf.* 286 p. 317, 20. 22 ipsa ... *silva* non natura immortalis est ac sine -e, propterea quod necesse erat ... subiacere aliquid antiquius, ex quo fierent et ad -em venirent [*ex Aristot. natural. auscult. 1, 9 p. 192 a 28 sqq.* ἀλλ' ἄφθαρτον καὶ ἀγένητον ... πρὶν γενέσθαι]. 295 p. 324, 8 [*v. et supra l. 21*]). 337 p. 361, 6 esse *silvam* ... subiectam rerum naturalium -i (BOETH. cons. 4, 6, 21 omnium). *al. saepe.* FILASTR. 41 *Heracleon* de ... his duobus *principiis* -em multorum adserit principiorum (*i.* ἀρχῶν). BOETH. arithm. 2, 2 p. 80, 6 ad Platonicam in Timaeo animae -em theorema proficiens. herm. pr. 2, 13 p. 202, 28 mobilia vocat *Aristoteles*, quaecumque sunt naturalia et in -e et corruptione ([herm. sec. 3, 9 p. 220, 2. p. 245, 3. p. 247, 25 in Porph. comm. sec. 3, 8 p. 227, 2. *al.*]. herm. sec. 3, 9 p. 238, 4. in Porph. comm. sec. 4, 6 p. 257, 11 quicquid ... irrationabile est corruptioni subiacens et -i [5, 11 p. 317, 2 supposita]. *al.*). 2, 14 p. 213, 26 hae autem ex his, ex quibus sunt -es; ex oppositis vero -es, quare etiam fallacia (*vertit gr. p. 23 b 14* αὗται δέ εἰσιν, ἐξ ὧν αἱ γενέσεις. ἐκ τῶν ἀντικειμένων δὲ αἱ γενέσεις, ὥστε καὶ αἱ ἀπάται). β *in medicina*: CAEL. AVR. chron. 3, 8, 108 (*de hydrope*) secundum ... aetates et annalia tempora ... et eorum mediis temporibus et -es passionis (*ibid.* 110 secundum -em sive fabricationem). 5, 4, 63 *morbus*, quo vesica lapidum -e vexatur. γ *in arithmetica de numerorum et figurarum formatione*: BOETH. arithm. 1, 9 p. 18, 4. 6 (*de numeris pariter paribus*) horum autem -o talis est .... praeter hanc -em ut nascantur aliter, impossibile est. 1, 11 p. 26, 15 in ipsa ... propria -e (1, 23 p. 47, 23 cum ... multiplicitas et submultiplicitas infinita sit, eorum quoque species per proprias -es ... versantur). 1, 14 p. 31, 19 simplici -e formati *numeri*. 1, 17 p. 33, 19 -o ipsorum atque ortus. 1, 20 p. 42, 11 -o procreatioque. 1, 23 p. 48, 15 quadruplorum. 2, 23 p. 109, 5 hanc ... pyramidum -em monstrat subiecta descriptio. *al.* **c** *de peccatorum ortu*: RVFIN. Orig. in num. 20, 2 p. 189, 30 B. (*alludens ad filium Cham ob patris peccata maledictum*) ne ... generet ... anima, quod maledicto dignum sit .... quis ... invenietur ..., qui ab huiusmodi -e, id est peccandi voluntate, habeatur immunis?

B *latiore sensu*: *i. q.* παλιγγενεσία, **regeneratio** (*cf.* ITALA Tit. 3, 5 [cod. g] per lavacrum iterum -is [*add.* regenerationis; παλιγγενεσίας, ITALA cod. *d et* VVLG. regenerationis]. HIL. in Matth. 24, 2 p. 1049^A meminerint omnes ... esse se ... filios parentis unius et per novae nativitatis -em terreni ortus excessisse primordia [*v. et supra p. 1783, 63*]): ITALA Matth. 19, 28 (Gat.) quod vos qui sequuti estis me in hac -e (παλιγγενεσίᾳ, ITALA cod. e in resurrectione, VVLG. in regeneratione). IREN. 1, 14, 6 sensum ... virtutem fabricationis et regenerationis habentem, manifestasse filiis luminis eam -em (re- *praefert Stieren*), quae facta est per eum (τὸν νοῦν ... φανερῶσαι ... τὴν ... γενομένην ἀναγέννησιν). CYPR. epist. 63, 8 p. 706, 12 electum genus dei, id est per -em baptismi filios dei factos (*cf.* RVSTIC. synod. 307 digna effici spero dominici -e baptismatis). CASSIOD. Didym. in I Petr. 1, 25 p. 18, 28 Z. quid eis (*sc. haereticis iam ante semen se esse spiritales asserentibus*) amplius -o praebebit utilius? (*syn.* regeneratio).

III *de eo, quod* ***procreatum sive propagatum*** *est, i. q.* γενεά, γένος, γέν⟨ν⟩ημα: **A** ***de hominibus***: *i. q.* γενεά (*cf.* AVG. quaest. hept. 2, 50 p. 123, 27 [*ad* ITALA exod. 13, 18 quinta ... progenie ascenderunt filii Israhel de terra Aegypti, *ubi* LXX πέμπτῃ .. γενεᾷ, VVLG. *recte* armati *sec. hebr.* וַחֲמֻשִׁים, *v.* HIER. epist. 36, 13, 2] has ... dicit progenies latinus interpres, quas γενεαί Graeci appellant, quae in euangelio [Matth. 1, 17; *infra p. 1786, 57*] '-es' appellantur *eqs.* in psalm. 104, 6 -o ... quam Graeci γενεάν dicunt. GLOSS. -o γενεά. -es γενεαί). **1** *de generibus ab uno homine oriundis, tam de omnibus, quae per totum aevum inde a conditore generis usque ad quamlibet posteritatem propagata sunt quam de certa unius saeculi prosapia, i. q.* propago (*opp. p. 1785, 52*), **progenies**

[G. Meyer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*opp. infra l. 45*), *genus, proles sim.* (*i. q. cognatio l. 8. 30. 62 sqq.; familia e. g. l. 17. 55 sq.; paulo audacius de fidelibus Ecclesiae matris filiis infra l. 54*): *cf.* FIRM. math. 1, 5, 12 *animus caelestis* facit, ut divino animatae fomento perpetua -is propagatione vivescant *omnia animantia* (*v.* 1, 10, 5 omne animantium genus perpetua sibi generis propagatione succedit). **a** *in universum*: ITALA gen. 12, 1 (Mutian. Chrysost. hom. 25, 1 p. 389 med.) exi de terra tua et de -e tua (LXX συγγενείας, VVLG. cognatione). HIL. myst. 2, 13 p. 36, 17 -um ordo, Abrahae electio *eqs.* ([AVG. civ. 15, 15 p. 91, 3 D. 15, 20 p. 100, 26 *ibid.* p. 101, 26. *al.*]. AVG. civ. 15, 15 p. 89, 19 D. propter ordines -um. *ibid.* p. 90, 31 in ordine [15, 19 p. 98, 9]. 16, 10 p. 139, 28 ad ... -um ordinem. *al.*). FILASTR. 24, 3 ut est genus Graecorum ..., ita ex parentibus suis omnis illorum emerserit progenies, ex uno nomine impia -o ut Bahalitae dicerentur. HEGES. prol. 3 a femoribus Iudae ... -is eius successio. 1, 30, 9 p. 56, 2 Vss. inermos caedere et cum omnibus necessitudinibus et -e interficere coeperunt (*gr. 1, 311* αὐτοὺς σὺν γενεαῖς). 1, 42, 6 multiplicem -em Herodis metuens Antipater (*gr. 1, 563* οὔσης ... πολυπροσώπου τῆς γενεᾶς). 2, 1, 2 p. 131, 8. 2, 17 cum omni -e sua (*gr. 2, 467* ἅμα ταῖς γενεαῖς) urbe excederent ([GREG. TVR. Franc. 3, 15 p. 125, 22 Leonem ... absolvens cum omni -e sua]. *cf.* HIER. in Ier. 3, 35, 3 prophetae ... et populus uxoresque eorum et filii et filiae omnisque -o [VVLG. Tob. 14, 17 omnis ... cognatio et omnis -o eius]. PAVL. MED. vita Ambr. 33 p. 38^C per omnem -em et progeniem suorum). HIER. epist. 51, 6, 6 -bus quae ex *Adam* erant ([AVG. civ. 15, 20 p. 99, 6 D.]. AVG. civ. 15, 17 p. 95, 24 D. ex Cain [15, 20 p. 99, 12]. RVFIN. Orig. in gen. 11, 2 p. 104, 3 B. -es, quae ex *Chettura* propagantur [AVG. civ. 15, 8 p. 72, 3 D. 15, 17 p. 95, 11. 16, 10 p. 139, 21]. *al.*). VVLG. gen. 6, 9 hae sunt -es Noe ([10, 1 filiorum. AVG. doctr. christ. 3, 36; 53. *al.*]. 11, 10 Sem. *sim. passim*). gen. 10, 20. 31, 3 revertere ... ad -em tuam (לְמוֹלַדְתֶּךָ). num. 1, 20 (= 22. 24. 26 *ad* 42) de Ruben ... per -es et familias ac domos cognationum suarum recensiti sunt (תּוֹלְדֹתָם). *al.* IV Esdr. 3, 19 ut dares semini Iacob legem et -i Israhel diligentiam. RVFIN. Orig. in gen. 11, 2 p. 104, 10 B. in -bus Ismael. AVG. civ. 15, 13 p. 83, 13 D. per tot -es (*ibid. l.* 24). 15, 15 p. 88, 17 -bus commemoratis (15, 17 p. 96, 10 commemoratarum. 15, 20 p. 99, 6. *al. cf.* 16, 12 p. 146, 13 enumeratis [ORIG. in I reg. 1, 2 p. 3, 26 B.]). 15, 15 p. 89, 5 duae series -um, una de Seth, altera de Cain ([16, 10 p. 139, 4. 6 nupt. et concup. 1, 11, 12]. 15, 20 p. 100, 13 seriem. 16, 10 p. 140, 9 in ista ... serie [16, 14 p. 149, 4]). 15, 15 p. 90, 14 per successiones -um (CASSIAN. conl. 8, 21, 6). 15, 18 p. 97, 8 de patre -um in meliorem partem ... separatarum (15, 19 p. 98, 11 *al.*). 15, 20 p. 101, 20 in -bus Seth. *ibid.* p. 101, 30 -um ... contextu (*cf.* 16, 10 p. 139, 22 contextio). 15, 20 p. 102, 23 *non* mirandum est, si ... non aequalis numeri -es habuit utraque progenies, sed per Cain septem, per Seth ... decem (*sic opp. praeterea: ibid.* p. 103, 31 ista utraque progenies, quae distinctis -bus duas insinuat civitates *eqs.* 16, 10 p. 139, 1 tit. 16, 11 p. 143, 13). 15, 21 p. 105, 25. 16, 11 p. 144, 21 pauciores. 16, 43 p. 195, 32. 22, 30 p. 635, 12. *et al. saepe.* OROS. hist. 1, 3, 5 de praevaricatione primi hominis et condemnatione -is vitaeque eius ([*opp.* totius generis humani]. *cf.* PASS. Petr. 14 mortua ... erat -o eius [*sc. primi hominis*]). CASSIAN. conl. 8, 21, 3 illa -o, quae de Seth iusti propagine descendebat. LEO M. serm. 42, 5 p. 279^A vos autem, dilectissimi, catholicae matris sancta -o (*i. suboles, proles*). GALL. PLAC. Leo M. epist. 56 p. 861^C quod priscis temporibus nostra -o custodivit, *gr.* ἡ ἡμετέρα γενεά (GREG. TVR. Andr. 11 non est de civibus, qui digne copuletur -i nostrae. Franc. 7, 36 p. 316, 20; *syn.* stirpe). HYD. chron. II p. 27, 164 usque ad Valentinianum Theodosi -o tenuit principatum. *al.* GREG. TVR. Franc. 3, 15 hic tali -e decem auri libras (*sic*) redimi debet. 4, 15 prima ... et magna -o (*sc. Gregorii*). 7, 38 p. 318, 20. 8, 2 p. 327, 17 quod sic custodisti fidem -i tuae. 10, 4 p. 412, 29. vit. patr. 4, 3 de hac -e. 19, 1. LEX Sal. 58 (*var. lect. v. app. crit.*) super tres de -e matris et super tres de -e patris, qui proximiores sunt. *ibid.* alii qui de paterna -e veniunt (62, 1 parentes qui propinqui sunt tam de paterna quam de materna -e). 59, 4 de illis -bus quicumque proximior fuerit *eqs. et al. saepe.* **b** *speciatim: accedente num. ordinali de certo totius propaginis genere aut saeculo* (*paulo aliter infra p. 1786, 81*): HIER. epist. 36, 2, 4 vives usque ad septimam -em (*sc. Cain* [*cf. gen. 4, 15*]. 36, 4, 1. 2 *al.*). VVLG. gen. 50, 22 et vidit *Ioseph* Ephraim filios usque ad tertiam -em ([*i. ad 'pronepotes'*, *cf.* AVG. civ. 16, 40 p. 190, 9 D. -em quippe tertiam dicit filium, nepotem, pronepotem]. Tob. 14, 15 quintam. Iob 42, 16 usque ad quartam). exod. 20, 5 deus ... visitans iniquitatem ... in tertiam et quartam -em ([deut. 5, 9]. *cf.* num. 14, 18 qui visitas peccata ... in tertiam et quartam -em. AVG. c. Adim. 7 p. 128, 12). Tob. 9, 11. *al.* AVG. civ. 15, 10 p. 76, 24 D. *ibid.* p. 77, 9 in sola nona -e, id est in annis Lamech. 15, 13 p. 84, 18. 15, 20 p. 100, 18. *al.* PS. AVG. quaest. test. I 108, 2 ab Heber ... septima -e natus est Habraham. CHRON. Gall. chron. I p. 632, 1 Adam ... obiit -e V (*ibid.* 2 Seth ... in -e VI. 3 Enos ... in ... V. *al.*). GREG. M. epist. 11, 56^a p. 335, 5 usque ad quartam -em fideles debeant cum propinquis sibi coniugio copulari. *ibid. l.* 11 necesse est, ut iam tertia vel quarta -o fidelium licenter sibi iungi debeat. *al.* *nota*: RVFIN. Orig. in exod. 8, 6 p. 231, 25 B. nascitur ... ex Iuda -o tertia et quarta peccati.

2 *de certo vel toto hominum genere, quod certa aetate vivit, i. q. saeculum, aetas sim.* (*nobis fere ubique 'Generation'*): **a** *generatim de quolibet hominum genere*: ITALA iud. 2, 10 (Rufin. Orig. in iud. 2, 2 p. 474, 1. 3 B., *cf.* Aug. quaest. hept. 7, 17 p. 460, 16) surrexit -o alia (LXX γενεά, VVLG. surrexerunt alii). ITALA psalm. 72, 15 (Hier. epist. 23, 1, 1 [= 39, 2, 2] Aug. serm. 48, 4, 5) -em filiorum (*supra p. 1781, 38*) tuorum (LXX τῇ γενεᾷ, VVLG. nationem). ITALA Phil. 2, 15 (Mar. Victorin. in Phil. 2, 14 p. 1212^C Epiphan. in cant. p. 31) in medio pravae -is (-is pr. *Epiphan.*) et perversae ([γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, ITALA cod. d = VVLG. nationis]. HIER. epist. 51, 3, 3 a -e perversa. VVLG. deut. 32, 5. psalm. 77, 8 prava et exasperans. Matth. 17, 16 incredula et perversa [Luc. 9, 41 infidelis]. act. 2, 40 a -e ista prava [*gr. ubique* γενεά]. AVG. epist. 124, 1 p. 1, 14 in hac -e tortuosa ac perversa. *al.*). LACT. epit. 22 (27), 8 per singulas -es (*cf.* HIL. myst. 1, 27 p. 22, 18 per species et tempora et -es). IVVENC. 2, 695 polluta malis -o quaerit signa sibi. 4, 159 praesens -o saecli. HIL. myst. 1, 42 p. 29, 27 in futuras -es. 2, 10 p. 35, 19 quodam -um circulo. VVLG. num. 32, 13 donec consumeretur universa -o (deut. 2, 14 omnis -o hominum bellatorum). deut. 1, 35 de hominibus -is huius ([Luc. 7, 31. 11, 31]. Matth. 12, 45 -i huic pessimae [Hebr. 3, 10]. 24, 34 haec [Marc. 13, 30 Luc. 11, 29 VITAE Patr. 5, 18, 8. *al.*]. *sim. passim* [*gr. semper* ἡ γενεὰ αὕτη]). Iob 8, 8 pristinam. psalm. 21, 32 -o ventura (70, 18 -i omni, quae ventura est. *cf.* ALC. AVIT. hom. 21 p. 137, 28 ge⟨ne⟩ratio successura). 77, 4 altera (77, 6. 101, 19. Ioel 1, 3 alterae. *al.*). 94, 10. 108, 13 *al.* prov. 30, 12. eccles. 1, 4 -o praeterit et -o advenit (*cf.* AVG. civ. 12, 14 p. 532, 6 D. de -bus aliis euntibus, aliis venientibus). Sirach 14, 19 sic -o carnis et sanguinis (LXX γενεά). Ier. 7, 29 -em furoris sui. *et saepe in V. T.* Matth. 11, 16 -em istam (12, 41. 42 istā [Marc. 8, 38 Luc. 11, 50 act. 2, 40 *v. supra l. 13*]. Marc. 8, 12 ista. *ibid.* isti [Luc. 11, 30]. PAVL. NOL. epist. app. 1, 5 p. 433, 2 istius. *al.*). 12, 39 mala et adultera (16, 4). Luc. 11, 29 nequam. Ephes. 3, 5 quod aliis -bus non est agnitum (*cf.* RVFIN. Orig. princ. 3, 3, 1 p. 256, 26 *sapientia, quae* temporibus aliis et -bus non innotuit filiis hominum). *al.* RVFIN. Orig. in Ios. 11, 3 p. 364, 8 B. *cum* aetas ultimae -is advenerit. *al.* AVG. in euang. Ioh. 106, 1. c. Iul. op. imperf. 2, 107 nisi hoc peccatum (*i. Adae*) ad omnes -es transisse fatearis. RVSTIC. synod. 77, 4 -bus quae post nos erunt (ταῖς μεθ' ἡμᾶς γενεαῖς). LEO M. serm. 69, 3 p. 377^C in tot -bus. PROSP. epist. 2, 8 universarum -um. PS. PROSP. vocat. gent. 1, 11 p. 663^B quasi de una et eiusdem aetatis -e dicatur. SEDVL. carm. pasch. 5, 297 -o fallax (op. pasch. 5, 25 p. 294, 3 -o fallaciae iam devota). *al.* **b** *speciatim in computandis sive numerandis generibus iis, quae inde ab Adam usque ad Christum vixisse traduntur*: IREN. 3, 22, 3 Lucas genealogiam, quae est a -e domini nostri (*supra p. 1783, 22*) usque ad Adam, septuaginta duas -es habere ostendit. VICTORIN. PETAV. fabr. mund. 3 p. 4, 13 IIII -es populorum ab Adam usque ad Noe, a Noe usque ad Abraham, ab Abraham usque ad Moysen, a Moyse usque ad Christum. FILASTR. 112, 1 ab Adam usque ad diluvium decem ... -es ... a diluvio usque ad confusionem linguarum ... quinta ... -o ... exinde usque ad Abraham ... quinta ... -o (PROSP. chron. I p. 386, 13 LIB. gener. chron. I p. 93, 39 LIB. gener. a. 334 chron. I p. 93, 38 CHRON. Alex. chron. I p. 91, 2). 112, 2. 121, 4. 5. 6. HIER. epist. 36, 5, 1 ab Adam usque ad Christum -es septuaginta septem. 36, 11, 3 a Caath usque ad Eleazar computantur -es quattuor (*cf. ibid.* 4 computa a Phares usque ad Naasson et invenies -es quinque). *al.* VVLG. Matth. 1, 17 omnes itaque -es ab Abraham usque ad David -es quattuordecim: et a David usque ad transmigrationem Babylonis -es quattuordecim: et a transmigratione Babylonis usque ad Christum -es quattuordecim ([γενεαί]. RVFIN. Orig. in num. 27, 3 p. 259, 24 B. adventus domini ... in hunc mundum per quadraginta et duas -es adducitur. AVG. civ. 16, 43 p. 195, 30. 31 D. 22, 30 p. 635, 8 serm. 51, 8, 12 *ad* 51, 23, 23 LEO M. epist. 31, 2 p. 791^B. *al.*). AVG. div. quaest. 58, 2 *al.* PROSP. chron. I p. 385 *tit. al.* LIB. gener. chron. I p. 94, 46 -es V ... ab Adam ... -es XV (LIB. gener. a. 334 chron. I p. 94, 45 CHRON. Alex. chron. I p. 94, 23). p. 121, 269 ab Iesu usque quo conversus coepit David regnum ... -es VIIII ..., ab Adam autem -es XXXIIII. p. 130, 301. *al.* LIB. gener. a. 334 chron. I p. 129, 174 ab Arfaxat usque ad Falech -es V. *al.* CHRON. Alex. chron. I p. 93, 15 -es sex. *al.* CHRON. Gall. chron. I p. 632, 11. 22 *al.* SALV. gub. 1, 34 per singulas post diluvium -es. *et al.*

3 *usurpatur ad circumscribendum id temporis spatium, quod inter hominis ortum mortemque intercedere fere solet* (*de aetatibus mundi v. sub c et cf.* saeculum): **a** *de finito per hominum vitam temporis spatio* (*metaphorice de una aetate hominum aequalium p. 1787, 4 sqq.*): MAXIMIN. c. Ambr. 14 ecce ante quantos annos, ante plurimas -es Cyprianus ... unum ... adseruit verum deum (*i. 'ante longum temporis spatium'. cf.* HIER. hom. Orig. in Is. 2, 1 p. 250, 11 B. de Salvatore, qui post -es multas venit [CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 253 ante, *gr.* πολλαῖς ... γενεαῖς]). HIER. epist. 51, 6, 3 Origenes nec in mea -e fuit (*i. aetate*). 51, 6, 7 in decima -e post annos ⊓CCLXII ([hom. Orig. in Ezech. 10, 3 p. 420, 16 B. post diluvium]. *item addito num.*: VVLG. gen. 15, 16 -e autem quarta revertentur huc [*i. post CD annos*]. Bar 6, 2 eritis ... ibi usque ad -es septem [*i. LXX annos*].

[*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 299 *Ioseph Chaeremon* senior est Moyseos -bus quattuor [τέσσαρσι γενεαῖς]. *v. et supra p. 1785, 68*]). quaest. hebr. in gen. p. 12, 31 (*ad* gen. 6, 9 *Noe* perfectus fuit in -bus suis) iuxta -is suae eum iustum fuisse iustitiam ([AVG. civ. 15, 25 p. 114, 18 D. in sua -e perfecto]. VVLG. Luc. 16, 8 quia filii huius saeculi prudentiores filiis lucis in -e sua sunt [ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν]. act. 13, 36 David ... in sua -e cum administrasset [ἰδίᾳ γενεᾷ]. VITAE patr. 6, 2, 5 secundum -em suam bonus est [*opp.* secundum antiquos, *gr.* κατὰ τὴν γενεὰν αὐτοῦ]). VVLG. gen. 7, 1 in -e hac. AVG. epist. 31, 9 p. 8, 12 custodiet vos dominus ab ista -e in aeternum. **b** *de infinita annorum serie*: α *de universitate futuri temporis, i. q. omne aevum, aeternitas*: ITALA psalm. 44, 18 (Aug. c. Faust. 15, 11 p. 439, 8) in omni progenie et -e ([LXX ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ γενεᾷ, VVLG. in omni -e et -em, *v. l. 21 sqq.*]. *cf.* PSALT. Rom. 48, 12 in omni -e et progenie [VVLG. in progenie et progenie]). ITALA psalm. 71, 5 (Hil. trin. 12, 34 p. 454^{A}) et ante lunam -es -um ([LXX γενεὰς γενεῶν, VVLG. in -e et -em]. *sic praeterea per geminationem*: VVLG. exod. 3, 15 in -em et -em [psalm. 78, 13. 88, 2. 5. 101, 13. 25. 118, 90. 134, 13 *al.* prov. 27, 24 Sirach 44, 14 Is. 34, 17 thren. 5, 19 Dan. 3, 100 Ioel 3, 20. *al.*]. exod. 17, 16 a -e in -em [psalm. 10, 6. 76, 9. 89, 1 Is. 34, 10. *al.*]. psalm. 32, 11 in -e et -em [*v. supra l. 14*]. 60, 7 usque in diem -is et -is [Ioel 2, 2 usque in annos -is et -is]. 99, 5 usque in -em et -em [Is. 13, 20 *al.*]. 144, 4 -o et -o laudabit opera tua [*cf.* PROSP. in psalm. 144, 4 p. 412^{B}. *ibid.* 13 p. 414^{A}]. *al.*). HIER. in Ier. 6, 37, 8 in mille -es (VVLG. deut. 7, 9 I par. 16, 15). VVLG. gen. 17, 7 statuam pactum ... post te in -bus suis (לְדֹרֹתָם; *sic*: 17, 9 exod. 12, 42. 31, 16 lev. 7, 36 I Macc. 2, 51. *al.*). 17, 12 in -bus vestris ([לְדֹרֹתֵיכֶם]. exod. 12, 14. 30, 10 lev. 6, 18. 23, 14. 31 in cunctis -bus et habitaculis vestris. num. 10, 8. 18, 23. *et al.*] exod. 12, 17 in -es vestras [16, 33. 29, 42. 30, 8 lev. 10, 9 *al.*]. *passim*). exod. 16, 32 custodiatur in futuras retro -es. Sirach 24, 28 in -es saeculorum ([*gr. aliter*]. *cf.* Ephes. 3, 21 in omnes -es sacculi saeculorum [γενεὰς αἰῶνος αἰώνων]. PASS. Matth. 28 p. 258, 34 in -e et -e in saeculum [εἰς γενεὰς καὶ γενεάς]. *aliter infra l. 37*). *et al.* β *de omni tempore praeterito*: VVLG. Is. 51, 9 consurge sicut in diebus antiquis, in -bus saeculorum (*cf.* Col. 1, 26 quod absconditum fuit a saeculis et -bus [ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν]). 58, 12 fundamenta -is et -is suscitabis (61, 4 instaurabunt civitates desertas, dissipatas in -em et -em). act. 14, 15 in praeteritis -bus. **c** *de aetatibus mundi*: PROB. Verg. ecl. 4, 4 *Sibylla* post quattuor saecula novam -em futuram cecinit. VEREC. in cant. 2, 7 mundus ipse quinque -um divisionibus dispertitur, prima usque ad diluvium currit *eqs.*

4 *de iis, qui aut pietatem aut impietatem amplectendo tamquam ad certum genus congregantur* (*de daemonibus l. 60*): HIL. myst. 1, 11 p. 12, 12 reservata ... a deo sanctorum (*infra l. 57*) -o et per successiones renovata intellegitur. GAVDENT. serm. 9 p. 909^{C} quaenam -es fuerint iustorum, quaeve iniquorum (AVG. c. Pelag. 3, 4, 8). VVLG. psalm. 111, 2 -o rectorum benedicetur. sap. 4, 1 o quam pulchra est casta -o cum claritate (*i. fere* 'casti homines', *gr. prorsus aliter*). RVFIN. Orig. in cant. 3 (4) p. 239, 28 B. vineas atque oliveta pessimae -is (*sc. haereticorum*) incendat *Samson*. PAVL. NOL. epist. 11, 2 p. 61, 8 ut nos *Christus non* solum a terra nostra, sed etiam a cognatione divulsos in sortem et -em (*i. genus*) suam (*sc. fidelium*) transferat. 50, 7 p. 410, 9 ex ipsis impiis ... -o ventura est electorum. AVG. epist. 140, 70 p. 217, 21 (*ad* VVLG. psalm. 21, 32, *q. v. supra p. 1786, 23*) -o adnuntiabitur ... domino ventura ..., -o scilicet piorum atque sanctorum (*v. l. 46, item ibid.* 71 p. 218, 14). *ibid. opp.* impiorum et sceleratorum -o non domino, sed sibi ventura. PASS. Matth. 14 p. 235, 15 *daemon*: omnem ... -em nostram exterminabit iste (*Matthaeus*) nominans Christum Iesum.

5 *pertinet ad populum, i. q. gens*: ITALA apoc. 15, 4 (cod. h) omnes -es venient (ἔθνη, VVLG. gentes). EVCHER. instr. 1 p. 73, 10. 11 -o illa (*sc. Iudaei*). *ibid.* -is ipsius ... exordia (*i. populi initium*). LEO M. serm. 26, 4 p. 214^{D} qui ... a -e Christi non metuunt abdicari (*similiter*: PROSP. in psalm. 101, 19 p. 282^{C} ad novi testamenti -em, hoc est ad populum, qui creandus erat in Christo. CASSIOD. in psalm. 23, 7 p. 174^{A} -i Christianae). PRAEDEST. 1, 34 p. 598^{B} (*verba Dionysii*) cum deo utique placuerit -o Hebraeorum. APRING. in apoc. 4, 3. GREG. TVR. Franc. 2, 10 haec -o (*de Francis*).

6 *spectat ad hominum universitatem*: GAVDENT. serm. 8 p. 895^{A} fornicabatur omnis terra ... et ... innumeros sibi idolorum deos -o humana coniunxerat (CASSIOD. in psalm. 15, 8 p. 115^{A} renes ... per quos ... -o humana seminatur [*aliter supra p. 1783, 28*]).

7 *translate*: **a** *de anima, cogitatione, cupiditatibus sim.*: ARNOB. nat. 2, 37 p. 77, 22 quod si essent ... dominicae prolis et potestatis animae -o principalis (*i. procreatae a principali potestate. cf.* PRVD. apoth. 791 non tamen ipsa *anima deus est*, quoniam -o non est, sed factura dei est; *i. non genita, immo facta a deo*). RVFIN. Orig. in num. 20, 2 p. 189, 4 B. (*ad I Tim. 2, 15; v. p. 1783, 64*) istae sunt maledictae -es *animae*. *ibid. l.* 7 (*animam semper generare*) illa quidem benedicta -o est, quae de verbo dei concepta generatur (*v. p. 1793, 44*). *ibid. l.* 11 ad utrasque istas -es animae (*l. 16* istae ... tales, *i. maledicta, benedicta* [*syn.* suboles, progenies]). Orig. in iud. 2, 2 p. 474, 13 B. huius ... operis, quod *Iesus* surrexit a mortuis, fieri posset oblivio, si -o peccatrix oriretur in corde. CASSIAN. conl. 10, 10, 11 ut nullas ... spiritalium sensuum -es parturire me sentiam (*v. et sub* generatrix, *p. 1789, 48*). ORIG. in I reg. 1, 18 p. 25, 13 B. *si deo inserviamus*, fecunditas probrosae huius -is exclusa est (*sc. perversae carnis cupiditates* [*cf. l.* 9 carnis nostrae numerosa progenies]).

b *de omnibus omnino, quae nascuntur*: MART. CAP. 1, 85 quarum una (*sc. Diana*) virgo ferebatur, alia (*Venus genetrix*) -um (*i.* τῶν γιγνομένων) omnium mater.

B *de iis, quae terra et animalia procreant: i. q.* γέν(ν)ημα: **1** *de frugibus*: **a** *proprie*: α *terrae*: ITALA lev. 26, 4 (Aug. serm. 47, 14, 25) et terra dabit -em suam (LXX τὰ γεννήματα αὐτῆς, *om. Lugd. ut vid., v. Rob. p. CVIII ad l.*, VVLG. gignet germen suum). ITALA deut. 28, 4 (Monac.) benedicti nati uteris (*sic*) tui et -es terrae tuae ([LXX τὰ γεννήματα (ἔκγονα *Alex.*) τῆς γῆς σου, quae nata fuerint Lugd., VVLG. fructus]. ITALA deut. 28, 33 [Lugd.] -es terrae et omnes labores tuos [LXX τὰ ἐκφόρια τῆς γῆς σου, VVLG. fructus terrae tuae]. *v. et l. 31*). PSALT. Rom. 64, 11 multiplicans -es eius (*sc. terrae*, VVLG. genimina). β *vitis*: ITALA Matth. 26, 29 (Rufin. Orig. in lev. 7, 1 p. 374, 1 B. [*non* codd.] = ITALA Marc. 14, 25 [codd. *multi*] = VVLG. Luc. 22, 18) non bibam de -e vitis huius ([*vel* de ista -e v.] ἐκ τούτου τοῦ γενήματος, VVLG. genimine [creatura *vel* genimine ITALAE codd. *in* Matth., fructu *vel* genimine codd. a, Gat. *in* Marc.]). **b** *in imagine*: ITALA Ier. 2, 3 (Lucif. Athan. 2, 1 p. 146, 10) sanctus (*sc. erat*) Israel domino, initium -um eius (LXX γεννημάτων αὐτοῦ, VVLG. frugum). VVLG. Sirach 1, 21 *sapientia* domum illius implebit a -bus, et receptacula a thesauris illius (ἀπὸ τῶν γεν(ν)ημάτων αὐτῆς). 6, 20 et cito edes de -bus illius (*sc. doctrinae*, γεν(ν)ημάτων). 24, 26 a -bus meis implemini (γεν(ν)ημάτων). **2** *de animalium feturis*: **a** *proprie*: ITALA deut. 28, 4 (Aug. c. Adim. 18 p. 172, 18) et fructus terrae tuae (*supra l. 18*) et -es iumentorum tuorum *eqs.* (LXX *aliter* τὰ βουκόλια τῶν βοῶν σου, armenta boum Lugd. Mon., VVLG. fructusque iumentorum). ITALA Matth. 3, 7 (Aug. c. Faust. 22, 86 p. 691, 5 = ITALA Matth. 23, 33 [codd. *plerique*] = ITALA Luc. 3, 7 [codd. *nonnulli*]) -o viperarum (γεννήματα ἐχιδνῶν, VVLG. [*et* ITALAE codd. *fere omnes*] progenies [*item* 12, 34 *cum* ITALAE codd.]. 23, 33 [*et* codd. g^{1}, l, Gat.] genimina [*item* Luc. 3, 7]. *hinc*: HIL. in Matth. 24, 9 p. 1051^{B} atque ideo et serpentes et viperina -o sunt [ORIG. in Matth. 18, 28 p. 1639^{A} serpentes, -o viperarum]). **b** *in imagine*: GREG. M. moral. 5, 79 ante nos quidam sapiens dixit: 'cogitationes iracundi vipereae sunt -es, mentem comedunt, matrem suam'.

C *i. q. genus sive species*: PS. APVL. herb 130, 13 H.-S. ab omne -e serpentium ... tutus. CASSIOD. c. Ap. 2, 240 hos ... tamquam -es animalium alios quidem sub terra, alios in mari ... esse dixerunt (τῶν ζῴων τὰ γένη). ANON. med. ed. Piechotta 164 anagallidis -o (*requiritur plur.*) sunt due, floribus discrepantiam (*i. duae sunt species f. discrepantes, v. Piechotta p. VI l. 2. cf. Diosc. 2, 178, 1* διττόν ἐστιν εἶδος, διαφέρον ἄνθει).

IV *de generis* **recensione**, *i. q.* **γενεαλογία**: **A** *generatim*: PELAG. in I Tim. 1, 4 ('genealogiis') -bus antiquorum, in quibus sibi summam scientiae vindicant, si omnes ab initio -es (*supra p. 1784, 81*) enumerent. LIB. gener. chron. I p. 90, 22 gentium divisiones et parentum dinumeratam -em (*cf.* LIB. gener. a. 334 chron. I p. 90, 21 patrum genealogiam). p. 103, 154 haec media Cham -o (*cf.* CHRON. Alex. chron. I p. 103, 127 haec est genealogia Cham).

B *peculiariter de Christi generis linea* (*cf.* VVLG. Matth. 1, 1 liber -is Iesu Christi [βίβλος γενέσεως], *ubi licet dubitare, sitne cogitandum de ipsa 'genealogia' [quod equidem praetulerim] an laxius de 'rebus Christi' [sic Zahn alii]. v. commentt. et cf. supra p. 1781, 48. 1783, 58*): PRAEF. bibl. monarch. Matth. principium ... in electionis tempus porrigens et ... in transmigrationis diem dirigens atque ... in Christum definiens decursam adventus domini ostendit -em. HIL. in Matth. 1, 1 p. 919^{A} recte ... -is *Christi* gradus ponitur. RVFIN. hist. 6, 14, 5 illa euangelia, quae de -bus continent, id est Matthaeus et Lucas (*gr.* τὰ περιέχοντα τὰς γενεαλογίας). FAVST. Aug. c. Faust. 2, 1 p. 254, 1 (*citato Matth. 1, 1; v. l. 58*) Marcus ... -em scribere non curavit, sed praedicationem ... filii dei (*syn. l.* 5 genealogiam non esse euangelium). *ibid. l.* 20 videris ... scire velle, non utrum euangelium accipiam, sed utrum -es.

V *i. q. generalitas*: ENNOD. epist. 5, 10, 2 p. 134, 1 superorum instituta sectantur, per quos -o recipit, quod persona condiderit (*cf.* unus ... plerisque p. 133, 24).

synonyma: *ad II A*: constitutio, creatio, fabricatio, factio (BOETH. top. Arist. 4, 4 p. 947^{B}, *v. infra l. 81*), nativitas, ortus, procreatio, prolatio. *ad III A*: cognatio, progenies, suboles. *ad III B*: creatura, fructus, genimen, progenies.

opposita: *ad II A*: corruptio, interitus; creatura, factura, genitura, nativitas, regeneratio. *ad III A*: factura (*p. 1787, 79*).

generātīvus, -a, -um *a* generare. *i. q. vim generandi in se habens*, γεννητικός. BOETH. top. Arist. 4, 4 p. 947^{B} et in -is vero et in corruptivis (*gr. p. 124 a 24* ἐπὶ τῶν γενητικῶν ... καὶ φθαρτικῶν). *ibid.* si -um est effectivum, et generari fieri (*v. infra p. 1796, 75*) et generatio factio (*gr. l. 29* εἰ τὸ γενητικὸν ποιητικόν).

[G. Meyer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

generātor, -ōris *m.* [*a* generāre. *W.*]. GLOSS.L II Philox. GE 37 πατήρ, γεννήτωρ (*vel* γενέτωρ). *inde a* CIC.
1 *proprie: qui generat, i. q. genitor*: **a** *de hominibus ac deis*: α *generatim*: CIC. Tim. 38 nosse ... -es suos optime poterant (*sc. qui deorum se progeniem esse dicebant, gr. p. 40D* τοὺς γε αὐτῶν προγόνους). PS. AVG. quaest. test. I 81, 1 quia -r (*i. pater*) sine dubio blasfemus est ac per hoc filius diaboli *eqs.* β *speciatim de deo Christi genitore*: PS. MAR. VICTORIN. hymn. 3 p. 1144A -r, genitus, regenerans. HIL. syn. 22 p. 497A neque quia indiscreta est nascentis a gignente divinitas, ... ipse est et -r et genitus. AVG. agon. 16, 18 p. 119, 22 sanctitatem, qua -r et generatus ineffabiliter sibi copulantur (*v. s.* generare *p. 1791, 33*). SERM. Caspari Anecd. p. 310 quomodo potest id esse genitus quod -r (*ex fide Arrianorum*). *ibid.* pater -r, filius genitus. **b** *de animalibus*: PLIN. nat. 8, 174 -r onagro et asina genitus omnes antecellit. **c** *de oppido, i. q. altor*: VERG. Aen. 3, 704 arduus ... Acragas ..., magnanimum quondam -r equorum (*cf.* ISID. orig. 14, 6, 33).
2 *translate de actu non corporali: qui condit, creat, efficit, i. q. creator, conditor, opifex*: **a** *de deo* (*de homine l. 24. 29*): ARNOB. nat. 2, 54 p. 90, 15 *deum* mali esse conscium -emque nullius. VVLG. sap. 13, 3 speciei (*dat.*) ... -r (*sc. dominus*) haec omnia constituit. AVG. civ. 19, 23 p. 394, 12 D. in deum ... -em et in regem *eqs.* gen. ad litt. 1, 6 p. 10, 19 verbum dei ... et verbi -r ... et sancta bonitas (*aliter de haeretico*: MAR. MERC. Cyr. resp. [Conc.S I 5 p. 147, 22] 21 huiusmodi verborum prudentissimus -r [*gr. Mansi 5 p. 96E* τῶν λόγων ... πατήρ]). EPIST. imp. Const. (Conc.S IV 2 p. 102) 9 dominum deum ... patrem ... -em saeculi ipsius (*cf. Gelas. hist. eccl. p. 193, 1 L.-H.* γονέα). IOH. MAXENT. dial. 1, 3 quis enim aliquando alienae -r creditur esse substantiae? SERM. Caspari Anecd. p. 308 -r pater, -r et filius, -r et spiritus sanctus atque sanctificator. **b** *de rebus*: α *de aqua*: PAVL. NOL. epist. 32, 5 p. 279, 9 (*vers.*) hic reparandarum -r fons animarum ... flumen agit. β *de conchyliis muricem secernentibus*: CASSIOD. var. 1, 2, 2 acervus ille Neptunius (*i. conchylia*), -r florentis semper purpurae, ... imbrem aulicum (*i. umorem purpuratum*) flammeo liquore laxaverat.

f. **generātrīx,** -īcis. *plur.: l. 45. pro adi.: l. 53. 56. vocabulum praeter* MELAM (*v. l. 40*) *ecclesiasticorum.*
quae parit, creat, efficit, profert sim., i. q. creatrix, genetrix, mater: **a** *de terra*: MELA 1, 49 *Aegyptus* hominum aliorumque animalium perfecunda -x. **b** *de animantibus*: EPIST. Cyrill. Migne 56, 675A confitemur sanctam et divinam -em dei virginem (*Mansi 5, 305B* τὴν ἁγίαν παρθένον θεοτόκον); *syn.* 674B genitricis. CASSIAN. c. Nest. 7, 5, 5 prode *locustarum* semina, prode ortus, prode -es (*antecedunt* genetricum, procreatrices). **c** *de rebus*: CANDID. gen. div. verb. 10 p. 1026A anima propria virtute omnium nutrix est et vitae -x (*cf.* CASSIAN. conl. 14, 9, 3 impossibile est ... animam ... -em spiritalium sensuum ... fieri [*cf. supra p. 1788, 3*]). MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 60 p. 1085D -x et effectrix substantia. AMBR. Noe 28, 106 passionem malam improbae passionis -em (CASSIAN. conl. 5, 6, 3 -em *gastrimargiae* passionem). AVG. civ. 15, 16 p. 93, 29 D. ut *verecundia* ... ab ea (*i. propinquitate*) contineat, quamvis -em, tamen libidinem. PETIL. Aug. c. Petil. 2, 35, 81 p. 68, 3 nisi aqua (*i. baptismus*) purae conscientiae praecesserit -x (AVG. *ibid.* 82 *l.* 11 aquam ... -em. *cf.* PETR. CHRYS. serm. 146 p. 593B populum, quem unda -x emisit in lucem). CASSIAN. conl. 2, 4, 4 omnium ... virtutum -x, custos moderatrixque discretio est. 18, 13, 1 (*de patientia et tranquillitate*) quae humilitatis, id est -is atque custodis suae, intrinsecus virtute fulcitur. SALV. eccl. 1, 12 si *pietas* -x libidinum est. ORIG. in Matth. 18, 36 p. 1649D vitalis virtus terrae repente deficiens offocet fructus et omnes naturas arborum deficiens -x earum virtus.

generātōrius, -a, -um [*a* generātor. *W.*]. *i. q. ad generationem pertinens*: TERT. adv. Val. 27 p. 203, 14 quia delatus (*sc. Christus*) in virginem transmeatorio potius quam -o more processerit. *inde* **generātōrium,** -ī *n.: i. q. apparatus generandi*: *proprie*: AMBR. Noe 12, 40 non est dubium, quod irrationabile animae nostrae in quinque sensus dividatur, et vocem et -um, quae natura videntur esse feminea. *in imagine*: AMBR. in psalm. 118 serm. 18, 11, 2 percute ipsam vulvam impietatis -umque perfidiae, ne partus formetur infelix.

generātūra GLOSS.L I Ansil. GE 96 scelum (*i.* saeclum) posteritas.

***genero,** -āvī, -ātum, -āre [*a* genus. *W.*]. *de formis: inf. fut. pass.* -tuiri: LACT. inst. 4, 13, 18 (*cf. adn. crit. et Brandt, Archiv 2, 1885, 352; v. infra p. 1793, 5*). NOT. Tir. 28, 56 -at (*post* genus). *de notione*: GLOSS.L II Abav. GE 13 -at patrat creat (*v. et infra p. 1790, 8*). *cf.* ISID. orig. 9, 5, 13 gnatus dictus quasi -tus. *de differentia inter* -are *et* parturire *intercedente*: ISID. diff. 1, 275 -are masculos dicimus, parturire feminas; ut puta: ille -vit, illa parturiit. *extat inde ab* ENN. (*p. 1790, 39*) *et* VARRONE *per totam latinitatem* (*sed vitatur omnino a* CAES. SALL. TIB. PROP. LIV. *al.*). [*francog. vet.* gendrer, *portug.* gerar. *M.-L.*] [*falso traditur*: CIC. Flacc. 64 (*loco varie correcto*). AMM. 29, 2, 5 procero -tus. *corrupte*: SEN. nat. 2, 26, 1 COMM. instr. 2, 39, 12. *dubie*: SEN. nat. 3, 30, 8 omne ... animal -bitur (*Fortun.*, gloriabitur Φ). PLIN. nat. 18, 143 antequam ge⟨ner⟩aret (*Strack sec.* VARR. rust. 1, 31, 4 antequam genat siliquas; gelaret *codd. edd.*; genicularet *sive* siliquaret *Vrsinus*). *inc. interpret. vel corrupt.*: ORIBAS. syn. 2 add. p. 846 ypezocota, id est membrana qua -ant pleureticos (*A a*, qui gerant pliuriticis *A b*).]

I ***proprie:*** *actu naturali ortum dare propagini, i. q.* ***gignere,*** γεννᾶν (*passive i. q. nasci, oriri*): GLOSS. γεννῶ.
A ***sensu stricto:*** *gignendo providere propagini, i. q.* ***liberos procreare,*** *progeniem edere sim.*: **1** *de hominibus et dis* (*de re personata: pro subi.: infra l. 26. p. 1791, 35. 57. 71. 83; pro obi.: p. 1791, 12. 17 sq. 58; de daemonibus infra l. 28*): **a** *generatim*: CIC. Tim. 39 Oceanum Salaciamque Caeli satu Terraeque conceptu -tos editosque memoremus (*gr. p. 40E* παῖδες ... ἐγενέσθην). VAL. MAX. 5, 4, 1 felicibus auspiciis propagatae suboles, quae effecitis, ut et genuisse iuvet et -are libeat. SEN. benef. 3, 33, 3 -andi vulgare beneficium. PLIN. nat. 1, 7, 14 ratio -andi (*cf.* AVG. gen. ad litt. 7, 22 p. 220, 26 in ... homine ... inest ratio -andi, quae non operatur nisi per concubitum atque conceptum). 14, 117 Troezenium vinum qui bibant, negantur -are (*subaudi* '*posse*'. *cf.* PLAC. med. 16, 2 S.-H. equi spuma si puero investi pectinem linieris, ... non -at). 26, 162 *arsenogoni* potu mares -ari *eqs.* 27, 65. TAC. hist. 5, 5 *Iudaeis* -andi amor et moriendi contemptus *est.* MIN. FEL. 18, 2 cupido -andi. TERT. adv. Val. 13 p. 192, 8 continet hic ... ordo ... professionem pariter et nascentium et nubentium et -antium Aeonum (*v. s.* generatio *p. 1783, 46*). IREN. 1, 24, 2 nubere ... et -are a Satana dicunt esse (*Epiphan. haer. 23, 2* γαμεῖν ... γεννᾶν). ARNOB. nat. 3, 9 p. 117, 14 *dii* ipsi perpetuo -ant. FIRM. err. 13, 4 *daemones*, qui diaboli procreatione -antur. FILASTR. 59, 1. AVG. civ. 14, 16 p. 39, 3 D. -andi voluntati (*opp.* lasciviendi libidini). 14, 23 p. 47, 6 tit. *ibid.* p. 47, 10 non fuisse coituros nec -turos (*sc. primos homines*). 14, 26 p. 53, 10 tit. -andi officium (15, 20 p. 100, 29). 15, 20 p. 99, 21. 23 *al.* PS. AVG. quaest. test. II nov. 44. CAEL. AVR. chron. 4, 9, 134 Parmenides eventu, inquit, conceptionis molles ... seu subactos homines -ari (*frg. B 18 p. 163, 10 D.*). OP. imperf. in Matth. 54 p. 944 homo si ex humili -atur *eqs.* (*v. supra p. 1783, 37*).
b *speciatim*: α *de patre* (*cf.* AVG. c. Fel. 2, 19 p. 848, 29 homo, cum filium facit, non facere proprie dicitur, sed proprie -are dicitur): ENN. ann. 31 Capis ... pium ex se Anchisen -at ([PROB. Verg. georg. 1, 30 Tethyn ... -tam ex Oceano. AVG. civ. 15, 15 p. 89, 20 D. *Cain et Abel* ... -tos ex Adam]. HOR. carm. 1, 12, 17 unde [*i. ex Iove*] nil maius -atur ipso. CVRT. 6, 5, 30 dignam *Amazonum reginam*, ex qua regni -ret heredes *Alexander* [10, 3, 13. PACIAN. sim. carn. p. 118, 12 ex *Eva* (*syn.* genuit). PROB. Verg. ecl. 6, 78 HIER. chron. a. Abr. 88 p. 24, 2 F.]). CIC. carm. frg. 32, 2 Titanum suboles ... -ta Caelo (*sic ablat.*: VERG. Aen. 6, 322 Anchisa -te. OV. met. 15, 19 Argolico -tus Alemone ... Myscelus. SEN. Oed. 866 quo ... patre? OCTAVIA 534 divo. SIL. 4, 542 [11, 371]. STAT. Theb. 5, 38 Thoante ... Hypsipyle. HIER. chron. a. Abr. 1244 p. 151, 1 F. Remus et Romulus -antur Marte et Ilia. *transl.*: HIER. epist. 22, 1, 3 tali primum parente [*i. diabolo*] -ti nigri sumus). nat. deor. 3, 59 *Minervam* a Iove -tam (*sic* ab: OV. fast. 4, 33 Tros est -tus ab illo [*sc. Ericthonio*]. TAC. hist. 1, 16 -ari et nasci a principibus [*opp.* adoptari]. AVG. serm. 51, 17, 27). VERG. Aen. 7, 734 *Oebalus*, quem -asse Telon Sebethide nympha fertur. 8, 141 Maiam ... Atlas -at. PAVL. FEST. p. 96 Gneus ... a -ando *dictum* esse et ... ex Graeco γίγνεσθαι apparet. FEST. p. 250 pubes et qui pubem -are potest ([GAIVS inst. 1, 196 qui ... pubertatem ostendit, id est eum qui -are potest. VLP. reg. 11, 28]. VLP. dig. 21, 1, 6, 2. PELAG. in Rom. 4, 18 *Abraham* in *Sarra* ... facile potuit -are [*syn.* genuit]. AVG. civ. 15, 12 p. 81, 23 D. quis potest hac aetate [*sc. XI annorum*] -are? [16, 28 p. 171, 29]. 16, 43 p. 195, 33 incipit ... posse [in psalm. 104, 6]. *al. v. et infra p. 1792, 4.* non posse -are: COLVM. 3, 10, 14 homines quosdam non posse -⟨er⟩are ... manifestum est. SVET. Claud. 23, 1. GAIVS dig. 1, 7, 2, 1 *de spadonibus* [*sic et* inst. 1, 103 VLP. reg. 8, 6]. VLP. dig. 1, 6, 6 *al.* FIRM. math. 3, 6, 23 steriles ⟨et⟩ qui -are non possint [4, 12, 1]). VAL. MAX. 8, 13 ext. 1 *Masinissa* veneris ... usu ita ... viguit, ut post sextum et octogesimum annum filium -ret ([*item* PLIN. nat. 7, 61]. ITALA Marc. 12, 20 [cod. k] priusquam -ret filium [*gr. et* VVLG. *deest*]. HIER. epist. 36, 10, 4. VVLG. deut. 28, 41 filios -bis et filias [Ier. 29, 6]. act. 7, 29. PELAG. in Rom. 4, 18 Abraham de Cetura filios [AVG. serm. 51, 16, 26 de feminis]. AVG. civ. 15, 15 p. 88, 6 D. *al.* [*v. et p. 1791, 26. 28. 61. 70. 1792, 16. 1793, 49*). CVRT. 7, 5, 27 liberos (PLIN. nat. 24, 165). 9, 2, 7. MART. 9, 41, 5 semel futuit, -ret Horatius ut tres. QVINT. decl. 346 p. 365, 28 de filio bene meruit non tantum -ando, sed etiam dando in adoptionem. PAVL. dig. 28, 2, 9 pr. ARGVM. Plaut. Cist. 2 adulescens Lemnius ... gnatam -at nuptiis. ITALA Luc. 20, 34 (codd. *multi*; Cypr. hab. virg. 22 p. 203, 8 *al.*; Aug. nupt. et concup. 1, 18, 20 *al.*) filii saeculi huius -ant et -antur (γαμοῦσιν καὶ γαμίσκονται, VVLG. nubunt et traduntur ad nuptias). COMM. instr. 1, 10, 8 sic genuit -tus (*Neptunus*), qui fuit iam mortuus olim. PANEG. 7 (6), 4, 2. IVST. 3, 4, 8 iuventutis *militum* ad -andam subolem domum remittendae. AVSON. 345, 19 *Ganymeden* Tros. HIER. chron. a. Abr. *passim.* VVLG. *passim et saepe al.* VEN. FORT. vita Hil. 7, 23; *opp.* regenerare (*v. infra*
[*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 1793, 18). CARM. epigr. 429, 8 (*aevi Frontoniani*) *filius*, quem Iuppiter . . . natos iubeat -are futuros. 567, 2 Aemilius Hermes hanc (*Plotiam*) -vit. *adde*: CARM. epigr. 1614, 2 ⟨Pr⟩imula prima fui T⟨ity⟩ro (*abl. an dat.?*) -ta puella. *mystice de deo patre Christi filii* (**λόγου, sapientiae sim.**; *Iudaeorum, v. infra l. 24*) *genitore* (*cf.* ITALA psalm. 2, 7 [Tert. adv. Prax. 11 p. 243, 7 adv. Marc. 3, 20 p. 410, 23] filius meus es tu, ego hodie -vi te [LXX γεγέννηκα, VVLG. genui; *v.* TERT. adv. Prax. 11 p. 243, 10 *sqq.*]. ITALA psalm. 109, 3 [Tert. adv. Marc. 5, 9 p. 603, 7 *al.*] ante luciferum ex utero -vi te [LXX ἐγέννησα, VVLG. genui]): ITALA prov. 8, 25 (Tert. adv. Hermog. 18 p. 145, 23 adv. Prax. 6 p. 234, 25 *al.* Rufin. apol. Orig. 3 p. 564) ante omnes . . . colles -vit (-at *Rufin.*) me (*sophiam*), prior . . . abysso genita sum (LXX γεννᾷ με, VVLG. ego parturiebar). *inde*: TERT. adv. Hermog. 18 p. 145, 21 statim *sophiam* condit *deus* et -at in semetipso ([adv. Prax. 6 p. 234, 26] *cf.* RVFIN. Orig. princ. 1, 2, 2 p. 29, 6 non potuisse deum . . . -are sapientiam, antequam -ret [*syn.* genuerit. *ibid. l.* 9. 11 p. 30, 1]). TERT. apol. 21, 11 *spiritum* (*i.* λόγον) ex deo prolatum . . . et prolatione (*i.* προβολῇ) -tum. adv. Prax. 7 p. 235, 18 *sermo* (*i.* λόγος) conditus ab eo (*i. deo*) . . . in nomine sophiae . . . , dehinc -tus ad effectum (7 p. 236, 15 sermo . . . qui filius factus est dei, de quo prodeundo -tus est). 9 p. 240, 2 sic et pater alius a filio, dum filio maior, dum alius qui -at, alius qui -atur *eqs.* (*cf.* HIL. syn. 22 p. 497[B] cum non possit nisi alius atque alius esse et -ans et natus). pudic. 8 p. 234, 24 Iudaei . . . filii pronuntiantur, -ti quidem et in altum elati *a deo* (*ex* ITALA Is. 1, 2 [Tert. adv. Marc. 3, 6 p. 384, 24 *al.* Cypr. domin. orat. 10 p. 273, 16 *al.*] filios -vi [genui *Cypr. v. l.*] et exaltavi [LXX ἐγέννησα καὶ ὕψωσα, VVLG. enutrivi]). *al.* NOVATIAN. trin. 31 p. 950[B] pater -ans de se alterum filium (RVFIN. Orig. princ. 2, 2, 1 p. 111, 29 AVG. in euang. Ioh. 20, 8 [*quinquies*] NICET. fid. 3. 4 *al.*). MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 10 p. 1120[C]. HIL. c. Const. 23 p. 599[A] (*ex fide Antiochena*) qui -tus est ex patre (syn. 29 p. 502[B]; *v. et infra l. 65*). PS. HIL. libell. 3 p. 734[D]. *ibid.* p. 735[A] ipse . . . qui -ans et ipse qui -tus est (*cf.* AVG. agon. 16, 18 p. 119, 22 generator et -tus [*v. supra p. 1789, 11*]. serm. 217, 1 genuit . . . fontem fons [*i. Christum deus*], sed et -ans fons et genitus fons: quemadmodum -ans deus et genitus deus unus est deus). *al.* AVG. serm. 196, 1, 1 -antem deum (*syn. ibid.* genuit). *al.* FVLG. RVSP. ad Monim. 3, 8 p. 205[A] (*v. supra p. 1782, 17*). *et al.* *β de matre (allegorice infra l. 45; de ecclesia matre fidelium l. 70 sq.): i. q. parere*: PAVL. FEST. p. 97 praegnans velut occupata in -ando, quod conceperit. COLVM. 3, 8, 1 quibusdam gentibus numerosam -andi (pro- *v. l.*) subolem dedit ⟨facultatem⟩(?) *natura*, ⟨ut⟩ Aegyptiis et Afris (*sc. mulieribus*). TERT. adv. Marc. 5, 4 p. 581, 19. 20 (*ex evang. Marcionis; v. Harnack, Marcion, p. 74**) duos liberos . . . , unum ex ancilla . . . alium ex libera . . . quae sunt allegorica . . . duo testamenta . . . unum . . . secundum legem -ans in servitutem, alium super omnem principatum -ans vim dominationem (*cf. Ephes. 1, 21*) *eqs.* (*ex Gal. 4, 24* εἰς δουλείαν γεννῶσα [VVLG. in servitutem -ans]. AVG. civ. 17, 3 p. 200, 13 D. 17, 7 p. 222, 23 *al.*). CYPR. GALL. lev. 38 femina . . . si puerum -at (*cf.* VVLG. lev. 12, 2 pepererit masculum [LXX τέκῃ]). ITALA gen. 6, 4 (Hier. quaest. hebr. in gen. p. 12, 22 Aug. civ. 15, 23 p. 110, 2 D.) ingrediebantur filii . . . ad filias hominum et -bant eis ([*i. filiis*, sibi *Aug.*] LXX καὶ ἐγεννῶσαν αὐτοῖς, VVLG. illaeque genuerunt). ITALA gen. 11, 30 (Aug. loc. hept. 1, 37 p. 513, 14) et erat Sarra sterilis et non -bat (LXX οὐκ ἐτεκνοποίει, VVLG. nec habebat liberos). ITALA psalm. 47, 7 (Cas.) parturitiones ut -antis (LXX ὠδῖνες ὡς τικτούσης, VVLG. parturientis). IREN. 1, 1, 1 *Sigen* suscepisse semen . . . et praegnantem factam -asse Nun (*gr.* ἀποκυῆσαι Νοῦν). IVST. 2, 4, 33 regina *Amazonum*, concubitu Alexandri . . . ad subolem ex eo -andam obtento *eqs.* AMBR. vid. 13, 81 p. 259[D] lex . . . adstrinxit uxorem, ut in laboribus et tristitia filios -et (HIER. epist. 65, 1, 4 Anna . . . -at filium *Samuel* [ORIG. in I reg. 1, 5 p. 9, 9 B.]). HIER. epist. 52, 4, 2 cum *Abisag* cotidie -et semperque parturiat (*tropice, ut*: 65, 1, 3 *Rebecca* duos -at dissidentes, tu unum cotidie concipis, parturis, -as). PELAG. in Rom. 12, 10 quasi ex una matre -ti (COD. Theod. 4, 6, 7 [*a. 426*] servos . . . ex ancillae utero ipso iure gen⟨erari pat⟩et [*cf.* NICET. symb. 10 cum de matris suae utero -atur *homo*]. VINCENT. LER. 12, 17 p. 18 duos Christos . . . unum qui ex patre [*v. supra l. 31*], alterum qui sit -tus ex matre [13, 19 p. 20, *ubi* genitus *cod. Paris. 2785*]). RVFIN. Orig. in gen. 6, 3 p. 69, 22 B. tales filios -at omnis ecclesia dei (CASSIOD. inst. div. 23 p. 1137[B] ecclesia viros illustres [*v. et infra l. 84*]). AVG. serm. 51, 2, 3. COD. Iust. 6, 28, 4, 1 (*a. 531*) qui . . . tales differentias (*i. inter filios filiasque heredes*) inducunt, quasi naturae accusatores existunt, cur non totos (*R*, tantos *C*) masculos -vit (*sc. natura, v. p. 1794, 12*), ut, unde -entur, non fiant (*i. feminae*). ORIG. in I reg. 1, 5 p. 9, 17 B. *al.* CARM. epigr. 495, 8 *natos* Castorea fratrīs (*i.* '*geminos*', *ut videtur*) sub imagine . . . -vit *Glyconis*. 647, 1 disce (*debuerat* discite) quisque pius pater es vel mater qu(a)e -asti (mater *extra versum additum*). *nota*: ANON. Vales. 14, 84 mulier *Gotha* quattuor -vit dracones. *γ de parentibus* (*cf.* HIER. epist. 22, 20, 1 laudo nuptias, laudo coniugium, sed quia mihi virgines -ant): PLIN. nat. 7, 57 alii aliaeque feminas tantum -ant aut mares, plerumque et alternant. IREN. 1, 8, 5 ex Logo . . . et Zoe Homo -atur et Ecclesia (*gr.* γίνεται). PELAG. in Rom. 9, 10 *Ismahel et Isaac* quamvis ex uno patre, diversa tamen matre sunt -ti. AVG. civ. 14, 22 p. 46, 14 D. masculum et feminam ita creatos, ut prolem -ando crescerent *eqs.* 16, 28 p. 170, 27 *Abraham et Sarra* cum ob unius sterilitatem, ob utriusque . . . senectutem -are non possent (22, 24 p. 611, 15 *al.* [*v. et supra p. 1790, 62*]). gen. ad litt. 6, 6 p. 177, 20 parentibus -antibus. serm. 216, 8, 8. *al.* *δ de partibus corporis*: COLVM. 3, 10, 10 ne -andi quidem data est facultas manibus aut plantis. HIL. c. Const. 13 p. 591[B] ad -andum naturalis machinula (*verba Eudoxii, episcopi Antiocheni. cf.* AVG. serm. 243, 3, 3 *habemus* pudenda . . . ad -andum). OPTAT. 2, 10 p. 46, 19 quasi ipsae *dotes* videantur -are, non viscera. AVSON. 345, 8 quo -ta Venus (*i. Caeli membro*), Saturnia desecuit falx. *ε de materia genitali*: PLIN. nat. 7, 66 *mulieres menstruo carentes* non gignunt, quando haec est -ando homini materia. AVG. civ. 7, 18 p. 296, 29 D. *numquam* -atur ex semine (*cf.* serm. 51, 18, 28 antiqua . . . res est . . . , ut non sola origo seminis -et filium, sed et gratia voluntatis).

2 *de animalibus et bestiis*: a *de masculo*: VERG. georg. 3, 65 mitte in Venerem pecuaria primus atque aliam ex alia -ando suffice prolem. COLVM. 6, 24, 3 quem sexum -verit *taurus*. 6, 26, 3 *iuvencus castratus* -andi vim deposuit. *ibid.* ex eo posse -ari (PALLAD. 6, 7, 2 ab eis [*sc. vitulis*]). 7, 2, 6 erythraeo vel pullo *ariete* numquam -atur albus. PLIN. nat. 11, 16 quomodo apes -ent (9, 157 quonam modo *pisces*). 8, 42. 163 -at mas *equorum* ad annos XXXIII ([*Arist. hist. anim. 5, 14 p. 545 b 15* ὀχεύει]. *cf.* CHIRON 744 equus post annos XV non . . . optime). 8, 164 ad -andum . . . minor fertilitas *equo* (VLP. dig. 21, 1, 38, 7 mulus . . . ad -andum numquam . . . habilis). 8, 176 si a coitu in dexteram partem abeant tauri, -tos mares esse, si in laevam, feminas (*cf.* 8, 188 *aries* dextro teste praeligato feminas -at, laevo mares). 8, 200 capri (*Schneider*, -ae *codd.*) . . . ante trimos (*FRa, Sillig.*; -mas *Harduin*, -mae *vulg.*) minus utiliter -ant (*Arist. hist. anim. 5, 14 p. 546 a 1* ἧττον γόνιμοί εἰσιν). 8, 206. 9, 76 Aristoteles (*hist. anim. 5, 10 p. 543 a 4*) zmyrum vocat marem, qui -et. 16, 221 *al.* STAT. Theb. 4, 215 Taenariis . . . equis, quam dispare coetu Cyllarus . . . -arat . . . prolem. b *de femina*: CIC. carm. frg. 33, 41 tricipitem . . . Hydrā -tum canem (*ex Soph. Trach. 1099* δεινῆς Ἐχίδνης θρέμμα). MELA 3, 83 Phoenix . . . non . . . coitu concipitur partuve -atur. PLIN. nat. 8, 172 *equa*, quae non primo initu -are coeperit. 10, 189 in . . . omnibus . . . quae nec animal nec ovum ex sese -ant (*sic* animal [*i.* ζῳοτοκεῖν]: 11, 136. 156. 159. 206 [*ibid.* ova parientium]. 248. ova [*i.* ᾠοτοκεῖν]: 11, 175 -antium [11, 209]). PALLAD. 12, 13, 8 quod teneriores matres -ant (*sc. capreae*). CHIRON 746. c *de utroque sexu* (*de ipso coitu l. 52*): VARRO rust. 3, 9, 19 *gallinae* ex iis (*i. Medicis*) -tae. COLVM. 6, 37, 3 mula . . . ex asina et equo, itemque onagro et equa -atur (*cf.* PLIN. nat. 8, 174). 6, 37, 5 ex equo et asina concepti (*sim.* PLIN. nat. 8, 173). 7, 3, 12. 9, 9, 1. PLIN. nat. 2, 155 -antium (*sc. animantium*) noxa. 10, 11 *vultures* magni, qui omnino non -ant (*Arist. mir. ausc. 60 p. 835 a 4* εἰσὶν ἄγονοι. *cf.* EVSTATH. Bas. hex. 8, 6 p. 952[B] *vultures* asserunt sine coitu -are [*gr.* ἀσυνδυάστως τίκτειν]). 10, 147. 175. 177 *canes* Laconicae octavo mense utrimque (*i. tam mas quam femina*) -ant (*cf. Arist. hist. anim. 6, 20 p. 574 a 16* ὀχεύει . . . καὶ ὀχεύεται). 11, 46 idem coitus (*apium*) imperfectos . . . alios. *al.* PALLAD. 8, 4, 4 si masculos plures creari velis . . . si feminas -ari velis (*de arietibus, ovibus*). *al.* AVG. civ. 15, 27 p. 119, 14 D. *animalia*, quae de quibusque rebus sine concubitu ita nascuntur, ut postea concumbant et -ent (serm. 8, 5, 6 etenim concumbere et -are etiam pecorum est).

3 *de animantibus in universum*: VARRO frg. Pomp. comm. gramm. V 159, 23 (*de nominum generibus*) Varro ait genera tantum illa esse, quae -ant (*i. masc. et fem.* EXPLAN. in Don. gramm. IV 492, 37. CONSENT. gramm. V 343, 10; *v. Funaioli ad frg. 245 p. 270*). CIC. Tim. 41 ut . . . mortali condicione -entur *illa tria animalium genera*, vos suscipite, ut illa gignatis *eqs.* (*gr. p. 41[C]* θνητά τε ᾖ). COLVM. 10, 213 dum satiata Venus . . . -et varias suboles. PS. APVL. Ascl. 4. 14 ea quae carent fecunditate -andi, ita ut ex his nihil nasci possit (*cf. ibid.* quibus inest natura -andi, haec et generabilia [*i.* γόνιμα] sunt, de quibus nasci potest. CENS. 4, 4 orbem esse quendam -antium nascentiumque). TERT. anim. 4 p. 304, 3 omne, quod . . . accipit esse (*i.* οὐσίαν ἐνδέχεται), -atur. ARNOB. nat. 7, 35 p. 269, 15 (*terrenae animantes*) quas coire, quas -are auctor voluit rerum *eqs.* HIL. trin. 7, 27 p. 223[C] ex vivo -atur in vivum. SYAGR. reg. 7 p. 150, 22 K. eorum, quae vel -ant vel -antur. VVLG. Sirach 14, 19 alia -antur et alia deiciuntur (*cf.* LXX). RVFIN. Orig. princ. 1, 2, 4 p. 32, 17 alicui vel hominum vel aliorum animantium -anti. MACR. Sat. 1, 8, 8 (*syn.* gignerentur). *et al.*

B *laxiore sensu*: **1** *de hominibus et dis*: **a** *in universum*: *α -ari dicuntur non modo filii, verum etiam nepotes, posteri sim. ita, ut genus condatur*: CIC. Phil. 4, 5 a *Marte* populum Romanum -tum accepimus. rep. 2, 24 regem . . . *Lacedaemoniis* habendum, qui modo esset Herculis stirpe -tus (Brut. 212 etenim istius genus [*sc. Laelii Sapientis*] est ex ipsius sapientiae stirpe -tum *eqs.* [*seq.* avis, proavis]. HIER. epist. 22, 11, 1 te nobili stirpe -tam. 49, 9, 2 sacerdotes de Aaron et Eleazar et Finees stirpe -tos. VVLG. I par. 20, 6 de Rapha). NEP. Att. 1, 1 Atticus, ab origine ultima stirpis Romanae -tus. SIL. 8, 221 (*Annae ad Hannibalem*

[*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

verba) vestri -ta e sanguine Beli (*vers. primum leguntur in Ald. cf.* CARM. epigr. 783, 12 Albini claro -tam sanguine prolem). ITALA (Aug. civ. 16, 26 p. 167, 24 D.) *et* VVLG. gen. 17, 20 *Ismael* duodecim gentes (duces VVLG.) -bit (LXX ἔθνη γεννήσει). LACT. inst. 4, 13, 18 ex *Davidis* domo Christum -tuiri (*v. p. 1789, 74*). HIER. in Is. 16, 1 p. 270 Ruth, de qua -tus est Christus. AVG. in euang. Ioh. 115, 2. *β spectat non ad conceptionem hominis, sed ad eius nativitatem* (*v. etiam infra l. 51 sqq. 69*): SIL. 3, 66 puer . . . -tus in ore Sagunti (17, 402 Libycis . . . in oris. VVLG. Ier. 16, 3 filios . . . qui -antur in loco isto. EPIST. impp. de Asia [Bruns fontes[7] p. 270] II 6 [*a. 375*] in minoribus municipiis -tis [*gr. ibid. 20* τοὺς τεχθέντας]. AVG. in euang. Ioh. 16, 7 patria, in qua -tus est [*opp.* patria, quam regeneravit, *infra l. 18 sqq.*]). 4, 347 sacro -tus vertice montis et Liris nutritus aquis *Massicus* (*cf.* 13, 219 Tifata umbrifero -tum monte Calenum nutrierant). MART. 4, 55, 4 Argivas . . . inter urbes. TAC. ann. 15, 23 Antium . . . ubi ipse -tus erat *Nero*.

b *peculiariter apud Christianos*: *α de carnali generatione, quae fit per Adam, peccatum sim.* (*opp. regenerare per spiritum, Christum sim.; v. et supra l. 13. p. 1790, 84. infra p. 1795, 17*): TERT. adv. Marc. 1, 28 p. 330, 5 si regeneratio est hominis, quomodo regenerat, qui non -vit? AVG. anim. 1, 11, 13 ut nec baptisma regeneret male -tos. epist. 157, 11 p. 458, 6 homo qui praeter Adam carnaliter -etur . . ., praeter Christum spiritaliter regeneretur ([pecc. mer. 1, 16, 21]. pecc. mer. 1, 15, 19 -antur per Adam, . . . per Christum regenerantur . . .; carne -ari . . . et . . . regenerari spiritu *eqs.* [3, 8, 15. 3, 9, 17 in carne . . . per spiritum *al.*]. *cf.* 1, 15, 20 -ante carne . . . regenerante spiritu [3, 2, 3 sicut eos spiritus in Christo regenerat fideles, sic eos corpus Mortis in Adam -verat peccatores]. *al. saepe*). serm. 189, 3, 3 *Christus* -tus est, non regenerandus (*syn.* natus, *opp.* renasci). 294, 16, 16 *al.* SACR. Leon. p. 411 ut ad terrena -ti ad caelestia renascantur. *β de generatione spiritali, quae fit per fidem, doctrinam, evangelium sim.* (*cf.* CASSIOD. in psalm. 131, 11 p. 971^B doctrina caelestis, de qua populus Christianus noscitur esse -tus. frequenter enim diximus institutione fideli quasi quodam ventre -ari posse credentes): TERT. adv. Marc. 5, 7 p. 592, 23 *Paulus* ad filios scribens, quos in euangelio -verat (*secundum* ITALAM I Cor. 4, 15 [Tert. *ibid.* p. 598, 26] in euangelio . . . ego vos -vi [ἐγέννησα, VVLG. genui]. *cf.* AMBR. obit. Valent. 29 p. 1368^B quem in euangelio eram -turus, amisi). PELAG. in Rom. 1, 30 p. 18, 7 veri parentes . . . per semen verbi -ant in lucem filios ad vitam aeternam. RVFIN. Orig. in gen. 5, 6 p. 65, 9 B. si vis -are (*supra p. 1790, 13*), in spiritu -a (*syn.* seminat. *cf.* CASSIOD. Didym. in I Petr. 3, 6 p. 29, 21 Z. secundum spiritum). Orig. in num. 20, 2 p. 189, 7 (*v. supra p. 1787, 80*). AVG. serm. 216, 1, 1 CASSIOD. Didym. in I Petr. 1, 15—16 p. 17, 13 Z. pater genitorum -ans eos participio sanctitatis (*gr.* τῶν γεννητῶν γεννήσας). in I Ioh. 4, 7—8 p. 68, 27 Z. ex deo -ari. *al.* ARATOR act. 2, 365 ne . . . sacerdos tunc -are velit, cum necdum mente capaces cernit adesse greges. GREG. M. moral. 2, 48. ORIG. in I reg. 1, 5 p. 9, 2 B. de gratia filios -are. *al.*

2 *de terra et aqua animantia gignentibus*: a *homines*: VERG. Aen. 5, 61 Troia -tus Acestes ([SIL. 13, 364 Lanuvio -te]. *sic praeterea de oppidis*: SIL. 14, 197 Catane . . . -asse pios . . . celeberrima fratres. PHOC. carm. de Verg. 26 Maronem Mantua. CLAVD. DON. Aen. 11, 125. VVLG. Ezech. 16, 20 filias . . . quas -asti, *Ierusalem*, mihi [*v. et supra l. 7 sqq.*]). SEN. Phaedr. 274 diva non miti -ta Ponto (*i. Venus*). STAT. silv. 2, 7, 32 *de Baetica*: Senecam dedisse mundo . . . dulcem -asse Gallionem. ARNOB. nat. 4, 16 p. 154, 5 *Minervam Aegyptiacam* Nilus . . . aquis -vit ex liquidis. IVST. 2, 1, 6 *de terris*: -are homines. SCHOL. Hor. sat. 2, 2, 93 ex terra -ti traduntur heroes. CLAVD. DON. Aen. 5, 373 quasi *Bebrycia* fortis viros sit solita -are vel mittere (*cf.* 11, 431 natura fortes . . . quos Italia -at). CLAVD. carm. min. 30, 66 Hiberia . . . -at, qui cuncta regant.

b *animalia*: HOR. carm. 1, 22, 15 quale portentum . . . *non* Iubae tellus -at (*syn.* alit). CVRT. 8, 9, 16 *India* rhinocerotas alit, non -at. MELA 2, 125. PLIN. nat. 5, 9 feris, quas -at Africa. 8, 35 -at *dracones* Aethiopia Indicis pares (8, 72 lyncas . . . et sphingas). 8, 78 Cyrenaica *basiliscum*. 8, 125. 167 *asinus* non -atur in Ponto ([9, 149 *spongeae* . . in Syrtibus. AMM. 22, 15, 21 hippopotami quoque -antur in illis partibus, *i. Nilo*]. *cf.* DRAC. laud. dei 1, 308 belua divinos inter -atur odores [*i. in India*]. *v. et supra l. 9 sqq.*). 9, 63 *mustelas* inter Alpes . . . lacus . . . Brigantinus aemulas marinis -at. 10, 201. SIL. 14, 25 *solum Siculum* cornipedem. IVST. 2, 1, 18. PALLAD. 1, 7, 4 pālūs . . . animalia inimica. AVSON. 398, 39 *ostrea* -ta Propontidis acta (*i.* ἀκτῇ). EVSTATH. Bas. hex. 9, 2 p. 957^C mures et ranas ex terra -ari videmus (*gr.* μῦς καὶ βατράχους ἐξ αὐτῆς ἀναδίδωσιν [*sc.* ἡ γῆ]). *al.*

3 *de inanimis animantia procreantibus*: a *temporis spatium auctori nascendi substituitur*: OCTAVIA 395 dies supremus ille *mundi* . . . rursus . . . stirpem novam -et renascens. CARM. epigr. 1170, 7 quae me -verat hora, haec . . . vitae terminus hora fuit. b *de animalibus ex inanimis sine propria generatione orientibus* (*cf.* MELA 1, 52 adeo efficacibus aquis *Nili* ad -andum alendumque, ut . . . glaebis . . . infundat animas ex ipsaque humo vitalia effingat. PLIN. nat. 10, 189 quaedam gignuntur ex non genitis et sine ulla simili origine, ut . . . quaecumque aestas aut ver statumque tempus anni -ant): OV. met. 15, 375/376 semina limus habet virides -antia ranas et -at truncas pedibus *eqs.* SEN. nat. 5, 6 animalia igne -ari (*syn.* ignis . . . creat). PLIN. nat. 9, 177 Lyco amne recedente ovis relictis in limo -ari pisces. 10, 190 quae . . . per se -antur. 11, 113 quaedam *insecta* ex imbri -antur in terra (*cf.* 17, 230 *pluviae* austrinae . . . -ant druppes). 11, 115. 118 ficarios culices caprificus. 18, 304 *hordeum, legumina sim.* non -ant (*supra*: in tritico . . . nascuntur animalia). *al.* PALLAD. 1, 35, 5 ut olera animalia infesta non -ent.

II *translate*: A *praevalet notio creandi, proferendi, edendi sim.* (*passive i. q.* γίγνεσθαι, *oriri*): 1 *de natura ac mundo eorumque principiis, quae animare creduntur*: a *generatim* (COD. Iust. 6, 28, 4, 1 *v. supra p. 1791, 75*): VARRO rust. 2, 1, 3 sive . . . aliquod fuit principium -andi animalium, ut putavit Thales Milesius et Zeno Citieus *eqs.* frg. Prob. Verg. ecl. 6, 31 in eodem . . . libro (*i. in logistor. Tuberone de orig. hum.*) Varro interpretatur vitellum appellatum, quia -et vitalia. CIC. leg. 1, 61 caelum, terras . . . unde -ta . . ., quomodo obitura (*cf.* Tusc. 5, 69 indagatio . . . initiorum et tamquam seminum, unde essent omnia orta, -ta, concreta *eqs.*). nat. deor. 2, 22 (*ex Zenone*) nihil . . . quod animi . . . est expers, id -are ex se potest animantem conpotemque rationis; mundus . . . -at animantis compotesque rationis (*cf.* LACT. inst. 1, 11, 58 homines ex rebus sensu carentibus potuisse -ari. 2, 5, 29). 2, 37 praeter mundum cetera omnia aliorum causa esse -ta, ut . . . fruges . . . animantium causa *eqs.* ([off. 1, 22 homines . . . hominum]. *cf.* 2, 158 bestias hominum gratia -tas esse). 2, 75 ab animantibus principiis (*i. a dis*) ea (*i. omnia*) esse -ta. 2, 127 quae . . . omnia eam vim seminis habent in se, ut ex uno plura -entur. 3, 18. Tim. 5 mundus semperne fuerit nullo -tus ortu an ortus sit (*gr. p. 28*^{B} γενέσεως ἀρχὴν ἔχων οὐδεμίαν. *cf.* 7 *mundus* . . . sic . . . -tus [*p. 29*^{A} γεγενημένος]). 6 id quod (*sc. exemplar*) -tum ortumque dicimus (*gr. p. 29*^{A} τὸ γεγονός). *ibid.* -tum exemplum. 32 nox . . . et dies . . . -ta (*p. 39*^{C} γέγονεν). 36 quae *sidera* mutabili erratione labuntur, ita -ta sunt *eqs.* (*p. 40*^{B} κατ' ἐκεῖνα γέγονεν). MANIL. 1, 18 quae . . . *mundus* regat -etque suis animalia signis (*item de siderum viribus*: 2, 473 *astra* aliena . . . sede [*i.* ἀλλότρια, ἀσύνδετα] inter se -ant [*G*, gerant *LM*] coniunctos omne per aevum. 2, 571 ratio [*i. constellatio*] quae . . . in . . . odium -at [*Flor.*, -et *GLM*] partus et mutua bella [*Housman*, velle *codd.*]. 4, 507. 5, 96 hinc [*i. sub Heniocho*] mihi Salmoneus . . . -tus possit haberi. 5, 116 *Haedi* pastorem . . . suum -ant. 5, 127 hos -ant Hyades mores. SEN. benef. 4, 24, 1 PLIN. nat. 2, 38. FIRM. math. 6, 30, 5 ex hac stellarum mixtura . . . -antur eunuchi. 7, 4, 15). SEN. nat. 3, 29, 5 ut de integro (*sc. post diluvium*) *res humanae* totae rudes innoxiaeque -entur. epist. 42, 1 ex intervallo magna -ari (*veluti viros bonos*); mediocria . . . saepe fortuna producit. 66, 3 quosdam . . . mihi videtur . . . tales natura -are, ut *eqs.* (PLIN. nat. 1, 16, 58—60 naturae . . . non omnia ubique -antis. 8, 219. 11, 3 IVST. 2, 1, 11. *cf.* HIL. syn. 17 p. 494^A ex natura . . . -ante naturam sumpsit genita natura). APVL. met. 11, 24 *grypes Hyperboreos* in speciem pinnatae alitis -at mundus alter. PS. APVL. Ascl. 2 quicquid de alto descendit, -ans est; quod sursum versus emanat, nutriens. CENS. 4, 3 p. 7, 9 HIL. syn. 16 p. 492^B. *al.*

b *speciatim de deo creatore*: CIC. leg. 1, 22 animal hoc . . ., quem vocamus hominem, praeclara quadam condicione -tum esse a supremo deo (*cf.* 1, 27 hominem . . . -vit et ornavit deus). Tim. 9 omnia sui similia -vit deus (*gr. p. 29*^{E} γενέσθαι ἐβουλήθη παραπλήσια αὐτῷ). SEN. benef. 6, 23, 4 *di homines non* per neglegentiam genuere, quibus tam multa -bant (*cf.* SIL. 15, 55 quantas ipse deus laetos -vit in usus res homini). BVC. Eins. 1, 33 cum *Phoebus* laetus caede draconis docta repercusso -vit carmina plectro (*v. et infra p. 1795, 4*). APVL. met. 11, 2 Venus, quae . . . sexuum diversitatem -to amore (*v. et infra p. 1796, 76*) sociasti. CYPR. GALL. gen. 15 *deus* quarta die -at solis cum lampade lunam (*cf.* MACR. Sat. 1, 17, 38 λυκηγενέι [*Hom. Il. 4, 101*] significat τῷ γεννῶντι τὴν λύκην, id est qui -at exortu suo lucem). LACT. inst. 1, 5, 4 quod ante *deum* nihil sit genitum, sed ab ipso sint cuncta -ta (1, 7, 3 universa). 3, 9, 14 *deus* nos ideo -vit, ut ei serviamus (4, 28, 2 -anti nos deo). 6, 10, 3 deus . . . ea (*i. cetera animalia*) ab . . . periculo tutiora -vit. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 12 p. 1121^D quis est iste . . . quo et -ta sunt et -tura proveniunt: deus, sine dubio deus. HIL. myst. 1, 1 p. 3, 15 *Christus* ecclesiam. PS. HIL. libell. 2 p. 734^C *al.* AMBR. hex. 1, 8, 30 a domino deo nostro quattuor primum elementa -ta *eqs.* AVG. epist. 160, 3 p. 505, 1. 3 deus . . . rationem. in euang. Ioh. 39, 8 veritatem (*syn.* genuit). *et al.*

2 *de animantibus*: a *de homine*: *α in universum*: SCRIB. LARG. 104 bilem atram -antes, quos μελαγχολικοὺς appellant (*inde* MARCELL. med. 20, 9. *cf.* FIRM. math. 6, 15, 18 hi . . . varia⟨s⟩ sollicitudinum . . . acedias [*Heraeus*, audias *codd.*] -ant). AVG. serm. 290, 4, 4 Zacharias -turus vocem. GREG. M. moral. 15, 8 *hypocrita* per erroris sui pravitatem alios quoque ad *suam* . . . -at simulationem. ORIG. in I reg. 1, 5 p. 9, 7 B. unusquisque . . . nostrum . . . ex conversione -at opera iustitiae. *al.* *β peculiariter de eo, qui aliquid mente excogitatum profert*: QVINT. inst. 1, 12, 12 cum ad stilum secedet, cum -bit ipse aliquid atque componet. 10, 2, 5 an illi (*sc. qui quid invenerint*) rudes sola mentis natura ducti sunt

[*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in hoc, ut tam multa -rent? FRONTIN. strat. 1 praef. unde illis (*i. ducibus*) excogitandi -andique *strategemata* facultas nutriatur. SVET. Nero 52 *versus* quasi a cogitante atque -ante exaratos. AVSON. 393, 91 sunt et (*i. hendecasyllabi*), quos -at puella Sappho. *v. et infra l. 81.* **b** *de animalibus*: VERG. georg. 4, 205 tantus amor *apibus* florum et -andi gloria mellis ([LACT. inst. 3, 10, 4 -andi mellis officium]. *cf.* PS. QVINT. decl. 13, 9 fieri ... potest, ut quod nascitur [*i. mel*], meum sit; quod -at [*i. apis*], alienum?). CAEL. AVR. chron. 4, 3, 56 *caprae* procicolium comedentes lac -ant.

3 *de terra eiusque singulis partibus* (*cf.* DRAC. laud. dei 1, 579 quod -ant terrae, quod flammae, pontus et aer): **a** *-at terra*: *α plantas, herbas sim.*: CIC. Cato 52 omnium quae -antur e terra. nat. 2, 26 quae terra concipiat semina quaeque ipsa ex se -ta stirpibus infixa contineat (*cf.* QVINT. inst. 10, 3, 2 terra alte refossa -andis alendisque seminibus fecundior fit). PREC. herb. 3 *herbas* Tellus parens (PREC. terr. 25). PREC. terr. 2 Tellus rerum naturae parens, quae cuncta -as et regeneras. PAVL. FEST. p. 11 area ... quasi exaruerit et non possit quicquam -are. SEN. Med. 707 quaecumque -at invius saxis Eryx. nat. 6, 16, 1 *terra* nisi multum haberet animae tam multa ... -antis et ... educantis (*i. herbas*). COLVM. 10, 185 *lactucam* Gades. MELA 3, 80 silva ... hebenum odoresque. PLIN. nat. 2, 155 *terra* coacta -at, ... sponte fundit. QVINT. inst. 5, 10, 21 in terra non omni -antur omnia. 9, 4, 5 *rubos*. ITALA gen. 3, 18 (Eucher. form. 3 p. 20, 8) *terra* spinas et tribulos -bit (germinabit *SGM sicut* VVLG.) tibi ([ἀνατελεῖ σοι]. HIER. epist. 22, 3, 1 tribulos -at [germinat *K*] et spinas [22, 19, 2]). LACT. Phoen. 82 sucos et odores ... terra Sabaea. FIRM. err. 2, 6 PS. HIL. libell. 5 p. 736^C. CLAVD. DON. Aen. 3, 705 *Selinus* palmas copiosissime. HIER. epist. 49, 3, 1. VVLG. Hebr. 6, 7 et *terra* -ans herbam opportunam illis (*gr.* τίκτουσα). PS. RVFIN. in Os. 14, 5—8 p. 1033^A *vinum* optimum in monte Libano -atur. *β lapides*: CET. FAV. 27 p. 306, 9 rubricae ... multis locis -antur, sed optimae in Ponto ... nascuntur (*syn.* procreantur. *ibid. l.* 17 sandaraca plurimis locis -atur, sed optima in Ponto). PLIN. nat. 37, 114 India et *prasios* -at et nilion. *γ ventos*: PLIN. nat. 2, 115 montium ... flexus crebrique vertices ... sine fine ventos -ant. *δ ignem*: IVST. 4, 1, 3 ignibus -andis (*v. infra l. 56*) nutriendisque soli *Siculi* ... naturalis materia. **b** *-ant aquae* (*cf.* DRAC. satisf. 74 et -at pelagi concula divitias [*syn.* parit]): GERM. 236 Deltoton ... donum ... Nili divitibus -tum undis. SEN. Herc. O. 465 quas Pontus herbas -at aut quas Thessala sub rupe Pindus †aluit (alit *Bentley, alia alii*). MELA 3, 8 Tagi ... amnis gemmas aurumque -antis (3, 51 flumina ... gemmas margaritasque -antia). RVFIN. symb. 4 p. 342^A fons quomodo ex se -at fluvium (*cf.* IORD. Get. 17 unde [*ex lacu*] Vagi fluvius velut quodam ventre -tus in Oceanum ... evolvitur). *cf.* PRISC. perieg. 503 fluvius, cuius -atur ad undas (*sc. Achates lapis*).

4 *de naturalibus rebus naturalia sui generis proferentibus*: **a** *de plantis*: CVRT. 9, 1, 10 ut species esset non rami resurgentis, sed arboris ex sua radice -tae (*i. quae crevit*). COLVM. 3, 10, 8 illud *semen*, quod loco sterili ... sine fetu ⟨pro⟩cessit, fallacem fecunditatis imaginem praefert nec ullam -andi vim possidet (3, 10, 16). PLIN. nat. 18, 143 *v. supra p. 1790, 2.* APVL. met. 4, 2 *rosae* quas rubi felices beatae spinae -ant. HIL. in Matth. 6, 4 p. 952^B spinae uvas ... tribuli ficus non -ant. AMM. 24, 3, 13 -are feminas *palmarum* seminibus inlitas marum. PS. APVL. herb. interp. 5, 30 *et* 6, 24 H.-S. **b** *de lapide, ferro*: AETNA 436 et lapis adiutat -andis ignibus (*supra l. 36*) aptus. PS. AVG. quaest. test. I 120, 1 sicut ferrum, nisi usum fecerit, aeruginem -at. **c** *de ventis, aëre, imbribus sim.*: SEN. nat. 5, 13, 4 etiamnunc quidem venti diversos *ventos* ex se -ant (APVL. mund. 10 cum impulsu frigidioris aeris venti -antur. *cf.* SALON. in eccles. p. 1009^B per ventum et nubes saepe tempestas -ari solet). APVL. mund. 8 ex hac *exhalatione* nebulae, rores, pruinae, nubila et imbres, nix atque grando -antur (*gr. 4 p. 394 a 15* γίνονται). 11 aquilo ... VII stellarum regione -atur. 16 aeris (cineris *F*) meatu atque impulsu -tus ignis. MAR. MERC. Nest. serm. (Conc.[S] I 5 p. 29, 29) hiemps pluvias. **d** *de urina, stercore, melle*: PLIN. nat. 8, 137 lyncum umor ... glaciatur ... in gemmas ... lyncurium vocatas, atque ob id sucino a plerisque ita -ari prodito. PALLAD. 3, 25, 4 *laetamen* bubulum creditur spissa et gravia poma -are. ORIBAS. syn. 4, 1 mel ... valde suptili constitutione est humorem -ans (*gr.* χυμοῦ γεννητικόν). **e** *de luce, flamma (v. et supra l. 11), fumo sim.*: RVFIN. Orig. princ. 1, 2, 4 p. 33, 2 *dei* est ... sempiterna generatio (*v. p. 1781, 77*), sicut splendor -atur ex luce (*cf.* AVG. in euang. Ioh. 20, 8 flamma ... -at lucem ...; coaeva est ... flamma -ans luci quam -at, nec praecedit tempore flamma -ans lucem -tam). CASSIOD. in psalm. 101, 4 p. 708^B nec substantia *fumi* manet, quamvis ex corporali incendio -tus esse videatur.

5 *de rebus incorporeis* (*plerumque de animi virtute, passione, voluntate sim.*): VARRO frg. Roman. Char. gramm. p. 315, 10 B. *tale genus dictionis* -at animi passionem. SEN. dial. 4, 21, 3 *laudes* insolentiam et iracundiam -ant. epist. 38, 2 multa invicem et ipsa *mens* -bit (*similiter de ingenii creatione*: QVINT. inst. 1, 1, 36 in his ... aetatibus, quae nihildum ipsae -are ex se queunt. 6, 2, 3 cetera ... ingenii vena ... -are atque ad frugem aliquam perducere queat [*v. et supra p. 1794, 81 sqq.*]). PLIN. nat. 22, 30 ad -anda praesidia. QVINT. inst. 9, 4, 114 poema ... et aurium mensura et ... spatiorum observatione esse -tum. 12, 5, 2 *verecundia* virtutes facillime. MIN. FEL. 16, 5 ingenium ... cum ipsa mentis formatione -ari (*cf.* BACHIAR. fid. 4 p. 1031^A animas ex transfusione -ari). MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 34 p. 1066^D -ante generatione (*v. supra p. 1781, 84*). ZENO 1, 1, 3 tractatus, qui eas (*sc. fides*) genuit vel quotidie -at, adhuc potest -are. VVLG. Iac. 1, 15 peccatum ... -at mortem ([ἀποκύει, *syn.* parit, τίκτει. PELAG. in II Tim. 1 p. 889^C FAVST. REI. grat. 1, 1 p. 11, 7]. SVLP. SEV. epist. app. 2, 4 p. 229, 18 praevaricatio mortem). RVFIN. Orig. princ. 2, 10, 4 p. 178, 14 tormenta quaedam ex ipsis peccatorum noxiis affectibus -antur. AVG. anim. 4, 19, 33 an quia non -ant animae? in euang. Ioh. 82, 3. COD. Theod. 15, 6, 2 (*a. 399*) ne ex nimia *ludicrorum* restrictione tristitia -etur (*cf.* CASSIAN. conl. 5, 11, 8 *tristitiae genus unum* de inlato damno ... -atur. *v. et infra p. 1797, 45*). CASSIAN. conl. 9, 15, 1 ex quibus ... speciebus licet ... soleant occasiones supplicationum pinguium -ari (*sim.* 16, 6, 4). inst. 4, 43 (*syn.* nascitur, procreatur). *al.* CONC. Ephes. a. 431 Schwartz I 5 p. 279, 1 parem -antia blasphemiam (*Mansi 5 p. 133^A* τὴν ἴσην ὠδίνοντα δυσφημίαν. *cf.* MAR. MERC. Cyr. resp. [Conc.[S] I 5] p. 162, 25 parturientes). EVGRAPH. Ter. Andr. 375 p. 38, 10 (*rec. β*) malum et seditio ... inter patrem et filium. *et al.* (*plura sub C, l. 73 sqq.*).

6 *certarum artium usu*: **a** *in rhetorica*: FORTVN. rhet. 3, 3 p. 122, 15 exercitatio ... non quidem -at verba, sed alit ac tuetur. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 38 p. 246, 18 ex *propositione* ... semper -atur adsumptio. **b** *in re nummaria, arithmetica*: LIB. de asse 2 assis ... in duas partes sectus sex principales -at divisiones. FAV. EVL. p. 9, 6 trias ... -at sex (*syn.* parit). MART. CAP. 7, 738 omnes numeri intra decadem positi aut gignunt alios aut gignuntur ab aliis [aut procreantur] (*sic Barwick, Gnomon 2, 1926, 190 ex* ISID. lib. num. 34 p. 186^A; aliisque gignuntur a. p. *Dick, varia codd.*): ⟨h⟩exas, octas (ogdoas *Dick*) -antur tantummodo, tetras ... et creat et creatur *eqs.* BOETH. arithm. 1, 20 p. 42, 3 *numeros* a nullo certo fine -tos (*antea* procreati). mus. 4, 2 hic quadruplus ex duplicata ·BC· proportione -atur. **c** *apud medicos*: VINDIC. med. 1 semen ... ex sanguine -atur. 9 lapidem dixit Hippocrates in vesica -ari (CAEL. AVR. chron. 5, 4, 63 lapidibus -tis. ORIBAS. syn. 2 add. p. 843). 12 tumor (31). CAEL. AVR. chron. 3, 2, 14 passionibus -andis (3, 8, 105 -tā. ORIBAS. syn. 1, 14. 25 pessimam). 3, 8, 98 ex plurimis aliis partibus patientibus hydropes -antur. *ibid.* hyderon ex renibus. 5, 2, 33 ut ... digiti ... -ent poros, quos nos transitus (*immo 'callos' seu 'durities'* [πώρους, *non* πόρους]) dicere poterimus. 5, 10, 91 de iis *empyematibus*, quae in matrice -antur. 5, 10, 92. 93. 94 collectionibus -tis (*ibid.* 95). *al.* ANTHIM. 25 turtures ... melancholicum humorem ([27]. 33 *isicium* bonos humores). 33 *isicium* corruptelam ventris -at (36). 79 lapides *a caseo* -antur. *al.* ORIBAS. syn. 1, 16 quae ... cum tumore sunt frigidis humoribus, -antur ex flegmate (quod flegma educit *cod. Laud.*; *gr.* τὰ δὲ σὺν ὄγκοις τῶν φλεγματικῶν). *ibid.* ne catartici de subito tangendo eis submersionem -et *eqs.* (*gr.* ὅπως μὴ ... ἡ δύναμις ... ἅπτηται τοῦ στόματος τῆς γαστρός). 1, 17 p. 820 si ... vomi⟨t⟩a -entur (vomitus fiat *cod. Laud.*; *gr.* εἰ ... ἔμετοι προσίσταιντο). 1, 19 p. 824 *oleum andragni* solvit ... omnem ventositatem ex spiritus habundantia[m] -tam (*gr.* γίνονται στροφοί κτλ.). *ibid.* tensiones. 2 add. p. 841 scibalas. *al.*

7 *singulariter de tubae sono*: PETR. CHRYS. serm. 92 p. 460^A o quanta silentio vox nascitur! o quanta taciturnitate tuba saeculis inclamatura -atur!

B *fere i. q.* ***fingere, formare*** *sim.*: **1** *de homine eiusque indole* (*passive tantum*): CIC. part. 82 quemadmodum quisque -tus, ... educatus, ... institutus moratusque fuerit. rep. 1, 39 est ... genus hoc *hominum* ... ita -tum, ut *eqs.* ([off. 1, 103 a natura] *cf.* fin. 5, 43 est naturā sic -ta vis hominis, ut *eqs.* [5, 66 cum sic hominis natura -ta sit, ut *eqs.*]). 6, 15 homines ... sunt hac lege -ti, qui *eqs.* **2** *de rebus*: **a** *generaliter*: MANIL. 1, 866 sive ... ratio praebentis semina terrae (*idem ac 'terra semina praebens'*) in volucres ignes potuit (*Scal.*, posuit *codd.*) -are cometas. MART. 6, 49, 4 de ligno mihi quolibet columna est, sed viva -ta de cupressu. **b** *specialiter de formandis vocabulis et versibus* (*cf.* QVINT. inst. 8, 6, 32 nihil -are audemus ipsi; *opp.* ab antiquis ficta): ROMAN. Char. gramm. p. 168, 4 B. *'reses, obses'* ex verbo -antur. TER. MAVR. 1019 syllaba prima brevi quemcumque pedem -bit. 1787 sic pentameter -tus. 2105 unde tibi tales -entur epodi.

C *abit in significationem q. e. quoquomodo alicuius rei vel causam esse vel causam praebere, i. q.* ***efficere, parare*** *(audacius p. 1797, 63) sim.* (*passive i. q. fieri, existere*): STAT. Theb. 5, 458 alios, Colchi, -atis *amores* (*i. Medeam facitis Iasoni desideratiorem Hypsipyla. cf.* CARM. epigr. 495, 6 *Glyconis* lusibus ... suis -bat ... amore(m) [*i. parabat*]. *v. et p. 1794, 61*). SCAVR. Roman. Char. gramm. p. 173, 6 B. vocativus singularis generis masculini (*i. 'meus'*) multos dissidentes ... -at. MOD. dig. 25, 3, 7 nihil ei ... ex hoc *praeiudicium* -are (-ari *edd. ante Mommsen*) respondi (COD. Theod. 10, 19, 15 [*a. 424* = COD. Iust. 11, 7, 7] quod si quis ... illud ... fecerit, sciat nullum exinde praeiudicium fisco esse -andum. COD. Iust. 2, 24, 5 [*a. 294*] nullo eis praeiudicio per electionem -ando [6, 30, 21, 2 *a. 531.* 6, 61, 8, 1 *a. 531*

[*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

filio. 7, 71, 8, 7 *a. 531—32, al.*]. 4, 21, 19, 1 [*a. 529*]. 7, 32, 4 [*a. 290*]. 11, 48, 20, 3 [*a. 529*] *et saepius*). CYPR. GALL. exod. 304 *papulae* gregibus -ant tormenta (*cf.* VVLG. exod. 9, 10 facta ... sunt ulcera vesicarum ... in hominibus et iumentis). PS. ALEX. c. Dind. coll. p. 170, 8 ex una face si lumina plura succenderis, nullum damnum principali materiae -bis. p. 178, 18 nobis maerorem. ZENO 1, 1, 6 *stultae quaestiones* lites -ant (VVLG. II Tim. 2, 23 [γεννῶσιν]. PS. PHOEBAD. fid. 5 p. 41D). OPTAT. 1, 11 p. 14, 1 scisma (*syn.* nutritur, roboratur. GALL. PLAC. Leo M. epist. 56 p. 861C). 3, 1 p. 68, 10 martyria. DAMAS. Hier. epist. 35, 2, 1 (= EPIST. pontif. 253) quo fit, ut et legenti fastidium -et longitudo *epistulae* (PETR. CHRYS. serm. 120 p. 529B PAVLIN. Faust. Rei. epist. 4 p. 181, 14 GREG. TVR. Andr. prol. p. 827, 18 VEN. FORT. vita Hil. 2, 5 GREG. M. in Ezech. 1, 11, 1 CAES. AREL. suggest. p. 307 *al.*). PRISCILL. tract. 8, 121 p. 88, 23. VEG. mil. 3, 2 p. 68, 7 malae aquae potus ... pestilentiam bibentibus -at. PALLAD. Maximin. c. Ambr. 87 narratio fidei tibi ... naufragium. HEGES. 4, 18 ut *uvarum racemi* edendi -ent spectantibus cupiditatem (*gr. 4, 485 aliter*). HIER. epist. 22, 27, 6. vita Hilar. 33 p. 46C ne vobis molestiam -em ([AVG. epist. 202A, 3, 7 p. 306, 8 molestias]. CHRON. pasch. Rufin. hist. 4, 13, 6 [*a. 161*] nihil ... molestiae hominibus [μηδὲν ἐνοχλεῖν]. RVFIN. hist. 8, 7, 5 [ἀδικήσαντος]). PELAG. in Rom. 3, 13 sepulchrum ... clauditur, ne ... viventibus exhalatione sua -et pestem. in II Cor. 6, 6 nulli ... amaritudinem. RVFIN. apol. ad Anast. 8 p. 628A qui offendicula et dissensiones ... fratribus -ant (*cf.* LEO M. epist. 45, 2 p. 835B universa, quae offensionem -verunt; *gr.* πάντα ποιήσαντα τὴν πρόσκρουσιν). apol. adv. Hier. 2, 37 p. 615C scandala ecclesiae -are (EPIST. pontif. 395 Migne 50 p. 612C scandalum ... et discordiam. LEO M. epist. 135, 1 p. 1096B GREG. M. in Ezech. 1, 7, 4). apol. Orig. 5 p. 586 angustiam (VINCENT. LER. 11, 9). hist. 10, 12 p. 977, 4. hist. mon. 27 p. 449B si aqua multa corpus infundatur, maiores phantasias -at. *al.* CLAVD. 26, 295 ingentes -ant discrimina magna *triumphos*. AVG. civ. 11, 32 p. 507, 20 D. plures ... sententias. SVLP. SEV. chron. 2, 35, 1 periculum (VEN. FORT. vita Germ. 71, 189). COD. Theod. 8, 5, 33 pr. (*a. 374*) tarditas -*atur*. 9, 45, 4, 3 (*a. 431*) confusio (*cf.* DIONYS. EXIG. Cyr. epist. ad Succ. 2, 3 p. 301, 14 permixtio confusioque [*gr. Migne 77 p. 241C* γενέσθαι. ACT. Archel. 48, 1]. COD. Iust. 12, 35, 18, 6 [*a. 492*] tantae ... insidiae ... tantaque confusio). 12, 1, 181 pr. (*a. 416*) quaestio (*cf.* EPIST. pontif. 1054 *a. 586* [Conc.S IV 2 p. 106] 16 quaestio vel suspicio. COD. Iust. 10, 32, 54 [*a. 416*] GREG. M. in Ezech. 2, 5, 1 *al.*). *al.* CASSIAN. inst. 18, 16 causas (10, 7, 6. ENNOD. opusc. 1, 25 p. 268, 13 -ta est ab invalidis causa certandi. COD. Iust 5, 20, 2 [*a. 530*]). *al.* EVCHER. instr. 1 p. 86, 20 *regula* ... ignorantibus obscuritatem. LEO M. epist. 93, 1 p 937A (*gr.* ἐμποιεῖν). EPIST. pontif. 393 (*a. 435*) Migne 50 p. 610B quo tibi tristitiam -emus (*v. et supra p. 1796, 14*). PROSP. c. coll. 6 p. 229B cum in ipsa *gratia* bene velle (*i. subst.*) -atur. *al.* VICT. TONN. chron. II p. 203, 552, 2 calumnias (EVSTATH. Bas. hex. 3, 4 p. 894A nobis calumniam; *gr.* παρεχέτωσαν). SEDVL. carm. pasch. 3, 97 *peccata* -ant augmenta malis (*cf.* op. pasch. 3, 8 p. 238, 15 malorum ... radices). EVGRAPH. Ter. Andr. 957 p. 83, 6 ipsi (*i. Charino*) laetitia -ari possit ex cognitione (SERM. Caspari Anecd. p. 215, 6). Phorm. 580 p. 240, 19 res mihi magnam sollicitudinem. ENNOD. epist. 1, 8, 2 p. 17, 18 *sermo* caecitatem. 5, 3; 2 p. 126, 11 opusc. 1, 73 p. 281, 11 (*syn.* fieri). APON. 1, 8 p. 124 CASSIOD. Didym. in I Ioh. 3, 6 p. 56, 28 Z. in psalm. 102, 17 p. 724C *al.* COD. Iust. 1, 3, 54, 6 (*a. 534*) nullo eis (*sc. heredibus*) impedimento ex sanctimoniali conversatione -ando (4, 1, 12, 4d [*a. 529*]). 2, 55, 5 (*a. 531*) exceptionem. 4, 49, 5 (*a. 290*) *usuras. et alia.* LEX Burg. lib. const. 79, 4 contentio. VEN. FORT. vita Albin. 15, 42 ac si pulvis eius (*sc. defuncti*) de se vincula -asset. GREG. M. moral. 28, 28 *al.* FACVND. defens. 4, 2 p. 615A neque qui scribendi occasiones -ent, desunt vobis. ISID. eccl. off. 1, 34, 4 dierum ... septimanae -ant eandem Pentecosten. CARM. epigr. 417, 7 (*saec. I sec. Mommsen*) ⟨a⟩uratam (*sc. statuam*) faciunt -tis undique nummi⟨s⟩ (*i. 'collata pecunia' Buech.*). 1199, 2 dolorem.

III *i. q.* ***regenerare*** (*per baptisma*): PS. DAMAS. epigr. 73, 3 (= INSCR. christ. Rossi II p. 139, 26) huc undis -te veni, quo sanctus ... spiritus ... te ... vocat. VICT. VIT. 3, 34 quem (*sc. Elpidoforum*) Muritta ... de alveo fontis susceperat -tum. ARATOR act. 1, 663 qui -atur aquis. *v. et s.* generatio *IIB, p. 1784, 57 sqq.*

***grammatica** quaedam **notabiliora**:* -anda, -orum *n. vicem gerens part. fut. pass. pro subst. positi, i. q.* τὰ γενησόμενα *sive* τὰ τεχθησόμενα: MART. CAP. 9, 894 Genethliace ... astabit, quae ... pensa Lachesis ... atque instantium saeculorum -anda denuntiat (*sic RMB1* [generenda], gerenda *rell., quod quo audacius, eo minus apte esset dictum de Genethliace*). -at *intransitive, i. q. fit*: ORIBAS. syn. 6, 29 p 116 si ex ventositatem spiritus -ent dolores (fiunt *cod. Laud, gr.* τὰς διὰ φυσῶδες πνεῦμα γινομένας ὀδύνας). *c. duplici obiecto: v. supra p. 1793, 28. 1794, 55. 68.*

participia: praes. **generāns**, -antis *m. pro subst.: v. p. 1792, 73. 1794, 75. 1795, 3. 1798, 9.* *perf. pass.* **generātus**, -ī *m. i. q. filius, natus: v. supra l. 66 (i. q. regeneratus); p. 1790, 46. 1791, 33. 1793, 11. 22. 51.* CHALC. comm. 153 p. 210, 6 (*ex graeco translatum*) cave (*sc. Lai*) vetatos liberum sulcos seras, -us ille te mactabit impie (*gr.* ὁ φύς). AVIEN. Arat. 217 ortu cuiquam -o Deucalioneo (*i. fere 'mortali'*).

generātum, -ī *n. i. q.* τὸ γεγονός: CHALC. transl. p. 28B ad nativum respiciens -umque contemplans (εἰς τὸ γεγονός; comm. 201 p. 242, 22 tam aeternis quam nativis -isque). p. 29A quippe *mundus* -orum omnium speciosissimus (comm. 76 p. 144, 4 -orum et occiduorum [137 p. 198, 25 mutabilium -orumque]. 299 p. 327, 26). p. 51A (τοῦ γεγονότος). AVSON. 336, 49 in physicis tria prima: deus, mundus, data forma; tergenus omnigenum: genitor, genetrix, -um. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 10 p. 1120C conficiens atque confectum et generans atque -um (*de deo patre et filio*). DRAC. laud. dei 1, 685 virtute dei, qua cuncta creavit et -a vigent (*cf.* 2, 38 quaecumque creantur aut -a valent).

deriv.: generatio, generativus, generator, generatorius, generatrix, generatura

compos.: aggenerare, con-, de-, in-, pro-, re-, supergenerare.

G. Meyer.

generōsitās, -ātis *f. a* generosus. *qualitas, status, condicio generosi.* gaen-: *v. infra l. 35.* *inde a* COLVM. GLOSS. εὐγένεια, nobilitas, pulchritudo.

I *de hominibus*: **A** *de origine, sanguine, stirpe*: **1** *proprie*: APVL. Socr. 23 p. 174 nihil laudibus Socratis ... admisceo, nullam -em, nullam prosapiam, nullos longos natales. PORPH. Hor. carm. 4, 4, 36 honestas natalium -sque. epod. 8, 11. SERV. auct. Aen. 4, 365 et maternam et paternam -em *Aeneae*. RVFIN. Orig. in lev. 14, 1 Israelitici nominis -e gaudentem. in cant. 2 p. 114, 2 B. -em sibi Abraham et Isaac ... ascribere. PS. AVG. quaest. test. I 109, 15 -em Melchisedech (*opp.* humilitas generis). NOVELL. Anth. 1, 2 splendore ... senatoriae -is (*supra*: insignium familiarum ... nobilitas). Valent. 2, 2, 1 *muneribus* (*abl.*) patriae suae nascendi -s debet esse. munifica. RVRIC. epist. 2, 26 p. 411, 16 -e prosapiae. OP. imperf. in Matth. 1 p. 130 -is dignitatem. MVTIAN. Chrysost. hom. 5, 2 p. 272 extr. -em ... Iudaicam (εὐγένειαν). HIST. Apoll. 36 rec. A *et* B Tharsiam integrae (integerrimae B) virginitatis et -is (*i. pulchritudinis? cf. supra l. 18 et IC*). VEN. FORT. vita Hil. 3, 6 gratia -is ornatus (*syn.* nobilitatis lampade non obscurus). *in inscriptione mutila*: CORP. VIII 22675 ⟨l⟩onga gaeneros⟨i⟩tate ornati. *in inscriptione 'confusae orationis' (sic ed.)*: *ibid.* 27887 -i suae. INSCR. christ. Rossi II p. 171, 29, 5 -s ... parentum. *nota in circumlocutione*: SIDON. epist. 1, 3, 2 mussitat ... iuvenum nostrorum calcata -s. **2** *in translationibus christianis*: *de fidelium, piorum, sanctorum statu*: TERT. adv. Val. 30 p. 206, 9 *Valentiniani* de ... diligentia delictorum -em suam vindicent. adv. Marc. 4, 5 p. 430, 21 sic et ceterarum *ecclesiarum* -s recognoscitur. 5, 4 p. 581, 25 Christianismi -em. CYPR. zel. 15 in actibus eius (*hominis spiritaliter nati*) divina -s praedicetur (*cf. supra*: hominibus ... gloriosum filios habere consimiles). ARNOB. nat. 2, 48 -s ... principalis (*i. a principe, sc. deo, veniens; cf. supra*: dei principis prolem). HIL. frg. min. B I p. 229, 10 -em primae et beatae ... creationis amisimus (*in Adae offensa*). AVG. nupt. et concup. 2, 25, 40 innocentem pronuntio qui nascitur ex -e seminum. SALV. gub. 5, 60 salubritas esset omnium, -s plurimorum. FAVST. REI. epist. 5 p. 192, 19 membra Christi ... a -e filiorum flagitio operante degenerant. GREG. M. moral. 20, 42 *stulti* cognationem acceptae per imaginem -is perdunt. *ibid.* dum terrena saperent, ab intima -e repulsi sunt (*cf. supra*: ignobiles). *sim. de martyrio*: TERT. scorp. 15 p. 178, 14 Paulus civitatis Romanae consequitur nativitatem, cum illic martyrii renascitur -e. *de anima, sim.*: NOVATIAN. trin. 25 (20) p. 935C hanc habet -em immortalitatis anima in quovis homine, ut non possit interfici, multo magis hanc habet potestatem -s verbi dei (AVG. gen. ad litt. 11, 32, 42 suae -is index anima rationalis). HIL. in psalm. 119, 21 caelestis naturae (*i. animae*) captiva -s *in corpore*. 125, 4 *v. infra l. 79.* in Matth. 5, 4 *solet* animi -i ... carnis vitiosa origo dominari. ARNOB. ad Greg. 2 p. 386, 6 pro tua -e, *anima* (*ibid.* duas ... nobilitates tui generis). *ibid.* p. 387, 3 insigne -is, *anima*, ostende. *de deo filio*: TERT. carn. 9 p. 445 si quid in illa carne (*sc. Christi*) de caelesti -e radiasset. IREN. 2, 14, 5 *Salvatorem* a nemine ... posse coinquinari propter -em. NOVATIAN. trin. 25 (20) *v. supra l. 55.* HIL. coll. antiar. B II 9, 6 *Christum* infinitatis ... paternae -e exspoliantes. in Matth. 12, 18. PS. AVG. quaest. test. I 97, 4 magnificentia ... et nobilitas patris -s est veri filii. ARNOB. ad Greg. 2 p. 387, 4 superna -s. *huc pertinet* SERM. Caspari Anecd. p. 326, 8 *deus* vult consentire cum -e pretii (*sc. redemptionis per Christum*) dignitatem redempti. *de rebus personatis*: VVLG. sap. 8, 3 -em illius (*i. suam*) glorificat *Sapientia* contubernium habens dei (εὐγένειαν δοξάζει. AVG. mor. eccl. 1, 16, 28 *ad h. l.*: an ... -s solet significare aliud quam parentes?). ARNOB. praedest. 3, 17 p. 659b degener tu, illa (*Gratia*) summi imperii filia, et sua te -e nobilitat.

B *de solis moribus* (*nullo respectu originis vel familiae*): PS. SEN. ad Paul. 1 tanta maiestas est rerum (*sc. a te dictarum*) tantaque -e calens. ARNOB. nat. 2, 25 o viri plus quam satis est vobis ex aliena (*sc. Platonis?*) -e tribuentes. HIL. in psalm. 125, 4 religiosae animae -s. PS. RVFIN. in Os. 9, 10 p. 1008B Abraham Isaac et Iacob -is indicia praestiterunt. *ibid.* patrum laudata -s. 12, 3 p. 1022B placita deo ... -e. 12, 7 p. 1023B insignia paternae -is. AVG. epist. 149, 27 incongruum et a -e vestrae libertatis alienum. SIDON. epist. 2, 10, 1 extollere ... tantae diligentiae -em.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

C *de corporis habitu et facie* (*cf.* GLOSS. pulchritudo): HIST. Apoll. 15 rec. A *et* B -s . . . tuam (*om. B*) nobilitatem ostendit. 36? (*v. p. 1798, 31*).

II *de bestiis* (*sc. de propriis generum virtutibus*): A *domesticis*: COLVM. 6, 36, 3 aliquis (*admissarius*) -em suam natis exhibet. PLIN. nat. 8, 198 in . . . ove satis -is ostenditur brevitate crurum. 8, 181 tauris in aspectu -s, torva fronte *etc.* 8, 202 *caprarum* -is insigne. 10, 156 gallinarum. PELAGON. 163 -em equorum currulium. CHIRON 643. B *feris*: PLIN. nat. 8, 42 leoni praecipua -s. 8, 50. TERT. anim. 8 p. 309, 17 ut natorum suorum -em . . . iudicent *aquilae.*

III *de fructibus agri* (*sc. bonae indolis*): A *de vino etc.*: COLVM. 3, 2, 23 haec (*precia minor*) -e vini . . . commendatur. 3, 2, 28. 3, 6, 4 *quadriennium* virentium -em declarat. arb. 2, 1 manifestum est -is (-e *unus cod., haud scio an recte*) vitium (*gen.?*), non anni ubertate fructum provenire. 1, 3 *vitis pretio parata* certam -is fidem non habet. PLIN. nat. 14, 25 eugeniam (*vitem*) Tauromenitani colles cum -is cognomine misere Albano . . . agro. 14, 61 Caecubo erat -s celeberrima. B *de aliis frugibus*: COLVM. 3, 4, 2 *semina peregrina* nec certam -is fidem pollicentur. PLIN. nat. 19, 90 *siseris* -s praecipua. PALLAD. 11, 3 surculorum. POTAM. tract. 1 p. 1412^{c} balsami -e melliflua. PS. RVFIN. in Ioel 2, 4 sqq. p. 1044^{D} quasi naturae -s interiret. *in imagine*: LEO M. serm. 81, 3 custodienda . . . est omnium germinum seminumque -s, quam ex summi agricolae (*i. dei*) plantatione concepimus.

IV *de metallis*: RVRIC. epist. 1, 3 p. 356, 10 abstrusas lapidibus gemmas propriae reddere -i (*ibid.* amitterent nobilitatem).

***generōsus**, -a, -um [*a* genus. *W.*]. SERV. Aen. 1, 359 a genere -us. *non ante* CIC. SALL. NEP., *inde per totam latinitatem, tam ap. poetas quam ap. scriptores, ita tamen ut a nonnullis vitari videatur* (*deest* CVRT. VAL. FL. TAC. PLIN. min. AVG. COD. Theod. Iust. *al.*). *comp.* -ior: HOR. sat. 1, 6, 2 *al.* OV. met. 9, 491 LIV. 38, 17, 13 VAL. MAX. 3, 7, 1^{a} COLVM. 3, 2, 6 *al.* PETRON. 118, 3 PLIN. nat. 3, 60 *al.* STAT. Theb. 6, 297 *al.* QVINT. inst. 1, 2, 30 IVV. 2, 145 TERT. resurr. 6 p. 34, 8. *superl.* -issimus: SALL. Iug. 85, 16 LIV. 21, 44, 1 VELL. 2, 125, 5 VAL. MAX. 3, 3 ext. 7 *al.* SEN. dial. 4, 16, 1 *al.* COLVM. 3, 2, 13 *al.* PLIN nat. 8, 48 *al.* QVINT. inst. 5, 11, 4. *et saepius.* maxime -us: COLVM. 8, 2, 11. minime -us: CIC. Lael. 29. *de significatione*: NON. p. 118 -um: nobile vel forte (*Cic. off. 3, 86*). SCHOL. Pers. 2, 74 -i dicuntur qui propitio nascuntur genio, ideo honesti et benivoli. GLOSS. εὐγενής (SERV. Aen. 11, 657), γενεᾶς μεγάλης, GLOSS.^{L} II Philox. GE 30 εὐγενὴς ὁ ἀπὸ γένους, III Abstr. GE 8 nobilis, honestus. *vocabulum primitus usurpatur de stirpe atque origine, deinde generalius etiam de indole qualitate pretio.*

I *de* **personis**: A *de origine (familia) nobili* (*insunt quae possis trahere ad B*): 1 *de singulis*: CIC. off. 3, 86 certamen . . . cum rege -o ac potenti (*Pyrrho*). parad. 20 petulans . . . in aliqua -a ac nobili virgine (*opp.* in muliere ignota). NEP. Att. 1, 3 -i condiscipuli (*cf. ibid.* nobilis inter aequales). HOR. carm. 3, 1, 10 hic -ior descendat in campum petitor. *translate de Castore et Polluce* OV. am. 2, 11, 29 -a . . . fecundae sidera Ledae. met. 14, 698 viderat a veteris -am sanguine Teucri Iphis Anaxareten, humili de stirpe creatus. fast. 2, 199 miles -us (*de trecentis Fabiis. de isdem* 2, 225 -a domus). *nota* LIV. 4, 55, 3 acerrimi viri -ique iam, ut inter plebeios. PAVL. FEST. p. 44 hominibus -is. VAL. MAX. 6, 8, 3 iuvenis (*Gracchus*). ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 1, 13 *Tarquinius* natus . . . matre -a, sed inopi. SEN. Tro. 872 Dardaniae domus -a virgo (*Andromacha*). dial. 1, 5, 11 adulescens (*Phaethon*). SIL. 5, 261 -e Volunx. HOMER. 238 proles -a Lycaonis . . . Pandarus (*cf. B 827 Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός*). 622 proles -a atque inclita. STAT. silv. 2, 1, 191 -i . . . Blaesi. 4, 7, 41 infans. IVV. 2, 145 *Gracchi filius* gladiator . . . Capitolinis -ior. 6, 124 -e Britannice. SVET. Tib. 49, 1 -issimam feminam Lepidam. APVL. met. 9, 17 uxorem -am et eximia formositate praeditam. ITALA Luc. 19, 12 (cod. e) homo quidam -us (*εὐγενής.* VVLG. nobilis). PORPH. Hor. sat. 1, 5, 65 a -is pueris (*ibid.* servilibus natalibus). AMM. 15, 9, 6 Herculem . . . coisse cum -is feminis. CLAVD. DON. Aen. 10, 200 *Mantua* -is et praecipuis maioribus fulta. RVFIN. hist. mon. 30 locupletibus et -is parentibus natus. OP. imperf. in Matth. 14 p. 711 *med.* degener filius ad opprobrium pertinet -i patris. VEN. FORT. vita Pat. 3, 9 iuxta saeculi ordinem -is parentibus exortus . . . -ior moribus institutus. ORIG. in Matth. 13, 16 infantes . . . -i similes . . . pueris degeneribus (*ἀγενέσι . . . εὐγενῆ*). in I reg. 5 p. 8, 18 B. *uxor* nobilior et -ior (*sc. gratia, tamquam Sara*). CORP. VI 31187 M. Vlp(ius) Cresimus . . . natione Parthus ex -is MHNA tur. Issi (*sic. v. adnot. Momms. et* INSCR. Dessau 2193). CARM. epigr. 676 . . .〉 -a michi coiux 〈. . . . 1435 Claudia nobilium prolis (*sic*) -a parentum. *εἰρωνικῶς*: IVV. 8, 224 -i principis (*Neronis*) artes. APVL. met. 4, 34 -um illum maritum meum (*Psyches*). *dub. an ironice* MAR. VICTORIN. gen. div. verb. 1 o -e Candide (*de Arriano*). *de deo*: TERT. adv. Marc. 1, 11 p. 305, 24 *alius deus* potior et -ior creatore. PRVD. apoth. 257 nisi omnem vim maiestatis patriae -us haberet Filius. *sim. de fidelibus*: TERT. adv. Marc. 1, 29 p. 332, 17 timet . . . redundantiam subolis *deus Marcionis*, ne . . . -iores habeat Marcionitas ex Marcionitis. *de rebus personatis*: PRVD. psych. 799 -a Fides (*cf.* 716 Virtutum regina). VEN. FORT. carm. 1, 21, 1 laus tibi . . . minor fuerat, -e Garonna. *pro substantivo vel praedicative*: NEP. Them. 1, 2 pater *Themistoclis* . . . -us fuit. Cim. 1, 3 Callias . . . non tam -us quam pecuniosus. Att. 12, 1 praeoptaret . . . equitis Romani filiam -arum nuptiis. VERG. Aen. 10, 141 te . . . Maeonia -e domo (*cf.* CARM. epigr. 1529 B 1 antiqua -e domo). HOR. sat. 1, 6, 2 nemo -ior est te (*Maecenate*). 1, 6, 24 trahit . . . Gloria . . . non minus ignotos -is. OV. epist. 15, 171 coniugium -ae degener opto. met. 8, 848 dominum -a recusat (*filia Erysicthonis*). 9, 491 tu me vellem -ior esses. 13, 148 materno . . . sum -ior ortu. trist. 4, 4, 1 nominibus cum sis -us avorum, exsuperas morum nobilitate genus. SEN. Ag. 289 *Clytemestra* nubet tibi (*Aegistho*) . . ., -a exuli? Med. 217. IVV. 7, 191 felix: et sapiens et nobilis et -us. APVL. met. 5, 29 *Venus ad Amorem*: praesumis . . . te solum -um (*fere i. q. genuinum, legitimum filium, cf. p. 1799, 77*)? Socr. 23 p. 174 -us est? parentes laudas (MIN. FEL. 37, 18 nobilitate -us es? parentes tuos laudas). PORPH. Hor. carm. 2, 3, 21 *opp.* ignobilis. sat. 1, 6, 1 *opp.* humilis. 2, 5, 8 (*ad*: et genus et virtus) qui sit -us et fortis. ANTH. 446, 1 formosa es . . . dives -a vetusta. DRAC. Romul. 9, 148 Priamo, -e, refunde cadaver *Hectoris.* IORD. Get. 5, 40 qui inter eos (*Gothos*) -i extabant. CARM. epigr. 843, 1 *Gavia* casta pudica decens sapiens -a probat(a). CARM. epigr. 2145 *v. Onomast.*

2 *de corpore consanguineorum vel alia boni generis multitudine*: CIC. carm. frg. 3, 49 civilem -a[m] stirpe profectam . . . cladem (*de coniuratione Catilinae.* Brut. 213 o -am stirpem *Scipionum.* NEP. Eum. 1, 2 APVL. met. 1, 23). NEP. Dion 1, 2 Dion . . . praeter -am propinquitatem nobilemque maiorum famam (nobilem propinquitatem -amque . . . famam *codd.*) . . . alia . . . habuit bona. OV. fast. 2, 225 -a domus (*ibid.* nobilitas). EPICED. Drusi 207 iuventus (464). LIV. 21, 44, 1 -issimarum gentium equites. VAL. MAX. 9, 14, 4 -issimum consulatus collegium. SEN. Med. 110 candida . . . proles -a Lyaei (*de choro bacchantium.* Oed. 110 *de Thebanis*: Cadmi -a proles. *de singulis v. p. 1799, 58. 59*). HOMER. 625 nobilis est domus et fama -a propago (RVT. NAM. 1, 7). STAT. silv. 5, 3, 146 pubes. HIER. in psalm. 136 -a quondam caterva *Iudaeorum.* PRVD. perist. 3, 50 -a patrum turba.

3 *de corpore (membris sim.) generosorum*: OV. met. 9, 280 implerat . . . uterum -o semine (SEN. Tro. 536 -a in ortus semina exsurgunt suos. AMM. 31, 2, 25 *Halani* -o semine procreati. *aliter* PRVD. apoth. 28 princeps -i seminis [*i. populi*] Abram). OV. met. 12, 234 -a . . . pectora *Thesei.* 13, 457 -o sanguine (fast. 2, 839. LVCAN. 3, 723 iuvenis -i sanguinis [ADNOT. nobilis]. SIL. 12, 359). EPICED. Drusi 259 -a . . . forma. LVCAN. 1, 604 tollens apicem -o vertice flamen. 8, 680 -a fronte decora caesaries *Magni.* 9, 216 -am . . . ad umbram (*eiusdem*). SIL. 5, 274 degustat cuspis -um . . . cruorem. DRAC. Romul. 9, 179 -o in corpore *Hectoris mortui.* 9, 214 -um cadaver. *cf.* TERT. adv. Marc. 2, 8 p. 345, 9 afflatus dei -ior spiritu materiali. *ad originem divinam pertinens*: PRVD. cath. 10, 21 dum -a (*i. spiritus*) caducis (*i. corpore*) ceu carcere clausa ligantur. 10, 128 hominis . . . membra . . ., -a et fragmina credo *terrae.* perist. 3, 85 pectora . . . -a *Christianorum.*

4 *de variis rebus, quae ad generosos pertinent*: a *corporalibus*: OV. fast. 1, 591 dispositas -a (cinerosa *R*) per atria ceras. VAL. MAX. 3, 3 ext. 7 -issimarum imaginum fetus (*cf. ibid.* humili loco nati). CYPR. GALL. gen. 1120 quos -is progenuit thalamis genitor vel paelice serva. VEN. FORT. carm. 3, 6, 1 -i . . . templi (*Hierosolymitani*). b *incorporalibus*: PROP. 4, 11, 61 'emerui (*Cornelia*) -os vestis honores' (*i. generosarum vestis, sc. stolae. cf.* OV. hal. 66 [*p. 1801, 65*]). OV. epist. 6, 113 si te nobilitas -aque nomina tangunt, . . . nata Thoante feror (*sim.* 19, 223. CARM. epigr. 520, 1 -o nomine miles). FLOR. Verg. p. 186, 6 civitas . . . -issimis auspiciis instituta (*Tarraco? sc. colonia Iulia victrix triumphalis*). APVL. met. 3, 15 praeter -am natalium dignitatem. DRAC. Romul. 7, 6 emerito referens -as auspice laudes (*cf.* 7, 2 nobilium thalamis). ISID. reg. mon. 4, 4 ex -a et locuplete vita (*opp.* ex inopi vel servili condicione). *nota* CYPR. epist. 39, 3 familiae dignitas et -a nobilitas. *n. pro subst.* TERT. anim. 28 p. 347, 21 neque veritas desiderat vetustatem neque mendacium devitat novellitatem. teneo falsum, antiquitate -um. resurr. 6 p. 34, 9 aliquid origine -ius et de mutatione felicius. adv. Hermog. 18 p. 146, 8.

B *de moribus, virtutibus* (*i. qui talem se praestat, quales bono genere nati esse vel solent vel debent.* SCHOL. Pers. 2, 74 *v. p. 1799, 38. in ironia v. p. 1799, 76*): 1 *de ipsis personis*: SALL. Iug. 85, 15 naturam . . . communem omnium existumo, sed fortissimum quemque -issimum (*cf.* 85, 17 ex virtute nobilitas coepit). LIV. 23, 35, 8 satis honestos -osque ducerent, quibus arma sua signaque populus R. commisisset. SEN. dial. 5, 7, 2 -o repulsa iram exprimet, languido inertique tristitiam. epist. 24, 25 -os atque acerrimae indolis viros (*opp.* ignavos iacentesque). 44, 5 quis est -us? ad virtutem bene a natura compositus. STAT. silv. 2, 7, 64 *Lucanus* coepta -ior iuventa. QVINT. inst. 5, 11, 4 quod est pomum -issimum? nonne quod optimum? . . . quid equus? qui -issimus? nonne qui optimus? . . . quid homo? nonne is -issimus, qui optimus? (5, 11, 5 *est -issimus* hominum, non qui claritate nascendi, sed qui virtute maxime excellet). IVV. 8, 30 quis . . . -um dixerit hunc qui indignus genere et praeclaro nomine tantum

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

insignis? SIDON. epist. 3, 10, 1 Theodorus, domi quidem nobilis, sed modestissimae conversationis, opinione -ior. VEN. FORT. vita Pat. 3, 9 *v. p. 1799, 69.* 2 *de eis quae generosorum, i. natura et indole proborum, sunt: nota* CIC. Lael. 29 humilem ... relinquunt et minime -um, ut ita dicam, ortum amicitiae, quam ex inopia ... natam volunt. Tusc. 2, 16 natura ipsa et quaedam -a virtus ... respuit, ne ... dolorem summum malum diceres. Brut. 261 rationem dicendi (*Caesaris*) ... magnificam et -am quodammodo (SVET. Iul. 55, 1). OV. trist. 3, 5, 32 faciles motus mens -a capit (SEN. Tro. 1064 DRAC. Romul. 8, 105. 341). SEN. contr. 9, 1, 2 non potest -us animus contumeliam pati (SEN. benef. 3, 15, 4 -i animi et magnifici. epist. 31, 4 *al.* 76, 30 -us ... et indolis bonae. PS. SEN. mon. 73 nobilitas est -us animus. QVINT. inst. 1, 2, 30 PHYSIOGN. 27 p. 42, 5 [I 319, 3 γενναῖα τὰ ἤθη]). SEN. suas. 7, 8 -a mors (-us amor *codd.*). VELL. 2, 125, 5 vir simplicitatis -issimae. VAL. MAX. 3, 2 ext. 9 patientiam ... non ... minus -o spiritu abundantem (3, 7 ext. 7. 7, 6, 1 SEN. dial. 1, 4, 12 epist. 24, 8 PETRON. 118, 3 PLIN. nat. 8, 55 *al.*). 3, 7, 1ᵃ nihil hac fiducia -ius. 5, 1, 11 -issimae indignationis verba. SEN. Phoen. 334 -am indolem probate factis (*filii Oedipodis.* dial. 7, 13, 4 *al.*). clem. 2, 1, 1 vocem -am, magni animi, magnae lenitatis. dial. 7, 20, 2 -a res est ... conari alta temptare (epist. 102, 21 *de animo*). epist. 9, 20 -a verba iactare. PS. SEN. ad Paul. 13 -i muneris concessio. OCTAVIA 54 mentis ... -us ardor. PERS. 2, 74 incoctum -o pectus honesto (*i. honestate*). QVINT. inst. 2, 4, 4 indoles laeta -ique conatus. APVL. met. 2, 2 Salviae matris -a probitas. 4, 21 -o vigore *latronis.* flor. 17 p. 82 vel tua -a modestia vel mea ingenua verecundia. TERT. adv. Hermog. 32 p. 162, 12 operatio divina ... cum -ior[a] esset (generatio sola esset *Oehler*). VOPISC. Prob. 3, 7 seminario virtutum -iore concretus. PS. RVFIN. in Os. 12, 7/8 -a beati Iacob facta (*cf. p. 1798, 82*). CYPR. GALL iud. 496 virtus -a fiet *nati* (*sc. Samsonis*). PHYSIOGN. 71 p. 91, 1 -um et virile ingenium (I 355, 5 γενναῖα ἤθη ⟨καὶ⟩ ἀνδρεία). VEN. FORT. carm. 6, 1ᵃ, 7 Sigibercthe potens, -is clare triumphis. 4, 4, 11 *Gallus episcopus* -o coepit ab aevo (*i. ab aetate, quae virtutis est capax*) militiae domini ... arma pati. *n. pro subst.*: SEN. dial. 4, 15, 1 iram habere ... -i aliquid (epist. 33, 8). PLIN. nat. 30, 14 *Nero* imperare dis concupivit nec quicquam -ius voluit. QVINT. inst. 1 pr. 24 quidquid est in oratione -ius. TERT. anim. 28 *al. v. p. 1800, 65.* BOETH. herm. sec. 6, 13 p. 463, 4 quod ... perfectum est, eo, quod est imperfectum, -ius et prius esse manifestum est (*cf. ibid.* p. 462, 25 nobilius).

II *de **bestiis** (laudat virtutes earum proprias vel utilitatem)*: **A** *domesticis: pecus*: VERG. georg. 3, 75 pecoris -i pullus. COLVM. 3, 9, 5 subole -i armenti. 6, 24, 5 -um pecus. 7, 2, 6 propria -i *generis ovilli.* 7, 3, 26. 7, 6, 7 -a proles. PLIN. nat. 11, 233 sues -ae ..., vulgares. SIL. 4, 813 hostia ab Ausonio veniat -a Quirino. *equi, canes, sim.*: OV. hal. 66. 73 *v. l. 65. 62.* SEN. clem. 1, 24, 2 -i ac no⟨biles⟩ equi. COLVM. 6, 27, 1 est -a materies, quae circo sacrisque certaminibus equos praebet, est mularis, quae pretio fetus sui comparatur -o (*fetui*), est et vulgaris, quae mediocres ... progenerat. 6, 27, 3 *al.* 6, 27, 13 *opp.* vulgaris. STAT. Theb. 6, 297 neque ... -ior umquam alipedum conlata acies. silv. 5, 2, 22 titulis -us avitis ... equus. QVINT. inst. 5, 11, 4 *v. p. 1800, 80.* APVL. met. 8, 4 canes venationis indagini[s] -ae. 10, 18 -a suboles *iumentorum.* NEMES. cyn. 241 -a propago *equorum.* PALLAD. 4, 13, 1 -is equabus (4, 13, 5). 4, 13, 4 armentis *equorum.* 4, 14, 2 -ius nullum est huiusmodi animal [*sc. mulus*] quam quod asino creante nascetur. PROB. Verg. georg. 3, 43 optimi et -issimi equi. PELAGON. 302 CHIRON 754. PHYSIOGN. 51 canibus -is (I 375, 8 κυνῶν τοὺς γενναίους). *aves*: SEN. dial. 5, 20, 4 -ae ... aves. COLVM. 8, 2, 8 -issimae *gallinae.* 8, 2, 11. 12 *opp.* vulgares. 8, 5, 25 (*ibid.* bonitas). *apes*: COLVM. 9, 8, 5 non sunt degeneres *apes* intermiscendae, quae infament -as (*ibid.* bonae ... improbae). *de actionibus*: OV. hal. 73 -o concita pulsu ungula *equi.* SEN. dial. 10, 18, 4 *nobilium equorum* -am pernicitatem. COLVM. 7, 12, 12 -am ... indolem *canum.* APVL. met. 7, 14 daturus dominis equarum inscensu -o multas mulas. *cf.* OV. hal. 66 -us (*pro*: -orum) honos et gloria maior equorum. **B** *feris, rapacibus (etiam de animalibus generaliter)*: SEN. clem. 1, 5, 5 est ... ferarum ... et ⟨ne⟩ -arum quidem praemordere (PS. QVINT. decl. 9, 18. PLIN. nat. 10, 47 leonibus, ferarum -issimis). dial. 4, 16, 1 animalia ... -issima habentur, quibus multum inest irae (SEN. nat. 1, 17, 7. epist. 92, 9 animalis -issimi, *i. hominis.* PLIN. nat. 8, 48 *leonis*, animalis omnium -issimi. 8, 49. IVV. 8, 57 animalia muta quis -a putet nisi fortia). STAT. silv. 4, 6, 10 cur Tuscus aper -ior Umbro. IVV. 14, 81 leporem ... famulae Iovis (*i. aquilae*) et -ae ... venantur aves. *de actionibus*: PHAEDR. 1, 29, 9 aper cum vellet facere -um impetum. APVL. met. 4, 13 -a ... damnatorum capitum funera (*de feris ad ludos conquisitis*). DRAC. Romul. 5, 308 feritas -a leonum. **C** *aliis*: HOR. sat. 2, 4, 31 mare ... -ae fertile testae (*i. conchyliorum*). COLVM. 8, 16, 9 -issimis piscibus. PLIN. nat. 32, 61 -a *ostrea* interpretantur calliblepharata (*var. lect. codd.*). *de puero flexibus tortuosis saltante*: APVL. met. 1, 4 diceres dei medici baculo ... serpentem -um ... inhaerere.

III *de **fructibus** agri (sc. bonitate, utilitate insignibus)*: *vitis, vinum*: HOR. sat. 1, 15, 18 *vinum* -um et lene requiro (COLVM. 3, 2, 13 Aminea ... -issimis *vinis* ... proxima. PLIN. nat. 1 ind 14, 8 *al.*). LYGD. 6, 5 madeant -o pocula Baccho (OV. met. 4, 765). OV. rem. 567 -ae fertilis uvae vinea. COLVM. 3, 2, 17 -ior ... una *vitis* (3, 2, 30 *ex Iulio Graecino*: ubi ... invitabunt ... commoda, ut nobilem vitem conseramus, -am requiremus. 11, 2, 32 PLIN. nat. 17, 215 PALLAD. 3, 10, 1). 3, 9, 4 -as vineas et uberes. 4, 2, 1 -ae stirpis vitem. 4, 29, 5 -os et fecundos *malleolos.* 5, 5, 17 -i saporis vinum. 12, 28, 4 fecis -ae. PLIN. nat. 14, 64 -um acetum (*ibid.* nobilitas). MART. 13, 115 Caecuba ... -a. *alia*: OV. met. 13, 818 pruna ... -a novasque imitantia ceras. fast. 5, 211 -o flore. LIV. 38, 17, 13 -ius in sua quidque sede gignitur; insitum alienae terrae in id, quo alitur, natura vertente se, degenerat. GRATT. cyn. 142 proceris -a stirpibus arbor. COLVM. 3, 21, 11 cacumina ficorum pirorumve ..., si -a sint. 5, 10, 18. 9, 4, 6 tertiae notae, sed adhuc -ae, marinus ros. arb. 16, 1 ulmus *Atinia* ... -issima est et lactissima. PLIN. nat. 3, 60 oleae liquor. 15, 64 mala. 15, 85 *sorba.* QVINT. inst. 5, 11, 4 *v. p. 1800, 79.* 8, 3, 76 -ioris arboris. IVV. 12, 40 -i graminis ... natura. PALLAD. 3, 25, 2 semina. 3, 25, 16 *poma* (*opp.* vitiosus. 4, 10, 25). 4, 7, 3 sarmentis. HIL. trin. 5, 23 (*in imagine:*) -i seminis tritico *agri generosos fructus ferentes*: OV. met. 15, 710 Surrentino -os palmite colles. PAVL. FEST. p. 101 ab agro -o. COLVM. 3, 2, 6 *loca* collina ... magis exuberant aquiloni prona, sed sunt -iora sub austro.

IV *de **metallis** (sc. pretiosis), sim.*: LAVS Pis. 225 -i vena metalli. MART. 14, 95 (*dicit phiala aurea:*) quamvis Callaico rubeam -a metallo. TERT. cult. fem. 1, 5 p. 707 -ior ... auri et argenti substantia (*opp.* vilissimarum materiarum). MAR. VICTOR aleth. 2, 120 terra ... pandit -a ad munera venas. *hinc, ut vid.*, VERG. Aen. 10, 174 Ilva ... insula, inexhaustis Chalybum -a metallis (SERV. *legens* 'in exhaustis': quanto exhausta fuerit, tanto -ior. auct.: hoc est πολύγονος. *in hypallaga, puto, pro*: I. inexhausta -is metallis).

***singulariter:** tamquam a generando ortum, non a bono genere, i. q. fertilis* (πολύγονος): SERV. auct. Aen. 10, 174? *v. supra l. 26.* MACR. Sat. 7, 5, 26 herbarum, quibus Creta -a est. SCHOL. Bern. Verg. ecl. 1, 65 *Africa* ferarum -a est.

structurae: -us *aliqua re*: VERG. Aen. 10, 141 OV. met. 13, 148 trist. 4, 4, 1 GRATT. 142? HOMER. 622. 625 STAT. silv. 2, 7, 64 (*an abl. temp.?*). 5, 2, 22 MIN. FEL. 37, 10 TERT. anim. 28 p. 347, 21 *al.* MACR. Sat. 7, 5, 26 (*v. supra l. 32*) CARM. epigr. 1529 B 1. *ab aliquo*: OV. met. 14, 698 (*v. p. 1799, 50*). *alicui rei*: APVL. met. 8, 4 (*p. 1801, 52*). *gen. v. supra l. 33.*

synon.: bonus, nobilis (*cf.* PROB. app. gramm. IV 202, 19 nobilem -um significat; *opp.* novilis [*sim.* ISID. diff. 1, 396]. *de differentia*: CHAR. gramm. p. 397, 23 B. (= DIFF. gramm. VII 527, 8) nobilis a nobilitate rerum, -us qui graece εὐγενής appellatur: ita alter ex re, alter ex cognatione est. GRAMM. suppl. 277, 7 -us ex nobili genere nascitur, nobilis operibus vel opibus fit [*sim.* ISID diff. app. 10]. DIFF. ed. Beck. p. 60, 5 -us boni generis est, nobilis opibus factus). *opp.* degener, humilis, ignobilis, ignotus, vitiosus, vulgaris.

deriv. generositas.

adv. **generōsē.** *ut generosum decet.* HOR. carm. 1, 37, 22 *Cleopatra* -ius perire quaerens. SEN. epist. 67, 4 omnia quae bellorum necessitas affert, -e feram. *Hey.*

genesālia NOT. Tir. 58, 95 (*anteced.* genesis). [*dubia forma, cf. Heraeus, Archiv 12, 1902, 56. Lindsay.*]

genesco mussçel (*anglosax., germ. Muschel*): GLOSS. V 298, 26 *inter lemmata plane latina. de integritate glossae non constat. cf.* genisculae.

geneseorum *v. s.* genesis. **geneseus** *v. nom. propr.* Genesius.

genesiacus, -a, -um, γενεσιακός. *i. q. ad nascentium ortum pertinens*: EVSTATH. Bas. hex. 6, 5 p. 926ᴮ repertores ... -ae rationis *i. astrologi* (*antea syn.* ad rationem genesis. *gr.* p. 128ᴮ τῆς γενεθλιαλογίας). 6, 7 p. 929ᶜ quando -a vis et decretio fatalis incumbit (*gr.* p. 133ᶜ ὅπου ἀνάγκη καὶ εἱμαρμένη κρατεῖ).

genesidium (-sĭd-?), -ī *n. per deminutionem graecam a* genesis *finxit* FAVSTVS (*cf.* verbidium *l. 69*). *i. q. liber s. libellus generationis*: AVG. c. Faust. 2, 1 Faustus dixit: ... quid enim scripsit *Matthaeus*? 'liber generationis Iesu Christi' ... quippe ubi et stella inducitur, quae confirmat genesim, ut recte '-um' hoc magis nuncupari possit quam 'euangelium'. 2, 6 tam elegans vocabulorum fabricator Faustus fuit, ut et ... Iohannis exordium 'verbidium' nominaverit propter verbum, sicut illud *Matthaei exordium* propter genesim '-um' ausus est appellare.

***genesis,** -is *vel* -eōs *f.*, γένεσις. *sing. gen.* -is *et* -eos *passim. acc.* -im *vel* -in. *abl.* -i; -e *p. 1803, 81. plur. acc.* -is *vel* -es. *nota gen. plur.* -eorum *p. 1803, 76. 83.* [*dubium an nom. propr.*: CARM. epigr. 657, 4.] *v. Onomast.*

I *i. q. nativitas, fatum, genitura, horoscopus, sim.* (*nota: abest a* FIRM. math. GLOSS.ᴸ III Abstr. GE 15 fatum decretum; Corp. G 72 constellatio): PETRON. 39, 8 in Cancero ego natus sum ... et ideo ... nihil supra illum posui, ne -im meam premerem. IVV. 6, 579 si prurit frictus ocelli angulus, inspecta -i collyria poscit. 14, 248 nota mathematicis -is tua. SVET. Vesp. 14 cavendum esse Mettium ... quod ... crederetur -im habere imperatoriam (Dom. 10, 3). CARM. adv. Marc. 1, 12 nascentum -es constringere ... extorum inspiciis. COMM. instr. 1, 16, 2 dicitis fata -is (*acc. plur.*) adscribere nobis. *ibid.* 5 si tribuunt fata -is. PORPH. Hor.

[Leumann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

carm. 1, 11, 2 per quam (*astrologiam*) -is colligitur (QVEROL. p. 34, 12 Mars trigonus, Saturnus Venerem respicit . . .; collegi omnem iam -im tuam . . ., mala fortuna te premit). 2, 17, 17 unam -im nos horum *horoscoporum* aequitate habere. CENS. 13, 1 septem . . . stellas . . . vagas quae mortalium -es moderantur. ZENO 2, 43, 2 sacri . . . horoscopi pandam secreta: . . . -is talis est vestra: primum vos . . . non Aries, sed Agnus excepit *eqs.* SCHOL. Pers. 5, 46 non puto discordare -im nativitatibus nostris, sed ab uno sidere ambos nos procreatos praevalente in -i nostra. COMMENT. Lucan. 6, 608 scimus . . . fata de sideribus colligi; dicit . . . planetas quibus constat uniuscuiusque -is. PRVD. c. Symm. 2, 410 *anima urbis Romae* cur sibi praescriptum . . . fatum . . . putat, -is cur vincula fingit. EVSTATH. Bas. hex. 6, 5 p. 926^A quorundam discurrentium siderum complexionem . . . certam -im . . . perficere (*gr.* p. 128^B γενέσεις ἀποτελεῖ). 6, 5 p. 925^C ad rationem -is (*gr.* p. 128^A τῆς γενεθλιαλογίας). *ibid.* p. 926^B magna sit inter -im -imque distantia. p. 926^C huiusmodi nascentium -im disponentes (*gr.* p. 128^D τὰς γενέσεις). 6, 7 p. 928^C maxima . . . vis habetur in -i, . . . si aut bona stella respexerit aut mala nascentem (*gr.* p. 132^C ἐν ταῖς γενέσεσι). p. 929^B reges quibus regnum non -is fato sed generis iure defertur (*gr. aliter*). p. 929^C mercator . . . cui . . . pecuniam -is apportasset (*gr.* p. 133^C τῆς εἱμαρμένης . . . συναθροιζούσης τὰ χρήματα). FVLG. RVSP. praedest. 3, 12 praedestinationem . . . *Paulus* praedicavit . . . nec timuit ne videretur -im vel fatum aut constellationem introducere. HIST. Apoll. 38 si -is permisisset, . . . filiam tibi reddidissemus. CORP. X 4022 me tibi tullit -is iniqua (INSCR. Röm. Limes in Öst. 12, 1914, p. 337 *saec. III*: quem *filium* mihi crudelis -is abstulit. CARM. epigr. 555, 4 invida fatorum -is mihi sustulit illam. 1968, 4 [*a. 336, christ.*] o prava -is, primum qui tulisti maritum). XIII 11918 (*christ.*) decretum -i⟨s⟩ conplevit. XII 2039 iniqua stella et -is mala. CARM. epigr. 1992, 5 o quit tribuat -is, qui separat convirginios. 2013 o -is, o dira dies suprema iacenti instetit. INSCR. christ. Diehl 3313 compari dulcissimo, qui . . . concessit -i die X *eqs.*

II *i. q.* γένεσις *sensu latiore.* **A** *i. q. generatio, saeculum hominum*: HERM. Pal. sim. 9, 15, 4 prima scripturae -is; *seq.* secundum saeculum iustorum virorum (*gr.* γενεά *utroque loco*). **B** *i. q. procreatio, status nascendi*: INSCR. Dessau 9279 (*saec. II*) aram -is invicti Mithrae (*sc. ex petra geniti*). IREN. 1, 3, 1 Christi . . . postrema (*i.* '*posterior quam*') Aeonum -is (*gr.* Χριστοῦ . . . μεταγενεστέρα τῶν Αἰώνων -ις). 1, 4, 2 *inde* omnem animam -in accepisse (*gr.* -ιν; *opponitur* initium, *gr.* ἀρχήν). CENS. 14, 12 nocturnis -bus, . . . diurnis (*i.* '*hominibus noctu vel interdiu natis*'). AVG. c. Faust. 2, 1. 6 *v. p. 1802, 65. 68.* PS. AVG. serm. 131, 4 duas nostras -es . . ., unam qua in carne nascimur, aliam qua in fide renascimur. MACR. sat. 1, 19, 17 ad genituram . . . hominum quae -is appellatur. MART. CAP. 7, 732 Dyas, quod sit prima procreatio, a nonnullis -is dicta. RVSTIC. c. aceph. p. 1214^A *Christus* dicitur genitus qui omnibus ad id ut sint praestat -im. p. 1243^B *Christus* carnalem dicitur sustinere genituram, ut suae carnis suificans -im. **C** *i. q. vis gignendi*: COMM. apol. 954 in illis *iustis* nec -is exercet impia ('*generatio impudica*' *Dombart in indice; sed cf. Brewer, Kommodian p. 278, 1*) vires.

III *liber primus veteris testamenti, qui nomen accepit a creatura mundi et hominis* (GLOSS. -is: initium terrae vel mundi): TERT. adv. Hermog. 25 p. 153, 23 apud -im. 32 p. 161, 24 in -i (orat. 7 p. 186, 8 resurr. 10 p. 38, 22 VICTORIN. PETAV. in apoc. 5, 5 ITIN. [Silv.] 20, 1. 10 vere . . . scriptum est. PS. HIL. libell. 8 FILASTR. 107, 7 *al.* HIER. epist. 30, 1 *al.* RVFIN. Adamant. 4, 4 Orig. princ. 4, 1, 3 p. 297, 20. 4, 3, 11 p. 340, 27 PELAG. in I Cor. 7 p. 736^B AVG. civ. 14, 21 p. 45, 19 D. serm. 3 EVCHER. form. 3 p. 17, 7 *et saepe.* PS. PROSP. prom. 1, 4—34 tit. *al. saepe*). adv. Marc. 4, 40 p. 561, 1 -is . . . inquit (AVG. serm. 52, 7, 18 loquitur). 5, 11 p. 610, 10 habes -im orat. 22 p. 193, 17 cum omnis scriptura divina, tum et illa -is. PRAEF. bibl. monarch. in Ioh. in principio canonis . . . principium in -i, et . . . finis . . . in apocalypsi. VICTORIN. PETAV. fabr. mund. 1 in libro Moysi . . . qui -is appellatur. ITIN. [Silv.] 7, 7 in libro -is (MAR. VICTORIN. verb. script. 1 -eos [FILASTR. 94, 4 *al.* HIER. quaest. hebr. in gen. tit. p. 1, 1 quaestiones in libro -eos. in Ezech. 29, 17 p. 353 V. in Is. 21, 13 PELAG. in Gal. 3 p. 813^B in Rom. 9 p. 688^{B.D} AVG. civ. 8, 11 p. 337, 19 D. 11, 32 p. 507, 6 in summo exordio sancti libri -eos. 22, 19 p. 599, 17 c. Iul. 4, 9, 53 PAVL. MED. bened. 2, 3 PRAEF. pasch. 1 OP. imperf. in Matth. 1 p. 626 POMER. 3, 6, 6 CASSIOD. inst. div. 1 p. 1111 B. in psalm. 68, 17. 103 praef. 103, 4 GREG. M. moral. praef. 1 ISID. eccl. off. 2, 20, 1. *nota* LIB. gener. a. 334 chron. I p. 89, 11 nomina patriarcharum a -eos (*cf.* a generatione *p. 1783, 79. item* a -eos, *sc. libro*: p. 90, 22. 132, 167). LIB. geneal. chron. I p. 177, 353 liber . . . -eorum (*sic*)]. POTAM. tract. 1 p. 1411^C iuxta librum -is. FILASTR. 79, 4 libro -eos id est creaturae mundi [*cf.* 95, 3. 109, 2]. AVG. civ. 16, 29 p. 173, 27 D. in hoc -is libro. VICT. VIT. 2, 77 OP. imperf. in Matth. 1 p. 614 ISID. in exod. praef. 1. LVCVLENT. 11 p. 837^C in libro -i [ACT. Archel. 26, 4]). ITIN. [Silv.] 20, 3 lectus . . . locus de -i (21, 1). 46, 2 inchoans a -e . . . percurret omnes scripturas. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 17 exemplum de -i inducit Paulus. verb. script. 2 quae lectio -eos doceat (*cf.* OPTAT. 5, 2 de -eorum lectione. CASSIOD. in psalm 80 praef. -is lectio). HIL. in Matth. 8, 4 secundum prophetiam -is (10, 4). 10, 13. HILARIAN. pasch. 3 -eos scriptura (AVG. serm. 166, 11 quaest. hept. 1, 25 p. 14, 14 serm. 52, 4, 10 PROSP. chron. I p. 408, 384 adn. ISID. ord. creat. 9, 9. 10, 2. 4). HIER. epist. 33, 4, 2 *Adamantius* scripsit in -im libros XIII. 36, 10, 2 e vestigio -im exodumque percurrens repperi loca quae *eqs.* 53, 8, 1 -is in qua de creatura mundi, de exordio generis humani . . . scribitur. 53, 8, 16 ut apud Hebraeos ipsae partes (*i. Ezechiel*) cum exordio -eos ante annos triginta non legantur. in Ezech. 28, 11 p. 331 V. -eos . . . historia (FAVST. REI. grat. 2, 6 p. 75, 3. PS. PRIMAS. in Hebr. p. 781^B historia -is). 29, 1 p. 341 V. principio -eos (in Ier. 1, 7, 2. 6, 27, 2 AVG. serm. 1, 5, 5). in Ier. 4, 36, 11 iuxta -in. prol. gal. primus apud eos (*Hebraeos*) liber vocatur Beresith, quem nos -im dicimus (*cf.* ISID. orig. 6, 1, 4). quaest. Hebr. in gen. p. 3, 29 in ipsa fronte -eos, quae caput librorum omnium est. DIDASC. apost. 3, 15 si *vis legere* initium generationis mundi, habes -im. PAVL. NOL. carm. 27, 607 epist. 24, 9 p. 209, 16. 46, 3. AVG. anim. 1, 18, 29 videamus illud de -i testimonium. civ. 11, 33 p. 509, 15 D. libro cui nomen est -is. epist. 55, 17 -im lege (un. eccl. 6, 11). gen. ad litt. 12, 1 p. 379, 2 ab exordio scripturae sanctae, quae inscribitur -is. serm. 270, 5 libri qui inscribitur -is. serm. ed. Mai 128, 1 in libro legis qui appellatur -is. 182, 7 in initio -is. CANON. Migne 56, 428^B canonicae scripturae: -is exodus *eqs.* (56, 871^A. 67, 191^A). 56, 504^C. 721^A -is mundi, exodus Aegypti *eqs.* RVSTIC. synod. (Conc.^S IV 2) 78, 9 *v. p. 1783, 57.* DECRET. Gelas. 56 ordo veteris testamenti: -is exodus *eqs.* CASSIOD. in psalm. 80. 104, 23 -is textus. 118, 160 inchoatio -is. 146, 4 -is locus. PS. PRIMAS. in Hebr. p. 694^A in principio -eos (LEANDER hom. p. 896^B -is. ISID. ord. creat. 5, 1 -eos. praef. test. 39, 1 principium -is de mundi creatione). p. 749^D initium -is. p. 759^B in exordio -is. ORIG. in Matth. 18, 47 a primo initio creaturae mundi . . . id est a -i. LICINIAN. epist. 2 p. 693^D secundum illud -is (p. 694^A). ISID. orig. 6, 2, 3 -is liber inde appellatur eo quod exordium mundi et generatio saeculi in eo contineatur. NOT. Tir. 121, 73 -is.

deriv. genesiacus, genesidium, (genesalia?). *Leumann.*

genesta *v.* genista. **genetālis** *v.* genitalis.

genethliacus, -a, -um. γενεθλιακός. *scriptura saepissime et varie corrupta in codd.* (*aliquot exempla v. infra*). **I** *adiective. ad nativitatem pertinens*: ARNOB. nat. 2, 69 p. 104, 3 quando siderum motus aut ratio coepta est genet⟨hl⟩iaca sciri? **II** *substantive*: **A** *m.* **genethliacī**, -ōrum (*sing. non habetur*), *i. qui circa rationem nativitatis versantur, mathematici, astrologi, Chaldaei, cf.* AVG. quaest. Simpl. 1, 2, 3 astrologis . . . vel eis . . . quos -os appellaverunt, qui de natalibus nascentium mores et eventa coniectant. doctr. christ. 2, 21, 32 qui -i propter natalium dierum considerationes, nunc autem vulgo mathematici vocantur (ISID. orig. 8, 9, 23). GLOSS. V 415, 47 *al. v. infra l. 59.* VARRO frg. Aug. civ. 22, 28 p. 622, 11 D. -i quidam scripserunt esse in renascendis hominibus . . . παλιγγενεσίαν. GELL. 14, 1, 1 adversum eos, qui sese Chaldaeos seu -os appellant ac de motu deque positu stellarum dicere posse, quae futura sunt, profitentur. 14, 1, 35 deterrere . . . adulescentes a -is istis. CENS. 14, 10 p. 26, 20 -i . . . dixerunt. 18, 7 p. 38, 5 huic anno Chaldaico nomen est, quem -i . . . ad observationes alias habent accommodatum. AVG. civ. 22, 28 p. 622, 16 D. iste Varro . . . sive illi -i . . . aliquid dixerunt, quod . . . destruit. conf. 4, 3, 5 *vir sagax* cognovit libris genethliacorum esse me deditum (*cf.* 4, 3, 4 illos planos, quos mathematicos vocant). doctr. christ. 2, 29, 46 -orum deliramenta. ISID. nat. 26, 13 (*ex Suetonio, v.* SVET. frg. 142 p. 221, 11 Reiff.) -i (*CD*, gentiliatici *B*, genecliatici *A²*, gentiliaci *E*, *om. A¹*, *Becker*) . . . omnis stellas erraticas quibusdam temporibus cometas fieri dicunt. *ex Isidoro* GLOSS.^L Corp. G 56 genthliatici: gentiles. **B** *m.* **genethliacus** (*vel* -os), -ī (*sc.* λόγος?). *oratio vel carmen ad diem natalem celebrandum compositum.* GLOSS. V 569, 36 genethleaticus: laus natalis. *v. etiam infra l. 67/68.* PANEG. 3 (11) tit. -us Maximiani Augusti (*de codd. varia lectione v. W. A. Bährens, Mus. Rhen. 67, 1912, 312*). SERV. ecl. pr. p. 3, 22 in -o Salonini (genethliatico *A*, geniti hiatico *B*, geneleatico *M*). 4, 1 cui (*Salonino*) nunc Vergilius -on dicit (genetliacon *P*, genitalia condicit *AB*, genetlia condidit *H*, genethliacon edidit *h*, genetiliaticum, hoc est carmen nativitatis, condit *R*). AVSON. 323 tit. -os (*sic*) ad Ausonium nepotem (*est carmen*). **C** *n.* **genethliacon** (*sc. carmen*): STAT. silv. 2 praef. 24 cludit volumen -on Lucani.

Genethliacē *dea v. Onomast.*

genethlialogia, -ae *f.* γενεθλιαλογία. *astrologorum scientia, nativitatis observatio (vel explicatio). ex Iocundi coniectura* VITR. 9, 6, 2 propria est eorum -ae ratio (*ibid.* non e nascentia, sed ex conceptione -ae rationes explicatas. *codd. utroque loco* gentililogiae). GENNAD. vir. ill. 22 quartus *liber Nicetae continet* 'adversus genethliologiam' (*sic plerique*, genealogiam, genocliam *al.*).

genethlius, -a, -um. γενέθλιος. *ad genus procreandum pertinens.* HIER. adv. Iovin. 1, 48 p. 318 V. Iovem gamelium et -um (*cf. p. 1688, 35*).

genetilla, -ae? *i. q.* aspalathus: *v. vol. II 798, 57.*

genetius *v.* genetivus *p. 1805, 5. 6.*

***genetīvus**, -a, -um [*a* gignere, genitus. *W.*]. *derivatio*: GRAMM. suppl. 88, 12 -us a gigno vel melius geno, quod . . . habet genetum

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ire, et inde fit -us. 87, 8. 243, 11 *v. infra l. 54 sqq.* ISID. orig. 1, 7, 31 *v. infra l. 51.* *terminatio* -ivus: GRAMM. suppl. 88, 8 nominator ... qui nominat, nominatus ... qui ... nominatur, ... nominativus ... per quem nominatur: sic -us, non genitor vel genitus. VEL. gramm. VII 66, 24 sic (*i. per duo 'u'*) ... scribitur ... -us. GRAMM. suppl. 88, 19 genetius *forma reprobatur.* *orthographia:* genetivus (*per e in altera syllaba*) *procul dubio genuina et primaria scriptura est; nonnulla de ea attulit Lachmann ad Lucr. 1, 1 p. 15. in schedis nostris et in editionibus parum inveni adnotatum (forma* genitivus *mihi primum obvia fuit ap.* Ov. met. 3, 331 *in parte codicum. de mss.* SVETONI *v. Ihm in praef. p. LIV). certe in lapidibus unica haec est scriptio nominum virilium et muliebrium nec non coloniae Genetivae Iuliae* (*cf.* LEX VRSON. [Corp. I^2 594] 66 *et* 103 Genet. 126 Genetiuos). *significatio:* GLOSS. Corp. G 61 (*aut corrupta aut contaminata*) -us ut color omnis nativa dicitur id est et -a. GLOSS.^{L} II Abav. GE 18 -um: naturalem. *de veriloquio et significatione cf. Wackernagel, Synt. I^1 p. 18.* NOT. Tir. 95, 42 genetivus (geni- *al.*) *inter* generalis *et* genetalis (geni- *al.*).

I ***generatim*** *(omnes dedi locos): qui quomodocunque ad genus et originem pertinet,* nativus, naturalis, originarius (GLOSS. *v. supra l. 15. 16*): Ov. met. 3, 331 forma prior rediit *Tiresiae* -aque venit imago. Pont. 3, 2, 107 (*de adoptione*) adiecti ... -a ad nomina *gentis* Cottae (*cf.* AVSON. 470, 12 derivata *nomina* aliis [*sc. generibus*], nobis [*Ausoniis*] ab stemmate primo et non cognati [*gen.*], sed -a placent). SVET. Aug. 80 corpore traditur maculoso, dispersis per pectus ... -is notis. EVSTATH. Bas. hex. 5, 3 p. 912^B *semen* quaedam -a fomenta suscipiens (*gr.* p. 100 τὰ οἰκεῖα καὶ σύμφυλα πρὸς ἑαυτὸ ἐπισπᾶται). 9, 3 p. 960^A novit ineffabilem diligentiam -a captare prudentia (*gr.* p. 196 ἄρρητόν τινα κέκτηται τὴν πρὸς τὸ κατὰ φύσιν οἰκείωσιν). *subst.* genetivus, -ī (*fere i. q. indigena*): ITALA (Lugd.) lev. 16, 29 omne opus non facietis et -us (-is *cod.*) et prosylitus (-is *cod.* ὁ αὐτόχθων καὶ ὁ προσήλυτος. VVLG. indigena ... advena). 17, 15 in -is et prosylitis (LXX *et* VVLG. *ut supra*). *cognomen Apollinis (gr. Γενέτωρ) et coloniae Vrsonensis v. Onomast.* *dubium an pro* genetivus *legendae* GEN *litterae singulares* CORP. II 5812 (*Segisamone, p. Chr. 239*) 13 *sqq.* Pub(licius) Martialis libertus gen., Pub(licius) Maritimus lib(ertus) gen., *eqs. ibid.* 24 Aevaristus ser(vus) gen. (*cf. Ephem. epigr. II 248 [Mommsen] et Hübner in adnot., qui* 'gentilis' *explicat. Mommsen interpretatur:* 'eo ipso loco natus', 'vernaculus'). *incertae significationis in fragmentis laceris* CARM. epigr. 1692, 8 ...> genet<i>ui <....

II ***speciatim in grammatica:*** *alter casus, Varroni* 'patricus' *ex gr.* πατρικὴ πτῶσις; *inde a* FESTO (*v. infra l. 64*) *nobis* genetivus *nomine notus (ex* γενικὴ πτ., *falsa interpretatione; v. Wackernagel l. l.*): GELL. 13, 26, 3 casum interrogandi eum dicit *Nigidius*, quem nos -um dicimus. 20, 6, 8 casus interrogandi ..., quem -um grammatici vocant. DIOM. gramm. I 301, 35 -us, quem quidam patrium vocant. PRISC. gramm. II 185, 14 -us, qui et possessivus et paternus appellatur, -us vel quod genus per ipsum significamus, ut: genus est Priami, vel quod generalis videtur esse hic casus -us, ex quo fere omnes derivationes ... solent fieri. ISID. orig. 1, 7, 31 -us *casus*, quia per eum genus cuiuscumque quaerimus, ut: huius magistri filius, vel quod rem significamus, ut: huius magistri liber (*inde* GRAMM. suppl. p. 87, 15). GRAMM. suppl. p. 243, 11 -us a generando vel quasi 'generis relativus', quia genus reportat ad memoriam. dicitur etiam 'paternus'. ... dicitur et 'possessivus'. p. 87, 8 -us quare dicitur? quia sensus gignendi et possidendi habet. CHAR. gramm. p. 15, 9 B. casus sunt sex: nominativus, -us *eqs.* DIOM. gramm. I 301, 35 EXPLAN. in Don. gramm. IV 495, 23. MAR. VICTORIN. gramm. VI 189, 21 (*cf. ibid.* 24 quo [*sc. quia nominativus proprie non potest dici* 'casus'] fit, ut a -o casus esse incipiant). BOETH. herm. pr. 1, 2 p. 54, 3. GLOSS.^{L} II Philox. GE 28 γενική (*sc.* πτῶσις). BOETH. herm. pr. 1, 2 p. 53, 15 inflexio ... nominativi -us *est* (*cf.* sec. 1, 2 p. 65, 2). sec. 1, 2 p. 64, 22 -us ... casus non aliquid, sed alicuius *est.* **A** *adiective:* PAVL. FEST. p. 163 'neminis' -o casu ... usus est. FEST. p. 246 per casum -um. PLIN. Char. gramm. p. 153, 29 B. casu -o. QVINT. inst. 1, 6, 14 -o casu. 1, 7, 18 cum in dativum vel -um casum incidissent. SVET. Aug. 87, 2 -o casu singulari. CHAR. gramm. p. 16, 23 B. *al.* 381, 26 idiomata -i casus. DIOM. gramm. I 303, 7 -us casus singularis. 310, 4. 311, 16 -is casibus. DON. gramm. IV 384, 27 -i casus formulam. Ter. Phorm. 154 *al.* EXPLAN. in Don. gramm. IV 553, 11 verba quae -um casum secuntur (POMP. gramm. V 172, 36 *al.*). PRISC. gramm. II 550, 4 PORPH. Hor. carm. 3, 8, 21 *al.* SERV. Aen. 2, 61 HIER. in psalm. 136 p. 94, 13 AVG. loc. hept. 1, 17 p. 510, 7 *al.* CASSIOD. inst. div. 15 p. 1129^a. **B** *substantive (passim ap.* GRAMM., *hic illic ap. alios auctores. dedi ex locis, quos in schedis habui, notabiliores propter iuncturas, auctores, sententias*): PAVL. FEST. p. 92 'furum' -us pluralis (PLIN. frg. Char. gramm. p. 159, 3 B. *al.* QVINT. inst. 1, 6, 26). FEST. p. 246 quorum (*sc. nominum in u*) ... -us pluraliter geminat u. PLIN. Char. gramm. p. 169, 1 B. -o singulari ους litteris nomina finientur Graeca (QVINT. inst. 1, 6, 25. VEL. gramm. VII 57, 23 -us ... singularis. *al.* PS. RVFIN. in Am. 5, 13 quasi -o singulari). p. 181, 14 B. ita -um ... declinabant, ut. QVINT. inst. 1, 5, 63 -us 'Vlixi' et 'Achilli' fecit (*cf.* CHAR. gramm. p. 19, 3 B. quorum -us i facit). 1, 6, 14 cum *nomina* ... per varios exeant -os. 1, 6, 22 'u' ... in -o servent (1, 6, 23 MARTYR. gramm. VII 177, 14). VEL. gramm. VII 57, 11 sic -um faciunt. ROMAN. Char. gramm. p. 177, 9 B. <gene>ti<u>u<s> ... 'omnium' i litteram ... retinet. SACERD. gramm. VI 471, 19 'ae' dipthongo faciet -o *participium.* DON. Ter. Phorm. 359^a 'insimulo' -o iungitur (SERV. Aen. 1, 460). CHAR. gramm. p. 16, 8 B. quorum (*nominativorum*) -us. 17, 3 quod -us sit arbiter utriusque declinationis. 17, 7 per -um ου habent. 17, 14 in δος ... -o exeuntia. 23, 12 -o Graeco. 25, 23 -is singularibus. 31, 14 -um in us facit (AVG. quaest. hept. 7, 47). DIOM. gramm. I 302, 6 per -um. 303, 17 *prima declinatio* -um singularem mittit in ae (POMP. gramm. V 190, 18 -us in 'um' mittit *vocabulum.* SERV. auct. Aen. 2, 445). 303, 16 *declinatio* -o i geminata ... terminatur. CLEDON. gramm. V 38, 2 si -o servit *vocabulum*, nomen est. POMP. gramm. V 253, 8 secundum -um fac '*in loco*' (*i. locativum*). PRISC. gramm. II 272, 14 in ου ... terminant -um *Graeca.* 360, 22 -um ... in 'ium' desinentia. III 4, 4 inter ... -os possessivorum et primitivorum (173, 21). 170, 11 cum -o possessoris. 215, 29 -o adiunguntur participialia. SERV. Aen. 2, 595 -us pluralis ... antiquus et ex Graeco veniens. 5, 18 'pertaesus' ... regit -um. AVG. quaest. hept. 3, 35 -us pluralis in graeca lingua ambiguus est. MART. CAP. 3, 242 duplicem -um (*i. sing. et plur.*). 3, 279 'as' finitus *nominativus* ... in Graecis ... brevis est cum [uni (*add.* β)] -us 'dos' fuerit terminatus. SCHOL. Ter. p. 63, 25 -us '*pluris*' ... communis trium generum.

geneto genito: GLOSS.^{L} II Abav. GE 19 ('*error scribae tantum?*' *ed.*). *cf.* gigno, genitus. *Hey.*

? **genetrīca**, -ae *f. v. sub* genetrix.

genetrīx *v. sub* genitor. **gengiva** *v. s.* gingiva.

geniālicius (*potius quam* genialicus), -a, -um. *a* genialis, Genialia, *ut* compitalicius. PHILOCAL. fast. Febr. 11. 12 (Corp. I^2 p. 258): III *id. Febr.* -ci. c(ircenses). m(issus) XXIIII. pridie *id. Febr.* ludi -ci. '*feriarum publicarum aetate extrema Genio factarum ... institutio coniuncta fortasse fuit cum Aureliani Genii populi Romani in foro dedicatione*' *Mommsen p. 309* (*cf. s.* Genialia *p. 1808, 5*).

***geniālis**, -e [*a* genius. *W.*]. PAVL. FEST. p. 94, 11 *v. infra l. 74.* 95, 9 -es (*dei*) dicti a gerendo, quia plurimum posse putabantur, quos postea gerulos appellarunt (*cf. p. 1826, 57*). SERV. Aen. 6, 603 *v. l. 75.* *de notione: v. p. 1806, 62. 70. 74. 1807, 30. 35. 40. 45. 80. 1808, 9.* GLOSS. ingeniosus *v. p. 1839, 71.* *legitur inde a* CIC., *saepius apud* OV., STAT., APVL., ARNOB. nat., AVSON., PRVD., FIRM. math., *non apud* ENNOD., *qui vocem* genius *in deliciis habet.* *in aliquot mss. scribitur:* genealis: CHAR. gramm. p. 37, 3 B. EXC. Bob. gramm. I 550, 4 COD. Theod. 9, 7, 2 GLOSS. II 262, 14. V 298, 24. genalis: SERV. Aen. 6, 603 GLOSS. IV 241, 23. -is *et* genitalis *in mss. hic illic permutantur; sic* -italis *pro potiore* -ialis *in parte codd.*: STAT. Theb. 3, 300. 689 CHAR. gramm. p. 37, 3 B. CLAVD. 5, 96 COD. Theod. 9, 7, 2. *cf.* NOVELL. Mart. 4, 1, 1 congenitales *pro* cum -es. *v. etiam* AVSON. 71, 1 (*p. 1807, 32*). *at* -ialis *corrupte pro* -italis: GLOSS. II 581, 27 generans (*corr. Loewe in Thes. gloss.*). 262, 30 γεννητικός (*correxi*). CARM. epigr. 742, 5. *praeterea* -is *corrupt. in:* gentilis: OV. am. 2, 13, 7 *PS* (*contra recte* gentilis: STAT. Theb. 12, 618 *v. p. 1807, 63*). generalis: CASSIOD. var. 3, 14, *cf.* GLOSS. IV 588, 2 *et p. 1808, 35.* ingenialis: ALC. AVIT. carm. 1, 156. geniatus: *v. infra l. 70.* FIRM. math. 6, 25, 1 originalis (*codd.*, tori -is *Kroll*). *de mensura: per synizesin trisyllabum* (*genjalis*) CARM. epigr. 2107 A 4 *v. p. 1808, 19.* NOT. Tir. 28, 61. *loco corrupto* APVL. Plat. 2, 23. *ex coni.* STAT. silv. 2, 7, 82 *v. p. 1807, 17.* 132 *v. s.* genitalis *p. 1813, 6.* AVSON. 71, 1 *v. p. 1807, 32.*

I ***adi.***: **A** *sensu strictiore i. q. ad Genium deum pertinens:* CORP. X 8109 d(is) m(anibus) *illius* sodales -es p(osuerunt). *cf. s. v.* Genius *p. 1836, 4 sqq.* *de* AVSON. 377, 23 *et* 381, 5 festa *v. p. 1807, 60 sqq.* *i. q.* natalis: GLOSS. II 262, 14 γενέθλιος -is natalis -is (*v. supra l. 43*). *huc, siquidem Annae templum fuit (cf. PWK VII 1148, 20. I 2224, 64), de die:* OV. fast. 3, 523 idibus est Annae festum -e Perennae (*cf.* AVSON. 323, 22 *p. 1841, 82*). CARM. epigr. 742, 5 *v. s.* genitalis *p. 1814, 58.* PAVL. FEST. p. 95 -es deos dixerunt aquam, terram, ignem, aerem: ea enim sunt semina rerum, quae Graecorum alii στοιχεῖα, alii ἀτόμους vocant. duodecim quoque signa, lunam et solem inter hos deos computabant (*quae sequuntur v. supra l. 36*). GLOSS.^{L} II Philox. GE 36 ἐπίσημος (*videtur pertinere ad* geniatus, *v. p. 1808, 62*) γαμήλιος (*v. infra l. 80*) καὶ στοιχεῖον (*cf. l. 67*), τύχη (*v. s. v.* Genius *p. 1827, 65*). *de* STAT. Theb. 12, 618 *v. p. 1807, 63.* *saepe i. q.* nuptialis, coniugalis (*cf. s. v.* Genius *p. 1830, 67*): *testimonia:* PAVL. Fest. p. 94, 11 -is lectus, qui nuptiis sternitur in honorem genii, unde et appellatus. SERV. Aen. 6, 603 p. 84, 14 -es *tori* ... sternuntur puellis nubentibus, dicti a generandis liberis (= ISID. orig. 20, 11, 5, *cf.* 8, 11, 88 *s. v.* Genius *p. 1828, 75*). COMMENT. Lucan. 2, 357 lectus -is genio nuptiali dicatus. GLOSS.^{L} I Ansil. GE 126 -bus lectis: -es dicti, quod Genii causa praeparantur. III Abstr. GE 12 -is lecti: coniugalis. GLOSS. II 261, 28 γαμήλιος -is (III 253, 22). *al.* *loci:* *i. q.* nuptialis: lectus (*possunt quaedam ad p. 1807, 23 sqq. referri; de* GLOSS.^{L} II Philox. LE 4 *v. p. 1807, 49*): CIC. Cluent. 14 HOR. epist. 1, 1, 87 in aula est (SCHOL. *v. p. 1807, 34*). SEN. contr. exc. 6, 6 *opp.* funebris. LAMPR. Alex. 13, 2 (lecti *om. exc., cf.*

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 1808, 14 sqq.). ARNOB. nat. 4, 20 -is lectuli sacramenta (4, 23 AVSON. 467, 2. SERV. Aen. 3, 324 'nec victoris eri tetigit captiva cubile': ... *non* -em lectulum, sed cubile). CATVLL. 64, 47 pulvinar ... divae -e locatur. torus: VAL. MAX. 6, 1 pr. 2, 6, 14 SEN. Ag. 298. Med. 1 di coniugales tuque -is tori, Lucina, custos. QVINT. decl. 262 p. 73, 14. 291 p. 161, 21 TAC. ann. 15, 37 (= SVLP. SEV. chron. 2, 28, 2) PLIN. paneg. 8, 1 APVL. met. 2, 6. 9, 26 tori -is calcato foedere. 10, 34. NOVELL. Mart. 4, 1, 1 Constantinum, cum -es (*v. p. 1806, 47*) senatorios toros contaminari pollutarum mulierum faece prohiberet. ARNOB. nat. 6, 22. LACT. inst. 3, 22, 9 volucres ... nidos suos tamquam -es toros ... defendunt. FIRM. math. 6, 31, 82 *al.* VIR. ill. 57, 4. COD. Theod. 9, 7, 2 (*a. 326*; = Iust. 9, 9, 29, 2) maritum -is (*v. p. 1806, 43. 47*) tori vindicem. 9, 38, 6 DRAC. Orest. 24 CASSIOD. var. 2, 10, 1. PRVD. c. Symm. 2, 616 distantes regione plagae ... conveniunt ... per -ia fulcra externi ad ius conubii. *v. etiam sub II p. 1808, 14.* *de aliis rebus (de hominibus* Ov. *l. 19) ad nuptias ipsas pertinentibus*: STAT. silv. 2, 7, 82 taedis -bus (ς, -italibus *codd.*). ANTH. 941, 83 pompae -is honorem. CLAVD. 5, 96 thalamis ... -bus (*v. p. 1806, 46*). rapt. Pros. 2, 327 epulis (*aliter* cena *infra l. 37*) ... -bus. Ov. ars 1, 125 ducuntur raptae, -is praeda, puellae. STAT. Ach. 1, 113 bellis -bus (*sc. quae in nuptiis Pirithoi orta sunt*). 2, 68 -ia ... pacta (*sc. quae Tyndareos cum Helenae procis pepigit*). silv. 1, 2, 224 quondam -is litora Naxi (*ubi Bacchus nuptias cum Ariadna celebraverat*). *i. q.* *coniugalis* (*cf. p. 1806, 81 sq.*): STAT. silv. 3, 3, 108 iura ... -ia cordi *ei sunt* et mentem vincire toris ac iungere festa conubia et fidos domino genuisse clientes (Theb. 3, 689 iura deum -ia [*v. p. 1806, 46*] testor. PRVD. perist. 13, 24 -e tori ius). Theb. 3, 300 -ia foedera Cadmi. PRVD. perist. 3, 105 -is honor. cath. 3, 144 quam (*carnem Christi*) ... non thalamo neque iure tori nec -bus inlecebris intemerata puella parit (SCHOL. Prud. *ad l.* libidinosis). DRAC. laud. dei 3, 329 *Tarquinius* latro maritalis, -is praedo pudoris. *nota*: CASSIOD. var. 3, 14 matrimonii -is (*v. p. 1806, 52*) ... affectum. *huc fort. etiam* AVSON. 71, 1 praeter legitimi -ia (*Baehrens*, genitalia *Z*) foedera coetus repperit obscenas veneres vitiosa libido. *perperam* SCHOL. Hor. epist. 1, 1, 87 *μεταφορικῶς* lectum -em uxorem dicit.

B *sensu latiore*: **1** *i. q. genio indulgens*: SCHOL. Verg. Bern. ecl. 5, 74 cenarum genera tria sunt, unum ... solemne, aliut viaticum ..., tertium -e, quod genio nostro indulgemus (*cf. s. v.* genius *p. 1838, 59*): **a** *i. q. liberalis, hospitalis*: SANTRA frg. Non. p. 117 scis -es homines ab antiquis appellatos, qui ad invitandum et largius adparandum cibum promptiores essent (SCHOL. Verg. Bern. georg. 1, 302 '-is hiemps' eo quod in hieme homines ingenio suo utuntur. -es homines ab antiquis appellati sunt, qui ad *eqs. ut supra, nisi quod* parandum *pro* adpar-). NON. p. 117 -is: hospitalis (GLOSS. V 642, 7). **b** *voluptuosus, iucundus*: GLOSS. V 552, 24 voluptuosa *et* GLOSS.[L] II Philox. GE 39 *εὐφραντική pertinent ad* VERG. georg. 1, 302 agricolae ... mutua ... inter se laeti convivia curant. invitat -is hiemps curasque resolvit (*cf. s.* genius *p. 1829, 59*. SERV. *ad l.* -is h.: voluptuosa, convivalis [*inde fort.* GLOSS.[L] II Philox. LE 4 lectus -is *κλίνη συμποσίου*]: nam quotiens voluptati operam damus, indulgere dicimur genio. SCHOL. Verg. Bern. *ad l.* voluptuosa, convivalis. *aliter supra l. 42*. CARM. de mens. 1, 12 unde, December, amat te -is hiems. AVSON. 332, 19. 376, 12 tu -em hiemem, feste December, agis [*sc. propter Saturnalia*]. PRVD. perist. 3, 203 non caret his [*sc. floribus*] -is hiems). Ov. am. 2, 13, 7 Isi, Paraetonium -iaque (*v. p. 1806, 51*) arva Canopi quae colis. epist. 18, 9 rus -e colendo (*fort. ad 2 infra l. 76*). STAT. silv. 4, 4, 51 -e ... litus *Neapolis*. Ov. met. 4, 14 -is consitor uvae (*cf.* iucundae TIB. 2, 3, 63). 10, 95 platanus. APVL. met. 11, 9 ceteris unguentis et -i balsamo. SCHOL. Verg. (cenae genus) *v. supra l. 36*. *huc potius quam ad A p. 1806, 61 pertinent* AVSON. 377, 23 -ia festa December finit (381, 5 -ia festa porrigit ... bruma). *de* Ov. fast. 3, 523 *v. p. 1806, 64*. *cf. etiam* CARM. epigr. 1106, 9 *p. 1808, 3 et* Ov. met. 11, 95 *p. 1808, 30*. *an huc pertinet* STAT. Theb. 12, 618 mittit in arma manus -bus (*v. p. 1806, 51*) hospita divis (*sc. Baccho et Cereri*) Icarii Celeique domus? **c** *i. q. festus, laetus*: VERG. Aen. 6, 603 lucent -bus altis aurea fulcra toris, epulaeque ... paratae *Ixioni Pirithooque* (SERV. *ad l.* '-bus' veluti -bus: nam -es proprie sunt qui sternuntur puellis nubentibus). Ov. met. 13, 929 -ia serta. IVV. 4, 66 -is agatur iste dies. SIDON. epist. 9, 13, 5 vers. 13 peragat diem *festum* cadentem dape, poculis, choreis -is apparatus. *de* APVL. met. 11, 9 *v. supra l. 58*. **d** *i. q.* *hilaris* (*cf. s.* geniatus *p. 1808, 56*, genius *p. 1841, 8*): Ov. am. 3, 15, 19 inbelles elegi, -is Musa, valete. ars 3, 327 -ia nablia. *fere i. q. serenus* APVL. met. 11, 14 sacerdos vultu -i et hercules inhumano (*i. divino*) in aspectum meum attonitus.

2 *i. q. laetus, splendidus, uber, felix*: PLIN. nat. 17, 53 abundante -i copia pecudum. 18, 197 *in serendo* sors (fors *codd.*) -is atque fecunda (pecuda *codd.*). *cf. etiam* rus *l. 56 et s. v.* genius *p. 1839, 59*.

3 *i. q. quasi laetus* (= *uber*) *venustus pulcher* (*cf. s.* genius *p. 1839, 47*, geniatus *p. 1808, 53*): GLOSS.[L] III Abstr. GE 12 homo gratus. II Abav. GE 20 geniatus: -is gratus. APVL. met. 2, 27 maestus ... -em canitiem revellens senex (5, 22 *Amoris* -em caesariem). 4, 2 *luci* inter opaca secreta floris (*sc. rosarum*) -is regius nitor relucebat. ALC. AVIT. carm. 1, 156 erigitur pulchro -is (*v. p. 1806, 53*) forma decore (*Evae creatae*). CARM. epigr. 1106, (1 qui ... semper vivebat avarus, ... 3 hic accumbentem sculpi genialiter arte se iussit ...) 9 sed quid defunctis prodest -is imago? hoc potius ritu vivere debuerant.

II *subst.*: *nomen festi Genio dicati* **Geniālia**, -ium *et* -iōrum, *n.* *de formis*: CHAR. gramm. p. 50, 27 B. genetivum pluralem duplicem habent, tam ex secundo quam ex tertio ordine ... Saturnalia Saturnalium et Saturnaliorum ... -ia. CHAR. gramm. p. 37, 3 B. neutra semper pluralia ... -ia (*v. p. 1806, 46*) *Τύχαια* (EXC. Bob. gramm. I 550, 4). DON. Ter. Phorm. 44 'suum defraudans genium', ut contra '-ia curare' dicitur, qui vivit lautius. FERIAL. Capuan. (Corp. X 3792) 4 (*p. Chr. 387*): III. idus Febr. -ia. GLOSS. V 298, 24 -ia (*v. p. 1806, 43*) festivitas. GLOSS.[L] II Philox. GE 40 -ia *τὰ τυχια*. **geniālis**, -is *m. et* **geniāle**, -is *n. i. q. lectus -is* (*v. p. 1806, 81*): LIV. 30, 12, 21 detractam eam (*novam nuptam*) -i mittere ad Scipionem conatus *est*. IVV. 10, 334 dudum sedet illa parato flammeolo Tyriusque palam -is in hortis sternitur. PRVD. c. Symm. 1, 256 *Liviae* gravidae fulcrum et -e parantur (et *eras. U*). Ps. QVINT. decl. 10, 9 p. 196, 21 relictum torum desertumque -em. CARM. epigr. 2107 A 4 *mortuam* non inmerito magno dilexit amore (*coniux*), -is (*v. p. 1806, 55*) custos utpote quae fuerit. *dub.* LAMPR. Alex. 13, 2 (*v. p. 1806, 84*). *plur.* (*vel poeticus vel matrimonium significans*): ARNOB. nat. 2, 71 p. 105, 28 quis Iovem genuit? -bus Opis (-i *Reifferscheid*) adiunctus Saturnus. 4, 25 p. 161, 19 dum -bus insultat alienis (*Mars*), haesisse in laqueis involutum. 5, 31 p. 202, 12 illa furta dulcissima in alienis -bus perpetrasse.

opp.: funebris *p. 1806, 84*. *deriv.*: genialicius, genialitas. *v. Onomasticon.*

adv. **geniāliter**: *i. q. voluptuose, iucunde, cf.* genialis *p. 1807, 45*: Ov. met. 11, 95 hospitis adventu festum -r egit per bis quinque dies. APVL. met. 10, 16 otiose ac satis -r ... calicem uno haustu perduxi. *i. q. venuste, pulchre, cf.* genialis *p. 1807, 79*: CARM. epigr. 1106, 3 *v. supra l. 2*. *i. q. hospitaliter, cf.* genialis *p. 1807, 39*: SCHOL. Hor. carm. 2, 3, 10 'umbram hospitalem' idest refugium propter aestum epulantibus -r (generaliter *codd.*) praestans.

geniālitās, -ātis *f.* *a* genialis. *laetitia, festivitas*: SYMM. epist. 4, 27, 2 quid si vos una ad mensae -em vocarem? nolles eodem cum fratribus toro accipi? AMM. 30, 1, 22 tantum reverentiae locum apud priscam illam iustitiam vel hostilis mensae -as (genitalitas *V*) obtinebat.

[**genianam** *cod. L* PLIN. nat. 37, 164 *pro* goniaeam (*q. v.*).]

? **geniārius**, -ī *m.* *a* genius. *artifex qui geniorum simulacra facit* (*sic Orelli inscr. ad n. 4195*): CORP. VI 363 (*periit*) Iunoni Piae M. Canuleius M. l. Philonicus geniar. (ingeniarius *Scaliger*, argentarius *al.*) post aedem Castoris. 9177 (*periit*) L. Canidius Euelpistus -us pos(t) aed. Cast. fecit L. Canidio Prisco patrono suo. [gemmarius *prop. Stroux*.]

geniātus, -a, -um. *a* genius; *cf.* venustus, laruatus, cerritus *sim.* *superl. v. infra l. 64*. *in parte mss. pro* -us *est*: gemmatus: CASSIOD. var. 1, 43, 4. 6, 22, 3. geminatus: CASSIOD. var. 5, 40, 3. 6, 20, 1. gemniatus: CASSIOD. var. 6, 3, 5. genialis: *v. p. 1806, 70*. *de notione*: GLOSS.[L] II Abav. GE 20 genialis, gratus. CAPITOL. Ver. 10, 6 fuit decorus corpore, vultu -us (*i. q. venustus, cf. s. v.* genialis *p. 1807, 79*, genius *p. 1839, 47*, *Salmas. ad l. p. 107*). CASSIOD. var. 1, 43, 4 regalem quin etiam mensam conviva -us ornavit, ibi se nobis studens iungere, ubi nos certum est posse gaudere (*i. q. hilaris, cf. s. v.* genialis *p. 1807, 71*). *i. q. ornatus* (*cf. s. v.* genius *p. 1839, 56*): CASSIOD. var. 6, 20, 1 *imagines* quin etiam regnantium -a obsequii pompa praemittit, ut ... dominorum reverentia cumulatus orneris. 6, 21, 2 -us indutus, vestis gratiosa. 6, 22, 3 redderis inter arma -us: processio tua procinctualis ornatus est. 6, 23, 3 considis -um tribunal (*fort. i. q. honoratum*). *i. q. honoratus* (*cf. s. v.* genius *p. 1841, 31*): GLOSS. *v. p. 1806, 70*. CASSIOD. var. 5, 40, 3 regalis praesentiae -issimum pondus. 6, 3, 5 officium (*praefecti praetorio*) plane -um, efficax, instructum et tota animi firmitate praevalidum. 6, 12, 1 magnum ... multis ... videtur esse *et* -um publicae utilitati probis actionibus occupari (*v. q. seq.*). 6, 23, 3 *v. l. 61*.

cf. congeniatus, degenio. *v. Onom.* *Bulhart.*

genicē *genetivus* (*γενική*): CORP. IV 1364, 2. *cf. ibid.* 4 dotice. 5 onomastice. *Hey.*

genicium *sim. v.* gynaec-.

genicon (generale? *Laistner*) *γενικόν*: GLOSS.[L] II Philox. GE 29. *cf. ibid.* 35 generale *γενικόν et* GLOSS. IV 588, 25 genica generalia vel multa.

geniculāris *adi. subst. f.* [*a* geniculum. *W.*] Ps. DIOSC. Vind. N 112[r] C 211[r] (Diosc. gr. 3, 100 p. 112, 11 W.) *λυχνὶς στεφανωματική· ... Ῥωμαῖοι γενικουλάρις* (*γενικουλας C*, *-λάρης*, *-λλαρις al.*), *οἱ δὲ βαλλάρια*. ISID. orig. 17, 9, 83 -is herba substernitur ob scorpionum vim repellendam. *hinc* GLOSS.[L] I Ansil. GE 132 -is herba. *cf. Sofer, Glotta 16 (1927), 7.*

subst. n. **geniculārium**, -ī? *i. q. genu?* HIPPIATR. graec. I 327, 5 (*cod. Paris. s. XI*) *χωλαίνει ... καὶ μεῖζον γίνεται ὃ καλοῦσι γενουκλάριον.*

geniculātim *adv.* *a* geniculum. *i. secundum genicula* (*v.* geni-

[*E. Koch*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

culum *IIB et* geniculatus *1*). PLIN. nat. 21, 68 vicapervica semper viret in modum liniae (liliae, lilii *al.; an* milii? *Mayhoff*) foliis -m circumdata, topiaria herba.

geniculātio, -ōnis *f.* [*a* geniculāre. *W.*] *actus geniculandi.* GLOSS.[L] III Abstr. GE 14 -bus: adorationibus. TERT. bapt. 20 ingressuros baptismum orationibus crebris, ieiuniis et -bus et pervigiliis orare oportet. Scap. 4 p. 549 Oe. quando non -bus et ieiunationibus nostris etiam siccitates sunt depulsae? HIER. in Eph. 3, 14 p. 599 -es in oratione praeceptas.

?**geniculātor,** -ōris *m. a* geniculare. *'Ἐγγόνασιν sidus. in sententia, ut vid., corrupta vel interpolata*: SCHOL. Germ. Bas. p. 78, 22 Aratus dicit (dicitur *al.*) super -em situm *Equum* (super Helicona montem *Kießling ex Catast. 18, 9 τὸν ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος*). *cf.* geniculatus.

geniculātus, -a, -um. [*a* geniculum. *W.*] g e n u c - *legitur*: PS. APVL. herb. interp. 59, 26 H.-S. *γονατώδης, γόνατα ἔχων.*

1 *de herbis i. q. nodosus* (*v.* geniculum *IIB*): CIC. Cato 51 *viriditas* c u l m o . . . erecta -o vaginis iam quasi pubescens includitur (*cf.* AMBR. hex. 3, 8, 34 [*infra l. 56*]. PLIN. nat. 18, 52 fastigantur . . . milium et panicum in culmum [culmen *E*] -um [*Theophr. hist. 8, 2, 4 γονατοῦται. 8, 3, 2 καυλὸς . . . γονατώδης*]). PLIN. nat. 12, 45 *nardum* Syriacum . . . c a u l e . . . -o (13, 136 *genus phyci* radice -a et caule [*Theophr. 4, 6, 6 τὴν ῥίζαν γονατώδη*]. 16, 153 *smilax* densis -a caulibus [*cf. Theophr. 3, 18, 11 παρὰ τοῦ καυλοῦ τὰ γόνατα*]. 18, 144 medica . . . similis est trifolio caule foliisque, -a. 22, 19 *eryngis* caule -o. 19, 47 -us *caulis* r u b i a e [*cf. Diosc. 3, 143, 1*]. 24, 172 *rodarum* caulem habet virgae ficulneae modo -um. 25, 66 *de centaurid.* 25, 116 est . . . cissanthemos -is caulibus [*Diosc. 2, 165 καυλοὺς . . . γονατώδεις*]. 25, 151 *caulis cicutae* [*cf. Diosc. 4, 78*]. 27, 43 Actaea. 27, 108 odontitis cauliculis . . . -is). 13, 123 ferula . . . -is n o d a t a scapis (*cf.* 16, 158 -a . . . gracilitas *harundinis* n o d i s q u e distincta [17, 152 vitium surculis et quarundam arborum . . . -i scaporum nodi intersaepiunt medullam. 24, 150 totidem . . . -ae *radicis harundineae* nodis, quot haberet annos totidemque esse folia. PS. APVL. herb. interp. 78 H.-S. virgultis *herbae graminis* per terram serpentibus geniculosis, radicibus -is (*Diosc. 4, 29 κλημάτια γονατώδη . . . προϊέμενα ῥίζας γονατώδεις*). ISID. orig. 17, 8, 13 calamus aromaticus . . . gignitur in India multis nodis -us]. 23, 21 *vitis albae* sarmenta longis et exilibus i n t e r n o d i i s -a scandunt [24, 178 gramen ipsum inter herbas vulgatissimum -is serpit internodiis. *cf. Diosc. 4, 29, supra l. 35.* PS. APVL. herb. interp. 78 H.-S. *v. l. 33*]). 14, 10 *vites* maritas *populos* . . . complexae atque per ramos earum . . . -o cursu scandentes cacumina aequant. 16, 100 fit, ut prima cacumina (*roborum al.*) inpelli secutis appareat, -o incremento (*Theophr. 3, 5, 1 οἷον γόνυ ποιησάμενα τὴν τοῦ πρώτου βλαστοῦ κορύνην*). 16, 163 r a d i x *harundinis* natura vivax -a et ipsa (19, 98 *hortensiorum radices* -ae sunt, ut graminis [*cf. Theophr. 1, 6, 7 αἱ δὲ* (*ῥίζαι*) *γονατώδεις ὥσπερ αἱ τῶν καλάμων καὶ ἀγρώστεων*]). 21, 91 hippophaes spinis -um. 22, 79 elaphoboscon . . . -um digiti crassitudine (*cf. Diosc. 3, 69 καυλός ἐστι . . . γεγονατωμένος*). 23, 19 labrusca . . . -a. 24, 84 clematida . . . repentem per arbores, -am et ipsam. 25, 122 thelyphonon *herba* . . . -a (*cf. Theophr. 9, 18, 2 γόνατα ἔχει*). 26, 36 ephedra . . . nascitur . . . folio nullo cirris numerosa, qui sint iunci -i, radice pallida (*cf. Diosc. 4, 46, 1 γόνασι διειλημμένα ἐμπεφυκόσι εἰς ἄλληλα*). 26, 133 -is ramulis *equisaeti herbae.* PS APVL. herb. interp. 59, 26 H.-S. *herba confirma* habens tyrsum bicubitum -um (*Diosc. 4, 10, 1 καυλὸν . . . δίπηχυν . . . γωνιώδη*). 127, 12. AMBR. hex. 3, 8, 34 ubi se -a . . . spica sustulerit, vaginae . . . frugi parantur (*v. supra l. 18*). **2** *de fluvio inflexo in modum geniculi* (*v.* geniculum *IIA*): AMM. 18, 9, 2 (*urbs Amida*) a latere australi -o Tigridis meatu subluitur. *cf.* Genucla.

geniculātus, -ī *m. sidus, quod Engonasin vocatur*: VITR. 9, 4, 5 inter umeros custodis (*i. Arcturi*) et -i (*S*; g e n u c l a t i *HEG*) corona est or⟨d⟩inata (*cf. ibid.* pes ingeniculati). *cf.* geniculator.

geniculo (-or), -ātus, -āre (-āri) [*a* geniculum. *W.*] CHAR. gramm. p. 472, 31 B. -o *inter verba activa coniugationis I.* DOSITH. gramm. VII 431, 8 *inter deponentia* -or *γονυπετῶ.* GLOSS. -at: genuclat. GLOSS.[L] II Philox. GE 52 g e n u c l a t. *γονατίζει.* [L]I Ansil. GE 131 -at: genibus fixis [flexis? *Niederm.*] adorat. II 264, 42 *γονυπετῶ* -o -or. *de structura* DOSITH. gramm. VII 425, 3 -or parenti. CHAR. gramm. p. 383, 12 B. *inter idiomata dativi casus*: -o parenti (*item* DIOM. gramm. I 313, 21 -or victori). IDIOM. cas. gramm. IV 567, 24 -or tibi *γονυπετῶ σε.* *i. q. genu flectere, genibus flexis supplicare*: ACT. Petr. 3 orando . . . plurima turba mulierum -antes rogabant . . . Paulum et osculantes pedes eius deduxerunt *eqs.* (*cf.* 2 genua flectentes).

derivata: geniculatio, geniculator. *cf.* geniculatus *adi.* *compos.* aggeniculor, ingeniculo.

geniculōsus *a* geniculum. *γονατώδης, multis geniculis.* PS. APVL. herb. interp. 78 H. *v. sub* geniculatus *l. 34.*

geniculum, -ī *n.* [*a* genu *deminutive. W.*] GRAMM. suppl. 70, 34 genu, -um. *forma* g e n u c u l u m *et sim. scriptae inveniuntur in codd. auctorum recentioris aetatis*: FIRM. math. 2, 24 (*at* geni- 8, 4, 2. 3. 5). SCHOL. Germ. Sang. p. 225 (geni- *G*[a]*G*[b1]) ANON. Vales. 9, 40 PS. APVL. herb. interp. 59, 27 *et* 127, 12 H.-L. GREG. TVR. Franc. 2, 37 p. 101, 16 (ienucolum, gennuculum, genucolum *al.* geni-: glor. mart. 87 Mart. 3, 9 *bis*) LEX Sal. 44, 9 *et* 10 (geni *H*) ORIBAS. eup. 2, 1 app. 26 p. 515 (*at ibid.* K 1 gene-). *cf.* Genucla. *inter neutra*: GRAMM. suppl. 70, 34. *masc.* g e n i c u l u s: VITR. 8, 6, 6 (*v. infra l. 37*). *f.* g e n i c u l a: ANON. Vales. 9, 40 (*v. infra l. 19*). ORIBAS. eup. 2, 1 app. 26 p. 515 in genucola tumores habentem iam diuturnos usus sum haec (*gr. 2, 1, 65 ἐπὶ γόνατος ἔχοντος ὄγκον . . . ἐχρησάμην*). *primum ap.* VARRONEM. [*val.* genunchiu, *it.* ginocchio, *francog.* genou, *hisp. vet.* hinojo. *M.-L.*]

I *proprie i. q. genu* (*sensu deminutivo ap. Varr.*): **A** *hominum*: VARRO ling. 9, 11 qui pueris in -is alligent serperastra. TERT. coron. 3 p. 423, 1 die dominico . . . nefas ducimus . . . de -is adorare (de *om. aliq.*). HIER. c. Lucif. 8 de -is adorare. VVLG. Nah. 2, 10 cor tabescens, et dissolutio -orum (*cf.* Sirach 25, 32 genua dissoluta. Hebr. 12, 12 soluta genua). MARCELL. med. 27, 34 si in aqua . . . pedes usque ad -a ponat. 36, 34 doloribus -orum. PHYSIOGN. 69 *κνήμη* . . ., id est pars cruris quae sub -o est posterior id est infra suffraginem. 70 -a cum in se conversa sunt atque colliduntur, ad femineam speciem referuntur (*cf.* 98 qui genua collidit). PLIN. VAL. 2, 45 a vertebra coxae usque ad -um. PLAC. med. 10 rec. *α* 13 ad nervorum et -orum dolorem. ANON. Vales. 9, 40 qui (*imp. Zeno*) patellas in -a non habuisset, sed mobiles fuissent. GREG. TVR. Franc. 2, 37 percussus in -um claudicabat. glor. mart. 87 levatis usque ad -um vestimentis. Mart. 3, 9 inciso fuste ad mensuram -i, pelle superposita, ad ipsum -um extensum retrorsum pede, gressum . . . perficiebat. ORIBAS. eup. 2, 1 app. 26 *v. supra l. 1.* **B** *b e s t i a r u m*: VEG. mulom. 1, 56, 38 inflexione -orum atque gambarum molliter vehit *equus.* 3, 3 ab armis ad -um nervi II, a -o usque ad basim nervi IV. EVSTATH. Bas. hex. 9, 5 p. 962[C] pedes eius (*elephanti*) nullis -orum coniunguntur articulis (*gr.* 201[A] *ἀδιάρθρωτοι αὐτῷ οἱ πόδες*). **C** *in figuris sidereis* (*cf.* FIRM. math. 2, 24 caput hominis in signo Arietis est, . . . -a in Capricorno): FIRM. math. 8, 4, 2 XXI partes in -is *Tauri* sunt constitutae. 8, 4, 3 *Geminorum.* 8, 4, 5 sequentes tres *partes Leonis* permanent in -is. *nota* SCHOL. Germ. Sang. p. 225, 1 Br. eum qui in -o stat (*inde* SCHOL. Germ. Strozz. p. 108, 9. 18. *cf.* SCHOL. Arat. lat. p. 159 M. inter Cygnum . . . et ipsum Ingeniculo [*ex 'Sphaera' 37 p. 158 M. 'Ἐγγούνασι*]).

II *translationes*: **A** *i. q.* c u r v a t u r a *in modum genus, versura in fistulis aquaeductuum* (geniculus *m.*): VITR. 8, 6, 6 quod si non venter *aequaeductionis* in vallibus factus fuerit nec substructum ad libram factum, sed -u s erit, erumpet *aqua.* 8, 6, 8 in declinationibus libramenti ventris lapis est ex saxo rubro in ipso -o conlocandus. 8, 6, 9 nisi . . . aqua . . . in -is aut versuris alligationibus aut pondere saburra contineatur. **B** *i. q.* n o d u s *in arboribus et herbis*: PLIN. nat. 16, 125 quae dividuis in ramo natura est, haec viti in oculo, h a r u n d i n i in -o ([*Theophr. hist. 1, 9, 5 ἐν καλάμῳ γόνυ*]. 16, 163 superiore -o *harundinis calamique.* 16, 164 alia (*harundo*) spissior densiorque -is [*Theophr. ibid.* 4, 10, 11 *πυκνὸς καὶ τῇ σαρκὶ καὶ τοῖς γόνασιν*]. 24, 86 efficaciora -a *harundinis*). 18, 56 -a sunt tritico quaterna, farri sena *eqs.* (*cf. ibid.* in tertio genu). *ibid.* -orum numerum (*de re cf.* COLVM. 2, 11, 10, *ubi syn.* nodus. *v. etiam Theophr. 8, 2, 4*). 18, 122. 20, 174 densis -is (*piperitis.* 25, 38? *v. app. crit.*). 24, 180 -a VIIII vel unius vel e duabus tribusve herbis . . . involvi lana sucida (*pro medicamento*). 25, 38 l. 15 M. *v. supra l. 50.* l. 16/17 semine in -is dependente . . ., mari iuxta -a stante et (stantia *codd.*) rariore. 26, 117 verbenaca . . . a tertio -o incisa (*Diosc. 4, 60, 2 τὸ τρίτον γόνυ ἀπὸ τῆς γῆς*). 26, 148 polycnemon . . . multis -is (*cf. Diosc. 3, 94 καυλὸν πολυγόνατον*). 27, 62 crataegonon . . . multorum -orum (*Diosc. 3, 124 βλαστοὶ γονατώδεις*). 27, 71 -a eius (*caulis*) binis foliis amplectentibus (*cf. Diosc. 3, 11*). 27, 108. 113 *polygonaton* a frequentia -orum. *ibid.* marem . . . -is densiorem ([*cf. Diosc. 4, 6*]. 27, 115 tertium genus *polygoni* . . . densis -is. 27, 116 *quartum genus polygoni* nigris -orum ternis quaternisque articulis). PALLAD. 12, 11 surculos *rosetae* . . . cum -is suis . . . excidere. HIER. in Os. 2, 10 p. 108 genus herbae . . . per singula -a fruticem sursum et radicem mittit deorsum. *ibid.* eius (*herbae*) . . . pars, dummodo -um habeat, . . . omnia replet gramine. AVG. civ. 4, 8 p. 155, 32 D. praefecerunt . . . -is nodisque culmorum deum Nodutum. *ibid.* p. 156, 16 qui (*Nodutus*) nec ad folliculum spicae, sed tantum ad nodum -i pertinebat. 7, 11 p. 289, 2 maiestate deorum recte videbatur indignum, ut in una spica alter ad curam -i, altera ad folliculi pertineret. PS. APVL. herb. interp. 59, 127 H.-S. folia hirta *herbae confirmae* . . . cum adrationibus secundum -a *tyrsi* (*Diosc. 4, 10, 1 ἔχει . . . παρὰ τὰς γωνίας ὁ καυλὸς ἐξοχάς τινας κτλ.*). 127, 12. **C** *i. q.* g r a d u s *c o g n a t i o n i s*: LEX Sal. 44, 9 si nec ipse frater fuerit, qui proximior fuerit extra superius (superiores *al.*) nominatos . . . usque ad sextum -um. 44, 10 post sexto -um, si non fuerint, in fisco reipus . . . colligatur.

derivata: genicularis, geniculatim, geniculatus, geniculo(r), geniculosus. *cf.* Ingeniculo, -culus. *E. Koch.*

genicus? *cf.* genicon *p. 1808, 72.*

genimen, -inis *n.* [*a* gignere genitus. *W.*] GLOSS.[L] I Ansil. GE 133 -n: generatio. 134 -a: germina. Corp. G 77 -a: creaturae. 82 generationes. NOT. Tir. 61, 99[a] -a. *vocabulum S. Scripturae (gr. γέννημα); hinc apud christianos. significat quod procreatum est ab aliquo: progenies.*

I *de animantibus*: *tropice de hominibus dolosis, hypocritis*: [*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ITALA Matth. 3, 7 (cod. δ) *Ioannes baptista ad Pharisaeos al.*: progenies vel -a viperarum (γεννήματα ἐχιδνῶν. VVLG. progenies. *idem dicit Iesus ad Pharisaeos: ibid.* 12, 34 [*gr. et* VVLG. *ut supra*]). VVLG. Matth. 23, 33 *Iesus de Pharisaeis*: serpentes -a viperarum (ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν). *item* Luc. 3, 7. *hinc ap. auctores christianos, ut* TERT. anim. 21 p. 334, 26 adv. Hermog. 12 p. 139, 7 AVG. serm. ed. Mai 178 *al. cf.* PETR. CHRYS. serm. 137 p. 570^{B} -a patris (*sc. viperae maris*) concepta de caede *eius per matrem viperam.* HIER. in Is. 30, 6 p. 404 LXX: aspides et -a aspidum (ἔκγονα ἀσπίδων. VVLG. vipera et regulus). *de variis creaturis*: TERT. anim. 23 p. 336, 19 *Platonis est* in Timaeo, quod -a dei (*Tim. 42^{E}* παῖδες. *cf.* CIC. Tim. 47 qui ... erant ab eo creati) delegata sibi mortalium genitura ... mortale ei (*animae*) circumgelaverint corpus. 34 p. 359, 8 *Helenam Simonis magi* angelicas potestates genuisse, ignaras patris artificis mundi huius; ab his ... retentam, ne ... alterius -a viderentur. 39 p. 366, 21 uteri (*i. puerperae*) infulis ... redimiti -a sua daemoniorum candidata profitentur. adv. Val. 3 p. 180, 8 tot nomina Aeonum, tot coniugia, tot -a (gemina *pars codd.*). FVLG. aet. mund. p. 135, 3 mors licet omni⟨a⟩ mundi -a ... possederit (*in diluvio*). HIER. in Nah. 3 p. 576 parva -a locustarum (*gen. epexeg.*), quae vocantur attelabi. in Matth. 24, 14 animabus (*i. matribus*), quae non in perfectum virum sua -a perduxerunt.

II *de proventu terrae* (*vitis, vinum, frumentum, al.*): ITALA Luc. 22, 18 (cod. d) de -e vitis (ἀπὸ τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου. VVLG. de generatione vitis. Matth. 26, 29 non bibam ... de hoc -e vitis [γεννήματος. *item* Marc. 14, 25. HIER. epist. 120, 2, 3 *ad Matth. 26, 29*: in sacrificiis de -e vitis verae ... musta calcamus]). VVLG. Iob 31, 12 ignis ... usque ad perditionem devorans et omnia eradicans -a (*cf.* 31, 8 progenies mea eradicetur). psalm. 64, 11 multiplica -a eius (*terrae.* τὰ γεννήματα αὐτῆς. psalt. sec. hebr. fruges). prov. 8, 19 melior est ... fructus meus auro ... et -a mea argento electo. Ezech. 36, 30 multiplicabo fructum ligni et -a agri. HIER. in Hab. 2, 3 p. 669 ficus in Aegypto non attulit fructum nec erant -a in vineis eorum. in Is. 29, 1 p. 387 LXX: congregate -a, annum super annum comedite (συναγάγετε γεννήματα. VVLG. *discrepat*). in Ezech. 45, 13 p. 566 (*ex deut. 28, 3*) benedictus tu in civitate ... in agro ... benedicti filii ... et -a terrae tuae et fructus iumentorum tuorum (τὰ γεννήματα τῆς γῆς σου. VVLG. deut. 28, 4 fructus terrae tuae). psalt. sec. Hebr. 107 (106), 37 plantabunt vineas, et facient fruges -a (germina *al.* fecerunt fructum nativitatis VVLG.).

III *in translationibus (ex II) ad non corporalia*: VVLG. prov. 18, 20 de fructu oris viri replebitur venter eius (*fratris*) et -a labiorum ipsius saturabunt eum. HESYCH. in lev. 23, 40 p. 1097^{C} spatulas palmarum, id est iuvenescentia iustitiae -a. GREG. M. past. 3, 18 *inconstantes* tunc ... -a in se mutabilitatis arefaciunt, cum radicem levitatis abscidunt. *Hey.*

?**geniolus** qui habet genium GLOSS.^{L} I Ansil. GE 137. *scribendum esse videtur* geniatus *vel* genialis; *praeterea de* geniosus *cogitat Goetz.* *Bulhart.*

?**geniotelis** *nomen herbae mercurialis in* GLOSS. (*vol. III Goetz*). *scriptura variat*: geniotiles (590, 71 *al.*, -is: 546, 43), geneotolus (583, 23), genitolus (583, 7), gitiopilis (539, 37). *interpretamenta*: mercurialis (632, 21 *al.*), herba mercurialis (590, 71 *al.*), partiminion (*i.* παρθένιον? *v. Diosc. 4, 189.* 583, 7 partiminon. 682, 21 partemmo), gerante, germebota (583, 7, *v. supra l. 52*).

geniperus *v.* iuniperus.

genisculae muscellae: GLOSS. V 363, 19 (-as muscellas *cod. Epinal.*) *inter interpretamenta anglosaxonica bestiarum* grallus *et* glis. *significationis incertae. cf.* genesco. [*Non diversum fort., sed rectius explicatum extat in Gloss. Leid. p. 49 Hessels in extremo piscium catalogo anglosax*: sardinas: haringas; ginisculas: idem (*sc. haringas*), *ut* girr- *vel* gerriculas (*v. ibi*) *subesse nescio quo modo his glossis putes. Heraeus.*] *Hey.*

genista, -ae *et* genesta, -ae *f.* *genus fruticis, quod etiamnunc 'Genista' docti vocant, sed et aliud huius simile ab eisdem 'Spartium iunceum' nominatum. cf. C. Fraas, Synopsis plantarum florae classicae, München 1845, p. 49 sq.; H. O. Lenz, Botanik der alten Griechen und Römer, Gotha 1859, p. 715 sq.; P. Ascherson und P. Graebner, Synopsis der mitteleuropäischen Flora, VI 2, Leipzig 1906—1910, p. 235 sqq.; Orth, PW. VII p. 1151 sqq.* *de etymologia: ad genu referre videtur* PLIN., *v. p. 1812, 41.* [*originis etruscae? cf. Herbig, Indogerm. Forsch. 37, 171. W.*] *de formis: apud* COLVM. *in cod. S et* PLIN. nat. *ubique* -ista *legitur; apud ceteros alias* -ista *alias* -esta, *ita ut ne ipsos quidem scriptores sibi constare putes; forma, q. e.* -esta, *praevalet apud posteriores; cf. V. Lundström, Eranos VII 74.* -estum *trad.* GLOSS. III 428, 70. -estra *v. p. 1812, 18.* GLOSS. bolate, bolatis, bolleta. separdon (sparton?). μυρίκη, εἶδος φυτοῦ. μύριξ. χαμαίζηλον. brom (*anglosax.*). *legitur inde a* VERG. [*it.* ginestra, *francog.* genêt, *hisp.* hiniesta. *M.-L.*]

1 *generatim; species non discernuntur vel non significantur*: PLIN. nat. 21, 51 florem esse dixerim -istas, namque et his decerpitur luteus (*sc. flos ad coronas utilis*). 21, 72 -istas circumseri alvariis gratissimum. 21, 82 *alvorum* inlini oportet exitus melissophyllo aut -ista tritis. PALLAD. 1, 22 *porticus furcis sim. formatae* tegentur caricibus aut -estis (-istis *pars codd.*). 12, 8, 2 insuper *alvos apium* -estis (-istis *un. cod.*) vel aliis tegumentis similitudinem porticus imitemur.

2 *speciatim* (*dubium an sit 'Genista silvestris innocua'*: GLOSS. III 542, 12 *et* 572, 42 palla, i. -esta alba [*sc. floribus pallidis vel albis*]): **a** *videtur esse 'Spartium iunceum'* (*cf. Diosc. 4, 154; J. Berendes, Des Pedanios Dioskurides Arzneimittellehre übersetzt, Stuttgart 1902, p. 454; Ascherson und Graebner, p. 326*): VERG. georg. 2, 12 *aliae arbores* sponte sua veniunt ..., ut molle siler lentaeque -istae (-estae *codd. det.*; *inde sumptum videtur* GLOSS. II 252, 5 αὐτοφυής spontanea naturalis, iniussus. viburnum, -ista. *sim.* III 264, 53, *ubi* -esta). 2, 434 salices humilesque -estae (*sic codd. MPc*, -istae *R*), aut illae pecori frondem aut pastoribus umbram sufficiunt saepemque satis et pabula melli (*cf.* SERV. *ad l., ubi* -istae, -istas *codd. mel.*, -estae, -estas *dett.*). GRATT. 130 *de hastilium validorum dilectu*: taxique pinusque Altinatesque -estae. 139 *in* ipsa curvantur stirpe -istae. COLVM. 1 pr. 28 prata et salicta -istaeque (*sic cod. S*; -estaeque *codd. A et recc*; -estreque *cod. det.*) et arundines ... aliquam desiderant industriam. 4, 13, 2 *vinculorum, quibus religantur semina*, optima est ... -ista (*sim. de alligando vel nectendo*: 4, 31, 1 perarida loca ... -istam postulant. eius, cum sit satis firmum, tum etiam lentissimum est vinculum *eqs.* arb. 29, 1 salix humida loca desiderat, -ista etiam sicca, utraque ... palmitibus idonea praebent vincula. PLIN. nat. 16, 176 et -istae ... alligant (*i. alligando aptae sunt*). 19, 15 Asia e -ista facit lina ad retia praecipue in piscando durantia, frutice madefacto X diebus. 24, 65 -ista quoque vinculi usum praestat, floris apibus gratissimi. MART. 1, 43, 5 pira, quae longa pendent religata -esta. SERV. auct. georg. 1, 165 'vilis ... supellex' quia ⟨virgea⟩; nam de -istis vel iunco vel alba vite solent fieri [*sc. quali, corbes sim.*]). COLVM. 11, 2, 19 -estam (*sic codd. opt.*) semine vel plantis ... deponere. arb. 29, 1 de salice et -ista (*S*; -esta *A*). salicem et -istam (*S*; -estam *A*) ... vere ... serito (*inde* PLIN. nat. 17, 136, *ubi*: -istae. *cf. etiam infra l. 46. 47*). CALP. ecl. 1, 5 vaccae molle sub hirsuta latus explicuere -ista (-esta *codd. det.*; *inde* PERVIG. Ven. 81 subter -estas explicant tauri [*Pithoeus*; aonii *trad.*] latus). PLIN. nat. 1, 24, 40 -ista. 18, 240 -istae serantur caedanturque. 24, 65 semen eius (-*ae*) in folliculis passiolorum modo nascens purgat. 24, 66 rami -*ae*, similiter fronde⟨s⟩, ... macerati ... et tunsi sucum dant ischiadicis utilem (*inde*: SER. SAMM. 698 tenerae gracili de fronde -estae arreptos caules *eqs.* PLIN. med. 2, 3 -estae rami. MARCELL. med. 25, 43 -istae rami). PLIN. nat. 24, 66 -ista tunsa cum axungia genua dolentia sanat (*inde* CHIRON 50 -estam. MARCELL. med. 36, 34 semen -estae tunsum *eqs.*). GARG. MART. cur. boum 16 ad abundantiam sanguinis -estam viridem conterito *eqs.* SER. SAMM. 507 sementis scopulosa -estae miscetur mulsis *eqs.* PELAGON. 304 -estae sucum (*inde* VEG. mulom. 2, 77 -estae). PALLAD. 3 tit. 23 *et* 3, 23 tit. *de* plantis salicum vel -estae. 3, 23, 2 (*cf. l. 31 sqq.*) salicis plantas ... vel -estae (-istae *un. cod.*) ... obruemus.

b *est 'Genista tinctoria'*: PLIN. nat. 16, 74 *subeunt in montuosa* tinguendis ... vestibus nascentes -istae.

synonymum: spartus, -i (DIOSC. 4, 149 *et* ISID. orig. 17, 103 *e Diosc. 4, 154* σπαρτίον [*cf. supra l. 6 sqq.*], *ubi Ps. Diosc.* σπάρτος). *Brandt.*

genitābilis, -e. [*a* gignere, genitus, *cf. c.* genitalis. *W.*] *ad gignendum, procreandum aptus.* LVCIL. 1 aetheris et terrae -e ... tempus (*cf. Marx ad l.; obloquitur Leo, Gött. Gel. Anz. 1906, 842. cf. Cichorius, Unters. z. Lucil. p. 232*). LVCR. 1, 11 -is aura favoni (*cf.* AVIEN. orb. terr. 373 altera *ora* pulsatur -is ore favoni). AVIEN. Arat. 1835 sollers natura et rerum -is ordo ... suis studiis affixit signa futuri. AVG. c. epist. fund. 30 p. 232, 4 -em ignem et vigentem oportunamque eius temperationem nascentibus (*opp.* corruptionem ignis). ARNOB. nat. 4, 28 -es habuisse partes deum *Saturnum.* AVIEN. Arat. 45 *Iuppiter* aethrae viscera et aeternos animat -is artus.

genitāle, -ia *v. s.* genitalis.

genitālicius, -a, -um. [*a* genitalis (genitalia; *cf.* genialicius. *Leumann*). *W.*] *ex coniectura Casauboni*: CAPITOL. Pert. 15, 5 *in honorem divi Pertinacis* circenses et imperii natalis additi, qui a Severo postea sublati sunt, et -i, qui (geniti aliqui *codd.*) manent. *cf.* CORP. I^{2} p. 302 *ad h. l.*

***genitālis**, -e. [*derivatum ab eodem substantivo, quod in nomine deae* Genita Mana, *osc.* Genetaí *dat. sg.*, *gr.* γενετή *'partus' exstat; cf. c.* gignere, genitus *et c.* natalis. *W.*]. PRISC. gramm. II 131, 2 genitus, geniti (*gen.*), -alis. ISID. diff. 2, 70 -ia, sicut ipsum nomen docet, a gignendo dicta. genetalis (-ia) *legitur*: CYPR. ad Don. 4 ENNOD. dict. 21, 24 p. 489, 23 (*pars codd.*) VEN. FORT. carm. 2, 4, 1 NOT. Tir. 95, 43 (genit-: 28, 62). *de* CORP. X 4725 *v. p. 1814, 70.*

-is *dicitur qui quomodocumque ad gignendum (genituram) pertinet, aptus est; gignendi proprius.* GLOSS. γόνιμος. -e: originale (IV 241, 8 *al.*). II 262, 30 γεννητικός geni⟨t⟩alis. *cf. etiam p. 1815, 59.* *vocabulum finxisse* ENNIVS *videtur, cf. p. 1813, 12 et* CIC. de orat. 3, 154 sine coniunctione (*i. per derivationem, non per compositionem*) verba novantur, ut ...'di-es'. *usurpatur ante aet. Aug. nonnisi a* VARRONE (*v. p. 1813, 81*) *et* LVCR. (*saepius, v. p. 1813, 21 sq. 24. 61 sqq. 82. 1814, 1. 1816, 36*), *deinde tam ap. poetas quam ap. scriptores pedestres, semel tantum* [*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ap. CELS. (*v. p. 1815, 44*) *et* SEN. (*v. p. 1815, 65*), *saepe ap.* COLVM., *passim ap.* PLIN. mai.; *amat inferior aetas.* [*ex coniectura videtur legendum pro* genialis: CARM. epigr. 742, 5 (*v. p. 1814, 58*) GLOSS. II 262, 30 (*v. p. 1812, 79*). 581, 27 *v. p. 1806, 49. fortasse etiam habetur loco desperato* MART. CAP. 2, 181 (*v. app. crit.*). *locus dubiae interpretationis* STAT. silv. 2, 7, 132 (*in genethliaco Lucani*) procul hinc abite, Mortes: haec vitae -is est origo (*in* genialis *mutat pars edd.; v. Vollmer in comm.; de iunctura* origo -is *v. infra l. 64; nisi* -is *pro genet. accipias*). STAT. silv. 2, 7, 82 *quaeratur p. 1807, 17.*]

I *generaliter:* *ad quamvis procreationem spectans:* **A** *generando aptus, generandi potens, generationis protector:* **1** *de numinibus: significatione non plane perspicua:* ENN. ann. 115 Romulus in caelo cum dis -bus aevum degit. *inde* AVSON. 424, 1 Iuppiter interea cum dis -bus una concilium cogit superum. *cf. Bentley ad Hor. carm. saec. 16*). CIC. de orat. 3, 154 *v. p. 1812, 80. i. q. di coniugales:* INSCR. numm. Cohen III² p. 383, 15 *sq.* (*Crispina*) dis -bus (*cf. Daremberg-Saglio III p. 183; Jessen, PW. VII p. 1155*). PORPH. Hor. carm. saec. 13 *v. p. 1815, 41. de creatione mundi* GLOSS. IV 604, 4 -is deus qui omnia fecit. **2** *de variis corporibus, sive ex se aliquid sui generis gignentibus, sive sua vi aliorum genituram adiuvantibus:* LVCR. 1, 58 rerum primordia . . . quae nos materiem et -ia corpora . . . vocare et semina rerum appellare suemus et . . . usurpare corpora prima (1, 167. 2, 63 -ia materiai corpora. 2, 538 unius . . . rei). LVCR. 1, 632 ea quae debet -is habere materies. VERG. georg. 2, 324 vere tument terrae et -ia semina poscunt (SERV. -ia dicimus semina, quibus aliquid procreatur et gignitur. *v. quae praecedunt.* GLOSS.[L] II Philox. GE 38 *ad h. l.* μήτρα [*ridiculo errore, quasi ad* genitalia *nom. casu. L.*]. COLVM. 10, 106 -ia semina bulbi. LACT. inst. 2, 11, 1 terram . . . semen -e retinentem. *cf. infra l. 82 sqq.*). OV. met. 15, 239 quattuor . . . -ia membra (*i. elementa, v. q. seq.*). COLVM. 3, 6, 1 partibus trunci . . ., quae et -es sunt et maxime fertiles. 3, 10, 8 non aliud semen . . . frugiferum esse ducimus, nisi quod in parte -i fructum attulerit (*infra:* generandi vim possidet). 3, 10, 12 membra -ia *vitis* conceptu ac fetu gravida. 3, 10, 14 -i loco virga nata. PLIN. nat. 2, 38 -i rore *sideris.* 16, 92 *favonius* -is spiritus mundi a fovendo. 18, 282 aer -em . . . sucum transmisit in terras. SIL. 13, 528 primo mundi -is ab aevo. TERT. adv. Hermog. 29 p. 157, 3 *terra* aquis tamquam munimento -is humoris obducta. anim. 27 p. 346, 16 *in homine* semen . . . secundum genus, sicut omni condicioni -i (*i. cuivis generanti*) praestitutum est. PS. CENS. frg. 3, 5 Veneris *stella* -is et roscida et prospera et salutaris. CARM. poet. min. V 50, 9, 1 (= AVSON. 106, 1) emersam pelagi . . . -bus undis Cyprin. ARNOB. nat. 1, 38 p. 25, 17 ignibus solis -is fervor ascitus (3, 24 p. 128, 17). FIRM. err. 2, 6 fruges -is (-i *coni.*) terrae fomento conceptae. HEGES. 3, 26, 2 fontis . . ., qui . . . regionem -i irrigat infusione (IOS. bell. Iud. 3, 519 πηγῇ . . . γονιμωτάτῃ). 4, 16, 2 aquae sapor salsus et sterilis usus (-u?), Tiberiadis dulcis atque -is (IOS. 4, 456 ἁλμυρώδης καὶ ἄγονος . . . γλυκεῖα καὶ γόνιμος). 4, 17 p. 268, 11 *Uss.* aqua -is (IOS. 4, 463 γεννητικόν). MAR. VICTOR aleth. 1, 123 corporibus favet . . . liquor -is alumnis (*i. mare piscibus*). 1, 135 calidi -ia munera solis. 2, 7 -ia contigit arva . . . exul (*homo e paradiso pulsus. arva quae ei fruges procrearent? an: quibus ipse procreatus erat?*). *sic de creatione mirabili:* PLIN. nat. 9, 179 opere -is aquae (*sc. Nili, qui per inundationem musculos gignere putabatur*). SIL. 3, 381 grex . . . equarum . . . venerem occultam -i concipit aura. ARNOB. nat. 5, 10 p. 183, 10 necesse est credere et receptacula lapides habuisse -ia et iaculatam combibisse sementem. *his adiungere liceat:* VAL. FL. 4, 91 iam subeuntibus astris oceani -e caput (*'caput videtur fontem significare' Langen. fons igitur quasi genitor Oceani?*). **3** *de actionibus, quae genituram rebus dant:* LVCR. 1, 183 primordia quae -i concilio possent arceri *eqs.* 2, 228 graviora . . . corpora . . . plaga⟨s⟩ gignere, quae possint -is reddere motus (2, 571 rerum -es auctificique motus). 2, 437 *res in corpore nata* ⟨e⟩grediens -is per Veneris res. 5, 176 rerum -is origo (5, 318 terrarum. 5, 1212 mundi. *adde p. 1814, 42. 44*). ARNOB. nat. 5, 32 p. 203, 14 *Proserpinam* cum Orco . . . foedera -is conciliasse feturae. AMBR. in psalm. 118 serm. 16, 42, 2 -i opere naturae euglyphus *topazion.* EVSTATH. Bas. hex. 2, 6 p. 887[A] nec -i potentia spiritus sanctus caret (*gr. p.* 44[B] τῆς δημιουργικῆς ἐνεργείας). BOETH. in Porph. comm. 1, 13 p. 36, 16 quae omnia ad ortum -em cuiuslibet pertineant, una significatione generis contineri. *sim. de temporibus:* PLIN. nat. 9, 107 -is anni . . . hora. COLVM. 10, 196 -ia tempora mundi.

B *ex genere (origine, ortu) veniens (originalis, naturalis):* CALP. ecl. 2, 41 *de insitione:* induit arbos ignotas frondes et non -ia poma. HEGES. 3, 9, 5 saepto -i abscondita *civitas* (*ibid.* naturali vallo). CASSIOD. var. 7, 15, 3 marmorum iuncturas venas dicas esse -es. EVSTATH. Bas. hex. 2, 9 p. 884[B] si neque -es sunt tenebrae neque ex deo factae (*cf. gr. p.* 37[C] μήτε ἀγέννητον [τὸ σκότος]).

II *specialiter:* *ad hominum et bestiarum genituram naturalem pertinens:* **A** *actum generandi perficiens (generando aptus):* **1** *de membris, corporis partibus:* VARRO frg. Gell. 3, 10, 7 cum in uterum . . . mulieris -e semen datum est (LVCR. 5, 851 -ia . . . semina. GARG. MART. med. 3 FIRM. math. 1, 10, 14. 3, 1, 9 [= err. 5, 3]. HESYCH. in lev. 15, 4. 5 p. 970[d] SORAN. epit. 34 DIOSC. 4, 14. *aliter p. 1813, 25 sqq.*). LVCR. 4, 1044 *semen* ciet . . . partis -is corporis ipsas (6, 1207. VAL. MAX. 1, 7 ext. 5 -i parte Mandanes. 7, 7, 6 amputatis . . . -bus corporis partibus. 7, 3 ext. 2 equae -em partem. COLVM. 6, 26, 2 -es partes *vitulorum.* PORPH. Hor. sat. 1, 5, 100 GARG. MART. med. 5 LACT. inst. 6, 23, 1 RVFIN. Orig. in lev. 3, 5 p. 309, 17 B. -ium partium motus. AVG. civ. 14, 19 p. 43, 12 D. *al.* CAEL. AVR. acut. 3, 18, 175). VERG. georg. 3, 136 ne luxu obtunsior usus sit -i arvo *equarum* (SERV. pro muliebri folliculo. AVSON. 369, 11 AVG. civ. 14, 23 p. 49, 8 D.). OV. am. 2, 3, 3 qui . . . pueris -ia membra recidit (COLVM. 7, 11, 2 cutem, quae intervenit duobus membris -bus *suis.* ARNOB. nat. 3, 10 -ium membrorum foeditates. LACT. opif. 13, 1 HIER. epist. 54, 10, 4 *al.* AVG. civ. 14, 19 p. 43, 4 D. *al.* PALLAD. hist. mon. I 11 p. 288[c] aspidem . . . -bus membris . . . admovi [τοῖς γεννητικοῖς μου μορίοις. *infra:* in verendis]). COLVM. 6, 36, 2 iniecta -bus locis *equae* . . . semina (7, 3, 16 locis -bus. 7, 7, 4 loca. 8, 11, 5 *al.* TERT. adv. Val. 7 p. 184, 18 -bus vulvae locis. VVLG. num. 25, 8). COLVM. 7, 9, 5 feminis *subus* . . . vulvae exulcerantur . . ., ne sint -es. APVL. Plat. 1, 16 venarum -e seminium humanitatis. TERT. anim. 19 p. 331, 10 anima . . . -bus feminae foveis commendata. 27 p. 345, 30 -e virus. NEMES. cyn. 124 -a viscera (*i. uterus*). LACT. opif. 12, 4 semen . . . ad venam -em confluere. AMBR. hex. 5, 3, 7 *de piscibus:* -i . . . alvo abscondere *catulos* (patr. 11, 51 de quo [*sinu patris*] tamquam ex -i alvo processit filius. EVGRAPH. Ter. Andr. 483 puerum -i alvo profusum). HEGES. 3, 12, 2 de intima sede secreti -is. RVFIN. symb. 12 per -es feminae . . . egressus (excessus *al.*). PRVD. ham. 589 -e venenum *viperae in coitu oris.* AVG. ver. relig. 40, 74 per -es vias (gen. ad litt. 12, 15 p. 400, 12). serm. ed. Mai 72, 1 aditus -es. DIOSC. 2, 145 prest⟨r⟩u⟨it⟩ iter -e (*gr.* 2, 159 ἀτόκιον . . . εἶναι δοκεῖ. 3, 36 = *gr.* 3, 34, 2 ἀσυλληψίαν ἐργάζεται. 3, 63 = *gr.* 3, 58 γονὴν σβέννυσι). RVT. NAM. 1, 388 *gens Iudaeorum* -e caput . . . metit. CAEL. AVR. chron. 3, 8, 104 inflatio . . . folliculi -is. *nota* GERM. 558 *Capricornus,* Auguste, tuum -i corpore numen . . . in caelum tulit (*i. corpore suo, quod, Augustus ut nasceretur, effecit, cf. E. Maass, Progr. Gryphisw. 1893, p. 4*). **2** *de actionibus, passionibus:* LVCR. 4, 1233 nec divina satum -em numina cuiquam absterrent. PLIN. nat. 9, 2 in mari . . . accipiente causas -es ⟨e⟩ sublimi semperque pariente natura. TAC. ann. 6, 28 *phoenicem* struere nidum eique vim -em affundere, ex qua fetum oriri (*aliter* LACT. Phoen. 95 corpus -i morte [*i. novam vitam dante*] peremptum). TERT. adv. Val. 8 p. 186, 16 libido -is Aeonum. carn. 20 p. 458 sine vulvae -i passione. IVVENC. 3, 485 (*de sterilibus, Matth. 19, 12*) corpora . . . quae nulla gaudent -i lege tororum (*i. coitu*). HIL. trin. 10, 54 -ium originum *Christi* causam *in virgine.* AVSON. 71, 1 legitimi -ia (genialia *Bähr.*) foedera coetus. RVFIN. Orig. in lev. 12, 2 p. 457, 2 B. ex -i origine *corporis.* CLAVD. rapt. Pros. 2, 364 Nox . . . tangens . . . cubile *Ditis* omina perpetuo -ia foedere sancit (*cf.* 370 oritur proles). AVG. vera relig. 37, 68 vitam -em *idololatrae colunt.* CASSIAN. conl. 4, 15, 1 -i pollutione . . . immunes. 10, 10, 9 -em . . . fervorem (*supra:* titillatio carnis). EVSTATH. Bas. hex. 6, 8 p. 930[B] animalia . . . -i calore stimulata. VEREC. in cant. 3, 7 -is vincula delicti (*i. peccati originalis*).

B *ex genitura (per genus, originem) alicui accidens:* **1** *de locis, in quibus quis vel ipse natus est vel unde genus eius originem duxit:* VELL. 2, 7, 7 potentiorem Tyro Carthaginem . . ., -i solo (VOPISC. Aurelian. 3, 2 *bis.* IVL. VAL. 3, 59 p. 166, 29 AMM. 17, 12, 21 CLAVD. DON. Aen. pr. p. 3, 2 *al.* AMBR. exc. Sat. 1, 6 HIER. epist. 60, 15, 3 *al.* PAVL. NOL. carm. 21, 397 AVG. civ. 10, 1 p. 402, 25 D. *al.* CYPR. GALL. exod. 933 ZACCH. 3, 8 COD. Theod. 5, 18, 1 (*a. 419*) *al.* SACR. Leon. 459. CARM. epigr. 742, 5 [*sacc. V, christ.*] geni⟨t⟩alī solo. ENNOD. dict. 13, 9 p. 466, 21 *al.* CASSIOD. var. 1, 3, 5 *al.* COD. Iust. 12, 1, 15 IORD. Get. 26, 138 EVGIPP. Sev. 27, 3 *al.*). IVVENC. 1, 236 quae sint -ia moenia Christo. 4, 465 -bus arvis (PAVL. NOL. carm. app. 4, 25 captivum patriae redde et -bus arvis. *aliter, ut vid.,* MAR. VICT. aleth. 2, 7 *v. p. 1813, 51*). PS. AVR. VICT. epist. 47, 3 -es terras (AMM. 20, 4, 13 *al.* CLAVD. DON. Aen. 1, 15 p. 13, 20 *al.* HIER. in Ier. 5, 52, 3 terram. PAVL. NOL. carm. 21, 451). AMM. 22, 8, 19 ad loca reverterat -ia (30, 2, 10. AMBR. in psalm. 38, 36, 2 incola *est,* qui . . . -em locum incolit [*opp.* advena]. HEGES. 5, 25, 2 IORD. Rom. 227). 22, 9, 2 -em patriam (26, 10, 2 CLAVD. DON. Aen. 2, 290 p. 186, 25 *al.* COD. Theod. 15, 1, 37 *a. 398* [= Iust. 8, 11, 13, 1]. EVCHER. laud. her. 30 ALC. AVIT. epist. 11 p. 45, 2. CORP. X 4725, 3 [*a. 367; lapis non extat*] patriae nostrae genetalis). 25, 9, 2 pro -i sede. 28, 5, 7 -es revisere . . . lares. AMBR. hex. 5, 1, 3 ranunculae circa -es strepunt paludes (ISID. orig. 12, 6, 58). virg. 1, 5, 20 -e domicilium. PAVL. NOL. epist. 24, 6 p. 206, 19 in -em domum redūces (*cf. ibid.* 206, 18 in patriam restituti). NECTAR. Aug. epist. 103, 2 qui bene de -bus urbibus meruerunt. COD. Theod. 16, 10, 20 (*a. 415*) ad civitates . . . -es. 12, 1, 161 (*a. 399*) -em curiam deserentes (*cf. ibid.* peregrinos expeterent commeatus. 12, 1, 159 *a. 398* in originalibus . . . curiis). ENNOD. opusc. 3, 156 p. 371, 17 -bus glebis. *cf.* PRVD. cath. 10, 167 famulam tibi . . . mentem *mortui* -i in sede (*i. in paradiso*) sacrari (*'unde genesis ortusque fuit' Dressel; cf. ibid.* 169 exul). **2** *de corporis qualitate:* AMM. 22, 14, 7 Apis . . . diversis -ium notarum figuris expressus. **3** *de statu, condicione, qualitate:* AMM. 16, 12, 25 filium Agenarichum -i vocabulo dictitatum. COD. Iust. 7, 39, 5 (*imp. Anast.*) -em statum agnoscere

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

compelli *curiales*. VEN. FORT. carm. 4, 25, 7 inclita nobilitas -i luce (*i. splendore generis*) coruscans. GELL. 4, 2, 10 mulier ... -i sterilitate (*opp. vitium ex valetudine*). 16, 11, 2 Marsis *ortis a Circae filio* ... vi quadam -i datum, ut ... serpentium ... domitores sint AMM. 28, 4, 26 -ium fatorum interpretes (*sic Heraeus; de codd. discrepantia v. appar. crit.*). CONSENT. gramm. V 395, 2 -ia (*M*, generalia *rell.*) ... quarundam vitia nationum (*item* 395, 17. *sed* 392, 34 generalia *codd., opp.* specialia). INST. Iust. 4, 9 pr. -is ... feritas *quadrupedis*. AMBR. hex. 4, 4, 19 si ad necessitatem -em, non ad instituta morum actus nostri referantur. *ibid.* sorte -i. 4 *de temporibus* (*ad nativitatem pertinens*): OV. trist. 3, 13, 17 liba ... -e notantia tempus (*i. diem natalem*). STAT. silv. 2, 3, 62 -i luce (*aliter v. supra l. 1*). TAC. ann. 16, 14 dies -is eius (*Antei*). 6, 21 an suam ... -em horam comperisset. *hinc de genethliaco* (*ad diem natalem spectans*): STAT. silv. 5, 5, 70 unctum *puerum* -i carmine fovi. 5 *de personis*: AMBR. in psalm. 36, 53 puer qui patrem -em reliquit (*cf. Matth. 4, 22*). HEGES. 1, 44, 8 p. 120, 8 *Uss.* qui non sunt patrum -ium parricidae (patr. -ium *om. pars codd., del. Uss.; graec. non respondet*). *ibid.* p. 120, 9 -em ... patrem. VEN. FORT. carm. app. 6, 10 de genito et genita bis -is ava (*Brunichildis*). CORP. VIII 22672 supra -is civis affectum. *in imagine de peccatis* PRVD. ham. 573 nostra ... diros ... natos pectora parturiunt *eqs.* depopulantur ... parentum viscera et interitu -is stirpis aluntur.

C *ad genitores pertinens*: HEGES. 5, 40, 1 p. 382, 13 *Uss.* pietatis -is usu obliterato (*cf.* IOS. bell. Iud 6, 204 ἐπὶ τὴν φύσιν ἐχώρει). ENNOD. epist. 4, 22, 1 p. 114, 7 sollicitudine -i ... procedit *pater*. VEN. FORT. epist. (carm. 10, 4) 3 quod matri de illa (*filia*) -is causa contulerat (*sc. affectum* [*ibid. 2*]. *opp.* adoptivus amor).

D *ad genitalia pertinens* (*de menstruo*): PLIN. nat. 7, 61 *mulierum* maior ... pars XL (*anno*) profluvium -e sistit (20, 143).

III *regenerationis spiritalis proprius*: CYPR. ad Donat. 4 p. 6, 3 undae -is (*i. baptismi*) auxilio. FAVST. REI. grat. 1, 14 p. 47, 16 -i ... unda perfusi. ARATOR act. 2, 371 eloquium -e (*i. prolem spiritalem de semine verbi generans, cf.* 2, 369).

addo locum obscuriorem propter tituli mutilationem: ACT. lud. saec. Sept. Sev. (Corp. VI 32326) 22 saeculari⟨a⟩ ... im⟨minentia t⟩ot gen⟨it⟩alibus prosper⟨a⟩ com⟨...⟩ s⟨....

comp. ante-, primogenitalis. (unigenitalis?)

f. subst. **Genitālis,** -is, *cogn. Dianae*: HOR. carm. saec. 16 Ilithyia ..., sive tu Lucina probas vocari seu -is (Genetyllis *Bentley*. PORPH. *ibid.* 13 *ad h. l.* eandem ... -em deam appellari. *cf.* SCHOL.).

n. subst.: *sing.* **genitāle,** -is. [GLOSS. IV 241, 8 *al. v. p. 1812, 78*]. **1** *corporis pars gignendi propria* (*tam masculorum quam feminarum*): CELS. 4, 1, 11 p. 122, 25 D. *vesica* in feminis super -e earum sita est (*unicum vocabuli ap. Cels. exemplum. pro* -ia *habetur* naturalia). PLIN. nat. 7, 69 quasdam concreto -i gigni. 11, 246. 22, 162 cynomorion ... a similitudine canini -is. 24, 62. 136. 151 contacto -i cuiusque feminini sexus. 28, 98 -e cervi (28, 150 testes *cervi* ... inveterati vel -e vetus [eius *codd.*] maris). 28, 99 *hyaenae*. 28, 103 opitulari spasticis -e e maribus suffitu. 28, 164 cinere -is asini ⟨-ni?⟩. 28, 166 vulpis masculae. 28, 215 verrini -is cinere (MARCELL. med. 26, 128). 28, 262 *al.* 36, 204 -e ... masculi sexus. 37, 157 utriusque sexus. APVL. met. 10, 22 mulier ... vastum -e *asini* susciperet. ARNOB. nat. 5, 18 p. 190, 14 Ocrisiam ... divos inseruisse -i *suo*. EPIST. pontif. 261 Migne 13 p. 1177ᵇ (*Siric. epist. 9*) illud -e dominici corporis, illam aulam regis aeterni (*supra*: ex ... utero virginali). AVG. civ. 14, 26 p. 54, 9 D. salva integritate feminei -is. 2 *semen*: PLIN nat. 8, 168 incontinens uterus urinā -e reddit. 20, 227 -e non continentium.

plur.: **genitālia,** -ium. genet-: *v. 1812, 74.* GLOSS. μόρια (ᴸII Philox. GE 21 *cod.* μοιρά, *hinc Nettleship, Archiv 6, 1899, 149* μοῖρα genitura), μόρια τὰ αἰδοῖα, αἰδοῖα. sexus virilis et femineus. unde vir generat aut mulier creat. [*in glossa corrupta* II 461, 16: *v. sub* genium.] **1** *generandi apparatus* (*masculorum feminarum, tam unius animalis quam plurium*): PAVL. FEST. p. 95 sibi -ia incidere. SEN. nat. 7, 31, 3 alius -ia excidit. COLVM. 6, 24, 2 elicitur cupiditas odore -ium admoto naribus *pecudum*. 6, 30, 4 (*loc. dub. trad.*). 8, 2, 3 amissis -bus. PLIN. nat. 1 ind. 11, 109 de -bus *animalium*. 10, 173 quibus aversa -ia. 11, 261 retrorsa. 11, 263. 20, 39 -ium ulceribus (21, 118 *al.* 22, 143 exulcerationes. 23, 75). 20, 89 testium et -ium malis (23, 65 testibus et -bus. 28, 150 *v. supra l. 48*). 20, 180. 22, 112 -ium fistulae (*dat.*). 22, 140. 23, 74 curationem ... -ium. 23, 108 *al.* 24, 36 in pruritu -ium. 24, 113 -ia exulcerata aut carbunculantia. 24, 117 *al.* 26, 80 -ium inflammationem. 26, 81 nomas (28, 67). 28, 61 principia. 28, 132 carbunculis. 28, 186 vitulorum. 28, 236. 29, 38 -ium vitiis (GARG. MART. med. 42). 32, 139. QVINT. inst. 1, 6, 36 quia Caelo Saturnus -ia absciderit (LACT. inst. 1, 12, 2 PS. AVR. VICT. epit 23, 3. AVG. civ. 7, 27 p. 310, 1 D. abscisione -ium). IVV. 6, 514 mollia qui rapta secuit -ia testa. TAC. hist. 5, 5 circumcidere -ia instituerunt *Iudaei*. APVL. apol. 33 utriusque sexus -ia (TERT. resurr. 60 p. 121, 5). met. 1, 9 *castor* se praecisione -ium liberat. 7, 23 exsectis -bus *asini*. MIN. FEL. 9, 4 *Christianos* ferunt ... sacerdotis colere -ia (*ibid.* parentis ... adorare naturam). TERT. apol. 23, 3 -ia ... prosecat. spect. 2 p. 3, 25. resurr. 61 p. 123, 7 steriles utriusque naturae infructuosis -bus structi. GARG. MART. med. 41 SER. SAMM. 636. 679 TREB. Claud. 13, 7. SPART. Hadr. 14, 2 *de Iudaeis*: mutilare -ia. LAMPR. Heliog. 7, 2. ARNOB. nat. 1, 33 -bus matris (1, 36. 2, 39 feminarum). 4, 14 -bus ... subrectis (*de Mercurio*). 6, 25 p. 236, 14 *Priapi*. LACT. inst. 1, 12, 7 *caloris tamquam Solis*. 1, 12, 8 *al.* 1, 13, 1 -ia ... amputare. opif. 7, 4 ventri subnexa -ia. AVR. VICT. Caes. 28, 4 suis utero maris feminarum -ia apparuere. 5, 7 (PS. AVR. VICT. epit. 5, 5). PS. AVR. VICT. epit. 40, 4 consumptis -bus *Galerii per morbum*. 12, 8 demptis. HIER. epist. 22, 11, 2 viri mulierisque -ia (hom. Orig. in Ezech. 6, 4 p. 382, 13 B). 55, 2, 3 voluptas -ium. 64, 21, 3 ad -ia nostra et verecunda lex non mittit manum. 64, 21, 5 in Os. 2, 8 p. 81. virg. Mar. 18 per -ia virginis natum (*ibid.* virginis pudenda). in Ier. 1, 96, 2 AVG. civ. 14, 15 p. 37, 22 D. 14, 17 p. 40, 21 campestria, id est succinctoria -ium. 22, 8 p. 571, 32 D. pondere -ium. gen. ad litt. 12, 17 p. 404, 18 dolorem (MISC. Tir. p. 52, 10). c. epist. fund. 6 p. 201, 10 uterum virginalem et intacta -ia. c. Faust. 30, 4 p. 746, 14 *al.* anim. 4, 18, 26 virilia ... -ia. 4, 20, 32 vulvam et -ia. 4, 20, 33 -ia masculina. serm. 186, 1, 1 visceribus fecundis et -bus integris *Mariae*. serm. ed. Mai 76, 4 -ia, ex quibus in mundum progredimur, portae dicuntur. MARCELL. med. 4, 46 -bus laborantibus. DIOSC. 3, 158 *cannabus* nimie comestus -ia stringet (*gr.* 3, 148 σβέννυσι γονήν). herb. fem. 29 -bus mulierum. MART. CAP. 2, 126 -bus *Osiridis* repertis. EVCHER. form. 6 p. 37, 2. CAEL. AVR. acut. 3, 18, 176 -ium tentigo. SIDON. epist. 3, 13, 8 parti -ium ... pudendae. DRAC. laud. 2, 630 extinctus cecidit -bus *Abrahae senis* ignis. PASS. Thecl. epit. II a p. 146, 5 *tauris* ignita ferramenta ad -ia ligantur (*syn.* inguina, vires *al.*). 2 *semen*: PLIN. nat. 20, 147 resistere ... generationi ... cohibendo -ia densari. TERT. carn. 4 p. 430 spurcitias -ium in utero elementorum. DIOSC. 3, 67 -ia, id est semina, viris crescere facit (*non in gr.*). 3 *peccata* (*sc. ex genitura venientia, originalia*): COMM. instr. 2, 5, 8 cave ut non delinquas in ante: in baptismo tibi -i⟨a⟩ sola donantur. 4 *quaecumque generare possunt*: TERT. adv. Marc. 1, 16 p. 311, 10 operatio *dei* (*sc. mundus*) ... ex diversitatibus constat, ex corporalibus et incorporalibus *etc.*, ... ex -bus et sterilibus. VEN. FORT. carm. 2, 4, 1 *deus* carne(m) effigians -ia limi vitali terrae compingit sanguine gluten.

adv. **genitāliter.** *genitali modo*: LVCR. 4, 1258 ut semina possint seminibus commisceri -r apta (*i. ut gignere possint*). SERV. georg. 3, 346 'patriis ... Romanus in armis': -r (*i. ob genus et originem*) sibi concessis, ac si diceret 'Martiis'. AVG. c. Iul. op. imperf. 5, 20 p. 1453 membra tantummodo utriusque sexus -r (*i. generandi officio*) naturalia, hoc est ad generandam creata naturam. FASTID. Fulg. Rusp. epist. 9 p. 212 alienis peccatis ... obnoxios ... ita -r (*i. ut regenerentur*) lotos latice *baptismi* iniquitatis indemnes ... alienae, si.

genitium *sim. v.* gynaec-. **genitivus** *v.* genetivus.

genito γεννῶ: GLOSS. II 262, 33. *cf.* geneto.

genitolus *v.* geniotelis.

***genitor,** -ōris, *m.* [*cf. c. ind.* janitā 'genitor', *gr.* γενέτωρ, γενετήρ 'genitor', *armen.* cnaut 'genitor', *et c.* gignere, genitus. *W.*].

genetor: INSCR. christ. Hisp. 76 (*a. 573*). genitur: CARM. epigr. 614. -tōr *ante vocalem in caesura*: ENN. ann. 113 VAL. FL. 6, 305. GLOSS. γενάρχης, πατήρ, γε⟨ν⟩νήτωρ, γενέτωρ, γεννητής. pater (*cf.* Plac. V 153, 23), generator. -r *primitus est vocabulum poetarum vel sublimioris dictionis, cf.* FORTVN. rhet. 3, 4 p. 125, 5 aliena verba ... quae non sunt oratori accommodata, sed historico aut poetae, ut si -em et genetricem et gnatum dicamus. *v. etiam p. 1822, 61. invenitur inde ab* ENN. *et* ACC. (*non ap. comicos*), *in prosa oratione his locis*: CIC. Tim. 27. 47 (*v. p. 1819, 26. 28*) VAL. MAX. 5, 4 ext. 3 COLVM. 1 pr. 2. 3, 10, 10 PLIN. nat. 6ⁱᵉˢ SVET. frg. p. 257 R. VLP. dig. 50, 16, 195, 4 PAVL. dig. 28, 2, 11 APVL. 7ⁱᵉˢ. *dehinc saepius.* [*dub. trad.* OV. met. 9, 415 *N.* ALC. AVIT. epist. 52 p. 81, 13 *S*, *v. s.* unigenitor.]

I ***de generatione per actum naturalem*: A** *hominum*: **1** *ipse pater* (*sive verus sive putativus. de plurali v. p. 1818, 24*): **a** *in sententiis generalibus de quovis generante*: CATVLL. 64, 401 *hominum genere depravato* optavit -r ... funera nati. LVCR. 2, 615 *v. p. 1818, 26.* OV. met. 7, 590 pro coniuge coniunx, pro gnato -r ... animam finivit. *potest huc trahi* SEN. Med. 284 *Creo*: hos (*Iasonis natos, vers.* 283) paterno ut -r excipiam sinu. VAL. FL. 5, 24 (*ibid.* 22 parentem). VLP. dig. 50, 16, 195, 4 familiae ..., quae ab eiusdem ultimi -is sanguine proficiscuntur. PAVL. dig. 28, 2, 11 per quam *notam* distinguitur -r ab eo qui genitus sit. LACT. inst. 1, 11, 54 *v. p. 1818, 32.* AVSON. 153, 67 sim carus amicis, sim semper -r sine vulnere nominis huius. 203, 10 invidia fati non -r (*i. orbus*) moreris. AVG. civ. 15, 17 p. 94, 13 D. de duobus ex uno -e procreatis patribus (*i. de Cain et Seth ex Adam*). 16, 25 p. 165, 22 D. Abraham *in Agar* non ... amatorem servum, sed liberum fuisse -em. COD. Theod. 5, 1, 3 *a. 383.* EVSTATH. Bas. hex. 9, 4 p. 960ᶜ iuvenis deformat ... canitiem -is (*gr. p. 197ᵃ* γῆρας πατρός. *ibid.* pater [πατήρ]). DRAC. laud. dei 2, 629 *Abraham senex* officii -is iners. 3, 402. ENNOD. dict. 8, 9 p. 448, 14 -r fit deliciis, institutor laboribus (*ibid.* patris officium habet luxuriam comitem). *nota vocabulum de utrolibet sexu usurpatum*: COD. Iust. 5, 9, 8, 1 liceat ... -i (*i. vel patri vel matri*) res ... alienare. *ibid.* in testamento -is. **b** *in relatione ad singulas certasque personas*: ACC. trag. 41 (*Clutemestra ad Electram sec. Ribbeck, Röm. Trag. p. 462*:) matrem ob (matre meo *codd.*) iure factum incilas, -em

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

iniustum approbas. 293 (*Alcmeo de Amphiarao, cf. Ribbeck l. l. p. 491*) nisi -em ullo (*i. ultus ero,* ulso *Ribb.*). CATVLL. 64, 117 linquens -is filia (*Ariadne*) vultum. CARM. epigr. 55, 18 reliqui fletum nata -i meo. VERG. Aen. 1, 677 accitu cari -is . . . puer (*Iulus*) ire parat. 1, 716 *Amor pro Iulo* falsi implevit -is amorem. 2, 560 *Aeneam* subiit cari -is imago. 2, 627. 699. 733 (*opp.* natus). 2, 804 sublato . . . -e (GLOSS. Plac. V 153, 23 portato patre). 3, 102 *al.* 6, 364 *Palinurus ad Aeneam*: te . . . per -em (*sc. tuum*) oro. 7, 72 iuxta -em adstat Lavinia virgo. 9, 270 *Ascanius*: -r (*sc. meus*) . . . dabit. 10, 416. 799 -r nati parma protectus. 10, 847 'tua, *fili*, . . . -r per vulnera servor'. CIRIS 261 OV. epist. 12, 109 met. 2, 40 *al.* 4, 691 -r lugubris et una mater adest (*item add.* mater: 6, 713. *opp.* natus: 7, 425). 10, 167 meus . . . -r. 10, 465 accipit . . . -r sua viscera lecto (10, 467 *syn.* pater. *item* 13, 186 [*opp.* nata]. trist. 3, 9, 29). 14, 170 si minus Aenean veneror -e (*sc. meo. item* trist. 4, 10, 77 complerat -r sua fata). fast. 4, 206 -r *Iovis Saturnus* (TERT. nat. 2, 13 p. 123, 6). SEN. Herc. O. 222. Med. 226 *Medea*: noster -r (*Aeetes*). 880 nata atque -r (Oed. 301). Oed. 15 ne mea -r manu perimatur. Phaedr. 245 *al.* 1273 (*syn.* parens, *opp.* natus). Phoen. 39 *Oedipus*: -r vocat *me* (*sc.* Laius). OCTAVIA 180 LVCAN. 9, 128 VAL. 1, 231 *al.* 3, 660 -r materque. 5, 393 *Aeetes* -r meus. SIL. 1, 104 *al.* 9, 157 (*syn.* parens [158. 161]. *opp.* natus [158], frater [160]). STAT. Theb. 7, 305 *opp.* natus. Ach. 1, 275 *app.* nutritor. silv. 5, 5, 11. *nota* Theb. 1, 591 pulsi ex animo -rque pudorque (*i. cogitatio -is*). MART. 4, 16, 3 vivo -e (*ibid.* 4 pater). AVR. VICT. Caes. 14, 11 soceri aut -is . . . gressus levantem. 42, 23 PS. AVR. VICT. epit. 48, 18 AVSON. 179, 6 *al.* 322, 33 -rque tuus genetrixque. 214, 13 -e et matre. 319, 44 *Ausonius de se:* in -e suo mente animoque pater. 390, 31 ego primaevo genitus -e. 183, 7 *al.* 162, 7 frater genetricis et unanimis -is (*ibid.* 8 pater et genetrix). *nota* 390, 8 nomine te, *pater*, gemini iam -is amo (*sc. postquam per filium ipse pater factus sum, cf. vers.* 6 hoc nato nos sumus ambo patres). PS. AMBR. laps. virg. 4, 17. HIER. epist. 2, 2, 3 *in imagine de filio prodigo.* VVLG. Sir. 22, 4 *filia*, quae confundit, in contumeliam fit -is (εἰς λύπην γεννήσαντος). CLAVD. 10, 221 *al.* AVG. serm. 180, 6, 7 *filius peierantis*: te quidem habeo -em, sed plus . . . timeo Creatorem. COMM. apol. 726 (*opp.* 721 filius, 722 natus). CYPR. GALL. gen. 1350 ENNOD. epist. 2, 1, 6 p. 39, 20 *al.* dict. 18, 7 p. 477, 22 (*syn.* lucis auctor). IORD. Rom. 340 *al.* HIST. Apoll. rec. A 2 p. 4, 3 scelus -is (rec. B -is scelus et patris macula). *al.* CARM. epigr. 220, 1 -r Iunonem dedicat . . . Pompeiae. 409 de -e mihi domus Vmbria, de genetrice Ostia. 682, 8 mater et -r. 1403, 22. 2101, 3. *in rescriptis principum*: COD. Iust. 4, 28, 33 (*a. 293*). 1, 3, 2, 1 (*a. 357*) divi principis, id est nostri (*Constantii*) -is. 3, 28, 33 *al.* COD. Theod. 8, 12, 7 (*a. 355*) -is mei. 16, 5, 25, 2 (*a. 395*) divae recordationis -is nostri. 4, 6, 5 (*Arcad. et Honor. a. 397*) -is nostri. 6, 26, 14 (*a. 407*) divi -is nostri. *sic in allocutione*: VERG. Aen. 1, 237 *v. p. 1819, 10.* 2, 657 *Aeneas*: mene efferre pedem, -r, . . posse . . . sperasti? 2, 717. 6, 698 *al. nota* 7, 360 (*Amata ad coniugem*:) exulibusne datur . . . Lavinia . . ., o -r? nec te miseret gnatae . . . ? OV. met. 1, 486 (485 patris). 2, 38. SEN. Herc. f. 626 *Hercules ad Amphitruonem*: unde iste, -r, squalor (622 *Amphitruo*: o nate. *item* 918. *cf. p. 1819, 15*). 1176 *al.* Herc. O. 1456 Oed. 323 *al.* Phaedr. 1256 *chorus ad Thesea*: disiecta, -r, membra laceri corporis . . . dispone. OCTAVIA 135 (*opp.* nata). VAL. FL. 1, 16 *Titus filius* tibi cultus . . . instituet, cum iam, -r (*Vespasiane*), lucebis ab omni parte poli. 2, 290. STAT. Theb. 3, 689 *al.* AVSON. 390, 35 mi -r. HIST. Apoll. 24 p. 45, 1 (B: 45, 2). *nota ad absentes apostrophas*: OV. epist. 11, 99 *Canace*: his mea muneribus, -r, conubia donas? SEN. Herc. O. 212 *Iole*: quotiens, -r, quaerendus eras? Phaedr. 696 LVCAN. 9, 164 VAL. FL. 8, 10 STAT. silv. 5, 3, 3. 57. 73. 252. 274. *accedit nomen proprium -is*: VERG. georg. 4, 355 Aristaeus Penei -is ad undam stat (SERVI *ad h. l. verba corrupta, ut vid.*). Aen. 1, 621 *Dido*: -r tum Belus . . . vastabat Cyprum. 3, 614 Achaemenides . . . -e Adamasto paupere. 3, 709 -em . . . amitto Anchisen. 5, 537 *al.* 9, 199 me -r, bellis adsuetus Opheltes, . . . erudiit. 9, 580 Arcentis filius . . . -r quem miserat Arcens (*cf.* SERV. *ad h. l.*). 10, 129 nec Clytio -e minor nec fratre Menestheo. 10, 319 *al.* PROP. 3, 7, 67 o centum aequoreae Nereo -e puellae. OV. met. 11, 271 Lucifero -e satus. fast. 4, 828 *Romulus*: -r Mavors Vestaque mater, ades. MANIL. 5, 23 -r *Andromedae* cum coniuge Cepheus. SEN. Med. 933 scelus est Iason -r et maius scelus Medea mater. LVCAN. 6, 814 VAL. FL. 1, 453 *al.* SIL. 8, 440 *v. p. 1820, 17* AVSON. 317, 25. 406, 96. 100, 1 COD. Theod. 6, 5, 2 *v. p. 1818, 5.* CARM. epigr. 750, 5 Nereus -r genetrixq(ue) . . . flevere. 614, 3 Optatus genitur (*sic*) et mater Nemesia deflet (*ibid.* 4 parentes). 670, 7. 888, 4 ⟨. . .⟩anus -r (*opp.* Sabinilla nata). *nota* CORP. VIII 26939 Iulio Felici patri -i optimo (*cf. p. 1822, 45*). *similiter cum significatione communi patris*: OV. Ib. 565 avo -e creatus *Adonis.* STAT. Theb. 12, 61 rex -r. NEMES. cyn. 71 Carine . . . paene prior -e deo (*sc. Caro patre*). AVSON. 322, 44 proconsul -r. 8, 6 figulo -e. CENS. 2, 3 p. 5, 10 (Apollo -r) *v. Onomast.* *accedit genet. natorum*: ACC. trag. 669 (*de Hercule, sec. Prisc gramm. II 321, 26*:) quorum (*Heraclidarum*) -r fertur esse ops gentibus. CATVLL. 88, 1 -r nympharum . . . Oceanus. HOR. carm. 1, 28, 7 Pelopis -r. OV. met. 2, 381 Phaethontis. 6, 483? 15, 863 invicti -r, Gradive, Quirini. SEN. Ag. 568 Palamedis. Herc. f. 1295 *v. p. 1818, 17.* Herc. O. 324 Alcidae (*Iuppiter*). LVCAN. 3, 727 Argi. VAL. FL. 1, 503 Scythici . . . nati (*i. Aeetae*). SIL. 6, 690 Hamilcar, ductoris -r (13, 738 *v. p. 1820, 22*). STAT. silv. 2, 1, 173 -r materque iacentis (*syn.* parentes). MART. 2, 91, 6 (*de iure trium liberum*) permitte, *Caesar* . . ., natorum -r credar ut esse trium. AVIEN. Arat. 704 CLAVD. 24, 122. 20, 68 -r . . . vocatur principis *Eutropius spado.* COD. Theod. 6, 5, 2 (*a. 384*) Valentinianus -r numinis nostri. SACR. Leon. p. 323. DRAC. laud. dei 1, 389 *Adam* non . . . ex coitu -r *Evae*, sed coniugis auctor. IORD. Get. 50, 266 patris mei -r . . ., id est meus avus. CORP. VIII 4221 ⟨pro salute⟩ impp. . . . Carini e⟨t Numeriani divi Cari⟩ -is eorum. IX 333 Flavio Theodosio, -i domini nostri . . . principis Theodosi. *nota vocabulum filii metonymice significatum*: PETR. CHRYS. serm. 86 p. 441ᵇ (*de Zacharia, Ioannis baptistae patre*:) tacuit pater vocis, -r clamoris obmutuit (*de re v. Luc. 1, 20. de Ioannis vocabulis Ioh. 1, 23*).

2 *laxiore sensu: pater adoptivus, altor, avus*: OV. ars 1, 197 *v. p. 1820, 47.* GERM. 2 nobis, -r, tu maximus auctor (*alloquitur Tiberium patruum et patrem adopt.*). OV. trist. 3, 4, 30 cepisset -r si Phaethonta Merops. SEN. Herc. f. 507 -r Alcidae (*Amphitruo.* 1295 Herculis). 626 *al. v. p. 1817, 49.* 1264 *Amphitruo*: -e coram (*sc. te occides, Hercules*)? 1315 (*syn.* pater). Oed. 789 *de Polybo.* ACC. trag. 277 *Diomedes ad Oenea avum, sec. Ribbeck, Röm. Trag. p. 524*: adsum apud te, -r. SEN. Med. 33 *Medea Solem invocans*: committe habenas, -r (*cf.* 28 nostri sator Sol generis). AVSON. 390, 8 *v. p. 1817, 29.* PLIN. nat. 4, 42 *v. l.* 50.

ad I A: *plur.* genitores, -um. *α de parentibus, i. patre et matre* (*cf.* ISID. diff. 1, 274 -es nostri a quibus nati sumus): CATVLL. 63, 59 patria, bonis, amicis, -bus abero. LVCR. 2, 615 numen qui violarint matri⟨s⟩ et ingrati -bus (*i. parentibus? an suo quisque patri?*) inventi sint. VAL. MAX. 5, 4 ext. 3 isdem . . . manibus, *fratres*, Paciaecis ultionem, Etpasto poenam, -bus nutrimenta . . . peperistis. HOMER. 980 *Hector*: concede meos miseris -bus artus (*cf. Il. 22, 341* πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ). APVL. met. 5, 10 ut -bus . . . differamus praeconium (*supra*: parentibus). Plat. 1, 2 ex isdem -bus . . . fratres. LACT. inst. 1, 11, 54 ut . . . is qui natus esset, . . . potissimum -bus similis exsisteret (*ibid.* parentes). RVFIN. hist. 1, 2, 19 qui ex huiuscemodi -bus (*i. Adam et Eva*) per orbem . . . diffusi sunt (*cf. gr.* οἱ . . . ἀπὸ τούτου, *sc.* τοῦ πρώτου ἀνθρώπου). PROSP. in psalm. 118, 21 primi hominum -es. VICT. VIT. 3, 50 ENNOD. dict. 19, 4 p. 479, 21. COD. Iust. 1, 4, 24 ab ingenuis -bus . . . procreatus. 1, 5, 19, 3 morientibus . . . -bus liberis providere. 5, 9, 10, 1 *sqq. al.* PS. VEN. FORT. vita Remed. 6, 16. CARM. epigr. 168, 2 quod facere fuerat gnatum par parentibus, -es eius acerba mors facere impulit. 1620, 3 (*christ.*) -bus . . . miseris rapta es, *Gerontia.* 1994, 7. CORP. IX 3449 filio . . . Aelius et Ceionia -es. INSCR. Dessau 9093, 11 (*saec. III*) contra vot(um) -r(um) vita privaverunt *di filium.* *plur. de bestiis v. sub B.* *β de solis patribus*: COD. Theod. 10, 19, 15 (*a. 424*) qui singulorum . . . filiorum probabuntur esse -es. GREG. TVR. Franc. 7, 14 *v. p. 1819, 84.* COD. Iust. 12, 16, 5 (*c. a. 500*) *silentiarii* -um suorum in potestate . . . constituti. 6, 58, 13 pr. de emancipatis filiis, qui sacro rescripto patribus impertito hoc a suis -bus meruerunt. CORP. VIII 21517 (*a. 329*) Primosus Cambus -es (*sc. martyrum Rogati, Matenii al.*). *γ singulariter de proavis*: PLIN. nat. 4, 42 Moriseni Sitonique, Orphei vatis -es. *cf. etiam p. 1820, 17/18.* di -es *v. p. 1819, 41.*

B *bestiarum*: *plur.*: PLIN. nat. 8, 224 -es suos fessos senecta alunt *glires.* 10, 31 *de corvis*: -es suboli loco cedunt. 10, 99 merops . . . -es suos reconditos pascens (SVET. frg. p. 257 R. hae [*meropes*] -es suos recondunt). 11, 91 qui (*scorpio*) . . . -es superne conficiat. *sing.* CLAVD. carm. min. 27, 69 *de ave Phoenice*: qui fuerat -r, natus . . . prosilit idem. *sim. de fabulosa generatione equorum in Hispania*: SIL. 16, 427 *agitator ad equum currulem*: -e, Pelore, te zephyro eductum nunc . . . ostendere tempus. *cf.* ISID. Goth. 1ᵇ chron. II p. 267 tibi, *Spania* fons equi -r.

ad I: sensu generalissimo de quavis creatura naturali: AVSON. 336, 49 tergenus omnigenum: -r genetrix generatum.

II *de procreatione, effectione generatim* (*creator, conditor*): A *animantium, mundi*: 1 *de Iove*: ENN. ann. 456 o -r noster, Saturnie, maxime divum. CIC. carm. frg. 22 (div. 2, 63), 18 (*ex Hom. Il. 2, 318/9*) qui luci ediderat, -r Saturnius idem abdidit *draconem* (Κρόνου παῖς). CIC. carm. frg. 3 (de consul.), 32 haec fore . . . ipse deum -r . . . canebat. CATVLL. 64, 27 Iuppiter ipse, ipse . . . divom -r. VERG. Aen. 7, 306 deum . . . -r. OV. am. 1, 13, 45 ipse deum -r. met. 14, 91. trist. 2, 37 *Iuppiter* iure . . . -rque deum rectorque vocatur. fast. 3, 285. PHAEDR. 3, 17, 10 deorum -r (gentium *PR*) atque hominum sator. 4, 18, 22 -r . . . deorum maximus. SIL. 5, 70 divum -r. 6, 618 -r divum. 17, 342. STAT. Theb. 1, 80 deorum ignavus -r . . 2, 115 deum -r (3, 506). MART. 8, 49 (50), 3? (*v. p. 1819, 7*). 12, 77, 5 divom . . . -r. MART. CAP. 9, 911 omnigenum -r regna movens deum. *aliter de Caesare Domitiano*: STAT. silv. 1, 1, 74 salve, magnorum proles -rque deorum. *de Oceano v. p. 1820, 11.* VERG. Aen. 10, 667 *Aeneas orans*: omnipotens -r. SIL. 3, 2 non aequo superum -e. *absolute*: VERG. Aen. 8, 427 fulmen . . ., toto -r quae plurima caelo deicit. 9, 627 caeli -r de parte serena intonuit (622 *dicitur* Iuppiter omnipotens). 11, 727 Tyrrhenum -r Tarchonem in proelia . . . suscitat (*cf.* 725 hominum sator atque deorum). 12, 200 *Latinus*: audiat haec -r, qui foedera fulmine sancit. 12, 843 aliud -r secum . . . volutat. OCTAVIA

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

245 *Oct.*: pro summe -r, tela cur frustra iacis? LVCAN. 9, 645 hoc monstrum timuit -r (SCHOL. id est Iuppiter. *aliter, ut vid.*, COMMENT., *citans Verg. Aen. 7, 328*). VAL. FL. 4, 415 nec Iovis . . . cessat manus. intonat alto . . . insurgens caelo -r. SIL. 4, 417 acies . . . -r . . . spectat Olympo. 6, 105 *Serranus*: si . . . nondum . . . damnasti sceptra Quirini, . . . Italum res . . . aspice . . ., -r. HOMER. 107 concilium . . . -r dimittit Olympi. MART. 8, 49 (50), 3 qua *nocte* bonus accubuit -r cum plebe deorum. CLAVD. rapt. Pros. 3, 18. ANTH. 141, 1 cygneas -r gestans . . . pinnas. 143, 3. *ad I pertinent loci, in quibus Iuppiter certi alicuius dei vel herois pater dicitur*: VERG. Aen. 1, 237 *Venus ad Iovem*: quae te, -r, sententia vertit? (SCHOL. Veron. -r melius quam pater, quia pater fit et adoptione, -r non nisi qui genuerit). 4, 208 *Iarbas, Ammonis filius, orans*: Iuppiter omnipotens, . . . aspicis haec? an te, -r, . . . nequiquam horremus? 10, 45. 465 -r natum (*Herculem*) . . . adfatur. OV. met. 2, 836 sevocat hunc (*Mercurium*) -r (837 *opp.* natus). 14, 808 *Mars* affatur divumque hominumque parentem: tempus adest, -r, *eqs.* 15, 807 (*opp.* nata, *sc. Venus*). SEN. Herc. f. 122 *Iuno*: admittat illas (*sc. Herculis*) -r in caelum manus. 924 *Amphitruo ad Herculem*: finiat -r tuos . . . labores. Herc. O. 13 *Hercules*: quid astra, -r, . . . negas? 33 *al.* 1725 (*syn.* pater). VAL. FL. 1, 531 -r *Solis* (525 pater). 6, 742 *Minerva*: Perses, quem -r *meus* Colchis . . . imponere . . . statuit. SIL. 3, 558 *al.* HOMER. 537 *Mavors* saucius . . . magni -is iurgia suffert. STAT. Theb. 1, 303. 7, 176. silv. 2, 1, 94 cum . . . -r cessaret . . ., fluctivagus . . . comebat Persea Dictys. CLAVD. rapt. Pros. 2, 237.

2 *de deo philosophorum mundi opifice, sim.*: CIC. Tim. 27 quo (*animo*) nihil est ab optimo et praestantissimo -e melius procreatum (*Plat. p. 37*^A ὑπὸ τοῦ ἀρίστου ἀρίστη γενομένη τῶν γεννηθέντων). 47 qui . . . erant ab eo (*sc. deo qui omnia genuit, v. ibid. 40*) creati . . . imitantes -em et effectorem sui particulas . . . copulabant (*Plat. p. 42*^E *μιμούμενοι τὸν σφέτερον δημιουργόν*). COLVM. 1 pr. 2 primus ille mundi -r. 3, 10, 10 -r universi. APVL. apol. 64 summus animi -r . . ., assiduus mundi sui opifex . . ., sine opera opifex, sine propagatione -r. Plat. 1, 5 unus . . . aperimetros rerum . . . -r. mund. 24 sospitator quidem ille (*Iuppiter*) ⟨et⟩ -r est omnium (*Ps. Aristot. mund. 6 p. 397*^b*, 21 γενέτωρ τῶν ὁπωσδήποτε*). 31 *deum* -em virtutum ipsamque virtutem (*gr. p. 399*^b*, 21* [θεοῦ] ἀρετῇ . . . κρατίστου). LACT. ira 23, 8 Sibylla caelestium terrenorumque -em diligi oportere denuntiat (*Orac. Sibyll. 5, 360 δεῖ στέργειν γενετῆρα θεόν*). *similiter de Priapo mystico*: CARM. epigr. 1504^c o Priape . . . ami⟨ce . . .⟩ seu cupis -r vo⟨cari⟩ et auctor orbis aut physis *eqs.* di genitores *quo potissimum pertineant non liquet.* CORP. VI 31746 (= INSCR. Dessau 1078, *aet. Antonin.*) dis -bus (*v. adnot. Dessau*). *item* INSCR. numm. Cohen III² p. 392 n. 16 (*Pertinax, cum typo Cybeles*). *cf. etiam* di genitales *p. 1813, 13.*

3 *de deo Christianorum*: a *creatore mundi*: ARNOB. nat. 1, 29 p. 20, 9 -r eius (*lunae*) et fabricator. 2, 15 p. 59, 26 *animas* -e illo (*domino rerum*) ac patre prolatae. 2, 45 p. 84, 10 *animae* oblitae unius se esse fontis, unius -is et capitis. IVVENC. pr. 4 -r rerum. AVSON. 419, 80 aeterne omnium -r, ipse non genite. SACR. Leon. p. 447 pater, mundi conditor, nascentium -r. 483 rerum -r aeterne . . . deus. ALC. AVIT. carm. 3, 27 *al.* CASSIOD. Didym. in I Ioh. p. 1791^b (*syn.* opifex mundi. *cf. ibid.* ex deo . . . habens nativitatem). p. 1798^a -em deum esse caritatem. p. 1802^b diligere -em (τὸν γεννήσαντα). INSCR. christ. Rossi II 285 C 3, 1 omnipotens -r, rerum cui summa potestas. b *mystico Christi patre*: LACT. inst. 4, 25, 3 *filius dei* creatus est sine opera -is. habebat . . . spiritalem patrem deum. IVVENC. 1, 320 -r dominusque salutis (*i. pater et filius*). 1, 387 *v. p. 1820, 58/9.* 1, 390 mandatum summi -is. 2, 507 me (*Iesum*) pro -e supremo suscepisse. 2, 682. 3, 154 -r plantarum . . . noster (*cf.* Matth. 15, 13 plantatio quam . . . plantavit pater meus caelestis). HIL. hymn. 1, 42 ut -r . . . decus gloriae totum in unigenitum ediderit deum. FILASTR. 127 unus nobis pater -r et unus nobis filius unicus patris. AVSON. 153, 17 non genito -e deus (*Christe*). 153, 28 (*opp.* natus patris). 153, 49 (*cf.* 47 dei . . . unigenae . . . patrem). 417, 113 -r natusque dei. AMBR. serm. Sess. 1 p. 114^a *opp.* unigenitus. MAXIMIN. c. Ambr. 101 *et* 130 *opp.* filius. MEROB. Christ. 4 aequaevus -r (*opp.* verbum. *item* serm. 245, 2, 2). SEDVL. carm. pasch. 1, 293 (*opp.* natus. 296 *syn.* pater). DRAC. laud. dei 2, 104 *deus* -r numquam sine pignore dictus. 2, 557 *Christus* consors -is. CORIPP. Ioh. 1, 286 omnipotens verbi -r rerumque creator . . . deus (1, 288 *syn.* factor). ARATOR act. 1, 917 -r natusque simul sanctusque . . . spiritus. INSCR. christ. Rossi II p. 109, 63, 17 spiritus huic (*Christo*) -rque suus . . . cohaerent. c *patre hominum tamquam liberorum suorum*: IVVENC. 1, 567 *Iesus de deo*: -r noster. 1, 674 indulgens hominum -r (673 *opp.* nati). 1, 705. 2, 310 magni -is iussa. DOCTR. apost. 5, 3 non scientes (*impii?*) -em suum (τὸν ποιήσαντα αὐτούς). PRISC. laud. Anast. 101 summi -is dextera.

4 *de patre spirituali, patrino q. d. medii aevi*: ENNOD. opusc. 3, 28 p. 337, 25 *sq.* cotidianis profectibus . . . cupidissime in oratione -is vota transcenderat. erat enim -r, cuius eum per euangelium conceptum verbi caelestis semine feta alvus effuderat (*cf. ibid.* p. 337, 23 sanctus pater). dict. 13, 11 p. 467, 9 in animae eius secunda nativitate aut recreatione sum -r. GREG. TVR. Franc. 7, 14 p. 299, 22 non . . . auditum est, unum hominem praeter spiritalem causam duos habere posse -es.

B *rerum*: 1 *de opere deorum, hominum*: *de Mithra*: CORP. III 4414 (*Pannon. sup.*) gen(itori?) lum(inis?) (*'explicatio gen. lum. ut non improbabilis, ita nequaquam certa est' editor*). 7728 (*Dacia*) ⟨invic⟩to S⟨oli deo ge⟩nitori. 7729 Io(vi) S(oli) invi(cto) deo -i. *de aliis dis*: VERG. Aen. 1, 155 *v. infra l. 32.* OV. met. 11, 202 cum . . . tridentigero . . . -e profundi. STAT. Ach. 1, 61 *Thetis ad Neptunum*: o magni -r rectorque profundi (*cf.* 1, 78). CARM. ad Oceanum Anth. 718 (= poet. min. III 24) -r maris, arbiter orbis, Oceane (*cf.* PANEG. 7 (6), 7, 2 -em . . . deorum . . . Oceanum). STAT. Ach. 2, 2 -r . . . coruscae lucis (*Sol.* AVIEN. orb. terr. 1309 Sol . . . astrorum -r. MACR. Sat. 1, 19, 17 Sol . . . humanae vitae -r et custos. APVL. mund. 31 *v. p. 1819, 36.* IVVENC. 3, 154 *v. p. 1819, 60.* SIL. 3, 126 bellorum -r (*Mars, cf. Carter epith. deor. p. 64*). MART. 8, 2, 1 fastorum -r parensque Ianus. *de conditoribus*: OV. met. 15, 862 -r . . . Quirine urbis. SIL. 8, 440 *Asculum* Picus . . . statuit -r. NOVELL. Iust. 17 pr. a -bus rei p. nostrae (τοῖς προγόνοις τῆς πολιτείας). *de artifice*: AVSON. 58, 1 bucula . . . caelo -is facta Myronis . . . nec factam me puto, sed genitam (*cf. Anth. Pal. 9, 726 οὐ πλάσεν, ἀλλ' ἔτεκεν*). *de malorum, bonorum effectoribus, auctoribus*: PLIN. nat. 15, 19 Graeci, vitiorum omnium -es. SIL. 13, 738 o fraudum -r (*Hamilcar, ut pater Hannibalis*). IVNIL. 1, 15 ipse . . . causa et -r beatitudinis nostrae. 2 *de vi effectrice rerum*: SIL. 12, 540 *v. infra l. 39.* STAT. Ach. 1, 138 -r tepet inlabentibus astris Pontus. AVSON. 297, 7 rapitur praeceps Rhodanus -e Lemanno (*v. adnot. Souch.*). HOR. epist. 2, 2, 119 *vocabula*, quae -r produxerit usus.

III *nomen honoris* (-r *dicitur persona, cui ob aetatem dignitatem auctoritatem cultus tamquam patri debetur*): A *di*: ENN. ann. 113 *populus R. post Romuli obitum*: o . . . Romule die . . ., o pater, o -r . . . tu produxisti nos intra luminis oras (*cf.* CIC. rep. 1, 64 *ad h. l.*). VERG. Aen. 1, 155 pelagi cecidit fragor, . . . postquam . . . -r (*Neptunus*) . . . flectit equos (SERV. venerabilis, ut 'Thybri pater'. ergo hoc nomen et ad verum patrem pertinet et ad honorem refertur. auct. sane veteres omnes deos patres dicebant). 5, 817 *post verba ad Venerem facta* iungit equos . . . -r (*Neptunus*). 8, 72 *Aeneas*: Nymphae Laurentes . . . tuque, o Thybri tuo -r cum flumine (*de* SERV. *v. supra l. 33.* CLAVD. DON. *ad l.* p. 124, 18 -em Thybrim aut honorifice dixit, aut suum, quia *eqs.* SIL. 12, 540 serpit leniter . . . ad -em Anio . . . Thybrim). PETRON. 121, 103 *Fortuna ad Ditem patrem*: o -r, cui Cocyti penetralia parent. VAL. FL. 5, 403 *dux ad Iasonem*: Phoebi -is ad aras ventum (*qui proprie regis pater*). SIL. 10, 553 Hannibal . . . tibi, Mars -r, . . . arma electa dicat (OV. fast. 4, 828 *v. p. 1817, 67*). 17, 238 quassans caeruleum -r caput (*ibid.* 236 Neptunus). 17, 285 *Venus ad Neptunum*: hoc satis irae . . ., -r. *cogn. Apollinis Delii v. Onomast.* (*cf. s.* genetivus *p. 1805, 33 sqq.*).

B *homines*: OV. ars 1, 197 induit arma tibi (*C. Caesari, nepoti et filio adoptivo Augusti*) -r patriaeque tuusque (*Augustus*). SIL. 7, 737 *Minucius ad Fabium*: sancte . . . o -r (*cf.* 735 iuventus . . . Fabium . . . memorabant . . . 'parentem'. *nota* 9, 565 *Hannibal ad Minucium*: -r tibi, natus ab armis ille meis, ubi nunc Fabius?). CORIPP. Ioh. 4, 238 *de viro aetate provecto et veneratione digno sec. Partsch* (*cf.* 4, 232 pater ille bonus). *item* 7, 206.

iuncturae: -r est *aliquis alicui*: OV. epist. 4, 157 quod mihi sit -r . . . Minos. met. 1, 517 mihi (*Apollini*) . . . Iuppiter. 10, 605. 13, 155 VAL. FL. 5, 126. SIL. 5, 9 Lydius huic -r. 15, 748. STAT. Theb. 5, 675 cui . . . -r . . . Thoas et . . . Euhan . . . avus. 11, 34. PHOC. carm. de Verg. 30 huic (*Vergilio*) -r figulus (*cf.* 34 figuli suboles). IVVENC. 1, 387 si deus est vere -r tibi. AVIEN. 277. 573 AVSON. 470, 1 SIDON. epist. 4, 8, 5 vers. 7. *al.* -e: creatum esse: OV. met. 5, 145. 11, 295 Ib. 565 AVIEN. Arat. 576. satum esse: OV. met. 11, 271. 319 AVSON. 8, 6. 100, 1 MEROB. poet. 112. -e *aliquo* (*absolute*): VERG. Aen. 3, 614 *v. p. 1817, 61.* PROP. 3, 7, 67 *v. p. 1817, 65.* DICT. 2, 35 Antiphus et Mesthles -e Talaemene (*cf. ibid.* Sarpedon Xantho genitus). a patre procreatus: *v. p. 1818, 38.*

epitheta: aequaevus: MEROB. Christ. 4 (*deus*). aequoreus: SEN. Phaedr. 942 (*Thesei*). aeternus (*deus*): AVSON. 419, 80. altithronus (*deus*): IVVENC. 3, 409 (*cf.* VVLG. Matth. 18, 10). armipotens: CLAVD. 28, 655 *Honori.* bonus (optimus): CIC. Tim. 27. MART. 8, 49 (50), 3 (*v. p. 1819, 7*). AVSON. 223, 1. carus: VERG. Aen. 1, 677. 2, 560 *al.* OV. met. 1, 486 (*superl.*). HIST. Apoll. 24 rec. A et B CARM. epigr. 1525 C. 5 *saec. I.* divus: COD. Theod. 6, 26, 14 (*a. 407?*) *al.* (*v. p. 1817, 44.* divae recordationis: *v. p. 1817, 43*). dubius: OV. met. 5, 145. falsus: VERG. Aen. 1, 716 OV. met. 1, 754. SEN. Herc. O. 791 non false . . . -r. fatidicus: VERG. Aen. 7, 82 *de Fauno, patre Latini.* felix: CARM. epigr. 1148, 9. fortis: OV. met. 11, 319. geminus: AVSON. 390, 8 (*v. p. 1817, 29*). grandior aevo: OV. met. 6, 322. ignavus: *v. p. 1818, 74.* infelix: CARM. epigr. 1403, 22. ingenuus: *v. p. 1818, 38.* iniustus: ACC. trag. 41. longaevus: AVIEN. Arat. 576 (*Atlas*). lugubris: *v. p. 1817, 11.* magnus: SEN. Tro. 237 HOMER. 537 IVVENC. 2, 310 (*v. p. 1819, 76*). nobilis: ENNOD. dict. 11, 5 p. 460, 2. omnipotens: *v. p. 1818, 79. 1819, 55. 70.* omnituens: VAL. FL. 5, 246 (*Sol*). optimus: *v. p. 1817, 74.* pauper: *v. p. 1817, 62.* pius: HIST. Apoll. 3 PS. VEN. FORT. vita Remed. 6, 16. praestans: CIC. Tim. 27. sanctus: SIL. 7, 737 (*v. l. 49*). sublimis: IVVENC.

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

4, 134. summus: IVVENC. 2, 507 (*deus*). 4, 383. AVIEN. Arat. 277 (*Iuppiter*). PRISC. laud. Anast. 101. supremus: IVVENC. 2, 507 (*deus*). tantus: CLAVD. DON. Aen. 9, 200 p. 213, 31. Trinacrius: SIL. 14, 290 (*opp.* Poeni matre genus). venerabilis: SERV. Aen. 1, 155 ENNOD. opusc. 2, 30 p. 296, 20. versus: CLAVD. 24, 122.

synonyma: pater *passim, v. supra* (*cf.* SYNON. CIC. Char. gramm. p. 434, 15 B. senes patres -es antiqui *eqs.* *de differentia* ISID. diff. 1, 274), parens (*v. p. 1819, 17.* AVIEN. Arat. 277), sator (*v. p. 1818, 73*). fabricator (*v. p. 1819, 47*). *opponuntur*: filius, filia, genitus (SIL. 3, 105 (103), *cf.* PAVL. dig. 28, 2, 11), genus (AVIEN. Arat. 277), liberi, natus, nata, pignus (*v. p. 1819, 69*), proles (VAL. FL. 4, 502, AVIEN. Arat. 277), propago sanguinis (VAL. FL. 5, 126), suboles (*v. p. 1820, 58*), viscera (OV. met. 10, 465), unigenitus (*v. p. 1819, 62*). *varia consanguinitatis nomina* (*ut* mater, frater, vir, socer) *apposita supra invenies.*

composita: primo-, progenitor. uni-genitor? (*v. p. 1816, 60*). [autogenitor *est graecum* αὐτογεννήτωρ, *v. vol. II 1599, 75.*]

v. Onomast.

fem. **genetrīx**, -īcis. [*cf. c. ind.* janitrī *'genetrix, mater' gr.* γενέτειρα *et c.* genitor, gignere. *W.*] PROB. gramm. IV 128, 13 quaeritur ... qua de causa ... 'monitrix' per i ... 'genitor' per i et '-x' per e litteram scribitur (*rei explicatio ap. Probum non servatur*). *forma per* e *in* INSCR. *nusquam non habetur, ubi lapides exstant; in schedis hic illic* i *traditur sine certo auctore, ut* CORP. II 3270, 10. *in codicibus auctorum forma per* e *longe praevalet*; genitrix *ex. gr. legitur*: VERG. cod. Palat. *saepe*, OV. fast. 1, 365 *RV*; 1, 647 *codd.* OCTAVIA 10 *codd.* HOMER. 464 *al.* STAT. Theb. 3, 151. 5, 715 *al.* (*codd. plerique vel omnes*). *nota quod raro traditur ap.* GREG. TVR. (*v. Bonnet p. 116, 11*). *de re v. etiam K. Meister, Ztschr. f. vgl. Sprachf. 45, 1913, 183 sqq.* *de accentu nominativi* (*sc.* génetrix) *et casuum obliq.* (-ícis *etc.*): PS. PRISC. gramm. III 525, 35. genetrix *in fine hexam.*: CARM. epigr. 637, 4. genetrícis: CORP. XI 3805. *de terminatione in* -x: GRAMM. suppl. 299, 16. 301, 6. genetrex *saepe in codd. mel. traditur ap.* VEN. FORT. (*v. Leo in ind.*). ? genetrīca, -ae. PS. VEN. FORT. vita Remed. 1, 2 *sanctus vir* fecundissimae -ae concepturae (*gen. subst.?*) sobolis gaudia nontiavit (*fort. mera corruptela dativi* -i). *gen. plur.*: *infra l. 63 et p. 1822, 79.* *notatur per* g *et per* gen: *v. p. 1824, 23 et 26.* GLOSS. μήτηρ, γενέτειρα, mater. *de usu* FORTVN. rhet. 3, 4 p. 125, 5 (*v. p. 1816, 52*). *cf. etiam p. 1822, 61.* *primum occurrit ap.* ENN., *rarum semper in oratione pedestri; ante Arnobium, ubi septies, his tantum locis* (*omitto iuncturam sollemnem q. e.* Venus -x): VARRO (?) frg. Serv. Aen. 5, 412 VAL. MAX. 1, 8 ext. 5. 5, 4, 7 PLIN. nat. 5, 112. 10, 63. 26, 4 APVL. Plat. 1, 9 mund. 1. [*corrupte vel loco corr.* MANIL. 4, 634 (*v. Housman ad h. l.*). *fort. reponend. pro* 'terrarum': LVCAN. 4, 595 (*v. Ed. Fränkel, Gnomon 1926, 509*). *obscurius*: HIER. in Is. 27, 2 p. 362.]

I ***proprie***: *femina quae peperit, sive mortalis sive dea (relata ad id quod natum est),* mater (*etiam quae paritura est, v. l. 60/1. 64.* *de bestiis v. p. 1822, 77*): NON. p. 423 -x a matre hanc habet distantiam, quod -x semper quae genuerit nuncupatur, mater aliquando pro nutrice ponitur. **1** *generaliter vel in sententiis generalibus*: SERV. Aen. 5, 412 germanus est secundum Varronem ... de eadem -e manans. OV. met. 6, 712 coniunx *Boreae* ... -x facta est, partus enixa ..., cetera qui matris, pennas genitoris haberent. 10, 332 gentes ... esse feruntur, in quibus et nato -x et nata parenti iungitur. 10, 348 soror nati -xque vocabere fratris (*Myrrha*). SEN. Herc. O. 1848 -x ulla mortalis. OCTAVIA 188 nondum uxor est *Poppaea.* :: iam fiet et -x simul. STAT. silv. 5, 3, 65 quae ... -x super aggere nati orba sedet. ARNOB. nat. 3, 23 p. 127, 21 Iuno ... auxiliatur -bus fetis. 4, 26 p. 163, 15 -um pondera sustinere. LACT. opif. 17, 7 *fetus* vivit intra viscera -is. *an huc pertinet* AVIEN. Arat. 107 *Iuppiter ursas* rapto[r] -is flore sacravit. CASSIAN. c. Nest. 7, 5, 4 nihil ... -um viscera prolibus conferunt. DRAC. laud. dei 2, 330 ante mori -x quam nasci pignora cogit (2, 327 *opp.* noverca. 2, 328 *syn.* mater, *opp.* geniti). ENNOD. dict. 25, 2 p. 500, 19 (*opp.* suboles). 15, 8 p. 471, 7 -em munit securitas et sacramentum nominis sui (*supra*: noverca *et* mater). *magis de moribus*: CLAVD. rapt. Pros. 3, 39 se (*Cererem*), quae -x mortalibus ante fuisset, in dirae mores transisse novercae.

2 *in relationibus ad certas personas*: SANTRA trag. 4 ex templo excit⟨a⟩ evadit ... -x (*Bacchi, cf. Ribbeck, Röm. Trag. p. 617*). VERG. georg. 4, 363 domum mirans -is *Aristaeus* (*cf.* 4, 321 mater, Cyrene mater). Aen. 1, 590 caesariem nato (*sc. Aeneae*) -x ... et ... oculis adflarat honores. 1, 689 paret Amor dictis carae -is. 4, 227 *Aeneae.* 8, 383 arma rogo -x nato. 9, 92 filius huic (*Cybelae*) contra ...: o -x, quo fata vocas? 9, 116 ite deae pelagi: -x iubet (*sc. Cybele. item* Aen. 10, 234 [CLAVD. DON. Aen. *ad h. l.* deum mater]). 9, 282. 295 erit ista (*mater Euryali*) mihi (*Ascanio*) -x nomenque Creusae solum defuerit. HOR. sat. 2, 3, 133 ferro ... demens -em occidis. OV. epist. 15, 119 pater et -x *Paridis.* 15, 335 pater fraterque et cum -e sorores. met. 1, 757 *Phaethon Clymenen alloquitur*: -x. 3, 310 *Bacchus* infans -is ab alvo eripitur. 4, 384 nato date munera vestro, et pater et -x. 5, 153 *al.* 6, 627 ut ... accessit natus matrique salutem attulit ..., mota ... est -x. 10, 400 vivit -xque paterque. 10, 504 *opp.* infans. 14, 605 *Aeneae.* EPICED. Drusi 81 nec -e tua fecundior ulla parentum. VAL. MAX. 1, 8 ext. 5 ex ipso -is rogo (*ibid.* in funere matris). 5, 4, 7 pietas ... servandae -is ... rationem invenit (*ibid.* matrem uberibus natae alitam). SEN. Ag. 979 *opp.* nata (*item* Med. 144 *al.* OCTAVIA 10). Phoen. 552 *opp.* pater (OCTAVIA 102). Tro. 768 *Andromacha de Astyanacte*: -is o spes vana. 1050 puer matri -xque nato *Troiam* ... monstrans (Herc. O. 1970, *syn.* mater). Herc. O. 1498 *Hercules ad matrem*: o clara -x. OCTAVIA 259 *al.* 635 *Agrippinae umbra ad Neronem*: -is (*i. mea*) ira. VAL. FL. 1, 413. 3, 322. 4, 349 vates (*Orpheus*) admonita -e (*sc. Calliope musa*) refert casus. SIL. 2, 639 HOMER. 552 (*opp.* nati *et* coniux). STAT. Theb. 1, 121 suum -x ... gremio ... Palaemona pressit. 3, 151 hos ... ego complexus -x, haec oscula, nati, vestra tuor? (*cf.* 3, 134 parens iuvenum, *opp.* nati: 11, 701 *al.*). 5, 715 *al.* 7, 384 (*opp.* pater. 11, 346 *al.*). 7, 506 *Iocasta ad Polynicem*: -x iubeoque rogoque: i mecum *eqs.* 9, 351 (350 mater). 9, 794 non me ... Thyias ... -x famulata Lyaeo edidit. 9, 891 *Parthenopaeus moriens Dorceo mandata dat*: i ..., solare parentem ..., dic: 'merui, -x', *eqs.* Ach. 1, 144 *al.* 2, 35 (*syn.* mater). *nota* IVV. 16, 6 si nos Veneris commendet epistula Marti et Samia -x (*sc. Martis*) quae delectatur harena (SCHOL. id est Iuno). AVSON. 185, 8 *al.* 162, 7 (*opp.* pater. *item* 182, 13 *al.*). HYG. fab. 9 p. 42, 20 *Niobe* -x liberis orba. VVLG. cant. 3, 4 introducam illum in domum matris meae et in cubiculum -is meae (6, 8. 8, 5. *utrobique apponitur* mater. *cf.* RVFIN. Orig. in gen. 17, 2. patr. 2, 2 perfecta columba -xve. MEROB. carm. 1, 12 MART. CAP. 1, 1 vers. 15 (*opp.* pater). SACR. Leon. p. 327 -is sterilitatem conceptus abstersit. DRAC Romul. 2, 162 *Hercules ad matrem Hylae*: exulta, -x, ... ante parens hominis, ... modo numinis auctor. 10, 537 Orest. 729 *al.* ENNOD. opusc. 1, 43 p. 272, 22 *Theodericus ad matrem*: scis, -x, ... quod. carm. 1, 9, 93. 2, 15, 5 propriae -is in alvo dict. 23, 3 p. 497, 21 VITAE patr. 3, 154 GREG. TVR. Franc. 7, 17 p. 301, 11 *al.* COD. Iust. 11, 48, 21, 1. CARM. epigr. 59, 12 (*aet. Caes.*) pater mei et -x germana, oro ... desinite luctu. 386, 2 *Tertullam* egregio de patre satam sancta -e. 428, 8 -is fratre creatus. 440, 1 hic nata et -x ... sitae (*ibid.* 2 mater). 442, 4 quem genuit -x. 564, 5. 637, 4 superstitui natum miseranda -x. 670, 5 (*a. 383, christ.*) miserae -is. 1148, 1 (*opp.* natus). 1168, 10. 1370 (*a. 525*), 11. 1388 (*a. 578*), 11. 1550 A 1. *voc.* -x *in apostropha ad absentem*: SEN. Phaedr. 115 -x *Pasiphae*, tui me miseret (113 matris). OCTAVIA 10.

3 *accedit nom. propr. genetricis*: OV. met. 4, 219 versus in Eurynomes faciem -is. 7, 380 -x Hyrie. MANIL. 4, 634? (*v. p. 1821, 45*). SEN. Oed. 615 -x adest furibunda Agaue. SIL. 16, 365 *v. infra l. 82.* MART. 5, 34, 1 tibi, Fronto pater, -x Flaccilla, puellam ... commendo. CARM. poet. min. V 50, 35, 1 *v. infra l. 53* ARNOB. nat. 4, 14 AVIEN. Arat. 1202 AVSON. 100, 1. 161, 1. CARM. epigr. 750, 5 *v. p. 1817, 71.* CORP. VIII 26939^{a} matri Iuliae Prime -i optime (*cf. p. 1817, 74*). *cf.* VAL. FL. 6, 223 cadit ... semidea -e Tages. **4** *accedit adiectivum patrem vel patriam indicans*: OV. met. 13, 162 -x Nereia (*Thetis*). STAT. Theb. 4, 565 -x Cadmeia. 12, 131 Thebana (SCHOL. Leucothea). 12, 708 Erymanthia (*Atalanta*). silv. 1, 2, 11 Aeneia. 5, 1, 33 Sipyleia. CLAVD. 18, 389 *v. infra l. 80.* VERG. Aen. 9, 282 Priami de gente. **5** *accedit genetivus natorum*: OV. met. 4, 205 Aeaeae -x pulcherrima Circes (*Perse*). 15, 762 aurea ... Aeneae -x. OCTAVIA 722 coniugis ... mei. SIL. 13, 633 Alcidae. CARM poet min. V 50, 35, 1 (= AVSON. 251, 1) viginti atque novem (*sc. liberorum*) -i Callicrateae (*ex Anthol. Palat. VII 224, ubi* τεκοῦσα). COD. Theod. 4, 6, 6 (*a. 405* = Iust. 5, 27, 2) bonorum ... unciam naturalibus filiis eorumque -i ... relinquendi ... potestatem. GREG. TVR. Franc. 10, 5 p. 413, 23 Magnatrudis matrisfamilias (*sic*), -x ... puellae. CORP. VI 1134 Helenae ... Aug(ustae), -i d. n. Constantini. *his addiderim iuncturam* dei genetrix (*sim.*) *de Maria, Iesu matre* (*cf.* CLAVD. MAM. anim. 3, 6 p. 163, 2 matrem domini appellare mavis poetarum more -em): PRVD. psych. 384 dei -em. AVG. serm. 186, 1, 1 *deus homo* -i suae praestitit, ne desisteret virgo esse. 195, 2. 215, 3 SACR. Leon. p. 348. SACR. Greg. 1, 21 Mariae, -is dei et domini nostri Iesu Christi. 148 sancta dei -x. 155 dei -is et virginis. *sim. saepius.* CONC.^{S} I 4, 2 p. 5, 20 *et passim.* *nota* p. 5, 29 -em vel partricem. I 5 p. 335, 13 divinae -is virginis (Mansi 5, 304^{E} τῆς θεοτόκου παρθένου). p. 336, 8 sancta virgo divini est partus -x (Mansi 5, 305^{D} θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἁγία παρθένος). p. 253, 17 *opp.* hominis -em (Mansi 5, 88^{E} ἀνθρωποτόκον). FAVST. REI. epist. 3 p. 178, 15 dominicae ... -is. ENNOD. carm. 1, 6, 25 -x ... sine semine feta. FVLG. c. Fastid. 7 p. 515^{C} virginis -is. COD. Iust. 1, 1, 8, 14 ex sancta atque gloriosa virgine et dei -e Maria (*sim. saepius*). CORIPP. Iust. 2, 52 virgo creatoris -x sanctissima mundi. ACT. Archel. 38 (34), 6. INSCR. christ. Rossi II p. 71, 42, 3 tu (te *codd.*) -x ignara viri. INSCR. Notiz. degli scavi 1920 p. 228 s(an)c(t)a dei -x. INSCR. christ. Diehl 1630. deum -x, *v. p. 1823, 58 sqq. 64 sqq.*

6 *de bestiis* (*volucribus, feris, al.*): CIC. carm. frg. 22 (div. 2, 63) 15 super tremulo -x clangore volabat (*ex Il.* 2, 315 μήτηρ ... ἀμφεποτᾶτο. *cf.* 17 mater. *opp.* pulli). PLIN. nat. 10, 63 ciconiae ... -um senectam ... educant. CLAVD. 18, 389 iam terribilem stabulis ... crescere miratur -x Massyla leonem. EVSTATH. Bas. hex. 9, 5 p. 962^{A} vulvam -is exulcerat *catulus leonis* (*ibid.* mater). SIL. 16, 365 -x ... Harpe *equa Pelori equi.* NEMES. cyn. 151 *catulorum* (149 mater). *in imagine* HIER. in Ezech. 6 pr. *hereditarii Scyllae catuli* (*i. haeretici*)

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

. . . -is antiquae (*i. Scyllae*) . . . venena non deserunt. *addo de arbore*: AVIEN. Arat. 1786 ter fetum concipit arbos terque . . . -x fructus alit.

ad I: epitheta laudativa et vituperativa: -x: aurea: Ov. met. 15, 762. aspera: AVSON. 208, 2. cara: VERG. Aen. 1, 689. clara: SEN. Herc. O. 1448. fida: STAT. Theb. 9, 652. magna: VERG. Aen. 2, 788. mitis: COLVM. 10, 161. optima: STAT. Ach. 1, 144 CORP. VIII 26939[a]. pulchra: VERG. Aen. 4, 227 *al.* (*nota* SERV. *ad h. l. et* 12, 554: epitheton perpetuum, *sc. Veneris*). sancta: CARM. epigr. 386. misera *et sim. v. p. 1822, 35 sq.* *iuncturae selectae*: -x est *alicui illa vel illa*: VERG. Aen. 9, 282. 296 Ov. met. 8, 120 STAT. Theb. 1, 681. 6, 166. AVSON. 470, 6 ab Aquis. CARM. epigr. 617, 3. -e: satus: AVSON. 100, 1. proditus: ARNOB. nat. 4, 14. -e *aliqua aliquis* (*est*): VAL. FL. 6, 223. de -e satus: CARM. epigr. 386.

II ***translationes***: **A** *personae*: **1** *laxiore usu de non consanguineis: sic appellatur socrus*: Ov. met. 9, 326 *Iole, Hylli coniunx, ad Alcmenen*: te . . ., o -x, . . . movet facies. STAT. Theb. 8, 64 *Pluto*: sectum -x ⟨*Ceres*⟩ mihi computat annum. *altricem sic nominat mater*: STAT. Theb. 6, 166 *Eurydice ad Opheltem mortuum*: illa (*Hypsipyle*) tibi -x semper (6, 163 nulla ex te gaudia matri). **2** *nomen honorificum mulierum, quibus pietas tamquam matribus debetur*: INSCR. numm. Cohen I p. 169 n. 3 (*Romulae Hisp.*) Iulia Augusta -x orbis (*caput Liviae*). CORP. II 2038 Iuliae Aug(ustae) . . . ⟨g⟩en⟨etrici⟩ orbis. *sim. de conditrice urbis* SIL. 1, 81 sacrum -is Elissae manibus . . . templum. **3** *nomen dignitatis dearum (etiam Iovis [v. p. 1824, 4]) ob vim creandi vel fertilitatem*: **a** Veneris (*nolui separare auctorem gentis Romanae et matrem Amoris et Aeneae a dea fecunditatis*): ENN. ann. 52 *Ilia*: te . . . precor, Venus, . . . -x patris nostri. LVCR. 1, 1 Aeneadum -x . . . alma Venus (Ov. trist. 2, 262 AVSON. 33, 2. 377, 7 CORP. IV 3072). VERG. Aen. 4, 227 -x pulcherrima *Aeneae*. 12, 412 Venus . . . dictamnum -x . . . carpit. OCTAVIA 697 -x Amoris . . . Venus. HOMER. 464 *Aeneam* Venus . . . -x . . . caligine texit (*Hom. Il. 5, 313* μήτηρ, ἥ μιν . . . τέκε). STAT. silv. 1, 2, 69 *Amor ad Venerem*: o -x (1, 2, 84). ARNOB. nat. 4, 35 p. 170, 6 gentis illa -x Martiae, regnatoris et populi procreatrix . . . Venus. AVSON. 325, 79. *in iunctura sollemni* Venus Genetrix (*gr. v. infra l. 53/54 et Appian. civ. 2, 102.* SERV. auct. Aen. 1, 720 [*de nominibus Veneris*] p. 200, 18 ipsa et Victrix et -x ex Caesaris somnio sacrata): LIV. perioch. 116 ante aedem Veneris -is (PLIN. nat. 8, 155. 35, 26. 136. 156. 37, 11 SVET. Iul. 61 *al.* CORP. XI 3805 ANN. Ost. [Notiz. degli scavi 1921] p. 241 *a. 46 a. Chr.*). PLIN. nat. 7, 126 in templo Veneris -is (TAC. ann. 16, 27 SVET. Iul. 84, 1). OBSEQ. 68 ludis (SEN. nat. 7, 17, 2. PLIN. nat. 2, 93 ludis, quos faciebat Veneri -i *Augustus*). PLIN. nat. 9, 116 thoracem . . . Veneri -i . . . dicavit. SERV. georg. 2, 380 Veneri -i . . . id est Romanae (*opp.* Paphia). Aen. 7, 637 in Caesaris *bello (sc. civili) tessera militaris fuit* Venus -x (*immo fuit Venus Victrix: Appian. civ. 2, 76*). 8, 681 dum sacrificaretur Veneri -i. *nota de statua*: PLIN. nat. 35, 156 ab hoc (*Arcesilao*) factam Venerem -em in foro Caesaris. *in inscriptionibus*: FAST. ann. Iul. Pinc. Sept. 26 (Corp. I[2] p. 219) Veneri -i in foro Caesar(is) (ARV. Sept. 26 [*ibid.* p. 215] genetri⟩ci in foro ⟨. . .). CORP. II 3270, 10 signa Veneris -is. XIV 2903 Veneri Fortun⟨. . . .⟩ -i R⟨. . . . IX 1553 deae Veneri ⟨g⟩enetric⟨i⟩. 2199. III 7157 Veneri -i Ἀφροδί⟨τῃ⟩ Γενέτειρᾳ. *saepe in* INSCR. *numm. inde ab Hadriano*, Cohen II[2] p. 226 n. 1444 *sqq.* Veneri -i (*sic dat.: Hadr., Sabina, M. Aurel., Faustina min., Lucilla, Iul. Domna, Salonina. nom.: Faustina min., Lucilla, Sept. Sev., Iul. Domna, Orbiana, Mamaea, Magna Urbica. acc.: Salonina*). **b** Cybelae: VERG. Aen. 2, 788 magna deum -x. 9, 81 deum . . . -x Berecynthia. Ov. met. 14, 536 sancta deum -x. fast. 4, 319 alma . . . -x fecunda deorum. SIL. 17, 3 caelicolum -em. 17, 36 caelicolum -x, numen, quod numina nobis cuncta creas (*opp.* proles). STAT. Theb. 10, 170 -x Idaea. ARNOB. nat. 5, 16 p. 188, 17 -x divum (p. 188, 14 deum matris). CLAVD. 20, 287. 24, 170 -x turrita. **c** Terrae: LVCR. 2, 599 *Tellus*, magna deum mater materque ferarum et nostri -x . . . dicta est corporis. *cf.* 2, 708 omnia . . . seminibus certis certa -e creata conservare genus . . . posse. SEN. Oed. 746 *Tellus* -x . . . suo reddi gremio modo productos vidit alumnos. *sim.* COLVM. 10, 59 ista (*Tellus*) Prometheae -x fuit altera cretae, altera nos enixa parens (*cf.* 10, 65 *sqq.*). 10, 161 flagitat . . . suos -x mitissima fetus (*cf. ibid.* 163 date . . . matri pignora . . ., viridi redimite parentem progenie). 10, 207. APVL. mund. 1 -x atque altrix animantium omnium . . . tellus (PS. ARISTOT. mund. 2 p. 391 b 13 φερέσβιος . . . γῆ, παντοδαπῶν ζῴων ἑστία τε οὖσα καὶ μήτηρ). NEMES. ecl. 1, 36 aether . . ., liquores, corporis . . . -x tellus, . . . aer, accipite *eqs.* PS. ALEX. c. Dind. coll. p. 175, 3 *ossa* ne -x terra complectenda recipiat. FVLG. myth. 3, 2 p. 62, 9 terram omnium -em. CLAVD. carm. min. 53, 13 (*cf.* 53, 1 Terra parens). CASSIOD. var. 9, 3, 3 *v. p. 1824, 29.* CORP. III 15188[1] (*Pannon. sup.*) terrae matri -i. *huc etiam pertinere videtur* ENNOD. opusc. 2, 135 p. 329, 2 prolem nostram aeterna -x rursus paritura nunc suscipit. *aliter* AVIEN. Arat. 1433 his (*tonitribus, fulminibus etc.*) -x tellus *est.* **d** *aliorum numinum*: Ov. met. 5, 490 o . . . virginis . . . et frugum -x (*Ceres. cf. p. 1821, 68*). SEN. Thy. 816 -x primae roscida lucis (*Aurora*). ARNOB. nat. 3, 23 p. 127, 17 Flora illa -x et sancta . . . curat, ut arva florescant (*aliter* CARM. c. pag. 113 Flora, ludorum turpis -x). *huc potissimum quadrat* AVIEN. orb. terr. 246 Scytha matrem ponti cognominat undam *Maeotida*: sola parens ponto, -x haec sola fluentost, hoc se fonte trahunt . . . marmora ponti. **e** *Iovis tamquam mundi vel divinitatis generalis*: VAL. SORAN. carm. 4 (B. *et* M.) Iuppiter omnipotens rerum regumque deumque progenitor -xque deum, deus unus et omnes (-xque, deum deus, unus et o. *Morel. cf. Aug. civ. 7, 9 p. 286, 30 D. sqq. ad h. l.; v. et Leo, Gesch. d. röm. Lit. I 432, 1*). *cf.* PS. MAR. VICTORIN. phys. 4 divinitas harum . . . rerum (*sc. mundi*) -x.

B *res*: **1** *quae gignunt (producunt) animantes (urbes sim.)*: CATVLL. 63, 50 patria o mei creatrix, patria o mea -x. SIL. 1, 659 per . . . -is pignora Troiae, conservate pios, *Romani.* 17, 427 ambo Mantua . . . -x dimiserat. STAT. silv. 3, 5, 108 *Neapolis* amborum (*Statii et coniugis*) -x altrixque. AVIEN. orb. terr. 583 Attica tellus belligeratorum -x . . . virorum. MAXIMIN. c. Ambr. 139 tibi . . . provincia est Italia, -x Roma. PRVD. perist. 4, 22 -x piorum Tarraco. RVT. NAM. 1, 49 *Roma*, hominum -x -xque deorum. CARM. epigr. 1945, 2 (*saec. I v. II*) Sabina est illi (*famulae*) -x, altrix Tiburtia tellus. *tropice* TYCON. reg. 3 p. 18, 12 iugis . . . fides *fuit*, ut -x filiorum Abrahae. ENNOD. epist. 1, 18, 4 p. 30, 9 illa inter aves sublimitas (*sc. aquilarum*) -x putatur esse victorum. *in cultu Mithrae ex rupe nati (cf. Cumont-Gehrich, Myst. d. Mithr. p. 116)*: CORP. III 4424 (*Carnunti*) petrae -i. 4543 (*Aequinoct.*) p(etrae) g(enetrici) d(omini). 8679 (*Salon.*). 14354[30] (*Pannon. sup.*). XIII 7369 (*Germ. sup.*) p(etram) -em (*Mithras ex petra prodiens*). *fort. huc pertinet* CORP. V 5020 (= Dessau 4249. *Trident.*) gen(etrici?) pro ge(nitura?) dei (*cf. ibid. p. 1180 sub* Mithras). **2** *quae gignunt res*: PLIN. nat. 5, 112 super XC urbium . . . -x *Miletus.* AVIEN. orb. terr. 742 -x haec ora metalli. CASSIOD. var. 9, 3, 3 *metalla* a -e (*sc. eorum*) terra separant. *de baptismo* ARATOR act. 2, 140 gentiles . . . lympha (*sc. hominis spiritalis*) -e sati meruere renasci. PLIN. nat. 26, 4 ex Aegypto, -e talium vitiorum. SIL. 15, 612 nox, somni -x. ARNOB. nat. 7, 26 -x et mater superstitionis Etruria. IVST. 20, 4, 10 velut -em virtutum frugalitatem. AVSON. 336, 76 -x modulorum musica. CLAVD. 1, 127 *Roma* legum -x. AVG. serm. ed. Mai 79, 1 rerum malarum -x avaritia. 152, 1 *hic dies* qualem noctem habuerit -em. MART. CAP. 7, 730 *arithmeticam* suae (*astrorum*) multitudinis -em. PETR. CHRYS. serm. 41 p. 315[B] fragilitas . . . -x passionum. EVSTATH. Bas. hex. 2, 4 p. 883[B] obscuritas . . . est malitia sui -x (*gr.* p. 36 σκότος . . . κακὸν αὐτογέννητον). SIDON. carm. 2, 34 Roma . . . imperii -x. BOETH. arithm. 1, 7 p. 16, 26 unitatem . . . -em pluralitatis. ENNOD. opusc. 6, 17 p. 407, 25 poetica, iuris peritia *eqs.* cum me (*eloquentia*) utantur quasi -e. VITAE patr. 5, 10, 8 *fiducia* -x est . . . omnium passionum (*gr.* p. 373 γεννήτρια . . . παθῶν). *obiecto generali subintellegendo* MAXIMIN. c. Ambr. 130 in ostensione pot⟨en⟩tiae -is per *patrem. sim., ut vid.* APVL. Plat. 1, 9 caelestem animam . . . sapientissimam virtutem (-te *M V Sinko*, -tum *Elmenh.*) esse -em.

sensu generalissimo: AVSON. 336, 49 (*v. p. 1818, 62*).

synonyma: auctor (*p. 1822, 28*), creatrix (*supra l. 11*), generatrix (CASSIAN. c. Nest. 7, 5, 5 *al.*), mater (*passim, nota* NON. p. 423, *p. 1821, 50*), parens (*p. 1822, 2. 13. 17. 27. 1823, 71. 77. supra l. 3*), partrix (*p. 1822, 66*), procreatrix (*p. 1823, 35. adde* CASSIAN. c. Nest. 7, 5, 4). *comp.* progenitrix.

***genitūra**, -ae *f.* [*a* gignere, genitus, *cf.* nātūra. *W.*] *legitur inde a* MANIL. *an breviatur per ge? (cf. supra l. 26).* GLOSS. γένεσις. [L]III Abstr. GE 11 saeculi posteritas. [L]I Ansil. GE 159 seminis materia, unde genus. [*cf.* [L]III Abstr. CO 24 coitio: -a, *unde invertendo* [L]II Abav. GE 24 -a: coitio. *Linds.*] *locorum ap.* FIRM. (math.) *et* CHALC. *dedi delectum, reliquos omnes.*

I ***generatim*** *de gignendo*: **A** *de ortu naturali animantium*: **1** *actio tam nascendi quam generandi (ortus vel generatio), etiam modus gignendi (v. infra l. 64. 70)*: PLIN. nat. 1, 10, 46 tempus avium -ae. 9, 107 origo atque -a conchae (*cf. ibid.* partum . . . concharum esse margaritas). 11, 85 *araneorum* -a (*i. modus generandi?*). 18, 202 in alitum quadripedumque -a. TERT. anim. 23 p. 336, 20 delegatā *geniminibus dei* . . . mortalium -a (*in Timaeo, p. 29. 43*). resurr. 61 p. 122, 26 *in vita futura* causas . . . vacaturas cibi famem et potus sitim et concubitus -am. adv. Val. 14 p. 193, 2 devestiva (*coni. alii alia, v. vol. V 857, 7.* defectiva *prop. Heraeus*) et abortiva -a *Aeonis.* 22 p. 200, 4 angelorum et daemonum . . . -as. SOL. 26, 3 -a (*i. modus gignendi, cf. Plin. nat. 8, 126*) par est quoquo loco genitis. 49, 10 *cameli* -ae cupidine efferantur. MACR. Sat. 1, 19, 17 argumentum caducei ad -am . . . hominum, quae γένεσις appellatur, Aegyptii protendunt. RVSTIC. synod. (Conc.[S] I 4, 2) 209, 4 *sec. haereticum* dei nomen significativum est -ae carnalis. 290 eam quae secundum nos est -am (*cf.* EPIST. pontif. 1056 [Conc.[S] IV 2 p. 124] 91, *ubi syn.* nativitatem). RVSTIC. c. aceph. p. 1183[B] si . . . perficit naturas *hominum* corruptio (*i. mors*), et contrarii . . . contrarius est effectus: igitur -a naturas exterminat. 1243[B] (*ex epist. Cyrilli ad Nestor. 2*) *Christus* carnalem dicitur sustinere -am, ut suae carnis suificans genesim (*gr. Conc.[S] 1, 1, 1 p. 27, 14* ὑπομεῖναι . . . γέννησιν σαρκικὴν ὡς τῆς ἰδίας σαρκὸς τὴν γέννησιν οἰκειούμενος. *in versione* MARI MERC. Conc.[S] I 5 p. 50, 34 nativitatem [*bis*], *item in versione* CONC.[S] I 2 p. 38, 19. *in vers.* CONC.[S] I 5 p. 339, 7 generationem . . . nativita-

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tem). *an huc pertinet* CORP. V 5020 (= Dessau 4249)? (*v. p. 1824, 25*). *de actu mystico dei patris*: TRACT. in Luc. 1, 33 perfectus pater perfectum filium genuit, ut in -a praestaret initium. RVFIN. Clement. 3, 8 genuit ... deus, quod et facturam vocare didicimus, hoc ipsum ergo vocare et -am et facturam. *latiore sensu de inhumanatione Christi: sic euang. Matthaei inscribitur*: ITALA Matth. 1, 1 (Tert. carn. 22) liber -ae Iesu Christi (γενέσεως. VVLG. generationis). *cf. p. 1788, 57.*

2 *vis vel impetus generandi*: PLIN. nat. 20, 196 *cinis aneti* oculos et -am hebetat. 20, 259 extinguere -am virorum. 21, 142 *iris* -am consumit. 25, 74 coitu -ae privari. *dub. interpr.* CARM. de Sod. 4 *Loth ad iuvenes impudicos*: ne vos ... libido incendat ... foedare iuventam luxu, quo -a vocat (-ant *al.*), quo semina, frustra.

3 *ipsum semen virile*: PLIN. nat. 20, 75 -a quibus valetudinis morbo effluat. 20, 77. 257 -ae abundantiam (GARG. MART. med. 12). 22, 83 *caucalis* datur ... contra profluvia -ae. 23, 48 per somnos -a effundetur. 26, 94 radix ... inhibet ... affluentiam -ae. GELL. 4, 11, 10 *testiculos* κυάμους appellatos, quod sint αἴτιοι τοῦ κυεῖν et -ae humanae vim praebeant.

4 *qui generatus, natus est* (*creatura*): **a** *singula animalia*: ARNOB. nat. 1, 11 maledicas primordiis rerum, quod tam saeva prodigia -is spirantibus addiderunt. **b** *universitas* (*saeculum, generatio*): TERT. nat. 2, 12 p. 120, 14 decimā ... -a hominum, ex quo cataclysmus ... accidit (*ex Orac. Sibyll. 3, 108, ubi* δεκάτη γενεῇ). anim. 38 p. 365, 20 secundae (*dat.*) post diluvium -ae. ITALA Luc. 9, 41 (Tert. adv. Marc. 4, 23 p. 496, 19) o -a incredula (ὦ γενεὰ ἄπιστος. VVLG. generatio infidelis). deut. 32, 20 (adv. Marc. 4, 31 p. 528, 13) quoniam -a perversa est (γενεά. VVLG. generatio).

5 *status vel dignitas genitoris?* FILASTR. 148, 6 'qui dixerunt patri et matri: non novimus vos, isti custodierunt mandatum meum', ⟨cum⟩ dicit dominus, non -am parentum odiendam ..., sed impietatem eorum ... spernendam ... esse *eqs.* (*locus lacunosus*).

B *de ortu rerum*: **1** *actio* (*nativitas, origo*): *de mundanis*: PS. APVL. Ascl. 26 haec ⟨est⟩ ... mundi -a (regenitura *prop. Rohde. supra*: senectus ... mundi). CHALC. comm. 7, 1 de -a mundi (*opp.* de ortu animae). 276. 283. PS. HIL. libell. 4 ex quo mundus -ae suae, idem (*lege*: id est) nativitatis initium sumpsit (*ibid.* mundi fabrica). CHALC. transl. 38^{C} dei ratione ... huiusmodi -am temporis volentis creari (πρὸς χρόνου γένεσιν *Plato*; ad originem temporis CIC. Tim. 29). 39^{C} *stellarum* discursus ... temporis esse -am (*gr. et Cic. aliter*). 48^{B} -am et substantiam eorum (*quae erroribus implicantur*). *ibid.* nullus ... -am eorum indicavit (γένεσιν). 53^{B} numerus ... inlustratorum omnium -am sequebatur. *ibid.* ordinationem -amque eorum (*sc. elementorum.* διάταξιν αὐτῶν ... καὶ γένεσιν. *nota* comm. 355 *ad h. l.* -am ... appellat *Plato* ipsam formam et effigiem). comm. 22 -a secundi elementi. 26 aeternarum rerum -as (*ibid.* origo *et* ortus). 33 partium *animae* -am seu coagmentationem. 122 animalium. 117 *solis* extitisse -am. 140 animarum. 253 somniorum. 284 rerum -am et interitum (*cf.* 283). 324 gyris ... -am eorum (*elementorum*) conversionemque procedere. 293 de existentibus -am fieri. EVSTATH. Bas. hex. 2, 2 p. 881^{B} *portionem stipis* rerum -ae ... contulisse (εἰς τὴν τῶν ὄντων γένεσιν). *fort. ad 2 pertinet* PS. APVL. Ascl. 32 p. 71, 20 ubi ... quid temporum dimensione dinoscitur, ibi sunt mendacia; ubi -ae, ibi errores videntur. *in arithmetica* (*principium, caput*): BOETH. arithm. 1, 2 p. 13, 7 par atque impar ... ex una ... -a profluunt, et in unam compositionem ... iunguntur. 2, 18 p. 103, 9 nec hunc -ae ordinem eptagonorum procreatio refutabit (*syn. origo*).

2 *quod creatum est* (*creatura, mundus, universitas tam animantium quam inanimorum*): TERT. patient. 2 p. 2, 21 temporum officia, elementorum servitia, totius -ae tributa. resurr. 45 p. 92, 3 exinde a benedictione -ae (*gen. 1, 22*). CARM. de resurr. 291 -a deum ... laeta fatetur. CHALC. transl. 29^{D} rerum conditor fabricatorque -ae (*cf. gr.* γένεσιν καὶ τὸ πᾶν). comm. 57 (*ex Plat. Phaedr. 245 E*) omne caelum omnemque -am labefactatam consistere (πάντα τε οὐρανὸν πᾶσάν τε γένεσιν. *ibid.* ortus, initium, generatio). comm. 280 cum *Homerus* Oceanum et Tethyn dicat parentes esse -ae (*Il. 14, 201 et 302* θεῶν γένεσιν). *de singulis rebus, structura notabili*: CHALC. comm. 15 quae inter duas ... formas inseruntur, -a est de isdem extimis.

II *speciatim de hora nativitatis fatorum per astra praedictrice, de siderum in illa hora positione et ordine, de eorum descriptione* (*nativitas, genesis*): **A** *proprie*: **1** *hominum*: MANIL. 2, 342 non omnis habet -a trigonis ... consensum signis. 3, 81 ut caperet -a novam per sidera formam (*i. ut novum* σχῆμα γενέσεως *in zodiaco fieret*). 3, 169 ne falsa. variet -a figura. SVET. Aug. 94, 12 reticere ... -am suam. Cal. 57, 2 consulenti ... de -a sua *Caligulae* ... mathematicus ... affirmavit. Nero 6, 1. Vit. 3, 2 -am eius praedictam a mathematicis. Vesp. 25 certum eum de sua suorumque -a ... fuisse. Tit. 9, 2. GELL. 14, 1 (*adv. Chaldaeos*), 20 ex eorum (*parentum*) -a debuisse ... prospici, quinam ... futuri essent *filii* (*cf. supra*: certo ... stellarum ordine). APVL. flor. 15 p. 57 (*loco lacunoso*) utrorumque varios effectus in -is hominum ostendere. TERT. anim. 25 p. 343, 17 astrologi -am hominis ab initio conceptus dirigebant (digerebant *B in marg., recte, ut vid.*). SPART. Hel. 3, 8 Hadrianum scivisse Veri -am. Sept. Sev. 2, 8 tuam, non alienam pone -am. 3, 9 -as sponsarum requirebat. *ibid.* id -ae haberet, ut ... iungeretur. Get. 2, 6. 7 nihil imperiale in -a *Getae* video. 3, 1 *Iuliam* in -a habere ..., ut ... esset. CAPITOL. Gord. 20, 1 mathematicum ... consuleret de -a *filii*. LAMPR. Diad. 5, 1. 5 rumor de vi -ae illius (*Diadumeni*). Alex. 5, 4 cuius hanc -am esse ..., ut. IVL. VAL. 1, 3 p. 3, 24 deprome vel tuam vel Philippi -am (*ibid.* constellationem exploraturus). FIRM. math. 2, 3, 2 quotiens in -is hominum maxima stellarum pars ... altitudinum ... signa possederint. 2, 3, 3 in oportunis -ae locis (*talia saepe*). 2, 6, 1 -arum secreta. 2, 7, 2 in diurnis -is (2, 7, 3 in nocturna -a). 2, 15 *tit.* in cardinibus -arum (2, 15, 6 -arum ac decretorum ... cardines). 2, 29, 10 in cuius -a Sol fuit in Piscibus. 3, 2, 23 dominum -ae, quem Graeci oecodespoten vocant (4 pr. 4. 4, 19, 1. *al. saepe.* 3, 6, 34 domina. *al.* 4, 19, 4 dominium. *al.*). 4, 23, 1 -a ... masculina ... feminina. 7, 3, 1 gemina est -a (*i. geminorum? v. app. crit.*). 2, 10, 5 materna. 4, 17, 7 felicem -am. 4, 17, 8 magnam et nobilem -am. 4, 17, 12 infelix misera et omni malorum ... continuatione depressa. 2, 19, 2 totius -ae fundamenta. *ibid.* totius -ae conpago atque substantia. 3, 3, 1 pro mensura -ae. 2, 29, 9 in ordinatione -ae. 5, 1, 36 omnium -arum ordines. 5, 4, 25 secundum -ae vires. EVTR. 7, 20, 3. ZENO 2, 43, 1 (*syn.* signum). AMM. 29, 1, 5 fatorum per -as interpretem. 29, 2, 27 in chartis ... -a Valentis ... inventa. SERV. Aen. 4, 610 si *Mars et Venus* radiis ... ortum -ae pulsaverint. SCHOL. Hor. carm. 1, 3, 17 tres gradus mortis definiuntur: fato, casu, -a .... -a, ⟨ut⟩ *Aen. 10, 781. ibid.* dicunt ... Pythagorici -a hominem mori. 2, 17, 17. 19. SCHOL. Pers. 5, 50 malum -ae ... signum Saturni. AMBR. hex. 4, 4, 14. 18 AVG. civ. 5, 3 p. 194, 18 D. serm. 199, 2, 3. SIDON. epist. 8, 11, 9 sanguinariae -ae schema (*ibid.* constellatio).

2 *mundi* (*aliter p. 1825, 34*): FIRM. math. 3 pr. 4 Petosiris ⟨et⟩ Nechepso ... mundi -am ... nobis tradiderunt (*cf.* 3, 1, 1. 2 *opp.* in singulis hominum -is). MACR. somn. 1, 21, 24. 27.

B *de ipso fato per sidera praedicto* (*sunt quae ab A huc traducere potes*): SVET. vita Verg. p. 55 R. infantem adeo miti vultu fuisse, ut ... spem prosperioris -ae iam tum daret. MIN. FEL. 36, 2 in nobis non -a plectitur, sed ingenii natura punitur (*ibid.* fatum).

C *de ipso homine, cuius est genitura*: FIRM. math. 2, 29, 10 in cuius -a Sol fuit in Piscibus *eqs.* ..., eius -ae pater ... in exilium datus est. 7, 9, 1 pater istius -ae prior interibit (*aliter, ut vid.*, 6, 32, 5 invenies, qualis -ae [*gen. qual.*] pater fuerit). 6, 31, 18 mater -ae eius gladio ... morietur. 7, 11, 3 mater eius -ae duos maritos sortitur.

ad II videtur pertinere locus dubii significatus: ITALA Iac. 3, 6 (Ps. Aug. spec. 51 p. 525, 9) *lingua* inflammat rotam -ae et inflammatur a -a (*sic.* τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως ... ὑπὸ τῆς γεέννης. VVLG. rotam nativitatis nostrae ... a gehenna). *hinc* PRISCILL. tract. 1 p. 26, 21 *Iesus* distruens rotam -ae reparatione baptismatis diem nostrae nativitatis evicit. *cf. Clemen, Relig.-gesch. Erklär. d. N. T.*² *p. 363.*

genitus, -ūs *m.* [*a* gignere genitus. *W.*] *actus gignendi, genitura.* APVL. apol. 36 *Aristoteles, Theophrastus, al.* plurimos libros de -u animalium deque victu ... reliquerunt. 38 ne ⟨o⟩perose per animalium (*sc. piscium*, aquatilium *Jahn*) -us (-a *cod.*) pergam (*cf. supra*: qui eorum [*piscium*] coitu progignantur, qui ex limo coalescant *eqs.*). *Hey.*

genium *v.* genius *p. 1827, 5.*

ˣ**genius (Genius)**, -ī *m.* (*de neutro v. p. 1827, 5*). [*cf. c.* gignere; *cf. got.* kuni 'gens'. *W.*] *confert cum voce q. e.* gerere: PAVL. FEST. p. 94, 16, *v. p. 1828, 50* (*cf.* p. 95, 9 *s.* genialis *p. 1806, 36 et* MART. CAP. 2, 152 p. 65, 11 D. quod praesit gerundis omnibus); *cum voce q. e.* gignere: AVFVSTIVS Fest. *ibid., p. 1828, 52.* VARRO frg. Aug. civ. 7, 13, *v. p. 1828, 41.* APVL. Socr. 15 p. 151 *daemonem* nostra lingua ... poteris -um vocare, quod is deus ... quodammodo cum homine gignitur. CENS. 3, 1 p. 5, 19 a genendo -us appellatur. MART. CAP. 2, 152 p. 65, 14 D. ISID. orig. 8, 11, 88. *cf.* PRISC. gramm. III 478, 5 videtur etiam genus a gente derivari, unde et -us. *de notione v. p. 1827, 7 sqq. 1827, 65 sqq. 1834, 39. 1839, 43. 1840, 39. 1841, 31. 52. 66. de mensura*: γενίου i *producta* CORP. XIII 6631 (= INSCR. graec. Sic. et Ital. 2564) *v. p. 1835, 66; cf.* INSCR. Röm. Limes in Österr. 12 (1914) p. 341 γενείω. *scribitur*: gaenius: RVFIN. hist. 11, 23 p. 1028, 18. ginius: CORP. III 592 (*non* VI 216 = 30718). geneus: CORP. IV 4198. *per c* (*cf. p. 1827, 42*): cinius: CORP. III 3951. VIII 17510. cenius: CORP. XII 5798. XIII 1362. 6686a cenio genturiae. γενιος, -ου *eqs.*: CORP. IV 4218. 4198. XIII 6631 INSCR. graec. XIV 2519. Röm. Limes in Österr. 12 (1914) p. 341 γενείω. CASS. Dio 47, 2, 3. 50, 8, 2. *de formis*: *gen. sing.* **-ii**: PS. PALAEM. gramm. V 535, 20. *sic in mss. semper* (*praeter* PAVL. FEST. p. 359, 15; *sed idem* p. 94, 11 -ii), *ex. gr.*: AVG. gramm. V 500, 35 AMM. 21, 11, 7 AVIAN. fab. apol. 33; *praeterea in titulis*: CORP. II 1133. XII 1814. -ií: VIII 2611. 14588. -íí: 1548. *contra* **-i** *in mss. apud solum* PAVL. FEST., *in titulis 19*^{ies}. -í: CORP. II 2126, 7. III 10305. VI 213. X 1560. i *cum* n *ligata*: CORP. III 11485. *vocat. sing.*: -i: TIB. 3, 11, 9. -ius: AVSON. 298, 31 *p. 1838, 70.* [*acc. sing.* -om *falso attulerunt ex* INSCR. Garrucci syll. 1152 = CORP. XV 6265, *ubi recte legitur* nomen.] *nom. plur.*: -ii *in mss. semper, in titulis*: DECRET. decur. Foroclod. (Corp. XI 3303) 11

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*a. 18*) -ií. -i: CORP. VIII 3311. *dat. plur.*: -iis: OV. fast. 3, 58 APVL. mund. 35 CORP. III 12810. VIII 17624. 20251. 20827. V 5227 -íis. -is: CORP. III 8120. VI 449. 451. ginibus, *quod citatur ex* INSCR. Orelli 1729, *non huc pertinet, v.* CORP. XIII 8176. XII 4216. *abl. plur.*: -iis *quater in mss.* *de genere*: **neutrum** (*cf. gr.* δαιμόνιον, AVG. serm. 62, 6, 10 daemonium *p. 1830, 63*) *testantur*: CHAR. gramm. p. 33, 15 B. *inter 'neutralia semper singularia'*: hoc -um ἡ τύχη. EXC. Bob. gramm. I 548, 14. 554, 15 -um τύχη τόπου ἢ ἀνδρός (*sed inter masculina* CHAR. gramm. p. 32, 25 B. hic -us ἡ τύχη ἑκάστου. EXC. Bob. gramm. I 548, 4). GLOSS. II 461, 18. IV 522, 17 *v. p. 1841, 31.* GLOSS.[L] II Abav. *v. p. 1840, 39.* DIFF. ed. Beck p. 60, 4 *v. p. 1841, 52.* INSCR. numm. Cohen² I p. 232 n. 8 (*Agrippinae*) *v. p. 1833, 7.* 382, 200 (*Vespasiani*) *v. p. 1832, 63.* AVG. serm. 62, 6, 10 *v. p. 1830, 57.* CORP. III 4401 *v. p. 1834, 65.* CASSIOD. var. 6, 5, 4 (*PFTA^er*) *v. p. 1840, 59.* 8, 10, 1 (*cod. J*) *v. p. 1840, 84.* VEN. FORT. carm. 2, 9, 18 *v. p. 1839, 69.* 5, 15, 3 *v. p. 1841, 62.* *de numero*: CHAR. gramm. p. 32, 25 B. singulariter tantum proferuntur ... hic -us *al.* (p. 33, 15 DIOM. gramm. I 327, 18). PHOC. gramm. V 427, 26 in plurali numero deficiunt ...-us (*intellegunt nimirum -ios 'singulos singulorum'* [VARRO frg. Aug. civ. *v. p. 1831, 3*]). *de compluribus singulari utuntur*: OV. fast. 5, 145 *v. p. 1831, 75.* PLIN. paneg. 32, 3 sive terris divinitas quaedam sive aliquis amnibus -us. *ita saepe in titulis (hic illic de -o societatis cogitari potest, cf. p. 1832, 46)*: CORP. III 1407 -o eorum. 4152 candidatorum. 4288 commerci et negotiantium. 6124 Iuliorum Ianuari, Capitonis, Epaphroditi n(ostrorum) ... Hermes ser(vus) vil(icus) p(osuit) [XII 619 Anniorum Macri et Liciniani Alphios ser. ex voto post lib(ertatem)]. 11540 pro salute Successi ... et Proximinae. V 4449 *illius* et *illius* (7469). VI 422 Forinarum (*dearum.* VIII 2345 Virtutum). VI 33840, 7 vestro. X 1561 Caesarum (III 11541 Augg. nn.). IX 32 decurionum et populi. *al.* INSCR. numm. Cohen² VII p. 64 n. 58 -o Augg. et Caesarum nn. (106, 39. 133, 18. 144, 15—17). *contra plurali*: PLAVT. Truc. 183 *v. p. 1838, 55.* OV. fast. 3, 58 acceptus -iis ... December. SEN. epist. 90, 28. PETRON. 62, 14 vestros (APVL. met. 8, 20 *v. p. 1837, 28*). PLIN. nat. 2, 16. TERT. apol. 32, 2 iuramus ... per -os Caesarum. *al.* CORP. III 8120 -is *illius* et *illius.* VIII 17624 -iis Marti Vict(ori), Mercurio (17623). 20827. *de singulis civibus civitatis*: V 5227 Matronis et -iis Ausuciatium (VIII 20251 dis Mauris conservatoribus et -iis Satafis). *notatur*: GEN: CORP. *et* INSCR. numm. Cohen. GE: CORP. III 8662. II 2405. G: CORP. *et* INSCR. Rostowzew, tess. plumb. G: CORP. XII 658. 2914. 3050—3056. G: CORP. XIII 7611. c (*cf. p. 1826, 71*): CORP. XII 5699, 12 d. XIII 4258. NOT. Tir. 28, 60. *in mss. aut omnibus aut aliquot scripta sunt falso pro -us*: *raro locis pertinentibus ad IA*: genus: NON. p. 119 (*L¹ prob. L. Müller, Onions*) *v. p. 1828, 39 al.* ingenium: TER. Andr. 289 (*in versu turbato?*) quod ego te per hanc dexteram oro et i. tuom (i. *codd.*, EVGRAPH., DON., -um DON.). SYMM. rel. 3, 8 (*A²T*) *p. 1832, 49.* *ad IC*: TAC. dial. 9 (ingenium *codd., corr. Lipsius*) *p. 1838, 62.* *saepe locis pertinentibus ad IIA*: genus: DIFF. ed. Beck p. 60, 4 (*bis pro -us*) *p. 1841, 52. al.* ingenium: PERS. 6, 19 (*P*) *p. 1840, 30.* ENNOD. epist. 5, 1, 2 (*ALPRV*) *p. 1841, 12.* opusc. 2, 36 (*P*) *p. 1841, 36.* dict. 9, 12 (*T*) *p. 1840, 32.* CASSIOD. var. 1, 4, 5 (*K²*, gremium *XE*) *p. 1841, 28.* 6, 5, 4 (*v. adn. crit.*) *p. 1840, 59.* IORD. Get. 59 (*AXYZ*) *p. 1840, 34.* GREG. M. epist. 1, 72 (*r1, R1*) *p. 1840, 50.* ingenuus: ENNOD. opusc. 1, 77 (*B*) *p. 1841, 36.* *contra falso editur -os*: MAR. VICTORIN. in Gal. 4, 9 p. 1180^B ut ... quosdam daemones aerios vocent, rursus alii (alios?) empirios, alii enydros, alii -os, id est terrenos, aquaticos, aerios, ignitos (*lege* geios, *i.* γηίους). -us *ex certa coniectura restituitur* TER. Andr. 289 *v. l. 45.* TAC. dial. 9 *v. l. 48.* *loci dubii*: IORD. Rom. 363 *v. p. 1841, 64.* CORP. XIII 1362 [h]ara Caesaris per genium imperat(oris). III 3985. XI 6017. *notione propria, sc. dei, scriptores Christiani vocabulum non habent (neque est* HERM. vulg. *et* Pal. mand. 6, 2, *ubi leg.* nuntii), *nisi ubi paganorum religionem impugnant. cf. sub IG p. 1839, 27.*

I *deus tutelaris*: τύχη: CHAR. gramm. p. 32, 25 B. 33, 15 (GLOSS. II 461, 18) EXC. Bob. gramm. I 548, 4 GLOSS. II 530, 22 *al. v. etiam p. 1832, 30.* δαίμων: APVL. Plat. 1, 12 daemonas, quos -os et Lares possumus nuncupare. Socr. 15 p. 151. SERV. georg. 3, 417 ἀγαθοὶ δαίμονες, quos latine -os vocant. PAPYR. Amherst II 26 II 28 speculator -us malus (*Babr. 11, 4* ἐπίσκοπος δαίμων). GLOSS. III 290, 54 ἀγαθὸς δαίμων bonus -us *al.* FIRM. math. 2, 19, 12 *et* 6, 32, 56 *v. Onomast. cf.* TERT. anim. 39 *p. 1831, 6.* ἥρως: APVL. mund. 35 *v. p. 1828, 3.* **A** *proprie de deo ipso (cf. Otto, PWK VII s. v.). dicitur deus*: VARRO frg. Aug. civ. 7, 2 in. hos ... deos selectos (*cf. p. 1829, 3*) Varro ... commendat: Ianum, Iovem, Saturnum, -um, Mercurium, ... Solem ... Lunam. 7, 13 p. 291, 3 D. HOR. epist. 2, 2, 188. SEN. epist. 110, 1 unicuique ... paedagogum dari deum inferioris notae ex eorum numero, quos Ovidius ait de plebe deos *eqs.* singulis enim et -um et Iunonem dederunt (*cf. p. 1828, 2*). APVL. Socr. 15 p. 151 CENS. 3, 1 p. 5, 16 SERV. Aen. 3, 607 *al.* CARM. epigr. 1519, 7. CORP. II 1943 deo -i(o). VIII 20827 I(ovi) ... -iisque diis immortalibus ⟨Vict⟩oriisque *imperatorum.* X 1563 sanctissimo deo -o coloniae Puteolanorum (1564). 1567 deo magno -o c. P. INSCR. Dessau 3647 deo -o loci (Ephem. epigr. III 78 p. 122. 180 p. 313). numen(?): CORP. VIII 19688 *potius ad p. 1836, 12 referend.* *distinguitur inter* deos *et* -os: SEN. epist. 90, 28 quid sint di ..., quid inferi, quid Lares et -ii (*cf. p. 1827, 79*). APVL. mund. 35 p. 367 diis sacrificatur, -iis ministratur, obitis libatione profunditur (*Aristot.* περὶ κόσμου *6 p. 400 b 22* θεῶν ... ἡρώων ... κεκμηκότων). ARNOB. nat. 2, 25 p. 68, 16 anima ... post deum principem rerum et post daemones et -os (*pro* d. et -os: mentes geminas *cod.*) locum optinens quartum. 4, 6 p. 146, 3 Lateranus ... deus est focorum et -us. AVG. serm. 62, 6, 10 *v. p. 1830, 57.* *pro feminino est* Iuno (*an et* Venus? *v. Hübner ad* CORP. II 4415): SEN. epist. 110, 1 PLIN. nat. 2, 16. CORP. V 5869 -o et Honori *illius viri* ... et Iunoni Cissoniae Aphrodite eius. 5892 -o et Honori *illius viri* et Iun(oni. -iae *male Mommsen*) Publiciae ... clientes. 6950. 7237 -o ... Valeri ... et Iunoni Valeriae ... et -o ... fili et Iunoni ... fil(iae) Primus ser(vus). 7593 -o L(ucii) n(ostri), Iun. Clivanae n̄. Iun. Annaeae n̄. VIII 3695 -o ... coniugis et Iunoni suae Horatia. XI 3076. XIII 1735. -us *de feminis mortalibus et deabus*: MART. 7, 12, 10 Famae. SERV. Aen. 8, 696 Isis autem est -us Aegypti, qui *eqs.* (*cf.* INSCR. numm. Cohen I² p. 232 n. 8 [*cum imagine Fortunae*] -um [*v. p. 1827, 12*] c(oloniae) I(uliae) C(orinthi). p. 261 n. 118 [*cum imagine feminae*] gen. col. Cor. [*item* p. 304 n. 369. p. 312 n. 1]. INSCR. graec. XIV 2519 [*cum imagine Arethusae*] ΓΕΝΙΟϹ ϹΙΚΙΛΙѠΤΗϹ). MART. CAP. 1, 53 Iunonis Hospitae. CORP. II 2407 c 2 Victoriae. 2991 Tutelae. VI 422 Forinarum (*dearum*). 2345 Virtutum. 17833 Pacis. CORP. VI 22770 -o Tarquitiae Marcelle matri piissimae. III 8120 *v. p. 1834, 45.* 4152 *v. p. 1838, 74.* 11540 -o pro salute Successi n(ostri) et Proximinae eius Primitivus lib(ertus). VI 18065 -o Primigenii ... et Flaviae Primigeniae et ius (*lege* eius, *sc. uxoris*). VIII 18060 *v. p. 1838, 75.* XI 1820 Sanct(a)e. INSCR. Revue archéol. *v. p. 1839, 23.* *adde* -um coloniarum, provinciarum, legionum, centuriarum, cohortium *sim., v. p. 1832, 46 sqq. cf.* CENS. 3, 3 p. 5, 24 nonnulli binos -os (*sc. patris familias et matris*) in his dumtaxat domibus quae essent maritae colendos putaverunt. -ii maritorum: *v. p. 1830, 68. cf. Otto, PWK. VII 1157, 42 sqq.* *de sexu* -ii *nota*: SERV. auct. Aen. 2, 351 in Capitolio fuit clipeus consecratus, cui inscriptum erat '-o urbis Romae, sive mas sive femina'. *cf.* ACT. Arv. a. 183 II 3 sive deo sive deae, in cuius tutela hic lucus locusve est.

1 *generalia*: **a** *de vi et virtute dei (cf. etiam sub C)*: SERV. auct. georg. 1, 302 -um dicebant antiqui naturalem deum uniuscuiusque loci vel rei aut hominis. LABER. mim. 54 (NON. p. 119, 26 -us generis [*v. p. 1827, 44*]. Laberius in Imagine) -us generis nostri parens (PAVL. FEST. *v. infra l. 51*). VARRO frg. Aug. civ. 7, 13 p. 291, 3 D. quid est -us? 'deus', inquit (*Varro*), 'qui praepositus est ac vim habet omnium rerum gignendarum'. p. 291, 7 *v. infra l. 81.* HOR. epist. 2, 1, 144 -um memorem brevis aevi *v. p. 1829, 65.* 2, 2, 187 *cur vel fratres diversis moribus sint,* scit -us, natale comes qui temperat astrum, naturae deus humanae mortalis, in unum quodque caput voltu mutabilis, albus et ater (*v. Kiessling-Heinze ad l.* PORPH. Hor. epist. 2, 2, 183 est naturae deus humanae ... sortis nostrae dominus habetur. 2, 2, 187 εὐδαίμονας et κακοδαίμονας dici, quia daimon -us intellegitur. *cf. etiam* 2, 2, 189. PERS. 6, 19 *v. p. 1840, 29*). PAVL. FEST. p. 94, 16 -um appellabant deum, qui vim optineret rerum omnium gerendarum (*cf. l. 43*). Aufustius '-us' inquit 'est deorum filius et parens hominum, ex quo homines gignuntur. et propterea -us meus nominatur, quia me genuit'. alii -um esse putarunt uniuscuiusque loci deum. SEN. epist. 110, 1 *v. p. 1827, 77.* APVL. Socr. 15 p. 151 quamquam sit immortalis, tamen quodammodo cum homine gignitur (CENS. *v. l. 59*). CENS. 3, 1 p. 5, 16 -us est deus, cuius in tutela (*cf. l. 68*) ut quisque natus est vivit. hic sive quod ut genamur curat, sive quod una genitur nobiscum, sive etiam quod nos genitos suscipit ac tutatur, certe a genendo -us appellatur. 3, 2 p. 5, 23 hunc in nos maximam, quin immo omnem habere potestatem creditum est (*cf.* MART. CAP. 2, 152 p. 65, 13 D. unusquisque gubernatori dependit obsequium. QVEROL. p. 33, 2 -ii sunt colendi, quoniam ipsi decreta fatorum regunt). 3, 5 p. 6, 7 ita nobis adsiduus observator adpositus est, ut ne puncto quidem temporis longius abscedat, sed ab utero matris acceptos ad extremum vitae diem comitetur (SERV. auct. Aen. 6, 743 cum unusquisque genitus fuerit, ei statim observatores deputantur). ARNOB. nat. 4, 6 p. 146, 6 ab officio tutelae (*cf. l. 57; p. 1829, 13*) ... abscedet *Lateranus -us.* LACT. inst. 2, 14, 12 *daemones* sibi -orum nomen adsumunt ... hos in suis penetralibus conservant, his cotidie profundunt et scientes daemonas venerantur quasi terrestres deos et quasi depulsores malorum, quae ipsi faciunt et inrogant. SERV. Aen. 9, 182 ad omnia honesta inpelli nos -o et numine quodam familiari, quod nobis nascentibus datur, prava vero nostra mente nos cupere (6, 743 *v. p. 1829, 44*). ISID. orig. 8, 11, 88 -um ... dicunt, quod quasi vim habeat omnium rerum gignendarum, seu a gignendis liberis; unde et geniales lecti dicebantur a gentibus, qui novo marito sternebantur. PERS. 4, 27 hunc (*avarum*) ais, hunc dis iratis -oque sinistro (*cf.* atrum PORPH. Hor. epist. 2, 2, 189 *et* PLAVT. Truc. 183). *aperte ad philosophorum vel theologorum doctrinas pertinent*: AVG. civ. 7, 13 p. 291, 7 D. (*Varro*) cum -um dicit esse uniuscuiusque animum rationalem et ideo esse singulos singulorum, talem autem mundi animum deum esse, ad hoc idem utique revocat, ut tamquam universalis -us ipse mundi animus esse creda-

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tur. hic est igitur quem appellant Iovem. ... restat, ut eum singulariter et excellenter dicant deum -um, quem dicunt mundi animum ac per hoc Iovem. 7, 16 p 294, 27 omnes hos selectos deos (*cf. p. 1827, 75*) hunc esse mundum volunt, in quibusdam universum, in quibusdam partes eius; universum sicut Iovem, partes eius ut -um, ut Matrem Magnam, ut Solem et Lunam. 7, 23 p. 301, 34 hanc partem animae mundi dicit Deum, in nobis autem -um vocari. 7, 6 p. 282, 17 inter lunae gyrum et nimborum ac ventorum cacumina aerias esse animas, sed eas animo, non oculis videri et vocari heroas et lares et -os. SEN. epist. 110, 1 maiores nostros ... Stoicos fuisse: singulis enim et -um et Iunonem dederunt. APVL. Socr. 15 p. 151 est animus suus cuique (*cf. p. 1828, 82*). AMM. 21, 14, 2 *sqq.* putabatur -us esse quidam, tutelae salutis adpositus. *ex Etruscorum religione* (*cf. Thulin, Die Götter des Mart. Capella, Gießen 1906*): MART. CAP. 1, 49 corrogantur ex *quinta regione* ... Ceres, Tellurus Terraeque pater Vulcanus et -us. 1, 50 Mars Quirinus et -us. 1, 53 Iunonis ... Sospitae -us. 2, 125 -orum ... vultus. 2, 152 quoniam unicuique deorum superiorum singuli quique deserviunt, ex illorum arbitrio istorumque (*secundae beatitatis numinum*) comitatu et generalis (*cf. p. 1828, 84*) omnium praesul et specialis singulis mortalibus -us ammovetur, quem etiam Praestitem, quod praesit gerundis omnibus, vocaverunt; nam et populi -o, cum generalis poscitur, supplicatur, et unusquisque gubernatori proprio dependit obsequium. ... hic tutelator fidissimusque germanus animos omnium mentesque custodit. 2, 168 inter priores igitur -os tua adhuc mortalis virginis diva consistet. 2, 154 *de specie et forma* -orum (*cf. p. 1830, 76*). *item* FEST. p. 359, 15 Tages nomine -ii filius nepos Iovis (COMMENT. Lucan. 1, 636). *Iovis igitur filius -us putatur; sed cf.* PAVL. FEST. p. 94 *p. 1828, 52.* CENS. 3, 2 p. 5, 20 eundem esse -um et Larem multi veteres memoriae prodiderunt, in his etiam Granius Flaccus (*cf.* QVEROL. p. 7, 9 *Lar*: -um ... *Queroli* esse me ... confitebor. 34, 26 in sacrario [*domus sunt*] tria sigilla ... Tutelae [*i.* -ii] unum, -orum [*i. Larum*] duo. *cf. p. 1831, 65*). VARRO frg. Arnob. *v. p. 1834, 39.* SERV. Aen. 6, 743 'quisque suos patimur manes' (*quae sequuntur v. l. 44*) 'manes' -os dicit, quos cum vita sortimur. auct. Aen. 3, 63 Apuleius de daemonio Socratis 'manes' inquit 'animae dicuntur melioris meriti, quae in corpore nostro -ii dicuntur' (*sequitur de Lemuribus, Larvis, Laribus familiaribus*). CENS. 3, 3 p. 5, 24 nonnulli binos -os in his dumtaxat domibus quae essent maritae colendos putaverunt (*cf.* ARNOB. nat. 2, 67 p. 102, 26 maritorum -os); Euclides autem Socraticus duplicem omnibus omnino nobis -um dicit adpositum, quam rem apud Lucilium in libro satirarum XVI licet cognoscere (*cf. Marx, Lucilius II 193*). SERV. Aen. 6, 743 cum nascimur, duos -os sortimur: unus est, qui hortatur ad bona, alter qui depravat ad mala ... per quos aut vacationem meremur aut reditum in corpora. auct. Aen. 3, 63 sunt etiam qui putent (*recentioris Platonicae disciplinae asseclae, cf.* AVG. civ. 9, 11) manes eosdem esse quos vetustas -os appellavit duosque manes corporibus ab ipsa statim conceptione assignatos fuisse, qui ne mortua quidem corpora deserant consumptisque etiam corporibus sepulcra inhabitent. *cf.* HOR. epist. 2, 2, 187 *sqq.* (*p. 1828, 44*).

b *de cultu* (*v. etiam p. 1835, 83 sqq. et Otto 1160, 56 sqq.*): *de tempore*: PAVL. FEST. p. 94, 11 *v. p. 1806, 74.* ARNOB. nat. 2, 67 *v. p. 1830, 66.* CENS. 2, 2 p. 5, 7 die natali *v. p. 1836, 19.* p. 5, 15. 3, 3 p. 5, 29 DECRET. decur. Foroclod. (Corp. XI 3303) 11 *v. p. 1832, 5.* ACT. Arv. a. 55 l. 10 TIB. 1, 7. 2, 2 PERS. 2, 3 APVL. carm. frg. 4, 2. HOR. ars 210 *v. p. 1838, 57.* AMM. 23, 1, 6. [LACT. inst. 2, 14, 12 *Lares sunt intellegendi, cf.* epit. 23, 3]. *hieme* (*cf. p. 1807, 48*): OV. fast. 3, 58 HOR. epist. 2, 1, 140 (*cf.* SCHOL. Hor. carm. 3, 17, 16). *de loco*: QVEROL. p. 34, 26 *v. supra l. 32.* *de modo cultus: de oblationibus*: HOR. ars 210 vino *v. p. 1838, 57* (epist. 2, 1, 144 *v. l. 65.* DECRET. decur. Foroclod. 11 *v. p. 1832, 5*). carm. 3, 17, 15 *v. p. 1838, 56.* TIB. 2, 2, 8 PERS. 2, 3 CENS. 2, 2 p. 5, 4 *v. infra l. 75.* COD. Theod. *v. p. 1830, 68.* HOR. epist. 2, 1, 144 piabant floribus et vino -um (*v.* PORPH. *et* SCHOL. Hor. *ad l.*). TIB. 1, 7, 52. 2, 2, 6 APVL. carm. frg. 4, 2 *v. p. 1831, 16.* COD. Theod. *v. p. 1830, 71.* MAECEN. frg. Sen. epist. 114, 5 cerei fila et crepacem molam. COD. Theod. *v. p. 1830, 71.* TIB. 1, 7, 54 tibi dem turis honores, liba et Mopsopio dulcia melle feram (2, 2, 8). MAECEN. molam *v. l. 68.* CALP. ecl. 5, 27 caespite vivo (*cf.* ara *p. 1832, 7*) pone focum -umque loci Faunumque Laresque salso farre voca. TIB. 1, 7, 51 illius (*statuae* -ii) et nitido stillent unguenta capillo (2, 2, 7). TIB. 1, 7, 53 turis honores *v. l. 69.* 2, 2, 3. 3, 11, 9. DECRET. decur. Foroclod. *v. p. 1832, 5.* *colitur hostiis*: CENS. 2, 2 p. 5, 4 merum fundendum -o, non hostia faciendum *putavit* (*sc.* PERS. 2, 3), quod ... ut Varro testatur ... maiores nostri ... cum die natali munus annale -o solverent, manum a caede ac sanguine *abstinebant*, ne die, qua ipsi lucem accepissent, alii demerent. *sane videntur Romani suis ipsorum* -iis *die natali hostiis non sacrificavisse; nam* ACT. Arv. a. 55 l. 10 ob natalem *imperatoris* immolavit ... -o eius vaccam (*l.* taurum) *ab alio immolatur; reliqui loci sunt*: HOR. carm. 3, 17, 15 *v. p. 1838, 56* (*non de die natali cogitandum docetur v. 11*). VERG. Aen. 5, 96 -o loci. LIV. 21, 62, 9 (*ad a. 218*) -o (*sc. publico vel populi Romani*) maiores hostiae caesae quinque. CALP. ecl. 5, 27 -o loci. PLIN. paneg. 52, 6 *sq.* LEX vic. Furf. (Corp. I² 2, 756) 16 (*a. 58*) sei quei ad hoc templum rem deivinam fecerit Iovi Libero aut Iovis -o, pelleis coria fanei sunto. ACT. Arv. *v. indicem Henzeni.* CORP. VIII 9180 *v. p. 1835, 27.* TIB. 1, 7, 49 -um ludis (centum ludos *codd.*) -umque choreis concelebra. PERS. 6, 48 dis ... -oque ducis centum paria (*gladiatorum*) ... induco. FAST. ann. Iul. Amitern. Oct. 9 -o public(o) ... ludi. CORP. I² 2269 -o oppidi columnam, pompam ludosq. coiraverunt. X 1574 (*a. 56*) I. o. m. et -o coloniae ludos fecer(unt). CORP. VIII 26279 qua (*munificentia*) -um patriae statuis adornasset (*cf.* VI 4712). *colitur gestu*: SERV. Aen. 3, 607 physici dicunt esse consecratas numinibus singulas corporis partes ... frontem -o, unde venerantes deum tangimus frontem. ecl. 6, 3. *nota*: CENS. 2, 2 p. 5, 11 illud *in die natali* observandum, quod -o factum neminem oportet ante gustare quam eum, qui fecerit.

una cum aliis dis colitur: cum Laribus: v. p. 1831, 65 sqq. cum Manibus: v. p. 1834, 47 sqq. cum Penatibus: v. p. 1832, 41. cum Fauno: v. p. 1829, 72. cum aliis: APVL. met. 8, 20 per Fortunas vestrosque -os (CORP. III 1008 Fortunae Aug(ustae) sacrum et -o canabensium. 1018 -o loci et F. magnae [4289. 4558]. 6671. VI 30718 *v. infra l. 26.* 31138 Iovi optimo maximo, Iunoni, Minervae, Herculi, Fortunae, Felicitati, Saluti, Fatis, -o sing(ularium) Aug(usti). XIII 5066 Iovi o. m., -o loci, F. reduci. 6442 I. o. m., -o loci et F., dis deabusque. 6747 Minervae, F. reduci et -o huius loci, ceteris dis deabusque. 8001. *cf.* X 1568 *p 1836, 45*). CORP. II 4082 Laribus et Tutelae (III 4445 T. et -o loci. VI 30718 -o et Fortunae Tutelaeque huius loci cohortium praetoriarum. *cf. p. 1829, 33*). *cum dis triadis Capitolinae*: CORP. II 4076 I. o. m., Iunoni, Minervae, -o praetorii consularis (III 13443 ceterisque diis deabusque. VI 401. 31138 *v. l. 21.* XIII 8809). II 2634 I(ovi) o(ptimo) m(aximo), Soli invicto, Libero patri, -o praetor(ii) (III 892 et diis deabusque [3903. VII 704. XIII 1745. 6638 *al.*]. III 3907 et n(umini) Aug(usti) [XIII 3652]. III 10841 Soli. 12679 Epon(a)e. 13518 *al.* VI 398 et Soli. 399 et deae Suriae. VII 302. VIII 4291. XIII 941. 5609 *al.* III 3617 et Iunoni reginae [XIII 6440 *al.* 6634 Mercurio. 6632 deabusq. omnib.]). XIII 6696 Iunoni reg. et -o loci. III 1356 Minervae ... et -o ... (VII 1035. XIII 5970. 6747 *v. l. 24*). Apollini: CORP. XI 804. deae Aventiae: XIII 5073. diis deabusque: III 3418. 3899. 892 *al. v. l. 31.* 10396. 11107. 11109. 13343. VII 704. XIII 7640. 6632. 6442. deo Entarabo: XIII 3632. deae Eponae: XIII 4630. 5622. III 12679. Herculi: VI 237. 31150. 31138. XIII 7819. Honori *v. p. 1841, 50.* *de iunctura* -o et Honori *cf.* SERV. Aen. 9, 182 *p. 1828, 73.* Lunae: VI 706. Libero: II 2634. Marti: VI 31151. XII 3081. XIII 7777. Matr(ibus) tribus campestrib(us): VII 510. Matronis: V 5227. Mercurio: XIII 6634. numini Aug.: III 3487. 3907. 3021. XIII 1318. Nymphis Aug.: V 3915. deo Robori: XIII 1112. Silvano: III 12815. VI 706. 31180. Soli: III 10841. VI 398. 706. II 2634. XI 5026. deae Suriae: VI 399. Veneri: V 8818. Victoriae: III 1365. Virtuti Romanae: III 1159. *v. etiam p. 1836, 72 sqq.* -orum *cultus a scriptoribus Christianis impugnatur*, -ii *daemones appellantur*: MIN. FEL. 29, 5 *v. p. 1832, 33.* TERT. apol. 32, 2 nescitis -os daemonas dici et ... daemonia? 32, 3 daemonas id est -os adiurare consuevimus, ut illos de hominibus exigamus, non deierare, ut eis honorem divinitatis conferamus. idol. 22 p. 55, 26 si ⟨cui⟩ dedero eleemosynam ... et ille mihi deos suos vel coloniae -um propitios imprecetur, iam oblatio mea ... idolorum honor erit. anim. 39 p. 367, 1 *v. p. 1831, 6.* LACT. inst. 2, 14, 12 PRVD. c. Symm. 2, 375. 443 *sqq.* AVG. civ. 7, 2, 6. 13. 16. 10, 21. *cf.* AVG. serm. 62, 6, 10 'non est' inquit (*Christianus in idolio recumbens*) 'Deus, quia -um (*i. statua eius. ,an commune ingenium et voluntas civium quasi persona?' Hey*) Carthaginis est'. quasi si Mars aut Mercurius esset, Deus esset. sed quomodo ab ipsis habeatur, attende, non quid sit. nam et ego tecum scio, quia lapis est. si -um (*v. sub II A 3*) ornamentum est aliquod, cives Carthaginis bene (*i. honeste*) vivant et ipsi erunt -um Carthaginis; si autem -um daemonium est, audisti et ibi: 'quae immolant gentes, daemonibus immolant et non deo'. -ii maritorum *cultus in oblivionem venit*: ARNOB. nat. 2, 67 p. 102, 26 in mores alios transistis. numquid enim ... cum in matrimonia convenitis, toga sternitis lectulos et maritorum -os advocatis? *omnino omnium lege prohibitus est*: COD. Theod. 16, 10, 12 pr. (*a. 392*) nullus omnino ... simulacris vel insontem victimam caedat vel secretiore piaculo larem igne, mero -um, penates odore veneratus accendat lumina, inponat tura, serta suspendat. (*plurimi titulorum, de quorum aetate constat, sunt saeculi III; recentissimi sunt* CORP. XI 5996 [*a. 375*] *p. 1838, 33,* VI 248 [*quinti fere saec.*] *p. 1832, 73,* III 5159 [*extremae aetatis*] *p. 1832, 83; nummi recentissimi sunt Constantini Magni, v. p. 1832, 67.*)

c *de specie atque forma*: VERG. Aen. 5, 95 *anguem in tumulo Anchisae apparentem Aeneas* incertus, -umne loci famulumne parentis esse putet. SERV. Aen. 5, 85 'septem ingens gyros' loci -um per magnitudinem vult probare; nullus enim locus sine -o, qui per anguem plerumque ostenditur. AMM. 25, 2, 3 (*Iulianus*) vidit ... speciem illam -ii publici ... velata cum capite cornucopia (*i. et caput* -ii *et cornucopia, quam gerebat, velata erant*) per aulaea tristius discedentem. PORPH. Hor. carm. 4, 14, 25 omnium fluminum -ii taurino vultu, etiam cum cornibus, pinguntur *eqs.*

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2 ***speciatim*** *de variis* -orum *generibus*: **a** -us ***hominum*** (*feminarum v. p. 1828, 16*): EXC. Bob. gramm. I 554, 15 τύχη . . . ἀνδρός *v. p. 1827, 8.* ***α vivorum***: ① ***singulorum***: VARRO frg. Aug. civ. 7, 13 p. 291, 7 esse singulos singulorum (SEN. epist. 110, 1 singulis . . . et -um et Iunonem dederunt. PLIN. nat. 2, 16. CHAR. gramm. p. 32, 25 B. hic -us ἡ τύχη ἑκάστου. TERT. anim. 39 p. 367, 1 omnibus -ii deputantur, quod daemonum nomen est. SERV. auct. Aen. 12, 538 singuli deos proprios habemus -os. MART. CAP. 2, 152 p. 65, 10). PLAVT. Aul. 724 meum (*et* Persa 263 *v. p. 1838, 47. 53.* PROP. 4, 8, 69 Lygdamus . . . latens eruitur -umque meum protractus adorat [*cf. p. 1837, 25*]. PAVL. FEST p. 94, 11 propterea -us meus appellatur, quia me genuit. SEN. epist. 12, 2 *v. infra l. 47.* PETRON. 74, 14 *v. p. 1837, 18.* CORP. II 2407 c 2 -o meo. *aliter p. 1839, 15*). PLAVT. Capt. 977 per tuom te -um obsecro (Stich. 622 *v. p. 1838, 53.* PETRON. 37, 3 ignoscet mihi -us tuus, noluisses de manu illius panem accipere. APVL. carm. frg. 4, 2 florea serta . . . et haec tibi carmina dono: carmina dono tibi, serta tuo -o). 290 -o suo ubi quando sacruficat, . . . Samiis vasis utitur, ne ipse -us surripiat (Truc. 183, TER. Phorm. 44, LVCIL. 618, TAC. dial. 9 *v. sub C p. 1838, 55 sqq.* PORPH. Hor. epist. 2, 1, 144 qui indulgent -o suo (*ad C*). CORP. VI 31157 -o imp. Traiani Hadriani Aug. itemque suo cives Thraces. *cf. etiam p. 1835, 63*). PETRON. 75, 2 per -um eius Gaium appellando rogare coepit. 62, 14 vestros *v. p. 1837, 17* (APVL. met. 8, 20 *v. p. 1837, 28.* CORP. VI 33840, 7 [*a. 227*] acturus -o vestro gratias, si *eqs.*). ARNOB. nat. 2, 67 p. 102, 26 maritorum *v. p. 1830, 66* (*cf.* familiae *v. p. 1836, 76*). -us ***certorum hominum saepe in titulis, ex. gr.***: CORP. III 4782 -o Merc⟨uri⟩ Aug(ustorum) ⟨liberti⟩ tabul(arii) Aur(elius) Fortunatus lib. 6019, 15 (*in anulo, cf. p. 1832, 69*) -o Cassi signif(eri). 6124 *v. p. 1827, 25.* V 6950 G(enio) C. Enni Vibiani et Iun(oni) Lartid(iae) Priscinae M. Vibius Marcellus. 6951 *v. p. 1836, 69.* 7468 *v. p. 1841, 50.* 7469 *v. p. 1827, 28.* 7514 *v. p. 1836, 69.* VI 30886 g(enio) tab(ularii) coh. II et L. Rai Adventor f(ecit). VIII 3695 *v. p. 1828, 15.* XI 818 -o Q. Laeli Eutychi. XII 619 *v. p. 1827, 26.* 2914 G · L(uci) n(ostri) C. Valerius Germanus amicus. XIII 1735 -o P. Aeli Sereni . . . et Iunoni Orbiae Helladis *ille* amicis optimis de suo fecit. XII 98 *v. p. 1835, 68. adde* CORP. X 1560 ex imperio -i Alotiani (*'fortasse ab Haloto quodam nomen ductum' Dessau 3659; cf. p. 1837, 31*) Euaristus servitor deorum ex viso lib(ens) an(imo posuit). *nota collocationem verborum* CORP. XII 5424 Hilarus Ge///// -o Quinti (*cf.* V 1868 *l. 50*). *nota collegium cultorum* -ii *hominis privati* CORP. IX 6320 (*Sulmone*) d(is) m(anibus). C. Aullio Amaranto f(ilio) Amarantus pater nomine cultorum -i Britti Cordi. *cf.* VI 1833a (7366) *l. 55.* -us ***domini vel patroni*** (*cf. p. 1836, 70*) ***a servo vel cliente appellatus vel cultus*** (-o *maledicitur*: PETRON. 53, 3 Mithridates servus in crucem actus est, quia Gai nostri -o male dixerat): Hor. epist. 1, 7, 94 patrone . . . te per -um dextramque deosque Penates obsecro et obtestor. PROP. 4, 8, 69 *v. supra l. 10.* SEN. epist. 12, 2 (*vilicus*) iurat per -um meum se omnia facere. PETRON. 57, 10 et habebam in domo, qui mihi pedem opponerent . . .; tamen — -o *domini* gratias (*cf. p. 1836, 23*) — enatavi. CORP. III 11540 *v. p. 1828, 25.* V 1868 Ixus l(ibertus) -o domini (*cf.* XII 5424 *l. 39*). 5892 *v. p. 1828, 11.* 6502 -o *illius ille* libert. 7143 G(enio) Meropis n(ostri) Trophimus ser(vus). (7471. XII 658. 3052. 3055. [VI 258 *v. p. 1838, 29*]). 7237 *v. p. 1828, 13.* VI 257 ⟨*fere*: pro salute *illius*⟩ Phoebus ser. -o ipsius. 259 -o Similis familia. 1833a L. Volusio Himero . . . sacerdoti (*cf. l. 40 sq.*) -i L(uci) n(ostri) . . . Phyllis coniugi et patrono (7366). X 860 -o L. nostri Felix l. (XI 6806. XII 3050. 3051. 3054. 3056). XI 356 -o domnico Zoila vilic(a). XII 619 *v. p. 1827, 26.* 3051a G · Severi n. Ceriális cliens (XIII 4291. 4314 -o Piloxini patroni. 4315 -o patroni. *adde* XIII 6638, *ubi vid. adnot. et* VI 36754 -o C. Geruloni Ianuari Fortunatus decur(ialium) gerulorum ser(vus). ***iurant servi per*** -um ***domini*** (*cf. p. 1832, 29*): *v. l. 47, cf. p. 1837, 22 sqq. et* SCHOL. Iuv. 2, 98 'per Iunonem domini iurante ministro' ita . . . servi iurant, quomodo solebant ancillae matronis adulantes 'per Iunonem tuam'. -us ***domini vel imperatoris cum Laribus domesticis vel compitalibus coniunctus*** (*cf. Mommsen, Röm. Staatsrecht II³ p. 757, Wissowa, Relig.² p. 172 sq. 177, Cesano in Ruggiero, Diz. epigr. III p. 459, Hild in Daremberg-Saglio p. 1491*): CORP. X 861 -o M(arci) n(ostri) et Laribus duo Diadumeni liberti. 1235 -o et Laribus. II 1980 C. C. N. (*nomen eri intellegit Hübner; an* Cenio [*cf. p. 1827, 41*] Gai nostri*?*) Suavis l(ibertus) et Faustus vilic(us) Lar(es) et -um (*sc.* -ii *statuam*) cum aedicula prim(i) in familia d(e) s(uo) d(onum) d(ant). 4082 Laribus et Tutelae, -o // L(uci*?*) n(ostri*?*) *illi* donum dederunt (*v. adnot.*). *cf.* IV 1679 habeas propitios deos tuos tres *et* QVEROL. p 34, 26 *p. 1829, 32.* OV. fast. 5, 145 mille Lares -umque ducis (*Augusti; cf. p. 1830, 6*) . . . urbs habet (*i. permulta paria Larum compitalium, quorum cultum Augustus restauravit, et singulis paribus singulos Augusti* -os *adiunctos*). CORP. VI 445 (*a. Chr. 7*) Laribus Augustis g⟨enis Caesaru⟩m sacrum. 449 (*p. Chr. 83*) Laribus Aug. et -is Caesarum (30958, 30960, 30961 *ex suppl.*). II 1133 *ille* magister Larum Augustor. et -ii Caesaris August. III 5158 -o Aug. et Larib. (14368[31] Gen⟨io Aug. et⟩ Lari⟨bus . . .⟩). -us ***regum***: MIN. FEL 29, 5 *v. p. 1832, 33.* CORP. VIII 9342 -o regis Ptolemaei. *v. etiam p. 1832, 39.* ***imperatorum et Caesarum***: OV. fast. 5, 145 *v. l. 75.* PERS. 6, 48 *v. p. 1830, 6.* PLIN. paneg. 52, 6 *v. p. 1836, 26.* SVET. Aug. 60, 1. *saepissime in titulis; notabiliores*: CORP. X 1561 -o (*cf. p. 1827, 20*) Caesarum. II 3524 -o Augusti (5123. III 12013, 10 -o Aug. sacrum. X 816. XI 804 Apollini -oque Augusti Caesaris sacrum. 3076 -o Augusti et Ti. Caesaris, Iunoni Liviae. DECRET. decur. Foroclod. 11 ut natalibus (*cf. p. 1829, 55 sqq.*) Augusti et Ti. Caesarum . . . thure et vino -ii eorum ad epulandum ara numinis Augusti invitarentur). VI 251 -o Ti(berii) Caesaris (XIII 941 Iovi o. m. et -o Ti. Augusti sacrum). INSCR. numm. Cohen² I p. 286 n. 100 -o Augusti (*Neronis*) (III p. 250 n. 171—174 Gen(io) Aug. felic(i) (*Commodi*) [VII p. 251 n. 190/1 -o fel. Augg.]. V p. 374 n. 289. 291—293 -u(s) Aug. *talia saepius*). ACT. Arv. a. 55 l. 10 immolavit . . . -o eius (*Neronis*) *taurum* (a. 58 Oct. 13 l. 11. a. 63 II 10) *al.* CORP. VI 252 Nervae Traiani. 253 Hadriani (*'dies dedicationis est natalis divi Augusti'. Henzen*). 254 -o ac maiestati (*cf. l. 18*) imp. Antonini (31150 Herculi et -o. 31151 Marti sanctissimo et -o. III 3487 numini Aug. et -o). XIII 8001 I. o. m. et Fortune, -o loci et Antonini Pi. Aug. III 1646 -o leg(ionis) IIII . . . ⟨*et ed.*, pro salute *Domaszewski*⟩ . . . Diocletiàni (449 -o maiestatique, *cf. l. 14*). 1159 Virtuti Romanae et -o imperatoris Gordiani (VII 1030 G. d. n. et signorum coh. I *eqs.*). VIII 20827 (*a. 254*) I(ovi) op(timo) max(imo) -iisque diis immortalibus ⟨Vict⟩oriisque (dominorum) (nostrorum) invictorum . . . ob barbaros cesos ac fusos. *al.* INSCR. numm. Cohen² VII p. 64 n. 58 -o (*v. p. 1827, 20 sqq.*) Augg. et Caesarum nn. (p. 106 n. 39. p. 133 n. 18. p. 144 n. 15—17. p. 249 n. 171. VI p. 507 n. 135 Caesaris (VII p. 146 n. 37—46). VI p. 507 n. 136/7 imperatoris (VII p. 107 n. 47—49. p. 146 n. 49—55. p. 193 n. 42—48. p. 14? n. 1 bono -o imperatoris [p. 232 n. 31/2]. p. 142 n. 2 bono -o pii imperatoris [p. 189 n. 1/2]). *cf.* CORP. VIII 814 -o imperi *Philipporum.* ***iuratur (peieratur) per*** -um ***imperatoris*** (*cf. p. 1831, 61 sq.*): *gr.* CASS DIO 44, 6, 1 τὴν τύχην αὐτοῦ (*sc. Caesaris vivi*) ὀμνύναι . . . ἐνόμισαν *Act. Polycarp. 9 Apollon. 4, 6.* SVET. Cal. 27, 3 multos honesti ordinis *necavit* . . ., quod numquam per -um suum deierassent. APVL. met. 9, 41 adiurantes -um principis MIN. FEL. 29, 5 -um id est daemonem *principum et regum* implorant et est eis tutius per Iovis -um peierare quam regis. TERT. apol. 28, 3 Ra. citius denique apud vos per omnes deos quam per unum -um Caesaris peieratur. 32, 2. 35, 10 nat. 1, 17 p. 89, 1. 17 Scap. 2 p. 541, 5 Oe. VLP. dig. 12, 2, 13, 6 per -um principis. ACT. Scillit. 1 (Ruinart p. 131) per -um domini nostri imperatoris. *ibid.* per -um regis. LEX Salpens. (Corp. II 1963) 1, 31 per Iovem et divom Aug. . . . et divom Titum Aug. et -um imp. Caesaris Domitiani Aug. deosque Penates. 2, 2 LEX Malac. (Corp. II 1964) 3, 16. INSCR. Dessau 7215 iurati per I. o. m. -umque imp. Caesaris *eqs.* 9059 testatus est iuratusque dixit per I. o. m. et -um sacratissimi imp. Caesaris Domitiani. *hic usus duravit usque ad* GREG. M. *aetatem, sed notione vocis q. e.* -us *aperte mutata, v. p. 1840, 61.*

② ***complurium unum quoddam corpus efficientium*** (*cf. Otto, PWK. VII 1165, 29; cf. etiam p. 1827, 23*): ***populorum, civitatium, civium, provinciarum, terrarum*** (familiae *v. p. 1836, 76*): SYMM. rel. 3, 8 ut animae nascentibus, ita populis fatales -ii (*v. p. 1827, 47*) dividuntur. PRVD. c. Symm. 2, 74 urbibus adfert hora diesque suum, cum primum moenia surgunt, aut fatum aut -um, cuius moderamine regnent. 373 *sqq.* MART. CAP. 2, 152 p. 65, 12 D. populi -o . . . supplicatur (CORP. III 154 [*a. 196*]. 12246 [*Troade*]. V 4911 Gen(io) pop. pag. IV [IV*?* Iul(i)*?*] benemer(enti). VIII 2600 [XII 5687, 44 *in vase*: -o populi feliciter. INSCR. Rostowzew, tess. plumb. 19594/6 GPF. *cf. p. 1836, 22*]. 4193. 4575. 6948 statuam . . . posuit [17834. 20144]. IX 32 *v. p. 1833, 64.* INSCR. Rostowzew, tess. plumb. 1600. 1602—5 GP. INSCR. numm. Cohen² VI p. 141 n. 116 -us populi). INSCR. numm. Cohen² I p. 150 n. 614 (*saec. Aug., Italicae*) gen. pop(uli) Rom(ani) (CORP. VI 397 [*a. 63*] I. o. m. et -o p. R. et venalici [*v. p. 1835, 58*]. INSCR. numm. Cohen² I p. 343 n. 366 [*a. 68*] -o p. R. n. 369 -us p. R. [379 *al.*]. ACT. Arv. a. 69 I 87 gen. p. R. INSCR. numm. Cohen² I p. 382 n. 200 [= Mattingly-Sydenham II p. 51 n. 307; *Vespasiani*] -um [*nom.; v. p. 1827, 5*] p. R. p. 436 n. 95 [*Titi*]. II p. 173 n. 796—800. 801 -us [p. 309 n. 405—410. IV p. 26 n. 209. V p. 377 n. 333—335. p. 433 n. 945—947]. *saepissime in numm. aevi Diocletiani; ex. gr.* VII p. 147. p. 193. p. 251 n. 195—235 (*Constantini Magni*). GPR: CORP. III 3650. INSCR. Rostowzew, tess. plumb. 800. 1590—1593. GPRF(eliciter) (*cf. p. 1836, 22; in lapidibus, tesseris, lucernis*): CORP. VI 30738. 33893. VIII 10478, 53. XII 5682, 125. 5699, 12 d. INSCR. Rostowzew, tess. plumb. 1574—1589. 1573 GPR feliciter. CORP. VI 29944 quis hanc aram laeserit, habeat -um iratum populi Romani et numina divorum. 248 (*quinti fere saec.*) -us populi Romani. LIV. 21, 62, 9 *v. p. 1829, 84*). CORP. III 1775 -o plebis sac. *illi* IIIIIviri ob h(onorem) m(agisterii) M(ercurialis). VI 249 -o plebei. INSCR. Rostowzew, tess. plumb. 1607 G Q(uiritium). INSCR. Dessau 9391 gentis Numidiae. CORP. XIII 5073 deae Aventiae et gen. incolar(um) *illi* curatores col(oniae) (*cf. p. 1833, 47 sqq.*). publicus *v. p. 1837, 39.* ARNOB. nat. 1, 28 p. 18, 18 qui Fatuas civitatumque -os . . . reverentur (CORP. VIII 12059 -o civitatis Aug. sacr. 14808 *v. p. 1838, 82.* XIII 566 Augusto sacrum et -o civitatis Bit(urigum) Vi-r(iscorum). 6482 *v. p. 1838, 34.* 6417 -o c(ivitatis) U(lpiae) S(ueborum) N(icretum). III 5159 (*aetatis extremae*) -o civitatis ordo Celens.). TERT. idol. 22 p. 55, 26 coloniae -um (*fere 30ies in titulis, ex. gr.*

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Corp. II 4071. III 3951 [*v. p. 1839, 4*]. 4153 *v. p. 1838, 26.* 6671 ⟨deae⟩ Fortun(ae) ⟨et Ge⟩n(io) col(oniae) *ille* -um cum columnis *eqs.* fecit (*cf. p. 1842, 60; cf.* VIII 7960 -o ... *ille* statuas duas, -um patriae n̄. et annonae *Romae* ... posuit). V 4212. VIII 1206 -o col. Iuliae Hip-p(onis) Diarr(hyti). 5693. 22845 *v. p. 1839, 7.* IX 1418. X 1236 *v. p. 1836, 53.* 7222. XII 5698, 1 (*in lucerna, cf. p. 1832, 69*). XIV 8. 373 *v. p. 1836, 11.* Inscr. numm. Cohen^2 I p. 232 n. 8 (*Corinthi, Agrippinae, cum imagine Fortunae, item* II p. 401 n. 1228; *cf. p. 1828, 16 sqq.*) -um (*nom., v. p. 1827, 5*) c. I(uliae) C. p. 261 n. 118 (*cum imagine feminae; item* p. 304 n. 369. p. 312 n. 1). IV p. 231 n. 857 -us col. Antioch. p. 284 n. 290. *imprimis Puteolis in honore fuit:* Corp. X 1562. 1563 sanctissimo deo -o (1564). 1565. 1567 deo magno -o c. P. et patriae suae. 1568 *v. p. 1836, 45.* 1591 Soli invicto -o. VIII 7959 (*Rusicade*) gen. col. Put. Aug. sac. *ad* X 1566 *v. adnot. Mommseni.* Corp. II 4072 -o conven(tus) Asturicensis. 4073. 4074. Corp. II 401 -o municipi templum (1362 [2069. III 2802. IX 2440. X 7223]. 2126, 7 *v. p. 1836, 11.* 3228. III 1908 *v. p. 1836, 48.* 11485 *v. p. 1836, 8.* V 7234. VIII 8390 *v. p. 1838, 81.* 8995. IX 2678 *v. p. 1836, 9.* XI 4170. XIV 2454. 2889. Inscr. Dessau 5471^b. 9422 *v. p. 1836, 7*). Corp. I^2 2269 -o oppidi columnam pompam ludosq. coiraverunt (II 1346. 2193). Corp. II 2194 -o pagi Aug(usti). III 7847. V 3915 -o pag. Arusnatium. 4909 (*cf.* 4911 *p. 1832, 53*). Carm. epigr. 260, 4. Corp. XIII 4679. 4680. 5076. Corp. VIII 4188 -o patriae Aug(ustae) (4189—4192. 7960 *v. supra l. 3.* 11430, 13 *v. p. 1839, 3.* 26279 qua [*munificentia*] -um patriae statuis adornasset. 26472 templum -i patriae ... adornavit. X 1567 *v. l. 12.* V suppl. ital. 1286 patr(iae; *an* patrio? *cf. p. 1834, 45 sq.*). Inscr. Dessau 6865 statuam -i patriae kast(elli) Elef(antariensis) cum base). Corp. XI 7556 imaginem -i praef(ecturae) Claudiae ... cum base aerea ... rei p. d. d. Corp. III 3943 -o provinciae P(annoniae) (4168 *v. p. 1836, 4.* 10396 dis et -o). Corp. VII 1113 -o terrae Britannicae. *adde:* Serv. Aen. 8, 696 Aegypti *p. 1828, 17.* Corp. III 993 Daciarum *l. 41.* Inscr. Dessau 9023 Illyrici (numm. Cohen^2 V p. 189 n. 43 *et saepius*). Corp. VIII 2604 -o vici (2605. 4194. 6352 ara(s) -o vici quinas. 26473. XIII 5967 -o vici canabar(um) et vicanor(um) canabensium. 6433. *cf.* 11726 *p. 1838, 38. cf.* Inscr. Rostowzew, tess. plumb. 1613). Corp. XIII 3652 I. o. m. et num(ini) Aug(usto) et -o viciniae (Inscr. Dessau 9413 -o v. castellanae Olbiensium). Corp. X 7014 -o splendidae urbis Catinae (Serv. auct. Aen. 2, 351 *v. p. 1828, 33*). *adde:* Inscr. numm. Cohen^2 IV p. 93 n. 903 (*cum imagine Fortunae, cf. p. 1828, 16*) gen. Antioch(iae). Corp. III 993 Caelesti ... et Aesculapio ... et -o Carthaginis et -o Daciarum (Avg. serm. 62, 6, 10 *v. p. 1830, 57*). VIII 2528 Lambaesis (2598 *al. cf.* 2600 *p. 1832, 54*). Inscr. numm. Cohen^2 III p. 419 n. 40 Lug(uduni). Inscr. Rostowzew, tess. plumb. 1608—1610 R(omae). Corp. X 772 aedem -i Stabiarum restituit. *al. nota plur.:* Corp. VIII 20251 dis Mauris conservatoribus et -iis Satafis (*sc. incolarum; cf.* 8390 *p. 1838, 81*). *cf.* V 5227 *infra l. 51. adde etiam:* Corp. XI 354 Ariminensium. III 12815 Silvano et -o Epetinorum. II 3377 deo Tutelae, -o Mentes(anorum). XIII 7777 Marti et -o Talliatium. VIII 22656, 4 (*in tessera, cf. p. 1832, 69*) Tusdritanorum. XIII 3565 (*in vase*) Turnacensium. *al. nota plur.:* Corp. V 5227 Matronis et -iis Ausuciatium, *cf.* VIII 20251 *supra l. 46.* *senatus, ordinum, collegiorum, sim.:* Corp. III 1365 Victoriae Aug(ustae) et -o collegii eiius (3423 scaenicorum. 7965 *v. l. 63.* 8086 fabrum (XI 5023). 4211 iumentariorum. 7595 *v. p. 1836, 58.* V 8818 Veneri sacrum et -o c. Aug. Corinth. VI 240 tibicinum. 693 *v. p. 1839, 7.* VII 1035. X 1404 Philemonis *histrionis imaginem* ... mag(istri) (*posuerunt*) gen(io) c(ollegii) *histrionum.* XI 668 cent(onariorum). XIII 6688 iuventutis vici Apollinesis (7424). 7754 *v. p. 1838, 36.* 8183 ⟨l⟩ocariorum. 8808 peregrinorum (*cf.* 6451 *l. 77*). Inscr. Rostowzew, tess. plumb. 1611 col(legium) cor(iariorum). G(enio) c(ollegii). 1612). Corp. XIII 1734 -o splendidissimi corporis fabrorum tign. itemque artificum tectorum (XIV 10 pellionum). Corp. III 7905 -o dec(uriae) XIII coll(egii) fabr(um) (VI 244. 245). Corp. IX 32 -o decurion(um) et populi. Corp. III 1425 -o ord(inis) *v. p. 1838, 24* (VIII 4187 sanctissimo). Corp. VIII 15847 -o senatus (*Siccensis*) (11017 *Romani* [III 592 ⟨S.⟩ P. Q. R.]. Inscr. numm. Cohen^2 II p. 309 n. 398—404 senatus. *cf.* curiae *p. 1835, 18. de* Cassiod. var. 1, 4, 1. 3, 6, 2 *v. p. 1839, 34*). Corp. XIV 12 -o sevirum ⟨Augustalium⟩ Ost⟨iensium⟩. Corp. VI 241 -o soda⟨lici⟩ Iovis conservatoris cursorum Caesaris. *adde:* Corp. XIII 3641 arenariorum. III 4152 candidatorum. 1016 fabrum (*cf.* 7905 *l. 63.* 8086 *l. 54*). VI 239 familiae monetal(is) (*cf. p. 1836, 76*). XIII 6689 iuventutis (*cf.* 6688 *l. 58*). Inscr. Rostowzew, tess. plumb. 852 Iunoni Reginae. -o iuvenum Tarquin(iensium). Corp. III 7906 lib(ertorum) et servorum p(ublicorum). 4288 commerci et negotiantium (XIII 6744 neg. pann⟨ariorum⟩). 4781 Noricorum (VI 250). XIII 6451 peregrinorum (*cf.* 8808 *l. 60*). *centuriarum, cohortium, legionum, aliorum ad rem militarem pertinentium* (*cf. Domaszewski, Westd. Zeitschr. 14, 69 sqq.*): Corp. VII 510 Matr(ibus) tribus campestrib(us) et -o alae primae Hispanorum Asturum. XIII 6127 b(e-ne)f(iciariorum) co(n)s(ularis) G(ermaniae) s(uperioris) et -o loci (et) Concord(iae) var(iarum) stat(ionum). 11979 (Dessau 9182) capsariorum. VI 230 (= 36748) -o sancto kast(rorum) per(egrinorum) totiusque exercitus (231. 36775. VIII 2529 -o castrorum leg. III. XIII 5966 Argent(oratensium). XIV 7). Corp. III 1015 -o (centuriae) (4400 Albani. 11107 dis deabus et G 7· eius ... *ille* optio. 11112. 14359^{36a}. VI 209 *illi* missi honesta missione (211). 210 *v. p. 1836, 45.* 213 signum -i c. cum aede ... et ara. 214 -um [*nominativus esse videtur, cf. l. 65. p. 1827, 5*] centuriae. signum aram aed(em) ... fecerunt. 217 *v. p. 1838, 27.* 220. 223. 30881 *v. p. 1838, 30.* VII 166 sancto (XIII 6692). VIII 2531 *v. p. 1836, 49.* IX 5573. XIII 6680. 6681. 6711 I. o. m. et -o benemerenti. 7448 (7450. 7494 a. 7611). *saepe.* Inscr. Dessau 9102 a *v. p. 1839, 6. cf. Cesano, Rugg. diz. epigr. III 477 sq.*). Corp. III 10306 I. o. m. pro s(alute) imp. ... et -o coh(ortis miliariae) Hem(esenorum) Antoninianae (5935. VI 233 primae *ille* vir clarissimus praef. vigilibus. VII 440. 1031 -o et signis coh. I *eqs.* (*cf.* 1030 *l. 29*). XIII 6687. *cf.* VI 30718 -o et Fortunae Tutelaeque huius loci cohortium praetoriarum. XIII 7736 ⟨-o l⟩oci coh. VII ⟨Raetor. eq⟩uit. Anton. *cf. Domaszewski, Westd. Zeitschr. 14, 1 sqq. 77 sqq.; Cesano, Rugg. diz. epigr. III 476*). Corp. VI 227 -o eq(uitum) sing(ularium) ... et Herculi invicto (31180. 31138 *al.* 226 *et* 31181 *v. l. 27*). Corp. VI 3010 excubitorii *v. p. 1836, 24.* Corp. VI 234 -o exercitus (*cf. Domaszewski, Westd. Zeitschr. 14, 96 sqq.* Corp. VI 36748 *v. p. 1833, 83.* VIII 17621. Inscr. numm. Cohen^2 VI p. 140 n. 112 *sqq. et saepe.* V p. 190 n. 48 *sqq.* -us e. Illyriciani). Corp. XIII 6599 -o exp(loratorum) Trip(utiensium). 7751 *et* VII 1030 *v. l. 29.* Inscr. Röm. Limes in Österr. VI p. 159 Minervae et -o imm(unium) sacr(um). Corp. II 5083 -o legionis VII (III 995 Daciis tribus et -o leg. XIII. 6577 -o sancto legionis et commanipulorum bonorum. 7591 dis militaribus, -o, Virtuti, Aquilae sanc(tae) signisque leg. I. 13443. 15208. VII 103 *v. p. 1836, 56.* VIII 2527. XIII 6690 *v. p. 1838, 36*). Corp. III 10976 mensor(um). Corp. VI 226 Herculi ... sacr. -o num(eri) eq(uitum) sing(ularium) Augg. nn. (*cf. p. 1836, 72.* VI 31175. 31181. VII 1030 -o d(omini) n(ostri) et signorum coh. I Vardull(orum) et n(umeri) explorator(um) *eqs.* [XIII 7751]). Corp. XIII 6566 opt(ionum). Inscr. Dessau 6178 saccariorum salarior(um). Corp. III 876 -o scho⟨larum⟩ *beneficiarii libentes* (7626 *v. p. 1836, 36.* 7631 s⟨co⟩les ordinatorum. VIII 2601. 17628 *v. p. 1836, 47*). XII 144 stationis *v. p. 1836, 57.* Inscr. Dessau 9183 tectorum. Corp. III 10958 tur⟨m(ae)⟩ Herr⟨eni⟩ (VI 224. 225. 31165. XIII 6569). XIII 7439 veredariorum. 7753 vexillar(iorum) et imaginif(erum). 7943 vexillationis.

β *defunctorum:* Arnob. nat. 3, 41 p. 139, 9 *sic traditur:* Varro ... Larvas esse dicit Lares quasi quosdam -os effunctorum animas mortuorum, *quem locum alii aliter emendare student; cf. Löfstedt, Eranos 10, 14.* Serv. auct. Aen. 3, 63 sunt etiam qui putent (*cf. Plotin. apud Aug. civ. 9, 11*) manes eosdem esse quos vetustas -os appellavit *eqs.* *videtur a manibus distingui:* Sen. epist. 90, 28 *et* Apvl. mund. 35 p. 367 (*v. p. 1828, 2*). Ov. fast. 2, 545 *Aeneas* patris -o sollemnia dona ferebat. *saepe in titulis:* Corp. III 8120 -is Domiti(ae), vix(it) ann. LX, et Affuti Aristonis ... parentibus piissimis. V 246 Manibus et -o P. Vatri Severi. 7596 suppl. ital. 1286 *v. p. 1833, 26.* VI 260 (Dessau 5448) *v. p. 1838, 29.* 4307 dis manibus -o (22196. 22322. 22523). 3684. 5739. 7806 -o. L. Iulio ... vixit annis XV (11429 Hypano. -o et dis manes *illa* fecit. 15157 -o dis manibus. Ti. Claudio Mystic(o), vixit ann. XXX). 7807 diis manibus. *ille* ... vixsit annos VII ... -o (h)uius. 8434 deis et -o Rhodonis. 9005 (*fere a. 40*). 9385 *al.* 18065 *v. p. 1828, 26.* 23941 d. m. ille posuit sibi et -o suo (*cf.* 4721 sibi et dis manibus *et p. 1837, 80*) et coniugi suae, quae *eqs.* (*v. Otto l. l. 1163, 47*). 28668 d. m. s. *illius* reliquiae ... consecratae Pietati et -o inferno ab ... parentibus. 29109. 30883. VIII 3695 *v. p. 1828, 15.* 22770. IX 5794 d. m. *illius* et -o eius.

b *deorum* (*cf. Otto l. l. 1164, 46*): Corp. IX 2628 (= I^2 799) -o deivi Iuli. XIII 6390 -o Apollinis (1318 num(inibus) Aug. et -o Apollinis Atepomari). VII 165 Averni (*cf. Thes. vol. II 728, 8 et* Corp. XIII 1462 *p. 1838, 77*). Lex vic. Furf. (Corp. I^2 756) 16 (*a. 58*) Iovis *v. p. 1830, 2* (Corp. II 2407 a 10 *sqq.* Iunoni reginae, Minervae ... -o Iovis, -o Martis, Aesculapio ... (c 2) Cereri, -o Victoriae, -o meo. III 4401 -um [*nom.; cf. l. 4*] I. o. m. D(olicheni). *cf.* Arnob. nat. 3, 40 p. 138, 10 Caesius ... *Penates* Fortunam arbitratur et Cererem, -um Iovialem ac Palem. 3, 43 p. 140, 17. *aliter* Mart. Cap. 1, 92, *v. p. 1840, 13*). Corp. XI 357 -o Larum horrei Pupiani. III 8365 -o Liberi patris (V 326 Lib. Aug. [*nisi est* Libertatis]. *cf.* Carm. epigr. 1519). II 2407 Martis *v. l. 64* (XIII 6464. 6487). XIII 6425 Mercur(ii) Alauni. Petron. 21, 7 Priapi -o pervigilium deberi. Corp. II 1163 Baetis *v. p. 1838, 23.* *dearum* (*cf. p. 1828, 16*): Mart. 7, 12, 10 iuro ... per -um Famae. Corp. VI 422 (Dessau 4292) Forinarum. Mart. Cap. 1, 53 Iunonis. Corp. VIII 17833 Pacis. XI 1820 Sanct(a)e (*potest esse feminae mortalis*). VIII 21567 B 8 -o summo Thasuni ... leones ... f⟨erii⟩. II 2991 Tutelae horreorum (*cf.* 3021 *p. 1838, 73*). 2407 Victoriae *v. supra l. 64.* VIII 2345 Virtutum (*sed* XIII 8193 Iunoni Virtutis). Corp. XIV 3565 (= Carm. epigr. 1504) -o numinis Pria⟨pi⟩ (VI 151 fontis. VIII 5884 caput Amsagae [*fluvii*]). *de* Avson. 323, 22 *v. p. 1841, 82.*

c *bestiarum:* Avian. fab. apol. 33 habebat rusticus aucam tanto -ii munere insignitam, quod singulis septimanis singula ... ova ponebat aurea (fab. 33 pretioso germine feta). *de* -o *herbarum v. p. 1835, 50.*

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

d *loci (cf. Otto, l. l. 1165,28):* *α generatim*: GLOSS. II 321, 19 ὁ δαίμων ὁ ἐφορῶν τόπον τινά. PAVL. FEST. p. 95, 2 (*quae antecedunt, v. p. 1828, 50 sqq.*) alii -um esse putarunt uniuscuiusque loci deum. SERV. Aen. 5, 85 *v. p. 1830, 78.* EXC. Bob. gramm. I 554, 15 *v. p. 1827, 8.* VERG. Aen. 5, 95 loci *v. p. 1830, 76* (7, 136. CALP. ecl. 5, 26 *v. p. 1829, 71.* TERT. pall. 4 p. 937 Oe. *saepissime in titulis; notabiliores*: CORP. II 3525 Ficariensis. III 3231 huius l. 4558 *v. p. 1836, 55.* X 378 -o Aug. h. loc. IV 1176 -us huius loci montis. XIII 8700 l. h. VI 247. 401 ipsius. 36779 *v. infra l. 34.* VII 235 -o loci feliciter. 265 feliciter sit -o loci. XIII 8001 -o loci et Antonini Pi(i) Aug. 8638 *v. p. 1836, 27.* INSCR. Ephem. epigr. III 78 p. 122 deo -o loci [180 p. 313]. VII 833 g(enio) s(ancto) huius loci). *β speciatim*: PRVD. c. Symm. 2, 446 cum portis, domibus (*cf. l. 19*), thermis (*cf. infra l. 39*), stabulis soleatis adsignare suos -os *et* -orum milia multa fingere, ne propria vacet angulus ullus ab umbra. CORP. XII 2370 aerar(ii), *v. infra l. 53.* VIII 6339 areae frumentariae *v. p. 1839, 4.* 16728 campi. INSCR. Dessau 6865 kastelli Elefant(ariensium). CORP. VI 706 cellae Groesianae. VIII 1548 curiae (XI 5996 *v. p. 1838, 33. cf.* senatus *p. 1833, 66.* III 6456 domus *v. p. 1836, 52* (VIII 814 -o imperi ... *Philipporum* totiusque domus divinae eorum. 2597 -o domi suae *ille* aram restituit. 6945. 18893. 21605. XII 2429. XIII 8016. *cf.* domesticus *p. 1837, 32. adde* SIDON. carm. 22, 21 *p. 1839, 29*). CORP. III 12417 empor(ii) Pire⟨tensium⟩. X 543 fori vinari *v. p. 1836, 6; cf.* forensis *p. 1837, 37 et* VI 30884 *p. 1838, 31.* VI 235 horreorum (236 a -o conservatori h. Galbianorum. 237. 238. 36778. XIII 7749. *cf.* II 2991. XI 357). ENNOD. opusc. 1, 56 Lupercalis *v. p. 1839, 31.* CORP. II 2413 macelli. VI 334 montis, *v. p. 1838, 84* (VIII 9180 -o montis Pastorianensis vim tempestatum ... ⟨arc⟩enti sci⟨phum⟩ et victim⟨am⟩. 17763 -o MONIE? *de* 14588. 24514 *v. Onomasticon*). XIII 6691 -o p(edaturae? *an* plateae?) *centuriae.* 7336 platiae novi vici (7261. 7335. 7337 *v. p. 1838, 39. cf. Cesano in Rugg. diz. epigr. III 474 a*). III 215 praesidii et munimenti (*i. munimenti.* VII 644 *v. p. 1839, 1*). VII 634 praeten(turae). II 2634 praetor(ii) (4076 consularis. III 1019 huius. VII 432. 703. 704). III 8173 stationis (VI 36779 loci et st. 36781 *al. de* VIII 17625 *v. p. 1838, 82*). VI 30886 tab(ularii) *v. p. 1831, 31* (VIII 18060 *v. p. 1838, 75.* XIII 7752 [add. p. 132] *ille* librarius). X 3821 (*Capuae, supra anaglyph. Fortunae [?] et serpentis*) -us ⟨the⟩atri (VI 55* *genuina sec. Hülsen, Röm. Mittheil. 14, 1889, 251*). VIII 8926 numini Mauretaniae et -o thermarum (*cf. supra l. 13*) gratias ago. X 7947 -o villae es com villa (*i. villae commune villaticorum? Mommsen*).

e *rerum*: SERV. auct. georg. 1, 302 rei *v. p. 1828, 38.* STAT. silv. 4, 6, 32 mensae *v. p. 1838, 66.* MART. 6, 61 (60), 10 victurus -um debet habere liber (*notione ambigua, v. p. 1842, 60*). IVV. 6, 22 sacri -um contemnere fulcri (*cf.* nuptialis *p. 1837, 38*). PLIN. paneg. 32, 3 sive terris divinitas quaedam sive aliquis amnibus -us, et solum illud et flumen ipsum precor. PORPH. Hor. carm. 4, 14, 25 fluminum (*v. p. 1830, 83.* CORP. VIII 9749 fluminis) CORP. VIII 4291 I(ovi) ... et -o fontis exceptorium. APVL. met. 9, 41 *miles* militaris ... sacramenti -um ob amissam spatham verebatur (INSCR. Syria 5 [1924] p. 108 n. 1 -o sacramenti veterani). ANTH. 369, 4 in *herbis* est -o praemedicante salus. ARNOB. nat. 4, 6 focorum *v. p. 1838, 68.* PRVD. c. Symm. 2, 386 murorum (*i. urbium, cf. p. 1833, 39*). *in titulis*: CORP. XII 2370 -o aerar(ii) Diarensium (*v. adn.*). VIII 7960 annonae (Ann.: Dessau 5077) *v. p. 1833, 3.* III 3617 commerci (4288 c. et negotiantium. 7853). VIII 814 imperi *v. supra l. 19* (*aliter* CLAVD. 28, 612, *v. p. 1840, 66*). 17833 pacis (*vel* Pacis). III 7434 p(ublici) p(ortorii). VII 1030 signorum *v. p. 1834, 29.* VI 376 Iovi custodi et -o thesaurorum. 396 venalic(ii) (397 *v. p. 1832, 60; possunt referri ad loca, supra l. 12, cf.* emporii *supra l. 23*).

f -us *nude, sine ulla vel certa significatione eius, cuius custos habendus est, positus (cf. Cesano in Rugg. diz. epigr. III 479 a 33. 474 a). ad aliquam specierum, quae sunt sub a, pertinere intelleguntur: ad α* (I): CORP. II 6338 f -o (*sc. suo*) Saturninus ... v(otum) s(olvit). (III 8662. VII 10. 339 deo -o *ille* pro se et suis. X 1559 -o votum solvit. XII 657 (*ex ms.; corrupta?*) -o T. Iulius Augustus. 5221 add. p. 854 Verna l(ibertus) g. XIII 6631 σωθεὶς ... εὐξάμενος ἀνέθηκα Γενίου εἰκόνα σεμνήν. *non huc pertinent* XIII 6569 [*v. p. 1834, 36*] *et* 6127 [*v. p. 1833, 80*]). CORP. XII 98 gen. pro salute *illius* (*amici potius quam patroni, cf. p. 1831, 34. 51*). (CORP. III 11540 *v. p. 1828, 25.* VIII 20827 *v. p. 1832, 20*). *ad α* (II): LIV. 21, 62, 9 *v. p. 1829, 84* (CORP. II 2192. IX 2629. XIII 5026, *cf. p. 1837, 41*). *ad p. 1833, 78 sqq.*: CORP. III 2706 I. o. m. et -o *ille centurio.* 7591 *v. p. 1834, 25.* 13544 *ille* imag(inifer) ... -o. XIII (6566 *v. p. 1834, 31*). 7338 -o sancto *ille* mil. leg. VIII. 7446. *ad p. 1833, 53 sqq.*: CORP. III 10305 (⟨signum et ar⟩am -i civib(us) R(omanis), qui consistunt *illic.* XIII 6540 -um cum basi veteranis et peregrinis. 7754 baioli et vexillari collegio Victoriensium signiferorum -um de suo fecerunt. *interpretationis incertae*: CORP. IV 3444. 4198. 4213. IX 1093. 1094. XIII 3642 -o et Iunonibus (*cf.* 8622 I. o. m. et Iunonib. omnib.). 6418 *v. p. 1838, 34.* 7422. 5026 Soli -o Lunae ... pro salute Augustorum *ille* curator vikanor(um). 6740 a Marti -o Victoriae. *adde titulos fractos*: CORP. III 1356. 8661. VI 36782. VII 705. XI 1014. XIII 5075. 6535.

iuncturae ad I (*plerumque ad cultum pertinentes*): **a** *nominales*: -ii aedes: *p. 1833, 45.* ara: *p. 1836, 10.* imago: CORP. X 7223. XI 7556. signum: CORP. III 11261 marmoreum cum aede. *sim.* 13545. VI 212. 213. XII 1814. statua: CORP. VIII 1548. INSCR. Dessau 6865. templum (νεώς: CASS. DIO 47, 2, 3 *al.*): AMM. 22, 11, 7. 23, 1, 6 CORP. VIII 26472. *collegium*: CORP. III 4168 sign(um) Victor(iae) *illi* mag(istri) col(legii) Gen(ii) p(rovinciae) P(annoniae) s(uperioris), *illi* scri(bae) coll. d. d. X 543 q(uin)q(uennalis) colleg(ii) -i fori vinari. INSCR. Dessau 9422 collegius -i municipi. *cultores*: CORP. III 5157 -o Anigemio c. eius v. s. l. m. 11485 locus sepulturae cultorum -i municip(ii) Agunt(ini). IX 6320 *v. p. 1831, 41. cf.* IX 2678 cultores arae -i municipi. magister: *v. p. 1831, 80.* *sacerdos*: CORP. II 2126. VI 1833 a *et* 7366 *v. p. 1831, 55.* XIV 373. *numen*: CORP. VIII 19688. **b** *verbales* (*v. etiam sub C p. 1838, 45 sqq.*): -us adest: TIB. 2, 2, 5 ipse suos -us adsit visurus honores. CARM. epigr. 1519, 9. adnuit: TIB. 2, 2, 9 *alicui aliquid.* favet votis: TIB. 3, 11, 9. ignoscit: PETRON. 37, 3 *v. p. 1831, 15.* madet mero, satur est libo: TIB. 2, 2, 8. praecipit: CORP. VIII 20627 **-o**: fundere merum: PERS. 2, 3. immolare: ACT. Arv. a. 55 l. 10 *al.* maledicere: PETRON. 53, 3 QVEROL. p. 7, 9. ministrare: APVL. mund. 35 *v. p. 1828, 3.* munus annale solvere: CENS. 2, 2 p. 5, 7. rem divinam facere: LEX vic. Furf. 16. sacrificare: PLAVT. Capt. 290 CENS. 3, 3 p. 5, 29. sacrificium instituere: SCHOL. Hor. carm. 3, 17, 16. supplicare: MART. CAP. 2, 152 p. 65, 12 D. (sit) feliciter: CORP. VII 265. 235. VIII 2600. XII 5687, 44. *v. etiam p. 1832, 68.* gratias (agere): PETRON. 57, 10 *v. p. 1831, 48.* CORP. VI 3010 gratas aga(m) -o escubitori et ceomanipulis suis in perpetuo. 33840, 7. VIII 8926 numini Mauretaniae et -o thermarum. X 6302 *v. l. 75. adde* PLIN. paneg. 52, 6 apud -um *principis* bonitati *eius.* constituere: CORP. XIII 8638 Quadrub. et -o loci ... templum cum arboribus. dare: CORP. VIII 6945 arulam. dedicare: SVET. Aug. 60, 1 aedem Iovis Olympii Athenis *aedificatam* -o *Augusti.* CORP. VIII 6339 statuam. dicare: CARM. epigr. 1953, 4. donare: CORP. VIII 2601 arulas cum statunculis. XIII 5967 columnam et statuam d. d. 7753 signum *eqs.* d. d. d. exstruere: CORP. VIII 20144 exedram. facere: CORP. VI 223 aedem. 208 a aram. III 6671 -um cum ⟨colu⟩mnis *eqs.* X 1574 ludos. VIII 16368 paganicum et porticum et caldarium et chorte(m). II 3228 signum argenteum cum domo. instituere: CORP. III 7626 templum. ponere: CORP. VI 422 signum et basim. 31165 columna(m) et lucerna(m) aenea(m). 31147 statuam (VIII 6947). X 6302 aram (XIII 5171). *al.* restituere: CORP. VIII 16367 paganicum. 2597 aram. VII 510 templum. *dedicationes verbo non addito factae (selectae)*: CORP. II 401 -o municipi templum *ille* ex patrimonio suo. VIII 4291 I. o. m. ... et -o fontis exceptorium. 9180 *v. p. 1835, 27.* X 1404 *v. p. 1833, 57.* XI 804 Apollini -oque Augusti Caesaris sacrum. *ille* puteum puteal laurus d(e) p(ecunia) s(ua). INSCR. Dessau 5471 b palmam. *nota statuas aliorum deorum -o dedicatas*: CORP. X 1568 Fortunam. VI 210 Herculem (*cf.* 31165) defensorem. 238 signum Aesculapi. *causae dedicationum: abl. abs.*: CORP. VIII 17628 Marti ... -oque sancto scolae (beneficiariorum) *ille* ... exacta sta(tione). III 1908 -o m(unicipii) N(ovensium) salvis civibus Novensibus. *partic.*: VIII 2531 -o (centuriae) *ille* optio dimissus. VI 209 missi honesta missione (210 *v. l. 45.* 31138 *sqq.* XIII 6631 *v. p. 1835, 66.* XIV 3565 (= CARM. epigr. 1504) somno monitus. III 6456 I. o. m. salutari et -o domus eius *ille* ... gravissima infirmitate liberatus. *praepos.*: X 1236 -o coloniae et colonorum honoris causa (V 7142). X 1560 ex imperio -i. VI 401 ex viso (III 7853. VIII 18893. X 1560. *al.*). III 4558 Fortunae ... -oque huius loci in honorem *illius* tr. mil. ... *ille* cornicularius (VII 103 militum. XII 144 i. h. d(omus) d(ivinae) [XIII 2839. 5171. 5967. 6127. 6433. 6451. 6740 a. 7753 *al.*]) V 7595 in memoriam *illius.* III 1425 ob honor(em) ornam(entorum) dec(urionalium) *v. p. 1838, 24* (1775. II 1362. V 2794. VIII 4187. 17834. 25512. IX 2440 *al.*). XIII 6740 a signif(eri) ob immunitatem omnem eis concessam a vicanis veteribus. V 7468 -o et Honor(i) *illius* collegium ... patrono ob merita. VI 224 Herculi ... sacrum. pro salutem imp(eratorum) ... -o t(urmae) ... ob reditum numeri. XIV 2087 (= VI 246) ob effecta sibi in hac statione annua centena. XII 619 *ille* ser(vus) ex voto post lib(ertatem). II 2634 pro salute sua et suorum (3952. VI 227. 235. VIII 18893. XII 98. III 1016. 3472. X 1567. XIII 7844. *al.*). III 1018 pro se et *illo* (3918. XIII 6681. VII 704. *al.*). *al.*: VI 36778 iussu -i sancti h(orreorum) S(eianorum). V 7514 -o *illius illi* amico optimo (XIII 1735). V 6951 -o *illius* sodalic(ii) iuventutis patrono (7468 *v. l. 61.* VI 1833 a. 9005. IX 2678. *cf.* V 7469 -o *illius* et -o *illius* patronorum. *nota binos dativos, dedicatione -o, consecratione aliis dis facta*: VI 224 Herculi invicto ... sacrum. pro salute imp. ... -o t(urmae) ... a(ram) ... fecerunt. 226. 236 a num(ini) dom(us) Aug(ustae) sacrum. -o conservatori horreorum Galbianorum. X 6302 Fortunae sacr(um). *ille* ... gratias agens -o familiae aram posuit. *similia* VI 240. 422. III 5935. 1407. XIV 51. VI 220. INSCR. Dessau 9073 Iovi ... votum retuli -o imp. Caes. M. Aureli Claud. *contra*: CORP. III 3423 -o collegio scaenicorum *ille* ... d. d. Victoriae Aug. et -o collegi eiius. 10060 I. o. m. et -o loci *ille* ... votum posuit ... numini maiestatique eius ... Diocletiano. VI 451 Laribus Augustis et -is Caesarum ... Traiano ... restituerunt. V 2795 -o domnor(um), Cereri. *ille* Laribus publicis dedit imagines ... duas (*sc. -ii, Cereris*). *aliter bini dativi*: VI 252 -o imp. ... collegio d. d. 31165 -o turmae ... turmalibus. *sim.* 36748.

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VIII 2601. XIII 7777. 5079. *cf.* 6540 *p. 1838, 35. rursus aliter* V 7514 *al. p. 1836, 69.*

-um: adorare: PROP. 4, 8, 69 *v. p. 1831, 10.* STAT. silv. 5, 1, 74. adornare: CORP. VI 4712. VIII 26279. advocare: ARNOB. nat. 2, 67 p. 102, 26. amare: STAT. silv. 5, 1, 187 *v. p. 1841, 75.* colere: CENS. 3, 3 p. 5, 25 QVEROL. p. 33, 2. concelebrare: TIB. 1, 7, 50. contemnere: IVV. 6, 22. curare: *v. p. 1838, 56; cf. p. 1808, 11.* defraudare: *v. p. 1838, 48.* exorare: QVEROL. p. 33, 4. implorare: MIN. FEL. 29, 5. inferre: STAT. silv. 3, 1, 28 templis nascentibus (*de Hercule, v. Vollmer ad l.*). invitare: DECRET. decur. Foroclod. (Corp. XI 3303) 11. piare: HOR. epist. 2, 1, 144 floribus et vino. placare: HOR. ars 210 *v. p. 1838, 57.* QVEROL. p. 33, 3 AVG. civ. 10, 21 p. 435, 8 D. precari: VERG. Aen. 7, 136. APVL. Socr. 15 p. 151 eae preces, quibus -um et genua precantur. revereri: ARNOB. nat. 1, 28 p. 18, 18. venerari: SERV. Aen. 3, 607 *v. p. 1830, 11.* vocare: CALP. ecl. 5, 27. habere: STAT. silv. 4, 6, 19 *v. p. 1840, 45.* IVV. 6, 562 *v. p. 1839, 73.* iratum *vel* propitium habere: PETRON. 62, 14 si mentior, -os vestros iratos habeam 74, 14 ita -um meum propitium habeam, curabo *eqs.* CORP. VI 29944 *v. p. 1832, 71. cf.* TERT. idol. 22 p. 55, 26 si . . . ille mihi deos suos vel coloniae -um propitios imprecetur. adiurare -um *sim. et* iurare *sim.* per -um *principis v. p. 1832, 29 sqq. praeterea:* deierare: TERT. apol. 32, 3 *v. p. 1830, 52.* iurare **per** -um: SEN. epist. 12, 2 *v. p. 1831, 47.* MART. 7, 12, 10 *v. p. 1834, 72. v. etiam p. 1831, 61 sqq. adde:* PETRON. 62, 14. 74, 14 *l. 17. alqm.* per -um: appellare: PETRON. 75, 2 (*Scintilla*) per -um *Trimalchionis eum* appellando rogare coepit. obsecrare: PLAVT. Capt. 977. HOR. epist. 1, 7, 94 et obtestor *v. p. 1831, 45.* orare: TER. Andr. 289 *v. p. 1827, 45.* rogare: TIB. 3, 11, 8. *adde:* APVL. met. 8, 20 per Fortunas vestrosque -os, sic . . . veniatis, decepto seni subsistite. PROP. 4, 8, 69 *p. 1831, 10.*

epitheta: Alotianus *i. Haloti cuiusdam v. p. 1831, 36.* Laquinie(n)sis *i. civitatis cuiusdam:* CORP. II 2405. domesticus: CORP. III 11542 -o domestico Aug(usto) sac(rum). *cf.* domus *p. 1835, 19.* domnicus: *v. p. 1831, 57.* familiaris: SERV. Aen. 9, 182 *v. p. 1828, 73.* AMM. 21, 14, 5 *apud Homerum* non deos caelestes cum viris fortibus conlocutos . . ., sed familiaris -os cum isdem versatos (*cf.* CORP. X 6302 -o familiae). forensis: CORP. XII 1283 *cf.* fori *p. 1836, 7.* nuptialis: COMMENT. Lucan. 2, 357 lectus genialis -o nuptiali dicatus. patrius (?): *v. p. 1833, 27.* publicus: FAST. ann. Iul. Amitern. (Oct. 9) -o public(o) ludi. Arv. (Oct. 9) -i publici. CORP. XIII 5171 AMM. 20, 5, 10. 25, 2, 3. *de* LIV. *v. p. 1829, 84. huc pertinent etiam* CORP. II 2192. IX 2629. XIII 5026, *ubi* -us *nude positum est, cf. p. 1835, 60. 71.* socialis: CORP. V suppl. ital. 486. tribunicialis: INSCR. Dessau 9101 (*in dedicatione tribuni milit.*). albus: *p. 1828, 47.* amantissimus: CORP. XIII 10013, 17. appositus tutelae salutis: AMM. 21, 14, 2. ater: *p. 1828, 47.* Augustus: CORP. III 11542 domestico A. X 378 -o A. h(uius) loc(i). INSCR. Dessau 9102[b] (centuriae) A. *fere 25ies in* CORP. VIII: 2598 Lambaesis (2599. 18227). 4188—4192 patriae (9196). 4194 vici. 6945 domus. 7959 col(oniae) (7960. 14687). 12059 civitatis. 17834 populi. 6857. 18596. 20430. 19688. 27381. 27943. 15435. 15661. 6339 *v. p. 1839, 4. v. etiam Thes. II 1395, 67.* benemerens: CORP. V 4911 *v. p. 1832, 53.* XIII 6711. bonus: GLOSS. III 290, 54 ἀγαθὸς δαίμων. PORPH. Hor. epist. 2, 2, 189 *v. p. 1838, 15.* FIRM. math. 2, 19, 12 appellatur . . . hic locus a nobis bonus daemon vel bonus -us, a Graecis agathos daemon. AVG. civ. 10, 21 p. 435, 7 D. Porphyrius . . . dicit bonum deum vel -um non venire in hominem, nisi malus fuerit ante placatus. INSCR. numm. Cohen[2] VII p. 142 n. 1 bono -o imperatoris. p. 189 n. 1. p. 232 n. 31. *de* CORP. X 5043 *v. adn. Mommseni.* conservator: CORP. III 4780 loci. VI 236 a horreorum. VIII 8390 *v. p. 1838, 81.* 17621 dis conservatoribus I. o. m., Mercurio, -o exercitus. fatalis (*cf. p. 1838, 3*): *v. p. 1832, 49.* fautor: CORP. VIII 17624 *v. p. 1839, 5.* felix: INSCR. numm. Cohen[2] III p. 250 n. 171 *sqq. al.* Rostowzew, tess. plumb. 1614. immortalis: APVL. Socr. 15 p. 151 *v. p. 1828, 56.* CORP. VIII 20827 *v. p. 1832, 20.* infernus: *v. p. 1834, 56.* invictus: CORP. VIII 22644, 5. lenis: AMM. 24, 2, 21 *v. p. 1839, 20.* magnus: AMM. 24, 2, 21 *v. p. 1839, 20.* INSCR. Ephem. epigr. VIII 358 m(agno) G(enio) col(oniae) Puteolan(orum). malus: FLOR. epit. 4, 7, 8 Bruto . . . atra quaedam imago *oblata* . . . 'tuus' inquit '*sum* malus -us'. SCHOL. Pers. 4, 26 diis iratis et malo -o natos. PORPH. Hor. epist. 2, 2, 189 *v. p. 1838, 15.* AVG. civ. 10, 21 p. 435, 8 D. *v. l. 55.* manus: TIB. 3, 11, 9. mitis: STAT. silv. 5, 1, 74. mortalis: HOR. epist. 2, 2, 188 deus. mutabilis: *v. p. 1828, 47.* salutaris: *v. p. 1839, 19.* sanctus: TIB. 3, 11, 12. CORP. III 6577 legionis. 7626 scolae decurionum. *sim.* VIII 17628. VI 231 *al.* VII 166. *saepe.* VIII 4187 -o sanctissimo ordinis. X 1563 (= 1564) sanctissimo deo -o coloniae. INSCR. Ephem. epigr. VII 833 huius loci. sinister: PERS. 4, 27 dis iratis -oque sinistro (*cf.* SCHOL. *supra l. 69*). summus: CORP. VIII 21567 B 8. varus: *v. p. 1840, 30.* generalis, specialis, universalis: *v. p. 1829, 20.*

synon. et coniuncta: ego et -us meus: PLAVT. Curc. 628 serva me. :: tamquam me et -um meum. CORP. VI 23941 *v. p. 1834, 53.* PLAVT. Aul. 724 *et* SEN. epist. 95, 41 *v. p. 1838, 47. 58.* SYNON. Cic. Char. gram. p. 425, 21 B. fors. fortuna. -us. fatum. sors. genesis. eventus. Angelus: MART. CAP. 2, 153 *v. vol. II 45, 65.* conservator: *v. infra l. 80, cf. p. 1837, 59.* divinitas: *v. p. 1835, 45.* fatum: PRVD. c. Symm. 2, 373 'populis . . . inditur' inquit *Symmachus* 'aut fatum aut -us' (SYMM. rel. 3, 8 *v. p. 1832, 49*). *cf. etiam* PERS. 4, 27 'dis iratis -oque sinistro' *cum* IVV. 10, 129 'dis . . . adversis . . . fatoque sinistro'. gubernator: MART. CAP. 2, 152 p. 65, 13 D. honos: *v. p. 1841, 50.* maiestas: *v. p. 1840, 63.* manes: *v. p. 1834, 42 sqq.* Natalis (*cf. Otto l. l. 1158, 53*): TIB. 1, 7, 63. 2, 2, 1. numen: CORP. VIII 8926 *v. p. 1836, 25.* IX 1545 -o loci et numini Caereris. Praestes: MART. CAP. 2, 152. praesul: SIDON. carm. 22, 21 *p. 1839, 30.* tutela: *l. 67. p. 1829, 33.* umbra: *p. 1835, 15.*

opp.: manes: CARM. epigr. 1139. *adnom.:* -um et genua: *p. 1837, 14.*

in locutionibus sermonis vulgaris: PETRON. 37, 3 *p. 1831, 15.* 62, 14 *et* 74, 14 *p. 1837, 17.* 57, 10 *p. 1831, 48. proverbialiter:* PORPH. Hor. epist. 2, 2, 189 'albus et ater' proverbialiter, hoc est bonus et malus *eqs.*

B *metonym. de statua dei:* TIB. 1, 7, 51 *v. p. 1829, 72.* 2, 2, 6 cui decorent sanctas mollia serta comas. OV. fast. 5, 145 *v. p. 1831, 75.* PLIN. paneg. 52, 6 *v. p. 1836, 26.* RVFIN. hist. 11, 23 p. 1028, 18 *v. p. 1839, 8.* AVG. serm. 62, 6, 10 *v. p. 1830, 57.* CVRIOS. urb. reg. 8 p. 10, 5 forum Romanum magnum. continet Rostra III. -um p(opuli) R(omani) (REG. urb. p. 11, 7 aureum. ORIGO Rom. chron. I p. 148, 9. *cf.* CORP. VI 248). *in titulis:* CORP. II 1163 -um Baetis (*cf. p. 1835, 45 sqq.*), sig⟨num aere⟩um. 1980 *v. p. 1831, 69.* III 1425 -o ord(inis) (*Sarmizegetusae*), quem *ille* ob honor(em) ornam(entorum) dec(urionalium) promiserat, *illi* h(eredes) p(onendum) c(uraverunt). 4153 -um c(oloniae) . . . cum suo templo . . . d. d. 6576 posuit. 6671 *v. p. 1833, 1.* VI 217 cum base marmorea. 221, 5. 222, 4 aedicula facta cum -o. 247 -o loci restituto (*cf. p. 1842, 60*). 258 -um Clodi . . . ser. fecit. 260 (Dessau 5448) ille -um ('*intellege posuit*' *Dessau*) et ypaetrum stravit. 30881 dedit . . . in -um . . . ponendum *pecuniam.* 30884 collegium forensium ad -um loci n(ummos) CXX acceperunt. VIII 7960 *v. p. 1833, 3.* XI 5996 -um curiae dedicatum in istatuam in curia Aug. positum . . . posuit. XIII 6418 -um d(onum) d(ederunt). 6482 -um c(ivitatis) Alisin(ensis) . . . donavit. 6540 -um cum basi veteranis . . . posuerunt (*cf. p. 1837, 1 et* 6690 -um legioni(s?) . . . Honori Aquilae leg. 7754 baioli et vexillari collegio Victoriensium signiferorum -um de suo fecerunt. 11726 (Dessau 7101 a) -um et ar(am) vicanis Grinar. platie Sumeloce⟨nnensis⟩ *ille*). 7261 -um plateae [7335. 7337 plat(eae) praetor(iae) aram qui et -um *ille* d. d.]. III 4401 *v. p. 1834, 65.*

C *tamquam pars animi hominis vivificatrix et conservatrix (cf. Otto p. 1160, 19), notione quodammodo media vel coniuncta dei et animi hominis, qui, dum sibi vel -o voluptates vel dolores parat, -o vel sibi parat:* SERV. georg. 1, 302 quotiens voluptati operam damus, indulgere (*v. l. 59*) dicimur -o. EVGRAPH. Ter. Phorm. 44 fraudare suum -um dicitur, si quis parcius vivit: at vero bene -o facit, si quis vitam largius colit. PLAVT. Aul. 724 egomet me (*cf. p. 1837, 80*) defraudavi animumque meum -umque meum (TER. Phorm. 44 quod ille . . . suom defrudans -um conpersit miser. LVCIL. 618 curet aegrotum *amicus amicum,* sumtum homini praebeat, -um suum defrudet, ali parcat. *cf. etiam p. 1839, 45. male* NON. p. 117 -um parsimoniam. *inde* GLOSS. V 642, 9 -um [*v. p. 1827, 5*] parsimonia). Persa 108 *v. p. 1839, 43.* 263 -o meo multa bona faciam. Stich 622 veni. :: hucine? :: immo in carcerem; nam hic quidem -um meliorem tuom non facies. Truc. 183 qui cum -iis suis belligerant parcipromi (*cf. p. 1827, 32*). HOR. carm. 3, 17, 15 -um mero curabis et porco bimenstri cum famulis operum solutis. ars 210 vino . . . diurno placari -us festis impune diebus *coepit.* SEN. epist. 95, 41 sibi hoc (*cenam sumptuosam*) et -o suo *praestare.* PERS. 5, 151 *Luxuria:* indulge -o, carpamus dulcia (*cf.* PORPH. *et* SCHOL. Hor. epist. 2, 1, 144. SERV. georg. 1, 302 *v. l. 44.* SCHOL. Verg. Bern. ecl. 5, 74 *v. p. 1807, 36*). TAC. dial. 9 se ipsum colere, suum [in]genium propitiare, suam experiri liberalitatem. FRONTO p. 225, 2 N. te . . . voluptarium locum . . . delegisse, . . . ut bene haberes -o (-um *Heindorfius,* faceres *Heraeus coll.* EVGRAPH. *supra l. 45*) utique . . . 'faceres animo volup'.

D *de aliis dis tamquam tutelaribus:* STAT. silv. 4, 6, 32 -us tutelaque mensae Amphitryoniades (*i. statua Herculis*). ARNOB. nat. 4, 6 p. 146, 3 Lateranus . . . deus est focorum et -us (4, 11 p. 149, 14 Lateranum -um focorum). AVSON. 343, 9 -us domuum . . . Lar. 298, 31 salve, urbis (*Burdigalae*) -us, . . . Divona . . ., fons addite divis. QVEROL. p. 7, 9 (*Lar:*) -um . . . *Queroli* esse me . . . confitebor. SERV. Aen. 8, 696 *v. p. 1828, 17.* SIDON. carm. 22, 21 *v. p. 1839, 28. saepe appositive in titulis:* CORP. II 3021 deo Tutelae, -o loci (3377 Mentesanorum). 5726 Fonti Saginies(i), -o Brocci. III 4152 -o candidatorum Ven(eri) Vict(rici) (*cf. p. 1828, 16. de dea etiam* VIII 18060 -o tabul(arii) princ(ipis) *legionis,* Minervae Augus(tae). *sed* XIII 5970 Minervae . . . et -o loci [*i. tabularii legionis*]). XIII 1462 -o Arverno (*cf.* Averni *p. 1834, 61,* Plutoni *p. 1839, 7,* inferno *p. 1834, 56*). XII 5798 cenio Acoro. III 5157 -o Anigemio. VIII 25512 Apollini (XIII 5079). VIII 7956 Attidi. 9014 Auzio deo, -o et conservatori col(oniae) (*cf.* 8390 g(enio) m(unicipii) S(atafensis) Marti Aug(usto) conservatori salutis. 14808 Herculi conservatori, -o civitatis. 17625 Gradivo patri, -o stat(ionis) Vazaivi(tanae), et diis conservatoribus. 20251 dis Mauris conservatoribus et -iis Satafis). VI 334 Caelio, -o Caeli-

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

montis. III 3617 -o Ciniaemo et -o commerci. VII 644 Cocidio, -o praesidi(i?) (*sed* INSCR. Ephem. epigr. IX 1177 p. 589 deo Cocidio -oq. huis loci). VI 31165 Herculi (VIII 14808 *v. p. 1838, 82.* 11430, 13). VIII 6339 Iovi (III 3951 I. o. m. cinio colon. 3952). VIII 8438 Marti (8390 *v. p. 1838, 81.* 17624 -iis Marti Vict(oriae) Mercurio, Vazaivitano(rum) fautoribus. 6474 Marti Caturigi. INSCR. Dessau 9102 a. b). VIII 22845 Mercurio (17624 *v. l. 5*). VIII 26495 *sq.* Plutoni. VI 693 Silvano. X 1591 Soli. *nota: de statua*: RVFIN. hist. 11, 23 p. 1028, 18 putris ligni (*simulacri Serapis*) fumosum -um caedit.

E *notione debilitata i. q. deus, daemon, numen*: FLOR. epit. 1, 13, 14 ibi sedentes in curulibus suis praetextatos senes velut deos -osque venerati. AVG. gramm. V 500, 35 Lupercalia, quae sunt sacra illius -ii, qui Pan vocatur.

F *de hominibus: ap.* PLAVT. *parasiti de patronis victum genialem praebentibus*: Capt. 879 vidi … tuom gnatum et -um meum. Curc. 301 ecquis est, qui mihi commonstret Phaedromum, -um meum? Men. 138 teneo dextera -um meum. AMM. (*semper de Iuliano*) 15, 8, 21 salutarem quendam -um adfulsisse conclamatis negotiis arbitrata *plebs Viennensis.* 16, 12, 13 salutaris quidam -us ad dimicandum eos … incitabat. 24, 2, 21 salutarem -um adfulsisse sibi clamitans *plebs* Caesarem, magnum et lenem. ENNOD. epist. 5, 12, 1 *v. infra l. 32. nota*: CORP. VIII 25916 Rufus … -us veritatis. pius vixit annis *eqs.* INSCR. Revue archéol. 20 (1912) p. 455, 146 (*Sidi-Ain-Debba*) memoriae Victoriae, -o (*v. p. 1828, 16*) concordiae, castitatis, industriae, frugalitatis supra quam cuiquam credibilest … amantissimae sponsae Sessius Honoratus. pia vixit an(nis) … h. s. e.

G *apud scriptores Christianos non de deo pagano cogitandum, sed vox notione variis modis debilitata accipienda est*: SIDON. carm. 22, 21 (*de Baccho*) pande igitur causas, Erato, laribusque (*i. domui, cf. p. 1835, 19*) sit ede quis -us; tantum non est sine praesule culmen. ENNOD. opusc. 1, 56 p. 276, 21 Lupercalis -ii sacra rudimenta. epist. 5, 12, 1 p. 135, 21 vix … (*oculorum morbo depulso*) respiro. et hoc ad absentiam *tuam* prolixiorem respicit, ut, quem -us suus de vicinitate deseruit, nil videret. CASSIOD. var. 1, 4, 1 ut Libertatis (*i. senatus*) -us (genus *al.*) gratam videat turbam senatus. 3, 6, 2 ut ordinis (*i. senatus*) -um complectatur gratia senatorum.

II ***metonymice de rebus*** (*inde metonymia retro versa de hominibus, q. v. p. 1841, 74. locos dedimus omnes. de titulis v. p. 1840, 63. 1841, 50. de librariorum erroribus v. p. 1827, 49 sqq.*): **A** *de variis virtutibus et rebus* (*interpretatione multis locis, imprimis apud* ENNOD. *satis ambigua, quod hic illic significavimus*): **1** *i. q. voluptas*: SCHOL. Ter. p. 128, 3 (*ad* Phorm. 44, *v. p. 1838, 48*) 'defrudans' diminuens, '-um' voluptatem. PLAVT. Persa 108 ecquid hallecis? :: vah, rogas? :: sapis multum ad -um *potest referri ad I C.* SIDON. carm. 23, 462 nil fraudans -ii sibi vel ulli. *nota*: MART. 7, 78, 4 *ipse vilia cenas, cuppedia* mittis: habes nec cor (*v. Thes. IV 973, 1*), Papyle, nec -um (*i. sensum vitae fruendae*). **2** *i. q. venustas, ὥρα* (*cf. s. v.* genialis *p. 1807, 79*, geniatus *p. 1808, 53; v. Salmas. ad* CAPITOL. Ver. 10, 6; *ceterum v. etiam sub 3 et 10*): VOPISC. Car. 16, 1 adulter, frequens corruptor iuventutis … ipse quoque male usus -o sexus sui (*sc. ut pathicus*). SIDON. carm. 11, 83 tantus honor -usque genis *puellae.* ENNOD. opusc. 1, 89 p. 285, 24 ornamenta … decorata venerandi -o corporis (*imperatoris*) plus lucebunt (*potest referri ad 8 p. 1840, 55*). carm. 1, 4, 7 *vere* erigitur -o tellus tumefacta marito, turgida lascivis silva viret spoliis. *adde* ENNOD. carm. 2, 59, 1. 2, 18, 6 *p. 1841, 7.* **3** *i. q. ornamentum, decus* (*cf. s. v.* geniatus *p. 1808, 57*): AVG. serm. 62, 6, 10 *v. p. 1830, 62.* SIDON. carm. 15, 34 (*loco ut videtur turbato*) hoc steterat -o *Minerva galea, clipeo ornata* (*? an oliva subiectum? ad huius fecunditatem refert Otto in plagulis; cf. s. v.* genialis *p. 1807, 76*). ENNOD. opusc. 4, 42 p. 393, 10 ex *luco* coronam ferro stringente subripiens -um silvae, dum praesumit parva, non amovet. carm. 2, 10, 1 aedibus ad -um duo sunt concessa …, si niteant crustis aut domini merito. 2, 45, 8 vernat … viridanti porticus umbra, cui fudit -um vitifer ipse deus. 2, 60, 10 advena casuris (*tectis, tunc reparatis*) porrigitur -us. 2, 91, 4 (*de marmoribus opere sarsorio:*) partibus in crustam colligitur -us. *nota de hominibus*: ENNOD. opusc. 2, 132 p. 328, 7 honorum corona, orbis -us, flos Romanus (*sc. senatus*). VEN. FORT. carm. 2, 9, 18 (*de clero Parisiaco*) ecclesiae -um (*nom.*), gloria, munus, honor.

4 *i. q. ingenium* (*cf.* GLOSS. IV 596, 31 genialis ingeniosus (604, 5). *de homin. v. p. 1841, 75*): GLOSS. II 254, 6 ἀφυής: bargus, sine -o (*cf. Thes. II 1752, 82*). IVV. 6, 562 nemo mathematicus -um indemnatus habebit, sed qui paene perit *eqs.* (*i. recte vaticinari posse non putabitur nisi qui* 'ob nimiam peritiam … fuerit damnatus' [SCHOL. Iuv. *ad l.*]). RVT. NAM. 1, 328 sive loci ingenio seu domini -o. SIDON. carm. 2, 79 *Parthus* conterritus haesit …: ita vinxerat omnes legati -us (*syn.* 77 consilium). 5, 556 dignus, cui cederet uni Sulla acie, -o Fabius (*item de bellatoribus*: ENNOD. dict. 16, 2 p. 472, 4 bellatoris. DRAC. Romul. 5, 129 victoris -o sanie … litetur?). ENNOD. epist. 5, 7, 2 vers. 5 p. 130, 12 *in epitaphio*: sanguis, honor, -us, probitas … vicerunt … exitium (carm. 1, 4, 17. 2, 2, 3. 2, 8, 1). 5, 14, 1 p. 137, 8 ut fruatur -o suo (*sc. doctoris discipulus*), invitare doctorem. 6, 6, 2 p. 152, 27 nec tantum habet virium aut -ii *sc. qui exemplum sequitur quam qui dat.* 6, 37, 1 p. 170, 25 artificis -ii. 7, 21, 3 p. 189, 20 scribendum sciatis nomen vestrum ad -ii mei purpuram. 8, 1, 5 p. 200, 14 plus erigor de -o et studiis sublimati (*Boetii consulatum adepti*). 9, 33, 5 p. 258, 3 libris -um relatione concilias. opusc. 6, 23 p. 409, 18 domnam Barbaram, Romani flos -ii quae testimonio vultus patefaciat lucem sanguinis et saporis. dict. 3, 7 p. 435, 9 devenustat institutoris -um, qui per solam gratiam vult placere. 12, 5 p. 462, 20 verticem meum coruscans luce vestra (*Musarum*) diadema nobilitat et … crescit ex -o. carm. 2, 104, 3 perfectus ubique. 2, 98, 5 *v. p. 1841, 78.* LVX. anth. 305, 2 felix marinis alitibus (*quae ad dominum remeant*) Fridamal, felix iuventa, prosperior -o. CASSIOD. var. 11, 1, 5 tantus est -us maternus (*sequuntur laudes reginae*). *aliter* MART. CAP. 1, 92 (*loquitur Iuppiter*) nam nostra *Mercurius* fides, sermo, benignitas ac verus -us, fida recursio interpresque meae mentis, ὁ νοῦς sacer. *i. q. artificium*: ENNOD. epist. 1, 6, 2 p. 13, 25 linguarum (*i. eloquentiae*) -o terris merita tribuuntur (2, 10, 3 p. 50, 1 de litterarum … -o et splendore iudicare. 2, 13, 1 p. 52, 25 lex est in epistulis neglegentia et auctorem -ii artifex se praebet incuria. 2, 28, 1 eliciti utor stili -o). carm. 2, 111, 16 fetibus et -o *horti* panditur (*i. declaratur*) hic (*rex*) dominus. *i. q. ingeniosum inventum* (*ironice*): ENNOD. dict. 17, 1 p. 474, 1 id -ii sceleribus suis adsocians, ut esset patre incolumi parricida. **5** *speciatim i. q. acumen ingenii, festivitas, ioci, lepores*: MART. 6, 61 (60), 10 ingeniosa … Pompulli scripta feruntur. 'sed famae non est hoc … satis: quam multi tineas pascunt … diserti et redimunt soli carmina docta coci! … victurus -um debet habere liber' ('*gratia et lepos nativus*' *Budaeus. v. p. 1842, 60*). SIDON. carm. 2, 191 quo -o Plautus *placet.* 10, 20 *Hymen in nuptiis Thetidis canens* non ingenio, fors placuit -o. **6** *i. q. indoles*: PERS. 6, 19 geminos, horoscope, varo (*i. diverso*) producis -o (*cf.* HOR. epist. 2, 2, 183 *sqq.*). ENNOD. epist. 3, 1, 4 p. 72, 4 duo sunt, quae mecum faciunt, negotii sinceritas et -us subplicantis. dict. 9, 12 p. 453, 13 disce iam nunc verborum luxuriem artis falce truncare … talis ad -um tuum redeas necesse est. IORD. Get. 59 Herculis -um formae quoque similitudinem (*abl.*) referebat *Telephus.* VEN. FORT. carm. 6, 1, 133 ambo pares -o. **7** *i. q. animus* (*loci incertae interpretationis*): ENNOD. epist. 3, 1, 4 *v. supra l. 31.* CARM. epigr. 278, 3 (Corp. VIII 18261) cum et in hoc -o sese provincia monstret (*v. adnot. Büch.*).

8 *i. q. numen, maiestas, vigor, auctoritas*: GLOSS.^L II Abav. GE (27 -us numen [*i. deus*]) 26 -um vigor, potentia. STAT. Ach. 1, 110 quem quisque *deorum* sacravit accubitu -oque locum, monstrantur. silv. 1, 1, 58 (*de statua Domitiani*) vix sola sufficiunt *et* … subter anhelat humus; nec ferro aut aere: laborant sub -o. 4, 2, 26 *Domitianus* penates implet et ingenti -o iuvat (*sc. impetum aulae, Vollmer*). STAT. silv. 4, 6, 19 nox … memoranda diu -umque habitura perennem (*i. vigore iucunditatis in memoria haesura*). SCHOL. Cic. Bob. p. 99, 22 St. humilitas personarum *ne* ullum -um publicae maiestatis obtineat. ENNOD. epist. 4, 23, 2 p. 115, 5 accessit ad -um meum, quod paginas imperasti (*syn.* vires). opusc. 6, 3 vers. 10 p. 402, 20 -us vigorque veri (*aliter* veritatis *p. 1839, 22*). GREG. M. epist. 1, 72 p. 92, 16 adeptae dignitatis (*sc. primatus*) meliori -o. CASSIOD. var. 10, 13, 4 non decet senatum corrigi, qui debet alios paterna exhortatione moderari. nam ex quibus habebunt -um (*i. auctoritatem*) mores, si parentes publicos minores contigerit inveniri? CLAVD. carm. min. 31, 48 quid non perficeret … vel -us (*i. maiestas*) regni vel pietatis amor. DRAC. Orest. 415 ipse sibi -um fastu facit (*Aegisthus*). ENNOD. opusc. 1, 89 *v. p. 1839, 52.* CASSIOD. var. 2, 41, 2 cede … -o nostro (*imperatoris*). 5, 3, 3 sub -ii nostri (*imperatoris*) luce. 6, 5, 4 quae auctoritas erit linguae, quae sub oculis regalem -um (*v. adnot. crit.*) possit implere? 11, 1, 11 -us socialis principis. *nota*: GREG. M. epist. 12, 7 p. 354, 16 iuratus dico per deum et salutem -umque *imperatoris* (*cf. p. 1832, 29. 44*). *huc fort. pertinent* CORP. III 449 ⟨I. o. m.⟩ et g⟨enio ma⟩iestatique … Diocletiani. VI 254 -o ac maiestati imp. Antonini (*sed cf. p. 1841, 50 sqq.*); *certe aut huc aut ad 13 p. 1841, 66*: VI 811 (*a. 38*) pro salute et pace et victoria et -o *Caligulae.* *nota: de homine*: CLAVD. 28, 612 o quantum populo secreti numinis addit imperii praesens -us (*sc. Honorius*)! quantamque rependit maiestas alterna (*sc. populi*) vicem, cum … plebis (*imperatorem salutantis*) … reboat fragor … !

9 *i. q. gloria, splendor*: RVT. NAM. 1, 16 *conscripti patribus additi* partem -ii, quem venerantur, habent. ENNOD. epist. 1, 18, 2 p. 29, 19 lapis (*margarita*) imperiis -ium conlaturus (*sc. imperatores ornans*). 4, 6, 1 p. 101, 13 privatus -us ad regni decora transivit (*syn.* lucem, fulgor, pompam). 5, 8, 2 p. 131, 4 taciturnitas … vobis dicendi abstulit -um. 5, 9, 2 p. 133, 8 datur culmini vestro per supplicantem -us, dum, quod usus exigit, precibus inploramus. 5, 21, 3 p. 143, 2 quae gloriae tuae potuerunt convenire, non tacui. facta est lux -ii vestri conscientiae meae demonstratio. 8, 15, 2 p. 210, 16 plura … promiseras, sed ad -um conscientiae tuae maiora praestitisti. 7, 2 p. 411, 15 ad -um claritatis proficit cum obscuritate conflictus (CASSIOD. var. 9, 2, 6 qui senatui comparatur, a nullo -o claritatis excluditur). dict. 4, 1 p. 436, 7 dare verbis -um (*cf. ibid.* linguam facundiae dotibus ornare). CASSIOD. var. 7, 20 ad -um dignitatis tuae credimus pertinere, si *eqs.* 8, 10, 1 auctus est … pacis -us. VEN.

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

FORT. carm. 7, 7, 68 te veniente novo domus emicat alma sereno et reparant -um regia tecta suum. *nota: de homine*: ENNOD. carm. 2, 86, 10 spes, decus et -us. **10** *i. q. decus, gratia, χάρις* (*cf. s. 2. 3*): ENNOD. epist. 8, 37, 2 p. 224, 7 ad *vos* direxi . . . conloquium, quod ita responsi -o sublevastis, ut *eqs.* dict. 7, 2 p. 443, 17 Fescenninos sales hymenaeis dare -um consuetae professionis plausus hortatur. carm. 2, 59, 1 nobilibus tollis -um, male compte, lacernis. 2, 18, 6 naturae (dict. 8, 1 p. 446, 7). *i. q. hilaritas, gaudium* (*cf. s. v.* genialis *p. 1807, 71,* geniatus *p. 1808, 56*): ENNOD. epist. 7, 15, 1 p. 184, 15 devenustat secuturae hilaritatis -um velox impetratio. **11** *i. q. virtus, meritum, pretium*: ENNOD. epist. 2, 26, 1 depretiat -um suum *muta* amicitia. 5, 1, 2 p. 123, 13 quod de proprio decerpsit -o, laudati iunxit ad pretium. 5, 2, 3 p. 125, 12 *deus* ut det -um beneficiis, improvisum facit esse, quod tribuit (5, 4, 1. 5, 11, 4 p. 135, 13 *ne* perdas beneficiorum -um. 6, 38, 1 ut crescat beneficii -us [*syn.* pretium]. 6, 25, 1 salvo munerum vestrorum -o. 8, 37, 5 praestationi vestrae -um dono celeritatis infundite). 7, 19, 4 p. 187, 26 *epistolae tuae* sic est blanda de praesenti et tenera aetate praefatio, ut non subtrahatur virtus et -us de futura. 8, 5, 1 res plus suo placitura -o. opusc. 1, 15 p. 265, 21 fasces accepisti, non quo tibi accederet -us de curuli, sed ut de te pretium palmata mereretur. 4, 5 p. 384, 14 vos respiciet extortae aut culpa aut -us dictionis. dict. 12 praef. vers. 2 p. 461, 7 littera de proprio laudetur splendida censu: advena nam cultus nil tribuet -ii. *i. q. meritum*: ENNOD. epist. 5, 21, 1 p. 142, 11 quasi . . . non -o suo defrudet, qui propositum diligentiae (*i. amoris, amicitiae*) . . . conmutat. 7, 25, 1 per effrenationem (*sc. ultro scribendo*) sortitur -um plus placendi. dict. 22, 6 p. 495, 8 si defrudatur -us laureati, ad paenitentiam rediet, quicquid . . . expetii. CASSIOD. var. 1, 4, 5 non habet distributionis (*i. liberalitatis, munificentiae*) -um, cui auctoritatem libera conscientia non ministrat.

12 *i. q. honos* (*cf. s. v.* geniatus *p. 1808, 62*): GLOSS. IV 522, 17 -um opinio vel honoris ordinatio. DIFF. *v. infra l. 52.* ENNOD. epist. 3, 24, 1 novo me -o infucata pectoris vestri ornavit diligentia. 7, 13, 1 taciturnitatis *meae* munus est, quod non inhumana loqui me posse credidistis. videte, quantum linguae -um vox pressa contulerit. opusc. 1, 77 p. 282, 12 quando litteris -us non dabatur. 2, 36 p 298, 21 *id* ad defraudationem -ii pertinere *papae*. 2, 90 p. 315, 8 apostoli -o decerpi, si putatur caeli civis terrarum locis includi. 2, 97 p. 317, 8 cānum possessionis -um. 5, 26 p. 400, 9 habui de titulo -um. dict. 21, 34 p. 492, 22 me magnitudine nominis (*sc. paterni*) et -o parentis incessis, cum miserationem . . . despicias exhibere *filio*. CASSIOD. var. 1, 42, 2 sacrae amicitiae (*sc. imperatoris*). 4, 4, 5 nihil de -o vestro (*senatorum*) subtrahitur. GREG. M. epist. 4, 1 p. 233, 10 *pallii* honorem ac -um (9, 222 *v. l. 46*) ex humilitate vendicetis (*sim.* 9, 234 p. 229, 19). 8, 24 p. 26, 28 quicquid ad honoris vestri reverentiam vel -um praefatae ecclesiae pertinet (9, 222 p. 214, 5 pro -o et honore [*cf. l. 43. 50*] tuae . . . ecclesiae. 9, 177 p. 173, 2 vigoris ecclesiastici -um . . . servetis). 13, 29 p. 394, 7 extraneis sic vilis et despicabilis *videtur*, ut nihil in se habere episcopalis -ii vel reverentiae iudicetur. *cave huc referas* CORP. V 4449 -o et hon(ori) *illorum* (7468 *illius*. XII 1815 utriclariorum) *propter* CORP. V 5892 gen. et hon. *illius* et Iun(oni) *illius* (5869). *i. q. gradus dignitatis*: DIFF. ed. Beck p. 60, 4 inter -um et -us: -um (genus *cod.*) ad honorem privatum refertur, -us (genus *cod.*) ad publicum (*sed cf.* VEN. FORT. *l. 62*). SIDON. epist. 1, 9, 2 inter hos . . . varii mores et -ii potius quam ingenii similitudo . . . Avienus ad consulatum felicitate, Basilius virtute pervenerat (*falso* '*Anmut, Heiterkeit, Witz*' *Stangl, Rh. Mus. 65, 92*). carm. 7, 474 *v. l. 68.* ENNOD. carm. 2, 32, 1 consulis. CASSIOD. var. 1, 43, 1 scitis, patres conscripti, vestrum esse -um culmina dignitatum. 6, 2, 3 qui (*patricius*) amplissimum -um pretiosae libertatis acceperat. 6, 6, 7. 6, 20, 1 secures et fasces, quos illi dicavit -o (*sc. consulatui*) antiquitas. 7, 24, 1 iudicis. 8, 11, 2 patriciorum. VEN. FORT. carm. 5, 15, 3 vir bone, . . . pontificale caput, quem gradus et -um (*sic*) . . . attollunt. *dub.*: IORD. Rom. 363 Iustinianus . . . sceptri[s] -o (susceptris -o *H*, sceptris regis [regiis L^b] *L*) a suo avunculo mancipatus est.

13 *i. q. fortuna*: GLOSS. V 298, 17 -um (*sic*) furtuna. II 581, 17 -us fatum fortuna (*videntur pertinere ad I; cf.* CHAR. *p. 1827, 6*). CORP. VI 811 *v. p. 1840, 65.* SIDON. carm. 7, 474 tractare solebam res Geticas olim . . . tamen fortuna priorem abripuit -um; periit, quodcumque merebar, cum genitore tuo (*fortasse ad 12 supra l. 52*). LVX. anth. 293, 6 (de auriga Aegyptio, qui semper vincebat:) *non* quisquam, qui te superet, nascetur Achilles: dum Memnon facie es, non tamen es -o.

B *de hominibus (ad A 4) i. q. homo excellenti ingenio praeditus* (*aliter de homin. p. 1839, 67. 1840, 66. 1841, 2*): STAT. silv. 5, 1, 187 (*de Domitiano*) sacrumque latus -umque potentem . . . ama. DRAC. satisf. 300 doctus -o pronior ad veniam (*i. cum ipse doctus esset, homini docto facilius ignovit*). ENNOD. carm. 2, 98, 5 *de artifice anuli variis feris ornati*: cognoscit dominam -us famulante metallo. mitigat illa feras, dum plebem pascit egentem. *inc.*: CARM. epigr. 278, 3 (Corp. VIII 18621), *vid. adnot. Bücheleri.* **C** *i. q. dies natalis*: AVSON. 323, 22 Idus alma dies, -iis quoque culta deorum: Sextiles Hecate Latonia vindicat Idus, Mercurius Maias ('*celebrata etiam natalibus deorum*' *Souchay coll.* MART. 12, 68 Maiae Mercurium creastis Idus).

***ad II*: *iuncturae: nominales*: -us:** amicitiae: *p. 1841, 42.* apostoli: *p. 1841, 37.* beneficiorum: *p. 1841, 15.* claritatis: *p. 1840, 81.* conscientiae: *p. 1840, 79.* consulis: *p. 1841, 58.* corporis: *p. 1839, 53.* deorum: *p. 1841, 82.* dictionis: *p. 1841, 22.* dignitatis: *p. 1840, 83.* distributionis: *p. 1841, 29.* ecclesiae: *p. 1841, 46.* Herculis: *p. 1840, 34.* hilaritatis: *p. 1841, 10.* imperii: *p. 1840, 67.* institutoris: *p. 1840, 6.* iudicis: *p. 1841, 62.* laureati: *p. 1841, 27.* legati: *p. 1839, 77.* libertatis: *p. 1841, 60.* linguarum: *p. 1840, 16.* litterarum: *p. 1840, 17.* maiestatis: *p. 1840, 48.* munerum: *p. 1841, 16.* naturae: *p. 1841, 8.* orbis: *p. 1839, 68.* pacis: *p. 1840, 84.* pallii: *p. 1841, 43.* parentis: *p. 1841, 40.* patriciorum: *p. 1841, 62.* placendi: *p. 1841, 26.* possessionis: *p. 1841, 39.* principis: *p. 1840, 60.* responsi: *p. 1841, 5.* sceptri: *p. 1841, 64.* sexus: *p. 1839, 50.* silvae: *p. 1839, 61.* stili: *p. 1840, 19.* supplicantis: *p. 1840, 32.* vigoris: *p. 1841, 47.* *cf.* episcopalis: *p. 1841, 49.* maternus: *p. 1840, 12.* privatus: *p. 1840, 73.* Romanus: *p. 1840, 5.* **-ii:** auctor: *p. 1840, 18.* defraudatio (*cf.* defrudare *p. 1841, 27*): *p. 1841, 37.* flos: *p. 1840, 5.* lux: *p. 1840, 58. 77.* purpura: *p. 1840, 2.* id: *p. 1840, 21.* nihil: *p. 1839, 45. 1841, 23. 49.* pars: *p. 1840, 71.* tantum: *p. 1839, 84.* *verbales*: **-us:** accedit: *p. 1841, 20.* attollit: *p. 1841, 63.* cognoscit: *p. 1841, 79.* crescit: *p. 1841, 15.* vincit (vincere): *p. 1839, 81.* vincit (vincire): *p. 1839, 77.* **-o:** cedere: *p. 1840, 58.* decerpere (*cf. p. 1841, 12*): *p. 1841, 38.* defrudare (*cf. p. 1841, 27.* defraudatio *p. 1841, 37*): *p. 1841, 24.* mancipare: *p. 1841, 65.* **-um:** abripere: *p. 1841, 69.* accipere: *p. 1841, 60.* amare: *p. 1841, 76.* amovere: *p. 1839, 62.* augere: *p. 1840, 84.* colligere: *p. 1839, 66.* conciliare: *p. 1840, 4.* conferre: *p. 1840, 72. 1841, 35.* dare: *p. 1840, 75. 82. 1841, 6. 13. 36.* defrudare (*cf. l. 23.* fraudare *p. 1839, 45 et sub I p. 1838, 48*): *p. 1841, 27.* depretiare: *p. 1841, 11.* devenustare: *p. 1841, 10. 1840, 6.* facere: *p. 1840, 56.* fraudare: *p. 1839, 45.* fundere: *p. 1839, 64.* habere: *p. 1840, 26. 46. 53. (71). 1841, 28. 39.* implere: *p. 1840, 60.* infundere: *p. 1841, 17.* obtinere: *p. 1840, 48.* *perdere: *p. 1841, 14.* porrigere: *p. 1839, 65.* reparare: *p. 1841, 2.* servare: *p. 1841, 48.* sortiri: *p. 1841, 26.* subtrahere: *p. 1841, 18.* tollere: *p. 1841, 7.* vindicare: *p. 1841, 44.* **-o:** frui: *p. 1839, 82.* ornare: *p. 1841, 33.* uti: *p. 1839, 50. 1840, 19.* **ad** -um: accedit: *p. 1840, 48.* proficit: *p. 1840, 80.* redire: *p. 1840, 33.* sapere: *p. 1839, 44.* **de** -o: decerpere (*cf. p. 1841, 38*): *p. 1841, 12.* subtrahere: *p. 1841, 43.* **per** -um: iurare: *p. 1840, 61.*

epitheta: advena: *p. 1839, 65.* amplissimus: *p. 1841, 60.* artifex: *p. 1840, 1.* canus: *p. 1841, 39.* episcopalis: *p. 1841, 49.* ingens: *p. 1840, 44.* maternus: *p. 1840, 12.* melior: *p. 1840, 51.* novus: *p. 1841, 33.* nullus: *p. 1840, 81.* perennis: *p. 1840, 46.* perfectus: *p. 1840, 9.* potens: *p. 1841, 76.* praesens: *p. 1840, 67.* prior: *p. 1841, 69.* privatus: *p. 1840, 73.* regalis: *p. 1840, 59.* Romanus: *p. 1840, 5.* tantus: *p. 1840, 12.* varus: *p. 1840, 30.* verus: *p. 1840, 14.*

coniuncta: honos: *p. 1841, 46. 43.* maiestas: *p. 1840, 63.* salus: *p. 1840, 62.* splendor: *p. 1840, 17.* studia: *p. 1840, 3.* vigor: *p. 1840, 50.* virtus: *p. 1841, 18.*

synon., sim.: census: *p. 1841, 23.* consilium: *p. 1839, 78.* dignitas: *p. 1841, 59.* fulgor: *p. 1840, 74.* gloria: *p. 1840, 77.* gradus: *p. 1841, 63.* lux: *p. 1840, 73.* maiestas: *p. 1840, 68.* νοῦς: *p. 1840, 15.* pompa: *p. 1840, 74.* pretium: *p. 1841, 13. 15. 20.* reverentia: *p. 1841, 45. 49.* sapor: *p. 1840, 6.* serenum: *p. 1841, 1.* vires: *p. 1840, 49.*

opp.: amor: *p. 1840, 56.* culpa: *p. 1841, 21.* *doctrina*: *p. 1840, 26* carmina docta. *eloquentia*: *p. 1840, 25* diserti. humilitas: *p. 1841, 44.* ingenium: *p. 1839, 76. 1840, 28* (*24* ingeniosa). *1841, 55.*

homoeoteleuton: ingenio . . . -o: *p. 1839, 76. 1840, 28. 1841, 55.*

duae vel plures notiones uno loco coniunctae: CORP. VI 427 -o loci restituto . . . *ab illo* (*intellegitur et deus ipse [I A] et statua eius [I B], item* III 1425 *v. p. 1838, 24*). III 3617 -o Ciniaemo et -o commerci: *I D. A 2 e.* MART. 6, 61 (60), 10 victurus -um debet habere liber: *I A 2 e. II A 5.* AVG. serm. 62, 6, 10 (*v. p. 1830, 57*): *I B. G. II A 3.*

derivata: Genialicius, genialis, ? geniarius, geniatus, ? geniolus. *v. Onomasticon.* *Bulhart.*

? gen *fort.* **i.** *q. dat. vocis* **gennaeus** (*γενναῖος*) *in inscr.* CORP. III 6673 (*Beryto*): gen. do⟨mino⟩ Balmarc⟨odi⟩, *cf.* 6668 *κυρίῳ γενναίῳ Βαλμαρκῶδι.* Gennaeus *v. nom. propr.*

γεννεους *i. q. gentiana*: DIOSC. Vind. C 94ᵛ N 35 (gentius *Wellm.*). *Hey.*

geno *v.* gigno. **genpidion** *v.* ginp-

***gēns**, gentis *f.* (*masc. v. p. 1843, 7 sqq.*). [*cf. c.* gignere *et prope accedens ad avest.* fra-zaintiš '*progenies*', *got.* kindi- *in* kindins '*praefectus provinciae*' *et ad indic.* jāti-ḥ '*partus, gens*'. *W.*]

de orthographia: gentiov (*i.* -ium): PAPYR. soc. Ital. I (*saec. VI*) 55, 6. *cf.* 55, 38 (*p. 1861, 49*). iurisgentíois, iurisgéntis: THEOPHIL. Inst. Iust. 1, 2, 1 *al.* *breviatur per* g: CORP. VIII 8826 (*a. 247*), *v. p. 1851, 18. per* gent.: CORP. II 5729. VIII 9835, *v. p. 1851, 14. 1854, 66.* cent. *scriptum pro* gent(is)?: CORP. VIII 10335 (*a. 216*) respub(lica) cent. Suburbur(um); *v. p. 1851, 27.* *de flexione: gen. et acc. plur.* **i** *habere, ut declinetur* -ium, -īs, *docet* VARRO ling. 8, 67. *nom. plur.* -īs: VERG. Aen. 7, 238 *cod. M, saec. V.* PANEG. 10 (4), 35, 3 *codd.* (*nisi W²* -es). *gen. plur.* -um *legitur ex coni.* [*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

parum certa in loco omnino corrupto: ACC. trag. 580 quaeve †at Graio tibi congenerat -um aut generum adfinitas? (-um *Bothe*, -ium *Nonii codd.*, *v. p. 1845, 81*). *acc. plur.* -īs *saepius in optimis optimorum auctorum codd.* (*v. Neue-Wagener I*³ *388*). CORP. III 6151 (*aevo Dioclet.*) post debellatas hostium -īs. *de genere*: GRAMM. suppl. 121, 28 haec . . . -s -is. DVB. NOM. gramm. V 579, 24. *in plur. apud scriptores aevi inferioris generi masculino addicitur, ut idem fere quod* 'homines', 'populi' *intellegatur*: ITALA deut. 11, 23 (Lugd.) -ium maiorum et fortunatorum (*an* fortunat⟨i⟩orum *legendum sec.* LXX *et* VVLG.?). ITALA Matth. 20, 25 cod. d *al.* (*et* VVLG.). ITALA Rom. 9, 30 (Cassiod. compl. in Rom. 9, 30 p. 1328ᴬ) -es qui ([*cod. Veron.*, quae *Migne*, VVLG. *item*: COMM. apol. 893 AMBR. in psalm. 39, 22 IORD. Get. 161 *al.*]. COMM. apol. 348 apud quos. SPART. Hadr. 5, 8 *p. 1850, 82*). COMM. apol. 686 (*v. Martin, Commodianea, 77 sq. et infra p. 1863, 6*). TREB. Claud. 6, 4 *v. p. 1850, 63.* IORD. Get. 37. 246 (*plura apud Werner, d. Latin. d. Get. d. Iord., diss. Halle 1908, 54*). GREG. TVR. Franc. 2, 9 p. 75, 15 aliorum (*B 2 C 1*, aliarum *rell.*). 2, 32 p. 94, 4 *al.* (*v. Bonnet p. 519*). *v. et p. 1862, 32.* *de numero*: *pluralis praedicati per synesin in his*: PAVL NOL. carm. 6, 279 *p. 1846, 62.* IORD. Get. 21 alia . . . -s ibi moratur . . ., quae . . . equis utuntur eximiis. 134 -i necdum . . . fundatis. *al.* (*v. Werner l. l. 55*). CORP. VIII 12331 -s Bacchuiana templum sua pec(unia) fecerunt, id(emque) dedic(averunt) (*item* 23195, *v. p. 1851, 24*). *v. et Wackernagel, Syntax I 93.* NOT. Tir. 28, 63. *de **notione** (v. et Köhm, Altlat. Forsch. 16 sqq.)*: *de differentia inter* -em *et* genus *aut* nationem: AGROEC. gramm. VII 122, 25 genus familiae, -em regionis recte dicimus. GRAMM. suppl. 285, 10 inter genus et -em hoc interest, quod genus tam hominum quam ferarum est et ab uno capite descendit, -s ad congregationem plurimam pertinet: dicimus . . . '-s Gallorum'. ISID. diff. 1, 270 -s nationis est, ut Graeciae . . .; -es . . . familiae, ut Iuliae . . .; genus . . . ad qualitatem refertur, ut pecoris pomi. diff. ed. Beck p. 60, 8 genus ad qualitatem refertur tam hominum quam ferarum vel pomorum; -s ad congregationem plurimam ab uno capite descendentem, ut '-s Germanorum'; -es ad domum . . ., ut 'Flaviae -es'; nationes in regionibus, tamquam 'Hispaniae nationes' vel ceterarum regionum (*v. et p. 1848, 54*). *respondent*: *ap. Graecos vel auctores vel imitatores*: ἔθνος: *tam usitatum (e. g.* R. GEST. div. Aug. [*Ancyr.*] *gr. ubique), ut infra non adnotetur.* γενεά: VERG. georg. 2, 537 *ex Arat. 130, v. p. 1846, 39.* ITALA Luc. 17, 25 (cod. s) *et alia p. 1846, 40 collata.* λαοί (*quod alioquin per* 'populi' *redditur*): ITALA psalm. 44, 18 (Cas.). 149, 7 (Cas.); *v. p. 1853, 9. 10.* φυλαί: ITALA psalm. 71, 17 (Tert. adv. Marc. 5, 9 p. 604, 25), *p. 1857, 38* (VVLG. tribus). Ἕλλην(ες): ITALA Rom. 10, 12 (Pelag. in Rom.), *p. 1864, 48.* VVLG. Ioh. 7, 35 *p. 1865, 6.* I Cor. 10, 32 *p. 1863, 56* (*v. et* gentilis, *p. 1866, 60*). ἀλλόφυλοι: HEGES. 1, 17, 2 (*Ios. bell. Iud. 1, 152*) *v. p. 1850, 68.* πάντες: ITALA Luc. 21, 17 (cod. s), *p. 1862, 26.* ἐθνικός: ITALA Matth. 18, 17 (cod. e), *p. 1864, 41.* *in Hebraicis*: *frequentissime* גּוֹי, *quod eadem de causa qua* ἔθνος *infra transmittam.* עָם: VVLG. deut. 4, 27 *v. p. 1848, 80.* 14, 2 *v. p. 1849, 84* (*aliis locis sicut* לְאֹם *est* 'populus'). GLOSS. *v. p. 1844, 81. 1848, 49.* *vox obvia inde a* NAEVIO (*p. 1849, 51. 1851, 57*), ENNIO (*p. 1851, 58. 1857, 15. 26. 1858, 57. 69. 1860, 10*), PLAVTO (*p. 1851, 59. 1856, 54 sqq. 59. 61. 70 sqq. 1857, 11. 27. 1858, 31*) *legitur per totam latinitatem. a* 'natione', *vocabulo et cognato et magnam partem synonymo, ita scriptorum usu differt, ut* gens *ab auctoribus multo frequentius usurpetur quam* natio (*e. g.* CIC. *252* -s, *160* n.; LIV. *542* -s, *11* n. *[non in I*ᵃ *decade], excepto uno* CAES. *qui 13* -s, *17* n. *habet; quin etiam* R. GEST. div. Aug. [*Ancyr.*] *semper* -s, *nusquam* n. *[*populi *plur. 5, 17]; itidem ecclesiasticis praeter* TERT. -s *multo usitatior est*); *quod denique ad poetas adtinet*, 'nationem' *ob structuram metro non aptam vitari et substitui cum* -em *tum* 'populum' *constat.* [*val.* gint, *it.* gente, *francog.* gent, *hisp. vet.* yente. *M.-L.*]

[*falso traditur*: CAECIL. com. 268 (*lege*: dentibus). CIC. rep. 2, 9 (genitum). VAL. FL. 2, 361. *perperam pro* gentilis: TERT. nat. 2, 9 p. 110, 22 HIER. epist. 21, 40, 4 (*recte Σ*); *v. s.* gentilis *p. 1866, 78.* *depravatur in* gentilis: TERT. cult. fem. 2, 11 p. 730 Oe. (-ium *recte A*, gentilium *rell.*). CYPR. mort. 15 p. 306, 10 (gentilibus *WGv*, *male*). *v. et p. 1863, 19. 27. 1864, 45. 46.* *var. lect.*: VERG. georg. 2, 382 ingeniis (*recte R, schol. Bern.*; ingentis *vel* -es *rell.*, *pars test.*). OV. Pont. 3, 4, 27 mentis (*recte pars codd.*). *ex coniect.*: *satis certa*: LIV. 41, 11, 7 SEN. dial. 12, 11, 4 STAT. Theb. 3, 246 *v. p. 1846, 21.* *admodum dubia*: VAL. FL. 6, 31 COMM. apol. 973 instr. 1, 11, 17. 2, 10, 8 *al.* *corrupte*: VARRO Men. 555 GRATT. 17 (centem *A*). PAVL. FEST. p. 198 († Volusuinae -is; Volusi nepotis *Aug.*). *notionis incertae*: HOST. carm. frg. 6 p. 33 M. per -īs . . . aetherias (*de avibus; i.* 'genera'? *an* 'populos'?). CARM. de bello Aegypt. 60 (*fort. i. q.* 'populus'). ITIN. Alex. 49 ('nationum' *an* 'hominum, incolarum'?)].

CONSPECTVS MATERIAE

I *i. q.* **γένος, γενεά**:

A *de* ***hominibus*** *ac* *deis*: 1 *apud Romanos*: a *technice*: *p. 1845, 2.* b *laxius i. q. familia*: *p. 1845, 63.*

2 *in aliis civitatibus sim.*: a *proprie, i. q. genus, stirps*: *p. 1845, 77.* b *metonymice (ap. poetas) de uno aliquo ex posteris*: *p. 1846, 28.*

3 *in universum de hominibus utpote candem originem habentibus*: a *de certo saeculo, certa aetate*: *p. 1846, 37.* b *de toto hominum genere*: *p. 1846, 44.*

4 *de origine*: *p. 1846, 64.*

5 *translationes*: a *de secta, grege sim.*: *p. 1846, 84.* b *de hominum deorumque inter se coniunctione*: *p. 1847, 10.*

B *de* ***animalibus*** *et* ***bestiis***: *p. 1847, 16.*

C ***iuncturae***: 1 *c. praepp. originem indicantibus*: *p. 1847, 43.*

2 *structurae nominales* (*verbalis*: *p. 1848, 17*): a *pertinentes ad -es Rom.*: α *nomina -ium*: *p. 1847, 52.* β *epitheta*: *p. 1848, 3.* γ -em habere: *p. 1848, 17.* b *ad varia variarum nationum genera*: α *nomina*: *p. 1848, 23.* β *epitheta*: *p. 1848, 43.*

II *i. q.* **populus, φῦλον, ἔθνος**:

A ***significantius***: *componitur c.* ***synon.***: 1 *apponitur* 'natio': a *-s totum*, 'natio' *pars*: *p. 1848, 55.* b *pari fere sensu collocantur*: *p. 1848, 66.*

2 *apponitur* 'populus': a *generatim*: α *distat a* 'populo' *eadem fere ratione qua gr.* φῦλον (ἔθνος) *a* δήμῳ (πόλει): *p. 1848, 84.* β *synonyma sunt*: *p. 1849, 31.* b *speciatim*: α *opp. populo Rom.*: *p. 1849, 47.* β *opp. Iudaeis*: *p. 1849, 77.*

3 *apponitur* 'civitas' (*cives sim.*): a *opp. civitati Rom.* (*civibus R.*): *p. 1850, 3.* b *de civitate -is alcis parte*: *p. 1850, 14.* c *sine certo discrimine*: *p. 1850, 25.*

B ***specialia quaedam***: 1 *spectat ex parte Romanorum ad nationes exteras, i. q. provinciales, peregrini, barbari*: *p. 1850, 32.*

2 *de civitatibus peregrinis (adiunctis quidem imperio R., non autem in municipiorum statum redactis)*: a *ap. scriptores*: *p. 1850, 82.* b *in inscr.*: *p. 1851, 8.*

3 *in poetarum usu*: a *de diversis hominum (bellatorum) examinibus, catervis sim.*: *p. 1851, 29.* b *de mortuis*: *p. 1851, 41.* c *de ventis*: *p. 1851, 47.*

C ***generatim*** *de qualibet natione*: 1 *occurrit in structuris diversissimis*: *p. 1851, 54.*

2 *refertur ad certum populi nomen*: a *per appositionem*: *p. 1853, 26.* b *ut -is nomen eodem casu ponatur quo -s est (exspectes genet. sim.)*: *p. 1853, 47.*

D *praevalet notio* ***loci***, *in quo qua -s collocata est*: 1 *-i adscribuntur eae res, quae alioquin terrae, regionis sim. sunt*: *p. 1853, 61.* 2 *refertur ad nomen terrae, regionis, urbis sim.*: *p. 1854, 5.* 3 *de ipsa patria, solo nativo*: *p. 1854, 24.*

E ***iuncturae*** (*ad A—D*): 1 *indicatur -is nomen*: a *per ethnici gen. plur.*: *p. 1854, 31.* b *per ethnici formam adiect.*: *p. 1855, 5.* c *per varia nomina*: *p. 1856, 1.*

2 *nominales*: a *acced. per abundantiam gen. plur.*: α hominum -s: *p. 1856, 21.* β virorum: *p. 1856, 23.* b *gen.* -is, -ium: α *pendens ex subst.*: *p. 1856, 25.* β -ium *c. adverbiis abundanter*: *p. 1856, 52.* c *epitheta*: *p. 1857, 19.*

3 *verbales*: a *c. acc.*: *p. 1859, 24.* b *c. dat.*: *p. 1860, 41.*

F **ius -ium**: 1 *loci potiores*: a *definitur*: *p. 1860, 71.* b *opp. civili, aequatur naturali sim.*: *p. 1860, 81.*

2 *de singulis rebus, quae iuris -ium sunt*: a *in bello gerendo, legatione*: *p. 1861, 13.* b *in successionis iure*: *p. 1861, 29.* c *in variis actionibus, negotiis sim.*: *p. 1861, 35.*

G ***locutiones Christianae***: 1 *de populo dei*: *p. 1861, 53.* 2 *de populis quibusdam deo adversis*: a *proprie*: *p. 1861, 67.* b *allegorice*: *p. 1861, 76.*

3 *de animis in caelo degentibus*: *p. 1861, 84.*

III -es *i. q.* ***homines***: *p. 1862, 4.*

IV *in Bibliis et apud Eccl.*: *i. q.* ***pagani, ethnici***, *gentiles*:

A ***plur.***: 1 *de iis qui veram religionem omnino non confitentur*: a *ex Iudaeorum parte (in V. T.)*: *p. 1862, 47.* b *item Christianorum*: α *in universum*: *p. 1862, 68.* β *ut aut nominentur pagani una c. Iudaeis aut illis opponantur*: *p. 1863, 51.*

2 *de iis qui ex ethnicis Christiani facti sunt*: a *generatim*: α *in N. T.*: *p. 1864, 10.* β *ap.* ECCL.: *p. 1864, 14.* b *peculiariter de ecclesia ex -bus convocanda*: *p. 1864, 23.*

B ***sing.*** -s: 1 *collect. pro populo pagano*: *p. 1864, 38.* 2 *de homine ethnico*: *i. q.* ὁ ἐθνικός: *p. 1864, 40.*

iuncturae: 1 *nominales*: *p. 1864, 50.* 2 *verbales*: *p. 1865, 4.* (*cuncta dedi exempla s. II B 2. E 2 b β. G, III, IV B; pleraque s. I, II B 1. 3. D; graviora s. II A. F; selectissima tantum s. II C, IV A.*)

I *de universitate eorum, qui ab uno ac certo sanguinis principe (auctore) originem ducunt (tam de hominibus quam de aliis animantibus)*: *i. q.* **γένος, γενεά** (GLOSS. γένος. φῦλον. -is generis subolis. -es γένη. *cf.* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 422, 19 B. domus . . . -s. genus . . . familia. origo. stirps *eqs.* CASSIOD. in psalm. 2, 8 p. 40ᴬ -s . . . a genere vocitatur). A *de* ***hominibus*** *ac* *deis* (*v.*

[*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 1846, 8. 12. 1848, 39; eccles. de dæmonibus: p. 1846, 26): **1** *apud Romanos*: **a** *technice: de coniunctione complurium familiarum, quae utpote ab eodem auctore oriundae communi nomine utuntur, ita ut -s totum sit, 'familia' vero (vel 'stirps' infra l. 19; 'domus' l. 21) pars (sic opp. alterum alteri infra l. 23. 24. 38. de re v. Mommsen, Röm. Staatsr. III[3] 9 sqq.; Jur. Schr. I 411 sq.; Kübler, PWK VII 1176 sqq.; Ruggiero, Diz. epigr. III 482 sq.). de ipsa nobilitate: v. infra l. 26. 47. p. 1848, 19. de iure gentilicio*: CIC. Balb. 56 *infra l. 59.* LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 1, 22 *infra l. 61.* PROCILIVS Varro ling. 5, 148 *Curti corpus* reliquisse -i suae monumentum (*i. lacum C.*). VARRO rust. 2, 4, 1 cognosce meam -em (*sc. Tremeliam*) suillum cognomen non habere (*cf.* 2, 4, 2 in -e nostra). CIC. dom. 34 sacra Clodiae -is cur intereunt *eqs.*? (*cf.* har. resp. 57. leg. 2, 55 extra sacra et -em. FEST. p. 245 privata *sacra*, quae pro singulis hominibus, familiis, -bus fiunt). 35 contaminatis -bus, et quam deseruisti, et quam polluisti (*cf.* 116 non suae -i Fonteiae, sed Clodiae, quam reliquit [127]). de orat. 1, 176 hominis hereditatem -e ad se (*Claudios*) redisse (*opp.* stirpe; *v. Kübler l. c. 1190, 2 sqq.*). top. 27 usus capionem, . . . tutelam, . . . -em, . . . agnationem (*v. infra p. 1847, 13*). leg. 3, 21 non modo ulla in domo, sed nulla in -e. *ibid.* -es . . . perturbandas. CAES. or. frg. Suet. Iul. 6 a Venere Iulii, cuius -is familia est nostra. SALL. Iug. 95, 3 Sulla -is patriciae nobilis (*gen.*) fuit, familia prope iam extincta (*v. infra p. 1848, 14*). VERG. Aen. 7, 708 *Clausus*, Claudia nunc a quo diffunditur et tribus et -s. HOR. sat. 2, 5, 15 periurus . . . , sine -e, cruentus sanguine fraterno (SCHOL. ignobilis, sine nobilitate; *laxius comment.*; *sim. v. infra l. 47. p. 1848, 19*). OV. Pont. 2, 2, 109 vestrae (*Valeriae*) . . . penetralia -is. LIV. 1, 26, 13 *piacularia sacrificia* . . . -i Horatiae tradita (5, 46, 2 sacrificium . . . statum . . . -i Fabiae [VAL. MAX. 1, 1, 11]. FEST. p. 238). 2, 49, 2. 3, 11, 6. 4, 1, 2 contaminari sanguinem suum patres confundique iura -ium rebantur (*cf.* 4, 4, 4 nova imperia, sacerdotia, iura -ium hominumque. 7, 6, 11 iure. *v. et infra l. 84*). 4, 2, 5 conluvionem -ium. 5, 14, 4 discrimina. 6, 40, 4 maiestas earum -ium, inter quas nos esse voluistis. 9, 29, 9 Potitii, -s, cuius ad aram maximam Herculis familiare sacerdotium fuerat (TAC. hist. 2, 95). 38, 58, 3 P. Scipio Nasica . . . orationem . . . habuit plenam . . . decoribus non communiter modo Corneliae -is, sed proprie familiae suae. 39, 19, 5 *ut* Feceniae Hispalae . . . -is enuptio, tutoris optio . . . esset *eqs.* (*v. Kübler, l. c. 1186, 42 sqq.*). *al.* LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 1, 24 (*a.* 8—2). PAVL. FEST. p. 77 egens velut exgens, cui ne -s quidem sit reliqua (*sim.* ISID. orig. 10, 88). p. 87 princeps -is eius (*sc. Foviorum*. SVET. Tib. 1, 1). VELL. 2, 11, 3 VAL. MAX. 4, 4, 9. 8, 15, 5 optimi nominis -s (*Valeria*). *al.* SEN. dial. 12, 12, 5 qua *die Claudium* -s sua caelo adserat. LAVS Pis. 4 Romanas inter . . . -es. PLIN. nat. 33, 143 Pompeium Paulinum, Arelatensis equitis Romani filium paternaque -e pellitum (*i. pelle insignitum ut nobilem. v. supra l. 26; infra p. 1848, 19*). *al.* SIL. 3, 596 bellatrix -s bacifero nutrita Sabino (*i. Flavia*). STAT. silv. 4, 3, 18 *Domitianus* -i patriae . . . sancit lumina Flaviumque caelum (*de templo -is Flaviae; cf.* 5, 1, 240 aeternae . . . sacraria -i condidit. MART. 9, 93, 6 sacrae nobile -is opus. *v. et infra p. 1847, 64 sqq.*). IVV. 8, 18 SVET. Tib. 2, 3. Nero 3 filium omnibus -is suae . . . praeferendum. GELL. 9, 2, 11 AVR. VICT. Caes. 9, 9. AVSON. 181, 2 desinite . . . Calpurnia nomina Frugi ut proprium . . . vestrae -is habere decus. CORP. II 396 Iulia Modesta . . . in honorem -is Sex. Aponi Scaevi Flacci mariti sui *eqs.* III 2963. XI 1362 (= INSCR. Dessau 935) ⟨Sex.⟩ Appuleio . . . Fabia Numantina nato, ultimo -is suae (*v. Dessau ad l.*). *et al.* *nota de iure gentilicio*: CIC. Balb. 56 praediorum nullam esse -em, emptionibus ea solere . . . alienos homines (ad *add. G E*), . . . non legibus tamquam tutelas pervenire. LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 1, 22 (*a.* 8—2) neque enim familia⟨e⟩ -s ulla probari poterat, quae *eqs.* (*v. Mommsen ad h. l., Jur. Schr. I 411, adnot. 2*). **b** *laxiore sensu: de una totius generis familia, i. q. familia, domus (in auxesi l. 66)*: VARRO rust. 1, 2, 9 eiusdem -is (*sc. Stolonum*) C. Licinius. CATVLL. 79, 2 quem Lesbia malit quam te cum tota -e, Catulle, tua (*i. omnibus tuis. ibid.* 3). OV. Pont. 1, 2, 102 terra per . . . manus huius . . . -is (*Caesarum*) eat. EPICED. Drusi 337 gaudebunt . . . *avi Germanici* suae merito cognomine -is (*sc. Drusorum -is Liviae*). LEX arae Aug. Narb. (Corp. XII 4333) 1, 10 (*a. 11*) imp(eratori) . . . Augusto . . . , coniugi, liberis -ique eius (*item* 2, 28 [*a. 12/13*]). LAVS Pis. 212 eximium . . . tuae -is (*Pisonum*) decus (FLOR. epit. 2, 15, 12; *v. et p. 1846, 17*). PLIN. nat. 7, 51 in Lepidorum -e. 7, 62 ⟨e⟩ Cornelia Scipionum -is. SIL. 4, 495 -s *Gracchorum* inclita magno atque animosa viro (*Ti. Sempronio Longo; de errore Silii v. Münzer, PWK II. A., 1430, 25 sqq.*). MART. 7, 32, 1 Attice, facundae renovas qui nomina -is.

2 *in aliis civitatibus, populis, regionibus, terris*: **a** *proprie de multitudine eorum, qui sanguinis nexu cohaerent, i. q. genus (opp. l. 81; syn. p. 1846, 27), stirps, domus sim.* (*cf.* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 426, 32 B. -s proles. soboles. propago. progenies). ACC. trag. 580 -um aut generum adfinitas (*v. supra p. 1843, 1*). CAES. Gall. 6, 22, 2 magistratus ac principes *Germanorum* in annos singulos -bus cognationibusque hominum . . . *agros* attribuunt. BELL. Alex. 78, 3 *Mithridati* tetrarchiam . . . Gallograecorum iure -is et cognationis (*v. p. 1845, 83*) adiudicavit *Caesar* (*cf.* LIV. 29, 29, 8 *Masinissa* magis iure -is quam [*om. Σ*] auctoritate [-is *P*] inter suos . . . *obtinebat* regnum. 34, 26, 14. *v. et p. 1845, 32*). VERG. Aen. 1, 642 antiquae (-a *v. l.*) ab origine -is *Didonis* (OV. epist. 4, 55. met. 6, 7 *Arachne* non . . . origine -is clara, sed arte fuit. VAL. FL. 5, 382 SIL. 5, 563 STAT. Theb. 9, 514). 3, 105 -is *Anchisae* cunabula. 4, 4 -is (*sc. Aeneae*) honos (VAL. FL. 3, 514. 8, 459). 6, 767 Troianae gloria -is (SIL. 1, 88). 8, 36 o sate -e deum, *Aenea* ([STAT. Theb. 2, 686 *Tydeu*, sate -e superbi Oeneos]. VAL. FL. 3, 202 alta . . . -e. STAT. Theb. 12, 475). PANEG. in Mess. 28 OV. epist. 16, 173. met. 5, 190 Perseu, nostrae primordia -is (STAT. Theb. 1, 4 dirae). 5, 407 Bacchiadae, bimari -s orta Corintho. 6, 460. fast. 1, 707 fratres de -e deorum (*i. Tib. ac Drusus*). 3, 55 tantae nutrix Larentia -is (SEN. Herc. f. 724). *al.* LIV. 1, 1, 8 nobilitatem . . . -is virique (*sc. Troianorum et Aeneae*). 1, 32, 5 *Numa* ius ab antiqua -e Aequiculis . . . descripsit. 5, 22, 5 quod . . . signum *Iunonis* more Etrusco nisi certae -is sacerdos adtrectare non esset solitus. SEN. Thy. 662. VAL. FL. 2, 611 undarum decus et -is, Cretheia virgo (*i. Helle. v. et supra p. 1845, 72*). 4, 33 *al.* SIL. 15, 291 HOMER. 580. STAT. Theb. 1, 232 vix . . . enumerare queam mores -emque profanam (*i. Cadmeam*). 2, 462 crimina . . . -is *Labdacidarum* (11, 734 silv. 5, 2, 90). 3, 246 (*verba Iovis*) arcem *Thebarum*, -is sacraria nostrae, testor (*corr. Lachmann*, mentis *codd.*). 7, 666 (*Eunaeus de Thebanis*) -s sacrata sumus. 12, 743. Ach. 1, 796 proavis et -e superba . . . potens. *al.* IVV. 8, 273 ab infami -em deducis asylo (13, 207 quamvis longa deductis -e propinquis). TERT. apol. 22, 3 de angelis . . . sua sponte corruptis corruptior -s daemonum *evasit* (*syn.* generis. AVG. serm. 12, 11, 11. *v. et infra p. 1861, 67*). CLAVD. 8, 21 -is seriem. *et al.* **b** *metonymice (ap. poetas): de uno aliquo ex posteris homine, i. q.* ἀπόγονος: VERG. Aen. 10, 228 vigilasne, deum -s, Aenea? (11, 305 bellum . . . cum -e deorum invictisque viris gerimus. SIL. 13, 862 ille deum -s [*sc. Caesar*]). SIL. 2, 185 -s extrema viri . . . Eurydamas (*i. ultimus de -e viri, sc. Eurydamantis Ithacensis*). 7, 35 Tirynthia -s est (*sc. Fabius Maximus*). 7, 637 -s Cadmi Cleadas. 13, 466 -s o veteris pulcherrima Clausi (*i. o Appi*).

3 *in universum de hominibus, utpote qui eandem originem habeant et ob id quasi cognationis quodam vinculo conexi sint*: **a** *de certo saeculo, certa aetate, i. q.* γενεά (*v. supra p. 1843, 39*): VERG. ecl. 4, 9 toto surget -s aurea mundo (*i.* χρυσοῦν γένος). georg. 2, 537 impia . . . caesis -s est epulata iuvencis. HOR. epod. 16, 63 Iuppiter illa piae secrevit litora -i. ITALA Luc. 17, 25 (cod. s) reprobari a -e hac (VVLG. generatione). ITALA Hebr. 3, 10 (cod. d, Lucif. non conv. 10 p. 20, 29) operosa (perosa *Lucif.*) est mihi -s ista (mihi -s est *Lucif.*, VVLG. generationi). VVLG. Sirach 44, 16 ut det -bus poenitentiam. 45, 31 in -em eorum aeternam. **b** *de toto genere hominum (de omni creatura viva*: LVCR. 1, 1033 *v. infra l. 54*): VARRO Men. 428 humanae (*Scal.*, -arum *codd. Nonii*) quandam -em stirpis concoquit (*Iun.*, conquit *codd.*) *Prometheus*. CIC. fin. 5, 65 totius complexu -is humanae ([HOR. carm. 1, 12, 49 -is humanae pater atque custos. PETRON. 111, 6]. LVCR. 5, 219 genus . . . ferarum humanae -i infestum [SALL. rep. 2, 7, 3]. HOR. carm. 1, 3, 26 -s humana [SEN. epist. 104, 19 rem. fort. 1, 2 TERT. apol. 40, 10 FIRM. math. 1, 6, 2]. COMM. apol. 157 omnis [1010]. *et al.*). LVCR. 1, 1033 *ut* solis terra vapore fota novet fetus summissaque (*Pontan.*, summaque *codd.*) -s animantum floreat (*i. omnia, quae vivunt*). 2, 595 -bus humanis (5, 161. *aliter infra p. 1849, 66. 1860, 79*). 2, 1076 et varias hominum -is et saecla ferarum ([MANIL. 1, 236 variae -es hominum atque ferarum, *v. p. 1847, 18.* 2, 607; *alio sensu infra p. 1856, 21*]. OV. am. 2, 14, 10 -s hominum [SEN. Herc. f. 183 VAL. FL. 4, 65 SIL. 3, 144 TERT. apol. 26, 1 FIRM. math. 3, 1, 14]. *al.*). HOR. epod. 2, 2 prisca -s mortalium. STAT. Theb. 3, 554 -s avida et parto non umquam stare quieti (*i. 'nos homines sumus genus a.'*). PAVL. NOL. carm. 6, 279 das (*deus*) -i sensum, quo vel bona vel mala noscant (*i. 'generi humano', 'Menschheit'*).

4 *spectat non tam ad ipsam personam quam ad eius ortum, i. q. origo* (γνησιότης *l. 73*): *cf.* genus, natio. VAL. MAX. 9, 1 ext. 6 *v. p. 1849, 22.* *nota titulum libelli Varroniani, q. e.* de -e populi Romani: ROMAN. Char. gramm. p. 159, 23 B. ARNOB. nat. 5, 8 p. 181, 16 AVG. civ. 18, 2 p. 257, 23 D. *al.* CIC. Scaur. frg. 45[b] copiis inops, -e fallax. LIV. 4, 3, 11 Tarquinium, non Romanae modo, sed ne Italicae quidem -is (*sic* 1, 40, 2 ne Italicae quidem stirpis. *v. et l. 76 sqq.*). VELL. 2, 15, 2 homines eiusdem et -is et sanguinis. 2, 112, 2 *Messalinus* animo . . . quam -e nobilior (*cf.* VAL. FL. 3, 703 animis . . . -e pares *vos estis Herculi*). LVCAN. 9, 906 pignora -is Psyllus habet *eqs.* (*i. 'germanitatis'*). STAT. Theb. 5, 447 pulchrae . . . insignia -is *Argonautarum*. silv. 5, 3, 126 te (*pater*) de -e suum . . . Graia refert Hyele. TREB. trig. tyr. 10, 8 fuit *Regilianus* -is Daciae (*item*: VOPISC. quatt. tyr. 15, 4 Gothicae. VICT. VIT. 1, 1 populus ille crudelis . . . Vandalicae -is. *v. supra l. 70; aliter infra p. 1849, 31*). AVG. civ. 10, 32 p. 457, 4 D. -e Chaldaeus. ENNOD. carm. 2, 1, 1 p. 556 -e bonus, probitate nitens. 2, 69, 1 p. 579 testibus adseritur -s censua vita, Tribune. CORP. III 3224 (*inscr. corrupta*) -e Undius.

5 *translationes* (*praeter p. 1847, 9 ex technico apud Romanos usu sumptae*): CIC. ac. 2, 126 Tusc. 1, 29 *v. sub iuncturis p. 1848, 10.* **a** *de secta, grege sim. eorum, qui idem profitentur (confitentur)*

[G. Meyer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aut eodem officio funguntur ut philosophi, rhetores, Christiani, al.: CIC. fin. 4, 51 *Xenocrates* magister *Polemonis philosophi* et tota illa -s et reliqui, qui ... adiungunt ... aliquid *virtuti*. nat. deor. 1, 89 -s vestra (*Epicureorum; cf.* epist. 13, 1, 4). HOR. sat. 2, 3, 287 fecunda in -e Meneni (*i. ʻstultorumʼ sec.* PORPH. *in l.*). PERS. 3, 77 aliquis de -e hircosa centurionum (*v.* SCHOL.). QVINT. inst. 12, 10, 17 Asiana -s tumidior ... atque iactantior *Atticis*. AVG. epist. 118, 21 p. 685, 4 Platonicae -is philosophos (*syn.* secta). EPIST. pontif. Thiel Gelas. 42, 1 (*a. 495/6*) *Antiochiae* primum nomen Christianorum novellae -is (*i. sectae*) exortum est. **b** *de hominum deorumque inter se coniunctione*: CIC. leg. 1, 23 quod in civitatibus ... agnationibus familiarum distinguuntur status, id in rerum natura tanto est magnificentius ..., ut homines deorum agnatione (*v. p. 1845, 20*) et -e teneantur (*cf.* 24 ex quo ... vel agnatio nobis cum caelestibus vel genus vel stirps appellari potest).

B *de* ***animalibus et bestiis*** (*de universitate ferarum: infra l. 36; praevalente ʻpopuliʼ, ʻexaminisʼ sim. notione: l. 23. 26. 40*): MANIL. 1, 236 *v. supra p. 1846, 56.* VERG. georg. 3, 73 *equos* in spem ... summittere -is (3, 122 quamvis *equus* ... Neptuni ... ipsa deducat origine -em, *sc. ab Arione.* STAT. Theb. 6, 76 *al.*). 3, 158 *vitulis* notas et nomina -is inurunt. 3, 473 morbi ... corripiunt ... spemque gregemque ... cunctamque ab origine -em *pecudum* (STAT. Theb. 8, 308). 4, 4 totius ... -is *apium* mores ... et populos (*cf.* 4, 162 spem -is, adultos ... fetus [Aen. 1, 431]. COLVM. 9, 3, 3 -s universa totius alvei. 9, 9, 5 cum alteris quasi cum exteris [*v. infra p. 1857, 45*] -bus proeliantur [*i. ʻpopulisʼ*]. 9, 9, 6 PALLAD. 4, 15, 3). 4, 430 -s umida ponti (*phocae*). Aen. 7, 282 *iugales* illorum de -e, *Soli* quos ... Circe ... creavit ([SERV. *ad l.* -e ... de equis abusive dixit, quod est hominum proprium]. SIL. 16, 583 Asturica rapidos de -e iugales). OV. met. 3, 208 Spartana -e Melampus *canis* (*cf.* GRATT. 161 sed non Hyrcano satis est vehementia -is; *i. ʻgeneri suo insitaʼ*. 193 variis ... -bus. MART. 11, 69, 5 Dictaea ... de -e [NEMES. cyn. 108 humili]. CLAVD. 24, 297). fast. 2, 209 Libyca de -e leones. 4, 711 -s haec (*vulpes*). hal. 115 inmitis ... suae conger (*Sannazaro,* cancer *A*) per vulnera -is (-i *Vollmer*). MANIL. 5, 701 tali sub tempore *nati mansuetarii ferarum erunt* placidasque regent commercia -ĭs (*sc. bestiarum, v. quae seq.; aliter Wageningen, comm. p. 317; perperam, opinor*). STAT. Theb. 5, 331 adultae ... -is (*de iuvencis*). silv. 2, 4, 24 aëriae celeberrima gloria -is psittacus. SEDVL. op. pasch. 4, 11 p. 262, 11 aquosi marmoris -es murali cinctas obsidione (*i. pisces piscina inclusos; cf.* carm. pasch. 4, 118 aquosis -bus). DRAC. laud. dei 1, 242 -s plumea (*aves*).

C ***iuncturae*:** **1** *c. praepp. originem indicantibus*: **a** ex -e: SALL. Catil. 55, 6 Iug. 108, 1 LIV. 23, 41, 2 PLIN. nat. 8, 81. 15, 49 *al.* TAC. hist. 4, 83 SVET. Vesp. 23 VLP. dig. 50, 16, 195, 2 IVST. 28, 3, 4. *et al.* **b** de -e: *v. supra l. 27. 29. 32. 33.* *p. 1846, 12.* VERG. Aen. 6, 757. 875. 7, 220. 9, 282. 10, 349. 11, 331 *al.* HOR. carm. 2, 3, 23 OV. epist. 7, 159. 16, 193 fast. 2, 240 *al.* SIL 1, 72. 8, 347 STAT. Theb. 9, 829 TAC. ann. 12, 14 TREB. trig. tyr. 30, 2 AVSON. 232, 1. *et al.*

2 *structurae nominales* (*verbalis: p. 1848, 17*): **a** *pertinentes ad -es Romanas*: **α** *adduntur -ium nomina*: *per adiect.* (*plerumque technice*): Acc⟨i⟩ana: CORP. VIII 5656 (= 18916). Aelia: PAVL. FEST. p. 94 (Ae⟨mi⟩lia *Lange*). Aemilia: SALL. or. Phil. 6 PAVL. FEST. p. 23 VAL. MAX. 3, 1, 1 *al.* Antiana: CORP. VIII 7277. Claudia: *v. p. 1845, 25.* CIC. leg. 2, 56 LIV. 3, 58, 1. 6, 40, 3 *al.* VAL. MAX. 5, 5, 3 OCTAVIA 534 PLIN. nat. 15, 49 TAC. ann. 6, 51. *et al.* Clodia: *p. 1845, 13. 17.* CIC. Sest. 81 -s ista Clodia (*fort. de P. Clodio eiusque fratre per despectum dictum; antecedit*: manus illa Clodiana). ad Q. fr. 2, 11, 2. Cornelia: *p. 1845, 38.* LIV. 35, 10, 9 VAL. MAX. 2, 10, 5. 6, 2, 3 *al.* Domitia: TAC. ann. 15, 23. Epicadiana: CORP. III 14601. Fabia: *v. p. 1845, 30.* OV. fast. 2, 240 Pont. 3, 3, 2 *al.* LIV. 2, 48, 8 *al.* VAL. MAX. 3, 5, 2 *al.* SIL. 7, 59. Flavia: *p. 1843, 35.* MART. epigr. 33, 1. 9, 1, 8 (*de templo; sic et*: SVET. Dom. 1, 1. 15, 1 *al.* TREB. trig. tyr. 33, 6 -bus Flaviis. *v. Mommsen, Staatsr. II*³ *819, adnot. 2 et supra p. 1845, 50*). SVET. Vesp. 1, 1 EDICT. imp. Constant. de civit. Hispell. (Corp. XI 5265) 28. 43 (*a. 333/37*). *et al.* Fonteia: *v. p. 1845, 17.* Furia: LIV. 31, 48, 12. Horatia: *p. 1845, 29.* Iulea: OV. Pont. 1, 1, 46 LVCAN. 1, 197. Iulia: *p. 1843, 31.* LIV. 1, 3, 2 VAL. MAX. 5, 5, 3 CONST. veteran. 10 p. 851, 18 (*a. 71*) TAC. hist. 2, 95 ann. 2, 41. 83 *al.* FLOR. epit. 4, 4, 2. Latiniana: CORP. III 14601. Licinia: PLIN. nat. 17, 7. Lutatia: VAL. MAX. 9, 2, 1. Manlia: CIC. Phil. 1, 32 LIV. 6, 20, 14 PAVL. FEST. p. 149. Minucia: CIC. Verr. II 1, 115 (*bis*). Octavia: SVET. Aug. 1, 1. Pinaria: PS. AVR. VICT. orig. 8, 2. Popillia: CIC. leg. 2, 55. Porcia: PLIN. nat. 7, 100. Quinctia: LIV. 3, 12, 3. Romana: *p. 1845, 45. 1846, 69.* Romula: HOR. carm. saec. 47 carm. 4, 5, 2. Sempronia: VAL. MAX. 3, 8, 6. Tarquinia: LIV. 2, 2, 7. 11. Valeria: CIC. Flacc. 1. Verginia: LIV. 3, 58, 5 (*sc. -i*). *per genet. plur.*: Albinorum: CAPITOL. Alb. 13, 5. Caesarum: AVR. VICT. Caes. 3, 16. 8, 7 *al.* Ceioniorum: CAPITOL. Alb. 13, 5. Corneliorum: SALL. Catil. 55, 6. Fabiorum: MART. 6, 64, 1 FLOR. epit. 1, 12, 1. Iuliorum: CORP. II 396. Lepidiorum: CORP. VIII 7543. Lepidorum: *p. 1845, 73.* Postumiorum: CAPITOL. Alb. 13, 5. Scipionum: *p. 1845, 73.* Sulpiciorum: AVR. VICT. Caes. 6, 1. Tarquiniorum: CIC. rep. 2, 46. *gen. sing.*: Aponi: *v. p. 1845, 56.* Augusti: SVET. Vesp. 23. Clausi: *p. 1846, 34.* Numitoris: IVST. 43, 2, 2. Quirini: SIL. 16, 76. Silviae: LIV. 1, 3, 10. **β** *epitheta*: -ium maiorum, minorum (*de re v. Münzer, Röm. Adelsparteien, Stuttgart 1920, p. 98 sq.*): CIC. rep. 2, 35 *Tarquinius* antiquos patres ʻmaiorum -iumʼ appellavit ..., a se adscitos ʻminorumʼ (*cf.* TAC. ann. 11, 25 *familiae*, quas Romulus ʻmaiorumʼ et L. Brutus ʻminorum -iumʼ appellaverant). epist. 9, 21, 2 LIV. 1, 35, 6 (VIR. ill. 6, 6). 1, 47, 7 minorum ... -ium patres. SVET. Aug. 2, 2 *Octavia* -s a Tarquinio Prisco ... inter minores -ĭs adlecta. *hinc translate* (*v. supra p. 1846, 83*): CIC. ac. 2, 126 Cleanthes ... quasi maiorum est -ium Stoicus. Tusc. 1, 29 maiorum -ium di qui habentur (AVG. civ. 8, 5 p. 327, 30 D.). clarissima: SALL. Catil. 55, 6 PLIN. nat. 7, 186 *al.* PLIN. paneg. 69, 4. inclyta: *v. p. 1845, 74.* VAL. MAX. 9, 11 ext. 4. patricia: *v. p. 1845, 23.* SALL. hist. frg. 4, 1 LIV. 3, 27, 1. 3, 33, 10. 6, 11, 2 *al.* PAVL. FEST. p. 149 VAL. MAX. 4, 3, 4 PLIN. nat. 11, 244 IVV. 10, 332 (*cf. Nagl, PWK III. A. 68, 60*). SVET. Tib. 1, 1 GELL. 10, 20, 5 *al.* AVR. VICT. Caes. 39, 7. *et al.* **γ** -em habere (*v. supra p. 1847, 51*): LIV. 10, 8, 9 penes vos auspicia esse, vos solos -em habere (*subaudi ʻpatriciamʼ. similia supra p. 1845, 26. 47*). PAPIN. dig. 22, 3, 1 quotiens quaereretur, genus vel -em quis haberet necne, eum probare oportet (*de re v. Kübler l. c. 1181, 20 sqq.*).

b *spectantes ad varia variarum nationum genera*: **α** *nomina generum*: *adiective apposita*: Aedua: AVSON. 470, 5. Asturica: *p. 1847, 29.* Barcina: LIV. 23, 41, 2. Cadmea: Sen. Oed. 30. Dacia: *p. 1846, 76.* Dictaea: *v. p. 1847, 32.* Gothica: *p. 1846, 77.* Herculea: OV. fast. 2, 237 PANEG. 2 (10), 10, 2. Iliaca: VERG. Aen. 6, 875. Itala: VERG. Aen. 6, 757. Libyca: *p. 1847, 33.* Martia: STAT. Theb. 4, 556 (*de Thebanis; aliter infra p. 1855, 54*). Pygmalionea: SIL. 6, 532 (*i. Carthaginienses*). Sarrana: SIL. 1, 72. Saturnia: TERT. apol. 11, 6. Spartana: *v. p. 1847, 30.* Tegeaea: VERG. Aen. 5, 299 (*v. adnot. crit.*). Tirynthia: *v. p. 1846, 33.* Troiana: *v. p. 1846, 7. et al.* *per genet. plur.*: Aeacidarum: IVST. 11, 4, 5. 12, 16, 3. Arsacidarum: TAC. ann. 2, 1. 6, 31. Bardorum: PAVL. FEST. p. 34. Branchidarum: CVRT. 7, 5, 30. Cleopatrarum: TREB. trig. tyr. 30, 2. Eumolpidarum: TAC. hist. 4, 83. Ptolemaeorum: TREB. trig. tyr. 30, 2. *per genet. sing.*: Anthi: PLIN. nat. 8, 81. Arsacis: TAC. ann. 12, 14. Assaraci: VERG. Aen. 9, 640 SIL. 8, 347. Barcae: SIL. 1, 72. Boreae: VERG. Aen. 10, 349. Cadmi: *p. 1846, 34.* Iovis: VERG. Aen. 7, 220 MIN. FEL. 21, 3 (*de ipsis deis*). Latonae: IVV. 6, 176. Masinissae: SALL. Iug. 108, 1. Meneni: *v. p. 1847, 5.* Oeneos: *p. 1846, 9.* Priami: VERG. Aen. 9, 282. Rhoeti: VERG. Aen. 10, 387. Saturni: VERG. Aen. 7, 203. Veneris: SIL. 4, 133. 12, 324. *et al.* **β** *epitheta*: alta: *p. 1846, 9.* antiqua: *p. 1846, 3. 15.* dira: *p. 1846, 11.* profana: *p. 1846, 20.* pulchra: *p. 1846, 74.* regia: IVST. 28, 3, 4. sacrata: *p. 1846, 23.* suprema: VERG. Aen. 7, 220. 10, 349. vetusta: VERG. Aen. 9, 282. 10, 387. *et al.*

II *de eorum universitate, qui non tam certae stirpis quam locorum, morum, linguae, rei p. sim. communi vinculo continentur*: *i. q.* **populus, ἔθνος, φῦλον, δῆμος**: GLOSS. ἔθνος φῦλον. -es ἔθνη. GLOSS.ᴸ I Ansil. GE 168 natio. 184 -bus nationibus. 186 -is natioui⟨s⟩. *cf.* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 436, 9 B. -es populi. civitates. **A** ***significantius: componitur cum synonymis*:** **1** *apponitur ʻnatioʼ* (*de differentia*: CHAR. gramm. p. 397, 26 B. natio solum patrium quaerit, -s seriem maiorum explicat. CASSIOD. in psalm. 95, 7 p. 670ᶜ. *v. et supra p. 1843, 35*): **a** *-s totum significat, ʻnatioʼ partem*: CIC. prov. 22 novis nominibus -ium, nationum, locorum. nat. deor. 3, 93 ne civitates quidem *curat deus*; non eas: ne nationes quidem et -ĭs. off. 1, 53 eiusdem -is, nationis, linguae. VELL. 2, 98, 1 omnibus eius -is (*sc. Thraciae*) nationibus in arma accensis. TAC. Germ. 2 nationis nomen, non -is evaluisse (*v. Norden, Urgeschichte, 314 adn. 2*). 14 eas nationes, quae tum bellum ... gerunt, quia ... ingrata -i quies. ann. 2, 44 -is (*i. Germanorum*) adsuetudine ... vis nationum (*i. Sueborum, Cheruscorum*) ... in aequo. IORD. Get. 96. *v. Dove, Stud. z. Vorgesch. d. dtsch. Volksnamens, Sber. d. Heidelb. Akad. 1916, 8. Abh. p. 36, adn. 3.* **b** *pari fere sensu alterum alteri apponitur*: RHET. Her. 4, 9, 13 omnes -es, reges, nationes (CIC. leg. agr. 1, 26 non rex, non -s ulla, non natio pertimescenda est. Rab. perd. 33). CIC. Verr. II 4, 108 ceterae -es nationesque (109. II 5, 76 har. resp. 19 VELL. 2, 110, 3 MIN. FEL. 33, 1 *al.*). II 5, 187 omnes -es ac nationes (Manil. 35. 56 ad Q. fr. 1, 1, 9 VELL. 2, 38, 1 FRONTO p. 145, 17 N. *al.*). Font. 35 exteris nationibus ⟨et⟩ -bus (GAIVS inst. 1, 79). Manil. 26. 31 omnes ... orae, ... terrae, -es, nationes (*H,* exterae -es ac n. *rell.*). leg. agr. 2, 39 Sull. 33 Sest. 67 nat. deor. 1, 62. div. 1, 2 qua in natione (*sc. Assyria*) Chaldaei non ex artis, sed ex -is vocabulo nominati. VITR. 6, 1, 12 CVRT. 5, 2, 6. TAC. Germ. 27 singularum -ium (*antea*: omnium Germanorum) instituta ... quatenus differant quaeque nationes ... in Gallias commigraverint, expediam. MIN. FEL. 20, 6 PANEG. 4 (9), 20, 2. ARNOB. nat. 2, 54 p. 90, 20 cunctae -es universaeque nationes. *al.* IVST. 5, 11, 11. VVLG. deut. 4, 27 in omnes -es (*v. supra p. 1843, 49*), ... in nationibus. *et passim.*

2 *apponitur ʻpopulusʼ* (*prorsus aliter p. 1846, 77; p. 1850, 55. 1862, 29. 1864, 71*): **a** *generatim* (*de* HIL. in Matth. 8, 4 p. 960ᴬ *v. p. 1849, 41*): **α** *-s et ʻpopulusʼ aut respondent sibi quasi to-*

[G. Meyer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tum ac pars (ex. gr. infra l. 15. 17. 23. 25. 28. 31) aut eo distant, quod -s potius pertinet ad homines sanguinis atque originis nexu in unum comprehensos, contra 'populus' ad eos, quos una eademque congregat res p. (ut infra l. 10. 11. 18): 'populi' epice i. q. λαοί: *infra l. 13.* *cf.* PAVL. FEST. p. 114 -s populi est magnitudo. VERG. Aen. 6, 706 *p. 1851, 42.* MART. 10, 9, 3 *al. v. p. 1850, 54 sqq.* CIC. dom. 73 populi Romani (*v. sub b α*) populorumque et -ium omnium *eqs.* Marcell. 5 leg. 2, 33. div. 1, 11 omnium populorum et -ium (QVINT. inst. 12, 2, 3). LVCR. 5, 1222 non populi -esque tremunt (SEN. benef. 5, 15, 3). VERG. Aen. 10, 202 -s illi (*Mantuae*) triplex, populi sub -e quaterni (*cave de tribubus cogites ut* SERV. *ad l., alii*). OV. met. 2, 215. 14, 463 (*Tydeus:*) nec se aut soceri committere pugnae velle sui populos (*i.* λαούς *epice*) aut quos e -e suorum armet habere ullos (*N*, viros *M*). LIV. 4, 49, 3 Aequos ... clades prohibuit Bolanis, suae -is populo, praesidium ferre (8, 37, 5 socios eius -is [*Apulae*] populos. AVIEN. orb. terr. 1332 nunc multae ... -is [*sc. Indiae*] absolvam populos. *al.*). 4, 56, 5 utriusque -is populos. 5, 1, 4. 8, 5, 5 ex utraque -e (*sc. Romana, Latina*) ... unum populum, unam rem publicam fieri. 29, 12, 5 in finitimis -bus populisque (37, 6, 6. 42, 30, 1 in liberis -bus populisque [*opp.* regibus]. SEN. clem. 1, 26, 1 benef. 7, 31, 4. *al.*). 42, 58, 12 *al.* VAL. MAX. 9, 1 ext. 6 -is Aegyptiae populus (*i. Alexandrini; nisi de 'origine' dictum, v. p. 1846, 64*). MELA 1, 116 *Sauromatae*, una -s aliquot populi *eqs.* (*cf.* CLAVD. 20, 242 *Phryges* -s una fuere tot quondam populi). PLIN. nat. 3, 124. 5, 146 -es ... hae (*sc. Tectosages, Teutobodiaci*), populi ... ac tetrarchiae omnes numero CXCV (*cf. Strabo 12 p. 567* ἔθνη ... μερίδες). *al.* QVINT. inst. 5, 11, 36. TAC. Germ. 4 qui Germaniae populos ... propriam ... et tantum sui similem -em extitisse arbitrantur. PLIN. paneg. 70, 9 VVLG. *passim.* RVFIN. Orig. princ. 2, 6, 1 p. 140, 23. ISID. Goth. 52 chron. II p. 289 *Recaredus* totius Gothicae -is populos *ad fidem* revocat. *et saepe al.* β *discrimine evanescente synonyma fere sunt (cf. et p. 1850, 55)*: VERG. Aen. 7, 238 multi ... populi, multae ... -es. LIV. 42, 51, 9 tot populorum, tot -ium (LVCAN. 6, 443 AVIEN. orb. terr. 532 *al.*). 43, 5, 7. SEN. Herc. O. 1817 Thracias -es ... Hebrique populos. 1824 Phoen. 616 *al.* LVCAN. 7, 207. 10, 36 *al.* PLIN. nat. 6, 24. 50 ultra sunt Scytharum populi. Persae illos Sagas ... appellavere a proxima -e. TERT. apol. 21, 6 ARNOB. nat. 1, 42 p. 28, 17 *al.* LACT. inst. 2, 13, 8. IVST. 7, 1, 12 *Caranus* adunatis -bus variorum populorum veluti unum corpus Macedoniae fecit (*nisi* variorum p. *pendet ex* adunatis -bus, *ita ut 'populus' latius pateat quam -s*). HIL. in Matth. 8, 4 p. 960^A adiacebat ... eis duobus -ium populis plebs ex Sem genere Sadducaeorum (*nota pleonasmum; aliter infra p. 1864, 71*). AMM. 23, 6, 7 HIER. epist. 60, 4, 1 *al.* VVLG. deut. 4, 6 *saepe.* AVG. civ. 10, 13 p. 423, 21 D. SIDON. carm. 7, 310 credent hoc umquam -es populique futuri? DRAC. laud. dei 2, 654. *et al. saepe.* b *speciatim*: α *-s opp. populo Romano, i. q. natio externa, barbara sim. (opp. Persis: infra l. 76. v. et infra p. 1850, 3 sqq. 41 sqq.)*: CARM. Cic. Cato 61 (fin. 2, 116. *elog. Atili Calatini*) hunc ... plurimae consentiunt -es populi primarium fuisse virum (*cf.* CIC. fin. *ad l.; an -es i. q. 'homines'? v. infra p. 1862, 4*). NAEV. carm. frg. 43 M. magnum stuprum populo fieri per -īs (*v. Cichorius, Röm. Studien p. 42 et p. 1851, 58*). CIC. Cluent. 134 et populus Romanus et exterae -es. Manil. 57 Catil. 3, 22. 4, 22. dom. 90 ille populus est ... victor atque imperator omnium -ium ([SEN. contr. 2, 1, 5 SEN. benef. 5, 15, 6 *al.*]. Planc. 11 huius principis populi et omnium -ium domini atque victoris [Phil. 6, 12 PLIN. nat. praef. 16]. Phil. 4, 15 de orat. 2, 76 PLIN. paneg. 51, 3 FLOR. epit. 4, 12, 61. *al.*). Mil. 73. 98 Phil. 2, 65. 5, 38. 6, 19 populum Romanum ... di ... omnibus -bus imperare voluerunt (*cf.* SALL. rep. 2, 5, 5 populus ... cunctis -bus imperitabat. LIV. 5, 48, 8). or. frg. A VII 31 (= 30 M.). div. 1, 1 off. 3, 83 SALL. Iug. 31, 20. or. Lep. 11 populus Romanus ... -ium moderator. NEP. Hann. 1, 1. CORP. VI 30975 (*a. 1 p. Chr.*) imp(eratori) ... Augus⟨to imperio⟩(?) eius, senati populi⟨que Romani⟩ et -bus. LIV. 1 praef. 7 ea belli gloria est populo Romano, ut ... tam et hoc (*sc. Romanos Martem parentem ferre*) -es humanae patiantur *aeque* quam imperium patiuntur (*v. infra p. 1860, 79; aliter supra p. 1846, 55*). 1, 9, 2. 8, 25, 3. 28, 11, 15 ea ... tota -s (*i. Lucani*) in dicionem populi Romani rediit (*cf.* 38, 38, 10). 39, 55, 2. 44, 15, 1 *passim.* CALIG. Suet. Calig. 35, 3 dominum -ium populum. LVCAN. 1, 82 nec -bus ullis commodat in populum ... invidiam Fortuna suam (*i. 'F. non praebet -bus exteris, quo populum R. perdant, quippe qui suis ipse civibus periturus sit'*). PLIN. nat. 16, 4. 29, 11 *al.* PLIN. paneg. 32, 1 FLOR. epit. 3, 18, 7. 4, 2, 1 *al.* CAPITOL. Gord. 22, 5 TREB. trig. tyr. 8, 11. *et al. passim.* *nota de Persis (v. supra l. 48)*: AMM. 18, 10, 1 rex *Sapor* cum populo suo -busque, quas ductabat. β *opp. Iudaeis, qui tamquam populus deo adamatus e ceteris nationibus eliguntur (plane diversa p. 1862, 47 sqq.)*: *cf. distinctionem*: COMM. apol. 249 qualis obfulsit gloria -i *Iudaeorum*, ut fieret populus, populus qui non erat ante! HIER. in Ier. 1, 96, 4 postquam peccatis obligata est, nequaquam vocatur populus dei, sed -s, a qua recessit anima dei (*sim.* 2, 43, 2). VVLG. deut. 14, 2 *deus* te elegit, ut sis ei in populum peculiarem de cunctis -bus (*v. supra p. 1843, 49*). 32, 43 laudate -es populum eius. II reg. 7, 23 quae est ..., ut populus tuus Israel, -s in terra? (I par. 17, 21). Esth. 10, 10 *al.*

3 *apponitur 'civitas' (civis)*: a *opp. civitati Romanae (civibus R.; Graecis l. 11 sqq.)*: GAIVS inst. 3, 93 *v. p. 1860, 75.* CIC. Flacc. 2 omnium ... salus ... non civium solum, verum etiam -ium (Sest. 38 ad Brut. 1, 9, 2. BELL. Hisp. 17, 3 [*verba Caesaris*] qualem -bus me praestiti, similem in civium deditione praestabo). Balb. 31 -es universae in civitatem sunt receptae. Mil. 19 non haec solum civitas, sed -es omnes. off. 3, 84 epist. 11, 5, 3 VITR. 1 praef. 6. VAL. MAX. 6, 6 pr. in nostra civitate ... omnes -es. LVCAN. 1, 8. PANEG. 2 (10), 1, 4 dominae -ium civitatis. *et al.* *de Graecis*: CIC. de orat. 3, 66 alia ... et bona et mala videntur Stoicis et (*i. ac*) ceteris civibus vel potius -bus. VITR. 9 praef. 2 (*an 'hominibus'? v. s. III p. 1862, 4*). b *de civitate -is alicuius parte*: CIC. Verr. II 5, 148 *aliqua* civitas exterarum -ium. orat. 97. leg. 3, 3 nec domus ... nec civitas nec -s nec hominum universum genus. off. 3, 69 interior eorum *societas* est, qui eiusdem -is sint, propior eorum, qui eiusdem civitatis. CAES. civ. 3, 4, 6. 3, 34, 2 earum -ium (*i. Thessaliae, Aetoliae*) civitates. LIV. 21, 2, 2 civitates (*i. Roma, Carthago*) -esque. 32, 29, 6 duae -is *Ligurum* civitates, Celeiates Cerdiciatesque. 33, 34, 5 civitatum -iumque *Graeciae* (*cf.* 35, 12, 4. 38, 37, 1). 35, 49, 5 civitates et -es. *al.* VELL. 1, 18, 1 ut corpora -is *Graecae* separata sint in alias civitates, ingenia vero solis *Athenis* clausa existimes. QVINT. inst. 5, 10, 13. AVG. c. Faust. 1, 1 p. 251, 4 Faustus ... -e Afer, civitate Milevitanus. *et al.* c *sine certa differentia alterum iuxta alterum collocatur*: CIC. inv. 1, 101 maioribus nostris, regibus, civitatibus, -bus *eqs.* div. 1, 12 VAL. MAX. 7, 3, 1 *al.* TAC. Agr. 25. Germ. 13 nec solum in sua -e cuique, sed apud finitimas quoque civitates id nomen ... est *eqs.* TERT. adv. Marc. 5, 18 p. 639, 16. *et al.* (*v. et infra p. 1856, 65 et vol. III 1237, 48 sqq.*).

B ***specialia quaedam*** *(praeter p. 1851, 34. 37. 47 plural. tantum)*: 1 *spectat ex parte Romanorum* (*Graecorum l. 45; Iudaeorum infra l. 68; ap.* CASSIOD. var. *et R. et Gothorum*) *ad nationes externas, sive ad subiectas imperio R. sive ad eas, quae omnino extra rem R. stant*: *i. q. provinciales (infra l. 54 sq.; pro 'provinciis': infra l. 70),* ***peregrini*** *(e. g. infra l. 43. 46. 51. 57. 58. 65),* ***barbari*** *(e. g. infra l. 45. 48. 58 sqq. 71 sqq.)*: *cf.* AVG. civ. 20, 11 p. 434, 15 D. -es ... istae ... Gog et Magog non sic sunt accipiendae, tamquam sint aliqui in aliqua parte terrarum barbari constituti *eqs.* (*v. Dove, l. c. 31, adnot. 1 et supra l. 3 sqq. p. 1849, 47 sqq.*). CIC. Phil. 14, 32 ut *Mars* urbem hanc -bus, vos huic urbi genuisse videatur (*cf.* HOR. carm. 1, 2, 5 *Iuppiter* terruit urbem, terruit -is [*an i. q. nobis 'Menschheit'? sic Heinze, alii. v. p. 1862, 14*]). R. GEST. div. Aug. 5, 10 (*v. Mommsen, p. 102*). CVRT. 9, 7, 15 legatis -ium (*supra*: barbaris) regulisque (CASSIOD. var. 6, 3, 6). LVCAN. 1, 93 nec -bus ullis credite *eqs.* (*hic et in seqq. subaudi 'exteras', 'barbaras'*). 1, 465 *vos Germani* Rheni ... deseritis ripas et apertum -bus orbem (*sc. Romanum nunc barbaris patentem; recte post Cortium Housman*). 2, 47. 7, 233. 277 ite per ignavas -es famosaque regna. 7, 421 omne tibi (*Roma*) bellum -es dedit. *al.* MART. 8, 61, 5 spargor per omnes, Roma quas tenet -es (*cf.* 12, 5, 7 [6, 5]. 12, 8, 1 terrarum dea -iumque Roma. FLOR. epit. 1, 1, 18. PANEG. 3 [11], 12, 1 domina. 10 [4], 35, 2 reginam. *al.* CLAVD. carm. min. 30, 58 MART. CAP. 6, 637. *et al.*). 10, 9, 3 notus -bus ... Martialis et notus populis (12, 3 [4], 3 -bus et populis; *i. provinciarum incolis. v. supra p. 1849, 32*). TAC. Germ. 33 maneat ... duretque -bus, si non amor nostri, at certe odium sui. HYG. mun. castr. 2 exercitum -bus imperatum (*opp.* legiones). FLOR. epit. 2, 7, 5 -ium reges *eqs.* (AMM. 16, 12, 69). 3, 10, 1 immanissimi -ium Galli atque Germani. 4, 10, 7 *al.* CAPITOL. Aur. 24, 3 infinitos ex -bus in Romano solo collocavit (TREB. trig. tyr. 5, 7; *v. Klebs ap. Friedländer, Iuv. p. 604*). LAMPR. Alex. 66, 3 more -ium (CASSIOD. var. 4, 1, 3. 4, 2, 2. *cf.* AMM. 14, 10, 16 -ium ritu). TREB. Claud. 6, 4 armatorum (*sic, v. supra p. 1843, 15*) ... -ium. VOPISC. Aurelian. 34, 1 *al.* AMM. 20, 5, 4. 21, 5, 5. 25, 8, 13 *fama* per provincias volitabat et -es (*i. per 'internos externosque'; v. Mommsen, Ges. Schr. VI 226, adn. 1; Grosse, Röm. Militärgesch. 82, adn. 6*). 29, 5, 30 -ium turbulenta concussio. *al.* HEGES. 1, 17, 2 ingemuerunt Iudaei, ... quod ... mysteria retecta -bus ... sunt (*gr. v. supra p. 1843, 45*). CLAVD. 18, 202 subfixa ... vestibulo pretiis distinguit regula -es (*i. 'provincias'*). NOT. dign. occ. 9, 46 interpretes omnium -ium (or. 11, 52 diversarum. *v. Mommsen, Ges. Schr. VI 166*). CASSIOD. var. 3, 1, 2. 3, 3, 2 leges -ium. 7, 4, 1 suspectis -bus assidere. *passim* (*v. Traube, ind. III s. v.*). IORD. Get. 156 ut solent -es. 160. Rom. 348, *saepius* (*v. Mommsen, ind. IV s. v.*). GREG. M. epist. 13, 34. *et al.*

2 *de civitatibus peregrinis (vel foederatis, v. p. 1851, 5), quae etsi barbarae, imperio R. adiunctae sunt, sic tamen, ut in municipiorum statum non reductae propriis utantur institutis (de re v. Mommsen, Ges. Schr. VI 167. 226; Schulten, Rh. Mus. 50, 1895, 489 sqq ['Gaugemeinden']; Stappers, Musée Belge 7, 1903, 200 sqq.; Ruggiero, Diz. epigr. III 483 sqq.; Grosse, Röm. Militärgesch. 81 sq.)*: *v.* gentilis. a *ap. scriptores*: SPART. Hadr. 5, 8 sublatis -bus Mauris, quos (*v. supra p. 1843, 13*) regebat *Lusius Quietus* (*v. Groag, PWK XIII 1875, 28*). AMM. 29, 5, 21 Fericium -is praefectum (*sc. in*

[G. Meyer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Africa, v. infra l. 20). NOT. dign. occ. 34, 24 tribunus -is Marcomannorum (35, 31 -is per Rhaetias deputatae). COD. Theod. 5, 11, 7 (*a. 365*) veteranis vel -bus. NOVELL. Theod. 24, 2 (*a. 443*) de Saracenorum . . . foederatorum aliarumque -ium annonariis alimentis. 24, 3 limitaneorum militum ac foederatarum -ium. COD. Iust. 1, 29, 5 partibus Armeniae et Ponto Polemoniaco et -bus (*nota provinciales gentilibus expresse opponi, v. Mommsen l. l. 226, adn. 1*). 7, 63, 5, 1 (*a. 529*) Armeniis et -bus.
b *in inscr.*: CORP. II 365 (*Conimbrigae*) Valerius . . . Iturran⟨i⟩us . . . de vico Baedoro -is Pinton(um). IVS hosp. Zoelar. (Corp. II 2633) 4. 5 (*a. 27*) gentilitas (*v. p. 1873, 15*) Desoncorum ex -e Zoelarum et gentilitas Tridiavorum ex -e idem Zoelarum (17. 18. 19 [*a. 152*] ex -e Avolgigorum . . . ex -e Visaligorum . . . ex -e Cabruagenigorum [*v. Schulten, l. c. 504*]. CORP. II 2698 ex -e Abilicorum. 4192 Cantabrorum [4233]. 4233 Vaccaeor(um). 5729 ex gent(e) Pembelor(um). 5731 Ablaidacoru(m). 5736 Penioru(m). 5749 Ratrium). 5741 Segisamo -e Viromenicorum. 5749 -e Ketiano⟨r⟩um. VI 1800 Aureli Canarthae principis -ium Baquatium (VIII 7041 Florus . . . princeps . . . -is Saboidum. 8826 [*a. 247*] g(entis) N(umidarum). INSCR. Dessau 9392). 31032 Ti. Claudius Pollio . . . práef(ectus) -ium in Áfricá (VIII 5351 -is Musulamiorum. 10500 -is Cinithiorum. INSCR. Dessau 9195 -is Numidar(um) [*v. et supra l. 1*]). VIII 883 (*cf.* 12386) C. Iulio Regino . . . quinquennalicio -is Severi⟨. . .⟩. 8813 (8814). 9327 M. Pomponius Vitellianus . . . proc(urator) Aug(usti) ad curam -ium (*Caesareae Maur.*). 12331 -s Bacchuiana (*locum exscriptum habes p. 1843, 22*). 23195 -s Mus(uniorum) Reg(ianorum) fec(erunt) *eqs.* (INSCR. Dessau 9393). INSCR. Dessau 9008 -s Mauror(um) Maccuum. 9380 gen⟨ti⟩ Suburburum (9381. *v. et p. 1842, 81*). 9391 Genio -is Numidiae sacrum.

3 *ex poetarum usu*: **a** *de diversis hominum catervis, examinibus sim.* (*plerumque militum [cf. λαοί]; de viris unius civitatis [opp. 'feminae'] l. 34; de matronis l. 37*): VAL. FL. 1, 815 heu! cunctae, quas misit in aequora -es *Iason*. 3, 248 si . . . lues . . . durasset . . ., extinctum genus et solas per moenia matres vidisset stratamque dies in litore -em (*i. 'viros bellatores'*). 6, 519 cernere nec galeam (*sc. Absyrti*) -es potuere minantem. SIL. 4, 45 armiferae quondam prisca inter tempora -es (*i. Galli cum Brenno*) invasere *Italiam*. 7, 78 huc ades, o regina deum, -s casta precamur (*syn.* turba, *de matronis*). STAT. Theb. 3, 219 *Iuppiter* prospectans . . . imbutas sanguine -es, *Martem acciet*. 3, 445 *Adrastus dubius*, novos . . . -bus incuteret stimulos. 3, 610 tot ferro accinctae -es. *al.* CORIPP. Ioh. 2, 6 implentur vallesque . . . collesque . . . -bus innumeris. *et al.* **b** *de mortuis* (*v. et p. 1861, 84*): VERG. Aen. 6, 706 circum *Lethaeum amnem* innumerae -es populique volabant (*cf. Hom. Od. 11, 632 ἔθνε' ἀγείρετο μυρία νεκρῶν*). SEN. Herc. f. 367 subdita tectis face altus sepultas obruet -es cinis (CLAVD. rapt. Pros. 2, 326 pallida laetatur regio -esque sepultae luxuriant *eqs.*). DRAC. laud. dei 3, 414 pallida -s Erebi. **c** *de ventis*: VAL. FL. 8, 323 volucrum -s turbida fratrum erumpit.

C ***generatim*** *de qualibet natione, tam de omnibus hominibus, qui ad certam populorum universitatem adtinent quam de singulis civitatibus aut unius regionis (urbis p. 1852, 82) incolis (ap. poetas interdum iam ea significatio, q. e. 'homines', subaudiri potest: v. e. g. l. 71. p. 1852, 16. 17. 34. 62 sqq. 73. 1853, 15 et cf. III, p. 1862, 4. plura invenies s. E, iuncturis p. 1854, 30)*: **1** *occurrit in structuris diversissimis (plerumque sic, ut populi nomen ex antecedentibus supplendum sit)* *sing. collective p. 1853, 7.*
NAEV. com. 109 qui apud -es solus praestat (*de Scipione, cf.* GELL. 7, 8, 5). ENN. scaen. 366 per -es †esse (esse p. -es *Guietus, Vahlen*; p. -es Asiae *Buecheler*) cluebat omnium miserrimus (PLAVT. Rud. 10 *Iuppiter* nos per -īs alium alia disparat. CIC. leg. agr. 2, 99. div. 2, 148 superstitio fusa per -īs. SALL. hist. frg. 2, 43 ⟨illas⟩ per -īs [TAC. ann. 12, 12. 13, 55]. VERG. Aen. 11, 847 LIV. 39, 36, 4 *al.* SEN. benef. 3, 32, 2 per -es *notescere. et al. v. et p. 1849, 52*). TRAG. inc. 43 ubi (*sc. Eleusine*) initiantur -es orarum ultimae (*pro 'ultimarum'*). CATO ad fil. frg. 1 quandoque ista -s (*i. Graeca*) suas litteras dabit (CIC. Font. 33. 45 OV. epist. 12, 80 SIL. 2, 315 TERT. adv. Prax. 17 p. 259, 11. *et al.*). VARRO frg. Serv. auct. Aen. 8, 275 *privati dei*, quos unaquaeque -s colit. CIC. Arat. 236 simul magnos edemus -bus orbes (*cf.* VERG. ecl. 3, 41 quis fuit . . . descripsit radio totum qui -bus orbem? GRATT. 107 paudere -bus artes. SIL. 5, 13). carm. frg. 33, 24 (Tusc. 2, 21; *verba Herc.*) -es nostras flebunt miserias (*ex Soph. Trach. 1071 πολλοῖσιν οἰκτρόν*). Manil. 41. Catil. 3, 9. 25 quale bellum nulla . . . barbaria cum sua -e gessit (*cf.* VERG. Aen. 1, 47 una cum -e tot annos bella gero. 11, 113 CVRT. 7, 7, 5. *et al.*). Flacc. 69. prov. 4. 33 quas regiones quasque -īs. har. resp. 19. Pis. 38 Macedoniam . . . tantae barbarorum -es attingunt (TREB. trig. tyr. 22, 6. *al.*). Scaur. 41 non -is suae famam perhorrescent *Poeni* (*cf.* LIV. 30, 13, 2 magnitudini Syphacis famaeque -is. 31, 1, 7. 45, 7, 2). 44 cum de vitiis -is *Sardorum* loquor (*ibid.* stirpis ipsius et -is vitia. IVV. 3, 121). Mil. 30 de orat. 2, 154 Brut. 46 rep. 1, 56. 58 non quaerimus -em, ingenia quaerimus. 6, 19. Tusc. 1, 101 fuit haec -s (*i. Lacedaemonii*) fortis, dum Lycurgi leges vigebant. nat. deor. 1, 43 quae est . . . -s aut quod genus hominum? (*cf.* ITALA deut. 4, 7 [Aug. loc. hept. 5, 6 p. 601, 21] quae est -s magna? [VVLG. natio]). div. 1, 35.

2, 45 PLANC. Cic. epist. 10, 4, 4. 8, 6 CIC. epist. 12, 19, 2. ad Q. fr. 2, 15, 4 quos mores, quas -es, quas pugnas . . . habes. LVCR. 2, 1036 *al.* CAES. Gall. 2, 28, 1 prope ad internecionem -e ac nomine Nerviorum redacto (*cf.* SALL. Iug. 18, 12 victi omnes in -em nomenque imperantium concessere). 6, 32, 1 Segni Condrusique, ex -e et numero Germanorum (*v. Norden, Urgesch. 382, adnot. 1*). civ. 3, 47, 6 maximarum . . . -ium victores (SEN. epist. 71, 37 CVRT. 6, 6, 3. *al.*). *al.* SALL. Iug. 17, 1. hist. frg. 1, 112 metu -is (-s *Serv. Aen. 11, 515*) ad furta belli peridonea⟨e⟩ ([-a *codd. Non., Serv.*]. AMM. 28, 5, 15 -is ante dictae [*i. Burgundionum*] metu). epist. Mithr. 22 latrones -ium (*cf.* SEN. benef. 1, 13, 3 latro -iumque vastator *Alexander*). *al.* NEP. Epam. 5, 2 *al.* VERG. georg. 2, 125. Aen. 1, 17 hoc regnum dea -bus esse . . . tendit (*sc. Iuno Carthaginem*). 1, 248 *Antenor* -i *Venetorum* nomen dedit ([PLIN. nat. 13, 105]. SEN. Oed. 722 *Cadmus* nomen . . . -i . . . de bove tradidit. *al.*). 3, 501. 7, 268. 12, 504 *al.* PREC. terr. 3 quod sola praestas -bus †tutela (OV. trist. 2, 235 quae -bus otia praestas, *Caesar*). OV. am. 3, 10, 5 te, dea (*sc. Ceres*), munificam -es ubiquaque loquuntur. met. 1, 100 mollia securae peragebant otia -es. 6, 323. 10, 331. fast. 2, 290 lunā -s prior illa fuit (*i. Ἀρκάδες προσέληνοι*). 5, 581. Pont. 1, 7, 8 huius (*sc. Geticae*) notitiam -is habere. 3, 2, 48 trist. 4, 4, 59. *passim.* LIV. 2, 41, 6. 5, 37, 8 nata in vanos tumultus -s *Gallorum* (*cf.* 24, 42, 5 -s *Poenorum* nata instaurandis . . . bellis). 10, 10, 11 tam efferatae -is homines (21, 20, 6. 38, 26, 6 *al.*). 22, 46, 5. 28, 12, 8 mos . . . insitus -i *Bruttiorum* (*cf.* 28, 21, 3 insitae -i virtutis. 33, 32, 1. 38, 10, 5 insita -is *Aetolorum* tranquillitate. TAC. hist. 5, 23. *al.*). 30, 32, 2 Roma an Carthago iura -bus daret ([STAT. Ach. 2, 165 silv. 5, 3, 185 CLAVD. 22, 65]. *cf.* SEN. Herc. O. 1684 quis . . . -bus . . . dedit leges tyrannus? [Med. 64 foedera. dial. 10, 4, 4 fortunam. epist. 90, 37 mores. LVCAN. 9, 94 bella]. MART. 11, 98, 18 e curuli iura -bus reddas. *al.*). 32, 34, 11 suis . . . erga -em . . . meritis (33, 35, 10). 37, 34, 3. 39, 22, 7 ex auctoritate -is. 41, 27, 4 rabiem -is *Aetolorum* (*cf.* VAL. MAX. 3, 2 ext. 7 ferocitas. 9, 2 ext. 4 feritas). 42, 58, 6. 45, 18, 2 *et saepe.* MANIL. 1, 37 *ut* sentirent . . . deum -es quam maximus esset. 2, 86 ut vitas ac fata ministrent *signa* -bus. *al.* VITR. 6, 1, 7 *al.* FEST. p. 198 *al.* SEN. suas. 1, 10 *al.* VELL. 2, 97, 3. 109, 2 -bus hominibusque (SEN. dial. 10, 4, 4 PLIN. nat. 33, 21 *al.*). 2, 118, 3 *al.* VAL. MAX. 3, 2, 21. 5, 4 ext. 3. 8, 7 ext. 3 a sacerdotibus *Aegyptiae* -is. *al.* PHAEDR. app. 6, 7 audite -es Delii monitus dei ([SIL. 2, 700]. *cf.* SEN. Herc. O. 871 coite, -es. PETRON. 124, 283 sumite . . . arma. STAT. silv. 4, 3, 109 commeate). SEN. apocol. 7. Phaedr. 577 testaris istud unicus -is *Amazonum* puer. Thy. 45. clem. 1, 26, 4 in exitia (aesicia *NR*) -ium (nat. 3 praef. 5 exitio). dial. 4, 9, 4 nat. 4, 2, 5. epist. 8, 5 varius lapis -is alienae. *al.* OCTAVIA 236. 500 -ium domitor (APVL. apol. 22). CVRT. 3, 3, 13. 4, 9, 4. 5, 10, 6 occisuri *erant* Dareum et Bactra cum suarum -ium manu petituri. 7, 6, 20. 9, 10, 21 Aspastes . . . satrapes -is *Carmanorum*. 10, 5, 17. *saepe.* MELA 1, 24 haec summa nostri orbis . . . hae formae -esque partium (*fere i. q. 'incolae singularum regionum'*). 1, 28. 3, 33 *al.* LVCAN. 1, 20 et -s siqua iacet nascenti conscia Nilo (*v. p. 1853, 66*). 3, 241 quanta est gloria -i *Indicae* (STAT. Theb. 4, 242. *cf.* TAC. hist. 4, 14 *Civilis* a laude gloriaque -is *Batavorum* orsus). 4, 223 non chalybem -es penitus fugiente metallo eruerent. 5, 622. 8, 429 -s unica mundi est *eqs.* (*de Parthis*. 9, 891 *de Psyllis*). 9, 158 evolvam busto iam numen -bus Isim. 10, 89 *al.* PLIN. nat. 2, 120. 3, 13. 4, 52. 6, 53. 115. 7, 28 Ctesias (*frg. 57, 31 M.*) -em ex his (*i. Gymnetum*), quae appellatur Pandarae, in convallibus sitam *tradit* (*v. p. 1853, 75*). 8, 177. 11, 250 observatione -ium (18, 285). 12, 37 -es supra dictas ([IVV. 15, 98 AMM. 29, 5, 13 ante]. *cf.* HIER. in Ier. 2, 84, 3 cum -bus supra scriptis. *al. v. et supra l. 10*). 13, 63. 14, 4. 25, 11 a filio *Circes* orta -e *Marsorum*. 28, 30 in portentis -ium. 32, 21 *et saepissime.* VAL. FL. 2, 616 conserta . . . -bus arva (*i. continuo tractu a populis habitata*). 4, 346. 5, 642 (*loq. Mars*) sola colimur si (*i. 'quod'*) -bus umbra (*sim. de deis, qui verba faciunt de hominibus*: SIL. 9, 536 [*Iuno*] ut noscant -es, immania quantum regna Iovis valeant. STAT. Theb. 1, 266 [*Iuno*] quod si prisca luunt auctorum crimina -es. 3, 245 quod ni me [*sc. Iovem*] veterum poenas sancire malorum -bus . . . sinitis *eqs. al.*). 6, 37 *al.* SIL. 2, 337 *Hannon* tollit sub sidera -em *Romanam*. 5, 264 quid -bus auri numquam extincta sitis? 7, 106 fulmina -is, Scipiadae. 14, 31 promptae -s linguae (*de Siculis*). 15, 419. 17, 609 decedes . . . prius regnis, quam nomina -es aut facta Hannibalis sileant (*exsecratur H. Iovem*). *al.* HOMER. 210 *al.* STAT. Theb. 3, 161 aeterna . . . -bus ausi (*cf.* 11, 11 memoranda . . . facta relinquens -bus). 3, 560 scopulis . . . satae vel robore -es (*sec. Homericum ἀπὸ δρυὸς . . . ἀπὸ πέτρης*). 10, 469. 11, 369. 12, 281 *Argia* spes . . . augustissima -is *Argolicae* (AMM. 19, 1, 11). silv. 1, 2, 183. 2, 7, 52 tu, *Lucane*, carus Latio memorque -is. Ach. 1, 207 hospita Delos -bus. *al.* MART. 7, 52, 3 *Celer* meas -es et Celtas rexit Hiberos (*i. Hispanas*). 9, 65, 6 non te (*sc. Herculem*) servire *Eurystheo* vidissent -es. *al.* QVINT. inst. 1, 5, 8 unum *barbarismum accipimus* -e . . . si quis Afrum vel Hispanum Latinae orationi nomen inserat. 7, 9, 2. 11, 1, 89 *al.* TAC. Germ. 10. 30 duriora -i *Chattorum* corpora. 37. 42 hist. 4, 28. 84. 5, 13 hanc adversus urbem -emque (*sc. Hierosolyma*) Caesar Titus . . . certare statuit. ann. 1, 51. 2, 10 *Arminius* -is suae desertor et proditor. 12, 27. 14, 23 facilem mutatu -em *Armeniorum*. 15, 11 *al.* SVET. Tib. 36 *al.*
[*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

FLOR. epit. 3, 4, 6 ad terminum -ium Tanain lacumque Maeotin (*i. fere 'mundi'*). *al.* FRONTO p. 209, 11 N. MIN. FEL. 31, 2 *al.* TERT. apol. 32, 2 nat. 1, 8 p. 72, 17. anim. 30 p. 349, 25 migrationes . . . in alios fines examina -is eructant. adv. Marc. 3, 12 p. 395, 13 *al.* ITALA gen. 25, 16 (Aug. quaest. hept. 1, 71 p. 38, 9) secundum -es eorum (VVLG. tribuum). ITALA deut. 4, 34 (Lugd., Aug. loc. hept. 5, 14 p. 603, 2) ut *deus* sumeret (accipere *Aug.*) sibi -em de media -e (VVLG. de medio nationum; *cf.* AVG. *ad l.*: de mediis -bus intelligendum est singulari posito pro plurali). ITALA psalm. 44, 18 (Cas.) -es confitebunt (*sic*) tibi (VVLG. populi, *gr. v. p. 1843, 41*). *ibid.* 149, 7 (Cas.) ut faciat vindicta in -bus, correptiones in -bus (LXX ἐν τοῖς ἔθνεσιν . . . ἐν τοῖς λαοῖς, *v. p. 1843, 41.* VVLG. in nationibus . . . in populis). *al.* ANTH. 424, 1 PANEG. 3 (11), 16, 2. 5 (8), 19, 3 communi -ium voce. 7 (6), 10, 2 *al.* AVIEN. Arat. 502 ora 98. 252 orb. terr. 1014. 1062 *saepe.* AMM. 14, 11, 30 Dionysium -ium quondam terrorem. 24, 1, 13 astus -is *Assyriorum eqs.* 24, 3, 4 opimitas. 25, 1, 13. 27, 8, 9 diffusam variarum -ium plebem. 30, 6, 2. *passim.* VEG. mil. 3, 9 HIER. hom. Orig. in Ezech. 6, 3 p. 380, 9 B. in Ier. 2, 84, 3 *al.* VVLG. deut. 18, 14. 32, 28 Is. 14, 32 Ier. 18, 9 Ioel 1, 6 *saepissime.* RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 123, 13 B. iste alienigena et obscurae -is homo et degeneris (*de Abdimelech Aethiope*). CLAVD. 5, 149. 24, 159 *Stilichoni debemus,* quod cuncti -s una sumus. *al.* AVG. civ. 8, 10 p. 336, 15 D. 16, 3 p. 126, 27. 18, 6 p. 263, 10. *al. saepe.* COD. Theod. 16, 8, 24 (*a. 418*) illos . . . qui -is huius (*i. Iudaicae*) perversitati devincti . . . probantur *eqs.* COD. Iust. 1, 46, 4 (*a. 443*). *et frequentissime.*

2 *refertur ad certum populi nomen*: **a** *per appositionem*: VERG. georg. 2, 385 Ausonii, Troia -s missa, coloni. OV. trist. 3, 10, 5 Sauromatae . . ., fera -s (*cf.* LIV. 10, 2, 4 Illyrii Liburnique et Histri, -es ferae et . . . infames). LIV. 1, 30, 4 Sabinis . . ., -i . . . secundum Etruscos opulentissimae. 1, 57, 1. 5, 35, 5 Gallos, novam -em. 7, 27, 7 Vulsci, ferocior ad rebellandum quam ad bellandum -s (*cf.* 36, 17, 5 Macedones Thraces . . . Illyrii . . ., ferocissimae [bellicosissimae *M*] omnes -es. VELL. 2, 106, 2 FLOR. epit. 1, 13, 4. AVIEN. ora 524 Indigetes . . ., -s ista dura [*l. 40*], -s ferox *eqs.*). 7, 29, 1 adversus Samnites, -em opibus armisque validam (21, 26, 6 TAC. ann. 15, 1 *al.*). 8, 22, 8 a Graecis, -e lingua magis strenua quam factis. 9, 15, 1. 21, 31, 5. 29, 1, 25 Ausetanos . . ., vicinam -em. 36, 17, 8 in Aetolis . . ., -e vanissima (*cf.* CVRT. 4, 1, 30 Aegyptii, vana -s *eqs.*). 40, 57, 6 *al.* SEN. nat. 6, 7, 1 Germanos, avidam belli -em. LVCAN. 3, 269 Lacedaemonii, moto -s aspera freno. 9, 439 Nasamon, -s dura (AVIEN. orb. terr. 250 Cimmerii. *v. et l. 34*). PLIN. nat. 4, 3 Dassaretas . . ., liberam -em. 5, 73 *al.* SIL. 1, 170 Poeni . . . saevis -s laeta. 1, 215. 3, 306 Autololes, levibus -s ignea plantis. *al.* STAT. Theb. 4, 299 Arcades . . ., -s una viris, sed dissona cultu. TAC. hist. 5, 2. ann. 13, 37 Moschi, -s ante alias socia Romanis. *al.* APVL. flor. 6 p. 19 Indi, -s populosa cultoribus et finibus maxima (AVR. VICT. Caes. 21, 2 Alamannos). AMM. 29, 6, 8. *et al.* **b** *ut nationis nomen -i attribuatur eodem casu quo -s est* (*exspectes potius ethnici vel gen. plur. vel formam adiect., v. s. iuncturis p. 1854, 31 sqq. 1855, 5 sqq.*): LIV. 5, 35, 2 prope antiquam -em Laevos Ligures. COLVM. 1, 3, 9 acutissimam -em Poenos. PLIN. nat. 4, 35. 38 -s Bisaltae. 4, 116. 5, 21 -s Macurebi . . . -s Nabales. 6, 14 -s Saltiae. 6, 21 -es Cauthadas, Opharitas. 6, 64. 67 -s Andarae. 6, 73. 76 -s Pandae. 6, 79 Aspaganos -em. 6, 93. 94. 98 Ori -s. 6, 99. 148 -es Nochaeti, Zurazi, Borgodi *eqs.* 6, 149. 150. 153. 159. 178 -s Catadupi. *al.* AVIEN. ora 464 Gymnetes . . . -s. 700. orb. terr. 480 Cemsi -s agit (1345. *cf.* 870 -s aspera degit Eniochi). 513 prisca Locri (*nom. plur.*) -s. 536 Hylli. *al.*

D *praevalet notio loci, in quo una quaeque -s collocata est, i. q. terra, regio, urbs* (*e. g. l. 78. 81. 82. p. 1854, 2. 3. 7. 8. 9. 13. 14*): *cf.* δῆμος. **1** *-i adscribuntur eae res, quae alioquin non populi, sed terrae sim. sunt* (*hic autem certi fines statui nequeunt, cum alteram notionem pro altera positam inveniri nemo ignoret; v. e. g. Housman ad* MANIL. 4, 602 *l. 73*): OV. met. 4, 209 -is odoriferae (*de oriente. cf.* MART. 14, 199, 2 ab auriferis -bus). 15, 829 -es . . . ab utroque iacentes oceano (NEMES. cyn. 251 -s ampla iacet trans *Calpen. cf.* AVIEN. ora 252 quidquid amnem -is huius adiacet [*i. Hiberum*], . . . Hiberiam cognominant. *v. et p. 1852, 49. 1854, 8*). Pont. 4, 10, 22 -bus, obliqua quas obit Hister aqua. LIV. 34, 20, 2 Lacetanos, deviam et silvestrem -em. 44, 9, 4 bestiis omnium -ium circum *complere* (SEN. dial. 7, 11, 4 Nomentanum et Apicium, . . . super mensam recognoscentis omnium -ium animalia). MANIL. 4, 602 laeva freti caedunt Hispanas aequora (*M*, -e *GL*) -īs. 4, 835 cum patrias Phaethon temptavit habenas, arserunt -es *eqs.* VELL. 2, 120, 3 cis Rhenum (-o *AP*) sitarum -ium (FLOR. epit. 2, 3, 2. *v. supra p. 1852, 56*). SEN. Oed. 475 quasque Maeotis alluit -es (*A, ordo turbatus in E*) . . . quasque despectat . . . sidus Arcadium *eqs.* (*cf.* MELA 2, 6 Borysthenes -em sui nominis adluit. *al.*). dial. 6, 18, 6. MELA 3, 30 amnium in alias -es exeuntium Danuvius et Rhodanus. PLIN. nat. 4, 79 *Danubius* per innumeras lapsus -es. 4, 83. 6, 154. 14, 8. 37, 65 nobilissimi *smaragdi* Scythici, ab ea -e, in qua reperiuntur, appellati. *al.* VAL. FL. 4, 133 fluvios -emque et litora (*Colchidos*) . . . explorare. 4, 713 Ponti . . . omne solum regesque (*i. 'regna'*) patent -esque repostae. STAT. Theb. 2, 181 -īs . . ., quas Doricus alligat intus Isthmos *eqs.* (Ach. 1, 410). ARNOB. nat. 1, 3 p. 6, 23 universas . . . -es saepenumero desolatas et viduatas suis esse cultoribus. 1, 16 p. 12, 15 quod habitarent . . . in eorum -bus Christiani (*item l.* 16. 19). AVIEN. ora 634 orb. terr. 941. *et al.*

2 *refertur ad nomen terrae, regionis, urbis*: CIC. Tusc. 5, 77 India . . ., in ea tamen -e. CAES. civ. 3, 80, 1 Gomphos pervenit . . ., quae -s . . . legatos miserat. NEP. praef. 5 in eisdem -bus (*supra*: totā . . . Graeciā). Dat. 4, 1 Cataoniam . . ., quae -s iacet supra Ciliciam. Milt. 4, 2 Eretriam . . . omnesque eius -is cives. VERG Aen. 1, 533 Italiam dixisse ducis de nomine -em (3, 166. *cf.* OV. fast. 1, 237 -i mansit Saturnia nomen). 7, 671 Tiburtia moenia . . ., Tiburti dictam cognomine -em (11, 246 *Diomedes* urbem Argyripam patriae cognomine -is . . . condebat; *i 'urbis', sc.* Ἄργους Ἱππίου). OV. met. 3, 35 Tyria . . . de -e profecti. LIV. 36, 34, 9. frg. 22 ab Ilercaonia et Contestania . . ., utraque socia -e. VAL. MAX. 6, 4 ext. 1 Lusitania . . ., sola -is eius urbs Cinginnia. CVRT. 6, 2, 12 hinc in Parthienen perventum est, tunc ignobilem -em (9, 8, 28 in proximam -em Pataliam). MELA 1, 18 PLIN. nat. 2, 231. 6, 129. 142 Arabia -ium nulli postferenda. 7, 204. 13, 44 Archelaide et Phaselide atque Liviade, -is eiusdem (*i. Hiericuntis*) convallibus. 35, 101 Caunus, -is Rhodiis subiectae. 37, 175 *al.* MART. 10, 12, 1 Aemiliae -es et Apollineas Vercellas . . . qui petis (*i. 'regiones' viae A. adiacentes*). FLOR. epit. 2, 7, 1. AMM. 22, 15, 2 Aegyptum -em. *et al.*

3 *de ipsa patria, solo nativo*: PLIN. nat. 16, 197 est per se -ium quoque in *abietibus* differentia. 18, 63 tritici genera plura, quae fecere -es (*i. genera sec. terras, in quibus gignuntur, discreta sunt*). 19, 164 peregrinum et careum -is suae nomine (*i. Cariae*) appellatum. AMM. 19, 2, 1 *urnam ossa filii continentem* ad -em (*i. 'in patriam'*) humo *mandandam* portari statuerat *rex Chionitarum.*

E *iuncturae selectae* (*ad A—D*): **1** *indicatur -is nomen*: **a** *per ethnici genet. plur.* (*saepissime apud scriptores inde a* CIC. CAES. SALL., *raro apud poetas, quorum exempla dedi omnia, scriptorum selecta; v. et p. 1851, 9. 11 sqq. 20 sqq.*): **α** *sing. -s cum gen. epexeget.* (*partit.: infra l. 37. 56. 57. 61. 62. 67*): Achaeorum: LIV. 32, 19, 1. 41, 22, 8 *al.* Aegyptiorum: CIC. rep. 3, 14. *et al.* Aequorum: CIC. rep. 2, 36 LIV. 1, 55, 1. Aethiopum: PLIN. nat. 5, 16 (*partit.*) *al.* AVIEN. orb. terr. 738. Aetolorum: LIV. 35, 12, 1. 36, 26, 4 *al.* VAL. MAX. 4, 3, 7 STAT. Theb. 2, 371 (Aetolum). Amazonum: CVRT. 6, 5, 24 PLIN. nat. 6, 35 VAL. FL. 4, 603 (-idum). *et al.* Arabum: PLIN. nat. 6, 117. *et al.* Ausonum: LIV. 9, 25, 3. 9. Bessorum: AMM. 27, 4, 11. Byzerōn: AVIEN. orb. terr. 945. Camaritarum: AVIEN. orb. terr. 886 (Tama- *vel* aba- *codd., corr. Vadian.*). PRISC. perieg. 682. Cappadocum: PLIN. nat. 6, 6 *al.* AVIEN. orb. terr. 1152 Celtiberorum: LIV. 28, 2, 13. Chaldaeorum: ISID. orig. 9, 2, 3. Chalybum: VAL. FL. 4, 611. *et al.* Cilicum: CIC. div. 1, 2 epist. 15, 1, 3 MANIL. 4, 799. Curictum: LVCAN. 4, 406 (-etum *v. l.*). Cynetum: AVIEN. ora 223. Danaum: VERG. Aen 1, 96. Dardanidum: AVIEN. orb. terr. 1342. Dardanorum: LIV. 40, 57, 5. 44, 30, 4. Durateum: AVIEN. orb. terr. 946. Elesycum: AVIEN. ora 586. Epirotarum: LIV. 32, 10, 2 *al.* Etmaneum: AVIEN. ora 300. Gallograecorum: FLOR. epit. 2, 11, 3. Gallorum: *p. 1843, 30.* SALL. Catil. 52, 24 SEN. nat. 3, 11, 3 LVCAN. 4, 10. *et al.* Germanorum: *p. 1843, 34. 1852, 6.* TAC. Germ. 44 ann. 1, 58 *al.* Gothorum: AMM. 26, 6, 11 AMBR. fid. 56. *et al.* Graecorum: LIV. 34, 48, 4. Hebraeorum: AMBR. fid. 76 *al.* Hiberum: AVIEN. ora 552. Hiernorum: AVIEN. ora 111. Idumaeorum: AVG. civ. 15, 8 p. 74, 11 D. *al.* Illyriorum: LIV. 33, 34, 11 (*partit.*). 44, 31, 6 *al.* Indorum: AVIEN. orb. terr. 1310. *et al.* Ionum: CIC. Flacc. 64 (*partit.*). Italum: VERG. Aen. 6, 92 SIL. 10, 492. 15, 394. Iudaeorum: CORP. VI 944 (*a. 81*). TERT. adv. Marc. 4, 1 p. 423, 21 *al.* CAES. AREL. grat. 29. *et al.* Lapithum: VERG. Aen. 7, 304. Latinorum: LIV. 1, 49, 8. Ligurum: LIV. 28, 46, 9 (*partit.*). 40, 34, 9 *al.* Macedonum: NEP. reg. 2, 1 LIV. 33, 34, 5 (*partit.*). 36, 8, 4 *al.* CVRT. 10, 6, 13 *al.* Macetum: STAT. Ach. 1, 202. Mariandinōn: AVIEN. orb. terr. 960. Marsorum: GELL. 16, 11, 1 AVIEN. orb. terr. 523 (Marsum). Maurorum: *infra l. 82. p. 1851, 26.* PANEG. 3 (11), 17, 1. CORP. VIII 9835 (*a. 508*) pro sal(ute) et incol(umitate) reg(is) Masunae gent(is) Maur(orum) et Romanor(um) (*v. Dessau ad 859*). Paphlagonum: MELA 1, 104 (*partit.*). Parthorum: TAC. ann. 12, 44 *al.* Persarum: CVRT. 4, 14, 24. Phrygum: VERG. Aen. 5, 785 SIL. 1, 106. *et al.* Punicorum: AVIEN. ora 346. Pygmaeorum: PLIN. nat. 6, 188 *al.* Romanorum: *v. supra l. 66.* LAMPR. Alex. 28, 7. *et al.* Sabinorum: CIC. Balb. 31. *et al.* Scytharum: CVRT. 4, 6, 3 *al.* Senonum: SIL. 11, 30. Sueborum: CAES. Gall. 4, 1, 3. Teucrorum: SIL. 17, 347. Thessalorum: LIV. 35, 16, 12 *al.* PLIN. nat. 8, 182. *et al.* Thracum: OV. met. 13, 565 LIV. 45, 42, 9. *et al.* Tyrrhenorum: AVIEN. orb. terr. 490. Volscorum: CIC. Balb. 31 VERG. Aen. 11, 432 LIV. 2, 22, 1 *al. et alia.*

β *plur. -es cum gen. partit.*: Aethiopum: LVCAN. 9, 651. Arabum: LVCAN. 9, 518. Cappadocum: MART. 12, 26, 6. Colchorum: PLIN. nat. 6, 12. Gallorum: CIC. Flacc. 63. Germanorum: CIC. Pis. 81 LIV. perioch. 140 p. 121, 3. *et al.* Gothorum: AMM. 31, 3, 8 ORIGO Const. 6, 34 chron. I p. 11, 2. *et al.* Indorum: CVRT. 9, 4, 24. Italum: VERG. Aen. 6, 92. Massylum: VERG. Aen. 6, 60. Maurorum: TERT. adv. Iud. 7. Medorum: R. GEST. div. Aug. 6, 9. Nomadum: MART. 12, 29 (26), 6. Parthorum: R. GEST. div. Aug. 6, 9 PLIN.

[*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nat. 8, 191. 30, 103. Sarmatarum: PLIN. nat. 2, 246. 16, 160 TAC. hist. 1, 2. Scytharum: AMM. 22, 8, 42. 23, 6, 13 *al.* Silvorum: PLIN. nat. 6, 29. Sueborum: TAC. hist. 1, 2. Thraecum: TAC. ann. 4, 46. *et alia.*

b *per ethnici formam adiectivam* (*aut i. q. 'illi vel illi' aut '-s quaedam illorum', velut* -s Gallica *pro 'Gallis'*: SALL. Catil. 40, 1; *contra pro '-e quadam Gallorum'*: LIV. 21, 16, 6 TAC. Germ. 28 *al. quae non discrevi*): Achaea: STAT. Theb. 6, 651. Achiva: OV. met. 14, 191 SEN. Med. 227. *et al.* Actaea: SEN. Phaedr. 1149 *al.* STAT. Theb. 12, 175. Aegyptia: *p. 1849, 22.* SER. SAMM. 139. Aequicula: VERG. Aen. 7, 746. Aetola: HOMER. 202 AVIEN. orb. terr. 592. Amorrea: CYPR. GALL. num. 575. Apula: HOR. sat. 2, 1, 38. Aquitana: TIB. 1, 7, 3. 2, 1, 33 AVSON. 296, 6. Arabica: AVSON. 30, 6. Arcadia: STAT. Theb. 9, 792. Aremorica: AVSON. 200, 23. Argolica: VERG. Aen. 2, 78 STAT. Theb. 3, 462 MART. 4, 66, 9. *et al.* Ariana: PLIN. nat. 1, 12, 18 *al.* Armeniaca: PLIN. nat. 15, 41. Asiaca: AMPEL. 47, 5. Asiatica: VAL. MAX. 1, 7 ext. 5. Attica: AVSON. 348, 5. Ausonia: OV. met. 15, 646 *al.* LAVS Pis. 230. *et al.* Ausonis: AVIEN. orb. terr. 309. Bacchuiana: *p. 1851, 24.* Bastetana: LIV. 28, 3, 3 (hispan- *codd.*). Bebrycia: VERG. Aen. 5, 373. Bessica: CIC. Pis. 84. Cadmea: SIL. 1, 6. 17, 351. Cappadoca: COLVM. 10, 184. Caria: VAL. MAX. 4, 6 ext. 1. Caspia: PLIN. nat. 6, 40. 45 *al.* Cea: OV. met. 10, 120. Celtibera: MART. 1, 49, 1. Celtica: PLIN. nat. 4, 116. Cercetia: AVIEN. orb. terr. 866. Chaldaea: CLAVD. 3, 148 AVG. civ. 16, 13 p. 147, 25 D. Chaldaica: PLIN. nat. 6, 121. Colchis: VAL. FL. 5, 417 STAT. Theb. 9, 610. Dardana: HOR. carm. 1, 15, 11 TREB. Claud. 13, 2. Dardania: ACC. trag. 523 VERG. Aen. 1, 602. *et al.* Daunia: VERG. Aen. 8, 146. Epirotica: PLIN. nat. 4, 33. Essedonia: LVCAN. 3, 280. Etrusca: PROP. 2, 1, 29 OV. met. 15, 559 PAVL. FEST. p. 322 TAC. ann. 4, 65. *et al.* Euganea: PLIN. nat. 3, 133. Gaetula: PLIN. nat. 5, 17. Gallaica: PLIN. nat. 8, 166. Gallica: *v. supra l. 6.* LIV. 21, 55, 4 *al.* MELA 3, 23. *et al.* Germana: VELL. 2, 12, 2 TREB. trig. tyr. 3, 6. *et al.* Germanica: SVET. Claud. 24, 3. Getica: OV. trist. 5, 7, 13. Gothica: *p. 1849, 31.* ANON. Vales. 11, 49 CASSIOD. var. 8, 9, 8. *et al.* Graeca: COLVM. 12, 4, 2 PLIN. nat. 3, 50 *al.* Graia: LVCR. 3, 3 OV. met. 4, 16 PLIN. nat. 34, 26 STAT. Theb. 3, 339. *et al.* Haemonia: OV. trist. 1, 10, 30. Hebraea: HIER. epist. 65, 17, 1 AVG. civ. 16, 11 p. 144, 2 D. *al.* Hectorea: VERG. Aen. 1, 273 (*de Romanis, item* SIL. 2, 342). Hibera: PETRON. 121, 112. Hispana: *p. 1853, 73.* LIV. 21, 16, 5 SIL. 1, 629. *et al.* Hylaea: VAL. FL. 6, 74. Idumaea: AVG. civ. 18, 47 p. 330, 25 D. Iliaca: MANIL. 2, 1. Illyrica: PAVL. FEST. p. 69. Illyriciana: TREB. Claud. 14, 2. Inachia: STAT. Theb. 2, 32. Isaurica: PLIN. nat. 5, 94. Israelitica: AVG. civ. 16, 21 p. 157, 28 D. *al.* Itala: LVCR. 1, 119 VERG. Aen. 7, 85 *al.* PLIN. nat. 30, 12. *et al.* Italica: SALL. hist. frg. 1, 19 LIV. 35, 14, 9 *al.* MELA 2, 55 *al.* STAT. silv. 4, 6, 78 (Italiae *M*). *et al.* Iudaea: COLVM. 3, 8, 2 TERT. adv. Marc 4, 36 p. 545, 17 AVG. civ. 4, 31 p. 186, 25 D. *et al.* Iudaica: TERT. adv. Marc. 4, 14 p. 459, 23 *al.* Lapithaea: OV. met. 12, 530. Latia: OV. met. 14, 832 *al.* MART. 11, 53, 2 (plebis *pars codd.*). Latina: VERG. Aen. 8, 55 STAT. silv. 1, 2, 70. Libyca: VERG. Aen. 4, 320 LVCAN. 9, 511 *al.* MART. 2, 56, 1 *al.* TERT. anim. 49 p. 380, 11. *et al.* Lucana: SIL. 12, 476. Lycia: OV. met. 6, 382 PLIN. nat. 5, 97. Lydia: VERG. Aen. 8, 480 *al.* Maeonia: SIL. 8, 483. Marrucina: SIL. 15, 566. Marruvia: VERG. Aen. 7, 750. Martia: LIV. 10, 27, 9 (*i. 'Romani'*, AVG. civ. 4, 29 p. 182, 3 D. *aliter p. 1848, 28*). Massyla: VERG. Aen. 4, 483 SIL. 2, 108 *al.* Massylia: LVCAN. 4, 682. Maurica: AMM. 30, 7, 10. Maurusia: VERG. Aen. 4, 207. *et al.* Medica: TERT. pall. 4 p. 939 Oe. Moesica: PLIN. nat. 4, 3. Molossa: OV. met. 1, 226. Mysa: OV. Pont. 4, 9, 77. Paeonia: PLIN. nat. 4, 35. Palaestina: SIL. 3, 605. Palatina: OV. met. 14, 622. Paphlagonia: PLIN. nat. 6, 5. Parthica: AMM. 14, 11, 4 *al.* Parthina: SVET. Aug. 19, 1. Pelasga: OV. met. 12, 7. Peliaca: STAT. Ach. 2, 165. Pellaea: AVIEN. orb. terr. 374. Peloponnesiaca: MELA 2, 43. Pergamea: VERG. Aen. 6, 63. Persica: CVRT. 10, 1, 22 AMM. 15, 2, 2. Pharia: LVCAN. 10, 171 STAT. silv. 2, 5, 29. Pheraea: OV. Pont. 2, 9, 43 (*de Alexandro Pheraeorum tyr.*). Phrygia: OV. epist. 16, 57 met. 6, 177 *al.* SIL. 2, 351. *et al.* Pontica: CVRT. 10, 10, 4 ORIGO Const. 6, 35 chron. I p. 11, 6. *et al.* Prasiana: PLIN. nat. 6, 82. Pygmaea: PLIN. nat 10, 58. Romana: VERG. Aen. 1, 33 OV. fast. 2, 687 *al.* LIV. 9, 3, 12 MANIL. 3, 23 SEN. contr. 10, 4, 3 LVCAN. 9, 1014 FRONTO p. 217, 3 N. *et passim.* Romulea: CASSIOD. var. 8, 10, 11. Rutula: SIL. 1, 658. Sabina: CIC. rep. 3, 7 OV. met. 14, 832 *al.* Salentina: VARRO frg. Prob. Verg. ecl. 6, 31. Saracena: AMM. 14, 8, 5. Sarmatica: OV. trist. 5, 7, 13 MART. 8, 11, 3 TAC. hist. 1, 79. Scythica: OV. trist 5, 10, 48 VAL. FL. 4, 10 AMM. 31, 5, 15. *et al.* semigermana: LIV. 21, 38, 8. Sequana: LVCAN. 1, 425. Sicana: VERG. Aen. 8, 328 SIL. 14, 258. Sicula: PLIN. nat. 21, 61. Sidonia: SIL. 2, 655 *al.* Sueba: TAC. ann. 2, 45. Syria: MANIL. 4, 750. Syrtica: SEN. epist. 90, 17 CVRT. 4, 7, 20. Taurica: AMM. 28, 4, 32. Taurisca: CATO orig. 37 (Plin. nat. 3, 134). Thermodontia: SEN. Herc. f. 246. Thessala: CLAVD. 8, 542. Thracia: *p. 1849, 35.* Threissa: PHAEDR. 3 prol. 56. Troiana: VERG. Aen. 4, 425. Troiugena: LVCR. 1, 465. Tyrrhena: CIC. carm. frg. 3 (de consul.), 34 OV. met. 15, 577. Tyria: *p. 1854, 14.* SIL. 13, 16 *al.* Vandalica: IORD. Get. 113 COD. Iust. 1, 17, 2 pr. (*a. 533*). Veneta: SIL. 12, 217. Volsca: CIC. rep. 3, 7 VERG. Aen. 7, 803. *et alia.*

c *additis nominibus variis*: α *terrae, regionis sim.*: -s (-es): Aemiliae: *p. 1854, 21.* Africae: LIV. 30, 44, 10 CVRT. 10, 10, 1. Arabiae: PLIN. nat. 6, 98. Asiae: MANIL. 1, 770 FLOR. epit. 4, 11, 7. Canopi: VERG. georg. 4, 287. Erebi: *p. 1851, 47.* Europae: PLIN. nat. 4, 40. Galliae: PANEG. 8 (5), 2, 4. Germaniae: PLIN. nat. 4, 106 *al.* TAC. hist. 3, 41 *al.* Graeciae: LIV. 33, 16, 1. 35, 12, 4 *al.* Hispaniae: NEP. Hann. 3, 2 VELL. 2, 5, 1. *et al.* Indiae: CVRT. 9, 4, 16 *al.* PLIN. nat. 2, 184 *al.* APVL. flor. 15 p. 56. Italiae: LIV. 10, 16, 6 TAC. ann. 11, 24. *et al.* Libyae: CORIPP. Ioh. 2, 40. Macedoniae: LIV. 31, 40, 10. Mauretaniae (Caesar.): PLIN. nat. 5, 52. Numidiae: *p. 1851, 28.* Pyrenes: SIL. 16, 246. Syriae: CIC. prov. 15. Thraciae: PORPH. Hor. carm. 1, 35, 40 AMM. 26, 7, 5 *al.* β *maris, fluminis principalis sim.*: -s (-es): Eridani: SIL. 8, 589. Oceani: SIL. 2, 396. Rhodani: LVCAN. 6, 145. Tagi: MART. 12, 2 (3), 3. γ *auctoris, ductoris, regis sim.*: -s: Abrahae: TERT. adv. Marc. 5, 9 p. 604, 5 *al.* Aeneadarum: TERT. apol. 25, 8. Amyci: VERG. Aen. 5, 373. Minyae: LVCAN. 6, 385 (*de Argonautis*). Pelopis: [VERG. Aen. 3, 204ᵃ] STAT. Theb. 7, 249. Priami: VERG. Aen. 3, 1. Romuli: PORC. LIC. carm. frg. 1, 2 p. 44 M. CATVLL. 34, 24.

2 *iuncturae nominales*: **a** *accedit per abundantiam genet. plur.*: α hominum -s (*aliter supra p. 1846, 56*): LVCR. 1, 119 MANIL. 1, 378. 2, 607. 4, 724 PLIN. nat. 6, 55 FIRM. err. 15, 1 math. 1, 10, 7. 8 AVIEN. orb. terr. 1021. β virorum (virum) -s: VERG. georg. 3, 382 AVIEN. orb. terr. 274. 302. 352. **b** *gen.* -is, -ium: α *pendens ex subst.*: caput: LIV. 21, 5, 4. 39, 4. 32, 30, 6 *al.* VAL. MAX. 7, 4, 5 PLIN. nat. 2, 184 TAC. ann. 3, 43. *et al.* (*aliter infra p. 1862, 55*). commercium: SEN. dial. 6, 26, 6 CVRT. 6, 10, 23 MELA 1, 102. concilium: LIV. 3, 2, 3. 6, 10, 7. 32, 19, 9. 39, 33, 8 *al.* consensus: BELL. Alex. 66, 3 LIV. 36, 5, 1 PLIN. nat. 1, 7, 58. 28, 26 *al.* TAC. ann. 1, 55. consilium: LIV. 35, 35, 5 (conc- *B*). 38, 1, 4 FLOR. epit. 4, 12, 60. conventus: LIV. 38, 30, 2. differentia: *p. 1854, 25.* PLIN. nat. 1, 2, 80. 27, 145. disciplina: LIV. 36, 6, 2 SEN. epist. 36, 7. diversitas: PLIN. nat. 1, 18, 47. 11, 271 SACR. Greg. 92, 1. *et al.* dux: NEP. reg. 1, 1. fines: CAES. Gall. 6, 25, 3 LIV. 38, 18, 12 COLVM. 1, 3, 12 ITALA deut. 32, 8 (Caes. Arel. grat. 34) (VVLG. terminos populorum). *et al.* lingua: VAL. MAX. 6, 1 ext. 2. 8, 7 ext. 16 PLIN. nat. 4, 94. 5, 53 PANEG. 9 (12), 26, 1. *et al.* litterae: VAL. MAX. 1, 1 ext. 2. 8, 7 ext. 2 CVRT. 10, 1, 14. mos: BELL. Alex. 24, 3 OV. epist. 15, 149 LIV. 21, 20, 1 *al.* VAL. MAX. 2, 6, 17 *al.* CELS. 7, 25, 1ᴬ SEN. Med. 752 CVRT. 7, 8, 8 *al.* SIL. 16, 47 TAC. hist. 4, 15. *et al.* (*v. et p. 1850, 62*). nobilissimus: LIV. 27, 15, 3. 39, 49, 2 VAL. MAX. 4, 3, 1 CVRT. 7, 11, 28. nomen: *p. 1852, 3.* LIV. 35, 48, 5 SEN. dial. 11, 7, 5 CVRT. 4, 14, 3 COLVM. 10, 409 SIL. 9, 545 TAC. hist. 2, 89. *et al.* origo: TAC. Germ. 2 TERT. apol. 16, 2 (nat 1, 11 p. 80, 26). praetor: LIV. 26, 24, 7. primores: CVRT. 8, 1, 9 TAC. hist. 4, 14 *al.* princeps: LIV. 31, 43, 5. 34, 23, 5. 44, 31, 9 *al.* PAVL. FEST. p. 158 VELL. 2, 118, 2 CVRT. 9, 8, 16 AMM. 31, 7, 8 VVLG. I Macc. 14, 47. *et al.* ritus: OV. met. 15, 5 Pont. 3, 2, 79 PLIN. nat. 30, 99 STAT. Theb. 7, 179 VVLG. gen. 34, 22. *et al.* (*v. et p. 1850, 63*). salus: CIC. fin. 2, 119 PANEG. 5 (8), 4, 3 (*aliter infra p. 1864, 80*). spolia: SEN. epist. 87, 41 CVRT. 10, 2, 23. *et al.* tributum: SEN. suas. 6, 7 SEN. Thy. 461. *et alia.* β *gen.* -ium *abundanter adverbiis additur vi locali, ut idem fere sonet atque 'orbis terrarum', 'mundus'* (*cf.* terrarum [*v. l. 80*], ποῦ γῆς;): *interrogativa*: quo: PLAVT. Bacch. 831 sequere hac me, faxo iam scies. :: quo -ium? Rud. 824 non ... quo hinc ... -ium aufugiam scio. APVL. met. 6, 26. ubi: PLAVT. Epid. 678 ubi illum quaeram -ium? Pseud. 619 ubi tu me novisti -ium *eqs.*? Rud. 469 ubi tu, *Ampelisca*, es -ium? Truc. 914 SALL. Iug. 54, 2 APVL. apol. 39. 59. ubinam: PLAVT. Merc. 433 quo vortisti? :: ad illum qui emit. :: ubinamst is homo -ium? CIC. Catil. 1, 9 ubinam -ium sumus? SIDON. epist. 8, 7, 1. unde: PLAVT. Asin. 90 face id (*argentum*) ut paratum iam sit. :: unde -ium? Cist. 668 Epid. 483. Pseud. 966 unde ego hominem hunc esse dicam -ium? TERT. pall. 4 p. 932 Oe. *generalia aut negativa*: alibi: APVL. flor. 16 p. 73 -ium et civitatium (*p. 1850, 25*). 18 p. 86. Socr. 15 p. 154 alius *deus* alibi -ium. longe: MARCIVS frg. Liv. 25, 12, 9 (= MACR. Sat. 1, 17, 28) hostīs (-em *Macr.*), Romani, si expellere vultis, vomica (-cam *Macr.*) quae -ium venit longe, Apollini vovendos censeo (c. v. *Macr.*) ludos *eqs.* CIC. Att. 6, 3, 1. epist. 12, 22, 2 tyrannoctoni ... absunt. nusquam: PLAVT. Amph. 620 sed quid ais? num obdormivisti dudum? :: nusquam -ium. 686 te ... nusquam vidi -ium. Cas. 70 fit. Men. 262. Merc. 606 si neque hic neque Acherunti sum, ubi sum? :: nusquam -ium. Pseud. 402. 405. TER. Ad. 540 fratrem nusquam invenio -ium. HYG. Gell. 10, 16, 5 LIV. 40, 12, 5 TREB. trig. tyr. 3, 10 COD. Theod. 2, 4, 2 (*a. 322*). quoquo: PLAVT. Merc. 858 me usque quaerere illam, quoquo hinc abductast -ium. quovis: ACC. trag. 599 *Tiresias* iussit *Vlixem* proficisci exilium quovis -ium. TER. Haut. 928 immo abeat multo malo (potius multo *A*, malo *om. p*) quovis (qui- *A*, *corr. Iov.*) -ium. ubicumque: CIC. Verr. II 5, 143 ubicumque terrarum et -ium. nat. deor. 1, 121. ubique: SEN. contr. 2, 1, 12 caeduntur ⟨ubi⟩que -ium (*Bursian*, caeduntur que *O*) silvae. APVL. flor. 16 p. 73. 77. 18 p. 91 AVG. civ. 15, 14 p. 87, 12 D. ubiubi: PLAVT. Asin. 287 perii ... nisi Libanum invenio iam ubiubi est -ium. Mil. 1379. ubivis: TER. Her. 284 quanto ... praestabilius ubi-

[*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vis -ium agere aetatem. undecumque: VOPISC. quatt. tyr. 14, 4. undique: FRONTO p. 120, 19 N. p. 145, 18 vinum ... exterminatum. VOPISC. quatt. tyr. 5, 3 SIDON. epist. 3, 3, 2. uspiam: APVL. flor. 14 p. 48. usquam: PLAVT. Aul. 413 neque ligna ego usquam -ium praeberi vidi pulchrius. Mil. 685. Poen. 825 neque periurior neque peior alter usquam est -ium. Pseud. 98. TER. Hec. 293 an quisquam usquam -iumst aeque miser? AVR. Fronto p. 47, 14 N. APVL. met. 2, 20 COD. Theod. 9, 45, 4, 2 (*a. 431*). *v. et l. 16.* minime -ium (*propria significatione iam plane attenuata vim adverbii amplificat*): *cf.* PAVL. FEST. p. 123 'minime -ium' dicebant pro eo, quod est omnium -ium iudicio minime esse faciendum. PLAVT. Merc. 418 quid si ... reddatur illi unde empta est? :: minime -ium. Poen. 690 illi dixerunt ... te quaeritari a muscis. :: minime -ium. TER. Eun. 625. Phorm. 1033 merito[n] hoc meo videtur factum? :: minime -ium. APVL. met. 9, 17. umquam: ENN. scaen. 222 quis homo te exsuperavit umquam -ium impudentia? (*opt. codd. Cic. Tusc. 4, 77*; usquam *Bentley, Vahlen, fort. et nonnulli codd. recc.; tutatur Skutsch, Kl. Schr. 305*).

c epitheta: *α adduntur pronominalia aut adi. ad indicandam quamlibet (certam sive indefinitam) populorum multitudinem*: cunctae (*i. q.* '*omnes terrarum homines*', '*mundus*'): *p. 1848, 79. 1849, 60. 83. 1851, 32.* CIC. Flacc. 17. 63 dom. 132 p. red. ad Quir. 25 Pis. 23 AETNA 572 PREC. herb. 3 LVCAN. 7, 659 PLIN. nat. 3, 39 *al.* VVLG. Ier. 46, 28 *saepe.* Ps. AVG. quaest. test. I 115, 16. *et saepissime.* omnes (*i. q.* '*universitas hominum*' *aut* '*totus orbis terrarum*'): *v. e. g. p. 1848, 70. 1849, 8. 55. 56. 59. 1850, 5. 9.* ENN. frg. var. 48 PLAVT. Rud. 1 CIC. Verr. II 4, 115 Manil. 44 leg. agr. 1, 9. 18. 2, 22. 23. 33. 72 Catil. 4, 2. 11 Arch. 23 dom. 103. 143 p. red. in sen. 5 Balb. 16 Pis. 16. 29. 92 Scaur. 45f Planc. 78 Mil. 90 Marcell. 9 Deiot. 15. 18 Phil. 2, 112. 11, 39. 13, 30 de orat. 1, 14. 15 rep. 3, 33 leg. 2, 42 fin. 2, 28. 118 Tusc. 1, 30 nat. deor. 1, 46. 62. 2, 12 off. 3, 25. 83 epist. 1, 9, 24. 3, 11, 3. 10, 10, 2. 15, 13, 3 CAES. Gall. 5, 54, 5. *praeterea frequentissime.* tota: *p. 1849, 30.* CIC. Flacc. 12 LIV. 34, 46, 4 *al.* SEN. Herc. O. 397 (*plur., sic*: dial. 5, 19, 5 nat. 6, 1, 7 LVCAN. 9, 651). IVV. 8, 115. *et al.* universa: *p. 1850, 8.* LIV. 1, 1, 3 *al.* SEN. dial. 7, 25, 4 COLVM. 1, 3, 6 PLIN. nat. 25, 82 *al.* QVINT. inst. 5, 7, 5 TAC. hist. 4, 21 *al.* MIN. FEL. 6, 3 TERT. adv. Marc. 3, 18 p. 406, 27 ITALA psalm. 71, 17 (Tert. adv. Marc. 5, 9 p. 604, 25; VVLG. tribus, *gr. v. p. 1843, 42*). VVLG. *et* AVG. civ. *passim. et saepissime.*

β de situ populi: Alpina: CORP. V 7817 (Plin. nat. 3, 136), *a. 7/6.* LIV. 5, 33, 11 *al.* perioch. 53 p. 65, 17 SVET. Tib. 9, 2 FLOR. epit. 4, 12, 5. *et al.* arctoa: LVCAN. 5, 661 MART. 5, 68, 1 AMM. 31, 4, 2. circumcola: TERT. scorp. 3 p. 152, 9. circumsita: AMM. 29, 5, 33. 29, 6, 6. contermina: TAC. ann. 1, 60. continua: MELA 1, 11. eoa: STAT. Theb. 7, 186 silv. 5, 3, 185. extera: *v. p. 1847, 25. 1848, 71. 1849, 54. 1850, 15.* CIC. Verr. II 2, 2 Phil. 7, 2 div. 1, 121 LIV. 26, 49, 8 *al.* PAVL. FEST. p. 12 CELS. prooem. 1, 65 SEN. benef. 3, 28, 3 *al.* COLVM. 5, 4, 2 PLIN. nat. 22, 2 *al.* PLIN. paneg. 59, 3 SVET. Iul. 84, 5 POMPON. dig. 49, 15, 6. *et passim* (*cf. et infra p. 1863, 3*). externa: VERG. Aen. 7, 367 R. GEST. div. Aug. 1, 15 MANIL. 1, 898 *al.* SEN. Phoen. 587 *al.* STAT. Theb. 5, 273 VLP. coll. Mos. 15, 2, 1. *et saepius.* extima: AMM. 17, 5, 1. extranea: TERT. apol. 25, 3 *al.* FIRM. math. 7, 22, 1 CASSIOD. var. 9, 9, 1. extrema: CIC. Verr. II 5, 166 PROP. 1, 1, 29 OV. fast. 3, 195 MANIL. 1, 227. finitima: *p. 1849, 19.* CIC. prov. 5 LVCR. 6, 643 R. GEST. div. Aug. 5, 10 LIV. 2, 53, 3 *al.* TAC. Germ. 15. *et al.* Hesperia: SEN. Herc. f. 231 LVCAN. 2, 318. 10, 387 *al.* Inalpina: SVET. Aug. 21, 1. longinqua: CVRT. 4, 9, 2 VVLG. Ioel 3, 8. montana: PLIN. nat. 18, 178. occidua: AMM. 31, 10, 18. peregrina: GAIVS inst. 1, 197 CASSIOD. var. 12, 9, 1. propinqua: LIV. 29, 12, 3. proxima: *p. 1849, 37.* CVRT. 9, 1, 35 SPART. Hadr. 5, 4. *et al.* septentrionalis: VITR. 6, 1, 9. Transalpina: CIC. Phil. 8, 18 rep. 3, 16 TAC. hist. 4, 54. Transmarina: LIV. 26, 24, 4. Transrhenana: LIV. perioch. 141 p. 121, 8 TAC. hist. 4, 63. Transtigritana: AMM. 18, 9, 2. ultima: *cf. p. 1851, 64.* CIC. Verr. II 5, 166 Phil. 13, 27 epist. 15, 9, 1 (*fort. et* Balb. 9, *v. app. crit.*). CVRT. 4, 9, 1. *et al.* vicina: *p. 1853, 37.* VAL. MAX. 4, 1 ext. 9 PETRON. 111, 1 SIL. 13, 813 MEROB. poet. 15. *et al.*

γ de qualitate ac statu: acceptissima: IVV. 3, 58. acerrima: SEN. epist. 83, 22. acutissima: *p. 1853, 51.* aeterna: SIL. 1, 128. agrestissima: CASSIOD. var. 7, 4, 2. amara: VVLG. Hab. 1, 6 CORIPP. Ioh. 2, 40. ambigua: TAC. ann. 2, 56. ampla: *p. 1853, 67.* AMM. 31, 2, 16. *et al.* antiqua: *p. 1853, 50.* CIC. leg. 3, 4 PROP. 2, 1, 29. -issima: PLIN. nat. 3, 112. apostatrix: VVLG. Ezech. 2, 3. ardua: LVCAN. 1, 435 AVIEN. orb. terr. 740. armifera: SEN. Phaedr. 909 SIL. 15, 172 *et p. 1851, 35.* aspera: *p. 1853, 57.* VERG. Aen. 5, 730 VAL. MAX. 7, 3, 6. *et al.* -errima: CAPITOL. Aur. 22, 2 AMM. 22, 12, 1. astuta: TAC. Germ. 22. atra: MELA 3, 67. aurifera: *p. 1853, 65.* avida: *p. 1853, 39.* LIV. 9, 38, 5 SIL. 16, 277. *et al.* -issima: LIV. 21, 20, 8 *al.* CVRT. 5, 1, 6. *et al.* avita: STAT. Theb. 4, 383. barbara: CIC. inv. 1, 103 Manil. 23 Pis. 91 Marcell. 8 Phil. 5, 5 div. 1, 2. 47. 90 Att. 11, 6, 2 VAL. MAX. 5, 4 ext. 5 *al.* SEN. dial. 8, 5, 2 *al.* OCTAVIA 43 QVINT. decl. 341 p. 347, 4 TAC. ann. 2, 88 PLIN. paneg. 56, 4 PANEG. 12 (2), 47, 2 *al.* TREB. Claud. 11, 3 *al.* CORP. III 247. 13734, 5 (*a. 315/19*) EDICT. imp. Diocl. 1, 3. *et saepe.* bellicosa: LIV. 45, 30, 5 CVRT. 5, 6, 17 AVR. VICT. Caes. 20, 19. *et al.* -issima: *p. 1853, 32.* CAES. Gall. 4, 1, 3 NEP. Hann. 4, 1 DECRET. decur. Pis. de C. Caesare (Corp. XI 1421), 11 (*a. 4 p. Chr.*). SEN. epist. 83, 22. *et passim.* belligera: OV. trist. 3, 11, 13 SEN. Med. 64. callida: TAC. Germ. 22 FLOR. epit. 4, 10, 3. cervicosa: COMM. apol. 261 (*de Iudaeis, i. σκληροτράχηλος*). clara: SIL. 1, 634. colorata: MANIL. 4, 720. contumax: FLOR. epit. 2, 6, 35. copiosissima: ORIGO Const. 6, 34 chron. I p. 11, 2. crudelis: VERG. Aen. 6, 359. -issima: LIV. 21, 44, 5. cupidissima: FLOR. epit. 4, 12, 12. degener: *p. 1853, 20.* devia: *p. 1853, 70.* dira: VERG. Aen. 3, 235 LVCAN. 6, 507. *et al.* dissona: *p. 1853, 44.* LIV. 1, 18, 3 AMM. 31, 5, 13. di(vi)tissima: CVRT. 10, 2, 11 PLIN. nat. 6, 162. dolosa: OV. met. 14, 92. dura: *p. 1853, 34. 40.* VERG. Aen. 5, 730 *al.* -issima: AMM. 27, 4, 11. effera: FLOR. epit. 4, 12, 48 FIRM. err. 15, 1. efferata: *p. 1852, 23.* VAL. MAX. 4, 6 ext. 2 AMM. 14, 6, 5. *et al.* effrena: VERG. georg. 3, 382 PANEG. 3 (11), 17, 1. effrenata: LIV. 21, 9, 3. egregia: VERG. Aen. 1, 445. erudita: SEN. dial. 6, 7, 3. -issima: LIV. 39, 8, 3. expers: SEN. Tro. 1106. fallax: BELL. Alex. 24, 1 LIV. 25, 41, 4 PANEG. 2 (10), 11, 4. *et al.* -cissima: CIC. Att. 11, 7, 3 AMM. 21, 13, 4. *et al.* fecunda: TAC. hist. 4, 50 PLIN. paneg. 31, 6. felix: PLIN. nat. 4, 88. fera: *p. 1853, 28.* CIC. Att. 8, 11, 23 OV. fast. 3, 86 *al.* SEN. suas. 1, 2 OCTAVIA 681 MELA 1, 117 VAL. FL. 3, 643 SVET. Iul. 24, 3 PANEG. 2 (10), 7, 6 *al.* AMM. 15, 10, 2 *al. et passim.* ferox: *p. 1853, 34.* CIC. rep. 2, 36 OV. met. 14, 450 LIV. 7, 23, 6. *et al.* -cior: *p. 1853, 31.* LIV. 21, 60, 4. 27, 30, 5. -cissima: *p. 1853, 32.* LIV. 21, 30, 5 *al.* VELL. 2, 98, 2 VAL. MAX. 2, 7, 11 *al.* SEN. dial. 12, 5, 5 CVRT. 7, 9, 18 *al.* TAC. ann. 3, 47 PLIN. epist. 2, 7, 2 VEG. mil. 3, 1. *et saepe.* fida: LVCAN. 5, 58 PLIN. nat. 25, 21 TAC. hist. 3, 46. -issima: LIV. 43, 17, 4. fluxa: SIL. 4, 50. foederata: *p. 1851, 5.* PLIN. nat. 7, 78 SVET. Iul. 24, 3 *al.* fortunata: VERG. Aen. 11, 252 CLAVD. 3, 46. frequens: VELL. 2, 95, 2. fugax: AVIEN. ora 139. funesta: AMM. 20, 7, 15. furva: IVV. 12, 104 (fulv- *v. l.*). gemina: STAT. Theb. 11, 57. generosissima: LIV. 21, 44, 1. hiulca: PLAVT. Trin. 287 (*de avaris hominibus*). horrida: VERG. Aen. 7, 746 TAC. ann. 1, 17. hospita: SEN. Herc. f. 534. hostilis: TAC. ann. 3, 53. *et al.* ignava: *p. 1850, 50.* LVCAN. 4, 576. ignea: *p. 1853, 43.* ignobilis: *p. 1854, 17.* CVRT. 8, 10, 7. ignota: SEN. Phaedr. 930 benef. 7, 9, 5 *al.* MELA 3, 49 VAL. FL. 6, 678. *et al.* imbellis: LIV. 7, 32, 6 FLOR. epit. 4, 2, 60. immanis: VERG. Aen. 7, 304. *et al.* -issima: CIC. Pis. 81 AMM. 26, 5, 7. immensa: OV. trist. 4, 9, 19. immunis: VELL. 2, 115, 2. impatiens: FLOR. epit. 2, 17, 8. impavida: LIV. 42, 59, 2. imperitissima: CELS. 1 prooem. 1. impia: OV. met. 10, 232 FLOR. epit. 3, 5, 30. impigra: AVIEN. orb. terr. 1152. incolumis: LIV. 28, 39, 11. incircumcisa: AVG. civ. 16, 23 p. 160, 16 D. inclyta: VVLG. deut. 4, 8. incorrupta: CIC. rep. 3, 14. inculta: MELA 1, 110. indomita: LIV. 37, 1, 5 *al.* SEN. dial. 11, 7, 1 CVRT. 9, 4, 17. *et al.* infausta: SIL. 15, 13. infelix: VERG. Aen. 5, 624 VAL. FL. 2, 595. infesta: LIV. 9, 26, 4 CVRT. 10, 8, 10 AMM. 16, 9, 3. *et al.* -issima: SALL. Catil. 52, 24 TREB. Val. 3, 3. *et al.* infida: TAC. ann. 14, 23. ingrata: COMM. apol. 195. inimica: VERG. Aen. 1, 67 *al.* FIRM. math. 3, 5, 21. *et al.* inops: SIL. 4, 706. inquieta: LIV. 31, 28, 6 *al.* -issima: VOPISC. quatt. tyr. 7, 1. inscia: SIL. 1, 215 AVIEN. orb. terr. 282. insociabilis: LIV. 37, 1, 5. intacta: AMM. 26, 6, 11. integra: CIC. Manil. 26 VELL. 2, 115, 2. intonsa: PLIN. nat. 11, 130. invicta: VERG. Aen. 12, 191 PLIN. epist. 8, 4, 2. invisa: SIL. 2, 526. invisitata: LIV. 5, 17, 8. iracunda: CASSIOD. var. 10, 19, 2. irrequies: AVSON. 342, 11. laeta: *p. 1853, 42.* SIL. 3, 575 *al.* TAC. hist. 4, 16. levis: PANEG. 9 (12), 22, 3. -issima: CIC. Scaur. frg. 45e PLIN. nat. 26, 15. libera: *p. 1849, 20. 1853, 42.* LIV. 39, 37, 9 SVET. Aug. 44, 1 MIN. FEL. 10, 3. *et al.* lubrica: PANEG. 9 (12), 22, 3. magica: LVCAN. 9, 923. magna: *p. 1851, 84.* ENN. ann. 151 CIC. rep. 2, 36 LVCR. 3, 1028 *al.* OV. met. 9, 442 SEN. nat. 3, 29, 9 *al.* VOPISC. Prob. 12, 5. *et passim.* maxima: *p. 1852, 6.* CIC. prov. 15 CAES. Gall. 4, 1, 3 DECRET. decur. Pis. de C. Caesare (Corp. XI 1421), 11 (*a. 4 p. Chr.*). *et al.* magnanima: VERG. Aen. 10, 139. malefida: AMM. 31, 10, 11. misera: PROP. 3, 5, 45 SEN. Herc. O. 1901 VAL. FL. 1, 648 AVG. civ. 5, 12 p. 212, 26 D. *et al.* miserabilis: SEN. benef. 6, 31, 12. mitis: LIV. 21, 20, 8. monstrosa: AVG. civ. 16, 8 p. 136, 6 D. nefanda: VERG. Aen. 3, 653 VAL. FL. 1, 779. nobilis: LIV. 42, 52, 16. *et al.* -issima: LIV. 37, 54, 17 CVRT. 6, 1, 7. numerosa: AMM. 19, 1, 8. oblitera: LAEV. carm. frg. 9 (Gell. 19, 7, 4). obnoxia: TAC. hist. 5, 13 AVIEN. orb. terr. 1348. obscura: *p. 1853, 20.* odorifera: *p. 1853, 65.* opinabilis: CASSIOD. var. 3, 3, 1. opulenta: ENN. ann. 151 VVLG. Zach. 1, 15. -issima: *p. 1853, 30.* LIV. 1, 7, 10 *al.* pacatissima: CIC. dom. 23. pagana: CONC.S Ephes. a. 431 (I 5) p. 294, 23. pallida: *p. 1851, 45.* paterna: STAT. Theb. 8, 286. patria: *p. 1854, 13.* STAT. Theb. 4, 93 MEROB. poet. 116 (*i.* '*patria*' *subst.*). peccatrix: VVLG. Is. 1, 4. perfida: MART. 7, 7, 4. perflabilis: AMM. 30, 7, 10. periura: VERG. catal. 9, 51 SIL. 16, 148 PANEG. 9 (12), 22, 6. perniciosa: QVINT. inst. 3, 7, 21. pernix: AVIEN. orb. terr. 946. pervigil: AVSON. 342, 11. placida: SEN. dial. 6, 7, 3. plena (?): CIC. Scaur. 43 (*ambig.*). populosa: *p. 1853, 46.* AMM. 16, 12, 6 *al.* potentissima: LIV. 2, 53, 3. 39, 50, 11. praeferox: TAC. ann. 14, 38. praepollens: LIV. 1, 57, 1. prisca: *p. 1853, 57.* AVIEN. orb. terr. 302. procacissima: VVLG. deut. 28, 50. prodiga: SIL. 1, 225. proiectissima: TAC. hist. 5, 5. prudentissima: IVV. 3, 86. pugnax: LIV. 22, 37, 8 TAC. Agr. 17. -cissima: CVRT. 3, 9, 3 QVINT. inst. 9, 3, 8. quieta: VERG. Aen. 10, 71 AVR. VICT. Caes. 15, 5. *et al.* rebellis: VVLG. Esth. 13, 5. recidiva: SIL. 1, 106. religiosa:

[*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CIC. Font. 30. reparabilis: AMM. 27, 10, 5. rixosa: TERT. nat. 2, 8 p. 110, 16. robusta: VVLG. deut. 26, 5 *al.* rudis: COMM. instr. 1, 2, 5 (*v. Martin, Commodianea 25 sq.*). saeva: CIC. carm. frg. 33 (Tusc. 2, 20), 16 VAL. FL. 2, 644 STAT. Theb. 5, 76. *et al.* -issima: VAL. FL. 4, 611. sancta: CIC. Font. 30 IVV. 15, 10 VVLG. psalm. 42, 1 *al.* scelerata: VERG. Aen. 9, 135 DRAC. laud. dei 3, 565. -issima: SEN. frg. 42. segnis: TAC. ann. 14, 23. socia: *p. 1853, 45.* LIV. 38, 8, 6 VAL. FL. 6, 747 SVET. Aug. 44, 1. *et al.* solida: AMM. 23, 6, 35. sordidissima: CIC. Scaur. frg. 45°. strenua: *p. 1853, 36.* stulta: VVLG. deut. 32, 21. superba: VERG. Aen. 1, 523 LIV. 25, 18, 2 SIL. 17, 288. *et al.* -issima: LIV. 21, 44, 5. superstitiosa: MELA 3, 18. taeterrima: TAC. hist. 5, 8. tarda: VERG. georg. 2, 125. togata (*i. 'Romani'*): LABER mim. 45 (*cf.* MACR. Sat. 6, 5, 15). VERG. Aen. 1, 282 (*citant*: IMP. AVG. Suet. Aug. 40 MART. 14, 124, 1). STAT. silv. 1, 6, 36 (*pl.*). GELL. 1, 2, 4. trepida: SIL. 15, 2. triplex: *p. 1849, 11.* truculentior: OV. Pont. 2, 7, 31. trux: VELL. 2, 95, 2. turbida: *p. 1851, 47.* turifera: PLIN. nat. 12, 63. tutissima: VELL. 2, 95, 2. vaga: SEN. dial. 1, 4, 14 LVCAN. 8, 812 QVINT. inst. 3, 2, 4. *et al.* valida: *p. 1853, 35.* AMM. 21, 5, 3 CLAVD. 26, 134. -issima: TAC. Agr. 12 SVET. Vesp. 4, 1. *et al.* vanissima: *p. 1853, 38.* CIC. Scaur. frg. 45° LIV. 36, 17, 8 *al.* vernacula: TERT. nat. 1, 17 p. 89, 12. vesana: CLAVD. 26, 647. vetusta: LVCAN. 4, 9. -issima: LIV. 34, 58, 13 *al.* vidua: SEN. Herc. f. 542 (*i. 'Amazones'*). vilis: FLOR. epit. 2, 6, 35. *et alia.*

3 *structurae verbales*: **a -em:** accidere: SIL. 8, 589. accingere: *p. 1851, 40.* adducere: CIC. Phil. 5, 5 LIV. 41, 25, 1. *et al.* adiungere: NEP. Tim. 2, 1 LIV. 9, 19, 5 *al.* adsciscere: TAC. hist. 3, 47. adunare: *p. 1849, 39.* advocare: VOPISC. Car. 20, 3. affligere: PANEG. 7 (6), 13, 1. agere: STAT. Theb. 5, 676 in arma. aggredi: FLOR. epit. 1, 15, 1. agitare: VERG. Aen. 10, 71 -es ... quietas alere: PLIN. nat. 2, 230 STAT. silv. 1, 6, 36. amittere: VVLG. Ezech. 36, 15. amplecti (*de locis*): LIV. 38, 59, 4 PLIN. nat. 6, 217 *al.* armare: PLIN. paneg. 12, 3. *et al.* aspergere: VVLG. Is. 52, 15 (*v.* HIER. in Is. *ad l.* p. 505^A). atterere: AVR. VICT. Caes. 37, 3. avocare: VELL. 2, 108, 2. benedicere: VVLG. gen. 22, 18 *saepe.* caedere: *p. 1853, 73.* TAC. Agr. 18. capere: STAT. Theb. 7, 56 VOPISC. Tac. 15, 2. captare: LIV. 42, 12, 5. ciere: STAT. Theb. 12, 720. cingere: CIC. Flacc. 63. circumicere: LIV. 38, 3, 6 circumiectis -bus ... tutos. citare: LIV. 45, 31, 12. coercere: LIV. 31, 43, 4 TAC. hist. 5, 9. cogere: R. GEST. div. Aug. 5, 49 LVCAN. 7, 360. *et al.* collocare: CIC. Catil. 4, 12. collustrare: CIC. rep. 3, 7. commendare: AVIEN. orb. terr. 1385. componere: SIL. 17, 355. conciere: TAC. hist. 2, 12. conciliare: LIV. 1, 49, 8. 36, 11, 8 *al.* concitare: CIC. Manil. 23 LIV. 34, 46, 4 *al.* AMM. 26, 5, 7. *et al.* conculcare: VVLG. Is. 18, 2. condere: VERG. Aen. 1, 33 SIL. 1, 28. conservare: R. GEST. div. Aug. 1, 15. consternere: PANEG. 11 (3), 6, 4. consumere: LIV. 29, 33, 9 LVCAN. 8, 324. *et al.* contaminare: VVLG. lev. 18, 24. conterere: VVLG. Zacch. 12, 9. continere: CIC. rep. 3, 33. contrahere: QVINT. inst. 3, 7, 21. contundere: SIL. 4, 706 TAC. ann. 4, 46 SPART. Sept. Sev. 18, 3. *et al.* convellere: VVLG. Is. 18, 2. convolvere: LVCAN. 5, 622. damnare: STAT. silv. 3, 3, 118 magno -s est damnata triumpho. debellare: FIRM. math. 8, 29, 2 CORP. III 6151 (*v. p. 1843, 4*). dedere: CVRT. 6, 5, 21 *al.* TAC. hist. 4, 66 *al.* delere: LIV. 9, 25, 9 *al.* LVCAN. 2, 84 PLIN. nat. 3, 104. *et al.* (*v. vol. V 431, 19 sqq.*). deprehendere: PANEG. 5 (8), 17, 2. deputare: *p. 1851, 2.* desolare: *p. 1854, 2* SIL. 8, 589. destruere: VVLG. act. 13, 19. devincere: R. GEST. div. Aug. 5, 44 COLVM. 8, 16, 5 SPART. Carac. 10, 6 AMM. 15, 12, 5. *et passim* (*alia vol. V 861, 55 sqq.*). diffundere: AVG. civ. 15, 13 p. 82, 12 D. discernere: TAC. hist. 4, 64 Rheno discreta -s. discindere: AMM. 15, 11, 3 a Belgis ... -em (*sc. Gallos*) Matrona discindit et Sequana. disperdere: VVLG. deut. 11, 23 psalm. 43, 3 *saepe.* dissipare: SEN. nat. 5, 18, 4 VVLG. IV reg. 19, 17. distinguere: *p. 1850, 70.* ditare: COLVM. 3, 9, 1. dividere: TAC. ann. 4, 55. *et al.* domare: CIC. Sest. 67 prov. 31 Marcell. 8 OV. fast. 3, 720 LIV. 3, 28, 11 *al.* R. GEST. div. Aug. 5, 28 OCTAVIA 681 CVRT. 5, 6, 19 *al.* LVCAN. 5, 661 *al.* MART. 8, 65, 8 TAC. Agr. 13 *al. et passim.* edomare: NEMES. cyn. 66. effundere: SEN. suas. 2, 7 AVIEN. orb. terr. 1378. eligere: RVFIN. Orig. in num. 11, 5 p. 86, 23 B. una ... fuit electa -s Istrahel. emetiri: CVRT. 3, 12, 18. emollire: LVCAN. 8, 366. eripere: LVCAN. 7, 233 eripe victori -es. evellere: VVLG. Ier. 12, 17. evertere: VERG. Aen. 3, 1 CVRT. 8, 8, 10. evomere: VVLG. lev. 18, 28. excidere: R. GEST. div. Aug. 1, 15 VELL. 2, 12, 5. exciere: LIV. 28, 2, 13 *al.* AMM. 26, 4, 5. excindere: VERG. Aen. 4, 425. *et al.* excipere: VERG. Aen. 1, 276. exercere: STAT. Theb. 3, 180 vario ... exercita ludo fatorum -s nostra fuit. exercitare: AVG. civ. 18, 22 p. 284, 8 D. armis -es exercitatae. exinanire: CIC. leg. agr. 2, 72. explorare: *p. 1853, 83.* expugnare: CLAVD. 28, 306. exsecrari: OV. met. 14, 191. extinguere: PANEG. 5 (8), 5, 1. figurare: MANIL. 4, 724 Aethiopes ... tenebris ... figurant perfusas hominum -es (*v. p. 1856, 22*). firmare: TAC. hist. 5, 4. formare: OV. Pont. 3, 4, 25 -es formatae mille figuris. MANIL. 4, 713 FIRM. math. 1, 2, 2. fovere: VAL. FL. 1, 555. frangere: STAT. Theb. 5, 76. fraudare: COLVM. 3, 8, 2. frenare: VERG. Aen. 1, 523. fugare: AMM. 28, 3, 2. fundere: TIB. 1, 7, 3. *et al.* gignere: FRONTO p. 217, 3 N. glorificare: VVLG. I Macc. 15, 9. haurire: SEN. dial. 11, 7, 3. hereditare: VVLG. Sirach 46, 27 *al.* humiliare: VVLG. Iudith 8, 20. illicere: LIV. 5, 33, 3. illigare: LIV. 31, 25, 8. imbuere: *p. 1851, 38.* impellere: LVCAN. 7, 718. infundere: VITR. 6, 1, 9. inundare: VAL. MAX. 1, 7 ext. 5. iungere: PLIN. nat. 3, 139 *al.* lacessere: SVET. Iul. 24, 3. lancinare: SEN. dial. 5, 19, 5. lustrare: VAL. MAX. 5, 1 ext. 1. miscere: LIV. 38, 13, 3 pedites mixtarum -ium. *al.* LVCAN. 7, 655 *al.* PLIN. paneg. 29, 2. *et al.* multiplicare: VVLG. Iob 12, 23 Is. 9, 3. mutare: TAC. hist. 5, 8. nobilitare: PLIN. nat. 31, 94. 35, 161. nutrire: VITR. 6, 1, 3. oblectare: ANON. Vales. 12, 72. occidere: SEN. epist. 95, 30. orare: VERG. Aen. 6, 92. ordinare: CVRT. 7, 3, 3. pacare: PLIN. nat. 18, 105 FLOR. epit. 4, 12, 61. parere: ENN. frg. var. 48 VVLG. Is. 66, 8. penetrare: VELL. 2, 5, 1. percellere: TAC. ann. 4, 26. percensere: LIV. 33, 32, 6. percurrere: AETNA 572 SEN. Phaedr. 930. perdere: LIV. 32, 22, 7 VVLG. Is. 30, 28 *al.* perdomare: SEN. contr. 7, 7 (22), 19 *al.* MART. 7, 84, 4 TAC. ann. 3, 47 PLIN. epist. 2, 7, 2. *et al.* perimere: STAT. Theb. 7, 179. placare: LVCAN. 10, 387. ponere (posita): ALBINOV. carm. frg. 18. porrigere (porrecta): PLIN. nat. 6, 154. praecingere: PLIN. nat. 5, 143 praecingitur *Halizonum* -s mari. praetexere: PLIN. nat. 6, 112 (*subi. montes*). premere: OV. trist. 3, 10, 12 MANIL. 4, 775. prodere: SIL. 17, 445. progenerare: CENS. 4, 12. propagare: LIV. 34, 58, 13. propulsare: AMM. 16, 9, 3. prosternere: LVCAN. 7, 659 CORP. VIII 21486. purgare: LIV. 36, 32, 3 SIL. 12, 303. recensere: AMM. 31, 2, 17. regere: MART. 7, 52, 3. saturare: MANIL. 5, 278. scindere: AVIEN. orb. terr. 274. sollicitare: LIV. 21, 2, 7 *al.* AMM. 18, 2, 14. *et al.* spoliare: VVLG. Hab. 2, 8. subicere: SEN. dial. 12, 15, 5 PLIN. nat. 25, 6 TAC. ann. 2, 63 CYPR. GALL. Ios. 566. *et al.* subigere: LVCR. 1, 465 NEP. Hann. 4, 1 OV. met. 11, 299 LIV. 7, 30, 8 *al.* CVRT. 5, 3, 16 SVET. Tib. 9, 2 CLAVD. 15, 98. *et passim.* subiugare: AVG. civ. 18, 45 p. 327, 20 D. subiungere: VERG. Aen. 8, 502. submovere: TREB. trig. tyr. 3, 6 *al.* AVR. VICT. Caes. 20, 19. *et al.* subvertere: VVLG. Luc. 23, 2. suffocare: VVLG. Ezech. 36, 13. superare: NEP. Hann. 1, 1 LIV. 2, 53, 3 VELL. 1, 11, 2 AMM. 16, 10, 2. *et al.* temptare: LIV. 32, 40, 7. terrere: SIL. 15, 402. tradere: SEN. epist. 83, 22 *al.* CVRT. 7, 5, 39. traducere: OV. met. 15, 483 SIL. 17, 191. trahere: LIV. 43, 17, 7 LVCAN. 5, 253 *al.* triumphare: OV. am. 1, 14, 46 fast. 1, 647 (*i. -s, de qua quis triumphavit*). trucidare: SEN. nat. 5, 18, 7. urere: SIL. 2, 351. vendere: CIC. Pis. 96. ventilare: TERT. adv. Marc. 3, 18 p. 406, 26 *al.* VVLG. deut. 33, 17. viduare: *p. 1854, 2.* vincere: VERG. Aen. 8, 722 *al.* HOR. carm. 2, 9, 21 LIV. 21, 30, 11 *al.* SEN. Tro. 773 *al.* TAC. ann. 1, 8 *al.* CAPITOL. Aur. 22, 2. *et saepe.* vindicare: VVLG. I Macc. 13, 6. vulnerare: VVLG. Is. 14, 12. *et alia.*

b -i: imperare: *p. 1849, 60.* NEP. Con. 3, 4 SEN. Herc. f. 542 TAC. hist. 4, 66 AVG. civ. 4, 9 p. 156, 29 D. *et al.* imperitare: *p. 1849, 61.* LVCR. 3, 1028 SALL. rep. 2, 5, 5 MELA 1, 65 TAC. ann. 12, 37. *et al.* instare: PANEG. 6 (7), 14, 1. moderari: SALL. Catil. 51, 25 rep. 2, 10, 9. obstare: VAL. FL. 1, 518. occurrere: AMM. 16, 12, 6. parcere: VERG. Aen. 6, 63. praeesse: TERT. adv. Marc. 4, 14 p. 459, 23. servire: LVCAN. 5, 185. succurrere: STAT. Theb. 4, 756 Kl. (749 Kohlm.). *et alia.*

coniunguntur vel opponuntur: homines: *v. p. 1852, 23.* loci (loca): MELA 1, 1 QVINT. inst. 1, 4, 26 FLOR. epit. 3, 10, 6 RVFIN. Orig. princ. 4, 10 p. 338, 12. *et al.* oppidum: PLIN. nat. 1, 4 ind. (1, 5, 42. 1, 6, 39 *al.*). regnum: *infra l. 63.* MANIL. 4, 699 VAL. MAX. 2, 9 praef. (*opp.*) MELA 1, 29 (*opp.*). rex: *p. 1848, 67. 1849, 20.* CIC. Manil. 21 leg. agr. 2, 72. 98 Phil. 4, 13 OV. met. 11, 299 fast. 6, 208 LIV. 9, 17, 4 (*opp., sic et*: 28, 17, 4. 33, 34, 1. 38, 54, 7 *al.* SEN. benef. 7, 9, 1 AMM. 19, 1, 6. 21, 9, 3 *al.*). VAL. MAX. 4, 8, 4 LVCAN. 8, 508 TAC. Germ. 1 TERT. resurr. 21 p. 54, 15 SPART. Pesc. 12, 6 vers. 3. *et al.* terra: LIV. 21, 30, 2 COLVM. 3, 9, 1 PLIN. nat. 7, 1. 27, 2 FLOR. epit. 3, 5, 27. *et al.* urbs: CIC. rep. 3, 14. 17 HOR. carm. 1, 35, 10 LIV. 40, 10, 5 MANIL. 4, 699 VELL. 2, 101, 3 SEN. Phaedr. 561 dial. 3, 2, 1 *al.* PLIN. nat. 6, 58 *al.* SIL. 8, 354. *et al. v. et p. 1850, 41.*

geminatur: LIV. 31, 7, 9 quantum vel vir viro vel -s -i praestat. TERT. adv. Marc. 4, 39 p. 553, 3 et regnum super regnum (*supra l. 52*) et -em super -em (HIER. epist. 60, 18, 2). VEG. mil. 1, 2 -s -em praecedit bello. VVLG. I par. 16, 20 de -e in -em (Sirach 28, 10). Sirach 10, 8 a ... in. Is. 2, 4 -s contra -em (Marc. 13, 8 Luc. 21, 10). Mich. 4, 3 -s adversus. Matth. 24, 7 -s in. *al.*

F ius -ium (fas: *p. 1861, 19*; lex: *p. 1861, 39*): *de re v. Weiss, PWK X 1218 sqq.; Bögli, Beitr. z. Lehre vom i. g. bei d. Römern, Diss. Bern 1913; Karlowa, Röm. Rechtsgesch. I² 451 sqq.; al.* 1 *loci potiores*: **a** *definitur*: GAIVS dig. 41, 1, 1 pr. iure -ium, quod ratione naturali inter omnes homines peraeque servatur, ... quia antiquitus ius -ium cum ipso genere humano proditum est *eqs.* ([*item fere* inst. 1, 1 *et* INST. Iust. 1, 2, 1]. inst. 3, 154 *ius* -ium [cogentium *cod.*] ... inter omnes homines naturali ratione consistit). inst. 3, 93 haec ... obligatio 'dari spondes? spondeo' propria civium Romanorum est (*v. p. 1850, 3; p. 1861, 2*); ceterae (-a *cod.*) ... iuris -ium sunt, itaque inter omnes homines sive cives Romanos sive peregrinos valent. VLP. dig. 1, 1, 1, 4 ius -ium est, quo -es humanae utuntur *eqs.* (*v. supra p. 1846, 55. 1849, 66*). INST. Iust. 1, 2, 2 ISID. orig. 5, 6.

b *opponitur civili (legi sim.) aut assimilatur vel aequatur naturali* (*naturae sim.*): CIC. har. resp. 32 hoc si minus civili iure perscriptum est, lege tamen naturae communi iure -ium sanctum est *eqs.* (*cf.* off. 3, 23 *non* solum natura, id est iure -ium, sed etiam

[*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

legibus populorum. PAVL. dig. 50, 17, 84, 1). de orat. 1, 56 de communi civium, de hominum, de -ium iure (*cf.* BELL. Hisp. 42, 4 iure -ium civiumque Romanorum institutis cognitis. *v. et p. 1860, 76*). part. 130 (*opp.* legis). rep. 1, 2. off. 3, 69 (*ter*). TRYPH. dig. 12, 6, 64 *nam* libertas naturali iure continetur et dominatio ex -ium iure introducta est (*cf.* 16, 3, 31 pr. naturale et -ium ius [*opp.* civile ius et legum ordinem]. VLP. dig. 1, 1, 4. 6 ius civile ... neque in totum a naturali vel -ium recedit nec per omnia ei servit). 16, 3, 31 pr. ad merum ius -ium ... cum praeceptis civilibus et praetoriis (VLP. dig. 1, 1, 1, 3). VLP. dig. 2, 14, 5 PAVL. dig. 18, 1, 34, 1. 19, 2, 1 frg. Vat. 47ᵃ MARCIAN. dig. 1, 5, 5, 1. *et al.*

2 *de singulis rebus, quae iuris -ium esse creduntur* (*fusius enarrant*: HERMOG. dig. 1, 1, 5 ISID. orig. 5, 6): a *in bello gerendo, in legatione sim.*: CIC. Rab. Post. 42 cum omnia bella iure -ium conquiescant (*sc. hieme*). SALL. Iug. 22, 4 (*loq. Iug.*) si ab iure -ium sese prohibuerit *populus R.* (*i. vindicare Adherbalem*). 35, 7 NEP. Them. 7, 4 LIV. 1, 14, 1. 2, 4, 7. 4, 17, 4 de *legatorum* caede ruptura ius -ium (SEN. dial. 5, 2, 5 violatae legationes rupto iure -ium. *cf.* TAC. ann. 1, 42 hostium ... ius et sacra legationis et fas -ium rupistis [*i. per amplificationem dictum pro 'legatos contra -ium i. violastis'*]). 4, 19, 3. 4, 32, 5 legatorum contra ius -ium interfectorum (5, 36, 6. 6, 1, 6. 9, 10, 10 illum legatum fetialem ... contra ius -ium violatum [21, 25, 7 CVRT. 4, 2, 15]. 40, 27, 9 POMPON. dig. 50, 7, 17. *et al.*). 5, 36, 8 pro iure -ium violato (5, 51, 7 *al.* CVRT. 4, 2, 17 iura). 21, 10, 6. 38, 25, 8. 38, 45, 11 imperatoris nullo -ium iure bellum inferentis. *al.* POMP. TROG. Iust. 38, 5, 6 *Cappadociam* iure -ium victor occupaverat. CVRT. 10, 7, 2 QVINT. decl. 252 p. 30, 16. TAC. hist. 4, 32 (*verba Civilis*) *pro illata mihi iniuria* iure -ium poenas reposco. GAIVS dig. 41, 1, 5, 7 (INST. Iust. 2, 1, 17). *et al.* b *in iure successionis*: LIV. 40, 9, 8 (*Perseus ad Demetrium*) huic spei (*sc. regnandi*) obstat aetas mea, obstat -ium ius *eqs.* (*i. quo aetate maior regnare iubetur*). 40, 12, 13 (*de eadem re*) maiore fratre (*i. Perseo*) ..., cuius iure -ium, more Macedonum ... regnum est futurum *eqs.* 40, 17, 4 Masinissa *regnum* se et recepisse et habere -ium iure aiebat. c *in variis institutis, actionibus, negotiis sim.*: SALL. or. Macri 17 *discordiarum* finem volens iure -ium res repeto. SEN. benef. 1, 10, 1 quae emeris, vendere -ium ius est. 3, 14, 3 aequissima vox est et ius -ium prae se ferens 'redde, quod debes' (*cf.* rem. fort. 2, 1 -ium lex est, quod acceperis, reddere). QVINT. inst. 7, 1, 46. GAIVS dig. 41, 1, 7, 1. 5 novus ... alveus ... est publicus iuris -ium (*cf.* PAPIN. dig. 41, 3, 45 pr. loca iuris -ium publica). inst. 1, 52 quae ... potestas (*sc. servos esse dominorum*) iuris -ium est (*cf.* MARCIAN. dig. 1, 5, 5, 1 iure -ium servi nostri sunt, qui ab hostibus capiuntur aut qui ex ancillis nostris nascuntur [*infra l. 45*]). 1, 78 (1, 80. 86). 1, 82 ex ancilla et libero iure -ium servus nascitur (*l. 44*). 1, 83 iuris -ium regulam (1, 84. 85). *al.* SCAEV. dig. 43, 8, 4 PAPIN. dig. 39, 5, 29, 2 *al.* TRYPH. dig. 7, 1, 62 pr. VLP. dig. 2, 14, 7 pr. iuris -ium conventiones quaedam actiones pariunt, quaedam exceptiones (*cf.* PAPYR. soc. Ital. I 55, 38 [*s. VI*] iuri⟨s gentio⟩ν ἐστιν ἤτοι conventiων. *v. supra p. 1842, 76*). 43, 26, 1, 1. 46, 4, 8, 4. *et al. v. et p. 1842, 77.*

G *singulares quaedam locutiones apud Christianos obviae*: 1 *de populo dei sim.*: TERT. apol. 18, 6 ex *Iudaeis* ... ad ipsos ... prophetae peroraverant, scilicet ad domesticam dei -em (LACT. inst. 7, 26, 4 praeter solam -em dei [*opp.* genus impiorum]. PRISCILL. tract. 10, 34 p. 98, 11 ut *Paulus* in duabus -bus et duobus populis [*supra p. 1849, 32*], quid populus et -s dei, quid vitiorum populus esset, ostenderet. ALC. AVIT. carm. 5, 595 -s electa dei). COMM. instr. 2, 1, 24 illa est -s vera caelestis (*sc. quos Christus elegit*). ARNOB. nat. 1, 3 p. 5, 26 postquam -s nostra felicitate donari huius vocaminis (*i. Christiani*) meruit. RVFIN. Orig. princ. 3, 2, 4 p. 251, 27 universae ... sanctorum -i (*i. Iudaeis*). PROSP. carm. de ingrat. 12 congenitae in Christo -is (SACR. Greg. 79, 2 omnibus in Christo -bus). CASSIOD. Didym. in I Petr. 2, 9 p. 22, 3 Z. -s sancta dicuntur vocati ab eo, qui sanctus est (*ibid.* p. 22, 17). INSCR. christ. Diehl 1513ᵃ, 1 -s sacranda polis hic semine nascitur almo (*de baptizandis*). 2 *de populis quibusdam deo adversis*: a *proprie*: COMM. instr. 1, 36, 3 crux ... stultitia⟨m⟩ facit adulteri -i (*i. 'diaboli', sic C*; adulterae *ed. I Rig., probantibus cum aliis tum Martino, Commodianea, 37*). PRVD. ham. 946 ne cernat truculentum aliquem de -e latronum *eqs.* (*i. daemonum, diabolorum*). AVG. agon. 4, 4 p. 105, 5 *Manichaei* dicunt, ante mundi constitutionem fuisse -em tenebrarum, quae contra deum rebellavit (in euang. Ioh. 42, 10 serm. 12, 12, 12 *bis*). SVLP. SEV. epist. app. 1, 6 p. 223, 9 (*die iudicii Christus loquetur*) cur nullum in vobis bonum opus, -s vipereae stirpis, invenio? (*opp.* boni, fideles, iusti). *v. et p. 1846, 27.* b *allegorice de vitiorum multitudine* (*syn.* caterva *l. 80*; turba *l. 84*): *cf.* EVCHER. form. 9 p. 58, 8 -es: vitia (*exemplo est* VVLG. deut. 7, 1 '-es multas' [CASSIOD. in psalm. 134, 10 p. 964ᶜ *ad* 'qui percussit -es multas': -es dicit vitiorum noxias catervas, quae nos intus, velut barbarae nationes, semper affligunt]). PETR. CHRYS. serm. 166 p. 635ᴮ nostri corporis terram ... explorat ... caelestis inspectio, ut expugnatis et expulsis vitiorum -bus regionem nostri cordis possideat turba virtutum. 3 *de animis in caelo degentibus* (*aliter supra p. 1851, 42*): RVFIN. Orig. princ. 4, 3, 11 p. 339, 5 illis -bus animarum, quae in caelo isto ... habitabant vel etiam nunc habitare putandae sunt.

III *plur.* -es *i. q.* **homines** (*tam de toto genere humano* [*e. g. infra l. 14. 15. 16. 21. 23*] *quam de qualibet quorumlibet hominum multitudine* [*e. g. infra l. 19. 28. 29. 33. 37*]): *haec notio aevo antechristiano in prosa orat. nonnisi ap.* VITR. *invenitur* (*de poetis minus certe constat; v. s. II C p. 1851, 52 et infra l. 14 sqq., i. q. nobis 'Menschheit': l. 14*), *postea vero occurrit, at raro ob id, quod* ECCL. *vocabulum pro 'paganis'* (*v. s. IV*) *frequentarunt.* *cf. it.* la gente, *francog.* les gens, *nostrum 'Leute' et Cramer, Archiv 6 (1889), 341 sqq., qui tamen in locis et afferendis et interpretandis parum diligens fuit.*

HOR. carm. 1, 3, 28 audax Iapeti genus ignem fraude mala -bus intulit. 2, 13, 20 improvisa leti vis rapuit rapietque -īs (*v. et p. 1850, 42*). PREC. terr. 17 tu illa vere -ium et divum parens (*cf.* ἀνδρῶν τε θεῶν τε). VITR. 1, 1, 18 cum ... talia ingenia ab naturali sollertia non passim cunctis -bus, sed paucis viris habere concedatur *eqs.* 2, 1, 6 cum ... natura non solum sensibus ornavisset -es quemadmodum reliqua animalia, sed etiam *eqs.* (*cf.* 8 praef. 1 Euripides *professus est terram* fetus -ium et omnium animalium in mundo procreavisse; *cf. frg. 839 N²*). 6 praef. 7 opinans *architecturae opus* omnibus -bus non ingratum futurum ([*cf. Praun, Bem. z. Synt. d. Vitr., Bamberg 1885, 105*]. 9 praef. 1 *Graecorum scriptores* infinitas utilitates ... omnibus -bus praestant [*cf. et supra p. 1850, 13*]. ITALA Luc. 21, 17 [cod. s] eritis odibiles omnibus -bus [*gr. v. p. 1843, 46*; VVLG. odio omnibus]). 8 praef. 3 divina mens, quae proprie necessaria essent -bus, non constituit difficilia *eqs.* SEN. Tro. 1010 dulce maerenti populus dolentum, dulce lamentis resonare -es (*aliter p. 1848, 82*). LVCAN. 9, 856 -bus ablatum dederas serpentibus orbem. APVL. met. 4, 32 quamvis -bus totis complacitam odit in se suam formonsitatem *Psyche*. CLEM. ad Cor. 58 in numero salvatorum (*sic, v. p. 1843, 18*) -ium per Christum (*gr. aliter*). COMM. apol. 904 videbitur ... facula currens, nuntiet ut -bus ignem. OPTAT. 2, 1 p. 33, 16 si universas subducitis -es. *ibid.* p. 34, 3 tota est donata terra cum -bus. AMBR. epist. 27, 8 p. 1044ᴮ *quod* mulier ... vago ... et meretricio -ium convenarum comitatu fulta conducitur. PAVL. NOL. carm. 19, 105 quia frugibus olim ... coactis innumeras -es Aegypti ex ubere pavit *Ioseph*. HIST. Apoll. rec. A 2 horreo, ne (*Riese*, horreat *AP*) haec macula -bus innotescat (rec. B: ne hoc -bus pateat scelus). *v. et supra p. 1849, 50. 1850, 43.*

IV *in Bibliis et apud* ECCL.: *transit in notionem q. e.* **ethnici, pagani,** *gentiles* (*v. p. 1869, 35*): *cf. hebr.* גּוֹיִם, *gr.* ἔθνη (*supra p. 1843, 37. 48*) *et v.* nationes. **A** *plur.*: **1** *de iis, qui veram religionem omnino non confitentur* (*cf.* LACT. inst. 2, 13, 12 aberrantes a notitia dei -es esse coeperunt; *v. quae praecedunt*): a *ex Iudaeorum parte* (*in V. T.*; *huc revocavi eos quoque eccles locos, qui manifesto ex exemplis bibl. hoc illo modo detorti fluxerunt*): ITALA psalm. 105, 47 (Cas.) salva nos deus noster et congregavis nos ex -bus ([VVLG. de nationibus]. VVLG. Ier. 3, 17 congregabuntur ... omnes -es [I Macc. 5, 9. 10]. *inde*: VICTORIN. PETAV. in apoc. 19 [rec. Hier.] omnes animae -ium congregabuntur [rec. Victorin.: colligentur -es]. AVG. civ. 20, 21 p. 460, 5 D. *et al.*). VVLG. lev. 26, 38 peribitis inter -es. II reg. 22, 44 custodies me in caput -ium (psalm. 17, 44; *v. et p. 1863, 65*; *aliter supra p. 1856, 25*). psalm. 9, 6. 21, 28 adorabunt ... universae familiae -ium (*cf.* COMM. apol. 744 dominum, quem -es adora[bu]nt [*Domb*, orabunt *W. Meyer*]. SEDVL. carm. pasch. 2, 92 [op. pasch. 2, 8 p. 207, 4]). 43, 15. 58, 6. 78, 1 venerunt -es in hereditatem tuam ([110, 7]. *aliter*: 2, 8 dabo tibi -es [*i. 'populos terrae'*] hereditatem, *quem l. pro 'populis' intellegit* TERT. adv. Marc. 4, 16 p. 471, 21. 472, 2 *al.*, *pro 'paganis'*: COMM. apol. 380 pete, et dabo tibi, et habebis -es heredes. AVG. conf. 7, 9, 15 NICET. psalm. 6 p. 74, 3 B. *et al.*). Is. 11, 10 ipsum -es deprecabuntur. Ier. 10, 2. 18, 13 thren. 1, 3 Bar. 6, 3 Ezech. 5, 6. 36, 20 I Macc. 2, 40 (5, 57). 13, 41 ablatum est iugum -ium ab Israel. II Macc. 1, 27. 6, 9 ad instituta -ium. 11, 3. *et saepissime.*

b *ex parte Christianorum*: α *in universum*: *in N. T.*: VVLG. Matth. 6, 32 haec ... omnia -es inquirunt. 20, 19 tradent *Christum* -bus ad illudendum (Marc. 10, 33 Luc. 18, 32). *al.* Luc. 21, 24 Ierusalem calcabitur a -bus. *al.* act. 11, 1. 13, 46 ecce convertimur ad -es (*cf.* 18, 6 ad -es vadam). Rom. 2, 14 -es quae legem non habent (*cf.* AVG. spir. et litt. 25, 43 p. 197, 1. 5). 9, 30 *al.* I Cor. 5, 1. 10, 20 Gal. 1, 16. 2, 2 euangelium, quod praedico in -bus (*v. p. 1865, 8*). Ephes. 3, 6 -es esse coheredes et concorporales (IREN. 1, 10, 3). *al.* apoc. 22, 2. *et passim.* *loci eccles.* (*non* BARNAB., *v. Heer ed. p. XLVI sqq.*): TERT. anim. 24 p. 340, 4 Plato ... solus in tanta -ium silva. adv. Marc. 4, 29 p. 520, 13 -es incredulas (COMM. instr. 2, 4, 4 [*?, cf. app. crit. et Martin, Commodianea p. 82*]. AVG. civ. 21, 7 p. 503, 18 D.). cult. fem. 2, 11 p. 730 Oe. festos dies -ium (*v. p. 1843, 67*). coron. 7 p. 434 Oe. quod a -bus candidatis diaboli introductum ... est (*opp.* homines dei veri). *al.* HERM. Pal. vis. 1, 4, 2 novissima *verba* iustis, priora autem -bus et qui praevaricatores sunt (vulg. *ibid.* refugis et ethnicis, *gr.* τοῖς ἔθνεσιν καὶ τοῖς ἀποστάταις). IREN. 3, 21, 2. 4, 20, 12 in Aegypto,

[*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

id est in -bus (*cf.* HIER. epist. 21, 35, 1 pro luxurioso filio, id est pro -bus). 5, 29, 1. *al.* CYPR. epist. 63, 4 p. 704, 2 ex -bus colligi filios Abrahae. 67, 6 p. 740, 20 exterarum -ium more ([*cf. Watson, Stil u. Spr. Cypr. 287 et supra p. 1857, 45*]. AVG. civ. 10, 17 p. 429, 26 D.). *al.* COMM. apol. 434 videte . . . quod -es in domini fuerint scriptura priores (*i. iam in V. T. praeoptatae*). 686 quid illi decipiunt -es puros (*sic, v. supra p. 1843, 13*) esse lavacris? instr. 2, 19, 20 vos ideo tales Christus cum -bus aequat? (2, 32, 11). *al.* VICTORIN. PETAV. in apoc. 20, 1 (*deest* rec. Hier.). LACT. inst. 4, 11, 7. 7, 24, 4. 7, 26, 3 ira dei adversus -es (epit. 67, 7). epit. 38, 7 mort. pers. 11, 1 *al.* FIRM. err. 1 p. 3, 8 in errore sunt . . . -es (*v. p. 1864, 60*). HIL. hymn. 3, 9 Feder *Satanas* gaudet caeli conditorem ignorari (-e A^{1}) -bus (⟨a⟩ *add. Gamurrini*). myst. 1, 8, 3 p. 10, 12. 1, 16 p. 15, 19 figuram -ium (ISID. alleg. 192. *cf.* 1, 29, 2 p. 23, 7 forma). FILASTR. 29, 8 universarum -ium impiarum (155, 2). *al.* AMBR. in psalm. 36, 69 virg. 1, 4, 14 *al.* HIER. hom. Orig. in Ier. 2, 11 p. 299, 16 B. quomodo *dominus* subverterit omnia -ium de idolis dogmata. 3, 2 p. 309, 8. *al.* Ps. HIER. epist. 19, 2 p. 189^{C}. PELAG. in Tit. 2, 5 ne . . . ipsi blasphement, si -es sunt (-is *V*, gentiles *Ps. Primas.*). RVFIN. Orig. in gen. 6, 2 p. 68, 9 B. in cant. 2 p. 132, 24. *passim.* PRVD. c. Symm. 1 praef. 1 Paulus . . . fera -ium primus corda . . . perdomuit. *al.* AVG. civ. 1, 31 p. 48, 33 D. nondum . . . fuerat declarata -bus superna doctrina. 7, 35 p. 318, 18. 18, 31 p. 298, 14. 20, 21 p. 460, 11 *saepe.* epist. 40, 4 p. 74, 7. mor. eccl. 1, 7, 12 -ium occupatione. c. Petil. 2, 86, 193 transacta -ium persecutione. serm. 47, 15, 28. 62, 2, 4 erat . . . iste (*centurio*) de -bus (*cf.* 77, 1, 1 haec mulier *Chananaea* erat ex -bus [PASS. Petr. Paul. long. 5, gentilibus *v. l.*]). serm. ed. Mai 48, 1. spir. et litt. 26, 46 p. 200, 24 quod de eiusmodi -bus dixit apostolus (29, 50 p. 205, 15 cum de -bus diceret). *passim.* SVLP. SEV. chron. 2, 11, 5. 2, 22, 1 *templum* eversum ab Antiocho profanatumque a -bus. ZACCH. 3, 7 p. 1159^{B}. CASSIAN. conl. 18, 5, 2 libertas, quae -bus propter infirmitatem primae credulitatis indulta est (*sim.* 18, 5, 3). RVSTIC. synod. (Conc.^{S} I 4, 2) 169, 1 inter -es ac barbaros. SACR. Greg. 17, 1. 79, 8 *al.* FAVST. REI. grat. 1, 8 p. 25, 19 *al.* OP. imperf. in Matth. 3 p. 648 -ium tortuosarum iustitiae. CORIPP. Ioh. 1, 477 tu -bus audes invictis inferre manum? (*de Mauris paganis sicut*: 2, 110. 112 miseras. 2, 192 nefandas. 2, 289. 348. 361. 385 ferae. 2, 407 effusis. *al.*). GREG. M. epist. 1, 16^{A} p. 18, 34 compressis -bus. 6, 51 valde est exsecrabile, ut quod a regibus -ium servatum est, ab episcopis dicatur ablatum (*de 'Gothis' cogitant Maurini; fort. 'Franci' intellegendi sec. edd.*). 7, 7 *al.* PASS. Lucian. 4. *et saepe al.*

hic addo titulos variorum librorum, q. s. adversus (sim.) -es: HIER. vir. ill. 29 p. 23, 30 R. *Tatiani* contra -es florentissimus . . . liber (38 p. 27, 9 adversum). 35 p. 25, 14 *Irenaeus* scripsit . . . contra -es volumen breve. 38 p. 27, 3 *Clementis Alexandrini* adversus -es liber unus. *ibid. l.* 13 Demetrium et Eupolemum, scriptores adversum -es. 39 p. 27, 27 (*de Miltiade*). 87 p. 45, 2 *Athanasii* adversum -es duo libri. GENNAD. vir. ill. 1 p. 61, 20 *Iacobi* adversum -es. 4 p. 62, 31 *al.* CASSIOD. inst. div. 14 p. 1125^{C} epistulae Petri ad -es.

β aut nominantur ethnici una cum Iudaeis aut illis ('populo' infra l. 55. 65. p. 1864, 4) opponuntur, quasi qui in eorum locum successerint (copulantur et Christiani infra l. 74 sqq.): *in N. T.*: VVLG. act. 21, 21 discessionem . . . eorum, qui per -es sunt, Iudaeorum. 26, 17 eripiens te de populo (λαοῦ) et -bus. Rom. 3, 29. 9, 24. I Cor. 1, 23 (*opp.* Iudaeis). 10, 32 Iudaeis et -bus et ecclesiae dei (*gr. v. p. 1843, 45*). Gal. 2, 15 nos natura Iudaei et non ex -bus peccatores. *et al.* *ap.* ECCL.: TERT. pudic. 10 p. 239, 30 cum -es sic adoptaverit *dominus*, dum Iudaei de patientia ludunt. adv. Marc. 3, 6 p. 384, 13 omnis spes Iudaeorum, ne dicam etiam -ium. CYPR. epist. 63, 12 p. 711, 3. 6 Christus . . . ostendens -ium populum (*p. 1864, 71*) succedere et in locum, quem Iudaei perdiderant, nos . . . pervenire *eqs.* (*cf.* LACT. inst. 4, 20, 11 nos, qui . . . ex -bus in *Iudaeorum* locum adoptione successimus [*sim.* epit. 43, 3]). testim. 1, 20 p. 52, 5. 1, 21 p. 55, 10 eritis -es in caput, incredulus autem populus in caudam (COMM. apol. 430 in caput eritis -es, nam increduli retro; *ex deut. 28, 44* οὗτος ἔσται κεφαλή, σὺ δὲ ἔσῃ οὐρά [VVLG. *advena* in caput et tu . . . in caudam]. *v. et supra p. 1862, 55*). 1, 23 p. 58, 13 *al.* Ps. CYPR. mont. 7 p. 111, 20 duorum populorum malefactorum, -es . . . et Iudaeos *eqs.* (*cf.* HIL. in Matth. 14, 7 p. 998^{C} duo populi, circumcisionis [*infra l. 84*] et -ium. OPTAT. 3, 10 p. 95, 11. AVG. quaest. hept. 2, 154 p. 190, 12 in utrisque populis, id est -bus et Hebraeis). *al.* VOPISC. quatt. tyr. 8, 7 unus (nullus *P*, *om.* Σ) *Aegyptiis* deus nummus est. hunc Christiani, hunc Iudaei, hunc omnes venerantur et -es (*cf.* AVG. c. Faust. 31, 2 p. 757, 21 Iudaeos et Christianos et -es. PELAG. Aug. grat. Christ. 31, 33). HIL. in Matth. 15, 7 p. 1006^{B}. myst. 1, 10, 2 p. 11, 13 Iudaeis et -bus (FILASTR. 155, 10. HIER. epist. 21, 3, 3 et de -bus et de Iudaeis. PELAG. in Eph. argum. p. 344, 1 S. AVG. serm. 204, 2 PASS. Petr. Paul. long. 8. *et al.*). *al.* AMBR. virginit. 11, 65 MAXIMIN. c. Ambr. 139 HIER. chron. a. Abr. 2153 p. 283, 15 F. (= SVLP. SEV. chron. 2, 31, 6 PROSP. chron. I p. 424, 622) Hierosolymae primus ex -bus constituitur episcopus Marcus, cessantibus his, qui fuerant ex Iudaeis (*v. p. 1864, 25*). epist. 21, 30. 65, 18, 3 in Iudaea . . . in -bus 112, 5 *Petrus* princeps circumcisionis . . . imperavit -bus (*cf.* PELAG. in Eph. 2, 11 -es praeputium, Iudaei circumcisio dicebantur. *v. et p. 1863, 71*). AVG. civ. 19, 23 p. 398, 11 D. dii (*infra l. 52*) non Hebraeorum, sed -ium. 21, 24 p. 536, 4. gen. c. Manich. 1, 23, 40 de -bus, . . . de populo Iudaeorum. mend. 5, 8 p. 422, 18 serm. 10, 3. 62, 2, 4. 88, 11, 10. 218, 6, 6 non solum Iudaeis, sed etiam -bus (PROSP. resp. ad Gall. 1, 9 p. 166^{A}). *al.* ALC. AVIT. hom. 9, 1 p. 120, 10 GREG. M. moral. praef. 20. *et passim.*

2 *de iis, qui ex paganis Christiani facti sunt creduntque, i. q. proselyti* (*cf.* TERT. adv. Iud. 2 p. 703 Oe. proselytos ex -bus *et v. supra p. 1863, 82*): a *generatim*: *α in N. T.*: VVLG. act. 15, 23 apostoli . . . fratribus ex -bus salutem. 21, 25 qui crediderunt ex -bus (*infra l. 16*). Rom. 11, 13 vobis . . . dico -bus (Ephes. 3, 1 pro). I Cor. 12, 2. Gal. 2, 12 *Petrus* cum -bus edebat (*cf.* IREN. 3, 12, 15 Petrus . . . manducans cum -bus). *β exempla eccles.*: TERT. adv. Iud. 7 p. 713 Oe. in quem nos, -es scilicet, credituri adnuntiabamur (*cf.* IREN. 4, 7, 3 qui ex -bus credunt [PAVL. NOL. epist. 50, 11 p. 413, 1 AVG. spir. et litt. 26, 44 p. 198, 26; *v. supra l. 12*]. CYPR. testim. 1, 21 p. 38, 10 quod -es magis in Christum crediturae essent [AVG. civ. 18, 42 p. 321, 15 D.]. FILASTR. 36, 5 qui de -bus venientes credebant [HIER. hom. Orig. in Ezech. 11, 3 p. 428, 24 B.]. 104, 6. 156, 10 PAVL. NOL. carm. 19, 725. *et al.*). IREN. 3, 12, 15. HIL. myst. 1, 19 p. 17, 13 *Rebecca* camelos, id est -es Christo subditas, potat. *et al.* b *speciatim de ecclesia ex -bus convocanda* (*v. et sub iuncturis, infra l. 58 sqq.*): IREN. 4, 20, 12 ea quae ex -bus est ecclesia (*gr.* ἡ ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησία. 4, 30, 4 futura. HIL. myst. 1, 3, 5 p. 6, 1). CYPR. testim. 1, 20 p. 38, 8 quod ecclesia . . . plures filios habitura esset ex -bus. AMBR. hex. 3, 1, 3 ex haereticis et -bus repleta ecclesia est (*cf.* AVG. civ. 15, 27 p. 120, 8 D. iam . . . -es . . . ecclesiam repleverunt). in Luc. 1, 17 p. 21, 17 cum ecclesia ex -bus, hoc est ex peccatoribus, congregata sit (HIER. epist. 65, 16, 5 RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 113, 25 B. RVRIC. epist. 2, 34 p. 418, 16. *et al.*). vid. 8, 47 surrecturae ex -bus ecclesiae. RVFIN. Orig. in gen. 15, 5 p. 133, 24 B. Orig. in num. 15, 3 p. 135, 6 B. ex -bus, si qui ingressus fuerit ecclesiam domini (*cf.* AVG. civ. 14, 9 p. 21, 20 D. qui in ecclesiam Christi ex -bus venimus [ISID. alleg. 82]). *et al.* *nota*: AVG. civ. 10, 32 p. 458, 12 D. *praenuntiatio* civitatis dei ex omnibus -bus congregandae.

B ***sing.* -s:** 1 *collective pro populo ethnico*: COMM. instr. 1, 33, 1 -s sine pastore ferox iam noli vagari (*vix ad 2 pertinet*). 2 *de homine pagano, i. q.* ὁ ἐθνικός: ITALA Matth. 18, 17 (cod. e) si ecclesiam contempserit, sit tibi quasi -s aut publicanus (*gr. v. p. 1843, 47*; VVLG. ethnicus et p.; *v. et s.* gentilis, *p. 1866, 69*). COMM. instr. 1, 26, 24 -s et ego fui perversa mente moratus. 1, 34, 5 -s, homo, tu frater noli pecus esse ferinum. PELAG. in Rom. 10, 10 inter Iudaeum et -em (gentilem *BH [excepto S], Scottus*) credentes nulla discretio est (in Eph. 2, 15; gentilem *RC, G corr. S.* THEOD. MOPS. in Col. 3, 11 ultra non erit discretus Iudaeus et -s). *fort. et* ITALA Rom. 10, 12 (Pelag. in Rom.) non . . . est distinctio Iudaei et -is (*G*, Graeci *rell. cum* VVLG.; *gr. v. p. 1843, 44*).

***iuncturae*:** 1 *nominales*: -ium: apostolus: IREN. 4, 24, 1 VVLG. Rom. 11, 13 II Tim. 1, 11 FAVST. REI. grat. 1, 9 p. 27, 11. *et al.* dei (dii): *cf. supra l. 3.* IREN. 4, 24, 2. VVLG. psalm. 95, 5 omnes dii -ium daemonia (AVG. civ. 1, 29 p. 46, 26 D. *al.* PASS. Felicit. 3). Is. 36, 18 *al.* AVG. civ. 4, 30 p. 183, 30 D. 6, 1 p. 243, 9 *al.* serm. 62, 6, 9 *al.* SVLP. SEV. chron. 1, 49, 5. *et al.* divi: PRVD. perist. 5, 15. doctor: AMBR. virg. 1, 5, 23 *al.* HIER. epist. 112, 5 VVLG. I Tim. 2, 7 AVG. civ. 14, 2 p. 6, 21 D. *et al.* (*v. et vol. V 1775, 72 sqq.*). doctrinae: AVG. in psalm. 73, 18. ecclesia: VVLG. Rom. 16, 4. *aliter* (*v. s. 2, supra l. 25*): RVFIN. Orig. in gen. 6, 3 p. 69, 13 B. in cant. 2 p. 169, 1. 3 p. 178, 21 *al.* AVG. civ. 18, 31 p. 298, 28 D. *al.* ISID. alleg. 58. *et al.* errores: RVFIN. Orig. in num. 11, 5 p. 86, 19 B. AVG. epist. 118, 21 p. 684, 18. historia: AVG. civ. 10, 18 p. 431, 9 D. 16, 4 p. 130, 2. 21, 6 p. 498, 19 *al.* idola: TERT. adv. Marc. 1, 7 p. 298, 29 LVCIF. non parc. 5 p. 218, 21 VVLG. IV reg. 16, 3 SVLP. SEV. dial. 2, 14, 1. *et al.* insulae: VVLG. gen. 10, 5 Soph. 2, 11. lux: VVLG. Is. 42, 6. 49, 6. magister: HIER. epist. 15, 3, 1 *al.* VVLG. II Tim. 1, 11 PRVD. perist. 12, 24 PASS. Petr. Paul. long. 1. *et al.* multitudo: SACR. Greg. 130, 1. philosophi: AVG. civ. 8, 4 p. 326, 16 D. 18, 37 p. 312, 1. plebs: CYPR. epist. 63, 12 p. 711, 6 HIL. in Matth. 9, 10 p. 965^{C}. 14, 11 p. 1000^{C}. 15, 3 p. 1004^{C} *al.* plenitudo: HIER. epist. 36, 17 VVLG. Rom. 11, 25 AVG. civ. 16, 2 p. 122, 9 D. populus: CYPR. epist. 63, 12 p. 711, 3. 75, 2 p. 811, 10 HIL. in Matth. 33, 1 p. 1072^{D} GAVDENT. serm. 1 p. 847^{A} FILASTR. 151, 4 AMBR. epist. 18, 18 p. 977^{B} HIER. epist. 65, 18, 3 quaest. hebr. in gen. p. 13, 29 RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 122, 17 B. *al.* AVG. civ. 17, 16 p. 240, 11 D. *al.* serm. 101, 2, 2 HESYCH. in lev. 7, 28 p. 868^{B} VEREC. in cant. 1, 8. *et passim* (*v. et p. 1863, 61; aliter supra p. 1848, 82*). praedicator: HIER. epist. 53, 2, 1 SVLP. SEV. epist. 1, 6. prophetae: AMBR. off. 3, 18, 106. rex: ITIN. [Silv.] 14, 3 VVLG. gen. 14, 1. 9 Ios. 12, 23 RVFIN. Orig. in num. 12, 2 p. 100, 11 B. *al.* sacra: PRVD. cath. praef. 40. salus: HIER. epist. 21, 41, 3 RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 123, 5 B. 3 p. 196, 32 AVG. serm. 203, 3, 3 SACR. Greg. 82, 2 (*aliter p. 1856, 49*). simulacra: VVLG. psalm. 113, 4. 134, 15 HYD. chron. II p. 15, 18. *et al.* superstitio: AVG. civ. 18, 45 p. 326, 18 D. vocatio: TERT. adv. Marc. 4, 11 p. 451, 8 ex (HIER. epist. 21, 28, 1 de, *sic et*

[*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

AVG. civ. 16, 26 p. 167, 28 D. 18, 27 p. 291, 7 *al.*). RVFIN. Orig. in gen. 6, 3 p. 68, 29 B. *et al. sic et* PS. PROSP. *in titulo operis*: de vocatione omnium -ium. vocator: PRVD. perist. 2, 461.

2 *verbales*: -es: baptizare: CYPR. epist. 74, 2 p. 800, 15 PACIAN. epist. 3, 11 p. 67. *et al.* catechizare: IREN. 4, 24, 1. docere: CYPR. epist. 74, 2 p. 800, 15 FILASTR. 104, 7 VVLG. Ioh. 7, 35 (*gr. v. p. 1843, 44*). *et al.* formare: CYPR. patient. 2 p. 397, 20. iustificare: CYPR. epist. 63, 4 p. 703, 23. *al.* -bus praedicare: TERT. fug. 6 p. 472 Oe. HIER. hom. Orig. in Ier. 3, 2 p. 308, 30 B. SACR. Greg. 128, 5. *cf.* PASS. Petr. Paul. long. 2 quid tale praedicat Petrus in regno -ium? *cf. p. 1862, 74. et al.*

deriv.: genticus, gentilis. *G. Meyer.*

gentiaca *v. infra l. 27.*

gentiāna, -ae *f.* [*a nomine* Gentii, *regis Illyriorum, teste Plinio ducitur; quo iure nescitur. W.*] PLIN. nat. 25, 71 -am (*an sc. 'herbam'? cf. l. 56*) invenit Gentius rex Illyriorum, ubique nascentem, Illyrico tamen praestantissimam. DIOSC. gr. 3, 3, 1 γεντιανή· δοκεῖ μὲν ὑπὸ πρώτου εὑρῆσθαι Γέντιδος τοῦ Ἰλλυριῶν βασιλέως, ἀφ' οὗ καὶ τὴν προσωνυμίαν ἔσχηκεν (*inde pessumdatum* DIOSC. lat. 3, 3). ISID. orig. 17, 9, 42 -a nomen sumpsit, ut medici memorant, ab inventore. *varia nomina*: PS. APVL. herb. 16, 3 H.-S. a Graecis dicitur aloe Gallica (alon gallicae *αγ*, alum gallicum *β*, *ἀλόη Γαλλική Diosc. gr. 3,3,1 rec. Vind.*), alii -a, alii narcin, alii Cironion (necepromion *et sim. codd.*, *οἱ δὲ νάρκη, οἱ δὲ Χειρόνιον Diosc. l. l.*), Dardani aloitis (dardanos *αγ*, dardanon Tusci aloitis *β*, *Δάρδανοι ἀλοῖτις Diosc. l. l.*), Romani -a, alii comitialem (*v. et Wellmann ad Diosc. gr. l. l.*). DIOSC. 3, 5 gliciridia aut pontica radice aut gentiaca (*gr. γλυκύρριζα, οἱ δὲ . . . γεντιανήν*). 3, 6 centaurea maior, quam multi narcan aut -a dicunt. GLOSS. -a: alo⟨e⟩ Gallic⟨a⟩. aloites. basili[s]c⟨a⟩. boriamnus radix. -a gudica (*vel* gutica) herba. comitialis (Romani -am, Itali comitialem, *v.* comitialis *vol. III 1799, 50 sqq.*). dardanon (*et corrupte* dasdamum. *utrumque errore, v. l. 24/5*). herba montana. nicuspromium. HESYCH. lex. *s. v.* γεντιανή· ῥίζα τις οὕτω καλουμένη, χρήσιμος οὖσα εἰς τὰς ἀντιδόσεις (*cf. Immisch, Leipz. Studien 8, 1885, 341*). *primum legi videtur in antidoto Mithridatis, l. 41.*

herba, apud nos 'Enzian', de cuius facie et vi medica fusius PLIN. nat. 25, 71 PS. APVL. herb. 16 H.-S. DIOSC. 3, 3. 6. *v. Stadler, PW. VII 1201 sqq.* CELS. 5, 23, 3 (*antidotum Cassii medici*) -ae *radix* (PLIN. nat. 14, 111. 26, 137 CHIRON 821 PS. APVL. herb. 16, 3 THEOD. PRISC. log. 27. *cf. l. 47*). SCRIB. LARG. 170 (*antidotum Mithridatis*) -ae p(ondo) denarios II (*sim.* 176 [*antid. Cassii*]. 177 [*antid. Marciani medici*]). PLIN. nat. 1, 25, 34. 25, 100. 142 -ae suco (26, 137 CAEL. AVR. chron. 4, 8, 125. *cf. l. 47*). 26, 29. 32 stomachum corroborat . . . -a ex aqua pota. 26, 36 -a madefacta pridie contrita *datur ad tussim eqs.* 26, 74 -ae farina. 26, 140 illinitur . . . -a ulceribus . . ., radice tusa . . . vel suco. 26, 163 cutis vitia emendat -a. 32, 54. PELAGON. 5 to diapente: -ae, aristolochiae, bacarum lauri, murrae, rasurae eboris (VEG. mulom. 1, 10, 6. 1, 64, 1 *cf.* 3, 8, 6 MARCELL. med. 20, 129 THEOD. PRISC. eup. faen. 74). VEG. mulom. 1, 34, 6 -ae unc. I (*sim.* 1, 59. 2, 88, 16. 2, 119, 7. 2, 130, 1 CHIRON 410. 817 *bis.* 833 *al.* MARCELL. med. 7, 18 centaureae aut -ae part. XII. 8, 196. 16, 30. 20, 19. *cf. l. 42*). 1, 60 -ae . . . folia. CHIRON 819 -ae *semen* (MARCELL. med. 20, 115). 825 -am. MARCELL. med. 22, 29 -am ex passo decoques et ieiuno . . . bibendam dabis. 23, 41 -ae tunsae cocliarium dimidium. 24, 3 herbae -ae drag̃. XX (24, 6 PS. APVL. herb. 16, 1. 3). PS. APVL. app. 16, 2 -ae virtutem. ANON. med. ed. Piechotta 193. CAEL. AVR. acut. 2, 29, 160 -am decoctam cum pulegio. chron. 2, 13, 165. ORIBAS. 2 add. p. 845 decoctio centauriae, -ae *eqs.* syn. 5, 40 (*gr. ἥ τε γεντιανή*). *Schuster.*

genticus, -a, -um. [*a* gēns. *W.*] GLOSS. II 581, 22 -us gentilis (gentibus *codd.*). IV 241, 31 -a gentilis.

a *adi.*: *i. q. pertinens ad nationem, nationis proprius sim.*: TAC. ann. 3, 43 adduntur e servitiis gladiaturae destinati, quibus more -o (*i. Aeduorum*) continuum ferri tegimen (6, 33 *Sarmatarum* sceptuchi utrimque donis acceptis more -o diversa induere. AMM. 24, 4, 23 ex usu moris -i) TERT. anim. 39 p. 366, 28 pro -a, pro avita, pro publica aut privata devotione. **b** *pro subst.*: *i. q. indigena, ὁ ἐγχώριος*: AVIEN. ora 611 Taurum paludem . . . -i vocant Orani propinquam flumini. 645 rupis . . . latus (*in ortu Rhodani*) . . . -i cognominant solis columnam.

[gentiliātus] *v. s.* gentilis, *p. 1866, 81.*

gentīlicius, -a, -um. [*a* gentīlis. *W.*] -īlicus: *v. p. 1866, 40.* *neutr. sg. pro subst.*: *c. copula: p. 1866, 7 sqq.* *per ellipsin: p. 1866, 5.* *de prosodia*: PRISC. gramm. II 135, 25 i . . . tam paenultimae quam antepaenultimae correpta: gentīlis, gentīlī, -īcius. GLOSS. ἐθνοφύλαξ. *legitur inde a* VARRONE (*quater, v. l. 82. p. 1866, 15. 16. 19*), CIC. (*v. l. 83*), LIV. (*v. p. 1866, 1. 2*) *usque ad vergentem latinitatem.* [*pro* gentilis: CALP. decl. 24 gentilia *BC, corr. ς; v. p. 1866, 2.*]

1 *technice*: *i. q. pertinens ad gentem sive familiam Romanam*: **a** *in universum*: VARRO ling. 9, 59 quod in servis -a natura non subest in usu, in nostri⟨s⟩ nominibus . . . necessaria. CIC. har. resp. 32 multi sunt . . . in hoc ordine, qui sacrificia -a . . . anniversari⟨a⟩ factitarint (*cf.* LIV. 5, 52, 3 sacra, *v. etiam* CALP. decl. 24 p. 22, 21 [*v. infra l. 77 et p. 1865, 79*]). LIV. 6, 20, 14 -a *nota* (*opp.* publica), quod gentis Manliae decreto cautum est *eqs.* (*v. s.* gens, *p. 1847, 72*). VELL. 2, 119, 5 *Vari corpus* -i . . . tumuli sepultura honoratum est (*cf.* CORP. VIII 23126 -um Vlpi Sperati, *sc.* sepulchrum *aut* conditorium). PLIN. nat. 19, 8 M. Varro tradit, in Serranorum familia -um esse feminas lintea veste non uti (*item* PLIN. epist. 6, 15, 1 -um hoc [*i. elegos scribere*] *Passenno Paulo*: est enim municeps Properti. SIDON. epist. 8, 3, 3 *perorandi flumen* non solum -um, sed domesticum tibi [*sc. Leoni ex Frontonis posteris*]). 35, 6 funera. SVET. Iul. 1, 2 hereditatibus. GAIVS inst. 3, 17 totum -um ius in desuetudinem abiisse (VLP. reg. 26, 1 -a iura). COLL. Mos. 16, 4, 1 intestatorum -orum hereditates (*cf.* VLP. reg. 26, 1 intestatorum ingenuorum). **b** *speciatim de nominibus -is* (*v. et s.* gentilis, *p. 1867, 16. 78*): VARRO ling. 9, 60 *praenomina*, quibus discernerentur nomina -a. gramm. frg. 323 p. 331, 10 F. quia *nomine* gens cognoscitur ideoque dicitur -um *nomen* (*cf.* DIOM. gramm. I 321, 5 nomen proprium est -um, . . . quod originem familiae vel gentis declarat *eqs. sim.* EXC. Bob. gramm. I 533, 17). *ibid. l.* 12 -a nomina . . . fuisse numero ∞. SVET. Claud. 25, 3 peregrinae condicionis homines vetuit usurpare Romana nomina, dumtaxat -a. DIOM. gramm. I 321, 4. 7 (EXC. Bob. gramm. I 533, 16. 18).

2 *sensu laxiore*: *i. q. ad populum referendus, populi cuiusdam proprius sim.*: GELL. 1, 9, 6 vulgus, quos -o vocabulo Chaldaeos dicere oportet, mathematicos dicit. OROS. hist. 6, 21, 20 *Caesarem* apud Hispaniam . . . supplex cum -o munere . . . Indus et Scytha . . . oravit. SIDON. epist. 4, 20, 1 Sigimerem, regium iuvenem ritu atque cultu -o ornatum.

3 *ecclesiast. usu*: *i. q. ethnicus, paganus*: AMBR. Cain et Ab. 1, 10, 44 *ut* eradices -um vitiorum omne consaeptum. epist. 18, 39 p. 982^B -i ritus (*cf.* 23, 4 p. 1027^C -o more [COD. Theod. 11, 24, 6, 3 *a. 415*]. *v. et infra l. 41; aliter supra l. 28*). PAVL. NOL. epist. 49, 2 p. 392, 3 -o . . . signo Valgius vocabatur, qui nunc Victor a domino dicitur. COD. Theod. 16, 10, 12, 2 (*a. 392*) in qua *possessione* eum -a constiterit superstitione famulatum (CASSIAN. conl. 10, 5, 2 c. Nest. 2, 4, 1). 16, 10, 20, 2 (*a. 415*) professiones. CASSIAN. c. Nest. 7, 30, 1 absque ulla -ae persecutionis procella. FAVST. REI. grat. 2, 6 p. 71, 17 -ae persuasionis impietas (*cf. ibid. l.* 8 gentilis decreti). 2, 10 p. 84, 29 nationis.

gentīlicus, -a, -um *i. q. gentilicius, paganus*: PS. AVG. alterc. p. 1135 tu, *ecclesia* rustica, . . . dei legibus aliena, quae -o more vivebas (*v. supra l. 31*). PS. THOM. euang. 12, 1 primum doce ei litteras -as et postea hebraeas (*sic cod. Vat.*, litteras gentilium [*v. p. 1870, 51*] *Paris.*, τὰ Ἑλληνικά *gr. rec. A 14, 1. v. et s.* gentilitas, *p. 1874, 50*).

†gentīlilogia *v. s.* genethlialogia.

***gentīlis,** -e. [*a* gēns. *W.*] *de originatione*: GRAMM. suppl. 67, 29 vir virīlis, civis civīlis, . . . gens -īlis *eqs.* *superl.* -issimus: HIER. in Ier. 4, 41, 4 *p. 1869, 77.* *adv.* -īliter *non ante* ECCL. SOL., *p. 1872, 53.* *scribitur*: -eilis: CORP. I² 1439, *p. 1867, 45.* -īli-: CORP. V 801, *p. 1869, 27.* γεντιλίων: INSCR. Princeton exped. Syr. A 223 (*a. 208*), *v. p. 1868, 63.* κεντιλίων: SVIDAS *s. v.*, *v. p. 1868, 51* (*dub. an huc pertineat* MALALAS p. 327, 22 D. Γεντιλίους. HESYCH. γέντινοι· οἰκεῖοι, *ubi* γεντίλιοι *coni. Immisch, Leipz. Stud. 8, 1885, 352 coll. Du Cange s. v.* γεντήλιοι). *per compendia*: gent(ilium): CORP. XI †1708. gentil(ium): CORP. XIII †8331 (*v. p. 1868, 49. 52*). gentilib(us): CORP. II 8 CONST. veteran. 67 (Corp. III p. 1989), 10 (*a. 158*), *v. p. 1867, 49. 1868, 60.* NOT. Tir. 28, 64. *de notione*: GLOSS. *v. p. 1867, 6. 73. 1869, 52.* *reddit Graeca haec*: Ἕλληνες *pro usitato* (*aliter* gens, *v. p. 1843, 43*): ITALA I Petr. 2, 12 *p. 1870, 52.* HEGES. 3, 19 (*Ios. 3, 409*), *p. 1870, 6.* VVLG. *in N. T. ubique* (*praeter* Marc. 7, 26 act. 17, 12: Ἑλληνίς, *v. l. 66*; act. 14, 5 Rom. 15, 27: ἔθνη, *v. l. 68*). RVFIN. hist. 6, 19, 7 *p. 1870, 17.* RVSTIC. synod. 169, 4 *p. 1869, 44.* VITAE patr. 6, 3, 16 *p. 1871, 19.* MVTIAN. Chrysost. hom. 15, 1 p. 336, *p. 1872, 49. al.* Ἑλληνικός: VVLG. II Macc. 4, 10 *p. 1868, 13.* RVFIN. hist. 4, 8, 5 *p. 1870, 15.* Ἑλληνίς: *v. supra l. 62.* VVLG. II Macc. 6, 8. Ἑλληνισμός: VVLG. II Macc. 4, 13 *p. 1868, 31.* ἔθνη (-ος): *v. supra l. 63.* VVLG. Tob. 1, 12 *p. 1870, 76.* III Esdr. 5, 9 *p. 1868, 36.* ἐθνικός: ITALA Matth. 18, 17 (Gat.) *p. 1871, 29* (VVLG. ethnicus; *v. et* gens, *p. 1864, 40*). RVFIN. Orig. in Ios. 23, 2 p. 440, 14 B., *p. 1869, 75.* ACT. Archel. 12, 4 *p. 1872, 47. et al.* ὁμώνυμος: CIC. Tim. 41 *p. 1867, 28.* *ex Hebr. nil afferri potest, cum excepto* Tob. 1, 12 (*ubi exemplar hebr. deest*) HIER. *vocem neque in libr. transl. adhibuerit neque in retract.* *extat inde a* LEGE XII tab. (*p. 1867, 32. 36*) *usque ad auctores postremos*; *pro adi. non ante* OV. fast. (*p. 1867, 9*) SIL. STAT. *usurpatur.*

[*traditur falso*: LVCIL. 274, *v. s.* Gentius. CALP. decl. 24 *v. s.* gentilicius, *p. 1865, 79.* *restituitur pro* gens: TERT. nat. 2, 9 p. 110, 22 *v. p. 1868, 17.* HIER. epist. 21, 40, 4 (*recte Σ*). *falso confunditur c.* gens: TERT. cult. fem. 2, 11 p. 730 Oe. CYPR. mort. 15 p. 306, 10; *v. s.* gens *p. 1843, 67 sqq.* *pro* gentiliatu: CIC. dom. 127 (*codd.*) *v. p. 1867, 44.* *dubia*: STAT. Theb. 12, 618 -bus hospita divis (genialibus *BM, nisi trahi potest ad II B 2 a, v. p. 1868, 75*) CORP. II 5812 *v. s.* genetivus *p. 1805, 35.* *prorsus incerta*: CORP. [*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

I^2 p. 361 gen⟨...⟩, *ubi* gen⟨tilibus⟩ *Mommsen*. INSCR. Notiz. degli scavi 1919 p. 232, 4 vernas qui hic cinele s (*i. gentiles?*). *ambiguae interpret.*: TER. MAVR. 1788 inter nostros -is oberrat ecus (*fort. pertinet ad I B 2, v. l. 70*).] (*loci omnes adferuntur sub I—III, notabiliores tantum sub IV.*)

I *pertinens ad* **genus, stirpem, domum** (GLOSS.^{L} II Philox. GE 43 -is συγγενής. GLOSS. II 383, 12 ὁμογενής -is [-es *trad.*]):
A *sensu stricto: spectat ad gentem (familiam v. infra l. 13. 58) Romanam (v. s.* gens *I A 1, p. 1845, 2)*: **1** *adi.*: OV. fast. 2, 198 sumunt -es arma professa manus (*i. gentis Fabiae*). SIL. 8, 585 *Cethegus* humero exertus -i more parentum. STAT. silv. 3, 1, 152 ridet ... Parthenope -e sacrum (*i. gentis Polliae*). TAC. ann. 2, 37 eloquentia, -e domus nostrae (*sc. Hortensii oratoris*) bonum. 11, 16 -e decus. SVET. Tib. 68, 2 *capillus* pone occipitium *summissior Tiberio erat*, ut cervicem ... obtegeret, quod -e in illo videbatur (*i. proprium gentis*). Nero 37, 1 in vetere -i (*dett.*, -is *M G X*) stemmate. 41, 1 nomen ...-e ([SCHOL. Cic. Bob. p. 137, 23 St. SCHOL. Hor. sat. 1, 1, 102; *v. et s.* gentilicius, *p. 1866, 14 et aliter infra l. 77, ubi et grammat. exempla invenies*]. *cf.* PORPH. Hor. epist. 1, 13, 8 cognomen). Nero 50 -i Domitiorum monimento. Vit. 1, 2 -i copia.

2 *pro subst.: de eo, qui certae gentis est*: **a** *loci notabiliores*: **α** *definitur* (*cf.* GLOSS. III 303, 19 ομονυδδοι gentibus, *ubi optime Buech.* ὁμώνυμοι -es. *v.* CIC. Tim. 41 *l. 28*): P. SCAEV: Cic. top. 29 -es sunt inter se, qui eodem nomine sunt ... qui ab ingenuis oriundi sunt ... quorum maiorum nemo servitutem servivit, ... qui capite non sunt deminuti (CINC. frg. Paul. Fest. p. 94 -es mihi sunt, qui meo nomine appellantur [*sim.* PAVL. FEST. *ad l.*]. *cf. et* CIC. Tim. 41 in quibus qui tales creabuntur, ut deorum immortalium quasi -es esse debeant, divini generis appellentur [*gr. p.* 41^C καθ' ὅσον μὲν αὐτῶν ἀθανάτοις ὁμώνυμον εἶναι προσήκει κτλ.]. *v. Kübler, PWK VII 1177, 20 sqq.*). **β** *opponitur vocabulo* 'agnati' *quasi laxior notio strictiori*: LEX XII tab. 5, 5 (*de hereditate*) si adgnatus nec escit, -es familiam habento (*respiciunt, referunt, tractant*: RHET. Her. 1, 13, 23 si paterfamilias intestato moritur, familia pecuniaque eius agnatum -ium esto [CIC. inv. 2, 148]. GAIVS inst. 3, 17 [COLL. Mos. 16, 4, 2]. COLL. Mos. 16, 3, 3). 5, 7^a si furiosus escit, adgnatum -iumque in eo pecuniaque eius potestas esto ([*citant*: RHET. Her. 1, 13, 23 CIC. inv. 2, 148]. *cf.* VARRO rust. 1, 2, 8 [*ex Catone*] *mente captus* ad ... adgnatos [*v. adnot. crit.*] et -es est deducendus [*proverbii instar; inde* COLVM. 1, 3, 1]. PAVL. dig. 50, 16, 53 pr. 'adgnatorum -iumque' pro separatione accipitur). **b** *loci reliqui*: VARRO ling. 8, 4 ab Aemilio homines orti Aemilii ac -es. CIC. Verr. II 2, 190 tuum paene -em Verrucium (dom. 127 tu rex disce a -i tuo [gentiliatu *codd.*, *v. p. 1866, 81*]. Brut. 109 *M. Iunius Pennus*, tuus ... -is, Bruto. *v. et l. 53*). CORP. I^2 1439 (= XIV 2387, *Bovillis, aetate Sullana non posterior*) Vediovei patrei -eiles Iuliei. CATVLL. 68, 123 impia derisi -is gaudia. LIV. 3, 58, 1 cum -bus clientibusque. SVET. Tib. 1, 2. SCHOL. Verg. Veron. Aen. 1, 248 dicunt ⟨Patav⟩ini -es se Romanorum. CORP. II 8 in memoriam L. Atili Maximi ... L. Atil(ius) Atilianus et Artullia ... Severa ex -b(us) posuerunt. **c** *iocose* (*cf. nostrum* '*Namensvetter*'): CIC. Tusc. 1, 38 fuit *Pherecydes Syrus* meo regnante -i (*i. Servio Tullio*). Att. 13, 35, 1 o rem indignam! -is tuus (*supra l. 45*) urbem auget, quam hoc biennio primum vidit (*intellegendus aut Pomponius quidam aut architectus nescio quis Atheniensis, qui per iocum Attici -is vocari poterat*). **d** *translate de servis dominorum nomina habentibus*: PLIN. nat. 33, 26 apud antiquos singuli Marcipores Luciporesve dominorum -es omnem victum in promiscuo habebant.

B *liberius: referendum ad quodlibet genus animantium*: **1** *de hominibus, i. q. certi generis proprius, patrius, insitus sim.* (*pro subst.: l. 62; aliter s. II A 1, p. 1868, 8*): SEN. Phaedr. 380 oculi *Phaedrae* nihil -e nec patrium micant (*i. nil ardoris generi suo innati*). Thy. 983 (*Atreus ad Thyesten*) poculum infuso cape -e Baccho. SIL. 2, 277 olim ductorem infestans odiis -bus Hannon. STAT. Theb. 1, 126 -isque animos subiit furor (*Eteoclis et Polyn.*). 6, 342 nomen avo -e Thoas (*sc. alteri Iasonis ex Hypsipyla filio fuit*). silv. 3, 2, 69 -es ... terras (*i. patriam*). 3, 3, 60 Smyrna tibi -e solum (*i. patria*). **2** *de equis: i. q. generosus, nobilis*: NEMES. cyn. 260 sit tibi ... sonipes, Maurusia tellus quem mittit: modo sit -i sanguine firmus. TER. MAVR. 1788 *v. l. 3.*

II *pertinens ad* **nationem, civitatem, populum**: **A** *in universum: i. q.* ἐγχώριος, *patrius, vernaculus, certae nationis proprius sim.* (*subst. neutr. sg. pro adv.: p. 1868, 2*): GLOSS.^{L} II Philox. GE 43 -is ἐθνικός, ὁμοεθνής. GLOSS. II 284, 30 ἐγχώριος -is (*sic ibid.* 313, 7 ἐπιχώριος. 383, 44 ὁμόφυλος). II 534, 53 -e ἐντόπιον. **1** *adi.*: SEN. Herc. f. 913 te ramus oleae fronde -i tegat, Theseu. SIL. 4, 223 -ia lina *Faliscorum*. 5, 646 Acri nomen erat -e viro (*i. sic apud Boios -es suos vocabatur; cf. quae ex* GRAMM. *affert* PRISC. gramm. II 59, 21. 61, 3 -e *nomen* est, quod gentem significat ut 'Graecus', 'Latinus'. III 467, 10. 501, 29 *al. aliter supra l. 16*). 14, 438 numen. 16, 50. 456 galeri. 16, 464 -e metallum *Iberiae*. 17, 412 -em ... bibit tellus ... cruorem (*Poenorum in patria occisorum*). STAT. Theb. 3, 141 *Thessalidi sagae* -e nefas hominem renovare canendo. 4, 155 leonum exuviae, -is honos (*cf.* 8, 706 fatiscit ... umeris *Tydei* -is aper, *i. pellis Calydonia*). 4, 390 -bus armis (*i. thyrsis*). 6, 151. 8, 429 *Oebaliae turmae* magnum et -e (*subst. neutr. pro adv., v. p. 1867, 73*) tumentes (*i. sicut mos Spartanorum est*). 9, 298. 10, 319 gramen. 11, 420 Ogygios monstra ad -ia manes *Pluto* iubet ire. 12, 395 solum (TAC. ann. 3, 59; *aliter p. 1867, 67*). silv. 2, 2, 9 trans -e fretum (*i. Neapolin*). 5, 3, 110 si tu, *Parthenope*, stirpe vacans (*Baehrens*, vetus *vulg., aliter Vollmer*) famaeque obscura iaceres nil -e tenens *eqs.* (*i. nullum ex Graecia nobilem*). FRONTIN. strat. 2, 5, 31 velocitate. IVV. 3, 64 tympana. TAC. ann. 6, 32 *Pharasmanes* -e imperium tenebat. 11, 1 nationes. 12, 14 levitate (SCHOL. Cic. Bob. p. 97, 9 St.). 12, 34 religione. AMPEL. 41 (*opp.* servile, civile; *v. vol. II 1849, 8*). MIN. FEL. 6, 1 ritus (*cf.* LAMPR. Heliog. 8, 2 cum *Heliogabalus* excruciaret hostias ad ritum -em suum [VVLG. II Macc. 4, 10]. *aliter infra p. 1870, 14*). TERT. nat. 2, 1 p. 94, 21 (*deorum genera*) unum ... physicum ..., aliud myt⟨h⟩icum ..., tertium -e quod populi sibi quique adoptaverunt (*ibid.* p. 94, 23. 2, 8 p. 108, 8. 2, 9 p. 110, 22 de physico genere, de poetico, de -i [*Oehler*, gentibus *A, v. p. 1866, 78*]). anim. 20 p. 332, 26 -ium proprietatum. SOL. 38, 5 candidum ... cydnum -i lingua Syri dicunt (HIER. epist. 22, 31, 2. 22, 34, 1 RVFIN. Adamant. 1, 28 p. 59, 1 [*gr. aliter*]). IVL. VAL. 3, 38 opulentiae. 3, 39 apud -es barbaros meos (*aliter p. 1869, 20. 1870, 30*). FORTVN. rhet. 3, 4 p. 122, 21 sunt mala *verba* ... -ia. -ia verba ... sunt ... propria ... quarundam gentium *eqs.* AMM. 17, 13, 17 lembos. 23, 6, 38 *aliam similem* oleo ... *speciem* napthamn (naitham *cod.*) vocabulo appellavere -i *Persae*. 24, 6, 3 -es picturas (*i. Persicas*). 31, 6, 8 defletis -ium favillis aedium (*i. 'paternarum'*). 31, 7, 7 tesserā data -i. 31, 16, 1 artes medendi. CLAVD DON. Aen. 3, 335. HIER. vita Hilar. 39 p. 49^A -i sermone (in Ezech. 4, 9 p. 43. RVFIN. Basil. reg. 145 [*quid est raca?*] provincialis, id est -is illius sermo *eqs.* SEV. MINOR. p. 742^D. *v. Behaghel, Beitr. z. Gesch. d. dtsch. Spr. u. Lit. 45, 1920, 131*). VVLG. II Macc. 4, 13. 6, 8 (*gr. v. p. 1866, 67*).

2 *pro subst.: i. q. popularis*: GELL. 17, 17, 2 *Mithridates* lingua et oratione ipsius non minus scite quam si -is eius (*sc. quem alloquebatur*) esset, locutus est. TERT. apol. 9, 9 apud quosdam -es Scytharum. cult. fem. 1, 7 p. 709 Oe. Parthorum et Medorum ceterorumque -ium suorum. VVLG. III Esdr. 5, 9 numerus a -bus eorum ex praepositis eorum: filii Phares *eqs.* (*gr. v. p. 1866, 69*).

B *speciatim: refertur ex parte Romanorum (fort. Graecorum l. 75) ad gentem exteram seu barbaram, i. q. externus, peregrinus, barbarus* (*cf.* gentes *II B 1. 2, p. 1850, 32 sqq. 76 sqq.*): CORP. V 801. 884 *v. s. III p. 1869, 23.* **1** *usu technico de certis numeris militum e barbaris peregrinisve conscriptorum*: **a** *de equitum quodam numero palatino (inde a Constantino imp.)*: AMM. 14, 7, 9 scholis contentum palatinis et protectorum cum scutariis et -bus ([20, 4, 3]. 16, 4, 1 nec scutarios adesse ... nec -es. 20, 2, 5 ex -ium ⟨et⟩ scutariorum tribuno. 20, 8, 13). 15, 5, 6 Malarichus -ium rector. 27, 10, 12 Salvius et Lupicinus, scutarius unus, alter e schola -ium (NOT. dign. or. 11, 6 [= occ. 9, 7] scola -ium seniorum. or. 11, 10 -ium iuniorum. CORP. XI † 1708 [= INSCR. christ. Diehl 562] hic ia(cet) Murdilo sen(ior) sco(lae) gent(ilium). *ibid.* † 1711 [= 563 Diehl] Segetius d(e) scola -ium. SVIDAS *s. v.* κεντιλίων σχολῆς εἶδος ἀξιώματος). CORP. XIII † 8331 (*Coloniae*) (= INSCR. christ. Diehl 505) hic iacit (*sic*) Emeterius c(e)nt(enarius) ex numer(o) gentil(ium). *de re v. Humbert, Daremberg-Saglio III 1516; Liebenam, PWK VI 1621, 1 sqq.; Grosse, Röm. Militärgesch. 94.*
b *de dediticiis copiis limitaneis, quae in colonias coactae fuisse videntur* (*cf.* laeti; *de re ambigua v. Böcking, Not. dign. II 1082 sqq; Humbert, l. c.; Liebenam, l. c. 1623, 48 sqq.; Mommsen, Ges. Schr. VI 166 sq. 226; Grosse, l. l. 210; E. Stein, Gesch. d. spätröm. Reiches I, 1928, 78*): CONST. veteran. 67 (Corp. III p. 1989), 10 (*a. 158*) vexil(lariis) Afric(ae) et Mauret(aniae) Caes(ariensis), qui sunt cum Mauris -b(us) in Dacia superiore (*v. adnot. et cf. s.* gens, *p. 1850, 83*). INSCR. Princeton exped. Syr. A 223 (*a. 208*) Ἑρμεναρίου πραιποσίτου γεντιλίων ἐν Μοδανοῖς ἀναφερομένων. CORP. XIII 6592 (*a. 232*) expl(oratores) Stu⟨...⟩ et Brit(ones) -es (*v. Mommsen, l. l. 166*). NOT. dign. occ. 42, 34 (= 35) praefectus laetorum Batavorum et -ium Sueborum *eqs.* (42, 44). 42, 46 praefectus Sarmatarum -ium Apuliae et Calabriae (47. 49—70, *nisi* 65 Sarmatarum et Taifalorum [*sc. qui dispositi per Italiam et Gallias sunt*]). COD. Theod. 7, 15, 1 (*a. 409*) terrarum spatia, quae -bus propter curam munitionemque limitis atque fossati ... fuerant concessa. 11, 30, 62 (*a. 405*).

2 *significatu liberiore: respicit ad quoslibet barbararum aut exterarum nationum homines* (*de Gothis: l. 84 sqq.* [*opp. Romani: p. 1869, 5 sqq. 12. 13*]): **a** *apud script.*: **α** *pro adi.*: *fort. huc pertinet*: STAT. Theb. 12, 618 mittit ... manus -bus hospita divis Icarii Celeique domus (*i. quae Bacchum Cereremque peregrinos susceperant; v. supra p. 1866, 82*). AMM. 16, 10, 16 *Ormisda Persa* respondit astu -i. 16, 12, 65 -i prece. 17, 12, 12 agminum. 18, 2, 13 epulis ad usque vigiliam tertiam -i more extentis (*de Alamannis*). 30, 3, 4. 31, 4, 4 legatorum. COMM. Bern. Lucan. 7, 528 eques -is Pompeianus. CLAVD. carm. min. 47, 13 Persarum -e *decus*. ENNOD. opusc. 3, 89 p. 353, 22 -e ... murmur (dict. 10, 12 p. 458, 12). CASSIOD. var. 1, 46, 2 propositum. 2, 5, 2 -es introitus. 2, 16, 3 ferocitas (*cf.* 12, 28, 2 feritas). 5, 1, 1 pueros -i candore relucentes (*cf.* 8, 21, 6 *Gothi* relucent ... gratia -i). 7, 4, 2

[G. Meyer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*bis*). IORD. Get. 172 *Africam* a rei publicae Romanae corpus (*sic*) -is manus abstulerat. *β subst.*: AVSON. 419, 8 vocar⟨em⟩ *te* Germanicum deditione -ium. COMM. Bern. Lucan. 7, 525 -es non verentes dedecus, si vincerentur. 7, 536 ('sufficiat cruor iste tuis' *eqs.*) utinam sufficiat tibi cruor -ium, non et Romanorum (*sic opp.*: CASSIOD. hist. 10, 24 p. 1182^{A} *Stilicho* habebat sub se Romanorum plurimos atque -ium). FRG. Vat. 34 p. 9, 4 M. nullum ... ex -bus liberum adprobari licet (*v. Mommsen, Ges. Schr. VI 168*). COD. Theod. 3, 14, 1 (*a. 365/373*) nec ulli -ium provincialis femina copuletur. *ibid.* inter provinciales atque -es. 12, 12, 5 (*a. 364*) legati -ium. CASSIOD. var. 2, 40, 17 *Orpheus* cum dulci sono -ium fera corda domuerit. 7, 4, 4. 8, 11, 2 quando nemo -ium (*Gothorum*) in vobis (*Romanis*) putabit abiectum (*item et* 8, 17, 6 -es victu, Romanos sibi iudiciis obligabat *Odoacer. v. Mommsen, Ges. Schr. VI 439 adn. 4*). *de re v. etiam Dove, Stud. z. Vorgesch. d. dtsch. Volksnamens, Sitzber. d. Heidelb. Akad. 1916, 8. Abh., p. 32.* b *in titulis*: CORP. VIII 2615 (*a. fere 260*) Quinquegentaneis -bus Mauretaniae Caesariensis, item -bus Fraxinensibus ... caesis fugatisque. III 12483 (*a. 337/340*) locum ... limitis ... -ium Gotho⟨ru⟩m ⟨t⟩emeritati semper aptissimum ... clauserunt. VIII 18219 (*saec. IV*) ob reportatam ex -bus barbaris gloriam (*i. 'externis b.' an asyndet. pro 'peregrinis et b.'? aliter supra p. 1868, 21; infra p. 1870, 30*).

III *adtinet ad* ***sodalicium****, collegium sim., fere i. q. sodalis* (*v. Egger, Jahresh. d. Oesterr. arch. Inst. 18, 1915, 119 sqq.; Ruggiero, Diz. epigr. III 486^{a}; minus certum. l. 29; cf. et* gentilitas *C, p. 1873, 54*): CORP. III 4779 (*Viruni, saec. II med.*) Genio Aug(usti) sac(rum), iuventutis Manliensium -es, qui consistunt in Manlia. V 801 (*Aquileiae, saec. circ. III*) M. Valerius Venustus et Mulcedátia Tais -ílibus Artorianis lotoribus aram d(ono) d(ederunt) (*cogitare possis de sodalitate quadam lotorum 'in Artoria consistentium'; 'barbaros' [v. supra p. 1868, 72] intellexit Mo.; aliter Hula, Arch.-epigr. Mitt. aus Oesterr. 13, 1890, 100 sqq.*). V 884 (*Aquileiae ante Constantin.; post Const. falso A. Müller, N. Jbb. 29, 1912, 270*) locus sepultura⟨e⟩ -ium veteranor(um) (*i. collegii*).

IV ***Christianorum usu:*** *qui extra veram sanctamque est ecclesiam, i. q.* **paganus, ethnicus** (*cf.* PS. HIER. expos. in Matth. p. 547^{C} ethnici -es. EVCHER. instr. 2 p. 160, 10 ISID. orig. 8, 10, 3): *v. et* gens *IV, p. 1862, 42 sqq.*; gentilitas *D, p. 1873, 59 sqq.* *definitur*: AVG. serm. 17, 6, 6 ethnicus -is est: -is ille est, qui in Christum non credit (ISID. orig. 8, 10, 2 -es sunt, qui sine lege sunt et nondum crediderunt). *componitur* 'paganus': SERM. dominic. 2, 1 p. 645^{B} pagani ... qui et -es vocantur (*cf.* AVG. epist. 184^{A}, 3, 5 p. 734, 27 istorum ... infidelium, quos vel -es vel iam vulgo usitato vocabulo paganos appellare consuevimus. RVSTIC. synod. 169, 4 alii ... istos paganos -busque deteriores appellant [Ἕλληνας καὶ Ἑλλήνων χείρους, *v. supra p. 1866, 64*]). FILASTR. 111, 2 pagani, id est -es (*cf.* COD. Theod. 16, 10, 21 [*a. 416*] qui profano pagani ritus errore ... polluuntur, hoc est -es *eqs.*). RVFIN. hist. 6, 19, 7 *v. infra p. 1870, 17.* AVG. op. monach. 11, 12 p. 550, 21. serm. 24, 6 paganorum et -ium. serm. ed. Mai 117, 3 natio infidelium: Iudaeorum, -ium, paganorum, ... Manichaeorum. RVSTIC. c. aceph. p. 1245^{A}. *et al.* GLOSS.^{L} Corp. S 422 sophista secta -ium.

A ***adiect.***: TERT. adv. Marc. 2, 14 p. 354, 28 reus ... -is idolatriae. 5, 17 p. 637, 14 deo (*Rhenan.*, dei *codd.*), quem utrumque genus offenderat: et Iudaicum et -e (*M*, -em populum *Rhen., vulgo; v. et infra p. 1871, 53*). uxor. 1, 6 p. 677 Oe. pleraeque -ium feminarum (HIER. epist. 54, 1, 2). 2, 2 p. 685 in matrimonio -i (*ibid* p. 686. 2, 7 p. 692). 2, 2 p. 686 in carne. 2, 3 p. 688 marito (PAVL. NOL. epist. app. 2, 26 p. 455, 2 maritis). cult. fem. 2, 1 p. 715 pudicitiae. 2, 4 p. 719 *v. p. 1870, 48. al.* CYPR. GALL. num. 725 idola. deut. 104 viros. Ios. 491 -ia sacra ... quaeritis (MAR. VICTOR aleth. 3, 328 venerans). iud. 95 -es venerata deos *Iudaea iuventus* (FVLG. aet. mund. p. 159, 11 AVG. civ. 6, 11 p. 271, 2 D. 10, 16 p. 427, 16 DRAC. laud. dei 2, 589. *et al.*). iud. 112 populis -bus ac male suadis (GAVDENT. serm. 10 p. 914^{C}. HEGES. 5, 53, 1 populum [GREG. M. in Ezech. 1, 6, 3 ISID. alleg. 157]. HIER. epist. 12, 2 AVG. serm. ed. Mai 46, 2 SEDVL. carm. pasch. 4, 304 GREG. M. moral. 2, 48. *et passim*). iud. 290 templa. *al.* IREN. 2, 27, 1 -ium philosophorum quaestiones (RVFIN. Orig. in exod. 4, 9 p. 182, 15 B. Orig. in cant. 2 p. 119, 4). CYPR. epist. 55, 17 p. 636, 2 ad -es ... vias et saecularia opera. COMM. instr. 2, 19, 7 -i more (*aliter p. 1868, 79*). HIL. in Matth. 5, 14 p. 950^{B} ultra sensum -ium aurium. 6, 2 p. 952^{A} duritiae (33, 8 p. 1076^{A}). 10, 3 p. 967^{B} ut opere et vita -is ignorantiae abstinerent *apostoli* (21, 1 p. 1035^{A} myst. 2, 4 p. 32, 21). trin. 3, 25 p. 94^{B} -i ineptia humanaque prudentia (PRVD. c. Symm. 2, 57). *al.* ZENO 2, 22, 2 p. 463^{A} -es homines ([RVFIN. Orig. in Ios. 23, 2 p. 440, 14 B., *gr. v. p. 1866, 70.* CHROMAT. beat. 7 p. 326^{D}]. LVCIF. Athan. 2, 24 p. 192, 10. HIER. in Ier. 4, 41, 4 Sexti Pythagorei hominis -issimi. AVG. epist. 75, 9 p. 297, 10 in psalm. 103 serm. 3, 7 [serm. 149, 6, 7]. GREG. M. moral. praef. 5. *et al.*) OPTAT. 6, 5 p. 152, 20 executio. GAVDENT. serm. 4 p. 870^{A} superstitio (RVFIN. Orig. in num. 19, 2 p. 181, 28 B.). 8 p. 894^{B} a turificatione -i. PRISCILL. tract. 3, 70 p. 54, 16 -es animae (*cf.* SVLP. SEV. Mart. 15, 4 animos). 10, 131 p. 96, 24 daemonum. PS. DAMAS. epigr. 33, 2 vita (PAVL. NOL. epist. app. 2, 8 p. 442, 7). FVLG. Virg. cont. p. 97, 21 ex -i facundia. aet. mund. p. 163, 20 historias. *al.* TRACT. c. Arrian. p. 11, 16 si duos *deos esse credant*, -is est error (*cf.* HIER. epist. 65, 10, 1 -is ... error deas virgines finxit armatas [RVFIN. Greg. Naz. orat. 3, 1, 1 error et temulentia]. PAVL. NOL. carm. 21, 225 FAVST. REI. symb. 2 [Caspari Anecd. p. 329, 3]. SEDVL. op. pasch. 4, 22 p. 272, 10 erroribus. VEN. FORT. vita Pat. 4, 14. *et al.*). HEGES. 3, 19 Caesaream ... -bus refertam inhabitantibus (*gr. v. p. 1866, 61*). HIER. in Am. 2, 5 p. 289 fabularum (DIDASC. apost. 3, 6 SIDON. epist. 6, 12, 6). epist. 7, 4, 1 ut ait -is poeta *Vergilius* (*item* 17, 2, 1. 16, 2, 1 *de Horatio*. tract. p. 407, 21 *al.* SEDVL. carm. pasch. 1, 17 [op. pasch. 1, 1 p. 176, 7]. *et al.*). 22, 30, 5 litterarum (hom. Orig. in cant. 1, 4 p. 34, 3 B. *al.* PS. RVFIN. in Ioel 3, 4 p. 1054^{B}). 52, 2, 1 de -i ... litteratura. hom. Orig. in Ezech. 8, 2 p. 403, 28 B. *al.* VVLG. act. 16, 1 *al.* PELAG. in Eph. 4, 21 non -i ritu vivatis (VITA Vedast. 7 p. 410, 16. 18; *aliter supra p. 1868, 12*). DIDASC. apost. 3, 2 libros. RVFIN. hist. 4, 8, 5 a -i philosophia (*gr. v. p. 1866, 66*. AVG. civ. 18, 37 tit. p. 311, 25 D. PS. PROSP. vocat. gent. 1, 8 p. 655^{C}). 6, 19, 7 Origenes ... cum esset paganus et -bus, id est Graecorum studiis eruditus (Ἕλλην ἐν Ἕλλησιν παιδευθεὶς λόγοις, *v. p. 1866, 63. 1869, 48*). hist. mon. 1 p. 393^{C}. Orig. in num. 13, 2 p. 109, 31 B. dogmatum (SEDVL. op. pasch. 1, 29 p. 194, 10). *al.* PRVD. ham. 106 -es ... venerarier umbras. perist. 7, 78 stupor. 10, 464 vulgus. c. Symm. 1, 197 ut semel obsedit -is pectora patrum vana superstitio. 1, 449 numina. *al.* AVG. epist. 119, 5 p. 702, 16 vanitate. serm. 10, 2 de ... fornicatione. 201, 1, 1 magi. *al.* CASSIAN. conl. 10, 5, 3 blasphemiam. 17, 16, 1 tumor sapientiae -is. c. Nest. 3, 9, 2 *al.* LEO M. serm. 56, 1 p. 326^{B} Iudaica offensio ... -is ... irrisio. AVELL. p. 13, 32 sub persecutore -i (*cf.* NICET. appell. 2 p. 4, 9 B. persecutio aliqua -is). p. 30, 7 per -es scolasticos. *al.* PROSP. in psalm. 101, 7 p. 281^{D} FAVST. REI. grat. 2, 6 p. 71, 8 *al.* VICT. VIT. 1, 35 cuidam -i regi Maurorum. 1, 36 -ium barbarorum (*aliter supra p. 1868, 21. 1869, 20*). PAVL. PETRIC. Mart. 2, 230 turba. DRAC. laud. dei 3, 148 -e genus (*i. 'paganos'*). CORIPP. Ioh. 1, 452 ut veteres aiunt -i carmine vates (*de gigantomachia*). 8, 646. ARATOR act. 1, 847 Cornelius ... -i de stirpe satus. 2, 138 globi. PASS. Mar. Iac. 1 p. 47, 10 impetūs. 5 p. 52, 14 nequitia. *al.* PASS. Petr. Paul. long. 5 p. 123, 7 inter Iudaeos Christianos et -es (*gr.* μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων χριστιανῶν τε καὶ ἐθνικῶν). PASS. Rogat. 1 -i sub lege (*opp.* religionis catholicae). PASS. Saturn. 5 furor. *et saepius.* CARM. epigr. 1376, 11 (= INSCR. christ. Diehl 75, *a. 529*) *Felix Liberius* Ausoniae populis -es rite cohortes disposuit *eqs. et al. saepe.*

B ***pro subst.***: 1 *generalia*: a *plur.* (*neutr.* -ia: *i. q. res quae -ium sunt: l. 47*): TERT. orat. 15 p. 189, 21 *illa* affectata et coacta ... eo coercenda, quod -bus adaequent. patient. 7 p. 12, 19 (*syn.* nationes). adv. Marc. 4, 13 p. 458, 19 ad *deum* tunc -es venisse (*ex psalm. 86, 4* allophyli; *cf.* TERT. *ibid. l.* 21). uxor. 1, 5 p. 676 Oe. a -ium plerisque (HIER. in Ier. 2, 86, 5). 2, 3 p. 688 -em ... observando (*sc. maritum mulier*) -ia exhibebit: formam, exstructionem, munditias saeculares *eqs.* 2, 8 p. 695. cult. fem. 2, 1 p. 715 (*bis*). 2, 4 p. 719 quasi -bus *vobis* (*mulieribus*) dicam, -i et communi omnium praecepto alloquens vos (*i. 'pagano et ap. omnes vigente' [v. supra p. 1869, 59]. ibid. bis praeterea*). 2, 10 p. 729 -ium litterae (*v. et supra p. 1866, 43*). *al.* ITALA I Petr. 2, 12 (Cypr. epist. 13, 3 p. 506, 16 *al.*) inter -es (*gr. v. p. 1866, 60*; VVLG. gentes). *al.* CYPR. epist. 38, 2 p. 581, 2 -ium multitudini (SVLP. SEV. Mart. 13, 9). 66, 1 p. 726, 12. 67, 6 p. 740, 18 praeter -ium turpia et lutulenta convivia. *passim.* VICTORIN. PETAV. in apoc. 13, 18 (*item* rec. Hier.) Teitan, quem -es Solem Phoebumque appellant. EPIST. syn. Sardic. or. (Hil. coll. antiar. A IV 1) 8, 2 *Athanasius* aliquos ex infidelibus constituebat episcopos ... per pugnas et caedes -ium. *ibid.* 3 adductis -ium populis (HIER. hom. Orig. in Is. 6, 3 p. 273, 30 B. AVG. epist. 75, 14 p. 306, 17 EVCHER. form. 4 p. 27, 7 GREG. M. moral. 1, 21. *et al.*). *al.* PS. HIL. libell. 12 p. 744^{C} *al.* OPTAT. 5, 7 p. 133, 16. PRISCILL. tract. 1, 15 p. 14, 7. 11 deos -ium (*ibid. l.* 18 deo. ZACCH. 1, 1 p. 1073^{B}). FILASTR. 27, 1. 75, 1 insanis mentibus more -ium furentes (SVLP. SEV. chron. 2, 18, 6 vivere. VICT. VIT. 2, 98. 100 NICET. spir. 21 p. 36, 10 B. *et al. aliter supra p. 1868, 79*). 122, 2 *al.* AMBR. Iac. 2, 7, 34 omnis error -ium (serm. 8, 23, 1 LEO M. serm. 8 p. 159^{C} PASS. Saturn. 2. *et al.*). in psalm. 1, 41, 2. 118 serm. 5, 1, 1 -es non sunt et ideo non vivunt (*cf.* PS. AVG. quaest. test. I 33 p. 62, 1 -es ... non habentur in numero vivorum). serm. 10, 25, 4 -es lignum adorant. *al.* HEGES. 1, 31, 3. 2, 10, 3 sacrificium -ium. HIER. epist. 21, 3, 3 in publicanis non tam -ium quam generaliter omnium peccatorum *accipiuntur personae.* 21, 21, 2. 39, 4, 8. 58, 3, 5 statua ... Veneris a -bus posita. hom. Orig. in cant. 1, 1 p. 29, 17 B. in Is. 8, 2 p. 287, 6 ad conventus -ium. adv. Iovin. 1, 7 p. 219^{B} -ium fabulae (c. Ioann. 19 p. 371^{A}). quaest. hebr. in gen. p. 12, 8 impietas (CASSIAN. conl. 17, 20, 6). *saepius.* VVLG. Tob. 1, 12 cum omnes ederent ex cibis -ium (*gr. v. p. 1866, 68*. SVLP. SEV. chron. 2, 1, 3. 12, 6). Ioh. 12, 20 act. 21, 28 *al.* RVFIN. Adamant. 4, 2 p. 139, 18 tragoediis -ium (*gr. tantum* ταῖς τραγῳδίαις). Greg. Naz. orat. 2, 6, 1. Orig. in gen. 7, 3 p. 74, 4 B. furore -ium (GREG. TVR. Franc. 1, 35 PASS. Mar. Iac. 2 p. 48, 10. *et al.*). in exod. 11, 6 p. 260, 8 si ... invenimus aliquid sapienter a -bus dictum (*cf.* in num. 11, 7 p. 88, 20 ut ... apud -es invenirentur aliqua opera digna deo. AVG. bapt. 6, 44, 87 ipsi -es, si quid divinum et rectum in doctrinis suis

[*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

habere potuerunt). in num. 10, 2 p. 72, 13 publicas -ium persecutiones (AVG. epist. 108, 10 p. 621, 18). Orig. princ. 1, 8, 1 p. 97, 8 aris -ium (GREG. TVR. Franc. 5, 43). *al.* PRVD. perist. 10, 371 o mersa limo caecitas -ium! PAVL. NOL. carm. 21, 237 *al.* AVG. anim. 3, 9, 12 ad -ium sacrilegia. civ. 5, 26 p. 240, 13 D. simulacra. 21, 25 p. 537, 30 in -ium superstitionem (conf. 6, 2, 2 epist. 149, 25 p. 371, 14 *al.* CASSIAN. conl. 14, 11, 2 VITA Vedast. 7 p. 411, 10. *et al.*). epist. 82, 8 p. 358, 9 idolatriam. de mend. 5, 8 p. 423, 13. quaest. hept. 1, 172 p. 91, 8 in -ium consuetudine (CONC. Aurel. a. 541 p. 90, 21. Turon. a. 567 p. 126, 28). serm. 198, 3. *saepe.* PS. AVG. quaest. test. I 73, 2 p. 125, 25 tempus . . . praedicandi -bus (SVLP. SEV. dial. 2, 4, 5). II nov. 60 p. 445, 21 *al.* SVLP. SEV. Mart. 13, 1 -ium turba (13, 4 PASS. Montan. 17 PASS. Rogat. 3). 13, 9 -es stupere miraculo. epist. 1, 5 *al.* CASSIAN. c. Nest. 1, 1, 2 falsitas. *al.* PROSP. chron. I p. 451, 1035 templa. POL. SILV. fast. Mart. 25 crucimissio -ium. MAR. VICTOR aleth. 1, 407 a nimium miseri -es. PRAEDEST. 1, 77 p. 614[A]. CLAVD. MAM. anim. p. 125, 7 apud rudes veri gentium mentes -ium testimoniis *uti.* SERM. Corp. Vind. 21, 8 p. 253, 5 Aethiopes, id est -es (*cf.* PS. VICT. VIT. Pass. 5 -bus, id est Mauris). ALC. AVIT. carm. 5, 235 *al.* APON. 1 p. 3. VITAE patr. 6, 3, 16 sacerdos -ium (*gr. v. p. 1866, 64*). GREG. TVR. glor. mart. 34 *al.* GREG. M. epist. 9, 102 a -ium cultu. 11, 50 p. 322, 1 effera corda -ium (*cf.* PASS. Rogat. 2 in -ium pectora). *al.* NICET. symb. 9 p. 47, 3 B. PASS. Montan. 15. 19 -um verba. PASS. Petr. Paul. brev. 12 inter procellas fluctuantes -ium. *et saepe al.*

b *sing.* (*neutr. -e sensu abstracto, i. q. gentilitas: infra l. 47; praeter eos locos, quibus accedunt vocc. q. s.* Iudaeus *vel* haereticus *vel* Christianus *sim.* [*v. s. 2*] *haud ita usitatum*): TERT. uxor. 2, 2 p. 684 Oe. cum quaedam . . . -i coniungeretur. 2, 7 p. 693 vocatus ille de gentibus terrori est -i. ITALA Matth. 18, 17 (Gat.) sit tibi sicut -is et publicanus (*gr. v. p. 1866, 69*; VVLG. ethnicus). CYPR. epist. 73, 18 p. 791, 20 -em baptizatum remissionem peccatorum consequi posse. PS. ORIG. tract. 18 p. 194, 9 Nabuchodonosor -is et barbarus (*sic post nom. propr.*: GAVDENT. serm. praef. p. 832[B] Abimelech -em. AVELL. p. 17, 6 Clementinus ille -is [p. 106, 12 Festus tribunus. FAVST. REI. grat. 2, 11 p. 89, 23 Balthasar. CASSIOD. compl. in act. 10, 1 p. 1388[C] Cornelius]. *et al. v. et infra l. 38*). LVCIF. Athan. 2, 24 p. 192, 12 -is servavit aequitatis ius (*de Festo*). AMBR. fid. 12 si a te -is exigeret *eqs.* 13 utique -is fuit Demetrianus (*sim.*: VVLG. Marc. 7, 26 erat . . . mulier -is. act. 16, 3 pater. Gal. 2, 3 Titus . . . cum esset -is [*gr. v. p. 1866, 61*]. EVCHER. pass. Acaun. 7 p. 171, 20 CEREAL. 7 p. 761[A] PASS. coron. 2. *et al. v. et supra l. 32*). HEGES. 5, 2, 1 p. 297, 8 Vind. quod . . . templum -is intravit (*gr. aliter*). RVFIN. Orig. in num. 11, 7 p. 88, 24 B. AVG. bapt. 7, 16, 31 si quis . . . ad eum talis -is veniret. PS. AVG. quaest. test. I 35 p. 63, 18. SVLP. SEV. Mart. 12, 1 -is cuiusdam corpus. 15, 2. 17, 2 profani et -is domum. CASSIAN. conl. 4, 19, 4 carnalis quis, id est saecularis vel -is. LIB. pontif. p. 18, 15 quicumque hominum ex -e (*sic; i.* '*gentilitate*') veniens ut baptizaretur *eqs.* FAVST. REI. grat. 2, 10 p. 85, 17 VITA Cypr. 17 p. CVIII, 18. *et al.*

2 *significantiora*: **a** *coniungitur, assimilatur, opponitur (e. g. l. 62. 66. 71. 76. 77. 79. 80)* Iudaeis (*v. et supra p. 1870, 26*): TERT. adv. Marc. 5, 17 p. 636, 25 *Christus* fecit duo unum, Iudaicum scilicet et -em *eqs.* ([*sic M*, scilicet populum et -em *R, vulgo*; -e *Kroym. vix recte*; *v. et supra p. 1869, 55*]. PS. HIL. libell. 1 p. 734[B] differentia Iudaeorum convertentium et -ium credentium. MAXIMIN. c. Ambr. 140 et Iudaei et -es [AVG. civ. 21, 24 p. 535, 27 D.]. HEGES. 2, 8, 1 HIER. epist. 49, 8, 2. VVLG. Col. 3, 11 -is et Iudaeus [*gr. v. p. 1866, 61*]. VINCENT. LER. 11, 16, 3. *et al.*). CYPR. epist. 59, 2 p. 668, 1 -ium vel Iudaeorum minas (*cf.* LVCIF. Athan. 2, 31 p. 203, 3 -is aut Iudaeus). 69, 6 p. 756, 2. 73, 17 p. 791, 6 *al.* FILASTR. 130, 5. 151, 3 quamvis . . . circumcidantur Iudae⟨i⟩ ab his qui ante erant -es. AMBR. Iob 1, 5, 13 -is veneratur, Hebraeus abiurat. serm. 2, 25, 2 *al.* TRACT. c. Arrian. p. 13, 12 Iudaeis atque -bus (VVLG. act. 19, 10. 17 CONST. Sirmond. 14 [*a. 409*]. CASSIAN. c. Nest. 3, 9, 3 LEO M. serm. 63, 2 p. 354[B] ISID. alleg. 161. *et al.*). HEGES. 2, 8, 1 vindicantibus sibi Iudaeis . . . renitentibus -bus (*gr. aliter*). HIER. epist. 21, 1, 2. 21, 3, 3. 21, 4, 2 in commune omnium peccatorum sive -ium sive Israhel (VVLG. I Cor. 12, 13 sive Iudaei sive -es. LEO M. serm. 26, 5 p. 215[C]. IOH. MAXENT. ad Horm. 22 Iudaeos sive -es). 36, 16, 4. 45, 4, 2 *al.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 2, 2, 3 Iudaei scandalum patiantur, -es inrideant. 2, 8, 3 neque Iudaice . . . dicentes neque secundum -es . . . oberrantes (*cf.* AVG. epist. 82, 9 p. 360, 16 nec Iudaeos . . . nec -es. NICET. symb. 12 p. 51, 20 B. vitam aeternam nec -is habebit nec Iudaeus . . . possidebit). *al.* AVG. epist. 75, 17 p. 314, 4. 6. 7 (*quinquies*). IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 2, 155 qua . . . regula tu, Iudaee, non putas ad consortium iustitiae pertinere -es? AVG. serm. 10, 2 Iudaei volebant persuadere -bus *eqs. al.* PS. AVG. quaest. test. I 115, 14 p. 323, 6. II nov. 55, 2 p. 454, 16 si *apostolus* se timore Iudaeorum a -bus segregasset. *al.* SVLP. SEV. chron. 2, 10, 4 cum *Esdra* deprehendisset Iudaeos -ium conubiis permixtos. CASSIAN. conl. 5, 22 c. Nest. 4, 13, 1 *al.* AVELL. p. 407, 23 tam -is quam Iudaei . . . persona. ALC. AVIT. carm. 4, 495 hinc -is agit tumidos sine more furores, hinc Iudaea fremit. CASSIOD. Didym. in I Ioh. 2, 5 p. 46, 12 Z. non Iudaei, sed -es. *et al.*

b *opponitur Christianis, fidelibus sim.*: TERT. patient. 15 p. 22, 25 fidelem delectat, -em invitat *patientia* (uxor. 2, 3 p. 687 Oe. fideles -ium matrimonia subeuntes. VIRG. gramm. epist. praef. p. 107, 7 H. 3 p. 135, 30. *et al.*). cult. fem. 2, 4 p. 719 Oe. non isdem bonis, quae -es bona putant, capimur. *ibid.* ex illa scelerata in nos opinione -ium (*cf.* VITA Cypr. 15 p. CVII, 4 nobis . . . gloriosum, -bus . . . dolendum). 2, 11 p. 731 secundum -ium an secundum dei placitum incedere Christianos oportet? (*cf.* COMM. apol. 817 hi tamen -es [*audi* '*quamvis -es*'] pascunt Christianos ubique. PS. HIL. libell. 13 p. 745[A] desinit esse -is et esse initiat Christianus [RVFIN. Adamant. 1, 13 p. 31, 19 ACT. Archel. 18, 1; *v. supra p. 1871, 38*]. HIER. epist. 59, 2, 1 Christiani . . . atque -es [PAVL. NOL. epist. app. 2, 8 p. 442, 17]. adv. Iovin. 1, 10 p. 223[C] AVG. serm. ed. Mai 47, 3 PROSP. sent. 297. *et al.*). CYPR. epist. 13, 6 p. 508, 20 sive fratres nostri sive -es (66, 3 p. 728, 9 *al.* EPIST. syn. Sardic. or. [Hil. coll. antiar. A IV 1] 20, 3 post interfectiones fratrum extinctionesque -ium). *al.* EPIST. syn. Sardic. occ. (Hil. coll. antiar. B II 1) 5, 2 p. 115, 5 ⟨in⟩ ipsis actis -es et ⟨cathecumeni interrogati . . ., ex quibus⟩ (*v. app. crit.*) cathecumenus interrogatus dicebat *eqs.* (HIL. coll. antiar. B II 5, 3, 3 et cathecuminum et -em. FAVST. REI. spir. 1, 10 p. 118, 1). HIER. epist. 65, 6, 2. *et al.*

c *adduntur vel coniunguntur* haeretici, *qui ut ethnici verae fidei habentur adversarii*: CYPR. epist. 76, 7 p. 833, 19 contra haereticorum iniurias et pressuras -ium. HIER. epist. 61, 4, 3 quisquam non dicam catholicorum, sed haereticorum sive -ium (*sic opp.* catholicus: ALC. AVIT. epist. 7 p. 36, 4 cum catholicam mansuetudinem calumnias haereticorum atque -ium plus deceat sustinere quam facere). HIER. hom. Orig. in Ezech. 9, 1 p. 408, 4 B. fratres sumus haereticorum atque -ium. 10, 2 p. 419, 5. 8. hom. Orig. in Is. 7, 3 p. 283, 6 non solum . . . -es, sed et . . . haeretici. c. Lucif. 2 p. 156[A] nihil refert haeretici sint an -es . . . . de haeretico sic loquendum sicut de -i. *ibid.* p. 156[B] *al.* RVFIN. Orig. in gen. 2, 5 p. 32, 14 B. vel -bus vel haereticis (AVG. fid. et symb. 6, 13 vel impios -es vel haereticos). AVG. civ. 21, 20 p. 525, 18 D. in aliquam haeresim vel etiam in -ium idolatriam lapsi (COD. Theod. 16, 5, 63 [*a. 425*] omnes haereses . . . omnia schismata superstitionesque -ium . . . insectamur). COD. Theod. 16, 5, 43 (*a. 408*) omnia, quae in Donatistas . . . Manichaeos sive Priscillianistas vel in -es . . . decreta sunt (*item* CONST. Sirmond. 12 [*a. 407*]). *al.* VINCENT. LER. 10, 15, 2. CANON. Migne 56 p. 881[A] episcopus -ium libros non legat, haereticorum . . . pro necessitate temporis. GREG. M. epist. 2, 4 -ium et haereticorum *exhortatione. et al.*

d *coniunguntur una et Iudaei et -es haereticique aut Christiani*: CYPR. epist. 59, 2 p. 667, 17 et -es et Iudaei . . . et haeretici ([AVELL. p. 368, 1]. HIER. in Zacch. 2, 8, 11 sive ille Iudaeus sit, sive haereticus, sive -is). FAVST. Aug. c. Faust. 9, 1 p. 307, 22 omnes . . . -es nascimur, non Iudaei, non denique Christiani (*cf.* ACT. Archel. 12, 4 idem sunt Christiani et Iudaei et -es; *gr. v. p. 1866, 71*). MVTIAN. Chrysost. hom. 15, 1 p. 336 ubi sacerdotes stabant, ubi Iudaei, ubi proselyti et -es (*v. p. 1866, 64*) et Nazaraei *eqs.*

adv. **gentīliter: 1** *secundum gentis ritum, i. q. more, sermone patrio, vernaculo sim. (de appellatione tantum, cf. p. 1868, 19. 24. 28)*: SOL. 11, 8 Cretes Dianam . . . Britomarten -r nominantes, quod sermone nostro sonat virginem dulcem. 20, 9 sucinum Germani -r vocant glaesum (IVL. VAL. 3, 36 *arbores* cypros, *sc. in regno Candaces*). CAEL. AVR. acut. 2, 37, 211 *vina* ut sunt in Italia Sabina et Tiburtina et -r Surrentina appellata. **2** *apud* ECCL.: *i. q. more ethnico*: ITALA Gal. 2, 14 (Aug. epist. 28, 4 p. 108, 12. 180, 4 p. 699, 18; *item* VVLG.) -r et non Iudaice vivis ([*gr.* ἐθνικῶς καὶ οὐχ Ἰουδαϊκῶς. *inde*: MAR. VICTORIN. in Gal. 2, 14 p. 1164[A]. HIER. epist. Gal. 2 p. 411 cum tu ipse natus Iudaeus -r vixeris. CYPR. epist. 55, 6 p. 627, 20. 57, 3 p. 652, 11 vivunt. COMM. instr. 2, 16, 19 vivere si quaeris -r homo fidelis. OPTAT. 3, 3 p. 74, 11 PAVL. NOL. epist. 50, 8 p. 411, 9 ACT. Archel. 46, 12). COMM. instr. 2, 32, 7 non pudet infrenem -r plangere natos? PS. HIER. epist. 6 p. 75[D] cogitare. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 10 p. 593[A] non solum -r, verum etiam super omnem gentilitatem (*v. p. 1873, 84*) . . . a te dictum probatur. Orig. in num. 12, 2 p. 101, 8 B. ut . . . non -r, sed legitime agant (patr. 1, 6 p. 309[B] *al.*). AVG. c. Faust. 32, 7 p. 766, 16 sacrificasse. EVAGR. alterc. 3 p. 48, 7 cibos . . . et vinum -r sumitis. FVLG. RVSP. c. Arrian. 4 p. 57 ne . . . deos -r colamus (FERRAND. epist. 4, 2 p. 171 tres deos . . . inducere). **3** *i. q. secundum originem, ortum?*: PASS. Mar. Iac. 8 p. 56, 7 nam . . . Aemilianus, quamvis equestris ordinis -r haberetur, unus tamen in carcere *eqs.* (*verba omissa in cod. B*).

deriv.: gentilic(i)us, gentilitas, gentilitus.

***gentīlitās**, -atis *f. a* gentīlis. *plur.* -es: *p. 1873, 4. 5. 11. 20. nota synesin*: *p. 1873, 40.* gentil(itati): *p. 1873, 55.*

de sensu: ISID. diff. 1, 270 gens nationis est, ut Graeciae, Assyriae; hinc et -s dicitur (*sim.* orig. 9, 2, 1). *graece*: Ἑλληνισμός: EVSTATH. Bas. hex. 9, 6 p. 965[B]; *v. p. 1874, 5.* καθ' Ἕλληνας (*sc.* διάνοια): MAR. MERC. Nest. epist. Cyr. p. 49, 1 S.; *v. p. 1874, 6.*

utuntur VARRO (*quater, p. 1873, 4. 9. 23. 25*), CIC. PLIN. paneg. *binis locis*, PLIN. nat. *ter; frequentius recentiores (exempla omnia habes s. A, B, C; pleraque s. D).*

[G. Meyer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

A *spectat ad genus, stirpem, familiam*: 1 *sensu stricto: de complexu eorum, qui pertinent ad certam gentem Romanam, i. q. coniunctio gentilium*: a *proprie de statu*: VARRO ling. 8, 4 ut in hominibus quaedam sunt agnationes ac -es (CIC. de orat. 1, 173 usucapionum, tutelarum, -um, agnationum *eqs.* ... iura). CIC. de orat. 1, 176 nonne ... fuit oratoribus de toto stirpis et -is iure dicendum? (*v. s.* gens *I A 1, p. 1845, 18*). PLIN. paneg. 37, 2 bonis, quae sanguine, -e, sacrorum denique societate meruissent *homines.* b *metonymice de ipsis gentilibus*: VARRO frg. Non. p. 222, 13 omnīs Tarquinios eiecerunt, ne quam reditionis per -em spem haberent. PLIN. paneg. 39, 3 sparsas atque ... laceras -es colligere. VIR. ill. 24, 8 -s *Manlii* Manlii cognomen eiuravit.

2 *latiore usu: i. q. propinquitas, affinitas, cognatio sim.*: a *generatim de hominibus ac deis*: IVS hosp. Zoelar. (Corp. II 2633) 4. 5 (*a. 27*) -s Desoncorum ex gente Zoelarum et -s Tridiavorum ex gente idem Zoelarum (*ibid.* 15 [*a. 152*] idem -s Desoncorum et -s Tridiavorum in eandem clientelam ... receperunt *eqs.* *v. s.* gens *II B 2, p. 1851, 9*). DIOM. gramm. I 321, 19 in eadem -e multi Dardanii *sunt.* ARNOB. nat. 3, 4 p. 114, 4 sit ... ista plebs numinum, sint deorum innumerae -es. CORP. II 804 diis Laribus Gapeticorum (*Accurs.*, Capet- *alii*) -is. b *peculiariter de nominum affinitate* (*subaudiendum* 'nominis': *l. 26. 35*): α *in hominibus*: VARRO ling. 8, 4 ut ... ab Aemilio homines orti Aemilii ac gentiles (*p. 1867, 42*), sic ab Aemilii nomine declinatae voces in -e nominali *eqs.* rust. 3, 6, 1 Fircellius *Pavo* ... secus siquid diceres de *pavonibus*, -is causa fortasse an tecum duceret serram. AMM. 14, 1, 1 *Gallus Caesar* -e etiam ... Constantini nominis efferebatur in fastus (14, 9, 4 Epigonus et Eusebius ob nominum -em oppressi [*ad rem v. 14, 7, 18*]. 23, 6, 55 ad dicionem -emque ... nominis sui. 25, 5, 6 -e prope perciti nominis, quod una littera discernebat [*i. Iovianus-Iulianus*]). 31, 2, 13 ad -em sui vocabuli. β *in plantis, herbis*: PLIN. nat. 12, 51 cinnamomo proxima -s erat *cum amomo, cardamomo.* 23, 131 herbam quoque Graeci erinon (*Mayh. ex Diosc. 4, 141 codd. RV*, erineu *codd.*) vocant, reddendam in hoc loco propter -em (*sc.* '*nominis*'; *agitur de gr.* ἐρινεός *et* ἐρινόν).

B *pertinet ad nationem, populum*: 1 *in universum: i. q. patria (l. 38), gens (l. 40); i. q. nobis* '*Nationalität*' (*l. 42sqq.*): PLIN. nat. 15, 55 Coriolana, Brut⟨t⟩ia *pira* -is *habent nomen* (*i.* '*patriae*', *sc. Coriolorum, Bruttii; praecedit*: patria). MIN. FEL. 10, 4 Iudaeorum sola et misera -s (*i.* '*gens*') unum ... deum ... coluerunt (*v. p. 1872, 77*). TERT. anim. 24 p. 339, 13 magnae ... ac multae differentiae corporum pro -e, pro magnitudine, pro habitudine *eqs.* 30 p. 350, 1 ⟨Ab⟩origines nunc in suis sedibus permanent et alibi amplius -em faeneraverunt. virg. vel. 2 p. 885 Oe. ne qui -i Graecanicae aut barbaricae consuetudinem illam (*i. virgines abscondendi*) adscribat. 2 *speciatim de barbaria, i. q. barbari*: AMM. 31, 7, 11 Romani ... voce ... Martia concinentes ..., quam -e appellant barritum, vires ... erigebant (*i.* '*in barbarie*' *pro* '*sermone barbaro*'; *cf.* 26, 7, 17 quem *fremitum* barbari dicunt b. *et v. supra p. 1872, 52*). OROS. hist. 1, 16, 4 caeca -s cum haec Romana virtute gesta non videat (*vix ad D pertinet*). CASSIOD. var. 2, 41, 2 cede ... genio nostro, quod sibi -s communi remittere consuevit exemplo. 3, 17, 4 -s ... vivit ad libitum.

C *de sodalitate* (*v. s.* gentilis *III p. 1869, 23 et cf. Egger, Jahresh. d. Oesterr. arch. Inst. 18, 1915, 121*): CORP. V 4871 Profuturus ... dedit ... nomine *Severae coniugis* gentil(itati) Argeniae HS n̄. ƉC, ut ex reditu eor(um) Rosal(ia) et Parent(alia) omn(i) an(no) in pe⟨rp⟩et(uum) procurent (*v. et Hülsen, PWK II 705, 8 sqq.*).

D *apud* ECCL. *(inde a* LACT. *l. 62): refertur ad paganorum vel universitatem vel certam multitudinem* (*cf.* paganismus): 1 *vi abstracta: i. q. status sive condicio ethnici* (*potius i. q. fides ethnica: l. 80. p. 1874, 14. 18*): LACT. inst. 2, 13, 13 priorem esse -em quam dei religionem. MAR. VICTORIN. in Gal. 5, 1 p. 1188^{B} antea vel legi serviebatis vel -i. ZENO 2, 22, 3 amaritudine -is exclusa (*cf.* PS. AMBR. serm. 13, 5 asperitatem). GAVDENT. serm. 8 p. 894^{B} magi illi ex -e venientes (*cf.* FAVST. REI. grat. 2, 10 p. 84, 15 Abraham ... ex media -e progrediens. *v. et infra l. 77*). PACIAN. bapt. 1 p. 130. AMBR. hex. 3, 1, 3 vallis est haeresis, vallis est -s ..., in haeresi et -e *eqs.* (HIER. hom. Orig. in Ezech. 9, 1 p. 408, 5 B. OP. imperf. in Matth. 9 p. 683. 32 p. 802. *v. et infra l. 77*). off. 1, 30, 145 -is vitia (GREG. ILIB. in cant. 1, 5 p. 140, 18 H.). in psalm. 118 serm. 1, 9, 2 circumcisio nihil est et -s nihil est, sed observatio mandatorum dei ... auget gratiam (*sic opp. Iudaea religio*: HIER. tract. in Marc. p. 353, 30 inter -em et Iudaismum [AVG. epist. 149, 24 p. 369, 24 VIGIL. THAPS. c. Eutych. 5, 4 p. 136^{D}]. FAVST. Aug. c. Faust. 9, 1 p. 307, 23 EPIST. pontif. 937 [$Conc.^{S}$ IV 2], 14 vel ex -e ... vel ex Iudaeis vel ex haeresi [*v. supra l. 67. 69*]. GREG. M. in Ezech. 1, 12, 6. 2, 5, 1. 2, 6, 20 moral. 27, 4. *et al.*). *al.* PS. AMBR. serm. Sess. 1 p. 113^{A} AMBROSIAST. in I Cor. 3, 4. MAXIMIN. c. Ambr. 139 inter Christianos etiam -is cultores (*cf.* PAVLA Hier. epist. 46, 12, 2 -e calcata in sublime se ... *erigit* vocabulum Christianum). HIER. epist. 65, 16, 2 veteris -is et idolatriae errore contempto (in Ier. 2, 45, 2. GENNAD. vir. ill. 22 p. 70, 17 *Niceae* de -is erroribus *liber.* RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 10 p. 593^{A} *v. p. 1872, 67.* Orig. in iud. 2, 3 p. 477, 10 B. SVLP. SEV. chron. 1, 49, 4 Mart. 6, 3 *al.* LEO M. serm. 22, 6 p. 198^{B}. *et al.*). in Gal. 4, 20 p. 468 ad Christi fidem de -e traducti (adv. Iovin. 1, 11 p. 226^{B} in Christum de -e credentes). PELAG. in Eph. 5, 32. VVLG. Iudith 14, 6 relicto -is ritu (EVSTATH. Bas. hex. 9, 6 p. 965^{B}; *gr. v. p. 1872, 80*). RVFIN. Orig. in Ios. 20, 5 p. 425, 13 B. -is sensus (MAR. MERC. Nest. epist. Cyr. p. 49, 1 S. errantis -is ... sensus; *v. p. 1872, 81*). *al.* PS. RVFIN. in psalm. 41, 9. PRVD. perist. 14, 111 -is sordida nubila. AVG. quaest. hept. 1, 91 p. 47, 11 *Lia* adhuc -is consuetudinem retinebat (CASSIAN. conl. 18, 5, 2). serm. 10, 2 universam ... -em idolorum cultui deditam (SEDVL. op. pasch. 5, 17 p. 287, 17 omnis -s idolorum cultibus occupata). PS. AVG. quaest. test. I 39 p. 66, 13. MAR. MERC. Nest. serm. p. 30, 5 S. excusabilis -s. SVLP. SEV. Mart. 5, 3 parentes quos adhuc -s detinebat. BACHIAR. repar. laps. 10 p. 1047^{A} homines ... in peccati sui errore et -e viventes (*cf.* COMPVT. cod. Col. prol. frg. 8 p. 232 Aegypti in sua -e. FAVST. REI. grat. 2, 10 p. 84, 27). EVCHER. instr. 1 p. 81, 23. AVELL. p. 718, 24 more profanae -is (GREG. M. epist. 5, 38). RVSTIC. synod. ($Conc.^{S}$ I 2, 4) 312, 2 -em ..., qua deorum pluralitas inducitur, refugio. VAL. CEM. hom. 10, 4 p. 724^{C} *a* superstitiosae -is stultitia. SALON. in prov. p. 990^{D} fluxa opera -is. SALV. gub. 8, 10. CLAVD. MAM. anim. p. 125, 9 infidelitatis frigore in ... glaciem durata -s. FAVST. REI. grat. 1, 3 p. 17, 14 GREG. TVR. virt. Iul. 6 GREG. M. in Ezech. 1, 6, 3. 1, 8, 27. moral. 2, 57 peccatrix -s. *al.* VITA Cypr. 3 p. XCIII, 8 stupore -is. ACT. Archel. p. 98, 30. *et al.*

2 *metonymice de ipsis gentilibus, i. q. ethnici*: AMBR. Iac. 2, 1 p. 52, 3 veritas ecclesiae ... aures -is obstruxit. HIER. epist. 107, 2 solitudinem patitur et in urbe -s. vita Pauli 8 p. 23^{B} *accolas* eremi ... -s Faunos Satyros ... Incubos vocans colit (*cf.* FAVST. Aug. c. Faust. 13, 1 p. 377, 22 *praefatores* quos -s vates appellat). RVFIN. Orig. in exod. 8, 3 p. 222, 21 B. *caelestium* formas exprimere -s solet. PRVD. perist. 1, 94 iamne credis, bruta quondam Vasconum -s? 10, 1086 has ferre poenas cogitur -s. PAVL. MED. bened. 4, 2 p. 724^{A} -em ... idololatriae cultum ... sectantem. GREG. ILIB. in cant. 2, 15 p. 162, 18 haeresis blanditur, ut noceat, -s saevit, ut vincat. OROS. apol. 20, 2 universa -s dei notitiam non habebat (*cf.* CASSIAN. c. Nest. 4, 13, 2 Christum -s idolis occupata nescivit. *sim.* GREG. M. moral. 1, 1). ALC. AVIT. c. Arr. 18 p. 8, 24 deos nominare -s appetit. APON. 1 p. 4 quidquid ... stulta impiaque -s opinatur (*cf.* CASSIOD. in psalm. 64, 12 p. 448^{C} arbitratur. 70, 24 p. 504^{A} putabat). CASSIOD. compl. in Rom. 11, 25 Hebraeum populum ... fuisse caecatum, ut ad fidem Christianam -s introiret (*Rom. 11, 25* τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν, *cf.* gens, *p. 1864, 70*). in psalm. 12 div. p. 101^{A}. 45, 9 p. 331^{C}. GREG. TVR. virt. Iul. 6 cum -s vellet ... diis exhibere libamina. *ibid.* -em hanc, quae iacebat in tenebris. GREG. M. moral. 1, 21 domino cognito vitia sua -s deseruit. *al.* NICET. virg. laps. 30 B. aperuit in nos -s os suum. ISID. fid. cath. 2, 4, 1. *nota attributi loco usurpatum*: FAVST. Aug. c. Faust. 13, 1 p. 379, 1 (= 13, 7 p. 398, 15) aliorumque in -e vatum (*i.* '*gentilium*'). ZACCH. 1 praef. p. 1072^{C} -is adhibere philosophum (*i.* '*gentilem*'). PS. MATTH. euang. 31, 3 ego cum multa suavitate docebo eum -is litteras ⟨et⟩ Hebraeas (*i.* '*gentiles*'; *idem est ac* gentilicas *in* PS. THOM. euang. 12, 1; *v. p. 1866, 42*).

gentīlitus *adv. a* gentilis. *i. q.* κατ' ἔθνη: TERT. pall. 3 p. 931 Oe. varias indumentorum formas promulgare, quarum pars -s inhabitantur, ... pars vero passivitus (*i.* '*passim*') *eqs.* *G. Meyer.*

gentiunt anseres (-ris *al.*) GLOSS. IV 241, 32. 588, 30 (gingriunt *Warren* [*sed cf.* $GLOSS.^{L}$ Corp. G 53 gentae wilde goos *anglosax.* *Lindsay*]). *cf.* ganta. *Hey.*

genū, -ūs *n.* [*cf. c. ind.* jānu '*genu*', *gr.* γόνυ, *got.* kniu '*genu*'. *W.*] ISID. orig. 11, 1, 108 -ua sunt commissiones femorum et crurum (PS. SORAN. quaest. med. 52 -ua ... commissiones femorum sunt); et dicta -ua eo quod in utero sint genis opposita. cohaerent enim ibi sibi et cognata sunt oculis, lacrimarum indicibus et misericordiae. nam a genis -ua dicuntur (*inde* $GLOSS.^{L}$ I Ansil. GE 194 -ua et genis [ex genis? *ed.*]). denique complicatum gigni formarique hominem, ita ut -ua sursum sint, quibus oculi formantur, ut cavi ac reconditi fiant. Ennius (frg. inc. 14): atque -ua comprimit arta gena. inde est quod homines, dum ad -ua se prosternunt, statim lacrimantur. *cf.* ISID. diff. 2, 56. 71. *orthogr.: traditur* ienua: CVRT. 7, 9, 2 (*L*) QVINT. decl. 251 p. 28, 28 VISIO Paul. 31 p. 28, 26. 35. 36 p. 30, 25. cenua: CORP. X 8249. *de u producta et correpta*: DIOM. gramm. I 308, 14 bipertita *nominum forma casualis* est quae alterna casuum productione et correptione variatur, ut -u *al.* ... in nominativo accusativo vocativo correpta u proferuntur, in genetivo dativo ablativo producta (*sim.* CHAR. gramm. p. 192, 4 B.). u *accusativi pro longa in arsi*: VERG. Aen. 1, 320 OV. met. 12, 347 *al.* *de genere*: CHAR. gramm. p. 40, 18 B. *inter* '*neutralia*' (*v. infra l. 81*). p. 82, 29 u littera neutra tantum terminantur ut ... -u. NON. p. 207 -u neutri est generis, Verg. (*Aen. 5, 432*), masculini Lucilius (*162*). *de declinatione*: FEST. p. 246 -u *etc.* ... quorum omnium genetivus pluraliter geminat u. CHAR. gramm. p. 40, 18 B. neutralis singulariter tantum monoptota, quae pluralibus casibus naturalem declinationem admittunt et appellantur heteroclita, velut ... -u (p. 31, 21 DIOM. gramm. I 303, 22. EXPLAN. in Don.

[E. Koch]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gramm. IV 541, 23 numero singulari monoptota ... plurali ... numero per omnes casus declinantur, ut ... -ua *eqs.* GRAMM. suppl. 127, 6 sunt enim neutra rigida et monoptota in singulari numero, quae huic declinationi adsignantur propter pluralem numerum eorum, maxime autem propter genetivum pluralem in 'uum' desinentem geminata 'u' littera, quod est proprium quartae declinationis). *cf.* EXC. Bob. gramm. I 547, 3 GRAMM. suppl. 43, 13. SERV. Aen. 1, 212 in numero singulari indeclinabilia ... -u. PRISC. gramm. II 210, 16 in u *nomina* ..., ut 'hoc ... -u' ... antiquissimi inveniuntur in 'um' quoque proferentes in eodem genere et in 'us' genere proferentes masculino et quartae declinationis (GRAMM. suppl. 127, 20). FRG. Bob. gramm. V 564, 24 haec antiqui etiam singulari numero sic ut masculina et feminina declinabant, dicentes huius -us ... huic -ui. MART. CAP. 3, 293 quaeritur ... de genitivo singulari ... nec non dativo, quem alii in i agunt ut 'cornui, -ui', quidam veteres secuti ablativo similem faciunt 'huic cornu, -u', quoniam pluraliter '-ubus et cornubus', amissaque ultima syllaba relinquitur dativus singularis ... et quomodo '-ibus' et 'cornibus' dicimus, i littera in locum u litterae transit *eqs.* sunt aliqui, qui genetivo casu '-uis' et 'cornuis' dicant, sed non debet genetivus plus (*sic*) habere syllabas quam dativus et ablativus. quamvis ... dissimilia sint 'senatus' et 'exercitus', tamen sic '-us' et 'cornus' genitivo dicendum est, quem ad modum 'senatus' et 'exercitus'. praeterea quaecumque nomina ... genitivo singulari in -is exeunt, dativo plurali syllaba crescunt, ut 'Catonis Catonibus', secundum quam rationem si esset '-uis', 'cornuis', '-uibus' fecisset, ut syllaba cresceret. 3, 295 'u -ibus'.

de singulis formis: *sing.*: *nomin.*: -us: LVCIL. 162. -um: FRONTO p. 89, 19 N. *gen.*: -u: OV. met. 10, 536. HYG. astr. 3, 6 p. 83, 5 -u sinistri. *inc.*: GERM. 274 (*C*, -us *rell.*). -us: SERV. Aen. 3, 22 Cicero in Arato huius -us pro -u. GERM. 274 *v. supra l. 29.* PLIN. nat. 11, 250 FRONTO p. 78, 20 N. (-u *sec. m.*). 90, 5. 10 AVR. Fronto p. 92, 19 N. CHIRON 109. -oris: CARM. epigr. 1253, 5. *dat.*: -u: NEP. Chabr. 1, 2 VAL. FL. 6, 236. HYG. astr. 3, 6 p. 83, 5 e regione sinistro (-stra *D' R*). *acc.*: -us: CIC. Arat. 27 (Prisc. gramm. II 210, 21; *cf. l. 38*). 45. 46. 254. 375. 399. 403 frg. 22 (Prisc. gramm. II 211, 1). OV. carm. fr. 1 (Prob. ad georg. 1, 138). ITALA Phil. 2, 10 (Cypr. testim. 2, 13) (*A*; -u *rell.*) CHIRON 108. -um: CIC. Arat. 27 (nat. deor. 2, 112; -u gramm. IV 223, 31; *cf. l. 35*). PLIN. nat. 32, 123 *pars codd.* ITALA gen. 48, 12 (Lugd.) HIL. trin. 9, 54 ITALA Is. 45, 23 (Wirc.) CHIRON 641. 693. -u: VERG. Aen. 1, 320 *et passim. cf. l. 38.* *abl.* -o: VEN. FORT. spur. 1, 62 (-u *SG*[2]). -u: PLAVT. Capt. 797 *et passim.* *plur.*: *gen.*: -uum: OV. met. 2, 823. 8, 807 HYG. astr. 3, 12. 13. 4, 12 p. 110, 12 CAEL. AVR. acut. 2, 32, 166. *cf.* NOT. Tir. 79, 18 -uum (*post* femur, *ante* genualia). -uorum: VITR. 9, 4, 1 CHIRON 111. 516. 576. 639 PS. APVL. herb. 4, 5 H.-S. *dat.* (*abl.*): -ibus: ENN. ann. 351 PLAVT. Rud. 280. 695 *et passim.* -ubus: PELAGON. 263. -uis: CYPR. eleem. 6 p. 378, 8 *cod. Sangall.* (-ibus *rell.*) SCHOL. Iuv. 6, 526 CHIRON 41. 46. 109. 412. 426. 445. 468. 576 (*idem* -ibus: 110. 111 *bis.* 118 *al.*).

de prosodia: MAX. VICTORIN. gramm. VI 222, 5 quattuor syllabae breves pro spondeo poni possunt ut '-ua labant' (VERG. Aen. 5, 432 [TER. MAVR. 759]. 12, 905 SIL. 1, 529 STAT. Theb. 8, 156 *v. p. 1878, 15.* VEN. FORT. Mart. 1, 387 *v. p. 1877, 44. cf. Maurenbrecher, Parerga p. 248 sq.*). *legitur inde a* LEG. reg. *per totam latinitatem.*

[*dubiae interpretationis*: ENN. frg. inc. 14 *v. p. 1874, 67.*] [*portuc.* geio '*Abhang*'. *M.-L.*] *i. q.* γόνυ.

I *hominum* (*commissio femorum et crurum, cf. p. 1874, 60*):

A *generatim*: LEX reg. Fest. p. 178 si hominem fulminibus occisit, ne supra -ua tollito (*de h. l. cf. Schwyzer, Rhein. Mus. 76, 1927, 433 sqq.* APVL. met. 3, 1 palmulis in alternas digitorum vicissitudines super -ua conexis. VVLG. iud. 16, 19 *Dalila* dormire eum [*Samson*] fecit super -ua sua [ἐκοίμισε ... ἐπὶ τὰ γόνατα]. IV reg. 4, 20 posuit eum illa [*filium mater*] super -ua sua [ἐπὶ τῶν γονάτων]. Is. 66, 12 ad ubera portabimini et super -ua blandientur vobis [*matres, cf. 16, 13*]. Dan. 10, 10 erexit me super -ua mea [ἤγειρέ με ἐπὶ τὰ γόνατά μου]. *cf. p. 1877, 21*). ENN. ann. 351 pinsunt terram -ibus (*cadentes? cf.* scaen. 411 [Varro ling. 5, 23]). PLAVT. Capt. 797 -u quemque icero (*Leo*, -u ad quemque iecero *codd.*), ad terram dabo. Cas. 930 continuo in -ua ut astiti (u. a. *Seyffert*; astituti *codd.*), pectus mihi pedibus percutit. Curc. 282 fugite omnes ..., ne quem in cursu capite aut cubito aut pectore offendam aut -u. LVCIL. 162 ut nobis (novis *codd.*) talus -usque est ('*illorum [sc. ossium] opera et pedes et crura possunt flecti et moveri*' *Marx ad l.*; *cf.* NOVIVS Atell. 60 -ibus magnis, talis turgidis. *in metaphora a luctantibus sumpta*: PLIN. epist. 1, 20, 15). CIC. Tusc. 2, 57 -u ... M. Antonium vidi, cum contente pro se ipse lege Varia diceret, terram tangere. NIGID. Isid. orig. 11, 1, 72 truncus sustinetur coxis et -ibus cruribusque (CELS. 4, 30 coxis proxima -ua sunt). NEP. Chabr. 1, 2 obnixo ... -u scuto (*cf. Polyaen. strateg. 2, 1, 2* τὰς ἀσπίδας ἐς γόνυ προσερεισαμένους. VAL. FL. 6, 236 abies [*i. lancea*] obnixa -u. *cf. p. 1877, 2. aliter p. 1876, 3 sq.* VERG. Aen. 1, 320 *Venus venatricis specie* nuda -u. 3, 38 -ibus ... adversae obluctor harenae. 12, 303 impresso ... -u nitens terrae applicat ipsum [CLAVD. DON. *ad l.* OV. fast. 5, 507 -u nixus flammas exsuscitat aura. LIV. 44, 9, 6 AMM. 17, 12, 10]. *cf.* PAVL. FEST. p. 96 gnitor et gnixus a gen[er]ibus [*corr. Scaliger*] prisci dixerunt. LIV. 8, 9, 14 triarii -u dextro innixi nutum consulis ad consurgendum exspectabant [VAL. MAX. 9, 12 ext. 1 innixus ... -ibus compresso spiritu *mortuus est*]. VAL. FL. 7, 595 *Iason* obnixus ... -u superat *tauros*. STAT. Theb. 9, 474. AMM. 16, 12, 37 obnixi -ibus quidam barbari peritissimi bellatores). HOR. epod. 13, 4 rapiamus ... occasionem de die, dum ... virent -ua (*cf. Theogn. 977* ὄφρ' ἔτ' ἐλαφρὰ γούνατα). sat. 2, 7, 61 quid refert ... turpi clausus in arca ... contractum -ibus tangas (*cf. p. 1875, 76*) caput? PROP. 3, 9, 6 turpe est, quod nequeas capiti committere pondus et pressum inflexo mox dare terga -u (3, 15, 34 cadit inflexo lapsa puella -u. GREG. M. moral. 30, 74 reprobati ... sunt, qui -ua, dum aquam biberent, inflexerunt. *cf.* OV. met. 4, 340 flexo, *v. infra l. 44.* SEN. Herc. f. 1046 flexo -u iam totus ad terram ruit. STAT. Theb. 1, 420 flexo ... -u vacua ilia tundunt *in pugilatu* [SCHOL. duplicato quod Graeci διπλογόνασιν vocant]. SCHOL. Iuv. 6, 526 campum -uis flexis pertra⟨n⟩sit [*cf. p. 1880, 6*]. ITALA iud. 7, 5 [Lugd.] quicumque flectet -ua sua, ut bibat [ὃς ἐὰν κλίνῃ ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ πιεῖν. VVLG. qui ... curvatis -ibus biberint]. *ibid.* 7, 6. AVG. quaest. hept. 7, 37 [*ad iud. 7, 5. 6*] multi -u flexo [fixo *al.*] biberunt ... pauci ... non flexo -u se incurvaverunt [LACT. opif. 5, 10 ubi ... curvari membra oportebat, ut in -ibus et cubitis et manibus ipsis. AMM. 17, 10, 3 pacem -ibus curvatis orabat. VAL. CEM. hom. 2, 3 [*de eo, qui gravatur onere*] flexo -u incedere. GREG. M. moral. 30, 74 [*ad iud. 7, 5. 6*] quicumque aquas flexis -ibus hauserunt. *ibid.* genuflexisse *v. p. 1883, 2*). OV. am. 1, 1, 23 lunavit ... -u sinuosum fortiter arcum (*cf. infra l. 35*). 3, 2, 24 tu ..., qui spectas post nos *in circo*, tua contrahe crura ... rigido nec preme terga -u ([*S*, manu *P*; *cf. l. 35*]. ars 3, 779 strata premat -ibus ... femina. met. 9, 61 tellus pressa -u. 12, 140 clipeo -ibusque premens praecordia duris. STAT. Theb. 6, 680 humi ... pressus utroque -u ... discum ... super sese rotat. *aliter* 6, 890 *de luctante*: poplitibus -ua ... premens). epist. 13, 24 succiduo ... procubuisse -u (CVRT. 9, 5, 13 in -ua procumbit [FLOR. epit. 4, 10, 6]). ars 1, 158 respice ..., post vos quicumque sedebit, ne premat opposito mollia terga -u (met. 5, 383 opposito ... -u curvavit flexile cornum [*cf. supra l. 26*]. 12, 347 opposuit ... -u costis. *cf.* 6, 346 accessit positoque -u Titania terram pressit [SEN. Herc. f. 546 victorem posito suspiciens (*corr.* ψ; suscipiens *EA*) -u. PETRON. 73, 4 *ludentes* restrictis manibus anulos de pavimento ... tollere aut posito -u cervices post terga flectere. IVST. 12, 9, 12 in proelio sagitta sub mamma traiectus *Alexander* cum sanguinis fluxu deficeret, -u posito ... proeliatus est. VEG. mil. 1, 20 triarii -ibus positis solebant inter scuta subsidere. 2, 16]). met. 2, 823 -uum iunctura (*cf. infra l. 81*) riget. 4, 340 flexu (*Lachm.*, flexo *vel* -a *vel* -um *codd.*) ... -u submisit (CVRT. 4, 6, 20. STAT. Theb. 6, 853 summissus tergo et -ibus vicinus harenae). 8, 807 -uum ... tumebat orbis. 10, 536 fine -u vestem ritu succincta Dianae (CVRT. 5, 6, 19 vestis super -ua est [PETRON. 67, 13 aberrante tunica super -ua]. 6, 5, 27 nec ... sinus vestis ... infra -ua descendit [QVINT. inst. 11, 3, 138 ut tunicae prioribus oris infra -ua (*cf. p. 1877, 21. 52*) paulum ... perveniant]. *cf.* VAL. FL. 3, 525 summo palla -u. LAMPR. Comm. 9, 6 ita ut a -ibus [gentibus *M*] de pannis et linteis quasi dracones tegerentur [*Petschenig*; degerentur *BP*; deteg- *M*; quasi in dracones redigerentur *Mommsen*]. QVEROL. p 17, 16 aestum vestitis -ibus, brumam nudis cruribus ... age. *cf.* HIER. epist. 64, 10, 1 *lineae feminales sacerdotum* usque ad -u et poplites veniunt [64, 10, 2 feminalia vel bracae usque ad -ua pertingentes]. *cf.* LIV. 26, 45, 8 septentrio ... adeo nudaverat vada, ut alibi umbilico tenus aqua esset, alibi -ua vix superaret [CELS. 7, 26, 5C in solium is (*aeger*) aquae calidae resupinus demittendus est sic, ut a -ibus ad umbilicum aqua teneat. *cf.* PLIN. nat. 31, 73 stagnum ... altitudine -ua non excedens. VAL. FL. 5, 411 stat ferreus Atlans Oceano -ibusque tumens infringitur unda. VVLG. Ezech. 47, 4 traduxit me per aquam usque ad -ua (ἕως τῶν μηρῶν). *cf.* VISIO Pauli 31 p. 28, 26 vidi illic fluvium ignis ferventem et ingressus multitudo virorum et mulierum dimersus usque ad ienua. 31 p. 28, 35. 36 p. 30, 25. *cf. supra l. 56*]). LIV. 9, 10, 10 fetiali Postumius -u femur quanta maxime poterat vi perculit (9, 11, 11). 21, 36, 7 seu manibus in adsurgendo seu -u se adiuvissent. PAVL. FEST. p. 41 compernes nominantur homines -ibus plus iusto coniunctis (*cf.* VAL. FL. 4, 304 dat -ibus iunctis latus. *v. Langen ad loc.*). MANIL. 2, 464 Capricornus utrisque ⌊imperat et⌋ (imperitat *Bentl., al.*) -ibus (*cf.* 4, 708 -ua ... Capricornus amavit). SEN. dial. 1, 2, 6 etiamsi cecidit, de -u pugnat. epist. 66, 50 fortis ... qui ... succisis poplitibus in -ua se excepit nec arma dimisit (*aliter* VVLG. Iob 3, 12 quare exceptus -ibus? cur lactatus uberibus? [*cf. p. 1875, 62*]. HIER. interpr. Iob *eundem locum vertit ex LXX*: ut quid constiterunt mihi -ua (*mea? matris*)? quare ubera suxi? ἵνα τί δὲ συνήντησάν μοι τὰ γόνατα]. *cf.* MART. 5, 14, 10 male receptus altero -u *eqs.*). CVRT. 7, 9, 2 clipeatos ... in -ua subsidere, quo tutiores essent adversus ictus sagittarum. PLIN. nat. 11, 250 inest iis vitalitas. namque in ipsa -us utriusque commissura (*cf. supra l. 43. infra l. 84*), dextrā laevāque, a priore parte gemina quaedam buccarum inanitas inest, qua perfossa ceu iugulo spiritus fluit. 25, 20 qua (*aqua*) pota ... compages ... in -ibus solverentur. VAL.

[*E. Koch*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

FL. 7, 603 suscitat ipse (*Iason taurum*) -u saevaque agit insuper hasta. SIL. 15, 684 sustentata -u ... pondera conti (*cf. p. 1875, 79*). STAT. Theb. 6, 417 nunc avidi prono iuga pectore tangunt, nunc pugnante -u (*i. -u clunes equorum lacessente: Amar-Lemaire, cf. infra l. 8*) [et] pressis duplicantur habenis. 11, 511 plaga sedentis (*sc. equitis*) laxato vitata -u. silv. 1, 1, 60 aeterna crepido *equi aenei* ... attrita -u durasset Atlantis. MART. 11, 100, 3 habere amicam nolo ..., quae clune nudo radat et -u pungat. QVINT. inst. 1, 12, 10 illa per manus et -ua reptatio *infantium* (FRONTO p. 128, 22 N. milites aegre calce -u poplite repere). 11, 3, 159 -ua recta *sint*, sic tamen, ut non extendantur. TAC. ann. 4, 59 Seianus -u vultuque et manibus super Caesarem suspensus opposuit sese incidentibus *saxis*. APVL. met. 1, 19 complicitus in -ua adpronat se avidus (BOETH. in top. Cic. 5 p. 373, 24 quis enim finis esse potest, si manum extendam, si -ua complicem atque aliquid iacens humi tollam). met. 4, 24 *puella* inter -ua sua deposito capite sine modo flebat (VVLG. III reg. 18, 42). IREN. 1, 14, 3 *in figura Veritatis sec. Marcum gnosticum*: caput *A* et *Ω*, collum ... *B* et *Ψ eqs.* ... -ua *Ι* et *Π*. TERT. pall. 1 p. 915 tunicae ... neque trans crura prodigae nec intra -ua inverecundae. PORPH. Hor. epod. 8, 9 *sq.* nihil tam deforme est, quam crassiores pedes esse infra -ua quam supra. ARNOB. nat. 3, 13 explicandis gressibus et suggerendis anticipationibus itionum ⟨-ua⟩ (*add. Reifferscheid*) *habent dei*. LACT. opif. 13, 4 *carnem* paulatim deficientem in angustum -ua determinant, quorum decentes nodi flexuram pedibus ad gradiendum sedendumque aptissimam praebent. HIER. epist. 22, 13, 5 solutis -ibus fractus incessus. VVLG. Ezech. 7, 17 omnes manus dissolventur et omnia -ua fluent aquis (21, 7). CLAVD. rapt. Pros. 3, 175 sueverat ... -ibus ludentem (*natam*) aptare paternis. AVG. civ. 20, 21 p. 457, 23 D. (*ad Is. 66, 12, ubi* ITALA Aug. *ibid.* p. 456, 30 D. super umeros portabuntur et super -ua consolabuntur [*de* VVLG. *v. p. 1875, 63*]) post labores aerumnarum ... mortalium consolabimur tamquam parvuli eius (*Hierusalem*) in umeris -ibusque portati. PS. SORAN quaest. med. 52 -ua ... commissiones femorum sunt (ISID. orig. 11, 1, 108 *cf. p. 1874, 60. cf.* 11, 1, 110 crura ... sunt ... sub -ibus usque ad suras). PHYSIOGN. 6 indicia corporis feminini ... corpus ab umbilico ad -ua prolixius ac plenius, a -ibus usque ad pedum ima deductius. 59 manus cum ita sunt prolixae, ut, cum demittuntur erecto corpore cetero, -ibus propinquent, habiles homines aperiunt et fortitudinis sunt indices. 87 *Aristoteles* dicit suras, cum retractae sunt ad -ua vel suffragines, indicare hominem qui ad coitum facilis sit et velox. 98 *androgynus* -ua collidit. VINDIC. gyn. p. 435[P] gengivas eo dicitur, quod iuxta -ua in utero formentur. SIDON. epist. 1, 2, 3 maximus in minime rugosis -ibus honor *Theudorici regis Gothorum*. VEN. FORT. Mart. 1, 387 conruit ... senex sancta ad vestigia pronus -ua manus plantasque per oscula mollia lambens. GREG. M. moral. 30, 74 (*ad iud. 7, 5*) stante ... -u recta operatio designatur. *ibid.* omnes ... bibisse aquam, sed non omnes recto -u stetisse narrati sunt. CORP. X 8249 (= TAB. devot. Audollent 190, 12) dii i(n)feri vobis com(m)e(n)do ... ilius ... femena cenua crura talos *eqs.* I² (add.) 2520 (= TAB. devot. *Fox, Americ. Journ. of Phil. 33, 1 [1912] suppl.* p. 17, 35) -ua *do tibi, Proserpina.* *nota (per imaginem)*: SEN. benef. 2, 12, 2 *Caesar pedem senatori osculandum porrigens* invenit aliquid, infra -ua quo libertatem detruderet.

B *speciatim*: 1 *de variis -uum infirmitatibus, damnis, remediis, sim.*: PLAVT. Curc. 309 -ua inedia succidunt (CVRT. 9, 5, 7 continuo labore gravata [*P*; gravia *C*] -ua succiderant. TERT. resurr. 55 p. 115, 2 *v. p. 1878, 17*). Epid. 670 dum te sequor, lassitudine invaserunt misero in -ua flemina. Merc. 123 -ua hunc cursorem deserunt (*cf.* VERG. Aen. 12, 747 -ua impediunt cursumque recusant. STAT. Theb. 5, 545 negantia cursum exanimis ... -ua aegra rapit). VERG. Aen. 5, 432 tarda trementi (*Anchisae*) -ua labant ([CLAVD. DON. nutabant -ua]. 12, 905 *de Turno saxum tollente* [CLAVD. DON. tantum dissolutus metu fuerat, ut firmitatem sui -ua eius perdidissent]. SIL. 1, 529 TER. MAVR. 759. *cf.* SEN. Thy. 436 pigris membra ... -ibus labant. PLIN. nat. 29, 86 *asterii* [*araneae*] morsus -ua labefactat). Aen. 5, 468 -ua aegra trahentem (STAT. Theb. 9, 43). OV. fast. 3, 722 in ... tuum furiis acte, Lycurge, -u (*cf.* SERV. Aen. 3, 14, *ubi*: crura. *ceterum genus legitur in cod.* A; *quod et ipsum quadrat, nam sec. alios L. filium occidisse fertur*). 3, 758 percusso claudicat ille (*Silenus*) -u (*cf.* VVLG. deut. 28, 35 percutiat te Dominus ulcere pessimo in -ibus et in suris). CELS. 2, 2, 2 *signa adversae valetudinis*, si corpus dormientis ... insudat maximeque, si circa ... -ua (2, 2, 3 si -ua quasi fatigata sunt). 2, 6, 5 (*de ultimis signis mortis*) mors denuntiatur, ubi aegri supini cubantis -ua contracta sunt. 4, 30 cui -ua dolent (PLIN. nat. 24, 66 -ua dolentia. *cf.* FRONTO p. 78, 20 N. -us dolore arreptus sum [AVR. Fronto p. 90, 5 N. sedatis ... doloribus -us et inguinis. FRONTO p. 90, 10 N. -us dolorem sensi. p. 92, 5 in -u dolor est modicus. p. 92, 14 vexatus sum ... diffuso dolore per umerum et cubitum et -u et talum. AVR. Fronto p. 92, 19 N.]). 5, 26, 20[C] fertur haec (*melitera, species saniei*) ... ex malis ulceribus, ubi nervi circa articulos laesi sunt, et inter haec loca maxime ex -ibus. 7, 26, 2[C] (*de calculis extrahendis*) homo ... supinum ... eum (*aegrum*) et aversum, super -ua sua coxis eius conlocatis, comprehendit. 7, 26, 2[D] *aeger* super duorum -ua eodem modo collocatur. 8, 20, 5 (*de femoris luxatione*) satis habena altera ab inguine, altera a -u intendi *membrum*. 8, 20, 7 rotundum aliquid super inguen ponendum, subitoque super id -u adducendum est. 8, 21, 1 -u ... et in exteriorem et in interiorem et in posteriorem partem excidere. SEN. dial. 5, 17, 4 callosis ... -ibus manibusque (*cf.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 2, 1 p. 210, 8 callus iam -ibus inerat [*gr. or. 6, 2 p. 721: τύλοι γονάτων*]). SCRIB. LARG. 162 *podagrosi* torpere pedem totum et tibiam usque ad -ua (PLIN. nat. 22, 120 correptus dolore podagrae mersit in triticum super -ua sese). PETRON. 129, 7 si idem frigus -ua manusque temptaverit tuas, licet ad tubicines (*sc. funebres*) mittas. PLIN. nat. 22, 153 -ua quoque degravat *ervum*. 24, 27 sphagnos ... -ibus et feminum tumoribus *utilis*. 28, 138 *axungia* -ibus ... adalligata. 32, 123 *sanguisuga* interemit ... Messalinum, ... cum ad -u (*sic vel* -um *codd.*) admisisset. STAT. Theb. 6, 798 defecti ... -ibus *pugiles*. 8, 156 fallunt ... ruentes -ua viros (*cf.* SCHOL. *ad l.*). SVET. Aug. 20 dextrum -u lapide ictus (Vesp. 4, 6. *cf.* TERT. resurr. 55 p. 115, 2 *Stephani* -ua lapidationi succiderant. *v. p. 1877, 55*). FRONTO p. 89, 19 N. -um mihi simul abrasum et ambustum est. APVL. met. 1, 18 spiritu deficior et -ua quatior et gradu titubo. 10, 2 lassa -ua *novercae amantis*. TERT. resurr. 20 p. 53, 9 nec manus aridae et -ua dissoluta revaluerunt (adv. Marc. 4, 10 p. 444, 16 [*ex Is. 35, 3, v. infra l. 30*] '-ua dissoluta', hoc erit paralysis, 'convalescite'. 4, 12 p. 456, 23 [VVLG. Sirach 25, 32 manus debiles et -ua dissoluta]. *cf.* 4, 24 p. 503, 9 invalescite, manus dimissae et -ua resoluta. VVLG. Hebr. 12, 12 remissas manus et soluta -ua erigite). AMM. 15, 8, 15 scuta -ibus inlidentes (29, 5, 39 parmas -ibus inlidentes. *cf.* VVLG. Dan. 5, 6 -ua eius [*Baltasaris regis*] ad se invicem collidebantur). 16, 12, 48 lassatis impressus -ibus. HIER. epist. 54, 14, 2 tremunt -ua. VVLG. psalm. 108, 24 -ua mea infirmata sunt a ieiunio. Is. 35, 3 -ua debilia roborate (*cf. supra l. 22*). CAEL. AVR. acut. 2, 32, 166 (*inter signa passionis cardiacae*) -uum gelidus stupor. chron. 2, 1, 21 cruribus paralysi vitiatis vertebris atque -ibus cucurbitae infigendae. 5, 2, 28 (ἀρθρῖτις) -ua vel manus tenens γονάγρα aut χειράγρα dicitur. CARM. epigr. 1253, 5 volnus -oris.

2 *-ua commemorantur in supplicando* (SERV. ecl. 6, 3 Aen 3, 607 [*v. l. 43*]), *in confessione humilitatis* (EVCHER. form. 6 p. 37, 22), *timoris; -ibus quaedam et religio inest* (PLIN. nat. 11, 250 *l. 82. cf. p. 1875, 59. 1881, 4*). **a** *-ua alterius hominis amplecti, tangere, -ibus manus tendere, sim.*: LIV. ANDR. carm. frg. 19 utrum -ua amplectens virginem oraret (*Hom. Od. 6, 142* γούνων ... λαβών. PLAVT. Cist. 567 anus ei amplexa est -ua, plorans, obsecrans [Rud. 274 tibi amplectimur -ua, egentes opum]. Mil. 1239 *app.* obsecrabo. VERG. Aen. 3, 607 -ua amplexus -ibusque volutans haerebat [SERV. physici dicunt esse consecratas numinibus singulas corporis partes, ut ... -ua misericordiae, unde haec tangunt rogantes. CLAVD. DON. -ibus nitebatur per terram et -ua ... retinebat amplexibus]. 10, 523 [CLAVD. DON. ad -ua *Aeneae* cum huiusmodi prece confugit *Mago*]. LIV. 30, 12, 17 [*suppl. Gron.*]. PETRON. 98, 3. STAT. Theb. 10, 625 humilis -ua amplectens. AVSON. 464, 1 AMM. 14, 11, 33. SVLP. SEV. Mart. 16, 4 eiulans senex -ua amplectitur. ENNOD. opusc. 3, 59 p. 91, 26. *cf.* VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 victorem victi hostis -ua complecti [SEN. dial. 4, 33, 5 QVINT. inst. 6, 1, 34 SVLP. SEV. chron. 2, 13, 8. epist. 2, 4 -ua complexus benedictionem flagitabam sancti Martini. dial. 1, 1, 2 complexi hominem amantissimum exosculatique -ua et pedes eius ... consedimus. 3, 2, 7]). PLAVT. Asin. 670 non feres, ni -ua confricantur (confringantur *v. l.*). :: quidvis egestas imperat: fricentur. 678 -ua ni tam nequiter fricares. Curc. 630 per tua -ua te obsecro (Mil. 542 Most. 743 Poen. 1387 Truc. 827. *cf.* Rud. 627 optestor. SVET. Tib. 27, 1 per -ua orare). Poen. 1397 omitte -ua. :: mitto, si ita sententia est (Rud. 628). CIC. p. red. in sen. 17 tu meum generum ..., filiam meam ... a -ibus tuis reppulisti. OV. epist. 4, 153 victa precor -ibusque tuis regalia tendo bracchia (VAL MAX. 6, 4, 4 supplices ad -ua iudicum manus tetendit [SEN. Herc. f. 1003 blandas manus ad -ua tendens. PLIN. nat. 11, 250 QVINT. inst. 6, 1, 42. TAC. ann. 1, 11 *patres* ad deos, ad effigiem Augusti, ad -ua ipsius (*Tiberii*) manus tendere. *cf.* PETRON. 17, 9 protendo ad -ua supinas manus petoque et oro. TERT. paenit. 10, 6 te ad fratrum -ua protendis]). met. 9, 216 dicentem -ibusque manus adhibere parantem. LIV. 30, 12, 13 si -ua, si victricem attingere dexteram *licet* (45, 7, 5 SEN. Med. 247 PLIN. nat. 11, 250. *cf.* SEN. dial. 10, 8, 2 aegros ... si mortis periculum propius admotum est, medicorum -ua tangentes [PETRON. 80, 5]. APVL. met. 2, 28 ipsa -ua contingens 'miserere' ait 'sacerdos miserere' [8, 19. 9, 40 ad commovendam miserationem -ua eius velle contingere. 10, 6]). SEN. contr. 1, 3, 7 cuius -ibus submisit *virgo* manus? (VAL MAX. 6, 8, 4 ut se *dextera* tremibunda *illius* -ibus summitteret). contr. 9, 6, 12 manus ad -ua dimitte. Thy. 521 a -ibus manum aufer meosque potius amplexus pete. CVRT. 8, 10, 35 *regina* -ibus regis parvo filio admoto ... impetravit (CLAVD. rapt. Pros. 1, 50 -ibus ... suas cum supplice fletu admovere manus). PETRON. 101, 2 comprehendi Eumolpi -ua et 'miserere' inquam 'morientium' (*cf. supra l. 73*). PLIN. nat. 11, 250 *-ua* ut aras adorant, fortassis quia inest iis vitalitas (*quae sequuntur v. p. 1876, 80*). PS. QVINT. decl. 5, 10 pro duobus -ua tenui (VICT. VIT. 2, 50. *cf.* TERT. pudic. 13 p. 243, 29 omnium -ua de-

[*E. Koch*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tinentem *moechum*). TAC. hist. 1, 66 arma, -ua, vestigia prensando flexere militum animos (2, 46 proximi *militum* prensare -ua *Othonis*. ann. 1, 21). TERT. orat. 23 p. 197, 3 ieiuniis . . . et stationibus nulla oratio sine -u et reliquo humilitatis more celebranda est. AMM. 28, 4, 10 adulatoribus offerunt -ua suavianda vel manus. CLAVD. DON. Aen. 11, 414 ut . . . inertes ad eorum (*hostium*) -ua dexterae verterentur. **b** *ad -ua accidere, procumbere sim.*: ENN. scaen. 375 cum desubito me orat mulier lacrimansque ad -ua accidit (TER. Hec. 378 SEN. Tro. 691. SVET. Iul. 20, 4 sibi [Claud. 10, 2]. *cf.* LIV. 44, 31, 13 -ibus praetoris accidens [SEN. suas. 6, 3 supplex accadens -ibus deprecaberis? CVRT. 10, 5, 24. TAC. hist. 3, 38 filium *imperatoris* sinu complexus et -ibus accidens. ann. 15, 53 deprecabundus et -ibus principis accidens (accedens *codd.*) prosterneret incautum]. *cf.* SEN. contr. 7, 2, 12 *illum* facta proscriptione ad -ua . . . Antoni procidisse [$D^1\tau$; prodidisse: $A(B)V$; procubuisse: D^2; *cf.* 9, 4, 1 *v. infra l. 38*. VVLG. Luc. 5, 8 procidit ad -ua Iesu dicens: exi a me]). PLAVT. Rud. 174 ut prae timore in -ua in undas concidit! BELL. Afr. 89, 4 subito se ad -ua proiecit vitamque sibi . . . deprecatur (LIV. 26, 32, 8. FLOR. epit. 3, 10, 26 *Vercingetorix* supplex . . . sua arma ante Caesaris -ua proiecit. *cf.* QVINT. decl. 251 p. 28, 28 illo tempore, quo ad -ua iacebas [HYG. astr. 2, 6 p. 42, 9 supplicem ad -ua iacentem]). SALL. hist. frg. inc. 16 -ua patrum advolvebantur (TAC. hist. 4, 81 -ua *Vespasiani* advolvitur, remedium . . . exposcens. ann. 1, 13. 6, 49. 15, 71. *cf.* LIV. 8, 37, 9 -ibus omnium [28, 34, 4. 30, 12, 11. 34, 40, 2. 39, 14, 1 VELL. 2, 80, 4 VAL. MAX. 3, 8 ext. 4 SEN. Phaedr. 703 Phoen. 306 CVRT. 4, 6, 15. 8, 1, 48. PLIN. epist. 1, 18, 3 advoluta -ibus. CLAVD. 20, 66 advolvi -ibus. rapt. Pros. 3, 298 SVLP. SEV. chron. 2, 13, 7 Mart. 17, 2]. AVSON. 450, 3 cum supplex ad -ua regiae virginis advolveretur *Vlixes*. *cf.* VERG. Aen. 3, 607 *p. 1878, 42*. LIV. 34, 11, 5 legati . . . flentes ad -ua consulis provolvuntur [QVINT. decl. 260 p. 63, 31. 349 p. 376, 7. TAC. ann. 11, 30 Calpurnia . . . -ibus Caesaris provoluta. 12, 18. 14, 61 IVST. 11, 9, 14. HIER. epist. 22, 30, 5 ad praesidentis -ua provoluti. VVLG. Matth. 17, 14 accessit ad eum homo -ibus provolutus. SVLP. SEV. Mart. 9, 1 dial. 1, 4, 3. 2, 3, 9 HIST. Apoll. 12]. PORPH. Hor. epist. 1, 12, 28 *cf. p. 1880, 3*). OV. met. 13, 585 -ibus procumbere . . . Iovis (VAL. MAX. 6, 9 ext. 7. CLAVD. 15, 26. *cf.* LIV. 8, 35, 3 procumbere ad -ua et iram deprecari dictatoris [25, 6, 23 SEN. contr. 9, 4, 1 (*cf. supra l. 16*) VAL. MAX. 5, 1, 8 SEN. benef. 5, 19, 4 PETRON. 97, 9 QVINT. decl. 309 p. 216, 13. SVET. Tib. 24, 1 sibi]). SEN. contr. 10, 1, 1 ad tua -ua, dives, venissem. 10, 4, 4 ad quorum eas -ua, nescis. VELL. 2, 114, 4 *iuventutem* prosternentem se universam -ibus imperatoris. SEN. Phaedr. 667 en supplex iacet adlapsa -ibus regiae proles domus (SIL. 8, 74. *cf.* AMM. 21, 5, 12 ad -ua sua prolapsum imperator paludamento protexit). ASCON. Scaur. p. 28, 27 St. ad -ua iudicum, cum sententiae ferrentur, bifariam se diviserunt, qui pro eo rogabant. VAL. FL. 8, 203 puppe . . . summa . . . haeserat auratae -ibus Medea Minervae. HOMER. 19 *Chryses* -ibus . . . affusus Atridae (87. 1027 FLOR. epit. 4, 2, 56. *cf.* APVL. met. 4, 12 -ibus profusa nequissima illa deprecatur). HOMER. 1032 patris afflicti -ibus miserere precantis. PS. QVINT. decl. 2, 24 hominis, qui circum -ua vestra ducendus est. IVV. 10, 55 fas est -ua incerare deorum (PRVD. apoth 457). TAC. ann. 12, 47 decidisse simulans -ua Mithridatis invadit. ITALA gen. 48, 12 (Lugd.) eduxit eos (*filios*) Ioseph ad -um eius (*Iacob*) et adoraverunt in faciem super terram. SPART. Hadr. 25, 1 *mulierem* -ua *Hadriani* osculare (CAPITOL. Maximin. 28, 7 ENNOD. epist. 8, 21 p. 283, 15 PASS. Thom. p. 134, 11). SVLP. SEV. dial. 2, 4, 8 cuncti catervatim ad -ua beati viri ruere coeperunt. 3, 15, 5 *Brictia* ad Martini se -ua prosternit. **c** *-ibus niti, summitti, -ua ponere, flectere, curvare al. (Appel, de Roman. precationibus p. 201); a -ibus exsurgere v. l. 61*: PLAVT. Rud. 280 manus mihi date, exsurgite a -ibus ambae. 695 Venus alma, ambae te obsecramus, aram amplexantes hanc tuam lacrumantes, -ibus nixae (LIV. 26, 9, 8. 43, 2, 2 ACT. lud. saec. Aug. [Corp. VI 32323] 126. 131 VAL. MAX. 2, 4, 5. SEN. Thy. 600 quem -u nixae tremuere gentes. SVET. Aug. 53, 1 FRONTO p. 47, 22 N. APVL. met. 6, 3 -u nixa. ACT. lud. saec. Sept. Sev. 4, 12. PANEG. 11 [3], 7, 2 in miserabiles preces -u nixa barbaria. CYPR. eleem. 6 p. 378, 8 -ibus nixus (-is *Ver.*) orasset. ARNOB. nat. 1, 31 *homo* cui tota conveniat vita -u nixo procumbere et continuatis precibus supplicare. DICT. 2, 13 nixis (*sic E*, -xi *rell.*) -ibus deprecantes. 3, 22 rex . . . nixis -ibus atque . . . caput dilanians . . . ait. AMM. 23, 3, 8 -ibus supplices nixi. CLAVD. DON. Aen. 3, 607 *v. p. 1878, 45*. *cf.* VELL. 2, 83, 2 cum fuisset humillimus adsentator reginae et infra servos cliens *Plancus* . . ., cum -ibus innixus Glaucum saltasset in convivio. VAL. MAX. 5, 3, 3 accusatorem . . . opem -ibus adnixum orasse. MART. CAP. 2, 202 *Philologia* annixa -ibus . . . diu . . . deprecatur). LVCR. 1, 92 *Iphianassa* muta metu terram -ibus summissa petebat (*cf. p. 1878, 75. sim.* SIL. 15, 146 -ibus . . . salutant summissi augurium. RVT. LVP. 2, 7 orator hoc schemate aut vitia aut virtutes eorum, de quibus loquitur, deformat . . . summissis -ibus. OV. fast. 4, 317 summisso . . . -u vultus in imagine divae figit. SVET. Tib. 20, 1 se praesidenti patri ad -ua summisit. PANEG. 11 [3], 18, 6 in emendo videmus . . . eos . . . qui preces adlegant totis corporibus in -ua summitti. HIER. epist. 2, 3 necdum me ad genitoris -ua submisi. *cf.* SVET. Nero 13, 2 per . . . pulpitum subeuntem admisit ad -ua adlevatumque dextra exosculatus est). HOR. epist. 1, 12, 28 ius imperiumque Phraates Caesaris accepit -ibus minor (PORPH. subtiliter dixit ad -ua devolutum). TIB. 1, 2, 85 non ego *dubitem* tellurem -ibus perrepere supplex (*cf.* SEN. dial. 7, 26, 8 cum aliquis -ibus per viam repens ululat. IVV. 6, 526 totum . . . agrum nuda ac tremibunda cruentis erepet -ibus [SCHOL. *v. p. 1876, 15*]). OV. met. 1, 730 *Io* positis in margine ripae procubuit -ibus (fast. 2, 438 pariter nuptaeque virique suppliciter posito procubuere -u [6, 448]. SEN. suas. 1, 2 quae *gentes* non Alexandrum posito -u adorarint. SEN. Tro. 715. frg. 120 illis supplicant posito -u. CVRT. 4, 6, 28. 8, 7, 13 PETRON. 133, 2 QVINT. inst. 9, 4, 11. TERT. orat. 23 de -u quoque ponendo varietatem observationis patitur oratio per pauculos quosdam qui sabbato abstinent -ibus. adv. Marc. 3, 13 p. 398, 8 PS. TERT. adv. Iud. 9 p. 722 *al.* VVLG. Marc. 15, 19 ponentes -ua adorabant eum. Luc. 22, 41 act. 7, 60. 9, 40. 20, 36. 21, 5. CLAVD. 28, 72 posito . . . tiaram submisere -u. ASSVMPT. Moys. 4, 1 *unus* et expandet manus et ponet -ua sua. PASS. Petr. Paul. long. 52. Theclae A 5 [p. 12, 1] ponentibus autem eis -ua ad orationem. 24 [62, 5] -ibus positis. C 5 [13, 1]. 24 [63, 11]. Thom. p. 117, 3 mox autem ut posuero -ua mea in terra. 157, 20 [*sic P*; terram *R*]. *cf.* TERT. adv. Marc. 3, 18 p. 407, 17 Moyses . . . in rebus tam attonitis magis utique -ibus depositis et manibus caedentibus pectus . . . orationem commendare debuisset). met. 2, 180 palluit et subito -ua intremuere timore (10, 458. *cf.* SEN. Oed. 289 tremulo tardus accelerat -u. dial. 4, 3, 3 signo pugnae dato ferocissimo militi paulum -ua tremuerunt. epist. 11, 2. VVLG. Iob 4, 4 -ua trementia confortasti [*cf.* HIER. interpr. Iob aegros conroborasti sermonibus -ibusque infirmium valitudinem praestitisti. LXX γόνασι ἀδυνατοῦσι θάρσος περιέθηκας]. VEN. FORT. carm. app. 1, 62 pronus adoravit . . . tremente -o [-u *al.*]). met. 3, 240 -ibus pronis supplex similisque roganti. trist. 4, 2, 2 Caesaribus Germania . . . victa potest flexo succubuisse -u (TAC. ann. 16, 4 *Nero* flexus -u. ITALA Phil. 2, 10 [Hil. trin. 9, 54] donatur enim Iesu *nomen*, ut ei coelestia et terrestria et inferna -um [*sic codd.*] flectant. FIRM. err. 28, 11 ne prostratus huic *daemoni* flectas -ua. HIL. trin. 2, 27. AMBR. in psalm. 118 serm. 20, 18, 4 ipsi -u corporis flecto, ipsi -u mentis inflecto, ipsum adoro, quem ante fugiebam [20, 49, 1. *cf.* VVLG. or. Man. flecto -u cordis. RVFIN. Orig. in iud. 2, 3 quid mihi prodest, si -ua corporis mei ad orationem veniens flectam deo et -ua cordis mei flectam diabolo. *v. et infra l. 65. 69*]. HIER. epist. 38, 4, 3. 65, 16, 5. VVLG. gen. 41, 43 ut omnes coram eo -u flecterent. II par. 6, 13 flexis -ibus contra universam multitudinem. Esth. 3, 2. 5. Dan. 6, 10 tribus temporibus in die flectebat -ua sua. Matth. 27, 29 Marc. 1, 40. 10, 17 Rom. 14, 11 Eph. 3, 14 Phil. 2, 10 [*cf.* HIER. in Eph. 3, 14 p. 598 alia esse exterioris hominis -ua, alia interioris. *ibid.* non ad -ua corporis, sed ad subiectionem mentis et inclinationem animae cordisque obsequium pertinet. *ibid.* flectant -ua terrestria]. RVFIN. hist. 2, 23, 6 iacebat super -ua sua orans, ut orando callos faceret in -ibus ad modum cameli semper -ua flectendo. Orig. in num. 5, 1 p. 26, 16 B. *al.* AVG. mor. Manich. 2, 8, 13 sol iste, cui -u flectitis. in epist. Ioh. 5, 4 lapidabatur Stephanus et -u flexo ait. SVLP. SEV. dial. 2, 4, 7 cum spectantibus cunctis -ua flexisset. BACHIAR. repar. laps. 14. DRAC. laud. dei 2, 755 pectore contritos, -ibus cum pectore flexos . . . audit *deus*. CORIPP. Ioh. 8, 337 -ibusque et corpore flexo. ENNOD. opusc. 3, 53 p. 90, 32 NICET. psalm. p. 82, 13 PALLAD. hist. mon. I 57 p. 341^{a}. ACT. Petr. 2 p. 47, 26 -ua flectentes commendate me domino. PASS. Barth. 2 p. 131, 12 Theclae D 5 p. 131, 29 Thom. 117, 9. 158, 6. *cf.* SEN. Herc. f. 410 ut in flexo -u regnantem adores. AMBR. in psalm. 118 serm. 20, 18, 4. *v. supra l. 35*). SEN. dial. 9, 11, 9 horae momentum interest inter solium et aliena -ua. APVL. Socr. 151 preces, quibus genium et -ua precantur. TERT. orat. 29 p. 200, 6 orant . . . angeli . . ., orat omnis creatura, orant pecudes . . . et -ua declinant (*cf.* ITALA Is. 45, 23 [Wirc.] mihi inclinavit omne -um. AVG. civ. 22, 8 p. 580, 20 D. inclinatur ad -ua mea. APON. 1 p. 18 ut inclinet -ua cordis requirit [*cf. supra l. 38*]). pudic. 5 p. 227, 25 eisdem -ibus exorant *idololatres, homicida, moechus*. ITALA Phil. 2, 10 (Cypr. testim. 2, 13) ut in nomine Iesu omnes -u (-us *A*) curvent ([curventur *M*]. Cypr. rebapt. 6. CLEM. ad Cor. 57 curvantes -ua cordis vestri. *cf. supra l. 38. 66.* VVLG. IV reg. 1, 13 qui cum venisset, curvavit -ua contra Eliam. I Esdr. 9, 5 Is. 45, 23 Mich. 6, 6 Rom. 11, 4 RVFIN. Clement. 3, 50 hist. mon. 7 p. 411^{B} AVG. civ. 17, 22 p. 253, 4 D. CASSIAN. inst. 2, 18 *v. p. 1881, 10*. VVLG. III reg. 19, 18 quorum -ua non sunt incurvata ante Baal [II par. 29, 30]). PANEG. 11 (3), 20, 4 demissi iacentesque vix capita supra eorum quos precabantur -ua tollebant (*edd. ant.*; -u attollebant *M*; -u⟨a⟩ attollebant *Jaeger; clausula obstat. cf. p. 1875, 59*). OPTAT. 2, 25 p. 65, 6 nullus eorum, qui evaserunt . . ., ut *episcopi lapsi* -ua figerent imperavit (HIER. vir. ill. 2 p. 8, 8 *Iacobus* fixis -ibus pro populo deprecabatur. VVLG. III reg. 8, 54 utrumque . . . -u in terram fixerat. AVG. serm. 211, 7, 6. 319, 4, 4 pro lapidatoribus suis cur -u fixo orat *Stephanus*. epist. 236, 2 civ. 20, 30. 22, 8 nobis ex more -ua figentibus atque incumbentibus terrae. VICT. VIT. 2, 50 fixis -ibus . . . benedixit. EVGIPP. Sev. 13, 1 vir dei -ibus humi fixis orabat attentius. PALLAD. hist. mon. I 23 p. 304^{D}.

[*E. Koch*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PASS. Paul. 16 Petr. Paul. brev. 10. Thom. 153,4 fixis -ibus [flexis *al.*]. ASSVMPT. Moys. 11,17 *Moses* habebat -ua sua infixa in terra. *aliter*: CORIPP. Ioh. 7, 344 hic -bus fixis, manibus bibit ille cavatis).
d *superstitio circa -ua*: Ov. met. 9, 299 *Lucina* subsedit in ... ara dextroque a poplite laevum pressa -u et digitis inter se pectine iunctis sustinuit partus *Alcmenae*. PLIN. nat. 28, 59 adsidere gravidis vel, cum remedia alicui adhibeantur, digitis pectinatim inter se implexis veneficium est; idque compertum tradunt Alcmena Herculem pariente peius, si circa unum ambove -ua; item poplites alternis -ibus imponi. CASSIAN. inst. 2, 18 a vespera sabbati, quae lucescit in diem dominicum usque in vesperam sequentem apud Aegyptios -ua non curvari *eqs.*

II *bestiarum*: VARRO rust. 2, 5, 8 qui gregem armentorum emere vult, observare debet, ut sint pecudes ... -ibus eminulis distantibus inter s⟨e⟩ (*cf.* COLVM. 6,1,3 parandi sunt boves ... palearibus amplis et paene ad -ua promissis ... nec -ibus improbis [PALLAD. 4, 11, 2 palearibus *boum novellorum* largis et circa -ua fluentibus]. 6, 12, 3 oleo et sale -ua *bovis* poplitesque et crura confricanda sunt. 6, 12, 4 si -ua intumuerint ... spongia ... -ibus applicatur). rust. 2, 7, 5 pullus equi ... -ibus rutundis ne magnis (COLVM. 6, 29, 3 *pulli equini* forma constabit ... tereti -u parvoque neque introrsus spectanti. CLAVD. DON. Aen. 12, 364 equus -ibus fixis per cervicem lapsum equitem fudit). BELL. Afr. 84, 1 cum ... elephans ... *militem* sub pede subditum ... -u innixus pondere suo ... premeret (SEN. epist. 85, 41 elephantum ... subsidere in -ua et ambulare per funem. CVRT. 8, 14, 39 procumbere ... in -ua. PLIN. nat. 8, 3 regem adorant, -ua submittunt. 8, 20 pedibus confossis repsit -ibus in catervas). HOR. carm. 1, 23, 8 *sicut Chloe, inuleus* et corde et -ibus tremit. Ov. met. 11, 355 pars ... boum ... -ua inclinarat harenis. SEN. Ag. 776 cadit flexo qualis ante aras -u cervice taurus vulnus incertum gerens. CVRT. 6, 5, 18 *Bucephalus* regem, cum vellet ascendere, sponte -ua submittens (*cf. l. 27*) excipiebat. PLIN. nat. 11, 260 *solidipedes* inter initia pasci nisi submissis -ibus non possunt. 12, 74 *ladanum* esse oesypum hircorum barbis -ibusque villosis inhaerens. 28, 180 *lichen* est ... in equorum -ibus ac super ungulas (PELAGON. 2 talem ... equum aut comparare aut e gregibus eligere .. convenit, ut sit ... tereti -u parvoque neque introsum spectante. 263 tumor aut in articulis aut in -ubus. 347 sanguinabis eum iuxta -ua. VEG. mulom. 3, 14, 2 suffusiones vesicasque ... in -ibus vel articulis. 3, 14, 3). PLIN. nat. 34, 80 (*de signo*) Menaechmi vitulus -u premitur replicata cervice. CHIRON 41 vitio facto in -uis (468). 46 f⟨l⟩emina in -uis (105. 107. 109). 56 de marmore in -ibus (110. 576. 592). *ibid.* de mallonibus in -ibus (111 *mallo* fieri solet et a[d] profluvio sanguinis aut a contusione -uorum. 576). 108 (*loc. corr.*) cum usta ceciderint et -us et impetu tumoris siccaverit (*v. Oder add. p. XXXII et Niedermann, Proben aus d. sg. Mulom. Chir., Heidelb. 1910 p. 13. cf.* 183 [*signa farciminis*] tumor ... in -ibus). 138 inducere ... in aqua usque ad -ua *iumenta febricantia*. 147 -ibus et musculis tremens *iumentum moriturum*. 499 detrahes sanguinem de -ibus et perunges simul. 412 ambulans -uis claudicabit (*cf.* 426. 516). 445 si quod iumentum omentum tendiderit, ... submisso capite stabit et ... anhelant et -uis subsistant et ilia ... ducit. 639 si quod iumentum pandatilia fecerit et -ua laxavit. *ibid. saepius.* 693 quodcumque iumentum gambosum fuerit ... curato similiter ut -um. 641 -um longum (*cf. Ahlquist, Studien zur spätlat. Mulomed. Chironis p. 135 sq.*). PLAC. med. 1 rec. α 51 patella cervina, hoc est -u, si ... habeas. 29, 66 pedes *gallinae* a -ibus excisos. HIER. epist. 24, 5, 1 *Marcellae* oculis duritiem de -ibus camelorum in illo sancto corpusculo per orandi frequentiam obcalluisse perspecta est (*cf.* RVFIN. hist. 2, 23, 6 *p. 1880, 47*).

III *animantium* (*et hominum et bestiarum*): a *generatim*: PLIN. nat. 11, 249 homini -ua et cubita contraria, item ursis et simiarum generi, ob id minime pernicibus. ova parientibus quadripedum, crocodilo, lacertis, priora -ua post curvantur, posteriora in priorem partem (1, 11, 102). b *speciatim* (*parientium*): Ov. met. 9, 311 divam ... bracchia ... in -ibus digitis conexa (*cod. Laur.*, conixa *N*) tenentem. PLIN. nat. 10, 183 quadripedes gestantur (*in utero*) extensis ad longitudinem cruribus ... homo in semet conglobatus inter duo -ua naribus sitis. 11, 248 quae animal generant, -ua ante se flectunt. VVLG. gen. 30, 3 ingredere ad illam (*famulam Balam*), ut pariat super -ua mea (ἐπὶ τῶν γονάτων). 50, 22 filii ... nati sunt in -ibus Ioseph (οἱ υἱοὶ ... ἐτέχθησαν ἐπὶ μηρῶν Ἰωσήφ).
nota: PAVL. FEST. p. 177 Nixi di appellantur tria signa in Capitolio ante cellam Minervae -ibus nixa, velut praesidentes parientium nixibus *eqs.*

IV *in siderum figuris*: A *in figuris humanis*: CIC. Arat. 27 *Persei* propter laevum -us (*cf. p. 1875, 34. 38*) ... locatas ... Vergilias (*Arat. 254* ἄγχι ... σκαιῆς ἐπιγουνίδος. Ov. carm. frg. 1 [Prob. Verg. georg. 1, 138] Pleiades ante -us *Persei* radiare. AVIEN. Arat. 1249 Perseus pede ... dextro adque -u liber mersatur cetera ponto [*Arat. 687* ἄτερ γουνός τε ποδός τε]). 45 *sq. Fides* -us ad laevum Nixi delapsa resedit atque inter flexum -us et caput Alitis haesit ([*Arat. 272 sqq.* γούνατι ... σκαιῷ *eqs.*]. 375 Nixus ... laevum -us atque inlustrem linquit in alto plantam. 399 dextrum -us et ... suram erigit ... Nixus. 403. frg. 12^a [nat. deor. 2, 108] Engonasin vocitant, -ibus quia nixa feratur [*Arat. 66* Ἐγγόνασιν καλέουσι· τὸ δ' αὖτ' ἐν γούνασι κάμνον ὀκλάζοντι ἔοικεν. *cf. l. 4*]. Ov. met. 8, 182 Nixi ... -u. MANIL. 1, 315 nixa ... species -ibus [5, 646 nixa -u species et Graio nomine dicta Engonasin. GERM. 627 nixa -u species]. VITR. 9, 4, 4 qui dicitur nisus [nessus *codd.*] in -ibus. GERM. 67 dextro ... -u nixus. 74 succiduis -bus lassum [*Z*; lapsum *O*] et miserabile sidus. 274 summa -us [*v. p. 1875, 30*] subvorsa tenet, qua se Lyra volvit. 467 nixa -u facies. 608 quique -u posito defessus, conditur undis [AVIEN. Arat. 1107. 1109]. 673 innixusque -u. AVIEN. Arat. 185 subnixa. 1138. ANTH. 679, 2 -u ... prolapsus [761, 48 AVSON. 370, 2]. HYG. astr. 2, 6 Hercules dextro -u nixus. 3, 5). CIC. Arat. 254 *orbis* alter ... -us ardens in sese retinens Aurigae portat utrumque. 294 Anguitenentis (357 umeros usque a -ibus ... recondit Anguitenens. 719 cum se -ibus demisit pars Ophiuchi. AVIEN. Arat. 1007 -ua ... rigidi Ophiuchi. 1087 premit ab -ibus celsos Ophiuchum usque umeros Cancer. 1309 HYG. astr. 3, 13 [4, 12 p. 110, 12 MART. CAP. 8, 843]). VITR. 9, 4, 1 stella media -uorum (-orum *E*) Custodis Arcti: qui Arcturus dicitur. 9, 4, 3 Aquarii -ua. GERM. 486 fundentis latices (*i. Aquarii*) -ua. AVIEN. Arat. 363. 953 -ua Aurigae. HYG. astr. *per libros 3 et 4 et* SCHOL. Germ. *passim.* B *in figuris bestiarum*: CIC. Arat. 290 -u flexo *Taurus* conititur ingens (330. SERV. georg. 1, 138 'Pleiades' signum est ante -u Tauri. HYG. astr. 3, 20. 4, 3). frg. 22 (Prisc. gramm. II 211, 1) tertia *stella* sub cauda (*Arcti cf. Arat. 145*) ad -us ipsum lumina pandit. HYG. astr. *et* SCHOL. Germ. *passim.*

V *transl. i. q. nodus in arboribus et plantis* (*cf.* geniculum): PLIN. nat. 13, 123 a -ibus *ferulae* exeunt folia. 18, 56 frumenta quaedam in tertio -u spicam incipiunt concipere. EVSTATH. Bas. hex. 5, 3 tamquam -ibus quibusdam stipula frumenti succingitur (*gr. p. 101^a* γόνασι διαζώννυται ἡ καλάμη).

VI *iuncturae*: *coniungitur cum aliis corporis partibus*: cor: HOR. carm. 1, 23, 8 VVLG. or. Man. APON. 1 p. 18. coxae: NIGID. *p. 1875, 76* CELS. 2, 2, 2. 4, 30. crura: NIGID. *p. 1875, 76* TERT. pall. 1 p. 915 QVEROL. p. 17, 16 PS. APVL. herb. 4, 5 H.-S. femora: PS. SORAN. quaest. med. 52. internodia: ANTH. 931, 128 VEG. mulom. 3, 14, 3. manus: QVINT. inst. 1, 12, 10 TAC. ann. 4, 59 LACT. opif. 5, 10 AMM. 28, 4, 10 CAEL. AVR. chron. 5, 2, 28. pedes: PS. APVL. herb. 82, 4, 5 H.-S. poples: FRONTO p. 128, 22 N. ANTH. 931, 128. poplites: PLIN. nat. 1, 11, 102 QVINT. inst. 11, 3, 138 HIER. epist. 64, 10, 1. sura: CIC. Arat. 399. 403. surae: VVLG. deut. 28, 35. talus: LVCIL. *p. 1875, 71 sqq. et* FRONTO p. 92, 14 N. tibia: VEG. mulom. 3, 14, 3 PS. APVL. herb. 4, 5 H.-S.
epitheta (*selecta*): *ad I—IV*: -u (-ua): aegra: VERG. Aen. 5, 468 STAT. Theb. 5, 545. 9, 43. alterna: PLIN. nat. 28, 59. alterum: MART. 5, 14, 10. ambo: PLIN. nat. 28, 59. callosa: SEN. dial. 5, 17, 4. cruenta: IVV. 6, 526. cuncta: VVLG. Ezech. 21, 7. debilia: VVLG. Is. 35, 3. dextrum: CIC. Arat. 399 LIV. 8, 9, 14 GERM. 67 SVET. Aug. 20 *al.* duo: PLIN. nat. 10, 183. dura: Ov. met. 12, 140. eminula: VARRO rust. 2, 5, 8. improba: COLVM. 6, 1, 3. laevum: CIC. Arat. 27. 45. 375. lassa: APVL. met. 10, 2. longum: CHIRON 641 (*cf. p. 1881, 54*). magna: NOVIVS Atell. 60. omne: VVLG. Is. 45, 23 Rom. 14, 11 Phil. 2, 10. omnia: VVLG. Ezech. 7, 17. pigra: SEN. Thy. 436. posteriora: PLIN. nat. 11, 249. priora: PLIN. nat. 11, 249. prona: Ov. met. 3, 240. recta: QVINT. inst. 11, 3, 159. rectum: GREG. M. moral. 30, 74. rigidum: Ov. am. 3, 2, 24. rugosa: SIDON. epist. 1, 2, 3. rutunda: VARRO rust. 2, 7, 5. sinistrum: AVIEN. Arat. 185 HYG. astr. singula: SCHOL. Germ. Bas. p. 63 Br. *al.* succiduum: Ov. epist. 13, 24. succidua: GERM. 74. summum: VAL. FL. 5, 525. teres: COLVM. 6, 29, 3 PELAGON. 2. tremulum: SEN. Oed. 289. utrumque: PLIN. nat. 11, 250 STAT. Theb. 6, 686 HYG. astr. 3, 10 p. 85, 18 *al.* SCHOL. Germ. *passim.* PASS. Paul. 16. villosa: PLIN. nat. 12, 74. *ad V*: tertium: PLIN. nat. 18, 56.
de iuncturis verbalibus et praepositionalibus v. supra.
derivata: geniculum (*cf.* GRAMM. suppl. 70, 34), genualia, genuflectere, genuflexio.

genuālia, -ium *n. a* genu. γονατόδεσμοι: Ov. met. 10, 593 aura refert ablata (oblata *al.*) citis talaria *Atalantae* plantis, tergaque iactantur crines per eburnea, quaeque poplitibus suberant picto -a limbo. NOT. Tir. 79, 19 *inter alias partes corporis post* genuum.

genucl- *v. sub* genicul-.

genuflecto, -xī, -xum, -ere. *coaluit ex* genu flecto, *ut vocabulis q. s.* genuflexio *et* genuflexus (*l. 84*) *probatur.* γονυκλινεῖν. *coniunctim scribitur, certe scribi patitur his locis*: **1** *de gestu venerationis*: HIL. trin. 2, 27 magi ... posito in cunis -unt. VVLG. gen. 41, 43 ut omnes coram eo -rent. HIER. in Abd. 17/18 p. 380 omnia Christo -ent coelestium et terrestrium et infernorum. hom. Orig. in Ezech. 1 p. 895 quae salvanda sunt, -unt domino Iesu. *ibid.* quae ... -unt domino Iesu, subiecta sunt ei. AVG. in psalm. 33 serm. 2, 14 quotidie ad basilicam surgo, quotidie -o, quotidie inquiro dominum. mor. Manich. 2, 8, 1, 3 sol ..., cui -itis. PETR. CHRYS. serm. 6 p. 204^C in quo caelestis, terrestris, infernaque -it et diligit dominum deum creatura. 61 p. 370^B nomen *Iesu* omne quod in caelo ... est, tremens, -xum. summisso vertice confitetur. ARNOB. in psalm. 64 non

[*E. Koch*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

est . . . nec tribus nec gens, ex qua non -etur domino Iesu Christo. CASSIOD. Didym. in I Petr. p. 1770^D. **2** *aliter*: GREG. M. moral. 30, 74 (*de militibus Gedeonis, iud. 7, 5; cf. p. 1876, 19. 24*) qui . . ., dum aquas bibunt, -xisse perhibentur, a bellorum certamine prohibiti recesserunt. *ibid* flexis genibus. *ibid.* genua inflexerunt. *exempla iuncturae* -u flectere, *quae utrumque vocabulum propriam sequens syntaxin exhibent, v. p. 1880, 31 sqq.*

hinc derivatum:

genuflexio, -ōnis *f.* *i. q.* γονυκλισία. APON. 12 p. 241 (*ad Phil. 2, 10, cf. p. 1880, 32*) *caelestium, terrestrium, infernorum* trina -o praefiguravit millesimum indivisibilem. *E. Koch.*

δουλογενής **genuiles** (*sic*) GLOSS. III 334, 29 (vernilis *Heraeus*, servilis *Büch.*). *Hey.*

1. genuīnus, -ī *adi. (nonnisi in iunctura* -us dens, *v. l. 16. 18. 51. 53. cf. l. 28. 36) et subst.* [*v. quae sub* gena *dicta sunt. W.*] *de originatione*: PAVL. FEST. p. 94 -i dentes, quod a genis dependent (*cf. infra l. 44*). GLOSS.^L I Ansil. GE 199 (= GLOSS. Ps. Plac. V 24, 14) -orum dentium: proprie ultimorum. II Philox. DE 330 dens -us: σωφρονισ⟨τήρ⟩ ὀδούς. GE 47 -i: σωφρονιστῆρες (*cf. l. 35. 44*). 48 -um: ὀδόντα μοίλην (μύ-). *perperam* GLOSS. II 581, 24 -us: caninos dentes habens. GLOSS.^L I Ansil. GE 201 intimum (*sc. dentem edd., sed etiam ad* 2. genuinus *potes referre. cf. p. 1884, 61. 81*). *ad utrumque vocabulum pertinere videntur*: GLOSS.^L II Abav. GE 28 -um: intimum, interiorem, domesticum. GLOSS. Corp. G 76 *et* 72 -um: intimum, tusc (*anglos.*), naturale (*cf. infra l. 84*). *legitur inde a* CIC., *apud* HIER. 7^{ies} *sensu translato.*

I ***proprie:*** *i. q. dens (molaris)*: CIC. nat. deor. 2, 134 intimi *dentes escas* conficiunt, qui -i vocantur. VERG. catal. 13, 36 fame . . . -i crepant. IVV. 5, 69 mucida frusta farinae, quae -um agitent, non admittentia morsum. GELL. 3, 10, 12 ait *Varro* . . . -os adnasci annis fere bis septenis. TERT. anim. 10 p. 313, 9 exedunt tineae: demonstra mandibulas, deprome -os. pall. 4 (p. 936, 6) -i *leonis ab Hercule occisi* inter antias *Omphales* adumbrati (*sic liber Salmasii*, genitia *A*, gementia *B*). TER. MAVR. 119 I (*littera*) porrigit ictum -os prope ad ipsos. *nota: i. q.* σωφρονιστήρ, κραντήρ (*cf. l. 19. 44*): PLIN. nat. 11, 166 homini novissimi dentes, qui -i vocantur, circiter vicesimum annum gignuntur (*error vertentis* ARISTOT. hist. an. 2, 4 φύονται δ' οἱ τελευταῖοι τοῖς ἀνθρώποις γομφίοι, οὓς καλοῦσι κραντῆρας, περὶ τὰ εἴκοσιν ἔτη).

II ***in imagine et translate:*** *de invidia, livore, calumnia* (*cf. Thes. vol. V 542, 35 sqq.; Otto, Sprichwörter dens 1 p. 107*): PERS. 1, 115 Lucilius . . . -um fregit in illis (*i. Romanis, cf.* SCHOL. *ad h. l.* Lucilius . . . fregit -um eorum [*sic*]. -us proprie dicitur dens, qui sub genis est [*cf. supra l. 16*] *vel* ultimus molaris est [*cf. l. 19. 35*], qui post vicesimum annum nascitur vel crescit [b 2 . . . vel dentes mordentes vehementer -i dicuntur]). HIER. chron. praef. p. 2, 31 Sch. fore qui . . . huic volumini -um (dentem *add. PR*) infigant (*v.* epist. 50, 5, 2. 54, 3, 1 facessat invidia quam nomini Christiano maledicorum semper -us infigit [livor *add. G, an glossa?*]. interpr. Iob praef. 6. adv. Rufin. 1, 30 p. 421^A. PAVLA *et* EVSTOCH. Hier. epist. 46, 10, 4 in plerisque provinciis familiare est, ut -o dente se lacerent. HIER. epist. 108, 15, 1 ne apud detractatores et -o me semper dente rodentes (*pro* et — rodentes: quorum est -um [*v. infra l. 84*] insontes semper dente superbo rodere me aliquid *B*) fingere puter (fingere quisque putaret *B*). in Ier. 4, 1, 3 mihi ut vicem talionis et -um sui doloris illiderent, veteres magistrorum suorum calumnias concinnantes (*de Caelestio Pelagiano, cf. Zeitschr. österr. Gymn. 65, 1914, 604*). SIDON. epist. 1, 1, 4 si et hisce deliramentis -um molarem invidia non fixerit, actutum tibi . . . volumina . . . multiplicabuntur.

2. genuīnus, -a, -um *adi.* [*cf.* gignere *et ind.* sajanú-h *'zugleich entstanden' et* jánuh *neutr. gen. 'Geburt, Ursprung'. W.*] *a genu derivatum putat Meillet, Bull. soc. ling. 27, 1 (1926) p. 54 sq. et primitus significasse filium in genu patris familiae sublatum ideo, ut pro legitimo agnosceretur. sed obstant cum alia tum id, quod* -us *nusquam de hominibus usurpatur. cf. etiam Stolz-Leumann p. 195.*
de etymologia: GLOSS.^L III Abstr. GE 6 -um: naturale; de genere tractum. *grammatica: decst comp. superl.; pro superl.* maxime -us: *v. p. 1884, 76.* *de sensu*: GLOSS.^L I Ansil. GE 198 -a: originalis. 200 -os: a matre. 202 -um: naturale genere. 203 naturaliter factum. II Abav. GE 29 naturae initium (*lege*: insitum), id est insertum. GLOSS. ὁ ἐσώτερος φίλος. -um: naturam habens et effectum generandi, unde et -us calor (*cf. p. 1805, 14 sqq.*) appellatur incentivum naturale. *de usu: legitur inde a* CIC., *frequentant* APVL. (*10^{ies}*), CHALC. (*10^{ies}*), AMM. (*21^{ies}*). [*loci dubii*: CARM. epigr. 2100, 5 CORP. VIII 23354 *l. 9 (frgm.)*. *in aliquot codd. hic illic* -us *in* geminus *depravatur; cf. Hildebr. ad* APVL. met. 3, 29. 5, 11. *Hertz ad* GELL. 2, 2, 9. 3, 3, 7. CHALC. comm. 6. *Weber-Caesar ad* HEGES. 3, 1, 2. ENNOD. dict. 21, 27 p. 490, 20. *frustra autem* -us *pro* geminus *inducitur*: PANEG. 12 (2), 45, 3 (*E. Baehr.*), AMM. 27, 11, 2 (*Vales.*), SIGISM. Alc. Avit. epist. 94 p. 102, 12 currite via gemina (genuina *Peiper*) . . . operis unitate.]

I ***sensu strictiore:*** *de qualitatibus, quae per genituram alicui accidunt*: **A** *innatus, naturae insitus, naturalis*: CIC. rep. 2, 29 non . . . transmarinis nec importatis artibus eruditos, sed -is domesticisque virtutibus. FLOR. epit. 2, 11, 4 illa -a feritas eorum (*i. Gallograecorum*) Asiatica amoenitate mollita est (*cf.* APVL. met. 8, 17 AMM. 28, 1, 10. 31, 15, 3 RVFIN. hist. 4, 7, 14 AVG. serm. ed. Mai 4, 2). VLP. dig. 43, 29, 3, 4 pietas . . . -a efficit sine dolo malo retineri *filium*. GELL. 2, 2, 9 in domestica re . . . inter filium magistratum et patrem privatum publicos honores cessare, naturales et -os (*v. p. 1883, 78*) exoriri. APVL. met. 3, 29 -o (*v. p. 1883, 77*) sermone nomen . . . Caesaris invocare (*de sermone patrio; cf.* 9, 33 AMM. 30, 5, 10). 4, 30 *Cupidinem* quamquam -a licentia procacem verbis quoque insuper stimulat. 5, 11 (*de Psyche*) pro -a (*v. p. 1883, 78*) simplicitate proque animi tui teneritudine. 8, 5 *bestia* -i vigoris oblita (*cf.* AMM. 16, 1, 1). 9, 15 saevitia . . . -am curiositatem in suos mores ampliaverat. 9, 19 nec a -a levitate descivit mulier. 9, 29 illa praeter -am nequitiam contumeliā . . . commota. 11, 10 *manus sinistra*, quae -a pigritia, nulla calliditate, nulla sollertia praedita videbatur aequitati magis aptior quam dextera. CYPR. ad Don. 3 p. 5, 9 ut . . . exuatur, quod vel -um (-o *B*) situ materiae naturalis obduruit vel usurpatum diu senio vetustatis inolevit. CHALC. transl. p. 25^C ut . . . intactos in sua -aque libertate servaret (τοὺς μήπω δεδουλωμένους διεκώλυσε δουλωθῆναι. *cf.* EVGIPP. Sev. 9, 1). MAR. VICTORIN. in Eph. 4, 16 p. 1277 B. membra nostra amore -o sibi cohaerentia. SYMM. epist. 1, 31, 1 verendum est -a in te bona tamquam affectata laudare. AMM. 16, 5, 13 delictorum vindictas -a lenitudine mitigabat (*cf.* 25, 4, 9. 30, 8, 4). 16, 12, 8 -a placiditate sermonis. 17, 5, 2 *rex Persarum* nusquam a -o fastu declinans (*cf.* 17, 13, 5). 19, 11, 1 Limigantes Sarmatas . . . vagari . . . licentius -o more (*cf. infra l. 46*). 29, 6, 3 Maximinus . . . -os mitigare nequiens flatus. 31, 5, 4 ille -a praevidendi sollertia venturos muniens casus. 31, 6, 5 eo . . . adiumento praeter -am erecti fiduciam *Gothi* (31, 7, 15 *de iisdem*: rigore -o). FVLG. aet. mund. p. 159, 7 *Salomo* caracteriavit in vita quidquid insitum traxerat de natura et libidinis cauterium -a feculentiae inustione signatum vitae picturavit in regnum. HEGES. 3, 1, 2 Gallias . . . ferocia -ae (*v. p. 1883, 79*) temeritatis in bellum relapsas. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 125, 26 B. infuscata corpora -i vitii successione *permanent* (in lev. 6, 2 p. 361, 9 B. *de peccato originali*). PRVD. ham. 286 *heroes veteli* quaerunt vanissima quaeque . . . -a leves (lues *al.*) ut robora solvant (-at *al.*). AVG. c. Iul. op. imperf. 4, 134 -a sanctitate fulgere (*cf.* SIDON. epist. 4, 6, 2). SVLP. SEV. epist. app. 2, 2 spirituali conatu vim -ae oblectationis excludere. OROS. hist. 6, 1, 1 *mens virtutibus* -o favore, quamvis vitiis inclinetur, adsurgit. PETR. CHRYS. serm. 163 p. 629^B -ae infelicitatis conscius. SIDON. epist. 7, 14, 3 *bestiis* cornu, dens, unguis arma -a sunt. ENNOD. opusc. 5, 18 p. 398, 10 -i praesidii (*i. parentum*) tutela destitutum *fovere*. *nota: de consuetudine iam naturae vim obtinente*: AMM. 17, 11, 4 -o quodam more (*cf. supra l. 28*) caput digito uno scalpebat *Pompeius* (*cf. Otto, Sprichw. digitus 12 p. 117*).

B ***hereditarius***: **1** *de morbis*: CAEL. AVR. chron. 4, 9, 135 -am dicunt esse passionem. 4, 9, 136 -ae seu adventiciae passiones corporibus infractae. 5, 2, 30 *arthritis* videtur . . . -o cursu in posteros migrare cum semine. **2** *de condicione*: COD. Theod. 14, 4, 10, 1 (*a. 419*) in abolitionem -ae functionis *suariorum* (*cf.* 14, 4, 8 pr. originaria functio).

II ***sensu latiore:*** *de qualitatibus geniturae naturali non subiacentibus*: **A** *proprius, suus*: CHALC. transl. p. 28^A ad immortalis . . . et in statu -o persistentis exempli similitudinem . . . formans operis effigiem (πρὸς τὸ κατὰ ταὐτὰ ἔχον βλέπων ἀεί). comm. 6 naturalis illius iustitiae . . . quae inscripta instituendis legibus . . . tribuit ex -a (*v. p. 1883, 78*) moderatione substantiam. *ibid.* 57 (*ex Plat. Phaedr. p. 245^D* κινήσεως μὲν ἀρχὴ τὸ αὐτὸ αὑτὸ κινοῦν) motus quidem initium *est* quod intimo et -o motu movetur. *cf.* 227. 262 (*syn.* proprius). 297. 300. *ibid.* 331 si habebit propriam qualitatem *silva* (ὕλη), erit impedimento ceteris qualitatibus -a qualitas. *ibid.* 349 exempla -ā . . . substantiā praedita. HIL. syn. 17 nativitas legitimae originis et -ae naturae perfectus profectus est. 57 naturae istud praestat -a proprietas, ut nomen (*sc. filii*), quod negatur ad numerum, debeatur essentiae. AMM. 22, 8, 26 Hypanis . . . -is intumescens aquis et externis (*cf.* PS. RVFIN. in Am. 9, 6 aquis a -a salsedine ipsa transfusione purgatis atque in dulcedinem potabilem transeuntibus). 25, 6, 14 qui . . . flumina transmeare in regionibus -is a prima pueritia sunt instituti. 28, 6, 2 Austoriani . . . in discursus semper expediti . . . ⟨ad⟩ -os turbines revoluti sunt. 29, 1, 42 Maximus . . . Ephesum ad -am patriam ductus. 31, 2, 18 *Halani* quocumque ierint illic -um existimant larem. *nota: de operibus recte nomen scriptoris ferentibus, de scriptis non adulterinis, i. q.* γνήσιος: GELL. 3, 3, 7 *comoedia Plauti* omnium quidem maxime -a (*v. p. 1883, 68. 78*). AVSON. 400, 5 apud nos -a, apud te erunt adoptiva. PS. RVFIN. praef. in proph. p. 962^A Hieronymus . . . quasi inter -as (*i. non subditicias*) traditiones ire contentus.

B ***praevalet notio integritatis, puritatis, veritatis***: GELL. 9, 9, 15 quod . . . gaudium gaudeat -um et intimum atque in ipso penetrali cordis et animae vigens. HIER. in Tit. 3, 1 p. 731 vera et -a et solida mansuetudo. SIDON. epist. 2, 2, 7 -o fucata conchylio . . . saxa. ALC. AVIT. carm. 5, 434 circumiectis . . . aestibus ignorat

[Blatt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-um turba calorem, *sc. solis* (*cf. p. 1883, 73*). ENNOD. dict. 21, 27 p. 490, 20 proficit ventoso (*i. inani*) munimini, quod -ae (*v. p. 1883, 79*) negatum est turpiter puritati. CARM. epigr. 1723, 2 (= INSCR. christ. Diehl 3425) ⟨sedem ca⟩elestem in⟨iit vitae g⟩enuinae.

III *ad ipsam genituram pertinentia*: **A** *de die ortus carnalis, ut distinguatur a die dignitatis initae* (*v. du Cange s.* 1. genuinum): COD. Theod. 6, 26, 11 (*a. 397*) -us natalis nostri dies. *ibid.* 6, 26, 17, 1 (*a. 416*). POL. SILV. fast. Iul. 2 natalis -us d. n. Valentiniani (*opp.* Oct. 23 natalis Valentiniani purpurae).

B *de nomine, quod ortus carnalis dat*: RVFIN. Orig. in gen. 3, 3 (p. 41, 21 B.) cum . . . -o vocabulo censeretur *Abram* (*opp.* post immutationem nominis *sc. in Abraham*). p. 42, 22 -a . . . nomina, quae ortus carnalis dederat, commutantur.

C *de folliculo, qui una cum infante nascitur*: MACR. somn. 1, 6, 63 *in formando homine* natura molitur, ut . . . folliculum -um circumdet humori.

syn.: intimus *p. 1884, 61. 81*; insitus *p. 1884, 32*; naturalis *p. 1884, 7*; originarius *p. 1884, 53*; proprius *p. 1884, 62*; verus *p. 1884, 82*. *opp.*: adventicius *p. 1884, 48*; adoptivus *p. 1884, 77*; affectatus *p. 1884, 24*; externus *p. 1884, 68*; publicus *p. 1884, 7*; transmarinus *p. 1884, 1*; ventosus (*i. inanis*) *supra l. 2.* *adde supra l. 9.*

? adv. **genuīnē** *i. q. sincere?* (*cf.* 2. genuinus *p. 1884, 80 sqq.*). CIC. ad Q. fr. 2, 14, 2 petis, ut ad te nihil occultans, nihil dissimulans, nihil tibi indulgens -e (*pars codd., cf. Sjögr. ad l.*) fraterneque rescribam.

genuo *v. infra l. 44.* *Blatt.*

1. genus, -eris *n.* [*cf. c. ind.* janah *neutr.* „*genus*", *gr.* γένος, *et c.* gignere. *W.*] *veterum derivationes*: EXPLAN. in Don. gramm. IV 492, 37 Varro dicit -a dicta a generando. quidquid enim gignit aut gignitur (*v. l. 37. 41. 43*), hoc potest -s dici et -s facere. POMP. gramm. V 159, 23 Varro (ling. 11 frg. 8 Wilm.) ait -a tantum illa esse quae generant. illa proprie dicuntur -a. SERV. gramm. IV 407, 39 -a dicta sunt ab eo quod generant. CONSENT. gramm. V 343, 9 PRISC. gramm. II 141, 5 GRAMM. suppl. 234, 14. 251, 9. ISID. orig. 1, 7, 28 *v. p. 1901, 11. cf. l. 41. 43.* PAVL. FEST. p. 98 -s dictum putatur a terrae graeco vocabulo, quam γῆν dicunt. ISID. orig. 11, 1, 2 -s a gignendo dictum cui derivatum nomen a terra, ex qua omnia gignuntur; γῆ enim graece terra dicitur. PRISC. gramm. III 478, 5 videtur -s a gente derivari, unde et genius et generalis et generosus et composita indigena ingenuus degener. ISID. orig. 9, 4, 4 -s aut a gignendo et progenerando dictum aut a definitione certorum prognatorum, ut nationes quae . . . gentes appellantur. GRAMM. suppl. 82, 8 -s oritur a verbo genero vel gigno aut etiam genuo vel antique geno. *traditur* ienere: VISIO Pauli p. 35, 11. *nom.* alio genu: DIOSC. 1, 83. *generis neutri dicitur*: DVB. NOM. gramm. V 579, 22 AVDAX gramm. VII 325, 9. *pro masc.* COMM. instr. 1, 36, 8 -s . . . qui (*v. p. 1897, 14*). *declinatur* -s -eris: PRISC. gramm. II 273, 15 *al.* *abl. in* -i: CARM. epigr. 1580, 1 (*v. p. 1888, 49*). *cf. p. 1886, 18.* *quasi compar.* magis -s: *v. p. 1903, 8 sq.* *de significatione generatim*: MAR. VICTORIN. rhet. 1, 5 p. 171, 6 haec vox -is triplicem significantiam habet. est -s, id est patria, parentes, origo, sanguis, quo modo est illud: 'unde -s ducis?' est item -s, sub quo multa similia ex eodem descendentia continentur, ut animal -s; etiam homo, equus, piscis, animalia: sed horum omnium -s animal. est tertium illud -s, quo cuiuslibet rei qualitas indicatur: si dicas cuius -is vestis, cuius -is factura (*sim.* 1, 8 p. 180, 36. 1, 44 p. 251, 22). BOETH. Porph. isag. p. 26, 2 *sqq. de genere* (*Porph.* περὶ γένους). -s dicitur et aliquorum quodammodo se habentium ad unum aliquid et ad se invicem collectio (ἄθροισις), *ut* '*Romanorum -s*' *ab Romulo* (Ἡρακλειδῶν — Ἡρακλέους *Porph.*) . . . et multitudinis habentium aliquo modo ad se invicem eam quae ab illo est cognationem (οἰκειότητα) secundum divisionem (κατατομὴν) ab aliis -bus dictae. p. 26, 8 dicitur . . . aliter . . . -s, quod est uniuscuiusque generationis principium (γενέσεως ἀρχή) vel ab eo qui genuit vel a loco in quo quis genitus est. sic . . . Orestem . . . dicimus a Tantalo habere -s, Hyllum . . . ab Hercule, . . . Pindarum . . . Thebanum esse -e *eqs.* p. 26, 16 prius . . . appellatum est -s uniuscuiusque generationis principium, dehinc etiam multitudo (πλῆθος) eorum qui sunt ab uno principio, ut a Romulo; quam dividentes et ab aliis separantes dicebamus omnem illam collectionem (ἄθροισμα) esse Romanorum -s. p. 26, 19 *v. p. 1902, 61* (*de toto Porphyrii loco v.* BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 11 *sqq.*). GRAMM. suppl. p. 82, 1 -s est indicatio creandi corporum agnitorum et rerum agnitarum. GLOSS. γένος (*significationes speciales v. p. 1887, 8. 1889, 13*). *definitiones ad grammaticam et dialecticam pertinentes v. p. 1901, 11. 79. 1902, 49 sqq.* *de significatione in commune notandum videtur, quod unumquodque -s alterius -is generalioris subalternum, i. species, est. hinc genetivus attributivus vocabulo additus modo pro explicativo modo pro partitivo accipi potest, ita ut ex. gr.* '*-s hominum*' *tam de universitate humana quam de certa qualibet parte (classe) usurpare liceat, cf. p. 1892, 58 sqq. cum p. 1895, 77. 79. 82 al. quae quoniam in exemplis infra allatis non ubique separare potui, hic de differentia praemonendum putavi.* [*francog. vet.* giens. *M.-L.*] [*corrupte?* VITR. 8, 3, 13. *locis mutilis*: NAEV. carm. frg. 15 VAL. FL. 2, 317. *locis corruptis*: AFRAN. com. 55 LVCIL. 964 VARRO ling. 10, 70 CIC. Balb. 39 Phil. 5, 12 CIRIS 12 APVL. met. 11, 9. *dubiae traditionis*: VARRO rust. 2, 4, 9? (*traditur* ab suillo . . . -e pecore, *ubi* -e *del. Keil. sed cf. Löfstedt ad Per. Aeth. p. 293, 1*). CIC. Sull. 88 Flacc. 33 SEN. Phaedr. 900 VLP. dig. 8, 5, 8, 2? PS. APVL. herm. p. 281 COD. Theod. 3, 17, 4, 3.]

I ***de communione (nexu) sanguinis vel nativitatis*:** **A** ***de hominibus*:** **1** *proprie de universitate eorum qui ab uno eodemque principe sanguinis sui originem ducunt, ita tamen, ut tam ad praeteritum tempus quam ad futurum spectet, h. e. tum maiores tum posteros tum utrosque significet* (*hic illic vocabulum ad ipsam originem possis referre, q. v. p. 1888, 33 sqq.*): **a** *loci notabiliores* (*saepius -s sensu eminentiore idem significat quod* '*bonum genus*' '*nobilitas*'; *cf. l. 29. 31. 38. 52. 55 al.*): PLAVT. Amph. 820 *Alcum.*: istuc facinus . . . nostro -i non decet. Capt. 31 de summo loco summoque -e captum esse equitem (CIC. Verr. 4, 62 *al.*). 299 meam nobilitatem occultare et -s et divitias meas (412 Poen. 60 *v. infra l. 22. 30. 55 al.*). Curc. 23 te aut -e (-i *codd.*) indignum . . . tuo (TER. Ad. 409). Merc. 969 (*loc. dub. trad.*) bono . . . -e nati . . . ingenio malo suapte culpa -e sapiunt (cap- *codd.*), -s ingenio (-um *codd.*) improbant (-e natus *sim. v. p. 1888, 35 sqq.*). Mil. 680 uxorem dotatam -e summo ducere. 703 magno in -e et in divitiis maximis liberos . . . educare, -i monumentum et sibi. Persa 596 quo -e aut qua in patria nata sit aut quibus parentibus. Poen. 1140 facerent indignum -e quaestum corpore. 1186. Pseud. 77 -s nostrum (*Pseudoli*) semper siccoculum fuit. Rud. 1197 *filiam* de -e summo . . . dabo. Stich. 181. *nota* Trin. 675 tuom incendes -s (676 -s qui restinguas tuom. 678 -s qui congliscat tuom). ENN. scaen. 354 mihi fortuna magis nunc defit quam -s TER. Haut. 194 *inter bona*: parentis, patriam incolumem, amicos, -s, cognatos, ditias. Phorm. 125 orbae, qui sint -e proxumi, eis nubant. Ad. 297 talem, tali -e (ingenio *Bentley*) atque animo, natum ex tanta familia (DON. *ad h. l.* -s iam ad vivos [defunctos *Köhm, Altlat. Forsch. p. 15*] pertinet, familia etiam ad defunctos [vivos *Köhm*]. alii -s ad nobilitatem referunt, familiam ad copias. CIC. inv. 1, 19 *al. v. Thes. VI 246, 2. adde* SVET. Galba 3 TREB. Claud. 13, 1 SCHOL. Cic. Bob. p. 88, 33 St.). 651. ACC. trag. 208 matres conquinari regias, contaminari stirpem ac misceri -s. 272 non -s virum ornat, -i (-is?) vir forti⟨s⟩ loco (*i. decori, Non. 338*). 580 gentum aut -um affinitas. LABER. mim. 53 genius -is nostri parens. TRAG. inc. 124 quod ipse a Tantalo ducat -s (VERG. Aen. 5, 568. 801. 834 Olympo. OV. epist. 18, 148 *al.* PAVL. FEST. p. 74 CVRT. 4, 2, 3 *al.* PLIN. epist. 9, 22, 1. *nota* SYMPH. 270 *de perna*: nobile duco -s . . . de gente Catonis. VIR. ill. 81, 1 AVSON. 194, 9 RVFIN. hist. 4, 8, 3. AVG. civ. 18, 47 p. 330, 30 D. ex gente Idumaea -s ducens. SVLP. SEV. chron. 1, 8, 4 -s . . . intra familiam suam ducere. BOETH. in Porph. comm. sec. 2, 3 p. 175, 14 *al.* PALLAD. hist. mon. I 37 p. 325[C] ex servili . . . origine. deducere: VELL. 2, 41, 1 SEN. Med. 210 CVRT. 4, 6, 29 AMPEL. 14, 1 FILASTR. 121, 7 AVSON. 449, 36). TRAG. inc. 103 qui nostrum . . . propagat -s (SEN. dial. 11, 13, 3 TERT. anim. 27 p. 346, 11 VIR. ill. 14, 6). ELOG. Scip. carm. epigr. 958, 1 virtutes -is mieis moribus accumulavi (*ibid.* 3 maiorum . . . laudem). QVADRIG. hist. 7 -e et . . . virtute bellica nemini concedebat. GRACCH. or. frg. Cic. schol. Bob. p. 81, 23 St. ne a stirpe -s nostrum interiret. RHET. Her. 3, 6, 10 *rerum extranearum sunt* -s, educatio, divitiae *eqs.* 3, 7, 13. VARRO Men. 6 neque auro aut -e . . . sufflatus. CIC. inv. 1, 107 indigna esse aetate, -e, fortuna *eqs.* . . ., quae. 2, 177 pecunia, affinitas, -s, amicitia *eqs.* S. Rosc. 15 -e et nobilitate et pecunia . . . primus. Verr. II 1, 64 -e, honore, copiis *eqs.* 2, 128 a matris . . . -e et nomine (Verr. II 2, 51. 4, 79 *al.* Caecin. 58 Sull. 32 epist. 15, 10, 1 VERG. Aen. 5, 621. 12, 225 HOR. carm. 1, 14, 13 OV. epist. 2, 50 *al.* [*cf. Vahlen op. acad. II 88*] LIV. 2, 2, 6 *al.* VAL. FL. 2, 468 SIL. 10, 502 HOMER. 554 MART. 7, 96, 2 IVV. 8, 31 TAC. ann. 6, 24 SVET. Vesp. 4, 5 FLOR. epit. 1, 9, 3 PANEG. 2 (10), 1, 3 CARM. poet. min. V 81, 13 [= ANTH. 843]. *alia v. l. 67. 68. 79. 80 al.*). Verr. II 2, 121 -a . . ., ex quibus . . cooptari liceret. II 2, 127. 3, 159. 4, 50. 80. 82. 5, 31. 180 virtute, non -e . . . commendari (*cf. p. 1887, 17*). *ibid.* -is initium ac nominis ab se gigni et propagari. II 5, 182 quasi natura ac -e diiuncti sint. Caecin. 58 tuae familiae -e et nomine. Font. 23 Cluent. 32. 72 Staienus cognomen *Paeti* . . . delegerat, ne, si se Ligurem fecisset, nationis magis quam -is uti cognomine videretur. leg. agr. 2, 42 neque -e neque animo regio. 2, 95 -is ac seminis. Flacc. 72 -e, honore, existimatione, pecunia princeps. 106. dom. 34 *in adoptatione* ratio -um ac dignitatis (SALL. Catil. 60, 6 VAL. MAX. 5, 9, 3 FLOR. epit. 4, 2, 10 COD. Iust. 9, 8, 4). p. red. in sen. 15 quam longe hunc *Pisonem* ab hoc -e (*Pisonum*) cognatio materna . . . abstulisset. 25. Sest. 57 eodem -e eisdemque maioribus. 69 cognomen . . . Aeliorum . . . arripuit, quo magis nationis eius esse quam -is videretur. 89. Balb. 5 -s suum ementitus. Pis. frg. 12 patriam . . . -s . . . nomen. **2** *opp.* homo. Planc. 14 cedat consulari -i praetorium, ne contendat cum praetorio nomine equester locus (*supra*: familia consulari). de orat. 2, 46. 342 rep. 3, 23 leg. 2, 3. div. 1, 97 et -a quaedam et nationes huic scientiae deditas (*sc. divinationi. infra*: familias). Lael. 70 ignorationem stirpis et -is. Brut. 62 cum homines humiliores in alienum eiusdem nominis infunderentur -s.

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

transl. Brut. 212 istius (*Laeli*) -s est ex ipsius sapientiae stirpe generatum. part. 35 -s, amicitiae, liberi, propinqui *eqs.* Q. CIC. pet. 11 inferior . . . -e. 12 tam -e insignes quam vitiis nobiles. CATVLL. 61, 227 talis . . . laus -s approbet 64, 229. CAES. Gall. 6, 15, 2 -e copiisque amplissimus. frg. or. Suet. Iul. 6. SALL. Catil. 25, 2 mulier -e atque forma . . . fortunata (HOR. epist. 1, 6, 37 STAT. silv. 3, 3, 111. *cf. etiam p. 1073, 18 sqq. 1074, 14. 25. 1075, 45*). 54, 1 Iug. 10, 3 *al.* NEP. Epam. 1, 4 *al.* VERG. Aen. 1, 132 -is fiducia (GLOSS.[L] III Abstr. GE 7 originis). 1, 526 parce pio -i. 3, 86 da, *Apollo*, domum, da moenia . . . et -s et . . . urbem (*cf.* 3, 98 domus Aeneae . . . et nati natorum et qui nascentur ab illis. 11, 340 -s huic [*Drauci*] materna superbum nobilitas dabat). 3, 184 *al.* 4, 230 -s . . . a sanguine Teucri proderet. 4, 606. 622 stirpem et -s omne futurum. 8, 51 -s a Pallante profectum. 8, 142 -s amborum scindit se sanguine ab uno. 8, 628 -s omne futurae stirpis ab Ascanio. 12, 530 per reges . . . actum -s omne Latinos. 12, 838 -s Ausonio mixtum quod sanguine surget. HOR. epod. 4, 6 fortuna non mutat -s *hominis.* sat. 2, 5, 8 et -s et virtus (PROP. 3, 18, 11 OV. met. 7, 27 PHAEDR. 2 epil. 4 TAC. Agr. 29). carm. 1, 2, 35 neglectum -s et nepotes respicis, auctor (*generis, sc. Mars*). epist. 1, 20, 22 carm. 4, 7, 23. ELEG. in Maecen. 2, 30 tradant . . . -s *iuvenes.* PROP. 1, 22, 1. 4, 10, 41 -s hic (*Virdomarus*) Rheno iactabat ab ipso. 4, 11, 69 serie fulcite -s. OV. epist. 4, 53. 8, 65. 12, 78 *al.* met. 1, 352 commune . . . -s et patruelis origo. trist. 4, 4, 2 exuperas morum nobilitate -s (*sim.* Pont. 1, 2, 2). fast. 4, 305 -s Clauso referebat ab alto. 6, 802 unde trahit Marcia . . . -s (8, 132 *de avibus.* STAT. Theb. 2, 575 Pentheum . . . trahens . . . Phaedimus . . . -s. SVET. Tib. 3, 1 ex hac stirpe. SCHOL. Cic. Bob. p. 88, 33 St. de Appi . . . familia). 6, 806. LIV. 1, 9, 4 sanguinem ac -s miscere (4, 4, 7 *al. v. l. 39. p. 1888, 2. 22*). 2, 10, 6 claros -e factisque (4, 28, 3 *al.*). 6, 37, 11 honorem, gloriam belli, -s, nobilitatem . . . liberis relinquenda. 29, 1, 3 principes -e et fortuna (35, 43, 1). perioch. 49 p. 60, 18 ignarum -is . . . sui (*ibid.* origo). p. 61, 2 *syn.* stirps. MANIL. 2, 27 quidam . . . signa in proprium cuiusque (*herois?*) -s causasque tulere. 3, 130 RVT. LVP. 1, 3. VITR. 6 pr. 6 a -e probatis . . . architectis. PAVL. FEST. p. 94 gentilis . . . ex eodem -e ortus. SEN. contr. 1, 6, 3 quidam ignobiles nati fecere posteris -s (*cf. p. 1888, 18. 1894, 55. 1897, 21*). 2, 1, 11 VELL. 2, 75, 3 *al.* VAL. MAX. 2, 7, 5 (*ibid.* familia). PHAEDR. app. 14, 2 SEN. Ag. 294. Oed. 587 vipereum -s fratrum (*Sparti*). 870 -is ac stirpis vices. Phaedr. 907. 911 *al.* OCTAVIA 291 fuit verum . . . -s Martis in illis sanguisque viris (*sc. Romanis*). 536. 544 *al.* CVRT. 3, 13, 15 *al.* (6, 2, 9 *syn.* nobilitas. *item* 9, 1, 26). LVCAN 8, 284. 9, 1049 non mixti (*sc. cum Pompeio*) foedera tangunt te, *Caesar*, -is. PETRON. 74, 15 PLIN. nat. 3, 134. 7, 15 *al.* VAL. FL. 3, 247 extinctum -s (SPART. Sept. Sev. 12, 7). 3, 630 nec minus in sese -is (*i. nobilitatis*) *esse quam in Hercule.* 5, 194. 6, 468 -s . . . excindere. SIL. 2, 66 unde (a *Tritonide*) -s, proavumque Iovem regina ferebat. 4, 361 Marte probare -s. 6, 627 stirpe -s clarum *Fabio* caeloque affinis origo. 8, 293 -s admotum superis summumque per altos attingebat avos caelum. 8, 470 huic (*Galbae*) -s orditur Minos. 10, 175 (*ibid.* origo. *item* 11, 48). STAT. Theb. 1, 677 (*ibid.* ordo sanguinis). 2, 212 permixtum . . . -s. 3, 286 demissum . . . Iovis serie -s (HOR. sat. 2, 5, 63 *v. p. 1890, 74.* STAT. silv. 2, 1, 85). silv. 3, 3, 45 ingens supplevit fortuna -s. 3, 3, 144 mutavit . . . -s. MART. 5, 27, 1 moresque -sque . . . equitis. QVINT. inst. 5, 10, 24 decl. 306 p. 204, 4 *al.* IVV. 2, 129 *al.* 8, 131 a Pico numeres -s. TAC. hist. 2, 3 *syn.* stirps. 4, 55 (*ibid.* origo). ann. 13, 19. 15, 54 diversi -is ordinis aetatis sexus. 16, 7. PLIN. paneg. 69, 4 ut iuvenibus clarissimae gentis (*Romanae*) debitum -i honorem . . . offerres. FLOR. epit. 3, 14, 1 *al.* FRONTO p. 53, 1 N. *al.* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 413, 23 B. coniunctus -e (*syn.*: affinis, propinquus *al.*). p. 427, 4 humilis *sim.* . . . -e abiectus ALF. dig. 48, 22, 3. PAPIN. dig. 22, 3, 1 -s vel gentem quis haberet necne (*transl.* TERT. apol. 1, 2 *veritas Christiana* scit se . . . -s sedem spem *etc.* . . . in caelis habere. *cf.* OPTAT. 3, 2 p. 69, 21 -s dei est non habere -us. *adde infra l. 81*). PAVL. dig. 48, 18, 18, 4 iudex cum de fide -is instrui non potest (sent. 5, 16, 2). sent. 5, 25, 11 qui . . . -s parentesve . . . finxerit. VLP. dig. 40, 12, 1 pr. *al.* 50, 6, 1, 2 -i posterisque. CALL. dig. 50, 16, 220 pr. qui ex eodem -e orti sunt. LAEL. FEL. Gell. 15, 27, 5 cum ex -bus hominum suffragium feratur, curiata comitia esse; cum ex censu et aetate, 'centuriata'; cum ex regionibus et locis, tributa (*v. Mommsen, Staatsrecht III 9 adn. 2*). GELL. 19, 10, 1 doctrina aut -e aut fortuna nobilibus viris. APVL. flor. 8 p. 27 nobiles -e. 32. met. 4, 13 vir . . . -e primarius. PRAEF. bibl. monarch. Matth. p. 12, 13 quorum -s posuit *Matthaeus* (*sc. stirpis Christi; cf. ibid.* in generatione Christi). Marc. p. 15, 25. 16, 16. TERT. apol. 9, 17 alienati -is . . . memoriam. *ibid.* serpente -e. 9, 18. 10, 10 *filiorum terrae* -s in incerto est. uxor. 2, 8 et -e nobiles et re beatae. carn. 7 p. 441 recusato carnali -e (*i. familia*) *a Christo.* idol. 18 p. 51, 27 nativitatis insignia, non potestatis, -is *eqs.* nat. 2, 15 p. 120, 3 -is incertos terrae filios iactitamus. adv. Marc. 4, 19 p. 483, 9 -is et nativitatis negationem. PORPH. Hor. sat. 1, 5, 12 Valerius Laevinus ⟨a⟩ Valerio Publicola . . . -s habens. COD. Iust. 3, 8, 2 (*a. 213*) quaestio . . . -is (*syn.* nativitatis). PANEG. 3 (11), 19, 4 vestrorum (*Diocletiani et Maximiani*) -um caritatem. LAMPR. Heliog. 6, 2 sine discrimine aetatis, census, -is. Alex. 44, 3 -s eius a Metellis descendere. CAPITOL. Gord. 2, 2 originem . . . ex Gracchorum -e habuit. TREB. Valer. 5, 7 primus -e, nobilis sanguine. VOPISC. Car. 5, 2 *app.* ordo. ARNOB. nat. 6, 21 -is et cognationis unius. *nota* IVST. 18, 3, 19 -s . . . Stratonis inviolatum servavit . . ., ut extirpato servili germine -s urbis ex integro conderetur. PS. AVR. VICT. epit. 1, 2 maternum -s ab Aenea . . . sortitus. EVTR. 8, 10, 1 -e inter se iuncti . . . et affinitate (συγγένεια ἄλλη τε καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ γάμου). FILASTR. 105, 3 -s eius pullulare. AVSON. 173, 6 unde -s clarae nobilitatis erat. 239, 4 AMM. 18, 10, 1. 21, 16, 8 sanguine et -e se contingentes (22, 9, 4 quem -e longius contingebat). VEG. mil. 1, 7 p. 11, 14 iuventus . . . et -e . . . et moribus debet excellere. 2, 6 -e atque institutione litterarum viros electissimos. HIER. hom. Orig. in Ezech. 12, 3 p. 435, 25 B. *syn.* semen. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 117, 27 B. uxorem . . . ex -e tuo et de domo Levi. VVLG. lev. 21, 15 ne commisceat stirpem -is sui (*sc. levitici*) vulgo gentis suae (*sc. Israel*). II reg. 21, 18 de stirpe Arapha de -e gigantum. CLAVD. carm. min. 25, 52 patriamque -sque pande. 1, 149 Gallis . . . -s fatale, Camillos. AVG. civ. 15, 21 p. 104, 13 D. *syn.* propago. quaest. hept. 5, 35 *Ruth* -s fecisse (*sc. Christi*) . . . pariendo filios ipsi Booz (*cf. p. 1887, 35*). in euang. Ioh. 43, 16 per femur (*Abrahae*): -s *significatur.* SVLP. SEV. chron. 2, 12, 6 -s et patriam occultavit. COD. Theod. 2, 1, 7 mulieres . . . maritorum -e nobilitamus. 3, 7, 1, 1 *al.* 5, 1, 7, 1 *syn.* sanguis. 7, 2, 1 domum -s . . . parentes (*ibid.* natales). 12, 1, 45 -is et originis. 10, 21, 3. 12, 1, 92 (*a. 382*) immemor libertatis et -is. 16, 10, 12 pr. humilis -e condicione fortuna (*opp.* potens sorte nascendi). DRAC. laud. dei 2, 634 Romul. 8, 70. CASSIOD. var. 8, 13, 6 *syn.* stirps. VITAE patr. 3, 14 puella ex -e et cognatione eius. *ibid.* ex -e et parentela (*cf. Salonius p. 418 ad h. l.*). IORD. Get. 314 coniuncta Aniciorum -s cum Amala stirpe. CORP. IX 2641 Innocenti . . . industria -e virtute praestantis. X 5409, 10 (*dub. trad.*) qui ex -e venit prosapia Flavi. XI 6335, 11 DECRET. centon. Ostr. (Corp. XI 5750) 10 CORP. V 8738. III 6744 Roma mihi tellus, -s inde. II 4332 INSCR. christ. Leblant 261. CARM. epigr. Notiz. degli scavi 1926 p. 284 (*Romae*), 6? *iuncturae per abl.* genere *quarum in nonnullis* -s *ipsam originem ac nativitatem demonstrare potest* (*alia v. p. 1886, 31 (bis)-52 al.*): PLAVT. Aul. 212 dic mihi, quali me arbitrare -e prognatum? :: bono (Capt. 170 -e summo et summis ditiis. Epid. 107 *al.*). Aul. 778 -e quo sim gnatus (Capt. 295 natus. 319 Cist. 25 Epid. 170 Merc. 969 Most. 1141 Persa 596 *al.* Cato or. frg. 9 QVADRIG. hist. 15 MANCIA or. frg. Val. Max. 6, 2, 8. CIC. Verr. II 3, 62 eodem -e ac loco. II 5, 180 nobili -e [GLOSS. V 298, 13 -e nobilis εὐγενής graece]. Mur. 15 de orat. 2, 286 *al.* CAES. Gall. 4, 12, 4 SALL. Catil. 6, 1 *eqs. cf.* PLAVT. Capt. 277 de -e). GRACCH. or. frg. schol. Cic. Bob. p. 81, 20 St. -e summo ortus (BELL. Alex. 66, 4 NEP. Dat. 2, 2 FIRM. math. 5, 1, 37). -e *aliquis: de natione, patria* (*cf. etiam infra l. 52*): SVET. gramm. 18 Crassicius -e Tarentinus. SVLP. APOLL. perioch. Ter. Andr. 2 meretriculae -e Andriae. PS. TERT. haer. 6 p. 223, 3 Ponticus -e. CAPITOL. Aur. 20, 6 Pompeiano . . . -e Antiochensi. VIR. ill. 81, 1 FILASTR. 29, 1. VVLG. act. 4, 36 Cyprius -e (τὸ γένος). CARM. epigr. 1580 -i (*sic*) Parthus. *an i. q. natu?* ACC. trag. 596 ab dracontis stirpe armata exor[a]tus -e antiquior (*de Haemone Creontis, maiore natu, sec. Ribbeck, Röm. Trag. p. 481*). *nota acc. (limit.) pro abl.* (ARVS. gramm. VII 476, 24 -s Italus pro -e): VERG. Aen. 5, 285 Cressa -s, Pholoe. 12, 25 nec -s indecores (SERV. auct. elocutio figurata de Graeco: εὐσχήμονες τὸ γένος). MORET. 32 Afra -s. OV. fast. 4, 65 Graius uterque -s. SIL. 14, 288 fratres, Poeni matre -s. 17, 631 clari . . . -s Phoenissa iuventa. STAT. Theb. 12, 548 non externa -s . . . turba. TAC. ann. 6, 9 clari -s. AVSON. 211, 27 liberi . . . ambo -s. *cf.* VERG. Aen. 8, 114 qui -s (SERV. quo -e). PROP. 1, 22, 1 qualis et unde -s (*acc.?*). AVSON. 168, 23 *v. p. 1889, 1.*

b *iuncturae (ad I A 1): epitheta*: -s: amplum: CIC. Cael. 34 Brut. 331 CAES. Gall. 4, 12, 4 *al.* LIV. 4, 19, 1 *al.* antiquum: NEP. Dat. 2, 2 VERG. Aen. 6, 580 *al.* TAC. ann. 6, 15 SVET. Claud. 26 EVTR. 6, 23 NOVELL. Iust. 36 pr. auctius: LIV. 4, 19, 1. augustum: HOMER. 901. aureum: AVSON. 406, 27. bonum: PLAVT. Aul. 212 Epid. 107 *al.* CATO or. frg. 9 RHET. Her. 3, 7, 13 *bis* CIC. Mur. 15 FRONTO p. 215, 15 N. *al.* carnale: TERT. carn. 7 (*v. p. 1887, 77. cf p. 1891, 35*). clarum (*cf.* SIL. 2, 557 IVV. 2, 129 SVLP. SEV. dial. 1, 22, 1): HOR. sat. 1, 5, 54 VAL. MAX. 5, 9, 3 OCTAVIA 496 SIL. 3, 106 QVINT. inst. 3, 8, 48 AVR. VICT. Caes. 32, 2 EVTR. 8, 8, 1 AVSON. 173, 1 *al.* consulare: CIC. Planc. 14. continens (*i. iuge*): CIC. fin. 2, 61. curiale: COD. Iust. 10, 32, 61 (*ibid.* condicio). decorum: TAC. ann. 6, 27. despectum: PAPYR. Oxyrh. I 30 r 5. dispar: CAES. Gall. 7, 39, 1 SALL. Catil. 6, 2. divinum: CIC. rep. 2, 4 Tim. 41 TREB. Claud. 10, 7 ARNOB. nat. 5, 2 p. 175, 12 FIRM. math. 5, 1, 37. *aliter* PRISCILL. tract. 10, 139 p. 101, 18. divum (*gen.?*): STAT. Theb. 6, 392. domesticum: NEP. Eum. 1, 3. durum: VERG. Aen. 9, 600 (*cf. p. 1892, 20. 1893, 12*). egregium: CARM. epigr. 1366, 1. electum: PRISCILL. tract. 10, 139 p. 101, 10 VVLG. I Petr. 2, 9. exitiale: STAT. Theb. 1, 243. falsum: CIC. Brut. 62 PANEG. 9 (12), 4, 4. honestum (*cf.* SEN. dial. 2, 19, 3): CIC. Sulla 25 NEP. Epam. 2, 1 LIV. 24, 24, 3? SVET. Vesp. 1, 3. honorat(issim)um: PLAVT. Capt. 278 TAC. ann. 6, 15. humile: RHET. Her. 3, 7, 13 CAPITOL. Gord. 29, 1 FIRM. math. 4, 24, 10 *al.* AMM. 27, 3, 2. ignobile (*cf.* CAPITOL. Maximin. 20, 1): FRONTO p. 21, 4 N. illustre (*cf.* OCTAVIA 884): TAC. hist. 2, 59. imperiale: GREG. M. epist. 11, 27 p. 293, 17. incertum:

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

OV. Pont. 3, 3, 54. inclitum (*cf.* AVSON. 168, 23 *uxor* -s inclita): SEN. Herc. f. 339 titulis. 347. indecorum (*cf.* VERG. Aen. 12, 25): TAC. hist. 2, 50. infandum: SEN. Oed. 915. infaustum: SIL. 9, 164 TAC. ann. 4, 13. inferius: VAL. MAX. 6, 2, 7. infimum: CIC. Balb. 18 Mil. 92 SVET. Iul. 72. ingens: VERG. Aen. 12, 225. insigne (*cf.* SIL. 12, 470): TAC. ann. 2, 73? AMM. 26, 6, 1. invisum: VERG. Aen. 1, 28. lectum: APVL. flor. p. 102. liberale? CORP. VIII 22852. libertinum: TAC. ann. 2, 85 *al.* SVET. Aug. 44, 1 PS. AVR. VICT. epit. 17, 5. magnum (*cf.* VIR. ill. 66, 1): PLAVT. Mil. 703 OV. met. 4, 640 *al.* LIV. 4, 19, 1 VVLG. Tob. 5, 19. malum: RHET. Her. 3, 7, 13 CIC. de orat. 2, 286. maternum: CIC. Sull. 25 Sest. 21 *al.* CAES. or. frg. Suet. Iul. 6. *et saepius.* medium: SVLP. SEV. chron. 1, 41, 2. miserum: *transl. de bestiis, v. p. 1894, 63.* mixtum: APVL. apol. 24. nobile (*cf.* GLOSS. V 298, 13 -e nobilis εὐγενής. CIC. Tusc. 1, 108 *v. p. 1894, 67.* AMM. 26, 10, 14 COD. Theod. 1, 9, 3): CIC. Verr. II 5, 180 Sull. 25 rep. 1, 51 SALL. Catil. 5, 1. *et saepius.* obliquum: STAT. Theb. 5, 222. obscurum: LIV. 26, 39, 3 *al.* VAL. MAX. 1, 7 ext. 6 SIL. 11, 66 EVTR. 9, 2, 1. oppidanum: TAC. ann. 6, 15. paternum: CIC. Pis. 53 *al.* CAES. or. frg. Suet. Iul. 6. *et saepius.* patricium: LIV. 6, 34, 11 *al.* perspicuum: AMM. 28, 1, 54. pium: VERG. Aen. 1, 526. plebeium: LIV. 4, 9, 4 VAL. MAX. 6, 1, 2 TAC. ann. 6, 15. pollens: PLAVT. Capt. 278. praeclarum: SVET. Otho 1, 2 COMM. instr. 2, 39, 12 (*ex coni.*). CASSIOD. var. 1, 4, 15. praepotens: LIV. 10, 3, 2. praetorium: CIC. Planc. 14. regale: SEN. Oed. 835 HIER. epist. 64, 4, 2. regium: VARRO rust. 2, 1, 6 CIC. leg. agr. 2, 42 rep. 1, 50 (*aliter* 1, 69) BELL. Alex. 66, 4 HOR. carm. 2, 4, 15 LIV. 2, 2, 6 *al. saepe.* sacerdotale: VVLG. lev. 6, 29 *al.* HIER. epist. 39, 4, 6 *al.* sacratum: AVSON. 194, 9. sacrum: STAT. Theb. 5, 659 CARM. epigr. 869. servile: FIRM. math. 3, 13, 13. sordidum: FIRM. math. 3, 5, 11. spectatissimum: HEGES. 2, 4, 1. splendidum: VELL. 2, 88, 2 SVET. Tit. 4, 2. stolidum: *v. infra l. 52.* sublime: STAT. Theb. 10, 225 *al.* CLAVD. 8, 217. summum: PLAVT. Capt. 31 *al.* Cist. 25 *al.* Mil. 680 Most. 1141 *al.* QVADRIG. hist. 10ᵇ, 13 *al.* GRACCH. or. frg. Schol. Cic. Bob. p. 81, 20 St. CIC. dom. 110 off. 2, 50 epist. 7, 9, 3 NEP. Alc. 1, 2. *al.* superbum: VERG. Aen. 11, 340 SIL. 14, 95 STAT. Theb. 1, 445. tantum: OV. met. 1, 761 LVCAN. 7, 589 STAT. Theb. 1, 582. vetus: EVTR. 8, 8, 1. vile: SIL. 11, 48. vulgare: STAT. silv. 3, 3, 115. infimae sortis: AMM. 26, 6, 20. sine luce: SIL. 8, 246 STAT. silv. 5, 3, 117. ab *aliquo*: VERG. Aen. 1, 380. 5, 45 *al.* 6, 123 AVIEN. orb. terr. 115.

epitheta de nominibus propriis: personarum: PLAVT. Aul. 554 *iocose de cocis furacibus*: quingentos . . . cum senis manibus, -e Geryonaceo. Capt. 277 quo de -e natust illic Philocrates? :: Polyplusio (*v. quae seq.*). VARRO ling. 9, 59 'Terentius' vir, 'Terentia' femina, 'Terentium' -s. LIV. 1, 7, 13 Pinarium -s. 2, 46, 4 Fabium. 10, 3, 2 Cilnium. SEN. Phaedr. 126 Phoebeum. VAL. FL. 1, 770 -s Aeolium. STAT. Theb. 2, 576 Pentheum. TAC. ann. 6, 27 Aemilium -s (*ibid.* familia). 15, 48 Calpurnio -e (*ibid.* familias). SVET. Vesp. 12 Flavii -is. PANEG. 2 (10), 7, 6 Herculei -is. AMM. 27, 5, 1 -is Constantiniani. VVLG. num. 13, 34 de -e Giganteo. deut. 17, 9 Levitici -is. CLAVD. 1, 8 -s Auchenium. CASSIOD. var. 8, 9, 7 Hamalo -i. *locorum*: SEN. Phaedr. 900 -is Achaei. STAT. Theb. 7, 191 Tyrium. TERT. apol. 25, 4 Troiani -is. *accedit: genet. (q. d. appositivus) personarum quae eius generis sunt*: ENN. ann. 180 stolidum -s Aeacidarum (CIC. off. 1, 38). ACC. trag. 163 Pelopidarum ... per nos sanctescat -s. CIC. Verr. 3, 51 Marcellorum. Phil. 4, 7 Brutorum -s et nomen. leg. 3, 5 Titanum e -e. VERG. Aen. 1, 565 -s Aeneadum (*v.* SERV. *in h. l.* VAL. FL. 2, 573). LIV. 1, 7, 14 Potitiorum. QVINT. inst. 6, 3, 67 Lentulorum. SVET. Iul. 59 Corneliorum. CAPITOL. Gord. 2, 2 Gracchorum. TREB. trig. tyr. 32, 5 Caesoninorum. VOPISC. Aurelian. 34, 1 Amazonum. FILASTR. 24, 3 Graccorum (grec- *cod.*) ... Aniciorum (CORP. XIV 2917. X 5651).

PLAVT. Capt. 161 *v. p. 1895, 73.* *aliter* (*gen. part.*): BELL. Alex. 66, 4. *nominis appell.*: ENN. scaen. 299 *v. p. 1891, 12.* TAC. ann. 6, 24 maiorum. AMM. 29, 2, 5 procerum -e natus (procero generatus *VA*). *nota* familiae -us: *p. 1886, 68.* stirpis: *p. 1887, 15.* urbis: *p. 1888, 4.* *genet. auctoris* (*principis -is*): VERG. Aen. 5, 117 Mnestheus, -s a quo nomine Memmi (*cf.* SERV. auct. *ad h. l.*). HOR. carm. 3, 19, 3 Aeaci (*cf. etiam p. 1891, 18 sqq.*). ELEG. in Maecen. 2, 30 Caesaris. OV. epist. 16, 54 fast. 6, 42 PLIN. nat. 10, 127. VAL. FL. 6, 468 Phoebi. SIL. 14, 95 Aeacidae (*ni nom. plur.*). STAT. Theb. 3, 271 Harmoniae. silv. 4, 8, 3 Menecratis. TAC. Germ. 42 Marobodui et Tudri. ITALA Rom. 11, 1 (Aug. quaest. hept. 1, 104) Israhelita ex -e Abraham (ἐκ σπέρματος. VVLG. ex semine). TERT. adv. Marc. 4, 1 p. 424, 25 ex -e David (HIER. epist. 20, 4, 1 de -e). PS. TERT. adv. Iud. 9 p. 726 ex Iesse -e. VOPISC. Aurelian. 10, 2 Traiani. EVTR. 2, 11, 1 Achillis. 6, 25. HIER. epist. 36, 16, 6 Laban Syri. VVLG. act. 17, 28 ipsius (*dei*) . . . -s sumus (ARAT. 5 τοῦ . . . γένος). Philipp. 3, 5 ex -e Israel, de tribu Beniamin. COMM. instr. 1, 36, 16 Abel -s. *transl.* AVG. anim. 1, 19, 32 -s dei esse animas (2, 3, 5). *aliter*: CIC. Mur. 16 Murenae -s (*sc. maiores*). *adiectiva et genetivi pertinentia ad diversas nationes: v. p. 1891, 46 sqq., ad universum genus humanum: v. p. 1892, 58.* *gen.* **-is (-um)** *accedit substantivis: rerum*: affinitas: ACC. trag. 580 (gentum aut -um). amor: *v. p. 1892, 46.* amplitudo: AMM. 28, 4, 15. antiquitas: CIC. Font. 41 *al.* NEP. Milt. 1, 1 TAC. ann. 13, 3 TREB. Gall. 6, 9. apex: AVSON. 204, 7. caput: CIC. Planc. 18. claritas: ASCON. in Scaur. p. 25, 15 St. QVINT. inst. 3, 7, 19 *al., v. vol. III 1269, 41.* claritudo: TAC. ann. 4, 13 *al.* cognomen: CIC. Cluent. 72. compago: TERT. nat. 1, 16 p. 87, 20. consortium: STAT. Theb. 1, 84. contextus: SCHOL. Cic. Bob. p. 86, 20 St. *al.* cunabula: STAT. Theb. 1, 582. dignitas: CIC. Mur. 15 *al.* PRISCILL. tract. 10, 139 p. 101, 10. donum: CLAVD. 8, 46. elogium: SVET. Galba 3. fama: CIC. inv. 1, 19 SIL. 12, 215. felicitas: COD. Theod. 6, 2, 13. fides: TERT. pudic. 1 p. 219, 4. foedus: *v. p. 1887, 42.* fons: CIC. Planc. 18. gloria: CIC. Flacc. 25 VAL. FL. 4, 469. gradus: OV. fast. 2, 622 PAVL. sent. 2, 28, 2 TERT. carn. 21 p. 460 AVSON. 159, 8 *al.* COD. Theod. 9, 42, 2. honos: PANEG. in Mess. 21 STAT. silv. 1, 2, 109. humilitas: SALL. Iug. 73, 4 SVET. Vesp. 4, 5 CAPITOL. Maximin. 8, 9. ignobilitas: CIC. Mur. 17 RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 114, 4 B. imago (-ines): VAL. MAX. 2, 10, 8 SVET. Galba 3. infamia: SCHOL. Cic. Bob. p. 95, 15 St. initium: CIC. Verr. II 5, 180. interitus: VAL. MAX. 7, 2 ext. 1. iunctura: OV. epist. 4, 135. labes: TRAG. inc. 84 FIRM. math. 1, 7, 5. lex: SEN. Phaedr. 914. linea: COD. Iust. 8, 48, 5. minus: *v. p. 1887, 44.* multitudo: AVG. civ. 16, 39 p. 188, 26 D. mutatio: BELL. Alex. 66, 4. nexus: CLAVD. 15, 442 COD. Theod. 12, 1, 45 *al.* nitor: OV. Pont. 2, 9, 17. nobilitas: CIC. inv. 2, 107 *al.* HIRT. Gall. 8, 45, 2 TAC. ann. 15, 29 SVET. Cal. 22, 1 CAPITOL. Max. Balb. 2, 7 TREB. trig. tyr. 8, 9 CORP. XIV 173, 9 *al. saepius.* *nota*: AVSON. 287, 12. novitas: CIC. Mur. 17.

obscuritas: FLOR. epit. 3, 1, 13. ordo: SIL. 11, 295 AVSON. 377, 16 DECRET. fabr. Sent. (Corp. XI 5748) 12 COD. Iust. 10, 36, 1, 1. origo: SVET. Vesp. 12 TERT. nat. 2, 12 p. 116, 19 PANEG. 2 (10), 2, 3 PS. AVR. VICT. orig. 12, 5. praerogativa: VOPISC. Car. 5, 1. prima (*n. plur.*)? TERT. nat. 1, 8 p. 71, 20 *loco dub. trad.* primordia: OV. met. 15, 391 (*de avibus*). principium: VERG. Aen. 7, 219 ab Iove. OV. fast. 4, 29 MELA 2, 11. privilegium: HIER. epist. 54, 1, 2. propagatio: FIRM. math. 5, 1, 37. propinquitas: AMM. 24, 3, 5. quaestio: COD. Iust. 3, 8, 2 *a. 213.* 4, 1, 6. qualitas: COD. Theod. 12, 1, 109. radix: TERT. carn. 21 p. 460. ritus: PERS. 6, 60. sacra: SEN. Herc. f. 1246. series: STAT. silv. 2, 1, 85 MIN. FEL. 21, 9 PANEG. 6 (7), 2, 2 COD. Iust. 8, 48, 5. societas: VAL. MAX. 2, 7, 5. sordes: CAPITOL. Opil. 8, 1 FIRM. math. 1, 75. splendor: COD. Theod. 10, 20, 3 (*a. 365*). status: COD. Iust. 7, 19, 1 (*a. 223*). stemma: SPART. Hel. 2, 10. *al.* stirps: CIC. leg. agr. 2, 95 LIV. perioch. 50 p. 61, 21 CVRT. 10, 3, 12 VVLG. lev. 21, 15. sublimitas: CYPR. epist. 39, 3 p. 583, 21. successio: VAL. MAX. 2, 7, 6 COD. Theod. 14, 4, 7. trames: GELL. 13, 20, 15. turpitudo: QVINT. inst. 3, 7, 19. vetustas: TAC. ann. 4, 75 (*cf.* 4, 55). virtus: ELOG. Scip. carm. epigr. 958 (*v. p. 1886, 51*). *persona*: -is: auctor: CIC. leg. agr. 2, 100 VERG. Aen. 4, 365 OV. met. 4, 640 Pont. 2, 9, 19 GERM. 186 VELL. 1, 6, 5 SEN. Ag. 404 CVRT. 4, 7, 8 SIL. 15, 60 QVINT. decl. 388 p. 436, 1 SVET. Vitell. 2, 1 PANEG. 7 (6), 2, 3 LAMPR. Heliog. 35, 2 PS. AVR. VICT. epit. 13, 1. PRVD. ham. 566 *de patre.* conditor: PANEG. 3 (11), 3, 2. consors: OV. epist. 3, 46 *al.* corruptor: AVR. VICT. Caes. 17, 1. decus: SIL. 8, 227 AVSON. 173, 1 RVT. NAM. 1, 208 CARM. epigr. 869. deus: OV. fast. 2, 631. 4, 60. dux: PAVL. FEST. p. 86. examen: TERT. apol. 10, 11. exitium: SEN. Herc. f. 358 (*Lycus*). familia: VVLG. Ios. 21, 10 *al.* femina: TAC. Agr. 16 SCHOL. Cic. Bob. p. 135, 35 St. filii: *cf.* VVLG. Ios. 21, 27. fons: TERT. anim. 43 p. 371, 27 (*Adam*). heres: COD. Theod. 12, 1, 74, 1. indoles (*i. suboles*): SEN. Thy. 492. infamia: HOMER. 258 (*Paris*). lues: SEN. Phaedr. 905 (*Hippolytus*). nomen: LVCAN. 7, 589 (*Brutus*). parens: LABER. mim. 53 (*v. p. 1886, 39*) OV. epist. 8, 117 PANEG. 3 (11), 3, 2. pars: SEN. Thy. 238. posteri: PANEG. 5 (8), 19, 4. princeps (*cf.* VERG. Aen. 3, 168): OV. fast. 1, 40 (*Venus*). PAVL. FEST. p. 86 SIL. 14, 465 TERT. nat. 2, 12 p. 121, 1 *al.* PANEG. 2 (10), 1, 3 *al.* TREB. Gall. 7, 1 trig. tyr. 27, 1 (*fem.*). proauctor: SVET. Claud. 24, 1. proles: COLVM. 9, 11, 4 (*de apibus*). TREB. Claud. 1, 3. propago: GRACCH. or. frg. Schol. Cic. Bob. p. 81, 23 St. COD. Theod. 16, 7, 6. propinquus: AMM. 27, 5, 1. prosapia: COD. Theod. 10, 20, 16. restitutor: CORP. XIV 2917. X 5651. socia: OV. met. 1, 620. socius: OV. met. 3, 259. solacium: CARM. epigr. 856, 9. spes: STAT. Theb. 2, 165 RVT. NAM. 1, 208. successio (*i. posteri*): VVLG. Iudith 14, 6. successor: SEN. suas. 7, 3. vir: CIC. Sull. 32 clarissimus. VELL. 1, 6, 5 -is regii. EVTR. 6, 15. VVLG. III reg. 9, 5 de -e tuo.

2 *metonymice de singulis personis ex genere alicuius* (*patris, matris proavi, auctoris generis etc.*): **a** *de una persona*: CATVLL. 61, 2 Vraniae -s (*Hymen*). VERG. Aen. 4, 12 -s esse deorum *Aenean.* 6, 500 Deiphobe . . ., -s alto a sanguine Teucri. 6, 792 Augustus Caesar, divi -s. 6, 839 Aeaciden, -s . . . Achilli. 7, 213. 556 egregium Veneris -s (*Aeneas*). 12, 127 -s Assaraci Mnestheus. 12, 515 HOR. sat. 1, 6, 12. 2, 5, 63 iuvenis ... ab alto demissum -s Aenea. carm. 1, 3, 27 audax Iapeti -s. PANEG. in Mess. 62 Solis -s. ELEG. in Maecen. 1, 13 PROP. 2, 2, 9. OV. am. 3, 6, 54 Ilia, ab . . . Laumedonte -s (*cf. ibid.* 65 propago). epist. 6, 1 (*om. pars codd.*). met. 4, 609 fast. 3, 722? (*v. s.* genu, *p. 1877, 67*). 6, 433 -s Adrasti (*Diomedes*). GERM. 105 Astraei (*Iustitia; cf. infra l. 84*) SEN. Ag. 125 Ledae -s (*Clytaemestra.* 162 caeli -s). Herc. f. 1068 Herc. O. 1034 *al.* Med. 179 VAL. FL. 1, 411 *al.* SIL. 9, 128. TAC. ann. 6, 31 -s Arsacis (*Phraates*). CARM. poet. min. V 82, 7, 1 sum -s Aeneadum Caius (*cf. ibid.* 48, 4 clemens -s inclita proles . . . Theodosius princeps . . . iussit *eqs.*). AVIEN. Arat. 279 *Virgo* patris Astraei clarum es -s (280

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

proles). AVSON. 206, 8 ambo (*pater et mater*) -s procerum. SERV. georg. 3, 4 Eurystheus ... Persei -s. VVLG. apoc. 22, 16 ego sum radix et -s David (τὸ γένος Δ.). PAVL. NOL. carm. 21, 219 prisco sanguine illustris puer, ... consulis primi -s. PROSP. epigr. 66, 13 regale -s (*Christus*). CARM. epigr. 1366, 1 -s egregium. PETRON. 42, 7 *v. p. 1893, 82.* APVL. mund. 4 *v. p. 1893, 21. cf.* LVCIL. 534 (*p. 1903, 81*). *nota* CIC. leg. 1, 24 *animus* vel agnatio nobis cum caelestibus vel -s (*sc. caelestium*) vel stirps appellari potest. *aliter de animali ex duobus generibus, homine et bestia, composito*: VERG. Aen. 6, 25 mixtum ... -s prolesque biformis Minotaurus. **b** *de pluribus (ita vero, ut de singulis, non de generis universitate cogitetur)*: ENN. scaen. 299 neque ... in gremium extollas liberorum ex te -s. CATVLL. 64, 23 heroes ... deum -s, o bona matrum progenies. VERG. Aen. 5, 45 Dardanidae magni, -s alto a sanguine divum. 6, 580 -s ... Terrae, Titania pubes. 6, 648 -s antiquum Teucri, pulcherrima proles, magnanimi heroes ..., Ilus *etc.* 8, 51. 9, 600. 12, 198 Latonae ... -s duplex (*sim.* SEN. Herc. f. 552 geminum, Tyndaridae, -s). HOR. carm. 2, 14, 18 Danai -s infame. 2, 18, 38 Tantalum atque Tantali -s. 3, 17, 4 priores ... Lamias ... et nepotum ... -s. 3, 19, 3. PROP. 1, 20, 31 -s Orithyiae (*Zetes et Calais*). SEN. Herc. f. 268 Cadmea proles atque Ophionium -s (*Thebani*). 1135 infaustum -s, o pueri. Med. 845 Thy. 337. VAL. FL. 1, 562 Ledae ... -s (MART. 5, 38, 9 *al.*). 5, 504 deum ... nos (*Argonautas*) -s ... sensere. *de patria, non de patre dictum* 6, 547 (*Iason ad filios Phrixi:*) macte ... o nostrum -s et iam certa propago Aeoliae. *translate de libris* OV. trist. 3, 1, 73 in -s auctoris ... fortuna redundat (*ibid.* 74 *dicuntur*: 'nati'). *nota plur.*: EPIST. Paul. et Cor. II rec. A 38 *homines sine deo*, qui sunt -a viperarum (γεννήματα. II B progenies). *i. q. auctor -is (sc. nobilitatis)*: STAT. silv. 1, 4, 68 *Gallicus* -s ipse suis *est* permissaque retro nobilitas (*cf. Vollmer ad l.*).

3 *incorporaliter de ipsa origine, nativitate, generatione* (GLOSS. origo): *iuncturas* -s ducere, deducere, trahere, habere *sim.*: *v. sub 1 p. 1886, 40. 47. 1887, 25. 61 al.* -e *aliquis*: *v. p. 1888, 44. alia quoque sub 1 allata huic parti assignare licet.* TERT. adv. Marc. 3, 20 p. 411, 8 Christum ... ex David deputatum carnali -e (*cf. p. 1888, 66*). HIL. trin. 6, 9 speciem terreni -is (*infra*: terrena nativitas, *sc. Christi*). RVT. NAM. 1, 574 Elide deductas suscepit Etruria Pisas nominis indicio testificata -s. FAVST. REI. spir. 1, 3 p. 106, 2 *Christus* conceptus ... potentia, non substantia ... virtute, non -e. *sim.* PRVD. apoth. 185 adimas, *haeretice*, ... decus Patris et -is vim. *translate* VERG. Aen. 8, 71 Laurentes nymphae, -s amnibus unde est. *cf.* VAL. FL. 2, 560 summi ... tibi -s esse Tonantis.

4 *latiore notione de universitate eorum qui, cum conexum sanguinis inter se ignorent, tamen unius se stirpis atque originis praedicant*: **a** *de diversis gentibus, nationibus* (-e Phryx *et simil. v. p. 1888, 44*): PLAVT. Trin. 542 Surorum, -s quod patientissumumst hominum. 545 Campans -s ... Surorum ... antidit patientia. ENN. ann. 148 '*ventum*' perhibent Graium -s 'aera'. *huc pertinere videtur* CAECIL. com. 294 (*sec. alios* CAEL. hist. 5) bellum suscitare ... contra bellosum -s. CATO ad fil. frg. 1 nequissimum et indocile esse -s illorum (*Graecorum*). VARRO frg. Prisc. gramm. II 524, 2 si de -e (*sc. Psyllorum*) sit. CIC. div. in Caec. 28 *Siculi*, hominum -s ... acutum et suspiciosum. Verr. II 2, 123 Agrigentinorum duo -a: ... veterum, ... colonorum, quos. II 5, 169 nomini, -i, iuri civium hostis. leg. agr. 2, 9 libertatem ... -is ac nominis vestri (*Quiritium*). 2, 95 Carthaginienses fraudulenti ... non -e, sed natura loci. Flacc. 9 Graecorum (64 tria Graecorum -a, *sc. Iones, Aeolis, Doris*). Scaur. 42 fallacissimum -s esse Phoenicum. *ibid.* Afrorum -e. Phil. 3, 29 libertatem Romani -is et nominis (4, 13 *virtus* Romani -is et seminis. de orat. 3, 44 vox Romani -is urbisque propria. SALL. hist. frg. 1, 4 COLVM. 1 pr. 14 PLIN. nat. 2, 53 *al.* QVINT. decl. 388 p. 436, 1 AMPEL. 19, 8 TREB. trig. tyr. 4, 2 LAMPR. Alex. 65, 1 PS. AVR. VICT. orig. 12, 5 AVSON. 377, 5 HIER. epist. 52, 3, 6 COD. Iust. 6, 58, 14 pr.). CATVLL. 66, 48 ut Chalybon omne -s pereat. LVCR. 5, 1411 silvestre -s ... terrigenarum. CAES. Gall. 4, 3, 3 *Vbiorum* (*v. app. crit.*). 7, 22, 1 Gallorum ... ut est summae -s sollertiae atque ... aptissimum. BELL. Alex. 68, 2 ex -e civium suorum (*Deiotari*). SALL. Catil. 6, 1 Aborigines, -s hominum agreste. Iug. 46, 3 -s Numidarum infidum. 47, 1 Italici -is multi mortales (COLVM. 3, 8, 1 PANEG. 12 [2], 23, 2). 80, 1 *al.* NEP. Milt. 3, 4 qui Asiam incolerent Graeci -e. VERG. georg. 2, 167 *Italia* -s acre virum Marsos ... extulit. Aen. 1, 6 -s ... Latinum (SERV. nomen Latinum). *nota* 1, 339 fines Libyci, -s intractabile bello (*sim.* 4, 40). 3, 675 -s ... Cyclopum. 8, 321 *Latinorum.* 8, 724. 10, 201 non -s omnibus *Mantuanis* unum: gens illi triplex. HOR. carm. 4, 14, 10 Genaunos, implacidum -s. OV. met. 6, 459. 7, 656. fast. 3, 102 Graecia, facundum, sed male forte -s. EPICED. Drusi 17 -s Suevos acre. LIV. 1, 18, 4 Sabinorum, quo -e nullum ... incorruptius. 2, 45, 4 in novitatem -is originisque (*Romanorum*) ... falsa ... vera iacere. 8, 29, 4 erat -s omne ... Samnitibus par, Marsi Paelignique et Marrucini. 21, 7, 2 Rutulorum quidam -is. 21, 21, 2 Hispani -is. 21, 22, 3 mixtum Punicum Afris -s. 22, 13, 2 *al.* 34, 17, 6 ferox -s (*Hispani.* gens *al.*). 36, 17, 5 Syri et Asiatici Graeci ..., vilissima -a hominum. 38, 17, 2 inter mitissimum -s hominum (*in Asia minore*) ferox natio (*Galli*). MANIL. 4, 719 *Mars* Gradivum ... -s miscens (*sc. Romanum*). 4, 733 *al.* VITR. 6, 1, 12 si ita est, uti dissimiles regiones ... variis -bus sint comparatae, ut etiam naturae gentium disparibus animis ... nascerentur *eqs.* (*infra*: nationum gentiumque). PAVL. FEST. p. 4 Marsi -is. p. 167 natio -s hominum, qui non aliunde venerunt *eqs.* p. 274. VELL. 2, 118, 1 natum ... mendacio -s (*Germani*). SEN. Ag. 523 Doricum ... -s. Herc. O. 40 ursae frigidum Scythicae -s. 319 Aetolum. 1699. 1884 Arcades ..., nondum Phoebe nascente -s. Oed. 124 stirpis invictae -s. Phaedr. 232 -s Amazonium (*cf. p. 1889, 58*). nat. 4, 2, 15 -is aut sanguinis proprietate (*de Tentyritis*). CVRT. 5, 1, 40. COLVM. 12, 4, 2 nostri (*i. Romanorum*) -is (*opp.* Graecae gentis). MELA 1, 65 Phoenices, sollers hominum -s. 1, 83. 3, 60. 81 PLIN. nat. 3, 42. 104. 135. 4, 99. 105 *Gallia Comata* in tria populorum -a dividitur. 7, 9 *al.* 8, 211 primus togati -is ... Fulvius Lippinus. SIL. 3, 41 -s deforme, bimembres Centauri. 3, 207 Idaei -is (*i. Romanorum*). 8, 17 vaniloquum Celtae -s. MART. 6, 61 (60), 3 leve flavorum ... -s Vsiporum. QVINT. decl. 323 p. 273, 23. TAC. hist. 2, 4. 13. 5, 3. ann. 14, 59 Graeci ... Tusci -is. *nota* 4, 55 *urbes Asiae* multum distantia ... memorabant de vetustate -is. 14, 27 ex alio -e mortalium. SVET. Aug. 4, 2 proavum ... Afri -is fuisse. Nero 37, 2 polyphago cuidam Aegypti -is. FLOR. epit. 2, 3, 4 *Ligures*, durum ... -s. 3, 10, 6 *al.* CALP. decl. 2, 15 GRAN. LIC. p. 8, 6 *F.* APVL. apol. 26. met. 4, 6 -e Thracio proditus. GELL. 11, 18, 16 *v. p. 1906, 56.* ITALA gen. 11, 6 (Aug. civ. 16, 4 p. 129, 21 D.) ecce -s unum (γένος. VVLG. populus). 17, 14 (Aug. civ. 16, 26 p. 167, 10 D.) interibit anima illa de -e eius qui (ἐκ τοῦ γένους. VVLG. de populo suo). Ios. 4, 14 (Lugd.) in conspectu omnis -is Istrahel (ἐναντίον ... γένους. VVLG. coram omni I. PS. HIL. libell. 1 -s Israel, *opp.* gentes). TERT. nat. 1, 8 p. 71, 27 Phryges primum -s ... habentur (*cf. p. 1895, 67*). adv. Marc. 4, 25 p. 505, 21 hominum -a, id est ... nationes. 5, 20 p. 648, 19 -is Hebraei. PS. TERT. adv. Iud. 14 p. 739 omnes nationes terrae secundum -s. FILASTR. 108, 3 de -e gigantum. *sim.* 132, 7 *Noe cum suis* de -e sanctorum editi. IVST. 2, 3, 16. AVIEN. orb. terr. 146 Emathiam ... sulcat -s acre virorum (*cf. p. 1891, 71*). 867 Cercetia gens est atque Toretarum propter -s. 918 Massagetae ... durum ab stirpe -s. AVSON. 183, 8 Vasatum municipale -s. AMM. 15, 12, 4 *Galli* vini avidum -s. 16, 10, 12 *al.* 31, 2, 12 expeditum ... hominum -s (*Huni.* 31, 3, 8). 22, 6, 1. VVLG. gen. 28, 1 coniugem de -e Chanaan. Esth. 10, 3 Iudaici -is. II Macc. 8, 9 universum Iudaeorum -s (τὸ σύμπαν τῶν I.). CLAVD. 21, 162 in ... tam vario vocum -umque tumultu (*in exercitu Stilichonis, cf.* 160 tot gentibus). AVG. civ. 18, 47 p. 330, 3 D. Israeliti cum -s. quaest. hept. 4, 3 'alienigena' ... magis alterius -is hominem significat, id est ἀλλογενής (*opp.* alterius tribus, *i.* ἀλλόφυλος). EVAGR. alterc. p. 25, 9 *al.* COD. Iust. de cod. confirm. pr. felix Romanorum -s (*ibid.* nationes. 6, 58, 14 Romano -i). VEN. FORT. carm. 9, 1, 94 -um linguas. CARM. epigr. 1991, 10 amor -is (*sc. Iudaici*). *nota* genus dei *et sim. de populo Israel*: ITALA Is. 42, 6 (Tert. adv. Marc. 3, 20 p. 410, 23 Cypr. testim. 2, 7) dedi te in testamentum (dispositionem *Tert.*) -is mei (mei *om. Tert.*), in lumen gentium (in lucem nationum *Tert.*, εἰς διαθήκην γένους, εἰς φῶς ἐθνῶν. VVLG. in foedus populi). 43, 20 (Cypr. testim. 63, 8) -s meum electum, plebem meam quam adquisivi (τὸ γένος μου τὸ ἐκλεκτόν, λαόν μου κτλ. VVLG. populo meo .... populum istum *eqs.*). *translatio ad fideles*: CYPR. epist. 63, 8 p. 706, 12 electum -s dei, id est per generationem baptismi filios dei factos. *genus absol.*: VVLG. II Cor. 11, 26 fui (*Paulus*) ... in ... periculis ex -e (*sc. meo, Israel*), periculis ex gentibus. Gal. 1, 14 coaetaneos meos in -e meo. **b** *de universo genere humano*: -s hominum (hominum -s): *generatim*: PLAVT. Poen. 1187 Iuppiter, qui -s colis alisque hominum. BIBAC. carm. frg. 12? CIC. S. Rosc. 91 dum hominum -s erit. p. red. ad Quir. 2 hominum -i. Balb. 26 post -s hominum natum. Rab. Post. 2. Marcell. 26 magnorum ... in omne -s hominum ... meritorum (VVLG. act. 17, 26 omne -s hominum [πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων]. COD. Iust. 11, 72, 1 omne hominum -s). Phil. 2, 51 de orat. 1, 17. 35 *al.* rep. 1, 1 *al.* leg. 3, 3 hominum universum -s (nat. deor. 2, 164, *opp.* singuli). off. 1, 149 totius -is hominum. epist. 15, 4, 16. LVCR. 3, 307 hominum -s. 6, 1092 SALL. Iug. 2, 1 (*cod. P*). HOR. epist. 2, 1, 7 TIB. 1, 10, 3 LYGD. 4, 9 MANIL. 4, 712 VELL. 2, 66, 5 PLIN. nat. 7, 32 *al.* VAL. FL. 4, 481 *al.* SIL. 2, 498 *al.* QVINT. inst. 1, 1, 8 SVET. Cal. 13, 1 TERT. nat. 1, 16 p. 87, 1 *al.* ARNOB. nat. 2, 63. 6, 26 (*alioqui saepe* -s humanum *vel* humanum -s). COMM. apol. 874 -s hoc hominum. TERT. scorp. 10 p. 166, 12 non ... aliud hominis -s ... praeter nos. *speciatim de uno saeculo, una generatione*: PLAVT. Trin. 293 ad hoc -s hominum duravi. ACT. Arch. 32, 4 p. 45, 13 hoc ... ultimum -s hominum ... quod a Tiberio est. *sim.*: TER. Ad. 304 hocine saeclum! o scelera! o -a sacrilega! CIC. nat. deor. 2, 159 ab illo aureo -e. LVCR. 2, 1170 anticum -s. LYDIA 78 miserum ... -s, cui. OCTAVIA 407 tertium ... -s (406 suboles). TERT. nat. 2, 7 p. 107, 6 in isto mythico -e. PSALT. Rom. 77, 8 ne fiant sicut patres eorum, -s pravum *eqs.* (γενεὰ σκολιά. VVLG. generatio). -s humanum: CIC. carm. frg. 41, 4 rep. 1, 3 *al.* Tim. 44 duplex ... natura -is humani (διπλῆς ... οὔσης τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως). epist. 7, 1, 3. *passim per totam latinitatem.* *collocatur* humanum -s: ENN. scaen. 317 (*v. p. 1893, 49*). LVCIL. 909 (*ex coni. dubia* 964). CIC. de orat. 1, 60 *al.* nat. deor. 2, 79

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

humano in -e. *saepe.* *nota* TERT. nat. 2, 15 p. 128, 15 in omni -e humano et in omni gente. LVCR. 5, 1156 *al. v. infra l. 51 sqq.* *aliae iuncturae (de universa humanitate)*: CIC. rep. 1, 39 non est ... singulare nec solivagum -s hoc. 6, 21 vestrum -s. Tim. 52 mortalium -i (τῷ θνητῷ γένει. COLVM. 9, 9, 1 SCRIB. LARG. praef. p. 2, 4 PLIN. nat. 7, 73 TAC. ann. 13, 50 *al.* CHALC. comm. 137 ORIG. in I reg. 1, 14 p. 22, 13 B.). LVCR. 1, 254 nostrum -s atque ferarum. 1, 1015 mortale -s (OV. ars 3, 87 -s o mortale. met. 1, 188 *al.* GERM. 100 PHAEDR. app. 2, 1 SEN. Herc. f. 448 *al.* OCTAVIA 924 LVCAN. 3, 196 *al.* STAT. Theb. 11, 470 *al.* DRAC. laud. dei 1, 40 [*ibid.* gens hominum]). VERG. ecl. 8, 45 nec -is nostri puerum (*Amorem*) nec sanguinis. georg. 1, 63 homines ..., durum -s (OV. met. 1, 414). OV. am. 2, 14, 11 -is primordia nostri. met. 1, 379. 15, 153 o -s attonitum ... formidine mortis. SEN. contr. 2, 1, 10 homines ..., placidum proximumque divino -s. SEN. Herc. O. 63 impavidum (*praed.*) -s (*sc. hominum*) fecisse. 760 -s totum. 1810 omne. 1862 advoca in planctus -s. epist. 95, 31 homines, mitissimum -s. OCTAVIA 393 -s impium (394 stirpem). COLVM. 10, 58 nescia plebs, -is matri (*sc. Terrae*) ne parcite falsae. VAL. FL. 6, 390 Pyrrhae -s. APVL. Socr. 3 p. 126 mansuetudine -is sui (*sc. humani*). p. 127 *homines* singillatim mortales, cuncti tamen universo -e perpetui. *nota* mund. 4 sapiens -s, homo (PS. ARISTOT. p. 392b 18 τὸ σοφὸν ζῷον ... ἄνθρωπος). PS. APVL. Ascl. 4. 5 TERT. test. anim. 3 p. 138, 6 *al.* adv. Marc. 2, 2 p. 335, 27 *al.* castit. 2 p. 739 ille princeps et -is et delicti Adam (*sim. absolute*: 5 p. 746 -is fundamentum. 6 p. 746 seminarium (*de concubitu*). *ibid.* sementem. *al.* IREN. 5, 15, 4 -s eius (*Adam*). ARNOB. nat. 3, 22 -s omne terrenum. FIRM. math. 1, 5, 6 -is nostri. *fort. huc pertinet* PRISCILL. tract. 3, 57 in principio -is. 6, 106 p. 78, 25 -s nostrum. FILASTR. 138, 4 nostri -is infirmitas. AVIEN. Arat. 326 parcite, vile -s. ora 673 -s omne nostrum. HIER. epist. 58, 4, 4 plena est civitas universi -is hominibus. CLAVD. 20, 491 AVG. civ. 15, 27 p. 117, 5 D. 20, 21 p. 460, 25 ex -e carnis et sanguinis. serm. ed. Mai 118, 1 (*de nuptiis in Cana*) Christus ... munerator *nuptiarum* in origine, conviva factus in -e (*nostro?*). COMM. apol. 171 -s indocile. EVAGR. alterc. p. 30, 8 *Maria* ex -e terrigeno fuit. DRAC. laud. dei 1, 616 carnale. 2, 366 omne. CASSIOD. var. 2, 19, 3 homines parcere nequeunt, cuius se -s esse cognoscunt. ACT. Archel. 41, 12 p. 61, 21 linguae totius -is (*ibid.* homines). *de uno saeculo: v. p. 1892, 72.* *fort. hic adiungendus locus dubiae traditionis*: ITALA Dan. 7, 14 et omnes reges terrae per -s ... servient (*B*, -ens *rell.*) ei (*cf.* LXX πάντες οἱ λαοὶ φυλαὶ καὶ γλῶσσαι αὐτῷ δουλεύσουσιν. VVLG. omnes populi tribus et linguae ipsi servient. *cf.* secundum [*prp.*] -s *p. 1892, 31*). *ad genus humanum videtur spectare* CONC. Ephes. a. 431 (Conc.S I 2 p. 62, 38) 17, 26XX *Christus* pro se et -e ... sacrificium afferens (*Mansi 5, 1205D* ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ συγγενοῦς. *sim.* CONC. Ephes. a. 431 [Conc.S I 5] p. 278, 29, *sed gr. Mansi 5, 132E* τοῦ γένους. *cf.* MAR. MERC. Nest. Eph. synod. 77 [CONC.S I 5 p. 109, 7] pro suo -e [*Mansi 4, 1205B* τοῦ συγγενοῦς]).

B *de aliis praeter homines* **animantibus**: **1** *de dis, daemonibus, sim.*: ENN. scaen. 316 deum -s esse ... caelitum, (317) sed ... non curare, quid agat humanum -s. NIGID. frg. Serv. auct. ecl. 4, 10 deos et eorum -a. LVCR. 5, 1156 divom -s humanumque. OV. Ib. 82 semideum ... -s. HOMER. 112 humanum ... -s ... divumque. *cf.* APVL. Plat. 1, 11 aliud -s est, quale astra habent. Socr. 2 p. 121 deorum -s. 13 p. 148 daemones sunt -e animalia, ingenio rationabilia, animo passiva *eqs.* (AVG. civ. 8, 16 p. 345, 7 D.). PS. APVL. Ascl. 4 -s ... deorum ex se deorum facit species. *ibid.* daemonum -s. 4 divinitatis. 5. MIN. FEL. 21, 4 Saturnum ... principem huius -is et examinis. 21, 9. TERT. apol. 22, 2 Satanan, principem huius mali -is. 22, 3 gens daemonum ... cum -is auctore. 23, 10 nat. 1, 12 p. 83, 19. 2, 1 p. 94, 19. 2, 9 p. 110, 21 de physico -e, de poetico, de gentili. *ibid.* p. 111, 18 tertium illud -s hostilium deorum. adv. Marc. 1, 13 p. 307, 8 VVLG. Tob. 6, 8 Matth. 9, 28. AVG. civ. 4, 30 p. 184, 9 D. deorum -a coniugia cognationes. 8, 14 p. 341, 33 numinum. -s *angelorum*: TERT. carn. 6 p. 438 angelos ... sui ... -is *esse.* adv. Val. 12 p. 192, 4. 17 p. 196, 21 *al.* DRAC. laud. dei 2, 467 angelicum ... -s. *sim.* HIL. trin. 5, 11 dispensationis est ordo, non -is, *cum dei filius dicitur* 'angelus dei' (*supra*: nuncupatio ... -is alieni). *transl. christ.* CYPR. Demetr. 22 alienigenas ... id est alienos a divino -e et profanos. **2** *de bestiis et de omnibus animantibus generatim*: *c. epithetis (cf. etiam p. 1894, 13 sqq.)*: ENN. ann. 10 -s pennis condecoratum (*aves*). sat. 66 lanigerum (COLVM. 7, 4, 1). PLAVT. Epid. 18 *v. p. 1895, 77.* PACVV. praetext. 5 caprigeno -i (*sic Prisc. gramm. II 196, 8*; pecori *Macr. Sat. 6, 5, 14*). VARRO rust. 1, 2, 19 ex caprino -e. 2, 4, 9? (*v. p. 1886, 3*). 2, 5, 6 in bubulo -e. 3, 10, 1 -s, quod ... vos philograeci vocatis amphibium. CIC. Tusc. 1, 108 *v. p. 1894, 67.* LVCR. 1, 162 squamigerum (*gen. plur.?*) -s. 1, 227 animale -s. VERG. georg. 3, 243 -s aequoreum. Aen. 7, 753 vipereo -i. OV. fast. 1, 442 innocuum ... -s (*aves*). PAVL. FEST. p. 310 suillum. PHAEDR. 1, 2, 15 pavidum (*ranae*). 1, 31, 6 inerme (*columbae*). 5, 3, 8 contempti -is animal. SEN. Phaedr. 35 -s audax (*canes Spartani*). 338 aligerum. COLVM. 6, 7, 1 equinum (PELAGON. 139). 8, 5, 10 gallinaceo -i. 8, 17, 2 canino. PETRON. 42, 7 mulier, quae mulier, miluinum -s. NEMES. ecl. 4, 28 -s aerium, volucres. PALLAD. 12, 13, 3 ovillo -i. *pro epith. gen. qual.*: GRATT. 159 -s intractabilis irae (*canes Seres*). *c. gen. explic.*: ENN. ann. 81 -s altivolantum. VARRO rust. 2, 1, 5 -a pecudum ferarum (CIC. nat. deor. 2, 131 hominum ... pecudum -i. COLVM. arb. 28). 2, 3, 2 duo -a earum (*caprarum*). 3, 10, 1 de *anserum* -e ..., fetura ..., ovis *eqs.* CIC. leg. 1, 22 ex tot animantium -bus atque naturis (fin. 4, 13 de omnium animantium -e ortu membris *eqs.* LVCR. 1, 4 -s omne animantum. 5, 431 -is ... animantum. APVL. Plat. 1, 11 animantium -a in quattuor species dividuntur [*cf. ibid.* mortale -s corporum]. Socr. 16 p. 154. mund. 5 animantium terrena ... -a [*Ps. Aristot. π. κ. p. 393a, 5* ἐφημέρων ζῴων]. *cf.* PS. APVL. Ascl. 2 terra ... omnium ... -um, quae accepit, restitutrix. 27 omne mortale -s. 35. TERT. nat. 1, 12 p. 83, 7 omne omnino -s censum ad originem refert). CIC. nat. deor. 1, 97 -a beluarum. [CATVLL. 114, 3 *v. p. 1904, 35.*] LVCR. 1, 163 -s omne ferarum (1, 254. 2, 597 montivago -i ... ferarum. 5, 218 -s horriferum ... ferarum humanae genti infestum. CAES. Gall. 6, 25, 5 multa ... -a ferarum. VERG. georg. 3, 242 OV. epist. 10, 1 VAL. MAX. 7, 6 ext. 3. MELA 2, 1 *de grypis. al.* DRAC. laud. dei 1, 284 pecudum ... ferarum). LVCR. 2, 374 concharum. 2, 536 quadripedum. 5, 801 alituum. 5, 862 -s acre leonum saevaque saecla (VERG. georg. 3, 264 -s acre luporum). VERG. georg. 3, 541 maris ... prolem et -s omne natantum (AMM. 27, 11, 3). HOR. carm. 1, 2, 9 piscium. OV. met. 15, 387 -s omne avium. hal. 120 fecundum ... -s maenae. LIV. 23, 29, 5 equorum. MANIL. 2, 236 fecundum est ... cancri -s. VITR. 1, 4, 7 avium. 1, 4, 11. PAVL. FEST. p. 21 amian -s piscis. *al.* VAL. MAX. 7, 6 ext. 3 serpentum (SEN. Med. 705 MELA 2, 126). COLVM. arb. 15 -s est animalis, volucra appellatur (PELAGON. 139 aliud -s animalis). ARNOB. nat. 2, 17 -s omne mutorum. PAVL. NOL. epist. 32, 17 vers. 10 discors agnis -s haedi. *absol.*: *generatim* CIC. Tim. 41 tria -a ... mortalia (*Plato 41B* θνητὰ ... γένη ... τρία). LVCIL. 534 *v. p. 1903, 81.* VARRO ling. 5, 109 *loco corrupto.* frg. antiq. XVI 46a (Aug. civ. 7, 24 p. 304, 24 D.) nullum -s ... terrae tam remotum ac ... ferum, quod non subigi conveniat. CIC. leg. 1, 25 virtus ... in homine ac deo ... neque alio ullo in -e. Att. 7, 7, 7 pecudes ... dispulsae sui -is sequuntur greges. LVCR. 1, 160 si de nilo fierent, ex omnibus rebus omne -s nasci posset. 1, 190 crescentes ... -s servant (*sim.* 2, 709). 1, 195 propagare -s. 5, 865 -s omne quod est veterino semine partum. VERG. georg. 4, 92 *al.* 282 si quem proles *apium* defecerit ... nec -s unde novae stirpis revocetur habebit. *nota metonymiam* HOR. epist. 2, 1, 195 diversum confusa -s panthera camelo (*cf.* PAVL. FEST. p. 33 bigenera dicuntur animalia ex diverso -e nata, ut leopardalis). OV. fast. 2, 473. 4, 94 omne -s (*i. omnia animantia*). LIV. 24, 3, 4 *al.* GRATT. 190 *al.* MANIL. 5, 201. PAVL. FEST. p. 149 mulus ... non suo -e, sed equis cretus. CELS. 2, 18, 9 p. 65 *al.* SEN. Phaedr. 470 Venus ... supplet ac restituit exhaustum -s (*sc. animantium*). COLVM. 6, 36, 1 discordantem utero suo (*equae*) -is alieni stirpem. CALP. ecl. 6, 5 catulum dedit ... leaenae iuravitque -s (*i. nobilitatem?*). PLIN. nat. 7, 5 *al.* (*passim*). 10, 11 haliaëti suum -s non habent, sed ex diverso aquilarum coitu nascuntur. id ... quod ex his natum est, in ossifragis -s habet. 10, 13 cognatum -s ossifragi. SIL. 3, 382. STAT. Theb. 6, 392 *equorum* divum ... -s. QVINT. inst. 5, 11, 30 dissimilibus inesse simile, ut formicae et elephanto -s, quia sunt animalia. SVET. Aug. 94, 11. FRONTO p. 124, 20 N. -is insignia. GELL. 6, 8, 3 neque *delphini* amaverunt, quod sunt ipsi, -s, sed pueros. APVL. apol. 33 minus cogniti -is piscis. 38 SER. SAMM. 561. 852. *nota* SYMPH. 125 confusi -is, -i (*i. generando*) non apta propago (*mula*). SOL. 27, 13. *nota* IVST. 9, 2, 16 XX milia nobilium equarum ad -s faciendum ... missa. PALLAD. 14, 31 fecundum ... -s *equorum* ... deleat heres (*mulus*). HIER. epist. 60, 12, 1 in ... formica, culice ... et istiusmodi -e. VVLG. gen. 1, 21. 24 (*ibid.* species. *item* 1, 25). *al.* lev. 11, 15 Matth. 13, 47. AVG. civ. 14, 2 p. 516, 15 D. *inrationalium* (*app.* ordo. *item* 14, 5 p. 11, 22). 15, 27 p. 119, 18 *al.* PHYSIOGN. 104 p. 126, 13. MART. CAP. 7, 735 *quinque sunt* habitatores mundi -bus (*i. secundum -a?*), ut homines quadrupedes reptantes natantes volantes. DRAC. laud. dei 1, 60. *nota* AVIAN. fab. 40, 4 pardus ... his (*leonibus*) miserum credidit esse -s. *generum distinctio ex regionibus*: PLAVT. Merc. 525 *ovem* tam vetulam *dabis?* :: -is graecist. eam si curabis, perbonast, tondetur nimium scite. VARRO rust. 2, 5, 9 boni ... generis in Italia plerique Gallici ad opus *boves.* 3, 12, 5 *sq.* CIC. Tusc. 1, 108 nobile ... -s canum illud *in Hyrcania.* COLVM. 8, 11, 11 gallinae vernaculi -is. *cf. etiam p. 1897, 23.*

3 *de herbis*: PLAVT. Trin. 851 *iocose de sycophanta*: hic ... fungino -est: capite se totum tegit. CATO agr. 6, 1 hoc -s oleae ... conserito. 7, 4 alia -a *pomorum.* 40, 3 quot -a voles. *nota* 42 de eo fico quod genus esse voles, eximito, apponito in eum locum, unde ..., in alterum -s (*i. in arborem alterius generis*). 48, 1 suum quidquid -s talearum serito. 133, 2. 3. 157, 1 -a brassicae. VARRO ling. 9, 27 fructuum -a. rust. 1, 40, 6 meliore -e ut sit surculus. CIC. nat. deor. 2, 127 arborum. 2, 156 vario leguminum -e. LVCR. 1, 889 herbarum -a. 2, 372 frumentum ... omne qui[d]que (*i. quoque*) suo -e inter se simile esse videbis. 2, 660. VERG. georg. 2, 20 -s omne silvarum fruticumque. 2, 83. CVLEX 400 violae -s omne. OV. ars 3, 694 tot -um frondes. LIV. 23, 19, 13 *al.* VITR. 8, 3, 9 pars sive harundinis sive alii -is. PAVL. FEST. p. 30 CELS. 2, 18, 2 p. 64 D. SEN. clem. 1, 8, 7 COLVM. arb. 1, 3. 2, 2 *al.* 3, 1, 4 neque est idem (unum *vulg.*) stirpis eius (*sc. vitis*) -s. 3, 1, 7 duorum -um vites. 3, 4, 2 exquisiti

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-is stirpem. 3, 9, 3 Bituri⟨ci⟩ -is (*sc. vitium*) . . . vineta. 3, 9, 2 *al.* 3, 21, 3 palmitibus vel -is albi vel flaventis. *cf.* 10, 38 Bacchi -s (*de vite*). PLIN. nat. 10, 76 *al.* *nota* 13, 50 pomi -e (*i. nobilitate. opp.* copia). 16, 6 glandiferi . . . -is. 16, 113 in quodam -e *ficorum* Ciliciae. *ibid.* in Laconico -e. 16, 179 frutectosi -is. *ibid.* fungosi. 18, 52 hiberni (*frumentorum*). TERT. anim. 19 p. 330, 20 omnis paratura -is *arborum* quiescit. 20 p. 332, 12 -is cuiusque forma. LACT. Phoen. 29 hic -s arboreum . . . surgens . . . poma gerit. PALLAD. 14, 48 vitis . . . amplexum pascit adulta -s. 14, 96. VVLG. gen. 1, 11 lignum pomiferum faciens fructum iuxta -s suum (*cf.* 1, 12 secundum speciem suam). INSCR. Dessau 9385ᵃ (*in Libano*) arborum -a IV, cetera privata (*idem notatum* 9385ᵃ G IV C P).

C ***de rebus generantibus:*** *sic de elementis, sim.*: CIC. Tusc. 1, 22 quattuor nota illa -a principiorum. 1, 42 horum quattuor -um, ex quibus omnia constare dicuntur. ac. 1, 26 quintum -s, e quo essent astra mentesque (Tusc. 1, 22. *ibid.* quintam quandam naturam). nat. deor. 2, 84 quattuor -a corporum. 2, 25 toto -e hoc igneo. APVL. mund. 1 elementum . . . numero quintum, . . . -e divinum. 12 ornithiae venti . . . aquilonum -s, ex aere prosati (*Ps. Aristot. π. κ. 4 p. 395ᵃ, 5 βορέαι . . . τῷ γένει*). CIC. Tusc. 5, 69 cuiusque -is vel inanimi vel animantis vel muti vel loquentis origo . . . vita *eqs.* Tim. 41 *v. p. 1894, 27.* LYGD. 6, 7 ite . . ., durum, Curae, -s, ite, Labores.

notandum ad I: *-s diserte ad actum, non ad corpus refertur* (*i. q. origo, nativitas*): MANIL. 1, 145 semper erit -s *mundi* in pugna (*i. semper pugnabitur, disceptabitur de origine mundi*; pugna ingeniis *Housm.*). *sim., ut puto,* 2, 49 omne -s rerum doctae cecinere sorores. 2, 224 Neptuno debere -s *Cancrum et Pisces.* *de hominibus* MANIL. 1, 558 mixtum ingenti -is discrimine fatum. 5, 236 *a Cratere* trahit quicumque -sque moresque. 5, 299. SYMPH. 125 *v. p. 1894, 53.* *cf. etiam p. 1888, 33.*

II ***de similitudine*** (*universitas animantium vel rerum certa quadam notione [qualitate] ut. principio generis inter se iunctorum*): A ***de hominibus*** (*et aliis generantibus, ut infra l. 59*): 1 *de sexu* (GLOSS. sexus): TER. Hec. 198 hoc -s (*mulieres*). TRAG. inc. 143 (Cic. inv. 1, 94) -s avarumst mulierum. VARRO rust. 2, 1, 24 quot utriusque -is suboles. LVCR. 5, 1355 muliebre -s. 5, 1356 -s omne virile. VERG. Aen. 9, 139 -s omne perosos femineum (*plura v. p. 465, 48*). LYGD. 4, 61 a, crudele -s nec fidum femina nomen. PROP. 3, 13, 23 hic -s infidum nuptarum. OV. ars 1, 646 ex magna parte profanum sunt -s *puellae.* met. 7, 745 -s omne . . . virorum (LIV. 34, 2, 3). MANIL. 2, 151 astrorum . . . est natura notanda . . . per utrumque -s, . . . mascula . . ., diversi . . . -is (*cf.* FIRM. math. 2, 1, 3 signorum diversa sunt -a, nam alia sunt ex his masculina, alia feminina. 2, 11, 1 *al.*). 2, 154. 380. 384 *al.* PHAEDR. 4, 15, 12 *Prometheus ebrius in fingendo* adplicuit virginale -i masculo. SEN. Phaedr. 564 Medea reddet feminas dirum -s. SCRIB. LARG. 16. PLIN. nat. 10, 189 neutrum est et ostreis -s (*supra*: neque est in iis masculum femininumve). VAL. FL. 2, 156 scis simile ut flammis simus -s (*feminae*). MART. 11, 47, 7. POMPON. dig. 31, 45 pr. et masculini -is et feminini liberis (TERT. virg. vel. 5 p. 890 -is feminini. ARNOB. nat. 1, 59 p. 40, 23 sexus femininis -bus masculinisque discretos. *sim.* 2, 16 p. 61, 5. *plura v. p. 467, 84 sqq.*). 3, 8 p. 117, 3 -is diversi sexus institutos esse. AVSON. 50, 6 *grammatici vota in nuptiis amici*: et masculini et feminini gignite -isque neutri filios. *nota* FAV. EVL. p. 4, 25 tria rerum -a. VVLG. exod. 34, 19 PHYSIOGN. 3 *al.* MAXIM. eleg. 5, 120 *semine in coitu deficiente* alternum (*i. utrumque, Petschenig*) fallax mortiferumque -s. COD. Iust. 6, 56, 7, 2 promiscui -is (*ibid.* sorores, fratres). *cf. de herbis*: PLIN. nat. 25, 38 duo eius (*linozostidis*) -a, masculus et femina. PALLAD. 9, 5, 2 radices feminini -is, quae. *hic adiungere liceat iuncturam* tertium -s (*variis significationibus*): *de eunuchis*: PLIN. nat. 11, 263 homini . . . iniuria aut sponte naturae *testes* franguntur idque tertium ab hermaphroditis et spadonibus semiviri -s habent. LAMPR. Alex. 23, 7 tertium -s hominum eunuchos. *de virginibus, ironice*: TERT. virg. vel. 7 p. 892. *de Christianis* (*Corssen, N. Jbb. 18, 1915, 158 sqq.*): TERT. nat. 1, 8 p. 71, 16 tertium -s dicimur (p. 71, 19 edatis . . . primum et secundum -s, ut ita de tertio constet). *v. quae seq. ibid.* p. 72, 18. 21 de superstitione tertium -s deputamur, non de natione. *aliter* 1, 20 p. 92, 10 tertium -s . . . non de tertio ritu, attamen de tertio sexu. scorp. 10 p. 168, 15. *aliter v. p. 1893, 78. 1893, 61. 1896, 74.* *in grammatica: v. p. 1901, 77.* 2 *de similitudine (vel communione) operis, condicionis, morum, fortunae, sim.*: PLAVT. Capt. 161 *in ioco de cibis*: multigeneribus opus est tibi militibus; primum opus est Pistorensibus; eorum sunt aliquot -a Pistorensium (*sc. Panicei, Placentini eqs.*). Curc. 499 item -s est lenonium inter homines . . . ut muscae *eqs.* (Persa 582). Epid. 18 capreaginum hominum . . . pantherinum -s. Most. 19 -s ferratile *servorum.* 626 danista . . ., -s quod improbissimum est. 657 nullum . . . -s est hominum taetrius . . . quam danisticum. Poen. 831 quodvis -s ibi hominum videas . . . equitem peditem libertinum *eqs.* (834 omnia -a). 1303 -s hoc mulierosumst tunicis demissiciis. Pseud. 153 plagigera -a hominum (*leno ad servos*). Rud. 920 id -s odi (*sc. homines pigros*). Trin. 1046 id -s hominum omnibus . . . est advorsum. TER. Andr. 629 id est -s hominum pessumum, . . . quis pudor paulum adest. Eun. 246 isti . . . -i (*scurris*). 248 est -s hominum, qui . . . volunt. Ad. 444 huius -is (*i. bonorum*) reliquias. VARRO Men. 210 -s φιλοθέωρον. CIC. Verr. I 36 huic -i hominum (*sc.* 'quos libidinis . . . neque pudeat neque taedeat': I 35). II 1, 22. 45 ex quo -e hominem . . . iudicetis. II 2, 17 cuiquam -i hominum sive Siculorum sive nostrorum. II 2, 77 *al.* 149 -s . . . aratorum. 174 ab homine non nostri -is (*i. equestris*). II 3, 50 publicanorum. *nota de una persona* II 3, 86 Diognetum Venerium . . ., novum -s publicani. II 5, 25 plura -a sunt imperatorum (*cf.* II 5, 29 iste novo quodam ⟨ex *add. aliq. codd.*⟩ -e imperator). II 5, 165 Caecin. 79. Font. 13 ex hac -um varietate. Manil. 28 varia et diversa -a et bellorum et hostium. 42 hostes omnes omnium -um. leg. agr. 2, 70 Catil. 2, 18 *al.* 2, 22 -s *hominum* . . . -e ipso atque vita . . . de eius (*Catilinae*) dilectu. Mur. 71 inferiori -i hominum. Sull. 29 boni omnium -um atque ordinum (*sim.* Sest. 25 Pis. 41. 52. 96 Phil. 1, 30 de orat. 1, 223 Att. 2, 19, 2 epist. 10, 12, 4 Q. CIC. pet. 34 FRONTO p. 117, 16 N.). Flacc. 50 cum universo -e confligere (*opp.* ad singulos testes accedere). 66 de Asiatico -e testium. Sest. 124 omni -e hominum. Cael. 21. Phil. 3, 3 exercitum ex invicto -e veteranorum militum. 5, 13 ex iudicum -e et forma. 6, 4. 13, 2 paucos nominavi: -s infinitum. de orat. 1, 39 oratorum. rep. 2, 51 -s eius hominis (*sc. rectoris civitatis*). Tusc. 1, 3 poetarum. 2, 3 Atticorum. nat. deor. 1, 43 quae est . . . gens aut quod -s hominum, quod (1, 62 omnium gentium -umque hominum). orat. 30 inauditum -s (*sc. Thucydidiorum*). CIC. *liber inscribitur*: de optimo -e oratorum (*cf.* opt. gen. 3. 5 *oratores non* -bus . . . sed facultatibus different. 6). Att. 5, 20, 4 centurionem . . . primi pili, nobilem sui -is Asinium Dentonem. 8, 11, 4 epist. 4, 7, 3 *al.* ad Q. fr. 1, 1, 6 *al.* 1, 1, 35 -s ipsum et nomen publicani. 3, 3, 3 odio . . . omnium -um. ad Brut. 1, 10, 1 epist. frg. V 8? Q. CIC. pet. 3 *al.* PLANC. Cic. epist. 10, 9, 3. CATVLL. 63, 62 quod . . . -s figuraest . . ., ego non quod obierim? ego mulier . . . adulescens *eqs.* LVCR. 4, 586 -s agricolum. CAES. Gall. 4, 24, 1 essedariis, quo . . . -e . . . uti consuerunt. 6, 13, 1 hominum, qui . . ., -a sunt duo (*druides et equites*). civ. 2, 29, 3 *al.* 1, 20, 1 milites . . . per . . . honestissimos sui -is conloquuntur. BELL. Afr. 87, 2 incolas cuiusque -is aetatisque. Alex. 7, 3 (*ibid.* natio *et* natura). SALL. Catil. 39, 6 cuiusquemodi -s hominum. Iug. 4, 4 quae -a hominum in senatum pervenerint. 48, 2 copias omnium -um. 56, 2 *al.* rep. 2, 12, 1 quei numerus in quoque -e (*sc. iudicum vel iudiciorum*) futurus sit. 2, 4, 2 importunissima -a hominum *alicuius factionis.* NEP. Milt. 1, 2 *al.* HOR. sat. 1, 2, 2 mimae, balatrones, hoc -s omne. epist. 2, 2, 102 -s inritabile vatum. PROP. 3, 16, 18 huic -i (*sc. amatoribus*). OV. met. 13, 740 -s haud immite virorum. LIV. 1, 5, 2 ex eo -e Arcadum (*sc. circa Pallantium incolentium*). 1, 8, 2 -i hominum agresti. 1, 47, 11. 2, 30, 14 omnium -um caede (7, 30, 21. 26, 9, 13 omnium -um atque aetatium. 26, 51, 7 *al.*). 3, 57, 9 militum. 4, 3, 13 *al.* 6, 34, 5 *syn.* corpus. 24, 32, 2 militare -s omne. 40, 51, 9 regionatim . . . -bus hominum causisque et quaestibus tribus discripserunt (*cf. Mommsen, Staatsr. III 185, 1 et 9, 2*). 42, 58, 8 regii equites et, mixtum -s (*sc. militum*), delecta plurium gentium auxilia. 45, 31, 4 tria -a principum. perioch. 4 p. 8, 22 hoc -s magistratus (*sc. tribuni mil.*). MANIL. 4, 270 mite -s *natorum sub Aquario.* 4, 290 fecundum . . . natis. 4, 376 -s externum referunt *nati* aliena per astra. *nota* VITR. 6, 1, 5 sonus vocis in -bus gentium dispares . . . habet qualitates. 6, 5, 3 ad singulorum -um personas. PAVL. FEST. p. 14 *al.* *nota* 264 robus . . . in carcere . . . locus, quo praecipitatur maleficorum -s. SEN. contr. 10, 5, 25 VAL. MAX. 2, 7, 14 CELS. 3, 18, 24 p. 102 D. SEN. apocol. 12, 3 vers. 55 causidici, venale -s. Ag. 732 reges, . . . furtivum -s. benef. 3, 1, 3 -a ingratorum. 4, 21, 1 duo -a . . . grati hominis. dial. 2, 9, 5 epist. 72, 10. 75, 10 *al.* frg. 36 CVRT. 8, 9, 31. 10, 8, 13 COLVM. 1, 8, 1 *al.* MELA 3, 62 *India* vario -e hominum . . . scatet. PETRON. 124, 2. PLIN. nat. 2, 15 inferis quoque *dis* in -a discriptis (*sc. e qualitate*). 28, 85 magorum . . ., -is vanissimi. 30, 13. LEX Malac. (Corp. II 1964) 1, 54 ex eo -e ingenuorum hominum, de quo. QVINT. inst. 1, 3, 3 illud ingeniorum velut praecox -s. 1, 4, 4. 2, 13, 4 *al.* FRONTIN. strat. 2, 5, 33 IVV. 7, 105. 15, 69 TAC. dial. 23 Agr. 41 hist. 1, 22. 2, 32 l. 13 ann. 4, 30. 6, 15 *al.* 16, 13 in qua *urbe* omne mortalium -s vis pestilentiae depopulabatur. PLIN. epist. 2, 3, 5 *al.* SVET. Iul. 27, 1 ex reliquo . . . ordinum e. 35, 2 *al.* Cal. 34, 1 adversus ⟨omne *add. Madv.*⟩ omnis aevi hominum -s grassatus. 40 Nero 16, 2. FLOR. epit. 3, 6, 14 maritimum -s (*piratas*). 3, 20, 1 *servi* quasi secundum hominum -s sunt. FRONTO p. 62, 22 N. *v. p. 1903, 58.* ALF. dig. 50, 16, 203. PROC. dig. 17, 2, 76 arbitrorum -a duo. POMPON. dig. 50, 16, 166. 246. VLP. dig. 1, 1, 4 iure gentium tria -a esse coeperunt: liberi . . . servi et tertium -s liberti. 50, 16, 128 *et al.* ICTI. APVL. flor. p. 20 varia colentium -a. p. 21. 28. mund. 26 officiorum -a (*custodes ianitores etc.*). GELL. 5, 3, 2 vecturas onerum . . . factitasse, quod -s Graeci ἀχθοφόρους vocant (*sim.* 6, 11, 2. 17, 3, 2). 12, 1, 6 imperfectum atque dimidiatum matris genus (*de matribus quae natos suo lacte non nutriunt*). TERT. apol. 37, 10 non molestum -s (*Christiani*). virg. vel. 4 p. 888. praescr. 36, 8 haereses de nostro (*Christianorum*) frutice, non nostro de -e. paenit. 1, 1. spect. 1 p. 1, 18 Christiani, expeditum morti -s. nat. 1, 2 p. 61, 18. 1, 8 p. 71, 16 *sqq.* 72, 21 *al. v. p. 1895, 65 sqq.* 2, 8 p. 109, 10 de -e sanctorum. scorp. 1 p. 145, 5 *al.* adv. Marc. 5, 17 p. 637, 13 utrum-

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

que -s ... et Iudaicum et gentile. CYPR. Demetr. 22 p. 366 alienos a divino -e ... nec dei filios factos. CARM. poet. min. V 50, 18, 3 CAPITOL. Ver. 4, 5 *al.* LAMPR. Alex 15, 1 *al.* TREB. trig. tyr. 10, 6 *al.* ARNOB. nat. 1, 50 opifices rusticanos atque id -s imperitorum. OPTAT. 2, 24 quattuor -a capitum in ecclesia. 3, 4 p. 83, 7. AVSON. 140, 3 si qua -a civium sunt id -s. AMM. 28, 3, 8 arcanos, -s hominum a veteribus institutum. 28, 4, 33. 30, 4, 8 rapacissima -a hominum (*patroni?*). HIER. epist. 22, 34, 1 tria ... -a monachorum. VVLG. Sirach 23, 21 duo -a (εἴδη) abundant in peccatis. RVFIN. Orig. in Ios. 9, 9 p. 357, 6 B. Christianorum -s. PRVD. cath. 5, 12 nostris ignicolis unde -s venit. CLAVD. 18, 332 hoc -s (*eunuchorum*). 15, 266 AVG. civ. 8, 2 *tit. al.* 15, 1 p. 58, 13 D. -is humani, quod in duo -a distribuimus, unum ... alterum. 15, 20 p. 99, 15 illud -s terrenae civitatis. 16, 2 p. 122, 10. COMM. instr. 1, 36, 8 -s iniquum increvit mundo, qui (*sic*) numquam transmutat animos. COD. Theod. 1, 10, 4 (= Iust. 1, 28, 4 *a. 391*) omnia corporatorum -a. 6, 24, 11 *al.* 12, 1, 14 ex -e curialium (12, 1, 90 curiali). 16, 5, 7 pr. e tali hominum -e et grege (*sc. haereticis*). CASSIOD. Didym. in I Petr. p. 1762A -s electum atque probatum *fidelium. fort. huc pertinet* LEX Burg. Rom. 46 nec in ulla servile aut colonaria conditione corpus publicum -s faciat. *dub. interpret. vel trad.* CARM. epigr. 422, 19 vitam serves cunctis -isque (-ique? *Büch.*, generesque *Leo*) piorum (*v. Büch. in adnot.*). CORP. X 3680 ex -e sacerdotum. *similiter de* b e s t i i s: POMPON. Atell. 119 omne piscati -s. VARRO ling. 5, 79 in hoc -e (*sc. „amphibiis", ut rana anas mergus*). rust. 2, 9, 1 in quo -e (*sc. quod comite indiget ad se defendendum*) sunt ... oves. 3, 9, 1 gallinae ... -um trium: villaticae ... rusticae ... Africanae (3, 9, 19 tribus -bus gallinae). SALL. Iug. 17, 6 malefici -is ... animalia. PAVL. FEST. p. 4. COLVM. 6 pr. 6 duo -a quadrupedum: ... in consortium operum ..., voluptatis ... causa. PLIN. nat. 8, 166 in -e veterino. 11, 260 pumilionum -s in omnibus animalibus est. PALLAD. 1, 30, 1 de agresti -e ad domesticum transeunt *anseres*. AVG. civ. 12, 22 p. 549, 4 D.

B *de rebus* ***corporalibus*****:** 1 *naturalibus* (*pellucet adhuc aliquantulum notio nativitatis, stirpis*): CATO agr. 46, 1 quam simillimum -s t e r r a e eae, ubi (VARRO rust. 1, 6, 1 quo in -e terrae. 1, 9, 3 ab aliis -um discriminibus. CIC. div. 1, 79 terrarum -a. AETNA 388 PALLAD. 9, 8, 1). VARRO Men. 575 tria -a ... vini. ling. 5, 33 agrorum. 5, 36 id -s *agrorum*, ubi (rust. 1, 6, 2 tria -a ... a specie simplici agrorum. 1, 25 in omne -s agri). 6, 64 olitor disserit ... cuiusque -is res. 9, 67 ea, natura in quibus est mensura, non numerus (*ut vinum*), si -a in se habe⟨n⟩t plura et ea in usum venerunt, a -e multo ... 'vina' ... dicta (*ibid.* alii -is ... vinum). CIC. Tim. 21 tertium materiae -s ex duobus admiscuit (*Plato 35*a τρίτον ... οὐσίας εἶδος). LVCR. 2, 104 *saxa et ferrum* et cetera ⟨de⟩ -e horum. 2, 304 -s ullum materiai. 2, 430 faecula ... quo de -e *primordiorum* est (2, 447 in quo ... -e ... saxa). 2, 584 -e ex uno ... principiorum (2, 588). 4, 707 in odoribus atque saporum in -e est. CAES. civ. 3, 48, 1 -s radicis ... chara. BELL. Alex. 6, 2 *al.* VERG. georg. 2, 240 *salsa tellus* nec Baccho -s aut pomis sua nomina servat. 2, 262 AETNA 427. OV. met. 4, 766 locorum (trist. 1, 8, 34 ascitus ... in -s omne loci). MANIL. 2, 860 vincit ... natura (*sc. loci*) -s *sideris* (*i. proprietatem*). 5, 717 quartum quintumque -s *stellarum* (*i. stellae quartae ... classis*). CELS. 1, 3, 1 p. 15 D. corporum -a. 3, 21, 6 p. 107 D. cibus ... -is durioris (*cf.* 4, 12, 7 p. 137 D.). SEN. apocol. 5, 3 novi -is faciem. nat. 1, 1, 2 *al.* epist. 118, 16 quaedam amplificata in suo -e et in sua proprietate perdurant (in suo -e: epist. 124, 4. *v. etiam p. 1898, 64*). COLVM. arb. 1, 1 *al.* (*passim*). 6, 4 vinea ... -is boni (6, 5 mali -is). 7, 1 optimi -is sarmenta. PLIN. nat. 1 ind. 22, 58 farina per -a. 2, 88 *et passim.* 2, 138 *fulmina* undecim -um. *nota* 10, 131 nisi faucibus ... inesset alterius uteri -s (*i. quasi alter quidam uterus*). 16, 143 imbres ... certo fluunt -e (*sc. seminum*). 36, 54 celeberrimi -is *marmora*. FLOR. epit. 3, 10, 14 in saltus ac paludis -s omne. GAIVS inst. 4, 66 quod eiusdem -is et naturae est. dig. 23, 3, 42 eiusdem -is et qualitatis alias *res*. 44, 7, 1, 2 eiusdem -is et qualitatis *vinum oleum etc.* ALF. dig. 19, 2, 31 IAVOL. dig. 8, 3, 13 pr. *nota* VLP. dig. 2, 15, 8, 24 ut in -bus alimenta acciperet (*opp.* in nummis). MARCELL. dig. 45, 1, 94 certi -is certae quantitatis. *ibid.* -s et modum *tritici* destinare. APVL. met. 6, 10 separatim ... distributis ... -bus (*sc. seminum*). 10, 16 omne -s edulium. *nota* Plat. 1, 15 pulmones loco ac sui -e cordi plurimum consulunt. Socr. 11 p. 144. mund. 16 p. 152, 9 Th. multa eiusmodi imaginum -a (PS. ARISTOT. 4 p. 395b 11 φαντασμάτων ἰδέαι). TERT. adv. Val. 15 p. 194, 18 quantis lacrimarum -bus. cult. fem. 1, 5 p. 707 materiarum ... terreni -is. virg. vel. 2 p. 886 oculorum. AVIEN. orb. terr. 546 aliud monstri -s (*de scopulis*). AVG. civ. 15, 27 p. 119, 23 D. COD. Iust. 5, 13, 31, 6 pro unoquoque -e dotalium specierum. 2 *non naturalibus* (*arte factis sim.*): SISENNA hist. 91 multa ... -a machinamentorum. VARRO ling. 5, 113 vestimenti. 5, 123 poculi. 5, 126 *al.* 5, 155 curiae duorum -um, nam et ... et. rust. 1, 8, 4 pedamentum fere quattuor -um. 1, 17, 1 instrumenti *fundi* -s vocale ... semivocale ... mutum (*sc. servi, boves etc., plaustra etc.*). 1, 22, 5 *ferramenta* -e et multitudine qua sint. 3, 12, 1 sequitur ... actus (*i. tractatio*) secundi -is (*sc. leporarii, opp. ornithones et piscinae; v. Schneider in h. l.*). frg. Macr. sat. 6, 4, 8 id -s umbraculi. CIC. Verr. II 3, 85 in hoc ... frumentario -e praedae. 180 uno -e nummorum. Cael. 77 purpurae -s. rep. 1, 22 hoc ... sphaerae -s. CAES. Gall. 7, 22, 2 omne -s cuniculorum. civ. 3, 29, 3 pontones ... -s navium Gallicarum. BELL. Alex. 18, 1 -s aedificiorum. SALL. Iug. 21, 3 machinis omnium -um. NEP. Ages. 8, 4 eiusmodi -a obsonii. VERG. Aen. 9, 508. OV. ars 3, 363 est -s *tabulae lusoriae.* LIV. 5, 45, 4 armorum. 24, 19, 8 *al.* MANIL. 5, 284 unum -s *alimenti* in multas variare figuras. *nota* VITR. 1, 2, 5 c o r i n t h i o -e constitutae *aedes* (*sc. columnarum, architecturae.* 4, 1, 2. 4 pr. 2 ionici -is. 4, 1, 3 isdem -bus. 4, 1, 7 novi -is specie. 4, 3, 1 dorico -e. 4, 8, 4 tuscanicis -bus). 1, 2, 6. 1, 4, 3. 2, 12 *al.* 8, 4, 1 in vas Corinthium sive alterius -is. 10, 16, 2 in prioribus *libris* ... de singulis -bus et partibus (*intellege: architecturae*) comparavi. PAVL. FEST. p. 3 *al.* (*passim in definitionibus*). p. 328 *unguentum* pessimi -is. p. 331 parvissimi -is iacula. p. 340 sedilia antiqui -is. VAL. MAX. 8, 2, 2 legati -s (*sc. trecenta milia nummum expensa lata; i. 'quasi legatum quoddam'*). CELS. 5, 26, 30 plaga ... -is tutioris. 7, 5, 3a p. 270 D. -e quodam ferramenti. SEN. dial. 11, 7, 9 *al.* CVRT. 5, 1, 22 Babyloniorum ... artifices cum fidibus sui -is ibant. 6, 5, 13. COLVM. 1, 7, 7 talis -is praedium. 3, 3, 4 pessimi -is ... vineta. *sim.* 3, 3, 10. PETRON. 73, 1 novi -is labyrintho inclusi. PLIN. nat. 29, 90 decocunt ad emplastri -s (*i. quasi ad emplastrum quoddam*). 34, 45. 35, 114 id -s picturae (*an nom.? sed cf. Wölfflin, Arch. 5, 1888, 388*) grylli vocantur. MART. 4, 39, 1 LEX met. Vipasc. (Corp. II 5181) 36. SVET. Iul. 68, 2 -e panis ex herba. Aug. 31, 1 fatidicorum librorum Graeci Latinique -is. LABEO dig. 33, 7, 29. APVL. flor. p. 33 habebat ... balteum, quod -s ... coloribus variegatur. met. 3, 9 omne flagrorum -s. GELL. 2, 20, 5. 6, 12, 3. TERT. apol. 39, 5 arcae -s (mart. 4 p. 12). AMM. 15, 4, 8 telorum -e multiplici. VEG. mil. 2, 1 classis ... duo -a sunt, ... liburnarum ... lusoriarum. PS. APVL. herb. 50, 3 radix ... quasi malagmae -s imposita. *nota* 126 *herba* malagmae -s (*i. quasi malagma*; vice malagmae -s *L*) imposita. 131, 18 facies quasi muscipuli -s (*i. muscipuli aliquid simile*). 76, 14. 19. frg. p. 220, 13 accipitur quasi pastilli -s.

C *de rebus* ***incorporalibus*****:** 1 *g e n e r a t i m*: ACC. carm. frg. 15 varia -a poematorum. LVCIL. 1100 soloecismo⟨n⟩ (-mo, -mos, -mum *codd.*) -a atque vocabula centum. EDICT. cens. de rhet. (Suet. gramm. 25) novum -s disciplinae. RHET. Her. 1, 2, 2 tria -a sunt c a u s a r u m (1, 3, 5 *al. v. vol. III 689, 53 sqq.* 1, 4, 6 causae -s). 1, 4, 6 exordiorum duo ... -a. 1, 8, 12 narrationum tria -a. 2, 1, 2 constitutionum. 2, 20, 31 argumentationum. 3, 9, 16 *al.* 3, 22, 37 imagines ... in eo -e (*sc. rerum*) constituere oportet, quod -s in memoria diutissime potest haerere. 4, 1, 1 unius cuiusque -is (*elocutionum*) ... exemplum. 4, 2, 3. 4, 7, 10 quibus in -bus ... oratoria elocutio debeat esse. 4, 8, 11 sunt ... tria -a, quae -a nos figuras appellamus. 4, 11, 16 perveniunt ad confinii (-ium, -e *al.*) -s eius -is. 4, 19, 26. 4, 21, 29 in litterarum ... commutatione aut productione ... aut aliquo huiusmodi -e. 4, 37, 49 est ... quoddam -s in dicendo licentiae. VARRO Men. 541 alterum -s testamenti. ling. 7, 109 de hoc -e quod nimium multa [re]scripserim (-int *cod.*). 8, 5. 9, 10 duo peccati -a. 10, 11 principia prima (*analogiae*) duum -um sola arbitror esse ... unum ... in verborum materia, alterum ... in materiae figura. rust. 1, 6, 1 formae ... duo -a. 2, 1, 21. sent. 46 elucentissimum ... edocendi -s. 70 virtutes ex tempore mutant -s. CIC. inv. 1, 5 dicendum de -e ipsius artis, de officio *eqs.* 1, 6 oratoriam facultatem in eo -e ponemus, ut eam civilis scientiae partem esse dicamus. 1, 7. 9. 10 *omnis controversia* aut facti aut nominis aut -is aut actionis continet quaestionem. 1, 12 -is est controversia, cum ... quale sit, quaeritur ... iustum an iniustum. 1, 44 -s argumentandi (2, 157 rerum expetendarum ... -a). 1, 82 *quod confertur* diversum esse -e, natura, vi, magnitudine *eqs.* (2, 151). 2, 8 unum ... est conflatum -s (*sc. artis oratoriae*) a posterioribus. 2, 62 vis et natura et -s ... negotii. 2, 110 *causas* -e et prima conformatione ... dissidere ... partibus aptas inter se. Quinct. 22 singulare -s fraudis. Q. Rosc. 24 *al.* Verr. II 1, 86 crimen ... avaritiae ... i n suo -e non levius (leg. 1, 54 ac. 2, 54 Tusc. 5, 37 *al.* orat. 5. 36. *cf. etiam infra l. 79 et p. 1897, 56*). II 2, 18 -a furandi (II 2, 120 *al.*). II 3, 58 -a ... innumerabilium iniuriarum ... singulis nominibus profero, infinitam multitudinem iniuriarum praetermitto. II 3, 155 omne -s nequitiae. II 4, 57 nullo modo possum omnia istius facta ... consequi: -a ipsa cupio ... attingere. II 4, 129 tria ... signa Iovis uno in -e (*sc. artis*) ... facta. II 5, 61 ex ... -e navali (*sc. quaestûs*). Font. 20 crimen ... -e ipso magnum (Cluent. 164 levia -e ipso). Manil. 6 -s est belli eiusmodi. Sest. 91 perspecto -e humanae docilitatis. Balb. 15 in omni -e ac varietate artium. 61 -e supplicationum amplissimo. Pis. 85 scelerum et crudelitatis ... -s universum (*opp.* particula). Phil. 1, 12 de supplicationibus referebatur, quo in -e senatores deesse non solent. or. frg. A VII 42 spectaculum ... re et tempore salubre ..., -e ⟨et⟩ exemplo miserum. de orat. 1, 60 de omni rei publicae -e (*i. quavis parte*). 1, 104 in illo suo -e (*i. in philosophia*) omnium princeps (1, 130 in quo quisque artificio excelleret, is in suo -e Roscius diceretur. 3, 16. 25. 28. 31 *al.*). 1, 108 quae observata sunt ..., haec ... verbis definita, -bus illustrata sunt. 1, 190 -um *iuris* quasi quaedam membra. 1, 248 artificem cuiusdam -is atque artis. 2, 110 -s quoddam ... ambigui. 2, 258 in hoc -s coiciuntur ... proverbia. 2, 288 haec ... in -a discripsisse.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2, 348 res . . . -e ipso singulares. 3, 114 *id* in quattuor -a dispartiunt. rep. 1, 49 -s hoc totum liberi populi (*i.* δημοκρατίας). 2, 41 ex tribus -bus *rei p.* . . . , regali et optumati et populari. 2, 56 potestatem -e ipso ac iure regiam. fin. 3, 65 sapientia est ex illo pertinenti -e. ac. 1, 9 omnium divinarum humanarumque rerum nomina -a officia causas. 2, 22 artium . . . eiusmodi -s. 2, 50 visa differentium -um. 2, 85 omnia . . . sui -is esse. Tusc. 5, 22 plerasque res . . . , ut vires . . . valetudinem *eqs.* . . . , quae -e, non numero cernerentur. nat. deor. 1, 16 magnitudine et quasi gradibus, non -e differrent. Tusc. 5, 94 non -e aut loco aut ordine . . . metiendas *voluptates.* fin. 3, 34. off. 2, 60 ratio . . . largitionum -e vitiosa . . . , temporibus necessaria. Tim. 14 quorumcumque -um (*Plato 31ᶜ* δυνάμεων ὡντινωνοῦν). 36 duo -a motus (*40ᵃ* κινήσεις . . . δύο). Brut. 198 officium partitione tertium, -e maxumum. orat. 94 nomine recte, -e melius ille, qui . . . vocat. part. 29 -s naturamque causae. *nota* 65 illius . . . -is . . . duo sunt -a (-a *del. Friedrich*). Att. 6, 1, 15 ⟨de⟩ duobus -bus edicendum putavi, quorum unum est provinciale . . . , alterum . . . de . . . possessionibus. LVCR. 2, 810 plagae quoddam -s. 6, 1246 leti. CAES. Gall. 1, 48, 4 pugnae (4, 33, 1 *al.*). civ. 2, 13, 2 indutiarum quodam -e. BELL. Alex. 49, 2 *al.* Hisp. 31, 3 ex utroque -e (*sc. clamore et congressu? v.* 31, 2) cum parem virtutem contulissent. NEP. Ages. 3, 3 in exercitationum -bus. VERG. Aen. 8, 487 tormenti -s (VAL. FL. 2, 195). HOR. sat. 1, 3, 60 vitae. 2, 3, 53. 301 OV. epist. 13, 142 ars 3, 135. trist. 2, 310 veneris . . . ad -s omne. Pont. 1, 7, 10 vita . . . mortis habenda -s (*sim.* 3, 4, 75). LIV. 1, 14, 7 *al.* 34, 58, 1 -a iungendarum amicitiarum. 40, 45, 1 omni tempestatum -e. perioch. 48 p. 56, 9. 80 p. 88, 2 omni -e fraudis. MANIL. 3, 67 quodcumque -s rerum. 3, 35 operum. 3, 142 *al.* VITR. 5, 4, 3 -a . . . modulationum. 5, 5, 5 in chromatico -e. PAVL. FEST. p. 3 *al.* (*passim in definitionibus*). SEN. contr. 1 pr. 23 *al.* 2, 4, 2 novi -is dementia. suas. 2, 18 decentissimi -is . . . sententiam. VAL. MAX. 5, 1 ext. 2 robusti -is humanitas. 5, 6, 2 inauditi -is prodigium. 8, 7, 6 *linguam Graecam* in quinque divisam -a. PHAEDR. 4, 7, 2. 5, 7, 13. SEN. dial. 5, 40, 4 novi -is poenis. 6, 20, 3 cruces ne unius quidem -is. nat. 6, 21, 2 duo -a sunt . . . , quibus movetur terra. epist. 95, 19 tam multo (nullo *codd.*) aegrotamus -e quam vivimus. CVRT. 8, 14, 16. COLVM. arb. 7, 1 propagationum -a. 9, 1 insitionis. 1 praef. 7 *al.* PETRON. 1, 1 *al.* PLIN. nat. 1, 26 ind. reliquae per -a medicinae. 2, 198 *al.* 16, 61 caesurae -e. 34, 166 visa . . . erumpentia usque in -s morbi. 34, 66 austero -e (*sc. artis*) . . . placere (*de generibus artis*: 35, 72. 128. 138 *al.*). SIL. 4, 41 solandi . . . -s: . . . ostentat . . . viam. 6, 203. 7, 152 QVINT. inst. 1, 4, 5 *al.* 3, 6, 39 controversiam esse . . . de qualitate (*facti?*), . . . qualitatem aut in s u m m o -e consistere aut in succedentibus (7, 4, 1). 7, 2, 50 de uno . . . maximo -e . . . controversiarum. decl. 247 p. 10, 22 infirmandae finitionis -s. 247 p. 13, 9 hereditas . . . -s quoddam satisfactionis. PS. QVINT. decl. 17, 7 p. 307, 14. DECL. in Catil. 76 id -s . . . cogitationis. TAC. Germ. 2 carminibus . . . quod unum . . . annalium -s est. 11 hist. 1, 20 *al.* PLIN. epist. 1, 6, 2 *al.* paneg. 43, 1 in eodem -e ponendum est quod. SVET. Iul. 26, 2 *al.* Tib. 61, 2 a *crudeliter factorum*, velut exemplaria saevitiae, enumerare (*opp.* singillatim . . . exequi). ALF. dig. 33, 10, 6 pr. artificii -s. LABEO dig. 14, 2, 10, 1 *al.* IVLIAN. dig. 10, 2, 51 pr. *al.* NERAT. dig. 33, 7, 23 CELS. dig. 12, 4, 16 *et al.* ICTI. VLP. dig. 8, 5, 8, 2 ut tigna suscipiat, quod non est contra -a (regulas *Mommsen*) servitutium. *nota* PAVL. dig. 41, 2, 3, 21 -a possessionum tot sunt, quot . . . causae adquirendi *eqs. ibid.* unum -s est possidendi, species infinitae. *v. q. seq.* POMPON. dig. 40, 7, 5 pr. -e negotii huiusmodi. VENVL. dig. 21, 1, 65, 2 *servum* veteratorem non spatio serviendi, sed -e et causa aestimandum. SCAEV. dig. 46, 1, 60 cum . . . -e novationis transeat obligatio, fideiussorem liberandum. GELL. 1, 3, 12 -s ipsum rei . . . notavit. 1, 3, 22 -bus rerum (*opp.* de unoquoque facto). APVL. met. 10, 31. Plat. 2, 15 tyrannidis -s (tenus *codd.*; *opp.* qualitas popularis). PS. APVL. herm. p. 273 praedicativi -is (*i. propositionum?*) . . . conclusiones. *nota* TERT. orat. 2 p. 182, 7 uno . . . -e (*nominandi, sc.* 'patrem') aut vocabulo . . . deum cum suis honoramus. apol. 9, 7 *al.* monog. 9 p. 775. ITALA (Tert. adv. Marc. 5, 8 p. 599, 20) *et* VVLG. I Cor. 12, 10 -a linguarum (γένη γλωσσῶν). EPIST. imp. Gord. (Corp. III 12336) *subscr.* id -s qu⟨ae⟩rellae. CYPR. ad Donat. 10 p. 12, 2 multiformi -e peccandi. Fort. praef. 2 p. 317, 23 *al.* epist. 15, 3 p. 515, 12 delictorum -a et qualitates. 28, 2 p. 547, 3. TREB. trig. tyr. 7, 4 novo -e ludorum, nova specie pomparum, exquisito -e voluptatum. VOPISC. Aurelian. 18, 6 in diverso caerimoniarum -e. *nota* OPTAT. 6, 5 in hoc -e (*fere i. q. in hac re*) . . . damna fecistis. 4, 5 omnes modos, quibus . . . , et omnia -a, quibus. AVSON. 336, 63 interdictorum trinum -s (*ibid.* 66 trinum dicendi -s. *cf. ibid.* forma). AMM. 17, 10, 1. FAV. EVL. p. 3, 1 par aut impar . . . , quae sunt -a numerorum. CLAVD. DON. Aen. praef. p. 2, 11 miro artis -e. 11, 5 p. 406, 7 quidquid praeferendi -e dicitur. 12, 130 in populo . . . non iudiciorum -e agitur. VEG. mil. 3, 20 depugnationum septem sunt -a vel modi. CHIRON 132 cum . . . a labore febricitant aut frigore vel aliunde . . . , -s (*febris*) per hanc rationem intelligimus. VVLG. Sirach 37, 31 non . . . omnia omnibus expediunt et non omni animae omne -s placet (ἐν παντὶ εὐδοκεῖ). PHYSIOGN. 9 tria -a . . . , quibus physiognomoniam exercuerunt. MART. CAP. 9, 964 fit . . . transitus *modulationis* modis quattuor: per -s . . . per systema *eqs.* SALV. gub. 3, 46 *al.* BOETH. mus. 1, 2 p 187, 19 *tria* musicae -a. 1, 1 p. 184, 4 -s chromaticum (4, 6 p. 318, 4 *diatonicum. ibid.* p. 320, 7 *enarmonium*). ENNOD epist. 4, 33, 3 p. 121, 6 illud ordinis vestri aptum excusationibus -s: non recte . . . postulari, vix . . . posse descendere . . . adhaerentes. S. C. de aedif. (Corp. X 1401) 8 cruentissimo -e negotiationis. 41. INSCR. Bullett. arch. crist. 1875 tab. 8, 1 omni g⟨enere?⟩ suavii. *nota iuncturam* -s e s t *alicuius rei aliquid; maxime in oxymoris, ut res ei generi assignetur, ad quod minime quadrare videtur*: SEN. contr. 10, 4, 6 (*Fuscus:*) -s est rogandi rogare non posse. SEN. clem. 1, 22, 1 impunitatis -s est iam non habere poenae locum. benef. 2, 5, 3 misericordiae -s est cito occidere. 2, 23, 2 non est ista verecundia, sed infitiandi -s (*sim.* 4, 40, 4 dial. 2, 17, 4. 3, 12, 6. 3, 16, 3 *al.*). QVINT. decl. 248 p. 18, 23 imprudentis caedis damnari -s absolutionis est. *sim.* 306 p. 199, 25 *al. cf.* inst. 8, 4, 7. PS. QVINT. decl. 11, 2 p. 208, 8 -s libertatis putabat odisse maiores. PLIN. paneg. 70, 9 efficacissimum . . . -s . . . rogandi gratias agere. IVST. 10, 1, 6 ostenti prorsus -s, ubi . . . sileri . . . potuit. TERT. castit. 3 p. 742 *id* non tam bonum est quam -s mali inferioris. monog. 3 p. 764 praescr. 40, 10. AVSON. 350, 3 quod . . . est potentissimum imperandi -s: rogabat, qui iubere poterat. HIER. epist. 1, 10, 3 pietatis est visum -s, ut paterentur occidi. *sim.* 14, 2, 3. 38, 5, 1. 52, 9, 3. COD. Theod. 14, 1, 6 -s esset iniuriae antiquitati aliquid sociare. CASSIOD. var. praef. 15 ut . . . -s sit peritiae vitare, quod. 2, 2, 6 virtutis -s est propriam substantiam non amare. 7, 7, 3 praestigii -s est quod agitis. 9, 1, 1 parricidii -s est, u t . . . vos . . . misceretis. 10, 3, 3 *al.* SIL. 15, 574 hortandi -s . . . h a b e t praecedere ductor. MART. 12, 13, 1 -s . . . lucri divites habent iram. OV. Pont. 1, 7, 10 *v. p. 1899, 24. plura huiusmodi dat Morawski, Eos 2, 1895, 5.* *denique* '-s alicuius rei' *interdum prorsus nil aliud est quam ipsa* 'res', *cf. ex. gr. p. 1899, 59. 77 sq. cf. etiam* VAL. MAX. 8, 2, 2 *p. 1898, 14.* PLIN. nat. 10, 131 *al. p. 1897, 60. cf. 1898, 20.*

2 *speciatim:* a *in designandis oratorum vel scriptorum artibus* (-s *saepe absolute i. q. dicendi vel scribendi* -s): CIC. Arch. 3 hoc uti -e d i c e n d i, quod (*ibid.* inusitato. 18 p. red. ad Quir. 115 *al. v. infra l. 59*). de orat. 1, 12 a vulgari -e orationis (1, 81 *al.*). 1, 22 *al.* Brut. 285 in Attico -e. 286 non tam historico quam oratorio -e. 287 forense concertatorium iudiciale. orat. 29 tenui -e. 42 in . . . epidictico -e. 230 -s abiectum . . . versiculorum simillimum. part. 69 latum. opt. gen. 16 Thucydidio -e. Att. 1, 13, 2 consul . . . cavillator -e illo moroso, quod. 2, 6, 2 Theopompio -e aut etiam asperiore multo. 12, 6, 1 habes Hegesiae -s. 16, 15, 3 in πολιτικῷ -e. epist. 15, 21, 4 -s quoddam sequebatur, in quo. ad Q. fr. 3, 3, 4 declamatorio -e. CAEL. Cic. epist. 8, 3, 3. NEP. praef. 1, 1 hoc -s scripturae (LIV. 25, 12, 8). frg. 26 -s latinarum litterarum. HOR. sat. 1, 4, 24 -s hoc *scriptorum.* 1, 4, 65 scribendi. ars 275 ignotum tragicae -s . . . Camenae. OV. am. 2, 17, 21 carminis. trist. 2, 381 scripti. Ib. 58 RVT. LVP. 2, 6 *al.* SEN. contr. 1 pr. 12 hoc . . . -s materiae. 1 pr. 22 belle, sed non vulgato -e dicentem. 1, 1, 25 rarissimo . . . -e. 9, 2, 25 antiquo -e. 9, 5, 17 -e corrupto. suas. 7, 11. VAL. MAX. 8, 10, 3 orationis. PHAEDR. 2 pr. 1 Aesopi -s. 3 pr. 33 fabularum. 4 pr. 13 usus vetusto -e (*sc. fabulis*). SEN. epist. 114, 1 corrupti -is oratio. 114, 14. 15. 17 Arruntius . . . fuit Sallustianus et in illud -s nitens. STAT. silv. 4 pr. stili -s. QVINT. inst. 1 pr. 22 eloquentiae. 1, 5, 29 loquendi -a, quas διαλέκτους vocant. 1, 8, 2. 2, 4, 25 deliberativum . . . -s. 2, 5, 18 floridius. 2, 5, 22 praedulce. 2, 10, 11 demonstrativum. *talia* 3, 4, 13. 3, 5, 4. 3, 7, 4. 10. 3, 8, 8. 3, 10, 4 *et saepe.* 10, 1, 55 admirabilis in suo -e Theocritus. 10, 1, 89 recti -is voluntatem. 10, 1, 104 -a degustamus. 10, 1, 131. 10, 2, 17 *al.* 12, 10, 18 -s Rhodium. 12, 10, 20 Atticorum. 12, 10, 64. TAC. dial. 18 formas et -a dicendi. hist. 1, 90 orandi. PLIN. epist. 6, 21, 4 *bis.* 6, 22, 2. 7, 9, 15 SVET. Aug. 86, 1 Cal. 53, 2 gramm. 25 p. 122, 5 R. GELL. 6, 14, 1. 7. 9, 15, 6 controversiam . . . , quod -s Graeci ἄπορον vocant. MIN. FEL. 14, 3 de toto -e disputandi. TERT. adv. Marc. 4, 19 p. 481, 3 hoc -s eloquii (*parabolae*). PORPH. Hor. ars 281 *comoedia* est -s maledicacissimum. FIRM. math. 1, 1, 1 multiplici orationum -e. FORTVN. rhet. 1, 8 p. 88, 14 rationale -s. AVR. VICT. Caes. 42, 23 SCHOL. Hor. Vind. ars 8. b *in grammatica:* α *non technice*: LVCIL. 1100 *v. p. 1898, 35.* VARRO ling. 5, 4 in quo -e verborum. 5, 12 quattuor -a prima rerum, totidem verborum. 5, 94. 6, 1 in hoc *libro* dicam de vocabulis temporum et earum rerum quae . . . dicuntur cum tempore aliquo . . . atque si qua erunt ex diverso -e adiuncta, . . . geremus morem. 6, 55 verborum declinatuum (-ivum *cod.*) -a . . . quattuor. 8, 9 duo . . . -a verborum, unum fecundum (fer- *cod.*) . . . alterum . . . sterile. 8, 20. 21 declinationum -a sunt duo, voluntarium et naturale. 8, 45. 47 *al.* 8, 61 vocabulorum. 9, 34 duo -a . . . analogiae. 9, 65. 79. 83 *al.* 10, 21 nominatus ut similis sit nominatus, habere debet, ut sit eodem -e, specie eadem . . . ; -e, ut si nomen est quod conferas, cum quo conferas, sit nomen; specie *eqs.* 10, 22 derectorum *ordinum* -a (*opp.* transversorum . . . partes). 10, 28 naturarum -a. 10, 30 *al.* CIC. Balb. 36 verbi -s hoc: 'conservanto' . . . imperantis est. de orat. 3, 40 *verba* sic et casibus et temporibus et -e et numero conservemus, ut. orat. 115 noverit . . . vim, naturam, -a verborum et simplicium et copulatorum. part. 18 ne -bus numeris temporibus personis casibus perturbetur oratio. top. 12 eiusdem -is verba sunt, quae orta ab uno varie com-

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mutantur, ut: sapiens sapienter sapientia. QVINT. inst. 1, 4, 26 in servis iam intercidit illud -s, quod ducebatur a domino, unde 'Marcipores'. 1, 5, 42 *dualis* in illo solo -e consistit. ROMAN. Char. gramm. I 120, 3. CHAR. gramm. I 171, 23 tertii ordinis (*i. declinationis*) duo -a esse. 253, 18 alterum -s impersonalium. DIOM. gramm. I 397, 32 impersonalis modus *verborum* a ceterorum impersonalium -e separatur. 506, 15 versuum -a praecipua sunt quinque. PAVL. NOL. epist 32, 17 p. 292, 2 hoc verbi -s (*de abl.*). CASSIOD. inst. div. 15 p. 1127^d casus -aque nominum vel temporum. *cf.* MART. CAP. 3, 227 -a rerum ... captabat *Grammatica.* β *technice de generibus nominum* (*de sexu generatim v. p. 1895, 35*): ISID. orig. 1, 7, 28 -a dicta sunt quod generent, ut masculinum et femininum. *grammaticorum inde a* VARR. *locos v. p. 1885, 29.* VARRO ling. 9, 37 figura verbi ut sit ea quae ex se declinatu -s prodere certum possit. 9, 57 tria -a ... doctus et docta et doctum. 9, 62 in tribus -bus. 10, 65 -e nominum et numero et casibus. frg. gramm. suppl. p. CCVI 3 potestatis nostrae est illis rebus dare -a, quae ex natura -s non habent. PAVL. FEST. p. 60 diverso -e. PLIN. gramm. Pomp. gramm. V 164, 13 principale -s (*i. genus nominis principalis, opp.* diminutio. *aliter v. infra l. 72*). QVINT. inst. 1, 4, 23 tradere in nominibus tria -a. 1, 5, 16 *vitia* per numeros aut -a. 1, 5, 35 *soloecismus* per -s (1, 5, 45 -e). 1, 5, 47 *al.* CHAR. gramm. I 269, 1 soloecismus per -a nominibus ... 'timidi ... dammae'. 291, 4. DIOM. gramm. I 327, 1 nominum -a ... plurali mutantur (*ut intibus, plur. intiba*). 454, 2 per immutationem -is pronominum. PROB. inst. gramm. IV 131, 6 pronomini accidunt -s figura *eqs.* CLEDON. gramm. V 40, 3 quovis -e declinantur. 40, 14. PRISC. gramm. II 169, 7 confudisse -a. 341, 5 communio -is. III 182, 12 transitionem ... ex alteris in altera ... -a. PS. ASPER gramm. V 549, 24. TERT. adv. Val. 6 p. 182, 24 quorundam (*nominum*) nec de sexu -a conveniunt. AQVILA rhet. 37 DON. Ter. Ad. 6 SERV. auct. Aen. 1, 6 p. 13, 9 *sqq. al.* AVG. quaest. hept. 7, 49 masculinum -s pro quolibet sexu ponere. SCHOL. Ter. Eun. prol. 32 cum altero -e (*i. feminino*). *grammaticorum doctrinae de numero -um et de distinctivis (epithetis) eorum*: CHAR. gramm. I 17, 10 -a nominum sunt tria vel, ut quibusdam placet, quinque, masculinum ... femininum ... neutrum. est et commune aut duobus -bus ... aut tribus -bus. adicitur quintum -s, quod Graece ἐπίκοινον dicitur, Latine promiscuum. 157, 28 -a pronominum sunt quattuor. DIOM. gramm. I 329, 12 -a pronominibus accidunt quattuor. PROB. inst. gramm. IV 52, 5 -a nominum sunt quinque, masculinum, femininum, neutrum, commune, omne. DOSITH. gramm. VII 391, 6 EXPLAN. in Don. gramm. IV 492, 37 POMP. gramm. V 159, 23 *sqq.* GRAMM. suppl. p. 145, 14. *epitheta*: -s (*nominis*) *dicitur*: artificale: CONSENT. gramm. V 343, 27 GRAMM. suppl. 234, 23. certum: VARRO ling. 9, 37. commixtivum: VIRG. gramm. epit. 7 p. 63, 23. commune: PAVL. FEST. p. 6. 29 ROMAN. Char. gramm. I 124, 23. 128, 10 (*cf.* 136, 20) PROB. inst. gramm. IV 52, 5. 53, 10 MAR. VICTORIN. gramm. VI 191, 18 DON. gramm. IV 363, 18 CHAR. gramm. I 17, 10 DIOM. gramm. I 301, 9 *al.* SERV. gramm. IV 408, 5 EXPLAN. in Don. gramm. IV 493, 37 CONSENT. gramm. V 344, 16 PRISC. gramm. II 312, 21 *al.* GRAMM. suppl. p. 83, 8 EXC. Bob. gramm. I 534, 2 *al.* HIER. in Ier. 30, 20. *cf. vol. III 1978, 58 sqq.* dubium: de dubiis -bus *scripserunt* CAPER *et* PROBVS (*v. Gramm.* II 171, 14 *et add.* 212, 15). PRISC. gramm. II 141, 16 GRAMM. suppl. p. 237, 16. ἐπίκοινον (epicoenon): CHAR. gramm. I 17, 10 DIOM. gramm. I 301, 12 SERV. gramm. IV 408, 5 EXPLAN. in Don. gramm. IV 493, 37 GRAMM. suppl. p. 83, 22. femininum: PAVL. FEST. p. 8 *al.* ROMAN. Char. gramm. I 128, 10 CHAR. gramm. I 17, 10 *al. passim ap.* GRAMM., *cf. etiam p. 468, 75.* geminum (duplex): POMP. gramm. V 163, 15. incertum: POMP. gramm. V 163, 25 GRAMM. suppl. 83, 28. indistinctum: CHAR. gramm. I 77, 20. masculinum: CHAR. gramm. I 17, 10 *al. passim ap.* GRAMM. TERT. nat. 2, 12 p. 117, 13 *al.* ARNOB. nat. 3, 8 *al.* naturale: SERV. gramm. IV 408, 2 (*opp.* ex auctoritate *descendens*). CONSENT. gramm. V 343, 7. neutrum: VARRO ling. 10, 8 PAVL. FEST. p. 210 ROMAN. Char. gramm. I 218, 10 CHAR. gramm. I 17, 10. *passim ap.* GRAMM. GELL. 4, 1, 3 TERT. adv. Val. 34 p. 209, 18. AVSON. 50, 6 *v. p. 1895, 54.* omne: PROB. cath. gramm. IV 13, 7. 52, 5 *al.* DON. gramm. IV 355, 17 *al.* DIOM. gramm. I 302, 32 'felix' ... -is omnis. 306, 9 *al.* EXC. Bob. gramm. I 534, 2 SERV. gramm. IV 408, 5 *al.* AVG. gramm. V 504, 3 *al.* EXPLAN. in Don. gramm. IV 546, 17 *al.* PHOC. gramm. V 416, 12 FRG. Bob. gramm. V 562, 4 AVDAX gramm. VII 344, 6 GRAMM. suppl. 83, 15 *al.* PAVL. dig. 33, 9, 4, 3 nomen ... penus ... omnibus -bus dictum (GELL. 4, 1, 2 variis -bus). AVG. quaest. hept. 2, 11. principale (*aliter v. supra l. 18*): DIOM. gramm. I 301, 4 SERV. gramm. IV 408, 1 EXPLAN. in Don. gramm. IV 493, 10 CONSENT. gramm. V 343, 25 PRISC. gramm. II 141, 4 GRAMM. suppl. 234, 22. promiscuum: ROMAN. Char. gramm. I 128, 10 CHAR. gramm. I 17, 10 EXPLAN. in Don. gramm. IV 493, 27 GRAMM. suppl. 83, 22. tertium: CONSENT. gramm. V 343, 25. totum: MART. CAP. 3, 235. virile: VARRO ling. 10, 8 GELL. 4, 1, 3. 11, 1, 4. 15, 9 *tit. et* 4. γ *technice de generibus verborum* (ISID. orig. 1, 9, 7 -a verborum ideo dicta, quia gignant): VARRO ling. 9, 95 verborum temporalium ... partes quattuor: tempora, personae, -a, divisiones. QVINT. inst. 1, 4, 27 in verbis ... quis est adeo imperitus, ut ignoret -a et qualitates et personas et numeros. CHAR. gramm. I 164, 21 verborum -a sunt quinque: activum ... passivum ... neutrum ... commune ... deponens. 164, 27 verborum -a esse quattuor: agens patiens commune neutrum. 165, 18 quintum -s ... simplex vel deponens. 165, 33 verborum -a esse tria, activum, passivum, habitivum. DIOM. gramm. I 334, 12 admittit ... verbum ... significationem sive -s. 334, 17. 337, 20 quae (*verba communia*) sub una specie -a diversa admittant. 399, 27 -s potius, non modum esse dixerunt *in impersonalibus.* SACERD. gramm. VI 429, 17 -s *verbi*, quod dicitur adfectus vel species vel significatio (429, 27. 435, 28 *al.*). 429, 27 dividitur in novem: activum, passivum, deponens, neutrum, commune, inchoativum, defectivum, frequentativum, impersonale. 431, 9. PROB. inst. gramm. IV 139, 1 octo sunt qualitates vel -a verborum ... neutrale, activum, passivum, deponens, commune, inchoativum, frequentativum et defectivum (156, 10). DON. gramm. IV 359, 34 -a verborum quinque (*act. pass. neutr. depon. comm.*). 381, 27 verborum -bus vel significationibus (383, 1). SERV. gramm. IV 413, 35 (*ut* DON. *l. 13*). MACR. exc. gramm. V 599, 14 *accidit verbis* -s, quod apud Graecos diathesis nuncupatur (652, 5). 652, 10 discernendorum ... adfectuum (*i.* διαθέσεων) notam -a vocitaverunt. EXPLAN. in Don. gramm. IV 507, 3. 548, 25 significatio verborum est, quam -s nominant. CLEDON. gramm. V 18, 33. CONSENT. gramm. V 367, 14 -a sive significationes quinque sunt. PRISC. gramm. III 267, 9 -s sive significatio verbi (483, 2). EVTYCH. gramm. V 465, 17. 470, 18 AVDAX gramm. VII 346, 6 GRAMM. suppl. 82, 9. 251, 9 DON. Ter. Ad. prol. 2 MART. CAP. 3, 309. *epitheta*: -s: activum: *v. p. 1901, 84 sqq. adde*: CHAR. gramm. I 165, 33 EXC. Bob. gramm. I 561, 32 *al.* agens: *v. supra l. 1.* commune: *v. supra l. 1 sqq. adde*: CHAR. gramm. I 166, 13 EXC. Bob. *ibid.* p. 561, 32. defectivum: *v. supra l. 10. 13.* deponens: *v. supra l. 1. 2. 9 sqq.* frequentativum: *v. supra l. 10 sqq.* habitivum: *v. supra l. 3.* impersonale: *v. supra l. 10.* inchoativum: *v. supra l. 10.* SERV. Aen. 2, 145. neutrale: *v. supra l. 11.* neutropassivum: PHOC. gramm. V 430, 26. neutrum: *v. p. 1901, 84 sqq.* DON. gramm. IV 359, 34 PHOC. gramm. V 438, 29 EXC. Bob. gramm. I 561, 32 MART. CAP. 3, 309. passivoneutrum: PHOC. gramm. V 430, 26. passivum: *v. p. 1901, 84 sqq.* patiens: *v. supra l. 2.* simplex: *v. supra l. 2.* supinum: PHOC. gramm. V 430, 26. δ *singulariter de numero*: HIL. in psalm. 122, 7 nusquam -e plurali ... 'deos' ... sermo propheticus nuncupavit. FOCAS (Cassiod. inst. div. 30 p. 1145^C = gramm. VII 212, 28) *scripsit* de differentia -is (*nominum? verborum?*).

c *in distinctionibus a dialectica petitis (i. q. universalitas, summa specierum vel singularium. syn.* universale: BOETH. herm. sec. 6, 13. universalitas: *ibid.* 2, 13 p. 204, 21. soliditas: *v. l. 53. definitiones v. l. 50. p. 1903, 21. 32 sqq.): huc pertinent talia*: VARRO ling. 8, 19 alia ..., quod -s iam videtur, ... omitto. CIC. fin. 4, 8 de contrariis, a quibus ad -a formasque -um venerunt *Stoici* (*v. p. 1903, 31*). Tim. 10 nihil eorum quae natura cernerentur inintellegens intellegente in toto -e praestantius (*Plato 30^b* οὐδὲν ... ὅλον ὅλου κάλλιον). part. 12 -um distributiones. 41 definitio -e declaretur et proprietate quadam. opt. gen. 4 *opp.* gradu. top. 39 aqua pluvia ultimo -e ea est quae ..., sed propiore, in quo. *opp.* species: CIC. de orat. 1, 189 -s ... id est, quod sui similis communione quadam, specie autem differentis, duas aut pluris complectitur partes. partes autem sunt, quae -bus iis, ex quibus manant, subiciuntur. PS. APVL. Ascl. 4 soliditas -s, species -is particula (*ibid.* pars est -is). CHAR. gramm. I 152, 5 -s est dictio, qua plures continentur species. RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 75, 15 B. logice ..., quae verborum ... videtur continere ... -a ... et species. MART. CAP. 5, 476 -s est ... ad multas species differentiasque notio pertinens. BOETH. Porph. isag. p. 26, 25 -s esse *secundum philosophos* ..., quod de pluribus et differentibus specie in eo quod quid sit praedicatur, ut animal (*Porph.* τὸ κατὰ πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ εἴδει ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον. *cf.* p. 26, 19 -s ..., cui supponitur species). herm. sec. 2, 6 p. 119, 16 CASSIOD. art. 3 p. 1169^b. VARRO ling. 10, 21 *v. p. 1900, 75.* 10, 33 huius -is verborum cuius species exposui ... quidque. rust. 1, 8, 1 -s vineae ... species eius. 1, 22, 5 *al.* CIC. inv. 1, 40 cum -e idem sit, fit aliud quod parte quadam et specie ... differat. orat. 16 -s et speciem cuiusque rei. 117 VITR. 4 pr. 1. CELS. 5, 26, 31 -s ... diductum in species. SEN. epist. 58, 8 *sq.* 58, 12 '*quod est*' est -s primum et antiquissimum et, ut ita dicam, generale. cetera -a quidem sunt, sed specialia. *ibid. opp.* singuli. 58, 13 aliud -s magis principale (*Stoicorum; sc.* τὸ τί). 58, 18. 22 COLVM. 2, 2, 5. 5, 1, 13 PLIN nat. 14, 150. 15, 111. 21, 45 -a ... in species multas sese spargentia. QVINT. inst. 1, 5, 49. 2, 17, 42. 3, 5, 15 *al.* 5, 10, 33. 55 *sqq.* 6, 3, 66 *al.* decl. 262 p. 73, 26 TAC. dial. 25. CHAR. gramm. I 153, 8 SERG. gramm. IV 484, 25 PRISC. gramm. III 135, 10. 459, 4 GRAMM. suppl. 12, 27. LABEO VLP. dig. 50, 16, 194 IVLIAN. dig. 45, 1, 54 pr. GAIVS inst. 1, 188 in quot -a hae species diducantur (ded- *cod.*). 3, 183 conceptum et oblatum *furtum* species potius actionis esse ... quam -a furtorum (*cf. Kniep, Comm. in Gaium, tom. III 437*). 4, 53^d (*ibid.* generaliter ... specialiter). PAVL. dig. 12, 1, 2 pr. *et saepe.* PAPIN. dig. 33, 10, 9 pr. *al.* VLP. dig. 13, 6, 1, 1. GELL. 4, 1, 9 APVL. Plat. 1, 11 mund. 22. 36 per naturas omnium speciesque et -a (PS. ARISTOT. 6 p. 400^b 35 κατὰ τὰς φύσεις ... κατὰ γένη τε καὶ εἴδη). PS. APVL. Ascl. 3. 4 TERT. spect. 3 p. 5, 26. 27 *al.* nat. 1, 12 in speciem sui -is. PORPH. Hor. carm. 1, 2, 39 MAR. VICTORIN. rhet. 1, 44 p. 251, 24 defin.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 30, 3 SCHOL. Verg. Veron. 9, 363 SERV. georg. 1, 74 *al.* SCHOL. Stat. Theb. 6, 326. *nota* AMBR. Abr. 2, 11, 84 'homo' -s est, . . . 'ullus' species. RVFIN. Orig. princ. 2, 5, 4 p. 137, 26 *sqq.* AVG. civ. 11, 9 p. 473, 21 D. sui -is species. doctr. christ. 3, 34, 47. VICTRIC. 12 Adam ex specie -s effectum. MART. CAP. 5, 557. 7, 760 BOETH. herm. sec. 6, 13 p. 458, 14 *al passim. nota* in Porph. comm. pr. 1, 22 p. 66, 25 *sqq.* tale . . . cuius, cum ipsum ceteris -s sit, aliud -s invenire non possumus, quod -s primum et magis -s et generalissimum nuncupetur (magis -s: *ibid.* p. 68, 3 *al.*). CASSIOD. art. 3 p. 1191^{E}. *epitheta*: antiquissimum: *v. p. 1902, 68.* extremum: BOETH. Porph. isag. p. 30, 12 *al.* generale: *v. p. 1902, 68. supra l. 8.* medium: BOETH. Porph. isag. p. 32, 24 *al.* posterius: BOETH. Porph. isag. p. 50, 14 *al.* primum: *v. p. 1902, 67. 1903, 8* (*p. 1902, 69* principale). prius: BOETH. in Porph. comm. sec. 3, 4 p. 210, 24 *al.* (*opp.* inferius). speciale: *v. p. 1902, 69. superlat.*: BOETH. Porph. isag. p. 32, 26. subalternum: BOETH. in Porph. dial. 1 p. 17^{B} *al.* supremum: BOETH. Porph. isag. p. 31, 10 *al.* ultimum: BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 10 p. 162, 5. *cf.* MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 5 p. 1116^{C} -a . . . -um. *opp.* pars: VARRO ling. 10, 22 *v. p. 1900, 78.* CIC. inv. 1, 6 *v. p. 1898, 54.* 1, 12 eadem res alii -s esse alii pars potest, eidem -s esse et pars non potest. 1, 13 *al.* 1, 32 -s est, quod plures partes amplectitur, ut animal. pars est, quae subest -i, ut equus (*sim.* 1, 42). *v. quae seq.* 1, 33 *sqq.* 1, 91 *al.* 2, 38 -a . . . omnia, partes -um pleraeque. 2, 110 *v. p. 1898, 61.* de orat. 1, 71. 108. 189 (*v. p. 1902, 49*). 2, 83. 166 -a et partes -bus subiectas. 2, 168. 289 *al.* Tusc. 4, 16. 5, 71 -a partesque virtutum. fin. 2, 26. 3, 35 Tusc. 3, 24 off. 1, 96. Tim. 16 nulla pars huiusce -is (*Plato 32^{d}* μέρος οὐδέν). orat. 45 *al.* 116 eius -is sive formae sive partes. part. 7 -a partium -umve partes. 9 top. 14 MANIL. 3, 163 MAR. VICTORIN. rhet. 1, 28 p. 229, 13 RHET. min. p. 595, 25 SERV. Aen. 6, 724 p. 100, 9 BOETH. herm. sec. 2, 6 p. 124, 23 *al.* particula: *v. p. 1898, 75. cf. p. 1902, 53.* *opp.* forma (*cf. p. 1902, 44*): MART. CAP. 4, 344 -s est multarum formarum per unum nomen complexio, ut 'animal'. *ibid.* nonnumquam aliquae formae ita -i subiciuntur, ut etiam ipsae aliis sub se positis -s esse possint. *v. quae seq.* *de ceteris exemplis cf. s.* forma *vol. V 1075, 45.* *opp.* differentia: CIC. top. 31 -s est notio ad plures differentias pertinens. *v. s.* differentia *p. 1068, 49 sqq.* *adde*: CASSIOD. art. 3 p. 1169^{b}. *opp.* proprietas: *v. p. 1902, 47.* *opp.* singuli: CIC. Tim. 11 sive in singulis sive in universo -e (*Plato 30^{c}* καθ' ἓν καὶ κατὰ γένη). PS. APVL. Ascl. 35. *al.* -s *aliter in dialectica: v. p. 1899, 63.*

III **iuncturae**: -s (*nom. acc.*) *cum pron. sim. extra structuram* (*cf. Wölfflin, Archiv V [1883] 388—398; C. F. W. Müller, Akkus. p. 162 sq.*): id -s (*i. talis*): *ad casus rectos*: LVCIL. 408 iaciendum huc aggerem et id -s rudus. 468 lucifugus, nebulo id -s sane. 1076 ut intubus aut aliquae (*Onions*; -qua et *codd.*) id -s herba. VARRO ling. 10, 84 si est natura neque . . . usus, id -s ut. CIC. Att. 13, 12, 3 aliquid id -s. CAEL. Cic. epist. 8, 4, 2 Laelios . . . et id -s valentis. PLIN. nat. 35, 114? (*v. p. 1898, 21*). SVET. Aug. 75 FRONTO p. 62, 22 N. *v. infra l. 58.* GELL. 1, 2, 4. 10, 20, 3. 10, 22, 24. 13, 21, 8 cum id -s sis, ut. APVL. apol. 9 *al.* (*saepe*) PS. APVL. herm. p. 265 *al.* MACR. somn. 2, 3, 10 SYMM. rel. 14, 3. AMM. 15, 5, 37 id -s parum callentes. *ad casus obliquos*: VARRO Men. 338 de id -s rebus. ling. 8, 17 a 'longo', 'divite', id -s aliis. 10, 79 in id -s verbis, quae. 10, 84 in faba et id -s. rust. 1, 29, 2 *al.* SVET. Claud. 34, 2 de fabrorum . . . atque id -s numero. GELL. praef. 4 in id -s libris. 1, 15, 12 *al.* APVL. apol. 3 p. 384 *al.* TERT. idol. 11 p. 42, 7? CENS. 12, 2. AVSON. 140, 3 -a civium . . . id -s. AMM. 16, 7, 7 AVG. civ. 12, 26 p. 551, 27 D. *al.* MART. CAP. 1, 41 *al.* BOETH. cons. 4, 1 p. 89, 28. *cf.* FRONTO p. 62, 22 N. Novium et Pomponium et id -s. hoc -s: RHET. Her. 4, 52, 65 sunt . . . sermocinationes consequentes hoc -s: 'nam *eqs.*'. VARRO ling. 6, 51 eorum (*verborum*) hoc -s (*i. talia*) videntur ἔτυμα. *nota* 8, 66 in patrico casu hoc -s (*sc. verba*) dispariliter dicuntur Civitatum . . . et Civitatium. 9, 110 hoc -s omnia. 10, 44 rust. 1, 14, 3. 1, 16, 4 in hoc -s (*i. in talibus. cf. C. F. W. Müller l. l. p. 162, 1*). 2, 1, 23 hoc -s rebus. 3, 16, 15? HOR. sat. 2, 6, 44 concredere nugas hoc -s. *dub.* LIV. 1, 8, 3 apparitores [et] hoc -s. SVET. gramm. 4 alia hoc -s. AVR. Fronto p. 115, 3 N. mitte mihi aliquid . . . vel tuum aut Catonis . . . — χρήζω . . . ἀναπαύλης — et maxime hoc -s. GRAN. LIC. p. 33, 13 F. CELS. Vlp. dig. 33, 7, 12, 31 ceteros hoc -s servos. VLP. dig. 3, 2, 4, 2 mancipia hoc -s observantia in officina. GELL. praef. 19 nullas hoc -s vigilias. 1, 15, 20 *al.* APVL. flor. p. 16 *al.* 83 in auditorio hoc -s. MIN. FEL. 19, 12. TERT. apol. 2, 7 hoc -s (*sc. homines, cf. Waltzing ad l.*) inquirendos non esse. 27, 7 idol. 20 p. 54, 8 *al.* (anim. 46 p. 377, 10 oraculis hoc -s). TER. MAVR. 930. 2710 CENS. 1, 1 SOL. 15, 7 PS. SOL. add. p. 221, 7 SYMM. epist. 1, 11, 2. AVIEN. carm. ad Flav. 26 -s hoc arbos. SCHOL. Cic. Bob. p. 178, 27 hoc -s poetas. MACR. Sat. 1, 3, 14 *al.* MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 5 p. 1116^{c} COD. Iust. 2, 11 (12), 15 (*a. 239*). *cf.* TERT. idol. 12 p. 44, 5 per spectacula et hoc -s. quod -s (*i. q. cuius -is, qualis; velut, ut, exempli gratia*): LVCIL. 144 *loco mutilo*: crebrae ut scintillae, in stricturis quod -s olim, ferventi ferro. 534 ibat . . . aries . . . iam quod -s, quantis testibus! CATO agr. 40, 3 capito . . . surculum, quod -s inserere voles, eum . . . praeacuito. 41, 3 surculos . . . quod -s esse voles . . . artito. 42 *bis.* 52, 2. 101. RHET. Her. 1, 9, 14 rem breviter narrare poterimus, si . . . ponemus . . .: quod -s si dicam *eqs.* (2, 26, 45 vitiosum est . . . putare alteram rem vituperare, cum alteram laudes, quod -s si quaeratur *eqs. supra*: vitiosum est . . . disputare, ut si quis . . . dicat. 3, 18, 31). 2, 13, 19 lege ius est id, quod . . . sanctum est, quod -s: 'ut . . . eas, si . . .' (*ibid. etiam bis.* 2, 13, 20). 2, 30, 48 ad superiores, quod -s ii (hi *codd.*) sunt, a quibus. 2, 30, 49 taetrum facinus . . . esse: quod -s iniuria mulierum *eqs.* (3, 16, 29 simulacra rei . . ., quod -s equi, leones *etc.* [*aliter* 3, 22, 37 in eo -e . . . quod -s]. 4, 49, 62 nisi . . . exemplum, quod -s est (esset *M*), . . . demonstrassemus). VARRO rust. 2, 10, 1 quot et quod -s sint habendi pastores. CIC. inv. 1, 25 ab aliqua re . . . incipere . . ., ex tempore quae nata sit, quod -s strepitu. 1, 27 historia est . . ., quod -s: '. . .'. 2, 35. 67. 157 *bis.* 162. 165. 172. LVCR. 2, 194 nec . . . ignes . . . sponte sua facere id . . . putandumst, quod -s . . . quom . . . sanguis emicat *eqs.* 3, 221 animam . . . perparvis esse necessest seminibus nexam . . . . quod -s est Bacchi cum flos evanuit (3, 597). 3, 266 quod -s . . . est odor *eqs.*, sic (*sim.* 3, 276. 327. 4, 271 [279]). 3, 431 *anima* imaginibus fumi . . . movetur, quod -s, in somnis . . . ubi cernimus . . . vaporem *eqs.* 5, 478. 608. 663. 6, 890. 1058 pondere . . . stant: quod -s aurum. AVR. Fronto p. 31, 21 N. caelum modestius, quod -s Tiburtinum. GELL. 1, 15, 17 quod -s homines . . . κατάγλωσσοι appellantur (*aliter* 15, 30, 2 quod -s . . . ille homo est). 11, 3, 1 quod -s est praepositio 'pro'. APVL. flor. p. 64 cum . . . in tertio actu, quod -s in comoedia fieri amat, . . . affectus moveret. IVL. VICT. rhet. p. 448, 33 quod -s apud M. Tullium multa sunt. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 5 p. 1116^{c} quod -s in exemplo est ὀντότης. MACR. Sat. 7, 14, 1 quod -s . . . pleraque scitamentorum cernimus. *dub. trad.* CIC. Scaur. 21 est . . . unum maximum . . . crimen . . . quod -s (genus *del. Gaumitz*) . . . consensu omnium est confirmatum. *nota* GELL. 9, 13, 4 quis hostis et quid -s . . ., Q. Claudius . . . descripsit. omne -s (*cf. etiam* omnigenus. *Wölfflin et Müller l. l.* [*p. 1903, 42*]): CATO agr. 8, 2 sub urbe hortum omne -s, coronamenta omne -s, bulbos Megaricos *eqs.* . . . facito ut serantur. VARRO rust. 1, 29, 1 seminaria omne -s ut serantur. 3, 6, 3 pascuntur omne -s . . . frumento, maxime hordeo. CATVLL. 114, 3 aucupium (-am *codd.*), omne -s piscis (*acc.*). LVCR. 1, 1026 omne -s motus (*acc.*) et coetus experiundo (5, 428). 2, 759 omne -s (omnigenus *codd.*) . . . colores. 2, 821 quae constant ex illis (*primordiis*), . . . sunt omne -s (omnigenus *codd.*) perfusa coloribus in -e omni. 4, 735 omne -s (omnigenus *codd.*) quoniam . . . simulacra feruntur. 5, 428? 440 tempestas . . . coorta omne -s de (omnigenus e, -is e *codd.*) principiis. PETRON. 71, 7 omne -s . . . poma . . . sint circa cineres meos. SVET. Tit. 7, 3 quinque milia omne -s ferarum. AVSON. Mos. 310 omne -s volucres. ITIN. [Silv.] 25, 8 ministerium . . . omne -s aureum . . . profertur. CHIRON 723 exiccato vulnus aqua berbenacia omne -s. [ANTH. 34, 1 quoddam -s herb⟨a⟩e *videtur legendum, quamquam refragante metro; de ae correpta cf. ibid. 21, 109 Carm. de aegr. Perd. 139.*]

alicuius -is (*exempla antiquiora et selecta. cf. etiam Wölfflin, Archiv V [1883] 389*): eius -is: RHET. Her. 3, 23, 39 quae eius -is erunt. VARRO ling. 8, 58. rust. 1, 4, 5 cetera . . . eius -is diligentia. 1, 8, 4. 1, 9, 1. 2, 11, 12. 3, 5, 3 frg. Non. p. 334, 31 CIC. inv. 2, 52 de orat. 1, 165. 210. 2, 106 fin. 3, 58 *al.* epist. 13, 6, 3 CAES. Gall. 5, 2, 2 *al.* NEP. Hann. 5, 2 ALF. dig. 19, 2, 31 *al.* LABEO dig. 49, 15, 30 *eqs. nota* PAVL. FEST. p. 134 aut coci aut nautae aut eius -is. -is cius: LIV. 27, 16, 8 PLIN. nat. 9, 83. 11, 172. huius -is: VARRO ling. 6, 97 multas *origines* . . . huius -is. 8, 55 huiusce. 8, 78 rust. 1, 57, 2 CIC. inv. 2, 65 Verr. II 4, 115 Caecin. 40 Rab. Post. 8 Phil. 10, 6. 11, 14 hanc et huius -is copiam. de orat. 2, 129 *al.* epist. 13, 27, 1 *al.* CAES. Gall. 4, 24, 4 *al.* LIV. 4, 36, 1 *al. etc.* istius -is: CIC. fin. 2, 23 *al.* ad Q. fr. 2, 8, 1 *al.* illius -is: AVG. civ. 14, 9 p. 24, 18 D. cuius -is: CIC. Sull. 42 *al.* ad Q. fr. 1, 1, 25 part. 64 *al.* CAES. Gall. 5, 2, 2 NEP. Milt. 1, 2 LIV. 21, 46, 3 PLIN. epist. 3, 2, 6 APVL. Socr. p. 150. omnis -is (*cf. Wölfflin l. c. p. 395*): CIC. dom. 75? CAES. Gall. 7, 41, 3? (*v. app. crit.*). LIV. 21, 12, 8 *al.* perioch. 115 p. 109, 23 VELL. 1, 8, 2 VAL. MAX. 1, 7 ext. 4? 4, 6 ext. 1. 6, 2, 4 SEN. apocol. 12, 1 benef. 4, 5, 2 nat. 1, 1, 7 (*ibid.* varius). epist. 2, 2 CVRT. 10, 1, 24 COLVM. 11, 2, 28 *al.* ASCON. p. 11, 16 St. PETRON. 60, 4 PLIN. nat. 6, 205 *al.* QVINT. inst. 10, 2, 27 SVET. Cal. 42 *al.* AT. PHILOL. Suet. gramm. 10 ALF. dig. 32, 60, 2 VENVL. dig. 42, 8, 25, 6 VLP. dig. 32, 70, 13 TERT. idol. 3 p. 32, 19 SPART. Hadr. 19, 6 IVST. 11, 7, 5 AMM. 21, 10, 1 *al.* VVLG. II Macc. 5, 3 omnis -is loricarum *splendorem* (παντοίους θωρακισμούς). CORP. IX 4680. omnium -um: SALL. Iug. 21, 3 LIV. 37, 40, 11 COLVM. arb. 25, 2. 5, 10, 21 PLIN. nat. 5, 6. 10, 122. 141 *al.* QVINT. inst. 9, 4, 52 APVL. apol. 32 SCHOL. Cic. Gron. B p. 341, 16. universi -is: VVLG. II par. 32, 5. cuncti -is: VVLG. eccles. 2, 5. cuiusque -is (*Wölfflin l. l. p. 396*): VARRO ling. 6, 64 (*v. p. 1897, 39*). *al.* CIC. de orat. 1, 151 *al.* CAES. Gall. 5, 12, 5 *al.* BELL. Afr. 20, 1 *al.* SALL. Catil. 24, 3 *al.* NEP. Ages. 8, 3 LIV. 28, 45, 16 COLVM. 3, 21, 1 QVINT. inst. 1, 3, 11 TAC. ann. 13, 38 SVET. Nero 11 LEX de vill. Mag. col. (Corp. VIII 25902) 1, 24. 4, 26? cuiusquemodi -is: BELL. Afr. 19, 3. 23, 1 *al.* (*cf.* SALL. Catil. 39, 6 cuiusque modi -s hominum). cuius vellet -is: PAVL. dig. 33, 6, 4. cuiuslibet: POMPON. dig. 8, 3, 15 COD. Iust. 6, 21, 15 pr. (*a. 334*). cuiuscumque: VITR. 1, 1, 1 PLIN. nat. 8, 213 EXC. Apic. 8 (154)

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 79, 8 AVG. civ. 5, 11 p. 210, 24 D. COD. Iust. 4, 41, 2 (*ca. a. 450*). nullius -is: AVG. civ. 14, 9 p. 24, 31 D. unius: VARRO ling. 9, 47 CIC. Cael. 17 VITR. 7, 13, 1. plurium -um: IAVOL. dig. 33, 10, 10. multorum: PLIN. nat. 36, 162. sui -is: LIV. 40, 32, 4 VITR. 4, 3, 9. 7, 3, 7 SEN. contr. 9, 2, 28 TERT. anim. 9 p. 309, 25 resurr. 7 p. 35, 6 carn. 11 p. 446 PALLAD. 1, 28, 3 AVG. civ. 14, 1 p. 4, 3 D. *al.* eiusdem -is: RHET. Her. 4, 40, 53 VARRO ling. 10, 8 *al.* rust. 3, 17, 4 CIC. inv. 2, 47 de orat. 2, 118 rep. 1, 53 fin. 5, 65 *al.* 5, 18 viris, pulchritudinem, cetera -is eiusdem. nat. deor. 1, 28 *al.* Tim. 27 quid sit eiusdem -is (*Plato 37ᵃ* ταὐτόν). top. 48 cetera -is eiusdem. LVCR. 4, 819 CAES. Gall. 5, 18, 3 *al.* BELL. Afr. 18, 1 NEP. Dat. 8, 2 ALF. dig. 19, 2, 31 LIV. 26, 19, 9 VITR. *saepe.* PAVL. FEST. p. 131 SEN. contr. 7, 5, 9 *etc.* alterius: CIC. de orat. 2, 120 Tim. 28 LIV. 36, 40, 11 *al.* GAIVS inst. 1, 194 *al.* (aliorum -um: SVET. Cal. 54). utriusque: VARRO ling. 8, 12 *al.* TERT. spect. 6 *al.* diversi -is: VVLG. exod. 8, 21 AVG. civ. 19, 7 p. 366, 13 D. SVLP. SEV. chron. 1, 3, 2. varii -is: SVET. Iul. 39, 1 *al.* CORP. VIII 7969. novi -is: CAES. civ. 1, 85, 8 SEN. contr. 10, 2, 10 SVET. Aug. 26 *al.* FLOR. epit. 3, 21, 25. peioris -is: AVG. civ. 19, 7 p. 366. 28 D.

aliquo -e (*i. modo. circumscribit saepe adverbium, ita ut ex. gr.* hoc -e *sit i. q.* ita): hoc -e: RHET. Her. 4, 15, 21 hoc -e si distinguamus orationem. VARRO ling. 10, 16 SEN. contr. 1, 8, 11 *al.* COLVM. arb. 26, 9 PLIN. nat. 28, 230 PAVL. dig. 11, 1, 20 pr. APVL. Plat. 2, 14 SPART. Sept. Sev. 11, 3 PALLAD. 1, 3 *al.* CLAVD. DON. Aen. 1, 45 p. 20, 29 *al.* AVSON. 44, 3 AMM. 26, 3, 5 *al.* VEG. mil. 1, 11 *al.* AVG. c. Fort. 22 p. 106, 23 hoc -e, quem ad modum. PHYSIOGN. 9 EVAGR. alterc. p. 17, 8 AVELL. p. 61, 1 EPIST. pontif. 212 Hil. coll. Antiar. A VII 5, 1. eo -e: CIC. Brut. 202 PLIN. nat. 7, 14 GAIVS inst. 2, 202 IAVOL. dig. 41, 3, 19 *al.* SPART. Hel. 2, 2 (*ibid.* eo modo). Carac. 7, 5 *et al.* SCRIPT. hist. Aug. PALLAD. 7, 11 eo -e et more. LVCIF. Athan. 1, 34 p. 126, 25. eodem -e: LIV. 39, 9, 5 SEN. epist. 86, 19 SCRIB. LARG. 122. 150? PS. AVG. quaest. test. I 56, 3 *al.* COD. Theod. 5, 1, 1 lin. 13 (*a. 321?*). non eodem -e: APVL. mund. 28 (PS. ARISTOT. 6 p. 398ᵇ 29 κατὰ τὸ ἴδιον). quo -e: VARRO rust. 1, 38, 1 quae loca ... stercoranda ... et qui et quo -e ... facias. 3, 4, 2 *ornithones* fructus causa, quo -e macellarii ... in urbe ... habent loca clausa. CIC. top. 37. *cf.* Verr. II 3, 224 LVCR. 3, 296. 4, 855. 5, 59 SEN. benef. 2, 10, 2 *al.* PETRON. 26, 8 PLIN. nat. 14, 78. 15, 63. 66 *al.* PS. QVINT. decl. 11, 3 -e, quo. SCAVR. gramm. I 210, 20 GAIVS inst. 2, 197 *al.* POMPON. dig. 40, 7, 29, 1 MIN. FEL. 13, 3. TERT. nat. 1, 15 p. 85, 16 si quo -e. TREB. Gall. 15, 2. LVCIF. moriend. 3 p. 289, 12 quo -e ..., eo ... modo. Athan. 1, 2 p. 68, 13 *al.* 2, 26 (*syn.* quomodo). *cf. Archiv 3, 1886, 22.* CASSIAN. conl. 1, 20, 3 ENNOD. epist. 8, 1, 7 p. 200, 26 COD. Iust. 8, 50, 17, 1 (*a. 294*). isto -e: QVINT. decl. 347 p. 367, 14 LVCIF. Athan. 2, 24 p. 191, 32. tali: LVCIF. moriend. 11 p. 307, 20. omni -e: SEN. contr. 9, 2, 12 SEN. benef. 2, 7, 3 FRONTIN. aq. 31 FLOR. epit. 1, 13, 4 LABEO Iavol. dig. 41, 1, 26 TERT. resurr. 42 p. 87, 22 (*ibid.* omni sensu). *al.* CAPITOL. Aur. 13, 1 PALLAD. 3, 25, 8 *al.* DICT. 2, 9 (*ibid.* omni modo). MAR. VICTORIN. in Gal. p. 1190ᴮ *al.* AMBR. in psalm. 7, 7 p. 131, 10 VVLG. II Macc. 3, 13 (πάντως). RVFIN. Adamant. 4, 5 *al.* (πάντως). PS. AVG. quaest. test. I 59, 5 *al.* AVELL. p. 66, 20 COD. Iust. 11, 62, 6, 1 EVGRAPH. Ter. Eun. 1077. quocumque: PLIN. nat. 18, 73 COD. Theod. 7, 12, 1 (*a. 323*). quolibet: FIRM. math. 5, 3, 16 COD. Iust. 1, 5, 4, 5 *al.* 9, 16, 8 (*a. 385*) quolibet alio. quoquo: SCAEV. dig. 40, 5, 41, 11 HIL. myst. 1, 25. ne quo non: SVET. Vesp. 2, 3. quoque: CYPR. epist. 20, 3 p. 528, 19 (quoquo *un. cod.*). aliquo: FLOR epit. 2, 8, 9. ullo: AMM. 18, 2, 13 COD. Theod. 2, 15, 1 *al.* nullo -e: SEN. epist. 30, 4. 57, 8 *al.* PETRON. 14, 7 FIRM. err. 7, 4 EPIST. syn. Sardic. (Hil. coll. antiar. A IV 1) 3, 4 AMM. 27, 10, 4 *al.* RVFIN. Greg. Naz. orat. p. 112, 15 *al.* PS. AVG. quaest. test. I 75, 1 *al.* MART. CAP. 9, 945 nullo -e aut lege. AVELL. p. 20, 13 MAR. MERC. Cyr. apol. p. 139, 8 S. (*gr. Mansi 5, 73ᴰ* κατ' οὐδένα τρόπον). -e quodam (*i. quodammodo*): SCRIB. LARG. praef. p. 3, 26. 22. 84. 171 PLIN. nat. 10, 68 PS. QVINT. decl. 3, 6 p. 46, 21 FLOR. epit. 2, 2, 35 IAVOL. dig. 41, 2, 51 *al.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 2, 12, 5 (*supra*: quodammodo). *nota* IVLIAN. dig. 41, 4, 10 -e (*delend. cens. Momms.*) quodammodo. alio -e: VITR. 7 pr. 10 SEN. contr. 2, 6, 5 CELS. 1, 8, 1 p. 24, 17 D. dig. 29, 7, 18 COLVM. 11, 2, 19 *al.* PETRON. 109, 2 PLIN. nat. 28, 104 QVINT. decl. 350 p. 377, 27 *al.* PAVL. dig. 8, 4, 18 (*v. adnot.*). 15, 1, 47, 1. alio quo: CORP. VI 8456. 20989. uno -e: CIC. Verr. II 2, 149 uno -e ... circumscribere ... -s hoc aratorum. SEN. dial. 8, 5, 3 *al.* PLIN. nat. 9, 180 *al.* TERT. orat. 2 (*v. p. 1899, 65*). PALLAD. 11, 18, 1. non uno: QVINT. decl. 308 p. 211, 6 COMM. instr. 2, 11, 1. utroque -e: PLIN. nat. 21, 61 VLP. dig. 29, 1, 3 PALLAD. 12, 7, 22. *al.* duplici -e: PS. AVG. quaest. test. I 14, 2 *al.* triplici -e: AMBROSIAST. in Rom. 8, 4. multiplici -e: FIRM. math. 4, 7, 3 *al.* toto -e (-e toto): CIC. Brut. 64. 126 239 orat. 72. dissimili -e: CIC. de orat. 3, 25. simili: COLVM. 4, 3, 2. diverso: SEN. contr. 7, 2, 11 SVET. Aug. 86 *al.* vario: VOPISC. Prob. 13, 2 FIRM. math. 3, 4, 28. pari -e: HEGES. 3, 2 l. 22 EVAGR. alterc. p. 11, 6. *varia*: CIC. Att. 2, 20, 4 novo quodam -e in summam gloriam venit. SEN. contr. 2, 6, 8 sano -e. 7, 5, 15 mimico. PLIN. nat. 8, 26 tutiore. PS. QVINT. decl. 10, 1 noto ... publico. VLP. dig 48, 5, 30 (29), 4 meretricio quodam -e. MOD. dig. 33, 2, 16 licito. COD. Theod. 2, 16, 2 pr. certo. CASSIAN. c. Nest. 1, 5, 6 conflatili quodammodo -e (*cf. p. 1905, 66*). CLAVD. DON. Aen. 3, 594 honesto. *aliter* CIC. Balb. 33 sanctiones sacrandae sunt aut -e ipso (*i. generatim?*) aut obtestatione.

c gen. (*i. q. 'ritu' sim.*): LIV. 21, 11, 8 structurae antiquae -e. PLIN. nat. 8, 221 irenaceorum -e pungentibus pilis. *sim.* COD. Iust. 5, 35, 2, 3 (*a. 390*) cum tutor ... suspecti -e (*i. ut suspectus?*) submoveatur.

plur. -bus: dissimilibus: CIC. inv. 2, 64 (*cf.* MAR. VICTORIN. rhet. *in h. l. p. 279, 27*). variis: VITR. 10, 4, 1 SEN. contr. 1, 7, 8 SEN. epist. 77, 13 *al.* diversis: COD. Iust. 11, 62, 4. aliis: CELS. 1, 7. multis: *dub.* SEN. epist. 95, 29 (remediis *coni.*). CHAR. gramm. I 289, 6 PAVL. dig. 39, 6, 35, 4 CLAVD. DON. Aen. 7, 535 p. 81, 9. duobus, tribus *sim.*: PLIN. nat. 9, 94 QVINT. inst. 7, 3, 23. 7, 6, 5. 8, 3, 58 decl. 347 p. 367, 6 FRONTIN. aq. 27 PALLAD. 2, 10, 1 APIC. 8, 372. pluribus: PLIN. nat. 17, 58 QVINT. inst. 1, 11, 10. compluribus: HERM. Pal. sim. 8, 8, 4 infitiantes (ἀρνησάμενοι ποικίλαις ἀρνήσεσι). quibus: PLIN. nat. 1, 14, 24 QVINT. inst. 8 pr. 11 CASSIAN. inst. 10, 3 *tit.* his: CLAVD. DON. Aen. 1, 745 p. 143, 27 *al.* PALLAD. 4, 10, 34 per -a multa (*ibid.* hoc -e).

in -e *aliquo*: esse: VARRO frg. Non. p. 56, 27 CIC. inv. 2, 4. 30. 150 *al.* Verr. II 1, 110 *al.* Planc. 45 de orat. 2, 278 LVCR. 2, 535. 537. 4, 185 *al.* PAVL FEST. p. 165 *al.* PLIN. nat. 16, 209 *al.* versari: CIC. Verr. II 3, 100 *al.* *fit aliquid*: CIC. de orat. 1, 97. 179. Caecin. 52 in omni -e (Flacc. 13 dom. 116 de orat. 1, 15 *al.* rep. 2, 35 *al.* LVCR. 2, 821). de orat. 2, 245 in ipso -e. Verr. II 1, 86 in suo -e (*v. p. 1898, 64. adde* PLIN. epist. 4, 14, 7 PAVL. dig. 12, 1, 2, 1). COD. Iust. 9, 31, 1, 2 [*a. 378*] quo in -e. CATVLL. 68, 52 LVCR. 2, 447. *nota* COD. Iust. 3, 43, 1, 1 nulli liceat ... ludere neque in specie neque in -e. per -a digerere: PLIN. nat. 28, 65. cetera de -e hoc (horum): LVCR. 2, 104. 3, 481. 744 *al.* HOR. sat. 1, 1, 13.

hypallagae et alia discinctioris sermonis propria (cf. Löfst. ad Per. Aeth. p. 293 sq.): epitheton ad -s aptius pertinens trahitur ad gen. attrib.: CIC. Caecin. 20 hoc novae litis -s. leg. agr. 2, 70 quasi de ... sentina ac non de optimorum civium -e loqueretur. rep. 2, 51 -s eius hominis (= *id -s hominis?*). epist. 5, 20, 7 -s ... horum beneficiorum. 7, 23, 2 -s ... signorum omnium. CVRT. 5, 1, 35 amoenitatem naturae -e huius operis imitari. PETRON. 69, 8 omnium -a avium. PLIN. nat. 11, 137 in equis et omnium (omni *Mayhoff*) iumentorum -e (-a *codd.*). 18, 117. 24, 78. 27, 96. 28, 84? 30, 81 (*cf. Mayhoff, vol. IV p. 483 ad 24, 78*). SVET. Claud. 46 ex omnium magistratuum -e. Vitell. 10, 2 variarum coronarum -e. AVR. Fronto p. 47, 18 N. pro -e cuiusque voti. APVL. Plat. 1, 11 mortale -s corporum. ARNOB. nat. 1, 59 p. 39, 24 quorundam fructuum -a. 7, 3 p. 239, 14 (*v. Löfstedt, Arnobiana p. 59*). EVTR. 7, 21, 1 *v. infra l. 61.* SCHOL. Cic. Gron. p. 282, 13 St. -a dicit omnium ⟨vitiorum⟩. CHIRON 631 eius -s verminginis (*v. adnot. crit. et Ahlquist, Studien p. 28. 41*). PHILAGR. med. 1 p. 74 omnium aegritudinum -a. COD. Iust. 8, 45, 2 (*a. 240*) -s eius modi contractus ... non adstringit. 9, 49, 7, 1 quarum artium -bus. VICT. VIT. 3, 27 excruciet *me* -bus omnium tormentorum. PASS. Mar. Iac. 11 *v. infra l. 68.* ORIBAS. syn. 4, 13 omnium ... avium -s. eup. 2 pr. diversarum -a herbarum. VEREC. in cant. 2, 32 diversarum -a vinearum. *permutatio gen. attrib. et subst. regentis* (-s): BELL. Alex. 28, 3 variis -um munitionibus tegebatur *locus.* OV. ars 3, 693 tot -um frondes. *cf. Löfstedt, Beiträge p. 105.*

structurae ad sensum, sim.: ENN. ann. 148 (*v. p. 1891, 48*). TER. Andr. 629 (*v. p. 1895, 84*). Eun. 248 (*v. p. 1896, 1*). VARRO ling. 6, 51 *et* 8, 66 (*v. p. 1903, 61. 62*). PLIN. nat. 35, 114 (*v. p. 1898, 21*). TERT. apol. 2, 7 (*v. p. 1903, 72*). GELL. 11, 18, 16 veteres Aegyptios, quod -s hominum constat ... sollertes extitisse. AVIEN. Arat. 325 (*v. p. 1893, 29*).

locutionis abundantiae: -s *alicuius rei circumscribere videtur vel ipsam rem vel aliquid huius rei simile*: EVTR. 7, 21, 1 vir omnium virtutum -e mirabilis (ταῖς ἀρεταῖς ἁπάσαις). DICT. 1, 20 Nestor ... persuadendi -e, in quo ... iucundus ... erat, ... prohibuit. VVLG. I Cor. 12, 10 discretio spirituum ... -a linguarum ... interpretatio sermonum (γένη γλωσσῶν). *sim.* 12, 28, *sed* 14, 10 tam multa ... -a linguarum (τοσαῦτα ... γένη φωνῶν). TYCON. 3 p. 30, 16 Ismahel -e ludendi persecutorem dixit. AVELL. p. 9, 18 per exilia, per -a suppliciorum, per atrocitatem mortis. PASS. Mar. Iac. 11 p. 61, 2 nec deerat utriusque sacramenti -s (*an i. q. quasi sacramentum quoddam?*). CORP. VIII 14 (= 22673) puero ... exibenti (*sic*) voluptatum -a. VEN. FORT. vita Germ. 70, 186 nulla morborum -bus defuit medicina. CORP. VI 1751 (*a. 371*) ob insignia erga se remediorum -a. *cf.* NEP. Ages. 3, 3 in exercitationum -bus. *pro abundanter dictis accipias etiam*: -s eiusmodi: CIC. Manil. 6 NEP. Ages. 8, 4. huiuscemodi: VARRO ling. 8, 47. cuiusquemodi: *v. p. 1904, 81.* istiusmodi: HIER. epist. 60, 12, 1.

syn. opp. v. supra. adde SYNON. Cic. Char. gramm. p. 422, 19 B. (*v. s.* gens *p. 1844, 82*).

de differentia inter gens *et* -s *v. p. 1843, 26 sqq., inter* familia *et* -s DON. Ter. Ad. 297.

derivata: generare (PRISC. gramm. II 274, 20), generatim, generalis, generosus.

composita: bigener, congener *1, cf.* degener. omnigenus *et permulta huiusmodi composita (cf. Gradenwitz, Laterculi p. 507* quinque-

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

genus — orcigenus. caeligenus — aquigenus. saxigenus tergenus). multigeneris (-us). *Hey.*

2. genus *v. s.* genu *p. 1875, 27.*

geōdēs, -is *adi. subst.* γεώδης. *nom.* -is *l. 5.* *terrena i. solida potestate.* ORIBAS. eup. 2, 1 B 2 balaustion ... pucimeris et -is est. B 3 -em substantiam possident. C 20 coriandrum ... habens ... -es ... non modice (*opp.* aquosa *virtute*). *subst.: lapidis genus:* PLIN. nat. 1, 36, 32 -es, medicinae ex eo III. 36, 140 -en ex argumento appellant, quoniam conplexus est terram.

geōgraphia, -ae *f.,* γεωγραφία. *de notione cf. Norden, German. Urgeschichte p. 10, 4 et 13, 1; PWK. suppl. IV p. 521 sq.; Daremberg-Saglio s. v. i. q. terrarum descriptio:* CIC. Att. 2, 4, 3 de -a dabo operam ut tibi satis faciam ... curabo, ut huius peregrinationis aliquod tibi opus exstet. 2, 7, 1 de -a etiam atque etiam deliberabimus. AMM. 22, 8, 10 -ae totius (*i. omnium geographorum*) adsensione.

geōgraphicus, -a, -um, γεωγραφικός. *ad geographiam pertinens:* AMM. 23, 6, 13 ut ... -i stili formarunt. 31, 2, 12 -a perplexitate monstrata. MART. CAP. 6, 609 opinationem Ptolemaei in -o opere memoratam.

geōgraphus, -ī *m.,* γεωγράφος. *qui terras describit:* AMM. 22, 15, 4 fabulantes poetae variantesque -i (-grafi *V*).

geōmantia, -ae *f. ab* geomantis. *i. q. divinatio ex terra:* GLOSS. III 513, 10 -a qui de terra divinant. ISID. orig. 8, 9, 13 Varro dicit divinationis quattuor esse genera: terram ... hinc -am ... dictam.

geōmantis, -is *m. ab* γῆ *et* μάντις *(in litt. gr. non extat). i. q. divinator ex terra.* SERV. auct. Aen. 3, 359 Varro quattuor genera divinationum dicit: terram, aerem, aquam, ignem: geomantis, aeromantis, pyromantis, hydromantis.

geōmeter, geōmetra *v.* geometres.

geōmetrēs, -ae *m.,* γεωμέτρης. *latine vertere abnuit* QVINT. inst. 2, 14, 4: certe et philosophos et musicos et -as dicam nec vim adferam nominibus his indecora in Latinum sermonem mutatione.

geŏmetres *aut* ge͡ometres (*cf. p. 1909, 74*): IVV. 3, 76 grammaticus rhetor geometres pictor aliptes. SIDON. epist. 4, 11, 6 vers. 9 tractator, geŏmetra musicusque. *de orthographia:* geum- *scribunt:* GLOSS. (*v. p. 1907, 46. 56*) NOT. Tir. (*v. p. 1907, 60*) ORIBAS. (*v. p. 1907, 62*). gerometa: *v. p. 1908, 58.* *de declinatione formarum in* -es *et* -a: *nom.* -es *optimi stili est; legitur* CIC. ac. 2, 22 fat. 15 SEN. epist. 88, 10. 26. 27 QVINT. inst. 1, 10, 6 IVV. 3, 76 ARNOB. nat. 2, 19 RVFIN. Greg. Naz. orat. 3, 14, 8 p. 127, 3 Orig. princ. 1, 4, 1 p. 63, 20 AVG. soliloq. 1, 5, 11 MART. CAP. 3, 230 GLOSS. III 513, 11. *in lapide:* INSCR. Notiz. degli scavi 1922 p. 412, 14, *v. p. 1908, 59.* *nom.* -a *exhibent:* PS. AVR. VICT. epit. 14, 2 AMBR. hex. 5, 10, 26 SIDON. (*cf. l. 36*). CASSIOD. GLOSS. CORP. III 6041 GLOSS. IV 597, 28 (geumetrā). *gen. sing. deest in schedis.* *dat.* -ae: QVINT. inst. 1, 12, 18 (*incertum* 1, 12, 6, *ubi codd.* -e *aut* -i). EDICT. imp. Diocl. 7, 70. *acc.* -en: VAL. MAX. 8, 12 ext. 1 QVINT. inst. 1, 10, 4. -am: AMBR. hex. 5, 10, 26 SCHOL. Hor. carm. 1, 28, 2 CASSIOD. *abl.* -a: CAPITOL. Aur. 2, 2 CLAVD. MAM. anim. 2, 3 p. 108, 8. *nom. plur.* -ae: *passim.* *gen.* -arum: COLVM. 1 praef. 5. 5, 1, 4. *acc.* -as: *passim.* *dat. et abl.* -is: VITR. 1, 1, 16 SEN. nat. 1, 4, 1 epist. 88, 42 QVINT. inst. 1, 10, 18. 40. *forma* geometer *apud* BOETH. *occurrit, velut* anal. pr. 1, 39 top. Arist. 1, 8 in Porph. comm. pr. 2, 8 p. 98, 25. *inde acc. sing.* -em: in Porph. comm. sec. 4, 15 p. 275, 6. geumeter: GLOSS. V 205, 16. *abl.* -e: PS. BOETH. geometr. p. 414, 17. *nom. plur.* -es: BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 8 p. 99, 1 (-i *K*) PS. BOETH. geometr. p. 389, 9. *gen. plur.* -um: PS. BOETH. geometr. p. 373, 21. *acc. plur.* -es: VIRG. gramm. epit. 4 p. 22 H. geumetrum: NOT. Tir. 90, 54. *an corrupte?*: ORIBAS. syn. 5, 21 infantes ... ad grammaticus oportit tradere et geumetricas (γεωμέτρας). *de significatione:* SEN. epist. 88, 10 metiri me -es docet, latifundia .... numerare docet me ⟨arithmetica *add.* ς⟩. *ibid.* 26 *naturalium* numeros mensurasque -es persequitur et supputat. COLVM. 5, 1, 4 *praecepta mensurarum* -arum magis esse quam rusticorum. SCHOL. Hor. carm. 1, 28, 2 mensorem: -am. GLOSS. -es terrae mensurator. -a γεομέτρης, terrae mensor. subputandi arte peritus. qui docet mensuras terrae. geumeter mensor agri. *-am medicum facit* VIRG. gramm. epit. 4 p. 22 H.: geometrica est ars disciplinata, quae omnium herbarum graminumque experimentum enuntiat: unde et medicos hac fretos -es vocamus id est expertos herbarum. *legitur inde a* VARR. *et* CIC. *versibus adaptatur bis* (IVV. SIDON. *v. l. 35. 36*).

i. q. vir geometriae peritus, geometriae praeceptor, praevalente scientiae ac doctrinae notione: VARRO rust. 3, 16, 5 -ae hexagonon fieri ... ostendunt *eqs.* CIC. ac. 2, 22 quo modo ... -es cernere ea potest, quae ... nulla sunt? 2, 116 -ae provideant, qui se profitentur non persuadere, sed cogere (SEN. nat. 1, 4, 1 rationes, quae non persuadent, sed cogunt, a -is adferuntur). Tusc. 5, 18 -ae cum aliquid docere volunt. fat. 15 -es non ita dicet ..., sed potius *eqs.* off. 3, 33 -ae solent non omnia docere, sed postulare, ut quaedam sibi concedantur. VAL. MAX. 8, 12 ext. 1 *Plato* conductores ... ad Eucliden -en ire iussit (CASSIOD. var. 7, 5, 3 -am legas Euclidem). SEN. nat. 1, 5, 13 -ae ... argumentis nihil dubii relinquentibus docent ... esse. epist. 88, 27 illud tibi -es potest dicere. PLIN. nat. 2, 248 nec defuere -ae, qui interpretarentur *eqs.* QVINT. inst. 1, 10, 40 reprehensi ... a -is sunt historici. 5, 10, 7 apud -as γραμμικαὶ ἀποδείξεις dicuntur *evidentes probationes.* GELL. 1, 20 tit. quid -ae dicant ἐπίπεδον *etc.* 1, 20, 1 figurarum, quae σχήματα -ae appellant. APVL. Socr. 8 p. 139 ut -ae autumant. CENS. 10, 2 ipsis ... sonis motuum modum mensuramque invenere -ae magis quam musici. 10, 7 Pythagoras -aeque. CAPITOL. Aur. 2, 2 usus est *magistro* ... musico Androne eodemque -a. CHALC. comm. 32 quod nullas partes habet ... -ae notam adpellant. AMM. 22, 15, 29 quae figura apud -as ideo sic appellatur, quod .... SERV. ecl. 3, 41 'radio' id est virga philosophorum, qua -ae lineas indicant. georg. 1, 48. Aen. 6, 532 secundum chorographos et -as. AMBR. hex. 5, 10, 26 quis -a his divisit habitacula ...? sed -am audivimus, thalassometram nunquam audivimus. 6, 2, 7 *terrae* mensura circuitus, quam -ae centum octoginta milibus stadiorum aestimaverunt (ISID. nat. 48, 3). HIER. in Ezech. 4, 1—2 p. 37 in *abaci* pulvere solent -ae γραμμὰς id est lineas radiosque describere. RVFIN. Greg. Naz. orat. 3, 14, 8 neque ... si quis unam γραμμὴν sciat, -es continuo iudicandus est. Orig. in gen. 2, 2 p. 29, 6 B. apud -as. AVG. civ. 13, 17 p. 578, 17 D. ab intimo terrae medio, quod ae centron vocant. soliloq. 1, 5, 11 nullus autem -es deum se docere professus est. MART. CAP. 3, 230 miscet etiam utrumque -es, quippe formas theorematum cum rationibus certis efficit et cognoscit. CLAVD. MAM. anim. 2, 3 p. 108, 8 a te scilicet novo -a. CASSIOD. art. 6 p. 1212^D Iovem suum in operibus propriis -am fuisse testantur. *ibid.* -a etenim, si fas est dicere, sancta divinitas *est,* quando creaturae ... species ... concedit, ... cursus stellarum ... distribuit. 6 p. 1213^B. *saepe geometres componitur cum aliarum artium peritis:* VARRO ling. 10, 42 hoc poetae genere ... utuntur multum, hoc acutissime -ae, hoc ... grammatici. CIC. de orat. 3, 58 totos se alii ad poetas, alii ad -as, alii ad musicos contulerunt. fin. 3, 4 -ae ... et musici, grammatici etiam more quodam loquuntur suo. fat. 15 quaero, ... cur idem medici, cur -ae, cur reliqui facere non possint. VITR. 1, 1, 16 (*loc. corr.*) *app.* astrologi *et* musici. SEN. epist. 88, 42 invidere grammaticis, invidere -is. COLVM. 1 praef. 5 scholas rhetorum et, ut dixi, -arum musicorumque. QVINT. inst. 1, 10, 4 qui neque -en audierint nec musicos. 1, 10, 6 oratorem ... non -es faciet aut musicus quaeque his alia subiungam. 1, 10, 18 psaltis se et -is multa dicit dedisse. 1, 12, 6 *et* 18. 12, 11, 20 -ae ... et grammatici ceterarumque artium professores. IVV. 3, 76 (*cf. p. 1907, 35*). SPART. Hadr. 16, 10. ARNOB. nat. 2, 19 quotusquisque est musicus dialecticus et -es? PS. AVR. VICT. 14, 2 RVFIN. Orig. princ. 1, 4, 1 p. 63, 20 SIDON. epist. 4, 11, 6 vers. 9 (*cf. p. 1907, 36*). epist. (carm. 22) 2 -as, arithmeticos et astrologos. BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 8 p. 98, 25. *ibid.* p. 99, 1 comm. sec. 4, 15 p. 275, 6. *condicio ac professio indicatur:* SCAEV. dig. 27, 1, 22 -ae a tutelis non vacant (FRG. Vat. 150). VLP. dig. 50, 13, 1 *inter praeceptores studiorum liberalium* rhetores continebuntur, grammatici, -ae. EDICT. imp. Diocl. 7, 70 ⟨g⟩rammatico Graeco sibe (*sic*) Latino et -ae in singulis discipulis menstruos X ducentos. COD. Theod. 13, 4, 3 (= COD. Iust. 10, 66, 2 *a. 344*) mechanicos et -as et architectos, qui divisiones partium omnium incisionesque servant mensurisque et institutis operam fabricationi stringunt, ... in par studium docendi adque discendi ... perpellimus (*cf. Daremberg-Saglio II 2 p. 1543*). FIRM. math. 3, 7, 1 Mercurius in parte horoscopi partiliter constitutus ... facit philosophos, grammaticae artis magistros aut -as. *similiter ibid.* 9 *et* 25. 8, 25, 7 -ae oligochronii. CASSIOD. art. 3 p. 1199^A studium ut -a. CORP. III 6041 L. Varronius Rufus -a fecit. V 8319 Epaphrodito gerometae (*sic*). INSCR. Notiz. degli scavi 1922 p. 412 n. 14 (*Romae*) Sex. Appuleius Archimedes -es.

geōmetria, -ae *f,* γεωμετρία. *acc. plur.* -as PETRON. 58, 16. *vox* geometria *in linguam latinam recepta:* CIC. fin. 3, 5 quamquam ea verba, quibus instituto veterum utimur pro latinis, ut ipsa philosophia, ut rhetorica, dialectica, grammatica, -a, musica, quamquam latine ea dici poterant, tamen, quoniam usu percepta sunt, nostra ducamus. CASSIOD. art. 6 p. 1213^A -a latine dicitur terrae dimensio. *ibidem Varronis sententia de causa huius nominis explicatur.* GLOSS. terrae mensura, mensura terrae. *legitur inde a* CIC. *cf.* geometrica *f. subst. p. 1910, 51 sq.*

definitiones: BOETH. arithm. 1, 1 p. 9, 4 immobilis ... magnitudinis -a notitiam pollicetur. p. 12, 1 mobilium astronomia, immobilium -a doctrina est. mus. 2, 3 p. 229, 5. CASSIOD. art. 3 p. 1203^C -a est disciplina magnitudinis immobilis et formarum (*item* 6 p. 1213^C). 6 p. 1212^D ad -am veniamus, quae est disciplina contemplativa formarum, documentum etiam visuale philosophorum. *loci de partibus finibus argumentis -ae:* CIC. de orat. 1, 187 omnia fere, quae sunt conclusa nunc artibus, dispersa et dissipata quondam fuerunt; ut ... in -a liniamenta formae intervalla magnitudines. VITR. 1, 1, 4 circini tradit usum ... normarumque et librationum et linearum directiones. QVINT. inst. 1, 10, 35 cum sit -a divisa in numeros atque formas. 2, 21, 19 *orator* circa mensuras et numeros non versabitur? dicamus has -ae esse partes. SERV. ecl. 3, 41 adhibiti sunt philosophi, qui lineis diviserunt agros. ⟨inde (a quo *Niedermann*)⟩ -a dicitur, cum non tantum terrae, sed et maris et caeli et aeris spatia

[Krohn.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

metiri consueverit. HIER. in Ezech. 4, 1—2 p. 37 exploratores . . . qui terram describerent, quae proprie vocatur -a. *sim.* 43, 10 p. 524. MART. CAP. 7, 746 -ae nota linea figura soliditas *fines vel limites sunt.* CASSIOD. art. 6 p. 1213^{C} -a dividitur in planum, in magnitudinem numerabilem, in magnitudinem rationalem et irrationalem, in figuras solidas. ISID. diff. 2, 151 -a est disciplina magnitudinis et figurarum notis lineamentisque propriis distincta vel formis. dicta autem -a a dimensione terrae, per quam uniuscuiusque termini delineari solent. *pars physicae*: ISID. diff. 2, 150 ad physicam pertinere aiunt disciplinas septem, quarum prima est arithmetica, secunda -a. *partes geometriae*: VITR. 1, 1, 4 *-am dicit praesidia praestare architecturae* per opticen . . . per arithmeticen. GELL. 16, 18, 1 pars quaedam -ae ὀπτική appellatur, . . . pars altera . . . κανονική vocatur. *inter artes ingenuas vel liberales habetur*: CIC. de orat. 3, 127 has artis, quibus liberales doctrinae atque ingenuae continerentur, -am musicam litterarum cognitionem et poetarum. TAC. dial. 30 non -ae, non musicae, non grammaticae, non denique ullius ingenuae artis scientiam ei (*Bruto*) defuisse. *comprehendit totam illam disciplinam quae pertinet ad numeros et artem computandi, metiendi*: CIC. de orat. 1, 217 ne philosophi quidem ipsi . . . dicere audent -am aut musicam philosophi esse. 3, 79 quid faciet in -a qui non didicerit? rep. 1, 16 numeros . . . et -am et harmoniam . . . Pythagorae more coniungere. fin. 5, 83 ut in -a, prima si dederis, danda sunt omnia. ac. 1, 6 adhibenda etiam -a est; quam quibusnam quisquam *poterit* enuntiare verbis? 2, 91 in -ane quid sit verum aut falsum, dialecticus iudicabit? (div. 2, 10). 2, 106 *Polyaenus* totam -am falsam esse credidit. Tusc. 1, 5 in summo apud illos (*Graecos*) honore -a fuit. 5, 113 *Diodotus* -ae munus tuebatur. nat. 3, 88 Pythagoras cum in -a quiddam novi invenisset. VITR. 1, 1, 3 *architectus sit* eruditus -a. VAL. MAX. 8, 7, 3 ext. -ae multiplices numeros. SEN. benef. 3, 5, 1 quaedam . . . non est satis didicisse . . . -am dico. epist. 88, 4 ad -am transeamus. 24 cum ventum est ad naturales quaestiones, -ae testimonio statur. 25 *bis.* 39 itane in -ae pulvere haerebo? 95, 10 *dogmata vel decreta vel scita vel placita,* quae . . . in -a . . . invenies. QVINT. inst. 1, 10, 34 in -a partem fatentur esse utilem teneris aetatibus. 36 ordo est -ae necessarius. *ibid.* ex prioribus -a probat insequentia, ex certis incerta. 39 falsa quoque veris similia -a ratione deprehendit. 46 quid quod se eadem -a tollit ad rationem usque mundi? 49 ut . . . nullo modo sine -a esse possit orator. 1, 12, 14 nec utique ad minutissima usque -ae opera descendat. GELL. 1, 9, 6 -am, gnomonicam, musicam . . . μαθήματα veteres Graeci appellabant. 16, 18, 6 *principia* -ae. APVL. flor. 15 p. 56 -ae sollertissimas formulas. 20 p. 97 Athenis bibi . . . -ae limpidam *creterram.* PS. APVL. Ascl. 13 IREN. 2, 32, 2 LACT. inst. 3, 25, 11 SERV. georg. 1, 229. AVG. soliloq. 2, 18, 32 nihilne . . . de illa tua -a recordaris? MART. CAP. 8, 858 ab uno -ae concesso assertio est inchoanda. EVSTATH. Bas. hex. 8, 4 p. 950^{A} -ae affectatio (τὰ τῆς γεωμετρίας εὑρήματα) . . . apibus comparata postponitur. BOETH. arithm. 2, 6 p. 91, 8 in Porph. comm. pr. 1, 11 p. 31, 20. *viri geometriae periti*: CIC. fin. 1, 20 Democrito . . . homini erudito in -aque perfecto. Brut. 175 *Sex. Pompeius* praestantissimum ingenium contulerat ad . . . perfectam -ae . . . scientiam. off. 1, 19. PLIN. nat. 1, 7, 38 *excellentes* -a. 35, 76 *Pamphilus Macedo* (*pictor*) omnibus litteris eruditus, praecipue arithmetica et -a. APVL. apol. 16 Archimedes Syracusanus, vir in omni quidem -a multum ante alios admirabilis subtilitate. flor. 18 p. 90 Thales Milesius . . . -ae penes Graios primus repertor. PORPH. Hor. carm. 1, 28, 1 Archytas . . . -ae peritus. SPART. Hadr. 14, 9 -ae . . . peritissimus. CASSIOD. var. 3, 52, 3 -am . . . Chaldaei primum invenisse memorantur. *in titulis librorum*: CASSIOD. art. 7 p. 1218^{D} Varro . . . in -ae volumine. MART. CAP. lib. VI *inscribitur*: de -a (geometrica *pars codd., sic et in subscriptione*). CASSIOD. art. 6 de -a.

iuncturae selectae: -am: tractare: CIC. de orat. 3, 132 *de Euclide et Archimede.* RVFIN. hist. 5, 28, 14. notam habere: VITR. 1, 1, 16 -am . . . ceterasque disciplinas penitus habere notas. discere: SEN. epist. 91, 17 APVL. Plat. 1, 3. COD. Iust. 9, 18, 2 (*a. 294*) artem -ae (*ibid.* exerceri. *opp.* mathematica damnabilis). *plur.* PETRON. 58, 7 -as. facere: LAMPR. Alex. 27, 7. *dat.*: devotus: TERT. anim. 31. *abl.*: imbui: TAC. dial. 31 veteres oratores . . . -a imbuebantur. RVFIN. Orig. princ. 1, 4, 1 p. 63, 13. in *c. abl.*: se conterere: CIC. fin. 1, 72 an ille . . . se, ut Plato, in musicis, -a, numeris, astris contereret?

1. geōmetricē, -ēs *f. v.* geometricus *p. 1910, 74.*

2. geōmetricē *adv. v.* geometricus *p. 1910, 41.*

geōmetricus, -a, -um, γεωμετρικός. GLOSS. V 298, 12 -us, ut pes. geŏmetrica *vel* gēometrica *in hexam.*: AVSON. 408, 17 (*v. infra l. 81*). geŏmetricas *in hendecasyll. Phalaec*: SIDON. carm 23, 114 (*v. p. 1910, 23*). CIC. Tusc. 1, 57 pusionem quendam Socrates interrogat quaedam -a de dimensione quadrati. div. 2, 122 -um quiddam aut physicum aut dialecticum explicare. rep. 1, 29 in area -as formas quasdam esse descriptas (APVL. apol. 61 -as formas e buxo. CHALC. comm. 53 p. 121, 10 -ae formae in aliquo numero inveniantur necesse est. AVSON. 408, 17 (p. 244 P.) -a forma favorum. BOETH. arithm. 1, 1 p. 11, 4 cum aliquam -am formam dixero. *ibid.* p. 11, 6 CASSIOD. var. 3, 52, 2 per -as formas. ARNOB. nat. 2, 19 p. 63, 10 homines pepererunt . . . -as formulas). CIC. ac. 2, 117 quodsi *sapiens* -is rationibus non est crediturus (VITR. 1, 1, 4 difficiles symmetriarum quaestiones -is rationibus et methodis inveniuntur. 1, 6, 9. 10, 11, 1. GELL. 5, 3, 5 ratione quadam quasi -a librari. CENS. 13, 2 p. 23, 4 Eratosthenes -a ratione collegit *eqs.* CHALC. comm. 33 p. 99, 13 secundum rationem continui competentis, quae est ratio -a. 52 p. 120, 13 iuxta quasdam -as rationes. AMM. 20, 3, 2 in his minutis, quae -a ratio partium partes appellat. MACR. somn. 1, 20, 17 -is evidentissimisque rationibus probare. 1, 20, 32 -ae rationis examine. MART. CAP. 7, 737 quod -a ratione componitur). VITR. 6 praef. 1 -a schemata *in litore* descripta. PLIN. nat. 2, 85 ratio -ae collectionis nunquam fallacis. 2, 164 subtilitate -a. 7, 125 -ae ac machinalis scientiae testimonium. ARNOB. nat. 2, 11 p. 56, 12 -as res . . . explicare. CHALC. comm. 2 p. 70, 20 remediis -is. 11 p. 76, 14 -is . . . probationibus. 22 p. 88, 3 analogia . . . -a. 238 p. 273, 16 notae -ae conparant quod videtur. AVSON. 350, 7 (p. 208 P.) XIV figuras -as habent *ossicula* (*ludus.* AVG. soliloq. 2, 19, 33 BOETH. arithm. 2, 4 p. 86, 12). AMM. 22, 16, 17 nudatur ibi (*Alexandriae*) -o radio quidquid reconditum latet. AMBR. hex. 2, 2, 5 -is numeris et necessitatibus . . . probare. HIER. in Ezech. 4, 1—2 p. 37 funiculum -um ad Ierusalem metiendam (40, 1 *sqq.* p. 465 RVFIN. Orig. in num. 18, 3). in Agg. 2, 19—20 p. 771 *malogranatum habet* intertextis membranulis quandam -am compositionem. RVFIN. Orig. in gen. 2, 2 artem -am, quam praecipue Aegyptii callent (SIDON. carm. 23, 114 geŏmetricas ad artes). 11, 2 -a doctrina vel ratio numerorum. AVG. soliloq. 1, 4, 9 scisne saltem in -a disciplina quid sit linea? (EVSTATH. Bas. hex. 1, 3 CLAVD. MAM. anim. 1, 25 p. 88, 6 BOETH. arithm. 1, 1 p. 11, 26 CASSIOD. in psalm. 1, 6 GROM. p. 371, 3 *in titulo*). 1, 4, 10 ut pilam illam -am nosti. util. cred. 6, 13 p. 17, 23 -as litteras Archimedis legere. quaest. hept. 1, 4 hanc quaestionem cubito -o solvit Origenes. *ibid.* cubitum . . . -um dicit tantum valere quantum nostra cubita sex valent. MACR. somn. 1, 6, 22 -i corporis . . . planities. MART. CAP. 8, 827 more -o. CLAVD. MAM. anim. praef. p. 19, 15 ex -is . . . regulis. 2, 8 p. 130, 4 in -is . . . libris (BOETH. herm. sec. 1 praef. p. 4, 5 -os . . . libros *Albini*). BOETH. arithm. 2, 4 p. 86, 18 quae omnia . . . -ae propriae considerationis sunt (2, 40 p. 137, 5). 2, 43 p. 140, 13 arithmeticam vim -a . . . esse antiquiorem. 2, 49 p. 158, 18 haec proportionalitas -ae armoniae cognata est. armoniam autem -am cybum dicunt (*ibid.* p. 158, 23). *neutr. plur.*: PLIN. nat. 1, 2, 21 de mundo -a. GELL. 14, 3, 6 Socrates physica et musica et -a disserit. HIER. in Ezech. 4, 1—2 p. 37 *propheta* -a iubetur in latere arte describere.

adv. **geōmetricē**: GLOSS.^{L} I Ansil GE 347 geumetrice mensura, mensurate. BOETH. elench. soph. 1, 10 p. 1020^{B} contentiosa *dialectica* disserendi modo captiose decipit, ut et pseudographa -e (ARISTOT. soph. elench. p. 171^{b} 35 *aliter*). *cf. etiam Quicherat, Add lex. lat. p. 113.*

m. subst. **geōmetricus**, -ī. *i. q. geometres*: CHALC. comm. 11 p. 76, 16 *quasdam* lineas parallelogrammas -i appellant. 18 p. 83, 2. HIER. epist. 53, 6, 1 taceo de . . . philosophis, -is, dialecticis. CASSIOD. in psalm. 1 div. p. 27^{C} -us . . . Euclides. ISID. orig. 3, 12, 1 quod centrum -i . . . nuncupant. 16, 26, 1 quod -i perscrutare audent.

f. subst. **geōmetrica**, -ae (*sc. ars*), γεωμετρική. *i. q.* geometria. geum- *scriptum*: GLOSS. IV 597, 27. GLOSS. mensura terrae; terrae mensuratio; quia docet mensuram terrae (V 298, 10). CIC. inv. 1, 36 occupatio . . . -ae. PAVL. FEST. p. 17 actus significat in -a minorem partem iugeri. PLIN. nat. 2, 248 *Dionysodorus Melius* -ae scientia nobilis. GELL. praef. 13 quaedam scrupulosa et anxia . . . ex -a. PS. CENS. frg. 5 -a est scientia digerendi (dirigendi *vulgo*) figuras. CHALC. comm. 32 p. 97, 8. 150 p. 208, 2. 228 p. 266, 6. 355 p. 379, 5 *al.* AMBR. Abr. 2, 11, 80 cybos -ae. HIER. vir. ill. 109 ut dialecticam . . . et -am usque ad perfectum didicerit. RVFIN. Greg. Naz. orat. 9, 4 p. 269, 20 absurdum est . . . lugenti -am ingerere. Orig. in num. 18, 3 p. 171, 6 B. in cant. prol. p. 72, 23 B. AVG. civ. 15, 27 p. 118, 3 D. Aegyptiorum, qui -am dilexerunt. quaest. hept. 1, 4 p. 5, 28. soliloq. 1, 4, 9 -am sensibus percipere. 2, 18, 32 quae in -a docentur. SIDON. epist. 5, 2, 1 -a metitur. CLAVD. MAM. anim. 2, 3 p. 105, 10 iuxta -am. 3, 11 p. 174, 4 Hermophilus Theopompum -am sine radio docuit. epist. p. 204, 27 musicen . . . et -am atque arithmeticam tres quasi furias despui. CASSIOD. art. 3 p. 1168^{D} -a est disciplina magnitudinis immobilis et formarum. gramm. VII 213, 23 mathematica, quae quattuor complectitur disciplinas id est arithmeticam, -am, musicam et astronomiam. ISID. orig. 1, 2, 2 disciplinae liberalium artium septem sunt. . . . sexta -a quae mensuras dimensionesque complectitur. VIRG. gramm. epit. 4 p. 22, 4 H. *v. sub* geometres *p. 1907, 69.* *graece declinatum: ?* **geōmetricē**, *acc.* -ēn: VITR. 10, 11, 2 *traditur*: qui geometricę non noverunt. *alii* -cen, *alii* -cam, *alii* -ce (*adv.*) *scribunt.*

n. pl. subst. **geōmetrica**, -ōrum. *fere i. q.* geometria (*aliter v. supra l. 38 sq.*). CIC. fin. 1, 20 si *Epicurus* a Polyaeno . . . -a discere maluisset. Tusc. 1, 57 ut *pusio* gradatim respondens eodem perveniat, quo si -a didicisset. CLAVD. MAM. anim. 1, 22 p. 81, 6 de -is *disserere.* MART. CAP. 9, 939 sonus . . . tanti apud nos (*Harmoniam*) loci est, quanti in -is signum. 9, 971 ut est in -is punctum. *Krohn.*

geōrgia, -ae *f.*, γεωργία. *i. q. agricultura.* SERV. georg. 1 pr. p. 129, 3 male . . . quidam georgicorum *Vergili* duos tantum esse ad-

[Koch]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

serunt libros dicentes -am (*PH*, georgicam *rell.*) esse *γῆς ἔργον*, id est terrae operam, quam primi duo continent libri, nescientes tertium et quartum, licet -am (-an *L*, georgicam *H*) non habeant, tamen ad utilitatem rusticam pertinere (SCHOL. Verg. Bern. georg. praef. p. 840, 10. 11 *et* BREV. EXPOS. Verg. georg. praef. p. 194, 13. 14, *pari scripturae varietate*).

ᴿ**geōrgicus,** -a, -um, *γεωργικός*. *declinatio: sing. nom. acc.* -um: COLVM. 7, 5, 10 (*v. infra l. 15*). SERV. georg. 3, 1 *al.* (*v. infra l. 19 sqq.*) PHILARG. Verg. ecl. 3, 40 rec. I *et* II (*v. infra l. 22*). *acc.* -ŏn? *v. l. 24.* *plur. gen.* -ōn: QVINT. inst. 8, 3, 78 *al.* (*v. l. 24. 36 sqq. 62*). -ōrum: AVSON. 360 *al.* (*v. infra l. 42*). *passim legitur ap. grammaticos et scholiastas, maxime Vergili, quorum multos omisi locos. praeterea occurrit: bis ap.* FEST., *ter ap.* COLVM., *singulis locis ap.* QVINT. GARG. MART. CAPITOL. AVSON. VEG. MACR. SIDON.

I *adi., i. q. ad agriculturam pertinens*: COLVM. 7, 5, 10 -um carmen, *sc. Vergili* (10 pr. 3 -i carminis omissas partes. SERV. georg. 2, 541 *Vergilium* dixisse hoc loco carmini -o finem se ... facturum, quod duo sequentes libri pastorales sunt, non -i [SCHOL. Verg. Bern. georg. 2, 542]. 3, 1 aliud ... carmen post completum -um. 3, 40. SCHOL. Verg. Bern. app. III p. 998 in II libro -i carminis. *generaliter*: SERV. georg. 4, 150 tragicum est et ultra carmen -um, si accipiamus '...' exclamationem esse. PHILARG. Verg. ecl. 3, 40 rec. I *et* II *Hesiodus* -um carmen scripsit). COLVM. 11, 3, 2 (*loco in S et A non extante*) Democritus in eo libro quem -on (*potius gen. plur. quam acc. sing.*) appellavit (*cf. Diels, Frgg. d. Vorsokr. Democr. p. 358, 6. 395, 15.* DOSITH. gramm. VII 428, 11 tres libri -i *Vergili. cf. supra l. 18*). SIDON. epist. 8, 11, 6 in -a *materia* sic rusticans multum, quod nihil rusticus *Lampridius orator*.

II *pro subst.*: **1** *n. pl.* **geōrgica,** -ōn *vel* -orum (*sc. carmina*). PROB. app. gramm. IV 196, 3 *inter 'nomina generis neutri semper pluralis numeri'*: -a -is. *tituli librorum ad agriculturam pertinentium.* *de Vergili opere*: FEST. p. 306 Vergilius in -is (*cf.* p. 206 GELL. 1, 22, 12. 5, 12, 13 PORPH. Hor. epist. 1, 20, 1 DIOM. gramm. I 486, 2 SERV. Aen. 1, 71 *al.* PHILARG. Verg. ecl. praef. rec. II p. 6, 17 modus ... moderatus in -is. CLAVD. DON. Aen. 6, 575 VEG. mil. 4, 41 ISID. nat. 10, 1). QVINT. inst. 8, 3, 78 in primo -on (GELL. 13, 21, 4. ROMAN. Char. gramm. I 119, 27 Maro -on IIII. 204, 32 *al.* PORPH. Hor. carm. 2, 6, 10 NON. p. 12, 8 *et passim* DIOM. gramm. I 487, 15 MACR. Sat. 5, 20, 1 PRISC. gramm. II 519, 7 *al.* EVTYCH. gramm. V 449, 22 in tertio libro -on. V 464, 25 *et saepe.* SCHOL. Verg. Bern. ecl. 6, 26 -on carmen. georg. app. III p. 996 in fine -on. SVBSCR. Verg. georg. codd. Med. *et* Pal. AVSON. 360 l. 23 *P.* in tertio -orum. SERV. georg. 1 praef. p. 129, 2 *v. p. 1910, 84.* Aen. 1, 431 auct. 1, 744 SCHOL. Verg. Bern. georg. 1, 1. 2, 1 in ceteris -orum libris. app. III p. 996 [*in calce paginae, cf. supra l. 41*] in fine -orum. BREV. EXPOS. Verg. georg. *inscribitur*: -orum brevis expositio. praef. p. 194, 12 *al.* PHILARG. Verg. ecl. praef. rec. II p. 3). GELL. 1, 21, 1 versus ... ex -is Vergilii. DON. vita Verg. p. 5, 71 Br. p. 6, 89 Br. -a VII ... perfecit annis. 6, 91 Augusto ... per ... quadriduum legit. 10, 178 recitante eo ex -is. SERV. Aen. 1 praef. p. 2, 9 *al.* PORPH. Hor. sat. 1, 10, 40 bucolica et -a Vergilii (PROB. Verg. ecl. *inscr. al.* PHILARG. Verg. ecl. praef. rec. II p. 2, 9 *ad 'pascua, rura, duces'*: bucolica, georgica, Aeneades). PROB. Verg. ecl. praef. p. 328, 28 -a quomodo pronuntiarentur. DIOM. gramm. I 483, 3 didascalice (*sc. species poematos*) ... -a Vergilii et his similia. SCHOL. Verg. Bern. georg. 1, 2 ad quem (*Maecenatem*) fecit ... -a. PHILARG. Verg. ecl. praef. rec. II p. 5, 19. rec. I p. 12, 20. p. 13, 1 credibile ... Virgilium ... -a ad secundum *modum* locutionum (*sc. moderatum, v. supra l. 35*) voluisse conferre. *de aliorum auctorum operibus*: CAPITOL. Alb. 11, 8 agri colendi peritissimus, ita ut etiam -a scripserit. SCHOL. Verg. Bern. georg. 3, 41 plures -a scripserunt, Nicander, Hesiodus (3, 291 -on libros. *cf.* 2, 260). GARG. MART. pom. 3, 7 Aristoteles in -is (*sc. libro pseudepigrapho, cf. Aristot. frgg. p. 18 Rose*). *cf. etiam l. 24.* **2** *masc. plur.* **geōrgicī,** -ōrum (*sc. libri*): DIOM. gramm. I 482, 22 exegeticon poematos genus ..., ut se habent tres -i et prima pars quarti. **3** *f. sing.* **geōrgica,** -ae (*sc. poesis?*): FVLG. Virg. cont. p. 83, 10 bucolicam -amque omisimus (*fort. ex antecedentibus 'continentiam' supplendum; sed cf.* p. 95, 20). *Koch.*

gepanta *vox german.* IORD. Get. 95 lingua eorum (*Gothorum*) pigra -a dicitur. *ibid.* -a pigrum aliquid tardumque designat. *cf.* Gepidae.

gequaria *v.* iequaria.

1. gera *v.* adarca *vol. I 570, 71.* **2. gera** *v.* hiera.

geraleon i. liquamen: GLOSS. III 564, 41. *est gr. γαρέλαιον, adde s.* garelaeum. *Hey.*

geramo, geranio(n) *v. s.* grus.

geranion, (-ii) *n.* (*v. p. 1912, 10. 16; f. scil.* herba *v. p. 1912, 6. 14. 22*). *a γεράνιον (-ειον).* *nomen herbarum.* **1** *fungorum genus*: PLIN. nat. 19, 36 *tuberis* simile est ... quod in Graecia *vocant* -on (ceraranio, ceraranium, caeraramo, ceranio, ceranion *v. ll.*; ceraunion *vel* ceraunium *ci. edd.*; *sed cf.* 1, 19, 12 geranion. *cf. Theophr. hist. plant. 1, 6, 5, ubi κράνιον codd., sed γεράνειον Athen. 61 f.; et Theophr. hist. plant. 1, 6, 9, ubi codd. Theophr. longe alia exhibent, atque Athen. 62 a, qui affert τὸ ὕδνον, ὃ καλοῦσί τινες γεράνειον, unde Eustath. Il. 1017, 19 γεράνειον*).

2 *herbarum floriferarum genera*: **a** -on *est herba, quam 'Geranium tuberosum L.' nostrae aetatis viri docti nominant* (*syn.* PS. DIOSC. 3, 116 *'Ρωμαῖοι πουλμώνια, οἱ δὲ κικουτάρια, οἱ δὲ γρουίνα*): PLIN. nat. 26, 109 alterum genus *-ii* foliis anemonis divisuris longioribus, radice mali modo rotunda, dulci, reficientibus se ab imbecillitate utilissima; et fere talis vera est. *sqq. medicamina ex ea facta* (*cf. Diosc. 3, 116 et J. Berendes, Des Pedanios Dioskurides Arzneimittellehre übersetzt; Stuttgart 1902, p. 341*). 26, 158 radix e -o ... secundis inflationibusque volvarum conveniens. 26, 160 -on in vino albo potum *profluvium sistit.* DIOSC. 3, 126 de geranyon (geramon, gearamon *var. ll.*): geran⟨i⟩o *eqs.* **b** *est 'Errodium malachoides L.'* (*syn.* PS. DIOSC. 3, 116 *'Ρωμαῖοι ἐχινάστρουμ*): PLIN. nat. 26, 108 Graeci *-on tradunt* foliis paulo candidioribus quam malvae, caulibus tenuibus pilosis, ramosam ex intervallis, binum palmorum, et in his folia, inter quae in cacuminibus capitula sint gruum (*cf. Diosc. 3, 116 et Berendes l. all.*). DIOSC. 3, 126 dicitur et alteru gerani⟨u⟩ *eqs.*
c -on *etiam ea, quam nos 'Myrrhis odorata Scop.' vel 'Scandix odorata L.' nuncupamus, vocatur herba* (*sed per errorem, ut opinor, v. l. 23*): PLIN. nat. 26, 108 -on (generanion *cod. E*) aliqui myrrin, alii myrtidan (*cf.* 1, 26, 68 geranion sive myrrhis sive myrtis) appellant. similis est cicutae, minutioribus foliis et caule brevior, ⟨radice?⟩ rotunda, saporis et odoris iucundi. nostri sic eam tradunt (*cf. Diosc. 4, 115 μυρρίς et Berendes p. 430; ad hanc herbam ut* -ii *nomen transferrent, errore quodam adducti videntur Romani, cum eodem vocabulo, q. e. μυρρίς, non solum haec, sed et ea appellaretur herba, quae a Diosc. 3, 116 sub nomine principali, q. e. γεράνιον [cf. l. 1 sqq.], descripta est, cf. Ps. Diosc. 3, 116 γεράνιον ... οἱ δὲ μυρρίς*). *Brandt.*

geranītis, (-is? -idis?) *f. a γέρανος. voc. graec. non extat. gemma.* PLIN. nat. 1 ind. 37, 72 -is (*nom.*). 37, 187 *cognominatur* a gruis collo -is.

[altili **geranopepa,** quae vulgo pipizo nominatur. *sic legebant viri docti in loco insanabilis corruptelae ap.* HIER. epist. 22, 28, 5, *vocabulum varie interpretantes* (altilis *γέρων* vulgo *ποππύζων* nominatur *Hilberg in ed.*; altilis geron vulgo papitzo *duo codd., similia rell.*).]

?**gerārius,** -a, -um: *codd. CD* PLAVT. Merc. 87 -am (*i. cercurum*). *v. s.* cercurus, *p. 857, 66. de navi oneraria?* [*vocabulum nihili e mera corruptela ortum. Ed. Fraenkel.*]

gēras *i. γῆρας.* PS. SORAN. quaest. med. 69 quid est -s? senex.

†**gerbaste** (*nomen herbae*). *sic falso scriptum ap. Ackermann* PS. APVL. herb. 26 (= 25, 19 H.-S.); *rectius* ceruaste. *quod quia sub* C *litt. omissum, afferetur in Addendis.*

gerdius, -ī (*γερδιός. latinum putat Ehrlich, Zur idg. Sprachgesch., Königsb. 1910, p. 62*). *genus textoris.* LVCIL. 1057 (Non. p. 118) curare domi sint -us, ancillae, pueri, zonarius, textor. FIRM. math. 8, 25, 9 in parte XXVII Librae quicumque habuerit horoscopum, erit textor -us *eqs.*

gerebon, gerobone, **gerelion,** gerolione *et sim. v. s.* plantago.

geres *v.* gerres.

†**gergo** *διοικηθέντα*: GLOSS.^{L} II Philox. GE 53.

gerinon i. lilium: GLOSS. III 564, 6 (-n idest lirium [*sc. λείριον*] III 539, 26). *est κρίνον (crinon). v. s.* lilium. *Hey.*

gerinus *v.* gerrinus. **geritεύω** *v.* gero. **geritio** *v.* gestio.

germānicia, -ae *f. a* germanus. *probabiliter i. q. cognata, consanguinea*: CANON. Migne 56 p. 818^{A} (*nullo clerico licitum esse cum mulieribus commorari*) nisi forte aut soror sit aut -a ⟨vel⟩ hae[c] personae tantum, quae fugiant suspicionem (*ex interpret. antiq. canon. Nicaen., cf. gr. Mansi 2 p. 669^{B} = Hefele, Conciliengesch. I^{2} 379 sq. πλὴν εἰ μὴ ... μητέρα ἢ ἀδελφὴν ἢ θείαν,* DIONYS. EXIG. p. 147^{D} matrem aut sororem aut amitam; *sim. alii. quare* -am *intellegendam esse personam aliquam cognatione proximam velut matrem, amitam sim. licet coniciamus*).

ᴿ**germānitās,** -tis *f. a* germanus. *plur. non extat* GLOSS.^{L} II Philox. GE 60 -s *γνησιότης, ἀδελφότης.* *habetur inde a* CIC. LIV. (*binis locis*), PLIN. nat. (*ter*); *paulo frequentius apud posteriores.* [*corrupte*: ARNOB. nat. 3, 34 p. 134, 8.]

A *de* ***fraternitate***: **1** *sensu stricto de coniunctione vel pietate eorum, qui naturali fratrum (sororum) condicione cohaerent, i. q. fraternitas*: **a** *proprie* (*de hominibus; de dis: p. 1913, 4; de civitatibus: l 76; de animis: p. 1913, 2. de consobrinis: p. 1913, 28*): CIC. har. resp. 42 *P. Clodius scurrarum* intemperantia expleta in domesticis est -is stupris volutatus. Lig. 33 moveant te (*sc. Caesar*) horum lacrimae, moveat pietas, moveat -s (*antecedit*: fraterne). LIV. 37, 56, 7 Argis et illos (*Solenses*), sicut sese (*Rhodios*), oriundos esse; ab ea -e fraternam sibi cum iis caritatem (*BΦ*, gratiam *M*) esse (*sim. de civitate*: HIER. in Abd. 21 p. 1116^{C} *Ierusalem* cum Ioseph in antiquam -em recepta. VVLG. Zach. 11, 14 ut dissolverem -em inter Iudam et Israel [*hebr.* אַחֲוָה]. PS. RVFIN. in Os. 4, 15 p. 987^{B} professionem repudiatae -is *inter Israel et Iudam*). 40, 8, 10 subituram vobis (*sc. Demetrio et Perseo fratribus*) aliquando -is memoriam. APVL. met. 2, 3 et familia Plutarchi ambae prognatae sumus (*i. Salvia, Byrrena*) ... et in nexu -is una coaluimus (AMM. 29, 2, 22 Festinus in nexum -is a Maximino dilectus). PANEG. 3 (11),

[G. Meyer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

7, 6 non fortuita in vobis est -is usque ad imperium similitudo. ARNOB. nat. 2,45 p. 84,11 *animae* oblitae unius esse se fontis, genitoris et capitis, -is convellerent . . . iura (*cf.* 2,71 p. 106, 3 Picus et Iuppiter -is sibi sociati *sunt* iure. AMBR. Cain et Ab. 2, 9, 30. Ios. 3, 13 Ruben et Iudas -is pia iura servantes. HEGES. 1, 7, 2 contra ius -is [*gr. aliter*]. RVFIN. Basil. hom. 4, 4 p. 1757^{B} *invidia* inter ipsa . . . fraternae [*v. infra l. 17*] -is iura grassatur). NON. p. 118, 14 *v. p. 1914, 19* MAR. VICTORIN. in Phil. 2, 9 p. 1210^{D}. AMM. 14, 1, 2 *Galli* uxor (*Constantia imp. Constantii soror*) -e Augusti turgida. 30, 7, 4. PS. ASCON. div. in Caec. p. 195, 27 St. contra -is officium (*antecedit*: fratris. *cf.* SIDON. epist. 4, 11, 5 utrique ab alterutro [*sc. Claudianis Mamertis fratribus*] . . . -is officia restituebantur). CLAVD. DON. Aen. 4, 675 p. 419, 3 -is adfectus (7, 335 p. 54, 7 AMBR. Ios. 2, 5. Noe 26, 94 [*bestiae hominibus nocentes*] naturae iura non violant, -is non obliviscuntur adfectum. in psalm. 48, 13, 2 *al.* [*aliter infra l. 65*]). 11, 820 p. 533, 22 *al.* AMBR. Cain et Ab. 2, 9, 29 innocentiam et gratiam -is. Iac. 2, 1, 5 fraterna . . . -s (in psalm. 118 serm. 16, 12, 2. *v. et supra l. 7*). exc. Sat. 1, 37 obit. Valent. 36. 54 iugum . . . piae -is (78 pia et pacifica. HEGES. 1, 29, 9; *gr. aliter*). PS. RVFIN. in Am. 1, 11—12 p. 1062^{D}. AVG. civ. 3, 13 p. 112, 23 D. iura nuptiarum, . . . foedera -is, adfinitatis, societatis, divinitatis. PETR. CHRYS. serm. 28 p. 278^{C} Petrus et Andreas, Iacobus et Ioannes -s combinata. SIDON. epist. 4, 24, 7 qui tibi (*Turne*) -e coniuncti sunt (*de fratre ac sorore, v. q. seq.*). ENNOD. epist. 4, 4, 2 p. 100, 12 -is . . . fidele consortium. CARM. epigr. 2203 (= INSCR. christ. Diehl 3489) hic eacit (*i.* '*iacet*') -s fratris adque sororis *eqs.* CORP. VIII 12355 Raciliae Saturninae . . . ob religiosum amorem -i debitum . . . frater. *et al.* *nota de consobrinis* (*v. p. 1912, 71*): IORD. Get. 306 Theodahadum consubrinum suum -is gratia accersitum (*sc. ab Amalasuentha*).

b *metonymice de ipsis fratribus aut sororibus* (*laxius de subole, i. q. liberi: l. 35; de rebus personatis: l. 44*): APVL. met. 5, 27 et *altera Psyches soror* fallacie -is (*i. Psyches sororis*) inducta *eqs.* (*syn.* soror). CYPR. idol. 8 p. 25, 18 Thebanorum -s rupta (*i. Eteocl. Polyn. fratres; sim. et*: SCHOL. Stat. Theb. 8, 250 *Oedipus gaudebat* quod dimicat adversum se ferro -s). ARNOB. nat. 7, 43 p. 276, 24 -s conficeretur innoxia (*sc. patris noxii liberi; cf. l.* 20. 22 extincta subole *et supra l. 31*). ZENO 1, 2, 3 haec *fides* in Machabaeicae -is exercitu sola vicit. 1, 5, 5 *Ioseph* invidae -is impulsu in Aegyptum est delatus atque distractus a fratribus. HEGES. 1, 17, 3 Antigonus cum feminei sexus -e . . . deducti (*gr. 1, 158 σὺν . . . ταῖς ἀδελφαῖς*). 1, 40, 1 concordia -is (*i.* '*fratrum*'). MART. CAP. 7, 733 Fata Gratiarumque -s . . . colligatur. 9, 895 trigarium supplicantis semper -is (*sc. Genethliace, Symbolice, Oconistice*). SALV. gub. 6, 40 vitiositas et impuritas quasi -s quaedam est hominum Romanorum et quasi mens atque natura, quia ibi . . . vitia, ubicumque Romani (*i.* '*par sororum*'). ENNOD. epist. 3, 15, 3 p. 83, 3 -em tuam (*i. te sororem*) respicit praefata concinnatio (*aliter infra l. 71*).

2 *laxiore sensu* (*apud Christianos*): *de mutuo fraternitatis amore, quo alter alterum tamquam fratrem amplectitur*:
a *generatim: de fraterna pietate, quae omnes homines pariter inter se coniungit*: ARNOB. nat. 4, 36 p. 171, 17 cum omnibus . . . solidae -is necessitudine copulatos (LACT. inst. 6, 10, 8 ob hanc necessitudinem -is docet nos deus malum numquam facere *eqs.*). *de Christianitate*: PS. CYPR. singul. cler. 29 p. 205, 21 adversa -s (*seq.* falsos fratres). OPTAT. 4, 2 p. 104, 13 vides, frater Parmeniane, sanctae -is vincula inter nos et vos . . . rumpi non posse (*syn.* p. 102, 13 fraternitatis. RVRIC. epist. 2, 4 p. 376, 3 *morte* disruptum est . . . vinculum -is nostrae; *syn.* caritatis). GAVDENT. serm. 19 p. 981^{C} Paule frater, carnis ac spiritus -e carissime. HIER. epist. 4, 2, 1 frater Rufinus . . . individua mihi -is caritate conexus est. in Philem. 1, 1—3 p. 607^{C} Apphiae . . . sorori non habenti in se falsae aliquid et fictae -is. virg. Mar. 15 p. 198^{C} omnes . . . pari inter nos -e coniungimur *Christiani* (AVG. serm. ed. Mai 94, 1 *nuper baptizatos* vobis novella -e coniungi). in Os. 1, 2 p. 830^{A} *haereticorum* salutem -is optemus affectu (CONC. Arvern. a. 535 p. 68, 12 CONC. Matisc. a. 583 p. 158, 3; *aliter supra l. 13*). PRVD. ham. praef. 41 *Marcione quiescente* pacem quieta diligat -s. AVG. c. Cresc. 4, 16, 18 (*ex sententia conc. Bagai. a. 394 habiti*) optata . . . pacis et concordiae est iuncta -s. SALV. ecl. 2, 48. *et al.* **b** *speciatim in allocutione*: AVG. epist. 27, 6 p. 102, 16 (*fratri Paulino*) omnes . . . desiderant -em, beatitatem, humanitatem tuam (186, 39 p. 78, 19 tuae -is. EPIST. pontif. 306 Migne 20, 543^{B} [*Innoc. I Alexandro episc.*] saluto . . . tuam mihi in Christo -em. AVELL. p. 98, 1 [*Iohanni Innocentius*]. *ibid.* p. 98, 23 [*Aurelio Innoc.*] -s tua, frater karissime. RVRIC. epist. 1, 13 p. 366, 11 recepi apices -is tuae [*aliter supra l. 46*]). 173^{A}, 1 p. 648, 20 sciat -s vestra (EPIST. pontif. 297 Migne 20, 512^{C} [*Innoc. I Aurelio et Aug. episc.*] gaudere . . . vestram -em . . . cupimus. RVRIC. epist. 2, 7 p. 381, 21 [*fratri Elaphio*]. 2, 28 p. 413, 11 [*Eufrasio*] individuae mihi in Christo -i vestrae. 2, 46 p. 428, 22 *al.*).

B *de affinitate, societate, similitudine sim. rerum*: PLIN. nat. 6, 2 quaedam in dissociatione -s concors *duobus Bosporis est.* 14, 59 ex eodem lacu aliud *vinum* praestantius altero -em (*acc. limit.*) praecedere sive testā sive fortuito eventu (*i.* '*cognationem*' *pro* '*cognatis*'). 15, 51 -is *e causa* cohaerentia et gemella *mala nomen traxere.* GRAMM. VI 634, 7 *constat* esse quandam his versibus (*sc. hexam. et sen. iamb.*) inter se -em. ITIN. Alex. 4 materiae parilitas . . . et -s spei. LACT. opif. 13, 8 haec *digitorum* (*in pede*) speciosa -s. CHALC. comm. 23 p. 88, 9 de materiarum, ex quibus *corpus mundanum* constat, -e. 33 p. 99, 9 numerorum. 45 p. 111, 19 Pythagoras *concinentes sonos intellexit* habere aliquam cum numeris -em. HEGES. 1, 1, 4 virtutis similitudine . . ., naturae -e (*sc. par fuit Ionathan Iudae*). IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 1, 97 quantum . . . ex dogmatum -e (*sc. cum Manichaeis*) monstratur. BACHIAR. repar. laps. 13 p. 1050^{C}.

C *de vera ac genuina rei alicuius condicione, i. q. status sincerus, veritas*: TERT. adv. Val. 29 p. 205, 19 *animae* naturificatae iam spiritalis condicionis -e certam obtinebunt salutem. CHALC. transl. p. 49^{B} nulla *est* certa . . . proprietas corporum, quae cuiusque indicet naturalem -em (*gr. aliter*). comm. 21 p. 86, 22 utriusque elementi vis et -s adprime designatur. IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 3, 30 quamvis sententiae ipsius aperta et intellectui omnium conciliata -s *nullam obscuritatem* admiserit *eqs.*

germānitus *adv. a* germanus. NON. p. 118, 14 (*citato* POMPON. *l. 22*) fideliter, dictum a germanitate. GLOSS. II 218, 25 ἀδελφόθεν -s german[a]e (*v. p. 1920, 25*). *habent* POMPON. AVG. POMER.

i. q. more germani, fraterne, Christiane sim.: POMPON. Atell. 147 si quis est amicus amici, gaudet si cui (*Schneider*, sicut *codd. Non.*) quid (*F, corr.* F^2, qui *LB*^{A}) boni evenit, cui amicus est -s (*v. Leo, Plaut. Forsch.*^{2} *260*). AVG. conf. 3, 2, 3 qui -s misericors est. epist. 186 p. 45, 2 (*inscr.*) domino . . . in Christi visceribus -s amplectendo . . . fratri . . . Paulino Alypius et Augustinus. POMER. 3, 19, 2 p. 502^{C} temperantiae est, quod reverentiam senioribus exhibemus, aequales -s honoramus *eqs.* *i. q. vere, probe, sincere*: AVG. conf. 4, 4, 7 *fidem veram* non -s et penitus adulescens tenebat (*cf.* anim. 3, 14, 20 si non in labiis ista sonuisti, sed intus et -s in corde sensisti). epist. 140, 79 p. 227, 12 neque enim -s dixerunt *stultae virgines eqs.*

⁎**germānus, -a, -um.** [*a germen? W.*] *de derivatione*: PAVL. FEST. p. 95 germen est, quod ex arborum surculis nascitur; unde et -i, quasi eadem stirpe geniti (*v. et infra l. 52*). *de comparatione*: *comp.* -ior: HIER. Didym. spir. 7 p. 109^{D}, *v. p. 1920, 5. superl.* -issimus: CIC. ac. 2, 132 *v. p. 1919, 58.* HIER. epist. Tit. 1, 2 p. 560^{C}, *v. infra l. 71.* AVG. epist. 186, 39 p. 78, 11, *v. p. 1919, 60 al.* (*v. p. 1919, 4. 11. 1920, 8*). *adv.* -ē *v. p. 1920, 24.* *de notione sive de differentia, quam inter* -um *et* fratrem *intercedere docent* GRAMM.: SERV. Aen. 5, 412 (*ex Varronis lb. de gradibus*) -us . . . de eadem genetrice manans, non ut multi dicunt, de eodem germine, quos tantum fratres *Varro* vocat (*sim.* ISID. orig. 9, 6, 6; *v. Norden, Berl. Sitzber. 1918, 109, adnot. 1 et infra p. 1915, 19*). CHAR. gramm. 5 p. 389, 15 B. frater aut ex alia matre aut ex alio patre potest esse, -us ex isdem parentibus sit necesse est (DIFF. ed. Beck p. 60, 3 ex utrisque parentibus maximeque ex eodem patre *eqs.*). GRAMM. suppl. 288, 21 -us est verus frater ⟨ex eodem⟩ patre et matre, frater vero ex diverso patre vel diversa matre (*sim.* ISID. diff. 1, 237). ISID. diff. 1, 273 soror . . . ab eodem germine . . .; -a vero ex utriusque manans germine (*cf.* GLOSS.^{L} I Ansil. GE 267 -i ex uno germine nati. III Abol. GE 18 *eadem verba*). *al.* GLOSS.^{L} I Ansil. GE 264 -us est ex utroque patre (parente?), frater ex altero. 268 -os a patre. *et al.* GLOSS.^{L} II Philox. GE 58 γνήσιος ἀδελφός. 59 -i ἀδελφοὶ ὁμογνήσιοι. GLOSS. -us ἀδελφός. γνήσιος. κασίγνητος. ἀδελφὸς γνήσιος, ἀδελφὸς ὁμοπάτριος. -a ἀδελφὴ γνησία, ἀδελφὴ ὁμοπατρία. *v. et supra l. 21.* STRABO 7 p. 290 γνήσιοι . . . οἱ Γερμανοὶ κατὰ τὴν Ῥωμαίων διάλεκτον. PLVT. Rom. 3 χωρίον . . . Γερμανόν, . . . ὅτι καὶ τοὺς ἀδελφοὺς γερμανοὺς ὀνομάζουσιν. *cum idem sonet ac nom. propr.* 'Germanus' (*v. Onom.*), *ad verborum lusum efficiendum adhibetur* CIC. Phil. 11, 14 *p. 1916, 55; refertur ad nom. propr.* 'Galli' *in* CARM. Vell. 2, 67 *p. 1916, 58,* SEN. apocol. 6, 1 *p. 1919, 54; sed vix huc pertinet*: CARM. epigr. 1355 *praescr., ubi similem v. lusum agnoscere sibi visus est Norden, l. c. 98 adnot. 2* (*v. infra p. 1915, 69*). *Graeca reddit haec*: ἀδελφός: *p. 1915, 57. 60. 1917, 5. 1919, 32.* ἀδελφὸς γνήσιος: *v. p. 1915, 58. al.* γνήσιος: *p. 1918, 80. 1919, 5. 7. 1920, 17. 22. 29. 33. 39. adde*: HIER. epist. Tit. 1, 2 p. 560^{C} γνήσιος . . . hoc potius sonat, cum quis fidelis et proprius et . . . legitimus sive . . . -us . . . appellatur. *ibid.* quod *Paulus* . . . haberet γνησίους, id est -issimos sibique coniunctos et de vero matrimonio ac de libera procreatos *eqs.* οἰκεῖος: *v. p. 1920, 32.* *text. Hebr. habent: pro masc.*: אָח: gen. 27, 35 *p. 1917, 35.* *pro fem.*: אָחוֹת: III reg. 11, 19 *p. 1918, 29* (*bis, ubi tamen altero loco* HIER. *variandi causa* 'soror' *posuit*). *extat inde ab* ENNIO (*ter, p. 1916, 41. 1918, 40*), PLAVTO (*20*^{ies}, *et 1 in v. l., infra l. 83; 1 argum.; v. p. 1915, 28. 74. 1916, 10. 33. 44. 51. 1917, 24. 1918, 12. 1919, 71*), TER. (*ter*), ACC. *et* ATTA (*sing. locis*), CIC. (*23, et 1 dub., v. p. 1915, 1; 1 in var. lect., l. 83*) *per totam latinitatem; non habent e. g.* CAES. LVCR. SALL. HOR. TIB. PROP. MART. TAC. *al.* [*francog.* germain, *it. sept.* zermano '*Vetter*', *hisp.* hermano, *bergam.* ermà '*Bruder*'. *M.-L.*] [*var. lect.*: PLAVT. Mil. 474 (-a *P*, gemina *A recte*). CIC. p. red. in sen. 9 (-o P^1, *dein del.*, Cinnano *recte* ε, Cesonino *al.*). OV. epist. 11, 61 fratri (-o

[*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

codd. nonnulli). *in loc. corrupt., lacunosis*: CIC. Att. 4, 19, 1 FRONTO p. 186, 19 N. *interpret. ambig.*: CARM. epigr. 733 *subscr.* (= INSCR. christ. Diehl 3536) hic requiescent . . . Agato, Yppolitus et Petronalis, ggg. fff. ('-i fratres tres' *Diehl, cf.* v. 5 *p. 1916, 31*; 'carissimi filii tres' *Buecheler; v. infra l. 64*). *non perspicio*: GROM. p. 326, 10 M quadra possessio est. super se colligit aquam et habet velut herbam -am.] *ad Onom. relegavi iuncturas* cepa -a, coclea -a, galla -a, *ubi vocabulum ad* Germanus *nom. pr. respicere videtur.*

I *spectat ad* **fraternitatem**:

A *sensu stricto de iis, qui* **naturali** *fraternitatis* **vinculo** *continentur. plerumque de fratribus (sororibus), qui ex iisdem parentibus orti sunt; sic cum in prisca tum in optima severaque latinitate (opp.* patruelis: *infra l. 39 sqq.), v. Köhm, Altlat. Forsch. 140 sq.; Norden, Berl. Sitzber. 1918, 109. contra de iis, quos idem pater, diversa tamen mater procreavere*: NEP. Cim. 1, 2 *infra l. 83.* OV. epist. 9, 155 *p. 1916, 64.* met. 9, 382 *p. 1918, 47.* SEN. Herc. O. 278 *p. 1916, 69; ap.* ICTOS *i. q.* '*consanguineus*', *ubi opp.* uterinus: *v. l. 54. p. 1916, 4. 1918, 6. de iis denique, qui ab eadem matre diversoque patre geniti sunt*: VERG. Aen. 5, 412. INSCR. christ. Diehl 1707 *p. 1917, 32. 1918, 10 (v. et supra p. 1914, 43 sqq.). de fratre adoptivo: p. 1916, 79. sed post* ENN. ann. 47 *(p. 1916, 41) inde a poetis aevi Aug.* -us (-a) *omnino pro* '*fratre*' ('*sorore*') *usurpatur sive metri gr. sive, quod et posteris placet, ut quaedam dictionis per synon. efficiatur variatio (v. et p. 1914, 75).*

1 *pro adi. (de hominibus, l. 45 de deis; accedit hic illic ad vim artae coniunctionis notio mutui amoris, pietatis sim., v. ex. gr. l. 30. 32. 39. 54)*: **a** frater -us, *i. q.* γνήσιος ἀδελφός (*plur. de fratre ac sorore: infra l. 63. 70*): PLAVT. Capt. 1015 intus eccum fratrem -um tuom. Men. 232 fratrem quaesitum geminum -um meum (1102 fratres -os duos geminos. *cf.* PANEG. 3 [11], 6, 3 -i geminive fratres. *v. et l. 76. p. 1916, 16. 45. 51. 1917, 24. 1918, 58*). TER. Andr. 292 si te in -i fratris dilexi loco. FAST. cos. Capitol. a. u. 575 (Corp. I² p. 25) L. Manlius L. f. L. n. Acidinus Fulvianu(s), Q. Fulvius Cn. f. M. n. Flaccus . . . hei fratres -i fuerunt (*v. Münzer, PWK. VII 247, 37*). CIC. Verr. II 1, 128 Cn. Fannius, eques Romanus, frater -us Q. Titini (*seq.* fratri). Font. 46 (*syn.* fratris). dom. 118 cum se fratrem uxoris tuae fratri tuo -o antelatum videbat. Cael. 38. fin. 5, 1 Q. frater et T. Pomponius Luciusque Cicero, frater noster cognatione patruelis, amore -us (LIV. 35, 10, 8 pro fratre -o, non patrueli se petere aiebat *L. Quinctius Flamininus.* VELL. 2, 8, 2 censura Metellorum patruelium, non -orum fratrum fuit). LIV. 27, 8, 5 C. Flaccus flamen . . . L. Flacco fratri -o cognatisque aliis . . . invisus. 41, 27, 2 L. Fulvi, qui frater -us *Q. Fulvi Flacci censoris* erat (*v. Münzer, PWK. VII 240, 40 sqq.*). VAL. MAX. 5, 5, 4. 9, 14 ext. 2. FRONTO p. 228, 18 N. Iovem . . . agitasse de suis -is fratribus unum praeficere. VOPISC. Prob. 23, 5 Tac. 14, 1 IVST. 28, 1, 1. AVSON. 41, 1 -i fratres sunt Chrestos, Acindynos alter. PS. DAMAS. epigr. 49, 5 (= INSCR. christ. Diehl 1985) -i fratres, animis ingentibus ambo (*sc. Protus, Hyacinthus martyres*). AMM. 18, 2, 15. 29, 2, 9 Eusebium et Hypatium -os fratres. HEGES. 2, 2, 4 *al.* HIER. comm. Matth. 14, 3–4 p. 97ᴮ (*de Herode et Herodiade*) non *licere* fratre vivente -o uxorem illius ducere. *al.* AVG. civ. 15, 16 p. 93, 13 D. ipsi *consobrini* inter se propter tam propinquam consanguinitatem fratres vocantur et paene -i sunt. COD. Theod. 2, 19, 1 (*a. 319*) fratres uterini ab inofficiosis actionibus arceantur et -is tantummodo fratribus . . . aditus reseretur (*cf. interpret. et v. supra l. 17*). 16, 7, 1 (*a. 383*). *al.* VITAE patr. 3, 18 erant duo fratres, secundum carnem quidem -i (*gr.* ἀδελφοὶ . . . σαρκικοί). MVTIAN. Chrysost. hom. 3, 6 p. 261 med. (*gr.* γνησίους ὄντας ἀδελφούς). PALLAD. hist. mon. II 4 p. 348ᴮ Ammonius habuit duos fratres -os suos (*gr.* ἅμα τρισὶν ἀδελφοῖς ἑτέροις). CORP. III 3987 Lucernio . . . et Gaudentianus frater ipsius -us. 6405 arca Viforini et Sextilite fratribus -is. IX † 2437 (= INSCR. christ. Diehl 3862) Importuna . . . Honesta . . . Decoratus . . . tres -i f(ratres) *eqs.* (*a. 553*, f(ilii)? *Mommsen, v. et supra l. 5*). XII † 1510 (= INSCR. christ. Diehl 3578). XIII 2577 L. Decmius Decem⟨b⟩ricus frater -⟨a⟩nus ⟨e⟩t Decmia Decmilia soror -a (*v. sub b, infra l. 74*) posuerunt. INSCR. Schober, Die röm. Grabsteine v. Noricum u. Pannonien 108 (Österr. Limes 12, 1914, 321; *saec. I ex.*) Licinius Celer fratri -a(no). CARM. epigr. 1355 (= INSCR. christ. Diehl 266) *praescr.* (*a. 442*) epitafium Remo et Arcontiae, qui natione Galla -i fratres adalti (*sic*) una die mortui et pariter tumulati (*v. p. 1914, 64*). *et al.*

b soror -a, *i. q.* γνησία ἀδελφή (*aliter s. d, p. 1916, 41*): -a puella *i. q. gemella soror: l. 84; in pl. de sororibus uno partu editis: p. 1916, 3* CORP. XIII 2577 *v. supra l. 65.* PLAVT. Aul. 122 me⟨d⟩ haec verba, frater, . . . tuai . . . rei causa facere, ut aequom est -am sororem. Mil. 238 sororem geminam -am alteram . . . advenisse (441. *v. et supra l. 29*). Trin. 690 -am meam sororem. Truc. 438 quae mihi credidit, -ae quod sorori non credit soror. CIC. Mil. 73 eum, quem cum sorore -a nefarium stuprum fecisse L. Lucullus . . . dixit (*cf.* SVET. frg. 89, 8 *Crispus* a Caesare interrogatus, haberetne . . . cum sorore -a consuetudinem *eqs.*). NEP. praef. 4 Cimoni *non* fuit turpe, . . . sororem -am habere in matrimonio (Cim. 1, 2; *sc. de eodem patre*). IVST. 39, 3, 8 AVSON. 180, 3. Mos. 234 (*virgo in speculo*) -ae . . . putat formam spectare puellae (*i.* '*gemellae sororis*', *v. p. 1915, 73*; *item de quattuor sororibus uno partu editis*: CARM. epigr. 748, 19 [= INSCR. christ. Diehl 1714] *mater* letatur gradiens -is septa puellis, *cf. vers. 14 et p. 1915, 73*). COD. Iust. 6, 58, 15, 3 non fratris uterini et sororis -ae vel uterinae (*p. 1915, 17*) filium et filiam.

c *app. variis subst. ad fratrum consuetudinem, amorem, mutuum statum sim. pertinentibus (nonnumquam adhibetur ad circumscribendum genet. possess.* '*fratris*', *v. ex. gr. l. 13. 19. 25. 30. 32): i. q. fraternus, sororius (de re personata infra l. 37)*: α *quod fratris sive sororis est (de certa persona)*: PLAVT. Bacch. 39 quid agunt duae -ae meretrices cognomines? APVL. met. 5, 13 -i complexus indulge fructum (*i. sorores meas amplectendi*). CYPR. GALL. gen. 1122 quia conspicuus -a in classe virebat *Ioseph* (*i. inter fratres*). iud. 390 *Gedeon* suos fratres -o in pectore versat. IVVENC. 2, 729 -a . . . corpora (*ex Matth. 12, 49.* 4, 20 *ex Matth. 22, 25*. VIGIL. TRID. ad Ioh. 7 p. 555ᴰ praemissis in ignem geminis [*v. p. 1915, 29*] atque -is corporibus *duorum commartyrum*). IVST. 27, 3, 12 fratres (*Antiochus, Seleucus*) quasi et -is casibus exules ambo . . . poenas luerunt. AVIEN. Arat. 592 -o . . . choro (*i. sororum; ceterum vers. nondum sanatus*). CLAVD. DON. Aen. 4, 30 p. 359, 10 -o amore *Didus et Annae* (*v. et infra l. 35, aliter p. 1920, 11*). FVLG. myth. 3, 6 p. 67, 22 sorores *Psyches* . . . -um lugubri voce flagitabant vocabulum (*syn.* sororios. CLAVD. carm. min. 30, 109 addidit *Theodosius* et proprio -a vocabula nato, *i. Honorium appellavit*). PRVD. ham. praef. 16 frater (*Cain*) . . . -a curvo colla frangit sarculo (*i. fratris*). CLAVD. 1, 6 -is . . . consulibus. 15, 237 in fratres medio discordia Mauro nascitur et mundus -aque dissidet aula? *al.* RVT. NAM. 1, 471 mutua -os iunxit reverentia mores (amores *Baehr., v. supra l. 20*). SEDVL. carm. pasch. 2, 239 odium (*sc. Cain* = op. pasch. 2, 17 p. 221, 15 sanguinis). DRAC. Romul. 8, 100 -a manus (*i. turba fratrum Priamidarum*). CARM. epigr. 733 (= INSCR. christ. Diehl 3536), 5 o atra dies, a qua tumulus sus⟨c⟩epit funus -um (*v. p. 1915, 4*). β *ut fratres vel sorores decet (generatim)*: PLAVT. Cas. 615 nunc tu mi amicus es in -um modum (*an* '*verum*'? *v. p. 1919, 72*). SYMM. epist. 1, 55 (*ad amicum*) scio -i amoris esse, quod suades (ARATOR act. 2, 1246 *Petro et Paulo* -us amor *erat. v. supra l. 20*). SALV. eccl. 1, 3 avaritia, cupiditas, rapina quaeque iis sociae et quasi -a unitate coniunctae sunt. CARM. epigr. 706, 3 *v. p. 1919, 1.* 1403, 5 *v. p. 1917, 22. et al.*

d *in allocutione poetica cum colore caritatis, fere i. q. carus, dilectus*: ENN. ann. 41 *Ilia*: postilla, -a soror, errare videbar (DAMAS. epigr. 10, 9 [= INSCR. christ. Diehl 1696] te, -a soror, . . . dederat mihi pignus honestum *eqs.*). scaen. 72 o lux Troiae, -e Hector. PLAVT. Cist. 451 *Alcesim.*: -a mea sororcula. *Selen.*: repudio te fraterculum. Men. 1125 mi -e gemine frater (*v. p. 1915, 29*). CARM. epigr. 59, 12 pater mei et genetrix -a, oro atque o⟨bsecro⟩ *eqs.* (*fort.* -a *additum, ne quis de* '*noverca*' *cogitet*).

2 *subst. i. q. frater, soror*: **a** *de hominibus et deis (per imaginem de arietibus: p. 1917, 40)*: α **masc.** **-us** (*plur. de fratre ac sorore: p. 1917, 22; v. et s. γ, p. 1918, 39 sqq.*): *absolute*: PLAVT. Men. 1082 hi sunt gemini -i duo (*cf.* AVG. quaest. hept. 4, 44 p. 353, 9 Iacob et Esau, duorum -orum atque geminorum. *v. et p. 1915, 29*). TER. Ad. 957 nunc tu -u's pariter animo et corpore (*D; aliter rell., v. app. crit.*). VARRO ling. 5, 54 Germalum a -is Romulo et Remo. CIC. Phil. 11, 14 T. Annium Cimbrum, Lysidici filium, lysidicum ipsum . . ., quoniam omnia iura dissolvit, nisi forte iure -um Cimber occidit (*v.* QVINT. inst. 8, 3, 29 *et infra l. 82; cf. sim. verborum lusum*: CARM. Vell. 2, 67 [*a. 43*] de -is, non de Gallis duo triumphant consules; *de Lepido Plancoque, qui Paulum et Plotium fratres proscripserant; v. p. 1914, 63*). part. 86 liberi, coniuges, -i, parentes. CATVLL. 64, 150 *Ariadne*: potius -um amittere crevi *eqs.* (*sc. Minotaurum*). VERG. Aen. 1, 341 Dido . . . -um *Pygmalionem* fugiens (1, 346. 4, 44). 9, 719. 12, 152 tu pro -o *Turno* si quid praesentius audes. *al.* CVLEX 257. OV. epist. 9, 155 *Deianira*: exulat ignotis Tydeus -us in oris (*frater de eodem patre*). met. 12, 240 ardescunt -i caede bimembres (*Centauri*). SEN. Ag. 914 *Electra*: -e, vultus veste furabor tuos. Herc. f. 379 patrem, . . . regna, -os, larem patrium (*cf.* Med. 982 sceptra, -um, patrem. DRAC. laud. dei 2, 302 socerosque patresque -osque petunt saevo certamine fratres). Herc. O. 278 *Deianira*: Iole meis . . . -os dabit natis (*i de eodem patre*). *al.* OCTAVIA 115. 182. VAL. FL. 3, 493 pulsus . . . -i (*Aeetae*) . . . manu . . . Perses (6, 75). SIL. 5, 324 (*syn.* 321 fratris). 9, 115 nobile . . . -i spolium. 11, 516. 15, 328 ire sorori . . . -us . . . cogitur. 15, 751 *Hasdrubal*: me Baetis in oris aequant -o passae mea proelia gentes (*syn.* 749 frater). 17, 460 (*syn.* fratrem). *al.* HOMER. 414. 421. STAT. Theb. 1, 299 -um exilio fretum Argolicisque tumentem hospitiis *Polynicen* (*sic*: 2, 103. 117. 407. 4, 642. 11, 348 *al.*). 1, 318 tenet . . . cura *Polynicen*, si . . . decedere regno -um . . . cerneret (*item de Eteocle*: 3, 389. 11, 380. 542). 2, 639 *al.* AVR. VICT. Caes. 16, 7 *M. Aurelius* alterum *frustum venenatum* -o porrexit (*L. Vero fratri adopt., syn.* 16, 3 fratrem). AVIEN. Arat. 376 AVSON. 349, 9 et quod -o (*i.* '*fratri*', *v.* VERG. catal. 2, 4 *et Ciceronis de Cimbro lusum, supra l. 57*) mixtum male letiferum min ['= *Verg. l. c. 3, ubi* μιν *valet, quod Auson. minii venenum interpretari videtur*' *Heraeus*]. AMM. 14, 11, 6 (*seq.* sororem). 25, 1, 2

[G. Meyer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Maurus ... frater ..., cum -i trucidasset interfectorem *eqs.* 29, 5, 28 (*ante*: sorore). *al.* FVLG. aet. mund. 2 p. 134, 20 *al.* AMBR. in psalm. 118 serm. 8, 50, 3 Ioseph receptis fratribus et adcersito iuniore -o ... instaurat convivium. HEGES. 1, 1, 7 matrem atque -os (*supra*: m. fratresque, *gr. 1, 57* ἀδελφούς). 1, 30, 11 (*syn.* fratrem, *gr. aliter*). HIER. in Abd. prol. 1098ᴬ. in Am. 1, 1 p. 992ᴬ Amulius expulso Numitore -o *eqs.* epist. 3, 4, 2 contempta matre, sororibus et carissimo sibi -o. 22, 14, 2 frater sororem virginem deserit, caelibem spernit virgo -um. 60, 19, 3 *al.* RVFIN. hist. mon. 23 p. 446ᴬ hi ... fratres (*sc. Euseb., Euthymius*) erant *Ammonio* non solum carne, sed etiam vita atque institutione ... -i (*cf.* apol. adv. Hier. 2, 12 p. 595ᴬ Serapion et Menites viri natura ... moribus ... eruditione -i). PRVD. psych. 471 (*syn.* fratris). AVG. civ. 3, 13 p. 112, 18 D. Romulus ... -i consortis impatiens. 15, 5 p. 64, 3 tit. MARCELL. chron. II p. 64, 395, 3 Arcadius et Honorius -i. DRAC. Orest. 286 eripiens -um Electra. *al.* ENNOD. epist. 2, 1, 3 p. 38, 19 Ambrosius ... decedentem -um ... libello prosecutus est (*cf.* dict. 21, 5 p. 484, 19). dict. 21, 9 p. 485, 23 *al.* IORD. Get. 180 cum Bleda -o. 229, *saepius* (*v. Werner, Die Latin. d. Get. d. Jord., Diss. Halle 1908, 30*). CARM. epigr. 702, 8 (= INSCR. christ. Diehl 168ᵇ, *a. 528*) hos (*sc. manes*) tibi -i tristis (*sic*) pro morte paterna imponunt (*v. Buech. ad l.*). 1403, 5 (= INSCR. christ. Diehl 727) *Iustus et Theodosia* sanguine -i, sed plus -a voluntas (*v. p. 1916, 38*) et ... fulsit amor. *et saepe al.*

cum pron. possess.: PLAVT. Men. 71 hunc quaeritatum geminum (*v. p. 1915, 29*) -um suom (OV. epist. 14, 54 suis. PS. AVR. VICT. epit. 46, 1. SYMM. epist. 1, 69 suos. MARCELL. chron. II p. 93, 485 POMER. 3, 9, 2 p. 487ᴮ. COD. Iust. 5, 30, 4 [*a. 498*] frater emancipatus, qui in -i sui vel sororis successionem *antecedit. al.*). TER. Ad. 269 o mi -e (SIL. 13, 674 meo. CALP. decl. 20 p. 18, 18 [*syn.* frater]. AVSON. 172, 1 Avitianum. SYMM. epist. 1, 46, 1 *Titianus.* AVELL. p. 73, 14 [*Gall. Plac. de Honorio*] domini -i mei Augusti principis. ENNOD. dict. 21, 25 p. 490, 4. *al.*). VERG. Aen. 5, 412 haec -us Eryx quondam tuus (*Aenea*) arma gerebat ([*ex eadem matre, cf.* SERV. *et* CLAVD. DON. *ad l.; v. p. 1915, 19*]. SIL. 15, 799. HIER. epist. 54, 2, 1 *Blesilla* maritum suum, tuum secuta -um. VVLG. gen. 27, 35 *Isaac ad Esau*: venit -us tuus fraudulenter [*hebr. p. 1914, 74*]. CLAVD. 15, 256. *al.*). COD. Theod. 6, 35, 13 (*a. 386*) secundum legem domini -i nostri (GREG. M. epist. 9, 200). DRAC. Romul. 8, 95 (*Paris*:) frater ego, fratrem cognoscite vestrum, -us sum vester ego. *et al.*

accedente genet. poss.: ACC. praetext. 23 (*in imagine*) *Tarquinius*: visum est in somnis ... duos consanguineos arietes ... eligi ..., alterum immolare me, deinde eius -um (*i. L. Iunius Brutus M. Iuni interfecti frater*) cornibus conitier, in me arietare *eqs.* (AVG. civ. 15, 7 p. 69, 7 D. COD. Theod. 3, 12, 4 [*a. 415*] EVCHER. laud. her. 42 p. 193, 1 SALV. eccl. 3, 46 COD. Iust. 6, 61, 5 [*a. 473*]. PASS. Thom. p. 141, 11 [*unico vocis exemplo, alioquin nonnisi* frater] *et al.*). VERG. Aen. 10, 125 -i Sarpedonis ambo, et Clarus et Thaemon. OV. fast. 4, 53 Numitor -us Amuli. MANIL. 3, 17 -os ... patris (*Oedipodis*) referam matrisque nepotes (*i. Polyn., Eteoclem*). SEN. Oed. 210 *Oed. ad Creonta*: -e nostrae coniugis (*cf.* CORP. XI 6125, 14 [*saec. I*] dicite: Maria, tibi bene sit, quae ⟨f⟩e⟨mina⟩ caru⟨m⟩ coniugis habuisti -um *eqs., v. Mommsen ad l., aliter Buech.* CARM. epigr. 986). SIL. 3, 239 Hannibalis (13, 678. 15, 640). 3, 299 Asbytes ... -us Acherras. 16, 58 ducis invicti (16, 576 *de Scipione*). ARNOB. nat. 3, 31 p. 133, 1 Neptunus ... Stygii frater Iovis Olympiique -us (*cf.* AVSON. 343, 3 Iovis et Consi -us, Tartareus Dis). IVVENC. 4, 18 huius (HIER. epist. 60, 15, 3). AMM. 28, 2, 10 Cerealis et Iustinae. HIER. epist. 22, 28, 6. AVELL. p. 688, 19 Epiphanius presbyter -us venerabilis Inlustris episcopi. *et al.*

β fem. -a: *nude*: CATVLL. 91, 5 sed neque quod matrem nec -am esse videbam (*cf.* COD. Theod. 16, 2, 44 [*a. 420* = COD. Iust. 1, 3, 19] ut matres filias adque -as ... contineant. CONC. Brag. a. 563 [Künstle, Antipriscill. p. 36], 15 praeter matrem aut -am. GREG. M. epist. 9, 110). VERG. georg. 4, 377 manibus liquidos dant ordine fontis -ae *Beroe et Clio.* Aen. 1, 351 securus amorum -ae. 4, 501 non ... Anna ... praetexere funera ... -am credit *Didonem* (4, 686 SIL. 8, 119). 9, 801 Iuppiter Irim demisit -ae haud mollia iussa ferentem (*sic de Iunone*: STAT. Ach. 1, 591). OV. am. 2, 5, 25 qualia non fratri tulerit -a severo (*cf.* epist. 6, 159 quam fratri -a fuit miseroque parenti filia *Medea.* met. 7, 51 *Medea*: ergo ego -am fratremque patremque deosque ... relinquam? 9, 510). met. 2, 803 (*syn.* sororis). 6, 444 (*supra*: soror). 6, 523. 564. 8, 475 *al.* LVCAN. 9, 1068 quod si Phario -a tyranno non invisa foret (*sc. Cleopatra*). VAL. FL. 6, 587. SIL. 8, 167 Dido ... has visa in somnis -ae effundere voces (*seq.* soror). 15, 449. ARNOB. nat. 5, 29 p. 201, 7 vultis, -ae (-is [i *eras.*] *cod.*) iam fervidae (-i *cod.*) atque ... fratres ... *Iovem* accipiant ... lectulos non esse aspernatum sororis? IVVENC. 4, 335 (*de Martha, Maria*). AVSON. 184, 3 -ā genitus. AMBR. obit. Valent. 36 p. 1370ᶜ. 37 p. 1371ᴬ dignae tanto fratre -ae. HIER. in Ezech. 7, 23, 11 p. 217ᶜ -ae fornicationem (*syn.* sororis). CLAVD. 28, 173 vestigia fratris -ae servant Hyades. PAVL. MED. vita Ambr. 9 p. 30ᴬ. SIDON. epist. 3, 1, 3 superstes -a (*antecedit*: sororiae hereditatis). SEDVL. carm. pasch. 4, 275 (op. pasch. 4, 21 p. 271, 2) *al.* ALC. AVIT. carm. 6 prol. p. 275, 4 -ae sanctimoniali (*de sorore sua*). ENNOD. epist. 2, 15, 3 p. 56, 16 -ae fides (*sc. Euprepiae Ennod. sororis*). 5, 9, 1 p. 133, 4 Parthenius noster -ae *Euprepiae* filius (5, 10, 3 p. 134, 5). opusc. 3, 76 p. 350, 6 erat *Epifanio* -a natu minor *eqs. al.* IORD. Get. 129 fratres eius (*sc. Sunildae*) -ae obitum vindicantes, *saepius* (*v. Werner, l. c. p. 130*). COD. Iust. 6, 58, 14, 2 (*a. 531*). *ibid.* 4 secundum -ae observationem. *ibid.* 6 -ae consanguineae vel sororis uterinae filius et filia (6, 58, 15, 1 [*a. 534*]; *v. et p. 1915, 17*). *al.* PALLAD. hist. mon. I 29 p. 315ᴮ (*syn.* sororem, *gr. aliter*). CORP. III 2603 arca Victorini et Sextillae ⟨f⟩ratribus -⟨a⟩n(a). INSCR. christ. Diehl 1707 hic requiescent ... sacra⟨s virgines⟩ -as unius utere (*sic*) natas, Rufi⟨na et⟩ Bonifatia (*saec. V, de eadem matre, v. p. 1915, 19*). *et al.* *cum pron. poss.*: PLAVT. Poen. 329 eamus, mea -a (ATTA com. 23 -as meas [*corr. Iunius*, -us *codd. Non.*]. SIL. 8, 82. AVSON. 176, 1 Herculanum genitum -a mea). VERG. Aen. 12, 872 quid nunc te tua, Turne, potest -a iuvare? (OV. ars 3, 336 epist. 5, 113 SIL. 8, 107). OV. fast. 3, 560 Anna ... sororia linquit moenia; -ae iusta dat ante suae (ANON. Vales. 12, 68 Amalafrigdam -am suam [*Theoderici*]. 12, 70. AVG. serm. 179, 3, 3 cum ... soror *Mariae* ... a -a sua desertam se esse quereretur. PAVL. MED. vita Ambr. 23 p. 35ᴮ FAVST. REI. epist. 12 p. 219, 10. ENNOD. opusc. 3, 99 p. 356, 13 venerabilem -am suam. IORD. Get. 93. 299. *et al.*). COD. Theod. 13, 1, 21, 4 (*a. 418*) si ad domum dominae ac venerabilis Augustae Pulcheriae -ae nostrae seu nobilissimarum sororum pietatis nostrae pertineat *mercator, possessor.* *cum genet.*: VERG. Aen. 12, 830 es -a Iovis ([APVL. met. 6, 4]. *cf.* OV. epist. 9, 7 -a Tonantis. fast. 6, 17 sui -a mariti). GERM. 653 Phoebi (CLAVD. 24, 334). SIL. 8, 47 -a ... Elissae. STAT. Ach. 1, 350 (*Thetis ad Lycomeden*) hanc tibi ... nostri -am ... Achillis ... tradimus (*de ipso Ach. in virginis habitum mutato*). AVSON. 178, 11 Sabinae. VVLG. III reg. 11, 19 ut daret *Pharao Adad* uxorem sororem uxoris suae, -am Taphnes reginae (*hebr. v. p. 1914, 74*). DRAC. Orest. 86 plectriferi -a dei, Letoia Phoebe. Romul. 8, 367 Hesione ... -a parentis (*sc. Priami*). ENNOD. epist. 9, 18, 2 p. 241, 22 Fausti -a es (*Stephania*). IORD. Get. 60 Priami. 223 principis. Rom. 328 cuius (*sc. Valentiniani*) -a Honoria (VEN. FORT. vita Leob. 23, 73; *sc. Caletrici*). *al.* CONC. Epaon. a. 517 p. 26, 7 (= Turon. a. 567 p. 132, 20) si quis frater -am uxoris suae accipiat. COD. Iust. 6, 58, 14, 3 qua ... ratione fratris filius ad successionem patrui vocatur, -a autem eius ... recluditur? CORP. II 1237 Samni -a ... h(ic) s(ita) e(s)t. *et al.*

γ ap. poetas dactyl. in allocutionibus: *post tertiam arsin*: ENN. ann. 47 haec effatus pater, -a, repente recessit. *post alteram*: VERG. Aen. 4, 478 inveni, -a, viam: gratare sorori. 4, 675 hoc illud, -a, fuit? LVCAN. 9, 123 dic, ubi sit, -e, parens (*supra*: fratrem). VAL. FL. 8, 271 SIL. 5, 372. 8, 161. HOMER. 273 o patriae, -e, decus. STAT. Theb. 2, 449. 11, 548 MEROB. poet. 71. *post quartam*: VERG. Aen. 4, 492 testor, cara, deos et te, -a, tuumque ... caput. 12, 679 OV. epist. 9, 87. 12, 113 met. 5, 13. 6, 613. 9, 382 care vale coniunx et tu, -a, paterque (*verba Dryopes, Ioles ex eodem patre sororis*). LVCAN. 9, 127 SIL. 7, 302. 17, 348 STAT. Theb. 3, 369. 7, 78 (*Mars ad Mercur.*) neque enim hunc, -e, sub axem sponte venis. 9, 650. 11, 367 *al.* CLAVD. 20, 112. *post primam*: VERG. Aen. 4, 549 his, -a, malis (*cf.* STAT. Theb. 3, 379 hunc, -e, tibi iugulum. 11, 76 [*Tisiphone ad Megaeram*] hac, -a, tenus *eqs.* [*syn.* soror]. CARM. epigr. 1434, 9 [= INSCR. christ. Diehl 1700] haec, -a, tibi Theodorus frater et heres ... dedi). 10, 606 o -a mihi atque eadem gratissima coniunx (*sc. Iuno*).

b *de rebus personatis*: *α corporeis et naturalibus*: NEMES. cyn. 38 *sunt qui canant* flentes semper -i funere silvas (*sc. Orphei*). CLAVD. rapt. Pros. 3, 374 tollebant geminae (*cf. p. 1915, 29*) capita ... cupressus, ... -as adeo credas *eqs.* MART. CAP. 2, 183 cui (*navi Solis*) nautae septem, -i tamen suique consimiles, praesidebant (*fort. planetae, nisi de 7 hebdomadis diebus cogitandum*). *β incorporeis vel abstractis*: *in allegoria*: CLAVD. 22, 30 huic (*Clementiae*) divae -a Fides eademque sorori ... delubra tenens sese ... actis inserit. MART. CAP. 6, 577 amisisse mihi videris et huius matronae (*i. Philosophiae*) memoriam et iam eiusdem -am (*sc. Παιδείαν*) voluisse nescire. 6, 581 *peplum* in usum -ae ipsius Astronomiae (*sc. Geometriae*) crebrius commodatum. 7, 725. 732 *dyas* Iuno perhibetur vel coniunx vel -a praecedentis *monadis* (7, 746 qua fit, ut numeros -ae praecedentis [*sc. Geometriae*] formis ac lineis concinnemus, *de Arithmetice*). 9, 900. 922 me (*Harmoniam*) ... -am gemellamque (*v. p. 1915, 29*). *in comparatione*: EPIST. pontif. 309 Migne 20, 546ᴬ (*Innoc. I*) ecclesia Antiochena ... velut -a ecclesiae Romanae, diu se ab eadem alienam esse non passa est.

B *laxiore apud Christianos usu de spiritali fraternitate, quae fit per fidem, caritatem sim. (saepius in clerici ad clericum allocutione, v. l. 77. 80. p. 1919, 9. 16).* *cf.* HIER. epist. 22, 26, 1 mi Eustochia, filia, domina, conserva, -a: aliud enim aetatis, aliud mariti, illud religionis, hoc caritatis est nomen *eqs.* **1** *pro adi., i. q. fraternus, fidelis, dilectus, carus sim.*: VVLG. Phil. 4, 3 rogo et te, -e compar (*gr.* γνήσιε σύζυγε. *cf.* PELAG. in Phil. 4 p. 851ᴬ -us dictus est nomine, qui erat compar officii). AVG. bon. coniug. 1, 1 p. 188, 3 poterat ... esse in utroque sexu ... amicalis quaedam et -a coniunctio. epist. 149, 34 p. 380, 11 conpresbyterum Paulinum ...-o salutamus affectu (serm. 23, 3, 3 -o et pio caritatis affectu.

[*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SIDON. epist. 2,12,1 si rite . . . moveris. CARM. epigr. 706,3 [= INSCR. christ. Diehl 1052] *geminas sorores* sacer antistes Christo . . . -o adfectu instituit dominoque dicavit. *v. et p. 1916, 38*). op. monach. 15, 16 p. 557, 11 Timotheum . . . dicit *Paulus* -issimum filium (*I Tim. 1, 2 γνησίῳ, ubi* VVLG. dilecto, ITALA cod. d carissimo, cod. g viscerali). MVTIAN. Chrysost. hom. 24, 2 p. 385 extr. sicut amicus . . . -us (*gr.* φίλος τις γνήσιος). *et al.*

2 *loco substantivi*: HIER. epist. 58, 9, 1 (*ad Paulinum*) audi . . ., mi conserve, amice, -e. adv. Iovin. 1, 26 p. 246ᴬ 'sorores' . . . ostendit eas -as in spiritu fuisse, non coniuges. AVG. epist. 110, 4 p. 640, 6 quando laudor a -issimo et familiarissimo animae meae *eqs.* SVLP. SEV. epist. app. 5 p. 253, 15 domnus et -us meus. AVELL. p. 712, 21 vestrum -um et comministratorem. SACR. Leon. p. 328 (= Greg. 126, 1) *Iohannem et Paulum* eadem fides et passio facit (vere fecit *Greg.*) esse -os. ALC. AVIT. carm. 6 prol. p. 274, 1 domino sancto . . . piissimo -o Apollinari episcopo Alcimus Avitus frater in Christo. IVST. VRGELL. epist. p. 962ᴮ in Christo Iesu -um cordis mei.

II *pertinet ad* **affinitatem,** *propinquitatem,* **similitudinem** *(de rebus, nisi l. 39 de hominum secta): i. q. affinis, propinquus sim., similis, par (l. 25): absolute*: PANEG. 12 (2), 39, 1 -a illa pictorum poetarumque commenta. PS. ALEX. c. Dind. coll. p. 177, 8 K. pelagus . . . fluctibus non ferire -am terram creditur, sed amplecti. AVIEN. Arat. 1504 donec -i luminis (*i. solis*) ignīs accedat Phoebe (*i. usque ad novam lunam*). COD. Iust. 2, 7, 21 (*a. 500*) non tantum eas *praefecturas*, sed etiam . . . tuae sedis (*praefecti pr. per Illyr.*) -as esse potestates (*i. ceteris aequandas utpote eiusdem gradus*). CARM. epigr. 1560ᴮ, 3 (= INSCR. christ. Diehl 98ᶜ, *saec. IV*) tu (*Basse fili*) medius (*sc. inter parentes*) gemma et -is clausa metallis *eqs.* (*i. fere 'coniunctis', an 'paribus'?*). *pendet genet.* (*cf. infra l. 37*): CHALC. transl. 45ᶜ intimum . . . nostri corporis ignem utpote -um ignis perlucidi sereni et defaecati liquoris per oculos fluere . . . voluerunt *divinae potestates* (τὸ . . . ἀδελφὸν ὂν τούτου πῦρ). comm. 234 p. 270, 8 quod -a sustentetur anima vivificantis animae corpus universae rei. *addito dat.*: PACIAN. sim. carn. p. 122, 4 huic sensu (*cod.*, sensui *D. Morin*) -a est illa sententia (*seq. 1 Cor. 15, 47*). PRISCILL. tract. 6, 97 p. 73, 5 natura corporis . . . terrenae nativitati . . . -a est. 6, 105 p. 78, 6 -a elementis caro. 10, 136 p. 99, 14 ira avaritiae (*vix genet., v. supra l. 29*) -a. TVRRIB. epist. 5 p. 694ᴰ Manichaei et Priscillianistae vel quaecumque illis est secta -a *eqs.* BOETH. arithm. 1, 28 p. 60, 13 ut eorum (*superbipartientis sim.*) -a convenientiaque his nomina haec sint *eqs.* *dub. an huc referendum*: PETR. CHRYS. serm. 146 p. 593ᶜ nomen *Mariae* prophetiae -um est.

III *vi consanguinitatis plane abolita transfertur in notionem, q. e.* **verus** *(syn. vel coniunct.: l. 48. 62 sqq. p. 1920, 11 sqq.),* **sincerus** *(syn. l. 62), genuinus sim.*: **A** *de animantibus*: **1** *de hominibus (metonymice l. 65. 66): apponitur nomini propr. vel ethnico (v. et l. 59)*: CIC. Verr. II 4, 147 quantum inter hunc et illum Numidicum, verum ac -um Metellum, interesset. leg. agr. 2, 97 illi veteres -ique Campani. Cael. 26 fera . . . sodalitas . . . -orum Lupercorum. orat. 32 cum mutila quaedam et hiantia locuti sunt . . . -os se putant esse Thucydidas. 90 summissi oratoris, sed magni tamen et -i Attici. Att. 7, 1, 9 diiungere me ab illo volo; merus est φυρατής, -us Lartidius (*i. nebulo quidam ignotus*). SEN. apocol. 6, 1 ad sextum decimum lapidem natus est a Vienna *Claudius*, Gallus -us (*nota lusum verb., v. p. 1914, 63*). INSCR. christ. Rossi II p. 244 no. 3, 7 nempe Columbani -i rite beati degens . . . rector in arce fuit (*v. de Rossi ad l.*). *c. quibusvis subst.*: CIC. de orat. 2, 160 hos -os huius artis magistros. ac. 2, 132 *Antiochus* erat . . ., si perpauca mutavisset, -issimus Stoicus. Att. 1, 18, 8 sub lustrum . . . censeri -i negotiatoris est. AVG. epist. 186, 39 p. 78, 11 ubi -issimus gratiae ipsius dilector et confessor appares. serm. 7, 7 esse verum, esse sincerum, esse -um non habet nisi qui non mutatur (*cf.* 353, 4 veri et -i estote Christiani. VINCENT. LER. 20, 25 ille est verus et -us catholicus *eqs.*). *in metonymia* (*v. supra l. 46*): PLAVT. Most. 40 *Grumio obiurgatur*: -a inluvies, rusticus, hircus, hara suis. CIC. Att. 4, 5, 3 scio . . . et me asinum -um fuisse. **2** *de pisce*: TITIVS or. frg. Macr. Sat. 3, 16, 16 edimus turdum pinguem bonumque piscem, lupum -um.

B *de rebus (fere ubique incorporeis; de terra: l. 74 sqq.; de vite Amminea: l. 79 sqq.; de vino: p. 1920, 22; de libro: p. 1920, 17 sqq.)*: PLAVT. Capt. 288 Theodoromedes fuit -o nomine (*de versu tuendo v. Langen, Stud. p. 118*). Cas. 615 *v. p. 1916, 33.* Poen. 137 nam tuae blanditiae mihi sunt, quod dici solet, gerrae -ae. Rud. 737 minus hasce (*puellas*) esse oportet liberas . . . atque eras tuas . . . atque ex -a Graecia (*cf.* CIC. leg. 2, 3 *Arpinum* mea et huius fratris mei -a patria [2, 5]). CIC. Brut. 296 haec -a ironia est. off. 3, 69 nos veri iuris -aeque iustitiae solidam et expressam effigiem (*i.* ἰδέαν) nullam tenemus *eqs.* Att. 12, 12, 1 insula Arpinas habere potest -am ἀποθέωσιν (*rell. corrupta*). COLVM. 3, 2, 8 *Amineae vites*, cum sint unius nominis, non unam speciem gerunt. duas -as cognovimus *eqs.* (3, 2, 11 materiam fructumque . . . non absimilem minori -a egerit [germina e. *A*] *vitis gemina maior*, sicut maior gemina minori [?, maiori *Gesner, al.*] -ae. PLIN. nat. 15, 21). APVL. met. 11, 29 religionis. TERT. anim. 2 p. 301, 15 -ae et ipso iam aevo pronatae propheticae. 41 p. 368, 19 *bonum animae* illud divinum atque -um et proprie naturale. adv. Marc. 1, 8 p. 300, 15 viva et -a divinitas. 4, 3 p. 428, 12. SYMM. epist. 1, 20, 2 laudīs. 1, 29 sapientia. 1, 89, 2 -os colores (*sc. in re oratoria*). HIER. epist. 49, 17, 6 -ae et purae integritatis. Didym. spir. 7 p. 109ᴰ honorabiliores . . . esse angelos hominibus, per -iorem (*p. 1914, 37*) ut ita dicam, et pleniorem trinitatis assumptionem. adv. Rufin. 2, 27 p. 450ᴰ *cum* -a illa antiquaque translatio (*i. LXX*) corrupta sit. AVG. epist. 22, 5 p. 58, 10 litterae tuae, indices -issimae caritatis ([POMER. 3, 13 p. 493ᶜ]. *cf.* in epist. Ioh. 6, 4 quia . . . -a dilectio est in nobis. *ibid.* -am . . . radicem caritatis. GREG. M. moral. 20, 47 -o amore. [*aliter p. 1916, 20*]). c. Faust. 13, 12 p. 392, 6 veram et salubrem et quodammodo -am atque radicalem christianam societatem (*cf.* pat. 28, 25 p. 689, 18 ecclesia dei una, vera, -a, catholica. serm. 264, 7 veram, -am, catholicam fidem). VINCENT. LER. 23, 30 veritate. COMPVT. Carth. 2, 10 concordia. ALC. AVIT. carm. 6, 17 -um . . . plectrum (*syn.* verax, *opp.* fallax). BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 1 p. 5, 1 si . . . eius . . . -us propriusque liber est, quod γνήσιον interpretari solet (*cf. ibid.* 1, 6 p. 15, 6 proprium -umque opus). ENNOD. epist. 7, 16, 1 p. 185, 4 quicquid boni facundis accesserit, -a gaudiorum per populos voce discurrit. CASSIOD. Didym. in I Ioh. 4, 2—3 p. 65, 20 Z. voluntate -a (MVTIAN. Chrysost. hom. 34, 3 p. 453 extr., *gr.* προαιρέσεως γνησίας). var. 12, 4, 6 *vinum* colore quidem extraneum, sed sapore -um est. *et al.*

adv. **germānē**: *comp.* -ius: *l. 35. 36.* [*falso pro* genuine: CIC. ad Q. fr. 2, 15ᵇ, 2, *v. s.* genuine *p. 1885, 22.*] GLOSS. II 218, 25 *v. p. 1914, 20.* *i. q. fraterno more Christianorum; fraterne, fideliter sim.*: ITALA Phil. 2, 20 (Aug. epist. 78, 8 p. 344, 9; *sim.* Ps. Primas. in Phil. p. 633ᶜ) neminem habeo, qui -e de vobis sollicitus sit (γνησίως, cod. d fidenter, VVLG. sincera affectione). AVG. epist. 168 p. 610, 5 (= gest. Pelag. 24, 48 p. 102, 10) ut prorsus -e dicamus. MVTIAN. Chrysost. hom. 9, 4 p. 303 init. circa sacerdotes -e se quis habeat (οἰκείως. 23, 1 p. 377 extr. animae . . ., quae se -e habet ad deum, γνησίως). *i. q. vere, sincere, genuine sim.*: AVG. civ. 2, 13 p. 68, 14 D. o animum civitatis laudis avidum -eque Romanum! in epist. Ioh. 8, 5 -ius amas felicem hominem *eqs.* (*seq* purior amor *et* sincerior). un. eccl. 19, 51 p. 299, 6 ipsi -ius et distinctius possunt de meridie gloriari (*sc. Tripolitani al.*). MVTIAN. Chrysost. hom. 26, 5 p. 401 init. adipiscimur bona, si de futuris -e et integre curam gesserimus (γνησίως).

deriv.: germanicia, germanitas, germanitus.

comp. deriv: congermanescere. *G. Meyer.*

***germen,** -inis *n.* [*a* gignere *ductum ut* carmen *a* canere; *cf. c. ind.* jánman- *'origo'. W.*] *de originatione*: ISID. orig. 17, 6, 22 -n dicimus surculum praegnantem, a gerendo: unde et germinatio. *de genere*: DVB. NOM. gramm. V 579, 15 -n generis neutri, ut Iuvencus (*1, 699 v. p. 1921, 22*). GRAMM. suppl. **112**, 30. *de terminatione*: GRAMM. suppl. 112, 30 in en correptam neutralia nomina terminantur, ut est hoc nomen, . . . -n. NOT. Tir. 105, 65. *de sensu*: RVFIN. patr. 1, 2 -n . . . hic in Graeco βλαστόν dicitur, quod . . . ramus recte interpretatur. CHAR. gramm. p. 457, 54 B. βλαστός. GLOSS.ᴸ Philox. GE 63 -n σπορά. GLOSS. βλαστός, βλάστημα, βλάστη, σπορά, φυτόν. II 257, 63 βλαστός pullulus, -n (*cf.* II 543, 61. III 278, 41. 429, 40). II 257, 62 βλάστημα -n, virgulum (*cf.* III 263, 35). IV 597, 6 -n initium floris βλάστη. II 474, 16 φυτόν, planta, -n, virgultum. 581, 29 -n flos vel stipula viridis. IV 604, 13 initium rei alicuius. 241, 20 -a semina (*cf.* 588, 29. 597, 7). *legitur inde a* CIC. (*p. 1921, 80*) *et* LVCR. (*p. 1921, 82*). *habent (singulis locis, ubi nihil adnotatur)* VERG. (*bis? v. infra l. 65*) MORET. (*? v. infra l. 66*) PRIAP. OV. (*? v. infra l. 67*) MANIL. PAVL. FEST. COLVM. (*loci: 8* [*9? v. infra l. 68*]) LVCAN. CALP. (*3*) PLIN. mai. (*21*) STAT. (*9*) PS. QVINT. IVV. FRONTO (*2*) APVL. (*6*) *al., poetae inferioris aevi, ut* IVVENC. AVSON. (*4*), CYPR. GALL. (*10*), CLAVD. (*9*), *saepe* VVLG. *et hinc scriptores et poetae christiani. in scriptis ad naturam herbarum pertinentibus*: PALL. (*25*) *et* PS. APVL. herb. (*3*). [*loci corrupti, dubii, incertae interpretationis*: CATO agr. 151, 4 *v. sub* germinasco. VERG. georg. 2, 332 *v. s.* gramen. MORET. 96 servatum gramine (ḡmine *tres codd.*, (in) gramine *rell.*; germine *Schrader*) bulbum. OV. met. 9, 280 generoso -e (*dett.*; semine *meliores*). COLVM. 3, 19, 2 *malleolus* non . . . trigemmis dictus . . . quod plenus sit gemmarum (*dett.*; -um *SA*). CALP. ecl. 2, 46 recidere gramina (-a *N, vix recte*) morsu (*aliter infra l. 83*). IVV. 8, 60 *v. s.* gramen. AVR. Fronto p. 35, 6 N. *in loco mutilo de arbore mirabili*: in uno trunco omnia omnium ferme -a ⟨. . .⟩. SYMPH. 155 (*de viola*) nec mihi -n (*codd.*; tegmen *Baehrens*). CLAVD. 3, 151 *v. s.* gramen). carm. min. 30, 193 gemino . . . e -e duxit agmina (*locus dubiae traditionis et interpretationis, cf. Birt in praef. p. XXVII not. 4 et p. 517 s.* germen). rapt. Pros. 2, 132 *v. p. 1921, 50.*] [*it.* germe, *prov.* germ. *M.-L.*]

I *de rebus* **corporeis:** *i. q. progignitur*: **A** *de herbarum partibus*: **1** *usu stricto* 'Keim', 'Sproß': COLVM. 4, 9, 1 ut *vitis putata* in terram potius devexa, quam in -n delacrumet. 4, 22, 4 plerumque . . . -n de cicatrice procedit. 4, 29, 1 surculum sine -e. 5, 11, 3 cum primum -a tumebunt (*cf.* arb. 26, 2). 5, 11, 11 caveto . . . ne laedas ipsum -n. [3, 19, 2 *? v. supra l. 68.*] CALP. ecl. 5, 6 concidere -a (*N*, gramina *GV*) morsu (*aliter supra l. 69*). 5, 19 vernanti

[Schuster]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-e (*Burm.*, gramine *codd.*) silva pullat. PLIN. nat. 10, 81 densante se frondium -e. 15, 12 alternare fructus cogitur *olea* decussis -bus. 16, 98 serotino . . . -e *germinat* malus, tardissimo suber. 16, 100 robur et abies et larix . . . terna -a edunt. 17, 100 Vergiliana *inoculatio* quaerit sinum in nodo -e expulsi corticis. 17, 118 cortex . . . cum sui -is mamma. 17, 135 -a parturire. 17, 153 hoc vocatur . . . in cacumine ipso *vitis* -n (*opp.* oculus *et* gemma). 17, 222 *carbunculatio* adurit lactescentes -um oculos. 17, 226 vi tempestatium -bus ablatis. 18, 177 ne *boves* -um tenera praecerpant. 19, 144 praecisis -bus. 23, 99 palma elate sive spathe medicinae confert -a (*cf.* EDICT. imp. Diocl. 6, 40 -a palmae sibe [= *sive*] elatae). 27, 95 lathyris . . . habet . . . -a multa. STAT. Theb. 7, 226 emissa . . . lucent -a. silv. 2, 1, 205 obtunso pallentes -e flores. 3, 2, 140 -e . . . felices sudent opobalsama virgae. PS. QVINT. decl. 12, 5 -a non exierunt. APVL. met. 11, 7 *arbores* -e foliorum renidentes. 11, 25 germinant semina, crescunt -a. apol. 88 inter suboles herbarum et propagines vitium et arborum -a. TERT. anim. 19 p. 330, 19 folia formantur et -a inflantur virg. vel. 1 p. 884 Oe. inde (*sc. post ramos et frondes arbusculae*) -is tumor et flos de -e solvitur. SOL. 46, 6 (*ex* PLIN. nat. 12, 16) per industriam -is transferendi *malum Medicam usurpare.* VICTORIN PETAV. in apoc. 11, 7 (*in interpretatione Ezech. 31, 3*) '*cypressus* formosus in -bus': id est fortis in exercitibus. ARNOB. nat. 3, 33 *Proserpina* significat attollentia se -a (*cf.* AVG. civ. 4, 8 p. 155, 31 D. [*p. 1926, 83*]). IVVENC. 1, 699 arbor proprio vestitur -e pomi. PALLAD. 2, 15, 7 ne -n extinguat . . . mordacitas 3, 17, 8 ut *natura ligni* . . . superfluentem copiam suci -bus ministret alienis. 3, 25, 8 post solstitium . . . eum (*surculum piri*) figis, qui summum -n inclusit. 3, 33 donec -n novae frondis erumpat. 4, 1, 3 cum . . -n ruperit (ruperit -n *E*, -n eruperit *G*) et aliquod ceperit incrementum. *ibid.* adolescentia mollissimi -is. 4, 10, 30 -is cacumina summa. 4, 10, 36 ut *arbores* -a miscere cogantur. *ibid.* -n adunatum. *al.* ZENO 1, 16, 10 genitale in -n exspirans *granum*. 1, 16, 13 -is adoptiva pinguedine assumptus *oleaster*. AVIEN. Arat. 738 *Sirio* decoctorum languebunt -a f l o r u m (AVSON. 361, 24 nascentia florum -a). SCHOL. Verg. Veron. georg. 2, 353 *canis stella* solet -a male operta torrere. HIER. in Zach. 2, 6 p. 827 *Iesus filius Iosedec* ἀναφυή sive βλάστημα nuncupatur, id est -n, quia ex se repente succrescet et ex radice sua in similitudinem -is pullulabit. epist. 22, 19, 5 (*ad Is. 11, 1*) 'virga' mater est domini . . . pura . . . nullo extrinsecus -e cohaerente. VVLG. Ezech. 17, 9 siccabit omnes palmites -is eius (*vineae*). 17, 23 *arbor* erumpet in -n. RVFIN. Orig. in cant. 4 p. 193[A] ubi primum -n ostenderint *vineae* (*opp.* flos). Orig. in num. 9, 8 p. 65, 11 B. *de virga Aaron*: cum . . . de solo -e fuisset promissum, . . . non solum -n *produxit*, sed et frondes . . . et flores. 9, 9 p. 67, 6 B. in hoc sacerdotalis virgae -e. hist. mon. 9 p. 426[B] in ipsis -um culmis. PS. RVFIN. in Ioel 2, 4—11 gramina et -a. in Am. 4, 7—8 negatu pluviarum -a suffocasse. PRVD. cath. 8, 43 nec *in prato pastoris boni* -n sudibus perarmat carduus horrens. ham. 228 populator edet germantia -a bruchus. CLAVD. 8, 598 quis divitis algae -a . . . quaesivit? 20, 96 primi laxabant -a *flores*. carm. min. 20, 15 ingentem meminit parvo qui -e quercum aequaevumque videt consenuisse nemus. rapt. Pros. 2, 132 te . . . Hyacinthe . . . Narcissumque metunt, . . . inclita -a (gramina *al.*) veris. PAVL. NOL. epist. 1, 4 purum boni seminis -n. AVG. serm. 29, 1, 1 -a herbarum et arborum. 213, 9, 9 -n educere in terram. 361, 11, 11 *sucus migrat* a ramis in -a, a -e in fructus et folia. civ. 11, 27 p. 499, 24 D. *arbusta fruticesque* ut in auras tutum cacuminis -n emittant, aliud terrae radicis (*sc. -n*) affigunt. 12, 26 p. 552, 29 D. *terra* -bus erumpentia promovet. BACHIAR fid. 5 p. 1033[A] egregium -n et ex effeta trunci radice procedens. MACR. sat. 1, 12, 14 *cum* arbores quoque nec minus cetera, quae continet terra, aperire se in -n incipiant. 3, 18, 7 *nuces et* iuglandes -a atque flores agunt. PS. APVL. herb. interpol. 1, 78 *arnoglossa* eptapleuros *dicitur* . . . , quod saepe adnata habeat -a . . . septem lateribus similia. interpol. 8, 22 *species herbae sceleratae* radice alba cum adnatis -bus erumpentibus tamquam in elleboro (*Diosc. 2, 175, 1* ἔχουσαν ἀποφύσεις ὡς ἐλλεβόρου). interpol. 81, 15 *pastinacae silvaticae* flores . . . , quorum in medio croceum -n purpurei coloris (*cf. Diosc. 3, 52, 1* ἐν μέσῳ μικρόν τι πορφυροειδὲς οἱονεὶ κροκύδιον). MART. CAP. 6, 635 Rhodanus . . . causas fertilitatis importat terrae -bus. CYPR. GALL. gen. 120 triticeae surget pro -e messis carduus. CARM. de resurr. 236 quidquid de -e floret. RVT. NAM. 1, 377 Osiris excitat in fruges -a laeta novas. OROS. hist. 5, 7, 14 vis -is madefactae frugis (*i. q. nos 'Malzkeim' vocamus*). PETR. CHRYS. serm. 106 p. 495[D] *arbor ficus* pigrum proficit et prorumpit in -n. VAL. CEM. hom. 19, 2 pullulantia -a. SIDON. carm. 2, 131 protulit . . . sua -a palmes. CLAVD. MAM. anim. p. 72, 15 *arbori est* ignis in -e. p. 74, 9 tumores -um. SEDVL. op. pasch. 5, 17 p. 288, 1 -is inutilem . . . horrorem (*de oleastro*). OP. imperf. in Matth. 35 qualis radix, talia -a. DRAC. laud. dei 1, 634 ligna renascentur reduci sub -e. GREG. M. moral. 8, 77 herba . . . ad proferendum sui seminis -n aperitur, scirpus vero . . . sui secum seminis -n producit. *ibid.* scirpi more cum -e oritur. *in imagine*: CIC. fin. 5, 43 sunt . . . elementa naturae, quibus auctis v i r t u t i s quasi -n (carm- *codd.*) efficitur (PANEG. 10 [4], 3, 4 erupturae virtutis tumens -n. GREG. M. moral. 6, 22 virtutis . . . -n ferat *homo*). LVCR. 4, 1083 rabies (*genet*) unde illaec (illa haec *vel* ille *codd.*) -a surgunt. FRONTO p. 102 N. indolem ingenii tui in -e . . . et in flore *dilexi.* TERT. adv. Hermog. 13 p. 140 dabimus illi (*i. materiae*) aliquid . . . boni -is. CYPR. hab. virg. 3 p. 189, 12 *de virginitate*: flos . . . ecclesiastici -is. AVSON. 400, 3 ego ut palmes audacior in hibernas adhuc auras improbum -n egissem. HIER. adv. Rufin. 1, 27 orationis -a s u f f o c a n t u r (in Eph. 4, 16 p. 620 metaphora si . . . in aliam linguam transferatur ad verbum, . . . quasi sentibus orationis sensus et -a suffocantur. *cf.* AVG. in psalm. 64, 7). hom. Orig. in cant. 2, 3 p. 46, 14 B. (*tropologia obscuriore*) initium est sermonis in -e et initium κυπρισμοῦ, id est floritionis, in Verbo. GENNAD. dogm. 52 *haeretici* variaque impietatis -a. RVFIN. apol. Orig. 5 p. 583 sive mens sive cor aut sensus de deo dicendus est (*filius*?), indiscussus permanens, -n proferens voluntatis factus est verbi pater. hist. 5, 11, 5 in nobis apostolici -is plantata sunt semina. Orig. in cant. 3 p. 175, 18 B. f i d e i . . . -n arefacere (PETR. CHRYS. serm. 58 p. 361[A] pia fidei -a. 143 p. 584[A] ut vitalibus partita stillicidiis tempora fidei rigarent -a). Orig. in cant. 4 p. 226, 23 B. -n spiritalis intelligentiae. Orig. in gen. 1, 17 p. 20, 24 B. ira et concupiscentia -n est corporis. in num. 9, 9 p. 66, 24 B. est . . . primum -n (*tamquam virgae Aaron*) prima hominis in Christo confessio. AVG. epist. 173, 10 ecclesia novello -e pullulabat. in psalm. 64, 7 ne crescendo sanctum -n offocent *spinae*. pecc. mer. 1, 29, 57 quae *medicina* non ex peccati vulnere -n piae prolis emisit. 2, 24, 38 sanctum -n. serm. 6, 2 dilectio . . . semen concordiae, affectūs -n est. 89, 1 novella -a sanctitatis, regenerata ex aqua et spiritu (*de neophytis*). OROS. hist. 2, 2, 5 futurae Romae sementis iacta est, etsi nondum -n apparet. 7, 5, 3 o beata -a temporis Christiani. 7, 6, 8 tenera Christianorum -a. LEO M. epist. 1, 4 eiusdem mali -n oriatur. SACR. Leon. p. 419 ut . . . caeleste semen oreretur et alimonia vitae mortalis expleta -n immortalitatis exsisteret. *cf. p. 1923, 9.* EPIST. pontif. 937 (Conc.[S] IV 2) p. 138, 16 -bus . . . veritatis pingues efficeret *oves*. PROSP. carm. de ingrat. 64 ipsa (*Pelagius bestia*) . . . proprium -n (*i. suam ipse doctrinam*) damnando necaret. PETR. CHRYS. serm. 19 p. 251[B] tota nequitiae . . . -a. ENNOD. epist. 4, 25, 1 p. 122, 16 dum g r a t i a e -a fotu confabulationis animantur (ORIG. in I reg. 1, 5 p. 9, 19 gratiae -a procreare). epist. 5, 8, 1 p. 130, 21 iustitia principis . . . donavit te honorum -e. CASSIOD. in psalm. 34, 14 pectora eorum credulitatis -a reddiderunt. GREG. M. moral. 1, 49 bonarum cogitationum -a. 8, 77 -n . . . in ortu est remuneratio in inchoatione (*sc. boni operis*). 27, 18 more . . . nubium extensa super nos patrum vita tegimur, ut ad fructum fecundi -is infundamur. ORIG. in I reg. 1, 5 p. 8, 24 prima iustitiae -a de actibus . . . procreamus (*ibid.* fructus . . . proferimus).

2 *i. q. frons, caulis, cauliculus, calamus (sing. interdum collective, ut infra l. 64. 72)*: PRIAP. 61, 6 gemmas modo -e exeuntes. MANIL. 5, 260 viridem . . . in -e (*sic M, fere i. q. in germinatione*; gramine *LG*) collem. PAVL. FEST. p. 95 M. -n est, quod ex arborum surculis nascitur. COLVM. 5, 11, 9 certam . . . spem -is habebit (*cf.* arb. 26, 8). PLIN. nat. 12, 73 -um caules praedulci liquore turgentes. 13, 58 *Cypria ficus* -n emittit sine ullis foliis radici simile. 17, 105 surculos petendos . . . e -e novello. 17, 218 oculos -um exustos. 18, 94 ex uno grano . . . CCCC paucis minus -a. STAT. silv. 2, 3, 52 populus et nostrae stupeant tua -a pinus. RVFIN. patr. 1, 2 -n . . . hic in Graeco βλαστόν dicitur, quod . . . ramus recte interpretatur. PRVD. cath. 7, 139 *Ionas* tectus flagellis multinodis -is (*cf. Ion. 4, 5. 6*). SEDVL. carm. pasch. 5, 124 feralia -a vertat funditus *arbor*. *in imagine*: VVLG. Mal. 4, 1 non derelinquet eis (*improbis*) radicem et -n. *speciatim*: *i. q. propago, surculus, qui inseritur*: VERG. georg. 2, 76 huc aliena ex arbore -n i n c l u d u n t (SYMM. or. 3, 6 virentibus ramis *artifex rusticandi* . . . alienum -n includit). VVLG. Is. 17, 10 -n alienum seminabis. CASSIOD. in psalm. 79, 13 *arbores*, quae adhuc insitae de fructuoso -e non fuerunt. *in imagine*: VVLG. Is. 5, 7 Iuda, -n eius (*vineae, i. domus Israel*) delectabile. *nonnumquam i. q. herba*: PLIN. nat. 7, 64 exuruntur hortorum -a. AVSON. Mos. 203 stringunt attonsis pubentia -a (gramina *vix recte Boecking*) pratis. VVLG. Is. 61, 11 terra profert -n suum. *cf.* Ezech. 16, 7 -n agri. CLAVD. rapt. Pros. 3, 224 gelidi rubeant alieno -e menses. SVLP. SEV. dial. 1, 3, 4 nulla ⌊ibi -a, sata nulla⌋ (ibi satae nulla *V*) proveniunt. 1, 13, 7 cum alia ibi -a nulla succedant. 1, 16, 1 ignarus -is eligendi nociva plerumque carpebat. VINDIC. med. 4 *spiritus* nutribilis -um atque animalium. CLAVD. MAM. anim. 1, 21 p. 72, 23 radices arborum vel quorumpiam -um. CYPR. GALL. gen. 13 florea ventosis consurgunt -a campis. EVG. TOLET. carm. 37, 3 tertius *dies* undivagum mare dat cum -e terrae.

3 *i. q. fructus*: LVCAN. 9, 361 divitiis . . . graves et fulvo -e rami (*in Hesperidum horto*). STAT. Theb. 2, 280 flebile -n Hesperidum. TERT. apol. 22, 5 aurae latens vitium . . . *poma et fruges* in -e (*de fructu nascente*) exanimat (*opp.* in flore *et* in pubertate). VVLG. Hab. 3, 17 non erit -n in vineis. CLAVD. 22, 465 *autumni* maturet -a Virgo. PAVL. NOL. epist. 43, 5 exspectati -is dulcem cibum. MACR. sat. 3, 19, 3 *malum Persicum* licet iam dudum nostri soli -n sit. CYPR. GALL. gen. 77 dic . . . , cur metuas felicia -a mali. CARM. de resurr. 136 pomi curvat ex -e ramos *arbor*. 220 virentes . . . gravant uberrima -a ramos. ALC. AVIT. carm. 6, 421 *arborem* -e nudam. CORIPP. Anast. 11 nova maturis admiscens -a pomis. *in imagine*: FVLG. Virg. cont. p. 98 scandala, ebrietatis -a. HIL. in Matth. 5, 12 -n

[Schuster]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

. . . est, quod virtutis suae flore dilapso ad calorem solis arescit. *cf.* 5, 11.

4 *i. q. terrae fruges, frumentum*: VVLG. lev. 26, 4 terra gignet -n suum 26, 20 non proferet terra -n nec arbores poma. deut. 11, 17 terra det -n suum (Ezech. 34, 27 terra dabit -n suum. Agg. 1, 10. Zach. 8, 12). VVLG. Os. 8, 7 -n non faciet farinam. Agg. 2, 20. Ps. RVFIN. in Os. 5, 6 sq. tam -a quam fructus. AVG. in euang. Ioh. 40, 10 -a tua intrent in horreum (*translate*). *i. q. semen*: VAL. CEM. hom. 17, 1 conceptum sulco -n. *cf.* SACR. Leon. p. 419 (*p. 1922, 27*).

5 *i. q. radicum fibrae*: VVLG. Dan. 4, 12 -n radicum eius (*i. arboris*) in terra sinite (τὴν φυὴν τῶν ῥιζῶν). 4, 20 -n radicum . . . in terra dimittite. 4, 23. 11, 7 de -e radicum (ἐκ τοῦ ἄνθους τῆς ῥίζης).

6 *i. q. resina, arboris lacrimae*: STAT. silv. 1, 2, 124 Clymenaea . . . -a. 3, 3, 34 Eoa -a . . . merge rogis. 5, 1, 214 Cinyrea . . . -a. 5, 3, 86 Heliadum ramos lacrimosaque -a. *speciatim: i. q. odores*: APVL. met. 11, 4 spirans Arabiae felicia ge⟨r⟩mina.

B *de diversis e natura rerum procreatis*: **1** *i. q. cornu*: CLAVD. rapt. Pros. 1, 129 nondum . . . nova lunatae curvavit -a frontis *vitula*. **2** *i. q. margarita*: AVSON. Mos. 70 albentes, concharum -a, bacas (*cf.* PLIN. nat. 9, 107 partum . . . concharum esse margaritas). CLAVD. carm. min. 31, 14 grues . . . ore legunt Rubri -a cara maris (*i uniones*). **3** *i. q. lanugo prima*: CYPR. GALL. num. 745 *pubes* primaevo . . . flore virens iam -e molli vestibat vultus vicenos laeta per annos. **4** *i. q. primus fulgor (solis orientis)*: ENNOD. carm. 1, 8, 3 -a dum lucis Titan dispergit in axem. *similiter de nova luna*: ZENO 1, 16, 8 *luna*, sua morte reviviscens, menstrualis ignis sollemni -e accenso *sumit* rursus de fine principium.

C *de animalibus, maxime de homine*: **1** *i. q. progenies sive suboles hominis, filius, filia (interdum sensu spirituali, velut infra l. 48. 51. 53. 57. 74. 75. 79 al.)*: ITALA gen. 49, 9 (Hier. quaest. hebr. in gen. p. 68, 2) catulus leonis Iuda: de -e, filius meus (fili mi *al.*), ascendisti. PANEG. 6 (7), 2, 5 non ⟨per⟩ plebeia -a (gemina *M*), sed imperatoria stirpe⟨m⟩ . . . propagatis. IVST. 18, 3, 19 ut exstirpato servili -e genus urbis ex integro conderetur. AVIEN. Arat. 1173 duri . . . -is aetas. SYMM. or. 1, 3 meruisti . . ., ut de te sacra -a pullularent. AMM 26, 9, 3 ut pro imperiali -e (*i. Constanti filiola*) . . . pugnarent audentius. AMBR. obit. Theod. 54 fles, Honori, -n augustum. HEGES. 1, 42, 3 parvulos hos infelicium -a patrum VVLG. Is. 4, 2 in die illa erit -n domini in magnificentia. 5, 24. 14, 22 perdam . . . reliquias et -n et progeniem. 61, 9. Ier. 23, 5 suscitabo David -n iustum. 33, 15. RVFIN. Orig. in exod. 2, 3 occultent -n masculinum. PRVD. apoth. 182 nec vocitare patrem potis es, quem -e fraudas (*cf* 181 genitor . . . filius). cath. 12, 46 aequanda . . . stellis sua cognovit olim -a *Abraham*. psych. 384 vos nobile Iudae -n (*cf.* 385 sanguine). CLAVD. 10, 39 o patrui -n, cui nominis heres successi. 22, 239 pulchro Mariae fecundat (-det *codd.*) -e regnum. rapt. Pros. 2, 77 celsa Tonantis -a per nostros dignantia ludere campos. PAVL. NOL. carm. 21, 61 emersere novi flores, duo -a Christi (*Turcius et Suerius*). 21, 285 flos geminus, Melani -n et Eunomia. 24, 498 tui propago (propage *Hartel*) -is. AVG. serm. 192, 1, 1 quod in utero non seminato -n prolis exortum est. 228, 2 vos ergo fratres, vos filii, vos novella -a matris ecclesiae (serm. Rev. Bénéd. 41 p. 152 l. 77). 271 vos . . . membra corporis Christi, -a unitatis, filii pacis. serm. ed. Mai 118, 2 a proprio -e (*Christo*) coepit exposcere vinum *Maria*. ZACCH. 2, 9 spem sublimissimi -is deputare. MART. CAP. 9, 913 verenda . . . caeli -a. OROS. hist. 6, 1, 14 Romani nominis. LEO M. serm. 82, 6 duo ista praeclara divini seminis -a (*Petrus et Paulus*). PETR. CHRYS. serm. 59 p. 363[B] intra aeternum genitorem -n permanens in aeternum (*sc. Christus*). 71 p. 403[B] ad divinum -n hodie designatus es, non promotus. 111 p. 506[A] tota humanae stirpis -a tam pretiosa. EVSTATH. Bas. hex. 6, 1 p. 921[B] primogenitum vetusti daemonis -n (*de peccato, gr. p. 117[C]* τὸ πρωτότοκον ἔκγονον τοῦ ἀρχεκάκου δαίμονος). SIDON. carm. 7, 155 maxima . . . stemmata complexum -n. CYPR. GALL. gen. 47 ut polus et plenae vestro sint -e terrae. 508 nobilibus thalamis mihi -a non sunt. 671 sublatum -is usum. exod. 32 pariant cum -a fetae (*Hebraeae*). 98 natarum -a septem. DRAC. laud. dei 1, 48 peccata parant horrenda in -a partus. 2, 656 numero benedicti -is. 3, 146 de -e iusto. Orest. 29 Troica -a matrum. 409 -is (*i. Iphigeniae*) ille sui . . . hostis (*Agamemno*). EVG. TOLET. carm. 14, 10 *senectus*, mortale -n ut noverca saucias. ENNOD. epist. 4, 9, 2 p. 104, 21 aliud est in eo, qui commendatur, tamquam nobile -n ita peregrinantia bona verbis inserere. 4, 10, 1 p. 105, 24 regiae stirpis -n. 4, 22, 1 p. 114, 9 adiutricem in adstipulatione -is paginam quaerit *pater*. 5, 2, 3 p. 125, 14 nutrit *Liguria* foro -a (*quasi germina herbarum rhetores; cf.* VEN. FORT. carm. praef. 3 pomposae facundiae florulenta -a). opusc. 3, 36 p. 339, 25 ubi nobilium -a . . . excreverant. GREG. TVR. Mart. 4, 11 nihil ex ea *uxore* -is merebatur accipere. VEN. FORT. vita Germ. 10 p. 380 quae causa modo mirabili (-le *al.*) profuit patri vel -i (-e *al.*). RVSTIC. c. aceph. p. 1195[C] ut . . . -a *irae* intelligantur ii, qui peccant. BAVDON. 1 de regali progenie nobile -n erupit. *de bestiarum fetu*: NEMES. cyn. 146 *canis feta* conclusa videt sua -a flammis. AVIAN. fab. 33, 1 anser erat cuidam pretioso -e feta. MART. CAP. 7, 729 nonnulli terrestres silvicolaeque divi Herculem conspicati *sunt* opinantes eam (*i. Arithmeticam radiis circumfusam*) hydreo -e pullulare.

2 *i. q. semen virile*: SERV. Aen. 5, 412 germanus est secundum Varronem . . . de eadem genetrice manans, non, ut multi dicunt, de eodem -e (*cf. p. 1914, 51 sqq.*). PLIN. nat. 7, 66 -e (semine *B*) e maribus. COMM. instr. 2, 32, 12 -e zabolico . . . turbae pronatae (*cf. Schwyzer, Kuhns Zschr. 56, 1928, 19, adn. 1*). CHALC. comm. 23 conceptum animalium -n adolentium. OPTAT. 2, 10 p. 46, 4 sancto -e . . . procreari. RVFIN. hist. 1, 7, 3 quidam ex ipso -e . . . generati. symb. 11 eis impossibile videtur, quod . . . femina divinum -n . . . conceperit. PRVD. perist. 10, 1069 revulsa masculini -is vena. CARM. Cael. Aur. chron. 4, 9, 134 (*ex Parmenide, frg. 18 Diels, Fr. poet. lat. ed. Morel p. 169*) femina virque simul Veneris cum -a miscent. CYPR. GALL. gen. 136 binos e -e (*G*; bino seu -e *et sim. rell.*) fetūs (factus *codd.*) *Adam genitoris*. CASSIOD. Ios. antiq. 7, 15 p. 214 eos . . . qui erant de -e Mosi (*gr. 7, 367* τοὺς . . . ἀπογόνους).

D *sensu generali: quidquid procreatur et crescit (creatura)*: VVLG. Is. 34, 1 audiat terra . . . orbis et omne -n eius. RVFIN Orig. in gen. 2, 2 totius mundi reparanda -a. AVG. c. Faust. 20, 11 humor innumerabilia -a edit et nutrit. ZACCH. 2, 16 p. 1138[A] universorum -um fructus.

II *de rebus incorporeis*: **A** *i. q. vis genitalis, germinatio, procreatio, progenies*: APVL. met. 4, 28 novo caelestium stillarum (*sc. Urani*; stellarum φ) -e . . . terras Venerem aliam . . . pullulasse. met. 9, 8 lucrum promitti de glebae -e. CARM. epigr. 403, 2 bis tulit hic (*puer*) senos primaevi -is annos. HIER. in Dan. 11, 7—9 p. 705 *Ptolemaeus Euergetes* successit in regnum de plantatione et de -e radicis eius. VVLG. Ezech. 17, 10 *vinea* in areis -is sui arescet. RVFIN. hist. 1, 7, 10 quae (*successio*) velut adoptione quadam erga defunctos constat magis quam -is veritate. *cf.* 1, 7, 9. ZACCH. 1, 23 quo pacto ex radice vis -is scandit in spicas . . .? DRAC. laud. dei 2, 630 algente vapore -is exstinctus cecidit genitalibus ignis *Abrahae seni*.

B *i. q. origo, genus, gens*: PACIAN. sim. carn. p. 126, 2 hic Manichaeorum virus terrestri -e Arrianorum divino . . . semine superandum est. HIER. epist. 66, 6 consulum pronepos et Furiani -is decus. PRVD. cath. 10, 24 ut . . . pars illa potentior exstet, quae -n ab aethere traxit. apoth. 418 *Iesu*, nate deo, nate sceptris et -e David (VEN. FORT. carm. 2, 4, 34). 1001 revoluto -e Lucas sursum versus agit seriem (*sc. generationis Iesu*). perist. 3, 1 -e nobilis Eulalia. AVG. epist. 160, 3 utrum . . . -n rationis deum dicamus an dei -n rationem. CARM. epigr. 111, 4 Agori, superbo qui creatus -e. PAVL. PETRIC. Mart. 1, 27 *Iulianus* praecipit . . . accingi cunctam veterano e -e prolem. BOETH. cons. 3, 6 carm. 6 mortales . . . cunctos edit nobile -n. CARM. epigr. 1355, 8 *puer* Gallos claro -e traxit avos. 1361, 1 (= INSCR. christ. Diehl 3488) -e sublimi, Proba nomine, mente probata. Engström 353 (= INSCR. christ. Diehl 1516 = ANTH. 661), 3 *fratres* -e barbarico nati. INSCR. christ. Diehl 57 patricio clarus de -e consul. 811[b] -n (*i. natione*) Daciscus. *huc etiam pertinere videtur* 3305, 4 . . .⟩ quae -e vivi⟨. . .

adiectivorum conspectus: -n *dicitur*: alienum: *p. 1921, 25. 1922, 58. 59. 65.* apostolicum: *p. 1922, 13.* augustum: *p. 1923, 38.* barbaricum: *supra l. 46.* beatum: *p. 1922, 25.* benedictum: *p. 1923, 67.* bonum: *p. 1922, 2.* carum: *p. 1923, 21.* celsum: *p. 1923, 46.* Cinyreum: *p. 1923, 14.* clarum: *supra l. 43.* Clymenaeum: *p. 1923, 13.* croceum: *p. 1921, 65.* delectabile: *p. 1922, 61.* divinum: *p. 1923, 59. supra l. 8.* durum: *p. 1923, 35.* ecclesiasticum: *p 1922, 2.* egregium: *p. 1921, 57.* Eoum: *p. 1923, 14.* fecundum: *p. 1922, 39.* felix: *p 1923, 16. 1922, 80.* ferale: *p. 1922, 54.* flebile: *p. 1922, 74.* floreum: p. *1922, 70.* florulentum: *p. 1923, 75.* fructuosum: *p. 1922, 60.* fulvum: *p. 1922, 73.* Furianum: *supra l. 34.* gemmans: *p. 1921, 47.* horrendum: *p. 1923, 66.* hydreum: *p. 1923, 84.* imperatorium: *p. 1923, 33.* imperiale: *p. 1923, 36.* improbum: *p. 1922, 4.* inclitum: *p. 1921, 51.* innumerabile: *supra l. 18.* iustum: *p. 1923, 41. 67.* lacrimosum: *p. 1923, 15.* laetum: *p. 1921, 70.* masculinum: *p. 1923, 41.* molle: *p. 1923, 23.* mollissimum: *p. 1921, 29.* mortale: *p. 1923, 69.* nascens: *p. 1921, 33.* nobile: *p. 1923, 44. 71. 80. supra l. 43* nocivum: *p. 1922, 68.* novellum: *p. 1922, 19 23. 49. 1923, 51.* novum: *supra l. 21. 1922, 83. 1923, 18.* obtunsum: *p. 1921, 12.* omne: *supra l 16.* parvum: *p. 1921, 49.* patricium: *supra l. 46.* pigrum: *p. 1921, 72.* pium: *p. 1922, 14.* plebeium: *p. 1923, 32.* praeclarum: *p. 1923, 56.* pretiosum: *p. 1923, 60. 82.* primaevum: *p. supra l. 24.* primogenitum: *p. 1923, 61.* primum? *p. 1921, 40.* proprium: *p. 1921, 23. 1922, 31. 1923, 53.* pubens: *p. 1922, 63.* pullulans: *p. 1921, 73.* pulchrum: *1923, 46.* purum: *p. 1921, 52.* redux: *p. 1921, 77.* sacrum: *p. 1923, 36.* sanctum: *p. 1922, 20. 22.* serotinum: *p. 1921, 3.* servile: *p. 1923, 34.* radici simile: *p. 1922, 48.* sollemne: *p. 1923, 26.* sublime: *supra l. 44.* sublimissimum: *p. 1923, 54.* summum: *p. 1921, 26.* superbum: *supra l. 40.* tardissimum: *p. 1921, 3.* tenerum: *p. 1922, 26, cf. p. 1921, 9.* terrestre: *supra l. 33.* totum: *p. 1922, 32.* Troicum: *p. 1923, 68.* tumens: *p. 1921, 81.* tutum: *p. 1921, 55.* uberrimum: *p. 1922, 81.* varium: *p. 1822, 10.* verendum: *p. 1923, 55.* vernans: *p. 1920, 84.* veteranum: *supra l. 41.* zabolicum: *supra l. 4.*

de synon. cf. SYNON. Cic. Char. gramm. p. 427, 9 B. herba, pabulum, -n, gramen, cespes, faenum, pastio, muscus.

deriv. germinalis, germino, germinosus.

[Schuster]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

germinābilis, -e *a* germinare: *qui germinare potest.* DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 8 p. 356^D (= *gr. 44, 144^D*) herbarum ... natura incrementis est tantum ... accommoda, congruum praebens his qui ex ea paventur (*sic ed., gr.* τῶν τρεφομένων) augmentum, quae et -is dicitur (ἡ φυσικὴ λέγεται). ISID. orig. 11, 1, 142 post plurimos ... dies menstruos ... semen non esse -e (*ita K*; generabile *BCT*).

germinālis, -e *a* germen: *qui pertinet ad germen.* DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 8 p. 357^A post exanimem materiam primum velut crepidinem quandam hanc -em substantiam legislator expressit (*cf. gr. 44, 145^B* τὴν φυσικὴν ταύτην ζωὴν ... ἐν τῇ τῶν φυτῶν βλάστῃ προϋποστᾶσαν). 8 p. 358^A natura ... sensibilis -em speciem (*gr. 148^B* τὸ φυσικὸν εἶδος) sine dubitatione complectitur. 30 p. 400^A *anima* primordialis seu potius -is (*cf. gr. 44, 240^A* τὸ φυσικὸν τῆς ψυχῆς). [*var. lect.* ZENO 2, 44, 1: *v. s. v.* cremialis *vol. IV 1154, 12 sqq.*]. *deriv.*: congerminalis.

germināsco, -ere [*a* germinare. *W.*]. *i. q. germinare incipere*: CATO agr. 151, 4 ubi *semen* -ere (*corr. Meurs.* germen nascere *cod.*) coeperit. AMBR. Cain et Ab. 2, 8, 26 liberalitatis adsuetudine genitalis, qua facit sibi fetus et fructus varios -ere. *cf. K. Sittl, Arch. I (1884), 494.* *comp.* congerminasco.

germinātio, -ōnis *f.* [*a* germinare. *W.*] *plur. v. infra l. 37. 53. 61. 64.* GLOSS. -o βλάστησις. HIER. nom. hebr. p. 29, 16 Oziph -o.

1 *sensu incorporali: i. q. actio germinandi:* **a** *de herbis: i. q. germinis emissio, pullulatio*: COLVM. 4, 24, 18 palmes, quem mox in -e citaverit (*sc. vitis*), imbecillis ac minus fructuosus erit. 5, 6, 2 *ulmus Atinia frondem* prima -e edit. 11, 2, 79 *arbusculae ficorum* melius dum tenerae sunt, per -em pampinantur. PLIN. nat. 1, 16, 41 de -e. 16, 94 *aliqua vivescentia e terra* diutius gravida partus gerunt, quod -o ideo vocatur. 16, 95. 98 quibusdam *arboribus* geminatur -o. 16, 98 in arboribus ... nimia -o elactescit. 16, 100 *arbores quaedam*, ut primum coepere, continuant -em, robur et abies ... intermittunt tripertito. *ibid.* ter squamas corticum spargunt, quod omnibus arboribus in -e evenit. 16, 102 quaedam *arbores* ... in -e florent. *ibid.* universa *mori* -o erumpit. 16, 106 pinus ... et picea praeveniunt -e. 16, 108 post -em. 16, 221 abietem circa -es decorticatam. 17, 13 ut absumpto partu arborum sequatur protinus conceptus, id est -o. 17, 17 imbribus ... -em antecedentibus. *ibid.* ante -em. 17, 105 ut praegnates *surculi sint*, hoc est -e turgentes. 17, 117 -is initia. 17, 134 tria tempora ... -is. 17, 135 non protinus -o *aufert* vires. 17, 216 in -e aut flore. 17, 233 *morbi genus* detegitur statim in -e. 20, 254 radicibus prima -e incisis (*de radicum germinatione*). 21, 69 -o omnium *florum*. 23, 137 prima (*Mayh.*; mira *codd.*) -e. PALLAD. 4, 9, 12 ceteris annis avellendus (evellenda *E*) est *asparagus*, ut oculos ipsius (suae *E*) -is aperiat. AMBR. hex. 3, 6, 26 prima ... -o est, quando nascentia videntur erumpere. AVG. gen. ad litt. 4, 33 p. 131, 27 fruticum et arborum -o. EVSTATH. Bas. hex. 2, 1 p. 879^C universarum -o plantarum (*gr.* p. 29^A βλαστήσεις). 3, 5 p. 896^B arborum -o (*gr.* p. 65^B βλάστησις. *sic et in rell.*). 5, 1 p. 909^C primum est in generatione nascentium -o. 5, 2 p. 910^D primo est ... -o, deinceps herba. *speciatim: i. q. incrementum s. proventus*: RVFIN. Orig. in Ios. 23, 3 p. 444, 8B. non fortuitu ... illa virtus terrae vel arborum -bus praesit. **b** *de hominibus*: AVG. c. Iul. op. imperf. 1, 48 p. 1071 *peccata (sc. paterna)* iure seminationis atque -is et nostra sunt. HIER. in Is. 66, 13. 14 p. 811 (*de carnis resurrectione*) ossium -o subsequitur. **c** *de primordio rei*: MAR. VICTORIN. adv. Arrium 3, 1 quod inde (*e divino*) nascitur, imago, non scissio, ... nec -o potentiae quam potentiae actio.

2 *sensu corporali: i. q. corpus -e factum*: **a** *de herbis: i. q. germen, surculus*: PLIN. nat. 17, 16 cum praecoces excurrēre -es evocatae indulgentia caeli, secutis frigoribus exuruntur. 17, 124 adcumuletur ... -o terrā, donec robur planta capiat. *speciatim: i. q. frumentum*: ITALA psalm. (Cas.) 64, 10 *deus* parabit -es eorum (*sc. inhabitantium. gr.* ἡτοίμασας τὴν τροφὴν αὐτῶν). **b** *de animantibus*: ITALA (Aug. c. Faust. 12, 42. civ. 16, 41) gen. 49, 9 de -e filius meus ascendisti (*gr.* ἐκ βλαστοῦ ... ἀνέβης. VVLG. *aliter*).

deriv. regerminatio.

germinator (*nom. equi*), *v. Onom.*

germinātus (-ūs), *m.* [*a* germinare. *W.*] *i. q. germinatio, frondis emissio.* *non nisi abl.* -u. PLIN. nat. 15, 34 oleam si lambendo capra linguā contigerit depaveritque primo -u, sterilescere auctor est M. Varro. 16, 102 serotino (*vulg.*, serotina *libri*) quaedam *arbores* -u florent. **germineus** *v.* germinosus. *Schuster.*

[has (*falculas?*) phanclas **germinisecae** dicunt. *sic legebatur* VARRO ling. 5, 137 *fin., e coniectura prava Popmae;* Chermonesioe *vel* chermosioe *cod.* (Chersonesioe, *sc. Siciliae, O. Müller*). *de h. l. cf. Niedermann, Essais d'étym. et de crit. verbales p. 27 sqq.*] *H.*

germino, -āvi, -ātum, -āre *a* germen. *formae per syncopam*: -asse: PLIN. nat. 16, 83 VVLG. num. 17, 8 PRAEDEST. 1, 24. -asset: VVLG. Ezech. 17, 6 EVANG. de nat. Mar. 7, 4. -assent: TERT. test. anim. 4 VVLG. cant. 6, 10 SALV. gub. 3, 37. -arunt: ITALA (Aug. c. Manich. 1, 13, 19) gen. 1, 11 AVG. gen. ad litt. 5, 4 p. 143, 7. *formae plenae*: -averunt: TERT. adv. Iud. 2 VVLG. Ioel 2, 22 *al.* *aliae* (*perf. et plusqp. ind. coni.*): COLVM. 4, 6, 5. 5, 5, 13 PLIN. nat. 16, 230 ITALA Matth. 24, 32 (cod. e). Marc. 13, 28 (cod. k) VVLG. lev. 13, 29 sap. 4, 4 RVFIN. apol. 2, 4 AVG. un. eccl. 25, 73 EVSTATH. Bas. hex 6, 2. *part. futur. v. infra l. 59. gerundium v. infra l. 82. 1927, 4. part. praes. n. sing. plur. v. l. 41. 70. 1927, l. 23. 24.* *de sensu*: GLOSS. βλαστάνω, βρύω, θάλλω. -at βλασταίνει, βρύει. fructiferat, pullulat, seminat, virdicat. *non legitur ante* HOR. *praevalet propria verbi significatio, quae est intransitiva; transitive usurpatur inde a* PLIN. nat. [*legitur ex coni. probabili* PLIN. nat. 21, 104 lappa intra se -at (seminat *codd.*, se semen dat *Salm.*). HIER. epist. 22, 3, 1 terra ... tribulos -at (*un. cod.*, generat *rell.*)]. [*francog.* germer. *M.-L.*]

I ***intransitive*:** **A** *proprie*: **1** *tam de herbis, arboribus sim. quam de terra, agro; i. q. germen emittere, pullulare*: HOR. epod. 16, 45 -at ... fallentis termes olivae. SEN. Herc. f. 698 non prata viridi laeta facie -ant. COLVM. 3, 6, 2 si *vitis* ex singulis gemmis conpluribus materiis cum fructu -at. 4, 6, 5 quidquid ... supra -verit. *ibid. oculus*, qui sequenti anno cum fructu -et. 4, 14, 1 priusquam *malleoli* -ent (COLVM. 4, 30, 6). 4, 27, 1 ante quam -ent (COLVM. 5, 9, 6 paulo ante, quam -ent. 5, 10, 9 [= arb. 20, 3 ante quam -are arbores incipiunt]. 11, 3, 46. PALLAD. 2, 15, 12 antequam -ent *surculi*. 3, 25, 33. 4, 10, 6). COLVM. 4, 28, 2 tres esse motus ... in omni surculo naturales: unum, quo -et. 4, 29, 11 cum *truncus vitis* -at (COLVM. 4, 31, 2 cum -vit *salix perticalis*. 5, 5, 13 cum deinde -verunt [-verint *var. lect.*]. 7, 6, 6 cum primum silvae nova -ant fronde. PLIN. nat. 16, 188 cum -ant *arbores*. 17, 235. 18, 245 cum folia ... -ent. 18, 253 cum -are videris morum. 19, 103 cum -ent *Ascaloniae*). COLVM. 4, 33, 4 *castanea* vehementer -at. 5, 6, 12 palmitem -antem. 11, 3, 44 facile superposita terra *spongiolae*. arb. 5, 2 *gemmae*. 26, 9 spatio relicto, qua gemma libere -et. PLIN. nat. 13, 31 mas palmite floret, femina citra florem -at. 13, 58 *Cypria ficus* fructus quaternos fundit, totiens et -at. 13, 129 eodem die -at, quo iniectum est *quod Babylone seritur in spinis*. 16, 81 *quercus non* ante mediam aestatem -ans. 16, 83 *arbores* maturius -asse. *ibid.* utpote cum *arbores* quaedam primae -ent. *ibid. cum* morus novissima -et (-at *E*). 16, 97 *bis*. 16, 100 iterum -ant *robur, abies, larix*. 16, 102. 104 vites et oleae ... -ant. 16, 125 ramorum aliqui caeci, qui non -ant. 16, 230 quippe cum ex olea ... cardines ... plantae modo -verint. 17, 10 *arbores* optime. 17, 78 *populi et fraxini* festinantius. 17, 253 *pomiferae*, quae -ant nec ferunt fructum. 18, 45 *filicis* -antis ramis baculo decussis. 18, 295 -antia nisi in solo luxurioso fodienda non sunt. 19, 115 ne -ent *alium cepaque*. 19, 146 *asparagus* altissime. 19, 159 *menta*. 21, 14 omnis *rosa* primo inclusa granoso cortice. 21, 21 -are incipiente calice *rosae*. 21, 65 -antibus uvis. 21, 101 cichorion. MART. 10, 94, 3 Nomentana securus -at hortus arbore. APVL. met. 9, 8 ut in futurum laeta -ent sata. 10, 29 pabulum ... in ipso -bat aditu. 11, 25 tuo nutu ... -ant semina. ITALA gen. 2, 5 (Aug. gen. c. Man. 2, 1, 1) pabulum agri antequam -ret (*gr.* πρὸ τοῦ ἀνατεῖλαι. VVLG. *aliter*). Matth. 24, 32 (cod. e) cum iam ... folia -verint (τὰ φύλλα ἐκφύῃ, VVLG. cum ... folia nata). psalm. (Cas.) 91, 15 iterum -bunt (*gr.* ἐξανθήσουσιν) *palma et cedrus* in senectute. Sirach 39, 17 (Eucher. form. 3 p. 17, 15) sicut rosa -at super uvida fluenta (ὡς ῥόδον φυόμενον ἐπὶ ῥεύματος κτλ., quasi rosa plantata *eqs.* VVLG.). CYPR. unit. eccl. 5 p. 214, 8 ab arbore frange ramum: fractus -are non poterit. SOL. 1, 55 contactae his (*mulierum profluviis*) fruges non -bunt (*cf.* PLIN. nat. 7, 64 sterilescunt fruges). PALLAD. 2, 15, 10 *de amygdalis*. 4, 7, 4. 4, 10, 36 -antes oculos. 12, 7, 13 ut *ossa prunorum* cito -are cogantur. ZENO 1, 6, 2 -antibus pratis. 2, 45. AMBR. hex. 1, 8, 29 ornando ... polo caeli -aturis terris pulchre spiritus superferebatur quia per ipsum habebant novorum partuum semina (*nom.? an acc., ut 'terrae' sit pro subi.?*). VVLG. exod. 10, 5 ligna, quae -ant (eccles. 2, 6. HIER. hom. Orig. in Ezech. 12 p. 992 ut -ans [*i. florens, pullulans*] lignum. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 30 p. 400^A mortua ligna faceret -are [*gr. 44, 240^B* εἰς βλάστην προήγετο]). lev. 19, 23 poma, quae -ant. num. 17, 5 -bit virga eius (17, 8 -asse virgam Aaron in domo Levi [*cf. p. 1927, 34*]. AVG. quaest. hept. 4, 30 *virga Aaron* et florens et -ans). deut. 29, 23 nec virens quippiam -et. II reg. 23, 5 nec est quidquam quod non -et. Iob 14, 9 ad odorem aquae -bit *arbor* et faciet comam. psalm. 64, 11 in stillicidiis eius (*terrae*) laetabitur -ans (*i. q. herba*). cant. 6, 10 inspicerem, si ... -assent mala punica. sap. 4, 4 si in ramis ... -verint. Is. 35, 2 solitudo -ans -bit. 42, 5. 44, 4. 55, 10 -are eam (*terram*) facit. Ioel 2, 22 -verunt speciosa deserti. Ezech. 17, 6 cumque -asset *herba*, crevit in vineam. Marc. 4, 27 semen -et (βλαστᾷ). PRVD. c. Symm. 2, 980 seminis ... teneri turgens dum -at herba (VICT. VIT. 3, 56 -antis herbae ... virorem. DRAC. laud. dei 1, 573). AVG. gen. ad litt. imperf. p. 485, 7 arbores ... nasci non possent, nisi terra, in qua -rent, praecessisset. gen. ad litt. 4, 33 p. 132, 21 ut ea, quae radicibus pullulant terramque vestiunt, subter primitus -rent. 5, 4 p. 143, 7 tunc exorta sunt, cum semina -arunt. in Iob p. 513, 23 *myrmicoleon* frumenta ... sublato oculo facit non -are. serm. 214, 2 quae ... -ando erumpunt. 251, 6, 5 *deus* iussit -are terram. civ. 4, 8 p. 155, 31 D. praefecerunt ... Proserpinam frumentis -antibus. 5, 7 p. 200, 27 multa grana in terram simul veniunt, simul

[*Schuster*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-ant. OROS. hist. 1, 2, 86 omnia paene animantia vel -antia. 6, 17, 5 recidiva semina . . . -ant. EVSTATH. Bas. hex. 9, 3 p. 959^C incipiens -are *granum* (*cf. gr.* p. 196^A ἐκφυέντες). DRAC. laud. dei 2, 224 -at arbor. APON. 2 p. 39 *deus* naturae constituit ordinem -andi. CASSIOD. Ios. antiq. 3, 1 p. 62 dum -are non possent *palmae* (*gr.* 3, 10 μὴ δυναμένων ἐκβλῦσαι). 3, 7 p. 72 floribus universis de terra -antibus variata *cortina* (*gr* 3, 126 ἄνθεσι . . . ὅσα γῆθεν ἀνέρχεται). FVLG. RVSP. epist. 4, 5, 9 semina non -ant, nisi fuerint irrigata. MVTIAN. Chrysost. hom. 10, 4 p. 310 med. *agricola* repente undique videt fructus -antes (*gr.* βλαστάνοντας). GREG. M. in evang. 1, 3 ad hoc -at *mundus*.

2 *de hominibus partibusque corporis humani*: QVINT. inst. 11, 3, 29 nares . . . ac pectus eo tempore tument atque omnia velut -ant. TERT. carn. 21 p. 460 Ö. *fructus uteri*, qui non ex utero -vit, qui non in utero radicem egit. HIL. gen. 170 nascitur hinc proles peccati, -at inde deterior multo suboles. VVLG. Ezech. 16, 7 ubera tua intumuerunt et pilus tuus -vit. CASSIOD. compl. in apoc. 19, 17 multi martyres et confessores -bunt. Ios. antiq. 17, 2 p. 480 ex his (*uxoribus*) . . . proles nulla -verat (*gr.* 17, 19 τέκνον οὐδὲν ἐφύη). GREG. M. moral. 15, 48 *ad Iob 21, 11 'egrediuntur quasi greges parvuli eorum (sc. divitum impiorum)'*: ut . . . multi -ent ad custodiendum (*sc. quae habent. cf.* 15, 47 fecunditas familiae).

3 *de aliis rebus*: VVLG. lev. 13, 29 in cuius capite vel barba -verit lepra. Dan. 3, 76 benedicite universa -antia in terra. CASSIOD. in psalm. 132, 3 per hunc (*rorem*) cuncta -antia coalescunt et in varios fetus temperationis munere perducuntur.

ad 1—3: indicatur, unde aliquid -et: COLVM. 4, 11, 4 gemmas relinquemus, ex quibus *vitis* -et. PLIN. nat. 13, 39 palmarum . . . silvae rursus -antes ab radice succisae (21, 101 *cichorion et sim.* -ant[ibus] ab radice post vergilias). VVLG. II reg. 23, 4 sicut pluviis -at herba de terra. sap. 19, 7 campus -ans de profundo nimio. Is. 42, 5 firmans terram et quae -ant ex ea *alia v. supra l. 13 sqq. infra l. 56. 60. 65/6. 72. p. 1928, 19. 27. 28. 31. 58. 61. indicatur, quo*: ITALA num. 17, 8 (Aug. loc. hept. 4, 57 p. 590, 6) *virga* in domum Levi (*v. p. 1926, 66*). PS. AVG. quaest. test. I 108, 4 (*v. infra l. 62*).

B *usurpatur per imaginem sive translate*: TERT. adv. Iud. 2 omnia praecepta legis . . ., quae suis temporibus edita -verunt. test. an. 5 p. 141, 18 antequam litterae in saeculo -assent. AMBR. Noe 2, 5 *mentis cogitationes* quamdiu velut intus clausae sunt nec tamquam in herbis -ant. HIER. in Ier. 3, 73, 4 ut . . . cunctarum virtutum -et gratia. in Os. 3, 14 p. 160 cum . . . nos dominus suo rore resperserit . . ., -bimus. VVLG. exod. 1, 7 quasi -antes multiplicati sunt *filii Israel*. prov. 11, 28 iusti . . . quasi virens folium -bunt. 14, 11 tabernacula . . . iustorum -bunt. Is. 18, 5 immatura perfectio -bit. 27, 6 florebit et -bit Israel. 66, 14 ossa vestra quasi herba -bunt. Ezech. 7, 10 floruit virga, -vit superbia. Os. 10, 4 -bit quasi amaritudo iudicium. 14, 6 ero quasi ros, Israel -bit sicut lilium. 14, 8 vivent tritico et -bunt quasi vinea (*cf.* PS. RVFIN. *in h. l.*) Hebr. 12, 15 ne qua radix amaritudinis sursum -ans impediat. RVFIN. apol. 2, 4 p. 586^C ut non tales . . . ex nobis saepius -verint fructus. Orig. in gen. 16, 6 fructus spiritūs denis exponitur -are virtutibus. CLAVD. 24, 290 *cervorum* frons discolor auro -at. AVG. serm. 43, 6, 8 fides, quae -vit, irriganda . . . roboranda est. *ibid.* fidei -anti et adhuc tenerae. 47, 15, 28 -et, quod plantat deus, et exstirpetur, quod seminavit haereticus. 216, 3, 3 semen verbi dei . . . iam -ans. 236, 1 resurrectione *Christi* -amus. bapt. 3, 2, 3 p. 198, 20 de qua terra -vit *ecclesia*? un. eccl. 25, 73 p. 319, 25 ecclesiae Christi iam -verant (*v. infra l. 67*). *ibid.* p. 319, 30 frumenta erant praedestinata . . . et alta radice feraciter -antia. c. Cresc. 3, 8, 8 quod infidelis colonus plantaverit, propter eius infidelitatem non -et. pecc. mer. 2, 32, 52 unde ipsa fides velut quibusdam primordiis lactescentibus -ret. in psalm. 51, 12 tanta radix (*sc. caritas*) tam simplex, tam -ans, in germina tam alte fundata. PS. AVG. quaest. test. I 108, 4 *extr.* ut . . . fides in deum iterum coepta -ret in fructum. MART. CAP. 7, 730 *Arithmetica*: adveni super vestrum . . . nihil dedignata concilium, quamvis singulos vos universosque recenseam ex meis ramalibus -are (*β A*, -ari *pars codd., Dick*). OROS. hist. 6, 22, 10 -antia tempora Christiana. 7, 9, 5 ecclesia . . . uberrime -ante. PETR. CHRYS. serm. 43 p. 322^B ieiunium non -at; si de misericordia non rigetur, siccatur ieiunium. SALV. gub. 3, 37 ne . . . convalescerent *cupiditates* . . . in anima, si -assent in visu. APON. 3 p. 50 quae disciplina . . . per quattuor evangelia . . . -vit. 6 p. 114 pectus . . . ecclesiae, de quo praedicta ubera -verunt. CASSIOD. in psalm. 12 praef. caritas . . . dei quaedam vernalis est pluvia virtutum, sub qua et beata voluntas -at. Didym. in Iudam 12/13 p. 96, 2 ut, cum secundo moritur (*sc. peccans*), eradicatus videatur, ut nullam spem habeat denuo -andi. GREG. TVR. Franc. 8, 13 radix discordiae -et. *ibid.* confestim inter nos scandalum -vit (-bit *var. lect.*). GREG. M. moral. 18, 16 supernae caritatis messem -are non posse. 29, 51 ut corda gentilium . . . infecunda -rent. epist. 5, 44 p. 343 radix amaritudinis rursum -ans.

II *transitive* (*passive v. l. p. 1928, 27. 28. 31. 58. 59. 61*): A *proprie: i. q. gignere, generare, emittere, effundere*: 1 *de arboribus et herbis*: STAT. silv. 1, 6, 14 quod ramis pia -at Damascos. ITALA Marc. 13, 28 (cod. k) cum . . . ramus . . . -verit folia (*gr.* ὅταν . . . ὁ κλάδος . . . ἐκφύῃ τὰ φύλλα. VVLG. *aliter*). AMBR. hex. 3, 8, 34 cum se granum illud resolverit, herbam -at. VVLG. exod. 9, 31 quod . . . linum iam folliculos -ret. Is. 61, 11 hortus semen suum -at. EVANG. de nativ. Mar. 7, 4 virgula florem -asset. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 8 p. 356^D in his . . . quae -antur (*gr.* 44, 144^D ἐν τοῖς φυομένοις). *similiter in loco dubiae interpretationis*: ITALA cant. 5, 13 (Epiphan. in cant. p. 66) maxillae eius sicut phialae aromatis -antis (-es?) unguenta (φιάλαι . . . ἀρώματος φύουσαι μυρεψικά. VVLG. *aliter*).

2 *de terra, agro, mundo*: ITALA gen. 1, 11 (Aug. gen. c. Man. 1, 13, 19) -et terra herbam pabuli (*gr.* βλαστησάτω . . . βοτάνην. *cf.* MAR. VICTORIN. verb. script. 4. VVLG. *aliter*). ITALA (Aug. gen. c. Man. 2, 1, 2) *et* VVLG. gen. 3, 18 spinas et tribulos -bit *terra* tibi (*gr.* ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀνατελεῖ σοι. AMBR. in psalm. 43, 15 *terra* nobis spinas . . . et sentes. FAVST. REI. grat. 2, 1 p. 61, 2 terram . . . nunc spinas et tribulos -antem, nunc fructus . . . proferentem. FVLG. RVSP. epist. 4, 5, 9). AMBR. hex. 1, 8, 29? (*v. p. 1926, 59*). PAVL. NOL. epist. 34, 8 ut *terra* -et tibi frugem fertilem. PRAEDEST. 1, 24 p. 595^A *Severiani* de semine Satanae terram -asse asserunt vitem. EVSTATH. Bas. hex. 5, 1. 6, 2 p. 922^A tot herbarum milia -verat *terra* (*gr p.* 120^C ἐκβλαστήσασα). 8, 1 p. 945^B. APON. 2 p. 32 terra . . . victum hominibus -are . . . probatur. CASSIOD. compl. in Hebr. 4, 1 *terra* amoenas herbas -at in decorem. GREG. M. in evang. 1, 3 ut, quaecumque -verit *terra*, cladibus consumat.

3 *de animantibus*: *quae ex se -ant*: PLIN. nat. 30, 101 *vermiculi*, ex quibus tabani fiunt, antequam pennas -ent. VVLG. I par. 5, 2 de stirpe eius (*sc. Iudae*) principes -ati sunt. Iob 8, 19 ut rursum de terra alii -entur. PLIN. nat. 7, 42 plurimum languoris in utroque sexu capillum (-lo *E*²) -ante partu. *quae aliud faciunt -are: dub. interpr.* PLIN. nat. 17, 154 oculi in arborum surculis proprie vocantur, unde -antur *surculi (i. ad germinandum coguntur; sc. ab insitoribus?* -ant *Paris. d saec. XIII*). ITALA psalm. 103, 14 (Cas.) *deus* -ans faenum pecoribus (*gr.* ὁ ἐξανατέλλων χόρτον τοῖς κτήνεσι. VVLG. *aliter*).

B *translate sive per imaginem*: OPT. PORF. 18, 9 lege tuus tonso Rhenus tibi -at exul agmina. AMBR. in psalm. 43, 16 ut suum triticum -ret et fructum resurrectionis afferret *Christus*. in psalm. 118 serm. 12, 8, 2 de caelo vitae tuae imaginem cape: etiam quando non -as fructum, sere tamen semen ad fructum (*v. infra l. 42*). PS. AMBR. serm. 28, 6 p. 664^A virgo, quae Christum velut florem integritate sui corporis -vit. HIER. epist. 22, 17, 2 irrigata humus spinas libidinum -at. in Gal. 5, 22 p. 510 *ut arbor* fructus -et spirituales (*cf. infra l. 67*). c. Ioh. 26 p. 433 *semina humana* in puncto horae mortuos -bunt. VVLG. deut. 29, 18 sit inter vos radix -ans fel. Is. 45, 8 aperiatur terra et -et salvatorem. 61, 11 dominus deus -bit iustitiam. Ier. 33, 15 -are faciam David germen iustitiae. Ezech. 36, 8 vos . . ., montes Israel, ramos vestros -etis. Zach. 9, 17 vinum -ans virgines. RVFIN. hist. 11, 9 p. 1014 *Cappadocia* Gregorium nobis cum Basilio -vit. *ibid.* p. 1014, 13 *Cappadocia* olivarum . . . domini -vit novellam. Orig. in cant. 4 p. 186^B incipient virtutes atque arbusta bonorum operum fructum -are. MART. CAP. 7, 730 *pars codd.* (*v. p. 1927, 64*). OROS. hist 7, 33, 9 radix illa miseriarum . . . copiosissimas . . . frutices -vit. OP. imperf. in Matth. 3 p. 653 quod caro eius postea peiora ei -bit peccata. *obscurius* ENNOD. epist. 7, 26, 2 p. 193, 8 infitiatio in hominibus nova (*acc. pl.? nom. sing.?*) non -at. APON. 3 p. 49 disciplina pacis nostrae . . . -ans fructum in virga Aaron. 3 p. 61 *ecclesia* medicinam corporibus ad multas passiones . . . -are monstratur. 3 p. 66 poma de arbore vitae . . . per doctrinam sunt -ata. 3 p. 67 per . . . amorem scientiae amor -atur vitae aeternae. 4 p. 78 ut possit *ecclesiae filius* . . . fructiferos bonae voluntatis palmites et fructus -are. 7 p. 126 illos . . . qui . . . de capite -ati ecclesiae *reperiuntur*. CASSIOD. hist. 4, 22 huiusmodi . . . crudelitates blasphemia Arii -vit. EPIPHAN. in cant. 100 p. 54 (*ad cant. 4, 5*) *Christus* instar Libani intelligibilia et vitalia ligna sanctos verbi potentiā -vit. MVTIAN. Chrysost. hom. 33, 4 p. 447 med. hanc (*gratiarum actionem*) labia nostra -ent (*gr.* ταῦτα τῶν χειλέων ὁ καρπός). VEN. FORT. carm. 5, 1 praef. 6 luxurians -et umbra fastidium. GREG. M. moral. 6, 2 ut spiritales fructus allegoria -et (*cf. l. 42*).

comp.: con-, e-, in-, prae-, pro-, regerminare.

?**germinōsus**, -a, -um *a* germen. ISID. diff. 1, 223 *lucus* (*locus al.*) *frondosus* licet . . . abundet frondibus, non tamen est de frondibus totus (*i. frondeus*); sic et gramineum et graminosum (germineum et -um *al.*). *Schuster.*

*****gero**, gessī, gestum, -ere [*inc. orig. W.*] *de scriptura: scribitur per* c: cesserit: LEX Bant. (Corp. I² 582, *a. 133—118*) 2, 7 *v. p. 1950, 20.* cessit: CORP. XI 6076 *v. p. 1941, 47.* c⟨eset⟩: INSCR. column. rostr. (Corp. I² 25) 6 (*suppl. Mo.*) *v. p. 1944, 35.* *in indic. perf. per unam* s: ELOG. Scip. carm. epigr. 8, 1 gesistei *v. p. 1930, 47.* CARM. epigr. 718, 3 (*a. 593*) gesi *v. p. 1935, 72. ex suppl. v. l. 76.* gerre *pro* gerere: CORP. IX 3473, 8 *v. p. 1941, 33.* *breviatur per* g: FAST. cos. Capitol. a. u. c. 439 (Corp. I² p. 21) dict(ator) r(ei) g(erundae) c(aussa) *v. p. 1944, 73. ibid. al.* γερερε: GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357^A. *de formis*: PRISC. gramm. II 532, 22 -o -ssi et uro ussi (III 527, 25 *al. fusius de formis*: III 503, 26). *im-*

[*I. Kapp et G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

perat.: praes.: -e: RHET. Her. 4, 30, 41 al. fut.: -ito: LEX Bant. (Corp. I^2 582) 3, 19 v. p. 1939, 15. CATO agr. 151, 4 v. p. 1933, 3. CIC. Att. 16, 2, 2 LEX. Iul. munic. (Corp. I^2 593, a. 45) 90. 95 v. p. 1939, 24 bis. -itote: PLAVT. Bacch. 712 p. 1932, 76. -unto: CIC. leg. 3, 9 duella iusta iuste -unto consules. perf.: gesistei v. p. 1928, 78. fut. II: -ssero: TER. Andr. 641. Hec. 599 v. p. 1942, 52. 53. part. praes.: -entum: PLAVT. Truc. 223 v. p. 1946, 77. gerund.: -undus: TER. Eun. 188 (v. p. 1942, 68) p. 1942, 67. 1949, 82. et al. supin. II: -stu: PLAVT. Poen. 1109 v. p. 1936, 65. inf. praes. (forma graeco adaptata): γεριτεύειν: GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357^A. THEOPHIL. inst. Iust. 2, 19, 7 proheredegeriteúων. ibid. proheredegeriteúein. al. v. p. 1942, 35 sqq. de prosodia: TER. Phorm. 772 verissime. :: ut stultissime quidem illi rem (v. p. 1943, 55) -sserimus (dub. -īmus an -imus). de gēstum cf. GELL. 9, 6, 3 PRISC. gramm. II 466, 6 PS. PRISC. gramm. III 527, 25. **de notione:** NON. p. 316, 25 -ere est habere (Verg. Aen. 2, 90, v. p. 1935, 67), ... ferre (ibid. 7, 455 p. 1932, 64; 7, 188 p. 1931, 19), ... facere (ibid. 9, 203 p. 1936, 81). VLP. dig. 4, 4, 7 pr. -stum sic accipimus qualiterqualiter, sive contractus sive quid aliud contigit (cf. 50, 1, 2 pr. -stum ... in re publica accipere debemus pecuniam publicam tractare sive erogandam decernere). diff.: inter -ere et facere (cf. p. 1950, 20) et agere: VARRO ling. 6, 77 tertium gradum agendi esse dicunt, ubi quid faciant; in eo propter similitudinem agendi et faciendi et -endi quidam error his qui putant esse unum. ibid. -ere in eo neque facit neque agit, sed -it, id est sustinet, tralatum ab his qui onera -unt eqs. LABEO VLP. dig. 50, 16, 19 actum ... generale verbum esse, sive verbis sive re quid agatur ... contractum ... ultro citroque obligationem ... -stum rem significare sine verbis factam. inter -ere et ferre: ISID. diff. 1, 268 -imus nostra et veluti natura aliqua quae in nobis sunt; ferimus vero imposita nobis veluti onus (sim. DIFF. ed. Beck p. 60, 7). GLOSS.[L] III Abstr. GE 20 -it agit aut portat. II Philox. GE 55 -is πράττεις χειρίζεις. 64 -itur βαστάζεται. cf. et p. 1939, 6. 1946, 25. 1948, 6. 1949, 52. NOT. Tir. 26, 61. 68. **de usu:** adhibetur in etymologiis: VARRO ling. 5, 125 (de vasis) a -endo cartibulum (sic: rust. 1, 48, 2 granum ⟨a⟩ -endo. frg. Char. gramm. p. 103, 10 B. Graccus CIC. nat. deor. 3, 52 Ceres a -endo [v. I A 4 p. 1933, 71. 3, 62]. PAVL. FEST. p. 2 augur. p. 94 -stus participium. p. 95. 97 graculi ... a -endo [i. auferendo, v. p. 1931, 58]. al.). apud posteros -ere obiecto auctum non raro tali ratione usurpatur, ut haec periphrasis idem significet atque ipsum illud verbum (fere curandi, desiderandi sim.) quod uni cuique obiecto respondeat: e. g. curam -ere (acced. ne) pro 'curare' v. p. 1938, 69, desiderium pro 'desiderare' v. p. 1934, 82, fiduciam (ut) pro 'curare' v. p. 1934, 55, studium pro 'studere' v. p. 1934, 71. al. cf. in votis -ere c. inf. pro 'desiderare' v. p. 1934, 59. incolatum -ere pro 'incolere' v. p. 1936, 31. continentiam pro 'continere' v. p. 1936, 19. CALP. decl. 13 p. 13, 10 quam facile -unt persuasiones (i. persuadent). legitur inde a NAEVIO p. 1933, 9. 1942, 46. 1944, 35, ENNIO p. 1933, 34. 55. 63. 71. 1936, 49. 1942, 47. 1943, 6. 56. 1944, 36 sqq. 1945, 55, PLAVTO; in inscr.: ELOG. Scip. p. 1930, 46. LEX Bant. (a. 133—118 a. Chr.) p. 1939, 13. 1950, 20. LEX agr. (a. 111 a. Chr.) p. 1939, 15 (de INSCR. column. rostr. v. p. 1928, 76); frequentatur imprimis a CIC., LIV. et habetur per totam latinitatem.

[loci mendosi et var. lect.: alternantibus verbis: agere: PLAVT. Men. 825 (agere codd., gere Spengel). Trin. 842^a (agat -it A; om. P). TER. Ad. 863 (-ssit DGL). NEP. Dion 8, 4 (ageretur edd., -retur vel -etur codd.; sim.: Paus. 2, 4). Hann. 8, 3 (agendo codd.). HIER. epist. 43, 1 (-ssisse H). et al. ferre: PLAVT. Agroec. frg. 1 (gero Non., fero Paul. Fest.). VERG. Aen. 11, 552 (ferebat M^2). LYGD. 6, 2 (-as Itali). regere (v. p. 1935, 31. 1940, 71. et al.): CIC. rep. 2, 23 (-ret m^1, regeret m^2, edd.). STAT. silv. 4, 3, 162 (regente Itali). TREB. trig. tyr. 3, 7 (-ret O sine auctoritate, regeret PΣ; sim.: VOPISC. quatt. tyr. 13, 1). HIER. epist. 107, 2 (-ret Itali). et al. falso traditur: CIC. dom. 56 (l. cessi). de orat. 2, 345 LYDIA 43. var. lect.: LIV. 35, 1, 3 (-sserat M, praecesserat B, praegesserant recc.). PHAEDR. 4, 5, 42 (paret PR). restituitur: CATO or. frg. 1, 12 (Mo.; genere codd.). OV. fast. 3, 200 (Heinsius; festa RV). TERT. anim. 28 p. 348, 11 (cessit cod.). et al. suppletur: CATO orig. frg. 117 nequid neg⟨oti publici ... gere⟩retur (v. p. 1946, 34). CARM. epigr. 18, 1. interpret. ambig.: COMM. instr. 1, 10, 7 vivere non poterat de suo, quod structura⟨m⟩ -bat (Ludwig, structura -bat cod., merebat Oehl.; i. 'opus caementicium ferebat'? v. p. 1931, 68; an 'exsequebatur'? v. p. 1937, 32). HESYCH. in lev. 11, 13 p. 910^A quaedam (animalia) in domos ingredientia diripiunt quae repererint ne quidem -entium obsoniis parcentia. ARATOR act. 2, 849 mitissima sors est poenarum, quas vota -unt eqs. singulariter: AVG. serm. ed. Mai 80, 2 Iudaei usque ad tempus ... crucis viam malignitatis -unt (haec si sana i. q. 'ingrediuntur' [terunt? Heraeus]; cf. quae seqq.: viam ... malignitatis et perditionis ... ingressus est. an vi⟨t⟩am? v. p. 1941, 26). cf. et p. 1930, 64].

CONSPECTVS MATERIAE.

I i. q. **ferre, portare, habere:**
  A praevalente notione **portandi:**
    1 corporaliter: a aliquid: α res corporeas: p. 1930, 44. β partes corporis: p. 1932, 9. γ res corporatas: p. 1932, 64. δ indicato eo, quo vel cui quid feratur: p. 1932, 74. b aliquem: p. 1933, 9.
    2 i. q. prae se ferre: p. 1933, 33.
    3 i. q. pati, tolerare: p. 1933, 55.
    4 i. q. proferre, procreare: p. 1933, 63.
  B praevalente notione **habendi:**
    1 i. q. habere alqd. aut secum aut in se: a affectus sim.: α cum nudo obi.: p. 1933, 84. β acced. notione loc.: p. 1935, 8. b speciem, figuram sim.: p. 1935, 30. c nomen, famam sim.: p. 1935, 67. d res quae quasi corporaliter inclusae habentur, i. q. continere: p. 1935, 78.
    2 transit in meram habendi notionem: p. 1936, 13.

II i. q. **agere vel facere:**
  A i. q. **facere,** exercere, exequi (pass. i. q. fieri):
    1 sensu laxiore: a obi. est pron. neutr.: p. 1936, 49. b obi. est subst.: α de quibuslibet rebus: p. 1937, 32. β de scelere, i. q. committere: p. 1938, 24.
    2 sensu strictiore: quasi tutorem curam adhibere alci. (tutelam, curam sim.): p. 1938, 46.
    3 usu technico: a de administrando munere publico: p. 1939, 1. b de habendis conciliis: p. 1940, 56.
  B i. q. **dirigere,** gubernare: p. 1940, 63.
  C transit in certas verbi **agendi locutiones:**
    1 personam sim.: p. 1940, 75. 2 vitam, annos sim.: p. 1941, 26. 3 festa, sollemnia sim.: p. 1941, 61. 4 varia: p. 1941, 75. 5 in usu absoluto (plerumque cum adverbiis): p. 1942, 1.
  D **structurae** certae:
    1 morem: p. 1942, 41. 2 bellum: p. 1942, 83. 3 rem: p. 1943, 55. 4 negotium: p. 1946, 21.

III **reflexive:** p. 1946, 81.
  part.: praes. -ens pro subst.: p. 1947, 75. perf. pass.: -a, -orum: p. 1948, 5. -um, -i: p. 1949, 52.

I de **vi ac notione** qualitercumque **aliquid** (aliquem p. 1933, 9 sqq.) **sustinendi** tam de motu quam de ratione portandi aliquid aut extrinsecus (corporaliter) aut in se (in animo, mente sim.) dictum et respiciens non solum in imperfectum ferendi statum, sed etiam in eum qui ad finem perducatur: i. q. **ferre, portare, habere** (usurpatur et de animantibus et de rebus sive corporeis sive incorporeis):

A praevalente notione portandi: 1 de motu vel ratione corporaliter portandi: a aliquid: α res corporeas: vestem, indumenta, corporis ornamenta sim.: cum nudo obi. (cf. et p. 1931, 15. 1933, 59): ELOG. Scip. (c. a. 164 a. Chr.) Carm. epigr. 8, 1 quei apice(m) insigne Dial⟨is fl⟩aminis gesistei (PAVL. FEST. p. 23). PLAVT. Poen. 304 meretricem pudorem (v. p. 1934, 4) -ere magis decet quam purpuram. VARRO Men. 121 coronam ex auro et gemmis fulgentem. LABER. mim. 68 ⟨du⟩rum vesti⟨t⟩um (cf. LVCR. 5, 1420 vestem [NEP. Dat. 3, 1. TIB. 2, 3, 53 vestes. OV. epist. 13, 37 ars 3, 222. et al.]). VERG. Aen. 2, 156 vittae ... deum, quas hostia -ssi. TIB. 1, 7, 7 victrices lauros (2, 5, 117 laurus. et al. cf. OV. met. 1, 565 frondis honores). OV. am. 2, 15, 23 me -e (sc. anulum [PAVL. FEST. p. 82. et al.]. cf. LIV. 23, 12, 2 insigne equitum). met. 2, 28 Aestas ... spicea serta -bat. LIV. 3, 58, 8 dona (i. ornamenta militaria) ... -ens in conspectu populi (cf. VAL. FL. 3, 177 galeam cristasque ... tua dona). 40, 12, 16 diadema (cf. 45, 19, 10 capitis insigne). 45, 44, 20 insignia ordinis libertorum -ere (sc. togam, pilleum, calceos. COD. Theod. 6, 22, 7 pr. [a. 383] qui insignia administrationis -sserint. v. et l. 55. 58. p. 1931, 23. 26. 38). PAVL. FEST. p. 25 armillas ... viri militares ... -unt. p. 122 v. p. 1933, 58. PLIN. nat. 11, 78 a lorica -enda. STAT. Theb. 2, 266 infaustos ... ornatus, Argia, -is dirumque monile Harmoniae. silv. 3, 1, 36 instratum ... umeris dimitte -entibus hostem (de pelle leonis; ingentibus Markland probabiliter). TAC. Germ. 17 ferarum pelles. ann. 11, 31 coturnos. PAVL. dig. 34, 2, 20 ut habiliter gemmae -i possint. COD. Theod. 11, 18, 1 (a. 409?) infulas dignitatis. et al.

additis corporis partibus, in quibus vestimenta -untur (de ipso indumento l. 78): CATVLL. 61, 9 niveo -ens luteum pede soccum. NEP. Dat. 3, 2 -ens in capite galeam venatoriam (VAL. MAX. 5, 2, 5 pilleum capite. SEN. benef. 6, 31, 12 capite tiaram. cf. TIB. 1, 7, 52 et capite et collo [infra l. 73] mollia serta -at). TIB. 1, 3, 66 myrtea serta comā (cf. LVCAN. 10, 140 colloque [v. supra l. 72] comisque divitias Cleopatra -it). VAL. MAX. 9, 6, 1 quae in sinistris manibus -bant (sc. armillas, anulos). CELS. 7, 8, 4 maiora pondera auribus (SEN. dial. 7, 17, 2 quare uxor tua ... censum auribus -it?). SEN. Ag. 880 Priami superbas corpore exuvias (v. p. 1931, 24) -ens. Herc. f. 828 frontibus laurum. IVST. 18, 7, 13 in purpura victoriarum mearum titulos -is. et al.

arma (de iis, quae armis parta sunt velut spolia sim. v. p. 1931, 31; effigies in scutis expressas v. p. 1931, 25). absolute: TRAG. inc. 50 arma ... qui -ssit (CIC. Tusc. 2, 37 VERG. Aen. 1, 315 v. p. 1935, 34. 5, 412. 12, 472 v. p. 1935, 36. OV. epist. 13, 151. 14, 98. MANIL. 2, 540 astra privata -unt secretis hostibus arma. SIL. 7, 8

[I. Kapp et G. Meyer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

v. p. 1935, 83. et al. saepe. cf. MART. 6, 73, 6 inguinis arma [*de Priapo*]). VERG. Aen. 1, 188 tela (9, 169 *i. 'suggerunt'*. TIB. 1, 10, 14. Ov. trist. 5, 7, 16 coryton et arcum telaque. PAVL. dig. 48, 6, 11, 2 telum. *et al.*). 7, 396 pampineas ... hastas (12, 97 *hastam* dextrā. LIV. 8, 8, 5 hastam ... gaesaque. *et al.*). 7, 816 pharetram (*cf.* ANTH. 440, 9 Medus pila -et, pharetras Romana iuventus). TIB. 1, 10, 66 scutumque sudemque (LIV. 7, 23, 9 scuta. *et al.*). Ov. met. 4, 782 *clipeum*. 12, 443 ramum prior ille bifurcum -sserat, hic iaculum. LIV. 1, 43, 7 fundas lapidesque missiles ... secum -bant. 4, 38, 4 cuspidem (SEN. Herc. f. 904). MANIL. 4, 240 intenta -it curvato spicula cornu *Sagittarius astrum*. PAVL. FEST. p. 62 calones ... clavas. SEN. Ag. 736 ferrum Amazonium. Herc. O. 324 fulmen *Iuppiter* (MIN. FEL. 23, 6). LVCAN. 7, 453 *v. p. 1933, 13*. VAL. FL. 2, 420 flammea ... dona dei (*i. ensem*). APVL. met. 8, 16 lanceam ..., venabulum *eqs.* VEG. mil 3, 23 p. 115, 10 catafracti equites propter munimina (*v. et p. 1930, 45*), quae -unt, a vulneribus tuti. PRVD. perist. 1, 35 pro ... ventosis draconum, quos -bant, palliis praeferunt insigne lignum (*i. crucem*). CLAVD. carm. min. 6, 4 pro telo -itur quicquid suggesserit ira. *et al.* *adiecto 'quo' vel 'ubi'*: VERG. Aen. 7, 188 laevā ... ancile (12, 488 hastilia). 7, 664 pila manu saevosque -unt in bella dolones (11, 552 telum. Ov. Pont. 3, 1, 96 pelta -enda manu). 11, 735 tela ... dextris (SEN. Herc. f. 800 victrice magnum dextera robur -ens. LAVS Pis. 154 fulmina). 11, 844 umero ... sagittas (12, 944 umeris inimicum insigne [*i. spolia*]. LIV. 42, 61, 9 spolia. *cf. et p. 1930, 58*). TIB. 2, 6, 2 collo ... arma. VVLG. deut. 23, 13 paxillum in balteo. *et al.* *imagines in scuto expressas*: VERG. Aen. 7, 658 Aventinus clipeo ... insigne paternum centum angues cinctamque -it serpentibus hydram (*cf.* CLAVD. DON. *ad l.* p. 99, 12). SIL. 2, 158 centum angues ... Lernaeaque monstra -bat in clipeo. 4, 153 Celtas umbone (STAT. Theb. 12, 667 centum urbes). 14, 211 caelata -bat taurum parma trucem. *de spoliis* (*v. l. 24. p. 1930, 80*): LIV. 1, 10, 5 spolia ducis hostium caesi suspensa fabricato ad id ... ferculo -ens (4, 20, 2. *et al.*). 4, 19, 5 caput ... abscisum victor spiculo -ens (*v. s. gestare p. 1965, 24*). *sceptrum sim.*: VERG. Aen. 1, 653 sceptrum Ilione quod -sserat olim *filia* Priami ([SEN. Herc. O. 874 sceptra ... reges. 1509 Iuno ... aetherium ... sceptrum. Med. 252. VAL. FL. 8, 15 sceptra ... tuta]. Aen. 12, 206 dextrā sceptrum [SEN. Herc. f. 399]. *et al.*). 12, 289 Messapus regem (*v. p. 1941, 17*) regisque insigne (SEN. Phoen. 40 regni). Ov. fast. 1, 177 baculo, quem dextra -bat (PLIN. nat. 24, 73 baculum ... rustici. APVL. met. 1, 4). LIV. 45, 12, 5 *virgam* in manu (SER. SAMM. 481 *virga myricae* -atur). LVCAN. 6, 146 Latiam longo -it ordine vitem *centurio*. STAT. Theb. 9, 614 non tamen aut teretes thyrsos aut mollia -ssi pensa (*nota zeugma*; -ssi pensa: *i. 'feci' v. p. 1937, 33*). APVL. met. 11, 11 laevā caduceum -ens *Anubis*. *et al.*

varias res: *nude*: PLAVT. Amph. 341 quo ambulas tu, qui Volcanum in cornu conclusum -is? Men. 757 consitus sum senectute, onustum -o corpus. Pseud. 1176 -ere crassas compedes (*cf.* Ov. met. 4, 681 cur vincla -as [SEN. Thy. 544. *translate*: Ps. HIL. libell. 11 p. 743^A coniunctionis vinculum pudica ... castitate -ere]). Rud. 1144 hic (*in cistella*) vos *parentes* conclusos -o (*i. γνωρίσματα, quibus parentes agnosci poterunt*). CIC. Arat. 319 *Zodiacus* signa. TIB. 1, 5, 34 epulas ipsa ministra -at. 1, 10, 28 myrto ... canistra vincta. PROP. 2, 20, 32 Sisypheo saxa labore. 3, 22, 7 caelum omne Atlanta -entem (SEN. Herc. O. 282 *de Hercule*). Ov. met. 6, 228 medio ... in pectore fixa tela -it (*cf.* 9, 206 venabula taurus corpore fixa -at. LIV. 38, 27, 1 inhaerentia corporibus -entes tela). PAVL. FEST. p. 24 sarcinas viatores. p. 97 iacta segetum semina plurimum -ant *graculi* (*i. 'auferant', v. supra p. 1929, 38*). p. 369 quod *veterina bestia* ad ventrem onus religatum -at. SEN. Ag. 213 Xanthus ... corpora (*mortuorum*) ... -ens. Herc. f. 18 mundus *Ariadnes* serta ... -it. 757 urnas ... frustra Danaides plenas -unt. LVCAN. 4, 418 firma -endis molibus ... contexunt robora. LAVS Pis. 228 *ratis* armamenta. PLIN. nat. 2, 154 *terra* monimenta ac titulos -ens. SIL. 6, 664 rostra -ens ... columna. TAC. ann. 5, 4 populus effigies Agrippinae ac Neronis. APVL. met. 1, 12 lucernam lucidam. 7, 8 asello spicas hordeacias -enti (7, 20 *lignum*. 8, 27 deam ... mihi -endam imponunt [9, 10]. 9, 10 *simulacrum*). 9, 34 mensa ... reliquias prandii. TERT. adv. Marc. 2, 21 p. 364, 20 *v. p. 1942, 11*. COMM. instr. 1, 10, 7? *v. p. 1929, 71*. LAMPR. Comm. 2, 9 aquam -ssit ut lenonum minister. PALLAD. 4, 15, 3 curam -endi mellis exercent *apes*. AVSON. 325, 33 haec (*herois*) laqueum -it. 367, 6 plectra ... Erato. *indicato eo, 'quo' vel 'ubi' aliquid -atur*: PLAVT. Asin. 277 omnem in tergo thensaurum (*i. plagas*) -it. Ov. met. 7, 625 grande onus exiguo formicas ore -entes. 9, 615 *non* in pectore ferrum aut adamanta -it. 11, 335 iuvenco spicula crabronum pressa cervice -enti (trist. 4, 2, 21 vincla ... captivā reges cervice -entes). 14, 314 in vertice picum (PLIN. nat. 22, 93 *boleti* guttas in vertice albas ... -unt). trist. 1, 1, 8 candida nec nigra cornua fronte -as, *libelle* (*cf.* 1, 1, 110 sua detecta nomina fronte -et *liber*). Ib. 177 (*de Danaidibus*) -unt umeris perituras Belides undas (LIV. 7, 37, 11 quantum umeris inter arma -i posset frumenti. GERM. 169 *Capram* Auriga umero. VAL. MAX. 1, 1, 11 manibus [*v. ex sq.*] umerisque sacra). LIV. 5, 46, 2 sacra manibus (PLIN. epist. 7, 27, 5 catenas. APVL. met. 11, 24 manu dextera -bam ... facem. AVIEN. Arat. 887 *Centaurus* agrestem ... manu praedam -it [*cf. Arat. 440 ἐληλαμένον διὰ χειρὸς θηρίον*]. *v. p. 1931, 82*). VITR. 2, 3, 3 *munerum datio* (*i. δῶρον*) semper -itur per manus palmum. SEN. Ag. 410 hasta summo lauream ferro -it. 948 signa caedis veste. VAL. FL. 1, 157 *aquila* validis fixam -it unguibus agnam. FLOR. epit. 4, 12, 16 foculum ... super cassidem. APVL. met. 9, 7 faber collo suo -ens dolium (IVST. 2, 6, 19 sarmenta). 11, 11 -bat alius ... suo gremio ... numinis ... effigiem. PALLAD. 5, 7, 2 rubricam liquidam brevi vasculo infusam.

β partes corporis (aut ea, quae ipsi corpori inflicta sunt, ut vulnera sim.; exempla, quibus acced. praedicativ., ut l. 14. 15. 18. al., hinc non seclusimus, quia ipsa -endi notio non tangitur): *sine additamento*: VARRO ling. 5, 101 cervi, quod magna cornua -unt ([PAVL. FEST. p. 54]. Ov. met. 7, 364 qua Coae cornua matres -sserunt). CATVLL. 64, 295 Prometheus extenuata -ens veteris vestigia poenae. LVCR. 6, 1145 principio caput incensum fervore -bant *aegroti* (VAL. MAX. 5, 10 ext. 1 caput ... coronatum. *et al.*) VERG. Aen. 2, 278 squalentem barbam et concretos sanguine crines vulneraque illa -ens, quae *eqs.* 6, 772 umbrata -unt civili tempora quercu (Ov. met. 12, 380. 14, 645 fast. 1, 412. *et al.*). CVLEX 327 huic -it aversos proles Laertia voltus (*cf.* MANIL. 2, 575 adversos ... -unt ... septima *signa* visus *v. et p. 1933, 36*). HOR. sat. 1, 1, 110 quod ... aliena capella -at distentius uber. PROP. 3, 13, 57 ut auratos -res, Eriphyla, lacertos. Ov. am. 2, 2, 47 compedibus liventia crura -entem (met. 5, 455 quae modo bracchia -ssit, crura -it. 11, 752. *al.*). 2, 6, 22 rostra *psittacus* (SEN. Phaedr. 79 canes). met. 2, 585 neque iam palmas nec pectora nuda -bam (*de Coronide*. SEN. Herc. f. 977). 3, 216 substricta ... ilia *canis*. 4, 135 ora ... buxo pallidiora -ens (Val. FL. 3, 590. 675. ARNOB. nat. 7, 34 p. 268, 13 ora, oculos, capita *eqs. cf. p. 1933, 38*). 4, 792 cur *Medusa* ... -sserit alternis immixtos crinibus angues. 5, 161 tuta ... terga (6, 124 modo accipitris pennas, modo terga leonis -sserit *Phoebus*). Ib. 547 trunca *membra*. Pont. 3, 3, 106 (*transl.*) tincta ... mordaci spicula felle. fast. 2, 299 corpora nuda (TERT. patient. 8 p. 13, 4 animam ipsumque corpus in saeculo isto expositum ... -imus. CYPR. GALL. gen. 124 unde [*sc. e terra*] -is corpus. AVG. civ. 5, 2 p. 192, 29 D. similia corpora. *v. et p. 1931, 48. cf.* VELL. 2, 74 Fulvia nihil muliebre praeter corpus. PRVD. apoth. 776 *Christus* ipse -it, quod struxit opus nec ferre pudescit factor, quod peperit. *et al.*). PAVL. FEST. p. 95 gemursa sub minimo digito pedis tuberculum, quod gemere faciat eum, qui id -at. SEN. Herc. f. 1106 colla ... vincta catenis (Phaedr. 1036 caerulea taurus colla. CLAVD. 5, 447 quisquis nimium sublata secundis colla -it. *al.*). Oed. 812 (*de Oedipode*) forata ferro -sseras vestigia. COLVM. 6, 29, 5 *pullus equi* cavatos *dentes*. LVCAN. 10, 129 flavos ... crines. 10, 132 refugos ... a fronte capillos. PLIN. nat. 11, 96 *insecta* binas ... pinnas. 11, 152 oculos cancri (APVL. met. 5, 24 *caput* amatores ... oculos. *allegorice*: CHROMAT. beat. 6 p. 326^C sincerum oculum cordis). 11, 235 ursae mammas. VAL. FL. 5, 272 signa (*i. vulnera*). MART. 3, 93, 4 rugosiorem ... frontem (APVL. met. 10, 3 tristitie striatam. LACT. inst. 4, 27, 3 signatam. *cf. p. 1933, 45*). APVL. met. 11, 6 deformem ... faciem. CAPITOL. Gord. 27, 5 *cervices* iam nexas Persico ferro -bant. LACT. inst. 4, 15, 2 *peccata* carnis, quam -bat (4, 24, 17). opif. 11, 12 vinctam linguam. AMM. 22, 15, 16 *cutem* validam -it *crocodilus*. *et alia.* *cum additamentis* (*local.*): TIB. 2, 1, 62 molle -it tergo lucida vellus ovis (*cf.* SEN. nat. 4, 2, 14 delphini *spinas* dorso eminentes). Ov. am. 3, 4, 19 centum fronte oculos, centum cervice -bat Argus (met. 13, 773 lumen ... fronte -is media, *Polypheme*. 15, 596 cornua [hal. 3 GERM. 175]. *et al.*). met. 3, 16 nullum servitii signum cervice -entem *iuvencam* (SEN. Ag. 777. *v. et supra l. 55*). 5, 427 inconsolabile vulnus mente -it *Cyane*. Ib. 254 vulnera crure. COLVM. 6, 37, 7 pilos asinus in palpebris aut auribus (PALLAD. 4, 14, 3). 9, 10, 1 *apes* capillum ... in ventre. PLIN. nat. 8, 116 indicia ... aetatis in illis (*sc. cornibus*) -unt *cervi*. *de ovis*: COLVM. 8, 11, 8 in promptu -unt ova *pavones*, quibus ... partus appropinquat.

γ res per se incorporeas corporatas: VERG. Aen. 7, 455 bella manu letumque -o. MANIL. 5, 302 sortem in pharetra Troiae bellumque. CVRT. 4, 14, 25 in dextris ... libertatem, opem, spem ... -itis. APVL. met. 11, 12 fata salutemque ipsam meam -ens sacerdos adpropinquat (*sc. coronam*). AVSON. 325, 4 Heroides ... sua quaeque ... leti argumenta -bant (*v. vers. 18. 20*). PAVL. NOL. carm. 7, 23 signum salutis non -entes frontibus. 26, 200 deus ... hominum -ssit peccata. AVIAN. fab. 7, 18 nequitiae testem ... -is inde (*sc. ex aere, i. nola*) sonum. DRAC. laud. dei 3, 588 reatus quantos ... -o culparum pondere pressus.

δ indicato eo, quo vel cui aliquid -atur: i. q. afferre, perferre (audacius sine additamento: i. q. offerre, p 1933, 8): MELA 2, 9 *v. p. 1936, 34*. PLAVT. Bacch. 712 -itote amicis vostris aurum corbibus (*sic c. dat.*: LVCR. 3, 433 nam dubio procul hinc [*Diels*, p. haec d. *codd.*] nobis simulacra -untur [*codd.*, genuntur *Lambin.*, feruntur *Creech; i. 'apportantur'; an 'fiunt, oriuntur'? v. p. 1937, 33*]. Ps. QVINT. decl. 5, 6 p. 94, 9 ignotis cadaveribus humum -imus [ω, in- *vel* con- *edd.*]. *v. et infra l. 84*). Pseud. 102 non pluris refert quam si imbrem in cribrum -as (VARRO ling. 5, 168 gradus dicitur, quod -it in inferiora superiorem. LIV. 28, 19, 13 propugnantibus tela ministrant, saxa in muros munientibus -unt

[*I. Kapp et G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

[37, 5, 1 saxa ... in muros]. SEPT. SER. frg. 9 -itque intus in oppidum anhelos Panopae greges [*i. pisces*]). CATO agr. 151, 4 si non habebis unde inriges, -ito inditoque leniter *aquam*. LVCR. 3, 17 totum ... per inane -i res (*i. corpora*. 3, 27). APVL. met. 11, 27 qui thyrsos et hederas ... -ens ad ipsos meos lares collocaret. AVG. un. eccl. 18, 47 p. 293, 6 si ... adversus paleam nostram talia documenta -retis (*i. afferretis*). *nota* (*v. p. 1932, 75*): LEO M. epist. 21, 3 p. 717B *libellus* a me -stus ... non tamen susceptus (*syn.* oblatus).

b *aliquem* (*animantia; de re pro 'homine': l. 14*): NAEV. trag. 18 alte iubatos angues in sese -unt (*Maenades? cf. Ribbeck, Röm. Trag. 58*). SEN. Oed. 60 portat hunc ... parens ... ad ignem, mater hunc ... -it ... in ... rogum. Tro. 1082 hunc pinus, illum laurus, hunc fagus -it (*sc. spectantes*). LVCAN. 7, 453 similes fratrum gladios patrumque -enti Thessaliae (*v. supra l. 9*). TAC. ann. 1, 40 uxor parvulum sinu filium -ens. APVL. met. 8, 15 (*de asinis*) -bamus infantulos et mulieres, -bamus pullos anseres, haedos catellos. FIRM. err. 14, 2 p. 34, 18 ut de faucibus *diaboli* ... quem -bat hominem liberaret *Christus*. PRVD. c. Symm. 1, praef. 30 *viperam* haerentem ... pendentemque -ens Paulus inhorruit (*cf. act. 28, 4*). MART. CAP. 2, 149 quid ... campi animantum -ant. *de gravidis*: FEST. p. 340 quem utero -bat *Lavinia* (TRYPH. dig. 49, 15, 12, 18 AVG. civ. 7, 2 p. 275, 6 D.). CELS. 2, 7, 16 quod intus -it (2, 10, 2 quid in corpore intus -atur). 2, 10, 1 feminis uterum non -entibus (PLIN. nat. 8, 151 *canes* -unt uterum sexagenis diebus). PLIN. nat. 7, 37 mares ... in dextera fere -i parte, in laeva feminas. 7, 38 et pariendi et partus -endi tempus (8, 187 *oves* -unt partum diebus CL. VLP. dig. 29, 2, 30, 6. *sic de plantis*: PLIN. nat. 16, 94). 8, 219. APVL. met. 5, 14 quantum ... boni ... in ista -is perula, *Psyche*. 5, 16 deum nobis praegnatione ista -it. TERT. uxor. 1, 5 p. 676 Oe. quid gestiamus liberos -ere. PRVD. c. Symm. 1, 255 conceptam ... viri subolem paritura -bat *Livia* (PAVL. NOL. carm. 6, 142 puerum paritura -bat). PAVL. NOL. carm. 6, 106 sanctum ... -unt ... viscera pondus.

2 *de ratione aliquid portandi sic, ut ab altero conspici vel sentiri possit, i. q.* **prae se ferre, ostendere**: ENN. scaen. 12 amicitiam atque inimicitiam in frontem promptam -o (*aliter p. 1932, 55*). LIV. 42, 62, 11 in adversis vultum secundae fortunae -ere (VAL. MAX. 6, 6 ext. 1 Fidem ... maestum -ssisse vultum. SEN. Ag. 748 incertos ... vultus. *cf.* AVSON. 322, 25 truculenta ... ora magister. *cf. et p. 1932, 27*). VAL. MAX. 3, 1 ext. 1 quid ... tantam confusionem in vultu -ret (*cf.* SEN. Phaedr. 830 regium ... decus -ens. ARNOB. nat. 3, 14 p. 121, 15 discrimen in vultibus. PS. HIL. libell. 19 p. 718A quantum audaciae ..., quantum constantiae). PHAEDR. 1, 13, 7 quantum decoris corpore et vultu (SEN. Herc. f. 329 saevus ac minas vultu -ens [*v. l. 40*]). Med. 386 furoris ore signa (OCTAVIA 705 habitu atque ore laetitiam. STAT. Theb. 1, 188 minas). Phaedr. 432 turbidam frontem (*cf. p. 1932, 48*). CLAVD. DON. Aen. 4, 315 p. 398, 21 tantum fidei oculi -unt. prae se -ere: CIC. inv. 2, 30 affectionis ... ratio perspicuam solet prae se -ere coniecturam. 2, 157 *rerum expetendarum genus unum* prae se quandam -it utilitatem. BELL. Afr. 10, 3 animum ... altum. LIV. 1, 26, 2 spolia. APVL. Plat. 2, 4 *malitia* disparilitatem ... inconcinnitatem. AVG. civ. 1, 9 p. 15, 21 D. spem supernae patriae. epist. 11, 3 p. 26, 30 substantia quae non in se habeat haec tria et prae se -at (*cf. seqq.*). MACR. Sat. 1, 6, 9 *bullam* in triumpho.

3 *i. q. pati, tolerare*: ENN. ann. 45 o gnata, tibi sunt ante -endae aerumnae. CIC. Phil. 6, 17 partis honoribus eosdem in foro -ssi labores quos petendis. LIV. 8, 11, 6 ceteram pro victis fortunam ... illos -ere. PAVL. FEST. p. 122 militem ... dictum ... eo quod nihil molle, sed potius asperum gerat -at (*nisi de veste cogitandum* [*v. p. 1930, 62*]). LVCAN. 3, 350 subire, obsessum Poeno -ssit quod (quae *al.*) Marte Saguntum (*aliter* ADNOT.: fecit). COMM. apol. 416 patienter omnia -ssit.

4 *i. q. proferre, procreare*: ENN. sat. 11 testes sunt lati campi, quos -it Africa terra politos. LVCR. 1, 717 insula quem (*sc. Empedoclem*) triquetris terrarum -ssit in oris. 6, 790 semina rerum ... permixta -it tellus discretaque tradit. VERG. georg. 2, 122 India lucos. TIB. 2, 4, 56 quidquid ... herbarum Thessala terra -it (OV. met. 2, 15 terra viros urbesque -it silvasque ferasque *eqs.* SEN. Herc. O. 1842 matres. HOMER. 875 silvas ... monstra *eqs.*). OV. met. 9, 230 *arbores* Oete. *de plantis, herbis, arboribus (de Cerere: l. 71)*: ENN. frg. var. 50 quod -it fruges, Ceres (CIC. nat. deor. 2, 67 a -endis frugibus. FIRM. err. 17, 3 p. 41, 15. *v. etiam p. 1929, 36*). VARRO rust. 1, 48, 2 id (*granum*) ut -at spica, seritur frumentum, non ut glumam aut aristam -at (*ibid.* ferat). VERG. georg. 2, 70 platani malos. OV. met. 11, 615 silva ... frondes. COLVM. 3, 1, 2 *arbores* silvestres ac ferae sui cuiusque ingenii poma vel semina -unt (LACT. Phoen 30 genus arboreum ... mitia poma). 3, 2, 13 *vitis* uvas ([PLIN. nat. 14, 40]. 3, 21, 7 folium notabile. *al.*). 4, 24, 18 gemmam *ramus arboris*. 4, 30, 4 salix gracilem virgam et rutilam -it. PLIN. nat. 16, 115. 24, 173 ramuli exsurgunt sua capitula -entes. 27, 98 *lithospermon* -it ... singulas veluti barbulas. *et al.*

B **praevalente notione habendi**: 1 *i. q. habere aliquid aut secum aut in se*: a *affectus aliasque res ad mentem pertinentes*: α *cum nudo obi. (nonnulla ex exemplis p. 1934, 16. 22. 24. 50. 51 allatis pertinere possunt etiam ad II A p. 1937, 32; sc. 'exercere' sim.)*: PLAVT. Asin. 257 qui ad eri fraudationem callidum ingenium -unt. Capt. 439 cave fidem fluxam -as (LIV. 8, 24, 6 mutabilem. *et al.*). Poen. 304 *v. p. 1930, 48*. 813 plumbeas iras -unt (Pseud. 449 iram in promptu. TER. Hec. 310. *et al.*). TER. Hec. 311 *animum* infirmum (TRAG. inc. 210 vos ... iuvenes animum -itis muliebrem. CIC. parad. 37 animum laude dignum. SALL. Iug. 43, 5 advorsum divitias invictum animum. 54, 1 parem. 107, 1 *al.* VERG. Aen. 9, 509 animumque -ens curamque [*aliter p. 1938, 63 sqq. 1939, 69*] virilem [VAL. MAX. 8, 3, 1]. LIV. 1, 25, 3 animos. 1, 28, 9 ancipitem. 2, 12, 10 in te ... hos animos -ssi. 6, 18, 11 adversus externos tantum animorum. *al.* DICT. 1, 9 bonum. AVG. anim. 3, 14, 20 p. 376, 1 si animum catholicum -is. *et al. saepe*). ACC. praetext. 33 *Brutus* sapientia munitum pectus egregium -at (SEN. Herc. O. 652 pectora pauper secura. CARM. epigr. 908, 10 pectora munda. *cf.* SIL. 11, 203 multa feta -ens ira praecordia. *et al.*). RHET. Her. 3, 7, 14 inimicitiis -undis (CIC. div. in Caec. 66. Font. 33 quin insitas inimicitias istae gentes et habeant et -ant. Cael. 32. 77 vel in suscipiendis vel in -endis inimicitiis. Balb. 60 Deiot. 30 *al.* CAES. civ. 1, 3, 4 qui veteres inimicitias cum Caesare -bant. NEP. Att. 11, 5 LIV. 40, 46, 5 SEN. contr 9, 5 [28], 9 VAL. MAX. 4, 1, 8. *et al.*). *ibid.* qua fide, benivolentia, officio -sserit amicitias (4, 47, 60 *al.* CIC. epist. 3, 8, 5 NEP. Dat. 10, 3 *et al.*). CIC. Quinct. 13 qui magna fide societatem -rent ANTON. Cic. Att. 14, 13A, 2 patere ... te pro re publica videri -sisse simultatem cum patre eius (*sc. Clodii*. ASCON. Corn. p. 52, 1 St. QVINT. inst. 4, 1, 18 SVET. Vesp. 6, 4. ARNOB. nat. 2, 39 p. 79, 24 *animae* simultates atque inimicitias [*v. l. 16*]. *et al.*). CIC. carm. frg. 35 iuravi lingua, mentem iniuratam -o (*ex Eur. Hippol. 612* ἡ ... φρὴν ἀνώμοτος. LVCR. 3, 1049 sollicitam ... mentem. AVG. bapt. 7, 13, 24 p. 351, 26 adulterinam). off. 3, 82 immanitatem ... beluae. HOR. carm. 3, 21, 2 seu tu querellas sive -is iocos, seu rixam (*v. p. 1943, 40*) et insanos amores, seu facilem, pia testa, somnum (*v. p. 1941, 75*). OV. met. 7, 655 mores quos ante -bant *Myrmidones*, nunc quoque habent. 13, 363 vires sine mente (*sc. Aiax*). LIV. 2, 35, 6 hostiles ... spiritus (SEN. Herc. f. 384 altos. TAC. hist. 3, 66. 4, 85. SVLP. SEV. dial. 1, 25, 4 invictum). 9, 29, 8 pertinaciam. 10, 17, 5 pro virtute spes (CARM. epigr. 787, 53 spem. *et al. cf.* LIV. 10, 25, 4 plus fiduciae ac spei *exercitus*. RVFIN. hist. 5, 1, 3 p. 403, 11 fidem et spem, *gr.* ἔχουσι). 28, 22, 2 *Astapae urbis incolae* extra necessitates belli praecipuum in Romanos -bant odium (SEN. Herc. f. 362 odia. PLIN. nat. 8, 68 *cameli* odium adversus equos ... naturale. PHYSIOGN. 78 p. 105, 2 odia -entem omnibus; *gr. p 406, 19* μισάνθρωπον. *et al. cf.* MANIL. 2, 469 *astra* aut odium foedusve -unt). VAL. FL. 4, 158 diversa ... regi corda -ens (MART. 10, 103, 12 aspera. CYPR. GALL. Ios. 425 coniuncta. CORP. XIII 1656 [= INSCR. christ. Diehl 1340], 5 Vistrigilde ... semper ⟨de⟩o(m) temens [*sic*] puru(m)que co⟨r⟩ ⟨ge⟩rebat. INSCR. christ. Diehl 1769A, 13 lucida corda. *et al.*) PS. QVINT. decl. 10, 10 p. 197, 16 desideria ..., quae de unico -it. TAC. ann. 11, 37 *Messalina* tantum ... superbiae -bat (*Bezzenberger*, superbia egebat *cod.*). TERT. patient. 11 p. 18, 7 patientiam (HIER. epist. 63, 3. *et al.*). adv. Marc. 2, 24 p. 368, 29 paenitentiam (ITALA Luc. 11, 32 [cod. e]; μετενόησαν, VVLG. egerunt. ITALA apoc. 2, 22 [Cypr. epist. 55, 22 p. 640, 2]; μετανοήσουσιν, VVLG. egerint *et al. cf.* FILASTR. 107, 12 paenitudinem [CLAVD. DON. Aen. 4, 690 p. 420, 19]. *et al.*). PANEG. 3 (11), 1, 2 fiduciam (LACT. inst. 6, 25, 12. COD. Iust. 3, 26, 9 [*a. 365*] fiduciam -ant, ut *eqs. al. v. et p. 1935, 27*). 10 (4), 38, 5 ut obtinendae potius felicitatis votum -amus quam augendae cupiditatem (AVIAN. fab. 1, 4 inrita vota -ens *lupus*. PROSP. carm. de ingrat. 686. COD. Iust. 4, 44, 8 [*a. 293*] votum -entes [7, 62, 6, 1; *Diocl.*]. *cf.* LVCIF. Athan. 2, 31 p. 150, 7 in votis -rent, in suis considere sedibus [*i. desiderarent*]. *et al.*) ARNOB. nat. 6, 11 p. 223, 7 neque alias -ere super numinum figuratione sententias (CLAVD. DON. Aen. 8, 110 p. 131, 4 contrariam). LACT. inst. 4, 26, 27 scientia futuri quam -bat (*cf.* ZENO 1, 1, 3 p. 284, 31 pravi ... notitiam [COD. Iust. 5, 37, 22, 2, *a. 326* mancipia qui totius supellectilis notitiam -unt]. COD. Theod. 16, 2, 43 [*a. 418* = COD. Iust. 1, 3, 18 pr.] curandi ... experientiam. *et al.*). 5, 22, 9 nihil tumoris atque insolentiae. mort. pers. 48 4 voluntatem. IVST. 17, 1, 11 imperii ... cupiditatem (*cf. l. 57*). CLAVD. DON. Aen. 1, 535 p. 107, 26 violentiae studium (RVFIN. hist. 4, 18, 6 p. 365, 24 cum ... immensum studium erga philosophorum -sserit disciplinas, *gr.* εἰσενήνεκται. Greg. Naz. orat. 2, 13, 1 p. 100, 4 adterere atque elimare malitiam studium -batur [*i. studebatur*]. MVTIAN. Chrysost. hom. 1, 4 p. 242init. *ne* accusandi mutuo -amus studium, *gr.* διαβάλλωμεν. *et al.*). 5, 765 p. 514, 7 quid doloris. 6, 520 p. 576, 6 quid formidinis. HYMN. Ambros. I 3, 6 innoxium sensum. VVLG. Tob. 7, 14 noli dubium -ere. RVFIN. hist. 4, 14, 8 p. 335, 14 qui ... salutis ... sollicitudinem -it (φροντίζοντες. Orig. in gen. 1, 8 p. 10, 20 B. terrenas sollicitudines -unt *animantia*. *et al. sensu diverso p. 1940, 40*). 4, 16, 9 p. 359, 13 pessimam de *morte* opinionem -bat (ἐδεδίει). 4, 18, 1 p. 365, 6 amorem doctrinae et scientiae (φιλομαθεῖς). hist. mon. 9 p. 427D duplicem laetitiam (*cf.* PAVL. NOL. carm. 19, 115 gaudia ... vana). Greg. Naz. orat. 6, 1, 2 p. 193, 20 utique desiderium -unt videre *eqs.* (*i. desiderant*). AVG. bapt. 1, 1, 2 p. 146, 22 sacramentum ... ordinationis suae -unt *ordinati* (civ. 1, 35 p. 51, 21 D. cuius [*sc. dei*] sacramentum -unt. *aliter*

[I. Kapp et G. Meyer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 1937, 76). 4, 13, 20 p. 245, 20 intus hostes dei, *qui tamen* -unt spiritalia et divina. 6, 8, 12 p. 307, 8 malam conscientiam. bon. coniug. 26, 35 p. 230, 13 ut de . . . praemio certam securitatem -ant. civ. 14, 9 p. 23, 11 D. infirmitatem. PETIL. Aug. c. Petil. 2, 68, 151 p. 99, 11 cordis . . . caecitatem. SVLP. SEV. dial. 1, 14, 7 *lupa* pudorem -ssit errati. VINCENT. LER. 4, 6 (*de Arianis*) nullum boni et veri -ere discrimen.

β accedente notione locali: PLAVT. Bacch. 509 sed satine ego animum mente (*an notione modali?*) sincera -o qui ad hunc modum . . . fabulor? (LVCAN. 9, 564 tacita quem [*sc. deum*] mente -bat. 10, 100 tumores. STAT. Theb 2, 418 illum [*Polynicem*] mente -ens *Tydeus*). CATVLL. 64, 54 indomitos in corde -ens Ariadna furores. SEN. Ag. 127 tumido feroces impetus animo -is (CASSIOD. Didym. in Iud. 4—5 p. 89, 15 Z. quidam eorum -entes in animo quam . . . habuerant voluntatem, *gr.* φέροντες. *v. infra l. 20*). LACT. inst. 4, 26, 38 non quia cruor pecudis tantam in se vim -bat. CLAVD. DON. Aen. 2, 745 p. 248, 19 tantus apud me uxoris . . . -batur affectus. 3, 245 p. 299, 14 -ere pectore, quod animum . . . torqueat (MEROB. carm. 1, 20 suboles . . . mystica . . . pectore sacra -it). 10, 90 p. 305, 22 iniuriam . . . in sensibus. animo -ere *i. q. in animo habere, cogitare*: SALL. Iug. 72, 1 rex aliter atque animo -bat . . . respondit. DICT. 3, 14 decretum . . . animo -bat, . . . uti *eqs.* CLAVD. DON. Aen. 1, 528 p. 106, 24 hoc si -remus animo. 2, 620 p. 231, 22 quid pessimi studii animo -rent *al.* RVFIN. hist. 5, 1, 49 p. 423, 5 quid animi (animo *PF*) -ret. *v. et supra l. 13.* *nota omisso* animo: AVG. epist. 18, 1 p. 45, 7 nosse cupio quid de illis -itis (*fort corrupt.*): -ere *aliquid* in *altero, i. q. ponere*: ZENO 1, 1, 6 in solo . . . *deo* fiduciam -at (RVFIN. hist. mon. 7 p. 415[A] plurimum fiduciae in viribus cuiusdam latronis -bat).

b *speciem, figuram, odorem sim.*: ACC. trag. 254 formae, figurae nitiditatem . . . -is (regis *codd.*). TITIN. com. 183 Tarentinorum hortorum odores qui -is (PLIN. nat. 13, 20 odorem). CIC. off. 3, 16 similitudinem . . . speciemque sapientium. LVCR. 4, 52 speciem ac formam similem -it eius imago cuiuscumque *eqs.* VERG. Aen. 1, 315 virginis os habitumque -ens et . . . arma (*inde* CARM. epigr. 1590, 2, *a. c. 160. cf.* OV. met. 5, 553 ora. 13, 733. *v. l. 37*). 12, 472 cuncta -ens vocemque et corpus et arma (*v. p. 1930, 83*). LVCR. 2, 735 *principia colorem.* NVX 82 qualem . . . figuram sidus et in Graecis littera quarta -it (*cf.* AVSON. 348, 14 non formam, at vocem Deltae -o Romuleum D). VAL. MAX. 5, 1 ext. 4 cultum et animum (*v. p. 1934, 5*) regium. SEN. Herc. f. 723 *Pluto* fratrum . . . speciem (COLVM. 3, 2, 8 *vites* non unam speciem. 3, 17, 2. 8, 2, 13 paternam. LACT. inst. 7, 14, 12 diei magni. AMBR. c. Aux. 8 p. 1009[C] *apostoli* angelorum speciem. *et al. v. l. 33 bis. 62*). OCTAVIA 795 *effigies* ora Poppaeae -ens (MART. 9, 65, 2 *statua* Caesaris ora). COLVM. 1 praef. 23 *caelum et anni non semper* eundem . . . habitum -unt ([TER.] Haut. prol. 8 servolae. *cf. l. 35*). LVCAN. 4, 342 interque priorem fortunam casusque novos -it omnia victi, sed ducis. CYPR. eleem. 17 p. 386, 26 Helias . . . typum Christi -ens (PS. ORIG. tract. 7 p. 77, 3 GAVDENT. serm. 8 p. 887[B] ecclesiae. AVG. civ. 16, 42 p. 193, 5 D. *et al.*). PS. ORIG. tract. 3 p. 27, 6 figuram (*syn.* portabat. *ibid.* p. 27, 20 carnis. *al.* LACT. inst. 1, 20, 1. 4, 17, 12 Christi. 4, 26, 16 spiritalium. *v et l. 59. et al.*). ARNOB. nat. 7, 35 p. 269, 16 hominum similitudinem (LACT. inst 2, 5, 41. 2, 12, 3 mundi *homo.* 5, 17, 1 quomodo iustitia similitudinem stultitiae -at. *et al., v. supra l. 32*). LACT. inst. 1, 11, 54 eam formam -ret quam parentes sui non habebant (3, 25, 5 humanam. HIL. myst. 1, 20, 3 p. 18, 16 populi. PRVD. perist. 1, 59 dei. *et al. cf. supra l. 33. 59*). 4, 13, 4 substantiam. 5, 11, 3 lineamenta et summam figuram (LVCIF. moriend. 5 p. 295, 13. 15). HIL. myst. 1, 16 p. 15, 20 Sem . . . Israelitici populi personam -it (PROSP. in psalm. 136, 7 p. 392[B] omnes filii promissionis personam -unt Iacob; *syn.* figuratur. *aliter p. 1940, 75*). AVSON. 87, 1 dodra vocor . . ., novem species -o *eqs.* 182, 1 qui nomen (*infra l. 68*) voltumque patris, Pauline, -bas. HEGES. 5, 21, 3 p. 344, 8 Vind. macie confecti imaginem mortis -bant (*gr. aliter*). PRVD. cath. 3, 139 deus ipse -ens hominem. GREG. M. moral. 16, 5 p. 1122[C] *Iob* significationem sanctae ecclesiae -ere.

c *nomen, famam sim.*: VERG. Aen. 2, 90 et nos aliquod nomenque decusque -ssimus. OV. met. 8, 576 insula nomen quod -it (-at *v. l.*) illa, doce (LIV. 45, 19, 10 nomen regium. MART. 1, 117, 14. FRONTO p. 204, 12 N. hostile. TERT. adv. Val. 36 p. 210, 16 nomina. TER. MAVR. 457 CAPITOL. Opil. 14, 2 vers. 2 EVG. TOLET. carm. 30, 2 CARM. epigr. 718, 3 [*a. 593*] nomen . . . gesi. INSCR. christ. Diehl 1195, 11 Deusdedit nomen. *v. et supra l. 63*). SEN. epist. 91, 17 falsum . . . cognomen. SIL. 14, 48 *Zancle* famam. COD. Theod. 9, 3, 6 (*a. 380* = COD. Iust 9, 4, 5, 1) tantum titulum -entem *iudicem* (*cf.* CARM. epigr. 1357, 4 [= INSCR. christ. Diehl 166] sublimes gess⟨it⟩ sancuinis haec titulos).

d *res, quae quasi corporaliter inclusae habentur, i. q. continere*: LVCR. 6, 539 *terram* multos . . . lacus multasque lacunas in gremio -ere *eqs.* 6, 847 *terra* calorem. SEN. Phaedr. 918 o vita fallax, abditos sensus -is. epist. 94, 29 omnium honestarum rerum semina animi -unt. COLVM. 4, 20, 2 rectus truncus similem sui medullam -it. SIL. 7, 8 *Fabius* in sese cuncta arma (*p. 1930, 84*) virosque -bat. MART. 1, 44, 2 leporum cursus lususque leonum quod maior nobis charta minorque -it. 4, 88, 6 testa . . . cottana parva (*sic de vasis sim.*: 7, 94, 1 unguentum . . . quod onyx . . . parva -bat. APVL. met. 8, 11 oenophoro, quod immixtum vino . . . -bat venenum. PRVD. cath. 3, 66 mulctra -unt niveos . . . latices). 12, 31, 6 quae . . . -it similes candida turris aves (*i. columbas*). 14, 186, 2 *Vergili* vultus prima tabella -it (*cf.* 14, 192, 2 carmina Nasonis quinque decemque -it *tabella*). SER. SAMM. 990 glomeramina *stercoris*, quae -it intus . . . aries. PANEG. 10 (4), 7, 3 humanae mentes profundos . . . cogitationum recessus. AVG. pecc. orig. 26, 30 p. 190, 9 quemadmodum vivendum esset, scriptum -batur in cordibus. DRAC. laud. dei 2, 44 quem cuncta -unt (*sc. deum*). EVG. TOLET. carm. 8, 3 *bibliotheca* quinque priora -it veneranda volumina Legis.

2 *vi portandi plane attenuata transit in meram habendi notionem*: COLVM. 4, 25, 1 *falx* rectam -it aciem (ZENO 2, 13, 5 gladius duas acies). 6, 1, 1 pecudes pro regionis caelique statu et habitum corporum et ingenium animi et pili colorem -unt. ZENO 1, 13, 10 tantum potestatis -it *circumcisio.* 2, 13, 1 duo testamenta -ens *gladius.* 2, 13, 2 calamus . . . duos . . . vertices. AVSON. 11, 4 vocem . . . sine mente (*sc. Echo*). RVFIN. hist. 3, 10, 2 p. 225, 2 *libri* continentiam -unt. 5, 14 p. 459, 17 nihil usquam otii -it (*gr.* φιλοπόνηρος [*sic*] ὤν. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 14 p. 366[C] sensus [*acc.*] otium -ere vaporum transgressione detentos). hist. mon. 31 p. 458[A] silentium -ere instituit (*syn. ibid.*[B] silerem). AVG. bapt. 4, 20, 27 p. 254, 27 nec . . . deteriorem baptismum -it *deterior* (*aliter p. 1937, 83*). MART. CAP. 4, 327 v. 10 Carneades . . . parem vim -at helleboro. 9, 947 *soni* ὁμόφωνοι qui vocis . . . aliam significationem -unt, tamen *eqs.* SEDVL. op. pasch. 4, 18 p. 268, 9 undam desiderabat *Iesus*, qua materiem -bat corporis epotandam (*cf.* carm. pasch. 4, 225 qua corpus erat). BOETH. arithm. 2, 31 p. 124, 27 quadrati . . . aequam latitudinem longitudini -unt. CASSIOD. Didym. in I Petr. 2, 7—8 p. 20, 19 Z. initium non credendi -ens. in psalm. 118, 54 p. 854[B] incolatum -imus (*ex* ITALA psalm. 118, 54 [*e g.* Cas.]: in loco incolatus mei, *ubi* VVLG. peregrinationis meae). *in certis locutionibus vocis* habendi *propriis* (*pro* 'uti' *l. 35*): MELA 2, 9 *Essedones* capita, ubi fabre expolivere, auro vincta pro poculis -unt (*an i. q. 'offerunt', 'ministrant'? v. p. 1932, 75*). CLAVD. 26, 506 quid mihi nescio quam proprio cum Thybride Romam semper in ore -is? (PAVL. NOL. carm. 19, 221 Felix . . . verbum . . . medendi ore -ens. 21, 699 -o nomen in ore). CANON. Migne 56 p. 894[A] de vasis . . . sacris ita -endum est. PS. ARNOB. conflict. 1, 14 p. 263[A] sicut . . . certum -is, quod . . . non sit (*iterum ibid.*). ENNOD. epist. 5, 11, 2 p. 135, 3 sublimitatem tuam -ens ante oculos (*supra*: sufficit vos videre).

II *de notione quomodocumque* ***aliquid agendi*** *aut* ***faciendi*:**

A *i. q.* ***facere****, exercere, exsequi (passive i. q. fieri,* γίγνεσθαι. *cf.* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 416, 15 B. accidit, evenit . . . actum est . . . factum est, -stum est. *nonnulla quae huc pertinent, invenies sub D 3 b et 4 p. 1944, 31. 1946, 21. vide etiam p. 1933, 84).*

1 *sensu laxiore*: **a** *obi. est pron. neutr.*: ENN. ann. 327 Romanorum induperator quod quisque in bello -ssit cum rege Philippo (CIC. Verr. II 1, 158 referendo in tabulas . . . quod -stum non esset. MANIL. 4, 428 quod . . . per has -itur partes. PLIN. epist. 7, 11, 1 quaeris an quod -ssit *servus* ratum servem [7, 11, 6]. *et al.*) PLAVT. Bacch. 940 ego sum Ulixes, cuius consilio haec -unt (RHET. Her. 2, 7, 11 haec . . . eo modo exponi, quo modo re vera sint -sta. CIC. S. Rosc. 20 Verr. II 3, 175 Cluent. 66. Manil. 21 haec omnia [Catil. 3, 18 *al.*]. Mil. 54 si haec non -sta audiretis, sed picta videretis. *et al. saepe*). Capt. 313 est profecto deus, qui quae nos -imus auditque et videt (ASELL. hist. 2 in bello. CIC. inv. 1, 39. 58 consilio. 1, 59 ea quae [Verr. II 4, 107 dom. 2. *et al. saepe*]. Verr. II 2, 81. 161 Catil. 3, 17 dom. 30. part. 82 quae quisque senserit, dixerit, -sserit. leg. 2, 15 off. 1, 61. LVCR. 4, 1012 quae . . . in somnis faciuntque geruntque. LACT. inst. 1, 9, 1 quae magna et mirabilia -ssit *Hercules.* HIL. c. Const. 11 p. 587[B]. *et al. saepissime*). Persa 595 quantum est adhibere hominem amicum, ubi quid -as. Poen 1109 quo illud -stu[m] (-stum *A*) faciat facilius. ASELL. hist. 2 ea. TITIVS or. frg. Macr. Sat. 3, 16, 15 quid in foro -stum sit (CIC. Verr. II 3, 85. Att. 11, 4, 2 novi. *et al.*). RHET. Her. 1, 9, 15 ut quicquid primum -stum erit (PVBLIL. M 12 male -itur, quicquid -itur fortunae fide). 3, 14, 24 quo quidque pacto -stum sit (CIC. inv. 1, 29. LVCR. 1, 129 qua vi quaeque -antur in terris; *syn.* fiant [1, 568]. 2, 166 ut videant, qua quicque -atur cum ratione. 5, 84 qua ratione quaeque -i possint [6, 60]. *et al.*). CIC. inv. 1, 48 quod insciente collega in censura nihil -ssit (dom. 34. LIV. 43, 9, 1 memorabile. RVT. LVP. 1, 11 p. 8, 9. *et al.*). Verr. II 2, 106. 5, 15 quem ad modum. dom. 53 non omnia per servos latronesque -ssisses (68 per vim, per furorem. Sest. 85 vi. PS. APVL. Ascl. 39 omnium, quae -untur. *et al.*). *ibid.* quicquam iure -stum videri potest, quod per vim -stum esse constet? (LVCR. 5, 167 ut nostra quicquam causa -ere adgrediantur). fin. 2, 62 nos ipsi ea -ssimus, ut omnibus potius quam ipsis nobis consuluerimus 5, 57 aliquid. VERG. georg. 4, 305 hoc -itur. Aen. 9, 203 talia. FRONTO p. 102, 5 N. ante -stum, post relatum, aiunt qui tabulas sedulo conficiunt (*cf.* CIC. de orat. 2, 280, *ubi* factum). IVLIAN. dig. 29, 2, 44 rata haberi . . . quaecumque pupillus bona fide -sserit (*sim. al. ap. Ictos.*). CORIPP. Ioh. 4,

[I. Kapp et G. Meyer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

438 quantum . . . *fortuna* secundo Marte -at . . . Romanis subdere mundum (*i. contendat, ut*). *et al.* *in certis enuntiatis ad comprehendenda (transgressionis fere causa) ea, quae alicubi facta sunt, maxime apud rerum scriptores (cf. p. 1945, 4)*: dum *aliquid alicubi -itur*: CIC. Quinct. 28 haec dum Romae -untur. CAES. Gall. 1, 46, 1 dum haec in colloquio -untur, Caesari nuntiatum est. 3, 17, 1 in Venetis. 4, 32, 1 ea. 7, 37, 1 ad Gergoviam (7, 42, 1). civ. 3, 112, 11 dum apud hostes. *al.* BELL. Afr. 36, 1 ad Ruspinam. VERG. Aen. 7, 540 ea per campos aequo dum Marte -untur (*cf.* Ov. met. 3, 316 dumque ea per terras fatali lege -untur). 9, 1 atque ea diversa penitus dum parte -untur. LIV. 1, 11, 1 dum ea ibi Romani -unt. 21, 60, 1 in Italia. 28, 30, 3 ad Baetim fluvium *et persaepe.* *similiter per* cum: CAES. civ. 3, 57, 1 haec cum in Achaia atque apud Dyrrachium -rentur. LIV. 35, 8, 1 cum haec in Hispania -bantur (*M*, -rentur *var. lect.*). 45, 34, 10 cum haec in Macedonia . . . -sta sunt. *et saepe.* *in enuntiatis rel. vel interrogationibus obl.*: CIC. Att. 8, 11, 1 ea quae in agro Piceno -sta erant, cognovi. 10, 8, 1 quid in Hispania -atur. PLANC. Cic. epist. 10, 4, 4 quid in Gallia citeriore, quid in urbe mense Ianuario -atur. BRVT. Cic. epist. 11, 11, 1 scripsi tibi, quae hic -rentur CASS. Cic. epist. 12, 11, 1 quae Romae. 15, 19, 4 quid in Hispaniis. *al* CAES. Gall. 7, 77, 1 quid in Haeduis. 7, 85, 1 quid quaque in parte. LIV. 22, 33, 4 quae in Bois atque Insubribus -rentur. 42, 4, 5. *et al. saepe.* haec *in sententia primaria*: CAES. Gall. 6, 35, 1 haec in omnibus Eburonum partibus -bantur (LIV. 9, 30, 10 *al.*). LIV. 2, 8, 9 haec post exactos reges domi militiaeque gesta primo anno (10, 9, 14 haec Romae -sta. 24, 39, 13 in Sicilia usque ad principium hiemis. 24, 43, 1 haec in Hispania Q. Fabio M. Claudio consulibus -sta. 30, 26, 1 eo anno in Africa. *et saepe al.*). *nota* -stum est, ut *pro* '*factum est*': SVLP. SEV. chron. 2, 42, 3 dei nutu ita -stum, ut *eqs.* PASS. Desid. 14 p. 634, 20.

b *obi. est subst. (et adi. pro subst.)*: *α de quibuslibet rebus* (LVCR. 3, 433 *p. 1932, 77.* STAT. Theb. 9, 614 *v. p. 1931, 42. ICTorum exempla v. p. 1938, 2*): ASELL. hist. 1 annales libri . . . quod factum quoque anno -stum sit . . . demonstrabant (*ibid.* non modo . . . quod factum esset, id pronuntiare, sed etiam quo consilio quaque ratione -sta essent demonstrare [*sc. facta*]. CYPR. epist. 13, 4 p. 507, 14 factorum, quae ille -ssit. AVG. civ. 19, 4 p. 358, 4 D. *impetu* -untur . . . insanorum . . . motus [*v. infra l. 50*] et facta. VICT. VIT. 1, 19. *et al.*). HOR. ars 183 non . . . intus digna -i promes in scaenam (*sc. quae digna sunt, ut domi fiant*). PROP. 3, 18, 13 per maternas omnia -a manus (*i. quaecumque per m. m. gessit*). MANIL. 2, 140 nec *ullis* per iter socios (*adi.*) commune -entibus actus (*i.* ἐλάσεις. *aliter* [πράξεις]: VVLG. I Macc. 13, 34 actus omnes Tryphonis per direptionem fuerant -sti. CLAVD. 15, 291 ut silean varios mecum quos -sserit actus. PAVL. NOL. carm. 10, 129 si displicet actus, quem -o agente deo. CASSIOD. Didym. in I Petr. 1, 6 p. 12, 29 Z. *et al. cf. p. 1938, 11*). 2, 467 propriis inter se legibus astra conveniunt, ut certa -ant commercia rerum (*cf. p. 1938, 18*). 3, 477 astra praecipuos . . . -unt varianda ad tempora motus (*v. supra l. 39*). 4, 327 legem (*syn.* facit). VELL. 2, 106, 1 quanti voluminis opera . . . sub duce Tiberio Caesare -ssimus (LVCAN. 10, 490 *Caesar* obsessus . . . -it . . . expugnantis opus. FLOR. epit. 1, 1 praef. 1 populus Romanus . . . tantum operum pace belloque -ssit). LVCAN. 2, 649 sic fatur et omnes iussa -unt (STAT. Theb. 2, 2 *Mercurius* iussa -ens . . . Iovis. CLAVD. DON. Aen. 12, 575 p. 618, 26 fiebant . . . iussa . . . et celeriter -bantur). STAT. silv. 5, 2, 56 mandata. TER. MAVR. 12 tale exercitii genus . . . solus -ret domi. ITALA Io. 12, 2 (cod. e) -unt illi cenam (ἐποίησαν, VVLG. fecerunt). CYPR. unit eccl. 27 p. 232, 28 ad observanda et -enda domini praecepta vigilemus. domin. orat. 16 p. 278, 17 in spiritu et in carne voluntas dei -itur (*cf.* RVFIN. hist. 5, 8, 12 p. 449, 12 ad Ptolemaeum, in quo . . . dei voluntas et consilium -batur; *gr.* ποιήσαντος τοῦ θεοῦ, ὅπερ ἠβούλετο). epist. 70, 2 p. 769, 5 spiritalia (73, 15 p. 789, 13). COMM. instr. 2, 22, 16 verba -is tanta vana (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 1, 188 p. 42, 17 merito dictum -bat). CAPITOL. Pius 6, 12 visus est . . . cum privatis vestibus et domestica quaedam -ens. CLAVD. DON. Aen. 2, 202 p. 176, 10 ut . . . Neptunus sacerdotem suum sacrorum sollemnia -entem in ipso . . . actu constitutum . . . *non* iuverit (PAVL. NOL. carm. 33, 83 sacerdos . . . pio -ssit sollemnia cultu. *aliter v. p. 1941, 61*). FVLG. myth. 2, 1 p. 37, 5 quia bonum nemo -it, nec nasci bonum licet. RVFIN. hist. 5, 5, 3 p. 437, 1 miracula (PAVL. NOL. carm. 18, 207 quanta -it Felix miracula numine Christi). 5, 7, 5 p. 443, 6 singularum virtutum, quae . . . in ecclesiis dei -untur (ἐπιτελεῖ). CLAVD. 22, 109 futtile ne quid infirmumque -as. AVG. bapt. 3, 17, 22 p. 214, 9 per columbae . . . gemitum magnum -itur sacramentum et . . . dispensatio misericordiae dei (*cf.* SEDVL. op. pasch 5, 12 p. 284, 18 magni -bantur sacramenta mysterii. *aliter p. 1934, 83*). pecc. mer. 2, 13, 20 p. 93, 18 ambulatio . . . non . . . pedibus . . ., sed . . . vitae moribus -itur. perf. iust. 20, 43 p. 46, 6 ad -endam perficiendamque iustitiam. quaest. hept. 4, 25 p. 334, 2 *curationem*. SACR. Leon. 324 lavacri ministerium. SEDVL. carm. pasch. 1, 142 medium . . . per aequor ingrediens populus rude iam baptisma -bat (ARATOR act. 2, 598 plenum baptisma -i. *aliter p. 1936, 24*). ENNOD. epist. 3, 16, 2 p. 84, 13 circa me -i prospera. APRING. in apoc. 1, 9 passionis, quae eo tempore -batur. *apud ICTOS*: PAVL. FEST. p. 165 nexum est, ut ait . . . Aelius, quodcumque per aes et libram -itur (GAIVS inst. 3, 173 si quid eo nomine debeatur, quod per aes et libram -stum sit). p. 345 sacramentum dicitur, quod iurisiurandi sacratione interposita -itur. IVLIAN. dig. 10, 2, 52, 1 ex rationibus, quas patri familias -ssisset *servus* (40, 7, 13, 2 si duo servi . . . separatim rationes -ssissent. *al.* COD. Iust. 7, 2, 4 [*a. 215*]. *et al. v. et p. 1946, 66*). LEX. colleg. Aesc. et Hyg. (Corp. VI 10234, *a. 153*), 8 ex *decreto*, quod -stum est in templo divorum . . . conventu pleno (*ibid.* 23 hoc decretum . . . placuit in conventu pleno, quod -stum est in templo divorum). VLP. dig. 28, 3, 6, 5 ad actum -endum pretiumve participandum (50, 16, 99, 3 qui actum -ssit. MARCIAN. dig. 39, 4, 16 pr. is servus, qui actum domini -ssisse diceretur. COD. Theod. 4, 8, 6, 3 [*a. 323*] venumdati actum. *al. aliter p. 1937, 43*). CHAR. dig. 50, 4, 18, 20 susceptores . . . vini per provinciam Africam patrimonii munus -unt. AMM. 22, 3, 4 acta super eo -sta non sine magno legebantur horrore. PS. RVFIN in Am. 8, 4—6 p. 1093^D quae honeste -i potuissent commercia (VICT. VIT. 3, 57 nullum -stum est tempore illo commercium. *aliter p. 1937, 49*). COD. Theod. 16, 2, 27 (*a. 390*) bona sua idoneis . . . -enda *committere*. COD. Iust. 2, 3, 19 (*a. 290*) donationis . . . mortis causa -stae. 4, 32, 26, 2 (*a. 528*) licitam negotiationem. 5, 16, 15 pr. (*a. 291*) contractum. 11, 68, 2 (*Const.*) ratiocinia -enda. 12, 20, 5 (*Leo*) quodlibet mercimonium. *β de scelere et rebus iniquis, fere i. q. committere*: SEN. Phoen. 454 hoc primum nefas . . . -itur (DRAC. laud. dei 2, 475. Orest. 370. *cf.* CLAVD. DON. Aen. 1, 567 p. 112, 29 apud nos nefarium). TERT. cult. fem. 2, 2 p. 717 Oe. latrocinium. ITALA psalm. 9, 24 (Aug c. Parm. 2, 1, 3 p. 46, 11) qui iniqua -it, benedicetur (ὁ ἀδικῶν, Cas. nocens [*item* PSALT Rom.]; VVLG. iniquus OPTAT. 2, 21 p. 59, 3 iniqua . . . -entes. VVLG. psalm. 25, 4 Is. 26, 10). 118, 78 (Veron.) iniquitatem (ἀδίκως ἠνόμησαν. VVLG. i. fecerunt). CYPR. ad Donat. 6 p. 8, 20 virtus vocatur, cum homicidium publice -itur (*cf.* mort. 12 p. 304, 8 *Abraham* -ere parricidium *non* recusavit). 7 p. 9, 3 scelus non tantum -itur, sed docetur (CLAVD. DON. Aen. 7, 590 p. 88, 29. 11, 300 p. 457, 17). LVCIF. reg. apost. 1 p. 38, 8 pepercit eis et iam post haec -entibus idololatriam (6 p 48, 31). non parc. 35 p. 283, 9 ipsa per te crudelitas -itur, sic saevus . . . in eos, qui tuo funesto edicto resistunt. VVLG. deut. 9, 18 peccata . . . quae -ssistis eccles. 4, 1 calumnias . . . quae -untur. II Cor. 12, 21 impudicitia, quam -sserunt (ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν). RVFIN. hist. 5, 1, 19 p. 409, 30 nihil apud nos mali -itur (γίνεται). CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 269 impietatem -ere praesumebant. Ios. antiq. 2, 5 p. 42 velut ipsi furtum sub calliditate -ssissent (*gr. 2, 120* ὡς αὐτοί τι κεκακουργηκότες). PS. AVG. quaest. test. I 62 p. 110, 24 stupro . . . quod -sserant. VICT. VIT. 1, 51 persecutionis . . . -stae. DRAC. laud. dei 3, 592 facinus. satisf. 148 crimina.

2 *sensu strictiore: in vita privata quasi tutorem curam sim. adhibere alicui (vel homini vel rei)*: tutelam (*cf. et p. 1939, 77*): PLAVT. Trin. 870 ecquis his foribus t. -it? (*cf.* Truc. 254 ecquis huic t. ianuae -it?). 1058 meo tergo t. -am. CAECIL. com. 184 ibo ad forum et pauperii t. -am. MANIL. 5, 362 *sub Arcitenente nati* t. . . . -ant populi PAVL. FEST. p. 16 arculus . . . deus, qui t. -ret arcarum. SEN. epist. 14, 1 huius (*i. corporis*). 95, 50 (*de deis*) humani generis APVL. met. 6, 2 tu . . . rerum mearum. *sensu iuridiciali* (*cf.* LEX frg. Atest. [Corp. I² 600, *a. 49*] 2 mandati aut tutelae . . . quodve ipse earum rerum quid -ssisse dicetur): LIV. 39, 9, 8 vitricus, quia t. ita -sserat, ut rationem reddere non posset (*cf.* QVINT. decl. 346 p. 365, 20). LAVD [Turiae] (Corp. VI 1527, *a. 8/2*) 1, 39 tuae fortunae. VAL. MAX. 6, 6, 1 ad pueri t. -endam. QVINT. decl. 346 p. 365, 22 tutelae male -stae (AFRIC. dig. 16, 1, 19 pr *al.*). 355 p. 386, 16 IAVOL. dig. 26, 2, 33 IVLIAN. dig. 26, 3, 3. VLP. dig. 26, 7, 5, 3 si quis t. mandaverit -endam -staque fuerit *eqs.* 26, 7, 5, 8. 26, 10, 2 PAVL. dig. 26, 7, 27. *et al. saepe.* curam (*cf. p. 1939, 69*), officium (*cf. p. 1939, 83*) *sim.*: VERG. Aen. 12, 48 quam pro me curam -is, hanc precor . . . deponas (ARNOB. nat. 2, 13 p. 58, 18 pro *animarum* -itis incolumitatibus curas LACT. opif. 3, 6 pastus sui *pecudes*. ira 17, 4 mundi. PS. HIL. libell. 9 p. 741^B PAVL. NOL. epist. 34, 8 p. 309, 11 tui et pauperis [CARM. epigr. 699, 5 pauperum]. AVG. civ. 10, 7 p. 412, 20 D. doctr. christ. 1, 24, 24 suae valetudinis. COD. Theod. 1, 16, 14 [*a. 408* = COD. Iust. 1, 40, 11] curam -ere iubemus, ne *eqs.* [*i. curare*]. PALLAD. hist. mon. I 2 p. 257^B [*gr.* ἐφρόντιζε]. *et al. saepe.* *apud ICTOS*: SCAEV. dig. 27, 1, 22, 1 TRYPH. dig. 23, 2, 67, 3. *et al.*). QVINT. inst. 7, 4, 35 male -stae procurationis (*v. p. 1939, 62*). ARNOB. nat. 4, 9 p. 148, 11 custodiam liminum -ere (GREG. TVR. Mart. 3, 58). FIRM. math. 3, 12, 14 sollicitudinem *v. p. 1947, 83* (BENED. reg. 27 ne). CLAVD. DON. Aen. 10, 225 p. 322, 23 gubernandae navis . . . -bat officium (CLAVD. MAM. anim. 3, 6 p 164, 1 pars una quaeque membrorum qualitati suae conveniens -ssit officium. CARM. epigr. 304, 1 [= INSCR. christ. Diehl 1981] Nereus et Achilleus martyres militiae . . . saevum . . . -bant officium. INSCR. christ. Diehl 2142, 5 [*de vidua*] officium nato patris matrisque). AVG. civ. 7, 14 p. 291, 24 D. Mercurius . . . sermonis . . . deorum potestatem -it. COD. Iust. 4, 29, 6 pr. (*a. 228*) cum *mater* filiorum suorum -ret patrimonium. 5, 37, 28, 3 (*a. 531*) res quarum gubernationem -unt (*sc. tutores vel curatores*). 11, 10 (9), 5, 1 (*a. 439*) sociorum actibus quandam speculam.

[*I. Kapp et G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3 *in vita publica (fere t. t.)*: **a** *potestate quadam praeditum certa munera publica exsequi, i. q. administrare (de re p. Romana [inde de rebus eccl.] exceptis p. 1940, 48 sqq., quos locos ob id adnexuimus, quod hoc dicendi genus procul dubio ex isto usu sollemni fluxit). translate*: PLAVT. *l. 7 et l. 12.* GLOSS. II 325, 45 ἦρξεν ἀρχήν -ssit magistratum (III 275, 43): PLAVT. Epid. 25 iam tu autem nobis praeturam -is (CIC. Verr. II 1, 140 non te pudet, Verres, eius mulieris arbitratu -ssisse praeturam *eqs.* II 2, 63 ut non tam suam praeturam -ere quam istius praeturam retexere videretur *Metellus.* II 2, 154. 3, 156. 4, 136 Mil. 24 *bis.* NEP. Att. 6, 4 POMPON. dig. 50, 7, 18 [17]. CAPITOL. Gord. 4, 1 nobilem. *et al.*). Stich. 353 sine suffragio populi tamen aedilitatem hic quidem -it (ASCON. Scaur. p. 22, 9 St.). LEX Bant. (Corp. I² 582) 3, 19 (*a. 133/118*) ⟨qu⟩ei ex h(ace) l(ege) non iouraverit, is magistratum imperiumve nei petito neive -ito neive habeto (LEX agr. [Corp. I² 585, *a. 111*] 41 ⟨magistratum . . .⟩ petere capere -ere habere. CORP. I 1² p. 189 nr. 5. CIC. Verr. II 1, 34 magistratuum -endorum et rei publicae administrandae. II 3, 208 placet ita -i magistratus ut -untur? Font. 34 leg. agr. 2, 11 Rab. perd. 27. 28 p. red. in sen. 29 Sest. 79 Planc. 8. Phil. 5, 52 magistratus petere capere -ere. Tusc. 5, 112 ex magistratibus et ex rebus -stis. Cato 10. 20 Att. 5, 11, 2. 6, 2, 5 LENT. Cic. epist. 12, 14, 3 *al.* CAES. Gall. 7, 32, 3. 4. LEX Iul. munic. [Corp. I² 593, *a. 45*] 90 neve . . . mag(istratum) petito neve capito neve -ito. *item* 95. LEX VRSON. [Corp. I² 594, *a. 44*] 64, 10 [= 69, 28]. SALL. rep. 1, 5, 8 NEP. Tim. 3, 1 LIV. 3, 35, 4. 7, 33, 3. 39, 39, 4 PLIN. epist. 10, 79, 4. *et saepe al.*). RHET. Her. 3, 7, 14 quem ad modum habuerit in potestatibus -undis animum (CIC. Verr. II 2, 138 leg. 3, 11. LEX. VRSON. [Corp. I² 594, *a. 44*] 125, 15 qui . . . magist⟨r⟩atus imperium potestatemve colonor(um) suffragio -et *eqs.* SALL. Iug. 63, 5 *potestatem.* TAC. ann. 3, 57 tribuniciam. CHAR. dig. 1, 11, 1 pr. COD. Theod. 6, 22, 7 pr. [*a. 383*] qui vicarias -sserint potestates. 15, 1, 35 [*a. 396*] iudiciariam. *et al.*). CIC. Verr. II 1, 101 quaesturam (II 3, 177 hereditariam. LIV. perioch. 97 p. 97, 17 SPART. Hadr. 3, 1. CAPITOL. Gord. 3. 5 magnificentissimam. CORP. V 5304, 4 ob quaesturam fideliter ac liberaliter -stam. *et al.*). Verr. II 2, 112 Sthenius . . . omnis honores . . . amplissime ac magnificentissime -ssit (LIV. 3, 69, 3. 4, 6, 10. 22, 35, 7. 25, 6, 8 *al.* ORAT. imp. Claud. [Corp. XIII 1668, *a. p. 48*] 1, 15. CALL. dig. 50, 4, 14, 3 de honoribus sive muneribus -endis [50, 13, 5 pr.]. *al.* CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 189 [*gr.* τετευχὼς τῆς τιμῆς]. PAVL. NOL. carm. 21, 374 fascigerum. COD. Iust. 7, 16, 11 [*a. 293*] civiles. CORP. VI 29942, 2. VIII 14611 C. Otidio . . . sacerdoti provinc(iae) Afric(ae) . . ., qui primus ex colonia sua hunc honorem -ssit. *v. infra l. 55. et al. saepe*). Font. 37 in imperiis -endis (*v. supra l. 15. 29.* epist. 3, 7, 5 et cepi et -ssi maxima imperia. SALL. Iug. 85, 1 plerosque . . . imperium . . . petere et . . . -ere. or. Macri 18 NEP. Epam. 7, 5. LIV. 9, 34, 2 male parta, . . . -sta, . . . retenta. SVET. Galba 14, 1. Otho 7, 1 suscipere imperium vi coactus -sturusque . . . Palatium petit. SPART. Hel. 5, 12 aequale. *et al. saepe*) leg. agr. 1, 25 ita -ere consulatum, quo uno modo -i graviter et libere potest (Mur. 3 Sest. 37 Pis. 3 *bis.* epist. 15, 13, 1 *al.* R. GEST. div. Aug 6, 24. LIV. 3, 11, 7 omnes dictaturas consulatusque -ens. *et al. saepe* [*alia v. vol. IV 575, 40 sqq.*]. *cf.* CLAVD. 28, 656 quos *annos* [*sc. consulatus; aliter p. 1941, 40*] . . . genitor retroque priores diversis -ssere locis). Sest. 19 Capua, in qua . . . imaginis ornandae causa duumviratum -bat (VLP. dig. 50, 3, 1 pr. *cf.* CORP. XII 59 ob honores II virat(us) et flamoni(i) bene -stos. INSCR. Notiz. degli scavi 1921 p. 220, nr. 3 IIII vir(atum)). Mil. 33 qui tuo arbitrio tribunatum -ret (Phil. 13, 30 Brut. 100 LIV. 3, 54, 12. 3, 65, 4. COD. Theod. 7, 20, 10 [*a. 369*] si praepositus Rom(anae) legionis vel cohortis -sserit tribunatum. *et al.*). Brut. 161 censuram (epist. 3, 10, 3 LIV. 4, 24, 9. 9, 34, 16. 21 *al* VAL. MAX. 6, 5, 3 SVET. Claud. 16, 1 LAMPR. Alex. 41, 2. *et al.*). off. 1, 85 procuratio rei publicae ad eorum utilitatem, qui commissi sunt . . . -enda est (*v. p. 1938, 72*). 3, 112 ad dictaturam -endam (LIV. 7, 40, 9 eodem *tenore* haec imperiosa dictatura -etur. *v. supra l. 51.* VAL. MAX. 4, 5, 2. *et al.*). VITR. 2, 8, 9 ei qui civitatis -it sacerdotium (*cf.* 8 praef. 4 qui sacerdotia -unt. COD. Iust. 1, 2, 16 [*a. 477*] *ecclesiarum* sacerdotium. CORP. VIII 20686 Herennia . . . Tertulla . . . Cereris . . . sacerdotium -ssit). PAVL. FEST. p. 13 aedilis . . . dictus est magistratus, qui aedium . . . sacrarum *et* privatarum curam -bat (p. 49 curia locus est, ubi publicas curas -bant. COD. Theod. 8, 5, 1 [*a. 315*] cursus publici curam. 11, 30, 28 [*a. 359*] fiscalis commodi. ADDIT. Prosp. Havn. a 475 chron. I p 309 externorum praesidiorum. CORP. III 8753. V 5305 [*Comi*], 10 L. Valerio Amanti VI viro et Aug(ustali) . . . ob curam integre ac liberaliter -stam. XIV 284, 7 cannoforum. *v. et p. 1938, 62*). p. 49 *in* Calabra curia . . . ratio sacrorum -batur. VAL. MAX. 8, 13, 2 Metellus . . . pontifex maximus creatus tutelam (*aliter p. 1938, 47*) caerimoniarum . . . -ssit. QVINT. inst. 4, 4, 5 cum legatio male -sta obicitur Aeschini (7, 4, 36 male -stae legationis. CORP. II 4055 ob legationes . . . prospere -stas). PLIN. epist. 3, 9, 2 Caecilius Classicus . . . proconsulatum . . . sordide -sserat. POMPON. dig. 1, 2, 2, 11 senatus non perinde omnes provincias probe -ere poterat (CAPITOL. Pert. 2, 11 bene -stis . . . provinciis. 9, 6). MARCIAN. dig. 23, 2, 57 qui in provincia officium aliquid -it ([34, 9, 2, 2]. MOD. dig. 4, 6, 33, 2 militum medici . . . officium. COD. Theod. 6, 33, 1 [*a. 416* = COD. Iust. 12, 26, 1] primiceriatus. INSCR. christ. Diehl 1135, 6 presbyteri. *cf. p. 1938, 62. et al.*). CHAR. dig. 50, 4, 18, 26 decaproti . . . tributa exigentes et corporale ministerium -unt (CONC.ˢ Ephes. a. 431 [I 4] p. 75, 24 sacerdotii ministerium, *gr.* ἱερουργῆσαι. COD. Iust. 1, 51, 5 [*a. 415*] domestici vel cancellarii ministerium). HERMOG. dig 27, 1, 41, 1 qui praefecturam annonae vel vigilum -unt (AVR. VICT. Caes. 20, 34 praefecturam praetorio [22, 1]. *cf.* COD. Theod. 6, 4, 12 [*a. 361*] qui . . . praefecturae -sserint dignitatem). LEX colleg. aq. (Corp. VI 10298, *s. I*) 1, 2 ⟨cui magisteriu⟩m ex h(ac) l(ege) capere -ere licebit (COD. Theod. 6, 7, 2 [*a. 380*] magisterium equitum peditumque). LEX colleg. salut. Dian. et Antin. (Corp. XIV 2112, *a. 136*) 2, 21 quinquennalitatem. CYPR. epist. 67, 1 p. 735, 17 episcopatum (AVG. un. bapt. 14, 23 p. 23, 12 inlibatum. SVLP. SEV. chron. 2, 28, 4. *et al.*). CAPITOL. Maximin. 20, 1 plurimas dignitates (AVSON. 195, 30 vagus per omnes dignitatum formulas meritusque plura quam -ens. COD. Theod. 6, 22, 7, 1 [*a. 383*] praesidalis administrationis. *ibid.* qui . . . susc(eptas) in provinciis consularitatis -sserit dignitates. COD. Iust 1, 40, 7 [*a. 386*] ordinariam. *et al.*). LAMPR. Alex. 31, 1 relegentibus cuncta librariis et his, qui scrinium -bant. TREB. trig. tyr. 10, 1 Regilianus . . . in Illyrico ducatum -ens (LIB. gener. chron. I p. 116, 250. p. 117, 254. p. 118, 261 *al.*). AVR. VICT. Caes 5, 2 dominatum. PS. AVR. VICT. epit. 1, 29 et in adipiscendo principatu oppressor libertatis *fuit* et in -endo cives sic amavit, ut *eqs.* (COD. Theod. 1, 29, 3 [*a. 368?*] qui principatus culminis vestri vicarior⟨um⟩que -sserunt. 8, 15, 5, 1 [*c. a. 370*] officiorum. LIB. gener. chron. I p. 119, 266). AVSON. 205, 18 honore -sti praesidatus inclitus (COD. Theod. 6, 28, 2 [*a. 380*]. PASS. Petr. Paul. brev. 1 p. 223, 6). 261, 3 breve ius regni sola trieteride -stum (*a C. Iulio Caesare*) perculit . . . factio. AVG. c. Petil. 3, 30, 35 p. 190, 6 unde tam multi reprobi post tempus -stae dispensationis huius inventi sunt (*cf. antea* p. 189, 27 dei fidelem dispensatorem). COD. Theod. 6, 22, 8 pr. (*a. 425*) qui eundem locum positus in potestate -ssisset. 6, 30, 5 (*a. 383* = COD. Iust. 12, 23, 5) militiae Palatinae quam -sserant (8, 4, 30, 1 [*a. 436*] si *quis* -ssit militiam aut coeptam dudum etiamnunc -it. 12, 1, 188 [*a. 436*] CARM. epigr. 698, 9 [*p. a. 515*]. *in imagine*: CASSIAN. inst. 2, 3, 2 tirocinii *novitatem* se -ere in Christi militia recognovit). 9, 34, 7 (*a. 365?* = COD. Iust. 9, 36, 2, 2) siquis devotionis suae ac salutis publicae custodiam -it (12, 10, 1 [*a. 373?* = COD. Iust. 12, 52, 2] horreorum). NOT. urb. Const. 2, 21 curatorem . . . qui totius regionis sollicitudinem -at (COD. Iust. 1, 49, 1, 2, *a 479* publicam. *cf. et p. 1938, 74*). COD. Iust. 1, 4, 21 (*a. 528*) administrationem in provinciis. 3, 21, 2 (*a. 423*) eius numeri, in quo militavit vel quem ipse -ssit (*i. cui praefuit. sic*: INSCR. Dessau 9073 Aelius Dubitatus mil. coh. VIIII pra⟨et⟩. ce(nturia) Etrii, annis VIIII ⟨g⟩essi stationem Ven(eria) ⟨R⟩usic(ade). *cf. p. 1947, 16. 27, i. q. ducere*). CARM. epigr. 252, 2 Laetus cum -rem fasces. 1391, 8 *Bonifatius* pontificale sacrum . . . bene -ssit opus. 1394, 20 *Romam* aspexit Petri mystica dona -ens. *hinc extra rem Romanam (v. p. 1939, 3)*: TIB. 1, 9, 80 flebis, cum me vinctum puer alter habebit et -et in regno regna superba tuo ([Ov. am. 2, 9, 52 Cupido in deserta meo pectore regna -e]. SEN. Oed. 264 per regna iuro quaeque nunc hospes -o et quae reliqui. PAVL. NOL. carm 19, 162 *coluber* taetrum -it aëre regnum). VAL. MAX. 8, 9 ext. 2 *Pericles* sine armis tyrannidem -ssit. VVLG. III Ioh. 9 qui amat primatum -ere (*gr.* ὁ φιλοπρωτεύων. AVG. civ. 16, 4 p. 130, 7 D. *Babylo* civitatum ceterarum. PROSP. in psalm. 108, 2 p. 311ᶜ inimicorum). **b** *de habendis conciliis*: CIC. leg. 3, 45 quod comitia (*edd.*, amicitia *codd.*, *v. Vahlen ad l.*) illa essent armis -sta servilibus (AVSON. 419, 42 tributa ista *comitia* quod in urbe Sirmio -untur, . . . dicentur?). EPIST. syn. Arim. (Hil. coll. antiar. A VI) 2, 1 p. 87, 20 in eo loco, ubi synodus -sta est. AVG. c. Cresc. 3, 53, 59 p. 464, 21 cum . . . in ecclesia Bagaiensi concilium -remus (*item* 4, 10, 12 p. 513, 7).

B *i. q. dirigere, gubernare sim.*: CIC. nat. deor. 2, 75 ab *natura sentiente* omnia pulcherrume -i (2, 81 omnia . . . ab ea [*natura*] pulcherrime -i). 2, 97 quae (*sc. astra sim.*) quanto consilio -antur *eqs.* OV. met. 11, 489 *antemnae* dum sine lege -untur, aspera crescit hiems. SEN. suas. 3, 1 sive ita natura disposuit (*ut aestus et imber invicem temperarentur*) sive, ut ferunt, luna cursu -it. AVSON. 178, 8 non . . . exprobrans . . . marito, quod -ret totam femina sola domum. BOETH. cons. 4, 6, 53 manifestum est immobilem simplicemque -endarum formam rerum esse providentiam (*i. regendarum, v. Löfstedt, Komm. z. Peregr. Aeth. p. 276. sic ibid.* 55 quae divina simplicitas -enda disposuit).

C *plane transit in certas verbi* ***agendi locutiones*** *(plerumque cum obi., sed sub 5 p. 1942, 1 in usu absoluto)*: **1** *personam sim. (hanc structuram primitus proprio sensu, de ferendo faciei integumento fuisse adhibitam verisimile est [v. Schlossmann, Persona u. Πρόσωπον im Recht u. im christl. Dogma, Kiel 1906, p. 19 sqq.], sed cum iis locis, quibus legitur, primaria notione iam plane abolita usurpetur, hic afferendam esse duximus. de re v. Löfstedt, Syntactica I, 1928, 193)*: CIC. off. 1, 115 ipsi . . . -ere quam personam velimus, a nostra voluntate proficiscitur (1, 124 est . . . proprium munus magistratus intellegere se -ere personam civitatis. CLAVD. DON. Aen. 2, 144 p. 166, 11 odiosam utpote hostis

[I. Kapp et G. Meyer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-ere personam. 12, 610 p. 623, 18 mariti . . . et regis. *al.* AVG. bapt. 3, 18, 23 p. 214, 27 ecclesiae. civ. 1, 21 p. 35, 25 D. personam -entes publicae potestatis. *al.* COD. Theod. 8, 18, 1, 3 [*a. 319?*] dominium [*v. p. 1940, 22*] et personam . . . legitimam. PROSP. in psalm. 131, 16 p. 381ᴮ summi pontificis [CASSIOD. Didym. in I Petr. 2, 4 p. 19, 21 Z.] et mediatoris. *aliter p. 1935, 60; v. et p. 1942, 34*). LIV. perioch. 25 p. 31, 6 ingentem virum. SEN. suas. 6, 12 idiotam. VAL. MAX. 4, 1, 4 qualem consulem. 9, 1, 9 eodem animo . . . c i v e m -ens quo patrem egerat (CLAVD. 28, 59. *cf.* 8, 294 civem patremque). SEN. Tro. 715 -e captivum. dial. 6, 5, 5 cogita non esse magnum rebus prosperis fortem -ere. STAT. Theb. 9, 13 quisquamne Pelasgis mitis adhuc hominemque -it? PLIN. paneg. 44, 2 privato iudicio principem -is. FLOR. epit. 1, 1, 3 (*? v. p. 1947, 67*). APVL. met. 1, 24 annonam curamus . . . et aedilem -imus. 11, 8 militem. TERT. anim. 34 p. 359, 23 *Simon* hominem ementitus in Iudaea quidem filium, in Samaria vero patrem -sserit adv. Marc. 4, 23 p. 499, 3 iudicem. IVST. 32, 3, 1 nec heredem regni, sed regem. LVCIF. non parc 11 p. 233, 13 vis eos . . . vicem -ere mercennariorum? SERV. Aen. 2, 541 'in hoste' id est cum hostem -ret, cum ipse hostis esset. CLAVD. 10, 32 procum. rapt. Pros. 3, 417 o decus . . . , o grata superbia matris, qua -ssi florente deam. PAVL. NOL. carm. 19, 331 christicolam. epist. 23, 1 p. 159, 8 in ipso illo h o m i n e, quem -ssit *Christus* (AVG. civ. 9, 21 p. 396, 22 D.). OROS. hist. 1, 4, 4 virum animo, habitu filium -ens *Samiramis.* SIDON. carm. 7, 225 amicum plus quam Romanum -ere. ENNOD. opusc. 3, 151 p. 370, 6 gubernatorem . . . ecclesiae.

2 *vitam, annos sim.*: VARRO ling. 5, 141 oppidum . . . quod opus est ad v i t a m -endam (PETRON. 63, 3 a puero vitam Chiam -ssi. FVLG. myth. 2, 1 p. 36, 11 *contemplativam. ibid.* p 36, 16 *vita activa* sollicita -itur. VVLG. Tob. 4, 23 pauperem. AVG. civ. 21, 24 p. 531, 18 D. vita in corpore male -sta. gen. ad litt. 7, 7 p. 206, 15 beatam. pecc. mer. 1, 22, 32 p. 31, 11 proprias vitas -ssisse animas hominum. SVLP. SEV. epist. app. 2, 11 p. 241, 3 immaculatam. CORP. IX 3473, 8 [= CARM. epigr. 186, 4] vitam bonam -⟨e⟩re, *v. p. 1928, 80.* XIII 2354 [= INSCR. christ. Diehl 1703, *a. 431*] Leucadia . . . qui [*sic*] vitam suam prout proposuerat -ssit. CARM. epigr. 110, 3. 1788, 4. *et al.*). SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 3 ut cum aliquo adulescente primario coniuncta a e t a t e m -ret (AMBR. Ios. 10, 58 p. 110, 6 maturam canae fidei. AVG. anim. 1, 13, 16 *de animis.* civ. 16, 24 p. 162, 19 D. tertiam aetatem -ens ille populus. *cf.* CARM. epigr. 781, 4 castum . . . aevum). VAL. FL. 6, 695 impubem . . . -ens sterilemque iuventam. STAT. silv. 4, 3, 149 a n n o s perpetua -es iuventa (PS. AVR. VICT. epit. 44, 4 annos -ens proxime quadraginta. RVFIN. hist. mon. 1 p. 391ᴬ nonagesimum *annum.* CORP. VI 19659 coniunx . . . ann(os) XXX cum eo -ssit et -et. CARM. epigr. 511, 4 annos L minus uno. 756, 4 octavo(m) etatis . . . -sseram anno(m). 1552ᴮ, 19 [*s. II*] opto Secunde -as multos feliciter annos. INSCR. christ. Diehl 1218, 5 [*a. c. 600*] ter denus [*sic*] et lustra sic -sserat annus. *cf.* CORP. XI 6076 qui -ssit [*v. p. 1928, 76*] a n n i s XIIII. *et al. aliter p. 1939, 52*). SVET. Dom. 1, 1 primae adulescentiae t e m p u s tanta inopia . . . -ssisse fertur (CALP. ecl. 5, 96 nunc age, vicinae circumspice tempora brumae qua ratione -as. AVSON. 263, 2 *Nero* prima iuventae tempora laudato -ssit in imperio). SEDVL. carm. pasch. 2, 141 sex quasi l u s t r a -ens (VEN. FORT. carm. 4, 3, 5. ARATOR act. 1, 246 octo lustra -ens. INSCR. christ. Leblant I 3, 5). CORP. XII 4057 (= INSCR. christ. Diehl 1598) ⟨matrim⟩onio(m) ges⟨serunt i⟩nter se. *n o t a o m i s s o p e r e l l i p s i n o b i e c t o* (*cf. et l. 47*): COMM. instr. 2, 21, 7 ipsius est tempus et nos in utrumque -entes (*sc. sive in pace sive in bello vitam agentes*). DRAC. satisf. 174 vir sine morte -ens. CORP. XIII 2016, 17 qui -ssit in Canabis sine ulla macula (*i. vixit, aliter Löfstedt, Beitr. z. Kenntn. d. spät. Lat., 1907, p. 104. cf. p. 1942, 31*).

3 *festa, sollemnia, i. q. celebrare*: PORPH. Hor. carm. 3, 8, 1 testatur se diem festum Martiarum kalendarum -ere. CYPR. epist. 51, 2 p. 615, 16 ubi res ipsa et praesens laetitia sub oculis omnium -batur. ARNOB. nat. 7, 32 p. 266, 6 Aesculapi -itur celebraturque vindemia. ZENO 2, 61 p. 516, 12 legitimum -ere . . . p a s c h a (2, 68 p. 522, 10. 14. 17. *cf.* RVFIN. hist. 5, 25 p. 499, 4 eadem . . . die paschae sollemnitas -itur; *gr.* ἄγουσι). GAVDENT. serm. 9 p. 904ᴬ n u p t i a e (*cf.* DRAC. Romul. 6, 34 publica magnifice per moenia vota [*i. nuptiae*] -untur [*sic et* 10, 288. 449]). RVFIN. Greg Naz. orat. 2, 3, 1 p. 88, 18 nobis sollemnitas (*cf. l. 67*) -itur. MACR. Sat. 1, 10, 5 quo die . . . Saturnalia -rentur *eqs.* SACR. Leon. 308 sollemnia (*aliter p. 1937, 68*). 311 (= 327) festa. MARCELL. chron. II p. 77, 430, 1 Theodosius imperator tricennalia -ssit. SERM. (Journ. Theol. Stud. 16 p. 167) 3 l. 23 natalis nunc, fratres, -itur totius mundi.

4 *varia*: HOR. carm. 3, 21, 2 somnum, *v. p. 1934, 32.* LIV. perioch. 45 p. 51, 18 cum de eo quaereretur, ut *Rhodiis* bellum indiceretur, c a u s a m in senatu patriae suae legati -unt ([⟨e⟩gerunt *non necessario Rossb.*]. *t. t. iurid*, *cf.* causam agere *vol. I 1394, 23 sqq., III p. 692, 33 sqq.; sic et olim*: SCHOL. Cic. Bob. p. 112, 5 St. *ex coniect.* -endam causam [= 61, 17 Hild.], *hinc vol. III p. 693, 80; sed* cernendam *cod. recte. aliter*: CLAVD. DON. Aen. 6, 185 p. 534, 6 licet esset tristis, quoniam causa funeris -batur [*i. agebatur de f.*]). APVL. met. 11, 26 g r a t i a r u m -endarum (PAVL. NOL. epist. 42, 1 p. 359, 6 neque notitiae tuae prius gratiam -sseramus).

5 *u s u a b s o l u t o, qualis verbo a g e n d i peculiaris est* (*sunt qui his locis verbum -endi intellegant pro r e f l e x. [-ere pro se -ere, v. s. III p. 1946, 81 sqq.]; v. Löfstedt, Beitr. z. Kenntnis d. späteren Latin., Stockholm 1907, 104 sq.; Baehrens, Glotta 5, 1914, 96; Weyman, Beitr. z. Gesch. d. christl.-lat. Poesie, München 1926, p. 58. at, si excipis l. 25 [v. et p. 1947, 39], n u l l u m habes exemplum, quod n e c e s s a r i o pro reflex. interpreteris, immo unusquisque locus m e r i 'a g e n d i' verbi usu potest explicari*): *c u m a d v e r b i i s sim.*: VAL. MAX. 6, 5, 6 nec aliter L. Crassus in eodem iustitiae experimento -ssit. SEN. apocol. 11, 4 si honeste inter vos -ssi (me *post* h. *add. Bücheler*). TERT. adv. Marc. 2, 21 p. 364, 20 qui . . . arcam sabbatis circumtulerant, impune -sserunt (*v. Löfstedt, Zur Sprache Tert. 1920, 50 adnot. at possis cogitare etiam 'de transit.: sc.* arcam, *v. p. 1931, 68*). ITALA Dan. 9, 5 (Pacian. paraen. 10) peccavimus, i m p i e -ssimus ([*gr.* ἠδικήσαμεν, VVLG. egimus]. VVLG. III reg 8, 47 inique egimus, impie -ssimus [Bar. 2, 12]. psalm. 17, 22. AVELL. p. 36, 19 similiter impie -ssit, ut -ssit et Apollonius, nisi quia atrocius -ssit Theodorus). CYPR. epist. 62, 2 p. 699, 7 quibus possumus elaborare viribus et velociter -ere, ut *eqs.* NOVATIAN. cib. Iud. 6 p. 237, 3 quia l i b e r a l i u s nobiscum euangelium -ssit (*cf.* LACT. opif. 3, 2 *natura* cum mutis tam liberaliter -sserit, . . . ut *eqs.*). COMM. apol. 602 sapiens . . . etsi prave -at, dum sit modo victor, aegrotat. HERM. vulg. sim. 7 p. 95, 6 si ita illi -sserunt, ut *eqs.* (*gr.* τοιαῦτα εἰργάσαντο, Pal. 7, 3 ita *add. ex* vulg.). Pal. sim. 6, 3, 6 opera . . . , in quibus nequiter -sserunt (*gr.* ἔργα ἃ ἔπραξαν πονηρά. vulg. 6, 3 nequiter s e). PS. HIL. libell. 8 p. 740ᶜ ut remunerentur, qui bene -sserunt secundum voluntatem eius. LVCIF. non parc. 5 p. 219, 10 ut non prout mihi placitum est, -am. SCHOL. Cic. Bob. p. 103, 14 St. infideliter in societate. RVFIN. hist. 2, 23, 22 p. 173, 19 velut contra legem -ere (*gr.* παρανομησάντων). ROMVL. fab. Aesop. ed. Thiele 75, 15 (rec. g.) quis inique -ssit. CORP. XIII 2016 *v. p 1941, 58.* *vix huc pertinet*: COMMENT. Lucan. 3, 524 p. 115, 22 Hermon ei (*i. Parmenoni*) substitutus est, quia Parmeno prius male -ssisset (rem *add. Usener, probabiliter. v. p. 1944, 31 sqq.*). *p r o a l i q u o a g e r e* (*cf. p. 1940, 82*): GAIVS inst. 2, 166 nec quicquam proficit, si p r o h e r e d e -at, id est, si rebus hereditariis tamquam heres utatur (POMPON. dig. 29, 2, 27 VLP. dig. 29, 2, 10. 29, 2, 20 pr. pro herede -ere, qui aliquid q u a s i heres -it. *al. et saepius.* COD. Iust. 2, 38, 1 [*a. 198*]. *v. et supra p. 1929, 11*). AVR. VICT. Caes. 40, 17 apud Poenos Alexander pro praefecto -ens.

D *structurae certae*:

1 morem (-es *infra l. 64*; negotium *infra l. 74*) -ere, *i. q. v o l u n t a t i alcis. o b t e m p e r a r e, i n d u l g e r e* (*cf.* morigerari): *cf.* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 421, 13 B. dicto audiens, . . . obtemperans, obsequens, morem -ens. *sim.*: p. 437, 10. SCHOL. Ter. Hec. 599 p. 146, 19 'm. -ssero' obsecundabo. **a** *a c c e d e n t e d a t i v o* (*passive infra l. 66*): NAEV. trag. 1 ne mihi -ere morem videar lingua, verum lingula. ENN. scaen. 207 quae tibi in concubio verecunde et modice m. -it. PLAVT. Amph. 131 pater . . . suo animo. 277 -e patri m. meo. Capt. 404 bene . . . ero -ssisse m. in tantis aerumnis (Stich. 361 erae). Cist. 84 obsecutast -ssit m. [oranti] morigerae (-re *al.*) mihi. Curc. 149 -ite a m a n t i mihi m. (Mil. 136). Men. 787 viro. Most. 189. 200. 577. 578 Persa 605 Stich. 95. 742 vobis. TER. Andr. 641 molestus certe ei fuero atque a n i m o m. -ssero (FRONTO p. 224, 3 N.). Hec. 599. Haut. 947 sine me in hac re -ere mihi m. VARRO ling. 6, 1 potius cognationi verborum quam auditori calumnianti -emus m. RHET. Her. 1, 1, 1 industriā nostrā tuae . . . v o l u n t a t i (2, 31, 50). 4, 30, 41 parenti. CIC. inv. 1, 85 *bis.* Quinct. 9 studio et cupiditati. Verr. II 1, 24. Cluent. 145 homini. 149 Cluentio. Mur. 67 candidatis. Flacc. 82. Phil. 8, 32 quibus. de orat. 2, 363. 367 te m. nobis esse -sturum. rep. 3, 8 Tusc. 1, 17 nat. deor. 2, 3 Att. 3, 20, 3. 13, 42, 1. 15, 26, 1 Leptae. epist. 2, 17, 7. 6, 8, 3 *al.* NEP. Dion. 3, 1. PROP. 2, 28, 31 fato -e saucia m. OV. am. 2, 2, 13 suo . . . amori. LIV. 3, 62, 5. SEN. contr. 4 praef. 9 ille in hoc scholasticis m. -bat. SEN. clem. 1, 7, 4 irae suae. STAT. silv. 3, 2, 87 quos tibi currenti praeceps -at Hadria mores. VLP. dig. 10, 2, 16 pr. APVL. met. 2, 16 ut mihi m. plenius -sseris. *et al. saepe.* *p a s s i v e*: PLAVT. Asin. 40 fiat, -atur mos tibi (Pseud. 559). Most. 226 soli -undum censeo morem (*sic c. gerund.*: TER. Eun. 188 mos -undust Thaidi. CIC. Balb. 4 Cornelio. Phil. 12, 18 quibus. de orat. 1, 105 adulescentibus. Att. 13, 7, 1 epist. 12, 18, 2 IVLIAN. dig. 10, 2, 51, 1. COD. Theod. 9, 38, 4 [*a. 368*] decretis). Pseud. 22 mos tibi -etur. Truc. 961 utrique. TER. Ad. 214 adulescenti morem -stum oportuit. CIC. Cluent. 90 populo. Mur. 46 -stus est mos et voluntati et dignitati tuae. Brut. 233. Att. 2, 16, 3 utrique a me mos -stus. *et al.* *e o d e m f e r e s e n s u* n e g o t i u m *alicui* -ere (*aliter p. 1946, 21*): SEN. clem. 1, 3, 5 manus, pedes, oculi negotium illi (*sc. corpori*) -unt. TERT. resurr. 7 p. 34, 17 quando in hoc tractav[er]it limum, ut postmodum caro fieret ex limo, carni utique negotium -ssit. adv. Marc. 4, 25 p. 505, 2 si deus Marcionis ea, quae a creatore abscondita . . . fuerant patefecit, ergo iam creatori negotium -ssit.

b *o m i s s o d a t i v o*: PLAVT. Bacch. 417 morem -as. Epid. 693 mos -atur. Most. 723. TER. Ad. 431 ut homost, ita morem -as. 708 CIC. de orat. 3, 148. fin. 2, 27 -endus est mos. Att. 8, 10. *et al.*

2 bellum (p r o e l i a, p u g n a s *sim. v. p. 1943, 38*) -ere (*proprie et translate, cf. etiam p. 1929, 5. 1947, 76*). p a c e m -ere (*nonnisi per zeugma*)

[*I. Kapp et G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

v. infra l. 32. SYNON. Cic. Char. gramm. p. 426, 27 B. bellum agit, proelium -it). bellum -ere *saepissime, cf. sub* bellum *vol. II, praecipue p. 1836, 65* (*ubi corrigas l. 70* Iug. 46, 8 *pro* 47, 8) *sqq. afferimus pauca exempla eaque vetustiora, quatenus ad illustrandam locutionem istam valeant, omittentes singillatim adscribere utrum l. l. iam memorata sint necne:* ENN. scaen. 81 (= trag. 64 R. *v. vol. II 1823, 29*). PLAVT. Stich. 82 quid mi opust decurso aetatis spatio cum ⟨m⟩eis -ere bellum? (COM. pall. inc. 26 ea est seditiosa, ea cum viro b. -it. QVADRIG. hist. 74 b. quod cum his -stum erat. RHET. Her. 4, 9, 13 CIC. Verr. II 2, 159 Font. 12. 30 cum ipsis dis immortalibus. 49 cum . . . sacris delubrisque. Manil. 9. 14. 33 leg. agr. 2, 90 Catil. 2, 1. 3, 25 Mur. 31. 32 Sull. 83. Flacc 98 cum fugitivis. dom. 19 p. red. in sen. 23 Sest. 4. 58 *al.* R. GEST. div. Aug. 4, 50. MANIL. 4, 590 *venti* secum . . . -unt per inania bella. CORP. I² p. 194 nr. 15 cum rege ⟨Per⟩se. *ibid.* p. 195 nr. 18 cum Iugurta rege Numidiae. *et saepe al.*). CAEL hist. 7 cum iure sine periculo b. -i poteratur. CATO or. frg. 7 Antiochus epistulis b. -it, calamo et atramento militat. VARRO Men. 64 ita. frg. Non. p. 529, 16 nullum nisi pium. CIC. inv. 1, 95. 2, 69 inter se (LVCR. 5, 1245 inter se b. silvestre -entes. *al.*). Verr. II 1, 55 in Asia (II 5, 84 in Sicilia. Font. frg. 9 in Hispania. leg. agr. 1, 6 agros in quibus. *et al.*). II 4, 103. Font. 13 a populo Romano (Manil. 9 a binis hostium copiis b. terra marique. *al.*). 14. 30 in bellis -endis. 36. 41 usu . . . bellorum -endorum. 43 belli -endi peritissimos. Manil. 6. 11. 20. 28 *bis.* leg. agr. 1, 12. 2, 59 Catil. 3, 27 Mur. 12. 33. Flacc. 6. 30 maritimum. Lig. 22 contra hanc urbem (25 Caesarem. *al.*). Phil. 3, 11 pro populo Romano (VERG. Aen. 1, 24 SEN. Herc. O. 299 pro me. *al.*). *et saepe.* Ov. epist. 13, 84 bella -aut alii. 14, 118. 16, 254 *al.* LIV. 1, 32, 5 nec -rentur solum sed etiam indicerentur bella aliquo ritu (3, 10, 12. 42, 47, 5 *al.*). DECRET. decur. Pis. de C. Caesare (Corp. XI 1421, *a. 4*) 11. MANIL. 4, 224 nunc hominum, nunc bella -unt violenta ferarum. LVCAN. 7, 502. *et saepe.* inimicitias *sim.*: *v. p. 1933, 84. 1934, 16.* pacem (*cf. p. 1942, 84*): SALL. Iug 46, 8 ut *Iugurtha* absens an praesens pacem an bellum -ens perniciosior esset *eqs.* VERG. Aen. 7, 444 bella viri pacemque -ent, quis bella -enda. 9, 277 seu pacem seu bella -am. Ov. am. 3, 8, 58 hi pacem crudaque bella -ant. MANIL. 2, 620 (*coni. Postgate*, parcit *codd.*). *et al.* *nota*: STAT. silv. 1, 1, 16 ora . . . mixta notis belli placidamque -entia pacem. proelia, pugnas *sim.*: CATVLL. 66, 14 nocturnae portans vestigia rixae, quam de virgineis -sserat exuviis (HOR. carm. 3, 21, 2 *v. p. 1934, 30*). HOR. carm. 4, 4, 67 -et . . . proelia coniugibus loquenda (Ov. epist. 17, 38 mecum. trist. 1, 2, 30 Notus adversā proelia fronte -it. LIV. perioch. 64 p. 76, 19 LVCAN. 1, 285. *et al.*). STAT. silv. 5, 1, 8 ingens certamen cum morte -it (CYPR. epist. 10, 1 p. 490, 15. 28, 1 p. 545, 9 spiritale. PS. HIL. libell. 14 p. 745ᴰ pacis certamina. *et al.*). CYPR. mort 4 p. 299, 11 pugna adversus diabolum cotidie -itur (epist. 37, 3 p. 578, 10 PANEG. 10 [4], 30, 2. IVL. VICT. 3, 15 p. 385, 18 quaestiones . . . pugnam . . . et contentionem. *et al.*). epist. 10, 4 p. 493, 17 hunc . . . agonem . . . per apostolos -stum. 19, 2 p. 526, 15 acies adhuc -itur. VEG. mil. 3, 6 p. 75, 17 itineraria provinciarum, in quibus necessitas -batur (*cf. l.* 12 regionum in quibus bellum -itur). FVLG. aet. mund. 9 p. 160, 14 ducum -batur excursus. CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 69 nullam seditionem adversus nos (*gr. deest*). AVG. civ. 18, 16 p. 276, 7 D. *excidium.* MARCELL. chron. II p. 103, 503 laborem contra Medos . . . -stum.

3 rem (**res**) -ere (*v. p. 1946, 75, aliter p. 1940, 71*): **a** *generatim de quibuslibet rebus:* ENN. scaen. 209 Iuppiter tibi summe tandem male re -sta gratulor ([*per parodiam, cf. Fraenkel, Plautin. im Plaut. p. 238*]. PLAVT. Aul. 248 per metum male rem -it. Truc. 728 animo bono male ⟨rem⟩ -it. CIC. Tusc. 3, 17. Cato 22 quem ad modum nostro more male rem -entibus patribus bonis interdici solet. HOR. sat. 2, 3, 37 male re -sta. 2, 3, 74. *et al. saepe*). scaen. 260 multi suam rem bene (*v. l. 66*) -ssere et publicam patria procul ([VLP. dig. 25, 4, 1, 13 rem et publicam et suam -ens *servus. v. p. 1944, 39*]. PLAVT. Trin. 139 suam melius rem -sserit). PLAVT. Amph. 784 agedum exsolve cistulam. :: . . . obsignatast recte, res -sta est bene (Bacch. 212 rem bene -stam audis. Capt. 498. Cas. 87 valete, bene rem -ite *eqs.* Curc. 527. Epid. 212 Hercle rem -stam bene [Stich. 379]. Men. 417 -itur. Mil. 936 bene ambula, bene rem -as. Stich. 402. 411. 507. Trin. 773. 901. 1182. Truc. 965 *bis.* TER. Ad. 775 CIC. Att. 4, 8, 2 epist. 1, 8, 7 *al.* HOR. epist. 1, 8, 1. CARM. epigr. 11, 3 bene rem -as. *et al. saepe*). Asin. 881 aucupemus ex insidiis clanculum, quam rem -ant. Aul. 54 ne me observare possis, quid rerum -am (117 quid agam, quid rerum -am. Men. 788 ne id observes, quo eat, quid rerum -at. Mil. 397 timeo, quid rerum -sserim. Persa 513 Rud. 897. 1068. TER. Eun. 923 reviso, quidnam Chaerea hic rerum -at. CATVLL. 28, 4. Ov. met. 12, 62. *et al. cf.* TER. Phorm. 145 quid rei -it?). 412 scio, quam rem -am (826 Mil. 577). Bacch. 110 expectans, quas tu res . . . -as. 287. 291 sentio, quae res -retur. 477 ita . . . oportet rem mandatam -ere amicis sedulo (CIC. S. Rosc. 111 in privatis rebus siqui rem mandatam . . . -ssisset). 752 mea fiducia opus conduxi et meo periclo rem -o. 795 nescio, quam rem -at. Capt. 424 ut erga hunc rem -as fideliter. 484 rem de compecto -i. Cas. 971 hac lupi, hac canes: lupina scaeva fusti rem -it (*proverbialiter*). Cist. 147. 197. 555 animus audire expetit, ut -sta res sit (Men. 519 rem . . ., uti sit -sta eloquar. Merc. 213. Rud. 64 narrant, ut res -sta sit [TER. Ad. 513 ut res -stast, narrabo]. TER. Hec. 468 omnem rem scio, ut sit -sta. Ad. 630 utut. TVRPIL. com. 14 ab initio ut res sit -sta, enoda mihi. RHET. Her. 1, 9, 15 exponemus . . ., ut -stae res erunt aut ut potuisse -i videbuntur [CIC. inv. 1, 29]. CIC. Tull. 13 rem ipsam, ut -sta sit, . . . attendite. *et al. saepe*). 719. Men. 8 omnis res -stas esse Athenis autumant. Mil. 358 hanc (Persa 198 Pseud. 195). 613. 747. 867. 1152 haec res apud summum puteum -itur. Persa 503. Pseud. 48. 1102. 1235 ita (Stich. 518). Rud. 1072 hoc modo. Stich. 310. Trin. 592 re -sta pessume (*cf. p. 1943, 57*) -stam probe. Truc. 415 pulchre. TER. Phorm. 28 parasitus, per quem res -etur maxime. CAEL. hist. 47 CATO or. frg. 51. RHET. Her. 2, 5, 8 quo in loco res -sta dicitur (CIC. inv. 1, 38. *cf.* LVCR. 1, 472 nec locus ac spatium, res in quo quaeque -untur [1, 955]. 1, 482 corporis atque loci, res in quo quaeque -antur [1, 505]). 2, 23, 36. 3, 7, 13 ut quaeque quove tempore res erit -sta. CIC. inv. 2, 39 in ipsa re -enda. Quinct. 11 ut . . . res, quem ad modum -sta et contracta sit, cognoscatis (S. Rosc. 14). Tull. frg. 1 vi hominibus armatis rem -stam esse. Verr. II 2, 34. 116. II 3, 149 palam. Font. 5 ante oculos. Cluent. 92 de orat. 2, 201. div. 2, 128 rerum, quas vigilans -sserit aut cogitaverit *animus. al.* LVCR. 1, 328 corporibus caecis igitur natura -it res. 1, 442 in eo (*sc. inani*) res esse -ique. 1, 478. 1, 631 conexus pondera (*sim.*) . . ., per quae res quaeque -untur. 1, 988 nec res ulla -i . . . posset. 2, 242 motus, per quos natura -at res. 5, 194 rerum . . . summa. 5, 1439 certa ratione -i rem. HOR. epist. 1, 8, 13 quo pacto rem -at et se (*v. p. 1947, 12*). Ov. ars 1, 415 qua . . . die redeunt rebus minus apta -endis . . . festa. LIV. 5, 23, 7 his divinis humanisque rebus -stis. PAVL. FEST. p. 15 arbitrarium cum adhuc res apud arbitrum -itur. IVLIAN. dig. 27, 8, 5 ob rem, quam non -ssit, cum -ere deberet. ICTI. *saepe et al. frequentissime.*

b *speciatim de publicis rebus, quae vel domi vel militiae -untur* (*saepius i. q. administrare, cf. A 3 a p. 1939, 1.* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 413, 14 B. administrat, tuetur, curat, rem -it): INSCR. column. rostr. (Corp. I² 25, 6, *a. u. c. 494*) ⟨r⟩em navebos marid consol primos c⟨eset⟩ *eqs.* (*v. p. 1928, 77*). NAEV. com. 108 qui res magnas manu saepe -ssit gloriose. ENN. ann. 268 pellitur e medio sapientia, vi -itur res. 296 de muris rem -it Opscus. 547 Romanus homo tametsi res bene -stast . . . trepidat. scaen. 17 qui rem cum Achivis -sserunt statim. 260 rem . . . publicam (*v. p. 1943, 62 sq.* PLAVT. Amph. 196 ut -sserit r. p. ductu, imperio, auspicio suo. 524 ⟨ut⟩ . . . scires r. ut -ssissem p. Curc. 552 quis [*tabellis*] res publica et privata -itur. CIC. inv. 1, 4. Verr. II 3, 185 optime [Rab. Post. 23]. Manil. 62 bene [Catil. 3, 15. 4, 20 dom. 1. 28 Sest. 67 Att. 2, 1, 6 epist. 15, 4, 11 *al.* LIV. 23, 11, 3 DECRET. decur. Pis. de C. Caesare (Corp. XI 1421, *a. 4*), 11. CORP. X 1795, 9. *et al.*]. p. red. ad Quir 21 Planc. 66 de orat. 3, 136 rep. 1, 12. 2, 1 domi et militiae. off. 1, 72 CAES. civ. 1, 7, 6 cuius imperatoris ductu . . . r. p. felicissime -sserint [*i. bella rei p. causa susceperint*]. Liv. 2, 64, 5 egregie. *et saepissime*). PLAVT. Amph. 239 nec recedit loco, quin statim rem -at. 417. 655 re -sta bene, victis hostibus (Pers. 754). Most. 776 Alexandrum magnum atque Agathoclem aiunt maximas . . . res -ssisse (CIC. Verr. II 4, 82 *al.*). TAB. triumph. Gracch. 5 re felicissume -sta. ASELL. hist. 1 qui res -stas a Romanis (*v. p. 1945, 17*) perscribere conati essent. QVADRIG. hist. 48 praeclariter. CATO mil. frg. 2 ob rem bene -stam . . ., re male -sta. CIC. inv. 2, 52 C. Flaminius . . consul rem male -ssit bello Punico secundo. S. Rosc. 137 in rebus -endis. 146 in eis rebus, quas L. Sulla -ssit. Verr. II 3, 193. 5, 25. Caecin. 40 res . . . armis -sta. Font. 16 earum rerum, quae M. Fonteio praetore -rentur in Gallia. Manil. 61 quid tam novum quam adulescentulum . . . rem optime ductu suo -ere? -ssit. Catil. 3, 27 Mur. 11. 20 Sulla 27. 32 res eas . . . quas me consule omnes boni pro communi salute -sserunt. 34. 83 Arch. 23. 28. Sest. 12. 38 *bis.* 47 *bis.* prov. 15 res in Sardinia . . . -sta. Balb. 50. Pis. 38 quas res -ssisti imperio, exercitu, provincia consulari? quas res -sserit quaero. Phil. 13, 9 magnas res bellicas -sserat (LIV. 44, 1, 5 *al.*). off. 3, 108 cum iusto et legitimo hoste res -batur. Att. 5, 20, 3. 7, 1, 4 si . . . castris res -etur. 16, 9 palam. epist. 15, 4, 11 res quas . . . consul in urbe -ssisset. *saepe.* CAES. Gall. 5, 44, 11 gladio comminus rem -it Vorenus (7, 88, 3. SALL. Catil. 60, 2 gladiis. LIV. 2, 30, 12. 31, 35, 5 *al.*). civ. 1, 85, 10 *al.* BELL. Afr. 10, 1 cum Sulpicio et Vatinio rem -sserant. FAST. cos. Capitol a. u. c. 296 (Corp. I² p. 16) dict(ator) rei -undae caussa (*item* 386 *ibid.* p. 20 *al.* 439 p. 21 dict(ator) r(ei) g(erundae) c(aussa). *al. saepe.* [*v. et p. 1928, 82*]. LIV. 8, 29, 9). VERG. Aen. 9, 157 laeti bene -stis corpora rebus procurate viri. HOR. carm. 1, 6, 4 quam rem cumque ferox navibus aut equis miles te duce -sserit. epist. 1, 17, 33. Ov. met. 13, 104 inermis rem -it. Pont. 4, 7, 44 fero . . . comminus ense -i. fast. 1, 570 rem . . . ferox saxis stipitibusque. LIV. 3, 3, 7 egregie. 5, 12, 4 prospere. 36, 41, 4 imperatorem rei -endae causa. 37, 52, 4 terra marique (44, 18, 4. R. GEST. div. Aug. 1, 25 ob res a ⟨me aut per legatos⟩ meos auspiciis meis terra marique prospere -stās). 38, 6, 4 ferro ignique -sta res. *saepe.* R. GEST. div. Aug. 2, 38. TAC. ann. 15, 25 Corbulo militum atque hostium . . . gnarus -endae rei praeficitur. PAVL. dig. 35, 1, 97 municipii res. MIN. FEL. 17, 2 rem civilem. AMM. 26, 6, 3 summae rei

[*I. Kapp et G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-endae. 31, 13, 19 ad internecionem res legitur -sta. CORP. III 2830 (*a. 127*) ob res in ⟨lu⟩daea prospere -⟨st⟩as (CORP. III 14416. VII 940. XIV 3605, 5. 3613). CARM. epigr. 3, 3 ob hasce res bene -stas. *et frequentissime.* his rebus gestis *sim.* (*cf. p. 1937, 4*): CIC. Caecin. 22 his rebus ita -stis (epist. 15, 4, 8. BELL. Afr. 23, 3 ita re male -sta. LIV. 7, 37, 1 ita rebus -stis). Att. 8, 1, 1 de rebus in Piceno -stis (CAES. civ. 1, 15, 4 quae res in Piceno -rentur). CAEL. Cic. epist. 8, 1, 1 rerum, quae domi -antur. CAES. Gall. 2, 35, 1 his rebus -stis (*item*: 3, 7, 1. 4, 38, 5 civ. 2, 26, 1 *al.* BELL. Afr. 17, 2. *et al. saepe*). civ. 2, 17, 1 cognitis iis rebus, quae sunt in Italia -stae. BELL. Afr. 51, 1 hac re per equites -sta. BELL. Alex. 26, 3 inde re bene -sta. 30, 1 Caesar re praeclarissime -sta . . . victor ad castra regis pertendit. *et al. saepe.*

c res gesta (-sta res: *l. 25. 61. 69. 79*): *α de eo, quod quavis ratione factum est, i. q. factum* (*apud rhetores fere t. t. in narratione rei quae facta est, e. g. l. 21. 23; in rebus conscribendis* res gestae *i. q. historia [ἡ περὶ τὰς πράξεις ἱστορία, cf. P. Scheller, De hellenistica historiae conscribendae arte, diss. Lips. 1911 p. 18 sq.], e. g. l. 25 sqq. 38; cf. etiam p. 1944, 53*): VARRO ling. 6, 51 narratio, per quam cognoscimus rem -stam (RHET. Her. 1, 3, 4 narratio est rerum -starum aut proinde ut -starum expositio. 3, 13, 23 CIC. inv. 1, 27). RHET. Her. 1, 8, 12 cum exponimus rem -stam (CIC. Mil. 23 rem -stam vobis dum breviter expono. de orat. 1, 90. *et al. cf.* opt. gen. 15 explicare res -stas narrando). 1, 8, 13 historia est -sta res, sed ab aetatis nostrae memoria remota (CIC. inv. 1, 27). 3, 3, 4 quippiam, cuius rei -stae aut praesentem aut auditam memoriam poterimus habere (*cf.* SALL. Iug. 4, 1 magno usui est memoria rerum -starum. 4, 6. LIV. 1 praef. 3 iuvabit . . . rerum -starum memoriae principis . . . populi . . . consuluisse. *et al.*). 3, 5, 9 rerum ante -starum exempla proferre (4, 9, 13 de rebus ante -stis. *et al.*). CIC. inv. 1, 30 ipsius rei -stae expositio. *ibid.* partes rei -stae. Verr. II 1, 88 qui . . . Milesiis . . rem -stam renuntiarat. Font. 41 generis *antiquitatem* in monumentis rerum -starum incisam (LIV. 1 praef. 6 incorruptis rerum -starum monumentis. *et al.*). Marcell. 9 non modo in -stis rebus, sed etiam in fictis. de orat. 2, 61 qui res -stas aut orationes scripserunt suas (SALL. Catil. 3, 2 arduum videtur res -stas scribere. *et al.*). Brut. 287 Thucydides . . . rerum -starum pronuntiator. orat. 30 res -stas et bella *narrare.* ac. 2, 2 in rebus -stis legendis *tempus consumere.* epist. 2, 7, 3 *ut* meis litteris totius aestatis res -stas ad senatum perscriberem (SALL. Catil. 4, 2 res -stas populi Romani carptim . . . perscribere. *et al.*). 5, 12, 6 tuis scriptis, in quibus perpetuam rerum -starum historiam complecteris. ad Q. fr. 2, 11, 4 hodierni diei res -stas Lupercalibus habebis *al.* LVCR. 3, 673 cur . . . vestigia -starum rerum *nulla* tenemus? 5, 1444 carminibus cum res -stas coepere poetae tradere. HIRT. Gall. 8 praef. 2 Caesaris . . . commentarios rerum -starum Galliae. HOR. epist. 2, 1, 251 res componere -stas. OV. am. 2, 18, 12 res . . . domi -stas et mea bella cano (*cf.* LIV. 2, 1, 1 populi Romani res pace belloque -stas). LIV. 3, 64, 7 memor militiae rerum[que] -starum. RVT. LVP. 1, 10 p. 7, 26 rerum . . . -starum ⟨rationem⟩. SEN. contr. 7, 1 (16), 4 haec est summa rerum -starum. SEN. dial. 12, 8, 2 formandi condendique res -stas. *et saepe.*

β de iis rebus, quas aliquis ipse fecit, tam de singulis hominibus quam de populis (plerumque de factis laude et gloria [v. infra l. 75] dignis): ENN. frg. var. 2 columnam, quae res tuas (*sc. Scipionis*) -stas loquatur. CIC. Verr. II 1, 56 P. Servilius vir clarissimus maximis rebus -stis *eqs.* II 1, 97 volumen eius rerum -starum maximum. II 3, 185. 210 tantis rebus -stis. II 4, 78 P. Africani viri fortissimi rerum -starum gloriam . . . Verrem sustulisse (Sulla 83 Flacc. 25 div. 2, 91 DOLAB. Cic. epist. 9, 9, 2. IVL. VAL. 2, 1 p. 66, 10 ad gloriam -arum rerum et -endarum. *al.*). II 4, 82. II 5, 32 furta, rapinas . . . scelus, audaciam rerum -starum. Font. 24 rerum -starum ornamentis. Manil. 10. 43 cuius res -stae pares? 58. 68 Servilius cuius tantae res -stae terra marique extiterunt. leg. agr. 2, 64 homines . . . honoribus populi rebusque -stis . . . ornatos. Rab. perd. 16. Sulla 8 propter meas res -stas. 26 rerum -starum vacatio. 27. 67. Arch. 31 qui populi Romani res -stas semper ornavit. dom. 74 de meo consulatu ac de meis rebus -stis. 93 non tam sum existimandus de -stis rebus gloriari quam de obiectis confiteri. 113. p. red. in sen. 37 desiderium mei nominis . . . et rerum -starum memoriam (p. red. ad Quir. 10 *al. cf. supra l. 27*). p. red. ad Quir. 16 rerum mearum -starum auctores *eqs. al.* R. GEST. div. Aug. tit. rérum -stárum díví Augusti (HOR. epist. 1, 3, 7). HOR. ars 73 res -stae regumque ducumque et tristia bella. *et saepissime.*

coniunguntur vel apponuntur gloria, honos, laudes *sim.* (SYNON. Cic. Char. gramm. p. 436, 29 B. virtutes, praemia, laudes, tituli, res -stae, facta fortia): CIC. div. in Caec. 69 P. Africanus, homo virtute, fortuna, gloria, rebus -stis amplissimus. Verr. II 5, 73 haec . . . est -sta res, haec victoria praeclara. Font. 23 quorum virtuti, generi, rebus -stis fidem et auctoritatem . . . derogavit. 43 C. Marium . . . P. Crassum, non litteris homines ad rei militaris scientiam, sed rebus -stis ac victoriis eruditos. Catil. 4, 21 Pompeius cuius res -stae atque virtutes . . . continentur. p. red. in sen. 5 virtute, gloria, rebus -stis Cn. Pompeius omnium gentium . . . princeps. p. red. ad Quir. 6 ipsius summa dignitas maximaeque res -stae. Sest. 142 quis Carthaginiensium pluris fuit Annibale consilio, virtute, rebus -stis? Pis. 82 non naturae praesidio, sed victoria sua rebusque -stis. Phil. 6, 12 quis umquam tantis opibus, tantis rebus -stis fuit? de orat. 1, 1 qui in optima re publica, quom et honoribus et rerum -starum gloria florerent (Brut. 9 cum auctoritate rerumque -starum gloria, tum . . . sapientiae laude. *et al.*). 2, 201 honoribus, . . . rebus -stis. parad. 11 rebus -stis atque virtutibus. ac. 2, 125 nominibus, honoribus, rebus -stis, ingeniis, formis, aetatibus. off. 1, 90. epist. 15, 10, 1 meae res -stae lausque et honos. BRVT. (?) Cic. ad Brut. 1, 16, 11 vel ingenio vel rebus -stis vel studio atque efflagitatione omnium. *saepe.* LIV. 38, 52, 11 ad id fastigium rebus -stis, honoribus populi Romani P. Scipionem . . . pervenisse. QVINT. inst. 3, 8, 50 fortunam, dignitatem, res -stas. *et saepissime.*

sic et in titulis librorum, e. g.: R. GEST. div. Aug. tit. *v. p. 1945, 72.* GELL. 1, 12, 16 L. Sulla rerum -starum libro secundo (20, 6, 3 *al.*). 2, 13, 2 Asellionis (4, 9, 12 *al.*). RVF. FEST. *tit.* breviarium rerum -starum. EPIT. Alex. Alexandri Magni . . . epitome rerum -arum. PRISC. gramm. II 487, 1 Marcellinus rerum -starum XIV. *v. et p. 1949, 49.*

4 **negotium** -ere (*v. et p. 1942, 74; infra l. 75*): *tam de quolibet munere privato et publico (e. g. infra l. 30. 34; de re bellica e. g. infra l. 52) quam strictius de alterius hominis negotiis sine mandatu aut aliqua obligatione susceptis* (*infra l. 55 sqq.*): GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357 A νεγοτιόρουμ γε⟨σ⟩τόρουμ: PLAVT. Men. 115 rogitas quo ego eam, quam rem agam, quid negoti -am (Persa 714 ille . . . iam scit, quid negoti -sserit. CIC. Quinct. 42 -itur. Verr. II 4, 25 tu quid ego privatim negoti -am, interpretabere. *cf.* LEX Tarent. [Corp. I² 590, *a. 89—62 a. Chr.*] 23 is quoi ita negotium datum erit negotive quid publice -sser⟨it⟩). Most. 1016 quod me apsente hic tecum filius negoti -ssit (Truc. 383 quod tu hic me absente novi negoti -sseris. *v. et l. 34*). LEX Tarent. (Corp. I² 590, *a. 89—62*) 22 quod . . . ⟨quoi⟩que neg⟨otium pub⟩lice inm⟨unicipi⟩o . . . datum erit negotive publicei -sserit (CATO *v. p. 1929, 69.* CIC. Phil. 2, 63. LIV. 43, 16, 13 quidquam publici negotii -sturos. QVINT. inst. 8, 4, 8. *et al.*). RHET. Her. 2, 14, 21 negotium -stum de aliqua probabili causa. 2, 30, 49 omnia quae in negotio -undo acta sunt (CIC. inv. 1, 104). *ibid.* agi res et -i negotium. 4, 55, 68. CIC. inv. 1, 37 negotiis . . . quae sunt attributa . . . partim -stum negotium consequuntur (*sim.* 2, 42). *ibid.* in ipso -endo negotio quid actum sit, deinde quid postea factum sit. 2, 45 -sti negotii et suam et adversarii narrationem. Q. Rosc. 32 tu tuum negotium -ssisti bene; -e et tu tuum bene. 34 praeclare suum negotium -ssit Roscius. Verr. II 2, 6 libenter. II 3, 55. 112. II 5, 157 haec negoti -endi spes. Caecin. 57 qui negoti nostri aliquid -ant (58). Font. 4 quibus in terris -stum negotium est? 11 nemo Gallorum sine cive Romano quicquam negotii -it. Cluent. 149. Catil. 2, 20 partim inertia, partim male -endo negotio. Sulla 58 cuius aes alienum . . . non libidine, sed negotii -endi studio . . . contractum. dom. 23. part. 121 narratio . . . accusatoris erit quasi membratim -sti negotii suspiciosa explicatio. Lael. 86 qui suum negotium -unt otiosi. Att. 13, 3, 1 *al.* CAES. Gall. 3, 18, 5 conclamant omnes occasionem negotii bene -endi amittendam non esse (*sim.* civ. 3, 97, 1). LEX Vrson. (Corp. I² 594, *a. 44 a. Chr.*) 80, 12 quibus . . . *diebus* it negotium -ere desierit (*sc. publicum in colonia*). LIV. 3, 26, 3. LABEO dig. 3, 5, 42 (43) negotiorum -storum actio (IVLIAN. dig. 3, 5, 29 [30] AFRIC. dig. 3, 5, 45 [46], 1. GAIVS dig. 3, 5, 2 si quis absentis negotia -sserit . . . nascitur actio, quae appellatur negotiorum -storum. VLP. dig. 3, 5, 5, 9. 10. 11. 12 *et saepe. sic per ellipsin*: AFRIC. dig. 3, 5, 45 [46] pr. agemus inter nos negotiorum -storum *sc. actione. ibid.* agerem cum Titio negotiorum -storum. SCAEV. dig. 3, 5, 34 [35] pr. negotiorum -storum non tenetur. *sic saepe*). FEST. p. 371 negotii -endi causa. CELS. 7, 4, 4^A negotia SEN. benef. 4, 27, 5 malus pater familiae . . . qui negotiorum -storum damnato patrimonii sui curam mandaverit. LEX Malac. (Corp. II 1964, *a. 81—84*) 5, 24 negotium . . . quod commune municipum eius municipii -sserit tractaverit. 5, 27 *diebus* quibus ea negotia easve rationes (*v. p. 1938, 6*) -ere tractare desierit. QVINT. inst. 7, 4, 35. IAVOL. dig. 3, 5, 27 (28) mandati vel negotiorum -storum nomine obligatus. *ibid.* cui mandavit aliena negotia -enda (IVLIAN. dig. 17, 1, 31 si negotia mea mandavero -enda ei *eqs. et al.*). GAIVS dig. 3, 5, 21 (22) sive hereditaria negotia, sive *aliena* -ens . . . poterit . . . iudicio negotiorum -storum consequi (27, 3, 14. *et al.*). PAVL. dig. 12, 2, 28, 4 ob actionem (*v. supra l. 55*) mandati negotiorum -storum societatis. COD. Theod. 5, 3, 1 (*a. 434*). *et saepe al.*

rei (*v. p. 1943, 55*), negotii (*v. supra l. 21*) gerens (*cf. Löfstedt, Syntactica I p. 116*): PLAVT. Truc. 145 plerique idem quod tu facis faciunt rei male -entes. 223 piaculumst miserere nos hominum rei male -entum. CIC. Quinct. 62 eques Romanus locuples, sui negoti bene -ens. Sest. 97 sunt municipales rusticique Romani, sunt negotii -entes *eqs.* Vatin. 12 homines . . . negotii -entes.

III ***reflexive*** se -ere: *acced.* ita *sim. cum correlativis*: CIC. Verr. I 46 observant quem ad modum sese unusquisque nostrum -at in retinenda religione conservandisque legibus (II 1, 128 in sartis tectis . . . , quem ad modum se -sserit. leg. 3, 18 isti se -ant

[*I. Kapp et G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

atque -sserint. off. 1, 98 nos adversus homines -amus. Att. 2, 17, 3. CELS. 2, 15, 5. *et al.*). Verr. II 3, 213 ita se in isto infinito imperio M. Antonium -ssisse, ut *eqs.* (II 4, 49. 72. II 5, 39 tu te . . . -ssisti Catil. 3, 25 me -ssi. Sull. 15 65 Arch. 11 *v. infra l. 43.* Sest. 96 Cael. 49 Pis. 82 Planc. 75 Lig. 4. Phil. 8, 32 non . . . ita -imus nos . . . consulares. Tusc. 5, 55. div. 2, 6 neque ego me abdidi . . . neque ita -ssi *eqs.* Lael. 19 ita se -unt, ita vivunt, ut *eqs.* Att. 1, 20, 5. 2, 22, 3. BELL. Afr. 54, 5 ita vos. HOR. sat. 2, 5, 19 haud ita Troiae me -ssi. *et al. saepe*). leg. agr. 1, 26 sic me in hoc magistratu -am . . ., ut *eqs.* (2, 53. Att. 5, 17, 2 sic in provincia nos. NEP. Cim. 4, 3 sic se -endo. EPICED. Drusi 57. LIV. 28, 27, 8 sic me . . . adversus hostes. APVL. met. 5, 9 sic se -bat ferebatque. *et al.*). Sest. 75 quo se pacto -unt? (Att. 7, 12, 3 quo me pacto [15, 5, 3]. HOR. epist. 1, 8, 13 *v. p. 1944, 25*). or. frg. A IX 8 ut te illic -sseris (*ibid.* 24. Att. 4, 18, 1 ego me. SALL. Iug. 54, 2 ut *Iugurtha* sese victus -ret, *explorare.* 55, 1 ut *Metellus* seque et exercitum [*v. p. 1940, 45*] more maiorum -ret). div. 2, 21 quoquo . . . modo nos -sserimus (epist. 11, 27, 5 in maximis rebus quonam modo -rem me adversus Caesarem). SEN. epist. 74, 26 utcumque fortuna se -ssit. *et al.* *cum adverbiis* (*cf. p. 1942, 8*): CIC. leg. agr. 2, 13 truculentius se -bat quam ceteri. Sest. 96 in *republica* se excellentius -ere studerent. rep. 1, 67 servi se liberius. Tusc. 2, 48 si turpissime se illa pars animi -et. off. 1, 90 ut quanto superiores simus, tanto nos -amus submissius. Att. 4, 8, 2 male si se -ssere. 4, 8, 4 ut . . . πολιτικῶς me -am. 9, 2ᵃ, 2 qui hic potest se -ere non perdite. ad Q. fr. 1, 2, 13 te sanctissime. ad Brut. 2, 4, 3 taeterrime. BELL. Afr. 54, 3 dissimiliter SALL. Iug. 85, 47 socius periculi vobiscum adero meque vosque (*v. p. 1940, 45*) in omnibus rebus iuxta -am. NEP. Paus. 2, 2 elatius. Cim. 2, 5 contumacius. Eum. 6, 3 crudelissime. Att. 14, 2 parum se splendide. LIV. 41, 10, 5 inconsultius. LIV. perioch. 1 p. 3, 17 impotenter se -endo. 3 p. 7, 24 modeste. POMP. TROG. Iust. 38, 5, 5 acerbius. PAVL. FEST. p. 377 vinnulus dicitur molliter se -ens. VELL. 2, 101, 1 tam varie. VAL. MAX. 6, 5, 1 cautius (COMM. instr. 2, 25, 10 caute). 7, 2, 6 quam . . . se prudenter in rege Masinissa -ssit (SVET. Tib. 21, 5 non potuisse quemquam prudentius -ere se quam tu -sseris). CELS. 3, 18, 4 violentius. SEN. epist. 66, 1 inique . . . se natura -ssit. QVINT. inst. 2, 17, 42 alius se inartificialiter, alius artificialiter. PLIN. epist. 3, 7, 3 sapienter . . . et comiter. PAPIR. dig. 50, 8, 12, 1 (9, 4) si neglegenter in distrahendis bonis se (*del. F²; v. p. 1942, 6*) -sserint. SPART. Pesc. 3, 5 honeste. CAPITOL. Aur. 12, 7 cum se Marcus . . . erga omnes senatores atque homines moderatissime -ssisset. GREG. M. moral. 2, 15 p. 362ᶜ innocenter. PASS. Petr. 1 p. 2, 1 pudice et continenter. *et al.* *se pro aliquo*: CIC. Arch. 11 ita (*v. supra l. 4*) se iam tum -ssisse, pro cive *eqs.* (*loco varie temptato, cf. C. F. W. Müller, adnot. crit. p. CIII.* ASCON. Corn. p. 54, 16 St. *cum* pars eorum pro civibus Romanis se -ret *P*; regeret *SM*). OV. epist. 3, 99 nec me pro coniuge -ssi. LIV. 32, 2, 6 quosdam non sui generis pro colonis se -ere. CVRT. 4, 16, 28 pro victore. POMPON. dig. 46, 3, 19 pro libero se (GAIVS dig. 40, 12, 11. *al.*). MOD. dig. 48, 10, 27, 2 se pro milite. DON. Ter. Eun. 805 p. 445, 4 qui se pro domino -ssit in civem. *et al.* *cum subst. aut in abl. positis aut ex praepp. pendentibus*: SALL. Iug. 56, 5 tanta mobilitate sese Numidae -unt. OV. epist. 4, 31 quo (*sc. candore*) me sine crimine -ssi (RVT. LVP. 2, 3 p. 14, 9 sine noxa). CELS. 3, 18, 10 -ere se pro cuiusque natura (*cf.* SEN. clem. 1, 19, 9 qui se ex deorum natura -it). SCRIB. LARG. praef. p. 3, 4 quemque secundum ipsius propositum se -entem. TRAIAN. Plin. epist. 10, 78, 3 si qui . . . se contra disciplinam meam -sserint. HIL. in Matth. 9, 2 p. 962ᴮ *publicani* relictis legis operibus -ere se usu communi et publico (*an dat. comm.?*) maluerunt. *et al.* *cum acc. dupl.*: HOR. carm. 3, 6, 5 dis te minorem quod -is, imperas. LIV. 2, 27, 3 medium se -endo. VAL. MAX. 2, 9, 6 quo se blandiorem in administratione rei publicae -ret. 4, 1, 6 paene tantum se in recusandis honoribus -ssit, quantum egerat in emerendis. SEN. dial. 6, 1, 2 qualem te in persona patris tui -sseris. epist. 44, 3 si te illis -is dignum. VAL. FL. 7, 416 *ne* similem te, virgo, parenti -sseris. PS. QVINT. decl. 9, 18 p. 184, 8 et calamitatis auctori criminis causa vulgus ⟨s⟩e -ret odiosum (egereret ω). FLOR. epit. 1, 1, 3 *lupa* matrem . . . se -ssit (*NL* [se *del. Wölfflin, v. p. 1941, 13*]; egit *B*). HERM. vulg. sim. 9, 22 sublimes . . . se -unt (*gr.* ἐπαινοῦσι . . . ἑαυτούς, Pal. 9, 22, 2 laudant). Pal. sim. 7, 4 humilem se (*gr.* ταπεινοφρονῆσαι. ANTH. 684, 9). LACT. inst. 5, 15, 6 minorem se. FIRM. math. 2, 30, 15 si te purgatum et memorem divini seminis -is. PS. RVFIN. in Am. 8, 4–6 p. 1094ᴬ vos . . . humanitatis inimicos. SVLP. SEV. chron. 2, 37, 6 catholicos se. COD. Theod. 1, 6, 6 (*a. 368*) indignum . . . se. *et al.*

part. praes. **gerēns,** -entis *fere pro subst.* (*v. et p. 1929, 75*): CIC. Brut. 45 nec enim in constituentibus rem publicam nec in bella -bus . . . nasci cupiditas dicendi solet (LIV. 31, 46, 3 tantum . . numerum bellum -bus adversus Philippum debebat. QVINT. inst. 12, 9, 1. *v. p. 1942, 83*). off. 1, 73 rem publicam -bus; *opp.* quietis (*v. p. 1944, 39*). SEN. nat. 2, 49, 1 *consulatum* -bus (*v. p. 1939, 49*). CALL. dig. 27, 1, 17, 5 -bus honorem (*v. p. 1939, 36*) vacationem tutelarum concedi placuit. CHAR. dig. 50, 4, 18, 1 personalia sunt, quae . . . sine aliquo -is detrimento perpetrantur. FIRM. math. 3, 12, 14 p. 185, 11 alienarum facultatum sollicitudinem -es. LVCIF. non parc. 23 p. 260, 27 ex eo quod -s sis (*i. -as, agas*). VVLG. psalm. 25, 4 cum iniqua (*v. p. 1938, 28*) -bus non introibo. COD. Theod. 3, 17, 4, 2 (*a. 390*) tutelam (*v. p. 1938, 47*) -is. 8, 15 tit. administrantibus vel publicum officium (*v. p. 1939, 83*) -bus. *et al. cf. et p. 1946, 75.*

part. perf. pro subst.: **gesta,** -ōrum (*fem.* -ae, -ārum *v. infra l. 61*): GLOSS.ᴸ II Philox. GE 77 -a πεπραγμένα, χειρισθέντα, ὑπομνήματα. *cf.* 74 -ssi (-stis?) ἐπὶ πράξεως, ὑπομνημάτων. GLOSS. habita, scripta. ὑπομνήματα, acta. **1** *de iis rebus, quae quavis ratione factae sunt, i. q. facta, τὰ γεγονότα vel πεπραγμένα*: CATO orig. frg. 1 si ques homines sunt, quos delectat populi Romani -a discribere. SISENNA hist. 127 nos una aestate in Asia et Graecia -a litteris . . . mandavimus. CIC. Mil. 87 omnium ordinum consensu pro salute rei p. -a resciderat. Phil. 1, 21 armis . . . -a numquam . . . in iudicium vocabuntur. NEP. Timoth. 4, 6 obscuriora . . . eius -a pleraque. Hann. 13, 3 huius belli -a. OV. epist. 9, 105 fortia -a recense. LIV. 6, 1, 4 urbis -a domi militiaeque. 8, 40, 5 singulorum (*opp.* publica monumenta). 23, 48, 4 haec -a perscripsimus. SEN. exc. contr. 4, 8 per vim metumque -a irrita sint (exc. contr. 9, 3). VAL. MAX. 1 praef. quis . . . omnis aevi -a modico *volumine* comprehenderit (*cf.* AMM. 29, 1, 10 -orum . . . volumine imperatori recitato). SEN. dial. 6, 26, 5 iuvabat unius me saeculi facta componere . . . et inter paucissimos -a. SIL. 12, 288 non degener . . . -orum QVINT. inst. 9, 4, 25 ante -a . . . levioribus superponenda sunt. IVV. 15, 28 nos miranda . . . -a . . . referemus (CYPR. GALL. gen. 1063 -a referrent). TAC. Agr. 8 nec Agricola umquam in suam famam -is exsultavit. hist. 4, 34 clara voce -a patefecit. FRONTO p. 124, 7 N. nisi perperam -a reprehendat (*opp.* bene facta laudet). CARM. adv. Marc. 2, 16 -a priora *Christi* (PRVD. cath. 9, 2 insignia. *al.*). PS. ORIG. tract. 5 p. 44, 10 relatione -orum (AMM. 28, 6, 28 relatio -orum pandens plenissimam fidem. *al. cf. ibid.* 15, 5, 13 imperator doctus -a relatione fideli). COMM. instr. 2, 12, 2. 2, 39, 22 ostenduntur illis et legunt⟨ur⟩ -a de caelo. PANEG. 11 (3), 8, 1. 10 (4), 2, 9 -orum ingentium. 10 (4), 15, 6. SPART. Carac. 2, 2 *Alexandri* -a. 9, 6 *porticus* -a illius (*sc. patris*) contineret (Sept. Sev. 21, 12 extat . . . Romae Severi porticus -a eius exprimens). LAMPR. Alex. 11, 4 post magna -a. VOPISC. Tac. 6, 6 vitam, merita, aetates, familias, -a. 17, 5 insignia. DON. Ter. Ad. 288 p. 66, 4 tragoedia in tria dividitur: expectationem, -a, exitum. ITIN. [Silv.] 20, 13 p. 68, 3 de scripturis dei aut -a monachorum maiorum (*cf.* p. 67, 28 sanctis viris -sta). HIL. hymn. 1, 71 -a quae tua (*Chrıste*) sunt loqui. myst. 1, 3, 2 p. 4, 27 -orum fidem (*al.*). 1, 6, 1 p. 7, 26 -a Cayn et Abel. in psalm. instr. 20 p. 16, 11 fidelium operum et religiosorum -orum *eqs.* PRISCILL. tract. 3, 68 p. 52, 20 spiritum sanctum . . . et hominum et rerum -a retinentem cor electi hominis intrasse. 8, 118 p. 82, 5 -orum ordinem (AMM. 14, 8, 15. *cf.* 29, 3, 1 ordo seriesque. *al.*). 10, 138 p. 101, 5 dum sanctorum -a cognoscimus (*al.*). AVSON. 367, 1 Clio . . . -a canens. AMM. 15, 1, 1 cognitioni -orum. 15, 5, 38. 19, 13, 1 -a quae superior continet textus (*cf.* 20, 8, 11 -orum hic textus est. 25, 10, 6 aperiunt). 21, 16, 15 arcus . . . titulis -orum adfixis. 25, 8, 12 seriem (25, 8, 15. 27, 9, 3. 28, 1, 22 CLAVD. 21, 139 *al. cf. supra l. 45*). 24, 5, 11 spectator probatorque -orum. CLAVD. DON. Aen. 1, 425 p. 89, 27 theatri -a. AMBROSIAST. in Rom. 6, 16 p. 103ᴰ ne, cum dei servi dicimur, -is servi diaboli inveniamur. HIER. chron. a. Abr. 1829 p. 219, 9 F. huius temporis -a. hom. Orig. in Ezech. 6, 10 p. 388, 12 B. post -a iustitiae. RVFIN. Orig. in gen. 6, 3 p. 69, 26 B. patrum -a (*al.*). CLAVD. 5, 481 cum -a superni curriculi totosque diu perspexerit actus. AVG. civ. 3, 30 p. 142, 23 D. -a Sullana. gest. Pelag. 6, 20 p. 72, 17. c. Fel. 1, 20 p. 827, 2 *v. p. 1949, 22.* PS. AVG. quaest. test. I 102, 12 p. 209, 5 -a dominica. I 109, 21 p. 268, 18 in -is domini. *ibid.* -a . . . spiritus sancti. I 127, 10 p. 402, 18 salvatoris. COD. Theod. 9, 40, 10 (*a. 366*) rerum atque -orum. GENNAD. vir. ill. 38 p. 75, 10 -a . . . martyrum (LIB. pontif. p. 7, 5 qui -as martyrum . . . diligenter perquireret [*sic et* p. 26, 4. p. 27, 6]. *et al.*). LEO M. serm. 35, 2 p. 250ᴮ mysticorum forma -orum. SACR. Leon. 379 sacramentorum tuorum -a recolentes (*i. quae per sacramenta -ssisti*). *et al. saepe.*

2 *de iis rebus, quae quomodo factae sunt, sic certa relatione in tabulis perscribuntur, i. q. acta* (*ὑπομνήματα, v. infra l. 77*), *contractum* (*συνάλλαγμα, p. 1949, 4*); *de iis, quae in certo concilio* (*senatu, synodo sim.*) *aguntur* (*e. g. p. 1949, 26. 37*): EPIST. syn. Sardic. or. (Hil. coll. antiar. A IV 1) 11, 2 p. 57, 1 -orum fidem. *ibid.* 26, 2 p. 65, 15 omnium conciliorum iuste . . . actorum decreta firmanda maiorum nostrorum -a consignant. GEST. Nicaen. (Hil. coll. antiar. A V 3) 1, 1 p. 85, 20 tit. -a, ubi praevaricati sunt episcopi legati a fide vera, incipiunt. HIL. coll. antiar. B VIII 2, 1, 2 p. 175, 22 -a omnia edocent. EPIST. syn. Sardic. oc. (Hil. coll. antiar. B II 1) 5, 2 p. 115, 13 (*cod. W*) in ipsis -is gentiles et catichumeni interrogati sunt (*antecedit*: acta; *gr.* ἐν τοῖς ὑπομνήμασι, *codd. rell.*: actis). *ibid.* 6, 2 p. 118, 13 (*cod. W*) protulit -a apud Antiochiam confecta ([*gr. et rell. codd. ut l. 77*]. AVG. c. Pelag. 2, 3, 5 p. 464, 1 -is de hac causa . . . confectis. COD. Theod. 7, 16, 3 [*a. 420*]. 8, 12, 8, 1 [*a. 415*] -a confecta. *ibid.* 2 -a . . . confici. COD. Iust. 1, 2, 14, 7 [*a. 470*] qui . . . donationum vel contractuum -a confecerint. *et al.*). PRISCILL. tract. 2, 50 p. 40, 23 -a rerum (*i. relationem*). QVEROL. p. 32, 2 -a quae vos dicitis. SYMM. epist. 4, 5 (4), 1 -orum curialium. rel. 16, 2 p. 292, 11

[*I. Kapp et G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-a litteris conexa **monstrabunt** (19, 9 p. 294, 19 ut -a monstrabunt. 23, 11 p. 298, 13). 23, 11 p. 298, 18 ego ordinem tenebo -orum. 24, 3 p. 299, 15. 25, 4 p. 300, 9 litteris sociata -a. *al.* VVLG. I Macc. 13, 42 in tabulis et -is **publicis** (*gr. v. p. 1948, 68.* AVG. c. Cresc. 3, 45, 49 p. 456, 16 publicorum testificatione -orum. 3, 60, 66 p. 472, 18. *et al.*). AVG. bapt. 1, 3, 5 p. 24, 13 sicut **ecclesiastica** -a testantur ([1, 5, 10 p. 29, 11]. epist. 43, 6 p. 89, 13 gest. Pelag. 10, 22 p. 76, 9 *al.* CANON Migne 56 p. 473^A -a ecclesiastica facta esse. *et al.*). coll. c. Don. 2, 3 p. 49, 11 -orum conscribendorum ... custodes. *ibid. l.* 13 ut sibi conscripta -a ederentur. *l.* 20 de -orum editione. 3, 4, 5 p. 55, 3 **praefectoria** (*item* p. 55, 12. 18). 3, 5, 6 p. 55, 20 obtulerunt ... Donatistae -a **proconsularia** et vicariae praefecturae (epist. 43, 4 p. 88, 8. 43, 6 p. 89, 9. 108, 14 p. 627, 14 -is proconsularibus ... municipalibus. *et al.*). 3, 17, 32 p. 81, 9 tunc Donatistae protulerunt **martyrum** -a (adv. Don. 14, 18 p. 115, 30. *et al. aliter p. 1948, 61*). epist. 43, 25 p. 107, 9 non chartis veteribus, non archivis publicis, non -is **forensibus** aut ecclesiasticis (*v. supra l. 6*) agamus (108, 14 p. 627, 25. un. eccl. 12, 31 p. 270, 18 ex forensibus vel municipalibus. *al.*). 53, 4 p. 155, 21 certis documentis et responsionibus testium et recitatione -orum. 88, 11 p. 418, 5 -is **iudicialibus** et municipalibus (un. eccl. 25, 73 p. 319, 24. *et al.*). 139, 3 p. 153, 1 breviatio -orum. 141, 7 p. 241, 13 **episcopalia** (175, 4 p. 658, 6. *al.*). c. Fel. 1, 20 p. 827, 2. 4 his in ecclesia coram populo -is **subscripsi** (2, 22 p. 852, 27 CANON Migne 56 p. 875^B. *cf. p. 1948, 57*). c. Parm. 1, 12, 19 p. 41, 6 sicut iudicum -a testantur. pecc. orig. 10, 11 p. 173, 27 ne pigeat lectorem ad ipsa -a recurrere. 14, 15 p. 177, 18 de -is Palaestinae **synodi** (LIB. pontif. p. 116, 7 *bis*). c. Pelag. 2, 3, 5 p. 463, 19 contra ... sententiam suam, qua -is catholico dogmati affuerant. c. Petil. 1, 21, 23 p. 18, 17 **municipalibus** (COD. Theod. 12, 1, 151 [*a. 396*]. *v. supra l. 13. 18. 20. et al.*). 2, 97, 224 p. 142, 18 *al.* COD. Theod. gest. in sen. *tit.* -a senatus Romani. 1, 10, 8 (*a. 428*) adiutoris suggestio -is expressa teneatur. 8, 12, 8, 1 (*a. 415*) -orum ... confectionem 9, 16, 10 (*a. 371*) cum -is omnibus praesentibus atque praeteritis. 11, 30, 31 (*a. 363*) -a transmitti. *ibid.* transmissio -orum. 12, 3, 2, 1 (*a. 423*) sine -orum **testificatione** (12, 6, 28 [*a. 401*] sub [14, 16, 1, *a. 409.* 15, 1, 41, *a. 401.* COD. Iust. 1, 4, 19, *a. 505*]. *v. supra l. 5. et al. saepe*). LEO M. epist. 30, 1 p. 767^A **synodalium** -orum textus; *gr.* τῶν πεπραγμένων (EPIST. pontif. 349 [Bonif. I.] Migne 20 p. 757^B. AVELL. p. 236, 12 synodalibus codicibus atque -is. *et al.*). AVELL. p. 231, 17 in omnibus -is Calchedonensis concilii. p. 438, 28 -is ecclesiae. CONC.^{S} I 4 p. 68, 20 in ipsis -is. *al.* CANON Migne 56 p. 599^A notarius legebat factum sub cognitione -orum. p. 599^B legatur omnis actio -orum. ADDIT. Prosp. chron. I p. 495 passionis -a. SIDON. epist. 1, 7, 4 cum -is decretalibus. CASSIOD. var. 7, 24, 2 -a ... totius actus ... complentur. CONC. Massil. a. 553 p. 60, 18 -a quae ... facta sunt. COD. Iust. 1, 2, 14, 7 (*a. 470*) ius -orum habentibus. 1, 57, 1 (*a. 469*) -orum series. 5, 37, 28, 2^a (*a. 531*) in ipsis -is. GREG. M. epist. 3, 12 p. 171, 11 documenta, id est -a et petitiones. PASCHAS. epist. 4 -a sanctorum (*aliter p. 1948, 45*). *in titulo libri* (*v. p. 1946, 15*): HIER. vir. ill. 66 p. 38, 1 Cornelii de -is synodi *epistula*. AVG. gest. Pelag. *al.*

sing. **gestum,** -ī *n.* (gesta, -ae *f. v. l. 64*): GLOSS.^{L} I Ansil. GE 322 -um actum (*an acc.?, v. p. 1969, 40*). GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357^A γέστουμ· πρᾶγμα. *cf. ibid.* γεστόριον· πεπραγμένον· πρᾶγμα: SEN. contr. 1, 6, 9 totum hoc -um. VENVL. dig. 42, 2, 25, 7 ex ante -o (PAPIR. dig. 42, 7, 4 PAPIN. dig. 38, 1, 40 *al.*). COMM. instr. 1, 27, 8 oblivitos esse mortuos de -o priore (*i. actione*). 2, 11, 10 sit tibi post peccare desistere -um immensum. SOL. 33, 14 Phoenix ... publicatus est, quod -um ... actis urbis continetur. IVST. 2, 6, 1 ultra -i fidem. GAVDENT. serm. 9 p. 898^B historiam -i. RVFIN. hist. 5, 1, 38 p. 417, 19 quasi nihil prius -i fuisset (προπεπονθότες). PALLAD. hist. mon. II 9 p. 355^D aliud ... refertur eius -um continentiae. DIFF. ed. Beck p. 34, 60 -um monimentis publicis inserere. PASS. coron. 7 renuntiavit -um Diocletiano. 9 actuarius -am (*v. l. 52*) scripsit (*sic et in cod. subscr.*). PASS. Petr. Paul. brev. 2 p. 225, 6 -um rei (*i. rem -am*).

coniuncta et apposita (*ad* gesta): actus: CLAVD. DON. Aen. 6, 565 p. 583, 10. 10, 600 p. 369, 19. HIER. hom. Orig. in Ezech. 7, 3 p. 394, 7 B. actus apostolorum et prophetarum -a. RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 6, 2 p. 175, 2. *cf.* CLAVD. DON. Aen. 11, 15 p. 408, 10 dixit -a et agenda pronuntiat. *cf. p. 1950, 11; aliter p. 1937, 43. 1938, 11.* dicta: HIL. in Matth. 12, 17 p. 989^B. 15, 1 p. 1003^C *al.* facta: HIER. chron. a. Abr. 841 p. 100, 17 F. facta ... cum -is *comparare al. cf.* CLAVD. DON. Aen. 8, 155 p. 138, 15 -a veteris facti. *v. p. 1948, 21.* tractatus: CLAVD. DON. Aen. 9, 10 p. 185, 16.

gerenda, -ōrum *n. pro subst.*: *quae fieri oportet*: CLAVD. DON. Aen. 11, 305 p. 459, 9 -a curare. MART. CAP. 1, 23 impigrum -orum ... Cyllenium. 2, 152 *praeesse* -undis omnibus. 6, 575 -orum inconscius. *quae fiunt, i. q.* τὰ γιγνόμενα: CLAVD. DON. Aen. 7, 615 p. 92, 16 aversus a conspectu -orum. GREG. M. moral. 3, 55 p. 625^C quae bene ab amicis -sta sunt, male ab haereticis -enda significat. **gerundium,** -iī *v p. 1953, 50. 1954, 16.*

per ***adnominationes:*** CIC. Pis. 81 -ssisset -retque. Rab. Post. 41 -it atque -ssit. Phil. 3, 7. leg. 2, 15 -antur ... -i. 3, 11 neve -enda neve -sta potestate (*v. p. 1939, 27*). 3, 18 se -ant atque -sserint (*v. p. 1946, 81*). epist. 4, 2, 3 quae -untur quaeque iam -sta sunt. 15, 11, 2. LIV. 29, 27, 2 -sta sunt, -untur postque -entur. 37, 45, 12 SEN. epist. 95, 31. PANEG. 12 (2), 31, 4 colligamus -enda -stis (*v. p. 1948, 8*). IVL. VAL. 2, 1 p. 66, 10 *v. p. 1945, 60. et al.*

coniunguntur vel apponuntur: *synon.*: *ad I*: habere: FIRM. err. 24, 1 p. 60, 6 bonum animum (*v. p. 1934, 5*) -ere, ... fiduciam ... habere. MAR. VICTORIN. in Phil. 2, 20 p. 1214^B vestri curam (*v. p. 1934, 9*) -at, sollicitudinem ... habeat. *al.* *ad II*: administrare: BELL. Alex. 65, 1 LIV. 24, 8, 7 VLP. dig 15, 3, 3, 1. 26, 7, 1 pr. ARNOB. nat. 3, 23 p. 127, 2 *al.* agere: *v. p. 1937, 47. 1947, 63. 1949, 71.* CIC. Pis. 40 quid ... actum aut -stum. SEN. exc. contr. 5, 8 quidquid egi, quidquid -ssi. *ibid.* 6, 1 EDICT. imp. Claud. de Anaun. (Corp. V 5050, *a. 46*) 35 VAL. MAX. 7, 7, 6. 9, 1, 9 (*v. p. 1941, 8*). LEX de imp Vesp. (Corp. VI 930, *a. 69*) 29 acta, -sta, decreta, imperata. VLP. dig. 1, 19, 1 pr. acta -staque. APVL. Plat. 1, 12 MIN. FEL. 28, 5 QVEROL. p. 25, 15 PAVL. NOL. epist. 23, 7 p. 164, 11 COD. Theod. 11, 30, 24 (*a. 348*). COD. Iust. 4, 22, 4 (*a. 234*). *et al saepe cf.* CAPITOL. Gord. 27, 5 quae ... -sta sunt, quaeque ... sunt **actitata.** facere: *p. 1929, 21. 1936, 71. 1937, 56.* LEX Bant. (Corp. I^2 582, *a. 133—118 a. Chr.*) 2, 7 ⟨sei⟩ ... senator ... fecerit -sseritve. CIC Quinct. 28 -stum .. recte, ordine factum. de orat. 2, 242 -i illa fierique (SALL. Iug. 85, 12 -ere quam fieri tempore posterius). Att. 14, 17^a, 3 de facto ac de re -sta. LVCR. 4, 1012 faciuntque -untque. SEN. benef. 3, 29, 7 FRONTO p. 124, 7 N. (*v. p. 1948, 26*). GAIVS dig. 50, 16, 58 licet inter -sta et facta videtur quaedam esse suptilis differentia, attamen καταχρηστικῶς nihil inter factum et -stum interest. VLP. dig 42, 7, 2, 1 TERT. ad Prax. 16 p. 256, 9 PANEG. 3 (11), 5, 4 VOPISC. Aurelian. 6, 2 AVG. serm. 362, 7, 7 EPIST. imp. inc. de Tymand. (Corp. III 6866, *aevo Diocl.?*) 23. *et al. saepe. cf.* LVCR. 2, 1069 -i ... et **confieri** res. LIV. 31, 15, 11 *belli* -sti **perfectique** (CYPR. testim. praef. p. 36, 14 -sserit ... perfecerit). ARNOB. nat. 1, 47 p. 31, 14 -sta ... et **factitata.** committere: CIC. S. Rosc. 113. implere: CYPR. eleem. 6 p. 377, 22 -stae et impletae rei. regere: CIC. Att. 16, 2, 2 ita -ito, regito, gubernato. sustinere: CIC. nat. deor. 2, 77 ad Q. fr. 1, 1, 2.

deriv.: gero, gerulus, gerundium; gestare, gestire, gestor, gestus.

compos: adgerere, con-, de-, di-, e-, in-, inter-, ob-, prae-, pro-, re-, sub-, super-, trans-; accon-, adin-, recon-, superingerere.

compos. in -ger: aliger, armi-, astri-, auri-, barbi-, belli-, caeli-, carni-, clavi-, coni-, corni-, crini-, cristi-, ensi-, falci-, fasci-, flammi-, flori-, flucti-, fraudi-, freni-, hami-, hederi-, honori-, lani-, lauri-, libri-, lini-, liti-, lymphi-, mundi-, navi-, palmi-, penati-, penni-, pharetri-, pini-, pinni-, pistri-, plancti-, plectri-, plumi-, rori-, saeti-, sagitti-, saluti-, sceptri-, securi-, sereni-, silvi-, sistri-, soni-, spini-, spumi-, squami-, thyrsi-, tridenti-, triumphi-, turri-, urni-, veli-, votiger. *in* -gerus: armigerus, morigerus.

2. gero, -ōnis *m. v.* gerro *et* egero.

gerolus *v.* gerulus.

geromeas? GLOSS. III 591, 9 -s titimalus (612, 51 -s id est titimullus). 624, 49 geronuas id est titimalis.

[**gerometa** *v.* geometres *p. 1907, 38.*]

gerontēa, -ae *f.* *a gr.* γεροντεία *nom. herb., i. senecio(n)*: PS. APVL. herb. 76, 22 H.-S. a graecis dicitur -a, alii erigeron, ... Itali senecion. GLOSS. III 591, 13 -uncia sinicion (624, 53 -untia). 612, 32 -oncia i. sinicion.

gerontēum, -ī *n.* *a gr.* γεροντεῖον. NOT. Tir. 114, 13 gironteum.

gerontocomīum, -ī *n.* *a gr.* γεροντοκομεῖον. GLOSS. IV 241, 35 gerotochomium locum venerabile in quo pauperis (*nom. plur.*) et propter senectute sola infirmi hominis curantur vel pascuntur (*item* V 522, 26 gerontochomium). COD. Iust. 1, 2, 22 pr. (*a. 529*) res ad ... ecclesias ... vel monasteria vel ptochotrophia vel brephotrophia ... vel -a ... descendentes [GREG. M. epist. 11, 2 p. 261, 20 hiero-, *q. v.*].

gerontocomus, -ī *m.,* γεροντοκόμος. *qui senes curat*: NOVELL. Iust. 7, 12 p. 62, 18 (*a. 535*) abbas aut xenodochus aut nosocomus aut ptochotrophus aut orphanotrophus aut -us. *ibid.* p. 62, 36.

I. Kapp et G. Meyer.

geror? *v. s.* gerro *p. 1952, 1.*

1. gerra, -ae *f. piscis, v. s.* gerres *p. 1951, 43.*

?2. gerra, *v. s.* gerro *p. 1951, 80.*

3. gerra, -ae *f. i. q.* **cratis** *(cf. vol. IV 1111, 67 sqq.). vocabulum a* VARRONE, *ut videtur, formatum (v. infra l. 77). apud posteriores ad explicandas voces q. s.* gerrae *(v. p. 1951, 3),* gerro *(v. p. 1951, 7. 75),* gerres *(v. p. 1951, 43) falso adhibetur.*

a *sing.* [*e plurali numero graeci* γέρρον *ductum videtur. W.*]: VARRO ling. 7, 55 congerro a -a, hoc graecum est et in latina cratis (gratis *F*). SCHOL. Ter. p. 126, 8 *v. p. 1951, 13.* [GLOSS. V 569, 38 +gerari: maceria vel saepe⟨s⟩ *vocabulum q. e* gerra *subesse putavit Schöll, sed legendum est* Gerar *(nom. loc. hebr.* גְּרָר, *cf. Wutz, Onom. sacr. p. 22)* i. maceria *sqq.*] **b** *plur.* (*cf. p. 1951, 16 sq.*): CHAR. gramm. p. 35, 27 B. -ae: πλεκτά τινα (= GLOSS.^{L} II Philox. GE 70 *cf.* GLOSS. II 409, 20) τὰ προσφερόμενα τείχεσιν (*cf.* EXC. Bob. gramm. I 549, 13). *quod inter* feminina semper pluralia *affertur* (CHAR. gramm.

[Blatt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 35, 6 B.), *spectat potius ad vocabulum q. e.* gerrae *significans nugas (v. infra l. 29 sq.), sed confusio orta videtur, quia vocabulum* gerrae *a graeco q. e. γέρρον falso derivatum est (v. l. 5).* PAVL. FEST. p. 94 -ae: crates vimineae. Athenienses, cum Syracusas obsiderent et crebro -as poscerent, irridentes Siculi -as clamitabant. unde factum est, ut -ae pro nugis et contemptu dicantur (*confusio cum voce q. e.* gerrae, *cf. l. 2*). EVGRAPH. Ter. Haut. 1033 tractum hoc (*i.* gerro, gerrae pisces, *cf. infra l. 79*) . . . est a Syracusanis, qui omnia machinamenta, quae a Marcello (metallo *codd.*) adversus civitatem fiebant, ⟨ut⟩ magno impetu eam deiceret, eadem -as appellabant (*unde fluxit* SCHOL. Ter. p. 126, 6 sq. gerro nominatur insulsus insipiens fatuus; -a enim dicitur piscis nullius saporis, non aptus cibis. aliqui dicunt -a machinamentum bellicum, quo quondam usi sunt Romani [*sic*] ad expugnandos muros, sed nihil proficere potuerunt). *cf.* PAVL. FEST. p. 40 (*v. infra l. 71*).

gerrae, -ārum *f.* [*e Siculorum vocabulo γέρρα 'αἰδοῖα' mutuatum, quod ipsum originis semiticae est, v. Sonny, Archiv 10 (1898) 377 sqq. W.*] NON. 118 -ae: nugae ineptiae. et sunt -ae fascini, qui sic in Naxo insula Veneris ab incolis appellantur (*cf.* PAROEM. gr. Bodl. 278 Gaisf. [= I p. 390 L.-Schn.]): *Γέρρα Νάξια· γέρρα Σικελοὶ λέγουσι τὰ ἀνδρεῖα καὶ γυναικεῖα αἰδοῖα· ἦν δὲ ἐν τῇ Σικελικῇ Νάξῳ τέμενος ἐπιθαλάσσιον Ἀφροδίτης, ἐν ᾧ μεγάλα αἰδοῖα ἀνέκειτο. cf. Hesych. s. v. γέρρα. de origine vocabuli falso iudicavit* PAVL. FEST., *v. supra l. 3.* *de numero: v. p. 1950, 84 sq.* GLOSS. V 654, 13 -ae: nugae et ineptiae, unde et gerrones dicuntur (*cf.* ANTH. 19, 3 = GLOSS. V praef. ad Gloss. Plac. p. V antistat -as meas anitas + dibiruta *eqs.*). *cf. infra l. 71 sq.* *legitur nonnisi apud comicos, inde a* PLAVTO, *et apud antiquitatis imitatores.*

i. q. nugae, ineptiae: PLAVT. Asin. 600 audin hunc opera ut largus est nocturna? nunc enim esse negotiosum (est negotiosus *codd.*) interdius videlicet Solonem, leges ut conscribat, quibus se populus teneat. -ae! Epid. 233 (*cum verborum lusu*) cumatile aut plumatile, garinum aut gerrinum (*v. infra l. 67*) — -ae maxumae! Poen. 137 tuae blanditiae mihi sunt, quod dici solet, -ae germanae, *αἱ δὲ κολλῦραι λύραι.* Trin. 760 potin est ab amico alicunde exorari *argentum*? :: potest. :: -ae! *e coni. Palmeri* Truc. 509 -ae (ere *cod.*)! nudius quintus natus ille quidem est. CAECIL. com. 191 cur (fur *Rostius, Kiesslingius*), depopulator (-to *Nonii F*[1]*L*)! -ae! AVSON. 335 p. 197, 13 P. misi . . . ad te haec frivola -is Siculis vaniora (*cf. supra l. 20*). [*plur.* gerrae *aliter v. p. 1950, 81*].

deriv. gerro.

gerres, -is *m.* [*inc. orig. W.* *v. autem Sütterlin, Indog. Forsch. 29 (1911/12), 128*]. *formae:* gerra *v. supra l. 7. 12* (*cum falsa originatione*). gerris *v. infra l. 55.* girres *v. infra l. 49.* girris *v. infra l. 46.* GLOSS.[L] II Philox. GE 66 -es: *μηνίδες* (*μαιν-*). GLOSS. III 318, 32 (= 529, 17) girris: *λελικ⟨κ⟩ός. v Hesych. s. v.* *legitur inde a* PLIN. nat. *piscis parvi pretii* (*v. H. Blümner, Röm. Privataltertümer, 1911, p. 182*): PLIN. nat. 32, 148 *inter alia piscium nomina:* -es (*codd.* girres). MART. 3, 77, 7 te . . . iuvant -es et pelle melandrya cana, resinata bibis vina, Falerna fugis. 12, 32, 15 fuisse -es aut inutiles maenas (*cf. supra l. 45*) odor inpudicus urcei fatebatur. ARNOB. nat. 5, 44 *proverbialiter* (*cf. Otto, Sprichwörter p. 153*): addidistis, ut dicitur, garo ger⟨r⟩em, cum deorum nominibus appellavistis res turpes (*v. p. 1700, 7*). POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 544, 13 *inter nomina natantium:* gerris. [*ital.* gerro, *francog.* jarre. *M.-L.*].

deriv. gerricula. gerrinum?

gerricula, -ae *f. a* gerres *deminutive.* GLOSS. *χαλκίδες. cf.* GLOSS. III 187, 28 chaldices (*scr.* chalcides): corricule, *v. vol. IV 1032, 55 et vol. III 497, 61* (carriculi). *cf.* Gloss. III 257, 7 *οἱ κάχλικες* (*sic*): corriculae genus limacae. PLIN. nat. 32, 148 draco (*piscis*) . . . -ae (*sic B d*, geri-, garri- *al.* [*cf. supra l. 59*]) amplae (*B, om. rell.*) similis. *v. Archiv 2 (1885) 438.* *cf. s. v.* genisculae.

gerrinum, *n.? videtur a* gerres *iocose ductum.* PLAVT. Epid. 233 vestei quotannis nomina inveniunt nova: tunicam rallam . . . subparum . . . ricam . . . exoticum, cumatile aut plumatile, garinum (*P*; carinum *al.*, cerinum Non. 549) aut gerrinum (*A P*; gerinum *al.*, gelinum Non. 549) — gerrae maxumae (garum *et* gerres *proverbialiter coniuncta v. supra l. 52*).

?*στρηνιῶ* **gerrio** (*γαυριῶ? Lindsay in schedulis*), gestio: GLOSS. II 438, 59. *i. q superbio sec Brandt, Fleckeisens Jbb. 117 (1878), 373.*

gerro, -ōnis *m.* [*a* gerrae. *W.*]. PAVL. FEST. p. 40 cerrones (*'an gerrones? Festi enim lemma congerrones fuisse videtur' Lindsay.* cerrones *errore scribarum pro* gerrones [*i.* congerrones] *irrepsisse ideoque in* gerrones *mutandum non esse recte putat Niedermann. v. vol. III 879, 4*): leves et inepti, a cratibus dicti (*falso, cf. Sonny, Archiv 10 [1898], 377 et supra l. 25*) quod Siculi adversus Athenienses cratibus pro scutis sunt usi, quas Graeci *γέρρας* (cerr[h]as *codd.*) appellant. APPEND. Prisc. gramm. II 193, 1 -o: *οὐδαμινός, ἀπὸ τοῦ γέρων.* GLOSS. *ἀχρήσιμος. μυθολόγος.* nugator dictus a gerris. *cf. supra l. 25.* GLOSS.[L] II Philox. GE 65 gerra (-o *Lindsay*): *οὐδαμινός* (*cf. supra l. 78*). 67 -ones: [*χειρισταὶ πρακτῆρες.*] (*perdita interpr., forsitan οὐδαμινοί? Lindsay*). *cf. etiam p. 1952, 5.* [*dub. et corrupt.:* PLAVT. Truc. 552 foras gerronis (egerones *Bugge, al.* everrones *Ussing.*). GLOSS.[L] III Abol. GA 3 garro (*an legendum* gerro? *cf.* TER. Haut. 1033): garrulus, verbosus. GLOSS. V 458, 50 geror: exemplum exolethri ceterarum rerum (gerro *et* exoletarum *Buecheler coll.* APPEND. Prisc. gramm. II 193, 1. *v. p. 1951, 78*)].

TER. Haut. 1033 -o (gero *A*), iners, fraus, helluo, ganeo, damnosus (*cf.* EVGRAPH. *ad loc.* -o: iners, levis. SCHOL. p. 126, 6 *v. p 1951, 11*). FVLG. serm. ant. 49 congerrones dicuntur, qui aliena ad se congregant, unde et apud Romanos -ones (gerones *PD*, congerrones *B*) Brutiani sunt dicti. *Blatt.*

gersaula, -ae *f.* *nom. avis* (*i. q. herodio?*): ISID. in lev. 9, 9 p. 326[C] quando noctuam (*lex interdicit manducare*), odit lucifugas vanitates quando charadrium et -am, nimiae linguae intemperantiam (*cf.* VVLG lev. 11, 19 *comedere non debetis* herodionem et charadrion . . ., upupam quoque *eqs.*).

gerula *v.* gerulus.

gerulifigulus, -ī *m.* [*a* gerulus *et* figulus. *W.*] *nomen iocose fictum, fere i. q. administer:* PLAVT. Bacch. 381 adfines tuos tua infamia fecisti -os flagiti. *cf. Langen, Beiträge 166 sqq.*

?**gerulo,** -ōnis *m.* [*a* gerulus. *W.*] *i. q. baiulus:* APVL. met. 3, 28 sed gestaminum modus numerum -onum excedit (*sic cod.*, gerulorum *vulg. recte, ut vid., v. infra l. 35. 36*).

gerulus, -a, -um. [*a* gerere. *W.*] *scribitur:* -olus: SEDVL. carm. pasch. 3, 316 (*codd. plerique, v. p. 1953, 20*). cer-: CORP. VI 30882, *v. p. 1953, 8.* *γερούλων:* INSCR. graec. Rom. Cagnat I 143 (= CORP. VI 2179), 3 *v. p. 1953, 12.* *de formatione:* PRISC. gramm. III 503, 38 ab eo (*sc.* gero) alia derivativa: -us, unde componitur nugigerulus. CONSENT. gramm. V 340, 21 *a verbo venientia:* legulus . . . bibulus . . . -us. GRAMM. suppl. 74, 22 *inter nomina ab indic. praes. oriunda:* gero -us. NOT. Tir. 26, 77 (*post* gestat) -us. *de notione:* GLOSS.[L] I Ansil. GE 280 -us baiulus. III Abstr. GE 17 portitor aut suasor negotii. II Philox. GE 71 *ἀχθοφόρος. v. et p. 1953, 35.* *de usu:* *usurpatur fere pro subst. (masc., fem., neutr. v. p. 1953, 20); pro adi. accipere potes exempla infra l. 59. p. 1953, 17 allata.* *legitur apud* PLAVTVM, HOR., PAVL. FEST., COLVM., SVET. *singulis locis;* SEN. philos. *et* PLIN. nat. *binis;* APVL. *sexies (v. et supra l. 18); deinde paulo saepius.* [*iure fort. restituitur:* APVL. met. 3, 28; *v. supra l. 20.* *suppl. incerta:* CORP. VI 32394, 3 gerul⟨us⟩ *Mo.*; gerux *Hirschfeld, Dessau.* XV 7946 (*in sigillo*) Evus(?) ger(ulus)? (*sic Mo.*).]

A *qui aliquid portat (saepius de onere), i. q. baiulus, gestator:* **1** *de animantibus (de asino, iumento sarcinario: infra l. 53. 61; singulariter de apibus: infra l. 59):* **a** *generatim de quarumlibet rerum gestatoribus:* *α absolute (de servis, maxime de iis quibus officium baiulandi est, praeter l. 53. 61):* PLAVT. Bacch. 1002 ne ille alium -um (*sc. tabularum, v. vers.* 984) quaerat, si sapiet, sibi. HOR. epist. 2, 2, 72 festinat calidus mulis -isque redemptor (SCHOL. Hor. *ad l.*: -i sunt, qui portant ea, quae necessaria sunt ad fabricam). SEN. benef. 3, 28, 5 quo . . . ab istis -is raperis cubile istud tuum circumferentibus? nat. 3, 18, 2 -is cum anhelitu et clamore properantibus. COLVM. 10, 310 (*de hortulano*) multo madefactus Iaccho aere sinus -us plenos gravis urbe reportet. PLIN. nat. 36, 43 signa permutasse -i traduntur (*sc. in aede Iovis aedificanda*). SVET. Cal. 40 ex -orum diurnis quaestibus pars octava exigebatur. APVL. met. 9, 39 *asellus tam* caducus . . ., ut *non* rebus amplioribus idoneus videatur -us. SCHOL. Iuv. 3, 240 (*ad* 'dives . . . ingenti curret . . . Liburna') lectica magna liburnatos (-ta *Heinrich, Buech.*) nec -os liburnos (aut -o liburno *Schopen, aliter alii; v. infra l. 64 et s* liburnus). SIDON. epist. 9, 13, 4 v. 54 -i . . . epulas umeris ferant onustis. *nota de apibus (v. supra l. 41):* PLIN. nat. 11, 24 -ae *apes* secundos flatus captant (*v. et p. 1953, 29 sqq.*).

β acced. genet.: *rerum corporearum:* APVL. met. 8, 28 non nullis hordeum deae -o (*sc. asino*) donantibus. 11, 16 sacrorum -i (*i. ἱεραφόροι. cf.* PS. VICT. VIT. pass. 15 Salutaris et Muritta -i reliquiarum adfuerunt. *v. et p. 1953, 17*). SCHOL. Iuv. 6, 477 nuntius aut . . . lecticarius aut -us lecticae. *incorporearum:* APVL. apol. 77 it ille ad matrem verborum Rufini -us. met. 4, 16 iubet nobis protinus gaudii sui . . . -is decem aureos . . . adnumerari. 6, 20 *Psyche*: inepta ego divinae formonsitatis -a (*quam in pyxide inclusam gero*). *infantuli (v. p. 1953, 34 sqq.):* HIER. epist. 147, 6, 4 angelus . . . infantis Christi -us.

b *speciatim: de eo, qui litteras vel scripta (acta v. p. 1953, 4) transfert, i. q. tabellarius, portitor:* *α de privatorum tabellariis:* SIDON. epist. 2, 11, 2 -os litterarum de disciplinae tuae institutione formatos . . . admisi (6, 6, 1. 6, 10, 1. 7, 4, 4 commendo [8, 13, 3]. RVRIC. epist. 2, 22 p. 407, 6 redeuntibus . . . -is litterarum [2, 51 p. 432, 28]. CASSIOD. var. 3, 2, 4 praesentium -is litterarum [10, 25, 2]). 3, 9, 2 epistularum. 4, 5, 1 apicum meorum . . . -us (*syn.* portitorem). CASSIOD. hist. 7, 16 p. 1081[B] huius praeceptionis. *per ellipsin* (*sc.* litterarum, tabularum. PLAVT. Bacch. 1062 *v. supra l. 44*): ENNOD. epist. 1, 20, 6 p. 33, 2 -um praesentium Bassum . . . suscipite (CASSIOD. var. 12, 22, 7). CASSIOD. var. 9, 5, 2 praesentibus scilicet harum -is (*supra:* portitores). *absolute:* RVRIC. epist. 1, 10 p. 363, 26 -o festinante (*cf. ibid.* p. 363, 6 baiuli. 363, 11 tabellariis). VEN. FORT. carm. 8, 17, 3 nunc tamen, est quoniam -us mihi, porrigo verbum. *β de magistratuum ministris (de re*

[I. Kapp et G. Meyer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

v. Mommsen, Röm. Staatsr. III^{3} p. 366; Schulten, PWK VII 1284, 36 sqq praeter l. 5. ubique in usu absoluto): Cod. Theod. 8, 11, 4 (= Cod. Iust. 12, 63, 1, 1, *a. 383*) -um iubemus esse castissimum. 11, 30, 29 (*a. 362*) dies quo -is gesta tradantur, fideliter designetur. 11, 30, 31 (*a. 363*) contingit, ut -is litterarum ... tarditatis obstaculum videatur afferri. Corp. VI 360 (*a. 166*) Fortunatus decurialium -orum dispensator (1096 [*aetate Gordianorum*] decuriales -i et h(onore) u(si). 9439 dec(urialis) -us. 30882 Fortunatus decurialium ⟨g⟩eru⟨l⟩orum [*scriptum* CERVI-] ser(vus). *cf.* X 5917, 8 decuriali decuriae lictoriae popularis denuntiatorum itemq(ue) -or(um). XIV 2045 P. Aelio ... decuriali decuriae viatoriae consul(aris) decuriali -orum. Inscr. graec. Rom. Cagnat I 143 [= Corp. VI 2179], 3 ⟨Π.⟩ Αἴλιος Πορκιανὸς ... ⟨δ⟩εκουρίας γερούλων). VI 1937 p(ater) viat(or) III vir(um) IIII vir(um) et -us. 9189 C. Luccei Phyladis L. Felicis -i. 9438 ⟨iu⟩ssu imp. Caesari⟨s⟩ Augusti -is ped(um) III S=. *v. et p. 1952, 36. 37.*

2 *de rebus corporeis*: Sol. 1, 126 navis a Phrygia -a sacrorum (*v. p. 1952, 61*). 20, 5 taurina cornua in tantum modum protenduntur, ut ... ob insignem capacitatem inter regias mensas potuum -a fiant (*inde* Isid. orig. 12, 1, 34). Sedvl. carm. pasch 3, 316 hamum ferre iubet *Christus* -olum (*v. p. 1952, 21*) didragmatis aurei (op. pasch. 3, 26 p. 252, 7 portitorem).

B *de eo, qui aliquid perficere posse videtur, fere i. q. rei gerendae idoneus,* πρακτήρ: Pavl. Fest. p. 95 geniales ... dicti a gerendo (*cf. p. 1929, 35*), quia plurimum posse putabantur, quos postea -os appellarunt. *inde* Gloss.^{L} II Philox. GE 68 -i ⟨χειρισταί⟩ πρακτῆρες (*cf.* gerro, *v. p. 1951, 81*). Gloss. ἀνύτης. διοικητής. χειριστής.

f. **gerula,** -ae. 1 *quae aliquid portat, fere i. q. ministra*: Mart. Cap. 6, 579 illud quippe quod -ae (*sc. Mercurii ministrae*) detulerunt, abacus nuncupatur. 7, 725 altera tunc etiam -arum accire iubetur germanam doctae ... sororis (*sc. Arithmeticam*). *de apibus v. p. 1952, 58.*

2 *speciatim: de ancilla, cui iuxta nutricem parvulorum cura commendata est*: Gloss.^{L} III Abstr. GE 18 -a nutrix, comportatrix. Sen.? *v. infra l. 44.* Tert. anim. 19 p. 331, 21 nutricem spiritu exanimat et -am spiritu agnoscit *infans*. 46 p. 376, 21 Ciceronis ... dignitatem parvuli etiamnunc -a iam sua inspexerat. adv. Marc. 3, 13 p. 396, 16 de nutricis aut -ae suae collo sive dorso (adv. Iud. 9 p. 721 Oe.). Hier. epist. 14, 3, 2. 54, 5, 1 cave nutrices et -as et istius modi vinosa animalia. 107, 4, 7 nutrix ... non sit temulenta, ... non garrula, habeat modestam -am, nutricium gravem. 128, 1, 2 -ae vultus. c. Ioh. 21 p. 372^{B} parvulis cibum poscentibus ludicra ... offerunt -ae. adv. Iovin. 1, 47 p. 277^{B} (*ex Sen. de matrim., frg. 51*) honoranda nutrix *uxoris* et -a. hom. Orig. in Luc. 9 p. 237^{D} in sinu -ae. Vvlg. Ruth 4, 16 *Noemi in nepote* nutricis ac -ae fungebatur officio.

deriv.: gerulo? *comp.*: nugigerulus, *potius ad* gero, *v. p. 1950, 39.*
geruncia (-oncia) *v.* gerontea.

***gerundī** (-endi: *l. 78. p. 1954, 14. 15*) (modus) *et* **gerundium,** -iī *n.* [*a* gerundus. gerere. *W.*] *nomen* gerundii *legitur primum apud* Sacerd. *p. 1954, 21,* Don.? *v. p. 1954, 30,* Macr. exc *p. 1954, 28; praeterea apud* Prisc. *v. et p. 1954, 24. formatum esse videtur ex analogia vocis* participii, *cf. Wackernagel, Syntax I p. 276 sq. appellationi* -undi *eam notionem verbi 'gerendi' q. e. 'perficere', 'exsequi' (v. p. 1936, 45) subesse licet conicias. cf.* Cledon. gramm. V 19, 32 -undi: ideo dicitur -undi, quod nos aliquid gerere significat, ut ... legendi causa veni ... nimio lectu fatigatus sum. *v et infra l. 63. perperam de vi 'portandi' cogitat E. Lerch, Roman. Forsch. 33 (1914), 449.*

t. t. gramm.: 1 *de coni. hortat. (I pers.)*: Diom gramm. I 352, 7 quidam putant 'amemus' imperativum esse pluralem in prima persona: nos -undi sive hortandi (*sc. modum, cf. ibid. l. 5*) appellamus (*item* 353, 26).

2 *de quinque iis formis, quas nos et gerundii et supini nominibus amplecti solemus (v Jeep, Redeteile p. 234 sqq; de mero gerundio p. 1954, 22. 27, de 'supino' p. 1954, 8. 13; nusquam de 'gerundivo'. syn.* supinum: *l. 71. p. 1954, 22*): a *gerundi modus. v. et p. 1954, 39*): Diom. gramm. I 352, 35 modo participiali 'amandi, amando, amandum, amatum, amatu', haec -undi sunt apud quosdam, quae Probus supina appellat (354, 17. Phoc gramm. V 436, 22 in -undi vel participialibus, quae supina alii dicunt. *cf p. 1954, 18*). 355, 19 -undi participialia verba 'docendi' *eqs.* (356, 13. 35 -undi vel participiali modo 'legendi' *eqs.* Macr. exc. gramm. V 648, 26 -undi modum vel participialem. *v. et p 1954, 24*). 361, 23. Prob. inst. gramm. IV 156, 3 *modus* impersonalis, -undi (163, 29. 181, 13 modi impersonalis et -undi novissimum [*i 'supinum', v. l 81*] sive participium Gramm. suppl. 151, 3 impersonalis et -endi [*ibid* 24]). 161, 31 -undi sunt haec: 'probandi ... probatum'. 180, 38 -undi tria, quae sunt superiora (*i. ex quinque gerundi formis, sc. gen., dat.* [= *abl.*], *acc.; v. supra l. 65 69*) 181, 23 quoniam omnia verba ex -undi novissimo ultimam syllabam in 'tor' ... convertunt (*e. g.* cantum *supin.*, cantor. *ibid.* 29. *v. supra l. 77*). Serv. gramm. IV 412, 18 -undi ... modum plerique negant eum modum esse, sed dicunt participiorum ... declinationem, sed est modus, quia in u desinit ultimo tempore suo (*v. l. 5*) ... et significationem habet tam agentis quam patientis (*exemplum affert*: 'cantando tu illum' *Verg. ecl 3, 25 pro act, et* 'cantando rumpitur anguis', *ibid. 8, 71 pro pass item* Serv Aen. 1, 713). 430, 27 (doctor, lector *sim.*) oriuntur a -undi modo ultimo tempore ..., ut 'amatu, amator' *eqs.* (Cledon. gramm. V 37, 14 Pomp gramm. V 149, 3. *v. l. 1*). ecl 8, 71 georg 3, 215. auct georg. 4, 483 'ventu' verbum -undi est ... fit enim -undi sic: 'ventum, ventu' Aen. 2, 786. 10. 628 per -undi modum ... 'petendum mihi est equum' *eqs.* ... 'petendus est codex' non per -undi modum, sed participialiter loqueris (*sim.* 11, 230). Cledon. gramm V 17, 25 -undi ... ideo modi non sunt, quia videntur quasi significationem habere participii. 217, 27 Macr. exc. gramm V 624, 1 -undi modo (*de supino*). 626, 28. 646, 1 *al.* Mar Victorin gramm. VI 199, 22 -endi *modus*. Gramm. suppl. 73, 27 a -endi modo. *et al.*

b *gerundium (sing. infra l. 26. 29, praeterea plur.)*: Don. *v. infra l. 30.* Prisc. gramm. II 173, 7 si deficiat personis verbum, deficit etiam numero, qualia sunt infinita, impersonalia, -a vel supina (410, 13. 450, 1 infinita ... et impersonalia et -a vel supina carent personis naturaliter. III 324, 7 Romani -a vel supina invenerunt: 'dicendi' *eqs.* 510, 31. Sacerd. gramm. VI 436, 1 impersonalia sive supina 'amandi, -do, -dum'. haec a quibusdam -a appellantur [*v. l. 27*]. *cf. p. 1953, 69*). 409, 5 (*de differentia 'gerundii' et 'gerundivi'*. 410, 13). 549, 2 -a vel participialia (III 499, 29 Gramm. suppl. 210, 4. *cf. p 1953, 73*). 596, 23. III 226, 5 Graeco ... more infinita pro -i genetivo proferuntur. 234, 5 (*de casibus*). 366, 10. 472. 3 -a ... tria (*cf. p. 1953, 79*) a participio futuri (*sc.* 'docendus' *sim.*) nascuntur *eqs.* (*sim* 488, 5). *al.* Macr. exc. gramm. V 645, 16 omne futurum activum per societatem participii seu -i addito 'ire' conformatur Don. Ter. Phorm 250 et supra verba -a (*i* 'molendum', 'vapulandum') et infra participia (*i.* 'habendae compedes', 'opus ... faciundum'). *et al.*

gerundīvus, -a, -um, *a* gerundus. *pro subst.: m.: infra l. 37; n.: infra l. 41.* Gramm suppl. 210, 5 gero i. porto. inde us modus dicitur a gerendo, eo quod aliquid portat. *i. q. gerundi modus*: Evgraph. Ter. Andr. 684 p 61 (rec. *α interpol.*) 'curabo adventum et adductum'. hoc est: curabo tibi inventum adducere, nam -i (*i. 'supina'*) sunt pro infinitivis. Boeth. herm sec. 1, 1 p 14, 33 participia verba cognata sunt, vel quod a -o (gerundi *F^{1}E; v. p. 1953, 68*) modo veniant, vel quod tempus ... contineant Gramm suppl. 210, 13 quid distat inter participia et -a? *ibid.* 14 quando -i modi sunt *eqs.* *ibid.* 25 Priscianus ... haec verba -a dixit esse nomina, quod separatam praepositionem recipiunt *eqs.* (*cf.* Prisc. gramm. II 412, 16, *ubi tamen vox -i non invenitur*).

gerūsia, -ae *f.*, γερουσία. 1 *i. q. senum conventus* (Gloss^{L} I Ansil. GE 284 -uria [*i.* -usia] senatus. Gloss. V 458, 51 quo[d] seneces [*sic*] conveniunt publice): a *proprie*: Corp. III 6079 (= 12254, *Ephesi*) Ti Claudio ... geru⟨sia ho⟩noris caussa su⟨a pec(unia)⟩ (*gr.* ἡ γερουσία ἐτείμ⟨ησεν⟩ κτλ.). Inscr christ Diehl 4937 (*v. infra l 71*). b *personatus*: Corp. III 14195^{4} (*Ephesi*), 6 *C. Vibius Salutaris* imagines argenteas duas, unam urbis Romanae et aliam ae sua pecunia fecit. *ibid.* 7 in sortition⟨em⟩ -ae consecravit sestertia tot. 2 *de aedificio, quo senes convenire solent* (*cf.* Pavl Fest. p. 94 -a curia ab aetatis vocabulo dicta; *cf supra l. 47*): Vitr. 2, 8, 10 Croesi domus quam Sardiani civibus ad requiescendum aetatis otio (civibus ... otio *ut glossam del. Krohn*) seniorum collegio -am dedicaverunt (Plin. nat. 35, 172 Croesi *domus* quam -a⟨n⟩ [-a *VR, edd vett.*; gerusta *B*] fecere).

gerūsiarchēs *m.*, γερουσιάρχης *et* **gerūsiarchōn,** -ontis, γερουσιάρχων. *gen.* ierusiarcontis: *l. 66.* *abl.* -arche: *l. 71.* *i. q. seniorum apud Iudaeos praefectus (v. Schuerer, Gemeindeverfassung d. Juden in Rom, Leipzig 1879, p. 18 sq. et Gesch. d jüd. Volkes, Leipzig 1898, III p. 46 sq.; Vogelstein Rieger, Gesch d Juden in Rom, Berlin 1896, I p. 42)*: Corp. IX 6221 (= Inscr. christ Diehl 4884) hic pa⟨u⟩sad (*sic*) Faustinus pat(er), nepus (*sic*) Fa⟨u⟩stini pat(ri)s, filius Viti ierusiarcontis (*cf.* IX 6213 ωδε κιτε Φλ. Φαυστινος γερουσιαρχον, *i.* -ων). X 1893 (= 4885 Diehl) Ti. Claudius Philippus, dia viu (*i.* διὰ βίου) et (*sic*) -es maceriam duxit. Inscr. christ. Diehl 4937 Iudaeorum ... qui compara⟨verunt ex conlat⟩ione locum C. Iulio Iusto ⟨-ae ad m⟩unimentum struendum, ... Livio Dionysio patre et ⟨...⟩no -e et Antonio ... consen(tiente) ge⟨rus(ia)⟩ (*v. supra l. 49*) ⟨C. Iul. I⟩ustus -es feci *eqs.*

[**gervī** *plur., vox ficta.* Varro ling. 5, 101 cervi quod magna cornua gerunt, -i; G in C mutavit ut in multis.]

gēs, γῆς (*et genet. et nom., cf Hatzidakis, Einl. in d. neugriech. Gramm., 1892, p. 277*). **gēs ampelītis,** γῆς ἀμπελῖτις. *genus terrae*: Marcell. med. 7, 18 resinae Colophoniae part. I, ges ampelitidos part. XXI. 7, 19 ges ampeliten (*P*, -em *L*) similiter tritam. *ibid.* ges ampelites (*nomin.*) vera difficile invenitur. **gēs astēr** (gesaster *p 1955, 2 3*), γῆς ἀστήρ: *species terrae Samiae (v. p 1955, 4)*: Gloss. III 195, 29 creta cimolia ges asteres. *cf.* 539, 35. 564, 17. Soran. p. 70, 3 pessariis quae habent gallam et mannam turis et chalcitin et ges astera. p. 112, 6 gallarum pulvere et ges astere .. vino soluto linienda est. Theod. Prisc. eup. faen. 12 ges aster (*edd.*, gerasteros *B*,

[*I. Kapp et G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

iera teres *b*, gera teris *r*) et nitrum cum oleo facit. CASS. FEL. 39 p. 88, 11 gesaster et amylum cum posca propinantur. *ibid. l.* 14 gesasteros et amyli partes singulas *al.* *v. vol. II 946, 73 sqq. et infra p. 1956, 35.* **gēs Samia,** *γῆ(ς) Σαμία.* *i. q.* *gesaster* (*v. p. 1954, 80*): ORIBAS. syn. 1, 19 p. 825 lactem iniciendi sunt caprunum aut bovinum cum lycio LII aut gessamia LIII. CORP. XIII 10021^{1c} (*in signac. ocular.*) M. A(. . .) C(. . .) diage(ssamias) (*i. διὰ γῆς Σαμίας, sic etiam: ibid.* ^{2a} diagessam(ias). *ibid.* ^{42c} Ti. Cl(audi) . . . dia⟨g⟩es(s)ami(as) ad epipho(ras). *ibid.* ^{155b} Procliani diages(s)am(ias) ad lip(pitudinem)). GLOSS. III 624, 71 gēs Samia, id est pulvis alba sicut *cerussa* (*v. et vol. II 946, 69*). *cf. etiam*: VEG. mulom. 3, 13, 4 gessemantium (?).

gēs entera (gesentera), *γῆς ἔντερα.* gis-: *l. 13.* -enterus: *l. 17.* *i. vermiculi genus*: DIOSC. 2, 46 de gisentera, id est vermis longa (*gr. 2, 67 γῆς ἔντερα*). CASS. FEL. 28 p. 44, 16 ad dolorem aurium gesentera, id est vermiculos de arrugia aut araneas *eqs.* (*item* 30 p. 61, 4 ges entera [gesenterea *p*, gescentero *c*]). GLOSS. III 495, 61 lumbricus terrae gesenterus. **gēs omfalos,** *γῆς ὀμφαλός*: *i. herba q. e. cotyledon*: PS. APVL. herb. 43, 6 H.-S. a Graecis dicitur cotiledon, alii cepos Afrodites, alii ges omfalos (*v. Diosc. 4, 91 RV*).

geseoreta, -ae *f.* *navigii nomen inc. orig.*: GELL. 10, 25, 5 (*inter 'navium appellationes'*) prosumiae vel -ae vel oriolae.

geseria *v.* gizeria.

?**gessarum** gestarum. GLOSS.^{L} I Ansil. GE 287. *cf. etiam* GLOSS. Plac. V 71, 23 *et Thes. gloss. s. v.*

gesta *v.* gero.

gestābilis -e. *a* gestare. *qui portari potest*: CASSIOD. var. 1, 45, 7 caelum -e (*sc. in machina astronom.*). 5, 42, 8 alter se -i muro cannarum contra saevissimum animal . . . includit (*cf. infra*: consutili crate praecinctus).

gestāmen, -inis *n. a* gestare. *sg. gen.* -is: *v. infra l. 81. dat.* -i: *p. 1956, 19. plur. gen.* -um: *infra l. 77.* GLOSS.^{L} II Philox. GE 78 -n *σκῆπτρον* (*ad* Iuv. 2, 99 *l. 51? sic Pithoeus. sed v. Goetz ap. Friedlaender, p. 106*). GLOSS. II 33, 31 *φόρημα. σχῆμα. χρῆμα.* consolatio (? *fort.* comportatio, *Lindsay*). quicquid portatur. *legitur inde a* VERG. Aen., OV.; *in prosa oratione ap.* SEN. benef., PLIN. nat., TAC. ann., APVL. *al.*; *plural. v. l. 44. 45. 46. 47 al.*

A *passive id, quod portatur* (*sc. ab animantibus; a mensa infra l. 75*): **1** *de rebus* (*de serpente infra l. 83.* -n *cum in appositione poni soleat, interdum etiam per se specialiter ipsam rem significat, quae portatur: e. g. pro* 'clipeus, -n *illius vel illius' etiam invenitur* '-n' *i.* '*clipeus*', *v. l. 47 bis, cf. et l. 49. 53*): **a** *de armis*: VERG. Aen. 3, 286 clipeum, magni -n Abantis (OV. met. 15, 163 cognovi clipeum, laevae -a nostrae). OV. met. 1, 457 ista decent umeros -a nostros (*antea*: armis). 13, 116 tarda futura tibi est *fuga* -a tanta trahenti. VAL. FL. 1, 760 ferrumne capessat . . . atque aevi . . . -a primi (*i. clipeum.* SIL. 5, 349 proprio tectum -e). 6, 649 saxum . . . prehensum illius -n et illius (*sc. heroici*) aevi. SIL. 1, 529 genua labant *Hannibalis* fessique humeri -a laxant. 9, 381 Caralim . . . erepta volentem induere excelso caesi -a trunco. *inde per ironiam*: IVV. 2, 99 ille tenet speculum pathici -n Othonis (*cf. l. 33. 43*). **b** *de vestibus, ornamentis, dignitatis insignibus* (*cf. et infra l. 79*) *sim.* (*significat et ornamentum ipsum* [*v. l. 40*]: *e. g. l. 61. 62. 65. 67*): VERG. Aen. 7, 246 hoc Priami -n erat, . . . sceptrumque sacerque tiaras ([*cf.* CLAVD. DON. *ad l.* p. 40, 3 *sqq.*]. VAL. FL. 3, 344 sceptra manu veterum retinet, -n avorum. PRVD. psych. 884 huius forma fuit sceptri -n Aaron floriferum). PLIN. nat. 32, 23 haruspices . . . vatesque . . . religiosum id -n (*bacas curalii*) amoliendis periculis arbitrantur (*cf.* SOL. 2, 41 excluduntur ex *corallis* multa -a). 33, 8 Prometheo . . . ferreum anulum dedit antiquitas vinculumque id, non -n (*i. ornamentum*) intellegi voluit. 37, 111 (*de gemma callaina*). VAL. FL. 6, 671 sua virgo deae -a reddit (*sc. monilia*). STAT. Theb. 5, 417 *Iason* Palladios oleae Mopsi -a ramos extulit. 6, 82 ignibus . . . damnat atrox sua . . . ipse parens (*Lycurgus*) -a ferri (*cf.* 6, 80 insignia regni). 10, 643 vatum -a (*i. vitta*). silv. 2, 1, 128 quas vestes, quae non -a mitis festinabat erus. APVL. flor. 9 p. 32 indumenta, quibus indutus, et calciamenta, quibus erat inductus et -a, quibus erat conspicatus. met. 11, 9 mulieres candido splendentes amicimine, vario laetantes -e, verno florentes coronamine. apol. 22 *pera et baculum* non sunt . . . Platonicae sectae -a, sed Cynicae familiae insignia. MACR. Sat. 1, 6, 9 praetexta magistratuum . . ., bulla -n erat triumphantium. CORIPP. Ioh. 3, 70 nectebant flavis -n aristis agricolae (*i. coronam*). CARM. epigr. 1348^{A}, 1 (*a. 406*) consimiles fratrum trabeis -a honorum tertia, quae derant, addidimus titulis. *de ornamento mensae*: STAT. silv. 4, 6, 45 quanta experientia docti artificis curis . . . -a mensae fingere. **c** *de variis rebus, oneribus sim.*: APVL. met. 3, 28 (*de sarcinis*) -um modus numerum gerulonum (*v. p. 1952, 18*) excedit. 7, 21 *de asini onere.* 8, 28 arrepto . . . flagro, quod semiviris illis proprium -n est (*v. supra l. 52*). 11, 4 -a *Lunae* longe diversa. . . . dextrā . . . ferebat aereum crepitaculum . . ., laevae . . . cymbium dependebat . . ., pedes . . . tegebant soleae. AMM. 16, 5, 4 -is lapsi (*sc. pilae argenteae*) tinnitus. MART. CAP. 4, 328 cui (*sc. Dialecticae*) -n in manibus fuerat inopinum . . ., in laeva . . . serpens . . ., in dextra . . . formulae tenebantur. 8, 838 eorum (*signorum in caelo*) -a . . ., ut Capram, quae *eqs.*, aut Haedos *eqs.* aut Pantheram, quem Centaurus gestat. ISID. orig. 19, 29, 3 *v. l. 32.*

2 *de animantium corporibus eorumque partibus*: SEN. benef. 3, 37, 1 vicit Aeneas patrem, ipse eius ⟨in⟩ infantia leve tutumque -n *eqs.* ARNOB. nat. 1, 62 p. 43, 6 mors illa (*sc. Christi*), quam dicitis, adsumpti[o] hominis fuit, non ipsius: -is, non gestantis (*v. p. 1965, 69. cf. ibid.* p. 42, 21 homo quem induerat et secum ipse portabat). CHALC. transl. p. 44^{E} ut *homini* tenendi . . . resistendique usus . . . praesto foret eminente divino capitis -e (*cf. Plato l. l. τὴν τοῦ θειοτάτου . . . φέρον οἴκησιν ἐπάνωθεν ἡμῶν*).

B *active, id quod portat*: **1** *de actione portandi*: VAL. FL. 6, 72 *cerva* ante aciem celsi vehitur -e conti (*de signo militari cervae effigie ornato*). MAR. VICTORIN. gramm. VI 187, 5 *artes corporis*: iaculatio, saltus, velocitas, oneris -n (*inde* AVDAX gramm. VII 320, 12). IVL. VAL. 2, 36 quibus aureae coronae -n et amictus purpureus est permissus. AMBR. hex. 6, 9, 57 *membra* circumferunt illud (*sc. caput*) servili -e sicut numen. PRVD. apoth. 4 *deus Christum* detrudit in artum corporis humani -n. psych. 614 de tunicae alterius -e providus. MACR. Sat. 7, 13, 6 *digitis* non huic -i (*sc. anuli*) deputatis. SEDVL. carm. pasch. 4, 297 sed lento potius -e vilis aselli rectori suffecit honos (*i. gestante asello.* op. pasch. 4, 22 p. 272, 4. *cf.* CARM. poet. min. V 65, 13 cornipedum . . . fulti -e; *v. vol. V 1503, 81*). GREG. TVR. Franc. 1, 4 p. 36, 6 (*arca i. ecclesia*) nos ab imminentibus malis materno -e fovens. VIGIL. THAPS. c. Arrian. 3, 3 p. 231^{B} *Christus* filius materni uteri -e vectus.

2 *de ea re, quae aliquid portat* (*i. q. vehiculum, v. infra l. 29*): TAC. ann. 2, 2 *Vonones* accendebat dedignantes *Parthos* . . ., quotiens per urbes incederet, lecticae -e fastuque erga patrias epulas. 11, 33 *Narcissus* in eodem (*ac Vitellius, Caecina*) -e sedem poscit assumiturque. 14, 4 Agrippinam . . . -e sellae Baias pervectam (*pro t. t.* 'sella gestatoria', *v. p. 1957, 70; sic etiam*: 15, 57 cum ad eosdem cruciatus retraheretur -e sellae). ISID. orig. 19, 29, 3 calathum leve -n ex lino vel canna . . . factum, in qua vel pensa ponuntur vel leguntur flores.

†**gestasaron** id est nasu GLOSS. III 564, 10. gestas serosi nausu *ibid.* 539, 29 ('*γῆς ἀστέρος latere putat Buech. coll. Cass. Fel. p. 237*', *Goetz*). *cf. p. 1954, 79.*

gestātio, -ōnis *f. a* gestare. GLOSS.^{L} II Philox. GE 72 *εωρα* (*αἰώρα v. p. 1957, 6 et cf.* gestio *p. 1959, 30*). *ibid.* 88 *γυ⟨μ⟩νασία.* *inde a* CELS. (*sing. et plur., v. l. 53*). [-o *restituendum videtur in loco corrupto*: PS. SORAN. epit. p. 132, 13 sive gestauo (*i.* '*motus*', *gr. fuerit fere αἰώρα*) fuerit corporis (*sc. mulieris*) *eqs., fit conceptio. G. Meyer.*]

1 *active: de actione gestandi*: LACT. inst. 3, 22, 10 lanam et telam viris et infantium -es *assignare.* CLAVD. DON. Aen. 9, 225 p. 218, 3 armorum -o. SORAN. p. 10, 10 concepti pecoris intra uterum -o et partus. CASSIAN. inst. 1, 8 p. 13, 23 *baculi.* 1, 10 p. 15, 6 melotae.

2 *passive: de motione, qua quis vehiculo, nave, equo (delphino v. infra l. 82), lectica vehitur sive ad corpus recreandum (praecipue ap. med. de corporis exercitatione) sive ad delectationem et voluptatem (singulariter de divini spiritus super aquas incubatione p. 1957, 17)*: CELS. 2, 9, 2 demitur materia sanguinis detractione, . . . vomitu, frictione, -e omnique exercitatione corporis (3, 15, 6 si imbecillitas occupavit, pro exercitatione -o est, si ne hanc quidem sustinet . . ., frictio. 3, 22, 13 frictiones -esque similiter adhiberi. 4, 12, 5 exercitatio, -o, navigatio, frictio. 4, 14, 4 -e, frictione uti. *cf.* 2, 14, 1 huius [*frictionis*] et aquae et -is. 3, 12, 6 -o et fricatio [frictio *J.* PLIN. nat. 26, 13. THEOD. PRISC. log. 65 unctionibus et -bus vel fricationibus]). 2, 15, 1 -o . . . longis . . . morbis aptissima est. *ibid.* -e . . . utendum. 2, 15, 3 genera . . . -is plura sunt . . .: lenissima est navi vel in portu vel in flumine; vehementior (vehemens: 3, 27, 2^{C}) vel in alto vel lectica; . . . acrior vehiculo *eqs.* (*inde* ORIBAS. syn. 1, 3 p. 803). 3, 6, 13 concussisse vehementibus -bus corpus (3, 21, 12 concutiendum . . . multa -e corpus est). 3, 6, 15 leni -e corpus agitandum (7, 3, 4. *v. l. 62*). 3, 18, 15 confert . . . aliquid ad somnum . . . -o post cibum et noctu maximeque suspensi lecti motus. 3, 20, 5. 4, 12, 6 -o, navigatio (*v. supra l. 57*). 4, 20, 4 vitare oportet balneum, ambulationem, -em ceterosque corporis motus (5, 28, 4^{D} -o . . . et ambulatio . . . et balneum. SEN. epist. 15, 6 [*opp.* ambulatio]. PLIN. nat. 26, 13. 28, 54 ambulatio, -o et ea pluribus modis, equitatio stomacho et coxis utilissima. *cf.* MARCELL. med. 14, 47 -es, deambulationes [THEOD. PRISC. log. 69 CAEL. AVR. chron. 1, 4, 117. 2, 6, 93]). SEN. dial. 10, 12, 6 qui sella se et lectica huc et illuc ferunt et ad -um suarum . . . horas occurrunt. epist. 29, 6 *Aristo* in -e disserebat. 55, 1 a -e cum . . . venio non minus fatigatus quam si tantum ambulassem, quantum sedi. 104, 18. MART. 5, 20, 8 (*inter labores cotidianos*) -o, fabulae, libelli, campus, porticus *eqs.* PLIN. epist. 9, 15, 3 aliquam partem praediorum, . . . pro -e percurro *eques.* SVET. Claud. 33, 2 solitus . . . in -e ludere *alea.* Vesp. 21 -i et . . . quieti vacabat. PAVL. dig. 43, 24, 16, 1 propter voluptatem et -em. GELL. 6, 8, 4 delphini (*v. supra l. 50*) amantis et pueri non abhorrentis consuetudines, lusus, -es, aurigationes. SORAN. p. 16, 22 ne nimia -e pecus iam perfectum foris excutiatur (*cf.* p. 16, 18 gestari iubeantur). p. 17, 7.

[I. Kapp et G. Meyer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 34, 12 si lassa est *mamma*, resumenda est exercitiis et -bus universi corporis. MARCELL. med. 17, 17 -es ... per viam myrteam prosunt *spiritu laboranti*. THEOD. PRISC. log. 12 lectus eorum (*sc. febricitantium*) suspendendus et ad vicem -is agitandus ([ORIBAS. syn. 8, 2]. *cf.* CAEL. AVR. acut. 2, 6, 31 utendum ... domestica molli ac pensili -e. *cf.* αἰώρα, *p. 1956, 39 et v. p. 1956, 67*). 52 palaestra vel -bus. 82 -es, cursus et ceteros labores. PROSP. chron. I p. 484, 1375 *Valentinianum* ludo -is intentum ... confoderunt. CAEL. AVR. chron. 1, 5, 161 adhibenda -o primo ex lectulo pendenti, tum etiam fertoria sella. 1, 5, 162 *v. infra l. 75*. 1, 5, 163 corporis immodicae -es. 2, 6, 93 varia -o. 2, 7, 106. *ex errore interpretis*: CHIRON 426 alii quidem ab igne et -e uti et fumigatione (*Hippiatr. gr. I 288, 4 Oder-Hoppe* ἀπὸ τοῦ πυρὸς χρῶνται ἀλέᾳ καὶ καπνοῦ. *ubi pro* ἀλέᾳ *auctorem* ἐλασίᾳ *vel* ἀπελασίᾳ *legisse suspicatur Oder* [*an corrupt. ex* 'et aestuatione'? *Heraeus*]). *acced. genet.*: AVG. doctr. christ 1, 4, 4 si amoenitas itineris et ipsa -o vehiculorum nos delectaret. *singulariter* (*v. supra p. 1956, 52*): TERT. bapt. 5 p. 205, 19 sine ullo sacramento immundi spiritus aquis incubant adfectantes illam in primordio divini spiritus -em (*cf. LXX gen. 1, 2* πνεῦμα ... ἐπεφέρετο). *hinc*:

3 *metonymice: de aedium privatarum eo loco qui -i exercendae destinatus est* (*de re v. Blümner, Privataltert. p. 86*): PLIN. epist. 1, 3, 1 quid illa mollis et tamen solida -o? 2, 17, 13 *triclinium* hortum et -em videt, qua hortus includitur. *ibid.* 14 -o buxo aut rore marino ... ambitur. 15 adiacet -i interiore circumitu vinea tenera et umbrosa. 18 -is hortique ... partem. 5, 6, 17 -o in modum circi. 9, 7, 4 recta -o longo limite super litus extenditur. VLP. dig. 7, 1, 13, 4 praedium virdiaria vel -es vel deambulationes ... opacas ... habens. SIDON. epist. 2, 9, 1 domicilia ..., quibus interiecta -o peditem lassat neque sufficit equitaturo. CORP. VI 29774, 1 -o circini exterior a di(a)eta Apollinis ad di(a)eta(m) eandem in circuitu *eqs. ibid.* 8 -o interior *eqs.* 29775 in hoc pomario -is per circuitum itum et reditum quinquiens efficit passus mille.

gestātiuncula res minuta GLOSS. V 71, 24 (*cf.* V 298, 7 gestatio ipsa res). *v.* gestiuncula *p. 1963, 1*; gestita *p. 1962, 53*.

gestātor, -ōris *m. a* gestare. cest-: *infra l. 59. 60*. *inde* a MART. *v. l. 62*. 1 *notione activa: qui quid portat, i. baiulus, gerulus*: **a** *proprie*: *cum genet.* (*rei incorporeae l. 49*): PLIN. epist. 9, 33, 8 delphinum -em conlusoremque puerorum. ARNOB. nat. 2, 69 p. 104, 4 Atlantem ...-em, baiulum, tibicinem illum ac destinam caeli. 4, 22 p. 158, 26 Mercurius ... -r adfabilium colubrarum. CLAVD. DON. Aen. 12, 885 p. 634, 20 non hastam, sed eius -em laudat, qui sub teli nomine portabat arboris magnitudinem. RVFIN. Orig. in lev. 5, 8 p. 349, 22 B. ligni caesores, ... aquae -es (*cf. de Aquarii signo*: ANTH. 617, 6 iuvenis -r aquae). PRVD. apoth. 933 *Christus* innocui -r corporis. perist. 10, 149 aquilā ex eburna sumit adrogantiam -r eius (*i. consul*). AVG. c. Pelag. 3, 4, 6 p. 492, 8 homines dei secundum distributionem temporum veteris quidem testamenti dispensatores et -es, sed novi demonstrantur heredes. LEO M. serm. 59, 4 p. 339^C dominus ... supplicii sui iussus est esse -r (*postea*: lignum portare). GREG. TVR. glor. mart. 43 p. 518, 1 -es ... pignorum (*cf.* Mart. 1, 11 p. 595, 35 reliquiarum). *absolute*: ZENO 1, 12, 7 pulmo ... exesus ... omnia -is sui ossa denudat. CLAVD. DON. Aen. 8, 445 p. 181, 16 clipeum, quo posset -r occurrere. 10, 575 p. 366, 22 contenta ... hasta ingens ipse -r ... stetit. GREG. TVR. vit. patr. 7, 3 p. 688, 25 -es non sustinentes feretrum solo deposuerunt (*ibid.* p. 689, 11). **b** *metonymice de pertica, qua arca sacra portabatur; v.* gestatorium *p. 1958, 9*: ITALA exod. 39, 15 (Wirc.) *attulerunt* arcam testimonii ⟨et⟩ cestator⟨e⟩s (διωστῆρας, VVLG. *aliter*). *ibid.* 40, 18 imposuit cestat⟨ores⟩ sub arcam (τοὺς διωστῆρας, Lugd. bastactores; VVLG. subditis ... vectibus).

2 *vi passiva de eo, qui lectica, curru sim. vehitur*: MART. 4, 64, 19 illinc Flaminiae Salariaeque -r patet essedo tacente.

inde f. **gestātrīx,** -īcis. *i. q. portatrix*: VAL. FL. 4, 605 quanta viris insultat Enyo divaque Gorgonei -x innuba monstri (*i. Pallas*).

gestātōrius, -a, -um. [*a* gestare. *W.*] NOT. Tir. 91, 73 -uria sella *v. l. 78*. GLOSS. *v. l. 84*. *inde a* SVET.

1 *adi.: quo aliquid portatur*: SVET. Nero 26, 2 interdiu ... clam -a sella delatus in theatrum *eqs.* (Vitell. 16 abstrusus -a sella ... Aventinum et paternam domum clam petit. TEST. Galli [Corp. XIII 5708, *s. I*] 2, 25 *instrumentum cremari* cum ... lecticis [*spatium in cod.*], sella -a *eqs.* AMM. 29, 2, 3 ad supplicia sellis -⟨at⟩oriis ducebantur. VVLG. II Macc. 3, 27 in sella -a positum [εἰς φορεῖον ἐνθέντες]. CAEL. AVR. chron. 1, 5, 162 motum ... gestationis [*v. supra l. 10*] adhibendo: et primo -a sella, tum vehiculo manibus acto *eqs.* ENNOD. opusc. 2, 134 p. 328, 21 ad -am sellam apostolicae confessionis. NOT. Tir. *v. l. 67. cf. et p. 1956, 30*). *de re, quae portatur*: VEN. FORT. vita Leob. 26, 84 quidam de circumstantibus, dum virga -a frequentiam populi irrumpentis prohiberet *eqs.*

2 *pro subst.*: **a** *f.* **gestātōria,** -ae. *i. q. sella gestatoria*: SIDON. epist. 8, 8, 3 eboratas curules et -as bratteatas et fastos ... purpurissatos. **b** *n.* **gestātōrium,** -iī. *dat. plur.* -is *pro* -iis: *p. 1958, 12*. **α** *i. q. ferculum* (GLOSS. IV 597, 17 -um: ferculum vel feretrum. 604, 23 ferculam geretrix [*b*, ferculum feretrum *recte al*]): ITALA cant. 3, 9 (cod. G [Rev. Bénéd. 36, 1926, 100] *et* Ephiphan. in cant. p. 48) -um sibi fecit rex Salomon ex lignis Libani (φορεῖον, VVLG. ferculum. *cf.* AVG. serm. ed. Mai 163, 6 cum *ecclesia* utique -um vel ferculum apud Salomonem dicatur *eqs.* IVST. VRGELL. in cant. 64 p. 975^D nomen ferculi magis instrumentum, in quo aliquid deferatur vel sicut alia editio habet -um *eqs.*). VVLG. II Macc. 9, 8 humiliatus ad terram in -o portabatur (ἐν φορείῳ). **β** *de pertica, qua arca foederis portabatur* (*v. p. 1957, 57*): ITALA exod. 38, 4 (Monac.) *anulos* omnes latos -is ad tollendam arcam ([ἐνόρεῖς?] τοῖς διωστῆρσιν, VVLG. 37, 3 vectes]. *item* 38, 10 anulos ... latos gestatoris [*sic*] ad tollendam de eis mensam [ἐνόρεῖς ὥστε αἴρειν τοῖς διωστῆρσιν ἐν αὐτοῖς, VVLG. 37, 13 vectes]). *ibid.* 38, 17 -a arcae et mensae fecit (διωστῆρας, VVLG. 37, 15 vectes). AVG. quaest. hept. 2, 104 p. 161, 21 anuli in angulis ponuntur, quo inducantur subportatoria vel -a *eqs.* **γ** *singulariter de actione portandi* (?): AVG. de bapt. c. Don. (Rev. Bénéd. 1912 p. 158, 43 = PS. FVLG. RVSP. serm. 45 p. 911^A) accusat te illa columba (*Noe*) una (uno *Migne*) contenta -o rami frondentis (*an de ea re, quae ore portatur?*).

gestātrīx *v. p. 1957, 64*.

gestātus, -ūs *m. a* gestare. PLIN. nat. 15, 103 Iunianis *cerasis* gratus sapor, sed paene tantum sub arbore sua, adeo teneris, ut -um non tolerent (*i. portari vehique nequeant*). [13, 123 *v. sub* gestare *p. 1963, 60*].

[**gestauo** *v. p. 1956, 41*].

?**gesticula,** -ae *v. p. 1959, 28*.

gesticulanus *v.* gesticularius.

gesticulārius, -iī *m.* *i. q. pantomimus, saltator* (GLOSS. V 458, 56 gesticulamus [*sic vel* -anus] orchistis' [ὀρχηστής], hoc est lascivus. *cf. etiam l. 66. 70*): AMM. 24, 3, 26 mutum puerum ... suscepit -um, multa, quae callebat, nutibus venustissimis explicantem.

f. **gesticulāria,** -ae. GELL. 1, 5, 3 cum ... non iam histrionem eum (*Hortensium*) esse diceret, sed -am Dionysiamque eum notissimae saltatriculae nomine appellaret *eqs.*

gesticulātio, -ōnis *f. a* gesticulari. PRISC. gramm. III 503, 40 (*de originatione*), *v. infra l. 72*. 1 *de iis gestibus, quos arte quadam faciunt histriones, oratores, saltatores sim.*: VAL. MAX. 2, 4, 4 *Livius Andronicus* adhibito pueri ac tibicinis concentu -em tacitus peregit. QVINT. inst. 11, 3, 183 reprehenditur pronuntiatio vultuosa et -bus molesta et vocis mutationibus resultans. APVL. met. 10, 31 puella varios modulos ... concinente tibia procedens quieta et inadfectata -e nutibus honestis pastori pollicetur *eqs. ibid.* citato et intorto genere -is. TERT. spect. 21 p. 22, 7 *ut* ipse *filiam* in theatrum ad illas voces -esque deducat. SOL. 2, 26 *Hirpi* -bus religiosis impune insultant *eqs.* DON. Ter. Ad. 265 p. 60, 12 'men quaerit' cum quadam -e et subsaltatione pronuntiari *oportet*. Eun. 232 p. 315, 15 'di immortales' admirantis exclamatio est cum parasiti -e. Hec. 267 p. 239, 24 'eho ... accusat virum' -o quaedam secretiora quaerentis. MART. CAP. 2, 132 Musis ammixtae *Charites* etiam -es consonas atque hymeneia dedere tripudia. CASSIOD. in psalm. 136, 5 p. 976^A ut psalmodiae verba in locis profanis atque spectaculis -e nefandissima (*v. infra l. 61*) canere debeamus. var. 1, 20, 5 quae (*ars, sc. pantomimus*) ore clauso manibus loquitur et quibusdam -bus facit intellegi. 2 *de corporis motibus non artificialibus* (*de avibus infra l. 59*): SVET. Tib. 68, 3 incedebat *Tiberius non* sine molli quadam digitorum -e. SOL. 1, 94 altera *corporis pars* -bus promptior est, altera oneri ferundo accommodatior. SERV. georg. 1, 387 ut homines verbis laetitiam suam exprimunt, ita aves corporis -e. CASSIOD. in psalm. 105, 22 p. 761^B ante *vitulum aureum* vidit populum nefanda (*v. supra l. 53*) -e gaudentem. *i. q. vectio* (-is *vocabulo quodam modo confuso cum eo q. e.* gestatio): CASSIOD. in psalm. 32, 17 p. 230^D 'equum' ponit pro felicitate mundana, quae homines sic portat, tamquam si equinis -bus (*i.* '*gestationibus per equos*') pervehantur.

gesticulātor, -ōris *m.* *a* gesticulari. *i. q. pantomimus* (GLOSS. V 298, 20 qui[c] quid ostendit, saltator; *cf. supra l. 30*): COLVM. 1 praef. 3 oratorem ... vocis et cantus modulatorem nec minus corporis -em *eqs.*

?**gesticulātus** (-ator? -arius?) pantomimus GLOSS. V 298, 23.

gesticulor (gesticulo *p. 1959, 15*), -ātus sum, -ārī. [*a* gestire *deminutive. W.*] *de derivatione*: PRISC. gramm. III 503, 39 inde (*a* gero) est etiam -or, -aris vel -are, -atur et ipsa res gesticulatio. *part. praes.*: *p. 1959, 2. 9. part. perf. pass.* -tus: *p. 1959, 15*. NOT. Tir. 26, 78. *inde a* PETRON. *i. q. gestus facere*:

1 *ex artis disciplina*: **a** *intransit.*: PETRON. 36, 6 processit ... scissor et ad symphoniam -tus laceravit obsonium. 59, 7 *Aiax* modo versa, modo supina -tus mucrone frusta collegit (*audi 'manu'; at pro acc. plur. neutr. sumit C. F. W. Müller, Syntax d. Nom. u. Acc. p. 82, quod vix accipias. v. p. 1959, 3*). SVET. Dom. 8, 3 quaestorium virum, quod -andi saltandique studio teneretur, movit senatu. VLP. dig. 48, 19, 8, 11 *damnati* instituuntur venatores aut pyrricharii aut aliam quam voluptatem, -andi vel aliter se movendi gratia. APVL. flor. 18 p. 83 histrio -atur ceterique omnes ludiones

[*I. Kapp et G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ostentant populo *eqs.* DON. Ter. Ad. 920 p. 174, 6 'quid tu ais' . . . loqui eos, qui ab his interrogant -ante vultu, quid sentiant de consilio suo, quos sciunt approbaturos esse. **b** *transitive: i. q. modificatis gestibus aliquid exprimere vel imitari* (PETRON. 59, 7 *v. p. 1958, 78*): SVET. Nero 42 iocularia in defectionis duces carmina lasciveque modulata . . etiam -tus est. TERT spect. 17 p. 18, 23 de spurcitia . . . quam Atellanus -atur, quam mimus . . . per muliebres ⟨res⟩ repraesentat. anim. 45 p. 374, 6 gladiatorem sine armis vel aurigam sine curriculis -antes omnem habitum artis suae.

2 *generatim: i. q. quoslibet gestus facere: intransitive*: FRONTO p. 156, 16 N. *oleas* alter pudice pranderit, alter labellis -tus erit. *transitive*: CHALC. transl. p. 46[B] motu facto corporis ex adverso partis eius, unde motus fit, -atur motūs imago (*sc. in speculo; gr. deest*). *passive*: SOL. 27, 60 *simiae* quas vocant satyros, facie admodum grata -tis motibus inquietae (*inde* ISID. orig. 12, 2, 33).

gesticulōsē *adv. a* gesticulus. *i. q. cum crebris gestibus*: DON. Ter. Eun. 903 totum garrule et -e (*sc. agendum*), ut puellam cum adulescente fabulari videas.

gesticulus, -ī *m.* [*a* gestus, -ūs *W.*]. *i. q. gestus minutus*: TERT. apol. 19, 5 cum digitorum subputatoriis -is. NON. p. 32, 26 gestire significat laetum esse, dictum a -is facilioribus. MAR. VICTORIN. gramm. VI 93, 25 anaclomena appellant, quod retrorsum inclinentur, ut in quibusdam saltationum -is nostra corpora pone pandantur. *neutr* **gesticulum** chironomia GLOSS. V 458, 55. *huc pertinere videtur*: IVL. VAL. 1, 9 p. 19, 26 *Bucephala* pedes priores extenderat et -a (*T*; -am *rell.*) mansuetudinis luserat et supplici quodam motu blanditus est (*i. 'gestibus se mansuetum esse expresserat'; an pro subst. fem.* -a, -ae *accipiendum? cf.* adaticula *f., vol. I 692, 83*).

1. *gestio, -onis *f.* [*a* gerere. *W.*] GLOSS.[L] II Philox. GE 85 -o κακόβιος (*pro* gerro? [gurgustio? *Heraeus*]) GLOSS. II 221, 44 αἰώρα -o (*pro* gestatio?, *v. p. 1956, 39*). [*suppl. Mommsen*: TEST. Dasum. (Corp. VI 10229) 83 ⟨-e improba et ini⟩qua *v. et l. 47*] **1** *active: i. q. actio: t. t. rhet* -o negotii (*syn.* administratio): CIC. inv. 1, 37 negotiis . . . quae sunt attributa, partim sunt continentia cum ipso negotio, partim in -e negotii considerantur *eqs.* 1, 38 in -e . . . negotii, qui locus secundus erat de iis, quae negotiis attributa sunt, quaeretur locus, tempus, occasio, modus, facultas. 2, 39. DON. Ter. Ad 723 'scio' ad negotii totius -em rettulit *eqs.* MAR. VICTORIN. rhet. 1, 26 p. 222, 14 (*et ibid. in seqq. saepius*). CASSIOD. art. 3 p. 1199[B] (*ibid. in seqq. compluries*). rei -o: DON. Ter. Andr. 132 quia tribus rebus inducitur in alicuius rei -em persona: affectu, facto, dicto. Ad. 406 quam oratorie narrat -em rei, quae nusquam facta est (*i. fere 'rem gestam'*). *t. t. iur.* pro herede -o (*cf. Jörs, Römisches Privatrecht, 1927, p. 234; Siber, Röm. Privatrecht, 1928, p. 384. v. etiam s.* gero *p. 1942, 35*): VLP dig. 11, 7, 14, 8 plerique filii cum parentes suos funerant, vel alii qui heredes fieri possunt, licet ex hoc ipso (*i. funere*) neque pro herede -o (*corr. Mo.*, geritio *F*) neque aditio (*sc. hereditatis*) praesumitur (*cf.* COD. Iust. 6, 30, 19, 1 [*a. 529*] nec aliquid gesserit, quod aditionem vel pro herede -em inducit).

2 *passive: id quod geritur*: ISID. orig. 1, 44, 1 ephemeris . . . appellatur unius diei -o (*fort. vice perfecti de eo, quod gestum est*).

2. *gestio, -īvī *et* -iī, (-ītum), -īre [*a* gestus, -ūs. *W.*] *de originatione*: PRISC. gramm. III 503, 37 *fit* a gesto -o. *de coniugatione: enumeratur inter verb. coniug. IV*: CHAR. gramm. p. 478, 19 B. GLOSS. Plac. V 23, 31 sic declinatur quomodo audio, amicio, amiciebam. est enim -o neutrale verbum. *de formis*: -ibat: GELL. 15, 2, 1 (-iebat *QO*[3], -abat *Z*) *v. p. 1961, 71.* -ibant: PLAVT. Asin. 315 *p. 1961, 33.* -ierunt: VELL. 2, 7, 1. -istis: *v. p. 1961, 20. formae a supino* -itum *derivatae in schedis non extant. de notione*: GLOSS.[L] I Ansil. GE 310 -iamus: cupiamus, delectemus. 311—12 -iens gaudens cupiens obtans (= III Abstr. GE 23). 314 -o profero (prop-? *Lindsay*), nitor. 315 exulto, cupio, desidero. GLOSS. γανριῶ. ἐπιθυμῶ καθ' ὑπερβολήν. κισσῶ ὅ ἐστιν ἐπιθυμῶ. ἱμείρομαι. στρηνιῶ. *gr. v. praeterea p. 1960, 31. 43. 1961, 7. 18. 20. 76. 77. 82. 1962, 37.* NOT. Tir. 26, 75. *legitur significatione q. e. 'gestus facere' (IA) non ante* GELL., *sensu autem 'laetandi' (IB) et 'cupiendi' (II) inde a* PLAVTO (*v. p. 1960, 13. 1961, 32. 41. 46. 1962, 1); dedimus omnia fere exempla quae habuimus exceptis iis, quae occurrunt in tritissimo illo usu sub II B 2 (p. 1961, 46 sqq.) allato.* [*dub.*: SORT. Sangall. 28, 7 magis⟨tr⟩ati (*genet.*) ge⟨stis⟩ (*cf.* desidero *vol. V 706, 61*). SCHOL. Ter. Bemb. Eun. 3, 1, 40 v. 430 'dolet dictum'. vehementer -o hoc dixisse.]

I *i. q.* ***gestus facere,*** *corporis motibus affectus significare*: **A** *de qualibuscumque corporis motibus affectum significantibus (acced. abl. l. 77)*: GELL. 1, 26, 8 quid . . . tibi irasci videor? . . . neque pudenda dico . . . neque omnino trepido ira et -o. 11, 13, 10 cum homines insigni deformitate ac facie deridicula imitantur histriones et -iunt. APVL. met. 10, 32 coepit *Venus* . . . tibiarum sono . . . respondere gestibus et nunc mite coniventibus, nunc acre comminantibus -ire pupulis. VEG. mil. 2, 23 p. 57, 18 saltus . . . facere . . . adsuescant *milites*, insurgere tripudiantes in clipeum rursusque subsidere, nunc iendo (*cf. p. 1961, 22*) provolare cum saltu, nunc cedentes in terga resilire (*de certis motionibus, quae ad 'armaturam' pertinent, fort. cogitandum; v. s.* gestus *p. 1972, 18. cf. etiam p. 1961, 8*).

B *de iis corporis motibus, quos laetitia subita vel hilaritas ciet, i. q. exultare, laetari* (PAVL. FEST. p. 96 -it, qui subita felicitate exhilaratus nimio corporis motu praeter consuetudinem exultat [PRISC. gramm. III 503, 37 -o . . . id est motu corporis significo gaudium. DON. Ter. Eun. 555 *v. infra l. 84*]. NON. p. 32, 26 *v. p. 1959, 20.* DON. Ter. Hec. 78 σκιρτῶσαι quod est -ire et ludere. SERV. georg. 1, 387 *v. infra l. 81.* SCHOL. Ter. p. 105, 3 [*ad Eun. 555*] '-iam' id est plaudam vel velim [*M, cf. p. 1961, 38*; gaudeam *G*; saltando eam *E*]): **1** *hominum (rerum v. infra l. 29. 58; naturae infra l. 40; fortunae infra l. 73)*: **a** *absolute*: PLAVT. Most. 812 inridere ne videare et -ire admodum. TER. Eun. 555 quid -iam aut quid laetus sim? (*cf. supra l. 7*). 558 quid est quod sic -is? (*syn.* quid est quod laetus es?). CIC. fin. 3, 35 ἡδονήν . . . laetitiam appellare, quasi -ientis animi elationem voluptariam. Tusc. 3, 7 misereri, invidere, -ire, laetari haec omnia morbos (*i.* πάθη) Graeci appellant. 3, 23 laetitia, quae est voluptas animi elata et -iens (3, 24 voluptas -iens, id est praeter modum elata laetitia; *opp.* libido. 3, 25. 4, 20. *cf. infra l. 49*). 4, 8 restant duae perturbationes, laetitia -iens et libido ([5, 43 libidoque]. 4, 13 illa laetitia -iens vel nimia dici potest. 4, 36. 66 exultans iensque. PANEG. 10 [4], 1, 1. 11 [3], 27, 4. *cf.* CIC. Tusc. 4, 12 laetitia, ut adepta iam aliquid concupitum, ecferatur et -iat. SYMM. epist. 1, 13, 1 solet laetitia . . . -ire. *cf. infra l. 44 sqq.*). 4, 61 talis . . . nec maerens, nec timens, nec cupiens, nec -iens esse quisquam potest. 5, 16 elatus ille levitate inanique laetitia exultans et temere -iens. nat. deor. 2, 148. SEN. dial. 4, 21, 5 quotiens *puer* . . . dignum aliquid laude fecerit, attolli, non -ire patiamur. 12, 9, 3 animus . . . ex diutino carcere emissus . . . -it (*cf.* MVTIAN. Chrysost. hom. 24, 3 p. 388[med.] qui ex carceribus . . . clari et -ientes prosiliunt; *gr.* λαμπροὶ καὶ γαῦροι). MART. 12 praef. l. 19 abiecta ab indignante *me*, quae a -iente fieri solebant (*sc. carmina*). SVET. Cal. 6, 1. FRONTO p. 78, 14 N. facio delicias, quod . . . evenit, quibus quod cupiunt, tandem in manu est: differunt, afluunt, -iunt; ego vero etiam fastidio (*opp.?*) omnia. MAR. VICTORIN. gramm. VI 158, 14. GELL. 5, 1, 1 si -iunt *qui audiunt philosophum disserentem. ibid.* exagitantur et -iunt. 11, 7, 9 iactans et -iens. PARIS 5, 3, 4 *Popilius* Ciceronem -iente mucrone confodit. SERV. Aen. 12, 337. MART. CAP. 1, 88 tunc etiam omnium garrula puellarum . . . levitate pernix desultoriā -iebat (*sc. Tyche*). DRAC. laud. dei 3, 556 natura . . . -it (*A*; gessit *B*) servile pavens (*syn.* v. 552 exultans). MVTIAN. Chrysost. hom. 23, 4 p. 381[extr.] quantum exultat nunc et diabolus et -iens laetatur (*gr.* μέγα φρονεῖ . . . γαυροῦται καὶ χαίρει).

b *acced. ablat. causae*: CIC. fin. 2, 14 quorum alter laetitia -iat (LACT. inst. 6, 14, 9 p. 536, 2 sapiens . . . nec laetitia -iet; *opp.* terrebitur. 6, 16, 3 p. 540, 6 non est . . . nimia laetitia -iendum, sed modice et temperate. AVG. soliloq. 1, 9, 16. *cf. supra l. 21 sqq.*). Tusc. 4, 37 alacritate futtili -iens (5, 42 insolenti. APVL. Socr. 12 p. 147 nulla). off. 1, 102 voluptate nimia (ARNOB. nat. 7, 15 p. 249, 16 corporeā. *cf. supra l. 18 sqq.*). CATVLL. 51, 14 otio exultas nimiumque -is (*cf.* LIV. 6, 36, 1 Veliterni coloni otio -ientes). LIV. 45, 19, 8 secundis rebus. VAL. MAX. 2, 10, 2 spectaculo praesentiae suae latronum -ientes oculos vidit. 4, 6, 3 fati consortione. 4, 7 ext. 2 ne alienis malis . . . laetentur et -iant. QVINT. inst. 10, 5, 15 historiae nonnumquam ubertas in aliqua exercendi stili parte ponenda et dialogorum libertate -iendum. APVL. met. 5, 12 futuri pignoris gloria -iebat *Psyche* (*syn.* gaudebat). 7, 10 risu laetissimo. 11, 7 tanta . . . hilaritudine . . . -ire mihi cuncta (*v. supra l. 11*) videbantur (*syn.* gaudere). MIN. FEL. 3, 5 pueros videmus certatim -ientes testarum in mare iaculationibus ludere (*abl. vix ad* ludere *pertinet*). ARNOB. nat. 2, 1 p. 47, 15 libidinum cupiditatibus. AVSON. Mos. 204 puppibus et proris alacres -ire magistros *in certamine*. HIER epist. Rev. Bénéd. 27 (1910), 3 p. 4, 11 quo . . . ille . . . -isset gaudio (epist. 133, 1). in Is. 24, 13—15 p. 285[A] *iusti* hinnient in equorum similitudinem, laetitiae magnitudine -ientes. PRVD. c. Symm. 1, 545 exultare patres videas . . . conciliumque senum -ire Catonum candidiore toga.

c *seq. inf. (l. 70. 71) aut acc. c. inf.*: AVG. pecc. mer. 2, 5, 6 p. 76, 20 eam (*sc. iustitiam*) publicano . . . sitienti . . . . se . . . . praeferre -iebat *pharisaeus*. c. Petil. 3, 16, 19 p. 177, 11 me in eis (*sc. epistulis*) comprehendisse se -iat confitentem. SALV. gub. 1, 8 lugere -iunt, . . . infirmitate laetantur. GREG. TVR. Thom. 118, 9 -o ipsum (*sc. Iesum*), quem desideravi, videre.

d *acced. praepos.*: in *c. abl.*: PLIN. nat. 30, 14 fortunā rerum humanarum summā -iente in profundis animi vitiis. GELL. 5, 1 tit. Musonius . . . reprehendit . . . laudari philosophum . . . a vociferantibus et in laudando -ientibus. TERT. pudic. 9 p. 238, 19 si in hoc -it diversa pars, ovem . . . peccatori configurare. de: ENNOD. epist. 3, 4, 3 p. 75, 5 bona, de quibus -o.

e *impersonaliter* (*cf.* iuvat, delectat): ROMVL. fab. Aesop. 65 (rec. v), 11 -it me (*i. canem v. l. 81*) sub tecto cubare.

2 *bestiarum* (*v. et l. 80*): SERV. georg. 1, 387 [*v. supra l. 9*] laetitiam suam corporis habitu significare: nam ut homines verbis laetitiam suam exprimunt, ita aves corporis gesticulatione. DON. Ter. Eun. 555 -ire ⟨est⟩ motu corporis [*cf. supra l. 6*] monstrare quid

[*I. Kapp et G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sentias. hoc autem constat a pecudibus ad homines esse translatum. -ire est sensum corporis gestu indicare, quod magis animalium est mutorum): **a** *absolute*: COLVM 8, 15, 4 cum apricitate diei -iunt aves. PLIN. nat. 8, 60 *panthera* laeta atque -iente. VAL. FL. 3, 634 -it aper . . ., cum sese . . . tigris abstulit. PALLAD. 8, 4, 1 *vaccas* post vernam pinguedinem -ientes. AVIEN. Arat. 1858 mures, cum -ire solo, cum ludere forte videntur, *gr.* ἐσκίρτησαν. QVODV. cant. 3, 3 p. 681[B] si . . . iumento insideres, quod te -iendo vellet praecipitare (*cf. p. 1959, 83*). DRAC. laud. dei 2, 164 ut . . . belua -iat ingens (Romul. 7, 150 summas -ire per undas). Romul. 8, 408 vident . . . per campos -ire pecus. **b** *c. abl. causae*: CIC. nat deor. 1, 77 cur non -iret taurus equae contrectatione. VERG. georg. 1, 387 *varias volucres* nunc currere in undas et studio incassum videas -ire lavandi. APVL. met. 7, 16 asinus laetus et tripudians graduque molli -iens. LACT. opif. 3, 1 p. 10, 3 *animalia* ut sunt edita ex utero, protinus in pedes suos erigi et -ire discursibus. *de montibus (in bestiarum similitudine)*: ITALA psalm. 113, 4 (Veron.) montes -ierunt velut arietes et colles velut agni ovium (ἐσκίρτησαν, VVLG. exultaverunt). 113, 6 (Veron., *sim.* Itin. Theod. 22 p. 146, 22; Aug. in psalm. 113, 1) montes, quare -istis velu[n]t arietes (ἐσκιρτήσατε, VVLG. exultastis). ITIN. Theod. 22 p. 147, 2 quando domnus ad baptismum descendit, ipsi montes ante ipsum ambulant -iendo et . . . velut saltantes videntur.

C *de fetu utero matris incluso*: AVG. civ. 16, 35 p. 180, 29 D. -iebant gemini *Esau et Iacob* adhuc in utero *Rebeccae* inclusi. quaest. hept. 1, 72 p. 38, 11 cum -ient puerperia in utero *Rebeccae* (*cf.* AMBR. Isaac 4, 18 exultabant infantes in utero eius [HIER. quaest. hebr. in gen. 25, 21 RVFIN. Orig. in gen. 12, 1 p. 107, 2 B.]). SACR. Leon. 327 Iohannes . . . adhuc clausus utero ad adventum salutis humanae prophetica exultatione (*cf. p. 1960, 44 sqq*) -ivit.

II *spectat ad* **voluntatem intentam** *aliquid faciendi (sensu gestus faciendi praeter exempla s. A congesta plane abolito)*: **A** *fere i. q. prurire*: PLAVT. Amph 323 -iunt pugni mihi. Asin. 315 dudum scapulae -ibant mihi, hariolari quae occeperunt, sibi esse in mundo malum. Bacch. 596 dentifrangibula haec meis manibus -iunt.

B *i. q. vehementer cupere* (NON. p. 317, 7 -ire est cupere. EVGRAPH. Ter. Phorm. 260 '-o' . . . cupio et desidero [SCHOL. Ter. *ad h. l.* p. 131, 4 '-o' desidero, opto]. SCHOL. Ter. Eun. 401 p. 102, 7 'in oculis -ire' [*at* gestare TER., *v. p. 1966, 33*] id est cupiebat te habere in oculis, scil. gestibus oculorum voluntatem innuere *eqs.* Eun. 555 p. 105, 3 *v. p. 1960, 9.* *fere de animantibus; de rebus ex. gr. infra l. 47. 54. 60. 67*): **1** *absolute*: PLAVT. Mil. 1214 at -o (*sc. te impetrare*). Most. 877 -is aliquo (*sc. ire*). MIN. FEL. 15, 2 cum . . . liceat responsionem Ianuarii nostri iam -ientis (*sc. respondere*) audire. PANEG. 8 (5), 1, 2 id (*gratiam agere*) non potest *civitas*: -it animo.

2 *accedit infinitivus* (*v. p. 1959, 69*): PLAVT. Cas. 471 iam osculari -o. Men. 486 adibo ad hominem, nam turbare -o. Mil. 8 *machaera* misera -it fartem (*Skutsch*; et fratrem *sim. codd.*) facere ex hostibus. 1398 iamdudum -it moecho hoc abdomen adimere. Pseud. 116 -o promittere. Trin. 325 dare iam veniam -o. LVCIL. 1008 quantum (*cf. p. 1962, 23*) haurire animus Musarum ex fontibus -it. CIC. Arat. 53 haec (*avis*) dextram Cephei dextro pede pellere palmam -it. prov. 35 si in Capitolium invehi victor . . . -iret. Pis. 83 securibus . . . cervices subicere -iret. Marcell. 10 parietes . . . tibi gratias agere -iunt. Phil 4, 14 senatum . . . delere -it. de orat. 2, 23 nostri animi negotiis forensibus . . . deferri -iant (-iunt *al.*) ac . . . cupiant. fin. 4, 8 quod Zeno commutare -iret. 5, 48 narrare -iant. Att. 2, 7, 4 -iat animus aliquid agere in re publica. 4, 11, 1 -o scire ista omnia. epist. 6, 20, 1 nihil est . . ., cur adventibus te offerre -ias. LVCR. 4, 1055. 6, 1047 usque adeo fugere a saxo -ire videtur *ferrum in ramenta* minutum. HOR. carm. 3, 3, 54 visere -iens *Roma*, qua parte *eqs.* 3, 16, 24 divitum partes linquere -o. 4, 12, 15 epist. 1, 1, 77. 1, 20, 5 quo descendere -is. 2, 1, 175 -it . . . nummum in loculos demittere. ars 159. TIB. 2, 1, 72 fixisse puellas -it *Cupido.* OV. met. 4, 130. 6, 664 egerere inde dapes inmersaque viscera -it. VELL. 2, 7, 1. SEN. Herc. f. 148 pinnas . . . tradere soli -it . . . Thracia paelex (*luscinia*). dial. 6, 23, 2 *al.* PERS. 1, 127 PLIN. nat. 16, 94 18, 185 faba runcari non -it. SIL. 15, 347 STAT. Theb. 3, 73. silv. 1, 2, 15 *Venus* novā -it minor ire maritā. PLIN epist. 9, 28, 5 paneg. 15, 4 *al.* FRG. Paris. gramm. VI 630, 9 latini comici . . . -iunt comoedias ad sermonem vitae vocare. GELL. 15, 2, 1 quispiam . . . Platonicum sese philosophum dicebat et viderier -ibat (*cf. p. 1962, 3*). *al.* APVL. met. 1, 4 *saepe.* MIN. FEL. 20, 5. 24, 2 TERT. apol. 1, 11. patient. 3 p. 3, 12 adultus non -i[e]t agnosci (adv. Marc. 4, 8 p. 439, 11 nibil [*v. p. 1962, 25*] magis -isset *Christus* quam agnosci). *saepe.* ITALA II Cor. 5, 9 (Tert. resurr 43 p 89, 12) -imus . . . placibiles deo esse (φιλοτιμούμεθα, VVLG. contendimus). PANEG. 6 (7), 8, 7 *al.* IVL. VAL. 3, 34 in complexus . . . irruere -iebant (*Ps. Callisth. 3, 21* ἔμελλον . . . περιπλέκεσθαι). LACT. inst. 2, 1, 2 p. 95, 13 *al.* IVST. 7, 6, 8 *al.* AVSON. 288, 1 *al* AMBR. Abr. 1, 5. 36 p. 530, 10 HEGES. 1, 32, 3 p. 60, 16 Vind. *al.* HIER. epist. 46, 13, 1 *al.* RVFIN. hist. 2, 17, 19 sapientiae studiis semet -iunt . . . consecrare (*gr. aliter*). 3, 28, 4 adquirere . . . -iebat (*gr.* θελήσαντα). *al.* AVG civ. 1, 28 p. 44, 20 D. *al.* SVLP. SEV. epist. 2, 6 *al.* MACR. Sat. 1, 2, 13 *al.* COD. Theod 5, 15, 20 (*a. 366* = COD. Iust. 11, 65, 4) solutionem facere -ienti. *et al. passim.*

3 *pendet acc. c. inf.*: PLAVT. Asin. 788 equidem illam moveri -o. TER. Phorm. 260 ipsum -o dari mihi in conspectum. HOR. sat. 1, 4, 37 omnes -iet a furno redeuntes scire. GELL. 15, 2, 1 *v. p. 1961, 70.* APVL. met. 2, 8 *puellae* pulchritudinem suam praebere se -iunt. TERT. adv. Marc. 4, 14 p. 462, 4 se illum repraesentare -ivit. IVST 2, 9, 4 neminem ait superesse, quem amplius mori -iat. SCHOL. Cic. Bob. p. 147, 32 St. HIER. epist. 54, 1, 1 -it affectus hoc te cupere . . . quod *eqs.* ENNOD. epist. 5, 22, 1 p. 143, 12.

4 *accedunt praepp.*: **ad**: PETRON. 87, 7 ephebus plenae maturitatis et annis ad patiendum -ientibus. LACT. ira 7, 9 p. 79, 4 cum ad lusum -iunt *animalia.* HIER. in Am. 3, 6 p. 1067[A] -iunt ad libidinem. in Dan. 7, 4 p. 528[C] leaenas . . . semper -ire ad coitum (in Ier. 3, 24, 3 p. 172, 7 equarum more, quae ad coitum -iunt). **in** *c. acc*: APVL. met. 3, 24 in avem similem -iebam. ARNOB. nat. 3, 10 p. 118, 7 *deos* quadrupedum ritu in libidinum furias -ire (*cf* 7, 4 p. 240, 8 deos . . . -ire in libidinis gaudium). 4, 35 p. 170, 11 Dindymene in bubulci unius amplexu⟨m⟩ flagitiosa fingitur adpetitione -ire. DON. Ter. Eun. 304 alacritas est mutatio quaedam vultus -ientis in spem aliquam. HIER. adv. Iovin. 1, 36 p. 260[A] *ut* -iamus in naturalem copulam. AVG. conf. 2, 3, 6 p. 33, 9 ubi . . . pater . . . vidit pubescentem *filium* . . ., quasi iam . . . in nepotes -ret. DRAC. laud. dei 2, 384 pelagus vastas -ret in undas.

5 *aliquid* (*cf.* quantum *p. 1961, 50*): APVL. met. 3, 18 aditum -ientes. 8, 13 nescioquod scelus -iens. TERT. apol. 1, 2 *veritas* unum -it interdum, ne (*v. infra l. 37*) ignorata damnetur. adv. Marc. 4, 8 p. 439, 11 *v. p. 1961, 73.* SCHOL. Cic. Bob. p. 87, 3 St. quasi hoc . . . consequi posset, quod ipse rapinarum meditatione -iret. PRVD. perist. 2, 136 aurum . . . -iens. CHROMAT. beat. 4 p. 326[A] qui caliginem noctis emensus est, iam -it proximam lucem (*syn.* concupiscit, desiderat). COD. Theod. 9, 45, 4 pr. (*a. 431*) ad extremas fores ecclesiae, quas oratum -iens populus primas ingreditur. ENNOD. dict. 8, 2 p. 446, 11 humanitatis est non tacere, quod -ias. epist. 2, 26, 2 p. 68, 13 prior quid -irem patefeci. CASSIOD. var. 1, 40, 1 -iunt vituli certamina. *alcis. rei: v. p. 1959, 71.*

6 *seq. enuntiatum*: **quatenus**: RVFIN. hist. 6, 21, 3 Mamaea . . . summo nisu -ire coepit, quatenus sibi *Origenis* praesentia fieret (*gr.* περὶ πολλοῦ ποιεῖται . . . ἀξιωθῆναι). **ne**: TERT. apol. 1, 2 *v. l. 25.*

III *i. q.* **gestare:** ANON. de mach. bell. 9 *clipeocentrus* interdum . . . operit -ientem, nonnumquam in fronte tichodifri oppositus, vel in temone suspensus munit inferius latentes. GREG. TVR. Mart. 1, 2 p. 589, 1 signa apostolica -ientes *duodecim lapides.* glor. conf. 75 p. 793, 13 neque . . . in sinu ignem quis -iens (-ans *cod. 4, v. p. 1963, 22*) non cremabitur.

coniuncta vel synonyma: *ad IB*: desiderare: *p. 1960, 72.* ecferri: *p. 1960, 24.* exagitari: *p. 1960, 37.* exsultare: *p. 1960, 22. 27. 41. 42. 50. 65.* gaudere: *p. 1960, 57. 58.* iactare: *p. 1960, 37.* laetari: *p. 1960, 17. 43. 54. 71.* laetum (esse): *p. 1960, 14. 15. 57. 1961, 4. 14.* *ad IIB*: cupere: *p. 1961, 56. 1962, 7.* concupiscere: *supra l. 29.* desiderare: *supra l. 29.*

opposita (*ad IB*): fastidire(?): *p. 1960, 35.* indignari: *p. 1960, 32.* terreri: *p. 1960, 46.*

[**gestita** iocularis minuta GLOSS. V 458, 54. 502, 25 (gestatiuncula res minuta? *Goetz, v. p. 1957, 34 et p. 1963, 1*). *cf. p. 1959, 4.*]

gestito, -āvī (-ātum), -āre. [*a* gerere. *W.*] GELL. 9, 6, 3 *inter frequentativa*: gero, gestus -ito. *habet* ENN. *v. infra l. 79,* PLAVT. 8[ies]; *deinde rarissime usurpatur, nisi quod* MART. CAP. *quinque locis exhibet.*

1 *i. q. vel secum vel in se gerere consuevisse* (*frequentativa notione tamen plerumque evanida, v. e. g. l. 69*): **a** *res corporeas* (*partes corporis infra l. 66. 73; delphinus hominem infra l. 67*): PLAVT. Cist. 746 illius mater quae haec *crepundia* -vit (749 mea haec erilis -vit filia. *cf.* 750 mentiris, nam mea -vit, non tua. 752 ubi ea est quae -vit). Curc. 602 rogita, unde istunc habeat anulum. pater istum meus -vit. Mil. 7 *machaera lamentatur,* quia se iam pridem feriatam -em. Poen. 398 itaque iam quasi ostreatum tergum ulceribus -o propter amorem vestrum. SOL. 12, 9 delphin . . . impositos frequenter -vit. ITIN. Alex. 20 milites iussos, quisque secum alphita esui potuive -ret, ea cuncti conferrent. TREB. trig tyr. 14, 6 qui Alexandrum expressum vel auro -ant vel argento. ARNOB. nat. 5, 7 p. 179, 17 *fistulam* instigator ipse *Attis* -bat insaniae. QVEROL. p. 8, 13 tridentem istum -o (*ibid. l. 15* hunc). HIER. adv. Iovin. 2, 21 p. 315[C] callosam opere -ans manum. MART. CAP. 1, 7 Delius . . . ramale laureum -at. 6, 575 feminarum, quae decentem quandam . . . velut mensulam -antes . . . procedunt. sed quae istae sunt quidve -ent . . . non adverto. 6, 580 feminam . . . radium dexterā, alterā sphaeram solidam -antem. 9, 909 dextra . . . quoddam gyris . . . circulatum . . . velut clupeum -bat *Harmonia.* **b** *rem incorpoream, i. q. prae se ferre, habere*: ENN. scaen. 302 ea libertas est, qui pectus purum et firmum -at. PLAVT. Amph. 326 volucrem vocem -o. **2** *i. q. proferre fruges*: SOL. 32, 34 ficus Aegyptia . . . poma non ramis tantum -ans. **3** *i. q. facere* (*cf* gerere *p. 1936, 45*): PAVL. NOL carm. 24, 641 ut quod parentes -arunt corpore, nos actitemus (*syn.*) spiritu (*cf.* 639 *sq.* gesta . . ., in actum scripta).

[*I. Kapp et G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gestiuncula res minuta GLOSS. *v.* gestatiuncula *p. 1957, 34.*

***gesto,** -āvī, -ātum, -āre. [*a gerere. W*] *de formis: inter verba primae coniug.*: CHAR. gramm. p 472, 31 B. *pro depon.* (*v. p. 1968, 22*): CHAR. gramm. p. 479, 16 B. glorior, . . . gratulor, grassor, -or. AVG. gramm. V 513, 41. -andus: PLAVT. Trin. 596 *infra l. 29.* TER. Ad. 709 *p. 1966, 31.* Ov. met. 2, 366 *infra l. 40 al.* -tu: PLIN. nat. 13, 123 *infra l. 60.* -ancia (*sic*): APRING. in apoc. 4, 8 *p. 1964, 48.* *de notione*: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 435, 27 B. cogit, compellit, -at, aestuat, satis agit *eqs.* GLOSS.[L] I Ansil. GE 309 -atur portatur geritur (III Abstr. GE 21). *et al.* βαστάζω. *v. et p. 1968, 26 sqq. 81.* NOT. Tir. 26, 76. *de sensu in universum notandum est, vim frequentativam excepto* PLAVT. *p 1968, 69 prorsus esse abolitam. de usu: absolute raro ponitur: praeter eos locos qui pertinent ad IC, fere non nisi in part. praes pro subst.* (*v. p. 1969, 8 sqq.*) *adhibito; in gerundio p. 1964, 22; denique v. p. 1966, 66. 69. legitur inde a* PLAVTO, *v. infra l. 27. p. 1964, 53. 1966, 1. 1967, 19. 1968, 69*; TER.; *semel* CIC. (*p 1965, 24*); *bis* LIV., *saepius inde a* VERG. Ov. [*var. lect.*: CIC. Arat. 457 lustrans (-ans *D*). Ov. met. 2, 366 *v. infra l. 39.* LVCAN. 9, 70 portas (-as *G*). STAT Theb. 12, 90 laetanda (-anda *BM*). *v. et p. 1964, 17. confunditur*: *c.* gustare: Ov. Pont. 2, 5, 67 *v. infra l. 41.* PLIN. nat. 7, 65 gustatas *recte.* CYPR. patient. 14 p. 407, 24 *p. 1967, 35. c.* gestire: *v. p. 1962, 43. loco lacunoso*: FRONTO p. 127, 4 N. . . .〉 operam -antes 〈. . .〉 *dubie*: CLAVD. 17, 279 -are curules *in versu a solo cod. V trad.*]

I *i. q.* **portare, ferre** (*habere v. p. 1966, 79. 1967, 13. 15. 16*): **A** **corporaliter**: **1** *de animantibus* (*de re personata: p. 1964, 31*): **a** *res corporeas*: *α cum nudo obiecto*: PLAVT. Pseud. 10 quid est, quod tu . . . hos multos dies -as tabellas tecum? Rud. 1081 quae olim parva -vit crepundia. Trin. 596 -andust peregre clupeus, galea, sarcina (CLAVD. DON. Aen. 7, 655 p. 98, 20 -ans clipeum cum hydrae serpentibus. CLAVD. rapt. Pros. 3, 219). Truc. 274 -as tecum ahenos anulos (PLIN. nat. 33, 25 unum *anulum.* TAC. Germ. 31 fortissimus quisque ferreum . . . anulum velut vinculum -at. hist. 4, 3 APVL. flor. 9 p. 36. *et al.*). VERG. Aen. 1, 336 virginibus Tyriis mos est -are pharetram (STAT. silv. 5, 1, 130 CLAVD. rapt. Pros. 2, 242 MEROB. poet. 136). 12, 211 *sceptrum, syn.* gerere (SEN. Herc. O. 559 tu fulva nigris sceptra -antem poli. Tro. 772 Iliaca non tu sceptra regali potens -bis aula. CLAVD. 5, 442 -anda). HOR. sat. 1, 2, 83 adde huc quod mercem sine fucis -at *eqs.* Ov. met. 2, 366 electra . . ., quae . . . amnis excipit et nuribus mittit -anda Latinis (spectanda *var. lect.*). 12, 411 candentia lilia. Pont. 2, 5, 67 thyrsus . . . vobis, -ta (gustata *A*) est laurea nobis. MANIL. 1, 344 Iovis ales fertur in altum . . . volitans -et ceu fulmina mundi (SIL. 10, 109 -anda ad fulmina. 15, 404). FEST. p. 237 penatores qui penus -ant. CVRT. 3, 3, 20 hastas . . . auro praefixas -bant. 3, 10, 9 praedam, non arma -antem (8, 2, 36 LVCAN. 8, 598 SIL. 1, 626 ARNOB. nat 4, 16 p. 154, 20 AMM. 23, 6, 6. COD. Theod. 6, 24, 2 [*a. 364*] armis -andis et procinctibus bellicis idoneus [8, 7, 12, *a. 372.* 12, 1, 32, *a. 341*]. 12, 1, 35 [*a. 343*] armis -andis habiles. *al.*). 4, 2, 24 saxa. 6, 6, 5 ille se quidem spolia Persarum -are dicebat (SIL. 9, 114 nobile . . . germani spolium. LACT. inst. 2, 4, 35. *cf.* SIL. 17, 298 tibi pugnacis -antur opima Marcelli. *v. et p 1967, 1*). 8, 14, 11 id (*sc. Herculis simulacrum*) maximum erat bellantibus incitamentum, et deseruisse -antes (*pro subst.*) militare flagitium habebatur. MELA 1, 26 *parmam* ab *Antaeo* -tam. ASCON. in tog. cand. p. 69, 25 St. Mari Gratidiani quod caput -rit (-ret *codd.*), obicit (*ibid. l.* 26. DRAC. Romul. 10, 551 caput iuvenis . . . -bat Agaue). LVCAN. 1, 137 exuvias veteris populi sacrataque -ans dona ducum. 1, 164 cultus . . . decoros. 2, 96 nulli -anda dabantur signa ducis. PLIN. nat. 9, 114 margaritas. 13, 123 nulli fruticum levitas maior (*quam nartheciae*); ob id -tu (*supin. II, non subst., v. p. 1958, 22*) facilis baculorum usum senectuti praebet. 15, 124 virgae . . . -tae (MART. CAP. 5, 433. 434 qui -bat virgulam, Tisias dictus). 35, 5 Epicuri voltus per cubicula -ant ac circumferunt secum. 37, 44 feminis monilium vice sucina -antibus. 37, 118 totus . . . oriens pro amuleto -are eas (*i. iaspides*) traditur. 37, 154 chalcophonos *lapis* . . . tragoedis . . . -anda. VAL. FL. 1, 453 (*de clipeo*) orbis, quem genitor -bat Abas. 2, 653 aurea . . . pocula (APVL. met. 11, 8. AVIEN. Arat. 833 *Ganymeden*, pocula quem divum mensis -are loquuntur). 6, 53 phalanx . . . celata . . . -at tegmina (*i. scuta. cf.* SIL. 12, 208 quae non sine crimine vester . . . -ret tegmina ductor). 6, 134 tympana. 8, 177 longos . . . sibi -ta per annos Phrixeae monumenta fugae. SIL. 8, 549 tela. 8, 671 -at Agenoreus nostro de more secures consulis. 9, 449 loricam *Mars.* 15, 424 Aeoliis -tum insigne tyrannis (TAC. Germ. 45 *Aestiorum* gentes insigne superstitionis formas aprorum -ant. ann. 15, 7 equus qui consularia insignia -bat. PORPH. Hor. serm. 2, 3, 255. CLAVD. DON. Aen. 10, 324 p. 335, 3 Herculis insigne. *cf.* SIL. 16, 241 regni . . . insigne vetusti -at laeva decus). 17, 621 posuit -tas belua (*elephas*) turrīs. TAC. Agr. 29 sua quisque decora -antes. Germ. 46 scuta (AMM. 24, 6, 8. 26, 9, 7 cum vexillis scuta perversa -antes. CLAVD. DON. Aen. 10, 545 p. 363, 16 *al.*). ann. 13, 35 miles qui fascem lignorum -bat. 15, 53 pugionem (AMM. 17, 4, 4 pugione, quem aptatum femori dextro -bat). SVET. Iul. 37, 2 quadraginta elephantis dextrā atque sinistrā (*adv. loc.*) lychnuchos -antibus. 45, 2 ius laureae coronae perpetuo -andae (*cf.* PROB. Verg. ecl. 6, 42 coronam et anulum [*v. p. 1963, 32*] -anda). 84, 3 bina iacula. Cal. 52 triumphalem . . . ornatum (APVL. apol. 22). Tit. 5, 3 diadema (AMM. 20, 4, 19). FRONTO p. 4, 17 N. litteras mecum -bo (*cf.* AVG. gest. Pelag. 11, 25 p. 79, 1 -ans . . . epistolam . . . martyris Cypriani). p. 122, 6 daduchis Eleusinae faces -antibus. APVL. apol. 19 *tunicam.* flor. 9 p. 34 ampullam . . . oleariam, quam -bat. 21 p. 101 fruticem, quem verberando equo -ant. met. 2, 18 gladiolo . . . cinctus altrinsecus ipse salutis meae praesidia -bo. 10, 13 me (*asinum*) . . . ad vasa illa compluria -anda praedestinarant. TERT. apol. 16, 12 librum -ans. idol. 18 p 52, 4 fasces et purpuras. scorp. 14 p. 177, 8 quia non sine causa gladium -et ([*cf. Rom. 13, 14* τὴν μάχαιραν φορεῖ, VVLG. portat] MACR. Sat. 5, 19, 4). virg. vel. 10 p. 897 Oe. nihil -antes, quod et ipsos faceret illustres (*sc. ornamenta nulla*). carn. 5 p. 433 Oe. carnem (*v. p. 1965, 69*) -are an crucem (ITALA Ioh. 19, 17 [cod. a] -ans sibi crucem [βαστάζων, codd. fqr portans, cod. e ferens; VVLG. baiulans]). SER SAMM. 195 (*contra lippitudinem*) viventis . . . nepae lumen -atur amicum. 852 (*contra serpentis morsum*) genere ex ipso dentem -bis (portabis *B A*[1]) amicum (*sc. cervi*). CARM de pond. 157 pondus (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 11, 5 p. 406, 2 -andis omnibus, quae magni ponderis fuerant). SOL. 27, 37 a quocumque *heliotropium* -bitur. LACT. inst. 7, 1, 20 magna onera -antes (*subst.* AVG. civ. 13, 18 p. 580, 10 D. sicut onera in -ando sentire consuevimus. *cf.* VEG. mil. 1, 20 p. 23, 1 etiam si onerosa -verit). IVVENC. 4, 213 olei . . . partem, prudentes secum quod tunc -are videbant *stultae virgines.* PALLAD. 12, 22, 3 cineris . . ., quantum manus utraque -bit. PS. HIL. libell. 6 p. 738[D] vestem. AVIEN. Arat. 623 *chelyn.* 899 spirarum medio -at cratera coruscum *Hydra* (*Arat. 447* μέσσῃ δὲ σπείρῃ Κρητῆρ). AVSON. 53, 4 *scyphum.* 326, 6 vetus verbum iubet compedes, quas ipse fecit ipsus ut -et faber. AMM. 19, 1, 3 aureum capitis arietini figmentum . . . pro diademate -ans. 22, 9, 1 mundanam cornucopiam Fortuna -ans. 25, 1, 15 cultros. 25, 10, 2 Maximiani statua . . . amisit . . . sphaeram aeream, quam -bat. 28, 2, 8 milites . . . humum . . . 〈gest〉antes. 29, 1, 31 verbenas felicis arboris -ans. CLAVD. DON. Aen. 6, 815 p. 611, 13 olivae . . . ramum . . . et sacra. 7, 245 p. 39, 17 quod Aeneae pater habuit et socer -vit (*cf.* gestamen *p. 1955, 54*). VEG. mil. 1, 3 p. 7, 12 ferrum. HIER. in Abd. 17, 18 p. 1113[B] πυρφόρον qui -are possit igniculum. PRVD. cath. 9, 69 -at . . . suum per urbem laetus aeger lectulum. CLAVD. rapt. Pros. 3, 407 non tales -are tibi, Proserpina, taedas sperabam. 18, 464 iam non umbracula -ant virginibus *eunuchi.* AVG. civ. 1, 13 p. 23, 23 D. quaelibet indumenta. EVAGR. alterc. p. 49, 10 arcam testamenti. MACR. Sat. 3, 14, 4 crotala -antes saltare discebant. PS. APVL. herb. 23, 5 H.-S. *herbam camemelon* adligatam secum -et. MART. CAP. 1, 23 siquid pulchritudinis ornatusque -ret *Psyche.* 3, 223 teres quoddam . . . ferculum. 6, 581 *Geometria* crepidas . . . contritas viatrix infatigata -bat. SIDON. epist. 1, 2, 5 *arcum.* carm. 5, 439 vestigia turpis adhuc probrosa fugae (*i. vulnera in tergo*). 22, 55 *niveas bacas.* DRAC. Romul. 2, 96 pellem. APRING. in apoc. 4, 8 quatuor animalia thronum dei -ancia. PASS. Paul. 6 p. 29, 8 *Paulus* consuetudinarias sibi pro Christi nomine -ans cathenas. *in imagine*: VEN. FORT. vita Pat. 3, 9 iugum dominicae culturae monachicus -turus. *cf. et p. 1967, 57.*

β indicato quo vel ubi aliquid geratur: *adduntur partes corporis*: M. LAEL. *augur* (?) *v. p. 1965, 16.* PLAVT. Epid. 617 in manibus -ant copulas secum simul (LACT. inst. 7, 1, 15 [*proverbialiter*] ne si solem quidem ipsum -emus in manibus *eqs.* AVG. un. eccl. 18, 46 p. 291, 5 in manibus documenta -amus, quibus docemus *eqs.* in euang. Ioh. 40, 1 de sancto euangelio secundum Ioannem, quod -are nos videtis in manibus. MART. CAP. 8, 811 -bat in manu cubitalem . . . mensuram, in alia librum *Astronomia* [APRING. in apoc. 20, 1]). VERG. Aen. 7, 687 pars spicula -at bina manu (HOR. carm. 1, 35, 19 clavos trabalis et cuneos manu . . . aena. SEN. Ag. 10 superba sceptra. Phoen. 364 Agaue facinus horrendum manu, qua fecerat, -vit. benef. 7, 27, 2 spolia. VAL. FL. 2, 211 singultantia . . . ora [*i. capita recens abscisa*]. SIL. 5, 340 missile. STAT. Theb. 2, 578 *iacula.* Ach. 1, 654 tibi pensa manu, tibi mollia -o tympana. MART. 5, 55, 2 fulmina. SVET. Aug. 94, 8. FRONTO p. 122, 5 N. orationes ambas cum dextra laevaque manu mea -rem. APVL. met. 6, 18 offas . . . ambabus . . . manibus [*v. p. 1965, 10. 13*]. 11, 6. AMM. 21, 14, 1 *sphaeram.* 26, 6, 15 MACR Sat. 1, 17, 3. 7, 13, 7. MIRAC. Theclae 3 p. 171, 16 puellam . . . duo sidera praefulgida manu -antem). Ov. met. 7, 33 ferrum et scopulos -are in corde (*v. et p. 1966, 25*). 13, 347 Telamone creatus -asset laeva taurorum tergora septem (VAL. MAX. 9, 6, 1 *arma* laevis. SIL. 11, 533 *anulum equitum* laeva. CLAVD. DON. Aen. 7, 185 p. 29, 10 ancile. MART. CAP. 1, 82 cratera somnificum. *cf.* SEN. Tro. 155 aurea dextrā vincula -ans [LVCAN. 8, 675]). LIV. 27, 48, 16 vix arma umeris -bant (*P*, gerebant *Σ.* SEN. Herc. O. 1605 tela [VAL. FL. 1, 110 tela . . . facilesque arcus]. Thy. 7 *lapidem.* TAC. ann. 14, 61 Octaviae imagines. FRONTO p. 73, 14 N. onus grave umero -antibus [*subst.*]. VVLG. Is. 46, 7 portant illum [*deum conflatilem*] in umeris -antes. ISID. alleg. 71 botrum). PAVL. FEST. p. 113 inarculum virgula erat . . ., quam regina sacrificans in capite -bat (CLAVD. DON. Aen. 2, 175 p. 172, 18 vittas . . . in capite. VEG. mil. 1, 20 p. 24, 2 aliquid [*i. galeam*]. MART. CAP. 1, 79 dominandi sertum. *cf.* SVET. Tib. 69 coronam lauream capite [Dom. 4, 4]. APVL. met. 9, 16. *v.*

[I. Kapp et G. Meyer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

infra l. 10. MART. CAP. 1, 40 Pallas peplum rutilum circum caput -bat). VAL. MAX. 7, 6 ext. 2 artus et membra trucidatorum corporum sinu suo -antes (cf. PALLAD. hist. mon. I 8 p. 279^{D} collectos intra suum sinum . . . lapillos, gr. ψηφία . . . ἐν τῷ κόλπῳ κατέχων). SEN. Herc. O. 411 viva (cf. Carlsson, Zu Sen. Tragg. p. 30) tergo spolia -antem ferae (LACT. inst. 4, 18, 19 onera. cf. CVRT. 4, 2, 20 illos armis inclitos dorso sicut iumenta onera -are. SIL. 9, 240 propugnacula dorso belua nigranti -ans). PLIN. nat. 2, 21 digitis deos -ant (2, 158 digito . . . gemma. GELL. 10, 10 tit. anulum). 9, 105 margaritas sim. manibus (v. p. 1964, 68), auribus (v. l. 11), capite (v. p. 1964, 84) totoque corpore. 11, 136 in oriente . . . et viris aurum eo loci (sc. in auribus) -are decus existimatur (cf. APVL. Plat. 1, 4 auri tantum . . . in auricula -vit. v. l. 10). 12, 2 quoniam parum erat manibus (v. p. 1964, 68), collo, crinibus -ari (SPART. Carac. 5, 7 damnatis et qui remedia quartanis tertianisque collo adnexa -arunt [AMM. 19, 12, 14]. AVG. serm. 164, 7, 10 sarcinam . . . collo. cf. MACR. Sat. 1, 6, 14 [ex M. Laelio augure, v. p. 1964, 53] togam praetextam et lorum in collo pro bullae decore). 33, 39 mulierum pedibus aurum -tum (LACT. Phoen. 121 pullus ossa, cineres sim. in formam conglobat . . ., quam pedibus -ans contendit Solis ad urbem). MART. 5, 12, 2 quod nutantia fronte perticata -at pondera Masclion. SVET. Nero 6, 4 serpentis exuvias aureae armillae . . . inclusas dextro bracchio -vit. APVL. Socr. prol. 111 corvus praedam ore -bat.

caput (truncum corpus l. 28) hasta, pilo sim. suffixum: CIC. Phil. 11, 5 cervicibus fractis caput abscidit idque adfixum -ari iussit in pilo. LIV. 10, 26, 11 equites pectoribus equorum suspensa -antes capita et lanceis infixa. VELL. 2, 27, 3 abscisum caput ferro figi -arique circa Praeneste. VAL. MAX. 9, 2, 3 Carbonis Arvinae truncum corpus patibulo adfixum -tum est. LVCAN. 2, 160 colla ducum pilo trepido -ta per urbem (9, 137 quantum -ta per urbem ora ducis, quae transfixo sublimia pilo vidimus). SIL. 2, 204 hastā . . . caput. TAC. hist. 1, 44 praefixa contis capita Galbae et Pisonis -bantur. HIER. epist. 60, 16, 1 Rufini caput pilo Constantinopolin -tum est (v. et s. gerere, p. 1931, 33). varias res variis rebus: SEN. Herc. O. 660 monili -at pelagi dona rubentis. CVRT. 4, 7, 24 hunc (sc. umbilicum) . . . navigio aurato -ant sacerdotes. 7, 5, 10 duo occurrunt utribus aquam -antes. SVET. Vit. 2, 5 socculum . . . Messalinae inter togam tunicasque -vit assidue. APVL. apol. 14 imaginem suam . . . non uno loco conditam, sed quoquo velis parvo speculo promptam -are. 63 simulacrum alicuius dei inter libellos conditum -are. AVR. VICT. Caes. 38, 8 clausum lecticā cadaver specie aegri -batur (cf. p. 1968, 30). CLAVD. DON. Aen. 7, 660 p. 98, 27 Aventinus . . . hydram -bat in clipeo. 11, 170 p. 431, 27 nullus qui Pallanteae virtutis testem non -ret in ligno.

γ res incorporeas quasi incorporatas: EPICED. Drus. 382 Caesar . . . -at . . . invictā prospera bella manu (SEN. Ag. 631 equus Troianus cavernis conditos reges [v. p. 1966, 56] bellumque -ans. SIL. 2, 384 bellum . . . sinu pacemque). VAL. MAX. 2, 8, 5 clarissimos solidae veraeque virtutis auctores umeris suis salutem patriae -antes. AMM. 14, 10, 8 qui (Agilo, Scudilo) tunc ut dextris suis -antes rem publicam colebantur.

b partes corporis (vulnera sim. l. 60. 72; fere i. q. trahere l. 58): TITIN. com. 113 quasi hermaphroditus fimbriatum frontem -as (MIN. FEL. 23, 5 Ianus frontes duas). HOR. carm. 1, 8, 10 livida -at armis bracchia. SEN. Herc. O. 1239 feram radiante clarum fronte -antem caput (ARNOB. nat. 3, 13 p. 120, 16 caput deos -are tereti rotunditate colli erectum). VAL. FL. 6, 555 sanguinis ille globos effusaque viscera -at barbarus (i. fere 'trahit'. cf. Hom. Il. 20, 418 προτὶ οἷ δ' ἔλαβ' ἔντερα χερσὶ λιασθείς). MART. 14, 52, 1 -vit modo fronte me (sc. cornu) iuvencus. TERT. adv. Marc. 5, 4 p. 584, 6 stigmata Christi in corpore suo. cult. fem. 2, 5 p. 721 Oe. quam indigna nomini Christiano faciem fictam -are. carn. 3 p. 429 angelos tantam corporis -asse veritatem (i. verum corpus: ZENO 2, 8, 2 Christus resplendens corpus sine umbra -bat. AVG. civ. 1, 13 p. 23, 23 D. corpora quae . . . -amus [v. p. 1964, 40]. 13, 20 p. 584, 19 animalia corpora terrena [opp. spiritalia. sic et: pecc. mer. 1, 2, 2. 2, 22, 36]. 22, 29 p. 629, 21. serm. 241, 2, 2; opp. animum. 277, 10, 10. cf. ARNOB. nat. 1, 62 p. 43, 6 mors illa . . . adsumpti hominis fuit non ipsius, gestaminis [v. p. 1956, 6], non corpus -antis). 5 p. 433 carnem (v. p. 1964, 13. ibid. p. 435. PACIAN. sim. carn. p. 117, 18 peccati carnem. cf. TERT. carn. 8 p. 443 terrenam carnis substantiam). CARM. adv. Marc. 3, 287 Cerdo nova vulnera -ans (cf. LACT. inst. 5, 13, 9 aeterna poenarum insignia et impressas visceribus suis notas). CLAVD. DON. Aen. 5, 565 p. 488, 12 equo . . . album colorem primis in pedibus et fronte -ante (cf. 7, 190 p. 29, 16 Circe ex viro . . . avem fecit -antem in pinnis varietatem colorum). 6, 250 p. 542, 29 animal . . . quod primam lanam -et. 6, 285 p. 548, 3 Gorgo pro capillis -ans in capite serpentum turbam (7, 340 p. 55, 21 serpentes). PRVD. apoth. 775 ut verus summusque deus mortalia (i. corpus humanum) -et. perist. 10, 520 ut mens supersit libera nec -et ultra, quod tyrannus amputet. 10, 606 congressa mors est membra -anti deo. EVCHER. instr. 2 p. 157, 20 rinoceron . . . gemina in naribus -ans cornua. CARM. epigr. 709, 6 (= INSCR. christ. Diehl 1053) Flavianus speciosa(m) procera(m)que compta(m) forma(m) (aliter p. 1967, 81) -antem (pro -ans?).

c animantia: α speciatim de fetu gerendo: PLAVT. Stich. 159 illa (sc. mater) me in alvo menses -vit decem, at ego illam (sc. famem) in alvo -o plus annos decem (MACR. Sat. 5, 19, 18 infantes). 161 illa (mater) puerum me -vit parvulum. 163 ego non pauxillulam in utero -o famem (VARRO frg. Char. p. 103, 11 B. Graccum . . . a gerendo, quod mater eius XII mensibus utero eum -verit. PLIN. nat. 8, 28 decem annis -are in utero vulgus existimat feminas elephantorum. PAPIN. dig. 29, 5, 4 mulier, quam in utero nihil -are constabat. TERT. carn. 21 p. 460 Oe. Maria non filium, sed hospitem in utero -bat Iesum. ARNOB. nat. 1, 37 p. 24, 25 eos uteris esse -tos. CLAVD. DON. Aen. 7, 320 p. 50, 31 solent . . . Troianorum feminae mali ominis utero -are progeniem. GREG. M. in Ezech. 1, 1, 8 incarnatum verbum . . . in utero). SEN. dial. 6, 11, 2 (ad matrem) putre ipsa fluidumque corpus . . . sperasti tam imbecillā materiā solida et aeterna -asse? PLIN. nat. 10, 175 diutius -antur, quibus longiora sunt vitae spatia. 10, 183 quadripedes -antur extensis . . . cruribus et alvum suam adplicatis. APVL. met. 5, 11 adhuc infantilis uterus -at nobis infantem. SOL. 1, 60 Hercules et Iphicles -ti eodem onere. 1, 63 alter sexus . . . concepta femina -antis (subst.) vultum pallore inficit. PALLAD. 3, 26, 2 partūs onera. HIER. hom. Orig. in Luc. 6 p. 230^{C} aliquid maius esse homine, qui -batur a virgine. VVLG. Is. 46, 3 qui portamini a meo utero, qui -amini a mea vulva. AVG. civ. 22, 13 p. 590, 23 D. corpora humana intra viscera materna (in psalm. 142, 3 -bat visceribus masculum paritura). virg. 3, 3 p. 237, 19 nisi Maria felicius Christum corde (v. p. 1964, 71) quam carne -asset. v. et p. 1967, 82.

β generatim (translate l. 31. 33): PLAVT. Stich. 161 v. l. 2. TER. Ad. 563 quem ego modo puerum tantillum in manibus -vi meis (SVET. Claud. 27, 2 parvulum . . . manibus suis -ans. AVG. pecc. mer. 3, 4, 8 p. 134, 23 ad Iesum . . . piis -antium manibus ferri). 709 (transl.) hic non amandust? hicine non -andus in sinust? (VELL. 2, 75, 3 filium . . . sinu in fuga. HIER. epist. 14, 11, 2 matris -tus sinu). Eun. 402 (transl.) rex te ergo in oculis . . . -are (i. dilectum habet; cf. et p. 1961, 38). HOR. sat. 2, 3, 214 si quis lectica nitidam -are amet agnam; v. p. 1968, 25. TIB. 2, 3, 17 illo vitulum -ante per agros. MANIL. 5, 387 totam . . . per urbem qui -ant caveis volucres ad iussa paratas. VAL. MAX. 5, 7, 1 quem ipse parvulum triumphis suis -verat (CALP. decl. 24 p. 22, 26 o manus . . . quae me parvulum saepe -asti. HIER. hom. Orig. in Luc. 15 p. 252^{A}. VVLG. deut. 1, 31 parvulum filium [syn. portavit]. AVG. anim. 2, 12, 17 p. 352, 18 a quibus -antur parvuli [sc. baptizandi. v. l. 42]. nupt. et concup. 1, 20, 22 p. 235, 21 per corda et ora -antium parvulos. pecc. mer. 1, 34, 64 p. 64, 2. v. l. 41). CVRT. 7, 6, 8 pedites . . . cum saucios commilitones ipsi -are adsuevissent. ibid. cum rex -andus esset. LVCAN. 8, 732 ut Romana suum -ent pia colla parentem. PLIN. nat. 8, 216 simiae -ant catulos. 9, 21 delphini -ant fetus infantia infirmos. PORPH. Hor. carm. 2, 19, 19 Bisthoni Thraces . . . angues et capite et [in] manibus -ant. SER. SAMM. 692 sanguine . . . ricini, quem bos -verit ante. LACT. inst. 1, 21, 46 deos ipsos . . . -are umeris (PS. AVR. VICT. orig. 9, 1 Aeneas . . . prae se deos penates patremque Anchisen umeris -ans). CLAVD. DON. Aen. 11, 545 p. 497, 16 infantes tergo. CLAVD. 26, 494. carm. min. 30, 96 -bat Honorius arto te pater amplexu. AVG. pecc. mer. 1, 19, 25 p. 25, 1 fidem per verba -antium . . . profitentur (sc. eorum, qui sponsores baptizandum gerunt infantem; sic ibid. l. 2 per eorundem verba -antium. v. et l. 41). de rebus personatis: SEN. Ag. 631 v. p. 1965, 46. Phaedr. 1162 (de mari) quidquid intimo Tethys sinu extrema -at, sc. animalia. ANTH. 37, 2 carmen . . . tuum duplex Victoria -at. MART. CAP. 8, 838 (de astris) Pantheram, quam Centaurus -at.

2 de rebus (i. q. habere: p. 1967, 11, syn. continere: p. 1967, 15): SEN. Thy. 1007 agnosco fratrem, sustines tantum nefas -are Tellus? (de terra: MIN. FEL. 21, 12 ut deos . . . nec caelum contineret, nec aer caperet, nec terra -ret; v. et infra l. 81). dial. 1, 1, 2 hanc inoffensam velocitatem procedere aeternae legis imperio tantum rerum terra marique -antem. nat. 2, 6, 3 pondera per magnum spatium ablata -ante vento (5, 18, 14 dedit ventos . . ., non ut legiones equitemque -rent. STAT. Theb. 7, 626 ventus . . . lenis adhuc frondesque et aperta cacumina -at eqs. PANEG. 12 [2], 39, 3 negant milites se suis vectos esse corporibus, sed . . . praebuisse -antibus ventis otiosa membra. cf. SIL. 4, 323 fert Boreas, Eurusque refert, molemque profundi . . . flamine -ant). 3, 25, 6 (in libra) graviora (pondera) descendunt, leviora -antur. 6, 6, 2 propter quas (sc. causas) existimat gravissimam partem mundi non posse spiritu tam tenui fugacique -ari (cf. PS. APVL. Ascl. 39 ipse . . . mundus ordine -atur vel totus constat ex ordine). LVCAN. 5, 463 Apso -are carinas causa palus (sic de flumine, mari sim.: 6, 308 Nilus . . . cadaver. SIL. 14, 276 cum pontus . . . nidos . . . natantis immotā -at . . . undā. MART. CAP. 1, $14^{fin.}$ alius amnis quandam undarum originem -ans . . . errabundus spumabat). ANTH. 101, 2 basterna . . . patulum -at (i. 'habet') utrumque latus. IVVENC. 1, 316 semita quae domini digne vestigia -et (1, 539 quae vestigia -at terra [v. supra l. 63] dei). VEG. mil. 3, 41 p. 160, 5 laetus orbis lunae ac lucidus serenitatem navigiis repromittit, quam -at in vultu. PRVD. cath. 10, 40 cum . . . calor ossa revisat animataque sanguine vivo habitacula pristina (i. corpus) -et. CLAVD. rapt.

[I. Kapp et G. Meyer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Pros. 3, 350 abies . . . Enceladi . . . opima. MEROB. carm. 1, 3 aeternas ubi festa dapes convivia -ant. AVG. civ. 14, 11 p. 28, 4 D. iuxta id . . . quod homo speraverat vel naturalium causarum ordo -bat (*i. fere 'secum ferebat'; cf.* CANON. Migne 56 p. 644^A [*incorp. v. l. 18 sqq.*] error . . . exsecrationem sui -at et poenam). MART. CAP. 1, 16 *urnae Apollinis* singulae . . . rerum quaedam semina elementaque -bant. ARATOR act. 1, 510 culta haec (*ecclesia*) quam cernimus arvis (*sc terrestris*) . . ., firma est quam nubila -ant (*i caelestis*). GREG. M. moral. 9, 47 p 884^B (*in allegoria*) dies comparantur navibus, quia decurrunt, et recte poma portantibus, quia electos . . ., quos ante redemptoris praesentiam -verunt, . . . valuerunt . . . refovere. *i. q. habere*: BOETH. arithm. 2, 25 p. 112, 17 quoniam XVI tetragonus IIII unitatum latus habebat, totidem LXIIII cybus in latere -bit unitates. CASSIOD. in psalm. praef. 4 p. 15^B *psalterio* citharae positio videtur esse contraria, dum quod ista in imo continet, illud conversa vice -at in capite. 150, 3 p. 1052^C *psalterium* buccas . . . quasdam sonoras ligni -at in capite.

B *incorporaliter*: **1** *animum vel ea, quae animi, mentis sunt, fere i. q. in se habere*: PLAVT Amph. 1083 haec sola sanam mentem -at mearum familiarium. Bacch. 375 egone ut haec (*sc. quae aspexi*) conclusa -em clanculum? Merc. 572 tu quidem meum animum -as: scis quid acturus siem (*cf.* LVCAN. 4, 285 saucia maiores animos ut pectora -ant. APVL. apol. 40 si queat in primori fronte animum -are). LYDIA 45 secum sua gaudia. MANIL. 1, 783 Corvinus . . . -at in alite Phoebum (*i. numen dei*). VAL. MAX. 7, 2 ext. 3 pectore . . . illa (*sc. bona*) -bat *Bias*, non umeris ([*v. p. 1966, 49*] STAT. Theb. 7, 541 pacem egregiam et bona foedera -o pectore in hoc. IVV. 13, 198 testem. VVLG. exod. 28, 30 iudicium filiorum Israel in pectore suo. EVG. TOLET. carm. 4, 3 mens . . . quae Christum pectore -at). SEN. epist. 104, 19 quamdiu malorum -veris causas. 123, 8 pessimum genus horum hominum videbatur, qui verba -rent (*sc. delatores; pertinet ad II A 1, p. 1968, 71*): sunt quidam, qui vitia -ant. TERT. carn. 10 p. 445 Oe. per illam *animam*, quam -vit *Christus*. *ibid.* illam quoque, quam -vit, nostram -asse debuerat. 18 p. 455 quas (*sc. substantias, aliter p. 1965, 71*) et ipse -at. CYPR. patient. 14 p. 407, 24 nec iustitiae dicata innocentia contagio fraudis inficitur, nec post -tam (*WGV*, gustatam *S*) eucharistiam manus gladio et cruore maculatur. ZENO 1, 1, 4 fieri potest, ut quis aliud -et in labiis, aliud in penetralibus cordis (*cf.* AVG. bapt. 3, 3, 5 p. 201, 13 aliud ore protulisse quam corde -bat. c. Don. 13, 17 p. 114, 23 crassam noctem in corde [15, 19 p. 118, 8 tenebrosa nocte . . . quam vestri episcopi corde -bant]. doctr. christ. 1, 13, 12 *verbum* [serm. 187, 3, 3]. serm. 24, 3 titulum *dei* non in lapide legimus, sed in corde -amus. 37, 6, 7. ROMVL. fab. Aesop. ed. Thiele 56 [rec. *g*] livorem. POMER. 3, 6, 6 p. 483^B desideria. CASSIOD. in psalm. 131, 9 p. 950^C). LVCIF. non parc. 34 p. 280, 11 ⟨si⟩ aliquid es hominis -ans. DICT. 4, 20 maximam animo fiduciam -antes. AVG. civ. 13, 13 p. 572, 20 D. nati sumus trahentes originem mortis et . . . contentionem eius sive victoriam de prima praevaricatione -antes. c. Cresc. 2, 15, 18 p. 377, 22 sacramenta (un. eccl 14, 35 p. 277, 20; *aliter infra l. 71. p. 1969, 1*). gen. ad litt. 9, 6 p. 274, 24 Enoch et Helias . . . mortis . . propaginem in carne -antes. pecc. mer. 3, 1, 1 p 129, 12 peccatum originale. ZACCH. 1, 31 p. 1100^B caelestes sensus intra corpora terrena. MART. CAP. 1, 32 mente -as quicquid instabit deis (CASSIOD. in psalm. 33, 1 p. 233^D quidquid . . . vel loquimur vel mente -amus. INSCR. christ. Rossi II p. 170 no. 26, 15 humili -bat mente caelestia dona). CARM. epigr. 709, 10 (= INSCR. christ. Diehl 1053) insignem -ans opem morib(us) patientiae arcem. *v. et supra l. 4.*

2 *nomen, speciem, figuram sim.*: SIL. 16, 608 satis inclita nomen -at fama meum (TERT. nat. 1, 5 p. 65, 31 omnes nomen de professionibus -ant, sed ducunt [seducant *A*] nomen . . ., qui *eqs.* IVVENC. 4, 719 hic ab Arimathia nomen -bat Ioseph [*Matth. 27, 57* nomine I.]). TERT. resurr. 49 p. 102, 8 ut . . . caelestis (*sc. conversationis*) imaginem -emus in nobis (AVG. divers. quaest. 58, 1 prophetiae. CASSIOD. in psalm. 48, 12 p. 344^D dei. ISID. alleg. 49 ecclesiae). adv. Marc. 4, 22 p. 496, 9 'in visione loquar ad eum, in specie' (*num. 12, 8*) — utique hominis, quam erat -turus (ISID. alleg. 138). PS. ORIG. tract. 12 p. 129, 23 *Raab meretrix* ecclesiae virginis sacramenta umbramque (*v. infra l. 80*) futurarum . . . rerum . . . -bat (CASSIOD. in psalm. praef. 1 p. 12^C Esau et Iacob, qui futurarum rerum sacramenta -bant. *cf. ibid.* p. 9^A quod magni sacramenti -at arcanum. *aliter supra l. 50. p. 1969, 1*). LACT. inst. 5, 8, 4 homo . . figuram dei -at (AVG. civ. 17, 10 p. 229, 10 D. pecc. mer. 2, 13, 19 p. 91, 14. 2, 21, 35 p. 106, 24. c. Pelag. 3, 4, 8 p. 494, 22 Sarra . . . ipsius liberae matris prophetiam figuramque -bat. serm. 270, 2 ecclesiae. ISID. alleg. 3. 47. *et al.*). PACIAN. sim. carn. p. 116, 16 nulla . . . species similitudinem propriae naturae -at alienam (p. 117, 18). AVG. epist. 147, 32 p. 306, 12 -vit . . . Moyses typum populi Iudaeorum (CASSIOD. in psalm. 118 p. 901^A ecclesiae. ISID. alleg. 20). OROS. hist. 7, 42, 10 cum idem Attalus umbram -ret imperii (*v. l. 69*). PROSP. epigr. 103, 20 nec formam veteris -et imago novi (*aliter p. 1965, 83*). PETR. CHRYS. serm. 82 p. 432^B Maria . . . non feminam (*v. p. 1966, 1*), sed ecclesiam -ans. CASSIOD. in psalm. 89, 1 p. 644^C ecclesiae, quam praefiguratione -bat *Moyses*. 132, 2 p. 956^B Aaron, qui Christi speciem praeferens iam ipsum in sacerdotio suo sub quadam imaginatione -bat.

3 *hominem, personam sim., i. q. imaginem et naturam alicuius in se habere* (*aliter sub* gerere *II C 1, p. 1940, 75*): TERT. adv. Marc. 4, 34 p. 533, 22 Christus . . . prohibens divortium et patrem tamen -ans eum, qui marem et feminam iunxit *eqs.* carn. 14 p. 450 Oe. angelum . . . -vit Christus (*ibid.* ut angelum -ret. *ibid.* cui . . . rei angelum quoque -vit, nisi ut *eqs. ibid.*). *ibid.* eadem . . . est et causa, ut hominem -ret Christus (*ibid.* dum. PRVD. apoth. praef. 1, 8 edere . . . verbum patris est, at cetera verbi, adsumptum -are hominem, reparare peremptum. PHOEBAD. c. Arrian. 18 p. 27^A in terris hominem -bat). PS. HIL. hymn. 1, 18 corpora secum deum -antia. PACIAN. sim. carn. p. 122, 6 quis est ille caelestis? ille . . ., qui eum quem -bat in baptismate, fecit audire *eqs.* AVG. divers. quaest 58, 1 *Ioannes Baptista* creditur prophetiae -are personam (c. Don. 22, 37 p. 138, 25 ipsius ecclesiae -are personam [in psalm. 108, 1 serm. 243, 2, 2. 295, 2, 2]. nupt. et concup. 2, 1, 1 p. 253, 3 inter militiae tuae curas et inlustris personae, quam pro meritis -as *eqs.* serm. 6, 1, 1 angelum . . . personam dei -antem. MVTIAN. Chrysost. hom. 30, 2 p. 429^init. discipuli videtur -are personam [*gr. aliter*]).

C *de motu corporis*: *i. q. vehere, movere* (*cf* gestatio *p. 1956, 49 sqq.*). *plerumque passive* -ari (*sc. pro depon.* [*v. p. 1963, 3*] *praeter: infra l. 39. 49. 50 bis*), *i q. vehi; active pro intransitivo* (*quo rettulimus etiam 'gerundii' formas*) *infra l. 56 sqq.; raro autem pro transit.* (*v. infra l. 63*; HOR. sat. 2, 3, 214 *v. p. 1966, 34. cf. et p. 1965, 41*). *cf.* CHAR. gramm. p. 465, 2 B. -or ἑωροῦμαι -tus sum (DOSITH. gramm. VII 431, 7 grassor λωποδυτῶ, -or ἑωροῦμαι. GLOSS. II 321, 49 -andi αἰωρισθῆναι). GLOSS.^L II Philox. GE 80 -atur γυμνάζεται (*v. infra l. 54*). *sim.* 82. 86. 87.

passive: *acced. ablat. instr., quo quis vehitur* (*abl. modi: l. 36*): PAVL. FEST. p. 15 arcirma genus plaustri est modici, quo homo -ari possit. CELS. 3, 22, 9 nave . . . non longe -ari. MART. 1, 12, 8 cum mole sub illa -tus biiugis Regulus esset equis. 4, 52, 1 -ari iunctis nisi desines . . . capris. PLIN. epist. 9, 36, 5 non vehiculo, sed . . . equo -or (SORAN. p. 41, 2 sella et vehiculo). CAEL. AVR. chron. 1, 4, 78 nutricem . . . deambulationibus atque exercitio levi -ari. 3, 6, 88 raptorio machinamento. VITA Caes. Arel. 2, 47 sella famulantium manu -ari. *absolute*: CELS. 1, 10, 1 -ari, ambulare sub divo. 2, 15, 2 ex toto numquam -ari corpus dolens debet. 3, 22, 5 -ari, ungi, perfricari. 3, 27, 1^C vel -etur vel motu lecti concutiatur. 4, 14, 2 *v. infra l. 63.* 4, 19, 3 -ari, navigare. 4, 31, 3 mane -ari debet, deinde ferri in ambulationem. 4, 32, 1 -ari diu, multa frictione uti. 5, 28, 15^D (*opp.* ambulare atque exerceri). SEN. benef. 3, 16, 3 non sufficit dies omnibus *adulteris uxoris*, nisi apud alium -ta est, apud alium mansit. epist. 122, 9 nunc exerceamur, ⌊nunc -emur⌋ (*om. B A*), nunc prandeamus. 122, 16 PLIN. nat. 28, 127. MART. 1, 82, 5 tectis . . . Regulus sub illis -tus fuerat recesseratque. 7, 76, 4 -ari iuvat et iuvat lavari (12, 17, 3; *v. l. 59*). IVV. 7, 179 porticus, in qua -etur dominus quotiens pluit. COMM. instr. 1, 18, 18 *simulacrum dei*. SORAN. p. 16, 18 -ari . . . iubeantur *gravidae*. p. 40, 16 quando -andus est infans (p. 40, 19 quomodo et qua re -andus est infans? naucella pensilis sit ita, ut primo leviter moveri incipiat). *adde*: ORIBAS. syn. 4, 1 p. 4 pullorum qui -antur non prohibeo utere (*sic A a*; *gr. p. 157, 28* τοῖς ἀλεκτρυόσι δέ, εἰ γυμνάζοιτό τις, οὐ κωλύω κεχρῆσθαι, *La*: gallinarum, quae exercentur, non prohibeo manducandas). *active*: *intransitive*: SVET. Galba 8 ne ad -andum quidem umquam iter ingressus *eqs* Dom. 11, 1 familiari cuidam . . . simul -anti . . .: vis, inquit *eqs.* GAIVS dig. 40, 2, 7 cum aut lavandi (*v. l. 48*) aut -andi aut ludorum gratia prodierit praetor (inst. 3, 196). VLP. dig. 7, 8, 12, 1 deambulandi . . . et -andi ius. 34, 1, 14, 3. SORAN. p. 53, 5 hac . . . diligentia, cum valitudo in melius profecerit, etiam sella vel basterna eas -are (*bl*, -ari *h*) iubemus. *transitive i. q vehere*: CELS. 4, 14, 2 tum, si satis valet -ando aegrum digerere, si parum, intra domum tamen dimovere (*an intrans.?, v. supra l. 56*). SEN. Herc. f. 765 hunc servat amnem cultu et aspectu horridus pavidosque manes squalidus -at senex (*Charon*).

II *singularia*: **A** *ex usu ferendi* (*cf. etiam* gerere *I A 1 aδ; 2. 3, p. 1932, 74. 1933, 33. 55*): **1** *fere i. q. circumferre*: PLAVT. Pseud. 427 homines qui -ant quique auscultant crimina . . ., omnes pendeant (*nota frequent. et v.* gestor, *p. 1969, 22; cf. etiam* famigerator *vol. VI 234, 71*). SEN. epist. 123, 8 verba (*v. p. 1967, 31*). **2** *prae se ferre*: VAL MAX. 2, 7, 11 ut trunca prae se bracchia -antes *captivi* metum defectionis reliquis inicerent. **3** *i. q. apportare, afferre* (*acced. dat. commodi: l. 75. 76; cf. etiam p. 1963, 68*): TAC. Germ. 7 *matres et coniuges* cibos et hortamina pugnantibus -ant (*nota zeugma*). hist. 2, 62 ex urbe atque Italia inritamenta gulae -bantur. ANTH. 452, 13 ne cessate, precor, longos -are susurros (*sc. mihi dormienti*). **4** *i. q. perferre, tolerare*: AVSON. 417, 23 nec tam promptum -ta duobus (*i. quae a duobus tolerata sunt*) unum deficiente pari perferre sodalem.

B *transit in eam notionem q. e. facere, agere* (GLOSS.^L II Philox. GE 79 -at πράξειν. *v.* gerere *II p. 1936, 45*): *i. q administrare* (*cf.* gerere *p. 1939, 1*): COD. Theod. 12, 6, 5 (*a. 365*) susceptores et praepositi horreorum . . . qui per diversa officia militiae

[*I. Kapp et G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sacramenta (*aliter p. 1967, 50. 68 sqq.*) -runt. CARM. epigr. 520, 3 (*aevi Gordiani*) Vlp(ius) Optatus . . . qui . . . regens virgam, decus et virtutis honorem -vit (*i. centurio et praefectus fuit*). PROSP. epigr. 46, 5 aliquid plerumque boni pars impia -at (*i.* '*impii faciunt*', *v.* gerere *p. 1936, 49*). CARM. epigr. 387, 11 nati ⟨tres sunt flo⟩rentes iuvenili robore vitae ⟨et virgo ten⟩era -ans aetate iuventam (*i.* '*agens*', *cf.* gerere *p. 1941, 26*).

part. praes. **gestāns,** -tis *pro subst.: v. p. 1963, 53. 1964, 21. 79. 1965, 69. 1966, 20. 42. 53.* PANEG. 9 (12), 18, 1 nec desitum . . . suffixum hasta . . . caput . . . foedari, cum interim . . . rideretur -tis iniuria *eqs.* CLAVD. DON. Aen. 10, 700 p. 380, 25 virtutem . . . -tis (*sc. saxum*). 12, 85 p. 562, 25 quod . . . bene aptatur et apte fertur -tem relevat. AVG. civ. 13, 18 p. 580, 14 D. aliis -bus. *de eo, qui sponsor baptizandum portat: p. 1966, 42. 53. 55.* **gestātum,** -ī *n. v. p. 1968, 79.*

deriv.: gestabilis, gestamen, gestatio, gestator, gestatorius, gestatus.

gestor, -ōris *m.* [*a* gerere. *W.*] *de derivatione*: PRISC. gramm. II 536, 4 a 'pinso' . . . 'pistum' . . ., unde 'pistor' nomen verbale, ut . . . 'gestum -or'. GLOSS.^{L} II Philox. GE 81 γυμναστής. GLOSS. II 476, 28 χειριστής.

1 *i. q. delator*: PLAVT. Pseud. 429 omnes pendeant -es linguis, auditores auribus. *cf. p. 1968, 69.* **2** *i. q. actor* (*negotiorum; cf.* gestio *p. 1959, 33*): SCAEV. dig. 49, 1, 24 pr. negotiorum -r (-orum F^2) vel tutor vel curator (COD. Iust. 5, 6, 8 [*a. 469*] pro tutore seu pro curatore vel negotiorum -e). COD. Iust. 2, 18, 24 (*a. 530*) negotiorum -r habeat aliquam adversus dominum actionem.

gestuōsus, -a, -um. [*a* gestus, -ūs. *W.*] *qui pulchre gesticulatur*: GELL. 1, 5, 2 manus . . . eius (*sc. Hortensii*) inter agendum forent argutae admodum et -ae. APVL. met. 10, 29 puelli puellaeque virenti florentes aetatula, forma conspicui, veste nitidi, incessu -i. 11, 11 simulacrum . . . umeris suis proferebat unus e ministerio beato gressu -u⟨s⟩ (-u *cod., in* -o *corr.* m^2).

***gestus,** -ūs *m.* [*a* gerere. *W.*] PROB. app. gramm. IV 193, 22 *enumeratur inter* nomina appellativa generis masculini, quae *ablativo singulari* u littera terminantur. *desunt ex formis: dat. sg., gen. plur.* *de notione*: PAVL. FEST. p. 94 -us quo indicatur, quid geratur, praeter participium quod a gerendo deducitur. SYNON. Cic. Char. gramm. p. 426, 21 B. gaudium . . . hilaritas. voluptas animi, corporis. lusus. -us. iocus. risus *eqs.* GLOSS.^{L} I Ansil. GE 322 -um actum. 323 habitum. 324 -us motus corporis (III Abstr. GE 24, *v. et l. 52*). GLOSS. ⟨ε⟩ἰδέα. κίνησις. *rell. v. p. 1971, 35. 42.* *legitur inde a* TER. TITIN., *frequentat* QVINT., *deest cum* VERG. HOR. LVCAN. SIL. STAT. *poetis tum* CAES. SALL. NEP. LIV. *aliisque scriptoribus.* [*corrupte*: CIC. part. 54. *falso pro* gustus: COLVM. 3, 2, 24. *ex coni. parum certa*: VIRG. gramm. p. 71, 14 *bis* (estu, aestentur *P*). OV. met. 14, 219 (*var. lect.*) *v. p. 1970, 22.* FEST. p. 326 (*suppl.*) *v. p. 1971, 65.* LAVS Pis. 187 (*restit.*) *v. p. 1972, 9.*]

I *de* ***motu*** *ac* ***habitu*****:** **A** *sensu liberiore de corporis eiusque partium (maxime manuum) quolibet motu* (*cf.* PORPH. Hor. ars 214 p. 171, 7 motum nunc -um dicit. SCHOL. Ter. Phorm. 5, 7, 7 p. 139 -us motus corporis. GLOSS. V 298, 6 motus corporis in quolibet animali, quando quid agit. *v. et supra l. 41*): **1** *hominum* (*de totius corporis habitu, l. 59. p. 1970, 7 al. num. sing. collective infra l. 83. 84 al.* -us *fere i. q.* '*habitus decorus*': *p. 1970, 8*):

a *in universum*: TER. Phorm. 890 nunc -us mihi voltusque est capiundus novos (SEN. dial. 3, 2, 4 voltu, -u, ardore. epist. 66, 5 modestus incessus et . . . probus vultus et conveniens prudenti viro -us. AMM. 17, 13, 3 -bus . . . et vultibus). TITIN. com. 117 itum, -um, amictum qui videbant eius. CIC. Rab. Post. 36 umeris -um agebant *Alexandrini eqs.* (*v. p. 1970, 58. 1971, 48*). de orat. 2, 242 extento bracchio paulum . . . de -u (*sc. eius, quem depravata imitatione ridebat Crassus*) addidit (*cf.* PROP. 2, 22, 5 molli diducit [de- *codd.*] candida -u bracchia. OV. am. 2, 4, 29 illa placet -u numerosaque bracchia ducit. APVL. met. 11, 9 -u bracchiorum flexuque digitorum). ac. 2, 145 hoc (*sc. neminem scire ullam rem nisi sapientem*) . . . Zeno -u conficiebat. nat. deor. 2, 145 in corporum . . . motione atque -u (*cf.* QVINT. inst. 9, 3, 100 ridiculum . . . quaerere habitum -umque sine corpore. *cf. p. 1970, 21. 31*). off. 1, 130 in -u motuque (LVCR. 4, 367 *aera* motus hominum -umque sequentem. TAC. ann. 15, 37 -us motusque obsceni). NIGID. frg. Gell. 10, 4, 4 quasi -us quidam oris et spiritūs naturalis. LVCR. 4, 343 simulacra . . . credas -um imitari (*sim.* 4, 772. 791. *cf.* 4, 365 umbra videtur . . . -um . . . imitari). OV. ars 3, 275 exiguo signet -u quodcumque loquetur. 3, 755 carpe cibos digitis: est quiddam -us edendi (*cf.* IVV. 5, 124 quo -u lepores et quo gallina secetur). met. 4, 560 quo quaeque (*ex Inus comitibus*) in -u deprensa est, haesit in illo, *sc. saxea facta* (5, 183). 11, 673 -um . . . manu⟨s⟩ Ceycis habebat (SEN. apocol. 62 [*gen.*] illo -u solutae manus). VAL. MAX. 6, 2, 9 directis in Pompeium . . . manibus . . . *tragoedus* nimiae . . . potentiae reum -u perseveranter egit. SVET. Nero 39, 3 *histrio* senatum -u notarat. APVL. met. 2, 17 lubricis . . . -bus . . . spinam quatiens (*cf.* PS. RVFIN. in Os. 9, 10 p. 1008^C mulieres . . . meretricio habitu -uque processerunt. *v. et supra l. 71*). 3, 25 humano -u simul et voce privatus. AMM. 14, 2, 17 miles . . . proximos iam -u terrebat (16, 12, 43 terrentes. *cf.* 29, 5, 38 scuta . . . in formidabilem moventibus -um). *al.* CLAVD. 5, 345 colla . . . femineo solvebat mollia -u *Rufinus.* 10, 321. SIDON. epist. 1, 11, 8. 3, 13, 7 frontem, quae foedissimo -u cutem plicat. SEDVL. op. pasch. 3, 17 p. 245, 20 *mulier* -u tremula, gemitibus anhela (carm pasch. 3, 200 *tantum*: tremebunda). POMER. 3, 6, 5 p. 482^C alterius *feminae* placet ornatus, -us alterius. ENNOD. carm. 2, 52, 1 vir facie, mulier -u. 2, 77, 7 *Ambrosius* instituit populos -u, probitate, pudore (*audi* '*decoro, honesto*'; *an i. q.* '*actus*'? *v. p. 1972, 21*). CARM. epigr. 1302, 1 docta lyra, grata et -u, formosa puella. *et al.*

b *significantius: verborum instar (aut per se ipsi aut verbis comitantibus)* -*ūs exprimunt sive quid quis fieri velit sive qua sit animi mentisque condicione*: CIC. Vatin. 35 de -u intellego quid respondeas. Balb. 14 gratificatur mihi -u accusator. de orat. 3 216 omnis . . . motus animi suum quendam a natura habet voltum et sonum et -um. LVCR. 5, 1022 vocibus et -u cum balbe significarent (FRONTIN. strat. 2, 7, 14 signum voce -uque dare. 4, 1, 33 SVET. Tit. 8, 2. *cf.* PLIN. epist. 8, 14, 20 ubi quisque remanere, quo transgredi debeat, non tantum . . . verbis, sed manu -uque demonstrat [AMM. 19, 11, 9]). 5, 1031 *protrahit* ad -um pueros infantia linguae. OV. met. 6, 579 -u rogat (CLAVD. DON. Aen. 3, 590 p. 340, 5 -u corporis et manibus ostendens, quid rogaret). 14, 219 oravi . . . fugam -u (*codd. recc.*, gemitu *vel* nutu *rell.*). trist. 5, 10, 36 per -um res est significanda mihi. SEN. dial. 5, 12, 6. SVET. Iul. 82, 1 renuenti . . . et -u[m] in aliud tempus differenti. TERT. scorp. 15 p. 178, 19 cum vincula Paulo Agabus -u . . . prophetasset. AVSON. 367, 9 signat cuncta manu, loquiturque Polymnia -u. SERV. Aen. 7, 251 'intentos volvens oculos' cogitantis est -us. SCHOL. Cic. Bob. p. 172, 22 St. furiosi hominis. CLAVD. Don. Aen. 3, 600 p. 341, 10 -u corporis se supplicem esse demonstravit (HIER. in Gal. 3 praef. p. 400^B *notarius* frontem rugat et se frustra adesse toto -u corporis contestatur. *cf.* in Matth. 15, 19—20 p. 109^B ex corporis habitu et -bus aestimare, quid versemus intrinsecus. *v. etiam l. 21. p. 1969, 68*). MEROB. poet. 182 veniam . . . poscere -u.

2 *bestiarum*: PAVL. FEST. p. 1 augustus locus sanctus ab avium -u, id est quia ab avibus significatus est ([*sim.* SVET. Aug. 7, 2]. *ibid.* augur ab avibus gerendoque dictus, quia per eum avium -us edicitur). TERT. scorp. 1 p. 144, 6 unus omnium *scorpionum* violentiae -us (*i.* '*motus*'), de cauda nocere (*B*, n. d. c. *A*). PAVL. NOL. carm. 20, 349 *sus* vestigia lambit . . . domini et -u subgrunnit alumno.

B *sensu limitato de eo motu sive habitu, qui ad certas pertinet artes*: **1** *pro t. t. rhet.*: -us *pars est pronuntiationis vel actionis, quae constat ex his tribus*: -us, vox, vultus (*cf.* MART. CAP. 5, 540 *pronuntiationis vel actionis* partes sunt tres: vox, vultus, -us [*v. et l. 53*]; *omisso vocabulo* 'vultus' [*at cf.* CIC. orat. 55 *l. 69*]: CIC. Brut. 141 *actio* si partienda est in -um atque vocem. QVINT. inst. 11, 3, 14 actio . . . in duas divisa est partes, vocem -umque): *cf.* σχῆμα, σχηματισμός. **a** *de corporis (eiusque partium; aliter p. 1971, 42 sqq.) motu*: *cf.* FORTVN. rhet. 3, 22 p. 133, 22 -us motu corporis constat. **α** *in universum*: RHET. Her. 1, 2, 3 pronuntiatio est vocis, vultus, -us moderatio (3, 15, 26 motus est corporis -us et vultus moderatio quaedam. MART. CAP. 5, 442). 3, 11, 19 de voce et vultu et -u (SERV. auct. Aen. 2, 41 omnis affectus tribus rebus ostenditur: vultu, voce, -u). 3, 15, 26 vultu quandam . . . hilaritatem significare sine commutatione -us (CIC. de orat. 2, 188 dolor oculis, vultu, -u, digito . . . significari solet). 4, 52, 54. CIC. Quinct. 77 dixi mihi videri ore durissimo esse, qui praesente *Hortensio* -um agere (*v. p. 1969, 60. 1971, 48*) conarentur (*antea*: causam perorare). div. in Caec. 46 ne ille non modo verbis te obruat, sed -u ipso ac motu corporis praestringat aciem ingenii tui. de orat. 1, 18 *actio* motu corporis . . . -u . . . vultu . . . vocis conformatione ac varietate moderanda est. 1, 125 qui semel in -u peccavit, non continuo existimatur nescire -um. 1, 252 *bis.* 3, 214 oculis, voce, -u. 3, 220 omnis . . . hos motus subsequi debet -us, non hic verba exprimens scaenicus (*v. p. 1971, 47*), sed *eqs.*, non ab scaena et histrionibus, sed ab armis aut etiam a palaestra (*cf.* Brut. 141 -us erat non verba exprimens, sed cum sententiis congruens: manus, umeri, latera, supplosio pedis, status, incessus omnisque motus cum verbis sententiisque consentiens. *sim.* QVINT. inst. 1, 11, 16). orat. 55 -u, cum quo iunctus est vultus. 59. 74 in vultu . . . et -u et incessu. SEN. contr. 9 praef. 2 illos ad omnem -um plausus excipere (*cf.* GELL. 11, 13, 10 ut . . . gressibus . . . ipsis orationis et -bus plauderetis). VAL. MAX. 8, 10, 2 foro petitos -us. QVINT. inst. 1, 5, 36. 1, 11, 6 ut -us ad vocem, vultus ad -um accommodetur (9, 4, 139. 11, 3, 14 *voci*). 4, 5, 24 suus et in -u modus. 11, 3, 1 pronuntiatio a plerisque actio dicitur, sed prius nomen a voce, sequens a -u videtur accipere. 11, 3, 65 -*us* voci consentit (*cf.* 11, 3, 165 ubi non dissidens a voce permittitur -us. FORTVN. rhet. 3, 22 p. 133, 21 -um voci competere et animo debere). 11, 3, 67 si -us ac vultus ab oratione dissentiat (*cf.* 11, 3, 164 consentientem orationi . . . -um). 11, 3, 69. 70. 84. 88. 135. 143 qui de -u scripserunt . . . Plotius Nigidiusque. 11, 3, 179 dextro latere facere -us. 12, 5, 5; *saepius.* PLIN. epist. 2, 3, 9 altius . . . in animo sedent, quae pronuntiatio, vultus, habitus, -us etiam dicentis adfigit (2, 19, 2). 5, 7, 6 (*opp.* epistula). 5, 20, 3 memoria, vox, -us,

[*I. Kapp et G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tempus. paneg. 2, 6 *al.* FRONTO p. 188, 23 N. non eloquentia sola, sed etiam vultu eius et -u laetatus es. FORTVN. rhet. 3, 22 p. 133, 21 de -u . . . praecepta. Ps. IVL. RVF. schem. dian. 8 p. 61, 27. MART. CAP. 5, 428. 9, 971 in -u per incipientem corporis motum, quod schema diximus (*cf. infra l. 42*), invenitur *tempus. et al.* *β indicatur qualitas -us:* CAEL. or. frg. Quint. inst. 11, 1, 51 ne cui vestrum . . . mens aut vultus molestior aut vox immoderatior . . . aut . . . iactantior -us fuisse videatur (*cf.* QVINT. inst. 2, 12, 9 iactatione -us). RHET Her. 3, 15, 27 paulo tardiore et consideratiore -u. *ibid.* sedato et constanti. CIC. de orat. 2, 225 coniectis oculis, -u omni et (*om. L*) imminenti. Brut. 203 -us et motus corporis ita venustus, ut . . . ad forum, non ad scaenam institutus videretur (272. *v. l. 23*). 225 tam solutus et mollis in -u, ut saltatio quaedam nasceretur. 238. 303 motus et -us . . . plus artis habebat, quam erat oratori satis. QVINT. inst. 3, 3, 3 indecora vel voce vel -u pronuntiatio. 6, 3, 26 vultu -uque ridiculo. *ibid.* adspectus et habitus oris et -us non inurbanus. 11, 3, 67. 83 -um . . . humilem atque servilem. 11, 3, 134 elatior. 11, 3, 159 modestissimo (11, 3, 161). *al.* SVET. Iul. 55, 2 *pronuntiabat* ardenti motu -uque, non sine venustate (*v. l. 23*). MART. CAP. 5, 543 nec mollius agitandi sunt -us. *γ distinguitur a -u histrionum, mimorum, saltatorum* (*cf. infra l. 47 sqq.*): CIC. de orat. 1, 251 *v. infra l. 57.* 3, 220 *v. p. 1970, 63.* Brut. 203. 225 *v. l. 11. 12.* RHET. Her. 3, 15, 26 in -u nec venustatem (*v. l. 11. 19*) conspiciendam nec turpitudinem esse, ne aut histriones aut operarii videamur esse. CIC. de orat. 1, 128 vox tragoedorum, -us paene summorum actorum est requirendus. 1, 251 nemo suaserit studiosis dicendi adulescentibus in -u discendo histrionum more elaborare (*cf. infra l. 47*). QVINT. inst. 1, 11, 3 ne -us quidem omnis ac motus a comoedis petendus est (*cf.* 11, 3, 125 qui tamen comicus magis quam oratorius -us est). 1, 11, 19 neque . . . -um oratoris componi ad similitudinem saltationis volo (*sim.* 1, 12, 15. 11, 3, 89). 6, 3, 29 oratori minime convenit distortus vultus -usque, quae in mimis rideri solent. 11, 3, 71 *al.* MART. CAP. 5, 543 ad summam -us non is oratori tenendus est, quo scaenae placere videntur actores.

b *de -u oratoris, qui sola manu fit* (GLOSS. χειροθεσία. ¹-u χειροθεσίᾳ): QVINT. inst. 1, 11, 17 chironomia, quae est, ut nomine ipso declaratur, lex -us. 11, 3, 92 est . . . -us ille maxime communis, quo medius digitus in pollicem contrahitur, explicitis tribus *eqs.* (*sic -us iste quid significet aut qua ratione adhibendus sit describitur his locis*: 11, 3, 93. 100 *sqq.* 105 *sq.* 108 *ad* 111. 114 *sq.* 117 *sq.* 122. 131. 138. 142).

c *de figurato habitu ipsius orationis* (GLOSS. σχῆμα): CIC. orat. 83 luminibus, quae Graeci quasi aliquos -us orationis σχήματα appellant. QVINT. inst. 9, 1, 13 si habitus quidam et quasi -us sic appellandi sunt, id demum hoc loco accipi schema oportebit *eqs.*

2 *in re scaenica (cf. supra l. 20 sqq.):* *nota:* histrionicus -us *i. q. actio scaenica: p. 1972, 7 sq.* VARRO ling. 6, 41 agit -um tragoedus (CIC. de orat. 2, 233 in scaena. ARNOB. nat. 7, 33 p. 266, 27 MACR. Sat. 3, 4, 12. *cf.* VITR. 5, 6, 2 spectare . . . omnium agentium -us. PAVL. FEST. p. 23 si accessit -us et vultus quidam decor, ut cum scaenici agere dicuntur. *in verborum lusu*: CIC. Q. Rosc. 24 si hos quaestus [*sc. quos Roscius facere noluit*] recipere posses, *Fanni*, non eodem tempore et -um et animam ageres? [*i. 'tam cupide histrionis munus subires, ut prae labore vel ipsam animam efflares'*]. *v. et p. 1969, 60. 1970, 58*). CIC. Sest. 121 omisso -u verbis poetae et studio actoris (auct- *codd.*) . . . plauderetur. de orat. 1, 251 Roscii -um et venustatem (TAC. dial. 20 si quis in scaena Roscii aut Turpionis Ambivii exprimere -us velit. FRONTO p. 146, 14 N. Tasurci -u potius quam Roscii). 3, 83 negarem . . . posse *histrionem* satis facere in -u, nisi palaestram, nisi saltare didicisset. 3, 102 numquam agit hunc versum (*sc. Trag. inc. 30*) Roscius eo -u quo potest. parad. 26. off. 1, 114. 130 histrionum nonnulli -us ineptiis non vacant (Att. 6, 1, 8 illud de -u histrionis. QVINT. inst. 10, 5, 6 TAC. ann. 16, 4 SVET. Cal. 54, 1). MANIL. 5, 479 tacito -u. 5, 484. FEST. p. 326 (*ex suppl. Urs. al.*) ⟨cum -bus ob⟩scaenis (*cf.* MART. 6, 71, 1 edere lascivos ad Baetica crusmata -us. AVG. civ. 2, 26 p. 93, 1 D. impudicos). VAL. MAX. 2, 4, 4. 8, 7, 7 *Roscius* nullum . . . spectante populo -um, nisi quem domi meditatus fuerat, ponere ausus est. SEN. epist. 121, 6 (*de saltantibus*). COLVM. 1 praef. 15 attoniti . . . miramur -us effeminatorum *eqs.* (*cf.* PLIN. paneg. 54, 1 effeminatis vocibus, modis, -bus. TAC. ann. 14, 15 usque ad -us modosque haud viriles. LACT. inst. 6, 20, 29 inhonestis). LAVS Pis. 238 tragico quatientem pulpita -u . . . Varium *poetam*. MART. 5, 31, 7 nec trepidant -us *pueri in tauri dorso saltantis*. QVINT. inst. 6, 3, 65 pantomimis duobus, qui alternis -bus contendebant. IVV. 6, 72 Urbicus exodio risum movet Atellana⟨e⟩ -bus Autonoes (SCHOL. *ad l.* quando Autonoen saltat). PLIN. epist. 7, 24, 7. FRONTO p. 123, 25 N. imperarent *imperatores* -u . . . ut histriones. p. 147, 18 tragicus Aesopus . . . pro personae vultu -um sibi capessere ac vocem. GELL. 6 (7), 5, 1. APVL. met. 10, 32 delicatis . . . -bus. mund 27 qui in ligneolis hominum figuris -us movent (*gr. 6 p 398ᵇ, 16 aliter*). *al.* MIN. FEL. 37, 12 vanis -bus et nutibus. TERT. pudic. 8 p. 235, 16 histriones, cum allegoricos -us accommodant canticis. spect. 10 p. 12, 26. 17 p. 19, 9 *v. infra l. 39.* CYPR. epist. 2, 1 p. 468, 5. ANTH. 487ᵃ, 19 (*epitaph. Vitalis mimi*) o quotiens imitata meo se femina -u vidit. DON. Ter. tract. p. 8, 13 R. comoedia . . . in -u et pronuntiatione consistit. Andr. 206 dum hoc -u ac sermone agit ac disputat secum *sim.* Ad. 325). Hec. 443. Phorm. praef. 1, 7 -um . . . scaenicum. *saepe.* AMM. 30, 4, 19 bracchiis . . . histrionico -u formatis (*cf. de ipso spectaculo et v. p. 1971, 47*: 14, 6, 18 histrionici -us instrumenta. 18, 7, 7 pro histrionicis -bus). SIDON. carm. 23, 269. *et al.*

3 *varia:* *de -u pila ludentis*: LAVS Pis. 187 geminare pilam . . . revocare cadentem . . . non sperato fugientem reddere -u (caestu *codd.*). *computantis*: QVINT inst. 1, 10, 35 si digitorum . . . incerto aut indecoro -u a computatione dissentit *actor*. APVL. apol. 89 posses videri computationis -u errasse (*ibid.* digitorum -u). *psallentis*: APVL flor. 15 p. 53 dextra psallentis -u ⟨p⟩u⟨l⟩sabulum (*Lipsius*, suo sabulum *cod.*, *temptata sunt multa*) citharae admovet. *de motionibus, quae pertinent ad certum exercitium militare*: VEG. mil. 1, 4 p. 9, 7 *milites* armaturae numeros omnes omnesque -us docere (*v. l. 34. p. 1970, 66 et vol. II 607, 24 sqq.*).

II *de actione vel ratione aliquid gerendi sive faciendi* (*v. et p. 1970, 9*): **A** *absolute sensu iuridicali* (*ap.* VLP.): *fere i. q. administratio*: VLP. dig. 3, 5, 5, 13 nec possit, quod alii adquisitum est ipso -u, hoc tuum negotium videri. 26, 7, 5, 2 quodsi posteaquam *tutelam* gessit, tunc se -u abstinuit *tutor*, etiam suspecti postulatio succedit (26, 10, 3, 9 possit *tutor* suspectus postulari ex eo -u, quem administravit). 26, 10, 3, 10 ex priore -u. 27, 3, 1, 13 si forte quis ex facto alterius tutoris condemnatus praestiterit vel ex communi -u.

B *acced. genet. obiect.:* *i. q. actus*: POTAM. tract. 1 p. 1411ᶜ cum *Lazarus* quadragenariae voluntatis (aetatis *Baller.*, vitae *Sparav.*) -u carnis detrimenta pensasset. HIL. trin. 5, 19 p. 141ᴮ (*in apostrophe ad Iacob*) tenes in -u luctae tuae hominem infirmum (*supra*: a gestis corporis tui). VEG. mil. 3, 4 p. 71, 18 *milites* ad armaturae -um . . . sunt frequentissime detinendi (*aliter l. 18*). rei -us *fere i. q. res gesta, gestum*: GAVDENT. serm. 9 p. 903ᴮ ministros . . . non illos secundum rei (*sc. convivii*) -um solos accipio, qui *eqs.* (*opp.* iuxta spiritalis convivii rationem). IORD. Get. 125 rei -um edocent (rem gestam *XYZ*).

III *de ipsa re gesta, i. q. factum, opus*: TERT. spect. 17 p. 19, 9 ipsae illae *meretrices* pudoris sui interemptrices de -bus suis . . . semel anno erubescant (*an strictius de ipsarum in 'scaena' actione? cf.* p. 19, 2 *et v. p. 1971, 84*). ITALA Dan. 13, 23 (Rufin. Orig. in lev. 1, 1 p. 281, 13 B.) sed melius est, me sine ullo -u incidere in manus vestras quam *eqs.* (μὴ πράξασαν, VVLG. absque opere).

coniuncta et apposita: *ad I A*: habitus: *p. 1969, 68. 83. 1970, 31.* incessus: *p. 1969, 58.* itus: *p. 1969, 59.* motio: *p. 1969, 67.* motus: *p. 1969, 69.* vox: *p. 1969, 84. 1970, 16.* vultus: *p. 1969, 56.* *ad I B*: habitus: *p. 1970, 83.* incessus: *p. 1970, 68. 70.* modus: *p. 1971, 72 bis.* motus: *p. 1970, 60. 61. 64. 1971, 11. 14. 28.* nutus: *p. 1971, 83.* oculi: *p. 1970, 56. 63. 1971, 10.* pronuntiatio: *p. 1970, 83. 1972, 3.* verbum: *p. 1970, 59.* vox: *p. 1970, 44 sqq. 53 sqq. 61. 63. 76. 77. 1971, 15. 25. 72. 80.* vultus: *p. 1970, 44 sqq. 53 sqq. 56. 61. 70. 79. 83. 1971, 2. 7. 15. 32. 51.*

deriv.: gesticulus, gestire, gestuosus. *I. Kapp et G. Meyer.*

lonchitis ramos habet, in quibus flores sunt similes pelisquis, sed forma eorum ut †**getefimirium** est: DIOSC. 3, 156 (*gr. 3, 144 p. 154, 1* ἄνθη ὅμοια πιλίσκοις, τῷ τύπῳ δὲ κωμικοῖς προσωπείοις κεχηνόσι. *cf.* PLIN. nat. 25, 137 capitula personis comicis similia, parvam exserentibus linguam). Getae *servi typus inesse videtur* [fimirium *autem idem esse patet quod* GLOSS. III 172, 59 prosopa: personae; charitin: fimirium (fimarium *var. lect.*), *unde Buecheler ibid.* VII 679 *s. v.* χαρίτιν *interpr.* φιμάριον, *recte, siquidem* φιμάριον, *demin. a* φιμός *i. fiscella (corbula ad bestiarum os alligata), facillime potuit abire in notionem q. e.* προσωπεῖον. *hinc autem emendare nunc demum licet* GLOSS. V 317, 21 oscilla (*ad Verg. georg. 2, 389?*): simaria (*sic cod.*) id est graece persona. *ut* fimarium *nunc suo loco Thesauro inserendum sit. etiam* charitin *typum comicum* Χαρίτι(ο)ν *ostendere videtur. ceterum cf. Mus. Rhen. 1931. Heraeus in plagulis*].

geth (*i. hebr.* גַּת): torcular sive pressura: GLOSS.ᴸ Corp. G 51. *H.*

gethyum *et* getion, getium *n.* *ceparum genus (an duo genera?) nomina graeca* γήθυον *et* γήτειον *e Theophrasti hist. plant. a* PLIN. *recepta.* *'Allium fistulosum L'?, an potius 'Allium schoenoprasum L'?; cf. Stadler PW XII 986 sqq.* PLIN. nat. 19, 100 *folia* maxime concava sunt cepae, getio (getyo, gethon *al. codd. mel.*; gethyo *cod. det.*; *cf.* THEOPHR. *hist. plant. 1, 10, 8* γητεῖον). 19, 105 unum *genus cepae* condimentariae, quam illi getion (getin *vel* getyn *codd.*), nostri pallacanam vocant. 19, 107 getium (gentium *vel* genium *codd.*; *cf. gr. 7, 4, 10* γήτειον) paene sine capite est, cervicis tantum longae et ideo totum in fronde, saepiusque resecatur, ut porrum *eqs.* 19, 117 getium (getim, getym *codd.*; *cf. gr. 7, 1, 3* γήθυον *bis.*) *satum nascitur* decimo aut duodecimo *die.* 19, 118 *semina* recentia maturius gignunt in . . . gethyo (*gr. 7, 1, 6* γήθυον). *ibid.* quaedam saepius *pariunt* sicut . . . gethyum (*gr. 7, 1, 7* γήθυον). 19, 121 radix diuturna et

[*Brandt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fruticosa est ... gethyi (*gr. 7, 2, 2 γηθύοις*). 19, 181 minime ... durat gethyum (getym *pars codd.*; *gr. 7, 5, 5 γήθυον*). 19, 183 in tralatione ... desinunt sentire iniurias, ut gethyum (*gr. 7, 5, 3 γήθυον*). *loco dubio*: EXC. Apic. p. 77, 11[G.-V.] caepa gentima (getia *vel* gethya *Salmasius*). *Brandt.*

getion, getium *v.* gethyum.

?**geuge.** PETRON. 58, 3 bene nos habemus, a[u]t isti -e, qui tibi non imperant (nugae *edd.*; geuge *subst. [i. q. laudatores] ex acclamatione εὖγ' εὖγε quasi per aphaeresin ortum tutatur Salonius, d. Griechen u. das Griech. in Petr. 1927 p. 23. at cf. G. Meyer, Gnomon 5 [1929], 148*).

geum *v.* gaeum.

geuma, -atis *n.* γεῦμα. *i. q. specimen, gustatio. abl. plur.* -atis. PLAVT. Poen. 701 te replebo usque unguentum -is (eg- *P*, cheumatis *Ritschl*).

geusiae, -ārum *f.* [*orig. certe peregr. J.*]. *de significatione ambigitur, cf. Liechtenhan, Sprachl. Bemkgn. z. Marcell. Emp. p. 93 sqq.* [*ubi adde* GLOSS. Corp. Christ. M. 121 (Linds.) malas, gebsias. *Heraeus*], *qui faucium labra (Rachenränder) intellegi vult. certe partem aliquam oris interioris notat.* MARCELL. med. 11, 37 anthera ... ad eminentias quasi callosas circa angulos -arum et radices dentium *facit.* 12, 19 ad sedandum dolorem dentium et gingivarum et -arum adhibentur. 15, 90 orificia -arum et fauces intrinsecus perfricabis. [*lothar.* žöh '*maxilla*'; *it. dial.* gos '*guttur*'. *M.-L.*]

geusis *f.* γεῦσις. PS. SORAN. quaest. med. 72 *inter quinque sensus*: geusis. *addit*: nos ... gustum ... dicimus. 76 quid est -s? gustus.

gi *syllaba.* GRAMM. suppl. 182, 19 a chi et a gi syllabis auferetur accentus in ... Graecis, ut ... 'Amalechita' 'Ariopagita'. *v. q. seq. in tachygraphia*: NOT. Tir. 17, 12 *inter* ges *et* gis. 19, 13 *inter* fis *et* gis. *H.*

gibātus (-a, -um) *adi.* [*a* gibbus. *W.*] *i. q. dorsum habens gibba deformatum, gibberus, gibberosus (aliter, coll. francogall.* gibet, *Ascher, Germ.-Rom. Monatsschr. 8 [1920] p. 107).* ANTH. 204, 12 (*loco admodum obscuro*) -us (*sc. medicus*) ... transire nolebat (*sic Lehmann, l. l.*; volebat *codd.*).

gibba, -ae *subst. v. sub* 2. gibbus, *p. 1975, 20.*

1. gibber, -era, -erum *adi.* [*cf. c.* gibber, -eris *et c.* gibbus. *W.*] CAPER gramm. VII 110, 3 -r vitium, homo gibberosus. NON. p. 452 -um pro extanti et eminenti. **1** *in altitudinem curvatus, elatus i. q. eminens*: VARRO Men. 156 item tragici prodeunt cum capite -o, cum antiqua lege ad frontem superficies acced[eb]at (*Buech.*, accedere debeat *Her.*). MAECEN. carm. frg. 4 M. tuber adstrue -um (*sc. tergo*). **2** *speciatim de eo, cuius dorsum tubere incurvum est*: *de hominibus*: PLIN. nat. 34, 11 Clesippus fullo -r et praeterea et alio foedus aspectu. SVET. Galba 3, 2 brevi corpore atque etiam -r. gramm. 9 Murena -r erat. *pro subst.*: MART. 14, 182 *tit.* sigillum -i fictile. *de bestiis*: VARRO rust. 2, 5, 7 ut sint ... pecudes (*sc. boves*) ... compressis malis subsimae, ne -ae (subsimi ne gibberi *codd.*), spina leviter remissa (SERV. georg. 1, 138 qui *boves* sunt -i [-es *L*]). 3, 9, 18 gallinae Africanae sunt ... variae, -[i]ae (Plin. nat. 10, 74 Africae hoc est gallinarum genus [*sc. Meleagrides*], -um).

2. gibber, -eris [*cf.* gibbus, *cf.* tuber. *W.*] *subst. masc. et neutr. masc.*: CHAR. *l. 56*; *neutr.*: SERV. *l. 61*; *de ceteris locis non liquet.* CAPER gramm. VII 110, 3 *v. supra l. 37.* CHAR. gramm. p. 107, 14 *sq.* B. -r, ut Verrius (uerḡ. *cod.*) ait, ipsum vitium dicitur, ut tuber, gibberosus habens -em ut tuberosus .... sed Plinius gibbus vitium ipsum, ut ulcus, maluisse consuetudinem tradit, quod mihi displicet. SERV. georg. 1, 138 Pleiadas signum est ante genu Tauri, quod Graeci ὕβον dicunt, id est petimen quidam autem non omnium boum ὕβον, sed eorum tantum, qui sunt, ita ut Cyprii, gibberi (-es *L*), sicut Aristoteles quoque refert, sed et -r ipsum ὕβον nominat. [GLOSS. III 591, 12 -r artemisia erba (*mutilatum videtur ex* gingiber, *cf.* III 535, 17. 630, 62 *et vol. I 682, 45*).]

i. q. dorsum tumore incurvum, tuber a tergo eminens i. q. 2. gibbus, gibba: LVCIL. 1179 -e magno. APVL. flor. 47 cum interscapulum ... Crates retexisset, quod erat aucto -e (*sic cod.*, *Helm*; auctum, auctus, acuto, alto *sim. coni.*). PLIN. nat. 8, 179 Syriacis bubus non sunt palearia sed -r in dorso.

deriv.: gibbero (? *cf. p. 1974, 47*) gibberosus. *v. etiam Onom.*

gibberōsus, -a, -um [*a* gibber, -is *W.*]. *magna est scripturae varietas in* GLOSS. *et in codd., maxime auctorum sequioris aevi. praeter* giber-, *quod persaepe occurrit ap. diversos*: gibver-: GLOSS.[L] II Philox. GI 3. givver-: GLOSS.[L] II Philox. GI 2. gipor-: GLOSS. V 72, 1. gybber-: FIRM. math. 4, 11, 7 (*P*) EVAGR. altercc. p. 2, 7 (*C*) SORAN. p. 77, 19 (*l*). gypb-: SORAN. p. 77, 19 (*b*). gypp-: GLOSS. V 106, 15. gimb-: GLOSS. III 620, 74 V 493, 23. *adde*: gembrosus: *p. 1734, 62 sqq.* (*cf. p. 1975, 15 sqq.*). CAPER gramm. VII 110, 3 gibber vitium, homo -us. CHAR. gramm. p. 107, 15 B. *v. supra l. 54.* GLOSS.[L] II Philox. GI 2 -vverosus (gibb-): *κυρτός, δίκυρτος* (*cf.* GI 3 *p. 1974, 46*). GLOSS. *κηλήτης*; curvus, gippus (gibb-). V 493, 23 bombosus (bumb- *cod.*): strumosus, gimberosus (gibb-). *cf.* GLOSS. Pith. Iuv. 10, 309 (*p. 1974, 10*).

i. q. sinuatus, incurvus. **A** *proprie*: **1** *de eo, cuius dorsum gibbere curvatum est*: SVET. gramm. 9 (*de artificio suo a Varrone Murena interrogatus respondit Orbilius*) -os se de sole in umbram transferre, quod Murena gibber erat (*de eodem lusu verborum Orbilii v. etiam* MACR. Sat. 2, 6, 4 *v. infra l 64*). GAIVS dig 21, 1, 3 vel protervi vel -i vel curvi. FIRM. math. 7, 21, 2 *Mars stella* aut os aut contortos aut claudos ... efficiet (*sim. saepe, ita ut pars codd.* gibbosos *praebeat*). SCHOL. Hor. app. sat. 1, 2, 123 p. 388 K. (*ad: 'recta ... sit'*) -a (*explicatio, ut vid., per oppositum*). SORAN. p. 77, 197 qui infans ... aut hydropicus sit vel -us vel languidus. GEST. Pilat. 1, 1 iste ... claudos et -os (*B*, gibbosos *A*, curvos *alii codd.*; *κυρτούς*), caecos, paralyticos ... curat in sabbato. GLOSS. Pith Iuv. 10, 309 strumosum -um (*cf. p. 1975, 2*). *allegorice* (*de viribus*): ITALA III reg. 20, 11 (Max. Taur. hom. 117; Euagr. altercc. p. 2, 7) non sic glorietur -us sicut rectus (LXX *κυρτός*; VVLG ne glorietur accinctus aeque ut discinctus. *v. etiam infra l. 24 sqq.*). **2** *de herba incurva*: DIOSC. 3, 168 camepytis (*χαμαίπιτυς*) ... erba est spansa super terram et -a (*gr. 3, 158 ὑπόκυρτος*; *cf.* PLIN. nat. 24, 29 incurvae similis). **B** *translate*: FRONTO p. 148, 8 N. (*loco lacunoso*) sermones -os retortos (*i. perplexos et tortuosos*).

gibbōsus, -a, -um. [*a* gibbus, -i *W.*] *i. q. curvus, gibber, gibberosus.* **1** *de homine, qui gibberem in dorso habet* (*in codd. saepe* -us *et* gibberosus *variant* [*cf.* FIRM. *supra l. 4.* GEST. Pilat. 1, 1 *v. supra l. 8*]; *item* -us *et* gibbus [*cf.* VVLG. lev. 21, 20 *infra l. 61*]. *per allegoriam dicitur in sequentibus exemplis*): ITALA III reg. 20, 21 (Ambr. serm. 39, 2) non glorietur -us sicut rectus (Hesych. in lev. 21, 16—23 p. 1063[B] quid operatur -us sicut rectus? *cf. etiam supra l. 11 sqq.*). ISID. in lev. 13, 1 *sqq.* (*ad Vulg. lev. 21, 20* [*cf. infra l. 61*]) iubetur ... sacerdotibus, ut nulla debilitate insignes sint, ne caecus ... ne -us ... quae omnia referuntur ad animae vitium ... -us sacerdos est, quem terrenae cupiditatis pondus deprimit. **2** *de coma plantae*: DIOSC. 4, 58 iaquintu ... coma viride habet et -a (*i. aristam florum in coni modum sursus sinuatam*; *gr. 4. 62 κυρτήν*). *Häfner.*

gibbula, -ae *f.* [*a* gibba *deminutive*]. *excrementum quoddam iumentorum* (*ἐξόστωσις*). VEG. mulom. 2, 22, 1 ossicaesorio -am (*sic C. Hoppe, Abh. aus d. Gesch. d. Veterinärmedizin, 1925, p. 63*, gilbulam *A*, gingivulam *rell.*, gibbulum *Lommatzsch p. 319*) vel cartilaginem vel os, quod excrescere coepit, caedito. *recte explicavit Hoppe coll. forma vulgari q. e.* gimb-: CHIRON 85 (*sic in codice se legisse indicavit Hoppe per litteras*, gumb- *Oder*) *et coll. scriptura* gimberosus, *cf. s. v.* 1. gibbus *et* gibberosus. *de* gimb-, gemb-, gumb- *v. Meyer-Lübke, Rom. etym. Wb. s. v.* gibberutus *et* gibbus. *Heraeus.*

1. gibbus, -a, -um [*sunt qui e gr. κυφός, productione consonantis hypocoristica, mutuatum esse opinentur. W.*] *scribitur varie in codd.*: gibb-, gybb-, gipp-. *nota* gimb-: SCHOL. Arat. 258, 1 GLOSS. V 516, 6. MARTYR. gramm. VII 179, 3 -us *κυρτός* (191, 6 -o). GLOSS[L] II Philox. GI 1 gib⟨b⟩us: *κυρτήν* (-*όν*) (*Iuv. 6, 109?*). 3 -bbus et gibvero⟨sus⟩ (gibb-): *κυρτός.* GLOSS. Plac. gibbi: gibberosi. [*portug.* gebo; *it.* gobbo (= 1. *et* 2. gibbus). *M.-L.*]

curvus, in altum sinuatus. **A** *technice de partibus corporis: i. q. in exteriorem partem curvus, quod 'convexus' hodie dicimus; opp. concavus*: CELS. 4, 1, 5 iecur ... intrinsecus cavum, extrinsecus -um. 8, 1, 1 calvaria ... ex interiore parte concava, extrinsecus -a. 8, 1, 18 *umerus* est leniter -us et in priorem et in exteriorem partem (*sic Marx sec. codd.*). 8, 1, 23 coxarum os ab exteriore parte -um, ad spinam resupinatum, a lateribus ... sinus rotundos habet (*sic Marx*). 8, 1, 24 *femina sunt* ab exteriore parte -a. 8, 10, 7 vulsella ... inicienda est ... ab ea parte, qua sima est, ut ea parte, qua -a (cibra, crebra *codd.*) est, eminens os in suam sedem compellat. **B** *de homine: dorsum tubere curvatum habens; idem q. gibberosus*: FIRM. math. 3, 2, 23 *Saturnus stella* faciet ... paralyticos ... -os ... incurvos (*sim.* 3, 5, 30). VVLG. lev. 21, 20 homo ..., qui habuerit maculam, non ... accedet ad ministerium dei, si caecus fuerit, si claudus, si -us, si lippus (gibbosus *cod. R. cf.* HESYCH. *ad h. l.* p. 1063[B] -us est grave ferens peccatorum pondus et hoc non videns, quia retro est gibborum congeries). *pro subst.*: LAMPR. Comm. 11, 2 duos -os retortos in lance argentea sinapi perfusos exhibuit (*an metonymice a subst. 2. gibbus?*). MACR. Sat. 2, 6, 4 *Orbilius ad Galbam gibbo informem (v. p. 1975, 4) de arte sua*: in sole -os soleo fricare (*v. p. 1973, 84 sqq.*). *cf. Onom.* Gibbus, Gibbo.

2. gibbus, -ī *m. de etymologia et de variis scripturis v. supra s. 1. gibbus.* GLOSS.[L] Corp. G 93 hofr (*anglosax.*). *eminens tumor, quo pars corporis curvatur et deformatur. notio deformitatis deest*: AMBR. hex., *v. l. 75.* [AMM. 20, 3, 11 (*de lunae cornibus*) *v. p. 1975, 23*]. **A** *generatim*: IVV. 6, 109 mediis ... in naribus ingens -us (10, 294 *v. infra l. 83 sq.*). AMBR. hex. 6, 9, 60 p. 251, 4 frontis malarum -i (sibi *codd.*) extuberantes (-antem, -ant *et sim. codd.*). *in Ceto sidere*: SCHOL. Arat. p. 258, 1 super cauda a gimbo usque ad crunes (*Catast. 36 τῆς οὐρᾶς τοῦ κυρτώματος ἕως τοῦ κενεῶνος*). SCHOL. Germ. Strozz. p. 173, 16 a cauda usque ad -um eius (*cf.* SCHOL. Bas. p. 98, 4 a cauda usque ad flexus [flexum SCHOL. Arat. rec. interp. p. 257] eius. HYG. astr. 3, 30 usque ad reliqui corporis curvaturam). **B** *speciatim de tubere dorsuali* (LAMPR. Comm. 11, 2 *v. supra l. 65*). IVV. 10, 294 cuperet Rutilae Verginia -um accipere atque suum (*codd. deter.* suam) Rutilae dare (suum: *sc. tergum, quasi*

[*Häfner*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

per zeugma intellegendum? de gibbo mammato pectoris cogitat Buecheler, osque *pro* atque *coni. Weidner*). 10, 309 *puerum* strumosum atque utero pariter -oque tumentem (*cf. p. 1974, 10*). ANTH. 315, 4 (*in gibberosum*) prodesse -o forte quid putas tuo? MACR. Sat. 2, 4, 8 *Galbae* informe -o erat corpus. ENNOD. opusc. 3, 15 p. 334, 22 ne fractura manus ... aut -us indignum altaribus reddat antistitem. *de camelis*: VVLG. Is. 30, 6 portantes super umeros iumentorum divitias suas et super -um camelorum thesauros suos ad populum. OP. imperf. in Matth. 33 p. 810 -us cameli qui videtur esse erectio sublimitatis corporis eius, ipse est magis depressio eius et deformitas: ideo nec collum eius sursum erigere potest -o depressus (*sim. ibid.* p. 811). *ibid.* ipse -us cameli sarcinam tenet in se, aptus est enim ad pondera baiulanda. *tropice*: AMBR. serm. 39, 2 (*ad Matth. 19, 24*) -us ... quidam est animae turpe quid vel cogitare vel facere: ac mentis quaedam deformitas. OP. imperf. in Matth. 33 p. 810 gentium animae assimilatae sunt tortuosis camelis, in quibus -us idolatriae ... erat (*de sententia cf.* gembrosus). *ibid.* idolatria, quasi -us, retinet in se universa peccata. HESYCH. in lev. 21, 20 p. 1063B -orum congeries (*v. p. 1974, 65*).

deriv. gibbosus. gibatus (?).

f. subst. **gibba,** -ae. *de variis scripturis v. sub* 1. gibbus.

1 *proprie: i. q. tumor dorso inhaerens*: SVET. Dom. 23, 2 Domitianum ferunt somniasse -am sibi pone cervicem auream enatam.

2 *translate: i. q. prominens pars rei corporeae*: AMM. 20, 3, 11 luna figuram monstrat amficyrti, utrimque prominentibus -is (*fort. a* gibbus). 23, 4, 4 axes *scorpionis vel onagri* curvantur mediocriter ut prominere videantur in -as. *deriv.*: gibatus (?), gibbula. *cf. Onom.*

?**3. gibbus** (-eris) *n.* PLIN. dub. serm. frg. Char. gramm. p. 107, 18 B. *v. p. 1973, 56.* *Häfner.*

†**gibiridialem** *acc., nomen corruptum herbae.* PS. APVL. herb. 7, 10 (*add. in β*) *herbam pedeleonis* vocant ... Romani cibiclinalis (-em *B*). *cf.* PS. DIOSC. Vind. 3, 96 p. 109, 3 κουβίλια μαρίνα [*unde patet* cibiclinalis *esse* cubile maris *idque prius esse*, gibiridi- *magis corruptum esse. Heraeus in plagulis*].

giddi *v.* git. **gieminarum** *v.* gymnasium.

?**gifas** [*nomen herbae*]. *quinquies in* GLOSS. *cum interpretamento*: tunica (tonica, zonica, III 564, 75 corium) serpentis. III 583, 24 *scribitur* gyras. γῆρας *prop. Buech.*, σῦφαρ *Goetz.*

gigans, giganteus, gigantomachia *v. nom. propr.*

gigarone. *orig. inc. nomen herbae.* GLOSS. III 591, 5 -e alabardan (612, 49. 624, 45). 616, 41 alabardan id est -e (543, 20 adabartane. 587, 8 gigarote).

gigarta (-ōrum?). *cf. gr.* γίγαρτον. *scriptura varie corrupta ap.* GALEN. alfab. 3 (*v. l. 46*). GLOSS. III 546, 37 -a semen uvae. 564, 40 -a i. venetia (*sc. vinacea*). PALLAD. 12, 20, 4 uvae excrementa, quae Graeci -a vocant. GALEN. alfab. 3 granola interiora uvae, que ... greci nuncupant agigardas (*sic cod. Pal.*, gytrata, gicarta, gegarta, gegasta *rell.*). CASSIOD. in psalm. 8 praef. ponderibus pressae uvae durissimis -is comminutis follibusque vacuatis ... vina profundunt.
[*non est corruptela, sed vocabulum privativum* **agigarta** (-ōrum?), *quod legitur ap.* COLVM. *in marg. cod. S ad* arb. 9, 2 (agigarata *cod. A*). *cf.* ἀγίγαρτος *et* COLVM. *l. l. in textu*: uvas sine vinaceis.]

gigarus (-ī) [*voc. gallicum esse videtur. W.*]. MARCELL. med. 10, 58 herba proserpinalis, quae graece draconteum, Gallice -us appellatur. GLOSS. III 562, 70 eviscalis (*i. hibisc-*) i. -us. *H.*

gigas *v. nom. propr.*

giger *nomen herbae graecum, a Romanis* pastinaca silvatica, *a nobis 'Daucus Carota L. var. silvestris' appellatae.* PS. APVL. herb. 81, 8 a Graecis dicitur stafilin agrian, alii giger (gige, gyge, cicer *var. ll.*), alii eggon, alii udon aulion, Itali pastinaca silvatica (*cf. Diosc. gr. 3, 52 et Berendes, Des Pedanios Dioskurides Arzneimittellehre übersetzt, Stuttgart, 1902, p. 298 sq.*). *Brandt.*

gigeria *v.* gizeria.

gigidia *v.* gingidion.

?**gignarus** delirus: GLOSS. *in glossario arabico-latino ap. Vulcanium, Thes. utriusq. ling. (1600) p. 705, 53.* [*aliter (sc. i. q. 'gnarus') bis ap. Aethicum Istrum, cf. Goetz, Sitz.-Ber. Sächs. Ges. d. Wiss. 48, 1896, p. 72. v. etiam s.* ninnarus *et Schuchardt Vok. II 365, 13. III 276, nec non s.* galear *p. 1675, 47.*] *H.*

n. **gignibile** *a* gignere. *i. quod gigni potest*: MAR. VICTORIN. gen. div. verb. 30 p. 36 Woehrer necesse est a deo nihil esse generatione -e.

✱**gigno (geno),** genuī, genitum, gignere [*cf. c. gr.* γίγνομαι, *sanscr.* jánati *'gignit', ags.* cennan *'gignere' etc. W.*] *de origine*: VARRO ling. 6, 96 -itur a γίγνεται. MACR. exc. gramm. V 629, 18 -ui ex quo themate venit nullus scit, licet Varro (*v. p. 1982, 58*) dixerit 'genunt.' (*idem fere* 654, 26). *in originationibus veterum*: *v.* benignus (*vol. II 1901, 59*), genus (*p. 1885, 30 sqq.*), genetivus (*p. 1804, 84*), genius (*p. 1826, 63*), terrigena (EVTYCH. gramm. V 454, 19), primogenitus (*p. 1978, 66*). *de formis*: CHAR. gramm. p. 477, 11 B. *inter verba 'tertiae coniugationis.'* PRISC. gramm. II 528, 25 in 'no' o vel g antecedentibus per 'ui' divisas faciunt praeteritum, ut ... gigno genui, pro quo geno vetustissimi protulisse inveniuntur — Varro in andabata (*v. p. 1982, 58*) '...' —, cuius infinitivum passivum Lucretius in III [797, *v. p. 1978, 4*] protulit geni. *traduntur*: *stirpis* **gen-**: *praesentis* [*cf. c. ind.* jánati *'gignit', gr.* ἐγενόμην, *et c.* gignere. *W.*]: geno: *ap.* GRAMM. *praeter* PRISC. (*p. 1974, 81*): EVTYCH. gramm. V 454, 19 gigno vel antique geno. GRAMM. suppl. 82, 9 gigno ... genuo vel antique geno. 88, 13 genetivus a gigno vel melius geno, quod antiqui in usu habuerunt. genit: VARRO rust. 2, 2, 19 (*p. 1986, 10*). genunt: VARRO Men. 35 (*p. 1982, 58*). genat: VARRO rust. 1, 31, 4 (*p. 1985, 37*). genitur: *in formula testamenti*: CIC. inv. 2, 122 *al.* (*infra l. 45 sqq.*). CENS. 3, 1 (*p. 1977, 45. ibid.* genamur *et* genendo). ARNOB. nat. 4, 21 (*p. 1984, 13*). genuntur: VARRO rust. 2, 6, 3 (*p. 1984, 3*) LVCR. 4, 159 (*p. 1987, 77* ger- *codd.*). 3, 433 (*p. 1987, 72* ger- *codd.*). genamur: *v. supra l. 9.* genantur: LVCR. 4, 143 (*p. 1987, 76*). genendum (-di, -do *al.*): VARRO rust. 1, 40, 1 *bis* (*p. 1985, 39. 40*). CENS.: *v. supra l. 9.* PAVL. FEST. p. 94 (*p. 1990, 25* ger- *codd.*). geni: LVCR. 3, 797 (*p. 1978, 4*). *perfecti cett.*: genui, genitus *eqs. passim inde ab* ENN. (ann. 27 *al. p. 1978, 69*) PLAVT. (Pseud. 907 *p. 1990, 10*) ACC. (trag. 242 *p. 1981, 38*). *nota*: genetus: CARM. epigr. 770, 1 (*p. 1983, 39*). gentos (*i. genitos*): *dub. trad.* CORP. XII 5675. [*corruptum, ut vid.*, genitissimus: VEREC. in cant. 8, 13, *v. infra l. 37*].

stirpis **gign-**: *passim. nota inf.* gignier: LVCR. 3, 623 (*p. 1987, 77*). 6, 246 (*p. 1988, 13*). 6, 807 (*p. 1986, 68*). gignitus: HIL. coll. antiar. B II 11, 2 (*p. 1980, 39*). SOL. 20, 9 (*p. 1986, 4*). COMPVT. Carth. 2, 1 (*p. 1991, 62*). CORP. VIII 1978 (*infra l. 36*). gigniturus (*passive*): ZENO 2, 8, 2 (*p. 1980, 36*). gignens *et* gignendi *passive: v. p. 1992, 35. 61.* -entum: PRVD. ham. 571. *formae gerund. in* -undus: LVCR. 1, 204 *et saepius* (*p. 1987, 9. 11. 14 al.*). GELL. 5, 19, 6 (*infra l. 84*). NOT. Tir. 91, 41. ***de significatione*:** SYNON. Cic. Char. gramm. p. 426, 29 B.: -it. generat. procreat. AVG quaest. hept. 5, 23 p. 389, 5 -ere ... est γεννᾶν. GLOSS. -o: τίκτω. γεννῶ. -it: γεννᾷ. procreat. nascit. generat. pullulat. nutrit. germinat. creat. -itur: nascitur. -itus: γεννηθείς. τεχθείς. γόνος. γεννητός. editus. creatus. natus. enixus. *vox usitata per totam latinitatem inde a* PLAVT. *et* ENN. [*loci dubii vel corrupti*: ENN. ann. 24 *legend. vid.* tenuere *pro* genuere. RHET. Her. 4, 6, 9 Triptolemus, cum ⟨a⟩ se hominibus semen -retur (*sic Marx cum M*, cum h. s. largiretur *rell.*) OV. trist. 3, 13, 1 quid ... fuit utile nasci (gingni G¹ ς). CORP. VIII 1978 sancta pietate gignita (cognita *Wilmanns*). VEREC. in cant. 8, 13 apud genitissimum genitorem. *falso traditur*: AFRAN. com. 208. SIL. 8, 615. PLIN. nat. 2, 189 (*aliq. codd.*). APVL. apol. 38. HIL. in Matth. 14, 15.]

I ***de generatione naturali*** *corporum (corporalium)*: **i. q.** *parere, edere, procreare; pass. i. q. nasci.* **A** ***sensu strictissimo*:** *sui generis progeniem edere*: **1** ***de hominibus et deis*:**

a *generatim*: *in testamenti formula*: VARRO Men. 543 si quis mihi filius unus pluresve in decem mensibus -antur *eqs.* (*ibid.* quod si quis undecimo mense ... natus est. CIC. inv. 2, 122 si mihi filius genitur unus pluresve. de orat. 2, 141. IVLIAN. dig. 34, 5, 13, 6 si quis mihi filius aut filia genitur. VLP. dig. 30, 17, 1 INST. Iust. 2, 13, 1 quicumque mihi filius -itus fuerit). *aliter*: CVRT. 10, 6, 21 Roxanes filium, quandoque -itus erit (SPART. Sept. Sev. 21, 4 sed ut omittamus adoptivos *filios*, ... veniamus ad -itos [*cf.* AVSON. 275, 4 adsciti quantum praemineant -itis. *inde translate* CVRT. 10, 3, 13 -itos esse vos mihi, non adscitos milites]. AVG. civ. 14, 21 p. 45, 11 D. nisi ... per libidinem ... non potuisse -i filios. 15, 13 p. 83, 31 de maturitate pubertatis, qua idonea filii -erentur; ... -endis filiis ... habilem ... aetatem [*v. infra l. 83. p. 1978, 50*]; ... post -itos filios). CIC. fin. 3, 62 ut eos, quos -uerimus, amemus. div. 2, 92 omnis omnium ortus, quicumque -antur in omni terra, quae incolatur (2, 93 vim caelestem ad eos, qui in terra -untur, pertinere. MANIL. 2, 642 in terris -iti. SEN. benef. 4, 18, 3 terris -itum. *cf.* OV. Pont. 4, 14, 33 -itus terra ... in illa. LIV. 21, 53, 4 solo patrio terraque, in qua -iti forent. 28, 35, 10 in qua *terra* ... -itus educatusque ... esset. 29, 23, 10. 38, 17, 9). LVCR. 2, 922 *v. p. 1984, 16.* 2, 1082 hominum -itam prolem ([*cf. 1980, 7. 1982, 51*]. AVSON. 273, 4 imitatur adoptio prolem, quam legisse iuvet, quam -uisse velit. AVG. civ. 3, 17 p. 124, 32 D. proletarii ... quod proli -endae vacabant). 3, 681 tum, cum -imur et vitae cum limen inimus. VERG. Aen. 12, 708. OV. met. 1, 615 Io e terra -itam. 10, 522. fast. 2, 289 ante Iovem -itum. 5, 535 *puer* sic -itus (534 ortus erat). trist. 1, 8, 37. 4, 10, 9 genito sum fratre creatus, qui tribus ante quater mensibus ortus erat. Pont. 3, 2, 101. LIV. 1, 4, 8 ita -iti itaque educati. 1, 6, 1 ut -iti, ut educati *nepotes* (PLIN. nat. 7, 58 divus Augustus ... neptis suae nepotem vidit -itum. SVET. Claud. 12, 1 natalem ... -iti nepotis. Vesp. 5, 2 nepotem ei Caesarem -itum. VEN. FORT. carm. 10, 8, 21 *v. p. 1983, 35*). 23, 5, 13. 26, 2, 11 honeste -itos, liberaliter educatos. 30, 12, 15. 35, 38, 4. 40, 38, 4 sedem, in qua -iti essent (SEN. apocol. 7, 1 vers. 1 sede qua -itus cluas. SIL. 17, 404 Ausonia -itus ... sede). PAVL. FEST. p. 148 Minotaurus ... -itus, cum Pasiphae ... dicitur concubuisse cum tauro. 184 Opiter ... quod obitu patris -itus sit. VAL. MAX. 1, 1 ext. 3. 1, 8 ext. 16. SEN. Herc. O. 1184 Scythico sub axe -ita ... Amazon. dial. 6, 20, 2 fortuna ... aequo iure -itos alium, alii donavit. 11, 5, 1 bona condicione -iti sumus. CVRT. 7, 4, 30 *v. p. 1984, 38.* 9, 1, 26 -itos liberos non parentum iudicio (PLIN. nat. 7, 14. 26, 19 medicamenti, quo pulchri bonique et fortunati -antur liberi. GELL. 5, 19, 6 aetas [*cf. supra l. 55*] ... liberis ... -undis idonea). MELA 1, 36. 3, 66 in illa (*Nysa urbe*)

[Geissler-Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-itum, in huius (*Meri montis*) specu Liberum . . . nutritum. PERS. 3, 67 quidnam victuri -imur. PLIN. nat. 2, 55 non suae necessitati mortales -itos (11, 143 alii -itorum mortalium). 3, 1 minime mirum est hominem -itum non omnia humana novisse (7, 37 homo toto anno et incerto -itur spatio. 7, 46 capite hominem -i mos est [*cf. infra l. 20 et p. 1985, 5*]. 7, 47 auspicatius enecta parente -untur. 10, 211 homo -itus premitur somno per aliquot menses. 11, 185 hirto corde -i quosdam homines. QVINT. inst. 3, 2, 1 sermonem ab ipsa rerum natura -iti protinus homines acceperint. AVG. civ. 12, 12 hominum genus prius sine hominibus -entibus extitisse. 13, 3 p. 559, 18 D. homo . . . homini -endo parens). 3, 4. 4, 28. 5, 36. 6, 141 hoc in loco -itum (MART. 12, 21, 2 -itam nostris . . . locis). 6, 187 animalium hominumque monstrificas effigies (*cf. p. 1984, 66*) circa extremitates eius (*Aethiopiae*) -i. 7, 12 in Albania -i quosdam glauca oculorum acie. 7, 33 -untur et utriusque sexus quos Hermaphroditos vocamus. 7, 37 feminas celerius -i quam mares (20, 263. 25, 39). 7, 39 in Aegypto . . . octavo mense -i. 7, 40 quo mensum numero genitis. 7, 45 'Agrippas' ut 'aegre partos', qualiter et M. Agrippam . . . -itum. *ibid.* in omnibus ad hunc modum genitis. 7, 46 Neronem . . . pedibus -itum (*cf. supra l. 5*). 7, 50 ex integris truncos -i (IVV. 14, 40 ex nobis. AVSON. 255, 3 -itus . . . e nihilo sum). 7, 51 obducta membrana oculo -itos. 7, 56. 62 -itum post LXII annum *patris*. 7, 69 quasdam concreto genitali -i. *ibid.* aliqui vice dentium continuo osse -untur. 7, 75 sesquipedales -i. *nota* 7, 84 annos VIII -itum (*i. VIII annorum*). 7, 128 hominis in servitio -iti. 7, 136. 161 non fere ita genitis LIIII annum excedentibus. 7, 165 pariter . . . domini ac servi -untur, reges et inopes. 10, 171 bipedum solus homo animal -it. 11, 130 Myconii carentes eo (*capillo*) -untur. 11, 158 septimo mense genitis. 17, 96 homines terrae causa -iti. 17, 122. 19, 87. 23, 45 liberaliter genitis. 29, 4. 34, 53 diversis aetatibus -iti. 35, 79. 36, 9. 37, 40 principi loco . . . Athenis. SIL. 4, 367. 7, 487 ⟨in⟩ furto *Iovis* -itus (*Scipio*). 14, 287. STAT. Theb. 2, 167. silv. 3, 4, 78 -itus si tardius esses. MART. epigr. 13, 2 sic -itum numen credite (*sc. Bacchum, cf.* 13, 1 satum materno funere): nata fera est *sic.* 9, 39, 3. 9, 60, 1. 12, 60, 6 qua sum -itus, vivere luce volo. QVINT. inst. 10, 1, 109 Pindarus . . . dono quodam providentiae -itus. IVV. 10, 129 dis . . . adversis -itus fatoque sinistro. TAC. hist. 2, 22. 3, 8. 4, 17 multos adhuc in Gallia vivere ante tributa -itos. 4, 61. ann. 1, 41 *Caligula* in castris -itus, in contubernio legionum eductus. 3, 61. 11, 1. 12, 27. SVET. Aug. 94, 3 ne quis illo anno -itus educaretur. 100, 3 hoc *mense* -itus Augustus, illo defunctus. Tib. 5 antecedente anno . . . -itum *Tiberium*. Cal. 8, 1. Vesp. 3. FRONTO p. 233, 5 N. similes quam plurimos -i. GELL. 16, 10, 13 subolis . . . -endae copia civitatem frequentarent proletarii (*cf. p. 1976, 64*). APVL. Plat. 1, 1. ITALA Is. 49, 21 (Tert. adv. Marc. 4, 13 p. 458, 26) quis istos -uit mihi, . . . hos quis mihi educavit (VVLG. enutrivit)? CENS. 3, 1 hic *deus* sive quod ut genamur curat, sive quod una genitur nobiscum, sive etiam quod nos -itos suscipit ac tutatur, certe a genendo genius appellatur. LAMPR. Alex. 1, 2. VOPISC. Aurelian. 3, 2 Moesia -itum (*cf.* 3, 1 ortus . . . Sirmii). ARNOB. nat. 1, 28 *dei* nativi et -iti (3, 22 *dii* immortales et -iti nunquam). LACT. inst. 1, 9, 1 *Hercules* adulterio -itus Alcimenae. FIRM. math. 1, 10, 13. INST. 8, 5, 12 tecta, in quibus -iti erant quibusque -uerant. FILASTR. 120, 4 se dicebat David . . . in peccato -itum (*psalm. 50, 7*). AVSON. 170, 6 *Pastori nomen* casus dederat: quia fistula primum pastorale melos concinuit genito. 200, 49. 204, 3 aevo . . . -itus functusque recenti. 323, 25 Octobres olim -itus Maro dedicat Idus. AMM. 19, 12, 10. 21, 11, 2. 23, 6, 2 Arsacis obscure -iti. 28, 4, 3. 28, 6, 21. CLAVD. DON. Aen. 8, 117. AVG. civ. 13, 3 p. 559, 25 D. quod (*pron.*) homo factus est, non cum crearetur, sed cum peccaret et puniretur (*sc. peccator*), hoc (*acc.*) -uit. 15, 20 p. 103, 5. 16, 11 p. 144, 28. MART. CAP. 2, 152 Genius, quoniam, cum quis hominum -itus fuerit, mox eidem copulatur. 7, 739. GREG. M. epist. 4, 6 p. 237, 27 de provincia Lucania -itam. CORP. I^2 1214 nata . . . antecessi, -ita post, leti diem *genitoris*. XIII 3684. 8371. CARM. epigr. 646, 4 -itus brebiter (*i. iam puer defunctus*). *sic de generatione non naturali:* HIL. myst. 1, 3 obsopito Adam ex latere eius atque osse Eva -itur. dis genitus, *de heroibus et Romanorum imperatoribus:* VERG. Aen. 6, 131 pauci . . . dis -iti. 6, 394 accepisse *Charonem* . . . Thesea Pirithoumque, dis quamquam -iti . . . essent. 9, 639 (642) dis -ite et -iture deos (SEN. dial. 6, 15, 1 *Caesares* dis -iti deosque -ituri). OV. met. 10, 89 vates. VAL. FL. 3, 505 reges (TAC. dial. 12 diis -itos sacrosque reges). 4, 438 divis -iti. QVINT. inst. 1, 10, 9 *Orpheum et Linum.* PANEG. 3 (11), 2, 4 *Caesares.* AVG. civ. 3, 4 p. 101, 3, 8 D. CORP. III 710 diis -itis et deorum creatoribus . . . Diocletiano et ⟨Maximiano . . .⟩. *cf. p. 1989, 32 sqq.* bis genitus *varie usurpatum: proprie:* OV. met. 3, 317 bis -iti . . . Bacchi (*cf. Eur. Hipp. 560 διγόνοιο Βάκχου*). trist. 5, 3, 26. COMM. instr. 1, 12, 1 Liberum. AVSON. 336, 35. *de postliminio:* SALL. or. Cottae 3 bis -itus *ego* (*sc. reversus ab exilio*). *mystice de Christo:* INSCR. christ. Rossi II p. 109, 63, 19 bis -itus, sine matre opifex, sine patre redemptor. *de corpore hominis (bestiarum p. 1978, 23) eiusque partibus; adiunxi de anima, mente sim. nascentibus:* CIC. Tusc. 1, 80 si tanta vis est ad habitum mentis in iis quae -untur in corpore, *velut bilis atra.* LVCR. 3, 337 corpus per se nec -itur umquam nec crescit *eqs.* 3, 445 -i pariter cum corpore et una crescere . . . pariterque senescere mentem (3, 616 cur animi numquam mens consiliumque -itur in capite aut pedibus manibusve . . . si non certa loca ad nascendum reddita cuique sunt?). 3, 457 *animam et corpus* -i pariter pariterque . . . crescere (3, 797 *animam atque animum* posse extra corpus durare genique. APVL. Socr. 15 p. 151 *Genius,* qui est animus suus cuique, . . . quodammodo cum homine -itur. RVFIN. Orig. in exod. 1, 3 p. 148, 14 B. non puto quod quilibet hominum possit animam -ere). CELS. 8, 1, 3 crassissimum . . . os post aurem est, qua capillus (*cf. l. 18*) . . . ob id ipsum non -itur. 8, 1, 9 ultimi *dentes,* qui sero -i solent (LABEO Gell. 4, 2, 12 cum infantibus non simul dentes -untur. PLIN. nat. 7, 68 editis *infantibus* primores septimo mense -i dentes. 7, 72 hominem prius quam genito dente cremari mos gentium non est. 11, 167 dentis homini . . . in palato -iti. GELL. 3, 10, 12 dentes . . . -i . . . et cadere annis septimis et genuinos adnasci annis fere bis septenis). PLIN. nat. 7, 63 *molae* simile quiddam et viris in ventre -itur, quod vocant scirron. 10, 148 primum in omni corpore id (*cor*) -i. *ibid.* molas . . . -i . . . ubi mulier non ex mare, verum ex semet ipsa tantum conceperit. 11, 230 pili (*cf. supra l. 9*) in homine partim simul, partim postea -untur. hi castr⟨at⟩is non nascuntur (*ibid.* quibusdam post ⌊-iti[s] [*sc. pili*] viris⌋ [-ituri *Mayhoff coll. Aristot. hist. anim. 3, 11 p.* 518^b *3*] sponte non -untur). 29, 35 *oesypo* in Atticis ovibus genito. MART. 11, 22, 10 divisit natura marem: pars una puellis, una viris -ita est. SIDON. epist. 7, 14, 3 -endis artibus animalium ceterorum.

ad a: *translationes: personae -enti tempus vel causa -endi substituitur:* PLIN. paneg. 92, 4 qui *dies* principem abstulit pessimum, dedit optimum, meliorem optimo -uit. AVG. civ. 15, 2 p. 61, 24 D. uterque (*Isaac et Ismael*) . . . de semine Abrahae; sed illum -uit demonstrans consuetudo naturam, illum . . . dedit promissio *eqs.* 15, 21 p. 105, 4 hominem (*Seth*), quem . . . occisi (*sc. Abel*) resurrectio -uit. *obi. res personata:* AFRAN. com. 298 *Sapientia:* Vsus me -uit, mater peperit Memoria (*cf. p. 1982, 48*). OCTAVIA 562 animi calor Amor est: iuventa -itur, luxu . . . nutritur (*cf.* 560 *Amorem* -itum Venere, Vulcano satum). MART. CAP. 6, 579 ut . . . Daedalus eam (*Geometriam*) credendus sit -uisse. *syntactica (quae in hac parte separatim dantur, infra reliquis intermixta habes, ita tamen, ut loci in singularum partium capitibus notentur): c. nomine praedicativo:* CIC. nat. deor. 2, 34 qui natura boni sapientesque -untur. VELL. 1, 5, 3 *Homerum* caecum -itum. PLIN. nat. 2, 189 Aethiopas . . . adustis . . . similes -i. 7, 91 animi vigore praestantissimum . . . -itum Caesarem. QVINT. inst. 3, 7, 9 laudandum in quibusdam, quod -iti immortales. AVSON. 187, 4 quae -ita est mihi paene soror. GELL. 13, 2, 5 quae *ingenia* dura et acerba nascuntur *eqs.* . . . sed quae -untur statim vieta et mollia. *absolute, i. obi. generali (incerto) supplendo:* CIC. leg. 2, 28 (*incertae lectionis*) *Fortuna Primigenia,* a -endo comes. VAL. MAX. 2, 9, 1 natura *hominibus* . . . quemadmodum nascendi, ita -endi legem scribit. PLIN. nat. 7, 57 inter se steriles, ubi cum aliis ⟨se⟩ iunxere, -unt. 11, 230 homo . . . *nisi pubescit,* sterilis in -endo est, seu mas seu femina. CENS. 11, 4 senarius fundamentum genendi est. AVG. civ. 15, 13 p. 84, 12 D. aetas (*cf. p. 1976, 55*) apta . . . ad -endum. 15, 16 p. 91, 12 ut -endo multiplicaretur *genus humanum.* 16, 28 p. 171, 24 quamvis . . . possit . . . senior . . . de adulescentula -ere. *ibid.* p. 172, 7 centenarius . . . senex . . . de nulla potest femina -ere. 15, 20 p. 101, 25 puberes habilesque ad -endum. 16, 8 p. 135, 14 vicibus . . . inter se coeundo et -ere et parere *androgynos.* 16, 28 p. 172, 3 donum -endi *Abrahae* etiam post obitum mansit uxoris. *cf. etiam p. 1977, 9. 10.* pecc. mer. 2, 9, 1 quasi ex hoc quisque carnaliter -at, quod iustus est (*cf. ibid.* in quantum . . . sunt filii dei, carne non -unt, quia spiritu et ipsi, non carne nati sunt). MART. CAP. 7, 739 pubertatem . . . -endique possibilitatem.

b *speciatim:* α *de patre* (*de semine virili v. p. 1979, 3. 47 c. dupl. acc.: p. 1979, 70.* AVG. quaest. hept. 5, 23 p. 389, 2 quaerendum utrum primogenita in his tantum intellegenda sunt [*sic*], quae nascuntur ex matribus; ipsa enim proprie pariuntur potius quam -untur. parere quippe est τίκτειν, quod est ex femina, . . . -ere autem est γεννᾶν, unde proprie latine primogenitus dicitur. ex feminis autem dabantur primitiva, id est quae prima pariebantur, non quae prima -ebantur a viris, si forte ex viduis, quae iam pepererant, -rentur): ENN. ann. 27 Saturno . . ., quem Caelus -uit. ELOG. Scip. carm. epigr. 958, 2 progeniem [i] -ui. ACC. trag. 653^a Iuppiter Dardanum -uit, Dardanus Troum . . . Capis ex Assaraco satus . . . Laomedon Priamum et Anchisem edidit (CIC. nat. deor. 353 *Iuppiter* -uisse Minervam dicitur). TRAG. inc. 85 *Telamo:* ego cum -ui, tum morituros scivi. CATO agr. praef. 4 ex agricolis et viri fortissimi et milites strenuissimi -untur (SALL. Iug. 5, 7 *Micipsa* Adherbalem et Hiempsalem ex sese -uit. 85, 16 *patres Albini aut Bestiae* mene [*Marium*] an illos ex sese -i maluerint. PAVL. FEST. p. 95 Genius . . . est . . . parens [*cf. p. 1979, 27. 46*] hominum, ex quo homines -untur. et propterea Genius meus nominatur, quia me -uit. SEN. Phoen. 287 *Oedipus:* esse -itos *Eteoclen et Polynicen* nemo non ex me sciat. CVRT. 8, 3, 3 tres adulti erant liberi ex eo -iti. HOMER. 431 e Strophio -itum Scamandrium. TAC. ann. 1, 58 ex me [*Segeste*] -ita est *Thusnelda* [*opp.* ex Arminio concepit]. 15, 72 *Nymphidius* matre libertina ortus . . . ex C. Caesare se -itum ferebat.

[Geissler-Hoy]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

FRONTO p. 177, 17 N. 181, 15 qui ex te -iti sunt eruntque. VLP. dig. 1, 9, 10 qui -iti ex ipsis *senatoribus* exve liberis eorum dicantur. PS. TERT. haer 3 Christum non ex virgine Maria natum, sed ex semine Ioseph hominem tantummodo -itum. *nota* LACT. inst. 1, 12, 10 si ... Saturnus Caeli est filius, quomodo potuit tempus e Caelo -i? IVST. 38, 2, 5 DICT. 1, 9 13. *sim.* -i ab *aliquo*: MART. 1, 81, 1 a servo scis te -itum. PAVL. dig. 38, 1, 37 pr. qui libertinus duos pluresve a se -itos natasve in sua potestate habebit. GELL. 13, 20, 15 prognati ... ab eo aliquanto posteriores fuerunt, quam qui a maiore fratre eius -iti erant. IVST. 35, 1, 7 *cf.* CIC. Verr. II 5, 180 cum ipse *Cato* sui generis initium ac nominis ab se -i et propagari vellet). CIC carm. frg. 1. rep. 6, 16 ego *pater* qui te -ui. nat. deor 3, 42 hic *Hercules*, ex Alcmena quem Iuppiter -uit (*item de matribus*: OV. met. 9, 330 me pater ex alia. CVRT. 8, 4, 29 e captiva -iturus *Alexander*, qui victoribus imperaret TAC. ann. 3, 23 *Scaurus* filium ex ea. 4, 3 SVET. Vitell. 2, 1 ex muliere vulgari ... equitem R. IVST. 2, 4, 24. HIER. chron. a. Abr. 100. SVLP. SEV. chron. 1, 11, 9. *cf.* AVG. civ. 3, 5 utrum potuerit Venus ex concubitu Anchisae Aeneam parere vel Mars ex concubitu filiae Numitoris Romulum -ere). Tusc. 3, 30 (= 3, 58) *Anaxagoras nuntiata morte filii*: 'sciebam me -uisse mortalem'. SALL. Iug. 10, 1 liberis, si -uissem (10, 8 ne ego meliores liberos sumpsisse videar quam -uisse. PLIN. nat. 6, 89 regem ... liberos non habentem, ... si postea -at, abdicari. COLL. Mos. 6, 4, 3 non legitimos ... liberos ..., nefaria coniunctione. VLP. dig. 1, 6, 8 pr. PANEG. 7 (6), 23, 2) VERG. Aen 7, 679 Volcano -itum (*sic aliquo sc patre*: OV. met. 5, 74 Metione. 5, 187 Nileus ... Nilo. 6, 221. 6, 666. 11, 346. LIV. 27, 44, 6 GERM. 264 parente [*cf. p. 1978, 78*] caelifero [*i. Atlante.* CVRT 3, 12, 21 eodem parente. IORD. Get 78]. VELL. 1, 12, 3 Paulo -um, adoptatum a Scipione Africani filio. VAL. MAX. 2, 5, 2 libertino patre [8, 15 ext. 4. SEN. Herc. f 438. Med. 635 Aquilone natos, patre Neptuno -itum. OCTAVIA 249. PLIN. nat. 33, 17. TAC. ann. 4, 1. 13, 12. 13, 45. 15, 2. PLIN. paneg. 9, 2 patricio et consulari et triumphali patre. GELL. 13, 20, 6. FIRM err. 16, 1. PS. AVR. VICT. epit. 35, 1. IORD. Get. 257]. VAL. MAX. 3, 4, 2. SEN. Herc. f. 118 *Hercules* Iove [CVRT. 8, 10, 1 *Alexander*. VAL. FL 6, 621 PLIN. paneg. 14. *de Hercule* AVSON. 233, 1 DICT. 1, 1] *nota praesens*: Ag 294 *Aegisthus*: auctore Phoebo -or. CVRT. 6, 2, 7. 9, 8, 22. 10, 7, 2 10, 7, 9. SIL. 2, 59. 11, 311. 17, 11. STAT. Theb. 4, 578. Ach. 1, 501. QVINT. inst. 3, 7, 5 praeside bellorum deo [IVST. 2, 4, 13 Marte] TAC. ann 1, 3 Agrippa [SVET Tib. 7, 2]. 1, 33. 4, 55. 5, 10. 6, 15 Germanico [12, 1. 42 imperatore *Germanico*. 11, 11 imperatore *Claudio*. SVET. Nero 5, 2]. 6, 46. 11. 21. PLIN epist. 8, 18, 2. APVL flor. 3 p. 11. LACT inst. 1, 5, 7 AVR. VICT. Caes. 41, 6 AVSON. 207, 9. 208, 1. 255, 1. 390, 31 primaevo ... genitore [*cf. infra l. 83*] 419, 72. DICT. 1, 14. AMM. 30, 7, 7. ORIGO Const. 4, 12. INSCR christ. Diehl 982, 3 1515, 2). VERG. Aen. 10, 848. HOR. carm. 3, 10. 12 non te Penelopen .. Tyrrhenus -uit parens (*cf. p. 1978, 78*). OV. met. 1, 748 Epaphus magni -itus de semine ... Iovis (14, 617 de quo [*Tiberino*]. GELL. 13, 4, 3 de Iove. *cf. p. 1980, 67 sqq 1981, 5 8 al.*). 2, 570. 5, 302. 6, 117 tu *Neptune* ... -is Aloidas. 15, 758 tantum uisse virum. trist. 3, 1, 66 quos suus optaret non -uisse pater (SEN. Herc. f. 1158. benef. 3, 29, 8. 30, 1 non esset, si non -uisset *eum pater. ibid.* non enim -uisset me pater, nisi. QVINT decl. 256 p. 48 ipse ego pater, qui -ueram, qui educaveram. 278 p 134 ideone honoratum putamus patrem, quod -uerit?). LIV. 1, 34, 2 *Demaratus* duos filios -uit (VAL. MAX. 5, 6, 6 animo suo respondentem filium. SEN. benef. 3, 31, 5. VVLG. gen. 5, 4 Adam ... filios et filias [HIER. epist. 54, 6, 3 filiam Christo MARCELL. chron. II p. 75, 422. 1]. AVG civ. 5, 5 p. 197, 15 D. qua *hora* cum uxore concumberet, unde filium mirabilem -ret. 5, 7 p. 199, 19 non erat ... ita natus, ut haberet admirabilem filium, sed ita potius, ut contemptibilem -ret. 15, 8 p. 73, 7. 17, 12 p. 233, 27 *David* tunc -iturus erat filium). SEN. contr. 1, 7, 2 -ui, inquit *pater*, ⟨te⟩, educavi. 2, 1, 3 9 tres -uit *pater*, quattuor abdicat. 2, 1, 38. exc. 3, 4. 7, 7, 2 (exc. 7, 7) et ducem -uisti et dux esse voluisti. 9, 3, 1 (exc. 9, 3). exc. 9, 1 dignus ... talem -uisse qualem redemit. 10, 2, 12 utrum pugnasses felicius an -uisses. VAL. MAX. 2, 7, 6 quem ad generis penetraliumque sacrorum successionem propagandam -ueras. 5, 8, 5 non se Catilinae illum adversus patriam, sed patriae adversus Catilinam -uisse. 5, 9, 3. SEN. Herc. O. 850 -itus Alcides tibi (*Iovi*). Oed. 640 fratres sibi. Phoen. 3 nata, quam tanti est mihi -uisse vel sic. dial. 6, 15, 3 quem -uerat et quem adoptaverat. benef. 3, 31, 2 me expertem rationis -uisti. 3, 31, 3 iniuria erat -uisse. 4, 30, 3. PLIN. nat. 6, 76 unam Herculi ... -itam. 35, 152 *Damaratus* in Etruria Tarquinium. VAL. FL. 6, 641. SIL. 4, 406 has dextras (*i. Poenos hostes*) capti -uere parentes (*i. patres*). STAT. Theb. 1, 76 quos -ui quocumque toro. 7, 315. 11, 37 quem -uisse iuvat. silv. 2, 1, 81 -uisse putavit *dominus delicatum*. 3, 3, 110 iungere ... conubia et fidos domino -uisse clientes. 5, 3, 221. QVINT. decl. 278 p. 134. 288 p. 155 tyrannos -ui. 298 p. 177 te mihi -ui. 346 p. 366 IVV. sat. 10, 236 illos quos -uit, quos eduxit. TAC. ann. 16, 17. PLIN. paneg. 7, 7 nihil interesse ..., -ueris an elegeris; ... aequiore animo ferunt homines quem princeps parum feliciter -uit quam quem male elegit (89, 2). 94, 5 quem -uerit, quem formaverit. CALP. decl. 53 amo ... iuvenem, quia non -ui meo sanguine, sed redemi. PAVL. dig. 28, 2, 11 per quam *notam* (*sc.* '*familias*') distinguitur genitor (*cf. supra l. 43*) ab eo qui -itus sit. COMM. inst. 1, 10, 6 Cyclopem *Neptunus*. 1, 10, 8 sic -uit generatus (*i. deus genitus, non aeternus*). PANEG. 7 (6), 14, 4. 12 (2), 6, 1. SPART Sept. Sev. 20, 2 ille filios per adoptationem, hic per se -itos rectores ... daret *ibid.* Getam de Iulia -uerat (LACT. epit. 8, 4 Mercurius ... de stupro [*cf. p. 1981, 84*] Veneris -uit androgynum. AVG. civ 16, 28 *v. p. 1978, 51*). AVSON. 277, 4 *Marcus Antoninus* successore ... solo patriae, quod -uit (*sc. eum*), nocuit. HIER. epist. 60, 8, 1 AVG. civ 4, 21 p. 171, 2 D. 5, 6 p. 198. 16 ille numerosam prolem -uit (*cf. p. 1976, 62.* 15, 15 nihil prolis. 16, 38 p. 187, 30 -endae prolis officio). 16, 3 p. 126, 5 gigantem ... post nepotes suos natos -uit. 19, 12 p. 374, 1. CARM. epigr. 646, 1 -itus nomenque Valerius (*i. Valerius Valerii filius*).

ad α: *translationes christianae de actu patris* (-ere *varie sensu mystico vel spiritali*): *de deo patre Christi*: TERT. adv. Prax. 7 p. 235, 22 *sqq. Christus* primogenitus, ut ante omnia -itus, et unigenitus, ut solus ex deo -itus, proprie de vulva cordis ipsius (GERMIN. epist. ad Ruf. [Hil. coll. antiar. B VI] 2. VINCENT. LER. 13, 19 *Christus* ex patre ante saecula -itus ... in saeculo ex matre generatus. NICET. symb. 2 p. 40 B. *pater* ante omne omnino tempus ex se -uit filium). adv. Prax. 14 p. 252, 24 *filius* -itus a patre (TERT. apol. 21, 7. HIL. myst. 1, 5. PHOEBAD c. Arrian. 9 p 19^B *Christus* -itus ... ab ingenito. BACHIAR. fid. 3 p. 1026^A. NICET. appell. 1 Verbum dicitur *Christus*, quod impassibiliter [*cf. infra l. 72*] -itus sit a deo patre). ITALA psalm 2, 7 (Cas, Sang, Ver.; Psalt. Rom., Tert. adv. Prax. 7. 11 *cod. Fal.* Cypr. testim. 2, 8 *codd. plurimi*, Lact. inst 4, 15, 3 *al.*) filius meus es tu, ego hodie -ui te (*item* VVLG, generavi te Tert. adv. Prax. 11 *codd. PM*, adv. Marc. 3, 20 p. 410, 7. Cypr. testim. 2, 8 *cod. L*). psalm. 109, 3 (Cas, Sang.; Tert. adv. Prax. 7, Psalt. Rom. Cypr. testim. 1, 17 *codd. plurimi, al.*) ex utero ante luciferum -ui te (*item* VVLG., generavi Veron., Tert. adv. Marc. 5, 9 adv. Prax. 11 Cypr. testim. 1, 17 *cod. V*). MAR. VICTORIN. hymn. 3 p. 1144^A ingenitus, unigenitus, idest (*an legendum* a deo?) procedens -itus ... generator, -itus regenerans. 1144^B ex aeterno ingenite, ex aeterno -ite, ut omnia aeterna sint -ite. HIL. hymn. 1, 20 dignus qui -itus est filius in deum (1, 30 ipsum, quod deus est, ... -i vellet in alterum transformans se, ut est, vivam imaginem. 1, 50 *deus* ex se se placidus -ret in deum. ZENO 2, 8, 2 p. 413^A deus dei filius ... in hominem gignitur). 1, 70 te -itum concinimus deum. in Matth 31, 3 eandem ... aeternitatem esse et -entis et -iti. coll. antiar. B II 11, 2 *Christus* factus a deo, non -itus (gignitus *cod. A*) de deo, id est non de substantia paternae aeternitatis (SYMB. Germin. [Hil. coll. antiar. A III] Christum ... de vero deo patre ... ante omnia -itum, ... perfectum de perfecto -itum. AVG. civ 14, 11 p 28, 19 D quam *naturam* creavit ex nihilo, non quam uit creator de semetipso, sicut -uit Verbum. epist. 170, 4 hunc ... de sua substantia -uit, non ex nihilo fecit. NICET. fid 3 *filium* aliunde et de nullis exstantibus dicit *Arrius* factum esse potius quam -itum; ... non autem vere esse filium, qui de patre sit -itus. 4 VIGIL. THAPS. c. Arrian. 1, 16 p. 191^C). SERM Arrian. frg. I 17 p 623^B *deus* filium sibi creavit fundavit -uit fecit. FILASTR. 66, 3 filius ... -itus, quia de ipso natus est proprie sempiternus. AVSON. 419, 80 aeterne omnium genitor, ipse non genite. PS. AMBR. sacr. 5, 4, 19 illum (*Christum*) solum -uit *deus*, nos creavit. TRACT. c. Arrian. p. 15, 28 *sqq* quomodo deus pater vel qualiter filium -uit? ... quibus non sufficiat scire quod -uit, nisi ut ausi sint etiam quemadmodum -uerit perscrutari ... -uisse tantum patrem legimus, qualiter vel quomodo -uerit, omnino non legimus. RVFIN. Clement. 3, 8 p. 1286^A -uit ergo deus *Christum*, quod et facturam vocare didicimus. hoc ipsum ergo vocare et genituram et facturam ... illud quod sine schemate constat genitoris specimen ... permittit. Orig. princ. 1, 2, 3 semper patrem fuisse et -uisse Verbum (AVG. civ. 11, 24 p 494, 15 D. quod pater -uerit Verbum. 14. 11 *v. supra l. 43*. in evang. Ioh. 39, 6 p. 1684 Verbum deus apud deum, aequalis patri, coaeternus -enti. VIGIL. THAPS. c. Eutych. 4, 20 p. 131^A si itaque *Verbum dei* seipsum replasmavit, plasmatus ergo antea, non -itus fuit. NICET. appell. 1 *v. supra l. 21*). PRVD. apoth. 253 qui pater es, -endo pater (*opp.* filius auctore -itus ... patre summo). 895 ingenitus -itusque deus, pater et patre natus. AVG. civ. 11, 10 p 474, 24 *sqq.* D. *a deo omnia bona sunt* creata ..., id est facta, non -ita. quod enim de simplici bono -itum est (*i. Christus*), pariter simplex est et hoc est quod illud de quo -itum est. serm 214, 6 p. 1069 *Christus* natus de spiritu sancto et virgine Maria, ut unum eorum pertineat non ad -entem, sed ad sanctificantem, alterum vero ad concipientem atque parientem. epist. 170, 8 homo cum passione generat, deus ... sine passione (*cf. supra l. 22*) -uit filium. EVAGR. alterc. p. 17, 15 Christum deum, dei filium, ore dei prolatum, Verbo -itum et ex virgine natum. PRAEDEST. 1, 41 p. 599^C pater ... ingenitus, filius -itus, spiritus sanctus procedens ex patre. VIGIL. THAPS. c. Arrian. 1, 16 p. 192^A nec potest ... ingenitae substantiae patris aut -ita filii aut creata spiritus sancti conferri natura. ACTA Achat. 4 non ... deus filium ex muliebri coitu (*cf. p. 1979, 18*) -uit. *ad trinitatis mysterium etiam pertinent*: ORIENT. carm. app. 3, 11 genitore ... illo, quem -uit nullus, per quem -entia cuncta. PS. BOETH. fid. cath. 23 *spiritum sanctum* nec -itum nec generantem, sed a patre quoque procedentem vel filio. *de deo deorum hominumque creatore*: ARNOB. nat. 2, 35 ut hi omnes quos opinatio credit deos esse mortalium aut ab eo [*sc. uno rerum patre ingenito*] sint -iti aut eo iubente prolati: si

[Geissler-Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sunt prolati et -iti *eqs.* ITALA Is. 1, 2 (Tert. orat. 2 Cypr. testim 1, 3 *codd. AB* Ps. Cypr. ad. Iud. 3, Lucif. non parc. 19 *al.*) filios -ui (Cypr. testim. 1, 3 *codd. LM* generavi, VVLG. enutrivi). HIL. trin. 6, 23 p. 174^C^ *deus* -uerat . . . eos (*Iudaeos*) sibi per divisionem gentium et plebem hereditatis in filios. FILASTR. 66, 3 non . . . est homo aut angelus de deo proprie ac naturaliter, id est de . . . patris substantia -itus, sed facti sunt ex nihilo. 127, 2. AVG. civ. 12, 16 p. 537, 22 D. *creaturam* non de ipso -itam, sed ab ipso de nihilo factam. 15, 23 p. 111, 7 *angeli* filii deorum, quoniam diis -iti erant. gen. ad litt. 7, 28 p. 228, 7 ut *anima* . . . sit . . . spiritus, non de substantia dei -itus . . . sed factus a deo. epist. 147, 44 imago eius (*interioris hominis*) non de illo (*deo*) -ita, sed ab illo creata. 153, 13 filii dei non natura -iti, sed gratia facti. VVLG. deut. 32, 18 deum, qui te -uit, dereliquisti. CASSIOD. Didym. in I Ioh. p. 1798 A *qui habet caritatem*, natus ex deo est *eqs.*, qui -uit (*eum*), . . . caritas est. *de deo Sapientiae genitore*: ITALA prov. 8, 25 (Tert. adv. Hermog. 18 p. 145, 24 *cf.* 32 p. 161, 7 *ad h. l. et* Cypr. testim. 2, 1, *ubi* -uit) ante omnes . . . colles generavit me (*Sophiam*). prior autem abysso -ita sum (VVLG. ante omnes colles ego parturiebar). RVFIN Orig. princ. 2, 6, 1. AVG. gen. ad litt. 1, 17 p. 24, 2 quae non est facta, sed -ita Sapientia. Ps. PHOEBAD. fid. 2 p. 36^B^ Sapientia . . . vel condita vel -ita vel creata describitur. p. 36^C^ creata ergo est Sapientia, immo -ita. *de diabolo*: AVG. in epist. Ioh. 4, 10 neminem fecit diabolus, neminem -uit, neminem creavit (*paulo post*: filius diaboli, imitando, non quia creavit te aut -uit te. 5, 2 neminem creavit diabolus neque -uit). *de eis qui liberos non carnales (sc. credentes, fideles) per evangelium sim. adquirunt*: AMBR. off. 1, 7, 24 p. 30^C^ vos diligo quos in evangelio -ui. Ps AMBR. sacr. 5, 4, 19 p. 451^A^ *pater* qui te per lavacrum -uit. HIER. epist. 65, 14, 6 patres tui . . ., qui te evangelica -uere doctrina. VVLG. Iac. 1, 18 voluntarie . . . *deus* -uit (*gr* ἀπεκύησεν) nos verbo veritatis. I Cor. 4, 15 in Christo Iesu per evangelium ego vos -ui (*gr.* ἐγέννησα. PELAG. in II Tim. 3 p. 893^A^ doctoribus, qui eos per evangelium -uerunt. MAXIM. epist. p. 3 filiolas meas, quas ego per evangelium -ui). *cf.* PETR. CHRYS. serm. 2 (*p. 1982, 64*).

β de matre (*absolute: v. p. 1982, 11 sqq. c. acc. dupl. v. l. 37. 53 p. 1982, 3*): PLAVT. Mil. 1077 meri bellatores -untur, quas hic praegnatis fecit. ACC. trag. 241 o Dionyse . . . Semelā -itus, euhie (SALL. epist. Mithr. 9 *Nicomedis* filius Nysā. VERG. Aen. 1, 297 Maiā CARM. de mens. 2, 32 Latonā. Ov. met. 4, 452 sorores . . . Nocte. 9, 432. SEN. Herc. f. 527. Med. 625 vocali . . . Camenā. LIV 1, 3, 3 Ascanius . . . quacumque matre -itus, certe natum Aenea constat. [9, 36, 2 matre eadem. 38, 9, 8. VELL. 2, 29, 2. SEN Oed 866 quo . . . generatus patre, qua matre -itus? :: coniuge est -itus tua. CVRT. 6, 5, 4 IVST. 39, 2, 10] 40, 9, 2 paelice. OCTAVIA 560 -itum . . . Venere, Vulcano satum. VELL. 2, 59, 2. PLIN. nat. 18, 6 Acca Larentia nutrice sua -itos 19, 24. 29, 5. 35, 19. STAT. Theb. 7, 756. TAC. hist. 4, 70. 5, 20. ann. 3, 68 Silani . . . Atia [*cod.* alia] parente [*cf. p. 1982, 5*] -iti. 4, 44. 12, 22. 12, 29. 12, 64 SVET. Aug. 17, 5 maiorem de duobus Fulvia -itis. AVSON. 176, 1. 184, 3). VARRO ling 7, 16 *Dianam* -uit . . . Lato; ea . . . Coe⟨o⟩ creata Titano. CIC Font. 47 feminae . . . sibi praesidia (*cf. p. 1982, 26*). Tusc. 1, 102 (*verba Lacaenae cuiusdam*) idcirco . . . -ueram, ut esset, qui *eqs* nat. deor. 3, 58 *Diana* Cupidinem -uisse dicitur. VERG. georg. 4, 324 mater, . . . quid me . . . invisum fatis -uisti? Aen. 1, 618 *Aeneam* Anchisae . . . Venus . . . -uit (*alicui* [*patri*] *aliquem*: CIRIS 67 [*vers. corr.*] illam [*Scyllam*] monstro -uit Echidna [gravena *sim. codd.*] biformi. SEN. Herc O 482 MART. 9, 103, 1). 5, 39 Criniso conceptum flumine mater quem -uit. Ov met. 1, 439. 10, 297. CARM. inc. Char. gramm. p. 364, 12 B. (*per imaginem de glacie et aqua*) mater me -uit, eadem mox -itur ex me (LIV. 39, 53, 3 ex vulgato corpore -itum. CVRT. 8, 2, 19 duobus ex sua matre filiis -itis. 8, 10, 36 puero . . . ex ea utcumque. TAC ann. 6, 34. LAMPR. Comm. 7, 5. Ps LACT. mort. pers. 50, 2 ex concubina. HIL. myst. 2, 2 ex fornicaria. CLAVD. DON. Aen. 1, 382 615 *Aeneas* ex dea. 7, 219. SVLP. SEV. chron. 1, 10, 2). PAVL. FEST. p. 63 fortes viros -ituras *matronas*. VAL. MAX. 7, 7, 4 spernis quos -uisti, nubis effeta. CELS. 2, 1, 14 eae . . . quae -unt, imbecillos . . . edunt. SEN. Herc. O. 1509 quid tale Iuno -uit? OCTAVIA 336 CVRT 10, 5, 23. LVCAN. 4, 593 nondum post -itos Tellus effeta gigantas. *per imaginem*: PLIN. nat. 5, 76 Tyros . . . insula . . . partu clara, urbibus -itis Lepti *eqs.* 7, 23 in quadam gente Indiae feminas semel in vita parere -itosque confestim canescere. 7, 39. 49 gemino partu alterum marito similem, alterumque adultero -uit. 7, 57. 58 aliis *feminis* semel in vita datur -ere; quaedam non perferunt partus, quales, si quando . . . vicere, feminam fere -unt. VAL. FL. 8, 153 SIL. 4, 798. STAT. silv. 3, 4, 40 *Venus*: nil . . . tam dulce . . . aut vidi aut -ui. 4, 8, 13 *nepotes* sibi -itos putat . . . Polla *avia*. Ach. 1, 650 -itum quem caerula mater Peneis silvis . . . immisit alendum *per imaginem*: MART. 9, 99, 4 Marcus . . . Tolosae gloria, quem -uit Pacis alumna Quies. TAC. hist. 2, 64 a se (*Sextilia*) . . . Vitellium -itum. ann 12, 2 *Lollia* nullos liberos. 12, 3 *Domitium Agrippina* ex Cn. Ahenobarbo (APVL. apol. 68 Pudentilla . . . ex quodam Sicinio . . . filios. CORP. XIII 2035, 11 ⟨e⟩ quo -uit *coniunx* filium *eqs.*). AVR. Fronto p. 27, 9 N. quae me -uit atque aluit. APVL. met. 5, 29 meliorem filium. TERT. anim. 34 p. 359, 6 *Helenen* angelicas potestates -uisse. LACT. epit. 9, 1 Ceres . . . Proserpinam . . . de stupro (*cf. p. 1980, 4*) -uit. inst. 1, 17, 9 *Venus* ex . . . Martis stupro -uit Harmoniam. AVSON. 56, 3. 242, 2. 244, 4 tot duxi mater funera, quot -ui. AMM. 16, 10, 19 *Eusebia* cum marem -uisset infantem. HIER. epist. 7, 6, 1. 39, 2, 2 mater . . ., quid me -uisti virum? 54, 4, 2 Cornelia . . . Gracchos . . . se -uisse laetata est. 54, 15, 3 liberos. CLAVD carm. min. 53, 4 Terra parens (*p. 1981, 48*) . . . invisum -itura nefas (*i. gigantes*). PAVL MED. bened. 10, 14 p 730^B^ more iam -itorum ubera materna lambentibus. MART. CAP. 9, 922 *Harmonia personata*: dum me . . . -uisset Immensitas. CARM epigr. 617, 1 una die -iti eandemque (*sic*) hora creati, una fuit genetrix. INSCR. christ. Diehl 2326 b casta me mater -uit.

ad β: *absolute*: PHAEDR. 3, 15, 15 cuius (*matris*) potestas nulla in -endo fuit. PLIN. nat. 7, 58 *v. p. 1981, 71.* 7, 61 mulier post quinquagensimum annum non -it. 7, 66. HIER epist. 22, 41, 3 laetabitur *mater*, quod -uit CHRON. Alex. chron. I p. 92, 13 *filiae hominum* -uerunt. *ap. christianos de partu virginis*: IVVENC. 1, 71 tibi (*Mariae*) . . . puerum -i. HIL. hymn. 1, 9 te -uit virgo puerpera (RVSTIC c aceph. p. 1171^A^ deum et hominem -uit virgo. VICTORIN. Christ. 2 protulit hunc partus -itum de virgine feta). SACR Greg. 148 sancta dei genetrix, quae filium tuum . . . de se -uit incarnatum. *de ecclesia*: OPTAT. 1, 12 p. 14, 10 haeretici . . . bene fuerant -iti *a matre ecclesia* (4 2 p. 104, 1 quos . . . una mater ecclesia -uit. 4, 5 p. 107, 5. HIER. epist. 52, 6, 2 mater . . . ecclesia, quae illos -uit, nutrivit et pavit).

γ de parentibus (*subi. actus pro persona: infra l. 50. acc dupl.: infra l. 35*): CIC carm. frg. 9 quasi vos sibi dedecori -uere parentes (Phil. 14, 34 parentibus, quod tanta rei p. praesidia [*cf. p. 1981, 51*] -uerunt. SALL. rep. 2, 13, 1 patria atque parentes . . . dicerent 'nos te -uimus' [PLIN nat. 30, 18 quanam patria quibusque parentibus -itus]. VERG. Aen. 1, 606 qui . . . -uere parentes? [10, 956 HOMER. 621] VELL. 2, 10, 2 septem ante hunc . . . fuere singuli[s] omnino parentibus -iti. TAC ann. 4, 16 patricios confarreatis parentibus -itos). CATVLL. 90, 3 magus ex matre et gnato -atur oportet (SEN epist. 90, 4 ex his. TREB. Claud. 13, 2. CLAVD. DON. Aen. 7, 681. CORP. VI 10239, 10 qui . . . ex vobis [*i. te et conlibertis tuis utriusque sexus*] -iti -erunt). NEP. Iph. 3, 4 pater . . . Thraecem me -uit, . . . mater Atheniensem. (LIV. 44, 30, 2 patre Pleurato . . . et matre Eurydica -itus. VAL. MAX. 3, 4 ext. 1 CAPITOL. Maximin. 1, 5 *Maximinus* barbaro . . . patre et matre -itus). VERG. Aen. 7, 47 *Latinum* Fauno et nympha -itum *sim.* SIL. 3, 103). Ov. met. 4, 322 qui te -uere, beati. STAT silv. 2, 1, 87 natos -uisse necesse est, elegisse iuvat (*anteced.* parentum). TAC. hist. 1, 14 SVET. Aug. 4, 1 FLOR epit. 1, 1, 1. *in imagine* GELL. 13, 8, 1 eximie . . . Afranius . . . de -enda comparandaque sapientia opinatus est, quod eam filiam esse Usus et Memoriae dixit (*cf. p. 1978, 31*). LACT. inst. 1, 11, 6 FILASTR. 120, 3. 148, 1 sine patre, sine matre *Melchisedech* fuisse -itum. AVSON. 50, 5 et masculini et feminini -ite, *novi mariti*, generisque neutri filios. DICT 1, 1 2, 3. AVG civ. 14, 21 p. 45, 26 D. *Adam et Eva* ad -endos filios coierunt eosque -uerunt. 18, 12 p. 270, 22 inde (*sc. a Xantho et Europa*) -iti Radamanthus *etc.* 20, 26 p 475, 10. pecc. mer. 1, 36, 67 p. 68, 7 *Adam* nesciens . . . a quo creatus, ex quibus -itus sit. Aug. civ. 14, 23 p 47, 22 illae nuptiae . . . diligendam prolem (*cf. p. 1976, 62*) -erent. SVLP. SEV. chron. 1, 2, 8 cum diversae inter se naturae (*i. angelicae et humanae*) permixtio monstra -ret. *absol.*: CIC. div. 2, 94 seminum vim, quae ad -endum procreandumque plurimum valeat. top. 60 non . . . in parentibus causa fuit -endi. SEN benef. 6, 23, 5 multi *parentes* non, ut -rent, coierant. VAL. MAX. 5, 4 pr. efficitis, ut et -uisse iuvet et generare libeat.

δ de genitalibus: VARRO Men. 35 loca *genitalia* aliquid genunt. *in imagine* VAL. MAX. 1, 8 ext 17 amicitiae societatem . . . Concordiae sinu -itam, nutritam et finitam. 9, 15, 2 Octaviae utero se -itum (SEN Herc. O. 1679 uterum . . . qui me -uit PLIN. nat. 7, 33 septenos uno utero simul -i. ISID. Goth. 19 chron. II p. 275 nullus de utero eius extitit -itus). LVCAN. 3, 604 fratres . . . quos eadem . . . -uerunt viscera (*per imag.* PETR. CHRYS. serm. 2 p. 188^B^ [*ad Luc. 15, 20*] patris viscera iterum filium -itura per veniam). VVLG. Luc. 23, 29 ventres, qui non -uerunt (*gr.* ἐγέννησαν). TERT. adv. Prax. 7 *cf. p. 1980, 13.*

ε de montibus, mari, bestiis sim. homines portentose edentibus (*orto hoc argumento, ut vid., ab Homer. Il. 16, 33 sqq.*): VERG. Aen. 4, 366 nec tibi diva parens, generis nec Dardanus auctor, . . . sed duris -uit te cautibus horrens Caucasus *eqs* LYGD 4, 85 te nec vasti -uerunt aequora ponti, nec flammam volvens ore Chimaera fero, nec canis . . . nec te conceptam saeva leaena tulit . . . nec *eqs.* SEN. Herc. O. 143 quae cautes Scythiae, quis -uit lapis? 1252 quis te sub axe frigido pontus Scythes, quae pigra Tethys -uit *eqs* ? SIL 1, 638 quem insana freta aut coetus -uere ferarum . . . Hannibalem. *cf.* QVINT. inst. 2. 4, 19 serpente, quo Scipio traditur -itus.

ζ de patria, domo, sanguine, proavo al. gignentibus (*cf. etiam sub I B 6*): CIC. Phil. 14, 32 ut idem deus (*Mars*) urbem hanc gentibus, vos (*milites legionis Martiae*) huic urbi -uisse videatur (*cf.* FRONTO p 217, 3 N). rep. 1, 8 neque enim hac nos patria lege -uit aut educavit (leg. 2, 5 *patria* quae -uit [*opp.* quae excepit]. SALL. rep. 2, 13, 1 *v. supra l. 27.* PLIN. nat. 30, 18 *v. supra l. 28*). LVCR 6, 5 *Athenae* -uere virum (*Epicurum*. INSCR. christ. Rossi II p. 170, 26, 11 quos

[Geissler-Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sinus enutrit Liguriae et -unt quosquos Athenea rura. *aliter p. 1988, 40 sqq.*). EPITAPH. Verg. 1 Mantua me -uit (*hinc similia saepe in inscr. sepulcr., v. p. 1988, 65*). Ov. Ib. 474 sanguine natus eodem, quo -ita est *Callisto* (met. 2, 90 nostro ... sanguine. epist. 15, 197 OCTAVIA 89). PAVL. FEST. p. 95 germani quasi eadem stirpe -iti (CVRT. 6, 2, 8 regia stirpe. 9, 6, 22. 10, 7, 8. VAL. FL. 5, 500 nostra ... de stirpe nepotes. AVSON. 210, 4 stirpe Novempopulis. COD. Theod. 12, 1, 178, 2 curiali genere, origine vel stirpe. IORD. Get. 233). VELL. 2, 35, 2 -itus proavo M. Catone. 2, 41, 1 nobilissima Iuliorum -itus familia (2, 59, 2 equestri familia. TAC. ann. 2, 85. 13, 12). PLIN. nat. 3, 102 novem adulescentes totidemque virgines ab Illyriis sedecim populos -uere. MART. 4, 55, 8 nos Celtis -itos et ex Hiberis (10, 65, 4). *nota* TAC. ann. 3, 76 Iunia ... Catone avunculo -ita. 4, 8 Augusti pronepotes clarissimis maioribus -itos. *transl.* 16, 22 *Stoicorum* secta Tuberones et Favonios ... -uit. ITALA Hebr. 11, 12 (Mutian. Chrysost. hom. 23, 2 *sub fin.*) idcirco etiam ex uno (*i. Abraham*) -iti sunt (ἐγεννήθησαν. VVLG. orti) omnes. CAPITOL. Ver. 2, 1 hac prosapia -itus *Verus*. Maximin. 1, 5 alter e Gothia, alter ex Halanis -itus. GALLICAN. Avid. 1, 1 per matrem ... avo -itus Avidio Severo. VVLG. deut. 4, 25 si -ueritis filios ac nepotes (*cf.* AVG. loc. hept. 5, 11 p. 602, 15 'si ... -ueris filios et filios filiorum tuorum'. notanda locutio est, ubi et avos nepotes dicit -ere). AVG. civ. 15, 8 p. 74, 12 D. gentem Idumaeorum ... quam -uit ... Esau. COD. Theod. 12, 1, 149, 4 civitas ... quem -uit, non amittat. ALC. AVIT. c. Arr. 28 p. 11, 23 de patriarcha -itum *Christum*.

ad **1**: *subst.* **genitus**, -a *i. q. filius, -a*: Ov. trist. 5, 5, 55 Peliae (-a D^2O) -ae. OCTAVIA 141 -am ... fratris. HIL. hymn. 1, 57 patri ... -us paret. PRVD. cath. 5, 157 per Christum, -um, summe pater, tuum. DRAC. laud. dei 2, 328 minus ... noverca audet in externos -os quam mater agit rem. 3, 544 *deum* nos -os vocitare suos. APON. 3 p. 59 *animas* non dei, sed diaboli ... -as nuncupari. VEN. FORT. carm. 8, 1, 12 Italiae -um. 8, 3, 341 si vivat -us, genetrix ... requirit. 9, 2, 101 David ... -um ... amisit amatum. 9, 10, 9 -ae reddunt tibi pectore grates. 10, 6, 41 viduae -o laqueato. 10, 7, 63 de -a ut videas genetrix, ut dulcius optas (*sic*). 10, 8, 21 ex -o -isque nepotibus amplis altera progenies ... detur avae. 10, 12^{a}, 5 -am flens impie demptam. 10, 12^{b}, 7. 10, 12^{c}, 6. 10, 14, 8 floreat ... rex Childebercthus ... cum -is, populo. 10, 15, 2 nobilitas generis nobilior -is *Machabaeae*. CARM. epigr. 770, 1 insegnem -etum ..., quem ... parentes *eqs.* *de bestia v. p. 1984, 26.* *subst.* **geniti**, -ōrum *i. q. mortales, homines*: PLIN. nat. 7, 190 quae ... -is quies, si ... sensus animae manet? 25, 5 Mithridates ... omnium ante se -orum diligentissimus vitae. PACIAN. sim. carn. p. 119, 6 in carne -orum substantiae ... heredem *Christum*. VEREC. in cant. 2, 4 nemo de -is est, qui non impie gessit. AVG. civ. 16, 14 *v. infra l. 49.* CASSIOD. Didym. in I Petr. p. 1760^{D} filius ... pater -orum (τῶν γεννητῶν). *subst.* **gignentēs**, -ium *i. q. parentes*: CIC. div. 2, 94 vis et natura -entium (*supra*: parentibus). QVINT. inst. 2, 9, 3 hominis ortus ex utroque -entium confertur. AVG. civ. 16, 14 p. 149, 9 D. decessione -entium et genitorum successione. *in imagine*: PRVD. ham. 571 natos (*i. peccata*) -entum (*pectorum*) vivere poenis.

2 *de* ***animantibus in universum*** (*sic etiam de herbis sim.*): CIC. rep. 2, 9 quod ubique -itum est, ut ad eam urbem, quam incolas, possit adnare. nat. deor. 2, 42 quod animal in eo (*sc. aetherio*) *loco* -atur (*ibid.* animal -i nullum *in aethere*. LVCR. 2, 870 ex insensilibus ... animalia -i). *ibid.* quae *pars* (*sc. aether*) sit ad -enda animantia aptissima (*cf.* FIRM. math. 1, 5, 12 cunctas animantes quae terrena conceptione -untur. 1, 8, 7). 2, 49 omnium quae terra marique -untur initia. 2, 58 ut ceterae naturae suis seminibus quaeque -untur, si natura mundi *eqs.* div. 1, 94 in quibus *agris* multa propter fecunditatem fingi -ique possunt. off. 1, 22. leg. 1, 25 ea quae -untur, donata consulto nobis, non fortuito nata. 2, 16 ea quae -untur nobis ad fruendum. LIV. 38, 17, 13 generosius in sua quidque sede -itur. SEN. dial. 2, 7, 1 neque enim magna et excedentia solitum ac volgarem modum crebro -untur. 11, 7, 5 nihil eodem loco mansisse quo -itum est. MELA 3, 102 Fortunatae insulae abundant sua sponte genitis. PLIN. nat. 17, 216 quid ... -itum caret his malis (*i. morbis*). 25, 94 quicquid in Creta nascatur, infinito praestare ceteris eiusdem generis alibi genitis. 33, 67 montes Hispaniarum, aridi sterilesque et in quibus nihil aliud -atur. 36, 1 omnia ..., quae .. tractavimus, hominum -ita causa videri. PLIN. paneg. 29, 2 gentes ita commercio miscuit, ut, quod -itum esset usquam, id apud omnes natum esse videretur. VLP. dig. 50, 16, 38 ostentum ... omne contra naturam cuiusque rei -itum factumque. FIRM. math. 1, 10, 5 omnium, quae -untur, ortus et occasus (*antecedit*: omne animantium genus). AVG. civ. 12, 28 p. 556, 2 D. neque enim ... si usitato naturae curriculo -erentur, prodigia dicerentur. quid autem sub ... gubernatione divinae providentiae ... frustra -itur? MART. CAP. 1, 80 *Dis* eorum, quae -untur, conquisitionibus opulentus. COD. Theod. 13, 1, 3, 5 quae in his terris, quas *rusticani* incolunt, atque in eodem rure -untur. 13, 1, 10, 2. *obi. suppl.*: CIC. nat. deor. 2, 119 luna ... graviditates et partus adferat maturitatesque -endi. AVG. civ. 11, 16 p. 483, 18 D. praeponuntur ... ea quae habent vim -endi vel ... appetendi his quae isto motu carent. genitum, -ī (genita, ōrum) *pro subst. v. l. 66. 69.*

3 *de* ***bestiis*** (*absolute*: *v. infra l. 12 19. 21. 39. 43. 62. 71. 82. 84. nota p. 1985, 21/2. acc dupl.: v. infra l. 79*): VARRO rust. 2, 6, 3 *onagri* similes parentum genuntur (PLIN. nat. 8, 174 generator onagro et asina -itus [COLVM. 6, 37, 8 asellum, cum est a partu statim -itus. PLIN. nat. 8, 168 *asina* -it tota vita]). 3, 8 cum *turturum* pulli plurimi -untur. CIC. nat. deor. 1, 97 ea genera beluarum, quae in rubro mari Indiave -antur (AMM. 22, 15, 8 pisces [*v. l. 15 sq.*] et herbae et beluae ... per eas paludes -untur). 2, 81 ut ... possint *in suo quaeque genere* ... ex sese similia sui -ere. 2, 124 bestiis aquatilibus is quae -untur in terra (2, 128 *mammas* paucas habent eae bestiae quae pauca -unt [-untur *al codd., Plasberg*]. fin. 2, 109 bestiae multa faciunt ... indulgenter vel cum labore, ut in -endo. ARNOB. nat. 4, 21 p. 158, 16 quibus *generationibus* immunda haec omnis conceptatur et genitur terrenarum proluvies bestiarum). 2, 129 pisces ... ova (*cf. infra l. 57*) cum -uerunt, relinquunt (PLIN. nat. 9, 178 *pisces* -i sine coitu. AMM. 22, 15, 8 *v. l. 7*). LVCR. 2, 922 ut nequeant homines armenta feraeque inter sese ullam rem -ere conveniundo (PLIN. nat. 7, 3 feras ... inter nos -itas. AVG. civ. 19, 12 p. 374, 26 D. saevissimae ferae ... genus ... custodiunt, coeundo, -endo, pariendo *eqs.*). 5, 908 talia ... potuisse animalia -i (VAL. MAX. 9, 14 pr. ceteris animalibus ..., quae fere -entibus similia nascuntur. PLIN. nat. 6, 187 *v. p. 1977, 12.* 7, 21. APVL. mund. 36 omnium animalium agrestium et cicurum ... natura -itur [*gr.* γίνεται], nutritur, absumitur). LIV. 27, 4, 14 Tarquiniis porcum cum ore humano -itum (*cf.* PLIN. nat. 8, 212 sues ferae semel anno -unt [11, 234 primis genitis in quoque partu sues primas *mammas* praebent ... et suam quisque novit in fetu quo -itus est ordine. *deinde*: *mamma* quae -ito *suis alumno* fuerat attributa. AVSON. 396, 16 quot -uit fetus Albana ... sus]). GRATT. cyn. 265 parentes, qui -uere (ten- *codd.*) sua pecus hoc immane (*i. metagonta canem*) iuventa. VAL. MAX. 1, 8 ext. 18. CELS. 5, 27, 10 maxime ... *haec genera serpentium* aestuosis locis -untur (PLIN. nat. 10, 137 quarum *avium* confuso sanguine serpens -atur. SIL. 6, 152 monstrum ... ira Telluris -itum. *cf.* SEN. Herc. O. 1256 [*verba Herculis qui venenata veste tabescens secretae cuiusdam serpentis morsus suspicatur*] numquid cruore es -ita Lernaeae ferae? APVL. apol. 85 vipera ... exeso utero ... proserpit atque ita parricidio -itur. PLIN. nat. 10, 188 anguem ex medulla hominis spinae -i). CVRT. 7, 4, 30 qua mitior terra est, ingens hominum equorumque multitudo -itur (PLIN. nat. 8, 163 duodecimo *mense* -unt *equae*. 8, 164. 165 triduo proximo quam sit -itus *equus*. 8, 166 in Lusitania ... equas ... animalem concipere spiritum, idque partum fieri et -i pernicissimum ita. *deinde*: celdones *equi* minore forma appellatos asturcones -unt). COLVM. 6, 22, 1 vetustate quae vaccae -ere desierunt (*cf.* MELA 1, 58 dies ... quo *Apis bos* -itur [PLIN. nat. 8, 177 quidquid *boum* ante -itum. *deinde*: *boves* -unt raro geminos]. AVSON. 58, 2 *bos Myronis*: bucula sum ... nec factam me puto, sed -itam [*Anth. Pal. 9, 726 ἁ δὲ Μύρωνος χεὶρ οὐ πλάσεν, ἀλλ' ἔτεκεν*]). COLVM. 9, 2, 3 crabronibus et sole -itas apes (PLIN. nat. 11, 11 apibus solis ex eo [*insectorum*] genere hominum causa genitis. 11, 18 olivae proventu plurima *apium* examina -i. 11, 29 *tuberculum in regiis apium eminens* si exprimatur, *imperatores* non -untur [suboles *del. Mayhoff*]. VEREC. in cant. 9, 22 sine corruptione carnis filios -ens apis). MELA 3, 98 catoblepas ... apud hos (*Aethiopes*) -itur. PLIN. nat. 1, 8, 17 de leonibus, quomodo -antur (8, 136 *leontophonon non* aliubi nascens quam ubi leo -itur. GELL. 13, 7, 3 Homerus ... leones ... pluris -ere atque educare catulos dicit). 1, 10, 73 quae praeter aves ova -ant (10, 143 et quadripedes ova -unt. 10, 145 feminam edunt *ova* quae rotundiora -untur. 10, 187. 212 quae ova -unt [*opp.* quae animal pariant]. 11, 204 ova -entibus. 11, 208. 232. 264 omnibus ... et animal et ova -entibus. CENS. 4, 3 cum ... ovum sine ave et avis sine ovo -i non possit. *ovum gignit animal*: PLIN. nat. 10, 151 concuti *ova* ... vetant, quoniam non -ant confusis vitalibus venis. 10, 160 *columbarum* feminae ... pariunt ... ova inrita, ex quibus nihil -itur). PLIN. nat. 1, 10, 87 quae nascantur ex non genitis; quae nata nihil -ant. 2, 7 quoniam inde (*e caelo*) deciduis rerum omnium seminibus innumerae ... -antur effigies (*cf. p. 1977, 13*). 2, 155 *terrae* necesse est semina *pestiferorum animantium* excipere et -ita sustinere, sed in malis generantium noxa est. 5, 9 in quo *flumine* crocodilos -i (APVL. apol. 8). 6, 81 elephantos ibi (*in Taprobane*) maiores bellicosioresque quam in India -i (8, 28 Aristoteles *existimat elephantos non* amplius quam semel -ere pluresque quam singulos [*verba* semel ... quam *del. Harduinus; desunt Aristoteli hist. anim. 5, 14 p. 546^{b} 11; habet* SOL. 25, 8]. 10, 175). 6, 205 papyrum ... et siluros in amnibus *insularum Fortunatarum* -i. 8, 44 ne quid usquam -itum *bestiarum* ignoraretur *ab Aristotele*. 8, 108 hyaenae plurimae -untur. 8, 131 in Africa ursum non -i. 8, 137 lyncum umor ..., ubi -untur, glaciatur. 8, 148 primo et secundo fetu nimis feroces *canes* putant -i (8, 151 *canes* -unt caecos. *ibid. canis*, quae sit feminā ex primiparā -ita. 10, 177. 178 omnes *canes* mares aut omnes feminas -i. *cf.* NEMES. cyn. 230 Libyes in finibus acres -untur catuli). 8, 171 ex asino et equā mula -itur *eqs.* 8, 172 equo et asina -itos. 8, 173 *ex duobus diversis generibus nata* non -ere in omni animalium genere. 8, 217 *callithrix simia* negatur vivere in alio quam Aethiopiae, quo -itur, caelo. 8, 218 *lepores* sine mare aeque -ere. 9, 154 adeo ...

[Geissler-Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nihil non -itur in mari, ut etiam . . . *pulices et pediculi* (*cf. l. 13*) exsistant (30, 85 non -i pulices, ubicumque spargatur *remedium quoddam*). 9, 162 quaedam *bestiae marinae* tempore anni -untur. 10, 121 ex fetu *corvorum* supra Castorum aedem genito. 10, 175 ocissime pariunt quae plurimos -unt. 10, 183 quaecumque animal pariunt, in capita -unt (*cf. p. 1977, 5*). 10, 185 ex una *mure* -itos CXX. 10, 186 obituris *muribus* vermiculum in capite -i (10, 190 *nonnullae bestiolae* generant quidem aliquid coitu, sed . . . ex quo nihil amplius -atur, ut vermiculos muscae. 11, 108 plurima insectorum vermiculum -unt. 17, 230. 18, 152 -untur *vermiculi* et in grano. *cf.* COLVM. 2, 10, 3 *v infra l. 50*). 10, 189 quaedam nihil -unt, ut salamandrae. 11, 65 papilio . . . relinquit excrementa, e quibus teredines -untur. 11, 115 -untur *pediculi* (*cf. l. 1*) . . . et vestis genere. 11, 116 numquam hoc (*sc. ricinus*) in iumentis -itur. 28, 111 primo partu -itae *oves* (30, 149). 30, 73 cocleae nudae . . . in Africa. 31, 36 *taeniae* in fonte. 31, 124 quae (*spongeae*) ab aquilone sint -itae. 32, 59 -untur *ostreae* . . . in petrosis. VVLG. lev. 11, 9 quae *piscium genera* -untur in aquis. AVG. civ. 12, 26 p. 553, 5 D. ut pecora colore varia -rentur (*cf.* EVG. TOLET. hex. 168 -itur [promitur DRAC.] omne genus pecudum). 15, 27 alia . . . quae commixtione diversi generis genus aliquod -unt. quaest. hept. 3, 38 *vivificantia* quae vivos fetus -unt *nota signif. passivam*: EVSTATH. Bas. hex. 9, 2 p. 957^{D} *anguillae* de limo -endi (*i. nascendi*) sortiuntur originem (*gr. p. 192^{A} ἐκ τῆς ἰλύος συνισταμένας*). *cf.* ITIN. Alex. 49 *India* gentium est ferax, praecipue beluarum inter odora -entium (*i. nascentium? cf.* PETRON. frg. 31, 3 DRAC. laud. 1, 308).

B ***latiore sensu*:** 1 *de rebus naturalibus ex se aliquid procreantibus ut partem sui* (*sim. de morbis sub a et c*): **a** *corpus eiusque partes gignunt* (*apes mella: l. 32 3*): LIV. 24, 18, 2 vitia (*acc.*) . . . diutinis morbis aegra corpora ex sese -unt CELS. 8, 1, 1 cute capillum -ente. PLIN. nat. 7, 138 ipso corpore . . . supplicia (*i. pediculos*) sibi -ente. 9, 115 pina (*conchae genus*) -it *uniones*. 21, 77 in Perside *eqs.* . . . venenati favi -untur. 22, 107 fabricata est natura . . . huic (*melli*) -endo animal. ISID. orig. 11, 1, 54 gingivae a -endis dentibus nominatae.

b *herbae et arbores folia fructus sim. gignunt* (*absol. p. 1986, 4. cf 8*): PLAVT. Trin. 934 *Arabia*, ubi tus -itur (*cf.* 935 fit. PLIN. nat. 12, 60). VARRO rust. 1, 31, 4 antequam genat siliquas *ocimum* (PLIN. nat. 20, 119 *ocimum* tritum, si operiatur lapide, scorpionem -ere). 1, 40, 1 semen quod est principium genendi (*ibid.* quaedam *semina* . . . ad genendum prona [*Keil*, propensa *al.*, propterea *codd.*]. OV. epist. 12, 45 semina . . . populos -itura . . . spargere *iubetur Iaso*. PLIN. nat. 19, 106 sequenti . . . anno . . . semen *cepae* -itur. 19, 118 recentia *semina* maturius -unt in porro *eqs., deinde: betae semen* non . . . totum [-a *codd.*] eodem anno -it. 27, 30 anagyros *herba* . . . semen in corniculis non brevibus -it. *cf. etiam l. 54 et 57*). SEN. Med. 719 quicumque tortis sucus in radicibus causas nocendi -it. epist. 84, 4 quod *mel* aut ros illius caeli aut ipsius arundinis umor dulcis et pinguior -at. 95, 64 ipsae radices iis, quae -uere, adiuvantur (PLIN. nat. 1, 21, 52 quae radices nihil supra terram -ant. PALLAD. 3, 23, 2 *in cannetis* si qua -endi oculos non habent). COLVM. 2, 10, 3 *umor in lupini fructu* vermes -it MELA 3, 58 vicini populi quae -untur *in Talpe* (*sc. fructus*) adtingere nefas . . . habent (PLIN. nat. 16, 28 robur praeter fructum plurima et alia -it. 16, 95 fici *al.* . . . protinus . . . fructum pro flore -unt [25, 45 Teucrion *herba* . . . numquam flore[nte]m neque [nec quae *N*] semen -it. SIDON. epist. 4, 13, 4 *rubum* de rosis natum rosasque parientem et genitis -entibusque floribus medium. DRAC. satisf. 232 floribus . . . genitis fructus inest subito?]. 16, 117. 148. 17, 178 *vitis* semina [*cf. l. 45*] mavult quam fructum -i. 19, 61. 31, 3. TAC. ann. 16, 2 *v. p. 1986, 83*. APVL. apol. 23 arbor . . . fructum ex sese). PLIN. nat. 1, 16, 52 in quibus *arboribus* plura rerum genera -antur. 11, 17 *erithace* -itur . . . rore verno et arborum suco cummium modo. 12, 26 *arbores* piper -unt. 12, 30 in Indica loto id (*caryophyllon*) -i. 12, 72 *Chia mastiche* e lentisco traditur -i cummium modo (14, 128 *mastiche* in Ponto bituminis similis). 12, 107 *hammoniacum* -itur arbore, quam metopon appellant, resinae modo. 12, 135. 13, 47 *pomum palmae Aethiopicae* -itur . . . in frutice ramis cubitalibus. 13, 95 quae *tubera* superne -untur . . . in ramis. 13, 135. 14, 33 vino . . ., quod -uit vitis helvennaca (14, 53. 60. 63. 66. 69. 94. 17, 199 nobilia vina non nisi in arbustis -i. 19, 53 *vina* ante se -ita. 23, 36). 15, 79 vel e putrescentibus *caprificis* -atur aliquid. ergo culices parit. 15, 98 *unedo* pomum simul e (simile *codd.*) frutice terraeque -itur (15, 111 quae *poma* in Aegypto diximus -i. AVG. civ. 21, 5 p. 496, 9 D.). 15, 123 si non siccentur bacae, oleum -i. 16, 18 folium *fagi* . . . media parte plerumque -ens superne parvolam bacam. 16, 29 -unt et alae ramorum eius (*roboris*) pilulas (*cf. p. 1986, 1*). *deinde*: pumices -it . . . et e foliis convolutas pilulas et in foliorum venis aquosos nucleos. *paulo post: cachrys* -itur et in abiete *eqs.* 16, 31 boletos suillosque . . ., qui circa radices -untur. 16, 38 *arbores* picem -unt. 16, 73 *arbores* e quibus resina -itur (17, 238. 24, 32). 16, 108 *arbores* cummim. 16, 120 multae *arbores* plura -unt . . ., inter quas (quae *codd.*) laurus uvas suas, maximeque sterilis, quae non -it aliud (17, 153 sic *vitium* palmites, nepotes, uvae, folia, pampini -untur, mirumque firmiora esse in dextera parte -ita). 18, 55 ex uno grano *milii* sextarii terni -untur. 19, 15 cucurbitis in arboribus . . . -itis. 22, 45 *chamaeleon* viscum -it album sub alis foliorum. 24, 121 genus rubi, in quo rosa nascitur, -it pilulam (*cf. p. 1985, 75*). 25, 109 quinquefolium . . . fraga -endo commendetur. 37, 34 arborem, quae -at *sucinum* (SOL. 20, 9 pinum . . ., unde sit gignitum *sucinum*). IVST. 36, 3, 1. *absol.* PLIN. nat. 13, 34 sine maribus non -ere feminas *palmas*. 17, 73 mas *cupressus* . . . non -it. AVG. civ. 11, 27 p. 500, 12 D. in arbustis hoc simile est sensibus, quod aluntur et -unt. gignens *pro adi. fere i. q. frugifer*: PLIN. nat. 16, 112 -entium *arborum* . . . quaedam . . . cacuminibus ferunt.

c *cibi, medicamenta, fimus, calor, al. efficiunt, ut aliquid proveniat, existat* (*absolute: l. 13. 14*): VARRO rust. 2, 2, 19 cytisum et medica . . . genit lacte *ovibus*. CIC. nat. deor. 2, 28 calidum . . . atque igneum ita in omni fusum esse natura, ut in eo insit procreandi vis et causa -endi (*cf.* SEN. nat. 2, 10, 4 sterile frigus est, calor -it). COLVM. 3, 11, 4 non -it *stercus vetustum* herbas (*cf.* PLIN. nat. 17, 54 multas . . . -at herbas *fimus gravior*). PLIN. nat. 11, 41 -it id (*mel ericeum*) maxime arcturi exortus. 11, 115 cum . . . cerae . . . -ant . . . animalium minimum (*sc. 'acarum scabiei' L.*). 11, 118 alia genera culicum acescens natura -it. 11, 119 -it aliqua *animalia* et contrarium naturae elementum (*i. ignis*). 14, 99 uva incocta *labruscae* fastidium -it uvas adpetendi *gallinis*. 14, 137 *vinum* furorem -at (21, 178 drachmae . . . pondere *trychni* lusum furoris [pudoris *codd.*] -i [*supra*: insaniam facit]. *cf.* 14, 180. 21, 77 genus . . . mellis *insaniam* [25, 35]). 20, 57 *alium* sitim. 20, 113 *apium* vermiculos. 20, 160 *cuminum* pallorem -it bibentibus. 20, 198 e nigro papavere sopor -itur (*cf.* 21, 132 odor somnum). 20, 219 -i ex eo (*atriplice*) morbos, . . . *idem* lentigines et papulas -ere. 22, 84 *aquae calculos hominibus*. 23, 73 *oliva* nigra . . . pusulas *ambustis* -i prohibet. 26, 74 peucedani sucus . . . ructus -ens. 26, 97 *satyrii radicis* inferior pars mares *-it edentibus*, superior . . . feminas 29, 97 quae *vitia* e cibo piscium -untur. 29, 115 cerebrum cornicis in cibo sumptum palpebras -ere dicitur (30, 136). 31, 14 Aleos amnis pilos -it in corporibus. 31, 114 nitrum nihil . . . -it aut alit. MART. CAP. 1, 75 *Hydatidem, Adamantem, Crystallum lapides* Hiemps undosa -uerat.

2 *de arboribus et herbis passive, incerto subi. gignendi. i. q. fieri, nasci. cf sub 1 b)*: *in imagine* CIC. orat. 48 ut segetes *eqs.*, sic interdum ex illis locis (*sc. communibus oratorum*) aut levia quaedam aut causis aliena aut non utilia -untur. fin. 4, 13 quae *res* -untur e terra (*sc. herbae* [*opp.* omnium animantium genus. *item* 5, 10]. 5, 26. ac. 1, 26. Tusc. 5, 99 quam multa ex terra arboribusque -untur. nat. deor. 2, 29 33. 120. off. 2, 11). SALL. Iug. 48, 3 aliis . . . generibus arborum, quae humi arido atque harenoso -untur (CVRT. 9, 10, 11 ibi sola ea arbor -itur. COLVM. 3, 1, 2 quae non ope humana -untur, silvestres ac ferae *arbores*. PLIN. nat. 12, 26 AVG. civ. 21, 5 p. 496, 19 D.). hist. frg. 2, 81 nemore, in quo crocum -itur (CVRT. 3, 4, 10). frg. 4, 72 amomum. CVRT. 8, 10, 13 multa hedera vitisque toto -itur monte (PALLAD. 9, 8, 4 edera ceteraque . . umore). COLVM. 2, 2, 16 non . . . aut in solo limosae paludis *eqs.* . . . -i posse laeta frumenta (6 pr. 3). 2, 16, 3 faenum, quod suapte natura sucoso -itur solo. 3, 11, 3. arb. 1, 1 *surculorum genus* alterum sua sponte -itur. PLIN. nat. 5, 16 -i herbam ibi (24, 171 super fimeta ruris. 25, 72. 28, 46. 31, 114 AMM. 22, 15, 8 *v. p. 1984, 8*) 6, 205 *v. p. 1984, 73*. 12, 23 *ficus arbor* -itur circa Acesinen maxime amnem. 12, 66. 89. 104 calamus et iuncus odorati -untur (16, 166). 12, 128. 129. 13, 9. 18. 27 nulla *palma* est in Italia sponte -ita *deinde*: -itur levi . . . terra. 13, 139 per solitudines nihil -i praeter spinam. 14, 105 quae in hortis -untur. 15, 45. 102 *cerasi* in Aegypto nulla cura potuere -i. 16, 32. 39. 142 *cupressus* in Creta . . . nisu (nisi *codd.*) naturali[a]. 16, 244 quaedam . . . in terra -i non possunt et in arboribus nascuntur. *ibid.* oleastro . . . deputato quod -atur, vocant †phaunos. 16, 249. 17, 72 e t[i]am parvo *grano* -i arbores. 17, 249 *de vitibus*: siccis locis -ita non expetunt umorem. 18, 124 ciceris natura est -i cum salsilagine. 19, 6 nihil -itur facilius *lino*. 19, 20 byssino mulierum maxime deliciis . . . in Achaia genito. 19, 26. 33. 42 in ea *tellure* laserpicium -i solitum. 19, 46. 155. 20, 197. 21, 57. 22, 118 non nobis -untur *tam longe nascentia*. 24, 83 alterum genus *milacis* culta amare et in his -i. 24, 162. 25, 117. 27, 4. 26. 131. 32, 21. AMM. 22, 8, 28. 23, 6, 25 *Euphrates* arva . . . -endis arbustis habilia facit.

3 *de lapidibus sim.*: LVCR. 6, 807 terra . . . sulpur in ipsa -ier et taetro concrescere odore bitumen. PLIN. nat. 31, 73 sal omnis aut fit aut -itur, utrumque pluribus modis, sed causa gemina, coacto umore vel siccato (31, 74 aliud genus *salis* ex aquis maris sponte -itur). 31, 108 diebus, quibus -itur *nitrum* (31, 113 acervum fermento -i *spumam nitri*). 34, 10 quod ibi -⟨er⟩etur *aes Aegineticum*. 34, 156 in Lusitania -i *plumbum* et in Gallaecia summa tellure. 34, 178 *bitumen* (35, 179). 35, 184 *alumen*. 36, 54 cotes in Cypro insula -itae. 36, 55 *marmora* in lapicidinis. 36, 136 *lapis molaris*. *aliter* 36, 200 igni ferrum -itur ac domatur, igni aurum perficitur. 36, 201 eadem . . . materia (*terra metallica*) aliud -it primis ignibus, aliud secundis, aliud tertiis. 37, 33 *electrum* (MART. CAP. 6, 666). 37, 40 *sucinum* in Numidia ex limo (vino *codd.*) -i (37, 42. TAC. Germ. 45 quae natura quaeve ratio -at *sucinum*). 37, 100. 114. 132. 153. 183. TAC. hist. 4, 53 argenti aurique stipes et metallorum primitiae, nullis fornacibus victae, sed ut -untur (ann. 16, 2 non . . . solitas tantum fruges nec confusum metallis aurum -i, sed *eqs.*). AMM. 23, 6, 16

[*Geissler-Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

hic et naptha -itur (23, 6, 38). 23, 6, 88 *margaritas* etiam in Brittanici secessibus maris -i legique. AVG. civ. 21, 5 p. 496, 15 D. in ... Perside -i ... lapidem seleniten.

4 *de elementis aliisque generalibus mundi vel viribus vel substantiis* (*absol. infra l. 8, pass. c. dupl. nom. l. 62*): a *active de procreando*: CIC. ac. 1, 39 ignem esse ipsam naturam quae quidque -ret et mentem atque sensus (nat. deor. 2, 57 naturam ... ignem esse artificiosam ad -endum. IVST. 2, 1, 14 ignis ... mundum -uit). LVCR. 1, 707 principium -undis aera rebus (SEN. nat. 3, 15, 7 ut ⟨aer⟩ ... -at humorem). CIC. Tusc. 1, 40 naturam ... quattuor omnia -entium corporum. LVCR. 1, 204 materies ... rebus reddita certast -undis (2, 63 quo motu genitalia materiai corpora res varias -ant -itasque resolvant. CLAVD. rapt. Pros. 1, 60 quidquid ubique -it materies). LVCR. 1, 778 primordia -undis in rebus oportet naturam ... adhibere (2, 855 primordia ... non adhibere suum -undis rebus odorem *eqs.*). 2, 759 e quibus *formis principia* omne genus -unt variantque colores (2, 808 *colores* quodam -untur luminis ictu. AVG. civ. 8, 2 p. 322, 20 D. rerum principia ... innumerabiles mundos -ere et quaecumque in eis oriuntur). SEN. benef. 3, 29, 4 semina omnium rerum causae sunt et tamen minimae partes sunt eorum quae -unt (*cf.* AVG. civ. 12, 26 p. 553, 7 D. seminales causae -endis rebus adhibeantur). nat. 2, 26, 1 in nubibus ... est ... aer spissus ad -endam aquam praeparatus. TERT. adv. Marc. 1, 13 p. 307, 11 elementorum, quae omnibus -endis alendis ... conspirant. PS. APVL. Ascl. 16 omnem rerum substantiam totamque -entium creantiumque materiam. MART. CAP. 7, 73 *Arithmetica*: rebus mundanis ... quas -ui (*e Pythagoricorum doctrina, cf.* 7, 29). SEN. nat. 2, 25, 15 quomodo ... *nubes* possunt -ere ignem. PLIN. nat. 2, 131 *flatus* si late ... rupere nubem, procellam -unt (*cf. ibid.* fulgura edunt). AVG. epist. 170, 4 *flamma* splendorem. ZACCH. 1, 10 p. 1078^D *ventus* ex iisdem (*sc. aquis*) nivem.

b *passive de proveniendo*: CIC. orat. 10 Plato eas (ἰδέας) ... -i negat. rep. 6, 27 (= Tusc. 1, 54) nec ... esset id principium, quod -retur aliunde. ac. 2, 55 ex illis individuis, unde omnia Democritus -i adfirmat (2, 118 infinitatem naturae ... e qua omnia -rentur. *cf.* SEN. dial. 8, 4, 2 materia, ex qua cuncta -untur. LACT. ira 10, 9 ex his [*atomis*] arbores et herbae ... oriuntur, ex his animalia et aqua et ignis et universa -untur). ac. 2, 118 quae ex eo (*infinito aere*) orerentur, definita *esse*; -i autem terram *etc.*, tum ex iis omnia. nat. deor. 1, 26 *aera deum* -i esseque immensum *eqs.* (LVCR. 5, 279 *aer* haud ... cessat -i de rebus et in res reccidere. APVL. mund. 5 aer ex aqua -itur [*gr. aliter*]). Tim. 3 quid est quod semper sit neque ullum habeat ortum, et quod -atur (*Plato 27^D* τὸ γιγνόμενον ... ἀεί) nec umquam sit? *ibid.* omne ... quod -itur, ex aliqua causa -i (*28^A* πᾶν ... τὸ γιγνόμενον ὑπ' αἰτίου τινὸς ... γίγνεσθαι). *ibid.* quod ... totum opinabile est, id -itur et interit (γιγνόμενον καὶ ἀπολλύμενον). 4 eam quae -itur *speciem* (*28^A* τὸ γεγονός). 5 sensus ... moventia ... ortum habere -ique, nihil autem -i posse sine causis (*28^C* γιγνόμενα καὶ γεννητὰ ἐφάνη· τῷ δ' αὖ γενομένῳ ... ὑπ' αἰτίου τινὸς ἀνάγκην εἶναι γενέσθαι). 16 unde alter *mundus* -retur (*32^D* γένοιτ' ἄν. PLIN. nat. 2, 1 mundum et ... caelum ... numen esse ... aeternum immensum, neque -itum neque interiturum umquam. *cf.* APVL. Plat. 1, 6 per quas [οὐσίας] ... cuncta ... mundusque ipse. ARNOB. nat. 2, 56 *mundum* esse natum et -itum. AVG. civ. 8, 2 p. 322, 22 D. mundos modo dissolvi, modo ... -i. 11, 5 p. 467, 10 motibus atomorum -i et resolvi). Tim. 21 *materia* ex corporibus dividua -itur (*35^A* τῆς ... περὶ τὰ σώματα γιγνομένης μεριστῆς οὐσίας). 27 quae -antur ... quae sint semper eadem (*37^B* τὰ γιγνόμενα ... τὰ κατὰ ταὐτὰ ἔχοντα ἀεί). LVCR. 1, 150 nullam rem e nilo -i ... umquam (1, 264 nec ullam rem -i patitur *natura* nisi morte adiuta aliena; ... res ... non posse creari de nilo neque ... -itas ad nil revocari. 1, 511 genitis in rebus inanest. 1, 778 *v. supra l. 14.* 2, 566 et res progigni et -itas procrescere posse. 2, 721. 1078 ut ... res nulla sit una, unica quae -atur. 5, 181. AVG. civ. 12, 25 rebus quae -untur in mundo). LVCR. 1, 172 nequeunt ex omnibus omnia -i. 1, 344 *quae moventur, sine inani* -ita omnino nulla ratione fuissent. 1, 544 quod -itum est, ad nil revocari (*opp.* creari de nilo). 1, 767 *primordia et res* alternis -untur. 1, 837 ossa ... e ... ossibus ... et de ... visceribus viscus -i sanguenque creari sanguinis ... coeuntibus guttis. 2, 188 flammarum corpora sursus ... versus -untur. 2, 300 quae consuerint -i, -entur eadem condicione. 2, 855 *v. supra l. 15.* 2, 888 ex insensilibus ... sensile -i. 2, 901 corporá materiai ... conciliantur ita ut debent animalia -i. 2, 938 ante ipsam -itam naturam animantis. 3, 433 (*loco non satis plano*) in somnis ... cernimus ... altaria ferre ... fumum — nam procul hinc (*Bentl.*, haec *codd.*) dubio nobis simulacra genuntur ([ger- *codd.*, fer- *Heinze*]. 4, 131 sunt *simulacra* ... quae sponte sua -untur. *opp.* ab rebus ... recedunt. 4, 143 quam facili ... ratione genantur [ger- *codd.*]. 4, 159 brevi spatio ... genuntur [ger- *codd.*]). 3, 623 neque flamma creari fluminibus solitast neque in igni -ier algor. 5, 250 umorem ... aurasque perire atque eadem -i rursusque augescere. AETNA 538 nihil insuperabile -i (*v. app. crit.*). SEN. epist. 89, 16 ea *corpora* quae faciunt et quae ex his -untur: -untur autem elementa (*v. supra l. 23*). *cf. p. 1988, 2.* PERS. 3, 83 -i de nihilo nihilum (*v. supra l. 58*). APVL. Plat. 1, 6 secundae substantiae *esse* omnia quae informantur quaeque -untur (*ibid.* originem ducunt). TERT. anim. 6 p. 307, 26 nihil ... ex alio est nisi dum -itur. nat. 2, 5 p. 102, 16 nihil ... ⟨sine suffra⟩gio illorum (*elementorum*) -i ali provehi. MAR. VICTORIN. gen. div. verb. 9 quae in ὕλῃ -untur et regignuntur. SYAGR. reg. 1 p. 142 K. omne quod est, aut ingenitum est aut -itum aut factum. AVG. civ. 8, 8 p. 322, 13 D. mundum et quae in eo -untur. CIC. nat. deor. 2, 39 *sidera* ex mobilissima purissimaque aetheris parte -untur. 2, 42 cum in aethere astra -antur. LVCR. 5, 749 certo tempore luna -itur et certo deletur tempore rusus. SEN. nat. 7, 12, 4 si *cometae* duarum stellarum conventu -rentur. PLIN. nat. 2, 95 Hipparchus ... novam stellam in aevo suo -itam deprehendit. LVCR. 1, 784 ignem se vertere in auras aeris, hinc imbrem -i terramque creari. 5, 662 solis nova semper lumina -i. 5, 978 alterno tenebras et lucem tempore -i. 6, 239 *fulmina* quo pacto -antur (6, 246 fulmina -ier e crassis ... nubibus. APVL. mund. 8 *e nube umida et egelida* nebulae, rores *eqs.* ... generantur; de illa superiore ... venti ⌊atque flamina⌋ [aquae flammae *codd.*] et fulmina atque aliae ignitorum telorum -untur plurimae species [*gr.* γίνονται]). PLIN. nat. 2, 111 nubes ... liquore egresso in sublime aut ex aere coacto in liquorem -i. 2, 112 cum ... in nubem perveniunt *ignes stellarum*, vaporem dissonum -i. 2, 114 ventos vel potius flatus ... arido ... anhelitu terrae -i (AVG. civ. 15, 27 p. 117, 15 D. ubi venti nebulae imbresque [*cf. l. 11*] -untur). 2, 152 grandinem conglaciato imbre -i et nivem eodem umore mollius coacto. DRAC. satisf. 79 nubibus aggestis pluviae ... -untur.

5 *de iis quae non vi insita gignentis, sed causa extrinsecus veniente (casu, sim.) existunt*: *sic opificio vel arte*: LVCR. 5, 1352 textile *tegmen* post ferrum (*sc. inventum*) est, quia ferro tela paratur, nec ratione alia possunt tam levia -i insilia ac fusi *eqs.* PLIN. nat. 9, 138 sic (*i. e talibus medicaminibus*) -itur ... pallor *conchylii coloris*. MART. 13, 106, 1 Gnosia ... -uit vindemia ... hoc (*passum*) tibi. FILASTR. 156, 5 *e ferro* gladius -itur. *aliis de causis*: GERM. 221 *Pegasus* fontes ... pedis ictibus hausit; inde liquor -itus *eqs.* CVRT. 10, 10, 16 veneni quod in Macedonia -itur (*sc. Stygis fontis*). COLVM. 2, 14, 8 purgamenta ... quae colluvies cohortis et aedificii quotidie -it. PLIN. nat. 4, 79 ex eodem alveo *Histri* ... lacus -itur. 11, 37 *de melle aestivo*: medicamenta, non mella -untur, ... dona caelestia. 29, 61 illa concordiā rerum aut repugnantiā medicinae -untur. AVIEN. orb. terr. 78 primus in orbe sinus vasti maris aequora -it.

6 *de terra et aqua, quippe quae condiciones utcumque praebeant gignendi* (*sim. v. p. 1982, 81 sqq. absol. p. 1989, 9. 27. dupl. acc. infra l. 59. 64. 82*): CIC. Flacc. 62 *Athenae urbs* ipsa ex sese suos cives -uisse dicatur (*cf. p. 1982, 84*). fin. 5, 33 ea quae terra -it (*arbores al.* 5, 39 quas *res* terra -it. nat. deor. 1, 4. 2, 37. 130. 156 terra *fruges et legumina* ... hominum causa. LIV. 2, 40, 6 hanc terram, quae te -uit atque aluit. SEN. Herc. O. 15 omne ... malum, quod terra -uit, pontus, aer, inferi. 1350 quis feram mundus novam, quae terra -uit? dial. 11, 9, 1 *haec terra* nihil -it, quod aliae gentes petant. CVRT. 3, 2, 16. COLVM. 9, 1, 6 cibis quos suapte natura terra -it. PLIN. nat. 2, 146 quae terra -untur. 2, 156 *terra* miserita -uit *venenum* [18, 2]. 2, 157 nobis malorum remedium. 2, 159 ad noxam ... aliqua. 13, 31 omnibus, quae terra -at. 18, 162 nec terra ipsa herbas -it. 22, 93. 28, 159. PLIN. paneg. 29, 4 quod terra -uit, quod sidus aluit. VVLG. lev. 26, 4 terra -et germen suum. HIER. epist. 64, 18, 2. AVG. civ. 7, 19 p. 297, 25 D. quodammodo devorat quae -uerit; *paulo post: semina* sponte -bat. CORP. XIII 8699 quam -ui⟨t⟩ terra Mauretania). CIC. div. 1, 79 partes agrorum aliae quae acuta ingenia -ant, aliae quae retunsa. LVCR. 2, 1156 -uit tellus *mortalia saecla* (OV. met. 13, 395 de caespite florem. Pont. 1, 3, 47 qua -itus fueram tellure. SEN. Herc. O. 28 quodcumque tellus -uit infesta. 1188. 1544 *Herculem* parem tellus -uit Tonanti. LVCAN. 7, 819 capit omnia tellus, quae -uit. PLIN. nat. 18, 1. 25, 1 medicinae tantum -ente eas *herbas* tellure. CORP. III 6618, 3 quam *puellam* -uit tellus Maurusia. XII 5026 barbara ... tellus). SALL. hist. frg. 100 quas duas insulas ... suopte ingenio alimenta mortalibus -ere. PANEG. in Mess. 48 non Pylos aut Ithace tantos -uisse feruntur Nestora vel ... Ulixem. PROP. 1, 22, 10 Umbria ... me -uit (*cf.* EPITAPH. Verg. 1 [*p. 1983, 2*] *et multa in* CARM. epigr.; *collegit Armini, Eranos 26, 1928, 256. v. etiam supra l. 44. 54. 61. 62. p. 1989, 12 bis. 21*). OV. met. 10, 217 nec -uisse pudet Sparten Hyacinthon. 10, 221 an -uisse velit Propoetidas *Amathus*. 10, 307 regionibus illis, quae tantum -uere nefas. trist. 5, 10, 33 -iti Graia ... ab urbe. LIV. 21, 30, 7 Alpis ... -ere atque alere animantes (PLIN. nat. 10, 56). VAL. MAX. 5, 3 ext. 2 neminem Lycurgo ... utiliorem virum Lacedaemon -uit. CVRT. 5, 4, 8 -endae ... herbae *aptus amnis*. 6, 4, 21 uberrimum -endis uvis solum (PLIN. nat. 31, 108 soli naturam esse, quae -at *nitrum*. SVLP. SEV. dial. 1, 13, 6 quod [*sc. palmas in eremo inveniri*] an soli natura -at). COLVM. 1, 5, 6 *palus* infestis aculeis armata -it animalia (AVG. quaest. hept. 1, 160 *paludes Aegyptiae* feracius pascua [*cf. p. 1989, 15*]). MELA 1, 52. LVCAN. 4, 108 mundi pars ima ... sterili non quidquam frigore -it. 8, 477. PLIN. nat. 2, 226 in Asphaltite Iudaeae lacu, qui bitumen -it (5, 72). 3, 78. 5, 44. 8, 38 paucissima *animalia* Scythia -it. *deinde*: cum id *animal* (*i. urum*) -at Africa (8, 45 quos *leones* Africa aut Syria -ant [12, 124. 127]. 8, 80 inertes hos [*lupos*] parvosque Africa et Aegyptus -unt [19, 14. 24, 142]. 8, 120. 13, 104). 9, 64 septentrionalis tantum hos (*mullos*) et proxima occidentis parte

[*Geissler-Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-it oceanus (TAC. Agr. 12 -it et oceanus margarita [*cf. p. 1987, 1*]. Germ. 17 quas *beluas* exterior oceanus atque ignotum mare -it [*cf.* GELL. 15, 21, 1 tamquam e mari -itos Neptuni filios dixerunt Cyclopa et Cercyona]). 13, 115. 117. 14, 68 Massilia . . . condiendis aliis *vinis* pinguius -it, quod vocant sucosum. 21, 43. 31, 80 omnis locus in quo reperitur sal, sterilis est nihilque -it (VVLG. num. 20, 5). 33, 78. 34, 142. 36, 191 quingentorum est passuum non amplius litoris *Beli fluminis* spatium, idque tantum . . . -endo fuit vitro. 37, 76. 203 *Hispaniam* squalidam ex parte, verum, ubi -it, feracem frugum *eqs.* SIL. 1, 289 coloni, insula quos -uit *eqs.* 3, 404 Phorcys . . . *et* Arauricus . . . , -uit quos ubere ripa . . . Baetis. 8, 512. 12, 396 *Ennium* Rudiae -uere vetustae. STAT. silv. 2, 2, 96. MART. 13, 33 Trebula nos (*caseos*) -uit. 13, 118 vina. TAC. ann. 13, 57 flumen -endo sale fecundum. 15, 42 neque enim aliud umidum -endis aquis occurrit quam Pomptinae paludes. Germ. 5 nullam Germaniae venam argentum aurumve -ere (AVIEN. orb. terr. 453 hic dites venae niveum -unt crystallum). SOL. 9, 22. 20, 3. 52, 41 aquae . . . -unt miracula non minora *quam terra.* AVIEN. orb. terr. 777 insula Taprobane -it taetros elephantos. 1115 -it humus casiam (VVLG. lev. 25, 5 quae sponte -et humus. 25, 19 -at vobis humus fructus suos. num. 18, 13. II par. 31, 5). ora 45 Pausimachus . . . , prisca quem -uit Samos. AVSON. 296, 9. 328, 12 ambiguam modo lingua facit, modo forma puellam: haec Rheno -itam praedicat, haec Latio. RVFIN. hist. mon. epilog. 2 p. 461^{A} convallis . . . humorem ex semetipsa -ens salsum. 3 p. 461^{A}. CLAVD. carm. min. 17, 44 Trinacria . . . noverit hoc maius se -uisse nihil. MART. CAP. 6, 667. *in imagine de fertilitate agri*: PANEG. 11 (3), 22, 3 imperatoris nostri . . . liberalitas *non* fit effe[c]ta -endo (*i. honores sim. deferendo; cf. I B 1 b*).

II *fere i. q. facere aliquem v. aliquid non actu naturali seu corporali*: **A** *de astrorum vi fatali*: *passive c. abl., quem potes pro instrumentali accipere*: MANIL. 2, 541 Lanigero -itis bellum est cum Virgine natis. 2, 612 Leone . . . -itos et te, Centaure, creatos. *aliter* 4, 57 *Caesar* caelo -itus caeloque receptus, *cf. p. 1977, 66.* 4, 213 non alio . . . -itus . . . astro. 4, 776 (*vs. spurius sec. plerosque*) qua (*Libra*) -itus Caesar (Remus *al.*). 4, 885 nostrum . . . parentem pars sua perspicimus -itique accedimus astris. 4, 896 an cuiquam -itos nisi caelo credere fas est esse homines? *sim.*: MANIL. 2, 547 in Cancro -itos. 2, 634 Scorpius et Cancer fraterna in nomina ducunt ex semet -itos; nec non et Piscibus orti *eqs.* 4, 548 aequato -itus sub pondere Librae. 5, 97 hoc -itum . . . de sidere (*i. Heniocho*) Bellerophontem. *active*: 5, 126 *Hyades* fidum Laertiadae -uere syboten. hos generant Hyades mores *eqs.* *sim. de fatis*: OV. Pont. 4, 9, 9 si fatis -itus melioribus essem. MANIL. 4, 391 conaris . . . fata . . . fatali -itus cognoscere lege. SIL. 7, 36 Tirynthia gens est, quam si fata tuis -uissent . . . oris *eqs.*

B *de rerum natura utpote causa generali omnium quae gignuntur* (*principium praebendo generandi*): **1** *-it natura*: CIC. Cael. 41 multa . . . nobis blandimenta natura ipsa -uit *eqs.* fin. 1, 23 ad maiora . . . quaedam nos natura -uit et conformavit. *cf.* 4, 34 non . . . ipsa *sapientia* -uit hominem, sed accepit a natura inchoatum. 5, 59 corpus . . . hominis. ac. 2, 118 *v. p. 1987, 37.* Tusc. 5, 37 *natura* quicquid -uit, non modo animal, sed etiam quod ita ortum esset e terra, ut *eqs.* nat. deor. 2, 64 caelestem . . . naturam . . . igneam . . . per sese omnia. 2, 131 tam multa ad vescendum tam varia et tam iucunda -et. 2, 152 res violentissimas (*i. mare et ventos*). 2, 160 *sue* nihil -uit natura fecundius. div. 1, 116 aurum . . . argentum *al.* . . . frustra. off. 1, 51 *res* ad communem hominum usum. VAL. MAX. 1, 8 ext. 19 penes quam (*naturam*) infinitus cuncta -endi labor consistit. SEN. dial. 8, 5, 1 natura nos ad utrumque -uit, et contemplationi rerum et actioni. 11, 8, 4 mundus hic, quo nihil . . . ornatius rerum natura -uit. benef. 1, 1, 11. nat. 2, 59, 5 quae *animalia* ad fugam. 6, 32, 6 rerum natura te, quae -uit, exspectat. epist. 22, 15 (*loquitur natura*:) sine cupiditatibus vos -ui, sine timoribus *eqs.* 95, 52 natura nos cognatos edidit, cum ex isdem et in eadem -ret. OCTAVIA 386 quo (*caelo*) nihil maius parens natura -uit. LVCAN. 6, 670 fetu . . . sinistro. PLIN. nat. 1, 29, 17 (*inde etiam* 1, 30, 8—53) nihil sine usu. 7, 1 *hominis* causa . . . cuncta alia. 7, 18 ferarum morem . . . in homine. 8, 87. 10, 46 *gallos* excitandis in opera mortalibus. 10, 153 *ova* citra incubitum sponte. 14, 115 ut biberentur, . . . frutices. 16, 62 materiae . . . causa . . . arbores. 16, 138. 18, 5 plures bonos *homines* . . . ut fruges. 21, 2 reliqua usus alimentique gratia -uit, . . . flores . . . in diem -it. 21, 78. 22, 1 nihil ab rerum natura sine aliqua occultiore causa -i. 22, 117 23, 2 (*verba naturae*:) ego sucum vini, liquorem olei -o. *deinde*: plus . . . utilitatis causa. 24, 117 rubos ad maleficia. 29, 28 ista (*cimices sim.*), *opp.*: hominem. STAT. silv. 3, 4, 76 gavisa . . . solos quos -uit (*i. intactos mares, vers. 75*) natura videt. QVINT. inst. 12, 11, 12 nos ad mentem optimam. GELL. 12, 5, 7. APVL. Socr. 8 p. 138 animalia . . . in igni. ARNOB. nat. 7, 9 p. 244, 3 primordiis iisdem . . . me (*app.* informavit). AVR. VICT. Caes. 3, 5 crebro . . . malos e bonis. *c. dupl. acc.*: CIC. Tusc. 2, 11 te natura excelsum quendam . . . et altum et humana despicientem -uit. 3, 2 tales nos. OV. Pont. 4, 6, 27 lenem te miseris. SEN. dial. 8, 5, 3 spectatores nos tantis rerum spectaculis. epist. 94, 56 nulli nos vitio natura conciliat: illa integros ac liberos -uit. 102, 18 me amantem omnium. rem. fort. 9, 2. *absol.*: CIC. nat. deor. 1, 35 Strato . . . omnem vim divinam in natura sitam esse censet, quae causas -endi augendi minuendi habeat. LACT. ira 10, 1 naturam . . . habere in se vim -endi et minuendi). **2** *rerum natura intellegitur*: CIC. Tusc. 1, 118 quaedam vis (*sc. naturae*), quae generi consuleret humano nec id -ret aut aleret, quod *eqs.* PLIN. nat. 27, 2 omnium parentem . . . -uisse haec (*herbas*). 29, 64 nihil parens illa rerum omnium sine ingentibus causis -uit. STAT. Theb. 8, 306 o hominum divumque aeterna creatrix, quae fluvios silvasque animarum et semina mundo cuncta *eqs.* . . . -is.

C *de deis numine suo homines, res, mundum al. creantibus* (*dupl. acc. v. l. 10. 11. 18*): PLAVT. Pseud. 907 *di immortales* te adiutorem -uerunt mihi tam doctum hominem atque astutum. ENN. ann. 112 o Romule Romule die, qualem te patriae custodem di -uerunt. CIC. nat. deor. 2, 62 utilitatum . . . magnitudine constituti sunt ei di, qui utilitates quasque -bant. Tim. 9 *deus, quod probitate praestabat*, omnia sui similia generavit. haec nimirum -endi mundi causa (*Plato* 29^{E} *γενέσεως ἀρχήν*) iustissima (ARNOB. nat. 1, 12 p. 11, 7 vobisne sit -itus et fabricatus mundus. *cf. l. 31*). 21 deus . . . et ortu et virtute antiquiorem -uit (34^{C} *συνεστήσατο*) animum *quam corpus* (26 animum . . . quom ille procreator mundi deus ex sua mente et voluntate -isset [36^{D} *ἐπεὶ . . . ἡ τῆς ψυχῆς σύστασις ἐγεγένητο*]). 37 terram . . . antiquissimam deorum omnium voluit esse eorum, qui intra caelum -rentur (40^{C} *γεγόνασιν*). 40 is deus qui omnia -uit (41^{A} *ὁ . . . γεννήσας*). *ibid. deus homines alloquitur*: tum cum -bamini (41^{B} *ἐγίγνεσθε*; *antecedit*: quando omnes . . . creati sunt). 41 vos, *dei*, suscipite ut illa (*mortalium genera*) -atis (41^{C} *τρέπεσθε . . . ἐπὶ τὴν . . . δημιουργίαν*). PAVL. FEST. p. 94 genium . . . deum, qui vim obtineret rerum omnium genendarum (ger- *cod.* AVG. civ. 7, 13 p. 291, 5 D. genius deus qui praepositus est ac vim habet omnium rerum -endarum). SEN. benef. 6, 23, 5 nec *di* eos (*homines*) per neglegentiam -uere, quibus tam multa (*sc. alimenta sim.*) generabant. frg. 16 ministros regni sui deus -uit. BVC. Eins. 1, 30 divina potestas, quae -uit mundum. PLIN. nat. 2, 26 nec ideo proximum *hominem* illi (*deo*) -itum, ut *eqs.* TERT. adv. Hermog. 32 abyssum, *cf. p. 1981, 19.* CENS. 4, 10 primos homines ex solo adminiculo divini ignis, id est dei providentia, -itos. AVIEN. Arat. 36 ne[c] desit genitis pater (*summus deus*) . . . rebus. VVLG. Iob 38, 28 quis -uit stillas roris, et gelu de coelo quis -uit? PRVD. apoth. pr. 1, 6 deus edidit ex se per quod semper erat -enda ad saecula verbum. AVG. serm. 46, 13, 30 absit a misericordia ipsius *Christi*, ut non eos (*bonos pastores*) -at atque constituat.

D *de hominibus proferentibus aliquid*: **1** *ingenio vel arte* (*excogitare, invenire, fingere, pangere, sim.*): RHET. Her. 4, 1, 1 *rhetores* artificiose -ere exempla (*opp.* ab oratore . . . sumptum ponere exemplum). 4, 3, 5 -is novas nobis praeceptiones. CIC. de orat. 3, 154 novantur . . . verba, quae ab eo, qui dicit, ipso -untur ac fiunt. Brut. 255 qui non illustravit modo, sed etiam -uit in hac urbe dicendi copiam. OV. Pont. 3, 9, 12 nec quidquid -ui (*sc. carmina*), protinus illud amo. QVINT. inst. 5, 1, 1 quas *probationes* ex causa traheret ipse *orator* et quodammodo -ret. APVL. Socr. 9 p. 140 mente formemus et -amus animo id genus corporum texta. TER. MAVR. 1807 hoc *metrum* doctum Archilochum . . . -uisse. LVCIF. moriend. 3 p. 290, 25 quae cuncta (*maleficia*) dura mens tua et . . . feritas in necem suae -it salutis. HIER. epist. 52, 11, 4 pinguis venter non -it sensum tenuem (*Com. frgg. Kock vol. III n. 1234 παχεῖα γαστὴρ λεπτὸν οὐ τίκτει νόον*). AVG. civ. 11, 25 p. 497, 10 D. si . . . natura nostra esset a nobis, profecto et nostram nos -uissemus sapientiam nec eam doctrina . . . percipere curaremus. *nota* fid. et symb. 3, 4 non -imus sonantia verba, sed facimus (*opp.* deus . . . verbum -uit). epist. 13, 4 quod cogitando -ueris, ut noverim cures. CONC.^{S} Ephes. a. 431 I 5 p. 256, 12 qui haec (*sc. verba praecedentia*) -uit (Mansi 5, 93 B *ὁ ταῦτα γεννήσας*). ORIG. in Matth. 12, 12 haeresiarcharum auctorum qui aliquam falsi nominis scientiam -uerunt. *obi. suppl.*: RHET. Her. 4, 4, 7 cum *rhetores* parere et ipsi -ere et proferre debent. CIC. nat. deor. 2, 57 artis maxume proprium esse creare et -ere. *sim. de excitatione affectuum*: CIC. de orat. 3, 118 quae . . . in officii disceptatione versantur . . . aut in animorum aliqua permotione aut -enda aut sedanda tollendave. *sim.* top. 86. *cf.* part. 67 ad . . . animi motus . . . vel -endos vel concitandos. **2** *voluntate, studio, opera* (*parare, conquirere, sibi conflare*): TAC. hist. 2, 92 odiis, quae . . . fecunda -endis inimicitiis civitas auxerat. PACIAN. sim. carn. p. 112, 25 mortales -imur, meritum -imus. PETR. CHRYS. serm. 66 p. 389^{C} *Lazarus mendicus (Luc. 16, 20) ad divitem in inferno*: patere et me sentire quod -ui (*i. consolationem?*) et tu patere quae fecisti.

E *de variis causis efficientibus rerum*: **1** *subiecta sunt*: **a** *locus, tempus*: CIC. leg. agr. 1, 18 qui locus propter . . . abundantiam . . . rerum omnium superbiam et crudelitatem -uisse dicitur. AVG. civ. 6, 8 p. 261, 27 D. quod longinquitas temporis, quae Saturni nomine significatur, quidquid -it ipsa consumat. **b** *fatum, astra sim.*: *v. p. 1989, 30. 42.* **c** *causae speciales, velut studia, opiniones, vitia hominum; condiciones, nexus rerum, al.*: CIC. S. Rosc. 75 in urbe luxuries creatur, ex luxuria exsistat avaritia necesse est, ex avaritia erumpat audacia, inde omnia scelera ac maleficia -untur. *sim. ibid.* in rusticis moribus, in victu arido, in hac horrida incultaque vita istius modi maleficia -i non solere. inv. 1, 118 quaestio est

[*Geissler-Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ea, quae ex conflictione causarum -itur controversia. 2, 161 naturae ius est, quod opinio -uit. de orat. 2, 322 multa principia *orationum* ex eo genere (*sc. captatione benevolentiae*) -antur. 2, 358 facultatem ... exercitatio dabit, ex qua consuetudo -itur. 3, 88 tractatio et quaestio quotidie ex se -it aliquid, quod. 3, 125 rerum ... copia verborum copiam. 3, 155 modum transferendi verbi ... necessitas. rep. 1, 41 quae causa -uit civitatem. 1, 68 ex ... maxima libertate tyrannus -itur et ... servitus. ac. 1, 23 hinc (*ex discriptione agendi?*) -batur fuga desidiae voluptatumque contentio. fin. 5, 38 *virtutes voluntariae* ex ratione -untur. div. 1, 125 ordinem seriemque causarum, cum causae causa nexa rem ex se -at. Lael. 20 haec ipsa virtus amicitiam et -it et continet. 35 eorum querella ... odia ... -i sempiterna (*opp.* familiaritates exstingui). 78 ex quibus (*inimicitiis*) iurgia maledicta contumeliae -untur. off. 2, 18 in perspiciendo ..., ex quo quaeque -antur, quae cuiusque rei causa sit. LVCR. 2, 228 graviora ... corpora ... incidere ... levioribus atque ita plaga⟨s⟩ -ere (2, 241 ictūs ... per se). 4, 604 ex aliis *vocibus* aliae ... untur. HOR. epist. 1, 19, 48 ludus ... -uit trepidum certamen et iram, ira trucis inimicitias et funebre bellum (*cf.* APVL. Plat. 2, 13 inimicitiarum ... vitia -untur ex malivolentia *eqs.*). TAC. ann. 2, 57 sermo ... qualem ira et dissimulatio -it. 15, 20 leges egregias ... ex delictis aliorum -i. PLIN. paneg. 23, 5 dies qui hunc diem -uit. 55, 7 regnum ipsum quaeque alia captivitas -it. FRONTO p. 8, 10 N. amorem ... tuum fortuna potius quam ratione -itum. APVL. Plat. 2, 21 egestatem ... non abs[tin]entia pecuniae, sed praesentia immoderatarum cupidinum -it. Ps. AVR. VICT. epit. 16, 4 mundi lex seu natura †aliudve quid hominibus incognitum -it. HIL. myst. 1, 34 p. 19, 4 murmurationem, quae ex contumacia -itur. FILASTR. 109, 1 paganitatem vitiorum causa et facinorum -endorum ... excogitatam. AVSON. 339, 13 ius -itum pietate hominum. AMM. 22, 14, 1 *vilitas* non numquam ... inopiam -ere solet et famem. AVG. civ. 15, 18 p. 96, 21 D. civitas dei ... -itur ex fide resurrectionis Christi (*cf. ibid. l.* 25). soliloq. 2, 8, 15 p. 891 non ... mihi facile quidquam venit in mentem, quod contrariis causis -atur. ZACCH. 3, 4 p. 1155^A eo tantum utebatur *ad vescendum*, quod electae conversationi nec inferret luxuriam nec -ret sumptum. MART. CAP. 1, 32 cuius (*Iovis*) ... nutu -itur necessitas. *passive incerto subiecto gignendi, i. q. fieri absol.*: TAC. Agr. 1 quibus *temporibus virtutes* facillime -untur. Ps. CIC. exil. 9 pax et concordia extraneis (*dat.*) -etur (LVCR. 5, 1024 nec ... omnimodis poterat concordia -i. TAC. ann. 14, 39 inter legatum procuratoremque concordiam -i). VAL. MAX. 4, 3 pr. quo istae ... pestes penetrarunt ..., bella -untur. FILASTR. 53, 2 post fidem Christi paucorum catholicae fidei -enda electio. COD. Theod. 16, 2, 40, 9 nulla pontium instauratio, nulla translationum sollicitudo -atur. *cf.* APVL. Plat. 2, 12 p. 115, 19 Th. *sollicitudo et labor* si adversum naturam turpissimarum ⟨rerum⟩ causa -rentur. 2, 13 amicitiae genera ..., quarum pars voluptatis -itur causa. *c. nom. praedic.*: FILASTR. 132, 4 veluti suus accusator atque iudex ... -itur Cain. *pro subi. enuntiatum?* FILASTR. 101, 3 hoc (*abl.? nom.?*) -itur (*i.* γίγνεται), ut a malis mali consumantur.

d *positiones, decreta, numeri, sim., e quibus per rationem logicam (concludendo) aliquid efficitur*: Ps. APVL. herm. p. 275 (187, 28 Th.) cur ... solus quartus modus *conclusionum* duos -uerit, ceteri singulos, illa ratio est, quia *eqs. ibid.* (p. 188, 2) fiet coniugatio noni *modi*, quam ... ostendimus ex quarto -i. *ibid.* (p. 188, 10) *modi conclusionum* tam ... manifesti, ut demonstratione non egeant adeo, ut ipsi ceteros -ant. AVG. mus. 2, 5, 7 unitatem ipsam longae syllabae ... debere ordinem -ere, ut *eqs.* MART. CAP. 7, 733 perfectus *numerus ternarius*, quod perfectos -it senarium novenariumque. 7, 737 senarius harmonias. 7, 738 omnes numeri intra decadem positi aut -unt alios aliisque -untur aut procreantur (*ibid.* generatur. creat et creatur. *tum*: heptas ... nihil -it). COMPVT. Carth. 2, 1 diem unum, quem ... ex detrimentis lunaribus gignitum esse docemus. BOETH. arithm. 1, 32 p. 67, 10 ut ex sesqualtero nascatur superbipartiens, supertripartientem sesquitertius -at (*infra*: procreetur). 2, 4 p. 88, 3 semel ... unum (*sc. unitas*) nihil aliud ex se -it quam ipsa est. 2, 4 p. 88, 4 quod intervallo caret, etiam vim -endi intervalla non recipit. in Porph. comm. 5, 14 p. 327, 13 species ... speciei non componitur, ut -at (*gr. p. 19, 1* ὥστε ἀπογεννῆσαι) aliam aliquam speciem.

2 *obiecta sunt affectus, vitia, damna, qualitates sim.* (*de hominibus affectus artificiose excitantibus v. p. 1990, 47. pass., incerto subi. gignendi, v. l. 72. 76/7. 79. 84. p. 1992, 5 al.*): CIC. Tusc. 41 (*ex Epicuro*) quae ... voluptates in toto homine -untur. 4, 22 aegritudines et metus et reliquae perturbationes omnes -untur ex ea (*sc. intemperantia* TAC. ann. 12, 31 primis eventibus metum aut fiduciam -i). 4, 29 morbus et aegrotatio ex totius valetudinis corporis conquassatione et perturbatione -untur (*cf.* LVCR. 6, 1115 elephas morbus ... propter flumina Nili). nat. deor. 2, 70 quae res -uit falsas opiniones erroresque turbulentos (Tim. 28 opiniones adsensionesque firmae veraeque -untur [*Plato 37^C* γίγνονται]. AVG. civ. 10, 23 p. 437, 12 D. ne verborum licentia etiam de rebus, quae ... impiam -at opinionem). Lael. 32 naturā -i sensum diligendi et benivolentiae caritatem. LVCR. 2, 893 non ex omnibus omnino, quaecumque creant res sensilia, extemplo ... -i ... sensus (2, 930 -i posse ex non sensilibus sensus). 3, 173 mentis ... -itur aestus. 4, 306 semina possidet ignis multa, dolorem oculis quae -unt insinuando (FILASTR. 92, 7 dei ... passio et dolor ... in divinitate eius -batur). SEN. epist. 18, 14 immodica ira -it insaniam. PLIN. nat. 17, 225 scabies *arboribus* -itur roribus lentis post vergilias. 21, 93 mordacitas non protinus cum ipsa herba -itur. 26, 4 aliqua -i repente vitia terrarum in parte certa membrisque hominum certis *eqs.* APVL. mund. 36 (p. 172, 11 Th.) sic faciles vitium lapsus, et palmarum ardua, persicarum rubor, lēvitas mali -itur, dulcitas fici (*Ps. Aristot. p. 401^a, 7 aliter; cf. ibid. 401^a, 9* γίνεται). HIL. myst. 1, 33 p. 25, 14 lignum ... ut amaritudinem *aquae* aboleret, ut dulcedinem -ret? AMM. 19, 4, 2 nimietatem frigoris aut caloris ... pestilentias -ere. AVG. civ. 10, 17 p. 430, 21 D. numerosarum ... pulchritudinum, quae non solum in corporibus animalium, verum in herbis etiam faenoque -untur. ZACCH. 2, 19 p. 1144^B expostulatio multiplex taedium -it. SALON. in prov. p. 975^C perfidia haereticorum ... molestiam illis (*bonis doctoribus*) -it et lacrimas. GREG. M. moral. 1, 33, 47 *bona facta* dum laetitiam mentis pariunt, quandam etiam securitatem -unt.

iuncturae de consilio ac fine gignendi (*partem exemplorum supra exscriptam habes*): -ere: ad *aliquid*: CIC. fin. 1, 23 off. 1, 51 leg. 2, 16 nat. deor. 2, 131 SALL. or. Lep. 3 MANIL. 2, 659 SEN. dial. 4, 31, 7. 6, 17, 1. 8, 5, 1 nat. 2, 59, 5 epist. 65, 21 rem. fort. 2, 4 VAL. MAX. 2, 7, 6 CVRT. 10, 7, 6 PLIN. nat. 2, 159. 7, 3. 173. 14, 139. 24, 117 SIL. 4, 708. 15, 88 QVINT. inst. 1, 1, 1. 12, 11, 12 TAC. ann. 13, 17 Ps. AVR. VICT. epit. 14, 6. *alicui rei*: CIC. leg. 2, 16 Phil. 14, 32 carm. frg. 9 SALL. hist. frg. 3, 3 MANIL. 4, 896 VELL. 2, 102, 1 SEN. clem. 1, 3, 2 dial. 8, 5, 3 epist. 84, 4 LVCAN. 2, 383 PLIN. nat. 2, 55. 4, 31. 8, 71. 10, 46. 12, 82. 13, 99. 15, 94. 19, 20. 21, 1. 22, 118. 23, 9. 25, 1. 30, 7 SIL. 6, 82 STAT. silv. 5, 2, 27 CORP. XII 5675. *alicui personae*: *v. p. 1979, 66. 71. 1981, 75.* in *aliquid*: VELL. 2, 116, 2 SEN. benef. 4, 4, 3. 7, 1, 7 dial. 3, 5, 2. 4, 13, 1. 5, 42, 1. 10, 1, 1. 2 epist. 95, 52 CVRT. 3, 11, 24. 4, 14, 22 PLIN. nat. 21, 2 HIL. hymn. 1, 61 LVCIF. moriend. 3 p. 290, 25. ut: CVRT. 10, 7, 15 PLIN. nat. 2, 26. 14, 115 MAR. VICTORIN. hymn. 3. SALL. hist. frg. 1, 16 -itos esse, qui ... habere possent. LVCAN. 6, 485 animal -itum nocere.

part. praes. n plur. pro subst. **gignentia**, -ium. *i. q. nascentia*, τὰ γιγνόμενα, *plerumque de herbis*: SALL. Iug. 79, 6 loca ... nuda -ium (AMBR. hex. 1, 8, 28 *terra*. Cain et Ab. 2, 8, 26 locus. in psalm. 118 serm. 5, 14, 1 harenosa et nuda -ium. HEGES. 4, 16, 2 mons. 5, 25, 2 solum). 93, 4 in altitudinem ... cuncta -ium natura fert. APVL. mund. 23 pars (*rerum naturalium*) -ium, alia adolescentium, cetera occidentium vices sustinent (*Ps. Arist. p. 397^b, 2* γίνεται ... ἀκμάζει ... φθείρεται). Plat. 1, 6 -ium ... omnium ... formas et figurationes (1, 9 animam ... omnium ... -ium esse seniorem. ISID. Goth. I^a chron. II p. 267 *Hispaniam* omnium ubertate -ium ... natura ditavit). Ps. CENS. frg. 3, 5 hac (*luna*) universa -ia crescente pubescunt (AMBR. hex. 3, 16, 66 ut non ... seminibus utantur universa -ia). SOL. 30, 7 *Pamphagis* esca est ... omnia fortuitu -ia. ITIN. Alex. 34 *pellibus* subtendere ... -ium frivola aridaque (*dub. interpr.* 49, *cf. p. 1985, 24*). LACT. inst. 1, 12, 7 Soli, in quo est natura et causa -ium (AMBR. Abr. 2, 8, 50 aeris ... spiritus ..., causa -ium). ira 13, 10 in -ibus et in numero animalium. AMM. 23, 6, 56 pleraeque partes ... humi -ium fertiles. 23, 6, 68 *Seres* apud se tradentes -ia (*opp.* adventicium) AMBR. Abr. 2, 8, 45 decimas iuxta terrae -ia in fructibus solvat. Noe 23, 82 ea quae sunt -ia (*ibid.* quae temporibus suis ... -untur). AVG. civ. 11, 7 p. 470, 22 D. omnium ... -ium, quae radicibus continuata sunt terrae (*de herbis et arboribus, gen. 1, 11*). gen. ad litt. 5, 6 p. 149, 9 fecisse deum illa -ia. quaest. hept. 2, 21 p. 103, 6 nec agricolae segetum vel arborum vel quorumque in terra -ium creatores dicendi. ORIENT. carm. app. 3, 11 *cf. p. 1980, 79.* *active*: Ps. APVL. Ascl. 16 (*v. p. 1987, 24*).

gen. gerund. gignendi *passive*: *v. p. 1985, 21.*

subst. -entes, -ium (*i. parentes*): *p. 1983, 47.* -itus, -a (*i. filius, -a*): *p. 1983, 26.* -iti, -orum (*i. mortales*): *p. 1983, 40.* -itum. -i (*φυτόν*): *p. 1983, 84.* *adi.* -itus, -a, -um? *v. p. 1987, 60* (*mortalis?*).

synonyma: creare (*v. p. 1993, 4. 6*): *p. 1976* (= *'76*), *68. '80, 48. '82, 9. 50. '87, 25. 60. 66. 68. 78. '88, 11. '89, 32. '90, 24. 63. 81. '91, 60. 82.* edere: *'78, 72. '81, 66. '87, 29. '89, 63. '90, 37.* fabricare: *'90, 17.* facere (*v. p. '93, 7*): *'83, 74. '86, 22. 70. '87, 81. '90, 44. 74.* generare (*v. p. '93, 2. 5*): *'80, 1. 25. 29. 71. 81. '81, 3. 18. '82, 57. '85, 7. '88, 15. '89, 41. '90, 15. 30. '91, 60.* parare: *'88, 26.* parere (*v. p. '93, 3*): *'77, 18. '81, 70. '85, 5. 55. '90, 62. supra l. 16.* procreare: *'82, 54. '86, 13. '91, 60. 64.* proferre: *'80, 73. 84. '82, 18. '90, 62.* progignere: *'87, 61.* serere (*v. p. '93, 5*): *'77, 34. '78, 34. 71. '81, 45.* *ad pass.*: existere: *'90, 81.* nasci (*v. p. '93, 4. 5*): *'76, 45. '77, 34. 63. '78, 2. 19. 43. 46. '79, 30. '80, 9. 49. 65. 69. 74. '81, 42. '83, 62. 69. 72. '85, 55. '86, 1. 58. '87, 53. '91, 63.* originem ducere: *'87, 84.* oriri (*v. p. '93, 4*): *'76, 69. '87, 19. 36. 38. '89, 35. 51.* ortum habere: *'87, 74.* procedere: *'80, 31. 75. 81.* *ad* -itus: prognatus: *'79, 8.* *adiuncta ob affinitatem notionis*: alere: *'81, 76. 82. '86, 7. 32. '87, 24. '88, 2. 44. 57. 71. '90, 4.* conformare: *'89, 48.* educare: *'76, 61. 70 bis. 74. '77, 40. 45. '79, 52. 61. '82, 82. '84, 56.* educere: *'77, 39. '79, 78.* enutrire: *'77, 45. '83, 1.* formare: *'79, 81. '90, 48.* informare: *'89, 78.* nutrire: *'77, 1. '78, 33. '82, 23. 60. '84, 23.* ***opposita***: *generatim*: adoptare: *'79, 28. 69.* legere: *'76, 64.* eligere: *'79, 79. 80.*

[Geissler-Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

'82, 40. sumere: *'79, 21.* *ad* -itus: adoptivus: *'76, 50.* adscitus: *'76, 50. 52* *cum -o de patre dicitur, opp. de matre*: generare: *'80, 17.* parere: *'78, 32. 55. 64 sqq. '79, 18. '84, 20. 63.* *ad pass.*: nasci: *'79, 3. '80, 74.* oriri: *'78, 84.* *vicissim de patre*: creare: *'81, 50.* generare: *'81, 43.* serere: *'81, 45.* *ad pass.*: nasci: *'81, 42.* *de actu non corporali vel naturali*: condere: *'81, 22.* creare: *'80, 42. 51 '81, 12. 22. 24 sqq.* facere: *'80, 38. 44. 45. 66. '81, 7. 9. 13. 21. 24. '84, 46 '88, 4. '90, 57.* fundare: *'80, 48.* plasmare: *'80, 62.*

derivata: gignibilis. genimen *et* germen. genitor, genitura, genitus -ūs. genius. **gens.** 2. genuinus. genus. *a* -itus: genetivus, genitabilis, genito*?*. *composita*: e- (ex-)?, in-, per-?, prae-, pro-, regignere. ingenium. indigena *et huiusmodi* (*ad quorum formam etiam* Cadmo-, Troiu-, Graiugena *al.* *e graecis in* -γενής *assimilata sunt*). beni-, mali-, privignus, *fort. etiam* aprugnus. *ceterum cf. Stolz-Schmalz, Gramm.*[5] *p. 206 s. B, p. 202 s. 2 b.* *vix huc pertinet* indigetes. ingenitus *neg.* *Geissler-Hey.*

gigonis, gigos**(is)** *sim. v. s.* serpyllum *et s.* zyg- (zig-).

gilarus (-um*?*), -ī. MARCELL. med. 11, 10 serpullum herbam, quam Galli -um dicunt (*cf.* PLIN. VAL. 1, 33 serpullum ... herbam, quae Gallice laurio dicitur).

gilbula *v.* gibbula. **gilbus** *v.* gilvus.

giler genus ligni: GLOSS. II 581, 34 (siler *Nettleship, Archiv 5 [1888] 414*).

gileria *v.* gizeria.

[DIOSC. 4, 64 *hyoscyami genus*, cuius folia pinguia ⟨sunt⟩ et mollia et **gilii** (gelii *G*, chili, *i. chyli, Stadler*) plena (*gr. 4, 68* λιπαρὸς καὶ ἁπαλὸς καὶ χνοώδης [*pro quo vocabulo* χυλώδης *interpretem legisse susp. Stadler*]).]

[CAEL. AVR. chron. 4, 3, 53 succus ptisanae cum adipe caprino ... vel gummi aut **gillirici** ('ali gallici, *i. symphyti maioris' Amman in mg.*) radice.] *H.*

1. gillo *v.* gello.

2. gillo, -ōnis *m.* GLOSS. culmo gill[i]one. culmis -onibus. segetes -ones. *cf. Theander, Eranos 23 (1925), 61.* *Geissler.*

? **gillus** cinagris: GLOSS. II 511, 23 (κυναγρία *b in marg.*; gryllus κυνακρίς *prop. Her.*).

gilus *v.* gilvus *infra l. 39.*

gilvus, -a, -um [*orig. inc., cf. c.* helvus, fulvus, flavus. *W.*]. gilbus *forma hic illic in codd., ut* PALLAD. 4, 13, 3. **gilus**: *v. infra l. 53, cf. Niedermann, Essais, p. 63.* *de significatione*: SERV. georg. 3, 82 *v. infra l. 47.* ISID. orig. 12, 1, 50 -us ... melinus color est subalbidus. GLOSS.[L] III Abol. GI 2 color in equo. m e d i u s inter album et rufum. Corp. G 191 color ferrugineus. II Philox. GI 4 σποδιαῖος. *breviatur per* gil: *v. infra l. 55.*

de equis: VARRO Men. 358 equi colore dispares ... hic badius, iste -us, ille murinus. VERG. georg. 3, 82 honesti (*sc. equi*) spadices glaucique, color deterrimus albis et -o (SERV. -us ... est melinus color. multi ita legunt 'albis [-bo *Vrs.*] et -o', ut non album vel -um, sed albogilvum vituperet [auct.: quod falsum est]). PALLAD. 4, 13, 3 colores *equorum* hi praecipui: badius, aureus, ... -us (*opp. colores 'sequentis meriti'*). CHIRON 960 certa nomina coloris *equorum* haec (hoc *cod.*) erunt: primus albus, secundus rufus, *eqs.* ... octavus **gilus**. ISID. orig. 12, 1, 48 *inter colores equorum*: -cervinus, gilvus, glaucus. CORP. VI 10047[a], 6 (*in titulo agitatoris*) equis his vici ... Germinatore ... Silvano ... Nitid(o) gil(vo) Af(ro). *de tellure ?* CORP. VIII 5305 (*Numid. procos.*) telluri gilvae Aug., *sed potius epitheton proprium territorii cuiusdam Africani.*

gimberosus *v.* gibberosus.

gimel *subst. indecl.* *: littera hebraica.* AMBR. in psalm. 118 serm. 3, 1 tertia littera secundum Hebraeos -l, quae latine retributio dicitur. HIER. in Ier. 5, 27, 2 apud Hebraeos ... est ... tertium -l. epist. 30, 5 -l: plenitudo. 30, 2, 1 quo ... ex -l idem numerus *versuum* compleretur. in psalm. I 111 p. 206, 15 tertius *versiculus psalmi alphabetitis ex* -l *scribitur.* 119 p. 219, 18 a littera, quae vocatur -l, alii octo versus incipiunt.

gincla *v.* gingla.

gindan (GLOSS.) *v. s.* hyoscyamus.

? **gineum** (gynaeceum *Löwe*; cinifum*? Büch.*), quo⟨s⟩ dicit vulgus ecinemones (ichneumones*? Goetz*; gynaecones *Stowasser Arch. 2, 1885, 607*): GLOSS. V 635, 1. [*latetne nomen herbae?* geranium quo⟨d⟩ dicit vulgus anemones*? cf.* PLIN. nat. 26, 109. *Heraeus.*]

ginga, -ae *f.* (gingan). *nomen herbae.* SORAN. p. 69, 20 de herbis haec epithimata fiant, hoc est portulaca -a herba pulicari, zenzur *eqs.* (gynga *h* [gingin *Pal. et Cant.*], nigra *l*). PS. APVL. herb. 4, 26 H.-S. (*interpol.*) *herbam symphoniacam (Graecorum hyoscyamum) vocant* Punici -an (sigan *V*). *H.*

gingiber *v.* zingiber.

gingidion, -iī *n.* *herbarum nomen graecum scil.* γιγγίδιον (*locis graecis adde* SCHOL. Hor. serm. 2, 8, 51 inulas [*scil. 'Inula Helenium L.'*] ... quidam γιγίδια, alii ὀξυλάχανα appellant). **1** *est 'daucus gingidium' L.* (*cf. Diosc. 2, 137 et Berendes, Dioskurides übers., Stuttg. 1902, p. 228*): PLIN. nat. 1, 20, 16 gingidion (gigidion *plerique codd.*). 20, 33 Syria ... simillimam staphylino herbam serit, quam alii gingidion (gigidion *codd. det.*) vocant *eqs.* (*syn. Ps. Diosc. 2, 137* Ῥωμαῖοι βὶς ἀκούτουμ; *cf. vol. II 2008, 62*). DIOSC. 2, 122 de gingizin: gingitium (de gingioni: gingizio *cod. Paris.*) *eqs.* 3, 54 *stafilinus* folia similia gingitio (gingizio *cod. Paris.*) habens. ORIBAS. syn. 4, 15 rec. Aa cacocyma sunt omnia, quae silvatica (agrestes *rec. La*) sunt olera, qualia sunt ... gingidia (gegidia *rec. La*). 4, 18 rec. Aa *sunt apta stomacho*: gingidia (ginsidio *rec. La*) cocta. GLOSS. III 564, 57 gingidion i. pastinaca (ginpidion i. rastinaca *trad.*). **2** *est 'lepidium sativum' L.* (*cf. Diosc. 2, 174 et Berendes p. 250*): DIOSC. 2, 160 lepidium, quem multi gingi⟨di⟩on adpellant. *Brandt.*

PETRON. 73, 4 convivae circa lābrum manibus nexis currebant et **gingilipho** ingenti clamore exsonabant. *de significatione non constat, fort. ipsum vocabulum corruptum. v. Buech. et Her. in edd.* [*vox onomatopoetica, fort. graecae originis. W.*]. *H.*

gingin grandis, **gingiralis**, ginguarales (GLOSS.) *v. sub* hyoscyamus.

gingion, gingitium *v.* gingidion.

gingīva, -ae, *saepius plur.* [a]gingīvae, -ārum. *f.* [*orig. inc., ad conformationem cf.* saliva. *W.*]. *cf. etiam Schwyzer Zeitschr. vergl. Sprachf. 57 (1930) 260 sqq.* LACT. opif. 10, 18 dentes *deus* ... -is mollibus, quae a g i g n e n d i s d e n t i b u s nominantur ... honestavit (ISID. diff. 2, 60 orig. 11, 1, 54). VINDIC. gyn. p. 435[p] gengivas dicitur eo quod iuxta genua in utero formentur. *inter semper pluralia*: CHAR. gramm. p. 35, 27 B. 459, 44 DIOM. gramm. I 328, 1 EXC. Bob. gramm. I 549, 12 GLOSS. II 389, 42. *sing.*: *nom.*: CELS. 7, 12, 1[ACD] SCRIB. LARG. 61 SOL. 27, 26 GLOSS. *gen.*: CELS. 6, 13, 4. 7, 12, 1[C] DIOSC. 5, 7. *acc.*: CATVLL. 39, 19 CELS. 6, 13, 2. *abl.*: PLIN. nat. 11, 164. 30, 26 IVV. 10, 200. *scribitur* geng- *in codd.*: PELAGON. 69 SORAN. p. 36, 18. 43, 11. 17 VINDIC. gyn. p. 435[p]. 460[d] GREG. TVR. vit. patr. 5, 1 MISC. Tir. 55, 7. *scriptura varie corrupta est in codd. infimi aevi* (gingib-, gingif-, gyngiv- *sim.*, *cf. p. 1995, 37*). *nota in glossis*: gingila (GLOSS.[L] II Philox. GI 7). gincula (GLOSS. II 496, 69), gingulae (*plur.*, GLOSS. II 389, 42), gengibiae (GLOSS.[L] II Philox. GE 20) *cf.* gingivula. GLOSS.[L] II Philox. GI 7 -a οὖλον ὀδόντος. 6 -ae οὖλα, γόμφοι. *haec, ut vid., ex* CHAR. gramm. p. 459, 44 B. οὖλα (IDIOM. gen. gramm. IV 581, 54). EXC. Bob. gramm. I 549, 12 hae -ae τὰ οὖλα τῶν ὀδόντων. *inde a* CATVLLO (AFRAN. *v. l. 39*) *et* CELS.; *frequentant medici.* CELS. *22ies* PLIN. nat. *46ies*. NOT. TIR. 67, 98 -(a)e *post* dens. *ex coni. Iunii legitur*: AFRAN. com. 58 spurca ⌊gingivast⌋ *mulier* (gingivestigia *et sim. codd. Non.*). [*val.* gingie, *ital.* gingiva, *francog.* gencive, *hisp.* encia. *M.-L.*]

i. q. οὖλον, *caro dentes in ore continens*: **1** *h o m i n u m*: CATVLL. 39, 19 Celtiberia in terra, quod quisque minxit, hoc sibi solet mane dentem atque russam d e f r i c a r e -am (*affert* APVL. apol. 6 *ubi* pumicare *pro* defricare. PLAC. med. 3 rec. α 77 si ex eo [*medicamento*] -as infantibus defrices. *cf.* PLIN. nat. 29, 31 confricatis dentibus atque -is [SORAN. p. 36, 18]. PLIN. med. 1, 14 lacte caprino ... -ae perfricantur. CHIRON 543 [*v. p. 1995, 57*] -as fricato [MARCELL. med. 11, 15. SORAN. p. 43, 17 *infantum dentientium.* ANON. med. ed. Piechotta p. 187. ORIBAS. syn. 5, 9 et malaxare]). 97, 6 dentes os sesquipedales, -as vero ploxeni habet veteris. CELS. 2, 1, 18 dentientium -arum e x u l c e r a t i o n e s (PLIN. nat. 34, 115. *cf.* MARCELL. med. 11, 9 exulceratis labiis et -is). 2, 7, 21 quibus magni lienes sunt, his -ae malae sunt. 4, 11, 1 exit *sanguis* modo **ex** -is (4, 11, 5), modo ex ore. *ibid.* sine ulcere, sine -arum ullo v i t i o (7, 12, 1[A] PLIN. nat. 24, 14 in -arum labrorumque vitiis [PLIN. med. 1, 12 PS. APVL. herb. 88, 16 H.-S.]. 27, 116. 32, 97. *cf. p. 1995, 29*). 5, 27, 3[C] ne quod in -is palatove ... u l c u s habeat (6, 11, 3 haec ulcera a -is incipiunt, deinde palatum totumque os occupant. 6, 13, 3 ulcera in -is ... oriuntur. 6, 13, 4 ex -ae ulcere, sive παρουλίς fuit sive non fuit. 6, 15, 3. MARCELL. med. 11, 18 ulcere -arum). 6, 13, 1 solent ... iuxta dentes in -is tubercula ... oriri dolentia, παρουλίδας Graeci vocant. 6, 13, 2 in maiore ... inflammatione ... mollis linamenti paulum ... demittendum inter dentem et -am. 6, 13, 4 si ... a dentibus -ae r e c e d u n t (CAEL. AVR. chron. 2, 4, 71 tumore cogente). 6, 15, 4 -arum ... ossa, quae hebetia sunt, in perpetuum ustione nudantur. 7, 12, 1[A] dentes ... moventur ... propter -arum a r e s c e n t i u m vitium (*cf.* GREG. TVR. vit. patr. 5, 1 ex quo [*sale*] ... arentes -as ... inficeret). *ibid.* candens ferramentum -is admovere, ut *eqs.* adustae -ae melle i l l i n e n d a e et mulso eluendae sunt (SER. SAMM. 1033 teneras cerebro -as inline porci [*A, sim. B*]. PLIN. nat. 30, 139 ovis cerebrum -is illitum [PLIN. med. 1, 14 MARCELL. med. 11, 17]). *ibid. dens* ... circumradi debet, ut -a ab eo resolvatur. 7, 12, 1[C] forfex, cum dentem ... frustra comprehendat, os -ae prehendit et frangit. 7, 12, 1[D] (*bis*) incidi -a debet. 8, 1, 4 superiorum (superioribus *var. lect.*) dentium -is. SCRIB. LARG. 56 auriscalpium lanā *oleo ferventi tincta involutum* ... denti .... deinde proximis -is superponitur. 61 solent -ae quorundam fluore infestari quas praegna[n]tes vocant (*inde* MARCELL. med. 11, 26). *ibid.* παρουλίδας ... id est, ubi ex transverso -a suppuravit (*cf.* PLIN. nat. 26, 46 -arum suppurationi). PLIN. nat. 1, 34. 56. 20, 91 *brassicam* d e n t i b u s et -is nocere (20, 99. 174. 23, 106 dentes -asque laedunt. 23, 111 -is et dentibus medentur. 25, 165 confirmat. 29, 31 *al.* PLAC. med. 9 rec. β 80). **20, 211** ulcera oris t u m o r e m q u e -arum (31, 100. MARCELL. med. 11, 32 ad -arum nimium tumorem et fetorem. PLAC.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

med. 9 rec. α 40 VINDIC. gyn. p. 460ᵈ. 461ᴾ. *cf. etiam infra l. 26*). 21, 123. 23, 59 acetum scillinum . . . -as adstringit, dentes firmat (*inde* PLIN. med. 1, 13, *ubi*: stringit. MARCELL. med. 12, 27 constringit). 23, 69 -arum inflammationibus. 23, 74. 79. 87 adstringit, indurat, medetur -is, dentium dolori. 23, 89 oleum *illud* repurgat . . . -as. 23, 132. 24, 9. 42 lentisci decoctum . . . -as colluit (*cf.* SER. SAMM. 245 gelidā -as collue lymphā). 24, 117. 126 sanat . . . -as (27, 18. DIOSC. 5, 51 *illud* fauces et -as gargarismo sanat [*gr. 5, 29* πρὸς οὖλα]). 25, 165 si sanguine -ae putrescant (ORIBAS. syn. 4, 41. *cf.* CAEL. AVR. chron. 2, 4, 71 computrescunt. 3, 4, 46 -arum putredo. 3, 4, 52 -arum putrefactione et defluxione). *ibid.* 28, 7 vi interempti dente -as in dolore scariphari (28, 121. 30, 26 *sing.* 32, 79 *bis.* 32, 82. CAEL. AVR. chron. 2, 4, 74 -ae scarificandae vel circumseparandae a dentibus ferramento). 28, 257 infantibus nihil butyro utilius . . . et in dentitione et ad -as et ad oris ulcera (28, 259 cerebro leporum perunctae -ae faciles dentitiones faciunt). 29, 37 *illa* prosunt . . . -is . . ., si carcinoma serpat. 30, 24. 32, 137 infantium -is dentitionibusque. *ibid.* dente -ae tangantur (PLIN. med. 1, 14 PLAC. med. 11, 19). 34, 118 -as uvam tonsillas farinā compescere (GARG. MART. med. 46 aqua . . . -as et uvam *et* . . . toxillas ab omni querela ore colluendo defendit). IVV. 10, 200 frangendus misero *seni edentulo* (SCHOL. *ad l.*) -a panis inermi (HIER. in Am. lib. 2 praef. p. 263/4 senectutis mala . . . nudi -is dentes et inter cibos cadentes). FRONTO p. 182, 8 N. (*de infante*) aut lingua lambere uvam aut labris saviari ac -is lacessere ac ludificari. SER. SAMM. 232 apta rubus -is. PALLAD. 1, 28, 6 *infantibus* tumentes -as denticuli aperire nituntur (MARCELL. med. 11, 28. 12, 27. *cf.* CHIRON 543 p. 176, 13 si iumento . . . dentes doluerint . . . -ae intumescunt [ORIBAS. syn. 5, 9]. VINDIC. gyn. p. 460ᵈ obtumiscunt. *cf. p. 1994, 83*). MARCELL. med. 11 *tit.* vitiis labiorum et -is et . . . oris ulceribus . . . remedia. 11, 27. 28. 30 31 -as umidas et fetentes. 11, 32. SORAN. p. 43, 11 signa, quando infans dentire incipit: -arum prurigo erit, fervor vero maxillarum (*cf.* ORIBAS. syn. 5, 9 dum prurent -ae *ibid.* pruritum . . . -arum. PHYSIOGN. 87 super -as. PLAC. med. 9 rec. α 42 caninus dens . . . appositus -is infantium (impositus β 42). *ibid.* rec. α 46 *illud* -as reprimit (β 46). THEOD. PRISC. eup. faen. 49 -as . . . dolentes *hoc modo* . . . mitigabis. VINDIC. gyn. p. 460ᵍ humores -arum et dentium denudationes. p. 461ᴾ incarnescunt giginves. DIOSC. 3, 4 -as et dentes a putredines (*sic*) purgat (*gr. 3, 4, 5* σμήχειν . . . οὖλα καὶ ὀδόντας). 5, 7 vulneribus oris et -ae. *ibid.* reuma -arum et vulnera (*cf.* CASS. FEL. 32 p. 63, 16 reumatizantibus -is). 5, 35 -is sanguinatis (*gr. 5, 13, 1* οὖλα ἀφεστῶτα καὶ αἱμορροοῦντα). 5, 131 motas -as et dentes confirmat (*cf. gr. 5, 106, 4* οὖλα πλαδῶντα στέλλουσι). MISC. Tir. p. 55, 7 CAEL. AVR. chron. 2, 4, 71. 74. 3, 4, 63 quorum -ae sudaverint sanguinem. 5, 11, 140. CASS. FEL. 32 p. 63, 21 ut . . . dentes . . . ex ipsis -is, quibus continentur, . . . cadant. SIDON. epist. 3, 13, 6 os . . . -is purulentum, dentibus buxeum. 4, 13, 2 incorruptae lacteа dentium compage -ae. CASSIOD. anim. 9 p. 1297ᵃ triginta duobus dentibus -arum . . . ordo clavatus. ORIBAS. syn. 4, 41 lactes dentes laedunt . . . et -as erodit. 5, 9 vulneraverit masticando -as.

2 *bestiarum*: PLIN. nat. 8, 107 *corocotta* nullis -is, dente perpetua (*inde* SOL. 27, 26 *ubi sing.*: in ore -a nulla). 11, 164 viperis dentes -a conduntur. APVL. met. 8, 23 -as . . . meas (*asini*) putidis scalpebat digitis. VEG. mul. 2, 32 si iumento loculamenta dentium, i. -ae, vel dentes doluerint (*cf.* CHIRON 543 p. 176, 11. PELAGON. 69 si dentes aut -ae doluerint equo). CHIRON 139 ne asperitudo fructuum incitet -as *iumenti febricitantis.* 543 *v. supra l. 27. ibid.* -as (?) melle . . . temperato, tertia die -as fricato (*v. p. 1994, 48*). *ibid.* si cui capite malignus humor in -as destillaverit.

iuncturae: apponuntur: compages dentium: SIDON. epist. 4, 13, 2. dens: CATVLL. 39, 15. 97, 6 CELS. 6, 13, 1. 2. 4. 7, 12, 1ᴬ. 8, 1, 4 PLIN. nat. 1, 34, 56. 8, 107. 11, 164. 20, 91. 99. 174. 23, 59. 74. 79. 87. 106. 111. 25, 165. 28, 7. 121. 29, 31. 37. 30, 26. 32, 82. 97. 137 APVL. apol. 6 SOL. 27, 26 LACT. opif. 10, 18 PLIN. med. 1, 13. 14 HIER. in Am. lib. 2 praef. p. 263/4 MARCELL. med. 12, 27 PLAC. med. 11, 11. 12. 19 VINDIC. gyn. p. 460ᵍ DIOSC. 3, 4. 5, 131 CAEL. AVR. chron. 2, 4, 71 CASS. FEL. 32 p. 63 SIDON. epist. 3, 13, 6 CASSIOD. anim. 9 p. 1297ᵃ ORIBAS. syn. 4, 41. 5, 9 ISID. diff. 2, 60 orig. 11, 1, 54 NOT. Tir. 67, 98. fauces: MARCELL. med. 11, 34 DIOSC. 5, 51. labia: PLIN. nat 24, 14. 34, 115 FRONTO p. 182, 8 N. PLIN. med. 1, 12 MARCELL. med. 11, 9 PHYSIOGN. 87 MISC. Tir. 55, 7. lingua: SORAN. p. 36, 18. maxilla: SORAN. p. 43, 11 ORIBAS. syn. 5, 9 os (oris ulcera, *sim.*): CELS. 2, 7, 21. 4, 11, 1 PLIN. nat. 20, 174. 21, 123. 23, 59. 74. 79. 24, 9. 27, 18. 28, 257. 34, 115 SOL. 27, 26 DIOSC. 5, 7. palatum: CELS. 5, 27, 3ᶜ radices (*dentium*): VINDIC. gyn. p. 461ᴾ CASS. FEL. 32 p 63 tonsillae (toxillae): PLIN. nat. 21, 123. 23, 132. 24, 117. 126. 27, 18. 34, 118 GARG. MART. 46 MARCELL. med. 11, 18. uva: PLIN. nat. 1, 34, 56. 23, 132. 24, 9. 34, 118 GARG. MART. med. 46.

epitheta: incorruptae: SIDON. epist. 4, 13, 2. inermis: IVV. 10, 200. malae: CELS. 2, 7, 21. molles: LACT. opif. 10, 18. nullae: *cf. supra l. 50.* proximae: SCRIB. LARG. 56. russa: *cf. p. 1994, 44.* tenerae: SER. SAMM. 1033. umidae: MARCELL. med. 11, 31.

derivatum:

gingīvula, -ae, *f.* *a* gingiva *deminutive.* APVL. carm. frg. 2 (apol. 6), 5 munditias dentium . . . nobilem pulvisculum, complanatorem tumidulae -ae. GLOSS.? (*cf. p. 1994, 32 sq.*). [VEG. mulom. 2, 22, 1 *v. s.* gibbula.] *Koch.*

gingiziu *v.* gingidion.

1. gingla (-cla) παρωτίς GLOSS. II 399, 30. **2. gingla** *v. s.* cingulum *p. 1068, 14.*

ginglitus *v.* gingritus.

gingria spon (*anglosax.*): GLOSS.ᴸ Corp. G 100 [*cf. ital.* ghinghero. *Lindsay*].

?**gingriātor,** -ōris *m. a* gingrire? PAVL. FEST. p. 95 gizeriator (*sic vel* gizeriatur *codd., corr. O. Müller*): tibicen.

gingrina, -ae *f.* [*cf. gr.* γίγγρος, γίγγρον, γιγγρίαι *etc. ap. Waser, P.-W. VII 1365 sq.*; *v.* gingriator. *W.*]. PAVL. FEST. p. 95 unde (*a* '*gingrire*') genus quoddam tibiarum exiguarum -ae. SOL. 5, 19 sive -as (*sc. tibias*) facias, quae, breviores licet, subtilioribus tamen modis insonant. *cf. P.-W.-K. sub* Gingras. *huc etiam pertinere videtur* GLOSS.ᴸ II Philox. GI 11 gingriba (-ina *O. Müller*): εἶδος φωνῆς σάλπιγγος.

gingrio, -īre [*vox onomatopoetica. W.*]. PAVL. FEST. p. 95 -ire anserum vocis proprium est. GLOSS.ᴸ II Philox. GI 5 -iunt χῆνες ἐκβοῶσιν. *cf. s. v.* gentiunt. *v. etiam Goetz, GLOSS. I p. 92, 93.*

gingrītus, -ūs *m.* [*a* gingrire]. *vox gingrientis.* ARNOB. nat. 6, 20 p. 232, 7 custodiam *Capitolii* . . . in anserum ponere . . . -ibus (gingl- *cod.*). *cf.* gingrum.

gingriva (-ba) *v.* gingrina.

gingrum φωνὴ χηνός: GLOSS.ᴸ II Philox. GI 10.

gingula *v.* gingiva.

ginisculae *v.* genisculae.

ginnus, -ī *m.* γίννος (γῖνος). **1** *i. q.* nanus (*homo*)? MART. 6, 77, 7 non aliter (*sc. quam pauper in hexaphoro*) monstratur Atlans (*i. gigas*) cum compare -o (*Scriver.*; gibbo [gybbo] *C*ᴬ; mulo *ex glossa, ut vid., B*ᴬ. *cf. Heraeus in ed. p. XXXII et Mus. Rhen. 74, 1925, 321. Immisch, Sitz.-Ber. Heidelb. Ak. d. W., phil.-hist. Kl. 1924/5, Abh. 2 p. 31*). **2** *i. q. genus muli*: PLIN. nat. 8, 174 in . . . Graecorum est monumentis cum equa muli coitu natum *esse*, quod vocaverint -um (innum *vel* hinnum *codd.*), id est parvum mulum (*cf. Aristot. hist. anim. 6, 24 p. 577ᵇ, 21 gen. anim. 2, 8 p. 748ᵇ, 33. 35 sqq.*).

gips- *v.* gyps-.

gipterias. *nomen corruptum herbae.* GLOSS. III 590, 68 -s (κύτινοι ῥοιᾶς? *Goetz*) flos mali granatae. *sim.* 612, 20 *et* 624, 33. 564, 63 -s i. balaustium. 583, 15 gipuras i. balaustia. *cf.* III 620, 45 coytonorotas (κύτινοι ῥοιᾶς *Goetz*) idest flos mali granati (557, 2 coptonorotas).

a **gir-** *incipientia, quae hic desideras, quaere sub gyr-.*

girba, -ae *f.* [*voc. semiticum, v. Gross et Helmreich, Archiv 1 (1884), 327 sq. W.*]. *i. q. mortarium.* GLOSS. V 298, 32 pila ubi tessene (*i. tisanae*) piscantur (pistantur *Goetz*). CASS. FEL. 31 p. 65, 5 in -a contusis et diligenter simul commixtis (*sc. murra, ture, cett.*). 33 p. 70, 20 omnia . . . in -a mittes. 72 p. 174, 5. 76 p. 186, 6 in -a mittes et tundes. DIOSC. 1, 34 mundum quod remanserit, in -a tundes (*gr. 1, 32* ἔμβαλλε εἰς ὅλμον). 2, 74 misso in -a tunditur leviter (*deest in gr.*).

[INSCR. Anz. f. Schweiz. Altertumskde. N. F. 27 (1925), 12 ⟨V⟩arisatico Luciano qui est in girece (grege? *Her.*) Vindoinsa. -e *nomen lusorium* '*castrorum*' *putat editor* (*de* Vindoinsa *nom. propr. v. Corp. XIII 4665 in adnot.*)].

?**girgalus,** -ī. *v. sub* crabro *p. 1096, 70.*

girgillus (-ī) *m.* [*orig. inc.*; *Cuny, Mém. soc. ling. XIX 199 confert. hebr.* גַּלְגַּל, גִּלְגָּל '*rota*'. *J.*]. *i. q. haustrum machina*: ISID. orig. 20, 15, 2 -s (girgilus *al.*), quod in giro vertatur: est enim lignum in transversa pertica mobile, ex quo funis cum situla vel utre in puteum dimittitur auriendae aquae causa. *aliter?* GLOSS. V 620, 3 -s est mergus. *H.*

girginaria. *nomen herbae obscurum*: GLOSS. III 539, 42 hibirrode. pisce. girginaria. *Brandt.*

girius. γύρεως. GLOSS. III 590, 66 -s farina parietis in molino. *sim.* 624, 31. *item* 612, 18, *sed lemma* firius. *cf.* III 563, 66 fyreos flos farine volacae (bolaceae? *Goetz.* III 562, 61 enias gireos farina ordei). 622, 68 cireos idest de mola.

gironia *v.* ironia. **giront-** *v.* geront-.

girres *et* **girris** *v.* gerres.

gisentera *v. s.* ges *p. 1955, 12.* **gisiarius** *v.* cisiarius.

gissium *v.* gissus.

gissus *et* **gisus.** γεῖσος (γεῖσον). HIER. in Ezech. 40, 43 p. 487 ubi nos diximus: et labia earum (*mensarum?*) palmi unius, Septuaginta transtulerunt 'et -um palmi habentes dolatum' (*LXX*: παλαιστὴν ἕξουσι γεῖσος λελαξευμένον) . . . quod verbum utrum hebraeum an Graecum sit scire non possumus, nisi hoc tantum, quod pro -o Symmachus et Theodotio 'labia', Aquilae prima editio ἐπιστάσεις . . ., secunda 'labia' transtulerunt, pro quo in hebraeo habetur 'asephathaim' (*v. adnott. a et b ad h. l. in edit. Mign.*). 43, 13 p. 526 *interpret. LXX*: et -us eius (*altaris*) per circuitum gyrans illud dimidio cubito (*gr.* καὶ γεῖσος ἐπὶ τὸ χεῖλος αὐτοῦ κυκλόθεν σπιθαμοῦ. VVLG. definitio eius usque ad labium eius et in circuitu palmus unus). *ibid.* p. 527 definitio . . ., pro quo Aquila *al.* . . . posuerunt 'termi- [*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

num', Septuaginta rursum 'gisum' interpretati sunt. *infra:* definitio sive -us. *ibid.* p. 529 corona ... pro qua rursum Septuaginta -um interpretati sunt. EVCHER instr. 2 p. 149, 19 gissus: definitio. *H.*

gīt *n. semen herbae, quae vocatur* '*nigella sativa*' *L. (cf. infra l. 27 sqq. et J. Berendes, Dioskurides übers., Stuttg. 1902 p. 316) et ipsa herba (cf. infra l. 36). de origine: e lingua punica collato Ps. DIOSC. 3, 63* χορίαννον ... Ἄφροι γοίδ *et hebr.* גד *'coriander', quae similis est herba, fluxisse putat Hehn, Kulturpflanzen und Haustiere*[8] *1911, p. 209 sq. de* i *longa v infra l. 65. neutrum singulare tantum indeclinabile esse testantur*: VARRO frg. 23 Char. gramm. p. 167, 3 B. git: Varro ... per omnes casus id nomen ire debere commeminit. PROB. cath. gramm. IV 31, 21 (*unde* SACERD. gramm. VI 482, 28). IV 32, 2 (*unde* SACERD. gramm. VI 483, 7). CHAR. gramm. p. 38, 20 B. semper singularia ... hoc git monoptoton μελάνθιον (*unde* EXC. Bob. gramm. I 551, 17). EXC. Bob. gramm. I 546, 36. MART. CAP. 3, 307 (*unde* CASSIOD. art. 1 p. 1154 C). PHOC. gramm. V 412, 5. 6 PRISC. gramm. II 167, 8. 214, 6 GRAMM. suppl. p. 123, 31. 124, 3 GLOSS. II 366, 52. *de scribendi ratione q. e.* gith *v. infra l. 28. 41 sqq. 54 (at in* t *desinere confirmant*: CHAR. gramm. p. 130, 1 B. PRISC. gramm. II 167, 8 *al.*). *formae vulgares et posteriores*: gitti (*cf.* CHAR. gramm. p. 167, 5 B. git ... vulgo hoc gitti dicunt. itaque ut Plinius sermonis dubii libro VI ⟨...⟩) *sim. v. infra l. 53. 54. 63.* giddi (gid *var. l.*) PALLAD. 10, 13, 3. gitte GLOSS. III 632, 36. *cf. infra l. 67.* gittis, gyttis *v. infra l. 68. 72. 73.* gitter (gittyr, gytter) *v. infra l. 67 sqq.* GLOSS.[L] II Philox. GI 14. gittus (gyptus, gytus) GLOSS. GLOSS. genus herbae. olus. μελάνθιον (μελάσπερμον) *esse docent*: PLIN. nat. 1, 20, 71. 20, 182 git (gyth *cod. det.*) ex Graecis alii melanthion, alii melaspermon (*cf.* GLOSS. III 569, 39 milis spermon) vocant. CHAR. gramm. p. 38, 20. 40, 10 B. EXC. Bob. gramm. I 546, 36 MARCELL. med. 1, 28. 22, 8 PRISC. gramm. II 167, 8. 214, 6 ORIBAS. eup. 2, 1 M 5 syn. 9, 1. 7. 34 GLOSS. *cf. etiam l. 42. 50. 67. 68. 69. 72. 74. 75. 76. legitur inde a* VARRONE.

1 *de seminis herbaeque proprietatibus et natura (cf. etiam l. 66)*: PLIN. nat. 20, 182 optimum quam excitatissimi odoris et quam nigerrimum. 20, 184 sucus eius (*scil. herbae*) ... largior venenum est. 27, 121 *pelecinon* semen in siliquis fert corniculorum modo aduncis ternis quaternisve, quale git novimus, amarum, stomacho utile. PROB. cath. gramm. IV 31, 21 hoc git, genus seminis nigri, quo panis conditur. AVSON. 344, 8 est inter fruges morsu piper aequiperans git. VVLG. Is. 28, 25. 27 seret gith. ... non ... in serris triturabitur gith, sed in virga excutietur gith (קֶצַח μελάνθιον *ubique. cf.* HIER. in Is. 28, 27 gith et cyminum, quae infirmiora sunt semina *eqs.*).

2 *de usu seminis*: **a** *est condimentum (cf. l. 39 sq.)*: PLIN. nat. 19, 167 git (gyt, gip, gyp *var. ll.*) pistrinis, anesum et anetum culinis ... nascuntur. 19, 168 inferiorem crustam *panis rustici* apium gitque cereali sapore condiunt. 20, 184 cum semen gratissime panes etiam condiat. **b** *est medicamentum (cf.* GLOSS. III 614, 51 melancium id est gytus panacus [*intellege* panaces; *falso* paniceus *ci. Stadler*]): CELS. 2, 33, 5 *calfaciunt* oleum ... iunctaque oleo sal, nitrum, git. 4, 27, 1 C *ad vulvae duritiam* dandum etiam potui ... git (*inde* Ps. SORAN. dol. matric. 130, 2, *ubi* gitti *vel* gytti *trad.*). 5, 28, 18 B *in papulas*, Myronis: ... gitti (gith *cod. det.*) cyathos III s. COLVM. 6, 34, 1 remedium *fastidii ciborum* est genus seminis, quod git (gis *codd. rec.*) appellatur (*inde* PALLAD. vet. med. ed. Sv. 26, 1, *ubi trad.* git). SCRIB. LARG. 69 *ad anginam* git fricti p. X̶ II (MARCELL. med. 15, 3). 70 (MARCELL. med. 15, 6). 109 (MARCELL. med. 20, 16). 131 *ad lienosos impositum* git cyathi duo (MARCELL. med. 23, 5). 145. PLIN. nat. 20, 182—184 *plenissime.* PALLAD. vet. med. ed. Sv. 49, 3 *si* non appetet, ... gyt cyathos tribulas duos *eqs.* MARCELL. med. 1, 28. 10, 77 git calidum tostatum in linteolo conligatum *eqs.* 22, 8. 25, 34 (*unde* Ps. THEOD. PRISC. add. p. 290, 28, *ubi alter cod.* git, *alter* gitti; *et* p. 29, 25, *ubi* git *vel* gita *codd.*). MARCELL. med. carm. 53 resinam lepidum euforbium git atque pyrethrum. ANTIDOT. Brux. 160 *ad auriginem*: git, quod nascitur in segete, friges *eqs.* ORIBAS. eup. 2, 1 M 5 rec. Aa melanthion ⌊id est gypte⌋ (gitter dicitur *rec. La*), calefacit *eqs.* 4, 85 *ad dentes:* gitter (gittis *v. l.;* μελάνθιον) frigis *eqs.* syn. 1, 21 *purgatorium capitis* gitter (μελάνθιον). *ibid.* rec. La gitter usus est Criton auctor. *ibid.* rec. La gitter ∾ I. syn. 2 add. p. 848 B—D. absentio aut gitter aut semen coriandri. *ibid.* asfaltus cum gitter tritus. 5, 9 *medicamenta*, qualia sunt ... gyttis (gitter *rec. La;* μελάνθιον) *eqs.* 7, 38 *tollit thymia* gitter (gittis *v. l.*) cum acito. 9, 1 *nares* dirivandae sunt odoramentis de melantio, id est gitter. ... oportet ... in nares gitter ... infundere. 9, 7 *asthmaticos iuvat* melantius id est gitter (gittyr, gytter *var. ll.;* μελάνθιον). 9, 34 *ad pneumatosin*: melantiu gitter.

syn.: Ps. DIOSC. 3, 79 μελάνθιον ... Ῥωμαῖοι *παπάβερ νίγρουμ.*

gitiopilis *v.* geniotelis.

gitis *v. s.* serpyllum.

gitter, gitti, gittis *v.* git.

gizeria, gigeria *n. pl.* [*e forma orientali vocabuli* iecur, ἧπαρ, *ind.* yakṛt, *hodierno persico vocabulo* džigar *simili fluxisse videtur Hugoni Schuchardt, Zeitschr. f. roman. Philologie 28 (1904), 444 sq. W.*] *an e lingua punica sumptum et conferendum cum hebr.* גְּזָרִים *'segmenta hostiae'? de littera tertia cf. Gröber, Archiv II 438; Schuchardt l. l.; Heraeus, Sprache des Petron p. 17. de* e *litterae quantitate v. l. 5 et Gröber l. all.* [*francogall.* gésier, *francog. orient.* žiži, *norm.* žizié, *bearn.* žizé. *M.-L.*]. LVCIL. 309 gizēri⟨a⟩ ni sunt (gizĕria insunt *ci. Lachmann*) sive adeo hepatia. PAVL. FEST. p. 95 gizeria ex multis obsoniis decerpta. PETRON. 66, 2 gizeria optime facta. NON. 119 gigeria: intestina gallinarum ⌊concisa et ita⌋ (*Heraeus*; conbisetita *trad.*; cum isiciis *ci. I. Dousa*) cocta. APIC. 4, 2, 21 (141 Sch.) gizeria (cizeria, cizema *codd. opt.*) pullorum coques. 4, 5, 1 (181 Sch.) gigeria (*ci. Humelberg*; gingibera *cod. V*; ia *vel* la, *omisso* giger [*vel sim.*], *cod. E*) pullorum, aucellas, isicia coques. 5, 3, 8 (200 Sch.) gizeria pullorum in caccabum mittis. GLOSS.[L] II Philox. GI 12 gileriis (*pro* giieriis *i.* gizeriis *scriptum putat Heraeus l. all.*) gallinarum τῶν ἄκρων τῶν ὀρνίθων. III 488, 11 ἄκρα τῶν ὀρνίθων (akraton *cod.; correx. Heraeus*) geseria. *Brandt.*

gizeriator *v.* gingriator.

†glabator *lectio corrupta* PLAVT. Poen. 530. *v. s.* grallator.

glabellus, -a, -um *adi.* **a** glaber *deminutive.* GLOSS. lēvis. *levis, pilis vacuus: naturaliter*: APVL. met. 5, 22 ceterum (*i. praeter pinnas*) corpus *Amoris* -um et luculentum. flor. 3 p. 14 quod Apollo esset ... corpore -us (*opp.* pectore hirsutus). MART. CAP. 2, 132 *Charitum* una deosculata Philologiae frontem illic, ubi pubem ciliorum discriminat -a medietas. *arte depilatus*: APVL. met. 2, 17 *Photis* -um feminal rosea palmula ... obumbrans (*cf.* CARM. epigr. 230 *p. 1999, 8*).

glaber, -bra, -brum [*cf. theod.* glat '*glaber, splendidus*', *slavon.* gladŭkŭ '*glaber*', *lituan.* glodùs '*stricte adiacens*' *(e. g. de capillis). W.*]. *traditur*: clab-: PLAVT. Aul. 402 *BV*[2]. *de* GLOSS. II 576, 16 *v. infra l. 37.* glav-: GLOSS. *saepe.* gab-: PORPH. Hor. sat. 1, 8, 49 (galb- *P*). GLOSS. IV 521, 45. *gr.* γλαβρος, *v. p. 1999, 14. m. nom.* glabrus (*per retrogradam q. v. derivationem e casibus obliquis formatum*): HERM. vulg. sim. 9, 1, *v. p. 1999, 33. comp.*: -brior: PLAVT. Aul. 402 (*infra l. 84*) FVLG. serm. ant. 17 (*infra l. 75*). GLOSS.[L] II Philox. GL 1 -er: ψιλόν (-ός). III Abstr. GA 5 -er: calvus, lenis, levis, tener (*cf. p. 1999, 7*). GLOSS. Plac. V 24, 10 rasus. GLOSS. ἁβρός, λεῖος. *dub.* II 576, 16 daber (*pro* claber), tonsor, rasor *pro* tonsus, rasus; *vix cf. vol. IV 1096, 54* [craber]). *legitur inde a* PLAVTO CAECIL. TVRPIL. [*dubiae lectionis*: AMM. 14, 5, 6 Paulus ... notarius, ortus in Hispania glaber (*V*, glabro *Gelen.*, coluber *Bentl., Novák, al.*) quidam sub vultu latens.] [*it.* gabbro. *M.-L.*]

I *proprie: i. q. levis, a pilis vacuus, nudus, calvus, tonsilis, rasilis*: **A** *de bestiis, quae calvae sunt*: **1** *pravitate vel vitio corporis*: PLAVT. Trin. 541 oves scabrae sunt, tam -ae ... quam haec est manus. VARRO rust. 2, 2, 6 (*in prisca formula*) quod *pecus ovillum* recte sanum est extra luscam surdam minam, id est ventre -o (*cf.* 2, 2, 3). PAVL. FEST. p. 25 apica dicitur ovis, quae ventrem -um habet. COLVM. 7, 3, 7 eliges *ovem* bimam ... lanosi et ampli uteri. nam vitandus est -r et exiguus. COLVM. 6, 14, 7 ne ... colla *boum* calvescant, quae non aliter -a fiunt, nisi *eqs.* PELAGON. 176 calidum (*sc. medicamentum*) corpori -o *equi* imponitur. **2** *proprietate generis*: VARRO rust. 2, 3, 2 videndum ... corpus leve ut habeant *caprae*, crebro pilo, nisi si -ae sunt (duo enim genera earum). COLVM. 1 praef. 26 nec eundem -ae *sues* densaeque caeli flatum quaerunt. 7, 9, 2 si regio frigida ... est, quam durissimae densaeque ... setae grex *suillus* eligendus est; si temperata ..., -um pecus. PLIN. nat. 11, 231 quadripedum dorsa pilosa, ventres -i. SOL. 30, 26 polypus et chamaeleon -a sunt. **3** *vellicatione*: PLAVT. Aul. 402 *v. l. 84.*

B *de hominibus, deis*: **1** *naturaliter*: **a** *calvus propter defluvium capillorum*: VARRO Men. 490 se circumspexe atque invenisse se, cum dormire coepisset tam -er quam ⌊Socrates, calvā⌋ (Socrates galbum, Socratis calvum *codd.*) esse factum ericium e pilis albis. PORPH. Hor. sat. 1, 8, 49 quasi ... *Sagana*, quod -a fuisset, caliandrum ... habere consuesset. CELS. 6, 4, 1 peius est id (in *VP*, *om. FI*) *genus arearum in capite*, quod densam cutem ... et ex toto -am fecit. *nota* AVSON. 72, 1 in triviis inhumati -a iacebat testa hominis, nudum iam cute calvitium. **b** *imberbis et in reliquo corpore pilis nudus (aut propter impuberem aetatem aut propter pravitatem corporis.* VARRO frg. Non. p. 530 *v. p. 1999, 1*): ARNOB. nat. 6, 12 p. 224, 5 uterque (*sc. Sol et Mercurius*) ... a vobis -er atque ore compingitur levi. 6, 21 p. 232, 23 facinus esse dicebat indignum, ex Apolline procreatum patre levi et -o simillimoque inpuberi ita barbatum filium (*sc. Aesculapium*) fingi, ut *eqs.* FVLG. serm. ant. 17 Apuleius in asino aureo ... dicit 'quovis puero pumiliorem et cucurbita -iorem'. pumilos enim dicunt molles atque enervos, -um vero lenem (*sic*) et inberbem (*at* APVL. met. 5, 9 cucurbita calviorem). AVG. civ. 6, 1 p. 246, 4 D. si malas cultorum suorum speciosius et festivius Fortuna barbata vestiret, a quibus autem sperneretur, -os aut male barbatos videremus. **2** *depilatione, inprimis in barba et pube, ad corporis faciem molliorem et libidinosiorem reddendam sive volsella* *vulsus sive novacula rasus sive psilothris depilatus (cf. H. Blümner, röm. Privataltertümer p. 438 sq.)*: PLAVT. Aul. 402 tu istum gallum ... [*Häfner*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-iorem reddes mihi quam volsus ludiust (lydius *codd.* NON. p. 530 quod ludis pueri praesules essent -i ac depilis [-es *L*²] propter aetatem, quos antiqui Romani Lydios appellabant, ut est in lib. I Varronis de vita populi R., ideo Plautus in Aulularia 'tu istum *eqs.*'). VARRO rust. 1, 2, 26 si quem -um facere velis. SEN. epist. 47, 7 *vini minister* militari habitu -er retritis pilis aut penitus evulsis tota nocte pervigilat (*schol. in marg. L* lenis, calvus, levis, *cf. p 1998, 36*). CARM. epigr. 230 (*Pompeis*) futuitur cunnus ⟨pil⟩ossus multo melius ⟨qu⟩am -er. MART. 12, 38, 4 ore tener, latus pectore, crure -er. *fort. huc pertinet*: PLAVT. Sat. frg. 3 -er erat tamquam rien. *hinc substantive: puer delicatus adhuc imberbis et impubes aut, si pubes, depilatus et lēvatus (quales adhibebant et ad ministeria conviviorum [cf. H. Blümner, l. l. p. 396] et ad libidinem. Milne, Cat. Lit. Pap. Brit. Mus. 1927 Nr. 228, 18* ὁ γλαβρος οἰκογ⟨ε⟩νης Ἑλλη⟨ν⟩ ἐστιν). CATVLL. 61, 142 diceris male te a tuis ... -is ... abstinere. CORP. VI 8817 Liarius Antoniae Drusi -er a cyato. 8956 a Diopantius Ti. Caesaris ornator glabr⟨orum⟩ (glabr⟨arius⟩ *al.*, *vix recte*). INSCR. Not. d. scavi 1899 p. 78 Apollonius Antoni paed⟨agogus⟩ -orum. PHAEDR. 4, 5, 22 *mater* seponit moechae ... mundum muliebrem ... eunuchos, -os. SEN. dial. 10, 12, 5 qua celeritate ... -i ad ministeria discurrant. AMM. 14, 5, 6 *? v p. 1998, 39. nota pro convicio usurpatum (i. q. pathicus, cinaedus)*: CORP. IV 1816 (*Pompeis*) Epaphra -er es. HYG. fab. 274 p. 150, 14 eum (*sc. Agnodicen, quae vir putabatur*) -um esse et corruptorem *feminarum*.

C *de re* (*i. q. tonsilis, cf. Bergk, Philol. 17 [1861] p. 39*): CAECIL. com. 285 *et* TVRPIL. com 217 -um tapete.

II **translate**: 1 *de plantis: a foliis, aristis nudus*: PAVL. FEST. p. 367 termes ramus desectus ex arbore, nec foliis repletus nec nimis -er. PLIN. nat. 18, 75 in Baetica ... genus ex quo *tisana* fiat, hordei -um appellat Turanius (*ut videtur, quia aristas non habebat*). *inde adv. in imagine usurpatum de levi genere dicendi, v. infra l. 43.* 2 *de locis: herbis nudatus, calvus*: HERM. vulg. sim. 9, 1 p. 115, 7 secundus *mons* -brus (*v. p. 1998, 32*) sine herbis *erat* (*gr.* ὄρος ψιλὸν βοτάνας μὴ ἔχον). *cf.* glabrosus. *neutr.* glabrum, -ī *pro subst.: locus lapidosus, herbis nudus, fere i. q. saxetum*: FVLG. Virg. cont. p. 86, 9 tu telluris -o solidior (asperitate durior *interpr. codd. UL*) adipatum quidpiam ruptuas.

synonyma et iuxta posita: calvus, depilis, inberbis, lenis, levis, tonsilis, male barbatus. *opposita*: barbatus, densus, hirsutus, lanosus, pilosus.

derivata: glabellus, glabraria, [glabretum ?], glabrio, glabritas, glabrosus. glabro, glabresco.

adv. **glabrē**: ARNOB. nat. 7, 59 quid ... officit ... utrumne quid -ē an hirsuta cum asperitate promatur? *de significatione v. supra l. 31.* **Glaber** *nom. propr. v. Onom.*

glabrāria, -ae *f. a* glaber. *amatrix glabrorum i. homunculorum levatorum et comptorum* (*cf. supra l. 11 sqq.*): MART. 4, 28, 7 vae -a, vae tibi misella.

glabrēsco (-ĕre) *a* glaber. *lēvem, calvum fieri, calvescere*: COLVM. 2, 19, 2 dum a pecudibus legumina proculcantur, herbae etiam ungulis atteruntur atque ita -it (clabr- *R*, clavescit *SAad*¹, -at *t*, durescit *s*) et fit idonea frumentis area.

? **glabrētum**, -ī *n. a* glaber *i. q. locus glaber, pars agri sterilis*: COLVM 2, 9, 9 salsa et amara uligo sine ulla stirpe seminum areas reddit. eam glaebam (*sic SA et pars codd. recc.*, eam glabreta, ea in glabreta, eam glabretas, ea glabreta *reliqui*) ... notari convenit.

glabrio (-ōnis) *m. a* glaber. GLOSS. V 602, 35 -o: faciei discerptor (569, 33 disceptor). *is qui pilos evellit.* **Glabrio** *nom. propr. v. Onom.*

glabritās, -ātis *f. a* glaber. *habitus eius, qui calvus est, calvitium*: ARNOB. nat. 3, 14 p. 121, 23 *deos* hos *esse* capillorum intortionibus crispulos, calvitiis alios et -bus rasos.

glabro (-āvī, -ātum, -āre) *a* glaber. [*vel.* ghieurà. *M.-L.*] *glabrum facere i. pilos deradere*: COLVM. 12, 55, 4 sues vel aqua candente, vel ex tenuibus lignis flammula facta -antur (-brata *codd.*), nam utroque modo pili detrahuntur. *compositum*: deglabrare.

glabrōsus, -a, -um *adi. a* glaber, *cf.* pilosus, lanosus. *i. q. calvus, herbis nudatus*: HERM. vulg. sim. 9, 19 p. 143, 17 de monte -o (*pars codd.* scabroso, scabioso. *gr.* ἐκ ... τοῦ ὄρους τοῦ ψιλοῦ. Pal 9, 19, 2 arido; *cf. etiam l. 33*).

glabrus *v.* glaber *p. 1998, 32.* *Häfner.*

glacia *v* glacies.

glaciālis, -e *a* glacies. glati-: PRISC. periheg. 287 *cod. A.* GLOSS. IV 521, 17. *abl. sing* -e: VEN. FORT. Mart. 1, 52 *v. p. 2000, 55.* NOT. Tir. 91, 38. GLOSS.ᴸ II Philox. GL 2 -is παγώδης. GLOSS. II 400, 6 παχνώδης -is. IV 443, 50 is hiems niv[e]alis, glacia plen⟨a⟩ (*ex Verg. Aen. 3, 285, v. p. 2000, 6*). *cf. et p. 2000, 42.* *inde a* VERG. (*semel*) *et* OV. *vox imprimis poetica; in prosa orat. inde a* COLVM. PLIN. APVL. [*corrupte*: GERM. frg. 4, 99 extremum autumni superent (superans *Baehr.*) † glaciaterrore (glaciante rigore *Baehr.*, *Breysig*; glacialia terrae *vulg.*). ARNOB. nat. 2, 42 p. 82, 9 (glacilia *cod.*, *corr. Meursius*) *v. p. 2001, 5.* AMM. 27, 1, 1 (*correct.*) *v. p. 2000, 37.* COLVM. 3, 1, 10 *v. s.* nivalis.]

I *is qui aut glacie adstringitur aut glaciem affert (plerumque de frigore et gelu, quae glaciem solent efficere): i. q. gelidus, rigidus, frigidus (i. q. glacie obtectus: infra l. 20. 21. 22. 24. 26. 51 al.)*: A *proprie*: 1 *de rebus naturae et naturalibus (acc. sg. neutr. pro adv.: infra l. 38)*: a *de anni temporibus, hieme sim.*: VERG. Aen. 3, 285 -is hiems aquilonibus asperat undas (CARM. de resurr. 286 HEGES. 1, 30, 7 p. 54, 29 [*gr. aliter*]. *cf. in personatione*: OV. met. 2, 30 stabat ... -is Hiems canos hirsuta capillos [SIL. 12, 1 terrā -e caput ... condebat Hiems. *v. etiam infra l. 43*]). PS. QVINT. decl. 13, 5 p. 251, 5 brumae -is penetrabilis rigor (ORIENT. comm. 1, 533 -is frigora brumae). AVSON. 333, 6 in hibernum -i fine Decembrem. SALON. in eccles. p. 1009ᶜ -i tempore (SEDVL. op. pasch. 1, 2 p. 180, 16 si velis -bus segetes ... florere temporibus, *syn. l.* 17 hiems [carm. pasch. 1, 88 mediis ... pruinis]). b *de terris, regionibus, montibus*: OV. epist. 2, 113 qua patet umbrosum Rhodope -is ad Haemum. met. 8, 788 est locus extremis Scythiae -is in oris. COLVM. 3, 1, 3 omni ... regione et omni declinatione mundi, nisi ... -i vel praefervida. SIL. 14, 206 e tumulis -bus Acrae. STAT. Theb. 6, 720 *Aloidae* ipsum -e ferebant Pelion (*vs. spurium censet Klotz, Hermes 40 [1905], 363 sq., at cf.* CLAVD. 21, 12 promptius imponam -i Pelion Ossae [rapt. Pros. 2, 257 Ossa pruinosum vexit -is Olympum]). silv. 1, 3, 1 Tibur -e. 4, 4, 15 nemus ... -e Dianae (*sc. Ariciae*). AVSON. 298, 7 nec Arctoo domus est -is in Haemo. AMM. 20, 8, 8 homines adsueti -bus terris. ANON. de mach. bell. 19 per -es ... plagas. CLAVD. 8, 33 Scottorum cumulos flevit -is Hiverne. carm. min. 53, 68 *gigantem* armat -is Athos. c *de caeli tractibus, sideribus, polo*: OV. met. 2, 173 quaeque polo posita est -i proxima serpens (SEN. Herc. f. 6 Arctos alta parte -is poli ... classes ... Argolicas agit. Herc. O. 89 -em [*opp* fervidam partem]. 336. *cf.* Herc. f. 129 signum celsi -e poli). SEN. Herc. f. 1140 sub ortu solis an sub cardine -is ursae *sum?* (Herc. O. 1584. Phaedr. 288 Parrhasiae -is ursae. *cf.* LVCAN. 5, 23 Hyperboreae plaustrum -e sub Vrsae. STAT. Theb. 1, 693 hyperboreae -is portitor ursae [*i. plaustrum*]). Herc. O. 1289 vincit ... faces solis adusti -e iubar. SIL. 1, 590 -i ... ab Arcto. FIRM. math. 1, 10, 8 p. 36, 1 quae ... partes -bus adiacent zonis *eqs.* (*opp.* zonae *adustae*). AMM. 27, 1, 1 cum per -es tractus (clavale stractus *V*) hiemis ... inhorrisceret sidus. *n. pro adv.* (*v. supra l. 5*): CLAVD. 22, 458 non inter geminos Anguis -e Triones sibilet. d *de ventis et aquis* (*de ictu grandinis infra l. 52*): GERM. 483 Aegoceros metas hiemis -bus austris *tenet.* LVCAN. 1, 18 *bruma* astringit Scythico -em (Scythicum -i *V*) frigore pontum (*inde* GLOSS.ᴸ I Ansil. GL 8). STAT. Theb. 7, 349 (*in personatione, v. supra l. 8*) Cephisi -e caput. IVV. 2, 1 fugere ... -em Oceanum (*i. septentrionalem.* AMM 31, 2, 1 ultra paludes Maeoticas -em oceanum accolens. SVLP. SEV. dial. 1, 26, 2. PRISC. periheg. 287 Oceani rumpens -is litora Rhenus, *gr. 297* ποτὶ χεῦμα βορειάδος ἀμφιτρίτης). CARM. poet. min. V 70, 8 Boreas -i turbine mugit. PALLAD. 4, 11, 8 propter flatus -es (AMBR hex. 2, 4, 16 -bus ventorum flatibus). HIER. epist. 77, 8, 1 ab ultima Maeotide inter -em Tanain. CLAVD. 21, 176 -e ... fretum. 26, 338 *Rhenus et Danuvius* -ia secti terga rotis. PAVL. PETRIC. Mart. 6, 332 iacula ... liquoris saxea et adstrictae -ia verbera lymfae (*sc. grandinis*). OP. imperf. in Matth. 49 p. 914 aeres -es (*opp.* temperati). ENNOD. opusc. 3, 147 p. 369, 5 Martius ... -es fluminibus frenos *imponebat* (VEN. FORT. Mart. 1, 52 cum undas tristis hiems freno -e [*v. p. 1999, 75*] ligasset). e *de frigore* (*v. et infra l 70*): APVL. mund. 3 *aeri* permixtus ... -is rigor (*Ps. Aristot. 2 p. 392 b, 6* ὁ ἀὴρ ... ζοφώδης ὢν καὶ παγετώδης κτλ. CASSIOD. in psalm. 118, 23 p. 863ᶜ *uter* -i rigore contrahitur. GREG. TVR. Franc. 8, 15 p. 334, 22 urebar). 23 tepores frigus -e mitificant (*5 p. 397 b, 1* αἱ φλόγες ... τὸ παγετῶδες πιαίνουσιν [ἠπιαιν- *O*]. CLAVD. carm. min. app. 2, 125. GILD. Britt. 8 chron. III p. 30, 21 -i frigore rigenti insulae. CASS. FEL. 10 p. 18, 6 PAVL. PETRIC. Mart. 1, 63. 4, 23 EVGIPP. Sev. 3, 3). SOL. 29, 1 *fons mirus* interdum -i algu *inhorrescit* (*opp.* ignito vapore). AMBR. in psalm. 118 serm. 11, 14, 1 in asperitate ... positus -i (*aliter infra l. 81*). DRAC. mens. 24 -e gelu (*nom.*). f *de elementis*: APVL. mund. 19 *elementis mundi* aridis atque fluxis, -bus et ignitis (*4 p. 396 a, 34* ψυχρῶν τε καὶ θερμῶν). HIPPOCR. aer. 7 p. 258, 13 K. *v. p. 2001, 19.*

2 *de hominum corporibus*: *de frigore paventis*: OV. met. 9, 582 pavet obsessum -i frigore corpus *Byblidis* (*aliter supra l. 56*). *moribundi vel mortui*: PAVL. PETRIC. Mart. 1, 340 afflatu ... animae pectus -e tepescit (2, 251 spirare exiguum -i a pectore flatum [3, 192]). 2, 669 flatu -ia membra tepenti percurrit ... anhelitus. 3, 199 oraque et artus perfudit croceus -i corpore pallor (*sc. morientis*). 4, 272 *mater* querulum immergens labris -bus (*filii mortui*) uber. *de praecordiis torpentibus*: SIDON. epist. 4, 1, 4 bestialium rigidarumque nationum corda cornea fibraeque -es ... emollirentur egelidarentur *eqs.*

B *translate de rebus incorporeis*: AMBR. in psalm. 118 serm. 12, 24, 1 exturbatur ab ecclesia perfidiae -is asperitas (*v. supra l. 65*). HIER in Tit. 2, 2 p. 579ᴮ *caritas* frigens ... et -is et gelida (*opp.* calida). BACHIAR. repar. laps. 9 p. 1045ᴮ lubrica est via saeculi huius, -i iniquitate constricta.

[*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

II *i. q.* speciem glaciei prae se ferens (*seu de* albore *vel* splendore *seu de* soliditate *vel* duritia): PLIN. nat. 2, 189 adversā plagā mundi candida atque -i cute esse gentes (*opp. homines adusti*). ARNOB. nat. 2, 42 p. 82, 9 isicia castellamenta lucanica suminatam cum his carnem et -ia (*v. p. 1999, 82*) conditione tucceta (*i. fere* '*glaciata*'). AMBR. hex. 3, 15, 62 ut *aqua* sole repercussa exaestuet, nivibus inrigata -i umore canescat. AVG. epist. 140, 55 p. 201, 17 *angeli* in ... invidiam ... progressi velut -i duritia torpuerunt. gen. ad litt. 2, 5 p. 39, 15 aquarum naturam ... non ... vaporali tenuitate, sed -i soliditate pendere. SVLP. SEV. chron. 1, 16, 5 *siliquarum* species in modum coriandri seminis -i albitudine erat. SIDON. epist. 2, 13, 7 cum *in cena Damoclis* spumarent Falerno gemmae capaces inque crystallis calerent unguenta -bus.

neutr. plur. pro subst. **glaciālia**, -ium: APVL. mund. 21 *natura* humidis arida et -bus flammida, velocibus pigra ... confu[n]dit *eqs.* (*gr. 5 p. 396 b, 26* ϑερμὸν ... ψυχρῷ).

†**glaciaterrore** *v. p. 1999, 81.*

[?**glaciātus**, -ūs *m. a* glaciare. *i. q. gelu. ex coni. admodum incerta Kühleweinii*: HIPPOCR. aer. 7 p. 258, 13 K. (= p. 11, 22 G.) aquae ... glaciales (aq. ... graciles *cod.*, hieme ... glaciali *Niedermann, Rev. de Phil. 41, 1917, 225 sq.*) et frigida⟨e⟩ et turbulenta⟨e⟩ de nive et -u (*Kühl.*; gluttantur *cod.*, gluttinatur m^2) *eqs.* (*gr. p. 40, 20 K. = 10, 27 G.* ὑπό τε χιόνος καὶ παγετῶν, *quod ceteris locis per* gelu(m) *redditur. v. Niedermann, l. c.*)]

glaciēs, -ēī *f.* [*cf. c.* gelidus, gelu: *derivatio adhuc non satis perspicua. W.*] glacia, -ae (*cf. roman., l. 58*): COMPVT cod. Col. prol. 4 p. 231 *v. p. 2002, 81.* GLOSS.^{L} II Philox. GL 3 *v. infra l. 48.* GLOSS. IV 443, 50 *al. v. s.* glacialis *p. 1999, 77.* *de originatione*: ISID. orig. 13, 10, 6 -s a gelu et aqua quasi 'gelaquies', id est gelata aqua. *de orthographia*: glati-: AMM. 15, 10, 5 (*V*) *v. p. 2002, 66.* PS. AVG. quaest. test. I 103, 6 p. 236, 7 (*MC*, gladies *vel* gladius *rell.*). GLOSS. II 496, 7. III 169, 13. GRAMM. suppl. 297, 27 renes penes dies -s ..., haec omnia per e et s ad novissimam syllabam scribendum. *de declinatione*: GRAMM. suppl. 45, 2 sic (*i. ad exempl. voc.* 'facies') declinandum est acies ... -s. 117, 8 nomina ... quintae declinationis i ante s semper observant ut ... -s *eqs.* (*sim.* 131, 10). *de formis*: *sing.*: *nom.* -s, *acc.* -em, *abl.* -e *saepe.* *genet.* -ei: CHAR. gramm. p. 45, 24 B. AVG. *p. 2003, 47.* *dat.* -ei *omnino deest.* *plur.*: *nom.* -es: VVLG. Dan. 3, 70 *p. 2003, 71 (fort. et* DRAC. laud. dei 2, 214 *v. p. 2002, 83).* *genet.* -erum: SIDON. epist. 4, 6, 4 *p. 2002, 82.* *acc.* -es: VERG. georg. 4, 517 *p. 2002, 15.* AMBR. hex. 1, 4, 13 *bis.* EVSTATH. Bas. hex. 6, 8 p. 930^{A} PAVL. PETRIC. Mart. 3, 111 DRAC. laud. dei 1, 713. 3, 305 mens. 3. *ablat.* -ebus: HIPPOCR. aer. 8. 9 *p. 2003, 71.* *de genere*: CHAR. gramm. p. 454, 6 B. haec -s ὁ κρύσταλλος (GLOSS. II 355, 55 κρύσταλλος haec -s. 540, 48 *al.*). NOT. Tir. 45, 40. *de notione*: GLOSS.^{L} I Ansil. GL 9 -e gelu. 10. GLOSS. IV 412, 10 nix durata *al.* GLOSS.^{L} II Philox. GL 3 -s et -a (*v. supra l. 27*) κρύσταλλος, πάχνη. *v. et supra l. 45.* *vertuntur Graeca haec*: κρύσταλλος: *v. p. 2002, 45. 47. 2003, 70. 73.* κρυσταλλοειδὲς γένος: *v. p. 2002, 1.* κρυμός: *v. p. 2002, 61. 2003, 75.* παγετός: *v. p. 2002, 4.* πάγος: *v. p. 2002, 44.* πάχνη: *v. p. 2002, 68. 2003, 69.* χιών: *v. p. 2002, 9. 33.* *hebraice*: קֶרַח: *v. p. 2002, 71. ex errore interpretis*: psalm. 148, 8 קִיטוֹר '*nebulae*', '*vapores*' (κρύσταλλος *et LXX*), *v. p. 2003, 69.* *legitur inde a* VARRONE (*l. 69. 81*) *et* LVCR. (*l. 83. p. 2003, 41*) *per totam latinitatem. vocabulum inprimis poetarum est* (VERG. 10^{ies}, OV. 15^{ies} *et semel ex coni., v. l. 63*); *deest* CIC. CAES. SALL. *aliis.* [*val.* ghiatā, *it.* ghiaccia, *francog.* glace. *M.-L.*]

[*loci suspecti*: VARRO rust. 1, 27, 3 *v. s.* gelu *p. 1733, 70.* LIV. 21, 36, 7 uta (*del. Madv.*, via *Sauppe*, ita *alii*) lubrica -e *eqs.* (-e *del. Müller*). MANIL. 4, 501 (*vers. del. Fay, Wageningen*). *var. lect.*: SEN. nat. 4, 3, 6 -em (ϑλΔ), grandinem (ϱL^2 *recte*). *ex coni.*: OV. rem. 492 frigidior -e (*Heinsius*, dominae *codd.*, *v. p. 2002, 23*) fac videare tuae.]

1 *proprie de liquoribus frigore concretis, i. q.* κρύσταλλος (*sed potius i. q.* nix *vel* pruina: *p. 2002, 9. 32. 51. 68 al.*). *adhibetur inprimis de terra et aquis gelu constrictis, sed etiam de algidis caeli plagis* (*v. p. 2002, 6. 7. 34. 35. 40 al.*). *respicitur non tam materies -ei quam eius color et splendor*: *p. 2002, 29. 35. 64. 69; de frigore quod -ei inest*: *p. 2002, 22 sqq.* (*in comparatione; nota* SEN. Med. 736 *de herbis venenatis, quae corpus rigefaciunt*: *p. 2003, 2*). *cf. definitiones*: APVL. mund. 9 -em dicimus humorem sereno rigore concretum (*Ps. Aristot. 14 p.* 394^a*, 25* κρύσταλλος δὲ ἀϑρόον ὕδωρ ἐξ αἰϑρίας πεπηγός). MAR. VICTORIN. ad Iust. 10 p. 1005^{C} -s ... ex aqua est, sed aeris rigore constringitur. *ibid.* ^{D} fit in -em *liquor*, quod gelascit. *cf. etiam* HIER. tract. in psalm. 147 p. 304, 22. 23 crystallum naturam hanc habet, si quando aquae congelantur, quod nos -em dicimus. Inter crystallum ergo et aquam hoc interest, quod est inter aquam et -em (*v. p. 2003, 18*). **a** *generatim*: VARRO rust. 1, 27, 3 *v. supra l. 59.* 2, 4, 6 non prius ... quam pruina evanuit ac conliquefacta est -s (*cf.* OV. met. 2, 808 liquitur ut -s incerto saucia sole). LVCR. 6, 878 *aqua* gelum ... mittit et exsolvit -em nodosque relaxat (*cf.* 6, 903 *sol* -em dissolvit [VVLG. sap. 19, 20 facile dissolvebatur sicut -s; *gr.* εὔτηκτον κρυσταλλοειδὲς γένος]. LVCAN. 10, 224 soluta ... -s [PLIN. nat. 2, 152 CLAVD. carm. min. 28, 25 AVG. serm. 12, 12, 12]. *in similitudine*: VVLG. Sirach 3, 17 sicut in sereno -s, solventur peccata tua [ὡς εὐδία ἐπὶ παγετῷ]). VERG. ecl. 10, 49 **a**, tibi ne teneras -s secet aspera plantas (CLAVD. carm. min. 53, 24 asperrima). georg. 1, 236 *zonae extremae* -e concretae atque imbribus atris ([FIRM. math. 1, 10, 4 p. 35, 5]. OV. trist. 3, 12, 29 nec mare concrescit -e [Pont. 4, 7, 7 vides ... -e concrescere Pontum]. LIV. 21, 36, 8 in dura et alte concreta -e [*i.* '*nive*', χιών *ap. Polyb.*]. CVRT. 5, 6, 14 per nives et concretam -em. PETRON. 122, 150 -e concreta rigent [-ens, -et *codd.*] hiemisque pruinis). georg. 1, 310 cum nix alta iacet, -em cum flumina trudunt. 3, 298 -s ... frigida (LVCAN. 10, 205). 3, 365 *per hiemem Scythicam* totae solidam in -em vertere lacunae (*vini*). 4, 136 *cum hiems* -e cursus frenaret aquarum. 4, 517 Hyperboreas -es Tanaimque nivalem *lustrare*. Aen. 4, 251 -e riget horrida barba. 12, 740 mucro, -s ceu futtilis, ictu dissiluit. HOR. carm. 2, 9, 5 stat ... iners. PANEG. in Mess 156 *unda durata* riget densam in -emque nivemque (*cf.* SEN. dial. 1, 4, 14 durata -e stagna. PLIN. paneg. 12, 3 Danuvius ... duratus ... -e. AVG. civ. 3, 17 p. 125, 20 D. Tiberis). PROP. 4, 3, 48 cum pater altas adstricto (Affricus *vel sim. codd.*) in -em frigore nectit aquas. OV. epist. 1, 22 frigidius -e pectus amantis erat (*sic in comparatione*: 10, 32 frigidior -e semianimisque fui. rem. 492 *v. p. 2001, 63.* Pont. 3, 4, 33 pectora sint nobis nivibus -eque ... frigidiora). ars 1, 374 fragilis. met. 1, 120 ventis -s adstricta pependit (*cf.* CYPR. GALL. Ios. 540 dum ... unda stringitur in -em [RVFIN. hist. mon. epil. 2 p. 461^{A} *humorem* hiemalis pruina in -em ... stringit]. CLAVD. 26, 60 Aquilo -e constringat harenas [EVCHER. instr. 1 p. 101, 18]. DRAC. laud. dei 1, 192 -s destricta). met. 13, 795 *Galatea* lucidior -e (*v. p. 2001, 69*). trist. 3, 10, 21 sonant moti -e pendente capilli. 3, 10, 37 vidimus ingentem -e consistere pontum. 3, 10, 49. Pont. 1, 7, 9. 3, 1, 15 -e freta vincta. 4, 9, 86. LIV. 21, 36, 6 per nudam infra -em fluentemque tabem (*i.* '*nivem*', *v. Polyb. 3, 55, 1* τὴν ... χιόνα). *ibid.* 7 *v. p. 2001, 60. 2002, 9. ibid.* in levi ... -e tabidaque nive. MANIL. 2, 419 *ex parte brumae* rigor et -s nivibusque albentia rura. 4, 412 *partes* -e rigidas (*opp.* quas exusserit ignis). 4, 501 *v. p. 2001, 61.* SEN. nat. 4, 3, 1 grandinem hoc modo fieri ... quo apud nos -s fit. 4, 3, 6 grando nihil aliud est quam **suspensa** -s, nix *eqs.* CVRT. 5, 6, 14 rex dolabra -em perfringens (*cf.* STAT. Ach. 2, 118 -em ... levi non frangere planta. IVV. 6, 522 **fracta** -e). LVCAN. 4, 109 *zona nivalis* -e medios signorum temperat ignes. 5, 437. 7, 867 vel solis iniqui limite vel -e. PLIN. nat. 2, 223 *luna* -em *refundit.* 8, 103 *vulpem* aure ad -em adposita coniectare crassitudinem gelus (*cf. Plut. soll. anim. 13 p. 969*^{A} τῆς τοῦ πάγου στεῤῥότητος, *Ael. nat. anim. 6, 24 p. 150, 24* παραβάλλει τὸ οὖς τῷ κρυστάλλῳ). 9, 177 in Ponti regione adprehendi -e piscium maxime gobiones (*ex Theophr. frg. 171, 8 W.* ὅταν περιλαμβάνωνται τῷ κρυστάλλῳ). 10, 188. SIL. 3, 480 cuncta ... gelu ... tecta aevi (cui *O*) -em (*S*, -e *rell.*) **cohibent** *in Alpibus* (14, 67 *Aetna* cohibet ... vicinam flammis -em). 3, 520. 549 paulatim -s cedit tepefacta cruore. 4, 741 horrebat -e ... Appenninus. 15, 49 -em Arctoam (*opp.* ardorem Cancri). 17, 489. STAT. Theb. 1, 405 *Tydeus* infusam tergo -em ... gerit (*i. nivem pruinamque*). MART. 7, 95, 11 cuius livida naribus caninis dependet -s rigetque barba. IVV. 4, 42 -s Maeotica. 5, 104 aut -e aspersus maculis Tiberinus *piscis* (*vers. male perspicuus, v. Housman ad l.*). 14, 186 quem non pudet alto per -em (*i. hiemem, glaciale tempus*) perone tegi. TAC. ann. 13, 35 obducta -e *humo.* FLOR. epit. 3, 4, 5 per perfidum -e flumen. TERT. adv. Marc. 1, 1 p. 291, 13 liquores ignibus (nivibus *Engelbr.*) redeunt, amnes -e negantur *eqs.* CYPR. GALL. Ios. 107 laxatur -s solis mollita tepore. ANTH. 475, 5. 709, 1 Thrax puer adstricto -e cum luderet Hebro (*Anth. Pal. 7, 542, 1* Ἕβρου χειμερίοις ... κρυμοῖσι δεϑέντος). SOL. 47, 1 saxa ... exundant umorem ... qui constrictus vi caloris velut in aestivam -em corporatur. PALLAD. 6, 11, 1. 11, 4. HIL. in psalm. 148, 6 p. 863, 20 (*de splendore, v. p. 2001, 69*) natura ignis, nivis candor, crystalli -s *eqs.* (*vix de* '*rigore*', *v. p. 2003, 40*). AMM. 15, 10, 5 per spatia planā -e (*v. p. 2001, 30*). CLAVD. DON. Aen. 9, 600 p. 266, 11. AMBR. hex. 1, 4, 13 p. 11, 7 post hibernas -es (*cf.* VVLG. sap. 16, 29 ingrati ... spes tamquam hibernalis -s tabescet, *gr.* πάχνη). HIER. in Is. 15, 2 p. 232^{A} manna, quod videtur quasi -s super faciem terrae, non praeterfluit (*comparantur splendor et albor, v. p. 2001, 69*). VVLG. Iob 38, 29 de cuius utero egressa est -s? (קֶרַח). PRVD. praef. 27 prima dies mihi quam multas hiemes volverit et rosas pratis post -em reddiderit, nix capitis probat. CLAVD. 1, 170 -e ... niger damnabitur Indus. 7, 150 Riphaea ... in -e. 8, 347. 20, 165 exsanguem -e timor alligat Histrum (*syn.* gelu). 21, 128 curvatas -e silvas. 26, 346 -e labente. rapt. Pros. 1, 70 -e ... nivali. 1, 168 durescit -s *Aetnae.* 2, 176 Alpina (SIDON. epist. 2, 2, 1 -s Alpina deletur. *v. et p. 2003, 25*). 3, 321 Rheni -s. PS. AVG. quaest. test. I 106, 3 p. 236, 7 firmamentum ... -s est aquarum *eqs.* ZACCH. 1, 10 p. 1078^{D} *spiritus mundi* aquas vertat in -em. COMPVT. cod. Col. prol. 4 p 231 post tantas frigoris arsuras et -as (*v. p. 2001, 26*) immensas. SIDON. epist. 4, 6, 4 crustis ... -erum (*v. p. 2001, 41*). DRAC. laud. dei 1, 145. 713 -es ... aquarum. 2, 214 -s (*plur.?, v. p. 2001, 40*) nimbique. 3, 305 inter serpentum -es atque aëris aestus. 3, 317 hiemis -s aeterno frigore

[*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tristis (mens. 3 -es). *nota de venenis corpora rigefacientibus* (*v. p. 2001, 71*): SEN. Med. 736 his rapax vis ignium, his gelida pigri frigoris -s inest.

b *de usu* · *inter potiones*: CELS. 2, 18, 12 aqua levissima pluvialis est . . ., tum ex flumine, tum ex puteo; post haec ex nive aut -e *eqs.* PLIN. nat. 31, 32 *medici* et nives praeferunt nivibusque etiam -em . . ., leviora enim haec esse et -em multo leviorem aquā. *adhibetur ad potionem (maxime vinum) refrigerandam* (*de ipso vino refrigerato l. 12*): SEN. epist. 78, 23 quia non vino nivem diluit? quia non rigorem potionis suae . . . renovat fracta insuper -e? PLIN. nat. 19, 55 hi nives, illi -em potant. MART. 9, 90, 5 (*de vino, v. supra l. 9*) pertundas (perfundas *pars codd.*) -em triente nigro. PANEG. 12 (2), 14, 1 nisi hibernae poculis rosae innatassent, nisi aestivam in gemmis capacibus -em Falerna fregissent. PAVL. PETRIC. Mart. 3, 111 rapuere ministri *cenae* inclusas auro es lymphasque nivales (*i. 'frusta -ei', quae potionem refrigerant aut ipsa 'aqua frigida'*).

c *de crystallo* (*cf.* SEN. nat. 3, 25, 12 κρύσταλλον . . . adpellant aeque hunc . . . lapidem quam illam -em, ex qua fieri lapis creditur. PLIN. nat. 37, 23 *crystallum* -em . . . esse certum est, unde nomen Graeci dedere): PLIN. nat. 36, 2 vas petitur in nubila caeloque proxumae rupes cavantur, ut bibatur -e (*i. e poculis crystallinis*). CLAVD. carm. min. 33, 1 (*de crystallo cui aqua inerat*) possedit -s naturae signa prioris *eqs.* 34, 6 (*item*) interior -s quo liquefacta Noto? 35, 1 (*item*) solibus indomitum -s Alpina (*v. p. 2002, 77*) rigorem sumebat. 39, 3 (*item*) informis -s, saxum rude, nulla figurae gratia. *cf. et p. 2001, 77.*

2 *metonymice de frigore, hieme sim. -em proferentibus*: VERG. georg. 3, 318 omni studio -em ventosque nivalis . . . avertes. MIN. FEL. 17, 8 ne hiems sola -e ureret aut sola aestas ardore torreret (SER. SAMM. 1051 quod . . . rigens ussit -s, axungia simplex mulcet. *cf.* PRVD. c. Symm. 2, 978 culpam gelidi -s aquilonis inurit *segeti; i. 'frigus'*). CARM. de resurr. 23 arbor ut in -em (-e *W*) nigris pubescat olivis (*cf.* v. 5 hiemis . . . laudavi semper olivas). FIRM. math. 8, 32, 1 p. 359, 18 *cum* frigoris -s (*i. fere 'frigus asperrimum' per abundantiam; cf. sqq.*) igniti ardoris fuerit flagrantia temperata *eqs.* PRVD. c. Symm. 1 praef. 23 torpebat -e pigra . . . vipera. 2, 983 -e sidente. ENNOD. carm. 2, 111, 14 quod tetigit princeps, ver habet in -e (*i. hieme*).

3 *translate de rigore*: *rerum corporearum*: LVCR. 1, 493 tum -s aeris flamma devicta liquescit. HIL. in psalm. 148, 6 p. 863, 20 *v. p. 2002, 63.* CLAVD. 3, 168 (*de auro*) sed postquam riguisse dapes fulvamque revinctos in -em vidit latices *Midas eqs.* *animi peccatis sim. durescentis*: *cf.* EVCHER form. 2 p. 11, 9 -s durities peccatorum. AVG. bapt. 5, 6, 7 p. 268, 7 contra calorem veritatis suae duritiae rigorem -emque contegere. in psalm. 147, 26 solvatur homo . . . -e stultitiae. *ibid.* duritiem -ei dissolvere. soliloq. 2, 14, 26 antiqua -e duratus animae stupor frigusque pellatur. PROSP. in psalm. 125, 4 p. 371^{B} sicut aquae . . . gelu . . . ligatae . . . laxantur, ita ipsi . . . resoluta -e peccatorum . . . ferantur. 147, 17 p. 421^{A} *gratia dei* annosam -em (*i. corda lapidea infidelium*) *facit* superno igne fervescere. CLAVD. MAM. anim. p. 125, 8 infidelitatis frigore in quandam -em durata gentilitas. PAVL. PETRIC. Mart. 5, 15 -em cordis Martini oratio solvat. ENNOD. carm. 1, 6 dict. 8 p. 522, 2 das pellere adflictionis -em. *de rigore senectutis*: ENNOD. carm. 2, 97, 2 (*de anu*) annorum -s cum siccat pabula vulvae.

4 *singulariter de strue quadam tuberculi albicante*: CHIRON 99 atheroma est tuberum, in quo invenitur farinosa -s (*cf.* VEG. mulom. 2, 30, 1 in quo farinosa congeries reperitur).

coniunguntur (*aut opponuntur*): frigus: *supra l. 35. 52.* gelu: *l. 49. p. 2001, 59. 83. 2002, 43. 47.* grando: *p. 2002, 36. 37* (*v. et infra l. 70*). imber: *p. 2002, 6.* nimbus: *p. 2002, 83.* nix: *v. p. 2002, 10. 12. 18. 24. 34. 35. 38. 58. 73; supra l. 6. 10. 11* (*opp.*); *cf.* CHAR. gramm. p. 396, 18 B. (= DIFF. gramm. VII 526, 8) -s est quae ex coitu aquae constagnat, nix ventorum ritu cadit. *adde haec*: SEN. nat. 4, 5, 4. 4, 13, 8 ne nive quidem contenti . . ., sed -em . . . exquirunt (*opp.*). PLIN. nat. 31, 33. APVL. mund. 3 nivibus . . . et -e inhorrescit *aer* (*Ps. Aristot. 2 p. 392b, 10* χιόνες τε καὶ πάχναι). PANEG. 3 (11), 9, 1. VVLG. psalm. 148, 8 ignis, grando, nix, -s (*hebr. v. p. 2001, 54*). sap. 16, 22 (κρύσταλλος). Dan. 3, 70 benedicite, -es et nives, domino. HIPPOCR. aer. 8 p. 260, 8 K. (= p. 17, 21 G.) *aquae* de nivibus et -ebus (9 p. 260, 22 K. = p. 19, 7 G.; *gr. p. 15, 22 K. = p. 16, 24 G.* ἀπὸ χιόνος . . . καὶ κρυστάλλων [*item p. 46, 15 K. = p. 18, 8 G.*]). EVSTATH. Bas. hex. 6, 8 p. 930^{A} pluvias et nives -esque (*gr. p. 137* ὄμβρων . . . καὶ κρυμῶν καὶ νιφάδος). pruina: *p. 2001, 81. 2002, 11. 27.* SEN. nat. 4, 3, 6 inter pruinam et -em. PETRON. 123, 185 prima . . . -s et canā vincta pruinā non pugnavit humus. AMBR. hex. 1, 4, 13 p. 11, 19 inter hibernas (*v. p. 2002, 67*) -es et hiemales pruinas. rigor: *supra l. 25. 46* (*opp.*). *p. 2002, 34.*

deriv.: glacialis, glaciatus?, glaciēscere, glaciare.

glaciēsco, -ere *a* glacies. *i. q. in glaciem concrescere, obdurescere*: PLIN. nat. 20, 230 mirum aquam radice ea (*sc. althaeae*) addita addensari sub diu atque -ere (*TQ Sillig.*, clacte- *F*, lacterell. *Gelen.*, elacte- *vulg.*). EPIT. Alex. 25 cum frigore omnis humor terrae coiret ac -ret, ut tabernacula ac vestimenta militum rigida obdurescerent.

glacio (-āvī), -ātum, -āre *a* glacies. *inde a* Q. CIC. (*infra l. 32*), HOR. SEN. COLVM. *singulis locis*; PLIN. nat. 10^{ies}.

in glaciem convertere, i. q. gelare (*passive i. q. concrescere, adstringi*): **1** *transitive*: **a** *aquam, umorem sim.*: *active*: HOR. carm. 3, 10, 7 et positas ut -et nives puro numine Iuppiter. VAL. FL. 4, 722 (*absolute*) Boreae cedens -antibus auris Pontus. *passive*: SEN. nat. 4, 5, 2 quicquid circa Scythiam et Pontum et *septemtriones* -tum et adstrictum est, relaxari. PLIN. nat. 2, 105 alia *sidera fecunda sunt* concreti in pruinas *umoris* aut coacti in nives aut -ti in grandines (*cf.* 8, 137 lyncum umor . . . -atur arescitve in gemmas. 36, 161 umorem . . . terrae quadam anima crystalli modo -ari et in lapidem concrescere). 4, 87 -to freto. 14, 132 ruptis vasis stetere -tae moles (*sc. vini*). 24, 116 flore *aquifoliae* aquam -ari Pythagoras tradit (*cf. Theophr. hist. plant. 9, 18, 1* πηγνύναι [*item* 24, 156]. 37, 180 species aquae -tae). 37, 25 si ad vada usque -entur amnes. LACT. opif. 17, 6 esse caelum . . . Empedocles ait aerem -tum (*cf. A 51 p. 209, 8 D.* ἐξ ἀέρος συμπαγέντος ὑπὸ πυρὸς κρυσταλλοειδῶς). MAR. VICTORIN. phys. 18 p. 1305^{B} *aurae mundiales* pluvias . . . in stillicidiis ita constringunt, ut in ipsis lapsibus -entur. MART. CAP. 2, 116 v. 5 tunc candens tenero -atur rore pruina. **b** *sanguinem, i. q. frigefacere*: CHIRON 658 hiberno . . . calda fomentabis propter stuporem -ti sanguinis. PAVL. NOL. carm. 15, 219 vacuis fessi senis hausta medullis frigora pellebant -to sanguine vitam. **c** *de caseo spissando, i. q. coagulare*: COLVM. 7, 8, 2 nec dubium, quin fici ramulis -tus caseus iucundissime sapiat. **d** *translate de terrore animum rigefaciente*: STAT. Theb. 10, 622 stupet anxius alto corda metu -ante pater (*cf. et p. 2000, 71*).

2 *intransitive, i. q. glaciescere, obdurescere*: Q. CIC. carm. frg. 1, 12 bruma gelu -ans iubar est spirans Capricorni (*i. 'frigore obdurescens', vix transitive i. q. 'glaciem constringens'*). PLIN. nat. 29, 56 fit . . . hieme *adeps*, quoniam aestate non -at nisi accepta cera (*i. coit, concrescit*). COMMENT. Lucan. 5, 441 'orbita migrantis scindit Maeotida . . .' ita . . . in Bosporo et in M⟨a⟩eotide -at, ut iter Bessis migrantibus pr⟨a⟩estet. *G. Meyer.*

gladiantēs, -tium. *i. q. gladiatores?* CARM. epigr. 1319, 7 Martios ancentu stimulans -es in arma vocavi. *cf.* gladiatus.

gladiārius, -ī *m.* [*a* gladius. *W.*]. GLOSS. ξιφοποιός. σπαθοποιός. μαχαιροποιός. III 529, 79 mekantopoios (*μαχαιροποιός? contam. cum μηχανοπ-? Goetz*). glad (-iarius? -iator?): CORP. I^{2} 1605. **1** *ad gladium pertinens*: CORP. XIII 6677 negotiator -us. **2** *gladiorum artifex*: CORP. VI 1952 Felix -us. 9442. IX 3962. XI 7125. XIII 11504. INSCR. Not. d. scavi 1892 p. 352 M. Citius et M. Dimosius -ii. *cf. Blümner, Technol. IV 362, Privatalt. p. 597, 12; Marquardt-Mau, Privatl. p. 715.* **3** *an i. q. latro?* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 427, 11 *sq.* B. homicida latro parricida percussor sicarius gladiator (12) -us sanguinarius.

***gladiātor**, -ōris, *m.* [*a* gladius. *W.*]. QVINT. decl. 302 p. 191, 6 ex quo (*sc. gladio*) nomen -is ductum est. PRISC. gramm. II 442, 3 a gladio gladiatus, ex quo -r. *notatur per*: glad.: INSCR. Dessau 5059. 5062. 5145. 5146. INSCR. Not. d. scavi 1914 p. 106 *bis.* gla: INSCR. Dessau 5062. gl.: *ibid.* 5143. NOT. Tir. 77, 33 *post* gladius, *inter alia arma.* *de signif.*: QVINT. decl. 302 p. 191, 7 -r . . . est, qui in harena populo spectante pugnavit. GLOSS. -es qui in spectaculis mutua se caede trucidant. μονομάχος (*ad* CIC. Catil. 2, 7, *ut vid.*). -es ξιφήρεις. *cf.* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 427, 11 B. *v. supra sub* gladiarius. *cf.* condones (*vol. IV 154, 69*) *et* gladiatus. *inde a* TER. *per totam latinitatem* [*dub.* INSCR. 17. Ber. d. röm. germ. Komm. 1929 p. 66 n. 202 (*Mogont.*) Messor -to⟨r?⟩]. *de gladiatoribus v. K. Schneider, P. W. K. suppl. III 760—784.*

I *i. q.* μονομάχος: **A** *proprie ludorum publicorum causa habitus* (*auctoratus*): LVCIL. 152 Aeserninus . . . spurcus homo . . . cum Pacideiano componitur, optimus multo post homines natos -r qui fuit unus (SEN. dial. 1, 3, 4 ignominiam iudicat -r cum inferiore componi. QVINT inst. 2, 17, 33 saepe -es sub eodem magistro [*v. p. 2006, 50*] eruditi inter se componuntur. GELL. 6, 3, 31 -i composito ad pugnandum. *cf.* CIC. epist. 2, 8, 1 -um compositiones). CATO mil. frg. 14 quam -r disciplinosus. VARRO frg. Plin nat. 36, 203 licet videre -es, cum deluserunt, hac iuvari potione *eqs.* RHET. Her. 3, 7, 14 corporis commoda, quae casu et natura tamquam quilibet -r habuerit. CIC. Quinct. 69 quem sic instituisses, ut nobili ne -i quidem faveret. Catil. 2, 26. Sull. 54 -es emptos esse . . . ad caedem ac tumultum (55 off. 2, 58 *Milo* -bus emptis rei publicae causa . . . omnes P. Clodi conatus . . . compressit). *ibid.* interpositi sunt -es, quos testamento patris deberi videmus (*aliter* or. frg. A IX 12, *v. p. 2008, 29*). Sest. 78 -es tu novicios pro expectata aedilitate suppositos cum sicariis e carcere emissis . . . immittas. 80 num, ut -bus imperari solet, ferrum non recepit? 85 -es ex praetoris comitatu comprensi. 126 non modo -es, sed equi ipsi -orum . . . sibilis extimescebant *praetore conspecto.* 134 quin eos (hos *codd.*) -es induceret (*v. p. 2005, 51. 2008, 15*), quorum esset ipse pulcherrimus. 135 *v. p. 2008, 1.* Vatin. 37 illius tui

[*Koch*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

certissimi -is similem tribunum plebis. 40 ut ... Milonem ... -bus et bestiariis obsedisse rem publicam (ad Q. fr. 2, 5, 3 vindex -orum et bestiariorum. Tert. anim. 57 p. 397, 10 -em vel bestiarium. Schol. Cic. Bob. p. 114, 11 St.). Mil. 65 ictu -is. Phil. 2, 74 tam bonus -r (*sc. M. Antonius*) rudem tam cito? (*sc. accepisti.* Tert. spect. 21 -i atroci petat [sperat *trad.*] rudem et pilleum praemium conferat). 3, 31 *L. Antonius* ex myrmillone dux, ex -e imperator quas effecit strages. 3, 35 quod -es nobiles faciunt, ut honeste decumbant (Tusc. 2, 41 turpiter). 5, 20 *L. Antonius*, -r Asiaticus, qui myrmillo Mylasis depugnarat ([7, 17]. *cf.* Att. 4, 4ᵃ, 2 -es audio pugnare mirifice [Lex Iul. munic. (Corp. I² 593) 138. Liv. 39, 46, 2. Sen. contr. 9 praef. 4 -es gravioribus armis discunt quam pugnant. 9, 6, 1 inter -es quoque victoris condicio pessuma est cum moriente pugnantis (contr. exc. 9, 6 in -bus). Qvint. decl. 302 p. 191, 7 *v. p. 2004, 51.* Flor. epit. 3, 20, 14 sub -e duce ... sine missione (*v. p. 2008, 9*) pugnatum est. Lampr. Comm. 5, 5 inter cubicularios -es (-r *Salmasius*) pugnavit. 15, 5. Heliog. 25, 7 -es ante convivium pugnantes. Avg. civ. 3, 14 p. 114, 30 D. pugnant -es, vincunt. *v. et p. 2006, 11*]. Plin. nat. 36, 117 -um ... proelia edebat [*cf.* Tac. hist. 2, 35 Avson. 385, 33. *adde* Sall. hist. frg. 3, 90. *nota* Diff. Suet. p. 313, 33 Roth quare ... -es dicimus proeliatos? quia etiam noxiae virtuti honestius nomen imponimus]. Ov. Pont. 1, 5, 37 saucius eiurat pugnam -r [Plin. nat. 1, 35, 33 -um pugnae pictae. 37, 64 Nero ... -um pugnas spectabat in smaragdo. Svet. Aug. 45, 4 -um pugnas severissime semper exegit. Apvl. apol. 98 *v. p. 2006, 69.* Tert. praescr. 2, 7. Porph. Hor. sat. 2, 3, 310 Turbo -r fuit ... animosus in pugna[t]. Capitol. Ver. 4, 9 -um ... pugnas in convivio habuit. Avr. Vict. Caes. 10, 3 *v. p. 2006, 35*]. Svet. Iul. 26, 3 -es notos, sicubi infestis spectatoribus dimicarent, vi rapiendos reservandosque mandabat [Flor. epit. 3, 12, 5 dimicasse domi cum ... mancipiis -bus. Serv. Aen. 10, 519 placuit -es ante sepulchra dimicare, qui a bustis bustuarii appellati sunt (*cf. p. 2007, 67*). Schol. Hor. sat. 2, 7, 97 -r, dum dimicat, extendit suum poplitem]). *nota* Phil. 7, 17 Gracchorum potentiam maiorem fuisse ... quam huius -is futura sit. quem '-em' non ita appellari, ut interdum etiam M. Antonius -r appellari solet (*v. p. 2007, 70 sqq.*), sed ut appellant ii, qui plane et Latine locuntur. 11, 11 sexta palma urbana etiam in -e difficilis (Porph. Hor. epist. 1, 1, 4 Vesan⟨i⟩us nobilis -r post multas palmas consecratis Herculi Fundano armis suis in agellum se contulit. *v. p. 2007, 59*). or. frg. A IX 28 Licinium -em iam immisisse capillum (lapillum *S*) Catilinae. de orat. 2, 84 ars ipsa ludicra armorum et -i et militi prodest aliquid ([Sen. contr. 9 praef. 4 *v. supra l. 11.* Qvint. inst. 2, 12, 2 armorum inscius. 10, 5, 20 quod in -bus fieri videmus, decretoriis *armis* exerceatur *iuvenis, qui rationem eloquendi accipit.* Tert. anim. 45 p. 374, 5 concipe -em sine armis]. *cf.* Tac. ann. 1, 22 *fratrem* iugulavit per -es suos, quos in exitium militum habet atque armat [Spart. Did. 8, 3 -es Capuae iussit armari. Capitol. Aur. 21, 7 armavit ... -es, quos obsequentes appellavit]). orat. 228 athletas nec multo secus -es videmus nihil nec vitando facere caute nec petendo vehementer. opt. gen. 17 -um par nobilissimum inducitur (Hor. sat. 2, 3, 85 -um dare centum ... populo paria [Porph. *ad h. l.* populo exhiberent]. Liv. 23, 30, 15 M. Aemilio Lepido ... filii tres ... ludos funebres et -um paria duo et viginti ... dederunt. Qvint. decl. 317 p. 248, 23. Svet. Tib. 34, 1 paribus ... -um ad certum numerum redactis. Tert. apol. 14, 2. Capitol. Gord. 3, 5. 33, 1 -um fiscalium. Vopisc. Aurelian. 33, 4 Prob. 19, 8 Corp. II 1305. III 607. 5835ᵃ. IV 1193. 1196. 1200. 1201. 3881. 3882. 3884. IX 2350. 2351. 4168. X 6012 *dextr.* 3. XI 6357. XIV 3663. 4546 [*Ostiae*] -(um) pp [*paria*]. Inscr. Dessau 1401. 5053. 5145. 5146]). Tusc. 2, 41 -es aut perditi homines aut barbari quas plagas perferunt. *ibid.* quis mediocris -r ingemuit, quis vultum mutavit umquam? *ibid.* ferrum recipere iussus collum contraxit. *ibid.* crudele -um spectaculum et inhumanum (*cf.* Liv. 28, 21, 2 -um spectaculum fuit non ex eo genere hominum, ex quo lanistis comparare mos est *eqs.* 28, 21, 10 huic -um spectaculo ludi funebres additi [R. Gest. div. Aug. 6, 39 ⟨spec⟩tacul⟨a scaenica et munera⟩ -um at⟨que athletas et venationes et naum-⟩ ach⟨iam⟩ (εἰς θέας καὶ μονομάχους κτλ.)]. Plin. nat. 2, 96 Germanico Caesare -um spectaculum edente [10, 50 gallorum ... ceu -um. Tac. hist. 2, 67. 71. 3, 32. 12, 57. 13, 5. 31 spectaculum -um aut ferarum aut quod aliud; *v. p. 2008, 8*]. nat. 11, 198 in proeliis -umque spectaculis. Tac. hist. 2, 94 circum -um ferarumque spectaculis opplere. ann. 3, 31. 4, 62 spectaculum ... celebraret [11, 22]. 15, 32 habuit. Svet. Tit. 9, 2 -um spectaculo [*abl. temp.*]. Dom. 4, 2). off. 2, 55 -um muneribus ... pecunias *profundere* (Liv. 41, 20, 11 -um munus ... dedit. 41, 28, 10. Porph. Hor. epist. 2, 1, 185/6 ferarum -umque munera. Corp. XI 5265, 20 ludos schenicos et -um munus exhibeant. Inscr. Dessau 5186 in edendo munere -um. *cf.* Flor. epit. 3, 20, 9 de -e munerarius fuisset [Corp. V 563 Constantius munerarius -bus suis propter favorem muneris munus sepulcrum dedit]). Att. 4, 8, 2 scribas ad me velim de -bus, sed ita, bene si rem gerunt, non quaero, male si se gesserunt. 7, 14, 2 -es Caesaris. 8, 2, 1. epist. 7, 1, 3 *opp.* athletae. Caes. civ. 1, 14, 4 -es ... quos ... Caesar in ludo habebat (*alii loci ad 'ludum -um' pertinentes:* Sall. hist. frg. 3, 90 Liv. perioch. 95 p. 96, 8 Val. Max. 2, 3, 2 Plin. nat. 11, 144 Svet. frg. p. 345, 4 Gell. 12, 5, 13 Apvl. apol. 98 Tert. spect. 19 Oros. hist. 5, 24, 1). Bell. Afr. 71, 1 Caesar ... ut lanista tirones -es condocefacere (*cf.* Liv. 28, 21, 2 [*p. 2005, 63*]. Apvl. apol. 98. *cf.* Paneg. 12 [2], 45, 5 duobus an tribus furiosi -is [*i. Maximi tyranni*] lanistis in belli piaculum caesis. Oros. hist. 5, 24, 3 lanistae -um potius quam militum principes). 76, 1 *in oppido* Considius per id tempus fuerat cum grandi praesidio cohorteque sua -um. Sall. hist. frg. 3, 90 Spartacus princeps -um (*cf. supra l. 5*). Ov. Pont. 2, 8, 53 Caesaris adventu tuto -r harena exit (*cf* trist. 2, 17 Cels. 1 prooem. 43 Stat. silv. 2, 5, 26 Ivv. 2, 144 Anth. 415, 27. Avg. civ. 3, 14 p. 115, 4 D. si in harenam procederent pugnaturi ... -es. *nota*: Sen. epist. 22, 1 vetus proverbium est -em in harena capere consilium). Liv. 9, 40, 17 Campani ab ... odio Samnitium -es ... eo ornatu armarunt Samnitiumque nomine compellarunt (*cf.* Porph. Hor. epist. 2, 2, 98 metafora a Samniticis -bus). 41, 20, 13 ab Roma magnis pretiis (praedis *cod.*) paratos -es accersere. Pavl. Fest. p. 62 caelibari hasta ..., quae in corpore -is stetisset abiecti occisique. p. 185 ornatus dicitur ... miles aut -r. p. 366 Thraeces -es appellantur a similitudine parmularum Thraciarum. Sen. contr. 4 praef. 1 *app.* histrio (*sic* Qvint. decl. 382 p. 427, 11. *cf.* Tac. dial. 29 histrionalis favor et -um equorumque studia). 9, 6, 2 abscisa missione -r quem armatus fugerat, nudus insequitur (exc contr. 9, 6). Vell. 2, 58, 2 Brutus et Cassius ... stipati -um D. Bruti manu Capitolium occupavere (Tac. hist 2, 34. 43 Svet. Aug. 14 Vit. 15, 1. Avr. Vict. Caes. 42, 6 armata ... -um manu. Oros. hist. 7, 29, 11). 2, 91, 3 Egnatius ... -i quam senatori propior. Val. Max. 2, 3, 2 doctoribus -um. Cels. 3, 23, 7 iugulati -is calido sanguine epoto (*cf.* Scrib. Larg. 13 cultro. 17 ex iecinore. Plin. nat. 28, 4 sanguinem ... -um bibunt. Tert. apol. 9, 11). Sen. benef. 1, 12, 3 nemo ... monendus ..., ne cui -es ... iam munere edito mittat. 2, 34, 3 dicimus ... -em fortem virum (dial. 2, 16, 2 quod inter -es fortissimos *interest.* Qvint. inst. 2, 12, 2. Calp. decl. 52 vir fortis -r). dial. 3, 2, 4. 3, 11, 2 -es ... ars tuetur, ira denudat. 9, 11, 4. epist. 30, 8 -r tota pugna timidissimus iugulum adversario praestat et errantem gladium sibi attemperat (Svet. frg. p. 345, 4. Avr. Vict. Caes. 10, 3 petito ... ex industria -is, quorum pugnae visebantur, gladio). Scrib. Larg. 101 *contusio* frequenter -bus accidere solet. 203 *emplastro viridi* utebatur etiam in -bus (207. 208 -um ... ad periculosa vulnera). Ascon. Mil. p. 31, 12 St. Petron. 45, 11 dedit -es (*v. p. 2008, 1*) sestertiarios iam decrepitos, quos si sufflasses, cecidissent. 117, 5 tamquam legitimi -es domino corpora animosque religiosissime addicimus (Svet. Cal. 38, 4 tredecim -es sestertium nonagies ignoranti addicerentur). Plin. nat. 18, 72 antiquissimum in cibis hordeum ... apparet ... -um cognomine, qui hordearii vocabantur. 26, 135 sideritis ... recenti -is vulneri illigata (*cf.* Qvint. decl. 279 p. 137, 21 Gell. 12, 5, 13 *al* Lampr. Comm. 16, 6. *cf. etiam supra l. 38, infra l. 70*). 35, 52 -um ministrorumque omnium veris imaginibus. 36, 120 *Curio* victores e -bus suis produxit (*cf.* Corp. XIII 8831 Marti Vict(ori) -es c(lassis) G(ermanicae) p(iae) f(idelis)). Stat. silv. 2, 5, 26 notus ... -r. Mart. 5, 24, 3 Hermes et -r et magister (*v. p. 2004, 68*). Qvint. inst. 5, 13, 54 -um manus, quae secundae vocantur, fiunt et tertiae ... et quartae. 8, 5, 20. decl. 302 p. 190, 19. 26. p. 191, 2. 13. 29. 305 p. 198, 13 ut pessimum -um genus perire iussisti *miseros.* Ivv. 6, 110 Sergiolus ... -r erat. Tac. hist. 2, 11 deforme ... auxilium, duo milia -um, sed per civilia arma etiam severis ducibus usurpatum. 2, 23. 3, 57. 76 *bis.* 77. ann. 1, 23 -es ... e servitio Blaesi. 11, 21 *Curtium Rufum* -e genitum. 13, 25 Nero ... milites sibi et plerosque -es circumdedit. 15, 46. Plin. paneg. 33, 3 *odisse* -em. 33, 4 -es *venerari.* *ibid.* idem -es *suos,* quod se, putabat *Domitianus.* 54, 4 de ampliando numero -um (Svet. Iul. 10, 2 *al.*). Svet. Cal. 26, 5 vilissimos senioque confectos -es. 35, 3 populum ... plus honoris -i tribuentem quam consecratis principibus. Claud. 21, 5. frg. p. 345, 4 -is in ludum emissi gladius. Flor. epit. 3, 20, 2 cum servi militaverint, -es imperaverint. 3, 20, 8 ille de milite desertor, inde latro, deinde in honore⟨m⟩ virium -r. 3, 20, 9 *v. p. 2005, 77.* 4, 10, 10 mortem a -e suo flagitasset egregius imperator. Ampel. 45, 3. Gell. 12, 5, 13 ferum ... -em. Gaivs inst. 3, 146 si -es ea lege tibi tradiderim, ut in singulos, qui integri exierint, pro sudore denarii XX mihi darentur, in eos vero singulos, qui occisi aut debilitati fuerint, denarii mille: utrum *eqs.* Apvl. apol. 98 -um ... pugnas et vulnera. met. 4, 13 -es ... famosae manus, venatores ... probatae pernicitatis (*cf.* 10, 18 famosos ... -es. Firm. math. 7, 26, 2. 8, 7, 5). S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278) 30 qui ... ad LX (*milia*) usque munus edent, is -es tripertito praebeantur numero pari. 31 trifariam coetus -(um) divisus sit. 32 primi ordinis -is summum pretium sit (34 infimi -is. 46. 47 ampliora -um pretia). 35 haec sit summo ac formonso -i definita quantitas. 45 praecipuum mercedis -r sibi quisque paciscatur. 60 sacerdotes ... -es a prioribus sacerdotibus susceptos vel sibimet auctoratos recipiant (*cf.* Porph. Hor. epist. 1, 18, 36. Schol. Hor. sat. 2, 7, 59 auctoratio ... dicitur venditio -um). Tert. apol. 9, 11. 15, 5 -um cadavera (*cf.* Lampr. Comm. 19, 3 -is [*sc. Commodi*] cadaver unco trahatur, -is cadaver in spoliario ponatur). nat. 1, 10 p. 80, 12 -um exsequias. mart. 1 p. 3 -es perfectissimos ... magistri et praepositi ... adhortantur. pall. 6 p. 956 Oe. nat. 1, 10 p. 80, 6 in -um cavea (*cf.*

[Koch]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PORPH. Hor. epist. 2, 1, 185/6). praescr. 2, 7 pugilum et -orum. spect. 19 p. 20, 24 -es innocentes ... publicae voluptatis hostiae. 21 p. 22, 13 -em ad homicidium flagellis et virgis compellat (*cf.* PORPH. Hor. sat. 2, 7, 58) 25 p. 25, 28 ex ore, quo Amen in Sanctum protuleris, -i testimonium reddere. resurr. 16 p. 46, 9 calicem ... f⟨r⟩ictricis vel archigalli vel -is aut carnificis spiritu infectum. PORPH. Hor. sat. 1, 7, 19/20. 2, 7, 96. CAPITOL. Aur. 19, 2. 3. 19, 4 datum ... Commodum -em esse, non principem (19, 11). LAMPR. Comm. 1, 8 scurram ... et -em perfectum ostenderet *Commodus*. 2, 9. 11, 10 gladiatorium (*B*, -um *P*) certamen subiit et nomina -um recepit ... gaudio. 16, 6. 18, 3 *sqq. in acclamationibus senatus, de Commodo mortuo* (*cf. p. 2006, 81*) -r in spoliario lanietur ... -em in spoliario. *talia saepius.* GALLICAN. Avid. 6, 4 *exercentur* athletae, venatores et -es. CAPITOL. Aur. 23, 5 cum sustulisset ad bellum -es. TREB. Gall. 8, 3 -es pompabiliter ornati cum auratis vestibus matronarum. Claud. 5, 5 inter -es bonis propugnatoribus hoc nomen (*sc. Aureoli*) appositum. FIRM. math. 3, 4, 23 *Mars* cum Luna positus ... -es facit, ... qui. 7, 8, 7. 8, 10, 4. 8, 23, 4. 8, 24, 7 -r publicis voluptatibus deputatus. AVR. VICT. Caes. 11, 8 -is more funus *Domitiani* ferri (Ps. AVR. VICT. epit. 11, 13). 27, 2 per -um familias. SCHOL. Hor. sat. 2, 7, 58 nihil interest inter -em et adulterum (moechum *ibid.*); nam -es ita se vendunt *eqs.* *(sequitur formula)*. *ibid.* qui -es emunt. epist. 1, 18, 19 *app.* pantomimi. 1, 18, 36 *Thraex* -r retium. SCHOL. Iuv. 3, 158 *de pinnis -um.* SCHOL. Cic. Bob. p. 140, 12 St. de apparatu -um (*cf. infra l. 32*). p. 122, 33 -es adhibuisset. p. 105, 17. ADNOT. Lucan. 4, 285 metaphora a -bus translata. VEG. mil. 1, 11 AVG. civ. 3, 14 p. 115, 9 D. 3, 26 p. 138, 14. 4, 5 *tit.* de fugitivis -bus (5, 22 p. 234, 2 bellum ... fugitivorum -um. OROS. hist. 7, 5, 4). *ibid. p.* 152, 6 -es, qui servilis condicionis vincla ruperunt. serm. ed. Mai 74, 3. VAL. CEM. hom. 10, 3 *parasiti* -um more pascuntur. PRISC. gramm. II 347, 15 *virga* -es donati cessabant gladiatura. CORP. VI 33896 (*mutila*) ⟨... Caes⟩aris Aug(usti) ⟨...⟩ et -r. INSCR. Dessau 5058 diem -um et omne apparatum pecunia sua edidit (*cf. supra l. 24*). *loco incertae significationis*: Ps. AVG. serm. ed. Mai 149, 2 (*de infantium per Herodem interfectione*) latior erat machaera, quam vulnera, ut -r haberet crimen et non innocentiam.

B ***latiore significatione*** *non tam de arte quam de condicione et de moribus -um* (*homo infimae notae, sordidus, vilis, interfector, sicarius, latro*): **1** *generatim*: CIC. S. Rosc. 8 postulare homines sicarios atque -es ... ut supplicia vitent. Verr. II 3, 61 tempestivo -um (*i. convivarum Apronii*) convivio. Catil. 2, 7 quis tota Italia veneficus, quis -r, quis latro, quis sicarius, quis parricida *eqs.* ... inveniri potest, qui. 2, 19 id se cupere, quod si adepti sint, fugitivo alicui aut -i concedi sit necesse (*cf.* Sull. 15 -um ac fugitivorum tumultu). Sull. 62 et -es et omnis ista vis ... comparabatur. dom. 6 scio me ... et tibi et -bus tuis instaurandae caedis potestatem non fecisse. 48. Phil. 14, 14 in aliquem -em aut latronem aut Catilinam (VLP. dig. 28, 2, 3, 1 si cum convicio dixerit ... 'latro' '-r'. APVL. met. 4, 24 inter tot ... latrones et horrendum -um populum. *cf. infra l. 72. 80*). Q. CIC. pet. 10 cum histrionibus et cum -bus ita vixit, ut alteros libidinis, alteros facinoris adiutores haberet. SEN. contr. 1, 2, 4 interroga ... archipiratam, interroga -em, an ... pepercerit. 1, 2, 10 intraverunt cellam tuam (*prostitutae*) -es, ... iuvenes, ... ebrii. APVL. met. 4, 26 irruptionis subitae -um ⟨fit⟩ impetus ad belli faciem saeviens. AVG. fid. et op. 18, 33 publicarum turpitudinum et scelerum professores, hoc est meretrices, lenones, -es.

2 *de singulis certisque personis, conviciose*: CIC. Quinct. 29 Alfenus, *Quincti procurator*, ... Romae cum isto -e vetulo (*sc. Naevio*) cotidie pugnabat. S. Rosc. 17 *T. Roscius Magnus* plurimarum palmarum vetus ac nobilis -r habetur. Verr. II 3, 146 *Alba*, qui a scurris semper potius -r quam scurra appellatus est. Catil. 1, 29 unius usuram horae -i isti (*Catilinae*) ad vivendum non dedissem (*de eodem*: 2, 24 -i illi confecto et saucio consules ... opponite. Mur. 50 illius nefarii -is. 83 ille importunissimus -r, hostis rei publicae). dom. 81 ille -r (*Clodius. item*: har. resp. 1 impetum -is ferociamque. 15 contra vim nefariam huius -is. p. red. in sen. 18. Sest. 55. 88. 106 a -e sceleratissimo. Pis. 19 cum illo bustuario -e ... decertandum fuisset. 28 *Gabinius* erat ipse sceleratus, erat -r; cum scelerato tamen et cum pari -e [*Clodio*] pugnabat). Phil. 2, 7 *contentio erat* cum uno -e nequissimo (*M. Antonio. sic et*: 3, 18. 5, 10 audacia -is amentis. 5, 32 scelerati -is amentiam. 6, 3. 7, 17 *v. p. 2005, 33.* 13, 16 furiosus -r cum taeterrimorum latronum manu. 13, 20? [*v. C. F. W. Müller in adnot. p. CXXV*]. 13, 25 crudelissimi -is amentiam. epist. 12, 22, 1 cum homine -e omnium nequissimo ... bellum gerimus). or. frg. A IX 14 *C. Antonium* in exercitu Sullano praedonem, in introitu -em, in victoria quadrigarium (ASCON. tog. cand. p. 69, 1 St. '-em' pertinet ad invidiam proscriptionis) PETRON. 9, 8 (*Ascyltos ad Encolpium*:) non taces ..., -r obscene, quem de ruina harena dimisit (*ibid.* nocturne percussor). LVCIF. non parc. 25 p. 265, 3 non ... Christianum ... sed plane latronem vel -em (*Constantium imp., persecutorem catholicorum*). EPIST. pontif. Thiel p. 181, 8 (*a. 476*) haec ... a tanto -e (*sc. Timotheo Aeluro haeretico*) fuisse tentata (*cf.* p. 180, 10 parricidam).

II ***metonymice***: -es *i. q. ludi gladiatorii*: TER. Hec. 40 datum iri -es ([CIC. Sest. 133. 135 se non -es, sed unum -em dare. Vatin. 37 ex testamento praestituta die. *ibid.* in ipsa petitione. MART. 3, 16, 1. SVET. Tit. 7, 3 -es atque ... quinque milia ... ferarum. VOPISC. Aurelian. 34, 6 datae sunt populo voluptates ludorum scaenicorum, ludorum circensium, venationum, -um, naumachiae. CORP. IX 5855 ludos fecit, -es dedit, cenam sexviralem primus dedit. *paulo aliter* 1703 gladiator(es) D dedit. XIV 2121 -es dedit, lumina, ludos]. TAC. hist. 2, 95 editis ... vicatim -bus [ann. 1, 76 edendis -bus, quos ... obtulerat, Drusus praesedit. 13, 49. SVET. Aug. 45, 3 -es sine missione (*v. p. 2005, 15*). Dom. 4, 1 venationes (*v. l. 5*) -esque. OROS. hist. 6, 17, 4. *cf. p 2005, 68*]). LVCIL. 677 rediisse ac repedasse, ut Roma⟨m⟩ vitet, -bus (*abl. temp.; sic et*: CIC. Mur. 67 -bus vulgo locus tributim et ... prandia ... data. Phil. 1, 36 -bus clamores innumerabilium civium *moveri*. Att. 2, 24, 3 ut in foro [cum] -bus Gabini Pompeium adorirentur. 4, 11, 1 -bus ..., antequam inducerentur (*v. p. 2004, 83*). 6, 3, 9 fuit Laodiceae, -bus. POLLIO Cic. epist. 10, 32, 3 -bus Fadium quendam ... defodit in ludo). VARRO ling. 5, 142 *pinnas* milites in galeis habere solent et in -bus Samnites. 9, 71 -es Faustinos (*ibid.*: Faustianos). CIC. Mur. 77 fructus ... ludorum, -um, conviviorum (Sest. 106 contione, comitiis, ludorum -umque consessu. Phil. 9, 16 locum ludis -busque ... habere. Att. 1, 16, 11 et ludis et -bus ... ἐπισημασίας ... auferebamus. LEX Urson. [Corp. I² 594] 5, 9 ludos -esque inter decuriones spectare. VITR 10 praef. 3 munera a magistratibus foro -um scaenisque ludorum dantur. SEN. dial. 11, 17, 1 ludis ... aut -bus animum occupamus. PLIN. epist. 1, 8, 10 non ludos aut -es ... pollicebamur. *cf. supra l. 6*). Sest. 126 cum cotidie -es spectaret (epist. 16, 20. SVET. Aug. 44, 2 promiscue ... ex superiore loco. PORPH. Hor. sat. 1, 3, 21 SPART. Hadr. 19, 8. *cf. supra l. 23*). 135 lex scripta de -bus. Phil. 2, 97 -um libellos palam venditent. or. frg. A IX 12 ut ... -es populo non debitos polliceretur (*cf. p. 2004, 78*). Att. 2, 1, 1 eunti mihi Antium et -es M. Metelli cupide relinquenti. 2, 1, 5 Siculis locum -bus dare. 2, 19, 3 populi sensus ... theatro et spectaculis perspectus est; nam -bus qua dominus qua advocati sibilis conscissi. 13, 37, 4 de -bus ... facies me ... certiorem. PLIN. nat. 8, 22 *elephanti pugnavere* in consummatione -um (*i. in fine; aliter vol. IV 595, 48*). COD. Iust. 11, 44 (*a. 325*) de -bus penitus tollendis. cruenta spectacula ... non placent. quapropter omnino -es esse prohibemus.

III ***i. q. gladiarius***: TARR. PAT. dig. 50, 6, 6 quibusdam aliquam vacationem munerum graviorum condicio tribuit, ut sunt mensores, optio valetudinarii, medici, capsarii *al.* ..., -es.

deriv.: gladiatoricius, gladiatorius, gladiatrix, gladiatura.

f. **gladiātrīx**, -īcis. SCHOL. Iuv. 6, 251 vere vult esse -x, quae meretrix.

gladiātōricius, -a, -um. *a* gladiator. AVG. serm. 20, 3 animo quodam -o (gladiatorio *cod. Victor.; sed cf. Hauler, Archiv 4, 1887, 323*) quoniam vitam desperat, quidquid potest facere ad satiandam cupiditatem et libidinem suam facit, tamquam devotus ad victimam (*cf. p. 2010, 14*). OROS. hist. 5, 24, 18 -um (gladiatorium *al.*) bellum inhorruit. MARCELL. med. 16, 104 herbae -ae sucus (*cf. p. 2010, 29*). *vocem iam Petroni temporibus in usu fuisse ex voce* familia lanisticia (*Petron. 45, 5*) *efficere vult Leumann, Glotta 9, 134.*

gladiātōrius, -a, -um. *a* gladiator. *gen. sing.* -ri: CORP. II 2473. IX 2565. X 6090. XII 1585. XIV 3014, 7. -rii: XI 5265, 33. -rí: X 1785. *breviatur per*: gl.: CORP. IV 1186, 6. glad.: CORP. III 249. 6753. 14192¹². IV 1184. 1186, 3. 1187. V 8659. IX 2237. 2249. X 1685. 6012 INSCR. Dessau 9014 INSCR. Röm. Mitteil. 1908 p. 73 PAPYR. Florent. 278 lat. 14, 1. gladiat.: CORP. VI 3756. 10089. VIII 7969. IX 327. gladiator.: CORP. III 6994. XI 6357. GLOSS.ᴸ II Philox. GL 6 -um μονομαχία. *legitur inde a* CAECIL. *per totam latinitatem, sed deest poetis praeter* CAECIL. com. 38 *et* TER. Phorm. 964.

i. q. qui ad gladiatorem (-es) pertinet.

1 ***proprie***: CIC. Catil. 2, 9 nemo est in ludo -o paulo ad facinus audacior, qui se non intimum Catilinae esse fateatur (Att. 1, 16, 5 servum ... ex -o ludo [VELL. 2, 30, 5 fugitivi. SVET. Dom. 17, 2 COD. Theod. 15, 12, 3 *a. 397*]. SEN. dial. 4, 8, 2. PLIN. nat. 7, 81 in -o ludo Samnitium. SVET. Iul. 31, 1 ludum -um ... aedificaturus. APVL. apol. 98 in ludo ... -o ... nomina gladiatorum ... puer ab ipso lanista docetur. met. 11, 8 e ludo ... -o procedere. PORPH. Hor. ars 32 ludus -us ... nunc Polycleti balineum est. CYPR. ad Donat. 7 p. 8, 23 paratur -us ludus. COD. Theod. 9, 18, 1, 7 *a. 315* liber ... in ludum detur -um. CORP. XIV 3014, 12. *plur.*: MIN. FEL. 37, 11 in *ludis* -is *quis non horreat* homicidii disciplinam? SPART. Hadr. 9, 9 socrui ... honores ... impendit ludis -is ceterisque officiis. TREB. GALL. 3, 7 ludos circenses *al.* ... ludicram ... venationem et ludos -os dedit. RVFIN. hist. 3, 7, 2 alii ... ludis -is, alii ... ad bestias traderentur [φθαρησομένους ἐν τοῖς θεάτροις σιδήρῳ καὶ θηρίοις]). Mur. 73 *virgo Vestalis* locum suum -um concessit *Nattae*. Sest. 115 theatrales -iique consessus (124). 125 nullum tempus esse frequentioris populi quam illud -um. 134 familiam -am ... nactus est speciosam, nobilem, gloriosam (CAES. civ. 3, 21, 4 -ae familiae reliquias. SALL. Catil. 30, 7 CORP. IV 1183. 1189. 1190. 1192. 1192ᵃ. 2476. V 3471 ⟨famil⟩ia -a. VI 10170 secunda rudis familiae -ae Caesaris ludi magni [*cf.* X 1685 ludi famil. glad.]. IX 465 ⟨f⟩amilia gladia⟨...⟩. 2249 edent⟨...⟩ ... muner. famil. glad. [X 4760 ex voluntate populi munus familiae

[*Koch*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-ae ex pecunia sua . . . ediderit]. XII 727. INSCR. Röm. Mitteil. 1908 p. 73 proc. fam. glad. per Aem(iliam). Not. d. scavi 1926 p. 313 n. 1 familia glad. *cf. etiam Ruggiero, diz. epigr. s.* -us). *ibid.* 134 ex ergastulis emptos nominibus -is ornavit (COD. Theod. 15, 12, 2 *a. 357* palatii dignitas a -o detestando nomine vindicetur). Mil. 92 in -is pugnis (Phil. 5, 20 in illa -a pugna. GELL. 6, 3, 30 neque humanae vitae negotia . . . similia esse pugnae -ae. PORPH. Hor. sat. 1, 7, 19 CAPITOL. Aur. 19, 5 mille prope pugnas . . . -as imperator exhibuit. CAPITOL. Opil. 4, 5). Phil. 11, 16 *Dolabella* -o generi mortis addictus. de orat. 2, 317 in ipso illo -o vitae certamine, quo ferro decernitur (*cf.* LAMPR. Comm. 11, 10 -um . . . certamen subiit et nomina gladiatorum recepit *eqs.* ARNOB. nat. 6, 12 pugna . . . -ii obeunda certaminis). phil. frg. VIII 11 in Tusculanum mihi nuntiabantur -ii sibili. epist. 5, 13, 5 casus . . . -ii (*nom. pl.*). BELL. Afr. 93, 1 Considius . . . Thydrae cum familia sua, -a manu Gaetulisque praeerat (EVTR. 10, 11, 2 per -am manum. SCHOL. Cic. Bob. p. 125, 13 St. armatorum manum -am. p. 140, 16 omnem hanc manum -am. MACR. somn. 1, 8, 13 et servilis . . . et -a manus). LIV. 39, 42, 9 sub ipsum spectaculum -um (39, 42, 11. epit. Oxyrh. 668, 54 [*ex suppl.*]. TAC. ann. 14, 17 caedes orta . . . -o spectaculo, quod . . . edebat [SCHOL. Cic. Bob. p. 137, 24 St. editum -um spectaculum . . . in honorem funebrem Q. Metelli. CORP. XI 6357. *v. infra l. 49*]. APVL. met. 1, 7 voluptatem -ii spectaculi. CAPITOL. Aur. 11, 4 -a spectacula omnifariam temperavit. *v. infra l. 65*). 44, 9, 5 -um armorum usum (CAPITOL. Aur. 8, 12 armisque se -is et venatibus exercuit. SPART. Did. 9, 1 Hadr. 14, 10 LAMPR. Comm. 15, 3 CAPITOL. Pert. 15, 8 arma . . . -a gemmis auroque composita. PS. AVR. VICT. epit. 17, 4 -is armis . . . in amphitheatro *dimicare.* EVTR. 8, 25. OROS. hist. 7, 16, 2 in ludo depugnavit). TAC. hist. 2, 88 -am saginam. SVET. Aug. 43, 3 ad scenicas . . . et -as operas (Cal. 27, 2 -am operam promiserat. FRG. Vat. 72). FLOR. epit. 2, 19, 3 servilia bella . . . et . . . -a (HIER. chron. a. Abr. 1944 bellum -um). 3, 12, 10 -i adversus dominos suos exercitus. CALP. decl. 52 neque . . . condicione -a quicquam est humilius in vulgo (CAPITOL. Aur. 19, 7 condiciones sibi et nauticas et -as elegisse). S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278) 61 neque singulatim aliquem rei -ae causa vendat *eqs.* TERT. nat. 1, 10 p. 79, 5 de illis *deis* favore diversis -a quodammodo paria composuit *Homerus.* pudic. 7 p. 232, 22 spectaculum quadrigarii furoris et -ii cruoris. CAPITOL. Pert. 8, 4 maceras (*i.* *μαχαίρας*) Herculaneas et torques -as. LAMPR. Comm. 12, 11 tantum palmarum -⟨i⟩arum confecisse (gladiaturarum *Büch., qui transp. voc. ad seq. enunt., ut sit*: ut mille gladiaturarum contingeret). 17, 10 titulum more solito subscripsit, ita ut illum -um et effeminatum non praetermitteret. ADNOT. Lucan. 4, 708 -um ponit exemplum. ENNOD. opusc. 1, 85 p. 284, 16 Rutilium et Manlium . . . -um conflictum magistrante populis providentia contulisse. CORP. VI 3756 libertus a veste gladiat(oria). VI 10089 vestium scaenic. et gladiat.

iunctura tritissima **munus** -um: CIC. har. resp. 56 munera contra leges -a parantes. LIV. 28, 21, 1 munus . . . -um . . . mortis causa patris . . . edendum (perioch. 16 p. 21, 13 *al.* VAL. MAX. 1, 7, 8 TAC. ann. 4, 63. 15, 34 SVET. Iul. 39, 1 Cal. 18, 1 Claud. 2, 2 Nero 11, 1 Tit. 8, 2 proposito -o munere . . . ad spectantium arbitrium editurum se professus. APVL. met. 4, 13 SPART. Sept. Sev. 14, 11 edito -o munere et congiario populo dato. CAPITOL. Aur. 6, 1 -um quasi privatus quaestor edidit munus. OROS. hist. 5, 24, 3. CORP. II 5523 edito ob honorem flaminatus munere -o et duabus lusionib(us). VIII 7969 *v. p. 2010, 4.* INSCR. Dessau 1901?). LIV. 31, 50, 4 ludi funebres . . . et munus -um datum (VITR. 5, 1, 1 a maioribus consuetudo tradita est -a munera in foro dari [VAL. MAX. 2, 4, 7]. R. GEST. Aug. 4, 31 ter munus -um dedi meo nomine [⟨μονο⟩μαχ⟨ίαν ἔδω⟩κα]. PLIN. nat. 35, 52 [-orum *B, ut* 35, 12. 37, 45 [*r*]; *cf. infra l. 78*]. SVET. Tib. 7, 1 in memoriam patris Nero 4. CAPITOL. Max. Balb. 8, 4 datis ludis scaenicis ludisque circensibus, -o etiam munere. 8, 5 munus -um et venatus. CORP. XI 4575 [*aevi fere Augustei*]). VELL. 2, 56, 1 magnificentissimis -ii muneris (TAC. ann. 12, 3 magnificentia), naumachiae et equitum peditumque, simul elephantorum, certaminis spectaculis (2, 100, 2. APVL. met. 10, 18 munus -um triduani spectaculi pollicitus. CORP. XI 5265 spectaculum tam scaenicorum ludorum quam -ii muneris exhibere. *cf.* PS. ASCON. div. in Caec. p. 201, 18 St. spectare munus -um [gladiatorum *trad., sed cf. Stangl, Pseudoasconiana p. 51.* OROS. hist. 7, 4, 11]). VAL. MAX. 9, 11 ext. 1 Scipione Africano patris . . . memoriam -o munere . . . celebrante. SEN. dial. 10, 16, 3 dies muneris -ii edictus est. ASCON. Mil. p. 30, 20 St. largitiones impensasque ludorum scaenicorum ac -ii muneris (SPART. Hadr. 9, 9 *v. p. 2008, 72.* COD. Theod. 15, 12, 2 [*a. 357*]. *cf.* CAPITOL. Pius 12, 3 sumptum muneribus -is instituit [Aur. 27, 6 -ii muneris sumptus modum fecit]) PETRON. 29, 9 Laenatis -um munus (***argumentum picturae.*** *cf.* PLIN. nat. 35, 52 pingi . . . -a munera). PLIN. nat. 8, 4 Germanici Caesaris munere -o. 15, 78 -o munere divi Iuli, quod novissime pugnavit in foro. 19, 23. 37, 45 Iuliano curante -um munus Neronis principis (*cf.* CORP. X 1785, 6 cur(atoris) muneris -í quadriduo [XII 1585]. X 6090 -i muneris publici curam susciperet). PLIN. epist. 6, 34, 1 -um munus Veronensibus . . . promisisti. SVET. Iul. 10, 2 adiecit . . . -um munus, sed . . . paucioribus . . . paribus. Tib. 37, 3 extorta pecunia . . . heredibus ad -um munus. 40. Cal. 26, 5. Claud. 21, 4 -a munera plurifariam ac multiplicia exhibuit (SPART. Hadr. 7, 12 CORP. XI 5265 *v. p. 2009, 66*). 24, 2 collegio quaestorum . . . -um munus iniunxit. 34, 1 FLOR. epit. 3, 3, 21. CAPITOL. Ver. 3, 6 studiosius . . . circensium haut aliter quam -ii muneris. CORP. I² 1578. II 2473. V 7637. VIII 7969 munus gladiat(orium) et venat(ionem) . . . promisit edidit. IX 326 IIIIvir de munere -o. 327. 981, 7 ⟨mu⟩neris gladia⟨tori⟩. 2565 splendor muneris -i. X 6012. XI 6377. XII 1585. XIV 376, 12.

2 ***translate*** *et per comparationem i. q. qualis gladiatorum vitae vel moribus convenit*: CAECIL. com. 38 haec caterva plane (plena *codd.*) -a, cum suum sibi alius socius socium sauciat. TER. Phorm. 964 -o animo ad me adfectant viam ([SCHOL. Ter. Bemb. desperato. *cf.* EVGRAPH. *ad h. l.*]. LVCIF. moriend. 8 p 300, 12 *sanctos martyres* tuus interfecit -us animus, cum saevieris. AVG. in psalm. 70 serm. 1, 1 habens quasi -um animum. *cf. p. 2008, 44.* DECL. in Catil. mentem illius plus quam -am). RHET. Her. 3, 3, 6 quam ille fortitudinem nominavit, eam nos -am et inconsideratam appellabimus temeritatem (*cf.* 4, 25, 35 temeritas est cum inconsiderata dolorum perpessione [perpensione *al.*] -a periculorum susceptio). CIC. Phil. 2, 63 -a totius corporis firmitate (SEN. suas. 6, 3 QVINT. inst. 8, 4, 16. 9, 4, 23). Tusc. 4, 48 an vero vir fortis, nisi stomachari coepit, non potest fortis esse? -um id quidem. 4, 49 sine hac -a iracundia . . . progredientem . . . Aiacem multa cum hilaritate. PLIN. nat. 8, 5 *elephantos in harena* inter se -os congressus edere. FLOR. epit. 3, 21, 1 in . . . foro quasi harena cives cum civibus suis -o more concurrerent. AMPEL. 15, 18 Chabrias . . . -a arte pugnare militem docuit. APVL. met. 2, 15 -ae veneris antecenia. PANEG. 12 (2), 35, 4 hostes . . . -a desperatione pugnare nec gradu cedere, sed in vestigio stare vel cadere.

f. subst. **gladiātōria,** -ae. **1** *nomen herbae* (*cf. p. 2008, 49*): DIOSC. Vind. 4, 100 p. 256, 12 *ποταμογείτων ἕτερος . . . Ῥωμαῖοι βηταιφόλλιουμ* (*cf. vol. II 1942, 40*), *οἱ δὲ γλαδιατώριαμ* (*acc.*), *οἱ δὲ πλαντάγω, οἱ δὲ ἐρβάγω, οἱ δὲ ἀρουνδινάλις μίνορ.* **2** *ars gladiatoris*: SCHOL. Iuv. 2, 143 ed. Höhler ut -am et piscatoriam exerceret.

n. subst. **gladiātōrium,** -ī. **a** *i. q. munus -um*: ASCON. tog. cand. p. 68, 22 St. *Q. Gallius*, quod in aedilitate . . . bestias non habuerat, dedit -ium (gladiatorum *al.*). *cf.* VARRO frg. Char. gramm. p. 170, 20 B. Spartaco innocente coniecto ad gl⟨. . .⟩um (gl⟨adiatori⟩um *Keil*, -⟨um lud⟩um *Niebuhr*). **b** *i. q. auctoramentum*: LIV. 44, 31, 15 tribuno militum traditus, vix -o accepto, decem talentis. [CIC. Tusc. 4, 48 *v. supra l. 20.*]

adv. **gladiātōriē:** LAMPR. Comm. 15, 4 habuit praeterea morem, ut omnia quae turpiter, quae impure, quae crudeliter, quae -e, quae lenonie faceret, actis urbis indi iuberet.

gladiātūra, -ae, *f.* [*a* gladiator. *W.*] *i. q.* ***munus gladiatorium, vita gladiatoria***: TAC. ann. 3, 43 e servitiis -ae destinati. PRISC. gramm. II 347, 15 *virga* gladiatores donati cessabant -a. SERV. Aen. 1, 248 solent missi militia sive -a quibuslibet templis arma suspendere. SCHOL. Iuv. 6, 105 ut requiem -ae haberet. SIDON. carm. 2, 238 ad -am tu Spartace vincte. *v. etiam p. 2009, 40.*

gladiātus, -a, -um [*a* gladius. *W.*]. PRISC. gramm. II 442, 2 a gladio -us, ex quo gladiator. VIRG. gramm. epist. 5 p. 165, 20 *inter 'participia, quorum verba non tam usitata sunt'*: togatus, . . ., calciatus, -us *etc.* GLOSS. II 378, 12 *ξιφήρης* (*var. lect* gladiosus). ? GLOSS.ᴸ II Philox. GL 14 *μονομάχος* (*lege* gladiator). *i. q. gladio armatus.* GREG. TVR. Franc. 7, 29 reseratisque ostiis turba -orum (*i. armatorum*) ingreditur (*v. Bonnet p. 461, 1*). *hinc fictum verbum* **gladio** (-or?), -āre. VIRG. gramm. epist. 5 p. 165, 27 quomodo illud Aeneae *grammatici* stabit: . . . quis -bitur in bello?

gladiolus (-um), -ī *m.* (*n.*). *a* gladius *deminutive. de genere et formis: nom. sing.*: -us: COLVM. 9, 4, 4 PLIN. nat. 1, 21, 38. 21, 65. 108. 115 PALL. 1, 37, 2 ISID. orig. 17, 9, 83 MISC. Tir. 67, 19 GLOSS. *saepius* (*de pisce, v. p. 2011, 40*). -um: PS. APVL. herb. 79 *tit.* GLOSS. II 378, 15 (*v. infra l. 76*), *al. plur.* (?) -a: MESSALA *sec. Quint. inst. 1, 6, 42. acc.* -um: SCRIB. LARG. 82 (*masc., v. p. 2011, 13*). PLIN. nat. 21, 111 (*v. app. crit.*). GELL. 10, 25, 3 ITALA iud. 3, 22 (Lugd.). MARCELL. med. 19, 52. 26, 96. 15, 99 (*neutr., v. p. 2011, 28*). PS. APVL. herb. 79, 3. 6. 15. 17 DIOSC. 4, 22 Vind. 4, 20 p. 185, 17. 186, 13. MISC. Tir. p. 54, 13 (*cf. Moore, Arch. 10, 1898, 263*). *rell. casus:* -i (*gen.*): PLIN. nat. 21, 107 PLIN. med. 2, 13 HYMN. Ambr. II 72, 20 MARCELL. med. 15, 13. 25, 29. 30, 70 PS. APVL. herb. 79, 11. -o (*abl.*): FEST. 210 APVL. met. 2, 18. 3, 5. *cf.* MISC. Tir. 51, 10 GLOSS. -is (*abl.*): CAPITOL. Alb. 8, 1. *nota fem.*: PLIN. VAL. 1, 13 *sub fin.* -ae. *dub.* DIOSC. Vind. 1, 1 p. 6, 13 *γλαδιολα, γαλδιολα codd.* (*γλαδιολουμ Wellmann*). GLOSS. *v. infra l. 76. p. 2011, 7 sqq. 40.* [*ital.* ghiaggiuolo, *francogall.* glaïeul. *M.-L.*]

1 *proprie i. q.* ***gladius parvus***: GLOSS. II 378, 15 *ξιφίδιον* -um. FEST. p. 210 Livius in -o (*sc. palliata* = LIV. ANDR. com. 1 [*'Εγχειρίδιον, quo titulo inscribuntur Menandri Philomenis aliorum, ut videtur, comoediae, contulit Duentzer. Fraenkel*]). GELL. 10, 25, 3 lingulam veteres dixisse -um oblongum in speciem linguae factum. APVL. met. 2, 18 -o solito cinctus altrinsecus ipse salutis meae praesidia gestabo. 3, 5 latrones . . . -o, qui me propter huius modi pericula comitabatur, armatus fugare . . . aggressus sum. ITALA iud. 3, 22 (Lugd.) concluserunt adipes . . . -um cum manubrio (*cf. gr. 3, 21 τὴν*

[Koch]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

μάχαιραν. VVLG. ferrum). CAPITOL. Alb. 8, 1 validissimi eum interimerent -is infra vestem latentibus. HYMN. Ambros. II 72, 20 carcerem minatur, inter necem -i sententia.

2 *translationes de forma*: **a** ***folii genus***: COLVM. 9, 4, 4 mille ... semina ... flores amicissimos apibus creant, ut sunt in irriguo (virgineo *codd.*) solo frutices amelli, caules acanthini, scapus asphodeli, -us narcissi. **b** ***herbae genera*** (*iris al.*): GLOSS. ξυρίς. iri[u]s. iris Africa (Africae). iris Illyrica: xifio. xifis. xifa (?). mazerofollo *et* maberobillo (*i.* μαχαιρόφυλλον). idios. eracion. sigitale. amelos id est irius sive ius (*i. iris*): -um mellacaria: -o. -o segetali (reg- *trad.*), id est sifion (ξιφίον). solago. -us hortensis: iris ilirica (*v. supra l. 8*). iri[u]s. -us paludensis: agoro. agaro. aguro. SCRIB. LARG. 82 cypiri radicis, quem nos -um appellamus (*hinc* MARCELL. med. 15, 99, *v. infra l. 27*. PLIN. nat. 21, 107 cypiri, hoc est -i, radicem [*Theophrast. hist. plant. 7, 12, 3 τοῦ φασγάνου καλουμένου*]. 21, 111 -um alterum, quem cypirum vocant, et ipsum palustrem, Iulio mense toto secari iubet ad radicem tertioque die in sole siccari, donec candidus fiat. 21, 115). PLIN. nat. 1, 21, 38 -us, hyacinthus (21, 66 *inter flores veris* -us comitatus hyacintho [*cf. Theophr. hist. plant. 6, 8, 2 τὸ ξίφιον*]. PALLAD. 1, 37, 2 hyacinthum [iancinthum *sim codd.*], qui iris vel -us dicitur similitudine foliorum). 21, 108 -us *habet folium* simile nomini (*cf. Theophr. l. l. 7, 13, 1 τὸ ... φάσγανον ὑπό τινων ... καλούμενον ξίφος*. ISID. orig. 17, 9, 83 -us, quod sit foliis gladii similibus, thyrso cubitali, floribus purpureis. PS. APVL. herb. 78). PLIN. med. 2, 13 hederae et -i sucus ... potui datur. MARCELL. med. 15, 13 -i folium medium divisum et ... in se conexum ac ... circa collum habitum tosillas sedat. 15, 99 xiphii radicis, quod nos -um appellamus (*cf.* PS. APVL. herb. 47. 78. DIOSC. VIND. 4, 20 p. 185, 16. 17 ξίφιον ... Ῥωμαῖοι γλαδίωλουμ). 19, 52 ut livorem de facie tollas, -um herbam palustrem harundine aut osse acuto radicitus avelles observans prorsus, ne ferro eam contingas. 25, 29 -i radix contusa cum sulpure vivo et adipe ursina lumbis imposita plurimum prodest. 26, 96 ad vesicae dolorem et urinae difficultatem herbam -um diligenter fodito (PS. APVL. herb. 79, 1). 30, 17 -i radicem longitudine ac plenitudine digiti pollicis. PLIN. VAL. 1, 13 radix -ae (*v. p. 2010, 72*) cocta et trita. DIOSC. 4, 22 xeris ... Romani -um dicunt (*cf. gr. 4, 22 ξυρίς ... Ῥωμαῖοι ... γλαδίολον*). DIOSC. gr. 1, 1 p. 6, 13 ἶρις ... Ῥωμαῖοι ... γλαδίολα (*sic codd., v. p. 2010, 73*. MISC. Tir. p. 67, 19 irius, id est -us hortolanus). MISC. Tir. p. 51, 10. 54, 13. **c** ***genus piscis***: GLOSS. III 187, 20 xifios -us. 257, 5 ὁ ξιφίας -us (*cf.* II 378, 14 ξιφίας ὁ ἰχθῦς). 437, 29 ξιφίον -us.

gladiōsus, -a, -um. GLOSS.^{L} II Philox. GL 10 -us ξιφήρης (*var. lect.* gladiatus).

gladiunculus, -ī *m. a* gladius, *cf.* pugiunculus. *i. q. gladiolus.* PASSIO Polycarp. 16, 1 -um sancto corpori inicere (παραβῦσαι ξιφίδιον).

***gladius** (-um), -ī *m.* (*n.*) [*voc. gallicum, i. q. cambr.* clēddyf '*gladius*', *v. Vendryes Mélanges Saussure 310 sq., Walde, Lat. etym. Wb.^{2} 343. W.*]. *de etymologia et notione*: VARRO ling. 5, 116 -um c in g commutato a clade, quod fit ad hostium cladem -um (*cf.* GRAMM. suppl. 245, 19 -us quasi 'cladius' a clade, quam facit). *plura invenies s. v.* ensis. *de scriptura*: gradius: *v. p. 2014, 25. 32*. *de genere*: VARRO ling. 9, 81 hoc -um et hic -us. QVINT. inst. 1, 5, 16 '-a' qui dixerunt, genere exciderunt. NON. 208 -us masculini *generis*. neutri Lucilius (*1187, v. infra l. 58*). CAPER gramm. VII 101, 14 *inter masculina*: hic -us. GRAMM. suppl. 46, 23. -um *neutr. habetur*: LVCIL. 1187 (*p. 2018, 49*). VARRO ling. 8, 45 -um *pro exemplo vocabuli*. rust. 1, 48, 3 (*p. 2015, 27*). ITALA iud. 7, 20 (Lugd., *p. 2012, 49*). psalm. 43, 7 (Cas., *p. 2019, 8*). Luc. 22, 38 (cod. b) ecce -a duo. Rom. 8, 35 (cod. d). ? Eph. 6, 17 (Ambr. in psalm. 118 serm. 13, 6, *cf. p. 2013, 42*). ACT. Petr. 22 (*p. 2013, 81*). DIFF. gramm. VII 529, 31 (*p. 2012, 38*). GLOSS. *saepius*: *nota* GLOSS.^{L} II Philox. GL 5 -a ξίφη [*corrupte*: SEN. clem. 1, 11, 3 *cod. R*]. *de formis*: *gen. sing.* -di: CORP. VIII 2582. INSCR. Dessau 9200, 22 (*saec. I ex.*). -bus: ITALA Luc. 22, 52 (cod. l) cum -bus et fustibus. GLOSS. ξίφος, μάχαιρα, ῥομφαία, φάσγανον romphea, telum, ensis. *cf. s.* aclydes, anceps *et p. 2014, 25*. NOT. Tir. 77, 32 *inter alia arma*. *inde ab* ENN. *et* PLAVT. *per totam latinitatem; de usus frequentia ap. diversos auctores cf. sub* ensis. *de Plauti usu v. Leo, Gesch d. röm. Lit. (1913) p. 140.* [*fort. corrupt.* HOMER. 751 (iaculo *Vollmer*). *an delend.* CIC. Cluent. 123?]. [*ital.* ghiado; *francogall.* glai. *M.-L.*].

1 *i. q. ensis*, μάχαιρα (*de re v. Fiebiger P. W. VII 1372 sqq.*): **a** ***proprie***: PLAVT. Cas. 307 -um faciam culcitam eumque incumbam. ENN. ann. 253 deducunt (*i. procudunt, fabricantur*) habiles gladios filo gracilento *sc. Hispani* (*v. Norden, Enn u. Verg. p. 119; Pasquali, Gött. Gel. Anz. 1915, 607*). SISENNA hist. 70 iaculis celeriter consumptis ad -os certationem revocaverunt. CIC. Phil. 11, 7 cum ... prius latronum -os videret, quam quae res esset audisset. SALL. Iug. 94, 1 super terga -ii et scuta (*sc. erant escensuris*). OV. met. 14, 651 *Vertumnus* miles erat -o *sumpto*. LIV. 1, 43, 2 *inter arma classis primae* -us. 22, 46, 5 Gallis Hispanisque ... erant dispares ac dissimiles -ii, Gallis praelongi ac sine mucronibus, Hispano, punctim magis quam caesim adsueto petere hostem, brevitate habiles et cum mucronibus. SEN. contr. exc. 4, 7 -us inter duos fortioris est. contr. 7, 1, 9 laqueus, -us *etc.* ... aliae mortes insidiantur ... animae. VAL. MAX. 2, 6, 7 a condita urbe -us est ibi (*Massiliae*), quo noxii iugulantur, rubigine exesus et vix sufficiens ministerio, sed index ... omnia antiquae consuetudinis monumenta servantium. SEN. Herc. O. 153 in nudo -us corpore *Herculis* frangitur, et saxum resilit. Tro. 284 quidquid indignum aut ferum cuiquam videri potuit, hoc fecit ... -us ... felix, cuius infecti semel vecors libido est. clem. 1, 8, 2 possum in qualibet parte urbis solus incedere sine timore, quamvis ... nullus ad latus -us. dial. 2, 18, 3 plurimum ... undique publicas ac privatas iniurias ulciscentium -orum ingestum est. 4, 35, 1 arma nobis expedita prospicimus, -um commodum et habilem. 5, 18, 2 *res p.* et hostium et vindicum -os reciperet. epist. 76, 14 -um bonum dices non cuius auratus est balteus nec cuius vagina gemmis distinguitur, sed cui et ad secandum subtilis acies est et mucro munimentum omne rupturus. CVRT. 8, 14, 29 copidas vocabant *Persae* -os leviter curvatos, falcibus similes, quis appetebant beluarum manus. LVCAN. 1, 320 -ii cum triste micantes iudicium insolita trepidum cinxere corona. PLIN. nat. 7, 200 galeam -um hastam Lacedaemonii *invenerunt*. 9, 3 rerum ... simulacra inesse *mari* licet intellegere intuentibus uvam, -um *al.* QVINT. inst. 8, 6, 20 (*de synecdoche*) prosa ... 'mucronem' pro -o ... recipiet ... et ... pro -o 'ferrum' (*cf.* 10, 1, 14 [*de significatione*] nec ut 'mucro' -um sic mucronem '-us' ostendit) decl. 281 p. 146, 4 abdicatus ... habet -um, instrumentum parricidii. 296 p. 171, 7 -us in triclinio. 302 p. 191, 5 non ludum ... nec armorum scientiam complexa est *lex de gladiatore*, sed -um. IVV. 10, 164 finem animae ... non -ii ... dabunt, sed *eqs.* TAC. Agr. 36 Britannorum -ii sine mucrone complexum armorum et in arto pugnam non tolerabant. Germ. 44 gentium (*Rugiorum, Lemoviorum al.*) insigne rotunda scuta, breves -ii. dial. 5 non ... -us in acie firmius munimentum quam reo et periclitanti eloquentia. hist. 1, 79 neque conti neque -ii, quos praelongos utraque manu regunt, usui *Sarmatis*. ann. 2, 14 nec ... immensa barbarorum scuta, enormis hastas inter truncos arborum ... perinde haberi quam pila et -os et haerentia corpori tegmina. SVET. Cal. 49, 3 alteri *libello* '-us', alteri 'pugio' index erat; ambo nomina et notas continebant morti destinatorum. frg. p. 345, 4 cuiusdam gladiatoris in ludum emissi -us. DIFF. gramm. VII 529, 31 familiaricum, quod servo competit, ut sagum, -um. GAIVS dig. 50, 16, 41 'armorum' appellatio non utique scuta et -os significat, sed et fustes et lapides (*cf.* inst. 4, 155). APVL. Socr. 18 p. 159 speculatores ... Vlixes cum Diomede deliguntur veluti ... mens et manus, animus et -us. TERT. nat. 1, 18 p. 90, 21 contemptu ... mortis -us de maioribus ⟨fabulas fecit⟩. patient. 3 p. 4, 11 ne unius quidem discentis (*sc. Petri*) -um ultorem probavit *Iesus*. resurr. 16 p. 45, 29 nec -um (*sc. ut reum*) ad bestias pronuntiari, si quis eo latrocinium fuerit operatus. 16 p. 46, 12 -um ... latrociniis ebrium quis non a domo tota ... relegabit? scorp. 15 p. 178, 5 *in Actis* carceres ... vincula ... -ii *al.* ... interpretem non habent. ITALA iud. 7, 20 (Lugd.) invocaverunt *milites hostem opprimentes*: '-um domini et Gedeon' (VVLG. -us domini et Gedeonis). I reg. 14, 20 (Vind.) ecce -us viri super alienigenas (ἐγένετο ῥομφαία ἀνδρὸς ἐπὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ κτλ. VVLG. versus fuerat -us ... ad proximum suum). 21, 8, 9 (Hier. epist. 29, 3, 7) vide, si est ad manum tuam lancea aut -us (δόρυ καὶ ῥομφαία), quoniam -um et vasa (σκεύη) mea non sustuli in manu mea (VVLG. si habes ... hastam aut -um, quia -um ... et arma ... non tuli mecum). psalm. 58, 8 (Veron.) -us in labiis *inimicorum* (item VVLG.; ῥομφαία ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτῶν). cant. 3, 8 (Hier. epist. 65, 10, 4 Epiphan. in cant. p. 45) vir ⌊et⌋ (*om. Epiph.*) -us super femur eius (-us eius in femore ipsius *Epiphan.*, ἀνὴρ ῥομφαία αὐτοῦ κτλ., VVLG. unius cuiusque ensis). Luc. 22, 38 (*multi codd.*) domine, ecce duo -ii (*de cod. b v. p. 2011, 60*). PORPH. Hor. carm. 1, 27, 5 acinacis: -us Parthicus, sed nunc pro omni -o positum. PANEG. 9 (12), 11, 4 servarent deditos -ii[s] sui (*sc. in claustra mutati*. *ibid.* 12, 2 -us ille ... ipse domini sui manus tenuit et paratus ad caedem custos factus est ad salutem). VOPISC. Aurelian. 31, 5 non oportet ulterius progredi militum -os. HIL. in Matth. 10, 23 -us telorum omnium telum acutissimum est. SCHOL. Verg. Veron. Aen. 7, 665 dolo dicitur -us acutissimi et tenu⟨issimi ferri⟩. SERV. auct. Aen. 9, 503 harpen id est curvum -um in modum falcis. CLAVD. DON. Aen. 7, 743 mirandum non est ex aere fuisse -um. VEG. mil. 2, 15 *saepius*. VVLG. I reg. 15, 33 fecit absque liberis mulieres -us tuus. psalm. 149, 6 -ii ancipites in manibus *sanctorum* (ITALA frameae bis acutae, *v. p. 1240, 33*). I par. 21, 12 -um Domini. 21, 30 Angeli Domini. Iudith 6, 4 militiae. prov. 5, 4 *meretrix* acuta quasi -us biceps. 22, 5 arma et -ii in via perversi. 25, 18 iaculum et -us et sagitta acuta homo, qui loquitur contra proximum suum falsum testimonium. Ier. 6, 25 nolite exire ad agros ... quoniam -us inimici pavor in circuitu. 50, 35 -us ad Chaldaeos (*cf.* 50, 36. 37). Ezech. 7, 15 -us foris et pestis et fames intrinsecus. 14, 17 dixero -o: transi per terram. 21, 14 duplicetur -us ac triplicetur -us interfectorum: hic est -us occisionis magnae. Zacch. 11, 17 -us super brachium eius et super oculum dexterum eius. AVG. serm. 4, 31, 34 qui se dividunt, ipsi habent -um divisionis (*cf. vol. V 1628, 76*). civ. 1, 21 adminiculum -us utenti. GREG. M. epist. 11, 31 saevientis inimici ... -us.

[*Koch*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 7 animatus -us nostris est usibus attributus.

b ***in imagine, proverbialiter, metaphorice*** *(cf. Otto, Sprichw. p. 153 sq., s. v.; Woelfflin, Sitz.-Ber. bayr. Ak. 1888 I p. 206 sqq. saepe ap. eccl., cf.* HIER. in Agg. 1, 11 p. 749 licet omnis plaga, quae propter peccata hominibus inferatur, possit pro -o accipi): PLAVT. Cas. 344 *v. p. 2023, 23.* Merc. 613 *v. p. 2021, 41.* Trin. 129 dedistine hoc facto (*sc. argento*) ei -um, qui se occideret (*cf.* TERT fug. 13 *p. 2020, 8*) TER. Ad. 958 suo sibi -o hunc iugulo (LACT. inst. 3, 28, 20 pereunt [*cf.* AMBR. off. 1, 3, 15 tolerabilius est alieno -o quam nostro perire]. *cf.* CIC. Att. 1, 16, 2 cum illum plumbeo -o iugulatum iri *in iudicio* diceret *Hortensius*). CIC. Caecin. 82 *v. p. 2023, 64.* Mur. 30 cedat ... otium militiae, stilus gladio. Pis. 21 *v. p. 2018, 21.* HOR. sat. 2, 3, 276 ignem -o scrutare *i. furorem instiga* ([PORPH. Πυθαγορικὸν est πῦρ μαχαίρῃ⟨ι⟩ μὴ σκαλεύειν]. *cf.* HIER. adv. Rufin. 3, 39 ignem -o ne fodias. iratum videlicet et tumidum animum verbis maledicis ne lacessas). OV. ars 3, 589 ponite iam -os hebetes: pugnetur acutis. APVL. met. 5, 19 destrictis -is fraudium simplicis puellae paventes cogitationes invadunt. ITALA (Mar. Victorin. in h. l., Ambrosiast. in h. l.) *et* VVLG. Eph. 6, 17 *assumite* -um spiritus, quod est verbum dei (τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ὅ ἐστιν ῥῆμα θεοῦ. *cf.* TERT. adv. Marc. 3, 14 p. 399, 20 Paulum ... assumere iubentem scutum fidei ... et galeam salutaris [*sic*] et -um spiritus, qv d est *eqs.* AMBR. fid. 2, 16, 136. BACHIAR. repar. laps. 8 defuit ei ... salutis -us spiritus, quibus armantur milites Christi. PETR. CHRYS. serm. 108 p. 500^C accipe -um spiritus. NICET. vigil. 8 criminum caput diabolus -o spiritus vulneratur. ORIGEN. in I reg. 16. *cf.* AVG. serm. 202, 2, 2 debellaturus ... Christus -o spirituali per universum orbem. PAVL. MED. adv. Cael. 1 spiritali -o ... interimantur. 5 resecatur *haereticus.* VINCENT. LER. 21, 3 haereseon ... novitates velut quodam spiritali -o ... truncandae sunt. CAPREOL. epist. 2, 12 acuto spiritali -o ferietur). LACT. inst. 3, 4, 9 (*de philosophis tamquam spartis*) *v. p. 2021, 12.* HIL. in Matth. 10, 23 dei ... verbum nuncupatum in -o: qui -us missus in terram est, id est, praedicatio eius hominum corporibus infusa. 32, 2 non humano, sed oris sui -o (HIER. adv. Rufin. 3, 41 ne -o oris tui amputares caput meum. GREG. M. moral. 6, 35 potest per oris -um accusantium Hebraeorum lingua signari. 6, 39 -us namque oris est iniquitas persuasionis). in psalm. 63, 7 *linguae* -os ... metuit (OPTAT. 2, 23 p. 61, 1 linguas acuistis in -os. 2, 24 p. 61, 4. 2, 25 p. 65, 22 dei episcopos linguae -o iugulastis. VVLG. psalm. 56, 5 dormivi ... et lingua hominum -us acutus [ITALA framea]. *cf.* 63, 4 exacuerunt ut -um linguas suas). OPTAT. 110 p. 13, 16 in te ... convertisti sententiae -um. AMBR. in psalm. 118 serm. 13, 6 nisi ... sumat sibi -um, quod pro Christi nomine non refutet vel quo corporalia a spiritalibus, umbram a veritate distinguat. *ibid.* dei verbum, -um bis acutum (PRAEDEST. 1, 16 p. 592^B singulos -os dei verbi de vagina divinae legis eiciens. *cf.* PROSP. epist. 4 haereses invicto verbi -o debellaret. PS. PROSP. carm. de prov. 610 -o verbi fideique umbone potenti vincebant arcus tenebrarum. SIDON. epist. 4, 11, 6 v. 11 verbi -o secare sectas. *cf.* HIER. in Nah. 3, 1 *sqq.* p 565 habet ... sermonis -um, exacutum cote dialecticae et rhetoricae artis oleo levigatum [AVG. civ. 20, 21 p. 459, 21 D. sermonem dei (*v. supra l. 33*) dicit scriptura -um bis acutum. EVCHER. form. 1 p. 8, 13 -us: vindicta vel sermo domini. OP. imperf. in Matth. 8 p. 678 -us dicitur sermo divinus quia sicut -us carnes praecidit, sic et sermo divinus concupiscentias carnales. CASSIOD. in psalm. 149, 7 anceps -us est sermo domini salvatoris]). HIER. epist. 65, 10, 1 virginitatem -um habere pudicitiae. in Is. 7, 1 p. 102 argumentorum et dialecticae artis -is dimicare. adv. Rufin. 3, 1 accusationis tuae -os pertimescam. VVLG. deut. 33, 29 *dominus* scutum auxilii tui, -us gloriae tuae. II par. 20, 9 -us iudicii. Iob 5, 15 salvum faciet egenum a -o oris eorum. prov. 12, 18 quasi -o pungitur conscientiae. AVG. serm. 359, 9 -us vindictae dominicae. epist. 104, 7 unde illud proverbium: nec puero -um (*cf. Diogen. Laert. 6, 46* μὴ παιδὶ μάχαιραν). c. Parm. 1, 8, 13 iuridico -o feriuntur. GENNAD. dogm. 26 districto -o veritatis (PROSP. in psalm. 135, 10 nulla pars mundi est quam non percutiat -us veritatis. CLAVD MAM. anim. p. 142, 5 multimodo veritatis -o cerviculam ... concipilari. FERRAND. epist. 3, 1 cadaver exanime -o veritatis infici). PROSP. c. coll. 21, 2 *v. p. 2025, 83.* PRAEDEST. 1, 19 p. 593^C -o sunt anathematis amputati. FAVST. REI. grat. 2, 3 p 64, 14 -um cruentae mentis exacuit. VICT. VIT. 3, 47 ubi eos (*catholicos*) fallacis aquae (*i. baptismi Ariani*) -o peremissent *Vandali*, indicium eis ... tradebant. CASSIOD. inst. div. 11 patres ... inventores novarum haeresum pertinaces divino -o perculerunt. VITAE patr. 5, 12, 5 quando cogitatio contraria in corde venerit, ... -um lacrimarum exacue. GREG. M. epist. 4, 23 p. 258, 1 quod modo in nos humanus modo divinus -us saeviat. moral. 8, 2 -is amoris accincta *mens sancti.* 9, 5 se -o contradictionis frangit. 9, 53 insidiantis culpae evadere -um nequeunt. moral. 6, 57 qui occupati bene humanis usibus viverent, -o suae quietis extincti sunt. 8, 57 a -o se tantae animadversionis abscondunt *pii.* ACT. Petr. 22 veni, verum -um nostrum, Iesu Christe, et non tantum caput eius praecidas daemonis, sed et omnia membra eius concide. INSCR. christ. Diehl 4739 demisit nobis -um usque die mortis nostre. *metonymice de quovis hominum genere, quod -um gerit:* CIC. Phil. 2, 106 Mustelam et Laconem, quorum alter -orum (*i. gladiatorum? armatorum?*) est princeps, alter poculorum epist. 4, 9, 4 *v. infra l. 66* LVCAN. 3, 323 *v. p. 2017, 40* 7, 81 *v. p. 2019, 59.* 7, 503 civilia bella una acies patitur, gerit altera; frigidus inde stat -us, calet omne nocens a Caesare ferrum. PANEG. 9 (12), 13, 1 *v. p. 2019, 24.* *fere i. q.* ***bellum, pugna:*** ITALA *et* VVLG. Matth. 10, 34 *v. p. 2021, 35.* VVLG. iud. 7, 22 *v. p. 2021, 45.* SCHOL. Cic. Bob. p. 111, 24 St. *v. p. 2027, 21.* *sim. de* ***caede:*** SEN. dial. 12, 13, 4 *v. p 2020, 64.* LVCAN. 5, 282 *v. p 2026, 82.* VVLG. I Macc. 8, 23 -us et hostis procul sit ab eis. PASS Matth. 31 *v. p. 2018, 40.* *fere i. q.* ***poena mortis,*** *supplicium sim.:* AMM. 30, 4, 19 ut ab insonte -us vel calamitosa detrimenta pellantur. AVG. civ. 20, 21 p. 459, 3 D. igne ... tempestate ... -o poenam iudicii significat. *cf. etiam sub iunct.* ad -um, *p. 2027, 14 sqq.* *i. q.* ***gladiatura:*** SEN. contr. exc. 10, 4 *v. p. 2027, 12.* SEN. epist. 87, 9? (*v. p. 2027, 13*). LACT. inst. 6, 12, 39 *v. p. 2027, 20.* *plura huiusmodi habes in iuncturis.*

2 ***translationes variae de forma, usu, ministerio gladii:*** **a** *i. q.* ***stamen in machina textoria?*** PROP. 4, 3, 34 Tyria in -os (radios ς) vellera secta suos (*v. Rothstein ad l.*). *cf.* ENN. ann. 253 (*p. 2011, 75*). **b** *i. q.* ***vomer:*** PLIN. nat. 18, 172 eodem ... -o scindens solum et acie laterum radices herbarum secans. **c** *i. q.* ***rupes:*** VICT. VIT. 2, 36 per -os acutos petrarum hic caput conterebatur, alibi latera findebantur. **d** -us ***piscis*** (*Plin. nat. 1, 9, 21.* GLOSS. III 89, 33 *inter pisces:* gradius ξιφίας): PLIN. nat. 9, 54 *araneus* se ... ei, qui -us vocatur, crebro delphini magnitudinem excedenti, sub pinna adfigit. 32, 15 Niger xiphiam, id est -um rostro mucronato esse *tradit* (ISID. orig. 12, 6, 15 -us dicitur eo quod rostro mucronato sit). 32, 145 *inter beluas marinas:* -ii, serrae. AMBR. hex. 5, 10, 31 quid -os loquar aut serras aut canes maritimos aut balaenas *eqs.*? POL. SILV. nom. anim. chron I p. 544, 6 *inter nomina natantium:* gradius. *cf.* PLIN. nat. 9, 3 (*p. 2012, 20*). **e** *pars* ***Orionis*** (*sideris*): PLIN. nat. 18, 246 III non. April. ... Aegypto Orion et -us eius incipiunt abscondi. 18, 255 Orionis -us occidere incipit (18, 256. 313). 18, 256 exoritur. HYGR. astr. 3, 33. SCHOL Germ. Bas p. 94, 7 balteus eius et -us Sang p 163, 12. CLAVD 28, 176 -o ... tremendum ... Oriona.

iuncturae (*ad 1*): **A** ***nominales:*** **1** *per* ***substantiva:*** **a** *apponitur gen.* gladii (-orum): acies: PLAVT. Truc. 492 PLIN. nat. 15, 52 ITALA *et* VVLG Hebr. 11, 34 CLAVD. DON. Aen. 6, 290. adiutorium: ITALA *et* VVLG. psalm 88, 44 (βοήθεια τῆς ῥομφαίας). animadversio (*i. poena*): LACT. mort. pers. 22, 3. artifex: TREB. trig. tyr. 8, 13. assultus: GREG. TVR Iul. 5. atrocitates: TERT. anim. 56 p. 391, 4 suppliciorum, crucis dico ... et -ii *etc.* auxilium: CLAVD. DON. Aen. 12, 378. caedes (*i. per -um*): RVFIN. hist. 3, 5, 7 (*gr.* διὰ ξίφους). SIDON. epist. 3, 3, 5 hebetatorum ... -orum. capulus: OV. met. 7, 422. PAVL FEST. p. 61 capulum et manubrium. VAL. MAX. 1, 8 ext 9 LVCAN. 3, 749 SVET. Aug. 26, 1. 49, 1. cicatrices: HIL. op hist. frg 2, 3 *v. p. 2015, 8.* contemptus: SEN. epist. 95, 71 periculorum -[at]orumque. conturbatio: VVLG. Ezech. 21, 15. crepitus: BELL. Hisp. 17, 2. facies: VVLG. Is. 21, 15 a facie ... -orum fugerunt, a facie -ii imminentis. *sim.* 31, 8. Ier. 25, 16. 27. 32, 24. 46, 16, 50, 16. thren. 5, 9 (*cf. p 53, 47*). facinus: LVCAN. 5, 206. fines: CIC. Pis. 38 ut ... imperatoribus idem fines provinciae fuerint qui -orum (*V*; gladiatorum *E*). forma: PLIN. nat. 4, 83 paeninsula ad formam -ii. fulgor: SEN. epist. 48, 11 (*opp.* auri). fulmen: SER. SAMM. 825. ictus: BELL. Hisp. 17, 2 SEN. dial. 6, 26, 2 PS. AVR. VICT. epit. 5, 7 AMM. 15, 4, 11. 15, 5, 31. 16, 12, 44. 18, 8, 12. VVLG. II Macc. 12, 22 (ξιφῶν ἀκμαῖς). CASSIOD. var. 4, 27, 2. impetus: CAES. Gall. 1, 52, 4. impunitas: CIC Phil. 1, 27 -orum (*i. gladiatoribus utendi*). *sim.* epist. 10, 2, 1 VELL. 2, 3, 3. 2, 125, 2. ius (-i, *i capite puniendi*): VLP. dig. 1, 18, 6, 8 LAMPR. Alex. 49, 1 FIRM. math. 3, 4, 13. 26 33 SVLP SEV. dial. 3, 11, 9 COD. Theod. 9, 41, 1. 12, 1, 74. PASS. Perp 6 (*gr.* ἐξουσία μαχαίρας). CORP. II 484 (*fere saec. III*). VI 1151 (*a. 337—341*). VIII 2582 2744 (*ca. a. 176*). 20996 (*saec III in.*). XIV 135. INSCR. Dessau 9200 (*saec. I ex.*). libido: SEN. Tro. 284. licentia: CIC. epist. 4, 9, 4 -orum, *i. armis potentium.* VELL. 2, 22, 2. FIRM. math. 4, 21, 2 *Mars* dat ... licentiam -ii. limus (?): TERT. resurr. 16 p. 47, 4. mactatio: ITALA Hebr. 11, 37 (cod. d, e, g, r. ἐν φόνῳ μαχαίρης; VVLG. occisio). manubrium: PAVL FEST. p. 61 *v. supra l. 46.* manus: VVLG. Iob 5, 20 psalm. 62, 11 Ier. 18, 21 Ezech. 35, 5. (*tot*) milia: SEN. clem. 1, 1, 2 -orum. mucro: VARRO ling 7, 107 lingula. BELL. Hisp. 32, 2 VELL. 2, 70, 5 PLIN. nat. 21, 42 SVET. Vit. 17, 1 FIRM. math. 6, 31, 60. multitudo: CIC. Mil. 64. nitor: PLIN. nat. 2, 89. numerus: CIC. Catil. 3, 8 LIV. 1, 51, 6. 42, 61, 2. occasio: CLAVD. DON. Aen. 4, 680 -ii (*i. utendi -o*). occisio: ITALA num. 21, 24 (Lugd.) in -ne (φόνῳ, *cf. supra l. 68*; VVLG. in ore). VVLG. Hebr. 11, 37 (*v. supra l. 68*). oppressiones: GREG. M. epist. 13, 28. opus: TERT. patient. 3 p. 4, 12. os (in ore): ITALA *et* VVLG. Ios. 6, 21. 8, 24. 10. 28. 30. 32. 35. 37. 39 iud. 1, 8. 25. 4, 15. 18, 27 exod. 17, 13 num 21, 24 (*v. supra l. 75/6*). deut. 13, 15. 20, 13. 17 Ios. 19, 47 iud. 20, 37. 21, 10 I reg. 15, 8. 22, 19 *bis* II reg. 15, 14 IV reg. 10, 25 Iudith 2, 16. 7, 17. 15, 6. Sirach 28, 22 (ἐν στόματι μαχαίρας). Ier. 21, 7. I Macc. 5, 28 (ἐν στόματι ῥομφαίας). 5, 51 Luc. 21, 24 RVFIN. Orig. in Ios. 8, 7. periculum: CORP. VI 1770 sub -i (*i. sup-*

[Koch]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

plicii) periculo. plaga: HIL. op. hist. frg. 2, 3 *v. infra l. 8.* VVLG. apoc. 13, 14. poena: VLP. dig. 47, 14, 1 PAVL. coll. Mos. 11, 7, 3. 11, 8, 3. VVLG. Iudith 6, 6 ut dignas mei -ii poenas exceperint. potestas (*sc. supplicii*): VLP. dig. 1, 16, 6, 1. 2, 1, 3. 50, 17, 70 FIRM. math. 1, 7, 32. 3, 4, 29. 6, 24, 10. 8. 28, 1. princeps: *v. p. 2014, 2.* prosectus: APVL. met. 8, 28. *ibid.* ictus flagrorum. rotatus: HIER. epist. 50, 5, 3. rubigo: CVRT. 10, 2, 23. sanguis: VVLG. IV reg. 3, 23. signa: HIL. op. hist. frg. 2, 3 -orum signa, plagas et cicatrices. similitudo: PALLAD. 6, 7, 4 VEG. mil. 3, 4. species: PLIN. nat. 25, 138. vagina: SEN. epist. 76, 14. PLIN. nat. 8, 214 sunt ibices ... onerato capite vastis cornibus, -orum ceu vaginis. vis: LIV. 1, 51, 2. vocabula: GELL. 10, 25, 2. usus: LIV. 38, 21, 5. b *-us coniungitur cum partibus suis*: acies: CIC. Sest. 24 *-us* possit acie sua et viribus ferri vulnerare. balteus: SEN. epist. 76, 14 AVSON. 427, 3 VVLG. I reg. 18, 4. *cf. p. 2014, 35.* capulus: *additur gen.* -ii: *v. p. 2014, 45.* PLAVT. Cas. 909 dum -um quaero ne habeat, arripio capulum (*obscaene de membro virili*). capulo tenus: VAL. MAX. 9, 9, 2 -um ... demisit. APVL. met. 1, 13 per iugulum ... demergit. CLAVD. DON. Aen. 2, 553 usque ad capulum. HIER. epist. 1, 8, 2 ad capulum -us reflectitur. VVLG. iud. 3, 16 -um ... habentem in medio capulum. MACR. somn. 1, 10, 16 a capulo de filo pendentem. manubrium: *v. p. 2014, 69.* mucro: LVCIL. 1187 *v. p. 2018, 49.* VARRO ling. 7, 107 mucro -i lingula. CIC. Catil. 3, 2 Lig. 9. BELL. Hisp. 32, 2 in -orum mucronibus capita hominum ordinata. LIV. 44, 34, 8 SEN. epist. 109, 18. LVCAN. 6, 237 recto -um mucrone prementem (tenentem, trementem *al.*). QVINT. inst. 8, 4, 27. *cf. p. 2014, 71 sqq.* vagina: VARRO rust. 1, 48, 3 in *vagina* latet conditum -um (PORPH. Hor. epod. 7, 1 OPTAT. 3, 8 p. 90, 1 CLAVD. DON. Aen. 9, 303. cf. CIC. inv. 2, 14 in vaginam recondidit). CIC. inv. 2, 14 e vagina ... eduxit (2, 15 CYPR. GALL. deut. 269 DICT. 2, 49 CLAVD. DON. Aen. 6, 260. 10, 475 VVLG. I reg. 17, 51 Ezech. 21, 5). Marcell. 17 -um vagina vacuum. nat. deor. 2, 37 vaginam ... -ii causa ... esse generatam. CAES. Gall. 5, 44, 6. LIV. 21, 62, 5 e vagina raptum (MACR. somn. 1, 10, 16). VAL. MAX. 1, 6, 5 lupum vigili e vagina -um abstulisse. 3, 2, 16 vagina -us eius elapsus decidit. 8, 9, 2 vaginis reddere (AMPEL. 30, 2). SEN. nat. 2, 31, 1 manente vagina -us ipse liquescit. epist. 92, 13 nec bonum nec malum vagina -um facit. QVINT. inst. prooem. 15 -o condito atque intra vaginam suam haerenti. CLAVD. DON. Aen. 4, 645 exclusit vagina -um. VVLG. I par. 21, 27 convertit -um suum in vaginam. Ezech. 21, 3 eiciam -um manu de vagina (*cf.* PRAEDEST. 1, 16 p. 592[B], *v. p. 2013, 46*). 21, 4 egreditur -us meus de vagina. Ioh. 18, 11 mitte -um tuum in vaginam. CLAVD. 5, 234 siccum -um vagina recusat. 10, 192 -osque tegat vagina minaces. c *-us componitur cum aliis armis sim.*: arcus: PLIN. nat. 7, 200 TAC. ann. 6, 35 VEG. mil. 2, 15. VVLG. gen. 48, 22 (ITALA sagitta). Ios. 24, 12 (ITALA sagitta). I reg. 18, 4 IV reg. 6, 22 II Esdr. 4, 13 Iudith 5, 16 psalm. 7, 13. 36, 14. 15. 43, 7. 63, 4. 75, 4. Is. 21, 15. Os. 1, 7. 2, 18 Zach. 9, 13 MVTIAN. Chrysost. hom. 7, 1 LIB. iubil. 23, 20. arma: CIC. Pis. *inter arma* (*item* NEP. Iph. 1, 3). Phil. 12, 8 LIV. 1, 25, 4. 22, 48, 2. 44, 34, 8 VELL. 2, 125, 2 VAL. MAX. 3, 1, 1 QVINT. decl. 302 p. 191, 5 IVV. 8, 123 TAC. hist. 1, 80. 4, 23 TREB. trig. tyr. 8, 13 CAPITOL. Maximin. 6, 2 CLAVD. DON. Aen. 11, 30 HIER. in Is. 3, 3 VVLG. I reg. 21, 8 psalm. 56, 5 prov. 22, 5 I Macc. 3, 3 II Macc. 5, 3. bucculae: LIV. 44, 34, 8. caetra: TAC. Agr. 36 SVET. Cal. 19, 2. clamis: SVET. Cal. 19, 2. clipeus: CIC. nat. deor. 2, 37 NEP. Iph. 1, 3 OV. met. 12, 466 LIV. 1, 43, 2 CVRT. 4, 4, 11 9, 7, 19 FLOR. epit. 13, 20, 6 APVL. mund. 30 CLAVD. DON. Aen. 10, 565 VVLG. I reg. 17, 45 Ezech. 26, 8. 38, 4 GREG. M moral. 8, 2. contus: IVV. 10, 20 TAC. hist. 1, 79 ann. 6, 35 VEG. mil. 1, 17. crista: PLIN. nat. 7, 200. crux: TERT. nat. 1, 3 p. 63, 11. 1, 18 p. 89, 24 patient. 13 p. 21, 10 anim. 56 p. 391, 4. culter: SEN. epist. 87, 9 TEST. Galli (Corp. XIII 5708) 2, 23. cuspis: LIV. 30, 18, 7 SIL. 7, 704 SER. SAMM. 825. ensis: *cf. s. v.* ensis. faces: CIC. Mil. 91. *v. etiam p. 2016, 67.* ferrum (*synon. pro* -o): CIC. de orat. 2, 170 VERG. Aen. 10, 512 VELL. 2, 125, 2 LVCAN. 7, 503. 574 QVINT. inst. 2, 16, 6 FLOR. epit. 3, 10, 12 APVL. met. 8, 12 ARNOB. nat. 4, 37 FIRM. math. 8, 26, 5. flagellum: SEN. epist. 82, 7 TERT scorp. 15 p. 178, 5 (*cf.* APVL. met. 8, 28 flagrum). framea: TAC. Germ. 18, 24 VLP. dig. 43, 16, 3. frena: CIC. Mil. 64. fundae: PANEG. 9 (12), 5, 5. fustis: *v. p. 2016, 74.* gaesum: VARRO frg. Non. p. 555, 9 qui gladiis cincti sine scuto cum binis gaesis essent. galea: CIC. Tusc. 2, 37 *v. p. 2016, 28.* OV. trist. 4, 1, 73 LIV. 1, 43, 2. 42, 61, 2. 44, 34, 8 LVCAN. 7, 159 PLIN. nat. 32, 23 IVV. 8, 123 PAVL. dig. 49, 16, 14 GAIVS inst. 4, 155 APVL. mund. 30 TERT. adv. Marc. 3, 14 p. 399, 20 (*v p. 2013, 21*). CAPITOL. Maximin. 6, 2 VEG. mil. 2, 16 VVLG. Eph. 6, 17 INST. Iust. 4, 15, 6. hasta: CIC. Cato 19 *v. p. 2023, 71.* NEP. Iph. 1, 3. 4 VERG. Aen. 12, 789 OV. rem. 27 LIV. 1, 43, 2. 31, 35, 5. 38, 21, 13 CVRT. 4, 4, 11. 7, 11, 14. 8, 11, 16. 9, 7, 19 PLIN. nat. 7, 200 SIL. 4, 176. 392 TAC. ann. 2, 14. 12, 35 VLP. dig. 43, 16, 3 PANEG. 9 (12), 5, 5. 12 (2), 36, 1 AMM. 15, 4, 11. 31, 5, 9 CLAVD. DON. Aen. 7, 505. 12, 342 VVLG. I reg. 7, 45. 47. 21, 8 Iob 41, 17 Ezech. 38, 4 Mich. 4, 3 Nah. 3, 3. iaculum: SISENNA hist. 70 *v. p. 2011, 77.* RHET. Her. 4, 52, 65 cum sago, -o succinctus, tenens iaculum. LIV. 44, 35, 12 HOMER. 444 IVV. 8, 123 SVET. Iul. 84, 3 GELL. 10, 25, 1 VVLG. prov. 25, 18 DRAC. laud. dei 2, 805.

lancea: CVRT. 9, 7, 19 TAC. Germ. 6 hist. 1, 79. 80. 2, 36 APVL. met. 4, 19. 7, 11 VVLG. I reg. 13, 19 II Esdr. 4, 13 Is. 2, 4 Ioel 3, 10 TEST. Gall. (Corp. XIII 5708) 2, 23. lapides: CIC. Sest. 27 Mil. 41 *al., v. infra l. 84.* lorica: LIV. 1, 43, 2. 22, 48, 2 -os occultos sub loricis habentes. 31, 41, 12. 44, 34, 8 PLIN. nat. 7, 200 TAC. dial. 5 CALP. decl. 50 PAVL. dig. 49, 16, 14 APVL. mund. 30 CAPITOL. Maximin. 6, 2 VVLG. I Macc. 3, 3. machaera: TERT. Scorp. 13 p. 174, 17. missilia: CATO orig. 83 p. 56, 16 LIV. 9, 35, 3. 26, 39, 12. 42, 61, 2. 44, 35, 12 VEG. mil. 2, 15. 16. 17. 3, 16. *cf.* VERG. Aen. 12, 278 ferrum missile. mucro: CIC. Catil. 3, 2 QVINT. inst. 8, 6, 20. 10, 1, 14. ocreae: LIV. 1, 43, 2 PLIN. nat. 7, 200 APVL. mund. 30 VEG. mil. 2, 15. parma: LIV. 31, 35, 6. pharetra: VVLG. Is. 49, 2. pilum: CIC. Pis. 38 Mil. 64 epist. 6, 1, 5 *v. p. 2024, 13.* CAES. Gall. 1, 52, 4. 7, 88, 3. civ. 3, 93, 1. 2 pilis ... missis ad -os redierunt. SALL. Catil. 60, 2 LIV. 6, 12, 9. 7, 16, 5. 9, 13, 2. 37, 41, 3. 37, 42, 5 LVCAN. 7, 159. TAC. hist. 1, 79 missile (*v. l. 8*). 2, 42. 3, 20. 4, 23 ann. 2, 14. 3, 46. 12, 35. 14, 36 FLOR. epit. 2, 7, 9. 4, 2, 46 PANEG. 11 (3), 24, 4 AMM. 26, 9, 7. 27, 7, 3. pugio: PAVL. FEST. p. 3 SVET. Cal. 49, 3. romphaea: MVTIAN. Chrysost. hom. 7, 1. sagitta: LIV. 44, 35, 12 PLIN. nat. 7, 200 (*bis*) FLOR. epit. 2, 7, 9 ITALA gen. 48, 22 Ios. 24, 12 (*v. p. 2015, 46*). SER. SAMM. 825 CLAVD. DON. Aen. 9, 37 (*bis*) VEG. mil. 2, 15 VVLG. deut. 32, 42 Iudith 5, 16 psalm. 56, 5 prov. 25, 18 Is. 49, 2 AVG. civ. 17, 16 p. 238 D. DRAC. laud. dei 2, 805. sagum: RHET. Her. 4, 52, 65 *v. p. 2015, 82.* VVLG. iud. 3, 16 (*cf.* VAL. MAX. 3, 2, 21 sagulum). sarisa: OV. met. 12, 466 SER. SAMM. 825. scutum: QVADRIG. hist. 10[b] Gallus quidam nudus praeter scutum et -os duos. *ibid.* scuto pedestri et -o Hispanico cinctus. VARRO ling. 8, 45. frg. *v. p. 2015, 70.* CIC. Caecin. 62 Pis. 73 Mil. 64 Phil. 2, 108 Tusc. 2, 37 scutum -um galeam in onere *numerare.* Att. 4, 3, 3. SALL. Iug. 94, 1 super terga -i et scuta. OV. epist. 12, 96 trist. 4, 1, 73 LIV. 3, 53, 9. 4, 37, 10. 7, 10, 5. 9, 41, 18. 28, 2, 6. 34, 46, 10. 38, 17, 3. 44, 34, 8 PAVL. FEST. p. 3 CVRT. 10, 2, 23 PLIN. nat. 32, 23 IVV. 8, 123 TAC. Agr. 36 Germ. 18. 44 ann. 2, 14 FLOR. epit. 3, 10, 13 PAVL. dig. 49, 16, 14 GAIVS dig. 50, 16, 41 inst. 4, 155 CAPITOL. Maximin. 6, 2 LACT. inst. 3, 4, 9 CLAVD. DON. Aen. 2, 444. 10, 568. 570 VEG. mil. 2, 14. 15. 16. 3, 16 VVLG. deut. 33, 29 (*v. p. 2013, 60*). I par. 5, 18 Iudith 5, 16 psalm. 75, 4 II Macc. 5, 3 INST. Iust. 4, 15, 6. securis: TAC. hist. 2, 42. 3, 29 FLOR. epit. 2, 5, 3 VLP. dig. 48, 19, 8, 1 APVL. met. 8, 27 TERT. anim. 56 p. 391, 4 AMM. 19, 6, 7 VVLG. Bar. 6, 14. sica: CIC. Catil. 3, 8. 10 PAVL. FEST. p. 3. spathae: TAC. ann. 12, 35. spiculum: FLOR. epit. 2, 7, 9. sudes: TAC. hist. 4, 23 FLOR. epit. 3, 10, 25. tegmina: TAC. ann. 2, 14 (*cf.* VVLG. I Macc. 4, 6 tegumenta). telum (-a): CIC. Catil. 3, 8 *inter tela.* CAES. civ. 1, 46, 1 BELL. Hisp. 17, 2 -orum ictūs telorumque missūs. NEP. Alc. 10, 5 OV. fast. 3, 225. 4, 925 LIV. 1, 43, 2. 1, 53, 7. 6, 13, 2 missilia (*v. supra l. 8*). 9, 39, 6. 22, 48, 2. 38, 21, 5 PAVL. FEST. p. 3 VAL. MAX. 3, 1, 1 SEN. Tro. 1174 CVRT. 9, 7, 22 LVCAN. 7, 81. 495. 574 FLOR. epit. 3, 20, 6 VLP. dig. 9, 2, 7, 1. 48, 6, 3, 5. 48, 19, 8, 1 PAVL. coll. Mos. 1, 6, 3 GELL. 10, 25, 1 APVL. met. 10, 11 TERT. adv. Marc. 3, 14 p. 399, 20. PANEG. 9 (12), 5, 5 missile. 9 (12), 9, 6. 17, 2 CAPITOL. Maximin. 14, 2 HIL. in Matth. 10, 23 AMM. 21, 4, 8. 31, 7, 13 VEG. mil. 3, 20 VVLG. II Macc. 5, 3. thorax: VVLG. Iob 41, 17. umbones: CVRT. 3, 10, 6 TAC. ann. 14, 36 PS. PROSP. carm. de prov. 610 (*v. p. 2013, 48*). verrutum: AMM. 19, 11, 11. volsillae: VARRO ling. 9, 33 *v. p. 2023, 25.* d *apponuntur aliae notiones utut affines*: bellum: *saepe. notabiliora*: HIL. in Matth. 10, 22 HIER. epist. 28, 6, 3. 57, 3, 3 VVLG. Iob 5, 20 psalm. 75, 4. 88, 44 cant. 3, 8 Is. 22, 2 Bar. 6, 14 Os. 1, 7. 2, 18 Ioel 3, 10 RVFIN. hist. 3, 5, 7 GREG. M. epist. 8, 22 p. 23, 26. bestiae (*cf.* ferae *infra l. 72*): VLP. dig. 28, 3, 6 capite damnatus vel ad bestias vel ad -um. TERT. nat. 1, 3 p. 63, 11. 1, 18 p. 89, 24 patient. 13 p. 21, 10 resurr. 16 p. 46, 1 scorp. 1 p. 146, 12 VVLG. Ezech. 5, 17. 14, 21 apoc. 6, 8. 13, 14. caedes: VELL. 2, 12, 6. 2, 47, 3 TAC. ann. 15, 58 VVLG. Is. 65, 12. *cf. p. 2014, 44.* captivitas: VVLG. I Esdr. 9, 7 Ier. 15, 2. 43, 11 LIB. iubil. 23, 13. cruor: OV. met. 7, 333. VAL. MAX. 6, 8, 3 -um cruore domini manantem. 8, 9, 2 cruore vacuos. SIL. 14, 460. CALP. decl. 3 cruore tinxisti (*cf.* sanguis: *p. 2017, 16*). dextera: CLAVD. DON. Aen. 10, 901. faces: CIC. Sull. 28 Att. 4, 3, 3 SEN. Tro. 1174 APVL. met. 3, 28. falx: PS. RVFIN. in Ioel 3, 9—12 in -os falces ... mutarunt. CLAVD. 21, 223 flexos ... in falcem curvet -os. fames: VVLG. II par. 20, 9 et pestilentia (Ier. 29, 18. 32, 24 Ezech. 5, 17 *al.*). Is. 51, 19 Ier. 5, 12. 14, 12 et pestis (21, 7. 9. 24, 10 *al.* Ezech. 5, 12. 6, 11 *al.*). *et saepe.* ferae (*cf.* bestiae *supra l. 58*): TERT. anim. 56 p. 391, 4. flamma (*cf.* ignis *l. 78*, pyra *p. 2017, 15*): CLAVD. DON. Aen. 2, 665. 7, 296 VVLG. Dan. 11, 33. furor: SEN. Tro. 284 LVCAN. 5, 206. fustes (*cf. p. 1658, 60*): COM. pall. inc. 71 clamor, lapides, fustes, -i. CIC. Sest. 79 VLP. dig. 48, 19, 8, 1. 9, 2, 7. 43, 16, 3 (*bis*) GAIVS dig. 50, 16, 41 inst. 4, 155 APVL. met. 4, 19 VVLG. Dan. 14, 25 Matth. 26, 47. 55 Luc. 22, 52 INST. Iust. 4, 15, 6. hostis: VVLG. I Macc. 8, 23. ignis (*cf.* flamma *l. 73*; pyra *p. 2017, 15*): CIC. top. 52 OV. met. 8, 77. 78 VAL. MAX. 3, 2 ext. 7 SEN. epist. 24, 14 LVCAN. 10, 489 TERT. scorp. 1 p. 146, 12. 5 p. 154, 26 AMM. 30, 8, 6 VVLG. gen. 22, 6 Esth. 16, 24 II Macc. 12, 6 Hebr. 11, 34 AVG. civ. 20, 21 p. 459, 3. 9 D. COD. Theod. 9, 15, 1, *a. 318.* INST. Iust. 4, 18, 6. insidiae: SEN. nat. 6, 32, 5. lapis, *plur.*: COM. pall. inc. 71 *v. supra l. 75.* CIC. Sest. 27 Mil. 41

[Koch]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SEN. nat. 2, 59, 9 MEN. dig. 49, 16, 6, 6 GAIVS dig. 50, 16, 41. 43, 16, 3 inst. 4, 155 VVLG. Ezech. 16, 40 INST. Iust. 4, 15, 6. *cf.* VVLG. Ios. 10, 11 lapides grandinis. laqueus: SEN. contr. 7, 1, 9 VLP. dig. 48, 19, 8, 1 APVL. met. 4, 25 PANEG. 12 (2), 28, 4 FIRM. math. 1, 9, 1 TEST. Galli (Corp. XIII 5708) 2, 23. ligna: VVLG. Marc. 14, 43. 48. manus: VLP. dig. 9, 2, 7, 1 APVL. met. 4, 23. 7, 6 VVLG. gen. 22, 10 Ier. 19, 7. morbus: VELL. 2, 21, 4 SEN. nat. 6, 32, 5. mors: VVLG. Ier. 43, 11 apoc. 6, 8 LIB. iubil. 23, 13. opprobrium: VVLG. Iudith 5, 18. pavor: VVLG. deut. 32, 25 foris vastabit eos -us et intus pavor. Iob 39, 22 Ier. 6, 25 Ezech. 30, 4. pax: VVLG. Matth. 10, 34 non veni pacem mittere, sed -um. periculum: SEN. epist. 95, 71 *v. p. 2014, 48.* VVLG. Rom. 8, 35 (*ibid.* persecutio). pestilentia: *cf. p. 2016, 70*; VVLG. I par. 21, 12 GREG. M. epist. 5, 44. pestis: *cf. p. 2016, 71*; VVLG. exod. 5, 3. plaga: SEN. contr. 7, 5, 4. praeda: VVLG. Iudith 5, 18. pyra (*cf.* flamma *p. 2016, 73*; ignis *p. 2016, 78*): FLOR. epit. 4, 12, 45. rapina: VVLG. Iudith 8, 19. sanguis: LIV. 35, 51, 3 VELL. 2, 3, 3 SEN. epist. 114, 7. LVCAN. 7, 560 qui toti sanguine mānent; *cf. p 2016, 65.* QVINT. decl. 322 p. 269, 10 -um illum cruentum stillantemque sanguine. CLAVD. DON. Aen. 10, 570 ut -us eius sanguinis calore tepuisset. VVLG. Is. 34, 6 -us domini repletus est sanguine. Ier. 46, 10 -us . . . saturabitur et inebriabitur sanguine. 48, 10 prohibet -um suum a sanguine. Ezech. 5, 17 PASS. Mar. Iac. 8 (*cf.* cruor: *p. 2016, 64*). saxa: TERT. scorp. 15 p. 178, 5. venenum (-a): LIV. 40, 13, 4 SEN. exc. contr. 6, 4 contr. 7, 1, 9 SEN. clem. 1, 25, 3 benef. 5, 15, 4 dial. 5, 33, 1 TERT. fug. 13 LAMPR. Comm. 14, 8. vomer: VVLG. Is. 2, 4 conflabunt -os suos in vomeres. Mich. 4, 3 concident.

2 *epitheta*: a *appellativa*: acutus (*cf.* acuere *p. 2019, 45*): Ov. ars 3, 589 (*v. p. 2013, 17*). TAC. ann. 1, 35 acutior. ITALA Ios. 5, 3 (Lugd.) iud. 3, 16 (Lugd.) apoc. 19, 15 (Apring.) *et* VVLG. PANEG. 9 (12), 12, 4. HIER. epist. 14, 2, 1 bis acutus (*ex apoc. 1, 16, ubi* ex utraque parte acutus). 18[A], 14, 3 VVLG. psalm. 56, 5 sap. 18, 16 Is. 49, 2 Ezech. 21, 15 AVG. epist. 36, 24. civ. 20, 21 p. 459, 21 D. (*ex Hebr. 4, 12, ubi* anceps). CAPREOL. epist. 2, 12 CASSIOD. comp. in apoc. 1, 9. anceps: VVLG. iud. 3, 16 psalm. 149, 6 Hebr. 4, 12 (*cf. supra l. 32*). PRVD. cath. 6, 86 CASSIOD. in psalm. 149, 7. apostolicus: PROSP. c. coll. 21, 2 (*v. p. 2025, 83*). chron. I p. 477, 1336. assertor: *v. p. 2022, 77.* aureus: LAMPR. Heliog. 33, 4 VVLG. II Macc. 15, 15. barbaricus: LAMPR. Alex. 62, 2. 5. biceps: HIER. in Agg. 1, 11 p. 749 VVLG. prov. 5, 4. bonus: SEN. epist. 76, 14. 92, 13. brevis: TAC. Germ. 44. coactus: LVCAN. 3, 323 ut -is (*fere i. q. militibus*) egeant civilia bella coactis (*i. invitis*). commodus: SEN. dial. 4, 35, 1. cotidianus: GREG. M. epist. 13, 41 p. 404, 16 -nis -is et . . . incursionibus Langobardorum . . . premimur. cruentus: RHET. Her. 1, 11, 18 CIC. inv. 2, 14. 15. 43 Sest. 76 Mil. 77 de orat. 2, 170 top. 52. LIV. 40, 39, 9 ex recenti caede hostium. SEN. contr. 1, 7, 5 LVCAN. 7, 560 QVINT. inst. 4, 2, 13. 6, 1, 30. 48 decl. 322 p. 266, 1. 269, 10 TAC. hist. 1, 35 TERT. resurr. 16 p. 46, 19 ANTH. 463, 17 HIER. epist. 57, 12, 5. curvus: SERV. auct. Aen. 9, 503. dictatorius: CIC. Cluent. 123 (*v. app. crit.*). dispares *et* dissimiles: LIV. 22, 46, 5. distinctus: CLAVD. DON. Aen. 4, 260 gemmarum copia. divinus: CASSIOD. inst. div. 11 GREG. M. epist. 4, 25. domesticus: TERT. scorp. 3 p. 151, 19. durus: VVLG. Is. 27, 1. ebrius: TERT. resurr. 16 p. 46, 12 latrociniis (*v. p. 2012, 46*). enormis: TAC. Agr. 36. felix: SEN. Tro. 284 CARM. epigr. 1525[B], 1. flammeus: VVLG. gen. 3, 24. fortis: VVLG. Is. 27, 1. frigidus: PLAVT. Cas. 910 *-us* esset frigidus (*sc. si -us vere esset*). LVCAN. 7, 503 *v. p. 2014, 4.* fulgens: CIC. Tusc. 2, 59. 5, 62 APVL. met. 8, 13. grandis: VVLG. Is. 27, 1. habilis: ENN. ann. 253 *v. p. 2011, 75.* LIV. 7, 10, 5 ad propiorem . . . pugnam. 22, 46, 5 SEN. dial. 4, 35, 1. hebes: Ov. ars 3, 589. hostilis: VAL. MAX. 3, 2 ext. 9. humanus: HIL. in Matth. 32, 2 (*opp.* oris). GREG. M. epist. 4, 23 *v. p. 2013, 76.* immanis: APVL. met. 8, 27. impius: SEN. Thy. 144. infestus: PANEG. 11 (3), 13, 3. ingens: TAC. Agr. 36. integer: PANEG. 9 (12), 12, 4. iuridicus (*i. iudicis*): AVG. c. Parm. 1, 8, 13 *v. p. 2013, 65.* letalis: PETR. CHRYS. serm. 116 p. 519[D]. lēvis: TAC. hist. 1, 79. longus: LIV. 37, 40, 12. *cf. l. 71. 78.* magnus: VVLG. apoc. 6, 4. malignus: ITALA *et* VVLG. psalm. 143, 10. malus: SEN. epist. 92, 13. militaris: SEN. dial. 6, 26, 2 TAC. hist. 3, 77. minax: FIRM. math. 6, 30, 11. 6, 31, 6. 60. 8, 7, 5 AMM. 14, 2, 16 CLAVD. 10, 192. minor: FLOR. epit. 2, 7, 9. minutus: NEP. Iph. 1, 3 cum *Athenienses* . . . minutis -is uterentur, ille (*Iphicrates*) . . . -os longiores fecit. multimodus: *v. p. 2013, 67.* nefarius: CIC. Pis. 21. nudus: APVL. met. 1, 12. 7, 6. 8, 13. 10, 31 CYPR. GALL. deut. 269 AMM. 31, 2, 23 CLAVD. DON. Aen. 9, 555. 11, 711. oblitus sanguine: SALL. Iug. 101, 6. omnis: VVLG. Hebr. 4, 12 PORPH. Hor. carm. 1, 27, 5. petrinus: ITALA Ios. 5, 3 (Lugd.) fecit Iesus -os petrinos acutos et circumcidit filios Istrahel. 21, 40. 24, 30. planus: APVL. met. 8, 30. plumbeus: *v. p. 2013, 11.* poenalis: AMM. 14, 5, 9. praelongus: LIV. 22, 46, 5. 38, 17, 3 TAC. hist. 1, 79 PANEG. 9 (12), 9, 6. rigidus: CLAVD. DON. Aen. 12, 303 hoc est satis acutus. robiginosus: FRONTO p. 147, 8 N. sanctus: VVLG. II Macc. 15, 16. siccus: CLAVD. 5, 234. spiritalis *et* spiritualis: *cf. p. 2013, 28 sqq.* splendidus: FRONTO p. 147, 8 N. temporalis: LACT. inst. 6, 4, 22 (*v. p. 2025, 59*). tenuis: LIV. 37, 40, 12. totus: LVCIL. 1187 LVCAN. 7, 560 APVL. met. 1, 13 CLAVD. DON. Aen. 10, 815. 12, 950. tristis: CLAVD. 17, 167. vacuus: *cf. p. 2015, 31/2. 2016, 65.* udus: IVV. 8, 243 caedibus assiduis. versatilis: VVLG. gen. 3, 24. verum: *v. p. 2013, 81.* vibrans: VERG. Aen. 9, 766 VAL. MAX. 8, 9, 2. victor: *v. p. 2026, 19.* vindex: LVCAN. 5, 206 FIRM. err. 6, 9. 29, 2. COD. Theod. 14, 17, 6 legum. PRAEDEST. 1, 85 p. 616[B]. vitalis: PETR. CHRYS. serm. 108 p. 501[A]. ultor: TERT. patient. 3 p. 4, 11 VVLG. Iob 19, 29 COD. Theod. 2, 1, 1 *et saepius.* GREG. M. epist. 13, 50. b *propria*: Gallicus: QVADRIG. hist. 10[b] (*Gell. 9, 13, 17*). Hispanicus: QVADRIG. *ibid.* (*cf.* LIV. 31, 34, 4 Hispaniensis. 38, 21, 13. *et* 7, 10, 5 Hispanus). Molossus: IVV. 14, 162. Parthicus: PORPH. Hor. carm. 1, 27, 5. Pellaeus (*i. Aegyptius*): LVCAN. 9, 1074. Thraecidicus: AVSON. 278, 2.

B *verbales*: 1 *subiectum*: -us: accedit: CIC. Sest. 24 ad . . . corpus. accidit: VVLG. exod. 5, 3 nobis (ITALA [Lugd.] occurrat nobis mors aut occisio). adhaeret: *cf.* haeret. affligit: COD. Theod. 9, 42, 2 (*cf.* FIRM. math. 6, 30, 11 gravia vulnera minax contendentium -us infligit). agit: CIC. Lig. 9 quid . . . in acie . . . agebat? apprehendit *aliquem*: VVLG. Iob 41, 17. *cf. infra l. 25.* cadit: ITALA psalm. 62, 11 (Hier. epist. 18[B], 2 (18), 6) in manu ([VVLG. tradentur in manu; παραδοθήσονται εἰς χεῖρας]. decidit: *v. p. 2015, 35.* excidit: *in imagine* CIC. Pis. 21 illi nefarii -ii de manibus crudelissimis exciderant [*i. animi mitigati sunt*]. *sim.* Phil. 12, 8 excident -i, fluent arma de manibus). cessat: *de bello* VVLG. I Macc. 9, 73 ex Israel. coepit: VVLG. Os. 11, 6. comedit: FILASTR. 112, 8 VVLG. Os. 11, 6 Nah. 2, 13. comprehendit: VVLG. Ier. 42, 16 vos. concīdit: AMM. 20, 7, 15 -ii, quicquid inveniri poterat, concidebant (*cf.* SEN. epist. 87, 30 occidit [TERT. nat. 1, 18 p. 90, 3 VVLG. Am. 9, 4]. FIRM. math. 1, 7, 41 Pompei . . . cervices . . . -us nefario genere mortis incidit. OP. imperf. in Matth. 8 p. 678 carnes praecidit). consumit: AMM. 14, 5, 9 VVLG. II reg. 11, 25 Os. 11, 6. convenit: *cf. s.* venit. custodit: *v. p. 2019, 25.* decidit: *v. s.* cadit. delabitur: APVL. met. 1, 18 (elabitur *v. p. 2015, 35*). demit: SIL. 7, 114 annos Fabio. dependet: *v. s.* pendet. desaevit: *v. s.* saevit. descendit: VVLG. Is. 34, 5 super Idumaeam . . . ad iudicium. CLAVD. DON. Aen. 2, 410 super arma. detruncat: PROSP. chron. I p. 477, 1336 haeresim. devorat: *v. s.* vorat. egreditur: CASSIOD. compl. in apoc. 1, 9 ex ore . . . -us bis acutus. *cf. p. 2015, 41.* elabitur: *cf. l. 32.* errat: SEN. epist. 30, 8. est: PLAVT. Rud. 841 quin occidisti? :: -us (claud- *codd.*) non erat. :: caperes . . . fustem *eqs.* VVLG. I Macc. 8, 23 *v. p. 2014, 9.* PASS. Matth. 31 -us (*i. caedes*) ultra non -erit in vobis (*gr.* πληγὴ ῥομφαίας). exaequat: SEN. Phoen. 631 duos. excidit: *v. s.* cadit. facit: SEN. Tro. 284 hoc. VVLG. I reg. 15, 33 *v. p. 2012, 71.* PS. AVG quaest. test. 77, 2 -us missus pertransiens iuxta hominem timorem facit, non tamen percutit. ferit: *v. p. 2019, 25.* fert: VVLG. Ezech. 33, 6 de eis animam. fulget: LIV. 1, 25, 4. *cf.* fulgens *p. 2017, 56.* fulgurat: PRVD. cath. 6, 86 utrimque. furit: LVCAN. 6, 301. grassatur: GREG. M epist. 5, 37 quis ferocissimae gentis -us in necem fidelium tanta crudelitate grassaretur. haeret: LVCIL. 1187 haerebat mucro -um<que> in pectore totum. STAT. Theb. 3, 583 situ. QVINT. inst. pr. 15 *v. p. 2015, 37* (*cf.* LVCAN. 4, 248 dextrae iusti -us dissuasor adhaesit [COMMENT. non patitur eos servare iustitiam]). iacet: TAC. ann. 3, 15 humi. imminet: VOPISC. quatt. tyr. 10, 2 VVLG. Is. 21, 15. SVLP. SEV. dial. 3, 13, 2 cervicibus. MACR. somn. 1, 10, 16 inter epulas. impendet: *v. s.* pendet. incidit: *v. s.* cadit. infligit: *v. s.* affligit. interficit: VVLG. thren. 1, 20 foris. LIB. pontif. p. 145, 15. interimit: COD. Theod. 2, 1, 1. irruit: VVLG. II par. 20, 9 super nos. it: Ov. epist. 10, 88 per latus . . . meum (*cf.* VVLG. lev. 26, 6 non transibit terminos vestros. Luc. 2, 35 tuam . . . animam pertransibit [ITALA cod e framea]. Iudith 6, 4. *cf. supra l. 44*). iuvenescit: *v. p. 2022, 16.* latet: *v. p. 2015, 27.* liquescit (*sc. fulmine*): SEN. nat. 2, 31, 1. lucet: CYPR. GALL. deut. 269 fulgore (*sic*) candidus corusco. manat: *cf. p. 2016, 65. 2017, 18.* marcescit: HIER. epist. 1, 7, 2. metit: HIER. epist. 14, 2, 1 obvia quaeque. micat: LIV. 1, 25, 4. 2, 30, 13 ante oculos. 6, 12, 9 SEN. dial. 2, 6, 2. epist. 76, 33. 82, 7. 109, 18 circa me. LVCAN. 1, 320 triste micantes (minantes *al.*). HIER. epist. 1, 7, 2 VVLG. Nah. 3, 3. minatur: PRVD. cath. 6, 86 duplicem . . . ictum. nitet: LVCAN. 7, 560. nocet: CIC. Sest. 24 impetu suo. occīdit: *v. supra l. 27.* occurrit: VVLG. Is. 51, 19. pendet: LIV. 39, 42, 12 super caput. VOPISC. quatt. tyr. 10, 2 -ii saeta pendentes (*v. app. crit.*). *cf. p. 2015, 20* (PAVL. FEST. p. 3 *inter arma ab 'armis' i. umeris dependentia.* VVLG. II reg. 20, 8 -o dependente usque ad ilia. CIC. Tusc. 5, 62 ut impenderet . . . cervicibus). pensat: TERT. resurr. 16 p. 46, 19 laudem suam consecratione. perarmat: PRVD. cath. 6, 86. percutit: HIER. in Agg. 1, 11 p. 749. *adde supra l. 44/5.* permovet: PANEG. 10 (4), 26, 2 te. pertransit: *v. s.* it. pervenit: VVLG. Ier. 4, 10 usque ad animam. petit: SEN. nat. 2, 59, 9 (repetet Φ). 6, 32, 5. portat: VVLG. sap. 18, 16 insimulatum imperium tuum. premit: LVCAN 7, 781. probat: TERT. scorp. 1 p. 146, 12 Christianos. procedit: ITALA apoc. 19, 15 (Apring.) de ore. HIER. epist. 14, 2, 1 ex regis ore. proficit: CLAVD. DON. Aen. 2, 410 nihil . . . iactus ex parte superiore. progreditur: VOPISC. Aurelian. 31, 5 non oportet ulterius progredi militum -os. properat: CLAVD. DON. Aen. 9, 560. radit: VVLG. Ezech. 5, 1 pi-

[Koch]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

los. rapit: DRAC. Romul. 4, 36 *Hercules de hydra*: saevos -us (-os *cod.*) mihi suggerit hostis, non rapit ecce meus, sed proelia victa reformat. recedit: VVLG. II reg. 12, 10 de domo tua. reformat: *v. supra l. 3.* resecat: GREG. M. epist. 11, 31 p. 301, 27 quos ... verba non corrigunt. revertitur: VVLG. II reg. 1, 22 inanis. robiginat: *v. l. 13/14.* saevit: GREG. M. epist. 4, 23 in nos. 5, 44 per mundum (*cf.* HIL. in Matth. 10, 22 desaeviens). salvat: ITALA (Cas.) *et* VVLG. psalm. 43, 7 me (-um *Cas., v. p. 2011, 60*). secat: DAMAS. epigr. 13 (= INSCR. christ. Diehl 959), 1 pia viscera matris. separat: VVLG. Rom. 8, 35 a caritate Christi. sequitur: SEN. clem. 1, 25, 3 virum a tergo. LVCAN. 2, 115 mortis nova signa. PANEG. 12 (2), 38, 3 nec animum sequitur manus nec manum -us. VVLG. Ier. 48, 2. servat: *v. l. 25.* splendescit: APVL. flor. 17 p. 79 usu (*opp.* robiginat). stat: LVCAN. 7, 503 *v. p. 2014, 4.* stillat: sanguine, *v. p. 2017, 19.* stringit: SEN. benef. 2, 6, 1 et stringit et transforat. sufficit: APVL. met. 8, 14. suggerit: *v. supra l. 2.* superest: CLAVD. DON. Aen. 2, 665. tenet: PANEG. 9 (12), 12, 2 domini ... manus (*acc.*). tepet: *cf. p. 2017, 20.* transit: *v. s.* it. transforat: *v. supra l. 15.* trucidat: GREG. TVR. vit. patr. 15 prol. tutatur: PANEG. 9 (12), 12, 4. vastat: VVLG. deut. 32, 25 *v. p. 2017, 9.* venit: VVLG. Ezech. 21, 19. 20. 30, 4 in Aegyptum. 32, 11. 33, 3 super terram. 33, 4. 6 (*bis*). AVG. serm. 359, 9 (*cf.* SEN. rem. fort. 3, 1 multi in te -ii convenient). versatur: VVLG. I par. 21, 12 in terra. vibrat: *v.* vibrans *p. 2018, 3.* vincit: PANEG. 9 (12), 13, 1 tibi vincunt -ii, tibi servant, te pugnante feriunt, te ignoscente custodiunt. ulciscitur: SEN. dial. 2, 18, 3 iniurias. volat: VVLG. Ezech. 32, 10 super facies. vorat: VVLG. II reg. 18, 8 (ITALA devorat). Is. 31, 8. *cf.* deut. 32, 42 devorabit (Is. 1, 20 Ier. 2, 30. 12, 12 ab extremo terrae usque ad extremum eius. 46, 10. 14 Nah. 3, 15). vult *aliquid*: CIC. Mil. 10.

2 *obiectum*: -um (-os): abdere: *v. s.* dare. abicere: LIV. 23, 9, 13 trans maceriam. 28, 3, 11 VELL. 2, 193 VAL. MAX. 5, 9, 4. TAC. ann. 14, 7 inter pedes. adicere: FEST. p. 372 ad pondera. CVRT. 4, 9, 3 *alicui.* conicere: CAES. civ. 3, 99, 2 -o in os adversum coniecto interfectus est. deicere: VVLG. Ezech. 30, 22 de manu. eicere: ITALA Ios. 5, 13 (Lugd.). de vagina: *v. p. 2015, 40* (eiectare: AMM. 16, 12, 36). subicere: LVCAN. 7, 574 manu (subigere *pars codd., ibid.*: tela ministrat). abscondere: *v. s.* condere. abstergere: VAL. MAX. 2, 8, 7. accingere: ITALA psalm. 44, 4 (Veron.) circa femur (VVLG. *v. p. 2023, 11. 20*). accipere: LVCIL. 155 in os. PS. QVINT. decl. 3, 7 pro pudicitia ... coniugum. ITALA Ios. 21, 40 (Lugd.). VVLG. II Macc. 15, 16 munus a deo. Matth. 26, 52. *i. q. interpretari*: AVG. serm. 4, 30, 33 in bono. *item* civ. 20, 21 p. 459, 17 D. (recipere: SEN. dial. 5, 18, 2 epist. 57, 5 AMM. 31, 13, 3). accommodare: LVCIL. 157 dextrae. acuere (*cf.* acutus *p. 2017, 26*): LIV. 44, 34, 8 CLAVD. DON. Aen. 8, 386 VVLG. deut. 32, 41 (*cf.* exacuere: HIER. adv. Rufin. 3, 3. VVLG. psalm. 63, 4 ut -um linguas [ἠκόνησαν ὡς ῥομφαίαν τὰς γλώσσας]. Ezech. 21, 9. 11 FAVST. REI. grat. 2, 3 p. 64, 14 GREG. M. epist. 5, 37). addere: *v. s.* dare. adducere: *v. s.* ducere. adicere: *v. l. 33.* adigere: *v. s.* agere. admovere: *v. s.* movere. adornare: PLIN. nat. 32, 23 *curalio.* afferre: *v. s.* ferre. agere: VAL. MAX. 6, 8, 3 per sua ... praecordia. SIL. 14, 460 in pectus (adigere: SEN. contr. 7, 5, 2 in ... praecordia. 7, 5, 4 alte. LVCAN. 4, 561 FLOR. epit. 4, 2, 46. HIL. trin. 10, 28 [transadigere: APVL. met. 4, 11 per medium pectus ictu fortissimo]. exigere: PS. QVINT. decl. 3, 7 per pectus ... et in latus. FLOR. epit. 4, 2, 68 per viscera. *aliter* LVCAN. 10, 31 *Alexander* per omnes gentes). agnoscere: DRAC. Orest. 843. alienare: PAVL. dig. 49, 16, 14. alligare: ITALA iud. 3, 16 (Lugd.). amittere: *v. s.* mittere. applicare: VVLG. Iob 40, 14. arcere: LVCAN. 7, 81 mundi -os a sanguine Caesaris (COMMENT. 'mundi -os' ἀντὶ τοῦ auxiliorum quae adsunt de toto mundi). apponere: *v. s.* ponere. arripere: *v. s.* rapere. assumere: *v. s.* sumere. attemperare: SEN. epist. 30, 8 gladiator ... errantem -um *adversarii* sibi attemperat. attollere: *v. s.* tollere. auferre: *v. s.* ferre. capessere: APVL. met. 4, 25. carpere: *de robigine* OV. fast. 4, 925. circumspicere: CAPITOL. Maximin. 6, 2 (circumspectare: AMM. 21, 4, 8 VVLG. Iob 15, 22. inspicere: LVCAN. 7, 560 [conspicere *V*]). cogere: *v. p. 2017, 40.* collidere: PANEG. 9 (12), 12, 4 (inlidere: 10 (4), 26, 2). collocare: VVLG. gen. 3, 24 ante paradisum voluptatis ... ad custodiendam viam ligni vitae. comminari: APVL. met. 10, 5 HIER. adv. Rufin. 3, 21. committere: *v. s.* mittere. compingere: AMM. 16, 7, 10 in viscera sua. complecti: QVINT. decl. 302 p. 191, 5 *lex* non ludum, nec arenam ... complexa est, sed -um. condere: VARRO rust. 1, 48, 3 in *vagina* (*v. p. 2015, 27*). SEN. exc. contr. 6, 5 contr. 7, 8, 1 SEN. benef. 5, 16, 5 dial. 3, 18, 4 CVRT. 10, 9, 5 LVCAN. 1, 376 pectore ... iuguloque ... plenaeque in viscera partu coniugis. PLIN. nat. 35, 129 QVINT. inst. 8 pr. 15 TAC. hist. 4, 66 OPTAT. 3, 7 p. 89, 20 CLAVD. DON. Aen. 10, 815 (abscondere: CIC. Phil. 2, 108. recondere: OV. met. 12, 483 lateri ... duro. fast. 2, 697 HIL. in Matth. 32, 2. PS. AVG. quaest. test. 104, 1 in thecam suam. *adde p. 2015, 29*). concidere: *v. p. 2017, 26.* conflare: *v. p. 2017, 26.* confringere: VVLG. psalm. 75, 4. congerere: *v. s.* gerere. conicere: *v. supra l. 34.* consecrare: SVET. Cal. 24, 3. contegere: *v. s.* tegere. contemnere: CIC. Phil. 2, 118 IVV. 10, 123. conterere: VVLG. Os. 2, 18 de terra. convertere: *v. s.* vertere. convocare: VVLG. Ezech. 38, 21 adversus eum in cunctis montibus. cruentare (*cf. p. 2017, 43*): LIV. 38, 46, 5 in acie. curvare: CVRT. 8, 14, 29 leviter. SVET. frg. p. 345, 4 ex acie recta. *v. p. 2016, 69.* dare: PLAVT. Trin. 129. CIC. Sest. 24 parvo puero aut ... imbecillo seni. *ibid.* cum hominibus enervatis ... consulatus tamquam -us esset datus. NEP. Dion 9, 6 per fenestram. OV. ars 3, 672 in mea fata. QVINT. decl. 304 p. 193, 22. 305 p. 194, 13 inter se. 305 p. 198, 4 PAVL. dig. 48, 19, 38, 11. TERT. fug. 13 venenum aut -um mortem desideranti daturus. ITALA exod. 5, 21 (Lugd.; VVLG. praebere). CLAVD. DON. Aen. 9, 305 VVLG. I reg. 22, 10. 13. Iudith 9, 2 in defensionem. Ezech. 30, 24. 25 in manu. 32, 20 II Macc. 15, 15 apoc. 6, 4 (abdere: LIV. 1, 51, 8. SEN. suas. 6, 2 in pectus? penitus? [ponitur *codd.*]. VAL. MAX. 7, 4 ext. 2 inter tunicas et loricas. TAC. ann. 5, 7 sinu. addere: LIV. 5, 48, 9 ponderi. FLOR. epit. 1, 13, 17. condere [abscondere, recondere]: *v. p. 2019, 73.* dedere: PASS. Mar. Iac. 12 cervicibus. reddere: *cf. p. 2015, 35.* tradere: CIC. Tusc. 5, 60 adulescentulo. VAL. MAX. 3, 2, 21. 5, 9, 4. SEN. dial. 5, 33, 1 tam percussoribus quam legionibus. MART. 1, 31, 1 QVINT. decl. 305 p. 196, 8. VVLG. psalm. 62, 11 in manus. vendere: CIC. Rab. Post. 7). deducere: *v. s.* ducere. deferre: *v. s.* ferre. defigere: *v. s.* figere. deicere: *v. p. 2019, 35.* demergere, demittere: *v. p. 2015, 15. 16 et s.* mittere. deosculare: APVL. met. 4, 11. deponere: *v. s.* ponere. deprehendere: CIC. Catil. 3, 10 de -is ac sicis, quae ... erant deprehensa. LIV. 1, 51, 7. destringere: *v. s.* stringere. detrahere: SVET. Vit. 8, 1 delubro Martis. CLAVD. DON. Aen. 9, 303 umero (extrahere: QVINT. inst. 4, 2, 13 e vulnere. protrahere: LIV. 1, 51, 8 ex omnibus locis). derigere: *v. s.* regere. disponere: *v. s.* ponere. ducere: CIC. Catil. 3, 6 (educere *al.*). FIRM. err. 29, 2 per ... membra (adducere: VVLG. Ezech. 29, 8 super te. deducere: ENN. ann. 253 *v. p. 2011, 75. aliter* GELL. 5, 9, 2. educere: CIC. inv. 2, 14 e vagina [2, 15]. Catil. 3, 6 Mil. 29 -is eductis. Att. 4, 3, 3 CAES. Gall. 5, 44, 8 SALL. Catil. 51, 36 *in imagine*: ubi ... per senatus decretum consul -um eduxerit. SEN. benef. 3, 23, 5 militi ipsi. ITALA psalm. 36, 14 [Veron.; VVLG. evaginare]. VOPISC. Car. 13, 2 AVR. VICT. Caes. 39, 13 OPTAT. 3, 8 p. 90, 1 DICT. 2, 40 AMM. 28, 5, 7. CLAVD. DON. Aen. 7, 526. 9, 423. 10, 785. 895 super terrorem educti -ii. 12, 288 VVLG. iud. 8, 10. 20. 20, 15. 17. 25. 35 II reg. 24, 9 IV reg. 3, 26 I par. 21, 5 Marc. 14, 47. Ioh. 18, 10 SVLP. SEV. chron. 1, 7, 2 CASSIOD. var. 4, 27, 5. *v. p. 2015, 29.* inducere: ITALA Agg. 1, 11 [Cypr. Demetr. 6] inducam -um super terram et super frumentum [VVLG. vocavi siccitatem super terram *eqs.*]. VVLG. lev. 26, 25 super vos. Ezech. 5, 17. 6, 3. 11, 8. 14, 17. 33, 2. producere: SERV. auct. Aen. 9, 503. VVLG. Sirach. 22, 26 ad amicum. reducere: PS. QVINT. decl. 3, 7 GELL. 5, 9, 3. subducere: NEP. Alc. 10, 5). educere: *v. l. 30.* efferre: *v. s.* ferre. eicere: *v. p. 2019, 36.* eiectare: AMM. 16, 12, 36. elevare: *v. s.* levare. emere: VVLG. Luc. 22, 36 (eximere: ITALA iud. 8, 20 [Lugd.; VVLG. educere, *v. l. 36*]. 9, 54 [Lugd.; VVLG. evaginare]. Marc. 14, 47 [cod. g, ff², b; σπασάμενος; VVLG. *v. l. 37*]. act. 16, 27 [cod. g] exemit -um, ut se interficeret [VVLG. evaginato -o]. VVLG. Matth. 26, 51 [ἀπέσπασεν]). eripere: *v. s.* rapere. evadere: CLAVD. DON. Aen. 2, 665 VVLG. I par. 21, 12 II par. 36, 20 GREG. M. moral. 9, 53. evaginare (*cf. p. 2015, 29. 33. 34. 39*): ITALA iud. 8, 10. 20, 15. 17. 25 (Lugd., VVLG. *v. l. 37*). IVST. 1, 9, 8 VEG. mil. 1, 17 VVLG. exod. 15, 9 lev. 26, 33 num. 22, 23. 31 (ITALA stringere). Ios. 5, 13 iud. 9, 54 I reg. 31, 4 I par. 10, 4. 21, 16 psalm. 36, 14 (ἐσπάσαντο). Ezech. 5, 12. 12, 14. 30, 11 act. 16, 27 Lex Visig. 6, 4, 2. exacuere: *v. s.* acuere. excludere: *v. p. 2015, 39.* excutere: SEN. benef. 3, 9, 2 morituro. exigere: *v. s.* agere. eximere: *v. s.* emere. exinanire: ITALA Ezech. 28, 7 (Weing.) super te (VVLG. nudare). expedire: AMM. 28, 2, 8 agiliter. exserere: VOPISC. Aurelian. 6, 1 -ii exserendi cupidus. HIL. in Matth. 32, 2 *bis.* trin. 10, 28 AVG. c. Petil. 2, 88, 198 in corpus persecutoris. COD. Theod. 14, 17, 6 (exsertare: AMM. 14, 2, 16 [*v. app. crit.*]. inserere: TAC. ann. 2, 31 ANTH. 398, 3 altius). exsolvere: LVCAN. 7, 262 -os (-o, -is *al.*) exsolvite culpa (-as, -am *vg.*). exspectare: SEN. dial. 12, 13, 4 -um, *i. caedem.* extendere: IVV. 15, 168 nescierint primi -os extendere (extundere, excudere *al.*) fabri. extorquere: *v. s.* torquere. fabricari (-e): CIC. Rab. Post. 7 QVINT. inst. 2, 16, 6 militi. 3, 2, 2 CLAVD. DON. Aen. 8, 446. facere: VARRO ling. 5, 116. NEP. Iph. 1, 4 longiores, *v. p. 2017, 70.* FLOR. epit. 3, 20, 6 e ... ferro ergastulorum recocto -os ac tela. ITALA Ios. 5, 3 (Lugd.) *v. p. 2017, 75.* TREB. trig. tyr. 8, 7 VVLG. I reg. 13, 19. ferre: OV. met. 15, 801 in templum. SEN. exc. contr. 4, 7 secum. CLAVD. DON. Aen. 8, 110 VVLG. I reg. 17, 51. 21, 8. DRAC. Orest. 537 in bella domestica. *i. q. tolerare*: LIV. 6, 13, 2 (afferre: PLAVT. Pseud. 349 RHET. Her. 4, 19, 26 in illo genere *dicendi* ex remotione bracchii et contortione dexterae -us ad corpus adferri ... videtur. VAL. MAX. 5, 4, 3. 5, 9, 4 QVINT. decl. 386 p. 432, 22 [*codd.* referre]. VVLG. III reg. 3, 24 coram rege. auferre: LIV. 21, 62, 5. PETRON. 94, 3 mihi. VVLG. I Macc. 3, 12 [ἔλαβε]. *cf. p. 2015, 34.* deferre: LIV. 40, 39, 9 ad triumphum. efferre: APVL. met. 2, 32. inferre: HIER. in Agg. 1, 11 p. 749 super montes elevantes. offerre: TAC. ann. 1, 35. 43. proferre: QVINT. inst. 6, 1, 48. referre: VAL. MAX. 2, 8, 7 in castra. transferre: CVRT. 4, 6, 15 in dextram). figere: OV. fast. 3, 697 in principe. AMM. 31, 2, 23 humi. CLAVD. DON. Aen. 10, 414 in iugulum (defigere:

[Koch]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

RHET. Her. 4, 52, 65 illi ... in latere. LIV. 1, 25, 12 superne iugulo. HIER. adv. Rufin. 3, 3 in iugulum. VVLG. II reg. 2, 16 in latus contrarii. infigere: CIC. Tusc. 4, 50 hosti in pectus. SEN. dial. 1, 2, 11 pectori). flagitare: APVL. met. 9, 25. formidare: VVLG. Ier. 42, 16 GREG. M. epist. 8, 22 (reformidare: COD. Theod. 9, 34, 10). fugere: OV. trist. 3, 2, 25 VVLG. lev. 26, 36 *sonitum folii* quasi -um. III reg. 19, 17 *bis*. Ier. 44, 28. 51, 50 Ezech. 6, 8. gerere: LVCAN. 7, 453 tot similis fratrum -os ... gerenti Thessaliae. TAC. Agr. 36 APVL. met. 1, 12 (congerere: APVL. met. 4, 21 de proximo. gestare: TERT. scorp. 14 p. 177, 7 sine causa). habere: PLAVT. Cas. 660. 691. 749. 909. 910 CIC. inv. 2, 43 Mil. 10. OV. epist. 12, 96 miles habet. LIV. 31, 35, 6. 37, 40, 12 VAL. MAX. 6, 2, 10 SVET. Cal. 29, 1. LACT. inst. 3, 4, 9 philosophi *tamquam sparti* ... invicem iugulant *eqs.* ... -um habent, scutum non habent. CLAVD. DON. Aen. 4, 260 circa se. 10, 700 VVLG. num. 22, 29. I reg. 17, 50 in manu. 21, 8 ad manum. prov. 30, 14 generatio, quae pro dentibus -os habet. Dan. 13, 59 I Macc. 4, 6 SVLP. SEV. chron. 1, 33, 5. hebetare: LIV. 37, 41, 3. PLIN. paneg. 18, 3 incuria. SIDON. epist. 3, 3, 5 caede. iacere: *v. p. 2018, 82.* imbuere: CIC. Phil. 5, 20 scelere. 14, 6 imbuti -i sunt ... legionum ... vel madefacti potius ... proelio. immittere: *v. s.* mittere. imprimere: *v. s.* premere. incrassare: VVLG. Is. 34, 6 adipe de sanguine agnorum *eqs.* incumbere: PLAVT. Cas. 307 *v. p. 2011, 74.* inducere: *v. s.* ducere. inebriare: VVLG. Is. 34, 5 in caelo. inferre: *v. s.* ferre. infigere: *v. s.* figere. inserere: *v. p. 2020, 62.* inspicere: *v. p. 2019, 67.* instringere: *v. s.* stringere. intentare: LIV. 9, 6, 2 plerisque. SVET. Iul. 14, 2 usque eo ... ut. ARNOB. nat. 6, 11. AMM. 30, 1, 20 destrictum (*v. p. 2022, 52*). involvere: VVLG. I reg. 21, 9 pallio. levare: VVLG. Is. 2, 4 non levabit gens contra gentem -um (elevare: HIER. epist. 1, 7, 2). liberare: APVL. met. 2, 32 sinu. librare: HOMER. 597 alterni librant -os et vulnera miscent. TERT. pudic. 22 p. 271, 24 sub -o iam capiti (-te *cod.*) librato. limare: VVLG. Ezech. 21, 9. 11. 15. madefacere: *v.* imbuere, *l. 19.* metuere: VVLG. Ezech. 11, 8. mittere: LVCAN. 3, 749. ITALA Ioh. 18, 11 (codd. a, e, q) in thecam (codd. ff[2], b. VVLG. vaginam, *v. p. 2015, 42*; codd. a, e remittere). ITALA (multi codd.) *et* VVLG. Matth. 10, 34 non veni pacem mittere *in terram*, sed -um (*i. bellum, discordiam* [βαλεῖν ... μάχαιραν. HIL. in Matth. 10, 22. 23. HIER. epist. 22, 4, 2 super terram. CASSIOD. in Iac. 4, 4 p. 8, 15 -um et divisionem]). CLAVD. DON. Aen. 9, 441. VVLG. Ier. 9, 16 post eos (ἐπ' αὐτούς). 24, 10 in eis. 25, 16. 27. 29, 17. 49, 37. PS. AVG. quaest. test. 77, 2 (amittere: CIC. dom. 6. committere: SEN. clem. 1, 11, 3 nulli umquam citius. demittere: PLAVT. Merc. 613 *in imagine*: in iugulum [*sc. nuntio tuo*]. CIC. Tusc. 5, 62 e lacunari saeta equina aptum. OV. met. 12, 440 in ima ilia. VAL. MAX. 9, 9, 2 *v. p. 2015, 16.* INSCR. christ. Diehl 4739 [= CORP. VIII 23592] *v. p. 2013, 83.* immittere: VVLG. iud. 7, 22 immisit ... dominus -um in omnibus castris et mutua se caede truncabant. Ezech. 14, 21 *inter IV iudicia dei pessima*). movere: SEN. clem. 1, 9, 1 (admovere: SEN. epist. 4, 8 iugulo. CVRT. 6, 7, 12 strictum. AMM. 21, 5, 10 cervicibus. removere: CIC. Phil. 2, 104 OV. fast. 3, 225). mutare: TERT. scorp. 13 p. 174, 17 stilo (*cf. p. 2025, 47*). PANEG. 9 (12), 13, 5 in manicas. nudare (*v. p. 2017, 72*): OV. fast. 2, 693 LIV. 28, 33, 5 TAC. hist. 1, 80 AMM. 20, 4, 21 CLAVD. DON. Aen. 7, 526. VVLG. Ezech. 5, 2 post eos. 28, 7 super *aliquid.* oblinere: *v. p. 2017, 74.* obruere: NEP. Dat. 11, 2 compluribus ... locis separatim. observare: *v. s.* servare. obtundere: PANEG. 12 (2), 42, 2 CLAVD. 17, 167 (retundere: CIC. Catil. 3, 2 *v. p. 2022, 45*). occulere: LIV. 22, 48, 2 (*v. p. 2016, 4*). TAC. ann. 16, 27 SVET. Aug. 27, 4. HIER. epist. 57, 12, 5 philosophorum voluminibus ac non arborum truncis occulant (occultant *al.* occultare: CVRT. 8, 3, 9 veste). offerre: *v. s.* ferre. ostendere: SALL. Iug. 101, 6 SEN. epist. 24, 14 QVINT. inst. 6, 1, 30. decl. 322 p. 269, 10 (ostentare: CIC. Phil. 5, 18. TAC. hist. 1, 35 *de speculatore*). parare: PS. QVINT. decl. 1, 3 paratum ... habere. IVV. 10, 131 incude et luteo Vulcano. APVL. met. 7, 22 cotis attritu. LAMPR. Heliog. 33, 4. CLAVD. DON. Aen. 9, 423 ad feriendum (11, 711. 12, 378). 12, 288 ad necem. CLAVD. 8, 85 (praeparare: LIV. 40, 13, 4 in comisationem. SVET. Cal. 24, 3 in necem). pati: IVV. 14, 162. pellere: AMM. 30, 4, 19 *v. p. 2014, 11.* perhorrere: AMM. 29, 2, 4. pertimescere: *v. s.* timere. ponere: PLAVT. Cas. 706 OV. ars 3, 589. LIV. 1, 51, 9 in medio (VAL. MAX. 3, 2 ext. 7). 23, 9, 9 SEN. benef. 5, 16, 5. epist. 24, 6 ad caput. IVV. 8, 195 finge ... -os (*sc. instrumenta supplicii*) inde atque hinc pulpita poni. ITALA exod. 32, 27 (Lugd. Monac. Wirc.) in femore (VVLG. super femur). Ios. 24, 30 (Lugd.) in monumento. iud. 7, 22 (Lugd.) *dominus* -um viri in proximum suum in omni castra (ἔθηκε ... τὴν ῥομφαίαν ἀνδρὸς ἐν τῷ πλησίον αὐτοῦ. VVLG. *v. supra l. 45*). VVLG. Ezech. 32, 27 sub capitibus. Is. 49, 2 posuit (*i. fecit*) os meum quasi -um acutum. Zach. 9, 3 te quasi -um fortium. SVLP. SEV. chron. 1, 34, 5 in templum (apponere: CIC. inv. 2, 14 -um propter appositum. deponere: CIC. off. 3, 95 apud te. SVET. Cal. 48, 1. disponere: LVCAN. 8, 603). porrigere: *v. s.* regere. portare: CLAVD. DON. Aen. 10, 651 strictum (*v. p. 2022, 43*). VVLG. gen. 22, 6 in manibus. I par. 5, 18 Rom. 13, 4. postulare: HIER. epist. 29, 3, 7. praebere: VVLG. exod. 5, 21 praebuistis ei -um, ut occideret nos. praeparare: *v. s.* parare. premere: CLAVD. DON. Aen. 12, 950 in pectus. *v. p. 2015, 25* (imprimere: SEN. contr. 1, 7, 5 privato tyranno. TAC. hist. 1, 41. CLAVD. DON. Aen. 12, 303 lateri). producere: *v. s.* ducere. proferre: *v. s.* ferre. prohibere: *v. p. 2017, 22.* protrahere: *v. p. 2020, 26.* quaerere: PLAVT. Cas. 909 PETRON. 94, 10. APVL. apol. 32 qui -um *quaesierit*, sicarius *erit.* quatere: AMM. 26, 9, 7. rapere: LIV. 21, 62, 5 *v. p. 2015, 33.* SEN. contr. 1, 2, 18. VELL. 2, 30, 5 ex ... urbe. APVL. met. 9, 38. ITALA Marc. 14, 47 (cod. k; VVLG. educere). CLAVD. DON. Aen. 8, 110. 12, 278. DRAC. Orest. 615 pro te (arripere: PLAVT. Capt. 915 APVL. met. 2, 32. 8, 13 CAPITOL. Maximin. 17, 2 Gord. 13, 4. VVLG. gen. 22, 10 arripuit -um, ut immolaret filium. 34, 25 iud. 19, 29 I reg. 31, 4 Ezech. 38, 4 PETR. CHRYS. serm. 108 p. 500[C]. eripere: PLAVT. Cas. 629 isti. CIC. dom. 6 CVRT. 9, 7, 22 PANEG. 9 (12), 13, 3 adversariis tuis). recipere: SEN. dial. 5, 18, 2 epist. 57, 5. 6 *v. infra l. 83* AMM. 31, 13, 3. recondere: *v. s.* condere. recurare: STAT. Theb. 3, 583 haerentesque situ (*v. p. 2018, 50*) -os in saeva recurant (recurvant *al.*) vulnera et attrito cogunt iuvenescere saxo. recusare: TERT. nat. 1, 18 p. 89, 24. *v. etiam p. 2015, 43.* reddere: *v. s.* dare. reducere: *v. s.* ducere. referre: *v. s.* ferre. reflectere: *v. p. 2015, 18.* regere: TAC. hist. 1, 79 utraque manu (dirigere: CVRT. 4, 9, 5 HIER. epist. 49, 13, 2 VVLG. Ezech. 38, 21. porrigere: *per imaginem* CIC. Mil. 9 -um nobis ad hominem occidendum ab ipsis legibus porrigi. SVET. Vit. 8, 1 in prima gratulatione. VLP. dig. 9, 2, 7, 6 furenti). relinquere: IVV. 8, 123. removere: *v. s.* movere. replere: *v. p. 2017, 20.* retegere: *v. s.* tegere. retractare: PETRON. 89, 61. retundere: *v. infra l. 46.* revocare: *v. s.* vocare. rotare: CYPR. GALL. deut. 269 per trepidos ... hostes. satiare: CLAVD. DON. Aen. 12, 357 morienti ... in iugulo (saturare: *v. p. 2017, 21*). sentire: PS. QVINT. decl. 6, 2. servare: SEN. epist. 24, 7 usque in illum diem ab omni caede purum (observare: VVLG. II reg. 20, 10). sistere: LVCIL. 155 in stomacho ... ac pulmonibus *sc. hosti.* stringere: CIC. Phil. 2, 21 -o stricto (stricto *add. cod. D*). CAES. civ. 3, 93, 1. VERG. Aen. 12, 278 manibus. OV. met. 7, 333. 15, 801 LIV. 1, 26, 3. 1, 58, 2. 7, 16, 5. 8, 24, 13. *et saepe.* 22, 53, 12 in *aliquem.* SEN. contr. 1, 7, 9 contr. exc. 6, 5 (*bis*). 7 (*bis*). VAL. MAX. 2, 10, 6. 3, 2 ext. 7. 5, 6, 7. 8, 7 ext. 7 super caput. 9, 13 ext. 3 PHAEDR. 5, 2, 5. SEN. clem. 1, 1, 2 ad nutum meum. dial. 2, 6, 7. 5, 30, 5 epist. 24, 7. CVRT. 3, 11, 4 impigre. 6, 7, 12. 8, 3, 9. 9, 7, 22 LVCAN. 7, 781 PETRON. 9, 5. 59, 7. 62, 9. 63, 6. 80, 1 parricidali manu. HOMER. 616. MART. 1, 13, 1 de visceribus. 5, 69, 3 QVINT. decl. 281 p. 145, 7. 21. 291 p. 160, 5 *al.* TAC. hist. 2, 36 ann. 1, 35 SVET. Iul. 14, 2 Otho 6, 3 Vit. 8, 1 FLOR. epit. 3, 21, 23. 4, 2, 71 MARCIAN. dig. 48, 8, 1, 3 APVL. met. 10, 29 ITALA num. 22, 23. 31 (Lugd.; VVLG. *v. p. 2020, 53*). PORPH. Hor. epod. 7, 1 FIRM. math. 1, 7, 3 IVST. 9, 7, 4. 31, 8, 6 AMM. 20, 11, 22 CLAVD. DON. Aen. 10, 651 (*v. p. 2021, 80*). 10, 900. 12, 378 CLAVD. 21, 322 cognatos ... -os. SVLP. SEV. Mart. 15, 1. DRAC. Romul. 5, 191 (destringere [distr-]: CIC. Catil. 3, 2 -os in rem publicam destrictos rettudimus. Sest. 76 destrictis -is [CAES. Gall. 1, 25, 2 in eos impetum fecerunt (civ. 1, 46, 1). 7, 12, 6 civ. 1, 47, 3]. Mil. 41 Lig. 9 off. 2, 25 destricto -o. 3, 112 CAES. civ. 1, 75, 3 HIRT. Gall. 8, 23, 6 LIV. 27, 13, 9 VAL. MAX. 3, 1, 1. 2, 23. 5, 4, 3. 5, 4 ext. 7. 7, 4 ext. 2. 8, 9, 2. 9, 2, 1 adversus mulieres. TAC. hist. 4, 50 ann. 1, 32. 44. 15, 58 SVET. Cal. 56, 1 APVL. met. 4, 5. 12. 5, 19 PANEG. 9 (12), 9, 2. 20, 4 LAMPR. Comm. 4, 3 AMM. 16, 12, 49. 24, 4, 4. 30, 1, 20. 31, 13, 5 VVLG. II Macc. 5, 3 GENNAD. dogm. 26 SVLP. SEV. chron. 1, 19, 6. instringere: PAVL coll. Mos. 1, 6, 3). subducere: *v. s.* ducere. subicere: *v. p. 2019, 37.* subire: *de supplicio* COD. Theod. 7, 18, 4 degeneri morte. sumere: SEN. exc. contr. 8, 4 CVRT. 7, 11, 14 TAC. ann. 6, 2 APVL. met. 4, 11. ITALA iud. 3, 21 (Aug. loc. hept. 7, 11 p. 622, 9) desuper femore (VVLG. sicam). 19, 29 (Lugd.; VVLG. *v. supra l. 10*). AMBR. in psalm. 118 serm. 13, 6 VVLG. Ezech. 5, 1 Mich. 4, 3 (assumere: VVLG. Ezech. 5, 1 Eph. 6, 14). suspendere: PORPH. Hor. carm. 3, 1, 17 super *Damoclem* ... saetā. AMM. 17, 12, 16 a iugulis. CLAVD. DON. Aen. 10, 901. tegere: LIV. 9, 25, 7 veste. 26, 15, 15 VAL. MAX. 5, 4, 3 CVRT. 4, 6, 15 clipeo. *v. etiam p. 2015, 43* (contegere: APVL. met. 2, 32 veste. retegere: AMM. 19, 11, 11). tenere: CIC. Mil. 77 VAL. MAX. 2, 10, 6 LVCAN. 6, 301 QVINT. decl. 305 p. 197, 24 supra cervices. SVET. Vit. 8, 1 ITALA cant. 3, 8 (Hier. epist. 65, 10, 4). CLAVD. DON. Aen. 2, 444 sinistris manibus. 9, 555. 12, 378 VEG. mil. 1, 17 HIER. epist. 14, 3, 4 PAVLA Hier. epist. 46, 2, 4 VVLG. Ios. 5, 13 II Esdr. 4, 17 cant. 3, 8 Ezech. 30, 21. timere: *per imaginem* CIC. Att. 9, 1, 4 Caesaris. LVCAN. 7, 495 IVV. 10, 20. PANEG. 12 (2), 28, 3 cum immitis tyranni et stilus timeretur et -us. CLAVD. DON. Aen. 2, 434 (pertimescere: CIC. Cluent. 123 Phil. 2, 108). tingere: CVRT. 9, 8, 20 veneno. *v. et p. 2016, 66.* tolerare: TERT. patient. 13 p. 21, 11 constantissime. tollere: CIC. inv. 2, 15 (attollere: APVL. met. 8, 27). torquere: SEN. contr. 1, 2, 18 in pectus (extorquere: CIC. Sull. 28 horum ... faces eripere de manibus et -os extorquere. SEN. contr. exc. 4, 7 tyranno. 6, 7 mihi. SEN. epist. 13, 14 -um, assertorem libertatis. QVINT. decl. 322 p. 268, 32). tradere: *v. s.* dare. transadigere: *v. s.* agere. transferre: *v. s.* ferre. vertere: PLAVT. Cas. 344 *v. p. 2023, 23.* VVLG. I par. 21, 16 contra Ierusalem (convertere: VAL. MAX. 4, 7, 2 in se. VVLG. Matth. 26, 52 in locum suum. *v. et p. 2015, 39*). vibrare: ITALA *et* VVLG. psalm. 7, 13. videre: CIC. Sest. 77 nimium ... saepe. Phil. 2, 46 *al. nota*: SEN. epist. 57, 6 -um facilius recipiunt quam vident. 76, 33. LVCAN. 7, 781 *-os* Pharsalia.

[Koch]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

HIER. epist. 1, 8, 1 oculi -um non videntes. vincere: GREG. M. epist. 5, 40 malitia -os Langobardorum vicit. visitare: VVLG. Ier. 15, 3 ad occisionem. vitare: VELL. 2, 75, 3. vocare: VVLG. Ier. 25, 29 super omnes habitatores (convocare: VVLG. Ezech. 38, 21 adversus eum in cunctis montibus. revocare: SEN. epist. 13, 11 ab ipsa cervice. 30, 4 CLAVD. DON. Aen. 9, 348).

3 *ablativus: pendet e verbo vel adiectivo:* a *abl. instr. vel modi:* ENN. ann. 437 *v. p. 2027, 36.* 505 succincti -is ([RHET. Her. 4, 52, 65. LIV. 23, 8, 10 latus succinctum -o nudat. SVET. Iul. 84, 3 ITALA psalm. 44, 4 (Tert. adv. Marc. 5, 18 p. 639, 19. HIER. epist. 65, 10, 1) super femur (περίζωσαι τὴν ῥομφαίαν σου ἐπὶ τὸν μηρόν σου. VVLG. accingere). AMM. 19, 6, 7] QVADRIG. hist. 10ᵇ cinctus [*v. p. 2016, 25.* VARRO frg. Non. p. 555, 9. LIV. 7, 10, 5 cingitur. 8, 5, 7. 38, 21, 13 VAL. MAX. 1, 7 ext. 4. 6, 5 ext. 4 CVRT. 6, 7, 29. 9, 7, 19 ASCON. Mil. p. 31. PETRON. 82, 1 latus. QVINT. decl. 386 p. 432, 9 TAC. hist. 3, 77 SVET. Cal. 49, 1 FLOR. epit. 3, 21, 10. 4, 5, 2 AMM. 23, 6, 75 CLAVD. DON. Aen. 7, 640 VEG. mil. 3, 8 VVLG. I reg. 17, 39. 25, 13 *bis, ibid.* ense. 20, 8. II Esdr. 4, 18 renes]. LIV. 40, 13, 2 accincti [*M*; cincti *Φ*. VAL. MAX. 1, 7 ext. 4 TAC. ann. 4, 21 APVL. mund. 30 VVLG. iud. 3, 16 psalm. 44, 4 *v. l. 10.* VEG. mil. 2, 15 scutati plumbatis -is et missilibus accincti. HIER. epist. 65, 10, 1 accinctum Christi -o. 65, 13, 6 GREG. M. moral. 8, 2 ORIGEN. in I reg. 16. *v. p. 2019, 39*]. APVL. met. 8, 13 se ... incingere). PLAVT. Cas. 344 necessum est vorsis -is depugnarier (*cf.* VARRO ling. 5, 89 principes qui a principio -is *pugnabant* [9, 33 *qui ita faciunt*, pugnant volsillis, non -o. CAES. Gall. 1, 52, 4 comminus. Ov. ars 3, 589. SEN. dial. 4, 36, 5 et pugnare parati et incumbere (*v. p. 2026, 11*). VEG. mil. 1, 20 cum ad pila ... venitur et manu ad manum -is pugnatur. HIER. epist. 60, 17, 2]. LIV. 9, 39, 6 -is pugna coepit. QVINT. inst. 9, 3, 8 singulari pluralis subiungitur: '-o pugnacissima gens Romani'. CLAVD. DON. Aen. 12, 890 pugna non pedibus est gerenda, sed -is). Cas. 691 (693) altero -o te occisurum ait ([Trin. 129 CALP. decl. 44 SIL. 4, 176 ITALA exod. 22, 24 (Wirc.). Ios. 11, 10 VVLG. percutiam]. apoc. 13, 10. 19, 21 (Primas.) *bis* [VVLG. in -o]. LAMPR. Heliog. 33, 4. FIRM. math. 3, 4, 23 occiditur aut -o percutitur. PACIAN. paraen. 5 p. 108 si quis -o occiderit, -o morietur [VVLG. exod. 21, 12 qui percusserit hominem volens occidere, morte morietur]. CLAVD. DON. Aen. 10, 325 VVLG. Ios. 13, 22 III reg. 2, 32. *et saepius.* PETR. CHRYS. serm. 108 p. 501ᴬ]. CIC. inv. 2, 14 cuius -o occisio erat facta. 2, 59 cuidam ... -o manum praecidit [CLAVD. DON. Aen. 6, 460 vitae suae cursum -o praecidisset. COD. Theod. 1, 16, 7 manus ... praecidentur]. CAES. Gall. 5, 42, 3 caespites circumcidere [RVFIN. Orig. in gen. 3, 6 *bis*]. BELL. Afr. 84, 3 proboscidem *elephanti* ... caedere [VAL. MAX. 7, 4 ext. 2 poplites pugnantium Romanorum. SEN. dial. 3, 2, 3 caesas -o contiones. 4, 23, 1. LVCAN. 10, 518 cervix male caesa. PETRON. 62, 9 umbras. AMM. 19, 6, 4 portas. VVLG. Ezech. 26, 11 populum. SVLP. SEV. chron. 1, 19, 6. *cf.* TAC. ann. 14, 36 stragem caedemque continuarem]. LIV. 37, 42, 5 nervos incidere. LVCAN. 8, 607 tibi colla recidit. PETRON. 59, 7 concidit [FLOR. epit. 3, 10, 25. VVLG. Ezech. 5, 2 *partem pilorum* in circuitu. 23, 25]. 80, 1 abscidam [CLAVD. DON. Aen. 12, 382 caput ... abscidit. VEG. mil. 3, 24 manum]. SIL. 16, 67 dextera ... decisa est). Cas. 751 -um ... qui (*instr.*) me ... interimat ([CIC. Rab. Post. 7 VAL. MAX. 5, 5, 4. 6, 3, 6 CVRT. 8, 11, 16 HIER. epist. 21, 35, 1 PAVL. MED. adv. Cael. 1 LIB. pontif. p. 145, 15 ANON. Vales. 11, 55]. FIRM. math. 3, 4, 23 ab hominibus -o perimitur [6, 31, 63 HIL. in Matth. 32, 2 *bis* (*v. infra l. 76*). CLAVD. DON. Aen. 9, 812. 10, 906 VVLG. II Macc. 12, 6 SVLP. SEV. chron. 2, 51, 3 VICT. VIT. 3, 47]). Pseud. 349 quid opust -o? (Ov. met. 8, 78 LIV. 3, 53, 8 CVRT. 3, 10, 6 GALLICAN. Avid. 14, 6). TER. Ad. 958 hunc iugulo (*v. p. 2013, 9*; CIC. Att. 1, 16, 2 VAL. MAX. 2, 6, 7 CLAVD. DON. Aen. 12, 357). CATO orig. 83 perfossi -is (*cf.* VELL. 2, 22, 3 confossus est [SVET. Cal. 59 perit ... a centurione confossa. VVLG. Ier. 18, 21. 23, 47]. SEN. benef. 3, 37, 4 hoc te -o transfodiam. LVCAN. 4, 295 fodere [TAC. hist. 1, 79 comminus. HIER. adv. Rufin. 3, 39]). *in imagine* CIC. Caecin. 82 aut tuo, quemadmodum dicitur, -o aut nostro defensio tua conficiatur necesse est (*cf. ibid.* 62). Mur. 79 plus ... erunt vestris sententiis quam suis -is consecuti (*cf.* IVST. 9, 7, 4 consectatus. CIC. Phil. 2, 21 illum -o stricto insecutus es [CAES. Gall. 2, 23, 1]. SEN. contr. exc. 6, 4 contrarias partes .. persecutus est [PRISCILL. tract. 1, 26. 28]. SEN. benef. 5, 15, 4 beneficia sequimur). Sest. 79 adoriuntur. Mil. 10 si uti illis nullo pacto liceret (Cato 19 eminus hastis aut comminus -is uteretur. CAES. Gall. 2, 25, 2 NEP. Iph. 1, 3. LIV. 30, 18, 7 comminus. VAL. MAX. 3, 2 ext. 2 timidius. 5, 8, 4 fortius adversus semet quam adversus hostes. SEN. epist. 70, 21 PS. QVINT. decl. 1, 3 TAC. Germ. 6 TERT. bapt. 20 p. 217, 27 ITALA Matth. 26, 52 [cod. ff²]. VOPISC. Prob. 14, 4. HIL. in Matth. 32, 2 qui -o utens, -o peribit [*v. supra l. 55*]. CLAVD. DON. Aen. 9, 749. RVFIN. hist. 2, 6, 7 in seditiosos. GREG. M. moral. 8, 2 *bis*). Mil. 65 percussum esse ([HIRT. Gall. 8, 23, 5 graviter ... primo ictu ... caput percussit (vulneravit *al*). BELL. Afr. 85, 7 bracchium -o percussus. LIV. 39, 42, 12 VAL. MAX. 1, 8 ext. 6. 4, 6, 2 pectus suum. SVET. Cal. 58, 2 cervicem -o caesim graviter percussisse. FLOR. epit. 2, 5, 3. 4, 2, 71 stricto -o revelatum pectus semel iterumque percussit. VLP. dig. 47, 10, 7 caput percussum est. VVLG. exod. 22, 24 Ios. 10, 11. 11, 10. ITALA IV reg. 10, 25 (Vind. VVLG. in ore -ii). Matth. 26, 52 (*cod. g*¹ Aug. serm. 4, 31, 34) qui -o percutit, -o peribit. VOPISC. Car. 13, 2. FIRM. math. 1, 9, 1. 3, 4, 23 occiditur aut -o percutitur. 6, 31, 18 -o percussa morietur. OPTAT. 3, 8 p. 90, 4 PRISCILL. tract. 1, 18 AMM. 29, 2, 28 CLAVD. DON. Aen. 10, 680 HIER. epist. 13, 1. 49, 13, 2 VVLG. iud. 20, 48 II reg. 12, 9 *et saepius.* RVFIN. Orig. in Ios. 8, 7 AVG. serm. 180, 7, 8 GREG. M. moral. 15, 29]. VELL. 2, 12, 6 *tribunorum* -is ... et caede comitia discutientium. PLIN. nat. 25, 42 *aeruginem* ex cuspide decutiens -o [34, 152]. TAC. Agr. 36 missilia ... vitare vel excutere). Mil. 91 contionem ... disturbari (*cf.* LVCAN. 7, 322 vultus -o turbate [*i. confundite, v. Housm. in l.*]. SIL. 7, 715 agmina deturbat). nat. deor. 3, 70 vomicam eius aperuit (PETR. CHRYS. serm. 112 p. 509ᶜ velut apostema longi temporis). Att. 1, 16, 2 *iugulare v. p. 2013, 11.* epist. 6, 1, 5 pilis et -is, non consiliis neque auctoritatibus nostris de iure publico disceptari. 7, 2, 2 iudicio mālo *laetari* quam -o. ad Q. fr. 1, 4, 5 non ... -is tecum, sed litibus agetur (*cf.* PRAEDEST. 1, 85 p. 616ᵇ vindice -o agerentur). CASS. Cic. epist. 15, 19, 4 nos rustice -o ἀντιμυκτηρίσαι (= SEN. suas. 1. 5). Q. CIC. pet. 10 vivo stanti collum -o sua dextera secuerit ([AMM. 19, 6, 9 SIDON. epist. 4, 11, 6 v. 11]. HIL. c. Const. 5 non caput -o desecat [SVLP. SEV. chron. 2, 29, 4 cervix -o desecta]. AVSON. 84, 6 viscera dissecuit. PAVL. MED. adv. Cael. 5 resecatur). CAES. Gall. 5, 42, 3 *v. p. 2023, 41.* 5, 44, 11 comminus rem gerit ([7, 88, 3. SALL. Catil. 60, 2 res geritur. LIV. 2, 30, 13. 9, 41, 18 -is geritur res (*ex Ennio? cf. Woelfflin, Rh. Mus. 50, 1895, 152*). 26, 39, 12. 28, 2, 6. 31, 35, 5 comminus. 33, 8, 13. 34, 46, 10. 44, 35, 12. VAL. MAX. 6, 3, 6 patriae rem bene gesserat. CVRT. 9, 7, 19 ASCON. Mil. p. 31]. *cf.* LVCAN. 8, 386 bella gerit). civ. 1, 72, 2 consilio superare quam -o (AVG. civ. 17, 5 p. 216, 3 D. ultore -o nemo inde superaverit). 2, 35, 2 umerum apertum -o appetit ([CVRT. 4, 6, 15 -o ... in dextram translato cervicem ... regis. 8, 14, 29 CAPITOL. Gord. 33, 4 AMM. 31, 7, 13]. Ov. met. 5, 185 pectora ... petit [LIV. 42, 59, 3 ⟨gla⟩diis hastas petere pedites. HOMER. 750 VLP. dig. 9, 2, 7 APVL. met. 8, 12 AMM. 24, 4, 4 VVLG. II Macc. 14, 41 CLAVD. 22, 83 SVLP. SEV. Mart. 15, 1]). BELL. Afr. 94, 2 sibi ... -o traicere pectus (BELL. Alex. 52, 3 lictorem. Ov. epist. 2, 140 VAL. MAX. 1, 7, 8 traiectum -o Haterium interemit [*cf. p. 2023, 52 sqq.*]. 6, 8, 2. 9, 11, 5 PETRON. 79, 10 GRAN. LIC. p. 20, 5). SALL. Catil. 45, 4 -o se a multitudine defendit (*cf. p. 2023, 65*). 49, 4 Caesari -o minitarentur (AMM. 20, 4, 21. APVL. met. 8, 30 minantes. IVST. 31, 8, 6 fugientibus). NEP. Dion 9, 6 interfectus est (AMPEL. 30, 2 HIER. epist. 141, 2 ITALA Ios. 10, 11 (Lugd.) morientes ... interfecerunt ... -is in bello [VVLG. percusserunt, *v. p. 2023, 84*]. Ezech. 26, 11 [Weing.; VVLG. caedet, *v. p. 2023, 46*]. LAMPR. Comm. 14, 8 VVLG. num. 31, 8 II reg. 12, 9 *et saepius.* Ezech. 32, 20 in medio interfectorum -o cadent. 32, 21. 24 interfecti ruentesque -o. 32, 25 incircumcisi interfectique. 35, 8 interfecti -o cadent. Soph. 2, 12 I Macc. 12, 48 act. 16, 27 evaginato [*v. p. 2020, 55*] -o volebat se interficere. apoc. 6, 8). VERG. Aen. 9, 769 Lyncea ... occupat. 10, 312 huic ... -o ... per tunicam ... latus haurit apertum (CVRT. 7, 2, 27 latus -o haurit ..., deinde iugulum ferit. TAC. hist. 1, 41). 10, 512 proxima quaeque (*i. hostes*) metit -o (SEN. Phoen. 563 BVC. Eins. 2, 27. HOMER. 485 terga. CLAVD. DON. Aen. 10, 514). Ov. rem. 27 dimicet (QVINT. decl. 305 p. 194, 13 dimicare inter se, datis -is. FRONTO p. 147, 8 N. VEG. mil. 2, 14. 17. 23 comminus. 4, 44 manu ad manum ... comminus. HIER. in Is. 7, 1 p. 102, *v. p. 2013, 58*). met. 12, 130 parmam -o galeamque cavari. 12, 466 conspicuus. Pont. 1, 6, 41 finire dolorem. LIV. 1, 26, 3 transfigit (2, 46, 4 per pectus. 26, 15, 15. 37, 46, 5 se. VELL. 2, 6, 6. *et saepius.* CVRT. 6, 5, 9. SIL. 10, 200 transfixus ... occidit. SPART. Hadr. 24, 8 SVLP. SEV. chron. 2, 29, 6). 4, 37, 9 micare (44, 34, 8). 6, 12, 8 dextras armemus (CVRT. 7, 11, 4 TAC. hist. 3, 71 APVL. met. 4, 18. 19. 22 TERT. anim. 33 p. 357, 6 FIRM. math. 6, 31, 6. HIL. in Matth. 32, 2 turba autem omnis adversus dominum -is armata processerat. CLAVD. DON. Aen. 7, 505. HIER. epist. 54, 16, 3 armatam -o manum. AVG. epist. 36, 24 BACHIAR. repar. laps. 8. COD. Theod. 9, 7, 3 armari iura). 7, 16, 5 in hostem impetum facit (QVINT. decl. 281 p. 145, 21). 22, 60, 17 ni strictis (*v. p. 2022, 30*) -is viri fortissimi inertes summovissent (SEN. dial. 1, 3, 8). 28, 29, 10 ad scuta concrepuit. 31, 34, 4 detruncata corpora (AVG. c. Iul. 3, 1, 4. *cf.* APVL. met. 7, 13 obtruncatos. TERT. scorp. 3 p. 151, 19 AMM. 28, 2, 8. 28, 5, 7. 31, 13, 3 VINCENT. LER. 21, 3). 38, 21, 12 trucidabantur (FLOR. epit. 4, 2, 52 VVLG. Ezech. 16, 40 AVG. civ. 18, 52). 40, 14, 11 quattuor -is domus tua capi et expugnari potuit. SEN. contr. 1, 2, 20 multum potest ad rectum quoque pudici animi propositum hostis -o (⟨cum⟩ -o *prop. Thomas*): non succumbet, ... pudicitiam vindicabit. *ibid.* temptantem reppulit. 1, 8, 5 cuneos -is diducere (deducere *O*). VELL. 2, 21, 4 voluptas ... repensata est. 2, 117, 3 domari. 2, 125, 4 his ipsis militum -is, quibus obsessus erat, obsidentis coercuit. VAL. MAX. 3, 2, 13 praecordia sua transverberavit (5, 5, 4 VVLG. Iudith 5, 28). PHAEDR. 3, 10, 27 pectus transigit ([transfigit *codd.*]. TAC. ann. 2, 68. 14, 37). SEN. Thy. 144 exceptus -o pavidus impio (CVRT. 9, 5, 8). benef. 2, 18, 8 tuber quidam tyranni -o divisit (CVRT. 8, 4, 27 panem). CVRT. 3, 1, 18 -o ... ruptis omnibus loris (TAC. hist. 2, 42 galeas loricasque perrumpere). 4, 4, 11 comminus ... impulsos. 4, 6, 16 manum barbari lapsam amputat (8, 1, 20. SIL. 15, 469 cervicem. APVL. met. 4, 5 poplites. FIRM. math. 8, 26, 6. CLAVD. DON. Aen. 10, 545 sinistram manum. HIER.

[Koch]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

epist. 1, 7, 1 caput. adv. Rufin. 3, 41. Vvlg. Iudith 9, 12 superbia amputatur. Praedest. 1, 19 p. 593C). 4, 9, 25 caput dempsit. 6, 7, 29 graviter se vulnerat (Men. dig. 49, 16, 6, 6 Ivst. 1, 9, 8 femore vulneratus occubuit. Ambr. off. 1, 3, 15 Nicet. vigil. 8). 8, 8, 11 in *possessionem* -o inducimur. Lvcan. 5, 252 *Caesar apud Dyrrachium* -o . . . relictus paene suo, qui tot gentis in bella trahebat. 5, 388 *de Caesare simul dictatore et consule*: Ausonias . . . -is miscere secures (Sil. 14, 521 -o terrestria proelia). 7, 159 *aether* capulos . . . solutis (*sc. igne*) perfudit -is. 7, 641 vincitur his -is (*i. clade Pharsalica*) omnis . . . aetas. 8, 518 crimen habemus purgandum -o. 8, 541 *Achillas* exiguam sociis monstri -isque carinam instruit (Apvl. met. 3, 28 Clavd. Don. Aen. 12, 760). 8, 557 viscera . . . scrutaris. 10, 489 aditus -is . . . arcet. Petron. 112, 6 ius dicturum ignaviae suae. Plin. nat. 25, 50 *melampodium* circumscribitur (25, 148). Val. Fl. 1, 438 medios -o bonus ire per hostes. 6, 249 ferit ultima teli (Sil. 1, 401 cristatae cassidis aera. Homer. 444 comminus. Paneg. 12 (2), 36, 1 urguere eminus, comminus -is, hastis punctim caesim ferire. Optat. 2, 25 p. 64, 12 quid interest an -o ferias an lingua percutias. Vvlg. IV reg. 11, 15 Avg. c. Parm. 1, 8, 13 *v. p. 2013, 65.* Cod. Theod. 1, 32, 1. 7, 4, 1. 9, 6, 3. 14, 3 Evcher. pass. Acaun. 3 Capreol. epist. 2, 12 Greg. M. epist. 13, 50). Sil. 4, 176 letum tulit. 4, 392 cadit (Itala num. 14, 43 [Lugd., Vvlg. corruetis]. Ezech. 17, 21 [Weing.] *et* Vvlg. Paneg. 9 (12), 17, 2 Vvlg. lev. 26, 8 num. 14, 3 II reg. 3, 29 Is. 3, 25 Ier. 39, 18 Ezech. 11, 10. 24, 21 *al.* I Macc. 7, 46. 10, 85). 7, 604 -o Saphbarum -oque Monaesum *prosternit* ([Cod. Theod. 9, 16, 4]. *cf.* Clavd. Don. Aen. 9, 702 stravit [Cod. Theod. 16, 10, 4 sternatur]). 7, 704 ora rapit. Homer. 434 Hypsenora fundit. Ivv. 4, 96 mors . . . -is . . . festinata. 8, 243 quantum . . . campis . . . abstulit. 13, 25 partos -o vel pyxide nummos. Tac. hist. 2, 88 inermem . . . populum in vasere (ann. 1, 32 in centuriones. *cf.* hist. 2, 36. Veg. mil. 3, 20 invadatur. Boeth. mus. 1, 1). 3, 20 perfringere ac subruere muros (3, 29 securibus -isque portam perfregit). 4, 23 -is et armorum incussu praecipitati. ann. 6, 35 Sarmatae . . . contis -isque ruerent ([Itala Is. 10, 33 (Tert. adv. Marc. 4, 15 p. 466, 19) elati comminuentur et ruent -o sublimes (πεσοῦνται . . . μαχαίρᾳ)]. *cf.* Vvlg. num. 14, 43 corruetis, *v. l. 22* [Ios. 8, 24 corruentibus. II reg. 1, 12 II par. 29, 9. Is. 37, 7 corruere eum faciam -o in terra. Ier. 20, 4 Ezech. 6, 12]). 12, 35 sternebantur. Svet. Cal. 19, 2 insignis . . . -o aureaque chlamyde. Flor. epit. 2, 7, 9 *vulnera* adacta -is ultra mortem patebant. 3, 10, 13 *Romani super scuta hostium salientes* in iugulos -is descendebant. 4, 9, 4 ne veniret . . ., -o (claudio *codd.*) impetravit. 4, 12, 45 barbarus . . . oppressus -o et pyra . . . Caesari satisfecit. Calp. decl. 44 ipso illo -o perire ([Paneg. 12 (2), 28, 4 Lampr. Alex. 62, 2. 5 Lact. inst. 3, 28, 20 Hil. in Matth. 32, 2 Amm. 26, 6, 8 Clavd. Don. Aen. 4, 680 Ambr. off. 1, 3, 15 Vvlg. Esth. 16, 24 Nah 3, 15 Matth. 26, 52 Avg. serm. 4, 31, 34 Drac. laud. dei 2, 805]. *cf.* Firm. math. 3, 4, 20 interire [4, 6, 3. 4, 19, 27 Vvlg. Iudith 6, 3]). 50 muta stilum -o (*v. p. 2021, 50*). Vlp. dig. 48, 19, 8, 1 in eum animadvertatur. Apvl. met. 4, 23 *latrones sine alia praeda* tantum -is . . . manibus . . . cunctis viribus unicam virginem . . . advehebant. 8, 13 singulos abigens. *ibid.* deorsus ad meum Tlepolemum viam quaeram. 10, 11 nefas inchoatum perficeret. 10, 31 insultantes. Tert. apol. 5, 3 ferocisse. nat. 1, 3 p. 63, 11 punienda sunt nomina (Cod. Theod. 10, 10, 10 Lib. pontif. p. 144, 4 Inst. Iust. 4, 18, 4). resurr. 16 p. 45, 29. Itala exod. 17, 13 (Monac.) fugavit . . . exercitum . . . in caede -o (ἐν φόνῳ μαχαίρας. Vvlg. in ore -ii). Am. 7, 17 (Weing.) decident (Vvlg. in -o cadent). Paneg. 9 (12), 5, 5 *obsessio inchoata est.* Spart. Carac. 4, 1 -o te exsequi oportuit meum iussum. Geta 6, 3 -o res peracta. Arnob. nat. 4, 37 plurimum -is et potestate valetis ferri. Lact. inst. 6, 4, 22 ut provincias temporali -o regant. Firm. math. 4, 9, 5 se extingunt (Greg. M. moral. 6, 57 *v. p. 2013, 79*). 4, 14, 7 latrones . . . -o severa iudicis animadversione plectuntur. 6, 31, 6 abactores . . . insequentibus hominibus . . . resistentes. 7, 23, 3 -o mors inferetur aut a latronibus aut *eqs.* 8, 7, 5 moriantur (8, 26, 5 Pacian. paraen. 5 p. 108 Vvlg. Ier. 21, 9 *al.* Ezech. 7, 15). Avson. 157, 7 in sanguinea -o grassamur harena. 278, 2 bella movens (*cf.* Avg. serm. 202, 2, 2 debellaturus [Prosp. epist. 4]). 427, 3 Hector Aiacem -o . . . muneratur. Amm. 16, 12, 46 loricae -is findebantur. 16, 12, 49 hostium latera perforabat ([31, 5, 9 Clavd. Don. Aen. 2, 553 Vvlg. Iudith 13, 28]. *cf.* 27, 2, 3 forati pilis et -is cecidere). Clavd. Don. Aen. 8, 112 munitus. 9, 325 aggreditur. *saepius.* 12, 342 *hostem* comminus, hoc est . . . -o, . . . deiecit (Vvlg. IV reg. 19, 7. Iudith 9, 11 cornu altaris. I Macc. 4, 33). Ps. Ambr. laps. virg. 4, 15 omnes quasi uno -o . . . graviter sauciasti. Hier. adv. Rufin. 3, 8 terres me -is tuis. Vvlg. gen. 31, 26 filias . . . captivas -o (*cf.* IV reg. 6, 22 cepisti). Ios. 10, 37 cuncta . . . consumens -o (Ier 14, 12. 16, 4. 44, 18. 27 Cod. Theod. 9, 18, 1). prov. 12, 18 pungitur. Ier. 5, 17 conteret urbes munitas . . . -o. 19, 7 subvertam. Ezech. 29, 10 terram . . . -o dissipatam. Prvd. perist. 8, 18 evectus -is alter et alter aquis (*de fidelibus, cf. vers. 3* sanguine). Clavd. 26, 563 Alpinum -is abolete pudorem. Avg. civ. 20, 21 *v. p. 2014, 12.* Cod. Theod. 9, 15, 1 neque -o . . . neque . . . alia . . . poena subiugetur (*cf.* Inst. Iust. 4, 18, 6, *ubi*: subicietur. Corp. V 2781, 15 *ex suppl.*). Lib. pontif. p. 134, 2 totam Italiam -o perdere. Prosp. c. coll. 21, 2 Cyrillo . . . ad exsecandam . . . impietatem apostolico auxiliatus est -o *pontifex.* Marcell. chron. II p. 95, 501, 3 saxis -isque . . . amissos . . . deflevit (*cf. ibid.* 1 enses saxaque). Cassiod. inst. div. 11. Lex Visig. 6, 4, 2 si quis evaginato -o . . . in domum alienam intraverit. Greg. M. moral. 9, 5 *v. p. 2013, 78.* epist. 5, 44 barbarorum -is premor. 9, 175. 13, 41. Assvmpt. Moys. 6, 3 elidit principales.

b *abl. compar.*: Itala Hebr. 4, 12 (cod. d) vivum . . . verbum dei et validum et acutum: omni -o acutissimum (Vvlg. penetrabilior omni -o ancipiti: τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον). Amm. 22, 4, 6 graviora -is pocula. Cod. Theod. 9, 42, 13 -o acerbiorem stilum passi. c *abl. separ.*: Clavd. Don. Aen. 11, 735 cur non exonerratis dexteras -is? Lvcan. 3, 323 *v. p. 2017, 40.*

4 *dativus*: Rhet. Her. 1, 11, 18 incubuit (Val. Max. 3, 2 ext. 1 Sen. dial. 4, 36, 5 [*v. p. 2023, 26*]. 9, 16, 1 Lvcan. 4, 278. 500 Tac. ann. 5, 7 Svet. Otho 10, 1 Anth. 463, 17 Svlp. Sev. chron. 1, 36, 2). Cic. Sest. 27 eos . . . operarum suarum -is et lapidibus obiecerit. 80 num defuit -is *Sestius*? Phil. 2, 46 -is confideres. Ov. trist. 4, 1, 73 latus . . . subicio (Val. Max. 3, 2 ext. 9 nutrix *puellam* . . . hostilibus -is subiecit. 4, 7 ext. 1 -o cervices subiectas habuerat; eidem caput suum subiecerat. *cf.* 6, 8, 5 iugulum . . . -is militum obiecit. Hier. epist. 14, 8, 3). Val. Max. 4, 7, 4 demissam cervicem victori (victoris *recc.*) -o praebuit (*cf.* Val. Max. 9, 13, 3 eam praebere, *opp.* cervicem -o subtraxit. Ivv. 10, 345). Sen. dial. 2, 6, 7 strictis -is nuda pro pecunia corpora opponunt. epist. 114, 7 pepercit. Lvcan. 4, 561 nec volnus adactis debetur -is. 7, 108 permittere mundi discrimen. 7, 139 nec -is habuere fidem (*v. infra l. 36*). 8, 492 sublatus . . . modus -is (-ii *al.*). 9, 1074 *Caesar*: ergo in Thessalicis Pellaeo fecimus arvis ius -o? (*cf. p. 2018, 11*). Flor. epit. 3, 10, 12 corpora . . . -is ferroque patuerunt. Tert. nat. 1, 18 p. 90, 22 vitae amore -o vos . . . auctoratis. resurr. 7 p. 35, 24 perspectae ferruginis -is vaginarum adaeques dignitatem. Ambrosiast. in Gal. 1, 4 ereptus -o . . . se vendat lanistae (Clavd. 5, 146). Vvlg. Iob 39, 22 nec cedit -o. Is. 41, 2 quis . . . dabit quasi pulverem -o eius. Ier. 25, 31 impios tradidi -o (Ezech. 21, 12. Greg. M. epist. 5, 43 barbarorum -is tradita terra). Am. 9, 4 mandabo. Clavd. 8, 85 oblati -is summittunt colla paratis. Svlp. Sev. chron. 2, 51, 4 damnati . . . -o. epist. 2, 10 -o deputatus inter alias . . . victimas. Prosp. chron. I p. 462, 1187 addictus. *utrum dat. an abl., dubium*: Cic. Phil. 2, 46 -is confidens (*cf.* Verg. Aen. 12, 789 fidens). Tert. anim. 33 p. 356, 24 si anima praefugerit ultimo -o, ne corpus quoque evaserit ferrum.

5 *praepositiones*: in *c. acc.*: Lvcil. 601 an in -um incumbat (Cic. inv. 2, 154 *bis.* Vell. 2, 70, 3 Val. Max. 3, 2, 14). Vell. 2, 47, 3 in -os caedisque civium furente ambitu. Sen. benef. 7, 26, 4 caeca ambitione et in -os irruente ([Vvlg. I par. 10, 5] Clavd. Don. Aen. 12, 25 ruere. *cf. infra l. 76*). Lvcan. 9, 850 in -os iurata manus (Adnot. qui nos -orum periculis voverimus). Arnob. nat. 7, 9 quis in -um formavit ferrum? Clavd. Don. Aen. 7, 635 omne ferrum vertebatur in -os. Vvlg. I Esdr. 9, 7 traditi sumus . . . in -um (III Esdr. 8, 78 regibus terrae in -um et captivitatem et depraedationem. *cf. infra l. 74.* Iudith 5, 18 dati sunt [8, 19 Ier. 15, 9 Mich. 6, 14]). Iob 33, 18 eruens . . . vitam illius, ut non transeat in -um. Ier. 43, 11 percutiet . . . quos in -um, in -um. Ioel 3, 10 concidite aratra vestra in -os. Ps. Rvfin. in Ioel 3, 9—12 *v. p. 2016, 68.* Petr. Chrys. serm. 116 p. 519D vitam ipsam in -um letalem convertit. c. *abl.*: Ov. fast. 2, 517 plus erat in -o quam curvo laudis aratro. Marcian. dig. 48, 8, 1, 3 si -um strinxerit ⌊et in eo⌋ (aut telo *Momms., coll. Vlp. coll. Mos. 1, 6, 3*) percusserit (Vvlg. Am. 1, 11. 4, 10 Luc. 22, 49). Itala num. 31, 8 (Lugd.) occiderunt in -is (Vvlg. *v. p. 2024, 43* [Vvlg. III Esdr. 1, 53 apoc. 13, 10 *bis.* 19, 21]. psalm. 77, 64 sacerdotes eorum in -o ceciderunt [Is. 13, 15. 31, 8 Ier. 44, 12 thren. 2, 12 Ezech. 5, 12. 39, 23 Os. 7, 16 I Macc. 2, 9. 4, 15. 7, 38]). Itala reg. 2, 33 (Aug. civ. 17, 5 p. 212, 30 D.) decident in -o virorum (πεσοῦνται ἐν ῥομφαίᾳ. Vvlg. *aliter.* Os. 14, 1 [Weing.] decident [Vvlg. pereant]. *cf.* Vvlg. Ier. 44, 12 cadent). Amm. 23, 5, 19 natio . . . cuius in -is nondum nostrae propinquitatis exaruit cruor. Vvlg. gen. 27, 40 vives (Avg. serm. 4, 31, 34 *v. infra l. 72*). 48, 22 Sicimam . . . tuli de manibus Amorreorum in -o meo. Ios. 24, 12 eiecit illos. I reg. 17, 47 salvat dominus (Os. 1, 7). psalm. 43, 4 possederunt terram. 77, 62 conclusit in -o populum suum. Iob 27, 14 si multiplicati fuerint filii eius, in -o erunt. Is. 27, 1 visitabit dominus (Ier. 27, 8. 44, 13). 65, 12 numerabo vos. 66, 12 in igne dominus diiudicabit et in -o suo ad omnem carnem (*cf.* Avg. civ. 20, 21 iudicabitur [*bis*]. *ibid.* poenam iudicii significat). Ier. 11, 22 iuvenes morientur (34, 4. 44, 12 Bar. 2, 25 Am. 7, 11. 9, 10. Avg. serm. 4, 31, 34 et in -o suo moriuntur et in -o vivunt. *cf. supra l. 64*). 14, 15 consumentur. 29, 18 persequar eos. 32, 36 tradetur in manus regis (*v. supra l. 47*). Ezech. 31, 12 in -is fortium deiciam multitudinem tuam. 33, 26 stetistis (Lib. iubil. 23, 20). Dan. 11, 33 ruent (*v. supra l. 43*). Am. 7, 9 consurgam super domum. 9, 1 novissimum . . . interficiam. Mich. 5, 6 pascent Assur. Agg. 2, 23 descendent equi et ascensores eorum, vir in -o fratris sui. Oros. comm. 1 castigavit. Lib. iubil. 30, 5 ut pugnent in -o adversus Sychem. 30, 6 eradicent eos. **praeter:** Qvadrig. hist. 10b p. 137, 33 *v. p. 2016, 25.* Liv. 35, 30, 9. 38, 21, 5 nec tela iam alia habebant praeter -os. Lvcan. 5, 282 sit praeter -os aliquod sub Caesare fatum (*v. p. 2014, 9*). **sub:** *c. acc.*: Qvadrig. hist. 10b p. 138, 17 eo pacto ei (*hosti*) sub Gallicum -um suc-

[Koch]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cessit, ne *eqs.* SEN. dial. 3, 21, 3 libido ... sub -um mariti venit morte contempta. *c. abl.*: SEN. clem. 1, 12, 2 conclamationem tot milium sub -o gementium. PLIN. nat. 35, 105 fama, quod eam *tabulam* Protogenes sub -o (*i. in oppugnatione urbis*) pinxerit. TERT. Scap. 4 estis. pudic. 22 *v. p. 2021, 30.* CLAVD. DON. Aen. 10, 898 positus. 10, 900 hostem diu cruciare. HIER. in Is. 3, 3 p. 49 cum militandi sub -o et arma portandi non habeant potestatem *Iudaei.* **ad:** CIC. facet. dict. 12 (Macr. Sat. 2, 3, 3) quis generum meum ad -um alligavit (*cf. vol. I 1680, 54*). LIV. 2, 46, 3 pugna iam in manus, iam ad -os ... v e n e r a t (VVLG. Ier. 33, 4. *cf.* CVRT. 6, 9, 20 linguae temeritas pervenit ad -os). SEN. contr. 1, 4, 3 tam frustra ad filium quam ad -um cucurrit. contr. exc. 10, 4 lanista, qui iuvenes cogit ad -um (*verba desunt in* SEN. contr. 10, 4, 11). SEN. epist. 87, 9 dubitat, utrum se ad -um locet an ad cultrum. VLP. dig. 28, 3, 6, 6 d a m n a t u s ... ad -um (29, 2, 25, 3). 47, 14, 1 pr. (= coll. Mos. 11, 7, 1). coll. Mos. 11, 7, 4 *bis.* CORP. II 6278, 58. PAVL. sent. 5, 17, 2 ad -um d a n t u r. 5, 18, 2 (= coll. Mos. 11, 2, 1). VLP. coll. Mos 11, 7, 2. PAVL. coll. Mos. 4, 3, 2 auctoramento rogatus est ad -um. 11, 6, 1 ad -um tradantur. CAPITOL. Opil. 12, 10 servos, qui dominis fugissent, reppertos ad -um ludi deputavit. LACT. inst. 6, 12, 39 unde homines ad -um comparas, hinc innocentes mortuos sepeli. SCHOL. Cic. Bob. p. 111, 24 St. *ex iurgiosa certatione* ad -os usque processum. VVLG. Ier. 15, 2 qui ad -um *egredietur*, ad -um *egreditor*. 34, 17 praedico vobis libertatem ... ad -um. AVG. civ. 3, 28 p. 140, 14 D. producebantur ad -um (*cf.* PASS. Mar. lac. 6 duci). LIB. pontif. p. 134, 3 totam Italiam ad -o (*sic*) extingere. p. 134, 12 ad -o perderet. p. 136, 17 ad -o mitterentur.

ab: CIC. S. Rosc. 118 ille lanista omnino iam a -o (*Madvig*; gladiatore *codd.*; gladiatura? *Heraeus*) recessisse videtur. LIV. 40, 9, 11 nihil a -is nocte periculi (-lum *codd.*) mihi ⟨futurum⟩ fuisse. LVCAN. 6, 242 pacem -o si quaerit ab isto. ITALA psalm. 21, 21 (Barnab. 5, 13) parce animae meae a -o (ῥῦσαι ἀπὸ ῥομφαίας; VVLG. erue a framea animam meam). VVLG. Iob 5, 15 *v. p. 2013, 61.* Ier. 21, 7 derelicti ... a peste et -o et fame (Ezech. 12, 16 relinquam). 31, 2 remanserat. Ezech. 38, 8 terram, quae reversa est. GREG. M. epist. 5, 45 defendi ab inimicorum -is. 6, 58 quanta ... a Langobardorum -is ... patimur (8, 2). moral. 8, 57 *v. p. 2013, 80.* **cum:** ENN. ann. 437 tecti ⟨cum *add. Bähr.*⟩ -is, sub scutis (⟨pro⟩tecti -is *Columna, cf.* VVLG. I Macc. 3, 3 protegebat castra). CIC. Caecin. 62 si ... cum scuto et -o impetum in me fecisset (*cf.* Phil. 2, 114 appetentem). Catil. 1, 32 obsidere cum -is curiam. 3, 5 adulescentes ... cum -is miseram. Mur. 52 Sest. 28. 78 Mil. 91 Phil. 2, 8. 15. 108. 112. 114. 7, 13. de orat. 2, 170 cum -o cruento comprensus. Ov. fast. 2, 101 quid tibi cum -o (SEN. contr. exc. 6, 5)? VELL. 2, 19, 3 ad *Marium* interficiendum missus cum -o servus. QVINT. inst. 4, 2, 13 inventum ... corpus inimici cum -o cruento. 6, 1, 48 decl. 291 p. 162, 3. TAC. Germ. 18 *inter munera dotis* scutum cum framea -oque. SVET. Iul. 86, 1 custodias Hispanorum cum -is †adinspectantiam ... removisse. VLP. dig. 47, 14, 1, 1 qui cum -o a b i g u n t, non inique bestiis obiciuntur (PAVL. coll. Mos. 11, 8, 4). 48, 6, 3, 5 qui in incendio cum -o aut telo rapiendi causa fuit vel prohibendi dominum res suas servare. APVL. met. 1, 12 infit illa cum -o: '...'. PANEG. 11 (3), 24, 4 iuvenes cum -is atque pilis. SPART. Hadr. 12, 5 servo in se ... cum -o furiosius irruente. CAPITOL. Pert. 14, 1 hominem cum -o infestantem. Maximin. 14, 2 instantes cum -is et cum omni genere telorum. OPTAT. 2, 25 p. 63, 8 repressit cum -o manum. 3, 5 p. 86, 4 levavit cum -o manum. AMM. 28, 2, 13 domum ... cum -is obsederunt. VEG. mil. 1, 11 tiro cum crate illa et clava velut cum -o se exercebat et scuto. 2, 15 sagittarii cum ... -is. 2, 16 triarii. 3, 16 singulos ... pedites. VVLG. I reg. 17, 45. II reg. 23, 10 donec ... manus ... obrigesceret. II Esdr. 4, 13 statui ... populum in ordinem. Matth. 26, 47 venit ... cum eo turba multa cum -is et fustibus ([Marc. 14, 43. 48 Luc. 22, 52]. *cf.* 26, 55 tamquam ad latronem existis cum -is et fustibus comprehendere me). TEST. Galli (Corp. XIII 5708) 2, 23 volo ... omne instrumentum meum ... mecum cremari cum lanceis -ci⟨s⟩ cultris *etc.* **de:** ITALA Ios. 21, 40 (Lugd.) -os ..., de quibus circumciderat filios Istrahel. Ezech. 12, 16 (Weing.) relinquam ex eis viros numero de -o et de fame (VVLG. a -o, *v. supra l. 33*). psalm. 143, 10 liberas ... servum tuum de -o maligno (VVLG. redemisti). apoc. 13, 14 (Primas.) habet plagam de -o (VVLG. plagam -ii). VVLG. exod. 18, 4 eruit me de -o Pharaonis (ITALA manu). RVFIN. Basil. hom. 3, 2 quos de carceribus, de vinculis, de -o profusa pecunia liberasti. GREG. M. epist. 5, 42 quantas ... in hac terra tribulationes de Langobardorum -is ... patior. **per:** Ov. epist. 16, 246 ibit per -os ([met. 8, 77 DRAC. Orest. 813]. *cf.* LVCAN. 6, 124 exire ... quaerit. VVLG. Iob 36, 12 transibunt). 19, 37 placitas rapuere puellas. ars 1, 260 parta ... per -os regna nocente manu. TERT. scorp. 5 p. 154, 26 licebit et deo in vitam aeternam per ... -os ... curare. PANEG. 11 (3), 13, 3 per infestos -os praesentesque mortes imperium petivistis. HIL. in Matth. 32, 2 -o utentibus mors solet esse per -um. AMM. 30, 8, 6 poenas per ignes augebat et -os. HIER. epist. 1, 9, 2 *muliercula* absoluta per -um (*sc. innoxium*) est. AVG. serm. 180, 5, 5 per -um mortuus est ... id est ... faciente -o. **inter:** Ov. met. 7, 345 inter tot medius -os ... bracchia tendens. LIV. 1, 53, 7 elapsum. SEN. Tro. 1174 -os inter quaesita *mors.* dial. 2, 6, 2 uni homini pax fuit. SIL. 7, 270 invidiam -os inter lituosque timere. TAC. Germ. 24 nudi iuvenes ... inter -os se ... saltu iaciunt *in spectaculis.* SVET. Otho 6, 3 inter faustas acclamationes strictosque -os ad principia devenit. APVL. met. 7, 6 inter ipsas custodientium militum manus et -os nudos ... aerumnas assiduas ingenio masculo sustinebat. 7, 11 scortari tibi libet. PANEG. 9 (12), 9, 6 versere. CLAVD. DON. Aen. 7, 296 transierunt (*v. p. 2027, 75*). 11, 30 in senium durare. HIER. epist. 57, 3, 3 inter bella et -os sanctum est. CLAVD. 20, 139 nulla virilis inter tot -os sexum reminiscitur ira. SVLP. SEV. Mart. 4, 8 servare militem licet inter hostium -os et tela. GREG. M. epist. 5, 36 quaequae inter Langobardorum -os ... patior. 5, 39. 7, 23. 8, 22 inlaesi ... servamur. 12, 16 podagrae doloribus ... affligor (13, 45). **pro:** LIV. 24, 15, 5 in dextris militum pro -is humana capita esse. VEG. mil. 1, 11 clavas ligneas ... pro -is tironibus dabant. **sine:** LIV. 31, 41, 12 ut sine -is quidam equitum exirent. PETRON. 80, 7 sine -o in lectulum decidi. QVINT. inst. 6, 3, 90 militi sine -o decurrenti. TERT. idol. 19 p. 53, 21 in pace militabit. ITALA iud. 7, 14 (Lugd.) non est sine -o (VVLG. non est hoc aliud nisi -us Gedeonis). HIL. c. Const. 8 iugulare. VVLG. Iudith 7, 9 interficies eos. a b s q u e: VVLG. Iudith 5, 16 Dan. 14, 25. **super** (*acc.*): LVCAN. 7, 748 ire. ITALA gen. 27, 40 (Lugd.) vives (VVLG. *v. p. 2026, 64*). HIER. in Agg. 1, 11 p. 749 sermo dei ... acutus super omnem -um bicipitem. VVLG. I reg. 31, 4. 5 irruit.

adversum: TAC. ann. 3, 46 restantibus lamminis adversum pila et -os. **tenus:** TERT. Scap. 4 p. 549 vexatur hoc nomen, sed -o tenus. **prae:** VVLG. Ier. 14, 16 populi, quibus prophetant, erunt proiecti in viis Ierusalem prae fame et -o.

syn.: ensis, ferrum, mucro. *d e r i v.*: gladiarius, gladiator, gladio, -are (gladiatus), gladiolus (-um), gladiosus, gladiunculus.

Koch.

glaeba *v.* gleba. **glaesarius** *v. Onom.*

glaesum, glē s u m. [*voc. germanicum, i. q. anglos.* glǣr *'resina' et cf. c. theod.* glās *'glaesum, vitrum'; hib.* glass *'caeruleus, viridis'. W.*] *i. q. s u c i n u m*: PLIN. nat. 37, 42 certum est gigni *sucinum* in insulis septentrionalis oceani et ab Germanis appellari g l a e s u m (*B, Sillig*, glassū *a*, glessum *rell., vulg.*). TAC. Germ. 45 et mare scrutantur *Aestii* ac soli omnium sucinum, quod ipsi g l e s u m (*sic codd.*) vocant, inter vada atque in ipso litore legunt. *de re v. Blümner, Technol. II p. 383, adnot. 1 et commentt. ad Tac. locum.*

[*?* **glagalōpēx** *suspicatur Renn (Bl. f. d. bayr. Gymnas.-Schulw. 13, 1877, 212 sqq.) in* MART. 7, 87, 1 aurita gaudet glagalopece Flaccus, *interpretans 'Milchfuchs'* (lagalopece *vulg. inde ab ed. Rom. 1473,* lagagocepe B^A, lagoopece C^A, *deest* A^A; *cf.* clagalopes SCHOL. Iuv. 11, 138 *vol. III 1245, 76 et Heraeus, Rh. Mus. 74, 1925, 325 adn. 3, qui de* glagalōps *cogitat formato ad analogiam vocum q. s. νυκτάλωψ, ἀνθόλωψ, κερκάλωψ*).]

glāma, -ae *f.* [*e graeca lingua derivatum, cf. γλάμων, γλαμάω, γλαμυρός. J.*] *i. q. λήμη*: PAVL. FEST. p. 96 gramiae oculorum sunt vitia, quas alii -as vocant [*unde* GLOSS.^{L} II Philox. GR 17 gram⟨i⟩a, ⟨glama⟩ *λήμη. Lindsay*]. *v.* grama *et Bücheler, Kl. Schr. II 370; J. Oeler, d. Ausdrücke f. d. körperl. Gebrechen in d. idg. Spr., Diss. Marburg 1916, 51.*

glamantes *v.* glarans.

[**glancion** semen feniculi aut pastenaca GLOSS. III 546, 46. g l a c o n i. semen fenicula III 583, 19. *i. 'daucion'* (δαυκεῖον), *v. vol. V 42, 30, ubi* 'PS. APVL. herb. 80' *removendum. Heraeus.*]

glandāris, -e *a* glans. *i. q. glande vescens*: PLIN. nat. 1, 10, 59 picae -es (*fort. i. q. nobis 'Häher'; cf.* 10, 119 *picae* quae glande vescantur, *v. p. 2032, 76*).

glandārius, -a, -um *a* glans. glandi-: *v. l. 64.* [*val.* ghindar *'quercus', prov.* aglandier. *M.-L.*] *i. q. g l a n d e s p r o f e r e n s, glandifer*: CATO agr. 1, 7 (*de agris*) septimo *loco est* silva caedua, octavo arbustum, nono -a s i l v a (VARRO rust. 1, 7, 9 nonus *ager*, ubi -a silva). GLOSS. Plac. V 4, 8 (= GLOSS. V 45, 20) aesculus arboris nomen e(s)t glandiariae (*v. supra l. 59*), ab esca dicta, quod ante usum frumenti haec arbor victum mortalibus praebebat. *inde* **glandāria,** -ae *f.*: *nomen avis* (*glande vescentis? [it.* ghiandaia. *M.-L.], cf. l. 57*): POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 26 cordolus. antus. -a. ciconia. orcilus *eqs.* *v. et s.* clandarius *vol. III 1261, 15.*

glandia *v.* grandia.

glandicula, -ae *f. a* glandula *deminutive*: EXC. Bob. gramm. I 535, 23 *inter deminutiva generibus, unde oriantur, dissonantia*: rana ranunculus, g l a n d i u m -a, beta betaceus (*item* DOSITH. gramm. VII 395, 13; *rell. gramm.* 'glandula' *afferunt, v. p. 2029, 73 sqq.*).

glandifer, -a, -um. *a* glans *et* ferre. cland-: PLIN. nat. 3, 147 (*a,* claud- DF^1R). GLOSS. II 255, 35 clandifer βαλανηφόρος. g r a n d i f e r: COLVM. 9, 4, 3 -a robora (*sed* PALLAD. 1, 37, 2 glandi- *codd. praeter Q* [grandi-], *ita ut potius de* 'glans' *cogitandum sit quam de* 'grandis' *adi.*). PLIN. nat. 22, 94 *RE.* EVSTATH. Bas. hex. 5, 7 p. 917^B *v. p. 2029, 13.* *similia v. s.* glandula *p. 2029, 73 sqq.*, glans *p. 2030, 76 sqq.* *legitur inde a* CIC.

i. q. g l a n d e s f e r e n s: **1** *pro adi.*: CIC. leg. 1, 2 qua re '-a' illa quercus, ex qua *eqs.* ([*epitheto ex Mario carmine, ut vid., petito, cf.* carm. frg. 18 B. = 6 M.]. LVCR. 5, 939 -as inter curabant corpora quercus. Ov. met. 12, 328 quercum. HIER. in Is. 2, 13 p. 50^D).

[G. Meyer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

COLVM. 9, 4, 3 silvestrium *arborum* commodissime faciunt grandifera (*v. p. 2028, 76*) robora (PALLAD. 1, 37, 2 pomiferae ... arbores ... silvestria ... -a robora). PLIN. nat. 16, 6 -i maxime generis omnes *quercus sunt.* 16, 33 Galliarum -ae maxime arbores agaricum ferunt (SERV. ecl. 1, 1 'sub fago ...' quasi sub arbore -a, quae fuit victus causa. SCHOL. Verg. Veron. georg. 2, 291 '*aesculus*' arbos -a. LEX Visig. 8, 3, 1 si quis ... arborem inciderit: si ... -a maior est, duos solidos det; si minor, det solidum unum, *opp.* pomifera. 8, 4, 27). 22, 94 radicis fere -ae (*v. p. 2028, 78*). HYG. lim. grom. p. 168, 15 Th. silvae -ae, silvae vulgaris (SERV. auct. Aen. 3, 466 altera *columbarum fatidicarum* provolavit in Dodonae -am silvam. LEX Burg. lib. const. 23, 4 in vineis pratis ac messibus cultis et silvis -is). EVSTATH. Bas. hex. 5, 7 p. 917^B exustae vel incisae pinus in nemus -um se transformant (p. -um transformant *vel* p. in n. grandiferum [*v. p. 2028, 78*] se tr. *vel* p. in -um se tr. *codd.; gr. p. 109^C* εἰς δρυμῶνας μεθίστασθαι, *i.* '*in dumeta*').

2 *pro subst.*: **a** glandifera, -ae *f.* (*sc. arbor*): PLIN. nat. 1, 16, 3—13 de -is. 1, 24, 7 pilulis -arum. 16, 1 proximum erat narrare -as, quae primae victum mortalium aluerunt. 16, 33 e -is sola quae vocatur aegilops (aezops *codd.*) fert pannos arentes. 16, 36 scandula e robore aptissima, mox e -is aliis fagoque. 16, 106. 117. 120 ut diximus in -is. 16, 129 maxima *radix est* platani, roboris et -arum. EVG. TOLET. carm. 70, 6 (*sec. Verg. ecl. 1, 1*) atque BV- -ae recubant sub tegmine -BVLCI (*sc. bu-bulci*). **b** glandifera, -õrum *n.* (*sc. loca*): PLIN. nat. 3, 147 inde -a (*v. p. 2028, 74*) Pannoniae, quae *eqs.*

?**glandina,** -ae *f. v. p. 2030, 53.*

ciradas (*i.* χοιράδες) **glandiolae,** quae circa collum et in inguinibus nasci solent GLOSS. III 598, 27 (*v. s.* glandula, *p. 2030, 4. 6*).

glandiõnida, -ae. [*graecissans pro* glandium. *W.*] *i. q. glandium.* PLAVT. Men. 210 aliquid scitamentorum de foro opsonarier, -am suillam, laridum pernonidam (*nota voces iocose patronymicorum exemplo fictas*).

glandis *v. s.* glans.

glandium, -ii *n.* [*a* glans. *W.*] grand- *v. l. 44.* CHAR. gramm. p. 42, 14 B. hoc -um haec glandula (p. 197, 2 rana ranicula, unguis ungula, -um glandula. PRISC. gramm. II 115, 18 Probus etiam ponit 'hoc -um haec glandula'. ⌊pars est intestinorum⌋ [*om. P*]. *v. et s.* glandicula *p. 2028, 72*). [grandias offas carnis GLOSS. V 635, 5, *ubi* glandia *ci. Loewe.*]

-*um significat partem quandam tuberosam et callosam corporis animalis, praecipue eam q. e. in cervice vel faucibus apri et suis*: **a** *habetur inter cibos lautiores*: NAEV. com. 65 praecisum, omasum, pernam, callus, gliris, -a ([grandia *codd. Non., v. l. 35*]. PLAVT. Curc. 323 pernam, abdomen, sumen sueris, -um. 366 atque aliquid ... ob⟨s⟩trudamus, pernam, sumen, -um. Pseud. 166 pernam, callum, -um, sumen facito in aqua iaceant. Stich. 360 alii pisces depurgate ..., pernam et -um deicite. Carb. 1 ego pernam, sumen sueris, spe[c]tile, callum, -a. Pago 1 honos syncerasto periit, pernis, -o [*Pius,* gladios *ex* gradios *F Varro ling. 7, 61*]). PLAVT. Capt. 915 deturbavit ... carnarium: arripuit gladium, pertruncavit tribus tegoribus (terg- *P*) -a. PLIN. nat. 8, 209 hinc censoriarum legum paginae interdictaque cenis abdomina, -a, testiculi, vulvae, sincipita verrina. **b** *generatim*: PLIN. nat. 16, 185 quibus *arboribus in carne* sunt tubera, sicut (sic *codd.*) sunt in carne -a, in iis nec vena *eqs.* 17, 42 spissior ubertas in ea (*sc. marga*) intellegitur et quidam terrae adipes ac velut -a in corporibus ibi densante se pinguitudinis nucleo. *cf. Blümner, d. röm. Privataltertümer, p. 174.*

glando, -inis *f. de derivatione v. Leumann, Lat. Laut- u. Formenlehre, p. 260.* *i. q. glans.* GLOSS.^{L} II Philox. GL 12 gla⟨n⟩dine βαλάνῳ (gla⟨n⟩d[in]e *Lindsay*). [COLVM. 7, 3, 25 -em *A*, glandiginem *S*; *v. s.* gravedo]. AVIEN. orb. terr. 285 cibus aspera -o omnibus *palantibus sc. Massyliis est.* 1188 quem ramis aesculus altis inlicit et pingui dependens subere -o. [*fort. etiam legendum*: TEST. porcelli p. 269, 1 do lego dari -is (*DH, R ut vid.*; glandis *rell., edd., v. p. 2032, 48*) modios XXX. GELL. 4, 1, 8 etiamne ... milium et panicum et glans (*A ut vid.*, glande(m) *rell., i.* glando?) et hordeum 'penus' est? (*v. p. 2032, 48 et cf. Heraeus, Archiv 15, 1908, 548*). CARM. de resurr. 226 aeternumque virent solae sine grandine silvae ('*fort.*' glandine. *Hartel*).]

glandula, -ae *f. a* glans *per deminutionem* (*a* glandium *derivant veteres* GRAMM., *v. p. 2028, 73 sqq.*). grand- *per dissimilationem (cf. Schopf, d. konsonant. Fernwirkungen, p. 89)*: PALLAD. 3, 26, 1 *PQi.* PELAGON. 59 p. 48, 12 *v. p. 2030, 40.* 70 p. 49, 29. 30 *v. p. 2030, 41. 42.* GLOSS. II 477, 42 *v. p. 2030, 4* (*v. et l. 84, ubi* -ουρα). -ola: CHIRON 155 *v. p. 2030, 45.* GLOSS. III 606, 8 *v. p. 2030, 7.* *de numero: plur. ubique praeter p. 2030, 3. 28. 32. 53.* *de genere:* glandula, -õrum *n.*: PELAGON. 70 p. 49, 29 ad grandula (-as *propter sequens* -as, *v. p. 2030, 42, ed.*), *v. p. 2030, 41.* HIPPIATR. I p. 90, 8 O.-H. τὰ λεγόμενα γλάνδουλα. II p. 38, 1 εἰ γλάνδουλα σχῇ τῶν σιαγόνων, *v. p. 2030, 39* (*procul dubio et* I p. 90, 5 ἐὰν συμβῇ ζῴῳ ἔχειν παρωτίδας ἢ χοιράδας, ἅπερ τινὲς ἰδιώτερον γλάνδουρα προσαγορεύουσιν [ἅσπερ ... γλανδούλας *sine necessitate edd.*]).

GLOSS. V 652, 18 tubera sive -a. GLOSS.^{L} III Abstr. AN 18 angina -ae. *de notione*: DIOSC. 4, 61 p. 215, 16 W. [*RV* ἀστράγαλος] Ῥωμαῖοι πίρουμ λιτούρβιουμ, οἱ δὲ φίκουμ ..., οἱ δὲ γλάνδουλαμ κτλ. GLOSS. II 477, 42 χοιρὰς ἵππου -a (*v. p. 2029, 76*). III 218, 40 calicreas -as (*cf.* 233, 40 κίχλας, γαλίκρεας turdos -as. 653, 11). 501, 64 parotides strume vel -e. 598, 9 bisane (βουβῶνες *Buech.*) -olas. 600, 35 eoratas (*i. choeradas*) gandolas (gl- *a*). 606, 8 scruas (*i. scrofas*) unde -olae nascuntur. *al. v. etiam s.* glandiolae *p. 2029, 28.* [*val.* ghindură, *it.* ghiandola, *hisp.* landre. *M.-L.*] [*dub.*: MAR. AVENT. chron. II p. 238, 571 hoc anno infanda infirmitas, quae -a, cuius nomen et pustula ... innumerabilem populum devastavit (*aut desunt aliqua aut cum Momms.* quae -a *dele*).]

1 *de convoluta carnis quadam duritie, quae in similitudinem parvae glandis formata circa collum faucesque aut in inguine oriri solet, i. q.* ἀδήν (*de* ἀδένος *tumore l. 23; de tonsillis seu naturalibus [l. 20] sive inflammatis et tumefactis l. 19. 25 sqq.*): GLOSS. *v. supra l. 4. 5. 6. 7.* **a** *hominum*: CELS. 2, 1, 19 ubi aetas paulum processit, -ae et vertebrarum ... aliquae inclinationes (*i.* '*tonsillarum tumores*', *cf. Hippocr. aphor. 3, 26* παρίσθμια). 4, 1, 2 in ipsis cervicibus -ae positae sunt, quae interdum cum dolore intumescunt (*i.* '*tonsillae*', *v. supra l. 16*). 5, 28, 7^A in *struma* subter concreta quaedam ex pure et sanguine quasi -ae oriuntur (8, 4, 2 et in cervicibus -ae oriuntur, *i.* '*tumor -arum*', *v. supra l. 15*). MARCELL. med. 7, 20 si fauces angina vel -ae et parotides occupaverint. 15 tit. ad anginam ... et -as vel tosillas (*v. supra l. 16.* 36, 72 ad -as. 36, 74 ad -as et parotidas et strumas). 15, 100 -is facies remedium sic *eqs. ibid.* inline et super -as pone. 15, 101 carmen mirum ad -as sic: 'albula -a nec doleas nec noceas' *eqs. ibid.* hoc ter novies dicens spues ad terram et -as ipsas pollice et digito medicinali perduces. 15, 102 -as mane carminabis. *ibid.* pollice continens eas dices 'novem -ae sorores, octo -ae sorores *et sic deinceps usque ad*: duae -ae sorores, una -a soror; novem fiunt -ae, octo fiunt -ae *eqs. postremo*: una fit -a, nulla fit -a'. 32, 19 omnem inguinum vel -arum molestiam prohibebis (*v. supra l. 14*). **b** *in bestiis*: PLIN. nat. 11, 175 tonsillae in homine, in sue -ae. PALLAD. 3, 26, 1 *legendi sunt verres* rotundi ..., ventre et clunibus magnis, ... cervice -is (*v. p. 2029, 74*) spissa *eqs.* (*ad rem cf.* glandulosus, *l. 60*). PELAGON. 56 p. 47, 22 si equus -as habuerit inter maxillas (61 p. 48, 23 HIPPIATR. II p. 38, 1 O.-H. *v. p. 2029, 81*). 59 p. 48, 12 faecaceus spissus *umor* a grandulis (HIPPIATR. I p. 422, 24 πυκνότεραι [*sc.* μύξαι] ... ἐκ τῶν γλανδουλῶν κατέρχονται). 70 p. 49, 29 ad grandula (*v. p. 2029, 80*). *ibid. l.* 30 grandulas foris aut fauces perunges. HIPPIATR. I p. 90, 5. 8 *v. p. 2029, 81. 82.* CHIRON 89 quodcumque iumentum -as habuerit. 90 cum exemeris -as, curato causam ... eas -as uri oportere. 155 a tolibus et -olis (*v. p. 2029, 77*) et arteriis (*item* VEG. mulom. 1, 38, 3). VEG. mulom. 2, 24, 1 -ae ... animalibus ... molestae sunt. 3, 14, 5 ad curam ... -arum (-aris *ed. pr.*, -are *A*).

2 *i. q. glandium* (*cf. p. 2029, 43*): MART. 3, 82, 20 partitur apri -as palaestritis (7, 20, 4 ter poscit apri -as, quater lumbum). APIC. 4, 117 pulpas pulli, -as haedinas, caseum vestinum. 4, 173 testiculos caponum, -as porcellinas. **3** *de ipso inguine* (*v. s.* glans, *p. 2033, 82*): FVLG. aet. mund. p. 157, 21 fervet adhuc innocentis cadaver interfectum ... et -a (-ina *PR*) libidin⟨os⟩i adulteri alieno grassatur in lecto.

deriv.: glandicula, glandulosus.

glandolaria id est morella GLOSS. III 612, 25. 624, 43 (591, 3 glandolasia).

glandulõsus, -a, -um *a* glandula. *i. q. glandularum plenus*: COLVM. 7, 9, 1 *verres probandi sunt* rotundi ..., ventre promisso, clunibus vastis ..., amplae et -ae cervicis (*v. et supra l. 37*). CHIRON 981 *morbo* farciminoso et -o, qui in toto corpore collectiones et tubera faciunt. CASS. FEL. 18 p. 26, 18 si forte musculosis in locis aut -is ... fuerit tumor (26 p. 42, 19 cum -is in locis in utraque gutturis parte fuerint natae *scrofae*). 60 p. 148, 19 quotiens -a praeter aliqua ulcera fuerint ipsa inguina (*v. app. crit.*).

glanis *et* **glanus,** -ĩ *m.* [*a graec.* γλάνις. *J.*] *nomen piscis*: PLIN. nat. 1, 9, 67 torpedo, pastinaca, scolopendrae, -is. 1, 32, 45 ex -o (*BdT*, cla- *rell.*; *ab* -us, -ĩ, *ut*: 32, 128 verrucas tollit -i iocur inlitum). 9, 145 cautius qui -is vocatur, aversos mordet hamos nec devorat. 32, 148 glauciscus, -is, gonger, gerres (girres *codd.*), galeos *eqs.*

×**glãns,** glandis *f.* [*cf. c. slavon.* želądь '*glans*' *et c. gr.* βάλανος '*glans*', *armen.* kałin '*glans*', *lituan.* gìlė '*glans*'. *W.*] *de litterarum nexu: pro exemplo monosyllabi, in quo muta et liquida antecedant vocalem a liquida et muta exceptam* (*sicut* 'frons') *affert* TER. MAVR. 976—978. *scribitur per gr- in codd. maxime saec. IX—XI*: TIB. 2, 1, 38 *A s. XIV.* FEST. p. 115 *cod. I s. X/XI.* PLIN. nat. 15, 28 *M s. V.* 15, 92 *Fa s. XII.* 16, 15 *DG (s. XI), d (XIII), E (X/XI).* SER. SAMM. 686 *fs (s. IX/X).* ARNOB. nat. 2, 21 p. 65, 18 *P s. IX.* AMM. 31, 7, 14 *V s. IX.* GLOSS. III 541, 51. 572, 23 *al. cf. et s.* glandula, *p. 2029, 73.* *de genere et formis*: *nom. sg.* glas: VARRO rust. 3, 2, 12. 13, 1 *v. p. 2032, 59. 60.* CELS. 7, 5, 4^A *cod. V, v. p. 2033, 48.* PRISC. gramm. II 281, 25 -s glandis (III 478, 2. 503, 19; *v. et p. 2031, 11. 16*). *nom. sg.* glandis: NON.

[G. Meyer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 553, 16 -is est plumbum in modum ⟨-is⟩ informatum (*cf. p. 2033, 44*). GLOSS. II 495, 54 -is βάλανος. III 542, 20 lingua (lignum *Stadler*; iligna?) clandis, id est quercu⟨s⟩. 564, 39 avellana -is pontica. *praeterea locus* VERG. georg. 4, 81 de concussa tantum pluit ilice -is (*v. infra l. 63*) *grammaticis causa erat disceptandi, utrum -is pro nom. esset accipiendum necne*: PRISC. gramm. II 282, 5 nam quod apud Virg. in IIII georg. invenitur '-is', in dubium venit, utrum nominativus sit an figurate genetivus: potest enim 'tantum -is' intellegi τοσοῦτον βαλάνου. III 506, 23 -s -is, cuius ... similem genetivo quidam protulerunt nominativum (*item* 515, 11). PROB. cath. gramm. IV 6, 16 quidam addunt -s -is, sed haec -is nominativo posuit Verg. (*item* 21, 24. SERV. georg. 4, 81 erit nominativus 'haec -is'). DVB. NOM. gramm. V 580, 3 -is generis feminini ut Virgilius (*immo Tib. 2, 1, 38*) 'querna ... -e' (*v. p. 2032, 32*). PHOC. gramm. V 412, 2 *inter monosyll. feminina tertii ordinis*: -s [vel glandis]. PRISC. gramm. II 319, 11 haec -s huius -is (GRAMM. suppl. 121, 6). *de numero: generaliter inter sing. et plur. ita distinguitur, ut ille collective 'frugem' (esculentam) significet, hic in 'telorum' multitudine per fundas missorum adhibeatur. contra discrepant ab hoc usu haec exempla significantiora: poetarum: plur. (de fruge, ubi sing. expectes): nom.*: LVCR. 5, 965 (*ante vocalem, sic et*: VERG. georg. 1, 148. 2, 67). 5, 1363 OV. am. 3, 7, 33 met. 1, 106 (*in sexto pede; sic*: 7, 586. 8, 759. 11, 159). *dat.*: SVLP. sat. 17 (*ante voc.*). *acc.*: VERG. georg. 1, 305 OV. ars 3, 149 fast. 4, 402 (*ante voc. ut* 4, 509). CALP. ecl. 4, 24 CLAVD. rapt. Pros. 3, 43 (*VI° pede*). *abl.*: OV. met. 10, 94 (*ante voc.; sic et*: MART. CAP. 9, 907). *sing. pro plur. (de 'telo'): acc.*: SIL. 1, 314 (*VI° pede*). *aliter vero se habent ii loci, quibus -s pro exemplo vel pro genere adhibetur, velut* LVCR. 6, 179. 307 OV. met. 14, 826 (*v. et P. Maas, Archiv 12, 1902, 504. 517. 528; Bednara ibid. 14, 1906, 553*). *scriptorum: de 'fruge' (plur. pro sing. collect.)*: COLVM. 11, 2, 83 -bus et ceteris seminibus. ARNOB. nat. 2, 21 p. 65, 18. 2, 66 p. 101, 26 SERV. ecl. 1, 1 georg. 1, 8 *al.* (*recte sing.* georg. 1, 349). *et alii ex posteris. de 'telo' (sing. pro plur.)*: SALL. Iug. 57, 4 LIV. 38, 20, 1. 38, 21, 7. 42, 65, 10 (*pro genere*) *al.* AMM. 20, 6, 6. 24, 2, 15. 31, 7, 14. NOT. Tir. 104, 97. *de notione*: GLOSS.ᴸ II Philox. GL 12 *v. p. 2029, 61.* 13 -es βάλανοι. Corp. G 101 -es ab eo quod est -s quae sunt nuces rusticae. *legitur inde a* PLAVTO (*infra l. 53. p. 2032, 49*), CATONE (*p. 2032, 50*), VARRONE (*fort. vel inde a* LEGE XII tab., *v. p. 2033, 16*) *per totam latinitatem.* [*val.* ghindă, *it.* ghianda, *francog.* gland, *port.* lande. *M.-L.*]

I *proprie de fruge*: **A** *sensu stricto de fructu arborum tam earum, quae per se ad genus quernum adtinent (i. quercus, ilicis al., q. v. infra l. 47 sq.), quam fagi (cuius frugem Theophr. non βάλανον, immo καρπόν vocat; cf. hist. plant. 3, 8, 2). cf.* PLIN. nat. 1, 16, 6—8 -ium genera XIII. (7) de fago. (8) de reliquis -bus. 16, 19 -em quae proprie intellegitur, ferunt robur, quercus, aesculus, cerrus, ilex, suber. *rariora: de '-e Aegyptia' (gr. βάλανος Αἰγ., μυροβάλανος, μυρεψική), i. q. 'Moringa aptera Gaertn.' (Moringa arabica Pers.): l. 75. 78. p. 2032, 83. de haliphloeo: infra l. 81. i. q. iuglans: p. 2033, 10 (cf. etiam p. 2033, 34. 38). de -e arte facta: p. 2032, 3. de re v. Olck* **PW** *V 2047, 32 sqq.*

1 *generatim (maxime de generibus ac virtutibus)*: PLAVT. Rud. 1324 (*proverb.*) quadringentos *nummos* :: tramas putidas :: quingentos :: cassam -em (*cf. usitatum illud* 'cassam nucem'). VARRO ling. 5, 102 †pinus iuglans, quod cum haec nux antequam purgatur, similis -is, haec -s optima et maxima a Iove et -e iuglans est appellata (PLIN. nat. 15, 91). VERG. georg. 1, 305 quernas -es tum stringere tempus (*cf.* COLVM. 9, 1, 5 *saltus* feracissimi querneae -is et iligneae nec minus cerreae. PLIN. nat. 16, 16 alia fageae -i figura, quernae alia et ilignae [16, 25 -s fagea ... iligna ... querna, ... gravissima et ipsa -ium atque dulcissima]). 4, 81 nec de concussa tantum pluit ilice -is ([*v. supra l. 4.* OV. ars 3, 149 met. 7, 586]. OV. am. 3, 7, 33. met. 10, 94 curvata ... -bus ilex [*cf. Zingerle, Kleine philol. Abhandl. II 93 sq., Innsbruck 1877*]. PLIN. nat. 16, 19 ilicis duo genera ... -s utriusque brevior et gracilior, quam Homerus aculon appellat eoque nomine a -e distinguit [*Od. 10, 242* ἄκυλον βάλανόν τε]. FRONTO p. 154, 21 N. AVIEN. Arat. 1782 [*Arat. 1046* ἀκύλου]). OV. met. 8, 759 contremuit ... Deoia quercus: et ... pallescere -es coepere (11, 159. PLIN. nat. 16, 20 -s optima in quercu. *ibid.* 21 *sqq.*). PAVL. FEST. p. 115 legimus (*v. p. 2032, 77*) scriptum aut oleam -emve. COLVM. 4, 33, 5 -em magis quam castaneam (PLIN. nat. 15, 92 nuces vocamus et castaneas, quamquam adcommodatiores -ium generi. PS. AVG. categ. 1 p. 1420). 10, 364 vel teretis mali vel tectae cortice -is. PLIN. nat. 1, 16, 10—13. 12, 100 *myrobalanum* nomine ... indicatur et -em esse ([*cf. Theophr. hist. plant. 4, 2, 6* ἡ δὲ βάλανος ἔχει ... τὴν προσηγορίαν ἀπὸ τοῦ καρποῦ]. 12, 101 sunt qui Aethiopicam *Aegyptiacae et Syriacae* praeferant, -em nigram nec pinguem. 15, 28. *v. supra l. 48*). 13, 137. 15, 92. 95 -es inter poma numerari non possunt. 15, 112. 16, 18 fagi -s. 16, 24 *haliphloeo* rara -s et ... amara (16, 34 *suberi* -s pessima, rara; *cf. Theophr. hist. plant. 3, 17, 1* καρπὸν ... βαλανηρόν). 16, 31 tot res praeter -em pariunt robora. 17, 231 sunt ... culicum genera aliquis molesta, ut -bus, fico (*cf. Theophr. hist. plant. 4, 14, 10* ἐγγίνονται ... κνῖπες ἔν τισι τῶν δένδρων, ὥσπερ ἐν τῇ δρυῒ καὶ τῇ συκῇ. *an de 'quercu'? v. p. 2033, 31*). *al.* MART. CAP. 9, 907 vidit rigidas -bus ire comas Ismaros (*sc. Orphei cantu*). *de -e manu facta* (*v. p. 2031, 52*): CORP. VIII 6981 (*Cirtae in inventario sacro*) Iovis Victor argenteus in Kapitolio habens in capite coronam querqueam folior(um) XXX, in qua -es n. XV *eqs.*

2 *de usu*: **a** *pro alimento (cf.* AVSON. 344, 3 olim communis pecori cibus atque homini -s. MART. CAP. 9, 928 -em ... messesque. *cf. et infra l. 43)*: **α** *hominum: inter cibos delicatiores*: VARRO Men. 403 ostrea ... Tarenti ..., scari Cilices, nuces Thasiae, palma Aegyptia, -s Hiberica. PLIN. nat. 16, 15 -e opes nunc quoque multarum gentium ... pace gaudentium constant .... emolitur farina spissaturque in panis usum ... et hodie ... per Hispanias secundis mensis -s inseritur. dulcior eadem in cinere tosta. *pro cibo miseri*: OV. met. 14, 216 *Achaemenides* -e famem pellens (*v. infra l. 32*) et mixta frondibus herba. *inter dyspepta*: ORIBAS. syn. 4, 17 p. 20 sesamus ... castanea, -es, mela *eqs.* (*gr. p. 170, 7* κάστανα, βάλανοι). *speciatim cibus fuisse putatur priscorum illorum hominum, qui ante inventas Cereris fruges vixerint (cf. O. Apelt, d. Ansichten d. grch. Philosophen üb. d. Anfang d. Cultur, Progr. Eisenach 1901, p. 14 sq.)*: VARRO rust. 2, 1, 4 ut arboribus ac virgultis [ac] decarpendo -em, arbu[s]tum, mora, poma colligerent ad usum (LVCR. 5, 965 *pro pretio amoris* -es atque arbita vel pira lecta [VERG. georg. 1, 148]. ARNOB. nat. 2, 66 p. 101, 26). CIC. orat. 31 quae ... in hominibus tanta perversitas, ut inventis frugibus -e vescantur? (PLIN. nat. 7, 191 Ceres frumenta *invenit*, cum antea -e vescerentur. IVST. 2, 6, 5 SERV. ecl. 1, 1 georg. 1, 8 *al.*). LVCR. 5, 1363 bacae -esque caducae. 5, 1416 odium ... -is. VERG. georg. 1, 8 vestro (*sc. Liberi, Cereris*) si munere tellus Chaoniam pingui -em mutavit arista (*cf.* 2, 67 Chaonii ... patris -es). HOR. sat. 1, 3, 100 animalia (*i. prisci homines*) ... -em atque cubilia propter ... pugnabant. TIB. 2, 1, 38 vita ... desuevit querna pellere -e famem (OV. fast. 1, 676 querna ... -s victa est utiliore cibo). 2, 3, 68 -s alat (*ibid.* 69 -s aluit). OV. am. 3, 10, 9. met. 1, 106 et quae deciderant patula Iovis arbore -es. fast. 4, 399 *bis.* 402 *Ceres* mutavit -es utiliore cibo (*v. supra l. 33*). 4, 509 ille domum -es excussaque mora rubetis portat. CALP. ecl. 4, 24. IVV. 6, 10 **uxor** saepe horridior -em ructante marito (CARM. inc. Isid. orig. 17, 7, 26 mortales primi ructabant gutture -em). 13, 57 licet ipse videret plura domi fraga et maiores -is acervos. SVLP. sat. 17 -bus et purae rursus procumbere (-currere *PV*) lymphae. APVL. met. 11, 2 (*de Cerere*) -is ferino remoto pabulo, miti commonstrato cibo (*cf.* CLAVD. rapt. Pros. 3, 43 pecudum ... more ... si frangunt communia pabula, -es. *v. et supra l. 8*). ARNOB. nat. 2, 21 p. 65, 18 *cibus sit*, ut saecula imitemur antiqua, ex cinere caldo -es aut *eqs.* CLAVD. rapt. Pros. 1, 30. SIDON. carm. 22, 177 populis hominum -em linquentibus. *et al.*

β *animalium (praecipue boum, suum): in convicio de homine: infra l. 66.* TEST. porcelli p. 269, 1 *v. p. 2029, 66.* GELL. 4, 1, 8 *v. p. 2029, 67* (*cf. et supra l. 7. 43*). PLAVT. Truc. 646 ut bubus -em prandio depromerem (CATO agr. 54, 1 bubus ... -em parari legique oportet. 54, 3 *bubus* modium -is aut vinaceorum dato [60 -is modios CCXL. COLVM. 6, 3, 8. 11, 2, 83. 101 *bis*]. COLVM. 6, 3, 5. 11, 2, 83 -s ... paleis immiscenda est. *ibid.* [*v. p. 2031, 31*]. PLIN. nat. 18, 232). VARRO rust. 2, 1, 17 cum sues *faenum* vitent et quaerant -em (CIC. phil. frg. XII M. ut sues quasi caprae ex ramis *quercuum* -e pascantur. VERG. georg. 2, 72 -em ... sues fregere sub ulmis. 2, 520 COLVM. 7, 9, 8. HIER. adv. Iovin. 2, 7 p. 294ᶜ -e, castaneis, radicibus filicum et hordeo). 2, 4, 6 hoc pecus (*i. sues*) alitur maxime -e. 3, 2, 12 hic aprum glas (*v. p. 2030, 82*) cum pascit empticia *eqs.* (3, 13, 1 cum ... apris effunderetur glas. HOR. sat. 2, 4, 40 Umber ... iligna nutritus -e ... aper. MART. 7, 27, 1 Tuscae -is [*an i. q. 'quercus'? v. p. 2033, 31*] aper populator et ilice multa iam piger. MACR. Sat. 1, 21, 4). 3, 15, 1 in *glirario* arbusculas esse oportet, quae ferant -em. *ibid.* intra maceriam iacere oportet -em et castaneam (*cf.* 3, 15, 2 addunt -em aut nuces iuglandes aut castaneam). CIC. har. resp. 5 (*in convicio de Aelio Ligure, v. supra l. 47*) pecudem ac beluam, pabulo inimicorum meorum et -e corruptum. VERG. ecl. 10, 20 uvidus hiberna venit de -e Menalcas (*cf.* SERV. auct. *ad l.*). COLVM. 7, 6, 5. 8, 15, 6 ubi copia est, etiam -s et vinacea praebentur *anatibus*. PETRON. 40, 7 videte, quam porcus ille silvaticus (*i. aper in cena*) 'lotam' comederit '-em' (*sc. thebaicas, caryotas.* PALLAD. 3, 26, 3 *porcis* praebenda sunt pabula -is. LEX Visig. 8, 5, 1 tit. de porcis in -e ... missis. 8, 5, 1 qui porcos in silva sua tempore -is invenerit. 8, 5, 2 tit. de porcis ... ad -em in communi fructu susceptis [8, 5, 2 *al.*]. *al.* PS. VEN. FORT. vita Med. 8, 23 p. 70, 21). PLIN. nat. 10, 42 *aves* vescuntur et -e (10, 119 *v. p. 2028, 57.* APVL. flor. 12 p. 44 psittacus). PALLAD. 12, 1, 14 de -bus legendis (12, 14 -is legendae ac servandae. *cf.* 12, 14 tit. de -bus colligendis. SERV. auct. ecl. 10, 20 de collectione -is. *v. p. 2031, 71. 2033, 19. 20*). LEX Visig. 8, 5, 2 de -bus ... orta contentio. 8, 5, 4 pro -bus decimam consequatur.

b *in medicina*: CELS. 5, 18, 4 si lienis torquet, -is, quam βάλανον μυρεψικὴν Graeci vocant (*v. p. 2031, 49*), cortex et nitrum ... contunduntur. PLIN. nat. 1, 24, 3 *medicinae ex* -bus XIII. 24, 7 -s

[*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

intrita *cacoethe* cum ... axungia sanat (MARCELL. med. 4, 52). *ibid.* dysintericis et inlinitur vel ipsa -s *eqs.* (CHIRON 430 -is id est ilicis arboris corticem *eqs.* MARCELL. med. 27, 12 -es quercinae *eqs.* 27, 26). 24, 13 cerri folia et cortex et -s siccat collectiones suppurationesque, fluctiones sistit (MARCELL. med. 18, 26 ad paranychium et suppurationes unguiculorum -em tritam cum sapone adpone). 24, 14 calculis -is fagineae cinis inlinitur, item cum melle alopeciis (MARCELL. med. 6, 18 -is ... faginae). MARCELL. med. 7, 10. CAEL. AVR. chron. 2, 1, 42 (*ad paralysin*) danda ... amygdala ... ac nuces, avellanae primo, tum etiam -es (*i.* '*iuglandes*'; *v. p. 2031, 51*).

B *latiore apud* ICTOS *sensu: de qualibet fruge arborea: definitur*: IAVOL. Gaius dig. 50, 16, 236, 1 '-is' appellatione omnis fructus continetur, ut Iavolenus ait, exemplo Graeci sermonis, apud quos omnes arborum species ἀκρόδρυα appellantur. VLP. dig. 43, 28, 1, 1 -is nomine omnes fructus continentur. PLIN. nat. 16, 16 cautum est praeterea lege XII tabularum, ut -em in alienum fundum procidentem liceret colligere (EDICT. praet. Vlp. dig. 43, 28, 1 pr. -em quae ex illius agro in tuum cadat, quo minus illi tertio quoque die legere auferre liceat [VLP. dig. 10, 4, 9, 1 de -e legenda, ut mihi tertio quoque die legendae -is facultas esset. DIG. 43, 28 tit.]. POMPON. *v. l. 23.* VLP. dig. 10, 4, 9, 1 -s ex arbore tua in fundum meum decidit, eam ego immisso pecore depasco *eqs.* [19, 5, 14, 3]. POMPON. Vlp. dig. 10, 4, 9, 1 si dolo pecus immisi, ut -em comederet: nam et si -s extaret *eqs.* [VLP. *ibid.* sive -s extet sive consumpta sit]). LABEO dig. 18, 1, 80, 2 quaerebatur, cum -s decidisset, utrius (*sc. emptoris silvae an venditoris*) esset. *ibid.* Servium respondisse ... si in obscuro esset, quaecumque -s ex his arboribus quae caesae non essent, cecidisset, venditoris esse. GAIVS dig. 50, 16, 30, 4 '-s caduca' est, quae ex arbore cecidit.

II ***metonymice***: **A** *de ipsa arbore*: **1** *i. q. quercus*: PLIN. nat. 17, 231 *v. p. 2031, 83.* MART. 7, 27, 1? *v. p. 2032, 61.* LIB. iubil. 32, 30 et sepellierunt (*sic*) *Deboram* sub -e in torrentem et vocaverunt... quercum 'Quercum luctus Deborrae' (*cf.* VVLG. gen. 35, 8 subter quercum). **2** *i. q.* καρύα: PLIN. nat. 16, 98 vere coepturo *germinant* aquifolium, terebinthus, paliurus, castanea, -es *eqs.* (*cf. Theophr. l. c. 3, 4, 2* παλίουρος, τέρμινθος, καρύα). *cf. et p. 2031, 51.* **B** *audacius de veste castaneae colore tincta*: Ov. ars 3, 183 (*inter vestes diversi coloris*) nec -es, Amarylli, tuae nec amygdala desunt (*i.* '*castaneae*', *sc. vestes castaneae colorem habentes*; *cf.* 2, 267 *sq.* quas Amaryllis amabat, — at nunc castaneas non amat illa! — nuces *et v. p. 2031, 51*).

III ***translate*** *de rebus, quae -is formam habent*: **A** *de certo teli genere, quod funda mittitur (de re v. Fougères, Daremb.-Saglio II 2, 1608 sqq.; Liebenam, PWK VII 1377, 1 sqq.).* NON. p. 553, 16 *v. p. 2031, 1.* LVCR. 6, 179 plumbea ... -s etiam longo cursu volvenda liquescit ([quiescit *codd., at v. infra l. 67*]. Ov. met. 14, 826 latā plumbea fundā missa solet medio -s intabescere caelo. CELS. 7, 5, 4^{A} [*inter telorum genera*] plumbea glas [*v. p. 2030, 82*]. *cf.* VERG. Aen. 7, 686 pars maxima -es liventis plumbi spargit. SIDON. carm. 23, 347 plumbea -ium procella). 6, 307 fervida fit -s in cursu. CAES. Gall. 5, 43, 1 *Nervii* ferventes ⌊fusili ex argilla⌋ (*varie temptatum; at potius omnino del.*) -es fundis (*om. β, recte probab.*) et ⌊fervefacta iacula⌋ (α, iac. f. β) in casas ... iacere coeperunt. 7, 81, 4 fundis librilibus sudibusque ... ac -bus Gallos proterrent. BELL. Afr. 20, 3 -es fundere, sudes comparare (*cf.* SIL. 1, 314 crebram fundit Baliari verbere -em [STAT. Ach. 1, 436]). BELL. Hisp. 13, 3 (*pro nuntio*) -s missa est inscripta (18, 6. *cf.* 18, 4 indicium -e scriptum misit). SALL. Iug. 57, 4 eminus -e aut lapidibus pugnare (*cf.* TAC. hist. 5, 17 saxis -busque. AMM. 24, 2, 15 saxis et -e ceterisque telis). Ov. met. 7, 777 exutae (excussae *Itali, vulgo; cf. l. 65*) contorto verbere (*v. supra l. 56*) -es. LIV. 36, 18, 5 -īs et sagittas ... ac iacula ingerebant (38, 20, 1. 21, 7 sagittis, -e, iaculis. 38, 21, 11 aculeus sagittae aut -is abditae. AMM. 20, 6, 6. 26, 8, 8). 38, 29, 6 ne fluxa habena volutetur in iactu -s, sed *eqs.* (LVCAN. 3, 711 Tyrrhenum ... excussa [*M*², -ae ω] Balearis tortor habenae -e petens). 42, 65, 10 excussum *spiculum* velut -s emicabat (*ex Polyb. 27, 11, 6* καθαπερεὶ μολυβδίς). SEN. nat. 2, 57, 2 liquescit excussa -s funda (*cf.* LVCAN. 7, 513 calido liquefactae pondere -es. *v. supra l. 46*). STAT. Theb. 7, 338 -bus et torta zephyros incidere funda. 8, 417. 10, 533 arsuras caeli per inania -es. TAC. hist. 2, 21 faces et -es et missilem ignem. ann. 13, 39. AMM. 31, 7, 14 -e fundis excussa (CLAVD. 7, 50 -es ... spargere funda).

B *t. t. med. de parte anteriore membri virilis* (*cf.* βάλανος): CELS. 6, 18, 2^{A} ubi ... -s contecta est, ... clystere inter eam cutemque aqua calida inserenda est (7, 25, 2 si -s ita contecta est, ut nudari non possit). 6, 18, 2^{C} *ulcera* in -e. 6, 18, 2^{J} interdum ... per ipsa ulcera coles sub cute exestūr ((h)exest *FV*, exaesus *J*) sic, ut -s excidat. 6, 18, 2^{K}. *ibid.* tubercula ..., quae φύματα Graeci vocant, circa -em oriuntur. 6, 18, 4 in summa -e. 7, 25, 1^{A} (*in infibulatione*) in *cole* si -s nuda est *eqs. ibid.* cui *viro* -s parva *est.* 7, 25, 1^{B} cutis circa -em prehenditur et extenditur (7, 25, 1^{C}). 7, 25, 1^{C} sub circulo -is. *ibid.* super -em (7, 25, 2 *bis*). 7, 25, 2. 26, 1^{C} condita -e. *per iocum ambigue* (*cf. p. 2032, 56. 59 et* MART. 2, 51, 6): MART. 12, 75, 3 pastas -e natis habet Secundus.

C *de ulcere in inguine orto, i. q. glandula (1a, v. p. 2030, 14)*: SER. SAMM. 686 sin ... existet duratis -bus inguen, proderit induci cocleas cum melle minutas.

epitheta: *ad I*: cerrea: *p. 2031, 60.* fagea: *p. 2031, 60.* fagina: *p. 2033, 8.* faginea: *p. 2033, 7* (*de fem. subst.* fagina, -ae, *sc. glans: v. vol. VI 171, 65*). iligna: *p. 2031, 61. 2032, 61.* ilignea: *p. 2031, 60.* quercina: *p. 2033, 3.* querna: *p. 2031, 58. 61. 2032, 32. 33.* quernea: *p. 2031, 59.* Chaonia: *p. 2032, 29.* Hiberica: *p. 2032, 11.* *ad III A*: plumbea: *p. 2033, 45 sqq.*

notabiliores iuncturae verbales: *ad I*: -em: colligere: *p. 2032, 23. 78. 2033, 17.* legere: *p. 2031, 71. 2032, 77. 78. 2033, 19. 20.* depascere: *p. 2033, 22.* -e: pasci: *p. 2032, 56 (cf. p. 2032, 59); nota p. 2033, 83.* vesci: *p. 2032, 26. 76.* *ad III A*: -em: excutere: *p. 2033, 60. 65 sqq. 71.* fundere: *p. 2033, 55 sqq.* iacere: *p. 2033, 53.* mittere: *p. 2033, 57.* spargere: *p. 2033, 49. 72.*

coniunguntur et iuxta ponuntur: *ad I*: amygdalum: *p. 2033, 9.* arbutum: *p. 2032, 22 sqq.* baca: *p. 2032, 28.* castanea: *p. 2031, 72. 2032, 17. 65.* fragum: *p. 2032, 40.* malum: *p. 2031, 75* (*cf. et p. 2032, 17*). morum: *p. 2032, 22. 37.* nux: *p. 2031, 73. 2032, 65. 2033, 10.* pirum: *p. 2032, 24.* pomum: *p. 2032, 23.* *ad II*: amygdalum: *p. 2033, 39.* castanea: *p. 2033, 40. v. etiam p. 2031, 84.* *ad III A*: fax: *p. 2033, 70.* iaculum: *p. 2033, 53. 61. 62.* lapis: *p. 2033, 58.* sagitta: *p. 2033, 61 sqq.* saxum: *p. 2033, 59.*

deriv.: glandaris, glandarius, glandifer, glandina?, glandium, glandula.

glanus *v.* glanis.

?**glarāns**, -antis [*inc. orig., cf.* grāmiae, γλάμων. *W.*] GARG. MART. med. 15 p. 148, 10 (= PLIN. VAL. 4, 4) caro *peponis* imposita fronti ... glarantes oculorum epiforas miro modo mitigat (glareantes *Rose*, glamantes [*v. p. 2028, 52*] *sive* gramiantes *Heraeus, Wschr. f. klass. Phil. 34, 1917, 704*).

glārea, -ae *f.* [*orig. inc. W.*] glaria: LIV. 41, 27, 5 *cod., v. p. 2035, 37.* ORAT. imp. Hadr. ad exerc. (Corp. VIII 18042) frg. B^{b}, *p. 2035, 10.* HIER. epist. 119, 11, 4 *cod. τ a. c. m². v. et l. 55.* gleria: GROM. p. 361, 32 *v. p. 2035, 9.* *num. plur. his tantum locis*: GROM. p. 361, 32 *v. p. 2035, 9.* PANEG. 12 (2), 28, 2 *p. 2035, 5.* PALLAD. 4, 11, 8. 9, 8, 2 (*plerique codd., cf. Widstrand, Pall. stud. 1926, p. 38*), *v. infra l. 71. p. 2035, 31.* CET. FAV. 3 p. 289, 30 *infra l. 72.* 8 p. 295, 2 *infra l. 69.* VVLG. Iob 21, 33 *p. 2035, 19.* GILD. Brit. 3 chron. III p. 28, 20 *v. p. 2035, 24.* SIDON. epist. 1, 5, 7 *p. 2035, 25.* GREG. M. moral. 15, 71 *v. l. 46 et p. 2035, 45.* NOT. Tir. 94, 93.

de notione: COMMENT. Lucan. 4, 301 '-a' lapillosa vel arenosa terra (*v. infra l. 81*). GREG. M. moral. 15, 71 p. 1119^{A} (*ad Iob 21, 33; v. p. 2035, 19*) -as ... lapillos fluminum appellare consuevimus, quos aqua defluens trahit (*unde* GLOSS.^{L} I Ansil. GL 22). 20, 23 p. 151^{C} (*ad Iob 30, 6; v. p. 2035, 20*) -am quippe illos minutissimos lapides dicimus, quos aqua fluvialis trahit (*unde* GLOSS.^{L} I Ansil. GL 23). GLOSS.^{L} III Abstr. GA 3 -a stricta glutinosa. I Ansil. GL 21 terra[m] conpugimenta (compaginata?), id est condensa. II Philox. GL 9 τόπος χέρσος, λιθώδης, ἄσπορος, ἐν τῷ β´ τῶν Γεωργικῶν (*sc. 212, v. infra l. 64*). II Abav. GL 2 lapilli parvi arenae maris mixti. GLOSS. II 354, 34 κόχλαξ ὁ λίθος. III 190, 46 ψηφῖδες [ῥαγίς] gloria [rima]. 312, 49 claria χάλιξ ἁδρός. *al.* *ex neglegenti aut falsa vocis hebr. translatione*: VVLG. Iob 21, 33 *pro* רִגְבֵי (*potius 'glebae'; sed et LXX* χάλικες). 30, 6 *plane erratum* (כֵּפִים '*cava rupium*'; *cf. LXX* τρῶγλαι πετρῶν). *legitur inde a* CATONE (*p. 2035, 28*), CIC. (*p. 2035, 31*), VERG. TIB. LIV. *singulis locis.* [*correct. ex* gal(l)eam: PLIN. nat. 17, 147.] [*it.* ghiaja, *prov.* glaira, *hisp. vet.* glera. *M.-L.*].

genus quoddam harenae crassioris ex minutis lapillis constantis, qualis invenitur et in ripis aquarum et in sterilibus terrae locis (de arena aurifera: p. 2035, 4): **1** *proprie*: **a** *generatim*: VERG. georg. 2, 212 ieiuna ... clivosi -a ruris vix humilis apibus casias ... ministrat (PALLAD. 1, 5, 1 ne ieiuna *sit* -a. AMBR. Iac. 2, 6, 27 terram ... serpentum infusam venenis aut ieiuna infelicem -a). VITR. 2, 4, 2 *si* non erunt harenaria, unde *harena* fodiatur, tum de fluminibus aut e -a erit excernenda (PALLAD. 1, 10, 2. CET. FAV. 8 p. 295, 2 de -is). 8, 1, 2 (*de aqua*) -ā (*abl., de loco*) ... mediocres et non certae venae (*sc. aquarum*) reperiuntur (PLIN. nat. 31, 48 -a incertas venas *promittit.* PALLAD. 9, 8, 2 [*cf. supra l. 39*]. CET. FAV. 3 p. 289, 30 -ae ... incertas venas habent). COLVM. 2, 2, 10 lapides minutos vel nudam -am (4, 22, 8 terreno carens ac nuda -a. 5, 8, 6. 11, 3, 12 aut nudae -ae aut ... solutissimae arenae *adhibere stercus.* PALLAD. 3, 18, 4). *ibid.* si nec lapis erit nec -a *eqs.* 3, 11, 7 solutam -am calculosumque agrum et mobilem lapidem (PALLAD. 2, 13, 3). 5, 8, 6 aptissimum genus terrae est oleis, cui -a subest. 5, 9, 9 (*de arbore plantanda*) ingerendi *in scrobem* minuti lapides vel -a mixta pingui solo (arb. 17, 2 PALLAD. 3, 18, 3. *cf.* PLIN. nat. 17, 82 -a substrata inter utramque sententiam fuerit; *sc. eorum qui testas aut lapides rotundos sternendos esse putant*). LVCAN. 4, 302 impulsa levi turbatur -a vena (*cf. supra l. 44*). CALP. ecl. 6, 64 obest arguti -a rivi. PLIN. nat. 17, 147 *castanea* recusat ... -am (*v. supra l. 59*), rubricam, cretam *eqs.* (GARG. MART. pom. 4, 5 PALLAD. 12, 7, 19). 18, 47 *fossas*

[*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*in agro*) silice vel -a sterni (*cf.* PALLAD. 6, 3, 1 usque ad medietatem lapidibus minutis replentur *sulci* aut -a). 33, 68 *aurum puteis effossum* canalicium vocant, alii canaliense, marmoris -ae inhaerens (*sic de arena aurifera* [*v. p. 2034, 63*]: PANEG. 12 [2], 28, 2 aurum, quod de montium venis aut fluminum -is quaesitor Bessus aut scrutator Gallaicus eruisset. HIER. epist. 119, 11, 4 de fluviorum alveis splendens profertur -a *eqs.* RVT. NAM. 1, 356 Tartesiaci -a fulva Tagi). 33, 72 terra ex quodam argillae genere -ā mixtā, gangadiam vocant. GROM. p. 361, 32 glerias (*v. p. 2034, 37*) fluminales. ORAT. imp. Hadr. ad exerc. (Corp. VIII 18042) frg. B[b] fossam -ia (*p. 2034, 35*) duram scabram⟨que⟩ recte percussistis. PAVL. dig. 39, 3, 11, 6 Trebatius existimat . . . si . . . vi fluminis ag⟨g⟩er deletus sit aut -a iniecta aut fossa limo repleta *eqs.* GARG. MART. pom. 2. 12. PALLAD. 3, 18, 5 -a . . ., ubi lapides defuerint, misceatur et stercus. 3, 24, 5 argillam et -am timent *caules* (*cf.* 9, 5, 1 tofum et -am reformidant *rapa*). AVSON. Mos. 67 lucetque latetque calculus et viridem distinguit -a muscum. AMBR. Iac. 2, 1, 3 *ager* infecunda -a, saxosus aut hiulcus. HIER. vita Hilar. 19 p. 36[C] *litus* cohaerescens sibi -a. VVLG. Iob 21, 33 dulcis fuit *malus* (*v. 21, 30*) -is Cocyti (*v. p. 2034, 56. infra l 44*). 30, 6 habitabant . . . in cavernis terrae vel super -am (*v. p. 2034, 47. infra l. 46*). GILD. Brit. 1 chron. III p. 25, 12 quippe cui (*sc. populo Iudaeorum*) iter levissime stratum profundi -a maris rubri (*i. fere q. 'sabulo'*). 3 *ibid.* p. 28, 20 fontibus lucidis crebris undis niveas veluti -as pellentibus. SIDON. epist. 1, 5, 7 *Rubico* originem nomini de -arum colore puniceo mutuabatur. 2, 2, 1 squalet -a in vadis, limus in ripis *eqs.* ANTHIM. 43 anguillae . . . quae in -a aspera vel in saxosis locis nascuntur. **b** *de usu: adhibetur ad pavimentum sternendum*: CATO agr. 18, 7 pavimenta ad hunc modum facito: ubi libraveris, de -a et calce harenato . . . corium facito *eqs.* COLVM. 6, 23, 1 stabula sunt optima saxo aut -a strata (PALLAD. 4, 11, 8 -is). *ad vias sternendas*: CIC. ad Q. fr. 3, 1, 4 eo loco pulvis, non -a iniecta est (*sc. viae*). CORP. I[2] 808 (= VI 3824 add. p. 849), 9 ⟨via gla⟩rea sternenda af mil(iario) ⟨LXXVIII et per A⟩p⟨e⟩nninum munien⟨da⟩. TIB. 1, 7, 59 (*de via Latina, quam Messalla sternendam curaverat*) nam . . . opibus congesta tuis hic -a dura sternitur, hic . . . iungitur . . . silex. LIV. 41, 27, 5 censores vias sternendas silice in urbe, -a (*v. p. 2034, 34*) extra urbem substruendas marginandasque . . . locaverunt. VLP. dig. 43, 11, 1, 2 in viam terrenam -am inicere aut sternere viam lapide, quae terrena sit. CORP. X 6824 (*tit. a. 101 erectus*) imp. Caesar Nerva . . . viam a Tripontio ad Forum Appi ex -a silice sternendam sua pecunia incohavit. AVSON. 399, 15 iteratarum qua -a trita viarum fert . . . ad Blaviam.

2 *allegorice*: *cf.* GREG. M. moral. 15, 71 p. 1119[B] (*ad Iob 21, 33; v. p. 2034, 45. supra l. 19*) per '-as Cocyti' . . . reprobi designantur; qui . . . contra voluptates huius saeculi stare fortiter nolunt, -ae Cocyti fiunt. 20, 23 p. 151[C] (*ad Iob 30, 6; v. p. 2034, 47. supra l. 20*) doctores igitur perversorum dogmatum super -am habitant, quia illas hominum mentes trahunt, quae *eqs.* PRVD. c. Symm. 2, 1044 exstirpamus enim sentos de pectore vepres, . . . -a ne tenuis ieiunis siccet arenis marcentem sub corde fidem *eqs.* AVG. civ. 22, 8 p. 579, 8 D. ista (*miracula dei*) nec . . . innotescunt neque, ut non excedant (excidant *v. l.*) animo, quasi -a memoriae, crebra lectione tunduntur.

deriv.: glareosus.

[crepida **glareares** GLOSS. IV 436, 13 (crepido ripa glareosa *Buech.*, calcearia res *ci. Heraeus*).]

glāreōsus, -a, -um. *a* glarea. glari- (glori-): LIV. 21, 31, 11 *CM.* PLIN. nat. 22, 133 *RE* (gloriosis *rell.*). PLIN. nat. 26, 88 glabri- *VdT*, glabi- *R*, glori- *rell.* *inde a* LIV. VITR. *i. q. glarea abundans*: **a** *pro adi.*: LIV. 21, 31, 11 ad hoc saxa -a (*v. l. 56*) volvens *Druentia* nihil stabile nec tutum ingredienti praebet. VITR. 2, 6, 5 nonnulla *loca* sunt terrena, alia sabulosa itemque -a (COLVM. 2, 10, 23 -is sabulosisque arvis). COLVM. 4, 33, 5 dumosi -ique montes. 5, 10, 9 *ficus* loca aprica, calculosa, -a, interdum et saxeta amat (arb. 21, 1). PLIN. nat. 17, 31 -um oleis solum aptissimum in Venafrano. 26, 88 †silaus nascitur -is (*v. l. 57*) et perennibus rivis. PALLAD. 4, 10, 19 *mespila proveniunt* sabulone pingui aut -a terra. 12, 7, 14 locis lapidosis et -is. *cf. etiam supra l. 54.* **b** *plur. pro subst.* -a (*sc. loca*): PLIN. nat. 22, 133 *sesamoides* nascitur in -is (*v. l. 57*).

glari *v.* glatri. **glaria** *v.* glarea.

? **glaris** μυθολόγος GLOSS.[L] II Philox. GL 14 (*v. l.* gerro). garrulus*? Goetz.*

glās *v.* glans.

glastum. [*voc. gallicum teste Plinio* (*v. l. 77*) *ir.* glass *'caeruleus', 'viridis'. W.*] *nomen isatidis herbae, cuius suco Celtae se oblinebant* (*cf. Holder, altcelt. Sprachsch. s. v.; Blümner, Technol. I p. 244 adnot. 2 et s. v.* vitrum): PLIN. nat. 22, 2 (*barbarorum feminas faciem inlinere*) simili (*Mayh., sc. herba*; similes *codd.*) plantagini — -um in Gallia vocatur — Britannorum coniuges nurusque toto corpore oblitae . . . nudae incedunt. *v. etiam Cotte, Rev. des ét. anc. 21, 51.*

glatio *v.* glattio.

glātrī, *i. clatri.* PROB. app. gramm. IV 199, 12 glari (glatri *Leo, cf. Archiv 11, 1900, 329*) non cracli, *cf.* DON. gramm. IV 376, 26 cancelli tragli (*sic L, om. rell.*). *v. vol. III 1295, 81.*

glattil(l)o, -āre *v. infra l. 5.*

glattio (glātio: *l. 5. 7*), -īre. [*vox onomatopoetica. W.*] [*it.* ghiattire, *francog* clatir, *hisp.* latir. *M.-L.*] *de catulorum voce*: SVET. frg. 161 p. 250, 1 vulpium *est* gannire, catulorum glattire (*sic V*, glatire *AG*; glat(t)il(l)ant *vel sim. rell.; unde* PHOC. *apud* GLOSS.[L] I Ansil. VO 167, *cf. Goetz, Gloss. I p. 92*). ANTH. 730, 6 quod glatit catulus, quod miccit . . . hircus (glatt- *scribendum esse putat Specht, Zeitschr. f. vgl. Sprachf. 55, 1927, 7 adn. 2*). *v.* glaucito.

glattito *v.* glaucito.

glauca, -ae *f.*, γλαῦκα (*a* γλαῦξ, *sc. ex acc.* γλαῦκαν *per retrogradam q. d. derivationem conformatum, ut* bupaeda, *q. v. vol. II 2246, 39*). ITALA lev. 11, 16 (Wirceb.) *non edetis* ⟨g⟩laucam (γλαῦκα, VVLG. noctuam). *huc attinere videtur*: MART. CAP. 6, 571 -am dant volucrem, quod lumina concolor igni es (*Minerva*), tuque ignis flos es, cluis et γλαυκῶπις Ἀθήνη.

glauce i. mustos GLOSS. III 583, 20 (*i.* γλεύκη. *v. l. 24. 41*).

glaucēum *v.* glaucium.

? **glauceus,** -a, -um. [*a* glaucion. *W.*] SCRIB. LARG. 22 p. 13, 15 (= MARCELL. med. 8, 3) *collyrium dia glauciu* componitur: croci p. X v, sarcocollae p. X x, -i suci p. X xx *eqs.* (*an potius a subst.* glauceum, -ī, *sc. forma vulg. pro* glaucium*? nam cf.* MARCELL. med. 8, 19. 76 *de eodem collyrio, ubi* glauci: *p. 2037, 27*).

glauchos *v.* 2. glaucus.

glaucia. 1. glaucia, -ae *f.*, *a gr.* γλεῦκος (*cf.* glaucinus, *infra l. 40*): DIOSC. 1, 62 oleum . . . cui addes . . . aspalatu et mellilotu et -a sive costu (*gr. 1, 57* ἐκ . . . ἀσπαλάθου καὶ μελιλώτου καὶ κόστου καὶ γλεύκους, *sc.* γλεύκινον σκευάζεται). **2.** glaucia, -ae *f. v.* glaucium, *p. 2037, 10.* **3.** saria (psaria *Stadler*) i. glaucia GLOSS. III 576, 68. tauricolla i. -a maritima III 577, 51. **4.** glauc[i]a i. *viola v.* 1. glaucus, *p. 2038, 68.*

glaucicomāns, -antis. [*a* glaucus *et* coma, comare. *W.*] *i. q. glaucam comam habens*: IVVENC. 3, 623 proxima tum Solymis conscendit culmina montis, ordinibus lucent quae -is olivae (*cf. et* 1. glaucus, *p. 2039, 27 sqq.*).

glaucina, -ōrum *n.* [*a* glaucion. *W.*] *i. q. unguenta ex herba glaucio composita*: MART. 9, 26, 2 audet . . . qui carmina mittere Nervae, pallida donabit -a, Cosme, tibi. POMPON. dig. 34, 2, 21, 1 valetudinis *unguenta*, qualia sunt commagena, -a, crina, rosa, muracolum, nardum purum.

glaucinus (**gleucinus**), -a, -um, *a gr.* γλεύκινος. *scribitur* glauc-: COLVM. 12, 53, 1 *cod. S.* VEG. *l. 55.* THEOD. PRISC. log. 19 *rb.* 29 *bg* (*Gel.*), glaucio *VB.* 38 *codd.* 41 *rbB(g).* 54 *codd.* 58 *rbB.* PLIN. VAL. *infra l. 64.* DIOSC. 1, 62. CAEL. AVR. *l. 60.* gleuc-: COLVM. 12, 53, 1 *cod. A v. l. 50.* PLIN. nat. *v. l. 51. 52. 53.* MARCELL. *infra l. 61.* THEOD. PRISC. log. 19 *VB Gel., l. 56.* 29 *r.* 41 *et* 58 *V.* 117 *codd.* DIOSC. 3, 83. leuc-: PLIN. nat. 23, 91 *cod. E s. X/XI.* DIOSC. 3, 140 *v. l. 68.*

i. q. musteus: de oleo (unguento infra l. 66) -o in medicina adhibito (supplendum 'oleum': l. 51. 52. 56. 57. 68): COLVM. 12, 53, 1 quamvis non erat huius temporis olei gleucini compositio, tamen *eqs.* PLIN. nat. 1, 23, 46 *medicinae ex oleo* cyprino . . ., gleucino I. 15, 29 gleucino *oleo* mustum incoquitur vapore lento. 23, 91 adstringit gleucinum *oleum* et refrigerat *eqs.* VEG. mulom. 3, 22, 2 (*compositio synchrismae*) storacis unc. III, . . . oleum laurinum unc. III, olei glaucini unc. III, olei cyprini unc. III *eqs.* (*cf.* THEOD. PRISC. log. 19 commixto opobalsamo aut gleucino aut laurino. 29 ex *oleo* laurino . . . cyprino . . . gleucino [58]. 41 laurinum . . . irinum . . . gleucinum [117 oleo amaracino aut irino vel laurino vel gleucino. CAEL. AVR. acut. 3, 3, 24]. CAEL. AVR. chron. 4, 7, 100 cerotaria ex oleo sabino vel cyprino . . . vel glaucino aut amaracino). MARCELL. med. 20, 69 oleum nardinum aut gleucinum illic adice (THEOD. PRISC. log. 38 utimur . . . cerotario ex [e *Gel.*, et *BV*] nardino oleo . . . aut glaucino . . . temperato). THEOD. PRISC. log. 54 *unguenta* ex . . . oleo glaucino. PLIN. VAL. 3, 12 olei glaucini quantum sufficit. DIOSC. 1, 62 de glaucinu. oleo glaucino conficis sic *eqs.* (*gr. 1, 57* γλεύκινον δὲ σκευάζεται κτλ.). 3, 83 confectionibus gleucini miscendum est (*gr. 3, 75* μείγνυται . . . καὶ τῷ γλευκίνῳ χρίσματι, γλαυκ- *N*). 3, 140 miscetur confectionibus oleorum et maxime leucino (*3, 129* μείγνυται καὶ . . . τῷ γλευκίνῳ). *v. s.* 1. glaucia, *supra l. 24.*

glaucio, -īre. [*vox onomatopoetica, sonorum quadam affinitate c.* glōcire *coniunctum. W.*] PHYSIOGN. 115 p. 134, 13 molles . . ., quos Graeci κιναίδους dicunt, . . . iunctos habent pedes, ⌊qui cum loquuntur⌋ (*Foerster*, cum l. qui *LA*) -iunt aliquatenus ut oves.

glaucion *v.* glaucium.

glauciscus, -ī *m.*, γλαυκίσκος. *nomen piscis*: PLIN. nat. 1, 32, 46 *medicinae* ex glano I, -o I *eqs.* 32, 129 mulieribus lactis copiam facit -us e iure sumptus. 32, 148 -us, glanis, gonger, gerres *eqs.* *cf.* 2. glaucus.

glaucito, -āre. *voc. onomatop. ad catuli vocem significandam* (*cf.* glattire, glattitare). ANTH. 762, 60 -at (*H*, gluttitat *rell.* [glut- *N*]; glattitat *Baehr.*) et catulus ac lepores vagiunt.

glaucium (**-ēum**), -iī (-ēī) *et* **glaucion** *n.* [γλαύκιον. *W.*] *de scriptura et formis*: glaucium: *nom.*: SCRIB. LARG. 22 p. 13, 24 H. (= MARCELL. med. 8, 3). DIOSC. 4, 60 p. 33, 13 (-iu).

[G. Meyer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

genet.: -iī: VEG. mulom. 3, 28, 31 CAEL. AVR. chron. 2, 7, 108. -ī: PELAGON. 371 *codd.* (-ii *edd.*). MARCELL. med. 8, 19. 76. *acc.*: DIOSC. 4, 61 THEOD. PRISC. eup. faen. 21 (*excepto r* glaucia; *pro acc. plur. n. an* -a(m) *f. sg.?*, *v. l. 12*). CASS. FEL. 24 p. 41, 3 (glatium, glac- *codd.*, *sed* γλαύκιον *Galen.*). -io: DIOSC. 4, 60 -o miscentes (*gr. 4, 64, 5* γλαύκιον μειγνύντες). *ablat.*: -o: PLIN. nat. 1, 20, 78 (*Hard.*, -ion *codd.* [-ium *a*]). glaucĕum, -ei?, *v. p. 2036, 21.* glaucēum: *acc. plur.* -ēa: COLVM. 10, 104. glaucion: PLIN. nat. 1, 27, 59. 27, 83 (*pro nom.*). 20, 206 (*acc.*). **glaucius** (*m.?*): PS. APVL. herb. 74, 26 H.-S. *v. infra l. 34.* **glaucia,** -ae *f.* (*cf. p. 2036, 27*): DIOSC. 3, 96 *ter* (*pro abl., nom. et acc. sing., v. infra l. 31. 37; gr. 3, 86* γλαύκιον). THEOD. PRISC. eup. faen. 21 *cod. r(?) v. supra l. 3.* *de notione*: GLOSS. III 624, 74 -um id est ⟨a⟩erugine (*cf.* viola: *ἰός et ἴον confusa*). dia glauciu *sim. v. infra l. 42.* [*ex errore interpretis*: ORIBAS. syn. 5, 9 p. 51 cytisi folia in vino nigro aut cum ptysanas gyttis glaucio et annetu (*Aa; La*: ptysanas, gitter, glaucio; *gr. 5, 4 p. 201, 7* κυτίσου φύλλα ἐν οἴνῳ μέλανι ἢ πτισάνῃ καὶ μελάνθιον ἐν γλυκεῖ καὶ ἄνηθον, *ubi interpres* ἐν γλεύκει *pro* ἐν γλυκεῖ *legisse videtur, cf. p. 2036, 16. 24. 40*).

1 *de herba q. e.* γλαύκιον (*chelidonium glaucium L.*), *quae seritur in hortis adhibeturque in medicina (praecipue in comparandis collyriis)*: COLVM. 10, 104 suco ... salubri -ea et profugos vinctura papavera somnos spargite. SCRIB. LARG. 22 p. 13, 15 *v. p. 2036, 19. ibid. l. 24* (= MARCELL. med. 8, 3) teritur ... crocum ... deinde adicitur sarcocolla, -um, opium, tragacanthum (MARCELL. med. 8, 19 *xerocollyrium ad epiphoras*: croci ℈ [*scripula*] II, sarcocollae ℈ II ..., -i ℈ I. 8, 76). PLIN. nat. 1, 20, 78 *medicinae ex* papavere ... sive -o (*v. supra l. 6*) sive paralio (20, 206 quidam hoc genus -on vocant, alii paralium). 1, 27, 59 -on III: collyrion, medicinae II. 27, 83 -on in Syria et Parthia nascitur, humilis herba *eqs., sequitur descriptio* (*ex Diosc gr. 3, 83. cf.* DIOSC. 3, 96 de -a. -a sucus est ⟨h⟩erbae, nascens in ... Syria). PELAGON. 371 -i (*v. supra l. 2*) *uncias* II (VEG. mulom 3, 28, 31 -ii ... binas uncias). PS. APVL. herb. 74, 26 H.-S. a Graecis dicitur celidonia, alii peonia ... alii -us (*v. supra l. 9*) *eqs.* THEOD. PRISC. eup. faen. 21 si vulneratae aures fuerint, -um (*v. supra l. 3*) cum aceto contritum infundes. DIOSC. 3, 96 quam cum coxerint, ex⟨s⟩ucant et -a faciunt, quae colliriis miscetur (*gr. 3, 86* γλαύκιον). 4, 60 *v. supra l. 5. ibid.* sic intellegitur -u *eqs.* (*gr. 4, 64, 5* ὁ μὲν ἐκ τοῦ γλαυκίου). 4, 61 multi ... falsi dixerunt -um exinde fieri pro similitudine foliorum (*gr. 4, 65, 2* ἐκ ταύτης τὸ γλαύκιον γίγνεσθαι). CASS. FEL. 24 p. 41, 3 -um (*v. supra l. 4*) cum aqua solutum inlines. *hinc* **diaglaucium, -eum** *coalitum ex gr.* διὰ γλαυκίου. *de formis*: dia glauciu: SCRIB. LARG. 22 (= MARCELL. med. 8, 3) *cod. L* (-ium *R*), *v. l. 48.* PLIN. nat. 27, 83 (*corr. Detlefsen*; glaucia, *v. supra l. 10, codd.*). diaglaucium: INSCR. ocul. *v. l. 53. 54 bis.* -glauceum (-aeum): *v. l. 52. 55.* -glaucen (*an erratum pro* -eu(m)?, *cf. l. 46*): *l. 51.* *de certo collyrio*: SCRIB. LARG. 22 p. 13, 12 quo nomine etiam quod dia -u (*v. l. 44*) dicitur probo in initiis (*item* MARCELL. med. 8, 3). PLIN. nat. 27, 83 hinc temperatur collyrium, quod medici dia -u (*v. l. 45*) vocant. INSCR. ocul. (Corp. XIII 10021) 24^{d} M. C(laudi?) diaglaucen (*i.* -e⟨u⟩(m)? *v. l. 47*). 81^{c} Hirpidi Polytimi ... diaglauceu(m). 181^{c} Dionysi diaglauciu(m) ad lippitudinem (186^{c} C. Val(eri) Valentini diaglauc(ium) post imp(etum) lip(pitudinis)). 210^{a} diagla(ucium). 218^{c} Attici diaglaucaeum ad omnes dolores f(aciens?). *v. etiam vol. V 939, 26, ubi deleas* 'PLIN. nat. 27, 59'.

2 *de herba q. e. puleium*: CAEL. AVR. chron. 2, 7, 108 *gargarismata ex decoctione* -ii, quod nos pulegium vocamus, thymi, origani, hyssopi.

1. glaucius, -iī *m., nomen piscis* (*cf.* 2. glaucus): DAMIG. lapid. auct. 64 p. 645 *sculpis* avem, id est upupam, et sub pedes eius piscem -um *eqs.* **2.** glaucius *v. s.* glaucium (*supra l. 9*).

?glaucividus. GLOSS. Vatic. Reg 203 ed. Merchie (Musée Belge 26, 264), 53 -us est clarus (glaucivi⟨ri⟩dus *coni. Fohalle, Musée Belge 28, 1924, 58; rectius Heraeus in plagulis cft.* noctividus, *ita ut* glaucividus *i. q. 'glaucis oculis intuens' [cf. p. 2039, 65] significet. v. et* multi-, stultividus).

glaucōma, -atis *n. et* -ae *f.*, γλαύκωμα. *traditur*: glaucū-: PLAVT. Mil. 148 *v. p. 2038, 52.* GLOSS. V 364, 5. clauc-: SER. SAMM. 220 *cod. A.* CHIRON *ubique* (clauconia *saepius cod.*). DIOSC. 2, 9 ORIBAS. syn. 8, 53 p. 257; *v. et l. 72.* clauma: ORIBAS. syn. 8, 53 p. 257 *rec. Aa* (clauco- *La, v. l. 69*). lauco-: DIOSC. 2, 88. 3, 94 (*hic pro gr.* λεύκωμα, *v. p. 2038, 46*). *de genere et formis: sec. decl. tertiam: sing. nom. acc.* -a: CHIRON 806 MARCELL. med. 8, 152. *et al. abl.* -ate: PRVD ham. 85. *plur. nom. acc.* -ata: PLIN. nat. 28, 95. 117 *al. gen.* -atum: PLIN. nat. 34, 114. *dat.* -atīs: PLIN. nat. 29, 126 *p. 2038, 17.* PLAC. med. 9 rec. α 128 H.-S. *p. 2038, 41. hinc, ut vid.,* -atas *acc.* (*v. infra l. 81*). *sec. primam: sing. gen.* -ae: CHIRON 67. *acc.* -am: PLAVT. *v. p. 2038, 52.* VEG. mulom. 3, 28, 10 CHIRON 71. 529. 798. 805. 809. 810. *abl.* -ā: CHIRON 520. *v. et p. 2038, 3.* *plur. acc.* -as: DIOSC. 2, 9. *nota* -atas *acc. plur., quasi a* glaucomata *f. sing. prim. decl. formatum*: DIOSC. 1, 86. 2, 152 *v. p. 2038, 43. 45.* NOT. Tir. 91, 83. *de notione*: GLOSS. V 364, 5 (-uma *vel* -oma) -a offusio oculorum, id est nebula.

legitur inde a NAEVIO (*in tit. fab., v. l. 3*), PLAVTO *infra l. 52,* PLIN. nat. [*incertum proprio sit accipiendum sensu an translato*: NAEV. tit. com. Prisc. gramm. II 524, 8 N. in Glaucoma (*v. p. 2037, 80*); *cf. Alexidis* Ἀπεγλαυκωμένος *et ea, quae Kockius congessit Com. Att. frg. II p. 301. cf. etiam l. 52.*]

1 *proprie de morbo oculorum*: **a** *de eo vitio, quo aut naturalis color oculi in glaucum mutatur aut umor crystallinus transformatur, i. q.* γλαύκωμα (*in exemplis l. 21 sqq. allatis ob accedentia* 'album', 'albugo' *sim. dubitare possis, utrum re vera de* 'glaucomate' *cogitandum sit an potius de* 'leucomate'; *v. s. b, infra l. 42*): PLIN. nat. 28, 95 -ata *sanari* iocineris recentis inassati sanie cum despumato melle inunctis. 28, 117 felle *chamaeleonis* -ata et suffusiones corrigi ... creditur (34, 114 contra initia -atum et suffusionum. CHIRON 529 si quod iumentum -am aut suffusionem humorem [-um?] temptavit. *cf.* 67 ad suffusionem -ae. *v. et infra l. 32*). 28, 171 contra -ata. 29, 117. 126 ova perdicum ... decocta cum melle ulceribus et -atīs (*p. 2037, 76*) medentur. 29, 130 viridem *lacertam* comburunt et ... epiphoram inungunt, item -ata (32, 33 -ata inungui. CHIRON 809 inunxeris ... -am quae in oculo est). SER. SAMM. 220 si ... horrendum ducent -ata (*v. p. 2037, 69*) plumbum. PELAGON. 428 oculare ad albores sive ad -ata (*cf.* VEG. mulom. 2, 22, 8 album sive -ata [3, 28, 10 ad oculorum album sive -am sic facies]. CHIRON 805 ad oculos albos et ad -am ⟨x⟩erobtalmion. MARCELL. med. 8, 115 *ad* carbunculos crustasque oculorum et -ata atque albugines detergendas. *v. supra l. 9*). VEG. mulom. 3, 27, 6 vetera -ata. CHIRON 71 novam ... -am sic intelliges: in oculo primo super ipsam pupillae diffusionem vitreo similem cum candore leve natam (806 -a si habuerit in media pupilla, quomodo vitrium). 81 -a pungenti. 520 tit. 9 de -a. *ibid.* 11 de recenti -a. 796. 798 *bis.* 810 ad -am, quae in oculis erit. PRVD. ham. 85 nemo duos soles, nisi sub -ate, vidit. MARCELL. med. 8, 142. 152 qui -a patitur. 8, 153. 154 adversum -ata et ypochysis ... uteris (*cf.* ORIBAS. syn. 8, 53 p. 257 -a et ypocyma antiqui unam existimabant ... passionem. quod nunc ... -ata cristalloides ... passionem ... dicunt *eqs. ibid.* est autem clauma [*v. p. 2037, 71*] omnino insanavilis, ypocima autem sanari potest *eqs.* [*sic Aa; La*: sunt ... omnes -ata insanabiles; *gr. 8, 49 p. 452, 10* γλαύκωμα καὶ ὑπόχυμα, *ibid. l. 11* γλαυκώματα, *p. 453, 4* ἔστι δὲ πάντα τὰ γλαυκώματα ἀνίατα]. *v. et supra l. 13*). PLAC. med. 4 rec. α 43 H.-S. *ad* argema, nefelion et -ata et pterigas. 8 rec. α 16. 17. 9 rec. α 127 ad -ata oculorum. 9 rec. α 128 si dexter oculus -atīs (*v. p. 2037, 76*) laborat. DIOSC. 2, 9 caligines et -as (*gr. 2, 11 aliter*). **b** *i. q.* λεύκωμα: DIOSC. 1, 86 -atas (*v. p. 2037, 81*) et cicatrices inuncta limpidat (*gr. 1, 77, 2* καὶ λευκώματα καὶ οὐλὰς σμήχει). 2, 12 -ata hominum (*gr. 2, 21* λευκώματα κτηνῶν). 2, 152 caligines et -atas et terrigia (*i. pterygia*) detergit (*gr. 2, 166, 4* πρὸς νεφέλια καὶ λευκώματα καὶ ἀχλῦς. 3, 94 laucomata [*v. p. 2037, 72*] oculis detergit; *gr. 3, 84, 3* τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς λευκώματα). **c** *de corneae vitio, i. q.* σταφύλωμα: DIOSC. 2, 88 dolores oculorum et laucomata (*v. p. 2037, 72*) curat (*gr. 2, 105, 2* ὀφθαλμῶν προπτώσεις καὶ σταφυλώματα).

2 *in imagine et translate*: NAEV.? *v. supra l. 3.* PLAVT. Mil. 148 ei ... facetis fabricis et doctis dolis -umam (*p. 2037, 69*) ob oculos obiciemus ... ut, quod viderit, ne viderit. *de obcaecatione mentis*: PRVD. ham. 90 sunt animis etiam sua nubila ... est -a, aciem quod tegmine velat aquoso, libera ne tenerum penetret meditatio caelum *eqs.*

glaucōmaticus, -a, -um, *a* glaucoma. *non nisi per* cl- *scriptum* (*cf. et p. 2037, 70*). NOT. Tir. 91, 84. *qui glaucomate affectus est*: CHIRON 520 tit. 7 ⟨de⟩ oculis -is (534 si *iumentum* oculum -um [-niticum *cod.*] habuerit et vetus). GLOSS. nom. Löwe p. 120 glau⟨co⟩matici dicuntur qui oculos aptos habent et non vident.

glaucōpis, γλαυκῶπις. *dat.* -i. CORP. VI 1424 -i Veneri Gelliae Agrippiane c(arissimae) p(uellae) Aurelia Soteris et Mussius Chrysonicus nutritores lactanei.

1. glaucus, -a, -um, γλαυκός. clauc- *trad.* CHIRON (*v. p. 2040, 9. 69. 74*) *et* GLOSS. (*infra l. 68. 73*). glauc[i]a (*cf. p. 2036, 29*): GLOSS.^{L} II Abav. GL 3 -[i]a viridis (*cf. l. 69*). GLOSS. III 544, 46 *al.* viola clauc[i]a. NOT. Tir. 91, 82. 99, 1 (-um). *de notione*: GLOSS.^{L} I Ansil. GL 24 -a virid i[a] ([*ex Verg. Aen. 6, 416 v. p. 2039, 23*]. 29 -us viridis aut nebulosus. GLOSS. IV 242, 25 -o viridi presso. *similia v. apud Fohalle, Musée Belge 28, 1924, 56*). GLOSS.^{L} III Abol. GL 1 -a flava aut rubea. GLOSS. II 356, 18 κυανοῦν caerulum ferrugineum claucum. Virgilius lib. VIII (*33*) '-o velabat amicto' (*v. p. 2039, 67*). *cf. et p. 2040, 1. 49.* *fusius* GLOSS.^{L} IV Plac. G 2 -us color interdum pro viridi ponitur et qui admixtum habet virori alborem. nam Vergilius hoc sciens '-as salices' (*georg 4, 182 v. p. 2039, 22*) et 'olivas -as' (*cf. catal. 2, 9 p. 2039, 26*) dixit. item in equis (*v. p. 2040, 50*) aut hominibus '-i oculi' pro 'splendidi' (*v. p 2040, 3 sqq.*) ponuntur. legimus nonnumquam et maris colorem -um dici (*cf. p. 2039, 40 sqq.*), sed tum quando canescit fluctibus *eqs.* *habetur inde ab* ACCIO (*p. 2039, 17*), LVCR. (*p. 2039, 41*), VERG., *in sermone pedestri inde a* COLVM. (*p. 2040, 4*) *et* PLIN. nat. [*dub.*: AVIEN. orb. terr. 917 Massagetae -i succedunt flumen Araxis (rauci *Schrader*). CHIRON 806; *v. et p. 2040, 74.*] *cf. Onom.*

[*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

I *de colore*: **A** *respicitur color caeruleus, cui admixtum est viride quoddam, qualis est aqua marina. haec notio propria vocabuli esse videtur (aliam dico ac gr. γλαυκός, 'caesius' sive 'splendidus'); cf. usum sollemnem ad plantas (infra l. 16) et aquas (infra l. 40) spectantem et v.* MIN. FEL. 23, 5, *ubi γλαυκῶπις Ἀθήνη per vocem q. e.* 'caesius' *vertitur, -us vero de Neptuni oculis adhibetur (v. infra l. 63). a 'caeruleus' eo praecipue distat, quod non de ipso caelo usurpatur (at cf. p. 2040, 67, ubi pupillae color caelo assimilatur et ob id -a vocatur). unde efficitur, ut -us non purum quendam ex uno sibi constantem significet colorem, sed eum, cui caeruleo per se alterius coloris vis ac species accedit. de re v. Blümner, d. Farbbez. bei d. röm. Dichtern, Berl. Stud. 13, 3 (1892), p. 144 sqq.; Goetz, Archiv 15 (1908), 538 sq.* MART. CAP. 6, 571 *v. s.* glauca. glaucum, -ī *pro subst.: p. 2040, 44 sqq., -a acc. neutr. plur. pro adv.: infra l. 65.*

1 *de herbis, foliis, frugibus sim. (de loco arboribus consito, qui -am faciem praebet l. 32)*: ACC. trag. 257 *Bacchides* ab iugulo pectus -o pampino obnexae obtegunt (obnoxae obtexunt *Cledon.*). VERG. georg. 2, 13 populus et -a canentia fronde salicta (VAL. FL. 3, 436 *Mopsus* -as ... comis praetexere frondes imperat. SIL. 4, 659 -a fronde revinctum ... caput *Trebiae, v. infra l. 61.* CORIPP. Iust. 3, 65 -ae frondes ... olivae). 4, 182 arbuta ... et -as salices casiamque (AVIAN. fab. 26, 6). Aen. 6, 416 informi limo -aque ... in ulva (*sc. paludis Stygiae*). 10, 205 velatus harundine -a Mincius (*v. infra l. 61.* CORIPP. Ioh. 6, 475 *amnis* arboribus saeptus variis et arundine -a). catal. 2, 9 (= PRIAP. 85 Buech., 2 Vollmer) *ponitur* mihi -a oliva duro cocta frigore ([*v. app. crit., falso Birt, Jugendverse p. 30*]. STAT. Theb. 2, 99 -ae ... innexus olivae vittarum provenit honos. CLAVD. 20, 271. MEROB. poet. 40 -a crinem praecingit oliva. CORIPP. Ioh. 1, 534. 3, 256 -am veniens grando destringit olivam. *cf.* ITIN. Alex. 21 loci facies offertur consita ... hic floribus picta, -a hic oleis, hic palmis ... caesariata [*v. supra l. 16*]. CLAVD. 22, 228 -is ... Minervae nexa comam foliis *eqs.* carm. min. 31, 40 -a pinguis oliva coma. *cf.* glaucicomans, *p. 2036, 33*). COLVM. 10, 332 -is ... salictis. PLIN. nat. 25, 106 ramuli utriusque *hierobotanes* plures, tenues ..., folia minora quam quercus ..., divisuris maioribus, flos -us *eqs.* (*cf. Diosc. 4, 60, 1 ὑπόγλαυκα*). VAL. FL. 6, 296 -o tempora nectuntur ramo. INC. vers. Mar. Victorin. gramm. VI 62, 4 (= 130, 15) caduca popli coma -a iam per agros (*v. app. crit.*).

2 *de aqua eiusque incolis*: **a** *de ipso liquore (cf. etiam infra l. 81)*: LVCR. 1, 719 aequor Ionium -is aspargit virus ab undis (AVIEN. orb. terr. 942 ab Colchis et -is [-i *Heins.*] Phasidis undis). CIRIS 452 -o in gurgite (AVIEN. orb. terr. 1283 -i ... gurgitis aestum). GELL. 2, 30, 11 austris spirantibus mare fieri -um et caeruleum (SIDON. carm. 7, 371). CYPR. GALL. gen. 272 per -a vehendus salsa. exod. 761 -a ... fluitantis marmora ponti (IOS. 411 DRAC. laud. dei 1, 704). CARM. ad Ocean. Anth. 718, 18 -um ... profundum. AVIEN. Arat. 307 -i vada turgida ponti (orb. terr. 247). orb. terr. 432 *Rhenus* urget aquas -oque rapax rotat agmine molem gurgitis. 535 Ionii freta -a sali (719 DRAC. laud. dei 1, 150. 2, 295 Romul. 7, 145). 967 ora Asiae, -us pelagi quam subluit aestus. 1076 aequoris. 1091 Orontes. AVSON. 298, 30 salve, fons ignote ortu, sacer, alme, perennis, vitree, -e, profunde *eqs.* Mos. 189 cum -us opaco respondet colli fluvius (*i. clivum umbrosum repercutit*). 349 -a fluenta (SEDVL. carm. pasch. 3, 227 -is ... fluentis circumfusa sacras lambebant marmora plantas *Christi. cf.* op. pasch. 3, 19 p. 247, 8 sacra ... vestigia miti pelagus alluvione lambebat). PRVD. apoth. 664 per vada -a. CLAVD. carm. min. 26, 36 cum spargitur aer -aque fumiferae terga serenat aquae. **b** *de deis marinis*: **α** *de corpore eorum (maxime de oculis), de vestitu atque apparatu sim. (allegorice de virga Mercurii v. l. 74.* VERG. Aen. 10, 205 *v. supra l. 24.* SIL. 4, 659 *supra l. 20*): VERG. georg. 4, 451 *Proteus* ardentis oculos intorsit lumine -o (*cf.* MIN. FEL. 23, 5 Neptunus -is oculis, Minerva caesiis [*v. supra l. 5*], bubulis Iuno [*i. βοῶπις*]. AVSON. Mos. 170 agrestes satyros et -a [*i. -is oculis, v. supra l. 15*] tuentes Naidas. CLAVD. 1, 214 *Tiberino* -a nitent hirsuto lumina vultu. *cf. et p. 2040, 1*). Aen. 8, 33 *Tiberinum* tenuis -o velabat amictu carbasus *eqs.* (12, 885 *Iuturna* caput -o contexit amictu ... et se fluvio dea condidit alto. STAT. silv. 1, 3, 71 *Anien* -os exutus amictus *eqs.* CLAVD. 28, 166 *Eridani. aliter p. 2040, 60*). CIRIS 395 quae piscibus aequor et -o bipedum curru metitur equorum Leucothea. STAT. Theb. 4, 108 *Achelous* -o ... caput submersus in antro maeret. CLAVD. rapt. Pros. 1, 103 Nereia -o Neptunum gremio complectitur Amphitrite. *singulariter (v. supra l. 60)*: MART. CAP. 2, 176 subter quaedam praenitens virga *Mercurii*, cuius caput auratum, media -a, piceus finis extabat (*cf. Homer. χρυσόρραπις, hic autem notari videntur eius per caelum, mare, inferos ministeria; cf.* 126). **β** *pro epitheto dearum (l. 81 dei)*: STAT. Theb. 9, 351 at genetrix (*sc. Ismenis nympha*) -arum cincta sororum ... exsiluit (silv. 3, 2, 34 officio careat -arum nulla sororum, *i. Nereidum*). silv. 4, 2, 28 Syene et Chios et -ae certantia Doridi (*'mari', -de cod.*) saxa *eqs.* SIDON. carm. 7, 27 -us, Glauce, venis. **c** *de bestiis marinis*: VAL. FL. 2, 499 *Sigeae pestis, i. monstri marini* stellantia -ā lumina nube tremunt. STAT. Ach. 1, 224 (*de delphino*) nullis vada per Neptunia -ae tantus honos formae *eqs.*

3 *de animantium oculis (cf.* DON. Ter. Hec. 440 'caesius' -is oculis, quasi felis oculos habens et -os. ISID. orig. 12, 1, 50 -us ... est veluti pictos oculos habens et quodam splendore perfusos. nam -um veteres dixerunt. *cf. etiam l. 54*): **a** *generatim*: COLVM. 7, 12, 4 *probatur canis* nigris vel -is oculis acri lumine radiantibus (PLIN. nat. 7, 24 hirtis corporibus, oculis -is, dentibus caninis [*Arist. hist. an. 2, 1 p. 501^a, 24 ὄμμα γλαυκόν*]. 8, 75. 9, 141 [*Arist. l. c. 1, 10 p. 492^a, 6 γλαυκοί*]. 11, 143 divo Augusto equorum modo -i fuere *oculi*. CHIRON 753 quodcumque iumentum unum oculum claucum habent et alterum limpidum, scito eos non de ambobus oculis videre [*Hippiatr. gr. I 77, 13 οἱ ἑτερόφθαλμοι τῶν ἵππων οὐ τὸ αὐτὸ βλέπουσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, cf. Arist. hist. an. 5, 1 p. 779^b, 4; vix i. q. 'glaucomate' affectus, v. infra l. 68*]. PHYSIOGN. 5 p. 8, 4. 22 p. 36, 7. 23 p. 38, 6 [*gr. I 311, 10 γλαυκοί*]. 23 p. 38, 8. 12. 24 p. 39, 4. 5. *ibid.* p. 40, 1. 6. 7. 32 p. 49, 5. 35 p. 52, 6. 81 p. 108, 14. *ibid.* p. 109, 1. 5. 85 p. 114, 10 qui alterum ex oculis habent -um. *ibid.* p. 115, 3. THEOD. PRISC. eup. faen. 40 -os ... oculos si denigrare volueris. *ibid. v. et p. 2039, 63; aliter infra l. 68*). PLIN. nat. 7, 12 in Albania gigni quosdam, -a oculorum acie (*i. 'pupilla'*). 11, 148 aliis *oculis* nigri, aliis ravi, aliis -i coloris orbibus circumdatis. AMBR. hex. 5, 24, 86 (*de noctua*) magnis et -is oculorum pupillis (PHYSIOGN. 24 p. 40, 12 cum -ae et variae fuerint pupillae). PHYSIOGN. 27 p. 42, 10 guttulae (*in oculis*) ... perpallidae ... et aliae -ae (*gr. I 319, 6 κέγχροι ὠχραὶ ... καὶ ἕτεραι γλαυκαί*). SIDON. epist. 8, 9, 5 v. 31 -is Herulus genis vagatur, imos Oceani colens recessus algoso prope concolor profundo (*i. 'oculis', v. vol. VI, 1767, 63 sqq., ubi hunc l. addas. de Herulis 'fucatis' vix recte Blümner, l. c. 145; Goetz l. c., dum Sidonio errorem de pigmentorum usu apud solos Celtas, non ap. Germanos noto imputant*). **b** *speciatim: -us per se significat eum, qui -is oculis est*: AMM. 15, 12, 1 uxore *apud Gallos* multo fortiore et -a. BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 25 p. 124, 17 si quis ... sit -us vel crispus vel candidus *eqs.* in Porph. comm. sec. 5, 22 p. 343, 13 quod *Socrates* calvus ... simus ... -us ... propenso ventre *fuit*.

4 *de rebus naturalibus*: PLIN. nat. 13, 66 cummim optimam esse ex Aegyptia spina convenit, vermiculatam, colore -o, puram (31, 47 terra *aquas* promittit, candicantibus maculis aut tota -i coloris. 37, 185 Zamilampis *gemma* in Euphrate nascitur, Proconnesio marmori similis, medio colore -o. PRISC. perieg. 936 *Babylon fert* berylli lapidem liquidum -ique coloris [*cf. Dionys. perieg. 1012 ὑγρῆς βηρύλλου γλαυκὴν λίθον et Blümner, PW III 320, 40*]). 37, 67 Cyprii *smaragdi* varie -i. AVIEN. orb. terr. 1321 -a ... iaspis (*Cuspinian*, lapis *cod.*). MART. CAP. 7, 725 sic abacum perstare iubet *Minerva*, sic tegmine -o pandere pulvereum formarum ductibus aequor (*i. 'arenam fluvialem'*). *inde* glaucum, -ī *pro subst.*: PLIN. nat. 9, 127 *conchyliis* virus grave in fuco, color austerus in -o et irascenti similis mari. 37, 115 smaragdo similem Indi (*sc. iaspidem ferunt*), Cypros duram -oque pingui.

B *accedit ad vim caerulei ea notio q. e. fuscus, nigricans sim. (cf.* ISID. orig. 19, 28, 7 -us color est ferrugineus, subniger. *v. etiam p. 2038, 73*): **1** *de equi colore* (ISID. orig. 12, 1, 48 color *equi* gilvus, -us, scutulatus *eqs. v. p. 2038, 78. cf. nostrum 'Blauschimmel' et v. Blümner, Farbbez. p. 146*): VERG. georg. 3, 82 honesti *equi sunt* spadices -ique, color deterrimus albis et gilvo (*falso de 'oculorum splendore' cogitat* SERV. *ad l. eadem fere usus explicatione, qualem* DON. *supra l. 1 [v. et p. 2038, 78] adhibet; item P. d'Hérouville, Rev. de philol. 45, 1921, 234 sqq. et Musée Belge 33, 1929, 47 sqq. pro 'viridi' [v. p. 2038, 69] accipiunt*: GELL. 2, 26, 18 SERV. auct. *ad l.*, PROB. *ad l.*). GRATT. 503 *consule talem equum*, patriae quem conspexere Mycenae -um. **2** *de vestimento, i. q. pullus*: PRVD. cath. 7, 148 *Ninivitarum maerentium* -os amictus induit monilibus matrona demptis proque gemma ... crinem ... sordidus spargit cinis (MART. CAP. 1, 70 *Saturnus* gressibus tardus ... incedit -oque amictu tectus caput; *an 'caesio' de caeli colore? v. infra l. 67. aliter p. 2039, 67*).

C *fere i. q. caesius* (MART. CAP. 1, 70? *v. supra l. 62*): IVL. VAL. 1, 7 p. 12, 19 altero (*dat.*) *Alexandri oculo* admodum nigra quasi pupilla est, laevo vero -a atque caeli similis (*cf. p. 2039, 9*).

II *de morbo oculorum*: *i. q. glaucomate affectus*: CHIRON 741 tit. 8 de clauco *equo*. PRVD. apoth. 20 quod (*sc. specimen patris*) quamvis hebes intuitus speculamine (*i. 'pupilla'*) -o humentique acie potuit nebulosus adire (*v. s.* glaucoma, *p. 2038, 54*). *probabiliter i. q. leucomate laborans* (*v.* glaucoma 1b, *p. 2038, 42*): CHIRON 750 quicumque equus habuerit in oculum album (*obi.*), quod non erit plaga factum, sed naturaliter -us (*v. p. 2038, 65*), eorum admissura non erit utilis (*Hippiatr. gr. I 78, 8 τῶν ἐχόντων ἐν τῷ ὁρατικῷ λεύκωμά τι οὐχ ὑπὸ πληγῆς, ἀλλ' ἐκ τοῦ αὐτομάτου B, ἐρατικῷ γλαυκώματα M; cf. p. 2038, 84. supra l. 12*).

2. glaucus, -ī *m.*, γλαῦκος. *piscis*: ISID. orig. 12, 6, 28 -us a colore dictus eo quod albus sit. Graeci enim album γλαυκόν dicunt (GLOSS.[L] I Ansil. GL 33 -us piscis). GLOSS. III 187, 11 -c[h]os pelorus. ENN. var. 39 apriculum piscem scito primum esse Tarenti, Surrenti elopem fac emas -umque aput Cumas (*v. Vahlen ad l., Leo, Plaut. Forschg.[2], p. 252*). Ov. hal. 117 numquam aestivo conspectus sidere -us (*inde, ut vid.* PLIN. nat. 32, 153 -um aestate num-

[*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quam apparere. *cf.* 9, 58 quidam . . . aestus impatientia mediis furoribus sexagenis diebus latent, ut -us, aselli, auratae). PLIN. VAL. 5, 9 *qui oculis laborant, mitiores cibos accipiant*: orphas et alios pisces duriores carnes habentes, -um, ciridiam e⟨t⟩ ipsis sicciores. ORIBAS. syn. 4, 15 p. 17 (*inter cacochyma*) aranea, mustela, scorpius . . ., -us (*La*: clauce; *gr. p. 167, 10* γλαῦκοι). *cf.* glauciscus, 1. glaucinus.

[**glaudiginem** COLVM. 7, 3, 25 *cod. S, v. s.* glando, *p. 2029, 62.*]

[**glauem** i. sirocolam GLOSS. *v.* glutinum.]

glaux, γλαῦξ. *nomen herbae*: PLIN. nat. 1, 27, 58 -x I. 27, 82 -x (*sic edd. vett.*, glaus *codd.*) antiquitus eugalacton vocabatur.

G. Meyer.

glēba (glaeba), -ae *f.* [*cf. c. theod.* klāftra *hodie* klafter, klapf *'mons saxosus', island.* klafi *'iugum in collo vaccarum, clitellae', sued.* klimp *'glebula, glomus', theod.* klumpen, klimpfen *'arte constringere, premere'*, klampfer *'confibula', lituan.* gle'biu, glóbiu *'amplector', vet. pruss.* poglabū *'amplexus sum', polon.* głobić *'comprimere' et c.* globus; *fortasse etiam c.* galba, *q. v. W.*] *utraque scriptura in usu fuisse videtur, ita ut in* VERG. *cod. M modo* gleba *modo* glaeba *legatur. in* CIC. LVCR. *aliorumque usque ad* AMM. *scriptorum libris mss. fere formam* gleba, *in* PLIN. nat. *codicibus plerumque* glaeba *inveniri Georges est auctor* (*Wortformen p. 302*). OPT. PORF. carm. 18 *in schemate litterarum* v. 23 litt. 30 — v. 18 l. 35 GLAEBA. GLOSS. gleba *exhibent; graece* γλέβα: LYD. mag. 1, 34 *bis* HESYCH. 433, 29; γλα⟨ί⟩βας: GLOSS. III 481, 50. MARTYR. gramm. VII 186, 8 (CASSIOD. *ibid.*) gleba *inter ea verba ponunt, quorum paenultima non longa sit. pro exemplo copulationis* gl- *apud* TER. MAVR. 863 *affertur.* MART. CAP. 3, 241 *littera L* plenum . . . sonum habet cum ei praeferuntur . . . *PGCF*, ut in . . . glebis *eqs.* gleva *legitur*: ORIBAS. syn. 9, 85. gliba: IORD. Rom. 119 VITA S. Vedasti 9. *adde* cliba: *vol. III 1341, 76.* NOT. Tir. 91, 85. CHAR. gramm. p. 454, 8 B. βῶλος (*unde* GLOSS.[L] II Philox. GL 11 glaevo βῶλος). GLOSS. βῶλος γῆς; ὁ, ἡ βῶλος; ὁ ὑμήν. GLOSS.[L] III Abstr. GE 1 caespes durus cum herba levatur (*cf. vol. III 110, 49—57*). LYD. mag. 1, 34 γλέβαν τὴν λείαν γῆν ἀντὶ τοῦ τὴν κάρπιμον οἱ Ῥωμαῖοι καλοῦσι. HESYCH. 433, 29 γλέβα· ἀξίωμα συγκλήτου (*v. p. 681, 70*). *legitur inde ab* ACC. *et* CATONE, *praesertim apud rei rusticae scriptores; deest apud* PLAVT. TER. TIB. PROP. [*loco corrupto* COLVM. 2, 9, 9 (*v.* glabretum). LVCAN. 5, 279 glebam *v. l. in M pro* galeam (*cf. p. 1673, 17*). *ex coni.*: CALP. ecl. 5, 34 implebis *codd.*, in glebas *tempt. Schenkl.* PLIN. nat. 30, 67 e nido hirundinum glaebam dilutam (*Mayhoff collatis* PLIN. med. 2, 17 *et* MARCELL. med. 26, 12; grillum dilutum *codd.*). SYMPH. 31 glaeba mihi corpus (*Baehrens*; terra m c. *libb.*). [*it.* ghiova, *prov.* gleva, *portug.* leiva. *M.-L.*] *de vocabuli historia et usu scripsit Martroye, Bulletin d. l. soc. nationale des antiquaires de France 1923, p. 238—244.*

I ***proprie: compacta alicuius rei massa.*** **A** *terrae*: **1** *generatim*: CIC. nat. deor. 2, 82 -am aut fragmentum lapidis aut aliquid eius modi nulla cohaerendi natura. LVCR. 6, 553 ubi . . . -a vetustate e terra provolvitur ingens. OV. met. 11, 111 contigit et -am *Midas*: contactu -a potenti massa fit. LIV. 35, 17, 7 Persas . . . -a terrae et haustu aquae eguisse. VITR. 2, 1, 3 luteas -as arefacientes struebant parietes. CVRT. 4, 6, 11 corvus -am, quam unguibus ferebat, subito amisit. COLVM. 2, 2, 18 perexigua conspergitur aqua -a (2, 2, 20 PALLAD. 1, 5, 3. CAEL. AVR. chron. 3, 2, 23 terrae -a aqua calida infusa). 10, 152 aggere praeposito cumulatis area -is emineat. LVCAN. 4, 309 pinguīs manus utraque -as exprimit. PLIN. nat. 10, 103 *perdix* in sulco resupina -ā se terrae pedibus adprehensā operit (*cf. p. 2044, 68*). GAIVS inst. 4, 17 veluti ex fundo -a sumebatur. TERT. carn. 9 p. 443, 23 Oe. considera . . . musculos ut -as, ossa ut saxa. PALLAD. 1, 35, 14 sic testudinem ponat in terra, ut -as dorsi eius obiciat curvaturae. 2, 14, 2 *lactuca nascens* -a prematur aut testa. VVLG. Iob 38, 38 et -ae compingebantur (GREG. M. moral. 30, 22 *ad h. l.* -ae . . . ex humore coagulantur et pulvere. *similiter* moral. 18, 52 *ad Vulg. Iob 28, 6* [*v. p. 2042, 57*]). AVG. civ. 7, 19 p. 297, 5 D. (*ex Varrone*) *Saturno* pro Iove -a obiecta est devoranda. *ibid.* p. 297, 12 *et saepius.* *pro telo est*: CIC. Caecin. 60 si -is aut saxis aut fustibus aliquem de fundo praecipitem egeris. *ibid.* non esse arma caespites neque -as. OV. met. 11, 29 hae -as, illae direptos arbore ramos, pars torquent silices. QVINT. inst. 8, 2, 5 -arum testarumque iactus non habet nomen. HIER. vita Hilar. 26 cum lapidibus et -arum iactu . . . deterrerent. *i. q. caespes*: IVV. 12, 85 mollis ornate focos -amque virentem. **2** *speciatim*: **a** *in agricultura* (*interdum anticipato effectu, ut l. 81*): ACC. trag. 496 ut . . . -as . . . arvo ex molli excitent (VARRO rust. 1, 29, 2 prima aratione -ae grandes solent excitari. COLVM. 2, 4, 7 excitatae maiores -ae). LVCIL. 1044 -as . . . proscindere ferro (VARRO ling. 7, 74 'valentes glebarii' qui facile proscindunt -as. *cf. p. 2042, 32*). CATO agr. 48, 2 glebas . . . comminuito (91). VARRO rust. 1, 27, 2 -is a (claevis ac *AP*) sole percalefactis. 1, 29, 2 siquae in porcis relictae grandiores sunt -ae. 1, 31, 1 occare . . ., ne sit -a (1, 32, 2). 1, 32, 1 offringi oportet, id est iterare, ut frangantur -ae. prima enim aratione grandes -ae ex terra scinduntur (VERG. georg. 1, 94 rastris -as qui frangit inertes. 2, 399 -aque versis aeternum frangenda bidentibus. 3, 161 campum horrentem fractis invertere -is. COLVM. 2, 10, 26 -as offringito. 11, 2, 60 cum omnis -a in vineis refringitur, et resolvitur in pulverem. PALLAD. 10, 10, 2 -is ubique confractis. 12, 1, 2 -as non esse frangendas. VVLG. Iob 39, 10 confringet -as vallium. AVG. serm. 361, 8, 9 *semen* fracta -a sepelitur. 362, 2, 2 similis est -am frangenti). CIC. Verr. II 2, 45 -am commosset in agro decumano Siciliae nemo (HOR. epist. 1, 14, 39 rident vicini -as et [ut?] saxa moventem). leg. agr. 2, 84 illi miseri . . . -is subigendis exercitati (*cf.* nat. deor. 2, 159 cum terrae subigerentur fissione -arum). CATVLL. 64, 41 non -am prono convellit vomere taurus. LVCR. 1, 211 nos fecundas vertentes vomere -as (5, 210. OV. met. 1, 425 plurima cultores versis animalia -is inveniunt. 5, 477 vertentia -as . . . aratra. CLAVD. DON. Aen. 5, 142 ager . . . vomeris vias -is inversis ostendit. *cf. etiam infra l. 16*). 1, 888 -is terrarum saepe friatis. VERG. georg. 1, 65 -as . . . iacentes pulverulenta coquat maturis solibus aestas (PLIN. nat. 18, 242). 2, 236 -as cunctantes crassaque terga expecta. 2, 261 ante supinatas aquiloni ostendere -as (TER. MAVR. 1117). HOR. carm. 3, 6, 39 ligonibus versare -as. OV. met. 5, 341 prima Ceres unco -am dimovit aratro. LIV. 42, 2, 5 sub existentibus -is pisces emersisse. VAL. MAX. 4, 4, 4 vastissimas -as plurimo cum sudore dissipabant (PALLAD. 2, 3, 2 -ae omnes dolabris dissipandae sunt). COLVM. 2, 4, 5 pluvia superiorem partem -arum madefecit. 2, 4, 6 ponderibus -arum . . . vomis a sulco repellitur. 2, 10, 6 extantes -ae. 2, 15, 6 *lupinum*, quo⟨d⟩ solidiores -as . . . sustineat, *convertitur*, . . . ut eae solibus aestivis vaporatae resolvantur (11, 3, 11 aestivis solibus -a solvatur. 2, 17, 4 -as sarculis resolvemus). 3, 13, 10 quod est durum, summis -is obtega[n]tur. 6, 37, 11 campus gravi -a robora boum deposcit. 10, 88 mox bene cum -is vivacem cespitis herbam contundat. PLIN. nat. 17, 33 quae *terrae* rastros aut vomeres ingentibus -is onerent. 18, 179 -ae ne exultent. PLIN. epist. 5, 6, 10 tantis -is tenacissimum solum, cum primum prosecatur, adsurgit, ut *eqs.* CLAVD. 21, 136 offenso quantae sub vomere putres dissiliant -is galeae. SIDON. epist. 3, 12, 2 supra antiquum sepulchrum -ae recentes. CORIPP. Iust. 2, 241 pars (*colonorum*) scindit -as. VIRG. gramm. epit. p. 77, 15 -ae gignunt, fruges ferunt. *in aratione fabulosa*: OV. met. 3, 106 *sparsis serpentis dentibus* -ae coepere moveri. 15, 554 cum Tyrrhenus arator fatalem -am mediis adspexit in arvis . . . moveri. VAL. FL. 7, 612 bellatrix tunc -a quati. *in proverbio pusillam vel minimam agri partem significat* (*cf. Otto, Sprichw. p. 154*): CIC. Verr. II 2, 28 iniquos decumanis esse aiebat omnis qui ullam agri -am possiderent. 109 in agro Leontino praeter unam Mnasistrati familiam -am Leontinorum possidet nemo. leg. agr. 2, 71 ante pecuniae coguntur et coacervantur quam -a una ematur. 2, 82 vobis . . . -a nulla de paternis . . . possessionibus relinquetur. 3, 3 non adimi cuiquam -am de Sullanis agris. LIV. 4, 11, 4 ut . . . nec ulli . . . Romano ibi . . . -a ulla agri adsignaretur. VAL. MAX. 7, 1, 2* *magis probare* paucas -as pavoris expertes quam pinguissima Lydiae arva metu referta. FLOR. epit. 1, 9, 7 quippe cum patrī soli -a nulla ⟨esset⟩ (IORD. Rom. 119).

b *in sepultura* (*cf. Marquardt-Mau, Privatl. p. 375 sq.*): VARRO ling. 5, 23 ⟨si⟩ in sepulcrum eius abiecta -a non est. CIC. leg. 2, 57 (*loco dubiae traditionis*) prius quam in os iniecta -a est, locus ille, ubi crematum est corpus, nihil habet religionis; iniecta -a ⌊tum et illis⌋ (*H*, tumulis et *AB*) humatus est et -a vocatur (*coni. alii alia. syn. ibid.* humus iniecta). PAVL. FEST. p. 223 M. qui mortuo iusta non fecisset, id est -am non obiecisset.

B ***ex alia materia:*** LVCR. 3, 327 e thuris -is (STAT. Theb. 6, 60 incana . . . -is tura). CAES. Gall. 7, 25, 2 sevi ac picis . . . -as. OV. met. 11, 145 arva rigent auro madidis pallentia -is (IVST. 44, 3, 5 aratro frequenter -as aureas *excidunt.* VVLG. Iob 28, 6 -ae illius aurum sunt. *ibid.* aureae . . . -ae). MANIL. 5, 295 et calamum nervis -as et mittere virgis (*de vimine viscato sec. Skutsch, Rh. Mus. 65, 1910, 62, qui confert Plaut. Poen. 481 'visci grandiculos globos'; aliter interpretantur Breiter et Wageningen*). 5, 532 coquet argenti -as. VITR. 7, 2, 1 -ae calcis. *ibid.* -a parum . . . cocta (PLIN. nat. 36, 177 *et* 181 AVG. civ. 21, 4 p. 493, 10 *et* 19 D. CAEL. AVR. chron. 5, 1, 17). VITR 7, 6 -ae *marmoris* (PLIN. nat. 36, 14 *et* 50). 7, 11, 2 -a silis. PS. CELS. 4, 22, 5 minii -a cum salis hemina contrita (*totum locum ut spurium cum Targa, al. del. Marx*). PLIN. nat. 12, 70 *murrae* probatio est minutis -is. 71 *murra* adulteratur lentisci -is. 107 *hammoniacum* quam minimis -is probatur. 17, 46 *marga columbina* -is excitatur. 24, 127 *lycii* indici differentia -is extrinsecus nigris, intus rufis, cum fregeris, cito nigrescentibus. 31, 73 omnis e stagnis sal minutus atque non -a est. 77 pondus magnum -is *salis*, quas micas vulgus appellat. 79 *sal Hammoniacus est* longis -is. 80 caeditur -is paene translucentibus *sal.* 35, 31 *Sinopidis terrae* -is suus color. 194 pnigitis . . . grandioribus *Eretriae* -is. 36, 143 Phrygius lapis . . . est . . . -a pumicosa. 191 nitri. 37, 46 *sucini* (MART. 5, 37, 11 sucinorum rapta de manu -a). 37, 150 boloe (*i.* βῶλοι) . . . -ae similitudine. 171 Lesbias -as *imitatur.* 194 cochlides . . . fiunt . . . repertis ingentibus -is (*cf. Blümner, Technologie III 303*). NEMES. ecl. 3, 69 in niveas *lac* astrictum cogere -as. ITALA Iob 38, 28 (Candid. epist. 2 *et* Aug. in Iob p. 609, 26) qui peperit -as roris (βώλους δρόσου. VVLG. stillas). VVLG. IV Esdr. 2, 9 quorum terra iacet in piceis -is. CLAVD. 10, 92 -is redolentibus area dives. THEOD. PRISC. eup. faen. 44 -as sanguinis (ORIBAS. syn. 9, 85). *speciatim: de certo -arum genere*: VITR. 7, 8, 1 foditur *in agris Cilbianis* . . . -a quae dicitur, antequam tractationibus ad

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

minium perveniant, vena uti ⟨ferrum, sed⟩ ferro magis subrufo colore *eqs.* (7, 8, 2. 7, 9, 1 *et* 4). PLIN. nat. 35, 175 alterum genus *sulpuris* appellant -am (ISID. orig. 16, 1, 10).

II ***translate:*** A *i. q.* ***solum,*** *terra, humus (praecipue cum de qualitate agitur)*: VERG. georg. 1, 44 cum ... zephyro putris se -a resolvit (COLVM. 10, 7 pinguis ager putris -ae. SIL. 8, 392 putri pinguis ... Anagnia -a. PALLAD. 1, 5, 1 ne alba et nuda sit -a. *opp.* -a putris et fere nigra). VERG. Aen. 1, 531 *et* 3, 164 terra antiqua, potens armis atque ubere -ae (*Hom. Il. 9, 141 οὖθαρ ἀρούρης.* SEN. Oed. 156 non rura virent ubere -ae. LVCAN. 3, 68 ubere vix -ae superat .. Libye. DRAC. laud. dei 3, 312 si tellus fecunda foret nimis ubere -ae. *cf. infra l. 21 sq.*). VERG. Aen. 7, 747 duris Aequicula -is. AETNA 261 -arum expendimus usum. HOR. epod. 16, 55 pinguia nec siccis urantur semina -is (OV. rem. 617 loca ... siccis arentia -is. *cf.* AMM. 23, 6, 50 -ae macie internecante sementes). OV. met. 4, 254 per -as sensim radicibus actis. 6, 220 mollierat subiectas ungula -as. 14, 659 -ā ... incurva resedit *anus.* Pont. 1, 8, 50 -a colenda (APVL. met. 11, 2 tu Ceres ... quae ... nunc Eleusiniam -am percolis). trist. 5, 2, 66 -a ... canenti semper obusta gelu. MANIL. 5, 524 -as inter deprendere gazam. GERM. frg. 4, 49 faciles -as astringit frigore verno alma Venus. COLVM. 1, 2, 3 agrum ... uberi -a (OPT. PORF. carm. 17, 20 Aonii frutices, pietas iuvat ubere -a. RVFIN. patr. 5, 1 -ae uberis et feracis agricola. ENNOD. dict. 8, 6 p. 447, 22 quotiens -is uberibus manus adhibetur. *cf.* RVFIN. hist. 2, 17, 8 ad uberis patriae -am.). COLVM. 3, 11, 7 si tamen haec pingui -ae permixta sunt (PALLAD. 2, 13, 3). 10, 107 Sicca ... Gaetulis obruta -is. LVCAN. 3, 204 nimium -is exilis Arisbe (*cf. infra l. 44*). 9, 425 (*terra Libyae*) nullo -arum crimine pura. PLIN. nat. 31, 48 oporteat ... fodientibus umidiores adsidue respondere -as. SIL. 3, 673 dites sine vomere -as (AVIEN. orb. terr. 1137 -ae ditis Cletavenus). 7, 263 Massicus uviferis addebat nomina -is. 12, 533 frugiferis Cerealis Anagnia -is. MART. 3, 65, 7 -a ... aestivo leviter cum spargitur imbre. 5, 13, 7 magna ... Niliacae servit tibi -a Syenes. 9, 22, 3 ut Setina meos consumat -a ligones. PS. QVINT. decl. 13, 2 agellus ... ieiunae modo -ae (AVIEN. orb. terr. 1146 -as abrodunt more ferarum ieiunas herbae, nec amicas frugibus ullis. ENNOD. epist. 1, 6 p. 13, 23 ieiuna cautibus -a). APVL. met. 6, 2 deprecor per ... -ae Siculae sulcamina (AVIEN. orb. terr. 1349 -am sulcant). 9, 8 lucrum promitti de -ae germine. apol. 16 si ... non modo campo et -is, verum etiam abaco et pulvisculo te dedisses. 88 super fecundam -am (AMM 23, 6, 66 incolunt fecundissimam -am variae gentes). CYPR. Demetr. 7 p. 355, 24 si vix ... pallidas herbas sterilis -a producat (PALLAD. 1, 6, 13). ARNOB. nat. 5, 32 -is occulimus semina (ENNOD. dict. 1, 7 p. 425, 5 vita segetum -is sepulta hiemalibus). PALLAD. 11, 4 contra exilitatem -ae. AVIEN. orb. terr. 541 Cadmi sustentat -a sepulchrum barbara. 674 Creta ... -am ferax. CLAVD. 15, 151 sitiens attollat -a cerastas. 17, 179 quae -a faveret frugibus. rapt. Pros. 2, 89 *zephyrus* -as fecundo rore maritat. ITALA Iob 7, 5 (Aug. in Iob p. 522, 18) infundo -as terrae (βώλακας γῆς). AVG. serm. 361, 8, 9 attendens -as et terram, messem autem non videns. MACR. Sat. 1, 18, 23 *sol et luna* fertilitatibus -ae moderantur. RVT. NAM. 1, 352 Norica -a. SIDON. epist. 3, 3, 2 istius (*patriae*) tibi reptatas caespitis -as. DRAC. laud. dei 1, 158 in -am pars (*humi*) membra ligat. 2, 423 pinguis ... in cineres putrescit -a solutos. 3, 300. ENNOD. op. 3, 147 p. 369, 7 concretas algore -as (9, 11 p. 418, 21). 3, 156 p. 371, 18 tu sine pretio redde genitalibus -is *captivos.* epist. 1, 3 p. 5, 5 feturam ... parturit -a. *in imagine*: RVFIN. Clement. 6, 3 p. 148 G. ignis quidam ... consumtis ... radicibus pessimae voluptatis ... semini verbi dei fecundiorem cordis praeparat -am. PS. RVFIN. in Os. 10, 11—12 -am pectoris sui studiis religionis edomans. ENNOD. dict. 12, 6 p. 463, 1 vos (*sc. litterae*) fecundas de sterilitate ingeniorum -as efficitis.

B *i. q.* ***regio,*** *plaga, fines.* APVL. met. 1, 1 Hymettos ... Isthmos ... Taenaros, -ae felices. AVIEN. orb. terr. 23 Phariorum ubi (hic *codd.*) -a recumbit (477. 1000). 81 ubi laetam ... pandit Pamphylia -am. 321 tergo Gaetulia -am porrigit. 482 medio se limite -a Ausonis effundit (1228). 496 hi⟨n⟩c Campanus ager -am iacit. 962 propter Bithynia -am exerit. 974 ab tergo tendit Bebrycia -am (1285). 1093 *Orontes* praestringens undis Apamenae iugera -ae. 460 immodicae ... sola (loca *codd.*) pinguia -ae. 989 prolixus Ionum ... ager -am protenditur. ora 310 insula diffusa -am. 56 procul sitam in usque -am proruit mare nostrum 157 *serpens* vacuam -am nominis fecit sui. 206 Ana amnis ... sulcat -am. 568 hoc Sordicenae ... -ae solum est.

C *i. q.* ***fundus,*** *praedium, ager*: COD. Theod. 6, 4, 17 (*a. 365*) -am paternae substantiae cognoscere. 11, 1, 12 (*a. 365* = Iust. 11, 48, 3) ad integram -ae (terrae *cod. Iust., cf. Martroye l. l. p. 240*) professionem. 11, 24, 6, 2 (*a. 415*) -am inutilem. 12, 1, 72 (*a. 370*) pecuniae usum in -ae commodum conferendo. 12, 1, 74 pr. (*a. 371*) -ae substantia. 12, 1, 186 (*a. 429* = Iust. 11, 59, 16) municipem pro -a propria conveniri (*synon.* territorii). 13, 11, 13 (*a. 412*) ut nec idonea praedia alterius -ae sarcina praegraventur. 14, 3, 10 (*a. 368?*) ut -ae, ex qua lucrata ea sunt corpora, nullum praeiudicium comparetur. SIDON. epist. 6, 10, 2 debitum -ae canonem. COD. Iust. 11, 48, 15 *colonos* -is inhaerere praecipimus. NOVELL. Valent. 18, 1 tam privatae quam emphyteuticae -ae possessor. *ad significandum totum agrum*: IAVOL. dig. 8, 3, 13, 1 quae *servitus* ita diffusa est, ut omnes -ae serviant. PAVL. dig. 41, 2, 3, 1 omnes -as *circumambulare.* *cf.* LYD. mag. 1, 34 οἱ κτῆσιν εὔφορον κεκτημένοι, ὅθεν τὸ γλέβης προσέλαβον ὄνομα (*seq. definitio, q. v. p. 2041, 33*).

D *i. q.* ***collatio glebalis*** *i. pensio praediis senatoriis incumbens (cf. Seeck, P.-W. IV 365. Kübler, Gesch. d. röm. Rechts p. 374.* HESYCH. *v. p. 2041, 34)*: SYMM. epist. 4, 61, 2 quaesitores -ae senatoriae protinus adfuturos. 10, 46, 1 quid reverendo ordini ... -ae excusationibus detrahatur. COD. Theod. 5, 13, 4 neque ad -am senatus ne⟨que ad conlati⟩ones ... iidem ... tene⟨buntur⟩. 6, 2, 17 (*a. 397*) quibus onerosa -ae adfirmatur e⟨sse exactio⟩. 6, 2, 21 (*a. 398*) -am possessionum non personarum esse. 6, 2, 24 (*a. 417*) a praestatione -ae senatoriae ... alienum esse. 6, 3, 3. 12, 1, 74, 1. 12, 1, 138. COD. Iust. 12, 2, 2 -am vel follem sive septem solidorum functionem ... iubemus aboleri (*cf.* 12, 2 *tit.*). SVBSCR. pass. coron. censualis a -a actuarius nomine Porfyreus.

E ***substantiam*** *sive* ***materiam terrenam*** *significat*: LVCR. 2, 897 quarum nil rerum in lignis -isque videmus. 5, 142 putribus in -is terrarum (*subiunguntur ignis aqua aether*). 5, 255 pars etiam -arum ad diluviem revocatur. MELA 1, 52 ut ... -is etiam infundat animas *Nilus.* TERT. adv. Marc. 3, 5 p. 382, 17 ut de -is credas te umquam placentas et Samias coacturum. ARNOB. nat. 1, 33 arbores, -ae, saxa. POTAM. tract. 1 p. 1412^{A} vere quia de terrena labe confectus, patris -a marcesceret. ALC. AVIT. epist. 87 p. 97, 14 (*iocose de vasis instituendis*) intra quod spatium fossilis -ae scrobis ... coctilis caeni glutinum lentari possit.

F ***de corpore mortuo***: GREG. TVR. Franc. 1, 48 adpraehensam sanctissimi corporis -am, alii per fenestram eiciunt, alii a foris suscipiunt. VITA S. Vedasti 9 in qua (*feretro*) gliba corporis sancti iacebat.

deriv. glebalis, -arius, -atim, -atio, -o (*subst.*), -osus, -ula, -ulentus.

glēbālis, -e *a* gleba. GLOSS. -is summa ἡ τῆς γλα⟨ί⟩βας ὁλκή. 1 *i. q. ex glebis effectus*: AMM. 23, 5, 15 aggere -i adsistens ... talia ... disseruit. 2 *i. q. ad fundum (senatorium) pertinens* (*cf.* gleba II D): COD. Theod. 6, 2, 12 (*a. 377*) -is necessitas auferatur. 6, 2, 22 (*a. 401*) a conlatione -is auri (6, 26, 14 pr. *a. 407?*). 6, 2, 26 (*a. 428*) -es tantum functiones agnoscant (6, 2, 19 *a. 397*). 6, 23, 1 (*a. 415*) descriptio -is (13, 3, 16 *a. 414*). 6, 23, 4 (*a. 437*) nec -i onere praegravandi (6, 2, 15 *a. 393*). 11, 28, 4 (*a. 408*) -em pensionem. 12, 13, 2 (*a. 364*) -em praestationem (6, 2, 14 *a. 384*). 13, 3, 19 (*a. 428*) *a* -i conlatione ... immunes sint.

glēbārius, -ī *m.* [*a* gleba. *W.*] VARRO ling. 7, 74 e quis (*bubus*) ... dicti 'valentes glebarii' qui facile proscindunt glebas.

glēbātim *adv. a* gleba. *i. q.* ***per glebas***: PS. LACT. mort. pers. 23, 2 agri -im metiebantur, vites et arbores numerabantur.

glēbātio, -ōnis *f.* *a* gleba. *i. q. collatio, praestatio, pensio glebalis* (*cf.* gleba II D *et* glebalis *2*): COD. Theod. 6, 2, 23 (*a. 414*) nulla penitus functione vel -e senatoria ... fatigetur.

glēbo (-ōnis) *m. a* gleba? GLOSS.^{L} III Abstr. GE 2 rusticus, arator (*corrupte* GLOSS. V 364, 8 glebra arator lingua gallica). *v. p. 2041, 31.*

glēbōsitās, -ātis *f.* *a* glebosus. *de terrena corporis mortui compositione*: POTAM. tract. 1 p. 1412^{C} ne fieret divortio recedentis spiritus lutea moles et pigra -as.

glēbōsus (glaebosus), -a, -um. *a* gleba. *i. q. ex glebis constans, glebis permixtus*: *comp.* PLIN. nat. 35, 191 altera *terra Samia* -ior (*opp.* glutinosa). CASS. FEL. 39 p. 86 *sanguis si* nigellus fuerit et veluti -us, quem Graeci thrombumenon vocant. *neutr. plur. pro subst.*: APVL. met. 1, 2 postquam ardua montium et lubrica vallium et roscida cespitum et -a camporum emersi.

glēbula (glaebula), -ae *f.* *a* gleba *deminutive.* glevola *legitur* ORIBAS. syn. 9, 85. *adde etiam* clibula *vol. III 1343.* GLOSS. βωλάριον. [*sard.* leura. *M.-L.*]

1 *proprie*: *i. q. parva gleba*: *de terra*: VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 *Phocion* post obitum nullam Atticae regionis, quae ossibus eius iniceretur, -am invenit (*cf.* gleba *I A 2 fin.*) COLVM. 1, 6, 23 eadem *frumenta* ... lapillis carent et -is, quas per trituram fere terrena remittit area. SOL. 7, 32 *perdices* resupinati -as pedibus attollunt (*cf. p. 2041, 56*) PALLAD. 11, 11, 3 ne *malvae* cito erigantur in caulem, in medio earum -as constitues aut lapillos. ZENO 1, 15, 6 vicinarum possessionum omnes -as (glebas *al.*) lapillos et surculos nostis. MARCELL. med. 1, 65 -as de limine vel ipso cardine erasas. *ex alia materia*: VITR. 8, 3, 13 murrae. SCRIB. LARG. 199 nivis. PLIN. nat. 29, 101 -a ex hirundinum nido (PLIN. med. 2, 17 MARCELL. med. 26, 12). PLIN. epist. 10, 74, 3 -am misi quam se ex Parthico metallo attulisse dicebat. ARNOB. nat. 8, 12 pauper ... odoris alicuius unam concremet -am. CHIRON 395 remittit stercus durum tanquam -as. RVFIN. hist. 11, 4 p. 1006, 5 umore resolvens -am (*sc. luti aridi, unde paries oblitus videbatur*). CASS. FEL. 64 p. 157 -a multa de pariete aqua frigida perfusa. 30 p. 61 -as sanguinis, quas Graeci thrombos appellant (ORIBAS. syn. 9, 85. *cf.* globus *II B 1 d*).

2 *translate*: *i. q. agellus*: PETRON. 57, 6 -as emi, lamellulas paravi. IVV. 14, 166 saturabat -a talis patrem ipsum turbamque casae. APVL. met. 9, 35 *aliquem* -is exterminare.

[*Krohn*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

glēbulentus, -a, -um *a* gleba. *i. q. glebae similis.* APVL. Socr. 8 p. 138 in terra -a *animalia natura gigneret* (*opp.* aeria, flammida, fluxa). *Krohn.*

glēchōn (-ōnis?) *f.* γλήχων. *i. q. puleium*: Ps. APVL. herb. 93, 54 H.-S. a Graecis dicitur glicon. interp. 93, 61 -n alia memoratur masculus album generans florem, alia femina flore purpureo (*cf. Diosc. gr. 3, 31, 1 p. 40, 13, Vind. p. 41, 15*). *i. q. mentastrum*: Ps. APVL herb. 91, 9 H.-S. a graecis dicitur calaminte, alii -n agria, alii osmitis *eqs.* (*cf. Diosc. gr. 3, 35, 1 p. 47, 3, Vind. p. 47, 12 [aliter de dictamno 3, 32, 1 p. 41, 14, Vind. p. 42, 10]*). GLOSS III 562, 41 eleco (*sic*) agrion mentastrum. *variae vocabuli* -n (glechonus) *corruptelae videntur esse, quae pulei nomen reddunt, ut* gleon, gligonus, glicon, geclen *etc. v. s.* puleium.

glēchōnītēs: *a* glechon. γληχωνίτης. GLOSS. III 624, 59 gleoconidis id est mustus. DIOSC. 5, 74 vinu(m) calametiten et gleconiten (gleg- *PG*). *ex coni. legitur* COLVM. 12, 35 vinum absinthiten et . . . et -en (glicorizen *SA et pars recc.*). *ibid.* vocatur . . . vini nota -es (glicorizes *codd. omnes*).

glen(n)o, -āvī, -ātum, āre [*vocabulum celticum, cf. hibern.* diglaim *'spicilegium, collectio', Pedersen, Kelt. Gramm. II 539. J.*]. *i. q. spicilegium facere.* LEX Sal. capit. 6, 10 si quis messe aliena -are praesumserit. si quis in messem alienam sine consilio -averit, . . . iudicetur. [*francog.* glaner. *M.-L.*]

gleoconidis *v.* glechonites.

†**glepas** dissensiones: GLOSS. V 548, 16 (*i.* χλεύας? *Büch.*).

glerine *v.* glarea *p. 2035, 9.* **gles-** *v. s.* glaes-.

gleucinus *v.* glaucinus.

gleucon i. mustus: GLOSS. III 563, 70. *cf.* τὸ γλεῦκος.

glic- *cf. etiam s.* glyc-.

glicanus, gliconus, gliganus *et sim. v. s.* puleium (GLOSS.).

gliccio, -īre [*vox onomatopoetica; sonorum quadam similitudine c.* glaucīre, glōcīre *et c.* glattīre *congruit. W.*] SVET. frg. p. 251, 3 (*de naturis animantium*) anserum *est* -ire vel sclingere. anatum tetrissitare. *v. etiam Goetz Gloss. I p. 92.*

†**glidium** παγῶδες GLOSS.[L] II Philox. GL 17 (gelidum *Büch., Linds*; gelicidium? *Niederm.*).

gliffa, -ae. *a* glifus? VIRG. gramm. epist. 3 p. 137, 12 H. verba vitioso consuetu a scriptoribus inserta . . . propter ipsam -am, ut scilicet lectores impediant.

gliffis? *v. p. 2046, 10.* **glifosus** *v.* glyph-.

glifus, -ī *m. i. q.* griphus? VIRG. gramm. epitom. 13 p. 77, 10 H. scinderatio . . . literarum . . . a -is sensuque subtilibus recipitur.

†**glimerit** (GLOSS.) *v.* glomero *p. 2058, 75.*

glinos (-on?), -ī *m.* γλεῖνος *vel* γλῖνος. PLIN nat. 16, 67 *acer* campestre . . . quod -on (alinon *codd.*) vocant (*cf.* THEOPHR. hist. plant. 3, 11, 1 ἣν [*sc.* σφένδαμνον] . . . ἐν . . . τῷ πεδίῳ γλεῖνον [καλοῦσιν]. 3, 11, 2 τὴν . . . πεδεινὴν [σφένδαμνον] . . . καλοῦσι . . . ἔνιοι γλεῖνον). *cf. Hehn, Kulturpflanzen*[8] *p. 609.* *H.*

glipsis *v.* eclipsis. **gliquiritia** *v.* glycyrriza.

glīr *v.* glis *infra l. 72.*

glīrārium, -ī *n. a* glis. *i. q. locus, ubi glires nutriuntur*: VARRO rust. 3, 15, 1 -um . . . dissimili ratione habetur, quod non aqua, sed maceria locus saepitur. *cf. Orth, PWK VII 1425.*

glirea(?) taurina caro GLOSS. III 564, 58. *v. etiam Thes. gloss. emend. s.* taurina.

glīris *v.* glis *l. 75.* **gliritia** *v.* glycyr⟨rh⟩iza.

glirius? *v. s.* 1. glis *p. 2046, 38.*

gliron *v.* glycyr⟨rh⟩iza. **glis,** glidis. *v. p. 2046, 63.*

1. glīs, glīris *m.* (*f.*: *v. infra l. 84*) [*inc. orig. W.*] *originem ducunt a* glisco: FEST. p. 278 (*loco mutilo*). SERV. Aen. 12, 9 (*v. p. 2046, 34*). ISID. orig 12, 3, 6. *scribitur per:* cl-: PLIN. med. 1, 6 *cod. g, s. X.* gler- (*vel* cler-): GREG. TVR. Franc 8, 33 p. 349, 31 *et* 350, 1 (*bis*) *cod.* B_2, *v. p. 2046, 24. 26. per metathesin quam vocant*: gril- (*vel* grill-): PLIN. nat. 8, 223 *codd. praeter* F^2, *v. p. 2046, 30.* 30, 79 *v. p. 2046, 54.* LAMPR. Heliog. 22, 2 *cod. P, s. IX, v. p. 2046, 22.* PLIN. med. 3, 19 *v. p. 2046, 55.* PLAC. med. 19 tit. *et* 1. 2. 3 H.-S. (*aliquot codd. s. IX—XI*). *de* i *littera producta:* MART. CAP. 3, 302 altera species (*sc. eorum quae per gen. syllaba crescunt*) i litteram producit in nominativo, ut -s . . ., quam et in obliquis similiter conservat, et in genetivo plurali i ante um syllabam dicimus (*cf.* SERV. gramm. IV 452, 12). *de formis: nom. sing.* (glis *formam testantur* VARRO Roman. Char. gramm. p. 167, 15 B. NON. p. 119, 20. *adde infra l. 74*): glir: POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 12. *cf.* CHAR. gramm. p. 113, 20 B. -is nominativus est hic -s, non glir, ut quidam volunt (*cf.* p. 167, 15). gliris: MARCELL. med. 16, 68 mus gliris (*nisi est gen. epex.*). GREG. TVR. Franc 8, 33 p. 349, 31 (*duo codd.*; glirus, glerus, glis *al., cf. Bonnet, Lat. d. Grégoire p. 367*), *v. p. 2046, 24.* GLOSS. III 18, 58. 189, 44. 431, 48. 469, 42 NOT. Tir. 109, 7. *cf.* CHAR. gramm. p. 49, 4 B. et gliris nominativo dicitur. PROB. app. gramm IV 198, 19 glis non gliris (*cf. Heraeus, Arch. 11, 318*). glirus: GREG. TVR. Franc. 8, 33 p. 349, 31 *v. supra l. 76.* [glitis *v. p. 2046, 60*] *de gen. sing. tractant*: CHAR. gramm. p. 49, 4. 10 B. PRISC. gramm. II 249, 8. *de gen. plur.* -ium: MART. CAP. 3, 302 (*v. supra l. 69*). CHAR. gramm. p. 52, 5 B. *de genere: fem. legitur:* GLOSS. II 518, 52 haec -s (hic *b in marg.*). *inter verba feminini generis enumeratur*: GRAMM. suppl. 117, 17 *de significatu*: GLOSS. μυωξός, μυοξός, ὁ μῦς ὁ εἰς τὰ δένδρα (*cf.* HIER. in Is. 66, 17 p. 816 murem, quem nos -em vocamus, vel iuxta Orientis provincias μυωξούς. CHAR. gramm. p. 49, 10 B. EXC. Bob. gramm. I p. 546, 21). ἐλειός? *v. infra l. 59* (*cf. Aristot. hist. anim. 8, 17 p. 600*[b]*, 11; Schneider ad Varr. rust. 3, 15; Blümner ad Edict. Diocl 4, 38*). GLOSS [L] I Ansil. GL 48 -em: animal in arboribus nutrit⟨um⟩ simile muri latine. *legitur inde a* PLAVTO, *v. l. 13.* [*vix legend. loco corrupto*: NAEV. com. 65 pernam, callus, glifis (clifis *al.*, gliris, -es, glisis *coni.*), glandia] [*it.* ghiro, *francog.* loir. *M.-L.*]

animal muri simile (sciurus glis *Linn.*): PLAVT. frg. inc. 31 -ium (glivium *L*) examina. CATO orig. 120 -s. VARRO frg. Char. gramm. p. 113, 22 B. in silva mea est -s nullus (*cf.* PLIN. nat. 8, 225 in Mesia silva . . . non nisi in parte reperiuntur hi -es). rust. 3, 2, 14 vidi greges magnos . . . -ium. 3, 3, 3 extra villam quae sunt, ut apes cochleae -es (3, 3, 4 quaedam adsumenda in villam sine retibus aucupis venatoris piscatoris, ut -es cochlias gallinas. 3, 14, 1). 3, 12, 2 habere solent . . . dolia, ubi habeant conclusos -es. PLIN. nat. 1, 29, 14—40 *remedia ex* mure . . ., mure araneo . . ., -e . . ., sorice . . ., mustela (*item* 1, 30, 8—53). 16, 18 fagum muribus gratissimum est . . . -es quoque saginat LAMPR Heliog. 22, 2 decem -es (griles *codd.*) . . . in sorte habuit. GREG TVR. Franc. 8, 33 p. 349, 31 aiebat . . . hanc urbem quasi consecratam fuisse . . ., ut non ibi . . . serpens, non -is (*nom. v. p. 2045, 75. cf. etiam p. 2045, 62. 76. 80*) apparuisset. *ibid.* p. 350, 1 -em aereum. . . . -es apparuerunt (*de scriptura v. p. 2045, 62*). *ad somnum hibernum spectant*: LABER. mim 5 et iam hic me optimus somnus premit, ⌊ut premitur⌋ (opprimitur *codd. praeter* F^2) -s. PLIN. nat. 8, 223 saurices . . . hieme condi, auctor est Nigidius, sicut -es (*v. p. 2045, 64*), quos censoriae leges . . . cenis ademere. MART. 13, 59. 3, 58, 36 somniculosos ille porrigit -es. AVSON. 151, 5 dormiunt -es hiemem perennem; sed cibo parcunt. 347, 9 dic, cessante cibo, somno quis opimior est? -s (*cf.* SERV. Aen. 12, 9 *a gliscere i. crescere* -es dicti sunt, quos pingues efficit somnus. *sim.* ISID. orig. 12, 3, 6). HIER. c. Ioh. 20 *non* possumus *animam* incorporalem et aeternam in modum -ium immobilem torpentemque sentire (*sim.* adv. Rufin. 3, 30. *ex his locis Sonny* [*Archiv 12, 1902, 126*] *ortam esse putat* GLOSS. V 614, 32 glirium torpentem stupidum).

fuit in deliciis cenarum: PETRON. 31, 10 ponticuli . . . ferruminati sustinebant -es melle ac papavere sparsos. PLIN. nat. 36, 4 exstant censoriae leges Claudianae in cenis -es . . . adponi vetantes (*cf.* 8, 223 *v. supra l. 30*). AMM. 28, 4, 13 poscuntur . . . in conviviis aliquotiens trutinae ut . . . ponderentur . . . -es, quorum magnitudo . . . laudatur. HIER. in Ezech. 13, 44 p. 556 condemnat sacerdotes, qui in turdis, ficedulis, -bus . . . haec (*i. morticinum non comedere*) aviditate gulae non custodiunt. *adde de apparatu -ium*: APIC. 8, 408 ex omni membro -ium trito. *ibid.* farcies -es. *adhibetur in medicina ad aurium vitia, oculorum claritatem, paralysin, al.*: SCRIB. LARG. 39 prodest et -is pingue ([*sic M*; pinguis *R*]. PLIN. nat. 30, 86 pinguia -ium decoctorum. PLIN. med. 3, 31 MARCELL. med. 9, 34). PLIN. nat. 1, 29, 14 *et* 1, 30, 8 *v. supra l. 20.* 29, 118 inunctis . . . -is aut muris silvestris cinere (30, 109 MARCELL. med. 34, 16 *cf.* PLAC. med. 19, 2 H.-S.). 29, 135 -is detracta pelle (*cf.* PLIN. med. 1, 6 MARCELL. med. 9, 125). 30, 79 -ium (grillium *codd.*) crematorum favilla. PLIN. med. 3, 19 adipe -is (*d*, grilis *g saec. X*, grillis *rell.*) frontem lini et dormit (PLAC. med. 19, 1 H.-S. *ibid.* 3. 4). MARCELL. med. 16, 68.

deriv.: glirarium.

2. glīs (glix?) *nomen piscis*: GLOSS.[L] II Philox. GL 15 glix (glis): ἵππουρος. GLOSS. II 333, 5 ἵππουρος ὁ ἰχθύς: cliris. III 320, 50 ἐλειός (αιλιος *cod.*), ἵππουρος: glitis. (*de* ἐλειός *cf. supra l. 5*).

3. glis *diversis genetivi formis et notionibus*: GLOSS Vatic. Reg. 203 ed. Merchie (Musée Belge 26, 264) 31 -s gliris animal, -s glitis terra tenax (*cf.* glittus [*cf. c.* glūs. *W.*]), -s glidis cardu⟨us⟩ (*fort. cf.* GLOSS.[L] Corp. G 104, *anglosax.* egle), -s glisis incrementum.

gliscerae(?) mensae gliscentes, id est crescentes, per instructionem epularum scilicet PAVL. FEST. p. 98. [*an fuerat ap.* FEST. gliscere m. dicuntur, i. (*eqs.*)? *Lindsay.*]

glisco (-ī-?), -ere. [*conferunt c. ind.* jri *'invado, incurro'*, uru-jrí *'late fluens'*, jrāyas- *'area'*, *avest.* zrayo *'mare'*; *v.* reglescit. *W.*] *de orthographia*: clisc-: LIV. 29, 2, 2 *cod. P, s. VI vel VII.* GREG. TVR. Franc. 6, 38 (*v. p. 2047, 80*), *al.* glesc-: SER. SAMM. 545 (*v. p. 2048, 1*), *al.* clesc-: GLOSS. V 627, 6. glis-: PAVL. FEST. p. 98 *duo codd. s. X/XI.* gliss-: APVL. met. 11, 21 *cod. F, em.* φ (*v. p. 2047, 82*), *al.* *de formis*: PHOC. gramm. V 436, 24 -o . . . nullum *habet* praeteritum. *legitur passivum in modum deponentis*: TVRPIL. com. 191, *v. p. 2048, 28.* ASELL. hist. 4 (NON. *ad h. l.* p. 481, 3 -itur pro -it), *v. p. 2047, 38.* *inter verba activa enumeratur ap.* CHAR. gramm. p 477, 11 B. *de notione*: GLOSS.[L] I Ansil. GL 51—57 -ere: crescere, fervescere. -et: crescet. -it: ardescit, increscit. inoluit vel crevit. crescit, augmentatur aut quod ex tota virtute procedit. II Abav. GL 5 -it: pinguescit, crescit. 6[a] -it: increscit. II Philox. GL 18 -it: αὔξει. III Abstr. GI 3—4 -ere: crescere. -it ardescit. *adde ex* GLOSS. ed. Goetz -o αὐξάνομαι. αὐξάνω. αὔξω. προβαίνω ὅ ἐστιν αὔξω -it adolescit. **ascendit** (accen-

[*Burckhardt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ditur *Nettleship, Journ. of Phil. 17, 121*). -ere adolere. PAVL. FEST. p. 98 -ere crescere est (*cf.* ISID. orig. 12, 3, 6). SYNON. CIC. Char. gramm. 426, 30B. gignit *eqs.* . . . -it, crescit. NON. p. 22, 10 -it est congelascit (concalescit *Müller*) et colligitur, vel crescit, vel ignescit. *seq. exempla ex Turpil.* (*p. 2048, 28*), *Acc.* (*p. 2048, 26*), *Pacuv.* (*l. 35*), *Sall.* (*l. 23*), *Verg.* (*infra l. 47*), *Cic.* (*infra l. 41*), *Plaut.* (*infra l. 34*). NOT. Tir. 92, 47 gliscit. *de usu: legitur ap. poetas inde a* PLAVT. (*v. infra l. 34*), *in pedestri oratione inde ab* ASELL.; *frequentant* LIV. (*8^ies^*) SIL. (*15^ies^*) TAC. (*23^ies^*). *deest* TER. CATVLL. CAES. HOR. TIB. PROP. OV. *al.* *de usu et notione cf. etiam F. Sommer, Krit. Erläut. p. 56 sqq.* [*loco corrupto*: ACC. praetext. 13 (*v. p. 2048, 26*). *ex coniectura*: PLAVT. frg. inc. 20 LVCR. 6, 870, *ubi traditum* miscente *tutatur Diels.* ALC. AVIT. epist. 50 p. 79, 6 at glíscentior *pro* adolescentior *temptavit Peiper* (at olescentior *Stangl, Wschr. f. kl. Phil. 1910, 1171 A. 2*). *corrupte*: STAT. Theb. 3, 73 *codd., praeter P, et* SCHOL. *ad h. l.; P recte*: gestis, *cf. Weyman, Glotta 3, 195.*]

I *i. q. crescere, augeri* (*inest vis incipiendi, e. g. infra l. 34. 37.* LIV. 33, 43, 2. *praevalet notio q. e. latenter augeri, e. g. infra l. 29. 53. 55, cf.* SERV. Aen. 12, 9 *infra l. 48*): A *spectat ad vim, magnitudinem, potentiam*: 1 *de rebus naturae* (*in imagine infra l. 27*): SALL. hist. frg. 3, 56 aucto mari et vento -ente. VAL. FL. 5, 371 illum (*Sirium*) tanto non -ere caelo vellet ager (*i. ardorem magis intendere*). SIL. 5, 512 *Vulcanus* arenti robore *aesculi* -ens verticibus saevis (*cf.* 7, 353 -ente malo *i. igne.* 14, 308 *Vulcanus* -entem . . . trahens turris per viscera labem. PORF. Hor. sat. 1, 5, 98. CLAVD. DON. Aen. 9, 535 incendium. *in comparatione et imagine*: CIC. phil. frg. V 74 *v. l. 41.* LVCR. 1, 474 ignis [*i. amor*] . . . sub pectore -ens). 13, 26 *calculus in aquam iactus* tremulum vibrans motu -ente liquorem multiplicat . . . orbes. ANTH. 490^a^, 5 Maius hinc -ens herbis generat nigra bella (vela *Buecheler de umbra arborum cogitans*). *singulariter de re ad supellectilem pertinente*: PAVL. FEST. p. 98 *v. s.* gliscerae. 2 *de rebus incorporeis* (*de morbis infra l. 82 sqq.*): PLAVT. Asin. 912 pulchre hoc -it proelium. Capt. 558 -it rabies. PACVV. trag. 294 animi horresco (horrescit *libri*) et -it gaudium (LVCR. 5, 1061 saecla ferarum dissimilis *solent* voces . . . ciere, cum metus aut dolor est et cum iam gaudia -unt). ASELL. hist. 4 ut maior invidia Lepido -retur ([*cf. p. 2046, 75*]. LIV. 2, 23, 2 invidiam . . . sua sponte -entem insignis unius calamitas accendit. TAC. ann. 15, 64 APVL. met. 5, 9). CIC. phil. frg. V 74 ad iuvenilem lubidinem, copiā voluptatum -it illa (*sc. lubido; cf. infra l. 61*), ut ignis oleo (*explic. Halm, Sitz.-Ber. bay. Acad. 1862. 2, 36; aliter Plasberg, De Cic. Hortensio, Diss. Berlin 1892, 68*). LVCR. 1, 474 *v. supra l. 29.* 3, 480 hominem cum vini vis penetravit . . . clamor singultus iurgia -unt (AVSON. 421, 6 -ens iurgium . . . lenitur). 4, 1069 inque dies -it furor (*sc. amoris*) atque aerumna gravescit (SIL. 9, 393 DAMAS. epigr. 18, 4). VERG. Aen. 12, 9 accenso -it violentia Turno (SERV. *ad l.* -it crescit et latenter . . . . veteres 'gliscit' incremento ignis ponebant [*cf. supra l. 19. 24 sq.*]). DIRAE 6 *ante* conversa retro rerum discordia -et (TAC. ann. 4, 17 CYPR. epist. 45, 1 p. 600, 3 -ente [crescente F] et in peius recrudescente discordia. *cf.* AMM. 26, 9, 9 discordiarum civilium -entes turbines sepelivit). LIV. 2, 19, 2 nec ultra bellum Latinum, -ens iam per aliquot annos, dilatum (29, 2, 2. 33, 43, 2. 38, 42, 8 in dies magis). 6, 14, 1 -ente in dies seditione (42, 2, 2). 27, 3, 1 novum in occulto -ens per indicium protractum est facinus. PLIN. nat. 8, 181 *taurus* stat ira -ente alternos *pedes priores* ⌊replicans⌋ ([replicans orbes F^2^]. SIL. 2, 239). SIL. 4, 6 *fama* -it gressu (6, 63 TAC. hist. 2, 8. 83 ipso spatio. *sim.*: SIL. 10, 578 fama . . . -ente sono iam sidera adibat). 4, 111 nec finis satiesve, novi sed sanguinis ardor -ere (12, 402 AMM. 21, 5, 8). 7, 216 Ausoniis . . . pugnandi prava libido -bat. 10, 598 -unt adversa metu (*cf. ibid.* 597 dura inter pavidos alitur fortuna). 11, 543 -ens gloria (*cf. infra l. 74*). 13, 26 *v. supra l. 29.* 15, 577 Roma adversi tantum ⌊et⌋ (*om. V, del. Bauer al.*) mala -ere belli accipiens. STAT. Theb. 9, 781 menti tumor atque audacia -it. TAC. hist. 4, 25 -bat iracundia legionum. 4, 43 cum -ret certamen . . ., consumptus per discordiam dies. ann. 1, 1 -ente adulatione. 3, 19 alii . . . audita pro compertis habent, alii vera in contrarium vertunt, et -it utrumque posteritate. 3, 69 minui iura (minutura *cod.*), quotiens -at potestas. 4, 16 ut . . . -ret dignatio sacerdotum. 4, 35 punitis ingeniis -it auctoritas. 6, 19 quantum . . . saevitia -ret, miseratio arcebatur. 12, 54 -ente pernicie. 14, 15 inde -ere flagitia et infamia. 15, 10 nec a Corbulone properatum, quo -entibus periculis etiam subsidii laus augeretur (15, 23 unde gloria egregiis viris et pericula -bant. CLAVD. 20, 393). 16, 3 -bat . . . luxuria spe inani. FRONTO p. 30, 17N. quid dico 'idem' (*sc. esse desiderium*)? immo id cottidie novatur et -it. APVL. met. 4, 20 -ente adhuc illo tumultu. 8, 3 novae . . . atque -entis affectionis firmissimum vinculum. 9, 42 -it violentior utrimquesecus contentio (GREG. TVR. Franc. 6, 38 diuturna intentione [*i.* '*contentione*', *cf. Bonnet, Lat. de Grégoire 284*] -ente [cliscc*od.* A_1]). 11, 21 in dies mihi magis magisque accipiendorum sacrorum cupido -bat. SER. SAMM. 496 tum lympha interius vitio -ente tumescit (*i. hydrope progrediente. aliter* ITIN. Alex. 41 *Alexander* curam corporis recipit, vitium tamen -it.). 545 *sin* immane malum (*i. dysenteria*) multo iam tempore -et (-it *B*; glescit [*sup. scr.* crescit] *A*). 763 *de igni sacro: unguen*, quo -ens deponet (*B*; -it *A*) flamma furorem. IVL. VAL. 3, 7 cum . . . pervideret . . . consuetudinem . . . -ere fidei negligentibus. 3, 40 indignatio. IVST. 12, 15, 12 quae res -entem amicorum dissensionem sedavit. EDICT. imp. Diocl. I 9 (*a. 305*) -entis avaritiae. AVSON. 468, 5 -entibus odiis, et maiore . . . tumultu exspectato. SYMM. epist. 1, 34, 1 nisi . . . exculpere a te aliquid litterarum *pergo*, -et oblivio. 1, 67 in eum (*Anysium*) sancti animi tui -at adfectio. AMM. 21, 12, 4 in immensum obstinatione -ente. 25, 4, 25 at in Galliis ⌊barbarorum terrore⌋ (*Mommsen*; vervorum tenore *V*) -ente. CLAVD. DON. Aen. 2, 245 magis -ente amentia. ANTH. 193, 12 ne foedet -ens otia segnities. *singulariter i. q. oriri*: GREG. TVR. Franc. 6, 6 nullus iustitiae fructus nullatenus -it (crescet B_1; *cf. Bonnet, Lat. de Grégoire 268, 4*). 3 *de animantibus*: TAC. ann. 2, 33 qua (*sc. re publica*) tenui angustas civium domos *fuisse*, postquam eo magnificentiae venerit, -ere singulos (*i. ditescere*). 16, 22 frustra Cassium amovisti, si -ere et vigere Brutorum aemulos passurus es. PRVD. ham. 561 friget fera (*i. diabolus*) futtile frendens, humani generis ni per suffragia -at.

B *spectat ad numerum, multitudinem*: TAC. ann. 3, 25 multitudo periclitantium -bat. 4, 5 *sociae triremes alaeque et auxilia cohortium* cum . . . -rent numero et aliquando minuerentur. 4, 27 *multitudo familiarum* -bat immensum minore in dies plebe ingenua. 11, 22 -entibus negotiis duo *quaestores* additi. *significatione minus perspicua*: ACC. praetext. 13 summa ubi (tibi *codd.*) perduellum est? quor⟨s⟩um aut quibus [se] a partibus -unt?

II *i. q. efferri, exsultare* (*fere de personis*): TVRPIL. com. 191 cum te salvum video, ut volui, -or gaudio ([*v. p. 2046, 75*]. SYMM. epist. 1, 43, 1 -o. 9, 72 [67] mihi animus -it gaudio). VAL. FL. 2, 278 *Hypsipyle* flatu non inscia (*sc. furoris Baccharum*) -it anhelo. STAT. Theb. 8, 755 *Tydeus* spectat atrox hostile caput, -itque tepentis lumina torva videns (SCHOL. *ad l.* -it: irascendo in maius accenditur). 12, 639 hos ubi velle acies et dulci -ere ferro dux videt (*non recte* SCHOL. *ad l.* -ere: cum furore cupere. *cf. Weyman, Glotta 3, 195 et p. 2047, 15 sq.*). PETR. CHRYS. serm. 147 p. 595^c^ *amor* -it ardore. ANTH. 196, 3 vario fugienda malo cum belua (*i. elephantus*) -at.

III *i. q. pinguescere, tumescere*: COLVM. 2, 5, 1 *exilem terram* stercorare conveniet, nam eo quasi pabulo -it (2, 13, 2). 7, 1, 1 *asellus paleis* etiam -it. 8, 9, 1 *volatura turturum* per hiemem . . . difficulter -it ([crescit *var. l.*]. *opp.*: aestate . . . sua sponte . . . pinguescit). STAT. Theb. 1, 107 suffusa veneno tenditur ac sanie -it cutis. GELL. 20, 8, 5 eadem autem ipsa, quae crescente luna -unt (*e. g. ostrea, echini, mures*), deficiente contra luna defiunt. ARNOB. nat. 3, 10 havet *animus* . . . videre deas gravidas, deas fetas -entibusque per dies alvis. *in imagine*: VAL. FL. 3, 632 vana -unt praecordia lingua.

deriv.: gliscerae?

compos.: congliscere, reglescere. *Burckhardt.*

glisomarga, -ae *f.* [*voc. gallicum. W.*] *genus margae.* PLIN. nat. 17, 46 tertium genus *margae* candidae -am vocant. est autem creta fullonia mixta pingui terra. *sequitur de qualitate et usu.* [*francog.* glaise. *M.-L.*] *H.*

glittus, -a, -um [*v. quae sub* glūten *dicta sunt; quoad significationem, conferas theod. hod.* kleber '*infirmus, gracilis*' *a* kleben. *W.*] *i. q. tenax, bene cohaerens* (*cf.* 3. glis *p. 2046, 63*): CATO agr. 45, 1 locus bipalio subactus siet beneque terra tenera siet beneque -us siet (*cum* γλιττόν *confert Keil, sed cf.* PLIN. nat. 17, 125). PAVL. FEST. p. 98 -is: subactis, levibus, teneris. *Blatt.*

glius, -ī? [*est gr.* γλοιός. *Heraeus.*] DIOSC. 1, 32 de gliu. sorditias in valneo collecte idest glio virtutem calidam gerit (*gr.* 1, 30, 6 ὁ . . . ἐπὶ τοῖς βαλανείοις συναιρόμενος ⟨ῥύπος *add. Wellm.*; γλοιὸς *Her. in plagulis*⟩ δύναται θερμαίνειν). *H.*

glix? *v.* 2. glis.

1. globa, -ae *f.* *origo incerta.* *pars tunicae rusticae sive pellis* (*cf. l. 71*): LYD. mag. 1, 12 p. 17, 18 σάρακας (*i. sarecas, saricas; v. Ducange s. v.* sarica *et I. D. Fussii ad C. B. Hase epistolam, Leodii 1820 p. 15*) . . . ἐξ ὤμων ἄνωθεν ἕως κνημῶν ἐξηρτημένας περιετίθεντο, κοσμοῦντες αὐτῶν τοὺς λεγομένους ποδεῶνας καὶ γλόβας αὐτοὺς (*i.* ποδεῶνας) ὀνομάζοντες οἱονεὶ δοράς, ὅτι γλοβᾶρε (*i.* glubare, *v. s.* glubo) τὸ ἐκδεῖραι Ῥωμαίοις ἔθος καλεῖν. *neque cum* 2. globa *neque cum* gluma *conferendum est* γλόβα, *quod vocabulum de tota tunica dictum esse defendit Fussius l. l.*

2. glōba, -ae [*fortasse comparandum c. polon.* głobić '*premere, coniungere*', *čech.* hlobiti '*conectere, palum defigere*' *etc. cf.* gleba. *J.*] GLOSS.^L^ III Abol. GL 9 (= GLOSS. III 495, 75. 513, 26) -a: iunctura (*glossam fictam esse putat Lindsay ab homine qui sequentem glossam* 'glomeratur: adiungitur ⟨a⟩ globo tractum' *sic intellexerit*: 'glomeratur a iunctura globo tractum', *ideoque eius auctoritatem cadere. sed cf. Gundermann, Berl. phil. Wochenschr. 21 (1901) 974; Meyer-Lübke, Wiener Studien 25 (1903) p. 100 et Litbl. f. germ. u. rom. Phil. 37 (1916) 316.*

globātim [*a* globus. *W.*] GLOSS.^L^ III Abol. GR 4 gregatim: -m. *i. q. per globos*: AMM. 27, 9, 6 -m per vicina digressi praedones (*cf. p. 2055, 70*).

[*Blatt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

globātio, -ōnis *f.* *a* globare. *i. q. materies coacervata*: CEREAL. 20 p. 766^{C} deus spiritus est, non caro; intellectus est, non est -o; internum lumen est, non materies circumfusa.

globellum, -ī *n.* *vocabulum vix recte fictum* (globellus *expectes*) *ab Isid. dum explicare vult quam originem habuerint voces hisp. et port. a* *globellus *derivatae, v. Meyer-Lübke, Wiener Studien 25 (1903) p. 102.* *globellus *glomus parvum significasse videtur.* ISID. orig. 19, 29, 6 gubellum (lubellum *U*) corrupte a globo dictum per diminutionem quasi -um. [*gall. mer.* grubeu. *hisp.* ovillo. *M.-L.*]

globeus, -a, -um *a* globus. *i. q. globosus, rotundus*: CHALC. comm. 75 mundi ... constitutio ... ad motum aeternitati convenientem directa motuique proprio similem formam praeferens -am. *cf. p. 2050, 43.*

globo, -āvī, -ātum, -āre *a* globus. GLOSS. -at: colligit. rotundat. GLOSS.^{L} III Abstr. GL 2 -at: acervat. I Ansil. GL 63 -ta agmina: inunata (*cf. Ducange s. v.* inunare). 64 -tos: in unum congregatos. 65 -tum: glotinatum (glu-). III Abol. GL 12 ⟨globos flammarum:⟩ glubatis (*i.* globatos) ignis, *cf. p. 2056, 55.* *non legitur ante* PLIN. nat.; *cf. Thes. IV 283, 12.*

i. q. in globum cogere: **1** *proprie*: **a** *de mundo* (*v. p. 2052, 25. 2050, 2*): PLIN. nat. 2, 5 formam *mundi* in speciem orbis absoluti -tam esse, nomen *docet*. MART. CAP. 8, 814 mundus ... ex quattuor elementis ... in sphaerae modum -atur. **b** *de aqua rotundam formam accipiente* (*cf. infra l. 81*): PLIN. nat. 2, 163 dependentes ubique guttae parvis -antur orbibus. 2, 164 ad miraculum redit, quonam modo etiamsi -etur extremum non decidat mare. **c** *de plantis*: PLIN. nat. 18, 130 *rapa* aut .. in latitudinem fundi, aut in rotunditatem -ari. 19, 34 crescant *tubera* anne vitium id terrae ... ea protinus -etur (-entur *T*) magnitudine, qua futurum est, et vivat (vivant *al.*) necne, non facile arbitror intellegi posse (*cf. ibid.* 35). **d** *de hominis corpore* (*v. p. 2053, 27*): VICTRIC. 18 corpus ... velut sanguinis fermento -tum. **e** *de nubibus* (*v. p. 2056, 78*) PLIN. nat. 18, 344 nubes -buntur (*cf. ibid.* 355).

2 *translate* **a** *de apibus* (*v. p. 2055, 42*): PLIN. nat. 11, 53 totum examen circa ... eum (*i. regem*) -atur (*cf. Aristot. hist. an. 9, 625^{b}, 7 αἱ λοιπαὶ περὶ τοῦτον συνεσπειραμέναι φαίνονται*). **b** *de avibus* (*v. p. 2055, 46*): SOL. 11, 21 *coturnices* ubi terram persentiscunt, coeunt catervatim, deinde -tae (conglobatae *I*) ... properant.

syn.: glomero *v. supra l. 33.* *deriv.* globatio. *comp.*: conglobo *v. supra l. 38.* circumglobo.

globōsitās, -ātis *f.* *a* globosus. *i. q. rotunditas, forma globosa*: CHALC. comm. 60 p. 128, 22 -s terrae liquido adparet (MACR. somn. 1, 15, 16 -s terrae habitationes omnium aequales sibi esse non patitur. 1, 16, 6). 62 p. 130, 9 invenimus aquae placidae et quiescentis -em (*cf.* p. 130, 3 obsistente ... marina incurvitate). MACR. somn. 1, 19, 23 *αἰσθητικόν* id est sentiendi natura de sole, *φυτικόν* autem id est crescendi natura de lunari ... -e perveniunt. 1, 22, 8 latera quibus in terra -s sphaeralis efficitur. EVSTATH. Bas. hex. 3, 4 p. 893^{C} quomodo ... aqua semper ... ad inferiora delubricans poterat in -e curvati firmamenti consistere? (*gr. πῶς ἂν ἐδυνήθη ἐπὶ τῆς κυρτῆς περιφερείας τοῦ στερεώματος ἱδρυνθῆναι sc. τὸ ὕδωρ.*) *synon.* incurvitas, *v. supra l. 45.*

globōsus, -a, -um *a* globus (*cf. Archiv 5 [1888] 216 sq.*). *formae*: globossus GLOSS. V 364, 9, *cf. l. 61.* glovosus COLVM. 10, 383 *SA*, *cf. p. 2050, 82.* GLOSS. *στρογγύλος*. GLOSS.^{L} III Abol. GL 6 -us rotundus. II Philox. GL 21 -um: *σφαιροειδές*. *respondet apud Graecos*: *θρομβώδης*, *v. p. 2050, 34* (*cf. p. 2051, 19*). *στρογγύλος*, *v. supra l. 55* (*cf. p. 2061, 10*). *σφαιροειδής*, *v. p. 2051, 5. 7 et supra l. 56.* *legitur inde a* PACVVIO (*v. p. 2051, 11*) *et* ACCIO (*v. p. 2050, 13*). [*e coniectura satis certa:* PACVV. trag. 367 Fortunam ... saxo ... instare in globosso praedicant volubili (*Salmasius, Buecheler.* in globos posse dicant *M.* saxique instar -i esse dicunt *C.* saxeoque instare globo praedicant *E, cf. p. 2051, 39*). ISID. orig. 19, 10, 13 pallidus *silex* in caemento raro utilis ... -us contra iniurias fortis (globus *codd., sed cf. p. 2050, 18*)].

I *i. q. formam globi praebens, rotundus*: **A** *speciatim et strictiore sensu*: **1** *de luna aliisque caeli sideribus* (*cf. p. 2051, 66. 2052, 11*). CIC. rep. 6, 15 *stellae* -ae et rotundae (*cf.* MACR. somn. 1, 14, 22). QVINT. inst. 7, 2, 6 quaeritur ... an ... luna -a an plana an acuta. LACT. inst. 3, 3, 4 utrum ... luna -a sit an concava. FIRM. math. 1, 5, 11 stellarum ignes, qui -ae rotunditatis specie formati circulos suos ... perficiunt. MART. CAP. 1, 66 duo -os orbes ... corripuit *Iuppiter*. 2, 169 *de luna*: -um quoddam tenerumque corpus e superni roris levitate compactum. **2** *de terra* (*cf. p. 2052, 17; aliter p. 2050, 30*): CIC. nat. deor. 2, 98 terra ... solida et -a et undique ipsa in sese nutibus suis conglobata (CHALC comm. 59 p. 127, 5 terram ... -am in medietate mundi sitam). MART. CAP. 6, 590 formam totius terrae non planam ... sed rotundam, -am ... Dicaearchus asseverat. 6, 595 -am rotunditatis flexibus habendam esse tellurem (VEREC. in cant. 7, 5 ut mobilitas aquaticae levitatis in duritiam verteretur -ae telluris). *nota: de aqua rotundam terrae superficiem operiente*: CHALC. comm. 62 p. 129, 24 maris ... et totius aquae forma et species adparet -a. AVG. gen. ad litt. 1, 12 p. 18, 21 cum ... totam terram adhuc aqua tegeret, nihil impediebat, ut aquosa et -a moles ex una parte faceret diem lucis praesentia, ex alia noctem lucis absentia (*cf. ibid.* p. 130, 24). **3** *de mundo* (*v. p. 2052, 25*): CIC. nat. deor. 2, 49 *mundi volubilitas* nisi in -a forma esse non posset. 2, 116 mundus -us est (Tim. 17 *animantem mundum* -um *deus* est fabricatus, quod *σφαιροειδές* Graeci vocant). CHALC. transl. 33 B *mundo* formam ... dedit *deus* congruam ... -am et rotundam (*σφαιροειδές ... κυκλοτερές*). comm. 13 mundi corpus solidum esse ... et -um. 59 p. 127, 5 mundi formam rotundam esse et -am. ib. p. 127, 10 quatenus ... est mundi forma teres et -a? 93 p. 164, 19 mundi corpus sphaerae simile et -um. **4** *de parva terrae vel mundi figura* (*v. p. 2052, 45*): PACVV. trag. 367 *v. p. 2049, 60.*

B *generatim et sensu latiore*: ACC. trag. 397 -os turbines existere ictos *sc. saxo.* LVCR. 2, 469 *corpora* esse -a ... cum squalida constent, provolvi simul ut possint et laedere sensus. LIV. 38, 29, 4 *funditores* a pueris ... saxis -is ... funda mare ... incessentes exercebantur. COLVM. 10, 383 -i corporis *cucurbita* (*opp.* longior 382). PLIN. nat. 36, 169 pallidus *silex* in caemento raro utilis, -us contra iniurias fortis (*cf. p. 2049, 64*). 36, 187 -um lapidem. 37, 176 Oritis -a specie a quibusdam et sideritis vocatur. APVL. apol. 4 p. 389 Oud. capillus ... stuppeo tomento adsimilis et inaequaliter hirtus et -us et congestus, prorsum inenodabilis diutina incuria. 16 p. 425 cur in planis ... speculis ... pares ... *imagines* videantur, tumidis (in tumidis *edd. vix recte, cf.* PLIN. nat. 7, 171) vero et -is omnia defectiora, at contra in cavis auctiora. SOL. 15, 25 smaragdi ... -i. CHALC. comm. 235 erat ... impossibile motu capitis naturali, hoc est -a decursione, terras obiri. HIL. in psalm. 67, 3 fumus ... -us et crassus (*cf. p. 2057, 33*). MART. CAP. 2, 140 *de poculo immortalitatis*: quandam -am animatamque rotunditatem sumit (*quasi ovum*).

II *i. q. globo similis* (*quomodo haec notio orta sit, v. l. 10*): CHALC. comm. 63 non ... terram globum esse, ... sed -am.

III *i. q. globis plenus*: CAEL. AVR. chron. 4, 3, 56 eligendum quod sit albidius *lac* ... neque -um, hoc est frustis coagulatis variatum, quod Graeci *θρομβῶδες* (*cf. p. 2057, 16*) appellant.

iuncturae quaedam notabiliores: corpus: *p. 2049, 73. supra l. 14. 7. 10. 17.* forma: *p. 2049, 77. l. 6. 3.* moles: *l. 1.* orbis: *p. 2049, 72.* rotunditas: *p. 2049, 71. l. 29.* saxum: *p. 2049, 61. l. 16.* species: *p. 2049, 83. l. 20.* terra: *p. 2049, 74.* *apponuntur*: aquosus: *p. 2049, 84.* crassus: *l. 28.* rotundus: *p. 2049, 68. 78. supra l. 7. 8.* solidus: *p. 2049, 75. l 8.* tener: *p. 2049, 73.* teres: *l. 8, cf. p. 2054, 40.* tumidus: *l. 23.* *opponuntur*: acutus: *p. 2049, 70.* cavus: *l. 25.* concavus: *p. 2049, 70.* longus: *supra l. 17.* planus: *p. 2049, 70. 78.* squalidus: *supra l. 14.* *syn.* conglobatus: *p. 2049, 76.* globeus: *v. p. 2049, 12.* rotundus: *v. p. 2049, 78.*

deriv. globositas.

globulus, -ī *m.* *a* globus *deminutive.* *formae*: globolus: PELAGON. 392 *R.* APIC. 8, 398 *EV.* *legitur inde a* CATONE (*v. infra l. 50*). [*de* MARCELL. med. 20, 145 *v. p. 2052, 84.*]

A *proprie*: **1** *speciatim*: **a** *in re culinaria i. q. globus* (*v. p. 2051, 55*): CATO agr. capp. 88 -os sic facito. **b** *in re medicinali i. q. pilula* (*v. p. 2051, 62*): SCRIB. LARG. 13 oportet ... sumere ... coagulum et arefacere ... atque inde dare pueris viciae magnitudinis -um. 59 farinae hordeaciae sextarium conspergere oportet aceto cum melle mixto et subigere diutius atque ita in -os dividere sex (*cf.* MARCELL. med. 13, 1) ... tunc terere oportebit eos -os. 74 fabae magnitudine -um (*cf.* MARCELL. med. 14, 6. SCRIB. LARG. 139. *cf.* MARCELL. med. 30, 8. VEG. mulom. 2, 111, 8 mixturae laseris Cyrenaici -um ad magnitudinem fabae. MARCELL. med. 14, 46. 20, 130. 26, 121. 28, 6. 28, 7 quantum fabae Aegyptiacae magnitudo est. 28, 8. 30, 21. 23. 33, 47). SCRIB. LARG. 77 -i ciceris amplitudinis (*cf.* MARCELL. med. 17, 3. 9, 58. 16, 27 -os ... cicerculi magnitudine). 129. 138 -i mirifice purgantes (*cf.* MARCELL. med. 30, 7 *synon.* pilulae). 139 -i, qui ... cenatis dantur et efficiunt mane deici, quod satis sit (*cf.* MARCELL. med. 30, 8). PELAGON. 392 -os facies in modum nucis (*cf.* MARCELL. med. 33, 46 -os ... ad formam nucis Avellanae). APIC. 8, 398 postea -um condimentorum mittes. MARCELL. med. 25, 25. 30, 18. 28. *vi deminutionis imminuta*: MARCELL. med. 23, 3 fiunt -i parvi (*ex* SCRIB. LARG. 129, *qui*: fiunt -i). 27, 128 -os parvulos facies. **c** *de oculo* (*v. p. 2052, 70*): PAVL. NOL. carm. 23, 174 *oculo vulneratus* clausum cum lumine ferrum continet ... ut labentem excipiat -um (*ibid.* 182 globus). **d** *i. q. glomus parvum* (GLOSS. *ἀγαθίδιον*. *v. p. 2052, 79*): MARCELL. med. 28, 3 -us staminis adpositus *ano* iuvat (*cf.* SCRIB. LARG. 142 glomus: *v. p. 2061, 33*).

2 *generatim*: PLIN. nat. 33, 89 *chrysocollae duo genera*: elutam quae servatur in lomentum, et liquidam -is sudore resolutis. AVSON. 393, 19 albentes sevi -os.

B *in imagine de nimia suavitate orationis* (*cf. A 1 b*): PETRON. 1 mellitos verborum -os et omnia dicta factaque quasi papavere et sesamo sparsa.

synon. globus: *v. supra l. 50. 71.* glomus: *l. 73.* pilula: *l. 62.*

globus, -ī *m.* [*v. quae sub* gleba *dicta sunt. W.*] *formae*: glovus: AMM. 15, 13, 4. 26, 4, 5 *V.* CORIPP. Iust. 2, 320 *M.* APPEND. Probi *v. p. 2051, 14.* glomis (*i.* glovus): LIV. 8, 32, 13 *MPFO.* gobus: DRAC. laud. dei 1, 79 *B.* CASSIOD. var. 8, 21, 3 *H.* *cf.* gubel- [Blatt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

lum. glombum: *v. infra l. 6, cf. Baehrens, App. Probi p. 100.* *de genere*: *n.* globum? (*cf. infra l. 35*): GLOSS. V 298, 42 -um: collectio multorum. 541, 2 -um: rotunditudo. IV 605, 7 -a: vertices. GLOSS.ᴸ IV Plac. G 4 -us dicitur genere masculino lunaris, ut Vergilius 'lucentemque -um lunae' (Aen. 6, 725; *cf. infra l. 67*). globum autem [et glombum] et glomera neutro genere pensa mulierum (glomus autem *eqs. Goetz*). NOT. Tir. 110, 38 globus. *de sensu: voces* globus *et* glomus *forma et usu tam affines grammaticis pro uno fere vocabulo sunt, cf.* PRISC. gramm. II 170, 2 neutra ... quaedam solebant *veteres* etiam masculino genere proferre vel ex contrario 'hic' et 'hoc guttur', 'murmur', 'globus' quod etiam 'hoc glomus' dicitur, *v. p. 2061, 16. per affinitatem fit, ut tam a librariis quam ab ipsis scriptoribus invicem permutentur, quod reprobat* APPEND. Probi 71 glovus non glomus (*v. p. 2052, 79. 2061, 29; cf. Heraeus, Archiv 11 [1900] 311.* glomus non globus *Baehrens, quia* glomus *nusquam occurrit, ubi* -us *malis,* globus *autem saepius fines vocabuli q. e.* glomus *invasit*). *respondent: apud Graecos*: *γνόφος, v. p. 2057, 13 (fortasse propter similitudinem sonitus et notionis). ϑρόμβος, v. p. 2057, 16 (cf. p. 2050, 34. 2061, 12). κρουνοί, v. p. 2956, 59. κύκλος, v. p. 2053, 58. περίοδος, v. p. 2054, 6. σφαῖρα, v. infra l. 50. 53. in Hebraicis*: צְדָה *v. p. 2055, 38.* עִפְּצָה *v. p. 2055, 39.* GLOSS. (*adde supra l. 2*) ἄϑροισμα. σύστημα, σφαῖρα. GLOSS.ᴸ I Ansil. GL 61 globas (*leg.* -os): omnia nimi⟨r⟩um in rotundo sive ignis in gyro. 67 coniunctiones. 68 coadunationes. 69 vertices, congregationes. 73 convolutum. III Abstr. GO 1 rotundus acervus aut volumen vel agmen. Corp. G 110 pila, rotunditas. II Philox. GL 20 *κλῶσμα. συστροφή.* *legitur primum apud* PLAVTVM (Poen. 481), *deinde apud* CATONEM (agr. 79. 80. mil. frg. 11) *et* VARRONEM (ling. 5, 107); *apud* CIC. 7ⁱᵉˢ, LVCR. 5ⁱᵉˢ, SALL. *bis* (Iug. 85, 10 hist. frg. 3, 84), NEP. *semel*, VERG. 7ⁱᵉˢ. CICERONEM *et* VERGILIVM, *quorum alter σφαῖραν (cf. infra l. 53), alter κρουνοὺς Pindari (cf. p. 2056, 59) hoc vocabulo interpretatus est, sequitur usus posterioris aetatis; maxime enim doctae et poeticae linguae est (sic* PLIN. nat. 19ⁱᵉˢ, SIL. 27ⁱᵉˢ, STAT. 14ⁱᵉˢ); *rerum gestarum quoque scriptores vocabulum frequentant (e. g.* LIV. 11ⁱᵉˢ, TAC. 16ⁱᵉˢ). [*it. sept.* ghiòva, *francog. mer.* glovo, *cf. p. 2053, 24. supra l. 2. M.-L.*]

[*falso traditur*: PACVV. trag. 367 Fortunam ... saxo ... instare in -os posse dicant volubili (in globosso praedicant *Salmasius, Buecheler; v.* globosus *p. 2049, 60. cf. Schlachter, Der Globus, Στοιχεῖα VIII p. 91. v. etiam p. 2052, 50*). ISID. orig. 19, 10, 13 *v.* globosus. *e coniectura: satis certa*: CARM. epigr. 2041 ⟨condecorans ecce⟩ Odeum g⟨l⟩o⟨bus⟩ Atl⟨an⟩t⟨eus⟩ ⟨cognata excel⟩sum tollit in astra caput (*suppl. Housman, Class. Rev. 41 [1927] 61*). *admodum dubia*: IVL. VAL. 1, 5 hunc *filium* post ambitum mundani ⌊laboris⌋ (globi foris *Ausfeld*) ... occasu celeri periturum (*Ps. Callisth. 1, 11 τὸν ὅλον κόσμον*).]

I ***proprie:* A *corpus solidum undique rotundum.*** *utrum haec notio an notio sub B allata vetustior sit, pro certo dici non potest: anteposui hanc notionem, quia inde a primis temporibus eam inveni.* GLOSS. *σφαῖρα*, rotunditas condensa, volumen. NON. 432 -us soliditas undique versum rutunda, ut est sphaera et staminum glomera. *cf.* CIC. nat. deor. 2, 47 cum ... duae formae praestantes sint, ex solidis -us, sic enim *σφαῖραν* interpretari placet, ex planis autem circulus aut orbis.

1 *speciatim*: **a** *in re culinaria* (*cf. p. 2041, 46*) *cum de placentis manibus depstis ideoque plus minusve rotundis tum vanescente rotunditatis sensu de qualibet massa compacta* (*l. 60 sqq.; cf. p. 2053, 41*): CATO agr. 79 -os sic facito (*cf. p. 2050, 50*). 80 encytum ad eundem modum facito uti -os. VARRO ling. 5, 107 a -o farinae dilatato, item in oleo cocti, dicti [a -o] -i. MORET. 115 in ... -um distantia contrahit unum. APIC. 8, 334 trityrae -um mittis. 8, 398 trituram colligis et facies -um ex ea (*cf. p. 2050, 50 sqq.*). *fere i. q. globulus* (*v. p. 2050, 50*): PS. THEOD. PRISC. add. p. 322, 21 ternos -os ... bibe.

b *de terra et caeli corporibus* (*cf. p. 2053, 55; interdum haud facile discernitur utrum sidus an sphaeram significet*): *α de luna* (*v. p. 2053, 81*): LVCR. 5, 69 lunai ... -um. 5, 722 versando ... -um *lunae*. VERG. Aen. 6, 725 lucentem ... -um lunae (*cf.* SERV. *ad loc.* -um ... ideo, quia dicitur luna *σφαιροειδής* esse). MANIL. 1, 210 -us *lunae* obliquos totus non accipit ignes. APVL. mund. 21 caelum solis orbe et lunae -o ... ornavit (*cf.* 29). CHALC. comm. 72 p. 140, 4 citimum ... terrae esse lunae -um. 200 p. 241, 21 quod ... in lunari -o consistant homines (*cf. ibid.* p. 242, 3 AMM. 20, 3, 4 FAV. EVL. p. 5, 28 CLAVD. rapt. Pros. 2, 298 MACR. somn. 1, 3, 11 CLAVD. MAM. anim. 2, 12 p. 149, 5 DRAC. Romul. 5, 327 ENNOD. opusc. 3, 137 p. 366, 13. 7, 2 p. 411, 16. *cf. p. 2053, 83*). AMBR. hex. 1, 3, 10 p. 9, 8 -us lunae (*cf.* 4, 6, 25ᴱ). CLAVD. 7, 164 -um lunae *ingredi*. AVG. civ. 10, 11 p. 418, 23 D. *daemones* in aëre esse sub luna atque in ipso lunae -o. epist. 55, 6 p. 175, 15 incrementa et decrementa lunaria ex conversione -i eius coniecerunt. EVSTATH. Bas. hex. 6, 10 p. 933ᴬ *luna* nunc ... perfecta ... in -o, nunc semiplena (*ἀπηρτισμένη τῷ κύκλῳ ... μειουμένη*). *nota plur.*: DRAC. satisf. 242 lunae ... -os. ENNOD. opusc. 3, 137 p. 366, 13 -is lunaribus (*cf. p. 2054, 2*). *β de sole*: SEN. benef. 7, 31, 3 alius solem ... fortuitorum ignium -um ... appellat. MELA 1, 95 *lux* cogit se ac rotundat et fit ingens -us. PLIN. nat. 2, 180 circuitu -i alia aliis detegente et occultante. 2, 181 opposit u -i *solis* (*aliter infra l. 23*) noctem aut ambitu diem adferente. SIL. 1, 258 candenti ... -o *solis* medius coquit aethera fervor. SOL. 52, 25 *gymnosophistae rimantes secreta* in -o igneo *solis* (*cf.* 36, 3). CHALC. comm. 64 p. 132, 9 terra ... adversum solis -um comparata. PS. RVFIN. in Am. 5, 7–8 p. 1076ᴰ solis -us cum explicaverit gyros. PRVD. perist. 10, 537 cadet rotati solis in terram -us. c. Symm. 1, 313 solem ... tereti ... -o per inane volantem. SEDVL. op. pasch. 3, 17 p. 246, 4 -um ... solis ardentem (*cf.* carm. 3, 204 solis ... orbem). DRAC. laud. dei 1, 208 solis ... -um. 2, 5 sidereus ... -us. IORD. Get. 69 solis ... -um igneum (*acc.*), quantum terreno orbe in mensura excedat ostendit *Dicineus.* *γ de stellis* (*cf. p. 2053, 56*): CIC. rep. 6, 16 stellarum ... -i terrae magnitudinem ... vincebant. VAL. FL. 5, 46 Pleiadum ... -os. APVL. mund. 2 Phaenonis -us, quem appellamus Saturnum. FIRM. math. 1, 10, 14 tu Iuppiter ..., qui mundum ... laetificas et secundi (*post Saturnum*) -i possides principatum. AVIEN. Arat. 479 vasto -us aestuat orbe (*synon.* 478 fax *sc. stella*). *δ de terra*: CIC. rep. 6, 15 illum -um, quem in hoc templo medium vides, quae terra dicitur. TVSC. 1, 68 -um terrae eminentem e mari. PLIN. nat. 2, 56 -o terrae obstante (*cf.* 2, 160. 162. 166. 170. 245. 18, 210). SIL. 11, 456 telluris ... -um. 14, 347 cur ... hunc ... -um Tethys (*sc. terram mare*) circumliget. CLAVD. 26, 236 telluris subeunte -o *luna obscuratur.* MART. CAP. 6, 593 quis ... dubitet ... -i devexioris oppositu alia inconspicua fieri atque alia velut sphaerae curvationibus eminere. 6, 594 ad fidem -i rotundioris. *ε de mundo* (*cf. p. 2053, 68*): MANIL. 1, 139 mundi struxere -um *elementa.* CHALC. transl. p. 33 B levem ... -um (*i. mundum*) undique versum expolivit *deus* (*λεῖον δὲ δὴ κύκλῳ ἔξωϑεν ἀπηκριβοῦτο*). *ibid.* p. 33 C ut ageret et pateretur ... omnia mundi -us. *ζ de variis sideribus*: LVCR. 5, 472 *solis lunaeque* -i. APVL. Plat. 1, 10. 11. RVFIN. Orig. princ. 2, 3, 6 p. 122, 22 quidam volunt -um lunae vel solis ceterorumque astrorum, quae *πλανήτας* vocant, per singula mundos nominari. PRVD. cath. 9, 15 sub alto solis et lunae -o. 12, 30 signorum -i. perist. 10, 327 -os dierum noctiumque praesides. AVG. civ. 13, 17 p. 578, 33 D. fugiant dii eorum de -is siderum. MART. CAP. 1, 27 superi ... -i orbesque septemplices ... harmonicis tinnitibus concinebant. 8, 831 neque ... ulla caelestis -i portio ... incognita *Astronomiae.* CLAVD. MAM. anim. 1, 12 p. 52, 16 lunae vel solis -os incorporeis ... spiritibus ... vegetari.

nota: de -is fabulosis Manichaeorum (*de re v. Flügel, Mani p. 93 sq., 100 sq.*): AVG. c. Secundin. 10 p. 922, 4 cum corruptibile hoc induerit incorruptionem, non fabuloso illo -o vestro (*cf. c. epist. fund. 15*). 20 p. 936, 22 horrendi ... -i aeterna supplicia (*cf.* 24 p. 942, 25 dicit Manichaeus aeterno supplicio animas in illo horribili -o damnandas.)

c *de parva terrae vel caeli figura* (*Schlachter [v. p. 2051, 39] p. 29, 51. 57. v. etiam p. 2051, 41*). OV. fast. 6, 278 (*de Archimedis machina ad imitandas sphaerae conversiones facta*) arte Syracosia suspensus in aëre clauso stat -us, immensi parva figura poli (*versus del. Peter, sed cf. Vahlen, opusc. 2, 98*). PAVL. NOL. epist. 16, 4 p. 118, 5 Fortuna lubrico male nixa -o fingitur (*cf. p. 2049, 60*). MART. CAP. 6, 583 (vers.) nam -us et circi zonaeque ac fulgida signa nexa recurrebant arte locata pari.

d *de meteoris quae vocamus aliisque ostentis in caelo animadversis vel de caelo delapsis* (*cf. p. 2056, 52 sqq.*): CIC. div. 1, 97 *in caelo sunt* animadversi -i. OBSEQ. 54 sub ortu solis -us ignis ... cum ingenti sono caeli emicuit (*cf.* OROS. hist. 5, 18, 3). *ibid.* colore aureo -us ignis ad terram devolutus (*cf.* OROS. hist. 5, 18, 6). SEN. nat. 1, 1, 2 Aristoteles (*meteor. 1, 4 p. 341ᵇ 3*) -um ignis *appellavit* capram. 1, 1, 5 nascuntur trabes et -i et faces et ardores. 7, 26, 2 quis ... tibi concedit cometas longos esse? quorum natura quidem ut ceterorum siderum -us est, ceterum fulgor extenditur. PS. AVR. VICT. epit. 43, 8 visus ingens -us caelo labi. SERV. Aen. 10, 272 p. 422, 30 -us ei (*i. cometae*) modicus dicitur et tumens. RVFIN. hist. 10, 40 -us ignis ... emicuit et per medium plateae percurrens ... ultro citroque ferebatur. MART. CAP. 8, 810 et ecce -us quidam lucis aetheriae et concava perspicui ignis aggestio (congestio *B*) ... illabitur. *nota: de barba cometae*: MANIL. 1, 839 -us ardentis sequitur sub imagine barbae (glomus *Bentleius, Housman; sed cf.* SEN. *supra l. 60 sq.*).

e *de oculo* (*cf. p. 2050, 69*): CHALC. comm. 238 p. 273, 15 teres et levis oculi -us ... lineam visus facile contorquet. *i. q. oculus vel potius bulbus oculi*: CHALC. comm. 246 p. 280, 8 esse ... semitas, quae a cerebri sede ... ad oculorum cavernas meent, naturalem spiritum continentes. quae cum ... perveniant ad oculorum concavas sedes ... -os complent. PAVL. NOL. carm. 23, 182 si forte gravi morbo disrupta vel ictu ... male dissiliat membrana fluentis ocelli, prosilit iste -us (*cf.* v. 174 globulus). CASSIOD. inst. div. 5 p. 1116ᴮ dexter ... -us vitreo colore confusus ... infructuosis nisibus volvebatur.

f *i. q. glomus apud scriptores vergentis latinitatis* (*cf. p. 2051, 8 sqq. 2061, 26*): GLOSS. II 215, 26 *ἀγαϑίς* -us, glomus. 550, 3 *τολύπη, κωβάριον* (*cf. Ducange, Glossarium mediae et infimae Graecitatis s. v. κοβάρι, κονβάρι*). HIER. epist. 130, 15, 2 neta ... in -um collige. MARCELL. med. 20, 145 per -um lanae stomacho quod sufficiat, infundes (globulum *Cornarius, cf. p. 2050, 72.*). CLAVD. carm. min.
[*Blatt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

app. 5, 43 vellera lanae ... in ... -os teretes coeuntia. CARM. epigr. 492, 6 fila ... -o Parcarum revoluta cuncta gubernant.

2 *generatim de quolibet corpore rotundo et solido*: PLAVT. Poen. 481 in fundas visci indebant grandiculos -os. LVCR. 5, 665 dispersos *solis* ignis ... coire -um quasi in unum et conficere orbem. 5, 720 -us ... pilai. FEST. p. 242 antiqui ... offam vocabant abscisum -i forma ut manu glomeratam pultem (*cf. p. 2051, 55*). PLIN. nat. 2, 177 *terrae figuram* -o similem ... iisdem intellegitur argumentis (*cf.* LACT. inst. 3, 24, 7). LACT. opif. 8, 4 hanc eius aulam (*i. hominis caput*) deus non obductam porrectamque formavit ..., sed orbi et -o similem. CHALC. comm. 60 p. 129, 5 sphaerae (*gen.*) -o (*secl. Wrobel, sed cf. infra l. 80*). 63 p. 131, 4 non ... terram -um esse dicimus, sed globosam, nec pilam, sed similem pilae. 93 p. 165, 9 demus ... corpori nostro quaedam ... additamenta ad tumorem -i (p. 165, 6 in effigie pilae; *cf. infra l. 31*). SYAGR. reg. 8 p. 153, 9 K. in -o ignis vel stilo. *nota: de animis rotundam siderum formam accipientibus*: HIER. epist. 108, 24, 4 -os mihi Stoicorum ... confingis (*cf. Chrysipp. frg. 815 Arnim* ψυχὰς σφαιροειδεῖς). PS. DIOSC. herb. fem. p. 591, 5 in capite eius (*sc. herbae*) -i quidam spinosi echino marino similes.

B ***solidum corpus, moles compacta sphaerali forma carens*** (*v. p. 2051, 48*). *cf.* MACR. somn. 1, 14, 22 solida sphaera ... nec ex -o, si r o t u n d i t a s desit, nec ex rotunditate, si -us desit, efficitur.

1 *speciatim*: **a** *de gleba*: GLOSS. βῶλος. FEST. p. 181 occatorem Verrius putat dictum ab occaedendo, quod caedat grandis -os terrae. AMM. 22, 8, 46 limum -osque (glebasque *Clark, al.*) adgerente multitudine ... fluentorum. **b** *de hominis corpore deformi, de homine nondum animato sive exanimato*: OV. fast. 1, 111 *Ianus*: fueram -us et sine imagine moles (*cf. ibid.* 106 acervus. 108 massa). LVCAN. 9, 801 *de homine a prestere percusso*: informis -us et confuso pondere truncus (*cf.* 792 pereunte figura *per tumorem*). VAL. FL. 6, 431 *de corpore Phaethontis adusto*: ater ... -us ibat in amnem. STAT. silv. 1, 6, 59 *pumilos* nodosum ... in -um *natura* ligavit. POTAM. tract. 1 p. 1413B recedente anima in -um corporis viduati. CLAVD. carm. min. 27, 73 auctorem ... -um (*sc. cinerem paternum*). GREG. M. in Ezech. 2, 8, 8 ex patris semine et matris sanguine parvus ac liquidus -us. **c** *de corporis partibus* (*cf. p. 2057, 19*): LVCR. 4, 119 quid cordis -us *putandumst? cf.* LACT. opif. 14, 4. AVG. serm. ed. Mai 37, 3 *Christus*: sustinui -os uteri virginalis. DRAC. laud. dei 1, 264 pennantur membrata *ova* -is.

2 *generatim de qualibet massa compacta* (*cf. p. 2051, 57*): SEN. nat. 7, 4, 4 -us aëris ..., quem turbinem dicimus. PLIN. nat. 2, 33 ne convolutus aer eandem in partem aeterna mundi vertigine ignavo -o torpeat. 2, 160 *terrae* -um in formam orbis ... mundi volubilitate cogente. 2, 161 *intervenit* sententia ..., inaequali -o, ut si sit figura pineae nucis, ... terram undique incoli. 33, 101 *alabaster* fissuris ..., non -is dehiscens. 34, 136 in fornacibus -os lapidis, qui coquatur, ferruminari (*cf.* APVL. flor. 21 p. 99). VAL. FL. 3, 135 spicula ... per piceos accensa -os (*i. per unguen piceum*). STAT. silv. 4, 9, 28 prunorum -us atque cottanorum. CLAVD. DON. Aen. 11, 80 *praeda* in -um collecta. CLAVD. carm. min. 39, 1 (*de massa crystalli*) marmoreum ... -um. MACR. Sat. 7, 12, 24 aqua ... obsita -is nivium.

C *notione soliditatis vanescente i. q.* ***orbis***. GLOSS. periferia, rotunditas.

1 *speciatim*: **a** *de orbibus vel sphaeris caeli, gr.* ἁψίς (*cf. p. 2051, 64*): **α** *de orbibus quibus affixi feruntur planetes* (*cf.* **b**): APVL. mund. 2 p. 292 *stellae* affixae diversis -is (*cf. Ps. Aristot. mund. 2 p. 392a, 15* ἐν ἑτέροις καὶ ἑτέροις κύκλοις). CHALC. comm. 72 p. 140, 2 ordinem conlocationis -orum vel etiam orbium, quibus conlocati feruntur planetes. 78 p. 146, 2 *planetes* in -is suis consistentes (*cf.* 83 p. 154, 11). 113 p. 179, 23 planetes ... in -os proprios redacti. AVG. civ. 13, 16 p. 576, 10 D. neque *Platoni* concedendum est, -os istos luminum sive orbiculos ... propriis animis vivere. MACR. somn. 1, 1, 3 circulos orbes -osque describere. 1, 18, 1 illi septem -i, qui subiecti sunt *caelo*. MART. CAP. 2, 118 (vers.) quantos orbita curva (*sc. extimum caelum*) -os *ambiat*. **β** *de eisdem cum orbe caeli et terra*: CIC. rep. 6, 17 novem tibi orbibus vel potius -is conexa sunt omnia. FIRM. math. 1 pr. 5 novem illi -i. **γ** *de supremo caelo sive firmamento,* σφαῖρα ἀπλανής: PLIN. nat. 2, 104 *pugna elementorum* immenso rerum causas (*i. sidera*) -o ostendit. APVL. Plat. 1, 11 p. 203 -orum ... caelestium ... supremum esse eum *cuius* amplexu ceteri *coërceantur*. CHALC. transl. p. 33C cunctis intra -um visibilibus regestis. comm. 69 p. 136, 13 sol ... et luna et ceteri quinque ... planetes una quidem maioris -i conversione rapiuntur. 92 p. 163, 13 circulus, ... qui in aplani -o summus est. *ibid.* p. 163, 15 aplanis -i effigiem delineare. 104 p. 173, 4 similes eius -i motui, qui aplanes vocatur. 120 p. 186, 3 ait *Plato* deum ... coruscum quoddam animal et formatum in modum sphaerae infixisse ... aplani -o. RVFIN. Orig. princ. 2, 3, 6 p. 122, 24 quem dicunt ἀπλανῆ -um. MART. CAP. 2, 198 ipsius caelestis sphaerae -um. CLAVD. MAM. anim. 2, 12 p. 144, 20 sphaeroidis -o mundus includitur. **δ** *de sphaera lunae*: CHALC. comm. 73 p. 141, 12 primum se a terra transmisisse lunae -um. RVFIN. Orig. in gen. 14, 3 p. 124, 8 providentiam eius supra l u n a r i s (*cf. p. 2051, 71*) -i spatia cohiberi. MART. CAP. 2, 151 infra solis meatum usque lunarem -um secundae beatitatis numina. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 3 p. 8, 22 quicquid sub lunari -o beatiore animo ... valet. *nota plur.* (*cf. p. 2051, 81*): DRAC. laud. dei 2, 49 l u n a r e s ... amplexa -os dominatur *virtus dei* (Romul. 9, 20). **ε** *de sphaera solis*: CHALC. transl. p. 39B ignivit lucem ... deus ... e regione secundi a terra -i, quam lucem solem vocamus (*gr.* ἐν τῇ πρὸς γῆν δευτέρᾳ τῶν περιόδων). **b** *i. q.* *c i r c u l u s s i v e s e m i t a s i d e r i s* (*cf.* **a α**): CHALC. comm. 74 p. 143, 1 cum per proprios orbes ferantur seu -os idem planetes. 79 p. 148, 4 illius -i, per quem sol movetur. *ibid.* p. 148, 10 solis -o superiore existente dies erit perpetua. *ibid.* p. 149, 2 vehi planetas ... epicyclis, hoc est a terra separativis nec imminentibus -is. 81 p. 151, 13 per epicyclos -os fertur *sol*. 112 p. 178, 11 adfirmant *Plato aliique* aliquanto quam solis esse elatiorem Luciferi -um. AVG. gen. ad litt. imperf. 12, 37 p. 486, 10 *syn.* circulos. VAL. CEM. hom. 1, 1 p. 692C cursum solis lunaeque -um. **c** *de circulis caelestibus* (*cf.* circulus *vol. III 1109, 14 sqq.*): ANTH. 761, 3 haec pictura docet quicquid recitavit Hyginus ... describens sidera ... ad caeli terraeque -os in mole rotundos.

2 *g e n e r a t i m*: APVL. met. 5, 22 genas *Amoris* pererrantes crinium -os. SEDVL. carm. pasch. 1, 133 in inmitem virga ... animata draconem, per flexos sinuata -os (*cf.* op. pasch. 1, 8 p. 183 sinuoso flexa volumine). BOETH. mus. 1, 14 *saxum* undarum -os spargit.

i u n c t u r a e a d I: *n o m i n a l e s*: *a c c e d u n t e p i t h e t a*: altus: *v. p. 2052, 32.* aplanes: *v. p. 2053, 75 sqq.* ardens: *v. p. 2052, 8* (*cf. p. 2055, 49. 2057, 29*). caelestis: *v. p. 2052, 36. 2053, 71* (*cf. infra l. 41*). candens: *v. p. 2052, 2* (*cf. p. 2057, 30*). devexus: *v. p. 2052, 23.* dexter: *v. p. 2052, 77.* dividuus: PLIN. nat. 2, 170. epicyclus: *v. supra l. 10 sqq.* fabulosus: *v. p. 2052, 41.* flexus: *v. supra l. 20.* grandiculus: *v. p. 2053, 4.* grandis: *v. p. 2053, 25.* horrendus: *v. p. 2052, 42* (*cf. p. 2057, 35*). horribilis: AVG. c. Secundin. 24 p. 942, 25. ignavus: *v. p. 2053, 43.* igneus: *v. p. 2052, 4. 10.* (*cf. infra l. 44. p. 2057, 49*). imminens: *v. supra l. 11* (*cf. p. 2056, 33*). inaequalis: *v. p. 2053, 45.* informis: *v. p. 2053, 30.* ingens: *v. p. 2051, 84. 2052, 62* (*cf. p. 2055, 61*). levis: *v. p. 2052, 26. 2052, 71.* liquidus: *v. p. 2053, 36.* lubricus: *v. p. 2052, 50.* lucens: *v. p. 2051, 67.* lunaris: *v. p. 2051, 71. 2053, 83 sqq.* (*cf. infra l. 47*). marmoreus: *v. p. 2053, 51.* modicus: *v. p. 2052, 63.* nodosus: *v. p. 2053, 33.* parvus: *v. p. 2053, 36.* piceus: *v. p. 2053, 49.* rotundus: *v. p. 2052, 24. supra l. 16.* separativus: *v. supra l. 10.* sidereus: *v. p. 2052, 10* (*cf. infra l. 50*). superi -i: *v. p. 2052, 35.* suspensus: *v. p. 2052, 48. 2057, 40.* teres: *v. p. 2052, 7. 70.* tumens: *v. p. 2052, 63.* *a c c e d u n t g e n e t i v i*: aëris: *v. p. 2053, 42.* caeli: *v. supra l. 16* (*cf. supra l. 24*). cordis: *v. p. 2053, 37.* corporis: *v. p. 2053, 34.* cottanorum: *v. p. 2053, 50.* crinium: *v. supra l. 18.* farinae: *v. p. 2051, 59.* ignis: *v. p. 2052, 56. 57. 58. 2053, 15* (*cf. supra l. 30. p. 2057, 49*). ignium: *v. p. 2051, 83.* lapidis: *v. p. 2053, 47.* Luciferi: *v. supra l. 13.* lucis: *v. p. 2052, 65.* luminum: *v. p. 2053, 63.* lunae: *v. p. 2051, 66 sqq.* (*cf. p. 2052, 29*). *2053, 81 sqq. supra l. 17* (*cf. supra l. 35*). mundi: *v. p. 2052, 25 sqq.* nivium: *v. p. 2053, 52.* oculi: *v. p. 2052, 71.* pilai: *v. p. 2053, 6.* prunorum: *v. p. 2053, 49.* siderum: *v. p. 2052, 34* (*cf. supra l. 38. p. 2057, 55*). signorum: *v. p. 2052, 33.* solis: *v. p. 2051, 82 sqq.* (*cf. p. 2052, 29*). *cf. supra l. 9.* sphaerae: *v. p. 2053, 11. 2053, 80.* stellarum: *v. p. 2652, 12 sqq.* (*cf. p. 2052, 29. 2057, 55*). telluris: *v. p. 2052, 20. 22.* terrae: *v. p. 2052, 17 sqq. supra l. 16.* triturae: *v. p. 2051, 61.* undarum: *v. supra l. 21* (*cf. p. 2057, 57*). uteri virginalis: *v. p. 2053, 39.* -i (-orum) conlocatio: *v. p. 2053, 59.* conversio: *v. p. 2053, 74.* effigies: *v. p. 2053, 75.* forma: *v. p. 2053, 6.* incrementa: APVL. mund. 29. motus: *v. p. 2053, 76.* oppositus: *v. p. 2052, 1. aliter p. 2052, 23.* portio: *v. p. 2052, 36.* principatus: *v. p. 2052, 16.* punctum: CHALC. comm. 79 p. 148, 5. spatia: *v. p. 2053, 83.* supplicia: *v. p. 2052, 42.* tumor: *v. p. 2053, 14.* variatio: CLAVD. MAM. anim. 2, 12 p. 149, 5. *v e r b a l e s*: -um: adgerere: *v. p. 2053, 26.* alere: VERG. Aen. 6, 725. ambire: *v. p. 2053, 66.* amplecti: *v. supra l. 3.* bibere: *v. p. 2051, 63.* caedere: *v. p. 2053, 25.* circumligare: *v. p. 2052, 21.* cogere in formam orbis: *v. p. 2053, 45.* complere: *v. p. 2052, 75.* confingere: *v. p. 2053, 17.* describere: *v. p. 2053, 64.* devolvere: *v. p. 2052, 57.* dilatare: *v. p. 2051, 60.* efficere: PLIN. nat. 2, 162. expolire: *v. p. 2052, 27.* ferruminare: *v. p. 2053, 48.* fundare: LVCR. 5, 69. pati: DRAC. Romul. 9, 20. struere: *v. p. 2052, 25.* vegetare: *v. p. 2052, 38.* versare: *v. p. 2051, 66.* volvere: *v. p. 2052, 78* (*cf. p. 2057, 65*). -us (-i) aestuat: *v. p. 2052, 16* (*cf. p. 2057, 67*). concinunt: *v. p. 2052, 36.* emicat: *v. p. 2052, 56. 64* (*cf. p. 2057, 70*). illabitur: *v. p. 2052, 66.* labitur: *v. p. 2052, 62.* nascitur: *v. p. 2052, 59.* obstat: *v. p. 2052, 19.* prosilit: *v. p. 2052, 76.* stat ... suspensus: *v. p. 2052, 46 sqq.* subit: *v. p. 2052, 22.* vivit: *v. p. 2053, 63.* in -um (-os) coire: *v. p. 2053, 1. 5.* colligere: *v. p. 2052, 82. 2053, 50.* contrahere: *v. p. 2051, 61.* ligare: *v. p. 2053, 33.* recedere: *v. p. 2053, 34.* redigere: *v. p. 2053, 61.* -o (-is) conectere: *v. p. 2053, 67.* debiscere: *v. p. 2053, 47.* obserere: *v. p. 2053, 52.* torpere: *v. p. 2053, 44.*

II ***translationes***: **A** ***de animantibus, i. q. manus, multitudo***. GLOSS.L III Abol. GL 3 -um: multitudinem. 11 collectio multorum (*v. p. 2051, 2*). GLOSS. πλῆθος. SYNON. Cic. Char. gramm. p. 417, 32 B. *inter varia synonyma ut*: caterva, turba, grex,

[Blatt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

multitudo, manus, numerus, factio, conventus, frequentia, ala, cuneus, falanx.

1 *de hominibus*: **a** *sensu strictiore t. t. militaris (cf. Grosse, Röm. Militärgeschichte p. 256 et Kretschmer, Glotta 6 [1915] p. 31)*: CATO mil. frg. 11 (p. 82) sive ... opus sit cuneo aut -o aut forcipe aut turribus aut serra, uti adoriare. GELL. 10, 9, 1 vocabula ... militaria ...: frons ..., cuneus, orbis, -us, forfices. AMM. 24, 4, 9 equestres turmae divisae per -os. 27, 8, 7 divisis plurifariam -is adortus est vagantes hostium ... manus. 31, 16, 5 Saracenorum cuneus ... congressurus barbar⟨or⟩um -o. VEG. mil. 3, 16 scire dux debet contra quos drungos, hoc est -os, hostium quos equites oporteat poni (*cf.* 3, 19 cavendum ... ne ... circumveniantur tui ... a vagantibus -is quos dicunt drungos). 3, 19 -us ... dicitur, qui a sua acie separatus vago superventu incursat inimicos, contra quem alter populosior vel fortior inmittitur -us (*cf.* 3, 17. 4, 18). **b** *sensu latiore de caterva tam armata quam inermi, pari studio iuncta (v. l. 18. 19)*: SALL. hist. frg. 3, 84 alii ... occultam fugam sparsi, ⟨pars⟩ -is eruptionem temptavere. Iug. 85, 10 ex illo -o nobilitatis. NEP. Att. 8, 4 ille consensionis -us huius unius dissensione disiectus est. VERG. Aen. 9, 409 hunc sine me turbare -um. LIV. 8, 32, 13 extrema contio et circa Fabium -us increpabant ... dictatorem (*cf.* TAC. ann. 1, 35 extrema et conglobata inter se pars, *v. Andresen, Wochenschr. f. klass. Phil. 1916 p. 211*). VELL. 2, 58, 2 hi una cum coniurationis -o ... Capitolium occupavere. LVCAN. 4, 780 densatur ... -us. SIL. 4, 73 vestros (nostros *OV*) rupisse -os. 4, 311 vertisse -os (*i. fugere*). 4, 461 cessere -i. 5, 31 inserti ... -o (*sc. equitum*) pedites. 7, 53 -o densi (*opp.* dispersi). 10, 137 vadis liventis Averni demitti -us ille cupit. STAT. Theb. 1, 661 illum ... dispelle (depelle *dett.*) -um. 4, 670 me -us iste (*sic PDs*; manus ista *ω*) ... excindere ... apparat. 6, 414 evolvere -um. 9, 165 ubi plurimus (proximus *al.*) ille pulvis, ubi ille -us. 10, 417 *lea* turbare -os ... queat. TAC. hist. 3, 22 permixta vexilla, ut quisque -us capta ex hostibus huc vel illuc raptabat. ann. 2, 11 Chariovalda ... hortatus suos, ut ingruentes catervas -o ⟨per⟩fringerent. PANEG. 12 (2), 36, 1 -o fugere. CAPITOL. Pert. 11, 4 -us ille in Palatium pervenit. AMM. 14, 2, 5 -is confertos (*opp.* dispersos). 27, 2, 2 ad alterius -i perniciem. 31, 15, 15 nullo ordine iam, sed per procursus pugnabatur et -os. VVLG. num. 16, 11 omnis -us tuus (*hebr.* עֵדָה; *cf. LXX* πᾶσα ἡ συναγωγή σου ἡ συνηθροισμένη). IV reg. 9, 17 speculator ... vidit -um Iehu venientis et ait: video ego -um (*hebr.* שִׁפְעַת; *LXX falso* κονιορτόν). CORIPP. Iust. 2, 320 fertque refertque -um moles condensa virorum. **2** *de bestiis*: SEN. Oed. 602 cum examen arto (alto *codd.*) nectitur -o (*cf.* PALLAD. 7, 7, 7 -os apium frequentiores). PLIN. nat. 9, 75 ut in excipulis ... singulorum milium (*sc. anguillarum*) reperiantur -i. STAT. Theb. 3, 534 -um nivei gregis (*sc. cygnorum*). OROS. hist. 5, **11**, 2 *locustae* in -os coactae. MAR. VICTOR. aleth. 3, 515 -us ... ater ... volucrum. SALV. eccl. 3, 48 scatentes vermium -i.

iuncturae ad II A: *nominales*: *accedunt adiectiva vel participia*: anhelus: SIL. 7, 706 (*cf. p. 2057, 28*). ardens: AMM. 16, 12, 49 (*v. p. 2054, 23. 2057, 29*). armatus: SIL. 15, 370 (*v. infra l. 78*). artus: *v. supra l. 42*. ater: *v. supra l. 46. p. 2057, 30.* Ausonius: SIL. 17, 425 (rogus *OV*). barbaricus: AMM. 28, 2, 8. 28, 6, 10 (*cf. infra l. 81*). circumstans: LIV. 10, 29, 2. concitus: SIL. 11, 232. confixus sagittis: AMM. 26, 8, 8. confragosus: IORD. Get. 214. consertus: VAL. CEM. hom. 18, 3. coruscus: AMM. 19, 2, 2. daemonicus: SEDVL. carm. pasch. 4, 145 (op. pasch. 4, 13 p. 263, 20). densus: VERG. Aen. 10, 373 (*cf.* SIL. 4, 519 TAC. ann. 4, 50 PANEG. 9 (12), 9, 3. *v. p. 2056, 22. 2057, 31. cf. supra l. 26*). dispersus: AMM. 31, 11, 5. expeditus: AMM. 21, 4, 8. fortis: VEG. mil. 3, 19. frequens: CVRT. 10, 7, 1 PALLAD. 7, 7, 7. gentilis: ARATOR act. 2, 138. hostilis: CLAVD. 21, 103 (*cf. p. 2056, 4*). ingens: VERG. Aen. 9, 515 (*cf. p. 2054, 33*). ingruens: DICT. 2, 40 (*cf. p. 2056, 37*). innumerus: STAT. Theb. 9, 71. integer: TAC. ann. 12, 14. intentus: AMM. 31, 11, 5. intorquens: SIL. 5, 535 (*cf. p. 2057, 64*). latrocinalis: AMM. 31, 5, 17 (*cf. p. 2056, 8*). magnus: TAC. Germ. 13 (*cf.* PS. QVINT. decl. 3, 19). medius: SIL. 1, 450. 10, 4. 14, 406 AMM. 19, 11, 16 CLAVD. DON. Aen. 1, 245 p. 56, 16 (*cf. p. 2057, 38*). minax: STAT. Theb. 12, 434 ITIN. Alex. 14. omnis: VAL. MAX. 7, 4, 1 VAL. FL. 6, 299. *v. supra l. 37.* Parthicus: AMM. 25, 3, 4. plures: TAC. ann. 3, 74. populosus: VEG. mil. 3, 19. praeceps: PRVD. perist. 13, 85. praedatorius: AMM. 14, 6, 16. 15, 13, 4. 26, 4, 5. 27, 5, 4. 31, 10, 4. proprius: TAC. ann. 13, 25. reliquus: TAC. hist. 3, 84. robustus: AMM. 31, 7, 12. Romanus: PRVD. c. Symm. 2, 508. scatens: *v. supra l. 46.* singuli: TREB. Gall. 8, 7. subitus: STAT. Theb. 7, 622 (*cf.* AMM. 15, 5, 31). subsidialis: AMM. 29, 5, 47 (*cf.* 31, 7, 12). ⟨truce⟩s -os: MEROB. poet. 75. vagans: VEG. mil. 3, 19. vastatorius: AMM. 19, 9, 7. 31, 9, 3. *accedunt genetivi*: -us (-i) adulatorum: AMM. 14, 11, 2. 25, 7, 10. advocatorum: LIV. 3, 47, 8. apium: PALLAD. 7, 7, 7. armatorum: LIV. 4, 61, 6 CVRT. 10, 7, 1 TAC. ann. 1, 25 AMM. 15, 5, 31 VEG. mil. 3, 24. 4, 18 RVFIN. hist. 11, 15 p. 1021, 12 (*cf. supra l. 50*). auxiliorum: AMM. 21, 4, 8. barbarorum: DICT. 2, 40 AMM. 31, 16, 5 (*cf. supra l. 52*). Bulgarum: CASSIOD. var. 8, 21, 3 cataphractorum: AMM. 25, 3, 4. circumfrementium: AMM. 31, 15, 5. cohortium armatarum: AMM. 20, 5, 1. 25, 1, 16. coniurationis: *v. supra l. 23.* consensionis: *v. supra l. 19.* discipulûm: SEDVL. carm. pasch. 5, 337. equitum Romanorum: FRONTO p. 195, 12 N. Eumenidum noctisque: VAL. FL. 3, 217 (*cf. Langen ad l.*) Gothorum: IORD. Get. 214. gregis nivei: *v. p. 2055, 44.* hominum: LIV. 2, 29, 2 AMM. 28, 2, 13. hostium: VAL. MAX. 5, 6 ext. 1 PS. QVINT. decl. 3, 19 ITIN. Alex. 14 PANEG. 9 (12), 9, 3 CLAVD. DON. Aen. 1, 245 p. 56, 16. 10, 370 p. 341, 14 (*cf. p. 2055, 60*). VAL. CEM. hom. 18, 3. Iehu venientis: *v. p. 2055, 39.* iuvenum: LIV. 1, 5, 7. 1, 12, 9. 2, 47, 6. 4, 29, 1 TAC. Germ. 13. latronum: TAC. ann. 2, 64. 12, 54 APVL. met. 3, 28 (*cf. p. 2055, 64*). legionum: PRVD. psych. 172. militum: TAC. ann. 12, 43. 14, 61. 15, 60. mortis (*i. mortuorum*): PAVL. NOL. carm. 24, 183. mulierum: LIV. 3, 47, 8. nobilitatis: *v. p. 2055, 18.* noctis: *v. supra l. 2.* nostrorum: AMM. 31, 5, 9. obsidentium: AMM. 26, 8, 8. optimatium: AMM. 16, 12, 49. partis diversae: CLAVD. DON. Aen. 10, 375 p. 341, 30. peregrinorum: AMM. 15, 12, 1. Persarum: AMM. 19, 9, 7. proeliantium: VAL. MAX. 3, 2, 16. pugnantium: LIV. 22, 5, 5 VAL. MAX. 7, 4, 1 SIL. 1, 349 (pugnantum). Talassii: LIV. 1, 9, 12. togatorum: TAC. ann. 16, 27. tuorum: SIL. 13, 493. turmae: SIL. 5, 185 AMM. 19, 2, 2. vermium: *v. p. 2055, 47.* virorum: VERG. Aen. 10, 373 (virûm). SIL. 1, 449. volucrum: *v. p. 2055, 46.*

verbales: -um (-os): artare: SIL. 4, 519. circumfundere: VEG. mil. 3, 24. ⟨cogere⟩: MEROB. poet. 75. configere: AMM. 26, 8, 8. densare: *v. p. 2055, 24* (*cf. p. 2055, 56*). discidere: ITIN. Alex. 14. disicere: *v. p. 2055, 24.* dispellere: *v. p. 2055, 28.* dispergere: AMM. 31, 15, 5. emittere: TAC. ann. 14, 61. evolvere: *v. p. 2055, 29* (*cf. p. 2057, 65*). fundere: SIL. 15, 370. immittere: *v. p. 2055, 15.* TAC. ann. 2, 64. 12, 54. implicare: PRVD. perist. 13, 85. imponere: SIL. 1, 349. invadere: STAT. Theb. 3, 534. irrumpere: SIL. 5, 185 AMM. 31, 5, 9. lustrare: VAL. FL. 6, 299. mittere subsidio: STAT. Theb. 3, 10. occultare: AMM. 29, 5, 47. percurrere: VAL. MAX. 7, 4, 1. perrumpere: SIL. 7, 706. prosternere: CLAVD. 21, 103. quaerere in unum: AMM. 28, 2, 13. rumpere: *v. p. 2055, 25.* CLAVD. DON. 10, 375 p. 341, 30. turbare: *v. p. 2055, 20.* vertere: *v. p. 2055, 25.* -us: adoritur: AMM. 25, 3, 4. apparat me excindere: *v. p. 2055, 29.* cedit: *v. p. 2055, 26.* circumvenit: TAC. ann. 12, 14. egreditur: VEG. mil. 4, 18. erumpit: AMM. 15, 5, 31 (*cf. p. 2057, 71*). exilit: AMM. 16, 12, 49. imminet: VERG. Aen. 9, 515 (*cf. p. 2054, 31*). incursat: AMM. 31, 5, 17. ingruit: PS. QVINT. decl. 3, 19 MAR. VICTOR. aleth. 3, 515. instat: AMM. 25, 7, 10. invadit: LIV. 2, 47, 6 SIL. 11, 232 APVL. met. 3, 28. irrumpit: SIL. 17, 425. offert se: TAC. hist. 3, 84. prosilit: AMM. 28, 2, 8. sternit: STAT. Theb. 9, 71. stupet: ARATOR act. 2, 138. supervenit: AMM. 28, 6, 10. terret: CASSIOD. var. 8, 21, 3. urget: VERG. Aen. 10, 373 (*cf. p. 2057, 74*). in -os: cogere: *v. p. 2055, 45.* confercire: AMM. 31, 10, 4. per -os: dividere: *v. p. 2055, 8.* incursare: TAC. ann. 3, 74. pugnare: *v. p. 2055, 37.* vexare: AMM. 15, 13, 4. -o (-is): circumdare: TAC. Germ. 13. confligere: STAT. Theb. 7, 622. firmare: TAC. ann. 4, 50. fugere: *v. p. 2055, 34.* nectere: *v. p. 2055, 42.* ⟨per⟩fringere: *v. p. 2055, 33.* perrumpere: TAC. ann. 12, 43. saepire: TAC. ann. 15, 60. temptare eruptionem: *v. p. 2055, 18.*

B *de inanimis, tum multitudinis tum densitatis notione praevalente*:

1 *de rebus corporeis*: **a** *de nube ignea, saepe de flammarum e montibus eruptione (cf.* GLOSS.[L] I Ansil. GL 70 -os igni⟨s⟩ eructuant [*i.* -ans]: densitates ignis evomens. III Abol. GL 12 ⟨globos flammarum:⟩ glubatis [*i.* globatos] ignis): VERG. georg. 1, 473 vidimus ... Aetnam flammarumque -os liquefactaque volvere saxa. Aen. 3, 574 Aetna ... attollit ... -os flammarum et sidera lambit (= ANTH. 7, 4. *cf.* GELL. 17, 10, 15 '-os' quoque 'flammarum', quod ille [*i. Pindarus, Pyth. 1, 47*] κρουνοὺς dixerat, duriter et ἀκύρως transtulit *Vergilius*. *v.* GLOSS. [Verg.] IV 443, 53 glovos: vertigines = GLOSS.[L] II Abav. GL 9). SEN. Phoen. 3, 15 de monte tellus igneos volvens (solvens *codd.*) -os (*cf. p. 2057, 65*). SIL. 5, 514 torquet Vulcanus anhelos (-o *al.*) cum fervore -os flammarum. PS. QVINT. decl. 2, 2 p. 22, 19 undique coeuntis incendii redditus -is. AVSON. 302, 38 flamma ... volvens in altum fumidos aestu -os. SVLP. SEV. dial. 2, 2, 1 -um ignis de capite illius vidimus (*de splendore viri sancti; cf.* VEN. FORT. carm. 1, 5, 14. 10, 6, 10 Mart. 3, 55). PS. VICT. VIT. pass. 14 extinguebantur rogi -i (-o *dett.*) flammarum (*an delendum rogi? cf. p. 2055, 52*). MAR. VICTOR aleth. 3, 748 undante -o. SALV. eccl. 3, 52 exundantes ignium -os. SIDON. carm. 22, 190 ardentis perit unda -i. PAVL. PETRIC. Mart. 2, 351 qua -us igne domum nimio densissimus urguet (*cf.* VEN. FORT. Mart. 1, 283 qua ... -us igneus ibat). CASSIOD. in psalm. 101, 4 dies peccatorum -is fumiferis exaequantur (*cf.* Ios. antiq. 12, 7 p. 349 -is fumiferis suffocati, *gr.* ἐμπνιγέντες). **b** *de nube pulverea*: VERG. Aen. 9, 36 quis -us ... caligine volvitur atra? SIL. 9, 503 *ventus* candentis ... torquet in ora -os Italum. 16, 326 erigitur -us. STAT. Theb. 7, 124 pulvereo stant astra -o. CLAVD. DON. Aen. 12, 445 -um pulveris. **c** *de nubibus caeli, de undis, aliisque aquae densitatibus*: SEN. Ag. 462 exigua nubes sordido crescens -o. Phaedr. 1031 inhorruit concussus undarum -us. nat. 2, 28, 3 ictu ... totum -um *nubium* semel dissipante opus est. LVCAN. 4, 74 vetitae transcurrere *nubes* densos involvere -os. SIL. 4, 441 tempestas nigrantis ... -os torquens (*cf.* 6, 322). 12, 657 nimborum ... -us. TAC. ann. 2, 23 atro nubium -o effusa grando. GELL. 19, 1, 3 fumigantes -i *nubium*.

[Blatt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

TERT. adv. Marc. 3, 10 p. 392, 26 creator meus per rubum . . . et ignem, idem postea per nubem et -um cum homine congressus est (*i. per* -um *nubis, cf.* exod. 14, 19. *v. infra l. 11*). CARM. de Sod. 103 -os intexere caelo. de Iona 30 -us pariter cum sole cohaesit (-um pariens *al., cf.* 28 nubes). AVIEN. Arat. 1593 hic -us ater item liventia nubila cogit. AMM. 17, 7, 2 concreti nubium -i nigrantium. 20, 3, 8 *luna* nigrantibus involvitur -is (*cf.* 20, 11, 30). PRVD. psych. 662 suspensos . . . -os . . . teneri (*cf* 654 mons . . . pendentis aquae). VIRG. gramm. epist. 1 p. 120 H. caelum aput veteres neutraliter nubium -um significat. *nota*: ITALA Ezech. 34, 12 (Weing.) in die cum est -us (Sang.: cum est -us et nubes . . . in die nubes -i. *cf.* DIDASC. apost. 17, 2 in die nubis et -i [*cf. supra l. 3*]. VVLG. in die nubis et caliginis. LXX *ἐν ἡμέρᾳ νεφέλης καὶ γνόφου, v. p. 2051, 18*). **d** *de sanguine*: OV. met. 12, 238 sanguinis . . . -os . . . ore vomens (*cf.* VAL. FL. 6, 555 *et* VERG. Aen. 11, 668 sanguinis . . . vomens rivos). ITALA Luc. 22, 44 (Iren. 3, 22, 2) nec sudasset -os sanguinis (*gr. ἵδρωσε θρόμβους αἵματος.* VVLG. guttae sanguinis. *cf. p. 2050, 34*). AVG. in psalm. 85, 1. AVELL. p. 240, 28 -is sanguinis similis sudor. PRVD. perist. 10, 844 ut palpitantis oris exciperet -um (*vix de capite, cf. p. 2053, 9. 2053, 37 v. et supra l. 14*). **e** *de armorum acervo*: VAL. FL. 6, 381 telorum immanis in unum it -us. **f** *de stellarum agmine*: SIDON. epist. 8, 11, 9 clementem planeticorum siderum -um. CORIPP. Iust. 2, 291 stellarum fugiente -o.

2 *de incorporalibus*: AVR. Fronto p. 253, 16 N. argumentorum -is. ARNOB. nat. 1, 53 aer -is involutus est tenebrarum. OROS. hist. 2, 18, 4 non magis explicui actus operum quam inplicui -os miseriarum. 3, 23, 3 horrendi . . . bellorum -i conluxerunt.

iuncturae ad II B: *nominales*: *epitheta*: anhelus: *v. p. 2056, 62* (*cf. p. 2055, 49*). ardens: *v. p. 2056, 70* (*cf. p. 2054, 23. 2055, 49*). ater: *v. p. 2056, 84. l. 5* (*cf. p. 2055, 51*). candens: *v. p. 2056, 76* (*cf. p. 2054, 25*). clemens: *v. supra l. 22.* densus: *v. p. 2056, 71. 2056, 82* (*cf. p. 2055, 56*). flammeus: VEN. FORT. carm. 10, 6, 10 (*cf. infra l. 43*). frigidus: HIER. epist. 1, 9, 1. fumidus: *v. p. 2056, 65.* fumifer: *v. p. 2056, 73 sqq.* fumigans: *v. p. 2056, 84.* horrendus *v. supra l. 27* (*cf. p. 2054, 29*). igneus: *v. p. 2056, 61. 72* (*cf. infra l. 49. p. 2054, 30*). immanis: *v. supra l. 21.* indefessus: PACIAN. paraen. 11 p. 125. inusitatus: ANIAN. Chrysost. hom. 4, 10. medius: PS. QVINT. decl. 2, 23 p. 39, 22 (*v. p. 2055, 66 sqq.*). metuendus: AMM. 23, 1, 3. nigrans: SIL. 6, 322 (*v. supra l. 6*). pulvereus: *v. p. 2056, 77* (*cf. infra l. 54*). sordidus: *v. p. 2056, 79.* suspensus: *v. supra l. 7* (*cf. p. 2054, 39*). teter: ZENO 2, 70 p. 523, 21. validus: GREG. TVR. Franc. 8, 33. *accedunt genetivi*: argumentorum: *v. supra l. 24.* bellorum: *v. supra l. 27.* flammarum: *v. p. 2056, 56. 57. 63. 68.* CYPR. GALL. Ios. 249 SOL. 5, 9 ARNOB. nat. 2, 14 p. 59, 10 IVVENC. 1, 341 PACIAN. paraen. 11 p. 125 AMM. 23, 1, 3 AMBR. Iac. 2, 11, 50 HIER. epist. 1, 9, 1 ANIAN. Chrysost. hom. 4, 10 p. 1018 M. SVLP. SEV. epist. 2, 9 Mart. 14, 1 MART. CAP. 2, 109 APON. 3 p. 67 GREG. TVR. Franc. 8, 33 CORIPP. Ioh. 4, 214 LAVRENT. eleem. p. 113^{A} VITA Caes. Arel. 1, 22 (*cf. supra l. 32*). ignis (-ium): *v. p. 2056, 65. 70. supra l. 35. p. 2054, 44.* VEN. FORT. Mart. 3, 55 GREG. TVR. glor. mart. 83 p. 545, 7. incendii: ZENO 2, 70 p. 523, 21. *v. p. 2056, 64.* miseriarum: *v. supra l. 27.* nimborum: *v. p. 2056, 83.* nubium: *v. p. 2056, 84. supra l. 6.* AMM. 20, 11, 30. oris: *v. supra l. 19.* pulveris: *v. p. 2056, 78* (*cf. supra l. 39*). sanguinis: *v. supra l. 13 sqq.* siderum: *v. supra l. 22* (*cf. p. 2054, 50*). stellarum: *v. supra l. 23* (*cf. p. 2054, 52*). telorum: *v. supra l. 21.* tenebrarum: *v. supra l. 25.* undarum: *v. p. 2056, 80* (*cf. p. 2054, 54 et infra l. 73*). -i unda: *v. p. 2056, 70.* *verbales*: -um (-os): attollere: *v. p. 2056, 57.* concitare: AMM. 20, 11, 30. dissipare: *v. p. 2056, 81.* erigere: *v. p. 2056, 76.* excipere: *v. supra l. 19.* extinguere: AMBR. Iac. 2, 11, 50. *v. p. 2056, 67.* figere: VITA Caes. Arel. 1, 22. gestare: VAL. FL. 6, 555. implicare: *v. supra l. 26.* intexere: *v. supra l. 4.* involvere: *v. p. 2056, 82.* prohibere: SALV. eccl. 3, 52. restinguere: HEGES. 5, 42, 5. sudare: *v. supra l. 16.* torquere: *v. p. 2056, 62. 76. 83.* SIL. 6, 322. volvere: *v. p. 2056, 56. 61. 64. 75* (*cf. p. 2054, 70*). CORIPP. Ioh. 4, 214 LAVRENT. eleem. p. 113^{A}. vomere: CYPR. GALL. Ios. 249 AVIEN. Arat. 840. *v. supra l. 14.* -us (-i): aestuat: ZENO 2, 76 p. 526, 29 M. (*cf.* PACIAN. paraen. 11 p. 125). *v. p. 2054, 71.* attollit se: SOL. 5, 9. cogit: *v. supra l. 6.* cohaeret: *v. supra l. 4.* conlucet: *v. supra l. 27.* destillat: AVG. in psalm. 85, 1. emicat: VEN. FORT. Mart. 3, 55 (*v. p. 2054, 72*). erumpit: AMM. 23, 1, 3 (*cf. p. 2056, 35*). exundat: *v. p. 2056, 69* (*cf. supra l. 57*). fervet: SIL. 12, 657. inhorret: *v. p. 2056, 80.* it: *v. p. 2056, 72.* undat: *v. p. 2056, 69* (*cf. supra l. 57*). urguet: *v. p. 2056, 72* (*cf. p. 2056, 42*). -is involvere: *v. supra l. 7* (*cf. supra l. 65*).

synonyma: *ad I A*: fax (*i. stella*) *p. 2052, 17* (*aliter p. 2052, 59*). globulus *p. 2051, 63. 2052, 77.* glomus *p. 2052, 79.* *ad I B*: massa *p. 2053, 29.* moles *p. 2053, 29.* *ad I C*: circulus *p. 2054, 16.* orbiculus *p. 2053, 63.* orbis *p. 2053, 64. 67. 2054, 8.* *ad II A* (*v. p. 2054, 84*): drungus *p. 2055, 11.* *ad II B*: caligo *v. supra l. 12.* gutta *v. supra l. 17.* nubes *v. supra l. 11.* rivus *v. supra l. 15.* *oppos. ad II A*: cuneus *p. 2055, 5.* forceps *p. 2055, 6.* serra *p. 2055, 6.* turris *p. 2055, 6.*

derivata: globatim. globeus. globo. globosus. globulus.

glōchio *v.* glocio.

glōcido, -āre [*a* glōcīre. *W.*]. [*vulgaris scriptura pro* glocito, *quod ap. Fest. fuisse videtur. Niederm.*]. *cf.* crocitare *a* crocire. *i. q. glocio*: PAVL. FEST. p. 98 gluttire (*i.* glocire, *v. infra l. 10*) et -are gallinarum proprium est, cum ovis incubiturae sunt.

glōcio, -īre [*vox onomatopoetica; similia sunt gr.* κλώσσω, κλώζω '*glōcio*', *theod.* klucken, glucken '*glōcire*', *ross.* kloktát' '*glōcire, gracillare*', *v. etiam* glaucīre, gliccīre. *W.*]. *cf. Hehn, Kulturpfl. u. Haustiere^{8} p. 612.* *de scriptura*: glochio, *v. infra l. 16.* *propter similitudinem sonitus* glut(t)io *pro* -o *in libb. evaluit, v. infra l. 15. 17. supra l. 4 et cf.* HIER. epist. 69, 4, 1, *ubi* glucientes *pro* glut(t)ientes *in codd. est.* [*val.* glutsire, *francog. vet.* glocir. *M.-L.*]

de gallinarum sono, i. q. gracillare: PAVL. FEST. p. 98 *v. supra l. 3.* COLVM. 8, 5, 4 quam recentissima *ova* supponantur -entibus (glut(t)ientibus *codd. SA, v. supra l. 10*): sic enim appellant rustici aves eas quae volunt incubare. GLOSS. glochiunt gallinae. GLOSS.^{L} II Philox. GL 29 gluttit: κροκκᾷ ὄρνις. *de Gundermanni ad h. gl. coniectura v. Archiv 12 (1902), 414.*

glōcito *v. s.* glocido. **gloctoro** *v.* glottoro.

gloditatus *v.* glucidatus. **gloma** *v. s.* gluma.

[**glomerābilis** *v. infra l. 27. 31.*]

glomerāmen, -inis *n.* *vocabulum a* glomero *finxisse videtur* LVCR. **1** *corpus quasi glomeratum i. rotundum et solidum* (*cf. p. 2051, 47*): LVCR. 2, 454 retinentur . . . inter se -a. 2, 686 dissimiles . . . formae -n in unum conveniunt. MANIL. 4, 522 *Taurus* aversus venit in caelum divesque puellis, Pleiadum parvo referens -e sidus (glomerabile *codd., corr. Gronovius, v. l. 31; v. v. Wageningen ad loc.*). **2** *praevalente notione densitatis, fere i. q. globus*: LVCR. 5, 726 *luna* aufert luciferam partem -is atque pilai (*cf.* 720 globus . . . pilai). **3** *praevalente notione rotunditatis, fere i. q. rotunditas*: MANIL. 1, 221 te testem dat, luna, sui -is orbis *terrae* (glomerabilis *codd., corr. Gronovius, v. l. 27*). **4** *de oesypo conglobato* (*cf.* MARCELL. med. 8, 180): SER. SAMM. 990 -a quae gerit intus clausa aries inter gemini coxendicis umbras (*cf. Norden, Ennius u. Vergil, p. 29*).

†**glomerarius:** SEN. contr. 1, 8, 13 detrahere illum operibus suis †-um (*sic codd. corrupte,* gloriam temerarium *coni. Faber, al.*), sanguinarium, quem nec pater possit retinere nec lex dimittere.

glomerate *v.* glomero.

glomerātim *a* glomus. *inter adverbia quae in* im *finiuntur*: DIOM. gramm. I 407, 4. *cf. Funck, Archiv 8 (1893), 109.* **1** *i. q. conglobatim de inanimis*: AETNA 199 pellitur exhaustae -m (-atur *al.*) nimbus harenae (*cf. p. 2056, 75. 2060, 77*). SCHOL. Hor. carm. 4, 11, 11 flammae rotantes fumum: -m mittentes vel volubiliter evomentes (*cf. p. 2056, 52 sqq. 2059, 34*). **2** *i. q. catervatim de hominibus* (*cf. p. 2055, 3*): CYPR. epist. 5, 2 p. 479, 10 caute hoc (*i. visitare confessores sim.*) et non -m nec per multitudinem semel iunctam puto esse faciendum. MACR. Sat. 6, 4, 3 vomitoria in spectaculis dicimus, unde homines -m ingredientes in sedilia se fundunt.

glomerātio, -ōnis *f. a* glomerare. GLOSS.^{L} I Ansil. GL 92 ⟨-es?⟩: constipationes. **1** *i. q. densitas*: **a** *de inanimis*: POTAM. tract. 1 p. 1413^{A} inde est, quod . . . in unam -em compacta omnis membrorum natura torpescit. CLAVD. DON. Aen. 9, 33 p. 191, 7 in modum nubium -o taetra (*cf. p. 2059, 42*). EVSTATH. Bas. hex. 6, 11 p. 934^{A} nubium -es (*νεφῶν κλονουμένων καὶ συμπιπτόντων ἀλλήλοις*). **b** *de animantibus*: IVVENC. 2, 577 vestrae -o turbae. EVSTATH. Bas. hex. 7, 4 p. 941^{A} *pisces* densissima -e consertos (*τοὺς ἰχθῦς ἡνωμένους*). **2** *de motus iteratione, fere i. q. gradus* (*cf. p. 2060, 5 sqq.*): PLIN. nat. 8, 166 asturcones . . ., quibus non vulgaris in cursu gradus, sed mollis alterno crurum explicatu -o.

glomero, -āvī, -ātum, -āre [*a* glomus. *W.*]. *de origine*: GLOSS.^{L} III Abol. GL 10 -atur: adiungitur. ⟨a⟩ globo tracto (*i.* -tum). *inter verba activa coniugationis primae*: CHAR. gramm. p. 472, 31 B. *respondet apud Graecos συναθροίζω*: EVSTATH. Bas. hex. 5, 2 p. 912^{A}. 6, 4 p. 925^{A}, *v. p. 2059, 82. 83.* GLOSS.^{L} I Ansil. GL 87 -antur: colliguntur acervatim congregantur. 88 -ant: concitant. 96 -at: coniungit. II Philox. GL 22 -antur: συ[ν]στρέφονται. 23 -a ἄθροισαι. III Abol. GL 2 -are: condensare, in unum colligere. 5 -at: convolvit. *legitur inde a* VARRONE, *maxime in hexametris. habent in versibus* LVCR. *ter* (*v. p. 2059, 57 sqq.*), CIC. *bis* (*v. p. 2059, 54 sqq.*), VERG. *16^{ies}*, OV. *8^{ies}*, MANIL. *5^{ies}*, LVCAN. *ter*, VAL. FL. *bis*, SIL. *14^{ies}*, STAT. *6^{ies}*, CYPR. Gall. *ter*, AVSON. *6^{ies}*. *in soluta oratione*: VARRO (*v. p. 2060, 30*), LIV., PAVL. FEST., CELS., TAC. *singulis locis*, COLVM. *quater*, PLIN. nat. *quinquies*, EVSTATH. *et* GREG. M. *trinis locis.* [*rom.* nyommerare. *M.-L.*]

[*e coniectura*: GLOSS.^{L} II Philox. GL 16 glomerat (glimerit *traditur*): προστίθησιν.]

I *i. q.* ***colligere, contrahere*** *varias res ita ut corpus plus minusve rotundum vel densum efficiant (pro obiecto sunt res quae colliguntur; cf. C. F. W. Müller, Syntax des Nom. u. Akk. p. 37. quaedam exempla infra allata, e. g. p. 2059, 65. 68 ad notionem IV trahi, quaedam sub IV allata, e. g. p. 2060, 34. 41 huc trahi possunt).*

A *sensu strictiore de lana sim.* (*cf. p. 2061, 33*): **1** *proprie*: OV. met. 6, 19 rudem primos lanam -bat in orbes. MANIL. 4, 130 [Blatt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nunc -are rudis, nunc rursus solvere lanas. AVSON. 325, 31 licia fert -ta manu ... Ariadne. 2 *in imagine*: VEN. FORT. vita Pat. 13, 39 ancillae morbo contrahente se manus conlegerant nec poterant devolvere, nam fila erant digitorum -ta.

B *sensu latiore*: **1** *speciatim*: **a** *adunare in globum (i. manum, cf. p. 2054, 81) animantia*: **α** *de dis et hominibus*: VERG. Aen. 1, 500 -antur oreades. 2, 727 -ti ... Grai (*cf.* GLOSS.L III Abol. LO 1 ⟨g⟩lomerati: circumfusi). 9, 440 circum *Volcentem* -ti hostes. 9, 539 se -ant *Troes*. 9, 689 iam collecti Troes -antur eodem (in unum *R, v. p. 2060, 65*). VAL. FL. 6, 86 Sindi -ant ... turmas (SIL. 3, 225 prodite ... quas ... -arit ... turmas ... Libye). SIL. 14, 445 quos fuga ... partem -arat in unam (*cf. l. 17*). STAT. Theb. 2, 585 densi -antur in unum Ogygidae. TAC. hist. 3, 31 legiones in testudinem -bantur. CYPR. GALL. gen. 650 dum se -ant *hostes Lot* (*cf.* VVLG. gen. 19, 10 miserunt manum). PANEG. 12 (2), 34, 3 quorum se fugae impervius ripis amnis obiecit, trepidando collecti et alterum quisque complexi per abrupta -antur (*cf. l. 12; vergit in notionem opprimendi*). IVVENC. 2, 721 adsociat septem similes -ando furores (*i. daemones*) vis inimica. 3, 581 extima quos (*sc. viros*) operis -vit portio (*syn.* 576 coniunxerat) ruri. 3, 756. 4, 158. EVAGR. vita Anton. 14 cum patientium infinita se caterva -ret (conglomeraret *edd.*). CLAVD. 19, 29 innumeri -antur eri (*cf. infra l. 31. 80*). CORIPP. Iust. 2, 386 turmae -antur in unum. GREG. M. past. 3, 23 sequaces *Antichristi* in bonorum ... nece -antur. **β** *de bestiis*: (I) *speciatim*: *de apibus*: VERG. georg. 4, 79 magnum mixtae -antur in orbem. COLVM. 9, 9 2 *iuventus* in ipso domicilii vestibulo -ta consistens (*cf.* 9, 12, 2). 9, 9, 8 iis partibus quibus ... videris apes -ari. PLIN. nat. 11, 64 plebes ... tristi ... murmure -atur (-antur *pars codd.*). CLAVD. 5, 461 pastoris in ora commotae -antur apes. *de avibus*: VERG. Aen. 6, 311 multae -antur aves. LVCAN. 5, 715 grues ... -antur in orbes. CORIPP. Iust. 3, 53 innumerae -antur aves (*cf. l. 22 et infra l. 80*). (II) *generatim*: PLIN. nat. 9, 75 *anguillae* fluctibus -tae volvuntur. 29, 52 *v. p. 2060, 50*. CYPR. GALL. exod. 333 auster ... -at ... locustas. **b** *de flammarum globis* (*cf. p. 2056, 52; subest notio volvendi*): VERG. georg. 2, 311 -at ... incendia ventus. MANIL. 1, 844 artos ... capellas mentitur parvas ignis -tus in orbes (*sic Housman, alii aliter; variae corruptelae in codd.; de re cf. p. 2052, 59*). SIL. 14, 450 Stygios -bat Mulciber aestus. *similiter de rebus ex igne quasi coagmentatis*: PAVL. NOL. carm. 6, 78 *de curru quo Elias in caelum vehitur*: igneus ... currus flammantum rapido nisu -tus equorum. PETR. CHRYS. serm. 69 p. 397A ad Moysen igneus deus -atur in rubo. **c** *de nubibus, de aquarum collectionibus* (*cf. p. 2056, 78*): OV. am. 1, 8, 9 toto -antur nubila caelo. met. 9, 222 ferunt *Epicurei* nivibus ... molle rotatis adstringi et spissa -ari grandine corpus (*i. in spissam grandinem*). 15, 251 tellus -ta cogitur unda. SEN. Phaedr. 737 nubes -ante Coro. STAT. Theb. 6, 408 -antur ... imbres. Achill. 1, 59 *delphini* spumiferos -ant a pectore fluctus (cursus *P, sed cf.* DRAC. laud. dei 1, 140). AVIEN. Arat. 859 ut -ent ... feta pruinarum se vellera. AVSON. Mos. 340 Mulciber ... inclusum -ans vaporem. *cum colore rotundandi*: SEN. nat. 4, 3, 3 quare ... rotunda sit grando ... scire poteris, cum adnotaveris stillicidium omne -ari. **2** *sensu generali i. q. colligere contrahere tam corporaliter quam incorporaliter* (*v. l. 55. infra l. 82; temporaliter v. infra l. 75, cf. p. 2060, 5 sqq.*): CIC. carm. frg. 3 (de consul.), 35 omnia *quae providit haruspex* fixa tuus -ans determinat annus. *ibid.* frg. 32 (Tusc. 2, 25), 25 haec vetusta saeclis -ta horridis luctifica clades ... infixa est corpori *Promethei*. LVCR. 3, 497 semina vocis ... ore foras -ta feruntur (*cf.* 4, 871 -ta ... vaporis corpora). 3, 541 animam -ari in corpore *morientium*. VERG. Aen. 3, 577 Aetna ... liquefacta ... saxa sub auras cum gemitu -at (*cf.* GELL. 17, 10, 19 quod saxa ... et scopulos ... liquefieri et gemere atque -ari sub auras dixit *Vergilius*, hoc, inquit *Favorinus*, nec a Pindaro scriptum nec umquam fando auditum et omnium quae monstra dicuntur monstruosissimum est). CIRIS 317 ut tibi Corycio -rem flammea luto. OV. met. 1, 35 *deus terram* magni speciem -vit in orbis (*cf. p. 2052, 17*). 8, 401 -ta ... sanguine multo viscera (*cf.* CELS. 7, 22, 1 *venae* inter se implicatae -antur). 13, 604 atra favilla volat -taque corpus in unum densetur. 14, 212 frusta mero -ta. MANIL. 1, 214 tellus -ta manens mundumque refugit imaque de cunctis mediam tenet undique sedem. PLIN. nat. 7, 66 germine e maribus coaguli modo *sanguinem menstrualem* in sese -ante. 12, 73 *ladanum* -ari pulvere. SIL. 6, 226 *draco* immensum attollit corpus tergoque residens cetera sinuatis -at sub pectore gyris (*cf. p. 2060, 3*). SER. SAMM. 585 resinas ex ... terebintho in speciem erviliae parvos -bis in orbes. AVSON. 336, 13 *cornicem* -antem saecula (*i. longaevam; aliter* CLAVD. 22, 447 illic -antur ahena saecula, *sc. illius aevi gentes*). 419, 19 nec *Ulixes* contortius *eloquetur*, qui cum sensibus verba -vit (*i. multa verba dixit; cf. Ilias 3, 222. v. p. 2061, 2*). PRVD. cath. 3, 134 fasque nefasque simul -ans. ham. 8 bina boni atque mali -at discrimina ... hic mundus. CLAVD. 3, 28 -antur in unum innumerae pestes Erebi (*cf. supra l. 22. 31*). rapt. Pros. 1, 172 quae tanta cavernas *Aetnae* vis -at? EVSTATH. Bas. hex. 5, 2 p. 912A -atur formido (συναθροίζεται φόβος). 6, 4 p. 925A in quibus *regionibus* fuerit -tus aer (συναθροίζεται). COD. Iust. 1, 17, 2, 7ᵉ omnia interdicta -ta sunt *in quibusdam libris digestorum*. HIST. Apoll. rec. A 11 in sese -atur hiems (*deest in rec. B*). GREG. M. moral. 13, 12 ex unanimitate -antur *membra diaboli contra ecclesiam*. 17, 51 antiquus hostis ... quasi ... coluber tortuosus sinus astutiae colligendo -vit (*cf. p. 2059, 72*).

II *notione colligendi, cumulandi ad tempus relata*: ***accelerare, festinanter repetere, iterare***: **A** *pro obiecto sunt subst. actionis*: **1** *plur.*: VERG. georg. 3, 117 Lapithae ... equitem docuere ... gressus -are superbos (SIL. 12, 518. *cf.* MACR. Sat. 6, 9, 8 -are gressus equi constat esse, non equitis. *v. infra l. 12*). MANIL. 5, 167 ictus -are lacertis. 5, 637 -bit equo gyros ... rector. VAL. FL. 6, 187 hinc barbarici -antur ovatus, hinc gemitus (*cf. Langen ad loc.*). *huc pertinet* SIL. 3, 336 parvus sonipes ... -at vestigia (*i. gressus, cf. supra l. 9*). **2** *sing.*: SIL. 2, 221 apes ... -ant ad limina murmur. 10, 461 rapidum -ans cursum *Cloelii equus*. STAT. Theb. 7, 145 viderat Inachias rapidum -are cohortes Bacchus iter. BOETH. cons. 3 carm. 9, 15 p. 71 P. quae cum secta duos motum -vit in orbes. **B** *pro obiecto sunt res moventes*: CYPR. GALL. iud. 331 videbatur (*in somnio*) panem sibi visere volvi ... ⟨et va⟩rios -are modos *volvendo* (*cf.* VVLG. iud. 7, 13). AVSON. 157, 25 quae *porta* fornice eburno semper fallaces -at super aera formas.

III *praevalente notione spissandi, densandi oritur significatio* ***obscurandi, abscondendi***: TERT. pat. 15 p. 23, 9 sedet in throno spiritus eius mitissimi et mansuetissimi, qui non turbine -atur, non nubilo livet, sed est tenerae serenitatis (*imagine de nubibus contractis petita*). CARM. adv. Marc. 2, 2 -ta dolis emersit pestis operta.

IV *i. q.* ***colligendo facere*** *corpus plus minusve rotundum vel spissum* (*pro obiecto sunt res quae densatione efficiuntur. cf. C. F. W. Müller, Synt. d. Nom. u. Akk. p. 37; quaedam sub I allata huc trahi possunt, v. p. 2058, 80*). **A** *sensu strictiore in re culinaria* (*cf. p. 2051, 55*): VARRO rust. 3, 5, 4 cibatui *avium offae* -antur ex ficis et farre mixto. PAVL. FEST. p. 242 antiqui ... offam vocabant abscisum globi forma, ut manu -tam pultem. **B** *sensu latiore*: **1** *globum animantium efficere varios colligendo* (*cf. p. 2054, 81*): **a** *hominum*: VERG. Aen. 2, 315 -are manum ... ardent animi (*cf.* CLAVD. DON. *ad loc.* p. 190, 10 ut -tam sociorum manum quaererem bello). LVCAN. 7, 530 -ta ... nubes *equitum* (pubes *pars codd.*) in sua ... ruit agmina. **b** *bestiarum*: VERG. Aen. 4, 155 agmina cervi pulverulenta fuga -ant (*cf.* SERV. *ad loc.* '-ant' pro 'involvunt', alias pro 'in unum contrahunt'. CLAVD. DON. p. 373, 16 ordinatio enim sic est: agmina -ant cervi fuga pulverulenta). COLVM. 9, 9, 7 agmen *apium* -tum in proximo ... ramo consederit. **2** *nubem* (*v. p. 2059, 42*): **a** *proprie*: VERG. Aen. 9, 33 nigro -ari pulvere nubem (*cf.* CLAVD. DON. *ad loc.* p. 190, 30 atri pulveris nubem ... -ari. CORIPP. Ioh. 6, 551 -ari pulvere nubem). **b** *in imagine*: SER. SAMM. 41 desinet ... -ari farrea nubis (*nom.*) cessabitque gravis crebrae porriginis imber.

syntactica notabiliora: se -are: VERG. Aen. 9, 539 CYPR. GALL. gen. 650 AVIEN. Arat. 859 EVAGR. vita Anton. 14. -ari *reflexive*: *v. p. 2059, 7. 9. 13. 22. 23. 24. 25. 30 (bis). 31. 43. 47. 59. supra l. 2 etc.* -are *pro refl.? cf. Aldhelm. epist. 9 (Mon. Germ. XV 501, 15)*: PLIN. nat. 29, 52 angues ... artifici complexu -ant; urinum appellatur ovum (*refl. sec. Mayhoff, sed* -ur *excidere potuit per haplographiam*). inter se -are: *v. p. 2059, 66.* in sese -are: *v. p. 2059, 71. supra l. 1.*

iuncturae selectae: -are agmen (-ina): *v. supra l. 37. 40 bis.* corpora: *v. p. 2059, 58.* fluctus: *v. p. 2059, 48.* gressus: *v. supra l. 8.* lanam (-as): *v. p. 2058, 84 sqq.* manum: *v. supra l. 34. 35.* nubem: *v. supra l. 36. 41 sqq.* nubes: *v. p. 2059, 46.* saecula: *v. p. 2059, 75.* terram: *v. p. 2059, 65.* turmas: *v. p. 2059, 10.* -are manu: *v. p. 2059, 2. supra l. 32.* mero: *v. p. 2059, 68.* pulvere: *v. p. 2059, 71.* sanguine: *v. p. 2059, 66.* -are in nece bonorum: *v. p. 2059, 23.* in orbem magnum: *v. p. 2059, 25. cf. infra l. 64.* in orbes: *v. p. 2058, 84. 2059, 30. 36. 74. supra l. 16.* in partem unam: *v. p. 2059, 12. infra l. 65.* in sese: *v. supra l. 53.* in speciem magni orbis: *v. p. 2059, 65; cf. supra l. 61.* in testudinem: *v. p. 2059, 13.* in unum: *v. p. 2059, 10. 13. 23. 80.*

synon. adstringere: *v. p. 2059, 44.* conglomerare: *v. p. 2059, 21.* conligere: *v. p. 2059, 3. 16* (*cf. supra l. 3* colligendo -vit). coniungere: *v. p. 2059, 20.* contraho: *v. supra l. 39.* involvere: *v. supra l. 38.* *opp.* devolvere: *v. p. 2059, 3.* solvere: *v. p. 2059, 1.*

deriv. comp. glomerātio. conglomerare. glomerāmen.

part. perf. **glomerātus, -a, -um** *hic illic vicem adiectivi gerit.* *i. q. spissus, densus*: LIV. 1, 31, 2 grandinem venti -am in terras agunt (*cf.* GERM. frg. 4, 64). LVCAN. 6, 296 -o pulvere (*cf. supra l. 42*) victus *miles* (*cf.* SIL. 9, 500. 13, 158). SIL. 1, 521 -a mole feruntur. 3, 523 -as ... Corus in media ora nives agit (*cf.* AVSON. 346, 4 non denso ad terram lapsu -a fluit nix). 3, 657 tumulum ... construxit turbo impacta -us harena. 4, 319 *Poeni Romanive equites* texunt alterno -a volumina cursu (*cf. p. 2058, 83*). DRAC. laud. dei 1, 140 -is fluctibus (fontibus *G Eug, sed cf. p. 2059, 48*). *nota enallagen participii*: MANIL. 1, 159 ultima subsedit -o pondere tellus. COLVM. 10, 237 *cinara* surgit -a corymbo (*i. -o corymbo?; de re v. PWK I 1457, 11*). STAT. Theb. 3, 544 hic *cycnus* nimbo -us obit (*nisi est i. q. oppressus, cf. e. g. p. 2059, 17*).

adv. comp. **glomerātius** *i. q. dictione magis glomerata*:

[Blatt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

AVSON. 419, 68 quis oratorum laeta iucundius, facunda cultius, pugnantia densius, densata -ius (*sic G*, glomerosius *al.*) aut dixit aut ... cogitavit?

glomerōsus, -a, -um *a* glomus. glummerosus: DIOSC. 5, 137. [*dub.* AVSON. 419, 68, *v. supra l. 2.*] *i. q. rotundus et solidus, globosus*: 1 *magis de rotunditate*: COLVM. 9, 3, 1 examinum genera ... alia vastas et -as easdemque nigras et hirsutas apes habent, ... alia minores (maiores *al.*) ..., sed aeque rotundas, ... alia magis exiguas nec tam rotundas (*cf. Aristot. hist. anim. 5, 22 p. 553ᵇ 8* στρογγύλη, *v. p. 2049, 57*). 2 *magis de densitate*: DIOSC. 5, 137 *flos salis*, qui colori rubri (-em -um *c*) habet aut glummeroso (*i.* -us) est (*gr.* θρόμβους ἔχων, *cf. p. 2050, 34. 2051, 19*). 5, 182 terra pnigitis ... -a (*gr.* ἀδρόβωλος) est et carnosa. *syn.* rotundus, *v. supra l. 8.*

†**glomerum** *v. s.* galerum *p. 1677, 59.*

glomus, -ĕris *n.* [*e* *glemos; *cf. lit.* glemžti '*sine ordine confercire*'. *J.*] *de origine*: PRISC. gramm. II 34, 10 'b' transit ... in 'm': 'summitto', 'globus -s'. *v. p. 2051, 8 sqq.* *declinatio heteroclitica: gen.* glomi: VEN. FORT. virt. Hil. 5, 15 *v. infra l. 44. nom. plur.* glomi: VEN. FORT. vita Germ. 45, 127 *v. infra l. 51.* *de prosodia: prima syllaba producta:* LVCR. 1, 360 (*cf. Lachmann ad loc.; Diels, Berlin. Sitzungsb. 1922, 53¹; Wackernagel, Festschr. Kretschmer 296; Ernout, Rev. de Philol. 53 [n. sér. 1] 1927 p. 201 eqs.*). ANTH. 209, 6. *v. infra l. 48. correpta: v. infra l. 37.* *de genere: neutr.*: PRISC. gramm. II 170, 2 *cf. p. 2051, 9.* *masc.* (*decl. II*): VEN. FORT. vita Germ. 45, 127 (*v. supra l. 19*) *et* vita Radeg. 30, 72 (*v. infra l. 45*). *variant codd. inter* -s *et* globus: VEN. FORT. virt. Hil. 5, 15 vita Radeg. 30, 72. *v. infra l. 44 sqq. cf. p. 2051, 12.* NOT. Tir. 110, 39. *de significatione et de differentia quae extat inter* -s *et* globus: APPEND. Probi 71 *cf. p. 2051, 14.* NON. p. 432 *cf. p. 2051, 51.* GLOSS.ᴸ II Philox. GL 24 -a et -s: ἀγαθ[ε]ίς. *legitur inde a* VARRONE. [*ital.* ghiomo. *val.* ghem. *M.-L.*].

A *proprie*: 1 *de lana* (*cf. p. 2052, 79. 2058, 83*): VARRO frg. Plin. nat. 36, 91 si quis introierit *in labyrinthum* sine -e lini, exitum invenire nequeat (*cf.* ISID. orig. 15, 2, 36). LVCR. 1, 360 si tantundemst in lanae -e quantum corporis in plumbo (lanae in glomeramine *Quicherat, sed cf. supra l. 20 sq.*). HOR. epist. 1, 13, 14 -s furtivae lanae (glomos *pars codd.*, glovos *dett.*, *cf. supra l. 26.* SCHOL. *ad loc.* apud Titinium ... inducitur ancilla ... quae -s furatur). PAVL. FEST. p. 63 ut, sicut *lana* in glomos (*sic codd., sed cf. supra l. 37*) sublata coniuncta inter se sit, sic vir cum nova nupta cinctus vinctusque esset. SCRIB. LARG. 142 ano adpositum ... -s staminis albi (globulus MARCELL. med. 28, 3 *v. p. 2050, 72 sq.*). VEN. FORT. virt. Hil. 5, 15 debilem manum in specie glomi (globi *G*, *cf. supra l. 18*) colligerant nervorum fila contracta. vita Radeg. 30, 72 -s (globus *LE*, *cf. supra l. 26 sqq.*) quem sancta filaverat. 2 *de placenta* (*cf. p. 2051, 55*): PAVL. FEST. p. 98 -s in sacris crustulum, cymbi figura, ex oleo coctum appellatur.

B *translate*: 1 *de homine parvo, nano*: ANTH. 209, 6 pulveris ut pilula brevis es, ut -s hic erras (*cf. p. 2053, 27*). 2 *de digitis propter paralysin -is in modum conglobatis* (*cf. vol. IV 283, 31 sq.*): VEN. FORT. vita Germ. 45, 127 digitorum -i tenduntur (*cf. supra l. 25. 43 sqq.*). *cf. p. 2059, 2 sqq.*

syn. globus, *v. supra l. 33. 46.* globulus, *v. supra l. 42.*

deriv. glomeratim. glomero. glomerosus. glomusculus.

glomusculum *a* glomus *deminutive*: GLOSS. V 22, 23. 70, 17, *cf. p. 1253, 24.* *Blatt.*

ˣ**glōria**, -ae *f.* [*inc. orig. W.*] *de etymologia*: PAVL. FEST. p. 98 -a a Graeca voce dicta: hanc enim illi κλέος vocant. VIRG. gramm. epit. 14 p. 87, 12 (*rec. Amiat. sec. Stangl Virgiliana p. 65, 19*) *v. s.* 2. glos. *ibi deinde sequitur*: sed quod certius: -a a glorificatione laudis sic dicitur. geloria: CORP. V 6244. *abl.* -e: SIGIST. epist. *de plurali* (*inde a* PLAVTO) *v. p. 2067, 48. 2077, 79. 2078, 79. 2080, 40. 2084, 62. 2086, 50.* *de prosodia*: *numquam contrahitur, ut fiat bisyllabum* (*de* TER. Ad. 814 *dubitat Bergk, Kl. Schriften p. 77, frustra*). *de compendiis in codd. cf. Lindsay, Notae latinae p. 92, 102—105; nulla inveniuntur in titulis.* NOT. Tir. 70, 70. *confunditur in codd. saepius cum* gratia (*sic* TERT. cult. fem. 1, 7 p. 709 CYPR. idol. 11 p. 28, 8 sent. episc. 29 p. 448, 1 LIB. pontif. p. 129, 7 *et al.*), *cum* Graecia: SEN. Med. 226. *v. p. 2066, 75.* *legitur inde a* PLAVT. *et* ENN. *per totam latinitatem.* *de synonymis testimonia* (*cf. et p. 2075, 84 sqq.*): PLIN. nat. 18, 14 -am ... a farris honore adoriam appellabant. SYNON. Cic. Char. gramm. p. 422, 5 B. dignitas, honos, ⟨...⟩, magnitudo, fastigium, splendor, nitor, fulgor, claritas, -a, decus, laus, honestas, columen, fama, opinio, celebritas, nomen. p. 432, 30 B. lumen, ornamentum, columen, culmen, decus, fastigium, -a, laus, claritas, claritudo, praesidium. GLOSS. claritas, maiestas, laus, specimen. claritas: *cf.* ITALA psalm. 23, 9 (Cas.) psalm. 71, 19 (*v. Capelle, le texte du psautier lat. en Afrique p. 11. 30*: maiestas VVLG., claritas ITALA Cas.). AVG. in evang. Ioh. 100, 1 p. 1891 *al.* ITALA Phil. 1, 25 (Mar. Victorin. in Phil. p. 1201ᶜ) -a, VVLG. gaudium. Eph. 2, 7 *cod. Waldecc.* -a, VVLG. gratia. Phil. 1, 26 (Pelag. *ad h. l.* p. 394, 4 S.) -a, VVLG. gratulatio. *in litteris Graecis respondent*: *plerumque* δόξα (*cf.* AVG. in evang. Ioh. 82, 1 p. 1843 δόξα ... quae graece dicitur latine -a est [*sic et* in evang. Ioh. 100, 1 p. 1891 *al.* quaest. hept. 4, 55 *al.*, *v. et* GLOSS.]). *cf. p. 2066, 18.* ἀλαζονεία: VVLG. sap. 17, 7. αὔχημα: CASSIOD. Ios. antiq. 19, 2 p. 559 *al.* δόξασμα: VVLG. ἔπαινος: VVLG. εὐδοξία: CONC.ˢ Ephes. I 2 p. 61, 26 CASSIOD. Ios. antiq. 15, 10 p. 445. *cf. et* CIC. fin. 3, 57 εὐδοξίαν aptius est bonam famam hoc loco appellare quam -am. εὔκλεια: CASSIOD. Ios. antiq. 2, 9 p. 48 *al.* εὐφημία: CASSIOD. Ios. antiq. 14, 18 p. 404 *al.* καύχημα: VVLG. GLOSS. καύχησις: VVLG. GLOSS. κλέος: CIC. carm. frg. 24, 3 p. 75 M. (*ex Hom. Il. 7, 69*). PAVL. FEST. p. 98 *v. p. 2061, 57.* VVLG. I Petr. 2, 20 CASSIOD. Ios. antiq. 4, 5 p. 98 *al.* GLOSS. Vat. Reg. 203 ed. Merchie, Musée Belge 26, 265, 88. κόρος: VVLG. Esth. 16, 3. κῦδος: FVLG. myth. 3, 5 p. 65 HIER. in Is. 14, 24. 25 *et al.* μεγαλαυχία: CASSIOD. Ios. antiq. 4, 2 p. 94 *al.* τιμή: VVLG. χάρις: ITALA Eph. 2, 7 *cod. Waldecc.* ὕψωμα: VVLG. Iud. 15, 10. *nota*: sine -a: ἄδοξος: CASSIOD. Ios. antiq. 15, 6 p. 437 GLOSS. II 218, 59. ἀκλεῶς: CASSIOD. Ios. antiq. 11, 5 p. 321. in -a: ἐν ἀγαθοῖς: VVLG. Iob 36, 11 (*v. p. 2083, 12*). falsa -a: SERV. Aen. 11, 854 *falsa -a*, quam Graeci κενοδοξίαν dicunt (*cf.* GLOSS. II 534, 57 -ae cupidus κενόδοξος). *in litteris hebraicis respondent*: *plerumque* כָּבוֹד (*cf.* HIER. epist. 20, 1 -a chabod appellatur); גָּאוֹן. הָדָר. הוֹד. הוֹן. חֶסֶד. יְקָר (VVLG. Dan.). תִּפְאֶרֶת. VVLG. Ezech. 7, 7 prope est dies occisionis et non -ae montium *interpres latinus* הוֹד pro הַר *legisse videtur.* [*loci mutili*: PACVV. trag. 190 (Fest. p. 277) AVR. Fronto p. 49, 24. 26. 189, 20 N. (*in h. l. cf. Naber p. 200 adn. 3*). *loci dubii*: LABER. mim. 84. CIC. Pis. 44 *Marcellus mortuus* ob virtutem -ae laude vivit (*sic ω, probe ut vid., cf. p. 2075, 70*; -a et *Ascon.*, in -a et *V*). CVLEX 408 non illinc narcissus abest, cui -a formae igne Cupidineo proprios exarsit in artus ('qui, -a formae [*i. forma gloriosa*], igne *eqs.*' *Leo*). SEN. contr. 1, 8, 13 detrahere illum operibus suis glo⟨riam tamquam te⟩merarium (*suppl. H. G. Müller*). SEN. Med. 226 decus illud ingens Graeciae (*A*, gloriae E) ⟨et⟩ florem inclitum. HIL. hymn. 3, 1 (*coni. alii alia*).]

CONSPECTVS MATERIAE.

I *spectat ad* ***claritatem, bonam famam, laudem***:

A *generalia*: 1 *significationes*: **a** *definitiones et distinctiones: p. 2063, 2.* **b** *sententiae, iudicia, proverbia: p. 2063, 26.* **c** *delectus locorum*: α *de hominibus: p. 2064, 11.* β *de locis, civitatibus sim.: p. 2067, 63.* γ *de animalibus et bestiis: p. 2068, 6.* δ *de rebus: p. 2068, 17.* **d** *notabilia*: α *Gloria personata: p. 2069, 28.* β *-a in titulis librorum: p. 2069, 53.* 2 *iuncturae et structurae*: **a** *epitheta: p. 2069, 63.* **b** *accedit genetivus: p. 2070, 65.* **c** *iuncturae verbales: p. 2072, 22.* **d** *genet. -ae pendet ex substantivis: p. 2074, 23.* **e** *genet. -ae pendet ex adiectivis: p. 2074, 72.* **f** *iuncturae praepositionales: p. 2075, 8.* **g** *adnominationes: p. 2075, 61.* **h** *iuncturae abundantes: p. 2075, 70.* **i** *adposita et synonyma: p. 2075, 84.* **k** *opposita: p. 2076, 43.*

B *specialia*: 1 *sensu latiore, fere i. q. honor, dignitas: p. 2076, 82.* 2 *apud Christianos*: **a** *de honore qui redditur fidelibus a deo: p. 2077, 22.* **b** *de honore qui redditur fidelibus a ceteris Christianis: p. 2078, 9.* **c** *de laude quae datur deo et Christo: p. 2078, 24.*

II *spectat ad* ***causam et materiam gloriandi***:

A *pertinet ad facta*: 1 *pluralis: p. 2078, 79.* 2 *singularis*: **a** -a est: *p. 2079, 20.* **b** *aliae iunct. et struct.: p. 2079, 61.*

B *de animantibus*: 1 *de hominibus: p. 2080, 1.* 2 *de animalibus et bestiis: p. 2080, 41.* 3 *de numinibus et dis: p. 2080, 50.*

C *de rebus quae gloriam adferunt*: 1 *de rebus corporeis*: **a** *generalia: p. 2080, 68.* **b** *specialia (fere i. q. splendor, claritas)*: α *de sideribus et flammis: p. 2081, 44.* β *de corporibus divinis et clarificatis: p. 2081, 57.* γ *fere i. q. clarificatio corporis: p. 2082, 47.* 2 *de rebus incorporeis: p. 2082, 55.* 3 *collective*: **a** *de bonis terrestribus: p. 2083, 3.* **b** *de bonis caelestibus: p. 2083, 51.* **c** *de bonis cum terrestribus tum caelestibus: p. 2083, 81.* **d** *de summa quadam virtutum (fere i. q. pondus, gravitas)*: α *generalia: p. 2084, 17.* β *in allocutione* (vestra -a *sim.*): *p. 2084, 50.*

III *spectat ad* ***vanam ostentationem***: *p. 2084, 59.* IV *spectat ad* ***affectum*** *(i. cupiditatem, spem): p. 2085, 15.* V *spectat ad* ***actionem laudandi***: *p. 2086, 12.* VI *spectare videtur ad* ***fidem (Christianam)***: *p. 2086, 59.*

I *pertinet ad* ***claritatem famam laudem.*** *-a proprie est frequens fama cum laude (v. p. 2063, 2), quae ultro sequitur nomen vel facta eorum, qui praeclaras res bene recteque gesserunt, fere i. q.* δόξα, κλέος, κῦδος. *constat in iudicio aut bonorum aut multorum (v. p. 2063, 9 sqq. 2063, 13), unde distinguitur inter -am latam et magnam* (*v.* PLIN. epist. 4, 12, 7), *item inter veram et falsam*

[Knoche]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*v. p. 2064, 69. 2065, 65*). **A generalia: 1 *significationes:* a *definitiones et distinctiones*:** CIC. inv. 2, 166 -a est frequens de aliquo fama cum laude (*hinc* AVG. in evang. Ioh. 100, 1 p. 1891. 105, 3 p. 1905). Marcell. 26 -a est inlustris et pervagata magnorum vel in suos ⌊civis⌋ (*del. A. Klotz*) vel in patriam vel in omne genus humanum fama meritorum (*cf.* Phil. 1, 29 est ... -a laus recte factorum magnorumque in rem publicam fama meritorum, quae cum optimi cuiusque tum etiam multitudinis testimonio conprobatur). Sest. 139 bonam famam bonorum, quae sola vere -a nominari potest, expetunt (CIC. Tusc. 3, 3 -*a* est consentiens laus bonorum, incorrupta vox bene iudicantium de excellenti virtute, ea virtuti resonat tamquam imago [-ae]; *hinc* AVG. civ. 5, 12 p. 214, 29 D.). off. 2, 31 -a constat ex tribus his: si diligit multitudo, si fidem habet, si cum admiratione quadam honore dignos putat (*cf.* SEN. epist. 102, 12 -am ... latius fusam intellego, consensum enim multorum exigit). *distinguuntur a -a*: *fama*: ENN. scaen. 8 summam tu tibi pro mala vita famam extolles, [et] pro bona par[a]tam -am: male volentes famam tollunt, bene volentes -am (*sic Ribb.* ISID. diff. 1, 218 *ad h. l.* -a quippe virtutum est, fama vero vitiorum). *bona fama*: CIC. fin. 3, 57. *honestas*: CIC. leg. 1, 32. fin. 5, 69; *v. et* Tusc. 3, 3. *claritas*: SEN. epist. 102, 17 -a multorum iudici⟨i⟩s constat, claritas bonorum. *v.* AVG. in evang. Ioh. 100, 1 p. 1891. *decus*: CHAR. gramm. p. 400, 24 B. decus est instrumentum cuiusque, -a quasi honoris merces. *de -a vera et falsa*: CIC. Tusc. 3, 3 *sq.* off. 2, 43. *cf. etiam p. 2069, 54 sqq.*

b *sententiae, iudicia, proverbia sim.*: *α de natura -ae*: *inmortalis est (et sim.)*: CIC. Rab. perd. 30 exiguum nobis vitae curriculum natura circumscripsit, inmensum -ae (*cf.* Sest. 47). Sest. 143 corpus virorum fortium ... esse mortale ... virtutis -am sempiternam. SEN. suas. 2, 2 -ae nullus finis est. SEN. Herc. O. 1988 iter ad superos -a *pandit*. *caduca, cito interitura est*: PVBLIL. H 1 quam difficilis -ae custodia est! SEN. epist. 123, 16 -a vanum et volucre quiddam est auraque mobilius. CVRT. 9, 6, 14 cito obsolescit. PLIN. nat. 28, 39 Fortuna -ae carnifex *est*. CLAVD. DON. Aen. 5, 190 p. 445, 2. 7, 3 p. 5, 27 caduca *est* et *habet* finem. *fugientes sequitur* (*cf. Otto, Sprichw. p. 155²*): SALL. Catil. 54, 6 LIV. 2, 47, 11. 22, 39, 19 SEN. benef. 4, 32, 4. 5, 1, 4 PLIN. epist. 1, 8, 14. *umbra virtutis est* (*cf. Otto, Sprichw. p. 155¹*): CIC. Tusc. 1, 91. 109 SEN. epist. 79, 13 PANEG. 10 (4) 16 p. 169, 18 HIER. epist. 108, 3, 4 AVG. civ. 5, 12 p. 215, 3 D. *cf. et* CIC. Tusc. 3, 3. *β de speciebus, gradibus -ae*: CIC. Mur. 29 -a militaris formulis *iurisconsultorum* et actionibus anteponenda est (off. 2, 45 prima est adulescenti commendatio ad ... -am, si qua ex bellicis rebus comparari potest. *cf.* SALL. Catil. 3, 2 haudquaquam par -a sequitur scriptorem et actorem rerum). Planc. 60 (*v. p. 2065, 74*). PVBLIL. S 47 superari a superiore pars est -ae. SALL. Cat. 1, 4 divitiarum et formae -a fluxa atque fragilis est, *opp.* virtus. TIB. 1, 4, 77 (*subironice*) -a cuique sua est. SEN. dial. 1, 3, 9 quanto plus tormenti, tanto plus erit -ae (*cf.* 1, 4, 4 quod passura *virtus* est, -ae pars est). QVINT. inst. 1, 10, 14 Romana in bellis -a ceteris praestat. PLIN. epist. 4, 12, 7 vel magis homines iuvat -a lata quam magna. *γ quanti aestimetur*: *numeratur: inter bona*: PLAVT. Trin. 274 *al.* *inter respuenda*: CIC. Tusc. 1, 109 *al.* *inter summa bona*: CIC. Phil. 5, 49. *inter bona cum honestate coniuncta*: CIC. part. orat. 24, 87. *inter aestimabilia*: CIC. fin. 3, 51. *inter bona externa*: CIC. fin. 4, 49 Tusc. 5, 22. 45 Lael. 84 off. 2, 88 AVG. civ. 8, 8 p. 333, 26 D. *quem gradum inter bona externa teneat*: CIC. off. 2, 88. *inter commoda*: CIC. off. 1, 83. *inter res inanes*: CIC. Lael. 49 ECCL. *anteponitur aliis rebus*: *divitiis*: CIC. top. 22, 84 (*cf.* off. 2, 88 SALL. Iug. 85, 40 Catil. 7, 6). *vitae*: RHET. Her. 4, 44, 57 CIC. Arch. 23 (de orat. 3, 116) Tusc. 1, 116 LIV. 2, 13, 13 SEN. contr. 1, 8² VELL. 1, 2, 2 TAC. ann. 4, 50 AVSON. 192, 32 CLAVD. DON. Aen. 9, 205 p. 214, 17. 12, 675 p. 626, 16 praestat cum -a mori quam cum ludibrio superesse. *pluris aestimatur quam liberum esse doloribus sim.*: CIC. Tusc. 2, 59. 65 *bis.* 5, 79. *minoris aestimatur: quam virtus*: *v. p. 2076, 80.* *quam facta*: CIC. off. 1, 65. *quam vita*: TAC. ann. 4, 50. *opp.*: *bonum publicum*: *v. p. 2065, 55.* *commoda praesentia*: *p. 2067, 9.* *δ de cupiditate -ae (scripsit de ea* VAL. MAX. 8, 14. *cf. et p. 2085, 15 sqq.)*: *signum iuvenalis et magni animi*: CIC. Pis. 82 (SEN. epist. 74, 21) Cato 82 off. 1, 26. 65 ad Brut. 1, 15, 9 TAC. ann. 15, 16. *cf. et* CIC. leg. agr. 2, 91 Lael. 34. *vituperatur nimia -ae cupiditas*: CIC. inv. 1, 91. *p. 2064, 72.* *damnatur ut morbus aut seditio animi*: CIC. fin. 1, 59 Tusc. 4, 25. 79 off. 1, 68. rep. 1, 60 TERT. mart. 5 p. 13. *laudatur -ae contemptus*: CIC. Tusc. 1, 109 LIV. 22, 39, 20 PLIN. paneg. 56, 4 TERT. virg. vel. 3 p. 887 AVG. civ. 5, 19 p. 229, 18 D. magna virtus est contemnere -am. MVTIAN. Chrysost. hom. 25, 2 contemne -am et eris gloriosus (καταφρόνησον δόξης καὶ ἔσῃ ἔνδοξος). *quaeritur expetendane sit -a*: CIC. de orat. 2, 172. 3, 116 (top. 22, 84). *cf.* Tusc. 5, 104 epist. 15, 4, 13 IVV. 10, 133. 187. *nota: ap.* ECCL. *'cupiditas -ae' spectat ad -am terrenam, saecularem (ex gr.* VVLG. Gal. 5, 26 non efficiamur inanis -ae cupidi, κενόδοξοι. RVFIN. Basil. reg. 146); *de '-a caelesti' semel tantum adhibetur* NOVATIAN. Cypr. epist. 30, 5 p. 552, 20, *v. p. 2083, 65.* *ε de -a parienda*: *praemium propriae virtutis est*: CIC. Mil. 97 Arch. 28 (Phil. 5, 35) Pis. 57 *al., cf. et* SALL. rep. 2, 7, 7 (*v. Otto Sprichw. p. 38 s. v. 'ars'⁵*) Ov. fast. 3, 389 MACR. somn. 2, 10, 2 virtutis fructum sapiens in conscientia ponit, minus perfectus in -a; *v. et p. 2076, 80.* PVBLIL. Q 38 quidquid fit cum virtute, fit cum -a. SALL. Iug. 1, 3 ad -am virtutis via grassatur animus. *non a maioribus ad nepotes redundat*: PHAEDR. 2 epil. 4 SEN. epist. 44, 5 (*cf.* AVSON. 311, 6). *a Fortuna tribuitur*: PHAEDR. 1, 7, 3 CVRT. 8, 10, 18 (*cf. et p. 2063, 34*); *aliter* PS. SEN. mon. 165 *a dis augetur*: *cf.* CVRT. 7, 7, 28. *a scriptoribus datur*: *cf.* CIC. Tusc. 1, 34 Ov. Pont. 3, 2, 36 SEN. epist. 21, 3. *ζ invidia -am sequitur* (*cf. Otto Sprichw. p. 176*): SALL. Iug. 55, 3 NEP. Chabr. 3, 3 AMM. 17, 11, 2.

c *loci sel.*: *α* ***de hominibus*** *et heroibus (de dis v. p. 2066, 33); plerumque de singulis, sed et de pluribus, quasi de uno corpore (ex. gr. de militibus, gentibus, senatoribus al.* *de plurali v. p. 2067, 48 sqq.*): ENN. scaen. 8 *p. 2063, 16.* ann. 372 *p. 2075, 61.* 391 -a maxima sese nobis ostendit, si vivimus sive morimur. PLAVT. Amph. 1140 *Hercules* suis factis te, *o Amphitruo*, inmortali adficiet -a (*cf.* SEN. benef. 3, 32, 5 illos filiorum -a e tenebris eruisset). Aul. 541 pro re nitorem et -am pro copia ... habent (*opp.* copia: LIV. 2, 16, 7; *aliter* CIC. de or. 3, 130). Mil. 1245 nisi perdere istam -am vis quam habes (VELL. 2, 26, 3 PLIN. paneg. 4, 5 CYPR. epist. 56, 2 p. 649, 7 *et al.*). Stich. 281 nunc tibi potestas adipiscendist -am laudem decus (*adp.* laus: RHET. Her. 4, 22, 31 CIC. Verr. II 4, 80. 82 Catil. 1, 23 Mur. 31 Arch. 19 dom. 64 Sest. 102. 138 Pis. 41 [*de* 44 *v. p. 2062, 25*]. Marcell. 4 Phil. 14, 32 Tusc. 1, 109 *al.* Ov. epist. 20, 115 Pont. 1, 7, 20 SIL. 15, 275 CORP. III 6587; *passim ap.* LIV. VAL. MAX. SEN. CVRT. QVINT. TAC. *et al.*). Trin. 272 boni sibi haec expetunt, rem fidem honorem -am et gratiam (*adp.* gratia [*v. p. 2075, 66*]: CATO orig. 83 p. 83 CIC. Mur. 41 Sest. 70 Phil. 5, 2 *de senatoribus.* Brut. 281 orat. 141 ac. 1, 21 off. 2, 51 -a paritur et gratia defensionibus. 2, 85. 3, 85. epist. 4, 13, 2 gratia auctoritate -a floruimus. 10, 5, 3. 10, 19, 2 LIV. 4, 12, 8 PLIN. nat. 21, 66 MACR. Sat. 3, 14, 13). Trin. 629 *adp.* fama (CIC. Rab. perd. 30 Arch. 23 SALL. Iug. 4, 6 rep. 2, 12, 5 bona fama. Ov. epist. 5, 143 [145] VELL. 2, 26, 3 SEN. epist. 102, 13 CVRT. *passim.* QVINT. decl. 343 p. 365, 12. TAC. dial. 18, 2 PLIN. epist. 6, 29, 3 paneg. 10, 6 *al.* TERT. apol. 50, 4 *et al.*). Trin. 656 ut rem patriam et -am maiorum foedarim meum (ELOG. Scip. carm. epigr. 8, 5 facile facteis superases -am maiorum. SALL. Iug. 4, 6. 85, 23 maiorum -a posteris quasi lumen est *eqs.* orat. Cottae 13 NEP. Milt. 1, 1 cum et antiquitate generis et -a maiorum floreret *Miltiades.* TERT. nat. 1, 18 p. 90, 11. *cf.* SALL. rep. 2, 11, 3 CVRT. 4, 14, 25 STAT. silv. 1, 2, 108 -a patrum et generis ... honos). 828 hanc tuam -am iam ante auribus acceperam, *seq.* nobilest ... te parcere solitum (*cf.* TER. Hec. 797 *adp.* nobilitas). CATO agr. 3, 2 et rei et virtuti et -ae erit (L. CRASS. or. frg. Cic. de orat. 2, 225). or. inc. frg. 19 -a atque honore *uti oportet*, quomodo sibi quisque struxit, *non communiter* (*adp.* honos: CIC. Verr. II 2, 143 Catil. 3, 28 Mur. 12 part. 24, 87 bonorum alia sunt quasi cum honestate coniuncta ut honos, ut -a. 25, 90. 26, 91. Lael. 34 honoris certamen et -ae. 49 *inter res inanes.* TAC. dial. 12, 15. 41, 13. PLIN. epist. 2, 7, 7 *defunctorum imaginibus* illorum ... honor ... et -a *refertur.* paneg. 70, 8 patet .. omnibus honoris et -ae campus. AVG. civ. 8, 8 p. 333, 26 D. *inter bona externa. et al.*). TER. Ad. 814 -am tu istam optine (PLIN. nat. 19, 13 CLAVD. DON. Aen. 11, 305 p. 459, 3). Eun. 399 labore alieno ... partam -am verbis saepe in se transmovet (CVRT. 8, 1, 29). CARM. epigr. 8, 3 honos fama virtusque -a atque ingenium. ACC. scaen. 368 summam -am evorti sines, *adp.* tropaea. 447 remanet -a apud me, *opp.* exuviae (*cf.* CIC. Rab. perd. 33 -am sempiternam manere voltis). 548 pinnigero in corpore tela exercentur haec, abiecta -a (*vix i. q. cupiditas -ae, cf.* CIC. epist. 7, 33, 1). TRAG. inc. 93 Telamo, quem -a ad caelum extulit, quem aspectabant omnes (*cf.* VERG. catal. 3 [12] 1. LVCR. 6, 8 ad caelum -a fertur, *ut gr.* κλέος οὐρανὸν ἵκει. SIL. 1, 1 *armis* caelo se -a tollit Aeneadum. FLOR. epit. 2, 19, 3 *bellis* caelum ipsum -a ascendit. *v. et* CIC. Phil. 2, 114 -*a*, quae vix caelo capi *possit.* SVET. Aug. 71 benignitas ... mea me ad caelestem -am efferret). POMPON. scaen. 191 nisi nos pauci retineamus -am antiquam Atticam. RHET. Her. 4, 25, 34 Africano virtutem industria, virtus -am, -a aemulos conparavit (*idem exemplum gradationis* QVINT. inst. 9, 3, 56). 4, 44, 57 amisit animam *Decius*, potitus est -am ([-a *Hld*]. SEN. Thy. 538 -a). 4, 50, 63 fragile falsae choragium -ae (CIC. Pis. 56 *opp.* iusta. Tusc. 2, 12. AVG. in evang. Ioh. 100, 2 p. 1891 est ... falsa -a, quando laudantes errore falluntur). CIC. inv. 1, 69 Thebanorum -a. 1, 91 stultitia est inmensa -ae cupiditas (*cf. p. 2063, 71*). 2, 18 -ae causa *aliquid facere* ([ac. 2, 70]. inv. 2, 20 committere. Verr. II 3, 3 accusare [APVL. apol. 60]. Flacc. 13 suscepit res. rep. 1, 27 adpetere [TERT. mart. 4 p. 11]. off. 3, 87 *expetere* imperium. SEN. contr. 1, 8, 10 SEN. epist. 9, 11 SVET. gramm. 25 praesidii causa et -ae. APVL. apol. 17. CIC. Tusc. 5, 79 -ae gratia). inv. 2, 70 eam ... ex bello -am virtute peperimus, ut eius aeterna insignia posteris nostris relinquere vellemus (epist. 10, 13, 2 magis iudicio bonorum quam insignibus -ae delectari. FIRM. math. 3, 8, 6 *al.*). div. in Caec. 69 homo virtute fortuna -a rebus gestis amplissimus (*cf.* off. 1, 90). Verr. II 2, 144 -ae studiosum ac monumentorum. II 4, 82 putare omnis bonos alienae -ae defensionem ad officium suum pertinere (epist. 9, 14, 4. LIV. 2, 40, 11. 42, 61, 9

[*Knoche*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

accensi. CVRT. 6, 1, 18). 88 imperi nostri, -ae, rerum gestarum monumenta evertere (Catil. 3, 26 LIV. 6, 20, 12 PLIN. nat. 36, 31. *cf. et* CIC. Phil. 14, 34 -ae munus optimis ... civibus monumenti honore persolvitur). II 5, 25 de militari eius -a (Mur. 29 *v. p. 2063, 41* Pis. 44 SALL. Iug. 7, 1 adpetens -ae militaris. LIV. 26, 39, 3 militari -a inlustris. 39, 40, 5. VAL. MAX. 2, 7, 7. AVSON. 419, 16). II 5, 97 populi Romani invicta ... -a ... navalis (Manil. 54 *adp.* disciplina. VAL. MAX. 8, 14 ext. 1). II 5, 173 *adp.* amplitudo (Manil. 47 Phil. 1, 33 epist. 1, 9, 2 epist. frg. III 12). Manil. 7 semper adpetentes -ae ... atque avidi laudis fuistis, *o Romani* (*cf.* LIV. 22, 39, 9). 19 -a nominis Romani (LIV. 45, 38, 10 PLIN. nat. praef. 16 TAC. hist. 5, 16 FRONTO p. 218, 12 N.). 27 Pompeius ... eorum hominum, qui nunc sunt, -am ... virtute superavit, *adp.* antiquitatis memoriam (*cf. p. 2064, 37; v. et* CIC. off. 1, 90). 57 expers ... -ae (LIV. 8, 16, 11 VAL. MAX. 4, 1, 14 TAC. hist. 3, 52). Q. CIC. pet. 14 ad Cn. Pompei -am augendam (CIC. Mil. 34 part. 74 ac. 2, 6 *opp.* minuere. leg. 3, 9 populi. epist. 12, 7, 2. ad Q. fr. 1, 1, 2 virtute [NEP. Timoth. 1, 1 virtutibus]. 2, 43, 11. LIV. 3, 10, 1 *subi.* praeda. 3, 21, 7. 25, 40, 1 *adp.* maiestatem p. R. 28, 9, 11. VELL. 2, 44, 2 cedendo Pompei -ae. TAC. ann. 15, 28. 71 PLIN. paneg. 14, 1 SVET. Aug. 21 bellicam. Cal. 6, 2). pet. 28 eximia, *adp.* dignitas ac rerum gestarum magnitudo (CIC. rep. 2, 17 Att. 1, 19, 6 LIV. 6, 20, 12 CVRT. 8, 10, 18). CIC. leg. agr. 2, 54 aliquid de eius ... -a detrahi posse (de orat. 1, 35. *cf. et* SEN. contr. 7, 6, 3 *servo* abstinentiae -am. suas. 5, 8 dixit -ae nihil detrahi). Catil. 4, 21 sit aeterna -a Marius (Mur. 22 epist. 10, 14, 1 rep. 6, 23 *opp.* diuturna. VELL. 1, 2, 2 VAL. MAX. 3, 3, 1 cum aeternae -ae cognomine. PLIN. nat. 2, 18 ad aeternam -am via. FRONTO p. 120, 14 N. VVLG. Sirach 31, 10). Mur. 20 in communicanda -a (Verr. II 5, 5 Tusc. 5, 56 HIRT. Gall. 8, 19, 5). Sulla 9 -ae *pars, opp.* oneris (PVBLIL. S 47. SALL. hist. frg. 2, 70, 4 [*cf.* SEN. epist. 13, 14]. LIV. 6, 11, 5. 23, 44, 3 SEN. dial. 1, 4, 4 PLIN. epist. 5, 11, 2 VVLG. num. 27, 20. VAL. MAX. 4, 7, 5 portio). Arch. 23 minorem -ae fructum putat ex Graecis versibus percipi quam ex Latinis (LIV. 8, 30, 9. 33, 33, 3). 24 milites dulcedine quadam -ae commoti (VAL. MAX. 8, 14, 5. 8, 14 ext. 1). 26 ipsi ... philosophi etiam in iis libellis, quos de contemnenda -a scribunt, nomen suum inscribunt (off. 1, 71 LIV. 22, 39, 9 *opp.* adpetere. SEN. epist. 109, 18 *et al.*). 28 *amor* -ae (QVINT. decl. 315 p. 241, 25 *syn.* cupido laudum. CLAVD. DON. Aen. 9, 612 p. 267, 26 POMER. 2, 24, 1 turpis amor -ae popularis). Flacc. 25 *Flaccus*, quam maxime florere in generis sui -a viderat, laudem *adamavit.* (OV. met. 4, 639 PORF. Hor. serm. 1, 7, 33 *cf. et* CIC. Verr. II 4, 80 ut ... generi tuo laudem -amque restituas). Flacc. 28 *adp.* splendor (off. 1, 43 TAC. hist. 1, 84 senatorii ordinis). 29 minuis ... -am Pompei (ac. 2, 5. 6 VAL. MAX. 6, 5 ext. 1). 75 cupidus es -ae (Tusc. 2, 12. 3, 73 -ae cupidos gloriosi reprehendunt. off. 1, 43 splendoris et -ae. SALL. Iug. 95, 3 SEN. contr. 1, 8, 13 *adp.* bellicosus. 10, 2, 1 VAL. MAX. 2, 8, 5 SEN. epist. 95, 73 QVINT. inst. 4, 5, 25. PANEG. 11 [3] 22, 5 inanis -ae cupidissimus [VVLG. Gal. 5, 26 *v. p. 2063, 80; cf.* RVFIN. Basil. reg. 146 Orig. in cant. prol. p. 72, 17 B. *passim*]). dom. 86 ad inmortalitatem -ae plus adfert desideratum esse a suis civibus, quam omnino numquam esse violatum (Vatin. 8 ITIN. Alex. 4. *cf.* CIC. Cato 82 ad inmortalitatem et -am [PLIN. paneg. 63, 1]). dom. 95 duplicata -a (*cf.* ad Q. fr. 1, 2, 16 multiplicata). p. red. in sen. 5 *Pompeius* virtute, -a, rebus gestis princeps (*cf.* p. red. ad Quir. 16). Sest. 37 *opp.* salus rei publicae (38; *sim.* LIV. 28, 41, 1 *opp.* bonum publicum. PLIN. paneg. 20, 5 utilitas communis). 143 praesentis fructus neglegamus, posteritatis -ae serviamus (p. red. ad Quir. 21 Tusc. 5, 9 ad Att. 14, 17A 6 epist. 9, 14, 6 PLIN. epist. 2, 5, 3). *ibid.* inmortalem -am *consequi* (Pis. 63 Att. 1, 19, 6 eximiam atque inmortalem. PLIN. epist. 6, 16, 1). Vatin. 47 aut de salute aut de -a dimicaret? (*opp.* salus: SALL. Iug. 94, 5. 114, 2 CVRT. 4, 14, 9 TAC. Agr. 26). 76 de ardore mentis ad -am (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 9, 640 p. 270, 26 ardebat ad -am). prov. 29 *adp.* triumphus (*cf.* CAEL. Cic. epist. 8, 5, 1). Pis. 2 mihi ista licet de me vera cum -a praedicare (Phil. 5, 49. 50 res vanas anteferre verae, gravi, solidae -ae [ad Brut. 1, 3, 2 PLIN. paneg. 16, 3] epist. 15, 4, 13 SALL. Iug. 41, 10 *opp.* iniusta potentia. OV. epist. 16, 243 LIV. 22, 39, 20. 25, 39, 16 SEN. dial. 10, 13, 3 CVRT. 8, 14, 48 *admiratio* verae laudis et -ae. QVINT. inst. 10, 1, 94 TAC. hist. 2, 91 PLIN. paneg. 55, 8 vera ... sempiterna [*ibid.* honores]. AMM. 14, 6, 8 ascensus verae -ae longos et arduos. CLAVD. 28, 403 verior. AVG. civ. 22, 30 p. 631, 13 vera -a erit, ubi laudantis nec errore quisquam nec adulatione laudabitur. in evang. Ioh. 100, 2 p. 1891 *opp.* falsa. *et al.*). Planc. 60 honorum gradus ... sunt pares, -ae dispares (CYPR. epist. 56, 1 p. 648, 14 AMM. 14, 10, 14). 67 virtutis cursus ad -am (*cf.* epist. 10, 3, 3). Rab. Post. 39 novum genus hoc -ae concupiscit (SEN. contr. exc. 5, 2 vanum. SCHOL. Cic. Bob. p. 107, 19 St.). Mil. 34 hic exercitationem virtutis, ... fontem perennem -ae suae perdidit, *sc. Clodium* (QVINT. inst. 8, 6, 7). 35 *Clodium*, segetem ac materiem ... -ae Milonis (*cf.* TAC. ann. 2, 26. *materia*: LIV. 4, 24, 3. 6, 7, 3 hostis est ... materia virtutis -aeque. 28, 41, 2 SEN. epist. 78, 21 *de patientia morbi.* PLIN. nat. 2, 174 *de terra*: haec est materia -ae nostrae, haec sedes). Marcell. 7 *Fortuna* in istius se societatem -ae non offert (*cf.* CYPR. Fort. 11 p. 340, 28). Phil. 12, 26 -am sperabit a latronum gregibus et praemia, *opp.* poena (*cf.* ad Q. fr. 1, 1, 43. LIV. 28, 41, 6 magis partam quam speratam -am). Brut. 255 hanc -am testimoniumque Caesaris ... triumphis multorum antepono (*cf.* Mur. 29 off. 2, 88 divitiis [*v. top.* 22, 84 *et de re* SALL. Iug. 85, 40 Catil. 7, 6]. SALL. Iug. 41, 10 iniustae potentiae). rep. 6, 25 quanti ... est ista hominum -a, quae pertinere vix ad unius anni partem exiguam potest? (*affertur inter 'praemia humana' opp.* verum decus). leg. 1, 32 propter honestatis et -ae similitudinem beati qui honorati sunt videntur, miseri autem qui sunt inglorii. Tusc. 1, 34 *Ennius* mercedem -ae flagitat ab iis, quorum patres adfecerat -a (*v. p. 2064, 16.* CIC. epist. 13, 83 *adp.* laetitia). 3, 3 adumbratam imaginem -ae, *opp.* eminentem effigiem virtutis (SEN. dial. 10, 7, 1 vana -ae imagine. *cf. et* CIC. epist. 10, 12, 5 haec omnia, quae habent speciem -ae, ... contemne). 5, 9 corporibus exercitatis -am et nobilitatem coronae *petunt.* Cato 44 tantum licentiae dabat -a (*sim.* NEP. Eum. 8, 2 *phalanx Alexandri* inveterata cum -a, tum etiam licentia). off. 2, 48 contentio orationis maiorem vim habet ad -am *quam sermo.* Att. 5, 17, 2 omnes mirifice συμφιλοδοξοῦσιν -ae meae. CAES. civ. 2, 39, 3 *adp.* praeda (LIV. 7, 29, 6. 21, 21, 4. 6. TAC. hist. 1, 51 ann. 13, 39. 15, 8 TERT. apol. 50, 2 VOPISC. Aurelian. 13, 2). SALL. Catil. 54, 1 *Caesari et Catoni* genus aetas eloquentia prope aequalia fuere, magnitudo animi par, item -a, sed alia alii (*cf.* CVRT. 9, 2, 31). Iug. 1, 5 *homines* pro mortalibus -a aeterni fierent (*cf.* SEN. contr. 1, 8, 5 SEN. Herc. O. 1988). 41, 2 neque -ae neque dominationis certamen inter civis erat (*cf. p. 2064, 48* Catil. 7, 6 frg. hist. 1, 7 LIV. 30, 40, 8). PS. SALL. in Tull. 3 civitatis incommoda in -am suam ponit (*c. abl.*: CIC. Phil. 11, 37 LIV. 26, 37, 6 *al.*). NEP. Ages. 5, 2 afuit ab insolentia -ae. HOR. carm. 3, 26, 2 militavi non sine -a (*litotes, sicut* SPART. Hadr. 12, 5 *al.*). TIB. 1, 5, 2 -a fortis abest. CARM. de bell. Aeg. 26 -a mendax. PROP. 1, 8b 46 ista meam norit -a canitiem. 3, 11, 60 Pyrrhi ad nostros -a fracta pedes. OV. epist. 16, 169 iuvat, *opp.* damno est (QVINT. inst. 1, 3, 6 MART. 10, 103, 3 PLIN. epist. 4, 12, 7). met. 1, 465 *Amor ad Apollinem*: minor est tua -a nostra (*de dis*: PLIN. paneg. 8, 2). 8, 427 *Meleager ad Atalantam*: in partem veniat mea -a tecum (TREB. Valer. 3, 1). 11, 320 obest ... -a multis. 12, 617 vivit totum quae -a compleat orbem, *opp. cinis Achillis mortui* (*cf.* CIC. carm. 24, 3 p. 75 M. mea semper -a vivet [*ex* Hom. η 91]. Balb. 40 EPICED. Drusi 265 CLAVD. 1, 32 Probi. 8, 316 AMM. 28, 4, 3). 13, 96 coniuncta ... -a nostra est, *sc. Aiacis et armorum Achillis.* trist. 5, 1, 75 nulla mihi captatur -a, *syn.* fama (*sim.* VELL. 2, 129, 1 SEN. benef. 4, 11, 1 TERT. apol. 46, 7 praescr. 42, 2 HIER. epist. 50, 5, 3 de me. FACVND. defens. 8, 2 p. 713B ex mala diffamatione venerabilium nominum puerilem -am). 5, 12, 41 *non est* mihi -a curae, *adp.* nominis et famae fulgor. fast. 3, 389 merces mihi -a detur (SIL. 9, 194 bellandi merces sit -a). LIV. 2, 7, 8 superstitem -ae suae, *opp.* crimen, invidia. 3, 24, 11 consulum (28, 40, 8). 4, 57, 8 *opp.* felicitas. 7, 1, 10 *Camillus* titulo tantae -ae fuit (SEN. contr. exc. 4, 7 VAL. MAX. 3, 2, 8). 9, 40, 1 pari ... periculo -aeque eventu (TERT. virg. vel. 15 *adp.* laudis). 21, 20, 2 verbis extollentes -am virtutemque p. R. (28, 44, 17 *cf.* PHAEDR. 1, 11, 1 virtutis expers verbis iactans -am *et p. 2063, 16*). 24, 22, 17 incohata vestra -a, nondum perfecta est (VAL. MAX. 3, 2, 4). 26, 20, 3 obstaret -ae suae (CVRT. 4, 13, 9). 30, 30, 21 non tantum ... -ae adieceris, quantum ⟨dempseris *add. Wölfflin*, ademeris ς⟩, *cf.* CVRT. 6, 1, 18; *v. et* AVR. VICT. Caes. 20, 23). 35, 47, 4 aemulatione -ae (TAC. ann. 2, 44). 38, 53, 11 Punici ... belli perpetrati ... praecipuam -am tulit, *i. q. cepit* (SEN. Phaedr. 422 de *Luna.* CVRT. 5, 11, 9 SCRIB. LARG. pr. p. 1, 20 ex eadem causa. PLIN. nat. 35, 67). frg. 55 *Catonis* -ae neque profuit quisquam laudando nec vituperando nocuit (SCHOL. Cic. Bob. p. 108, 5 St.). SEN. contr. 1, 8, 8 adulescentem insatiabilem -ae (*cf.* VELL. 2, 11, 1 inmodicus). 10, 4, 8 ambitio -ae (TAC. ann. 15, 16 *adp.* certamen virtutis, felicium hominum adfectus). VELL. 2, 34, 2 huius ... usura -ae (usurae -a *codd.*). VAL. MAX. 3 pr. ad summum -ae cumulum perventuri (*cf.* SVET. Tib. 17, 1 MOYS. Cypr. epist. 31, 1 p. 558, 5. CLAVD. DON. Aen. 7, 41 p. 10, 30 Aeneae cumulabatur -a). 3, 4 ext. 1 Socrates ... ad clarissimum -ae lumen excessit (*cf.* 6, 2, 3 Africanum ... summò cum -ae fulgore venientem. PANEG. 11 [3], 3, 1 -ae ... splendor [*ibid.* 5, 1. 11, 1. VOPISC. quatt. tyr. 13, 3. FIRM. math. 4, 12, 2 erunt nobiles -ae splendore fulgentes; *cf. et* CLAVD. 26, 587]). 4, 1, 9 Livi Salinatoris in Hasdrubale opprimendo -ae particeps fuerat (FRONTO p. 46, 1 N. AMM. 16, 12, 40). 8, 14, 4 -ae vestigium (TAC. hist. 5, 17). 9, 1 ext. 1 sopita -a in infamiam convertitur. 9, 12, 4 *Catuli mors* maximus Marianae -ae rubor (*i. ignominia*) extitit. SEN. Herc. O. 416 nec illum -ae stimulat decor (*unde fort. cod. E* Med. 226 gloriae, *v. p. 2061, 70*). dial. 5, 41, 4 -ae memor. benef. 6, 38, 3 miles bellum optat, si -am (IVV. 10, 187). PS. SEN. mon. 160 *inter animi tormenta.* CVRT. 3, 6, 18 *opp.* temeritas (8, 13, 15). 4, 10, 24 *Alexander reginam* non libidinis habuerat invitamentum, sed -ae. 6, 2, 18 ex medio -ae spatio revocari se conquestus est (9, 6, 18 *opp.* aetatis. *cf. et* 7, 7, 13 fallitur qui terminos -ae nostrae metitur spatio). 9, 9, 4 iam nihil -ae (*dat.*) deesse. CVRT. 10, 5, 36 vitae ... finem eundem illi quem -ae statuit (*v. supra l. 80* QVINT. inst. 8, 3, 12; *cf. et* SEN. suas. 2, 2). LVCAN. 10, 377 communis -a nobis, *fere i. q. par.* BVC. Eins. [Knoche]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1 14 iudicis e gremio victoris -a surgat (CLAVD. DON. Aen. 11, 42 p. 413, 8. 11, 415 p. 479, 13). PLIN. nat. 7, 186 artificis (35, 91. 118). 22, 6 praemiis ... -ae (*cf.* TERT. nat. 2, 7 p. 106, 13). 35, 80 aliam -am usurpavit (PLIN. paneg. 81, 3). SIL. 12, 205 o miseri, quis -a summa dedecori est (*opp.* dedecus: TAC. ann. 3, 21. 4, 35). 17, 550 obstat mea -a divis. STAT. silv. 4, 4, 103 cedet tibi -a fidi Theseos (*aliter* CVRT. 6, 1, 18). Theb. 10, 711 *opp.* verus honos, *adp.* ventosum ... decus titulique in morte latentes. 10, 824 -a praeceps, *fere i. q. ardua, modum egressa.* MART. 1, 25, 8 cineri -a sera venit (*de re cf.* 5, 10, 12 si post fata venit -a, non propero. IVV. 7, 81). QVINT. inst. 1, 10, 14 Romana in bellis -a ceteris praestat (VOPISC. Prob. 18, 2 *cf. infra l. 35*). 12, 11, 28 an Pollio et Messala ... parum in vita dignitatis habuerunt, parum ad posteros -ae tradiderunt? (*cf.* LAMPR. Alex. 12, 5). TAC. Agr. 41 Agricola simul suis virtutibus, simul vitiis aliorum in ipsam -am praeceps agebatur. hist. 4, 4 is ... dies *Helvidio* magnae offensae initium et magnae -ae fuit. 4, 78 Gallos pro libertate, Batavos pro -a, Germanos ad praedam instigantes. PLIN. epist. 3, 7, 3 ex proconsulatu Asiae -am reportaverat *Statius* (paneg. 16, 3. COD. Theod. 9, 27, 6, 7 [*a. 386*]. INSCR. Dessau 2999 ex ... barbaris). 3, 16, 6 *adp.* aeternitas (3, 21, 6). 9, 3, 1 qui ... cum futura -a vivit. 9, 19, 8 uterque ad -am pari cupiditate, diverso itinere contendit. paneg. 8, 2 sibi ... -am illam dii vindicaverunt (*de re cf.* VAL. MAX. 1, 6, 12. CVRT. 7, 7, 28). 85, 5 in eo, quod ... honestissimum est, tota -a tua est (CLAVD. DON. Aen. 2, 370 p. 198, 18). FLOR. epit. 1, 3, 6 facinus infra -am fuit. CALP. decl. 15 p. 15, 11 nec veniam sustinere *possum* post -am (*opp.* venia: PANEG. 4 [9], 3, 1. ECCL. *passim*). FRONTO p. 208, 18 N. *Lucius* -ae suae dispendio redimere *cupivit* pacem incruentam (*de re cf.* p. 208, 19). TERT. nat. 2, 2 p. 96, 2 accedente libidine -ae (*cf.* apol. 47, 3 -ae libidinosi [virg. vel 13]). CYPR. hab. virg. 3 p. 189, 11 quo sublimior -a est *virginum*, maior et cura est. PANEG. 12 (2), 27, 5 lucratur ... -am imperator, cum det pecuniam reversuram. FIRM. math. 4, 7, 1 -ae substantia et ... principatus (*aliter* VVLG. II par. 1, 11 substantiam et -am). 4, 13, 9 *adp.* felicitas (AVR. VICT. Caes. 34, 6. CLAVD. DON. Aen. 6, 775 p. 607, 14. AVG. civ. 3, 20 p. 130, 34 D. tutores ... Romanae felicitatis et -ae). 4, 21, 7 ex ipso actu magnae -ae nomen accipit. AMM. 29, 4, 6 magna -a defraudatos (31, 13, 16). 30, 4, 6 summis -ae honoribus fruebantur. CLAVD. DON. Aen. 9, 340 p. 233, 29 *opp.* ludibrium (12, 675 p. 626, 16). 10, 365 p. 340, 8 ne desertam -ae paterentur pompam. HIER. hom. Orig. in Ezech. 8, 3 p. 404, 9 B. anima ... congregat mercedes fornicationis suae, -am, divitias et reliqua, *fort. sensu latiore, honores, bona terrestria? v. p. 2083, 4* (*cf. ibid.* 8, 3 p. 404, 7 peccando -am in saecularibus comparare). VVLG. Sirach 45, 28 Phinees tertius in -a est. CLAVD. 3, 339 si laetior adsit -a, *i. -a belli.* AVG. civ. 5, 22 p. 234, 24 D. Romani non diligebant -am propter iustitiam, sed iustitiam propter -am. 8, 6 p. 309, 24 philosophi, quos ceteris ... fama atqua -a praelatos videmus. *nota plur.* (*sensu nonnumquam latiore, fere i. q. τιμαί*): RHET. Her. 3, 6, 10 *inter res externas* (*sim.* 3, 7, 14). SALL. Iug. 41, 7 penes *paucos* aerarium provinciae magistratus -ae triumphique erant. TERT. coron. 13 p. 452 laudes vanae, -ae turpes. PANEG. 4 (9), 6, 4 ipsarum quas appetunt -arum templa. 7 (6), 15, 5 ille ... -as vestras iuste sibi vindicat. 9 (12), 15, 1 tot victoriarum -ae. 10 (4), 36, 3 velox virtus ... pueriles annos -iis triumphalibus occupavit. 11 (3), 8, 1 factorum. FIRM. math. 2, 19, 9 magnificas potestatum -as et nobilitatis ornamenta. 3, 4, 12 *Mars* faciet -as maximas. 3, 5, 28 *adp.* principatus (*sing.*). 5, 4, 4. 6, 23, 4 hos ad omnes -as bonae famae testimonium ... insinuat. CLAVD. DON. Aen. 5, 370 p. 465, 24 ne ... eius -ae minuerentur (11, 665 p. 516, 30). 6, 815 p. 611, 19 filius perditurus -as patris. 10, 508 p. 357, 23 partes -arum. 11, 55 p. 414, 27 triumphos et -as meas. AVG. civ. 15, 21 p. 105, 17 D. vanas ... -as famosi in terra nominis non requirat.

β de locis (*oppidis, regionibus, terris sim.*), *quibus homines, opera, casus al. nomen fecerunt*: PLAVT. Bacch. 13 neque haut subditiva -a oppidum (*Praeneste, ut vid.*) arbitror. CIC. Verr. II 5, 100 ludibrio esse urbis -am, populi Romani nomen (*de urbe Roma*: CIC. Mur. 22 *adp.* nomen. VAL. MAX. 4, 3, 14. *de aliis urbibus*: LIV. 25, 24, 12 *de Syracusis.* VAL. MAX. 3, 2 ext. 5 *de Lacedaemone*). Manil. 11 de *Romanorum* imperii dignitate atque -a (12. Sest. 101 [har. resp. 51]. off. 1, 38 ea bella, quibus imperii proposita -a est. SALL. Iug. 39, 1 PANEG. 7 [6], 13, 1 AVG. civ. 3, 10 p. 106, 25 D. Romanum imperium ... posset ... tam grandi -a diffamari. 5, 19 p. 230, 12 D.). Flacc. 64 Graecia, quae fama, quae -a ... floruit (*cf.* 16). Sest. 104 rei publicae -a (CIC. rep. 5, 8 [ad Att. 8, 11, 1] RVT. LVP. 2, 13 VEG. mil. 3, 10 p. 90, 9 INSCR. numm. saec. IV *passim*). rep. 3, 44 -a civitatis *Athenarum* (*sim.* VAL. MAX. 9, 2 ext. 8 QVINT. decl. 339 p. 338, 21 AVG. civ. 18, 2 p. 258, 3 D. AVG. civ. 1, 35 p. 51, 29 D. civitatis dei. 3, 14 p. 113, 29 D. *Syracusarum*). Cato 8 *illum* patriae -a splendorem adsecutum esse (PLIN. epist. 2, 5, 3). SALL. Iug. 6, 2 virtutem Iugurthae regno *Micipsae* -ae fore (*cf.* 10, 2 LIV. 1, 31, 1 VAL. FL. 4, 469 regni generisque. HOMER. 1022 TERT. adv. Marc. 5, 9 p. 605, 9 FILASTR. 120, 4 *de regno David.* AVG. civ. 17, 10 p. 228, 22 D. regis et regni). VERG. Aen. 6, 65 Dardaniae. LIV. 8, 13, 16 materia crescendi per summam -am (*de re Romana. cf.* PANEG. 5 [8], 17, 3). PLIN. nat. 5, 60 *de Aegypto*: antiquitatis -am (*cf.* 25, 11). 15, 8 satis -ae in messibus fecit natura *Histriae et Baeticae.* 32, 62 ne fraudentur -a sua litora. SIL. 17, 430 Pellae. STAT. silv. 5, 2, 142 Caledonios attollet -a campos. PLIN. epist. 5, 6, 46 *loci.* PAVLA et EVSTOCH. Hier. epist. 46, 3, 4 totius provinciae -a metropoli vindicatur.

γ de animalibus et bestiis (*nonnisi ap. poetas et* PLIN. *mai.*). OV. hal. 66 *a celeritate pedum* generosus honos et -a maior equorum (GRATT. cyn. 228 *quadrigam* -a patrum excitat et primae spes ... coronae [*de re cf.* PLIN. nat. 8, 159 *equi* ad cursum iuncti ... intellectum adhortationis et -ae fatentur]. PLIN. nat. 8, 156 STAT. Theb. 6, 530 -a mansit equo). GRATT. cyn. 156 magna ... diversos extollit -a Celtas, *sc. canes* (206). PLIN. nat. 8, 48 indignam *leonis* -a praedam. 8, 88 *de ichneumone.* 10, 18 ⌊est percelebris⌋ (*cf. app. crit.*) ... aquilae -a. 10, 46 -am sentiunt et *galli gallinacei.* 10, 108 columbis inest quidam et -ae intellectus. STAT. Theb. 5, 331 penes *taurum* et saltus et adultae -a gentis.

δ de rebus; *'-a alicuius rei' interdum accipi potest pro -a alicuius hominis ob eam rem laudandi, ut infra l. 65. 73. 83; cf. et iunct. c. gen. obi. p. 2071, 6 sqq.* Ⓘ *de rebus corporeis*: PLAVT. Rud. 524 o scirpe, scirpe, ... semper servas -am aritudinis, *deridet genus loquendi grande* (*item de plantis et de rebus ex plantis factis*: PLIN. nat. 13, 4 *de unguentis* (13, 5. 13). 14, 16 *uvarum fabrilium* (14, 25). 14, 69 longinquiora *vina* non carent -a (14, 73 AVSON. 398, 21). 15, 8 Liciniae ... olivae. 19, 10 *de linteis.* 25, 11 -am herbarum Aegypto tribuit. 25, 84 *de betonia.* 25, 97 *de radice*). CIC. Verr. II 2, 143 *statuarum* honore et -a (*cf.* SIL. 14, 655 picturae). SALL. Catil. 1, 4 divitiarum ... -a, *opp.* virtus (TERT. adv. Marc. 4, 15 p. 465, 20. 4, 28 p. 519, 12). VERG. Aen. 12, 135 neque nomen erat nec honos aut -a monti (VAL. MAX. 5, 4 ext. 5 Aetnaei montis. *cf.* LVCAN. 3, 278 Herculeis aufertur -a metis). PROP. 3, 9, 18 quibus in celeres -a nata pedes (*cf.* IVV. 13, 98). VAL. MAX. 2, 8, 7 postes Augustae domus sempiterna -a triumphant. 5, 6 ext. 4 inclyti portus. 8, 1 absol. 1 *dexterae* (SIL. 15, 510 MART. 1, 21, 7). PLIN. nat. 5, 72 aquarum (*cf.* MART. 4, 63, 3 MART. CAP. 6, 640 *Padus* nulli -ae nobilium amnium cedens). PLIN. nat. 11, 241 *Bithyni casei.* 34, 4 *aeris* (34, 8). 34, 144 ferri. 37, 80 gemmarum (*de lapidibus pretiosis*: PLIN. nat. 37, 107. 115 TERT. cult. fem. 1, 7 p. 709). STAT. Theb. 4, 161 casae (AVG. civ. 18, 45. 48 VVLG. Agg. 2 *v. infra l. 54*). MART. 7, 97, 10 paratur *libro* (*cf.* FRONTO p. 20, 7 N. SVLP. SEV. Mart. 1, 3 scriptorum). 14, 171, 1 parvi ... sigilli. PLIN. epist. 10, 41, 1 *opera* -a digna (PRISCILL. tract. 11, 145 p. 105, 17). TERT. cult. fem. 1, 5 p. 707 -a est auro et argento (2, 10 p. 729). anim. 31 p. 351, 16 clipeorum consecratorum. adv. Marc. 4, 35 p. 543, 4 silicis. CYPR. epist. 38, 1 p. 580, 13 vulnerum (39, 2 p. 583, 1 *adp.* cicatricum. *cf.* CLAVD. 26, 587). PROB. Verg. ecl. 6, 31 p. 333, 14 mellis. PAVLA et EVSTOCH. Hier. epist. 46, 5, 3 sepulchri. *corporea metonymice pro incorporeis*: VELL. 2, 16, 2 domestici sanguinis, *i. originis* (TAC. Germ. 28). VAL. MAX. 1, 1, 10 triumphalis currus, *i. triumphi.* PLIN. nat. 35, 60 *Apollodorus* -am penicillo (*i. picturae*) ... contulit (*ibid.* 61). 36, 20 *Praxiteles* marmoris -a superavit etiam semet. SIL. 4, 525 Maeoniae ... -a linguae (AVSON. 294, 4 Attica facundae cuius mera -a linguae). STAT. silv. 2, 2, 61 Getici plectri. TERT. cult. fem. 1, 3 domus suae. PRISCILL. tract. 2, 41 p. 34, 11 apostolicae sedis, *i. dignitatis.* 6, 108 p. 79, 29 in -am crucis, *i. passionis*, Christi. VVLG. Agg. 2 *de -a novae et prioris domus, i. testamenti* (*v. supra l. 38*). COD. Theod. 6, 26, 14, 2 (*a. 407*) scriniorum, *i. officii scriniariorum.* Ⓘⓘ *de rebus incorporeis et de factis*: CIC. Mil. 38 facti illius -am (CIC. Phil. 3, 26 honestissimi facti. VERG. Aen. 12, 322 insignis ... facti. VAL. FL. 2, 564 parva tuis ... -a factis [*plur.*: PRISCILL. tract. 11, 145 p. 105, 4]. APVL. flor. 16 p. 72. CONST. Sirmond. 16, 12 [*a. 408*] boni facti. *cf. et* CIC. epist. 1, 9, 2 illius actionis amplitudinem et -am. SALL. rep. 2, 1, 6 faciundo quae -a digna essent [*cf.* LIV. 31, 31, 5]). Marcell. 26 virtus admirationis plus ... habitura quam -ae (VAL. MAX. 5, 1 ext. 1 infinitam -am bellica virtus *Alexandri* meruit. LACT. inst. 5, 17, 22 FIRM. err. 28, 6 p. 76, 11. CYPR. epist. 28, 1 p. 545, 4 -am fidei et virtutis ... cognoveram). Tusc. 1, 110 pugnae Leuctricae -a (LIV. 31, 37, 5 praesentis ... certaminis [AVG. civ. 13, 4 p. 561, 5 D. *adp.* victoria]). 2, 12 verendum est, ... ne philosophiam falsa -a exornes. 2, 59 nobilitas mortis et -a (SIL. 10, 8. AVSON. 315, 2 mortis -a non moritur. LVCAN. 4, 479 -a leti [5, 656 SIL. 6, 26]). div. 1, 38 *oraculi Delphici.* SALL. Iug. 94, 7 Mari temeritas -am ex culpa invenit. CVLEX 301 -a sortis. LIV. 28, 17, 3 consummatam ... eius belli -am. 37, 58, 7 victoriae (PANEG. 2 [10], 4, 4 *opp.* oblivio. 2 [10], 5, 4. AMM. 16, 12, 33 ne futurae victoriae -am violetis. *et al.*). MANIL. 4, 114 hominum meritis tanto sit -a (gratia *Bentley, sed cf. Housman*) maior (*cf.* AVSON. 311, 6 maiorum meritis -a non datur. CLAVD. DON. Aen. 12, 950 p. 642, 2). VELL. 2, 47, 3 honoris -a. VAL. MAX. 2, 8, 1 -a triumphorum, *adp.* decus (HIER. epist. 65, 4, 3). SEN. benef. 3, 13, 2 eius officii. epist. 90, 7 nec illi fabricae adseram -am (*cf.* PLIN. nat. 9, 174 artis). LVCAN. 6, 805 nec -a parvae sollicitet vitae. PLIN. nat. 7, 146 morum -ae ... accedat ... audaciam ... fuisse. 30, 8 litterarum claritatem -amque (*cf.* PLIN. epist. 9, 22, 3 AVG. civ. 8, 10 p. 336, 20 D.). SIL. 13, 858 culpae. STAT. Theb. 12, 136 ingentis -a coepti. QVINT. inst. 10, 1, 104 ornat aetatis nostrae -am vir saecu-

[Knoche]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

lorum memoria dignus (CYPR. epist. 6,4 p. 484,7 temporis nostri. OPT. PORF. 8,6 CLAVD. 1,275). CARM. epigr. 1991,11 (= INSCR. christ. Diehl 4933) coniugii meritum, cuius tibi -a curae (*cf.* TERT. uxor. 1, 4 nuptiarum. AVG. civ. 14,21 p. 45,7 D. conubii). PLIN. epist. 6,10,3 *Rufi Vergini* memoria orbem terrarum -a pervagetur. 7,9,10 *carminum levium.* PAVL. dig. 22,6,9,5 *opus* alienae liberalitatis -am repraesentet. TERT. mart. 4 p. 12 -am castitati *parere.* praescr. 14,4 *exercitationis.* adv. Marc. 5,11 p. 611,20 *novum testamentum* manet in -a. CYPR. laps. 2 p. 238,13 geminata militiae suae -a. eleem. 21 p. 389,23 muneris. epist. 6,3 p. 482,23 confessionis (43,2 p. 591,21. 46,1 p. 604,18. 54,1 p. 621,7. RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 196,22 B. passionis). 13,1 p. 505,2 ecclesiae -a (40 p. 585,11 RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 156,10 B.). 28,2 p. 547,1 virium. NOVATIAN. Cypr. epist. 30,2 p. 550,12 *de -a fidei, adp.* honores (CYPR. epist. 60,3 p. 693, 23 dilectionis ac fidei. 67,8 p. 742,12 *opp.* ruina). CYPR. epist. 55,20 p. 628,15 pudicitia tenorem -ae suae servat. PANEG. 2 (10), 8, 5 ad certam iudicii -am. 3 (11), 19, 6 digna est hac ... -a vestra pietas. 5 (8), 5, 2 contenta sit voce -ae suae etiam proxima illa ruina Carporum. 9 (12), 20, 2 clementiae tuae. FIRM. math. 2,30,2 ne istius divinae scientiae (*i. mathematices*) -am ignobilis pecuniae cupiditas infamet (*cf.* BOETH. mus. 1,34 p. 224,13 F. rationis). AVSON. 340,7 et ridiculis data -a. HIER. epist. 52,12,2 *ieiunium* -am non habet. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 132,16 B. Iudaicae institutionis. AVG. civ. 22,8 p. 566,33 D. *miraculorum, adp.* claritas. CLAVD. 17,141 transmissae -a vitae. SVLP. SEV. dial. 2,10,4 virginitatis. COD. Iust. 1,17,1,14 in ... nostri imperii vestrique ministerii -am.

d ***res notabiliores*** *aut singulares:* α *de -a animata vel personata, fere i. q. Gloria numen (pro re naturali quodammodo animante accipitur p. 2072, 23. 24. 26. 31. 36. 43 al.).* α *poetis ut femina aut dea depingitur; sed de cultu dubitatur (cf. Boehm, P. W. K. VII 1431), cuius unicum testimonium videtur esse* CORP. VIII 6449 *in ara:* -ae Aug. sacrum (*cui fort. addendum est* CORP. VIII 25377 [*post a. 408*] pro -a ... Honori et Theodosi ubique vincentium; *sed res ambigua est.*). VERG. Aen. 11,708 ventosa ferat cui -a fraudem (HOR. epist. 2,1,177 AVG. civ. 5,20 p. 232,9 D.). HOR. sat. 1,6,23 fulgente trahit constrictos -a curru non minus ignotos generosis (*sim.* epist. 2,1,177). carm. 1,18,15 tollens vacuum plus nimio -a verticem. OV. trist. 4,3,74 ardua per praeceps -a vadit iter. Pont. 4,2,36 inmensum -a calcar habet. fast. 1,303 perfusa ... fuco (*cf.* SIL. 6,614). MANIL. 2,812 *medium mundum* capit excelsa sublimem -a sede. SEN. Herc. f. 192 alium multis -a terris tradat. VAL. FL. 1,77 tu sola animos mentesque peruris, -a (*cf.* CARM. poet. min. V 118,70,1 aliis urit praecordia flammis -a). SIL. 15,98 laeto -a vultu, *adp.* Honor, Laudes, Decus, Victoria. MART. 10,50,4 mitte coronatas, -a maesta, comas. DRAC. satisf. 199 -a bellorum ... armipotens (EVG. TOL. omnipotens). *his adiungas licet* VERG. catal. 3 (12), 1 aspice quem valido subnixum -a regno altius et caeli sedibus extulerat (*cf. p. 2064, 59*). PETRON. 120,66 *iron.:* hos -a reddit honores. IVV. 10,159 o -a. RVFIN. Orig. in gen. 5,6 p. 65,2 vana -a et maior soror eius superbia. *in inscriptionibus nummorum, cf. Boehm, P. W. K. VII 1431.* *praenomen feminae (in Dalmatia):* CORP. III 3087. 15096. β *in titulis librorum: de Ciceronis libris testimonia:* CIC. off. 2,31 nunc dicamus de -a, quamquam ea ... de re duo sunt nostri libri (*cf. et* Att. 15,27,2. 16,2,6. 16,6,4). PAVL. FEST. p. 202 Cicero libro I de -a. GELL. 15,6,1 in libro M. Tulli, qui est secundus de -a. CHARIS. gramm. p. 102,8 B. Cicero de -a [in] II. p. 170,1 Cicero de -a II. DIOM. gramm. I 382,26. PHILARG. Verg. ecl. 2,63. *de testimonio Hieronymi cf. Souter, the earliest Latin comm. on the epistles of St. Paul p. 127.* GREG. TVR. *ca. a. 590 librum scripsit* miraculorum in -a martyrum (confessorum) beatorum.

2 ***iuncturae et structurae:*** **a** ***epitheta:*** admirabilis: CIC. Phil. 3,26 Att. 2,21,5. aequalis: SALL. rep. 2,13,5. aeterna: *p. 2065, 25.* alia: *p. 2067, 3.* aliena: *p. 2064, 83 sqq.* amplissima: CIC. prov. 39. antiqua: *p. 2064, 65.* ardua: *p. 2069, 39.* CLAVD. 26,12. armipotens: *p. 2069, 46.* Attica: *p. 2064, 65.* avita: CIC. Brut. 126 LIV. 1,22,2. 1,32,2. bellica: CIC. off. 1,61. 116 TAC. ann. 1,52 SVET. Aug. 21. caduca: *p. 2063, 34.* caelestis: *p. 2064, 64.* certa: *p. 2069, 17.* clara: *p. 2075, 64.* classica: VAL. MAX. 3,2,23. communis: *p. 2066, 84.* coniuncta: *p. 2066, 39.* divina: CIC. Flacc. 30 ad Brut. 1,15,4 PANEG. 10 (4), 32 p. 181,3. diuturna: *p. 2065, 26.* domestica: LIV. 2,20,1 VAL. MAX. 3,5,1. dulcis: OV. epist. 3,122. duplicata: *p. 2065, 53.* duplex: LIV. 10, 28,7 VAL. MAX. 5,4,2. egregia: LIV. 27,40,9. 41,3,7 legionis. CVRT. 5,11,9 FRONTO p. 22,13 N. PORPH. Hor. carm. 1,1,31. eminens: SCHOL. Cic. Bob. p. 143,21 St. enormis: TERT. virg. vel. 15. equestris: LIV. 23,46,12. excelsa: TAC. Agr. 4. eximia: *p. 2065, 21.* falsa: *p. 2064, 69. 2068, 68.* felix: SIL. 3,87. ficta: CIC. off. 2,43. fidelis: SEN. epist. 21,3, *adp.* stabilis. fluxa: *p. 2063, 46.* fortis: *p. 2066, 29.* fragilis: *p. 2063, 46.* geminata: *p. 2069, 9.* grandis: *p. 2067, 72. 2075, 68.* gravis: *p. 2065, 65.* hostica: SPART. Pesc. 10,2. humana: TERT. nat. 2,7 p. 106,13 adv. Marc. 4,9 p. 442,23 AVG. civ. 1,28 p. 44,22 (*ibid.* divina gratia). 5,16 p. 221,19. 5,17 p. 222,21 D. *et al.* inanis: *p. 2065, 48.* COLVM. 2,6,2 AMM. 22,7,3 PRISCILL. tract. 1,2 p. 5,3 *et al.* infelix: BVC. Eins. 2,32 Sullae. SIL. 2,613. infinita: *p. 2068, 63.* ingens: SALL. Catil. 7,6 VERG. Aen. 2,326. 6,65 LIV. 2,16,7. 2,22,6 *al.* SEN. contr. 9,4,17 SEN. Thy. 538 epist. 95,42 PLIN. paneg. 64,3 TAC. Germ. 37 *et al.* inlustris: CIC. Att. 5,17,5 VAL. MAX. 8,15,6 PANEG. 4 (9), 4,1 MIN. FEL. 20,1. inmanis: STAT. silv. 5,3,132. haut inmerita: LIV. 4,12,8. inmortalis: *p. 2064, 16. 2065, 59.* inopina: STAT. Theb. 8,284. insignis: LIV. 22,31,11 CVRT. 9,5,1. insolita: CIC. Brut. 282. integra: LIV. 7,13,5. 34,22,12. *cf.* TAC. ann. 15,2 in integro est. inveterata: NEP. Eum. 8,2. invicta: *p. 2065, 7.* LIV. 10,14,11. iusta: CIC. Pis. 57 LENT. Cic. epist. 12,14,7 et merita. Laconica: TERT. nat. 1,18 p. 91,5. laeta: *p. 2067, 45.* MART. 10,103,3. lata: *p. 2063, 50.* non levis: SEN. rem. fort. 9,1. longa: PLIN. paneg. 10,3, *adp.* aetas. maesta: *p. 2069, 46.* magna: CIC. Phil. 1,10 ad Q. fr. 2,14 (13), 1 SALL. Iug. 89,6 NEP. Thras. 4,1 LIV. 1,31,8 *et pass.* (maior: PLANC. Cic. epist. 10,11,3 CIC. ad Brut. 1,11,12 OV. trist. 2,67 LIV. 3,10,1 SEN. benef. 6,25,4 STAT. silv. 5,3,219 [*cf. comm. Vollmeri*]. QVINT. inst. 8,4,20 CYPR. Fort. 13 p. 346,16 potior et maior, *et al.* maxima: ENN. ann. 391. CIC. div. 1,51 cum m. -a [LIV. 2,25,6 VELL. 2,120,2]. Lael. 25 NEP. Epam. 8,5 *et al.*). matura: LIV. 2,7,7. non mediocris: SCRIB. LARG. praef. p. 1,20. memorabilis: CVLEX 38. mendax: *p. 2066, 30.* militaris: *p. 2065, 4.* minor: *p. 2066, 33.* PLIN. nat. 7,115 AVSON. 417,42. modica: LIV. 28,40,1. mortalis: CASSIOD. Didym. in Iac. 1,1 p. 1,7 (2). muliebris: CIC. Cael. 34. multiplicata: *p. 2065, 54.* navalis: *p. 2065, 7.* nimia: LIV. 2,48,3. nobilis: RVT. NAM. 1,90. nova: LIV. 7,13,4. 45,37,5 STAT. Theb. 4,247. nulla: OV. trist. 1,5,23 SEN. clem. 1,17,3 TAC. ann. 13,41 AVG. civ. 5,17 p. 222,6 D. *et al.* numerosa: PLIN. paneg. 28,1. occulta: CYPR. epist. 61,4 p. 698,2. omnipotens: *p. 2069, 47.* operosa: EPICED. Drusi 265. opima: VAL. MAX. 4,4,10. par: *p. 2063, 44.* LIV. 22,30,8 CVRT. 9,4,20 PLIN. epist. 1,16,6 paneg. 64,3. parva: VERG. Aen. 11,431 nec parva, *in litote. v. et p. 2068, 58.* paterna: CIC. Brut. 126 NEP. Phoc. 1,3 LIV. 10,38,1 APVL. met. 7,8 CLAVD. DON. Aen. 9,175 p. 211,15. *cf.* NEP. Timoth. 1,1 a patre acceptam. percelebris: *p. 2068, 13.* perennis: AVSON. 216,6. perfusa fuco: *p. 2069, 41.* perpetua: LIV. 3,62,6 INSCR. numm. saec. IV. plena: LIV. 34,22,12 HIER. epist. 18^{A}, 5,1. popularis: CIC. ac. 2,4 Tusc. 3,3. 5,104 AVG. civ. 2,29 p. 95,21 D. in epist. Ioh. 6,2. POMER. 2,41,1 turpis amor -ae popularis. praeceps: *p. 2067, 8.* praecipua: *p. 2066, 56.* praestans: CIC. p. red. ad Quir. 7 Balb. 5. prior: LIV. 40,40,13 SEN. dial. 10,4,3. SIL. 4, 746. pristina: CIC. epist. 1,5^{b}, 2 PANEG. 4 (9), 14,4. publica: LIV. 3,68,6, *adp.* privata. APVL. met. 10,18. puerilis: *p. 2066, 42.* Punica: VERG. Aen. 4,49. rara: PLIN. nat. 14,146. recens: LIV. 3,12,5. 35,10,4. 40,56,3. reliqua: CIC. ad Quint. fr. 1,1,43 PLIN. nat. 34,162. Romana: *p. 2067, 11.* saecularis: TERT. idol. 9 p. 38,27 HIER. hom. Orig. in Ezech. 9,1 p. 409,12 B. *et al.* sempiterna: *p. 2063, 29. 2064, 57. 2065, 70. 2067, 83.* sera: *p. 2067, 9.* singularis: CIC. Sest. 38 SACR. Leon. 311. solida: *p. 2065, 65.* VAL. MAX. 5,6,8. sollemnis: PHAEDR. 3 pr. 61. stabilis: CIC. off. 2,43 SEN. epist. 21,3. subditiva: *p. 2067, 64.* sublimis: *p. 2067, 30.* summa: ACC. trag. 368 CIC. Verr. II 5,180 cum s. -a (Phil. 1,35 rep. 1,38 Att. 2,21 VAL. MAX. 5,2,4. 5,7,1 *et al.*). rep. 1,12 Att. 2,20,4 epist. 2,10,3 SALL. Iug. 31,9 LIV. 8,13,16 VELL. 2,13,2 PLIN. nat. 14,47 *et al.* superior: CAES. Gall. 5,29,4. tenuis: VERG. ecl. 4,6. terrena: TERT. mart. 4 p. 18 AVG. civ. 5,18 p. 228,19 D. *et al.* testata: VAL. MAX. 3,7 ext. 6 longo experimento. tota: *p. 2067, 24.* vana: LIV. 22,39,18 *et p. 2069, 51.* ventosa: *p. 2069, 35.* vera: *p. 2065, 65.* vetus: CIC. rep. 3,44 LVCR. 6,8 CAES. Gall. 3,24,2 belli (7,1,8). LIV. 3,62,6. 45,37,5 (*cf.* CVRT. 4,13,12) PLIN. epist. 8,24,3 CLAVD. carm. min. 17,39 *et al.* vetusta: LIV. 9,43,5 gentis. unica: APVL. flor. 7 p. 23.

b ***accedit gen.*** α *subiectivus (passim inde ab* ENN. ann. 372 *per totam Latinitatem. exempla dedi perpauca):* amici: CIC. epist. 7,2,2. artificis: *p. 2067, 2.* Caesaris: CIC. prov. 27 VELL. 2,55,2 VAL. MAX. 1,6,12 QVINT. inst. 8,4,20 AVG. civ. 1,23 p. 38,21 D. civitatis: *p. 2067, 76.* civium: CIC. Sest. 144. Constantini *al.:* INSCR. numm. saec. IV. consulis: *p. 2066, 46.* ducis: LIV. 22,31, 11. exercitus: CIC. Manil. 57. INSCR. numm. saec. IV *passim.* filiorum: *p. 2064, 17.* generis: *p. 2065, 40. 2067, 81.* gentis: LIV. 9, 43,5 TAC. hist. 4,14. heroum: SIL. 15,275. maiorum: *p. 2064, 36.* Nisi: OV. trist. 1,5,24 STAT. Theb. 10,448 -a Nisi, *i. q. Nisus (imit.* AVSON. 417,42). nominis: CIC. dom. 86 Balb. 16 Mil. 72. 98 ac. 2,143 DOLAB. Cic. epist. 9,9,2 TAC. Agr. 23 CYPR. epist. 13,1 p. 504,17 COD. Theod. 6,4,15,7 (*a. 359*). *cf. et* PLIN. paneg. 10,3. nominis Romani: *p. 2065, 11.* orbis (terrarum): INSCR. numm. saecc. III *et* V. ordinis equestris: LIV. 10,14,11. TAC. hist. 1,84 senatorii. patriae: *p. 2067, 78.* patris: PLIN. epist. 6,6,4 paneg. 14,1 CLAVD. DON. Aen. 7,655 p. 98,21 MEROB. poet. 111. patrum: *p. 2064, 40. 2068, 8.* populi: CIC. Verr. II 5,97 Romani (Manil. 6 Arch. 19 LIV. 7,13,5. 21,20,2) leg. 3,9 sui. principis: PLIN. paneg. 3,3. 55,8 VOPISC. Tac. 6,9. provinciae: *p. 2068, 5.* pugilum: TER. Hec. 33

[*Knoche*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*nota* DON. *ad l. p.* 199, 8 W. περίφρασις ἀντὶ τοῦ pugiles. *v. q. seq., cf. app. crit.*). regis: SIL. 11, 505 TAC. ann. 12, 24. regni: *p. 2067, 81.* rei publicae: *p. 2067, 74* Romanorum: AVG. civ. 5, 18 p. 227, 29 D. INSCR. numm. saec. IV *passim. cf. et* PLIN. nat. 7, 114. saeculi, novi saecli: INSCR. numm. saec. ... superiorum: CIC. ac. 2, 1, *cf. et* Deiot. 12. victoris: *p. 2067, 1.* urbis: *p. 2067, 66.* β *explicativus* (*inde a* CIC.): *nudus* (*subst. aut adi. aut partic. aut gerundii*): abstinentiae: CIC. Att. 5, 17, 5 SEN. contr. 7, 6, 3. aequi: CLAVD. 20, 205. amicitiae: CIC. Lael. 5. gratorum animorum: LIV. 22, 29, 10. moderati animi: LIV. 26, 26, 9. antiquitatis: TAC. ann. 4, 55. aritudinis: *p. 2068, 19.* armorum: AVG. civ. 3, 14 p. 115, 3 D. belli: CIC. Phil. 11, 18 rep. 1, 18 CAES. Gall. 1, 2, 5. 3, 24, 2. 7, 1, 8 HIRT. Gall. 8, 6, 2 SALL. Catil. 53, 3 NEP. *et* LIV. *passim.* LVCAN. 4, 716 SIL. 4, 705 TAC. ann. 1, 27 *et al.* (bellorum: CIC. Deiot. 12 IVST. 14, 3, 3. b. Cimbrici: VELL. 2, 22, 4. b. Pannonici: MART. 8, 15, 1). beneficii: CIC. dom. 101. caedis: CLAVD. 28, 115. carminum: TAC. dial. 5. 11 ann. 12, 28. castitatis: FIRM. math. 6, 13, 3 AVG. civ. 1, 19 p. 33, 29 D. celeritatis: PLIN. paneg. 91, 1. clementiae: TAC. hist. 1, 75 MARCIAN. dig. 48, 19, 11 pr. concordiae: PLIN. paneg. 91, 6. confessionis: TAC. ann. 15, 67. *aliter* CYPR. domin. orat. 26 p. 286, 25. constantiae: CIC. Sest. 37 TAC. ann. 16, 19 PLIN. epist. 6, 22 5. consulatus: VELL. 2, 12, 6. criminis: SEN. contr. 1, 1, 20. cursus: SIL. 16, 460 PANEG. 5 (8), 14, 2. dedicationis: AVG. civ. 5, 18 p. 226, 12 D. deluctationis: MART. CAP. 5, 436. dicendi: Q. CIC. pet. 2 CIC. de orat. 1, 58 Brut. 23. 92. 301. 314 QVINT. inst. 12, 10, 17. disciplinae: CIC. Tusc. 1, 110 publicae. VAL. MAX. 2, 7, 5 militaris. divinae dignationis: CYPR. epist. 43, 1 p. 490, 13. donandi: IVV. 5, 111. ĕdendi: CLAVD. 20, 328. egestatis: SEN. benef. 2, 17, 2. eloquentiae: CIC. de orat. 3, 11 TAC. ann. 12, 58 FRONTO p. 115, 8 N. HIER. epist. 33, 5. eruditionis: PLIN. nat. 19, 2 HIER. epist. 60, 10, 8. facinoris: TAC. ann. 11, 1. facti (*cf. p. 2068, 57*): CIC. epist. 12, 2, 1 vestri. VELL. 2, 26, 3 nobilissimi. CLAVD. DON. Aen. 9, 200 p. 213, 14. facundiae: GELL. 15, 2, 2. fandi: AVSON. 204, 7. fati: MART. 1, 51, 5 ingentis. favoris: SEN. Thy. 209 veri. felicitatis: FIRM. math. 6, 32, 14 *bis.* fidei: AVG. pecc. mer. 2, 54 p. 124, 14. fortitudinis: CIC. off. 1, 62 CYPR. mort. 16 p. 307, 16. fraternitatis: PANEG. 8 (5), 3, 2 Romanae. gravitatis: CIC. ac. 2, 72 PLIN. paneg. 46, 5. honesti: OV. trist. 2, 91. honorum: FIRM. math. 7, 25, 22. humilitatis: PLIN. nat. 35, 112. ignoscendi: COD. Theod. 16, 2, 31, 17 (*a. 398*). CONST. Sirmond. 14, 44 (*a. 409*). imperii: CIC. Cato 59 PLIN. epist. 10, 14. industriae: TAC. dial. 2 COD. Theod. 8, 8, 5, 6 (*a. 395*). ingenii: CIC. Arch. 4. 10 ac. 2, 72 off. 1, 116 epist. 5, 12, 6 PLIN. nat. 7, 107 ingeniorum. inimicitiarum: TAC. dial. 40. inventi: OV. rem. 466. inventionis litterarum: PLIN. nat. 5, 67. solidi iudicii: AVSON. 470, 28. iuris civilis: CIC. Mur. 22. iustitiae: CIC. Att. 5, 17, 5. laboris: TAC. dial. 2. legum: CIC. Tusc. 1, 110. facundae linguae: AVSON. 294, 4. liberalitatis: AVSON. 419, 22. luxuriae: PLIN. nat. 9, 122. Martis: CLAVD. 21, 16. martyrii: AVG. in euang. Ioh. 124, 3 p. 1971. memoriae: CIC. Balb. 40 PLIN. nat. 7, 88. militiae: TAC. ann. 2, 73. ministerii: TAC. ann. 16, 9. primae mortis: STAT. Ach. 1, 495. necessitudinis: TAC. ann. 4, 31. obsequii: TAC. ann. 6, 8 PLIN. paneg. 9, 5. 83, 7. operis: TAC. hist. 3, 72. orationum: TAC. dial. 11, 13. pacis: LIV. 1, 35, 1. partus: SIL. 3, 87. peccati: OV. ars 2, 290. pietatis: PLIN. epist. 5, 17, 5. futuri pignoris: APVL. met. 5, 12. primogenitorum: GREG. M. moral. 30, 60. prosapiae maiorum: APVL. met. 9, 35. pudicitiae: MIN. FEL. 31, 1. pugnae: LIV. 26, 29, 10 secundae. SIL. 2, 228 magnae. 14, 501. quietis: PLIN. paneg. 86, 2 (*cf. ibid.* 86, 6). recusandi: SVET. Iul. 79. regni: LVCR. 2, 38. rei: CIC. Manil. 67 militaris (Mur. 22 Rab. Post. 2 CAES. Gall. 5, 29, 4 LIV. 35, 10, 4). LIV. 44, 23, 6 navalis (PLIN. nat. 9, 55). CVRT. 8, 1, 23 tantae rei, *sc. victoriae.* TAC. ann. 3, 54 eius rei, *i. accusandi vitia.* PANEG. 12 (2), 8 p. 96, 6 bellicae (PORPH. Hor. carm. 3, 2, 6). rerum: CIC. div. 2, 22 maximarum (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 4, 275 p. 390, 2 tantarum). OV. met. 15, 748 EPICED. Drusi 265 LIV. 10, 24, 2. 35, 30, 12 TAC. ann. 13, 11 levium. non rescribendi: OV. epist. 16, 2. sanctitatis: VAL. MAX. 6, 1 ext. 1. sapientiae: CIC. de orat. 3, 133 Tusc. 1, 100 FRONTO p. 115, 8 N. scaenae: PLIN. nat. 35, 19. scientiae: FAV. EVL. p. 21, 32 HIER. epist. 33, 5. sententiae: CIC. Tusc. 5, 34. severitatis: MARCIAN. dig. 48, 19, 11 pr. falsae stirpis: TAC. hist. 4, 55. studiorum: APVL. met. 11, 27 PORPH. Hor. serm. 1, 6, 42. superbiae: TERT. nat. 1, 10 p. 78, 10. thalami: MART. 10, 63, 7. triumphi: VAL. MAX. 9, 3, 1. velificationis: PANEG. 5 (8), 14 p. 241, 32. verborum: CIC. fin. 3, 11. 4, 60. victoriae: CIC. Verr. II 5, 5 Tusc. 5, 56 HIRT. Gall. 8, 19, 5 LIV. 33, 11, 8 VAL. MAX. 3, 8, 1 IVST. 18, 1, 7; *v. et l. 62.* vincendi: CLAVD. DON. Aen. 5, 390 p. 468, 4. virginitatis: CYPR. hab. virg. 11 p. 195, 9 PRISCILL. tract. 10, 139 p. 101, 10 NICET. virg. laps. 5 p. 113, 18 *al.* virtutis: CIC. Catil. 3, 28 Sest. 143 Phil. 14, 31 rep. 2, 17 Tusc. 1, 100. 110 bellicae. VAL. MAX. 6, 5 ext. 1 FRONTIN. strat. 1, 11, 3 PLIN. epist. 10, 8, 8 *et al.* virtutum: TREB. trig. tyr. 19, 1 civilium. *accedit ad genetivum participium perf. pass. vel gerundivum:* captae urbis: LIV. 25, 29, 5. Hannibalis fugere coacti: VAL. MAX. 1, 6, 9. condendae urbis: TAC. ann. 15, 40. conservati regis: CVRT. 5, 11, 9. urbis deletae: SIL. 15, 586. depositi imperii: PLIN. paneg. 8, 4 (86, 6 officii). excogitatae rationis: PLIN. nat. 11, 76. famulandae libertatis: TERT. apol. 39, 16. finiti belli: CAPITOL. Aur. 9, 5. belli gesti: LIV. 35, 15, 11. rei gestae: LIV. 8, 31, 7. rerum gestarum: CIC. Sull. 83 Flacc. 25 de orat. 1, 1. Brut. 9 div. 2, 91 (90) DOLAB. Cic. epist. 9, 9, 2 NEP. reg. 2, 1 LIV. 4, 11, 2 CVRT. 10, 2, 25 VAL. MAX. 9, 3, 7 IVST. 6, 2, 8. 16, 2, 7. pecuniae inlatae in aerarium: LIV. 10, 46, 6. innovandae urbis: SVLP. SEV. chron. 2, 91, 1. occisi Sabini: TAC. hist. 1, 37. pacatae Italiae: LIV. 30, 24, 1 (*cf.* pacati Rheni: CLAVD. 22, 246). concordiae partae: LIV. 7, 40, 4. patrati remedii: TAC. hist. 4, 81 (*cf.* VELL. 2, 30, 6). aquae perductae: FRONTIN. aq. 6. prolati imperii: ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 1, 39. Turni pulsi: Verg. Aen. 10, 144 (*cf.* LVCAN. 3, 48). reciperatae provinciae: TAC. Agr. 5 (*cf.* IVST. 1, 10, 1). servati civis: LAVS Pis. 30. spreti honoris: LIV. 3, 21, 7. *nota: pro gen. expl. praepositio:* QVINT. decl. 278 p. 135, 16 illa -a de eximia virtute (PELAG. in Rom. 2, 14 p. 23, 14. 11, 33 p. 93, 5 S.).

γ *simul gen. subi. et explic.*: CIC. Verr. II 4, 78 P. Africani, viri fortissimi rerum gestarum -am, memoriam virtutis, monumenta victoriae C. Verrem sustulisse. IVST. 29, 3, 9 vetus Macedonum devicti Orientis -a.

c *iunct.* **verbales:** α **-a** *subiectum est*: abest: *p. 2066, 29.* adcrescit: TREB. Claud. 5, 3. adtollit *alqd.*: *p. 2068, 4.* VERG. Aen. 4, 49 se. aemulos comparat: *p. 2064, 67.* radices agit: CIC. off. 2, 43. cedit *alicui*: *p. 2067, 6.* claret: *p. 2075, 61.* contingit: LVCAN. 10, 284 LAVS Pis. 30. 69. crescit: LIV. 5, 26, 3. 28, 40, 8 SIL. 7, 111 CYPR. epist. 10, 1 p. 490, 9. curae est: *p. 2066, 44. 2069, 3.* damno est: OV. epist. 16, 169. dilatatur: CIC. rep. 6, 22. effert *alqm.*: *p. 2064, 60. 2069, 48.* excitat: *p. 2068, 8.* extollit: *p. 2068, 11.* fit *alicuius*: LIV. 10, 41, 7. fraudem fert: *p. 2069, 35.* gliscit: SIL. 11, 543 TAC. ann. 15, 23. calcar habet: *p. 2069, 40.* habitat: CIC. Mil. 98. illustrat *alqm.*: CLAVD. carm. min. 17, 39. iuvat: *p. 2066, 32.* labitur: SIL. 4, 746. latet: CALP. decl. 15 p. 15, 12. ludibrio est: *p. 2067, 66.* lumen est posteris: *p. 2064, 38.* manet: CIC. Rab. perd. 33 STAT. Ach. 1, 894. Theb. 4, 720 nympham. non moritur: *p. 2068, 69.* nascitur: CIC. epist. 15, 4, 13. *cf. et p. 2068, 30.* obest: *p. 2066, 36.* obsolescit: *p. 2063, 33.* obstat: *p. 2067, 6.* se ostendit: *p. 2064, 15.* perit: SEN. epist. 82, 18. perurit animos: *p. 2069, 43.* provenit: CLAVD. DON. Aen. 11, 420 p. 480, 1 Troianis. reddit honores: *p. 2069, 50.* redit: PLIN. paneg. 43, 4 ad te. redundat: VAL. MAX. 8, 14 ext. 4 -a *viri* illustris ad ipsum. remanet: *p. 2064, 56.* CYPR. epist. 54, 2 p. 622, 11. revirescit: STAT. silv. 2, 3, 77. salva est: CIC. Pis. 76. sequitur *alqm.*: SALL. Catil. 3, 2. 12, 1 divitias. VERG. Aen. 6, 757. 11, 431 delectos. *et al.; cf. et p. 2063, 35.* sollicitat: *p. 2068, 80.* surgit: *p. 2067, 1.* tollit verticem: *p. 2069, 38.* tradit *alqm.* multis terris: *p. 2069, 42.* trahit *alqm.*: *p. 2069, 37.* turbat: STAT. Theb. 8, 284. vadit: *p. 2069, 39.* venit: SALL. Iug. 8, 2 ultro *Iugurthae.* VERG. Aen. 11, 421 Troianis. *p. 2067, 9 sq., v. et p. 2066, 35* in partem. versatur: CIC. Mil. 98. vivit: *p. 2066, 36.* β **-ae** (*genet.*): LIV. 28, 41, 3 paenitebit te, P. Corneli, -ae tuae. γ **-ae** (*dat.*): accedere: *pro subi. acc. c. inf.*: PLIN. nat. 7, 146. *enuntiatum per* quod: QVINT. decl. 333 p. 312, 24 TAC. ann. 14, 36 SCHOL. Cic. Bob. p. 86, 19 St. *per* si: LAMPR. Hel. 35, 7; *cf. et p. 2075, 11.* addere: PLIN. nat. 22, 12 superbum cognomen. FRONTO p. 178, 23 N. *pro obi. quaestio obliq.* adicere: LIV. 30, 30, 21; *v. et p. 2075, 12.* adstruere: VELL. 2, 55, 2 vix quidquam. cedere: VELL. 2, 44, 2 CVRT. 6, 1, 18. *v. et p. 2068, 34.* consulere: SCHOL. Cic. Bob. p. 110, 7 St. datur: PLIN. nat. 7, 186 SIDON. epist. 8, 15, 1. se dedere: SEN. benef. 1, 13, 2. deesse: *p. 2066, 82.* demere: CVRT. 6, 1, 18. *ex coniectura* LIV. 30, 30, 21. detrahere (*cf. p. 2065, 23 et 2075, 26*): SEN. suas. 5, 8 nihil. se devovere: CVRT. 9, 6, 21. -ae esse *sim.*: GRACCH. or. Gell. 11, 10, 6 Graecus tragoedus -ae sibi ducebat (*cf.* IVST. 43, 3, 5 -ae habebatur), *seq. acc. c. inf.* (*accedit alter dat.*: CIC. Planc. 89 Metello. epist. 5, 12, 7 *ars alicui.* 10, 5, 2. 14, 1, 4 *ei.* SALL. Iug. 6, 2 Iugurtha regno. LIV. 27, 20, 9 Fabio Tarentum. SEN. contr. 9, 1, 15 sibi carcer. QVINT. inst. 6, 1, 12 iudicibus damnatio rei. *et al.* PLIN. epist. 3, 8, 3 mihi -ae fore, si). *absolute*: LIV. 6, 16, 5. 40, 15, 5 COLVM. 1 pr. 13 SEN. clem. 1, 3, 3 HIER. epist. 65, 1, 4 *et al.* favere: CIC. Lig. 8 epist. 12, 7, 1 LIV. 9, 18, 6. 10, 24, 11. VAL. MAX. 1, 6, 12 Caesaris -ae. PLIN. epist. 9, 13, 5. lenocinari: SEN. contr. 1, 1, 18. locum facere: SEN. Herc. f. 36 (*cf.* CVRT. 9, 6, 24). militare: CVRT. 8, 12, 10. nocere: *p. 2066, 59.* obstare: *p. 2066, 53.* obtrectare: LIV. 36, 34, 3 SVET. Nero 18. officere: TAC. hist. 3, 53. prodesse: *p. 2066, 59.* refragari: CVRT. 9, 5, 21. restare (*i. resistere*): PANEG. 5 (8), 10, 4. satisfacere: CIC. prov. 35. servire: *p. 2065, 58.* studere: CIC. de orat. 2, 225 fin. 1, 60 AVSON. 326, 18. subtrahere: VELL. 2, 16, 2. συμφιλοδοξεῖν: *p. 2066, 18.* δ **-am** (*obi.*): abicere: *p. 2064, 58.* accersere: CVRT. 8, 13, 25 periculo. accipere auribus: *p. 2064, 41.* addere: SALL. Iug. 18, 12 VVLG. Sirach 45, 25. adfectare: PLIN. nat. 25, 75. adferre: CIC. epist. 10, 3, 3; *cf.* VAL. MAX. 5, 1 ext. 6. adicere: CIC. off. 1, 116. adimere: CVRT. 8, 1, 23. adipisci: PLAVT. Stich. 281 CIC. Marcell. 6 part. 18, 63 off. 2, 43 veram. 2, 52. SALL. Catil. 54, 3 nihil largiundo. NEP. Iph. 2, 3 facto. LIV. 26, 26, 9 PLIN.

[*Knoche*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nat. 7, 88. 14, 47 summam. APVL. flor. 7 p. 23 *et al.* adpetere: *p. 2065, 9.* adquirere: VAL. MAX. 3, 3 ext. 6 QVINT. decl. 345 p. 363, 24 sibi. PANEG. 7 (6), 3, 3. adrogare: PORPH. Hor. carm. 3, 30, 14 *sibi.* adsequi: CIC. rep. 6, 23. adsignare sibi: PORPH. Hor. epod. 6, 1. alere: CIC. Brut. 32. amittere: AMM. 28, 4, 3. amplecti: LIV. 28, 41, 6 magis partam (paratam Σ) quam speratam. amplificare: CIC. ac. 2, 5. anteponere: *p. 2066, 3.* auferre secum: CIC. Mil. 63. *alteri*: PLIN. nat. 14, 147 *et p. 2068, 39.* augere: *p. 2065, 16.* calcare: RVFIN. Greg. Naz. orat. p. 60, 17. capere: CIC. Lael. 25 NEP. Epam. 3, 4 de re publica. LIV. 26, 29, 10. 27, 40, 9 ex hoste (VAL. MAX. 9, 3, 1). captare: *p. 2066, 40.* carpere: TERT. cult. fem. 2, 3 p. 719 de his. cognoscere: *p. 2068, 65.* collocare (*ut pecuniam*): CIC. off. 2, 42. communicare: *p. 2065, 28.* comparare: *p. 2063, 43. 2067, 43.* CIC. Brut. 301. concedere: CIC. Mil. 34 huic. PLIN. nat. 35, 68 Parrhasio. concupiscere: CIC. Phil. 1, 29 VELL. 2, 33, 3. 2, 46, 2 SEN. dial. 6, 5, 5. consequi: CIC. Sest. 143 prov. 39 Phil. 1, 10. 2, 5. 114. 5, 2. 14, 31 *al.* NEP. Them. 6, 3 Epam. 5, 5 SEN. contr. 1, 8, 10. SEN. epist. 95, 42 inter suos. *passim.* conservare: AVG. civ. 5, 18 p. 227, 29 D. contemnere: *p. 2063, 75. 2065, 36.* corrumpere: VAL. MAX. 9, 3, 7 QVINT. decl. 369 p. 405, 18. cumulare: *p. 2066, 66.* dare: CIC. Pis. 63 LIV. 25, 29, 5. FLOR. epit. 2, 17, 17 hosti. VVLG. Sirach 49, 7 SIDON. epist. 3, 12, 3; *v. et p. 2068, 76. 2069, 22.* deducere in pulverem: VVLG. psalm. 7, 6. defensare: SALL. rep. 2, 10, 5. deformare: LIV. 37, 54, 9. demere: SEN. contr. 7, 6, 3 AVR. VICT. Caes. 20, 23 (*cf.* CVRT. 8, 1, 18). detrectare: TAC. dial. 12, *v. et p. 2072, 73.* differre: PLIN. paneg. 56, 4. eripere: CIC. ad Brut. 1, 16, 11 (*cf.* AMM. 29, 5, 55). evortere: *p. 2064, 56.* excolere: CVRT. 9, 6, 21. exoptare sibi: SALL. Catil. 11, 2. expectare: CIC. rep. 6, 20. expetere (sibi): *p. 2064, 26.* CIC. de orat. 2, 172. 3, 116 top. 22, 84 Tusc. 5, 103. 104 epist. 15, 4, 13. extinguere: CAES. Gall. 5, 29, 4 SIL. 4, 746 TERT. pudic. 1. extollere: *p. 2066, 50.* facere: APVL. met. 1, 2 originis . . . fundamenta . . . -a⟨m⟩ nobis faciunt. ferre: *p. 2066, 57.* foedare: *p. 2064, 36.* frangere: *p. 2066, 31.* habere: PLAVT. Mil. 1245 SEN. exc. contr. 6, 3 LIV. 38, 17, 20 45, 38, 10 HIER. epist. 22, 38, 2 CASSIOD. Didym. in I Ioh. p. 1776ᴮ; *cf. et p. 2069, 23.* iactare: *p. 2066, 51.* imminuere: CIC. dom. 86 Phil. 2, 86 (*cf. et* epist. 10, 25, 2). implere: CLAVD. DON. Aen. 5, 330 p. 459, 27. inanire: ITALA I Cor. 9, 15 (Tert. pudic. 14 p. 247, 16. VVLG.: evacuare). incohare: *p. 2066, 51.* infamare: *p. 2069, 20.* intendere: TAC. ann. 4, 26. intercipere: CVRT. 8, 1, 29. 8, 8, 17. interrumpere: SEN. epist. 24, 10. invenire: SALL. Iug. 70, 2 *et p. 2068, 71.* laedere: VAL. MAX. 2, 7, 7. lucrari: *p. 2067, 31.* maculare: CYPR. epist. 14, 3 p. 512, 12, *cf.* VVLG. Sirach 47, 22. merere: LIV. 2, 1, 3 VAL. MAX. 5, 1 ext. 1 PLIN. epist. 3, 11, 4. minuere: *p. 2065, 43.* neglegere: CIC. off. 1, 71 VAL. MAX. 8, 14 ext. 3. obtinere: *p. 2064, 52.* occupare: VAL. MAX. 4, 3, 8 PLIN. nat. 36, 37. optare: *p. 2066, 77.* ornare: *p. 2068, 84.* parare: *v. p. 2068, 38.* parere: *c. abl.*: TER. Eun. 399 labore alieno (*cf.* SIL. 5, 169). CIC. inv. 2, 70 virtute. OV. epist. 3, 122 bellando. LIV. 37, 54, 9 VAL. MAX. 8, 7, 1 SIL. 10, 445 QVINT. inst. 3, 7, 13. *et al.* *c. dat.*: CIC. ad Brut. 1, 15, 4 LIV. 6, 25, 6. *et al.* *c. dat. et abl.*: OV. met. 12, 292 SIL. 10, 573. 15, 653. *ex*: CIC. inv. 2, 70 ex bello. LIV. 27, 45, 5. VAL. MAX. 4, 3, 6 ex Samnitibus. VIR. ill. 72, 2. *per*: LIV. 22, 60, 21 per virtutem (FRONTO p. 132, 18 N.). *absolute passim inde a* CIC. de orat. 2, 210. ad Q. fr. 1, 1, 43 non de reliqua et sperata -a iam laborare, sed de parta dimicare (LIV. 28, 41, 6 *v. supra l. 6*). LIV. 28, 9, 15 *opp.* spreta. 28, 40, 9 -ae belli domique partae. 28, 40, 13 (parata Σ, *sic et* 28, 41, 6). peragere: SEN. Thy. 539 tua ∴ peracta -a est, restat mea. perdere: *p. 2064, 19.* perficere: *p. 2066, 51.* CLAVD. DON. Aen. 5, 189 p. 444, 28. petere: CIC. Tusc. 5, 9 OV. ars 2, 390. LIV. 6, 22, 6 ex errore (SEN. contr. 2, 1, 28 PLIN. nat. 12, 2). 30, 40, 7 SEN. Thy. 209 CVRT. 9, 3, 14 SIL. 16, 613. PLIN. epist. 9, 25, 2 *adp.* oblectationem. portare (*i. auferre*): VVLG. Zach. 6, 13. potiri: *p. 2064, 68.* praeflorare: LIV. 37, 58, 7. praeripere: VAL. MAX. 8, 7 ext. 12. CLAVD. DON. Aen. 5, 195 p. 446, 7 victori. ORIG. in Matth. 16, 8 sibi. propagare: MACR. somn. 2, 10, 3 late. proponere: CIC. fin. 2, 56, *seq.* si. quaerere: CIC. Rab. Post. 21. off. 1, 38 bello (LIV. 4, 24, 3. SEN. exc. contr. 6, 3 per arma). 2, 42 ratione (*cf.* SALL. Catil. 1, 3 ingeni . . . opibus). Att. 15, 19, 2 novam. ad Q. fr. 1, 1, 44 tibi soli. VERG. Aen. 9, 276 meis . . . rebus. OV. met. 9, 55 ficta voce mihi. Pont. 2, 7, 47 artibus ingenuis. LIV. 9, 31, 10. 21, 21, 4 ex aliis gentibus (28, 41, 2. AVG. civ. 15, 5 p. 64, 17 D. de . . . rei publicae institutione). LIV. 36, 40, 8 -ae satis (*cf.* PLIN. nat. pr. 16 SEN. suas. 1, 8). PLIN. nat. 14, 144 virtute. 36, 93. HIER. epist. 22, 27, 4 fugiendo. *et al.* recuperare: CAES. Gall. 7, 1, 8 TAC. hist. 2, 24. 3, 24. reddere: OV. trist. 2, 91 (*versu spurio*). renovare: CIC. Vatin. 28 LIV. 40, 40, 13. reparare: CYPR. epist. 56, 2 p. 649, 14. reponere: VAL. MAX. 8, 7 ext. 7. reportare: *p. 2067, 18.* repraesentare: *p. 2069, 6.* restituere: *p. 2065, 42.* revereri: PLIN. epist. 8, 24, 3. sequi (sectari): CIC. epist. 10, 26, 3 CYPR. patient. 13 p. 406, 17. RVT. LVP. 16 sectabar. servare: *p. 2068, 20.* CYPR. epist. 14, 3 p. 512, 6 PANEG. 12 (2), 23, 4. sopire: *p. 2066, 73.* spargere: SVLP. SEV. dial. 3, 17, 2 per populos. sperare: *p. 2066, 1.* spernere: LIV. 2, 47, 11 spreta -a . . . cumulatior rediit (10, 46, 6. 28, 9, 15 AVSON. 303, 15). 22, 39, 20. subsequi: VAL. MAX. 3, 2, 23. sumere: SEN. clem. 1, 21, 3. superare: *p. 2065, 13.* transmovere in se: *p. 2064, 54.* tribuere: *p. 2068, 24.* tueri: CIC. Verr. II 4, 82. NEP. Phoc. 1, 3 paternam. LIV. 38, 58, 7 Scipionum. velle: SALL. Catil. 7, 6. vertere in se: LIV. 21, 53, 6. vincere: CIC. ac. 2, 1 -am superiorum. OV. epist. 15, 146 (148) CAPITOL. Maximin. 10, 3. vindicare: *p. 2067, 22. 2068, 5.* violare: CIC. har. resp. 46. usurpare: *p. 2067, 4.* ε -ā: adficere: *p. 2066, 10.* aeternum fieri: *p. 2066, 23.* carere: CIC. Tusc. 1, 110 (*cf.* VAL. MAX. 4, 8, 4), *v. et p. 2068, 23.* cedere: VAL. MAX. 3, 2, 20 (*cf. p. 2075, 10*). clarere: *p. 2075, 62.* defraudare: *p. 2067, 37.* egere: CIC. off. 2, 31. *alqa.* -ā esse: CIC. Sest. 142 tanta . . . in Graecia, apud nos (de orat. 2, 75 LIV. 22, 30, 8). Catil. 4, 21 aeterna. Att. 2, 21, 5 admirabili. SALL. hist. frg. 1, 88 magna. NEP. Epam. 2, 1 non minore . . . in musicis. *et al.* exuere: SALL. or. Lep. 11. florere: *p. 2064, 30. 39. 2067, 73.* CIC. de orat. 1, 1. 3, 130 TAC. dial. 1, 2 PLIN. epist. 7, 20, 4 SPART. Geta 5, 3 AVG. civ. 18, 41 p. 318, 7 D. fraudare: *p. 2068, 2.* VELL. 2, 12, 6 PLIN. nat. 6, 76 QVINT. decl. 306 p. 201, 4. invitari: CIC. ad Brut. 1, 15, 9 (*cf.* SEN. epist. 65, 6). moveri: CIC. Tusc. 1, 7. orbem pervagari: *p. 2069, 5.* potiri: *p. 2064, 68.* superare: *p. 2068, 49.* CIC. off. 1, 90. tangi: SEN. epist. 21, 3. vincere: CIC. Deiot. 12. uti: *p. 2064, 45.*

d *gen.* -ae *pendet ex* ***substantivis*** (*gen. tam obi. quam subi.*): adfectus: VAL. MAX. 8, 14, 3. admiratio: *p. 2065, 69.* adpetentia: PS. AVR. VICT. epit. 15, 6. aemulatio: *p. 2066, 55.* aestus: CIC. Brut. 282. ambitio: *p. 2066, 62.* amor: *p. 2065, 37.* amplificatio: CIC. off. 2, 42. ardor: PS. AVR. VICT. epit. 14, 6. ascensus: *p. 2065, 71.* avaritia: CVRT. 8, 2, 9 (*adp.* insatiabilis cupido famae). aviditas: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 45. campus: *p. 2064, 51.* carnifex: *p. 2063, 34.* certamen: *p. 2066, 25.* choragium: *p. 2064, 69.* cognomen: *p. 2065, 27.* commoda: FIRM. math. 6, 22, 2. concupiscentia: TERT. spect. 14 p. 16, 10. cumulus: *p. 2066, 64.* cupiditas: CIC. inv. 1, 91. *p. 2063, 71.* Verr. II 3, 48 propter -ae cupiditatem (Tusc. 2, 65 off. 1, 74). leg. agr. 2, 91 (*cf.* Sest. 134 Pis. 59 Att. 13, 28, 2 CAES. Gall. 7, 50, 4 SCRIB. LARG. praef. p. 5, 3 QVINT. inst. 7, 2, 24). Cael. 74 Pis. 82 *p. 2063, 69.* Brut. 239 rep. 1, 60. 5, 9 (*cf.* SEN. epist. 78, 16 COD. Iust. 10, 44, 2). ad Q. fr. 1, 1, 38 off. 1, 26 LIV. 28, 43, 5 VAL. MAX. 8, 14 ext. 5 sacrilega. PORPH. Hor. carm. 1, 1, 1. *et al.* cupido: SALL. Catil. 7, 5 (AVG. civ. 5, 12 p. 212, 15 D.). SEN. epist. 74, 21. CVRT. 10, 5, 29 laudisque. TAC. Agr. 5. *et passim.* FRONTO p. 144, 9 N. APVL. apol. 66. PS. AVR. VICT. epit. 43, 8 flagrantior. curriculus: *p. 2063, 28.* custodia: *p. 2063, 32.* decor: *p. 2066, 75.* defensio: *p. 2064, 83.* desiderium: CLAVD. DON. Aen. 5, 140 p. 441: 26. dispendium: *p. 2067, 27.* dulcedo: *p. 2065, 34.* eventus, *p. 2066, 49.* exitus: PANEG. 10 (4), 5, 6. fervor: TERT. cult. fem. 1, 9 p. 712. finis: *p. 2066, 82.* fons: *p. 2065, 78.* fragor: VAL. MAX. 8, 1 absol. 11. fructus: *p. 2065, 32.* fulgor: *p. 2066, 67.* genus: *p. 2065, 76.* gradus: *p. 2065, 74.* hereditas: CIC. epist. 9, 14, 4 alienae -ae. honores: *p. 2067, 38.* iactura: CIC. off. 1, 84 VAL. MAX. 9, 6 ext. 1. imago: *p. 2066, 11.* immortalitas: *p. 2065, 50.* incitamentum: CVRT. 4, 14, 1. incrementa: LIV. 29, 26, 5. initium: *p. 2067, 16.* insignia: *p. 2064, 79.* insolentia: *p. 2066, 28.* intellectus: *p. 2068, 9. 15.* invitamentum: *p. 2066, 79.* libido: *p. 2067, 29.* lumen: *p. 2066, 67.* materia (-es): *p. 2065, 80.* merces: *p. 2066, 10.* monumenta: *p. 2065, 1.* munus: *p. 2065, 3.* nomen: *p. 2067, 37.* obtrectatio: LIV. 2, 40, 11 alienae -ae. ornamenta: FIRM. math. 5, 1, 3. 8, 19, 3. pars: *p. 2063, 45. 49. 2065, 29.* pompa: *p. 2067, 40.* portio: *p. 2065, 32.* praemia: *p. 2067, 3.* rubor: *p. 2066, 74.* satietas: LIV. 37, 34, 3 (*adp.* magnitudo animi). CVRT. 6, 3, 1 TAC. ann. 12, 11. similitudo: *p. 2066, 8.* societas: *p. 2065, 83.* spatium: *p. 2066, 80.* species: *p. 2066, 14.* spes: SVET. Claud. 20, 2. splendor: *p. 2066, 68.* studium: CIC. Sest. 128 Vatin. 15 off. 1, 61 bellicae -ae. APVL. met. 10, 18 publicae. TERT. adv. Marc. 4, 2 p. 426, 11 AVR. VICT. Caes. 33, 23. substantia: *p. 2067, 33.* suggillatio: VAL. MAX. 2, 3, 1. tenor: *p. 2069. 16.* terminus: *p. 2066, 81.* titulus: *p. 2066, 47.* vestigium: *p. 2066, 72.* voluptas: PLIN. nat. 8, 1 amoris et -ae. vox: *p. 2069, 18.* usura: *p. 2066, 63.* *adde gen.* -ae *pendentem ex* ***adverbiis***: abunde: SVET. Iul. 86. parum: *p. 2067, 13.* plus: *p. 2068, 62.* satis: LIV. 6, 23, 7 FRONTO p. 86, 1 N. (*cf. et* SIL. 10, 366). -ae causa (gratia): *p. 2064, 73.*

e *pendet ex* ***adiectivis***: α *per gen.* -ae (*sive dat.*, *v. l. 80 sq.*). avidus: CIC. Att. 14, 17ᴬ, 2 SALL. Iug. 63, 2. 94, 6 hist. frg. 2, 43, 8 SEN. contr. 10, 2, 6 CVRT. 4, 7, 29 (*opp.* capax). 9, 1, 3 PLIN. nat. 21, 145 QVINT. decl. 377 p. 419, 28 TAC. hist. 3, 8. capax: *l. 74.* cupidus: *p. 2065, 44.* expers: *p. 2065, 14.* LIV. 8, 16, 11 VAL. MAX. 4, 1, 14 TAC. hist. 3, 52. immodicus: *p. 2066, 61.* insatiabilis: *p. 2066, 61.* libidinosus: *p. 2067, 30.* memor: *p. 2066, 76.* munifica: APVL. apol. 18 paupertas. particeps: *p. 2066, 71.* plenus: LIV. 3, 68, 6, *cf. p. 2075, 4.* studiosus: CIC. Verr. II 2, 144. superstes: *p. 2066, 46.* β *per abl.* -ā: amplus: CIC. div. in Caec. 69 rep. 5, 8 Att. 8, 11, 1. auctus: SEN. Ag. 400ᵃ. clarus: *p. 2075, 63.* conspicuus: VAL. MAX. 5, 4, 2. contentus: CIC. epist. 9, 14, 1 LIV. 28, 40, 1 VVLG. IV reg. 14, 10. dignus: CIC. Planc. 60 Tusc. 5, 34

[Knoche]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

epist. 12, 2, 3 SALL. rep. 2, 1, 6 LIV. 31, 31, 5 PLIN. nat. 34, 67 PLIN. epist. 1, 16, 6. 7, 31, 4 *et p. 2068, 40. 61. 2069, 17.* fretus: LIV. 7, 32, 10 VITR. 10, 2, 13. inlustris: *p. 2065, 5.* insignis: LIV. 10, 38, 1. locuples: AMM. 24, 3, 5. nitens: LIV. 3, 12, 5. plenus (*v. p. 2074, 79*): VVLG. I par. 29, 28 plenus dierum et divitiis et -a. praeditus: CIC. Deiot. 27. praelatus: *p. 2067, 47.* princeps: *p. 2065, 55.* refertus: VAL. MAX. 4, 3, 6.

f *coni. c.* ***praepositionibus:*** *iunct. verbales:* a (ab), -a:. abesse: CIC. Tusc. 5, 104. avocare: PLANC. Cic. epist. 10, 24, 6. discedere: CIC. Brut. 314 *v. et p. 2074, 10.* refrenare: CIC. Cael. 76. ad -am: accedere (*cf. p. 2072, 54*): LIV. 1, 48, 8 (*cf. et* CIC. Lael. 12). adicere (*cf. p. 2072, 56*): TERT. nat. 2, 14 p. 126, 5. ardere: *p. 2065, 63.* contendere: *p. 2067, 22.* devocare: CIC. prov. 29. efferri: VOPISC. Prob. 13, 6. grassari: *p. 2064, 4.* hortari: SEN. contr. 10, 2, 12. niti: CIC. Cato 82 PLIN. epist. 3, 18, 2. pertinere: CIC. off. 2, 36 SEN. contr. 9, 1, 10 QVINT. decl. 331 p. 305, 15 PLIN. epist. 6, 17, 4. *et al.* pervenire: VAL. MAX. 7, 2 ext. 1 expedita et conpendiaria via. VOPISC. Aurelian. 44, 5 AVG. civ. 5, 15 p. 220, 12 D. properare: CAES. civ. 2, 39, 3. rapi: CLAVD. DON. Aen. 9, 350 p. 235, 16. redundare: COD. Iust. 1, 14, 8, 1 (*a. 446*) referre: TERT. adv. Marc. 5, 7 p. 597, 25. spectare: CIC. Sest. 37. tendere: SEN. dial. 10, 13, 3. vim habere: *p. 2066, 17.* urgere: CLAVD. DON. Aen. 10, 240 p. 352, 22. *aliter* SERV. Aen. 1, 71 ad maiorem Aeneae -am laudat... Turnum. *de -a:* non cogitare: PLIN. nat. 2, 25. concedere: TAC. hist. 3, 64 (*cf. supra l. 10*). controversiam facere: SEN. dial. 5, 14, 3. detrahere (*cf. p. 2072, 61*): *p. 2065, 22.* dimicare: *p. 2065, 61.* CIC. ad Q. fr. 1, 1, 43 *al.* in -am: agi: *p. 2067, 15.* cedere (*cf. p. 2072, 57*): PLIN. nat. 35, 91. esse: SEN. benef. 6, 37, 3 *non* in -am *est,* incendium extinxisse quod feceris. PLIN. nat. 37, 119. ponere: *p. 2066, 27.* reputare: VVLG. II par. 26, 18. vertere: CVRT. 9, 10, 28 PLIN. epist. 8, 18, 10 TAC. Agr. 32. in -a: esse *sim.*: CIC. div. 1, 31 *Attus* erat in magno nomine et -a. 1, 38 Att. 14, 11, 1 NEP. Epam. 2, 1 LIV. 2, 22, 6 PLIN. nat. 5, 67. 37, 8. *et al.; v. et p. 2067, 44. sim.*: PLIN. nat. 31, 60 in -a ducunt plurimis horis perpeti calorem. florere: *p. 2065, 40.* manere: *p. 2069, 8.* numerare: SALL. or. Lep. 19 facta. ponere: *p. 2066, 27.* infra -am: *p. 2067, 25.* post -am: *p. 2067, 26.* pro -a: SEN. dial. 4, 9, 3 pro -a habita, quae... scelera sunt (*cf.* IVST. 43, 3, 5 quod illis temporibus -ae habebatur); *passim 'pro -a alqd. facere, certare' sim.; ex. gr.* SEN. contr. exc. 5, 3 CVRT. 8, 2, 8. 8, 7, 4 TAC. ann. 1, 42. *iunct. nominales:* ardor mentis ad -am: *p. 2065, 63.* commendatio ad -am: *p. 2063, 42.* cursus ad -am: *p. 2065, 75.* via ad -am: p. *2065, 27.* in bellis -a: *p. 2063, 50.* *iuncturae modales:* cum -a (*fere i. q. gloriose*): RHET. Her. 4, 22, 31 Alexandri virtutes per orbem terrae cum laude et -a vulgatae sunt. CIC. Verr. II 5, 180 summa cum -a vixit (Phil. 1, 35 rep. 1, 38 Att. 2, 21, 6. 4, 3, 4 ad Q. fr. 1, 4, 3 VAL. MAX. 5, 2, 4 QVINT. inst. 4, 5, 15). Phil. 12, 30 *mors* oppetatur cum -a (*cf.* Tusc. 1, 116 MELA 3, 65 CLAVD. DON. Aen. 12, 675 p. 626, 16 LIB. pontif. p. 137, 5). ac. 2, 1 magna c. -a (LIV. 6, 10, 6. 7, 39, 12 SCHOL. Cic. Bob. p. 80, 28 St. SALL. Catil. 59, 6 c. m. -a. maiore: PLANC. Cic. epist. 10, 11, 3 LIV. 3, 10, 1. 31, 47, 5 VAL. MAX. 4, 3, 14. maxima: CIC. div. 1, 51 LIV. 2, 26, 6 VELL. 2, 120, 2). PVBLIL. Q 38 fit cum -a *aliquid.* CVRT. 8, 13, 15 abire cum -a. *talia passim* (*sic et abl. nudus, ex. gr.*: CIC. Mur. 34 tantā [PORPH. Hor. epod. 9, 23 VOPISC. Tac. 13, 4]. Sest. 49 mea. Mil. 40 maxima [NEP. Epam. 8, 5]. LIV. 24, 49, 6 ingenti. AVG. civ. 2, 3 p. 56, 11 D. ea). *pro subst. p. 2077, 1.* sine -a (*cf. p. 2062, 15*): CIC. rep. 2, 17 sine eximia virtutis -a. SEN. dial. 1, 3, 4 benef. 4, 14, 3 epist. 113, 32. CLAVD. DON. Aen. 5, 390 p. 468, 4 sine -a vincendi, *et passim.* non sine -a: *p. 2066, 29.*

g ***adnominationes*** (*cf. et l. 83*): ENN. ann. 372 viri ... -a claret (AVG. civ. 8, 4 p. 324, 30 D. -ā claruit Plato. *cf.* CIC. de orat. 2, 154 -ā clariores [LIV. 10, 24, 2. AVG. civ. 1, 36 p. 52, 23 D. excellentissima -a clari sunt]. OV. Pont. 3, 2, 36 clara ... erit ... -a vestra [VAL. MAX. 1, 1, 14]). PLAVT. Capt. 689 ut Acherunti clueas -a. *fort. et* PLAVT. Trin. 274 -am et gratiam (*cf. Wölfflin, d. allitt. Verbd. d. lat. Spr. p. 61.* AVG. civ. 22, 30 p. 633, 22 D. in -am gratiae Christi; *v. et p. 2076, 14*). FIRM. math. 3, 6, 21 grandis -a (IVVENC. 1, 19 AVG. civ. 3, 10 p. 106, 25 D.; *alio sensu p. 2086, 48*).

h *iuncturae* ***abundantes*** (*cf. l. 61sqq.*): CIC. Planc. 89 -ae *laus* (Lig. 37 [*v. et p. 2061, 25*]. ITALA [Tert. adv. Marc. 5, 17 p. 633, 14] *et* VVLG. Eph. 1, 12 [εἰς ἔπαινον δόξης]. FIRM. math. 1, 2, 6. *aliter* VVLG. Ephes. 1, 6. 14). epist. 2, 4, 2 laudum -am (laudis -a: MART. epigr. 28 (27), 11 IVST. 7, 2, 6 AVG. civ. 5, 19 p. 228, 28 D. ROMVL. fab. Aesop. 22, 7 Th. DRAC. satisf. 206 CARM. epigr. 610, 5). VERG. Aen. 2, 83 nomen Palamedis incluta famā -a (famae -a: MART. epigr. 15, 1. fama -ae: PLIN. nat. 36, 113). PROP. 2, 7, 17 meruit mea -a nomen. CYPR. epist. 39, 5 p. 585, 5 -ae *dignitas* (epist. 58, 8 p. 663, 20 ITALA Rom. 8, 4 [Filastr. 80, 6]). 58, 8 p. 663, 14 honoris -*a* (FIRM. math. 7, 25, 22 honorum. AMM. 30, 4, 6 summis -ae honoribus; *aliter* VELL. 2, 47, 3). PANEG. 4 (9), 4 p. 250, 21 esset inlustrior -a (*v. p. 2070, 6*). AMM. 29, 2, 16 maiorum claritudini -ae fuit. VVLG. I Macc. 14, 29 -a magna glorificaverunt gentem suam.

i ***adp. et syn.:*** amplitudo: *p. 2065, 8.* auctoritas: CIC. rep. 1, 12. benevolentia: CIC. off. 1, 84. 3, 88. commendatio: CIC. epist. 13, 64, 2. copia: CIC. de orat. 3, 130. corona: CIC. Tusc. 5, 9 TERT. scorp. 6 p. 156, 23; *cf.* CYPR. epist. 10, 5 p. 495, 7. decus: CIC. fin. 3, 28 SEN. clem. 1, 3, 3. STAT. Theb. 10, 711 ventosum decus. TAC. ann. 1, 67. 12, 36 PLIN. paneg. 83, 5. dignitas: Q. CIC. pet. 14 CIC. Sest. 51. 144 har. resp. 46 Att. 14, 17[A], 6 (epist. 9, 14, 6). epist. 1, 5[B], 2 pristina. 10, 3, 3 summa. 12, 7, 1 ad Q. fr. 2, 13, 1 ad Brut. 1, 12, 2 LIV. 37, 54, 16 CYPR. hab. virg. 20 p. 201, 17. *et al.* divitiae (*saepius inter commoda externa*): CIC. fin. 3, 51. 4, 49 (Tusc. 5, 22. 45) SALL. Catil. 20, 14 (58, 8) Iug. 31, 9. 87, 2 VVLG. III reg. 3, 13 I par. 29, 28. *et al.* dominatio: SALL. Iug. 41, 2. fama: *p. 2064, 32.* felicitas: *p. 2067, 34.* fortuna: CIC. Rab. Post. 43 Marcell. 19; *cf. et* LIV. 3, 68, 9 fortunae. fructus: CIC. Brut. 23 epist. 10, 5, 2 SVET. gramm. 24. gratia: *p. 2064, 27. 2075, 66.* honestas: CIC. Lael. 84 epist. 5, 8, 4. honos: *p. 2064, 46* (honores: CIC. Balb. 18 ad Q. fr. 3, 5 [6], 3. TERT. adv. Marc. 4, 15 p. 466, 20 honorum sublimitas. FIRM. math. 3, 5, 33 *al.*). imperium: CIC. Verr. II 4, 88. 5, 98 Manil. 53 Flacc. 16. Sest. 142 *decertare de* (SALL. Iug. 94, 5 LIV. 28, 19, 7 FLOR. epit. 1, 9, 7). de orat. 1, 105 SALL. or. Lep. 11 VIR. ill. 7, 14. *et al.* industria: CIC. Lig. 8. inmortalitas: *p. 2065, 52.* iudicium bonorum: CIC. Phil. 5, 50 epist. 10, 13, 2. laus: *p. 2064, 22* (laudes: CIC. Catil. 4, 21 epist. 6, 23 Att. 14, 17[A], 1. 4 PROP. 2, 21, 9 LIV. 5, 30, 2 SEN. Phoen. 335 PLIN. paneg. 4, 6 CYPR. epist. 61, 1 p. 695, 16 PANEG. 12 [2], 7, 1 *et al.*). libertas: CAES. Gall. 7, 1, 8 SALL. frg. hist. 1, 7 rep. 2, 1, 4 TAC. ann. 1, 59. magnitudo *p. 2066, 22.* maiestas: LIV. 44, 41, 1. nobilitas: CIC. Tusc. 5, 9 CLAVD. DON. Aen. 9, 175 p. 211, 15. nomen: CIC. fin. 2, 74 div. 1, 31 SALL. Iug. 18, 19 SEN. clem. 1, 21, 2 TAC. hist. 2, 37 PLIN. epist. 2, 3, 8 SVLP. SEV. dial. 3, 17, 2. opes: SALL. Iug. 70, 2 LIV. 44, 25, 2. ornamenta: FIRM. err. 21, 4 p. 56, 1. palma: CLAVD. DON. Aen. 5, 470 p. 477, 21. *et passim.* potentia: CIC. epist. 1, 9, 11 SVET. Iul. 86. praeda: *p. 2066, 19.* praedicatio: PLIN. epist. 1, 8, 6. praemium: CIC. rep. 1, 27 CLAVD. DON. Aen. 5, 473 p. 477, 26. res: *p. 2064, 43.* TER. Haut. 112 Hec. 797 LIV. 7, 13, 5 (res gestae: CIC. off. 1, 90 LIV. 22, 31, 11). reverentia: LIV. perioch. 28 p. 33, 28. splendor: *p. 2065, 43.* triumphus: *p. 2065, 64.* victoria: COD. Iust. 9, 27, 4 (*a. 386*). virtus: *p. 2064, 43.* CIC. div. in Caec. 69 p. red. in sen. 5 (p. red. ad Quir. 16) p. red. ad Quir. 21 Planc. 60 Sest. 89 Cael. 34 (Phil. 11, 18) Mil. 73 de orat. 2, 225 SALL. Catil 3, 2 Iug. 64, 1 atque alia optanda bonis. VERG. Aen. 11, 444 LIV. 22, 12, 4 SEN. contr. 1, 8, 11 QVINT. inst. 4, 5, 15 TAC. ann. 4, 33. 11, 23 VLP. dig. 9, 2, 7, 4 CYPR. epist. 13, 6 p. 509, 1. *et al.* vita: FIRM. math. 3, 4, 26.

k ***opposita:*** aerumna: CIC. Sest. 49. aes: VAL. MAX. 4, 3, 6. aetas: CVRT. 9, 6, 18 SIL. 16, 605. calamitas: CIC. epist. 7, 2, 2. 15, 4, 13. clades: VAL. MAX. 4, 45, 6. copia: *p. 2064, 18.* crimen: LIV. 40, 15; 5. 8 LVCAN. 7, 112 EVGRAPH. Ter. Ad. 9 p. 171, 7. culpa: PLIN. epist. 8, 18, 10. dedecus: *p. 2067, 5.* divitiae: CIC. top. 84 off. 2, 88 SALL. Iug. 85, 40 Catil. 7, 6. exitium: AVR. VICT. Caes. 24, 3. facta: CIC. off. 1, 65. fama: *p. 2063, 16.* CVRT. 8, 1, 1. 9, 10, 24. felicitas: *p. 2066, 47.* flagitium: SALL. Iug. 15, 3. fortuna: APVL. flor. 9 p. 32. gratia: *p. 2075, 66.* CIC. Phil. 2, 48 LIV. 6, 22, 6. 37, 54, 10 SVET. Otho 1, 3. honestas: *p. 2066, 8.* ignobilitas: CIC. Tusc. 5, 104 AVG. civ. 11, 18 p. 485, 28 D. (*cf.* VVLG. II Cor. 6, 7). ignominia: CIC. off. 1, 71 PVBLIL. C 10 SEN. epist. 95, 54 PAVL. NOL. epist. 24, 15. infamia: CIC. off. 1, 71 LIV. 6, 25, 6. 22, 39, 20. 45, 38, 10 VAL. MAX. 9, 1 ext. 1 SEN. dial. 5, 41, 4 TAC. ann. 14, 56 CALP. decl. 15 p. 15, 12. 20. iniuria: PLIN. nat. 35, 91 VLP. dig. 9, 2, 7, 4. invidia: *v. p. 2064, 9.* CIC. Catil. 1, 29. 3, 29 Balb. 16 Mil. 40. 82 part. 63 SALL. Iug. 10, 2 (PLIN. nat. 7, 138). NEP. Thras. 4, 1 VERG. Aen. 11, 336 LIV. 2, 7, 7 (26, 40, 5). 3, 14, 4. 3, 21, 7 *al.* (*passim*). VELL. 2, 44, 2 VAL. MAX. 4, 8, 5 TAC. Agr. 8 hist. 3, 60 CYPR. epist. 30, 2 p. 550, 19. iustitia: AVG. civ. 5, 22 p. 234, 24 D. labor: CIC. de orat. 3, 14 SALL. Iug. 85, 34 VELL. 2, 40, 1 TAC. Agr. 8. libertas: *p. 2067, 17.* libido: *p. 2066, 79.* licentia: *p. 2066, 15.* ludibrium: *p. 2067, 40.* CLAVD. DON. Aen. 9, 340 p. 233, 29. molestia: CIC. rep. 1, 7. odium: LIV. 2, 43, 11. onus: CIC. Sulla 9 opprobrium: SVET. gramm. 24. palma: SEN. contr. 10 pr. 13. pecunia: CIC. Rab. Post. 21 de orat. 2, 172 Tusc. 5, 9 VAL. MAX. 4, 3, 8 CVRT. 4, 11, 14 APVL. apol. 18. periculum: CIC. Mil. 82 Att. 14, 11, 1 LIV. 9, 40, 1 CVRT. 8, 13, 25. 9, 4, 20 TAC. ann. 15, 23 VEG. mil. 3, 11 p. 94, 2. *et al.* poena: CIC. Phil. 12, 26 SEN. epist. 66, 51 CYPR. zel. 7 p. 423, 21 dom. or. 26 p. 286, 16. possessiones: CIC. div. 1, 27. praeda: LIV. 3, 10, 1. 9, 31, 10. 31, 47, 5 VAL. MAX. 6, 5 ext. 1 CVRT. 9, 2, 27. probrum: CIC. Pis. 32 CVRT. 9, 10, 28. pudor: LIV. 34, 58, 7. quaestus: PLIN. nat. 34, 5. reprehensio: CIC. Phil. 12, 25 PLIN. epist. 3, 20, 1. res publica: *p. 2065, 55.* CIC. prov. 35. salus: *p. 2065, 61.* LIV. 22, 60, 13 QVINT. inst. 9, 3, 77 TERT. praescr. 14, 5. sanguis: VAL. MAX. 3, 2, 14. scelus: CIC. off. 3, 87 SALL. Iug. 15, 3 AVG. civ 3, 14 p. 114, 25 D. temeritas: *p. 2066, 78.* venia: *p. 2067, 26.* victoria: LIV. 7, 40, 4. virtus: CIC. Tusc. 3, 3 SEN. epist. 113, 32. vita: *p. 2063, 59.* vituperatio: CIC. Phil. 12, 25.

B ***specialia:*** 1 *sensu latiore fere i. q.* ***honor, dignitas,*** τιμή (*nonnullis locis subaudiri videtur et notio* ***insignium honoris,*** *i.* ***pompae, splendoris***): PLAVT. Curc. 286 nec demarchus

[*Knoche*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nec comarchus nec cum tanta -a (*sc. quisquam. de magistratibus*: CARM. epigr. 876 *de eo qui honorem agitat*: te tua -a servet. HIER. hom. Orig. in Ezech. 10, 1 p. 417, 24 B. *adp.* pristinus gradus, *sc. honoris.* SACR. Greg. 2, 4 pontificalem -am). CIC. rep. 5, 9 principem civitatis -a esse alendum, *seq.* honor. CARM. epigr. 55, 6 cum ... crescente ... aevo -am conscenderet. CORP. XI 6335, 13 (*a. 256*) patronum ... adscribi -ae. *ibid.* 22 perpetua -a ornare. ITALA I reg. 2, 8 (Tert. adv. Marc. 4, 4 p. 460, 13) in thronis -ae, *utique regalibus; aliter p. 2084, 33* (*cf.* ITALA Matth. 19, 28 [Victric. 13]; VVLG. in sede maiestatis. VVLG. Sirach 47, 13 sedem -ae [AVG. civ. 17, 4 p. 203, 25. 208, 22 D.]. Is. 22, 23 solium -ae). TERT. praescr. 41, 6 ut -a eos obligent, *opp.* veritas. CLAVD. rapt. Pros. 3, 15 senibus Fluviis concessa sedendi -a. VVLG. psalm. 72, 24 cum -a suscepisti me (AVG. civ. 10, 25 p. 440, 21 D. LIB. pontif. p. 134, 24. 137, 5). 111, 9 cornu *viri iusti* exaltabitur in -a. prov. 11, 16 mulier gratiosa inveniet -am (I Cor. 11, 15 mulier ... si comam nutriat, -a est illi. SVLP. SEV. dial. 2, 11, 7 habet ... *mulier* -am suam, si pudicitiam viro absente servaverit). Sirach 33, 24 ne dederis maculam in -a tua. 35, 13 non est apud *deum* -a personae, *fere i. q. auctoritas, acceptio.* Luc. 14, 10 erit tibi -a coram simul discumbentibus. COD. Iust. 1, 17, 2, 9 *syn.* bona opinio; *ibid. syn.* optima opinio.

2 *ap. christianos*: **a** *de gratia honore felicitate, tam terrena quam aeterna, quae fidelibus ut merces meritorum a deo redduntur. cognata est notio de qua egi p. 2083, 51 sqq.* (*opp.* poena, perditio *sim.*): TERT. mart. 3 p. 10, 5 bonum agonem subituri estis, in quo agonothetes deus vivus est, ... -a in saecula saeculorum (*imago certaminis subest etiam* CYPR. epist. 58, 8 p. 663, 20. *cf.* epist. 6, 4 p. 484, 16 ad coronae caelestis -am pervenire [10, 4 p. 493, 5]. HIER. epist. 52, 7, 4 [*cf.* VVLG. I Petr. 5, 4] percipiatis immarcescibilem -ae coronam [epist. 65, 4, 5 hom. Orig. in Ier. 3, 3 p. 313, 12 B. VVLG. I Cor. 9, 25]. CASSIOD. Didym. in Iacob. 1, 12 p. 3, 23 Z. coronam iustitiae et -ae [*graece* στέφανος ζωῆς. *cf.* HIER. hom. Orig. in Ezech. 13, 2 p. 446, 20. 447, 22 B.]). mart. 4 p. 13 modicae sunt istae passiones ad consecutionem -ae caelestis et divinae mercedis, *opp.* terrena -a (CYPR. epist. 39, 1 p. 582, 8 FILASTR. 92, 6. *cf.* 135, 3 in triumpho inmortalis -ae et caelestis meriti). virg. vel. 2 p. 885 a deo non ab hominibus -a captanda est. ITALA II Cor. 1, 24 (Pelag. *in h. l.* p. 238, 6 S.) cooperarii ... vestrae -ae (VVLG. gaudii. LXX: χαρᾶς). 10, 13 (Ps. Cypr. singul. cler. 22) ad mensuram -ae quam nobis mensus est deus (*spectat ad gratiam divinam.* VVLG. secundum mensuram regulae. LXX: κανόνος). IREN. 4, 13, 3 p. 597 quanto ... plus eum dilexerimus, hoc maiorem ab eo -am accipiemus. CYPR. hab. virg. 10 p. 195, 1 ad gratiam -ae. 23 p. 204, 10. unit. eccl. 21 p. 228, 15 confessio exordium -ae est (*item de gradibus huius -ae*: CYPR. epist. 28, 2 p. 545, 22). 21 p. 228, 22 per evangelium -am consecutus a domino. p. 229, 21 -ae praemium. laps. 3 p. 238, 23. 20 p. 252, 22 cuius et spes et fides et virtus et -a omnis in Christo est (HIER. epist. 6, 2, 2. AVG. civ. 5, 14 p. 218, 17 D. in deo). Fort. 11 p. 341, 17. Demetr. 24 p. 368, 13 fidei -a, *opp.* poena perfidiae (ITALA Phil. 1, 25 [Mar. Victorin. in Phil. p. 1201^C] profectum habeatis ad -am [VVLG. gaudium] fidei. *cf.* HIL. trin. 6, 37 supereminentem -am beatae fidei suae confessione promeruit [*v.* HIL. trin. 6, 36 beatae confessionis -am]). eleem. 26 p. 394, 3 operantium -a. patient. 13 p. 407, 8 in medio laudis et -ae itinere (*de imagine cf.* CYPR. epist. 13, 3 p. 505, 24. 51, 1 p. 615, 1). epist. 6, 7 p. 481, 8 nemo ... temporariam poenam *cogitet*, sed -am sempiternam (HIL. hymn. 1, 44 aeternae decus -ae [VVLG. I Petr. 5, 10 NICET. hymn. 4, 21 p. 86 B.]. *cf. et* CYPR. epist. 6, 3 p. 484, 2 libertatis et securitatis aeternae [-am *Q*] -am cogitarent. 58, 1 p. 656, 20 -am vitae aeternae). 16, 3 p. 520, 1 per calorem -ae, *i. per cupiditatem -ae aeternae.* 31, 5 p. 561, 4. 37, 2 p. 577, 8 *ad martyras plus anno in carcere detentos, opp.* dignitas magistratuum. p. 577, 19 vos qui -am seminastis, frugem -ae metitis. 57, 4 p. 653, 13 *de martyre* habituro -ae suae pacem et accepturo maiorem de domini dignatione -am. 58, 4 p. 660, 2 martyrii -a. LVCIVS Cypr. epist. 78, 1 p. 836, 17 sumus ad -am provocati. FIRM. err. 19, 1 p. 47, 10 non poteris ad te alienae felicitatis transferre -am; *adp.* caelestis luminis splendor. OPTAT. 6, 8 p. 156, 2 *sciunt* se -am consecutos. PRISCILL. tract. 5, 88 p. 66, 7 *opp.* poena (SVLP. SEV. dial. 2, 10, 6 ut coniugium pertineat ad veniam, virginitas spectet ad -am, fornicatio deputetur ad poenam. Mart. 11, 4 BENED. reg. pr. l. 17 L. *et al.* *opp.* perditio: MAXIMIN. c. Ambr. 112 p. 43, 5). HIER. epist. 21, 41, 2 licet salutis pro labore diversa sit -a. RVFIN. Orig. in num. 9, 2 p. 57, 14 pericula conferunt -am dei, *i. apud deum.* AVG. civ. 19, 13 p. 379, 9 D. accipiat ... inmortalitatis pacem eique convenientem -am et honorem in vita aeterna. VINCENT. LER. 15, 21 p. 23 divinae gratiae privilegiis et speciali -a fraudare (*cf.* SACR. Greg. 135, 1). CASSIOD. Didym. in I Petr. 1, 6 p. 12, 8 Z. *arbitrantur* se incomparabilem -am possidere, quando Christi nomine tribulantur. in Iud. p. 1815^A divinam -am. *plur.*: CYPR. laps. 4 p. 239, 9 has confessorum -as spiritales, *adp.* caelestes coronas. 20 p. 252, 19; *adp.* coronae. Fort. 11 p. 340, 18. epist. 28, 2 p. 547, 3 bonorum militum laudes et -as spiritales ... distribuit. 37, 1 p. 576, 21 -as vestras non trahitis, sed augetis. 37, 3 p. 578, 6. 76, 1 p. 828, 15 vos ... dominus ad -arum sublime fastigium *provexit.* PRISCILL. tract. 10, 134 p. 98, 18 qui ... sequens Christum in caelestes se -as consecraret. 10, 140 p. 102, 3 dignum tabernaculis Christi et -iis futurae resurrectionis habeatur. FILASTR. 150, 3 diversae dignitates et -ae. RVFIN Orig. in Rom. 4, 8 pro capacitate mentium dispensat deus etiam magnitudines -arum. AVG. civ. 22, 30 p. 632, 2 D. qui futuri sint pro meritis praemiorum etiam gradus honorum atque -arum. serm. 277, 1, 1 praestitit *deus* sanctorum corpora ecclesiis suis ad memorias orationum, non ad -as martyrum.

b *de fama et laude, quae fidelibus ob merita a ceteris Christianis redduntur*: *de martyribus et confessoribus*: TERT. scorp. 9 p. 163, 26 hoc ipsum sufficere eis ad -am *debet*, aequari passionibus domini. CYPR. epist. 6, 3 p. 483, 2. 28, 2 p. 547, 5 -am vestram nostram -am computamus (*cf.* 51, 1 p. 615, 10). 39, 3 p. 583, 20 *adp.* corona. 39, 4 p. 584, 9 in quantum -a sublimes, in tantum verecundia humiles, *adp.* divina dignatione promoti. 51, 1 p. 615, 9 *confessores* -am suam *conservantes.* 73, 21 p. 795, 1 *martyribus falsis* -am et coronam passionis adsignant. AVG. pecc. mer. 2, 54 p. 124, 6 martyrum -a (2, 9. GREG. TVR. *librum inscripsit* in -a martyrum. *idem alium* in -a confessorum). SVLP. SEV. dial. 2, 13, 7 *Martinus* nequaquam apud nos tanta -a praeditus haberetur. epist. 1, 8 *adp.* dignitas. *de sanctis*: SACR. Greg. 130, 2 quod pro illorum -a celebramus, nobis prosit ad veniam (*sim.*: 130, 3. 152, 2. 184, 4).

c *de honore et laude, quae deo et Christo ab hominibus sive ab omni creatura datur; non ubique distingui potest a notione glorificationis, de qua v. p. 2086, 12 sqq.* *α de deo patre*: TERT. anim. 8 p. 309, 3 ut sint corporalia ... multa in dei -a⟨m⟩ (*sic Ursin.* adv. Val. 8 p. 185, 20 in patris -am. 12 p. 191, 19 in honorem et -am patris. VVLG. deut. 26, 19 *gentes*, quas creavit in laudem et nomen et -am suam [*cf.* Ier. 13, 11 in laudem et in -am; LXX: εἰς καύχημα καὶ δόξαν. תִּפְאָרֶת; Phil. 1, 11]. Is. 43, 7. Rom. 3, 7 veritas dei ... abundavit in -am ipsius [II Cor. 4, 15]. I Cor. 10, 31. NOVELL. Iust. 11, 6 in dei ... -am et nostri numinis sempiternam recordationem). TERT. fug. 1 p. 463 ad -am dei pertinet. uxor. 1, 1 p. 670 deus ..., cui sit honor -a claritas dignitas et potestas nunc et in saecula saeculorum (*formulae similes*: ITALA apoc. 7, 12 [cod. g] benedictio et -a deo in s. s. [PRIMAS. *et* VVLG. claritas. *gr.* δόξα]. VVLG. psalm. 103, 31 *adp.* honor [VVLG. I Tim. 1, 17; *cf.* apoc. 5, 13 RVFIN. hist. mon. epil. 8 p. 462 SACR. Greg. 1, 30]. Rom. 11, 36. 16, 27 Galat. 1, 5 Ephes. 3, 21 Phil. 4, 20 II Tim. 4, 18 Hebr. 13, 21. I Petr. 5, 11 *adp.* imperium, κράτος [apoc. 1, 6; *cf.* Iudas 25]. II Petr. 3, 18 ipsi -a et nunc et in diem aeternitatis. *de Christo v. infra l. 75*). adv. Hermog. 45 p. 175, 6 maior est -a *dei*, si laboravit (VVLG. psalm. 137, 5). CYPR. epist. 73, 11 p. 786, 10 gratiam ... et -am *dei* fideli devotione defendimus. VVLG. num. 14, 21 implebitur -a domini universa terra (*cf.* VVLG. Sirach 36, 16. 42, 16 -a domini plenum est opus eius [VVLG. Is. 6, 3. *v. etiam* HIER. epist. 18^A pr. 3. 18^A, 6, 1. 7, 7 NICET. hymn. 4, 6 p. 84, 6 B.]). I par. 29, 11 *adp.* potentia, victoria. Iudith 7, 25 dabit -am nomini suo *deus* (LXX *aliter*; VVLG. psalm. 113, 1 [*cf.* HIER. psalm. sec. hebr. 115, 1]. Dan. 3, 43). psalm. 56, 6 exaltare super coelos, deus, et in omnem terram -a tua (*sim.* 56, 12 [*cf.* AVG. civ. 18, 32 p. 300, 20 D.]. 107, 6. 112, 4 super coelos). 78, 9 -am nominis *domini* (SACR. Greg. 32, 1. 78, 18). 144, 5 magnificentiam -ae sanctitatis tuae. Is. 42, 8 -am meam alteri non dabo (48, 11). 63, 14 ut faceres tibi nomen -ae, *i. nomen gloriosum.* Ioh. 11, 4. II Cor. 8, 19 *gratia* ministratur a nobis ad dei -am (MAXIMIN. c. Ambr. 44 p. 16, 40 [*ex* Phil. 2, 11?]. CASSIOD. Didym. in I Petr. 3, 22 p. 33, 7). AVG. in euang. Ioh. 100, 1 p. 1891 -ae meae per totum mundum dabitis odorem, *adp.* honor. CYPR. GALL. exod. 508 *adp.* honor (*cf.* deut. 164). CONC. Ephes. (*a. 431*) S. I 2 p. 61, 26 -a ... patri adhibetur (εὐδοξία περιῆπται). CASSIOD. Didym. in I Petr. 3, 15^a p. 30, 19 de -a eius dicendum est (*cf. gr.* τὸ τῆς δόξης). NICET. fid. 4 p. 14, 4 B. habet deus ... incorruptelam -am et aeternitatem. *β de Christo*: TERT. resurr. 39 p. 81, 23 in -am Christi (pudic. 6 p. 229 in -am Christi a Christo deducere disciplinam. adv. Marc. 5, 13 p. 621, 20). ieiun. 10 p. 287, 26 Christi -am celebrat. adv. Marc. 4, 38 p. 552, 11 ad -am ... Christi (RVFIN. Orig. princ. 2, 61 p. 140, 12 salvatoris). PRISCILL. tract. 10, 138 p. 101, 3 -am Christi in homine triumphantis. VVLG. Hebr. 2, 7 -a et honore coronasti eum (2, 9. *cf. et* TERT. adv. Prax. 16 p. 257, 21. 23 p. 272, 4 adv. Marc. 3, 7 p. 387, 12 Ps. TERT. adv. Iud. 14 p. 739). 3, 3 amplioris ... -ae iste prae Moyse dignus. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 167, 18 B. Orig. princ. 2, 6, 1 p. 140, 10 *libri scribentur* de -a ... et maiestate filii dei. AVG. civ. 2, 3 p. 56, 11 D. NICET. symb. 14 p. 52, 21 B. *Christus*, cui -a in saecula saeculorum; *cf. supra l. 36 sqq.*

II *pertinet ad id quod gloriari licet, fere i. q. causa vel materia laudis (aut gloriandi).* **A** *spectat ad facta, incepta sim. laude atque honore digna sive laudata; maxime in militia, etiam Christiana.* **1** *pluralis*: PLAVT. Truc. 889 ita sunt -ae meretricum, *i. artes quibus gloriantur.* TAC. ann. 3, 45 memorare veteres Gallorum -as (IVL. VAL. 2, 19 priscarum memoriae -arum). CASTRIC. Gell. 2, 27, 5 *Philippus artus* prodigendos daret quaestu atque compendio -arum (*ex Demosth. cor. 67, cf. Gell. 2, 27, 1*). CYPR. epist. 37, 3 p. 378, 10 comitum -as secuturi pugnam diu geritis. 39, 3

[*Knoche*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 583, 4 titulus -arum (AVG. epist. 102, 7). VITA Cypr. 7 p. XCVII per omnes ordines -arum *transire*. PS. CYPR. singul. cler. 3 p. 176 super nos -as dominus operetur (PRISCILL. tract. 3, 70 p. 54, 10 dei -as). SOL. 1, 105 beatus tot suffragiis -arum *Sergius*. ITIN. Alex. 4 Alexandri. PANEG. 9 (12), 25 p. 309, 3 -arum *gradus*. 10 (4), 36 p. 185, 7 -iis triumphalibus. IVL. VAL. 1, 46. 2, 10 exemplis felicium -arum. PRISCILL. tract. 5, 81^B p. 62, 3 forma divinis ad praedicandum -iis corporata. AMM. 16, 10, 3 -as suas posteritati *commendare*. 16, 11, 7 -arum Iuliani obtrectator. 22, 10, 6 -arum cursus (25, 3, 19). 22, 12, 2 ornamentis inlustrium -arum. 25, 3, 13 Catilina claras -arum adoreas sempiternis maculis obumbravit. 28, 9, 15 *amplitudo* -arum et generum. SCHOL. Cic. Bob. p. 131, 30 St. *Cicero exilii* patientiam inter -as suas conputat. CLAVD. DON. Aen. 6, 395 p. 609, 25 ultra solis vias triumphos suos -asque perducere (*cf.* 7, 473 p. 71, 10. 10, 370 p. 340, 24). 6, 855 p. 614, 31 enumerare -as *Marcelli*. 7, 170 p. 26, 26 alienae palmae vel -ae. 7, 182 p. 28, 12 tantarum illi -arum fuerunt (7, 190 p. 29, 15. 23). 11, 140 p. 427, 30 *adp.* victoriae. 11, 780 p. 529, 18 -as de Troianis factas. SVLP. SEV. dial. 3, 17, 5 Martini non invidus -arum *Paulinus*.

2 *singularis*: a -a (nulla, magna, egregia *sim.*) est (*c. gen. v. infra l. 22. 34 sqq. 44 al. c. dat.: l. 27*): α *inf. pro subi.* (*acc. c. inf. v. l. 22 et passim.*): CIC. Flacc. 30 est -a divina Pompei ... praedones ... redactos esse ... in ⟨p. R.⟩ potestatem. TIB. 1, 6, 3 an -a magna est insidias homini composuisse deum? (maior: Ov. am. 2, 9, 6 LIV. 22, 25, 15. *et al.* maxima: LVCAN. 8, 110 STAT. silv. 1, 4, 91 CLAVD. DON. Aen. 5, 371 p. 465, 30). PROP. 3, 9, 9 -a Lysippo est animosa effingere signa (*de dativo cf.* LVCAN. 3, 241 genti. 8, 110 SIL. 16, 672 QVINT. decl. 305 p. 198, 20). Ov. epist. 2, 64 fallere credentem non est operosa puellam -a (*cf. infra l. 48*). SEN. epist. 83, 24. COLVM. 11, 1, 12 non minima. PLIN. nat. 9, 114 SIL. 7, 396. STAT. Theb. 5, 20 cui (*i. Hypsipylae*) — -a tanta — venimus ... fatum (*sc. vitam*) debere. MART. 12, 36, 13 nulla est -a praeterire asellos (CLAVD. DON. Aen. 6, 490 p. 570, 24 nonnulla). TERT. adv. Marc. 5, 11 p. 614, 21 -a dei est in fictilibus vasis tantum thesauri haberi, *cf.* II Cor. 4, 6 (5, 11 p. 614, 23 *al.*). CYPR. epist. 57, 3 p. 652, 22 episcopatus nostri honor grandis et -a est pacem dedisse martyribus (HIER. epist. 52, 6, 2). 58, 10 p. 665, 10 patient. 5 p. 401, 2 COMM. instr. 2, 12, 11 VOPISC. Tac. 6, 9 CLAVD. DON. Aen. 6, 620 p. 589, 18. *et al.* CLAVD. DON. Aen. 8, 360 p. 166, 11 magna *Euandri* -a extitit in paupertate regnasse (*cf. infra l. 60*). *-a putatur, existimatur sim.*: PLIN. nat. 33, 5 vera luxuriae -a existimata est, habere *eqs.* VEG. mil. 4 pr. maiorem ... putaverunt (AVG. civ. 6 pr. p. 242, 17 D.). β *enuntiatum pro subi.*: *enunt. prim.*: PROP. 2, 16, 41 Caesaris haec virtus et -a Caesaris haec est: ... condidit arma. SIL. 7, 400 hos (*milites*) nobis — erit haec ⌊se⌋ (tibi *dett.*, sat *Lef. coll.* 16, 672) -a — redde. PLIN. paneg. 36, 4 quae praecipua tua -a est: saepius vincitur fiscus. *pendet* si: Ov. met. 3, 654 quae -a vestra est, si puerum ... fallitis? (*cf. supra l. 29*). LIV. 32, 17, 7 -am ... egregiam rati, si ... tuerentur. SEN. epist. 20, 1 TERT. adv. Marc. 4, 7 p. 437, 9 ITALA I Petr. 2, 20 (Tert. scorp. 12 p. 172, 9) PRISCILL. tract. 6, 96 p. 72, 6. 10, 130 p. 95, 23 CLAVD. DON. Aen. 11, 825 p. 534, 14 SORAN. 29 p. 18, 8. *pendet* quod, quia: SEN. contr. 7, 6, 6 gener, cuius haec una -a est, quod ... frugalior est. PLIN. paneg. 56, 1 MIN. FEL. 36, 3 TERT. castit. 13 p. 755 CYPR. ad Donat. 7 p. 9, 5 Fort. 11 p. 342, 18. AVSON. 24, 3 quod veheris *super arma tua*. CLAVD. DON. Aen. 1, 1 p. 8, 10. 11, 385 p. 473, 28 quia non nosti pugnantes. TERT. cult. fem. 1, 6 p. 708 quodsi concha illa aliquid intrinsecus pustulat, vitium magis eius debet esse quam -a. *adde*: CLAVD. DON. Aen. 5, 412 p. 471, 2 non ... parva extitit certantis -a, quod contra Alciden ... stare ausus est (*cf. supra l. 40*). b *aliae structurae et iunct.*: LIV. 6, 24, 9 Camillus in utraque vestra fortuna suam -am videt. 10, 17, 12 sunt qui ... consulum hanc -am faciant (CLAVD. DON. Aen. 7, 495 p. 76, 7). VELL. 2, 92, 5 *factum* cuilibet veterum consulum -ae conparandum. VAL. MAX. 2, 6, 15 -ae *Indicarum mulierum* Punicarum feminarum ... dedecus subnectam. PHAEDR. 4, 25, 10 auctoritatem similis referens -ae, *i. vincendi pugilatu*. SEN. dial. 4, 9, 3 pro -a habita quae ... scelera sunt. QVINT. inst. 11, 2, 16 non taciturnus de tanta sua -a. PS. FRONT. gramm. VII 523, 10 'glorius' unius est -ae. TERT. adv. Marc. 3, 19 p. 408, 25 Christi ... canentis ... -am suam, *i. passionem* ([PS. TERT. adv. Iud. 10 p. 730]. *cf. et* HIL. trin. 4, 42 corruptionem carnis humanae -a corporis sui perimens). adv. Prax. 25 p. 276, 20 post ... devictae -am mortis (*item c. gen. explic.*: CYPR. dom. orat. 20 p. 282, 11 dominicae passionis [mort. 26 p. 314, 2]. 24 p. 285, 13 sanguinis sui. epist. 12, 1 p. 503, 13 martyrii [55, 4 p. 625, 25]. 25 p. 528, 7 dominicae confessionis. PRISCILL. tract. 2, 41 p. 34, 4 catholica fides ... credendi -am potius expetit quam loquendi. AVG. civ. 5, 18 p. 224, 27 D. hostis occisi. 20, 30 p. 482, 7 D. resurrectionis [serm. 221 SACR. Greg. 31, 4. 225, 2]). CYPR. epist. 76, 6 p. 832, 20 quas ... ad caelestem coronam -a gemina provexit. AVR. VICT. Caes. 42, 2 quae -a, *sc. Magnentium imperio deiecisse*, Constantio processit eloquio clementiaque. SVLP. SEV. dial. 3, 16, 4 *ironice*: videant -am suam. *de clarificatione corporis v. p. 2082, 47.*

B *de animantibus*: 1 *de hominibus et heroibus*: *plerumque apud poetas (ort. ex formula Graeca κῦδος Ἀχαιῶν?), rarius (inde a* VAL. MAX.*) in orat. soluta.* *de pluribus v. infra l. 14. 21. 25 al.* *coni. saepe cum gen., cum dat. infra l. 8. 11. 12. 23. 25 al.* *in allocutione infra l. 33 sqq.* VERG. Aen. 6, 767 Procas, Troianae -a gentis (Ov. am. 3, 15, 8 Paelignae dicar -a gentis ego. met. 12, 530 SIL. 1, 88 CORIPP. Ioh. 6, 140). TIB. 2, 1, 34 *de Messalla*: magna intonsis -a victor avis (EPIST. Sapph. 94 aevi ... tui, *syn.* decus [*v. infra l. 28*]. Ov. epist. 12, 76 tibi servatus -a maior ero [LVCAN. 8, 78]. Pont. 2, 11, 28 maxima Fundani -a, Rufe, soli [ANTH. 405 avo vel ... patri, *cf. infra l. 36.* CLAVD. carm. min. 30, 49]). PROP. 2, 1, 74 et vitae et morti -a iusta meae, *sc. Maecenas*. 2, 3, 29 -a Romanis una es tu, *o Cynthia*, nata puellis. 3, 15, 39 Dirce. Ov. epist. 15, 271 o decus, o praesens geminorum -a fratrum (*v. supra l. 3.* VAL. FL. 4, 163, *cf. adnot. Langen*). Pont. 4, 8, 70 -a Pieridum summa futurus eras (-a *est aliquis* [*v. l. 9*]: MART. 8, 82, 5 nos -a dulcis, nos tua cura prior deliciaeque sumus. EPIPHAN. Hier. epist. 51, 6, 11 vir ... -a et imago dei est, *cf.* I Cor. 11, 7 [TERT. virg. vel. 7 p. 893. 8 p. 894]. HIER. epist. 52, 7, 5 patris. *nota*: APVL. met. 2, 12 -am ... me futurum, *sc. mihi ipsi*). EPICED. Drusi 122 -a conspectae ... parentis *filius* (*cf.* 124 matris. LVCAN. 3, 603 *de geminis fratribus*. STAT. Theb. 6, 340). 366. VAL. MAX. 4, 3, 3 Germanicum, eximiam Claudiae familiae -am; *adp.* ornamentum. SIL. 12, 216 sacro ... Timavo -a. HOMER. 180 *Schedius et Epistrophus*, -a Myrmidonum. STAT. Theb. 10, 24 omnis -a Lernae. silv. 1, 2, 261 dulcis ... solo ... -a nostro, *Violentilla*. MART. 2, 90, 2 -a Romanae, Quintiliane, togae. 2, 91, 1 terrarum -a, Caesar (*cf.* CLAVD. 7, 175. OPT. PORF. 12, 1 mundi). 4, 55, 1 Luci, -a temporum tuorum, *cf. supra l. 8.* 4, 75, 2 *Nigrina*, inter Latias -a prima nurus. 5, 24, 14 Hermes, -a Martis universi. 9, 99, 4 Marcus ... non infitianda Tolosae -a. 10, 53, 1 Scorpus, ... -a Circi. 10, 64, 3 *Lucanus*, Heliconis -a nostri. 12, 21, 7 peregrini -a partus (*cf.* PASS. Mar. Iac. 13 p. 62, 14). FRONTO p. 24, 20 N. vale, ... mea ... -a (*sic in allocutione*: AVR. Fronto p. 29, 1 N. FRONTO p. 78, 6 N. inmortalis. AVR. Fronto p. 254, 17 N. MACR. somn. 1, 1, 1 *adp.* dulcedo). ANTH. 409, 13 tua (*Cordubae*) -a, *vates*. RVT. NAM. 1, 168 Rufius, ... -a viva patris, *cf. supra l. 11.* VVLG. Iudith 15, 10 *Iudith* -a Ierusalem, ὕψωμα. II Cor. 1, 14 -a vestra sumus, sicut et vos nostra, καύχημα (*cf.* I Thess. 2, 20). 8, 23 *apostoli*, -a Christi. CLAVD. 7, 146 Romani ... regni. rapt. Pros. 1, 284 NICET. virg. laps. 15 p. 117, 4 *pluralis*: MART. CAP. 4, 335 Varronis mei inter Latiares -as celebrati, *i. inter celebres Latinos*.

2 *de animalibus et bestiis*: *non nisi apud poetas*: PANEG. in Mess. 208 tardi pecoris ... -a taurus (Ov. ars 1, 290 armenti). Ov. am. 2, 6, 20 *de psittaco*: avium -a (STAT. silv. 2, 4, 24 aeriae ... gentis). STAT. Theb. 9, 195 *de leone*: antiquo seu pendet -a luco (MART. 8, 53 [55], 13). MART. epigr. 18, 2 tigris, ab Hyrcano -a rara iugo. 13, 85, 2 *de coracino*. AVSON. 345, 3 caedis Adoneae mala -a ... sus (CLAVD. rapt. Pros. 2 pr. 36 Erymanthei -a montis, aper). VICTORIN. leg. dom. 55 *de praeda*: venatus -a.

3 *de numinibus et dis*: *apud paganos*: Ov. epist. 16, 59 *de Iove*. fast. 1, 714 *de dea Pace*. LVCAN. 4, 595 terrarum -a Typhon. CLAVD. rapt. Pros. 2, 36 -a matris, *Proserpina*. *ap. Iudaeos et Christianos*: *de Christo*: CYPR. idol. 11 p. 28, 6 *Christus* est virtus dei, hic ratio, hic sapientia eius et -a (gratia *V*). AVSON. 153 (= PAVL. NOL. carm. 5), 81 Salvator, ... mens, -a, verbum. VVLG. Luc. 2, 32 INSCR. christ. de Rossi I 315 (*a. 382*). *de deo patre*: VVLG. psalm. 3, 4 tu ... domine ... -a mea (δόξα μου, כְּבוֹדִי *cf.* AVG. civ. 14, 28 p. 56, 30 D.). 88, 18 -a virtutis eorum tu es (καύχημα, תִּפְאֶרֶת). ITALA Ier. 2, 11 (Ps. Tert. adv. Iud. 13 p. 736) *et* VVLG. populus ... meus mutavit -am suam *in idolum*. CORIPP. Iust. 3, 360 imperii deus est virtus et -a nostri. Ioh. 7, 88. *de sancta virgine*: CORIPP. Iust. 2, 62.

C *de rebus, quae gloriam vel adferunt vel testantur, nonnumquam fere i. q. decus, ornamentum, ornatus, virtus (v. l. 78. p. 2081, 29 sqq. 2082, 56 al.).* 1 *res corporeae et sensibus percipiendae (genet. -ae pendens ex substantivo pro attributo 'gloriosus': p. 2081, 33 sqq.* *de summa rerum aut virtutum laude dignarum v. p. 2083, 4 sqq.*): a *generalia (primo poetice)*: *de rebus hominum arte confectis*: AETNA 597 *de signo*: -a viva Myronis, *vacca* (PHAEDR. app. 4, 15 propriae ... artis -am, *i. statuam quam ipse fecerat Prometheus*. MART. 9, 43, 5 non est fama recens nec nostri -a caeli *statua; de iunct. v. infra l. 76.* 10, 89, 1 Iuno labor *Polycliti* et -a felix. DRAC. Rom. 5, 49). Ov. Pont. 4, 1, 29 Venus *picta* artificis labor est et -a Coi. VITR. 6, 8, 9 opus fuerit -a architecti. STAT. Theb. 8, 707 ardua coni -a, *i. crista*. silv. 1, 2, 180 *de exuviis* (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 2, 505 p. 217, 26). MART. 14, 93, 1 non est ista recens nec nostri -a caeli *poculum; de iunct. v. supra l. 71.* ITALA Is. 3, 18 (Cypr. hab. virg. 13) *de ornatu vestium*: auferet *dominus* -am vestis *filiarum Sion* (*adp.* ornamenta. LXX: τὴν δόξαν τοῦ ἱματισμοῦ. VVLG. ornamenta calceamentorum. hebr.: אֶת־תִּפְאֶרֶת הָעֲכָסִים. VVLG. exod. 28, 2 facies ... vestem ... Aaron fratri in -am et decorem [*cf.* 28, 40 Sirach 50, 14]. Esth. 15, 4 *Esther* circumdata est -a sua. *cf. de ornatu*: I Macc. 14, 9 iuvenes induebant se -am et stolas belli). PS. TERT. adv. Iud. 10 p. 729 *de cruce Iesu*. HIER. epist.

[Knoche]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

65, 10, 1 (*ex psalm. 44, 5 text. hebr.*) accingere gladio tuo . . ., -a tua et decore tuo (*fort. etiam de ornatu.* VVLG. specie tua et pulchritudine tua). VVLG. Iudith 1, 4 in -a q u a d r i g a r u m (*cf.* Is. 22, 18). Esth. 14, 9 extinguere -am t e m p l i et altaris (*cf.* Agg. 2, 4. 8. 10). II Macc. 5, 16 ornatum loci et -am. *de rebus naturae*: VERG. georg. 1, 168 te digna manet divini -a ruris (*sc. si dignus esse cupis, qui bonus agricola voceris. item de plantis sim.*: SEN. Phaedr. 28 si quem tangit -a s i l v a e [*v. l. 14.* VVLG. Is. 10, 18 -a saltus. *de arboribus*: STAT. Theb. 12, 51 lucorum -a magna trabes. silv. 5, 1, 151 silvarum -a pinus. VVLG. Is. 60, 13 AVSON. Mos. 478]. *de floribus, coronis, foliis sim.*: STAT. Theb. 7, 226 informes ornat sua -a virgas, *i. folia et flores.* MART. 6, 80, 6 *de rosis*: Paestani -a ruris. 9, 60, 4 *de floribus sertis*: Campani -a ruris. IVV. 7, 118 virides, scalarum -a, palmae. CARM. poet. min. V 77, 41 odora . . . vernantis -a silvae, *i. decus florum; de iunct. v. supra l. 8.* HIER. epist. 65, 2, 1 *de corona triumphantis.* *in imagine*: PS. TERT. adv. Iud. 9 p. 726). PHAEDR. 4, 16, 4 sinite *capreas* -a vana frui, *i. b a r b a* (*cf.* STAT. Theb. 5, 510 auratae crudelis -a fronti [-is *B M*] prominet, *i. crista serpentis.* CARM. adv. Marc. 3, 124 -a . . . capitis, *i. caesaries Samsonis*). PLIN. nat. 37, 111 *de Callaina gemma.* MART. 7, 50, 2 *de fonte*: -a conspicuae deliciumque domus (CLAVD. carm. min. 26, 28 *de Apono fonte*). *pertinet ad speciem et habitum corporis*: ITALA Is. 52, 14 (Tert. adv. Marc. 3, 17 p. 404, 12) sine -a erit ab hominibus forma tua. 53, 2 (Tert. adv. Marc. 3, 7 p. 386, 14) non est species eius neque -a (VVLG. decor. *cf.* TERT. adv. Marc. 3, 17 p. 404, 8 adv. Prax. 11 p. 244, 23 PS. TERT. adv. Iud. 14 p. 739 AVG. civ. 18, 29 p. 294, 24 *sqq.* D.). VVLG. II Macc. 3, 26 duo iuvenes . . . optimi -a. 15, 13. I Petr. 1, 24 omnis -a c a r n i s tamquam flos foeni (HIER. epist. 60, 13, 1. *cf. et* PRVD. perist. 2, 370 oris corusci). VVLG. Iob 39, 20 -a narium *equi* (*i. hinnitus. item de sonitu*: VVLG. Is. 30, 30 auditam faciet dominus -am vocis suae). RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 124, 25 B. pellium -am et pulchritudinem.

hebraismus: *res -ae, i. q. res gloriosa, res quae -am habet (in se). talia sunt*: amictus -ae: CASSIAN. inst. 1, 2, 1. corona: VVLG. Sirach 47, 7 Is. 28, 5. 62, 3 I Thess. 2, 19 I Petr. 5, 4; *de usu translato cf. p. 2077, 30.* currus: VVLG. Is. 22, 18 (*cf. LXX*: ἅρμα σου τὸ καλόν). equus: VVLG. Zach. 10, 3. nebulae: VVLG. Sirach 50, 8. solium: VVLG. I reg. 2, 8 Ier. 17, 12. stola: VVLG. Sirach 6, 30. 32. 15, 5. 45, 9. vasa: VVLG. Ezech. 23, 26 I Macc. 2, 9. vestimenta: VVLG. Is. 52, 1. vestis: VVLG. II Macc. 8, 38. zona: VVLG. Sirach 45, 9.

b *sensu speciali*: *pertinet ad virtutem rerum fulgentium, i. ad splendorem, claritatem. nonnisi ap.* ECCL. (*graece plerumque* δόξα). α *de sideribus et flammis*: ITALA I Cor. 15, 41 (Tert. resurr. 52 p. 108, 23) alia solis -a . . . et alia lunae . . . et alia stellarum (VVLG. claritas. *ex Itala pendent*: TERT. adv. Marc. 5, 10 p. 606, 14 RVFIN. Adamant. 5, 23 PS. AVG. spec. 27 p. 428, 11. CASSIOD. Didym. in Iudam 12—13 p. 96, 27 sancti resurgentes . . . cum incorruptibili et spiritali corpore solis et lunae et siderum -ae comparantur. *v. p. 2082, 23 sq.*). *ibid.* (Tert. resurr. 52 p. 108, 25) stella . . . a stella differt in -a; VVLG. in claritate (*cf.* TERT. resurr. 49 p. 101, 26 adv. Marc. 5, 20 p. 649, 8 scorp. 6 HIL. in psalm. 64, 5 AVG. c. Adim. 12 p. 141, 16 spir. et litt. 24, 41 p. 194, 27. 28, 48 p. 203, 20). VVLG. Sirach 43, 10 species caeli -a stellarum, δόξα ἄστρων, *i. pulchritudo caeli in splendore stellarum est.* SEDVL. carm. pasch. 5, 92 labitur invalidae deformis -a flammae.

β *de claritate corporum naturae fines egressorum*: ① *de divina natura dei et Christi (de spiritu sancto cf. infra l. 76); accedit ad notionem maiestatis divinae l. 78. p. 2082, 11, de qua cf. etiam p. 2084, 17 sqq.* TERT. scorp. 12 p. 172, 9 *Christus* effigiem -ae suae r e v e l a v i t *Petro Iohanni* (*cf.* ITALA I Petr. 4, 13 [Tert. scorp. 12 p. 172, 21] *et* VVLG. in revelatione -ae Christi [*subintellegi videtur et adventus novi regni, v. p. 2083, 56*]. EPIPHAN. Hier. epist. 51, 7, 4. VVLG. Is. 40, 5 domini. *cf. et* TERT. praescr. 22, 6 *Christus discipulis* -am suam exhibuit. mart. 2 p. 8, 9 demonstravit). ieiun. 6 p. 281, 3 v i d i t oculis dei -am (*dei patris*: HIER. epist. 3, 4, 2. VVLG. II par. 7, 3 *adp.* ignis. Is. 26, 10. 66, 18 act. 7, 55 RVFIN. Orig. in num. 7, 2 p. 40, 12 B. AVG. civ. 20, 21 p. 460, 6 D. *Christi*: ITALA Ioh. 1, 14 [Tert. adv. Prax. 15 p. 254, 15] *et* VVLG. [*ex Itala* TERT. adv. Prax. 21 p. 264, 7. *et al.*]. TERT. adv. Prax. 15 p. 255, 19 *opp.* pater. COMM. apol. 1047 VVLG. Ioh. 12, 41. *et al.*). resurr. 47 p. 98, 3 *Iesus* transfigurabit corpus nostrae humilitatis conformale c o r p o r i -ae suae (*cf.* ITALA Phil. 3, 21 [Tert. resurr. 55 p. 115, 9 Pelag. in Phil. 3, 21 p. 410, 9 S. Mar. Victorin. in Phil. p. 1225ᴰ]. VVLG. corpori claritatis suae). adv. Marc. 4, 22 p. 493, 1 *homo* -am dei c o n s p i c i t (*cf.* VVLG. Tob. 3, 24 Sirach 49, 10. NICET. symb. 7 p. 46, 3 in *spiritus sancti* -am etiam angeli prospicere concupiscunt). ITALA (Tert. adv. Marc. 4, 22 p. 496, 1) *et* VVLG. exod. 33, 18 o s t e n d e mihi -am tuam, ἐμφάνισόν μοι σεαυτόν, אֶת־כְּבֹדֶךָ (ITALA deut. 5, 24 [Aug. quaest. hept. 5, 10]; VVLG. maiestatem et magnitudinem. PRISCILL. tract. 7, 112 p. 82, 6 VVLG. Sirach 45, 3). exod. 33, 19 (Tert. adv. Marc. 4, 22 p. 496, 2) ego praecedam -a mea, *fort. contaminatio cum vs. 14 subest.* apoc. 21, 23 (cod. g) -a dei i l l u m i n a t eam *civitatem* (VVLG. claritas. *cf.* COMM. apol. 249 obfulsit -a genti). Is. 6, 1 (Hier. epist. 18ᴬ praef. 1) p l e n a d o m u s a -a *dei* (*interpretatur*: HIER. epist. 18ᴬ 5, 1. in Is. 6, 1 p. 89 ea quae sub pedibus eius erant, inplebant templum; *deest haec sent. in* tract. in Is.; *cf. et* VVLG. Ioh. 12, 41. *eundem locum respicit* HIER. epist. 18ᴬ 4, 1. 6, 2. 8, 2. *similia*: VVLG. exod. 40, 32 -a domini i m p l e v i t *tabernaculum testimonii* [III reg. 8, 11 II par. 5, 14 Ezech. 10, 4. 43, 5. 44, 4]). HIER. epist. 53, 4, 4 ut . . . revelata facie dei -am c o n t e m p l e m u r (*interpr.* psalm. 118, 18 considerabo mirabilia de lege tua, *cf.* HIER. epist. 65, 4, 2. VVLG. II Cor. 3, 18 nos . . . revelata facie -am dei s p e c u l a n t e s [HIER. epist. 38, 4, 1 RVFIN. Orig. princ. 2, 6, 7 p. 147, 11 AVG. civ. 22, 29 p. 628, 12 D.]). 65, 10, 4 -a . . . et decore suo sive specie et pulchritudine divinitatis suae carnis opera mortificans. VVLG. exod. 16, 10 -a domini a p p a r u i t in nube (VVLG. lev. 9, 6. 23 *adp.* ignis. num. 14, 10. 16, 19. 43. 20, 6. psalm. 16, 15 [AVG. civ. 21, 24 p. 535, 1 D. manifestabitur]. RVFIN. Orig. in num. 9, 2 p. 57, 6. 8 B.). 24, 17 erat species -ae domini quasi ignis ardens super verticem montis. Marc. 10, 37 ut sedeamus in -a tua, *i. in splendore corporis divini* (*an in regno tuo?*). RVFIN. Orig. princ. 1, 2, 7 p. 37, 19 *Christus* capaces *homines* efficit ad suscipiendam -am lucis, *i. dei* (1, 2, 8 p. 39, 2). ② *de angelorum natura*: TERT. adv. Marc. 2, 10 p. 349, 18 *satanas* excultus omni -a angelica (*de re cf.* CASSIOD. Didym. in Iudam 9 p. 92, 9). FILASTR. 134, 4 futuram angelorum -am. VVLG. apoc. 18, 1 terra illuminata est a -a *angeli*.

③ *de sanctis et fidelibus clarificatis* (*non semper diligenter distinguitur a notione honoris caelestis, v. infra l. 37 et p. 2081, 50*): TERT. resurr. 38 p. 81, 16 non . . . i n -am nec in incorruptibilitatem sed in mortem aliam s u s c i t a b a n t u r (*cf.* 53 p. 110, 3). 52 p. 108, 25. 109, 4. 6 *de differenti -a resurgentium.* ITALA I Cor. 15, 43 (Tert. resurr. 52 p. 109, 10) *corpus* seminatur in ignobilitate, r e s u r g i t i n -a (*similia* VVLG. AVG. civ. 13, 23 p. 589, 29 D. *opp.* contumelia). TERT. resurr. 55 p. 115, 6 habitudinem corporis etiam in -a p e r s e v e r a r e docuerunt *Moyses et Elias* (*sc. corpore clarificato*). 57 p. 116, 20 d e m u t a m u r in -am, *adp.* incolumitatem ([HIER. epist. 59, 3, 2]. *cf.* ITALA II Cor. 3, 18 [Aug. c. Parm. 2, 4, 9] t r a n s f o r m a m u r de -a in -am, VVLG. *claritas* [PELAG. in II Cor. 3, 18 p. 250, 1 S. HIER. epist. 38, 4, 1. 65, 4, 2. CLAVD. MAM. anim. 1, 13 p. 56, 14 si humanum corpus . . . in id -ae transformabitur, ut fiat de carnali spiritale. *et al.*). FILASTR. 80, 7 t r a n s e u n t i a . . . erunt elementa, *i. homines*, ad maiorem -am (80, 8). RVFIN. Orig. princ. 2, 10, 3 p. 176, 16 *resurgentibus* -a corporis et dignitas dabitur *gradatim.* 3, 6, 8 p. 289, 26 omnis qualitas corporis illa sola erit, quae in illa inenarrabili -a fulgebit, quae spiritalis corporis futura esse sentienda est. ④ *de clarificatione Moysis viventis*: TERT. adv. Marc. 5, 11 p. 612, 20 Moyses transfigurabatur a -a domini in -am, *cf.* II Cor. 3, 7. HIER. epist. 64, 1, 1 loquitur *Moyses* glorificato vultu et populus loquentis -am ferre non sustinuit (*ex* VVLG. exod. 34, 35; *cf. supra l. 30*).

γ *cogitari videtur de transformatione corporis carnalis in corpus spiritale, fere i. q. clarificatio, glorificatio*: TERT. adv. Marc. 5, 20 p. 648, 19 -am carnis in nota circumcisionis (*cf.* VVLG. Phil. 3, 3. 5). PRISCILL. tract. 3, 69 p. 53, 19 suam de quo profetatum fuerat -am . . . non omisit. SVLP. SEV. dial. 2, 6, 3 de fidelium -a. epist. 3, 19 tam erat sancta de illius -a exultatio, quam pia de morte tristitia (*nisi potius -a pertinet ad mortem*). COMM. apol. 797 quam -a⟨m⟩ mirans *fidelis* homini provenisse sic inquit.

2 *de rebus incorporeis*: PROP. 2, 12, 22 haec mea Musa levis -a magna tua est. PHAEDR. app. 1, 2, 6 -am tauri trucis (*sc. vires. cf.* CARM. de Iona 35 *de viribus sive vi ventorum*: *fluctus, quos* -a ventorum . . . turbine miscet). TERT. Scap. 5 p. 549 crudelitas vestra -a est nostra. adv. Marc. 1, 28 p. 330, 14 *de sanctitate.* 3, 17 p. 404, 18 accingitur ense sermonis, qui vere species et decor et -a ipsius est (*cf.* HIER. epist. 65, 10, 1). 5, 6 p. 589, 1 *de sapientia* (*cf. ibid.* l. 10. 12. 15 p. 590, 22 RVFIN. Orig. princ. 1, 2, 10 p. 41, 10 *sqq.*). PRISCILL. tract. 6, 102 p. 76, 14 *de acumine mentis.* PRVD. c. Symm. 2, 256 *de fide*: fluxit mea -a in artus et lux vera dei. AVG. civ. 3, 16 p. 120, 24 D. etiamne ista est -a . . . Bruti detestanda iniquitas? 13, 6 p. 563, 22 mors . . . fit -a renascentis. *sic de virtute et potentia dei patris, filii, spiritus sancti* (*v. infra l. 76. aliter de maiestate [p. 2084, 17 sqq.] et de splendore dei [p. 2081, 58]*): ITALA Is. 35, 2 (Tert. adv. Marc. 4, 10 p. 444, 15 *sqq.*) v i d e b i t . . . populus sublimitatem domini et -am dei (VVLG. exod. 16, 7. psalm. 62, 3 *adp.* virtus. 96, 6 Is. 26, 10. 66, 18. 19 Ioh. 11, 40. SVLP. SEV. dial. 1, 15, 6 Christi). PS. TERT. adv. Iud. 13 p. 734 Christum facientem virtutes i n -a p a t r i s, *i. per virtutem dei* (VVLG. Rom. 6, 4 Christus surrexit a mortuis p e r -am patris [AVG. civ. 20, 10 p. 433, 4 D.]). TERT. carn. 16 p. 453 neque ad propositum Christi faceret . . . neque ad -am, *i. ad divinam virtutem.* CYPR. sent. episc. 29 p. 448, 1 ut possint s p i r i t u s s a n c t i -a (gratia *Av*) reformari, *i. baptismatis gratia* (AVG. civ. 8, 24 p. 360, 29 D.). VVLG. exod. 15, 7 in multitudine -ae tuae deposuisti adversarios tuos. I par. 16, 24 n a r r a t e in gentibus -am domini, *adp.* mirabilia (psalm. 18, 2 *adp.* opera manuum eius. 95, 3 a n n u n t i a t e inter gentes -am eius, *adp.* mirabilia [Is. 66, 19 AVG. civ. 10, 25 p. 441, 24 D.]). psalm. 101, 16 t i m e b u n t . . . reges -am tuam (Is. 59, 19). Ezech. 26, 20 d e d e r o -am in terra viventium (*cf.* 39, 21). Habac. 2, 14 *cognoscere* -am domini. Ioh. 2, 11 manifestavit -am suam Christus. HIER. epist.

[Knoche]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

64, 31 Carm. epigr. 304, 8. *de daemonibus*: Avg. civ. 5, 23 p. 236, 9 D. ne ad infirmorum animos evertendos -a daretur daemonibus.

3 *collective*: **a** *de bonis terrestribus; praevalet interdum notio singulorum bonorum (ut potentiae, divitiarum sim.), sic tamen, ut semper summa quaedam bonorum terrestrium simul intellegatur; fere i. q.* felicitas saecularis. *α de bonis singulorum hominum*: Comm. apol. 177 hanc -am, *sc. peccatis partam*, stulti prosequuntur. Vvlg. gen. 45, 13 *Ioseph*: nuntiate patri meo universam -am meam. III Esdr. 8, 4 dedit *Esdrae* rex -am (Esth. 16, 3. Dan. 2, 37 *adp.* regnum et imperium. 5, 18). Iob 19, 9. 22, 29 qui ... humiliatus fuerit, erit in -a (*cf.* prov. 15, 33). 36, 11 complebunt annos suos in -a, *syn.* in bono. psalm. 7, 6 -am meam in pulverem deducat. 20, 6 *adp.* magnum decorem. prov. 3, 35 -am sapientes possidebunt. Sirach 1, 24 -am tenentium se exaltat. 40, 28 Is. 22, 24 Dan. 5, 20 -a eius ablata est. 11, 39 *adp.* potestas. Habac. 2, 16 *opp.* ignominia. I Macc. 11, 42 -a illustrabo te. Matth. 6, 29 Salomon in omni -a sua (*v. et* Luc. 12, 27 [II par. 17, 5]. Rvfin. Orig. in cant. 2 p. 124, 2 B. Avg. civ. 10, 14 p. 424, 26 D. Alc. Avit. c. Arr. 2 p. 2, 15). Phil. 3, 19 -a in confusione eorum qui terrena sapiunt, *i. confusio illis pro summo bono est* (*cf.* Hier. epist. 64, 2, 2). *praevalet notio: divitiarum*: Itala psalm. 48, 17 (Tert. adv. Marc. 4, 15 p. 466, 23) cum abundabit -a eius; Vvlg. cum multiplicata fuerit -a domus *hominis*. 48, 18 (Tert. adv. Marc. 4, 15 p. 466, 25) nec descendet cum *moriente* -a sua. Firm. math. 3, 2, 20 dabit ... substantias maximas, magnam -am et ... hereditates. 3, 6, 21 *adp.* fortuna maxima. 3, 6, 23 maximae potenti⟨ae possess⟩ores et -ae. Hier. epist. 3, 5, 1 *adp.* opes (Vvlg. Sirach 9, 16). hom. Orig. in Ezech. 9, 5 p. 413, 28 B. iactatio -ae. Vvlg. psalm. 111, 3 *adp.* divitiae (prov. 3, 16. 8, 18. 22, 18 et vita). Is. 10, 3 ubi derelinquetis -am vestram? *potentiae*: Itala Dan. 7, 14 (Tert. adv. Marc. 3, 7 p. 387, 4) omnes nationes terrae ... et omnis -a. Vvlg. Is. 8, 7 regem Assyriorum et omnem -am eius (10, 16). I Macc. 2, 62. 14, 4 potestas *Simonis* et -a eius (15, 32. 36). 14, 5. *pompae quasi signi potestatis*: Lampr. Alex. 57, 4 cum ingenti -a ... Palatium conscendit (Vvlg. I Macc. 10, 60 11, 6). Vvlg. I Macc. 10, 58 fecit nuptias in magna -a (10, 86). *β* de bonis terrae (*i. de oppidis, gentibus sim.*), *nec non et de* universa terra: Itala Dan. 7, 14 (Tert. adv. Marc. 4, 39 p. 556, 7 Ps. Tert. adv. Iud. 14 p. 739) -a omnis serviens illi ([Vvlg. *sec. graeca*: omnes populi tribus et linguae ipsi servient]. *cf. et* Tert. adv. Marc. 3, 7 p. 387, 4. Vvlg. Is. 61, 6 in -a gentium superbietis [Is. 66, 12 Avg. civ. 20, 21 p. 456, 29 D.]. Matth. 4, 8 *satanas* ostendit *Christo* omnia regna mundi et -am eorum [*cf.* Luc. 4, 6]. I Cor. 15, 40 alia caelestium -a, alia ... terrestrium [*cf.* Rvfin. Orig. princ. 2, 3, 6 p. 122, 10]). Vvlg. Esth. 1, 4 divitias -ae regni sui. Is. 16, 14 auferetur -a Moab (25, 11 Ier. 48, 18). 17, 3 -a filiorum Israel (17, 4 -a Iacob. Os. 14, 7 erit quasi oliva -a Israel. Luc. 2, 32). 21, 16 auferetur omnis -a Cedar. 66, 11 *de Ierusalem*: deliciis affluatis ab omnimoda -a eius (I Macc. 1, 42 *opp.* ignominia).

b *de summa bonorum caelestium, i. q. regnum caelorum, eius splendor, virtutes, beatitudo sim.; attingitur notio honoris caelestis (p. 2077, 22 sqq.), ex. gr. infra l. 64. 72.* Tert. scorp. 6 p. 156, 10 invitare ad -am (*syn.* salus). 7 p. 159, 2 *respondet* vita (*cf.* Cypr. patient. 1 p. 397, 10 epist. 4, 5 p. 477, 14). Itala I Cor. 8, 18 (Tert. scorp. 13 p. 175, 4) -a quae in nos (nobis *A*) habeat revelari (*cf. p. 2081, 61 sqq. et* Tert. resurr. 40 p. 84, 15 adv. Marc. 4, 22 p. 496, 4 Hier. epist. 14, 10, 4 *et al.*). II Cor. 4, 17 (Tert. scorp. 13 p. 176, 5) *et* Vvlg. aeternum pondus -ae, βάρος δόξης (Tert. resurr. 40 p. 84, 3). Tert. bapt. 11 p. 210, 24 nondum adimpleta -a domini (*adp. gen. subi.*: Nicet. psalm. 6 p. 74, 10 Pass. Perp. 21 *cf. Labriolle, Bull. d'anc. litt. 3, 1913, p. 131.* Prvd. perist. 10, 474 patris [Nicet. fid. 7 p. 17, 15 B. *al.*]. Nicet. psalm. 7 p. 74, 17 B. creatoris). adv. Marc. 3, 19 p. 408, 13 novae -ae. 3, 24 p. 422, 11 caelestis -*a*, *opp.* terrena (Cypr. epist. 6, 1 p. 480, 15. Novatian. Cypr. epist. 30, 5 p. 552, 20 ardentiorem caelestis -ae cupiditatem. Cypr. epist. 80, 1 p. 839, 11 divinam et caelestem -am. Hil. hymn. 1, 113 Filastr. 92, 6 *et al.*). Cypr. patient. 19 p. 411, 16 *opp.* ruina. epist. 6, 2 p. 482, 18 claritatis -am cogitantes. 39, 5 p. 584, 16 praeconium -ae, *i. regni futuri* (*cf.* Hier. epist. 22, 35 cum ... de regno Christi, de futura beatitudine, de -a coeperit adnuntiare [Avg. civ. 20, 21 p. 460, 11 D.]). 58, 11 p. 666, 4 *opp.* poena. Priscill. tract. 11, 142 p. 103, 5 immensurabilis -ae extendens mensuras. Vvlg. Col. 1, 27 est Christus in vobis spes -ae. I Thess. 2, 12 vocavit vos in suum regnum et -am (*cf.* Hier. epist. 22, 35, 3 Avg. civ. 9, 21 p. 396, 10 D.). II Thess. 2, 14 in acquisitionem -ae domini. Hebr. 9, 5 super eam erant Cherubim -ae (*fort. i. q. gloriosi. cf. p. 2081, 33*). Prvd. cath. 12, 4 *in alto* licebit visere signum perennis -ae. Pavl. Nol. carm. 7, 25 *turba* non resurget -ae (*dat., sc. deputanda*). Sacr. Greg. 9, 8 unigenitum ... in tua tecum -a sempiternum ... confitentur (*cf.* 17, 4).

c *sensu generalissimo: de summa bonorum cum terrestrium tum caelestium*: Tert. adv. Marc. 4, 22 p. 492, 18 cum eis -am suam communicare, a quibus dominus -ae nuncupabatur (*graece* κύριος τῆς δόξης, *hebraismus ut vid., cf. p. 2081, 33.* Tert. adv. Marc. 5, 6 p. 590, 7. 10. 15 Maximin. c. Ambr. 107 p. 40, 40 Vvlg. I Cor. 2, 8 *de Christo*). Itala psalm. 24, 7 (Tert. scorp. 10 p. 167, 17) intrabit rex -ae ([מֶלֶךְ הַכָּבוֹד. βασιλεὺς τῆς δόξης; *idem vocatur* 'rex claritatis': Itala psalm. 23, 9 Cas., *cf. Capelle, le texte du psautier lat. en Afrique p. 62*]. Tert. fug. 12 p. 482 coron. 14 p. 455 adv. Marc. 4, 26 p. 509, 22. 5, 17 p. 633, 27 [*ibid.* Itala psalm. 23, 10] Itala psalm. 23, 7 [Cas.] Firm. err. 24, 4 p. 62, 10. 24, 5 p. 62, 14 Hier. epist. 18A, 7, 5. 6 *al.* Vvlg. psalm. 23, 7. 8. 9. 10 Sacr. Leon. 314 Nicet. hymn. 4, 14 p. 84, 20). Itala Eph. 1, 17 (Tert. adv. Marc. 5, 17 p. 633, 26) pater -ae, πατὴρ τῆς δόξης. Priscill. tract. 6, 94 p. 71, 19 deus -ae, θεὸς τῆς δόξης (Vvlg. act. 7, 2 [Avg. civ. 16, 15 p. 151, 9. 16, 16 p. 153, 18 D.]). *nota*: Firm. err. 25, 1 p. 65, 13 *Adam* promissae sibi -ae perdidit dignitatem.

d *de summa quadam virtutum et bonorum, quibus non desunt externa insignia dignitatis, fere i. q.* pondus, gravitas, auctoritas, maiestas *(δόξα. כָּבוֹד); saepe in periphrasi pro ipsa persona*: *α generalia*: (I) *de maiestate dei et Christi* (*cf. et p. 2081, 58 sqq. et p. 2082, 66 sqq.*): Tert. resurr. 44 p. 90, 5 ad inluminationem agnitionis -ae suae, *i. dei*, in persona Christi ([*cf.* Vvlg. II Cor. 4, 7 claritatis]. Tert. adv. Marc. 5, 11 p. 613, 26). Itala II Thess. 1, 9 (Tert. adv. Marc. 5, 16 p. 630, 11. 23) a facie domini et a -a valentiae eius, *i. a maiestate fortis dei* (Vvlg. -a virtutis eius, LXX ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ). Itala Hab. 3, 4 (Firm. err. 21, 4 p. 56, 12) constabilita est virtus -ae domini, Vvlg. fortitudo eius. Itala psalm. 71, 19 (Veron. Aug. Sang. Tert. adv. Marc. 5, 9 p. 605, 2) nomen -ae ([Itala Cas. claritatis. Vvlg. maiestatis. שֵׁם כְּבוֹדוֹ]. Vvlg. II Esdr. 9, 5 Dan. 3, 52 Greg. M. moral. 14, 28). Ier. 23, 9 (Epiphan. in cant. ed. Foggini 1750 p. 14) a facie decoris -ae *domini* (ἀπὸ προσώπου εὐπρεπείας δόξης αὐτοῦ. Vvlg. a facie verborum sanctorum eius). Vvlg. exod. 24, 16 -a domini habitavit super Sinai (Vvlg. psalm. 84, 10; *cf. et* 25, 8). 29, 43 sanctificabitur altare in -a mea, *i. maiestate mea praesente* (*quasi pro prima persona*: Vvlg. exod. 33, 22. Is. 46, 13. 66, 18. 19). Ier. 14, 21 solium -ae tuae, *aliter p. 2077, 8* (17, 12. *cf.* Itala Matth. 19, 28 [Victric. 13 Act. Andr. Matth. p. 86, 19 B.] in throno -ae suae. Vvlg. maiestatis). Ezech. 2, 1. 3, 12. 23 [8, 4]. Rom. 1, 23 mutaverunt -am ... dei in similitudinem imaginis ... hominis (*cf.* Avg. civ. 8, 10 p. 335, 22. 23 p. 356, 17 D. *et al.*). Cod. Theod. 16, 1, 3, 3 (*a. 381*) *episcopi*, qui unius maiestatis adque virtutis patrem et filium et spiritum sanctum confitentur eiusdem -ae, claritatis unius, nihil dissonum profana divisione facientes (*de re cf.* Conc.S Ephes. I 5 p. 350, 13 Christus aequalis -ae sit cum deo et patre etiam in carne, ἰσοκλεὴς τῷ θεῷ. Nicet. symb. 9 p. 47, 11 B.). *nota plur.*: Priscill. tract. 1, 6 p. 8, 4 opera et formarum detestabilitas natura daemoniorum, non divinarum veritas -arum est. (II) *de hominibus*: Vvlg. gen. 49, 6 *Iacob*: in coetu illorum non sit -a mea. Esth. 15, 16 conturbatum est cor meum prae timore -ae tuae, *sc. regis.* prov. 25, 27 *scrutator maiestatis* opprimetur a -a, *puto* 'regis'; *lat. discrepat a graec. et hebr.* I Macc. 10, 64 ut viderent ... -am eius, *sc. Ionathan qui rex factus est* (δόξαν). *β usus specialis in allocutione hominum auctoritate et dignitate insignium* (*i. gloriosorum. cf. s. v. gloriosus. gr.* ἡ σὴ ἐνδοξότης [Novell. Iust. 8 epil.]): *Caesaris*: Avell. 503, 2 -a vestra. Cassiod. var. 10, 1, 2. *regis*: Alc. Avit. c. Arr. 30 p. 14, 36 epist. 4 p. 30, 1. 6 p. 34, 2. 79 (70) p. 93, 20 Evg. Tolet. hex. praef. pros. 14 Greg. Tvr. hist. Franc. 4, 46. *magistri militum*: Cod. Iust. 1, 27, 2, 36 tua. Greg. M. epist. 1, 74 p. 94, 15. 22. 2, 7 p. 106, 3. 6. 2, 32 p. 128, 20 *et passim.* Coripp. Iust. 1, 25 rediviva ... -a Petri ... Theodorus (*mag. offic.*).

III *spectat ad* ***praeconium*** *quasi* ***propriorum meritorum*** *et ad vanam ostentationem* ***rerum haut semper laude dignarum****; fere i. q.* ***ostentatio,*** *studium placendi, vanitas, tumor, superbia*: *de bestiis v. infra l. 79*: **A** *plur.*: Plavt. Mil. 22 periuriorem hoc hominem ... aut -arum pleniorem quam illic est. Gell. 1, 2, 6 has ille inanes -as cum flaret. Itala exod. 33, 5 (Aug. loc. hept. 2, 135 p. 566, 6) deponite stolas -arum vestrarum et cultum (Vvlg. depone ornatum tuum. LXX: τὰς στολὰς τῶν δοξῶν ὑμῶν. וְעַתָּה הוֹרֵד עֶדְיְךָ מֵעָלֶיךָ). **B** *sing.*: Rhet. Her. 4, 51, 64 quae singulis diebus efficiat -a atque ostentatione (Cic. Rab. Post. 38 genus ... ostentationis et -ae. Clavd. Don. Aen. 2, 435 p. 208, 13. Mvtian. Chrysost. hom. 27, 5 non erit hoc humilitas neque confessio, sed ostentatio et vana -a, *i. q.* κενοδοξία. *v. et* Tert. orat. 22 p. 195, 26). Cic. har. resp. 17 me ... ecferret ... ad -am ... animi quidam dolor (*cf.* Caes. civ. 3, 79, 6 Allobroges ... -a elati). Bell. Afr. 31, 10 -am exsultationemque *hostium* pati (*cf.* Bell. Hisp. 14, 3). Sall. rep. 2, 7, 6 -a honorem ..., virtutem opulentia vincit. Hor. epist. 1, 18, 23 -a quem supra vires et vestit et unguit. Sen. exc. contr. 3, 4 audite filii mei -am, *i. id quod gloriatur.* Sen. epist. 95, 28 *adp.* iactatio. Plin. nat. 3, 42 Grai, genus in -am suam (sui *al.*) effusissimum. 10, 43 *de pavonibus.* 10, 180 *equas* -a superbire. 18, 37 agros ... coemendo colendoque in -am. Qvint. inst. 11, 1, 18 *opp.* defensio. decl. 322 p. 267, 4 quod -ae loco pro contione dixit (Plin. epist. 5, 13, 6). Plin. epist. 6, 8, 6 studia ... ad voluptatem ... et -am exercet. Tert. orat. 20 p. 192, 21 vestium -am et auri superbiam. 22 p. 196, 1 facile eluditur quod affectione -ae assumitur.

[Knoche]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

anim. 2 p. 300, 26 *publicum sensum* nacta philosophia ad -am propriae artis inflavit prae studio eloquii. cult. fem. 1, 2 p. 703 muliebris -ae, *i. vanitatis.* 2, 3 p. 718 omnis -a vana et stuporata (pall. 4 p. 938 adv. Marc. 1, 8 p. 300, 4 RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 195, 13 B. BENED. reg. 49, 20). *ibid.* -a exaltationis ingenium est (*cf.* 2, 9 p. 727). 2, 11 p. 730 *adp.* luxuria. virg. vel. 16 p. 907 *deo* nihil ... operosius -a et studio hominibus placendi, *opp.* modestia. adv. Marc. 1, 8 p. 300, 9. 4, 15 p. 464, 28 *adp.* superbia, saeculi studia, dei incuria. AVSON. 37, 1 laudet Achaemenias orientis -a telas. CLAVD. DON. Aen. 7, 660 p. 98, 26 Aventinus ... -ae causa hydram gestabat in clipeo. HIER. epist. 52, 9, 1 -am redolet (*cf.* MACR. Sat. 7, 2, 8 *de fortibus factis militum*: id genus narrationum habet quendam -ae saporem). VVLG. sap. 17, 7 *apposita erat* sapientiae -ae correptio (τῆς ἐπὶ φρονήσει ἀλαζονείας).

IV *pertinet ad* **adfectum,** *fere i. q. laudis decorisque spes, amor, cupiditas* (*de bestiis v. infra l. 52 sqq.* *-a tamquam persona alqd. agere vel habere dicitur: infra l. 48. 58. 60 al. epitheta non solum pertinent ad cupiditatem [ex. gr. infra l. 56. 73], sed etiam ad genus laudis petitae [ex. gr. infra l. 43. 65 et al.].* *coni. c. gen. obi. inde a* VERG. *apud* ECCL. *saepe i. q. cupiditas vanae -ae*): RHET. Her. 1, 1, 1 non ... spe quaestus aut -a commoti venimus ad scribendum (*cf.* SALL. or. Macri 26 non -a movemini neque flagitio. VERG. Aen. 4, 272. OV. Pont. 3, 9, 55 *scriptorum* non -a nobis causa, sed utilitas officiumque fuit). CIC. Verr. II 5, 130 lacrimis ... huc, non -a inductus accessi (Cluent. 11). Font. 35 vestris civibus, qui maxime -a ac laude ducuntur (Arch. 26 optimus quisque maxime -a ducitur, *syn.* studium laudis. Tusc. 2, 46 pueri ferunt *dolores* -a ducti, *opp.* pudor, metus. off. 1, 44. QVINT. decl. 271 p. 112, 8 non tam me ducit -a militaris [*cf. infra l. 43*] nec fama victoriae [PLIN. epist. 4, 12, 6]. CLAVD. DON. Aen. 5, 230 p. 449, 18 *al.*). Arch. 29 virtus, quae ... animum -ae stimulis concitat (*cf.* OV. Pont. 4, 2, 36 *p. 2069, 40*). Cael. 76 adulescentes refrenandi potius a -a quam incitandi fuerunt (*cf.* CIC. de orat. 2, 337 *animos* ad cupiditatem aut ad -am *concitare* [RVFIN. Orig. princ. 3, 2, 2 p. 248, 19 cum nulla eos ad resistendum virtutis -a concitarit]. fin. 5, 69 *homines* excitantur ... -a [SALL. Cat. 58, 2 quem neque -a neque pericula excitant, nequiquam hortere]. STAT. Theb. 6, 835 luctandi iuvenes animosa citavit -a. CVRT. 4, 14, 1 spei -aeque incitamenta). Pis. 59 fertur ille vir ... -a. Marcell. 25. Tusc. 1, 4 omnes ... incenduntur (accenduntur AVG. civ. 5, 13 p. 218, 14 D.) ad studia -a (VERG. Aen. 4, 232 si nulla accendit tantarum -a rerum. 4, 272. IVST. 15, 2, 8 non odiis sed dignitatis -a accensos; *aliter* VAL. MAX. 8, 7 pr.). 2, 39 est intemperans militaris in forti viro -a (*cf. supra l. 29*). 2, 65 illum *dolorem* ... tulerant ... studio ... et -a, *opp.* ratione, sapientia (SVLP. SEV. Mart. 1, 1). epist. 7, 13, 1 *ad Trebatium*: moriar ni, quae tua -a est, puto te malle a Caesare consuli quam inaurari; *fort. iocosa ambiguitate dictum, ita ut etiam de Trebati vanitate accipi possit.* 13, 15, 2 hominem perustum etiamnum -a volunt incendere (SEN. Herc. O. 620 urit miserum -a pectus). LENT. Cic. epist. 12, 14, 7 si ... aliqua -a iusta et merita provocabimur. BELL. Afr. 22, 2 -a et animi magnitudine elatus (BELL. Hisp. 23, 8 LIV. 31, 24, 13 *opp.* ira). VERG. georg. 3, 102 *de equis*: quis cuique dolor victo, quae -a palmae. 4, 205 *de apibus*: tantus amor florum et generandi -a mellis. Aen. 5, 394 non laudis amor, nec -a cessit pulsa metu (*cf.* CLAVD. DON. *ad h. l.* p. 468, 19). 11, 154 haud ignarus eram, quantum nova -a in armis et praedulce decus primo certamine posset (*cf.* CLAVD. DON. *ad h. l.* p. 429, 30). HOR. sat. 2, 3, 179 ne vos titillet -a. PANEG. in Mess. 29 non tua maiorum contenta est -a fama. PROP. 3, 12, 3 tantine ulla fuit spoliati -a Parthi? (*cf.* OV. met. 10, 547). 4, 10, 3 dat mihi -a vires (*sim.* OV. trist. 5, 12, 37, *ubi syn.* laudis amor). OV. fast. 1, 303 nec levis ambitio perfusaque -a fuco magnarumque fames sollicitavit opum (SIL. 6, 614 blando popularis -a fuco). Pont. 1, 5, 57 -a vos acuat. VAL. MAX. 5, 1, 3 potentissimi adfectus, ira atque -a (*v. supra l. 52 et* SIL. 13, 173 CVRT. 5, 8, 12). 8, 7 pr. forensis -a accenditur. 8, 14 ext. 2 angusta homini⟨s⟩ possessio -ae fuit, quae deorum omnium domicilio sufficit (s *add. Gertz, v. et Vahlen opp. ac. II 144*). SEN. dial. 9, 9, 2 discamus ... -am temperare. benef. 1, 13, 2 homo -ae deditus. epist. 7, 9 non est quod te -a publicandi ingenii producat in medium. 94, 65 -a et ambitio et nullus supra ceteros eminendi modus. LVCAN. 4, 376 ambitiosa fames et lautae -a mensae (ENNOD. carm. 2, 42, 4). SIL. 3, 122 tibi -a soli fine caret. 6, 333 fax mentis honestae, -a. STAT. Theb. 6, 435 ambitiosa ... conlidit -a fratres. 6, 653 plures agitabat -a (Ach. 2, 153). 9, 717 hortatrix animosi -a leti. QVINT. inst. 11, 1, 75 *iudex* erit -a inflandus. IVV. 10, 143 *adp.* laudis titulique cupido. PLIN. epist. 2, 9, 8 habet ... -a ... quiddam ἀκοινώνητον. 5, 17, 6. APVL. Plat. 1, 2 verae laudis -am, *opp.* humilitas cupidinis. TERT. anim. 1 p. 299, 10 philosophus, -ae animal. pall. 4 p. 939 *Alexandrum* sola -a minorem. patient. 10 p. 15, 10 *adp.* malitia. EPIST. impp. de Asia (Bruns, fontes[7] 97[B], 6 [*a. 375*]) quos popularis animi -a maior attollit (*cf. gr.* [*ib.* 21] ἐπὰν δημοτικωτέρας γενάμενοι ψυχῆς τὸν ἔπαινον τὸν ἐκ τοῦ δήμου φαντάζωντε). CLAVD. DON. Aen. 5, 400 p. 469, 7 *opp.* pretium. HIER. hom. Orig. in Ier. 2, 8 p. 297, 18 inebriamur ... amore, concupiscentiis et vana -a. *adp. et syn.*: ambitio: *p. 2085, 62. 70.* amor laudis: *p. 2085, 54. 61.* cupiditas: *p. 2085, 34.* cupido cruoris: SIL. 13, 173; *v. et p. 2085, 77.* decus: *p. 2085, 56.* fama: *p. 2085, 30.* fames magnarum opum: *p. 2085, 62.* fax mentis honestae: *p. 2085, 72.* hortatrix leti: *p. 2085, 74.* ira: *p. 2085, 64.* laus: *p. 2085, 26.* VERG. Aen. 4, 232. animi magnitudo: *p. 2085, 51.* ostentatio: CIC. Cluent. 11. spes quaestus: *p. 2085, 21.* studium: *p. 2085, 44.* studium laudis: *p. 2085, 27.* *opp.*: dolor: *p. 2085, 53.* flagitium: *p. 2085, 22.* invidia: SIL. 6, 614. lacrimae: *p. 2085, 25.* natura: CIC. off. 1, 44. odia: *p. 2085, 42.* pericula: *p. 2085, 36.* pretium: *p. 2085, 83.* utilitas officiumque: *p. 2085, 24.*

V *spectat ad* **actionem laudandi,** *glorificandi, unde fere i. q. glorificatio, benedictio, frequentata laudatio. raro ap. auctores gentiles. hic illic dubites, utrum actus laudandi accipiendus sit an ipsa fama, ex. gr. infra l. 26 sqq. 40. 43 sqq.* CAEL. Cic. epist. 8, 15, 1 hanc meam -am, quae ad me nihil pertinet, derideas. SALL. hist. frg. 2, 70 Metellus in ... Hispaniam ... regressus magna -a concurrentium ... per vias et tecta visebatur. TIB. 3, 19, 7 procul absit -a vulgi (*i. laudatio vulgi; minus bene alii: iactantia, fama apud vulgus; cf. Lachm.-Dissen ad h. l.*). SEN. contr. 9, 4, 15 ego ... non laudo: alterius ista -a est. CARM. epigr. 2053 (*Pompeis*) si qua verecunde viventi -a danda est, huic iuveni debet -a digna dari. SVET. vita Lucani p. 51 R. multus in -a tyrannicidarum. TERT. adv. Marc. 3, 22 p. 416, 5 fratres Christi ... -am fore deo relaturos (*v.* psalm. 21, 23. TERT. adv. Marc. 4, 18 p. 478, 2 creatori. NICET. spririt. 18 p. 34, 27 B.). 4, 14 p. 460, 10 -am deo reddens (TERT. adv. Marc. 4, 35 p. 541, 25. VVLG. Sirach 35, 10 [δόξασον τὸν κύριον]). patient. 1 p. 2, 12 etiam vanas saeculi disciplinas ad laudem et -am *ipsius* promovet *patientia.* resurr. 56 p. 115, 27 quomodo -am deo dicam? quomodo canam illi novum canticum? (ITALA [Cas. *et* Afr.] *et* VVLG. psalm. 28, 9). TER. MAVR. 1439 creticus ... optimus pes ... pedestri -ae. ITALA apoc. 7, 12 (cod. g) benedictio et -a deo; PRIMAS. *et* VVLG.: claritas; δόξα. CYPR. laps. 1 p. 237, 11 benedictiones eius et laudes ... cum -a praedicemus (*cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 80, 28 St.). HIL. hymn. 3, 19 deo audit in excelsis nuntiari -am (*cf.* HIER. epist. 20, 2, 3 [*ex Luc. 19, 38*] pax in caelo et -a in excelsis [*cf.* VVLG. Luc. 2, 14]. LIB. pontif. p. 12, 10 *de doxologia*: hymnus diceretur angelicus, hoc est: -a in excelsis deo et cetera [SACR. Greg. 1, 1 *et passim*]. NICET. psalm. 9 p. 77, 3. CORP. VIII 23041 in excelsis. 24067). VVLG. I par. 16, 28 afferte domino -am et imperium; δόξαν καὶ ἰσχύν (psalm. 28, 2 *bis.* 95, 7 δόξαν καὶ τιμήν; כָּבוֹד וָעֹז. 95, 8. *cf.* ALC. AVIT. c. Arr. 2, 13 angelis ... -am ferre debemus). 16, 29 date domino -am (I reg. 6, 5. psalm. 67, 35. Sirach 50, 22 εὐλογήσατε τῷ θεῷ. 51, 23 αἰνέσω αὐτόν. Ier. 13, 16. *et al.* *cf. et* VVLG. Is. 42, 12 ponent [δώσουσι] domino -am). psalm. 29, 13 cantet tibi -a mea (107, 2 psallam in -a mea. 107, 3 exurge, -a mea). Sirach 47, 9 in verbo -ae. INSCR. christ. Leblant 460[A] scribsimus non grandem -am (*i. titulum gloriosum*), sed dolum (*i. dolorem*) filiorum. SACR. Greg. 6, 3 ymnum -ae tuae canimus (7, 6. 111, 3. GREG. M. moral. 2, 32). *notanda: plur.*: HERM. vulg. vis. 1, 3 revoluto libro *femina* legebat -as *dei* (*Pal.* laudes dei; δόξας). MART. CAP. 1, 126, 19 lingua fert -as per aevum. *de doxologia: passim in* BENED. reg.: 9 l. 5 cui versui subiungendus est tertius psalmus et -a. *ibid.* 12 duo responsoria sine -a. *et al.* *nota* 13, 14 canticum Deuteronomium, qui dividatur in duas -as, *i. in duas partes, quarum utraque exit in doxologiam; cf.* 18, 13 ut nonus psalmus et septimus decimus partiantur in binos (binas -as *codd. interpol.*); *de tota re v. et Löfstedt, Syntactica I (1928) p. 65*[1].

VI *pertinet ad* **fidem** (*sc. Christianam*), *i. q.* (ὀρθή) δόξα (*assumit graecae vocis, cui alioquin respondet, significationem primitivam, q. e. 'sententia' 'opinio'; cf.* ISID. orig. 7, 14, 5 δόξα -a est. hoc est *orthodoxus* vir rectae -ae. *cf.* 10, 195): PRVD. perist. 9, 30 plebem dicatam Christianae -ae (*nisi forte spectat ad honores caelestes*). MAR. MERC. Nest. serm. p. 40, 26 S. rectam fidei -am sequens (*cf.* Cyr. epist. Nest. 1 p. 52, 22 S. rectam apud omnes de religione -am tenentes, *seq.* fides [ὀρθὴν παρὰ πᾶσιν δόξαν ἔχοντες]. CONC. Ephes. [a. 431] 17 I 2 p. 46, 17 S. rectae -ae amator [ὀρθῆς δόξης]. RVSTIC. synod. [Conc.[S] I 4, 2 p. 74, 14; *v. Abh. d. Bayer. Akad. 30, 8 p. 17*] rectae -ae dogma [ὀρθοδοξίας]; *latine qui textum vertit saepe vocem 'orthodoxia' posuit, ex. gr. 123, 5 p. 76, 2*). MAR. MERC. Nest. serm. p. 46, 20 S. haereticorum pravam -am declinantes; *opp.* dogma pietatis (*cf.* Cyr. epist. cler. p. 55, 3 S. in pravitate inanis -ae).

deriv.: gloriola. glorior. gloriosus. glorius. glorificus. *c. deriv. comp.*: inglorius. ingloria *subst.* *Knoche.*

glōriābilis καυχηματίας GLOSS.[L] II Philox. GL 27.

glōriābundus, -a, -um *a* gloriari. *fere i. q. gloriandi plenus, cum gloriatione.* GELL. 5, 5, 4 *Antiochus* rex contemplatione tanti ... exercitus -us Hannibalem aspicit et '...' inquit *eqs.* (MACR. Sat. 2, 2, 2). LACT. inst. 5, 13, 15 virtus, quam philosophi quoque -i non re, sed verbis inanibus iactant, disserentes ... esse. mort. pers. 30, 4 prosilit -us ac profitetur quid admiserit. HIER. in Zach. 1, 2 p. 796 qui ... -us dixerat: 'in caelum ascendam *eqs.*'. hom. Orig. in Ier. 7 p. 811 vis gloriari et -us non audire? confundimini a gloriatione vestra (*cf. p. 2087, 32*). in eccl. 8 p. 449 quid boni homini dederit [H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

deus, quasi -us enumerat. in Abd. 12 p. 375 per portam Ierusalem -us incedes. AVG. civ. 14, 20 p. 43, 28 D. hoc (*sc. concubitum in publico*) aliquando -um fecisse Diogenem. SIDON. epist. 9, 7, 1 oppido -us *quidam*, quippe perceptis tot voluminibus.

glōriātio, -ōnis *f. a* gloriari. *actus gloriandi. vocabulum fictum, ut vid., a Cicerone.* CHAR. gramm. p. 459, 45 B. καύχημα (IDIOM. gen. gramm. IV 581, 55 GLOSS. II 498, 64. 545, 46). GLOSS. II 347, 6 καύχημα exultatio haec -o. *cf. etiam l. 36. plur. v. l. 31.* CIC. fin. 3, 28 quaero, quis aut de misera vita possit gloriari aut de non beata. de sola igitur beata. ex quo efficitur -e, ut ita dicam, dignam esse beatam vitam. 4, 50. 51 si ... virtus digna est -e. *ap. christianos: in s. scriptura:* ITALA Ezech. 16, 12 (Hier. in l.) *v. infra l. 35.* VVLG. Sirach 9, 22 in timore dei sit tibi -o (*gr. 9, 16* ἐν φόβῳ κυρίου ἔστω τὸ καύχημά σου. *v. infra l. 25*). Rom. 3, 27 ubi est -o tua? (καύχησις). I Cor. 5, 6 non est bona -o vestra (καύχημα). II Cor. 7, 4 multa mihi -o pro vobis (-σις). 7, 14 -o nostra, quae fuit ad Titum (ἡ -σις ἡμῶν ἐπὶ Τίτου). 11, 10 quoniam haec -o non infringetur in me (ἡ -σις ἥδε οὐ φραγήσεται εἰς ἐμέ). *de materia gloriandi:* VVLG. Sirach 1, 11 timor domini gloria et -o et laetitia (δόξα ... καύχημα ... εὐφροσύνη). ITALA Ier. 17, 14 (Aug. c. Faust. 13, 16) -o mea tu es (καύχημά μου. VVLG. laus). *ap. eccl.:* HIL. in psalm. 2, 25 iactantia et -o spontaneae professionis effugitur, *dum Iesus non nisi interrogatus se filium dei profitetur.* in Matth. 2, 3 -o sanctificati patris (*Abraham*) eis (*Pharisaeis*) inhibetur. HIER. epist. 3, 5, 1 mihi -o omnis in Christo est (*ex Rom. 15, 17* habeo ... gloriam ... in Christo. καύχησιν. AVG. serm. 160, 7 -o in cruce sit Christi [*opp.* humilitas]. spir. et litt. 10, 17 -em ... laudabilem, quae in domino est [*opp.* vitiosam de superbia venientem]. *cf. etiam supra l. 13*). hom. Orig. in Ier. 9 p. 830 Paulus habuit materiam -is (elationis *al.*), habens ... visiones *eqs. ibid.* haec omnia materiae erant -um. in Ier. 9, 24 p. 127, 7 ista est sola -o, ut sciat *eqs.* 12, 13—15 p. 158, 23 confundimini ... a -e vestra ... sive ab opprobrio (*ex Vulg., ubi:* confundemini a fructibus vestris. *cf. p. 2086, 83*). p. 159, 10. in Ezech. 16, 12 p. 156 'et coronam decoris in capite tuo': LXX et coronam -is super caput tuum. ... in Hebraeo thopherth (תפארת) ... in reliquis translatoribus καύχησις -o dicitur (*cf. infra l. 39*). PELAG. in I Cor. 1, 26 p. 135, 16 S. non prodest -o carnalis ad fidem. 1, 29 carnalis est ista -o. 4, 8 p. 148, 1 falsa -e decepti. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 90, 2 p. 67, 17 corona -is in confusionem facta est mihi. AVG. epist. 216, 5 o inanis -o miserorum! spir. et litt. 13, 21. 22. 32, 56. c. Parm. 3, 2, 5 ad ... inanis -is corruptionem. un. eccl. 15, 39 p. 283, 16 *in Pharisaeo et publicano* figurantur superba -o bonorum operum et humilis confessio peccatorum. c. Faust. 31, 1 extincta ... est Danihelis ... illa ac trium puerorum -o. CASSIAN. inst. 11, 10, 1 *Ezechias rex* vanitatis -e superatur. OP. imperf. in Matth. 5 p. 669 victoria tentationis et expletio alicuius operis magni -em operatur et fit causa iactantiae. 13 p. 704 ubi ... res agitur gloriosa, ibi facilius locum invenit -is occasio. ORIGEN. in Matth. 12, 27 habentes -em (καύχημα) in cruce domini. PS. PRIMAS. in I Cor. p. 510ᴬ istorum trium (*sapientis, fortis, divitis*) -o arguitur. PRIMAS. in apoc. p. 903ᴬ acrior ... erit -is eius insana potentia.

nota gen. rei (personae), quae gloriandi causa est: supra l. 22. 24. 43. gen. inhaerentiae q. d.: infra l. 45. epitheta: carnalis: *supra l. 37. 38.* falsa: *supra l. 38.* inanis: *supra l. 40. 41. adde* VAL. CEM. hom. 7, 2. superba: *supra l. 42.*

glōriātor, -oris *m. a* gloriari. *qui gloriari solet, gloriosus.* CHAR. gramm. p. 392, 16 B. (*de differentia inter glorius, -r, gloriosus*) -r non habet causam gloriandi, sed tamen gloriatur. APVL. flor. p. 77 magis ... sum tantae amicitiae cupitor quam -r (*supra:* gratiam tuam ... malo quam iacto).

?**glōriātus,** -a, -um (gloriatior) *v. s.* glorior *p. 2093, 11.*

glōrificātio, -ōnis *f. a* glorificare. *actus glorificandi, status glorificati.* AVG. in euang. Ioh. 104, 3 a gloria -o derivatur. *plur. v. infra l. 74.*

I *exaltatio, honorificatio: exempla distribui sec. obiecta glorificandi. sic fit -o:* **1** *dei patris:* IREN. 3, 16, 1 Salvatorem esse in -em patris missum. 4, 20, 7 *filius*, qui ... patris -em ... ostenderet humano generi. AVG. in euang. Ioh. 106, 1 illam clarificationem sive ... -em ... qua filius ... glorificat patrem. 106, 3 -o patris, quae ... circa apostolos facta est. EVSTATH. Bas. hex. 3, 9 p. 900ᶜ consideratio -em perficit creatoris (*gr. p. 76ᴮ* λόγος ... συμπληρωτικός ἐστι τῆς δοξολογίας τοῦ κτίσαντος). **2** *Christi:* AVG. serm. 263, 1 -o domini nostri Iesu Christi resurgendo et ascendendo completa est (*idem* serm. ed. Mai 44, 1). 265, 8 duae sunt -es *Christi* secundum ... hominis formam: una, qua surrexit ..., alia, qua ascendit *eqs.* epist. 140, 14, 36 passione, resurrectione, -e *Christi.* 142, 1 huius capitis (*i. Christi*). in euang. Ioh. 32, 6 post resurrectionem ..., quam dicit evangelista -em. 40, 2 exaltationem ... dicit passionis, non -is. 52, 7. 63, 2 (*ibid.* clarificatio. *item* 105, 3 *al.*). 103, 3 PS. AVG. serm. 223, 1. LEO M. serm. 21, 2 ut *Christus* ... tanto foedere naturam utramque consereret, ut nec inferiorem consumeret -o nec superiorem minueret assumptio *formae servilis.* SACR. Leon. 341. ORIGEN. in Matth. 118, 113 ut comparatione -is istius (*Iesu*) vultus illius (*Moysis*) -o destruatur. PS. PRIMAS. in Hebr. p. 711ᴬ quae -o sive clarificatio (*sc. Christi per patrem*). PASS. Petr. 6 *v. infra l. 25.* **3** *hominum:* **a** *generatim (maxime de vita aeterna):* HIER. Didym. spir. 38 filius ... pandens sublimitatem (proprietatem *al.*) -is. AVG. c. Faust. 12, 46 magnum aliquid latet ad iustificationem et -em nostram. serm. 261, 1 ascensio domini, -o nostra (PS. AVG. serm. 177, 1). 305, 4 qui te praedestinavit, ... vocavit, ... iustificavit ..., qui tibi -em sempiternam promisit (*cf.* in euang. Ioh. 26, 15 praedestinatio ..., vocatio, iustificatio ..., -o). grat. Christ. 12, 13 p. 136, 11 vocatos ad summam perfectionem -emque perducit. LEO M. serm. 91, 2 sic deitatem homini impertiens *deus*, ut eam -e non consumeret, sed augeret. 124, 7 ditanda erat *humana humilitas* tantae -is augmento (165, 8. *gr.* ἐκ τῆς ἐπαυξήσεως τῆς τοσαύτης δόξης). FVLG. RVSP. ad Monim. 1, 10 *accepimus* gratiam -is aeternae pro gratia iustificationis indebitae (1, 11 -is *gratia* ... futura servatur). *ibid.* gratia -is iustae. 1, 11 iustificationis et -is opus. PS. PRIMAS. in Rom. p. 460ᴰ exspectamus -em in resurrectionem futuram corporis nostri. *sensu saeculari:* VITAE patr. 5, 15, 54 si gaudes in adversarii tui -e (*opp.* contristaris in minoratione eius). CASSIOD. Ios. antiq. 18, 7 p. 579 *Paulina* magnam sibi ex hoc (*sc. concubitu Anubis, ut putabat*) -em reputans provenisse. **b** *speciatim de martyrio?* LEO M. epist. 119, 2 *Petrum* in suae -is domicilio (*i. Romae*) praeminentem. SACR. Leon. 299 de magnorum fili tui -e membrorum. 328 laetitia ... quae ⟨de⟩ beatorum Iohannis et Pauli -e procedit (*sequitur:* quos fides et passio facit esse germanos. SACR. Greg. 126, 1). PASS. Petr. 6 *dominus* patitur in electis misericordiae compassione et -is celebritate. **c** *de dignitate sacerdotali:* SACR. Leon. 422 ornamentis totius -is instructos *episcopos* caelestis unguenti fluore sanctifica (SACR. Greg. 2, 5). **4** *rei:* AVG. in epist. Ioh. 3, 4 in -e membri cetera membra congaudent (*ex Paul. ad Cor. I 12, 26*). HIER. in Ezech. 27, 25 p. 320 (*ad:* glorificata es) quae -o (*sc. Tyri*) fuit aggravatio possidentis (*de loco cf. vol. I 1314, 84*).

II *fere i. q.* **confessio.** *sic in iunctura* recta *-o- i.* ὀρθὴ δόξα, ὀρθοδοξία: RVSTIC. synod. (Conc.ˢ I 4) p. 27, 30 nota ... rectae -is est fides. p. 40, 27 -tae -is fidem (τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. p. 106, 18). p. 216, 30 -tae -is confessio. p. 291, 10. p. 86, 30 Theodorum ... -tae -is magistrum. *huc etiam trahas:* CONC.ˢ I 3 vers. Tur. p. 34, 21 unam ei (*Emanuhel*) -em adhibet (δοξολογίαν. *ibid.* una adoratione honorificat. p. 48, 30 putaberis ... quae facta sunt, dure quidem ..., omnino tamen pro gloria [-e *Rustic.*, δόξης] fecisse). MAR. MERC. Cyr. epist. syn. p. 183, 19 S. una supplicatione veneratur Emmanuel unamque ei -em dependit (Cyr. contrad. p. 75, 33 [*ibid.* reverentia veneratur]). Cyr. resp. p. 156, 37 -em deputat (*ibid.* veneratione colit). Cyr. apol. p. 137, 35 omnia ad ipsius (*Christi*) -em ... offerentes. Nest. exc. p. 55, 35 unigeniti -o aliquando ... patri deputatur. RVSTIC. synod. (Conc.ˢ I 3) p. 128, 32 Nestorius ... fructus malae -is (vanae gloriae *vers. Tur.*) suae decerpsit. *an huc pertinet* VICT. VIT. 2, 100 una est religio, una -o trinitatis, ut audiamus apostolos.

eucharistice idest **glōrificātīvē**: GLOSS. *cod. v* Hor. carm. 1, 10 *tit.*

glōrificātor, -ōris *m. a* glorificare. *qui glorificat.* LEO M. epist. 47, 2 *Christus*, naturae nostrae susceptor et -r. CONC.ˢ I 5 p. 292, 34 ut admissa temptatione et victor et -r ostenderetur *Christus.* GREG. TVR. vit. patr. 8, 12 -r sanctorum suorum deus (*ibid.* patefecit esse plurimis gloriosum).

glōrificātōrius, -a, -um *a* glorificator. *glorificatoris proprius.* EVSTATH. Bas. hex. 4, 7 vocibus -iis ad deum fusis (*gr. non respondet*).

***glōrifico,** -āvī, -ātum, -āre [*a* gloria *et* facere. *W.*]. *in mss. saepius confunduntur* clarifico *et -o, ut verba facie similia, significatione fere paria (cf. vol. III 1266, 19 sqq. et infra l. 63). defin.* FVLG. RVSP. ad Monim. 1, 16 non est aliud -are nisi gloriosos facere. GLOSS. II 280, 15 δοξάζω -o (*cf. etiam p. 2092, 61 bis*). HIER. in Mal. 1 p. 947 (*ad Ioh. 17, 1*) apud Graecos δόξασον legitur, id est '-a'. *cf.* epist. 106, 12. 30. AVG. in euang. Ioh. 82, 1 (*ad Ioh. 15, 8*) sive -tus sive clarificatus dicatur, ex uno graeco verbo utrumque translatum est, quod est δοξάζειν. 105, 3. PS. PRIMAS. in Hebr. p. 715ᴮ *v. p. 2092, 59. in exemplis infra allatis ubi nil adnotatur de graeco exemplari, puta illud exhibere* δοξάζειν. *de hebraeis v.* HIER. nom. hebr. p. 50, 9 Ioach ... confitens sive -ans. 61, 28 Iudas confitens vel -ans (74, 15 EVCHER. instr. 2 p. 141, 14). NOT. Tir. 70, 72. *est vocabulum s. scripturae* (IT. *et* VVLG.), *hinc passim adhibetur ap. auctores christianos. locos biblicos dedi omnes.*

I *gloriam (i. splendorem, sublimitatem, maiestatem)* **creare** *vel* **tribuere** *proprio opere et actu:* **A** *-at* **divinitas: 1** *deus pater (spiritus sanctus, p. 2089, 34 al.):* **a** *maiestatem, potentiam suam:* ITALA Ioh. 12, 27 (Tert. orat. 3 p. 182, 14 *al.*) pater, -a nomen tuum (VVLG. clarifica. δόξασον). Ioh. 12, 28 (cod. d, Tert. adv. Prax. 23 p. 271, 17 *al.* Mar. Victorin. adv. Arr. 1, 10 p. 1046ᴬ) -vi et -bo ⌊rursus⌋ (*deest in aliquot locis.* et -vi et rursum -o *Mar. Victorin.* et clarificavi et iterum clarificabo VVLG.). VVLG. Sirach 36, 7 *deus*, -a manum et brachium dexterum. *sic passivum reflexive videtur accipiendum in his:* ITALA exod. 15, 6 (Ambr. hex. 2, 1, 3 p. 43, 9 dextera manus tua, domine, -ta est (VVLG. magnificata. δεδόξασται). Mal. 1, 11 (Tert. adv. Marc. 3, 22 p. 416, 12 *al.* Aug. epist. 93, 20) nomen meum -tum est in nationibus (-tum est in nat. nom. m. *var.*

[H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

lect. Tert., in gentibus Aug.; τὸ ὄνομά μου δεδόξασται. Vvlg. magnum est nomen meum in gentibus). Lvcif. epist. 1 -atur dei nomen in ruina Simonis. b *se ipsum (pass. refl.)*: Itala exod. 15, 1 (Rufin. Orig. in h. l. 6, 1 p. 192, 2) gloriose ... -tus est *dominus* (Vvlg. magnificatus est). Vvlg. exod. 14, 4 *deus ad Moysen*: -bor in Pharaone et in omni exercitu eius (14, 17. 18. *cf. Kaulen, Hb. z. Vulg. p. 194*). lev. 10, 3 in conspectu omnis populi -bor. Is. 24, 14 cum -tus fuerit dominus. 24, 23 cum ... in conspectu senum suorum fuerit -tus. 26, 15. 66, 5 -etur dominus. Ezech. 28, 22 -bor in medio tui, *Sidon*. 39, 13 Agg. 1, 8? Pass. Matth. 27 gloria tibi, qui -tus es in caelo *eqs.* (δόξα σοι, ὁ δεδοξασμένος). c *Christum (addidi locos, in quibus Christus ipse pro se -ante accipi potest)*: Itala (Gaudent. serm. 9 p. 901[A]) *et* Vvlg. Ioh. 7, 39 Iesus necdum fuerat (nondum erat *Vulg.*) -tus. Itala (Tert. adv. Prax. 22 p. 269, 5) *et* Vvlg. Ioh. 8, 54 *v. p. 2092, 20*. Itala Ioh. 13, 31 (cod. d, e, Tert. adv. Prax. 23 p. 273, 15) nunc -tus est filius hominis et deus -tus est in eo (honoratus ... honorificatus *cod. a*, honorificatus *bis codd. l, q*, clarificatus *al. codd. et* Vvlg.). 13, 32 (cod. d, e, *cf.* Tert. adv. Prax. 23 p. 273, 19) si deus -tus est in eo et deus -vit eum in semetipso et statim -vit illum (*al. codd. ut in antecedenti, item* Vvlg., *sed* continuo *pro* statim). Itala Ioh. 12, 23 (Gaudent. serm. 8 p. 893[A]) venit hora, ut -etur filius hominis (clarificetur Vvlg.). Ioh. 16 14 (Conc.[S] I 3 vers. Tur. p. 32, 18) ille (*spiritus*) me -bit (Vvlg. clar-); *ad h. l. cf.* Conc.[S] I 3 vers. Tur. p. 32, 22 *sqq.* 34, 23. p. 32, 19 *syn.* gloriam accipere. Ioh. 17, 1 (Mar. Victorin. adv. Arr. 1, 14) -a filium, ut filius -et te (Vvlg. *bis* clarif-). 17, 5 (Mar. Vict. *ibid.*) -a me, pater, apud te ipsum gloria (Vvlg. clarifica ... apud temetipsum claritate *eqs.*). 17, 10 (Rufin. Orig. princ. 1, 2, 10 p. 43, 18) omnia mea tua sunt et tua mea et -tus sum in eis (clarif- Vvlg.). Vvlg. Ioh. 12, 16 quando -tus est Iesus (*Italae codd.* glor- *et* clar-). act. 3, 13 *deus* -vit filium suum. *pass. refl.*: II Thess. 1, 10 cum venerit *Christus* -ari in sanctis suis (ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις). Tert. resurr. 47 p. 98, 4 nec ... Christus -tus est ante passionem. adv. Prax. 15 p. 254, 16 filii (*gen.*) ... -ti a patre invisibili. monog. 2 p. 763 Paracletus ... Christum (Maximin. c. Ambr. 136 ·Rvfin. Greg. Naz. orat. 4, 13, 2 Mar. Merc. Cyr. apol. [Conc.[S] I 5] p. 130, 38). Hil. trin. 1, 33 ut *in persona Christi* homo noster in deum -andus ascenderet. Pelag. in II Thess. 1, 10 p. 441, 14 S. *Christus* in suis -andus est membris, quae solis splendore fulgebunt. Hier. Didym. spir. 38 pater ... -at unigenitum suum ostendens *eqs.* (*ibid.* filius tribuens spiritum ... -at illum [*patrem*]. *ibid.* -at ... filium spiritus sanctus ostendens *eqs.*). Rvfin. Orig. in exod. 6, 1 p. 192, 11 B. *al.* 12, 3 p. 265, 20 totus -tus ascendit ex monte. Avg. perf. iust. 35 p. 36, 7 dominus ... secundum formam servi ... non ... -tus nisi resurrectionis gloria. in euang. Ioh. 104, 3 ut ... mediator ... resurrectione clarificaretur vel -retur. 105, 7 pater caput nostrum -vit. serm. 265, 7, 8 *Iesus* bis -tus, resurgendo et ascendendo. 265, 10, 12. 267, 1, 1 botrus (*i. Christus*) calcatus et -tus. 62, 11, 16 pati venit, sed et -ari; contemni ... exaltari; mori ... resurgere. Conc.[S] I 3 vers. Tur. p. 155, 27 divine -tus (*cf. ibid.* 155, 26 ad divinam gloriam elevatus). Leo M. serm. 30, 6 -ans et -tus, exaltans et exaltatus ita sibimet inhaeserunt, ut. Mar. Merc. Cyr. apol. (Conc.[S] I 5) p. 133, 15. d *homines*: α *bonis saecularibus*: Itala I reg. 2, 30 (Aug. civ. 17, 5) *v. p. 2091, 30*. Is. 52, 13 (Aug. civ. 18, 29 p. 294, 22 D.) intelleget puer meus et exaltabitur et -bitur valde (συνήσει ... ὑψωθήσεται ... δοξασθήσεται σφόδρα. Vvlg. exaltabitur ... elevabitur ... sublimis erit valde). Vvlg. I par. 17, 18 *David*: cum ita -veris servum tuum (*i. me*). psalm. 14, 4 timentes dominum -at (*opp.* ad nihilum deductus est ... malignus). 90, 15 cum ipso sum in tribulatione, eripiam eum et -bo eum. Sirach 45, 3 -vit illum (*Moysen*) in conspectu regum (*cf. p. 2092, 48*). 47, 7 in decem millibus -vit eum (*David deus*). Is. 49, 5 -tus sum in oculis domini. 55, 5 gentes ... ad te current propter dominum ... et Sanctum Israel, quia -vit te. 60, 9 -vit te, *Ierusalem, sanctus Israel*. Ier. 30, 19 *populum*. Ps. Avg. quaest. test. I 44, 8 p. 76, 15 per quam (*fidem*) -tus est *Abraham* (*cf.* Lib. iubil. 13, 14). β *bonis caelestibus (maxime de vita aeterna)*: Itala Rom. 8, 17 (Tert. scorp. 13 p. 175, 3 Lucif. moriend. 3 Pelag. in h. l. p. 65, 3 S.) siquidem compatimur *Christo*, uti et ⌊cum illo -emur⌋ (simul -emur *Lucif., Pelag.*, conglorificemur Vvlg. συνδοξασθῶμεν). Vvlg. Rom. 8, 30 quos *deus* ... praedestinavit, hos et vocavit, et quos vocavit, hos et iustificavit, quos autem iustificavit, illos et -vit (*hinc* Avg. civ. 21, 24 p. 536, 6 D. *al., passim*. Prosp. resp. ad Gall. 2, 8). Clem. ad Cor. 32 omnes (*sacerdotes, levitae, al.*) -ti sunt et magnificati ... propter voluntatem *dei* (ἐδοξάσθησαν καὶ ἐμεγαλύνθησαν. *ibid.* nec in modica gloria sunt). Iren. 4, 26, 1 *hominem* ex auditu loquelae eius (*dei*) in tantum -ari, ut reliqui non possint intendere in faciem gloriae eius (*cf. Dan. 12, 13*). Cypr. epist. 69, 3 p. 752, 13 quem praeter sacerdotii honorem martyrio quoque dominus -vit. Hil. in psalm. 56, 8 compatiendi et commoriendi fides nos -at in Christo. Epist. Euseb. (Hil. coll. antiar. A II) 2, 1 in regno *caelorum* -ari. Lvcif. Athan. 1, 44. Avson. vers. rhopal. 40 (p. 19 P., *non ap. Souch.*) fac iungar numero redivivo -tus. Hier. epist. 36, 15, 4 Helisaeus duplici -tus est spiritu. Pelag. in Rom. 5, 10 p. 45, 1 S. in eius (*Christi*) -abimur vita, si. Avg. serm. 93, 15 tunc -ta cum Christo ecclesia. 131, 8. Svlp. Sev. dial. 3, 10, 5 *Christus* sanctum suum ... -ans diversarum munera gratiarum in unum hominem conferebat. Sacr. Leon. 295 *dominus* confessores ... tanta festivitate. Orient. comm. 1, 482 per dominum -andus homo. Max. Tavr. hom. 10 p. 243[A] non ut deus vacuaretur in hominem, sed ut homo -retur in deum. Vict. Vit. 2, 65 *Christus* nos ... sua ascensione. Pomer. 3, 7 Alc. Avit. c. Arr. 26 p. 10, 27. Vitae patr. 5, 15, 56 qui non fuerit ab hominibus honoratus, hic desuper -bitur. Fvlg. Rvsp. ad Monim. 1, 8 iustum iuste -at pius (*sc. deus*). Greg. Tvr. vit. patr. 11 pr. miraculis. 19, 2 signis. glor. mart. 41 o Laurenti beatissime, appositus (-to?) igni -te. Greg. M. in Ezech. 1, 5, 11 *spiritus sanctus electos* ostensa virtute. moral. 8, 87 *deus* despectum simplicium -ando eriget (*ad Iob 8, 20*: non proiciet simplicem). *sic et daemones -are dicuntur tamquam ministri dei*: Ps. Ambr. serm. 55, 11 daemones corpus martyris -ant in sepulcro (Max. Tavr. serm. 88). Avg. civ. 10, 21 tit. potestatis daemonibus datae ad -andos sanctos per tolerantiam passionis. e *varias res*: α *quae ipsius dei sunt (aliter I A 1 a)*: Vvlg. Is. 60, 7 domum maiestatis meae -bo. 60, 13 locum pedum meorum. β *quae hominum sunt*: Hier. epist. 64, 1, 1 *v. p. 2092, 48*. Epist. Timas. et Iac. Aug. gest. Pelag. 24, 48 incolumem beatitudinem tuam ... misericordia dei ... -et in aeternum. Leo M. serm. 51, 2 in ipso (*Christo*) humanam -tam esse naturam. 71, 6 illam ... -andae carnis resurrectionem. Pavl. Petric. Mart. 5, 786 *Christus* -ans clarum ... nomen *Martini*. Greg. Tvr. vita patr. 8, 5 nec distulit divina pietas beatos artus *Niceti mortui* -are signis (*i. miraculis*). Coripp. Iust. 4, 289 deus illud -vit opus. Carm. epigr. 1374 membra ... in adventu -anda dei. *huc licet etiam trahere*: Itala I Cor. 12, 26 (cod. d, Pelag. in h. l. p. 200, 7 S. Aug. c. Faust. 21, 8) ⌊si quid⌋ (sive *Aug.*) patitur unum membrum, compatiuntur (-antur *d*) omnia membra, sive -etur (-atur *Pelag. Aug.*, gloriatur *Vulg.*) unum membrum, congaudent omnia membra.

2 *Christus*: a *deum*: Itala (codd. d δ) et Vvlg. (Amiat. Fuld.) Ioh. 14, 13 quodcumque petieritis patrem in nomine meo, hoc faciam, ut -etur pater in filio. Iren. 1, 12, 4 *secundum gnosticos* universum Pleroma bene sensit per eum (*Salvatorem*) -are patrem. Hier. Didym. spir. 38 *v. p. 2089, 39/40. adde*: imago *invisibilis dei* (*i. filius*) ... -at patrem. Avg. in euang. Ioh. 106, 1 filius clarificat vel -at patrem. Ps. Ambr. epist. de fid. p. 1160[C] *Christus* assumptam naturam beatificans, ut -ta in -ante permaneat. b *se ipse: v. s. I A 1 c.*

B *-ant homines*: 1 *homo hominem*: Itala I reg. 2, 29 (Aug. civ. 17, 5 p. 212, 19 D.) -asti (*Heli*) filios tuos super me (*sc. deum*. ἐδόξασας. Vvlg. magis honorasti quam me). Vvlg. I Macc. 10, 88 Alexander ... addidit adhuc -are Ionathan et misit ... fibulam auream *eqs.* 14, 29 *Simon et fratres* gloria magna -verunt gentem suam. 14, 39 Demetrius ... fecit eum (*Simonem*) amicum suum et -vit eum gloria magna. 15, 9 cum ... obtinuerimus regnum nostrum -bimus te et gentem tuam et templum gloria magna. IV Esdr. 8, 49 humiliasti te ..., ut inter iustos plurimum -eris. Hier. hom. Orig. in Luc. 32 p. 289[A]. Cassiod. var. 6, 5, 6 (*in formula quaesturae*) sic ore nostro (*i. regis*) -tus eloquere, ut. Ios. antiq. 7, 2 p. 186 *Isboseth* vos ... multa providentia et honore -vit (*gr. 7, 51* ὑμᾶς ... διὰ πολλῆς εὐνοίας καὶ τιμῆς ἐσχηκότα). *pass. refl.*: Vvlg. I Macc. 3, 14 *princeps exercitus*: faciam mihi nomen et -bor in regno et debellabo Iudam. 2 *deum (sc. opere)*: Itala (Tert. resurr. 16 p. 47, 12 *al.*) *et* Vvlg. I Cor. 6, 20 -ate ⌊tollite⌋ (et portate *Vulg.*) deum in corpore (*gr. solum*: δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν κτλ.). Tert. fug. 9 p. 478 exire ... in martyriis, ut -etur, qui est passus pro vobis. 3 *rem (exaltant, exornant)*: Vvlg. I Esdr. 7, 27 ut *rex* -ret domum domini, quae est in Ierusalem. Ezech. 27, 25 *de Tyro*: repleta es et -ta nimis in corde maris (*cf. p. 2088, 30*). I Macc. 14, 15 sancta -vit *Simon*.

C *-ant res (i. causae vel argumenta sunt gloriae)*: 1 *Christum*: Itala (codd. d δ) *et* Vvlg. (Amiat. Fuld.) Ioh. 11, 4 infirmitas ... est ... pro gloria dei (propter gloriam dei *Is.*), ut -etur filius dei per eam. Tert. bapt. 16 p. 214, 18 ut *Christus* aqua tingueretur, sanguine -retur. 2 *homines*: Prvd. ham. 966 lux immensa alios et tempora vincta coronis -ent (*post diem iudicii*). Svlp. Sev. dial. 1, 18, 6 merito gloriosus ... -tus est passione *discipulus*. Sacr. Leon. 294 quos iustificabat fides, -ret finis (300 *al.*). Cassiod. var. 6, 11, 1 illum ... honores -ant, quem commendat ... vita. 6, 17, 5. 8, 22, 1 certantes in stadio ... corona -at (*ibid.* palma nobilitat. *item*: gloriosior efficitur). Vvlg. prov. 4, 8 -beris ab ea (*Sapientia*), cum eam fueris amplexatus. 3 *rem*: Avg. epist. 55, 23 dies octavus ... non aufert illam requiem, sed -at. Evstath. Bas. hex. 2, 8 p. 890[B] qui (*dies dominicus*) resurrectione -tus est salvatoris (τῇ ἀναστάσει ... τετιμημένην).

II ***gloriam agnoscere*** *vel testari* ***verbis*** *(sim.), i. q. laudare, praedicare*: **A** ***-ant homines*** *(bestiae: p. 2091, 36)*: 1 *divinitatem*: **deum**: *loc. bibl.*: Itala Is. 25, 1 (Conc.[S] I 3 vers. Tur.) p. 147, 3 domine deus meus, -bo te (δοξάσω. Vvlg. exaltabo). Itala Luc. 2, 20 (Iren. 3, 10, 4) *pastores* revertebantur -antes deum in omnibus quae audierant *eqs.* (reversi sunt ... -antes et laudantes ... deum Vvlg. δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες). act. 3, 8 (Iren. 3, 12, 3) *claudus* ambulans

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

et saliens et -ans d. (exiliens et laudans d. VVLG.; *αἰνῶν*). I Petr. 4, 11 (Bened. reg. 57, 15) ut in omnibus -etur deus (honorificetur VVLG.). VVLG. exod. 15, 2 *in carmine Moysis*: iste deus meus, et -bo eum (*ibid.* exaltabo eum. *cf.* 15, 1 magnificatus est *deus.* Tob. 11, 16. *dub. an huc pertineat* psalm. 88, 8 deus, qui -atur in consilio sanctorum [Hier. psalt. sec. Hebr. inclytus in arcano sanctorum. LXX *ἐνδοξαζόμενος ἐν βουλῇ*]). Dan. 3, 51 -bant et benedicebant deum in fornace. 5, 23 Matth. 9, 8 Luc. 13, 13. 23, 47 act. 11, 18. Rom. 1, 21 *deum* non sicut deum -verunt (*hinc* AVG. spir. et litt. 12, 19 p. 172, 19 *al.*). II Cor. 9, 13 -antes deum in oboedientia confessionis. I Petr 2 12 (4, 16 *v. infra l. 24*). *ap. eccl.*: TERT. idol. 22 p. 55, 29 ut ... deus potius -etur et daemonia non honorentur. ieiun. 7 p. 283, 14 deus -atur, Daniel honoratur. HIER. epist. 18^A, 10, 3 *iusti reges, Ozia al.*, qui ... per captivitates -are audeant deum. hom. Orig. in Is. 4, 2 p. 259, 11 B. deum conversatione. hom. Orig. in Ezech. 4, 4 p. 366, 6 AVG. civ. 22, 8 p. 571, 17 D. serm. 68, 3, 5 hoc est ergo -are deum: gratias agere deo? hoc sane (*sim.* serm. ed. Mai 126, 6). 273, 1, 2 -amus in illis (*martyribus*) deum. PALLAD. hist. mon. I 2 p. 259^C gratias agens deumque -ans (*gr. tantum: εὐχαριστήσας τῷ θεῷ*). RVSTIC. c. aceph. p. 1203^B -o deum, quia ... omne venenum tuum ... vomuisti. *nota* CASSIOD. Didym. in I Petr. p. 30, 2 neque, dum -atur *deus*, ei extrinsecus culmen sublimitatis adfertur. Ios. antiq. 12, 10 p. 352 deum ... laudibus et psalmis (*gr. 12, 323 τιμῶν*). **dominum:** ITALA (Tert. scorp. 12 p. 172, 26) *et* VVLG. I Petr. 4, 16 ne (non *Tert.*) erubescat, -et autem dominum in nomine isto. VVLG. I par. 16, 4 *levitae* -rent atque laudarent dominum. psalm. 21, 24 (*ibid.* laudate). Sirach 43, 32. Is. 24, 15 in doctrinis. TERT. anim. 26 p. 344, 17 -at dominum Maria. EVSTATH. Bas. hex. 9, 6 p. 966^B -etur dominus ... in saecula saeculorum. GREG. TVR. mir. Andr. 23. *aliae iuncturae: loc. bibl.*: ITALA I reg. 2, 30 (Aug. civ. 17, 5 p. 212, 24 D. *al.*) dicit dominus: ... -antes me -bo (VVLG. quicumque -verit me, -bo eum). psalm. 49, 15 (Cypr. testim. 1, 16 *al.* Aug. civ. 10, 5 p. 409, 11 D.) eripiam (eximam *Aug.*) te et -bis me (VVLG. eruam te et honorificabis me. *cf. etiam Capelle, le texte du psautier latin en Afrique p. 30. 43. 95. 96*). VVLG. Is. 29, 13 labiis suis -at me *populus.* 43, 20 -bit me bestia agri (*cf.* 43, 21 laudem meam narrabit *populus*). 43, 23 victimis tuis non -asti me. 60, 21 populus *Ierusalem* ..., opus manus meae ad -andum (*me? sim.* 61, 3). Dan. 4, 31 viventem in sempiternum laudavi et -vi. 4, 34 laudo et magnifico et -o regem caeli. Matth. 5, 16 ut *homines* ... -ent patrem vestrum, qui in caelis est. *ap. eccl.*: TERT. adv. Marc. 4, 18 p. 478, 5 creatorem (AVG. c. Pelag. 4, 3, 3). HIER. hom. Orig. in Is. 3, 2 p. 255, 1 B. -are ... Iesum Christum. *sim. saepius.* RVFIN. hist. 4, 15, 35 *martyr*: et laudo ... te, benedico te et -o te (*αἰνῶ ... εὐλογῶ ... δοξάζω*). 5, 8, 14 *al.* AVG. serm. 276, 1, 1 in his ... *dominus* agnoscendus ... -andus ... laudandus. SACR. Leon. 306 te in tuorum ... confessione sanctorum. EVSTATH. Bas. hex. 8, 7 conditorem. MAR. MERC. Cyr. apol. (Conc.^S I 5) p. 138, 17 hoc magis -atur *verbum* (*i. Christus*) quasi perpessum carnalis dispensationis humilitatem. *cf.* IREN. 2, 1, 5 unaquaeque conditio suum fabricatorem -bit. **2** ***hominem, populum, sim.***: VVLG. exod. 33, 16 ut -emur (*Iudaei*) ab omnibus populis. prov. 13, 18 qui ... acquiescit arguenti, -bitur. 18, 12 antequam conteratur, exaltatur cor hominis, et antequam -etur, humiliatur. 27, 18 qui custos est domini sui, -bitur. Sirach 45, 19 factum est illi (*Aaron*) ... habere laudem et -are populum suum in nomine eius (*Moysis; gr. 45, 15 εὐλογεῖν τὸν λαὸν αὐτοῦ*). I Macc. 3, 14 -bor in regno. 11, 51 -ti sunt Iudaei in conspectu omnium ... et nominati sunt in regno. FILASTR. 147, 6 *gentiles, qui Mosen, Paulum, Barnabam deos appellaverunt*, non sunt maledicendi, sed modis omnibus conlaudandi atque honorandi et -andi. AVG. civ. 5, 15 p. 220, 24 D. serm. 54, 3 se ... voluit -ari, non deum. LIB. pontif. p. 143, 5. EXC. barb. p. 238, 14 Fr. Hermem terbeatissimum ... -bant *sapientes Aegyptiorum* pro eo, quod. PALLAD. hist. mon. II 9 p. 357^C multis praeconiis collauda et -a eos. ACT. Archel. 46, 10 *Moyses* -bitur ab iis ... qui ... conservati sunt. **3** ***rem***: ITALA (cod. g, Pelag. in h. l. p. 447, 12 S.) et VVLG. II Thess. 3, 1 orate ... ut sermo dei currat et ⌞magnificetur vel -etur⌟ (clarificetur *Vulg.*). ITALA (?) Dan. 11, 36 (Tycon. 1 p. 5, 23) in deum ... locus eius (*regis*) -bitur, idest clarificabitur (*cf.* LXX *μεγαλυνθήσεται ἐπὶ πάντα θεόν.* VVLG. magnificabitur adversum omnem deum). Rom. 11, 13 (Aug. c. Faust. 9, 2 p. 308, 9) quamdiu ... ego sum ... apostolus, ministerium meum -bo (honorificabo VVLG.). VVLG. psalm. 85, 9 *gentes* -bunt nomen tuum (*ib.* adorabunt. POSSID. vita Aug. 15 -vimus sanctum eius [*dei*] nomen et benediximus). 85, 12. Is. 58, 13 -veris eum (*sanctum domini, sc. diem?*), dum non facis vias tuas. act. 13, 48 gentes ... -bant verbum domini. thren. 1, 8 omnes qui -bant eam (*Ierusalem*), spreverunt illam. RVFIN. Greg. Naz. orat. 2, 8, 4 p. 94, 22 sancta sanctorum, quae Seraphin ... -ant trinis sanctificationibus.

B *-at* ***res***: ***deum***: ITALA psalm. 49, 23 (Aug. c. Faust. 20, 21 Nicet. psalm. 7) sacrificium ... laudis -bit me (VVLG. honorificabit. *cf. Capelle l. l. p. 49*). HIER. epist. 54, 17, 4 *duo minuta viduae* (*Marc. 12, 43*) sunt duo seraphin ter -antia trinitatem. ***rem***: VVLG. sap. 8, 3 *Sapientia* generositatem illius (*i. suam?*) -at contubernium habens dei (*εὐγένειαν δοξάζει συμβίωσιν θεοῦ ἔχουσα*).

III *latiore significatione:* ***veritatem agnoscere*** *testando verbis glorificis,* ***confiteri*** (*cf. hebr.* Ioach, Iudas [*p. 2088, 68*]. *similiter in verbo q. e.* '*praedicare*' *notio inest tam laudandi quam affirmandi. nota* VINCENT. LER. 16, 22, 8 confessio, quae unum dominum trina sanctificatione -at [*ibid.* unitatem Christi praedicat]. EVCHER. instr. 1 p. 103, 5 'confitebor' interdum ponitur pro 'laudabo' vel pro 'gratias agam' vel pro '-bo dominum'): *c. acc.*: CONC.^S I 3 vers. Tur. p. 159, 16 unum eundemque -bant deum. RVSTIC. synod. (Conc.^S I 4) p. 204, 35 dominatorem Christum -antes persistimus. p. 291, 18 deum ... tantum et hominem -amus, nihil alterum praeter unitas agnoscentes naturas. CONC. Ephes. a. 431 (Conc.^S I 5) p. 309, 32 nos ..., qui similia -amus dogmata. COD. Iust. 1, 1, 8, 12 contradicere ... adversus ea, quae ab omnibus sacerdotibus ... recte tenentur et -antur atque praedicantur. *absol.*: RVSTIC. synod. (Conc.^S I 4) p. 233, 12 unitum *vocat Christum* non sicut nos -amus (*δοξάζομεν*). p. 263, 7. CONC. Ephes. a. 431 (Conc.^S I 2) 14, 15 p. 40, 22 consentio similiter illis -ans in nomine patris *eqs.* (*ὡσαύτως ἐκείνοις δοξάζων*). 14, 17 p. 40, 32. COD. Iust. 1, 1, 8, 14 omnes ... sacerdotes ... uno consensu confitentur et -ant, praedicantes dominum nostrum *eqs.*

iuncturae: **se -are**: ITALA (Tert. adv. Prax. 22 p. 269, 5) *et* VVLG. Ioh. 8, 54 si ego me ipse -em (-o me ipsum *Vulg.*), nihil est gloria mea (gl. m. n. est *Vulg.*); est qui me -et pater (est pater meus, qui -at me. *ἐὰν ἐγὼ δοξάσω ἐμαυτόν ... ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με*). VVLG. apoc. 18, 7 quantum -vit se *Babylon* et in deliciis fuit. HIER. hom. Orig. in Ezech. 9, 5 p. 415, 22 B. si quis ... conscius puritatis suae se ipsum -verit. MVTIAN. Chrysost. hom. 8, 2 quomodo ... non se ipsum -vit, qui se ipsum exinanivit? CASSIOD. Ios. antiq. 19, 7 p. 569 semetipsum immensā arrogantia (*gr. 19, 318 σεμνύνων ἑαυτὸν ἀμέτρως*). *sim., ut videtur, passive*: CONC.^S I 3 vers. Tur. p. 169, 21 mos est ... vobis ita magnis existentibus in omnibus -ari (*εὐδοκιμεῖν. de archiepiscopo*). **gloriose -ari**: *v. p. 2089, 4 et s.* gloriosus. **-are in** *aliquid: v. p. 2090, 5.*

part. **glōrificātus**, -a, -um *pro adi., de statu manente (fere i. q. in gloria constitutus)*: *de incorporeis*: ITALA (Act. Archel. 45, 3 *et* VVLG. II Cor. 3, 10 neque (nec *Vulg.*) -um est, quod ⌞gloriosum factum est⌟ (claruit *Vulg.*) in hac parte propter ⌞eam quae supereminet gloriam⌟ (excellentem gloriam *Vulg. οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ... εἵνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. cf.* HIER. epist. 65, 7, 3 si ..., quod destructum est [*sc. lex*], -um est). VVLG. I Petr. 1, 8 credentes ... exultabitis laetitia inenarrabili et -a (*ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ*). RVFIN. Orig. princ. 1, 2, 10 p. 43, 26 sapientia ... dei -a tamquam aporhoea ... gloriae. *de corporeis*: HIER. in Is. 51, 4 p. 588 corpora commutentur in -am substantiam. RVFIN. apol. 1, 4 cum ... carne -a ascendit ad caelos *Christus* (PAVL. NOL. epist. 45, 6 p. 384, 24 manentibus ... -ae carnis omnibus membris [= AVG. epist. 94, 6. *cf.* GREG. M. in I reg. 1, 40]). POMER. 1 ind. cap. 11 de qualitate -orum corporum. HIER. epist. 64, 1, 1 *Moyses* loquitur -o vultu et populus loquentis gloriam ferre non sustinet (Ps. AVG. quaest. test. I 111, 7 p. 280, 14 vultum Moysi -um ... videre non poterant. EVCHER. laud. her. 3). GREG. TVR. vit. patr. 7, 3 *Gregori mortui* beata facies ita erat -a .... ut. *de personis*: AVSON. vers. rhopal. 40 *v. p. 2089, 81.* AVG. in psalm. 63, 16 *fin.* resurrexit *Christus* et -us (glorineatus *ed. Mign. perperam*; gloria renatus?) ascendit in caelum. serm. 75, 7 videt -um deum ambulare super ... tumores maris. c. Iul. op. imperf. 6, 37 congregatio omnis -a sanctorum. FVLG. RVSP. ad Monim. 1, 10 ex gratia datur iustificatis vita bona ..., -is vita aeterna. ORIENT. carm. app. 3, 61 *Christus* participans famulos, conformans -os.

de syn. et opp. v. supra. adde: ad: clarificare *et* honorificare: Ps. PRIMAS. in Hebr. p. 715 B. -o honorifico clarifico tria quidem sunt verba unum sensum habentia, quod graece pro latino positum habetur *δοξάζω.* honorificare: GLOSS. II 280, 15. magnificare: HIER. comm. in psalm. 14. epist. 106, 12, 2 (*ad psalm. 21, 24*) ubicumque in Graeco (*i. in translatione ex LXX*) '-ate' scriptum est, Latinus interpres 'magnificate' *transtulit.* GLOSS. II 280, 15. nobilitare: GLOSS. II 280, 15. *ad opp.: adde* spernere: ITALA I reg. 2, 30 (Aug. civ. 17, 5 p. 212, 24 D.), *ubi* VVLG. contemnere.

comp.: conglorificare.

glōrificus, -a, -um [*a* gloria *et* facere. *W.*]. *i. q. gloriae plenus, gloriosus*: HIL. in psalm. 128, 9 in ... -o corpore *Christi.* SERM. Arrian. frg. II 7 p. 634^A multam ac variam escam spiritalem et caelestem, incorruptam, -am. COD. Iust. 2, 7, 26, 2 (*Iustinus*) -ae tuae (*i. praefecti urbis*) sedis. *n. pro subst.*: HIER. interpr. Iob 5, 9 *deus*, qui facit magna et investigabilia, -a et ingentia (*item fere* 9, 10. *gr. μεγάλα καὶ ἀνεξιχνίαστα, ἔνδοξά τε καὶ ἐξαίσια.* VVLG. 5, 9 magna et inscrutabilia, mirabilia absque numero. *sim.* 9, 10). *i. q. glorificans*: ORIENT. carm. app. 3, 163 -um in caelo osanna ... audis, *deus.*

[**glorineatus** *v. s.* glorifico *supra l. 53.*]

glōrio *v. s.* glorior.

glōriola, -ae *f. a* gloria *deminutive. plur.: p. 2093, 1. pusilla gloria.* CIC. epist. 5, 12, 9 ut et ceteri viventibus nobis ex libris tuis (*sc. Luccei*) nos cognoscant et nosmet ipsi vivi -a nostra perfruamur. 7, 5, 3 hisce eum (*Trebatium*) ornes -ae insignibus (*sc. praefectura, tribunatu*). AVSON. 200, 43 -am exilem et patriae et ca-

[H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

thedrae perdidit *Anastasius.* HIER. epist. 58, 6, 2 rumusculos et -as et palpantes adulatores quasi hostes fuge. PAVL. PELL. praef. 1 gesta ... splendida, de quibus aliquam possim captare -am. *i. q. gloriolae cupido; ambitio*: HIER. adv. Rufin. 1, 20 nisi ... redoleret -am, iam nunc tibi ostenderem *eqs.* *H.*

***glōrior, glōriātus** sum, **-ārī.** *de prosodia*: glŏ-: CARM. epigr. 587, 7. *de formis*: *ind.* -are: TER. Haut. 765 (-aris: CIC. Verr. II 3, 174 *et passim*). *part.* -ans: *inde a* CIC. (-antibus: Planc. 103. -ans: Tusc. 1, 101 *et al.; v. et infra l. 11*). *part. perf.* -atus: CIC. Planc. 91 *et saepe; v. et infra l. 11. compar. pro adi.* -atior? IVL. VAL. 2, 28 p. 98, 5 *Solem* consessorem sibi dixerat -ior (gloriantior *Kroll, recte*). *part. fut.* -urus: SVET. Tit. 10, 2. *gerund.* -andus: *inde a* CIC. Cael. 45, *v. p. 2098, 73 sqq.* gloriabundus *v. suo loco.* *forma activa* **glorio:** ITALA act. 4, 21 (*cod. e*) omnes ... -bant deum (ἐδόξαζον. *an* glori⟨fic⟩abant?); clarificabant *cod. d et* VVLG.; honorificabant LVCIF. non parc. 16 p. 244, 2. VICT. Vit. 3, 51 p. 97, 16 P. *inf.* -are (-ari *dett.*). BAVDON. 16 -aret (*ibid.* 22. 28 *depon.*). GLOSS. II 252, 16 glorio αὐχῶ. VIRG. gramm. epist. 3 p. 147, 29. [SORT. Sangall. 9, 10 -veris *est* -beris.] glorior *passive v. p. 2099, 10.* *de notione*: SYNON. CIC. Char. gramm. p. 430, 14 B. *inter alia ad voc.* inclinat. p. 438, 34 B. *ad voc.* profitetur. MVTIAN. Chrysost. hom. 33, 4 -or ... hoc est complaceo. *cf. et* PAVL. FEST. p. 201 ostentas: saepe ostendis -andi causa. AVG. civ. 14, 15 p. 37, 33 D. libido -andi, quae iactantia nuncupatur. FRONTO p. 178, 20 N. ut ... de tuis virtutibus gloriose praedicaret; *in margine*: ... virtutibus -atur. *respondent graeca* (*quae in* GLOSS. II *extant, numeris paginarum tantum signavi*): ἀγαλλιῶμαι (GLOSS. III 127, 15 agalliume). ἀγάλλομαι (*cf.* III 127, 16. 17). ἀλαζονεύομαι (II 224, 34). αὐχῶ. δοξάζω (280, 15). δοξάζομαι. ἐγκαυχῶμαι. ἐνδοξάζομαι. ἐπαινοῦμαι. καυχῶμαι (347, 7). μεγαλαυχῶ (365, 45). μεγαλύνομαι. μέγα φρονῶ. παρρησιάζομαι (*infra l. 75*). σεμνύνομαι (430, 40). *legitur inde a* TER. *per totam Latinitatem, passim in oratione soluta, apud poetas his tantum locis*: TER. Haut. 765 HOR. epod. 11, 23 PRIAP. 51, 14. OV. *quater* (*in carm. heroico unice* met. 6, 176, *v. p. 2095, 44*). PHAEDR. 1, 3, 1. 3, 8, 7. STAT. silv. 1, 6, 50 (*in oratione soluta* silv. 1 pr. 26). MART. 5^ies^ CARM. epigr. 587, 7. [*corrupte* SEN. nat. 3, 30, 8 *codd.* gloriabitur (*lege*: generabitur). *loci mutili*: CIC. dom. 133 EXC. barb. chron. I p. 238, 2 Fr. *loci dubii*: LIV. 22, 39, 16 *p. 2095, 80.* APVL. met. 7, 16 *v. p. 2095, 15.*]

I ***gloriam sibi*** *(vel suis)* ***vindicare*** *et actu et verbis; plerumque fere i. q. gloriose loqui, inprimis de se, sed et de aliis, quorum laus ad gloriantem aliquo modo pertinet (v. p. 2095, 58. 2096, 32 sqq. al.). nonnumquam respicitur et causa gloriose loquendi, unde vergit ad notionem gaudendi, gratulandi sibi (p. 2094, 70. 2096, 23), ita vero, ut praevaleat notio extollendi gloriam verbis.*

A *gloriantur homines*: **1** *additur de qua re*: **a** *seq. infinitivus (vel acc. c. inf.) aut enunt. secund.*: **α** *acc. c. inf.*: CIC. Verr. II 3, 90 *Verres* -atur non Turpioni lucrum datum esse, sed Petrinis pecuniam ereptam. Sest. 49 ut me ... fratre ... sine dolore caruisse -er. prov. 12. 44 *v. p. 2095, 49.* Planc. 91 te esse in re publica liberum es -atus. 103 *inimicis Ciceronis* -antibus vos, *o iudices*, ... salutis eius ... hostis extitisse. Lig. 25 -emini ... vos provinciam fuisse Caesari udituros. Phil. 4, 15 se similem esse Catilinae -ari solet. de orat. 2, 258. 3, 127 -atus est Hippias ... nihil esse ... quod ipse nesciret. fin. 2, 106. Tusc. 5, 104 nat. deor. 1, 72 *bis* rep. 1, 11 off. 2, 59 parad. 32. ad Brut. 1, 17, 2 sustinuisse ⟨se⟩ (*add. Lambinus ex sollemni usu Cic.*) mihi -atur bellum Antonii togatus Cicero noster. CAES. civ. 1, 4, 2 *Lentulus* se ... alterum fore Sullam inter suos -atur. BELL. Alex. 41, 2 *Pharnaces* nullo defendente paternum regnum -ans se recepisse. 74, 3. OV. Pont. 1, 5, 63 -or Histrum ingenio nullum maius habere meo. LIV. 1, 28, 11. 10, 18, 13. 26, 15, 12 (*inde* VAL. MAX. 3, 2 ext. 1) *saepius.* VAL. MAX. 3, 7 ext. 1 *quidam poeta* se centum *versus* scripsisse -retur. 5, 3 ext. 3. 8, 7 ext. 13. CELS. 4, 21 *id medicamentum* se reperisse Cassius -batur. SEN. epist. 18, 9. clem. 1, 11, 3 magno animo -tus es nullam te ... stillam cruoris ... misisse. CVRT. 4, 6, 29 -ante *Alexandro* Achillen ... imitatum se esse. 7, 8, 19 te -aris ad latrones persequendos venire. STAT. silv. 1, 6, 50 se ... convivam ducis esse -atur. QVINT. inst. 2, 11, 3 impetu dicere se ... -antur. 2, 17, 21. 12, 8, 3. PLIN. epist. 6, 20, 17 possem -ari non gemitum mihi ... in tantis periculis excidisse. SVET. Aug. 28, 3 ut iure sit -atus *Augustus* marmoream se relinquere urbem. Cal. 12, 3 -atum ... assidue in commemoranda sua pietate ... introisse se cum pugione cubiculum Tiberii ... et ... recessisse. 29, 2. gramm. 23. ITALA prov. 20, 9 (Cypr. eleem. 3) quis -bitur (καυχήσεται) castum se habere cor aut quis -bitur (παρρησιάσεται) mundum se esse a peccatis? PORPH. Hor. carm. 3, 30, 12 CYPR. ad Donat. 14 p. 15, 1. Fort. 13 p. 346, 7 *Paulus* Christum vidisse se -atur. PANEG. 5 (8), 17, 3 -are, *o Caesar*, alium te orbem terrarum repperisse. 10 (4), 15, 1 IVST. 17, 2, 2 *al.* LAMPR. Diad. 7, 1 HIL. c. Const. 15. c. Aux. 4 diligi se -atur a mundo. TRACT. c. Arrian. 13, 5. OPTAT. 2, 14 p. 49, 12 hoc nos fecisse non solum non negamus, sed etiam -amur. HIER. epist. 53, 3, 2 Paulus ... legem et prophetas didicisse se -atur. *al.* VVLG. sap. 2, 16 -atur patrem se habere deum (ἀλαζονεύεται πατέρα θεόν, *cf. p. 2094, 30*). AVG. civ. 1, 15 p. 27, 10 D. *homines*, qui -antur se talem habuisse civem. in epist. Ioh. 5, 12 quomodo te -aris esse Christianum? *et alia passim.* COD. Theod. 11, 16, 14, 12 (*a. 382*) *hi* adesse sibi conpetentia privilegia -entur. NICET. spir. 22 p. 37, 2 *Christus*, cuius vocabulo se nominari -antur. *acc. subiecti omittitur (olim apud poetas tantum)*: *diverso subiecto*: TER. Haut. 765 -are (*ind.*) evenisse ex sententia? *communi subiecto*: HOR. epod. 11, 23 -antis quamlibet mulierculam vincere mollitia amor Lycisci. PRIAP. 51, 14 non brassicarum ferre -or caules (fero gloriosior *codd.*). OV. fast. 4, 382 sub quo (*Caesare*) meruisse tribunus -or. EPIST. Constant. ad Euseb. Migne 117, 565^B^ nos ... qui esse dei famulos -amur. *vix huc pertinent*: CIC. ad Brut. 1, 17, 2 (*cf. p. 2093, 56*). LIV. 10, 18, 13 minime consentaneum est ... huc (hic *codd. mel.*) te ad opem ferendam aliis -ari venisse; *potius iungendum* huc te venisse *quam* hic te -ari; *de structura v. vol. IV 395, 21.* SEN. epist. 18, 9 *Epicurus* -atur non toto asse ⟨se⟩ (*add. Muretus suo iure, quia opp. 'Metrodorum'*) pasci, Metrodorum ... toto. *ellipses verbi substantivi (non apud poetas; v. et p. 2095, 64)*: CIC. Sest. 135 *Caesarem* sua lege ... armatum solet -ari *Sestius.* Pis. 2 is ... -atur se omnis magistratus ... adsecutum. fragm. 13 *Placentia*, unde se is ortum -ari solet. Phil. 13, 40 (*verba Antoni:*) deceptum Caesarem -atur. HIRT. Gall. 8, 50, 4. LIV. 27, 17, 10 -anti *Indibili* transitionem ... raptam. SEN. benef. 5, 6, 1 STAT. silv. 1 pr. 29. QVINT. inst. 6, 3, 75. 9, 2, 54 *legem* Clodius a se inventam -atur. SVET. Galba 19 militi ... occisum a se Othonem -anti. FLOR. epit. 1, 13, 21 *Gallus*, qui incensam a se Romanam urbem -aretur. APVL. apol. 74. MIN. FEL. 38, 6 -amur nos consecutos quod illi ... invenire non potuerunt. IREN. 2, 14, 3 semetipsos inventores .. huiusmodi fictionis -antes. PORPH. Hor. carm. 4, 9, 3 -atur se ... lyrica carmina ... ausum scribere. sat. 1, 6, 89. ITALA sap. 2, 16 (Cypr. test. 2, 14 p. 79, 18 Lact. inst. 4, 16, 8) -atur patrem deum (dominum *Lact.*, VVLG. *v. p. 2093, 84. sim.*: PAVL. NOL. epist. 23, 41 qui Abraham patrem corpore magis quam spiritu -antur [*cf. Matth. 3, 9 Luc. 3, 8*]. 50, 2 p. 405, 13 nolite -ari patrem Abraham [*v. et* HIL. in Matth. 2, 3 neve Abraham patrem habere se -entur]). LACT. epit. 48, 8 conservatorem te hominis -ari. ira 1, 3 ut comprehensam nostro ingenio veritatem -emur. IVST. 11, 9, 5. 42, 4, 11 Orodes, pater Pacori, qui ... victorem ... Pacorum Romanorum -batur, *tamquam ipse victoriae auctor.* HIL. in Matth. 31, 9 *Petrus* non se scandalizaturum fuerat -atus. HIER. epist. 58, 2, 2 pauperem te ... -aris. 60, 12, 4. SIDON. epist. 1, 7, 2 se adversa perpessum -batur. HIST. Apoll. 3 *rex* maritum se filiae -batur. NICET. vig. 7 p. 64, 12 functum se vigiliis multis -atur. *nota structuram*: CONC.^S^ I 3 vers. Tur. p. 46, 24 esse eorum discipulus et ipse et omnes nos -amur (σεμνυνόμεθα).

β *seq.* quod (quia *al.*): *plerumque cum subiunctivo, indicativus infra l. 53. 54. 56. 58. 60.* CIC. Tusc. 1, 48 non pudet philosophum in eo -ari quod haec non timeat. 5, 40 -anti ... mercatori quod multas navis ... dimisisset. epist. 2, 16, 3 -ari solitum esse ... Hortensium, quod numquam bello civili interfuisset. BELL. Alex. 70, 2 ne ... nimis eo -retur beneficio, quod auxilia Pompeio non misisset (*item c. abl.* [*cf. l. 46*]: BELL. Hisp. 14, 1 falsa ... opinione *Pompeius*, quod. LIV. 37, 53, 14 eo, quod. 45, 22, 5 principiis *bellorum*, quod. PANEG. 5 [8], 11, 4 hoc uno). LIV. 22, 60, 7 cum prope -ti sint, quod se ... dediderint. SEN. contr. exc. 4, 4. contr. 9, 1, 4 non tam -or, quod filius sum Miltiadis. PETRON. 140, 14 Socrates ... -ari solebat, quod nunquam in tabernam conspexerat. QVINT. decl. 296 p. 171, 24 R. -eris licet, quod non ... habeas. TERT. resurr. 6 p. 33, 3 -antem, quod illa pusillitas ... in manus dei ... pervenit. adv. Marc. 2, 4 p. 338, 24. PANEG. 10 (4), 14, 5 -bantur, quod tibi militabant. HIL. myst. 2, 15 p. 28, 8 Paulum -antem, quod ex Hebraeis Israelita sit. OPTAT. 2, 25 p. 64, 4 -amini, quod ... aliqui homines mori potuerunt. SCHOL. Cic. Bob. p. 174, 17 St. HIER. epist. 52, 9, 1 RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 3 p. 170, 17. AVG. epist. 79 p. 346, 7 tu -aris quia non times hominem (61, 2 p. 224, 7 *v. p. 2098, 37*). nupt. et concup. 1, 8 p. 220, 2. MVTIAN. Chrysost. hom. 2, 3 p. 248 eum in hoc maxime -ari, non solum quoniam ... sumus ..., sed etiam in eo, quod ... fuerit. **γ** *seq. enuntiatum interrogativum vel potius exclamativum*: SVET. Cal. 38, 3 -tus ... est ..., quantum egisset, dum *Caesonia* meridiaret.

b *sequuntur casus*: **α** *ablativus (in orat. soluta et ap.* OV. PHAEDR. MART.). *accedit ad notionem gaudendi, fruendi l. 77. 84. p. 2095, 12. 19.* ① *abl. nudus aut per adi. sive gen. subi. definitus*: CIC. Flacc. 74 -ari ... laudatione Pergamenorum. Lig. 20 rebus (Liv. 10, 14, 12 rebus in Etruria gestis. 23, 42, 7 secundis rebus. SEN. benef. 5, 6, 1 eadem re). Phil. 3, 17 materno genere (*cf.* PS. SEN. mon. 74 maioribus suis). parad. 38 murenarum copia. fin. 1, 17 *physicis Epicurus* maxime -atur. orat. 169. CAES. Gall. 1, 14, 4 sua victoria (*cf.* VITR. 1 pr. 1 triumpho victoriaque tua. AVG. civ. 3, 15 p. 118, 8 D.). BELL. Alex. 70, 2. BELL. Hisp. 14, 1 falsa opinione. OV. fast. 6, 28 fratre *aut* viro. LIV. 30, 14, 5 continentia libidinum. 38, 48, 15 virtute (42, 47, 5 LACT. inst. 5, 14, 10. PS. RVFIN. in Am. pr. p. 1057^C^ virtutis eminentia). VITR. 2, 1, 3 inventionibus. 7 pr. 3 invidis moribus. SEN. contr. 1, 2, 6 homicidio. 7, 5 (20), 5 ultione patris. 9, 1, 7 carcere. *passim.* VAL. MAX. 2, 7 ext. 2 felicioribus exemplis. 6, 6, 1 tutorum maiestate. 7, 1, 2 fulgore fortunae. PHAEDR. 1,

[*Knoche*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3, 1 ne -ari libeat alienis bonis (*cf.* SEN. epist. 41, 7 PS. VARRO sent. 125). *aliter* SEN. clem. 1, 11, 3, *v. p. 2093, 65.* dial. 1, 4, 4 volneribus. 7, 12, 5 vitio (*cf.* epist. 28, 10 TAC. hist. 1, 30). 11, 10, 10 cum inmensis epulis non delectaretur tantum, sed -retur. epist. 68, 3 -ari otio iners ambitio est. 77, 20 senectute longa. 79, 11 oculis. 87, 23 adulterio. 88, 14 caelestium notitia. *al.* PLIN. nat. 31, 60 plurimo potu. 35, 20 *al.* MART. 2, 86, 1 nec carmine -or supino. 12, 36, 11 cursu pedibusque. *al.* QVINT. inst. 5, 7, 24 simplicitate. 11, 2, 22 vanitas ... fuit atque iactantia circa memoriam suam potius arte quam natura -antis *Metrodori.* decl. 305 p. 194, 17 sceleribus (MIN. FEL. 9, 2). 327 p. 285, 15 prudentia sapientiaque (LACT. ira 1, 7 doctrina). 388 p. 438, 27 iudiciis (PLIN. epist. 10, 4, 6 CAPITOL. Max. Balb. 17, 7). PLIN. paneg. 75, 2. 90, 5 isdem amicis. APVL. flor. 17 p. 77 adfectata amicitiae specie, *al. nota* met. 7, 16 ut, quod aiunt, domi forisque fortibus factis adoriae plenae (plenis?) -arer (adoriae *ne cum Oud. a* -arer *putes pendere*). MIN. FEL. 37, 10 fascibus et purpuris (CYPR. epist. 37, 2 p. 577, 6). TERT. apol. 5, 3. CYPR. ad Donat. 7 p. 9, 9 malis suis (IVST. 19, 3, 4). hab. virg. 6 p. 192, 8 carne. CORP. XI 6335, 10 plurimo numero filiorum. PANEG. 5 (8), 2, 1 stipendiis. 8 (5), 2, 4 consanguinitatis nomine. LACT. inst. 1, 23, 5 sacrorum vetustate. 3, 23, 1 pecuniae contemptu. 5, 14, 10. EDICT. imp. Diocl. S II 7 quodam affluentiae privilegio. IVST. 2, 6, 2 origine. 30, 4, 15 occidentis imperio. PS. AVR. VICT. epit. 1, 19 isto -ans dicto *Augustus.* PS. VARRO sent. 148 auditis, non disquisitis. HIL. coll. antiar. B I 3, 2 familiaritate regia. in Matth. 3, 1 morte et calamitatibus. LVCIF. non parc. 12 -amini argento et auro (*cf.* I Macc. 2, 18, *ubi* VVLG. amplificatus). SCHOL. Hor. sat. 2, 2, 31 subtilitate palati. CLAVD. DON. Aen. 5, 164 p. 443, 15. 8, 440 p. 179, 12 hoc honore (AVG. civ. 3, 6 p. 103, 14 D.). HIER. in Ier. 5, 61, 3 p. 346, 14 mendacio. RVFIN. Greg. Naz. orat. 2, 5 p. 90, 15 ornamentorum splendore. AVG. civ. 8, 1 p. 329, 23 D. nomine philosophi (16, 2 p. 122, 22 D. Christiano vocabulo [IORD. Get. 151]). 15, 5 p. 64, 20 D. volebat dominando -ari. *et al.* SVLP. SEV. epist. 1, 7 periculis. PHYSIOGN. 131 coma. MART. CAP. 8, 803 AVELL. p. 43, 10 SACR. Greg. 9, 2 *al.* COD. Iust. 5, 27, 3, 2 (*a. 443*) sacratissimae urbis ubere. 12, 3, 3, 1 consularium editione munerum. 12, 40, 10, 1 consulatu. (II) *accedit part. perf.*: CIC. Phil. 1, 24 leges, quibus latis -batur. LIV. 22, 27, 2 Hannibale victo. 27, 13, 7 caesis legionibus. 27, 44, 7 itineris ... celeritate ... et concitatis ad arma Gallicis gentibus. 28, 41, 6 Italia bello liberata. 42, 47, 1 decepto rege. SEN. contr. 7, 2, 7 -etur revocato Annibale Scipio, Pyrrho Fabricius, Antiocho ... Scipio (*cf. app. crit.*). SEN. benef. 7, 11, 1 *summa* non accepta. QVINT. inst. 3, 6, 93 occiso malo cive. ITIN. Alex. 41 *bestia* strata. IORD. Get. 252 tribus editis liberis. (III) *abl. duplex*: Ov. met. 6, 176 socero ... -or illo, *i. Iove.* SEN. suas. 2, 5 Hercule -amur de⟨o⟩ *Lacedaemonii.* VELL. 1, 6, 5 *Alexander* paterni *generis auctore* Hercule. VAL. MAX. 7, 5, 2 quo (*Scipione Nasica*) principe senatus. SEN. epist. 86, 13 odore tamquam suo -antur. *β seq. accusativus (de gerund. v. p. 2098, 73 sqq.)*: (I) *pronominis (adi. v. infra l. 61)*: CIC. prov. 44 si mihi ... non licet ista -ari me dolorem meum rei publicae concessisse (*v. p. 2093, 50; item seq. acc. c. inf.*: NEP. Att. 17, 1 SEN. clem. 1, 11, 3). nat. deor. 1, 117 superstitione, quod -ari soletis, facile est liberari. Cato 32 idem ... quod Cyrus. PS. SALL. in Tull. 6 ea quae -aris. LIV. 1, 12, 9 in eum haec -antem Romulus impetum facit. SEN. contr. 7, 2, 12 habet quod -etur (*adp.* quod defendat non habet). APVL. Socr. 11 p. 145 quod Plautinus miles super clipeo suo -atur. VOPISC. quatt. tyr. 12, 6 tacendum non est quod et ipse -atur in quadam sua epistola. HIL. in Matth. 6, 5 agamus potius quod vult, quam quod potest -emur. TYCON. 19, 25 nihil est quod ex nobis -emur. VVLG. II Cor. 11, 30 quae infirmitatis meae sunt -bor. 12, 5 nihil. VVLG. II Cor. 11, 16 modicum quid, *quasi vi adverbiali* (*v. et p. 2097, 16. 2099, 7*). (II) *substantivi (v. p. 2099, 3. 4. 8)*: VAL. MAX. 3, 1 ext. 1 *p. 2097, 81.* VOPISC. quatt. tyr. 12, 8 -atur ... rem ineptam. HIL. myst. 1, 10, 2 caedem iuvenis. ITALA psalm. 51, 3 (Hil. in psalm. 51, 5 p. 99, 19) quid -aris ... iniquitatem tota die? (*cf. ibid.* 51, 3 p. 100, 15. 51, 6 p. 100, 21. p. 101, 18: *ubique acc. in opt. codd.* VVLG. -aris in malitia. LXX τί ἐγκαυχᾷ ἐν κακίᾳ). SCHOL. Cic. Gron. 426, 20 St. libertini ... interposita ferme patronum nomina -antur. *nota: accusativi duplicis certa exempla desunt; nam quae huc trahere possis, potius referuntur ad acc. c. inf. detractione verbi substantivi inminutum (v. p. 2094, 17 sqq.), ex. gr.* PAVL. NOL. epist. 23, 41. *cf. p. 2094, 31.*

c *seq. structurae praepositionales*: **de** (*accedit ad notionem magnificandi p. 2096, 4 sqq., gaudendi p. 2096, 1. 2. 6. 15. 16. 18. 21*): CIC. dom. 93 non tam sum existimandus de gestis rebus -ari, quam de obiectis confiteri (*cf.* AVG. pecc. orig. 14, 15 p. 177, 18). Vatin. 29 de tuis divitiis ... -aris (HIER. epist. 22, 27, 5). Planc. 20. parad. 15 de *bono* (TERT. cult. fem. 2, 3 p. 718 de bono corporis. AVG. nupt. et concup. 2, 14 p. 266, 4). fin. 3, 28 de ... beata *vita.* Cato 82 de me (LIV. 22, 39, 16 ne adversus te quidem ⟨d⟩e [*add. Alsch., cf.* 38, 49, 6] me -bor. HIL. in Matth. 12, 9 *cf. p. 2098, 76.* SCHOL. Cic. Bob. p. 167, 29 St. de semet ipso [AVG. c. Pelag. 2, 7, 15 p. 476, 27]. VVLG. II Cor. 7, 14 de vobis [9, 2. 3]). DECRET. decur. Aquil. Ital. (Corp. V 875) 16 (*a. 105*) de eo *viro* publice -emur. TERT. anim. 58 p. 395, 5 de ... cruciatibus corporis et -ari et gaudere. cult. fem. 2, 3 p. 718 de carne (*cf.* CYPR. hab. virg. 6 p. 191, 21). adv. Marc. 4, 7 p. 437, 12 de candida salutis gloria. *al.* CYPR. hab. virg. 5 p. 191, 15 de ... pulchritudine (*ibid.* 6 p. 191, 21). epist. 75, 17 p. 821, 16 de episcopatus sui loco. LACT. ira 22, 6 Apollodorus ... de civi ac populari sua -atur. CLAVD. DON. Aen. 7, 210 p. 32, 28 ut Troiani ... de adfinitatis fiducia -rentur. *al.* HIER. epist. 16, 1, 2 de Christi vinculis. 39, 2, 7 de *dei* in adversis clementia. in Ier. 6, 19, 11 p. 413, 5 de tua virtute et inpeccantia (VVLG. Iudith 6, 15 AVG. civ. 2, 29 p. 95, 25 D.) *al.* VVLG. Iudith 8, 17 de nostra humilitate -emur. II Cor. 10, 8 de potestate nostra (BOETH. cons. 3, 5, 19). RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 14 p. 184, 8. AVG. civ. 4, 3 p. 149, 10 D. de imperii latitudine et magnitudine. 8, 10 p. 335, 26 D. de sapientiae nomine. spir. et litt. 26, 44 p. 197, 20 *Iudaei,* qui de lege dei -bantur (*cf.* PS. CASSIOD. Ios. antiq. 17, 3 p. 482). un. eccl. 19, 51 p. 299, 6 de meridie. gest. Pelag. 30, 54 p. 107, 14 de iudicio ... tamquam de victoria. in euang. Ioh. 123, 5 de honoribus. serm. 43, 1, 3 de ... fide ... -andum est. *talia passim.* SACR. Greg. 201, 6 de tuis beneficiis. PS. CASSIOD. Ios. antiq. 9, 4 p. 263 Syri de regum antiquitate -antur. 17, 6 p. 489 super eorum morte velut de rebus -bare magnificis. CASSIOD. var. 11, 5, 6 p. 334, 32 in domino de promerita ubertate -entur. orat. p. 468, 19 de sententia boni principis. *sic al.* **in** (*accedit ad notionem gaudendi, gratulandi sibi: infra l. 30. 65. 67. 70 al.*): CIC. Lig. 25 in hoc ... -emini per me licet vos provinciam fuisse Caesari tradituros. fin. 4, 51 illi ... non dabunt fortasse vitam beatam habere, in quo possit iure -ari. Tusc. 1, 48 *p. 2094, 45.* off. 2, 59 in hoc. nat. deor. 3, 87 in virtute. epist. 2, 16, 3 *p. 2094, 47.* MAT. Cic. epist. 11, 28, 3 in facinore. SVET. Cal. 12, 3 *p. 2093, 72.* ITALA II Thess. 1, 4 (Tert. scorp. 13) -emur in vobis in ecclesiis dei pro tolerantia vestra (ἐν ὑμῖν ἐγκαυχᾶσθαι). TERT. cult. fem. 2, 3 p. 719 -abitur Christianus etiam in carne. ITALA Ier. 9, 23 (Tert. adv. Marc. 4, 13 p. 466, 8) ne -etur dives in divitiis suis, et qui -atur, scilicet in deo -etur (*eundem locum respiciunt*: LVCIF. Athan. 2, 2 VVLG. II Cor. 10, 17 AVG. civ. 17, 4 p. 209, 14 *sqq.* D. *v. et* HIER. in Ier. 3, 22, 3 p. 170, 22. in deo: ITALA I Cor. 1, 31 [Tert. adv. Marc. 5, 5. p. 587, 25] qui -atur, in deo -etur [*hinc* RVFIN. Adamant. 1, 22. AVG. civ. 18, 32 p. 303, 21 D. *al.*]. CYPR. testim. 3, 10 p. 102, 15 in ipso *deo* -andum. VVLG. psalm. 5, 12 -bantur in te, *domine,* omnes [וְיַעְלְצוּ]. Rom. 2, 17. AVG. civ. 17, 4 p. 205, 26 D. in se, non in domino, -antibus adversariis. c. Pelag. 1, 2, 5 spir. et litt. 13, 22 p. 175, 21. serm. 183, 6, 10 non in deo sed in homine. LEO M. serm. 5, 1 p. 153 *et al.* in nomine dei: ITALA Zach. 10, 12 [Cypr. testim. 2, 6], *hinc* PS. AVG. spec. 2 p. 304, 11 VVLG. Sirach 50, 22. in Christo: AMBR. Iac. 1, 6, 21 VVLG. Phil. 3, 3 AVG. c. Pelag. 3. 7, 22 LEO M. epist. 165, 9 in filio dei non sit Christianis erubescendum, sed constantissime -andum. *et crebro*). ITALA I Cor. 3, 21 (Tert. adv. Marc. 5, 6 p. 592, 7) nemo -etur in homine, *cf. supra l. 41* (VVLG. in hominibus. *gr.* καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις). IREN. 1, 30, 6 exsultantem Ialdabaoth in omnibus his, quae sub eo essent, -atum et dixisse. HIL. in Matth. 19, 5 in *lege* (32, 3 VVLG. Sirach 39, 11 Rom. 2, 23 RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 114, 28 AVG. c. Pelag. 1, 8, 13 p. 433, 15 *et saepius*). PRISCILL. tract. 1, 2 p. 4, 8. AMBR. hex. 4, 8, 31 in viribus corporis aut pulchritudine (*adp.* in potestate ... nos ... iactemus). ITALA II Cor. 12, 5 (Ambr. parad. 1, 1) pro me non -bor, nisi in infirmitatibus meis (RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 55 p. 45, 15. 1, 56 p. 46, 19 AVG. civ. 14, 9 p. 21, 19 D.). AMBR. Noe 22, 81 in criminibus. Iac. 1, 6, 21 in operibus meis, *opp.* in Christo (HIER. epist. 22, 37, 4 APRING. 3, 17). CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 95, 19 in orthodoxo dogmate -antes (σεμνυνόμενοι). *ibid.* Rustic. p. 141, 24 in hoc (φιλοτιμούμενοι). HIER. in Ier. 3, 22, 3 p. 171, 2 in suis virtutibus. VVLG. Gal. 6, 14 in cruce ... Christi (*hinc* HIER. epist. 17, 3, 3 NICET. fid. 7 p. 17, 8). HIER. epist. 21, 34, 7 id in quo filius senior -atur. 147, 1 -aris in [carne et] confusione tua. *et saepius.* PELAG. in I Cor. 11 p. 749[D] mulieres ... -antes in crinibus. VVLG. Iudith 9, 9 in lanceis. psalm. 48, 7 in multitudine divitiarum (יִתְהַלָּלוּ). 51, 3. 96, 7 in simulacris. 105, 47 -emur in laude tua, *domine.* Sirach 3, 12 ne -eris in contumelia patris tui (μὴ δοξάζου ἐν ἀτιμίᾳ πατρός σου). 11, 4 in vestitu. 17, 8 in mirabilibus *dei.* Is. 43, 14 detraxi ... Chaldaeos in navibus suis -antes (בָּאֳנִיּוֹת רִנָּתָם). Ier. 50, 38 *Babylonii* in portentis -antur. Bar. 6, 58 in *vase.* Rom. 5 2 -amur in spe gloriae filiorum dei. II Cor. 10, 15 in alienis laboribus. 10, 16 non in aliena regula in iis quae praeparata sunt -ari. 11, 12 in quo. Gal. 6, 13 in carne vestra; *et passim.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 2, 17 p. 106, 9 in hac sollemnitate. AVG. perf. iust. 33 p. 34, 13 in sua iustitia, non in ipsius iudicis misericordia -ari. SVLP. SEV. dial. 1, 10, 4 discerent potius deo in humilitate servire, non in signis et virtutibus -ari. AVELL. 679, 8. APRING. in apoc. 3, 17 in scientia aut fide. MVTIAN. Chrysost. hom. 2, 3 p. 248. PASS. Petr. 8 ignoras ... gloriam in qua -or. *ibid.* scis me ignorare in quo -aris. **ex:** TRACT. in Luc. 1, 6 ut ... victores ... -rentur ex actibus. AVG. spir. et litt. 29, 50 p. 205, 3 nemo ... -etur ex eo quod videtur habere. COD. Theod. 16, 2, 16, 3 (*a. 361*) audere ... et -ari ex fide semper volumus. **super:** APVL. Socr. 11 p. 145 *p. 2095, 55.* VVLG. Iudith. 10, 8. AVG. in epist. Ioh. 8, 8 super se. PS. CASSIOD. Ios. antiq. 17, 6 p. 489 *supra l. 20.*

[Knoche]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2 *additur quomodo (per adverbia sim., ablativos)*: RHET. Her. 4, 4, 6 continuo. CIC. Vatin. 29 intolerantissime. har. resp. 16 nimis (BELL. Alex. 70, 2). Lig. 25 vel cum mendacio. parad. 15 honeste. nat. deor. 3, 87 r e c t e (*cf.* fin. 4, 50. 51 iure). Tusc. 2, 30 re succumbere non oportebit v e r b i s -antem (HIL. in Matth. 21, 6 verbis inanibus. *cf. et* PS. AVR. VICT. epit. 1, 19 isto dicto. *v. et infra l. 19*). Att. 1, 16, 8 i n s o l e n t e r (CAES. Gall. 1, 14, 4 HIRT. Gall. 8, 50, 4). NEP. Att. 17, 1 v e r e (*cf.* PANEG. 9 [12], 19, 5). LIV. 22, 27, 2 inmodice inmodesteque. SEN. epist. 93, 8 audacter. QVINT. inst. 11, 1, 21 aperte. CORP. V 875, 16 publice. SVET. Cal. 12, 3 assidue. APVL. flor. 17 p. 77 falso. apol. 74 intemperantissime. SCHOL. Cic. Bob. p. 77, 3 St. aequaliter (*cf.* VVLG. III reg. 20, 11 ne -etur accinctus aeque ut discinctus. Sirach 48, 4 similiter tibi, *Elia*). p. 110, 9 St. honestius. VVLG. Zach. 12, 7 m a g n i f i c e (II Macc. 15, 32). II Cor. 10, 12 non in inmensum, sed s e c u n d u m mensuram (*cf.* II Cor. 11, 18 secundum carnem). PS. CASSIOD. Ios. antiq. 17, 15 p. 505 magnum, *v. et p. 2095, 61.*

3 *additur a p u d q u e m, c o n t r a q u e m, u b i, q u a n d o, p r o q u o*: in *aliquo loco (vergit interdum ad notionem modalem, cf. supra l. 6)*: CIC. Verr. II 3, 174 i n multis epistulis ad amicos tuos -aris ([SPART. Carac. 5, 9 missis ad amicos litteris. VOPISC. Aurelian. 47, 1 quadam epistula]. Cato 26 Solonem versibus -antem videmus. AVG. civ. 2, 12 p. 66, 24 in . . . disputatione). CAES. civ. 1, 4, 2 inter suos. BELL. Alex. 15, 4 i n c o n s p e c t u n o s t r o (*cf.* ITALA I Cor. 1, 29 [Rufin. Adamant. 1, 22] coram ipso, *sed* VVLG. in conspectu eius). VVLG. Sirach 30, 2 i n m e d i o domesticorum (30, 3). Ier. 15, 17 -tus sum a facie manus tuae, *i. coram manu tua.* PS. VARRO sent. 107 in publico. a p u d, a d v e r s u s *aliquem, sim.*: CIC. off. 1, 78 licet . . . mihi, Marce fili, a p u d te -ari (CAES. civ. 3, 45, 6 dicitur eo tempore -ans apud suos Pompeius dixisse. GRAN. LIC. p. 11, 11 apud milites. PS. VARRO sent. 107 apud se). *accedit* a d: *supra l. 20.* CIC. Tusc. 5, 26 c o n t r a Fortunam (VVLG. iud. 7, 2 contra *dominum*). LIV. 22, 39, 9 nec -andi tempus adversus unum est. *accedit d a t i v u s*: CIC. Pis. 2 is mihi etiam -atur, *seq. acc. c. inf.* SEN. benef. 6, 23, 7 *p. 2098, 40.* q u a n d o: TERT. spect. 29 ad martyrum palmas, *i. quando palmas accipient.* VVLG. prov. 27, 1 ne -eris in crastinum. p r o *aliquo*: VVLG. II Cor. 5, 12 occasionem damus vobis -andi pro nobis (καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν). II Cor. 12, 5, *cf. p. 2096, 54.*

4 *a b s o l u t e*: CIC. dom. 92 hic tu me etiam -ari vetas (*ibid.* de me praedicare). har. resp. 8 quomodo ipse -ari s o l e t (Phil. 2, 5 POLLIO Cic. epist. 10, 32, 2 QVINT. inst. 2, 11, 7). fin. 2, 51 tu ipse mihi -ari videbare. Cato 11 Salinatori . . . -anti atque ita dicenti, *seq. orat. recta.* Tusc. 1, 101 cum Perses . . . dixisset -ans (*cf. supra l. 30.* SALL. Catil. 23, 3). SALL. Iug. 53, 8 in victoria vel ignavis -ari licet, advorsae res etiam bonos detrectant. PHAEDR. 3, 8, 7 nec -antis sustinet fratris iocos *soror.* QVINT. decl. 351 p. 387, 29 in qua parte etiam -ari potest, ut dicat se odisse etiam aliena scelera. TAC. ann. 14, 2. TERT. nat. 1, 1 si d e n o t a t u r, -atur (apol. 1, 12; *cf. ibid.* damnatus -atur). ITALA (Tert. orat. 22) *et* VVLG. I Cor. 4, 7 quid -aris . . . quasi non acceperis? (τί καυχᾶσαι; *hinc* TERT. pudic. 14 virg. vel. 13 p. 903 AVG. civ. 17, 4 p. 209, 22 D. *et al.*). TERT. orat. 22 p. 195, 27 periclitaris amittere, si -aris. carn. 2 p. 429. PORPH. Hor. epod. 17, 74 iactare umeros solent qui -antes incedunt. VOPISC. Car. 13, 3 -are, Aper! HIL. in Matth. 19, 5 populus insolens et -ans. CLAVD. DON. Aen. 9, 450 p. 249, 8 -bantur . . . pro magno aestimantes. CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 40, 19 magne . . . sapiant atque -entur omnes . . . episcopi (σεμνύνεσθαι). p. 89, 13 non . . . putetis, quia elatus . . . sum aut -tus (ὑπεραιρόμενος . . . καυχώμενος). HIER. epist. 22, 19, 1 -entur nuptae. 38, 2, 2 apostoli. VVLG. Iudith 1, 4 -batur *Arphaxad* quasi potens in potentia exercitus sui. psalm. 31, 11 -amini omnes recti corde (*sim.* INSCR. Revue archéol. 4 sér. XII 1908 p. 444). 73, 4 -ti sunt qui oderunt te, *domine.* 93, 3 usque quo peccatores -buntur? prov. 20, 14. Sirach 10, 30 melior est qui operatur et abundat in omnibus, quam qui -atur et eget pane (δοξαζόμενος). 43, 30 -antes ad quid valebimus? (δοξάζοντες). II COR. 12, 1 si -ari oportet. Ephes. 2, 9 ne quis -etur.

5 *nota* -ari sibi (*cf. Svennung, Orosiana p. 66*): AVELL. p. 18, 1 (*a. 383 vel 384*) dives, qui sibi de conditis vanissime -batur. PS. RVFIN. in psalm. 3, 4 ne quis sibi de se -etur. BACHIAR. repar. laps. 17 qui . . . de Israelitica sibi solum stirpe -atur. OROS. apol. 16, 6 sibi . . . dogmatum . . . titulis -atur. CASSIAN. inst. 12, 27, 1 cum sibi vel de nobilitate natalium -atur vel inflatur de saeculi . . . dignitate. SIDON. epist. 4, 1, 2 quam sibi hinc patres nostri -bantur. CARM. epigr. 587, 7 spectantes, *sc. pater atque avus,* magnum patriae columenque futurum *puerum* . . . -ari sibi laetamque senectam (-ari sibi *ἐπεξηγετικῶς positum;* 'sibi' ἀπὸ κοινοῦ). s e *(acc.)* - a r i? IVL. VAL. 2, 17 ego nomine hoc participato me -er (*at* me *potius abl. cf. H. Stengel, de Iul. Val. usu pronominum, Marburg 1909 p. 17*).

B *g l o r i a n t u r c i v i t a t e s, t e r r a e, t r i b u s, sim.*: VAL. MAX. 3, 1 ext. 1 viderint Athenae, utrum Alcibiadem lamententur an -entur (*de structura v. p. 2095, 62.* 4, 3, 6 Athenae doctrina sua -entur. 8, 12 ext. 2 -antur Athenae armamentario suo). SEN. dial. 6, 21, 1 *urbes* quae v e t u s t a t e -antur (*cf.* VVLG. Is. 23, 7 insula Tyri -batur . . . in antiquitate sua). PLIN. nat. 8, 174 pullis *onagrorum* ceu praestantibus sapore Africa -atur. 12, 73 Arabia . . . ladano. 14, 69 Campania . . . Trifolinis *vinis.* MART. 1, 61, 11 te, Liciniane, -bitur nostra nec me tacebit Bilbilis. 10, 92, 2 *Mario* -atur Atina. PLIN. paneg. 30, 1 Aegyptus alendis augendisque seminibus (AVG. civ. 18, 39 p. 31, 5 D. *Aegyptus* solet falso et inaniter de suarum doctrinarum antiquitate -ari). APVL. met. 6, 4 *Samus* sola partu vagituque et alimonia *Iunonis* -atur. PANEG. 4 (9), 4, 1 civitatem istam . . . f r a t e r n o populi Romani n o m i n e -tam (*cf.* 7 [6], 22, 4). 12 (2), 4, 5 terra Cretensis parvi Iovis -ta cunabulis. HIL. in Matth. 19, 8 divitem se . . . I s r a e l . . . legis fiducia -batur (VVLG. iud. 7, 2 Is. 44, 23 Ier. 11, 15 [*hinc* HIER. in Ier. 2, 108, 1. 146, 3 *al.*]). HIER. in Ier. 2, 84, 3 p. 128, 3 non . . . debet -ari Iuda. VVLG. Iudith 10, 8 Ierusalem. Is. 23, 12 *in imag. de Sidone*: virgo filia Sidonis. Ier. 48, 42 *Moab* contra dominum -tus est. 49, 4 *de terra Ammonitarum*: quid -aris in vallibus? AVG. civ. 14, 28 p. 56, 27 D. *terrena civitas* in se ipsa, *caelestis* in Domino -atur.

C *g l o r i a n t u r r e s (quasi personis substitutae)*: 1 *i n c o r p o r e a e*: VITR. 10, 1, 2 *de machinae genere*: scansoria ratio non arte sed audacia -atur. VAL. MAX. 4, 4, 6 virtutis . . . exemplum, quo omnis aetas Romana -bitur. MIN. FEL. 9, 2 eorum vana . . . superstitio sceleribus -atur. TERT. apol. 1, 3 hoc magis -bitur potestas *legum,* quod . . . inauditam damnabunt veritatem. CYPR. epist. 10, 1 p. 490, 5 *in vobis* mater ecclesia -atur. PANEG. 10 (4), 27, 6 -andum *est* virtuti tuae . . ., quod eum viceris. VVLG. Sirach 24, 1 s a p i e n t i a . . . in medio populi sui -bitur (καυχήσεται. 24, 2). RVFIN. Greg. Naz. orat. 2, 9 p. 95, 21 *de intellectuali spiritu*: nostra . . . haec secundae derivationis splendore -antur. AVG. civ. 16, 23 p. 160, 16 D. ne circumcisio -retur. LEO M. serm. 3, 4 p. 147 de profectu dominici gregis -atur cura pastoris. COD. Iust. 12, 23, 14 pr. iustum . . . videtur isdem utrumque officium privilegiis -ari. 2 *c o r p o r e a e*: MART. 14, 95, 2 *loquitur phiala*: -or arte. TERT. resurr. 60 p. 121, 24 *navem* conspeximus etiam titulo restitutionis -antem. ITALA (Tert. adv. Marc. 5, 5 p. 587, 24) *et* VVLG. I Cor. 1, 29 ne -etur omnis caro (*cf.* RVFIN. Adamant. 1, 22). VVLG. Is. 10, 15 numquid -bitur securis contra eum qui secat in ea. Rom. 11, 18 tu . . . oleaster . . . noli -ari adversus ramos, *sc. olivae cui insertus es* (*cf.* AVG. epist. 61, 2 p. 224, 7 non . . . debent -ari sarmenta, quia . . . sunt *eqs.*). PS. RVFIN. in Os. 14, 10 agri . . . floribus -antis.

D *g l o r i a n t u r n u m i n a, d i al.*: SEN. benef. 6, 23, 7 natura nihil habet quo magis -etur aut certe cui -etur *quam hominem* (*de struct. v. p. 2097, 34*). CLAVD. DON. Aen. 7, 545 p. 83, 8 quantum F u r i a -atur, quantum sese extollit (7, 550 p. 83, 22). RVFIN. hist. mon. 29 p. 454[A] si hoc verum esset quod -tus est daemon. *d e d e o (fort. i. q. glorificari)*: CYPR. epist. 39, 5 p. 584, 15 in talibus servis laetatur dominus, in eiusmodi confessoribus -atur. VVLG. Is. 49, 3 dixit . . . dominus: in te, *Israel,* -abor (ἐνδοξασθήσομαι. אֶתְפָּאָר). *de o v i b u s, i. de Christianis*: AVG. serm. 47, 10, 16 quae sunt fortes? de sua iustitia -antes.

adposita *et* ***synonyma*** (ad I): efferri: *p. 2097, 58.* sese extollere: CLAVD. DON. Aen. 7, 545 p. 83, 8. exultare: SVET. Cal. 41, 2 MIN. FEL. 23, 1 VVLG. psalm. 31, 11. prae se ferre: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 438, 34 B. gaudere: LIV. 34, 7, 9 MIN. FEL. 23, 1 TERT. anim. 58 p. 395, 5 AVSON. 405, 1 PS. VARRO sent. 51 COD. Theod. 16, 2, 16, 3 (*a. 361*) BAVDON. 28. gratulari: CYPR. epist. 54, 2 p. 622, 6. se iactare: PHAEDR. 3, 8, 7 SPART. Carac. 5, 9 AMBR. hex. 4, 8, 31. iactitare: HIER. epist. 61, 3, 1. inflari: ORIG. in Matth. 18, 81. insignem incedere: CLAVD. DON. Aen. 10, 20 p. 294, 23. insolentem esse: HIL. in Matth. 19, 5. insultare: SEN. benef. 6, 4, 6. loqui: elata: CYPR. test. 3, 4 p. 116; excelsa: AVG. civ. 17, 4 p. 205, 20 D.; sublimia: VVLG. I reg. 2, 3 (*cf. et* magna eloqui: MIN. FEL. 38, 6). mendacem esse: VVLG. Iac. 3, 14. ostentare factum: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 438, 34 B. praedicare: AVG. nupt. et concup. 2, 14 p. 266, 9. profiteri: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 438, 34 B. magne sapere (μέγα φρονεῖν): *p. 2097, 57.* superbire: ORIG. in Matth. 18, 81. *o p p o s i t a*: defendere: CIC. Cael. 45. dolere: MAT. Cic. epist. 11, 28, 3. erubescere: SEN. dial. 7, 23, 2 epist. 87, 4. 23 AVG. civ. 2, 26 p. 92, 15 D. nupt. et concup. 1, 8 LEO M. epist. 165, 9. excusare: SEN. contr. 1, 1, 16. exerceri: SEN. contr. 4 pr. 2. frui: MIN. FEL. 31, 5. haud negare: SVET. Tit. 10, 2; *cf.* OPTAT. 2, 14 p. 49, 12. paenitet: LIV. 10, 23, 5. pudet: LIV. 8, 4, 3. uti: SEN. epist. 74, 18.

gerundium: *gen.*: CIC. Cael. 45 defendendi haec c a u s a, non -andi loquor (LIV. 45, 22, 15 PAVL. FEST. p. 201). LIV. 22, 39, 9 tempus *v. p. 2097, 33.* 38, 49, 6 cupiditas -andi de me. QVINT. inst. 11, 1, 21 genus. HIL. in Matth. 12, 9 de se iactantiam. PRISCILL. tract. 8, 119 fiducia. VVLG. II Cor. 5, 12 occasionem, *v. p. 2097, 37.* AVG. civ. 14, 15 p. 37, 33 D. libido (*syn.* iactantia). 18, 41 p. 317, 11 studium. *cf. et p. 2099, 34.* *abl.*: CIC. parad. 15 -ando se et praedicatione ecfert. ad Brut. 1, 17, 5 -ando . . . insectari dolores nostros. *nota*: PS. CASSIOD. Ios. antiq. 18, 7 p. 519 ad amicos -ando denuntiat. i n -ando: CIC. Brut. 71 nec mentitur. **g l o r i a n d u s, -a, -um**: *is de quo gloriari licet, qui gloria dignus est (cf. p. 2095, 48 sqq.)*: CIC. Tusc. 5, 49 nec in misera vita quicquam est

[Knoche]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

praedicabile aut -andum (*ibid.* est in aliqua vita praedicabile aliquid et -andum ac prae se ferendum [*ibid.* 5, 50]. AVG. nupt. et concup. 2, 14 p. 26, 69 *inguina* quae prius pudenda non fuerunt, sed tamquam dei opera praedicanda et -anda). VAL. MAX. 8, 15, 5 alterum *decus* summo subiungit[ur] *gens* ornamento tam celeritate quam principio -ando (*coniunge cum* '*ornamento*'). AVG. civ. 2, 26 p. 92, 15 D. tamquam honesta erubescenda sint et inhonesta -anda. nupt. et concup. 2, 52 p. 308, 20 est ... -anda concupiscentia spiritalis qua concupiscitur sapientia.

II *sensu passivo:* **gloriam et honorem accipere,** *i. q. glorificari, honorificari* (*forsitan vel gaudere [v. infra l. 28], laudari [v. infra l. 14 sqq.]*): ITALA prov. 8, 12 (Greg. M. moral. 16, 29) antequam -etur, humiliatur (VVLG. glorificetur. LXX: πρὸ δόξης). psalm. (Cas.) 22, 12 -etur omnis iurans in *domino* (VVLG. laudabuntur. LXX: ἐπαινεθήσεται). 104, 3 -amini in nomine sancto eius (VVLG. laudamini. LXX: ἐπαινεῖσθε). CYPR. epist. 11, 8 p. 502, 1 fortis et stabilis perseverantium fiducia -etur, *adp.* persequentium blasphemia retundatur, lapsorum paenitentia reformetur. 56, 2 p. 727, 21 iudicio ... dei non probantur tantum, sed etiam -antur. SORT. Sangall. 2, 3 in multo[s] -aris. 3, 4 in nullo -aris. 4, 5. 5, 6 in bono -aris feliciter (*cf. Astramps. orac. 18, 10* προκόψεις ἐπὶ καλῷ καὶ δοξασθήσῃ). 6, 7 si taceas, poteris -ar⟨i⟩. 9, 10 in magno honore -averis (*i.* -aberis). VVLG. Sirach 10, 33 pauper -atur per disciplinam (δοξάζεται δι' ἐπιστήμην) et timorem suum (*adp.* honorificatur). 10, 34. Is. 44, 23 redemit dominus Iacob et Israel -abitur (LXX: Ἰσραὴλ δοξασθήσεται. וּבְיִשְׂרָאֵל יִתְפָּאָר, *i. aut* '*Israel gloriam habebit*' *aut* '*Israel exultabit propter virtutem domini*'). 49, 3 *v. p. 2098, 46.* I Cor. 12, 26 sive -atur (δοξάζεται) unum membrum, congaudent omnia membra. Rom. 5, 11 -amur in deo per Christum. APRING. 3, 21 quid est in throno dei sedere, nisi quiescere et -ari cum deo (*cf.* BAVDON. 22)? 20, 15 quid semper videbunt, nisi se torqueri et alios -ari? VIRG. gramm. epist. 3 p. 147, 24 Donati ... exemplum proferunt dicentis: gaudetur et -atur ... in urbibus rege ... redeunte. *nota* RVFIN. Greg. Naz. orat. 8, 3 p. 239, 10 corona -andi (*v. et p. 2098, 79*), *i. q. corona gloriae.*

glōriōsus,** -a, -um. *a* gloria. *de etymologia:* AVG. in euang. Ioh. 105, 3 gloria, qua -i homines dicuntur (*cf. infra l. 59*). *aliter* ISID. orig. 10, 112 -us a frequentia claritatis dictus, pro CG littera commutata. *ibid.* -us a laurea dictus quae datur victoribus. *de orthographia:* -ōsus: VIRG. gramm. suppl. p. 1[illegible], 16 si una s, vocalis producitur, ut -us, visus. -osse: PLAVT. Stich. 277 *cod. B; cf.* NAEV. com. 108 (Gell. 7, 8, 5 *ubi cod. Vat.* -ose *ex* -asse); *v. et Arch. 5 (1888) 197.* cloriose: INSCR. christ. Silvagni 1550, 5. *notatur in titulis:* gl(oriosissimus): PAPYR. Marini 74, 7, 12. INSCR. Dessau 9217[ab]. gloriosiss(imus): INSCR. Dessau 831. GLRSMVS (*saec. sexto*): *cf. Wiener Stud. 24 (1902) p. 297.* *de compendiis in codd. cf. Lindsay, Notae Latinae p. 80, 84. 96, 104. 430, 68 al.* NOT. Tir. *passim.* *de* **notione:** *ad I:* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 447, 30 B. vanus, vecors, inanis, -us. PORPH. Hor. epod. 15, 18 *ad* 'superbus incedis': tibi placens ac -us (*cf. et* SCHOL. Verg. Veron. Aen. 1, 21). SCHOL. Ter. Bemb. Eun. prol. 31 -us iac⟨ta⟩ns verbosus. DIFF. ed. Beck p. 28, 4 -us est bonorum suorum nimius ostentator (*eadem fere* GLOSS.[L] II Abav. GL 12). *respondent graeca et hebraica haec:* ἀλαζών: PLAVT. Mil. 87 (GLOSS.[L] II Philox. GL 26. *cf. et* VVLG. prov. 25, 6 ne -us appareas [μὴ ἀλαζονεύου. אַל־תִּתְהַדַּר]). VVLG. prov. 25, 14 vir -us (ὁ καυχώμενος. מִתְהַלֵּל אִישׁ). *ad II:* DIFF. ed. Beck p. 42, 9 -us quasi prae ceteris clarus (*cf. supra l. 38 et* AVG. in euang. Ioh. 100, 1). GLOSS. Vat. Reg. 203 (ed. Merchie), 88 cleos graece, gloria latine. inde inclitus -us. *respondent graeca haec:* δεδοξασμένος *p. 2101, 37. 2104, 14.* δοξασθείς. ἔνδοξος *p. 2101, 13. 19 al.* ἐν δόξῃ *p. 2104, 59.* ἐρικυδής APVL. apol. 4. εὔδοξος. εὐκλεής *p. 2103, 18.* κύδιστος GLOSS. III 236, 27. τίμιος *p. 2101, 18.* *hebraica quae respondent suis locis adferentur.* *nota:* ISID. orig. 7, 6, 52 *vertit nomen* Aoth *per* -us (*recte, nam inesse videtur radix* הדר). 7, 10, 6 *vertit* Herodes: pellicens, -us. *differentiae:* *distinguitur a* -o: honestum: CIC. ac. 2, 140 fin. 2, 48 Tusc. 5, 43. indifferens: SEN. epist. 82, 10/11. glorius: CHAR. gramm. p. 392, 16 B. (= DIFF. gramm. VII 523, 11) glorius unius est gloriae ..., -us pluribus ex causis esse cogitur. ***de usu: *in oratione soluta passim occurrit inde a* RHET. Her. (*non ap.* VARR. CAES.), *sed apud hos tantum poetas:* PLAVT. NAEV. (*adv.. v. l. 41 et p. 2107, 1*). TER. PHAEDR. MART., *utpote dactylo repugnans.* *comparativus: inde a* CIC., *plerumque in structuris* -ius est, putatur *sim.; circumscribitur:* PLAVT. Mil. 22 gloriarum pleniorem. *superlativus: inde a* CIC., *circumscribitur:* CYPR. eleem. 15 p. 385, 8 multum beata et -a. EXPOS. tot. mundi 30 p. 110 valde -us (31 p. 111). *de adverbio cf. p. 2106, 80.* [*dub. trad.:* HIL. hymn. 3, 1 VVLG. Is. 45, 2. *substituitur in codd. pro* glareosus: PLIN. nat. 22, 133.]

I ***gloriarum plenus,*** *gloriator, is qui gloriatur, i. qui sua ipsius facta, virtutes ostentat; pertinet et ad fastidium, superbiam.*
A *de animantibus:* 1 *de hominibus:* PLAVT. Bacch. fragm. 12 Praenestinum opino esse, ita erat -us. Capt. 58 hic ... nec meretrix mala *est* neque miles -us (*de milite:* PLAVT. Curc. 633 ut fastidit -us. Mil. 87 *infra l. 6.* 89 miles meus erus ... -us, impudens, stercoreus, *eqs.* TER. Eun. 31 parasitus colax et miles -us [*cf.* 38 parasitum edacem, -um militem. *plur.:* CIC. Lael. 98. AMM. 28, 9, 12 ut *parasiti* sufflant milites -os]. CIC. off. 1, 137 imitari militem -um. FRONTO p. 121, 19 N. num ego tibi videor -um militem erudisse? *de titulo comoediae Plautinae:* PLAVT. Mil. 87 Alazon Graece huic nomen est comoediae: id nos Latine -um dicimus. *hinc* Gloriosum [*pro subst.*] *titulum fuisse putant A. Fleckeisen [praeeunte G. E. Lessing] mus. Rhen. 14, 628 et Th. Birt, Kritik und Herm. p. 153. sed codices ita tradunt:* ⟨mi⟩les gloriosus exp⟨...⟩ *A.* incipit miles -us *BD.* *plenum titulum testantur* FEST. p. 305 M. Plautus in Milite -o. GRAMM. *passim., v.* VII *ind. p. 614.* DON. Ter. Phorm. pr. 1, 11 apud Plautum in Milite -o; *respicere videntur eundem titulum nonnulli eorum auctorum quos supra laudavi [ex. gr. supra l. 3 sq.], certe et* FRONTO p. 178, 19 N.). PLAVT. Curc. 471 qui mendacem et -um *convenire volt,* apud Cloacinae sacrum *quaerito.* Pseud. 674 me ut -um faciam et copi pectore. 794 *coquom* multiloquom -um insulsum inutilem. Truc. 157 *de meretricibus:* vos ⟨ne⟩quam et -ae. RHET. Her. 4, 51, 65 totam ... naturam cuiuspiam ponunt ante oculos aut -i ... aut invidi aut tumidi aut avari. CIC. Phil. 14, 13 iniuriae dolor facit me praeter consuetudinem -um. de or. 3, 115 avari species (*i.* χαρακτήρ), seditiosi, -i (*cf.* 2, 250 *genus* morosum, superstitiosum, suspiciosum, -um, stultum). Tusc. 2, 33 si nulla est patientia, quid exornamus philosophiam aut quid eius nomine -i sumus? 3, 69 Aristoteles ... ait veteres philosophos aut stultissimos aut -issimos fuisse. epist. 11, 14 crede mihi, homini non -o (*cf.* LIV. 35, 49, 7. GELL. 13, 31, 1 homo inepte -us). PETRON. 56, 4 lanā oves nos -os faciunt, *i. efficiunt, ut nobis lana vestitis gloriari liceat.* 75, 11 non sum de -is. PLIN. nat. 35, 69 *Parrhasius ostendebat (pingendo) demon Atheniensium* -um ⟨modestum *addi vult Mayh.*⟩, excelsum humilem. PLIN. epist. 4, 2, 5 *Aquilius Regulus* in summa infamia -us *est* (*an i. q.* gloriae cupidus? *v. p. 2106, 73*). GELL. 1, 2 in quendam iactantem et -um iuvenem. AVSON 335, 5 ne me nescias -um: coeptos inter prandendum versiculos ante cenae tempus absolvi. 419, 33 in tanti te oratoris fastigium -us attollis. TERT. adv. Marc. 4, 36 p. 545, 2 -issimus ille observator praeceptorum (*adulescens, Matth. 19, 20 al.*). VVLG. prov. 25, 6 *p. 2099, 46.* 25, 14 *p. 2099, 56; adp.* promissa non complens. 2 *de animalibus: de pavone:* PLIN. nat. 10, 44 -um ... animal. *de gallo gallinaceo: v. p. 2107, 11.* 3 *de numinibus:* MART. 12, 8, 7 *dea Roma* praeside -a tali, *sc. Traiano.* *fort. huc pertinet* CLAVD. DON. Aen. 7, 541 p. 82, 9 *dea* -a de malis alienis (*i. exultans, triumphans, cf. ibid. l. 10. 16*).

B *de actibus et rebus:* 1 *de incorporeis:* CIC. Flacc. 52 ubi illa magnifica et -a ostentatio civitatis? (fin. 4, 68 -a ostentatio in constituendo summo bono. FIRM. err. 4, 2 p. 10, 15. *cf. et* APVL. Plat. 1, 18 inperitiae morbum ex -a iactatione contingere). NEP. Tim. 4, 2 nihil ... umquam neque insolens neque -um ex ore eius exiit. VAL. MAX. 8, 14 ext. 1 dulcedinem gloriae, paene adieci -am. PLIN. epist. 1, 8, 5 *de quadam oratione: genus materiae* est paulo quasi -ius et elatius. TERT. cult. fem. 1, 1 p. 701 *de laeto habitu.* FRG. epist. Pelagian. (ed. Morin, Rev. Bénéd. 34, 1922, 267) I 30 superbia ... et -a ... elatio. 2 *de epistulis:* PLIN. epist. 3, 9, 13 miserat ... epistulas Romam ... iactantes et -as. 3 *de civitate:* VVLG. Soph. 2, 15 haec est civitas -a habitans in confidentia (*intellego* '*civitas sibi placens*' [*gr.* ἡ πόλις ἡ φαυλίστρια]; *si verba hebraica respicias* [עַלִּיז], *spectet ad urbem frequentem, bene habitatam, v. p. 2104, 33*).

II ***gloriae plenus.*** *dicitur et de eo qui gloriam habet et de eis rebus quae gloria dignae sunt vel alicui gloriam adferunt, praecipue cum dativus accedit.* **A** ***sensu generali:*** *pertinet ad claritatem et bonam famam; inde a saec. II sensu paulo latiore spectat et ad laudem et honorem (v. infra l. 75); ab* ECCL. *non raro de eis dicitur qui apud deum aut fratres Christianos gloriam et honorem habent (v. infra l. 83 sqq. p. 2101, 15. 23. 43 al.). inde a saec. IV attribuitur et eis hominibus rebusque, de quibus ceteri loquuntur quamcumque ob causam, ita quidem ut accedat ad notionem verborum* '*dives*' '*nobilis*' *aliorumque, quibus singula bona externa significantur (v. infra l. 76. p. 2101, 21).* 1 *de hominibus:* **a** *pro adiectivo:* PLAVT. Epid. 301 magnus miles Rhodius, raptor hostium, -us (*item de milite:* SEN. clem. 1, 13, 1 TERT. nat. 2, 9 p. 112, 2 coron. 1 in deo. CYPR. epist. 46, 2 p. 605, 3. 51, 2 p. 616, 2 Christi miles. FIRM. math. 4, 11, 4). CIC. Sest. 134 familiam gladiatoriam ... speciosam, nobilem, -am. VAL. MAX. 2, 2, 3 litterarum -issimum contemptorem *Marium.* APVL. met. 9, 24 *de femina* (CYPR. eleem. 15 p. 385, 18 multum beata mulier et -a. FIRM. math. 6, 32, 29 uxores -as et divites. AVG. serm. 37, 2, 2 mulierem [*adp.* conspicuam]. SVLP. SEV. dial. 2, 12, 5 virginem. *de titulis v. p. 2102, 24*). MIN. FEL. 38, 5 *p. 2105, 79.* TERT. anim. 30 Aborigines ... -i, *sc. ob victoriam.* ieiun. 11 *ironice:* -issimam ... multitudinem psychicorum. adv. Marc. 4, 29 p. 519, 27 Salomon -issimus. PORPH. Hor. carm. 3, 5, 48 'egregius exul': hoc est -us. CYPR. laps. 2 p. 237, 15 confessores virtutis ac fidei laudibus -os (epist. 14, 2 p. 510, 20. 52, 2 p. 618, 5. 55 p. 630, 21). mort. 26 p. 313, 27

[Knoche]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

apostolorum -us chorus (NICET. hymn. p. 84, 7 B.). epist. 6, 4 p. 484, 7 senem. 16, 3 p. 519, 12 servos dei. 39, 1 p. 581, 21 martyribus -is (FILASTR. 149, 4. AVG. civ. 8, 19 p. 349, 22 D. martyres nostri ... noverant se fieri salvos et -issimos in aeternum. 20, 13 p. 437, 30 D. serm. 280, 5, 5. 334, 1. 334, 2 o -e martyr. SACR. Greg. 133, 1. *de singulis martyribus*: AVG. civ. 22, 8 p. 574, 23 D. *de Stephano* [*ibid.* p. 577, 17. 579, 32. in euang. Ioh. 95, 3]. c. Pelag. 4, 8, 21 *de Cypriano* [4, 8, 24. 4, 10, 27. 4, 11, 29. 4, 12, 32. gesta Pelag. 25 p. 79, 2]). 40 p. 586, 9 sacerdotibus. 73, 10 p. 785, 10 -i ducis (AMM. 31, 5, 19 Claudio *Augusto* -o ductore. SCHOL. Cic. Bob. p. 167, 27 St. ducibus). MOYS. Cypr. epist. 31, 5 p. 561, 17 -o episcopo. PANEG. 11 (3), 15, 2 collega. FIRM. math. 3, 3, 7 nobilem patrem et -um (6, 12, 11; *cf. et* VVLG. Sirach 44, 1 laudemus viros -os et parentes nostros, ἐνδόξους). 4, 10, 8 criticos bonos benignos -os. 4, 11, 4 athletas (4, 12, 10. AVG. civ. 14, 9 p. 21, 27 athletam Christi). Ps. HIL. libell. 1 David. 10 Paulo (21). CLAVD. DON. Aen. 6, 689 p. 597, 26 filium. VVLG. I Esdr. 4, 10 Asenaphar magnus et -us (ὁ μέγας καὶ τίμιος. רַבָּא וְיַקִּירָא; *fort. titulus Assyriorum*). Esth. 12, 6 Aman ... erat -issimus coram rege, ἔνδοξος. AVG. civ. 2, 24 p. 89, 15 D. victor civium. SVLP. SEV. dial. 1, 18, 6 discipulus ... merito -us. COD. Theod. 14, 9, 3 (*a. 425*) adulescentiam -am, *i. filios nobilissimorum.* SALON. in prov. p. 977[C] frater ... -us, id est clarus doctrina et eruditione Scripturarum (*opp.* idiota et simplex). OP. imperf. in Matth. 5 p. 664 -iores filii dei. CASSIOD. in psalm. 23, 9 '-i' enim possunt et terrarum principes dici; 'rex gloriae' nemo potest nisi solus altissimus inveniri. 49, 8 doctor. MVTIAN. Chrysost. hom. 26, 2 *adp.* admirabilis. COD. Iust. de cod. confirm. 1 electis viris -issimis tam doctrina legum quam experientia rerum ... pollentibus (*cf.* de emend. cod. 4). **b** *ponitur pro substantivo* (*cf. etiam p. 2105, 43*): PAVL. FEST. p. 3 -um eum putabant esse *antiqui*, qui farris copia abundaret. ITALA Is. 10, 33 (Tert. adv. Marc. 4, 15 p. 466, 17) dominus virtutum conturbabit -os, *adp.* elati. CLEM. ad Cor. 3 exsurrexerunt ... non -i supra -os (οἱ ἄδοξοι ἐπὶ τοὺς ἐνδόξους). CLAVD. DON. Aen. 5, 238 -us extitero. 9, 614 p. 268, 13. VVLG. prov. 12, 9 -us et indigens pane, *opp.* pauper (τιμὴν ἑαυτῷ περιτιθείς. מְתַכַּבֵּד). Sirach 11, 6 -i traditi sunt in manus alterorum. *supra*: multi potentes. 25, 7 *speciosus est* -is intellectus et consilium (δεδοξασμένοις). 48, 6 confregisti ... -os, *o deus.* Is. 5, 14 descendent ... sublimes -ique ... ad infernum. 45, 2 -os terrae humiliabo; וַהֲדוּרִים אֲיַשֵּׁר; *discrepat gr.*: ὄρη ὁμαλιῶ (PAVL. NOL. epist. 45, 3 p. 381, 21 -us terrae, *opp.* Christi perfectus imitator. GREG. M. epist. 3, 33). MART. CAP. 5, 448 laudibus prosequi -um. MVTIAN. Chrysost. hom. 25, 2 contemne gloriam et eris -us (ἔνδοξος). **c** *pro titulo (saepe in allocutione); inde a temporibus Diocletiani. primitus Augustorum fuisse videtur titulus, mox ab episcopo Romae aliisque episcopis usurpatus. deinde datur omnibus eis hominibus, quibus et appellatio 'gloria vestra' tribuitur. postremo dicitur de diversis personis aliqua dignitate vel auctoritate insignibus. legitur plerumque gradu elativo. de principe*: CORP. VIII 20989 (*a. 311/2*) Maxentio ... invicto et -issimo semper Aug(usto) (*cf.* EPIST. syn. Arim. [Hil. coll. antiar. A VI] p. 87, 4 [*a. 359*] domino merito -issimo ac victoriosissimo Augusto Constantio. HIL. ad Const. 1, 2 -issime Auguste. EPIST. pontif. 212, *a. 353/4* [Hil. coll. antiar. A VII] p. 89, 5). RVF. FEST. 1 -issime princeps (AVR. epist. p. 1011[A] -issimorum principum Christianorum ... auctoritas. ALC. AVIT. epist. 9 [9] p. 43, 6. 48 [43] p. 77, 24. 93 [83] p. 100, 3. COD. Iust. 1, 1, 83 -issime principum). AVX. Hil. c. Aux. 13 beatissimis et -issimis imperatoribus (*de iunctura v. infra l. 68. dicitur de Christianis tantum imperatoribus.* EPIST. syn. Arim. [Hil. coll. antiar. A V 1] p. 78, 13, *a. 359.* EPIST. conc. Aquil. Migne 13, 587[B]). EPIST. syn. Arim. (Hil. coll. antiar. A VI) 3 p. 88, 19 (*a. 359*) divina pietas -issimum te semper faciat vindicem, *o imperator* (*cf.* FAVSTIN. MARCELL. 34 p. 107[C]. CANON. 49, 4 [636] -e imperator. COD. Iust. 1, 1, 8, 25). CANON. 62 [724] consulatum -issimi Honorii. ALC. AVIT. hom. 26 p. 146, 28 -issimus praesul. CASSIOD. var. 10, 10 *litterae Amalasvinthae* ad clementissimum et -issimum principem (COD. Iust. 1, 1, 8 tit. [*a. 534*]. 1, 1, 8, 39). *de episcopo*: NOVATIAN. Cypr. epist. 30, 8 p. 556, 16 beatissime ac -issime papa (POTAM. epist. ad Athan. p. 1416[C] fratri -issimo ac beatissimo Athanasio episcopo; *de iunct. cf. supra l. 58*). CORP. VIII 21570 (*a. 422*) sancti semperque -i patris nostri Nemessani. ALC. AVIT. epist. 41 (87) p. 69, 7 *de papa*: in Christo -issimo. *de diversis hominibus gradu quodam honoris conspicuis*: *de praefecto*: CORP. VI 32051, 3 (*s. IV*) praetorio. COD. Iust. 1, 3, 53, 2 (*a. 533*) urbis (*cf. L. M. Hartmann, Unters. z. Gesch. d. byz. Verw. [1899] p. 44. 47.* COD. Iust. 5, 70, 7, 6. 9, 13, 1, 1[C] vir -issimus, praefectus urbis. GREG. M. epist. 7, 34 [*a. 597*]). *v. et* COD. Theod. 1, 1, 6 (*a. 435*) Antiochus amplissimus adque -issimus praefectorius ac consularis (COD. Iust. 1, 17, 2, 9. GREG. M. epist. 9, 125 [*a. 599*] *ad Gregorium expraef.* -e fili. *et passim*). *de patricio*: INNOC. de coll. 5 p. 169 -issimo patricio Strategio. GREG. M. 3, 33 (*a. 593*) *de patricio Galliarum.* 5, 6 *de exarchis.* 7, 26 (*a. 597*) *de exarcho mortuo.* 9, 38 (*a. 598*) -o Venantio patricio (*de eodem* 9, 119 [*a. 599*]; *maritus patriciae erat, fortasse ipse quoque patricius*). 13, 47 (*a. 603*) *de Comitiolo, qui patricius et mag. mil. erat, v. et* 13, 49. *de Belisario*: IORD. Get. 171. 214. 215. 254. 262. - *de Narse*: INSCR. Dessau 832 Narses vir -issimus. *de Smaragdo, qui exarchus fuit*: GREG. M. epist. 1, 16[a] -us chartularius. *de magistro militum* (*cf. Hartmann l. l. p. 35*): INSCR. Dessau 831 gloriosiss. et excell. magistro militum. 9217[a b]. COD. Iust. 8, 53, 36, 1 (*a. 531*). INSCR. christ. Rossi II 8, 14 Iohannes. GREG. M. epist. 8, 12 *Maurentius* (9, 133 *et passim*). 9, 16 *Apollonius.* 9, 102 (*a. 599*) *Aldius, mag. mil., qui et* 'vir magnificus'. *de senatoribus*: COD. Iust. 1, 14, 8 pr. (*a. 446*) -issimo coetu vestro, patres conscripti. NOVELL. Iust. 62, 2. app. 7, 27 viros -issimos ac magnificos senatores. *de officialibus in aula Augusti aut regum muneribus fungentibus*: CONC.[S] I 3 Rustic. p. 50, 35 per magnificentissimum et -issimum Candidianum comitem domesticorum (p. 52, 16 *de eodem*: -o viro, *gr.* ἐνδοξοτάτῳ). vers. Tur. p. 59 3. p. 57, 20 magnificum et -um comitem *eqs.* p. 114, 8 *de Iohanne comite* (*superl.*). COD. Iust. de cod. comp. 1 (*a. 528*) -issimum quaestorem sacri nostri palatii et ex consule (*cf. ibid.* 2. 6, 28, 4, 3 [*a. 531*]. NOVELL. Iust. 35, 7. 10. 114 tit.). GREG. M. epist. 3, 7 *de Sebastiano cancellario.* 7, 23 -os eunuchos. CASSIOD. chron. II p. 160. p. 1358 *Eutharicus.* GREG. M. epist. 9, 230 *de Claudio apud Reccaredum regem amplissimos honores optinente. de consulibus*: COD. Iust. 2, 7, 23, 5 (*a. 506*). 11, 43, 8, 1. *de gradu honoris non satis constat*: NOVELL. Iust. app. 7, 1 Liberio viro -issimo (*senatori?*). GREG. M. epist. 2, 27 -um dominum Appionem. *de feminis nobilibus*: GREG. M. epist. 7, 8 (*a. 596*) de -a ... Maria patricia (9, 83 *de Rusticiana.* 11, 25). 7, 27 *de uxore praef. urb.* (7, 34). 8, 22 *de filia patricii.* 9, 101 *de uxore scholastici. de regibus*: CORP. V 6418 dominus Atalaricus, rex -issimus. ALC. AVIT. epist. 34 (31) p. 64, 27 -issimo viro Theoderico. CASSIOD. in psalm. 1. ANTHIM. praef. p. 7, 3 -issimum Theudericum regem Francorum. CORP. XII 2097 -issimi Dagoberti. VEN. FORT. vita Leob. 18, 60 *de Childeberto.* EVG. TOLET. hex. praef. pros. 2 -o ... domino Chindasvinto. GREG. M. epist. 1, 141 (*a. 591*) filium -issimum Reccaredum (*cf. inscriptionem mutilam* CORP. XII 5345 [*a. 593*]). 11, 35 (*a. 601*) *de rege Anglorum.*

2 *de rebus incorporeis, actibus, eventibus, condicionibus*: CIC. Sest. 27 o diem illum, ... mihi ... ad posteritatis memoriam -um! (Lig. 37 ille dies tibi -issimus, populo Romano gratissimus fuit. Phil. 14, 3 D. Bruto. TAC. hist. 5, 17 *opp.* ignominiosus. PRISCILL. tract. 4, 75 p. 57, 14 *de Pascharum die* [*cf.* AVG. serm. cod. Guelf. ed. Morin 5, 1 p. 19, 2 diem quem fecerat *Christus* moriendo luctuosum fecit resurgendo -um]. VVLG. Is. 58, 13 *de die sabbati*). Sest. 130 Metelli casum vel -um vel gravem. Cael. 18 mihi quidem molestam, sibi tamen -am victoriam consecutus (LIV. 5, 53, 4 nobis ac posteris nostris. 37, 54, 10 *adp.* dives. 45, 22, 13 -ior est. VAL. MAX. 2, 7, 6 -am victoriam et speciosa spolia referentem [9, 3, 4]. SVET. Tib. 52, 2. PANEG. 7 [6], 6, 3 imperatoris ... vulnere. TREB. Claud. 6, 3 ut ... eius ... fieret -ior toto orbe victoria. ARNOB. nat. 7, 49 *adp.* inlustris. VEG. mil. 2, 24 p. 59, 14. AVG. serm. 284, 5 -issima et plena victoria. *al. cf.* CLAVD. MAM. anim. p. 134, 13 -um victoriae genus). Deiot. 40 *monumenta clementiae*, si in privatis -a sunt, multo magis commemorabuntur in regibus. Phil. 2, 25 -issimi facti (fin. 1, 37 de clarorum hominum factis inlustribus et -is. CLAVD. DON. Aen. 10, 371 p. 340, 21 *opp.* ludibria. ACT. Achat. 1 servorum dei. AVSON. 437, 2 ad ostentationem -i facinoris [SCHOL. Cic. Bob. p. 82, 24 non ... criminosum, sed -um et militare facinus]). Phil. 2, 32 quae *res est gesta* -ior, quae commendatior hominum memoriae sempiternae? (*cf.* Att. 4, 16, 8 LIV. 45, 19, 14. SEN. benef. 3, 7, 3 non est -a res gratum esse, nisi tutum est ingratum fuisse). 3, 16 nobilitatem generis -am (*cf.* FIRM. math. 8, 24, 5). 8, 10 promissa honesta, integra, -a, plena laetitiae, plena pietatis. 9, 11 memoria vitae -ae (FIRM. math. 4, 19, 10 *adp.* notabilis. VAL. CEM. hom. 13, 6). 14, 32 in fuga foeda mors est, in victoria -a (fin. 2, 97 *opp.* fuga turpis. Tusc. 1, 116 clarae ... mortes ... non solum -ae rhetoribus, sed etiam beatae videri solent. div. 1, 51 *Decii* mors. SEN. epist. 82, 9 nullum malum -um est, mors autem -a est: mors ergo non est malum [*cf. et* 82, 10. 21]. CALP. decl. 19 p. 18, 10 *opp.* necessaria. FIRM. math. 4, 19, 19 *adp.* notas. HIL. op. hist. frg. 2, 11 martyrio -am mortem extitisse [*item de morte Christianis gloriosa*: CYPR. patient. 10 p. 404, 20 HIL. c. Const. 7 SVLP. SEV. chron. 2, 32, 4 *et al.*]. AMM. 22, 11, 10 VVLG. II Macc. 6, 19 -issimam mortem magis quam odibilem vitam complectens [τὸν μετ' εὐκλείας θάνατον]. *sim.* CYPR. unit. eccl. 14 p. 223, 9 exitus [epist. 9, 1 p. 489, 2. 12, 1 p. 502, 17 exitu mortis. AMM. 19, 2, 4 vitae exitus]). CIC. de or. 1, 193 ista praepotens et -a philosophia, *sc. moralis* (*cf.* Tusc. 3, 8 *ironice*: ista -a sapientia [AMM. 22, 16, 22]. Brut. 2 consortem -i laboris [*cf.* fin. 2, 67 COD. Theod. 6, 35, 7, *a. 367* COD. Iust. 2, 7, 26, 4, *a. 524*]. or. 145 in magna arte et -a). de or. 2, 135 exempla ... vel cum periculo -a (CAES. AREL. epist. de hum. 1). parad. 29 reditum mihi -um iniuria tua dedit (div. 1, 59 *adp.* celerem [epist. 6, 6, 2]. AMM. 23, 2, 4). fin. 2, 77 opiniones (*aliter* POMER. 2, 21, 2 desiderium -ae opinionis). 3, 11 -am memorabilemque virtutem. 4, 51 voluptates. div. 1, 59 fuga nobis -a, patriae calamitosa. off. 2, 47 accusatione nobili et -a. Att. 4, 15, 9 parantur

[Knoche]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

orationibus indices -i. 8, 12, 5 ut non solum -is consiliis (*i. quae gloriam adferunt*) utamur, sed etiam ... salubrioribus (11, 7, 4). epist. 3, 11, 2 nec tam -um exitum tui iudicii extitisse. SALL. Iug. 88, 4 quae postquam -a modo neque belli patrandi cognovit. NEP. Mil. 6, 2 honores ... -i. LIV. 5, 53, 4 haec migratio nobis misera ac turpis, Gallis -a est. VAL. MAX. 5, 4 ext. 3 fata. 6, 4 ext. 4 illa *vox Lacedaemoniorum* -ior quam optabilior. 8, 7 ext. 12 -um ... certamen (CYPR. epist. 10, 1 p. 490, 21. 55, 4 p. 625, 19. FIRM. math. 6, 24, 6. AMM. 26, 3, 5 navalis rei. MAXIMIN. c. Ambr. 140 *adp.* salutaris. AVG. civ. 3, 14 p. 115, 6 D. *et passim.* SVLP. SEV. chron. 2, 32, 4 *a martyribus* -a in certamina ruebatur. *cf.* CYPR. epist. 58, 8 p. 663, 16 agon ... coronae caelestis praemio -us). VAL. MAX. 8, 14, 5 militis -um spiritum. PHAEDR. 4, 24, 10 est -us .. convictus deum. SEN. epist. 82, 11 nihil *indifferentium* per se -um est (*cf.* 82, 12). 82, 17 non est ... -um quod ab invito et tergiversante fit. 95, 30 bella et occisarum gentium -um scelus. PLIN. epist. 2, 7, 5 solacia (CLAVD. DON. Aen. 1, 96 p. 32, 28). paneg. 68, 1 capis ... salutis tuae -issimum fructum (VVLG. sap. 3, 15 -us εὐκλεής). APVL. Plato 2, 12 *voluptas* honesta nec pudendis rebus, sed -is actibus veniat (FIRM. math. 5, 1, 20. 5, 3, 18 *adp.* claris. AMM. 16, 12, 70. 21, 5, 2. 29, 5, 45). met. 1, 23 tibi specimen -um adrogaris (*cf.* 4, 29). 3, 1 illam mihi -am peregrinationem fore. 6, 29 dignitas (FIRM. math. 6, 12, 1. SACR. Leon. 308 Petri apostoli). 11, 30 patrocinia. TERT. uxor. 1, 8 p. 681 -ior continentia (AVG. contin. 1, 1). adv. Iud. 13 resurrectio (FILASTR. 55, 5 SACR. Leon. 314 *al.*). CYPR. hab. virg. 3 p. 189, 16 ecclesiae matris -a fecunditas (ISID. Goth. 1 chron. II p. 267 Geticae gentis). laps. 2 p. 237, 20 spectaculum (epist. 60, 2 p. 693, 9). 31 p. 260, 7 -a virtutum suarum martyria (epist. 67, 8 p. 742, 3. 68, 5 p. 748, 16 AVX. Maximin. c. Ambr. 59 PASS. Mar. Iac. 3 p. 50, 4). mort. 10 p. 302, 26 -a misericordiae praeconia. epist. 5, 1 p. 478, 17 -a voce dominum confessi (6, 1 p. 480, 10. 12, 1 p. 502, 7. *cf. et* 38, 2 p. 580, 23). 5, 2 p. 479, 9 -is initiis (*cf.* epist. 28, 2 p. 545, 17 confessionis exordia -a). 6, 3 p. 483, 3 -a confessione (60, 2 p. 693, 14 PS. LACT. mort. pers. 1, 1. 16, 5 HIL. in Matth. 10, 26 PAVLA et EVSTOCH. Hier. epist. 46, 8, 1. RVFIN. hist. 5, 1, 29 -am martyrii confessionem. SACR. Leon. 312 fidei [SACR. Greg. 132, 1. 175, 1]). 10, 5 p. 494, 15 conscientia -a. MOYS. Cypr. epist. 31, 2 p. 558, 11 -is et condignis laudibus (PANEG. 11 [3], 21). p. 558, 14 -os ... martyrum triumphos. 31, 5 p. 561, 5 -um dei conspectum. 31, 8 p. 564, 10 *martyres* -as animas ponunt. CYPR. epist. 37, 1 p. 576, 6 -is congressibus (congressionibus *al.*). 39, 3 p. 583, 18 de origine -a, *i. stirpe.* 43, 7 p. 596, 12 stabilitatem. 48, 4 p. 608, 4 innocentia. 52, 1 p. 616, 9 laetitia. 55, 10 p. 631, 10 -um nomen infament (FIRM. err. 14, 3 p. 35, 13 honestam -i nominis dignitatem. AVSON. 415, 3 CASSIOD. inst. div. 8 p. 1119^C; *cf. et* HIER. epist. 22, 38, 7 sciunt virginale vocabulum -um). 55, 20 p. 638, 13 continentiae propositum -um (AMM. 30, 2, 3). 60, 1 p. 691, 9 virtutis ... testimonia -a. 68, 5 p. 748, 12 martyrum ... honor -us. 73, 22 p. 796, 1 qui baptizentur -issimo et maximo sanguinis baptismo. 76, 3 p. 830, 18 sacrificium. CORP. XI 5748, 20 (*a. 260*) -am esse relationem bonorum virorum. LACT. inst. 1, 1, 8 -a professio. PS. LACT. mort. pers. 16, 10 -issimas pugnas (AVG. civ. 3, 19 p. 128, 27 D. pugnae ... Hannibali Romana clade -ae). FIRM. math. 3, 6, 32 potestates. 3, 7, 2 sacris et -is stemmatibus. 5, 3, 23 laetum et -um ... tempus. 5, 3, 37 *-a negotia.* 6, 4, 1 -ae licentiae potestates (6, 23, 1). IVSTIN. 12, 11, 7 -am militiam. 41, 6, 9 -a senectute decedit. 42, 2, 11 *expeditio.* AVR. VICT. Caes. 35, 12 soli ... Romulo interregni species obvenit, longe vero -ior (*cf.* HIL. in Matth. 22, 4). FILASTR. 134, 5 fides Christi. AMM. 16, 1, 4 bellorum -is cursibus (*cf.* 14, 8, 13 -o Marte, *v. et p. 2102, 44 et supra l. 7. 51*). 19, 1, 6 ne a -is descisceret coeptis (CLAVD. DON. Aen. 9, 355 p. 236, 8). 26, 8, 12 matronae destinatio -a. 29, 6, 2 studio. SCHOL. Cic. Bob. p. 144, 20 St. exilii -am patientiam. PS. RVFIN. in Am. 5, 25—27 sub tempore -ae ... passionis Stephani (AVG. serm. 284, 2 CASSIOD. in psalm. 10 praef. NICET. symb. 14 p. 52, 11 Christi). AVG. civ. 19, 12 p. 372, 17 D. ad -am ... pacem bellando cupiunt pervenire. ZACCH. 3, 4 p. 1154^A servitus -a monachorum. COD. Theod. 6, 35, 10 (*a. 380?*) qui e palatio -a administratione perfunctus sit (*item de maioribus muneribus*: COD. Iust. 5, 70, 7, 6 [*a. 530*] apud -issimam urbicariam praefecturam [NOVELL. Iust. 11, 2]. 12, 7, 2 pr. -is obsequiis nonnihil rei publicae commoditatis adferunt. *cf. et* 2, 7, 17, 1 [*a. 474*] *Paulo pp. per Illyricum*: tuae ... -issimae sedis causidicis). SACR. Leon. 302 sanctorum festivitas (310). 303 exercemus ... -a commercia. SACR. Greg. 22, 1 Fabiani ... intercessio -a (*cf.* 104, 1). 150, 1 Agapiti precibus -is. VAL. CEM. hom. 14, 5 p. 737^C humilitas ... in divite -a est. SIDON. epist. 1, 9, 8 paginam -o ... fine concludere. POMER. 3, 3, 2 introductio -a virtutum. 3, 13 p. 493^C *caritas -a est* in perseverantibus, victoriosa in martyribus. APRING. in apoc. 5, 6 spiritum sanctum ... -um manere in domino nostro Iesu Christo. CASSIOD. in psalm. 1 advenit homini -a redemptio. 78, 5 ubi semper fit -a conversio. inst. div. praef. p. 1109^B *psalterium et prophetae et epistulae apostolorum* mihi visi sunt ... quasi arcem totius scripturae divinae atque altitudinem -issimam continere. 6 p. 1117^D praeclarum patientiae -umque documentum. 13 p. 1125^A libri conpetens et -a perfectio. 15 p. 1126^C negotium -um (*adp.* pulcherrimum). 16 p. 1131^B esuries -a beatorum. 17 p. 1134^C -a disceptatione. 23 p. 1137^C -i magisterii. 30 p. 1145^A spectaculum ... -um. GREG. M. epist. 3, 57 (*a. 593*) -issima sanitas. *in circumscribenda persona* (*cf. p. 2101, 43. 2103, 67 sqq.*): CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 180, 32 tua ... auctoritas -a ... praecipiat.

3 *de personis divinis* (*non nisi ap.* ECCL.); *subauditur nonnumquam notio splendoris divinae naturae proprii* [*de qua notione v. p. 2105, 8*] (*infra l. 19. 24*): ITALA Iudith 5, 7 (AVG. civ. 16, 13 p. 148, 11 D.) noluerunt sequi deos patrum suorum qui fuerunt ⌞-i⌟ (*om.* VVLG. *et* LXX) in terra Chaldaeorum. TERT. praescr. 34 *ironice*: creatorum angelum Apellis nescio quem -um. HERM. Pal. vis. 3, 3, 5 -i nominis dei, ἐνδόξου ὀνόματος (*de nomine dei*: HIER. epist. 18^A, 7, 6 ineffabile et -um. VVLG. deut. 28, 58 -um et terribile [הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד]. Dan. 3, 26 laudabile et -um, δεδοξασμένον). VVLG. Dan. 3, 45 tu es dominus deus solus et -us (*item de deo patre*: VVLG. Dan. 3, 52 laudabilis et -us, αἰνετός [3, 56 in saecula]. CEREAL. 4. *de Christo*: *cf.* TERT. carn. 14 p. 450. SACR. Leon. 295 tu es -us in sanctis tuis. FAVST. REI. epist. 3 p. 178, 4 -i ... redemptoris nostri [PASS. Petr. 13]). *de sancta Virgine*: CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 153, 1 virgo paradiso (*abl. compar.*) -ior facta est (ἐνδοξοτέρα). SACR. Greg. 1, 21. 32. 6, 4. 87, 4 GREG. TVR. glor. mart. 1 COD. Iust. 1, 1, 8, 12. 14. 17. 1, 27, 1, 9. *de angelis*: *supra l. 11.* CASSIOD. in psalm. 23, 11 sunt quidem donante deo et angeli -i.

4 *de locis, imperiis, societatibus sim.*: TERT. adv. Marc. 3, 23 p. 418, 25 honestiore et -iore regni sui regione violata. ITALA exod. 8, 22 (Aug. loc. hept. 2, 46 p. 549, 24) -am faciam in die illo terram Gessem (VVLG. mirabilem). CYPR. epist. 81 p. 841, 11 honor ecclesiae nostrae tam -ae (SVLP. SEV. dial. 2, 8, 7). EXPOS. mundi 30 p. 110 Neapolis ... civitas -a et valde nobilis (31 p. 111, 1). AMM. 14, 6, 7 patriam ... -am. CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 153, 1 *de paradiso, v. supra l. 20.* VVLG. Is. 13, 19 erit Babylon illa -a in regnis (וְהָיְתָה ... צְבִי). Dan. 11, 41 terram -am (בְּאֶרֶץ הַצְּבִי). *fort.* Soph. 2, 5, *sed v. p. 2100, 55.* AVG. civ. 1 pr. p. 3, 10 D. *de civitate dei* (*cf.* 2, 18. p. 76, 15. 5, 18 p. 228, 6. 10, 18 p. 431, 15 *et passim*). 5, 18 p. 228, 2 imperium ... virorum ... tantorum virtutibus praeclarum atque -um.

5 *de rebus corporeis*: **a** *proprie*: CIC. Verr. II 5, 97 Carthaginiensium -issimae classes. VAL. MAX. 5, 7, 1 *auctor* -ae ... pompae. PS. APVL. Asclep. 25 *de mundo*: -a constructio (*cf.* VVLG. Sirach 11, 4 mirabilia opera Altissimi solius et -a, *gr. tantum* θαυμαστά). TERT. resurr. 7 p. 35, 16 habes et limum de manu dei -um et carnem de adflatu dei -iorem (8 p. 37, 19 *adp.* beatissima). pudic. 22 p. 273, 17 cicatrices (GARG. MART. med. 30). adv. Marc. 2, 18 p. 360, 7 non -is escis, *opp.* lautioribus. cult. fem. 1, 5 p. 706 aurum et argentum ... terra *sunt* plane -ior. ITALA iud. 18, 21 (Lugd.) ordinaverunt ... substantiam -am. CYPR. Fort. 11 p. 338, 26 ora martyrum -a (*cf.* epist. 39 p. 584, 25 -os vultus). epist. 10, 2 p. 491, 19 -o cruore (10, 5 p. 495, 1 -us martyrum sanguis. HIER. epist. 21, 35, 1 *de sanguine Christi, fere i. q. divinus*). 39, 2 p. 582, 23 lucent in corpore -o clara vulnerum signa. PANEG. 8 (5), 9 *de lacrimis.* FIRM. math. 6, 10, 1 -a honorum ... insignia. err. 21, 5 p. 56, 15 *de cruce*: en -i operis divina compago (PRISCILL. tract. 4, 79 p. 60, 5 patibulum -ae crucis). MAR. VICTORIN. ad Iustin. 2 p. 1000^D -us siderum chorus (*ibid.* sol praeclarus; *notio splendoris subesse potest, v. p. 2105, 18*). AMM. 31, 2, 22 exuviis -is. CLAVD. DON. Aen. 11, 40 p. 412, 17 non pudendo vulnere, sed -o (AVG. civ. 22, 19 p. 599, 32 D. COD. Theod. 7, 20, 12 [*a. 400*]). HIER. epist. 58, 2, 1 nec pleno marsuppio -as sordes adpetis. VVLG. Sirach 40, 3 a residente super sedem -am (ἐπὶ θρόνου ἐν δόξῃ). Is. 11, 10 erit sepulcrum eius -um (וְהָיְתָה מְנֻחָתוֹ כָּבוֹד). AVG. in euang. Ioh. 81, 3 ligna ... vitis sunt ... -iora, *opp.* contemptibiliora. CORP. III 9586 -i fontis, *sc. baptismatis*, gratiam *consequi.* **b** *translate, allegorice*: CYPR. epist. 10, 5 p. 494, 17 ad dominum -o itinere venerunt (76, 2 p. 829, 22). 36, 2 p. 573, 24 -a confessionis corona (61, 4 p. 698, 1. AVG. nupt. et concup. 2, 29, 51. serm. 281, 1, 1 ibi est corona -ior, ubi sexus infirmior. in euang. Ioh. 51, 13 SVLP. SEV. dial. 1, 12, 3). AVSON. 419, 4 sedes honoris, sella curulis, -a pompis imperialis officii. AMM. 21, 16, 14 victoris animi tropaeum erexit -um. 28, 4, 21 *amicitiae* aleariae, quasi -is quaesitae sudoribus. VVLG. Ier. 48, 17 *confractus est* baculus -us (מַקֵּל תִּפְאָרָה. ῥάβδος μεγαλώματος). AVG. civ. 18, 45 p. 325, 28 D. domus aedificatur dei ... longe -ior, quam templum illud fuit (*cf.* ARNOB. in psalm. 95 p. 464^A). gen. ad litt. 11, 6 p. 339, 16 palma -ior (serm. ed. Mai 169, 1 -iore martyrii palma glorificaberis).

6 *de equis*: COD. Theod. 15, 7, 6 (*a. 381*) quidquid illud est, quod palmarum numero -um et celebratis utrimque victoriis nobile congregatur.

ad IIA: *neutr. plur. et sing. pro subst.*: **glōriōsa**, -ōrum: CIC. fin. 5, 72 est ... philosophia non tam -a quam vera quaerentis, *fere i. q.* '*speciosa*', '*res quae gloriam adferunt*'. VELL. 2, 110, 3 tum necessaria -is praeposita. ITALA psalm. 86, 3 (Cas.) -a loquuntur in te, civitas dei (VVLG. -a dicta sunt; δεδοξασμένα). CYPR. epist. 76, 1 p. 828, 5 cum de carissimis meis tam multa et -a cognoscam. AMM. 22, 9, 1 ei Fortuna cuncta -a deferebat et prospera. 23, 5, 14 imperatori -a coeptanti. 24, 4, 31 post quae tam -a.

[Knoche]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PAVL. NOL. carm. 24, 481 te decorum -is saeculi (OP. imperf. in Matth. 5 p. 670 -a mundi). SACR. Leon. 333 cum ... non de -is humilia, sed de humilibus -a penderent. **glōriōsum,** -ī: ALC. AVIT. hom. 25 p. 146, 12 illud -um. *cf.* CIC. p. red. in sen. 25 quid ego -ius meis posteris potui relinquere. AMM. 31, 7, 6 aliquid -um (HIER. epist. 22, 41, 5 quotiens in mundo aliquid videris -um). *cf. et infra l. 25.*

B ***specialia:*** **1** *pertinet ad splendorem naturae hominum modum egressae, i. dei, sanctorum, resurgentium (v. et p. 2104, 8):* HIL. hymn. 2, 37 resurgens -o corpore, *i. clarificato.* RVFIN. Orig. num. 7, 2 p. 40, 29 *de Moyse glorificato:* ut non nobis deformis vultus Moysis, sed -us et decorus appareat (PS. AVG. quaest. test. I 8, 1 p. 32, 9 cum honorificentia descendit de monte Moyses, facie -a [*praecedit:* vultum splendidum habuit et intolerabilem]. *ibid.* -a facta est facies *Moysis* ita ut non possent aspicere filii Israel vultum eius. *ibid.* Moyses ... -us apparuit). CASSIOD. Didym. in I Petr. 1, 10—12 p. 13, 28 secundam et -am Christi praesentiam, *i. quae est in gloria, non in humilitate.* **2** *pertinet ad splendorem siderum (cf. p. 2104, 54):* AMBROSIAST. in II Cor. 3, 11 sicut ... vespere stellae -ae sunt, oriente autem sole evacuatur earum claritas. **3** *spectat ad decus, ornamentum, speciem, non sine notione sollemnitatis:* VVLG. II reg. 6, 20 quam -us fuit hodie rex Israel (δεδόξασται. נִכְבַּד). Iob 40, 5 esto -us et speciosis induere vestibus (δόξαν τε καὶ τιμὴν ἀμφίασαι).

structurae: -um (-ius, -issimum) putare *sim.:* *subiect. enuntiatum per* si: RHET. Her. 4, 4, 6 NEP. Ages. 4, 3 PS. HIL. libell. 14. *subi. acc. c. inf.:* CIC. Sest. 58 Phil. 1, 33 Att. 7, 1, 6. NEP. Alc. 7, 4 -ius existimans. LIV. 28, 42, 21 -um censes esse. TAC. dial. 36 pulchrum et -um habebatur. *subi. inf.:* IVSTIN. 11, 6, 9 -ius ratus repellere bellum quam non admittere. -um (-ius, -issimum) est: *subi. inf. (c. acc.):* CIC. Flacc. 31 hoc est ... -ius quam ... triumphasse (*item comp.:* CIC. Brut. 3 certare. epist. 13, 68, 2 Asiae praeesse. LIV. 42, 47, 7 fallere hostem). Phil. 1, 33 diligi -um est (CIC. orat. 142 docere. SEN. benef. 2, 9, 1 epist. 82, 17 PLIN. epist. 5, 30, 11. 6, 6, 1 *et al.*). Phil. 2, 27 fuisse tam multos (Att. 14, 17^A, 2 [= epist. 9, 14, 2] te ... florere laudibus. CORP. XI 6335, 7 *et al.*). quid (nihil) est -ius quam (*accedit inf.*): SEN. contr. 10, 2, 9 SEN. dial. 4, 34, 4 AVG. serm. 303, 2. *pro* quam *abl. comp.:* SEN. clem. 1, 20, 3 CYPR. laps. 19 p. 251, 15 AVG. serm. 280, 1, 1. 2, 2. *subi. enuntiatum per* ut: CIC. div. 2, 5 CYPR. Fort. 13 p. 346, 14 CLAVD. DON. Aen. 2, 433 p. 207, 7. *per* quod: SEN. contr. 7, 6, 3 contr. exc. 7, 6 TERT. nat. 2, 9. *per* cum: PLIN. paneg. 56, 5. *per* si: PASS. coron. 5. **-us** *facio (patior) aliquid, pro 'cum gloria, in gloria':* PETRON. 78, 2 -us volo efferri. APVL. met. 9, 6 vives in mea tutela -us (9, 35 AVG. civ. 5, 18 p. 225, 21 D.). TERT. adv. Val. 8 p. 186, 8 venio ad vos ... -us. adv. Marc. 2, 10 p. 250, 8 sustinens hominem -iorem in paradisum ... regressurum, *i. diabolo victo* (*cf.* CYPR. epist. 51, 1 p. 615, 1 ut, unde ad gloriam processerant, illuc -i redirent. CLAVD. DON. Aen. 9, 200 p. 213, 17 non vis tu -us remeare [10, 371 p. 341, 5. 10, 865 p. 398, 6]). PORPH. Hor. carm. 4, 9, 40 *animus tuus* -us ex hostibus victoriam reportavit. CYPR. Fort. 13 p. 347, 8 exire ... -um. AMBROSIAST. in II Cor. 5 ut -i appareamus (*de iunct. v. Souter, a study of Ambrosiaster 1905 p. 109.* in Phil. 11 in II Tim. 12 PS. AVG. quaest. test. I 8 p. 32, 9 *al.* VVLG. II reg. 6, 22 -ior apparebo [אִכָּבֵדָה]. AVG. epist. 55, 28, *aliter p. 2099, 55*). PELAG. in II Cor. 3 p. 779^D permanet -um *testamentum.* ***locutiones:*** -um facere *aliquem:* CIC. fin. 4, 51 ITALA exod. 8, 22 *p. 2104, 27.* deut. 28, 19 (Lugd.). *aliter* FIRM. math. 3, 3, 1. 3, 6, 3. 3, 10, 1. 3, 14, 6 *et passim.* PORPH. Hor. carm. 1, 37, 30 -iorem honestioremque (AVG. in psalm. 39, 4). SCHOL. Cic. Bob. p. 131, 8 St. CLAVD. DON. Aen. 10, 500 Turnus *hoc* spolio arbitrabatur factum se esse -um (VVLG. Is. 43, 4 AVG. civ. 8, 19 p. 349, 22 D.). *cf.* PLAVT. Pseud. 674. -um efficere: FIRM. math. 6, 22, 11 CLAVD. DON. Aen. 7, 285 p. 46, 27 APRING. in apoc. 21, 24—26 CASSIOD. Ios. antiq. 4, 6. -um reddere: SACR. Greg. 10, 2. -ae memoriae, *sim. (de mortuis):* EPIST. syn. Arim. (Hil. coll. antiar. A V 1) 1 p. 79, 8 (*a. 359*) una cum -ae memoriae Constantino, *μετὰ τοῦ ἐνδοξοτάτου.* CASSIOD. var. 8, 11, 3 GREG. TVR. hist. Franc. 4, 12. NOVELL. Iust. 35 pr. (*a. 535*) temporibus Thomae -issimae recordationis. *sim.* CLAVD. DON. Aen. 11, 166 p. 431, 13 esset ... occisi -a memoria.

iuncturae: *accedunt casus:* *genetivus: v. p. 2101, 39 sqq. supra l. 1 sq.* *dativus (commodi):* *passim inde a* CIC. Sest. 27 (*v. p. 2106, 11*), *plerumque in iunctura* -um est, *praeterea* CIC. Lael. 18 mihi ... molestam, sibi ... -am victoriam consecutus est. div. 1, 59 SALL. rep. 1, 8, 7 LIV. 5, 53, 4 TAC. hist. 2, 76 PLIN. paneg. 56, 5 PANEG. 8 (5), 9 CYPR. eleem. 26 p. 394, 19 *et al.* *ablativus:* CIC. Phil. 2, 117 fama (fin. 2, 48 populari fama [*circumscribitur* ac. 2, 140 quod -um sit in volgus]. APVL. met. 9, 24 femina ... secundo rumore -a. *cf. et* MIN. FEL. 38, 5 Socrates ... testimonio ... fallacissimi daemonis -us. AVG. civ. 3, 21 p. 133, 23 D. ipsorum opinione). CYPR. epist. 14, 2 p. 511, 4 voce. *ibid.* p. 511, 5 moribus (39, 1 p. 582, 3). 66, 7 p. 732, 3 cicatricum memoria. PANEG. 7 (6), 6, 3 *p. 2102, 47.* FIRM. math. 4, 11, 9 variis generibus. RVF. FEST. 26 victoria (CYPR. epist. 38, 1 p. 580, 5 AVG. civ. 2, 20 p. 78, 2 D.). HIL. op. hist. frg. 2, 11 martyrio (*cf.* AVG. c. Pelag. 4, 8, 21 p. 543, 5). in Matth. 10, 29 apostolatus nomine. 12, 14 gentium dominatu. CORP. VI 32051, 3 (*s. IV med.*) felicitate. AVSON. 419, 31 scholam variando. CLAVD. DON. Aen. 8, 204 p. 145, 11 pompa. AMBROS. in psalm. 118. serm. 7, 35, 2 Christi tribunalibus. HIER. quaest. hebr. in gen. p. 15, 7 Paulo. PELAG. in II Thess. 1 p. 872^A virtutibus (AVG. civ. 5, 18 p. 228, 3 D.). EPIST. ed. Morin (Rev. Bénéd. 34) 1 l. 85 nobilitate aut opibus. AVG. civ. 3, 19 p. 128, 27 D. clade. 5, 15 p. 221, 2 litteris et historia. SVLP. SEV. dial. 2, 8, 7 COD. Theod. 15, 7, 6 (*a. 381*) IORD. Get. 164. *abl. loci:* TREB. Claud. 6, 3. *accedunt praepositiones:* ad: CIC. Sest. 27 diem ... mihi ad domesticum maerorem gravem, ad posteritatis memoriam -um. har. resp. 49. leg. 3, 21 ad inmortalitatem memoriae. apud: CIC. Flacc. 31 LIV. 42, 47, 7. de: CYPR. epist. 59, 2 p. 667, 27. in (*c. abl.*): SEN. contr. 7, 6, 3 in quo nihil est -ius (contr. exc.: cui). CYPR. epist. 59, 13 p. 681, 5 VVLG. Is. 13, 19 *p. 2104, 32.* I Macc. 2, 64. AVG. civ. 14, 9 p. 21, 26 D. in *Christo* (c. Pelag. 4, 10, 27 p. 554, 5. 4, 12, 32 p. 568, 16 ALC. AVIT. epist. 41 [87] p. 69, 7 ACT. Petr. 33). VAL. CEM. *p. 2103, 74.* inter: TAC. hist. 5, 17.

adposita et synonyma: admirabilis: MVTIAN. Chrysost. hom. 26, 2. amplus: LIV. 28, 42, 21 VAL. MAX. 9, 3, 4; *cf.* TERT. adv. Val. 8 p. 186, 8 ampliatus. beatus: APVL. met. 11, 6. clarus: FIRM. math. *passim.* dives: LIV. 37, 54, 10 *et al.* egregius: CIC. leg. 3, 21. elatus: *p. 2100, 50.* felix: MOYS. Cypr. epist. 31, 3 p. 559, 1 FIRM. math. 4, 3, 1. grandis: CYPR. eleem. 21 p. 389, 20. gratus: CIC. Lig. 37 Phil. 2, 117 Att. 4, 16, 8 epist. 10, 16, 1 VAL. CEM. hom. 14, 5 p. 737^C. honestus: SEN. epist. 82, 12 APVL. apol. 36 TERT. adv. Marc. 3, 23 p. 418 PORPH. Hor. carm. 1, 37, 30 FIRM. math. 4, 19, 9. honoratus: AVG. in psalm. 39, 4. honorificus: ITALA (Lugd.) deut. 26, 19. illustris: CIC. fin. 1, 37 ARNOB. nat. 7, 45 AVG. civ. 8, 12 p. 339, 4 D. integer: CYPR. epist. 76, 7 p. 833, 17. laetabilis: CIC. Tusc. 1, 49; *cf.* 5, 43. laetus: LIV. 23, 42, 7 CYPR. zel. 15 p. 430, 4 FIRM. math. 5, 3, 23. laudabilis: CIC. fin. 2, 77 (*cf.* Tusc. 5, 43). VVLG. Dan. 3, 26. 52. 56 AVG. civ. 5, 12 p. 212, 16 D. VRAN. epist. 11 p. 866^A. lautus: CIC. epist. 15, 14, 4. magnificus: MVTIAN. Chrysost. hom. 23, 3. magnus: CIC. Flacc. 31 Phil. 2, 32 orat. 145 VVLG. *p. 2101, 17.* AVG. contin. 1, 1 VAL. CEM. hom. 1, 7 SALON. in eccles. p. 993^C. memorabilis: CIC. fin. 3, 11 CLAVD. DON. Aen. 9, 316 p. 230, 27. mirabilis: VVLG. Sirach 11, 4 MVTIAN. Chrysost. hom. 23, 3 *al.* nobilis: CIC. Sest. 134 off. 2, 47 *p. 2104, 30.* FIRM. math. 3, 3, 1 *al.* notabilis: *p. 2102, 62.* potens: VVLG. Sirach 11, 6. praeclarus: AVG. civ. 5, 18 p. 228, 2 D. CASSIOD. *p. 2103, 82.* praedicandus: PS. HIL. libell. 14. praepotens: *p. 2102, 75.* prosper: AMM. 22, 9, 1. pulcher: TAC. dial. 36 PLIN. paneg. 56, 5 CASSIOD. inst. div. 15 p. 1126^C. rectus: CIC. Att. 7, 1, 6. salutaris: MAXIMIN. c. Ambr. 140. salvus: AVG. civ. 8, 19 p. 349, 22 D. speciosus: *p. 2100, 74.* tutus: *cf.* CIC. Att. 11, 7, 4. SALL. or. Lep. 8 (*v.* epist. Mithr. 1). SEN. contr. exc. 8, 4 VELL. 2, 115, 5 SEN. benef. 3, 30, 3 PORPH. Hor. epist. 1, 17, 33. victoriosus: POMER. 3, 13.

opposita: calamitosus: *p. 2103, 83.* contemptibilis: AVG. in euang. Ioh. 81, 3. criminosus: SCHOL. Cic. Bob. p. 82, 84 St. deformis: TAC. dial. 36. difficilis: PLIN. epist. 6, 6, 1. foedus: *p. 2102, 63.* gravis: CIC. Sest. 27. 130. humilis: SACR. Leon. 333. ignobilis: HIER. epist. 52, 5, 3 RVFIN. apol. 1, 9. ignominiosus: *p. 2102, 39.* indecorus: SALL. epist. Mithr. 1 (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 10, 450 p. 350, 11). inglorius: AVG. civ. 5, 12 p. 212, 1 D. iniuriosus: OP. imperf. in Matth. 25 (26) p. 761. invidiosus: CIC. Cael. 21 VAL. MAX. 3, 4, 2. laboriosus: NEP. Att. 12, 5 RVT. LVP. 2, 2. luctuosus: CIC. har. resp. 49; *p. 2102, 42.* ludibriosus: CLAVD. DON. Aen. 5, 230 p. 449 (*cf.* 10, 371 p. 340, 21). miser: LIV. 5, 53, 4 *al.* molestus: *p. 2102, 44.* necessarius: VELL. 2, 110, 3 *et p. 2102, 68.* pauper: *p. 2101, 35.* pudendus: APVL. Plat. 2, 12 CLAVD. DON. Aen. 11, 40. *qui* reprehensioni *est:* PLIN. epist. 5, 3, 11. taeter: CIC. off. 3, 83. terribilis: VELL. 2, 49, 4. turpis: *p. 2102, 64.* LIV. 5, 53, 4 APVL. apol. 36. vanus: SALON. in eccles. p. 993^C. verus: *p. 2104, 78.*

III ***gloriae cupidus,*** *ambitiosus; spectat magis ad adfectum gloriae:* **1** *de hominibus:* CIC. Flacc. 80 -us fuisti: voluisti magnum agri modum censeri. fin. 5, 72 nec pro nihilo putare ea quae secundum naturam illi ipsi -i esse fatebantur. Tusc. 3, 73 avari avaros, gloriae cupidos -i reprehendunt. SEN. contr. 10, 2, 17 -us sit *pater* (*cf.* 10, 2, 16 quantam ego cupiditatem gloriae in patre meo vidi!). PLIN. epist. 4, 2, 5 *v. p. 2100, 32.* SVET. Cal. 8, 2 ut ad laudes iuvenis -ique principis aliquid ... ex urbe Herculi sacra sumeret PORPH. Hor. epist. 2, 1, 177 transit ad -um poetam (2, 1, 182). **2** *de rebus incorporeis:* SEN. benef. 3, 36, 1 naturâ ... -a virtus est et anteire priores cupit. epist. 104, 23 magnanimos nos natura produxit et ... nobis -um et excelsum spiritum *dedit.* SVET. Claud. 1, 4 fuisse ... creditur non minus -i quam civilis animi.

adv. **glōriōsē:** *de formis* gloriosse, cloriose *v. p. 2099, 41 sqq.* gloriosae *saepius in codd.* *graece:* ἐνδόξως, μετὰ δόξης. *legitur inde a* NAEV. PLAVT. *comparativus: inde a* CIC. dom. 93, *v. p. 2107, 5 et l. 25 sq.* *superlativus: inde a* CIC. Att. 14, 4, 2, *v. p. 2107, 18.* *loci mutili:* LIV. 40, 52, 5 MAXIMIN.

[Knoche]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

c. Ambr. 130. 1 *spectat ad ostentationem*: PLAVT. Pers. 307 subnixis alis me inferam atque amicibor -e. Stich. 277 -e (-sse *B*) ... proloqui (*cf.* CIC. fin. 2, 89 -e loqui [Tusc. 3, 51 in sinu gaudeant, -e loqui desinant. *v. et* PLIN. epist. 7, 4, 10 quid ego tam -e?]). CIC. Mil. 72 mentiri -e. dom. 93 quod solere me dicas de me ipsum (*sic Mueller*; ipsam *aut* ipso *codd.*) -ius praedicare (CIC. Att. 2, 1, 6 de meis rebus. FRONTO p. 178, 20 N. de tuis virtutibus -e praedicaret). de or. 2, 31 exorsus es ... non -e. SALL. epist. Mithr. 8 *Eumenis* amicitiam -e ostentant. PANEG. 9 (12), 3 iactanter et -e probare. SCHOL. Cic. Bob. p. 81, 15 St. -e in hunc locum decurrit orator. *nota*: PHAEDR. app. 16, 2 hunc, *sc. gallum gallinaceum*, -e vulpes ... vidit vehi. 2 *spectat ad claritatem, i. q. cum gloria et honore*: NAEV. trag. 108 res magnas manu saepe gessit -e (LAMPR. Alex. 27, 10. AMM. 17, 12, 20 post haec -e gesta. 17, 13, 26. 23, 6, 3 multa -e et fortiter gesta. *v. et* SCHOL. Cic. Bob. p. 108, 3 St. -e multa confecit [*v. l. 19*]. CLAVD. DON. Aen. 9, 186 p. 212, 11 aliquid -e perficere). CIC. Brut. 8 *armis* uti -e. Att. 14, 4, 2 nostri ... ἥρωες quod per ipsos confici potuit -issime et magnificentissime confecerunt; *de iunctura v. l. 16* (*superl.*: VELL. 2, 3, 2 vitam degere. VOPISC. Aurelian. 35, 4 vicerat. HIER. chron. a. Abr. 1938 triumfavit [*v. l. 22*]. AVG. serm. 284, 1 p. 1288 *pati*. CASSIOD. in psalm. 78, 6). epist. 2, 12, 3 satis -e triumpharem (*v. l. 21 et* APVL. met. 9, 38 de prostratis ... civibus. VIR. ill. 39, 4). CAEL. Cic. epist. 8, 15, 1 -e omnia. SALL. hist. frg. 1, 88 reliqua -ius retinebat (*compar.*: LIV. 38, 21, 10 pugnare. VAL. MAX. 3, 3 ext. 4 occidit -ius quam viguit. APVL. flor. p. 91 praedico [SACR. Greg. 87, 3; *v. et infra l. 40*]. TERT. anim. 34 *Helena* de Troia -ius eruitur quam de lupanari. CYPR. Fort. 11 p. 339, 5. PANEG. 11 [3], 19, 1 declaratus. VEG. mil. 4 pr. p. 129, 9 possideret imperium. AVG. civ. 3, 12 p. 109, 25 D. artem exerceret. SACR. Greg. 12, 4 operari. SIDON. epist. 8, 7, 3 posteri ... numerantur. PASS. Mar. Iac. 8 p. 58, 4 coronantur [*cf. infra l. 42*]). VITR. 1, 1, 5 Graeci per victoriam -e bello liberati. VAL. MAX. 2, 6, 11 -e et feliciter vita excessuri. 9, 13, 1 *opp.* turpiter (*cf.* FLOR. epit. 4, 12, 21 *Germania* magis turpiter amissa est quam -e adquisita). QVINT. decl. 369 p. 405, 28 -e spoliarunt Iovem. ITALA psalm. 72, 24 (Cas.) -e suscipies me, μετὰ δόξης; VVLG. cum -a (VVLG. I Macc. 14, 40 susceperunt legatos ... -e. 14, 23 excipere viros [*utroque loco*: ἐνδόξως]). PORPH. Hor. carm. 1, 8, 11 discum et iaculum misisse. 3, 7, 25 -e in exercitio inter aequales *versatur*. CYPR. hab. virg. 5 p. 190, 23 -e et sublimiter *praedicare* (*cf. supra l. 26*). epist. 30, 4 p. 552, 3 *confessores* fides in confessione iam -e semel coronavit (*v. supra l. 32 et* VICT. TONN. chron. II p. 189, 479, 1 -e martyrio coronatur; *cf.* EXC. barb. chron. I p. 354, 25 -e [ἐνδόξως] martyrizavit). 33, 2 p. 567, 10 -e et granditer operati sunt. VIR. ill. 47, 7 absolutus. RVF. FEST. 22 Xerxem vicit. AMM. 16, 7, 9 quod (*sc. fidem*) ... monstravit. 17, 1, 14 oppetere dimicando -e (19, 7, 1). 24, 2, 9 negotio -e perfecto. 26, 2, 7 *id* utiliter ⟨et⟩ -e conplestis. SCHOL. Cic. Bob. p. 95, 20 St. confiteri. p. 97, 10 bene cognitum et -e probatum L. Flaccum. CLAVD. DON. Aen. 1, 90 p. 32, 15 occumbere (HIER. chron. a. Abr. 2084). AVX. Maximin. c. Ambr. 53 in episcopatu florens. 62 mire et -e *honorari*. CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 157, 27 si -e natus fuisset (ἐπιδόξως). HIER. vir. ill. 67 rhetoricam docuit. chron. a. Abr. 1911 principatum gerit. VVLG. exod. 15, 1 *v. infra l. 60*. LUC. 13, 17 quae -e fiebant *a Christo* (*cf.* BOETH. herm. sec. 6, 13 p. 421, 7 -e factum). AVG. epist. 69, 2 *opp.* ignominiose. 153, 25 *opp.* impune. CASSIOD. in psalm. 63, 11 a *Christo* -e et desideranter audire: venite. 78, 15 dominus -e vindicatus agnoscitur. 118, 69 -e vincuntur. PASS. Thecl. B 43 -e ac decenter in sepulchro suo collocata est. *nota figur. etymol.*: ITALA exod. 15, 1 *et* 21 (Rufin. Orig. in exod. 6, 1 p. 192, 2 B. *al.*) cantemus domino, -e enim glorificatus est (honorificatus est *pars codd.* p. 192, 3. 8, *item* Nicet. psalm. p. 70, 9. ἐνδόξως ... δεδόξασται. VVLG. -e ... magnificatus est. *sic* HIER. epist. 54, 13, 5 AVG. serm. dub. 363, 2 p. 1635. RVFIN. *l. l.* p. 192, 9 videtur mihi quod aliud sit glorificari, aliud -e glorificari. 3 *spectat ad splendorem*: VVLG. Sirach 43, 9 *de luna*: in firmamento caeli resplendens -e (LXX: κάλλος οὐρανοῦ, δόξα ἄστρων, κόσμος φωτίζων, ἐν ὑψίστοις κύριος). 4 *spectare videtur ad fidem Christianam*: CANON. apost. 78, 31 haec ... cum gratia et fide recta -e cum audiantur (*cf.* 80, 30 haec si cum gratia et fide recta accipiuntur); *Hauler adverbium ex margine irrepsisse suspicatur*.

ellipsis verbi: *v. supra l. 4. 24.* Knoche.

glōrius, -a, -um [*retrograde ex* inglorius *fictum. Her.*]. CHAR. gramm. p. 392, 16 -us unius est gloriae (*opp.* gloriator [*v. p. 2087, 57*] *et* gloriosus [*v. p. 2099, 68*]). CARM. epigr. 506, 1 (*saec. III*) erat hic primus, genitor ut -us essem. ACT. Andr. Matth. p. 69, 6 (*ed. Blatt, Beiheft XII zur Zeitschr. f. d. neutest. Wissensch.*) per magnum triumphum -ae tuae praedicationis. H.

1. glōs, -ris *f.* [*cf. c. gr.* γαλόως, γάλως *'soror mariti', slav.* zŭlŭva, *arm.* tal *eiusdem significationis. W.*] *cf. E. Hermann, Nachr. d. Gött. G. d. W. 1918 p. 222.* *de originatione*: PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 818[b] (p. 98 M.) *v. p. 2108, 10.* *de scriptura*: galos *v. p. 2108, 12.* *de formis et de genere*: PRISC. gramm. II 161, 23. 254, 3 haec -s, -ris. VIRG. gramm. epit. 5 p. 36 nomina quibus nominativus et accusativus et vocativus ut -s, -em, o -s. *ceteri casus deesse videntur. inter nomina monosyllaba feminini generis*: CHAR. gramm. 49, 23 B. -s ἀνδρὸς ἀδελφή, -is. EXC. Bob. gramm. I 546, 28. GRAMM. suppl. 117, 33 *inter nomina feminina in* os. GLOSS.[L] II Philox. GL 28 ἡ τοῦ ἀνδρὸς ἀδελφή, γάλως, ἀδελφὴ γαμετὴ παρὰ Πλαύτῳ (*cf. Gundermann, Archiv 12 [1902] 414*). V Abba GRO 7 glos[ia]: viri soror. *adde* GLOSS. I p. 247 ἀνδραδελφή. *legitur inde a* PLAVTO. *v. infra l. 13.*

a *soror mariti*, γάλως: *testimonia*: PAVL. FEST. *l. l.* (*p. 2107, 81*) -s viri soror a Graeco γαλόως. MOD. dig. 38, 10, 4, 6 viri soror -s dicitur, apud Graecos γάλως. NON. p. 557 -s appellatur mariti soror. ISID. orig. 9, 7, 17 viri soror galos (*sic codd.*, glos *edd.*) appellatur. *adde supra l. 3. 5.* *loci*: PLAVT. frg. inc. 62 -s (*v. supra l. 6*). AVSON. 345, 13 Aeacidae ad tumulum mactata est Andromachae -s (*sc. Polyxena, Hectoris soror*).

b *aliae notiones a grammaticis vel traditae vel fictae*: *fratris uxor*: NON. p. 557 -s appellatur ... fratris uxor. GLOSS. II 261, 26 γαμετὴ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ἀνδρός. *dubiae, medii aevi ut vid.*: *soror uxoris*: GLOSS. V 502, 43. *patris soror*: GLOSS. IV 605, 5. *nurus*: GLOSS. V 620, 2.

2. glōs, -ris *f.* *retrograde ab* ingloris *i.* inglorius *fictum?* (*cf. Ducange s. v. 1.* glos *et Vitam S. Wilfridi Auctore Fridegoda vers. 1227 ed. J. Raine, The historians of the church of York, vol. I p. 152, London 1879*: pignere sanctorum multa quoque -re venustus deserit Ausonias ... oras *Wilfridus*). *significatio satis obscura* [*fort. i. q. gloriosus. Leumann*]. VIRG. gramm. epit. 14 (p. 87, 13 H. *cod. Amiat. ap. Stangl, Virgiliana p. 65, 19*) gloria ex eo dicitur quia alti quique, ut sunt dii, apud philosophos -res dicuntur.

glōsa- *v.* glōssa-.

glōssa, -ae *f.* γλῶσσα. *de originatione*: ISID. orig. 1, 30, 1 *v. infra l. 52.* *de scriptura*: glosa *in codd. passim, cf. Archiv 2 (1885) 439.* *adde* Grusoglosus (*Onom. II 423, 83*). GLOSS. V 584, 15 -a, lingua: quidam Latinorum glosam per unum s, sed corrupte, graecum siquidem est ideoque melius per duo s profertur. NOT. Tir. 115, 62[a]. GLOSS. -a (*an leg.* grossa? *i. ficus*) de arbore fructus. GLOSS.[L] V Abba GRO 2 congregatio sermonum. Corp. G 128 lingua. *extat inde a* VARRONE. [*ital.* chiosa. *M.-L.*]

1 *in arte grammatica* (*de re v. Goetz, PWK VII 1433, 5 sqq.*)
a *i. q. vocabulum sensus obscuri* (*ideoque saepe de voce graeca, ut l. 43. cf.* glossula), *interpretatione indigens* (*cf. Aristot. rhet. 3, 10 p. 1410b, 12. poet. 21 p. 1457b, 4 v. p. 2109, 1*): GRAMM. suppl. 177, 34 'vador' ... quia subobscura -a (glosa *cod.*) est, planius aperiendum censeo. PROB. Verg. ecl. 6, 31 Ἀϊδωνεύς: Ditem ... patrem -a significat.
b *vocabulum obscurum accedente interpretamento* (*cf.* QVINT. inst. 1, 1, 35, *v. etiam p. 2109, 6*): VARRO ling. 7, 10 'tesca' aiunt sancta esse qui -as scripserunt. ROMAN. Char. gramm. p. 297, 24 B. 'ast' apud antiquos variam vim contulit vocibus ... ut in -is antiquitatum legimus scriptum. *ibid.* p. 315, 25 in -is veterum. **c** *de interpretamento vocabuli obscuri*: GRAMM. suppl. 185, 14 interdum ab auctoribus difficilior -a ponitur, quam sit ipsum quod exponitur, ut Hieronymus 'terrenus id est cholcus (*leg.* choicus, χοϊκός, *cf.* HIER. in Dan. 2, 29 p. 633). ISID. orig. 1, 30, 1 -a graeca interpretatione linguae sortitur nomen. hanc philosophi 'adverbium' (ad verbum *Arev.*) dicunt, quia vocem illam de qua requiritur uno et singulari verbo designat. *cf.* 1, 5, 4. *in titulo traditur* GLOSS. I 423 -ae proprietatum.

2 *ambiguitate obscena oscillans inter proprium sensum vocabuli graeci q. e.* γλῶττα *et notionem glossematis*: AVSON. 127, 2 uxoris gravidae putria inguina lambis, festinas -as non natis tradere natis.

3 *in nomine herbae*: GLOSS. III 566, 7 cervi -a, iscolopendria (*syn.* cervi lingua, *v. vol. III p. 954, 81 sqq. et* PS. APVL. herb. 79, 15 H.-S.). *cf.* PS. APVL. herb. 1 l. 77 H.-S. *ad 'arnoglossa'*: Graeci arnon agnum vocant, -am linguam.

syn. ad 1: glossema. *ad 3*: lingua.

glōssārium, -ī *n.* *γλωσσάριον, *demin. gr. vocis* γλῶσσα. *i. q. glossa futilis* (*cave cogites de latina derivatione in* ārius; *neque enim significat collectionem glossarum, quam notionem 'Glossar' posteriores perperam e Gelli loco elicuerunt. cf. Goetz, Corp. Gloss. I 1*): GELL. 18, 7, 3 vos philosophi ... -a (glosaria *codd.*, *v. supra l. 31*) ... conligitis et lexidia, res taetras et inanes et frivolas.

glōssēma, -tis *n.* γλώσσημα. glosema: VARRO ling. 7, 34 PAVL. FEST. GLOSS.[L] IV p. 284[b]. 296[b] (p. 166. 181 M.). *cf. supra l. 31.* glosima: GLOSS. V 364, 7. *de formis*: PLIN. dub. serm. Char. gramm. p. 167, 7 B. -ta ut ... poemata et his similia ... Varronis regula dativo et ablativo plurali in bus derigit, quia singularis ablativus 'e' littera finiatur (*cf. infra l. 79*). PS. PROB. inst. gramm. IV 121, 13 -a, -tis, -ti, -te, -ta, -tum, -tibus. *gen. plur.* glossematorum: PAVL. FEST. *l. l.* (*supra l. 71*) *dat. abl. plur.* glossematis: ROMAN. Char. gramm. p. 167, 11 sqq. B. melior tamen ratio (*quam supra l. 73 sqq. allata*) est quam sub littera 'a' dedi; et ideo haec ... ex alia formula genetivum pluralem et ex alia dativum sumunt: horum -tum (*sed cf. supra l. 76*), his glossematis. *de genere*: PROB. app. gramm. IV 195, 16 *inter* nomina generis neutri, quae nominativo ... singularis 'a' littera terminantur. GLOSS.[L] III Abstr. GO 4 -a, interpretatio sermonum. *extat inde a* VARRONE.

[Blatt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1 *i. q. vocabulum obscurum interpretamento indigens* (*cf. p. 2108, 39; huc fortasse pertinent quaedam sub 2 allata, v. l. 7*): VARRO ling. 7, 34 camilla<m> qui -ta interpretati dixerunt administram. 7, 107 sub hoc -a (*sc.* persibus) ‘callide’ subscribunt. QVINT. inst. 1, 8, 15 circa -ta ... id est voces minus usitatas. CHAR. gramm. p. 3, 53 B. -ta idem significantia. 2 *vocabulum obscurum accedente interpretamento* (*cf. p. 2108, 44; nonnulla infra allata, e. g. l. 12, etiam ad 1 trahi possunt*): GALL. epigr. Suet. gramm. 22 p. 116 R. *in Pompon. Marcellum ex pugile grammaticum*: qui ‘caput ad laevam’ didicit, -ta nobis praecipit. PAVL. FEST. p. 166 -torum ... scriptores. p. 181 Ateius Philologus in libro -torum refert. CHAR. gramm. p. 3, 51 B. -ta per litteras Latinas ordine conposita. MARTYR. gramm. VII 174, 10 ‘bam’ ... in prima syllaba nullius nominis ... nisi in -tibus bamma ὀξύγαρον atque bambalo ὁ ψελλιστής. 175, 4. 176, 14. 177, 10. 3 *de vocabulis non quidem obscuris, tamen scrutatione indigentibus*: MARTYR. gramm. VII 167, 9 in diversis cottidianis -tibus: batiola ποτήριον, basus φαλλός ... haec nos quoniam lecta non invenimus, inscrutata relinquimus.

syn.: glossa.

glōssēmaticōs *adv.* γλωσσηματικῶς. *i. q. obscure, de vocabulis interpretatione egentibus*: PORPH. Hor. epist. 2, 1, 15 praesenti: viventi, sed splendidius hoc est, quia -s. PROB. Verg. georg. 4, 14 partitionem vocis, quam iidem (*Graeci*) ὄπα dicunt -os (gloss- *V*, glos- *P*). PS. PLAC. Gloss.L IV L 22 lucuns nominativus -s lucunti.

glōssēmaticus, -a, -um. γλωσσηματικός. DIOM. gramm. I 440, 2 *inter ‘genera locutionum’*: historicum, -m, commune.

glōssis *subst. f.* γλωσσίς. *nomen morbi esse videtur, fere i. q. linguae inflammatio*: CAEL. AVR. acut. exc. p. 482 *inter stegnopathias, i. strictas valetudines*: encausis, -s, lethargus (*cf. Hippiatr. Berol. 130, 138* πρὸς γλωσσίδα).

glōssopetra, -ae *f.* *γλωσσοπέτρα. *gemma quaedam humanae linguae similis*: PLIN. nat. 1, 37, 59. 37, 164 -a, linguae similis humanae, in terra non nasci dicitur, sed deficiente luna caelo decidere. *hinc pendent* SOL. 37, 19 ISID. orig. 16, 15, 17.

glōssula, -ae *f.* *a* glossa *deminutive*. glosula: *sic Jahn* SCHOL. Pers. 1, 94. GLOSS. λέξις. *vi deminutiva debilitata i. q. glossa, glossema (v. p. 2108, 31)*: CHAR. gramm. p. 408, 25 tit. B. -ae multifariae idem significantes. DIOM. gramm. I 426, 26 enarratio est ... exquisitio per quam uniuscuiusque rei qualitatem poeticis -is exsolvimus. SCHOL. Pers. 1, 94 robur latinitatis eviravimus, linguae intermiscendo graecas -as. MAR. MERC. Conc.8 I 5 p. 52, 40 etiamsi non posuit illud concilium -am hanc (*sc.* θεοτόκος; *gr.* εἰ καὶ μὴ ἐμνήσθη ἡ σύνοδος τῆς λέξεως. *syn.* illius locutionis).

glōttis, -idis *f.* γλωττίς. *avis quaedam (de qua v. D. W. Thompson, A glossary of Greek birds p. 47)*: PLIN. nat. 1, 10, 33 coturnices, -des, cychramus, otus. 10, 66 abeunt ... una ... -is et otus et cychramus (*cf. Aristot. hist. anim. 8 p. 597b*). 10, 67 -is praelongam exserit linguam, unde ei nomen (*cf. Aristot. l. l.*). POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 24 *inter nomina volucrum*: -is.

glōttoro [*cf. c.* glōcīre. *W.*]. *de sono ciconiae*: ANTH. 733, 7 ciconia ... -at. 762, 29.

glubeo, -ēre [-u *potius quam* -ū-. *Leumann*], *intransitivum verbi q. e.* glubo, -ere. *i. q. corticem deponere*: CATO agr. 17, 1 quae materies semen non habet, cum -ebit, tempestiva est. 31, 2 glube<bit>.

glūbo, -ere [*i. q. theod.* klioban *‘findere’, cf. c. gr.* γλύφω *‘sculpo’. W.*] glumo: GLOSS. V 654, 18 (*Goetz, Festschr. f. Kluge 1926 p. 42*). *coniugatione permutata*: γλοβᾶρε: LYD. mag. 1, 12 p. 17, 19. gluvavit excoriavit: GLOSS.L I Ansil. GL 121. *cf. vol. III 1349, 77.* GLOSS.L I Ansil. GL 122 -it: excoriat (= Abol. GL 4, *cf. supra l. 60*). II Abav. GL 13 -ere: cutem detrahere vel excoriare. GLOSS. V 569. 46 glovere: decoriare.

i. q. decoriare: a *arbores, herbae sim. cortice sive grani folliculo exui dicuntur*: CATO agr. 33, 5 salictum suo tempore caedito, -ito. VARRO rust. 1, 48, 2 videtur vocabulum *q. e. gluma* etymum habere a -endo, quod eo folliculo deglubitur granum. 1, 55, 2 durities ... non solum stringit bacam, sed etiam ramos -it (GLOSS. V 642, 21 -ere: distringere). PAVL. FEST. p. 98 gluma hordei tunicula dictum quod -atur id granum. b *pecus pelle spoliatur*: PAVL. FEST. p. 98 pecus -i dicitur, cuius pellis detrahitur. LYD. mag. 1, 12 γλοβᾶρε τὸ ἐκδεῖραι Ῥωμαίοις. c *notione ambigua inter obscenam et translatam (q. e. bonis spoliare)*: CATVLL. 58, 5 *Lesbia* nunc in quadriviis et angiportis -it magnanimi Remi nepotes (*v. Baehrens ad loc.; synon.* AVSON. 71, 1 deglubit, *cf. Athen. 663d* λέπειν).

comp. deglubere.

glucidātus, -a, -um [*de etymologia v. s.* clucidatum]. PAVL. FEST. Gloss.L IV p. 161a (p. 55 M.) cluoidatum dulce et suave dicebatur. FEST. *ibid.* p. 219a (p. 98 M.) glucidatum suave et iucundum. Graeci etenim γλυκύν dulcem dicunt. GLOSS.L II Philox. GL 32 (*sed s.* glu-) gloditatus: ἡδύς.

PS. APVL. herb. interpol. 65 p. 121 adn. H.-S. *inter synonyma herbae peoniae*: Romani rosa sativa, consonigo, **gludum** (*Ps. Diosc. non respondet*).

gluma, -ae *f.* [-ū *potius quam* -u-. *Leumann*] [*cf. c.* glūbere. *W.*]. *v. Sommer, Laut- u. Formenlehre p. 231.* *de originatione* VARRO rust. 1, 48, 2: *v. infra l. 15.* *formae*: cluma (*infra l. 19*). gloma (*l. 7*). *v.* gruma. GLOSS.L II Philox. GL 30 -a (glumea *trad.*): λέπυρον κριθῆς <χλωρᾶς>, *cf. Gundermann, Archiv 12 (1902) 414.* GLOSS. V 654, 17 -as: segetum manipulos. *vix huc pertinet*: GLOSS.L II Philox. GL 19 gloma: ῥαφίς.

ea spicae pars, quae ut folliculus granum continet (de re v. PWK. VII p. 1696, 57): ENN. frg. var. 146 *v. infra l. 14.* VARRO rust. 1, 48, 1 tria habet *spica* continentia, granum -am aristam ... granum dictum quod est intimum soldum, -a qui est folliculus eius, arista, quae ut acus tenuis longa eminet e -a, proinde ut grani apex sit -a et arista. 1, 48, 2 arista et granum omnibus fere notum, -a paucis. itaque id apud Ennium solum scriptum scio esse in Euhemeri libris versis. videtur vocabulum etymum habere a glubendo, quod eo folliculo deglubitur granum. itaque eodem vocabulo appellant fici eius, quam edimus, folliculum. *ibid.* granum ... ut gerat spica, seritur frumentum, non ut -am aut aristam gerat. PAVL. FEST. p. 55 clumae: folliculi hordei. p. 98 -a hordei tunicula. NON. p. 118 -am Varro folliculum grani frumentarii dici putat. SERV. auct. georg. 1, 267 a -a sua separatum triticum.

cf. 1. globa.

glumo *v.* glubo.

glunnio, -īre. *imitatur vocem columbae.* ROMVL. fab. Aesop. 74, 10 rec. vet. -ire accepit columba (rec. gall. grunn-, rec. W. grunnit columbus. *sed cf. Thiele ad l.*).

glurus *v.* clura.

glūs, -tis *f.* [*cf. c.* glūten. *W.*]. *n.* glūten, -inis *ad exemplum vocis* sanguis, -inis *flexionem* glūtis, -inis *et genus masc. accepisse videtur, deinde a nomin.* glūtis *flexio* glūtis -is *orta est (v. p. 2117, 67), unde retrograda derivatione* glūs -tis *gen. fem.; v. Niedermann, Neue Jahrbb. f. Altert. u. Pädag. 29 (1912) 325.* *formae obliquae, quarum de genere nihil certi constat, e. g.* PELAGON. 492 MARCELL. med. 36, 52 PAVL. PETRIC. visit. nepot. 52, *etiam ad* glut(t)is, -is *trahi possunt, ubi solum formas masc. gen. attuli.* GLOSS.L Corp. G 116 glus (?): frecnis (*anglosax., fere i. q. voracitas*). *de usu et de differentia inter* -s, gluten, glutinum, glut(t)is *v. infra l. 73.* *primum ap.* AVSON. *inter hexametros in monosyllaba desinentes.* [*francogall.* glu. *M.-L.*] [*vix recte inducitur* SEN. nat. 6, 22, 3 adsiduus umor ... illam ut ita dicam -em (cutem *codd.*), qua continetur *lapis*, abradit]. *i. q. gluten*: 1 *proprie* (*cf. p. 2111, 22*): a *de glutine fabrili*: AVSON. 347, 10 tergora dic clipeis accommoda quae faciat? -s. b *in re medicinali*: PELAGON. 85 adiungis ... -em taurinam (430. *cf.* VEG. mulom. 2, 130, 2 MARCELL. med. 27, 82), *v. p. 2111, 34. 2113, 54. 2116, 41.* 492 visci pondera duo, -is uncias tres. MARCELL. med. 36, 52 farinam ... concoques ad modum -is.

2 *in imagine*: EVSTATH. Bas. hex. 8, 5 p. 951B surculos inter se luto apposito velut quadam -e coniungens suos educat pullos hirundo (*gr.* τὰ κάρφη οἷον κόλλῃ τινὶ τῷ πηλῷ συνδήσασα). PAVL. PETRIC. visit. nepot. 52 non tam pernici suspendunt sucina saltu fistucam faeni vicini -e vaporis quam *eqs.* (*de re cf.* MARCELL. med. 8, 188).

syn. v. supra l. 37.

glūten, -inis *n.* [*cf. c.* glūs, -tis, glīs, -tis, glittus *et c. lit.* glitùs *‘glaber, glutinosus’, theod.* kleta, kletto, *hod.* Klette *‘lappa’, alban.* ng'it *‘glutino’; brevior radicis forma inest in gr.* γλία, γλίνη *‘gluten’,* γλοιός *‘umor glutinosus’,* γλοιός *‘umidus, glutinosus’, hibern.* glenim *‘adhaereo’, theod.* chlenan (kl?) *‘agglutinare, oblinere’,* kleben *‘adhaerere’,* klīster, *hod.* Kleister, *lett.* glīwe *‘mucus, pituita’,* glīst, glidēt *‘pituitosum fieri’, slavon.* glěnŭ *‘pituita’. W.*] *grammatica: inter* nomina quae apud Romanos neutralia, apud Graecos feminina: EXC. Bob. gramm. I 554, 16. CHAR. gramm. p. 110, 11 *sqq.* B. *v. infra l. 76.* PROB. gramm. IV 9, 11 n littera terminata nomina tertiae sunt declinationis; nam omnia genetivo nis faciunt ... neutri generis multa reperiuntur en in nominativo correpta, in genetivo e in i mutata, ut hoc ... -n, -is. PHOC. gramm. V 415, 6 neutri ... generis procul dubio et tertiae ... declinationis ... -n, -is. *orthographica: geminatur* t *in nonnullis codd., e. g.* PRVD. c. Symm. 1, 437 *cod. C saec. IX—X, DPO saec. X.* cath. 3, 43 *cod. U saec. IX.* AVG. conf. 4, 10. 15 *cod. B saec. X, W saec. XI.* MARCELL. med. 1, 26 *bis.* VEN. FORT. *plerumque, sed* carm. 2, 4, 2 *simplex* t *ludo litterarum confirmatur.* NOT. Tir. 110, 47. GLOSS. κόλλα. III 623, 64 -n: exiricula (*i.* ξηροκόλλα. *v. Blümner, Technol.2 1 p. 292*). *de usu et de differentia inter* -n, glutinum, glutis, glus (*cf. Niedermann, Neue Jahrbb. f. Altert. u. Pädag. 29 [1912] 325*): CHAR. gramm. p. 49, 24 B. glus glutis κόλλα: glutinis; alii hoc -n dixerunt. p. 110, 11 *sqq.* (= 167, 19) -n Vergilius dixit (*cf. p. 2111, 63*) ... qua declinatione usus est et Varro de bibliothecis (*v. p. 2111, 31*) ... est enim -n ut stamen, subtemen, et facit ab hoc -e <ut> stamine, subtemine, sed glutinum in Scauro (*v. p. 2116, 17*), quam declinationem Sallustius sequitur (*v. p. 2116, 73*). *cf.* CAPER gramm. VII 110, 3 glutinum non glus; Virgilius -n dixit (*v. supra l. 76*). *conspectus formarum, exceptis iis quas praebent singulis locis scriptores vergentis latinitatis (post* CYPR.):

[Blatt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

	gluten	glutinum		gluten	glutinum
LVCIL.	—	1	ARNOB.	—	2
VARRO	1	1	PLIN. med.	4	1
LVCR.	1	—	CHIRON	2	—
SALL.	—	1	AMBR.	—	3
VERG.	2	—	HIER.	9	—
VITR.	—	4	PRVD.	3	1
CELS.	5	—	AVG.	8	—
SCRIB. LARG.	2	—	VICTRIC.	—	2
PLIN. nat.	3	30	MARCELL. med.	2	2
TERT.	—	2	THEOD. PRISC.	5	—
CYPR.	—	3	VEN. FORT.	5	—
PS. CYPR.	1	—			

praeterea ap. MARCELL. med. *formae* glus *et* glut(t)is *occurrunt, binis exemplis. de* SEN. nat. 6, 22, 3 *v. p. 2110, 39.* *apud scriptores solutae orationis et* -n *et* glutinum *legitur, in hexametris solum* -n *inveni, cf. e. g. infra l. 44. 63. 68. 78. 79. 81. 83.* [-n *falso introducitur* PLIN. nat. 13, 77, *v. p. 2116, 6*].

I *proprie*: *materia inter se cohaerens (viscosa) aliasque res coniungens* (*de re v. Blümner, Technol.*² *1, 292. cf. p. 2116, 15*): **A** *de usu* -is *speciali*: **1** *in fabrica materiaria* (*cf. p. 2113, 42. 2116, 16*): *i. q.* ξυλόκολλα: LVCR. 6, 1069 *v. infra l. 44.* CELS. 8, 5, 1 grandis pinna cummi vel fabrili -e inlita. PLIN. nat. 16, 215 valvas in -is compage quadriennio fuisse (*gen., non abl., ut Birt, Buchwesen p. 231*). PLIN. med. 3, 30 p. 104, 3 modus est ut fiat crassitudo -is (glutis *qd*) fabrilis. LEX port. Zarait. (Corp. VIII 4508), 20 (*a. 202*) -is p(ondo) x. *v. infra l. 49 sq.* **2** *in chartarum fabricatione* (*de re v. Blümner l. l. 1, 313 sqq.*): VARRO frg. Char. gramm. p. 110, 14 B. -e et citro reficit (*v. vol. III p. 1208, 25 et PW. III 1825; Hehn, Kulturpflanzen*⁸ *448*). VOPISC. quatt. tyr. 3, 2 exercitum se alere posse papyro et -e. **3** *in re medicinali*: CELS. 5, 2 glutinant vulnus ... ovi album, -n, icthyocolla, vitis alba *etc.* 5, 5, 2 *v. infra l. 46.* 7, 7, 8ᴰ ut -n quo vinctus est pilus, non resolvatur. 8, 5, 1 *v. supra l. 26.* SCRIB. LARG. 254 teruntur omnia praeter -n. PLIN. med. 1, 18 p. 33, 10 *v. infra l. 69.* 2, 11 p. 54, 11. 3, 9 p. 84, 17 CHIRON 674 MARCELL. med. 1, 26 *bis* THEOD. PRISC. eup. faen. 56. 57. 58 *bis* CAEL. AVR. chron. 2, 13, 188 (*v. infra l. 58*). 194. **4** *in aucupio*: GRAMM. suppl. 267, 16 -n res tenacissima est unde aves capiuntur. *cf. infra l. 70.*

B -is *compositionum genera*: **1** *i. q.* ταυρόκολλον (*cf.* GLOSS. III 273, 48. 194, 60): LVCR. 6, 1069 -e materies taurino iungitur uno (-a *codd.*), ut vitio venae tabularum saepius hiscant quam laxare queant compages taurea vincla. CELS. 5, 5, 2 purgant ... cornu cervinum, -n taurinum, mel crudum *etc.* SCRIB. LARG. 254 -is taurini p. X II, nitri p. X I. PLIN. nat. 26, 60 simillimum taurino -i *scamonium.* PLIN. med. 2, 11 p. 54, 11. 3, 9 p. 84, 17 -n taurinum remissum sicut solet a fabris remitti ... optimum est ex auribus taurorum et genitalibus. PLIN. VAL. 1, 26 -n (-m *ed., procul dubio per errorem*) taurinum liquabis cum aceto. CHIRON 674 recentis -is taurini ex aqua soluti p ς (*cf.* VEG. mulom. 2, 130, 2 glutis taurinae semuncia). 851 lines (lenes *cod.*) -n taurinum semis libra. MARCELL. med. 1, 26 *bis.* THEOD. PRISC. eup. faen. 56 taurinum -n *adhibetur.* 57. 58 *bis.* 87 -n solutum in aqua. DIOSC. 4, 165 *scamonia* colore et tactu simile habet ad -n taurinum (*gr. 4, 170* ταυροκολλώδης). CAEL. AVR. chron. 2, 13, 188 Diocles taurinum -n bibendum dicit. 194. **2** *i. q.* ἰχθυόκολλον: GLOSS. III 195, 36 piscium -n. **3** -n *naturale*: **a** *de umore viscoso quem gignunt cochleae*: CAEL. AVR. chron. 2, 13, 160 *cochleae* habent ... quiddam -is naturalis et compaginandi virtutem. **b** *de umore glutinoso, quem plantae excernunt*: VERG. georg. 4, 40 apes ... collectum haec ipsa ad munera -n et visco et Phrygiae servant pice lentius Idae (SERV. *ad l.* fucus est genus cerae qua pro -e abutuntur. *cf.* VARRO rust. 3, 16, 23 erithacen vocant quibus favos extremos inter se conglutinant, quod est aliut melle propoli; itaque in hoc vim esse inliciendi). 4, 160 pars *apium* Narcissi lacrimam et lentum de cortice -n prima favis ponunt fundamina. PLIN. med. 1, 18 p. 33, 10 ibisci radix cum -e lupino ex aceto decocta (*cf. p. 2116, 41*). PRVD. cath. 3, 43 inlita -e corticeo vimina (*cf. supra l. 41*). **c** *de bitumine*: AVG. civ. 15, 27 p. 118, 12 D. lignum ligno per ... -n bituminis ... potest adhaerere, ut fabricetur arca. c. Faust. 12, 14 p. 345, 2 est enim bitumen ferventissimum et violentissimum -n significans dilectionis ardorem (*cf.* un. eccl. 5, 9 p. 241, 11 ISID. in gen. 7, 4).

C *generatim ad solam cohaesionis vim spectat*: CELS. 8, 5, 6 id (*sc. simila et turis fuligo mixtae*) ... corpori quasi -n inhaerescit. PRISC. periheg. 473 corporibus lapis hic ceu -e tactus adhaeret (*cf.* SOL. 3, 4 *p. 2116, 77*). PRVD. c. Symm. 1, 437 mollis si bractea gypsum texerat, infido rarescit -e sensim. apoth. 1025 qui ... inertis -e limi impressoque putres sub pollice duceret artus. VEN. FORT. carm. 2, 4, 2 *deus* carne (= *carnem*) effigians genetalia limi vitali terrae conpingit sanguine -n. Mart. 3, 140 seu liquefacta novo se -e terra ligasset. 4, 267 solidantur -e rivi. 4, 503 lapides lento se -e solvunt. ISID. orig. 19, 17, 18 sarmentum uvae nigrae vino optimo tinctum posteaquam siccitate aruerit (*sic B*¹, -rint *rell.*), si exuras et conteras adiecto -n (*sic T*, glutē *K*), nitorem Indici reddet (*ex Cet. Fav. 27, v. p. 2116, 19*).

II *translate et in imagine*: **A** *apud christianos cum de vinculo amoris quod coniungit fideles deo tum de visco voluptatis quo homines aucupatur diabolus* (*cf. p. 2111, 41*): PS. CYPR. singul. cler. 10 omnis inconveniens sodalitas mulierum -n est delictorum et viscum toxicatum quo diabolus aucupatur. AVG. in Iob 1, 38 dominus ... cohaereat eis tamquam -e caritatis. in psalm. 6, 2, 17 ubi est ipsum -n? ipsum -n caritas est. caritatem habe, quo -e agglutinetur anima tua post deum. conf. 4, 10, 15 non eis infigatur -e (glutino *pars codd.*) amore (amoris *maior pars codd.*). c. Iul. op. imperf. 6, 14 cum ad pudicitiam voluerit subvolare, -n et viscum voluptatis obscenae de perustis visceribus experitur. serm. 349, 2, 2 omnia ... ista nomina habent necessitudinis vinculum et -n quoddammodo caritatis. **B** *in rebus grammaticis*: PS. APVL. herm. 267 adverbia ... et coniunctiones et id genus cetera ... in universa compage orationis vice clavorum et picis et -is deputanda (*cf. p. 2111, 71*). **C** *de ipsa orationis humanae compage*: VEN. FORT. carm. 3, 4, 3 sofo Pindarico conpactus tetrastrophos pedestri -e (*i. sermone pedestri*) suggillatus (*cf. A. Funck, Archiv 4 [1887] p. 235*).

iuncturae: **1** *nominales*: *epitheta*: corticeum: *v. p. 2111, 70.* fabrile: *v. p. 2111, 26. 29.* ferventissimum: *v. p. 2111, 73.* infidum: *v. p. 2111, 80.* lentum: *v. p. 2111, 68* de cortice. *p. 211, 84.* lupinum: *v. p. 2111, 69.* naturale: *v. p. 2111, 61.* novum: *v. p. 2111, 83.* pedestre: *v. supra l. 21.* recens: *v. p. 2111, 52.* taurinum: *v. p. 2111, 43.* violentissimum: *v. p. 2111, 74.* *accedit genetivus*: amoris?: *v. supra l. 13.* bituminis: *v. p. 2111, 72.* caritatis: *v. supra l. 10. 17* (*nota adv. appos.*). delictorum: *v. supra l. 8.* piscis: *v. p. 2111, 59.* terrae: *v. p. 2111, 83.* voluptatis obscenae: *v. supra l. 14.* -is: compages: *v. p. 2111, 27.* crassitudo: *v. p. 2111, 29.* **2** *verbales*: -n (*nom.*): glutinat: *v. p. 2111, 35.* purgat: *v. p. 2111, 46.* -n (*acc.*): adhibere: *v. p. 2111, 55.* adicere: *v. supra l. 3.* bibere: *v. p. 2111, 58.* colligere: *v. p. 2111, 63.* compingere: *v. p. 2111, 83.* coquere: THEOD. PRISC. eup. faen. 58. experiri: *v. supra l. 15.* infundere: PLIN. med. 2, 11 p. 54, 11 R. linere: *v. p. 2111, 53.* *cf.* THEOD. PRISC. eup. faen. 87. ponere: *v. p. 2111, 68.* remittere: *v. p. 2111, 49.* resolvere: *v. p. 2111, 36.* *cf.* PLIN. med. 2, 11 p. 54, 11 THEOD. PRISC. eup. faen. 57. solvere: *v. p. 2111, 52. 55.* *cf.* THEOD. PRISC. eup. faen. 58. terere: *v. p. 2111, 37.* unguere: THEOD. PRISC. eup. faen. 58. -e: agglutinare: *v. supra l. 11.* alere exercitum: *v. p. 2111, 34.* cohaerere: *v. supra l. 10.* compingere: *v. supra l. 21.* ducere artus: *v. p. 2111, 81.* infigere: *v. supra l. 12.* inlinere: *v. p. 2111, 26. 70.* iungere: *v. p. 2111, 44.* se ligare: *v. p. 2111, 83.* rarescere: *v. p. 2111, 80.* reficere: *v. p. 2111, 32.* se solvere: *v. supra l. 1.* solidare: *v. p. 2111, 84.* sugillare: *v. supra l. 22.* tangere: *v. p. 2111, 78.* vincire: *v. p. 2111, 36.* -i commiscere: MARCELL. med. 1, 26.

gluterīx, -īcis? *f.* [*cf. c.* gluttio, *pro* *glutetrix *aut* glutitrix, *aut dissimulatione natum — cf.* obsetrix *ex* obstetrix *— aut falso scriptum. J.*] DIDASC. apost. 33, 17 talis est vidua non diligens pecuniam neque turpilucrum amans nec avara nec -x. *Blatt.*

[glutglut *interiectio, tradita non nisi ap. Burmann, Anthol. vet. lat. tom. II p. 405 epigr. 129, 16 (in carmine medii sine dubio aevi, v. Riese, Anth.*¹ *fasc. 2 p. XLIII sq.) sonum imitatur vini e lagoena fracta fluentis*: -t murmur et unda sonans.] *H.*

glūtināmentum, -ī *n.* *a* glutinare. GLOSS. II 352, 20 κόλλημα. *cf. infra l. 64.* PLIN. nat. 13, 81 *in chartis papyraceis* deprehenditur ... lentigo oculis, sed inserta mediis -is taenea, fungo papyri bibula, vix nisi littera fundente se. *de significatione dubitatur, v. Blümner, Technol.*² *1, 320 sqq.*

glūtinārius, -ī *a* gluten. *i. q.* κολλεψός, *is qui gluten conficit*: CORP. VI 9443 Metrodorus -s.

glūtinātio, -ōnis *f.* *a* glutinare. GLOSS. III 449, 78 κόλλημα. [*huc fortasse pertinet* PLIN. nat. 33, 64 glutini ratione composita, *ubi legendum puto* glutinatione. *cf. supra l. 58*]. **1** *proprie i. q.* κόλλησις (*v. infra l. 80*): **a** *in fabrica materiaria*: PLIN. nat. 16, 226 magna ... -o propter ea quae sectilibus laminis aut [in] alio genere operiuntur (*cf.* 16, 225 *abies* maxime sociabilis glutino). **b** *in re medicinali* (*de coeunte vulnere sim.?*): CELS. 7, 27, 7 ⟨neque⟩ desperari debet solida -o vulneris (CAEL. AVR. chron. 2, 9, 117 sunt ... quae conventum sive -em vulnerum impediant). CHIRON 446 oleum ... omni -i ... repugnat. *ibid.* huic ... cibum dare debebis magis intubos, qui -em praestat. 471 ab ambulationibus ... eum abstineto propter -em venae [et] quae interius ruptionem passa est (VEG. mulom. 2, 74, 2 *v. p. 2114, 15*). CAEL. AVR. chron. 2, 12, 141 quo facilis -o fieri solet. 142 eius (*i. eruptionis*) ... factae -es alterius passionis initium referunt. 2, 13, 171 conicimus -em non fuisse perfectam divisurae. 178 quoad fiet -o perfecta. *ibid.* utrum -o fecerit retentionem *sanguinis.* CASS. FEL. 19 p. 29 collesin futuram significat, id est -em. **c** *in corpore animali* (*de spissitudine vel tenacitate materiae*): ORIBAS. syn. 4, 1 p. 4 selacion (*piscis*) ... propter -em flegme in eo habundantis nociva est (*rec. La* propter quod gluttinosa est et flecmatica, *gr.* γλισχρόν). **2** *translate*: *i. q.*

[Blatt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

amor? (*cf. p. 2112, 5*): APON. 9 p. 179 desiderium suum in nullis mundialibus actionibus nisi in sola verbi dei -e poneret.

syn.: conventus: *v. p. 2112, 72.* collesis: *v. p. 2112, 80.*

glūtinātīvus, -a, -um *a* glutinare. *i. q. glutinatorius, glutinans*: Ps. APVL. herb. interpol. 73, 20 H.-S. folia sunt virtutis -ae recentium vulnerum. 78, 17 foliis ... dulcibus atque virtutis -ae.

glūtinātor, -ōris *m.* *a* glutinare. clut- *v. infra l. 19.* -ū-: LVCIL., *v. l. 11.* GLOSS. κολλητής. κολλιστής. *servus aut libertus, qui glutinandis chartis operam dat cum plagulas papyri tum ipsam papyrum glutine coniungens* (*de re v. Blümner, Technol.^{2} 1, 322; Marquardt-Mau, Privatleben p. 157, 2*): LVCIL. 793 praeterito (*a 'praetero'*) tepido -r glutino (*v. Marx ad l.*). CIC. Att. 4, 4^a velim ... mittas de tuis librariolis duos aliquos, quibus Tyrannio utatur -ibus, ad cetera administris, iisque imperes, ut sumant membranulam, ex qua indices fiant. INSCR. Ephem. epigr. IX 699 p. 417 (*Tusculum*) *a. 8 p. Chr.* (*cf. Bull. comm. di Roma 1902 p. 99*) Parhedrus glutin⟨ator⟩. CORP. X 1735 Mannio Stichio Tiberii Caesaris -i. FAST. ann. Iul. Antiat. a. 38 p. Chr. (Corp. I^2 p. 247 = X 6638) B l. 4 Eros clutina⟨tor⟩. *ibid.* l. 5 Aphrodisius clutinat⟨or⟩.

glūtinātōrius, -a, -um. *cf.* glutinare, glutinator. GLOSS. II 352, 22 κολλητήριον -um. *i. q.* κολλητικός, *glutinans*: **1** *accedente substantivo*: CASS. FEL. 39 p. 89 habent ... colleticam virtutem id est -am. ORIBAS. eup. 2, 1 A 12 desiccativa[e] sunt virtute et -a. 2, 1 A 41 desiccatoria sunt virtute et glutin⟨at⟩oria. 2, 1 P 7 in foliis ... ambarum arborum virtus est gluttinaturia[m] plagarum (*sic La; gr.* δύναμις ... κολλητικὴ τραυμάτων). 2, 1 S 21 *decoctio* -a est magnis vulneribus cruentis (*gr.* τὸ ... ἀφέψημα αὐτῶν ... κολλητικὸν ὑπάρχει μεγάλων τραυμάτων). **2** *substantive per ellipsin*: PELAGON. 84 -a (*sc. potio*) ad volsos (*Hippiatr. Paris. 563* κολλητικὸν πρὸς βουλσούς), *cf. p. 2115, 78.*

glūtineus, -a, -um *a* gluten. *i. q. glutinosus*: RVT. NAM. 1, 610 Harpyias ... quae pede -o quod tetigere trahunt (*de imagine cf.* CATVLL. 25, 9).

glūtino, -āvī, -ātum, -āre *a* gluten. glutt- *saepe in codd., e. g.* CELS. (*cod. F saec. IX*) 5, 19, 6. 5, 20, 1. 5, 28, 12^N. 7, 19 (*cod. V saec. IX, P saec. X*). 5, 26, 27 MARCELL. med. 27, 127. 28, 49. Ps. SORAN. epit. 53 COMPVT. Carth. 2, 12 VEN. FORT. vita Germ. 72 *cod. saec. X ex.* GLOSS. κολλῶ. [*corrupte* HIPPOCR. aër. 7, *v. p. 2001, 19*]. *legitur inde a* CELS. (46^{ies}), *ap.* SEN. nat. *semel, ap.* PLIN. nat. 14^{ies}; *deinde passim.*

I ***proprie*** *de coniunctione corporali per certum glutini genus*: **A** ***speciatim***: **1** *in fabrica materiaria*: PLIN. nat. 1, 16 ind. auctor. de -anda materia. AVG. c. Faust. 12, 14 p. 344, 22 quod bitumine -antur arcae ligna ... ut in compage unitatis significetur tolerantia caritatis.

2 *in fabricatione chartarum*: PLIN. nat. 22, 127 (= PLIN. med. 1, 24) farina qua chartae -antur. *cf. Diosc. 2, 85 W.* ἑψηθὲν (*sc.* τὸ ... ἐκ τῶν σητανίων πυρῶν ἄλευρον) κόλλης τρόπον. ISID. orig. 6, 10, 2 papyri tegmen decerptum -atur.

3 *in feruminatione*: PLIN. nat. 1, 33 ind. auctor. mirabilia naturae -andis interesse et perficiendis metallicis rebus. CASSIOD. in psalm. 44, 11 deauratum ... dicimus, quando superducta species auri in aliqua materia -atur.

4 *in re medicinali tam sensu strictiore de ea vulneris concretione, quae per medicamenta fit, quam sensu latiore de concretione naturali* (*v. e. g. p. infra l. 78*): **a** *transitive i. q. coalere, efficere ut aliquid coalescat*: α *absolute ponitur* (*cf. p. 2115, 4*): CELS. 5, 19, 6 est *compositio* quam ῥάπτουσαν a -ando vocant. 7, 4, 1 medicamentum quo -etur (7, 19, 5). *ibid.* -antia medicamenta superdanda sunt (7, 6, 4. 8, 6, 1). 7, 7, 8 extr. -ans emplastrum (7, 31, 3). VEG. mulom. 1, 46, 2 curabis clysteriis colleticis id est quae -ent, ut foramina illa sanentur. THEOD. PRISC. eup. faen. 63 continuo ... -at et colligat *murrae pulvis.* 65 -antia ... adiutoria haec sunt (*cf.* log. 66). 85 hic pulvis nobis ... experimentum dedit ad omnes syringas et purgando et -ando. CAEL. AVR. chron. 2, 13, 172 ea ordinare, quae -are valent. *in aliqua re*: ORIBAS. eup. 2, 1 S 21 hutiliter ... in plagis -at *stybes*, si cum vino coquatur. β *aliquid*: CELS. 5, 2 -ant vulnus myrrha, tus, gummi *etc.* (5, 19, 1 *enhaema* -ant vulnera. 5, 20, 1 pastilli ... ad recentia vulnera -anda sanandaque apti. *ibid.* ubi vulnus -andum est. 5, 26, 23 *bis.* 5, 26, 27 *bis.* 7, 9, 5 *quod ita sutum est vulnus* septimo die -atum est. PLIN. nat. 28, 240. 29, 41 aiunt et vulnera candido *ovorum* -ari [-are VR^1, *v. p. 2114, 22*]. 30, 118. 31, 125 PLIN. med. 3, 2. 3, 3 Ps. MVSA herb. Vett. 37 H.-S. CAEL. AVR. chron. 2, 13, 171). 5, 26, 23 in iis ... quae -antur duplex curatio est. 5, 26, 28 si -andum est *membrum* (THEOD. PRISC. eup. faen. 63). 5, 28, 12^N celerius id (*linamentum*) -atur (-at *Marx, sec. Vm^2*), quam impletur. 6, 6, 1^c fit ut palpebra cum oculo -etur (*cf. Hippocr. prorrhet. II 18 IX p. 44 Littré* τὸν ὀφθαλμὸν ξυμφῦσαι. CELS. 7, 7, 4 ne cicatrice inter se palpebrae -entur). *ibid. bis* oculum -ari non patitur (-are Vm^1P, *cf. p. 2114, 22*). 6, 6, 3 gummi ... hoc maxime praestare, ut ubi collyria facta inaruerunt, -ata sint neque frientur. 7, 7, 3. 8^c medicamentum quo foramen -etur (*cf.* 7, 8, 1. 4). 7, 9, 4 neque enim ... -atur cartilago (*cf.* 8, 6, 1). 7, 16, 1 interdum -atur intestinum (*cf.* MARCELL. med. 27, 127. 28, 49). 7, 19, 8 ne parum -entur orae (*cf.* 7, 28, 1 *et infra l. 21*). 7, 20 inter se tunicae -antur. 7, 25, 1^c ut inferior pars -etur. 8, 4, 12 ossa si qua inter se non cohaerebunt, eodem callo -antur (8, 9, 1^B THEOD. PRISC. eup. faen. 63). 8, 5, 5 si quod fragmentum ... cum ceteris non -bitur. 8, 10, 4 quodsi ... quid fractum sit, -are id vinciendo alienum est. PLIN. nat. 22, 145 -at *palustris lens cum polenta* interanea procidentia. 32, 120 nervos ... praecisos purpurarum callum -at (35, 181 Ps. MVSA herb. Vett. 119 H.-S. *cf. infra l. 24*). 33, 105 cicatricibus ... -andis. PLIN. med. 3, 3 radix ... efficax ... ad plagas -andas, ut etiam carnes cohaerescant, quae cum ea coquuntur (Ps. APVL. herb. 34, 14 H.-S. MISC. Tir. p. 56, 24 ORIBAS. eup. 2, 1 A 2). VEG. mulom. 2, 130, 1 vulsos -are. Ps. SORAN. epit. 53 laesa *arteria* -ari et sisti bis (*leg.* vix?) possunt. ORIBAS. syn. 4, 37 non conspissantur, si agitetur, neque -atur (*sic. sc. ova, cf. rec. alt.* indurantur). 6, 6 *cibi* qui ... constippant et infrigdant aut -ant porus, nocit nimium. *nota* VEG. mulom. 2, 74, 2 ab ambulatione abstinendus est, ut -et venam quae interius rupta est (*an impersonaliter? nisi potius 'iumentum' pro subi. accipiendum, ut -are sit fere i. q. -ando non officere, glutinationem adiuvare.* -etur vena *ed. pr., AP, cf.* CHIRON 471).

b *reflexive*: CELS. 7, 27, 8 quodsi, antequam vesica purgata est, orae se -arunt. *cf. infra l. 73.*

c *intransitive sensu reflexivo i. q. coalescere, concrescere*: CELS. 7, 7, 6 sanescendo ... quod diduci potuit ... -vit. PLIN. nat. 25, 43 hac *herba* etiam praecisos nervos -are (-ari *edd.*), *cf. supra l. 7.* CHIRON 65 fibulas non rumpes, nisi iam -abit et cicatrix esse coeperit. 66 si fibulis figas velocius cum sanguine -at. 95 vulnus coire non potest nec -are (*cf.* VEG. mulom. 2, 27 fistula nulla ratione sanari potest nec aliquando coire nec solidari). 649 curato medicamentis aptis et malagma ficurnea superimponito donec bene -et. 671 si tarde -bit, costam rades donec -et. 673 donec cutis cohaereat et -et. et cum -verit et cohaeserit, fibulas praecides. SORAN. 2, 68 *collectiones* si soliditatem habent quae -are (-i *l*) potest, simpliciter dividantur (*cf. Medert, Quaestiones crit. et gramm. ad Gynaec. Must. 1911 p. 27*).

B ***generatim*** *de qualibet corporali coniunctione*: **1** *nude ponitur*: PLIN. nat. 35, 180 *bitumen* sistit discutit contrahit -at (*cf. Diosc. 1, 73, 2 W.* δύναμιν ... κολλητικήν). **2** *aliquid*: SEN. nat. 6, 26, 2 pinguis et limosi soli est *Aegyptus* nec ulla intervalla in se habet, sed crevit in solidum arescente limo; cuius pressa erat et sedens structura, cum partes -rentur nec quicquam inane intervenire poterat. PLIN. nat. 29, 51 candidum *ovorum* admixtum calci vivae -at vitri fragmenta (= ISID. orig. 12, 7, 81). 37, 197 ut sardonyches e ternis -entur gemmis (= ISID. orig. 16, 15, 27). FIRM. math. 6, 31, 48 naturale mulieris incorrupto aditu -tum. 8, 10, 6 qui infecundis arboribus fecundos inserens surculos -et. PALLAD. 1, 5, 1 gleba ... quae etsi rara sit, tamen pinguis soli adiunctione -etur. 9, 11, 3 antequam *fictilibus tubis* aquae cursus admittitur, favilla per eos mixta exiguo liquore decurrat, ut -are possit (*sc. favilla*) si qua sunt vitia tubulorum. QVEROL. 17, 14 sume laneos coturnos, semper refluos carceres (laceros *Peiper*, campagos *Havet*), quos pluvia solvat, pulvis compleat, caenum et sudor -et. AVG. epist. 108, 6 (= c. Cresc. 3, 22. 59. 4, 5. 15. 39 c. Gaud. 2, 7) qui funesto opere perditionis vas sordidum collecta faeculentia -arunt. VEREC. in cant. 6, 27 ut pulverem favillatim cum digitis conspicias -ari. CORIPP. Ioh. 5, 517 in manibus ... virum concretos -at enses aspersus super arma cruor.

II ***in imagine et translate*** *de qualibet arta coniunctione*: **A** *i. q. coniungere*: **1** *de coniunctione locali rerum corporalium*: FIRM. math. 4, 16, 6 si *luna* ad ipsos radios Solis accesserit et ipsi orbi eius quodammodo -ta fuerit. COMPVT. Carth. 1, 5 in columna ... bissextili, quae cancellis lunaribus -ta certo limite sociatur (*cf. Krusch p. 152*). 2, 12 cum horum ... circulorum lunare in tui pectoris sensum -beris (= -veris) cursum, tunc invenies. **2** *de arta societate hominum*: ZENO 1, 6, 8 Christo tu (*i. patientia*) apostolos -asti. AMBR. hex. 3, 16, 69 sicut ... duplici corde viri ... vitiosissimis -antur. HIER. in Is. 41, 7 p. 498 (*v. p. 2116, 51*) bonum est, ut timore domini -eris et iungaris ei. RVFIN. Orig. in exod. 8, 4 nisi ... tota fide permaneas cum viro tuo et toto ei amore -eris. VICTRIC. 4 quibus te interioribus bracchiis, Eustachi, sensui meo -em. GREG. M. epist. 9, 227^a p. 221, 17 (*a. 596—99*) solet ... quos spatia terrarum sive maria dividunt, Christi gratia ceu visibiliter -are. **3** *de complexione incorporalium*: APON. 3 p. 66 *ecclesia* non ... scientiae aut intelligentiae credit sufficere summam ... nisi -entur ei apostolorum exempla. 6 p. 108 ecclesiae corpori -atur. VEN. FORT. vita Germ. 72, 192 nec si totius populi vox in uno se -et. **4** *de creatione hominis et de incarnatione filii dei*: PRVD. cath. 11, 52 te creator ... spiravit et limo indidit sermone carnem -ans (SCHOL. *ad l.* -ans: ligans). psych. 78 verbum ... caro factum non destitit esse quod fuerat verbum, dum carnis -at usum (*fere i. q. sibi agglutinare, adiungere*). GREG. TVR. virt. Mart. 3, 16 qua *die* pater verbum carni -ans mundo salutem invexit.

iuncturae notabiliores: -are *aliquid alicui rei*: *v. supra l. 58. 59. 62. 64. 65. 66. 67 71. 72.* -are *aliquid cum aliqua re*: *v. p. 2113, 77. supra l. 4. 26. 53* -are *aliquid in aliqua re*: *v. p. 2113, 53. in aliquid*: *v. supra l. 61.* inter se -ari: *v. p. 2113, 79 et supra l. 1* se -are: *v. supra l. 21. 73.* *apposita et syn.*: coire: *v.* [*Blatt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 2114, 26. 28 cohaerere: v. p. 2114, 30. 31. colligere: v. p. 2113, 63. iungere: v. p. 2114, 65. ligare: v. p. 2114, 76. sanare: v. p. 2113, 69. 2114, 27. solidare: v. p. 2114, 28.

part. praes. n. **glūtināns** *substantive i. q. medicamentum* -ans: 1 *plur.*: CELS. 5, 28, 12N imponenda -antia sunt (7, 2, 7. 7, 16, 5. 7, 19, 9. *cf.* 7, 4, 1B). 2 *sing.*: CELS. 7, 11 extr. suturam ... inlini vel spuma argenti vel alio -ante (*J*, glutinamento *FV*. *cf.* 7, 6, 4. 8, 6, 1).

comp. ad-, con-, de-, dis-, reglutino.

glūtinōsus, -a, -um *a* gluten. *per* -tt- *scribitur in nonnullis codd., e. g.* CELS. (*cod. F saec. IX*) 2, 22, 1. 4, 28, 2. 5, 26, 20A (*cod. V saec. IX*) *al.* MARCELL. med. 16, 8 (*sed cf.* 20, 3). 30, 24. 36. 39. 33, 29 ORIBAS. eup. 4, 78 *rec. La.* *compar.*: *cf. l. 29. 32.* *superl.*: *infra l. 41.* *reddit Graeca haec*: γλίσχρος: CELS. 2, 4, 9 *et* 2, 8, 22 (*v. infra l. 26 et 27*). ORIBAS. syn. 1, 16. 25. 4, 1. 4 (*infra l. 67*). 23. 6, 40. κολλώδης: PLIN. nat. 27, 11 (*v. infra l. 48*). PELAGON. 368 (*v. infra l. 73*). CASS. FEL. 34 p. 73 (*v. infra l. 37*). ὄλκιμος: PLIN. nat. 11, 39 (*v. infra l. 45*). περίγλισχρος: CELS. 2, 4, 3 (*v. infra l. 22*). συναφὲς ἑαυτῷ: PLIN. nat. 11, 39 (*v. infra l. 45*).

A *i. q. viscosus, tenax*: 1 *speciatim de umoribus corporis humani*: a *adiective*: CELS. 2, 4, 3 umorem -um dentibus inhaerentem (*Hippocr. aphor. 4, 53* ὁκόσοισι δὲ ἐπὶ τῶν ὀδόντων ... περίγλισχρα γίνεται. *cf.* CELS. 5, 28, 3B. 13A-B CAEL. AVR. acut. 3, 3, 18. ORIBAS. syn. 1, 16 pinguis et spissi vel -i humoris. 1, 25. 4, 4 quae glyscron id est -um humorem generant. 4, 23. 6, 40 si ... -i et viscosi aut spissi sunt umores. *al.*). 2, 4, 9 id quod excernitur, si est ... -um (*Hippocr. progn. 11 p. 88, 19* γλίσχρον). 2, 8, 22 sive cruentum sive album sive -um *sc. sputum* (*Hippocr. progn. 14 p. 92, 8* γλίσχρον). 5, 26, 20A sanies est tenuior *sanguine*, varie crassa et -a ...; pus ... -ius et sanguine et sanie. *ibid.* 20B melicera ... est -ior. *ibid.* 20C optimus *sanguis* ... non -us. *ibid.* 20D sanies ... -a. *ibid.* 20E hidros ... -us. 6, 3, 1 ex duro *ulcere* exiguum quiddam et -um exit. SCRIB. LARG. 23 cum ... pituita ipso calore oculorum -ior visa fuerit (= MARCELL. med. 8, 4. *cf.* GARG. MART. med. 32). MARCELL. med. 30, 39 in pectore liquores -i subsistunt. VINDIC. med. 7 semen ... est grave tractuosum, -um et non facile solubile neque fistulosum. CAEL. AVR. acut. 2, 13, 18 sudores frigidi et -i. CASS. FEL. 34 p. 73 -um flegma quod Graeci collodes vocant. b *substantive*: SCRIB. LARG. 94 (= MARCELL. med. 16, 8) qui difficulter -a excreant. 96 (MARCELL. med. 16, 10). 99 (= MARCELL. med. 20, 3). MARCELL. med. 30, 36 aqua mulsa ... ventrem movet, extenuat -a. 2 *generatim*: CELS. 6, 7, 9A specillum lana involutum in resinam quam -issimam ... demittendum. COLVM. 1 praef. 25 in Asia Mysiaque densa et -a terra ... exuberat (3, 11, 10 -issima). 2, 2, 18 si -a est *glaeba* (PALLAD. 1, 5, 3 si gleba -a est et adhaeret). PLIN. nat. 11, 39 ut sit ... -um *mel* (*cf. Diosc. 2, 82 W.* ὄλκιμον. *Geopon. 15, 7, 2* συναφὲς ἑαυτῷ). 20, 177 *primum heraclii genus* -um. 22, 136 fit *tisana* ex tritico -ior. 24, 11 optimum *viscum* quod sine cortice ...: nihil est -ius. 27, 11 radices *Aethiopis* -as gustu (*Diosc. 4, 107 W.* γενομένῳ κολλώδεις). 32, 73 icthyocolla appellatur piscis, cui -um est corium. linguae ... -a *terra Samia* (*Diosc. 5, 153 W.* ἐν τῷ θιγεῖν τῇ γλώσσῃ κρατουμένης ἐχεκόλλως, *cf.* ISID. orig. 16, 1, 7 terra Samia ... -a ... et linguae lenis). 35, 194 pnigitis ... -a (*Diosc. 5, 157* τῇ δὲ γλώσσῃ μάλιστα κολλᾶται). APVL. met. 1, 4 mollitie cibi -i faucibus inhaerentis (*aliter infra l. 70*). SOL. 1, 56 bitumen in Iudaea ... lentum mollitie -a (AMM. 16, 12, 59. 20, 11, 25. 22, 16, 9). 23, 6, 16 naptha picea specie -a. CHIRON 209 *perfrictio* partem humoris et liquorem ex frigore coagulat et -um faciendo retinet in parte intestinorum (VEG. mulom. 1, 40, 2 pars humoris coagulatur ex frigore et fit conglutinosa [glutinosa *FP*] in praecordiis). 897 (*bis*) emplastrum -um. VEG. mulom. 2, 74, 1 asfodeli ... herbae radix teretur et cum vini albi dulcis duabus cotulis per os infundetur, ut -a videatur. MARCELL. med. 30, 24 adversus liquores -os et spissos per ventrem digerendos. 33, 29 ut medicamen -um facias. CASS. FEL. 34 p. 73 decoctio -a. SIDON. epist. 9, 13, 5 vers. 51 oleumque nescientes adipesque -os ... lucernae.

B *i. q. glutine plenus*: 1 *adiective*: CELS. 2, 20 omnis pinguis caro, omnis -a (*cf.* 2, 22. 3, 12, 6. 4, 28. ORIBAS. syn. 4, 1 *bis* [*gr.* γλίσχρα, γλίσχραν]. *ibid. rec. La* ex quibus est anguila et alia plurima quae sunt mollis habentes carnes, propter quod -a est et flecmatica est [*rec. Aa* propter glutinationem, *gr.* τὸ γλίσχρον]). 3, 21, 13 cibus valens esse debet et -us maximeque caro (4, 12, 5. 7, 26, 2B PLIN. med. 1, 25 p. 40, 1 VEG. mulom. 2, 106, 1, *aliter supra: l. 53. cf. infra l. 76*). PELAGON. 368 potio -a (*Hippiatr. Berol. 129, 45* πόμα κολλῶδες. *cf.* CHIRON 556. 557). *v. l. 78.* 2 *substantive*: CELS. 2, 23 crassiorem pituitam faciunt ... omnia ... -a (3, 7, 1A). 3, 25, 3 cibus sine pinguibus, sine -is, sine inflantibus. 5, 28, 4D in omni ... sacro igni neque lenibus et -is [cibis] ... utendum est (*cf. supra l. 53*). 6, 18, 7B liquida lenia pinguia -a meliora sunt. 3 *elliptice*: PELAGON. 463 -a (*sc. potio*) ad vulsos. *cf. p. 2113, 29.*

-us *in interpretamentis glossarum*: glarea: *v. p. 2034, 50.* lysis: GLOSS. V 571, 56 lysis: -us quod retinere non potest (λύγξ singultus, quod retineri non potest *prop. Buech.* *an* lynx [lyncis?]: glutti sonus? *Her.*).

glūtinum, -ī *n. v.* gluten. *masc.*: VIRG. gramm. epit. 3 p. 11, 5 H. syllabae sunt glutini literarum. *scribitur littera t saepe geminata, ut* SOL. 3, 4 *cod. RS saec. X.* HIER. epist. 53, 11 *λH saec. VIII—IX.* in Ier. 6, 35, 3 *VP saec. IX.* CASS. conl. 24, 26, 2 *F saec. IX.* SIDON. epist. 1, 5, 6 *MFP saec. X—XII.* MART. CAP. 3, 296 *cod. A saec. X.* GLOSS.L Corp. G 102 -um: coniunctio. *cf. quae sub voce* glutum *allata sunt.* *de usu et de differentia inter* gluten, -um, glus, glut(t)is *v. p. 2110, 73.* [*dub. et corrupt.*: PLIN. nat. 13, 77 texitur omnis *charta* madente tabula Nili aqua; turbidum liquoris -um praebet (*Dziatzko, Mayhoff*; turbidum liquorum glutinis praebet *M*, turbidus liquor in -is praebet *rell.*, turbidum liquorum in -is praestat *coni. Birt minus probabiliter.* turbidus liquor vim glutinis praebet *vulgo, cf. Blümner, Technol.2 1, 317*). *ibid.* 33, 64 marmori et iis quae candefieri non possunt, ovi candido inlinitur *aurum*, ligno -i ratione composita (re composita *vel* composito *Mayhoff; an legendum* glutinatione? *v. p. 2112, 65*).]

I *proprie i. q. materies lenta et vi compaginandi praedita* (*cf. p. 2111, 22*). A *de usu speciali*: 1 *in fabrica materiaria, i. q.* ξυλόκολλα: VARRO frg. Char. gramm. 167, 26 B. -um Daedalum invenisse (*cf. infra l. 25*). VITR. 7, 10, 2 reliquum *fuliginis* tectores -um admiscentes in parietibus utuntur (*cf.* CET. FAV. 27 p. 279, 30 Kr. pictores ... -um miscent, ut *eqs. adde ibid.* p. 279, 32 taedarum carbones cum -o attriti. p. 280, 3 sarmenta ... si ... aruerint ... addito -o ... indici *atramenti* suavitatem monstrabunt). 7, 10, 3 sarmenta ... comburantur ... deinde in mortario cum -o terantur. 7, 10, 4 faex vini ... contrita cum -o in opere inducetur. PLIN. nat. 7, 198 fabricam materiariam Daedalus *invenit* et in ea ... serram, asciam, perpendiculum, terebram, -um, icthyocollam. 13, 82 fabrile. 16, 158 coma *harundinis* ... -o tenacior rimisque explendis fidelior pice. 16, 225 abies ... maxime sociabilis -o. 16, 226 lacunosa et crispa ... -um abdica⟨n⟩t. quaedam ... insociabilia -o, sicut robur (*cf. Theophr. hist. pl. 5, 7, 2* οὐχ ἅπτεται δὲ οὐδὲ κατὰ τὴν κόλλησιν). 35, 43 *cf.* VITR. 7, 10, 2. TERT. apol. 12, 4 ante plumbum et ⌊-um⌋ (-i *F, sed v. Waltzing ad l.*) et gomphos sine capite sunt dei vestri, *cf. infra l. 52.* ARNOB. nat. 6, 14 p. 226, 10 commixtum -um gypso. 2 *in fabricatione chartarum*: LVCIL. 793 M. praeterito tepido glutinator -o (*v. Birt, Buchwesen p. 236*). PLIN. nat. 1, 13 ind. auctor. de -o chartarum. 13, 82 -um vulgare e pollinis flore temperatur ..., nam fabrile cummisque fragilia sunt .... omne autem -um nec vetustius esse debet uno die nec recentius. postea ... -o percurritur *charta* (*cf. Diosc. 2, 85, 3 W.* κόλλα δὲ ἡ γινομένη ἐκ τῆς σεμιδάλεως καὶ γύρεως πρὸς τὴν τῶν βιβλίων κόλλησιν). MARCELL. med. 16, 83 -um quo charta glutinatur ... prodest. 3 *in re medicinali*: PLIN. nat. 26, 21 hibisci radix cum -o (*cf.* PLIN. med. 1, 18 p. 33, 10 glutine lupino. MARCELL. med. 19, 3 cum lupino). 28, 235 sine cicatrice sanare dicitur -um (*cf.* PLIN. med. 3, 9 p. 84, 17 gluten taurinum). 28, 176 auribus fractis *prodest* -um e naturis vitulorum factum. 28, 195 *v. infra l. 54.* 209 *v. infra l. 54.* 243 *v. infra l. 56.* 244 *v. infra l. 56.* PLIN. med. 1, 18 p. 33, 14 -um factum ex genitalibus vitulorum liquatur ex aceto (glutinium *al., an e* gluttinum? *v. supra l. 1. 45* MARCELL. med. 16, 83 *v. supra l. 40.* 4 *in feruminatione*: HIER. chron. a. Abr. 1325 Glaucus Chius primus ferri inter se -um excogitavit. VVLG. Is. 41, 7 -o bonum est (לַדֶּבֶק טוֹב, *cf.* LXX σύμβλημα καλόν ἐστιν). *huc fortasse pertinet* TERT. apol. 12, 4 *v. supra l. 32.*

B *de diversis compositionibus*: 1 *i. q.* ταυρόκολλον: PLIN. nat. 1, 28 ind. auctor. de -o taurino (28, 195. 209 [*cf.* PLIN. med. 2, 11 p. 54, 11 gluten taurinum. MARCELL. med. 27, 82 glus taurina]. 243. 244. 32, 73 fieri dicunt icthyocollam ut -um taurinum. 34, 133 [*cf. Diosc. 5, 75 p. 45, 1 W.* ταυρείαν κόλλαν]. MARCELL. med. 19, 13 -um taurinum aceto remissum). 11, 231 boum coriis -um excoquitur taurorumque praecipuum (*cf. Aristot. hist. an. 3, 10 p. 517b* γλισχρότης μυξώδης ... ἐξ ἧς ποιοῦσι τὴν κόλλην). 28, 176 *v. supra l. 44.* PLIN. med. 1, 18 *v. supra l. 47.* 2 *i. q.* ἰχθυοκόλλη: PLIN. nat. 32, 73 icthyocolla appellatur piscis cui glutinosum est corium; idem nomen -o eius. 3 *i. q.* χρυσοκόλλα: PLIN. nat. 33, 93 -um fit auro et septima argenti parte ad supradicta additis. 33, 94 auro -um est tale. 35, 36 hoc est -um auri. 4 *varii umores viscosi quos excludunt*: a *animalia*: PLIN. nat. 9, 162 ova eius (*i. sepiae*) -o atramenti ad speciem uvae cohaerentia. 10, 98 surculo super bina ova imposito ac feruminato alvi -o ... deportant alio (*cf. p. 2110, 47 sqq.*). GREG. TVR. Mart. 2, 29 duo caeci ... arefactis palpebris et -o coniunctis ad pedes ... domni decubabant. b *viridia*: PLIN. nat. 11, 14 melliginem *faciunt apes* e lacrimis arborum, quae -um pariunt. 13, 82 cummis (*gen.*). 26, 21 *v. l. 41 sq.*

C *generatim de sola cohaesionis vi*: SALL. hist. frg. 3, 103 coria recens detracta quasi -o adolescebant (*i. coalescebant?*). VITR. 7, 2, 2 circa id ferramentum uti -um haerens *calx* ... probabit se esse temperatum (*cf.* PLIN. nat. 36, 176 ut macerata calx ceu -um [-a *B*] haereat). SOL. 3, 4 ei (*i. lapidi, qui catochites vocatur*) inest velut de -o lentiore nescio quid par atque gummi (*cf.* PRISC. periheg. 473). PALLAD. 3, 17, 6 viscum non temperatum in ipsa plaga ... mergamus quasi -o quodam sucos materiae utriusque mixturum. SIDON. epist. 1, 5, 6 cum ... lentati languidus lapsus umoris nauticis cuspidibus foraminato fundi -o (gluttino *MFP*) sordidaretur. ALC. AVIT. epist. 87 p. 97, 15 qui, nobis ... intra quod spatium ... coctilis caeni -um lentari possit, instituat.

[Blatt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

II *in imagine* et *translate de arta coniunctione, saepe i. q. vinculum*: Ps. APVL. Ascl. 39 εἱμαρμένη et necessitas ambae sibi invicem individuo conexae sunt -o. TERT. pudic. 5 concorporavit nos scriptura divina, litterae ipsae -a nostra sunt. CYPR. epist. 66, 8 cohaerentium sibi invicem sacerdotum -o copulata *ecclesia*. 68, 3 corpus ... sacerdotum concordiae mutuae -o atque unitatis vinculo copulatum (*sim.* unit. eccl. 23). ARNOB. nat. 2, 32 rei dissociabilis -um. ZENO 2, 18, 3 haeserant confessionis suae -o intrepidae martyris manus (VICTRIC. 13). AMBR. hex. 3, 16, 68 distantibus licet mensuris pari adsurgat -o *pinea*. Noe 7, 19 sordes ... quae infra eosdem gignuntur amfractus velut quodam -o auditum ligant. in psalm. 118 serm. 4, 22 hereditarium iniquitatis -um mentibus inhaesit humanis. HIER. epist. 3, 3, 1 -o caritatis haerentem impia distraxit avulsio. 5, 1 ne ... amicitias, quae Christi -o cohaeserunt, aut temporis aut locorum magnitudo divellat (*cf.* 53, 1, 1. AVELL. p. 114, 7). in Eph. 4, 16 (= RVFIN. apol. 1, 42 p. 581[A]) quodam -o partibus restitutis. in Gal. 4, 19 semen iacitur informe, ut sulcis et fundo eius quasi quodam -o adhaereat. in Ier. 6, 35, 3 malae conscientiae norunt sibi -o (gluttino *VP*, glutine *al.*) copulatos. adv. Iovin. 1, 21 dissecans -um nuptiarum. Ps. AVG. serm. 276, 6 nisi quisque de peccatorum -o ... animae suae pennas contenderit expedire (*cf.* EVCHER. form. 3 p. 13, 18). 368, 4 *extr.* ad usum assumenda sunt ista, non eis vinculo amoris quasi -o haerendum est. VICTRIC. 19 carnem dicimus -o sanguinis contineri. CASSIAN. conl. 24, 26, 2 *fratres* ei spiritali -o conligantur. EPIST. pontif. 388 (= CONC.[S] I 2 p. 97, 6) maiore ligantur -o foedera vitiorum (*gr.* κόλλῃ). ENNOD. opusc. 9, 6 p. 417, 9 in quo *lumine* species trino conpaginatae consortio societatis propemodum mysticae -o coniunguntur. APON. 12 p. 221 haeretici ita *diabolo* -o perversionis suae uniti sunt, ut ab eo penitus separari non possint. ISID. orig. 1, 12, 1 haec (*i. coniunctio*) ... per se nihil valet, sed in copulatione sermonum quasi quoddam exhibet -um. *nota abundanter usurpatum* (*i. e. gen. q. d. inhaerentiae*): POTAM. tract. 2 p. 1416[A] callosae -um cutis (*quae sequuntur dubiae interpretationis sunt*). PRVD. cath. 4, 102 cerneres ... ossa nervos et medullas -o cutis tegi. ACT. Archel. 2, 7 vocis meatum, arescente linguae -o, praepediri.

iuncturae: 1 *nominales*: *epitheta*: fabrile: *p. 2116, 26.* individuum: *v. supra l. 3.* hereditarium: *l. 12.* lentum: *p. 2116, 78.* par: *supra l. 10.* spiritale: *supra l. 24.* taurinum: *p. 2116, 53 sqq.* tepidum: *p. 2116, 34.* vulgare: *p. 2116, 36.* *accedit genetivus*: alvi: *p. 2116, 68.* atramenti: *p. 2116, 66.* auri: *p. 2116, 65.* caeni: *p. 2116, 83.* caritatis: *v. supra l. 13.* chartarum: *p. 2116, 35.* Christi: *supra l. 14.* concordiae: *supra l. 6.* confessionis: *supra l. 8.* conscientiae (malae): *v. supra l. 18.* cummis: *p. 2116, 37.* cutis: *supra l. 33. 34.* ferri: *p. 2116, 50.* fundi: *p. 2116, 82.* iniquitatis: *supra l. 12.* linguae: *v. supra l. 35.* nuptiarum: *supra l. 19.* peccatorum: *supra l. 20.* perversionis suae: *v. supra l. 28.* rei dissociabilis: *supra l. 7.* sacerdotum: *supra l. 5.* sanguinis: *v. supra l. 23.* societatis: *v. supra l. 27.* -o (*abl., nisi dat.*) sociabilis: *p. 2116, 28.* insociabilis: *p. 2116, 29.* tenacior: *p. 2116, 27.* 2 *verbales*: -um (*nom.*): arescit: *v. supra l. 35.* inhaeret: *v. supra l. 12.* prodest: *p. 2116, 41. 45.* sanat: *p. 2116, 43 cf.* PLIN. nat. 28, 243. -um (*acc.*): abdicare: *p. 2116, 29.* admiscere: *p. 2116, 19.* bibere: PLIN. nat. 28, 195. commiscere: ARNOB. nat. 6, 14. dissecare: *v. supra l. 19.* excogitare: *p. 2116, 50.* excoquere: *p. 2116, 58.* exhibere: *l. 31.* foraminare: *p. 2116, 82.* infundere: PLIN. med. 2, 11 p. 54, 11. invenire: *p. 2116, 18. 25.* lentare: *p. 2116, 84.* liquefacere: PLIN. nat. 28, 243. 244. liquare: *p. 2116, 47.* parere: *p. 2116, 71.* remittere: *p. 2116, 58.* resolvere: PLIN. nat. 28, 209. solvere: PLIN. nat. 28, 243. temperare: *p. 2116, 36.* -o (*abl.*): adhaerere: *v. l. 18.* adolescere: *p. 2116, 74.* adsurgere: *v. l. 10.* astringere: VICTRIC. 13. cohaerere: *p. 2116, 67. supra l. 14.* conectere: *v. l. 3.* coniungere: *p. 2116, 69. supra l. 28.* conligare: *v. supra l. 24.* continere: *v. supra l. 24.* copulare: *supra l. 5. 7. 19 cf.* HIER. epist. 53, 1, 1. feruminare: *p. 2116, 68.* glutinare: *p. 2116, 40.* haerere: *v. supra l. 8. 23.* ligare: *v. supra l. 11. 25.* miscere: *p. 2116, 80.* percurrere: *p. 2116, 38.* praeterere: *p. 2116, 34.* restituere: *v. supra l. 16.* tegere: *v. supra l. 34.* unire: *supra l. 29.*

glūtis (gluttis), -is *m.* *de formis v. s.* glus (*p. 2110, 28 sqq.*). GLOSS. II 352, 19 -is κόλλα. *de usu v. p. 2110, 73 sqq. cf. Archiv 8 (1893) 473.* *i. q. gluten*: MARCELL. med. 1, 26 taurinus gluttis cum aceto ad ignem solvitur. 19, 28 glutem vitulinum aceto remissum ... inlines. *cf. p. 2111, 43. 2116, 53.*

gluto *v.* glutto.

?exiricula (*i.* ξηροκόλλα): **glutteum** GLOSS. III 590, 28. *cf.* 591, 20 *v. p. 2120, 25.*

gluttinatus *v. s.* gluttitus.

1. gluttio, -īvī, -ītum, -īre [*vox onomatopoetica ab interiectione* glutglut *derivata; cf. slavon.* glŭtati, *ross.* glotat 'devoro' *et v. Specht, Zs. f. vgl. Sprachforschung 55 (1927) 6 sqq. J.*] *de originatione*: CAPER gramm. VII 110, 4 gluttus et -ire et ingluvies ⟨a⟩ gula; *cf. s. v.* glut(t)o *et* SCHOL. Verg. Bern. georg. 3, 431. *de orthographia: v. Specht (l. l. supra l. 78); in optimis codd. littera* t *semper geminatur.* glutio *legitur*: PLIN. nat. 9, 145 *cod. R saec. XI.* ITALA II reg. 20, 19. 20 (Legion. *marg.*). Iob 20, 18 (Aug. in Iob 20 p. 551, 22). Matth. 23, 24 (Aug. c. Faust. 16, 32 *cod. CM.* RVFIN. Greg. Naz. orat. II 70 p. 55, 13 *OAV.* AVG. civ. 7, 8 p. 284, 8 D. *dett.*). *cum voce q. e.* glocire *confunditur (v. p. 2058, 10)*: PAVL. FEST. p. 98 M. COLVM. 8, 5, 4 GLOSS.[L] II Philox. GL 29. *cf.* HIER. epist. 69, 4, 1 glucientes *pro* glutientes. NOT. Tir. 94, 18. GLOSS.[L] I Ansil. AB 208 abligurriri: -ire, sorbere vel devorare, *cf. vol. I p. 106, 10 sqq. et* IVV. 4, 28. *respondent: graece:* γεύομαι: *v. infra l. 43.* ἐγκάπτω: *v. infra l. 24.* καταπίνω: *v. infra l. 29. 32. 35. 43. 58. 59. 63. 76. p. 2119, 16. 32 (cf.* ἀκατάποτος *infra l. 27).* καταπο[ν]τίζω: *p. 2119, 27. 28.* καταῤῥοφοῦμαι: *v. infra l. 60* *hebraice:* בָּלַע: *v. infra l. 18. 41. 69.* *grammatica: vi mediopassiva fortasse usurpat vocabulum* DIOSC. 3, 5 (*v. infra l. 60*) *et* GREG. M. epist. 5, 33[a], 3 p. 356, 34, *ubi tamen nomin. c. inf. accipere potes. cf. supra l. 5.* *legitur inde a* PLAVTO (*v. infra l. 21*), *frequentant medici (v. infra l. 44) et christiani.* [*neap.* lyottere. *friaul.* gloti. *M.-L.*] [*e coniectura dubia*: HIER. epist. 64, 2, 1 totum quod gluttimus (*Vallarsi*, ligurrimus *Hilberg*; currimus *codd.*) quod voramus.]

I *sensu strictiore, i. q. devorare, cum de liquidis (v. e. g. l. 21. 25. 27. 35. 58. 59. 64), tum de duris (v. e. g. l. 23. 28. 36. 37. 51. 57)*: **A** *proprie: i. q. avido et celeri haustu et sine dentium morsu statim per gulam in alvum demittere*: **1** *generatim*: PLAVT. Persa 94 nihil⟨i⟩ sunt crudae *collyrae*, nisi quas madidas -ias. PLIN. nat. 9, 145 vulpes marinae ... -iunt amplius (*sc. hamum*) usque ad infirma lineae. IVV. 4, 28 qualis ... epulas ... -isse putamus induperatorem (*cf.* GLOSS.[L] II Philox. GL 34 -it: ἐγκά[μ]πτει. *v. p. 2119, 78*). FRONTO p. 88, 5 N. micularum minimum cum vino destillatum -ivi. ITALA Iob 20, 18 (Aug. in Iob 20 p. 551, 22) quod mandi non potest nec -iri (LXX ἀμάσητος, ἀκατάποτος. VVLG. *aliter*). Ion. 2, 1 (Weing.) praecepit dominus ceto magno ut -ret Ionam (LXX καταπιεῖν. VVLG. deglutiret. *cf.* EPIST. Paul. et Cor. II rec. A 29 Ionas ... caeto -tus est [rec. B devoratus]. AVG. gen. ad litt. 9, 14 p. 286, 1. *v. infra l. 74 sqq.*). ITALA psalm. 123, 3 (Cas.) vivos -issent nos (LXX κατέπιον. VVLG. [= psalt. Rom.] degluttissent. *hebr.* בָּלַע). SERV. auct. Aen. 3, 104 *Rhea* lapidem -endum Saturno dedit. PALLAD. 1, 30, 4 cavendum est ... ne pulli eorum setas -iant (*cf. Geopon. 14, 22, 5* καταπίνωσιν). CHIRON 141 ne fleumata -iat. HIER. vita Hilar. 3, 9 *dracones* tam grandes, ut boves -ire soleant. adv. Iovin. 2, 7 p. 401 *Bickel* coge Syrum ... ut vermes Ponticos -iat (*cf.* p. 402, 1 devorare). AVG. serm. frg. p. 1722 extr. *non sic oremus, ut,* cum esca compluta fuerit super os nostrum, dicamus etiam: 'deus -iat de nobis' (*expectes* pro nobis). PAVL. MED. vita Ambr. 47 ubi -vit *domini corpus*, emisit spiritum. LIB. geneal. chron. I p. 177, 354 Balac, id est '-tus' (*cf. supra l. 28*). VITAE patr. 5, 4, 10 ut vel sic possem -ire (*gr.* γεύσασθαι). 5, 18, 17 cervi ... serpentes ... -iunt (*gr.* καταπίνουσιν).

2 *speciatim*: **a** *de medicamentis sim.*: PLIN. med. 2, 1 additur ... mel optimum et pilulis -itur. CHIRON 543 (= VEG. mulom. 2, 32) ordeum solidum -iet *iumentum.* MARCELL. med. 11, 10 serpullum herbam ... diu commanducet ... et -iat. 20, 106 cocliaria duo ... laboranti -enda dabis. 26, 19 renes leporis crudos ... -iat, sin minus, coctos transmittat ita ut dentibus eas non contingat (*syn.* devoro). 26, 116 bacas ternas ... -iat. 27, 128 *globuli* saepius -ti. 28, 49 lana ... -enda ... data. PS. APVL. herb. 93, 36 herbam puleium -iat. PLAC. med. 3 rec. β 12 leporis renes ... si crudi -iantur, emendat, sed caveat dum -it, ne dentem tangat (*cf.* rec. α 10 renes ... si crudos -iant). 4 rec. α 16 cerebrum caprae ... si dederis infanti -ire (*cf.* rec. β 12 degluttiendum). PS. MVSA herb. Vett. 66 H.-S. vettonicae herbae dragmas III ... -iat. THEOD. PRISC. eup. faen. 53 quod emaduerit -iant *rauci.* ANTIDOT. Brux. 71 grana bina ... -iat. DIOSC. 2, 17 si cimices ... -iantur (κόρεις ... καταπινόμενοι). 2, 104 sucus ... -tus ... purgat (χυλοῦ καταπινομένου. 2, 115 sucus ... -tus morsu⟨m⟩ stomachi tollet [καταῤῥοφούμενος]. 3, 5 diu sub lingua retentus -ire [*sic*] debet [glutinari *pars codd., v. supra l. 10*]. ORIBAS. syn. 1, 18 *Aa* non solum sucus eorum accipiendi sunt, sed ipsis granum -endi sunt [ὅλους τοὺς ὄγκους κατάπινε. *La* totus granus simul -iant]). **b** *de saliva*: SCHOL. Pers. 5, 112 gulosi[s] visis deliciis salivam -iunt. AVG. civ. 7, 8 p. 284, 8 D. propter ... salivas colatur *Ianus*, quibus partim -endis partim expuendis sub caelo palati utraque panditur ianua. *reddit locutionem proverbialem hebraicam*: VVLG. Iob 7, 19 nec dimittis me ut -iam salivam meam (*i. momentum temporis sec. F. Hitzig, Das Buch Hiob, Heidelberg 1874 p. 58. hebr.* בָּלַע רֹק. LXX καταπίω. *cf.* ITALA [Aug. in Iob 7 p. 524, 13] degluttiam. *huc pertinet*: GREG. M. epist. 5, 53[a], 3 p. 356, 34 quis ... nesciat salivam facilius posse -iri quam cibum? qui itaque se sumere cibum denuntiat, incredibile est valde, quo ordine -ire posse salivam negat).

B *in imagine et comparatione ap. script. christianos*: **1** *pro subiecto sunt animantia*: ITALA (cod. l, Aug. c. Faust. 16, 32) *et* VVLG. Matth. 23, 24 camelum ... -entes (*gr.* καταπίνοντες. *cf.* HIL. in Matth. 24, 7 irridet eorum in colandis culicibus diligentiam, quorum in -endis camelis esset incuria, peccata videlicet levia vitantium et grandia devorantium. ZENO 1, 9, 1 HIER. epist. 69, 4, 1 in Matth. 7, 3—5 p. 34 PELAG. in Rom. 11, 7 p. 86, 19 RVFIN. Greg. Naz. orat. II 70 p. 55, 13. GREG. M. moral. 1, 21 camelum ... -ierunt *Iudaei*, quia *Christum* ... exstinguere clamando conati sunt. ORIG. in Matth. 18, 19 -ire ... i. e. committere maxima delicta, quae nominavit camelos. ACT. Archel. 24 p. 35, 27). HIL. in Matth. 16, 2 *in*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

explicatione signi Ionae (v. p. 2118, 28): *Christus* a morte tamquam *maris* monstro -endus. AVG. in psalm. 68 serm. 1, 6 qui . . . -iri a marino ceto dignatus est. PS. AVG. serm. 64, 3 ideo panis *spiritualis* dicitur, quia laborando et disserendo discitur et ita quasi mandendo -itur. EPIST. pontif. 322 (= AVG. epist. 182, 7) ne . . . hostis . . . faucibus -iantur. GREG. M. moral. 1, 29 scriptura sacra . . . cibus est . . . quia quasi . . . mandendo -itur. 6, 6 *divina eloquia* quasi mandendo -imus. 15, 23 venter . . . iniqui avaritia est, quia in ipsa colligitur quidquid perverso desiderio -itur. 25, 8 quasi hamus . . . fauces -entis tenuit. in Ezech. 1, 10, 3 in rebus . . . obscurioribus . . . scriptura sacra cibus est, quia quidquid exponitur ut intelligatur, quasi manditur ut -iatur. in rebus vero apertioribus potus est. potum enim non mandendo -imus. *infra*: pertracta et intellige, id est prius mande et tunc degluti. NICET. virg. laps. 51 p. 130 B. ne lupus crudelis -iat me. **2** *pro subiecto sunt inanima*: VVLG. Sirach 23, 22 ignis . . . non extinguetur, donec aliquid -iat (*καταποθῇ*). OP. imperf. in Matth. 49 p. 913 aperiat se terra et -iat nos (CORIPP. Ioh. 6, 769 dominum . . . -vit hiatu terra . . . fero). ISID. in num. 15, 3 filii Core . . . terrae voragine -iuntur (*cf.* VVLG. num. 16, 32 *terra* devoravit illos).

II *nonnisi ad* **sonum**, *qualis devorando efficitur, spectat* (*cf. p. 2117, 76*): PLIN. nat. 10, 33 *corvi* -iunt vocem velut strangulati.

III *sensu latiore i. q.* **delere**: CARM. adv. Marc. 2, 268 -tam mortem . . . victoria Christi. ITALA II reg. 20, 19 *et* 20 (Legion. *marg.*) ut quid -itis benedictionem domini? . . . non contingat mihi, ut -iam aut exterminem (LXX *ἵνα τί καταποντίζεις κληρονομίαν κυρίου; ἵλεώς μοι, ἵλεώς μοι, εἰ καταποντιῶ καὶ εἰ φθερῶ* [*videtur interpres latinus καταπο*[*ν*]*τίζω legisse. Leumann*]. VVLG. quare praecipitas hereditatem domini? . . . non praecipito neque demolior). prov. 21, 20 (Aug. c. Faust. 6, 7) thesaurus desiderabilis requiescit in ore sapientis, vir autem stultus -it illum (LXX *καταπίονται*. VVLG. dissipabit). CASSIOD. in psalm. 78, 8 'comedi' significat eos qui lege domini derelicta impia superstitione -ti sunt. 129, 1 non . . . -tus est in escam, sed in requiem possidendam.

IV *debilitato sensu i. q.* **(avide) accipio**: EPIPHAN. in cant. 1 p. 11 principes apostasiae -entes illud *osculum*, unde obmutuerunt, confusionis tabe fluxerunt.

syn. devorare: *v. supra l. 19. opp.* mandere: *p. 2118, 27. deriv.*: *cf.* subgluttio *subst.* (DIOSC. 3, 4). *comp.*: de-, in-, subgluttire.

2. gluttio, -ōnis *m.*? *a* gluttire. *qui gluttiendo* (*singultu*) *laborat?* DIOSC. 3, 146 stranguriis et -bus (subgl- *ed. Coll. 1478*) et ictericis medetur (*gr.* 3, 134, 2 *βοηθεῖ στραγγουρίᾳ καὶ λυγμῷ καὶ ἰκτέρῳ. Leumann in schedulis hunc locum ad* gluttitio *trahit* [*cf. Walde, Lat. Et. Wb.*[2] *s. v. dens: dentio i. q. dentitio*], *et significationem* '*singultus*' *proponit. cui Heraeus adstipulatur. propter nomen personae q. e.* ictericus *iuxta positum etiam persona singultans accipi posse videtur*).

gluttis *v.* glutis.

gluttītio, -ōnis *f. a* gluttire. PS. SORAN. quaest. med. 59 quid est cataposis? -o cibi et potus ab ore transvoratus (*cf. Ps. Galen. def. 98 κατάποσίς ἐστιν ὁλκὴ στερεοῦ καὶ ὑγροῦ ἀπὸ στομάχου εἰς κοιλίαν γινομένη. v. q. seq. et supra l. 44*).

gluttito *v.* glaucito.

gluttītus, -ūs *m. a* gluttire. *i. q. actio gluttiendi, haustus*: DIOSC. 5, 39 *confectio* suprascripta . . . fetorem oris tollit, -u vero gula⟨m⟩ confirmat (*gr. καταρροφούμενον δὲ τὸν . . . βρόγχον στερεὸν . . . ποιεῖ*). SCHOL. Verg. Bern. georg. 3, 431 gluttire . . . per ingluviem aliquid demittere; nam et glutti[na]tus est quasi gulae ictus [*na ex voce nam eiusdem enuntiati falso irrepsisse censet Niedermann*].

1. glutto, -ōnis *m.* [*a* gluttire *sive a* gluttus. *J.*] *de originatione*: PAVL. FEST. p. 112 M. hinc (*a gula*) et ingluviosus et -o, *unde fort.* ISID. orig. 10, 114 -o a gula, id est gulosus. *de scriptura*: *in quibusdam codicibus dett. legitur* gluto, *v. infra l. 74. 76. 80. 81. cf. p. 2117, 80. de declinatione et genere*: AVG. gramm. V 502, 4 ad hanc formulam (*i.* hic et haec latro . . . -onis) declinabis homo ganeo . . . helluo, qui et -o (*hinc fort.* GLOSS.[L] V Abba HE 23 helluo: -o). GLOSS.[L] II Philox. GL 33 -o: *λιμβός*. GLOSS. II p. XLVI citius manducans. II 358, 10 *λαίμαργος*. III 179, 30 *καταπότης*. V 502, 44 lurgo, manduconem, luxuriosus. *v. s. vv.* ardalio. comestor. molleolus. [*ital.* ghiottone. *francogall.* glouton. *M.-L.*]

i. q. **helluo, homo vorax, edax**: ANTH. 206, 1 parce, rapax, epulis vehemens, Perpetue, -o (gloto *B*) mensarumque vorax. SCHOL. Hor. app. sat. 2, 2, 92 (*Hauthal, non ap. Kell.*) edax: vorax, -o (glutio *libri*). 2, 7, 38 ventre levem: -em (-t- *codd.*). 2, 8, 22 umbras: parasitas, quia -es sunt quasi umbrae. SCHOL. Iuv. 4, 17 divites -es. 4, 29 Neronem dicit -em, ut Domitianus sub Neronis nomine lateret. PS. AMBR. trin. 16 p. 529[C] -es et ebriosi servi sunt ventris atque libidinis. serm. 30, 2 amat -o (-t- *codd.*) porcellum ut comedat. act. Seb. 3, 10 ipsa *vita fugitiva* dat edacitatem -bus (-t- *codd.*). SCHOL. Ter. p. 109, 27 frugi es: ironicos, utilis es *GE*; id est parcus quasi non, sed procax et -o *DM.* p. 126, 14 helluo: -o vorax. ENNOD. carm. 2, 68 *tit.* de quodam -e. *Blatt*

2. glutto, -āre? *i. q. glutinare, densare?* HIPPOCR. aer. 7 p. 11, 23 G. aque . . . graciles et frigida et turbulenta de nive et -antur (gluttinatur *m*[2]) et (ut?) fleumatica sit *eqs.* (*τοῦ . . . χειμῶνος παγετώδεά τε καὶ ψυχρὰ καὶ τεθολωμένα ὑπό τε χιόνος καὶ παγετῶν, ὥστε φλεγματωδέστατα εἶναι. hinc Niedermann, Revue de philol. 41, 1917, 224*: hieme . . . glacialis . . . de nive et gelu, ita ut fleumatica sit *eqs.*). *cf.* 10 p. 21, 5 quod . . . retinetur, et condensatur et congluttatur (conglutinatur *Am*[2]). *v. etiam s.* glaciatus. *H.*

1. gluttus, -ūs *m.* [*a* gluttio *retrograde derivatum esse putat E. Liechtenhan, Sprachl. Bemerkungen zu Marcellus Empiricus p. 55; fortasse recte. cf. Brender, Die rückläufige Ableitung p. 41. J.*] *de originatione*: CAPER gramm. VII 110, 4 -us ingluttire et ingluvies ⟨a⟩ gula. *v. p. 2117, 79. abl. plur.* gluttis: MARCELL. med. 30, 34. *cf. infra l. 21.* GLOSS.[L] II Philox. GL 35 *βρόγχος* (*sed βρόχθος* GLOSS. III 449, 79. 469, 45. 476, 45. 490, 76). III Abstr. SI 14 singultum (= -im): qui loquitur per gluttu[o]s (per singultum I Ansil. SI 436). *v. s. v.* suggluttium. guttur. [*francogall. vet.* glot. *M.-L.*]

1 *i. q.* *haustus*: PERS. 5, 112 -u (glutto *pars codd.*) sorbere salivam Mercurialem ('*avide devorare*' *Némethy ad loc.*). AVG. c. Iul. 4, 14, 71 inter ipsos ciborum morsus et potionum -us . . . colloquimur. **2** *mensura quaedam*: MARCELL. med. 30, 34 ex mulsae gluttis V. ANTIDOT. Brux. 62 mittis mellis coclearia duo et aceti -um unum.

2. gluttus *v.* glittus. [**gluttuus** *v. supra l. 16.*]

? **glūtum** (*an leg.* glutinum? GLOSS. II 352, 19 (= 530, 36) -m: *κόλλα*. III 591, 20 -m: exiricula (*i. ξηρόκολλα, cf. p. 2117, 73*). *huc pertinere videtur* GLOSS. III 583, 21 glavem i. sirocolam. *Blatt.*

glycia, -ae *f.* *a γλυκεῖα. nomen medicaminis*: MARCELL. med. 22, 22 -a pota et ventrem laxabit et iocineri proderit . . . quam -am sic facies: aceti sextarium I, mellis p. II *eqs.* ALEX. TRALL. 2, 37 adiutorium magnum est glicia (*gr. 2 p. 281 extr. P. τὸ γλυκὺ λεγόμενον φάρμακον*), cuius confectio recipit haec (*fere eadem, quae supra l. 30*). *ibid.* nullum sicut glicia adiuvat.

glycis *v.* glycyside. **glycomaris** *v.* glycymaris.

? **glycyancōn.** *nomen herbae, quae et 'habrotonum' vel 'apsinthium ponticum'*: DIOSC. 3, 25 abrotonon, quem multi eracliam dicunt aut gliciaconan (glitiatoñ, glicocomon *var. ll., gr. 3, 24, 1 γλυκὺν ἀγκῶνα*).

glycymaris (glycom- *v. l. 43*), -idis *f. γλυκυμαρίς. concharum edulium genus*: PLIN. nat. 32, 147 chemae -es (glycyamridis, glyciamridis, glyciamaridis, glyciamerides, clycyamridis *var. ll.*), quae sunt maiores, quam pelorides. MACR. Sat. 3, 13, 12 cena haec fuit: ante cenam . . . sphondylos, glycomaridas *eqs.*

glycyrr- (glicor-) *cf.* glechonites.

glycyrrhiza, -ae *f. γλυκύρριζα. nomen herbae et radicis eius; cf. Stadler, PW. VII 1473 sqq. formae a graeca discrepantes notabiliores*: glyceriza: MARCELL. med. *omnibus praeter unum locis; sim. v. infra l. 77. 79. p. 2121, 10* cl-: *v. infra l. 50. 59. 64. 70. 76. 77.* liquiritia *sim.*: *l. 51. 62. 68 bis. 73. 74. p. 2121, 1. 3. 4. 6. 7* (*cf.* requilicia *infra l. 84. p. 2121, 1*). *nota* GLOSS. III 538, 18 cliriza (*cf. infra l. 55*) idest liquiridia. *reliquas formas infra suo quamque loco ascriptas invenies.* [*it.* legorizia regolizia, *francog. vet.* recolice, *hisp.* regaliz. *M.-L.*] **1** *herba* (GLOSS.[L] I Ansil. GL 46 gliciriza: genus herbae. *confusa videtur cum* glycyside [*v. p. 2121, 19 sqq.*]: GLOSS. V 620, 6 gliritia est peonia, quia gliron [*i. e. γλυκύ*] graece, latine dulce, eo quod dulce sit; quae et ⌊aliae flos⌋ [*legendum* aglaofotis? *cf. p. 2121, 36*; adipsos *ci.* *Stroux*] dicitur): SCRIB. LARG. 75 -ae radicis p. X VIII (MARCELL. med. 14, 7 glycyrizae, clycyriizae *trad.* ORIBAS. syn. 1, 21 glycirizae). PLIN. nat. 1, 21, 54 glycyrriza. 1, 22, 11 glycyrriza sive adipso. 21, 91 quaedam spinosa foliata sunt, ut carduus . . . -a (glyciriza, gliciriza, gely[zi]cyrici, lycyricia, licyrizia *codd.*) 22, 24 alii eryngen falso eandem putavere esse et -am (glyzyrrizam *codd.*). DIOSC. 3, 5 de cliquiridia: gliciridia (gliquiritia, glicoriza *var. l.*) aut pontica radice *eqs.* PS. DIOSC. herb. fem. 42 glyciriza (glyciritia *alter cod.*) ex eo dicta, quod dulcem radicem habeat, eadem adipsos, quia sitim sedat (*inde* ISID. orig. 17, 9, 34 glycyriza). **2** *radix* (GLOSS. III 592, 4 liquiridia pimenta dulcis [*sim.* 613, 33. 625, 48 lique-]): SCRIB. LARG. 75 -am contusam et cribratam mortarioque . . . tritam . . . aspergere. 86 -ae (clycerizae *cod. opt.*) suci [est autem radix dulcis] p. X V (= MARCELL. med. 17, 25. *sim.* 11, 36. 14, 46 [glucerizae *var. l.*]. 14, 47. 20, 108. 26, 63. SORAN. p. 45, 10 gliquiritiae [-icie *var. l.*]. PHILAGR. med. 1 p. 76 liquiritiae. THEOD. PRISC. eup. faen. 53 glycyrizae. log. 93 glycyrizae [glycyridie, gliquiriciae, liquiriciae *var. ll.*]. CAEL. AVR. chron. 2, 7, 100. *cf. etiam l. 80 p. 2121, 8. 10*). PLIN. nat. 11, 284 famem ac sitim sedant . . . glycyrhiza (glyciriza, clyzyrica, clyzirica *var. ll.*). 28, 97 (glyceriza, glizeriza, cliceriza *codd.*). GARG. MART. med. 45 (glycyrhizae, glycirizae, glizyrrizae, glyryrece *codd.*). FORTVN. rhet. 3, 18 p. 131, 25 glycerizia (glucyriza, lyciridia *var. ll.*) . . . vel . . . suci eius. PALLAD. 11, 14, 5 glyciridiae (gliciridiae, liquiriscie *var. ll.*) siccae. 11, 14, 8 (glycyridiae, glyciridiae, glycuridiae, gliciridiae, liquiricie *codd.*). PELAGON. 367 glycyrize. 450 glycyrigiae. 454 glycirizae. VEG. mulom. 1, 59. 2, 134, 1 (lycirice, gliceris in die *trad.*). 2, 134, 2 (glycerizia *var. l.*). 3, 9, 6 (requilicie *var. l.*). 3, 13, 2
[*Brandt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(gliquiritiae, licirigiae, requiliciae *var. ll.*). MARCELL. med. 14, 36. 16, 103. 17, 41 glycerizae surculum parvum sub lingua habeto (20, 108. THEOD. PRISC. log. 64 [glycyrizae, gliciridiae, gliquiriciam, liquiriçie, liquiritie *codd.*]). MARCELL. med. 20, 19. 29, 11. 30, 24. THEOD. PRISC. eup. faen. 45 massare ... his ... conveniet ... glycyrizam (gliciridia, lyciridiam, liquiriciam *var. ll.*). 46 glycyrizae (lyciridiae, liquiritie, liquiricia *var. ll.*). 110 glycyrizae. CAEL. AVR. chron. 2, 6, 92. 2, 13, 175 -a vel eius succo. CASS. FEL. 33 p. 71 (gliquiritiae, elincie, liqr̄ *codd.*). 34 p. 72 (gliquiriciae, gliciricie, liqr̄ *codd.*). ORIBAS. eup. G 6 rec. Aa glizariza: glizarizae sucus *eqs.* rec. La gliciriza: glicirizae *eqs.* syn. 1, 21 rec. Aa lycirizia. rec. La glyciriza.

syn.: Ps. DIOSC. Vind. 3, 5 p. 9, 16 ῾Ρωμαῖοι δουλκιράδιξ.

derivatum: glycyrrhizeticus.

glycyrrhizēticus, -a, -um. *a* glycyrrhiza. DIOSC. 5, 84 vinu acoroticu et glicirizeticu (gliurizeticu *var. l. cf. gr.* 5, 63 ὁ ἀπὸ γλυκυρρίζης).

glycys, -eos *m.* γλυκύς (*sc.* οἶνος). *i. q. mustum.* PLIN. VAL. 1, 51 confectio dyameron: ... gliceos cotilam I.

glycysīdē, -ae *et* -ēs *f.* γλυκυσίδη. *nomen herbarum, quae nostris sunt 'paeonia officinalis L.' et 'paeonia corallina Retz.' (cf. Berendes, Dioskurides, übers., Stuttg. 1902, p. 355). de formis: declinatio in* -a (*gen.* -ae) *non legitur nisi apud* SCRIB. LARG., *v. infra l. 31 et* GLOSS. *v. infra l. 30 sq.* PLIN., *qui bis affert, altero loco (v. infra l. 34) recte, altero (v. l. 32) errans* glyciodes *vel sim. ipse scripsisse videtur, cf. infra l. 27. formam q. e.* glycis *per errorem ortam v. infra l. 38. reliquas v. infra suo quamque loco attributas.* GLOSS. pionia (III 546, 42 glicisidis. 564, 59 glic̄iodes. 564, 62 gliciseris. 583, 18 glice sedis. 591, 17 gliciscidis. 612, 52 glicifidis. 624, 58 glicissidis. *cf. etiam l. 40*). hastula, quae nocte lucet (*cf.* PS. APVL herb. 65 H.-S. GLOSS. III 590, 70 glicissida. 612, 22 glissis sida. 624, 35 glisisida). SCRIB. LARG. 166 -ae nigrae seminis, quam paeoniam Graecorum quidam appellant. PLIN. nat. 25, 29 paeonia ..., quam quidam pentorobon appellant, alii -en (cycliodem, -en *codd.*, *cf.* 1, 25, 10, *ubi* glyciodes, glyocides *codd.*; *seq. descriptio*). 27, 84 -e (*describitur. inde* 1, 27, 60). PS. APVL. herb. 65, 2 H.-S. a Graecis dicitur pentorobon, alii gliciside, alii aglaofotis, Itali peonia. DIOSC. 3, 152 (*gr. 3, 140*) de gliciside. gliciseiden *eqs.* ORIBAS. eup. G 7 rec. La glycis id e[st], quae et pionia (rec. Aa gleucis id e[st] peonia: glecis, qui et piionia. *gr. Γ 24 p. 608* γλυκυσίδης ἡ ῥίζα, τῆς καὶ παιωνίας. *cf.* GLOSS. III 564, 8 glici . i . pionia). ISID. orig. 17, 9, 48 *paeoniam* quidam -em (glesidem *codd.*) vocant.

syn. PS. DIOSC. Vind. 3, 140 p. 149, 14 ῾Ρωμαῖοι κάστα.

glyōdēs, -is *adi.* γλοιώδης. *i. q. glutinosus.* ORIBAS. eup. 2, 1 A 40 sucus *habrotani* ... glyodes (gliodis *var. l.*) est. 2, 1 D 4 rec. Aa teris cum melle, donec glutinosa sit pinguedine mellis, quam Greci glyodes (gliotis *var. l.*) appellant.

glyphopoeos *m. a* γλυφή *et* ποιέω, *cf.* ἀνδριαντοποιός (*γλυφοποιός *apud Graecos non legitur*). PORPH. Hor. carm. 4, 8, 6 Parrhasius Athenis pictor clarus fuit, Scopas glyfopoeos, ⌊id est signorum marmoreorum scilicet⌋ (*del. Petschenig*; sculptor *pro* scilicet *ci. Meyer*).

glȳs (glīs) *pro* glaux (*cf. p. 2041, 9*) *trad.* DIOSC. 4, 133 de glys: glys (glis : glis *var. l.*) aut quitis (*sc.* κύτισος) folia similia lenticulae habet *eqs.* (*cf. gr. 4, 138* γλαῦξ). *Brandt.*

gnaphalium, -ī *n.* γναφάλιον. *genus herbae.* PLIN. nat. 27, 88 -m aliqui chamaezelon vocant, cuius foliis albis mollibusque pro tomento utuntur (*cf.* 1, 27, 61). DIOSC. 3, 127 de gnafalion. -on, cuius folia ... pro tomento utuntur *eqs.* (*cf. gr. 3, 117 c. app. crit.*). *v. etiam* SCRIB. LARG. 121 herbam incoctam ..., quam Graeci γναφαλίδα dicunt.

gnarē *v. s.* gnarus.

gnārigātiōnum (gnaric- *trad.*) sermonum, conloquii: PS. PLAC. Gloss.[L] IV G 10.

gnārigo, -āvī, -āre [*a* gnarus. *W.*] PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 215[b] (p. 95 M.) -vit apud Livium (*sc. Andr.*) significat narravit.

gnārio, -īvī, -īre [*a* gnarus. *W.*]. PAVL. FEST. *l. l.* (*v. supra l. 63*) -visse narrasse. GLOSS.[L] II Philox. GN 15 -itur: γνωρίζεται. *cf.* gnoritur.

gnāritās, -ātis *f. a* gnarus. *status gnari, scientia.* GLOSS. V 641, 80 (*Gloss. Non., cf.* NON. 116, 25) scientia. *cf.* II 264, 12 γνῶσις notitia nota scientia notio -s. SALL. hist. frg. 3, 84 (*Non. 116, 25*) alii fiducia -is locorum ... fugam ... temptavere (*cf. p. 2122, 42.* AMM. 16, 2, 10. 27, 10, 9. 30, 1, 12). DON. Ter. Eun. 136 prudentia naturalis est, -s extrinsecus venit. Ad. 397 ideo 'nares' dictae a naritate, quia nos odoratu doceant ... prope esse, quod oculi adhuc non vident.

[*?* **gnārōsus,** -a, -um *a* gnarus.] *adv.* **gnārōsē**: prudenter, sapienter GLOSS.[L] V Aa G 164 (*var. lect.* gnarosae: prudentes sapientes).

gnarrat narrat διηγεῖται: GLOSS.[L] II Philox. GN 1 p. 161. '*an* gnarit? *an* gnarurat? *unde tota glossa* (GN 9) *elicitur*: gnarurat: narrat γνωρίζει' *Lindsay in adn.*; *v. p. 2122, 5*

gnāruris, -e. [*a* gnarus. *W.*] *i. q. gnarus.* GLOSS.[L] II Philox. GN 11 -em γνώριμον. PS. PLAC. Gloss.[L] IV G 4 gnarus sciens. *c. acc.* PLAVT. Most. 100 -es vos volo esse hanc rem mecum. *sine obi.* PLAVT. Poen. 47 ad argumentum ... volo remigrare, ut aeque mecum sitis [i]gnarures. *dub.* ARNOB. nat. 3, 22 cur *deos* esse dicatis in aliis ⟨alios⟩ perceptionibus ⌊-es⌋ (ignaro res *cod.*, gnariores *Sab.*, ignarures *Meursius*). AVSON. 415, 19 non cultor instans, non arator -is. *comp.* ignaruris.

gnārurat γνωρίζει: GLOSS[L]. II Philox. GN 9. *de vocabulo cf. Bücheler, Kl. Schr. II 59. 170 et Stolz-Leumann p. 143. v. etiam s.* narro.

gnārus (nārus), -a, -um [*cf. c.* ignārus, ignārurēs 'ἀγνοοῦντες', gnāruris, narrāre, *quod mihi, umbr.* naratu '*narrato' consideranti, potius e* *gnārāre, *quam e* gnārurāre *ortum esse videtur,* ignōrāre *et c.* nosco; *suffixi similitudine etiam c. gr.* γνώριμος *congruit. W.*].

de formis (MAR. VICTORIN. gramm. VI 9, 7 ⟨quaedam⟩ nos paucioribus litteris scribimus quam antiqui scribebant, ut 'narus'): GRAMM. suppl. 293, 15 gnarus, quod est sciens, per g et n. TER. MAVR. 902 g tamen, mox tertia uda (*i.* n) rarius componitur, quando ... dicere ... -um voles. *cf.* gignarus. narus *legitur*: VARRO ling. 6, 51 (*v. p. 2123, 75*). CIC. orat. 158 'noti' erant et 'navi' et 'nari', quibus cum 'in' praeponi oporteret, dulcius visum est 'ignotos ignavos ignaros' dicere (*hinc Stangl* orat. 15 *et* 36 nar- *contra codd.*). MAR. VICTOR aleth. 2, 282 *codd. adde*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 17, 12 uno r *scribendum* narat, narus. *de comparatione*: -ior: IVLIAN. Aug. c. Iul. op. imperf. 5, 11 (*p. 2123, 5*). ARNOB. nat. 3, 22? *v. supra l. 2.* -issimus: SOL. 51, 1 (*p. 2123, 53*) VIRG. gramm. epit. 5 p. 30, 2 (*p. 2123, 60*). magis, maxime -us *et sim. p. 2123, 82. de significatione*: FEST. Gloss.[L] IV p. 215 (p. 95 M.) -us ... *significat* id quod scius, peritus. CASSIOD. (*ex Papiriano*) gramm. VII 159, 9 -us dicitur qui scit et accipit (-epit?), quid loqui debeat. inst. div. 15 p. 1129[A] a -o ... id est scito seu perito venit nominis (*q. e.* '*narratio*') ... compositio. ISID. orig. 10, 112 -us sciens (DIFF. Suet. p. 310, 6 *Roth*). GLOSS. γιγνώσκων ἰδὼν εἰδήμων ἐπιστήμων ἔμπειρος. sciens (V 106, 25 *add.*: cui contr⟨arius⟩ ignarus nesciens), peritus, doctus, scius, eruditus, sapiens, ⌊perfectus⌋ (*an corrupt. ex* peritus?). -i ἐπιστάμενοι. PS. PLAC. Gloss.[L] IV G 7 -orum qui peritiam primae veritatis insinuant. *vocabulum praecipue adamaverunt* TAC. AMM. CLAVD.-DON. [*locis lacunosis*: FRONTO p. 208, 6 N. MEROB. poet. 177. *incert. trad.*: TAC. ann. 14, 7. 12, 45? (*v. p. 2123, 68*)].

I *active*: *qui aliquid scit, alicuius rei peritus est* (GRAMM. *et* GLOSS. *ad hanc solam notionem pertinent*): **A** *obiectum sciendi exprimitur*: **1** *per* **gen.** (*abl. p. 2123, 10,* in: *p. 2123, 13*): PLAVT. Asin. 551 (*loco mutilo. loquitur servus de virgatoribus*) indoctores (inductores *vg.*, indict- *Linds.*) ... acerrumos -osque nostri tergi. Rud. 210 nec loci -a sum (SALL. hist. frg. 3, 99 unus ... -us loci. LIV. 22, 31, 4 ⌊ab locorum -is ignari⌋ circumvenirentur [*Gron.*, ad locorū et ignari gnaris *P*]. 38, 12, 6 -um locorum hominumque [*cf. p. 2123, 41*]. VAL. FL. 4, 208 necdum mens -a locorum. TAC. Agr. 37 (*ex coni.*). hist. 2, 13. 85. 5, 6 ITIN. Alex. 38 AMM. 29, 5, 37. CLAVD. DON. Aen. 1, 595 p. 118, 1 loci et temporis et personae optime -us. VEG. mil. 3, 6 p. 75, 20 a prudentioribus ac locorum -is. SIDON. epist. 4, 4, 2 locorum ... et temporum). CIC. Brut. 228 L. Sisenna doctus vir ... bene Latine loquens, -us rei publicae. orat. 36 qui eius rei -us esset (SEN. epist. 102, 26 tener ... adhuc et nullius rei -us. SIL. 7, 422 rerumque metusque. ARNOB. nat. 2, 24 p. 67, 25 *adulescentulum* -um rerum. MAR. VICTORIN. gen. div. verb. 30 Iesum -i rerum dicunt ... filium. AMM. 18, 5, 7. 23, 5, 10 haruspices ... prodigialium rerum [25, 10, 1]). SALL. hist. frg. 1, 110 numeri ... Metellus per litteras -us. LIV. 10, 20, 8 Oscae linguae (26, 6, 11). 21, 50, 7 secundum ... pugnam, nondum -is eius, qui Messanae erant, ... consul ... venit. COLVM. 1 pr. 4 *advocent*, qui navigia mari concredere *velint*, gubernandi peritos, qui bella moliri, armorum et militiae -os. 4, 25, 1 vinitor -us ... iis (*partibus falcis*) utendi. PLIN. nat. 9, 30 multitudo temporis (*sc. eruptionis mugilum*) -a. VAL. FL. 4, 405 -a futuri ... alta (*i. mare.* CLAVD. DON. Aen. 1, 10 p. 12, 13 futurorum *Iuno.* RVFIN. hist. 1, 3, 8 PRVD. ham. 8, 40). SIL. 4, 530 *Murranum et Phalantum* -os belli veteresque laborum. 8, 69 non caeli, non illa soli, non -a colentum Sidonis. STAT. silv. 2, 6, 68 -a dolorum Invidia infelix ... vidit laedendi ... vias. Theb. 2, 92 pro -a nihil mortalia fati corda sui! TAC. Agr. 6 *Agricola* -us sub Nerone temporum (*v. supra l. 47. 49. 60*). hist. 2, 56 milites regionum -i (AMM. 14, 10, 7. 19, 9, 4). 3, 46 Mucianus ... Cremonensis victoriae -us. 4, 29 miles periculorum. 4, 83 Ponti et externorum. ann. 1, 36 Romanae seditionis ... hostis. 2, 67 necessitatis. 3, 32 deligendum pro consule -um militiae. 3, 74 solitudinum. 6, 28 cogitationum eius (CLAVD. DON. Aen. 12, 580 *dei* humanarum cogitationum). 6, 38. 11, 27 in civitate omnium -a. 14, 41. 15, 25 militum atque hostium tot per annos -us. 15, 54 coniurationis (*sim.* 15, 56). APVL. Plat. 2, 22 qui sit -us (*F*, ign- *rell.*) bonorum, cupitorem quoque eiusmodi rerum esse. TERT. adv. Val. 22 p. 200, 5 diabolum ... superiorum magis -um. SPART. Get. 1, 5 somnii. 2, 6 geniturae illius. TREB. trig. tyr. 30, 21 *Zenobia* Latini sermonis (-ibus *codd.*) non usquequaque -a (ignara *vg., Eyss., Momms.* AMM. 14, 1, 9. 18, 2, 2). OPT. PORF. carm. 6, 17 factorum -um ... vatem (CLAVD. DON. Aen. 1, 350 p. 76, 31 facti). IVST. 11, 7, 7 artis. AMM. 14, 6, 1 forensium negotiorum (EPIST. pontif. 350, Migne 20, 760[C] huiusce negotii). 14, 9, 6 legum (NOVELL. Valent. 32, 6 -os iuris et legum [*syn.* causidicos et iudices]). 16, 9, 2 fallendi. 17, 3, 2. 18, 3, 1 [*H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

prodigiorum (23, 5, 10 prodigialium rerum [25, 10, 1]). 29, 9, 5 itinerum. CLAVD. DON. Aen. 9, 150 p. 208, 26 -os exitii sui. VVLG. gen. 25, 27 Esau vir -us venandi. III reg. 9, 27 viros nauticos et -os maris (*sim.* II par. 8, 18). PS. RVFIN. in Os. 13, 1/2 manus opificum fingendi -a. CLAVD. 20, 331 *avis* loquendi. IVLIAN. Aug. c. Iul. op. imperf. 5, 11 Mantuanus poeta naturalium -ior quam philosophaster Poenorum. AVG. soliloq. 2, 14, 25 *disciplinae*. CLAVD. MAM. anim. 2, 7 p. 123, 9 -um verborum, ignarum esse causarum. INSCR. christ. Rossi II p. 109, 63, 2 virgo parens ... -a puerperii, nescia coniugii. *singulariter c. abl., si recte traditur*: IORD. Get. 200 blandus alloquio, dolis -us (*HPVL*, -is ignarus *AO*; doli ignarus *BXY*. *at exemplum fort. trahendum ad II, cf. infra l. 74*). TREB. trig. tyr. 30, 21? *v. p. 2122, 78.* in *alqa. re*: VIRG. gramm. epit. 15 p. 91, 4 Assianus ... in fisicis satis -us et in computatione lunae et mensuum sagacissimus. *pro gen. adv.*: TAC. hist. 1, 75 omnibus invicem -is (*i. alter alterius*). **2** *per quaest. obliquam*: CIC. orat. 15 *Periclen* uberem et fecundum fuisse -umque, ... quibus orationis modis quaeque animorum partes pellerentur. LIV. 29, 3, 9 nec quot naves vidissent nec quanta manus agros popularetur, satis -i. 31, 33, 6 parum -us, quam partem petisset. 33, 11, 1. TAC. ann. 12, 42 *Burrum* -um, cuius sponte praeficeretur. SVET. Cal. 46 nemine -o aut opinante, quidnam coepturus esset. CLAVD. DON. Aen. 3, 230 p. 297, 29 *harpyia* -a, quod vitium haberet. 11, 710 p. 522, 5. *sim.* OPT. PORF. 5, 14 Aethiopes -i, rapido cum lumine surgit ... Titan. **3** *per acc. c. inf.*: SALL. hist. frg. 3, 98 inc⟨olae⟩ ... -i ex f⟨uga finit⟩umorum fugi⟨tivos ad se a⟩dventare. LIV. 23, 28, 5 Hasdrubal ... satis -us Hannibalem transitus ... pretio mercatum nec auxilia ... habuisse. 33, 5, 4 satis -us ... in Thessalia regem esse, nondum comperto, quam in regionem venisset, ... iubet. CVRT. 3, 1, 21. 9, 2, 21. 10, 2, 10. LVCAN. 3, 55 *Caesar* -us et irarum causas et summa favoris annona momenta trahi. PLIN. nat. 8, 10 fibri ... ob hoc (*sc. testiculorum causa*) se peti -i. 8, 134. 9, 110. TAC. hist. 2, 20 -us, ut initia ... provenissent, famam fore. 2, 29. 65. 83. 5, 19 ann. 3, 2. 4, 60 Seianus ... -us praeferocem et insidiis magis opportunum (*sc. Drusum esse*). 4, 71. 12, 31. 14, 23 -us facilem mutatu gentem. VLP. dig. 36, 1, 44 si ... fideicommissarius -us (ign- *trad.*) sit adcrevisse portionem. APVL. met. 6, 29 ego -us latrones illac ... commeasse. PROSP. epigr. 67, 3 MAR. VICTOR aleth. 2, 282 CLAVD. MAM. anim. 2, 7 p. 120, 10. PAVL. PELL. 362 -us ... Gothos ... mihi dira minari. *de re*: PAVL. PELL. 62 -am ... curam insinuare mihi morum instrumenta bonorum. **4** *duplici structura*: LIV. 38, 12, 6 Eumenen ... -um ... hominum (*cf. p. 2122, 44*) ... et cuius interesset frangi Gallorum opes. TAC. ann. 4, 31 -um meliorum et quae fama clementiam sequeretur. AMM. 28, 1, 7 Sardum ... eliciendi animulas ... et praesagia sollicitare larvarum perquam -um.

B *obi. suppl. vel absolute*: STAT. Theb. 6, 84 -i monitis ... auguris (*Amphiarai*. SCHOL. conscii praeceptorum). TAC. ann. 16, 5 *de plausoribus factionum theatralium rudibus*: cum manibus nesciis fatiscerent, turbarent -os. TERT. pall. 3 p. 926 'chamaeleontem' qui audieris, haud ante -us, iam timebis aliquid amplius cum 'leone'. nat. 1, 20 p. 92, 25 haec est iniquitas, ut -i ab ignaris, absoluti a reis iudicemur. adv. Val. 25 p. 201, 6 Achamoth in ... Demiurgo *semen spiritale* ... sequestraverat, ne hoc quidem -o. SOL. 51, 1 inter hos (*Hyperboreos*) et Indiam -issimi Ciconas locaverunt. AMM. 17, 13, 4 *stagna* invia nisi perquam -is (27, 5, 3 montes inaccessos nisi perquam -is. *sim.* 29, 5, 37). VVLG. deut. 1, 13 viros sapientes et -os. COD. Theod. 10, 1, 9 (*a. 365*) ne quid ... violetur, nisi prius comes ... fuerit -us. 13, 11, 12 (*a. 409*) ab hominibus -is administrabuntur munia. SALV. gub. 6, 23 diabolo deservimus, et hoc -i ac scientes, de consilio et industria. VIRG. gramm. epit. 5 p. 30, 20 a plerisque -issimis viris. 12 p. 76, 14 (*opp.* stulti). 15 p. 92, 21 vir satis -us et clarus vultu. epist. 1 p. 111, 1 a -is et prudentibus philosophiae artificibus.

II *passive: de quo aliquid scitur* (*notus*): TAC. hist. 3, 79 *aedificia al.* -a Vitellianis, incomperta hostibus. 5, 17 campos madentes et ipsis -os. ann. 1, 5 -um (c. navum *cod.*) id Caesari (*sim.* 1, 51. 3, 6. 6, 46. 11, 32 -a Claudio cuncta. 15, 61). 1, 63 in paludem -am vincentibus, iniquam nesciis. 6, 35 *duces* dum ... dubitantibus subveniunt, conspicui eoque -i. 12, 45 nihil tam ignarum barbaris quam machinamenta; ⌊at nobis ea pars militiae maxime -a est⌋ (⌊ ⌋ *del. Ritter al.*). APVL. flor. 16 p. 65 cuncti ... iam prioribus (*neutr.*) -is sequentia expectare. apol. 12 illa ... Platonica rarissimo cuique piorum -a (*dett.*, ignara *F, Helm*), ... profanis incognita. *huc puto trahendum* HIER. vita Hilar. 2 *Hilarion* carus omnibus et loquendi arte -us (*cf. supra l. 12*).

iuncturae, syntactica: -um facere (fieri): VARRO ling. 6, 51 FEST. Gloss.[L] IV p. 284[b] (p. 166 M.) TAC. ann. 6, 38 LACT. mort. pers. 41, 1 CLAVD. DON. Aen. 2, 780. 8, 10 EPIST. pontif. 350 Migne 20 p. 760[c] SIDON. epist. 4, 4, 2. efficere: CLAVD. DON. Aen. 1, 375. reddere: RVFIN. hist. 1, 3, 8. -um esse: VLP. dig. 36, 1, 44 (*c. inf.*). COD. Theod. 10, 1, 9. *nota* SYNON. Cic. p. 443, 4 B, *ubi synonyma*: scio. novi. memini. non me fugit. non sum inscius. non sum ignarus (*et sim.*).

insigne est adiectivum additis adverbiis graduum. sic: impendio -us: AMM. 14, 1, 9. magis: TAC. ann. 15, 56. 61 TERT. adv. Val. 22 p. 200, 5. maxime: TAC. ann 12, 45 (*cf. supra l. 69*) nihil: STAT. Theb. 2, 92 (*v. p. 2122, 66*). oppido: AMM. 14, 6, 1. optime: CLAVD. DON. Aen. 1, 595. parum: LIV. 31, 33, 6 TAC. hist. 4, 83. perquam: AMM. 17, 13, 4. 18, 2, 2. 27, 5, 3. 28, 1, 7. 29, 5, 37. sat: SIL. 7, 422. satis: LIV. 23, 28, 5. 29, 3, 9. 33, 5, 4. 33, 10, 2 CVRT. 3, 1, 21. 9, 2, 21. 10, 2, 10 VIRG. gramm. *bis* (*p. 2123, 14 et ibid. 61*). *cf.* pergnarus *et p. 2122, 21.*

nota consonantias: carus — -us: HIER. vita Hilar. 2 (*p. 2123, 73*), -us — clarus: VIRG. gramm. epit. 15 p. 92, 21 (*p. 2123, 61*).

syn. opp. (*exempla habes supra*): peritus, vetus. ignarus, incompertus, nescius, stultus.

compos. ignarus, pergnarus.

adv. **gnārē**. GLOSS.[L] II Philox. GN 10 -e ἀρχαίως ἐντρεχῶς. *comp.* prognare.

gnāscor, *v. s.* nascor.

gnāticīdium, -ī *n. a* gnatus *et* caedere, *cf.* paricidium. GLOSS. II 452, 44 gnatici⟨di⟩um τεκνοκτονία.

gnāto, -āre *a* gnatus. GLOSS.[L] II Philox. GN 13 -are παιδοποιῆσαι. GLOSS. II 452, 45 -o τεκνῶ.

gnātūra *v. s.* natura. **gnātus** *v. s.* nascor.

gnav- *v. s.* nav-. **gnecos?** *v. s.* cnecos *p. 1364, 72.*

gnephōsus, -a, -um *v.* cnephosus (FEST. Gloss.[L] IV p. 156[b]). *adde* FEST. Gloss.[L] IV p. 215 gnephonsum obscurum videlicet ex Graeco quod est κνέφας. GLOSS.[L] II Philox. GN 14 gnetonsum: ἀμαιρόν (*sic*), σκοτ⟨ε⟩ινόν.

[*γνιακάρδους corruptum ex γενικουλάτα κάρδους: Diosc. gr. 3, 19. v. vol. III p. 447, 34.*]

gnīsius, *-a* -um. γνήσιος. CHALC. comm. 346 legitimos *filios* Graeci -os vocant. *H.*

gnītor, gnixus *v.* nit-. **gnob-** *v.* nob-.

gnōmē, *f. abl.* -e, *acc. pl.* -as. γνώμη, *sententia.* FRONTO p. 48, 16 N. tu -as egregie convertisti. *ibid.* 42 ut fecisti in illa -e brevicula. *Graece scriptum* p. 49, 12. 92, 24. 93, 3 *et* 11 (*ex coniectura add. Meyer* PORPH. Hor. ars 219).

gnōmicus, *neutr.* -on. γνωμικός, *sententialis.* FORTVN. rhet. 3, 12 p. 128, 14 in -o *genere enthymematis* gravi (*sc. structura utendum est*). IVL. VICT. rhet. 11 p. 412, 23 -on enthymema. *ibid.* 31 *sq.* tertium (*enthymema*) -on: nam -on est sententia .... sed enthymema -on hoc a sententia differt, quod ibi tantum simpliciter sententia pronuntiatur, hic autem simul et ratio sententiae redditur. *Graece scriptum* FORTVN. rhet. 2, 15 p. 110, 7 *et* 2, 29 p. 118, 34. *adv.* γνωμικῶς *legitur* DON. Ter. Ad. 164.

gnōmōn, -onis *m.* γνώμων. *nom. in* -on *apud veteres servatur* (*cf. Neue-Wagener 1, 254*), *in* -o *legitur* BOETH. categ. 4 p. 290[D] PS. BOETH. geom. p. 378, 12 grom. p. 386, 2. *accus.* gnomona (*sic codd.*): MACR. somn. 2, 7, 15. GLOSS. linea qua fabricalis opera dirigitur. umbilicus (*ex Plin. nat. 2, 182?*). GLOSS.[L] Corp. G 135 horologii genus.

1 *umbilicus sive stilus erectus*: **a** *ad deprehendendam umbrae longitudinem*: VITR. 1, 6, 6 conlocetur aeneus -n, indagator umbrae qui graece σκιοθήρης (sciotheres *codd.*) dicitur (1, 6, 12 repposito ... -e. HYG. lim. grom. p. 189, 17 loco plano -em constituemus. *ibid.* 190, 7). VITR. 1, 6, 6 -is umbra *ter.* 1, 6, 9 *et* 12. 9 praef. 18. 9, 1, 1. *ibid.* -um. 9, 6, 1. 9, 7, 1. 2. 3. PLIN. nat. 2, 182 umbilici, quem -em appellant, umbra (6, 212). *ibid.* dimidiam -is mensuram. *et*: nona pars -is. *et*: umbra -i par fit. 6, 214. 215. 216. 217. 218. **b** *in horologio solario ex umbra horas indicans* (*cf. Hultsch, PW. VII 1500, 38 sq.; Daremberg-Saglio s. v. horologium p. 256; Blümner, Röm. Privataltertümer p. 377*): PLIN. nat. 1, 36, 15 de eo (*obelisco*), qui pro -e in campo Martio est. 36, 73 urbis tremoribus ... -e intorto. CHALC. comm. 64 acie verutorum, qui -es adpellantur a mechanicis, ad faciendam solariis umbram, qua declarantur horae. *ibid.* horum ipsorum -um mucrones. MACR. somn. 2, 7, 15 stilus hemisphaerii monstrantis horas, quem -a vocant. MART. CAP. 6, 581 *peplum Astronomiae* illitum ... -um stilis. 6, 595 vasa, quae horoscopa vel horologia memorantur, ... alio ... -e ultra quingenta stadia discernuntur. 6, 597 *scaphia* horarum ductus stili in medio fundo siti proceritate discriminant, qui stilus -n appellatur. *in horoscopio*: FIRM. math. 8, 18 integer ... horoscopi (-us *codd.*) -n ponendus est. **2** *linea quaedam in analemmatis descriptione*: VITR. 9, 7, 2 linea describatur in planitia et e media ⟨alia⟩ πρὸς ὀρθὰς erigatur [ut sit ad normam] quae dicitur -n. *ibid.* in linea -is. 9, 7, 3 ad -is centrum. **3** *i. q. groma* (*gruma*): VITR. 1, 6, 13 his confectis inter angulos octagoni -n ponatur, et ita dirigantur angiportorum divisiones (*cf. s. v.* groma: FEST. Gloss.[L] IV p. 217[a] [= p. 96 M.]). **4** *t. t. geometriae, quo significatur parallelogrammi supplementum normae speciem habens* (*cf. Hultsch, PW. VII 1501, 19*): CASSIOD. art. 6 p. 1215[B] -n ... parallelogrammi spatii est eorum quae circa eandem sunt diametrum quodlibet unum duorum cum supplementis duobus (*similiter* PS. BOETH. geom. p. 378, 12 grom. p. 386, 2). PS. AVG. categ. 21 si *tetragono* addas -em qui hemicycli specie ponitur. BOETH. categ. 4 p. 290[D] si quadrato ... addatur gnomo, crescit quidem quadratus, non tamen commutatur.

gnōmonica, -ae *et* **gnōmonicē**, -ēs *f.* *ars horologia instituendi* (*cf. Hultsch, PW. VII 1500, 52*): VITR. 1, 3, 1 partes ipsius architecturae sunt tres: aedificatio, -e, machinatio. PLIN. nat. 2, 187 umbra-

[Krohn]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rum hanc rationem et quam vocant -en invenit Anaximenes. GELL. 1, 9, 6 geometriam, -am, musicam ... *μαθήματα* veteres Graeci appellabant. HYG. lim. grom. p. 147, 19 Th. advocandum est nobis -es (*al.* -ae) ... elementum.

gnōmonicus, -a, -um. *ad gnomonem, ad horologia pertinens* (*cf. Hultsch, PW. VII 1500, 58*): VITR. 1, 1, 16 res organicas ⟨et⟩ -as. 8, 6, 15 de -is ... rebus et horologiorum rationibus ... perscribam. 9 praef. 18 de -is rationibus ... explicabo. CET. FAV. p. 288, 11 ferunt ... Eratosthenen ... per -as umbras orbis terrae spatia esse metitum. MART. CAP. 6, 596 ab Eratosthene doctissimo -a subputatione discussum, *sc. de circulo terrae.* *neutr. plur. absolute:* PLIN. nat. 1, 2, 74 -a de ea re (terra *ci. Detlefsen*). *subst.* **gnōmonicus**, -ī, *m. vir gnomonices peritus.* PLIN. nat. 1, 2 ind. auctor. Serapione -o. SOL. 37, 3 -i ... contendunt.

βρύον θαλάσσιον ... Ῥωμαῖοι **γνωμουσυλλου** (*v. l.* *γνωμευσιλον*, *γνωμουσιλλον*): DIOSC. Vind. 4, 98 p. 255, 16. *corruptum iudicat Wellmann. cf. etiam Archiv 10 (1898) p. 98.* *Krohn.*

gnoritur cognitum sive compertum est: PS. PLAC. Gloss.L IV G 15 (*Liv. Andron.? Lindsay.* gnaritur *cum O. Müll. et Linds. videtur legendum*). *cf. etiam Deuerling, Arch. 2 (1885) 629.*

gnōsco *v.* nosco. **gnosochomium** *v.* nosocomium.

gnōsticē (-ēs ?) *f.* *γνωστική.* FVLG. myth. 3, 10 p. 78, 2 in medicinis prima *ars* -e *est*, secunda dinamice.

gnōtu *γνῶσιν διάγνωσιν*: GLOSS.L II Philox. GN 6. *cf.* PAVL. FEST. Gloss.L IV p. 216b (p. 96 M.).

?**gnotus**, -a, -um. *i. q. gnarus?* VIRG. gramm. epist. praef. p. 106, 22 prudenti et -o (ignoto *N*, ignito? *Huem.*) corde concoquens obscurissimas ... quaestiones.

gōbio *v.* gobius. **gobios** *herba v.* cobios.

gōbius, -ī *m. et* **gōbio**, -ōnis *m.* [*κωβιός W.*]. CAPER gramm. VII 106, 7 -us piscis, nonnumquam legitur -o (GLOSS. V 569, 43, *ubi* -os, *non* -us). PRISC. gramm. II 255, 8 -o ... dicunt pro *κωβιός* abiecta s (20, 20 -o *κωβιός*. *item passim in* GLOSS.) PLIN. nat. 32, 146 *inter nomina piscium per* c *incipientia*: -o (*sed in libris per* g *scriptum*). *traditur* c-: LVCIL. 938 (corium, *v. infra l. 41*). COLVM. 8, 17, 14 (*SA*). GLOSS. III 186, 37 *al.* cubius: *v. infra l. 38.* cubilum: GLOSS. III 318, 22. 526, 54. gubio: GLOSS. III 526, 51. *nota* II 354, 17 cubius: *κουβιὸς ὁ ἰχθύς.* [*prov.* gobi (gobius). *francogall.* goujon (gobio). *M.-L.*]

genus pisciculi (*cf. Blümner, Röm. Privataltert. p. 182*): LVCIL. 938 thynno capto -um (corium *codd.*) excludunt foras. OV. hal. 130 lubricus et spina nocuus non -us ulla. COLVM. 8, 17, 14 exiguus ... -o. PLIN. nat. 9, 175 capita eorum (*sc. generis piscium circa Babylona*) esse ranae marinae similia, reliquas partes -onum (-orum *E*²). 9, 177 in Ponti regione adprehendi glacie piscium maxime -es. 32, 146 *inter pisces 'peculiares maris'*: -o (*de scriptura v. l. 34*). MART. 13, 88 *tit.* -i. *ibid.* 2 principium cenae -us esse solet. IVV. 11, 37 ne mullum cupias, cum sit tibi -o (*i. pretium -onis*) tantum in loculis. AVSON. Mos. 132 -o, non geminis maior sine pollice palmis, praepinguis, teres, ovipara congestior alvo propexique iubas imitatus, -o, barbi. CASS. FEL. 1, 7 piscem tenerum, ut est turdus -o aut asellus. *quasi adiective*: CAEL. AVR. acut. 1, 17, 176 -onum piscium pulmentum. 1, 17, 178 pisces ... -es dare (2, 24, 139). chron. 2, 13, 181 adhibita drimyphagia ex pisce -e.

goela (-ae?) *obscurae originis.* VIRG. gramm. epitom. 2 p. 9, 7 cum e sequatur *litteram o*, diptongi loco ponetur, ut 'coena' 'foedus' '-a'. 5 p. 28, 2 Samminius ..., quia -a erat matri suae, hoc est lectuosus, Goelanus usque hodie vocitatus.

goerus *v. s.* gyrus.

goētīa, -ae *f.* *γοητεία.* AVG. civ. 10, 9 p. 415, 11 D. nefariae curiositatis arte ..., quam vel magian vel detestabiliore nomine -an vel honorabiliore theurgian vocant. *ibid. l. 14 damnabiles et maleficos* ad -an pertinere dicunt.

?**gogiles**: lappa maior GLOSS. III 564, 4 (*γογγυλίς? Goetz. cf.* III 539, 25 gugilis, id est rapa, id est napo maiore. *v. et s.* rapa).

golaia, -ae *f.* *χελώνη, testudo.* GLOSS. III 189, 60 cheloni golai (*sic*). 539, 34 golaia, id est galapago (*v. p. 1670, 1*) marino sive riano (marina sive terrena? *Büch. an fuit* riano *var. lect. superscripta voci* mariano? *Her.* *rivana? *Niederm., coll. infra l. 77/8* amnicae). 564, 15 *et* 16 golaia i. galapaco ma[g]rinos sive †fino [creta]. V 516, 41 testudo, quam vulgo guleiam vocant, est in mari; alia est quadrupedum in terra. GLOSS.L III Abstr. TE 47 testudo, quam vulgo golaiam vocant. I Ansil. TE 616 testudinem, quam vulgo golia dicunt. DIOSC. 2, 59 *l. 15* magna ... virtus est (*sc. in felle*) ... calionimi piscis et golalae maritime (*cod. P* galaie. *gr. 2, 78, 2 χελώνης θαλασσίας*). *ibid. l. 30* galage (*P*, colagie *rec. alph.*, cum lacte *M*) ... sinanticis ... singulare presidium est. 2, 60 *l. 9* golale (gulage *rec. alph.*) amnice (*sc. sanguis*) bibit⟨us⟩ dicitur epilenticis (*sic*) esse prode (*gr. 2, 79, 2 τὸ ... τῆς χερσαίας χελώνης ποθὲν ἐπιληπτικοῖς ... ἁρμόζειν*) ..., maritime vero sanguis ... morsibus ... accurrit (*sic*). *cf. Glossar. du Cange s. vv.* golia *et* golola.

paruspi(des) **gollati** INSCR. *in catino fictili* Germania 7 (1923) p. 64 *sq.* (*Blickweiler in Palat. occident.*), *sec. editorem i. q.* '*paropsides colati*'. *v. s.* 1. colo *p. 1669, 79.*

gomia *v.* gumia.

gomor *indecl. n.* *γομόρ. vox hebr.* חֹמֶר (*chomer*). *est mensura quaedam liquidorum al., significans tam quantitatem et pondus quam ipsum vas* (*v. l. 36. 37*). *testimonia de quantitate*: ITALA (Monac.) *et* VVLG. exod. 16, 36 -r ... ⌊decima pars trium mensurarum est⌋ (decima pars est ephi *Vulg.*; *τὸ ... γομὸρ τὸ δέκατον τῶν τριῶν μέτρων ἦν*. EVCHER. instr. 2 p. 159, 13 decima pars oephi. EPIPHAN. de mensur. 13 -r ... decima pars est mensurae maioris, id est artabae). METROL. p. 142, 8 (= GROM. p. 376, 12) tres medimnae -r complent. EVCHER. instr. 2 p. 159, 10 -r mensura est Attica habens conices (*i. χοίνικας*) tres. ISID. orig. 16, 26, 6 sextarius duarum librarum est, ... qui ... quinquies complicatus quinarem sive -r facit. EPIPHAN. de mensur. 2 XV modiorum quantitas -r maius vocatur (*cf. gr. p. 260, 23 δύο ... εἰσὶ γόμορ, μέγα καὶ μικρόν.* ISID. orig. 16, 26, 17 -r quindecim modiorum onus appendit. METROL. p. 133, 10 modii X[I]V -r reddunt). POL. SILV. pond. mens. chron. I p. 549, 7 V sextarii -r *sunt* (GLOSS. IV 598, 10 gomer mensurae modus paulo minus a quinque sestariis). METROL. p. 142, 9 (= GROM. p. 376, 12) duo -r chorum reddunt. ITALA Ezech. 45, 14 (Wirc.) *v infra l. 22.* HESYCH. in lev. 19, 1 p. 1020D *v. infra l. 43.* GLOSS.L II Abav. GO 3 -r mensurae modus. AMBR. epist. 7, 7 -r ... mensura est, et mensura vini. *loci*: ITALA Ezech. 45, 11 (Wirc.) modius iustus sit vobis mensurae. et modius similiter unus erit ad accipiendam decimam -r. ⟨*omisit interpres sententiam unam* ⌊ ⌋⟩ ad -r erit aequale (*cf.* LXX *τὸ δέκατον τοῦ γομὸρ ⌊χοῖνιξ καὶ τὸ δέκατον τοῦ γομὸρ⌋ πρὸς τὸ γομὸρ ἔσται τὸ ἴσον.* VVLG. ut capiat decimam partem cori batus *eqs.*). 45, 13 *sq.* delibatio, quam segregabitis: sextas de mensura de -r tritici (*ἀπὸ τοῦ γ. τοῦ πυροῦ*) et sextas mensurae a -r (*τοῦ οἰφὶ ἀπὸ τοῦ κόρου*) hordei (14) et praecepta olei cotulam unam olei quia decem cotulae sunt -r (*sim.* HIER. *in translatione LXX ad comm. in l. p. 449D, ubi addit*: hic locus iuxta LXX non cohaeret et penitus intellegi non potest, dum non solum numeros mensurarum, sed etiam nomina commutarunt. *v. q. seq.*). VVLG. exod. 16, 16 colligat unusquisque ex eo (*man*) quantum sufficit ad vescendum: -r per singula capita. 16, 18 mensi sunt ad mensuram -r. 16, 22 collegerunt ... duo -r per singulos homines. 16, 23 imple -r ex eo (*man*) et custodiatur in futuras ... generationes. 16, 33 sume vas unum et mitte ibi man, quantum potest capere -r (*cf.* ITALA Aug. quaest. in hept. 2, 61 accipe vas ... et mitte illud plenum -r manna). CYPR. epist. 69, 14 -r singulis aequaliter colligebatur. HIL. in psalm. 131, 16 -r mannae (myst. 1, 42, 1 *cf.* 1, 38, 3). AMBR. epist. 7, 5 mensuram fecerunt -r. *ibid.* collegerunt per singula capita -r, id est mensuram vini (7, 7). SVLP. SEV. hist. 1, 16, 8 reservasse Moyses -r plenum in vase aureo dicitur. HESYCH. in lev. 19, 1 p. 1020D *vetabat* plus de -r per singula capita colligi; mensura autem haec apud Iudaeos erat, quae poterat unumquemque nutrire hominem. *de re v. Hultsch, PW. III 2370 et Metrol.*² *p. 448.*

gomphus, -ī *m.* *γόμφος.* *i. q. clavus.* gonfus *cod. Matrit.* STAT. silv. 4, 3, 48, *recte, ut vid., cf. Souter, Class. Rev. 44 (1930) 116. cf. etiam l. 52.* STAT. silv. 4, 3, 48 *in aedificanda via Domitiana* labor ... umbonibus hinc et hinc coactis et crebris iter alligare -is. TERT. apol. 12, 4 ante plumbum et glutinum et ⌊-os⌋ sine capite sunt dei vestri (*sic P*, corephos *F*, couphos *Br*). CHALC. transl. 43A *in creatione hominum filii dei* ea, quae acceperant conglutinabant non isdem quibus ipsi ⌊continebantur⌋ nexibus, sed aliis ob incomprehensibilem brevitatem invisibilibus -is (*ἀοράτοις γόμφοις.* CIC. Tim. 47 crebris quasi cuneolis. CHALC. comm. 203 invisibiles ... coniunctiones -os appellat *Plato. ibid.* quorum omnium [*corporum*] quendam nodum concatenationemque dicit esse in minutis solidisque corpusculis, quae -os cognominat). PS. AMBR. act. Sebast. 23, 88 invenies corpus meum pendens in -o (unco *pars codd.*). [*francogall.* gond. *M.-L.*]

genua vel manus tenens *arthritis* **gonagra** (*sic ed. princ.*, *γονάγρα ed. Amm.*) aut chiragra dicitur: CAEL. AVR. chron. 5, 2, 28.

gondecorant *v. s.* condecoro *l. 33.*

gonger *et* **gongrus**, gongrī *m. habes sub* conger. *adde: ad locos*: PLIN. nat. 32, 148 (*in enumeratione piscium marinorum per ordinem alphabeticum*:) glauciscus, glanis, -r (conger *B*, ganger *R*), gerres *eqs.* ORIBAS. syn. 4, 17 *inter pisces 'molles habentes carnes'*: -i (*rec. Aa*, gogori *rec. La*). *ad grammaticorum testimonia*: PRISC. gramm. II 26, 26 vetustissimi etiam in principalibus mutabant syllabis: ⌊gungrum⌋ pro gongrum *eqs.* (cungrum *GL*, congum *A*, congruum *K*). [congrus *pro* quam grus *coni. Lachm. ad* LVCIL. 168; *sed lectionem codicum servat Marx*].

gongilidus (gonciledas, gongilia, gungulas *sim.*) *in gloss. botan., i. q. γογγύλη, v. s.* rapa.

gongylis (-dis?) *f.* *γογγυλίς.* *brassica rapa.* COLVM. 10, 421 seritur ... -is, illustri quam mittit Nursia campo.

gōniaea, -ae *f.* **γωνιαία, a gr. γωνιαῖος.* *nomen gemmae.* PLIN. nat. 1, 37, 59 glossopetra, Gorgonia, -a, heliotropion *eqs.* 37, 164 -am (goniteam *B*, genianam *L*, -anen *vg.*) eadem vanitate inimicorum poenas efficere promittunt.

gonlegium *v. s.* collegium *p. 1591, 19 et 59.*

gonorroea, -ae *f.* *γονόρροια.* *scribitur* gonorria (-rea): *l. 84. p. 2127, 5. 7. 9. 12. 15.* GLOSS. III 601, 29 gonoria quae sine volun-

[*H*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tate defluunt sperma⟨ta⟩. Firm. math. 3, 6, 16 mors ... illi per -am, id est per defluctionem seminis, ... infertur. Soran. p. 47, 10 quae *valitudines* sunt, quae per fluxum *ventris fiunt*? ipsius sanguinis fluxus et -a. p. 72, 14 (*tit.*:) de fluxu seminis mulierum, quem Graeci gonorriam dicunt. Theod. Prisc. log. 32 satyriasis, -a vel priapismus. -a sine veretri extensione vel usus desiderio spermatis affluentissima sub effusione corpora debilitat. gyn. 32 de -a (-rria, -rrea *al.*), idest spermatis effusione. *ibid.* effusione ... spermatis spontanei et importuni feminae fatigantur, quod in graecis nostris -am (*var. lect. ut supra l. 7*) appellavimus. Cael. Avr. acut. 3, 8, 178 -a, quam nos seminis lapsum vocamus. chron. 2, 1, 13 sine ulla tentigine involuntarius fit seminis lapsus et vocatur haec passio -a (*sim.* Oribas. syn. 9, 67). 5, 7, 83 parva -a affectos. acut. exc. prooem. p. 480 gonorria. p. 483 gonorgia. Oribas. eup. 2, 1 T 5 semen ... eius (*thridacis*) potus reprimit ⌊gonorrian⌋ (*rec. Aa*, seminis fluxum *La*).

gonorroicus, -a, -um. γονοῤῥοϊκός. *per gonorroeam factus*: Firm. math. 7, 23, 19 -as mortes. *subst.*: *qui gonorroea laborat*: Firm. math. 3, 12, 13 morientur ... aut spastici aut -i (corroici *codd.* [haemorroici (ēor-)? *Heraeus*]) aut apoplecti aut frenetici.

gonos (γόνος) *aliquotiens occurrit ap.* Ps. Apvl. herb. *in enumeranda varietate nominum, quae herbis induntur. sic*: 41, 12 H.-S. *de bovis lingua*: profetae (*sc. appellant*) -s aeluru (gonoselu, gonuscrulo glossa *var. lect.*). *cf. Diosc. 4, 127 p. 273, 10.* 91, 10 *de mentastro*: profetae -s Apollonos. *cf. Diosc. 3, 35 p. 47, 14* πρόγονος Ἀπόλλωνος. 109, 17 *de tithymallo*: profetae -s Areos (*non ap. Diosc. 4, 164*). 10, 17 *de artemisia monoclono*: alii -s Efaestu (*non ap. Diosc. 3, 113*). 18, 27 *de herba proserpinaca*: profetae -s eroos (gonosereno *L*, gonoseronos *β*). *cf. Diosc. 4, 4 p. 171, 12.* 91, 11 (*add. codd. interpol. ad synon., ex Diosc. 2, 47, 12*) *de mentastro*: profetae -s Horu. *cf. Diosc. 3, 35 p. 47, 14.* 45, 29 *de marrubio*: alii -s Oru (*sic*). *cf. Diosc. 3, 105 p. 116, 14* (Gloss. III 564, 27 gonossuro i. marrubium). 49, 9 *de heliotropia*: profetae -s scorpiu. *cf. Diosc. 4, 33 p. 194, 13. 4, 190 p. 338, 15. 17.*

gonossuro *v. supra l. 31.*

?**goracinus,** -a, -um. *significationis obscurae.* Diosc. 2, 144 de erisimo, idest eruca -a. ⌊erisimon⌋ nascitur intra civitates *eqs.* (erisimon, quam alii erucam goratinam dicunt *ed. Colle*, gorgonam *Sim. Ian.*). *an* 1. coracinus?

gorgo *v.* corgo. **gorgonius,** -a, -um *v. nom. propr.*

?**goridus** (*pro* horridus? *l. 41*) rigidus: Gloss.[L] Corp. G 141.

[**gorrionos** *v. s.* horrisonus].

?**gortia,** -ae *f.* Diosc. 4, 139 murta agrestis. ... Beoti ... -am dixerunt (*cf. Diosc. gr. 4, 144 p. 287, 19* μυρτάκανθον ... Βοιωτοὶ ... γοργυνθίας *Wellm.*, γορυνίας, γορανίας *trad.*).

gōrȳtus *v.* corytus. *de significatione adde Blümner, Berl. Philol. Wschr. 1917, 1121 sqq., de genere* Gloss.[L] II Philox. GO 1 *et* 6 goruthum βελοθήκη.

gossypinum, -ī *n.* (*non ap. Graecos*). *genus arboris vel fruticis, unde lana q. d. 'arborea' (carbasus) petitur.* Plin. nat. 1, 12, 21 Persici maris insularum arbores. -um arbor. 12, 38/39 *Tyli* insulae excelsiore suggestu lanigerae arbores *eqs.* (39) arborem (-es *codd.*) vocant -um. 19, 14 superior pars Aegypti in Arabiam vergens gignit fruticem, quem aliqui gossypion vocant, plures xylon et ideo lina inde facta xylina. *de re v. Blümner, Röm. Privataltert. p. 247. Marquardt-Mau, Privatl. d. Röm. p. 482 not. 1.* *H.*

gossypion *v. supra l. 53.*

grabātārius, -a, -um. **a** grabatus. *ad grabatum aptus*: *cf.* Edict. Diocl. 19, 5 ἐνδρομὶς καλλίστη κρεβαττάρια λευκή. *v. Blümner ad l.* *pro subst.* **grabātārius,** -ī *m.* **a** *faber lectarius*: Gloss. III 367, 28 -taris (*sic*) κλινοποιός. **b** *aeger moribundus* (*cf. p. 2128, 81 sqq.*): Conc. Autiss. Mon. Germ. leg. III 1 p. 181, 9 illos, quibus mors vicina est, quos -os (gravat-, gravatt- *var. ll.*) dicunt.

grabātulus (-attulus), -ī *m.* *a* grabātūs *deminutive.* *non nisi* Apvl. met. *et fere per* -tt- *scriptum.* grav- *trad.* 1, 13; *correctum in* grab-: 1, 12. 13. 22. 2, 15. [*it.* carabattolo. *M.-L.*] *i. q. lectus parvus*: **1** *ad dormiendum factus*: Apvl. met. 1, 11 -o ... pone cardine⟨s⟩ supposito. *ibid.* -us ... breviculus et uno pede mutilus ac putris. 1, 12 -i sollertia munitus. *ibid.* humi prostratus -o succubans. 1, 13 ut -us ... succussu meo inquietus super dorsum meum palpitando saltaret. 1, 16 *cum* telum mortiferum Fortuna ... mihi -um (*scil. restim, qua erat intextus*) subministraret. *ibid.* -e ... carissime, qui mecum tot aerumnas exanclasti conscius et arbiter *eqs.* *ibid.* ascenso -o. 2, 15. 2, 17 inscenso -o. **2** *tricliniaris*: Apvl. met. 1, 22 accubantem exiguo admodum -o. 1, 26.

grabātus (grabattus), -ī *m. et* **grabātum** (-ttum), -ī *n.* *a* κράβατος, κράβαττος, κράββατος (Isid. orig. 20, 11, 2 -tum graecum est). *de genere*: *masc. v. p. 2128, 32. 35. 37. 38. 41. 48. 2129, 4. 8. neutr. v. l. 76. 80. 81. 84 et p. 2128, 20. 28. 73. 82.* *de prosodia*: Prob. app. gramm. IV 197, 8 *inter* nomina cum accentu producto: -um. *cf. p. 2128, 32. 38. 39. 45 sqq. 2129, 12. 14.* *de formis*: Dvb Nom. gramm. V 573, 19 crebattum (*quod nusquam legitur et potius serioris Graecitatis est, cf. A. Thumb, Die griechische Sprache im Zeitalter des Hellenismus, p. 17 sqq. 196 sq., et supra l. 58*) antiqui, nunc grabattum (grabatum *cod. det.*) generis neutri (*cf. Lindsay, Archiv 8, 442*). grabatus *legitur apud melioris aetatis scriptores* (*de* Varrone, *apud quem* ling. 8, 32 tt *trad., et de* Sen. [*v. adn. crit.*] *dubitari potest*), *e. g.* Cic. div. 2, 129 (*ubi* gravatos *codd.*). Catvll. 10, 22 Moret. 5 Petron. 92, 3. 95, 2. 97, 4 *bis.* 98, 4 Mart. 1, 92, 5. 4, 53, 5. 6, 39, 4. 11, 56, 5. 12, 32, 11. *forma posterioribus usitatior est* grabattus *vel* -um (*in* Cypr. *et* Vvlg. *traditio ambigua est; cf. supra l. 2*): Apvl. met. 3, 1 Itala *ubique codd. mel.* Tert. adv. Marc. 5, 5 p. 587, 17. *al.* *formae notabiliores, quae praeter has apud posteriores vel in codd. det. leguntur* (bb *et* c *e graeco*, v *secundum elocutionem vulgarem.* Italae *et* Vvlg. *codd. maxime variant. cf. etiam p. 2127, 81*): grabbat-: Itala Marc. 2, 4 (cod. b). Iren. 2, 22, 3. 5, 17, 2 Ps. Rvfin. in Am. 3, 12 p. 1069[C] *et hic illic in codd.* Vvlg. *al.* (Lvcil. 251 *codd. pleriq. contra metrum*). gravat-: Comm. apol. 650 Ps. Soran. epit. 62. 63 Act. Petr. 27. 32 *al. et* Itala codd. f. ff[2]. Vvlg. *codd. Hispanici. al.* (Cic. div. 2, 129 *codd.*). gravatt- *et* gravvat- *hic illic in codd.* Vvlg. crabat-: Itala cod. q. Vvlg. *codd. raro.* crabatt-: Scaev. dig. 33, 7, 20, 8 Itala Ioh. 5, 11 (cod. q). act. 5, 15 (cod. c). Vvlg. *codd. hic illic.* crabbat- Itala Marc. 2, 4 (cod. q). cravat- Vvlg. Marc. 6, 55 *duo codd.* Not. Tir. 101, 25 -um. Gloss. III 321, 7 σκίμπους. *legitur inde a* Lvcil. *per totam latinitatem.* [*puschlav.* grat *M.-L.*] *cf. etiam J. Loth, Les mots latins dans les langues brittoniques, Paris, 1892, p. 153: armor.* cravaz (*i. lectus portatorius*) *eqs.*

loco obscuro: Vvlg. Am. 3, 12 sic eruentur filii Israel, qui habitant in Samaria in plaga lectuli et in Damasci -o (in Damasco -i *cod. Amiat.* בִּדְמֶשֶׁק עָרֶשׂ. *cf.* Hier. in Am. 3, 13 p. 261 in hebraico ... legitur 'ares', quod Aquila interpretatus est '-tum'. Ps. Rvfin. in Am. 3, 12 p. 1069[C] -o Damasci, cuius quasi funibus febribusque tenebantur).

A ***sensu strictiore: lectus vilioris vel minoris generis*:** **1** *lectus vilis pauperum*: Lvcil. 251 tres a Deucalione -i restibu' tenti. Bibac. carm. frg. 5 M. Varro ling. 8, 32 neque potius delectaremur supellectile, distincta quae esset ex ebore ..., quam -is, qui ἀνὰ λόγον ad similem formam plerumque eadem materia fiunt. Cic. div. 2, 129 deos ... concursare ⟨circum *add. C. F. W. Müller*⟩ omnium mortalium ... non modo lectos, verum etiam -os. Catvll. 10, 22 fractum ... veteris pedem -i. Moret. 5 membra ... vili sensim demissa -o. Sen. epist. 18, 7 -us ille verus sit et sagum et panis durus ac sordidus. 20, 9 magnificentior ... sermo tuus in -o videbitur et in panno. 20, 11 leve argumentum est bonae voluntatis -us aut pannus. Petron. 92, 3 se in -um reiecit. 95, 2 (*cf.* 94, 9 lectum). 97, 4 -um subiret annecteretque pedes et manus institis, quibus sponda culcitam ferebat. *ibid.* extentus infra -um. 98, 4. Mart. 1, 92, 5 si nec focus est nudi nec sponda -i (4, 53, 5 *cynicus*, cerea quem nudi tegit uxor abolla -i. 11, 56, 5 teges et cimex et nudi sponda -i). 6, 39, 4 *liberi* in -is (*sc. servorum lectis*) tegetibusque concepti. 12, 32, 11 (*inter paupertatis indicia*) tripes -us. Apvl. met. 3, 1 -um cossim insidens. Itala psalm. 40, 4 (Aquila Pont. ap. Ambr. in psalm. 40, 12) *super* -um miseriae (Vvlg. *et* Ambr. super lectum doloris. ἐπὶ κλίνης ὀδύνης).

2 *lectus portatorius*: **a** *aegrorum* (*cf. supra l. 23*): *α loci biblici et inde pendentes* (*ubi graecum non affertur, subest* κράβαττος, κράββατος): Itala Matth. 9, 6 (cod. a) surge et tolle -um tuum (*cf. ibid.* 9, 2 in lecto. κλίνην Vvlg. lectum). Marc. 2, 3 (cod. e) portantes in -o paralyticum (φέροντες ... παραλυτικὸν αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων Vvlg. ferentes paralyticum, qui a quattuor portabatur). Itala (codd. plur.) *et* Vvlg. Marc. 2, 4 summiserunt -um, in quo paralyticus iacebat. 2, 9 tolle -um tuum. 2, 11. 12. 6, 55 coeperunt in -is eos, qui se male habebant, circumferre. Itala Luc. 5, 25 (codd. a e) sustulit -um suum (*cf. ibid.* 5, 18 lectum. ἄρας ἐφ' ὃ κατέκειτο. Vvlg. lectum). Itala (codd. plur.) *et* Vvlg. Ioh. 5, 8. 9. 10. 11. 12. Itala (cod. c) *et* Vvlg. act. 5, 15 ut in plateas eicerent infirmos et ponerent in lectulis et -is. *ad Marc. 2, 4 sqq. respiciunt*: Cypr. epist. 69, 13. Iren. 5, 17, 2 -um, super quem iacebat. Prvd. apoth. 967 Avg. in psalm. 100, 4. serm. 362, 13, 14 paralyticus -o portabatur. Hesych. in lev. 19, 25 p. 1035[A] paralyticum portantem super humeros -um. Sedvl. carm. pasch. 3, 98. *ad Ioh. 5, 5 sqq. pertinent*: Comm. apol. 650 -um in collo ferentem. Iren. 2, 22, 3. Avg. in euang. Ioh. 17, 9 per -um, rem quandam stolidam et insensatam, proximus commendatur. in psalm. 73, 23. *β ceteri loci*: Cael. Avr. acut. 2, 37, 195 lecto mutato (*sc. cum aegri ex lecto in alium lectum transferuntur*) ad -a (ad *pro abl. instr., cf. Hofmann, Syntax p. 438*) aegros transferendo; augetur enim solutio meatu quolibet. Greg. Tvr. Mart. 3, 40 iacebat paralyticus unus in -o. Act. Petr. 32 qui eum (*Simonem laesum*) tollerent in -o (κραββάτῳ) extra Romam Aricia. **b** *mortuorum, i. q. ferculum, feretrum*: Greg. Tvr. Andr. 7 efferebatur mortuus in -o. Act. Petr. 27 adfertur et viduae filius *mortuus* in -o.

B ***sensu latiore: cuiusvis generis lectus*:** **1** *generatim*: **a** *proprie* (*plerumque de aegrorum lecto; cf. p. 2127, 61*): Svet. frg. p. 319, 4 (Origo Rom. chron. I p. 144, 12) *Numa* adinvenit -a, mensas, sellas, candelabra. Tert. adv. Marc. 5, 5 p. 587, 17 (*ad* lev. 15, 4, *ubi gr.* κοίτη, Vvlg. stratum) -orum purgatio. Vvlg. act. 9, 33

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

invenit Petrus hominem ab annis octo iacentem in -o, qui erat paralyticus. SORAN. p. 111, 18 in inferioribus pedibus -i (κλίνης) fulcire, ut altiores renes mulier habeat. Ps. SORAN. epit. 62 quare duobus (*sic*) -os mulier habeat? 63 *si sella obstetricalis non fuerit*, tunc etiam in -o solet fetus provocari. GREG. TVR. Andr. 13 *aegrotus* surrexit ... a -o. VEN. FORT. Mart. 3, 92 *aeger* recubans ... -o. GLOSS. IV 447, 5 *et* V 601, 47 institae -i (-e, -ae *var. ll.*) resticulae. *lectus pretiosus*: SCAEV. dig. 33, 7, 20, 8 -us argento inaurato tectus ... in horreis ... conditus ... quo tutiore loco haberetur. **b** *metaph.*: APON. 5 p. 101 quasi mutato -o (*syn.* lectum, lectulo) spiritum sanctum ..., qui requieverat super Eliam ..., super Eliseum requievisse. VEN. FORT. Mart. 4, 6 fulta ... gramineo iacuerunt membra -o (*sc. in prato*). **2** *speciatim: lectus ferreus tormentis aptus*: PRVD. perist. 5, 207 extrema omnium igni, -o et lamminis exerceatur quaestio (*cf. ibid.* 217 serrata lectum regula dente infrequenti exasperat *eqs.*). *Brandt.*

grabra *v.* crabro *p. 1096, 66.*

graccito, -āre [*cf. c.* graculus, gracillare, *theod.* chragil '*garrulus*', *slavon.* grakati '*crocire*', grŭkati '*minurrire*'; *brevior radicis forma inest in theod.* krāen, *hod.* krähen '*canere (de gallo)*', chrōn '*garrulus*', *slavon.* grajati '*crocire*', *lituan.* gróti '*crocire*'; *consonantium similitudine cum aliis vocibus onomatopoeticis congruit. v.* garrire, grūs. *W.*]. *de voce anseris* ANTH. 762 (*medii aevi?*), 19 -at improbus anser.

gracculus *v.* graculus.

?**grace** *adv.* [*cum* 'γράσος' *confert Buech.*] GLOSS.[L] V Abba GRA 3 grace: f(o)ede (olidae, putidae *add. Vat. 1468*). ⟨in⟩gratae: foede, *ad Verg. ecl. 1, 34? Heraeus*]. *Häfner.*

gracilēns (graciläns), -ntis *et* **gracilentus,** -a, -um [*a* gracilus, gracilis, *c.* macilentus. *W.*]. *utrumque vocabulum affert* NON. p. 116, 2 *inter alia lemmata huius stirpis; codd. plerique habent sic*: gracilitudo et gracilens pro gracilis et gracilentum pro gracili et gracilium pro gracilitas. *locum perturbatum varie transponendo et cancellando sanare voluerunt viri docti.*

1 gracilens (*forma recentior*): LAEV. (nevius *codd.*) carm. frg. 17 M. (*inter exempla Noniana*) -enti colorem dum ex hoc -ens (*ed. Ald.*, -ans *codd.*) fit (gracilenticolorem *pro uno vocabulo composito Leo, sed cf. Housman, Class. Rev. 1928 p. 78.* 'color *et* gracilens *nullo modo coeunt. itaque fort. legendum*: gracilenti corpore nudum. *verba quae sequuntur sine dubio non Laevio sed Nonio vel lectori cuidam Nonii debentur*: ex hoc [*sc. abl.* gracilenti] *nomin.* gracilens fit.' *Leumann.*) *ex coni.* PACIAN. sim. carn. p. 120, 2 si modo ... eos sensus a domino ... accipiam, qui et -entia (*Morin*, gratilentiam *cod.*, *s. l. corr.* gratiam) commendent, et prolixius disputata evangelici salis adspersione concilient, illa de macie, haec de raucido vindicantes, ut nec illis plenitudo, nec istis modus defuisse videatur. **2** gracilentus [LAEV. carm. frg. 17 M. *v. supra l. 36*]: GLOSS.[L] V Aa c 1141 cracilenti: graciles. ENN. ann. 253 deducunt habiles gladios filo -o (*cf. Norden, Ennius u. Vergil p. 119 sq.*). CATO or. frg. Gell. 4, 12, 2 equum. AMM. 22, 16, 23 homines ... Aegyptii plerique *sunt* -i. MART. CAP. 1, 37 (*de Philologiae labore*) haec Philologia -a quadam affixione consuevit. 2, 140 -a perit macies. *de voce* (*cf.* gracilis *p. 2132, 11*): AMM. 21, 16, 16 *Constantius* spadonum -is vocibus ... nimium quantum addictus. *ad synon. spectant*: GELL. 19, 7, 3 'obesum' hic (*ap. Laevium*) notavimus proprie magis quam usitate dictum pro exili atque -o. NON. p. 411, 19 tenerum significat -um.

?**gracilentia,** -ae *f.*, *v. supra l. 43.*

gracilentus *v.* gracilens.

gracilēsco, -ere [*a* gracilis. *W.*]. -līsco: AMM. 17, 4, 7. 22, 15, 29 (-liocit *sic V*). *i. q. gracilem, tenuem fieri*: AMM. 17, 4, 7 obeliscus ... -ens paulatim. 22, 8, 4 *mare Aegaeum* hinc -ens paulatim. 22, 15, 29 *pyramidum* magnitudo quoniam in celsitudinem nimiam scandens, -it paulatim. *i. q. gracilem esse*: AMM. 20, 3, 10 exortus ... *lunae* adhuc -ens, primitus mortalitati videtur, cum ad secundum relicto sole migraverit signum.

gracilipēs, -edis. *i. q. pedes graciles habens*: PETRON. 55, 6 vers. 4 ciconia.

gracilis, -e [*v. q. sub* cracens *dicta sunt. W.*]. *de orthographia*: crac-: TVRPIL. com. 13 *codd. Non. FL, s. IX* (*v. p. 2130, 30*). grat-: SEN. epist. 27, 8 *cod. P, s. X.* PLIN. epist. 2, 3, 1 *cod. V, s. IX* (*v. p. 2132, 45*). *al.* grace-: CARM. epigr. 1339, 11 (*v. p. 2130, 62* [*ibid.* 15 nemis. 18 concepis]). *de formis*: *fem.* gracila: TER. Eun. 314 (*v. p. 2130, 29*) *testibus* DON. *et* EVGRAPH. *ad l.*, PROB. cath. gramm. IV 23, 26 omnia nomina Latina 'lis' terminata communia sunt generum duorum, ut ... hic et haec -is. sed Terentius nove 'ut -ae sient', nominativo singulari haec -a (*sed* -es *codd.* TER.). LVCIL. 296 (*sec.* NON. p. 489, 22, *qui*: -a est pro -is est) *v. p. 2130, 34. cf.* PRISC. gramm. III 21, 8 *quaedam inaequalitas in omnibus partibus orationis invenitur*, ut in nominibus ... -is, -a. *masc.* gracilus *non exstitisse videtur* (*de* TVRPIL. com. 13 *v. infra l. 83*). *cf. Stolz-Leumann, Gramm. p. 204.* *abl. sing. ubique* -i, *nisi* TVRPIL. com. 13 *codd. LH*[1] -e *pro qua* -o *prop. Quich., cf. supra l. 81, c. p. 2130, 30. cf.* CHAR. gramm. 167, 1 B. -e, ab hoc Gracile, si sit hominis nomen; -i, si de re dicas (*cf. e. g.* PLIN. nat. 1, 3 ind. auct. *et* 3, 3 auctore Turranio Gracile [-i *H*]). *acc. plur.* -is: MANIL. 4, 154, *v. p. 2132, 30.* COLVM. 10, 8, *v. p. 2131, 2.* CALP. ecl. 1, 9 *codd. interpol.*, *v. p. 2131, 37.* MART. 2, 86, 7, *v. p. 2131, 61.* *comp.* -ilior *inde a* VITR. 1, 2, 5 *v. p. 2131, 17.* *superl.* -illimus: SVET. Nero 51, *v. infra l. 49.* *praeterea ap.* GRAMM.: CHAR. gramm. 146, 3 B. (EXC. Bob. gramm. I 556, 28). GRAMM. suppl. 81, 13. -ilissimus: NOT. Tir. 40, 76. *vetat* BEDA gramm. VII 274, 9. *de notione*: GLOSS. ἰσχνός, καθαρός (III 180, 36), λεπτακινής, λεπτός. *anglosax.* smael. SYNON. Cic. Char. gramm. p. 426, 22 B. exilis tenuis macer exiguus. PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 158[b] (p. 53 M.) cracentes: -es. p. 466[b] (p. 379 M.) vesculi: male curati et -es homines. *de Graecorum vocabulis in scriptorum latinorum exemplaribus v. l. 33. 68. 76. p. 2131, 5. 35. 40. 46. 2132, 1. 6. 11. 15. 41.* *legitur apud poetas inde a* TER., *in pedestri oratione inde a* LIV.; *deest e. g.* CATVLL. LVCR. SEN. rhet. VELL. VAL. MAX. CVRT. PERS. TAC. [*francogall.* grêle. *M.-L.*] [*de loco corrupto* NON. p. 116, 2 *v. p. 2129, 32.* OV. trist. 5, 6, 39 *insiticium versum exhibet cod. C: v. Owen in ed. praef. p. LXX et infra p. 2131, 54.* *dub.*: ANTH. 920, 14, *v. p. 2131, 74.* *ex coni.* CARM. epigr. 865, 5 *v. infra l. 61.*]

I *spectat ad* **externam speciem:** **A** *de animantibus* (*tam de totis corporibus quam de singulis corporis partibus*): *i. q. non pinguis, non crassus.* *in bonam partem: figura naturae conveniente, non deformis vel sine gratia, excludens maciem: e. g. infra l. 29. 34. 38.* *praevalet notio q. e. infirmus, debilis: e. g. infra l. 32. 44. 53.* **1** *de hominibus* (*de umbra mortuorum: infra l. 41*): TER. Eun. 314 matres student *virgines* demissis umeris esse, vincto pectore, ut -ae sient. TVRPIL. com. 13 nosti quam sit -i corpore (CIRIS 151 OV. Pont. 1, 4, 52. 1, 5, 52. 1, 10, 21 CELS. 2, 1, 5 PLIN. nat. 34, 65 SVET. frg. p. 33 FIRM. math. 4, 19, 28. MVTIAN. Chrysost. hom. 29, 3 p. 423 *corpus* -e facis ... fortitudinem eius debilitas [*gr. p. 207* ἐξίτηλον ποιεῖς ... τὴν ἰσχὺν λυμαίνῃ]. *cf. p. 2131, 54*). LVCIL. 296 quod *puella* -a est (OV. ars 2, 660 sit '-is' macie quae male viva suast [*opp.* plenam]. 3, 267 rem. 328 MAXIM. eleg. 1, 85). HOR. sat. 1, 5, 69 *Messius Sarmentum rogabat* cur umquam fugisset, cui satis una farris libra foret, -i sic tamque pusillo. carm. 1, 5, 1 puer (PORPH. *ad l.* 'tener'). TIB. 2, 3, 9 sol -es exureret artus (OV. am. 2, 10, 23). OV. epist. 20, 15 quam tibi nunc -em (*Cydippen, sc. aegrotantem*) vix haec rescribere ... putas? trist. 4, 10, 86 -is structos effugit umbra rogos. LIV. 35, 11, 7 *Numidarum* equi (*v. infra l. 64*) hominesque paululi et -es (SEN. epist. 27, 8 *appos.* aegrum, pallidum. 66, 24 non ... magis amares virum ... robustum et lacertosum quam -em et languidi corporis. AMM. 15, 6, 1 -is et morbosus. PHYSIOGN. 130 quicunque ad *pavi* speciem referuntur ⟨homines⟩, erunt -es). VITR. 4, 1, 8 virginis (-es *codd.*) propter aetatis teneritatem -ioribus membris figuratae. FEST. Gloss.[L] IV p. 400[a] (p. 301 M.) ⟨Plautus in de⟩scribendis mulie⟨rum cruribus⟩ -bus (SVET. Nero 51 *Nero fuit* -illimis cruribus). CELS. 1, 3, 13 alii -es, alii obesi sunt. 1, 3, 19 inutilis *vomitus* est -bus ([*opp.* plenis]. *item pro subst.*: 2, 1, 23 SEN. nat. 4[b], 13, 10 ORIBAS. syn. 1, 6 -ioribus [*opp.* pinguioribus]). SEN. apocol. 12, 2 iurisconsulti ... pallidi, -es, vix animam habentes. FRONTIN. strat. 1, 10, 1 *iuvenis* (*opp.* robustus. *ibid.* equus praevalidus, *opp.* exilis). IVV. 6, 466 Indi. TERT. cult. fem. 1, 9 *de auriculis infimis*: -es aurium cutes. AMM. 23, 6, 75 *de Persis*: -es paene sunt omnes (*cf.* 24, 8, 1 captivos *Persas* -es suapte natura ... et macie iam confectos). SORAN. p. 37, 9 partes corporis *infantium* ita formare, ut ... quae ... -ia (*sic h*; -ia sunt *lb*), constringantur, quae exstantia, adducantur (*v. Medert, quaest. crit. et gramm. ad Gynaecia Mustionis pertinentes, p. 43*). CARM. epigr. 865, 5 -es (*Haupt*, ciacius *aut* giacus *lapis*) ... nervi *convalescentis.* 1339, 11 (= INSCR. christ. Diehl 3330[B], 1) hic Probina iacet -is cito rapta marito ('Gracili *vg.*, *dum Gracilem pro marito habent*' *Bücheler*).

2 *de bestiis* (LIV. 35, 11, 7 *v. supra l. 42; de* OV. trist. 5, 6, 39 *v. p. 2131, 54*): CIRIS 498 *de Scylla in Cirim mutata*: -i mentum producere rostro (PLIN. nat. 10, 89 *halcyon* -i ac procero ⟨rostro⟩, *ex Aristot. hist. anim. 9, 14 p. 616[a], 18, ubi* ῥύγχος ... μακρὸν ... καὶ λεπτόν). OV. am. 1, 14, 7 pede ... -i deducit aranea filum. met. 1, 299 capellae. PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 221[b] (p. 100 M.) herbilis anser ... -ior est quam frumento altus. COLVM. 9, 3, 2 nonnulla[s] *examina* minimas -esque *apes habent.* AMM. 14, 4, 3 *cameli.* CHIRON 39 *de plantis et genibus*: loca exilia ... et -ia (466). 344 statim a corpore -is fiet *iumentum* (*sim.* 169. 364). 345 nervi⟨a⟩ -ia ('*sic legendum videtur*' *Her.*). 493 quod ... cervix eis -is fiat. 683 *venam* comprehendito ... vel -em (radicem *propos. Oder*) praecidito. EVSTATH. Bas. hex. 9, 5 p. 962[c] *si* -ia *elephanti* fuissent crura (*gr. p. 201[d]* χαῦνα, *i. mollia, dissoluta*).

B *de rebus*: **1** *i. q. tenuis*: **a** *in universum*: PS. VERG. Aen. 1, 1 *v. p. 2132, 28.* PRIAP. 9, 11 quis Bacchum -i vestem praetendere thyrso ... vidit? OV. am. 1, 14, 23 -es ... et lanuginis instar ... comae (*v. p. 2131, 37*). met. 4, 176 *Vulcanus* -es ex aere catenas ... elimat. 6, 54 *Pallas et Arachne* -i geminas intendunt stamine telas. MANIL. 4, 154 *v. p. 2132, 30.* SEN. Phaedr. 546 non erat -i levis armata ferro cornus. 815 tam longe ... non mittent -em Cretes harundinem (*i. sagittam*). Thy. 1063 -i ... traiectas (*E*, -o *A*) veru ..

[*Burckhardt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fibras. benef. 4, 6, 2 tenues crustas et ipsa, qua secantur, lamna -iores. COLVM. 10, 8 pinguis ager . . . fossus -is imitatur harenas. LVCAN. 5, 546 luna . . . non -i surrexit . . . cornu (*cf.* EVSTATH. Bas. hex. 6, 4 p. 925^B si -is *luna* et minime cornibus obtusis appareat [*gr. p. 125^C* λεπτὴ . . . καὶ καθαρά]). PETRON. 126, 17 (*de ornatu*) auri -e vinculum. CALP. ecl. 2, 87 -i (fragili *w*) digitos lanugine fallo? PLIN. nat. 34, 118 *chalcitis* -i venarum discursu (34, 178). 37, 88 Arabicae *sardonyches* excellunt . . . circulo . . . non -i. VAL. FL. 1, 123 pinus -i dissolvere lamna (*i. serra*). HOMER. 882 *Apollo* lyrae -es . . . chordas percurrit. STAT. silv. 3, 2, 80 *fugit ratis* tot -i ligno complexa timores (*cf. infra l. 57*). MART. 5, 18, 2 ligulae. PLIN. epist. 5, 6, 36 *aqua* -i marmore continetur. NEMES. ecl. 1, 3 *v. p. 2132, 30.* CHIRON 84 fistulam -em vel cicutam (cutitam *cod.*) in . . . caverno naris . . . subiciat (VEG. tenuis). IVVENC. 4, 396 fascia. CLAVD. rapt. Pros. 3, 144 *ales cogitat*, ne -em (-i *ex* -em *corr. A*, fragilem *Gesner*) ventus decusserit arbore nidum. *in architectura de columnis sim. aut earum mensuris*: VITR. 1, 2, 5 -iora . . . opera facta augere videbuntur iustum decorem. 3, 3, 11 angulares columnae crassiores faciendae sunt . . . quod . . . -iores videntur esse aspicientibus (*sim.* 4, 1, 1. 8. 4, 4, 2. 3 PLIN. nat. 36, 178). 4, 6, 4 *ancones* habeant in fronte crassitudinem ex antepagmenti tribus partibus, imo (*Krohn*, in imo *codd., Rose*) quarta parte -iore quam superiora. **b** *speciatim de plantis, herbis sim.* (*de specie sed et de infirmitate: e. g. infra l. 30. 32*): VERG. ecl. 10, 71 *poeta* -i fiscellam texit hibisco. MORET. 88 *Simylus* comas apii -is (-es *codd. praeter Voss. 81*) vellit. OV. am. 1, 7, 55 leni Zephyro -is vibratur harundo (COLVM. 4, 32, 3 MELA 2, 82 PETRON. 135, 10. PLIN. nat. 16, 169. *aliter p. 2130, 83. 2132, 30*). OV. epist. 14, 39 aristae. met. 10, 140 *de Cyparisso in cupressum mutato*: -i spectare cacumine caelum *coepit*. SEN. epist. 112, 2 *vitis* infirma -isque (COLVM. 3, 1, 5. 5, 6, 26 PLIN. nat. 14, 32. 17, 206 si -is sit vitis aut terra [*v. p. 2132, 5*]. PALLAD. 3, 9, 2). COLVM. 3, 2, 15 *natura ubertatem* -bus et exilibus uvae praebere valet (PLIN. nat. 15, 25). 4, 30, 4 Amerina salix -em virgam . . . gerit. 5, 6, 25 -ioribus *ramis* (*opp.* plenioribus) pauciores *palmites imponantur* (PLIN. nat. 13, 55 [*Theophr. hist. plant. 3, 18, 5* οὐ παχύς]). 10, 245 cumino. 10, 382 *cucurbita* -i capitis vertice pendet. CALP. ecl. 1, 9 -es ubi pinea denset silva comas (*cf. p. 2130, 79*). 3, 68 -i[s] . . . fiscella salicto texitur (*cf. supra l. 24*). PLIN. nat. 12, 101 nucleo. 13, 107 *caulis* provenit similis fabae . . . foliis . . . tantum . . . -ioribus (*Theophr. hist. plant. 4, 8, 9* οἱ πέτασοι . . . λεπτότεροι). 16, 19 glans. 16, 39 *tibuli*. 16, 49 paniculis. 16, 50 taxus. 16, 71 buxus. 16, 204 (*de ligno*) hebenus et buxus, -es natura. 17, 173 viveradix. 18, 141 *secale* -i stipula. 19, 5 tam parvo semine nasci *linum* . . ., tam -i avena (*aliter p. 2132, 28*), tam non alte . . . tolli. 19, 171 -e *genus sinapis*. 21, 66 heliochrysus cauliculum . . . -em habet ([*Theophr. hist. plant. 9, 19, 3* καυλὸν . . . λεπτόν]. *cf.* 25, 172). 24, 155 radicem. MART. 8, 33, 13 minus -i crescunt colocasia filo. SER. SAMM. 698 tenerae -i de fronde genestae. SOL. 30, 30 *de cinnamo*: quod -ius provenerit eximium magis ducitur. PALLAD. 4, 10, 13 talea. CHIRON 201 (*sim.* 813) titymallum -em (‘radicem *Oder utrubique, illic nisus Vegetio, at v. Hippiatr. 1, 385, 17* τιθύμ. λεπτόν’. *Her.*).

2 *fere i. q.* *angustus, parvus* (*metonymice v. infra l. 72, translate v. infra l. 74*): OV. trist. 5, 6, 39 -i . . . ferre limite formicae grana reperta solent ([*cod. C versu interpolato*: -i . . . ferre corpore . . . pondera magna student]. SEN. Med. 308 audax . . . qui . . . potuit tenui fidere ligno (*i. rati*) inter vitae mortisque vias nimium -i limite ducto, *v. supra l. 10*). MANIL. 1, 851 ardua (arida *libri*) cum -i tenuatur semita filo (*cf. p. 2132, 36*). SEN. Herc. O. 589 quom . . . -is . . . serperet *fluvius*. Thy. 113 *Isthmos* vicinā -i dividens terrā vada (LVCAN. 1, 101 Isthmos). PLIN. nat. 3, 132 *de latitudine*: *Alpes* nec LXX implent reliqua sui parte -es. MART. 2, 86, 7 per -is vias petauri. 8, 24, 1 si quid forte petam timido -ique libello (13, 3, 1). IVV. 12, 87 -es . . . parva coronas accipiunt . . . simulacra. PLIN. epist. 9, 20, 2 vindemias -es quidem, uberiores tamen quam exspectaveram, colligo (8, 15, 1). GROM. p. 319, 29 ipse casalis fines -es habet (*fort. i. q. fundum angustum*). APVL. apol. 21 vivo -i lare (*i. in parva domo*). met. 4, 15 iuncturae rimam, licet -em, setae circumfluentis densitate saepimus. AMM. 22, 8, 41 -e litus Ἀχιλλέως vocant indigenae δρόμον (*de quo* PLIN. nat. 4, 83 paeninsula ad formam gladii . . . porrecta. STRABO p. 307 χερρόνησος . . . ταινία τις. *v. PW. s. v.* Ἀχ. δρόμος). PRVD. perist. 11, 221 adduntur -es . . . recessus *in templo Hippolyti martyris* (223 *opp.* via latior). *metonymice*: APVL. met. 9, 5 is -i pauperie laborans (*i. angusta egestate*). *fort. huc pertinet* ANTH. 920, 14 at presso -is (vacuis *Baehrens*) Cura manet pede. *translate*: TER. MAVR. 72 ne discretio falsa sit rerum tam -i modo (*cf.* 70 ne . . . subtiles fugiant notae). IVVENC. 4, 291 *Iesus* (*cf. Matth. 25, 43*): nec . . . mihi . . . tegmina de magnis -i pro parte dabantur.

II *spectat ad interiorem qualitatem*: **A** *de rebus naturalibus*: **1** *corporeis*: **a** *de terra, solo sim., i. q. infecundus, macer*: SEN. Phaedr. 13 per -es (glac- *cod.*) . . . Ilisos (*sic E*; Maeander super inaequales *A*) labitur agros (PLIN. nat. 17, 187). COLVM. 2, 4, 11 -es clivi non sunt aestate arandi (PALLAD. 10, 1, 1). 2, 9, 15 -i solo ([*opp.* laeto]. 2, 15, 6. 5, 6, 11 [*opp.* pingui]. PLIN. nat. 14, 28. 17, 186. 236. 18, 242. 19, 176 [*Theophr. hist. plant. 8, 8, 5* ἐν ταῖς λεπταῖς *sc.* χώραις]. 21, 29. 26, 52 PALLAD. 10, 4. 10, 10, 2. 10, 13, 2). 3, 1, 3 *vitis* provenit . . . in densa non minus quam in resoluta, saepe etiam -i . . . materia (*sic in SA fuisse videtur*; terra *vg.*). 3, 2, 13 *arvum* (5, 6, 15). 7, 2, 3 *situs*. PLIN. nat. 17, 41 iniecta (intecta *DE*) . . . -i terra . . . super . . . praepinguem ([*Theophr. caus. plant. 3, 20, 3* μίσγειν τὴν λεπτὴν τῇ πιείρᾳ]. 17, 206 *v. p. 2131, 31.* 18, 175. 191 PALLAD. 4, 10, 25). PALLAD. 3, 13, 2 *locus* (12, 7, 9). **b** *de variis, i. q. non spissus*: PLIN. nat. 24, 33 larix -em *resinam fundit* (*opp.* siccus, pinguis). PLIN. epist. 10, 39, 2 lapis . . . -is et putris. CHIRON 350 distillatio narium humida et -is, aquae similis. VVLG. sap. 5, 15 spuma -is (πάχνη . . . λεπτή). **2** *de voce, sono sim.* (*neutr. sing. pro adv. v. infra l. 25*): *i. q.* ἰσχνόφωνος, *tenuis, exilis* (*opp.* sonorus *infra l. 19*): ITALA exod. 4, 10 (Lugd. *item fere* 6, 30 [Lugd., Aug. loc. hept. 2, 30 p. 546, 14]) dixit Moyses: -i . . . voce . . . sum ([*LXX* ἰσχνόφωνος . . . ἐγώ εἰμι, VVLG. impeditioris . . . linguae sum *et* circumcisus labiis sum; *quos versus respiciunt vel referunt*: CLEM. ad Cor. 17 *gr.* ἰσχνόφωνος. AMBR. in psalm. 118 serm. 19, 8 p. 62, 5 HIER. in Ier. 1, 3, 1 p. 8, 1. RVFIN. Orig. in exod. 3, 1 p. 161, 20. 23 B. *opp.* sonorae vocis. p. 162, 12 Orig. in Rom. 2, 13 AVG. quaest. hept. 2, 10 p. 96, 12. 2, 16 p. 100, 1. 4 ENNOD. carm. 1, 9, 32]. LACT. opif. 12, 12. IVVENC. 1, 169 *Christum* puerum . . . implentem -i praesepia voce. IVST. 1, 2, 2 SCHOL. Iuv. 3, 90 [*ad* ‘vocem angustam’]. ACT. Petr. 4). COMMENT. in Don. gramm. V 327, 29 *i littera* post c habet pinguem sonum, post t -em. MART. CAP. 9, 932 *modulatio*. HIST. Apoll. rec. A 26 -e *spirare* (rec. B spiramentum -em). VEN. FORT. carm. 6, 1, 7 *apis* -i blandita susurro. **B** *de rebus quae arte fiunt*: **1** *de carminum genere: i. q. tenuis, subtilis* (*opp. gravis, grandis*): PS. VERG. Aen. 1, 1 -i modulatus avena (*aliter p. 2131, 43*) carmen (*cf.* MANIL. 4, 154 mollius e Geminis studium est . . . per varios cantus . . . et -is calamos. NEMES. ecl. 1, 3 habes -i sub arundine carmen compositum). CVLEX 1 lusimus . . . -i modulante Thalia. CIRIS 20 quamvis interdum ludere nobis et -em molli liceat pede claudere versum. PROP. 2, 13, 3 *Amor* me tam -es vetuit contemnere Musas. OV. Pont. 2, 5, 26 dum tamen in rebus temptamus carmina parvis, materiae (*aliter v. supra l. 3*) -i sufficit ingenium. COLVM. 10, 227 *Calliope iubet* secum -i conectere carmina filo (*cf. p. 2131, 58*). LAVS Pis. 242 *Maecenas* Ausoniam . . . chelyn -is patefecit Horati. SCHOL. Verg. Veron. ecl. 6, 5 deductum carmen: tenue -e subtile, quale Bucolicis co⟨nvenit⟩. **2** *in arte rhetorica: i. q.* ἰσχνός, *subtilis, tenuis*: VARRO frg. Gell. 6, 14, 2 *tres esse dicendi* χαρακτῆρας: ἁδρόν, ἰσχνόν, μέσον, *quos nos* ‘uberem’ . . . ‘-em’ . . . ‘mediocrem’ *vocamus* (*cf.* 6, 14, 3. 5 QVINT. inst. 12, 10, 66). QVINT. inst. 12, 10, 36 non possumus esse tam -es *quam Graeci*, simus fortiores: subtilitate vincimur, valeamus pondere. PLIN. epist. 2, 3, 1 praefationes *Isaei* tersae, -es. FRONTO p. 113, 16 N. in poetis . . . -is *est* Lucilius (*v. p. 2133, 10*). DIOM. gramm. I 471, 10 *aures in compositione verborum aestimare debent*, quid -e, quid ubertum . . . sit. FIRM. math. 5 praef. 6 da veniam, *Sol*, quod -is sermo *meus* ad numinis tui secreta pervenit. MACR. Sat. 5, 13, 1 dicam in quibus mihi visus sit *Vergilius* -ior auctore (*i. Homero*). **C** *singulariter de animo* (*i. q. debilis*): CYPR. epist. 43, 3 ut -ia (*NQ*; -lium *B*, gratiali *ex* gratia *P*, fragilia *LV*) fratrum corda . . . praevaricatione veritatis averterent.

deriv.: gracilens?, gracilentus, gracilesco, gracilitas, gracilitudo. *comp.*: per-, praegracilis, gracilipes. *cf. Onom.*

adv. **graciliter.** *comp.* -ius: *v. infra l. 61.* *i. q.* λεπτῶς: GROM. p. 67, 6 (p. 27, 22 Th.) illud genus lineamenti . . . -r . . . per supplementum aëris conspicitur (*sensu non plane perspicuo*). APVL. met. 3, 3 vasculo . . . in vicem coli -r fistulato. *in arte rhetorica* (*cf.* gracilis *supra l. 39sqq.*) *i. q.* ἰσχνῶς: QVINT. inst. 9, 4, 130 quis dubitat . . . alia ornatius, alia -ius esse dicenda?

gracilitās, -ātis *f. a* gracilis. *pluralis*: CIC. Brut. 64, *v. p. 2133, 11.* *voc. legitur apud* VARR. CIC. VITR. SEN. COLVM. PLIN. QVINT. inst. PLIN. epist. SVET. GELL. APVL. *al., deest poetis.* [*de* NON. p. 116, 2 *v. p. 2129, 33.* *de* CHIRONE 20 *v. infra l. 77*].

I *spectat ad externam speciem*: **a** *de animantibus et eorum partibus, i. q. macies, tenuitas* (*in bonam partem magis ad gratiam quam ad exilitatem corporis spectans, e. g. infra l. 76*): VARRO frg. Char. gramm. p. 103, 11 B. *Graccus* a -e corporis (CIC. Brut. 313 summa -s et infirmitas corporis. CHIRON 351. *cf.* PLIN. nat. 24, 35). SEN. dial. 2, 16, 4 *iocatus est* in crurum -em (SVET. Cal. 3, 1. 50, 1 *Caligula* -e maxima cervicis et crurum *fuit*. Dom. 18, 1). PLIN. nat. 11, 87 *Apollodorus auctor est mares scorpionum* intellegi . . . -e et longitudine (*Ma*, -em et longitudinem *FRd*). PLIN. epist. 2, 11, 15 me vehementius *putavit* intendi, quam -s mea perpeti posset. APVL. met. 2, 2 inenormis proceritas, suculenta -s. CHIRON 15 *asinus* non facile sitit per -em venarum. 20 *venae* in ipsa -e inferius articuli (‘*fere pro concreto: in parte gracili cruris*’. *Leum.*) tribus digitis superius a corona. MART. CAP. 2, 109 artubus . . . macilenta -e siccatis. **b** *de rebus, i. q. tenuitas*: VITR. 4, 1, 7 *speciem aedis* ad muliebrem transtulerunt -em. 4, 1, 8 *Corinthium genus columnarum* virginalis habet -is imitationem (*cf.* gracilis *p. 2131, 16 sqq.*). COLVM. 4, 16, 4 -s vitis (PLIN. nat. 17, 212 -e [*d, vulg.* -es *rell.*] singularum *vitium* firmata circumligatis hastilibus). PLIN. nat. 13, 46 dactylis, praelonga -e curvatis interim. 13, 71 pa-

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pyrum (*nom.*) decem non amplius cubitorum longitudine in -em fastigatum. 14, 40 dactylides digitali -e. 16, 140 coercita ... -e *cupressi.* 16, 158 geniculata ... -s *harundinum.* 17, 96 rubi ... curvati -e. 19, 89 hibiscum a pastinaca -e distat. 21, 5 corollis ... propter -em nominatis.

2 *spectat ad interiorem qualitatem*: **a** *in arte rhetorica* (*cf.* gracilis *p. 2132, 39*) *i. q.* ἰσχνότης, *subtilitas* (*in imagine, propria notione servata* CIC. Brut. 64, *v. infra l. 11*): GELL. 6, 14, 6 exempla ... M. Varro (*frg. 80 Wilm.*) esse dicit ubertatis Pacuvium, -is Lucilium, mediocritatis Terentium. CIC. Brut. 64 *Lysias* habet ... certos sui studiosos, qui non tam habitus corporis opimos quam -es consectentur (*cf.* QVINT. inst. 12, 10, 24 similemne *Periclea* credimus Lysiacae -i?). QVINT. inst. 1, 9, 2 *pueri* eandem -em stilo exigere condiscant. 4, 3, 2 pressae illi ... narrationis -i. **b** *de voce sim. i. q. exilitas, subtilitas* (*cf.* gracilis *p. 2132, 11*): GELL. 13, 21 (20), 6 '*turrim*' '*securim*' (*sc. per i*) iucundioris -is *sunt*, quam si ... per e litteram dicas. AMM. 18, 4, 4 *cubicularii* -e vocis semper puerilis et blandae (AVG. quaest. hept. 2, 10 p. 96, 20 de vocis autem -e nihil ei [*i. Moysi*] praestare dominus voluit. 2, 16 p. 100, 3).

gracilitūdo, -inis *f. a* gracilis. *de* NON. p. 116, 2 *v. p. 2129, 31.* *i. q. forma gracilis*: ACC. trag. 88 tamen et staturae (*Gebhardus*, statuae et *libri*) -o ... facit, ne dubitem. *Burckhardt.*

grāculus, -ī *m.*, *sero* **grācula,** -ae *f.* [*v. q. sub* graccito *dicta sunt W.*]. *de originatione*: VARRO ling. 5, 76 ab eo graguli *appellati sunt*, quod gregatim *volitant*, ut quidam Graeci greges γέργερα. QVINT. inst. 1, 6, 37 *Varro* 'graculos' (grag- *A*), quia gregatim volent, dictos Ciceroni persuadere voluit, ... cum ... sit manifestum duci ... *nomen* ex vocibus avium. ISID. orig. 12, 7, 45 -us (grag- *BT*) a garrulitate nuncupatus; non, ut quidam volunt, pro eo, quod (ut *al.*) gregatim volent; cum sit manifestum ex voce eos nuncupari. est enim loquacissimum genus et vocibus inportunum (*cf. etiam p. 2134, 6*). PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 218[a] (p. 97 M.) -i a sono oris vocati, sive a gerendo dicti, quod iacta segetum semina plurimum gerant, vel quod ex olivetis cubitum se recipientes duas pedibus bacas, tertiam ore ferant. *de genere*: CHAR. gramm. p. 71, 27 B. *inter masculina*: -gulus κολοιός. *fem.* -a: AMM. 22, 6, 2 (*p. 2134, 4*). QVEROL. p. 46, 14 (*infra l. 82*). SALV. epist. 4, 13 (*p. 2134, 17*). GLOSS. (*infra l. 50*). *v. et l. 53.* *de prosodia*: grā̆c-: *infra l. 57. 67. 69. 75. 78. 80. 81. 2134, 8. 9. 12.* grăc-: ANTH. 762, 28 *p. 2134, 1.* *varietates scripturae* (*quas infra suo quamque loco notavi*): crac-, crag- (*? v. p. 2134, 4*), galg-, gracc- (*ter*), gracch- (*bis*), grag- (*saepe et, ut vid., omnino antiquior, certe Varroniana scriptura* [*v. l. 24. 26. 58*], *quam iam praebent* INSCR. numm. Babelon. I p. 146 n. 2 *sqq.* (*L. Antesti Graculi, ca. 124 a. Chr.*), *ubi tam* Grag [Gragu] *quam* Grac *legitur, cum imagine cornicis vel graculi.* *adde* GLOSS. III 89, 69. 188, 32. 319, 19. 360, 50), grallus, grargulus, graulus, greculus, gregulus, gracchus. *nomin.* -gulis *legitur* POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 18. GLOSS.[L] II Philox. GR 6 -us κολοιός. 57 gra⟨c⟩ulus κολεός (-οιός). Corp. G 154 grallus hrooc (*anglosax.*). GLOSS. III 435, 51 κολεος grallus. GLOSS. III 450, 1 -a κολοιός (477, 51). *legitur inde a* VARRONIS *aetate. de nummo v. supra l. 43.* [*falso traditur* PLIN. nat. 15, 50 patrias nobilitavere amerina *poma* et Graecula (*sic edd.*, grac- *codd.*). graclae *fort. legend.* LAMPR. Alex. 41, 5. *v.* 2. galbulus *p. 1671, 77.*] [*it.* gracchio, -a, *francog.* graille, *hisp.* graja. *M.-L.*]

avis e genere corvorum, quam nostra lingua 'Dohle' dicimus. CARM. Gell. praef. 19 vetus adagium est: ni[c]hil cum fidibus -os⟨t⟩ (grec- *P*), nihil cum amaracino sui (*Varronis esse putat O. Ribbeck, com.*[3] *coroll. XLIX*). VARRO rust. 3, 16, 4 quod (*i. ut gregatim vivant sicut homines et apes*) si in hoc faciunt etiam -guli (*PAB*, gracc- *v*), at non idem, quod hic (*apud apes*) societas operis et aedificiorum, quod illic (*apud -os*) non est. PLIN. nat. 10, 77 nec octavum citra lapidem ab eo (*i. Lario lacu*) inmensa ... examina permeant -orum (grag- *FR*, galg- *a*) ⌊monedularum⌋ (et mon- *C*, -arumque *G*), cui soli avi furacitas argenti aurique praecipue mira est. EVSTATH. Bas. hex. 8, 3 p. 948[C] *aves* communiter viventes sicut columbae, sturni, grues et -i (*gr.* κολοιοί). PRIAP. 61, 10 non sturnus mihi -usve raptor aut cornix ... aut corvus nocuit. 83 (Tib. 2), 12 abegimus ... voce saepe, cum tibi senexve corvus impigerve -us sacrum feriret ore corneo caput. PLIN. nat. 8, 101 -i (grag- *F*[2], grarg- *F*[1], greg- *R*, gracc- *a*) ... lauri folio annuum fastidium purgant. 11, 106 *Lemnii* -os (grag- *MF*[2]*R*) ... ob id colunt adverso volatu occurrentes earum (*locustarum*) exitio. 11, 201 ceterae *aves* fere carent eo (*altero sinu*), sed gula patentiore utuntur, ut -i, corvi, cornices. 256 ungues *iyngi* grandes ceu -is. MART. 1, 115, 5 quandam *puellam* volo nocte nigriorem, formica, pice, -o (grag- *γ*), cicada. VLP. dig. 19, 2, 15, 2 vim, cui resisti non potest, ... ut puta fluminum -orum sturnorum et si quid simile acciderit. OV. am. 2, 6, 34 pluviae -us auctor aquae. PLIN. nat. 18, 363 -i sero a pabulo recedentes hiemem *praesagiunt.* AVIEN. Arat. 1715 agmine cum denso circumvolitare videtur -us (gracch- *A*) ... convenit instantes praenoscere ... imbres. 1760 innumero si cantu -us (gracch- *A*, grag- *L*) instat ... mox tempestates cientur. QVEROL. p. 46, 14 si recinenti ac monenti credidissem -ae (*gloss. in Rp, fatue*: nomen uxoris suae). SVET. frg. p. 252 -orum *est* fringulire (*al.* fringulare, fringultire, fringilliunt). ANTH. 762 (*med. aevi?*), 28 fringulit et -us. GELL. 1, 15, 11 *Homerus* verba ... illius (*i. Thersitae*) multa et ἄκοσμα strepentium sine modo -orum (grag- *V*) similia dicit (*cf. Il. 2, 212*). AMM. 22, 6, 2 principem ... -arum (eragularum [crag- ?] *V*) more strepentes interpellabant incondite. ISID. orig. 10, 114 sumtum nomen *garrulus* a -is avibus, qui importuna loquacitate semper strepunt. EVG. TOLET. carm. 49, 2 psittacus et corvus, cornix et garrula pica, -us (grag- *M*) et sturni verba referre solent. *de Aesopi -o, qui se pavonis pennis ornavit*: PHAEDR. 1, 3, 4 tumens inani -us (grag- *P*) superbia (ROMVL. fab. Aesop. rec. gall. 45, 1 -cculus [crac- *FM*], rec. ω garulus, rec. vet. grac-). 1, 3, 10 male mulcatus (multatus *P*) -us redire ... coepit ad proprium genus. TERT. adv. Val. 12 p. 191, 23 *Iesum cognominant* Graculum (Grag- *PMF*) Aesopi, Pandoram Hesiodi *eqs.* SCHOL. Hor. epist. 1, 3, 18—20 fabula Aesopi, et est abusive cornicula pro -o (graccho *α*). *in blanditiis de puella usurpatur*: SALV. epist. 4, 13 illa ego vestra (*i. parentum*) Palladia, vestra -a (grag- *C*), vestra domnula. *cf. nom. propr.* *Häfner.*

gradābilis, -e [*a* gradus. *W.*] *is super quem homines gradi possunt*: IVL. VAL. 2, 26 p. 92, 2 *Stranga fluvius* adeo ... congelascit, ut instar saxi viabilem sese transeuntibus viris ... praebeat, atque ex hoc ingenio sui tunc -is foret.

gradālis, -e. [*a* gradus. *W.*] DIOM. gramm. I 477, 16 *Daunius, dux Apulorum* primus ... -i pugna suos dimicare instituit, ut conlato pede, adsequenti paulatim dextero distentoque et progredienti laevo, et brevi successu et longo distentu gradus simul et nisus firmaretur. unde non inmerito melum hunc iambicum -em quidam nuncupant Gradivoque Marti augurant, quod gradariae pugnae huius effectu moveantur. *n. pro subst.* **gradāle,** -is: *sing.*: *ea pars Missae Romanae, quam vocabant 'responsorium', 'cantum responsorium', 'responsum', nunc 'Graduale'*: SACR. Greg. 1, 1 -e seu Alleluia (*cf. Wetzer u. Welte, Kirchenlex. V 981 sqq. VIII 1322 sq.*). *plur.* (*de cantibus graduum, i. psalmis 119 sqq.* [*v.* '*gradus*' *p. 2157, 16 sqq.*], שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, ᾠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν): CASSIOD. in psalm. 125 concl. p. 927[A] septimus iste -ium. 126 pr. p. 927[C] octavus usque ad finem -ium est. *adiective*: CASSIOD. in psalm. 131 concl. p. 954[B] in sequentibus -ibus *psalmis* (150 concl. p. 1055[B] de quindecim psalmis -ibus).

gradārius, -a, -um. [*a* gradus. *W.*] NOT. Tir. 44, 45. *is qui gradatim et lentiore gressu procedit.* *proprie*: LVCIL. 476 ipse ecus, non formonsus, -us, optimus vector (*interpr.* NON. p. 17 -us est molli gradu et sine succussatura nitens). DIOM. gramm. I 477, 20 -ae pugnae (*v. supra l. 23 sqq.*). *translate*: SEN. epist. 40, 11 Cicero quoque noster, a quo Romana eloquentia exiluit, -us fuit (*i. 'cuius oratio gradatim, βάδην, progrediebatur'*).

gradātim *adv.* [*a* gradus. *W.*] *de notione*: GLOSS. βάδην, βαθμηδόν, κατὰ βαθμόν. GLOSS.[L] V Aa G 172 paulatim. SCHOL. Prud. cath. 11, 11 -m, per gradus. *legitur inde a* VARRONE NIGID. CIC., *non ap. poetas praeter* PRVD. cath. 11, 11 *et* c. Symm. 2, 280. [*ergo non probanda coniectura Merrilli, Am. J. Ph. 21 (1900) 187, qui legit* 'gradatim' *pro* 'gravatim' LVCR. 3, 387].

I *refertur ad gradus per quos ascenditur*: **A** *de rebus in similit. graduum factis vel dispositis*: **1** *pertinens ad intervalla locorum*: *de rebus corporeis*: VARRO rust. 3, 5, 4 perticis inclinatis ex humo ad parietem et in eis traversis -m modicis intervallis perticis adnexis ad speciem cancellorum scenicorum ac theatri. 3, 5, 13 intra interiores columnas pro pariete rete aviarium est obiectum. inter has ⟨et⟩ exteriores -m substructum ut theatridion avium. VITR. 2, 1, 4 item tecta recidentes ab extremo transtra, traiciunt -m contrahentes (6, 8, 6). PLIN. nat. 33, 76 sternuntur *fossae* -m ulice. APVL. mund. 2 *stellae* septem ... orbibus adfixae sunt et -m sibimet superlatae. LACT. opif. 14, 7 *digiti pedis* iuncti et breves et -m compositi. AMM. 26, 8, 9 tertiis -m inclinatis summisse, *sc. militibus* (*agitur de testudine*). AVG. gen. ad litt. 12, 29 p. 424, 2 in ipso uno *caelo* ... multos -m esse confirmant. serm. 242, 6, 8 *terra, aqua, aer, aether*: quatuor nempe ista quasi -m construxerunt et aedificaverunt mundum. *sim.* VITR. 5, 3, 7 vox et in latitudine progreditur et in altitudinem -m scandit. **2** *translate*: *de ordine rerum secundum pretium, dignitatem, sim.*: **a** *generaliter*: VARRO rust. 1, 7, 9 -m praeponens alium alio agrum meliorem dicit esse in novem discriminibus. CIC. off. 1, 160 ut prima *officia* dis inmortalibus, secunda patriae, tertia parentibus, deinceps -m reliquis debeantur. PLIN. epist. 2, 6, 2 -m amicos habet. 8, 2, 8 quos non una, ut dicitur, pertica, sed distincte -mque tractavi (AVG. ver. relig. 24, 45 p. 141 animae medicina ... -m distincteque pulcherrima est). GELL. 14, 7, 9 singulos ... debere consuli in senatu -m. TERT. adv. Marc. 1, 4 p. 295, 23 omnibus -m ... de magnitudinis summa expressis et exclusis. PS. HIL. libell. 3 ut ordinata et -m disposita universa pro suo gradu et honore obsequerentur. ZENO 2, 21, 1 p. 459, 13 -m pro meritis ... totius humani generis iudicium designavit. AVG. c. Parm. 2, 15, 34 p. 88, 15 spiritum sanctum ... accipere, non quasi -m, sed sicut ... exposuit dicens: *seq. verba Joh. 16, 15.* BOETH. herm. sec. 5, 12 p. 385, 9 -m haec omnis est consequentia. **b** *speciatim*. *apud Ictos, maxime de necessitudinis gra-*

[*Knoche*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dibus (*cf. 'gradus' p. 2158, 61 sqq. 2160, 4 sq.*): PAPIN. dig. 44, 3, 10, 1 possessionem ab omnibus repudiatam qui -m petere potuerunt. VLP. dig. 37, 8, 1, 7 liberos . . . non omnes simul vocat praetor, sed -m (*cf.* dig. 38, 8, 1, 10 -m . . . admittuntur cognati ad bonorum possessionem). PAVL. dig. 29, 2, 70 pr. hoc -m consequitur, ut prius ex testamento delatam, deinde legitimam repudiet. COD. Iust. 6, 38, 5, 1 et hoc videlicet -m fieri, ut post eos, *sc. filios, generum, nurum,* liberti veniant. 7, 2, 15, 4ª illo, *sc. qui primus venit,* cessante hoc facere alii -m secundum tempora petitionis succedant (*cf.* NOVELL. Iust. 23, 4).

B *i. q. per gradus eundo, accedente significatione temporis*: **1** *proprie et in imagine*: VITR. 10, 13, 1 *in obsidione* capite *tigni* . . . summum murum . . . pulsantes summos lapidum ordines deiciebant, et ita -m ex ordine totam communitionem dissipaverunt. 9, 8, 14 (*descriptio horologii:*) *orbiculi foramen* revertendo et -m corripiendo spatia contrahit horas (*cf. 'gradus' p. 2161, 75 sqq.*). PRVD. cath. 11, 11 scandit -m denuo iubar (*i. sol*) priores lineas (*'unum quippe gradum in diem', Dressel; sc. inde a bruma*). AVG. serm. 168, 3 *Gabrihel,* cum per crassas nubium quodam modo densitates et per astriferas . . . regiones quasi -m . . . pervolasset. **2** *translate: de actionibus et processibus, i. q. paulatim servatoque ordine procedendo*: **a** *generaliter*: VARRO rust. 2, 1, 3 necesse est humanae vitae ab summa memoria -m descendisse ad hanc aetatem . . . et summum gradum fuisse naturalem (LACT. ira 4, 13 ita cum -m descendisset *in disputando,* in extremo gradu restitit. CASSIOD. psalm. 101, 8 -m poenitudo descendens primo loco grandis est, secundo mediocris, tertio . . . tolerabilis). VARRO frg. Non. p. 465, 25 propter amorem imperii magistratus -m seditionibus sanguinulentis ad dominatus quom aspeirarent. VITR. 2, 1, 6 *homines* e fabricationibus aedificiorum -m progressi ad ceteras artes (2, 1, 8 quibus rationibus *origines aedificiorum* enutritae et progressae sint -m ad hanc finitionem. *cf.* GREG. TVR. hist. Franc. 4, 42 p. 175, 11 ex hoc . . . -m proficiens ad maius culmen efectus [evectus?] est). 7 pr. 1 ut *cogitata* . . . -m pervenirent ad summam doctrinarum subtilitatem (AVG. civ. 14, 11 p. 29, 33 D. a parte . . . inferiore illius humanae copulae incipiens *loqui,* ut -m perveniret ad totum. 16, 3 p. 127, 2 ad *Sem* quippe -m generationum istarum pervenit a minimo exorta narratio). 10, 1, 4 *utilia studiis* -m augenda doctrinis curaverunt. CLAVD. DON. Aen. 1, 285 -m . . . Troiani generis stirpem ad felicitatem plenam memorat esse venturam (2, 175 usque ad ipsum simulacrum -m ventum. AVG. pecc. mer. 1, 22, 31 p. 29, 19 quod animae . . . -m atque paulatim ad suorum meritorum corpora veniant. CLAVD. MAM. anim. 1, 20 ad rationalem quoque vitam ordinatim -mque veniamus). 3, 248 -m ad id tendere. AMBROSIAST. in Rom. 7, 1 -m vult tradere veritatem. PRVD. c. Symm. 2, 280 damnare -m. AVG. gen. ad litt. 4, 2 p. 97, 23 numerus -m partibus suis in trigonum surgit (*cf.* MART. CAP. 7, 734 *decas* his quattuor numeris -m plicatis integratur, id est uno, duobus, tribus, quattuor). 7, 9 p. 207, 23 nisi forte quod velut -m fieri conceditur conpendio posse deum facere quisquam negabit. serm. 356, 9 *egit de diaconis et subdiaconis*: restant presbyteri. sic enim ad eos -m ascendere volui. ISID. sent. 2, 36, 3 homo a modicis virtutibus -m ad *excelsa* contendit.

b *speciatim: de voce et sonoribus* (*cf. 'gradus' p. 2158, 23 sqq.*): NIGID. Gell. 13, 26, 1 in casu vocandi summo tonost prima *syllaba,* deinde -m descendunt. CIC. de or. 3, 227 in omni voce . . . est quiddam medium, sed suum quoique voci. hinc -m ascendere vocem . . . suavest. FAV. EVL. p. 20, 24 cum . . . ex alia parte acutum personet mundus, ex alia grave, temperantur haec mediis et ita -m universa miscentur, ut sit in caeteris vis duorum, acuti scilicet atque gravis. *de cursu honorum* (*cf. 'gradus' p. 2152, 64 sqq.*): CIC. p. red. ad Quir. 5 honores quos eramus -m singulos assecuti (MODEST. dig. 50, 4, 11 pr. ut -m honores deferantur. APVL. met. 10, 18 -m permensis honoribus. COD. Theod. 12, 1, 75, 2 qui ad sacerdotium provinciae et principalis honorem -m et per ordinem muneribus expeditis . . . et labore pervenerint). COD. Theod. 12, 1, 77, 3 decursis -m curiae muneribus (12, 1, 77, 7 post munera et magistratus -m patriae persolutos). *subest imago gradiendi* (*opp.* saltu): EPIST. pontif. 333 Migne 20, 669ᴬ -m per ecclesiastica stipendia venientibus. 351 *ibid.* 763ᴮ eum non indebito saltu, sed ad summum -m venisse fastigium (385 [Conc.ˢ I 2 p. 99, 24] quibus -m stipendiis ad fastigium sacerdotale pervenit). *de quaestionibus philosophorum, quae perducunt ad conclusionem* (*cf. 'gradus' p. 2157, 80 sqq.*): CIC. ac. 2, 49 cum aliquid minutatim et -m additur aut demitur. 2, 93 cum *Chrysippus* -m interrogetur . . . tria pauca sint anne multa. Tusc. 1, 57 ut pusio -m respondens eodem perveniat (nat. deor. 1, 89 quid opus erat te -m istuc pervenire? sumpsisses tuo iure. quod autem est istuc -m? nam a beatis ad virtutem, a virtute ad rationem video te venisse gradibus. CLAVD. MAM. anim. 2, 2 p. 101, 3 quo modo philosophi mundi indagaverint veritatem -mque ad deum usque pervenerint). 2, 164 licet *universitatem generis humani* -m ad pauciores, postremo deducere ad singulos. AVG. civ. 5, 6 p. 200, 24 D. ratiocinatio, quae -m accessibus modicis eos a muscis ad camelos elephantosque perducat. BOETH. herm. sec. 5, 12 p. 405, 9 cum hac -m proficiscente expositione communicat. 6, 14 p. 498, 17 -m indefinitam propositionem ad similitudinem universalis adduxit. *in arte rhetorica* (*praecipue de figura quae vocatur* κλῖμαξ. *cf. 'gradus' p. 2158, 34 sqq.*): CIC. orat. 135 cum -m sursum versus reditur. part. 54 augent etiam . . . ea *verba* quae ascendunt -m ab humilioribus [verbis] ad superiora (SERV. Aen. 2, 365 -m ascendit, *sc. dictio*: vias, modos, templa. CASSIOD. in psalm. 118, 170 -m ascendit sancta petitio. nam qui ante dixerat 'appropiet' nunc dicit 'intret'). DON. gramm. IV 400, 4 metalepsis est dictio -m pergens ad id quod ostendit. Ter. Ad. 84 -m αὔξησις oratoria processit (*cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 93, 21 St. -m fieri augmenta. 129, 5 -m procedentibus augmentis). MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 11 p. 1121ᴮ in animam fontemque animae -m veniens. CLAVD. DON. Aen. 2, 365 ut relationis invidiam -m faceret graviorem. *i. q. secundum gradus*: SCHOL. Cic. Bob. p. 344, 18 St. totum si -m consideres, αὐξητικὸν est (HIER. epist. 57, 8, 4 considera -m).

de tempore, i. q. paulatim: PLIN. epist. 2, 14, 14 initium est -m desinendi. IREN. 1, 12, 3 octonationem non -m alterum ab altero Aeonem emissum dicunt, sed simul et in unum (οὐ καθ' ὑπόβασιν). FIRM. math. 3, 2, 6 Saturnus tarde et -m augmenta patrimonio dabit. 3, 6, 5 quibus -m felicitas conferatur. 3, 6, 23 circa substantiam -m crescentes. 3, 12, 12 qui -m processu aetatis grandes honores . . . consequantur (*cf.* 4, 3, 2 qui -m et processu temporis crescant [5, 1, 20]). 5, 4, 22 -m omnia prospera pro locorum potestate decernit. AVG. serm. 286, 1, 1 dona . . . Dei . . . aliquando -m in anima nutriuntur. GREG. TVR. Mart. 2, 43 p. 625, 3 videres pallentes genas -m . . . rubescere. ISID. sent. 2, 36, 4 p. 637ᴰ arbores . . . -m ad profectum perveniunt (*opp.* velociter, celerius).

II *refertur ad gradus pedum* (*i. q.* βάδην, *pedetemptim, gressibus, non cursu*): **1** *proprie*: VARRO rust. 3, 11, 1 quo *anates* -m descendere possint. MIN. FEL. 27, 7 exiliunt *daemones* statim vel evanescunt -m (CYPR. idol. 7 p. 25, 9). HIER. hom. Orig. in Ier. 2 p. 761ᶜ 'fugite de medio Babylonis'. nec -m, non pedetentim, sed cum velocitate, cum cursu fugite (*ibid.* 761ᴰ). **2** *in imag. et transl.*: CIC. epist. 9, 14, 7 pedetemptim et -m . . . accessus a te ad causam facti. AVG. serm. 249, 3 proficiendo tanquam -m pervenietis ad dexteram. SIDON. epist. 4, 3, 9 dum . . . novum scribendi morem -m appeto et veterem saltuatim dedisco. MVTIAN. Chrysost. hom. 1, 2 p. 239 *in.* aliquis infantulum . . . in excelsum quemdam locum . . . volens paulatim sensimque erigere, -m hoc faciat (ἠρέμα καὶ κατὰ μικρὸν τοῦτο ποιεῖ).

gradātio, -ōnis *f.* [*a* gradus. *W.*]. *derivatur ab antiquis a voce* gradus, *v. infra l. 65.* GLOSS. κλῖμαξ. *legitur ap.* RHET. Her. (*semel*). CIC. (*sem.*). VITR. (*5ⁱᵉˢ*). QVINT. (*bis*). GRAMM. RHET. min. AVG. IOH. MAXENT. CASSIOD. MVTIAN. ISID. [IVL. RVF. rhet. 26 p. 54, 26 *ex Ruhnkeni coniectura -e ap. Halm. legitur* (gratulatio *ed. pr.*, gradatim *Steph.*)] **1** *proprie*: *i. q. gradus, ordo graduum; spec. de gradibus theatri*: VITR. 5, 3, 3 insuper fundamenta . . . -es ab substructione fieri debent. 5, 3, 8 theatrorum -es. 5, 6, 4 in summa -e (*ibid.* ad summas -es). 5, 7, 2 -es scalarum inter cuneos et sedes contra quadratorum angulos dirigantur. **2** *translate*: **a** *sensu latiore i. q. ordo rerum per gradus distinctarum*: AVG. in psalm. 109, 5 aetatum -o. c. adv. leg. 1, 4, 6 ᵉˣᵗʳ· in rerum bonarum inaequalitate ipsa est iucunda -o (*v. q. seq.*). IOH. MAXENT. dial. 2, 19 p. 39, 28 S. in numero . . . ordo est primi et secundi, in ordine vero maioris minorisque -o. sed neque ordo neque -o potest accidere trinitati. **b** *sensu strictiore de figura rhetorica, quae vocatur* κλῖμαξ: *de notione*: RHET. Her. 4, 25. 34 -o est, in qua non ante ad consequens verbum descenditur, quam ad superiora conscensum est. QVINT. inst. 9, 3, 54 -o quae dicitur κλῖμαξ apertiorem habet artem et magis adfectatam, ideoque esse rarior debet ([= DIOM. gramm. I 449, 1]. DIOM. gramm. I 448, 12 climax est quam nostri -em vocant, adiectio repetens quae dicta sunt. AVG. doctr. christ. 4, 7, 11 figuram, quae climax graece vocatur, latine vero a quibusdam -o, quoniam scalam dicere noluerunt. CASSIOD. compl. in Rom. 8, 24 hoc argumentum dicitur climax, id est -o. in psalm. 3, 2. 93, 4. ISID. orig. 2, 21, 4 climax est -o, cum ab eo verbo, quo sensus superior terminatur, inferior incipit ac dehinc quasi per gradus dicendi ordo servatur). *de usu*: CIC. de or. 3, 207 est etiam -o quaedam (= QVINT. inst. 9, 1, 34). AVG. gen. ad litt. 3, 6 p. 462, 6 in illa -e apostolus mulierem tamen non dixit caput alicuius. CASSIOD. in psalm. 134, 14 vides quid profecerit -o illa. MVTIAN. Chrysost. hom. 1, 2 p. 240 in -bus (ἀναβαθμοῖς). *syn.*: κλῖμαξ, ascensus, scala, gradiculi: AQVILA rhet. 40 p. 34, 18. gradatus: IVL. RVF. rhet. 19 p. 52, 29 (*v. p. 2137, 1*).

1. gradātus, -a, -um [*a* gradus. *W.*]. *i. q. in similit. graduum factus vel dispositus*: *proprie de rebus corporeis*: PLIN. nat. 13, 29 densis -isque corticum pollicibus *palmarum.* PLIN. epist. 5, 6, 17 *maceriam* -a buxus operit. *in imag.*: AVG. epist. 101, 3 p. 541, 20 consideratio quibusdam quasi -is itineribus nititur ad superna intima veritatis. gen. ad litt. 4, 3, 7 p. 98, 27 adpareat quasi -a (grata *S*) distinctio. *transl.*: ZENO 1, 6, 2 p. 313, 23 piscium . . . cum suis sibi ductoribus -ae aetatis . . . cunei. BOETH. arithm. 2, 25 p. 114, 22 -a distributione dispositae medietates sunt, *sc. inter cybos et parallelepipedos positi sunt scaleni.* PS. MATTH. euang. 31, 2 triangulos multos -os.

[Knoche.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2. gradātus, -ūs *m.* [*a* gradus. *W.*]. *in arte rhetorica* (*i. q. gradatio*): IVL. RVF. rhet. 19 p. 52, 29 latine haec figura (κλῖμαξ) dicitur -us (*cf. gradatio p. 2136, 72*). *in stereometria*: BOETH. arithm. 2, 25 p. 114, 7 haec ... forma Graeco nomine scalenos vocatur. nos vero -um possumus dicere quod a minore velut gradibus crescat ad maius (*ibid. syn.* spheniscos, *lat.* cuneus, *et* bomiscus, *lat.* arula).

gradibilis, -e [*a* gradi. *W.*]. *i. q. in quo quis gradi potest*: ITIN. Alex. 33 Caucasum saxis incondite arduum neque -em. *i. q. qui ambulare potest* (*sic Quicherat, Add. lex. lat. s. v.* [*'per quod ambulari potest' Leumann*]): PACVV. praetext. 5 qua vix (via *codd.*) caprigeno generi -is (*sic Prisc.*, grandior *Macr.*, gradĭlis *coni. Hermann*) gressio est. *cf.* gradabilis *et* gradilis.

†**gradibo** *codd.* PLAVT. Aul. 49 *v. s.* grandio.

?**gradibundus,** -a, -um *v.* gredinunda.

gradiculus, -ī *m.* *a* gradus *deminutive.* AQVILA rhet. 40 p. 34, 18 malo κλίμακα (*sc. figuram rhetoricam, quae vulgo vocatur gradatio*) ascensum quam scalam aut -os ... dicere.

gradilis, -e [*a* gradi. *W.*]. -īlis, *non* -ĭlis: *Leumann, Adj. auf -lis, p. 15.* 1 *gradibus ornatus*: AMM. 23, 1, 6 -ile Genii templum. 2 *in gradus distributus* (*de pane cotidie publice dato, cf. Marquardt-Mau, Privatl. d. Römer p. 418 et s. 'gradus' p. 2150, 53 sqq.*): COD. Theod. 14, 17 *tit.* de annonis civicis et pane -i. 14, 17, 2 (*a. 364*) panis -is in alium gradum translatio inhibeatur. *ibid.* 3 (*a. 368*) universi panem -em de gradibus adipiscantur, *opp.* de pistrino. *ibid.* 4 (*a. 368*) ne quid super -i pane fraudis oriretur, iussimus omne illud, quod populo penditur, palam in gradibus, non clam a pistoribus ministrari. SCHOL. Iuv. 7, 174 submolam (*sic fere trad.*, summula *Iuv.*) significat medium (*i. medullam, cf. Chiron 427* [*Her.*]) -is panis. *coni. alii alia* *per ellipsin substantive*: COD. Theod. 14, 17, 6 (*a. 370*) si quis ... -em ... perceperit.

***gradior,** gressus sum, gradī [*cf. c. avest.* aiwi-gərəδmahi *'ingredimur, incipimus', hibern.* ingrennim *'persequor', slavon.* grędə *'venio', fortasse goth.* grid *acc.* *'βαθμόν' et c.* gradus, grallae. *W.*]
de formis: 1 *stirpis praes.*: *de vocali*: a *testantur*: DIOM. gramm. I 379, 4 carpo, decerpo, gradior, ingredior. PRISC. gramm. II 438, 21. e *invenitur*: IVL. VAL. 1, 4 p. 5, 29 gredientem *cod. Taur.*, gradi- *cett.* (2, 27 p. 94, 28 *et* 3, 22 p. 130, 25 *codd.* gradi-, *sed utroque loco Taur. deest*). HIER. epist. 82, 5, 2 greditur F (*ex* cred-), Σ *a. c.*, egreditur J *a. c.*, grad- *rell.*, *v. p. 2138, 19.* (47, 1, 1 *iidem.* FJ: grad-). 49, 8, 1 gredereter *D* (*idem* grad-: 52, 13, 1. 58, 9, 1. 134, 2, 1). 134, 2, 1 grediuntur ʒ. EXPOS. fid. Caspari anecd. p. 310, 5 grediens (*corrupte pro* egred-, *quod subsequitur, v. p. 2141, 66*). GLOSS. IV 412, 16 greditur: discedit (*ex* GLOSS.[L] III Abstr. DI 88 digrediens: discedens?). NOT. Tir. 44, 46 graditur (gredi- *cod. Guelf. m.*[2]) *aliter* LVCR. 4, 887 *in tmesi*: inque gredi. *infin. praes.* gradi: PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 217^b (p. 97 M.) *v. infra l. 62.* LACT. inst. 4, 10, 7 (transgredi B) *v. p. 2139, 60.* LVCIF. non parc. 32 p. 277, 10 *v. p. 2141, 49.* *imper.* gradere: PLAVT. *p. 2138, 2.* PACVV. *p. 2138, 45.* OV. *p. 2138, 46.* SEN. *p. 2138, 47. 73.* VVLG. *p. 2139, 42. et saepius.* *fut.* graditurus: ARATOR 2, 163. *nota*: gradientum: OROS. hist. 4, 20, 35 (-ium RD, *v. p. 2140, 2*) *inf. paes. forma activa* gradere: LVCVLENT. 11 p. 837^D *v. p. 2141, 33.* 2 *stirpis perf.*: *de vocali*: CHAR. gramm. p. 467, 8 B. gradior gressus sum. gressus *non nisi ap.* VERG. Aen. 6, 633 (*v. Norden ad l.*), grass- *non iam legitur, quam formam extitisse probatur voce* grassari, *v. Brender, d. rückl. Ableitg. i. Lat., diss. Basel 1920 p. 69.* *part. fut.* gressurus ITIN. Alex. 3 (in habiles res eidem -o *cod. vix recte*; inhabiles ... ⟨in⟩gressuro *Haase*). *nota* gressit: incessit GLOSS. IV 605, 38. 3 *de coniugatione*: *tertiae coni. exempla certa inde a* PLAVT. *sec. quartam flecti videtur*: GREG. TVR. glor. conf. 60 p. 783, 5 -iretur (*cf. Bonnet, Latin de Grég. p. 427*). *de notione*: PAVL. FEST. Gloss.[L] IV 217^b (p. 97 M.). -i ... ambulare est, unde tractum grassari, videlicet ab impetu -endi. GLOSS. βαδίζω. -itur: βαίνει. ambulat incedit vadit. *legitur per totam latinitatem, raris in serm. pedestri usque ad* GELL. *et* APVL. *exemplis* (VARRO *1*, CIC. *3*, PAVL. FEST. *4*, COLVM. *2* [+ *1 in vers.*], PLIN. nat. *5*). *frequentant* AMM. *et* VVLG. (*V. T., deest in N. T.*). *legitur e coni. certa*: DRAC. Romul. 8, 622 *v. p. 2138, 64.* *versum e graecis sensu cassis*: ITALA Iob 29, 20 (Hier. interpr. Iob; Aug. in Iob p. 571, 17) arcus meus in manu mea -etur (ἐν χειρὶ αὐτοῦ πορεύσεται [*sic AC*]. *in exemplari hebraico fuisse videtur* הָלַךְ *pro* תַּחֲלִף; VVLG. instaurabitur).

1 *proprie*: **A** ***sensu strictiore: gradibus uti***, *i. q. vadere, incedere; graviter, cum dignitate, magnis videlicet certisque passibus ambulare. subest color quidam sollemnitatis, qui tamen, ut videtur, evanescere incipit a* MANIL. (*p. 2139, 17*). *porro in quibusdam notio progrediendi subauditur* (*velut infra l. 84. p. 2138, 1 sq. 74*). **1** *de hominibus* (*cf. et B 1 p. 2139, 16 sqq.*)
a *generatim*: α *de singulis*: PLAVT. Bacch. 980 (*cant.*) congredere. :: -or (congredior *B perperam*). Poen. 632 nunc vos mihi amnes estis; vos certum est sequi. si bene dicetis, vostra ripa vos sequar; si male dicetis, vostro -ar limite (*'utcumque locuturi sint, eorum cursum se sequi velle dicit.' Leo*). Pseud. 859 (*leno monens servum, ut cocum conductum semper observet*:) si quo hic -etur, pariter progredimino. 1236 si -rere tantum, quantum loquere, iam esses ad forum. Truc. 124 (*cant.*) fer contra manum et pariter -ere. CATVLL. 11, 9 sive trans altas -etur Alpes. COLVM. 10, 363 *femina* cum lustravit -ens *areolas et hortum.* SIL. 6, 166 (*Marus*:) inprudens tantae pestis -bar. 12, 279 *Marcellus* -itur comitante triumpho maior. APVL. met. 2, 2 mulierem ... ibidem -entem adcelerato vestigio comprehendo. 2, 30 in exanimis umbrae modum ultroneus -ens. CARM. epigr. 748 (= INSCR. christ. Diehl 1714), 19 *genetrix quattuor virginum* casto choro ... letatur -ens germanis septa puellis. LACT. inst. 6, 16, 3 non esse currendum concitate, sed -endum quiete. at potest et qui -itur errare et qui currit rectam viam tenere (*v. infra l. 34. p. 2139, 20*). AMM. 22, 7, 1 humilior Iulianus visus est, in officio pedibus -endo cum honoratis. 28, 1, 13 inter altaria celsius -entes ... Brachmanas ([*opp.* saltare, *syn.* incedere]. *cf.* CLAVD. 21, 47 quacumque alte -reris in urbe [*i. Stilicho*]). 28, 4, 23 ⟨cer⟩vice tumida -ens (-entes *MV*). CLAVD. DON. Aen. 9, 383. 393 nulla -endi facilitas. 11, 248 'congredi' est hoc loco quod occurrerunt Diomedi -endo. 11, 525 ingressus faucium atque egressus difficiles ... -entibus. HIER. epist. 82, 5, 2 quasi super aristas -itur (*de forma v. p. 2137, 38; de re v. Otto Sprichw. p. 37.* VVLG. Is. 27, 4 -ar [*sc. in proelio*] super *spinam et veprem* [*syn.*: truculentus incedam HIER. in Is. *ad l.*; *LXX et hebr. aliter.*]). VVLG. iud. 3, 27 descenderunt cum *Aod* filii Israel, ipso in fronte -ente. (לִפְנֵיהֶם ἔμπροσθεν αὐτῶν; ITALA Lugd. et ipse ante illos). I reg. 12, 2 et nunc rex -itur ante vos. II reg. 16, 13 Semei ... per iugum montis ex latere contra *David* -batur. CLAVD. MAM. anim. 1, 18 p. 65, 2 in -endo utique pes unus figendus est. DRAC. laud. dei 3, 183 *de viris in fornace*: pruna ... conculcata ... totiens -entibus illis (*cf.* VVLG. Dan. 3, 24 ambulabant in medio flammae). BOETH. cons. 5, 6, 107 nulla ... necessitas cogit *aliquem* incedere -entem, quamvis eum tum, cum -itur, incedere necessarium sit (*syn.* 102 ambulare). 5, 6, 123 sol oriens et -ens homo. β *de hominum multitudine*: SEN. Herc. f. 849 pars *turbae* tarda -itur senecta, tristis (*an coniung.* senecta tristis?) et longa satiata vita; pars adhuc currit (*supra l. 10. 14. p. 2139, 20*) melioris aevi. SIL. 7, 76 maesto suffusae lumina vultu femineus matres -itur chorus. 15, 230 plano -ens ... campo *miles* (*v. p. 2139, 71*). COMM. apol. 966 qua -itur populus summi cum terrore caelesti. VVLG. III reg. 8, 5 rex ... Salomon et omnis multitudo Israel ... -batur cum illo ante arcam (egred- *Amiat.* לִפְנֵי). **b** *significanter de grallatoribus*: VARRO Men. 323 ut grallatores qui (*instrum.*) -untur, perticae sunt ligna φύσει ἀκίνητα (*cf.* PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 218^a [p. 97 M.] grallatores ... adiectis perticis furculas habentibus atque in his superstantes, ... -bantur utique propter difficultatem consistendi). **2** *de heroibus vel hominibus gravitate et proceritate insignibus*: **a** *generatim*: PACVV. trag. 47 -ere atque atrocem coerce[re] confidentiam (*v. p. 2137, 48. cf.* OV. met. 1, 775 [*Clymene ad Phaethontem*:] -ere et scitabere ab ipso. SEN. Thy. 105 [*Furia ad Tantali umbram*] -ere ad infernos specus amnemque notum [*v. infra l. 59*]). VERG. Aen. 1, 312 classem ... occulit, ipse (*sc. Aeneas*) uno ... -itur comitatus Achate ([exiturus cum solo Achate CLAVD. DON. cf. 9, 223 ipse *Euryalus* comes Niso -itur [ierunt pares CLAVD. DON.]). 1, 411 at Venus obscuro -entis (*i. Aeneam sociosque*) aere saepsit (*iuxta pos.* 410 gressum tendit, 418 corripuere viam [euntes CLAVD. DON.]). 3, 664 *Polyphemus* -itur ... per aequor iam medium, *v. p. 2141, 10* ([ambulabat in medio mari, quasi -eretur in terra CLAVD. DON.]. 6, 663 *Aeneas ac Sibylla* pariter gressi per opaca viarum [direxerunt iter CLAVD. DON.]. OV. met. 9, 205 *Hercules* per ... altam saucius Oeten haud aliter -itur quam ... taurus *transfixus venabulis*). Aen. 8, 546 post hinc ad navis -itur *Aeneas* (*cf. supra l. 48 et p. 2141, 23.* 11, 535 -itur bellum ad crudele Camilla [it CLAVD. DON.]. *cf. p. 2140, 82.* [STAT. Theb. 10, 253 *Amphiaraus* novi -ens furta ad Mavortia belli. *v. et infra l. 80.*] VAL. FL. 4, 628 ipse viros -ens ad primi litoris undam prosequitur Phineus *caecus.* DRAC. Romul. 8, 622 *Paris* ad patrem Priamum -ens [gaudens *N v. p. 2137, 68.*]) Aen. 10, 572 *Aenean* longe -entem (*i.* μακρὰ βιβάντα). OV. met. 13, 778 aut -ens ingenti litora passu degravat *Polyphemus.* SEN. Ag. 717 nunc levat in auras altior solito caput -iturque celsa (*Cassandra*). Thy. 885 *Atreus*: aequalis astris -or et ... superbo vertice attingens polum; *v. p. 2141, 67 sqq.* VAL. FL. 8, 238 *Medea* -itur ... oblita malorum (*opp.* 8, 204 residens ... flebat). AMM. 15, 10, 9 Hercules ... lenius -ens *ad Geryonem extinguendum* (lentius *Bentl., sed cf. p. 2139, 76. 82. 2140, 84*). **b** *peculiariter in scaena*: SEN. Ag. 979 Aegisthe, -ere. Herc. f. 204 tardusque senio -itur Alcidae parens. Phaedr. 583 sed Phaedra praeceps -itur. *fort. huc pertinet* PACVV. trag. 47, *v. supra l. 45.* **3** *de dis et numinibus Graecorum, Romanorum*: LVCR. 5, 738 Veneris praenuntius (*Amor*) ante pennatus -itur. 5, 743 inde Autumnus adit, -itur simul Euhius Euan. VERG. Aen. 1, 501 Diana ... -ens ... deas supereminet omnis. 4, 147 *Apollo* iugis Cynthi -itur. PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 217^b (p. 97 M.). Gradivus Mars appellatus est a -endo in bella ultro citroque (*v. supra l. 60 sqq.*). PETRON. 124, 279 *Discordia* alta petit -ens iuga nobilis Appennini. SIL. 2, 548 Mors -itur (*de Tisiphona*). 7, 459 sonabat omne nemus -ente dea (*Venere*). AVSON. Mos. 210 Liber ... cum per iuga ... Gauri perque vaporiferi -itur vineta Vesevi. CLAVD. rapt. Pros. 2, 130 haec

[Knoche]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*i. nympha ex cohorte Veneris*) -itur stellata rosis, haec alba ligustris. 4 *de deo* (*creatore, cf. p. 2140, 3 sqq.*): VVLG. II reg. 5, 24 sonitum -entis in cacumine pirorum (I par. 14, 15. *hebr. utroque loco* צְעָדָה *'incessus'*). Iob 9, 8 -itur super fluctus maris, *v. p. 2140, 6* (HIER. interpr. Iob: ambulat. *hebr.* וְדוֹרֵךְ עַל־בָּמֳתֵי יָם. *paulo aliter infra l. 24*). Am. 4, 13 -ens super excelsa terrae (דּוֹרֵךְ). 5 *de animalibus et bestiis*: VERG. georg. 3, 59 *vacca, quae* -ens ima verrit vestigia cauda. Ov. met. 11, 179 lente -entis aselli. PETRON. 119, 17 tigris et aurata -ens vectatur in aula (*i. cavea*). PLIN. nat. 10, 47 et plebs (*i. gallinae*) tamen aeque superba -itur ardua cervice. GELL. 18, 5, 9 equus sub homine -ens (*cf.* AVSON. 252, 8 *in titulo sepulcrali equi*: et -ere Elysios praepes ad alipedes). AVSON. 408, 13 *accipe tot Philippos* (*i. aureos*), quot pedibus -untur apes et versus Homeri, *sc. sex* (*v. p. 2141, 78 sqq.*).

B *laxiore sensu: pedibus uti,* *ambulare, pedibus iter emetiri* (*v. p. 2140, 22*): 1 *de hominibus*: a *de singulis personis*: MANIL. 1, 658 vagae ... vestigia plantae has modo terrarum, nunc has -entis in oras. IVL. VAL. 3, 22 p. 130, 25 ut procella homines quoque stantes -entesque prosterneret. LACT. inst. 4, 15, 7 *Christus* claudis ... non modo -endi, sed etiam currendi (*v. p. 2138, 9. 34*) dabat facultatem ([4, 26, 9. AVSON. 132, 1 insidens caeco -itur pede claudus utroque [133, 1 ambulat]. *cf.* CLAVD. carm. min. app. 21, 17 -itur paralyticus. ARATOR 2, 163 *v. p. 2141, 37*). AVSON. 157, 8 *in somniis* per mare navifragum -or ⌊pedes⌋ (*v. infra l. 58*) et freta cursu transilio ([*ibid.* 7 grassamur]. *cf.* HEGES. 2, 9, 1 p. 149, 8 U. *Xerxen* in terris navigantem, in fluctibus -entem [*Ios. bell. Iud. 2, 358* διὰ θαλάσσης ὁδεύσαντα]. *cf. p. 2138, 54. 2139, 4. 2140, 4 sqq.*). CLAVD. DON. Aen. 2, 737 loca, qua -endi usus hominibus fuit (*cf.* LACT. opif. 10, 10 pedes ... et ... manus non tantum ad utilitatem ... usumque vel -endi vel faciendi valent. *cf. p. 2140, 44*). HIER. epist. 3, 2, 3 nec ... fervor aestatis nec ... mare pia festinatione -enti valuisset obsistere. 21, 25 necubi coluber insidians plantam -entis (ingredientis *al.*) invaderet, ut super scorpiones ... ambularet. VVLG. gen. 18, 16 Abraham simul -batur ([הֹלֵךְ, *LXX* συνεπορεύετο μετ' αὐτῶν, ITALA Aug. c. Maxim. 2, 25, 5 ambulabat cum illis. VIGIL. THAPS. c. Arrian. 2, 43 comitabatur cum eis]. 33, 12 -amur simul [eamus recta ITALA Lugd. *sec. LXX*]). Ios. 14, 11 fortitudo ... perseverat tam ad bellandum quam ad -endum (introire et exire ad bellum ITALA *sec. LXX*; *hebr.* לַמִּלְחָמָה וְלָצֵאת וְלָבוֹא). Esth. 4, 2 usque ad fores palatii -ens (וַיָּבוֹא, *LXX* ἦλθεν). prov. 7, 8. Ezech. 10, 11 cum ... ambularent *Cherubim*, in quattuor partes -bantur (ibant ITALA Sangerm.). Am. 7, 12 -ere, fuge in terram Iuda (לֵךְ, βάδιζε). AVG. civ. 22, 22 p. 606, 8 D. quae *mala patiuntur* terrena itinera -entes ([*opp.* navigantes]. *cf.* HYG. fab. 38 p. 68, 22 qui iter -iebatur, ... eum ... in mare praecipitabat. VEN. FORT. carm. 1, 21, 23 forte viator iter -ens non invenit haustus [7, 8, 11]. 5, 14, 1 cum -rer festinus iter. 7, 14, 1 fessus iter -or [*v. p. 2141, 46*]. FAVST. REI. symb. 1 [Caspari anecd. p. 317, 10] sive in domo sedentes sive in itinere -entes [ISID. reg. monach. 12, 3 sive dum fratres -untur in itinere vel proficiscuntur ad urbem. *cf. p. 2140, 48; in sim. p. 2141, 41*]). CAEL. AVR. chron. 5, 1, 4 *de ischiadicis et psoadicis*: ambulant quidam capitibus digitorum -entes, *sc. prae dolore* [*de abl. instr. cf. l. 13. p. 2140, 31 al.*]. CLAVD. MAM. anim. p. 108, 18 ut -endi scientiam a formica quaereremus [*ibid. syn.* ambulandi cura. *cf.* VVLG. prov. 6, 6]. SIDON. carm. 5, 545 (*Maiorianus per Alpes agmen ducens*:) num Pegasus alis adiuvit quidquid -or? GREG. TVR. glor. conf. 60 cum -iretur (*v. p. 2137, 60*), perlata est vox in ore eius. CONC. Matiscon. a. 585 p. 170, 29 si ... clericus pedes -itur, et secularis (*sic*) vehitur equo (*cf. supra l. 24*). b *de agmine vel hominum multitudine*: α *generaliter*: LACT. inst. 4, 10, 7 ut populus *Hebraeorum* per siccum -i (transgredi *B*) posset (7, 15, 2. VVLG. exod. 14, 16. *cf.* SALV. gub. 1, 41 siccatur pelagus, Israhel -itur, ... liberatur [*nota simplex ob figuram rhetoricam, v. p. 2137, 77*]). VVLG. exod. 2, 5 puellae eius (*i. filiae Pharaonis*) -bantur per crepidinem alvei (הֹלְכֹת, *LXX* παρεπορεύοντο, ITALA Lugd. inambulabant). num. 20, 17 -emur via publica ([via regali ibimus ITALA Lugd. *sec. LXX*]. *cf.* VVLG. deut. 2, 27 [ἐν τῇ ὁδῷ πορεύσομαι *LXX*, perambulabo ITALA Lugd.]. num. 20, 19 per tritam ... viam [*LXX* παρελευσόμεθα, ITALA Lugd. circa montem transiemus]. num. 21, 22 via regiā [*v. p. 2141, 30.* ITALA Lugd. per viam rectam ibimus.]). β *speciatim de militibus* (*v. p. 2138, 36. 2141, 19*): AMM. 16, 12, 37 cornu sinistrum artius (*Petsch.*, alt- V) -ens. 17, 1, 7 miles libere -ens (27, 10, 7 sensim -ens miles, *cf. et p. 2141, 78*). 17, 1, 9 ideoque -entes cautius (*v. infra l. 80 sq.*) retro (*opp.* progredi) ([29, 5, 29 *Theodosius* -ens retro paulatim ... abscessit. 31, 13, 9 *Victor* -ens retro discessit. *cf. p. 2141, 73*]. 24, 6, 12 acies ... Persarum leni ante, ⟨de⟩in concito gradu retrorsus -ens propinquam urbem petebat, *cf. p. 2140, 45*). 21, 8, 4 tutius. 23, 3, 8 *Iulianus* cum armigera -ens manu. 23, 6, 78 *Persae* inter hostiles hortos -entes ... et vineta. 24, 1, 2 excursatores ... sensim praeire disposuit *Iulianus,* qui cautius -entes ... prospectabant (*v. supra l. 74.* 31, 6, 5 per Thraciarum latus caute). 24, 2, 1 protinus -entes Romani (24, 2, 6 -ens prosus). 24, 8, 4 lenius (*v. p. 2138, 70*). 25, 8, 4 incuriosius (*v. p. 2140, 57*). VVLG. Ioel 2, 7 locustae quasi ... viri in viis suis -entur ([יֵלֵכוּן, *LXX* πορεύσεται]. PS. RVFIN. in Os. 2, 3 p. 972[C] virorum militari aetate -entium). OROS. hist. 4, 20, 35 enormitate ponderis et concussione -entum concrepans gelu (*v. p. 2137, 50 et infra l. 58*). 2 *de deo creatore* (*v. p. 2139, 2 sqq.*) *et Christo*: LACT. inst. 4, 15, 21 *Christus* pedibus mare ingressus consecutus est *discipulos* tamquam in solido -ens (*cf.* VVLG. Matth. 14, 25 ambulans super mare [περιπατῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν]. *v. et* VVLG. Iob 9, 8 *deus,* qui -itur super fluctus maris [περιπατῶν ὡς ἐπ' ἐδάφους ἐπὶ θαλάσσης]. DAMAS. epigr. 9, 1 qui -ens pelagi fluctus compressit amaros [*quod imitatur* INSCR. christ. Rossi II 170, 27, 1 qui mare -ens undas planavit tumentes]. *v. et p. 2139, 4*). VVLG. exod. 34, 9 obsecro, ut -aris nobiscum (יֵלֶךְ, *LXX* συμπορευθήτω; comitetur dominus nobiscum ITALA Lugd. Wirc.; ambulat ... nobiscum ITALA Aug. loc. hept. 2, 136). Is. 51, 14 cito veniet -ens ad aperiendum (*hebr. et gr. aliter.* HIER. *ad l.* cito veniet filius meus -ens et conculcans adversarios tuos, ut aperiat tibi viam victoriae). 3 *de animalibus* (*cf.* CHALC. comm. 222 p. 259, 14 corpora habent translativum ex loco ad locum motum, ut cuncta -entia): CIC. nat. deor. 2, 122 alia animalia -endo, alia serpendo ad pastum accedunt, alia volando, alia nando. (Tusc. 5, 38 nam ... alias bestias nantis ... esse voluit *natura,* alias volucres ..., serpentis quasdam, quasdam esse -entis [*sim.* GELL. 10, 26, 5, *ubi*: qui -untur et pedibus iter emetiuntur. MACR. Sat. 7, 16, 6 MART. CAP. 4, 346. 353.]. *cf.* AVG. civ. 11, 29 p. 503, 23 D. in terra -entium atque repentium [serm. 214, 2 -entia, reptilia, *eqs.*]. APVL. Socr. 7 p. 137 animalia, in aethere volantia, in terra -entia [QVODV. prom. 1, 1, 3]). COLVM. 6, 2, 10 seu constitit *piger iuvencus,* duobus -entibus etiam invitus obsequitur (AVIAN. fab. apol. 18 cum quatuor iuvenci ... semper simul ad pascua -rentur). 6, 37, 11 uterque sexus *mulorum* viam recte -itur (AVG. civ. 10, 17 p. 430, 11 D. *iuvencae* viam pertinaciter -entes, *v. infra l. 48 sq*). PLIN. nat. 8, 132 *de muribus Aegyptiacis*: binis pedibus -untur, prioribusque ut manibus utuntur (*ex Theophr. frg. 174, 8 W., ubi* βαδίζουσιν [*sic et Aristot. hist. anim. 6, 37 p. 580a 3, Aelian. nat. anim. 15, 26*]). 9, 175 *pisces Babylonios* exire ad pabula pinnulis -entes (*ex Theophr. frg. 171, 2 W.* τούτους δ' ἐξιόντας ... νέμεσθαι καὶ βαδίζειν ἐπὶ τῶν πτερυγίων). 11, 253 omnia animalia a dextris partibus incedunt, sinistris incubant; reliqua ut libitum est -untur (*i.* βαδίζουσιν, *cf. Aristot. hist. anim. 2, 1 p. 498b 7*). IVL. VAL. 1, 4 p. 5, 24 draconem ... innoxie -entem ([*v. supra l. 18 sqq*]. VVLG. gen. 3, 14 *Deus ad serpentem*: super pectus tuum -ieris [ITALA Greg. M. moral. 21, 2, 5 pectore et ventre repes]. lev. 11, 42 *de quadrupede*: super pectus ... -itur [ITALA Lugd. incedit. Mon. ambulat. Wirc. incedit ambulando]. lev. 11, 20 quod -itur *volucre* super quatuor pedes [ITALA Lugd. incedunt; Mon. ambulant; *LXX* πορεύεται.]). LACT. opif. 5, 4 -endi flectendique se facultatem. 5, 8. AMM. 19, 7, 7 elephantos ... -entes ... retrorsus (*v. p. 2139, 74*) regere magistri non poterant (*cf.* 24, 6, 8 elephanti -entium collium specie). HIER. in Is. 1, 3 p. 12 *asinus* hominum in -endo laborem temperat. VVLG. I reg. 6, 12 *vaccae* itinere uno -bantur (*inde* AVG. civ. 10, 17, *v. supra l. 29*). prov. 30, 29 tria sunt, quae bene -untur (πορεύεται), ... leo ... gallus ... aries (*syn.* incedit, διαβαίνει). Ezech. 1, 9 unum quodque *animal* ante faciem suam -batur (*syn.* incederent). 1, 12 (*syn.* ambulare). ROMVL. fab. Aesop. 65 rec. vet. 1 canis et lupus -bantur una (-entes per iter [*ortum ex* pariter] *E, cf. 16* ambulantes pariter). *adde*: VVLG. Ezech. 29, 11 neque pes iumenti -etur in ea (*antea* transit, *hebr. utroque loco* תַּעֲבָר, *item LXX* διέλθῃ). *de grege sive multitudine animalium*: AMM. 25, 8, 4 *p. 2139, 83.* VVLG. Ioel 2, 7 *p. 2139, 84.* OROS. hist. 4, 20, 35 *supra l. 2* (*de multitudine equorum*).

II *in imagine et translate:* *i. q. ambulare, ire, meare, incedere* (*sensu sollemniore e. gr. l. 63. 65. 67*): **A *de hominibus:*** 1 *in universum*: a *de hominibus vitam vel rem agentibus*: CIC. Tusc. 1, 110 fidenti animo, si ita res feret, -etur ad mortem (*cf.* NAEV. trag. 44 ad mortem meant. SEN. nat. 2, 59, 8 ad mortem eamus). APVL. Plat. 2, 20 qui ... fidenti et securo gradu virtutis via -retur (*cf.* AVSON. 322, 43 *ad nepotem*: hac -are via, qua nos praecessimus). TER. MAVR. 79 dum certo -imur pede, ipsi ne trepident pedes. AMM. 22, 16, 22 ex his fontibus per sublimia -ens sermonum amplitudine Iovis aemulus ⟨Pl⟩aton ... militavit sapientia gloriosa (*cf.* SIDON. epist. 7, 9, 6 per suspiriosas voragines et flagitiorum volutabra -enti). VVLG. deut. 12, 1 diebus, quibus super humum -ieris (ITALA Lugd. quibus vivitis super terram [ζῆτε, חַיִּים]). *nota singulariter dictum pro 'decedere'*: DECL. in Catil. 103 *Hortensius* longe -itur a sententia mea. **b** *de iis, qui quasi viatores per doctrinam aut scriptum ambulant*: HIL. trin. 1, 20 p. 39[A] nos ... quaedam -endi initia ordinantes arduum hoc intelligentiae iter clivo ... molliore lenivimus (*cf. quae praemittuntur*). HIER. epist. 58, 9, 1 ausculta ..., quo in scripturis sanctis calle -aris. c. Ioh. 3 p. 357[B] per epistolae huius -ere vestigia (*cf.* PS. BOETH. geom. p. 411, 2 aliam insuper haec vestigia -enti normam ... proponere curamus). c *de vectoribus*: α *de equite*: VERG. Aen. 11, 535 *p. 2138, 60.* IVL. VAL. 2, 27 p. 94, 28 aliquanto cunctantius regi -enti (*syn.* p. 95, 13 equitare). AMM. 18, 6, 15 praelucere facem duci lenius (lentius *Bentley, sed cf. p. 2139, 82*) -enti. CORIPP.

[Knoche]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ioh. 6, 743 laevum *latus* -ens umbone tuetur tergaque. *β de eo qui curru vehitur*: Ov. met. 2, 80 per ... adversi -ieris cornua Tauri [*de Phaethonte*]. VVLG. IV reg. 9, 20 praeceps ... -itur *Iehu* (בְּשִׁגָּעוֹן יִנְהָג, *LXX ἐν παραλλαγῇ ἐγένετο*). *γ de nauta*: VEN. FORT. Mart. 3, 15 rursus in Oceanos videor mihi tendere fluctus, maius iter -ens (*v. p. 2139, 44*), ubi se vada glauca relidunt.

2 *speciatim in V. T. et apud* ECCL. *de iis, qui aut fidei aut pravitatis via ambulant* (*v. vol. I 1875, 28 sqq.*): CYPR. unit. eccl. 15 p. 223, 20 nisi recti ... itineris observatione -atur *quisque*. patient. 20 p. 412, 12 tenere ... viam Christi, dum per eius tolerantiam -imur (Fort. 11 p. 337, 1 cum *Christiani* ... per pressuras ... angusti itineris difficultate -antur. patient. 9 p. 403, 13 *al.* hab. virg. 21 p. 202, 12 *syn.* pergunt, eunt. LACT. inst. 4, 26, 9 iter veritatis ..., per quod -rentur homines ad dei gratiam consequendam [HIER. in Is. 2, 3 p. 32 vias ..., per quas -amur ad eum. SACR. Greg. 28, 1 ut ... per *Agathae* ad te exempla -amur. 146, 1. APON. 11 p. 213 per quae opera -endum sit ad requiem regni coelorum]. *cf.* HIER. epist. 47, 1, 1 per ima -entes ad summa nos scandere. 52, 13, 1 per bonam et malam famam ... Christi miles -itur. VVLG. III reg. 6, 12 per *mandata domini*. PAVL. MED. bened. 6, 12 per angustam domini semitam [CASSIOD. in psalm. 63, 10 p. 442^{D} per rectas semitas domini]). CYPR. epist. 76, 7 p. 833, 5 *servi Christi* per vestigia et vias suas ad regna aeterna (VVLG. prov. 15, 12 *pestilens non* ad sapientes -itur. BENED. reg. 5 ad vitam aeternam -endi amor). ARNOB. nat. 1 38 p. 25, 9 *deus nos* velut caecos ... ac sine ullo rectore -entes ab deruptis ... locis planioribus reddidit. LACT. inst. 4, 26, 25 iustitiae viam ..., qua -ens homo ... ad vitam aeternam perveniret (epit. 54, 3. VVLG. psalm. 31, 8 in via hac, qua -ieris [πορεύσῃ. ITALA Casin. profacies (*sic*). HIER. psalt. sec. hebr. ambules]. HIER. epist. 49, 8, 1 [= adv. Iovin. 1, 14] via regia [FAVST. REI. epist. 1 p. 161, 13; *v. p. 2139, 70*]. VVLG. prov. 14, 2 infami -itur via [*syn.* ambulans]. 28, 18 perversis ... viis [*opp.* ambulat simpliciter. LVCVLENT. 11 p. 837^{D} non prospicit sibi viam, quare (qua?) -ere debeat, *cf. p. 2137, 51*]. Is. 65, 2 in via non bona [AVG. civ. 10, 32 p. 459, 30 D. sancti homines in ista universali animarum liberandarum via -entes]. FVLG. RVSP. rem. pecc. 1, 19 p. 543^{A} non caeli viam -itur, sed inferni [*cf.* incarn. 21 p. 573^{A} ambulet iustitiae viam. ARATOR 2, 163 bene, claude, iacebas, has primum -iture vias, *v. p. 2139, 20*]). LACT. inst. 6, 4, 9 *boni* difficili et arduo itinere -untur ([HIER. in psalm. I p. 33, 14 gentes, quae ante non recto pede -bantur, fecisti eas ut ambularent in via tua. GREG. M. moral. 34, 3 *Iudaea* in pravis itineribus]. *cf.* SVLP. SEV. epist. app. 2, 10 p. 239, 11 *pedes sponsae Christi* arduum magis et angustum iter [SEDVL. carm. pasch. 2, 294 dextrum ... aut laevum iter. *cf.* op. pasch. 2 p. 230, 11 vel dextrum teneamus tramitem vel sinistrum. EPIPHAN. in cant. praef. 1 iter inculpabile -amur. VEN. FORT. carm. 8, 3, 286 qua -aris iter, Iob tibi signa dabit. *v. p. 2139, 46 sq.*]). COMM. apol. 971 hi (*quibus angelus praemittitur*) sine labore leviter -untur euntes. LVCIF. non parc. 32 p. 277, 10 velim te -i secundum apostoli praeceptum. AMBR. bon. mort. 6, 22 impedire recta (recte *al.*) -entes (*cf.* VVLG. Mich. 2, 7 qui recte -itur [ITALA Weing. recta abierunt]). HIER. epist. 134, 2 Eustochium et Paula et genere suo et exhortatione tua digne -untur. hom. Orig. in Luc. 2 p. 253 in iustificationibus domini -imur (VVLG. Is. 63, 1 in multitudine fortitudinis suae. Dan. 4, 34 in superbia [ITALA Sangerm. euntes]). VVLG. Iob 34, 8 qui -itur cum operantibus iniquitatem ([*syn.* ambulat. אָרַח. κοινωνήσας]. prov. 13, 20 cum sapientibus [συμπορευόμενος]). prov. 2, 7 -entes simpliciter (28, 26 sapienter). 6, 12 ore perverso (PRVD. c. Symm. 2, 907 *de Christianis*: spem sequimur -imurque fide [*cf.* PELAG. in Gal. 5, 7 '*currebatis bene*': fidei gressibus et moralibus disciplinis]. APRING. in apoc. 2, 1 virtutibus [*syn.* ambulat, spatiatur]). GREG. M. moral. 2, 28 *verae philosophiae deditus* inter utraque (*sc. insensibilitatem et nimiam sensibilitatem*) -atur.

B *de rebus*: **1** *personatis*: **a** *naturalibus*: *α de aëre, aquis*: LVCR. 6, 1122 aer inimicus ... ut nebula ... omne, qua -itur, conturbat. [EXPOS. fid. Caspari anecd. p. 310, 5 *lege*: de fonte egrediens (est grediens *cod.*) flumen, *ut in versu sequenti*]. *β de astris et sideribus*: CET. FAV. p. 311, 2 *in horologio solis radius* per maioris circuli spatia -etur (*cf.* AVIEN. Arat. 1053 que⟨m⟩ [*Grote*, que *V*, quae *A*, *ed. princ.*] cum signiferi -itur sol aureus orbem [*cf. Arat. 550 ἠέλιος φέρεται*]. HYMN. Ambr. II 52, 6 iam sol ... occasum suum -itur). PLIN. nat. 2, 76 *Mercurii stella* ab altitudine descendit retroque (*v. p. 2139, 74*) -itur ab occasu vespertino usque ad exortum matutinum (*syn.* 61 retrogadi. 69. 70. 75 retroire. 74 retro cursum agere. *cf. gr. ἀναποδίζειν*). *de astris gradientibus v. et p. 2138, 68.* **b** *de libellis*: MART. 12, 2 (3), 9 vel si malueris, *liber*, prima -iere Subura (*cf.* 12, 2 [3], 1 ibis ... Romam). SIDON. carm. 24, 8 sed sensim (*v. p. 2139, 73*) -ere. **c** *de versibus* (AVSON. 408, 13 *v. p. 2139, 13*): MAR. VICTORIN. gramm. VI 71, 3 anapaesti per syzygias -untur (*cf.* FORTVN. gramm. VI 281, 4 hi sunt ... qui gressibus alternatis quasi incedunt). **2** *de variis rebus incorporeis*: LVCR. 4, 529 foras -ens ... clamor. LACT. inst. 3, 12, 24 ipsa igitur cogitatio per ordinem -ens et universa considerans perducit nos ad ... bonum. VVLG. prov. 6, 22 cum ambulaveris, -antur tecum *praecepta*. Sirach 1, 16 timor dei cum electis feminis -itur (creditur *Amiat.*). Ezech. 20, 16 post idola cor eorum -batur (*syn.* ambulare. ITALA Sangerm. post cogitationes cordis sui abierunt). PETR. CHRYS. serm. 139 p. 574^{C} septimus numerus per dies -ens sabbatum facit (*sequuntur* currere, properare, circuire). EVSTATH. Bas. hex. 8, 1 p. 945^{A} venit praeceptio passim -ens (ὁδῷ βαδίζων).

nota: ARATOR 1, 800 -ente fide sua vincula proicit orbis (*quasi paralyticus sanatus*). APRING. in apoc. 1, 4 *ecclesiam* semper ad superna -entem (*interpret. verba* 'Asia: elevata sive gradiens'. *sic* HIER. nom. hebr. p. 73, 26; *cf. Wutz, Onom. sacr. p. 111*).

syntactica: *nota appositionem subiecti pro adv.*: celsa *p. 2138, 67* (*adv. v. p. 2138, 13*). comes *p. 2138, 51.* fessus *p. 2139, 47.* pedes *p. 2139, 24. 58.* praeceps *p. 2138, 74. 2141, 3.* praepes *p. 2139, 12.* ultroneus *p. 2138, 7.* -i ab *alqa. re: p. 2140, 74.*

gradiens *pro subst.*: *p. 2140, 24 al.*

syn. *et adiuncta*: ambulare, pedibus iter emetiri, grassari, incedere, ire, proficisci, spatiari, transferri e loco ad locum, vadere.

opp.: claudicare, currere, natare, navigare, sedere, serpere, vehi equo, volare.

deriv. (*v. et s. vv.* gradus, grallae, grassari, gressus): gradibilis, gradilis, gradipes?, graditudo, gradivicola, gradivus (*v. p. 2138, 80*), grallae, grallator, gressus (*v.* RVFIN. 36, hom. 4, 1), grassari (*v. p. 2137, 62*). ***comp.***: adgredior, ante-, circum-, con-, de-, di-, e-, in-, indu-, intro-, per-, prae-, praeter-, pro-, re-, se-, sub-, super-, transgredior. supergradior, retrogradior.

?**gradipes** *v.* bradypus, *vol. II 2162, 81.*

gradītūdo, -inis *f. a* gradus. *vis gradiendi*: SERV. Verg. Aen. 3, 35 *Mars Gradivus* a -e, quod huc et illuc gradiatur.

gradius *v.* gladius *p. 2011, 53.*

gradīvus *v. Onom.*

?**graduātio**, -ōnis *f.* *lectio vulgata* CASSIOD. compl. in apoc. 12, 7 p. 1411^{C} secuta est bonorum facta -o (**gratulatio** *cod. V, Campagnola, Stangl [Cassiodoriana I p. 586], recte, puto*). *de voc. cf. et Du Cange IV p. 92.*

?**gradulātim** *adv.* *i. q. per parvos gradus?* COMM. instr. 2, 19, 11 lunatis, *matronae*, comulas -m (gratulatim *trad.*, gradulatim *Dombart* [*cf.* gradus *p. 2151, 72 sqq.*], granulatim *vg.*) fronte depinctas (devinctas *Martin, Commod. p. 45*).

gradum *v. s.* gradus.

*****gradus**, -ūs *m.* [*cf. c.* gradior. *W.*] *quartae declinationis*: PS. ASPER gramm. suppl. 44, 13. 125, 17. 47, 17 hic -us ... huius -us, huic -ui. *secundae declinationis: infra l. 48. 49. 55.* *gen. sing.*: -uis: VARRO frg. Non. p. 494, 12. -us: LIV. 2, 1, 10 SEN. Herc. f. 523 COLVM. 3, 13, 10. 9, 1, 5 STAT. silv. 4 pr., *deinde saepius.* *dat. sing.*: -u: LVCIL. 965. -ui: HIER. epist. 14, 8, 1. 54, 5, 4 AVG. civ. 15, 16 p. 93, 6 D. CHROMAT. beat. 2 p. 325^{B} COD. Iust. 6, 58, 15, 3. 12, 17, 4. *acc. sing.*: -u: CORP. XIV 1357. *abl. sing.*: **-o**: CORP. VI 13267 ORIBAS. eup. (*cod. Sangall.*) 2, 1 A 8 *al.* *nom. plur.*: **-i**: ITIN. Burdig. *p. 2149, 80 sqq.* GLOSS. III 190, 64 *al.* *gen. plur.*: -uum: VITR. (7^{ies}) TERT. adv. Marc. 1, 4 p. 295, 18 VEG. mil. 4, 3 HIER. hom. Orig. in Ezech. 5, 4 p. 374, 4 B. COD. Theod. 6, 27, 4, 1. 9, 42, 9, 1 POMER. 1, 4, 3 p. 422^{C} INST. Iust. 3, 6, 9; *praeterea in iunctura* 'canticum, psalmus -uum'. -um: CORP. XIV 3857 (= Dessau 8350). *acc. plur.*: -os: PACVV. trag. 171 CORP. I^{2} 817 ITALA act. 12, 10 (cod. d) ITIN. Theod. *p. 2149, 81 sqq.* SVLP. SEV. Mart. 19, 4 SERM. Arrian. fragm. 4, 606^{B} IORD. Get. 15, 87 GREG. M. epist. 2, 10 CORP. III 167 GLOSS. IV 598, 15. *nota barbarismum* grada (*nom.-acc. plur.*): PS. ASPER gramm. suppl. 47, 12 cavendum est ne quis dicat grada, curra, aquaeducta. CORP. XII 1753 M. Iun. Secundus *aliique* grada d. s. d. *orthogr.*: cradibus: INSCR. Röm. Quartalschr. 22, 1908, p. 104. γράδος: INSCR. Rev. Arch. IV 10, 1907, p. 423, 12. INSCR. Schr. d. Balkankomm. Ant. Abt. 4, 1906, p. 322, 2. 4. NOT. Tir. 44, 43. GLOSS.: βαθμός (*sic et* CHAR. gramm. p. 55, 2 B. [p. 45 K.]), βῆμα, -um: incessum vel ordinem (-u: ordine). -u suo: honore privato (V 413, 41 *in interpr. serm. de regulis*). SYNON. Cic. Char. gramm. p. 426, 25 B. -u. ordine. officio. fastigio. honore. potestate. *legitur inde ab* ENN. PLAVT.; *non apud* CATVLL. CAES. TIB. PERS.; *semel tantum apud* TER. LVCR. [*loci corrupti mutili dubii*: MANIL. 5, 717 SEN. contr. 2, 5, 15 STAT. Ach. 1, 632 TAC. Agr. 36, 18 (*coni. Rhenan.*). FRONTO p. 127, 13 N. (*cf. Wiener Studien 45, 131*). p. 139, 5 TERT. adv. Marc. 4, 37 p. 548, 15.] [*ital. hisp.* grado. *M.-L.*]

I ***actus gradiendi***, *i. q. βάσις, gressus, dimidium passus*: **A** *proprie de pedibus passis*: **1** *de gradientibus, cum de animalibus (cf. p. 2143, 1. 7. 23. 32. 46. 76. 79. 2144, 40. 42 et al.), tum de hominibus; sing. tamquam collectivum de pluribus gradiendi motibus plerumque usurpatur, rarius de uno (v. p. 2143, 40. 42 et saepius al.)*: **a** *generaliter*: NON. p. 316 -us: pedum gradientium vicissitudo. DIFF. ed. Beck p. 60, 9 inter -um et gressum: -us naturae, gressus virium.

ENN. scaen. 13 quo nunc incerta re atque inorata -um regredere conare? (*cf.* PACVV. trag. 400 paulum repeda, gnate, a vestibulo -um). 213 procede, -um proferre pedum nitere, cessas, o fide ⟨senex⟩? (POLLIO epist. Gell. 10, 26, 4 'transgredi' ... a pedum -u appellatum). PLAVT.

[*Knoche*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Aul. 49 testudineum istum tibi ego grandibo -um (*cf.* Cist. 378 nimium is vegrandi -u. Curc. 120 grandiorem -um . . . fac ad me. Epid. 13. Truc. 286 properas grandi -u. PACVV. trag. 37 praegrandi -u). Aul. 813 congrediar. :: contollam -um (Bacch. 535 adibo contra et contollam [tollam *cod. P*] -um; *sim. v. s. iunct. p. 2247, 17 sqq.*) Men. 754 -um proferam, progrediri properabo (*v. p. 2147, 51*). 888 move formicinum -um (SEN. Thy. 420 moveo nolentem -um, *opp.*: corpus referre. STAT. Theb. 12, 541 promovere -um). Merc. 882 contra pariter fer -um et confer pedem (SEN. Med. 186 STAT. Theb, 2, 547; *cf. et p. 2147, 27 sqq.*). Pers. 80 aperiuntur aedes: remorandust -us (*cf.* LVCIL. 965 quoianam vox . . . meo -u remoram facit?). Poen. 513 iste quidem -us succretust cribro pollinario; nisi cum pedicis condidicistis isto grassari -u. 522 modico . . . -u ire, *opp.*: festinantem currere (ACC. trag. 239 agite, *Bacchae*, modico -u. LIV. 30, 5, 3 modico -u ad castra . . . perventum est). Poen. 530 vinceretis cervom cursu vel grallatorem -u (*v.* VARRO ling. 7, 69 *ad h. l.*). Pseud. 1048 quin hinc metimur -bus militariis? (VEG. mil. 1, 9 militari . . . -u viginti milia passuum horis quinque dumtaxat aestivis conficienda sunt. 1, 19. 1, 27). Rud. 241 consequamur -u vocem. Trin. 623 celeri -u eunt uterque (ACC. trag. 23 celebri -u gressum adcele[b]rasse; *cf. et p. 2147, 74*). Trin. 1010 adde -um, adpropera (LIV. 3, 27, 7 adhortationes erant: adderent -um, maturato opus esse. 10, 20, 10 *opp.* pars stare incerti. 26, 9, 5 LVCAN. 4, 759 *de equis*. PLIN. epist. 6, 10, 12). TER. Phorm. 867 ad fores suspenso -u placide ire perrexi (Ov. fast. 1, 426 vestigia furtim suspenso digitis fert taciturna -u. 6, 338 PS. QVINT. decl. 1, 7 -u suspenso ponere certa vestigia. AMM. 24, 4, 23 HIER. vit. Paul. 9; *cf. et* SEN. nat. 7, 31, 2 tenero et molli incessu suspendimus -um). PACVV. trag. 172 omnes tetinerim -os (*sic, v. p. 2142, 55*). trag. 273 trepidante -u nititur (OCTAVIA 160 trepidos -us. SIL. 13, 303 STAT. Theb. 3, 634). trag. 341 me occide, illinc (illa hinc *codd.*) si [ne] usquam probitam (*Stewech*, provideam *codd.*) -um. LVCIL. 1278 qui (*equus*) campos collesque -u perlabitur uno. ACC. trag. 183 per matutinum lumen tardo procepens (*Bothe*, properantem *codd.*, procedens *Usener*) -u derepente aspicio ex nemore . . . properantem egredi. TRAG. inc. 229 -us eliminat (*cf.* QVINT. inst. 8, 3, 31). VARRO Men. 306 -u tolutili te . . . cito relinquat (*h. e.* '*tolutim incedens*', *cf.* PLIN. nat. 8, 166). 437 per tellurem propero -um (*cf.* SEN. Herc. f. 772 properantem -um. Oed. 919. AMM. 29, 6, 12 properato -u). CIC. Verr. II 1, 154 quis a signo Vortumni in circum maximum venit, quin is uno quoque -u de avàritia tua commoneretur? de orat. 2, 249 -um facies (PVBLIL. F 26, *et p. 2147, 26*). fin. 3, 45 ut interit . . . -us unus in ea via, quae est hinc in Indiam. Tim. 19 conversionem *caeli*, quae pedibus et -u non egeret (*cf. gr. 34ª οὐδὲν ποδῶν δέον*). BELL. Alex. 74, 4 Pharnaces eodem -u quo in proclivem descenderat vallem, ascendere adversus . . . collem . . . coepit. VERG. georg. 3, 191 *equus* carpere mox gyrum incipiat -busque sonare compositis (VVLG. Is. 3, 16 *de feminis inpudicis*: ambulabant pedibus suis et conposito -u incedebant, תְּעַכַּסְנָה וּבְרַגְלֵיהֶם). Aen. 4, 641 illa -um . . . celerabat (*cf. p. 2147, 13*). 6, 128 revocare -um (VAL. FL. 4, 305 STAT. Theb. 12, 203 CORIPP. Ioh. 6, 443). 6, 465 siste -um (*v. p. 2147, 59*). CIRIS 152 retinere -um cursusque morari. PRIAP. 12, 5 infirmo -u solet huc venire *anus quaedam* (APVL. met. 8, 15). PROP. 2, 4, 16 ibat et expenso planta morata -u (*de notione cf.* PETRON. 126, 2). Ov. fast. 2, 502 rettulit ille -us (*v. p. 2147, 53*). 6, 398 obstipui tacitus sustinuique -um (*cf.* STAT. Theb. 10, 393 cohibete -um). met. 3, 36 *lucum* infausto tetigere -u. 3, 609 specto cultum faciemque -umque. 4, 338 -u discedere verso (STAT. Theb. 8, 138 verte -um, fuge. 10, 38; *cf. et* HOMER. 818 huc converte -um. STAT. silv. 2, 3, 21 citatos advertit Diana -us). met. 8, 692 nostros comitate -us (*sequitur*: ite simul. *cf.* STAT. Theb. 3, 117 quos densa -u comitantur euntes milia). Pont. 2, 10, 36 plura . . . verba fuere -u (*sc. colloquentium in itinere*). LIV. 5, 46, 3 constanti vultu -uque. 25, 37, 15 sedato -u in castra abeunt. 28, 14, 17 *milites* citato -u in hostem ducebant (*sic* citare -um *dicitur tam de currentibus quam de celeriter gradientibus* [*v. p. 2144, 78*]: LIV. 8, 6, 2. 35, 36, 1 SEN. dial. 3, 1, 3 Med. 891 Phaedr. 989 CVRT. 4, 16, 6. LVCAN. 6, 82 *de equis*. SIL. 3, 183 STAT. silv. 2, 3, 21 Theb. 6, 588 IVST. 11, 2, 5 AMM. 24, 7, 3. CLAVD. carm. 28, 510 si voce -um maiore citasset; *et passim*. concitare -um: SEN. epist. 114, 3 [HIER. in Matth. 28, 8]. Phoen. 403 perge . . . et concita celerem -um. concitus -us: *p. 2147, 81*). LIV. 37, 25, 7 ab se (*Antiocho*) -um in Bithyniam fore *Romanis*. FEST. Gloss.L IV p. 408ª (p. 313 M.) '*pedem struere*' (*XII tab.*): alii putant significare retrorsus ire, ali in aliam partem; ali fu⟨ge⟩re, ali -um augere, ali minuere. VELL. 2, 114, 1 nemo e nobis -umve nostrum aut praecedentibus aut sequentibus imbecillus fuit. PHAEDR. 2, 7, 6 *mulus* quieto sequitur et placido -u. app. 21, 3 cepit -um (citat *v. d. Mey, vix probabiliter*). SEN. dial. 4, 35, 2 *velocitas placet*, quae a cursu ad -um reduci potest. 9, 1, 11 pecoribus fatigatis velocior domum -us est (*cf. p. 2148, 46*). 10, 19, 3 ad alienum ambulant -um. epist. 29, 6 *de Aristone philosopho in gestatione disserente*: nescio . . . quid de -u faciat (*h. e.* '*nescio placeatne ambulans, pedibus gradiens*'). 83, 21 incertos oculos, -um errantem (APVL. met. 5, 27 errabundo -u). Ag. 587 celso -u. 1004 vestros . . . praecedam -us. Herc. f. 474 parum forti -u. 523 sonitus Herculei -us. 678 -um . . . retro flectere (VAL. FL. 3, 416. SEN. Phoen. 4 deflectis . . . -um). Herc. O. 46 terra defecit -um (*sc. meum*). 702 fertur rapido (medio *cod. E, perperam*) regina -u (SEN. Oed. 1004). Med. 69 incede -u . . . ebrio. 675 attonito -u evasit. 738 sonuit . . . vesano -u. Oed. 648 funesto -u. 1050 lubricos ponens -us (CVRT. 8, 11, 13 instabili et lubrico -u). Phaedr. 367 soluto labitur moriens -u. 431 seniles . . . moliris -us (*cf.* STAT. Theb. 5, 293 -u nitente). Phaedr. 1000 infesto -u. Thy. 490 perge non dubio -u (SEN. Tro. 522 dubio -u vultuque). Tro. 1088 sublimi -u incedit Ithacus . . . nec -u segni puer ad alta pergit moenia. CVRT. 3, 11, 6 promovebant -um (VLP. dig. 21, 1, 17, 9 ad fugam). 7, 11, 16 quos instabilis -us fefellerat (*cf.* TAC. ann. 1, 64 locus ad -um instabilis, *et supra l. 5*). LVCAN. 6, 206 -bus fessis (STAT. Theb. 3, 325 fesso -u; *cf. et* SIL. 4, 40 fessa -um; *sic recte Sangall.*, -u *perperam Col.; de structura cf.* SIL. 2, 529 turbata -um. AVIEN. Arat. 287 certa -um). PETRON. 136, 10 reduxi . . . -um (*cf.* FLOR. epit. 4, 2, 81 -um retro dedit). PLIN. nat. 18, 197 manus utique congruere debet cum -u. VAL. FL. 2, 545 ovante -u (*cf.* APVL. met. 11, 15). 3, 441 tacitos egere -us (STAT. Theb. 11, 355 AMM. 29, 5, 54). 8, 131 praecipites agit ille -us (*cf. p. 2148, 29*). SIL. 3, 499 spectarunt *superi Herculem* . . . intemerata -u . . . saxa domantem. 3, 569 erexere -um. 4, 372 iunxere -us. 6, 565 remeantum . . . servat turba -us (*cf.* 13, 803 Aiacis . . . -um *et* . . . Nestoris ora miratur. STAT. Theb. 12, 238). STAT. silv. 1, 3, 57 expavere -us (*sc. mei, solum calcantes*). 2, 2, 44 suffecere oculi, vix . . . suffecere -us. 2, 5, 22 piger ille (*sc. leo*) -u (*cf.* PAVL. NOL. carm. 24, 29). Theb. 2, 142 -um corripuere (*cf.* 3, 465 raptos -us. *aliter* Theb. 2, 4). 2, 383 arva -u Teumesia . . . intrat. 4, 311 tremuere -us (*cf.* Ov. met. 14, 143 tremulo -u. CLAVD. 26, 483). 7, 798 hortantur . . . -us (*i. in gradu ut stent*). 9, 182 (*in zeugmate*) Tydeus . . . sive -us seu frena effunderet. 9, 325 levat unda -us *Crenaei*. MART. 5, 22, 6 vincenda est semita clivi et numquam sicco sordida saxa -u. APVL. flor. p. 100 cohibent cursum, relevant -um, retardant equum. met. 4, 1 de iumenti quadrupedis incurvo -u rursum erectus in hominem (*cf.* AMM. 14, 2, 2 per ancoralia quadripedo -u . . . repentes). TERT. pall. 2 p. 927, 5 Oe. -um magis demonstrat quam explicat *chamaeleon*. PANEG. 9 (12), 25, 2 Alpes -u et classibus portus Italicos occupasti. PALLAD. 1, 9, 2 ne -us ambulantium tremor fabricae titubantis excutiat. AMM. 14, 2, 16 represso -u . . . stetere (DICTYS 3, 4). VVLG. Iob 31, 37 per singulos -us meos pronuntiabo illum. CLAVD. 10, 321 potestatis species . . . non alto simulata -u, non improba gestu. 28, 636 discreto revoluta -u torquentur in orbes agmina. CARM. epigr. 1950, 2 quamvis festinante -u carpas iter.

b *specialiter*: α *in sermone castrensi*: HIRT. Gall. 8, 9, 1 cum repente instructas velut in acie certo -u legiones Galli viderent (LIV. 42, 59, 6 *et p. 2147, 78*). SALL. Iug. 98, 4 cunctos pleno -u in collem subduxit (*de notione*: VEG. mil. 1, 9 pleno -u, qui citatior est *quam militaris -us*, horis *quinque* XXIIII milia peragenda sunt. LIV. 4, 32, 10 aciem . . . pleno -u in hostem inducit. 9, 45, 14. 34, 15, 3. 34, 16, 2. PS. QVINT. decl. 3, 2 *miles Marianus* ibit ad poenam pleno -u. AMM. 20, 4, 20 pleniore -u. VEG. mil. 2, 23. CLAVD. 26, 559, *et al.*). SALL. hist. frg. 3, 96 milites ducit . . . ad castra fugitivorum presso -u (LIV. 28, 14, 14 DICTYS 2, 45; *cf. et p. 2148, 31*). LIV. 1, 14, 8 cum pedes referret -um (2, 47, 2. 2, 64, 6. 2, 65, 4. 30, 18, 12 sensim [AMM. 25, 6, 11], *al.*; SIL. 10, 18 abscessere retro pavidique in terga relatos abduxere -us. AVSON. 433, 3 AMM. 16, 12, 27 *Severus* stetit impavidus nec referre -um nec ulterius ire temptavit *al.; cf. et p. 2147, 53*). LIV. 2, 65, 5 audent ultro -um inferre (9, 40, 14. 30, 34, 3. 35, 1, 9 acrius. SEN. Phaedr. 722 tutissimum est inferre, cum timeas, -um. TAC. hist. 3, 25; *cf. et p. 2147, 41*). LIV. 7, 33, 11 *consul* cum quo forte contulit -um, obtruncat (SIL. 12, 382 TAC. ann. 2, 20 hist. 2, 42 AMM. 16, 12, 6; *cf. et p. 2147, 17*). VAL. FL. 7, 559 fixerat ille -us totoque ex agmine solus stabat (TERT. fug. 11 p. 481 Oe. ad -um in acie figendum suadere. AMM. 15, 8, 13 fixo -u consiste. 16, 12, 37 *equites* fixerunt . . . -um. 29, 5, 48. 31, 3, 4; *cf. p. 2147, 38*). SIL. 7, 695 Latinos collegisse -um videt (*cf. p. 2146, 35*). STAT. Theb. 12, 9 proferre -um (CYPR. GALL. Ios. 151 in proelia . . . fidentem proferre -um; *cf. p. 2147, 51 et al.*). TAC. ann. 12, 35 irrupere ferentarius gravisque miles, illi telis adsultantes, hi conferto -u (APVL. met. 8, 29). β *in sermone gromaticorum, techn. pro mensura*: BALB. grom. p. 94, 14 *inter mensurarum XII appellationes*: pes, cubitus, -us, passus, *eqs.* (*cf.* PS. BOETH. geom. 2 p. 401, 19. 426, 1). GROM. p. 371, 12 *maiores* passus in -bus, -us in cubitis diviserunt (PS. BOETH. grom. p. 407, 9 in -us). p. 372, 2 pedes duo et semis gressum sive -um, duo gressus passum faciunt (*similia ibid.* p. 95, 5. 96, 3. 245, 11. 339, 8). PS. BOETH. geom. 2 p. 402, 9 decempeda pedes X colligit, passus V, gradus II, cubitus I pedem habere dinoscitur.

2 *de currentibus* (*v. p. 2143, 64*), *saltantibus, sim.*: SEN. Phaedr. 1062 praepeti cursu evolat, summam citato vix -u tangens humum (Tro. 999 citato Pyrrhus accurrit -u). SIL. 16, 396 nitentem opponere curvos aut aequare -us Cyrnum post terga relinquit *Panchates equus*. STAT. Ach. 2, 113 ipse -u me praepete Chiron . . . campis admissus agebat. 2, 140 caput aerii scandentem prendere montis, quo fugitur per plana -u (*cf. p. 2143, 44 sq.*). STAT. Ach. 1, 831 multiplicant . . . -um (*cf.* 827 movent gressus). CORIPP. Iust. 3, 70 plaudunt pedibus, mol-

[Knoche]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

lique reponunt crura -u. SEN. Oed. 1004 rapido saeva prosiluit -u Iocasta vaecors. ROMVL. fab. Aesop. 71, 2 rec. gall. *vulpes ad uvam* pervenire volebat alto -u se excutiens (*v. Thiele ad l. p. 243. cf.* CARM. poet. min. IV 440, 119 *de capra*: culmina de facili peragrans super ardua gressu).

3 *de stantibus*: a *generaliter*: NON. p. 317 -us: firmitas standi. PVBLIL. N 55 ni -us servetur, nulli tutus est summus locus. STAT. Theb. 9, 473 stant terra fugiente -us *in flumine pugnantis* (11, 554. Ach. 1, 536 hic nutante -u stetit). Ach. 2, 148 *Chiron Achillem* stare iubet contra tumidosque repellere fluctus, quos vix ipse -u totiens obstante tulisset. Theb. 1, 414 *de Polynice et Tydeo*: celsior ille -u (SCHOL.: pedibus longior). *hic liceat adiungere duo exempla, in quibus* -us *significare videtur certum locum certis hominibus ad stationem assignatum*: VVLG. II Esdr. 8, 7 populus stabat in -u suo (עַל־עָמְדָם, *ἐν τῇ στάσει αὐτοῦ*). Dan. 8, 18 statuit me in -u meo (עַל־עָמְדִי; *ἔστησέ με ἐπὶ πόδας*). b *speciatim: de positione militum comminus pugnantium, i. stantium, ne loco moveantur, pedibus passis*: BELL. Alex. 76, 2 *copiae* celeriter -u pulsae (SEN. Ag. 549 Phoebea nec me tela pepulerunt -u; *v. et p. 2147, 68*). Ov. met. 9, 43 in ... -u stetimus (*Achelous et Hercules.* SEN. dial. 2, 16, 2 alter gladiator ... stat in -u. LIV. 8, 38, 11 in suo quisque -u obnixi, urgentes scutis ... pugnabant. COLVM. 7, 12, 7 *de canibus villaticis*: plus ... comminus et in -u quam eminus et in spatioso cursu facere debent. PANEG. 10 [4], 28, 3. VEG. mil. 3, 22 in suo -u *manere; v. et p. 2147, 69*). LIV. 2, 10, 10 *cum* ille ... obstinatus ingenti pontem obtineret -u. 6, 12, 8 stabili -u impetum hostium excipere (34, 39, 3 TAC. hist. 2, 35 AMM. 31, 7, 10 BOETH. cons. 1 carm. 1, 22; *cf. et* TAC. ann. 1, 64 locus uligine profunda, idem ad -us instabilis, procedentibus lubricus. *praeterea: p. 2148, 37*). 7, 8, 3 primum -u moverunt hostem, deinde pepulerunt (SEN. Herc. f. 817 HEGES. 5, 20, 3 LIV. 6, 32, 8 hostes -u demoti. TAC. ann. 4, 37 legio -u inmota [*cf.* VAL. MAX. 3, 2, 23 solus inmobilem stationis -um retinens]; *v. et p. 2147, 69*). 27, 18, 14 aliquid aequi loci, ubi firmo consisterent -u (QVINT. decl. 246 p. 9, 16 non mente, non -u constiti. LAVS Pis. 179 *si forte* in ... -um clausis libuit consistere membris). SEN. Ag. 515 felix vocatur, cadere qui meruit -u, *i. pugnans.* PETRON. 80, 2 composui ad proeliandum -um. VAL. FL. 3, 100 restitit ille -u. STAT. Ach. 1, 883 inmanisque -u ... stat medius *Achilles.* Theb. 6, 603 Maenalius, quem deinde -u premit horridus Idas. FRONTO p. 127, 13 N. *locus incertae lectionis, v. p. 2142, 71.* PANEG. 12 (2), 35, 4 gladiatoria desperatione pugnare nec -u cedere, sed in vestigio stare vel cadere. *de iunctura* '-um figere' *cf. p. 2147, 38.*

B *in similitudine et translate: dicitur et de rebus personatis et de variis motibus, qui sine pedibus fiunt*: 1 *generaliter: de rebus quasi personatis*: a *corporeis*: *de stellis sim.*: VITR. 9, 1, 10 Iovis *stella* placidioribus -bus scandens contra mundi versationem. SEN. benef. 4, 23, 4 ex his (*dis sive stellis*) ... plerique obscuro -u pergunt et per occultum aguntur. nat. 7, 1, 3 sol totidem, ut ita dicam, -us quot dies habet. STAT. Theb. 3, 24 portus ... linquere amicos purior Olenii frustra -us impulit astri. *de flumine*: SEN. Herc. O. 589 cum iam tumidas vere peracto poneret undas gracilisque -u serperet aequo. b *incorporeis*: *de rhythmo clausulae*: CIC. orat. 216 spondius ... habet ... stabilem quendam et non expertem dignitatis -um. *de morte*: HOR. carm. 1, 3, 17 quem Mortis timuit -um. 1, 3, 33 necessitas leti corripuit -um. LVCAN. 2, 100 quanto ... -u mors saeva cucurrit. *cf. et* CARM. epigr. 1406, 2 dura ... frangit properantes morte parentes condicio rapido praecipitata -u. *de numinibus, sim.*: OV. met. 14, 143 tremulo ... -u venit ... Senectus (SEN. Herc. f. 698). STAT. Theb. 6, 2 multivago Danaas perlabitur urbes Fama -u (*cf.* OV. trist. 3, 12, 44). silv. 3, 3, 86 toto intravit Fortuna -u (*cf.* PVBLIL. F 26). VAL. MAX. 1, 1 ext. 3 lento ... -u ad vindictam sui divina procedit ira (*cf.* PSALT. Rom. 47, 4). *de tempore*: MANIL. 3, 445 *menses* non paribus per sidera cuncta procedunt -bus. SEN. Herc. f. 291 quidquid ... tot per annorum -us abscondit aetas (Herc. O. 390 aetas citato senior eripuit -u. Tro. 385 aetas Pegaseo corripiet -u). AMM. 25, 10, 12 Iovianum celeri -u praescriptus vitae finiendae dies exegit. *de vita procedente*: QVINT. decl. 306 p. 203, 24 non eundem -um ultima aetas facit, nec decedit suprema vita, sed corruit. *de oratione et sermone*: VAL. MAX. 2, 4, 1 proximus ⟨a⟩ militaribus institutis ad urbana castra -us faciendus est (QVINT. inst. 3, 6, 8 ut ea quibus minus confidimus ... omittamus, ... interim ad ea quae sunt potiora -um ex iis fecisse contenti. IVL. RVF. schem. lex. 19 *κλῖμαξ* est, cum ex re in rem -um tibi sententiae faciunt. SCHOL. Cic. Bob. p. 88, 19 St. CLAVD. MAM. anim. 5[?], 4 138, 4). QVINT. inst. 10, 7, 10 non minus prospectu procedamus quam -u. PANEG. 12 (2), 8, 1 ad ea proferamus -um quae tibi debes (12 [2], 21, 1). HIL. trin. 7, 13 hic ... secundus ad demonstrationem -us est. SCHOL. Cic. Bob. p. 100, 34 St. hic primo -um figit. *de cursu honorum*: LIV. 27, 6, 17 ex aedilitate -um ad censuram fecit. VAL. MAX. 3, 4, 4 miro -u Varro ... ad consulatum conscendit. PANEG. 3 (11), 7, 5 ad summum fortunae fastigium pari -u tenditis. ANATOL. Leo M. epist. 132, 2 *Andreas* non provectus a nobis, sed -u faciente archidiaconi dignitate fuerat honoratus.

de virtute et malitia: VAL. MAX. 2, 1, 5 proximus ... intemperantiae -us. SEN. clem. 1, 1, 7 *malitiae.* dial. 7, 15, 5 *virtutis.* 7, 25, 7 *virtutes diligentiores,* quae suspensum -um ponunt et pondus suum sustinent. NOVATIAN. cib. Iud. 3 p. 231 *loquitur de* firmo -u innocentiae iustitiae omnisque virtutis (trin. 19 ISID. in lev. 9, 3; *v. et* HIL. in Matth. 4, 21 fit innocentiae -us celsior et profectum fides sumit). *de schismate*: EPIST. pontif. 292 Migne 20, 486[B] *schisma* latius in dies serpere et citatiore -u incedere fama proloquitur. *de gloria mundi*: HIER. in Ezech. 3, 23 p. 35 mundi huius gloriam praeterfluere et -um stabilem non habere. *pro mensura*: VVLG. I reg. 20, 3 uno tantum, ut ita dicam, -u ego (*Saulus*) morsque dividimur (כִּי כְפֶשַׂע בֵּינִי וּבֵין הַמָּוֶת).

2 *speciatim*: a *in actionibus mentis vel animi*: α *de diversis actibus animi*: PROP. 1, 13, 8 primo lapsus abire -u incipis (*sc. in via amoris*). LIV. 6, 35, 2 conando agendoque iam eo -um fecisse plebeios, unde ... pervenire ad summa ... possent. VELL. 2, 1, 1 non -u, sed praecipiti cursu a virtute descitum. SEN. dial. 1, 5, 4 boni viri ... non trahuntur a fortuna: sequuntur illam et aequant -us. SER. SAMM. 1070 si nequit infandum praevertere cautio virus, proximus ille -us data pocula pellere cura. PANEG. 10 (4), 10, 3 -um ex nequitia protulerunt. CASSIOD. inst. div. 15 p. 1129[D] inoffenso -u per sensus ire sanctissimos. β *de progressu in disciplina philosophica, in doctrina, in vita religiosa*: SEN. benef. 5, 2, 2 etiamsi *voluntatem* illam alius -u velociore antecessit, non, ut in certaminibus ad spectaculum editis, meliorem palma declarat. epist. 20, 2 nec hoc dico sapientem uno semper iturum -u, sed una via. 37, 4 una *ad libertatem* fert via et quidem recta: non aberrabis; vade certo -u. APVL. Plat. 2, 20 fidenti et securo -u virtutis via *gradior.* HIL. trin. 7, 3 non meis ... sed apostolicis scando -bus. MAR. VICTORIN. in Eph. 1, 4 p. 1241. HIER. epist. 48, 4, 1 concito -u ad optata coeptaque pervenies (in Is. 30, 15; *cf.* RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 102, 18 animae ... currunt post ipsum ... non leni -u nec tardis passibus, sed rapido cursu et tota properatione festinant). epist. 58, 6, 1 non ... expedito pergis -u. 58, 7, 2 firmo pergeres -u. RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 83, 14 B. proficientis animae -us colligens. AVG. soliloq. 2, 4, 5 non ... parvum -um ad animae immortalitatem factum esse video. BACHIAR. fid. 3 p. 1026[A] aequali -u nostri cordis intrare. VAL. CEM. hom. 17, 6 his -bus ad paradisum tenditur.

γ *in metaphora ex sermone militari (cf. Hoppe, Synt. und Stil des Tertullian p. 207)*: *de gressibus animi quasi gradientis*: TREBON. Cic. epist. 12, 16, 2 illum paratum ... et ingressum pleno -u (*cf. p. 2144, 36*) cohortari non intermittemus. SEN. dial. 6, 5, 6 ne summiseris te, immo contra fige (*cf. p. 2144, 61*) stabilem -um (TERT. ieiun. 11 adeo indifferenter hanc partem defendo illis offerens in quo velint -um figere. adv. Marc. 4, 2 p. 426, 21. 5, 10 p. 605, 25 adv. Prax. 8 p. 237, 25. 22 p. 270, 2. virg. vel. 10. LVCIF. non parc. 9 fixo -u stare contra tuam rabiem immobiles. VVLG. Habac. 2, 1 super custodiam meam stabo et figam -um super munitionem [עַל־מָצוֹר וְאֶתְיַצְּבָה. HIER. epist. 53, 8, 11]. HIER. c. Lucif. 10 valenter et fixo -u me repellis). SEN. dial. 9, 4, 1 nec ego negaverim aliquando cedendum *studioso virtutis,* sed sensim relato -u et salvis signis, salva militari dignitate (*v. p. 2144, 53*). TERT. anim. 26 in nostras (*Christianorum*) lineas -um colligam (*cf.* RVFIN. Orig. in cant. prol. 83, 14 B.). ieiun. 13 movistis igitur -um excedendo traditionem. adv. Marc. 3, 2 p. 378, 1 hinc ... -um consero, an debuerit *eqs.* nat. 2, 1 -um conferens (adv. Iud. 2 p. 703, 7 p. 712 [-ser- *Fuld.*] HIER. adv. Rufin. 1, 15). virg. vel. 15 si tentationibus -um obstruxerit (apol. 27, 1 praescr. 15, 3). HIER. epist. 6, 1, 2 aequo -u certamina concitare. 49, 2, 4 presso -u pugno. '*gradus*' *sunt singuli congressus quasi dimicantium* (*sumptum ex sermone gladiatorio?*): TERT. adv. Marc. 1, 1 p. 292, 6 alius libellus hunc -um sustinebit. 1, 19 p. 314, 5 satis erit ad praesentem -um. 3, 5 p. 381, 20 his proluserim quasi de -u primo adhuc et quasi de longinquo (anim. 24 secundo). 4, 6 p. 432, 12 alium ... inimus -um. 4, 29 p. 524, 16 eodem -u occurrere. pudic. 7 decedam ... de -u isto. 21 in hunc ... -um decurram. anim. 6 sed nec hic -us stabit. *de positione (habitu) animi quasi in gradu stantis* (*v. p. 2145, 16*): CIC. off. 1, 80 fortis ... animi ... est non perturbari in rebus asperis nec tumultuantem de -u deici (Att. 16, 15, 13. BELL. Alex. 54, 3 permansit in sententia legio ... nec ullo timore de -u deiecta est. SEN. dial. 2, 19, 2 non deiectus, ne motus quidem -u [TERT. resurr. 2 p. 27, 20]). VAL. MAX. 4, 3 ext. 4 Alexander Diogenen -u suo divitiis pellere temptat (TERT. apol. 2, 6 damnatis quibusdam Christianis, quibusdam de -u pulsis [adv. Marc. 4, 9 p. 444, 6 HIER. epist. 14, 8, 1]. *cf.* NEP. Them. 5, 1 *Xerxes* iterum *a Themistocle* -u depulsus est). SEN. dial. 12, 6, 2 utrumne statim percussus arma summiseris an in -u steteris (TERT. ieiun. 13 state in isto -u. VVLG. Dan. 10, 11 sta in -u tuo; וַעֲמֹד עַל־עָמְדֶךָ *cf.* TERT. pudic. 10 quid itaque in -u totus es? CYPR. epist. 28, 2 p. 546, 1 stare firmo -u). SEN. Oed. 85 quo ... sit dubius magis status et cadentis imperi moles labet, hoc stare certo pressius fortem -u. SIL. 16, 21 corda virum mansere -u. QVINT. inst. 5, 7, 11 velut in -um reponantur (TERT. adv. Marc. 1, 9 p. 300, 28 age igitur, ad lineas rursum et in -um!). TERT. adv. Marc. 5, 1 p. 570, 20 isdem et hic dimicabimus lineis, in ipso -u provocabimus praescriptionis.

[Knoche]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

5, 16 p. 631, 27 Marcion de -u cedat (praescr. 9, 1). scorp. 8 unum ...-um insistimus. praescr. 18, 2 aequo -u negandi et defendendi. RVFIN. Orig. princ. 2, 1, 2 certior post victoriam reparati -us statio teneretur. **b** *de progressu in semita vitae*: VAL. MAX. 8, 8, 1 Scipio et Laelius ... ut actuosae vitae iter aequali -u exequebantur. SEN. dial. 6, 11, 2 ista turba dispari -u vadit *ad mortem* (*cf.* dial. 10, 11, 2 non cunctabitur sapiens ire ad mortem certo -u). dial. 6, 20, 3 licet uno -u ad libertatem (*i. ad mortem*) transire. 10, 9, 5 hoc iter vitae ... quod vigilantes dormientesque eodem -u facimus.

iuncturae selectae: *verbales*: **-um** (-us): adcelerare: LIV. 2, 43, 8 CLAVD. carm. min. 17, 6. addere: *p. 2143, 21.* advertere: *p. 2143, 59.* aequare: *p. 2144, 80. 2146, 18.* agere: *p. 2144, 19.* augere: *p. 2143, 74.* capere: *p. 2143, 77.* celerare: *p. 2143, 49.* SIL. 16, 78. STAT. Theb. 8, 158 *de equis.* APVL. met. 6, 14 AMM. 14, 11, 16. citare: *p. 2143, 59.* cohibere: *p. 2143, 56.* colligere: *p. 2144, 65. 2146, 35. 53.* comitare: *p. 2143, 60.* componere: *p. 2143, 47. 2145, 37.* concitare: *p. 2143, 69.* conferre: PLAVT. Men. 554 propera, Menaechme, fer pedem, confer -um. Pseud. 707 confer -um contra pariter, porge ... bracchium. *v. et* SYMM. epist. 1, 10, 1; *praeterea p. 2146, 56. cf. p. 2144, 68.* conserere: *p. 2146, 55.* continere: VERG. Aen. 3, 598 haesit continuitque -um. CORIPP. Ioh. 6, 490. 583. contollere: *p. 2143, 4.* convertere: *p. 2143, 59.* corripere: *p. 2144, 25.* deflectere: *p. 2144, 1.* dirigere: SEN. Phoen. 62 inviti -um. efferre: OCTAVIA 1[illegible]. 667 tectis -us. SEN. Med. 891 SIL. 11, 112 STAT. Ach. 1, 919 PANEG. 10 (4), 16, 5. *et al.* effundere: *p. 2144, 29.* eliminare: *p. 2143, 35.* erigere: *p. 2144, 21.* explicare: *p. 2144, 35.* facere: *p. 2145, 69. 72 sqq. 2146, 16. 36.* ferre: PLAVT. Merc. 882 contra pariter fer -um et confer pedem (contra: SEN. Med. 186 STAT. Theb. 2, 547). TRAG. inc. 25 concitum tetuli -um. OV. fast. 1, 638. 6, 338 *Priapus, furtim accedens*, fert suspensos ...-us. met. 7, 185 fert ... vagos ... per muta silentia noctis ...-us (8, 39 per agmen hostile. LVCAN. 8, 718 per umbras. SIL. 12, 531 per iuga celsa). ars 3, 304 ingentis varica fert ...-us. rem. 342 ad dominam. SEN. Tro. 1151 retro. VAL. FL. 5, 395 hac ... duce ferte -us. SIL. 4, 95. 17, 29 procul hinc ... ferte -us. 17, 519 in certamina (SALV. gub. 6, 23 in nubes). STAT. Ach. 1, 339 sic ... -um, sic ora manusque ... feres. NEMES. cyn. 178 (*imitatus, ut videtur*, VERG. georg. 3, 169) *de canibus*: consuescant colla ligari concordes et ferre -us. PANEG. 12 (2), 37, 3. *et al.* figere: *p. 2144, 61. 2145, 80. 2146, 43 sqq.* firmare: CVRT. 4, 9, 18 -um. STAT. Theb. 2, 261. 586. QVINT. inst. 9, 4, 129. frangere: SALV. gub. 7, 83 cum ... viri magis quam mulieres -um frangerent. grandire: *p. 2143, 1.* inferre: SEN. Oed. 548 sacerdos intulit ... -um. OCTAVIA 74 PLIN. paneg. 81 CYPR. GALL. exod. 1261, *et in sermone castrensi: p. 2144, 57.* inire: *p. 2146, 64.* iungere: *p. 2144, 21.* minuere: *p. 2143, 74 et* QVINT. inst. 2, 3, 8. APVL. met. 5, 22 pensilem -um pullulatim minuens. mirari: *p. 2144, 22.* moderari: PANEG. 11 (3), 30, 2. moliri: *p. 2144, 7.* movere: *p. 2143, 6. 2146, 54.* multiplicare: *p. 2144, 83.* obstruere: *p. 2146, 57.* ponere: SEN. benef. 6, 34, 1 intra domum. Ag. 773. Oed. 1050 lubricos -us. LVCAN. 9, 395 PAVL. NOL. carm. 19, 487 *et p. 2146, 3.* praetardare: HOMER. 917. premere: VAL. FL. 2, 454 *et p. 2148, 31.* probitere?: *p. 2143, 31.* proferre: ENN. scaen. 213. *p. 2142, 83. 2145, 77. 2146, 21* promovere: *p. 2143, 8. 2144, 10.* properare: *p. 2143, 37.* rapere: *p. 2144, 26.* reducere: *p. 2144, 15.* referre: OV. fast. 2, 502. SEN. Oed. 708 ad penates regios. Thy. 429. APVL. met. 10, 30. *et saepius in sermone castrensi: p. 2144, 56. 2146, 51.* relevare: *p. 2144, 31/2.* remorari: *p. 2143, 10.* removere: CORIPP. Ioh. 8, 98. repedare: *p. 2142, 82.* retinere: *p. 2143, 51.* retrahere: STAT. Theb. 11, 548. retro dare: *p. 2144, 16.* retro flectere: SEN. Herc. f. 678. revocare: *p. 2143, 50.* servare: *p. 2144, 21.* sistere: VERG. Aen. 6, 465. PROP. 4, 10, 36 plano sistit uterque -um. OV. epist. 13, 102 LIV. 9, 2, 10 SEN. epist. 40, 7 CVRT. 4, 6, 13 SIL. 10, 367 HOMER. 1063 BOETH. cons. 1 carm. 1, 26 CORP. IX 3071, 1. suspendere: *p. 2143, 24.* sustinere: *p. 2143, 55.* tardare: STAT. Theb. 2, 671. tenere: *p. 2143, 28.* tollere: SYMM. epist. 1, 8, 1. vertere: *p. 2143, 57.* *nom.* -us: stat: *p. 2145, 8. 2146, 66.* tremescit: *p. 2144, 27.* **-u:** cedere: *p. 2145, 41* (de -u: *p. 2146, 65. 2147, 1*). deicere: *p. 2146, 70* (de -u: *p. 2146, 68*). demovere: *p. 2145, 31.* depellere: *p. 2146, 75.* movere: *p. 2145, 30. 2146, 70.* pellere: *p. 2145, 19. 2146, 72* (de -u: *p. 2146, 70*). in -u: esse: *p. 2146, 78.* stare: *p. 2145, 15. 2146, 66.*

epitheta: -us *dicitur*: aequalis: *p. 2146, 37. 2147, 5.* aequus: *p. 2145, 53. 2146, 58. 2147, 2.* agilis: AMM. 23, 5, 1. alacer: AMM. 20, 4, 12. altus: *p. 2144, 40. 2145, 3.* anceps: CLAVD. 11, 23. apertus: STAT. silv. 1, 2, 35. apostolicus: *p. 2146, 29.* attonitus: *p. 2144, 4.* benignus: STAT. silv. 5, 1, 35 Theb. 7, 577. caecus: STAT. Theb. 12, 286. celeber: *v. p. 2143, 20.* celer: *v. p. 2143, 19. adde* MACER hist. 24. OV. epist. 13, 102. rem. 342 VAL. MAX. 8, 7 ext. 1 SEN. Phoen. 403 Tro. 1188 HOMER. 289 APVL. met. 4, 3. 9, 19. *et al.; cf. et p. 2145, 67.* celsus: *p. 2143, 83. 2146, 6.* certus: *2144, 44. 2146, 28. 80. 2147, 7.* citatus: *p. 2143, 64. 2144, 78. 2145, 66. 2146, 8.* PRVD. perist. 5, 209. clemens: AMM. 19, 2, 2. coactus: AMM. 30, 5, 14. compositus: *p. 2143, 47.* concitus: TRAG. inc. 25 concitum tetuli -um. PHAEDR. 3, 2, 11 *de panthera.* APVL. met. 4, 18. 21. 22. 5, 31 *de Venere.* 9, 40. AMM. 24, 6, 12 leni ante, dein concito -u. 29, 5, 11. VVLG. II reg. 17, 18 concito -u ingressi sunt domum (וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם מְהֵרָה). HIER. in Is. 30, 15 p. 408 in Matth. 28, 6/7 p. 241. VAL. CEM. hom. 10, 4 plagis -u concito *equorum*; *v. et p. 2146, 30.* concordes: NEMES. cyn. 178 *de canibus.* conferto -u: *p. 2144, 68.* constans: LIV. 5, 46, 3. dispar: *p. 2147, 6.* dubius: *p. 2144, 8.* ebrius: *p. 2144, 4.* entheus: SEN. Tro. 674. errabundus: *p. 2143, 83.* errans: *p. 2143, 82.* expeditus: *p. 2146, 34.* expensus: *p. 2143, 53.* fessus: *p. 2144, 13.* festinans: *p. 2144, 41.* fidens: *p. 2146, 28.* firmus: *p. 2145, 34. 2146, 4. 34. 79.* fixus: FIRM. math. 4, 19, 10 *et p. 2147, 38.* formicinus: *p. 2143, 7.* fortis: *p. 2143, 84.* funestus: *p. 2144, 5.* grandis: *infra l. 49.* Herculeus: *p. 2143, 84.* humanus: APVL. met. 11, 12 *narrat asinus*: placido ac prorsus humano -u ... sensim inrepo. incertus: PELAGON. 291. incurvus: *p. 2144, 33.* infaustus: *p. 2143, 56.* infestus: *p. 2144, 7.* infirmus: *p. 2143, 52.* ingens: OV. ars 3, 304 Pont. 4, 7, 33. inoffensus: *p. 2146, 21.* insonus: AMM. 29, 5, 54. instabilis: *p. 2144, 5. 11.* intrepidus: SEN. dial. 11, 8, 5. labens: STAT. silv. 5, 5, 16. laboriosus: MART. 7, 39, 7. lenis: LIV. 38, 21, 3 APVL. met. 1, 2. 4, 10 AMM. 24, 6, 12. 31, 12, 3. *et p. 2146, 32.* lentus: SEN. dial. 5, 13, 2. PLIN. epist. 7, 27, 10 lento -u *ire.* PORPH. Hor. serm. 1, 3, 10. VVLG. Tob. 11, 3 lento -u sequantur iter ... familiae; *et p. 2145, 62.* lubricus: *p. 2144, 5.* magnus: VARRO ling. 7, 69 gralator a -u magno dictus. OV. met. 9, 787 sequitur maiore -u. STAT. Ach. 2, 103 PLIN. paneg. 10. militari(u)s: *p. 2143, 17.* mirus: *p. 2145, 81.* mobilis: SEN. Oed. 378. modicus: *p. 2143, 13.* mollis: APVL. met. 7, 16 *asinus* tripudians -uque molli gestiens. CORIPP. Iust. 3, 70 *v. p. 2144, 84.* multivagus: *p. 2145, 60.* nimius: STAT. Theb. 10, 646 produnt . . deam nimii -us. obscurus: *p. 2145, 48.* obvius: APVL. met. 9, 4. ovans: *p. 2144, 17.* par: *p. 2145, 64. 82.* parvus: *p. 2146, 36.* pensilis: APVL. met. 5, 20. piger: AMM. 22, 9, 4 pigriore -u. placidus: PHAEDR. 2, 7, 6 *mulus* quieto sequitur et placido -u. APVL. met. 11, 12 *de asino. v. et p. 2145, 47.* plenus: *p. 2144, 47. 2146, 41.* praeceps: SEN. Herc. O. 254 LVCAN. 1, 496 VAL. FL. 8, 131 *v. p. 2144, 19.* praegrandis: *infra l. 51.* pressus: *p. 2144, 51. 2146, 59.* properans: *p. 2143, 38.* properus: SEN. Oed. 919. purus: STAT. Theb. 3, 24. quadripedus: *p. 2144, 34.* quietus: *supra l. 28.* rapidus: *p. 2144, 2. 2145 l. 58.* rectus: PS. QVINT. decl. 1, 3. reparatus: *p. 2147, 3.* repressus: *p. 2144, 37.* securus: *p. 2146, 28.* sedatus: *p. 2143, 63.* segnis: *p. 2144, 9.* senilis: *p. 2144, 6.* siccus: *p. 2144, 31.* solutus: *p. 2144, 6* stabilis: *p. 2145, 26. 54. 2146, 10. 43.* sublimis: *p. 2144, 9.* succidui -us: STAT. Theb. 4, 663. suspensus: *p. 2143, 24. 2146, 3. 2147, 30.* tacitus: *p. 2144, 18.* tardus: ACC. trag. 183 *p. 2143, 33.* OV. met. 11, 357 *de iuvencis.* PORPH. Hor. sat. 1, 3, 10 tardissimo -u *ambulare.* CLAVD. 15, 21. *cf. et* STAT. Theb. 2, 671. testudineus: *p. 2143, 1.* titubans: COLVM. 10, 309 APVL. met. 7, 20 (*cf. ibidem* 1, 18 -u titubo). tolutilis: *p. 2143, 36.* tremulus: *p. 2144, 27. 2145, 59.* trepidans: *p. 2143, 29.* trepidus: *p. 2143, 30 et* OCTAVIA 160. vagus: *p. 2147, 30.* vastus: SEN. Ag. 408 vasto ... -u properat. Herc. O. 509: vegrandis: *infra l. 49.* velox: *p. 2143, 79. 2146, 24.* vesanus: *p. 2144, 4.* virgineus: OV. met. 8, 39.

iuncturae propter adnominationem insignes: PLAVT. Aul. 49. grandire. Cist. 378 vegrandis. Curc. 120 grandis (Epid. 13 Truc. 286). Men. 754 progrediri. Poen. 514 grassari. 530 *iuxta legitur* gralator (*cf.* VARRO ling. 7, 69). PACVV. trag. 23 *adp.* gressus. 37 praegrandis. SEN. Herc. O. 589 *iuxta legitur* gracilis. *v. et* ENN. scaen. 13* -um regredere. *adposita et opposita selecta*: cultus: *p. 2143, 57.* cursus: *p. 2143, 52. 2144, 31* (*opp.: p. 2143, 78. 2146, 17. 33. v. et* PLAVT. Poen. 522 currere). facies: *p. 2143, 57.* gestus: *p. 2144, 40.* gressus: *p. 2142, 80.* manus: *p. 2144, 16.* oculi: *p. 2143, 82. 2144, 24.* ora: *p. 2144, 22.* pes, pedes: PLAVT. Merc. 882. *p. 2143, 48. et al.* prospectus: *p. 2145, 76.* vultus: *p. 2143, 63.*

II ***partes scalarum,*** *super quas gradimur ascendentes et descendentes*: **A** ***proprie:*** **1** *generaliter: de diversis scalis ad usum gradiendi factis*: **a** *de partibus earum scalarum, per quas ascenditur ad aedificia, monumenta, plateas, resque in similitudinem monumentorum factas*: *de significatione*: NON. p. 316 -us consuetudine sunt per quos ad altiora domorum et aedificiorum scanditur. GRAMM. suppl. 76, 30 in scala -us dicitur etiam infimus ex quo ascenditur super alios -us (189, 26 in -bus per quos descendimus illum etiam qui in summo est -um dicimus. CLAVD. DON. Aen. 7, 49). *α de -bus per quos scanditur ad aedificia*: *ad templa*: CIC. dom. 54 -us Castoris convellisti ac removisti (Sest. 34 Pis. 23). Phil. 5, 18 -us *aedis Concordiae* conplebantur (Phil. 7, 21. *cf. Jordan-Hülsen, Topogr. 1, 2, 336*). TIRO Gell. 10, 1, 7 aedem Victoriae ... cuius -us vicem theatri essent. CORP. I^2 817 (= Dessau 5562) Barba aed. cur. -os refecit. *in inscr. mutila* VI 62 aedicul(am?) -us. VIII 12111 (= Dessau 5422) cellam cum -bus. VERG. Aen. 1, 448 *templum Iunonis*, aerea cui -bus surgebant limina (*cf.* PROP. 4, 1, 9 qua -bus domus ista Remi se sustulit). OV. epist. 20, 105 in templum redeo -bus sublime Dianae (met. 7, 587. *cf. et* trist. 3, 1, 59 -bus sublimia celsis *templa*). Pont. 3, 2, 50 per ... quater denos itur in illa *templa* -us. LIV. 8, 6, 2 lapsus per -us *templi Iovis Maximi* (PLIN. paneg. 52 GELL. 2, 10, 2). VITR. 3, 4, 4 -us in fronte constituendi ita sunt, uti sint semper inpares ... crassitudines autem eorum -uum ita finiendas censeo, ut neque crassiores dextante nec tenuiores dodrante sint conlocati (ibid. retractationes autem -uum nec minus quam sesquipedales nec

[Knoche]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

plus quam bipedales faciendae videntur. item si circa aedem -us futuri sint, ad eundem modum fieri debent). 4, 8, 2 sin autem peripteros ea aedis constituetur, duo -us et stylobata ab imo constituantur. GREG. M. epist. 2, 10 ante -os sanctae Sabinae. *cf. et* 'canticum -uum' *p. 2157, 17.* *fortasse huc pertinet* CORP. IX 5047 murum -us crepidinem faciendam curavere. *de domibus sive publicis sive privatis quibus ut templis aditus per gradus est*: CIC. Font. 4 paucos aerarii -us ascendere. ad Q. fr. 2, 1, 3 a graecostasi et -bus (*sc. Curiae*) clamorem . . . sustulerunt (LIV. 1, 48, 3 [*inde* VIR. ill. 7, 18]. *v. et* LIV. 1, 36, 5 statua Atti . . . in comitio in -bus ipsis ad laevam curiae fuit, *cf. Jordan-Hülsen l. l. 1, 2, 262*[94]. *264*[95]). SEN. epist. 84, 12 praeteri istos -us divitum et magno adgestu suspensa vestibula. TAC. hist. 3, 74 pro -bus Palatii (SVET. Nero 8 Vitell. 15. PANEG. 11 [3], 26, 4 nemo -u pulsus, nemo aditu prohibitus, nulli palatii fores clausae sunt). *fort. huc pertinet* PSALT. Rom. 44, 9 a -bus eburneis (VVLG. *rectius* domibus, *LXX*: ἀπὸ βάρεων, הֵיכְלֵי). *de gradibus porticus*: VITR. 5, 11, 3 uti -us sint in descensu ⟨a⟩ marginibus sesquipedem ad planitiem, quae planities sit non minus pedes XII. CORP. VIII 15497 (= Dessau 5553) porticum ascensus fori cum spiritis (*sic*) et -bus et capitibus. VIII 14346 (= Dessau 5556) porticum adque ascensus g⟨raduum?⟩. VIII 23280 porticum . . . cu⟨m⟩ gradib(us) VII. VVLG. Ezech. 40, 49 octo -bus ascendebatur ad eam (מַעֲלוֹת). *de gradibus, per quos pervenitur ad portam, ingressum*: PROP. 1, 16, 42 osculaque inpressis nixa dedi -bus. VVLG. Sirach 6, 36 -us ostiorum (*sc. sensati*) . . . exterat pes tuus (βαθμούς). Ezech. 40, 6 venit ad portam . . . et ascendit per -us eius (מַעֲלוֹתָו; 40, 22. 26. 31. 34. 37). INSCR. Dessau 5569 (= CORP. VIII 1320. 14851) arcum a fundamentis cum -bus et statua (CORP. VIII 23749). *in basilica christiana* (*cf. s. v.* 'gradalis'): AVG. civ. 22, 8 p. 581, 1 D. in -bus exedrae. MIRAC. Theclae 7 p. 172, 25 ante -us chori. *de ascensu ad murum oppidi*: LIV. 42, 15, 6 post maceriam se abdiderunt -bus adstructis, ut ex ea velut e muro tela . . . conicerent. VEG. mil. 4, 3. β *de gradibus per quos ascenditur ad monumenta*: *ad aram*: OV. met. 15, 685 -bus nitidis delabitur *deus* (*anguis*). VVLG. exod. 20, 26 non ascendes per -us ad altare meum (בְמַעֲלֹת). HIER. epist. 64, 10, 1). Ezech. 43, 17 -us *altaris* versi ad orientem (κλιμακτῆρες). CORP. VIII 10564 (= Dessau 4461) aram cum -bus (IX 3079. *cf.* CORP. VIII 14381). *ad sepulcrum*: CORP. XIV 3857 (= Dessau 8350) locum . . . cum ascensu -um (*sic*) VII et cippis inscriptis VII. CORP. VIII 20757. *adde* CORP. VI 62 (*mutila*) aedicul(am?) -us ⟨. . .⟩ tect(um) focum. *de gradibus qui sunt ante simulacrum dei*: CORP. X 5159 (= Dessau 3784) basim, -um, aram (*Concordiae*), *de singulari v. p. 2150, 67 sqq.* APVL. met. 11, 17 *dea* -bus haerebat argento formata. γ *de gradibus qui perducunt in diversa suggesta*: *ad tribunal*: CIC. Cluent. 93 -us illi Aurelii (Flacc. 66. *cf. Jordan-Hülsen l. l. 1, 2, 405*). CVRT. 5, 2, 13 summum -um *throni* (VVLG. III reg. 10, 19 *thronus Salomonis* habebat sex -us, מַעֲלוֹת. 10, 20. II par. 9, 18. 19). VARRO ling. 5, 168 duplicata scansio, *qua scanditur in lectum*, -us dicitur (LVCAN. 2, 356 -busque adclinis eburnis stat torus). PASS. Mar. Iac. 6 p. 54, 1 catasta non . . . uno tantum ascensibilis -u, sed multis ordinata -bus et longo sublimis ascensu. BOETH. cons. 1, 1, 20 *in vestimento Philosophiae* in utrasque litteras (*sc. Π et Θ*) in scalarum modum -us quidam insigniti videbantur, quibus . . . esset ascensus. δ *de gradibus per quos acceditur ad aquam, cisternam, flumen*: LIV. 41, 27, 8 censores -bus . . . ascensum ab Tiberi in emporium fecerunt (*v. Jordan-Hülsen l. l. 1, 1, 431*). VITR. 5, 10, 4 alvei . . . latitudo inter parietem et pluteum ne minus sit pedes senos, ut -us interior (inferior *Rose*) inde auferat et pulvinus duos pedes. COLVM. 8, 15, 3 ora lacus . . . non in -us oportet erigi, sed paulatim clivo subsidere. PALLAD. 1, 18, 1 *ad calcatorium* -bus tribus fere ascendatur. *huc pertinere videtur et nom. prop.* AMM. 15, 11, 18 sinus, quem vocant 'Ad gradus'. ε *de gradibus per quos ascenditur in plateam, viam, fere i. q. crepido*: CORP. XIV 2623 (*mutila*) -us circa eam aream (*v. ed. ad h. l.*). VIII 1320 (= Dessau 5569). 14851. VICT. VIT. 2, 13 pro -bus plateae novae (INSCR. Nouvelles arch. des miss. scientif. et litt. XIV, 1907, 2 p. 146 *plateam* cum -bus III).

b *de gradibus per quos ascenditur in montem, collem sive in tabulata superiora domuum*: α *in montem, collem*: *in inscr. ad scalas hodieque extantes*: CORP. VIII 703 (= Dessau 5564), *in ascensu rupis*) Regulus . . . -us propter commodum populi s. p. f. VIII 28066 IX 3359. VARRO ling. 5, 164 *porta Romanula* habet -us in novalia ad Volupiae sacellum (nova via *Scaliger, recte ut vid., cf. Jordan-Hülsen l. l. 1, 3, 45*). FEST. p. 263 porta Romana instituta est . . . infimo clivo Victoriae, qui locus -bus in quadram formatus est, *v. Jordan-Hülsen l. l. 1, 1, 176.* VELL. 2, 3, 1 Capitolii summis -bus insistens. PLIN. nat. 8, 145 in -bus gemitoriis (*i. in scalis Gemoniis, Jordan-Hülsen l. l. 1, 2, 324. v. et p. 2151, 31*). TAC. hist. 3, 71 qua Tarpeia rupes centum -bus aditur (*v. Jordan-Hülsen l. l. 1, 2, 130*). PAVL. dig. 8, 2, 20, 1 -us vel clivos . . . facere. ITIN. Burdig. p. 587, 3 ascenduntur ad summum montem -i numero CCC (ITIN. Theod. 7 p. 141, 1 per -os scalatur (*Gildem.*, collocatur *sim. codd.*) Anton. 17 p. 170, 19 *al.*). HIL. trin. 1, 20 nullus per praerupta conscensus est, nisi substratis paulatim -bus feratur gressus ad summa (GREG. M. epist. 9, 218). VVLG. II Esdr. 3, 15 -us qui descendunt de civitate David (12, 36. מַעֲלוֹת). β *de gradibus qui perducunt ad tabulata superiora*: CORP. XIV 3463 faciendum quravei (*sive* -vet) gradu(s? -m? *cf. p. 2151, 15*). X 5192 (= Dessau 5565) -us et epimedia. OV. Ib. 485 neve -us adeas Elpenore cautius altos (*v.* MART. 11, 82, 4 *et* SVLP. SEV. Mart. 19, 4 per confragosos scalae -us decidens). PLIN. nat. 36, 88 *de scalis labyrinthi Heracleopolitani*. IVV. 3, 200 -bus trepidatur ab imis, *sc. si ardet domus meritoria*. VVLG. II par. 9, 11 fecit rex de lignis . . . -us in domo domini et in domo regia (ἀναβάσεις). COD. Theod. 15, 1, 45 SIDON. epist. 2, 2, 11.

c *de axiculis scalarum portabilium sim.* (*cf.* VARRO ling. 9, 69 'scalas', quod . . . singulos -us scanderent, *potius pluraliter appellari*): CAECIN. Cic. epist. 6, 7, 3 scalarum -us si alios tollas, alios incidas, nonnullos male haerentis relinquas. VERG. Aen. 2, 443 haerent parietibus scalae, postisque sub ipsos nituntur -bus (*item in re militari*: STAT. Theb. 10, 841). CELS. 8, 15, 5 p. 356 D. bracchium deligatum super scalae gallinariae -um (*cf.* COLVM. 8, 3, 16 ascensus . . . avibus ad tabulata . . . datur iunctis parieti modicis asseribus, qui paulum formatis -bus exasperantur). PETRON. 53, 11 *baro* puerum . . . iussit per -us *scalarum* . . . saltare. *de clavis qui figuntur, ut praerupta montium ascendi possint*: LIV. 28, 20, 4 clavos per modica intervalla figentes cum velut -us fecissent. CVRT. 7, 11, 15 cum cuneos inter saxa defigerent ⟨ut⟩ -us, subinde quis insisterent.

2 *specialia*: **a** *de sedibus theatri, circi sim.*: *amphitheatri Flavii*: CORP. VI 32363 (= Dessau 5049) *passim*. 32089 (= Dessau 5633) reparatis spectaculi -bus. XII 1241 (= Dessau 5655. *Arausione in theatro*) eq(uitum) g(radus) III. CORP. IX 3173 (= Dessau 5642) theatrum aluendum (*v. vol. I 1788, 52.* adlevandum *Heraeus coll. vol. I 1674, 71 sqq.*) -us faciendos curavit. HOR. sat. 1, 6, 40 Novius . . . -u post me sedet uno (*item de certis -bus, qui diversis ordinibus servantur*: LIV. perioch. 99 ut in theatro XIV -us equitibus adsignarentur [*cf.* PORPH. Hor. epist. 1, 1, 62 p. 319, 2 lex Roscia est qua cavetur ut proximis ab horchestra XIV -bus spectent quibus census est HS. CCCC. *ibid.* p. 319, 12. SCHOL. Iuv. 14, 324 'bis septem ordinibus': id est -bus equitum R. AVSON. 304, 5 tu, qui orchestrae proximus -bus propinquis in XIV sedes. QVINT. decl. 302 p. 190, 19 *eques gladiator factus* in XIV -bus ne sedeat. *ibid.* p. 190, 24]. MART. 5, 14, 1 sedere primo solitus in -u semper). OV. ars 1, 107 in -bus sedit populus de caespite factis. VITR. 1, 1, 9 vasa aerea quae in cellis sub -bus . . . collocantur *concentum et sonitum dant* (*cf.* 5, 5, 1). 5, 3, 4 *in theatro* linea . . . omnia cacumina -uum angulosque tangat. 5, 6, 3 -us spectaculorum ubi subsellia componantur [-us] ne minus alti sint palmo, ⟨ne plus⟩ pede et digitis sex *eqs.* 5, 6, 5. 7. CALP. ecl. 7, 25 emensi . . . -us *spectaculorum* et clivos lene iacentes venimus ad sedes. MART. 5, 41, 4 theatra loqueris et -us et edicta. TAC. ann. 14, 13 spectaculorum (TERT. spect. 10). 14, 20 subitariis -bus. SVET. Cal. 35, 3 praeceps per -us *ire*. TERT. spect. 20 deus etiam extra cameras et -us . . . oculos habet. SPART. Hadr. 19, 5 balsama et crocum per -us theatri fluere iussit. CLAVD. 28, 614. MARCELL. chron. II p. 97, 507, 2 -us circi septentrionalis . . . incensi conlapsique.

b *de eis aedificiis (horreis?), unde panis gradilis distribuitur* (*v. s. v.* 'gradilis', *et Marquardt-Mau, Privatleben p. 418*): PRVD. c. Symm. 1, 582 quem panis alit -bus dispensus ab altis. 2, 949 quae regio -bus vacuis ieiunia dira sustinet. COD. Theod. 14, 17, 2 panis gradilis in alium -um translatio inhibeatur. 14, 17, 3 universi panem gradilem de -bus adipiscantur. *ibid.* omnia ea -bus distribuant, non ex officinarum conductoribus promant. 14, 7, 4 iussimus *panem gradilem* palam in -bus non clam a pistoribus ministrari. 14, 17, 5. CASSIOD. var. 9, 5, 2 ut sive in -u sive in aliis locis frumentorum condita potuerint invenire.

c *pro tabulatis*: RVFIN. Orig. in gen. 2, 3 p. 31, 14 *de arca Noe*: per singulos habitationum -us (ARATOR 2, 805 secundum pecudes -um tenuere). *nota*: CORP. VI 4893 (= Dessau 7916) *de columbario*: Flaccus vendidit . . . Philagro ollas II -u tertio ab imo.

d *agitur de uno tantum gradu*: α *i. q. fundamentum, basis* (*nonnullis locis dubitari potest, an singularis pro plurali dictus sit. i. pro scalis, v. p. 2151, 13*): CORP. I² 680 (= Dessau 5561) murum ab -u ad calcidic(um) . . . emendum ⟨et f⟩aciendum coeravere (= X 3781). INSCR. Rev. arch. IV sér. 10, 1907, p. 423, 12 τὴν πυραμίδην σὺν τῷ ὑποκειμένῳ γράδῳ. INSCR. Schriften der Balkankommission Abt. 4, 1906, p. 322, 2 τὴν σορὸν σὺν τῷ γράδῳ (322, 4 τὴν σορὸν ἢ τὸν γράδον). CORP. XI 1352 (= Dessau 5563: '*lapis marmoreus in sellae modum conformatus*') -um dedit maceriamque refecit. β *suggestum oratorium*: VVLG. II Esdr. 8, 4 stetit . . . Esdras . . . super -um ligneum, quem fecerat ad loquendum (עַל־מִגְדַּל־עֵץ; *de iunctura cf.* IV reg. 23, 3 stetitque rex super -um, עַל־הָעַמּוּד. II par. 23, 13). II Esdr. 9, 4 surrexerunt . . . super -um levitarum Iosue aliique (עַל־מַעֲלֵה הַלְוִיִּם). γ *in re rustica est id quod efficitur pala semel in terram inmissa, item lira* (*unde pendere videtur notio lineae, de qua v. p. 2162, 11*): COLVM. 3, 13, 9 secundo vel tertio -u pervenire ad destinatam pastinationis altitudinem (*cf.* 4, 1, 3 semper in plano refusius egesta humus tumidior est quam

[Knoche]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-us soli crudi). 3, 13, 10 per omne spatium -us aequaliter movenda linea est optinendumque, ut eadem latitudo in imo reddatur quae coepta est in summo. 11, 3, 10 abunde est -um effodere tribus pedibus, ut in quattuor consurgat regestum. CALL. dig. 47, 21, 3 pr. terminos statutos extra suum -um finesve *movere* dolo malo. PALLAD. 2, 14, 4 in eisdem -bus surculo punctis ... semina ... deponunt. INSCR. Bolletino di arch. e storia Dalmata 1906 p. 212 fossam refi⟨ciundam⟩ et gradum pl⟨...⟩. *nota*: VITR. 7, 1, 4 cum *pavimenta* extructa fuerint et fastigia sua extructiones habuerint, ita fricentur, uti si sectilia sint, nulli -us in scutulis aut trigonis aut quadratis seu favis extent, sed coagmentorum compositio planam habeat inter se directionem.

e *singularis pro plurali, i. q. scalae (v. p. 2150, 69, et M. Hoffmann, index gramm. ad Africae ... titulos latinos, diss. Argent. 1878 p. 153)*: CORP. XIV 3463 *v. p. 2150, 3.* INSCR. Dessau 3784 basim, -um, aram sua pecunia facienda coer. CORP. VIII 1318 (= Dessau 5422^{A}) ad ampliationem templi et -us. NOT. urb. Const. *passim, ut* 1 -us IV (*i.* κλίμακες). 20 -us CXVII. *al.*

B ***in imagine*:** 1 *tamquam de singulis partibus scalarum*: CIC. dom. 75 Italiae decreta ... quibus tamquam -bus mihi videor in caelum ascendisse (Mil. 97 *gloriae* -bus etiam in caelum homines videntur ascendere [*cf.* VITR. 9 pr. 16 mentes memoriarum -bus ad caelum elatas]. parad. 11 quibus ... Romulus -bus escendit in caelum, *sc. rebus gestis atque virtutibus*). CIC. Deiot. 27 *Deiotarus* multis ... -bus officiorum erga r. p. nostram ad hoc regium nomen ascendit (VAL. MAX. 5, 1, 1f his -bus officiorum iacentem ad regium fastigium erexit). SEN. contr. 7, 2, 8 nolo per illos reum -us ducere, ⟨per⟩ quos potest tutus evadere. VAL. MAX. 5, 4, 1 victoriarum suarum -bus aditum iuxta moenia urbis Volsco militi struxit. TERT. adv. Val. 36 p. 210, 12 meliores qui ... nullum Aeonem voluerunt alium ex alio per -us re vera Gemonios (*v. p. 2149, 77*) structum. PANEG. 9 (12), 25, 1 gloriarum tuarum, *Constantine*, -bus ascendit *Constantius*. COD. Theod. 12, 1, 138 curiales qui -u meritorum usque ad honorariam pervenerint dignitatem. GREG. M. moral. 3, 12 p. 605^{A} quaeritur ... *a diabolo* in hanc arcem (*sc. virtutum*) ... quibus -bus ascendatur (*app.* scala). *nota: cum gen. obiect.*: NEP. Them. 2, 1 primus -us fuit capessendae rei publicae bello Corcyraeo. PANEG. 10 (4), 27, 5 hic primus fuit liberandae urbis -us et ad victoriam facilis ascensus. 2 *quasi primus gradus (i. fundamentum,* ἀφορμή*), unde aditus ad altiora fit*: CIC. Verr. II 2, 3 maioribus nostris in Africam ex hac provincia (*Sicilia*) -us imperi factus est (*cf.* VAL. MAX. 7, 6, 1 Siciliam et Sardiniam -us ⟨et⟩ stabilimenta bellorum dimisit). leg. agr. 2, 38 habetis unum venditionis genus ... hunc quasi -um quendam atque aditum ad cetera factum intellegetis. Mur. 15 hoc (*quod honoribus perfunctus est*) faciliorem huic -um consulatus adipiscendi reliquit pater (*cf.* LIV. 6, 42, 2 creati ... quinque plebis *tribuni*; -uque eo iam via facta ad consulatum videbatur). CIC. Att. 7, 23, 2 quasi hunc -um mei reditus esse, quod mulieres revertissent. VAL. MAX. 1, 6, 4 quae victoria futurae eius amplissimae potentiae -us et fundamentum extitit. 1, 8, 6 clamitans factum victoriae -um, *sc. vallo conscenso*. 4, 3 pr. regnum aeterno in -u facile steterit. SEN. epist. 110, 3 magna gratulatione excepta res -um sibi struxit in praeceps (Herc. f. 209 finis alterius mali -us est futuri). TERT. monog. 8 p. 773 Ö. *ecclesia* super *Petrum* aedificata omnem -um ordinis sui de monogamis erat collocatura. VVLG. I Tim. 3, 13 qui ... bene ministraverint, -um bonum sibi acquirent (βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιοῦνται. HIER. epist. 14, 8, 7). PAVL. NOL. carm. 10, 18 *elegi* fecere versibus *iambicis heroicisque* ... -um. ALC. AVIT. c. Arr. 26 p. 10, 28 cui (*ascendenti ad regnum caeleste*) solide substratus est aëris -us.

C ***translate*:** 1 *de rebus corporeis, in quibus est similitudo quaedam graduum*: *de montibus*: MELA 2, 73 Alpes ... primo ad septentrionem magno -u excurrunt, deinde verso impetu in orientem abeunt. 2, 89 *de monte Iovis*: eminentia cotium, quae inter exigua spatia ut -us subinde consurgunt, scalas Hannibalis appellant (*cf.* PLIN. nat. 6, 115 Climax Megale appellatur locus, arduo montis ascensu per -us, introitu angusto; *v. P. W. K. XI 846*). SEN. Ag. 344 cum montes montibus altis super impositi struxere -us trucibus monstris, *sc. Titanibus* (*cf.* LVCIAN. Char. 3 p. 494 κλίμακα καὶ πρόσβασιν ἐπὶ τὸν οὐρανόν. SEN. Herc. f. 972 videat sub Ossa Pelion Chiron suum, in caelum Olympus tertio positus -u perveniet. Tro. 830 Pelion ... tertius caelo -us). *de comis* (*v. s. v.* gradulatim): QVINT. inst. 1, 6, 44 comam in -us frangere (*cf.* SVET. Nero 51 comam semper in -us formatam). 12, 10, 47 *caput* in -us atque anulos comptum, *opp.* intonsum. MART. CAP. 4, 328 crines ... crispati et nexiles videbantur, qui tamen deducti per quosdam consequentes -us ... formam ... capitis circulabant. DRAC. Romul. 2, 86 -u coma fluctuat. MAXIM. eleg. 5, 25 grande erat inflexos -bus numerare capillos. *de illa figura, quae vocatur* πύργος *in tabula lusoria* (*cf. Marquardt-Mau, Privatleben p. 848, 1*): AVSON. 191, 28 excisi per cava busta -us. *in mulomedicina: de eis rugis quae in palato iumenti sunt*: CHIRON 11 p. 7, 19 sanguinem eis detrahimus de palato, hoc est despumabimus tertio -u dentibus caninis, ut possit lingua subpremere; *de notione cf.* HIPPIATR. 37, 21 διακόπτειν δεῖ τὴν ἐν τῇ ὑπερῴᾳ ... φλεβώδη ἐξοχήν (*v. et* VEG. mulom. 1, 22, 11. *similia*: CHIRON 126 p. 40, 21 tertio -u de palato sanguinem emittito [*inde* VEG. mulom. 1, 32]. 131 p. 41, 27). VEG. mulom. 3, 2, 1 in palato -us sunt XII. *de corporis humani quasi straturis*: MACR. somn. 1, 6, 79 septem sunt -us in corpore qui dimensionem altitudinis ab imo in superficiem complent: medulla, os, nervus, vena, arteria, caro, cutis; *app.* partes (*cf. Harder, Mus. Rhen. 48, 442*).

2 ***de rebus incorporeis*: *gradus est mensura incrementi et deminutionis*:** **a** *de maiore et minore pretio rerum*: **α** *de gradu dignitatis, auctoritatis, honoris quem consequuntur homines potestate aut factis meritisque aut origine splendidiore conspicui*: (I) *generalia*: LABER. mim. 128 summum ad -um cum claritatis veneris. CIC. Cluent. 150 altiorem -um dignitatis ... consecutus (*cf. p. 2163, 75.* CIC. dom. 98 praecipitari ex altissimo dignitatis -u [Lael. 12 ex tam alto. GELL. 15, 4, 1 FIRM. math. 5, 1, 4. 5, 1, 28. 5, 3, 21 HIER. epist. 60, 16, 1]. Mur. 30 in amplissimo -u dignitatis [epist. 10, 6, 2 VAL. MAX. 5, 3, 1. 7, 5, 3 PANEG. 11 (3), 20, 1]. Mur. 47 omnes et dignitatis et gratiae [Flacc. 81 off. 2, 65; *de iunctura v.* Planc. 32]. rep. 1, 43 ipsa aequabilitas est iniqua, cum habet nullos -us dignitatis [*cf. ibid.*: *Athenienses* distinctos dignitatis -us non habebant]. LIV. 1, 42, 4 inter -us dignitatis fortunaeque. VAL. MAX. 4, 1 ext. 3. 7, 8, 5 honestum dignitatis -um et amplissimum patrimonium consecutus. APVL. flor. 73 FILASTR. 89, 5. RVFIN. Orig. princ. 1, 8, 4 pro meritis suis -um dignitatis huius adepti. CASSIOD. var. 1, 4, 3). CIC. Mur. 18 quod renuntiatio -us habeat, dignitas ... sit ... eadem omnium. Sull. 82 neminem esse ex illo honoris -u (Sest. 49. Mil. 24 honoris, *i. praeturae*, -um. Phil. 10, 4 summus. epist. 2, 18, 2 neminem honoris -u superiorem. 3, 11, 3 honoris vel aetatis. LIV. 7, 30, 4 *app.* vetustas. PS. QVINT. decl. 3, 13 p. 52, 21 ad altiorem ... honorum -um extenditur. VLP. dig. 50, 4, 3, 15 munerum honorumque. *et al.* *cf. et* CIC. S. Rosc. 136 honorem et -um. RVFIN. hist. mon. 1 p. 394^{B} -us sui honorem). CIC. Planc. 14 servari necesse est -us: cedat consulari generi praetorium *eqs.* rep. 1, 69 in suo quisque est -u firmiter collocatus (ac. 2, 6). NEP. Phoc. 2, 3 eum quem tenebat ascenderat -um. OV. fast. 1, 605 nec -us est supra Fabios cognominis ullus. LIV. 1, 43, 10 suffragium ... omnibus datum est, sed -us facti. 40, 9, 3 si -um, si caritatem filii apud te haberem. VAL. MAX. 3, 5, 4 summum auctoritatis atque eloquentiae -um (6, 9, 5 Catuli *auctoritas* excelsum -um *optinuit*; *cf. et* ARNOB. nat. 1, 39 -bus atque auctoritatibus). VAL. MAX. 5, 2, 6 *cives Romanos servientes* in pristinum -um restituerat (*cf.* CENS. 15, 4 p. 29, 12 -um provincialium supergressus). STAT. silv. 4 pr. Grypo, maioris -us iuveni (*cf.* FRONTO p. 134, 5 N. maiorem -u atque natu senatorem. MARCELL. dig. 23, 2, 49 *de conubio hominum inferioris et antecedentis -us infra l. 57 sqq., inde* NOVELL. Iust. 62, 2, 3). STAT. Theb. 2, 225 quis propior de rege -us *est* (*cf.* TAC. ann. 15, 2 tertius potentiae -us. SVET. Tib. 10, 1 *Tiberium* loco et quasi possessione usurpati a se diu secundi -us ... cessisse; *v. et* TAC. Germ. 13 -us ... comitatus habet). VLP. dig. 47, 9, 12, 1 (= coll. Mos. 12, 5, 1) si humiliore loco sint ... si in aliquo -u id fecerint. TERT. adv. Marc. 1, 4 p. 295, 18 ob subiectionem ceterorum -uum. VOPISC. Aurelian. 9, 2 ordinis sui -um (RVFIN. apol. 2, 12 p. 595^{C} -um et ordinem. COD. Theod. 6, 27, 5 -u vel ordine). CLAVD. carm. min. 30, 200 nec -us aetatisque pudor senioribus obstat. COD. Theod. 6, 10, 3 parem -um cum consularibus. COD. Iust. 1, 3, 53, 5 cuiuscumque condicionis vel -us vel dignitatis (9, 13, 1, 3^{a}).

(II) *specialia: in re publica, fere i. q. ordo civium* (*cf. supra l. 32/3*): CIC. Manil. 61 *senatorius* -us (SEN. contr. 2, 1, 17 SEN. epist. 47, 10). LIV. 2, 1, 10 equester -us (VELL. 2, 118, 2. PLIN. epist. 2, 13, 4. 3, 2, 4 se in equestri -u tenuit, cum facile posset ascendere altissimum [PORPH. Hor. sat. 1, 6, 98]. SVET. Galba 14, 2). MOD. dig. 48, 8, 16 qui secundo -u sunt (COD. Theod. 6, 37, 1). PLIN. nat. 7, 170 ingruunt morbi ... modo servitiis modo procerum ordini aliosque per -us. *in cursu honorum: de gradibus magistratuum (haud raro fere i. q. locus, honor, magistratus), dicitur etiam pro persona, quae munere quodam fungitur (ex. gr. p. 2153, 5)*: CIC. Catil. 1, 28 *populus Romanus* te ... ad summum imperium per omnes honorum -us extulit (Planc. 60 *bis.* Brut. 156 pares honorum -us. LIV. 32, 7, 10 per honorum -us ... tendere ad consulatum [*cf.* VAL. MAX. 8, 5, 1]. OCTAVIA 501. PORPH. Hor. carm. 3, 1, 9 p. 87, 7 studia ... et -us honorum et mores. AVSON. 419, 24. CORP. III 167 [= Dessau 1234] per singulos honorum -os [*v.* III 6587]. *et al.* *cf. et* CIC. leg. 3, 7 ad honoris amplioris -um ... ascensus [COD. Theod. 6, 27, 3 pr.]). CIC. Rab. Post. 16 amplissimus civitatis -us (epist. 6, 10, 2 LEX colleg. cornic. 34 [Corp. VIII 2557]. *cf. et* CIC. epist. 1, 7, 9 optinere summum atque altissimum -um civitatis [NEP. Con. 3, 2 secundum -um imperii]). CIC. off. 3, 99 consularis dignitatis -um (*de eodem -u*: ad Brut. 2, 1, 2 eo in quo ego sum -u senatus populique iudicio collocatus [*sim.* Phil. 2, 6. 6, 18]. p. red. in sen. 2 in altissimo -u dignitatis ... collocati sumus [*cf.* Phil. 1, 14]. GELL. 14, 7, 9 *in senatu* singulos debere consuli gradatim incipique a consulari -u). LIV. 9, 6, 1 ut quisque -u proxumus erat (STAT. silv. 3, 3, 64). EPIST. imp. Aug. Suet. Claud. 4, 1 per eosdem articulos et -us producendus est (VLP. dig. 3, 5, 44 pr. VOPISC. Car. 5, 4 per civiles ⟨et⟩ militares -us.

[Knoche]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

FIRM. math. 5, 3, 54. CLAVD. carm. min. 25, 66 per cunctos iit ille -us, *sequitur*: tenuit summae fastigia sedis. COD. Theod. 6, 22, 8 pr. *et al.* *nota*: COMM. instr. 1, 32, 5 per -u⟨m⟩). STAT. silv. 5, 2, 166 omnes perferre -us (*cf.* COD. Theod. 12, 1, 4). MOD. dig. 50, 1, 36, 1 succedentes -us (magistratus *Cuiacius; sed de persona dicitur* -us *etiam* CYPR. GALL. exod. 701 ut lecti fierent de plebe tribuni atque alii ... -us, *v. et p. 2164, 69*). TERT. virg. vel. 9 p. 896 Oe. praerogativa virilis aut -us aut officii. scorp. 6 cum terrena quoque officia in -us aestuent (*i. in bonum, amplum locum, cf.* COD. Theod. 6, 27, 7 quisquis ... adipiscitur -um, hoc honore contentus ... non laboret). CYPR. idol. 5 p. 22, 15 -us summus in Romanis honoribus consulatus. SPART. Sept. Sev. 18, 11 cum eum ... ad imperium plurimis -bus fortuna duxisset. Geta 2, 4 primi -us vel honoris auspicium (AMM. 26, 6, 1 COD. Theod. 6, 35, 7). HIER. epist. 52, 5, 8 in omni -u et sexu. hom. Orig. in Ezech. 10, 1 p. 417, 24 revocantur in pristinum -um et gloriam (VVLG. gen. 40, 13 *Pharao* restituet te in pristinum -um; עַל־כַּנֶּךָ). RVT. NAM. 1, 591 me -bus non degenerasse parentis. COD. Theod. 8, 7, 22 quae vel in militia vel -bus actibusque nutum ... desiderant principalem. 12, 1, 21 sequentis meriti et -us homines (CORIPP. Iust. 4, 190). CASSIOD. var. 11, 17, 2 quem loci ordo postulat, -bus promotionis accedat. 11, 30. *de certis magistratibus: in rebus publicis*: CIC. Verr. I 11 quaestura, ⌊primus -us honoris⌋ (*del. Halm, Kayser, habet Diom. gramm. I 467, 26.* har. resp. 43 AVSON. 408, 3). NEP. Con. 3, 2 *de chiliarcho*: secundum -um imperii *Persarum* tenebat (CVRT. 4, 6, 4 *de Besso.* AMM. 29, 1, 8 *de notariis*). SVET. Galba 3, 3 praeturae (Otho 1). DECRET. decur. Tergest. (Corp. V 532 = Dessau 6680) 2, 6 aedilitatis. AVSON. 419, 17 quartum, *i. consulatum* (RVFIN. hist. 1, 5, 4 consulatus). COD. Theod. 1, 6, 12 primicerius adiutorum tuae sedis officii per biennium, quod in eodem -u ... emeruit, curam insuper personarum suscipiat. 6, 8, 1 qui sacri cubiculi nostri fuere praepositi vel ... quos postea sors ad ascendendi huius -um fastigii devocarit. *de schola agentium in rebus*: COD. Theod. 6, 27, 4, 1 *ter, al.* COD. Theod. 11, 30, 13 *iudices* inferioris -us (EPIST. pontif. 300 Migne 20, 575^A). NOVELL. Iust. 35, 1 in aliis ... duobus scriniis, id est epistolarum et libellorum, in secundum -um venientibus et melloproximatum ingredientibus. *in re militari*: CIC. Tusc. 2, 58 de dignitatis -u demoveri (*cf.* MOD. dig. 49, 16, 3, 1 militiae mutatio, -us deiectio, ignominiosa missio [*ibid.* 5 -u militiae deicitur. COD. Theod. 7, 12, 3 -us deminutione punire]. 49, 16, 3, 9 -u pulsi [*ibid.* 14. 49, 16, 5, 1]. MOD. dig. 48, 3, 14, 2 in extremum -um militiae datur [AMM. 29, 5, 20 omnes contrusit ad infimum militiae -um]. COD. Theod. 1, 6, 12 militiae -um amisisse). VELL. 2, 101, 3 militiae -um (*i. tribunatum*) ... auspicatus *Tiberius.* CVRT. 6, 11, 1 ad eum -um ... promotus (SVET. Otho 1 in ampliorem -um; *cf. et* CORP. III 14416 [= Dessau 7178] -*us* promotionis). SVET. Aug. 49, 2 pro -u ... et temporibus militiae. CORP. XI 5693 (= Dessau 2666) per -us militiae (XI 5694 = Dessau 2666^a). MEN. dig. 49, 16, 2, 1 dignitate, -u, specie militiae. 49, 16, 5 pr. -us militiae vel loci. PANEG. 7 (6), 3, 3 stipendiis in ordinem meritis et militiae -bus emensis. COD. Theod. 1, 9, 21 -u ceteros antecedat. 7, 3, 2 pari eiusdem -us niteretur auspicio. 13, 1, 7 stipendiorum -u. CASSIOD. var. 11, 6, 1. IORD. Get. 15, 87 plures militiae -os centuriatumque. *hinc in analogia de officiis aulae Caesarum*: AMM. 22, 7, 5 si eis -us militiae redderetur. RVFIN. Bas. hom. 1, 6 quae ... regalis aula, ... quis non militiae -us! PRVD. praef. 19. COD. Theod. 6, 33, 1 primum militiae -um. 8, 4, 25 altioris militiae -um. 8, 7, 21 in suo ordine et -u militiae (8, 7, 22. 23). COD. Iust. 3, 28, 30, 2 -us eiusdem militiae. *fortasse huc pertinet* CORP. VI 31836 omnibus militiae -bus perfuncto. *in rebus quae pertinent ad cultum deorum et de honoribus ecclesiasticis*: ORAT. imp. Claud. (CORP. XIII 1668) 2, 12 fruantur ... primo sacerdotiorum -u (CORP. VI 32414 [= Dessau 4930] sacerdotii [VI 32416 HIER. epist. 51, 6. RVFIN. Orig. in num. 4, 3 p. 23, 8 sacerdotii ordinem -umque. VRAN. epist. 7 p. 863^A CONC. Lugd. a. 516—23 p. 33, 12]. MAXIMIN. c. Ambr. 125 sacerdotali [SACR. Greg. 3, 3]. BENED. reg. 61 sacerdotum vel clericorum. *cf. et* HIER. epist. 54, 5, 4 qui venerationi habet sacerdotes Christi et non detrahit -ui, per quem factus est Christianus). CORP. XII 1324 (= Dessau 4266) ob -um Persicum dedicavit *Mithrae.* CYPR. epist. 12, 1 p. 502, 10 loci et -us mei condicio. 38, 2 p. 580, 20 merebatur ... clericae ordinationis ulteriores -us et incrementa maiora (39, 4 p. 584, 3). 55, 8 p. 629, 11. 630, 2. HIL. op. hist. frg. 2, 8 hos ... deiecit sancta synodus de episcopatus -u (AVG. c. Fel. 1, 12 p. 813, 15 episcopalis). PALLAD. hist. mon. I 57 p. 339 -u lectoris (II 19 ISID. eccl. off. 2, 11, 2; *cf.* PAVL. NOL. carm. 15, 109). HIER. epist. 64, 81 Leviticum -um (hom. Orig. in Ezech. 9, 2 p. 409, 14 sacerdotalis ordo et Leviticus -us. *cf.* 13, 44 p. 544 Levitae autem, hoc est sacerdotalis -us). HIER. hom. Orig. in Ezech. 10, 1 p. 417, 15 proici de diaconatus -u (HIER. epist. 14, 8, 5 EPIST. pontif. 333 Migne 20 p. 669^A; *fortasse et* PAVL. NOL. carm. 15, 109). RVFIN. hist. 5, 4, 2 officii -us (*Eusebius*: τόπον). AVG. epist. 142, 4 officia quae ad vos pertinent pro -bus vestris (COD. Theod. 12, 1, 172, 1. CONC. Aurel. a. 511 p. 6, 6 secundum -us. ISID. reg. mon. 12, 1 prout cuiusque aetas -usque expostulat). CONC.^S I 3 vers. Tur. p. 84, 17 *et saepius* (*gr.* βαθμός). COD. Theod. 11, 39, 10 -um vel ordinem (SACR. Greg. 79, 6. GREG. M. epist. 3, 32 in tui ... ordinis -u. *ibid.* in tui -us ordine. 5, 48 in alio -u ordinari. 5, 59 -us et diversos ... ordines). COD. Theod. 16, 2, 44 cuiuscumque -us sacerdotio fruuntur vel clericatus honore censentur (*cf.* CONST. Sirmond. 10). CANON. tit. 34, 1 si episcopum de -u suo deiecerint (*cf.* GREG. M. epist. 12, 3. CONC. Paris. a. 573 p. 147, 35 de -us ipsius dignitate deponi). GREG. M. epist. 2, 50 proprio -u privatus. PETR. CHRYS. serm. 173 p. 651^A sive cum dicimus de -u isto, sive cum de sacerdotali sede tractamus. CONC. Aurel. a. 538 p. 83, 12 clericus cuiuslibet -us. CARM. epigr. 1838, 5 nullum linquens officii -um divinum. VEN. FORT. carm. 5, 15, 3 quem -us et genium ... attollunt. *inde etiam de honoribus in regno caelorum*: CYPR. epist. 56, 1 p. 648, 14 a -u gloriae ... diutinis cruciatibus excidisse. ARNOB. nat. 2, 15 animas domino rerum ... -u proximas dignitatis. HIER. epist. 14, 9, 3 tenere -um iam cum Christo regnantium. RVFIN. Orig. princ. 2, 9, 5 -um ... celsiorem spectabilioremque. AVG. civ. 22, 30 p. 632, 2 D. -us honorum atque gloriarum. ZACCH. 1, 31 *Lucifer* factura et -u ceteris praeeminens. POMER. 2, 2, 1 p. 445^B in aula regis aeterni dividuntur -us et officia singulorum. ISID. eccl. off. 2, 8, 3 qui sublimiori -u caeteris proximi circa aram Christi ... assisterent. *notione paullo latiore: fere i. q. condicio*: PETRON. 127, 2 habes tu quidem fratrem ... sed quid prohibet et sororem adoptare: eodem -u venio, *sc. necessitudinis* (*cf. p. 2159, 60*), *sensu nempe amatorio* (*de iunctura cf.* NEP. Eum. 1, 6 *infra l. 39*). VLP. dig. 29, 1, 44 omnes, ... qui eius sunt -us (condicionis *v. l.*), ut iure militari testari non possint. COD. Theod. 7, 1, 5 eis quoque eorum stipendiorum copiam deferamus, qui alterius -us militia salutarem maxime rei publicae operam persecuntur (8, 4, 8 pr. liberi ... eorum, si ab ineunte aevo alterius -us sacramenta meruerint). COD. Iust. 4, 65, 35, 1 non sit regressus *militibus* ad pristinum -um. 12, 19, 12, 3^a eorum qui ... militiam -u vocante iam deposuerunt (*cf.* 12, 19, 12, 6 qui militiam ... memorialium -u soluto deposuerunt). VEN. FORT. carm. 4, 1, 10 inde -u iudex, hinc pietate pater (*cf.* 4, 8, 9. 9, 28). *nota: pro summo -u, fastigio*: AMM. 21, 16, 14 potestas in -u (*i. potens in summo -u constitutus*). CONC. Arel. a. 554 p. 119, 15 clericum in -u. *dicitur de re*: CAEL. AVR. acut. 1, 16, 161 quamquam sit adhuc passio in -u constituta (*ibid.*: quippe cum adhuc passio suae magnitudinis teneat summitatem).

β de amicitiis magis minusve arte coniunctis: NEP. Eum. 1, 6 eodem -u fuit apud Alexandrum (*antecedit*: locum tenuit amicitiae apud Philippum). LIV. 35, 18, 2 *Alexander Acarnan* in eum -um amicitiae regis, ut consiliis quoque arcanis interesset, acceptus erat (VAL. MAX. 5, 1 ext. 2 CVRT. 5, 10, 10. 6, 7, 32. 7, 1, 28. *cf.* 9, 1, 6 ceteris quoque pro portione aut -u⟨s⟩ quem in amicitia optinebant aut navatae operae honos habitus est). VAL. MAX. 4, 7 ext. 1 *Dionysius* rogavit, ut se in societatem amicitiae tertium sodalicii -um mutua culturum benivolentia reciperent.

γ de gradibus fortunae, felicitatis: CIC. Balb. 18 ex infimo genere et fortunae -u (CVRT. 6, 10, 25 in illo fortunae -u positum. PANEG. 10 [4], 29, 2). har. resp. 61 unus est inferior -us aut interitus aut servitutis (HOR. carm. 1, 35, 2 imo tollere de -u). off. 2, 61 ut altiorem -um ascendant. RVT. LVP. 1, 13 quod tam excelsum boni -um homo ... escenderit (*cf.* ANTH. 21, 247 -bus malorum). SEN. epist. 118, 6 istud quod tu summum putas, -us est *felicitatis* (CYPR. epist. 59, 13 p. 681, 21. FIRM. math. 4, 8, 2. 5, 3, 44 ad summum -um felicitatis accesserint). CYPR. unit. eccl. 21 p. 228, 18 -us est, quo ad fastigium salutis ascenditur, non terminus. laps. 3 p. 239, 1 secundus ad gloriam -us (*opp.* primus ... titulus. epist. 28, 2 p. 545, 23 gloriae vestrae sublimis -us). AMM. 14, 10, 14 gloriae. CLAVD. 17, 60 fati. PS. QVINT. decl. 9, 12 p. 178, 14 enumerare calamitatium ... -us: piratam, lanistam, patrem.

δ de gradibus virtutis et malitiae (*dicitur tam de unius eiusdemque virtutis gradibus inter se comparatis quam de variis virtutibus non pari pretio aestimatis; item de pravitate*): CIC. Verr. II 3, 173 quot vultis esse in uno furto peccatorum -us? Brut. 122 reliquorum oratorum aetates ... et -us persequamur (186 eosdem -us oratorum volgi iudicio et doctorum fuisse. *cf. et* 285 et -us et dissimilitudines et vim et varietatem Atticorum. opt. gen. 4 id fit non genere *dicendi*, sed -u [*similis antithesis*: nat. deor. 1, 16]. VAL. MAX. 5, 10 ext. 2 Xenophon ... proximus a Platone felicis ac beatae facundiae -us. TAC. dial. 26 quibus -bus fracta sit et deminuta eloquentia). CIC. fin. 5, 84 hunc appellas beatum. — etiam beatissimum? — quippe, inquiet, cum tam docuerim -us istam rem non habere quam virtutem, in qua sit ipsum etiam beatum (*cf.* SEN. epist. 71, 18 quod summum bonum est, supra se -um non habet. 85, 20). SEN. dial. 12, 11, 4 non finis erit cupiditatis, sed -us (*cf. infra l. 79*). epist. 75, 8 infra *sapientem* nulli -us sunt? 75, 15 secundus occupatur -us (*sapientiae*): sed ne hic quidem contemnendus est color tertius. Thy. 747 sceleris hunc finem putas? -us est (OCTAVIA 159 per -us scelerum. ENNOD. dict. 15, 5 p. 470, 14 quantis -bus et profectu scelerum). TERT. adv. Marc. 1, 23 p. 321, 22 *sqq.* *discernit duos -us bonitatis, sc. in proximum et in extraneum* (*sim.*: p. 322, 1. 4. 4, 16 p. 471, 13. 14). fug. 11 p. 480 Oe. si quem -um in ... tolerantia ascenderit. castit. 1 p. 738 tertius -us (*sanctificationis*) mono-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gamia (*opp.* prima species). VOPISC. Aurelian. 11, 10 qui non a prima aetate -bus virtutis ascenderit (*cf.* ARNOB. nat. 7, 36 p. 270, 15 LACT. inst. 5, 14, 18 PELAG. in I Cor. 15 p. 769^A PROSP. epigr. 69 [66] APRING. in apoc. 5, 6). HIER. hom. Orig. in Ezech. 5, 4 p. 375, 4 pro modo -uum (*sc. peccati*) unusquisque torquebitur. RVFIN. Orig. princ. 1, 8, 4 hos in malitia sortiti sunt -us. HESYCH. in lev. 27, 9/10 p. 1164^B *oblationes nostras* quosdam habere -us et differentias legislator exposuit. ZACCH. 2, 12 has perfidiae divisiones -usque. VAL. CEM. hom. 20, 10 p. 756^B vitare *scelera* ... per singulos -us forte difficile est. BOETH. trin. 1, 12 Arriani ... -bus meritorum trinitatem variantes. ENNOD. dict. 9, 17 p. 455, 1 tot pietatis suae species, tot misericordiarum -us. 16, 4 p. 472, 16 quantis -bus exercitatum facinus pervenit ad hoc, ut vitia laudibus mercaretur. BENED. reg. 5 primus humilitatis -us est oboedientia sine mora (7 *enumerantur XII -us humilitatis, comparati cum scala Iacob*: his omnibus humilitatis -bus ascensis monachus mox ad caritatem dei perveniet). *nota de virtutibus medicamentorum*: ORIBAS. syn. 2 praef. (A a) de virtutibus simplicium medicamentorum diximus. nunc de -bus eorum tradimus. eup. 2, 1 A 8 (A a) *acacia* frigida est et terrestris natura, admixtum habens aliquantum aquosa substantia; sic (sicca *La; rectius, cf.* 2, 1 A 39) est enim tertio -u (-o *Sang., sic et in seqq.*); secundo vero -u est frigida lavata, non lavata autem tertio est -u (*graec.* 2, 1 A 14 ξηραίνει ... σφοδρῶς ... ἱκανῶς ... μετρίως). 2, 1 A 40 tertio quidem -u ponitur (2, 1 B 1. B 5, *al.; Sangall. fere semper* grado *sive* grato).

ε *de gradibus naturarum plus minusve perfectarum (nonnumquam fere i. q.* εἶδος, μέρος, *ex. gr. infra l.* 43. 50/51): *de creaturis*: CIC. nat. deor. 2, 34 *enumeratis gignentibus in terra, animalibus, hominibus*: quartus ... est -us et altissimus eorum qui natura boni sapientesque gignuntur, *sc. di (ex Cleanthe, frg. 529). similiter* 2, 35, *quibus subiungit* (2, 36): is autem est -us in quo rerum omnium natura ponitur. RVFIN. Orig. princ. 2, 9, 5 ut *deus* naturas rationabiles creans ... celsiores alios faceret, alios secundo aut tertio et multis iam inferiores -bus deterioresque procrearet. AVG. civ. 11, 16 *tit.* p. 483, 15 D. de -bus et differentiis creaturarum, quas aliter pendit usus utilitatis, aliter ordo rationis (*cf.* CLAVD. MAM. anim. 20, 4 per differentium creaturarum -us. 116, 5 sic equidem transscenso inferioris creaturae -u subliniorem cerne creaturam). 12, 2 p. 514 *deus* naturas essentiarum -bus ordinavit. CLAVD. MAM. anim. p. 161, 19 contiguus videlicet -us est, ut ab iniuria similitudinis dei feraris in deum. ARNOB. nat. 2, 28 p. 71, 15 *animae* quem teneant in rebus -um, quo sint ordine a deo patre discretae. HIER. in Ezech. 3, 10, 8 p. 103 uno per -us ordine. *de anima eiusque partibus a philosophis gradatim dispositis*: AVG. civ. 7, 23 p. 301, 22 D. Varro ... tres esse adfirmat animae -us in omni universaque natura, *i.* μέρη (TERT. anim. 15 summus in anima -us vitalis et sapientialis, quod ἡγεμονικὸν appellant). *de qualitate variarum rerum corporalium*: VARRO rust. 1, 9, 4 alia terra est valde lapidosa, alia mediocriter, alia prope pura: sic de aliis generibus reliquis admixtae terrae tres -us ascendunt eosdem (*syn.* ternae species). COLVM. 3, 2, 25 tertium -um facit *vitium* Celsus, quae fecunditate sola commendantur (*cf.* 3, 2, 19 secundae notae vites. 3, 2, 28 pergulanam vitem et irtiolam ferreolamque non facile adseverem, quo -u habendae sint). AVG. serm. 50, 3, 5 ut *aurum atque argentum* per se natura et genere suo bonum sit ... et pro -u sui ordinis (pro -us sui ordine *alii*) laudabilem conditorem universitatis ostendat. civ. 8, 15 p. 344, 27 D. non eundem ordinem tenendum, cum agitur de meritis animorum, qui videtur esse in -bus corporum. *de -bus elementorum*: AVG. civ. 8, 15 p. 344, 21 D. animalium merita non pro elementorum -bus aestimare (9, 18 p. 393, 25). CLAVD. MAM. anim. p. 72, 22 *aër* tanto -u igni cedit, quanto ipse aquis eminet. *de -bus sexus*: TERT. orat. 21 quod apostolus non virgines nominatim, sed mulieres designaverit velandas esse, nec sexum, ut diceret feminas, sed -um sexus, dicendo mulieres (*ibid. apostolus* cum unum -um sexus nominat, alium, *sc. virgines*, tacendo secernit. 22 quid est mulier? ... iam inveniunt sexus esse nomen, non -um sexus. *ibid.: deus Evam cognominavit* feminam, qua sexus generaliter, mulierem, qua -us sexus specialiter. virg. vel. 5 p. 889 Oe.). castit. 9 de summo ... virginitatis -u ... recidisse (*ibid.* in secunda statione. *cf. infra l.* 72/73). PS. CYPR. pudic. 4 in omnibus gloriosa est cum -bus suis pudicitia, *i. in virginibus, in continentibus, in uxoribus.* HIER. epist. 49, 9, 3 tres -us virginitatis viduitatisque et continentiae et coniugii *facere.* 22, 15, 2 secundum pudicitiae -um, *i. viduitatem* (49, 10, 2 *de secundo et tertio -u sexus, pudicitiae.* 49, 11, 2 nuptias ... in -u tertio poneremus. 49, 11, 3 secundum pudicitiae -um scandere). AVG. serm. 116, 2 nullus -us (*sc. virginum, viduarum, coniugum*) praetermissus est, *syn.* genera.

b *de gradibus per quos fit mutatio, et de ordine, quo res in progressu temporis sese excipiunt*: α *de gradibus temporis, aetatis, vitae*: *de aetatibus singulorum hominum*: CENS. 14, 2 Varro quinque -us aetatis aequabiliter putat esse divisos, unumquemque scilicet praeter extremum in annos XV (*cf.* CENS. 14, 3 Hippocrates medicus in septem -us aetates distribuit. 14, 4 Solon ... Hippocratis -um tertium *eqs.* ... bifariam divisit. AVG. serm. 216, 8, 8 *enumerat sex* articulos vel -us aetatis). CENS. 14, 2 (*ex Varrone*) primo -u *pueri dicuntur* (FIRM. math. 1 pr. 5 a primo aetatis -u. 1, 7, 5. 1, 10, 13 *al. passim*). *ibid.* in tertio -u qui erant, *sc. iuvenes. ibid.* quintum -um factum, *sc. senum.* NON. p. 523, 23 (*ex Varr.*) cum in quintum -um pervenerant atque habebant sexaginta annos. VARRO frg. Non. p. 494, 12 *adulescentes* cum maiorem partem eius -uis aetatis stipendia facerent (CIC. Flacc. frg. schol. Bob. p. 96, 10 St. ex hoc aetatis -u. de orat. 3, 83 omnis -us. LVCR. 2, 1123 -us aetatis scandere adultae. VELL. 2, 36, 2 diremptos -bus aetatis. TAC. dial. 28 per singulos aetatis -us [SVET. Aug. 79, 1 Tit. 3, 1 ARNOB. nat. 2, 8 p. 53, 24 CARM. poet. min. V 101, 1, 6; *cf.* PLIN. nat. 29, 6 per aetatum -us]. CENS. 14, 1 de -bus aetatis humanae. FIRM. math. 6, 15, 18. IVST. 3, 3, 9 maximum honorem non divitum et potentium, sed pro -u aetatis senum esse voluit. HIL. in Matth. 19, 7 cum adolescentia intra iuventutem sit et posterior aetatis -us non possit intra priores terminos contineri. *cf. et* VITR. 2 pr. 3 ad vitae crescentis -us perduci). SEN. benef. 4, 6, 6 in robustiorem -um transeuntem (dial. 6, 20, 1 pueritiam ante duriores -us revocat). epist. 49, 3 in quam angusto quodam quot -us posuit *natura*! Phaedr. 452 propria descripsit deus officia et aevum per suos duxit -us (HIER. epist. 52, 4, 3). ARNOB. nat. 7, 44 annorum -bus ad eum finem ascendisset aetatis (ZACCH. 2, 18 p. 1142^A). AVG. civ. 1, 9 p. 15, 31 D. qui superiorem vitae -um tenent. *de diversis partibus vitae humanae*: SEN. benef. 3, 30, 2 primum ad omnia -um, *i. ortum infantis.* dial. 9, 14, 10 in ultimo illo -u positus, *i. moriens* (*cf.* epist. 120, 18 ille -us ... in quo deficimus). epist. 12, 6 unus ... dies -us vitae est. VAL. MAX. 9, 12, 6 *Herennius Siculus praematura morte absumptus* uno -u supplicio manuque carnificis citerior. *de aetatibus animalium*: VARRO rust. 2, 5, 6 in bubulo genere aetatis -us dicuntur quattuor: prima *eqs.* *de gradibus temporis*: VARRO rust. 1, 37, 4 *temporum divisio* sexpertita, quod omnis fere fructus quinto denique -u pervenit ad perfectum (39, 1 sationis ... -us secundus. 44, 3 de tertio -u, de nutricationibus. 62 de ... sexto -u animadvertenda pauca). TERT. monog. p. 765 Oe. ad deducendam disciplinam in ... veritatem per -us temporum. PALLAD. 3, 9, 13 pro generum diversitate per -us accedente vindemia. 4, 10, 16 comperi ... per -us quosdam sibi semper poma succedere. PRVD. c. Symm. 2, 436 tot rerum -bus totiens variatis consiliis aegre ... pervenit ad illud, quod probet. DRAC. laud. dei 1, 542 -us ... temporis interest *inter peccatum Evae et Adae,* ... causa ... communis. *huc pertinere videtur* VAL. MAX. 3, 6, 1 opportunum quaerendo -um (*sc. temporis*). *nota: de aetatibus generis humani et populi Romani* (*ut singulorum hominum*): VARRO rust. 2, 1, 3 humanae vitae ... summum -um fuisse naturalem. 2, 1, 5 tertio denique -u a vita pastorali ad agriculturam descenderunt, in qua ex duobus -bus superioribus (*sc. vita naturali et pastoricia*) retinuerunt multa (*cf.* 1, 2, 16 *a pastoribus* inferiore -u aetatis susceptam agri culturam). FLOR. epit. 1, 1 pr. si quis ... populum Romanum quasi unum hominem consideret totamque eius aetatem percenseat ... quattuor -us processusque eius inveniet.

β *de illis gradibus, per quos progressus fit in disciplina, doctrina, vita certo modo ordinata: imago quae olim subest talibus locis cognoscitur*: MANIL. 4, 120 ordine certo caelestis fabricare -us, qui ducere flexo tramite prudentem valeant ad sidera vatem (*i.* 'aditum dare lectoribus ad caelum per -us' *v. Wageningen*). SERM. Arrian. frg. 4 p. 606^B velut -os tradet mandata, quoniam ... per -os ascendere videtur (HIER. tract. in psalm. 77 p. 63, 13 quasi per quosdam -us debemus ad maiora conscendere). HIL. trin. 1, 20 arduum intelligentiae iter ... non iam -bus incisum. *loci selecti*: CIC. fin. 5, 40 *animus* multis -bus ascendit, ut ad summum perveniret. acad. 2, 30 ratio ... his -bus ad sapientiam pervenit. Brut. 232 -us tuos et quasi processus dicendi ... cognoscere (*cf.* TAC. dial. 30 *Cicero* sua initia, suos -us, suae eloquentiae velut quandam educationem refert). VITR. 1, 1, 11 *architectos se iuste profitentur*, qui ab aetate puerili his -bus disciplinarum scandendo, scientia plerumque litterarum et artium nutriti, pervenerint ad summum templum architecturae. PETRON. 4, 3 laborum *rhetoris* -us. IVV. 11, 46 hi plerumque -us, *per quos nebulo ad exitium perducitur.* TERT. monog. 2 p. 763 Oe. cuius -us prior est (*sc. fidei quam disciplinae*), eius corruptela antecedit. HIL. in psalm. 132, 1 per omnem doctrinae ordinem -bus scanditur. trin. 1, 24 p. 40^B iisdem -bus, quibus id ipsum negabatur, docentes. 6, 9 per hunc naturae nostrae -um (*sc. comparando*) ad intelligentiam divinae magnificentiae *provehi.* PRISCILL. tract. 5, 90 p. 67, 20 secundo in -u (*sc. vitae Christianae*) positus (*cf.* GREG. M. epist. 1, 18 revertendi lapsis ad -um priorem ... suspicio). RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 171, 9 B. per profectus quosdam et -us (*cf.* 2 p. 171, 21 B. per singulos hos profectuum -us incedere [Orig. princ. 1, 3, 8]). 3 p. 216, 7 ratio fidei ... primus habeatur salutis -us, secundo vero in loco operum perfectio ... memoretur. Orig. princ. 1, 6, 3 eruditionibus primo angelicis, tum deinde etiam superiorum -uum virtutibus. AVG. fid. et symb. 10, 24 -bus (*i. gradatim*) ducendus est ad fidem (*cf.* INSCR. christ. Rossi II p. 127, 6, 6). CHROMAT. beat. 1 *sqq.* p. 324^C *sqq. ostendit* 'octo -us evangelicos' *esse, per quos ascen-*

[Knoche]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

datur quasi gradatim ad regnum caelorum. CLAVD. MAM. anim. p. 143, 16 catholicae fidei doctrina ... intersito -u ab imis ad media, a mediis ad summa conscendit. POMER. 1 prol. 3 quot modis vel -bus ... virtus possit impleri. ALC. AVIT. epist. 18 p. 53, 17 probati in secundo -u (*cf. Goelzer, St. Avit, Par. 1909 p. 570*). BOETH. arithm. 1, 1 p. 10, 2 sunt quidam -us certaeque progressionum dimensiones, quibus ascendi progredique possit. herm. sec. 2, 3 p. 79, 15 quendam quodammodo ordinem filumque et dispositione disciplinarum -us ediderunt. 4, 10 p. 251 sunt ... -us (*prolixitatis*) apud nos. PS. BOETH. geom. p. 392, 10 ut animus lectoris ad enodatioris intelligentiae accessum quasi quibusdam -bus perducatur. ENNOD. dict. 4, 2 p. 436, 11 qui nullis -bus (*i. subito*) ... ad messem perfectionis ascendit. 20, 6 p. 482, 10 -bus ad fastigia execrandi erroris accedere (epist. 5, 14 p. 137, 22). opusc. 2 p. 319, 6 multis -bus recursus est ad salutem.

nota: *verba hebraica* שִׁיר הַמַּעֲלוֹת (ᾠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν) *redduntur verbis* canticum -uum = VVLG. psalm. 119—133. *quid significetur verbis hebraicis non satis constat*; HIER. *quidem (v. infra) refert* XV *cantica -uum ad* XV *templi Hierosolymitani -us (cf. p. 2148, 69), in quibus levitae stabant et sacerdotes, unusquisque secundum ordinem cantantes illa carmina. hoc vero templum caelestis templi figuram esse idem credit, unde iam — et posteri secuntur — hos -us ut -us perfectionis Christianae interpretatur, per quos ascenditur ad regnum caelorum*: HIER. tract. in psalm. 119 p. 221, 1 levitae ... et sacerdotes unusquisque secundum ordinem stabat in -bus *templi*. verbi causa qui pontifex erat, stabat in primo -u, hoc est in quinto decimo -u sursum. in secundo vero -u stabant sacerdotes ... in tertio rursum minores stabant ... quicumque erat extremus, ille in novissimo -u erat. considerate quoniam terrenum hoc templum caelestis templi figura est. 119 p. 219, 23 propterea ... vocantur -uum psalmi, ... quoniam -bus quibusdam ad maiora conscendimus. nunc non est temporis de omnibus -bus disputare et dicere quomodo per singulos psalmos -us fiant, et ad summa veniamus (*plura habes ibid.* 119 *passim.* 133 *passim.* 133 p. 252, 17 nunc benedicite in ultimo -uum psalmo, quia in summitate virtutum congregati estis. ante ergo quam perveniretis ad quintum decimum -um, hoc est ad excelsum, non poteratis benedicere dominum. epist. 7, 3, 1. 53, 8, 7. 8 *et al.*). HIL. in psalm. instr. 16 RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 79[C. D] Greg. Naz. orat. p. 173, 6 AVG. psalm. 89, 10. 119, 1. 120, 5 homo ... ascendens (*ad perfectionem*) et cantans canticum -uum. EVCHER. instr. 1 p. 100, 10 hi *quindecim* psalmi -uum inscriptione signantur, quod nos per quosdam profectus ad sublimia perducant (form. 9 p. 56, 14 -us: spiritalis ascensus). PROSP. in psalm. 119 *init.* nomine -uum significatur ascensio, qua proficientes quique a temporalibus ad aeterna ... provehuntur. CASSIOD. in psalm. 119 pr. quapropter cum -us audimus in psalmis, non terrenum aut corporeis gressibus subeundum nobis aliquid suspicemur, sed mentis accipiamus ascensum.

γ de condicionibus animi, gradatim quasi se mutantibus: OV. ars 1, 482 quae voluit legisse, volet rescribere lectis: per numeros venient ista -usque suos. met. 4, 59 notitiam primosque -us vicinia fecit: tempore crevit amor (rem. 654 perque -us molles emoriatur amor [*cf.* EPICED. Drus. 400 non ex praecipiti dolor in tua pectora venit, sed per mollitos ante timore -us]). Pont. 3, 7, 23 proximus *spei* ... -us est bene desperare salutem. trist. 3, 11, 5 quis -us ulterior, quo se tua porrigat ira, restat? COLVM. 6, 37, 4 per -us infracta feritate *onagri*. QVINT. inst. 11, 3, 166 -us accendendi iudicis. *fort. huc pertinet* QVEROL. p. 29, 9 istis licet rerum omnium species ... vertere. sed quot -bus et transfusionibus?

c technice in variis disciplinis: *α in logica et theologia*: ① *in partitione, partibus alia super aliam quasi eminentibus; fere i. q. classis* (*cf. p. 2155, 26 sq.*): VARRO ling. 5, 7 *sqq.* singulorum verborum origines expediam, quorum quattuor explanandi -us: infimus, [in] quo populus etiam venit ... secundus, quo grammatica escendit antiqua ... (8) tertius -us, quo philosophia ascendens pervenit ... quartus, ubi est adytum et initia regia (-is *cod.*) ... (9) quodsi summum -um non attigero, tamen secundum praeteribo. 6, 77 tertium -um agendi esse dicunt, ubi quid faciant; *priores sunt agitatus mentis et actus dicendi* (*cf.* 6, 41). 8, 32 ad tricliniarem -um (*i. speciem vel modulum*). rust. 3, 10, 1 ita greges comparavit anserum, ut hos quinque -us observaret, quos in gallinis dixi. CIC. part. 101 in omnibus ... causis tres sunt -us *efficaciter defendendi.* VITR. 1, 2, 9 -us distributionis. TERT. anim. 6 si huius definitionis -um exclusero. MACR. somn. 1, 8, 5 Plotinus ... -us *virtutum* et naturali divisionis ratione compositos per ordinem digerit (*de termino cf.* SEN. epist. 89, 16). EVSTATH. Bas. hex. 5, 5 p. 914[B] per omnes crescendi -us (πᾶσαν ἰδέαν αὐξήσεως διεξελθοῦσα). APRING. in apoc. 1, 11 his -bus ecclesiae divisa sunt nomina. COD. Iust. 6, 58, 14, 7 successio non ad stirpes sed in capita dividatur et is -us in ordinem legitimum transferatur. ② *in conclusionibus*: CIC. fin. 4, 50 quod bonum sit, id esse optabile; quod optabile, id expetendum; quod expetendum, id laudabile; dein reliqui -us. nat. deor. 1, 89 a beatis ad virtutem, a virtute ad rationem video te venisse -bus.
③ *in distinguendis tribus personis trinitatis divinae*: TERT. adv. Prax. 2 p. 230, 1 *personae* tres ... non statu, sed -u, nec substantia, sed forma, nec potestate, sed specie *eqs.* (*cf.* 19 p. 262, 28 inseparatum filium a patre ... nec statu, sed -u alium. apol. 21, 13 ita de spiritu spiritus et de deo deus, modulo alter, numerum -u, non statu fecit). *ibid.* p. 230, 4 unus deus, ex quo et -us isti et formae et species ... deputantur. 8 p. 239, 11 trinitas per consertos et conexos -us a patre decurrens (*cf.* nat. 1, 12 cum tertius -us secundo adscribitur, aeque primo secundus, sic tertius redigetur ad primum transmissus per secundum [adv. Prax. 4 p. 232, 5. 9 p. 240, 8. 30 p. 288, 9 tertium nomen divinitatis et tertium -um maiestatis. MAXIMIN. c. Ambr. 50 HIER. praef. Vulg. euang.]). TERT. adv. Hermog. 7 p. 134, 11 divinitas -um non habet utpote unica (*cf.* VICTRIC. 11 divinitas -um respuit). MAXIMIN. c. Ambr. 130 sicuti et apostolus nunc differentiae memor servato -u unum auctorem ... rettulit (136 alter alteri custodito -u anteponitur ..., id est filio pater). HIER. epist. 41, 4, 1 *deum*, quia per duos -us mundum salvare nequiverit, ad extremum per spiritum sanctum in Montanum ... descendisse. AVG. in euang. Ioh. 100, 4 (*ad 16, 14*) quasi filius 'accipiat' a patre et spiritus sanctus a filio quibusdam -bus naturarum. PETR. CHRYS. serm. 60 p. 366[B] qui credit patrem et filium, aetates non sentiat, -us non cogitet. PRAEDEST. 1, 58 p. 607[B] de aequalitate divinitatis -us statuunt *Metangismonitae.*

β in arte rhetorica et musica: *de voce et sonis*: CIC. de orat. 3, 227 tamquam sonorum -bus descenditur (orat. 59 omnis sonorum tum intendens tum remittens persequetur -us. *cf.* OPT. PORF. 20 B 15 *de sonis lingularum in organis*: perque modos -bus surget fecunda sonoris aere cavo et tereti). SEN. contr. 1 pr. 16 *vocem* per -us paulatim ab imo ad summum perducere (SEN. epist. 15, 7 *vocem* per -us et certos modos extollere). QVINT. inst. 11, 3, 15 inter has extremitates *vocis* mediae sunt species et ab ima ad summam ac retro sunt multi -us. *cf.* 12, 10, 68 *musici* in cithara ... plurima ... varietate complent spatia illa *quinque* nervorum, atque his, quos interposuerunt, inserunt alios, ut pauci illi transitus multos -us habeant. *in figura, quae dicitur gradatio*: QVINT. inst. 2, 4, 34 si quis *divisionem* per -us augeat (8, 4, 4. 7. 26. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 171, 4). 8, 4, 3 *incrementum* aut uno -u fit aut pluribus (*cf.* 8, 4, 4). 8, 4, 9. 28 totidem sunt ascendentibus quot descendentibus -us. MAR. VICTORIN. rhet. 2, 5 p. 261, 5 hos -us dat primos: 'commodi retinendi' ... deinde 'adipiscendi'. SCHOL. Cic. Bob. p. 113, 3 St. tertio -u in hunc exitum desinit. AVG. in Iob p. 519, 23 -us fecit de monte ad petram, a petra ad lapides, a lapidibus ad arenam. *de gradibus orationis*: QVINT. inst. 5, 7, 20 animum eius ... ad id responsum ... per -us ducet (QVINT. decl. 388 p. 438, 22 LACT. epit. 64 [69], 6 HIER. epist. 60, 8, 1. *cf.* EMPOR. rhet. p. 572, 18 -us per quos eundum sit, scire conveniet. sunt autem hi -us quinque: generalis, proprius, personalis, causalis, coniecturalis). 5, 10, 116 secundo -u, non potuisse donari a victore ius, *opp. ibidem* 114 in primis (*cf.* AQVILA rhet. 40 *Cicero* in tertio -u contentus fuit dicere *eqs.*). TAC. dial. 19 multarum divisionum ostentatio et mille argumentorum -us. EMPOR. rhet. p. 565, 17 in eo -u qui a consilio vocatur ... praeteritum tempus attingitur. HIL. in Matth. 3, 5 responsio ... dignum de superioribus -um fecit. *de gradibus variarum figurarum* (*in arte rhetorica*): QVINT. inst. 5, 11, 7 confirmatio eosdem -us habet. 8, 3, 61 *ornatus* primi sunt -us. 8, 6, 38 est ... haec in metalepsi natura, ut inter id quod transfertur et id quo transfertur, sit medius quidam -us, nihil ipse significans, sed praebens transitum. 9, 4, 67 velut occulti -us, *sc. rhythmi* (*cf.* MART. CAP. 9, 973 -us quidam et ordo). MAR. VICTORIN. rhet. 2, 24 p. 282, 9 -us tangi potest *comparandi* (*cf.* p. 282, 19. HIER. epist. 49, 17, 6). FORTVN. rhet. 2, 27 cum per hypophoram -um facimus nostrae propositionis (*v.* MART. CAP. 5, 563). CLAVD. DON. Aen. 7, 50 *Saturni* novissimum fixerat -um *in enumerando.* MART. CAP. 7, 760 procedere ... multiplicatio potest per eosdem ... -us.

γ in sermone iuris peritorum: ① *de -bus consanguineorum, i. agnatione aut cognatione vel linea sive ascendente sive descendente sive transversa sese contingentium*: *de significatione*: PAVL. dig. 38, 10, 10, 10 -us *cognationis* ... dicti a similitudine scalarum locorumve proclivium, quos ita ingredimur, ut a proximo in proximum, id est in eum qui quasi ex eo nascitur transeamus. GAIVS dig. 38, 10, 1 pr. -us cognationis alii superioris ordinis sunt, alii inferioris, alii ex transverso sive a latere. superioris ordinis sunt parentes *eqs.* (*cf.* PAVL. dig. 38, 10, 9 sent. 4, 11, 1[a]). ISID. orig. 9. 5 *tit.* de adfinitatibus et -bus (*cf. p. 2159, 75*). *loci selecti*: *septem -us cognationis enumerant* GAIVS dig. 38, 10, 1, 2 sqq. PAVL. dig. 38, 10, 10 sqq. sent. 4, 11, 1[a] sqq. LEX Visig. 4, 1, 1 sqq. PAVL. sent. 4, 11, 7 sq. septimo -u qui sunt cognati recta linea supra infraque propriis nominibus non appellantur. ... (8) successionis idcirco -us septem constituti sunt, quia *eqs.* (*cf.* MOD. dig. 38, 10, 4 pr.). *de octavo -u*: PAPIN. dig. 38, 8, 9 pr. octavi -us agnato possessio defertur. PAVL. dig. 38, 10, 10 pr. iuris consultus cognatorum -us et ⟨adfines et nomina cognatorum et⟩ adfinium nosse debet (MOD. dig. 38, 10, 4, 5 -us ... adfinitati nulli sunt). *libros de -bus consanguineorum scripserunt Varro et Paulus, cf. haec*: SERV. Aen. 5, 412 'germanus' est secundum Varronem in libris de

[Knoche]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-bus de eadem genetrice manans. DIG. 38, 10, 10 tit. idem (*Paulus*) libro singulari de -bus et adfinibus et nominibus eorum (*cf.* PAVL. sent. 4, 11, 1^{a} *et al.*) *de usu: de -u liberorum et parentium*: CALL. dig. 50, 16, 220 pr. non personis certis, non quibusdam -bus praestatur *aliquid*. SVET. Cal. 38, 1 *negabat* intellegi debere 'posteros' ultra hunc -um, *sc. filiorum*. GAIVS inst. 1, 99 sive primum -um liberorum obtineant, qualis est filius et filia, sive inferiorem, qualis est nepos neptis, pronepos proneptis ([dig. 1, 7 pr.] VLP. dig. 37, 5, 1, 1 liberorum parentiumve [COD. Theod. 9, 42, 9, 2 secundi ... -us parentes]. COD. Theod. 9, 42, 9 pr. tertii -us liberos. 9, 42, 9, 1). VLP. reg. 5, 9 inter parentes et liberos infinite cuiuscumque -us sint conubium non est ([= coll. Mos. 6, 2, 1; *cf. et* GAIVS dig. 23, 2, 53]. COD. Iust. 5, 27, 9, 3. 7, 15, 1, 3 INST. Iust. 3, 2, 3^{a}. VLP. dig. 11, 7, 6 pr. liberis ... cuiuscumque sexus vel -us [COD. Iust. 6, 22, 11 pr. 6, 61, 8, 1. INST. Iust. 2, 16, 1. 3, 7, 3]). *de septem -bus cognationis* (*v. p. 2158, 74*): GAIVS dig. 1, 7 pr. sive primum -um liberorum obtineant (inst. 1, 99 MOD. dig. 31, 32, 6 VLP. dig. 38, 8, 1, 10 CLAVD. DON. Aen. 1, 250). COD. Theod. 9, 42, 9 pr. secundus (16, 5, 40, 2 COD. Iust. 6, 58, 15, 2. 3^{a}. *cf.* AVG. civ. 15, 16 p. 93, 6 D. fraterno -ui. PAPIN. dig. 36, 1, 59, 2 -u nepotum [COD. Theod. 5, 1, 1]). VLP. reg. 5, 6 tertio (18 [*inde* COD. Iust. 6, 51, 1, 1^{b}]. COD. Theod. 9, 42, 4. 9, 42, 9 pr., *et passim*). GAIVS dig. 23, 2, 17, 2 quarto (VLP. reg. 5, 6 COD. Theod. 3, 10, 1). PAPIN. dig. 38, 12, 2 quinti (PAVL. dig. 38, 10, 10, 17 INST. Iust. 3, 7, 3. 3, 9, 6. *cf.* PAVL. frg. Vat. 299 quinque). GAIVS dig. 38, 10, 3 pr. sexto (VLP. reg. 16, 1. frg. Vat. 399. *cf.* 216 sex [PAVL. frg. Vat. 301]). GAIVS dig. 38, 10, 3, 1 septimo (VLP. dig. 38, 8, 1, 3 frg. Vat. 216 MOD. dig. 38, 10, 4 pr. SERV. Aen. 2, 81). PAPIN. dig. 38, 8, 9 pr. octavo (*v. p. 2158, 79*). *ed -bus generis, agnationis, cognationis*: CIC. off. 1, 59 necessitudinum -us (VLP. frg. Vat. 210 -um necessitudinis et ius cognationis. PAPIN. coll. Mos. 6, 6, 1). OV. epist 3, 28 -u ... sanguinis (MANIL. 2, 681 ARNOB. nat. 5, 29 CLAVD. DON. Aen. 3, 107 POMER. 3, 15, 2). met. 13, 142 *Ulixes*: nostri quoque sanguinis auctor Iuppiter est, totidemque -us distamus ab illo *quot Aiax* (*cf.* LACT. inst. 1, 23, 3). fast. 2, 622 generis (AVSON. 165, 1 COD. Theod. 9, 42, 2. AVSON. 159, 8 ut -us aut mortis postulat aut generis. HIL. in Matth. 1, 1 p. 668 -um quem Matthaeus in ordine regiae successionis ediderat, Lucas in sacerdotali origine computat, *i. gentis lineam, ibid.* generationis -us). fast. 4, 27 Venerem -bus multis in gente receptam. MANIL. 2, 671 idcirco adfines signant -busque propinquis accedunt. FEST. Gloss.^{L} IV p. 395^{b} (p. 297 M.) idem -us in sobrina quoque sunt. SEN. contr. 1, 1, 12 si -u cognationis attingat (PLIN. paneg. 39, 1 primum. PAVL. dig. 38, 10, 10, 18 ultimi. NOVELL. Iust. 36, 2 agnationis seu cognationis -us [agnationis: GAIVS inst. 3, 10 PAVL. dig. 5, 4, 3 COD. Theod. 4, 4, 7, 2 INST. Iust. 3, 6. 8]). QVINT. inst. 7, 4, 39 si orbae nuptias indicant pares -u (*cf.* TAC. ann. 13, 19 Rubellium Plautum per maternam originem pari ac Nero -u a divo Augusto. MARCIAN. dig. 48, 9, 3 pari propioreve -u [48, 11, 1, 1]. VLP. dig. 38, 16, 3, 9. GAIVS inst. 3, 7 -u proximior [PAVL. sent. 1, 21, 13 AVG. serm. 74, 3, *et al.*]). SVET. Aug. 4, 1 Pompeium artissimo contingebat -u (Galba 2 nullo. VLP. frg. Vat. 216. AVG. serm. 74, 3 deus te ... proximiori -u contingit *quam* propinqui). GAIVS inst. 1, 60 personae quae ex transverso -u cognatione iunguntur (VLP. reg. 5, 6 PAVL. dig. 38, 10, 10, 8, *et al.*). inst. 3, 14 consanguineorum -um (3, 23. 29 VLP. reg. 26, 6 BOETH. in top. Cic. 4 p. 335, 1). GAIVS dig. 26, 4, 9 si eodem -u plures sint (inst. 3, 28 VLP. reg. 26, 5 PAVL. sent. 4, 8, 7 [= coll. Mos. 16, 3, 17]. frg. Vat. 305 dig. 5, 4, 3. 26, 4, 8. 38, 10, 10, 15 [*v.* PAVL. dig. 22, 5, 4 qui priore -u sint]. GAIVS dig. 38, 10, 1, 2 qui eiusdem -us sint [VLP. dig. 28, 16, 2, 2. 38, 16, 2, 4 duo pluresve ab eodem -u venientes; *similiter p. 2154, 22*]. PAVL. frg. Vat. 301 qui in eo -u est. VLP. frg. Vat. 217 ad eundem -um). PAPIN. dig. 5, 3, 51 pr. sequentis -us cognato (PAVL. dig. 37, 4, 4, 1 sent. 4, 11, 2 VLP. reg. 26, 5). 38, 9, 2 inferioris -us cognatus (VLP. dig. 26, 4, 1, 2 agnato [INST. Iust. 3, 5, 1]. VVLG. Ios. 21, 26 filiis Caat inferioris -us לְמִשְׁפְּחֹת. 21, 34. *cf. et* GAIVS dig. 38, 10, 3, 2 quam rationem scilicet in omnibus deinceps -bus supra infraque sequemur). VLP. frg. Vat. 216 supra scriptum -um (COD. Theod. 16, 5, 40, 5 COD. Iust. 6, 58, 15, 3^{b}). PAVL. frg. Vat. 301 longiore (INST. Iust. 3, 6, 12 longissimo. AVG. quaest. hept. 5, 46 consanguineus tam longinquo -u). PAVL. dig. 23, 2, 68 ex -u ascendentium vel descendentium (*cf.* dig. 38, 10, 10, 15 ad singulas personas -u descendamus sic. PRVD. apoth. 1006). 38, 10, 10, 17 per singulos -us (GELL. 14, 1, 21 CLAVD. DON. Aen. 1, 730, *et passim*). VAL. CEM. hom. 12, 6 p. 730^{c} -um parentelae aut necessitudinem consanguinitatis. COD. Iust. 1, 17, 2, 7 quod de -bus et adfinitatibus descendit. 6, 58, 15, 1 unum -um ex cognatis (6, 58, 14, 6 INST. Iust. 3, 2, 4). INST. Iust. 3, 6, 9 post narrationem -uum (*ibid.* perfectissimam -uum doctrinam). NOVELL. Iust. 36, 1 -um superiorem. *in analogia de stirpe animalium et plantarum*: COLVM. 7, 2, 5 speciem ... per nepotum -us mitigata feritate redisse. PALLAD. 14, 30 si velocis equae pigro miscetur asello ardor, ut in sterilem res cadat acta -um 14, 98 persicus ... pruno scit sociare genus. ... et tali discit fortior esse -u. *de -bus successionum* (*in imperio*): AMPEL. 16, 3 *Philippus* post Alexandrum Macedonem septimo -u Macedoniae regnavit. IVST. 16, 5, 18 multisque annis per -us successionis Heracleenses regnum tyrannorum fuere. RVFIN. hist. 4, 20 post quem quinto -u Heros successerat (πέμπτῳ βαθμῷ).

Ⓘ *de -bus heredum, sive testamento institutorum sive hereditatem intestati ineuntium secundum praerogativam petendi bonorum possessionem:* *de significatione*: VLP. reg. 28, 7 intestati datur bonorum possessio per septem -us: primo -u liberis, secundo legitimis heredibus, tertio proximis cognatis, quarto familiae patroni, quinto patrono patronae ..., sexto viro uxori, septimo cognatis manumissoris ..., et si nemo sit, ad quem bonorum possessio pertinere possit, aut sit quidem, sed ius suum omiserit, populo bona deferuntur ex lege Iulia caducaria (*cf.* reg. 28, 11 dig. 38, 6, 1, 1 MOD. dig. 38, 15, 1 pr.). MARCIAN. dig. 28, 6, 36 pr. potest quis in testamento plures -us heredum facere, puta: 'si ille heres non erit, ille heres esto' et deinceps plures (*cf.* IVLIAN. dig. 28, 5, 37 pr. VLP. dig. 28, 5, 28. 28, 6, 2, 6. 28, 6, 10, 7). VLP. reg. 22, 33 heredes aut instituti dicuntur aut substituti: instituti qui primo -u scripti sunt, substituti qui secundo -u vel sequentibus heredes scripti sunt (PAVL. sent. 3, 4^{b}, 4 MOD dig. 28, 6, 1 pr.). *loci selecti*: IVLIAN. dig. 28, 6, 25 duos -us (VLP. dig. 28, 2, 3, 4. 5. 28, 6, 10, 7). dig. 38, 2, 20, 4 primo -u heredem instituit ([AFRIC. dig. 28, 2, 14, 1 VLP. dig. 25, 4, 1, 14. 38, 2, 12, 6]. AFRIC. dig. 28, 2, 14 pr. primo -u scriptos *heredes* [GAIVS inst. 2, 176 SCAEV. dig. 42, 8, 43 VLP. dig. 28, 3, 4. 7. 37, 4, 8, 1. 4. 37, 11, 2, 4. 38, 2, 12, 6 si patroni filius priore -u sit heres scriptus]. AFRIC. dig. 28, 2, 14 pr. a primo -u exheredatus [VLP. dig. 28, 3, 3, 6 *et al.*]. VLP. dig. 28, 2, 3, 5 ut a primo -u filium praeteriret [dig. 28, 3, 5. 37, 4, 8, 5]. 28, 2; 3, 5 perempto primo -u [*cf.* 28, 3, 7 primus -us irritus fiet]. 28, 3, 3, 6 primus -us valet, secundus ruptus est [*cf.* 28, 3, 5]. 32, 1, 9 primo -u ei succedere potuit. 37, 5, 10, 2 siquidem aliquis ex primo -u vivit). IVLIAN. dig. 38, 2, 20, 4 ad secundum -um hereditatis pertinet (AFRIC. dig. 28, 2, 14 pr. a primo -u exheredatus, a secundo praeteritus; *ibidem*: secundum -um vitiari placet. 28, 2, 14, 1 filius secundo -u exheredatus [VLP. dig. 28, 3, 5 a secundo. 37, 4, 8, 4]. GAIVS inst. 2, 154 secundo vel etiam ulteriore -u. 3, 27 agnatos ... capite deminutos non secundo -u post suos heredes vocat, id est non eo -u vocat, quo per legem vocarentur, si capite deminuti non essent, sed tertio proximitatis nomine. VLP. dig. 15, 1, 3, 1 secundo tertiove -u substitutus [COD. Iust. 6, 27, 4 pr. PAVL. dig. 31, 87, 2 duos -us substitutionis. VLP. dig. 28, 3, 4 secundo -u scripti. 37, 5, 12 instituti]. VLP. dig. 37, 4, 8, 4 hereditas in secundo -u versatur, non in primo [*cf.* 37, 5, 10, 2 neque ex primo -u neque ex secundo]. 28, 3, 5 sequentem -um [MARCIAN. dig. 29, 5, 15 PAPIN. dig. 38, 2, 42, 24 VLP. dig. 28, 5, 4, 2. 32, 1, 9. 37, 11, 2, 4. 38, 2, 12, 6]). SVET. Aug. 101, 2 *heredes instituit primos ..., secundos ...,* tertio -u propinquos amicosque compluris (TAC. ann. 1, 8 primores civitatis scripserat [IVLIAN. dig. 28, 6, 30 AFRIC. dig. 28, 2, 14 pr. VLP. dig. 29, 2, 69]. IVLIAN. dig. 28, 6, 30 coloniam ... substituit. MARCELL. dig. 28, 5, 54 *hos* heredes instituere. *cf. et* POMPON. dig. 38, 8, 5 -u cognatorum ... vocantur [COD. Theod. 9, 42, 9, 3. 6, 24, 11 agnatorum]). INST. Iust. 3, 9, 5 sublata ... quinta bonorum possessione in -um eius sextam antea bonorum possessionem reduximus. QVINT. decl. 249 p. 24, 11 matrimoniis ... contineri ... -um hereditatum (*cf.* COD. Theod. 12, 1, 49 legitimae successionis [VAL. CEM. hom. 4, 6 p. 705^{A}. INST. Iust. 3, 1, 15 -um et ordinem successionis. COD. Theod. 14, 17, 9 successionum]). TAC. Germ. 20 proximus (COD. Theod. 3, 7, 1, 2 *et passim*). PLIN. paneg. 39, 5 remotus ... iamque deficientis affinitatis -us. LABEO dig. 28, 7, 20, 2 quo -u ... heres institutus sit (POMPON. dig. 28, 6, 13 VLP. dig. 40, 7, 2, 4). IAVOL. dig. 35, 1, 39 pr. ad eum ... -um (VLP. dig. 37, 9, 1, 7). POMPON. dig. 37, 1, 9 plures -us ... possessionis admittendae (GAIVS inst. 2, 174. 176. 3, 33 *et al.*). GAIVS inst. 2, 133 filius -u praecedit (3, 15 dig. 28, 3, 13). inst. 3, 28 eodem -u .. vocari (3, 30. 31. PAPIN. dig. 31, 67, 2 eodem vel dispari. PAVL. sent. 4, 8, 17 COD. Theod. 9, 42, 9, 3. 6, 24, 4, 1 in eodem -u; *cf. et* PAPIN. dig. 31, 69, 3 si non sit eiusdem -us [31, 77, 29 COD. Theod. 3, 5, 6 pr.]. PAVL. dig. 28, 6, 43, 2 ab eo -u [VLP. dig. 37, 4, 8, 13 si eo -u heres scriptus sit, *et al.*]). SCAEV. dig. 28, 6, 48, 1 utrum unus -us sit an duo. VLP. dig. 28, 2, 3, 2 erit a toto -u summotus (28, 2, 3, 5 ab utroque). 28, 3, 3, 2 inter -us exheredari possunt. 28, 3, 4 -u ... rupto et infirmato (*cf.* 28, 3, 3, 6. 28, 3, 5). 28, 3, 6, 3 si -us ille valeat (*cf. supra l. 29 et* VLP. dig. 28, 3, 3, 6 PAVL. dig. 28, 6, 43, 2). 40, 4, 2 alio -u. COD. Theod. 3, 5, 2, 4 ex reliquis -bus. 12, 1, 107 testamento -uve successerit. COD. Iust. 3, 2, 3^{b} vocari secundum -us sui praerogativam (6, 58, 14, 4). INSCR. Dessau 8299 ex -u hereditario (CORP. XIV 523. suppl. Ost. 4862 ex -us (*sic*) hereditar(io). VI 13267 ex grado hereditar. XV 1357 per -u hereditario). CORP. XIV 1620 ad quem per ⟨grad⟩us possessionum ius ⟨huius m⟩onumenti pertinu⟨it⟩.

Ⓘⓘ *de maiore et minore potestate quae datur certis personis iure et lege*: GAIVS inst. 1, 170 eum qui ... secundum -um in ea tutela habuerit (INST. Iust. 3, 2, 7 cum in onere ... tutelarum et primo -u deficiente sequens succedit). PAPIN. dig. 36, 1, 59, 2 propter -us fideicommissi praescriptos. VLP. dig. 40, 9, 30, 4 *patroni*, si sint eiusdem -us. *hinc etiam de praescriptis*: GREG. M. epist. 2, 50

[*Knoche*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

excommunicatio quae tamen interposita condicione -u secundo vel tertio iam, ut ita dicam, ex necessitate subiuncta est.

δ in sermone grammaticorum: (I) *de -bus comparationis*: GRAMM. suppl. 231, 21 -us i. ascensiones. 76, 29 idcirco comparationis tertius -us est positivus, quoniam graditur ex eo in comparativum; nam et in scala -us dicitur etiam infimus, ex quo ascenditur super alios -us (*cf.* 80, 22 comparativus autem -us velut quaedam medietas scalaris et positivo altior et superlativo humilior est). CHAR. gramm. p. 144, 1 B. de -bus comparationis sive conlationis: comparationum sunt ordines duo, secundus et tertius. dividuntur autem singuli in tres -us, et est primus absolutus, quem et primitivum dixerunt, secundus comparativus, tertius superlativus (-us *comparationis*: DON. gramm. IV 374, 15. 386, 28. 539, 24. DIOM. gramm. I 324, 16 *et passim.* ISID. orig. 1, 7, 27 *comparationis* -us tres sunt: positivus *eqs.* -us *collationis*: EXC. BOB. gramm. I 536, 18 PROB. gramm. IV 153, 26 *et al.*). CLEDON. gramm. V 38, 31 quattuor sunt -us *comparationis, sc. absolutus, comparativus, praelativus, superlativus* (*similia praebet* POMP. gramm. V 151, 18). *de singulis -bus comparationis*: PRISC. gramm. II 374, 7 positivus -us dicitur, qui absolutus per se ponitur non egens alterius coniunctione ([GRAMM. suppl. 76, 23. 27]. *cf.* PROB. gramm. IV 151, 20 SERV. gramm. IV 415, 28 [GRAMM. suppl. 154, 30]. *et passim.* EXC. Bob. gramm. I 550, 32 absolutus, quem primitivum dixerunt [VLT. SYLL. gramm. IV 248, 34 absolutus -us, quem alii positivum vocant. 249, 7. primitivus: *supra l. 12. 23*]. EXPLAN. in Don. gramm. IV 539, 24 primus tantum -us invenitur [suppl. 40, 2. 55, 4. 71, 1]). DON. gramm. IV 374, 17 comparativus -us generis est semper communis ([PS. ASPER gramm. suppl. 39, 10. 12. 40, 4. 55, 2 *al.*]. DON. gramm. IV 492, 9 comparativus -us tribus casibus iungitur [*cf.* GRAMM. suppl. 77, 35. 172, 4]. *v. et* DON. gramm. IV 374, 22 pro secundo -u [CONSENT. gramm. V 342, 11]). GRAMM. suppl. 80, 12 superlativus -us (222, 20 SERV. Aen. 1, 96 CLAVD. DON. Aen. 6, 478. 12, 142 *et al.*). GRAMM. V 517, 36 adverbio accidunt significatio figura -us. *notanda: singularis pro plurali*: GRAMM. suppl. 76, 23 *positivus* primus ponitur in conparationis -u. *in imagine*: HIER. hom. Orig. in Ezech. 10, 2 p. 419, 17 *comparantur Sodoma Samaria Hierusalem*: tertio . . . -u hoc dicitur ad Hierusalem (*cf. supra*: in comparatione . . . minima).

(II) *ad exemplum comparationis de -bus deminutivorum, frequentativorum, numeralium, eorumque verborum quae sequuntur analogiam: de deminutivis*: CONSENT. gramm. V 346, 27 plerumque diminutiva nomina genus quod in prima positione, id est in absoluto -u, obtinent in diminutione non servant, ut ecce positivo -u hoc scutum dicis, si diminuas scutella facis. VARRO ling. 9, 74 ubi magnitudo animadvertenda sit in unoquoque -u (*sc. deminutionis*), ut est cista cistula cistella, et canis catulus catellus. DIOM. gramm. I 325, 27 *deminutivorum* tres sunt -us (DON. gramm. IV 373, 15 CONSENT. gramm. V 340 25 *sq.*). *de frequentativis*: DON. gramm. IV 382, 5 frequentativa saepe in tres -us ducunt verbum, ut curro, curso, cursito, saepe in duos tantum, ut volo, volito (*cf.* MACR. gramm. V 626, 2. 651, 14). *de numeralibus*: VARRO ling. 9, 86 numeri antiqui habent analogias, quod omnibus est una [non] novenaria regula, duo actus, tres -us, sex decuriae, qua⟨e⟩ omnia similiter inter se respondent. 9, 87 -us singularis est in utroque actu ab uno ad novem, denarius -us ⟨a⟩ decem ad nonaginta, centenarius a centum ⟨ad⟩ nongenta. ita tribus bus sex decuriae fiunt, tres miliariae, tres minores. *de eis verbis quae sequuntur analogiam*: VARRO ling. 10, 83 in quibus debeat quaeri analogia, fere totidem -us debent esse coniuncti (*syn.* 10, 79 genera). 10, 83 sq. de primo -u, quod natura subest et multitudinis et singularis, didicimus 'hi asses, hosce asses, hic as, hunc assem' . . . secundo -u, si est natura neque est usus, id genus ut sit discriminandum.

(III) *de flexione et declinatione*: DIOM. gramm. I 301, 32 casus sunt -us quidam declinationis (MAR. VICTORIN. gramm. VI 189, 16 AVDAX gramm. VII 341, 15). AVG. gramm. V 551, 25 praeteriti -us sunt tres: imperfectus . . . perfectus . . . plusquamperfectus. 551, 27 futuri -us sunt duo: perfectus . . . plusquamperfectus. *cf et* CIC. part. 4, 12 aut temporum servantur -us aut generum distributiones (QVINT. inst. 5, 10, 46 isdem temporum -bus defensor utetur). TERT. apol. 20, 5 quid delinquimus . . . futuro quoque credentes, qui iam didicimus illi per duos -us credere, *i. per tempora praesentia et praeterita.* (IV) *syllabarum -us*: MACR. exc. gramm. V 602, 21 numquam accentus in huiusmodi verbis (*ut réferó*) apud *Graecos* in tertium -um syllabarum recedit.

III ***certa pars epipedi*** *(plani) aut sphaerae, lineis inclusa* (*v. p. 2150, 80*): **A** *generalia*: NVX 83 *trianguli figura*, ubi distincta est -bus (*per lineas parallelas; de ludo, cf. Marquardt-Mau, Privatl. p. 840*). *in astronomia et mathematica: tam certa pars orbis, lineis inclusa, quam spatium, quod inter istas lineas interest*: MANIL. 1, 581 quattuor . . . -bus sua fila reducit (*tertius circulus, cf.* 575) ab aestu (*i. 'puncto solstitiali', Housman; cf.* GEM. 58, 25 ὁ δὲ ἰσημερινὸς ἀφ' ἑκατέρου τῶν τροπικῶν ἑξηκοστὰ τέσσαρα). 2, 770 per partes ducenda fides et singula rerum sunt -bus tradenda suis (*i. eis partibus zodiaci, ad quas singulae res pertinent*). 3, 120 quintus coniugio -us est, *i. quinta pars eius circuli in* XII *partes partiti, quo continentur athla sive sortes.* 3, 268 *luces tenebrae* -bus (*i. spatiis*) per sidera certis impulsae (*cf.* FIRM. math. 8, 3, 5 neque enim certo ordine et certo -u haec duodecim signa collocata sunt. BOETH. arithm. 2, 25 p. 114, 5 per inaequales spatiorum -us). VITR. 9, 1, 5 *stellae* ut per -uum ascensionem percurrentes . . . pervagantur (*cf. et* 9, 8, 14). FIRM. math. 6, 11, 12 *stella Martis* recto partium -u pergens. *nota: nullo loco 'gradus' pro* CCCLX*ma parte circuli adhiberi videtur, quam notionem H. Dressel (Lexikal. Bemerkgg. zu Firmicus Maternus, Zwickau 1882 p. 27) apud* FIRM. math. 2, 32, 31 *extare censet: sed verba quae affert spuria sunt.* **B** *notione speciali: de -bus solarii*: VVLG. IV reg. 20, 9 vis ut ascendat umbra decem lineis an ut revertatur totidem -bus? (מַעֲלוֹת; *ibid.* 10. 11 Is. 38, 8 HIER. in Is. 38, 4 p. 469; *vocabula hebraica, item graeca* [βαθμοί], *vix pertinent ad lineas solarii, sed, ut videtur, ad gradus corporeos, cf. Schiaparelli, Astronomie im A. T., 1904 p. 87 sqq.*).

iuncturae selectae (*ad* **II** *et* **III**): *verbales*: **-um (-us)**: adipisci: *p. 2152, 24. 2153, 10.* adire: *p. 2150, 5.* adstruere: *p. 2149, 32.* amittere: *p. 2153, 43.* ascendere: CIC. Mur. 55. *p. 2149, 8. 81. 2152, 35. et passim.* attingere: *p. 2157, 67.* capere: PAVL. NOL. carm. 15, 109. collocare: *p. 2148, 83.* complere: CIC. Phil. 5, 18. Att. 4, 1, 5 -us templorum ab infima plebe conpleti erant. coniungere: *p. 2161, 58.* consequi: CYPR. epist. 31, 2 p. 558, 21. constituere: *p. 2148, 81. 2158, 78 et al.* convellere: *p. 2148, 69.* cupere: COD. Theod. 6, 26, 6. custodire: *p. 2158, 15.* dare: *p. 2150, 75. 2158, 38.* distinguere: *p. 2152, 20.* dividere: *p. 2156, 1.* effodere: *p. 2151, 3.* escendere: *p. 2154, 53.* evadere: VERG. Aen. 4, 685 SIL. 8, 154. exterere: *p. 2149, 25.* fabricare: *p. 2156, 54.* facere: *p. 2149, 71. 2150, 3. 9. 31. et passim.* figere: *p. 2158, 62.* formare: *p. 2150, 20.* habere: *p. 2149, 47. 72. 2152, 20. 37. et passim.* incidere: *p. 2150, 15.* infirmare: *p. 2160, 70.* interserere: *p. 2157, 2.* observare: *p. 2157, 71.* obtinere: *p. 2152, 39. 75.* occupare: *p. 2154, 78.* perferre: *p. 2153, 4.* ponere: VITR. 10, 13, 3 his tunc primis -bus positis ad id genus machinationis. *v. et p. 2156, 20.* reficere: *p. 2148, 73.* reparare: *p. 2150, 28.* respuere: *p. 2158, 13.* retentare: EPIST. pontif. Migne 20 p. 498A. revellere: CIC. Pis. 23. rumpere: *p. 2160, 29. 70.* servare: *p. 2152, 33. 2158, 14.* solvere: *p. 2154, 32.* statuere: *p. 2158, 22.* struere: *p. 2151, 53. 68.* substernere: *p. 2149, 84. 2151, 59.* tangere: *p. 2158, 59.* tenere: *p. 2150, 65. 2152, 35. 2154, 15 et al.* tollere: *p. 2150, 14, et* CIC. Sest. 34. **u (-bus)**: accedere: *p. 2157, 13.* adire: *p. 2149, 79.* antecedere: SEN. clem. 1, 18, 2 *et p. 2153, 50.* ascendere: *p. 2149, 22. 61. 2150, 21. 2151, 21. 32. 35. et passim.* conscendere: *p. 2157, 3. 31 et* AVG. serm. 108, 3. degenerare: *p. 2153, 17.* -u deicere: *p. 2153, 39.* delabi: *p. 2149, 34.* descendere: *p. 2158, 24. 2159, 71.* dividere: *p. 2157, 78.* ducere: *p. 2153, 12 et al.* escendere: *p. 2151, 23 et* GELL. 10, 15, 29. esse aliquo -u: *p. 2152, 62. 2154, 40. 2159, 56* (*cf.* eiusdem -us: *p. 2154, 25. 2159, 59. 2160, 84*). expellere -u: TERT. adv. Marc. 1, 13 p. 306, 16. fluctuare -u: *p. 2151, 78.* haerere: *p. 2149, 44.* inflectere: *p. 2151, 78.* insistere: *p. 2149, 77.* pellere -u: *p. 2149, 14. 2153, 40.* perducere: ENNOD. epist. 7, 7 p. 177, 11. pervenire: *p. 2151, 33. 2155, 12 et al.* privari -u: *p. 2154, 7.* progredi: *p. 2157, 7.* scandere: *p. 2156, 66. 72.* surgere: *p. 2148, 75. 2158, 27.* se tollere: *p. 2148, 76.* venire -bus: *p. 2157, 83.* venire eodem -u: *p. 2154, 22; cf. et p. 2159, 56.* **per praepos.:** ad eum -um promotus: *p. 2153, 44.* de -u: deicere: *p. 2153, 72. 2154, 5 et* COMM. instr. 2, 7, 9. demovere: *p. 2153, 37.* proicere: *p. 2153, 78.* tollere: *p. 2154, 51.* in -us (-um): aestuare: *p. 2153, 8.* comere: *p. 2151, 74.* erigere: *p. 2149, 60.* formare: *p. 2151, 74.* frangere: *p. 2151, 73.* restituere: *p. 2153, 16.* revocare in pristinum -um: *p. 2153, 15.* in -u (-bus): collocare: *p. 2152, 34. 80.* consistere: RVFIN. Orig. princ. 1, 3, 8. constituere: *p. 2154, 36.* ponere: *p. 2154, 49 et al.* sedere in -bus: *p. 2150, 39 et passim.* stare in -u: *p. 2151, 51. 2157, 25. et saepius.* se tenere: *p. 2152, 60.* per -us (*saepe i. q. gradatim, cf. p. 2157, 52. 54. 2158, 28 et al.*): accedere: *p. 2156, 37.* ascendere: *p. 2149, 26. 35.* augere: *p. 2158, 35.* complecti: OV. met. 2, 354. conscendere: *p. 2156, 59 et* ENNOD. opusc. 4, 23 p. 388, 19. crescere: SEN. nat. 4, 2, 25 *de Nilo flumine* (*cf.* IVL. HON. cosmogr. A 45). currere: HIL. c. Const. 23 per -us praecipites. decidere: *p. 2150, 7.* deducere: *p. 2151, 76.* deicere: LIV. 1, 48, 3. descendere: *p. 2148, 67.* ducere: *p. 2151, 27. 2156, 21 et al.* emori: *p. 2157, 52.* evehi: CORP. VI 1730 (= Dessau 1277). extollere: *p. 2152, 68. 2158, 29.* fluere: *p. 2150, 51.* infringere: *p. 2157, 56.* ire: *p. 2148, 79. 2150, 49. 2153, 1. et saepius.* labi: *p. 2148, 80.* perducere: *p. 2158, 28.* pervagari: *p. 2162, 6.* procedere: *p. 2158, 62.* producere: *p. 2152, 83.* provehi: *p. 2156, 74 et* VAL. MAX. 8, 5, 1. ruere: MART. 11, 82, 4. scandere: *p. 2148, 65.* succedere: *p. 2156, 38 et* VAL. CEM. hom. 20, 5 p. 755C. succurrere: SCRIB. LARG. praef. p. 3, 11 quasi per -us quosdam medicina laborantibus succurrit (*sc. ratione ciborum, medicamentis, secando urendoque*). tendere: *p. 2152, 69.* trahere: ENNOD. opusc. 2, 20 p. 293, 25. venire: *p. 2157, 51. 54.* super: ascendere super -us: *p. 2148, 66. 2161, 7.* stare super -um: *p. 2150, 76.* surgere: *p. 2150, 79.*

epitheta: absolutus: *p. 2161, 11. 23.* aeternus: COD. Theod. 8, 7,

[*Kuntze*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

10 *et p. 2151, 51. 2154, 68.* alti -us: VERG. Aen. 4, 685 OV. Ib. 485. *cf. et p. 2150, 6. 44. 55. 2152, 13. et saepius.* amplus: *p. 2152, 16. 74 et al.* antecedens: MARCELL. dig. 23, 2, 49. artissimus: *p. 2159, 51.* bonus: *p. 2151, 56 et al.* (melior: COD. Iust. 1, 27, 2, 9[B] *et al.*). caelestes -us: *p. 2156, 54.* celsus: SIL. 8, 154 COD. Theod. 7, 3, 19 *et al.* centenarius: *p. 2161, 55.* certus: *p. 2162, 4.* NOVELL. Iust. 36 rubr. usque ad certum -um. civilis: *p. 2152, 84.* comparativus: *p. 2161, 27 et al.* confragosi -us: *p. 2150, 7.* connexi: *p. 2158, 7.* consequentes: *p. 2151, 76.* conserti: *p. 2158, 7.* consularis: *p. 2152, 81.* contiguus: *p. 2155, 40.* denarius: *p. 2161, 54.* dispertitus: AVSON. 411, 49. divinus: *p. 2154, 10.* durus: *p. 2156, 19.* eburneus: *p. 2149, 16. 50.* ecclesiasticus: POMER. 2, 7, 2 PELAG. in I Cor. 19 p. 760[D] CONC. Aurel. a. 511 p. 7, 14 CONC. Matiscon. a. 585 p. 170, 26. episcopalis: *p. 2153, 73.* equester: *p. 2152, 59.* evangelicus: *p. 2156, 84.* excelsus: *p. 2152, 39. 2154, 52 et al.* extremus: *p. 2153, 41 et al.* facilior: *p. 2151, 45.* felix: TERT. patient. 13 p. 20, 19. gemitorii -us: *p. 2149, 77.* gemonii: *p. 2151, 31.* hereditarius: *p. 2160, 75.* honestus: *p. 2152, 22.* imperfectus: *p. 2161, 66.* imus: *p. 2150, 8. 2154, 51.* inaequales -us: *p. 2162, 5.* inferior: *p. 2149, 59 (?). 2153, 34. 2154, 50. 2155, 34. 2156, 48. et passim.* infimus: *p. 2148, 66. 2161, 6. et passim.* inpressi: *p. 2149, 24.* interior: *p. 2149, 59 (?).* leviticus: *p. 2153, 75.* ligneus: *p. 2150, 77.* longinquus: *p. 2159, 70.* longi -us: MART. 11, 82, 4 (longior -us: *p. 2159, 68*). magnus: *p. 2151, 63* (maior: *p. 2152, 43 et al.*). medius: *p. 2158, 56.* militaris: *p. 2152, 84.* minor: HIER. hom. Orig. in Ier. 7 p. 809. mollis: *p. 2157, 52.* mollitus: *p. 2157, 54.* naturalis: *p. 2156, 45.* novissimus: *p. 2158, 62.* occulti -us: *p. 2158, 57.* ordinaris: *p. 2154, 2.* par: *p. 2152, 54. 68 et al.* perfectus: RVFIN. Orig. princ. 1, 3, 8 in summo perfectoque constiterunt -u; *v. et p. 2161, 66. 67.* Persicus: *p. 2156, 68.* plusquamperfectus: *p. 2161, 66. 67.* pontificalis: AVG. epist. 82, 23. positivus: *p. 2161, 19.* potior: AMM. 20, 5, 7 COD. Theod. 7, 3, 1 GREG. M. epist. 5, 16. praeceps: HIL. c. Const. 23. praelativus: *p. 2161, 18.* primitivus: *p. 2161, 24.* principalis: TERT. carn. 21 p. 460, 15 Oe. VLP. dig. 45, 1, 75, 2. prior: *p. 2159, 58. 2160, 25.* pristinus: *p. 2152, 41. 2153, 15 et al.* propinqui -us: *p. 2150, 37. 2159, 40.* propior: *p. 2152, 46 et al.* proximus: *p. 2157, 54. 2160, 56* (-ior: *p. 2159, 49*). rectus: *p. 2162, 7.* reliqui: *p. 2157, 82. 2160, 72.* robustior: *p. 2156, 18.* sacerdotalis: *p. 2153, 65. 77.* sacri -us: OV. met. 8, 713. sapientalis: *p. 2155, 47.* senatorius: *p. 2152, 58.* sequens: *p. 2159, 62. 2160, 43 et* COD. Theod. 12, 1, 21. singularis: *p. 2161, 53.* singuli: *p. 2150, 64. 2155, 9.* sordidi: SEN. benef. 3, 28, 2. spectabilis: *p. 2154, 16.* splendidus: SEN. benef. 3, 28, 2 COD. Theod. 10, 20, 10 pr. statuti: COD. Theod. 6, 32, 2. sterilis: *p. 2159, 81.* subitarii: *p. 2150, 48.* sublimis: *p. 2154, 19 et al.* succedentes -us: *p. 2153, 5.* summus: *p. 2152, 12. 28. 38. 75. et passim.* superior: *p. 2156, 24. 2159, 78. et passim.* superlativus: *p. 2161, 12. 31.* totus: AVSON. 286, 2. transversus: *p. 2159, 53.* tricliniaris: *p. 2157, 69.* vitalis: *p. 2155, 46.* ulterior: *p. 2153, 70. 2157, 56. 2160, 35.* ultimus: HIER. epist. 41, 3, 2 *et p. 2156, 26.*

accedunt genetivi: -us: adfectionis: CARM. epigr. 1869, 8. adfinitatis: *p. 2160, 57.* honorariae aditionis: COD. Theod. 6, 22, 7, 2. aedilitatis: *p. 2153, 27.* aedis Victoriae: *p. 2148, 72.* aerarii: *p. 2149, 8.* aëris: *p. 2151, 60.* aetatis: *p. 2152, 29. 2155, 82. 2156, 13. et passim.* agendi: *p. 2157, 68.* agnationis: *p. 2159, 44.* agnatorum: *p. 2160, 50.* amicitiae: *p. 2154, 22.* animae: *p. 2155, 45.* annorum: *p. 2156, 22.* argumentorum: *p. 2158, 50.* artium liberalium: PLIN. nat. 35, 77 ut reciperetur pictura in primum -um artium liberalium. ascendentium: *p. 2159, 70.* Atticorum: *p. 2154, 68.* auctoritatis: *p. 2152, 38.* audaciae: VAL. MAX. 9, 15, 2. beneficiorum: VAL. MAX. 7, 1, 1. fraternae benevolentiae: VAL. MAX. 5, 5 pr. bellorum: *p. 2151, 43.* bonitatis: *p. 2154, 82 et* VLP. dig. 45, 1, 75, 2. Castoris: *p. 2148, 69.* chori: *p. 2149, 30.* circi: *p. 2150, 52.* civitatis: *p. 2152, 74. 76.* civitatis David: VVLG. II Esdr. 3, 15. claritatis: *p. 2152, 13.* clericatus: COD. Theod. 16, 2, 36 (*cf.* CONST. Sirm. 10 clericatus honore). clericorum: *p. 2153, 66.* cognationis: *p. 2158, 67 sqq. 2159, 42.* cognatorum: *p. 2158, 80. 2160, 49.* tertiae comitivae: COD. Theod. 6, 26, 17, 1. 11, 16, 14. 13, 3, 19. comparationis: *p. 2161, 5 sqq.* Concordiae: *p. 2148, 70.* coniugii: *p. 2155, 73.* conlationis: *p. 2161, 9. 15.* consanguineorum: *p. 2159, 54.* constantiae: VAL. MAX. 4, 7, 1 AMM. 14, 9, 5. 16, 12, 3. consulatus: *p. 2153, 28.* continentiae: *p. 2155, 73.* contumeliarum: PLIN. paneg. 47, 5. conversionis: AVG. serm. 108, 3. corporum: *p. 2155, 59.* creaturarum: *p. 2155, 37.* crescendi: *p. 2157, 76.* cupiditatis: SEN. dial. 12, 11, 4. curialium: COD. Theod. 8, 11, 1, 1. 12, 1, 49, 1. decemprimatus: COD. Theod. 6, 24, 7. 8. 9. declinationis: *p. 2161, 64.* definitionis: *p. 2157, 73.* descendentium: *p. 2159, 71.* diaconatus: *p. 2153, 78.* dicendi: CIC. Brut. 232. dignationis: CYPR. epist. 31, 2 p. 558, 21. dignitatis (-um): *p. 2152, 15. 77. 2154, 14.* CALL. dig. 50, 4, 14 pr FIRM. math. 3, 6, 10. 6, 16, 2 COD. Theod. 6, 4, 18. 6, 5, 1 dignitatum. 8, 1, 10 CASSIOD. var. 4, 25 *et al.* consularis dignitatis: *p. 2152, 77.* diminutivorum: *p. 2161, 46.* disciplinarum: *p. 2156, 66 et al.* discipulorum: MVTIAN. Chrysost. hom. 9, 1. dispositionis: HIL. trin. 7, 16. distributionis: *p. 2157, 73.* divitum: *p. 2149, 12.* domus: TAC. hist. 1, 29. elementorum: *p. 2155, 60.* eloquentiae: *p. 2152, 39.* episcopatus: *p. 2153, 72.* equitum: *p. 2150, 29.* exedrae: *p. 2149, 30.* explanandi: *p. 2157, 63.* facundiae: *p. 2154, 71.* fati: *p. 2154, 60.* felicitatis: *p. 2154, 54.* fideicommissi: *p. 2160, 83.* filii: *p. 2152, 37.* fortunae: *p. 2152, 21. 2154, 49.* generationis: *p. 2159, 39.* generis: *p. 2159, 35 et* PAVL. sent. 2, 28, 2. gloriae (-arum): *p. 2151, 21. 32. 2154, 17 et al.* gratiae: *p. 2152, 18.* habitationum: *p. 2150, 64.* hereditatis: *p. 2160, 31. 53.* heredum: *p. 2160, 14.* honoris: *p. 2152, 27. 2153, 22.* honorum: *p. 2152, 30. 67 et al.* humilitatis: *p. 2155, 14.* illustratus: COD. Iust. 3, 1, 13, 8. imperii: *p. 2152, 77. 2153, 24 et al.* indulgentiae: ZACCH. 2, 18 p. 1142[B]. 1144[A]. iniuriae: CIC. Verr. II 3, 220. insolentiae: VAL. MAX. 9, 5 ext. 1. iustitiae: PANEG. 10 (4), 15, 3 VAL. CEM. hom. 7, 1. laborum: *p. 2156, 68.* laterculensis: COD. Iust. 12, 19, 15, 1. 4. lectoris: *p. 2153, 74.* levitarum: *p. 2150, 79.* liberorum: *p. 2159, 7. 17.* loci: *p. 2153, 49.* magistratuum: CIC. Brut. 281. maiestatis: *p. 2158, 10.* mali: *p. 2151, 53. 2154, 53.* martyrii: CHROM. beat. 9 p. 327[C]. memoriarum: *p. 2151, 22.* meritorum: *p. 2151, 33.* militiae: *p. 2153, 41. 54 sqq. et al.* ministrorum: SACR. Greg. 4, 4. misericordiarum: *p. 2155, 11.* moderationis: VAL. MAX. 4, 1, 7. mortis: *p. 2159, 36.* munerum: *p. 2152, 31.* naturae (-arum): *p. 2156, 73. 2158, 19.* necessitudinis: *p. 2159, 29.* nepotum: *p. 2159, 20. 80.* nequitiae: RVFIN. Orig. in gen. 16, 5. numerariorum: COD. Theod. 8, 1, 17. nuncupationis: AVSON. 419, 58. observantiae: ZACCH. 3 pr. 3, 3 p. 1153[C] *al.* officii (-orum): CIC. Quinct. 61 off. 1, 160 GELL. 5, 13, 1 *et p. 2153, 80. 2154, 10.* oratorum: *p. 2154, 66.* ordinariorum: COD. Theod. 8, 4, 16 pr. ordinis: *p. 2152, 52. 2154, 1. 2155, 56.* ornatus: *p. 2158, 54.* ostiorum: *p. 2149, 25.* Palatii: *p. 2149, 13.* parentelae: *p. 2159, 74.* parentium: *p. 2159, 9.* partium: *p. 2162, 7.* villaticae pastionis: VARRO rust. 3, 3, 6. corporalis patientiae: TERT. patient. 13 p. 20, 19. peccatorum: *p. 2154, 65.* perfidiae: *p. 2155, 8.* periculi: SCHOL. Cic. Bob. p. 95, 2 St. perventionis: AVG. civ. 9, 15 p. 388, 33 D. petitionis: CIC. Phil. 5, 47. plateae: *p. 2149, 66.* poenarum: CALL. dig. 48, 19, 28 pr. capitalium poenarum. 48, 19, 28 13 sq. pontificii: ZACCH. 2, 18 p. 1143[A]. possessionum: *p. 2160, 77* (possessionis admittendae: *p. 2160, 61*). potentiae: *p. 2151, 50.* potestatum: AMM. 28, 1, 42. praefecturae: COD. Theod. 10, 32, 67, 2. praeturae: *p. 2153, 26.* presbyterii: RVFIN. hist. 5, 15. Epist. pontif. 333 Migne 20 p. 669[A] presbyterii vel diaconatus (*cf. et* COD. Theod. 12, 1, 49 pr. presbyterorum. LEO M. epist. 1, 5 presbyteratus). profectuum: *p. 2156, 78.* promotionis: *p. 2153, 21. 45.* propinquitatis: AVG. civ. 15, 16 p. 93, 5 D. propositionis: *p. 2158, 60.* provincialium: *p. 2152, 42.* proximorum: COD. Theod. 6, 26, 17 pr. pudicitiae: *p. 2155, 74 et al.* reditus: *p. 2151, 48.* regnantium: *p. 2154, 15.* religionis: PASS. Mar. Iac. 10 p. 59, 6. sanctae Sabinae: *p. 2149, 4.* sacerdotii: *p. 2153, 62.* sacerdotum: *p. 2153, 65.* salutis: *p. 2156, 79.* sanctitatis: POMER. 1, 4, 2 p. 422[C]. sanguinis: *p. 2159, 31.* sapientiae: MAT. Cic. epist. 11, 28, 2. sationis: *p. 2156, 33.* scalarum: *p. 2150, 14. 21* (scalae gallinariae: *p. 2150, 18*). sceleris (-erum): *p. 2154, 79.* secundocerii: COD. Iust. 12, 17, 4. sexus: *p. 2155, 64.* societatis: CIC. off. 1, 53 AVG. civ. 19, 7 p. 366, 5 D. sodalicii: *p. 2154, 46.* soli crudi: *p. 2151, 1.* sonorum: *p. 2158, 24.* sophiae: TERT. orat. 1. spatiorum: *p. 2162, 5.* spectabilium: COD. Theod. 12, 1, 187. spectaculi (-orum): *p. 2149, 28. 43. 46. 48.* speculatorum: COD. Theod. 8, 4, 16 pr. vel ordinariorum. spei: *p. 2157, 55.* stipendiorum: *p. 2153, 51.* successionis: *p. 2160, 54 et al.* syllabarum: *p. 2161, 72.* templi: CIC. Sest. 34 Att. 4, 1 OV. met. 1, 375. 2, 99 STAT. Theb. 2, 257, *et al.* temporis (-um): *p. 2156, 40. 2161, 68.* theatri: *p. 2149, 51.* throni: *p. 2149, 47.* victoriae (-arum): *p. 2151, 28. 51.* viduitatis: *p. 2155, 73.* virginitatis: *p. 2155, 72.* virtutis: *p. 2155, 2.* vitae: *p. 2156, 24. 27. 44* (vitae crescentis: *p. 2156, 17.* vitae spiritualis: AVG. doctr. christ. 3, 17, 25). vitium: *p. 2155, 51.* *genetivus* **-us** (-uum) *pendet ex substantivis*: ascensio -uum: *p. 2162, 6.* ascensus: *p. 2149, 21. 39.* auspicium: *p. 2153, 51.* cacumina: *p. 2150, 43.* canticum -uum: *p. 2157, 17.* crassitudo: *p. 2148, 82.* deiectio -us: *p. 2153, 38.* deminutio: *p. 2153, 39.* dignitas: *p. 2154, 6.* doctrina -uum: *p. 2159, 77.* honor -us: *p. 2152, 32.* librationes -uum: VITR. 9 pr. 7. 8. modus -uum: *p. 2155, 5.* narratio -uum: *p. 2159, 77.* nomen -uum: *p. 2157, 44.* ordo -us: *p. 2154, 2. 2155, 56.* praerogativa -us: *p. 2160, 74.* psalmi -uum: *p. 2157, 31.* retractiones -uum: *p. 2148, 84.* subiectio ceterorum -uum: *p. 2152, 51.* virtutes superiorum -uum: *p. 2156, 81.* *in -u, per -us sim. pendent ex substantivis*: ascensus per -us: *p. 2151, 67.* potestas in -u (*similiaque*): *p. 2154, 34.* regressus ad pristinum -um: *p. 2154, 30.* translatio in alium -um: *p. 2150, 57.*

-us *in* ***metonymia*** *de hominibus usurpatur*: OV. trist. 3, 12, 44 quisquis is est, . . . fieri famae parsque -usque potest. *adde p. 2153, 5. 2154, 70 al.*

nom. propr. Ad -us: *v. Onom.* *Knoche.*

graeg- *v. s.* greg-. **graex** *v. s.* grex.

graf- *v. etiam sub* graph-.

grafio, -ōnis *m.* *vox germanica legis Salicae, cf. nostrum 'Graf'.* *est officialis iudicis vel iudex, cf. Geffcken, Lex Sal. p. 176.* *de formis: per unam* f LEX Sal. *codd. pleriq.* (gara- *cod. 5 H hic illic*), *per* ff *cod. 4 H ubique, al., per* ph *cod. 6 H ubique, 5 H, al.,* gravio *10 H ubique, al.* *nom.* -on: *v. l. 80. acc.* -num: LEX Sal. *cod. 2 H.* GLOSS. V 260, 62 actionarius -on. 619, 46 -o nis (*sic*) [vel] causidicus est ⟨vel⟩ advocatus. **[***lectio dubia*: LEX Sal. 54, 2 si quis sacebarone aut obgrafionem (grafionem, graffionem, gravionem *var. ll.*) occiderit, qui puer regius fuit.**]** LEX Sal. 32 add. 3 si quis ligatum . . . ad graphione tulerit. 45, 2 rogat

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-em, ut accedat. 50, 3 ambulet ad -em loci illius, in cuius pago manet. *ibid.* tu, -o. *ibid.* -o collegat secum septem rachineburgius idoneos. *ibid.* tertia parte -o frito ad se recolligat. 50, 4. 51, 1. 51, 1 add. 2. 53, 2. 4. 6. 54 tit. 54, 1. 4. 56 add. capit. 1, 7 iudici, hoc est comite aut -ne, roget (*sim.* 1, 9).

grăfo, -ōnis *m.* *forma vulgaris vocis q. e.* crabro, *v. vol. IV 1096, 55 sqq.* ORIBAS. eup. 2, 1 C 21 iubat ... ad apium, -um (grafunum *rec. Aa; gr. non resp.*) et vesparum ictus. *Brandt.*

graganica (GLOSS. III 632, 56) *v. Onom.* (*s.* Graecanicus).

gragulus *v.* graculus. **grai-** *v. Onom.*

grallae, -ārum *f.* [*e *grad-la ortum, cf. c.* gradior. *W.*] GLOSS.ᴸ IV Ps. Plac. G 11 ⟨grallis:⟩ perticis, ad quas cruribus colligatis ambulantes grallatores (gravatores *opt. codd.*) dicuntur. NON. p. 115 gralatores (glada-, gladi-, glara- *codd.*) sunt colobathrarii (*v. vol. III 1693, 65*): gralae (gralare, glarale *pars codd.*) enim sunt fustes, quis innituntur. *Marquardt-Mau, Privatl. p. 837 not. 9.* VARRO Men. 323 ut, grallatores (glada- *sim. codd.*) qui (*i. quibus*) gradiuntur, perticae sunt ligna φύσει ἀκίνητα, sed ab homine eo qui in is ⟨s⟩tat agitantur, sic il⟨l⟩i animi nostri sunt -ae (galeae *sim. codd.*), crura ac pedes nostri, φύσει ἀκίνητοι, sed ab animo moventur.

grallātor, -ōris *m.* [*a* grallae. *W.*]. gralator *et sim. per unam* l *v. l. 14. 15. 18. 30. 32.* GLOSS.ᴸ II Philox. GR 71 -es (grull- *cod.*) Πανικὰ φοροῦντες (*cf. Fay, Amer. Journ. Phil. 35, 1914, 259*). PAVL. FEST. Gloss.ᴸ IV p. 217ᵇ (p. 97 M.) -es appellabantur pantomimi qui, ut in saltatione imitarentur Aegipanas, adiectis perticis furculas habentibus atque in his superstantes ob simulationem crurum eius generis, gradiebantur, utique propter difficultatem consistendi. Plautus (*Poen. 530*): *eqs.* VARRO ling. 7, 69 (*prolato versu Plautino, Poen. 530*) gralator a gradu magno dictus. NON. p. 115 *v. supra l. 13.* PLAVT. Poen. 530 vinceretis cervum cursu (cursu cervas *Paul. Fest. l. l. supra l. 25*) vel (et *Paul. F.*) gralatorem (*Varro ling. 7, 69,* gralia- *Paul. Fest.,* glaba- *vel* claba- *vel* clava- *codd. Plaut.*) gradu. VARRO Men. 323 *v. supra l. 17.* ARNOB. nat. 2, 38 quid prodest mundo ... hic esse ... pugiles ... desultores, -es (gall- *cod.*), funiambulos *eqs.*

grallus *v.* graculus.

1. grāma (*immo* gramia), -ae *f.* [*cf. esse videtur c. slavon.* grŭmĕždĭ '*gramiae*', *goth.* grammiþa '*ἰκμάς*', *island.* krammr '*umidus*' (*de nive*). *W.*]. *cf. etiam* cramum. *formae*: glama: *v. suo loco.* gramia: PAVL. FEST. Gloss.ᴸ IV p. 216ᵇ (p 96 M.). gremia: *v. infra l. 49.* GLOSS.ᴸ IV Ps. Plac. G 7 (*v. l. 46*). *testimonia*: PAVL. FEST. *l. l.* (*v. l. 41*) -ae oculorum sunt vitia, quas alii glamas vocant. NON. p. 119 gramiae: pituitae oculorum (*hinc* GLOSS. V 642, 22). GLOSS.ᴸ II Philox. GR 17 grama (*sic*) λήμη (*cf.* GLOSS. Cyrill. 360, 19 λήμη glama). GLOSS.ᴸ IV Ps. Plac. G 7 gramis gremis, quae sunt pituitae oculorum. PLAVT. Curc. 318 gramarum (*Buech., v. Kl. Schriften II 369*; os amarum *codd.*) habeo dentes plenos, lippiunt fauces fame. PLIN. nat. 25, 155 cremnos agrios gremias tollit oculorum. TERT. adv. Val. 24 p. 201, 5 si ... liquor ... omnis de Sophiae fletibus fluxit, sequitur, ut limum ex pituitis et gramis Sophiae constit[u]isse credamus, quae lacrimarum ... sunt faeces, sicut aquarum quod desidet limus est. *cf. etiam gloss medic. in indice Cass. Fel. p. 210 R. s.* λήμη.

deriv. gramians? *v. p. 2034, 32.* grammosus [*forma* gramiosus *nusquam legitur*].

2. grama. *declinatio et notio incertae sunt.* VIRG. gramm. epit. 4 p. 17, 21 *inter artium studia principalia*: poema, rhetoria, -a (*pro* '*grammatica*'?), leporia *eqs. ibid.* p. 19, 11 -a est litteraturae pervidatio, quae quasi quaedam totius lectionis semitula est.

grambas: ἀναστυσια GLOSS.ᴸ II Philox. GR 58. 'gravitas ἀναισθησία' *coni. Scaliger,* crambas ἀναστύσια *Buecheler ap. Goetzium tradita interpretatur, probabilius, ut videtur.* [*qua de re in Glottae tom. XXI p. 133 disputavit Heraeus*]. *H.*

grāmen, -inis *n.* [*cf. esse videtur c. theod.* gras '*gramen*', *v. Sommer, Krit. Erläuterungen p. 60, Walde, Wochenschrift f. kl. Philol. 1915, 792. W.*] *etymologia*: ISID. orig. 17, 9, 104 -n a situ potius dictum, quod plurimorum (*vulg.,* plurimis: *Guelferb. 1*) agrorum sit. unde illud Graeci ἄγρωστιν dicunt: licet omnis herba -n vocetur ab eo, quod germinetur (-et *vg.*). *genus*: GRAMM. V 579, 18 -n generis neutri, ut Virgilius (*Aen. 2, 471*) 'mala -a pastus'. *declinatio*: GRAMM. suppl. 42, 18 sic (*ut* '*nomen*') declinandum est -n, fundamen *eqs.* *significatio*: HIER. in Os. 2, 10 p. 108 ἄγρωστις, quam Latine in '-n' vertimus. PS. APVL. herb. interp. 78, l. 11 H.-S. *herba gramen* a Graecis dicitur agrostis epamelotos, alii aegicon, alii amaxitin, ... Itali -n, alii assefolium, alii viniola (*cf. Ps. Diosc. Vind. 4, 29 p. 192, 10* ἄγρωστις ἢ ἐπαμήλωτος ... *Ῥωμαῖοι γράμεν κτλ. 4, 30 p. 192, 14 καλαμάγρωστις ... Ῥωμαῖοι γράμεν*). CHAR. gramm. p. 43, 20 B. (p. 38 K.) -n ἀγρόστης -is. p. 461, 58 (= DVB. NOM. gramm. IV 583, 37) hoc -n ἄγρωστις βοτάνη. *cf.* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 427, 9 B. herba. pabulum. germen. -n. caespes *al. cf. etiam* GLOSS. I p. 295. NOT. Tir. 105, 66. [*loc. dub. aut corrupt*: OV. met. 14, 44, *ubi rectius* Hecateia carmina (Hecateia -a: *pars codd.*). MANIL. 5, 260, *ubi* in germine *M, Wageningen al.,* in gramine *LG, Housman.* CALP. ecl. 5, 19 vernanti germine (*ita Burm.*; gramine *codd.*). PLIN. nat. 9, 141 rubens granum (grami *libri vet.*).] *vox poetis adamata. legitur post* CATONEM (agr. 151, 2) *inde a* LVCR. *et* VERG. (gramineus *tantum* CIC.). [*sard.* ramene, *hisp.* grama. *M.-L.*]

I *i. q.* πόα, *graminis calamus s. graminis herba; interdum numeratur in herbis inutilibus agro infestis* (*infra l. 10. 26/27. 59/60. 62/63 al.*): **A** *singulae herbae s. singuli calami*: **1** *fere non nisi pluraliter*: CATO agr. 151, 2 depurgato *terram* ab herba -busque (COLVM. 4, 4, 5 omnes ... herbas et praecipue -a exstirpare). LVCR. 2, 660 tondentes -a ... pecudes (CVLEX 50 tenero viridantia -a morsu. AVIEN. Arat. 1837 ore. CYPR. GALL. gen. 1250 pubentia -a. *cf. infra l. 57.* NEMES. ecl. 1, 6 detondent). VERG. ecl. 10, 29 nec -a rivis ... saturantur. georg. 1, 56 *v. p. 2167, 34.* 3, 174 *equis* -a ... carpes *pro pabulo* (OV. trist. 4, 8, 20 in pratis -a carpit equus. SIL. 7, 299 MART. 3, 65, 4. AVIEN. Arat. 1758 -a ... seme[n]sa ... anser. *v. etiam infra l. 53.* CALP. ecl. 5, 8 decerpere. NEMES. ecl. 1, 34). georg. 3, 325 dum -a canent *pruina* (*cf.* ANTH. 241, 3 vitreaque aspergine lucent -a). Aen. 7, 809 *Camilla* vel intactae segetis per summa volaret -a *eqs.* (SIL. 4, 587 prensat -a summa manu). CVLEX 47 velabant -a colles. AETNA 355 arida sorbet *Aetna* -a (GLOSS. IV 521, 36 *al.*). HOR. carm. 4, 7, 1 redeunt iam -a campis. PROP. 4, 2, 26 nostrā -a secta manu. OV. met. 2, 407 dat terrae -a *Iuppiter,* frondes arboribus. 9, 656 Byblis ... umectat lacrimarum -a rivo. trist. 5, 1, 32 mollia quot Martis -a campus habet. 5, 4, 10 nec frondem in silvis nec aperto mollia prato -a. Pont. 4, 14, 13 -a cultus ager *odit.* SEN. nat. 3, 27, 5 iam nec -a aut pabula laeta aquis *solum* sustinet. COLVM. 1, 6, 22 spinarum vel -um semina. 2, 16, 5 aquarum ... penuria -bus ... est exitio. 2, 17, 6 impetus aquarum ... nudatis ... radicibus -a non patitur coalescere. 6, 10, 1 -a concisa. 9, 1, 5. LVCAN. 6, 81 exhaustae praebenda ad -a terrae. 9, 182 depastis summittere -a campis. PETRON. 131, 8 circum -a ... ac molles violas. CALP. ecl. 2, 46 primo ... recidere -a morsu (*cf.* 5, 6 concidere). 4, 129 ter pede lenta ferire -a. 6, 51 *equus* -a ... libavit dentibus. SIL. 13, 4 laedens ... -a. STAT. Theb. 4, 257 tenero signantem -a passu. 5, 527 si quid viridantia sudent -a. 10, 99 nova marcent -a. NEMES. ecl. 2, 29 nulla ... tetigerunt -a vaccae. ARNOB. nat. 2, 22 p. 66, 16 herbae aut -a. PALLAD. 4, 7, 1 -um radices ... exstirpandae sunt. AVIEN. orb. terr. 998 laetis adsurgunt -a campis. 1124 ver habuere suum nova -a. AVSON. 361, 7 vidi concretas per -a flexa pruinas. AMM. 25, 8, 7 cum ne -a quidem invenirentur. CLAVD. DON. Aen. 9, 353 equi ... non errarent per -a. VVLG. deut. 32, 2 quasi stillae super -a. CLAVD. rapt. Pros. 2 pr. 12 aequali tendit per -a passu. DRAC. Romul. 5, 312 -a non tangunt, feriunt sed fulmina quercus. **2** *singularis collective*: VERG. ecl. 5, 26 *bos* -is attigit herbam (OV. met. 10, 87 -is herbae. LIV. 1, 24, 5. CLAVD. 26, 147 Itali per -is herbas ... sonipes ... cucurrit). georg. 2, 219 suo semper viridi se -e vestit *terra* (OV. fast. 1, 402 -e vestitis accubuere toris. COLVM. 2, 2, 8 *v. infra l. 63.* 8, 15, 5 -e ripae vestiantur. PALLAD. 6, 3, 1 *ager* silvis aut -e ... vestitus. CLAVD. rapt. Pros. 3, 231 aeterno vestitos -e colles [*dub.* SEPT. SER. carm. frg. *Wissowa, N. Jbb. 1918, 449* insula ... -e vestita. *cf. Teuffel, Röm. Lit.*⁶ *§ 353, 5*]. *cf.* PETRON. 127, 8 terram vario -e indutam). Aen. 9, 351 carpere -n equos (OV. met. 1, 299. fast. 4, 397 *primi mortales* carpebant vivax e caespite -n. *cf. l. 14 et 80*). HOR. carm. 1, 15, 30 cervus ... -is immemor. OV. am. 2, 6, 50 udaque perpetuo -e terra *Elysii* viret (HIER. epist. 3, 4, 4 nullo ... -e). ars 3, 249 turpis sine -e campus. rem. 178 tondentes fertile -n oves (*cf. supra l. 11*). met. 4, 215 ambrosiam pro -e habent *Solis equi.* 5, 486 lolium tribulique fatigant triticeas messes et inexpugnabile -n. 14, 646 desectum poterat -n versasse (*vg*, versare *optimi*) videri (*cf.* PROP. 4, 2, 26). 15, 84 pecudes armentaque -e vivunt. Pont. 4, 8, 41 agna ... -e pasta Falisco. trist. 5, 12, 24 nil nisi cum spinis -n habebit ager. COLVM. 2, 2, 8 locus iunco ... et -e vestitus (2, 2, 13 iunci et -is pernicies repastinatio est). 2, 2, 20. 6, 30, 5 viride -n (*sc. desectum*), tum vetus faenum. 8, 5, 12 *v. p. 2167, 20.* 10, 9 natura soli, quae -e laeto parturit. 10, 379 gelidas per -is umbras. 10, 390 coluber nodoso -e tectus. LVCAN. 4, 412 spoliabat -e campum miles. 9, 976 in alto -e ponebat gressus. CALP. ecl. 2, 32 mihi Flora comas pallenti (*sc. desecto,* parienti *codd., corr. Rooy*) -e pingit. 5, 55 matutinae lucent in -e (germine *N*) guttae. PLIN. nat. 1, 24, 118 -n XVII. 24, 181 decoctum ex vino -n. 27, 91. 30, 125 inveniuntur et ⌊in -e⌋ (*desunt in T, H*) vermiculi. STAT. Theb. 4, 99 si quis per -n hianti *angui* obvius. 4, 787 in ... alto -e. 10, 319 -n gentile metentes ... terrebat equos. QVINT. inst. 8 pr. 23 *ficta atque composita* sensus obumbrant et velut laeto -e sata strangulant (*inde* HIER. epist. 57, 6, 1). IVV. 12, 40 generosi -is ipsum infecit natura pecus. APVL. met. 10, 29 pabulum laetissimi -is ... libens adfectabam. ITALA deut. 32, 2 (Lugd.) descendant ... verba mea sicut imber super -n (ἐπ' ἄγρωστιν). SYMPH. 165 herba fui ... viridi de -e terrae. ANTH. 467, 3 taurus amat -n mutata carpere valle (*cf. supra l. 14. 53*). PALLAD. 1, 5, 1 gleba ... ad tegendam se -is sui crate sufficiens. 1, 5, 2 iuncum, calamum, -n, trifolium. 3, 26, 5 immissi *porci* vineis ... -e persecuto diligentiam fossoris imitantur. 6, 3, 3 iuncus et -n et filices frequenti aratione vincentur. 8, 1 novellae vites ... effodi

[*Schuster*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

debent et averso -e pulverari. 8, 5 *tit.* de exstirpando -e. 8, 5 *init.* -n ablatum. 8, 5 *extr.* erutum -n exstingui. 12, 13, 4 -is teneri suavitatem. PELAGON. 27 -n, quod in terra nascitur. 204 cibus ei (*equo*) -n erit. 211 pro cibo -n accipiat. CLAVD. DON. Aen. 3, 537. 11, 566. VEG. mulom. 1, 38, 10 -n diligenter (diligentissime *P*) lotum atque concisum. 1, 56, 25 -is radices (CAEL. AVR. chron. 3, 8, 143 CASS. FEL. 44 p. 111 R). 2, 55, 4 -n decoques cum oleo. 4, 7, 1 -n ... concisum tunsumque. VVLG. Is. 37, 27 facti sunt sicut ... -n pascuae. 42, 15 omne -n eorum (*sc. collium*) exsiccabo. CLAVD. 28, 182 nec iam cornipedem Thybrino -e pascis (*cf. infra l. 65*). MARCELL. med. 8, 24 -n, quod in summo trisulcum habebit, ... auspicante lippitudine ad collum subliga. 12, 20 dentium dolorem sedabit, si quis -n masticet. SEDVL. carm. pasch. 3, 250 (*in imagine:*) gentis ... in sentibus ortam *mulierem Chananaeam* (*Matth. 15, 26*) compulit Hebraei de -e vescier agri (*cf.* op. pasch. 3, 21 Hebraei -is ... introire per pascua). **3** *usus notabiles*: **a** *i. q. calamus:* OV. Ib. 401 pro -n habentibus herbis. PLIN. nat. 24, 183 -n capiti circumdatum (*scriptura incerta*: 15, 30 *fit oleum* e raphani semine aut -e ⌊herba⌋ quod chortinon vocant (herbae *al., v. Mayh. in app. crit.*]). **b** *i. q. faenum*: COLVM. 8, 5, 12 plurimi ... infra cubilium stramenta -is aliquid ... subiciunt. **c** *in religione*: LIV. 1, 24, 5 fetialis ex arce -is herbam puram (*i. sagmen, cf. Liv. 30, 43, 9*) attulit. PLIN. nat. 22, 5 -n ex arce cum sua terra evolsum (*sagmina sive verbenae*). **d** *in re militari*: FEST. Gloss.L IV p. 217b (p. 97 M.) Gradivus Mars appellatus est, ... quia -e sit ortus, quod interpretantur, quia corona graminea in re militari maximae est honorationis (*cf.* SERV. Aen. 12, 119 Marti ..., cui -n est consecratum). p. 305a (p. 190 M.) *corona obsidionalis* fit ex -e viridi fere ex eo loco decerpto, in quo erant inclusi (PLIN. nat. 22, 8 dabatur haec viridi e -e decerpto inde, ubi obsessos servasset aliquis). SCHOL. Cic. Bob. p. 164, 32 St. coronam civicam ..., quam traditur de -e fieri solitam. **B** *collect. i. q. pratum, rura* '*Rasen*', '*Wiese*' (*ubi pecudes pascuntur, pastor se sternit, sim.*). *subest significatio loci.* **1** *pluraliter*: VERG. georg. 1, 56 iniussa virescunt -a. 2, 200 gregibus ... non -a derunt. 4, 19 fugiens per -a rivus (Aen. 6, 684 tendentem ... Aenean. 7, 655). CVLEX 47 lurida qua patulos velabant -a colles. HOR. carm. 4, 1, 39 per -a Martii campi (OV. Pont. 1, 8, 37 -a nunc campi *mihi subeunt*). OV. epist. 15, 66 divae ... -bus teneros imposuere pedes. Pont. 1, 6, 52 pecudes -a *vitare incipient*. CALP. ecl. 6, 62 -a linquamus ripamque volubilis undae. SIL. 12, 446 aequoream rota ducebat per -a puppim. 13, 660 tumulus ... Mavortis geminus surgit per -a campo. 15, 380 labens ... impresso signavit -a mento. STAT. Theb. 2, 520 horrent vicina iuvenci -a. 4, 402 avita -a communemque ... defendere montem. 4, 819 *homines* proruta turbant -a. 5, 612 prono vexantem -a cursu. 6, 312 *equus* Amphitryoniaden alto per -a sulco duxerat. 10, 299 stagnant nigrantia tabo -a. 12, 284 lubrica tabo -a. Ach. 2, 115 *me* exhaustum ... vago per -a passu laudabat. NEMES. ecl. 2, 22 purpureos alitis, *Naides*, per -a flores. CLAVD. DON. Aen. 9, 353. CLAVD. carm. min. 25, 3 *Venus* densa ... sidereos per -a fuderat artus. rapt. Pros. 2, 104 *fontes* roscida mobilibus lambebant -a rivis. CYPR. GALL. gen. 852 sagax mutat celeri nova -a passu (*opp.* colles). SIDON. epist. 3, 3, 2 haec ... -a incessu ... fregisti. CORIPP. Ioh. 1, 363 putres ... per -a prorae *iacuere*. CARM. Corp. XI 258 (*saec. V, cf. carm. epigr. 320 adnot.*) huius (*dei*) ... nitid(ae) per -a vaccae. **2** *singul. collect.* (*nonnullis locis fere i. q. campus, cf. l. 59. 62. 70. 76 al.*): LVCR. 2, 29 prostrati in -e molli (= 5, 1392). VERG. ecl. 5, 46 quale sopor fessis (lassis *R*) in -e. georg. 2, 525 in -e laeto. 3, 144 viridissima -e ripa. Aen. 3, 537 equos in -e vidi tondentes campum. 12, 664 currum deserto in -e versas. CVLEX 69 super tenero prosternit -e corpus *pastor*. HOR. epod. 2, 24 iacere ... in tenaci -e (OV. am. 1, 14, 22 in viridi -e ... iacet). carm. 2, 3, 6 in remoto -e ... reclinatum. 3, 7, 26 -e Martio. 4, 12, 9 dicunt in tenero -e ... carmina fistulā *pastores*. ars 162 gaudet ... aprici -e campi. OV. met. 1, 633 terrae non semper -n habenti. 2, 841 quodque procul montano -e pasci armentum ... vides (SEN. Ag. 843 quem *gregem* non Strymonii -e fluminis Hebrive ripis pavit tyrannus. VAL. FL. 2, 487 votivo in -e pascit cornipedes. CLAVD. 28, 182. *aliter* rapt. Pros. 2 pr. 12 Diomedeos -e pavit equos. *cf. supra l. 10*). met. 3, 411 -n erat circa, quod proximus umor alebat. 10, 557 requievit humo pressitque ... -n. fast. 3, 297 in medio *luco* -n. 6, 237 ludos in -e *Campi* aspicere. 6, 328 iacet et molli -e membra levat. Pont. 1, 6, 52 pecudes -a *vitabunt*. EPIST. Sapph. 148 de nostro curvum pondere -n erat. SEN. Oed. 493 garruli -n secuere rivi. *nota* COLVM. 10, 284 arguto fugientes -e fontes. LVCAN. 9, 291 gaudet in Hyblaeo ... -e pastor. PETRON. 127, 10 in hoc -e ... compositi. PLIN. nat. 4, 31 Peneius ... circa ripas -e *amoenus*. SIL. 4, 498 positis ... in -e castris. 7, 289 proiectus -e campi. 15, 51 mensas saepe cruento -e compositas. STAT. Theb. 2, 324 *taurum* pulsum solito ... -e. 3, 414 pars ... vertunt ad molle iugales -n. silv. 1, 4, 105 *virus, quod* Amphrysiaco ... de -e carpsi[t]. 2, 1, 181 in anguiferae ludentem -e Lernae. 5, 3, 24 Lethaei secreto in -e campi ... accolis. MART. 9, 90, 1 in -e florido reclinis. IVV. 8, 60 quocumque venit de -e *equus* (SCHOL. de quo venerit armento). APVL. met. 5, 1 in ipso toro roscidi -is. CLAVD. DON. Aen. 12, 664. CYPR. GALL. gen. 1119 servabat patrias herboso in -e fetas. **C** *i. q. caespes*: CLAVD. DON. Aen. 8, 176 ipse ... conlocavit omnes Troianos sedilibus structis ex -e. 12, 119 aras statuebant ex -e. 12, 283 -a, quibus fuerant instructae *arae* (*cf.* 11, 566).

II *i. q. herba*: **A** *generatim* (*i. peculiari specie non distincta*): VERG. georg. 2, 332 in ... novos soles audent se -a ... credere. CIRIS 300 ageres ad -a nota capellas. OV. epist. 5, 153 -bus tellus fecunda creandis (creatis *E*). COLVM. 1, 6, 22 spinarum vel -um semina. PETRON. 127, 8 terram vario -e indutam. PLIN. nat. 13, 136 -i simile. 17, 32 *in campis Rosiae* perticas pridie relictas -n operiret. 17, 46 nullum aliud -n emittit *glisomarga*. 17, 89 necat -a et pinus. 17, 90 *platani umbram iucundam esse* licet -i credere non sub alia (*arbore*) laetius operienti toros. 24, 182 sunt qui et aculeatum -n vocent trium generum. VAL. FL. 3, 528 tellus ... teneris summittit -a plantis. MART. 3, 65, 4 -a ... redolent, quae modo carpsit ovis. NEMES. 4, 21 perdunt et -a flores. REPOS. 37 vilia non illo surgebant -a luco. ARNOB. nat. 1, 48 herbarum aut -um sucos superponere inquietantibus causis. IVST. 36, 4, 3 hortos fodiebat, -a serebat. AVIEN. Arat. 492 -e odoro (-re *cod.*) explevisse famem. AVSON. Mos. 64 inclinata tremunt viridi ... -a fundo. CLAVD. rapt. Pros. 2, 132 inclita -a (germina *al.*) veris. SVLP. SEV. chron. 2, 48, 3 gravidam partum sibi -bus abegisse. dial. 3, 18, 2 suave redolentibus ... -bus. PETR. CHRYS. serm. 7 p. 207A (*in imagine*) abscindens gulae -a atque eradicans luxuriae sentes. EVSTATH. Bas. hex. 5, 2 p. 910D nec calamus nec -n (ἄγρωστις, *sic et infra l. 25*) nec menta nec crocus. 5, 3 p. 912A crocus et -n. HIL. gen. 101 herbarum varia consurgunt -a campis. SEDVL. op. pasch. 1, 1 p. 178, 14 iucunda florei -is (germinis *H*) prata. DRAC. satisf. 277 fulmina non feriunt reptantia -a terris. VEN. FORT. Mart. 3, 474 florebant -a. CARM. epigr. 688, 14 divitias, paradise, tuas, flagrantia ('*i. fragrantia*' *Büch.*) semper -a et halantes divinis floribus hortos.

B *speciatim* (*in* GLOSS. -n *est pro interpretamento vocabulorum plerumque barbarorum*: amaxitis [amasatis, amecistis]. egicon [-gon]. geniculata. iscopiem (?). iual. paracia. dacipartia. ⟨a⟩ssefol[l]ium. quicae *vel* quiquae *anglosax.*): VERG. georg. 4, 63 cerinthae ignobile -n (*cf.* COLVM. 9, 8, 13). Aen. 12, 415 (*de dictamno*) non illa feris incognita capris -a. PROP. 2, 29, 17 adflabunt tibi ... Arabum de -e odores (*de murra Arabica*). COLVM. 10, 119 serpentia -a mentae. PLIN. nat. 18, 259 herba optima in prato trifoli, proxima -is (*i. poa pratensis L.*). 19, 98 quorundam *hortensiorum radices* geniculatae sunt, ut -is (*sc. triticum repens L.*). 24, 85 -e aut apii semine. 24, 178 -n ipsum inter herbas vulgatissimum. 24, 181 quod e -um genere VII internodia habet (*inde* SER. SAMM. 13 quae septenis censentur -a nodis. MARCELL. med. 26, 66 herba quae -n dicitur, nodorum XXVII). 27, 113 non attollitur *polygonum* a terra foliis rutae similis -i (-e *R*, -is *V*, *E*). STAT. Theb. 7, 569 *tigres* Indum -n olentes. silv. 2, 1, 160 munera -is Indi. 2, 4, 35 Arabum respirant -e plumae *psittaci*. 2, 6, 88 (*de balsamo*) Assyrio manantes -e sucos. 5, 3, 142 Achaea mereri praemia ... -e Lernae (*sc. apio*). AMPEL. 8, 10 Minerva habet hastam de -e (*de harundine, ut videtur. cf. p. 2169, 67*). SER. SAMM. 18 tritae -a mentae. 205 chelidonio ... -e. 515 -e Mercuriali. 747 -n hyoscyami. 1002 -a ... rutae. SERV. Aen. 12, 119 -n ... herbae species est. CLAVD. DON. Aen. 12, 415. CYPR. GALL. exod. 401 pallentis -n hysopi (num. 478). HIER. in Os. 2, 10 p. 108 ἄγρωστις, quam Latine in 'gramen' vertimus (*sequitur descriptio*). CLAVD. 1, 216 crispo densantur -e (*i.* '*Seegras*') colla.

C *herba letali vel magica vel medica vi imbuta*: VERG. Aen. 2, 471 coluber mala -a pastus ([*cf. Hom. Il. 22, 93 sq.* δράκων ... βεβρωκὼς κακὰ φάρμακα]. DRAC. satisf. 37 bos. CORIPP. Ioh. 6, 357 quadrupes). PROP. 2, 1, 53 mihi Circaeo pereundum est -e. 2, 4, 18 non Perimedeae (*Itali*; per Mede[a]e *O*) -a cocta manus. OV. am. 1, 8, 7 quid -n ... valeat. medic. 37 nec vos -bus ... credite. rem. 261 quid te Phasiacae iuverunt -a terrae? met. 7, 137 neve parum valeant a se (*Medea*) data -a. 7, 152 hunc ... sparsit Lethaei -e (carmine *al.*) suci. 7, 228 Eridani (Apidani *vg.*) placuerunt -a ripis. 7, 232 carpsit et Euboica vivax Anthedone -n. 13, 936 -e contacto coepit mea praeda moveri (*sc. vi magica, cf. 941 sqq.*). *nota figuram* 14, 34 -e (*N*, carmine *M*) cum tantum, tantum quoque carmine possim (carmine ... -e *vg.*; MARCELL. med. carm. 17 *eadem figura*). 14, 44 Hecateia -a (carmina *pars codd., fort. rectius*) miscet. 14, 266 -a disponunt *Nereides nymphae*. fast. 6, 749 -a ... loculis depromit eburnis *Aesculapius*. SEN. Med. 717 quodcumque -n flore mortifero viret. 731 mortifera carpit -a. COLVM. 10, 19 semihominis vesano -e feta *natura soli*. VAL. FL. 7, 357 nutrita ... -a ventis. 7, 450 Titania ... -a. SIL. 8, 498 mala -a ... monstravisse. STAT. Theb. 4, 418 -bus ... novis *regem* ... purgat. Ach. 2, 160 sucos et auxiliantia morbis -a. QVINT. inst. 5, 8, 1 gustu cuiusdam apud Lotophagos -is. NEMES. ecl. 4, 53 Sardorum -a (*de ranunculi venenato quodam genere*. PANEG. 12 (2), 25, 4 qui degustato Sardorum -um suco feruntur in morte ridere). ARNOB. nat. 1, 43 sine herbarum et -um sucis. 1, 52 quidquid malefici -is nutricant terrarum sinus. AVSON. Mos. 277 -a ... exitialia Circes. VVLG. IV Esdr. 4, 30 (*in imagine*) -n seminis mali seminatum est in corde Adam. CLAVD. 3, 151 herbarum quidquid letali -e (*sic A. Birt*; germine *rell.*) pollens Caucasus et Scythicae vernant in -a (-e *pars codd., quod* '*inter alias herbas*' *inter-*

[Schuster]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pretatur Buecheler) rupes, quas legit Medea *eqs.* 15, 174 adhuc ignota novercis -a. carm. min. 26, 98 pocula nec tristi -e mixta bibunt. SVLP. SEV. Mart. 6, 5 helleborum, venenatum, ut ferunt, -n. PETR. CHRYS. serm. 6 p. 204^B (*in imagine*) errantes oves et letali -e sauciatas. COD. Theod. 9, 38, 6 noxiis quaesita -bus *venena composuit.* VINCENT. LER. 25, 35 mala -a ... medicaminum vocabulis praecolorant. SIDON. carm. 5, 260 novit si -a Colchus. BOETH. cons. 4 carm. 3, 30 nec potentia -a, ... quae ... corda vertere non valent.

deriv., comp.: gramineus, graminosus; egraminatus, ingraminare.

gramia *v.* 1. grama.

? **gramiāns** *a* 1. grama. *v. p. 2034, 32.*

grāmineus, -a, -um *a* gramen. *grammatici distinguunt inter* -us *et* graminosus: *v. l. 17. 20sq.* GLOSS. χλοώδης. *inde a* CIC. (*infra l. 66*); *amant hexametrici.* [*it.* gramigna. *M.-L.*]

I *i. q.* *gramine consitus s. vestitus*: VERG. Aen. 5, 287 -um in campum (SERV. *ad l.* graminosum; Cicero [*v. l. 66*] de hastis bene 'etiamne -as hastas'. *addit* auct.: quia -um est ex gramine, graminosum gramine abundans [*cf.* ISID. diff. 1, 223 frondeum est totum factum de frondibus ..., frondosus vero est locus (*vol. VI 1346, 1*) ... sic et -um et graminosum. orig. 1, 34, 4 proprium est graminosum dicere campum, non -um. *at cf. infra l. 71sqq.*]. CLAVD. DON. *ad l.* -um ... hoc est vacuum ab omni fructu. OV. fast. 3, 519 -o ... campo *sc. Martio* [*cf.* gramen *p. 2167, 37*]. SIL. 6, 217 GREG. TVR. Franc. 1, 6). VERG. Aen. 6, 642 in -is ... palaestris. 7, 106 -o ripae religavit ab aggere classem (SERV. auct. Aen. 8, 176 *ad h. l. v. infra l. 58.* GLOSS. in prato). 11, 566 -o ... de caespite ([*cf.* CLAVD. DON. *ad l.*]. OV. am. 2, 16, 10 -us ... caespes. trist. 5, 5, 9 ara ... -o viridis de caespite fiat. CLAVD. 1, 114 victor caespite -o consederat). CVLEX 393 -am [ut] viridi foderet de caespite terram. OV. am. 3, 5, 5 area -o suberat viridissima prato. epist. 4, 44 in -a ponere corpus humo (VAL. FL. 4, 339 -a sternuntur humo *Argonautae*). OV. met. 3, 162 fons ... margine -o patulos succinctus (incinctus, distinctus *al.*) hiatus. STAT. Theb. 6, 259 -ae frontes (frondes *al.*) sinuataque caespite vivo mollia ... fastigia. 7, 335 -o de litore. 9, 492 stabat -ae producta crepidine ripae ... fraxinus. AVSON. Mos. 26 salve ..., amnis ... consite Baccho, consite -as ... ripas. AMM. 18, 7, 8 per valles -as incedebant (24, 8, 7 in valle -a ... metatis tutius quievimus castris). CLAVD. carm. min. 30, 93 purpura surgebat violae, factura cubile -um. CYPR. GALL. gen. 185 pastor in arvis -is laeta pecudes pascebat in herba. SEDVL. carm. pasch. 5, 223 flore perenni -us blanditur ager.

II *i. q. e* ***graminibus*** *compositus sim.* **A** *de corona -a obsidionali* (*cf. Fiebiger, P.-W. IV 1637, 44*): LIV. 7, 37, 2 legiones -am coronam obsidialem (obsidionalem *codd. det.*) ... Decio imponunt (FEST. Gloss.^L IV p. 217^b (p. 97 M.) corona -a in re militari maximae est honorationis. PLIN. nat. 1, 22, 4 de corona -a. nat. 22, 6 corona quidem nulla fuit -ā nobilior. 22, 7 -a [*Gelen.*, -am *libri*] *sc. corona* numquam nisi in desperatione suprema contigit. GELL. 5, 6, 9 ea corona -a est [*obsidionalis*]. 5, 6, 10 hanc coronam -am senatus populusque Romanus Q. Fabio Maximo dedit). **B** *de aliis coronis variisque rebus*: PLIN. nat. 22, 78 est vero causa, quare venena monstremus inter -as coronas (*i. in hoc conspectu herbarum?*). VAL. FL. 8, 255 -is ... toris discumbitur (STAT. Theb. 1, 583 -os ... toros. IVVENC. 3, 84 discumbere plebem -isque toris iussit componere membra. AVSON. 391, 15 -os nunc frango toros). STAT. Theb. 6, 57 *in rogo* proxima -is operosior area sertis. CLAVD. carm. min. 27, 75 velox (*Phoenix*) alienum pergit in orbem portans -o clausum velamine funus.

III *i. q. e caespite factus*: VERG. Aen. 8, 176 -o ... viros locat ipse sedili (SERV. auct. *ad l.* -o hic 'de gramine facto', alibi -o pro graminoso, ut '...' [*7, 106, v. supra l. 24*]. CLAVD. DON. *ad l.* sedili ... -o, quoniam in nemore convivium fuit). Aen. 12, 119 dis communibus aras -as *parabant* (SIL. 4, 701 Poenus ... -as undis statuit [stravit *al.*] socialibus *Trebiae* aras. 15, 434 *Hasdrubal* -as pacem superum poscebat ad aras). LVCAN. 4, 199 -i luxere (*M¹Z*, duxere *G*) foci (tori *v. l.*). STAT. silv. 1, 3, 43 quae -a suscepta crepidine fumant balnea (*nisi rectius pertinet hic locus ad II B*).

IV *i. q. harundineus* (*ex harundine constans*): CIC. Verr. II 4, 125 etiamne -as hastas ... concupisti? *cf.* PLIN. nat. 16, 161 AMPEL. 8, 10.

n. plur. pro subst. **grāminea,** -ōrum: AMM. 31, 2, 18 cum ... *Halani* ad -a venerint.

grāminōsus, -a, -um *a* gramen. *i. q. graminis plenus s. herbosus*: COLVM. 1 praef. 25 ager ... umidus (tumidus *S*) et -us (7, 9, 8 ager opimas reddit sues, cum est -us). 6 praef. 1 solo ... novali -oque. PALLAD. 3, 26, 3 maxime locis -is ... nutriuntur *porci.* VICT. VIT. 3, 56 -us cespis (-pes *al.*). SERV. Aen. 5, 287 *et* auct. 8, 176: *v. s.* gramineus *l. 16 et 58.* ISID. diff. 1, 223 *et* orig. 1, 34, 4 *v. ibid. l. 18 et 20.* *Schuster.*

gramma, -tos (*v. l. 81*) *n.* γράμμα. GRAMM. suppl. 108, 21 in a ... desinentia nomina in tertia declinatione Graeca sunt et neutra, ut hoc schema ... -a et cetera. PRISC. gramm. II 70, 3 etiam a derivativis derivantur ... possessiva nomina, ut ... -tos grammaticus. GLOSS. -a littera. [ANTH. 199 *in subscriptione*: liber ⟨epi⟩grammaton *potius legendum.*] PS. APVL. herb. 107, 10 tyrso ... veluti scripturis notato, quas Graeci -ta vocant. *apud metrologicos pondus scripulo respondens* (*Hultsch, P.-W. VII p. 1708*): CARM. de pond. 9 obolus quem pondere duplo -a vocant, scriplum nostri dixere priores. 25 uncia fit dragmis bis quattuor; unde putandum -ta dicta, quod haec viginti et quattuor in se uncia habet; tot enim formis vox nostra notatur. ISID. orig. 16, 25, 12 scrupulus ... apud Graecos -a vocatur. *ex coni. Peiperi* AVSON. 368, 23 quincunx tibi nullus erit, si -a (prama *codd.*) revellas.

[**grammaritium** *v. s.* tamarice.]

grammateus, (-eos) *m.* γραμματεύς. *acc.* -ea: *v. infra l. 21. dat.* -eo: *l. 18.* -i: *l. 15. dub. l. 16.* GLOSS. litteratus, grammaticus. *cf.* V 569, 34 **grammetus** (*sic*) qui per paginas legere potest. *ibid. l.* 35 **grammatus** (-⟨ic⟩us?) qui initium sumit legendi. *de munere* γραμματέως *cf. Daremberg-Saglio II 2 p. 1646 sq. P.-W. VII p. 1708 sq. Ruggiero III p. 564. Grosse, Röm. Militärgesch. p. 307 adn. 3. 316 adn. 1.* CORP. III 6833 AED Q GRAMMATI II VIRO. XII 1921 (*in marg. tituli*) GRAMMATI (*quod esse* γραμματεῖ *putat Allmer, pro signo genetivo casu posito habet Mommsen*). INSCR. christ. Diehl 4903 Alexus -s. 4909 Elius Appulicus grammateus. 4910 Castricius -s. 4911 Deutero -eo benemerenti. *cf.* 4912 (-ῆον *gen.*). *de re cf. Müller-Bees, Inschr. d. jüd. Katakomben am Monteverde zu Rom, adnot. ad n. 3.* *in Isidis cultu*: APVL. met. 11, 17 unus, quem cuncti -ea dicebant.

? **grammatias** *m.* [*in gr. vocabulum non videtur extare. sed cf. Gloss. Hesych.* δ 886 γραμματίας περιεσπασμένους: *in interpretamento corrupto nescio an iaspidis nomen lateat.*] *addubitatum iaspidis cuiusdam nomen*: PLIN. nat. 37, 118 quae ex iis (*iaspidibus*) smaragdo similis est, saepe transversa linea alba media praecingitur et -as vocatur (*sic FL, sed* monogramma *B, unde nunc editores* monogrammos. *formam* grammatias *retinet Blümner, Technologie III 257 adn. 3*). HIER. in Is. 54, 11. 12 p. 525^A iaspidum multa sunt genera: alius ... vocatur -as (*sed ibid. in adn.*: *in Ambrosiano non grammatias, sed Graecis litteris* ΑΜΑΘΟΥCΙΟC *scribitur*).

grammatica *v. s.* grammaticus.

grammaticālis, -e. *a* grammaticus, -a. *ad grammaticam pertinens*: SERV. gramm. IV 448, 3 figura -is. *opp.* ad oratores pertinet (SIDON. epist. 7, 9, 1). MACR. exc. gramm. V 632, 6 Nigidius in commentariis -ibus. SIDON. carm. 23, 212 quicquid -is ... palaestrae est. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 30 p. 239, 16 haec quidem nos exempla -ibus artibus supposuimus. *ad grammaticos pertinens*: SIDON. epist. 2, 9, 4 videre te crederes aut -es pluteos aut Athenaei cuneos aut armaria extructa bybliopolarum. *adv.* **grammaticāliter** *ritu grammaticali*: TREB. trig. tyr. 10, 5 coepit quasi -r declinare et dicere rex regis regi Regilianus.

1. grammaticē *subst. et* **2. grammaticē** *adv. v. s.* grammaticus.

grammaticomastix, (-īgis) *m.* γραμματικομάστιξ, *grammaticorum flagellum; vox ad similitudinem nominis* Ὁμηρομάστιξ *formata*; AVSON. 349 *in lemm.*

ˣ**grammaticus,** -a, -um. γραμματικός. *graece declinatur* CARM. epigr. 481 artis -es doctor morumque magister. *anceps an adi.* DIOM. gramm. I 421, 10 artium genera sunt plura, quarum -e sola litteralis est. *compar.*: -ior: *v. p. 2171, 25.* plus -us: *v. p. 2171, 28. abbreviatur*: gramm: CORP. VI 33859 (*v. p. 2173, 16*). II 2236 (*v. p. 2171, 21*). grammat: CORP. V 5278 (*v. p. 2173, 17*). NOT. Tir. 6, 32. GLOSS. -a litteralis. -ae γραμματικῆς. *legitur inde a* BIBAC. (*subst.*) *et* RHET. Her. (*adi.*).

I *adiective*: **A** *iunctura ūsitatissima* **ars -a** (-a ars): *habent*: RHET. Her. VARRO frg. VITR. PLIN. nat. QVINT. (inst. 1, 5, 54 neque enim artem -am componere adgressi sumus). GRAMM. FIRM. AVSON. HYG. ECCL. INSCR.: **1** *in definitionibus*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 4, 5 ut Varroni placet (= VARRO gramm. frg. 91 Wilm. 234 Funaioli), ars -a, quae a nobis litteratura dicitur, scientia est ⟨rerum⟩ quae a poetis historicis oratoribusque dicuntur ex parte maiore. eius praecipua officia sunt quattuor, ut ipsi placet, scribere legere intellegere probare. DOSITH. gramm. VII 376, 3 ars -a est scientia emendati sermonis in loquendo et scribendo poematumque ac lectionis prudens praeceptum ... artis -ae officium constat partibus quattuor, lectione emendatione enarratione iudicio. EXPLAN. in Don. gramm. IV 486, 15 ars -a praecipue consistit in intellectu poetarum et in recte scribendi loquendive ratione. grammatica ἀπὸ τῶν γραμμάτων dicta est. unde et Latini a litteris appellaverunt litteraturam. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 4 p. 170, 29 ut puta si dicam: -a ars est gnara partium orationis, gnara syllabarum, gnara litterarum; per hanc discimus omnia vitia devitare. *reliquas huius artis definitiones quaere s. substt.* -a, ae (*p. 2173, 40*) *et* -a, -orum (*p. 2174, 7*). **2** *in tit. librorum, al.*: PRISC. gramm. II 262, 18 Plinius Secundus in I artis -ae (*sed* PLIN. *ipse* nat. praef. 28 libellos, quos de grammatica edidi). MART. CAP. III *inscr. et subscr.* de arte -a. *al.* EXPLAN. in Don. gramm. IV 486, 4 artis -ae latores. *plur.*: GRAMM. VI 427 M. Claudii Sacerdotis artium -arum liber I.

B *aliae iuncturae*: **1** *c. rebus*: NIGID. *scripsit* commentarios -os, *cf.* GELL. 3, 12, 1 P. Nigidius in -is commentariis (10, 4, 4. 13, 6, 3 in commentariis -is. 13, 26, 1 *al.* 19, 14, 4 in commentariis ..., quos -os inscripsit. NON. p. 144. *al.*). HOR. epist. 1, 19, 40 *v. p. 2171, 17.* QVINT. inst. 9, 3, 2 possis illud *schema* (*sc. loquendi rationem*) -um, hoc rhetoricum magis dicere. IVV. 7, 216 quis gremio Celadi docti-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

que Palaemonis adfert quantum -us meruit labor? SVET. gramm. 8 M. Pompilius ... desidiosior in professione -a (-ae *duo codd.*) habebatur (PORPH. Hor. epist. 2, 1, 124). 11 *P. Valerius Cato* scripsit praeter -os libellos etiam poemata. GELL. 1, 16 *tit.* ratione certa et proba -ae disciplinae. 5, 21, 11 in ea epistula *Sinnius Capito* rationes -as posuit, per quas docet *eqs.* 13, 21, 1 non finitiones illas praerancidas neque fetutinas -as spectaveris. 13, 21, 22 secundum legem -am. AVSON. 136, 4 excessit -os canonas. AMM. 22, 16, 16 Aristarchus -ae rei dumis (domis *V*) excellens. SERV. Aen. 4, 697 -ae responsioni ... sufficere. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 10^a p. 592^A addatur, quod ... partes -as exsecutus sit et Maronem suum ... puerulis exponebat. AVG. c. Cresc. 6, 7 p. 506, 25 sine timore -arum ferularum (*cf. p. 2172, 71*). MART. CAP. 2, 122 -a regula. 4, 367 sapientia -a. FAVST. REI. spir. 2, 6 p. 146, 9 doctrina -a. ENNOD. epist. 1, 5, 10 p. 12, 4 -ae instructionis repagula. VEN. FORT. Mart. 1, 29 parvula -ae lambens refluamina guttae. 2 *c. hominibus*: [HOR.] sat. 1, 10, 8 -orum equitum doctissimus (*Orbilius*). epist. 1, 19, 40 non ego ... -as ambire tribus et pulpita dignor. SVET. gramm. 9 reliquit filium Orbilium et ipsum -um professorem. frg. p. 353 qui numerus *praepositionum* inter omnes criticos -os ... convenit. AMM. 22, 10, 7 arcebat docere magistros rhetoricos et -os (25, 4, 20. CORP. II 2236 magister gramm(aticus) Graecus). MART. CAP. 4, 349 homo est animal -um (BOETH. in Porph. comm. 2, 1 p. 170, 19. 171, 2 *et* 4). COD. Iust. 1, 27, 1, 42 (8) -is hominibus duobus ad annonas x et ad capita v, ad solidos LXX. *comparativus*: BOETH. categ. 3 p. 256^D -ior enim alter altero dicitur et iustior et sanior. p. 257^C ipsi sub comparatione cadunt, ut iustior et sanior et -ior. p. 257^D ut Donatus grammaticus plus erat aetate iam provecta -us, id est litteratus, quam cum primum ad huiusmodi studia devenisset.

adv. **grammaticē** *i. q. ratione grammatica*: QVINT. inst. 1, 6, 27 quare mihi non invenuste dici videtur, aliud esse Latine, aliud -e loqui.

II *substantive*: **A** $^{\times}$ **grammaticus, -ī** *m.* GLOSS. γραμματικός, doctor liberalium litterarum, scolasticus vel litteratus. *i. q. vir artis grammaticae peritus et poetarum interpres, speciatim grammaticae Latinae aut Graecae professor, qui pueros a litteratore primis litterarum elementis institutos ad perfectiorem eruditionis statum provehit (cf. Blümner, Röm. Privataltert. p. 323 sq. et 616. Marquardt-Mau, Privatl. d. Römer p. 92. 105. 831).* *saepe* rhetor *opponitur.*

1 *de nomine*: SVET. gramm. 4 appellatio -orum Graeca consuetudine invaluit; sed initio litterati vocabantur. *sequitur de* 'litterato' *et* 'erudito'. *deinde*: 'litteratos' appellandos poetarum interpretes, qui a Graecis -i nominentur. *ibid. infra*: sunt qui litteratum a litteratore distinguant, ut Graeci -um a grammatista, et illum quidem absolute, hunc mediocriter doctum existiment. DIOM. gramm. I 421, 11 -us Latine litterator est appellatus. EXPLAN. in Don. gramm. IV 487, 2 Latini a litteris appellaverunt ... -um litteratorem. AVG. c. Cresc. 1, 13, 17 -us a veteribus dictus est litterator. PRISC. gramm. II 434, 6 '-us' et 'philosophus' ... Graeca sunt. GRAMM. suppl. 69, 29 *inter derivativa in* 'cus' *exeuntia*: -us (*item* 191, 21). 2 *de munere et officio*: SEN. epist. 88, 3 -us circa curam sermonis versatur et, si latius evagari vult, circa historias, iam ut longissime fines suos proferat, circa carmina. QVINT. inst. 1, 2, 14 -us quoque si de loquendi ratione disserat, si quaestiones explicet, historias exponat, poemata enarret *eqs. fuse* 1, 4—9. SVET. gramm. 4 veteres -i et rhetoricam docebant. APVL. flor. p. 97 prima cratera litteratoris rudimento eximit, secunda -i doctrina instruit, tertia rhetoris eloquentia armat. LACT. inst. 3, 13, 5 nos non de -o aut oratore, quorum scientia est quomodo loqui deceat ... disserimus. DOSITH. gramm. VII 376, 4 -us est qui unius cuiusque rei vim ac proprietatem potest explanare loquela. POMP. gramm. V 96, 10 qui inchoat artem, debet inchoare ab octo partibus orationis. qua ratione? quia qui artem istam scribit, -us dicitur. CONSENT. gramm. V 369, 26 vocum ... tantum regulas -us sequi debet. CASSIOD. var. 9, 21, 3 prima ... -orum schola est fundamentum pulcherrimum litterarum. *ibid.* dispositis congruenter accentibus metrum novit decantare -us. *ibid.* 5 successor scholae liberalium litterarum tam -us quam orator nec non et iuris expositor. GRAMM. suppl. 180, 24 schemata dianoeas ad oratores pertinent, ad -os lexeos. 286, 30 rhetores non per partes, sicut -i, sed per sententias schemata faciunt. AVG. ord. 2, 14, 40 *ratio* iudices in eos (*poetas*) -os esse permisit. SVLP. SEV. dial. 2, 7, 2 quid tu non vides, quod solent docere -i: locum tempus et personam? *in tit. libr.*: SVET. *librum scripsit* de -is et rhetoribus. GRAMM. V 547, 3 *cod. G. al.* ars Aspri -i. *in subscr.* SOL. *cod. Monac.* 6384 G. Iuli Solini -i. 3 *ampliore sensu* (*ad doctrinam, dignitatem, auctoritatem pertinentia*): BIBAC. carm. frg. 1 Cato -us, latina Siren, qui solus legit ac facit poetas. frg. 2 *de eodem* unicum magistrum summum -um, optimum poetam. VARRO ling. 10, 55 oratio cum ex litteris constat, tamen eam -i de litteris ostenderunt. 10, 75 non obscurius quam de re simili definitiones -orum sunt. CIC. div. 1, 34 quorum omnium interpretes, ut -i poetarum, proxime ad eorum, quos interpretantur, divinationem videntur accedere. 1, 116. fat. 3, 4 geometrae ... et musici, -i etiam more quodam loquuntur suo. orat. 72 hunc locum (*sc.* τὸ πρέπον) ... philosophi solent in officiis tractare ... -i in poetis de orat. 1, 10 huic studio litterarum, quod profitentur ei, qui -i vocantur. 1, 44 missos facio mathematicos, -os, musicos. 1, 212 ut iam ad leviora artium studia veniam, si musicus, si -us, si poeta quaeratur *eqs.* Pis. 73 quoniam te non Aristarchum, sed Phalarin -um habemus. Att. 7, 3, 10 sed, quoniam -us es, si hoc mihi ζήτημα persolveris *eqs.* epist. frg. Diom. gramm. I 410, 8 propius -o accessi (*cf. Keilii ad h. l. adn.*). HOR. ars 77 quis ... elegos emiserit auctor, -i certant. VITR. 1, 1, 13 non ... debet nec potest esse architectus -us, uti fuit (fuerit *GH*) Aristarchus. 1, 1, 17. VELL. 1, 17, 4 idem evenisse -is, plastis, pictoribus, ⌊scalptoribus⌋ (*gloss. ad* plastis?), ... *sc.* eminentiam cuiusque operis artissimis temporum claustris circumdatam. SEN. epist. 27, 7 *v. infra l. 42.* 88, 42 *philosophi* quoque ad syllabarum distinctiones et coniunctionum ac praepositionum proprietates descenderunt et invidere -is, invidere geometris. 95, 9 -us non erubescet soloecismo, si sciens fecit; erubescet, si nesciens. 95, 65 -i, custodes Latini sermonis. 108, 24 qui -us futurus Vergilium scrutatur, non hoc (*sc. philosophico*) animo legit illud 'fugit inreparabile tempus'. *ibid.* 28. 30. 32. 35. 120, 4 hoc verbum (*sc. analogian*) cum Latini -i civitate donaverint. PLIN. nat praef. 28 audio et Stoicos et dialecticos, Epicureos quoque (nam de -is semper exspectavi) parturire adversus libellos, quos de grammatica edidi. 35, 13 perversa -orum suptilitas. MART. 2, 7, 4 bellus -us ... es. 5, 56, 3 omnes -osque rhetoresque devites (10, 70, 12). *nota sensum ambiguum* 10, 21, 6 mea carmina ... -is placeant, ut sine -is. 14, 120 quamvis me ligulam dicant equitesque patresque, dicor ab indoctis lingula -is. QVINT. inst. 1, 4, 3. 7. 10 *et passim.* SVET. Aug. 88 formulam rationemque scribendi a -is institutam. Tib. 70 -os, quod genus hominum praecipue ... appetebat. gramm. 21 C. Melissus ... Maecenati pro -o muneri datus est. *al.* GELL. 14, 5, 3 'o ... egregie -e'. 14, 6, 3 *de disputatione*, quo nomine fuerit, qui primus '-us' appellatus est. GRAMM. *passim.* APVL. mund. 20 -orum artes vide quaeso, ut *eqs.* AVSON. 44, 2 doctum et -um te ... putas? 210, 7 tu, *Staphyli*, ... -e ad Scaurum atque Probum? *al.* HIER. in Ion. 4, 6 p. 426 timuimus -os, ne invenirent licentiam commentandi. PELAG. in Rom. 6, 14 p. 52, 5 S. *opp.* orator. RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 180, 7^B melius est, ut offendamus -os, quam *eqs.* AVG. util. cred. 13 p. 18, 20 quibus *quaestionibus* -i agitari et perturbari solent. catech. rud. 6, 10 boni qui habentur ... -i. ENNOD. opusc. 6, 16 p. 406, 7 formatos -orum fornace enses.

4 *artiore sensu* (*de officio mercennario vel servili instruendi pueros et indoctos, de egestate, de vitiis sim.*): CIC. Tusc. 2, 12 si -um se professus quispiam barbare loquatur. SEN. epist. 27, 7 suasit illi (*diviti stulto*) Satellius ... ut -os haberet analectas. 48, 11 ad -orum elementa descenditis. 58, 5 ut ostendam, quantum tempus apud -um perdiderim. MART. 7, 64, 7 non rhetor, non -us ludive magister ... esse potes, *tonsor, eques facte.* 9, 73, 8 at me litterulas stulti docuere parentes: quid cum -is rhetoribusque mihi? QVINT. inst. 2, 1, 1 et rhetores utique nostri suas partes omiserunt et -i alienas occupaverunt (*v. q. seq.*). *passim.* IVV. 3, 76 -us rhetor geometres pictor aliptes ... omnia novit Graeculus esuriens. 6, 438. SVET. gramm. 3 pretia ... -orum ... mercedesque. 4 audiebam etiam, memoria patrum quosdam e -i statim ludo transisse in forum. GELL. 7, 6, 12 cum etiamtum ad -os itarem. TERT. pall. 6 p. 955 Oe. primus informator litterarum et primus enodator vocis ... et -us et rhetor et sophista. carn. 20. CAPITOL. Maximin. 30, 4 cum -o daretur. MAX. Balb. 5, 6 operam -o ⟨ac⟩ rhetori non multum dedit. LAMPR. Alex. 3, 3 -um *habuit* in patria Graecum Ne[h]onem, ... Romae -os Scaurinum *eqs.* (*sic saepius apud Script. hist. Aug. traditur, quibus grammaticis imperatores usi sint*). 44, 4 rhetoribus, -is, medicis ... salaria instituit et auditoria decrevit. AVSON. 270, 26 Augustam subolem -us docui. 470, 18 nomen -i merui. *al. nota lusum de paupertate grammaticam docentium*: 136, 1 *sq.* Felix (*felix*) -us non est ... nec quisquam est felix nomine -us (*v. quae seq.*). CLAVD. DON. Aen. 1 praef. p. 4, 27 intelleges Vergilium non -os, sed oratores praecipuos tradere debuisse. HIER. epist. 49, 19, 5 -orum scholas eis faciam conclamare *eqs.* CLAVD. carm. min. 23, 6 sic non Tartareo Furiarum verbere pulsus irati relegam carmina -i. AVG. serm. 178, 7, 8 tam pauper, ut proscholos esset -i. conf. 1, 13, 20 adamaveram ... latinas *litteras*, non quas primi magistri, sed quas docent qui -i vocantur. c. acad. 1, 6, 18 -i scholam ... transiens. serm. ed. Morin 1, 11 non habemus ferulas et virgas -orum. beat. vit. 4, 31 -orum formidine liberabimur. SIDON. epist. 1, 11, 1 cui ... -um vel salutanti Calaber ille non dixit: si *eqs.* (*Hor. sat. 2, 1, 82*)? ORIBAS. syn. 5, 13 deinde (*a septimo anno*) puerus (*sic*) vel puellas in scola magistro (*gr.* γραμματισταῖς) tradendi sunt ... infantes duodecimo vero anno ad -us oportit tradere et geumetricas.

5 *in legibus et ap. Ictos*: VLP. dig. 50, 13, 1 liberalia ... studia accipimus, quae Graeci ἐλευθέρια appellant: rhetores continebantur, -i, geometrae. FRG. Vat. 149 philosophis quoque et medicis et rhetoribus et -is ... vacatio a tutelis datur. MOD. dig. 27, 1, 6, 6 philosophi, oratores, -i, qui publice iuvenibus prosunt, excusantur a tutelis. CHAR. dig. 50, 4, 18, 30 -is et oratoribus et medicis et philosophis, ne hospitem reciperent ... fuisse immunitatem indultam. EDICT. imp. Diocl. 7, 70 -o Graeco sibe (*sic*) Latino et geometrae ... X *tot.* COD.

[Krohn]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Theod. 13, 3, 1 (*a. 321/4, cf.* Iust. 10, 53, 6 pr.) medicos, -os et professores alios litterarum immunes esse cum rebus, quas ... possident, praecipimus et honoribus fungi. *seq. plura de commodis eorum.* 13, 3, 11 (*a. 376*) rhetores ... et -os Atticae Romanaeque doctrinae (*syn.* praeceptores). *ibid.* -is Latino vel Graeco duodecim annonarum ... numerus ... praestetur. *infra*: -o Latino, Graeco etiam. 11, 16, 15, 7 (*a. 382* = COD. Iust. 10, 48, 12, 1) rhetores atque -os. 11, 16, 18, 5 (*a. 390*) rhetoribus adque -is institutionis utriusque. 13, 3, 16 (*a. 414* = Iust. 10, 53, 11 pr.) -os oratores adque philosophiae praeceptores. 14, 9, 3, 1 (*a. 425* = Iust. 11, 19, 1, 2) quos Romanae eloquentiae doctrina commendat, ... decem ... -os; qui facundia Graecitatis pollere noscuntur, ... -i aeque decem. 6, 21, 1 (*a. 425*) -os Graecos Helladium et Syrianum, Lati(num) Theofilum ... placuit honorari *eqs.* COD. Iust. 10, 53, 2 -os seu oratores decreto ordinis probatos, si non se utiles studentibus praebeant, ... reprobari posse. CORP. VI 33859 Mylacus gramm(aticus). V 5278 Septiciani grammat(ici) Latini. *titulos ad grammaticos pertinentes composuit Ruggiero III 565.*

f. subst. **grammatica,** -ae *vel* -ē, -ēs. *nom.* **-ē**: QVINT. inst. 1, 4, 4. 1, 10, 17. 2, 1, 4. 2, 14, 3. CHAR. gramm. p 78, 5 B. -e ... *latine* facit -a (DIOM. gramm. I 421, 10 *v. infra l. 41*). MART. CAP. 3, 326. 4, 333. MAR. VICTORIN. gramm. VI 4, 8. 187, 5. *gen.* -ēs: QVINT. inst. 1, 4, 6. 1, 5, 1. 1, 8, 12. 2, 1, 8 [SVET. gramm. 24 *nonnulli codd.*]. *acc.* -ēn: QVINT. inst. 1, 10, 17. 2, 1, 6 CAPITOL. Pert. 1, 4 AVSON. 470, 15 MART. CAP. 3, 326. *abl.* **-ē**: SEN. epist. 87, 15 QVINT. inst. 1, 7, 54. 1, 10, 1. 8, 1, 2 MART. CAP. 5, 508. *vox in linguam Latinam recepta*: CIC. fin. 3, 5 quibus *verbis* instituto veterum utimur pro Latinis, ut ... -a. *de origine vocabuli*: AVG. c. Cresc. 1, 14, 17 a litteris denominata est -a, quoniam Graece grammata litterae dicuntur. doctr. christ. 3, 29, 40. AVDAX gramm. VII 321, 7. CASSIOD. gramm. VII 214, 15 MAR. VICTORIN. gramm. VI 188, 2 ISID. orig. 1, 5, 1. *latine* litteratura: PS. ASPER gramm. V 547, 7 -a est scientia recte scribendi *eqs.* ..., quam Terentius [et] Varro primum ut adhuc rudem appellatam esse dicit litteraturam. QVINT. inst. 2, 1, 4 -e, quam in Latinum transferentes litteraturam vocaverunt. 2, 14, 3 -e litteratura est, non litteratrix ... nec litteratoria. DIOM. gramm. I 421, 12 -a litteratura, quae formam loquendi ad certam rationem dirigit. AVG. ord. 2, 11, 37. AVDAX gramm. VII 321, 8 cui (*-ae*) nomen latinum a quibusdam litteratura vel litteralitas datum est. *definitiones*: AVG. soliloq. 2, 11, 19 est autem -a vocis articulatae custos et moderatrix disciplina. DIOM. gramm. I 421, 12 *v. supra l. 21.* 426, 13 -a est specialiter scientia exercitata lectionis et expositionis eorum quae apud poetas et scriptores dicuntur. AVDAX gramm. VII 321, 6 -a quid est? scientia interpretandi poetas atque historicos et recte scribendi loquendique ratio. CASSIOD. gramm. VII 214, 19 -a ... est peritia pulchre loquendi ex poetis illustribus oratoribusque collecta. var. 9, 21, 4 -a magistra verborum, ornatrix humani generis. MAR. VICTORIN. gramm. VI 3, 15 -a ... ars quae est? spectativa orationis et poematos. 4, 8 ut Aristoni placet, -e est scientia poetas et historicos intellegere, formam praecipue loquendi ad rationem et consuetudinem dirigens. VI 188, 1. PS. ASPER gramm. V 547, 7. ISID. orig. lib. 1 *agit* de -a. 1, 5, 1. 1, 2, 1 -a, id est loquendi peritia. *de officiis et partibus*: DIOM. gramm. I 426, 21 -ae officia, ut adserit Varro, constant in partibus quattuor, lectione enarratione emendatione iudicio (AVDAX gramm. VII 322, 4. MAR. VICTORIN. gramm. VI 188, 6). *fuse* QVINT. inst. 1, 4–9. DIOM. gramm. I 426, 15 -ae partes sunt duae, altera quae vocatur exegetica, altera horistice. CASSIOD. gramm. VII 214, 20 officium eius (*-ae*) est sine vitio dictionem prosalem metricamque componere; finis vero elimatae locutionis vel scripturae inculpabili placere peritia.

loci: VARRO ling. 5, 7 secundus (*gradus in expediendis verborum originibus*) quo -a descendit antiqua, quae ostendit quemadmodum *eqs.* CASSIOD. gramm. VII 153, 1 *Varro* in libro qui est de -a. SEN. epist. 87, 15 et in -e et in arte medendi ... bona humillimis quibusque contingere. PLIN. nat. praef. 28 libellos, quos de -a edidi. 7, 123 *app.* astrologia *et* medicina (*cf.* 1, 7, 37 *c. app. crit.*). 35, 199. QVINT. inst. 1, 10, 17 -e quondam ac musice iunctae fuerunt. 2, 1, 6 aliquem ex his qui -en profiteantur. TAC. dial. 30 non geometriae, non musicae, non -ae, non denique ullius ingenuae artis scientiam ei (*sc. Ciceroni*) defuisse. 31 veteres oratores ... -a musica geometria imbuebantur. SVET. gramm. 1 -a Romae ne in usu quidem olim, nedum in honore ullo erat. 2 primus ... studium -ae in urbem intulit Crates Mallotes. *al.* GELL. praef. 13 quaedam scrupulosa et anxia ... ex -a. PAVL. dig. 17, 2, 71 duo societatem coierunt, ut -am docerent. ITALA Wirc. Dan. 1, 17 illis quattuor pueris dedit dms intellectum et prudentiam in omni -a et sapientia (LXX ἐν πάσῃ γραμματικῇ καὶ σοφίᾳ. VVLG. in omni libro et sapientia). AVSON. 335, 49 totam -am *neglego.* AVG. soliloq. 2, 11, 20 quid ipsa -a? nonne si vera est, eo vera est quo disciplina est? ord. 2, 11, 37 poterat ... perfecta esse. 2, 11, 38 *al.* 2, 17, 45 -ae paene divinam vim naturamque. 2, 14, 39 *app.* dialectica *et* rhetorica. MART. CAP. 3, 223 *sqq.* -a *ut persona adhibetur* (*cf.* 3, 229). 4, 360 in -ae tropis. CLAVD. MAM. epist. p. 204, 23 video ... -am (*Romanam*) uti quandam barbaram barbarismi et soloecismi pugno et calce propelli. SIDON. epist. 5, 2, 1 *in libro Claudi Mamerti de statu animae* -a dividit, oratoria declamat *eqs.* ENNOD. opusc. 6, 11 p. 405, 23 quasi nutricem ceterarum (*virtutum*) anteponunt -am. *in seq.* p. 406, 16 *Grammatica loquens inducitur.* GRAMM. suppl. 180, 16 qui solummodo -am angustam et artam artem scit (*opp.* rhetorica). GREG. M. epist. 11, 34 -am ... exponere.

n. plur. pro subst. **grammatica,** -ōrum. *fere i. q. f. sing.* grammatica. CIC. de orat. 1, 187 omnia fere, quae sunt conclusa nunc artibus, dispersa et dissipata quondam fuerunt; ut ... in -is poetarum pertractatio, historiarum cognitio, verborum interpretatio, pronuntiandi quidam sonus. *masc. forsitan accipias, quamvis vocabula aliarum artium et antecedant et sequantur*: LACT. inst. 3, 25, 10 -is ... non parum operae dandum est, ut rectam loquendi rationem scias. CLAVD. MAM. anim. 1, 22 p. 81, 5 in hac (*memoria*) mihi reposita quodam modo sunt et -a, cum de dialecticis dissero, et rhetorica, cum de geometricis *eqs.*

grammatistēs, -ae *m.* γραμματιστής. SVET. gramm. 4 sunt qui litteratum a litteratore distinguant, ut Graeci grammaticum a -a, et illum quidem absolute, hunc mediocriter doctum existiment. 24 *Probus* legerat in provincia quosdam veteres libellos apud -am.

grammatophylacium, -ī *n.* γραμματοφυλακεῖον *vel* γραμματοφυλάκιον. VLP. dig. 48, 19, 9, 6 eo loci ... quo in publico instrumenta deponuntur, archio forte vel -o.

1.? **grammatus,** -a, -um. LIB. col. I grom. p. 250, 1 terminus -us (*'num est grammis i. e. lineis notatus? an scr.* gammatus?' *Lachm. in ind., v. p. 1688, 81*).

2. [**grammatus** *corrig., ut vid., in* grammaticus *vel* grammateus: GLOSS. V 569, 35 -us qui initium sumit legendi].

grammē, -ēs *f.* γραμμή. *de declinatione v. infra. i. q. linea.* GELL. 1, 7, 20 linea ... a nostris dicitur, quam γραμμὴν (ς, grammen *pleriq. codd.*) Graeci nominant (1, 20, 9 *litt. graec.*). RVFIN. Greg. Naz. orat. 3, 14, 8 p. 127, 3 neque ... si quis γραμμὴν (spammin grammen *R*, gramen *OAV*) sciet, geometres continuo iudicandus est. PS. AVG. categ. 10 longitudo sine latitudine mensurae subiecta γραμμή dicitur (*ibid.: nom.* -e *saepius. gen.*: -es medio. *dat.*: -ae ... contrarium est nihil. *acc.*: in eius medio -en ponat. *abl.*: divisā -e. in gramme). MACR. somn. 1, 5, 7 haec superficies ... lineis terminatur, quas suo nomine gram̄as (*sic codd.*) Graecia nominavit. CLAVD. MAM. anim. 1, 25 p. 89, 5 longitudo cum fuerit puncto inchoata punctoque finita, a Graecis γραμμή (grama *M*, gramma *rell.*), a nostris linea dicitur.

grammicus, -a, -um. *adi.* γραμμικός. *i. q. linealis.* VITR. 3 praef. 3 venti ... qui sint et e quibus ⟨regionibus⟩ singuli spirent, deformationibus -is (grammaticis *EGH*) ostendi. 9 praef. 6 hac ratione duplicatio (*quadrati*) -is rationibus ab Platone, uti schema subscriptum erit, explicata est.

grammō(n)sus, -a, -um *a* grama. GLOSS.[L] III Abol. OC 7 oculi grammosi: crassa pituita obsiti (V 508, 26). CAECIL. com. 20 grammonsis (-osis *deteriores*) oculis ipsa, atratis dentibus. *formam in* -onsus *nec non vocabulum ipsum defendunt Schönwerth-Weyman* (*Archiv 5 [1888], 195*) *contra Mercieri et Spengelii coniecturas, formam in* -osus *praefert Landgraf, Archiv 9 [1896], 403. Krohn.*

grānārium, -iī *n.* [*a* granum. *W.*] *de originatione*: VARRO ling. 5, 106 -um, ubi granum frumenti condebant. NOT. Tir. 105, 54. *de sensu*: SCHOL. Hor. sat. 1, 1, 53 gloss. *Γ* repostoria (*v. infra l. 71*). GLOSS. σιτοβολών, ὀσπριοθήκη. σιτοβόλιον. ubi triticum colligitur tritum. VLP. dig. 33, 7, 12, 1 *v. p. 2175, 1.* NON. p. 47 *v. p. 2175, 9.* *ex coniectura legitur* CIC. fin. 2, 84 (*v. infra l. 69*). *saepius num. plurali.* [*val.* grânar, *it.* granaio, *francog.* grenier, *hisp.* granero. *M.-L.*]

i. q. locus, ubi frugum grana ex indumentis excussa reponuntur. cf. Orth, P.-W. VII 1812 sq. **a** *i. q.* horreum (*-um pensile v. infra l. 67. 69. 73. 81 al.; -um in terra positum v. infra l. 68 sq., cf.* VARRO rust. 1, 63): PLAVT. Truc. 523 magis oppletis tritici opust -is (-i *P*). CATO agr. 92 -um totum oblinito crasso luto. VARRO Men. 184 vel decem messis (*Momms.*, mensis *libri*) ubi una saepiant -a (*nom., de plur. cf. Buech. Kl. Schr. I p. 555 not.*). rust. 1, 57, 1 triticum condi oportet in -a sublimia. 1, 57, 2 quidam -a habent sub terris speluncas. 1, 57, 3 supra terram -a in agro quidam sublimia faciunt. 3, 2, 6 vidit ... in -o messim. CIC. fin. 2, 84 si tua sint Puteolis -a (*N*², gramana *vel* gramina *libri*). HOR. sat. 1, 1, 53 cur tua plus laudes cumeris -a nostris (SCHOL. *Γ v. supra l. 55*). VITR. 1, 4, 2 -a, quae ad solis cursum spectant, bonitatem *frumenti* cito mutant. 6, 6, 4 -a sublimata et ad septentrionem aut aquilonem spectantia disponantur. COLVM. 1, 6, 10 -a ... scalis adeantur. 1, 6, 13 lacibus (-ubus *pars codd.*) distinguuntur -a, ut separatim quaeque legumina ponantur. 2, 10, 1 *lupinum* repositum in -o. 2, 10, 12 *fabam* excussam ... in -um conferto. 2, 20, 6 *frumenta* -o inferri. 12, 52, 3 *horreum* tabulatum simile esse debet -o. PERS. 5, 110 iam nunc adstringas, iam nunc -a laxes. 6, 25 -a ... emolo. PLIN. nat. 15, 67 sunt, qui *uvas* suspendi procul malis protinusque in -is iubeant. 18, 302 alibi ... suspendunt -a lignea columnis et perflari undique malunt, atque etiam ⟨a⟩ fundo. alii omnino pendente tabulato extenuari granum arbitrantur et, si tegulis subiaceat, confervescere. IAVOL. dig. 19, 1, 18 -a quae ex tabulis fieri solent. SCAEV. dig. 32, 93, 4 quaero,

[Schuster]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

an . . . -a legata essent. VLP. dig. 33, 7, 12, 1 -a, quia in his fructus custodiuntur. ITALA (?) loc. inc. (Ps. Cypr. aleat. 2) -a plena, de quo . . . populus . . . saturetur. PALLAD. 7, 3, 2 si -a . . . adflaverit fumus adsiduus. PRVD. c. Symm. 2, 943 Romana nec horrea rumpat Sardorum congesta vehens -a classis. SIDON. epist. 6, 12, 6 -is tuis duo . . . flumina . . . complesti. OP. imperf. in Matth. 3 p. 655 sicut triticum mundum in -is, sic sancti probati in regnis caelestibus reponantur. **b** *i. q. cella horrei* (*plur.: cellae singulae singulis frugum generibus recipiendis destinatae*): NON. p. 47 -a: loca in horreis, servandis seminum granis. PALLAD. 1, 19, 2 si terrae pauperes minora promittunt, vel craticiis podiis erunt discernenda -a vel *eqs. ibid.* factis -is amurca luto mixta parietes linuntur (-entur *S*). *sed cf.* COLVM. 1, 6, 13 (*p. 2174, 74*). *synon.* horreum, farrarium.

grānārius, -a, -um *a* granum. *i. q. granis recipiendis destinatus*: PAPYR. Marini 80 (*a. 564*) col. II 8 butte -a . . . arca -a minore ferro legata. II 13 butticella -a. *v.* granarium.

grānāsco, -is, -ere *a* granum. *i. q. granum fio, in granum commutor*: AVG. serm. 223, 2 (*translate*) non sit sterilis in vobis ager dei: ergo revirescite, -ite, maturascite! granesco: PALLAD. vet. med. ed. Sv. 3, 2.

grānāticius, -a, -um [*a* (malum) granatum. *W.*]. *i. q. e malis granatis factus*: CASS. FEL. 47 polentam . . . dabis cum vino melino, id est -o. 64 p. 157, 21 polenta cum vino -o resoluta et potata.

grānāticum, -i *n. a* granum (granarium). *i. q. vectigal e granariis collectum*: GREG. M. epist. 1, 42 p. 63 dicens tantam pensionem unumquemque debere persolvere, inibi abiectis siliquis, oneribus vel -is.

grānātim *adv. a* granum. *i. q. per singula grana*: APVL. met. 6, 10 summo . . . studio singulae *formicae* -im totum digerunt acervum (*cf. ibid. supra*: discerne seminum congeriem singulis . . . granis rite dispositis).

×1. grānātus, -a, -um *a* granum. granit-: CHIRON 543. [*it.* granato, *hisp.* granada, *hisp. vet.* malgranado. *M.-L.*] *i. q. granis instructus sive repletus.* **1** *accedit ad substantiva*: malum -um (φοινικοῦν μῆλον. *Hehn, Kulturpfl. u. Haust.*[8] *244*): COLVM. 12, 42, 1 dulcia -a, quae Punica vocantur. 12, 46, 5 lino vel sparto ligata. SCRIB. LARG. 41 incoquuntur. 62 aquā . . . corticis mali -i (63. 142 mali -i corticis usti . . . p. ✕ *tot.* PLIN. nat. 13, 9 cortice. CHIRON 543 *al.*). 85 balaustium, quod est flos mali -i (PHYSIOGN. 73 *capilli* rubicundi . . . ut flos mali -i). 104 -orum . . . malorum *sucus* (*cf.* PLIN. nat. 20, 149 MARCELL. med. 30, 62 THEOD. PRISC. eup. faen. 38). 111 recentia. 234 mali -i corium (CHIRON 471 PS. ORIG. tract. 12 p. 137, 2 *v. infra l. 78.* ANON. med. ed. Piechotta 152 *v. infra l. 54*). PLIN. nat. 13, 90 folliculus -i modo mali. 26, 49 inmaturo. CYPR. GALL. num. 330 quae *mala* lapidosa vocantur seu -a magis. PS. ORIG. tract. 11 p. 121, 9 IVL. VAL. 3, 33 PALLAD. 3, 29, 3. 4, 10, 10 vinum de malis -is conficies. 4, 15, 1 mali -i grana. 5, 4, 4 (*de arbore*) mala -a ponuntur ea ratione . . . et inseruntur (AMBR. Iac. 2, 1, 4 in hoc agro florent mala -a; *v. etiam infra l. 76 sq.*). VEG. mulom. 2, 49, 3 pulvere mali -i. 2, 90, 3 contundunt et . . . per os digerunt. HIER. epist. 78 mansio 16 quae *mansio* interpretatur Graeco nomine ῥοιᾶς ἀποκοπή, Latine mali Punici divisio, quod alii malum -um vocant. VVLG. num. 13, 24. cant. 8, 2 mustum malorum -orum. MACR. Sat. 7, 6, 13 mala seu simplicia seu -a. ANON. med. ed. Piechotta 152 in male -e (*cf. infra l. 65 sqq.*) corium. MARCELL. med. 20, 126 mali -i expressi sextarius. 9, 35 mala -a duo, quibus coriarii utuntur (*syn.* rhoas oxias). 26, 35 mali -i dulcis. THEOD. PRISC. eup. faen. 50. 64 mali -i folia (90 foliis . . . tunsis). 65 grana . . . cocta . . . terimus. 79. 85. 88. APIC. 1, 12, 2 (18) p. 9, 16 ut . . . diu durent. CASSIOD. in psalm. 113 (*in imagine*) luxerunt nobis quasi -i mali minuta pulcherrima, quae historiae corio revelata dulcissima mella sudaverunt. ORIBAS. syn. 4, 13 nutriunt modice. syn. 2 add. p. 844 mali -i tunicas (p. 846). PALLAD. hist. mon. II 7 portabat . . . mala -a (*gr.* ῥόας). EDICT. imp. Diocl. 6, 71 maxima. GLOSS. III 558, 24 mali -i flosculus. *huc pertinere videntur* GLOSS. flos mala -a (*passim, v. Thes. gloss.*). *fem.* mala -a (*nisi acc. pl. pro casu generali, sed cf. supra l. 55*): ORIBAS. syn. 4, 30 de mala -a et pira eadem existimandum erit, quod et de melis. 4, 32 de pira et de mala -a (*cf. ibid.* de peris et mela -is). GLOSS. *passim.* PLIN. nat. 16, 84 -um . . . pomum. *malus -a*: flos mali -ae, balaustia (*cf.* SCRIB. LARG. 85). GLOSS. *passim.* **2** *elliptice*: **a** *neutr.*: *sing. et plur. de malo -o* (*cf.* PLIN. nat. 13, 112 *Punicum malum* aliqui -um appellant): COLVM. 12, 46, 3 sereno caelo -a leguntur. 12, 47, 1 multi eadem ratione, qua -a, . . . servant cydonea. PLIN. nat. 15, 39 mala appellamus . . . et -a. 20, 149 *mentae sucus* vomitiones sistit cum suco -i. *plur. de nucleis mali* -i: PLIN. nat. 15, 114 quaedam alvo (alio *libri*) continentur, ut -a. *plur. de arbore*: PLIN. nat. 16, 86 folia -is et amygdalis rubentia. *cf. supra l. 47 sqq.* **b** *fem.*: *sing. et plur. de malo -o*: PS. ORIG. tract. 12 p. 137, 2 genae . . . ut corium -ae dicuntur. CASS. FEL. 20 corii -ae tunsae et cretae (*dragma*) I. *ibid.* mittes in fistula ex pulvere -ae modicum. 36 corticis de -a sicca. 48. 64. 72 -as acidas *propinare oportet.* 82. *sing. de arbore mali -i*: ITALA Lugd. num. 20, 5 locus, ubi non seritur neque ficus neque vitis neque -a (*gr.* οὐδὲ ἄμπελοι οὔτε ῥοαί. VVLG. nec . . . gignit . . . malogranata). GILD. Brit. 83 chron. III p. 73, 1 -a et palma et malum et omnia ligna agri arefacta sunt. *v. p. 2175, 47.* GLOSS. III 15, 55. 191, 49 -a ῥοά. *ceterum cf. etiam s.* malogranatum.

deriv. granaticius. *comp.* malogranatum.

2. grānātus, -ūs *m. a* granum. *i. q. granorum collectio*: CATO agr. 60 -ui videto, uti satis viciae seras (*cf. Bennett Synt. II 173*). *Schuster.*

grandaevitās, -ātis *f. a* grandaevus. **1** *i. q. provecta aetas*: PACVV. trag. 162 -s. Pelei. ACC. trag. 68 quia nec vos nec ille impune inrideret meam -em. 245 neque vetustas neque mos neque -s. ARNOB. in psalm. 134 p. 537[C] maiori defectum minatur -s et pollicetur aetas minori profectum. GREG. M. dial. 3, 1 p. 216[C] quorum (*i. seniorum*) me necesse fuit -i credere. **2** *gravitas morum* (*cf. vol. III 261, 17*): GREG. M. moral. 19, 26 senes . . . non eos scriptura sacra vocare consuevit, qui sola quantitate temporum, sed morum -e maturi sunt (*v.* VVLG. sap. 4, 8).

grandaevus, -a, -um *a* grandis *et* aevum, *v. p. 2180, 29. cf.* μακραίων. *comparativus: l. 43. superlativus deest.* GLOSS. γηραλέος, γηραιός, πρεσβύτης. senex vel longae aetatis. senex longa aetate. valde senex. grandis senex aut senior. longaevus, senior, anticus aut senes (*sic*). *respondet ap. Graecos*: γηραλέος, *v. supra l. 18, infra l. 53.* γηραιός, *v. infra l. 58. supra l. 19. vocabulum poeticum quod e tragoedia Pacuvii sumptum esse videtur, cf.* grandaevitas. *primus habet* LVCIL., *legitur et apud poetas et scriptores vergentis latinitatis.* [*in* GLOSS.[L] II Philox. GR 24 grandellus: γέρων, πολυετής *lemma certo ex* grand(a)evus *corruptum.*]

I ***proprie de aetate*: A** ***pro adi.*: 1** *de personis* (*cum de senibus, tum de adultis, v. e. g. l. 42*): **a** *de singulis*: LVCIL. 1108 Tiresia . . . -us. VERG. georg. 4, 392 -us Nereus. Aen. 1, 121 -us Aletes (*cf.* 9, 246 annis gravis). OV. epist. 13, 25 -us Acastus. met. 5, 99 -us . . . Emathion. 7, 160 -i . . . patres (met. 8, 520 fast. 2, 815 PETRON. 123, 230 STAT. Ach. 1, 50 ENNOD. dict. 17, 1 p. 473, 22). SEN. Ag. 377 -i lassique senes (Oed. 838 LVCAN. 3, 518 SIL. 4, 29 TAC. hist. 3, 33). Herc. O. 1859 -a anus defecta. OCTAVIA 14 -a . . . Clotho (*cf. infra l. 53 et Soph. Antigona 987* Μοῖραι μακραίωνες). PLIN. nat. 2, 17 alios *deos* esse -os semper canosque. VAL. FL. 1, 736 -a . . . Thessalis. 1, 796 -a Furcrum Poena parens (*cf. l. 40*). 2, 36 Tethys -a. 5, 356. 8, 150 *mater Medeae*: hunc petii -a diem. SIL. 1, 687 -us . . . magister *navis.* 16, 124 -a . . . mater (AVG. bon. viduit. 23, 29). APVL. mund. 34 -os parentes (CLAVD. carm. min. 17, 7). CYPR. GALL. exod. 593 dux -e (*de Moyse*). NEMES. ecl. 1, 68 -a Pales. CAPITOL. Aur. 20, 6 -o equitis Romani filio. Maximin. 6, 5 *luctamine* quinos . . . ⌊iam . . . us⌋ (idem quindenos Σ) . . . prosternens. EVTR. 8, 16 Pertinax . . . -us. 10, 10 *bis.* VIGIL. TRID. ad Ioh. 3 p. 553[C] Sisinnius utroque -ior (*i. maior*). AMM. 19, 6, 2 mulieres . . . -ae. 19, 12, 12 Demetrius . . . philosophus -us quidem, sed corpore durus et animo. HIER. epist. 52, 2, 2 -us calescit *David.* hom. Orig. in Ier. 1 p. 750 scio . . . infantiliter loqui et . . . iam -us cum pueris sermocinari. VVLG. I reg. 4, 18 *Heli* senex . . . erat vir et -us (כָּבֵד. *LXX*: βαρύς). *ibid.* 17, 12 (זָקֵן *LXX*: πρεσβύτερος). RVFIN. Orig. in gen. 11, 2 p. 103, 29[B] Abraham -us et, ut scriptura dicit, 'senex et plenus dierum'. hist. 6, 42, 3 cum -a coniuge (MART. CAP. 1, 71). 2, 17, 19 -ae . . . virgines (γηραλέαι). CLAVD. 20, 288 *Lachesis* -a (longeva *dett., cf. l. 35*). AVG. civ. 5, 25 p. 238, 10 D. *Constantinus* -us aegritudine et senectute defunctus est. 17, 24 p. 254, 20. 22, 8 p. 568, 9. MART. CAP. 1, 3 -os pontifices. ENNOD. opusc. 3, 37 p. 340, 3 usque ad hoc tempus vixi et -us et debilis (*cf.* 4, 30 p. 340, 15). 4, 35 p. 391, 15. CASSIOD. var. 9, 24, 5 -is proceribus. hist. trip. 6, 28 p. 1048[C] quos -os iuvenculus ipse conspexi. Ios. antiq. 18, 13 p. 530 in hoc honore senis -us defungitur *Thaumastus* (gr. 194 γηραιός). GREG. TVR. Franc. 4, 12 -i . . . hominis. MAXIM. eleg. 2, 55 -us ego . . . tu . . . alba capillis. 5, 48 -o . . . viro. CARM. epigr. 1109, 23 Minos . . . -us. 1410, 5 (= INSCR. christ. Diehl 204) sumpsisti . . . iam -us honorem. **b** *cum substantivis sensus collectivi*: LVCAN. 7, 371 -um . . . senatum. VAL. FL. 3, 267 effusi -um (*n. sing.*) ad litora vulgus *Cyzicenorum.* SIL. 16, 652 -a manus (*de senatu*). **c** *dicitur de parte corporis pro ipsa persona*: SIL. 16, 603 -a . . . Fabius pater ora resolvit.

2 *de bestiis*: VERG. georg. 4, 178 -is *apibus* oppida curae. PROP. 2, 25, 6 -i . . . negant ducere aratra boves. CASSIOD. var. 2, 14, 3 donec in pristinum vigorem ales -a redierit. **3** *de incorporalibus et de rebus personatis*: PANEG. 11 (3), 14, 4 -um iam imperium videbitur. AVG. serm. 192, 2, 2 in Anna Christum viduitas parvum -a cognovit. COD. Theod. 7, 22, 7 (*a. 365*) -am . . . senectutem (= 12, 1, 83). SEDVL. carm. pasch. 1, 108 viscera Sarrae . . . -o consumpta situ (= op. pasch. 1, 4 -o situ sanguis extinctus). *nota iuncturas*: -a aetas: AVR. VICT. Caes. 13, 11. PS. AVR. VICT. epit. 41, 25. -us aetate: AMM. 25, 4, 2 EPIST. pontif. 255 Migne 13 p. 1143[A] SIDON. epist. 4, 17, 3. **4** *in imagine*: ENNOD. opusc. 2, 135 p. 329, 3 -is fetibus alvus *ecclesiae regeneratricis* impletur.

B ***pro subst.*:** HOMER. 1043 -um (-us *trad.*) . . . Achilles allevat (*sc. Priamum; cf. Vollmer, Zum Homerus latinus, München 1913 p. 137*). CYPR. GALL. Ios. 362 -osque necat pueris nec defuit ensis. NON. p. 314 grave: -um (*ad* VERG. Aen. 5, 387 gravis Entellum dictis castigat Acestes, *quasi non* '*gravibus i. duris dictis*' *significaret lo-*

[Blatt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cutio). PRVD. Symm. 2, 417 regius ... habuit status urbem non sine -is curarum in parte locatis. CLAVD. 3, 248 -us nato moriente superstes. AVG. gen. ad litt. 8, 1 p. 230, 11 et -a et sterilis. anim. 4, 24, 39 venire tibi non sit onerosum non tamquam discipulo ad magistrum, sed primaevo ad -um. MART. CAP. 1, 40 suadet deos maritos dearumque -as ... conduci. EPIST. pontif. 329 Migne 20 p. 652A *Susanna* per -os fingitur impudica. 339 Migne 20 p. 672B si maior iam et -us accesserit. SIDON. epist. 6, 1, 3 -orum corda puerascant. 7, 2, 4 -os obsequiis, aequaevos officiis obligare. ENNOD. epist. 1, 5 p. 11, 20 quod -us de impetratione numquam certus optavit. opusc. 3, 45 p. 342, 9 -os et presbyteros. 4, 38 p. 392, 15 mixtus -is et praecipuis. HIST. Apoll. rec. A 12 vidit quendam -um (rec. B: quendam robustum senem).

II ***translate de maturitate animi***: **1** *adiective*: SEDVL. epist. 1 p. 10, 7 habet germanam ... aevo teneram, probitate -am. CASSIOD. var. 7, 41, 1 minor nascendo -us cupis esse consilio. GREG. M. dial. 3, 18 p. 268A aetate iuvenis, sed moribus -us. **2** *substantive*: GREG. M. moral. 19, 26 vigorem ecclesiae ... immaturi formidant, -i glorificant (*supra*: iuvenes ... senes). 28, 37 persecutores sanctae ecclesiae ... non -a, sed puerilia sapiunt.

nota iuncturam iam -us: *p. 2176, 46. 61.* ENNOD. 4, 35 p. 391, 15. *syn.* gravis. longaevus *cf. p. 2176, 51.* *adde* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 434, 12 B. maior natu, senior, grandis natu, magno natu, longaevus, annosus, senilis. *ibid. alia plura.* *apponuntur*: canus, senex. *cf. p. 2176, 36. 47.* debilis: *p. 2176, 55.* *opponuntur*: primaevus, aequaevus, puerilis. *v. supra l. 5. 9. 20.*

deriv. grandaevitas.

? **grandellus** *v. p. 2176, 25.*

grandēsco, -ere *a* grandis. DIOM. gramm. I 344, 5 nec tamen omnia inchoativa habent primam positionem: albesco enim non habet albeo ... item -o, vilesco *etc.* (MACR. exc. gramm. V 650, 29. *cf. Archiv 1 [1884] p. 482*). GLOSS. V 508, 31 olevit crevit g r a n d e v i t (*i. grandivit?*).

I *spectat ad quantitatem*: **A** *de corporeis, i. q. crescere, augescere, maturescere*: **1** *de frumentis, arboribus, herbis* (*cf. p. 2182, 13*): CIC. progn. frg. 8 lentiscus triplici solita -ere fetu. LVCR. 2, 1160 *pabula* vix nostro -unt aucta labore (*cf.* 1163 augent). PAVL. FEST. Gloss.L IV p. 428a (p. 337 M.) quasi ... fruges -ere possint. COLVM. 2, 2, 23 arborum ... fetus -unt. 2, 11, 10 omne ... frumentum ... octo diebus deflorescit ac deinde -it diebus quadraginta (*cf.* PALLAD. 6, 1, 1). *ibid.* diebus XL florent simulque -unt. 2, 20, 2 ut potius in area quam in agro -ant frumenta. 12, 52, 18 oleum ... -ere. arb. 28, 4 cum semen *cytisi* -ere incipiet (= 5, 12, 5). PLIN. nat. 15, 10 cum ... lignum ... intus -at. 15, 54 colorantur magis sole -untque *pira*. 17, 65 *amygdala*. 17, 260 *poma*. 18, 157 (*cf.* VERG. georg. 1, 193). 18, 308. 19, 84 *de raphanis* (PALLAD. 9, 5, 3 maiores fieri. *Theophr. caus. plant. 5, 62 γίνονται θαυμασταὶ τῷ πάχει*). 19, 112 -unt, quo saepius sariuntur (PALLAD. 12, 6, 1 plus crescent). CYPR. patient. 4 p. 399, 12 -ere copias messium. PALLAD. 2, 15, 2 ut ... -at planta. 3, 4. 7, 2, 1. 15, 121 *ficus* se ... miratur pingui -ere suco. CLAVD. rapt. Pros. 3, 24 incultis ne sponte seges -ret arvis. AVG. gen. ad litt. 5, 11 p. 155, 6 germina ... -ere, virescere, arescere. 6, 13 p. 188, 13 in ea (*i. uva*) -ente vinum *fit aqua terrae*. **2** *de hominibus vel de semine humano*: GELL. 3, 16, 16 ut longiori tempore fetus ex eo (*Neptuno*) -ret. AVG. conf. 7, 6, 8 famula pariter utero -bat. epist. 20, 3 parvulum tuum ... opto -ere (99, 3). in psalm. 73, 2 -enti *puero*. gen. ad litt. 6, 9 p. 181, 8 qua (*vita propria*) -ens aetatis accessu posset vivere *Hieremias*. serm. 311, 17, 14 ubi *pueros* -ere viderint *matres*. MACR. Sat. 1, 8, 15 decimo mense semen in utero animatum in vitam -ere. ARNOB. in psalm. 139 p. 550C qui maior est, senescit et deficit, qui minor est, iuvenescit et similiter -it. EVG. TOLET. carm. 7, 3 stomachum qui farcit dape ciborum, ... decrescit sensu, -it corporis auctu. *in imagine*: AVG. in psalm. 73, 2 ut aliquid utilius daret -entibus, *sc. intellectu* (*cf. supra l. 57*). **3** *de bestiis sim.*: PLIN. nat. 9, 108 si *conchae* tempestive satientur *rore*, -ere et partus. 32, 59 -unt *ostrea* sideris ... ratione maxime. SOL. 53, 26 -entibus conchis. AVG. in psalm. 68. serm. 2, 16 vitulos pubescentes et in taurinam audaciam -entes. **4** *de quavis re naturali*: LVCR. 1, 191 ut noscere possis quicque sua de materia -ere alique. 2, 1122 quaecumque vides hilar⟨o⟩ -ere adauctu paulatimque gradus aetatis scandere adultae. FAV. EVL. p. 10, 22 *epiphania* si ... duplicatione -at, octavo numero quadrantal illud absolvit. PRVD. apoth. 728 'nil' id procedere et esse atque novum fieri, mox et -ere iussum est. AVG. epist. 137, 4 in minutias deteri et -ere in molem nonnisi corporum est. MACR. Sat. 7, 10, 14 ubera ... -unt.
sim. de scripto per abusionem i. q. longiorem fieri: EVG. TOLET. carm. 98, 3 ne longifluo -at epistola tractu.

B *de incorporeis et inanimis, i. q. maiorem fieri*: TERT. anim. 19 p. 330, 21 omnis paratura generis ... partibus promota -it. PS. RVFIN. in Os. 1, 10 ut gaudia ... -ant. AVG. epist. 150, 1 est uberior fecundiorque felicitas non ventre gravescere, sed mente -ere (gravescere *P, v. p. 2180, 17.* ENNOD. opusc. 6, 12 p. 406, 4 usu ... virtus nutrita -it. CASSIOD. in psalm. 72, 3 pax ista non intellegitur, sed videtur aspectus nostros eludens, sed in sua nece -ens. 128, 2 c r e s c i t ... persecutionibus improborum suaque contritione -it *ecclesia*. 148, 2 omnia quae coelestis militiae dignitate -unt. *de ambitu corporali*: MACR. Sat. 7, 14, 2 -it imago *solis* tamquam in speculo visatur. MART. CAP. 8, 886 altitudo ... cuius (huius *β*) circuli in Scorpionis signo -it. PETR. CHRYS. serm. 42 p. 318A aula regis .. -it spatiis.

II *spectat ad qualitatem*: *i. q. sublimiorem fieri*: CASSIOD. in psalm. 131concl. licet ab initio cantica graduum universa -ant. *i. q. efficaciorem fieri*: CASSIOD. in psalm. 43, 18 dicendo 'haec omnia' ad unum colligunt, quae tractu superiore dixerunt, ut, si dispersa levius acciperentur, in unum cumulum congregata -erent.

† **grandias** *v. p. 2029, 39.*

grandiculus, -a, -um *a* grandis *deminutive. cf.* grandiusculus. GLOSS. V 534, 40 grandicule (*lege*: -a): nobilis (*pro* nubilis, *cf.* TER. Andr. 814). CONSENT. gramm. V 340, 24 deminutiva ... non solum a positivo, sed etiam a comparativo gradu interdum veniunt. nam ut grandis -us facit, sic grandior grandiusculus. *i. q. satis grandis*: PLAVT. Poen. 481 in fundas visci indebant -os globos. HIER. epist. 107, 7, 1 postquam -a esse coeperit filia (grandiuscula *pars codd.*). *huc fortasse pertinet* TER. Andr. 814 grandi[us]cula iam profecta est illinc *Glycerium* (*cf. supra l. 12. v. Austin, Classical Quarterly 19 [1925] p. 104. Ritschl opusc. 2, 603.* grandiuscula *defendit Hauler, Archiv 5 [1888] 294. v.* EVGRAPH. *et* DON. *ad loc.*).

grandifer, -era, -erum *a* grandis *et* ferre. *vox poetica? v. Norden, Die antike Kunstprosa I (1909) p. 191, 1. [vix recte trad.*: COLVM. 9, 4, 3 *cod. Q, v. p. 2028, 76].* *i. q. grandes fructus ferens*: **1** *proprie*: CIC. Phil. 2, 101 hae quondam arationes ... in populi Romani patrimonio -ae et fructuosae ferebantur (*cf.* MART. CAP. 5, 511). ITIN. Alex. 21 loci facies offertur consita ... glauca hic oleis, hic ebria Libero, hic palmis arboribus -a et caesariata. **2** *translate*: PANEG. 10 (4), 3, 4 facta -a et contra rationem aetatis maximorum[que] fructuum (*sc. virtutis*) matura perceptio.

grandificus, -a, -um *a* grandis *et* facere [*fictum ad variandam vocem q. e.* magnificus. *Leum.*]. *cf. Skutsch, Kleine Schriften p. 6.* *i. q. nobilis, qui grandia facit*: AMM. 18, 6, 22 rex aetate quidem media rugosisque membris, sed mente quadam -a.

grandiloquium *a* grandis *et* loqui. *cf. p. 2186, 24.* *i. q.* ὕψος: IVL. SEV. rhet. 23 p. 369, 16 in argumentis ... enucleata diligentia, in adfectibus -um quaeritur.

grandiloquus, -a, -um. *a* grandis *et* loqui. -locus, *v. l. 61.* GLOSS. V 641, 77 -i: eloquentes, *cf.* NON. 115, *ubi laudantur* CIC. or. 20 Tusc. 5, 89. **1** *spectat ad dicendi genus, quod grande vocatur (v. p. 2185, 52), i. q.* μεγαλοπρεπής: CIC. orat. 20 perpauci in omnibus *generibus dicendi floruerunt*: ... -i, ut ita dicam, fuerunt cum ... sententiarum gravitate et maiestate verborum. QVINT. inst. 10, 1, 66 Aeschylus ..., sublimis et gravis et -us saepe. SERV. vita Verg. p. 4, 8 *sqq.* est ... stilus qui constat alto sermone magnisque sententiis. *ibid.* tria esse genera dicendi: humile medium -um (ISID. orig. 2, 17, 1). ecl. p. 2, 1 tres ... sunt characteres: humilis, medius, -us. *ibid. Vergilius* in Aeneide -um habet. SCHOL. Hor. ars 295. **2** *i. q. tumidus, superbus* (*cf. p. 2186, 37. 47*): CIC. Tusc. 5, 89 qui tandem isti -i *Stoici* contra haec duo ... melius se habent quam Epicurus? AVG. c. Cresc. 4, 16, 19 aspides, viperae, parricidae ... et quidquid aliud in eos Bagaiensi concilio, ... ore -o declamatum est. epist. 108, 15 -a illa sententia concilii Bagaiensis. CASSIOD. in psalm. 17, 44 ubi est illa lingua -a et ventosa superbia? **3** *i. q. eloquens, sublimis*: APVL. apol. 7 dares nunc aliquem similiter -um. MART. CAP. 5, 436 Tullius meus, qui ... in foro senatu rostrisque -ae facultatis maiestate tonuerit. CASSIOD. in psalm. praef. p. 11A tubarum sonitus -is clamoribus reddunt. ARATOR ad Flor. 9 inter -os ... libros. CARM. epigr. 1411, 4 (= INSCR. christ. Diehl 103) omnia complevit scrinia -us (-locus *traditur*).

syn. grandis, *v. supra l. 42. 50.* *Blatt.*

grandineus, -a, -um. *a* grando. *i. q. ex grandine constans*: ALC. AVIT. carm. 3, 329 tunc primum ... ingratos hominum castigatura labores -os pavidis fuderunt nubila nimbos. 5, 190 (*de septima plaga Aegyptiaca*) coniungitur ... -um flammis ferventibus aëre frigus.

grandino, (-āvī,) -ātum, -āre. *a* grando. CHAR. gramm. p. 472, 32 B. *inter verba activa coniugationis primae.* GLOSS.L II Philox. GR 33 -at χαλαζοκοπεῖ (*i.* χαλ-). 34 -tum χαλαζωθέν (*i.* χαλ-). GLOSS. III 244, 67 συρρήγνυται ἡ χάλαζα. *inde a* PACVV., *v. infra l. 79.* [*val.* grindinà, *it.* grandinare. *M.-L.*].

I *intransit.*: *imperson.*: *de grandine e caelo cadente*: SEN. nat. 4, 4, 1 quaeritur ..., quare hieme ningat, non -et, ⟨et⟩ vere iam frigore infracto grando cadat. APVL. mund. 9 -are vero tum dicis, cum aqua nubem lapidoso pondere et festinante perrumpit *eqs.* (*Ps. Arist. 394b, 1 χάλαζα ... γίνεται*). VIR. ill. 73, 7 huic legi multi nobiles obrogantes, cum tonuisset, clamarunt: iam ... nisi quiescetis, -bit. *in similitudine* (*cf. l. 83; add. abl. instr.*): PACVV. praetext. 4 (3) nivit sagittis, plumbo et saxis -at.

II *transit.*: *passive*: *i. q. grandine feriri, deleri*: **A** *proprie*: AVG. in psalm. 37, 13 p. 404A alius gemit, quia -ta est v i n e a (49, 22 p. 579A. 129, 8 p. 1701C). *in similitudine* (*v. l. 79 sq.*): ZENO 2, 17, 1 p. 447B Paulus ... insani populi furibunda tempestate

[*I. Kapp*]

lapideis imbribus ... -atur (Ps. AVG. serm. 279, 1 legimus ... alios *martyres* ... duris saxorum imbribus -tos). **B** *translate: i. q. castigari* (*ex grandine illa, quae septima plaga Aegypt. fuit, translatio orta esse videtur; cf. p. 2190, 46*): AVG. serm. coll. Morin. p. 178, 4 qui suo malo desiderio forinsecus furantur, iusto dei iudicio intrinsecus -antur. *ibid. l.* 14 -aris. serm. 47, 10, 17 p. 306^fin. vis dicere, quemadmodum -tus sis?

grandinōsus, -a, -um. *a* grando. *i. q. grandine abundans*: COLVM. 3, 1, 6 non ignorabit dominus loci plus posse qualitatem caeli frigidam vel calidam, siccam vel roscidam, -am ventosamque vel placidam *eqs.* 3, 1, 7 statu caeli ... -o. BREV. EXPOS. Verg. georg. 1, 336 *stella*. *I. Kapp.*

grandio, -īre *a* grandis. *inde a* PLAVTO, *v. infra l. 19.* **1** *transitive: i. q. grande facere* (NON. 115 -ire est grande facere = GLOSS. V 641, 74): **a** *de frumento* (*cf. p. 2182, 13 v. infra l. 21*): PACVV. trag. 142 nec -iri frugum fetum posse nec mitiscere. VARRO frg. Non. p. 115, 1 cum humus aut semina recipere non possit aut recepta non reddat aut edita -ire nequeat. **b** *de spatio* (*cf. p. 2184, 4*): PLAVT. Aul. 49 testudineum istum tibi ego -ibo gradum (gradibo *BDE*). **2** *intransitive: i. q. grandem fieri*: CATO agr. 141, 2 uti tu (*Mars*) fruges frumenta vineta virgultaque -ire beneque evenire siris. *cf. p. 2177, 35.* Grandio *v. nom. pr.*

?**grandiōsus.** MART. 11, 37 *lemm.* de Zoili -is anulis (*L*, grandibus *Q*).

?**grandipēs.** ISID. orig. 12, 7, 13 *dett. pro* gradipes. *v.* bradypus.

×**grandis,** -e [*orig. inc. J.*] *de originatione*: PRISC. gramm. III 479, 16 hinc (*i. a voce* gravis) et -is et grando et verbum gravo. -is *et* grandio *antiquis cognationem cum vocabulo q. e.* gradus *habuisse videntur (v. l. 19. p. 2184, 4).* *de formis: acc. sing. masc.* grande: CLEM. ad Cor. 14 SORT. Sangall. 15, 1 CORP. IX 648. *acc. sing. neutr.* grandem: ANTHIM. 14. 25 (*cf. Baehrens Philol. Wochenschr. 46 [1926] 853*). *abl. sing.* grande *passim legitur apud scriptores vergentis latinitatis, e. g.* ITIN. Silv. 5, 10 Anton. Plac. rec. A 42 p. 188, 4 IORD. Get. 46 GREG. TVR. Franc. 4, 28 p. 164, 3 stell. 15 p. 863, 1. *in* TER. MAVR. 1780 -ē munus *de industria vitiose fictum vid.* *de comparatione*: CHAR. gramm. p. 198, 30 B. (p. 156 K.) quaedam nomina quamvis qualitatem significent, gradus tamen collationis non recipiunt, ut ... sobrius, rudis, -is; non enim fit ... -ior (EXC. Bob. gramm. I 536, 28 DOSITH. gramm. VII 399, 9). *sed ut* -ior *sensu vere comparativo de aetate bis solum habetur (v. p. 2181, 7), ita comparativi et superlativi formae per totam latinitatem extant: comp.: e. g.* PLAVT. Aul. 159 Curc. 120 VARRO rust. 1, 29, 2 CIC. inv. 1, 35 Phil. 5, 47 de orat. 2, 131 *al.* fin. 3, 19 Tusc. 5, 46 Brut. 77 Att. 13, 13, 1 LVCR. 2, 944 VERG. georg. 1, 195 *etc. deest apud* PETRON. HIER.; VVLG. *pro* μείζων *semper* maior *ponit. cf. etiam horum usum*: PELAGON. (-is 5^ies; -ior, -issimus *deest.* magnus 5^ies, maior 10^ies, maximus 5^ies), SEDVL. (-is 14^ies, -ior, -issimus *deest*; magnus 19^ies, maior 9^ies, maximus 6^ies). *superl.*: VARRO rust. 1, 52, 1. PLIN. nat. 10, 1. 110. 11, 37. 15, 15 APVL. met. 7, 18. 9, 15. 10, 16 *etc.* [CIC. Verr. II 4, 97 *falso*]. GLOSS. -is: μέγας. ἁδρός. βαρεῖα. magnus, vastus. -e: μέγα. βαρύ. κητῶες. στιβαρόν. -ia: magna, ampla. *diff.*: DIFF. gramm. VII 525, 9 -em et magnum et immanem: -e ⟨in⟩ incremento, magnum in amplitudine, immane praecipuae amplitudinis. ISID. diff. 1, 277 inter -e et maximum: -e ad corpus pertinet, maximum ad animum. 1, 362 inter magnum et -em: magnum ad animum referimus, -em ad corpus (*sim.* DIFF. ed. Beck. p. 68. *v. Salonius, Vitae patrum p. 408 sqq. Löfstedt, Beitr. z. Kenntnis der späteren Latinität p. 80*). -is *inde a* PLAVTO *et* CATONE *per totam latinitatem ita legitur, ut apud priscos scriptores usus certis terminis circumscriptus esse, apud posteros latius patere videatur. vocabulum habent* PLAVT. *et* TER. *22^ies* (*novies de aetate [cf. grandaevus], quinquies in allitteratione; praevalet tamen* magnus *cum de quantitate corporali, e. g.* PLAVT. Amph. 1103 Poen. 1112 Pseud. 1219. TER. Hec. 440, *tum vero de qualitate animi, e. g.* PLAVT. Mil. 775 Most. 775 [*cf.* magnanimus]). CIC. *voce q. e.* -is *primus de illo genere dicendi usurpat, quod vocatur* τὸ ἁδρόν (*23^ies*; *de aetate 17^ies, in re nummaria 20^ies*). AVCT. bell. Afr. *in iis quoque iuncturis habet, ubi* CAES. magnus *praefert (v. p. 2185, 25). Apud poetas aureae et argenteae aetatis notionem qualitatis accipit*: HOR. (lethargus -is, *v. p. 2187, 8*), OV. (-e nomen, *v. p. 2186, 64*), MART. (-is reus, *v. p. 2186, 52*). *frequentant* MART. (*43^ies*) *et saturarum scriptores* (PERS. *8^ies*, magnus *9^ies*. IVV. *22^ies*, magnus *79^ies*). *cotidiani sermonis fuisse linguae derivatae ostendunt, quamquam apud cotidiani quoque stili scriptores fere semper praevalet* magnus. VVLG. -is *centies*, magnus *fere sescenties exhibet (de comp. et superl. v. supra l. 35 sqq.). Hic illic pro* magnus *versio quae dicitur* ITALA -is *ponit — e. g.* ITALA exod. 3, 3 (Cypr. testim. 2, 19 p. 86, 22). 32, 31 (Cypr. testim. 1, 1 p. 39, 3 Fort. 4) —, *at saepius pro* -is, *quod legitur in versione* HIERONYMI, *ceterae versiones* magnus *ponunt*: ITALA Ios. 24, 26 (Cypr. testim. 2, 16 Firm. err. 20, 3) lapidem magnum (pergrandem VVLG.). Dan. 2, 31 (Cypr. testim. 2, 17 Firm. err. 20, 4) imago ... magna (statua ... -is VVLG.). Is. 27, 1 (Firm. err. 26, 3) gladium ... magnum (gladio ... -i VVLG.). deut. 4, 7 (Aug. loc. hept. 5, 6 p. 601, 21) gens magna (natio tam -is VVLG.). SORT. Sangall. *semel* -is, *novies* magnus *habent*. VEGET. *vocem nostram „vulgarem" non minus frequentat quam* CHIRON (*semel pro* -is, *quod legitur apud* CHIRONEM, magnus *inveni apud* VEGETIVM, *id quod studio novandi potius quam corrigendi ascribendum esse censeo*). *apud* MARCELL. med. -is *17^ies*, magnus *36^ies legitur, ap.* ORIBAS. (*vers. vetust.*) -is *19^ies*, magnus *24^ies* (*recc.* -is *9^ies*, magnus *25^ies*), *v. H. Morland, lat. Orib.-Übers. Oslo 1932, p. 134*; *neque* GREG. TVR. -is *saepius habet quam* magnus. *Raro* -is *praevalet sicut in* ITIN. [Silv.] (*v. Löfstedt, Peregr. p. 72*: -is *vicies*, magnus *quater in certis iuncturis; at in* VITA Caes. Arel. -is *nisi in iunctura* cum -i *fere non legitur*: VITA Caes. Arel. 1, 62 p. 483, 4. 9. 2, 14 p. 489, 18. 2, 42 p. 498, 30 *etc.*), *apud* SORAN. (magnus *deest*, -is *16^ies*), CASS. FEL. (*8^ies*, magnus *bis*). *Hinc effici potest vocabulum q. e.* magnus *ante sextum saeculum e consuetudine communi non penitus abiisse, sed potius ad certas significationes redactum esse, id quod et testimonio veterum grammaticorum (v. p. 2179, 51) et linguis derivatis congruit (v. tamen p. 2186, 75). notandum est in corpore agrimensorum* -is *non inveniri nisi in libello qui vocatur casae litterarum* (-is *52^ies*, magnus *semel*).

in codd. -is *cum* gravis *confunditur, ex. gr.* PANEG. in Mess. 96. PLIN. nat. 16, 220. *cf. p. 2188, 25. 35.* [*loci mendosi, var. lect. sim.*: *falso inrepsit*: Naev. com. 65 *pro* glandia (*p. 2030, 76*). PACVV. praetext. 5 *pro* gradibilis (*q. v.*) *in codd. Macrobii.* CIC. leg. agr. 2, 93 vegrandi *legend. pro* ut -i (*pleriq. codd.*). AMM. 30, 1, 15 in ⌊fide -i⌋ (*Haupt pro* fiderandi). *in locis suspectae vel corruptae memoriae*: SISENNA hist. 105 VITR. 7, 3, 6 ANTH. 205, 13 AVG. epist. 120, 7. *incertae interpretationis*: HIL. hymn. 1, 25, *cf. W. N. Myers, The hymnus of St. Hilary of Poitiers p. 40*]. [*ital.* grande, *francogall.* grand, *hisp.* grande. *M.-L.*]

I *proprie de quantitate* (*i. de iis quae spatio loci aut temporis metiri possumus*): **A** *de hominibus bestiis bestiolis*: **1** *de aetate hominum i. q. adultus* (DON. Ter. Ad. 673 -em ad aetatem veteres rettulerunt, non ad corpus, et in parte aetatis dicitur -is non in tota vita nisi si additur natu, ut 'grandis natu parens adductus ad supplicium' [CIC. Verr. II 1, 76]. *ex Phorm. 362*: et -is infans et -is puer et -is ephebus et -is virgo recte dicitur): **a** *pro adi.*: *α de persona ipsa* ① *i. q. pubes, maturus* (*semper nude ponitur*): PLAVT. Aul. 191 virginem habeo -em (Trin. 374 *syn.* adulta. TER. Ad. 673 an sedere oportuit domi virginem tam grandem [*v. l. 29*]. MART. 3, 58, 40. 8, 3, 16). VARRO ling. 5, 14 filiam ... -em (CIC. Cluent. 11 *syn.* nubilis. MART. 7, 10, 14). CIC. Verr. II 3, 159 -em praetextatum filium (AVG. pecc. mer. 1, 36, 68). Cluent. 179 puero non -i (Pis. 87 MART. 2, 48, 5. 12, 49, 13 -es non pueros sed uniones). frg. inc. 14 -es praetextatos (*de Hirtio et Pansa*). HOR. epod. 13, 11 Centauri alumno (*sc. Achilli*). MART. 11, 43, 4 *Iuppiter* -i cum Ganymede iacet. IVV. 7, 210 iam -is Achilles. DON. vita Verg. p. 57 R. parentes iam -is amisit *Vergilius*. TERT. adv. Marc. 4, 21 p. 491, 10 semel -is Christus (*opp.* diu infans). HIER. epist. 36, 10, 4 tam -em iuvenem, *sc. decem et octo annorum*, matris sedisse cervicibus. VVLG. Hebr. 11, 24 Moyses -is factus (μέγας γενόμενος; *opp.* natus). AVG. in evang. Ioh. 18, 7. *nota ellipsin*: MART. 7, 62, 1 reclusis foribus -es (*sc. pueros*) percidis. ② *i. q. provectus aetate, cum de ea quae media vocatur* (*e. g.* PLAVT. Aul. 159), *tum de senectute*: *nude*: PLAVT. Capt. 1019 ego hunc -is -em natu ... ad carnificem dabo. TER. Phorm. 362 homo iam -ior. CIC. Cato 10 *Q. Maximus* bella gerebat ut adulescens, cum plane -is esset. *ibid.* 16 ex quo intellegitur Pyrrhi bello *Ap. Claudium* -em sane fuisse. LVCR. 2, 1164 -is suspirat arator. 3, 955 -ior hic ... seniorque. IOH. DIAC. epist. 14 quamquam ille -is, hic parvus, quae sunt accidentium vocabula, non naturae. ENNOD. epist. 1, 5, 6 p. 11, 2 tu per duratum proavorum avorumque Scipionum (*i. consulum*) tramitem iam -ior. CARM. epigr. 1845, 2 occidit haec (*nutrix*) ... -is. *cum additamentis*: natu (GLOSS. V 299, 13 -is natu: parens, senex): PLAVT. Aul. 159 est -ior natu: media est mulieris aetas. Capt. 1019 TER. Ad. 930. RHET. Her. 4, 39, 51 -is natu parens ([*ibid.* senectus *et* adulescentia]. CIC. Verr. II 1, 76. PLIN. epist. 8, 23, 7). CIC. inv. 1, 35 *consideratur* puer an adulescens, natu -ior an senex *sit*. Verr. II 5, 16. 128. 129 Q. Rosc. 44. Cato 10 *Q. Maximum* non admodum -em natu, sed tamen in aetate provectum. 63 Brut. 77. RVT. LVP. 1, 16 vir -is natu (CAPITOL. Alb. 14, 2). HOR. epist. 1, 7, 49. SEN. dial. 9, 3, 8 -is natu senex. 10, 20, 2. SVET. Aug. 53 -ior iam natu (-i iam ornatu *codd.*). 89 Nero 34. POMPON. dig. 1, 2, 2, 50 iam -is natu et fere annorum quinquaginta. CALL. dig. 50, 2, 11 GELL. 15, 16, 2. CAPITOL. Alb. 7, 1 natu ia⟨m⟩ -ior et maior Pescennio Nigro. Gord. 15, 2 filium ... iam natu -iorem, quadraginta et sex annos agentem. Max. Balb. 2, 1 HIER. epist. 52, 3, 5. aetate: CIC. Q. Rosc. 44 senatores aetate -es natu. AVG. nat. et grat. 1, 4, 4 nec infantes nec aetate -es. aevo: OV. am. 1, 13, 37 longo ... -ior aevo (*cf. ibid.* 41 marcet ab annis). met. 6, 321 iam -ior aevo impatiensque viae. trist. 4, 10, 43 STAT. Theb. 3, 176. TAC. ann. 16, 30 -is aevo parens, contra filia intra vicensimum aetatis annum. CYPR. GALL. gen. 867 pater longo iamdudum -ior aevo. lev. 191 -ior aevo (*cf.* VVLG. lev. 20, 32 coram cano capite). *ibid.* 299 seu -ior aevo seu puer aut virgo nondum pubentibus annis (*cf.* VVLG. lev. 27, 3 masculus a vigesimo anno usque ad sexagesimum annum). *β additur vocabulo aetatis*: PLAVT. Aul. 214 aetatem meam scis? :: scio esse -em item ut pecuniam. CIC. Phil. 5, 47 OV. met. 6, 28. 7, 665 GELL. 13, 2, 2 CYPR. GALL. num. 8 AVG. c. Iul. op. imperf. 2, 215.

[Blatt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

LVCR. 2, 1141 -i cibus aevo defit. **b** *pro subst.* (*aliter* MART. 7, 62, 1, *v. p. 2180, 48*): VVLG. Ier. 16, 6 et morientur -es et parvi (HIER. in Ier. 3, 61, 3 et -es et parvi pariter interibunt). AVG. c. Iul. op. imperf. 2, 126 *peccata* parvulorum ... -iorum (2, 131). persev. 16, 40 parvulis ... -bus (retract. 1, 13, 5 pecc. mer. 1, 38, 70. 2, 2, 4). *nota compar. in ipsa comparatione*: AVR. VICT. Caes. 7, 1 haud multo fine adolescentiae -ior. 41, 11 quorum cum natu -ior ... occidisset.

2 ***de magnitudine corporis*:** **a** *de hominibus* (*v. infra l. 58*): *α dicitur de ipsa persona*: PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 132[ab], (p. 32 M.) -es pueros βούπαιδας appellant. SEN. suas. 2, 17 nam et servos nolebat habere nisi -es (*sc. Seneca Grandio*). *ibid.* insistens summis digitis ... quo -ior fieret. PERS. 5, 186 -es galli (*cf.* IVV. 6, 512 ingens semivir). MART. 5, 12, 3 -is Ninus (Linus *pars codd.*) ... septem ... pueros levat vel octo. 7, 53, 10 munera quae -es octo tulere Syri. IVV. 12, 14 a -i cervix ferienda ministro. DON. vita Verg. p. 2 corpore et statura fuit -is (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 8, 330 p. 162, 6 MART. CAP. 6, 697. IORD. Get. 24 Germanis corpore et animo -iores. VEG. mil. p. 10, 19 milites, *opp.* fortes (*cf.* PS. FRONTIN. strat. 4, 1, 3 tu -es elige, ego eos fortes reddam). HIER. c. Ioh. 10 haud is homunculus. AVG. civ. 3, 5 p. 101, 25 D. gigantibus i. nimium -bus ac fortibus viris. DRAC. Orest. 241 -is in aspectu *Agamemno*. CASSIOD. Ios. antiq. 1, 27 p. 30 -em angelum dei vicisse (*gr.* μέγας). *β additur vocabulis corporis formae sim.*: OV. fast. 1, 554 dira viro facies, vires pro corpore, corpus -e. AMM. 16, 12, 47 -issimis illi corporibus freti. VITAE patr. 6, 1, 15 quidam -i corpore. PLIN. epist. 7, 27, 2 figura humanā -ior. FILASTR. 108, 3 forma. SCHOL. Iuv. 8, 251 -i statura sunt Galli. **b** *de bestiis et bestiolis*. *bestiae ipsae*: VARRO rust. 3, 9, 18 gallinae Africanae. HOR. sat. 2, 2, 95 rhombi patinaeque. OV. fast. 1, 56 -ior agna. LIV. 25, 9, 13 *bestia* (VVLG. Dan. 7, 3). CELS. 2, 18 omnem -em *feram* (*cf.* MELA 3, 98), quales sunt caprea, cervus, aper, onager; omnem -em avem, quales sunt anser et pavo et grus. *ibid.* firmiores *aves* quae -iores (*opp.* minutae). COLVM. 9, 3, 2 quanto -ior *apis* ... tanto peior (*cf.* PLIN. nat. 11, 47). PLIN. nat. 32, 50 *ranae* quas Graeci φρύνους vocant, -issimae cunctarum (*cf.* ISID. orig. 12, 6, 58). 9, 85 -bus *polypis* minor tenacitas. 11, 94 surcularia *cicada* ... -ior. 7, 21 *canes* (HIER. in Ier. 3, 1, 3). 10, 91 *spongeae*. 11, 118 *culices* -iores torpentesque. 11, 104 *locustae*. 9, 33 parvos *delphinos* aliquis -ior comitatur. 10, 110 *columbae* in Campania -issimae provenire existimatae. 10, 1 -issimi et paene bestiarum generis struthocameli. 6, 204 *lacertae*. 10, 115 *merula*. 11, 72 *muscas* -iores (CLAVD. MAM. anim. p. 112, 3). 11, 57 furibus, -issimis inter illos. 11, 76 ex -iore vermiculo. MART. 13, 80, 1 -is muraena. 10, 79, 9 -is ut exiguam bos ranam ruperat. 11, 49 (50), 9 ut emam -emve lupum mullumve bilibrem. IVV. 6, 302 -ia ... ostrea. PLIN. paneg. 52, 1 -ioribus *victimis* (VVLG. Ezech. 39, 17). SVET. Tib. 60 -em mullum. APVL. met. 7, 11 -em hircum annosum et horricomem. 8, 15 lupos ... numerosos, -es et vastis corporibus. PORPH. Hor. sat. 2, 2, 37 *lupi pisces* promisce -es nascuntur (*ibid.* prolixi). CAPITOL. Maximin. 9, 4 elefans. SCHOL. Iuv. 4, 20 *piscis* (*cf.* SCHOL. Arat. p. 105[b] 6 μέγας. VVLG. Ion. 2, 1 AVG. civ. 22, 8 p. 574, 11 D.). CLAVD. DON. Aen. 6, 600 p. 587, 4 *Tityonis* vultur immanis ... -is et saevus natura. 7, 485 p. 73, 26 -es *cervi*. VVLG. gen. 1, 21 creavit ... deus cete -ia. Ezech. 17, 3 *aquila* is magnarum alarum (17, 7). ORIGEN. in Matth. 18, 29 animalia ... -ia (*de camelis*). *corpus*: COLVM. 6, 29, 3 sic universim (-um *al.*) corpus compositum, ut sit -e, sublime, erectum. MART. 14, 91, 1 -ia taurorum ... corpora. APVL. Socr. 110 (*de alite Apollinis*) cui corpus tam concinnum est, ut neque oppido parvum neque nimis -e sit. SORAN. praef. *bis*. HIPPOCR. aër. 7 (*syn.* tumens). *enallage adiectivi*: PLIN. nat. 18, 113 -issimum (*sc. genus alicae i. genus -issimae alicae*) aphaerema appellant. 10, 80 in -iore alitum *genere* grues tantum *mutant colorem* (*cf.* 11, 97 in quodam genere eorum -i cornua praelonga *sunt*).

3 ***de magnitudine singularum corporis partium*** (*dicitur de omnibus animalibus; quibusdam locis, e.g. l. 66. p. 2182, 6, notio 'tumidus' inesse potest, v. p. 2183, 53. 2184, 68. 2186, 37*): **a** *speciatim de verendis* (*syn.* magnus: *cf.* CATVLL. 115, 8): PLAVT. Cas. 914 CATVLL. 80, 6 HIER. in Ezech. 7, 23 p. 264. **b** *generatim* (*v. p. 2182, 9. nonnullos locos omittendos putavi*): alae: PLIN. nat. 10, 42 IVV. 14, 195. armi: COLVM. 6, 29, 2. aures: APVL. met. 9, 15. barba: CLAVD. DON. Aen. 3, 593 p. 340, 13 (*syn.* immissa). calcanea: PHYSIOGN. 125. capilli: PROB. app. gramm. IV 199, 28. caput: OV. fast. 6, 133 MELA 3, 99 PLIN. nat. 29, 85. 16, 220 SCHOL. Iuv. 10, 317 VEG. mulom. 3, 6, 9 PHYSIOGN. 5, 120. 122 IORD. Get. 182 *etc.* GELL. 5, 8, 6 *de statua*. carbunculi: CASS. FEL. 22 p. 38. cauda: APVL. met. 3, 24 PRVD. c. Symm. 2, 869. cavernae: SORAN. p. 32, 6 (*gr.* θηλὰς ... μεγάλας). cirri: MART. 10, 83, 6. colla: MART. 14, 48, 2. conchae: CIC. nat. deor. 2, 123. cornu: VVLG. Dan. 8, 9 (*opp.* modicum). dentes: PLIN. nat. 12, 18. 30, 137 SCHOL. Iuv. 11, 125. extremitates: PHYSIOGN. 108 (*gr.* 34, 13 ἀκρωτήρια μεγάλα). facies: PS. APVL. Asclep. 33. haemorrhoides: SORAN. p. 109, 4. latera: PHYSIOGN. 120. lien: SER. SAMM. 425. dulcia Plautus (*? cf.* CELS. 4, 16, 2) ait -i minus apta lieni. mammae: ARNOB. nat. 6, 25 p. 236, 10. membra: OV. met. 10, 237 COLVM. 6, 1, 3 PALLAD. 4, 11, 12 AVG. civ. 3, 10 p. 106, 32 D. nasus: SCHOL. Iuv. 5, 46 VVLG lev. 21, 18. oculi: PLIN. nat. 11, 141 SVET. Dom. 18 NEMES. auc. 26 PALLAD. 4, 11, 5 CHIRON 982 PHYSIOGN. 90 (*gr.* μεγάλοι). 120. ossa: VERG. georg. 1, 497 OV. met. 9, 169 VEG. mulom. 3, 6, 5 PHYSIOGN. 90 (*gr. ut l. 2*). pectus: PALLAD. 4, 11, 2. pennae: PALLAD. 7, 7, 7. pes: MART. 6, 64, 19. renes: PLIN. nat. 32, 26. scapulae: PHYSIOGN. 108 (*gr. ut supra*). supercilia: VARRO Men. 207 (*i. q. hirsutus. aliter p. 2184, 68*). surae: IVV. 16, 14. uber: VARRO rust. 2, 3, 2 OV. ars 1, 350 vicinum ... pecus -ius uber habet. venae: CELS. 4, 1, 2. 5, 26, 2 *al.* PLIN. nat. 11, 182. umeri: STAT. Theb. 6, 838. ungues: PLIN. nat. 11, 257. *enallage*: PLIN. nat. 35, 64 Zeuxis reprehenditur ... ceu -ior in capitibus articulisque (*quia -ia capita articulosque fecerit* (*ibid.* 128 *Euphranor* fuit in universitate corporum exilior et capitibus articulisque -ior (*cf. p. 2186, 79*).

B ***de frumentis, viridibus, fructibus sim.*:** **1** ***speciatim*:** **a** *de frumentis* (*i. q.* ἁδρός): CARM. Macr. Sat. 5, 20, 18 (*cf.* PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 212[b] [p. 93 M.]) verno luto -ia farra, camille, metes. VARRO rust. 1, 52, 1 quae seges -issima atque optima fuit (*de ea segete quae spicas -issimas habet*; *cf.* Geoponica ed. Beck 2, 16, 3 τοὺς ἁδροτέρους στάχυας ἐπιλέγονται). CIC. de orat. 2, 131 quo meliores fetus possit et -iores edere *ager* (*cf.* VERG. georg. 1, 195 -ior ut fetus siliquis fallacibus esset). VERG. ecl. 5, 36 -ia saepe quibus mandavimus hordea sulcis. Aen. 4, 405 pars *formicarum* -ia trudunt obnixae frumenta umeris. PLIN. nat. 18, 115 quae *pars zeae* in eo (*cribro*) remansit, excepticia appellatur et -issima est. ibid. 116 -issima ... *grana* (PS. AVG. categ. 10). CASS. FEL. 51 p. 134, 14 spicas purgatas integras, si -iores, numero tres, si minutas, V aut VII. *nota* CLAVD. MAM. anim. p. 112, 3 montem parvum dicimus et -e milium. **b** *de polenta*: CATO agr. 108 polentam -em (*i. -iore farina factam*). PERS. 3, 55 iuventus siliquis et -i pasta polenta. **2** ***generatim*:** **a** *absolute dicitur*: CATO agr. 157, 1 prima *brassica* est, levis quae nominatur: ea est -is. VARRO rust. 3, 5, 12 -bus *arboribus* (PAVL. dig. 7, 1, 11 PALLAD. 1, 6, 9). SALL. Iug. 93, 4 -is ilex. VERG. ecl. 10, 25 -ia lilia. TIB. 1, 1, 8 *poma* (PLIN. nat. 13, 43). CELS. 3, 21, 13 lactucae marinae, quae -is iuxta maria nascitur, semen (quae ... nascitur *del. Daremberg.* -is nasci *v. infra l. 51*). COLVM. 12, 42, 1 mala cydonea -ia. arb. 3, 1 semina ... eligito -i *acino* (*cf.* PLIN. nat. 16, 146. 21, 177). PLIN. nat. 12, 30 *caryophyllon* -ius fragiliusque. 13, 54 *fructus terebinthi* non -ior faba (*cf.* 15, 35 PALLAD. 14, 61). 15, 15 olivae ... -issimae. 16, 20 glans optima in quercu atque -issima. 16, 86 populorum foliis -issima lanugo evolat. 17, 62 -issimis bacarum. 18, 130 *rapa* frigore dulciora fieri existimantur et -iora. 19, 65 *cucumeres* copiosissimi Africae, -issimi Moesiae. 19, 97 *bulbis* rotundioribus ... et -issimis (*opp.* longos ac parvos). 19, 112 ἀντισκόροδον ... -ius alio. 19, 116 *foliis* -bus (*cf.* 20, 8. 222. 25, 135). 19, 183 omnia ... tralata meliora -ioraque fiunt (*Theophr. hist. plant.* 7, 5, 3 καλλίω καὶ μείζω γίνεται). 21, 90 semen eius (*de specie cneci*) candidum et -e. 21, 158 hemerocalles ... -i *radice* (*coni. Mayhoff*; nec radice *codd.* [*cf. Diosc. gr.* 3, 122 ῥίζαν ... εὐμεγέθη] 23, 21. 25, 113. 27, 96). 25, 104 quidam echion personatam vocant ... -es lappas ferentem. 27, 104 medion ... habet ... florem -em (*Diosc. gr.* 4, 18 ἄνθη μεγάλα). IVV. 6, 79 ornentur postes et -i ianua lauro. PALLAD. 2, 15, 7 amygdala ... -ia. 3, 24, 12 -is porrus. 4, 4 cicer -e nasci Graeci dicunt, si (*Geoponica* 2, 36 μείζονες φύονται). 4, 10, 24 plantas -es ficorum. 12, 7, 17 castaneae. PASS. Thom. p. 137, 19 palmae ramus plenus dactilis -bus. *enallage*: PLIN. nat. 14, 28 visulla -i magis quam denso uvarum partu. **b** *de olea specie consueta -iore*: VARRO ling. 5, 108 olea -is Orchitis. PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 297[b] (p. 181 M.) ⟨olea genere consue⟩to -ior. PLIN. nat. 24, 151 aris (*i.* ἀρίσαρον) quae ... olivae -is magnitudinem impleat.

C ***de inanimis*:** **1** ***speciatim*:** **a** *in re nummaria et sim., cum proprie tum in imagine* (*v. infra l. 66*): aes: COLVM. 8, 16, 5 -i aere ... piscinas ... venditabat. aes alienum: SALL. Catil. 14, 2 alienum aes -e conflaverat. 24, 3. PLIN. nat. 7, 127 (*cf.* 36, 21 aes alienum ... ingens). GAIVS inst. 2, 163. boli: PLAVT. Pers. 658 dabit haec tibi -is bolos. centesima: DRAC. laud. dei 3, 33. dica: TER. Phorm. 439 dicam tibi inpingam -em. dos: HOR. sat. 1, 4, 50 uxorem -i cum dote. OV. trist. 1, 9, 48 scaena manet dotes -is ... tuas. APVL. apol. 67. 76. 91 dotem ... -em et uberem. expensa: PS. RVFIN. in Am. 5, 12. fenus: CIC. Flacc. 51 pecuniam adulescentulo -i fenore ... occupavisti. OV. Pont. 3, 1, 81. SEN. dial. 9, 8, 5 -e in foro fenus. impensa: R. GEST. div. Aug. Aneyr. 4, 10 D. CYPR. GALL. lev. 60. merces: IREN. 1, 4, 3 qui ... -es mercedes ... praestare possunt (μεγάλους μισθούς). AVSON. 207, 10. patrimonium: SEN. nat. 2, 38, 2 epist. 87, 16 ISID. sent. 3, 59, 10. peculium: PLAVT. Merc. 97. pecunia (*syn.* magnus, *e. g.* PLAVT. Rud. 1396 CIC. Verr. II 2, 157 Att. 1, 1, 3): PLAVT Capt. 258 tam -i ... praesenti pecunia. *cf.* Aul. 214, *v. supra p. 2180, 83.* CIC. Quinct. 38 S. Rosc. 110 Verr. I 16. 24. II 1, 106. 140 satis -em pecuniam et satis impudentem esse. II 2, 48. 170 pecunias istius extraordinarias -is. 3, 67. 228. 4, 37 Cluent. 33. 65 Rab. Post. 4 prov. 7 Sest. 56 off. 2, 82. Att. 8, 14, 3 pecuniam ... satis -em. 14, 12, 1 epist. 13, 61 SALL. Catil. 49, 3 LIV. 10, 46, 10 *al.* SEN. rem. fort. 10, 2 (*infra*: magnam pecuniam). COLVM. 12 pr. 9 TAC. ann. 16, 17 SVET. Aug. 12 Nero 24 GELL. 1, 8, 3. 1, 14, 1. 5, 10, 6. 16, 19, 7 APVL. apol. 93 IVST. 31, 2, 4 AVR. VICT. Caes. 33, 14 EVTR. 6, 13. sponsio (*i. summa sponsionis*): RHET. Her. 4, 23, 33 SVLP. SEV. chron. 2, 49, 3. **b** pondus *cum pro-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

prie tum in imagine: VARRO rust. 1, 52, 1 imposito ... pondere -i. CIC. Verr. II, 1, 45 -e auri pondus (II 5, 184 PS. FRONTIN. strat. 4, 3, 2 IVST. 13, 1, 8. 25, 1, 5 AVR. VICT. epit. 48, 17 DICT. 1, 15). II 1, 91 (*bis*) **argenti** (Caecin. 12 IVST. 25, 1, 5 AVR. VICT. epit. 48, 17). II 4, 32 hydriam ... praeclaro opere et -i pondere. nat. deor. 3, 83 aureum ... amiculum -i pondere (*cf.* VAL. MAX. 1, 1 extr. 3). PETRON. 92 inguinum pondus tam -e. QVINT. decl. 260 p. 64, 8 fortuna ... patrimonium ... veluti -e pondus imposuit. ITALA deut. 25, 13 (Lugd.) non erit in sacculo tuo pondus et pondus, -e aut pusillum (VVLG. non habebis in sacculo diversa pondera maius et minus). CLAVD. DON. Aen. 1, 247 p. 57, 8 in uno adverbio (*hic*) et pronomine (*ille*) -e pondus doloris adiecit. 1, 483 p. 96, 4 *al.* PS. RVFIN. in Am. 1, 11—12. AVG. serm. 41, 5 -e ... pondus illum divitem ad inferna perduxit.

2 ***generatim***: **a** *de corporeis et cum substantivis translate usurpatis*: ACC. trag. 438 raudus saxeum -e et grave (*v. l. 24*). PLAVT. Bacch. 992 -es satis sunt *litterae* (991 *opp.* minutae. CIC. Verr. II 4, 74 TREB. trig. tyr. 33, 4 HIER. in Gal. 6, 11 *cf.* OV. trist. 3, 3, 72). Curc. 368 poculum -e (IVV. 13, 147 APVL. met. 7, 11). VARRO ling. 5, 123 vas vinarium -ius (CIC. Verr. II 4, 47 PRIAP. 68, 24 SEN. suas. 2, 17 CELS. 4, 26, 5 NON. 545). rust. 3, 11, 3 -bus maculis (*cf.* COLVM. 8, 15, 1 ALC. AVIT. epist. 17 p. 49, 6). rust. 3, 9, 7 cella -is. CIC. Verr. II 4, 46 patella. 4, 97 hydrias ... ⌞-is simili in⌟ genere (grandissimi hii in *codd.*). 4, 110 -e simulacrum. LVCR. 1, 434 augmine ... -i vel parvo. 1, 289 -ia saxa (CAES. Gall. 7, 23, 2. 7, 46, 3 VERG. georg. 4, 26 Aen. 11, 529 SEN. Herc. f. 751 APVL. met. 4, 27 VVLG. I reg. 14, 33. II par. 26, 15, *cf. supra l. 15*). 6, 303 corpora (CASSIOD. inst. div. 5 p. 1116^C^). 4, 1126 zmaragdi. CAES. Gall. 1, 43, 1 planities erat magna et in ea tumulus terrenus satis -is. 7, 72, 4 -bus cervis eminentibus. SALL. hist. frg. 3, 8 -i phaselo. VERG. georg. 2, 245 guttae (*cf.* Aen. 11, 90 MART. 3, 47 PAVL. FEST. Gloss.^L^ IV p. 219^b^ [p. 99 M.] AVR. ad Front. p. 27, 6 N.). 3, 427 notis ... maculosus -bus (*cf.* OV. trist. 3, 3, 72 -bus in tituli marmore caede notis). TIB. 2, 1, 22 ligna (*cf.* PLIN. nat. 13, 62. 64. 15, 43. VITAE patr. 7, 25, 4). PROP. 3, 9, 4 -ia vela (OV. trist. 2, 548). Ov. Pont. 4, 40 -i ... data lance (*opp.* de parva ... acerra. *cf.* PERS. 2, 71 magna ... lance). epist. 10, 90 pensa. met. 1, 29 elementa. 5, 545 lumina (SEN. nat. 7, 5, 3). rem. 445 flumina (MELA 3, 71 IVST. 42, 3, 9 -e iam flumen ... emergit Tigris [modicis primo incrementis nascitur]). fast. 4, 776 -ia liba. VITR. 7, 3, 3 coronae. 7, 3, 6 *marmor*. 7, 6, 1 tessera -i (*cf.* 7, 1, 7. PLIN. nat. 36, 187 tessella). FEST. Gloss.^L^ IV p. 296^b^ (p. 181 M.) globos terrae (*cf.* MELA 1, 95). 298^b^ (p. 182 M.) anulis ... -bus (*cf.* PETRON. 32, 3) (FEST. Gloss.^L^ IV p. 338^a^ (p. 230 M.) peni ... bubulo; significat peniculo -i i. cauda. CELS. 2, 7 -es calculos. 5, 26, 27 -e vulnus (HIER. in Os. 2, 6 p. 61). 8, 5 -is pinna. SEN. nat. 6, 6, 1 -e navigium. COLVM. 12, 18, 2 arbusta -ia. SCRIB. LARG. 269. MELA 1, 16 *et passim in notionibus geographicis*. PERS. 2, 42 patinae (pingues *var. l.*). PETRON. 29. 60. 64. PLIN. nat. 2, 233 *lapis* (*saepius* GROM. VVLG.). 6, 81. 9, 145. 30, 138. 32, 154. 35, 126. 132. 194 -iorius glebis (*Diosc. gr. 5, 157* ἁδρόβωλος). 36, 76. 37, 41 *al.* STAT. Ach. 1, 254 sidus. silv. 4, 1, 3. MART. 6, 76, 5 *al.* 8, 75, 14 *opp.* angustus. 9, 98, 2 pluvia. 11, 51, 4 thermis -bus. 12, 49, 13. 14, 97. QVINT. inst. 10, 1, 88 -ia et antiqua robora. 11, 3, 68 IVV. 6, 155. 7, 110 PLIN. epist. 2, 1, 5. 2, 17, 10 (*opp.* modicus). SVET. Vesp. 18. FLOR. epit. 2, 6, 33 -e ... caput, Syracusae. 3, 5, 30. GELL. 14, 6, 1 librum -i volumine. 16, 5, 10 APVL. met. 1, 4. 2, 11. 4, 3. 10. 7, 18. 10, 16 ITALA (cod. k) *et* VVLG. Marc. 14, 15. IREN. 4, 30, 1 aut modica aut -is ... possessio. GARG. MART. med. 41 p. 183 GALLICAN. Avid. 4, 3 LACT. inst. 2, 4, 13 FIRM. math. 5, 1, 24 *al.* 8, 31, 2 multam et -em ... terram. NON. 537. 554. ITIN. [Silv.] 3, 3 ecclesia non -is. 13, 3 *al.* 13, 3 monticulus non satis -is. 15, 1 haec aqua tam -is. 37, 4 atrium valde -e et pulchrum satis. ITIN. Anton. Plac. rec. A. 12 p. 168, 8 monasterium ... -e valde. AVIEN. Arat. 639. AMM. 17, 7, 12 rimas ... -iores. ANON. Vales. 5, 23 CLAVD. DON. Aen. 8, 193 p. 143, 31 *al.* CHIRON 62 (*cf.* VEG. mulom. 2, 14). 428. 707 sale -e eas plagas confricabis (*cf. supra l. 38*). HIER. epist. 39, 4, 4. EPIPHAN. Hier. epist. 51, 2, 2 -is et late patens provincia. HIER. in Ion. prol. p. 389—90 haud -is ... viculus (HIER. in Mich. prol.). VVLG. num. 13, 29. I reg. 26, 13 *al.* II Esdr. 7, 4 civitas ... lata ... et -is. Is. 27, 1 gladio ... duro et -i et forti. Ezech. 16, 7 multiplicata es et -is effecta (*Ierusalem*). Dan. 10, 8 *visio*. Zacch. 14, 4 praerupto -i valde. PRVD. apoth. 734 elementa ... mundi ex nihilo primum modica et mox -ia sensim crevisse. CLAVD. 18, 225 carm. min. 26, 23 AVG. civ. 1, 6 p. 11, 16 D. *al.* PS. AVG. categ. 10 cum ... dicimus montem brevem, -iorem esse alterum ... iudicamus. SORAN. 2, 8. RVT. NAM. 1, 224 (*opp.* parvus). EVSTATH. Bas. hex. 6, 9 p. 932^B^ iuga boum tam -ia (*cf. gr.* ἡλίκα). VITAE patr. 3, 38 -em sarcinam (μέγα). CASSIOD. Ios. antiq. 7, 12 p. 209. ANTHIM. 10 vapor. PALLAD. hist. mon. 1, 6 p. 272^D^ -em vitae conversationem (*gr.* μεγάλην ... πολιτείαν). 1, 19 p. 298^C^ sportellas -es (*opp.* minores). ISID. diff. 457 monstrum ... vel nimis -e vel nimis breve. VITAE patr. 3, 38 -em sarcinam (φορτίον μέγα). VITA Caes. Arel. 2, 22 -bus fastigiis. CORP. III 75 (= INSCR. Dessau 4424) *a. 203* columnae -es et multae. XI 1420 cippo ... -i. *enallage*: NON. p. 533 corbita est genus navigii tardum et -e (*opp.* brevis et pergrandis). *proverbialiter* (*cf. p. 2187, 45*): Ov. am. 1, 8, 90 de stipula -is acervus erit. rem. am. 424 de multis -is acervus erit (*cf.* Hesiod. op. 361).

b *de incorporeis (quidam loci infra allati ad qualitatem quoque spectare videntur, e. g. infra l. 53. 55. 63. 66. 67. 68. vide ergo et translatas adiectivi notiones, p. 2186, 37. 50. 2187, 7)*: **α** *de spatio loci*: PLAVT. Curc. 120 -iorem gradum fac (Epid. 13 Truc. 286 *v. p. 2179, 29*). GELL. 16, 5, 10 spatia ... -ia (FIRM. math. 8, 19, 5 PALLAD. 9, 5, 1. HIER. in Gal. prol. p. 367 -ia maris ... spatia. CLAVD. MAM. anim. p. 116, 2 spatium -e vel parvum. PALLAD. hist. mon. I 2 p. 261^C^ -i ... spatio (*gr.* ἱκανὸν ἀπέχειν μεταξὺ ἀλλήλων). *n. plur. pro subst.*: QVADRIG. hist. 12 -ia ingrediens. *cf.* LIV. 7, 25, 13. 26 GELL. 9, 11, 5. AMM. 22, 14, 3 -ia incedens. **β** *spectat ad temporis spatium* (*cf. infra p. 2185, 40 sqq.*): TAC. Agr. 3, 11 -e mortalis aevi spatium. CYPR. GALL. gen. 582 per -ia tempora. ITIN. [Silv.] 25, 1 mora. HIER. in Is. 37, 30 *sqq.* in Dan. 9, 24 p. 694. quaest. hebr. in gen. p. 33, 9 ante non -e tempus. in Gal. 1, 6 RVFIN. Orig. in exod. 2, 4 p. 159, 26 IORD. Get. 61. **γ** *de sono sim.*: *cum subst.*: CIC. Brut. 289 supsellia -iorem et pleniorem vocem desiderant. QVINT. inst. 11, 3, 15 natura vocis spectatur quantitate et qualitate. quantitas ... in summam ... -is aut exigua est *eqs.* (*opp.* mediae species). *cf.* MART. 6, 48, 1 tam -e 'sophos' (*cf.* 1, 3, 7. 1, 49, 37 -e et insanum sophos). HIER. tract. in psalm. 96 p. 143, 17 -em vocem (*ibid.* tonitruum vocis. in Am. I 3 p. 255 VVLG. prov. 27, 14 EVSTATH. Bas. hex. 9, 3 p. 958^C^ CASSIOD. Ios. antiq. 6, 11 p. 162 GREG. M. dial. 1, 10 p. 209^B^). VVLG. I reg. 4, 5 AVG. civ. 22, 8 p. 573 OP. imperf. in Matth. 40 p. 858 GREG. TVR. glor. mart. 82 p. 544, 2. **grande** *acc. n. pro adv.* (*v. p. 2186, 23*): STAT. Theb. 12, 684 -e fremens. 11, 237 -e ... ingemuit. silv. 3, 1, 50 sonabit. 3, 1, 130. MART. 9, 59, 18? IVV. 6, 517 STAT. Ach. 875 DRAC. Romul. 8, 355. *aliter, de vocis qualitate, v. p. 2186, 24.* **δ** *de incorporeis in universum*: PLAVT. Stich. 295 gaudium -e (*v. p. 1716, 66. adde* SEN. dial. 7, 4, 5 VICTRIC. 1 VITAE patr. 3, 5). Merc. 22 -i malo (*cf.* Cas. 729 μέγα κακόν. HOR. sat. 2, 1, 49 OV. trist. 5, 2, 12. 5, 6, 36 SEN. Herc. f. 1148 Herc. O. 745 APVL. met. 5, 19 VVLG. I reg. 6, 9. 12, 17 II Esdr. 13, 27 Ierem. 16, 10 *al.* POMER. 2, 13, 1 DRAC. laud. dei 2, 360. 3, 583 ENNOD. opusc. 7, 11 p. 414, 5 VEREC. in cant. 9, 35. *iocose*: PRIAP. 72, 4 -ia mala, tibi bracchia macra [*cf.* μακρά] dabo). Trin. 272 labos -is (PALLAD. 1, 7, 2 ITIN. [Silv.] 3, 2 HIER. epist. 22, 38, 6 *al.* VITAE patr. 5, 10, 76 p. 926^B^ [*gr.* p. 658^C^ μέγας κόπος]). Curc. 405 inibis a me ... -em gratiam (ITIN. [Silv.] 3, 3). CIC. inv. 1, 88 -i vitio. 2, 158 res duae -es (HIER. epist. 29, 1, 3 VVLG. I reg. 12, 16 IV reg. 5, 13 PS. AVG. quaest. test. 1, 124, 8 p. 384, 11). div. 1, 39 exemplis -bus uti (OV. am. 1, 3, 25 = CARM. epigr. 1988, 34 DRAC. Orest. 449). LVCR. 2, 944 -ior ictus (STAT. Theb. 10, 618). 5, 550 -i tonitru concussa. 5, 1118 divitiae -es (*cf.* FIRM. math. 5, 1, 34 -is divitiarum cumulus. 8, 20, 8 infinitus ... cumulus). HOR. epist. 2, 2, 38 -ia ... praemia (OV fast. 4, 887 SEN. epist. 7, 5, 16 SVET. Aug. 45 APVL. met. 2, 28 *al. saepe*). carm. 2, 1, 11 -e munus (OV. Pont. 1, 3, 93 PETRON. 86 *al.*). sat. 2, 2, 96 dedecus (APVL. met. 9, 26. 10, 15). carm. 2, 17, 4 decus. 3, 20, 7 certamen. TIB. 1, 9, 52 pretium (2, 4, 33. OV. am. 2, 5, 62 [*in rebus Veneriis*]. 3, 13, 5 morae pretium [epist. 7, 74]. MART. 9, 99, 8. IVV. 4, 127 operae pretium [*cf.* 14, 281]). OV. Pont. 2, 11, 9 meritum (10. MART. 8, 65, 7 AVSON. 322, 94). 3, 4, 84 onus (*cf.* met. 7, 625 STAT. Theb. 6, 69 AVSON. 403, 23). met. 6, 574 ingenium (MART. 2, 44, 10). am. 1, 13, 20 -e damnum (*cf.* VLP. dig. 4, 4, 9 pr. *al.*). 3, 8, 4 barbaria. epist. 3, 30 dona (CYPR. GALL. gen. 1074 *al.*). 6, 18 obsequium. ars 1, 376 alea. 3, 206 parvus, sed cura -e, libellus, opus (*aliter p. 2185, 77*). rem. 808 -ior aura (*opp.* lenis). trist. 1, 5, 68 poena. 2, 174 auspicium. LIV. 21, 50, 10 periculum (APVL. met. 9, 1 *al.*). SEN. dial. 1, 5, 8 solacium (TAC. Agr. 44 PLIN. epist. 8, 5, 2. *al.*). 8, 7, 2 discrimen (epist. 82, 15 PLIN. nat. 11, 271 FLOR. epit. 3, 3, 13). epist. 74, 29 beatum ... illud ... positum est in ipsa mente, -e stabile tranquillum. nat. 3, 28, 2 naufragium. PERS. 6, 22 bona ... -ia. PETRON. 31 beneficio (VLP. dig. 38, 2, 1 pr. TERT. Hermog. 8 p. 135, 9 *al.*). 106, 4 iniuria. 108, 10 facinus (STAT. Theb. 3, 371 *al.*). PLIN. nat. 18, 206 vitae emolumento. SIL. 10, 630 pudore. STAT. Ach. 1, 886 lamenta. 1, 914 depositum tam -e. 2, 36 furta. silv. 1, 2, 106 votum. MART. 2, 65, 3 crimen. 9, 3, 3 auctio. 9, 50, 3 proelia (GELL. 7, 3 DICT. 1, 11). 11, 45, 4 secretum ... -ius (PS. QVINT. decl. 1, 13 *al.*). PS. QVINT. decl. 12, 2 -em iram. IVV. 4, 115 monstrum (6, 645). 6, 169 supercilium (*v. p. 2182, 5*). 13, 54 nefas. TAC. hist. 1, 76 momentum (2, 86 *al.*). Agr. 37, 9 -e et atrox spectaculum. ann. 14, 51 desiderium. 16, 17 adiumentum. SVET. Galba 16 donativum. GROM. p. 310 fines -es (*in seqq. 47^ies^*). VLP. dig. 25, 3, 1, 12 praeiudicium. CALL. dig. 4, 6, 4 *commodum*. APVL. met. 4, 20 flagitium. 8, 25 *patientia*. 10, 27 *scelerum materia*. 11, 27 compendium. MIN. FEL. 31, 1 *fabula*. 44, 1 detrimentum. 35, 2 officium. pudic. 13 fermentum. CLEM. Cor. 14. ITALA exod. 3, 3 (Cypr. testim. 2, 19) visum (VVLG. visionem ... magnam, μέγα). Ios. 22, 10 (Lugd.) altarium (VVLG. infinitae magnitudinis, μέγαν). exod. 32, 31 (Cypr. Fort. 4 *al.*) delictum -e (VVLG. peccatum maximum, ἁμαρτίαν μεγάλην). IREN. 1, 4, 4 in agonia et in inconstantia -i (*gr.* πολλῇ). 5, 33, 3. ANTH. 851, 1 laudes Augusti. CAPITOL. Pert. 6, 11 odium. LACT. epit. 38, 2 mysterium (*saepe ap.* ECCL.). IVVENC. 1, 19 rerum ... gloria. FIRM. math. 6, 32, 38. 8, 30, 13 *al.* SORT. Sangall. 15, 1 -e tumultum (*cf. p. 2179, 30*). PALLAD. 7, 7, 1 *al.* ITIN. [Silv.] 17, 1 cum -i reverentia (20, 8).

[Blatt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ITIN. Anton. Plac. rec. A 42 p. 188,4 *benedictio.* POTAM. tract. 1 p. 1411ᴮ -i . . . stupore -ique miraculo . . . torqueor (miraculum -e *saepe*). EVTR. 5,1 timor . . . -is. DAMAS. epigr. 11, 4 (= INSCR. christ. Diehl 964) contemptus. DICT. 1, 12 praeconium fidei. AMM. 17, 7, 13 -iore motu. 28, 1, 24 supplicia -iora. *nota* CLAVD. DON. Aen. 12, 897 p. 635, 21 saxum . . . -i magnitudine (CASSIOD. in psalm. 101, 11 -is . . . poenitentiae magnitudo). CHIRON 699 -em curam et indignationem ungulae. PELAG. in Gal. 4 p. 816ᴮ temptatio. EPIPHAN. Hier. epist. 51, 1, 7 utilitas. 18ᴬ 15, 10 -e ministerium *v. p. 2184, 15 sqq.* 39, 6, 1 -is . . . pietas.

talia passim ap. scriptores inferioris aevi. addo insuper nonnulla quae notabiliora videntur: HIER. in Gal. 31 *angustiae.* VVLG. iud. 21, 5 *iuramentum.* I reg. 25, 36 *verbum* (*opp.* pusillum). III reg. 3, 6 *misericordia.* III reg. 19, 11 spiritus -is et fortis. II Esdr. 3, 16 piscina . . . -i opere constructa. RVFIN. Orig. in gen. 15, 4 p. 132, 18 *quaestio.* in cant. 4 p. 198ᴮ -is et perfecta anima. AVG. c. Iul. op. imperf. 6, 6 ausu -iore. gest. Pelag. 34, 59 in tam gravi et -i causa. CASSIOD. Ios. antiq. 14, 25 p. 424. tempestas (*gr.* βαθύς). THEOD. PRISC. log. 106 remedium. DRAC. laud. dei 3, 382 iustitium. GREG. TVR. Franc. 5, 5 p. 197, 2 exitus. CAES. AREL. suggest. p. 301 memoria.

D ***de multitudine,*** *i. q.* ***πολύς:*** **1** *homines* (*hic illic vergit ad notionem q. e. potens, e. g. l. 24. 29*): VARRO frg. Prob. Verg. ecl. 6, 31 p. 337 cum -i manu ad regem . . . venit (CASSIOD. Ios. antiq. 19, 3 p. 563 [gr. 232 τῆς στρατιᾶς πολύ]). BELL. Afr. 24, 1 praesidium (*sic saepius, at cf.* CAES. civ. 2, 8, 1 magno . . . praesidio. VITA Caes. Arel. 1, 51 p. 477, 7). 48, 1 levis armaturae *numerus.* IVST. 41, 4, 8 *exercitus.* EVTR. 7, 2 *militum copiae.* AVX. Maximin. c. Ambr. 59 p. 21, 36 (= p. 75, 29) *populus* confessorum. HIER. vir. ill. 65 *frequentia.* VVLG. deut. 4, 7 natio. III reg. 20, 28 *multitudo* (RVFIN. hist. 1, 13, 20 [πολὺς ὄχλος]. CASSIOD. Ios. antiq. 14, 24 p. 421 [πολὺ πλῆθος]). II par. 30, 26 -is celebritas. I Esdr. 10, 1 coetus -is nimis. AVG. civ. 16, 11 p. 145, 4 D. tam -es . . . familias. IVNIL. 2, 21 eris in gentem -em et multam. **2** *bestiae:* VARRO rust. 2 praef. 6 pecuarias habui -es (*syn.* magnas). PALLAD. hist. mon. 1, 6 p. 272ᴮ multitudo bubalorum -is. **3** *fruges sim.:* PALLAD. hist. mon. 1, 28 p. 314ᶜ copiae frugum -es (*gr.* τῆς εὐθηνίας). **4** *incorporea:* EVTR. 3, 6 praeda -is (*gr.* πολὺν χρημάτων ὄγκον). VVLG. Hebr. 5, 11 -is sermo (πολὺς . . . λόγος). CONC.ˢ I 2 p. 77, 14 -em tumultum . . . pertulimus (πολὺν . . . θόρυβον), *cf. p. 2184, 83.*

E ***per abusionem*** *i. q.* ***longus:*** CIC. de orat. 3, 169 -em orationem pro longa, minutum animum pro parvo dicimus. rep. 3, 12 de ipsa iustitia quattuor implevit sane -is libros (Att. 13, 13, 1 NEP. Lys. 4, 2 PLIN. epist. 1, 20, 8 HIER. in Ezech. 13, 44 p. 538. in Dan. prol. p. 617—18. AVG. retr. 2, 35 scripsi librum non brevissimum, sed -em). IVV. 10, 71 verbosa et -is epistula (HIER. vir. ill. 71 -is epistula). BELL. Afr. 18, 1 -i ex itinere. VVLG. III reg. 19, 7 -is . . . tibi restat via. HIER. tract. in psalm. 131 p. 243, 25 quoniam . . . -is est psalmus et iam multa diximus, debemus breviter sensus perstringere. vir. ill. 70 de trinitate -e volumen (ib. 82). MART. CAP. 8, 846 ubi vero haec *signa* intrarit sol, quae cito orta tardius demersantur, diebus exiguis noctes efficit -iores.

II ***translate de qualitate:*** **A** ***vocab. techn. rhetoricae*** *de eo dicendi genere quod Graeci* **τὸ ἁδρόν** *vocant* (*cf. p. 2182, 14. v. Schmid, Rhein. Mus. 49 [1894] 136 sqq. [v. l. 62]*). *idem significat atque τὸ βαρύ sive τὸ ὑψηλόν, quod a nonnullis in alia genera dividitur, τὸ μεγαλοπρεπές (i. magnificum) et τὸ δεινόν (i. vehemens). huc eos quoque locos traxi, ubi -is dicitur materia, quae sublimi vel -i generi congruit:* **1** *de ipso dicendi genere, de operibus scriptorum vel poetarum, de materia huic generi apta:* **a** *additur subst. vel adi.:* CIC. de orat. 2, 337 genus . . . dicendi -ius quoddam et illustrius (QVINT. inst. 12, 10, 58 unum genus subtile, quod ἰσχνόν vocant, alterum -e atque robustum, quod ἁδρόν dicunt, . . . tertium . . . medium. HIER. epist. 53, 7, 2 quasi -e sit et non vitiosissimum dicendi genus. ISID. orig. 2, 17, 3 utenda . . . verba in summisso genere sufficientia, in temperato splendentia, in -i vehementia). 3, 153 -ior atque antiquior oratio (Brut. 273 -is et . . . faceta et perurbana. PETRON. 2, 6 -is et ut ita dicam pudica oratio. 4, 3 illa -is oratio haberet maiestatis suae pondus). orat. 68 quorundam -is et ornata vox (*i.* φράσις) est poetarum (*aliter supra p. 2184, 15 de quantitate vocis*). 192 *Aristoteles* iudicat heroum numerum -iorem quam desideret soluta oratio. part. 17 natura ut sint alia sonantiora, -iora, leviora et quodam modo nitidiora, alia contra. fin. 3, 19 cum de rebus -ioribus dicas (PERS. 1, 68 res -es nostro dat Musa poetae [*aliter dictum quam supra p. 2184, 38*]). Tusc. 1, 37 consessus theatri . . . movetur audiens tam -e carmen (IVV. 6, 636 AMBR. c. Aux. 34). HOR. ars 80 coturni (ENNOD. epist. 1, 15, 1 p. 26, 11). OV. am. 3, 1, 70 -ius urguet opus (*cf.* 3, 1, 39 sublimia carmina. Pont. 3, 3, 36. MART. 5, 5, 8 -e coturnati pone Maronis opus. HIER. vir. ill. 74 opera -ia sensibus viliore compositione verborum [*aliter supra p. 2184, 55*]). SEN. dial. 12, 11, 6 quomodo tam -ia tamque solida scripta tam fragilis animus conceperit. PERS. 3, 45 -ia . . . morituri verba Catonis (PETRON. 5 v. 20 MART. 9, 27, 8 HIER. epist. 53, 7, 1). QVINT. inst. 2, 10, 6 sint -ia et tumida *themata.* 2, 11, 3 sententiis -bus. 10, 1, 65 *comoedia* -is et elegans et venusta. 11, 1, 3 *quid prodest* si genus sublime dicendi parvis causis, parvum limatumque -bus . . . adhibeamus (11, 3, 151 sunt . . . tristes hilares, sollicitae securae, -es pusillae *causae*).

b *absolute:* **α** *ponitur pro subst.:* CIC. opt. gen. 12 subtile et politum velle, -e ornatumque contemnere. orat. 123 nec satura ieiune nec -ia minute *dicet.* part. 57 hic . . . locus -ia requirit. fin. 4, 6 -ia ornate . . ., enucleate minora dicere. HOR. ars 27 professus -ia turget (*v. infra l. 37*). OV. am. 2, 18, 4 tener ausuros -ia frangit amor. SEN. suas. 2, 17 *Seneca Grandio* cupiebat -ia dicere, adeo ut . . . morbo huius rei . . . teneretur. QVINT. inst. 10, 10, 24 -ia elate, iucunda dulciter, moderata leniter canit. 12, 10, 80 iucunda non dissoluta, -ia non tumida. TER. MAVR. 51 dicere -ia. PORPH. Hor. ars 14 *incipere* -ia describere (*opp.* in locos communes *exire*). **β** *cum pronomine coniungitur:* CIC. Brut. 35 nihil . . . -e, nihil incitatum, nihil ornatum vel verborum gravitate vel sententiarum, quo quicquam esset elatius (ISID. orig. 2, 17, 2 in parvis causis nihil -e, nihil sublime dicendum est, sed leni ac pedestri more loquendum). SEN. epist. 79, 7 -e aliquid . . . scribere (100, 10 sit aliquid oratorie acre, tragice -e, comice exile. PERS. 1, 14 scribimus . . . -e aliquid, quod pulmo animae praelargus anhelet. PRVD. c. Symm. 2, 646). FAV. EVL. p. 19, 8 quid . . . plenius aut -ius cogitaveris. **γ** *cum enuntiato secundario:* PLIN. epist. 9, 26, 6 diiudicandum est inmodicum sit an -e, altum an enorme (*sc. quod eminet et extat*). GELL. 13, 2, 3 sonora . . . esse quae scripsisset et -ia (*opp.* duriora . . . et acerbiora). **δ** *neutr. sing. vice adverbii:* OV. rem. 375 -e sonant tragici. PERS. 5, 7 -e locuturi nebulas Helicone legunto. DRAC. Romul. 10, 20 -e boans . . . Melpomene.

2 *de ipsis scriptoribus vel oratoribus:* CIC. opt. gen. 2 alios *oratorum* -is aut gravis aut copiosos, alios tenuis aut subtilis aut brevis, alios . . . medios. 9 *Lysias* est . . . multis locis -ior. 30 Lysiam . . . causidicum . . . non illum quidem amplum atque -em, suptilem et elegantem tamen. orat. 119 -ior . . . et quodammodo excelsior. Brut. 29 *Alcibiades et alii* -es erant verbis. 126. 203 Sulpicius vel maxume . . . -is et ut ita dicam tragicus orator. 287 rerum gestarum pronuntiator sincerus et -is (*Thucydides*). SEN. epist. 46, 2. QVINT. inst. 10, 2, 16 fiunt . . . pro -bus tumidi. PLIN. epist. 9, 26, 1 *de oratore* parum -i et ornato.

B *in malam partem: i. q.* ***tumidus,*** *ὀγκώδης, sufflatus, superbus:* **1** *additur subst.:* MART. 2, 69, 8 -ia verba ubi sunt? (9, 32, 5 poscentem nummos et -ia verba sonantem. AVSON. 417, 51. 54 -ia verba premens ultrix dea Medica). VVLG. Dan. 7, 11 propter vocem sermonum -ium (רַבְרְבָתָא, *cf.* HIER. in Dan. *ad l.*). Ierem. 11, 16 ad vocem loquelae -is exarsit ignis, *cf. p. 2188, 29.* **2** *absolute:* **a** *ponitur pro subst.:* SEN. suas. 6, 12 quod -ia loquitur *Cicero* et dicit: mors nec immatura consulari nec misera sapienti (SEN. epist. 48, 11 -ia locuti . . . ad grammaticorum elementa descenditis. VVLG. Dan. 7, 20 os loquens -ia. *cf.* HIER. in Dan. 7, 26 p. 671). **b** *neutr. sing. vice adverbii:* PRVD. psych. 285 desine -e loqui (*aliter supra l. 24*), frangit deus omne superbum. *huc trahendum videtur:* PRVD. ham. 169 -e tumens sese altius effert *minister.*

C *i. q.* ***nobilis, potens, inclitus:*** **1** *de hominibus* (GLOSS.ᴸ III Abstr. GA 23 -e natus [*vel* -tum] ex nobile [*vel* -li] natus): MART. 7, 72, 5 aut -is reus aut potens amicus. CYPR. GALL. gen. 420 qui sermone benigno commoda denarrat, sit laeto (*Peiper*, laetus et *sim. codd.*) -ior actu (astu *AG, cf.* num. 225 proceres inter positus sis -ior actu). gen. 583 quin etiam solito de nomine -ior exit. FIRM. math. 8, 30, 4 erit -is potens notus omnibus (*cf.* 8, 31, 10 erit magnus potens regi notus). SYMM. pater Symm. epist. 1, 2 celsus honoribus et tamen illis -ior. SCHOL. Hor. sat. 1, 1, 62 cumulus divitiarum -em hominem congeminat. CLAVD. MAM. epist. p. 204, 26 rhetoricam acsi -em dominam in angusto non recipi. DRAC. Romul. 8, 12 -is Homere. ENNOD. opusc. 3, 91 p. 354, 8 -ior est apud me legati persona quam potentia destinantis. IORD. Get. 24 gentes Germanis corpore et animo -iores. **2** *de incorporeis:* OV. trist. 2, 118 -e . . . toto nomen ab orbe fero (Pont. 3, 3, 104 MART. 9, 1, 3 FLOR. epit. 2, 6, 38 TERT. apol. 33, 3 AVSON. 470, 19 p. 2 VVLG. II reg. 7, 9. VITAE patr. 5, 18, 19 p. 985ᴬ vir famae ac nominis -is. *cf.* PALLAD. hist. mon. I 21 p. 300ᴮ [ἦν γὰρ ὀνομαστός]). SEN. dial. 9, 17, 10 non potest -e aliquid et super ceteros loqui nisi mota mens. 9, 17, 11 epist. 82, 22. 114, 11. FLOR. epit. 2, 19, 1 reliqua saeculi . . . -ia aeque. STAT. silv. 2, 7, 103 das solacia -bus sepulcris (*i.* -*ium virorum*). ANTH. 831, 5 -ia (inclyta *al.*) . . . tantorum gesta virorum. VOPISC. Aurelian. 23, 3 -e principis dictum, -ius militum ⌊fact⌋um (vocat- *trad.*). LACT. inst. 3, 18, 11 Cato . . . ut . . . nomen -i aliquo facinore clarificaret. QVEROL. p. 49, 1 vilisque mater -e puerperium dedit. AMBROSIAST. in II Cor. 6, 6 -is animi erat (*explicat:* in magnanimitate). RVT. NAM. 1, 92 excedis factis -ia fata (facta cod.) tuis. DRAC. Orest. 529 -bus instructos studiis (LAVRENT. Chan. p. 123 -is sermo est 'miserere mei deus'; brevis quidem, sed virtute plenus). *nota iuncturam* -is (in) *aliqua re* (*aliter p. 2182, 9*): HIER. tract. in psalm. 9 p. 25, 17 (*bis*) nonus psalmus . . . -is in versibus, -is est in mysteriis. VVLG. Ezech. 22, 5 sordida, nobilis, -is interitu (*cf.* HIER. in Ezech. 7, 22 p. 254 ut quanto sublimior eras tanto fortius rueres).

D *singulares notionum colores:* *i. q.* ***μεγαλοπρεπής:*** QVINT. inst. 101, 58 in cenis -bus. 11, 21, 12 -e convivium (VVLG. gen. 21, 8

al.). *i. q.* ***magni momenti vel pretii:*** Ov. trist. 2, 1, 174 auspicium ... -e. PLIN. nat. 7, 125 -e testimonium (TERT. patient. 1 p. 2, 10 ITIN. [Silv.] 14, 2 AVG. civ. 11, 17). PS. QVINT. decl. 18, 4 -e ... feritatis indicium. TAC. Agr. 2 -e patientiae documentum (TERT. apol. 25, 5). VLP. dig. 25, 3, 1, 12 -e praeiudicium affert pro filio confessio patris. AVSON. 419, 17 tam -e consilium. SEDVL. carm pasch. 2, 75 -ia sollicitis perturbant nuntia dictis. *i. q* ***gravis:*** *de morbis*: HOR. sat. 2, 3, 145 lethargo -i ... oppressus. CHIRON 648 ex hac ... causa -is ferbura et clodigo insequitur. ORIBAS. syn. 1, 7 aegritudinem (causa *Aa*). *de peccatis*: HIER. in psalm. 105 p. 172, 6 -ia ... peccata (hom. Orig. in Ezech. 2, 4 p. 346, 12ᴮ VVLG. gen. 20, 9 *et saepe*). *i. q.* ***frequens:*** PRVD. cath. 8, 60 -ior usus. ORIBAS. syn. 5, 49*bis* pulsus durus et -is est (pulsi duri et magni *La*). *ibid.* -is adspiracio (inspiratio ... magna *La*). *infra*: anillitus (*i. anhelitus*) -is et citatus (respiratio magna et citata *rec.*). *porro*: pulsi ... sunt -is et lenis (pulsum habent magnum et molles [*sic*] *rec.*).

n. sing. et plur. *(nonnisi nom. et acc.) pro subst.*: **1 grandia:** HOR. carm. 1, 6, 9 conamur tenues -ia. epist. 2, 2, 179 metit Orcus -ia cum parvis. Ov. trist. 1, 6, 28 -ia ... parvis adsimulare. SEN. suas. 2, 17 omnia -ia probanti impositum est cognomen ... Seneca Grandio. MART. 5, 6, 13 numquam -ia nec molesta poscit *pagina*. 8, 49 (50), 9 -ia pollicitus quanto maiora dedisti (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 3, 160 p. 287, 20). CYPR. GALL. exod. 764 multum maiora et -ia reddens. ANTH. 407, 11 *opp.* parva. HIER. epist. 21, 40, 1 nimis -ia *postulare* (SEDVL. op. pasch. 1, 30 p. 195, 12 *cf.* carm. pasch. 1, 349). in psalm. 72 p. 59, 21 tam -ia mihi in caelis praeparasti. hom. orig. in Ezech. 6 p. 380, 19ᴮ in Ier. 2, 86, 6. VVLG. Ier. 33, 3 -ia et firma. 45, 5. RVFIN. hist. 3, 23, 11 -ia quaeque molitur (μέγα τι πράξας). PRVD. apoth. 721 cumulare ... epulas in -ia parvas. CLAVD. 18, 360 (gaudia *pars codd.*). PAVL. NOL. carm. 14, 107. CASSIOD. Ios. antiq. 1, 21 (μεγάλα. *item* 2, 14 p. 60 etiam parva -ia facere). 4, 5 p. 99 cui -ia minuere virtus est (τὰ περιττὰ μειοῦν). 6, 14 p. 178 magnanimes ... et -ia praesumentes (μεγαλότολμοι). ORIGEN. in Matth. 13, 30 qui -ia illa peccat (τοὺς τὰ μέγιστα ἡμαρτηκότας, *opp.* modica peccantem). ENNOD. epist. 1, 10, 4 p. 20, 15 sint licet -ia, quae in cano eloquentiae flore polliceris.

2 grande: **a** *nude*: PS. AVG. categ. 10 multum et exiguum, -e et breve. SEN. benef. 2, 16, 1 qui (*Alexander*) nihil animo nisi -e conciperet (DRAC. laud. dei 3, 663 sine te nil posse moveri -e vel exiguum). *comp.*: EPIST. Sapph. 30 quamvis -ius ille sonet (*i. Alcaeus; cf. p. 2186, 24*). **b** *adduntur adv. adi. sim.*: FEST. Gloss.ᴸ IV p. 462ᵇ (p. 372 M.) vegrande significare alii aiunt male -e. CHALC. comm. 288 addit *Aristoteles* duo posuisse *Platonem* initia corporeae rei, speciem et minimum -e, quod sit silva (τὸ μέγα). *ibid.* si ... -e hoc minimum carentiam fore intellegendum est ... praeterita erit silva. *proverbialiter* (*cf. p. 2183, 83*): AVG. in Ioh. 1, 6 levia multa faciunt unum -e. ISID. sent. 2, 18, 4 non solum gravia sed et levia sunt cavenda peccata. multa enim levia unum -e efficiunt, sicut solent de parvis et minutis guttis immensa flumina crescere. **c** *adduntur pron. indef., interrog., demonstr.*: SEN. Oed. 925 saevus -e nescio quid parat (TERT. nat. 1, 7 p. 70, 16). Thy. 270 -e quiddam est. TAC hist. 2, 78 -e id (*sc. quod arbor revirescebat*) prosperumque consensu haruspicum. CLAVD. DON. Aen. 11, 570 p. 504, 9 quod fuit et -e et asperum, tenera ... labra sustinere non poterant. HIER. tract. in psalm. 1 p. 8, 20 et quid -e est, si. 89 p. 108, 10 quod -e fuerit breve est, quid enim potest -e esse quod finem habet? epist. 32, 1, 1 quidnam illud sit tam -e. VVLG. I reg. 20, 2 neque ... faciet pater meus quidquam -e vel parvum (*ibid.* 22, 15). Iob 15, 11 numquid -e est, ut consoletur te deus? PAVL. NOL. carm. 23, 98 haec sunt ... -ia. AVG. civ. 5, 18 p. 225, 3 D. cur extollatur velut -e aliquid fecerit (VITAE patr. 5, 18, 19. PALLAD. hist. mon. I 13 p. 291ᴬ κατόρθωμα). 22, 8 p. 571, 7 quid -e fecit (HIST. Apoll. 34 rec. B quid -e fecerat, si ... complesset [rec. A quid magnum illi fuisset]). PS. AVG. categ. 10 comparatione sui generis in quo brevius aliquid invenitur, illud esse -ius monstramus. SALV. gub 6, 54 quod videbatur exiguum esse culpa, -e hoc faciebat divinitatis iniuria. DRAC. laud. dei 3, 663 *v. supra l. 38.* **d** *est praedicatum:* *infinitivi*: STAT. Ach. 1, 548 -e equidem *esset* armatum castris inducere Achillem. HIER. epist. 50, 5, 1 non est -e (*vergit ad notionem q. e.* '*difficilis*') ... garrire per angulos ... ac de mundo ferre sententias. 58, 2, 2 nihil est ... -e ... simulare ... ieiunia. 58, 7, 2. 143, 2. in psalm. 80 nihil mihi -e fuit Israhel liberare. in Nah. 1 p. 538. adv. Iovin. 2, 2 nec -e putemus unum deum nosse. *enuntiati secundarii*: TREB. Claud. 7, 5 quicquid fecerimus satis -e est. PALLAD. 15 pr. 3 -e erit et par desiderio tuo, quod ... quaeret affectio. NICET. symb. frg. 6 p. 6, 9 magnum est quod inchoant, -e est quod desiderant. VITAE patr. 3, 7 nihil ... -e est quod habeo tollere (*cf.* 5, 4, 17 quantum autem est τί γάρ ἐστιν).

deriv. et comp.: grandaevus (grandaevitas). grandesco. grandiculus. grandiusculus. grandio. grandiosus? grandifer. grandificus. grandiloquus (grandiloquium). grandiscapius. grandisonus. granditas. pergrandis praegrandis. suggrandis. vegrandis. Grandio *nom. propr.*

adv. **granditer.** *comp.* grandius *v. p. 2188, 13.* GLOSS. IV 605, 20 nimie, ubertim, vehementer (*cf.* IV 598, 34). PS. ASPER gramm. suppl. 54, 28 si dativus casus sub declinatione cuiuslibet nominis in i litteram terminatur ... adverbium in r litteram exire debet ... a grandi -r. **I** *spectat ad quantitatem*: **1** *i. q. valde, vehementer*: **a** *additur verbis*: CYPR. epist. 60, 2 -r deum timere. laps. 35 quam magna deliquimus, tam -r defleamus (*cf.* SIDON. epist. 4, 24, 6). patient. 18 -r deum patientiae laude promeruit *Iob*. ZENO 2, 22, 3 p. 463, 29 in ... filium posteaquam deliquit -r vindicari. AVG. civ. 21, 4 p. 493, 28 D. -r miraremur (SIDON. epist. 3, 8, 2). enchir. 36, 11 -r et evidenter dei gratia commendatur. SIDON. epist. 3, 13, 1 -r facetiari. 4, 11, 5 suspiciebat. 4, 17, 2 laetor. 5, 6, 1 caelibatu -r afficiebatur 5, 16, 4 *frui insignibus*. 6, 7, 2 obsecro. 7, 4, 4. 8, 6, 9. 8, 10, 1. 9, 3, 1. epist. (carm. 14) 1. GREG. TVR. Franc. 9, 5 flumina ... -r adaucta fuerunt. NICET. virg. laps. 16 p. 117 B. exultassent -r (*opp.* deflessent te modicum). VITA Caes. Arel. 1, 18 rectores ecclesiae -r increpabat. *comp.*: CASSIOD. var. 2, 39, 11 quae multo -ius obstupescas. **b** *additur adiectivis* (*cf. Wölfflin, Archiv 1 [1884] p. 94*): SIDON. epist. 2, 2, 12 tibi -r abstemio. 3, 4, 1 -r anxius. 7, 2, 3 pater istius -r frugi. 9, 9, 1 id ... votivum mihi -r fuit ac peroptatum. VITA Desid. 19 -r gloriosum finem. **2** *per abusionem i. q. longe*: PS. SORAN. puls. p. 278, 27 pulsus ... si post septem diastolas -r factas quinque breves percutiet ... inaequaliter ordinatus occurrit.

II *spectat ad qualitatem*: **1** *i. q.* ἁδρῶς (*v. p. 2185, 53*): *cum verbo dicendi*: IVL. VICT. rhet. 22 p. 439, 1 debet ... vehementer, quod ei est proprium, id est -r, dicere (*opp.* subtiliter *et* tranquille). FORTVN. rhet. 3, 6 p. 124, 17 graves ornataeque sententiae et sublimes orationis loci non plerumque propriis verbis pulchre et -r (*sic β*, graviter *cett., v. p. 2180, 17*) explicantur. ISID. orig. 2, 17, 1 cum ... magna dicimus, -r proferenda sunt, cum parva, subtiliter. 2, 17, 3 -r *dicere debet*, cum ad conversionem aversos animos provocat (*opp.* summisse, temperate). EPIST. Sapph. 30 *v. p. 2187, 39.* **2** *i. q. tumide* (*cf. p. 2186, 37*), *superbe*: HIER. in Ier. 2, 108, 3 p. 146, 15 Ierusalem ... elata per superbiam et locuta -r. **3** *potenter*: CYPR. Demetr. 17 sic -r nuper defensio secuta est. AMBR. in psalm. 118 serm. 7, 23 -r (grandem *Ga*) impetum infregit ultoris. **4** *magnifice*: ITIN. [Silv.] 20, 5 qui (*dies*) ibi satis -r attenditur (*i. religiose observatur*). **5** *graviter*: VVLG. I Esdr. 9, 7 peccavimus -r (*sic cod. Toletanus, v. Roensch, Itala und Vulgata p. 150,* graviter *al.*). AVG. c. Iul. op. imperf. 6, 5 *al.* CANON. Migne 56, 853ᶜ -r erraverunt.

grandiscāpius, -a, -um. *a* grandis *et* scapus. *i. q. grandem scapum habens* (*v. Skutsch, Kleine Schriften p. 226*): SEN. epist. 86, 21 omnes ... arbores quae ut ita dicam -ae sunt.

?**grandismodis** NOT. Tir. 60, 64 *cf.* 60, 66.

grandisonus, -a, -um. *a* grandis *et* sonare, *v. p. 2186, 24. 2187, 39.* **a** *spectat ad vocis quantitatem* (*i. q. altisonus*): CASSIOD. var. 4, 50, 4 tantis ... molibus natura rixante montis illius hiatus immurmurat, ut excitatus quidam spiritus -o fremitu vicina terrificet. in psalm. 80, 3 tuba ... cum ponitur, -is aliquid praedicari clamoribus indicatur. 117, 1 p. 826ᴰ in voce tubae -ae. 150, 4 *linguas organi* digiti reprimentes -am efficiunt et suavissimam cantilenam. **b** *potius ad qualitatem vocis spectat* (*i. q. tumidus*): SEDVL. carm. pasch. 1, 18 sua ... figmenta ... -is pompare modis (*cf.* BEDA gramm. VII 246, 13). ENNOD. carm. 1, 8, 51 ne mea -o flammentur corda coturno et tumidus scriptis moribus esse puter.

grandĭtās, -ātis *f. a* grandis. **I** *de quantitate*: **A** *speciatim de aetate hominis* (*cf. p. 2180, 29*): SISENNA hist. 115 (NON. p. 115) neque aetatis -em neque ... merita ... sibi esse excusationi (*cf.* GLOSS. Non gloss. V 641, 75 -em: maiorem aetatem). **B** *generatim de magnitudine earum rerum, quas spatio loci metiri possumus* (*nonnullis locis pro certo dici non potest, utrum de quantitate an de qualitate cogitaverit scriptor, e. g.* AVG. civ. 3, 12. 11, 22): AVG. civ. 3, 12 p. 110, 21 D. deos ... non sufficere ad opitulandum -i suae (*sc. Romae*). 11, 22 p. 491, 14 parva non sua -e ..., sed artificis sapientia metienda sunt. 22, 20 p. 601, 28 aliquid demptum ... indecenti alicui -i. THEOD. PRISC. phys. 2 natura ... veluti adiuncta -e cuncta animantia prosecuta est. MART. CAP. 2, 197 *Saturno* potestas pro circi -e maior ... habebatur. 2, 208 Iovialis domus, quae ... -e mira mundanum ambitum possideret. 5 596 quam ... -em sortita sit *tellus*. 6, 640 Adriaticum mare magna opimus -e perfundit *Padus*. 8, 827 ad septentrionalis circuli redeam -em. QVODV. prom. 1, 23. CASSIOD. in psalm. 101, 7 pelicanus ... ciconiis corporis -e consimilis (*cf. infra* magnitudine). var. 3, 50, 2 boves ... pretiosiores propter corporis -em. ISID. orig. 12, 6, 23 dentix pro multitudine et -e dentium dictus. **C** *per abusionem i. q. longitudo*: QVODV. prom. 2, 27, 4 regina ... -e itineris praepedita.

II *de qualitate*: **A** *generatim*: AVG. c. Iul. op. imperf. 6, 7 peccati primi hominis -em (*cf.* epist. 217, 12). 6, 23 -e supplicii. contin. 13, 28 aliquas minores cupiditates ideo vincunt, ut alias expleant, quarum -e vincuntur. in psalm. 112, 1 ipsa *superbia* ... de vana -e praesumens (*cf.* PROSP. in psalm. 112, 1). MART. CAP. 5, 437 emeritae -is pudor. 8, 803 Cyllenius ... nullius magis alumnae splendore ... gloriatus huius se feminae (*i. Arithmeticae*) evehit -e. 9, 910 superioris melodiae agnita -e. CASSIOD. in psalm. 70, 20 magnalia ... a magnitudine vocitantur, quae stuporem humanis mentibus per suam videntur facere -em. **B** *speciatim in rhetorica i. q.* ὕψος (*v. p. 2185, 55*): CIC. Brut. 121 apparet ex genere et -e verborum *Demosthenis eum audivisse Platonem*. PLIN. epist. 6, 21, 5 non illi vis, non -s ... defuit (9, 26, 10 -s eius elucet).

[*Blatt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

grandiusculus, -a, -um. PRISC. gramm. III 496, 27 a comparativis neutralibus maius et grandius inveniuntur deminutiva maiusculus ... -us, -a, -um. DON. gramm. IV 374, 33 sunt nomina significatione deminutiva, intellectu comparativa, ut -us, maiusculus, minusculus. CLEDON. gramm. V 39, 4 ista nomina diminutiva sunt et ab imprudentibus comparativa intelleguntur: nam -us diminutivum est, non comparativum. CONSENT. gramm. V 340, 24. 343, 4. GRAMM. suppl. p. 233, 34 -us: parum grandior. *cf. ibid.* p. 80, 4. [*dub.* TER. Andr. 814 *v. l. 10.* HIER. epist. 107, 7, 1]. **I** *proprie*: **A** *de aetate*: **1** *hominum*: DON. Ter. Andr. 814 -a iam profecta est (*v. p. 2178, 19*). AVG. civ. 19, 12 p. 373, 30 D. nullis filiis vel adluderet parvulis vel -is imperaret *Cacus* (epist. 27, 2 serm. 302, 1). conf. 9, 8, 17 sicut dorso -arum puellarum parvuli portari solent. epist. 104, 7 parvuli vel etiam -i deprecati sumus. gen. ad litt. 10, 13 (23) p. 311, 22 non ... de pueris -is agimus (quant. anim. 21, 35 maiores vires in pueris -is quam in infantibus esse). quaest. hept. 1, 53 p. 27, 21 ludebat ... Ismahel cum Isaac ... -o, qui iam fuerat ablactatus. EVGRAPH. Ter. Andr. 814 -a est: argumentum est ab aetate (*v. supra l. 10*). AVG. epist. 262, 8 in aetate -a esse. **2** *bestiarum*: AVG. in epist. Ioh. 9, 1 p. 2045 videmus ubera vaccarum ... a -is vitulis capite percuti. **B** *de magnitudine*: FACVND. defens. 5, 5 p. 654[D] *Ibas* non quasi grandis ut leo (*sc. Leo papa*), sed inter illos (*Eutychianos?*) -us. **II** *translate de animo*: AVG. catech. rud. 10, 14 nec in eis, tam usitatis et tamquam infantilibus *verbis* cum aliqua voluptate iam -us animus graditur. in euang. Ioh. 18, 1 -is ... quibusque mentibus et ad aetatem quandam interius virilem pervenientibus. *opp.*: infans, parvulus, grandis. *Blatt.*

***grando**, -inis *f.* [*cf. c. slav.* gradъ 'grando', *armen.* karkut 'grando'. *W.*] *de etymologia*: ISID. orig. 13, 10, 5 -o appellatur, quod forma eius granorum similitudinem habeat. *de derivatione*: PRISC. gramm. III 479, 16 *a gravis* grandis et -o. *de genere*: NON. p. 208, 7 -o generis feminini ..., masculini Varro ([Men. 557, *v. infra l. 50*]. PLIN. nat. 18, 342 *var. lect.* PASS. Theclae Cb 22 p. 59, 13). *de prosodia*: -ō: CARM. Isid. orig. 1, 36, 13 *v. infra l. 54.* *de formis*: *ablat.*: -i: PASS. Theclae B c 22 p. 58, 23. GLOSS.[L] I Ansil. GR 66 -o a rusticis calamitas appellatur; unde et Terentius (*Eun. 79*) 'sed ecce ipse (-sa) ⟨e⟩greditur nostri fundi calamitas' (= Abstr.). *legitur inde a* PACVV. *l. 45*, PLAVTO *p. 2190, 14. 2191, 64, num. plural. inde a* CIC. [*dub.*: TAB. devot. Trag. (Corp. III p. 961) 11 grandene invoc⟨e⟩ris.] [*val.* grindină, *it.* grandine. *M.-L.*]

I *proprie*: *i. q. gutta aquae in aëre congelatae* (PAVL. FEST. p. 99 -o guttae aquae concretae solito grandiores), *tam de singulis granis quam de impetu copiaque eorum, gr.* χάλαζα: **A** *strictiore sensu*: **1** *in universum*: **a** *de -is natura, ortu sim.*: PACVV. trag. 414 -o mixta imbri largifico subita praecipitans cadit (*cf.* LVCR. 6, 159 concreti montes nimborum et -e mixti. OV. fast. 4, 626 ventus ab occasu -e mixtus erit. LIV. 26, 11, 2 imber ingens [OROS. hist. 4, 17, 5]. SIL. 3, 490 mixtos cum -e nimbos [13, 15 *v. p. 2190, 25*]). VARRO Men. 557 nec coruscus imber alto nubilo cadens multus -e implicatus albo (*v. supra l. 32*). LVCR. 5, 1192 nubila, ros (*Lambin.*, sol *codd.*), imbres, nix, venti, fulmina (flu- *codd.*), -o (*similiter enumerantur ap. poetas*: LVCR. 6, 529 nix, venti, -o gelidaeque pruinae et vis magna geli *eqs.* CARM. Isid. orig. 1, 36, 13 nubila, nix, -ō, prōcellae, fulmina, venti. VVLG. psalm. 148, 8 DRAC. laud. dei 1, 6. *al.*). LVCR. 6, 107 nec cohibere nives gelidas et -is imbres (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 10, 805 p. 391, 7 -is nimbi). 6, 157 ruina -is ... sonitum dat. BELL. Afr. 47, 1 nimbus cum saxea -e subito est exortus (OV. met. 14, 543 cum saliente graves ceciderunt -e nimbi. GERM. frg. 4, 34 SIL. 12, 22. *v. et p. 2191, 78.* *cf.* LIV. 2, 62, 1 foeda tempestas cum -e ac tonitribus caelo deiecta. COLVM. 11, 2, 14 Cal. Febr. ... interdum auster cum -e [POL. SILV. fast. Febr. 1. *sim.*: COLVM. 17, 2, 34 *al.*]. SIL. 12, 661 piceam cum -e multa ... nubem. *et al.*). BELL. Afr. 47, 6 subito imbre -eque consecuta. VERG. Aen. 4, 120 nigrantem commixta -e nimbum (4, 161). HOR. carm. 1, 2, 2 satis terris nivis atque dirae -is misit pater (VVLG. sap. 5, 23 mittentur). OV. met. 6, 692 induroque nives et terras -e pulso (*sc. Boreas.* GERM. frg. 3, 22 -e pulsatur terra). fast. 4, 628. LIV. 1, 31, 2 lapidibus pluisse ... prodigium, in conspectu haud aliter, quam cum -em venti glomeratam in terras agunt (AVG. civ. 3, 31 p. 144, 28 D. pluit lapidibus, non ut -o appellari solet hoc nomine, sed *eqs.*). MANIL. 1, 100 cur ... hiberna aestivā nix -e mollior esset. GERM. frg. 3, 27 -e durantur pluviae, nive -o putrescit. 4, 53 abscondit -e terras. 4, 128 undique venti, undique -o venit (SEN. nat. 4, 6, 1. 2 χαλαζοφύλακας, speculatores venturae -is. SVLP. SEV. dial. 3, 7, 1). *al.* PHAEDR. app. 14, 18 vis -is effusa (TAC. ann. 2, 23 atro nubium globo effusa -o). SEN. nat. 4, 3, 1 -em hoc modo fieri (4, 3, 2. *cf.* p. 227, 5 simili quoque ratione -um coagulatio fit. *al.*). 4, 3, 6 -o nihil aliud est quam suspensa glacies. 4, 4, 1, *v. p. 2178, 74.* 4, 4, 6, 1 cum colorem nubium notassent, quem -o totiens insequebatur (*cf.* PLIN. nat. 18, 356 nube gravida candicante ... -o imminebit). 4, 12 vicinus aër et plus habet frigoris, quam ut in aquam imbremque transeat, et minus quam ut duretur in -em (*cf.* PLIN. nat. 2, 105 *umoris* glaciati in -es. 2, 155 aquae ... rigescunt in -es. SERV. Aen. 8, 429 *imbris* coacti in -em). *al.* CVRT. 8, 4, 5 imber -em incutiens ... effunditur. COLVM. 11, 2, 34. PLIN. nat. 2, 126 -es septentrio importat et corus (*cf.* 18, 339 infert). 2, 152 -em conglaciato imbre gigni (DRAC. satisf. 79). SIL. 3, 197 imbriferam ... hiemem permixta -e. STAT. Theb. 7, 38. FRONTO p. 207, 10 N. caput apertum soli et imbribus et -i et nivibus ... praebere (*cf. Plat. leg. 12 p. 942[d]*). APVL. mund. 8. ARNOB. nat. 2, 59 p. 94, 24 dicite, quid sit, quod -em torqueat. SERV. Aen. 8, 429 abundat per hiemem. CLAVD. DON. Aen. 4, 125 p. 378, 8. 10 nimbus et -o. *al.* VVLG. Sirach 32, 14 ante -em praeibit coruscatio. 43, 16 confracti sunt lapides -is (*v. l. 39 sqq. cf.* 46, 6 saxis -is. CLAVD. 17, 110 quo *auctore* saxa creentur -is). *al.* AVG. epist. 91, 8 p. 433, 2. PASS. Theclae B 22 p. 58, 12 *nubem* aqua -eque refertam. *et al.*

b *de damno quod fit -e*: PLAVT. Merc. 860 nec calor nec frigus metuo neque ventum neque -em (*sic opp. aestus, pestilentia sim. in eorum quae calamitatem inferunt serie*: CIC. nat. deor. 3, 86 si uredo aut -o cuipiam nocuit. HOR. epist. 1, 8, 4 PLIN. nat. 13, 134 STAT. silv. 2, 3, 47 TERT. nat. 2, 5 p. 103, 8 ARNOB. nat. 2, 40 p. 80, 21 AVG. civ. 22 p. 605, 28 D. *et al.*) CIC. nat. deor. 2, 14 quae *causa* terreret animos fulminibus, tempestatibus, nimbis, nivibus, -bus *eqs.* (*similiter tempestates malae enumerantur*: SEN. dial. 11, 20, 2 COLVM. 4, 20, 4. PLIN. nat. 18, 278 tempestates ... in quibus -es procellae ceteraque similia intelleguntur, quae cum acciderint, vis maior appellatur. SIL. 12, 610 -is iras [*v. infra l. 27*]. 13, 15 imbres ... et mixtos cum -e nimbos et tonitrus. VVLG. psalm. 17, 13. *et al.*). OV. Pont. 1, 7, 12. NVX 104 crimen -is. 105 invisa colonis. GERM. frg. 4, 115 ventorumque graves et dirae -is irae (*v. supra l. 24*). 4, 142 spes ... novae segetis quatientur -is ictu (CLAVD. 26, 240 lapidosos -is ictus). SEN. nat. 4, 6, 3 nec minus ab huius (*sc. qui sanguine litaverat*) agello -o se vertebat (*similiter de avertenda -e*: 4, 7, 1 negant posse fieri, ut cum -e aliquis paciscatur. PLIN. nat. 17, 267 averti -es carmine credant [37, 124 *amethystum* -em ... avertere ... precatione addita]. 28, 29 carmina ... extant contra -es. 28, 77. PALLAD. 1, 35, 1 contra -em multa dicuntur. 1, 35, 14). COLVM. 3, 2, 22 *visulla folii* amplitudine fructus suos ... adversus -em tuetur (PLIN. nat. 14, 28 contra -es). 10, 330 duros iaculatur Iuppiter imbres -e dilapidans hominumque boumque labores. QVINT. inst. 5, 12, 5 universa *argumenta* ... nocent, etiamsi non ut fulmine, tamen ut -e. ITALA Ios. 10, 11 (Lugd.) dominus deiecit super illos lapides -is de caelo ([λίθους χαλάζης. VVLG. lapides magnos]. VVLG. Ios. 10, 11 [*antec. l. 39*] lapidibus -is. Is. 30, 30 in lapide -is. HIER. in Ezech. 4, 13, 10 p. 113[A]. *cf. supra l. 10*). PANEG. 6 (7), 9, 1. IVST. 24, 8, 10 tempestas ... -e et frigore saucios ex vulneribus absumpsit. CLAVD. DON. Aen. 4, 160 p. 374, 8 -o exitium portat. 10, 805 p. 381, 19 viator fugiens -em. VVLG. exod. 9, 18 pluam (*sc. deus*) ... -em multam nimis (9, 23 [*v. infra l. 59*]. *similiter de septima plaga Aegyptiaca*: VVLG. exod. 9, 23 dominus dedit tonitrua et -em [9, 28 *al.*]. 9, 24 -o et ignis mista pariter ferebantur [*cf.* OROS. hist. 1, 10, 12]. 9, 34 pluvia et -o. *al.* RVFIN. Orig. in cant. 4 p. 186[B] -o et turbines. Orig. in exod. 4, 8 p. 180, 22 B. castigationem -is admovet. AVG. serm. 8, 7, 8 p. 70[D] plaga septima, -o in fructibus. *al.* OROS. hist. 7, 27, 10. ALC. AVIT. carm. 5, 186 ignibus inseritur praegrandis pondere -o. *et al.*). VVLG. psalm. 77, 47 occidit in -e vineas. Is. 28, 2 fortis sicut impetus -is. apoc. 16, 21 plagam -is (OROS. hist. 1 pr. 10 plagis ... -um). *al.* CLAVD. 22, 464 nec -e tundat olivas *Scorpius*. SVLP. SEV. dial. 3, 7, 2. SEV. MINOR. p. 742[D] -o minutissima quam incolae insulae illius gentili nomine abgistinum vocant. COD. Theod. 9, 16, 3 (*a. 321*) ruentis -is lapidatione quaterentur *vindemiae*. CONSVL. Constant. chron. I p. 241, 367 deus -em pluit (*v. l. 45*) in modum petrarum. MARCELL. chron. II p. 62, 389, 16 -o ... pro pluvia cecidit pecudum arborumque pernicies. PASS. Theclae B 22 p. 59, 6 nubes tantam infuderunt -em, ut ... multi morerentur. *et al.*

2 *adhibetur -o in comparationibus* (*v. et p. 2191, 76. 83*): *spectatur copia -is cadentis ad multitudinem magnam exprimendam* (*e. g. l. 68. 74*), *sed saepius ita ut vis -is perniciosa simul respiciatur; hic illic etiam de natura ipsius -is resilientis crepitantisque cogitandum est* (*l. 82 sqq. p. 2191, 2. 11 sqq. cf. p. 2191, 1*): VERG. georg. 4, 80 non densior aëre -o *quam apes*. Aen. 5, 458 quam multa -e nimbi culminibus crepitant, sic densis ictibus heros creber utraque manu pulsat (9, 666 pugna aspera surgit, quantus ... verberat imber humum, quam multa -e nimbi *eqs.* *cf.* 10, 802 velut effusa si quando -e nimbi praecipitant, ... sic ... Aeneas nubem belli ... sustinet). OV. met. 5, 158 tela volant hiberna -e plura. Ib. 202 quot flores ..., quam multa fiat -e canus Athos. 468 saxa ... devotum -e plura petant (Pont. 4, 7, 34. NVX 133 saxa novos fructus -e plura petunt. *cf. l. 73*). LIV. 28, 37, 7 tanta vis lapidum creberrimae -is modo ... effusa est (*cf.* SEN. epist. 45, 9 *fortunae* tela ... -is more dissultant. STAT. Theb. 1, 419 crebros ictus ... telorum aut -is instar [*v. et p. 2191, 79. 81*]. FLOR. epit. 3, 11, 8 in modum -is ... densa pariter tela fuderunt [4, 10, 6]. AMM. 14, 10, 6 ritu -is undique convolantibus telis [19, 1, 8. 29, 5, 25. 31, 7, 13]. *v. p. 2191, 7*). LVCAN. 3, 482 ut -e tecta innocua percussa sonant, sic omnia tela respuit *testudo* (CLAVD. DON. Aen. 5, 455 p. 475, 18 inlisi in Darem ictus crepitant, ut solet densa -o, cum tectis infunditur,

[*I. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

personare. magna comparatio -is et tectorum *eqs. cf. infra l. 11*) SIL. 5, 384 sic ubi torrentem crepitanti -e nimbum illidit terris . . . Iuppiter (CLAVD. DON. Aen. 9, 670 p. 273, 29 quemadmodum crepitat -o. *cf. p. 2190, 69. 84*). STAT. Theb. 6, 423 densis insibilat aër verberibus, gelidā non crebrior exilit arcto -o. 8, 410. CLAVD. **26**, 174 ex illo *tempore*, quocumque vagos *Getas* impegit Erinnys, -is aut morbi ritu (*v. p. 2190, 81*) per devia rerum . . . ruunt. CORIPP. Ioh. 2, 220 sic ubi . . . procella influit exactis vasto cum pondere guttis -is infandae. *comparatio fit cum -is colore vel forma (cf. et infra l. 83) aut natura* (*cf. p. 2090, 66*): OV. met. 12, 480 non secus haec (*sarisa*) resilit, quam tecti a culmine -o (*cf. p. 2090, 82*). PLIN. nat. 9, 115 ipsum unionem in carne *conchae* -i similem. 37, 83 vitia opali, si color in florem herbae, quae vocatur heliotropium, exeat aut in crystallum aut -em. 37, 189 chalazias -um et candorem et figuram habet.

inde de iis rebus ipsis, quae cum -e comparari solebant: de telis, saxis (*cf. e. g. p. 2090, 73. 74 sq.*): SIL. 2, 38 conditur extemplo telorum nubibus aether et densa resonant saxorum -e turres (9, 579 aspera. 14, 430). STAT. Theb. 9, 488 nec non saxis et -e ferri desuper infestant Tyrii (*cf.* CYPR. GALL. iud. 159 Hebraeamque aciem ferrata -e fundunt). *de donis die festo largiter in populum sparsis*: STAT. silv. 1, 6, 24 qualis (-i *Markland*) per cuneos hiems latinos plebem -e contudit serena (*Heinsius*, -am *M*).

epitheta selecta, quae spectant: ad naturam, formam, colorem: albus: *v. p. 2189, 51.* cana: SIL. 3, 479. concreta: GERM. frg. 4, 71. dura: PRIAP. 61, 5 STAT. silv. 2, 3, 47. gelida: PRVD. cath. 5, 98. glomerata: GERM. frg. 4, 65 *v. p. 2189, 69.* nivosa: LIV. 21, 58, 8 tantum nivosae -is (nivis ac *coni. E. Wolff*). rotunda: SEN. nat. 4, 3, 3. saxea: *p. 2189, 58. aliter*: OROS. hist. 3, 7, 4, *l. 51.* tumida: PETRON. 123, 198. *ad casum et multitudinem*: crebra: LIV. 28, 37, 7. 40, 58, 4 GERM. frg. 4, 53 STAT. Theb. 6, 423. crepitans: VERG. georg. 1, 449 MARCELL. chron. II p. 62, **389**, 16. densa: GERM. frg 4, 65 CLAVD. DON. Aen. 5, 455 p. 475, 18. 24. *v. p. 2190, 68 et al.* praeceps: APVL. mund. 3. praecipitans: *p. 2189, 46.* spissa: OV. met. 9, 222. subita: *p. 2189, 46.* *ad tempus, regionem*: aestiva: *v. p. 2189, 72.* brumalis: OV. Pont. 4, 7, 34. hiberna: OV. met. 5, 158. PLIN. nat. 18, 342 (*v. adn. crit.*). SIL. 12, 22. Getica: CLAVD. rapt. Pros. 1, 71. Riphaea: STAT. Theb. 1, 419. *ad vim perniciosam*: aspera: SIL. 9, 579 saxorum. dira: *v. p. 2189, 66.* GERM. frg. 4, 81. 4, 115. horrida: VERG. georg. 1, 449. immitis: GERM. frg. 4, 65. infanda: *v. supra l. 9.* procellosa: PLIN. nat. 2, 106. saeva: IVV. 5, 78. (*cf. etiam l. 62. 82*).

iuncturae verbales ad casum -is pertinentes: -o: cadit: PACVV. trag. 414 *p. 2189, 46* PRIAP. 63, 5 GERM. frg. 4, 65. **4**, 71 SEN. nat. 4, 4, 1. *et saepe.* exilit: STAT. Theb. 6, 423. increpat: MIN. FEL. 5, 9. resilit: OV. met. 12, 480. ruit: PLIN. nat. 2, 103 PANEG. 6 (7), 9, 1. *et al.* salit: VERG. georg. 1, 449 OV. met. 14, 453.

B *latiore significatione*: **1** *de casu lapidum naturali*: LACT. inst. 7, 26, 2 p. 665, 20 et descendet aestus nimius . . . super . . . impios populos et imbres sulphuris et -es lapidum et guttae ignis *eqs.* OROS. hist. 3, 7, 4 saxea de nubibus -o descendens veris terram lapidibus verberavit (5, 18, 5 per septem continuos dies -o lapidum, immixtis etiam testarum fragmentis, terram latissime verberavit). **2** *de lapidatione martyrum* (*alluditur ad -em naturalem, l. 55 sqq.*): TERT. scorp. 10 p. 168, 22 tum (*sc. si persecutio in caelis agitatur*), si lapidandus Christianus, -es aderunt (*v. l. 54 sq.*), si urendus, fulmina prae manu sunt. PRVD. perist. 10, 121 pulsatus ergo martyr illa -e, postquam inter ictus dixit hymnum plumbeos *eqs.* AVG. serm. 314, 1 p. 1425$^{med.}$ si beatus Stephanus sub imbre lapidum constitutus futura praemia non cogitasset, quomodo illam -em pertulisset (DRAC. satisf. 171 lapidum sub -e martyr. ARATOR act. 1, 604 nefanda).

II *translate* (*cf. etiam supra l. 16 sqq.*): **A** *de variis rebus perniciosis* (*in imagine infra l. 65. 68*): PLAVT. Most. 138 venit ignavia, ea mihi tempestas fuit, mi adventu suo -em imbrem [que] (*del. Bothe*; imbremque *del. Leo*) attulit. AVG. c. Iul. op. imperf. 6, 14 p. 1526, 2 si in aequabili constantiae quadaem voluerit serenitate consistere, obruitur illico -e timoris et doloris procellis. *figuraliter i. q. obiurgationes* (*cf. e. g. p. 2190, 50 et 2179, 3*): EVCHER. form. 2 p. 11, 1 -o: comminationes domini, quibus contumaces verberat. CASSIOD. in psalm. 17, 14 obiurgationes figuratae, quibus Iudaeorum corda durissima tundebantur *vix recte* (*cf. l. 68 sqq.*): ISID. nat. 35, 1 figuraliter . . . -o perfidiae duritia est torpore malitiae frigida. **B** *de vi orationis, verborum copia atque impetu -bus hibernis pari* (*parabola sumpta est ex Hom. Il. 3, 222* ἔπεα *[sc. verba Ulixis]* νιφάδεσσιν ἐοικότα χειμερίῃσιν. *fere in comparatione [cf. p. 2190, 63 sqq.]*): LAVS Pis. 57 (*de grandi atque robusto dicendi genere*) sive libet pariter cum -e nimbos densaque vibratā iaculari fulmina linguā. AVSON. 146, 7 evolvo libros uberes instarque densae -is torrente lingua perstrepo. 406, 13 -es Ulixei (419, 19 certent huic . . . subtilis deducta oratione Menelaus et instar profundae is ductor Ithacesius et . . . Nestor. *v. supra l. 75*). 413, 4 iambe . . . magna sonorae -is vi densior. **C** *de tumore qui -is formam habet* (*in comparatione* [*v. p. 2191, 9 sqq.*]: CHIRON 808 p 249, 3 si equo in oculo albor natus fuerit tamquam -o): CHIRON 809 p. 249, 11 sic inu⟨n⟩xeris ext⟨r⟩a⟨n⟩eam -em et claucomam.

deriv.: grandineus, grandino, grandinosus. *I. Kapp.*

[**grandula** *v.* glandula *p. 2029, 72*]. **grānea** *v.* graneus.

granesco *v.* granasco.

grāneus (-ius), -a, -um *a* granum. -ius: *l. 8.* *i. q. grana habens sive e granis constans*: **1** *substantivis adiunctum*: CET. FAV. 22 p. 277 K. ex marmore -io trullizationes sunt subigendae. DIDASC. apost. 76, 30 uva, ficus, mala -ia (*i.* granata, *ut* GLOSS. III 412, 3 malagrania ῥοιαί.), pyrus, malum. **2** *fem. pro subst.*: -ea *scil. puls*: CATO agr. 86 (cap. 95) -eam triticeam sic facito. *cf. etiam* PS. HIER. in I paral. 23, 27—29 (*c. a. 800*) primitiae . . . spicarum quando deferebantur, torrebantur et grana comedebantur; quod genus cibi vulgo -eas vocant. *vix huc pertinet*: GLOSS. II 352, 38 -ea colymbas, κολυμβὰς ἡ ἐλάα (*potius* III 429, 73, κόλλυβα crania, *cf. etiam vol. IV 1097, 38*).

grānifer, -era, -erum *a* granum *et* ferre. *i. q. granum (-a) ferens*: *de formicis*: OV. ars 1, 94 -o solitum cum vehit ore cibum. met. 7, 638 -um (granigerum *cod. Amplon.*) . . . agmen.

? **grāniger,** -era, -erum *i. q. granifer, v. l. 19.*

[**granillum** *medii aevi additamentum videtur solius cod. Leid. in* GLOSS. III 27, 12 γιγαρτον tittiri (?) -um. *Heraeus.*]

? **granistum** id est lavaris (*an* laveris *herba?* PLIN. nat. 26, 50). GLOSS. III 564, 67. *cf. Thes. gloss. s. v.*

granitum (-natum*? Lindsay. at cf. p. 2175, 32. Her.*) κοκκωτόν. ⟨grandinatum⟩ (*add. Lds.*) χαλάζον (-ῶν *Büch.*) ἔνοχον GLOSS.^{L} II Philox. GR 25. 25^{a}.

granius *v. supra l. 6.*

grānomastix, -ichis *f. a* granum *et* mastix. *i. q. mastix granosa.* ISID. orig. 17, 8, 7 mastix arboris lentisci gutta est; -x (granum mastix *K*) dicta est, quia in modum granorum est.

grānōsus, -a, -um *a* granum. *comp. v. l. 35.* *i. q. qui grana habet*: PLIN. nat. 21, 14 germinat omnis *rosa* primo inclusa -o cortice. 21, 177 alterum *genus trychni*, cui acini coccini (coccinei *V*) -i in folliculis. DIOSC. 3, 61 melior est *anesus* recens et -ior (*gr. 3, 56* κρεῖσσον τὸ νέον καὶ ἁδρόν).

grānulātim *v.* gradulatim.

grānulum, -ī *n. a* granum. *i. q. parvum granum*: CHIRON 293 *est anagallis* genus herbae . . . pusillum et -a in partes in foliis pusilla inhaerentia. PLIN. VAL. 1, 2 radices betae rubeae de -is eius sucus cochlearium unum. 5, 5 *ptisanas* cum -is dabis sine aliquo condimento. 5, 8 ptisana, quam mane accipiant cum -is suis *in metonymia*: CLAVD. MAM. anim. p. 74, 8 ecce tibi in spatio corporali summam grani triticei; da tu nunc in hoc eodem -o corporaliter mihi tumores germinum *eqs.* 74, 12 semina seminum, quae omnia in illo sunt -o causalibus reposita secretis.

***grānum,** -ī, *n.* [*i. q. hibern.* grān *„granum" (nisi forte e voc latino mutuatum sit), ind.* jīrṇáh *„tritus", goth.* kaúrn, *theod.* korn *„granum", lituan.* žìrnis *„pisum", slavon.* zrŭno *„granum". W.*].

de originatione: VARRO ling. 5, 105 unde id (*sc. granum*) dictum, nisi ab eo, quod Graeci id κροκεν? (κόκκον *Scal. et Bentin.*). rust. 1, 48, 2 -um ⟨a⟩ gerendo: id enim ut gerat spica, seritur frumentum.

de declinatione: GRAMM. suppl. 41, 26. *de sensu*: VARRO rust. 1, 48, 1 -um dictum quod est intimum soldum. GLOSS. κόκκος, κόκκος σίτου, σιτών (*i. granarium?*). III 357, 53 -a ῥῶγες. *singularis saepius sensu collectivo.* NOT. Tir. 68, 12. *inde a* PLAVTO. [TERT. adv. Marc. 5, 10 p. 606, 23 ⌊sicut et -um⌋ (*del. Kroymann*). APIC. **3**, 8 (80) p. 19, 5 de -o *codd.*, ⟨in⟩ oenogaro *Vollm.-Giarr.* (*valde dub., v. Brandt, Untersuch. z. röm. Kochb. p. 71*). CORP. V 6415, 6 solis gra. (salis -is *coni. Radermacher*)]. [*val.* grâu, *it.* grano, *francog.* grain, *hisp.* grano. *M.-L.*].

I *i. q. fructus frumenti, aliarum herbarum sive arborum, aristis aut aliis indumentis inclusus.* **A** *frumenti: tritici*: PLAVT. Stich. 558 denegavit dare se -um tritici. CIC. div. 1, 78 Midae . . . dormienti formicae in os tritici -a congesserunt. (2, 66. VAL. MAX. 1, 6 ext. 2.) PLIN. nat. 17, 72 tritici et hordei -o. 27, 142. ITALA Ioh. 12, 24 (cod. e) nisi -um tritici cadat in terram et moriatur (ὁ κόκκος τοῦ σίτου. VVLG. -um frumenti, *v. p. 2193, 32*). TERT. adv. Marc. 5, 10 *Paulus* proponit exempla -i tritici. HIER. epist. 54, 16, 2 (*in comparatione*) -um . . . tritici ibi (*in Iudaea*) mortuum fuerat. VVLG. I Cor. 15, 37 nudum -um, ut puta tritici. AVG. serm. 261, 11, 10 quid minutius -is tritici? horrea implent. *cf.* serm. 227. epist. 160, **3** vivit . . . et in -o tritici ratio fecundans. CLAVD. MAM. anim. p. 74, 3 -um tritici quantae sit magnitudinis, scimus. NICET. symb. 12 p. 51 B -um tritici mortuum, aridum seminatur in terra. *ibid. deus* -um tritici resuscitat propter hominem. *triticeum*: SER. SAMM. 925. CLAVD. MAM. anim. p. 74, 8 ecce tibi in spatio corporali summam -i triticei. *non addito tritici vocabulo*: VARRO rust. 1, 48, 1 (*de tritico et hordeo*) ut -i apex sit gluma et arista. **1**, 48, 2. **1**, 57, 2 quod . . . -a facit solidiora ac firmiora. COLVM. 2, 9, 3 collis . . . quamvis -um robustius aliquanto . . . reddit. PLIN. nat. 18, 66 si quis -um (*sc. tritici Gallici*) ipsum ponderet. 18, 70 -a tantae magnitudinis fieri. 18, 94 ex uno -o . . . CCCC paucis minus (paucissimis *E*) -a. *ibid.* CCCLX stipulas ex uno -o. 18, 116 candidissima et grandissima

[*Schuster*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

eligunt -a ac semicocta . . . arefaciunt. 18, 298 antequam -um indurescat. NICET. symb. 12 p. 51 B -um pluvia . . . vivificatur. *farris*: OBSEQ. 49 mulier farris -a vomuit. SCRIB. LARG. 135 additis quinque vel sex salis farrisque -is. *item de farre*: PLIN. nat. 18, 62 *far Gallicum* nitidissimi -i est. 18, 97 ut . . . concidantur -a. *avenae*: PLIN. nat. 6, 188 -a . . . avenae sponte provenientis. *cf.* 18, 150. *siliginis*: PLIN. nat. 22, 119 siliginis -a combusta et trita. *cf.* PLIN. nat. 18, 85 ut gravissima quaeque -a eius (*siliginis*) serantur. 18, 86 e -o Campan[i]ae *siliginis*. 18, 91 *spicis* protinus -um dimittentibus. *hordei*: PLIN. nat. 28, 81 -a hordei. 30, 96 hordei -is. PALLAD. 3, 18, 1 hordei -a subteriaciantur. *cf.* OV. met. 14, 273 misceri tosti iubet hordea -i mellaque. PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 218[b] (p. 98 M.). COLVM. 2, 9, 15 nulla vestitum palea -um eius (*hordei*) celeriter decidit. PLIN. nat. 18, 51 ex hordeo alterum caput -i in radicem exit. 18, 78. 80 tenuissimā paleā -um continetur. 22, 135 novem -is furunculum si quis circumducat. PALLAD. 7, 2, 1 antequam -a arefactis spicis lapsa decurrant. *milii*: PLIN. nat. 37, 188 sparsis milii -is. PHYSIOGN. 26 guttulis tamquam -is milii sublucentibus insigniti sunt *oculi*. *cf.* PLIN. nat. 18, 53 milio comae -um complexae fimbriato capillo curvantur. 18, 55 milium . . . nigrum colore, amplum -o. *ibid.* ex uno -o sextarii terni gignuntur. LACT. ira 10, 7 ut . . . lenitudo ipsa -orum in massam coire non sinat *milium*. ANTHIM. 71 milium . . ., quando incipit frangere -um, coquatur in aqua. *alia frumentorum genera nominatim definita*: PLIN. nat. 18, 53 panicum . . . praedensis acervatur -is. 18, 64 *Graecia* ex omni . . . genere -i praetulit dracontian. 18, 92 raro modius -i *arincae* non XVI libras implet. 18, 112 tunditur -um eius (*i. zeae*) in pila lignea. *frumenti genus non indicatur*: CATO agr. 136 si -um modio dividet, parti quinta. VARRO ling. 105 granarium, ubi -um frumenti condebant (CIC. Verr. II 3, 171 video frumenti -um Halaesinos . . . nullum dedisse. TERT. resurr. 52 p. 107 nudum -um . . . frumenti. VVLG. Ioh. 12, 24 nisi -um frumenti cadens in terram mortuum fuerit [*cf. p. 2192, 55*]. RVFIN. Orig. princ. 2, 10, 3 nudum -um frumenti. AVG. anim. 1, 14, 17). VARRO rust. 1, 48, 1 ut -i apex sit gluma et arista. 1, 48, 2 arista et -um omnibus fere notum, gluma paucis *ibid.* eo folliculo deglubitur -um. 1, 52, 1 e spicis in area excuti -a. 1, 52, 2 *iumentorum* ungulis e spica exteruntur -a. CIC. Verr. II 3, 20 ut . . . neque in exportando frumento -o uno posset arator . . . fraudare decumanum. II 3, 29 qui -o amplius sibi quam deberetur deberi professus esset. II 3, 44 -um ex provincia Sicilia nullum haberemus. II 3, 114 cum . . . multis . . . -um nullum (ullum *al.*) . . . ex omni fructu atque ex annuo labore *relinqueretur*. HOR. sat. 2, 3, 113 *non* audeat esuriens . . . contingere -um. SEN. epist. 90, 23 *lapidum* attritu -a franguntur. COLVM. 1, 6, 15 *id genus horrei quamvis* -um robustissimum corrumpit situ. 2, 9, 13 -um . . . rutilum. 2, 20, 1 -a et ipsae spicae . . . culmis arentibus . . . celeriter ⟨decidunt⟩. 2, 20, 2 antequam . . . -a indurescant. PLIN. nat. 18, 60 -a in stipula crinito textu spicantur. 18, 67 ut . . . pani militari tertia portio ad -i pondus accedat. 18, 151 *venti* tum exinaniunt -a. 18, 152 *vermiculi* gignuntur . . . in -o. 18, 161 certum est -um *segetum retonsarum* longius fieri et inane cassumque ac satum non nasci. 18, 169 -um . . . limo tantum continetur. 18, 195 optimum -um, quod rubet. 18, 302 arbitrantur extenuari -um . . . et . . . confervescere; multi ventilare . . . -*um* vetant. 18, 304 in ipsius -i corio. MAECIAN. distrib. 79 mensurarum liquoris atque -i expeditior et forma et appellatio est. GAIVS dig. 41, 1, 7, 20 cum . . . -a, quae spicis continentur, perfectam habeant suam speciem. INST. Iust. 2, 1, 28 singula corpora *frumenti* id est singula -a. PAPIR. dig. 48, 12, 3, 1 pretium -i, quod invenitur, statuere. SCAEV. dig. 33, 7, 6 *praedia* instructa sunt cum vino, -o, calendario. TERT. adv. Marc. 5, 10 (*in comparatione*) sicut et -um corpus seritur, corpus resurgit. resurr. 52 p. 107 ipsum genus -i. *ibid.* si -o *corpus dat deus*. 52 p. 108 seritur . . . -um sine folliculi veste. PALLAD. 1, 6, 12 frumentum collis . . . -o robustius, sed mensurae minus refundet. 1, 19, 2 divisas cellas . . . -o cuique tribuemus. AVG. serm. 227 numquid . . . panis ille de uno -o factus est? *sim.* 272. 294, 16, 16 -um purgatum. *ibid.* de -o purgato frumentum cum palea nascitur. civ. 5, 7 p. 200, 26 D. tam multa -a in terram simul veniunt, simul germinant. MACR. Sat. 7, 8, 6 potentior mola ampliora -a confringit. 7, 15, 10 cum hauritur potus admixtus -is. ORIENT. comm. 1, 284 in terra -um quod modo putre fuit. PS. VARRO sent. 20 (*in comparatione*) amici divitum paleae sunt circa -a. GREG. M. in evang. 15, 4 per trituram areae a paleis -a separantur. PS. MATTH. evang. 25[b] (*in comparatione*) tot modios -i domino suo reddat, quot -a de ipso sumpserat. *fort. ellipsis vocis* -um *accipienda in his*: VARRO rust. 1, 44, 1 ut ex eodem semine aliubi cum decimo redeat, aliubi cum quinto decimo. CIC. Verr. II 3, 112 ager efficit cum octavo, . . . cum decumo.

B *aliarum herbarum*: CATO agr. 161, 1 ad lineam palo -a bina aut terna *asparagi* demittito (PLIN. nat. 19, 147 PALLAD. 4, 9, 10). OV. trist. 5, 2, 24 quot . . . soporiferum -a papaver habet (CLAVD. MAM. anim. p. 67, 20 -um papaveris). PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 222[b] (p. 101 M.) hilum putant esse, quod -o *fabae* adhaeret (FEST. Gloss.[L] IV p. 284[b] [p. 166 M.] glossematorum . . . scriptores, fabae -i quod haereat in fabulo. [L]IV p. 286[b] [p. 168 M.] nauscit cum -um fabae se nascendi gratia aperit. COLVM. 2, 9, 8 -um . . . fabae Marsicae. 2, 10, 14 acervus paleis -isque mixtus. PETRON. 135, 5 -a . . . *fabarum* sordidissimis putaminibus vestita curiosā manu segrego. CAEL. AVR. chron. 2, 1, 42 frangenda arida fabarum -a. *cf.* ORIBAS. syn. 1, 18 p. 821 non solum sucus eorum accipiendi sunt, sed ipsis -um glutiendi sunt). PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 283[b] (p. 166 M.) nautea herba -is nigris. COLVM. 2, 10, 21 seruntur -a sex eius (*sc. cannabis*) seminis (COLVM. 11, 2, 72 cannabis -a sex in pede quadrato ponuntur PALLAD. 3, 5 sex . . . seminis *cannabi* -a ponuntur). COLVM. 11, 3, 32 raris linteolis complura -a *porri sectivi* illigantur. PERS. 5, 55 pallentis -a *cumini* (SER. SAMM. 221. 917 sine caudis -a cumini). PLIN. nat. 13, 108 intus, *i. in fructu loti Aegyptiae*, -a ceu milium. 18, 125 passiolorum *siliquae* cum ipsis manduntur -is. 18, 156 aerae -um minimum est in cortice aculeato. 19, 112 inter -a *ulpici et alii* digiti IIII interesse debent *in serendo*. 20, 36 *sil* (*sesilis*) lato . . . -o et fulvo est. 20, 184 linteolo deligatis . . . -is XXX *melanthii* secundas trahi. 20, 216 seminis *coriandri* -a tria in tertianis devorari iubent aliqui (20, 218 si unum -um biberint feminae. 20, 261 -a seminis *ferulae* bibuntur in vino trita). 21, 152 seminis *trifolii* -is XX potis (*ibid.* -a eius *trifolii*, quod minyanthes appellavimus). 22, 60 seminis *tricocci* -a quattuor pota. 22, 133 *sesamoides* . . . -o amaro (*ibid.* aliud sesamoides . . . -o sesamae). 22, 144 propter dissolutionem stomachi XXX -a *lentis* devorantur (CARM. de pond. 11 semina sex alii siliquis latitantia curvis attribuunt scriplo, lentis vel -a bis octo). 22, 149 ciet *cicer* menses et urinas, -o maxime (*ibid.* singulis -is *ciceris* singulas verrucas tangunt eaque -a in linteolo deligata post se abiciunt. QVINT. inst. 2, 20, 4 qui -a ciceris . . . in acum . . . inserebat). 25, 135 *cacaliae* -a XV in oleo macerantur (26, 163). 25, 140 *psyllion* fabae -is in cacuminibus *est*. 27, 83 *glaucion* -um habet crocei coloris. 27, 84 semen *glycisides* in siliquis, aliud -o rubente, aliud nigro (27, 85 rubra -a *glycysides*. *ibid.* nigra -a. 27, 87). 27, 95 -a *lathyridis* piperis magnitudine, candida, dulcia, facilia purgatu. PALLAD. 1, 27, 2 si amarum lupinum comedant *gallinae*, sub oculis illis -a ipsa procedunt. MARCELL. med. 2, 9 *laseris* -um. *huc addam* APVL. met. 6, 10 singulis . . . -is (*sc. variorum frumenti generum*) rite dispositis.

C *arborum vel fruticum* (*tam de ipsis fructibus quam de fructuum seminibus*): VARRO rust. 1, 41, 4 minuta -a *fici* (1, 41, 5 -a de fico. CIC. Cato 52 terra ex fici tantulo -o . . . tantos truncos *procreat*. PLIN. nat. 24, 16 exemptis -is *fici*. AVG. serm. 247, 2 in illo . . . -o seminis *fici* exiguo . . . et radix latet et robur insertum est). OV. ars 3, 54 *Venus* folium *myrti* -aque pauca dedit (PLIN. nat. 17, 62 ne *myrti* -a frangantur. PALLAD. 2, 18 -a myrtae confracta. *ibid.* expressis myrtae -is). met. 5, 537 sumpta . . . pallenti septem de cortice -a *mali Punici* presserat ore suo (10, 736 quae lento celant sub cortice -um, Punica *mala*. fast. 4, 607. Pont. 4, 15, 8 *quot* Punica . . -a rubent. SEN. epist. 85, 5 apyrina [aprina *VP*] dicuntur, non quibus nulla inest duritia -orum, sed quibus minor. COLVM. 7, 5, 12 Punico malo, prius quam -a faciat. 9, 13, 5 -a mali Punici tunsa. 10, 243 arbor Punica, quae rutilo mitescit tegmine -i. SCRIB. LARG. 111 ut -a comminuantur. 186. PETRON. 31, 11 Syriaca pruna cum -is Punici mali. PLIN. nat. 21, 72 -a Punici mali Ammineo vino conspersa. MART. 1, 43, 6 imitata breves Punica -a rosas. 7, 20, 10. LACT. Phoen. 126 mitia quod corium Punica -a tegit. PALLAD. 4, 10, 5 candida in his, *i. malis Punicis*, -a fieri. 4, 10, 10 -a matura purgata. 4, 15, 1 mali granati . . . -a contrita. AVIEN. carm. ad Flav. 14 *mala*, spisso quibus arta cohaeret -orum f[o]etura situ. 18 ne pressa gravi sub pondere -a liquescant. CAEL. AVR. chron. 2, 13, 166. 3, 2, 34. 4, 3, 70. APON. 3 p. 62). CELS. 5, 18, 5 *piperis* -is XL (5, 18, 25. 36. 5, 25, 3. 17. 6, 6, 21. 22. SCRIB. LARG. 9 cum piperis albi -is. 26 *al.* 94 piperis nigri . . . -is duobus. 122 *al.* PLIN. nat. 12, 29 -o *piperis Italici*. 12, 30 est . . . in India piperis -is simile, quod vocatur caryophyllon. 23, 150. 27, 42 *al.* TERT. nat. 1, 12 p. 82 de . . . -o piperis sub terra temperato arbor exsurgit. *ibid.* p. 83. SER. SAMM. 29. 327. 330. 462. PALLAD. 11, 14, 12 MARCELL. med. 1, 9. 2, 8 *al.* PS. APVL. herb. 1, 13. MISC. Tir. p. 50, 18 piper -a XV. 56, 2). SCRIB. LARG. 109 iuniperi -a. 177 balsami seminis -a (PLIN. nat. 12, 115 peius in -o). PLIN. nat. 9, 141 *coccum* Galatiae, rubens -um ([gramen *libri*]. nat. *ibid.* anniculo -o [*R*; gramini *cet. codd.*] *cocci* languidus sucus. 22, 3 -i[s] coccum imperatoriis dicatum paludamentis. 25, 79 -um cocci). 11, 278 sibi proceres medentur -o *Assyrii mali* (12, 16 haec est *arbor*, cuius -a Parthorum proceres incoquere diximus esculentis). 1, 13, 28 -um *Cnidium* (13, 114 *frutex*, in quo nascitur -um Cnidium. 15, 28. 23, 89). 13, 56 *sycomori* ficus est praedulcis sine -is interioribus. 13, 118 intus (*in euonymi siliquis*) -um quadriangula figura, spissum, letale animalibus. 16, 32 -um *ilicis*. 16, 120 *buxi* -um, quod crataegum vocant. 17, 64 *citrea* -o et propagine . . . proveniunt (PALLAD. 4, 10, 11 si -is velis serere *citrum*. *ibid.* *citri* tria -a deorsum verso acumine iuncta constitues). 17, 72 minimis *cupressorum semen* . . . -is constat. 17, 75 et *zizipha* -o seruntur (PALLAD. 5, 4, 1 terna -a *ziziphi* per scrobem cacuminibus ponantur inversis). 17, 255 non inveniuntur intus (*i. in grossis*), -a. ITALA (codd. k e) *et* VVLG. Matth. 13, 31 simile est regnum caelorum -o *sinapis* (*sim.* ITALA [cod. e] *et* VVLG. Luc. 13, 19, *cf.* ITALA [cod. e] *et* VVLG. Marc. 4, 31 *est regnum dei* quasi [sicut *Vulg.*] -um sinapis. VVLG. Matth. 17, 19 (*in comparatione, ut saepissime*). Luc. 17, 6. HIER. epist. 54, 17, 3

[*Schuster*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vidua accipiens -um sinapis. RVFIN. Orig. in psalm. 36 hom. 3, 6 *iustus* habet fidem tamquam -um sinapis modicam. AVG. serm. 246, 3 modicum videtur -um sinapis. 363, 3 ex minutissimo -o sinapis. in euang. Ioh. 121, 3 hortulanus ille (*Christus, Ioh. 20, 15*) in eius (*Magdalenae*) corde . . . -um sinapis (*sc. fidem*) seminabat. MARCELL. med. 2, 5 -um sinapis cum aceto . . . miscere. CAEL. AVR. chron. 1, 1, 34 FAVST. REI. grat. 2, 3 p. 64, 6. ORIGEN. in Matth. 13, 5 omnis . . . fides -o [*gr.* κόκκος] sinapis comparatur). PALLAD. 2, 20 -a matura lentisci (*ibid.* sportam -is *lentisci* . . . plenam). PALLAD. 3, 25, 9 pira divisa et purgata -is. 7, 11 cernemus, ut -a *oenanthes* non transeant (*cf.* GLOSS. III 539, 27 -a amonia (taminia *Stadler*) id est σταφὶς ἀγρία [564, 7 adminia]. III 539, 62 -a herbae pentaphyllae ἰσταφὶς ἀγρία). 10, 14, 2 *tuberis* -a decussa et sole siccata. SCHOL. Verg. Veron. ecl. 3, 39 corymbi sunt hed⟨erae⟩ fructus -is in ⟨orbem⟩ inter se coeunt⟨ibus⟩ (MARCELL. med. 2, 17 -a hederae . . . teres). CHIRON 272 baccas lauri -a numero XV (VEG. mulom. 2, 138 sulfuris parum cum -is lauri ex [-o lauri et *P*] aqua. ANTIDOT. Brux. 121 CASS. FEL. p. 165, 15). MISC. Tir. p. 50, 11 cariofoli triti -a XXVII. *arbor frutexve non nominatur*: PLIN. nat. 15, 116. 24, 109. AVG. gen. ad litt. 5, 23 p. 167, 22 illa in exiguo -o mirabilior . . . vis est. CARM. adv. Marc. 2, 236 in -o latet arbor. EVSTATH. Bas. hex. 5, 3 p. 912ᴮ.

nota in uva: tam de acino quam de ipso grano (interiore) i. nucleo, qui in acino est: OV. trist. 4, 6, 10 vix . . . merum capiant -a *uvae*, quod intus habent. VAL. MAX. 9, 12 ext. *Anacreontem* unius -i pertinacior in aridis faucibus mora [*Madv.*; umor *libri*] absumpsit. COLVM. 12, 39, 1 sic ut -a submersa sint. 12, 44, 4 vitiosa -a. 12, 45, 2. SCRIB. LARG. 56 uvae passae sine -is [*de interioribus -is*] p. X I. 64 cum primum -um incipiet perlucere. 74 uvae passae novae et incorruptae purgatis interioribus -is p. X VIII. PALLAD. 3 tit. 29 de uva sine -is [*sc. interioribus vel seminibus*]. 3, 9, 2 *vites* -i tenerioris et umidi. 3, 9, 3 *uvae* -i callosi et siccioris ad mensam. 3, 9, 4 -o breviore. 3, 29, 1 species uvae, quae -is interioribus caret. 4, 15, 1 -a contrita . . . uvae passae. 10, 11, 1 si expressa uva vinacia, quae in acinis celantur, hoc est -a, sint fusca. 10, 17 *uvarum* -um luce penetrabili splendidum. 11, 14, 14 omnia uvarum -a. HIER. in Is. 24, 13—15 p. 333 solent pauperes . . pauca uvarum -a *relicta* colligere. tract. in psalm. 127 p. 237, 25 alia maiora *botri* -a sunt, alia minora. VVLG. lev. 19, 10 neque . . . *uvarum* -a decidentia congregabis. Is. 65, 8 si inveniatur -um in botro AVG. serm. 272 -a multa pendent ad botrum, sed liquor -orum in unitate confunditur. MARCELL. med. 8, 60 -a singula . . . infundas (*ibid.* de acinis . . . uvae albae). 12, 3 uvae passae sine -is X 1. 14, 1 cum primum -um eius (*uvae Amineae*) incipit perlucere. 14, 26 -um *uvae*, quod unum intrinsecus nucleum habeat. 14, 53 uvam (*sc. in faucibus*) toto anno non dolebit, qui . . . *uvae* -um vulsum sic transgluttierit, ut GLOSS. III 265, 13 -a uvarum ῥάγες. 357, 53 -a ῥῶγες).

D *non indicato genere fructuum*: **1** *proprie*: CATO agr. 33, 3 quod -um capiat ne serito (*inde* PLIN. nat. 17, 196 quod -um capit ni [*sic Detlefsen*; in *codd.*; ne *edd. vett. e Catone*] serito). VARRO rust. 1, 51, 1 ne . . . in rimis *areae* . . . -a oblitescant. CIC. Tusc. 5, 45 ut acervus ex sui generis -is, sic . . . effici debeat. ac. 2, 49 acervum efficiunt uno addito -o. 2, 85 nullum esse pilum omnibus rebus talem, qualis sit pilus alius, nullum -um. OV. fast. 1, 685 formicae, subiectis parcite -is. trist. 5, 6, 40 *sub terram* ferre . . . formicae -a reperta solent. PHAEDR. 4, 24, 16 ego -um in hiemem . . . studiose congero. MELA 3, 91 -a . . . frugum passim nascentium. AVG. in epist. Ioh. 1, 6 multa -a faciunt massam. MISC. Tir. p. 50, 5 purgaturia -a LI. EVSTATH. Bas. hex. 9, 3 p. 959ᶜ secat . . . dentibus -um *formica* (*gr. p. 196*ᴬ τῶν καρπῶν τὸ μεσαίτατον). ISID. orig. 13, 10, 5 grando appellata, quod forma eius -orum similitudinem habeat.

2 *translate et metonymice*: TERT. resurr. 52 p. 109 resurrectionem ad eandem substantiam revocans et ad -um denuo spectans. adv. Val. 29 -um seminis spiritalis modicum et parvulum iactu. praescr. 36 et haereses de . . . veritatis -o *sunt*. nat. 1, 12 p. 83 nucleus et -um primordiale, ex quibus apud vos simulacrorum silvae propagantur. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 25 p. 1059ᴮ non . . . corpus totius universi velut acervus est, qui acervus tactu inter se solo -orum corpus efficitur. HIL. in Matth. 13, 4 -o sinapis se ipsum dominus comparavit. 54, 17, 3 sq. *translatio de gemmis* HIER. epist. 54, 11, 2 perforentur aures tuae . . . sermone dei, ut pretiosa ex illis novarum segetum -a dependeant (*v.* CYPR. hab. virg. 14, *p. 2196, 22*). AVG. serm. 9, 12, 19 vobis blandimini de minimis -is eleemosynarum. 15, 5, 5 alloquor -a in tritura areae inter paleam laborantia (*v.* 228, 2). 223, 2 ecclesia . . . areae comparatur habens mixta -a cum paleis, habens permixtos bonis malos. 228, 2 iam ipsos alloquor, ut -a sint in area. 251, 3, 2. 252, 4, 4 (*opp.* paleae). *item* 311, 10, 10 *bis*. *ibid.* quae inde (*e persecutionibus*) -a processerunt? *ibid.* tam magnum et electum -um hic beatissimus Cyprianus. in epist. Ioh. 3, 5 volant foras *infideles*, quia -a non erant. in euang. Ioh. 51, 1 ipsum erat -um mortificandum et multiplicandum. 121, 3 *v. supra l. 4*. PETR. CHRYS. serm. 120 p. 526ᶜ *v. p. 2196, 16*. GREG. M. moral. 3, 59 a vitiorum paleis virtutum -a separare. 6, 5 quaedam . . spicarum -a sunt verba prophetarum. in euang. 15, 4 *v. p. 2193, 71*. PS. Matth. euang. 25ᵇ *v. p. 2193, 72*.

II *sensu latiore (variae res -orum frugiferorum similes)*: *tus*: PLAVT. Poen. 451 qui . . . ullum turis -um sacruficaverit. CATO agr. 70, 1 dato . . . turis -a tria. OV. fast. 4, 410 detis et in veteres turea -a focos. COLVM. 6, 4, 2 APVL. apol. 47. TERT. apol. 30 *deo offero* non -a turis unius assis. CAEL. AVR. chron. 2, 4, 75 turis -um igne calefactum. PS. THEOD. PRISC. p. 276, 12. *arena s. lapilluli*: AVG. serm. 9, 11, 17 quam minutissima sunt -a arenae. 362, 17, 20 *divide* lapillos . . . in -a. *ibid.* arenae -a divide in minutissimum pulverem. *herbarum lacrimae duratae*: PLIN. nat. 12, 94 *ex radice cinnami* guttae editae . . . in -a durabantur. MARCELL. med. 2, 9 laseris -um medicinalibus digitis auri inice. *ligni moduli*: PLIN. nat. 13, 97 magna . . . gratia *est mensis* crispis densā veluti -i congerie. *cerae globuli*: PLIN. nat. 22, 116 milii magnitudine decem -a cerae. *sal*: PLIN. nat. 23, 149 (*in Mithridatis antidoto*) addito salis -o. PORPH. Hor. carm. 3, 23, 17 farre et -is salis sacrificantem *manum*. 3, 23, 18 salientem . . . micam: salis -um intellege. SER. SAMM. 1065 salis . . . breve -um. CHIRON 402 duo -a salis in plaga subicies. CAEL. AVR. chron. 4, 3, 23 parvo salis -o. PETR. CHRYS. serm. 120 p. 526ᶜ (*translate*) si beati Pauli verba ut -a divini salis terimus (*v. p. 2195, 75*). EVG. TOLET. carm. 66, 1 congrua pulmentis introrsus (*in vase salario*) -a geruntur concreta lymphis aut nutrita montibus. *fimus leporinus*: PLIN. nat. 28, 249 magi propinant . . . virgini VIIII -a fimi, ut stent perpetuo mammae. *margarita*: TERT. resurr. 7 p 35 Rubentis maris -a candentia. CYPR. hab. virg. 14 ut . . . de aurium cicatricibus et cavernis pretiosa -a dependeant (*cf.* HIER. epist. 54, 11, 2 *p. 2195, 68*. ISID. orig. 19, 31, 10 inaures ab aurium foraminibus nuncupatae, quibus pretiosa -a lapidum dependent). HIER. epist. 127, 3, 3 auribus perforatis Rubri Maris pretiosissima -a suspendere. ***proverbialiter*:** PLAVT. Stich. 558 (*Otto, Sprichw. p. 263*), *v. p. 2192, 64*. CIC. Verr. II 3, 29 *v. p. 2193, 39*. II 3, 114 *v. p. 2193, 40*. PS. VARRO sent. 20 amici divitum paleae sunt circa -a.

an ex graneus adi. corruptum? PALLAD. 1, 15 tria coria ex marmore (marmoreo *V*) -o *parietis tectura* cooperiatur ad trullam. *ibid.* marmoris -i inductio. *cf.* CET. FAV. 22, *p. 2192, 7*.

deriv.: granarium, granarius -a -um, granasco (-esco?), granatim, granatus -a -um, granatus -ūs, graneus, granosus, granulum. *compos.*: granifer (-ger?), granomastix.

[*statio* in monte Grani *v. nom. propr.*] *Schuster.*

grapharium, -iī *n.* *γραφάριον *demin. a* γραφή. *est praeceptum medici scriptum. de scriptura*: graphar- ALEX. TRALL. 1, 49. grafad-: SORAN. app. 3. 56 (geraf-). graphag-: ALEX. TRALL. p. 1, 96 (graf-). 126. 2, 66. 265 PHILAGR. med. 4 p. 118 P. [*falso trad.* GLOSS. II 581, 41 *v. l. 56.*] SORAN. app. 3 aliud pessarium . . ., quod adhibetur post secundum -um. 56 -um, qualiter embases facere debes. ALEX. TRALL. 1, 49 scribam tibi ipsa -a (*gr. p. 505 P.* ἐκθέσεις). 1, 96 monomerion aut acariston, quorum -a *tradimus* (*gr. p. 35 P.* τὰς γραφὰς ἐξεθέμην. 1, 126 quorum *medicaminum* . . . -a scriptis tradam [*gr. p. 109 P.* τὰς γραφὰς . . . ὑπέταξα]. 2, 66 [*gr. p. 389 P.* τὰς γραφάς]. PHILAGR. med. 4 p. 118 P. antidota . . ., ⌊-a ipsorum⌋ [*gloss. putat Puschm.*] tradere non omittamus). ALEX. TRALL. 2, 265 *medicamina* habent . . . -a (*gr. p. 557, 4 P.* γραφή) ipsa (*seq. descriptiones*).

[graphia, (-ae?). *vox graeca* *γραφεία *ficta pro* γραφή. ISID orig. 6, 9, 2 graphium graece, latine scriptorium dicitur, nam grafia (gravia *var. l.*) scriptura est. GLOSS.ᴸ V Abba GRA 19 -ph-.**]**

graphiārium, -ī *n. a* graphium. *est arcula ad recipienda graphia, i. stilos, apta* (GLOSS. II 265, 12 *et* 503, 63 γραφιοθήκη grafiarium. 581, 41 graf⟨i⟩arium vagina graphi): MART. 14, 21 *tit.* -um. 14, 21, 1 sunt armata suo -a ferro.

graphiārius, -a, -um. *a* graphium. GLOSS. III 121, 27 thecin grafion theca grafiaria (*cf. l. 54 sqq.*). SVET. Claud. 35 *ne* librario calamariae et -ae thecae adimerentur. COLLOQ. Gloss. III 646 porrexit mihi puer meus scriniarius tabulas, thecam -am (θήκην γραφείων).

1. graphicē, -ēn *f.* γραφική. PLIN. nat. 35, 77 effectum est . . . in tota Graecia, ut pueri ingenui omnia ante (*sc. ante omnia*) -en (graf- *cod. opt.*), hoc est picturam in buxo, docerentur. GLOSS.ᴸ III Abol. GR 15 (*an adv.? cf. p. 2197, 1 sqq.*) grafic[a]e: pictura[rae] (picturate *ci. Goetz, probante Lindsay*).

2. graphicē *adv. p. 2197, 1.*

graphicus, -a, -um. γραφικός. *neutr.*: -on: *v. l. 82. comparativum graecum v. infra l. 80.* **1** *de homine, tropice; est fere 'iam non homo verus, sed tamquam imago et species hominis'* (*cf. Ed. Fraenkel, Plautinisches im Plautus, p. 195 adn. 1*), *subest notio q. e. fere 'scitus, facetissimus'* (*cf. p. 2197, 14 sqq.*): PLAVT. Epid. 410 ne tu habes servum -um et quantivis preti, non carust auro contra. Pseud. 519 edepol mortalem -um si servat fidem (700 nimium est mortalis -us [*Pal.*; scitus *A*]. Stich. 570). Trin. 936 nimium -um hunc nugatorem. 1024 -um furem. **2** *de re, proprie* (*denuo e graeco sumptum*): **a** *'quasi pictus'*: VITR. 4, 4, 4 *si parietes sunt* quadrato saxo . . ., circum coagmenta et cubilia eminentes expressiones graphicoteran efficient in aspectu delectationem (*i. efficient, ut paries quasi pictus oculos magis delectet*). **b** *ad scribendum aptus*: ALEX. TRALL. p. 1, 50 *crisma*, quod recipit . . . melan -on dr. IV (*gr. p. 505 P.* μέλανος γραφικοῦ. *cf. Diosc. 5, 162* μέλαν, ᾧ γράφομεν, σκευάζεται ἐκ eqs.). [*cf. Onom.*]

[*Brandt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

adv. **graphicē**. *scribitur*: grapph-: PLAVT. Trin. 767 *cod. A.* graf-: GELL. 10, 17, 2. 12, 4, 1. 14, 4 tit. (*ubique* gratif- *un. e codd.*) *de notione cf. Fraenkel l. all. p. 2196, 72* (*cf. p. 2196, 66*). **1** *sensu strictiore fere 'quasi in pictura' de eis quae figura atque coloribus oculos delectant* (*subest notio 'eleganter' l. 7. 12. cf. l. 14 sqq.*): PLAVT. Persa 306 nunc ego huic -e facetus fiam. subnixis alis me inferam atque amicibor gloriose. 464 hospitam ... crepidula ut -e decet. Trin. 767 is homo exornetur -e in peregrinum modum. APVL. met. 8, 27 variis coloribus indusiati ..., facie caenoso pigmento delita et oculis obunctis, -e prodeunt. 10, 31 *laciniam ventus* aspirabat, ut adhaerens ... membrorum voluptatem -e diliniaret (*Helm; liciniaret trad.*). *metaph.*: GELL. 14, 4 tit. apte Chrysippus et -e imaginem Iustitiae modulis coloribusque verborum depinxit (*seq. descriptio*). **2** *sensu latiore, fere 'eleganter, facete'*: PLAVT. Persa 843 -e (*codd. vet. Lambini*; hice *post lacunam codd. Pal.*; pergraphice *ci. Spengel*) hunc volo ludificari. GELL. 10, 17, 2 *Democriti* factum ... Laberius ... versibus ... satis munde atque -e factis descripsit. 12, 4, 1 definitum est a Q. Ennio ... -e admodum sciteque, quo ingenio ... esse conveniat. *compos.*: pergraphice.

graphio *v.* grafio.

graphiolum, -ī *n.* *a* graphium. *ubique trad.* grafiolum (graff- VEN. FORT. carm. 5, 13 tit. *pars codd.*). NOT. Tir. 76, 47. **1** *est stilus parvus* (*cf. infra l. 55 sqq.*): CHIRON 508 pungentes aco aut -o loca. **2** *est surculus, qui arbori inseritur* (*cf. p. 2198, 4.* GLOSS.^{L} I Ansil. IN 1556 insitivis -is, qui inseruntur): VEN. FORT. carm. 5, 13 tit. pro pomis et -is: ... mihi transmittis propria cum prole parentes, insita cum fructu, surcula, poma simul.

graphis, -idis *et* -idos *f.* γραφίς. *est instrumentum pictorum, i. q. 'penicillus'* (*cf. Wünsch, PW VII 1873, 64 sqq.*). *de scriptura*: grapi- PLIN. nat. 35, 68 *pars codd.* [*lectio dubia*: CORP. X 1598, 8 capita leonina argent ⟨... gr⟩aphis (*suppl. Visconti*) argenti.] SEPT. SER. carm. frg. 21 pingere conlibitum est: -dem date, promite bolarium. VITR. 1, 1, 3 *architectus* litteratus sit, peritus -dos (-dis *un. cod.*). 1, 1, 4 *architectum oportet* -dis scientiam habere, quo facilius exemplaribus pictis ... operis speciem deformare valeat. 1, 1, 13 *non debet* esse architectus ... pictor ut Apelles, sed -dos non inperitus. PLIN. nat. 35, 68 multa -dis vestigia exstant in tabulis ac membranis eius (*Parrhasii*), ex quibus proficere dicuntur artifices.

graphium, -ī *n.* γραφεῖον. *i. q. stilus. de formis: sg. nom.* -us: SYMPH. 1 tit. *cod. opt.* *gen.* graphī: PLIN. nat. 16, 184. GLOSS. II 581, 41. *at* VEL. gramm. VII 57, 8 ratio exigit, ut ... per duo i scribamus ... huius -ii (*quod non trad. nisi* GLOSS.^{L} V Aa S 898). *dat. pl.* graphīs: SVET. Cal. 28. -iis: SEN. clem. 1, 15, 1. *de scriptura*: graf- *saepe apud posteriores, e. g.*: COMMENT. Lucan. 2, 121 PELAGON. 129 AMBR. hex. 1, 3, 10 *pl. codd.* CASSIAN. inst. 4, 13 MARCELL. med. 29, 26 *al.* grap- (*duo codd.*) *et* grav- (*rell.*): PLIN. nat. 16, 184. grav- *etiam* GLOSS. V 152, 31. NOT. Tir. 76, 46. *de significatione*: ISID. orig. 6, 9, 2 -um ... graece, latine scriptorium dicitur (GLOSS.^{L} V Abba GRA 19). SCAVR. gramm. VII 13, 18 -um γραφεῖον. GLOSS. stilus, γραφεῖον, γράφιον. *inter ferrea* GLOSS. III 23, 26. *legitur inde ab* OV. [*francog.* greffe. *M.-L.*]. *obscuriora*: GLOSS. IV 412, 14 (*sim.* 598, 22) -um vaculum (ba- *var. l.*; *an* vasculum? *Heraeus in plagulis*) studentis. GLOSS. cod. Vat. 1468 (*cf. Goetz, Archiv 1, 564*) abaco: pinna vel -um.

1 *proprie, i. q. stilus, quo scribebatur in cera sim.* (*cf. Wünsch PW VII 1873, 19 sqq.*): **a** *adhibetur ad scribendum*: OV. am. 1, 11, 23 digitos ... -o lassare tenendo. SVET. frg. p. 131 Tusci primum ferro in ceris scripserunt, postea Romani iusserunt, ne -um ferreum quis haberet (ISID. orig. 6, 9, 1. *cf. infra l. 76 sqq.*). PELAGON. 129 nomen domini ... in corona pedis dextri -o perscribito. AMBR. c. Aux. 23 (*ad Ier. 17, 1, ubi* VVLG. stylo. *gr. deest*) scripta est, Iuda, culpa tua -o ferreo *eqs.* (*ad eundem locum*: PS. AMBR. apol. Dav. II 12, 66. 67). hex. 1, 3, 10 *si* circuitum vel atramento vel -o ducas (BOETH. herm. sec. 1, 1 p. 23, 20 formula ipsa, quae atramento vel -o scribitur, littera nominatur). TRACT. in Luc. 5, 27 contemne -um (*sc. publicani*) et suscipe calamum evangelicum. SCHOL. Hor. epist. 1, 1, 56 'loculos' dixit, in quibus -a chartaeque ponuntur. sat. 2, 3, 8 solebant ... poetae parietes ... cera linire et habere -a iuxta, ut ... notarent. SYMPH. 1 *tit.* -um (-us *cod. opt.*; de -o *un. cod.*; *seq. descriptio*). CASSIAN. inst. 4, 13 magnum ... sit crimen, ex ore monachi processisse: 'codicem meum, tabulas meas, -um meum' (*cf.* BENED. reg. 33 neque codicem, neque tabulas, neque -um *habere proprium*). MARCELL. med. 29, 26 scribere debes in lamina aurea de -o aureo infra scriptos characteres. BENED. reg. 55. PASS. Cassian. 1 -um et codicem proiecit. GLOSS. II 581, 41 graf⟨i⟩arium vagina -i. **b** *per occasiones utebantur -o pro telo*: SEN. clem. 1, 15, 1 *Trichonem* populus -iis ... confodit. nat. 4, 6, 3 digitum suum bene acuto -o pungebat. SVET. Iul. 82, 2 Caesar Cascae brachium arreptum (-pto *pars codd.*) -o traiecit. Cal. 28 ingredientem ... -is ... confossum lacerandum ceteris traderent. Claud. 15, 4 -um et libellos ... iecisse in faciem eius. COMMENT. Lucan. 2, 121 *oratoris mortui* linguam fertur Marius -o ... vulnerasse. CASSIOD. hist. 6, 12 *infantes virum sanctum* -iis (*cf. Sozom. 5, 10 p. 1243^A* ταῖς γραφίσι) ... pungentes. GREG. TVR. Mart. 1, 14 *quisquis* habuisset in turre lanceam aut spatam vel cultellum, seu -um protulisset ex theca. **c** *de alio usu*: PLIN. nat. 16, 184 ut aure ad caput trabis ... admota ictūs ab altero capite vel -i sentiantur penetrante ... sono.
2 *translate, surculus, qui arbori inseritur*: GLOSS.^{L} I Ansil. TA 111 talea: surculus, quod rustice graf(ia) arb(orum) dicuntur *cf. Meyer-Lübke, Wien. Stud. 25, 1909, 100 et p. 2197, 24 sqq.*). *Brandt.*

GLOSS.^{L} II Philox. GR 29 **grappus** σκελλός. *v. Rönsch, Collectanea p. 137* (*sed cf. Walde-Hofmann, Lat. etym. Wb. s. v.* cloppus).

?**gras** (cras?) χθον (χθές? *Linds.*): GLOSS.^{L} II Philox. GR 23.

grasippus (crassivus? *Goetz, coll.* GLOSS. II 400, 9 παχυνους· grassibus) sensu gravatus: GLOSS. II 581, 45.

[*pro* **grason**, PLIN. nat. 13, 136 (grasson *ibid.* 1, 13, 52), *videtur* prason *esse legendum.*] *H.*

grass- *v. etiam s.* crass-.

grassa (*gressus?*) βάδισμα, βῆμα GLOSS.^{L} II Philox. GR 40.

grassātio, -ōnis *f.* *a* grassari. *hic illic traditur per* cr, *ut* HYD. chron. II p. 18, 49 *cod. B s. IX, v. infra l. 28.* GLOSS. λωποδυσία. **1** *proprie: i. q. actus grassandi, vagandi* (*cf.* grassor *I B 1*): PLIN. nat. 13, 126 Nero ... nocturnis -bus converberata facie (*cf. p. 2199, 34. 2200, 20*). AVSON. 430, 4 *Ulixes et Diomedes* equos ... eius (*Rhesi*) praemium simul et testimonium -is abducunt. **2** *translate: fere i. q. furor* (*cf.* grassor *p. 2200, 57 sqq.*): VITA Cypr. 8 vastaverat populum persecutionis infestae insolens atque acerba -o. COMM. apol. 183 ne fieret -o tanta latronis (*i. diaboli. sim.* ZENO 2, 18, 1 *diabolus* totam familiam Domini impastae feritatis -e turbabat). POSSID. vita Aug. 28 ferocissimam hostium -em et vastationem. HYD. chron. II p. 18, 49 subversis memorata plagarum -e Hispaniae provinciis (*cf. Isid. Vand. 73 chron. II p. 296 post plagarum diram perniciem*). VIGIL. THAPS. c. Eutych. 5, 1 *de haeresi*: serpentinae -is virus.

grassātor, -ōris *m.* *a* grassari. *scribitur per* cr: CATO mor. frg. 2 *plerique codd. Gell., v. infra l. 47.* PLIN. nat. 8, 144 *codd. praeter F^2, v. infra l. 58.* AVG. serm. ed. Mai 168, 1, *v. p. 2199, 19.* IORD. Get. 129 *nonnulli codd. s. VIII—XI, v. p. 2199, 13. al. cf.* GRAMM. suppl. 293, 16 -r, quod est latro, per g; crassus, quod est pinguis, per c. *de notione*: GLOSS.^{L} III Abol. GR. 7 -r: latro, depraedator. Abstr. GA 20 praedo, vastator aut homicida. II Abav. GR 10 qui quasi impetu[m] festinationis aliquid committit mali, quasi a gradiendo. Philox. GR 44 λωποδύτης. SCHOL. Iuv. 3, 305 miles (*cf. infra l. 60*). SYNON. Cic. Char. gramm. p. 426, 26 B. -r accusator. raptor. praedo. * bellum agit. proelium gerit. *de usu: legitur inde a* CATONE. [*ex coniect.*: SCHOL. Cic. Bob. p. 117, 14 St. sententia ... ⟨de⟩ causa Milonis ... quasi ⟨-is⟩. *cf. Stangl, Rhein. Mus. 65, 1910, 261*].

i. q. homo vagus, plānus: **1** *de poeta*: CATO mor. frg. 2 poeticae artis honos non erat; si quis in ea re studebat aut sese ad convivia adplicabat, -r vocabatur (*cf. Marx, Rhein. Mus. 78, 1929, 398*). **2** *de iis, qui praedandi causa vagantur* (*cf.* grassor *I B 2*): *fere i. q. latro, praedator* (*distinguitur a latrone: infra l. 63. 66. 71; v. Kleinfeller, PWK VII 1829*): **a** *strictiore sensu*: CIC. fat. 34 viator ... bene vestitus causa -i fuisse dicetur (diceretur *pars codd.*) cur ab eo spoliaretur. MANIL. 5, 649 -r ... venit mediam metuendus in urbem. SEN. contr. 10, 1, 6 non erat ⟨in illo *add. exc.*⟩ praeda, quam -r sequeretur (adpeteret *exc.*). PETRON. 82, 3 sive ille (*miles*) planus fuit sive nocturnus -r (GELL. 20, 1, 8 nocturni -is insidiosam violentiam. DRAC. Romul. 5, 189 pro fure tenetur, nocturnus -r erit *pauper*). 82, 4 -is audaciae gratias agere. PLIN. nat. 8, 144 Vulcacium ... canis a -e defendit. QVINT. inst. 12, 1, 39 si ab homine occidendo -r avertendus sit. decl. 313 p. 230, 20 paene licentiam -bus et latronibus damus. IVV. 3, 305 interdum et ferro subitus -r agit rem ([SCHOL. *ad l., non recte*: miles]. *cf.* SVET. Aug. 32, 1 -um plurimi palam se ferebant succincti ferro). PLIN. paneg. 34, 1 delatorum iudicium, quasi -um, quasi latronum. SVET. Iul. 72 si -um et sicariorum ope ... usus esset. Aug. 43, 1 ne ... -bus obnoxia *urbs* esset. CARM. epigr. 1178, 34 (*s. II in.*) -es, sola est quib(us) orbita nu(m)mi. CALL. dig. 48, 19, 28, 10 -es, qui praedae causa id faciunt, proximi latronibus habentur. VLP. dig. 19, 5, 20, 1 *si* mulae a -bus fuerint ablatae. CYPR. hab. virg. 11 p. 195, 11 commenda illic thesauros tuos, ubi fur nullus effodiat, quo nullus insidians -r inrumpat. LACT. inst. 6, 2, 10 quamvis ille -r adulter veneficus parricida sit. FIRM. math. 3, 11, 10 aut ... -es erunt aut latrones aut sicarii aut piratae (*sim.* 4, 11, 5). 6, 31, 6 in desertis locis -r constitutus latrocinantem manum profusione sanguinis cruentabit. AMM. 26, 9, 5 publicum -em Procopium ... appellans. SCHOL. Cic. Bob. p. 114, 14 St. *ad Milonianam*: *duodecim tabulae* -is interficiendi potestatem faciunt per diem, si armatus veniat, noctu vero, quoquo modo venerit (fur *Cic. Mil. 9*). p. 121, 15 St. ille (*Clodius*) quasi -r et paene tyrannus inducitur. *ibid. l.* 20 St. vis plerumque corporalis est et saepe -bus congruentior. HIER. in Gal. 1, 13 p. 389 quasi quidam -r ecclesiam et praedo vastabat *Paulus* (*sim.* PS. AVG. serm. 205, 1 elegit ... duos, unum piscatorem, alterum -em [*syn. ibid.* persecutor, praedo]). CASSIOD. var. 7, 8, 1 *ad praefectum vigilum*: ut contra domesticos -es bellum pacatum gereres. IORD. Get. 301 *Mundo* plerisque abactoribus scamarisque et latronibus ... collectis ... regem se suis -bus fecerat.

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

b latiore sensu: α de militibus, barbaris sim.: AMM. 14, 2, 7 cum edita montium petere coeperint -es (syn. 14, 2, 8 latrones). 16, 11, 5 Caesar ... tria observavit itinera, sciens per ea erupturos procul dubio -es. 17, 13, 31 ultione parta de -bus noxiis. 24, 3, 2. 24, 5, 10 impetum -um. 27, 9, 6 -um cuneum (syn. ibid. praedones, 7 latrones). 28, 2, 11 per omne latus Maratocupreni -es acerrimi vagabantur. 28, 6, 15 saevissimi -es ipsa pulsavere moenia Leptitana. 29, 6, 13 duae legiones discretim -es adoriri festinant. 30, 7, 9 nullo paene redire permisso -um ad sua (de iisdem ibid. catervas ... hostium). GILD. Brit. 21 chron. III p. 36, 16 revertuntur ... impudentes -es Hiberni domos. accedit genet. qualitatis: AMM. 31, 9, 4 adortus nationis utriusque -es (syn. ibid. 3 vastatoriis globis). obiect.: IORD. Get. 129 de Hunnis: quod genus expeditissimum multarumque nationum -em Getae ut viderunt. β de quibusvis hominibus nefariis (de Minotauro v. infra l. 21): Ps. QVINT. decl. 3^b, 4 ad ⌊-is⌋ (aggressatoris N) huius verba. ARNOB. nat. 5, 19 Iuppiter -es (i. Titanes) obruerit fulmine. Ps. SEN. epist. Paul. 12 de Nerone: -r iste ... cui voluptas carnificina est et mendacium velamentum. AVG. serm. ed. Mai 168, 1 de satana: -r ille nequissimus. accedit gen. obi.: Ps. QVINT. decl. 12, 2 si me a nefario -e reipublicae non lingua sed dentibus vindicassem. SYMM. or. 2, 19 Cretaeus Daedalus -em Cecropiae nobilitatis (i. Minotaurum) inclusit. translate fere i. q. violator: NOVELL. Theod. 15, 2, 1 (a. 444) iuris publici legumque -r.

grassātūra, -ae f. a grassari. scribitur per cr: PLIN. med. 3, 30 cod. d s. XII, v. infra l. 34. GLOSS. II 360, 32. GLOSS. λῃστεία. λωποδυσία. i. q. facinus grassatoris, latronis (cf. Kleinfeller, PWK VII 1830): SVET. Aug. 32, 1 -as (sic V; grassatur ∗ ad M, -ā G, grassatores X T) dispositis per opportuna loca stationibus inhibuit. Tib. 37, 1 in primis tuendae pacis a -is ac latrociniis seditionumque licentia curam habuit. SATVRN. dig. 48, 19, 16, 6 ut rixae a -is, expilationes a furtis discerni solent. translate de quaestu lanistarum: S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278 a. 176/7) 10 lanistae prohibiti talibus -is. i. q. actus vagandi (cf. grassatio 1): PLIN. med. 3, 30 Nero ... quotiens in nocturnis -is in faciem verberatus esset (cf. p. 2198, 20).

grassedo v. crassedo (cf. Sofer, Glotta 17, 12).

grasses (i. crates) σύμβολος (= σίμβλος): GLOSS.^{L} II Philox. GR 39: cf. vol. IV 1112, 53 sqq.

grassor, -ātus sum, -ārī. [a gradior. W.] MACR. exc. gramm. V 626, 21 (= 652, 1) -atur iteratio est a graditur. Sallustius eqs. (hist. frg. inc. 14 [v. p. 2200, 63]. cf. PAVL. FEST. p. 97, v. infra l. 64). persaepe in codd. scribitur per cr ut PLAVT. Bacch. 1138 P (deest A), v. infra l. 80. HIL. in psalm. 13, 3 p. 81, 9 cod. V, s. VI. AVSON. 157, 7 cod. V, s. IX in., v. p. 2201, 9. COD. Theod. 16, 6, 2, 1 (a. 377) cod. L, s. VIII/IX, v. p. 2201, 4. GREG. TVR. Franc. 5, 20, v. p. 2201, 49 al. (v. Bonnet, Latin. de Grég. p. 162). cf. AGROEC. gramm. VII 124, 1 crassari corporis est et saginae, -ari animi et crudelitatis (cf. ISID. diff. 1, 113 DIFF. ed. Beck p. 61, 15). gress-: PLIN. nat. 11, 81 cod. F, s. XI, v. p. 2203, 49. CYPR. epist. 59, 11 p. 679, 5 -batur ex gressabantur cod. C, s. IX, v. p. 2203, 6. inf. -arier: PRVD. ham. 649 v. p. 2202, 54. activam formam falso exhibent: APVL. met. 7, 7, v. p. 2200, 39. OPTAT. 2, 20 p. 57, 21 cod. R, v. p. 2201, 79. inf. are legitur nonnumquam in glossis. e. g. GLOSS. IV 587, 23 ? passive dictum: HIL. (?) hymn. de Christo 34 v. l. 74. enumeratur inter verba activa quae passiva voce ... efferuntur: CHAR. gramm. p. 465, 2 B., inter verba quae media appellantur: CHAR. gramm. p. 479, 16 B. transitive ponitur: p. 2203, 42. de notione: GLOSS.^{L} II Philox. GR 38 -ari: ἐπερ⟨ε⟩ίδεσθαι ['ἐπέρχεσθαι? cf. Gloss. III 450, 3 -i ἐπέρχεσθαι'. Heraeus], βαδίζει⟨ν⟩. 42. -atur: λωποδυτεῖ. 43. -ari: ὀξυποδεῖν. III Abstr. GA 29. -bantur: latrocinabantur. Corp. G 172 -ere ferire. adde ex GLOSS. ed. Goetz -or λῃστεύω. DOSITH. gramm. VII 431, 7 -or λωποδυτῶ. PAVL. FEST. Gloss.^{L} IV p. 217^b (p. 97 M.) -ari antiqui ponebant pro adulari. -ari autem dicuntur latrones vias obsidentes; gradi siquidem ambulare est, unde tractum -ari, videlicet ab impetu gradiendi. NON. p. 316, 1 -ari dicitur supra modum saevire. -ari etiam dicimus ambulare (seq. exempla ex Titin. com. 140 [v. infra l. 82], Afran. com. 135 consimili -antur via, Novius Atell. 72 recta -atur via, 73/74 saepe eadem hac [hac eadem codd.] sum -tus via, Sall. Iug. 1, 3 [v. p. 2200, 3]). de usu: legitur ap. poetas inde a PLAVTO (v. infra l. 80), in pedestri oratione inde a SALL. (v. p. 2200, 3. 62), frequentant LIV. (7^{ies}), PLIN. nat. (11^{ies}), TAC. (10^{ies}), deinde posterioris aetatis scriptores. [var. lectio certe falsa: CIC. Sull. 70. dub. passive: HIL. (?) hymn. de Christo 34 Christus falsis (sc. testibus) -atur (i. 'impugnatur', v. p. 2202, 4) offerendus Pontio (sic S A F P; grassator T; gravatur LX; cf. Vulg. Matth. 26, 59. Marc. 14, 56). inc. interpret. COMM. instr. 2, 13, 7].

I proprie (translate p. 2200, 15): **A** i. q. gradus facere, incedere, ambulare: **1** sensu stricto: PLAVT. Bacch. 1138 (de duobus senibus cum ovibus comparatis) non vides, ut palantes solae liberae -entur? Poen. 514 cum pedicis condidicistis ⌊istoc -ari⌋ (sis occrassari codd., corr. Lambinus) gradu. Rud. 251 sicine hic cum uvida veste -bimur? TITIN. com. 140 pedibus -ari. OV. trist. 2, 477 (in ludo latrunculorum) discolor ut recto -etur limite miles. MANIL. 4, 184 de laniis: pecudum (pecorum al.) membris media -entur (sic ML, -antur G) in urbe (cf. Wageningen ad h. l.). in imagine: SALL. Iug. 1, 3 animus ubi ad gloriam virtutis via (cf. infra l. 63) -atur (SIL. 1, 570 -andum ad clara periclis). CALP. decl. 28 p. 25, 21 dives per tot innocentium capita -atur, hunc relinquit, hunc arripit (CARM. adv. Marc. 1, 25 -tus ... per latebras animae serpens [Buecheler; sepis cod.]. AMM. 26, 10, 15 horrendi terrores per omnem orbis ambitum -ti sunt). DRAC. Orest. 156 timor -atur mente paventi. huc pertinere possunt exempla nonnulla quae sub II B 1 dedi. **2** sensu paulo latiore, ita ut de motu tantum cogitetur, fere i. q. meare (vehi infra l. 12): PLIN. nat. 2, 193 praecedit (motum terrae) ... comitaturque terribilis sonus ... exilius -ante in angusto eqs. SIL. 14, 574 in proelio navali: uritur ... bis ternis ratis ordinibus -ta per undas (DRAC. laud. dei 2, 293 homines armati medias -antur in undas). AVSON. 396, 51 nec ... fissipedis per calami vias -etur Cnidiae sulcus harundinis. inde translate fere i. q. progredi, se extendere: GELL. 3, 1, 13 si avaritia ad incuriam usque corporis -etur. AMM. 26, 3, 4 usque eo -ante licentia, ut eqs. (28, 6, 21). **B** i. q. pervagari: **1** generatim (subest vis infesta infra l. 20. 22 al.): LIV. 3, 13, 2 se ... in iuventutem -antem in Subura incidisse. TAC. ann. 13, 25 ubi Caesarem (i. Neronem) esse, qui -retur, pernotuit (ibid. supra: itinera urbis ... pererrabat. cf. etiam p. 2198, 20). PORPH. Hor. carm. 3, 14, 19 Spartacus ... per Italiam aliquando -tus multa vastavit ([HOR. Spartacum ... vagantem]. AMM. 18, 2, 15 miles urens omnia ... per medium rebellium solum -batur intrepidus. cf. etiam p. 2202, 19 sqq.). spectat ad eos qui artem aliquam male exercent: VITR. 10 pr. 2 non sine poena -rentur inperiti, sed qui ... doctrinarum subtilitate essent prudentes ... profiterentur architecturam. PLIN. nat. 29, 21 de medicis (cf. infra l. 79): multitudo -antium. **2** speciatim de latronibus, piratis sim., fere i. q. praedatum ire, latrocinari (de bestiis v. infra l. 48): SEN. benef. 4, 17, 4 cui -ari et transeuntes percutere quaestus est. LVCAN. 6, 421 Sextus Scyllaeis exul -tus in undis (cf. supra l. 12) polluit aequoreos Siculus pirata triumphos (Ps. QVINT. decl. 5, 16 illud tot annorum, ex quo coepit pirata -ari, idem cubile). PETRON. 117, 3 quicquid Lycurgi villa -antibus praebuisset. FLOR. epit. 3, 6, 2 latrones, dum sub alieni belli tumultu ... inpune -antur (CALL. dig. 48, 19, 28, 15 in his locis, ubi -ti sunt latrones. AMM. 24, 2, 4 latro, omni saevitia per nostros limites -tus). PAVL. sent. 5, 3, 4 -antium cupido (syn. latrones). APVL. met. 7, 7 quo ... Macedonia delapsi -bamur (sic vulg.; -bamus cod. v. p. 2199, 51). LACT. inst. 3, 17, 41 archipirata quispiam vel latronum ductor si suos ad -andum cohortetur. 5, 9, 15 qui vias obsideant armati, maria praedentur, vel si palam -ari non licuit, venena clam temperent. 6, 5, 15 nemo terra marique -bitur, nemo exercitum ducet, ut rapiat et vastet aliena. RVFIN. hist. 3, 23, 11 latronum ... turmam ... instituit et cum his omni crudelitate -atur. 4, 26, 5 impudentes ... homines ... more praedonum ... -antur et diripiunt innocentes (λῃστεύουσι). PHOC. carm. de Verg. 67 quem (sc. Ballistam) nox armabat in umbris -ari solitum. cf. etiam infra l. 82 p. 2203, 6. de bestiis praedantibus: PLIN. nat. 9, 45 silurus -atur ... omne animal adpetens. 9, 90 polypi securi -antur extrahuntque carnes. 9, 145 -atur aries (piscis) ut latro. 10, 202 pardi ... in praetereuntia animalia desiliunt atque e volucrum sede -antur. APVL. met. 8, 16 lupi ... aliorsum -antes, nulli contra nos aditum tulerunt (cf. 8, 15 lupos ... in modum latronum praetereuntes adgredi).

II translate (cf. etiam supra l. 15) i. q. aliqua via ac ratione procedere, agere, plerumque in malam partem (in bonam e. g. infra l. 66), unde abit in notiones q. sunt: hostiliter, crudeliter, scelerate agere (e. g. p. 2202, 17), saevire (e. g. p. 2201, 64), impetum facere (e. g. p. 2201, 62), damnum dare (e. g. p. 2203, 46): **A** de animantibus vel eorum partibus (de stellis personatis p. 2201, 32. 34): **1** indicatur res qua quis -atur: **a** ablativo: **α** nudo: SALL. Iug. 64, 5 cupidine atque ira, pessumis consultoribus, -ari. hist. frg. inc. 14 cum inferior omni via -retur (LIV. 2, 27, 7 plebs longe alia quam primo instituerant via -bantur. huc fort. pertinent, quae attuli p. 2199, 67 sq.: AFRAN. com. 135 NOVIVS Atell. 72. 73/74. cf. p. 2201, 18. 2202, 49). HOR. sat. 2, 5, 93 obsequio -are. OV. ars 3, 441 sunt, qui mendaci specie -entur amoris. LIV. 3, 44, 8 iure -ari non vi. 10, 14, 13 consilio -andum, si nihil vires iuvarent, ratus. 45, 23, 9 apud vos fuisse audivi, qui adsentando multitudini -rentur (cf. CASSIOD. var. 12, 10, 2). SIL. 8, 330 cunctandi ratio, qua te -ante ... Hannibal oppressum vidit considere bellum. Ps. QVINT. decl. 11, 5 -tus aliqui est ferro (TAC. ann. 15, 60. cf. p. 2201, 24). TAC. hist. 1, 37 minore avaritia ac licentia -tus esset T. Vinius. 3, 39 placuit veneno -ari (SCHOL. Iuv. 1, 158). 4, 16 Civilis dolo -andum ratus. 4, 56 Vocula optimum ... ratus mutua dissimulatione et isdem quibus petebatur -ari. SVET. Galb. 14, 2 his diverso vitiorum genere -antibus (Vesp. 6, 2 milites omni rapinarum genere -ti. PLIN. med. praef. p. 7 quosdam ... medicos [cf. supra l. 28] comperi hoc genere -ari, ut languores ... in longum tempus extraherent. v. etiam p. 2201, 32). FLOR. epit. 1, 16, 7 gentem, si fallaciam quaeras, saltibus fere et montium fraude -antem. LACT. inst. 5, 9, 5 non atra in nebula (velut lupi), sed aperta praedatione -antur homines improbissimi. FIRM. math. 1, 2, 3 Scythae (cf. p. 2201, 7) ... immanis feritatis crudelitate -antur. 1, 7, 35 Sylla nefariis caedibus pascitur, ... tyrannico -atur imperio.

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

4, 14, 9 ut ... vario furoris instinctu parricidali -entur insania. 8, 17, 4 effrenata ... animositate. 8, 19, 1 praepostero furore (COD. Theod. 16, 6, 2, 1 [*a. 377*] plerique expulsi de ecclesiis occulto ... furore -antur. 2, 33, 2 [*a. 386*] pari furore *in usuris petendis. cf. infra l. 49*). 8, 22, 3 latrocinantes crudeli feritate. err. 15, 1 *de Scythis* (*v. p. 2200, 83*): illa effera gens hominum et crudeli atque inhumana ... atrocitate -ta (PS. RVFIN. in Am. 8, 7 *v. infra l. 41*). IVST. 21, 2, 2 saevitia (*v. infra l. 20. 39*) -atur *Dionysius*. AVSON. 157, 7 in sanguinea gladio -amur harena. RVT. NAM. 2, 51 Geticis -tus (crassatus *VB*; grassator *R*) proditor armis. CYPR. GALL. exod. 647 nec murmure solo sed paene est -ta manu *gens Hebraea*. SALV. gub. 7, 18 fervidae libidinis debacchatione -antes. ENNOD. opusc. 1, 72 p. 281, 7 *Alamanniae generalitas* semper nostrorum populatione (*v. infra l. 44*) -ta. CASSIOD. in psalm. 17, 50 *schismaticus*, qui perversi dogmatis iniquitate -atur. 135, 19 daemonia varia immissione -antia. Ios. antiq. 2, 10 p. 53 nitebatur Moseos nece -ari (*gr. 2, 255* ἐγχειρεῖν τῇ Μωυσέως ἀναιρέσει). *β additis personis vel rebus ad quas actio spectat*: in *c. acc.*: LIV. 2, 12, 15 ut in te hac via (*v. p. 2200, 63*) -remur. STAT. Theb. 8, 570 in faciles -tus cuspide turmas. SVET. Nero 36, 1 nec minore saevitia (*v. supra l. 8*) foris et in exteros -tus est. FLOR. epit. 1, 7, 4 ipse in senatum caedibus, in plebem verberibus, in omnīs superbia (*v. infra l. 39*) ... -tus. PORPH. Hor. carm. 3, 24, 59 cum omnes scelere -entur in hospitem, in socium, in consortem adquirendi studio. IVST. 2, 12, 11 ferro in homines ..., in aedificia igne. PS. AVR. VICT. epit. 11, 10 Domitianus ... in omne hominum genus ... ferarum more -batur. AVSON. 466, 2 sumptis ... armis egregia in consternatos caede -antur. AVELL. p. 153, 11 aditum saeva copulatione -andi in ecclesiam lupis rapacibus aperimus. in *c. abl.*: POMP. TROG. Iust. 38, 6, 1 non delicta regum illos (*sc. Romanos*), sed vires ac maiestatem insequi, neque in uno se, sed in aliis quoque omnibus hac semper arte -tos. contra: FIRM. math. 3, 4, 35 vario contra eum, qui natus fuerit, genere -atur *Mars* (genere: 6, 29, 18. *v. etiam p. 2200, 77*). 4, 19, 39 contra hominem acerba continuatione -atur *malivola stella* (6, 2, 7. 8, 17, 1). GREG. TVR. Franc. 8, 30 unusquisque contra seniorem saeva intentione -atur. GREG. M. moral. 16, 65 *haeretici* contra infirmas fidelium mentes verborum et operum violentia -antur. SVET. Cal. 34, 1 nec minore livore ac malignitate quam superbia (*v. supra l. 22*) saevitiaque (*v. supra l. 8*) paene adversus omnis aevi hominum genus -tus est. FIRM. math. 1, 7, 32 forsitan circa solos viros talis est feritatis atrocitate (*v. supra l. 7*) -tus *Sulla?* *γ accedente intentione*: per ut: CYPR. laps. 16 p. 249, 11 temptatio, per quam ... inimicus (*v. infra l. 74*) inpugnandis adhuc lapsis occulta populatione (*v. supra l. 13*) -atur, ut lamentatio conquiescat *eqs.* in *c. abl.* (*cf. Bonnet, Lat. de Grégoire p. 619*): FIRM. math. 6, 31, 57 qui in hominum necibus et in miserorum poenis crudeli ... feritate -entur (CASSIOD. hist. 4, 18 p. 965[C]). GREG. TVR. Franc. 5, 20 coeperunt in pervasionibus, caedibus, homicidiis, adulteriis diversisque sceleribus insano furore (*v. supra l. 2*) -ari. in *c. acc.*: AVG. epist. 100, 2 p. 537, 16 illi in nostram perniciem licentiore audacia -buntur (AVELL. p. 469, 8). **b** *praepositionibus*: LIV. 42, 18, 1 *quem* per omnia clandestina -ari scelera latrociniorum ac veneficiorum cernebant (FIRM. math. 1, 7, 37 per omnia crudelitatis genera. AMM. 28, 1, 36 per haec et alia simili maerore deflenda ... -batur per strages multiplices fortunarum. 31, 2, 12 per rapinas finitimorum ... et caedes. AVELL. p. 10, 14 ubi ... amplius per suam rabiem -ti sunt). CASSIOD. Ios. antiq. 6, 13 p. 170 quasi non videat eos deus ... pessimis -antur in actibus (*gr. 6, 265* ἐμπαροινοῦσι).

2 *absolute* (*i. non indicata re qua quis -atur* [*v. p. 2200, 57 sqq.*]): MANIL. 2, 599 quid loquar ... sub amicitiae -antem nomine turbam? SIL. 15, 662 praecludite ferro iam nimium patulas Poenis -antibus Alpīs. PS. QVINT. decl. 8, 19 ut -uras manus totum corpus admitteret. TAC. ann. 4, 47 *sagittarii* dum eminus -bantur ... inulta vulnera fecere. SVET. Cal. 56, 1 ita bacchantem atque -antem *Caligulam* non defuit plerisque animus adoriri. FLOR. epit. 2, 7, 12 -antem (*sic BJ*, -entem *LN* [*corr. m²*]) sub Nabide suo Lacedaemona conpescuit. SATVRN. dig. 48, 19, 16, 10 evenit, ut aliquorum maleficiorum supplicia exacerbentur, quotiens nimium multis personis -antibus (*i. 'maleficia exercentibus'*) exemplo opus sit. APVL. met. 8, 17 *canes* iumenta ... et homines lacerant diuque -ati plerosque prosternunt. TERT. scorp. 1 p. 146, 15 nos ipsi (*sc. Christiani*) ut lepores ... de longinquo obsidemur, et haeretici ex more -antur. CYPR. ad Donat. 5 p. 8, 7 omnem adversarii -antis exercitum. laps. 4 p. 239, 26 iaculis illis -antis inimici mea ... membra percussa sunt (epist. 58, 7 p. 662, 21 PS. CYPR. merced. 21 AVELL. p. 129, 8. *cf. supra l. 44. p. 2202, 30. 45*). COMM. instr. 1, 28, 11 -aris, insanis, detractas ... Dei nomen? AVR. VICT. Caes. 33, 32 ni Claudius ... praecepisset, nobilitas plebesque atrocius -rentur. OPTAT. 2, 20 p. 57, 21 pastore occiso lupi -antur. AVSON. 259, 1 Iulius interiit Caesar -ante senatu (*v. p. 2202, 27*). AMM. 15, 5, 2 barbaris licenter -antibus. SVLP. SEV. dial. 3, 8, 3 immundus spiritus (*i. diabolus*) ... privatus est potestate -andi. CYPR. GALL. gen. 358 *de Chamo qui Noë ebrium derisit*: -tum damnat *Noë* in aevum. ind. 207 vincuntur Solymi passim -ante Chanano. AVELL. p. 6, 22 *episcopi* quanto ... hoc (*i. ecclesiam persequi*) fraudulentius agunt, tanto et perniciosius -antur. *obscene*: APVL. met. 2, 17 comminus in aspectum, si vir es, derige et -are naviter et occide moriturus. FVLG. aet. mund. p. 157, 21 glandula libidinosi adulteri alieno -atur in lecto. *?passive*: HIL. (?) hymm. de Christo 34, *v. p. 2199, 74*. *c. additamentis*: *intentionis*: in *c. acc.*: LIV. 6, 5, 4 nobiles homines in possessionem agri publici -ari. ut: LACT. inst. 2, 16, 20 suis ... vitiis perditi (*sc. dei*) saeviunt et -antur ut perdant. in *c. abl.* (*cf. Bonnet, Lat. de Grég. p. 619*): CASSIOD. var. 9, 18, 4 qui in genialis tori ausus est divisione -ari. 11, 6, 5 ultra omnes dementes est, qui ulcisci non appetit quem -tum in suo dedecore comprehendit. GREG. TVR. Franc. 4, 25 Marcatrudis ... in huius morte -atur (GREG. M. moral. 9, 44). 8, 39 in spoliis civium aut in diversis altercacionibus -retur (*Badegysilus*). GREG. M. moral. 16, 72 cum homicida in nece proximorum per nocturnum ... silentium soleat -ari. *loci*: in: SVET. Aug. 67, 2 ministros ... superbe avareque in provincia -tos. CALL. dig. 26, 10, 6 satisdatio ... *tutori* diutius -andi in re familiari facultatem praestat (VLP. dig. 26, 10, 3, 5 *tutor* -tus in tutela est aut sordide egit vel perniciose pupillo). FVLG. aet. mund. p. 157, 21 *v. supra l. 4*. per: AMM. 16, 8, 11 *ut* esset ... materia per vicinitates eorum late -andi. 23, 6, 7 *ducum* licenter -antium per longinqua. 26, 10, 9 carnifex ... et unci et cruentae quaestiones ... per fortunas omnes et ordines -bantur. 30, 2, 11 ***Maximinus*** ut solebat dirae luis ritu (*cf. de lue p. 2203, 11*) -ari per omnia. 31, 5, 9 hostes armis induti Romanis, nullo vetante per varia (*sc. loca*) -bantur. *personarum vel rerum ad quas actio spectat*: in *c. acc.*: MIN. FEL. 8, 3 -ari in deos (*v. infra l. 41*). IVST. 16, 4, 12 neque adfuturum se amplius -anti in populum senatui (*v. p. 2201, 79*) ait. EPIST. pontif. 216 (*a. 355*) Hil. coll. antiar. B VII 2, 1 humani generis inimicus (*v. p. 2201, 74*) vehementius in membra ecclesiae videatur esse -tus. HIL. myst. 1, 6, 3 p. 8, 12 *de Cain*: qui -turus esset in fratrem. HIER. epist. ed. Morin (Bull. d'ancienne litt. et d'archéol. chret. 3 [1913]) 55 alius in alterius livet ⌊ac -atur⌋ (*om. B*) ingenium. SVLP. SEV. dial. 3, 16, 1 saevit in clericos, -atur in laicos. EPIST. pontif. 375 CONC.[S] I 2 p. 16, 6 lupum se ipse pastor ostendit et sic oves invadit ut -etur in singulas (λυσσᾶν). AVELL. p. 35, 23 non solum ... in tam venerabilem episcopum -tus est Theodorus, sed et in ipsam sanctissimam plebem eius. GREG. M. dial. 3, 38 p. 316[C] Langobardorum gens ... in nostram cervicem -ta est. adversus (-um): CYPR. patient. 21 p. 412, 15 plurimos scio ... de eis qui adversum se -antur et saeviunt vindicari ... cupere. IVST. 1, 9, 6 -tus ... adversus deos (*v. supra l. 26*) fuerat. SVLP. SEV. dial. 3, 18, 4 adversum me -ari desinant vindicati. contra: NOVATIAN. trin. p. 903[B] contra legis divinae iura -ta est *caro*. GREG. TVR. Franc. 1, 30. CYPR. epist. 59, 6 p. 674, 2 ut ... circa ecclesiae naufragia -etur *ecclesiae inimicus* (*v. p. 2201, 74*).

B *de rebus*: **1** *incorporeis* (*inprimis de morbis* [*infra l. 52. p. 2203, 7. 9*], *malis, vitiis sim., hic illic propria notione servata* [*v. e. g. p. 2203, 9*]. *singulariter transitive p. 2203, 42*): VAL. MAX. 3, 8 ext. 3 quae (*sc. publica dementia*) ... legitima -ari via (*v. p. 2200, 63*) prohibita. SEN. dial. 7, 27, 6 mala vestra circumspicitis ... alia -antia extrinsecus, alia in visceribus ipsis ardentia (PLIN. nat. 26, 107 *mala* quae totis corporibus -antur [*opp.* quae membratim sentiuntur]. HIL. in psalm. 13, 3 p. 81, 9 PS. RVFIN. in Ioel 2, 3. PRVD. ham. 649 *malum Dominus* longo ... sinit -arier [*v. p. 2199, 50*] usu. SVLP. SEV. dial. 1, 20, 5). CVRT. 5, 6, 6 neque avaritia solum, sed etiam crudelitas (*v. p. 2203, 24*) in capta urbe -ta est (AVG. civ. 1, 31 p. 48, 14 D.). PLIN. nat. 26, 4 tamquam malo eligente haec *vitia* in pueris -ari, illa in adultis (IVV. 14, 174 nec ... ferro [*v. p. 2200, 72*] -atur saepius ullum humanae mentis vitium quam ... cupido. FIRM. err. 10 erroris vitia). SIL. 14, 625 ereptam morbis -antibus ... pubem (PANEG. 3 [11], 15 fame [*v. infra l. 64*] passim morbisque -antibus. HIL. in psalm. 13, 3 p. 80, 22 DICT. 2, 30. EPIST. pontif. 375 CONC.[S] I 2 p. 20, 20 [*de perversa doctrina*] ne morbus iste longitudinis occasione -etur [ἐπιτριβῇ]). STAT. Theb. 7, 574 quippe nihil -ta fames (*v. supra l. 61*). QVINT. inst. 9, 4, 141 aspera ... et maledica ... etiam in carmine iambis -antur. PS. QVINT. decl. 13, 6 venenum ..., inevitabilem pestem occulta fraude -antem (14, 6 ex ... mortiferis *venenis* mitiora sunt, quae statim tota velocitate -antur. GELL. 7, 4, 1 SVLP. SEV. Mart. 6, 6). 15, 4 veneficium voca quod caecitate -atur. 15, 11 ignibus, vulneribus interdum profutura -ta sunt. TAC. ann. 4, 66 accusatorum ... vis sine levamento -batur. 13, 4 ut ... paucorum potentia -aretur. FLOR. epit. 3, 21, 4 (*bello civili*) per ipsius viscera senatus -ante victoria (AVG. civ. 3, 28 p. 140, 7 D. Sullana ... victoria ... crudelius in pace -ta est). APVL. Plat. 2, 17 non sponte -ari malitiam ... constat (CYPR. epist. 60, 2 p. 693, 8 GREG. M. moral. 15, 37). TERT. anim. 52 p. 384, 24 multo violentior mors quae per aliena -atur, quae animam per commoda expellit (HIL. in psalm. 68, 4 p. 324, 23 cum mors, postquam in deo esset -ta [-tura *R*], desineret. SVLP. SEV. chron. 1, 21, 2 CASSIOD. in psalm. 118, 17. *cf.* MAR. MERC. Nest. adv. Pel. p. 62, 30 S. duplex ... in nos mortalitas -batur). CYPR. ad Donat. 10 p. 12, 6 -atur in mendacium criminum prostitutae vocis venalis audacia. 11 p. 13, 2 pernicies (*i. e. venenum, v. supra l. 67*) hausta -atur (14 p. 15, 7 AMM. 19, 4, 3). unit. eccl. 1 p. 209, 9 ea quae subruendis ac deiciendis servis Dei aperta im-

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pugnatione -antur (-atur *pars codd.*). mort. 13 p. 305, 7 quando ... infirmitas et inbecillitas et vastitas aliqua -atur. zel. 3 p. 420, 21 iaculatio ... gravius et crebrius in vulnera nostra. 4 p. 421, 18 invidia ... in terris. MOYS. Cypr. epist. 31, 6 p. 562, 10 delictum ... per totum paene orbem incredibili vastatione -tum (AVR. VICT. Caes. 20, 13). CYPR. epist. 59, 11 p. 679, 5 -bantur per noctem latrocinia. SER. SAMM. 897 letali ... -atur quartana (*sc. febris*) calore. IVL. VAL. 2, 30 *iniuria*, quae in me -ta est. FIRM. err. 8, 1 inprobitas. IVST. 23, 2, 4 per omnes nervos articulosque humore pestifero -ante. HIL. in Matth. 3, 1 in sanctificatis ... diaboli tentamenta -ari. trin. 6, 3 *de haeresi, cf. ibid. paulo infra*: quae *lues* ingenti -ta contagio (DICT. 1, 19 *lues* in dies magis magisque saeviens multa fatigare et promisce per pecora atque exercitum -ari. GREG. TVR. Franc. 10, 30 p. 442, 30). AVSON. 163, 13 -antis (-es *V*) ... fortunae tela. 258, 4 tertia finit hiems -antia tempora Gai. AMM. 29, 5, 8 iniquitate -ante licentius. MAXIMIN. c. Ambr. 118 ubi ... infidelitas -ta (GREG. ILIB. in cant. 1, 11 p. 150, 23 H.). VVLG. II reg. 24, 21 cesset interfectio quae -atur in populo. PS. RVFIN. in Os. 4, 15 maiorem in modum imprudentia atur (*cf.* BOETH. cons. 1, 3, 45 -anti stultitiae). EPIST. ed. Morin (Rev. Bénéd. 34, 267) 1 l. 30 quid sub humilitatis titulo superbia adhuc et gloriosa -atur elatio? (POMER. 3, 8, 3). PRVD. psych. 468 rabidorum more luporum crimina persultant toto -antia campo. AVG. epist. 153, 18 si vel immanius impunita -etur audacia. serm. 276, 2, 2 tanta -batur crudelitas (*v. p. 2202, 56*) in Martyris corpore. PAVL. MED. bened. 2, 4 indignatio ... super omnem civitatem ... non dubitavit -ari. COD. Theod. 8, 5, 25 (*a. 365*) usurpatione quorundam in publici cursus damna -ante. 10, 10, 25 (*a. 408*) in cuius ingenuitatem adsidua petitorum solet libido -ari. VICT. VIT. 3, 34 suppliciis -antibus. PAVL. PELL. 425 Romanum ... nefas ... in mea -tum ... damna. DRAC. laud. dei 2, 408 -ante reatu. APON. 12 p. 236 innumerabilia et antiqua bella -antur cottidie. CASSIOD. var. 4, 50, 2. 11, 5, 3 quicquid ibi male praesumitur, in mei animi laesione -atur. 12, 11, 2. 12, 28, 4. in psalm. 118, 110 his similia quae in huius saeculi longissimam vitam diabolica iugiter -antur (-atur *Migne*) insania. 119, 7 quod ... sola in nobis nefanda voluntate (*v. infra l. 38*) -atur. 123, 5 hostis antiqui suggestio maligna -atur. 124, 3 *iniqua potestas* diutina libertate. 136 *insultationes* contra ecclesiam pessima voluntate (*v. supra l. 36*). GREG. TVR. Franc. 7, 36 p. 317, 8 si tanto odio nostro mens vestra -atur. vit. patr. 9, 2 virus ... in pectore. VEN. FORT. Mart. 3, 134 -ante querella. 4, 440 contagia. vita Germ. 49, 136 -ante fervore tota pars brachii relaxatur putredine. *singulariter transitive*: AVR. VICT. Caes. 33, 5 Romam pestilentia -batur. COD. Theod. 9, 17, 2, 2 (*a. 349* = COD. Iust. 9, 19, 3) locorum ... iudices ... poena -etur (*i. feriat*). 2 *de rebus naturae* (*aliter v. p. 2201, 32. 34*): PLIN. nat. 2, 205 ipsa se comest terra. devoravit ... Phegium, Aethiopiae iugum excelsissimum, tamquam non infida -rentur et litora. 2, 217 sideris (*i. lunae*) vim laxe -antis. 11, 81 quanta arte *aranea* celat pedicas scutulato rete (*sic F*, **a** ... rete *R [?], Mayhoff, vix recte*) -antes. STAT. Theb. 6, 109 -ante Noto. TAC. ann. 15, 40 rursum -tus ignis patulis magis urbis locis (FIRM. err. 27, 2 ignis ... perpetua tormentorum continuatione -atur). FIRM. math. 1, 7, 12 incendio -ante (*ibid.* flamma saeviente). *de radiatione stellarum*: FIRM. math. 6, 9, 1 minax radiatio, quae ... in malis perpetrandis [ac] pari semper potestate -atur (*sim.* 3, 4, 25 Marti hac ... radiatione -anti). 3 *de armis* (*cf. supra l. 3. 31*): CALP. ecl. 1, 56 (*loco perturbato, cf. adn. crit.*) -antibus armis. CYPR. Demetr. 10 p. 358, 7 etsi externa de barbaris arma ... conprimantur, ferocius intus et gravius de calumniis ... potentium civium domesticae inpugnationis tela -entur.

synonyma et iuxta posita: ardere: *p. 2202, 51.* bacchari: *p. 2201, 64.* desaevire: HIL. trin. 6, 3. incursare: CYPR. ad Donat. 5 p. 8, 7. insanire: *p. 2201, 76.* latrocinari: FLOR. epit. 3, 6, 2. livere: *p. 2202, 32.* saevire: *p. 2202, 7. 33. 40. 2203, 52.* CYPR. laps. 4 p. 239, 26 epist. 58, 7 p. 662, 21 AVG. serm. 276, 2, 2.

deriv.: grassatio, grassator, grassatura.

compos.: de-, digrassor.

grassus (?). MARTYR. gramm. VII 176, 14 bassus ..., id est -us, in glossematibus repperi. ISID. diff. 1, 113 *differentia* inter crassum et -um. crassum corporis est pinguedinis (pinguendo *al.*). nam grassari animi nimiae crudelitatis. *Burckhardt.*

grātāns, grātanter *v. s.* grātor.

grātātōrius, -a, -um *a* gratari [gratator]. *i. q. ad gratandum pertinens.* SIDON. epist. 5, 16, 3 ampliatos prosapiae tuae titulos ... -iis (*an* gratulatoriis?) apicibus inscripsi.

***grātēs** *f. plur.* [*cf. c.* grātus, grātu-ītus *et c. osc.* brateis *'gratiae', paelign.* bratom *'gratum', ind.* gūrtíḥ *'laus'*, gṛṇā́ti *'canit, laudat, annuntiat', lituan.* girti *'laudare, laudibus ornare'. W.*]. *habetur fere non nisi acc.* -es (*cuius forma in* -is *traditur*: VELL. 2, 25, 4 STAT. silv. 5, 5, 45 Theb. 11, 223 [-es *v. l.*] TAC. ann. 3, 24 *et* 6, 2 [-es *passim*]. PANEG. 12 (2), 2, 3 COMM. instr. 2, 29, 10 DRAC. Orest. 336); *acc. c. praep.*: *p. 2205, 4.* *nom.*: TAC. ann. 15, 21. 74 (*p. 2204, 64. 66*); *abl. unico loco*: TAC. ann. 12, 37 (*p. 2205, 10*). *gen.*: -ium? VIRG. gramm. epit. p. 81, 10 H. (*v. Stangl, Virg. p. 55. 119*).

inter pluralia tantum allegant CHAR. gramm. p. 35, 26 B. (p. 33 K.) DIOM. gramm. I 328, 4 (EXC. Bob. gramm. I 549, 11) GLOSS. II 475, 46. *de significatione*: GLOSS.[L] II Philox. GR 54 -es χάριτες (*cf.* 53 Gratiae deae Χάριτες θ⟨ε⟩αί). GLOSS. II 475, 46 χάριτες ἐν πράγματι. [L] III Abstr. GA 25 gratias. *al.* GLOSS.[L] IV Plac. G 3 -es quae (duae *vel* duo *codd.*) sunt. gratiae quae aguntur: sed tamen indiscrete ponitur. ISID. diff. 1, 264 -es deo aguntur, gratiae vero hominibus, quoniam referri possunt (non possunt *al.*). idcirco optime deo convenit, quod relationem significat ad latriam (latam *al.* *sim.* DIFF. ed. Beck p. 61, 12). grates *significatu prorsus idem valet quod* gratiae (*plur.*), *sed est usu longe angustius circumscriptum, dum inter paucas iuncturas verbales per accusativum versatur (v. 2203, 78). primitus laudes dis oblatas significasse videtur, cf. infra l. 16 sqq. 42 sqq. de* Χάρισιν *deabus vocab. usurpari omnino nequit (cf.* DIOM. gramm. I 328, 4 EXC. Bob. gramm. I 549, 11). GRAMM. suppl. 289, 28 *v. infra l. 62. de ambiguitate vocabuli v.* SERV. Aen. 2, 537 (*l. 54*).

iuncturae verbales per acc.: *tritissimae*: -es agere (*maxime dis, cf. l. 6. 12*): PLAVT. Merc. 843 spem ... quom (quam *codd.*) obtulisti ... mihi, tibi (*Spei*) -es ago. Mil. 412 Dianae laeta laudes -esque. Pers. 756 cum ... iuvisti ..., eas (*i. eius rei*) vobis (*dis*) habeo -es atque ago, quia ... sum ultus ... inimicum. CIC. rep. 6, 9 -es ... tibi ago, summe Sol, ... quod. CATVLL. 44, 17 maximas tibi, *funde*, -es ago ..., quod. OV. met. 2, 152 *Phaethon* parenti. 3, 24. 6, 435 dis. 6, 484. 7, 148 *Medea* carminibus ... et dis auctoribus horum. 10, 291 quibus (*verbis*) Veneri. 10, 681. 682 nec ... immemor. 14, 596. 15, 48 trist. 4, 10, 132 ib. 25 pro. Pont. 4, 4, 39. 4, 9, 31 secreto. fast. 1, 147 non territus. LIV. 5, 23, 3 dis. 7, 36, 7. 10, 25, 5 laeti atque alacres diis populoque R. -es agunt, quod. 23, 11, 12 -es deis ... agi haberique. 23, 12, 7 *al.* 27, 51, 7 cursum ... circa templa deum, ut -es agerent. 28, 39, 15 ob haec. 30, 17, 6 salutandi ... deos agendique -es ... potestas fieret. 45, 14, 3 -es deis pro victoria apud suos penates ageret. SEN. Ag. 1010 nihil moramur, rapite, quin -es ago. Phaedr. 926. CVRT. 9, 6, 17 -es ago habeoque ... [m]eo nomine, quod. SIL. 12, 701 HOMER. 135 STAT. silv. 4, 1, 12. 4, 3, 81 Ach. 1, 366 MART. 12, 9, 3 TAC. hist. 3, 80. 4, 64 ann. 2, 38 *al.* 4, 15 ea causa. 4, 64 actae ... ei -es apud senatum ab inlustribus famaque apud populum. 6, 2 benevolentiae patrum. 12, 53 publice. 13, 41 *al.* PS. APVL. Ascl. 10. PANEG. 12 (2), 2, 3 cum -is (-ias *al.*) agebant dolentes. *nota inf.* AVSON. 325, 97 -es ... mater agit cessisse dolentes. 419, 61 CLAVD. 22, 186 COMM. instr. 2, 29, 10. MART. CAP. 6, 575 ago tibi habeoque, diva, persolvensque perpetes debebo -es. SEDVL. carm. pasch. 4, 202 DRAC. laud. 3, 754 *al.* CARM. epigr. 1533, 8. -es habere: PLAVT. Pers. 756 *v. supra l. 19.* Stich. 402 quom ... convortor, Neptuno -es habeo et Tempestatibus. Trin. 821 Neptuno laetus lubens laudes ago et -es gratiasque habeo. LIV. 23, 11, 12 *v. supra l. 27.* CVRT. 3, 6, 17. 9, 6, 17 *v. supra l. 32.* TAC. ann. 1, 69 laudes (-dis *cod., v. adnot.*) et -es. PAVL. NOL. carm. 21, 718 MART. CAP. 6, 575 *v. supra l. 39.*

reliquae iuncturae: PLAVT. Poen. 134 pro bene factis fateor deberi tibi, *Milphio*, ... multas ⌊-es⌋ gratias ([*cf. Leo ad l.*, ‹gratas pro -es *al. e gloss.*]. MART. CAP. 6, 575 SIDON. carm. 16, 68 ENNOD. carm. 1, 9, 5 vers. 36. MVTIAN. Chrysost. hom. 18, 2 p. 355[m] *divitiae* multas [-ltis?] -es debere compellentes [πολλοῖς εἰδέναι χάριτας]). VERG. Aen. 1, 600 o ... miserata labores ..., -es persolvere dignas (*sc. tibi*) non opis est nostrae, Dido (2, 537 tibi ... pro talibus ausis di ... persolvant -es dignas [SERV. *in l.* -es, prout res fuerit, vel in bonis vel in malis dicuntur, sicut praemia]. VAL. FL. 4, 630 CLAVD. 1, 76 MART. CAP. 6, 575 *v. supra l. 39.* EVG. TOLET. hex. pr. poet. 6 CARM. epigr. 816, 2). VERG. Aen. 11, 509 quas (SERV. pro quantas) dicere (508) -es quasve referre parem? (OV. Pont. 2, 11, 25 o referant -es ... di tibi. STAT. silv. 3, 1, 171 [*syn.* praemia solvam]. Theb. 7, 380. PAVL. NOL. carm. 6, 296 *al.* SVLP. SEV. chron. 1, 31, 5 SIDON. epist. 6, 12, 9. ENNOD. dict. 10, 9 p. 457, 17 [*supra*: gratiarum relationem]. opusc. 1, 52 p. 275, 18. GRAMM. suppl. 289, 28 -es referimus, gratias agimus). VERG. Aen. 11, 508 dicere (*v. supra l. 57*). *nota* OV. Pont. 4, 9, 49 pro Caesaribus superis decernere -es (TAC. hist. 4, 39. ann. 15, 21 quomodo ... -es, ita ... accusatio *magistratuum* decernitur, *sc. a senatu*. 15, 74 [decreta *del. Gron.*] dona et -es deis decernuntur. VELL. 2, 25, 4 Sulla -es Dianae ... solvit (STAT. silv. 4, 2, 7 SIDON. carm. 16, 68 ENNOD. carm. 1, 9, 5 vers. 36). SEN. Ag. 379 tibi ... senes compote voto reddunt -es (VAL. FL. 4, 557. SIL. 7, 202 Lyaeo ... -es et praemia digna vix intellectis ... reddere verbis. TER. MAVR. 1985. PRVD. cath. 4, 75 deus ..., -es reddimus et sacramus hymnos. psych. 889 PAVL. NOL. carm. 20, 253 *al.* ARATOR ad Vigil. 15). VAL. FL. 7, 276 exsolvere (STAT. silv. 5, 5, 45 amici, ... reddite opem, saevas exsolvite -es [*sc. lugenti*]. TAC. ann. 14, 13). 7, 417 has ... -es, haec ... laborum dona dari decuit? SIL. 9, 25 sic ... -es pretiumque rependis ... tui capitis? (STAT. Theb. 7, 379. 9, 50 hasne tibi ... -es, haec praemia ... rependi. silv. 3, 3, 155). 16, 604 dis -es laudemque fero. STAT. Theb. 11, 223 pendere -es. silv. 3, 3, 29 *pater* -es ... supremas *filii* perferat, *sc. ad inferos*. TAC. hist. 2, 55 additae erga Germanicum exercitum laudes -esque. ann. 15, 34 per compositos cantus -es dis atque ipsam recentis casus fortunam celebrans. PANEG. 3 (11), 10, 5 dis ... laudes -esque cantari. PAVL. NOL. carm. 18, 4 plenis -es tibi fundere votis. MART. CAP. 2, 208 laetabunda -esque testata *Philologia*. DRAC. Romul. 10, 193 -es audita (*Medea*) loquor. [H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

10, 269 *pronuba Iuno* -es Veneri facunda canebat. *nota* MIRAC. Theclae 3 p. 171, 19 pro quo sacerdos cum clericis -es deo immolat excelsis laudibus. CARM. epigr. 19, 3 (*saec. II*) tibi hasce -es dedicamus musicas. *c. praep.*: PAVL. NOL. carm. 6, 81 ad condignas tanto pro munere -es ne dubiam suspende fidem. *omisso verbo*: AVSON. 390, 3 accessit — -es superis medioque nepoti, . . . qui . . . ! — accessit titulus. PAVL. NOL. carm. 27, 334 -es Christo, quia. 17, 281 deo -es, quod. BOETH. cons. 1, 6, 50 sospitatis auctori -es, quod. *aliter verbo supplendo*: CARM. epigr. 868, 4 (*ca. a. 200*) -es dignas (*sc. ut tibi reddam*) tu, *Alcide*, potes efficere. *abl.* (*v. p. 2203, 82*): TAC. ann. 12, 37 Agrippinam . . . isdem quibus principem laudibus -busque venerati sunt.

i. q. gratulatio? VEN. FORT. carm. 8, 13, 5 referens -es aviae, quia reddita tandem.

epitheta: -es *dicuntur*: aequae: HOMER. 135. aeternae: PRVD. psych. 889. dignae: VERG. Aen. 1, 600. 2, 537 STAT. Theb. 7, 379. 11, 223 CLAVD. 1, 76 CARM. epigr. 816, 2. 868, 4. gratae? *v. p. 2204, 48.* ingentes: SIDON. epist. 6, 12, 9. largae: EVG. TOLET. hexam. pr. poet. 6. maximae: CATVLL. 44, 17 PS. APVL. Ascl. 10. meritae: OV. Ib. 25 Pont. 4, 4, 39. multae: PLAVT. Poen. 135. musicae: CARM. epigr. 19, 3. nullae: VAL. FL. 7, 276. quantae: *v. p. 2204, 57.* perpetes: MART. CAP. 6, 575. saevae: STAT. silv. 5, 5, 45 (*v. p. 2204, 73*). supremae: STAT. silv. 3, 3, 29. uberes: ENNOD. dict. 10, 9 p. 457, 17. *iuxta posita*: laudes (*maxime dis oblatae*): PLAVT. Mil. 412 Trin. 821 LIV. 7, 36, 7. 26, 48, 3 *al.* TAC. hist. 2, 55. 4, 39 ann. 1, 69. 12, 37 PS. APVL. Ascl. 10 PANEG. 3 (11), 10, 5. *cf.* PAVL. NOL. carm. 28, 121 MIRAC. Theclae 3. laus: SIL. 16, 604. gratiae: PLAVT. Poen. 134 Trin. 821. vota: STAT. silv. 3, 3, 155.

×grātia, -ae *f.* [*cf. c.* gratus. *W.*] *per c scriptum traditur*: PLAVT. Capt. 948 cratis *pro* gratiis. CORP. I² 60 *v. p. 2235, 6.* INSCR. christ. Diehl 3315 *al.* CORP. VI 83. γραζια: *v. infra l. 41.* *apices*: CORP. XII 4393 *sinistr.* 5 grátiam. *ibid.* 28 grátiá. *de forma* gratieis *pro* grati(i)s *v. s.* gratis. gratias *bisyllabum?* PREC. herb. 20 (gratis *Bährens*, *cf. ibid.* 12). PREC. terr. 22 (p. *2226, 1*). [*vix* TER. Hec. 798, *versu utcumque corrupto.*] *an breviatur per g?* INSCR. 17. Ber. d. Röm.-Germ. Kommission 1929 p. 1 n. 3 a. g. s. (amoris gratia sculpsit?). *de breviationibus in mss. v. Lindsay Not. Lat. p. 45 sqq.* grā *in lapide*: INSCR. christ. Diehl 1629, 9. GLOSS. χάρις (*cf.* FVLG. Virg. cont. p. 96, 19 carin . . . grece -am dicimus). donum. -ae χάριτες. -as εὐχαριστίας (-stes *codd.*). GLOSS. iurispr. cod. Paris. 1357ᴬ γράζια εὐχαριστία, χάριτος (-τες?). *ad Gratias deas videtur pertinere* GLOSS. II 475, 47 χάριτες αἱ ἐν γραφῇ (*i. pictura?*): hae -ae singularia non habet. *adde* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 426, 34 B. -a. voluptas. delectatio. 436, 28 officia. obsequia. merita. -ae. beneficia *etc.* *de hebraeis cf.* HIER. epist. 20, 1. 54, 16, 2 in Ier. 2, 45, 3. 6, 12, 2 in Am. 2 4. *de ancipiti significatione*: AGROEC. gramm. VII 119, 15 -a et bonae et malae rei causa: nam sicut dicimus 'amicitiarum et beneficii -a', ita Sallustius (*cf. Cat. 23, 1*) 'obprobrii -a' et Cicero (*S. Rosc. 43*) 'relegationis ac supplicii -a . . .' et Terentius (*Eun. 911*) 'qui referam sacrilego illi -am.' GELL. 12, 9, 1 *-a allegatur inter 'verba ancipitia'*. *cf.* GLOSS. V 459, 8 quod gratis fit, utrum bene an male. *de plurali*: CHAR. gramm. p. 35, 27 B. (p. 33 K.) *inter 'semper pluralia'*: grates et -ae. *adde supra l. 42.* *de vocabuli tritissimi usu notanda videntur*: *poetae quidam eo perraro vel nusquam utuntur. habent exempla*: CATVLL. *1* LVCR. *1* LVCAN. *0* CALP. ecl. *0* VAL. FL. *2* SIL. *3* STAT. *17* (silv. *9 in versibus*) MART. *9.* *in* VVLG. Matth. *et* Marc. *non nisi iuncturam* -as agere *usurpant* (*bis bina ex.*); *rarum est vocabulum etiam ap.* Luc. Ioh. act., *at frequentissimum in epistt. Pauli.* [*mutila, dubia, corrupta*: *locis mutilis legitur*: PLAVT. Vid. 4 PACVV. trag. 104 COEL. hist. 23 CIC. rep. 4, 2 SALL. hist. frg. 2, 43, 11. *locis corruptis vel delendis*: PLAVT. Capt. 280 (*cf. p. 2210, 18*) ENN. scaen. 326 CAEL. Cic. epist. 8, 14, 2 SEN. contr. 2, 5, 2 PS. QVINT. decl. 14, 6 p. 269, 23. CARM. epigr. 331, 14 *v. p. 2217, 6.* *corrupte*: PACVV. trag. 120 (*lege*: Graia). CIC. dom. 81. NEMES. cyn. 240 *AB* (Graecia *C recte*). *dub. trad.*: PLAVT. Aul. 337 (*v. p. 2221, 57*). Stich. 71 (*cf. p. 2221, 11*). TER. Hec. 798. FRONTO p. 215, 8 N. ACT. lud. saec. sept. (Corp. VI 32326) 1, 24 *v. p. 2225, 66.* SYNON. CIC. Char. gramm. 436, 30 B. VOPISC. Aurelian. 6, 1 PS. CATO dist. 1, 35 CET. FAV. p. 304 6 COD. Theod. 11, 8, 31. *delendum*: TERT. apol. 21, 4.] *de sonorum assimilatione in iuncturis* -a — gratulatio *et sim. v. Wölfflin, Allitt. Verbdg. p. 61.*

-a *proprie favorem significat, i. inclinationem animi ad bene faciendum alicui, colendum aliquid tam ultro quam ob beneficium ante acceptum. hinc transfertur ad statum eius personae, cui hic favor accidit. similiter de qualitate rerum, quae placent, adhibetur.* *defin.* CIC. inv. 2, 66 *et* 2, 161 *v. p. 2208, 44. 45.*

exemplorum copiam sic placuit digerere:

PARS PRIMA: -a *generatim.*

I *SINGVLARIS*:

A *active: de **oblatione** favoris*:

1 *per homines in universum*: **a** *ultro facta*: *p. 2206, 47.* **b** *in retributione beneficii*: *p. 2208, 37.* **c** *meton. de ipsa re oblata*: *p. 2209, 1.* **d** *de favore mutuo*: *p. 2209, 18.*

2 *de favore inique iudicantium*: *p. 2209, 47.*

B *passive: de **perceptione** vel **usu** favoris*: *p. 2210, 13.*

1 *de statu (condicione) hominum*: **a** *generatim*: *p. 2210, 17.* **b** *in re publica*: *p. 2211, 10.* **c** *accedunt apposita usitatiora*: *p. 2212, 35.*

2 *de qualitate rerum*: *p. 2212, 65.* **a** *corporalium* (*α in hominibus. β in reliqua rerum natura [p. 2213, 36]*). **b** *incorporalium*: *p. 2214, 37* (*α in arte dicendi. β in vita et moribus [p. 2215, 46]*).

C ***iuncturae***:

1 *verbales sec. casus*: *p. 2216, 63.*

2 *nominales*: *p. 2221, 63.* **a** *gen.* -ae *pendet ex substt.* **b** *ex subst.* -a *pendet praep. c. casu*: *p. 2221, 77.* **c** *epithetorum collectio*: *p. 2222, 1.* *syn., opp.* (*p. 2223, 27*).

II *PLVRALIS*:

A ***loci** extra iuncturas*: *p. 2223, 64.* **B** ***iuncturae** verbales sec. casus*: *p. 2224, 12.*

PARS ALTERA: -a *apud christianos.*

I *de favore **dei in homines***: *p. 2226, 53.*

A *de **actu** favendi.*

1 *definitiones*: *p. 2226, 54.* **2** *loci*: *p. 2226, 68.* *accedunt iuncturae per genet.*: *p. 2227, 44.*

B *de **statu** hominis*: *p. 2227, 70.*

1 *generatim.* **2** *de singulis donis*: *p. 2228, 26.* **a** *c. gen. virtutis vel beneficii.* **b** *absolute*: *p. 2228, 81.*

C *de **rebus inanimis**, ut gratiae divinae instrumentis*: *p. 2229, 25.*

D **Gratia** *christiana personata*: *p. 2229, 44.*

ad 1: *iuncturae*: *verbales*: *p. 2229, 68.* *nominales*: *p. 2230, 80.*

II *de grato animo **hominum** erga **deum***: *p. 2232, 53.*

A -as *agere.* **B** -as *debere, dicere sim.*: *p. 2233, 9.* **C** deo -as: *p. 2233, 21.* **D** -arum actio: *p. 2233, 60.* **E** *sing.* -a *i. q. officium sacrum*: *p. 2233, 81.*

III -a *interpretatur hebr.* Anna: *p. 2234, 1.*

PARS TERTIA: Grātia *dea*: *p. 2234, 8.*

adiunguntur:

abl. **grātiā** *vice praepositionis*: *p. 2234, 70.*

adv. **grātīs** (*abl.* gratiis): *p. 2237, 63.*

PARS PRIMA

-a *generatim*

I *SINGVLARIS*:

A *active*: *de **oblatione** favoris*: **1** *per homines **in universum***: **a** *ultro facta oblatione, i. qualibet de causa (beneficium, donum, munus)*: PLAVT. Aul. 247 si opulentus it petitum pauperioris -am. Bacch. 558 nequam hominis . . . parvi pendo -am. *transl. ad rem* Curc. 155 nihilo meam vos, *pessuli*, -am facere. 331 scires *sodalem* velle -am tuam (426). Persa 567 cum optimis viris rem habebis, -am cupient tuam. Trin. 34 pluris paucorum -am faciunt pars hominum quam id quod (*abl.*) prosint pluribus. 498 neque nos tuam neglegere -am. RHET. Her. 2, 7, 11 testes corrumpi posse vel pretio vel -a vel metu vel simultate (*sim.* 3, 3, 4). CIC. S. Rosc. 15 *Roscii pater* -a atque hospitiis florens (*cf. vol. VI 918, 77*) hominum nobilissimorum. 76 pretio, -a, spe, promissis induxit aliquem (*sc. ad caedem*). div. in Caec. 24 aliquis metus adiunctus sit ad -am. Verr. II 2, 64 qui -am, amicitiam, cognationemque commemoraret. II 3, 59 *civium R.* voluntati et -ae deditus. II 3, 115 quod benefici -aeque causa concessit (*cf.* 189 in benefici loco et -ae. 191). Manil. 70 Pompei. Mur. 61 *al.* Balb. 7. Planc. 47 noli maleficium putare esse -am. Phil. 3, 4 -a . . ., quantam maximam animi nostri capere possunt. nat. deor. 1, 121 Epicurus . . . dis . . . et opem et -am sustulit. *ibid.* negat . . . esse in deo -am. 1, 124 talis est deus, ut nulla -a, nulla hominum caritate teneatur. *ibid.* omnis in imbecillitate est et -a et caritas. Att. 4, 19, 2 *Caesar* Quintum . . . quemadmodum tractat honore, dignitate, -a! ad Q. fr. 2, 14, 2 quod Caesaris, quod Pompei -am tenemus. *nota gen. rei pro persona*: epist. frg. III 7 *monumentum* ad memoriam magis spectare debet posteritatis quam ad praesentis temporis (*i. aequalium*) -am. CAES. Gall. 5, 55, 4 ut . . . legationes . . . -am atque amicitiam *Caesaris* publice privatimque peterent. 1, 40, 3 eum . . . populi R. -am repudiaturum. 1 44, 12. 4, 7, 4. civ. 1, 1, 3 *Caesaris* -am sequantur. SALL. Iug. 15, 7 in -am et favorem nobilitatis . . . veniret. 102, 9 *Sulla*: 'fortunae placuit et vim et -am nostram te (*Bocchum*) experiri'. rep. 1, 7, 5 non adsentando neque concupita praebendo perversam -am gratificans. NEP. Att. 12, 2. VERG. Aen. 9, 297 nec partum -a talem parva manet (SERV. debet ab omnibus coli, quae talem creavit). HOR. epod. 1, 24 militabitur bellum in tuae spem -ae. ars 404 -a regum Pieriis temptata modis. OV. am. 2, 1, 36 heroum . . . valete nomina: non aptast -a vestra mihi. 2, 3, 11 *dominae*. 3, 4, 46. ars 1, 434 data . . . perdis, et in damno -a nulla (*sc. puellae*) tuo *est.* 2, 29 senis. 3, 52 -a . . . ista (*sc. puellarum*) petenda tibist. met. 2, 293 *al.* *nota* 5, 378 pro socio, si qua est

[H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ea -a, regno, iunge deam patruo (*i. si ei faves*). fast. 5, 109 Pieridum nobis ... assit. FAST. ann. Iul. Praen. (Corp. I² p. 235) Apr. 1 *in balineis* ea parte corpor(is) utique viri nudantur qua feminarum -a desideratur. LIV. 4, 57, 4 potiorem sibi collegarum -ā rem p. fore. 5, 8, 13 ut quosque studium ... aut -a occupaverunt 6, 22, 6. 22, 22, 11 beneficio et -a devinciendos. 23, 1, 2 familiae per -am Romanorum potentis. 28, 46, 11 societate cum Ingaunis, quorum -am malebat, composita. 29 1, 1 exauctoratum equitem cum -a imperatoris. 31, 4, 6 *aediles frumentum* cum summa fide et -a diviserunt. 35, 49, 13. 39, 12, 8 fatenti veniam aut -am fore. 44, 13, 12 *Eumenem* nec cum -a ab consule profectum ..., indignatum, quod. LIV. perioch. 48 p. 56, 3 *consules* dilectus severe agerent nec quemquam -a dimitterent. MANIL. 2, 816 vulgi. VITR. 3 pr. 1. 6 pr. 5 SEN. contr. 7 pr. 1. 10, 5, 21. VELL. 2, 126, 4 superatur aequitate -a, ambitio virtute. VAL. MAX. 3, 5, 1. 6, 6 ext. 2 Karthaginiensium -am amplecti. SEN. benef. 2, 4, 3 *beneficium dantis* -am suam facere. CVRT. 7, 1, 39 utilitatem tuam muliebri praeposuimus -ae. 7, 4, 16 validioris occupas -am. *nota metonymiam*: PETRON. 83, 8 *coronas* etiam ad immeritos (imperitos *codd.*) deferre -a solet. PLIN. nat. 33, 17 *Flavius* tantam -am plebei adeptus. 36, 185 frequentata ... pavimenta magna -a animorum (*nisi aliquid corruptum*). *nota* VAL. FL. 5, 491 *Iason ad Aeeten*: tibi -a nostri sit, precor, haec meritique locus, quod ... recepi (*Langen: 'habeas -am erga nos [nobis] huius rei, quod*). SIL. 16, 483 *spectantibus certamen* diversa ... studia ... faventes ..., ut cuique (*spectatori?*) -a, ... quemque cient. QVINT. inst. 5, 7, 33 testem -a, metu ..., odio, amicitia *eqs.* fieri. 5, 11, 37 liberis odio et -a mentibus. 10, 1, 34 *testimonia ex vetustate sumpta* criminibus odii et -ae vacant. 10, 1, 99 *scripta Terenti* plus adhuc habitura -ae (*sc. legentium*), si. decl. 298 p. 176, 10 *reo* multum ... fiduciae facit -a adulescentis locupletis. FRONTIN. aq. 106 pro -a personarum calicem probare. TAC. Agr. 1 celeberrimus quisque ingenio ad prodendam virtutis memoriam sine -a aut ambitione bonae tantum conscientiae pretio ducebatur. hist. 1, 23 *Otho milites* pecunia aut -a iuvare. 4, 49 ad -am interfectoris *inclinare*. ann. 1, 25 *senatum* neque -ae neque severitatis expertem. 4, 74 -am aut fastus ianitorum perpetiebantur *salutatores*. 5, 2 -ā Augustae floruerat. 15, 21 invictus adversum -am animus. hist. 1, 72 adversus publicum odium privatam -am praeparat. dial. 6 homines ... totius orbis -a subnixos (*cf.* ann. 13, 6). 12, 7 *Alledium* Agrippinae -a (*sc. sperata*) impulsum ferunt. 13, 20 PLIN. epist. 1, 5, 16 -a malorum tam infida est quam ipsi. 1, 13, 6. 9, 5, 2 -ae potentium nimium impertire. SVET. Aug. 13, 3 neque veteranorum neque possessorum -am tenuit *Augustus* (*sc. utrisque non contentis*). 27, 1 *collegis* per -am et preces exorabilibus (*in proscriptos*). Cal. 9 apud quos quantum ... amore et -a valuerit. Nero 33, 2 ne ... apud hominum -am paterna memoria praevaleret. Vesp. 4, 1 Narcissi -a ... in Germaniam missus. vita Crispi p. 89 principum -am appetivit. FRONTO p. 100, 18 N. *opp.* invidia. 178, 7 uter utri plus apud me -ae conciliet, ignoro (*seq.* alterum alterius -a diligo). 199, 4 GRAN. LIC. p. 27, 9 *v. p. 2221, 31.* VLP. dig. 4, 4, 7, 8 sordes aut evidens -a tutorum. 17, 1, 8, 10 (*interpol.*) -a ductus passus es alium emere *hominem*. CALL. dig. 22, 5, 3 pr. quod neque lucri neque -a⟨e⟩ (πρὸς χάριν *Bas.*) neque inimicitiae causa fit. VLP dig. 27, 8, 1, 2. -a ... aut pecunia falsa renuntiantes. 29, 4, 4 pr. non pecunia accepta, sed nimia -a collata. 38, 5, 1, 14 rem ... bona fide vendiderit et sine ulla -a. 39, 5, 19, 1 opera vel -a mea usus. FRG. Vat. 249, 9 (*a. 316*) liberalitatis et -ae praedicatione. APVL. met. 3, 11 tibi civitas pro ista -a honores obtulit. 6, 3 bonae feminae malam -am subire. apol. 64 tibi ... pro isto mendacio duit deus iste ... deorum malam -am. flor. 9 p. 38 nulla tibi privatim, sed omni publicitus -a obstrictus. 17 p. 77. ITALA (Tert. adv. Marc. 4, 17 p. 473, 15) *et* VVLG. Luc. 6, 34 si ... feneraveritis (mutuum dederitis his *Vulg.*), a quibus speratis ⌊vos recepturos⌋ (recipere *Vulg.*), quae -a est vobis (χάρις. VVLG. *ibid.* 6, 33). PORPH. Hor. carm. 2, 18, 10 -am mei petit *dives*. NEMES. ecl. 1, 21. PANEG. 10 (4), 20, 3 spem -ae munerabantur (*opp.* meriti debitum rependebant). 12 (2), 23, 1 cuncta me ad aurium (*i. audientium*) -am locuturum. CAPITOL. Gord. 22, 5 Gordianus ... ab omnibus gentibus ingenti amore, ingenti studio et -a Augustus est appellatus. ARNOB. nat. 7, 12 p. 247, 21 ambitionis et -ae nullus locus in diis est (*ibid.* favores). 7, 15 p. 249, 18 *deos* benignitatem et -am non habere venalem. IVST. 8, 4, 9 antea ... imperii, nunc -ae imperantis aemulos. 9, 8, 9 *opp.* odium. AVSON. 419, 14 adfirmare possum incolumi omnium -a, qui ad hunc honorem ... venerunt *eqs.* DICT. 2, 10 ob acceptam -am. 5, 15 secuti -am Ulixi (*gen.*). AMM. 15, 5, 33 obligatum -a ... Constantium (28, 4, 10 cuius ... -ā obligati). 17, 13, 24 ad -ae cumulum. 20, 8, 1 auxilia poscebat mercede vel -a. PROB. Verg. ecl. praef. p. 323 *Vergilius* per -am Maecenatis in amicitiam Caesaris ductus est. SCHOL. Cic. Bob. p. 101, 18 St. nihil invitis extorsit vel -a vel potestate. 111, 14. 158, 21 *opp.* accepta pecunia. CLAVD. DON. Aen. 6, 655 p. 593, 18 VEG. mil. 1, 7 p. 12, 4. 1, 13 p. 17, 15 HEGES. 1, 14, 1. 1, 26, 1 severitatem temperarent -a (*cf.* HIER. epist. 21, 2, 3 austeritatem legis evangelii -a temperavit). HIER. hom. Orig. in Ezech 3, 3 p. 352, 4 B. iuxta -am et voluntatem audientium praedicant. VVLG. gen. 12, 13 *Abraham*: ut vivat anima mea ob -am tui (*sc. Sarai*). Ruth 2, 2. 2, 20. Sirach 29, 20 -am fideiussoris ne obliviscaris. II Macc. 2, 28 propter multorum -am (εὐχαριστίαν). Luc. 6, 32 si diligitis eos, qui vos diligunt, quae vobis est -a? 6, 33. 34 (*gr. ubique* χάρις). DIDASC. apost. 64, 4 si ... scripsissem humaniora ad -am hominibus. RVFIN. Adamant. 1, 16 p. 35, 13 *Iudae* -am senserat *diabolus* (*gr.* βοηθηθείς). CLAVD. 8, 283 non extorquebis amari: ... hoc simplex -a donat. 10, 331. 17, 213 iusti ... tenorem flectere non odium cogit, non -a suadet. 24, 47 illi ... languebat -a patrum (*cf. ibid.* 45 favor). AVG. civ. 5, 26 p. 239, 2 D. *Theodosius Valentinianum* humanitate et -a consolatus est. MART. CAP. 1, 34 Iuno ... Cyllenium diligebat ... perindeque et matris -am conferebat. COD. Theod. 1, 6, 4 (*a. 365*) siquid ... populus deferri aliquibus consideratione vetustatis et -a postularit. 6, 4, 22, 3 (*a. 373*) adulantis -ae turpissimam ... vilitatem. 6, 24, 3 (*a. 364*). 6, 33, 1 (*a. 416*) omni -a et favore cessante. 12, 1, 75 (*a. 371*) -a emendicatisque suffragiis. 13, 11, 8 (= Iust. 11, 58, 6) culpam neglegentiae vel -ae. AVELL. p. 11, 7 *Constantius* legatos nunc ... -a invitat, nunc minis perterret. PROSP. in psalm. 103, 15 -a quaedam, quae est hominum ad homines. RVRIC. epist. 2, 48 p. 430, 18 Magnus ... ut ... se -ae tuae, etsi ... de praeterito ingratus, ... nunc tamen gratificandus ingereret. CASSIOD. var. 10, 33, 2 dulcior solet esse -a post amaritudines expiatas. COD. Iust. 1, 2, 12 (*a. 451*) sanctiones ... interventu -ae et ambitionis elicitae. 2, 4, 12 (*a. 259*) nocere civitati -am (*ibid.* ambitiose id ... remissum). 2, 13, 11 (*? a. 422*). 2, 55, 3 (*a. 290?*). 4, 20, 5 (*a. 286*) omni -ae et potentatui fidem ... praeponere. 4, 21, 20, 3 neque lucri causa neque inimicitiis neque -a tenti ... faciunt comparationem. 5, 54, 1 (*a. 197*). 8, 29, 3 (*a. 223*). 7, 49, 2 (*a. 319*). 7, 72, 10, 3. 9, 49, 7 pr. per -am atque colludium. 10, 1, 3 aperta fraude emptoris vel -a. 11, 16, 1 pr. dignitatem ... vel ambitione vel -a vel pecunia ... adsecutus. 11, 48, 11 *al.* 12, 45, 1, 4 (*a. 380*) si ... severitatem vel -a vel dissimulatione distulerit. CAES. AREL. testam. 38 cum -a vel ordinatione ... episcopi. INSCR. christ. Diehl 243, 1 post mortem si vivit amor, si -a prisca durat. *an ipsam circumscribit personam?* SIGISM. Alc. Avit. epist. 47 p. 77, 8 *militis* proles ... -ae vestrae porrigitur. *nota* PLIN. nat. 15, 18 *in olivis praedulcibus* medicatio ... ut vino, palati -a nulla est (*i. palatum non favet olivis pr.*). *translatio ad personam*: OV. Pont. 2, 3, 82 te (*Maximum iuvenem*) ... ita sum complexus, ut unus ... -a nostra fores (*i. cui semper favebam*).

b *in retributione beneficii accepti (sunt sub a, quae possis interpretando vel huc trahere), ironice etiam de ultione iniuriae*: PLAVT. Capt. 358 quod bonis bene fit beneficium, -a ea gravida est bonis. Poen. 812 si quid bene facias, levior pluma est -a. COM. inc. 86 tantum te -ae demere *accipientis*, quantum morae adicis. CIC. inv. 2, 65 naturae ... ius esse, quod nobis non opinio, sed quaedam innata vis adferat, ut religionem, pietatem, -am, vindicationem *eqs.* 2, 66 *appellant* -am, quae in memoria et remuneratione officiorum et honoris et amicitiarum observantiam teneat (2, 161 -a *est,* in qua amicitiarum et officiorum alterius memoria et remunerandi voluntas continetur). 2, 115 impudentem esse, qui pro beneficio non -am, verum mercedem postulet. Planc. 81 sublata memoria et -a (*ibid.* grata recordatio). 93 privatim officiorum memoriam quaerunt et -am. fin. 2, 117 tollitur beneficium, tollitur -a, quae sunt vincla concordiae. off. 2, 66 eorum, qui *eloquentia* defensi sunt, -a. 2, 69 part. 130 quod in beneficio -a, in iniuria poenitio nominatur. Att. 1, 4, 2 fructum ... ex ipsius, si absolutus esset, -a cepissemus. 1, 19, 4 magna cum agrariorum -a confirmabam ... possessiones. epist. 2, 16, 1 ut collectam -am florentissimi hominis effunderem. 5, 12, 3. LVCR. 5, 166 quid ... immortalibus ... -a nostra queat largirier emolumenti? CVLEX 223 quid ab officio (*meo, sc. muscae*) digressa est -a *tua*? LIV. 21, 52, 3 per ambiguum favorem ... -am victoris spectantes. 37, 36, 7 -am pro beneficio desiderabit. GRATT. 216 Hagnon, quem plurima semper -a per nostros ... testabitur usus. SEN. benef. 1, 3, 1 ex ... immemori pectore -am extundit. 2, 33, 3 cum benigne acceptum est beneficium ..., qui dedit, -am ... iam recepit, mercedem nondum. TAC. hist. 4, 3 proclivius ... iniuriae quam beneficio vicem exsolvere, quia -a oneri, ultio in quaestu habetur. ann. 4, 18 beneficia ... ubi multum antevenere, pro -a odium redditur. 12, 4 quo -am Agrippinae pararet (15, 56). 14, 62. SVET. Cal. 26, 1 quibus ... pro ... meritorum -a ... mors persoluta est. FRONTO p. 120, 12 N. recepi ... omnem abs te cumulatam parem -am. APVL. met. 3, 11 tibi ... honorum talium parem -am memini. TERT. apol. 16, 2 Iudaeos ... onagris ... indicibus fontis usos ob eam -am ... bestiae superficiem consecrasse. ARNOB. nat. 7, 12 p. 247, 3 -am pro magnitudine muneris tribui (*inf.*). FIRM. math. 3, 4, 10 eos sine -a praestare, quod dederint (*ibid.* ingratus illis). AVSON. 82, 1 -a quae tarda est, ingrata est. -a namque cum fieri properat, -a grata magis 140, 5 (*de ingratis*) si quid petenti ... impertias ..., -a actutum perit. 362, 42 -a rara clientis (*sc. erga patronum*). 419, 79. SCHOL. Cic. Bob. p. 151, 29 St. p. 164, 15. CLAVD. DON. Aen. 1, 620 p. 122, 7 maiorem humanitatis suae -am sperans, si. VVLG. II reg. 16, 20 ostendisti -am et fidem. 16, 17 haec est ... -a tua ad amicum tuum? Sirach 12, 1 erit -a in bonis tuis (*cf.* 12, 2 invenies retributionem. *v. etiam* 20, 17). *hic potissimum videtur inserendum* VICT. VIT. 1, 46 sepeliam te cum triumpho et -a, qua mereris. *fere i. q. gratiarum actio?* IVL. VAL. 1, 30 p. 40, 17 litterae *in obelisco* continere sunt proditae huiusmodi -am: 'rex ... orbis potens praesuli ... Sarapi consecrat'.

(H)

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

c *interdum (pron. demonstr. fere addito) ad rem pertinet, quae per -am datur (beneficium, donum, munus); talia sunt*: PLAVT. Capt. 721 ab eo petito -am istam (*sc. manumissionem*). Cist. 766 illius (*filiae*) . . . istanc esse (istam necesse *codd.*) malo -am. Trin. 385 adde ad istam -am unum. TER. Hec. 390 hanc -am . . . ut sibi des rogat. Eun. 557 -am hanc, quam video velle *Chaeream*. Phorm. 966 *v. p. 2220, 34.* CIC. Phil. 9, 15 nullam iam aliam -am referre. epist. 2, 6, 2 nullam esse -am tuam, quam non vel capere animus meus in accipiendo vel in remunerando cumulare atque illustrare posset. PROP. 2, 20, 26 quidquid eram, hoc animi -a magna tui, *sc. est.* OV. epist. 12, 12 linguae -a ficta tuae. LIV. 3, 63, 9 -am . . . pro privato merito . . ., non pro virtute honorem peti (*sc. triumphum*). 36, 25, 6 suam . . . -am consul in obsidione liberanda facturus esset. PETRON. 31, 2 vinum dominicum ministratoris -a est. PANEG. 10 (4), 32, 3 fraudari . . . e⟨a⟩ -a neminem voluit. *huc trahas* VERG. georg. 1, 83 (*v. p. 2213, 39*).

ad **a—c**: *nota*: -a *alicuius rei i. q. favor demonstratus alicui per aliquam rem v. s. IB, velut p. 2216, 3. 28. 38. 40. 45 al.*

d *de favore mutuo, i. amicitia, concordia sim.* (-a nostra, -a cum *aliquo*, inter *aliquos, sim.*): PLAVT. Amph. 940 *v. p. 2220, 35.* 942 *v. p. 2220, 59.* Trin. 443 inter te atque nos affinitatem . . . conciliarem et -am. TER. Hec. 479 *v. p. 2217, 31.* CIC. epist. 1, 9, 20 ut quasi testata populo R. esset nostra -a. 6, 12, 1 fortuna . . . debilitatae -ae nostrae. CAES. Gall. 1, 35, 4 sibi populoque R. perpetuam -am atque amicitiam cum eo futuram. HOR. epist. 1, 3, 32 male sarta -a nequiquam coit et rescinditur. 1, 18, 41 -a . . . fratrum . . . dissiluit. PROP. 2, 33, 20 cum Tiberi Nilo -a nulla fuit. OV. met. 1, 145 non hospes ab hospite tutus . . . fratrum quoque -a rara est. 12, 576. Ib. 40. LIV. 1, 9, 15 ex iniuria (*i. raptu Sabinarum*) . . . -am ortam (*sc. inter Sabinos et Romanos*). 40, 16, 3 suspectam . . . cum Romanis Demetrii -am esse. CORP. I² p. 189 n. 5 *v. p. 2219, 15.* SEN. contr. 1, 1, 3 porrigite mutuas in -am manus. SEN. Thy. 553 ira . . . -am rupit. *cf.* 1024 hoc foedus? haec est -a? haec fratris fides? dial. 7, 2, 3 si ulla inter malos -a est. dial. 11, 12, 5 Menenius Agrippa . . . inter patres ac plebem publicae -ae sequester. *de apibus* COLVM. 9, 6, 7 si constat principibus -a, manet pax incruenta. PETRON. 91, 9 *syn.* amicitia. 113, 8 inter initia coeuntis -ae. PLIN. nat. 35, 89 non fuerat ei (*Apelli*) -a in comitatu Alexandri cum Ptolemaeo. QVINT. inst. 11, 1, 71 aliquid detrahere (*adversario in iudicio*) salva -a. decl. 321 p. 261, 18. TAC. ann. 6, 29 *in dirimendis amicitiis* interdicere domo eumque finem -ae ponere. *cf.* ann. 1, 10. 6, 45. 12, 15. 14, 5. CHAR. gramm. p. 411, 16 B. PORPH. Hor. carm. 3, 21, 22 fida -a inter se iuncti (*ibid.* amicitia). *cf.* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 413, 12 B. -ae conciliator. auctor concordiae. sanctor amicitiae. *de* bona -a *v. p. 2222, 7 sqq.* *de astris*: MANIL. 2, 386 nulla est haerentibus addita signis -a (*cf.* 2, 390 disparibus non ulla datur concordia signis. *'mutuis affectibus carent' Housman. cf. Boucher-Leclerq, p. 161, 1*).

2 ***speciatim*** *de favore (fere iniquo)* ***iudicantium*** *(testium al.) erga reum vel erga petentem*: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 20 in iure dicendo severitas . . . ne varietur -a, sed conservetur aequabilis. *ibid.* gravitas *iudicis* resistat non solum -ae, verum etiam suspicioni. 1, 2, 10 *opp.* ius. 2, 6, 1 εἰλικρινὲς iudicium, sine oppugnatione, sine -ā. SALL. Iug. 15, 2? 25, 3 bonum publicum . . . privata -a devictum. POLLIO or. frg. Quint. inst. 9, 2, 24 ne quid in eius iudicio -a valeret. LIV. 3, 36, 7 hominum, non causarum toti erant, ut apud quos -a vim aequi haberet. 39, 47, 2 de iure . . . dicto per libidinem . . ., de rebus per vim aut -am iudicatis. 42, 24, 7 ius -ae non dare. SEN. contr. 9, 2, 11 VAL. MAX. 6, 2, 4. SEN. Oed. 273 nulla sontem -a eripiet mihi. QVINT. inst. 2, 17, 28 si mihi sapientes iudices dentur . . ., nihil invidia valeat, nihil -a. 3, 9, 7 facere . . . animum cognoscentis . . . adversum -ae an obnoxium. 4, 2, 25 (*loco non plane perspicuo*) *in causa Miloniana* Pompeius . . . praeter (propter *B*) aliam -am iudicium etiam militibus armatis clauserat. 5 pr. 1 iudicem a veritate depelli misericordia, -a. 5, 2, 3 querendum . . . de -a, quae testes corruperit. 5, 7, 22. 6, 1, 20 *accusatio* -am responsuris *reis* aufert. 9, 2, 24. 12, 1, 24 *fidem patroni* neque cupiditas corrumpat nec -a vertat. decl. 314 p. 255, 21 -ā (*sc. iudicum erga adversarium*) circumveniri. 331 p. 303, 4? *al.* IVV. 13, 4 nemo nocens absolvitur, improba quamvis -a fallaci praetoris vicerit urna. SVET. Tib. 33 si quem reorum elabi -a rumor esset. VLP. dig. 4, 6, 26, 4 si per -am aut sordes magistratus ius non dixerit (*sic opp.* sordes: 4, 8, 3 1ª. 5, 1, 15, 1. 26, 7, 7, 2 [*ibid.* sordide . . . gratiose]). 5, 1, 79, 1 haec res (*i. si praesides iudicibus consilium impertiunt*) nonnumquam infamat et materiam -ae vel ambitionis tribuit (40, 5, 24, 17). VLP. dig. 45, 5, 18, 6 optinere *causam* . . . -a (*opp.* iustitia *et* lex). PAVL. sent. 5, 15, 1 suspectos -ae testes. CHAR. dig. 22, 5, 21, 3 *testimonium*, quod inimicitiae aut -ae suspicione caret. APVL. met. 10, 33 cum . . . iudicium corruperit -a (*supra*: iudices sententias . . . pretio nundinantur). AMM. 18, 5, 1 ad deferendam potioribus -am, qui spectabant negotium (*i. iudicibus*), inclinatis. 18, 5, 2. PS. ASCON. div. in Caec. p. 193, 23 St. *Hortensius* corruptis iudicibus hunc metum adiunxit ad -am, ut. CLAVD. 17, 213 *v. p. 2208, 5.* AVG. in Rom. imperf. 8 et iudices mali praebent -am in accipiendis personis. COD. Theod. 1, 16, 3 (*a. 319*) qui pretio depravatus aut -a perperam iudicaverit (6, 18, 1 *a. 412*). 1, 28, 2 (*a. 364*) *al.* 9, 42, 7 (*a. 369*) per -am atque conludium. 13, 3, 8, 2 (*a. 370*) non patrocinio praepotentium, non -a iudicantis . . . subrogetur. 11, 30, 51 (*a. 393*) obsecundantem (*sc. iudici*) officii -am. 12, 1, 77 (*a. 372*) per -am aut conivente iudice. ROMVL. fab. Aesop. 42, 4 *S* peribis absque -a. CASSIOD. Didym. in I Petr. 2, 14 p. 25, 28 amore pecuniarum sive -a dilectorum . . . non facientes opportune iudicium. COD. Iust. 7, 62, 29, 1 (*a. 398*) per errorem vel -a cognitoris oppressa . . . iustitia. *huc videtur pertinere* VINCENT. LER. 30, 42 synodus . . . absque taedio praesumptione et -a de fidei regulis pronuntiavit. *c. gen. rei fere i. q. venia*: HEGES. 5, 7, 2 non properus ad delicti -am *Caesar*. MACR. Sat. praef. 1, 14 veniam -amque malae existimationis postulavit. *sim.* (*fere i. q. privilegium*): COD. Iust. 10, 25, 1 (*a. 383*) abolita specialium immunitatum -a.

B ***passive: de perceptione*** *vel usu* ***favoris ab aliis oblati*** *(favor, in quo quis [apud aliquem] est; hinc: commoda quae ex ea existunt: potentia, auctoritas, honos, sim. insunt non pauca [ut infra l. 50], quae arbitrio interpretandi ad dantes referens sub* A *inseras*): **1** *de statu (condicione)* ***hominum***: **a** *generatim* (*de quovis homine; de bestiis v. p. 2211, 1*): PLAVT. Capt. 280 ei (*Polyplusio*) quom in Aleis tanta -a est (*versum iusto metro carentem del. Ussing, al.*). Mil. 1200 quae volui . . . impetravi per amicitiam et -am a Philocomasio. Trin. 274 boni sibi haec expetunt: rem, fidem, honorem, gloriam et -am (*v. p. 2064, 27*). 382 amicitiam et -am in nostram domum . . . allicere. TER. Andr. 331 neutiquam liberi esse hominis puto, cum is nil mereat, postulare id -ae (*dat.? cf. Bennett Synt. II 173*) apponi sibi. 422 istuc . . . impetro cum -a. CATO or. frg. 2 p. 37, 19 unde -am capiebam (*opp.* invidia). CIC. Verr. II 4, 136 verebar ne mulierum nobilium et formosarum -a . . . oppugnarer. ac. 1, 21 pertinere ad *summum bonum* aut adaugendum aut tenendum . . . divitias . . . opes . . . gloriam . . . -am. Att. 10, 15, 4 *Funisolano* respondi . . . cum omni tua -a (*i. ita ut simul gratiae tuae rationem haberem, Boot*). 12, 7, 1 a fratre familiaritate et omni -a vinceretur. epist. 15, 4, 6 Athenaeum . . . ⟨in⟩ maxima apud regem auctoritate -aque constitui. LVCC. Cic. epist. 5, 14, 3 -a contendimus et rogando (*opp.* suadendo). CAES. Gall. 1, 20, 5 tanti eius (*Divitiaci*) apud se -am esse . . ., uti. VERG. Aen. 7, 402 si qua . . . manet . . . Amatae -a. HOR. epist. 1, 4, 10 cui -a, fama, valetudo contingat. 1, 6, 49 si fortunatum species et -a praestat. OV. am. 1, 6, 21 quae valuit pro te . . . -a (*sc. mea*). epist. 20, 62 qua . . . te iactas, -a nulla tuast (*sc. Aconti apud deam*). met. 5, 515 si nulla est -a matris, nata patrem moveat. 6, 440 si -a . . . ulla mea est. 9, 284 Ilithyiam . . . mihi difficilem Iunonis -a (*fere i. q. potentia*) fecit. trist. 3, 6, 21 *al. nota* Pont. 2, 2, 98 sit tua mutando -a blanda loco (*i. utaris -a blandiendo, ut*). LIV. 1, 14, 1 apud Tatium -a suorum et preces plus poterant. 26, 20, 11 maiore -a quam venerat classis dimissa est. 26, 30, 1 *legati* in -am publicam avertentes *fidem Hieronis*. SEN. contr. 1, 3, 7 virgo sine -a (*i. cui nemo favebat*). VAL. MAX. 4, 7 ext. 2 -am meam, quantacumque fuit, cum his qui ea uti voluerunt, partitus. SEN. benef. 4, 12, 2 reum -a laborantem tueor. epist. 117, 1 nec dissentire a nostris salva -a nec consentire salva conscientia possum. CVRT. 6, 6, 11 non ignarus . . . exercitum graviter offendi -am (*suam? eius?*) liberalitate . . . reparare temptabat. PLIN. nat. 14, 7 Vergilium . . . beatum felicemque -ae. 18, 5 operae nobis maior quam famae -a expetitur. 19, 2 scientiae -am eruditionisve gloriam . . . petentes. 28, 2 insumemus operam minorem -ae (*sc. nostrae*) quam utilitatium vitae respectum habere. 28, 90 -am apud populos regesve promittit. VAL. FL. 5, 499 medii (*inter Iasonem et Aeeten*) sociatrix -a Phrixi. SIL. 17, 360 *Iuno ad Iovem*: quoniam mihi -a languet et cecidit iam . . . amor *tuus*. QVINT. decl. 276 p. 129, 10 prima . . . -a apud maritum futura praerepta est. 338 p. 332, 20 altior -a *adversarii* premit *reum*. IVV. 8, 64 nil . . . maiorum respectus, -a nulla umbrarum. TAC. dial. 5 neque apud . . . Augustum -a caruit *Vergilius*. 36 plus apud principes -ae, . . . auctoritatis apud patres . . . parabat. ann. 4, 35 quos mors odio aut -ae exemisset (6, 26. 14, 62 *Anicetus* levi . . . -a, dein graviore odio). ann. 3, 15 eadem Plancinae invidia (*apud senatum*), maior -a (*apud Liviam*). PLIN. epist. 1, 16, 8 honor praesentis et -a . . . languescit. 8, 1, 2 *Encolpio* omnis ex studiis -a. paneg. 35, 4. SVET. Claud. 21, 5 liberos . . . et gladiatori praesidio -aeque esse. FRONTO p. 165, 16 N. -am eius apud animum tuum imminutam. TERT. apol. 46, 6 qui . . . adulterat *veritatem* . . ., -am pangit apud insectatores veritatis. TERT. cult. 2, 6 p. 722 '*capillum* pro albo . . . flavum facimus, -ae (-a *al.*) faciliorem'. PANEG. 10 (4), 37, 2 narravit . . . hoc ad tuam -am (*i. ut tibi hominum -am conciliaret, opp.*: ad sui ostentationem). IVST. 5, 11, 7 quaerentes . . . apud Cyrum -am. 9, 8, 9. 31, 7, 6. AVSON. 350, 4 p. 207, 22 P. et obnoxius -am tenui (*sc. apud imperatorem*) nec victor offendi. 419, 17 eruditionem *tuam* . . . ad alterius -am gratius retorquere quam verius. DICT. 2, 12 Telephus . . . magna sui apud exercitum -a domum discedit. PS. ASCON. Verr. p. 214, 12 St. -a . . . quae potest in adulescentibus sine infamia? -am enim 'amicorum copiam' modo dicit. VVLG. prov. 25, 10 -a et amicitia liberant. eccles. 9, 11. act. 2, 47 habentes -am ad omnem plebem. CLAVD. 22, 51 in prolem transcurrit -a patrum. carm. min. 22, 23 -a defluxit. MACR. Sat. 3, 14, 13 *Roscii* -a et gloria. CASSIOD. var. 7, 8, 3 nonne ista quaedam est ineffabilis -a civitatis unum in se suscipere, quod videt omnibus expedire. 7, 32, 2. COD. Iust. 4, 44, 16 pr. plus exactor ex -a quam [H]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

debitor ex pretio consequatur. *sic etiam de bestiis*: PLIN. nat. 8, 187 magna est pecori -a ... in usu vellerum. 8, 218 magna propter venatum viverris -a est. 9, 64 ex reliqua nobilitate et -a maxima est et copia mullis. 10, 121 reddatur et corvis sua -a. *metonymice de populo tamquam persona quae favore fruitur*: MANIL. 4, 689 Troiani -a belli Thessalia (*'propter Achillis formam', Wageningen.* princeps Pella [illa *codd.*] domus, Troiani -a belli. *sic interpung. Housman*, -am *'redditum praemium' interpretatus*). OV. Pont. 2, 3, 82 *v. p. 2208, 35.*

b *speciatim in re publica* (*fere i. q. auctoritas, potentia*): CIC. Quinct. 1 quae res in civitate duae plurimum possunt, ... summa -a et eloquentia (Verr. I 9). *ibid.* -a Sex. Naevi ne P. Quinctio noceat. 5 praesidio fuisse ... contra vim et -am solitudini atque inopiae (84). *ibid. veritas* repulsa vi et -a. 9 eorum -a et potentia (*v. p. 2212, 56*). 32. 59 -a adversarii (*opp.* fides iudicis). 70. 72 splendorem nostrum et -am. 93. S. Rosc. 28 *Roscio* patronos propter Chrysogoni -am defuturos. 148 patris *Roscii*. Q. Rosc. 19 crimen -ae (*dat.*) concedebas. Verr. I 15 non -a, non auctoritate cuiusquam, non potentia nititur (*v. p. 2212, 36*). 47 non -a, non cognatione, non aliis recte factis ... vitia sublevata. II 1, 73 quibus ad exigendas pecunias ... legati ... prodest -a. 74. II 3, 60 summa virtute hominem, summa industria, summa -a. 185 Castricium summo splendore ingenio -a praeditum. II 5, 88 propter honorem et -am Cleomenis (*v. p. 2212, 49*). 174 si quid artificio consilio potentia -a copiis istius moliri cogitas. Caecin. 74 Font. 3. Cluent. 54 omni studio -aque pugnabat. 154 ornamenta, quibus *senator* eam mitigare molestiam posset: locus, auctoritas, domi splendor, apud exteras nationes nomen et -a, toga praetexta *etc.* 196 ut maiorum ... -am ... assequatur. leg. agr. 2, 71. 103 Mur. 10. 17. 21. 28 dignitas in ista scientia (*sc. iuris*) ... numquam fuit ..., -ae vero multo etiam minus (*v. p. 2212, 43*). 29 magnus dicendi labor, magna res, magna dignitas, summa autem -a (*sc. oratoris*). 36 summo ingenio, opera, -a, nobilitate (*v. p. 2212, 52*). Flacc. 12. 14 auctoritatem, -am, copias, opes ad ... negotium ... detulisse. dom. 46 Sest. 134 Cael. 1, 13, 45. 78 *Clodium* absolutum muliebri -a. prov. 29 equestris ordinis -am, populi caritatem. Balb. 43 (*app.* facultas commendandi). Pis. 4 nulla senatus mala -a. 64 splendorem ..., -am, celebritatem domesticam, ... auctoritatem. 94 ambitio ad -am ... conitetur. Planc. 7 *al.* 44 ut suffragatio, ut observantia, ut -a tolleretur (*ibid.* gratiosus. *v. quae seq.*). 55 late patet -a. Mil. 12 apud bonos. 21 familiaritatibus continetur. Phil. 2, 2 nec in vita (*sc. mea*) nec in -a nec in rebus gestis nec in ... mea mediocritate ingenii quid despicere possit. 2, 3 *al.* or. frg. A V 6. de orat. 1, 15 exposita praemia vel ad -am vel ad opes vel ad dignitatem. 1, 117 magnam esse in civitate -am consecutum. 1, 198. 3, 135 ex privatorum negotiis conlectam -am (ad Q. fr. 2, 15, 1. SPART. Hadr. 7, 6). fin. 2, 64 off. 2, 51. 64 *sqq.* 79. 85. 3, 81 praeripere collegis ... popularem -am. Brut. 156 ut ea (*invidia*) non modo non exulcerare vestram -am, sed etiam conciliare videatur. 233 *al.* orat. 141. 1, 18, 6. 3, 10, 2 *al.* 12, 40, 2. 15, 4, 1 *al.* epist. 1, 1, 4 -am ... nostram exstinguit hominum suspicio. 1, 2, 4. 1, 5ª, 2 *al.* *nota* 4, 13, 3 P. Nigidio ... doctissimo et sanctissimo et maxima ... -a. 11, 16, 3 Lamia summo splendore, summa -a est. 13, 49. Q. CIC. pet. 18 tribuni pl. ... homines excellenti -a. 32. CAES. Gall. 1, 9, 3 Dumnorix -a et largitione apud Sequanos plurimum poterat. 1, 18, 8 *Dumnorigis* potentia ... deminuta et ... frater in antiquum locum -ae atque honoris restitutus. 1, 20, 2. 3. 1, 43, 8. 5, 4, 4. 6, 12, 2 *al.* civ. 3, 83, 1 cum ... Domitius ... urbanam -am ... iactaret. HIRT. Gall. 8, 50, 2. *ibid.* Caesaris ... -am convellere. 8, 50, 4. SALL. Catil. 20, 8 omnis -a potentia honos divitiae apud illos sunt. 49, 1? 52, 23. Iug. 4, 3 salutare plebem et conviviis -am quaerere. 9, 3. 15, 2 senatus ... pars -a (*i. captatione -ae?*) depravata. 16, 1 vero pretium aut -am anteferebat. 27, 1 saepe -a, interdum iurgiis trahundo tempus (*de ministris regis*). 27, 2 tanta vis -ae atque pecuniae regis erat. 29, 3. 35, 8 *al.* hist. frg. 1, 12 pauci potentes, quorum in -am plerique concesserant (*cf.* ARVS. gramm. VII 462, 2). rep. 2, 6, 5 ne per tantam -am solus rerum poteretur. 2, 10, 3. 2, 11, 3 coaequari -a⟨m⟩ omnium difficile est (*ibid. infra*: potentia). NEP. Con. 2, 1 apud quem (*satrapem*) multum -ā valeret. Att. 2, 4 praeter -am, quae iam in adulescentulo magna erat, ... opibus inopiam ... levavit. 6, 2. 12, 1. LIV. 2, 8, 3. 2, 31, 7. 2, 52, 6. 3, 44, 7 *al.* 4, 48, 8 principes agendae rei -am omnem ad plebem praeoccupasse. 4, 48, 15 *al.* 6, 34, 5 affinitas ... -am Fabio ad vulgum quaesierat. patres praeturam ... Camillo ... -a campestri ceperunt (dederunt ς). 22, 22, 19 Romanorum (*sc. apud Hispanos*). 31, 48, 1 *al.* 35, 10, 7 in Quinctio ... recentia omnia ad -am erant. 40, 59, 1. MANIL. 3, 131 *in nobilitate* honoris condicio et famae modus et genus et specioso -a praetexto VITR. 3 pr. 2 qui (*pictores*) dignitatis notas et commendationis -am habuerunt. 3 pr. 3. VELL. 2, 1, 5 Pompeium -a impunitum habuit. 2, 67, 3. SEN. apocol. 7, 3. clem. 1, 9, 10 libertini hominis -a in ... iudicio superatus es. benef. 1, 2, 4 alium re, alium fide, alium -a ... adiuva. 2, 27, 2 princeps ... civitatis et pecuniā et -ā. dial. 6, 19, 2 in civitate nostra plus -ae orbitas confert quam eripit. *nota* 7, 2, 4 qui -ae (*i. gratiosis*) adulantur, qui potentiam extollunt. dial. 10, 6, 1 iudicibus reos commendare et -am suam foro interponere. 11, 14, 3 *al.* epist. 21, 6 quicumque membra ... alienae potentiae fuerunt, horum -a viguit. 42, 9 pecuniam minorem habebis. nempe et molestiam. -am minorem. nempe et invidiam (*sim.* 68, 11 plus habet -ae). 109, 12 ASCON. Corn. p. 58, 4 St. PETRON. 125, 1 neminem -ae suae posse resistere. PROC. dig. 17, 2, 80 plus operae industriae -a⟨e⟩ pecuniae ... collaturus. PLIN. nat. 36, 120 per hoc quaeritur tribuniciis contionibus -a. QVINT. inst. 1, 2, 11 praestet alicui vel -a vel pecunia vel amicitia, ut. 2, 15, 6. 4, 1, 11. 4, 2, 39 (*opp.* offensa). 5, 7, 23 si *pars adversa* ... humilis *testes* producet, vilitatem, si potentes, -am (*testium*) oportebit incessere. 5, 7, 34. decl. 252 p. 34, 2 tribūs emere, dispersa pecunia parare -am. *ibid.* p. 34, 16 illarum, quibus -am meruit, contumeliarum. 254 p. 39, 17 qua -a (*sc. potentium*) ... pressus, quibus inimicitiis in exilium esset actus. 294 p. 166, 18 *sqq.* 305 p. 195, 18 *al.* FRONTIN. aq. 7. TAC. ann. 13, 6 ducem ... pecuniosum et -a subnixum. 1, 81 posse et alios *candidatos* profiteri, si -ae aut meritis confiderent. 15, 19 *orbi* -am honores cuncta prompta ... haberent. 15, 34. hist. 2, 99 -am viresque apud novum principem pararet (ann. 6, 18). hist. 2, 92 Priscus ... Sabinus -a pollebant. hist. 1, 13 nec minor -a Icelo. dial. 7. *nota* hist. 3, 61 turmas tradere, donum victori et sibi in posterum -am (*i. meritum, cui gratia debetur*). ann. 14, 53 *Seneca ad Neronem*: tu -am immensam, innumeram pecuniam circumdedisti *mihi*. PLIN. epist. 1, 17, 2. 3, 9, 9 -a singulorum (*reorum*) conlata atque permixta. 3, 9, 12 Baebium ... -a ... validum. 4, 15, 13. 5, 8, 12 *opp.* offensae (*sic et* 5, 20, 3. paneg. 18, 2). 6, 6, 4 gloria patris, in qua magnum ornamentum, -a infirma. 9, 13, 12 -ā ... amicitiis fultum. SVET. Iul. 19, 1 quoniam inferior -a esset pecuniaque polleret. Nero 28, 2. Otho 1, 3 gloriam auxit, -am minuit, quam ... reciperavit. Vitell. 7 contemptu magis quam -a electum *Vitellium*. FRONTO p. 200, 8 N. malim patriae ... tutelam auctam quam meam -am. PORPH. Hor. epist. 1, 6, 28. SCHOL. Cic. Bob. 97, 28 St. valuisse ... accusatoris sive potentiam sive -am. p. 115, 3 St. de potentia nimia sive -a Ciceronis (p. 115, 12). p. 164, 7. 155, 22 -am suam (*Ciceronis*) ... Plancio profuisse, quia vir consularis testimonium ... perhibens candidato multum potuerat promovere. *huc videtur pertinere* FIRM. math. 8, 12, 2 qui se ob alienae -ae voluntatem ... ad mortis spectaculum vendant. c (*ad 2 a et b*): *iuxta posita usitatiora vel notabiliora*: auctoritas: CIC. Verr. I 15 (*p. 2211, 18*). II 1, 126. 136. 2, 106. 3, 61 Cluent. 154 Mur. 38. 59 Arch. 6 Planc. 32 Flacc. 14 Cael. 45 Pis. 4. 64 *al.* leg. 3, 39 Brut. 97 Att. 1, 16, 12. 1, 20, 2 *al.* epist. 1, 1, 4 *al.* (*nota* 6, 5, 1). ad Q. fr. 1, 1, 35 *al.* ad Brut. 1, 8, 2 CAES. Gall. 7, 63, 2 SALL. Catil. 20, 7 LIV. 2, 44, 5. 36, 15, 5. 43, 22, 11 VAL. MAX. 6, 2, 12 *cf.* SEN. epist. 114, 11. CVRT. 6, 7, 2. QVINT. inst. 2, 15, 6 TAC. dial. 36 ann. 4, 20 PLIN. epist. 2, 9, 5. 9, 6, 2 SVLP. SEV. Mart. 10, 2. caritas: CIC. prov. 29. dignitas: CIC. Mur. 28. 29. 47 Planc. 32 de orat. 1, 15 Att. 1, 17, 6. 6, 13, 4. 11, 17, 1 ad Q. fr. 2, 3, 7 *al.* CAES. Gall. 1, 43, 8. 6, 12, 6. 7, 54, 4 civ. 3, 83, 1 Cic. Att. 9, 6ᴬ BELL. Alex. 55, 2 NEP. Att. 6, 2 *al.* LIV. 23, 8, 9 VITR. 3 pr. 2 (*v. p. 2211, 76*). SEN. epist. 76, 6 QVINT. inst. 2, 15, 6 PLIN. epist. 5, 13, 2. gloria: PLAVT. Trin. 273 *al.* (*v. p. 2064, 26*). honos (*cf.* PLAVT. Trin. 273): CIC. Verr. II 5, 88 Sull. 89 Sest. 134 Cael. 45 ad Brut. 1, 3, 1 CAES. Gall. 1, 18, 8 *al.* SALL. Catil. 20, 8 LIV. 4, 57, 6. 6, 34, 9 SEN. dial. 11, 5, 4 epist. 74, 7 TAC. ann. 15, 19. maiestas: LIV. 6, 30, 9. nobilitas: CIC. Mur. 36 SEN. contr. exc. 5, 8 PANEG. 12 (2), 7, 2. opes: CIC. Sest. 114 Cael. 19 Planc. 24 *al.* de orat. 1, 15 off. 2, 64 *al.* epist. 1, 9, 21 LIV. 5, 36, 10. 33, 22, 6 VELL. 2, 18, 5 VAL. MAX. 4, 4, 7 SEN. dial. 12, 9, 5. *cf.* LIV. 42, 46, 3 omni -a, omni ope enitendum ... Rhodiis. potentia: CIC. Quinct. 9 S. Rosc. 60. 122 Verr. I 15. II 5, 174 Caecin. 72, 73 Mur. 59 Planc. 24 Mil. 12 epist. 13, 29, 5 CAES. Gall. 1, 18, 8 (*v. p. 2211, 54*). 6, 15, 2 SALL. Catil. 20, 8 rep. 2, 11, 3 NEP. Att. 12, 1 SEN. epist. 21, 6. 94, 72. 95, 59 dial. 7, 2, 4 QVINT. inst. 3, 7, 14 SVET. Nero 6, 4 SCHOL. Cic. Bob. p. 97, 28 St. NOVELL. Iust. app. 7, 5 DECRET. decur. Aquil. Ital. (Corp. V 875) 5 *ex suppl.* splendor: CIC. Quinct. 72 Verr. II 3, 185 Cluent. 144 Pis. 64 epist. 11, 16, 3 LIV. 4, 57, 11. vis: CIC. Mur. 59 *al.* utilitas: PLIN. nat. praef. 16. 28, 2.

2 *de qualitate rerum* (*quae in favore hominum sunt, amantur, placent*): a *corporalium* (*pulchritudo, forma, decor, venustas sim.*): α *in hominibus* (*etiam de hominibus ipsis*): LAEV. carm. frg. 18, 3 quaepiam alia ... Asiatico ornatu afluens ... fulgens decore et -a. OV. ars 2, 570 multa ... cum forma -a mixta fuit *in Venere Vulcanum imitante*. met. 7, 44 non ea nobilitas animo est, ea -a formae (*cf. infra l. 81. p. 2213, 30*). Pont. 3, 1, 99 -a si nulla est, lacrimae tibi, *coniunx*, -a fient. MANIL. 5, 516 auro quaesitast -a frontis (APVL. flor. 7 p. 26). SEN. contr. 9, 3, 3 perdit uterque *geminus* -am suam, nisi cum altero est. PETRON. 127, 5 tanta -a conciliabat vocem loquentis (*mulieris*). PLIN. nat. 21, 153 ad custodiendam mulierum cutis -am. 21, 159 *helenio* quandam -am ... veneremque conciliari *mulieribus*. STAT. silv. 2, 2, 10 nitidae iuvenilis -a Pollae (*opp.* placidi facundia Polli). 2, 6, 41 tibi torva ⟨at⟩que virilis -a. 2, 7, 86 qualem (*coniugem*) ... Venus daretque Iuno forma, simplicitate ..., sanguine, -a, decore. 3, 3, 114 similis natorum -a (*cf. ibid.* 113 decus eximium). 3, 4, 66 ne ... pulchrae fuscaret (*intrans.*) -a formae. 5, 1, 66 fides et mixta pudori -a *in uxore*. Theb. 9, 880 aegra ... per trepidos expirat -a visus. MART. 11, 13, 4 ars et -a, lusus et voluptas *eqs.* ... hoc sunt condita, quo Paris (*pantomimus*), sepulcro. QVINT. inst. 2,

[H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

13, 9 recti . . . c o r p o r i s vel minima -a est (*cf. infra l. 6*). 6 pr. 7 quid ille -ae in vultu, quid iucunditatis in sermone . . . ostenderit. 6, 3, 26 in quibus (*vultu gestuque ridiculo*) est quidem summa -a, sed maior, cum. TAC. Agr. 44 nihil metus in voltu *Agricolae*; -a oris supererat. SVET. Tit. 3, 1 cui (*formae Titi*) non minus auctoritatis inesset quam -ae. Vitell. 4 *Vitellius* existimatus . . . c o r p o r i s -a . . . causa incrementorum patri fuisse (vita Ter. 2 APVL. apol. 4 IVL. Val. 1, 7). APVL. met. 2, 8 *puellae* indolem -amque suam probaturae lacinias . . . exuunt. *ibid. capillus* in contrariam -am variat aspectum (*supra*: capillis color gratus). 2, 9 in Fotide . . . ornatus addebat -am. met. 10, 31 *puella* -a coloris ambrosii designans Venerem. apol. 4 continuatio . . . laboris omnem -am corpore deterget (*ibid. syn.* forma. Plat. 2, 9). ITALA (Tert. adv. Marc. 3, 7 p. 387, 9. 3, 14 p. 399, 2 *al.*) *et* VVLG. psalm. 44, 3 tempestivus decore (speciosus forma *Vulg.*) . . ., effusa (*sic et Hier. epist. 65, 91.* diff- *Vulg.*) est -a in labiis tuis (TERT. *ibid.* p. 399, 4 labiorum -a). EXPOS. mundi 30 p. 110 mulieribus -am formositatis dare. PANEG. 7 (6), 16, 9 tua aetatis -a. 11 (3), 12, 2 cum . . . seriis imperatoribus -a . . . defuerit. SPART. Pesc. 6, 5 capillo in verticem ad -am reflexo. VOPISC. Aurelian. 6, 1 (*dub. trad.*). FIRM. math. 4, 10, 6 venustos, gratos . . . et quibus ex -a vel venustate potestas . . . comparetur. ITIN. [Silv.] 19, 6 habens aliquid -ae in vultu. PS. AVR. VICT. epit. 48, 8 tanta -a tantusque flos in facie . . . tanta dignitas in incessu. AMM. 29, 1, 8 Theodorus . . . modestia prudentia humanitate -a litteris ornatissimus. SCHOL. Cic. Bob. p. 104, 28 St. CLAVD. DON. Aen. 7, 370 p. 59, 4 -a . . . nulla coniugis et nullum decus uxoris. HEGES. 1, 37, 3 -am illis non hominum, sed divinam esse. VVLG. prov. 1, 9 addatur -a capiti tuo. 3, 22 *al.* 31, 30 fallax -a et vana est pulchritudo. Sirach 26, 16 -a mulieris sedulae. 26, 19 -a super -am mulier sancta. CLAVD. 18, 76 defloruit oris -a (*cf. ibid.* forma). carm. min. 30, 224 neglectae -a formae. AVG. civ. 22, 21 p. 603, 2 D. PS. AVG. serm. ed. Mai 75, 5 *oculi* laeta nigredinis -a circumsaepti. PHYSIOGN. 40 p. 57, 14 *oculorum* (*app.* suavitas). 52 p. 72, 9 *et* 62 p. 84, 11 *v. p. 2224, 5. 8.* PETR. CHRYS. serm. 38 p. 308^{C} placidi vultus -am. IORD. Get. 128 pilorum. VEG. mulom. 2, 5, 3 *animal* tarde incedens ambulaturae -am (*Chiron 261* ambulaturam) perdit.

β in reliqua rerum natura: RHET. Her. 3, 12, 21 saepe rerum naturae -a quaedam iure debetur. VERG. Aen. 6, 654 quae -a currum armorumque fuit vivis. *potius translatio de grato hominum animo* (*sc.* '*beneficii vicissitudo*'). georg. 1, 83 nulla . . . est inaratae -a terrae. AETNA 15 aurea . . . saecula . . ., secretos amnis *olei* ageret cum -a ruris. OV. epist. 7, 41 hiemis mihi -a prosit. fast. 5, 344 -a sumendae non erat ulla rosae. LIV. 2, 14, 4 -am muneris . . . significante titulo. MANIL. 2, 386 *v. p. 2209, 44.* 2, 411. 4, 112 -a . . . tribuetur dulcibus escis. 4, 422 laudati . . . cadit . . . -a ('*i. grata quies*' *Wagen.*) ponti. 5, 266 ut sit adulterio (*abl.*) sucorum -a maior. VAL. MAX. 4, 8, 1 dono . . . ipsi -am . . . magnitudo quidem sua, sed efficaciorem . . . opportunitas conciliat. CELS. 4, 31, 7 *et* 7, 2, 4 *v. p. 2216, 67.* COLVM. 5, 10, 19 sorbi . . . non minima est -a (*cf. ibid.* voluptatem . . . salubritatem afferunt). 7, 3, 20 *pascuorum* -a non exolescat usu. PLIN. nat. 1 ind. 19, 20 hortorum -a. 8, 191 est . . . hirtae lanae in tapetis antiquissima -a. 9, 113 procerioribus *margaritis* sua -a est. 11, 241 in recenti *caseo* . . . augente (aquente *codd.*) -am fumo. 12, 44 odoris -a omnibus *nardis*, maior recentibus. 12, 91 *al.* 13, 23 hanc -am (*sc. odorum; de unguentis*) penetrasse et in castra. 13, 61. 96 *al.* 14, 87 *vino* non a primordio hanc -am fuisse, auctoritatem post DC urbis annum coepisse. 15, 116 *pomis* diversa -a et commendatio: carne palmae placent. 16, 248 unum . . . hoc (*sc. acini*) . . . putrescendo -am *invenit* (19, 91). 17, 53 fetore *fimi* . . . in quandam -am mutato. 18, 127 homini non minore rapiciorum . . . -a quam cymarum. 19, 9 linteis *Faventinis* lanugo nulla, quod apud alios -am, apud alios offensionem habet. 19, 16. 73 duritia *seminis* . . . -am terminante. 19, 90. 20, 112 *rami* in condimentis peculiarem -am habent. 21, 45 *rubens color* a rosae nigrantis (*Mayh.*, rosis migrante *codd.*) -a . . . trahitur. 22, 93 nec tunicae minor -a in cibo infantis boleti. 25, 33 vino . . . adicit *radix*. 28, 260 fieri lepŏre sumpto in cibis . . . -am (*i. lepōrem*) corpori. 29, 51 *al.* 34, 86 habet -am suam . . . doryphorus *Aristodemi statuarii* (*sim. de artificio* 34, 92. 35, 100). STAT. silv. 2, 2, 17 -a prima l o c i (FRONTIN. strat. 1, 1, 5 FIRM. err. 7, 2 DAMAS. epigr. 106 HEGES. 1, 35, 4. *cf. p. 2214, 24/5*). 3, 4, 59 crescit nova -a Baccho (*sc. per Earinum pincernam*). MART. 4, 29, 3 primis . . . maior -a pomis. 6, 80, 6 odorae -a Florae (*ibid.* veris honos *et* gloria ruris). 13, 33 *caseum Trebulanum* commendat -a duplex. 14, 145. FRONTIN. aq. 11 aquam . . . nullius -ae, immo etiam parum salubrem. 15 *Anio novus* -am splendoris sui amittit. 93 *opp.* vitia. PLIN. epist. 2, 5, 8. 2, 17, 1 cum cognoveris -am villae, oportunitatem loci. 5, 6, 22 nec cedit -ae marmoris . . . pictura. AVR. Fronto p. 90, 18 N. vindemiarum . . . -am . . . integram. APVL. met. 2, 19 calices variae . . . -ae, . . . pretiositatis unius. Socr. 2 p. 120 radiantis deos . . . pictis noctibus (*sc. caelo*), severa -a, torvo decore. TERT. bapt. 3 p. 203, 17 quanta vis eius (*aquae*) aut -a. uxor. 1, 4 qui lilia agri tanta -a vestit. cult. fem. 1, 7 p. 709 haec *ornamenta* de raritate . . . -am possident (1, 9 p. 712). paenit. 6, 2 *de pomis.* HERM. Pal. mand. 5, 1, 5 *vas* dulcedinem amittit et desinit -am mellis habere apud dominum suum (χάριν ἔχει παρὰ τῷ δεσπότῃ). CARM. poet. min. V 77, 49 -a quam violae . . . merentur, . . . vilis erit. SOL. 2, 3 assiduam novarum urbium -am. 2, 44 varietatis *in gemmis*. 52, 61 berylli . . . praeferunt puri maris -am. VOPISC. Prob. 19, 3 totus . . . circus ad silvae consitus speciem -a novi (nobis *cod.*) viroris effronduit. IVL. VAL. 2, 27 imago picturae -a spectabilis. 3, 33 auri. FIRM. err. 5, 2 sereni luminis (24, 4 reddita soli . . . luminis -a. math. 5 pr. 3 -am . . . luminis reddis). 20, 1 restaurati operis. 23, 2. FIRM. math. 8, 12, 3 conviviorum. CET. FAV. p. 291, 10 *aquae* montium . . . frigida -a aestate . . . profluent. 299, 6 urbani . . . operis -am luminosam esse oportet. 300, 21 ut salubriorem et . . . iocundiorem -am (*sc. balneorum*) praestet. p. 304, 1 si quam cultiorem -am *camerae* emutare volueris. p. 305, 1. 5 ut *opus coronarium* . . . nitore -am faciat (*cf.* p. 304, 6). AVIEN. orb. terr. 1308 sol . . . magni -a mundi. AVSON. 332, 14 florum nova -a. CLAVD. DON. Aen. 1, 210 p. 50, 5 vino multiplex accesserat -a. 2, 780 p. 254, 22 Thybridis -a. *al.* HEGES. 1, 35, 1 habitacula mirabilis pulchritudinis, quorum -ae nihil conferendum. 1, 35, 6 portus. *saepius. nota* 5, 41, 2 p. 386 V. fructuum umbras . . ., foris -am, intus favillam. 5, 43, 1 venustatem operis, -am pulchritudinis. VLLG. Sirach 7, 37 -a dati in conspectu omnis virentis. 39, 19 frondete, *flores*, in -am. 40, 22 -am et speciem desiderabit oculus tuus. PRVD. cath. 11, 5 quam fugacem -am (*sc. lucis*) festina volvebat dies *nativitatis*. CLAVD. 8, 589 (*de ornatu consulari*) nec rudis in tali suffecit -a (*sc. gemmarum*) textu: auget acus meritum. carm. min. 39, 4 figurae -a *in crystallo*. SVLP. SEV. dial. 2, 10, 4 herbarum. epist. app. 2, 4 *mellis*. COD. Theod. 9, 42, 7 (= Iust. 9, 49, 7, 1. *a. 369*) -a et amoenitas . . . locorum. CASSIAN. conl. 24, 2, 4 pomorum copia et hortorum -a vel ubertas. 24, 12, 4 amoenae habitationis -am. VAL. CEM. hom. 15, 5 quantum -ae habeat suis aquis inundata possessio. PETR. CHRYS. serm. 163 p. 630^{B} lilium . . . praecellit in -a. VEN. FORT. vita Germ. 11, 37 muneris -am praedicarent. ORIG. in I reg. 1, 1 p. 2, 3 B. suae . . . unumquodque *pomum* utilitatis et -ae. INSCR. christ. Diehl 3778 *a*, 7 non luxus tibi cura fuit, non -a pompae. -a *rei interdum circumscribit ipsam rem gratam, ut in his:* TIBERIAN. carm. 1, 8 inter ista dona veris gemmeasque -as (*i. flores, v. p. 1759, 21*). PRVD. cath. 7, 188 *de ieiunio*: quinis diebus octies labentibus nullam ciborum vindicavit -am *Iesus*. *nota plur.* AMM. 14, 8, 9 Phoenice, regio plena -arum et venustatis.

b *rerum incorporalium*: *α ad artem dicendi, scribendi sim. pertinentia*: RHET. Her. 3, 12, 21 quam saepe rerum naturae -a quaedam (*sc. vocis vel pronuntiandi*) . . . debetur. 4, 26, 36 nec rei nec v e r b i -a animadversa esset (*cf. l. 42*). HOR. ars 69 nedum s e r m o n u m stet honos et -a vivax (*v. l. 47. 78. 2215, 15*). PROP. 1, 2, 29 unica nec desit iucundis -a verbis. OV. met. 13, 127 neque abest facundis -a dictis. MANIL. 4, 434 -a deerit *carmini*. 4, 441 nec parva est -a ('*i. utilitas*' *Wagen.*) nostri oris. SEN. dial. 12, 2, 6 quamdiu steterit aut Latinae linguae potentia aut Graecae -a. 12, 11, 5 *carminum*. epist. 100, 1 habet ista res suam -am et est decor . . . orationis leniter lapsae. PETRON. 132, 15 sermonis puri non tristis -a ridet. LAVS Pis. 64 inclita Nestorei . . . -a mellis. PLIN. nat. praef. 15 res ardua vetustis novitatem dare, . . . fastiditis -am. 16 utilitatem iuvandi praetulerunt -ae placendi. 19, 59 contingat aliqua -a operae curaeque nostrae (*supra*: honos). 29, 1 lubricum esse rerum omnium . . . ⌊exordium⌋ (et italium *sim. codd.*) . . ., utique tam sterilis -ae tantaeque difficultatis in promendo. STAT. silv. 1 pr. 15 cum amiserint libelli *Silvarum* . . . -am celeritatis. 5, 3, 249 -a quae dictis. MART. 9, 26, 5 parvae nonnulla est -a Musae. QVINT. inst. 1 pr. 4 nullam ingenii sperantes -am. 1, 6, 39 verba a vetustate repetita . . . auctoritatem antiquitatis habent et . . . -am novitati similem parant. 1, 8, 11 apud Asinium . . . Enni . . . et aliorum inseri versus summa non eruditionis modo -a, sed etiam iucunditatis. 2, 13, 11 quam . . . -am et delectationem adferunt figurae. 2, 15, 24 credunt . . . eum (*Platonem in Gorgia, 462^{C}*) in hac esse opinione, ut rhetoricen . . . peritiam quandam -ae ac voluptatis existimet (ἐμπειρίαν . . . τινὰ χάριτός τινος καὶ ἡδονῆς ἀπεργασίας). 4, 1, 54 multum -ae exordio est, quod. 4, 2, 116 omni qua potest -a et venere exornandam *partem orationis* (*sim.* 6, 3, 18). 4, 4, 4 -a n o v i t a t i s praecerpitur (*cf. l. 57. 75. 84. p. 2115, 3*). 4, 5, 22 *partitio* opportune adhibita plurimum orationi lucis et -ae confert. 6, 1, 40 orationis -am perdidit. 6, 3, 44 in apologis exponendi -a consequi solet. 8, 3, 20. 8, 3, 52 ὁμοείδεια . . . nulla v a r i e t a t i s -a levat taedium (*cf. p. 2215, 13*). 8, 5, 29. 8, 6, 49 trium permixta est -a, similitudinis, allegoriae, translationis. 8, 6, 51 in his amisimus modum et -am. 9, 1, 2 *tropi* vim rebus adiciunt et -am praestant. 9, 3, 4 qui nimium affectaverit *figuras*, . . . -am varietatis amittet (9, 4, 43 -a varietatis adiutae *virtutes*). 9, 3, 18. 27. 28 (*opp.* vim). 9, 3, 33 hac -a (*sc. orationis; de figuris*) non fuit contentus orator. 9, 3, 58 brevitatis novitatisque . . . -am petunt. 9, 3, 74 -am dicendi ex paribus . . . adquirere. 9, 3, 80. 86. 9, 4, 17 perdidisset . . . -am, quae in eo maxima est, simplicis . . . coloris. 9, 4, 58 *al.* 9, 4, 145. 10, 1, 65 antiqua comoedia sermonis Attici -am . . . retinet. 10, 5, 8 sua brevitati -a, sua copiae, alia translatis virtus, alia propriis, hoc . . . illud . . . commendat. 11, 1, 91 omne nimium, nisi . . . temperatur, -am perdit. 11, 3, 4 actores . . . optimis poetarum tantum adiciunt -ae, ut. 11, 3, 178 in quibusdam virtutes non habent -am (*syn.* delectant). 12, 5, 1 accedente . . . actionis -a. 12, 10, 38 verborum -a condienda est. PLIN. epist. 1, 2, 6 *libelli* quamvis iam -am novitatis exuerint. 3, 1, 7 hilaritas,

[H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cuius -am cumulat sanctitas scribentis. 4, 5, nostra oratio sine aemulationis -a probabatur. 4, 18 2 quantum putas inesse iis (*epigrammatis*) -ae (*cf. ibid.* aliquid venustatis). 5, 8, 4. 5, 20, 8 -am novitatis et florem (*in oratiuncula*). 6, 33, 7 orationem ... -am brevissimae impetraturam. 9, 11, 2 *libris* peregre manere -am, quam in urbe collegerint. 9, 38 *libri*. SVET. Aug. 86, 1 coniunctiones ... detractae ... -am (*sc. sermonis, sententiarum sim.*) augent. gramm. 3 *grammatica* et -a et cura artis increvit. FRONTO p. 18, 24 N. pleraque propria venustate carentia -am sibi alienam ... mutuantur. p. 146, 10 cultum orationis et gravitatem et maiestatem et -am et nitorem. ROMAN. Char. gramm. p. 264, 3 B. (p. 203 K.) -a dictionis. p. 279, 13 eādem -a Titinius in Setina locutus. DIOM. gramm. I 464, 26 orationis. 511, 25 propter -am varietatis. CLEDON. gramm. V 47, 16 euphonia suavis dictio -am augens. GELL. 2, 22, 27 haec ... summa cum elegantia verborum totiusque sermonis comitate atque -a denarravit (ANTH. 479, 3 CLAVD. rapt. Pros. 3, 205 CYPR. ad Don. 1 p. 4, 3 IVVENC. 1, 15 FIRM. math. 4, 19, 25. *v. etiam p. 2214, 41 et infra l. 26*). GELL. 11, 13, 5 sententiae gravitas aut -a. APVL. apol. 9 *fecit poemata* lascive ... tantaque -a, ut. MIN. FEL. 16, 6 quo imperitior sermo, hoc inlustrior ratio est, quoniam non fucatur (fug- *cod.*, fusc- ?) pompa facundiae et -ae. FIRM. err. 19, 1 nominum horum (*sc. sponsi, luminis*) -am Christus accepit. math. 1 pr. 8 pondus et -a perfectae orationis. IVL. VICT. rhet. 27 p. 447, 43 epistulae. PALLAD. 15, 28 non segne officium nostrae reor esse Camenae aut operis parvi -a fiet inops. ATHAN. Lucif. epist. 6 p. 325, 26 *deus* tantam -am praebuit sermonibus tuis (*ibid.* eras apud omnes amabilis). AVIEN. orb. terr. 262 in his (*carminibus meis*) -a perpes. CLAVD. DON. Aen. 5, 285 p. 454, 25 addidit ei (*descriptioni*) -am. HIER. epist. 57, 5, 8 linguae -am. praef. Vulg. par. (*in fine*) quid Septuaginta interpretes addiderint *libro* ... ob decoris -am. RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 176, 26 responderi ad -am eorum quae dicta fuerant ... ab sponsa. hist. 4, 15, 13 compellare viros ... cum ingenti oris -a. Basil. hom. praef. stilus ... dicendi -a ... similat Cypriano. VVLG. eccl. 10, 12 verba oris sapientis -a. MACR. Sat. 6, 3, 4 Vergilius ... locum -a elegantiore composuit. MART. CAP. 2, 132 secunda *Charis* -am linguae eius (*Philologiae*) spirabat, animo tertia comitatem. CASSIOD. in psalm. 104, 20 -am locutionis. *hinc* -a *ipsi loquentis vel scribentis personae attribuitur*: CIC. Brut. 98 in eo (*Crasso*) industriam constat summam fuisse maxumamque -am. QVINT. inst. 10, 1, 96 Horatius ... plenus est iucunditatis et -ae. 10, 1, 121 Iul. Secundi tanta in explicando ... -a. FRONTO p. 125, 16 N. utriusque (*sc. auctoris*) sectantes -am (*sic cod., cf. Hauler Stud. Vindob. 31, 1909, 179*). *sim. de artibus*: QVINT. inst. 12, 10, 6 ingenio et -a ... Apelles est praestantissimus. CLAVD. DON. Aen. 1, 455 p. 92, 9 omnes *artifices* una -a et pari subtilitate certabant.

β ad vitam, mores, actiones, sim. pertinentia (-a *alicuius rei hic illic idem est ac* -a *alicuius personae favorem testantis per hanc rem, velut l. 57. 67*): CIC. leg. agr. 2, 1 contionem, qua -am benefici vestri cum suorum laude coniungant (*reliqua v. vol. II 1883, 34 sqq. adde* APVL. flor. 16 p. 68). Phil. 1, 21 legis ..., quae turpitudinem summam habeat, -am nullam. epist. 3, 1, 1 temporis usuram ... et -a et crebritate et magnitudine officiorum meorum sarciam (Ov. Pont. 2, 6, 32 TAC. hist. 2, 1 PLIN. epist. 10, 120, 2). VERG. Aen. 4, 539 bene apud memores veteris stat -a facti (7, 232 nec ... tanti abolescet -a facti. MANIL. 2, 618 APVL. met. 6, 3 PLIN. epist. 7, 33, 3). Ov. ars 3, 400 non erit ignotae -a magna lyrae. met. 11, 390 plena est promissi -a vestri (*v. Magnus ad l.*). 13, 446 obruta ... est ... virtutis -a nostrae. Pont. 2, 2, 114 meriti. LIV. 4, 12, 8 annonae ... levatae haud immeritam et -am et gloriam. 4, 60, 2 rei. 6, 14, 13 veri indicii. 6, 26, 2. 22, 26, 4 *al.* 22, 22, 14 rei suapte natura gratae (*sc. restitutioni obsidum*) ... -am ... adiciam. 33, 11, 6 pacis. 33, 42, 8 *al.* 39, 26, 13 nec ... ullius rei minus diuturnam esse -am quam libertatis. GRATT. 74 si qua meis respondit ab artibus ... -a (*i. utilitas, commodum*), quae vires fallat ... ferinas. 266 *catulos* expertos animi, quae -a primast, in venerem iungam. GERM. 31 veteris si -a famae est, Cresia vos tellus aluit. SEN. benef. 2, 2, 2 leve ... beneficium ..., si praesto fuit ... -am pretiosi ... muneris vincit (2, 5, 3. VLP. dig. 50, 12, 8 minuere). 4, 13, 3 multa, quae ... utilitatem afferunt, pretio -am perdunt. PLIN. nat. praef. 16 placendi. 7, 104 licet Catilina -am nomini *Sergiorum* deroget. 15, 51 *melofolia* sunt ... parva -a saporis. 17, 53 *fimi* fetore ... temporis viribus in quandam ... -am mutato. 19, 90. 138 *al.* 21, 66 *hyacintho* coronare se ... ad -am ... vitae (*v. infra l. 75*) gloriamque pertinere. 15, 18 *olivae* palati -a nulla est. 18, 5 operae nobis maior quam famae -a expetitur. 19, 2 scientiae -am eruditionisve gloriam ... petentes. SIL. 13, 665 -a vitae durat apud superos. STAT. Theb. 2, 450 meriti ... est -a (5, 629 est mihi). 6, 623 accessit lacrimarum -a formae. 8, 558 sponsam ... commendat -a luctus. QVINT. decl. 249 p. 24, 2 recenti meritorum -a. 279 p. 137, 25 nequissimorum ... hominum suprema pericula habent suam -am. 315 p. 242, 9 nullam fiduciam ex hac ... operae meae -a capias. 321 p. 260, 26 ex summa fraternitatis -a. TAC. ann. 3, 53 recte factorum. hist. 3, 64 patrati belli. 6, 46 *Tiberio* non perinde curae ... -a praesentium quam in posteros ambitio. PLIN. epist. 1, 8, 7 peracta nec utilitatem parem nec -am retinent. 2, 19, 8 quod (*sc. colligere*) ... maiorem apud doctos habere -am debet. 3, 4, 7 advocationis (*opp.* invidia). paneg. 5, 8 pacis tuae. TRAIAN. Plin. epist. 10, 121 apud amitam ... celeritate -am adventus ... augere. SVET. Iul. 10, 1. CALP. decl. 2 p. 2, 18 est malarum quoque rerum sua -a. FRONTO p. 229, 1 N. -am vigiliae ... pollere. *nota plur.* GELL. 15, 2, 7 cui libentiae -aeque ... conviviorum incognitae sint. APVL. met. 1, 17 itineris matutini -am capimus. Socr. 3 p. 108 quod haberet laudem diligentiae ... et -am celeritatis. MIN. FEL. 28, 2 aliquem ... qui proderet *scelus*, non tantum facti veniam, verum etiam indicii -am (*i. mercedem*) consecuturum. TERT. spect. 2 p. 2, 22 cum alia non sit ... vitae -a nisi voluptas. 17 p. 18, 22 summa -a eius (*theatri*). idol. 22 p. 55, 27 *paganus eleemosyna accepta imprecatione deorum* benedictionis -am compensat. nat. 1, 2 p. 61, 20 etiam spectaculis -a adgregaretur. scorp. 6 p. 156, 13 certamina Graecorum ... quanta -a saeculum celebret. spect. 12 p. 14, 20 provecti gentes ad tantam -am (*sc. ludorum*), ad quantam et crudelitatem. cult. fem. 9, 2 p. 726 adv. Val. 12 p. 191, 16 coron. 7 p. 433 Oe. cult. fem. 2, 9 p. 726 decoris. PORPH. carm. 1, 4 pr. verni temporis. 4, 5, 1 vernae (*i. veris*) -ae (*gen.*). 3, 11, 21 cantūs. *al.* PANEG. 10 (4), 1, 1. 10 (4), 3, 1 non tacendi. VOPISC. Aurelian. 9, 5 (*epist. Valeriani*) nihil ... possum addere tanto viro ad muneris -am. Car. 20, 1 haec ... quantum apud populum -ae habeant. quatt. tyr. 12, 6. FIRM. math. 1, 2, 2 popularis splendoris. 3, 4, 12 fidelis amicitiae. 3, 6, 24 venustatis (*saepius*). 5, 1, 18 obsequiorum. 8, 27, 10. IVST. 5, 2, 5 officii comitate et obsequendi -a. 32, 2, 6 -am legationis (*opp.* odium obtrectationis). IVL. SEV. rhet. 20 p. 367, 4 affectus ... maiorem -am habent, si. AVR. VICT. Caes. 20, 2 doctarum artium. *nota* 39, 48 quamquam aliis alia aestimantibus veri -a corrupta sit (*i. veritas sincera*). HIL. in Matth. 10, 27 ultra -am sperati officii. AVSON. 405, 1 promissi mei -am expectatione consumptam. Mos. 207 exclusit veteres nova -a (*sc. ludi*) curas. SCHOL. Cic. Bob. p. 94, 2 St. -am praemii. 175, 18 *Archias* poeticae facultatis et doctrinae iucundissima -a nititur. 155, 17 cumulavit -am suffragationis de paterno favore. 176, 4. CLAVD. DON. Aen. 1, 5 p. 10, 18. 7, 200 p. 31, 22 hospitii significatio et domus tenet et -am iungendae amicitiae. 9, 235 -am inventi consilii. HIER. epist. 53, 11, 1 litterarum tuarum mihi -am duplicavit *Eusebius*. VVLG. Sirach 7, 21 -a verecundiae illius (*mulieris*. χάρις αὐτῆς) super aurum. 24, 25 viae et veritatis (*gr. non resp.*). RVFIN. hist. mon. 25 humilitatis. Orig. in cant. 1 p. 99, 17 B. p. 104, 9 hospitalitatis amicitiam et -am. 2 p. 171, 15 -ā fraglantiae ipsius (*floris*) invitatae ... animae (p. 172, 13). hist. 5, 1, 62 cum nullam sepeliendi -am praestitissent. PELAG. in II Cor. 1, 16 p. 236, 8 *v. p. 2229, 41*. Ps. AVG. serm. ed. Mai 23, 1. 3. COMM. apol. 145 -a maior tunc erit ⟨quam⟩istius aevi. MART. CAP. 3, 326 *loquendi vitia* si ... in senatum caelitum ducis, decursae peritiae -am deflorabis. 8, 804 nuptialis -ae nomine prolectatus. EPIST. impp. de Asia (Bruns Fontes[7] p. 270 a. 370/1) I 8 concessionis. COD. Theod. 11, 30, 5 (*a. 316*) nihil ... favoris -am praeferens. 12, 1, 42, 1 (*a. 354*) indulti muneris (*i. clarissimatus*) -am ... percepit. 14, 13, 1 (*a. 370*) concessi muneris. 6, 4, 22, 5 (*a. 373*) ne ... huiusce patrocinii -a deferatur. *ibid.* relevatae necessitatis. 13, 10, 8, 1 (*a. 383*) immunitatium. 11, 30, 48 (*a. 387*) appellationis. 16, 7, 5 (*a. 391*) *homines* -am communionis exosi ... recesserunt. ALC. AVIT. epist. 36 p. 66, 19 hilaris diei -am recepturi. ENNOD. epist. 3, 8, 1 p. 77, 2 -am salutationis abiurat. CASSIOD. inst. div. 5 p. 1116[B] *oculus* sine videndi -a ... volvebatur. 17 p. 1134[C] se epistularum -a consolantur. in psalm. 150, 3 cithara ... sonos ... in unam -am iucunditatis emittit. COD. Iust. 1, 1, 8, 35 (= AVELL. p. 327, 16) *redeuntibus in ecclesiam* benigni animi -am condonate. INSCR. christ. Diehl 190, 1 egregia meritis et -a morum ... Astania. 3448, 3 mentis ... -a simplex. 1347 Mandrosa ... omnium -a plena. 1589 ⟨A⟩etherius ... carus omnibus moribus et -a. *sensu generalissimo*: APVL. met. 5, 28 *Veneris et Amoris secessu* non voluptas ulla, non -a, non lepos, sed incompta et agrestia et horrida cuncta.

C iuncturae: 1 verbales *secundum casus*: **a nom. sing.: -a** est: *alicui* (*alicuius*): PLAVT. Capt. 280 *in versu mendoso* (*v. p. 2210, 18*). TER. Ad. 138 est dis -a, cum ita ut volo est (*cf. infra l. 74*). Ov. met. 4, 536 mihi -a ponto (*abl.*) est. 5, 378 *v. p. 2206, 84*. fast. 5, 344 *v. p. 2213, 41*. LIV. 39, 12, 8. CELS. 4, 31, 7 lapidi Assio -a est. 7, 2, 4 *candentis ferramenti* haec -a est, quod. PLIN. nat. 8, 218. 9, 64. 113. 13, 61 (*ex coni.*). 14, 95 *al. in zeugmate* 19, 127. 20, 112 apio in volgo. 35, 89 *Apelli*. VAL. FL. 5, 491 *v. p. 2207, 21*. SIL. 16, 482 STAT. Theb. 9, 427 MART. 12, 62, 13 QVINT. inst. 4, 1, 54. IVST. 11, 15, 9 -am illis eam futuram, quam ... volet. *verbo subst. vel sim. omisso*: PLAVT. Epid. 10 huic (*manui*) -a (*'sc. habenda est' Ussing*). Poen. 257 ecquid -ae (*sc. mihi erit*), quom ... evocavi? *nota* TER. Ad. 121 et (et est *A*), dis -a, est unde *eqs.* (138. Ov. met. 7, 511 -a dis. Pont. 3, 5, 48. fast. 1, 701 dis domuique tuae). *cf.* Haut. 999 Syro nihil -ae. TIB. 1, 4, 23 -a magna Iovi: vetuit ... valere, iurasset ... quidquid ... amor. Ov. trist. 4, 10, 117 -a, Musa, tibi! Pont. 2, 1, 19 fast. 2, 449 Lucinae. PLIN. nat. 12, 61. 13, 61 *al.* STAT. silv. 5, 3, 249 MART. 4, 29, 3. *inter aliquos*: TER. Eun. 872 *al.* *cum aliquo*: CARM. poet. min. V 92, 3 CIC. epist. 1, 9, 20 Ov. Ib. 40 LIV. 40, 15, 7 *al.* *in aliquo*: CIC. Brut. 98 epist. 10, 19, 2 *al.* *in aliqua re*: PLIN. nat. 12, 91. 19, 17. *apud aliquem*: LIV. 27, 50, 11. 29, 19, 2. 39, 53, 4 Persei ... apud eos. *penes*: TAC. hist. 3, 64. *notabilis formula benigne recusantis aliquid*

[H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

benevole *oblatum*: PLAVT. Men. 387 eamus intro, ut prandeamus. :: bene vocas: tam -ast (*sc. quam foret, si acciperem*). :: cur igitur ... iussisti coquere ... prandium? Pseud. 713 ⌊iam χάριν τούτῳ ποιοῦ⌋ (*sic Leo*). :: quin tu ... mi audacter imperas? :: tam -ast. Stich. 472 cepem ... apud te .... :: locatast opera nunc quidem; tam -ast. *cf. Preibisch De sermonis cotidiani formulis, diss. Erl. 1908 p. 43.* *dub.* CARM. epigr. 331 (*sort. Praenest.*) 14 ubei profui, -a nemo (noenu *Büch.*, -a⟨m⟩ nemo [*sc. habet*] *amicus Mommseni*). *varia verba*: -a: abest *rei*: Ov. Pont. 3, 4, 52 PLIN. nat. 8, 191. abit: Ov. Pont. 4, 5, 44. adest: Ov. fast. 5, 109. advenit: LIV. 30, 21, 9. cadit: MANIL. 4, 422 (*v. p. 2213, 44*). SEN. benef. 4, 30, 1. contingit *alicui*: PLIN. nat. 19, 59. durat: PLIN. nat. 18, 106 SIL. 13, 665. se fundit: CLAVD. 24, 187. intercidit: SEN. benef. 3, 1, 4. languet: CLAVD. 24, 47. manet: CIC. off. 2, 70 *in aliquo*. SEN. benef. 1, 12, 2 apud paucos. Plin. nat. 19, 24 candori. moritur: Ov. Pont. 3, 2, 27. nascitur: CLAVD. DON. Aen. 11, 770. obstringit *aliquem*: MACR. Sat. 1, 2, 10. pervenit *ad aliquem*: CIC. leg. agr. 2, 22 *al.* perit: SEN. epist. 74, 13 ANTH. 479, 6 AVSON. 140, 5. proficiscitur *ab aliquo*: SERV. Aen. 1, 720 (*opp.* revertitur). stat: VERG. Aen. 4, 539 (*v. p. 2215, 53*). valet: POLIO orat. frg. Quint. inst. 9, 2, 24. venit: Ov. am. 3, 4, 46. vivit: NEMES. ecl. 1, 21.

b ***acc. sing.***: -am: afferre: CIC. Quinct. 32 *al.* QVINT. decl. 252 p. 33, 26 -ae ... non parum nobis -rt ... tenuitas. accipere: DICT. 2, 10. amplecti: VAL. MAX. 6, 6 ext. 2. appetere: SVET. vita Crispi p. 89 (*v. p. 2207, 46*). aspernari: CIC. epist. 5, 12, 3. assequi: CIC. Cluent. 196. aucupari: CIC. epist. 5, 12, 6. capere: CATO or. frg. 2 (*v. p. 2210, 25*). 31 CIC. Phil. 3, 4. SVET. Iul. 10, 1 communium ... impensarum. FRONTO p. 100, 18 N. captare: SEN. dial. 4, 29, 2 SVLP. SEV. chron. 2, 38, 5. SIDON. epist. 7, 9, 22. collocare: EVTR. 10, 7 apud barbaras gentes memoriae -am. comparare: IVST. 32, 2, 6 *opp.* odium. compensare: CHAR. gramm. p. 412, 14 B. complecti: SEN. contr. 10, 5, 21. componere: TER. Hec. 479 inter eas. conciliare: PLAVT. Trin. 443 *v. p. 2209, 20*. CIC. Cluent. 87 *al.* SALL. rep. 2, 6, 2 sibi. LIV. 7, 5, 9. 36, 5, 6 apud regem. *al.* PETRON. 112, 2 SVET. Cal. 31 HEGES. 1, 14, 1. *pl.* SERV. Aen. 1, 720. consequi: CIC. Phil. 5, 2 MIN. FEL. 28, 2 TERT. resurr. 57 p. 116, 12 *al.* COD. Theod. 11, 1, 1 (*a. 360*). *saepe.* contrahere: IVST. 5, 2, 4. corrumpere: LIV. 30, 14, 11 maiore culpa. PHAEDR. 4, 25, 18 SEN. benef. 1, 1, 5. cupere: PLAVT. Pers. 567 FRONTO p. 199, 4 N. dare: PLAVT. Most. 926 (*ex coni.*). APVL. apol. 64 malam -am. ANON. Vales. 15, 88 CLAVD. DON. Aen. 1, 585 p. 115, 22. debere: RHET. Her. 3, 12, 21 rerum naturae. CIC. leg. agr. 2, 9 laudem -amque. Mil. 83 Phil. 2, 27. 3, 4. rep. 1 frg. 2 parenti, *opp. patriae*. fin. 3, 73 *dis.* SALL. Iug. 110, 1. or. Macri 20 vostrarum rerum ultro iniuriae (*dat.*) -am debere. HOR. sat. 1, 6, 88 debetur a me -a. Ov. am. 1, 10, 43. 44. epist. 10, 142 facto. Pont. 3, 1, 80 meritis. VELL. 2, 53, 2 VAL. MAX. 5, 6 ext. 2 SEN. benef. 6, 5, 1 epist. 81, 17 STAT. Theb. 7, 786. QVINT. decl. 371 p. 416, 6 beneficii -am (PANEG. 12 [2], 41, 1 debitam -am beneficii ... abiuras). APVL. flor. 16 p. 69 TERT. resurr. 56 p. 115, 28 test. anim. 4 p. 139, 8 PORPH. Hor. sat. 1, 6, 85. *saepius.* deferre: CIC. Flacc. 14 COD. Theod. 6, 4, 22, 5 (*a. 373*). *al.* derogare: PLIN. nat. 7, 104 nomini. desiderare: SEN. benef. 6, 39, 2. destruere: SEN. benef. 2, 15, 2 *al.* dissolvere: CIC. p. red. ad Quir. 23 *v. p. 2218, 38.* emere: VAL. MAX. 7, 2 ext. 17 beneficio. eripere: SEN. dial. 2, 9, 2. exercere: SALL. Catil. 51, 16. exhibere: PS. VARRO sent. 42 repentinis -a -enda est. exigere: CIC. Lael. 31 benefici ... sumus, non ut exigamus -am (neque enim beneficium faeneramur). expetere: CVRT. 7, 1, 28 PLIN. nat. 18, 5. exsolvere: LIV. 28, 25, 6 suis ... factis. exstinguere: CIC. epist. 1, 1, 4 *al.* **facere** (*variis et significationibus et structuris. designat aut* '*remittere, non exigere, ut aliquid mali fiat*', *aut* '*permittere, ut aliquid e voluntate alterius fiat*'. *persona, ad quam -a pertinet, per dat., res, qua de agitur, per gen. vel* de, *sed et per enuntiatum* [*v. infra l. 63. 70*] *exprimitur*): PLAVT. Cas. 373 de ... Casina huic ... vilico -am facias. Mil. 576 quam benigne -am fecit, ne iratus esset. Most. 1130 de cena facio -am. 1168 fac istam cunctam -am: Tranioni amitte hanc noxiam. *nota* Pseud. 1322 non audes ... aliquam partem mihi -am facere (*i. donare*) hinc argenti? (*cf.* 712, *verbis graecis corruptis*). Rud. 1415 iuris iurandi ... -am facias (POMPON. dig. 12, 2, 41 ignoranti iurisiurandi -am fieri posse. PAPIR. dig. 50, 1, 38 pr. MOD. dig. 12, 2, 32. *gen. suppl.* PAVL. dig. 12, 2, 6 remittit iusiurandum ..., qui ... -am ei [*sc. adversario*] facit). Trin. 296 hisce ego de artibus -am facio, ne[u] colas neve imbuas ingenium (*v. Brix-Niemeyer ad l., cf.* 297 nil ego istos moror ... mores). SALL. Catil. 52, 8 mihi atque animo meo nullius ... delicti -am fecissem (*opp.* alterius lubidini male facta condonabam). Iug. 104, 5 senatus ... Boccho ... delicti -am facit (*sic codd., at cf.* ARVS. gramm. VII 476, 16 -ae facio crimen meum, Sal. Iug. '... delicta -ae facit'. DOSITH. gramm. VII 427, 24 -am delicti facimus. GLOSS. V 662, 14). hist. frg. 3, 47 quibus senatus belli Lepidani -am fecerat (*cf.* ARVS. gramm. VII 476, 10 *ad h. l.*). LIV. 3, 41, 4 facta ... Valerio dicendi -a. 3, 56, 4 omnium ... quae ... es ausus. 8, 34, 3. 42, 6, 7 SEN. benef. 2, 2, 1. dial. 12, 11, 1 natura nulli ... necessitatis suae -am. epist. 10, 4 votorum ... dis. SVET. Aug. 17, 2 Bononiensibus ... publice, quod in Antoniorum clientela erant, -am fecit coniurandi *eqs.* 38, 3 reddendi equi -am fecit eis qui. Tib. 35, 1 *al.* *dub. an huc pertineat* VERVS Fronto p. 116, 3 N. iube Valerium ... dare mihi libellum, uti rescriptione ... nostrā -ā sententiae nostrae fiat. SYNON. Cic. Char. gramm. p. 428, 8 B. *syn.*: ignoscit, condonat, veniam dat, indulget *al.* DOSITH. gramm. VII 427, 24. EDICT. div. fratr. Ulp. dig. 48, 18, 1, 27 decreti -am (VLP. dig. 48, 18, 1, 27). GELL. 1, 12, 12 -a Papiae (popilie *codd.*, *hinc* Papiae illae, *sc. virgini, Hertz*) legis per senatum fit. 10, 15, 18 (*ex Masurio Sabino*). TERT. adv. Marc. 5, 5 p. 585, 6 PANEG. 11 (3), 27, 5 offensarum. CAPITOL. Aur. 5, 6 aetatis. Alb. 6, 6 quaesturae (*ibid.* qua concessa). IVL. VAL. 1, 10. 2, 29 huius rei ... regi. *nota* AVSON. 461, 3 invitatus *Ulixes* -am facit ('*honeste recusat*' *Souchay*). MART. CAP. 5, 555 -am facientes eius quod diximus. COD. Theod. 9, 38, 5 (= Iust. 9, 43, 3 *a. 371*) *indulgentia* poenae -am facit. SIDON. epist. 4, 3, 10 delicti huius. COD. Iust. 9, 51, 4 sententiae. -am facere *alio significatu*: SEN. contr. 1, 5, 9 volo tibi malam -am cum sponso tuo facere. QVINT. decl. 294 p. 166, 19 quantam tibi -am fecerit ista militia. fateri: LIV. 34, 23, 3. ferre (*i. sibi auferre*): LIV. 22, 26, 4. firmare: CVRT. 9, 3, 22 per affinitatem. gerere: PAVL. NOL. epist. 42, 1 p. 359, 6 qui neque notitiae tuae prius -am gesseramus (*i. -a fruebamur?*). gratificari: SALL. rep. 1, 7, 5 (*v. p. 2206, 76*).

habere: *alicui* (*i. q. profiteri se vel favorem vel vicissitudinem beneficii debere.* PRISC. gramm. III 376, 7 *Attici* 'χάριν ἔχω σοι' *καὶ* 'οἶδά σοι' ..., Terentius (*Eun. 750*) *eqs.* *causa favoris redditur per enuntiatum* [quom, quia, si *al.*], *inf., gen., praep.* [pro *al.*]): PLAVT. Aul. 209 redeo at te ..., si quid me vis. :: habeo -am. quaeso ... ne *eqs.* Bacch. 1022 ei habere -am ... bonam. Capt. 373 -am habeo tibi, quom. 712. Cist. 624 dis. Curc. 699 Aesculapio ..., quom pudica's. Epid. 266 nec seritur nec metitur, nisi ea quae tu vis volo. :: -am habeo. 293 Epidico (-ce *cod.*). Men. 1092 admonuisti recte et habeo -am. Mil. 1228 Veneri. 1355 tibi ... rerum omnium. 1425 Most. 432 tibi, quom ... amisisti. 1180 Persa 539. 720. 734. Poen. 640 si ... apportatis. 1041. Rud. 516. 835. 1397 Trin. 506. *nota* TER. Andr. 42 gaudeo, si tibi quid feci ... quod placeat, et id gratum fuisse advorsum te habeo -am (Phorm. 54 amo te, et non neglexisse habeo -am. *de inf. cf. p. 2224, 75*). 770 dis ... habeo -am (-as *D*), quom (quod *al.*) ... adfuerunt liberae. Hec. 346 (-as *pars codd.*). 653. 741 de istac re. Phorm. 56. Eun. 750 *v. p. 2219, 45.* 1091 Ad. 887. 971 LVCIL. 1011 LAEL. or. frg. Schol. Cic. Bob. p. 118, 14 St. RHET. Her. 4, 13, 19 CIC. inv. 1, 46 Catil. 1, 11. p. red. ad Quir. 23 -am et qui rettulit habet et qui habet dissolvit (*sim.* Planc. 68 off. 2, 69. epist. 5, 11, 1 *v. p. 2219, 55*). Balb. 1 (*opp.* referre. *item* Phil. 3, 4). Pis. 74 tibi. Phil. 5, 37. de orat. 1, 98 magnam habebo ... huic palaestrae ... -am. 2, 351 *al.* Cato 42 senectuti. orat. 208 *al.* epist. 12, 23, 4 philosophiae. ad Brut. 1, 15, 1 CAES. Gall. 7, 20, 6 fortunae. civ. 3, 73, 3 *al.* (*aliter de potentia et auctoritate*: Gall. 1, 18, 9 non modo de regno, sed etiam de ea, quam habeat, -a desperare). Ov. trist. 5, 9, 12. LIV. 3, 38, 9 hostibus belloque. 35, 6, 9 *al.* SEN. benef. 3, 22, 2 QVINT. inst. 2, 1, 2. 5, 10, 121 FRONTO p. 215, 8 N. (*v. app. crit.*). AVR. Fronto p. 60, 6. *nota* GELL. 9, 3, 5 (*epist. Philipp. ad Aristot.*) quod (*sc. filium genitum*) ... dis habeo -am, non proinde, quia ..., quam pro eo, quod ... (9, 3, 6 θεοῖς ἔχω χάριν). DECRET. decur. Tergest. (Corp. V 532) 17. APVL. apol. 13 tibi ... habeo -am propensam, cum. *plur.* flor. 16 p. 71 quibus ... verbis tibi ... -as habitum et commemoratum eam. TREB. trig. tyr. 31, 10 quod. AVSON. 304, 7 CLAVD. DON. Aen. 8, 230 p. 148, 17 *al.* AMBR. exc. Sat. 1, 46 ut ... *gratia* habendo referatur. VVLG. Luc. 17, 9 MACR. Sat. 6, 1, 5. EPIST. pontif. 390 Migne 50 p. 590^A -am habens (χάριν ὁμολογῶν). *aliter*: SEN. contr. 1, 3, 7 *rea* nullam habebat -am (*i. nemo ei favebat*). SEN. apocol. 7, 3 illic non se habere idem -ae. epist. 21, 5 habebo apud posteros -am. 42, 9 *v. p. 2212, 1.* STAT. silv. 1 pr. 15 *de re accepta.* QVINT. inst. 7, 4, 22 habent in meritis -am periculum ... et difficultas. 11, 3, 178. CHAR. gramm. p. 411, 6 B. in mente hanc habebo -am unicam. CLAVD. DON. Aen. 10, 450 habebo de morte tua maximam spoliorum et victoriae -am. VVLG. Esth. 2, 17 habuit ... -am et misericordiam coram eo. II Macc. 12, 45 *v. p. 2220, 16.* III Esdr. 6, 5 act. 2, 47 VVLG. II Cor. 1, 16 *v. p. 2229, 41.* *de rebus* (*i. q. in -a esse; placere*): CIC. Phil. 1, 21 *v. p. 2215, 50.* PLIN. nat. 20, 112 rami ... in condimentis peculiarem -am habent. PLIN. epist. 2, 19, 8 PORPH. Hor. epod. 11, 11 NOVELL. Iust. app. 7, 5 PS. MATTH. evang. 25^b. implere: COD. Theod. 12, 1, 171 pr. (*a. 409*) *in administratione* impleant patriae -am. inchoare: VAL. MAX. 8, 14, 3. inferre: VVLG. Sirach 8, 22. inire (*i. favorem acquirere*): PLAVT. Asin. 59 a me initis -am. Cist. 7. 628. 736. Curc. 405 a me ... grandem -am. Epid. 441. Stich. 514 abs te ... verbis. Trin. 376 TER. Hec. 795 Haut. 302 Eun. 557 (*v.* DON. *ad h. l.*). Ad. 914. CIC. Verr. II 2, 113 huius absolutione. II 4, 143 a praetore. Caecin. 79 *al.* fin. 4, 31. off. 1, 47 (*opp.* referre). Att. 1, 14, 4 *al.* CAES. Gall. 6, 43, 5 a Caesare. Nep. Alc. 9, 5 *al.* LIV. 1, 17, 8. 2, 27, 3 apud patres. 24, 23, 8 *al.* 33, 46, 7 ad plebem (*opp.* offenderat). SEN. benef. 1, 11, 3 *al.* CVRT. 5, 7, 3 *al.* QVINT. inst. 3, 1, 5. CALP. decl. 27 p. 25, 8 ab ... divite. *nota* FRONTO p. 111, 14 N. orationum ... mittendarum. SYNON. Cic. Char. gramm. p. 421, 23 B. GLOSS. εὐχαριστοῦμαι. invenire (*cf. p. 2230, 42*): PLIN. nat. 16, 248. 19, 91. ITALA (Tert. adv. Marc. 4, 34 p. 533, 7) *et* VVLG. deut. 24, 1 apud *maritum* (ante oculos eius *Vulg.*). meminisse: APVL. met. 3, 11 tibi ... honorum ... parem -am memini. TERT. nat. 2, 5 p. 103, 19. mereri: PACVV. trag. 104 (*loco mutilo*) pro merenda -a. LIV. 45, 24, 7 TAC. ann. 1, 28. minuere: LIV. 37, 54, 10

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in amicum. ASCON. Cornel. p. 48, 5 St. CLAVD. DON. Aen. 1, 635 p. 123, 10. moliri: PETRON. 107, 9 a legato. movere: LIV. 36, 8, 5 ad Macedonas (*opp.* odium). neglegere: PLAVT. Poen. 823 Trin. 498 Cic. Planc. 82. obtinere: TAC. hist. 1, 73. parare: TAC. dial. 36 VIR. ill. 73, 1. parere: SALL. or. Phil. 5 LIV. 8, 15, 1. 34, 44, 5 *al.* HEGES. 1, 26, 1. petere: PLAVT. Aul. 247 PORPH. Hor. carm. 2, 18, 10. persolvere: CIC. Planc. 80 meritam dis ... iustis honoribus et memori mente. MART. CAP. 2, 142 litatione. praedicare: CIC. Balb. 1. praestare: BELL. Afr. 40, 5 PREC. herb. 12 mihi. OV. Pont. 2, 2, 50 TRYPH. dig. 23, 3, 78, 2 CAPITOL. Alb. 12, 10. *al.* CLAVD. DON. Aen. 11, 345 VVLG. act. 24, 27 COD. Theod. 7, 2, 2 (*a. 385*). *al.* praevenire: TAC. hist. 1, 5 apud principem. promereri: PACVV. trag. 104 SALL. hist. frg. 3, 22 obsequendo. quaerere: CIC. Manil. 71 LIV. 2, 44, 3. 30, 12, 9 apud victorem. 38, 57, 4. recipere: SEN. benef. 2, 33, 3 *v. p. 2208, 61.* TAC. ann. 1, 28. reconciliare: CORP. I² p. 189 n. 5 *Valerius Maximus* plebem de sacro monte deduxit, -am cum patribus reconciliavit. CIC. Mil. 21 Att. 1, 11, 1. epist. 3, 12, 4 ficte. 5, 2, 1. 4 (*opp.* imminuere). MET. CELER Cic. epist. 5, 1, 1 LIV. 29, 30, 10 *al.* perioch. 119 p. 113, 14 per ... Lepidum cum ... Antonis. VELL. 2, 29, 3 CVRT. 6, 7, 35 *al.* APVL. flor. 6 p. 22 sanata simultate, reconciliata -a. IVST. 7 5, 2 cum Thebanis -am pacis. 39, 2, 2 SCHOL. Cic. Bob. p. 174, 21 St. reddere: SALL. Iug. 110, 4 numquam tibi redditam -am putaveris. TIB. 2, 1, 36 caelitibus. OV. met. 2, 562 pro quo. 5, 14 meritis. trist. 1, 6, 16 SEN. benef. 3, 2, 2. 5, 16, 4. epist. 81, 7 reddere beneficio -am, iniuriae talionem aut certe malam -am. 81, 9 non dicimus "-am reddidit" (*v. q. praeced.*). CVRT. 8, 5, 15 PETRON. 122, 171 PLIN. nat. 10, 121. QVINT. decl. 310 p. 222, 13 egregiam ... -am viris. TAC. hist. 2, 48 *al.* CAPITOL. Alb. 12, 8 (*ibid.* vicem). VIR. ill. 54, 3 VVLG. II reg. 2, 6 *al.* ROMVL. fab. Aesop. 75 pr. (rec. g.) *al.* **referre** (*proprie de beneficio reddito pro beneficio, ironice de ultione mali.* FEST. Gloss.[L] IV p. 375ª [270 M.] redhostire: referre -am): PLAVT. Amph. 182 *v. p. 2225, 58.* Asin. 164 ego ted ... ab egestate abstuli ... referre -am numquam potes. 576 male relata est -a (Pseud. 320). Capt. 932 tibi ... satis. *nota* 941 quod bene fecisti, referetur -a id quod postulas. Merc. 999 -am referre parem (SEN. contr. 9, 2, 7 VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 PHAEDR. 3, 2, 1 *al.* SEN. benef. 2, 3, 3 *al.* PLIN. epist. 4, 7, 6 tali epistulae. SVET. Iul. 72 DECRET. decur. Forosempr. [Corp. XI 6123] 10. decur. Tergest. [Corp. V 532] 20. *al. v. et p. 2220, 4*). Mil. 670 pro meritis ... pariter (CAES. Gall. 5, 27, 11 LIV. 5, 44, 2 CARM. epigr. 368, 2 PLIN. epist. 8, 2, 7. *v. etiam infra l. 78.* TER. Phorm. 338 *v. infra l. 44*). Most. 214. 232 ⟨bene mere⟩nti. Persa 428. Rud. 575 in aliquo tibi ... loco. Rud. 1222 tibi rursum. 1392 bene merenti bene ⟨re⟩ferre -am. Stich. 157 melius ... matri. Trin. 619. TER. Hec. 583 tibi ... contra. *dub.* 798 Phorm. 337. 338 satis pro merito (DON. vicem. *item* Eun. 385). Eun. 750 et habetur et referetur ... tibi ita ut merita es -a. TVRPIL. com. 192 possim tibi referre -am (-as *codd. contra metrum*), ut de me meres. LVCIL. 835. CATO agr. 5, 2 pro beneficio. RHET. Her. 3, 3, 4. PS. VARRO sent. 12 ficte. CIC. inv. 2, 115 Q. Rosc. 20 *al.* p. red. in sen. 23 bene ... meritis. 24 p. red. ad. Quir. 23 *al.* (*v. p. 2218, 37. 39*). Planc. 101 (-as *duo codd.*). Phil. 9, 15 nullam aliam -am referre possumus. de orat. 3, 14 Brut. 217 *al.* Att. 2, 9, 1 bonam meis ... orationibus -am. 2, 16, 2 *boni* mihi ... ne sermonum quidem ... fructum ullum aut -am rettulerunt. epist. 1, 8, 6 nullam partem ... meritorum non modo referenda, sed ne cogitanda quidem -a consequi. 5, 11, 1 nec ... mihi habuisti modo -am, verum etiam cumulatissime rettulisti. Q. CIC. pet. 4 PLANC. Cic. epist. 10, 11, 1 *v. p. 2225, 19.* CAES. Gall. 1, 35, 2 *al.* NEP. Them. 8, 7 *al.* OV. trist. 2, 572 candori. 5, 4, 47 *al.* LIV. 6, 14, 5. 6, 17, 5 selibris ... farris. 24, 48, 3 *al.* 37, 37, 8 -as regi me agere, referre aliam -am nunc non posse. 38, 8, 7 large. 44, 15, 7 civitatis -am dignam. FEST. Gloss.[L] IV p. 276[B] (p. 158 M.). SEN. contr. 1, 6, 9 *al.* 9, 1, 5 mortuis. VELL. 2, 16, 3 cuius ... pietati. VAL. MAX. 5, 2, 1 *al.* SEN. apocol. 10, 4. Herc. f. 1337 -am ... vicemque. clem. 1, 1, 5 *al.* benef. 1, 4, 3 *et saepe.* 2, 34. 1 rettulit -am, qui nihil fecit? 2, 35, 1 beneficio (*abl.*). 3, 35, 4 in maius. 5, 7, 2 an possit aliquis sibi beneficium dare, an debeat referre sibi -am (5, 11, 1 *al*). dial. 12, 8, 2 tibi litterae tuae ... -am referant. epist. 79, 18 virtus et vivo et mortuo. 81, 9 ille illi -am rettulit. referre est ultro, quod debeas, adferre (*cf.* 81, 10 *sqq.*). CVRT. 5, 8, 9 *al.* COLVM. 2, 2, 7 *solum* ne tractatum quidem -am refert (*sim.* 4, 3, 5). PLIN. nat. 2, 19 *al. nota* 15, 103 inter prima hoc e pomis colono -am annuam refert. *item* 25, 2 tam benigne -am memoria referente. MART. 12 pr. *nota* QVINT. inst. 2, 16, 18 nulla in arte plenius labor -am refert. 10, 1, 19 ut optime dictis -am prava iudicia *audientium* non referant. 11, 3, 129 *al.* 12, 11, 29 opere ..., cuius ... possessio plenissimam studiis -am refert. decl. 297 p. 174, 25. 298 p. 177, 20 terrae illae -am referunt. 311 p. 224, 21 obsequio (*abl.*). *al.* 336 p. 322, 13 animo. TAC. ann. 1, 42. 11, 15 l. 9 benignitati deum ..., ne. 15, 62 meritis (*neutr. sic et* CORP. XII 4393 *sinistr.* 5. *v. etiam supra l. 39*). PLIN. epist. 2, 9, 5 *al.* 10, 5, 1 *iatraliptae* sollicitudini et studio. paneg. 54, 5 SVET. Tib. 20 -am referens, quod. FRONTO p. 6, 7 N. referundae -ae imparem (*ibid.* ingratum). APVL. apol. 23. PORPH. Hor. carm. 1, 36, 1 (*syn.* placare). PANEG. 10 (4), 26, 5 *al.* IVST. 11, 15, 10 AVSON. 419, 39 SCHOL. Cic. Bob. p. 156, 2 St. (*cf.* 164, 15. 31). CLAVD. DON. Aen. 7, 425 AMBR. exc. Sat. 1, 44 *al.* (*cf. p. 2218, 53*) COD. Iust. 1, 2, 14, 1 *a. 470.* CORP. VIII 21724. *per ironiam, de ulciscendo*: PLAVT. Persa 853 sciunt referre probe inimico -am. Truc. 109 lepide ... furibus nostris. TER. Eun. 385 referam -am atque eas itidem fallam (SCHOL. hic in malo ponitur). 719 parem ... -am. 911 sacrilego (*cf.* AGROEC. gramm. VII 119, 18). RHET. Her. 4, 26, 35. CIC. Catil. 1, 28 praeclaram ... populo R. *Catilina.* Scaur. 29 manifesto periurio (*abl.*). CVRT. 6, 7, 28. 8, 2, 8 AVR. Fronto p. 11, 15 N. *in utramque partem*: CIC. Lael. 53. *adde*: PANEG. 2 (10), 3, 3 quae ... vice -ae rettulisti. *obscurius* DARES 10 *Alexander et Helena* forma sua incensi tempus dederunt, ut -am referrent. *alio sensu*: QVEROL. p. 5, 8 qui vobis laborem indulsit, vestram referat (*i. auferat*) -am. remunerare: CORP. VIII 24101. reparare: GREG. M. epist. 3, 51 p. 207, 22. rependere: OV. met. 2, 693 facto (*dat.?*). PHAEDR. 2 pr. 12 rependet illam brevitas -am, *sc. lectoris gratiae.* AVG. vera relig. 47, 91 ROMVL. fab. Aesop. 51 pr. (rec g.). repensare: FIRM. err. 7, 6 beneficiorum. repetere: LIV. 1, 47, 7 DICT. 2, 48. reponere: VVLG. II Macc. 12, 45 optimam haberent repositam -am (κάλλιστον ἀποκείμενον χαριστήριον). reposcere: PLIN. epist. 1, 13, 6. requirere: CAPITOL. Alb. 9, 4 LAMPR. Alex. 45, 5. retinere: CIC. ad Q. fr. 2, 36. retribuere: VVLG. Sirach 35, 4. sancire: CVRT. 7, 8, 29. satiare: CLAVD. DON. Aen. 1, 575 p. 144, 7. sollicitare: PETRON. 124, 4 muneribus. subire: APVL. met. 6, 3 malam. tenere: CIC. ad Q. fr. 2, 14, 1. AVSON. 350, 4 (p. 207, 22 P.) *v. p. 2210, 74.* tollere: SEN. benef. 6, 4, 2 ASCON. Corn. p. 48, 20 St. trahere: IVST. 2, 7, 5. tribuere: CIC. fin. 4, 13 non satis magnam ... inventoribus. off. 3, 63 *al.* velle: PLAVT. Curc. 425 id ... ut faceres, suam si velles -am. TER. Eun. 557 -am hanc quam video velle, inibo. *verb. suppl.*: PLAVT. Most. 926 cavi recte: eam dis (dis *vel* bis *A*) -am.

c *praepp. c. acc.*: **in -am:** *cum verbis motionis*: converti: PLAVT. Stich. 414 in amicitiam atque in -am convortimus. deducere: CHAR. gramm. p. 411, 16 B. recipere: CIC. Rab. Post. 19 ex inimicitiis. SCHOL. Cic. Bob. p. 170, 19 St. reconciliare: CIC. dom. 129 inimici in -am reconciliabuntur. prov. 23 *v. infra l. 57.* LIV. 1, 50, 8. redigere: TER. Phorm. 966 vos (*maritum et uxorem*). TERT. adv. Marc. 5, 19 p. 644, 17 nos ... creatori. **redire:** PLAVT. Amph. 940 irae interveniunt, redeunt rursum in -am. 1141 cum Alcumena antiquam in -am redi. TER. Phorm. 1029. CIC. div. Caec. 29 cum Verre. 58 *al.* Phil. 2, 118 cum re p. 8, 25 *al.* 10, 22 cum tabulis novis. Cato 56 cum voluptate. Att. 1, 14, 7 *al.* epist. 3, 8, 7 bona fide (LIV. perioch. 29). 9, 1, 2 cum veteribus amicis, id est cum libris. ad Q. fr. 2, 10, 3 per quos. PVBLIL. C 7. P 10 *de pudore.* CAES. civ. 1, 4, 4 NEP. Alc. 5, 1 *al.* LIV. 3, 58, 4. 29, 37, 10 sincera fide (VAL. MAX. 2, 9, 6). SEN. contr. 1, 1, 6 *al.* VAL. MAX. 4, 1, 8. PHAEDR. 5, 3, 6 mecum facile redeo in -am (ROMVL. fab. Aesop. 42, 4). SEN. benef 3, 27, 3 dial. 7, 2, 3. 12, 18, 3 cum illa (*fortuna*). epist. 112, 3 *cum luxuria.* CVRT. 7, 2, 8 PETRON. 87, 6 *al.* QVINT. decl. 321 p. 258, 1 *al.* SVET. Tib. 61, 5 FLOR. epit. 1, 23, 2 CALP. decl. 17 p. 16, 20 *al.* PORPH. Hor. 3, 9, 17 SPART. Sept. Sev. 14, 7. Geta 2, 9 redit ⟨cum⟩ fama in -am parricida (*sic vg.,* ⟨cum⟩ *ante* parricida *inserit Helm*). ARNOB. nat. 7, 33 p. 267, 18 *dii* cum hominibus. VIR. ill. 18, 3 *al.* AMM. 22, 9, 17 cum Thalassio. GLOSS. V 662, 35 in -am redit cum illo. reducere: TER. Andr. 948 res reduxit me ipsa in -am. CIC. Cluent. 101 *al.* LIV. 10, 5, 13 SEN. contr. 1, 1, 3 *al.* VAL. MAX. 7, 2, 6. SEN. dial. 1, 1, 5 cum dis. 5, 23, 8 QVINT. inst. 5, 11, 19 plebem cum patribus (PORPH. Hor. sat. 2, 3, 287 senatum et populum). PANEG. 6 (7), 13, 4 DICT. 2, 9. restituere: TER. Hec. 291 iram expedies, rursum in -am restitues. CIC. prov. 23 me meus ... animus ... cum C. Caesare reducit, reconciliat, restituit in -am. Att. 1, 3, 3 in eius veterem -am. revenire: PLAVT. Amph. 942 si reventum in -am est. Stich. 409 ex inimicitia. reverti: LIV. 8, 35, 7 *tu* mecum. SEN. dial. 6, 16, 5 cum fortuna. epist. 91, 15 cum fato. PETRON. 87, 1 *puer cum amatore.* IVST. 16, 1, 7. revocare: CIC. or. frg. D II 2 *amicitiae* ex inimicitiis revocatae in -am. TERT. paenit. 5, 1 *paenitentia* in -am nos domino revocat. *pro adverbiali* (in *finale*) in -am *alicuius fit aliquid*: LIV. 8, 22, 4 data visceratio in praeteritam iudicii -am. 28, 21, 4 pugnaturos in -am ducis. 28, 39, 12. 35, 2, 6. 39, 26, 12. 40, 17, 2. 42, 43, 2 gravate et in magnam -am petentis concessit. POMP. TROG. Iust. 38, 5, 8 SEN. contr. 9, 2, 3 VELL. 2, 18, 3 *al.* CVRT. 6, 11, 15 *al.* TAC. hist. 3, 78. PLIN. paneg. 7, 4 adoptatus ... in -am uxoris. SVET. Tib. 49, 1 condemnatam ... Lepidam in -am Quirini. APVL. met. 2, 27. CAPITOL. Ver. 6, 5 in huius equi -am ... coeperunt equi⟨s⟩ ... brabia postulari. LAMPR. Comm. 7, 1 Heliog. 30, 8 TREB. trig. tyr. 18, 12 *al.* ARNOB. nat. 2, 41 p. 81, 10 in -am voluptatemque sessorum. IVST. 11, 15, 1 Dareus in -am victoris ... vincitur. 17, 2, 6 cum et in -am memoriae ... patris et in favorem ultionis ... ambitiosus esset. 38, 5, 8 AVR. VICT. Caes. 11, 10 AVSON. 326, 7. 438, 3 DICT. 2, 5. 20. 23. 3, 27. 5, 2 CLAVD. DON. Aen. 8, 290. SVLP. SEV. dial. 2, 1, 4 a rege in honorem et -am adhibiti. COD. Theod. 16, 5, 46 (*a. 409*). MART. CAP. 5, 457 si meritum alterius temporis velut in compensationis -am memoratur. *aliter*: SALL. Iug. 111, 1 quod polliceatur *Sulla Boccho,* senatum et populum R. ... non in -am habituros (*cf. p. 2221, 53*). *cum subst.*: reditio: GELL. 12, 8 *tit.* nobilium virorum. reditus: CIC. prov. 47 Scaur. 31 *bis.* Mil. 88 or. frg. D II 2. Att. 2, 3, 3 cum amicis. epist. 1, 9, 19 *al.*

[H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ad -am: reducere: TREB. Gall. 11, 2 ad -am suam. receptus (*subst.*) ad -am: CAES. civ. 1, 1, 3. *final.*: CAPITOL. Opil. 13, 1 quae ad -am composita videre⟨n⟩tur. CASSIOD. Ios. antiq. 15, 3 p. 430 iuveniliter ... iocari (κεχαρισμένως). AMM. 18, 5, 2 comite ad alterius -am ... perurgente. 21, 12, 24 Maximum urbi praefecit ... ad Rufini -am. 26, 2, 4. 26, 10, 7. 27, 9, 10 uti, cum nihil ad -am faceret, omnia tamen grata viderentur esse. SCHOL. Cic. Gron. D p. 287, 10 ad -am Ciceronis iudicare. *ibid. l.* 12 (*ibid.* 16 contra -am ipsius). *cf.* DICT. 1, 20 Clytemestra propter -am Helenae ... Iphigeniam Ulixi commitit. **per -am:** PLAVT. Mil. 979 ut abeat per -am (*i. cum gratia.* 1125 per -am bonam). 1200 *v. p. 2210, 20. dub. trad.* Stich. 71 -am⌊per⌋ (a patre *P*; per *postpositum sec. Leo Nachr. Goett. Ges. 1895, 418*) si petimus. CIC. Verr. I 48 ut istum absolvatis per -am. II 3, 191 per beneficium et -am ... concesserunt. SVET. Aug. 27, 1 *v. p. 2207, 42.* 35, 1 per -am et praemium adlecti. Otho 1, 1 per- am Liviae ... senator est factus. AMPEL. 2, 2 VLP. dig. 4, 6, 26, 4 *v. p. 2209, 69.* 30, 50, 1 iudicatum. GELL. 5, 6, 23 LACT. inst. 1, 10, 4 AVR. VICT. Caes. 35, 8. VEG. mil. 2, 3 p. 36, 20 cum ... per -am promoverentur milites. MACR. Sat. 1, 14, 1.

d *dat.*: -ae; apponere *aliquid*: *p. 2210, 25 alicui* praesidio -aeque esse: *p. 2010, 67.* *hic potissimum addendum puto dativum pro* in *vel* ad *positum*: SEN. benef. 6, 8, 3 quem damnaturi erant causae, damnare -ae (*sc. accusatoris*) noluerunt (causa ... -a *vg.*). AVR. VICT. Caes. 3, 1 Gaius Caesar ... eligitur, maiorum -ae parentisque. *cf. etiam p. 2217, 75.*

e *abl. sing.*: *α merus abl. subst. (i. q. 'favore', 'auctoritate') adhuc extare videtur in talibus*: CIC. Caecin. 16 deterrentur ... partim -a Caesenniae, partim etiam pretio. Att. 5, 21, 12 *Salaminis* freti -a Bruti. *ibid.* fit -a Bruti senatus consultum. LIV. 2, 44, 7 auxilia ... Veientium -a concitata. SEN. Oed. 692 donata multis -a nostra salus. SVET. Vesp. 4, 1 *v. p. 2207, 45.* GRAN. LIC. p. 27, 9 classe -a p. R. reconciliata. CHAR. gramm. p. 411, 4 B. devinctus ero tibi hac -a. PAVL. dig. 1, 15, 1 incendia vel mercede vel -a extinguerent. PS. APVL. Ascl. 41 tua ... -a ... sumus cognitionis tuae lumen consecuti. CAPITOL. Gord. 18, 5 tantus iurisdictionis -ā fuit, ut ... mereretur. FIRM. math. 3, 14, 2 qui felicitate ingenii aut doctrinae -a honores ... consequantur. 5, 2, 19. 6, 16, 8 IVST. 5, 2, 5. *β hinc ablativus (c. gen. attrib. vel pron.) in vim praepositionis q. d. transiit, postpositionis potius nuncupandae, ut quae raro praeponatur. tractatum seorsum posui: v. p. 2234, 70.* *γ* -ā *nude vim adverbii induere videtur et fere idem significare q.* gratis: LIV. perioch. 48 p. 56, 3 cum dilectum severe agerent nec quemquam -a dimitterent. SVET. Galba 15, 2 nihil non ... pretio addici aut donari -a. AVR. VICT. Caes. 33, 26 cum ... illud ... decus pessimo cuique -a tribueretur.

f *praepp. c. abl.*: **in -a:** esse: CIC. Verr. I 51 suscipe causam senatus, ut is hoc iudicio probatus cum populo R. et in laude et in -a esse possit (II 1, 21). off. 3, 85 in maxima et -a futurus ... et gloria. Att. 2, 9, 1 cum ... dynastis. 4, 16, 5. 5, 20, 3 erat in Syria nostrum nomen in -a. LIV. 23, 8, 9. ponere: CIC. Att. 5, 3, 2 ⟨apud⟩ Lentulum ponam te in -a (-am *M*). 5, 11, 6. 6, 1, 22 me ... apud eum magna in -a. 6, 6, 4. CAEL. Cic. epist. 8, 6, 5 si quid ... Appio facies, ponito me in -a. LIV. 44, 14, 7 se ... in -a reconciliatae pacis ponerent. habere: SVET. Dom. 11, 1 *Clementem* in eadem vel etiam maiore -a habuit. permanere: SVET. vita Lucani p. 51. cum -a: TER. Andr. 422 istuc ... impetro cum -a (DICT. 2, 25. 4, 22 p. 86, 10. HEGES. 1, 29, 8 obire [εὔθυμος] HIER. epist. 51, 2, 1). CIC. fat. 7 cum bona -a *dimittere.* sine -a: PLAVT. Aul. 337 stultus et sine -a es. Truc. 565 hoc ... perit sine bona omni[a] -a[m]. SEN. contr. 1, 3, 7 virgo sine -a. pro -a (*fere i. q. 'gratis'*): ROMVL. fab. Aesop. 29, 2 (rec. g.) panis pro -a non datur. sub -a: COD. Theod. 7, 4, 29 donationis. ex -a: ARNOB. nat. 1, 25 p. 16, 20 COD. Theod. 10, 17, 3 (*a. 391*).

2 *nominales*: **a** *gen.* **-ae** *pendet ex substt.*: aequatio: CIC. Mur. 47. colludium: COD. Theod. 15, 1, 41 (*a. 401*). conciliatio: CIC. Cluent. 84. coniunctio: CIC. Phil. 8, 20. culpa: *v. p. 2208, 14.* debitio: CIC. Planc. 68 GELL. 1, 4, 7. facultates: CIC. Att. 3, 10, 2. fructus: LIV. 45, 35, 9. gradus: CIC. Mur. 47 Planc. 32. habitio: GELL. 1, 4, 7. interventio: COD. Theod. 16, 5, 13 (*a. 385*). invidia: LIV. 40, 12, 6. instauratio: PORPH. Hor. carm. 3, 9, 1. minimum: SEN. benef. 2, 4, 2. momenta: CASSIOD. inst. div. 21 p. 1136C. oblivio: PANEG. 10 (4), 35, 1. ornamentum: VVLG. Sirach 32, 3. pondus: AVSON. 419, 18. possessio: CIC. leg. agr. 2, 71. rami: VVLG. Sirach 24, 22 honoris et -ae (δόξης καὶ χάριτος), *sc. quasi terebinthi.* reconciliatio: CIC. p. red. ad Quir. 13 (*plur.*) har. resp. 51 *al.* BALB. et OPP. CIC. Att. 9, 7a, 1 LIV. 27, 35, 6. reditus: CIC. har. resp. 52 (in -am *Lambin.*). relatio: SEN. benef. 5, 11, 1 *al.* spes: CVRT. 10, 8, 17. suspicio: CIC. de orat. 2, 62. venustas: AVSON. 412, 30. vis: SALL. Iug. 27, 2 (*v. p. 2211, 62*). **b** *per praepositiones significatur, quo referatur -a (dedi antiquissima exempla, alia haud pauca habes supra): sic iungitur*: -a cum *aliquo*: PLAVT. Amph. 1141. CORP. I² p. 189 n. 5. inter *aliquos*: PLAVT. Trin. 443 TER. Hec. 479. erga *aliquem*: MAXIMIN. c. Ambr. 128. adversus *aliquem*: VVLG. act. 25, 3. apud *aliquem*: CIC. Att. 4, 1, 3. ad *aliquem*: LIV. 4, 48, 8 VVLG. II reg. 16, 17. in *aliquem*: LIV. 37, 54, 10.

c *epitheta* (*inserui etiam ad pluralem [pl.] accedentia*): -a *dicitur*: adulans: *v. p. 2208, 11.* aequabilis: TAC. hist. 1, 72. aeterna: TER. Eun. 872. aliena: FIRM. math. 8, 12, 2. aliqua: OV. met. 4, 536. alta: QVINT. decl. 338 p. 332, 19. amabilis: FIRM. math. 8, 28, 5 *al.* ⟨ami⟩calis: MAXIMIN. c. Ambr. 120. ampla: *v. p. 2225, 24.* annua: PLIN. nat. 15, 104. antiqua: PLAVT. Amph. 1141. PLIN. nat. 8, 191 *v. p. 2213, 50.* blanda: OV. Pont. 2, 2, 98. bona: PLAVT. Bacch. 1022 Mil. 1125 Rud. 516 Truc. 565 TER. Phorm. 622 TITIN. com. 96 CATO or. frg. 31 CIC. Manil. 71 Mur. 42 (*pl.*) fat. 7 QVINT. inst. 12, 9, 10 turpis voluptas et ... nulli audientium bona -a. CASSIAN. conl. 21, 10, 2. VVLG. prov. 22, 1 super aurum et argentum bona -a. Sirach 32, 9. 14. *ap. ICtos*: IVLIAN. dig. 24, 2, 7 dissolutum bona -ā (*i. sine offensa*) matrimonium. *sim.* VLP. dig. 24, 1, 32, 11. 40, 9, 14, 4 HERMOG. dig. 24, 1, 62 pr. COD. Iust. 5, 13, 1, 16b NOVELL. Iust. 22, 4 per occasionem rationabilem, quae etiam bona -a vocatur (*etiam in textu graeco* bona -a). GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357A βόνα γράτια· ἄνευ μέμψεως καὶ αἰτίας εὐλόγου. COD. Iust. 1, 3, 52, 15 κατὰ ... τὸ καλούμενον bona -a. *cf.* FIRM. math. 8, 26, 13 bona -a venustatis. brevis: AVSON. 361, 41. caeca: FRG. Vat. 249, 10. campestris: *v. p. 2211, 72.* competens: CLAVD. DON. Aen. 1, 600 p. 119, 14. coniugalis: FIRM. math. 5, 3, 59. contraria: APVL. met. 2, 9 (*v. p. 2213, 9*). FIRM. math. 6, 16, 4. culta: CET. FAV. p. 304, 1. cumulata: LIV. 4, 60, 2. 24, 48, 3. debita: CIC. Balb. 59 de orat. 3, 14 VAL. MAX. 4, 3, 1. digna: OV. trist. 1, 6, 16 LIV. 44, 15, 7. divina: HEGES. 1, 37, 3 (*v. p. 2213, 26*). diuturna: LIV. 39, 26, 13. dupla: APVL. flor. 16 p. 69. duplex: SERV. Aen. 1, 720. ecqua: PLAVT. Epid. 441. efficax: *v. p. 2213, 46.* egregia: CVRT. 8, 7, 4. QVINT. decl. 310 p. 222, 13. elegans: MACR. Sat. 6, 3, 4. eminens: HEGES. 2, 4. epistularis: CASSIOD. var. 10, 33, 2. evidens: VLP. dig. 4, 4, 7, 8 COD. Iust. 2, 55, 3 (*a. 290?*). excellens: CIC. leg. agr. 2, 7 (*pl.*) epist. 2, 6, 3 Q. CIC. pet. 18. eximia: CIC. epist. 5, 8, 2 PLIN. nat. 37, 84. externa: LIV. 40, 12, 6 *al.* facilis: PLIN. nat. 28, 89. fallax: VVLG. prov. 31, 30. falsa: TER. Haut. 302 VVLG. Sirach 8, 22. ficta: OV. epist. 12, 12. fida: CIC. Mil. 75. flagrantissima: TAC. ann. 11, 29. forensis: VITR. 3 pr. 1 SEN. epist. 68, 11. formosa: PVBLIL. E 18. fortuita: SCHOL. Cic. Bob. p. 96, 20 St. frigida: *v. p. 2214, 8.* fugax: PRVD. cath. 11, 5. grandis: PLAVT. Curc. 405. grata (DIOM. gramm. I 446, 15 *inter paronomasias*: gratas -as): *Haupt ad* FRONTO p. 215, 8 N. gratior (gratiis *cod.*) -a. APVL. met. 1, 20 *al. v. p. 2225, 71.* AVSON. 82, 2 *v. p. 2208, 74.* AMBROSIAST. in Rom. 11, 32 gratissima. gravida: PLAVT. Capt. 358 *v. p. 2208, 36.* haec: PLAVT. Cist. 628 *al.* honesta: FIRM. math. 5, 1, 27. hospitalis: PANEG. 4 (9), 4, 3. illustris: CIC. dom. 46 epist. 1, 9, 21. immensa: TAC. ann. 14, 53 RVFIN. hist. mon. 25. immortalis: PLANC. Cic. epist. 10, 11, 1 (*pl.*). improba: IVV. 13, 4. incredibilis: CIC. epist. 13, 27, 2 (*pl.*) *al.* ineffabilis: CASSIOD. var. 7, 8, 3. infamis: TAC. hist. 3, 6. infirma: PLIN. epist. 6, 6, 4 *v. p. 2212, 24.* infinita: VITR. 6 pr. 4 (*pl.*). ITIN. [Silv.] 23, 5 (*pl.*) *v. p. 2225, 23.* ingens: TER. Eun. 398 (*pl.*), *cf.* CIC. Lael. 98 LIV. 2, 48, 9 (*pl.*). 34, 44, 5 *al.* RVRIC. epist. 7 p. 449, 18 (*pl.*). ingrata: AVSON. 82, 1 (*v. p. 2208, 74*). ⟨in⟩licita: MAXIMIN. c. Ambr. 126. inops: PALLAD. 15, 28 (*v. p. 2215, 23*). insufficiens: *pl. v. p. 2225, 68.* integra: LIV. 40, 29, 11 EPIST. impp. de Asia (Bruns font.7 p. 270) I 4. invidiosa: CIC. Planc. 24. iocunda: CET. FAV. *v. p. 2214, 9.* ista: PLAVT. Cist. 766 *al.* iusta: CIC. Balb. 59. iuvenalis: MART. CAP. 1, 36 (*pl.*). laeta: *v. p. 2213, 31.* levis: PLAVT. Poen. 812 (levior plumā). OV. Pont. 2, 5, 36 *al.* MANIL. 4, 112 TAC. ann. 14, 62 PLIN. epist. 5, 8, 12. longa: MANIL. 2, 618. luminosa: CET. FAV. p. 299, 6 (*v. p. 2214, 8*). magna (*passim; saepe c. plur., fere in iunctura* -as agere; *cf. p. 2225, 18*): PLAVT. Asin. 143. 545 CAPT. 922 Cist. 7 Mil. 1355 Most. 431 Poen. 1274 Rud. 1412 Trin. 506 TER. Hec. 741 Phorm. 56. 894. Eun. 391. *superl.* 398 *al.* CIC. Sest. 9 Marcell. 33 *al.* (*saepe*). Att. 9, 6, 6 maiores -as (agere). 16, 2, 3 maiorem (habere). CATVLL. 49, 4 CAES. Gall. 1, 18, 3 BELL. Alex. 55, 2 NEP. Att. 2, 4. HOR. sat. 1, 6, 88 maior (debetur). TIB. 1, 4, 23 OV. am. 3, 4, 46 *al.* LIV. 22, 22, 19. *et al.* mala: TER. Phorm. 622 CATO or. frg. 31 CIC. Pis. 4 SEN. contr. 1, 5, 9 SEN. epist. 81, 7 SYNON. CIC. Char. gramm. p. 444, 20 B. (*syn.* offensio, ira, discordia *al.*). APVL. met. 6, 3 *v. p. 2220, 21.* apol. 64 EVGRAPH. Ter. Phorm. 618. mediocris: VITR. 7 pr. 1 (*pl.*). merita: CIC. Planc. 80 de orat. 3, 14. mira: CIC. Att. 16, 7, 5 (*pl.*). mirifica: CIC. Att. 14, 13, 5 (*pl.*) *al.* modica: CVRT. 6, 7, 2. muliebris: *v. p. 2211, 34.* CVRT. 7, 1, 39. multa: PLAVT. POEN. 134 (*pl.*). TAC. ann. 6, 30 APVL. flor. 16 p. 68 (*pl.*). multiiuga: APVL. flor. 16 p. 70. muta: OV. Pont. 2, 7, 52. naturalis: SVLP. SEV. epist. app. 2, 4. nimia: CIC. Mur. 59 LIV. 40, 16, 3 cum Romanis. nova: AVSON. 332, 14 *al.* nuda: ANTH. 479, 6. par: PLAVT. Merc. 999 TER. Eun. 719 CIC. Q. Rosc. 20 Font. 45. epist. 3, 9, 1 APVL. met. 3, 11. *adde p. 2219, 35 sqq.* parva: COEL. hist. frg. 47 minor (TAC. hist. 1, 13). VERG. Aen. 9, 297 LIV. 26, 50, 11 *al.* MANIL. 4, 441. *al.* PLIN. nat. 12, 118 minima. *al. passim.* paterna: BOETH. arithm. 1 pr. p. 5, 21. permagna: CIC. Caecin. 79. perpetua: CAES. Gall. 1, 35, 4. pertinax: PLIN. nat. 19, 24. pia: OV. Pont. 4, 8, 4. pigra: OV. Pont. 4, 1, 23. plena: OV. met. 11, 390 VELL. 2, 16, 3 QVINT. inst. 12, 11, 29. ARATOR 2, 66. *cf. etiam Weyman, Beitr. z. Gesch. d. christl.-lat. Poesie, p. 45.* popularis: CIC. off. 3, 81 BOETH. cons. 3, 6, 16. prae-

[H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cipua: CATO orig. frg. 83, 19 CIC. leg. agr. 2, 9 PLIN. nat. 12, 118 *al.* praeclara: CIC. Catil. 1, 28 (*v. p. 2220, 6*). principalis: CASSIOD. var. 7, 32, 2. privata: SALL. or. Cott. 4 LIV. 33, 11, 6 *al.* TAC. hist. 1, 72 ann. 1, 28. propensa: *v. p. 2218, 50.* publica: LIV. 26, 30, 1 CLAVD. 24, 187. pulchra: DAMAS. epigr. 106. qualis: PLAVT. Capt. 712. quanta: LAEL. or. frg. schol. Cic. Bob. p. 118, 14 St. CIC. Att. 6, 6, 4 *al.* rara: OV. met. 1, 145 AVSON. 362, 42. recens: QVINT. decl. 249 p. 24, 4. rudis: CLAVD. 8, 589. salubris: CET FAV. p. 300, 21 *v. p. 2214, 9.* secunda: PLIN. nat. 12, 120. sedula: FIRM. math. 5, 1, 18. sempiterna: PLAVT. Poen. 1254 (*pl.*) CVRT. 8, 8, 11. severa: APVL. Socr. 2 p. 120 *v. p. 2213, 78.* simplex: PRVD. c. Symm. 2, 906 CLAVD. 8, 283 CARM. epigr. 1848, 3. singularis: CIC. epist. 13, 41, 1. sociatrix: VAL. FL. 5, 499. solida: PLAVT. Curc. 405 OV. met. 12, 576. solita: DICT. 2, 48. stabilis: LIV. 32, 21, 34. sterilis: PLIN. nat. 29, 1 (*v. p. 2214, 52*). subita: CIC. Sull. 35. summa: PLAVT. Trin. 376. 659 (*pl.*). CIC. Quinct. 1 Verr. II 3, 60 Mur. 20 *al.* fin. 2, 64 *al.* epist. 15, 14, 3 CAES. Gall. 2, 6, 4 PLIN. nat. 12, 91 *al.* APVL. met. 2, 26. 7, 14 (*pl.*). HEGES. 4, 2. surda: OV. Pont. 2, 6, 32. talis: LIV. 39, 13, 4. tanta: CIC. Cael. 19 *al.* APVL. met. 7, 15 *al.* tarda: AVSON. 82, 1. 83, 2. torva: STAT. silv. 2, 6, 41 (*v. p. 2212, 78*). valida: TAC. ann. 12, 42. vana: OV. Pont. 2, 11, 8. uber: CYPR. epist. 30, 5 p. 552, 15 HEGES. 1, 26, 1 AVG. epist. 20, 2 *al.* venalis: COD. Theod. 9, 40, 5 (*a. 364*). vetus: CIC. Att. 1, 3, 3 *al.* vicina: PLIN. nat. 12, 135. vilis: STAT. Theb. 9, 427. virilis: STAT. silv. 2, 6, 41 (*v. p. 2212, 78*). vivax: HOR. ars 69 (*v. p. 2214, 41*). urbana: CAES. civ. 3, 83, 1 (*v. p. 2211, 56*).

grates -ae *v. s.* grates.

synonyma *praeter ea quae p. 2212, 35 sqq. (de favore in quo quis est in vita publica) afferuntur*: amicitia: PLAVT. Mil. 1200 Stich. 414 Trin. 382 CAES. Gall. 1, 35, 4. 1, 44, 12. 5, 55, 4 civ. 1, 1, 3 LIV. 45, 42, 10 *al.* beneficium: LIV. 2, 3, 3. benignitas: ARNOB. nat. 7, 15 p. 249, 18. caritas: CIC. fin. 1, 121. 124 LIV. 45, 31, 5. *v. et p. 2212, 43.* concordia: MANIL. 2, 386 (*v. p. 2209, 44*). cura: VERG. Aen. 6, 653. 7, 402. decor: HEGES. 1, 40, 7. 2, 4 *al.* decus: CLAVD. DON. Aen. 7, 370. favor: PS. VARRO sent. 42 SALL. Iug. 15, 7 LIV. 22, 26, 4. 40, 5, 2 MANIL. 2, 816 HIL. ad Const. 1, 2 SCHOL. Cic. Bob. p. 155, 17 St. gloria: PLAVT. Trin. 274 CIC. ac. 1, 21 off. 2, 85 LIV. 4, 12, 8 *al.* iocunditas: QVINT. inst. 6 pr. 7. laus: PLAVT. Asin. 545 Trin. 821 CATO orig. frg. 83, 10 CIC. leg. agr. 2, 9 Phil. 5, 2 off. 3, 63 Brut. 155 Att. 6, 3, 3 epist. 15, 14, 3 HOR. sat. 1, 6, 88 LIV. 4, 57, 6. retributio: VVLG. Sirach 12, 2. studium: HIL. ad Const. 1, 2. venus: QVINT. inst. 4, 2, 116. ***opposita***: bellum: MANIL. 2, 471. contemptus: HIL. ad Const. 2, 1 (*sed pro -a al.*: gloria). fastus: TAC. ann. 4, 74. ingratia: TERT. paenit. 2, 10. inimicitia(e): PLAVT. Stich. 409 CIC. Rab. Post. 19 or. frg. D II 2 SALL. Catil. 51, 16 or. Cottae 4 VLP. dig. 5, 1, 15, 1 CHAR. dig. 22, 5, 21, 3. iniuria: LIV. 1, 9, 15. invidia: CATO or. frg. 2 SALL. Iug. 15, 7. 35, 8 QVINT. inst. 5, 2, 3 *al.* 6, 1, 14 TAC. ann. 3, 15. 53 IVST. 5, 2, 4 VIR. ill. 66, 10. ira: PLAVT. Amph. 940 *al.* TER. Hec. 291 CIC. nat. deor. 1, 45 *bis.* CVRT. 7, 1, 28 VLP. dig. 24, 1, 32, 11 PS. APVL. Ascl. 40. lis: PVBLIL. E 18 PORPH. Hor. carm. 3, 19, 15. mala -a: SEN. epist. 81, 7 *al.* (*v. p. 2222, 65*). merces: CIC. inv. 2, 115. odium: LIV. 36, 8, 5 *al.* VAL. MAX. 4, 2 pr. PHAEDR. 3, 10, 57 SEN. Thy. 1024 dial. 7, 2, 3 QVINT. inst. 5, 11, 37 TAC. hist. 1, 72 ann. 4, 18. 35. 6, 26. 14, 62 PORPH. Hor. epist. 1, 6, 1 PANEG. 11 (3), 31, 1 IVST. 9, 8, 9 *al.* SVLP. SEV. chron. 2, 51, 9. offensa: SALL. Iug. 102, 7 SEN. apocol. 1, 1 epist. 79, 17 PETRON. 87, 6 QVINT. inst. 4, 2, 39 VLP. dig. 24, 1, 32, 11. offensio: LIV. 6, 14, 13 *al.* ASCON. Scaur. p. 23, 17 St. PLIN. nat. 19, 9. poena: LIV. 28, 25, 6. 38, 8, 7 *al.* SEN. benef. 6, 5, 2 HEGES. 3, 17 p. 217, 5 V. querela: CIC. Mil. 41. severitas: TAC. ann. 15, 21. simultas: SALL. rep. 2, 11, 1 APVL. flor. 6 p. 22. talio: SEN. epist. 81, 7. terror: PS. SALL. in Tull. 4. vindicatio: CIC. inv. 2, 65. 151. vis: SALL. Iug. 102, 9. vituperatio: CASSIOD. inst. div. 21 p. 1136^C^. ultio: SEN. benef. 6, 5, 1 TAC. hist. 4, 3.

II *PLVRALIS:*

A *extra iuncturas* (*aliquot exempla habes sub I: p. 2216, 4. 2217, 34. 2218, 50. 2221, 74. 2222, 1 sqq.*): 1 *favor hominum a pluribus veniens vel ad plures pertinens*: PLAVT. Trin. 36 ita vincunt ... conducibile -ae, quae ... opstant odiosaeque sunt remoramque faciunt rei privatae et publicae (*cf.* 33 pluris pauciorum -am faciunt). CIC. leg. agr. 2, 7 me ... non hominum potentium studio, non excellentibus -iis paucorum, sed ... populi R. iudicio consulem ... factum. Mur. 24 cum haec ... res (*sc. dicendi facultas*) plurimas -as, firmissimas amicitias, maxima studia pariat. 42 Murenae provincia multas bonas -as cum optima existimatione attulit. p. red. ad Quir. 13 omnium provinciarum pactiones ..., omnia cum omnibus foedera ⟨de⟩ reconciliatione -arum. Att. 1, 1, 4 quam omnis -as non modo retinendas, verum etiam acquirendas putemus. TAC. ann. 12, 15 diffisi propriis viribus Aquila et Cotys ... externas et ipsi -as quaesivere. ARNOB. nat. 7, 12 p. 247, 11 cum *di* suas intellegant -as sacrorum acceptionibus obligatas. *ibid.* p. 247, 13 di pugnabunt contra ipsos se ipsi, contra suas -as voluntatesque nitentur. *de pluribus actibus*: CORP. VIII 11340, 16 aeternarum -arum suarum testimonium posuit. *sim.* 11349, 11. *per verba* (*i. -arum actio*): HIER. epist. 4, 1, 2 quibus -is, quo ... praeconio ... incommoda a te fota referebat. *de favore quo quis fruitur*: SERV. Aen. 1, 720 -ae ... per horum fere numinum (*sc. Gratiarum*) munera concilientur. VVLG. Sirach 20, 13 -ae ... fatuorum effundentur (χάριτες. *opp.* sapiens in verbis se ipsum amabilem facit). 2 *qualitas (amoenitas, iucunditas, caritas) rerum, de diversis commodis*: MACR. Sat. 2, 8, 8 cui libentiae -aeque conviviorum incognitae sint. PHYSIOGN. 62 p. 84, 11 habentem aliquid -arum in sermone (*cf.* I 363, 7 χαρίτων). MART. CAP. 1, 36 quicquid comit decorem iuvenalium -arum. CARM. epigr. 2152 floris abscidens iuben⟨t(a)e⟩ -as *mors.* *translate de deabus*: PHYSIOGN. 52 p. 72, 9 veneris et -arum signum *in mento* (*cf.* I 372, 7 εἰς ἀφροδίτην καὶ χάριτας ... σημεῖον). 3 *grati animi testatio per verba: in quibusdam iuncturis, v. infra l. 20.*

B ***iuncturae***: **-as**: actitare: CASSIOD. in psalm. 118, 36 in omnibus adversis domino. PALLAD. hist. mon. I 4 ex ... homicidio ... deo -as actitavit (προσευχαριστεῖν). II 36 p. 324^a^ sapientiam tuam, quae posset -as actitare (τὴν εὐχάριστόν σου φιλοσοφίαν).

agere. PRISC. gramm. III 376, 7 *Graeci* χάριν ἔχω σοι, καὶ οἶδά σοι ... Terentius in Eunucho (*391*): 'magnas vero agere -as Thais mihi'. GLOSS. εὐχαριστῶ. -as tibi ago χάριτάς σοι ὁμολογῶ. AVG. in psalm. 88 serm. 2, 14^init.^ -as verbis agimus, re tenemus.

i. q. verbis (sim.) profiteri acceptum beneficium. inde a PLAVTO *passim per totam latinitatem (de christianis v. p. 2232, 54). dedi locos notabiliores ob iuncturas colores argumenta.* *subiecta agendi: multitudo: e. gr.* CIC. Verr. II 4, 146 populus. CAES. Gall. 1, 14, 2 legio *Caesari. alia v. infra l. 31 sqq.* *bestia (in fabula): v. infra l. 33.* *res*: CIC. Marcell. 10 parietes ... curiae tibi -as agere gestiunt. TERT. apol. 42, 9 vectigalia -as christianis agent. AVSON. 419, 40 agat -as clementia ... liberalitas *eqs.* *obiecta: aguntur -ae: animantibus (deo: v. p. 2232, 55)*: PLAVT. Amph. 181 dis (TER. Phorm. 596. SEN. epist. 93, 8 [*v. infra l. 35*]. PLIN. epist. 8, 10, 2 FLOR. epit. 1, 13, 18 FRONTO p. 81, 1 N. AVR. Fronto p. 88, 16). CIC. dom. 85 *senatus* civitatibus. leg. 2, 6 *res p.* municipio. CAES. civ. 3, 91, 3 aut vivo aut mortuo. LIV. perioch. 45 p. 52, 2 senatui. Phaedr. 2, 8, 15 *cervus* bubus. SEN. benef. 5, 7, 2 solemus dicere '-as mihi ago' ... 'ego mihi irascor' *eqs.* (5, 7, 6. 5, 9, 1 *al.* epist. 26, 2 -as mihi apud te ago. *nota* 93, 8 dis ... interque eos sibi). PLIN. epist. 3, 18, 1 principi. EPIST. ad quinquennal. (Corp. VI 33840, *a. 227*) 7 genio vestro. APVL. met. 9, 13 asino. ITIN. [Silv.] 5, 12 omnibus sanctis. 15, 2 *presbytero.* EVTR. 3, 1, 1 Romanis (ὁμολογήσας ... χάριν). *rebus*: CIC. Verr. II 3, 62 cum mihi atque huic voluntati accusationis meae ... -as ageret. PLANC. Cic. epist. 10, 18, 3 agam -as fortunae constantiaeque meae (SEN. nat. 4 pr. 16. epist. 81, 1 *app.* diligentiae tuae. QVINT. decl. 279 p. 140 3 VIR. ill. 56, 4). LIV. 1, 28, 4 -as ageretis ... vestrae ipsorum virtuti. VITR. 8 pr. 4 divinae benignitati. SEN. contr. 1, 4, 9 ago confusioni meae -as. PHAEDR. app. 26, 13 *v. p. 2225, 63.* SEN. nat. 1 pr. 3 rerum naturae. 5, 17, 5 *Circio vento.* epist. 66, 48 cui (*bono*) Epicurus extrema voce -as egit (*de hac voce cf.* 66, 47). 67, 2 senectuti. 79, 13 sorti suae. 83, 3. benef. 6, 7, 3 nec fluminibus -as agimus. CVRT. 3, 8, 7 benivolentiae *Graecorum.* PETRON. 31, 1 humanitati nostrae. 47, 7. 71, 4. 82, 4. QVINT. decl. 290 p. 159, 19 dementiae. *al.* TAC. ann. 13, 21 Domitiae inimicitiis. PLIN. epist. 9, 18, 2 *memoriae.* paneg. 52, 6. SCAEV. dig. 33, 1, 13 pr. (*in form. legati*:) cuius obsequio -as ago. PS. APVL. Ascl. 14 dei voluntati. TERT. apol. 50, 16 sententiis vestris. adv. Marc. 1, 8 p. 300, 9. VOPISC. Aurelian. 14, 3 bonitati. PROB. Verg. ecl. praef. p. 327, 12 beneficiis Augusti (VVLG. Esth. 16, 4). AVG. civ. 5, 23 p. 236, 4 D. misericordiae dei. CORP. XII 122 ago -as tue ereditati. *dat. suppl.*: CIC. Verr. II 4, 146 populus senatum laudare, -as agere. p. red. in sen. 27 ut agerentur -ae qui ... venissent. SEN. epist. 40, 1 PLIN. epist. 4, 17, 1. 6, 15, 1. *et saepius.* *causa agendi: adduntur causae: per praepp.*: *pro*: PLAVT. Amph. 181 pro meritis. *cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 169, 6 St. pro se. ob: PLAVT. Capt. 868 ob nuntium. LIV. perioch. 45 p. 52, 2 ob victoriam partam. propter: CIC. Sest. 128 propter salutem. de: CIC. Sest. 146 de me. Att. 9, 11^a^, 3 tibi de Lentulo ..., quod. LIV. 28, 35, 8 de ... filio remisso. AVR. Fronto p. 36, 11 de patrono, quod. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16, 1 de re p. in *aliquid*: PLANC. Cic. epist. 10, 24, 1 in singulas res meritaque tua tibi -as agam. in *aliqua re*: CIC. Att. 2, 24, 2 in quo. ad: HERM. Pal. sim. 9, 14, 3 ad singula. *per enuntiata*: quom: PLAVT. Rud. 906 Neptuno has ago -as ..., quom me ... expedivit. quia: TER. Ad. 596. quare: IREN. 1, 10, 3 quare verbum ... caro factum est ..., -as agere (διὰ τί ... ἐγένετο ..., εὐχαριστεῖν. *'grata memoria recolere, celebrare' ed. in indice*). quod: CIC. Caecin. 26 Att. 9, 11^a^, 3 LIV. 28, 9, 6 SEN. epist. 40, 1 QVINT. inst. 5, 13, 46 PLIN. epist. 4, 17, 1. *nota* HERM. Pal. sim. 7, 5 hoc -as age domino, quod (τοῦτο εὐχαρίστει ... ὅτι). *al.* *inf.*: TER. Phorm. 596 dis -as agebat tempus sibi dari. SVLP. SEV. dial. 2, 11, 5 miles ... erubuit -as agens (*sc. Martino*) errori suo se non fuisse permissum. *sim.* 3, 14, 5 nuntians simul et agens -as domum suam ... periculo liberatam. *per genet. attrib.*: VITR. 8 pr. 4 inventionis -as agunt divinae benignitati. CLAVD. DON. Aen. 6, 510 p. 573, 25 -as agere beneficii (-ficiis *ed. Fabr.*) *modus agendi: per adverbia sim.*: PLAVT. Aul. 658 haud male (*per ironiam dictum*). CIC. p. red. in sen. 1 cumulate. Sest. 117 manibus passis. Planc. 74 nominatim. Att. 1, 16, 16 tuo nomine. 9, 11, 1 mirifice. epist. 1, 10 diligenter. 13, 28, 1 libentius (PLIN. epist. 7, 7, 1 liben-

[H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tissime). 13, 73, 1 coram. ad Q. fr. 2, 13, 2 persalse et humaniter. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16, 1 suppliciter ac demisse. LIV. 37, 56, 10 impensius. VITR. 10, 16, 8 publice (QVINT. decl. 323 p. 271, 13 publice privatimque. DECRET. decur. Tergest. [Corp. V 532] 35 publice ... mandatu nostro). SEN. benef. 2, 23, 2 furtive ... remotis arbitris. PLIN. epist. 3, 18, 1 rei p. nomine. SCHOL. Cic. Bob. p. 169, 6 St. eleganter. VVLG. II Macc. 1, 11 magnifice. AVG. epist. 146 plurimum. CLAVD. DON. Aen. 6, 510 p. 573, 18 plene. *per adi. sim.*: CIC. Tusc. 1, 48 -as exultantes agunt. AVSON. 419, 2 tacens, loquens (*ibid.* sentiendo ... loquendo). *instrumenta*: CIC. Verr. II 3, 165 litteris. Catil. 3, 14 verbis amplissimis ([LIV. 5, 7, 6]. 4, 5 singularibus. Att. 15, 14, 1 multis. 15, 14, 2 per litteras iis verbis, ut. APVL. met. 11, 4 quantis). Phil. 1, 3 per senatus consultum. CAES. Gall. 1, 14, 2 legio per tribunos. PLIN. epist. 7, 8, 1 aliis super alias epistulis. FRONTO p. 25, 8 N. edicto. *locus*: CIC. Att. 15, 14, 2 apud me. SEN. epist. 26, 2 PLIN. epist. 7, 8, 1. AVSON. 419, 2 in coetu hominum ... ipse mecum. CORP. VI 29149 apud deos et apud homines. *apposita*: *ad* -as: PLAVT. Rud. 906 has. TER. Eun. 392 magnas (397 maximas). *al.* (*v. p. 2222, 58*). CIC. Att. 16, 7, 5 *v. p. 2226, 20.* PLANC. Cic. epist. 10, 10, 1 immortales ago tibi -as agamque ..., nam relatum me adfirmare non possum. QVINT. decl. 290 p. 159, 9 quas ... -as. PLIN. epist. 7, 8, 1 summas. APVL. met. 9, 13 gratas. CAPITOL. Gord. 27, 4 ingentes. ITIN. [Silv.] 23, 5 infinitas. CAES. ad Ruric. epist. 7 p. 449, 18 ingentes et uberes. COD. Iust. 1, 17, 2, 19 amplissimas. CATO or. frg. 83, 10 -as laudesque. *cf. infra l. 30.* *ad* agere: habere: TER. Phorm. 894 *etc. v. infra l. 61 sqq.* *phrases synonymae et oppos.*: gratulationes habere: CIC. Mil. 98. gratulari: CIC. Phil. 1, 30 Att. 14, 17^a, 3 epist. 6, 11, 1. 9, 14, 3 Q. CIC. Cic. epist. 16, 16, 1 LIV. 28, 9, 6. 37, 52, 3 SEN. contr. 7, 1, 1 CVRT. 6, 7, 15 QVINT. inst. 3, 4, 3. grata profiteri: AVSON. 419, 2. laudes -asque congerere: EVTR. 7, 22, 2 (*cf. gr.* χάριτας ὁμολογούντων). laudes canere: PANEG. 2 (10), 1, 4. suscensere: CIC. Att. 6, 1, 2. invidere: *v. infra l. 38.* -am (-as) referre: PLANC. Cic. epist. 10, 11, 1 (*v. infra l. 83*). BRVT. Cic. epist. 11, 13, 1 (*v. l. 36*) AVSON. 419, 1 (*v. p. 2226, 5*). *al.* (*cf. etiam p. 2226, 19*). *addo aliquot locos alioquin memorabiles*: BRVT. Cic. epist. 11, 13, 1 iam non ago tibi -as; cui enim re vix referre possum, huic verbis non patitur res satis fieri. SEN. benef. 3, 3, 3 non potest ... quisquam et invidere et -as agere, quia invidere querentis et maesti est, -as agere gaudentis. 6, 43, 2 egi illi -as, id est, rettuli. QVINT. inst. 3, 4, 3 *inter varios affectus ab oratore adhibitos.* PAVL. dig. 33, 4, 11 *in formula testamenti*: Lucio Titio marito meo, cui maximas -as ago, dari volo *eqs.* CYPR. epist. 66, 5 *ironice*: dignare pronuntiare de nobis, ut deus et Christus eius agere tibi -as possint, quod.

canere: APVL. flor. 17 p. 77 tibi ... libro ... conscripto plenius. TERT. monog. 10 p. 777 Oe. *v. p. 2233, 12.* conciliare: SERV. Aen. 1, 720 *per Gratiarum munera* -ae ... concilientur. *cf. p. 2217, 31.* confiteri: IVL. VAL. 1, 39 p. 49, 27. 3, 34 (*supra*: gratulabundi. [-am: 2, 38 p. 109, 12]). GLOSS. III 109, 3/4 = 639, 2 -as confiteor χάριτας ὁμολογῶ (*cf. p. 2224, 18*). congerere: *v. supra l. 30.* debere: *singulariter* PLAVT. Poen. 134 fateor deberi tibi ... multas grates -as (*verba corrupta sec. Langen Beitr. p. 14.* grandes -as *Geppert; pro asyndeto accipiunt alii*). AVG. civ. 6, 7 p. 260, 11 D. dicere: APVL. flor. 16 p. 68 ut pro ... honore vobis multas -as dicerem. TERT. adv. Marc. 5, 10 p. 610, 3 alii deo. EVOD. Aug. epist. 158, 10 *v. p. 2233, 17.* exhibere: COD. Iust. 1, 27, 1, 1 (*app.* laudes). gerere: APVL. met. 11, 26 -arum gerendarum sermone. habere: PLAVT. Asin. 143 magnas habebas omnibus dis -as. 545 perfidiae laudes -asque habemus ... magnas, quom. Poen. 1274. Trin. 659 summas. 821 Neptuno ... laudes ago et grates -asque habeo (*sim.* 824). TER. Andr. 770 *v. p. 2218, 33* Hec. 346 *v. p. 2218, 34* Phorm. 894 dis magnas ... -as habeo atque ago, quando (CIC. Phil. 1, 15. 3, 25 *al.* NEP. Timol. 4, 3 LIV. 24, 37, 7 VITR. 6 pr. 4 PHAEDR. app. 26, 13 linguae [*dat.*]. AVR. Fronto p. 43, 15 N. tibi ... -as ago habeoque. APVL. flor. 16 p. 75 maximas ... ago atque habeo. VOPISC. Tac. 6, 8. *ex coni.* LAMPR. Alex. 11, 1 SYMM. epist. 1, 6, 2. 1, 16, 1. ENNOD. epist. 1, 1, 3 p. 2, 2 *al.* *dub.* ACT. lud. saec. sept. (Corp. VI 32326) 1, 24 ⟨loco⟩s agendis habe⟨n⟩disque -a [-is?] frequentetis.) ENNOD. epist. 8, 15, 2 p. 210, 18 insufficientes -as. GLOSS. Klio 13 (1913) p. 30 ἐ[σ]τ ιν οχ γρατιας αβημους: καὶ ἐν τούτῳ χάριτας ἔχομεν. inire: CIC. Brut. 209 plures ineuntur -ae. meminisse: APVL. met. 1, 20 huic ... gratas -as memini, quod. 7, 14 -as summas apud parentes ... mihi. perhibere: APVL. met. 6, 28 quas tibi -as perhibebo. AMM. 24, 6, 15 laudes ei perhibebat et -as. persolvere: APVL. met. 11, 24 supplicue -⟨i⟩is persolutis. petere: S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278) 19 -ae appellationis ... ab illo petitae (*v. Mommsen Eph. epigr. VII 407*). reddere: ROMVL. fab. Aesop. 51 epil. reddent invicem -as. COD. Iust. 1, 17, 2, 12 deitati. CORP. VI 18086, 5. **referre:** PLAVT. Amph. 182 *di* si merito meo referre studeant -as (*sic trad.*; -am *vg.*, *sed antecedit* dis ... -as ... agere *et videtur 'par pari' comice opponi*). TVRPIL. com. 192 *v. p. 2219, 46.* CIC. Planc. 101 *v. p. 2219, 50.* CIC. Phil. 3, 39 ut honores eis (*ante collaudatis*) habeantur -aeque referantur. PLANC. Cic. epist. 10, 11, 1 *v. supra l. 33.* *dub.* PAVL. FEST. Gloss.^{L} IV p. 102^b (p. 9 M.) antroare: -as referre (*v. Linds. in adnot.*). PREC.

terr. 22 referamque -as, diva, tibi merito fide (referamque, diva, -as merito tibi *coni.*). VAL. MAX. 2, 6, 8. SEN. benef. 6, 43, 2? (*v. p. 2225, 39*). TERT. nat. 2, 5 p. 103, 13 rebus. PS. AVR. VICT. epit. 12, 8 EPIST. synod. Arim. (Hil. coll. antiar. A VI) 1, 1. OPTAT. 5, 7 p. 136, 22. AVSON. 419, 1 ago tibi -as ..., si possem, ... referrem (*cf. ibid.* remunerandi vicem). SYMM. epist. 7, 104, 1 ANON. Vales. 13, 76 CLAVD. DON. Aen. 1, 600 p. 119, 14. DAMAS. Hier. epist. 19 ut de hoc ... tibi curae nostrae ... -as referant. HIER. epist. 22, 37, 1 creatori *al.* VVLG. II Esdr. 12, 37 PELAG. in Rom. 14, 6 p. 108, 7 S. *al.* COMM. instr. 1, 29, 13. EPIST. pontif. 303 Migne 20 p. 527^A uberes -as. SACR. Leon. 346. APRING. in apoc. 19, 11—13 pro singulorum quiete laudes referuntur et -ae (*deo*). IORD. Rom. 1 pr. PS. PRIMAS. in II Cor. p. 556^A CAES. AREL. hom. Rev. bénéd. 1896 p. 201, 13 (*ibid.* agere). *al.* CORP. IX 1088, 9 nec ... possum tantas ei (*uxori*) -as referre quantas, cum viveret, egi. 2164. 5417 meritis. rependere: APVL. apol. 7 matri ob ... vitam. FIRM. math. 5, 1, 2. 6, 16, 4. scribere: GELL. 3, 8, 5 (*ex Quadrigario*) *Pyrrhum* populo R. laudes atque -as scripsisse. tenere? *v. p. 2224, 19.* *ellipsis verbi* (GRAMM. suppl. p. 218, 4 *v. p. 2233, 23*): CIC. Att. 10, 15, 4 Vettieno velim -as (*sc. agas*), quod. 16, 7, 5 ego vero austro -as miras qui me ... averterit. PETRON. 57, 10 genio illius -as. PANEG. 11 (3), 15, 3 -as tibi, -as, imperator, si ..., et plures -as ..., si. LAMPR. Diad. 2, 2 -as vobis, commilitones, quod. Alex. 8, 1 CAPITOL. Maximin. 26, 2 Iuppiter optime, tibi -as *eqs.* Gord. 8, 1 *al.* VOPISC. Tac. 19, 4 exercitui R. Prob. 12, 1 AMBR. Iac. 2, 11, 51 tibi (*Antiocho*). CORP. VI 83 Caelo aeterno Attia ... et Atilia ... cratias ('*suppl.* agentes'. *ed.*). VIII 23181, 1 maritus -as sa(n)ctitati tue.

-arum *gen. attrib. accedit ad subst.*: actio (GLOSS. II 320, 26 εὐχαριστία): CIC. epist. 10, 19, 1 -arum actionem ... non desiderabam. 12, 26, 1 -arum -ne ... egere. ad Brut. 1, 3, 2 (*app.* gratulatio). PLANC. Cic. epist. 10, 24, 1 VAL. MAX. 1, 8, 2 QVINT. inst. 11, 3, 153 decl. 309 p. 215, 23 TAC. ann. 15, 21 PLIN. epist. 7, 32, 2 paneg. 1, 6 *al.* 4, 2 privatas -arum -nes 53, 6 hoc ... ipsae -arum -nes agant. 90, 3 publica -arum -ne. FRONTO p. 260, 33 N. AVR. Fronto p. 87, 21 N. PS. TERT. haer. 2 p. 217, 18 -arum -nem Iudae ... reddendam. PANEG. 11 (3) *tit.* Cl. Mamert. -arum -io. 8 (5) *tit.* incerti -arum -io. CAPITOL. Pius 6, 6 IVST. 11, 12, 11 AVSON. 419 *tit.* CLAVD. DON. Aen. 9, 15 *al.* HIER. in Am. 2, 4 p. 269 pro laude εὐχαριστίαν, id est -arum -nem interpretatus est Aquila, quae hebraice dicitur 'thoda'. VVLG. lev. 7, 12. 22, 29 *al.* II Esdr. 12, 27. 43 in decore -arum -nis. I Macc. 14, 25 -arum -nem reddemus Simoni (χάριν ἀποδώσομεν). CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 89, 14. CASSIOD. Ios. antiq. 1, 27 p. 28 Iudam ... significat -arum -nem (εὐχαριστίαν). augmenta: VVLG. prov. 4, 9. corona: ITALA prov. 4, 9 (Hier. epist. 52, 3, 2. στέφανον χαρίτων. VVLG. *v. l. 43*) CASSIOD. Didym. in Iac. 1, 12 p. 3, 19. genus: PLIN. paneg. 3, 1 nullum esse ... sincerius ... genus -arum quam. mandata: QVINT. decl. 259 p. 56, 15 -arum agendarum. modus: AVSON. 304, 13 beneficiorum, -arum *etc.* nexus: AMM. 20, 11, 3 *Arsaces* obligatus -arum ... nexu Constantio.

PARS ALTERA

-a *apud christianos*

1 *de favore dei in homines*: **A** *de ipso actu favendi* (*i.* -a *a parte dei dantis*): **1** *definitiones, originationes*: *passim ap.* ECCL., *cf. has*: PACIAN. bapt. 3 quid est -a? peccati remissio, id est donum, -a enim donum est. HIER. epist. 21, 2, 4 -a, quae non ex merito retributa, sed ex donante concessa est. PELAG. in Rom. 11, 6 p. 86, 14 S. -a ... non ex operibus: alioquin -a iam non est -a. *ibid.* gratuito munere -a appellatur. PAVL. NOL. carm. 31, 213 -a iam non -a, si meritis attribuatur, erit. AVG. in Rom. imperf. 8 in Gal. 3. serm. 144, 1, 1 *extr.* ideo -a, quia gratis datur (*talia usque quaque, v. s.* gratis). ISID. diff. 2, 115 -a ... est divinae misericordiae donum gratuitum, per quod *eqs.* EVCHER. instr. 1 p. 104, 10 -arum id est charismatum. -a, *sc. dei, in titulis operum ecclesiasticorum: scripserunt* AVG. de correptione et -a, de -a et libero arbitrio (*item* PROSP. c. coll.), de -a Christi et de peccato originali, de natura et -a, PS. AVG. de praedestinatione et -a, FAVST. REI. de -a.

2 *loci*: ITALA II Cor. 12, 9 (Tert. pudic. 13 p. 245, 14) *dominus ad Paulum*: satis habe -am meam (VVLG. sufficit tibi -a mea. ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου). TERT. anim. 9 p. 310, 17 (*animae* corporales ... inscribimus lineas ... ex constantia -ae per revelationem (*opp.* ex fiducia corporalitatis per aestimationem). apol. 21, 6 cultores sibi adlegeret deus ..., in quos -am transferret pleniorem. bapt. 5 p. 206, 5 proficiente ⌊itaque in hominibus⌋ (ita qui nominibus *cod.*) -a dei (*de iunctura v. p. 2227, 44*) *aliter infra l. 77.* 19 p. 217, 8 spiritus sancti dedicata (*v. p. 2227, 62*). adv. Hermog. 5 p. 132, 9. adv. Marc. 4, 33 p. 531, 10 alterius dei (5, 13 p. 621, 12). orat. 23 p. 196, 24 dominus dabit -am suam. pudic. 6 p. 229, 15 peraequari ... -am circa omnia retro indulta. 7 p. 231, 25 ut exprimeret *deus* ... suam -am et benevolentiam etiam circa unum ethnicum. uxor. 1, 8 p. 681, 16 Oe. quae a domino sunt, sua (*i. dei, cf. Hoppe synt. Tert. p. 102*) -a gubernantur. CYPR. hab. virg. 10 p. 194, 27 esse se ... Christi -a divitem (*v. p. 2217, 55*). epist. 31, 5 nos -a sua dominus ... armet. 55, 22 p. 639, 16 nos ... baptismi et redemptoris nostri -a liberavit.

[H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ARNOB. nat. 2, 65 p. 100, 9 vis est ista (*quae a deo poscitur, sc. ut hominum mentes vel invitas convertat*), non -a (*syn.* dei liberalitas principis). FILASTR. 98, 1 inspiratio divini spiritus est quaedam -a (98, 5). HEGES. 5, 19 prophetam -a *servavit.* HIER. hom. Orig. in Ezech. 10, 2 p. 418, 19 B. videat . . . -am, quomodo pro confusione vicissitudo clementiae restituatur. VVLG. psalm. 83, 12 -am et gloriam dabit dominus (χάριν). sap. 16, 25 creatura . . . omnium nutrici -ae tuae deserviebat (τῇ παντοτρόφῳ σου δωρεᾷ ὑπηρέτει). Ioh. 1, 14 *verbum* plenum -ae et veritatis. 1, 16 accepimus . . . -am pro -a. 1, 17 -a et veritas per . . . Christum facta est. Rom. 1, 5 *Iesus,* per quem accepimus -am et apostolatum. 1, 7 -a vobis et pax a deo patre nostro. 3, 24 iustificati per -am ipsius. 4, 4 *et passim.* 5, 2 habemus accessum per fidem in -am. 5, 15 -a dei et donum in -a unius hominis Iesu Christi in plures abundavit. 6, 23 stipendia . . . peccati mors. -a . . . dei vita aeterna. 7, 25 quis me liberabit de corpore mortis huius? -a dei per Iesum *eqs.* 11, 5. 6 *al.* 16, 20 -a domini nostri Iesu Christi vobiscum. I Cor. 1, 3 -a vobis et pax a deo. Gal. 1, 6 qui vos vocavit in -am Christi. I Tim. 1, 2 -a misericordia et pax a deo patre *eqs.* *nota* RVFIN. Orig. princ. 2, 9, 7 p. 171, 29 per -am . . . misericordiae suae omnibus providet *deus.* PRVD. apoth. 880 *animam* lapsam Christique inopem nova -a inundat. AVG. civ. 5, 14 p. 219, 20 D. cuius (*dei*) -ā tales erant. 5, 19 p. 230, 25. *ibid.* p. 231, 1 spes posita in -a et misericordia veri dei. 7, 5 p. 281, 8 anima . . . si eius -ae non sit ingrata. 10, 10 p. 417, 13 a -a veri liberatoris alienus. 10, 22 p. 436, 11 dei -a, qua in nos ostendit . . . misericordiam suam. *passim.* 12, 23 p. 549, 26 quantum . . . populum . . . in angelicum consortium sua esset -a translaturus *deus.* 13, 23 p. 589, 24. quos a secunda morte per mediatorem dei -a liberavit. 15, 1 p. 59, 7 *homo* -a praedestinatus, -a electus, -a peregrinus deorsum, -a civis sursum. 21, 24 p. 534, 23 dei iustitiam, quam donat -a sine meritis. epist. 217, 4, 12. serm. 25, 2, 1 -a eius (*domini*) significata est nomine lactis et mellis. EPIST. pontif. 365 Migne 20 p. 781^B *in regna caelorum* nullus sine -a ianitoris intrabit. AVELL. p. 613, 4 gaudium quo apostoli per -am . . . laetabuntur. SACR. Leon. 310 *al.* PROSP. in psalm. 144, 8, 9 misericordia et -a, bonitas et patientia dei. SEDVL. op. pasch. 2, 16 p. 220, 4 *deum,* patrem *Iesu* pro natura, nostrum . . . pro -a (*cf.* carm. 2, 234). VEREC. in cant. 5, 2 septem res sunt, quae nos faciunt in futuram beatorum resurrectionem venire: primum, -a; secunda (*sic*), fides *eqs.* COD. Iust. 1, 1, 8, 13 (= AVELL. p. 323, 14) Nestorii . . . secundum -am dicentes eum (*Christum*) filium dei. GREG. M. in Ezech. 1, 3, 11 *vita* activa . . . ex munere, . . . ex -a . . . contemplativa. NICET. symb. 10 p. 49, 4 haec est . . . ratio -ae, quia credentes . . . consequuntur per baptisma remissionem . . . peccatorum.

iuncturae ad 1 et 2: dei -a (-a dei): *passim, v. p. 2226, 74. 77. supra l. 13. 25 al. adde:* TERT. adv. Marc. 3, 18 p. 406, 11. 16. 3, 23 p. 417, 7 *al.* orat. 1 p. 180, 11. 3 p. 182, 29 *al.* pudic. 7 p. 232, 8. resurr. 9 p. 38, 16 uxor. 2, 2 p. 685 Oe. *bis al.* CYPR. domin. orat. 12 p. 275, 19 *al.* FIRMIL. Cypr. epist. 75, 10 p. 817, 26. HIER. in Ier. 3, 27, 4 sine dei -a et adiutorio. RVFIN. Orig. princ. p. 118, 17 *opp.* sua virtute. per dei -am: TERT. anim. 22 p. 335, 19 *al.* CYPR. sent. episc. 8 p. 441, 10. *al.* ex dei -a: TERT. anim. 35 p. 362, 2. dei -ā: FIRM. err. 28, 10 ITIN. [Silv.] 19, 12 GREG. M. epist. 5, 57^a p. 365, 23 Gregorius dei -a episcopus. ob dei -am: TERT. apol. 27, 4 adv. Marc. 3, 18 p. 406, 16 PS. TERT. adv. Iud. 10 p. 728 Oe. de dei per Iesum Christum -a: AVG. civ. 18, 47 p. 331, 12 D. Christi -a (*cf. p. 2226, 82 al.*): CYPR. sent. epist. 64 FIRM. err. 13, 6 AVG. civ. 8, 11 p. 336, 26 D. per Christi -am: TERT. pudic. 18 p. 261, 14 CYPR. epist. 72, 1 p. 776, 8 COD. Iust. 1, 27, 2, 1. Iesu: ITALA (TERT. pudic. 21 p. 270, 24) *et* VVLG. act. 15, 11 per -am (p. -am Domini Iesu Christi *Vulg.*). PRISCILL. tract. 1, 16 p. 15, 2. *passim.* divini sermonis: PRISCILL. tract. 1, 35 p. 29, 5. salvatoris: AVG. civ. 8, 23 p. 356, 5 D. redemptoris: AVG. civ. 13, 11 p. 570, 33 D. spiritus sancti: TERT. bapt. 19 *v. p. 2226, 75.* VVLG. act. 10, 45 HIER. epist. 21, 28, 3. 54, 17, 3. *persona dei circumscribi videtur:* TERT. adv. Iud. 1 p. 702, 6 nec discrevit -a (-am *al.*) in nominis appellatione. CYPR. epist. 31, 1 p. 557, 9 -am divinae providentiae . . . nos . . . reservare voluisse. BOETH. Eut. 2, 27 impassibilis -a substantiae (*i. dei*). *nota gen. abundantem:* ARNOB. in psalm. 77 nimia -a pietatis suae *deus* facturam suam . . . diligit.

B *de statu hominis dono dei fruentis* (-a *apud, coram deo*): **1** *generatim:* ITALA (Tert. adv. Prax. 14) *et* VVLG. exod. 33, 13 *Moyses ad dominum:* si inveni -am coram te (in conspectu tuo *Vulg*). ITALA (*pleriq. codd.*) *et* VVLG. Luc. 1, 28 ave -a plena, dominus tecum ([κεχαριτωμένη]. ITALA [cod. g] *et* VVLG. act. 6, 8 Stephanus . . . plenus . . . -a [πλήρης χάριτος]. AVG. civ. 17, 4 p. 205, 3 D. ecclesia Christi . . . -a plena, prole fecunda). ITALA (Tert. scorp. 12 p. 172, 14) *et* VVLG. I PETR. 2, 20 si non delinquentes ut puniamini sustinetis: haec enim -a est (si bene facientes patienter sustinetis: haec est -a apud deum *Vulg.* χάρις παρὰ θεῷ [*cf. p. 2228, 3. 10.* penes: *p. 2228, 22*]). ITALA (Tert. praescr. 1, 6) *et* VVLG. Gal. 1, 6 transferimini ab eo, qui vos vocavit in -a (in -am Christi *Vulg.*, ἐν χάριτι θεοῦ). TERT. uxor. 1, 8 p. 681 Oe. poterit virgo felicior haberi, at vidua laboriosior . . ., in illa -a, in ista virtus coronatur. idol. 17 p. 50, 20 adv. Marc. 2, 22 p. 365, 20. 4, 22 p. 492, 6. *ibid.* p. 492, 28 in causa novae prophetiae -ae exstasin . . . convenire. praescr. 3, 4 omni -a et sapientia donatus a domino. CYPR. idol. 10 p. 27, 8 Iudaeis . . . erat apud deum -a. hab. virg. 21 p. 202, 18 Fort. pr. 4 p. 319, 5 patient. 6 p. 401, 18 epist. 71, 1 p. 772, 2. 73, 11 *ecclesiae* et -am . . . et gloriam . . . defendimus. HEGES. 1, 3 insita -a sacerdotum principibus, ut. 1, 35, 1 ut beatitudini suae responderet et -ae *Herodes* (*cf. ibid.* ut se gratum caelestibus . . . beneficiis . . . demonstraret). HIER. in Ier. 6, 32, 3 post pacem nobis -a nascitur, quae non in possidentis, sed in donantis arbitrio est. VVLG. Luc. 2, 52 Iesus proficiebat . . . -a apud deum et homines. I Cor. 10, 30 si ego cum -a participo (χάριτι μετέχω). Col. 3, 16 in -a cantantes in cordibus vestris. 4, 6 sermo vester semper in -a (*dei?*) sale sit conditus. AVG. civ. 8, 10 p. 336, 8 D. ab . . . Deo . . . nobis esse . . . -am qua illi cohaerendo beati simus. SVLP. SEV. dial. 3, 13, 5 cum quosdam . . . -a minore curaret (*cf.* 3, 14, 1 imminutam . . . -am). GREG. M. epist. 3, 38 p. 196, 2 unitos esse in -a eos, quos *eqs.* *additur gen. personarum -ae dei participum:* MIN. FEL. 27, 7 *daemones* evanescunt, prout fides patientis adiuvat aut -a curantis adspirat (CYPR. idol. 7 p. 25, 10). TERT. pudic. 10 p. 240, 24 de patrum . . . -a (apol. 18, 6 domesticam dei gentem [*sc. Iudaeos*] ex patrum -a). adv. Iud. 7 p. 714 non regis apud illum (*Christum*) maior -a. cult. fem. 1, 3 p. 705 Enoch . . . meminerat de proavi sui penes deum -a. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 140, 2 B. ut . . . ad -am perveniat Abrahae (*i. qualis fuit Abrahae*). *nota plur.* -ae: TERT. adv. Marc. 4, 15 p. 468, 11 iniuriae prophetarum, . . . -ae pseudoprophetarum.

2 *speciatim de certis et singulis donis dei:* **a** *sic maxime c. genetivo (epexegetico) beneficii meriti virtutis (usus latissime patet, ut quodvis bonum vel commodum pro dei dono accipiatur):* TERT. anim. 48 p. 379, 20 somniorum . . . -am a deo redemerunt impetrandorum. adv. Marc. 2, 2 p. 335, 22 ademptum est illi paradisi -a et familiaritas dei. 3, 16 p. 403, 3 per Iesum ⟨id est⟩ per evangelii -am. 3, 17 p. 405, 4 *Christum* flori . . . ob -am spiritus adaequatum (5, 8 p. 599, 6 *al.* CYPR. epist. 66, 5 p. 730, 16. *aliter p. 2227, 62*). patient. 1 p. 1, 13 ut . . . -a divinae inspirationis operetur. 6 p. 10 23 fidei (CYPR. hab. virg. p. 219, 24. *al.*). resurr. 38 p. 80, 19 redanimationis. virg. vel. 14 p. 904 virginitatis. praescr. 14, 2 scientiae. PS. TERT. adv. Iud. 1 p. 702 Oe. per -am primae dignationis. 9 p. 724 per novae legis -am. IREN. 3, 17, 3 muneris. CYPR. hab. virg. 4 p. 190, 13 continentiae. unit. eccl. 10 p. 195, 1 gloriae. 23 p. 204, 6 lavacri salutaris. 11 p. 219, 20 salutaris aquae. laps. 24 p. 254, 21 lavacri vitalis. 31 p. 260, 12 fidei atque innocentiae. domin. orat. 34 p. 292, 15 dominicae promissionis. *ibid.* l. 18 salutis. 35 p. 293, 7 lucis aeternae. Demetr. 20 p. 365, 17 -a omnis et copia regni caelestis. eleem. 2 p. 374, 24 baptismi (epist. 66, 5 p. 730, 16. HIER. epist. 64, 20, 2. *talia saepe, cf. l. 40. p. 2226, 84. 2229, 26*). zel. 4 p. 421, 14 datae immortalitatis. epist. 71, 1 p. 772, 14 vitae aeternae. 73, 5 p. 782, 15 divinae indulgentiae. 73, 22 p. 796, 4 divinae pollicitationis. FIRMIL. Cypr. epist. 75, 2 p. 811, 6 beneficii. 75, 23 p. 825, 1 extra ecclesiam ecclesiae -am consecutos. PRISCILL. tract. 5, 90 p. 67, 23 catholicae professionis. 6, 94 p. 71, 13 divini sacramenti. FIRM. err. 18, 3 benedictionis. *ibid.* futurae felicitatis. 18, 8 salutaris cibi. HIL. trin. 11, 23 revelationis. FILASTR. 75, 3 plenitudinis. 133, 4 bonitatis. 137 positionis (*opp.* natura proprietatis). AMBR. Nab. 7, 37 liberalitatis. VVLG. I Cor. 12, 9 alii *datur* -a sanitatum in uno spiritu (χαρίσματα ἰαμάτων [PELAG. *in h. l.* p. 196, 17 S. ut curaret aegrotos]. 12, 28 *al.*). I Petr. 3, 7 *mulieribus* coheredibus -ae vitae. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 149, 14 B. quibus . . . -a multa sentiendi et intellegendi a deo data sit. p. 163, 22 perfectionis. *sim. saepius* hist. mon. Orig. princ. 3, 3 p. 259, 23 divinorum donorum -am promererentur. AVG. civ. 8, 19 p. 350, 16 D. ad -am veniae pervenire (*de daemonibus,* pertinere *plerique*). 10, 32 p. 458, 16 testamenti novi. p. 460, 6. 12, 9 p. 525, 14. 13, 4 p. 560, 19. 13, 23 p. 591, 12. 16, 27 p. 169, 28. 18, 46 p. 329, 20. 19, 27 p. 403, 29. serm. 32, 27, 27. SVLP. SEV. Mart. 16, 1 curationum . . . potens in eo -a erat. 25, 8. CASSIAN. inst. 4, 23 usque ad prophetiae -am sublimatus. 4, 29. 5, 23, 2. AVELL. p. 13, 14 pro -a . . . fidei illius (*martyris*). VINCENT. LER. 10, 15 SEDVL. epist. ad Mac. 1 p. 6, 12. ALC. AVIT. epist. 36 p. 66, 19 hilaris diei -am recepturi. GREG. M. moral. 1, 30. 5, 45. 8, 68. 9, 52. NICET. vigil. 6 p. 61, 19 vigiliarum (psalm. 1 p. 67, 12). ORIG. in I reg. 1, 1 p. 2, 5 B. 1, 2 p. 3, 24. 1, 5 p. 10, 3 (*cf.* p. 10, 8). PASS. Mar. Iac. 9 p. 58, 10 per . . . -am proximae passionis Christus in eius ore . . . relucebat. INSCR. christ. Diehl 1212 diaconati (*sic*). 1523 gloriosi fontis. *corporaliter* (*cf. p. 2229, 27 sqq.*). GREG. TVR. virt. Mart. 2, 13 cum populo -a dominici corporis (*i. hostiae*) traderetur. *cf.* CYPR. testim. 1, 22 *tit.* panem et calicem et omnem -am eius (*Christi*) amissuri. *nota* LVCIVS Cypr. epist. 78, 1 p. 837, 5 ut *nobis* . . . esset precum tuarum -a. *pro gen. genus -ae aliter definitur:* VVLG. I Cor. 1, 7 ut nihil vobis desit in ulla -a (ἐν μηδενὶ χαρίσματι). Eph. 3, 8 mihi . . . data est -a haec . . . evangelizare. I Tim. 4, 14 noli negligere -am, quae in te est (μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος).

b *absolute:* FIRMIL. Cypr. epist. 75, 7 p. 814, 29 omnis potestas et -a in ecclesia constituta *est.* PS. AVG. serm. ed. Mai 136, 3 habet . . . ecclesia diversas et varias -as, habet martyres confessores sacerdotes ministros virgines, viduas operarias iustitiae. sed varietas

[*H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ista . . . non . . . colorum est, sed varietas -arum. *de variis donis*: AVG. epist. 194, 5, 19 ipsa aeterna vita, . . . quia . . . merita . . . in nobis facta *sunt* per -am, etiam ipsa '-a' nuncupatur . . . quia gratis datur. PS. AVG. quaest. test. I 93, 2 in spiratio . . . -a quaedam est quae per traditionem infunditur ordinatis. BARNAB. 1, 2 naturalem -am accepistis (ἔμφυτον τῆς δωρεᾶς πνευματικῆς χάριν). COD. Theod. 16, 6, 1 *a. 373* qui eam (*i. baptismi*) -am contaminaverit. 16, 6, 5 *a. 405.* PALLAD. hist. mon. I 2 p. 258^C virum prophetica -a clarum. *speciatim de fide et evangelio*: ITALA (Tert. adv. Marc. 5, 2 p. 572, 18) *et* VVLG. Gal. 1, 6 vos tam cito transferri (quod transferimini *Vulg.*) ab eo qui vos vocavit in -am (ἐν χάριτι) ad aliud evangelium (TERT. adv. Marc. 5, 2 p. 572, 22 evangelium Christi a lege evocare deberet ad -am. AVG. serm. ed. Mai 118, 5 mutavit *Christus* legem in -am). adv. Marc. 1, 20 p. 315, 22 *Paulus* adhuc in -a rudis. PRVD. perist. 2, 442 advertat abiunctas plagas coire in unam -am (*cf.* 2, 438 confoederantur omnia . . . in symbolum). c. Symm. 2, 906 nobis (*Christianis*) . . . lux iter est et clara dies et -a simplex. PAVL. NOL. epist. 23, 8 p. 166, 8. 23, 9 p. 167, 3 iam senectute deficiens renatus est -ae. AVG. serm. 26, 12, 13 mater alium *parvulum* portat ad -am, alium mater dormiens suffocat. *an de gratiae praeconio, i. Novo testamento? (sic Martin, Stud. zu Comm. p. 110)*: COMM. instr. 1, 34, 16 -am, quam misit dominus in terra legendam, non requiris eam (*cf.* LEO M. serm. 15, 2 novi testamenti -a). PETR. CHRYS. serm. 60 p. 365^C sacerdos . . . -am prolaturus (*opp.* legem).

C *de rebus inanimis ut instrumentis -ae divinae*: TERT. bapt. 9 p. 208, 19 quanta aquae -a penes deum et Christum eius est ad baptismi confirmationem. CYPR. laps. 26 *de hostia* (*cf. p. 2228, 73*): quando -a salutaris in cinerem . . . mutatur (*cf.* AVG. serm. coll. Morin 1930 p. 375, 16 *in communione* unusquisque accipit partem suam, unde et ipsa -a partes vocantur). PS. CYPR. mont. 2 *montes Sina et Sion* invicem a se differentes -a et honore. VICTRIC. 29 iungantur reliquiae *martyrum*, iungantur et -ae. ITIN. [Silv.] 3, 3 ecclesia (*in monte Syna*) habet de se -am grandem. PAVL. NOL. epist. 31, 1 p. 268, 1 *de reliquiis sanctorum*: se spem eiusdem -ae copiosam habere (*antecedit*: non habuimus huius muneris copiam). PS. MATTH. evang. 25^b dedit . . . talem -am illi agro, ut . . . tot modios . . . reddat. *fort. huc trahendum, quod singulariter dicitur de dono caritatis ergo dato (i. q. stips)*: VVLG. I Cor. 16, 3 quos probaveritis . . ., hos mittam perferre -am vestram in Ierusalem (τὴν χάριν ὑμῶν). *sim.* CORP. XII 674 (= INSCR. christ. Diehl 88) *Gemini* gloriam cives . . . sepulcri -a adornaverunt. *fort. similiter interpretandum*: VVLG. II Cor. 1, 16 volo . . . venire ad vos, ut secundam -am haberetis (*i. laetitiam, materiam gaudendi? δευτέραν χάριν. v.* PELAG. *in l.*).

D Gratia (*christiana*) *personata*: ORIG. in I reg. 1, 5 p. 9, 29 B. de -a et dono spiritus filium procreemus. *ibid.* p. 10, 2 vides quales filios generat -a?

ad A *et* B: *nota pluralem*: TERT. anim. 33 p. 356, 7 utriusque sententiae honore, poenarum et -arum. *ibid.* p. 358, 4 contemptibilia de poenis, fastidibilia de -is. 4, 15 p. 468, 11 *v. p. 2228, 24.* FILASTR. 98, 5 adiectionem accipiunt -arum. 150, 2 diversa -arum munera (num- *codd.*). MAXIMIN. c. Ambr. 136 spiritus sanctus . . . dividens -as (51 -arum divisor [NICET. spir. p. 23, 28. VVLG. I Cor. 12, 4 divisiones . . . -arum [χαρισμάτων] sunt, idem autem spiritus). HEGES. 5, 9, 4 spiritus sanctus septem maximarum -arum virtutibus dei templum inluminet. HIER. epist. 18^B 2, 3 'forcipes' . . . diversas -as debemus accipere. 44, 1 nos epistulas remittimus -arum. hom. Orig. in Ezech. 5, 1 p. 372, 11 B. in -arum donatione (*opp.* in tormentorum varietatibus. RVFIN. hist. mon. 18 diversas virtutum -as. SVLP. SEV. dial. 3, 10, 5 diversarum munera -arum in unum hominem (*sc. Martinum*) conferebat *deus*. PELAG. in II Cor. 9, 12 p. 283, 15 domino -as operatur. EVCHER. instr. 1 *v. p. 2226, 63.* AVELL. p. 591, 19 fidem . . . per -as custodiens. ORIG. in Matth. 18, 4 maximas -as a deo percipere. OP. imperf. in Matth. 1 p. 612 liber *generationis Christi* est quasi apotheca -arum. MAXIM. epist. p. 1 in diversa virtutum brachia -arum ubertate diffunderis. GREG. TVR. glor. conf. 108^a p. 818, 11 multiplicata -arum spiritalium charismata (vit. patr. 2, 1 p. 669, 9). *adde p. 2228, 83 sqq.*

iuncturae (ad I): *verbales*: -a: abundat: ITALA (cod. d) *et* VVLG. Rom. 5, 15. adest: INSCR. christ. Diehl 247 votis. RVFIN. Orig. princ. 1, 8 p. 61, 3. adiuvat: AVG. civ. 20, 8 p. 427, 14 D. adnuit: TERT. praescr. 44, 14. affulget: AMBR. obit. Theod. 37. apparet: VVLG. Tit. 2, 11 (*cf. infra l. 81*). cooperatur: CASSIOD. Didym. in Iac. 1, 12 p. 3, 20. deficit: TERT. fug. 13 p. 489 ab *aliquo*. CYPR. epist. 63, 12 p. 711, 1. descendit: IREN. 1, 6, 4 *al.* deserit: AVG. civ. 13, 13 p. 572, 5 D. *aliquem*. diffunditur: FILASTR. 119, 4. effunditur: VVLG. act. 10, 45 (δωρεά). est: *alicui*: VVLG. *saepius*. in *aliquo*: VVLG. Luc. 2, 40 act. 4, 33 II Tim. 1, 6 HIER. epist. 22, 35, 4 RVFIN. Orig. in num. 7, 2 *al.* in *aliquem*: VVLG. sap. 4, 15. cum *aliquo* (*saepe omissa copula*): VVLG. Rom. 16, 20 *et passim*. evacuatur: PS. TERT. haer. 8 p. 225, 4. AVG. epist. 194, 14. excellit: HIER. in Ier. 4, 2, 7. fecundat: ALC. AVIT. hom. 17 p. 125, 27. illucescit: ITALA Tit. 2, 11 (cod. d. *cf. supra l. 72*). iuvat: AVG. epist. 177, 5. micat: AMBR. obit. Theod. 46. PASS. Mar. Iac. 3 p. 50, 11. nascitur: HIER. in Ier. 6, 32, 3. occurrit *alicui*: INSCR. christ. Diehl 1098, 9. operatur: TERT. virg. vel. 1

p. 884 Oe. *al.* perseverat: EPIPHAN. Hier. epist. 51, 6, 7. potens est: FIRMIL. Cypr. epist. 75, 3 p. 811, 18. proficit: TERT. bapt. 5 p. 206, 5. virg. vel. 10 p. 898. provenit: OPTAT. 5, 9 p. 139, 20. purgat: INSCR. christ. Diehl 55, 13. redundat: TERT. virg. vel. 17 p. 910 Oe. regnat: VVLG. Rom. 5, 21 per iustitiam. subvenit: AVG. civ. 13, 5 p. 562, 4 D. superabundat: VVLG. Rom. 5, 20. transit ad gentes: RVFIN. Orig. in gen. 6, 3 p. 68, 23 B. desuper venit: AVG. civ. 20, 17 p. 444, 25 D. viget? INSCR. Bull. arch. crist. 1884/5 p. 178. *-a aliquid agere vel perficere dicitur*: CYPR. epist. 31, 1 p. 557, 9 FIRMIL. Cypr. epist. 75, 3 p. 811, 18 HIER. hom. Orig. in Is. 2, 1 p. 250, 20 B. *al.* AVG. civ. 14, 15 p. 35, 29 D. 15, 3 p. 62, 10. serm. ed. Mai 158, 3 PS. AVG. quaest. test. II mixt. 10, 2 CASSIAN. inst. 5, 23, 2 ALC. AVIT. carm. 3, 404. 425 INSCR. christ. Diehl 63 B 21. *verb. suppl.*: VVLG. Rom. 1, 7 -a vobis (χάρις ὑμῖν. *v. p. 2227, 11.* I Cor. 1, 3). 16, 20 vobiscum (μεθ' ὑμῶν).

-am: abicere: VVLG. Gal. 2, 21. accipere: TERT. apol. 25, 10 IREN. 1, 6, 4 CYPR. testim. 1, 22 *tit. al.* VVLG. *saepius.* CORP. XI 1716. *al.* addere: OP. imperf. in Matth. 3 p. 648. amittere: CYPR. testim. 1, 22 *tit. al.* ampliare: TERT. orat. 29 p. 199, 14. asserere: FAVST. REI. grat. prol. p. 3, 18. attribuere: IREN. 4, 11, 4. auferre: IREN. 1, 6, 4. capere: FIRMIL. Cypr. epist. 75, 2 p. 811, 6 RVFIN. Orig. in lev. 6, 2 p. 361, 11 B. *al.* concedere: FILASTR. 104, 3 *al.* condonare: RVFIN. Orig. princ. 1 pr. 8 p. 14, 12. conferre: CYPR. sent. episc. 19 p. 444, 18. consequi (*cf. 2217, 34*): CYPR. testim. 3, 27 *tit. al.* RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 192, 10 B. CASSIAN. inst. 5, 23, 2. *al. in* INSCR. *christ. saepius de baptismo: cf.* Diehl 1523 *sqq.* consignare: NICET. vigil. 6 p. 61, 19. dare: TERT. adv. Marc. 5, 17 p. 638, 7 *al.* IREN. 4, 36, 4 CYPR. idol. 10 p. 27, 12 *al.* VVLG. Rom. 12, 3 *al. saepius.* dedicare: TERT. bapt. 19 p. 217, 8. delegare: TERT. orat. 29 p. 199, 12 (-lig- cod.). demereri: TERT. ieiun. 7 p. 283, 11. denegare: CYPR. epist. 64, 2. distribuere (-as): PSALT. Rom. 47, 14. dividere (-as): *v. p. 2229, 51.* donare: RVFIN. hist. mon. 33 AVG. epist. 194, 14. eripere: Cypr. zel. 4 p. 421, 14. exhibere: GREG. M. moral. 9, 52. experiri: AMBR. obit. Theod. 34. habere: ITALA exod. 33, 12 (Lugd.) habes -am apud me (invenisti . . . coram me *Vulg.*). TERT. apol. 1, 2 in caelis. IREN. 1, 6, 4 *al.* CYPR. sent. episc. 19 p. 444, 18 epist. 69, 5 p. 754, 14. 70, 2 p. 768, 15 in se (RVFIN. Orig. in num. 7, 2). *al.* FILASTR. 37, 2 VVLG. Hebr. 12, 28 BOETH. cons. 2, 2, 13 P. haurire: FIRM. err. 8, 3 VVLG. prov. 12, 2. imminuere: *v. p. 2228, 15.* impertire: CYPR. Demetr. 26 p. 370, 15 AVG. civ. 15, 23 p. 109, 6 D. impetrare: TERT. ieiun. 12 p. 290, 15. implere: CYPR. domin. orat. 34 p. 292, 15. infundere: PS. AVG. quaest. test. I 93, 2 *al.* inoperare: RVFIN. Orig. princ. 1, 3, 7 p. 60, 10. inspirare: FILASTR. 98, 2. invenire (*etiam de hominum -a*): ITALA (Lugd.) *et* VVLG. exod. 33, 13 *Moyses ad deum*: ut sim inveniens -am in conspectu tuo (VVLG. inveniam . . . ante oculos tuos). VVLG. gen. 6, 8 coram domino. 18, 3 in oculis tuis. 30, 27 *Laban ad Iacob*: in conspectu tuo. Ruth. 2, 13 apud oculos tuos. prov. 28, 23 apud eum (*hominem*). Bar. 2, 14 ante faciem eorum, qui. largiri: CYPR. epist. 73, 10 p. 783, 20 HIER. hom. Orig. in cant. 2, 11 p. 56, 22 B. *al.* AVG. civ. 12, 9 p. 525, 8 D. *al.* mereri: HIL. trin. 11, 23 PALLAD. hist. mon. I 4. ministrare: CYPR. sent. episc. 11 p. 442, 15 VVLG. II Cor. 8, 19 RVFIN. hist. 5, 7, 5. minorare: OP. imperf. in Matth. 3 p. 648. mutare: CASSIOD. Didym. in Iudam 4 p. 89, 1 in luxuriam. negligere: VVLG. I Tim. 4, 14. obtinere: CYPR. unit. eccl. 20 p. 228, 8. occultare: AVG. spir. et litt. 15, 27. offerre: VVLG. I Petr. 1, 13. percipere: CYPR. epist. 59, 13 p. 681, 24 HIER. hom. Orig. in Ioh. 6, 2 p. 271, 10 B. *al.* (*cf. etiam p. 2229, 62*). perdere: CYPR. idol. 10 p. 27, 12 *al.* FIRM. err. 18, 3. perferre: CYPR. eleem. 26 p. 394, 20. perficere: VVLG. II Cor. 8, 6. possidere: IREN. 1, 6, 4 CYPR. sent. episc. 34 p. 449, 13 ITALA act. 8, 20 (Cypr. testim. 3, 100 *al.* VVLG. donum dei. δωρεάν). praebere: CYPR. domin. orat. 35 p. 293, 7. praestare: TERT. adv. Marc. 4, 7 p. 435, 22 (*sed cf. Kroymann in adnot.*). resurr. 45 p. 92, 23 ITIN. [Silv.] 23, 8 AVG. civ. 10, 22 p. 436, 10 D. promereri: RVFIN. Orig. in lev. 6, 2 p. 361, 8 B. BOETH. cons. 5, 2, 104. promittere: AVG. serm. ed. Mai 158, 1. recipere: VVLG. II Cor. 6, 1. *al.* redimere: TERT. apol. 50, 15 *al.* referre: TERT. ieiun. 7 p. 283, 15. refugere: AMBR. Nab. 7, 37. resuscitare: VVLG. II Tim. 1, 6 (χάρισμα). revelare: AVG. epist. 177, 15 serm. 25, 2, 1. servare: CYPR. patient. 19 p. 410, 27. sumere: CYPR. epist. 69, 14 p. 763, 21. tenere: CYPR. epist. 13, 2 p. 505, 20. tradere: AVG. epist. 214, 4. transferre: TERT. apol. 21, 6 VVLG. Iudas 4 ad luxuriam (*cf. supra l. 53*). transfundere: PS. AVG. quaest. test. I 11, 1. tribuere: FILASTR. 129, 2 *al.*

ad -am: admittere: CYPR. domin. orat. 34 p. 292, 18 *al.* perducere: GREG. M. epist. 5, 7 p. 288, 23. **a -a:** prohiberi: CYPR. epist. 64, 5 p. 720, 19 *al.* excidere: VVLG. Gal. 5, 4. remanere: COMM. apol. 606. in -a: confortari: VVLG. II Tim. 2, 1. crescere: VVLG. II Petr. 3, 18. stare: VVLG. I Petr. 5, 12. sub -a: esse: FILASTR. 136, 2 VVLG. Rom. 6, 14 PELAG. in I Cor. 10, 3 p. 186, 7 S. AVG. spec. 31 p. 216, 13. extra -am esse: AVG. civ. 21, 12 *tit.*

nominales: *-a dicitur*: angelica (*linguarum*): FILASTR. 104, 3. apostolica: MAXIMIN. c. Ambr. 53. caelestis: CYPR. ad Don. 16 p. 16, 11 *al.* AMBR. Nab. 17, 72 AVG. civ. 20, 17 p. 444, 22 D. SACR. Greg. 51, 4 *al. passim.* copiosa: FILASTR. 136, 1. christiana: FILASTR. 26, 2 baptismi. AVG. civ. 10, 32 p. 454, 31 D. *al.* divina:

[H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Tert. anim. 21 p. 334, 27 *al.* adv. Marc. 4, 35 p. 541, 23 *al.* Cypr. sent. episc. 80 p. 459, 18 *al.* Priscill. tract. 3, 70 p. 54, 16. *al.* Veg. mil. 4 pr. p. 129, 5 (*christ.?*). Avg. civ. 1 pr. 3, 22 D. *al.* Vincent. Ler. 11, 16 *opp.* humana. *passim.* dominica: Tert. adv. Marc. 3, 7 p. 388, 10 Ps. Tert. adv. Iud. 14 p. 740 Cypr. epist. 69, 12 p. 761, 10 *al.* ecclesiastica: Cypr. epist. 73, 15 p. 789, 18. effusa: Filastr. 136, 1. eminens: Vvlg. II Cor. 9, 14. evangelica: Ps. Tert. haer. 8 p. 225, 4. familiaris: Sedvl. op. pasch. 3, 19 p. 247, 13. figurata: Avg. serm. ed. Mai 158, 1. gloriose florens: Maximin. c. Ambr. 53. generalis: Avg. serm. 26, 8, 9 qua creatus est homo (*opp.* qua Christiani sumus). gratuita: Cypr. testim. 3, 100 *tit. al.* incomparabilis: Inscr. christ. Diehl 3867. indebita: Avg. civ. 14, 1 p. 3, 20 D. ineffabilis: Avg. in evang. Ioh. 86, 2. iniusta: Avg. civ. 12, 28 p. 556, 18 D. interior: Avg. civ. 15, 6 p. 66, 28 D. inundans: Cypr. ad Don. 5 p. 7, 12. iusta: Orig. in I reg. 1, 10 p. 18, 22 B. larga: Avg. civ. 22, 30 p. 632, 29 D. lenis (*de baptismo*): Optat. 5, 9 p. 139, 7. liberatrix: Avg. epist. 194, 28. magna: Iren. 4, 11, 3 *al. saepe.* maturans: Cypr. ad Don. 2 p. 4, 17. mirabilis: Avg. civ. 13, 4 p. 561, 12 D. *al.* misericors: Avg. civ. 21, 12 p. 514, 16 *sq.* D. multiformis: Vvlg. I Petr. 4, 10 Priscill. tract. 11, 142 p. 103, 3. multiplex: Cypr. laps. 31 p. 260, 12. necessaria: Avg. civ. 16, 27 p. 169, 28 D. parva (minor): Tert. ieiun. 7 p. 283, 15 *al.* perfecta: Avg. serm. ed. Mai 158, 1. perpetua: Filastr. 136, 1. personalis: Vincent. Ler. 26, 37. plena: Tert. apol. 21, 6 adv. Marc. 1, 24 p. 324, 17 Iren. 4, 11, 4 *al.* potens: Svlp. Sev. Mart. 16, 1. praecellens: Alc. Avit. hom. 1, 3. praecipua: Ps. Tert. haer. 8 p. 225, 18. primitiva: Optat. 5, 9 p. 139, 20. prophetica: Tert. adv. Marc. 5, 15 p. 628, 25. Pallad. hist. mon. I 2 p. 258C (*v. p. 2229, 8*). propria: Avg. civ. 15, 23 p. 109, 5 D. providentissima: Tert. resurr. 63 p. 124, 29. quanta: Tert. bapt. 9 p. 208, 19. sacerdotalis: Rvfin. Orig. in num. 4, 3 p. 24, 4 B. sancta: Inscr. christ. Diehl 1524 *de baptismo.* salutaris: Cypr. laps. 26 p. 256, 14 *al.* septiformis: Greg. M. moral. praef. 17 *al.* specialis: Vincent. Ler. 26. spirit(u)alis: Tert. adv. Marc. 3, 14 p. 400, 5 *al.* Cypr. ad Don. 5 p. 7, 6 *al.* (*saepe*). Ps. Cypr. mont. 15 Hier. epist. 54, 16, 1 *al.* Vvlg. Rom. 1, 11. *et al.* superna: Avg. civ. 18, 53 p. 341, 30 D. *al.* terrena: Tert. adv. Marc. 3, 24 p. 422, 6. tota: Tert. apol. 50, 15. vacua: Vvlg. I Cor. 15, 10. vera: Vvlg. I Petr. 5, 12. *al.*

gen. **-ae:** *accedunt res:* abundantia: Vvlg. Rom. 5, 17. *al.* additamentum: Hier. epist. 64, 1, 5. adiutorium: Avg. civ. 13, 11 p. 570, 33 D. *al.* Bened. reg. prol. 83. auctoritas: Ps. Avg. serm. ed. Mai 5, 1. auditus: Cypr. unit. eccl. 3 p. 211, 10. augmentum: Cypr. epist. 69, 16 p. 765, 9. auxilium: Ambr. Nab. 17, 72. beneficium: Avg. civ. 14, 27 p. 55, 30 D. compendium: Cypr. ad Don. 2 p. 4, 17. consecutio: Cypr. epist. 64, 3 p. 719, 11 *al.* consolatio: Verec. in cant. 2, 10. consummatio: Cypr. Fort. pr. 5 p. 320, 20 Firmil. Cypr. epist. 75, 21 p. 823, 20 *al.* cornu: Orig. in I reg. 1, 10 p. 18, 22 B. debitum: Tert. adv. Marc. 4, 17 p. 475, 1. dignitas: Cypr. mort. 22 p. 311, 1. dispensatio: Vvlg. Eph. 3, 2 *al.* diversitates: Hier. in Ier. 3, 41, 3. divitiae: Vvlg. Eph. 1, 7. documentum: Avg. civ. 16, 35 p. 181, 5 D. *al.* donum: Vvlg. Eph. 3, 7 Rvfin. Orig. in lev. 8, 11 p. 417, 13 B. in num. 9, 9 p. 66, 25. *al.* Boeth. fid. 226 P. Greg. M. moral. 9, 20. effusio: Hier. epist. 65, 9, 6. electio: Vvlg. Rom. 11, 5 Avg. civ. 15, 18 p. 97, 17 D. evangelium: Vvlg. act. 20, 24 -ae dei. fames: Cypr. patient. 6 p. 401, 18. fides: Cypr. domin. orat. 19 p. 281, 4. firmitas: Avg. civ. 16, 32 p. 176, 5 D. forma: Tert. adv. Marc. 5, 3. germina: Orig. in I reg. 1, 5 p. 9, 19 B. gloria: Vvlg. Eph. 1, 6 in laudem gloriae -ae suae. Avg. civ. 22, 30 p. 633, 32 D. gradus: Rvfin. Orig. in cant. 3 p. 219, 2 B. incrementum: Filastr. 128, 9. indulgentia: Cypr. sent. episc. 80 p. 459, 18. indumentum: Avg. civ. 14, 17 p. 30, 26 D. inspiratio: Avg. epist. 217, 23 Bened. reg. 20, 8. instantia: Tert. anim. 57 p. 392, 15. intentio: Avg. epist. 140, 85. iter: Priscill. tract. 1, 2 p. 4, 19. iuvamen: Isid. diff. 2, 113. largitas: Hier. epist. 65, 9, 4 Greg. M. moral. praef. 17. lex: Avg. civ. 21, 16 p. 519, 11 D. libertas: Pavl. Nol. epist. 23, 8 p. 166, 8. lux: Cypr. domin. orat. 1 p. 267, 12. medicina: Avg. epist. 190, 2, 7. multitudo: Hier. epist. 65, 9, 2 omnis -ae. muneratio: Iren. 4, 11, 3. munificentia: Sacr. Leon. 346. munus: Cypr. epist. 69, 14 p. 763, 20. *al.* mysterium: Alc. Avit. c. Eutych. 1 p. 21, 19. nativitas: Cypr. domin. orat. 10 p. 273, 6. operatio: Tert. adv. Marc. 5, 8 p. 598, 1. opus: Priscill. tract. 10, 135 p. 98, 19 Avg. civ. 21, 14 p. 517, 30 D. patrocinium: Tert. uxor. 2, 7 p. 693 Oe. peculium: Tert. bapt. 20 p. 218, 13. perseverantia: Alc. Avit. epist. 49 p. 78, 3. plenitudo: Alc. Avit. epist. 28 p. 59, 7. pollicitatio: Cypr. epist. 73, 24 p. 797, 12. potestas: Firmil. Cypr. epist. 75, 17 p. 821, 28 *al.* praedicatio: Avg. spir. et litt. 1, 6, 9. praemium: Cypr. hab. virg. 23 p. 204, 3. privilegium: Tert. bapt. 9 p. 208, 5 *al.* Hier. epist. 54, 10, 3. profunditas: Avg. epist. 140, 26, 64 *al.* promissio: Tert. adv. Marc. 5, 4 p. 580, 12. propositum: Vvlg. Rom. 4, 5 (-ae dei. *non in gr.*). sacramentum: Cypr. epist. 70, 3 p. 770, 19. sanctificatio: Cypr. Fort. pr. 3 p. 318, 22. spes: Sacr. Greg. 51, 4. spiritus: Greg. M. moral. praef. 17. status: Tert. adv. Marc. 3 17 p. 404, 17. templum (*ecclesia*): Priscill. tract. 11, 142 p. 103, 3. tempus: Pelag. in I Cor. 9, 20 p. 178, 6 S. testificatio: Avg. epist. 177, 4. thesaurus: Rvfin. Orig. in num. 9, 6 p. 62, 22 B. thronus: Vvlg. Hebr. 4, 16. verbum (-ba): Vvlg. Luc. 4, 22 act. 14, 3 *al.* vicis: Boeth. cons. 5, 3, 101 P. virtus: Tert. adv. Marc. 3, 14 p. 400, 5 Ps. Tert. adv. Iud. 9 p. 724 Oe. *al.* vis: Tert. anim. 21 p. 334, 27 potentior ... naturā. *personae:* adversarius: Avg. epist. 175, 6. arbiter: Tert. apol. 21, 7 (*Christus. ibid.* magister). Cypr. idol. 11 p. 28, 5. conditor: Boeth. fid. 116 P. deus: Vvlg. I Petr. 5, 10. dispensator: Vvlg. I Petr. 4, 10. distributor: *de spiritu sancto* Evcher. instr. 1 p. 104, 10. divisor: *v. p. 2229, 52.* filius: Avg. civ. 15, 3 p. 62, 21 D. Orig. in I reg. 1, 5 p. 9, 11 B. *al.* index: Avg. c. Cresc. 4, 47, 57. inimicus: Avg. epist. 176, 2 *al.* lenocinator: Tert. adv. Marc. 1, 22 p. 320, 15 (*deus Marcionis*). negotiator: Cypr. eleem. 7 p. 379, 8. praedicator: Ps. Prosp. vocat. gent. 1, 1 -ae dei (*opp.* defensores liberi arbitrii). spiritus: Vvlg. Zach. 12, 10 Hebr. 10, 29. capax: Rvfin. Orig. princ. 2, 3, 3 p. 117, 20. particeps: Avg. civ. 18, 47 p. 330, 12 D. *de plur.* -arum *v. p. 2229, 47 sqq.*

delectus iuxta positorum similium: charisma: Tert. bapt. 20 p. 218, 13 ieiun. 11 p. 290, 4 Pelag. in I Cor. 12, 31 p. 201, 6 S. *al.* clementia: Mvtian. Chrysost. hom. 1, 4 (*gr.* φιλανθρωπία). donum: Rvfin. Orig. in cant. 3 p. 176, 17 B. *al.* indulgentia: Cypr. zel. 18 p. 432, 14 *al.* misericordia: Cypr. epist. 64, 2 p. 718, 8. munus: Filastr. 128, 9. *al.* Pavl. Nol. epist. 31, 1 p. 267, 19. *nota, quod in* Pavl. Nol. carm. munus *saepe alternat cum* -a *voce, metri sc. causa; velut in hexametri fine habetur nom.* -a Christi (16, 32. 18, 166 *al.*), *sed abl.* munere Christi (23, 230. 264 *al., cf. P. L. Kraus, d poet. Sprache d. Paul. Nol. Würzb. 1918 p. 42. adde* epist. 31, 1 p. 267, 19). pax: Tert. adv. Marc. 5, 5 p. 584, 14 virg. vel. 17 p. 910 Oe. praescr. 44, 15. virtus: Tert. adv. Marc. 5, 15 p. 628, 25. *oppositorum: generatim:* arbitrium: Isid. diff. 2, 115. 117. liberum arbitrium: Avg. serm. 26, 7, 8. *idem scripsit* de -a et libero arbitrio. Prosp. c. coll. 4, 1 *al.* Favst. Rei grat. 1, 1 p. 6, 16. disciplina: Tert. apol. 21, 7 ieiun. 11 p. 290, 4 Cypr. idol. 11 p. 28, 5 *al.* Priscill. tract. 10, 135 p. 99, 2. iustitia: Avg. civ. 14, 20 p. 44, 21 D. lex: Tert. adv. Marc. 5, 13 p. 621, 12 patient. 6 p. 10, 15 *al. saepe.* Vvlg. Rom. 6, 14 *al. saepe.* Avg. epist. 55, 3, 5 *al. passim.* mandatum: Filastr. 137, 1 *al.* meritum: Hier. epist. 21, 20 Rvfin. Orig. in num. 5, 2 p. 29, 4 B. *et passim.* natura: Rvfin. Orig. in exod. 6, 5 p. 197, 3 B. *al.* Avg. civ. 15, 2 p. 61, 26 D. *al. saepe. Aug. scripsit* de natura et -a. Alc. Avit. c. Eutych. 1 p. 18, 5. opus (opera): Vvlg. Rom. 11, 6 Avg. epist. 186, 2, 4. possibilitas: Avg. epist. 177, 11. studium: Verec. in cant. 6, 32. *speciatim (de peccatis):* culpa: Tert. pudic. 10 p. 239, 9 resurr. 44 p. 90, 20 Arnob. nat. 7, 1 p. 238, 7 Avg. civ. 14, 26 p. 55, 7 D. *al.* debitum: Vvlg. Rom. 4, 4 Avg. civ. 21, 27 p. 549, 30 D. delictum: Itala (Tert. adv. Marc. 5, 13) *et* Vvlg. Rom. 5, 20 Tert. resurr. 47 p. 97, 11. delinquentia: Itala Rom. 6, 1 (Tert. pudic. 17 p. 256, 18. Vvlg. peccatum). peccatum: Itala (cod. d) *et* Vvlg. Rom. 5, 21. 6, 1 *al.* iniuria: Tert. adv. Marc. 3, 19 p. 409, 27. 4, 15 p. 468, 11 (*v. p. 2228, 24*). offensa: Tert. adv. Marc. 2, 15 p. 355, 17 *al.* ira: Tert. resurr. 26 p. 62, 9 *al.* Greg. M. moral. 9, 20. poena: Tert. anim. 33 p. 356, 7 (*v. p. 2229, 47*). p. 358, 4 resurr. 15 p. 45, 14 Avg. civ. 15, 21 p. 105, 29 D. Bened. reg. 5, 34. saevitia: Tert. scorp. 5 p. 155, 11.

II *de* ***grato erga deum animo*** *(fere in iunctura* '-as agere' *et cognatis. sing. p. 2233, 10. 12. 15):* **A** -as agere: **1** *accedente dat.* deo (*sim.*): Itala (Tert. adv. Prax. 23 p. 271, 8) *et* Vvlg. Ioh. 11, 41 pater, -as ago tibi, quod (quoniam *Vulg.*, εὐχαριστῶ σοι). Itala (Tert. ieiun. 15 p. 293, 29) et Vvlg. Rom. 14, 6 qui non manducat, ⌊domino non manducat et⌋ (⌊ ⌋ *om. Tert. l. l.*) -as agit deo. Itala (Tert. pudic. 14 p. 247, 4) *et* Vvlg. I Cor. 1, 14 deo -as ago, quod (1, 4 pro vobis, περὶ ὑμῶν). Tert. adv. Prax. 28 p. 283, 24 *Paulus* -as agit deo per dominum nostrum Iesum (*Rom. 1, 8*). praescr. 27, 6 *al.*, Herm. Pal. sim. 7, 5 hoc -as age domino, quod (τοῦτο εὐχαρίστει τῷ κ., ὅτι). 9, 14, 3. Cypr. epist. 49, 2 p. 611, 5 vox ... omnium -as deo agentium. 49, 3 p. 612, 10 Christo domino nostro. 61, 4 p. 697, 25 *al.* Firmil. Cypr. epist. 75, 1 p. 810, 5 -as propter haec ... maximas. Felix *et al.* Cypr. epist. 79 p. 838, 15 deo patri ... per Christum eius. Itin. [Silv.] 5, 12 deo in omnibus. 10, 7 *et saepe.* 23, 5 -as Christo deo nostro ... infinitas. Optat. 5, 7 p. 137, 18 salvatori. Vvlg. Tob. 2, 14 Luc. 18, 11 *al.* I Cor. 1, 4 deo meo ... pro vobis in gratia dei. Coloss. 1, 3 deo et patri domini nostri. Cod. Iust. 1, 17, 2, 19 -as ... amplissimas agite summae divinitati, quae. *talia passim ap.* Script. eccl. Isid. diff. 1, 264 *v. sub* grates. Avg. civ. 5, 23 *v. p. 2224, 55.*

2 *absolute* (*omisso dativo*): -as agere *de verborum sollemnitate, qua quis divinitatem adit. hinc plane transit in significationem celebrandi, benedicendi:* Itala Luc. 10, 21 (Tert. adv. Marc. 4, 25 p. 503, 17) *Iesus:* -as ... ago et confiteor, domine ..., quod (Vvlg. *tantum:* confiteor tibi, ἐξομολογοῦμαί σοι). Itala (codd. a, b *al.*) *et* Vvlg. Matth. 15, 36 -as agens (εὐχαριστήσας) fregit panes *Iesus* (benedixit et *codd.* e, k. *sic etiam alis evangeliorum locis* benedicere *est lectio Italae pro* -as agere *Vulgatae, cf. ex. gr.* Ioh. 6, 11 d, e, q. *v. et Soden, d. lat. Neue Test. in Afrika p. 330, 2*). Tert. apol. 1, 12 damnatus (*christianus*) -as agit (46, 14). adv. Val. 32 p. 207, 16. Iren. 1, 10, 3 *v. p. 2224, 70.* Cypr. patient. 4 p. 399, 10 religiosis et impiis, -as agen-

[H]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tibus et ingratis. epist. 63, 18 p. 716, 20 a praeceptis *Christi* non recedamus agentes -as, quod ... ignoscit. IREN. 1, 10, 3 quare verbum dei caro factum sit, ... -as agere (*εὐχαριστεῖν, item* 1, 13, 2 pro calice. *Stieren in ind.* '*celebrare, consecrare*'). AVG. serm. coll. Morin 1930 p. 306, 27 (ed. Mai 17) *pharisaeus* -as egit ex eo, quod habebat. INSCR. christ. Diehl 2382 ⟨γρ⟩ατ⟨ια⟩ς ἀγαμους. *hinc iunctura* -as agere *aliquid* (*i. benedicere, v. Löfstedt, Komm. z. Peregr. Aether. p. 218*): DIDASC. apost. 74, 5 -as agat panem *episcopus*.

B -as (-am) debere, dicere, profiteri, *al.* (actitare: *v. p. 2224, 12*): TERT. apol. 42, 2 -am debere ... deo (adv. Hermog. 13 p. 140, 17 -am bonorum. resurr. 56 p. 115, 28 quomodo canam illi [*deo*] ... canticum nesciens me esse qui -am debeam). monog. 10 p. 777 Oe. -as deo in aeternum canemus. CYPR. epist. 51, 1 p. 614, 6 maximas -as sine cessatione profitemur deo ... et Christo eius ..., quod, (CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 95, 22). adv. Marc. 4, 35 p. 541, 25 cui deo -am reddidit Samarites (COD. Iust. 1, 17, 2, 12 *v. p. 2225, 77*). 5, 10 p. 610, 3 nec alii deo -as dicit (EVOD. Aug. epist. 158 10 pares dicamus deo -as). EPIST. Syn. Arim. (Hil. coll. antiar. A VI), 1, 1 maximas deo rettulimus et referimus -as, quod. AVG. in psalm. 88 serm. 2, 14[init.].

C *omisso verbo*: **1** *formula sollemnis* deo -as (*a testificatione grati animi transiit in meram salutationem christianam.* GRAMM. suppl. 218, 4 deo -as *interiectioni deputatur.* 266, 7 est interiectio laetantis): TERT. patient. 14 p. 22, 2 cum ille homo (*Iob*) ad omnem acerbum nuntium nihil ex ore promeret nisi 'deo -as' (*cf.* VVLG. Iob 1, 21 sit nomen domini benedictum). OPTAT. 1, 14 p. 17, 6 dixit Secundus: 'sedete omnes'. tunc dictum ab omnibus: 'deo -as', et sederunt. PRISCILL. tract. 2, 42 p. 35, 11 deo ... -as, quod. VVLG. I Cor. 15, 57 deo ... -as, qui dedit nobis victoriam (τῷ ... θεῷ χάρις. II 2, 14. 8, 16 -as ... deo, qui. *item* 9, 15). AVG. in psalm. 132, 6 'deo -as' nostrum ridetis (*circumcelliones*), 'deo laudes' vestrum plorant homines. serm. 111, 2[ext.] *Aurelius* rogat ... *vos*, ut ad basilicam Fausti *veniatis*. 'deo -as'. catech. rud. 16, 24 *alloquium advenientis*: deo -as, frater; valde tibi gratulor *eqs.* civ. 22, 8 p. 580, 21 D. deo -as, deo laudes. ALC. AVIT. epist. 24 p. 56, 19 ENNOD. opusc. 2, 74 p. 310, 11. epist. 3, 8, 1 p. 77, 3 in utroque ... quia. IORD. Rom. pr. 1 deo magnas -as, qui. PASS. Mar. Iac. 6 p. 55, 1. *nota* PS. MATTH. evang. 6, 3 *Maria* sine intermissione dominum benedicebat. et ne forte vel in salutatione sua a dei laudibus cessaret, si quis eam salutabat, illa pro salutatione 'deo -as' respondebat. quo[d] primum exiit ab ea, quod homines, cum se invicem salutarent, 'deo -as' responderent. BENED. reg. 66, 7 mox ut aliquis pulsaverit aut pauper clamaverit 'deo -as', respondeat *ostiarius* aut 'benedic' et (aut?) ... reddat responsum festinanter *eqs.* *saepius in* SVBSCR. lib., *ut* Aug. gen. litt. *cod. E*: incipit liber VI feliciter, deo -as. *adde* CORP. III 14397[a] dei (*sic*) -as. *cf. nom. propr.* Deogratias. **2** *ceterae iuncturae*: HIL. syn. 78 domino ... -as, quod (AMBR. Iac. 2, 11, 51 -as domino, quod. COMM. apol. 9 GRAEC. Ruric. epist. 1 p. 443, 5. *al.* INSCR. christ. Diehl 1629, 14 dō gr̄as. 1527 dōgs.). AMBR. in psalm. 118 serm. 12, 43, 2 -as Christo, qui. ENNOD. epist. 1, 20, 1 p. 31, 18 vere -as trinitati. HIER. epist. 3, 5, 2 tibi, domine Iesu. PS. AVG. serm. ed. Mai 119, 15 tibi, pater, quia. *his adiungendum*: AVG. in psalm. 88 serm. 2, 14[in.] -as misericordiae ipsius (*dei*). *ibid.* -as -ae ipsius. QVODV. serm. de temp. barb. Migne 40, 704[in.] qualis est -a (*sc. dei*), quae, cum se infundit, nullum indignum iudicat sexum! -as -ae! *sim.* AVG. serm. ed. Mai 130, 1 -as sancto evangelio: interpretatur nobis Siloam piscinam. [*dub.* ITALA Col. 3, 15 (Aug. spec. 38 p. 244, 11) et -a estote (VVLG. grati, εὐχάριστοι).]

D -arum actio *et sim.*: TERT. adv. Marc. 1, 23 p. 322, 24 alii deo -arum actionibus fungitur. 4, 9 p. 443, 2 offerre ... munus deo, orationem scilicet et actionem -arum. 4, 35 p. 542, 2 deo ... oblationem, -arum scilicet actionem, ... facere. adv. Val. 11 p. 190, 18. IREN. 1, 3, 1 (εὐχαριστία). 4, 18, 4 *al.* CYPR. laps. 1 p. 237, 8 cum -arum actione. eleem. 9 p. 380, 26 *al.* VVLG. lev. 7, 12 *al.* act. 24, 3 *id* suscipimus ... cum omni -arum actione (μετὰ πάσης εὐχαριστίας). II Cor. 4, 15. 9, 11 *al.* I Thess. 3, 9 -arum actionem ... deo retribuere. *nota* ITALA (cod. g) *et* VVLG. apoc. 7, 12 benedictio et claritas et sapientia et ⌊-arum actio⌋ *eqs.* ... deo nostro in saecula saeculorum (cod. h gratia. ἡ εὐχαριστία ... τῷ θεῷ ἡμῶν). RVFIN. hist. mon. 2 p. 406[B]. AVG. epist. 140, 29, 70 actio -arum, quae intimo fidelium mysterio celebratur. 149, 2, 16. CASSIAN. conl. 17, 30, 1 quae licito, immo etiam laudabiliter cum -arum actione praesumere potuisset. 24, 2, 3. EPISC. Gall. Leo M. epist. 99, 1 apostolatui ... pro ... munere -arum actionem referre. VITAE patr. 3, 26. CASSIOD. Ios. antiq. 1, 27 p. 28 Iudam ... significat -arum actionem (εὐχαριστίαν). GREG. M. epist. 6, 19 p. 398, 16. PASS. Theclae epit. VII 43 p. 169, 9 cum -arum actione quievit in pace. PASS. Thom. p. 160, 7. HIL. dedic. eccl. p. 884[A] hymnos -arum ... dicere conditori. VVLG. lev. 7, 13 offerent ... panes ... cum hostia -arum.

E *de gratiis deo agendis videtur orta vocabuli significatio q. e. officium divinum, res sacra* (*cf. Bonnet, Lat. de Grég. d. Tours* **p. 241, 5**): GREG. TVR. virt. Iul. 20 discedente populo a basilica post -am vespertinam. virt. Mart. 38 alias (aliis?) matutinas -as celebrantibus.

III ***gratia*** *interpretatur nom. hebr.* Anna (חַנָּה): *v. vol. II 108, 5. adde:* HIER. epist. 54, 16, 1 RVFIN. Orig. in gen. 11, 2 p. 102, 26. 28 ORIG. in I reg. 1, 5 p. 8, 15 B. p. 9, 10. 1, 8 p. 14, 3. 20. *cf.* HIER. epist. 20, 1.

PARS TERTIA

Grātia *personata. Χάρις dea.*

I *sing.*: **a** *de una persona vel certe nulla ad numerum relatione*: CIC. nat. deor. 3, 44 *quaeritur an di sint habendi incorporalium* προσωποιίαι, quales sunt Querella, -a, Fraus, Pertinacia *al.*, quos omnis Erebo et Nocte natos ferunt. HOR. carm. 3, 19, 16 tris *cyathos* prohibet supra rixarum metuens tangere -a (*cf.* SCHOL.). OV. ars 2, 464 illic ... habitat Concordia ..., illo ... -a nata locost. met. 6, 429 non Hymenaeus adest, non illi -a lecto. STAT. silv. 1, 2, 19 nec ... Amor nec -a cessat amplexum *Stellam* ... coniugis artus floribus ... spargere. REPOS. 36 *lucus* dignus quem -a servet (-it *cod.*). 51 quid -a cessat, quid Charites? 89 galeam tu, -a, solve *Marti*. CLAVD. 10, 202 tu, -a, flores elige (*app.* Hymenaeus *et* Concordia). VERS. metr. Mar. Victorin. gramm. VI 87, 24 da mihi ⟨*oscula?*⟩ ... -a quae det roseo labello. DRAC. Romul. 6, 62 candida ... accendens -a taedas. 7, 42. 10, 266 dant ... plausus Concordia, -a, Lusus (*in nuptiis Iasonis*). *cf.* ALC. AVIT. carm. 1, 235 CARM. poet. min. V 118, 14. **b** *de tribus* (*metro periphrasin poscente*): HOR. carm. 4, 7, 5 -a cum Nymphis geminisque sororibus audet ducere nuda choros. CARM. epigr. 1504, 42 te (*Priape*) ... -a et ge⟨minae⟩ colunt sorores. STAT. silv. 3, 4, 83 *crinem* tergemina pectebat -a dextra. MART. CAP. 1, 1 vers. 18 comere ... limina sertis ... consanguineo (*Hymenaeo*) -a trina dedit. CLAVD. carm. min. 25, 9 triplex ... vicissim nexa ... -a (SIDON. carm. 11, 113). carm. min. 30, 88 terna ... -a. **c** *de Venere sc. Volcani uxore* (*Homero Χάρις, Il. 18, 382*): PARIS 8, 11 ext. 4 -am, Praxiteles quam fecit ac posuit in templo Cnidiorum (VAL. MAX. *ibid.* cuius [*Volcani*] coniugem Praxiteles ... collocavit). *de Luna*: DRAC. Romul. 10, 396 *Medea*: astrorum princeps, stellarum -a fulgens *eqs.*

II *plur.* (DIOM. gramm. I 328, 4 *inter* '*feminina semper pluralia*': -ae deae [EXC. Bob. gramm. I 549, 12. *cf.* CHAR. gramm. p. 35, 27 B. (33, 13 K.)]. GLOSS.[L] II Philox. GR 53 -ae deae Χάριτες θ⟨ε⟩αί. [G] II 475, 47 Χάριτες αἱ ἐν γραφῇ: hae -ae. singularia non habet): HOR. carm. 1, 4, 6 iunctae ... Nymphis -ae decentes alterno terram quatiunt pede (SCHOL. intellegi voluit per -as virgines). 1, 30, 6 solutis -ae zonis (*cf.* SCHOL.). 3, 21, 22 aderit Venus segnesque nodum solvere -ae (*cf.* SCHOL.). SEN. benef. 1, 3, 2 si ... transsilire mihi permiseris, quare tres -ae et quare sorores sint et quare manibus implexis et quare ridentes ⟨et iuvenes *add. D*⟩ et virgines solutaque ac perlucida veste. *seq. plura de allegorica dearum significatione.* 1, 3, 9 *Chrysippi de -is sententia.* PLIN. nat. 35, 141 pinxit ... Nearchus Venerem inter -as et Cupidines. QVINT. inst. 10, 1, 82 ut ipsae sermonem *Xenophontis* finxisse -ae videantur. 1, 10, 21 in proverbium usque Graecorum celebratum est, 'indoctos a Musis atque a -is abesse'. GELL. 13, 11, 2 dicit *Varro* (*Men. 333*) convivarum numerum incipere oportere a -arum numero (MACR. Sat. 1, 7, 12 *Varro* convivarum numerum hac lege definit, ut neque minor quam -arum sit neque quam Musarum numerosior. 1, 7, 13 ut Musas impleamus et -as). APVL. met. 2, 8 Venus ... omni -arum choro stipata et toto Cupidinum populo comitata. 4, 2 Veneris et -arum lucum. 5, 28 *puella* de mearum (*Veneris*) -arum ministerio (*app.* Nymphae, Horae, Musae). 6, 24 -ae spargebant balsama (*app.* Liber, Horae, Musae *al.*). PERVIG. Ven. 50 *Dione* praeses ipsa iura dicet, adsidebunt -ae. AVSON. 421, 3 o melle dulcior, o -arum venustate festivior *Pauline*. SCHOL. Stat. Theb. 2, 286 Pasithea ... una -arum. SERV. Aen. 1, 720 *fusius de -is agit.* MYTHOGR. 1, 132 *et* 2, 36 *item de -is.* MART. CAP. 7, 733 Fata -arumque germanitas ... huic numero (*sc. triadi*) colligatur. 9, 906 psallentes Pitho, Voluptas et -ae. CARM. epigr. 1504, 46 te (*Priape*) si⟨ne⟩ ⟨n⟩ec Venus proba⟨tur⟩, -ae illepidae. INSCR. christ. Diehl 1067, 12 (*epitaph. Sidonii:*) dona -arum.

cf. Charis.

deriv.: gratiosus. *comp.*: ingratia.

abl. **grātiā** *vice praepositionis, c. gen. vel c. pron.* *per c scribitur: p. 2235, 6.* *idem fere quod* causā *similiter structum.* AGROEC. gramm. VII 119, 15 *inter* '*sermones communes duo sibi contraria significantes*', *v. p. 2205, 46.* DON. Ter. Andr. 433 -a veteres pro causa (587 -am pro causa posuit nove). *de usu vocabuli v. Wölfflin, Arch. 1, 1884, 169 sqq.*

1 ***proprie*** *vi finali* (*personae vel rei -ā i. q. in commodum alicuius personae, in eventum alicuius re, ut aliquid fiat, propter aliquam rem*): **a** *c. nudo genet.*: PLAVT. Amph. 486 Alcumenae huius honoris -a pater curavit ... ut (867 honoris vestri venio -a. Asin. 191 aetatis atque honoris -a ... tui [*cf.* 194 honoris causa]. Aul. 25 Curc. 549 Mil. 620 ENN. scaen. 278 *opp.* amoris [Mil. 626]. ACC. carm. frg. 10 CIC. Quinct. 28. *v. et infra p. 2235, 5. 37. 59*). 682 quid tu me deridiculi -a sic salutas? Aul. 360 cenaene causa aut tuae mercedis -a nos ... aedis postulas comburere? Capt. 98 re-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cepit quaestum ... fili -a. Cist. 144 eius (*peregrini*). Epid. 275 liberare fidicinam animi -a (*v. infra l. 53*). 629. Mil. 103 legatus ... fuit magnai rei publicai -a. TER. Andr. 836 nuptiarum. Hec. 836 TVRPIL. com. 84. ACC. carm. frg. 10 (8 M.) sapientiae ... -a atque honoris ⌊patera Nestorem⌋ (pater honesto rem *codd.*) mactavit *Achilles*. CORP. I² 60 nationu cratia (*sic*) Fortuna (*dat.*) ... dedi. Q. SCAEV. Gell. 4, 1, 17 quae ... longae usionis -a ... reconduntur. RHET. Her. 4, 33, 45 numerus ... adauctus gravitatis -a. CIC. inv. 1, 45 aut inimicitiarum causa ... occisum aut metus aut spei aut alicuius amici -a. S. Rosc. 15 familias honestatis amplitudinisque -a nomino. 43 supplici (AGROEC. *ad h. l. v. p. 2205, 44*). Mur. 78 amicitiae dignitatisque L. Murenae -a (*ibid.* pacis causa). p. red. ad Quir. 1 Sest. 10 Phil. 1, 8. 12 rep. 2, 12. 3, 17 Tusc. 5, 79 *al.* part. 28 trium rerum -a: ut ... ut ... ut (LIV. 29, 17, 3 duarum rerum -a, unius, ut, alterius, quod). TIRO Gell. 6, 3, 15 BELL. Afr. 33, 1. *nota* 62, 1 classem ... Uticae hiemis (*fugiendae? an i. q. 'propter'?*) -a subduxerat. 62, 2. 71, 7. 88, 5 quem oderant partium -a. SALL. Catil. 23, 1 *v. p. 2237, 12.* 45, 1 hist. frg. II 93, 7 Iug. 76, 1. 94, 1 ponderis -a, simul et ... quo *eqs.* or. Phil. 14. LABEO dig. 41, 1, 65 pr. tuae dumtaxat rei -a. DECRET. decur. Pis. de L. Caesare (Corp. XI 1420) 29 eius rei -a. LIV. 5, 5, 12 cibi -a praesentis aut potionis. 5, 12, 12 fratris, qui .. desiderat, -a. 34, 23, 5 PAVL. FEST. GLOSS.ᴸ IV p. 100ᵇ (p. 7 M.) *al.* VAL. MAX. 1, 5, 4 *al.* PHAEDR. 5 pr. 3. CVRT. 5, 9, 8 temporis -a[m]. PLIN. nat. 1 ind. 22, 2. 2, 118 *al.* 13, 72 nec ignis tantum -a, sed ad alia quoque utensilia. QVINT. inst. 2, 4, 31. 2, 7, 4 praesentis -a litis (decl. 252 p. 34, 6 praesentis -a iudicii). 2, 10, 9 profectus -a. 2, 11, 3 cuius rei -a (5, 11, 4). 3, 5, 11 veritatis tantum -a disputare. 3, 6, 93 *al.* 4, 2, 128 vel invidiae -a vel miserationis. 7, 1, 33 non praedae -a ..., non hereditatis spe. 9, 2, 9. 9, 2, 66 venustatis modo -a. *nota* 9, 4, 144 ne, quae eius rei -a fecerimus, propter eam fecisse videamur. 12, 10, 40 FRONTIN. aq. 9 strat. 3, 2, 1 TAC. ann. 11, 26 SVET. Tib. 2, 2 *al. loco corrupto* PS. QVINT. decl. 14, 6 p. 269, 23 ut illa (*venena*) nosses -a tui (*v. Reitzenstein, Stud. z. Quint.'s gr. Dekl. p. 73*). FRONTO p. 51, 24 N *nota* FRG. Bob. gramm. V 556, 20 *genetivus* ornatus -a vel metri necessitate vel consuetudine vetustatis per συγκοπὴν pronuntiatur. IVLIAN. dig. 24, 3, 31 *al.* POMPON. dig. 8, 4, 11 pr. *al.* 33, 1, 7 non honoris municipii -a, sed sua. GAIVS dig. 5, 3, 39 pr. servorum. CALL. dig. 48, 19, 28, 7 defensionis -a (*opp.* in iniuriam ... alterius). VLP. dig. 3, 2, 4 pr. *al.* 16, 3, 1, 3 ceterarum causarum -a. 17, 2, 52, 15 vecturas vel sui vel sarcinarum suarum -a vel mercium (*sc. factas*). 34, 3, 3, 5 mei -a (*cf. infra l. 49*). 46, 3, 14, 1 rei notitiae -a. 33, 9, 3, 8 hordeum sive familiae sive iumentorum -a (*sc. conditum*). 50, 17, 17 promissoris -a (*ibid.* pro herede). PAVL. dig. 11, 7, 40 temporis -a deponere *corpus mortui*. 38, 2, 47 pr. non notae -a, sed alio consilio. *singulariter* 40, 9, 1 Celsus ... utilitatis -a motus ... ait (*an conflatum ex* -tatis -a *et* -tate motus?). sent. 5, 20, 2 inimicitiarum -a (*v. infra l. 56*). MARCIAN. dig. 46, 3, 44 et in debitum suum ... et condicionis -a. APVL. met. 7, 15 apol. 27 *al.* Plat. 1, 4 historiae -a, ut ... intellegeret. 2, 10 sui -a (2, 22 sua -a; *opp.* propter eum, qui). TERT. apol. 10, 9. 46, 15 *al.* SPART. Carac. 6, 6 cum ... Carras Luni dei -a venisset. TREB. Gall. 10, 7. FIRM. math. 2, 20, 9 *al.* IVST. 21, 3, 4 PALLAD. 1, 24, 3 CET. FAV. p. 300, 13. AVR. VICT. Caes. 4, 11 animi ac pellicum -a. *nota* 5, 2 cuius (*Polemonis*) -a Polemoniacus Pontus appellatur. 20, 30 eius -a. VIR. ill. 12, 7 *al.* AMM. 20, 8, 20 *al.* FAV. EVL. 7, 17 *al.* CLAVD. DON. Aen. 11, 220 VEG. mil. 3, 10 p. 91, 19. VVLG. I Macc. 13, 4. 6 inimicitiae -a (χάριν). II 3, 9 cuius rei -a (τίνος ἕνεκεν). 4, 16. Eph. 3, 1 *al.* AVG. civ. 10, 5 p. 408, 27 D. suae -a voluptatis. MACR. Sat. 1, 6, 25 MARCELL. med. 30, 26 MART. CAP. 5, 551. COD. Theod. 1, 6, 7 (*a. 376*) honoris eius et loci -a. 1, 15, 10 *al. singulariter* SIDON. epist. 4, 11, 2 sola consultationis -a. BOETH. cons. 3, 2, 32 iucunditatis -a (*ibid. syn.* causa, ob, propter). 3, 10, 127 *al.* CASSIOD. art. 3 p. 1188ᴬ. MVTIAN. Chrysost. hom. 17, 1 p. 345 extr. constructum templum non opulentiae -a, non alia quacumque re (πολυτελείας ἕνεκεν, ... ἑτέρου τινός). IORD. Rom. 38 *al.* (*nota* Get. 133 pro affectionis a. *cf.* 144). GREG. TVR. virt. Mart. 2, 13 Franc. 1, 4 p. 36, 1 *al.* COD. Iust. 1, 2, 14, 9 *al.* 5, 4, 23, 5ᵃ alterius causae -a (*invicem*: -ae causā GREG. M. epist. 5, 57ᵃ p. 365, 10). 5, 16, 11 (*a. 241*) proprii usus eius (*uxoris*) -a. 5, 21, 2 (*a. 290?*) divortii -a. 1, 3, 32, 5 (*a. 472*) uno aureo, sportularum -a, ... contentus sit. ACT. Archel. 7 p. 11, 14 dant ... dexteras ... signi -a. CORP. III 7440 memoriae -a titulum constituit (*cf.* 7573, *ubi* -am *pro* -a *errore lapicidae*. CARM. epigr. 158, 4 memoris [*i. memoriae. Büch.*] -a). 7567 pietatis -a. INSCR. Not. d. scavi 1895 p. 351 (*Tusculi*). GLOSS. II 390, 38 cuius -a οὗ χάριν. *nota iuncturam* verbi -a, *i. ut aliquo exemplo utar* (GLOSS. λόγου χάριν. ut si forte vel verbi causa): VARRO ling. 8, 3 si verbi -a alterum ... diceretur Priamus, alterum Ecuba. CIC. Verr. II 2, 143 HS c milia ... verbi -a ... poposcisset. fin. 5, 30 propter aliam quampiam rem, verbi -a propter voluptatem. ac. 1, 94 sin ... usque ad novem verbi -a ... respondes. off. 3, 50. PLIN. nat. 18, 327 verbi -a pedum XX. 37, 71 imagines ... papaverum verbi -a aut avium *eqs.* FRONTIN. aq. 34 CELS. dig. 33, 10, 7, 1 AFRIC. dig. 35, 2, 88, 3 IVLIAN. dig. 38, 8, 3 *et al.* Icti. (*postpositum* VLP. dig. 38, 16, 2, 7 supervixisse centum diebus verbi -a). TERT. anim. 56 p. 390, 8 *al.* PANEG. 11 (3), 13, 3 PALLAD. 1, 39, 3 AMM. 16, 12, 69. 28, 4, 24. 30, 5, 10 HIER. epist. 49, 14, 5 *al.* RVFIN. symb. 5 AVG. civ. 5, 1 p. 191, 30 D. *al.* SVLP. SEV. chron. 2, 40, 2 MART. CAP. 6, 715 *al.* (8, 849 *v. Dick in app. crit.*). CASSIAN. conl. 5, 12, 1 cenodoxia ... utiliter ... adsumitur ab his ... qui ..., ut verbi -a si ... mente conceperint ... dignitatem *eqs.* EVSTATH. Bas. hex. 6, 5 p. 926ᴬ secundum tale verbi -a schema. SIDON. carm. 14, 4. BOETH. *passim.* COD. Iust. 6, 38, 4, 1ᵇ *al.* INST. Iust. 2, 14, 7 BENED. reg. 24 *al.* dicis -a: *v. vol. V 963, 25.* exempli -a: CIC. off. 3, 50 NEP. Lys. 2, 1 PLIN. nat. 2, 77 *al.* QVINT. inst. 4, 2, 17 *al.* VLP. dig. 21, 1, 1, 9 *al.* PAVL. dig. 35, 1, 46 *al.* TERT. nat. 1, 12 p. 82, 24 AVG. civ. 7, 17 p. 295, 9 D. *al.* 15, 15 p. 90, 18 ex. -a, quo id fiat apertius, ... interponam. 15, 26 p. 115, 27 *app.* velut.

b *vice genetivi sunt pronomina* (*possess., relat., demonstr.*): PLAVT. Amph. 664 redire ... meliust nos. :: qua -a? :: quia *eqs.* (Aul. 435 Cist. 234 [:: qua -a]. 496 Curc. 454 Men. 150 Rud. 90 Truc. 9. 288 TER. Eun. 99. 159 FRONTO p. 224, 26 N. PRISC. gramm. III 95, 28 *inter nomina, quae loco causalium accipiuntur coniunctionum.* AMM. 21, 13, 16. 28, 6, 20 SCHOL. Hor. carm. 2, 7, 1 HEGES. 1, 26, 2 COMM. instr. 2, 32, 13 MACR. Sat. 5, 19, 22 CONC.ˢ I 5 p. 253, 7 CASSIOD. Ios. antiq. 1, 22 p. 21 [διό]). Asin. 536 qui dant qu⟨oi⟩a amentur -a. Aul. 32 id ea faciam -a, quo facilius ducat (267 id inhiat ea ... obstinavit -a. Cist. 763 redditura est ... et ea -a ... profecta est. Merc. 223 e⟨a⟩ ... praecucurri -a, ne. Pseud. 160 Stich. 327. TER. Andr. 433. 587 ut. Hec. 617 Haut. 768 ne. TRAG. inc. 168 id ea -a, ut. SALL. Iug. 54, 4 id ea -a eveniebat, quod [80, 4 AMM. 16, 8, 20]. DICT. 2, 8 ea -a ..., uti. COD. Theod. 16, 7, 3 [= Iust. 1, 7, 2 *a. 383*]). Pseud. 551 non abire certumst istac -a: lubidost ludos tuos spectare. Stich. 645 proviso Sagarinum: qui nilo citius veniet hac -a (*aliter* AMM. 19, 12, 9 reus hac -a postulatus, quod ... dicebatur. CONC.ˢ I 5 p. 272, 6 CASSIOD. hist. 5, 32 p. 1009 D. 5, 34 p. 1013ᴬ quia dicitur ..., hac ... -a ... abicimus). CASSIAN. inst. 10, 10 nulla alia quam exempli -a laborem ... exegisse. mea, tua, sua -a *etc.*: PLAVT. Bacch. 97 mea te -a ... facere sumptum. (Curc. 154 [*cf.* 150 causā mea]. Men. 697. Pseud. 1289 mea -a pertimesco magis. AVR. Fronto p. 60, 8 N. GAIVS dig. 17, 1, 2 pr. sive mea tantum -a tibi mandem sive aliena tantum sive mea et aliena sive mea et tua *eqs.* *sim.* inst. 3, 155 *sq.*). PLAVT. Mil. 754 nostra -a (Poen. 9). Persa 537 tua. VAL. MAX. 2, 5, 4 ut *Tiburtes* eos (*tibicines*) -a sua (*sc. senatus*) Romanis templis restituerent. GAIVS dig. 44, 7, 1, 5 *rem* non sua -a accipit, sed eius a quo accipit. *singulariter, ut vid.*: PAVL. NOL. epist. 8, 2 p. 47, 11 ausus sum hiscere duplici -a, ut et ... compararer ... et ... numerarer.

c *designatur actio finalis addito gerundivo vel gerundio* (*cf.* PRISC. gramm. III 366, 11 [*ad gr.* τοῦ *c. inf., pro* ἕνεκα τοῦ:] pro hac constructione ... nos gerundiis in 'di' terminantibus utimur, addentes tamen 'causa' vel '-a', ut ... 'accusandi -a et defendendi in forum procedo'): PLAVT. Curc. 706 non rem perdendi -a ... nata est mihi *lingua*. ENN. scaen. 129 ducit ... uxorem liberorum ... quaesendum -a. PACVV. trag. 43. ACC. trag. 217 epulandi -a accumbat. SISENNA hist. frg. 118 VARRO frg. Gell. 3, 14, 3. CIC. S. Rosc. 45 non exprobrandi causa, sed commonendi -a. Verr. II 1, 50 Caecin. 33. Cael. 3 deformandi huius causa, detrahendae ... dignitatis -a. Planc. 52 *al.* carm. frg. 36 ius regnandi -a violandumst (*Eurip. Phoen. 524* τυραννίδος πέρι κάλλιστον ἀδικεῖν). rep. 1, 27 muneris fungendi -a (*opp.* gloriae causa). fin. 1, 36 *al.* part. 34 *al.* CAES. Gall. 7, 43, 2 (7, 43, 4 causa). civ. 2, 7, 3 HIRT. Gall. 8, 5, 2 BELL. Afr. 24, 2 *al.* (*saepe*). LEX Iul. de adult. (dig. 48, 5, 26) testandae eius rei -a. SALL. Catil. 61, 8 Iug. 19, 1 *al.* 64, 1 petundi -a. NEP. Cim. 4, 1 *al.* AT. CAP. Gell. 4, 10, 8 VERR. FLACC. Gell. 5, 17, 2 *bis* LIV. 6, 31, 2 *al.* PAVL. FEST. Gloss.ᴸ IV p. 257ᵇ (p. 133 M.) *al.* VELL. 2 6, 2 *al.* VAL. MAX. 1, 1, 1 *al.* 3, 3 ext. 3 supplicii pariter et indicandorum -a consciorum. PARIS 2, 2, 2 retinendae -a gravitatis. 2, 4, 5 arae -a emendae. PHAEDR. 1, 14, 6 *al.* COLVM. 7, 12, 2 SCRIB. LARG. 80 ASCON. Mil. p. 33, 7 St. *al.* PLIN. nat. 5, 9 *al.* QVINT. inst. 1, 1, 26. 1, 5, 42 *al.* 5 pr. 1 vincendi tantum -a. 8, 3, 73. 8, 6, 40 non significandi -a, sed ad ornandam ... orationem. 9, 2, 55. 9, 3, 69 vitandi potius quam imitandi -a. 9, 4, 127 non docendi -a, sed ornandi. 10, 2, 24 docendi ... movendi -a. decl. 247 p. 11, 17. 265 p. 81, 27 lucri -a et adquirendae ... pecuniae (*opp.* in ultionem). *al.* FRONTIN. strat. 3, 10, 5 TAC. ann. 4, 36 *al.* SVET. Iul. 20, 2 *al.* IVLIAN. dig. 14, 2, 6 *al.* IAVOL. dig. 19, 1, 18, 1 POMPON. dig. 8, 1, 15 pr. 15, 1, 4 pr. *al.* VENVL. dig. 42, 8, 25, 1 *syn.* nomine. *et saepe ap.* Ictos. GAIVS dig. 4, 3, 8 tui lucri -a ..., mei decipiendi -a. 4, 6, 25 *al.* 40, 2, 7 aut lavandi ... aut ludorum -a. PAPIN. dig. 1, 1, 7, 1 corrigendi iuris civilis -a propter utilitatem publicam. VLP. dig. 1, 16, 7, 1 *al.* 50, 5, 1, 1 vexandi -a eius, quem. PAVL. dig. 2, 11, 5, 2 *al.* 47, 11, 1, 2 impudicitiae. 48, 18, 8, 3 convincendi mendacii aut veritatis (inveniendae *addi vult Momms.*) -a. MOD. dig. 33, 2, 16 memoriae conservandae defuncti -a. 47, 10, 20 iniuriae faciendae -a. GELL. 2, 2, 1 *al.* APVL. apol. 40. 48 non tam purgandi mei -a ... quam ut ne quid ... reticuerim. 78 *al.* S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278) 39 MIN. FEL. 2, 1 TERT. bapt. 18 p. 216, 6 *al.* adv. Val. 30 p. 206, 12 honorandorum coniugiorum supernorum -a. SPART. Hadr. 14, 3 *al.* CAPITOL. Gord. 8, 6. al. IVST. 17, 3, 11 *al.* AVR. VICT. Caes. 39, 16 tuendi prolatandive -a iuris Romani. AMM. 18, 6, 21 *al.*

[H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

22, 13, 3 visendi -a Iuliani. 31, 13, 12 spoliandi -a mortuos. CLAVD. DON. Aen. 11, 540 VVLG. Iudith 14, 9 II Macc. 4, 46 AVG. civ. 14, 8 p. 16, 19 D. MACR. Sat. 1, 16, 12 *al.* MARCELL. med. 8, 29 *al.* MART. CAP. 2, 112. CASSIAN. conl. 19, 16, 4 explorandae -a castitatis. SEDVL. op. pasch. 2, 17 p. 224, 5 panem vescendi videmur -a postulare. COD. Iust. 1, 2, 14, 9 *al.* 4, 20, 14 (*a. 486*) dicendi -a testimonii. 7, 72, 10, 1. 8, 11, 9 *a. 393.* 8, 17, 11 *a. 472* transigendi vel paciscendi seu fenerandi vel societatis coeundae -a seu de aliis ... causis. 12, 25, 4, 2 *a. 474.* ACT. Archel. 13 p. 22, 15. CORP. XII 4393 *lat. sin.* 28. VIII 23307.

2 *de causa efficiente, i. q. ob, propter*: BELL. Afr. 62, 1? (*v. p. 2235, 15*). SALL. Cat. 23, 1 *Curium* censores senatu probri -a moverant (*cf.* AGROEC. gramm. VII 119, 15). PLIN. nat. 17, 6 columnas ... marmoris, aedilitatis -a ... advectas. 28, 164 admiscent nardum fastidii -a. ITALA Gal. 3, 19 (Aug. c. Faust. 15, 8) transgressionis -a posita est *lex* (τῶν παραβάσεων χάριν. VVLG. propter transgressiones). ITALA I Ioh. 3, 12 (AVG. civ. 15, 7 p. 68, 22 D.) cuius rei -a occidit *Cain*? q u i a *eqs.* (χάριν τίνος ... ὅτι. VVLG. propter quid ... quoniam). TERT. paenit. 5, 3 quod metus -a gessisti. AVR. VICT. Caes. 22, 4 qua -a (*i. propter saevitiam*) ... interfecti sunt. 40, 10 cuius (*sc. agri rei p. acquisiti*) -a provinciam ... Valeriam appellavit. VIRI ill. 64, 2 periculum deditionis eloquentiae -a effugit *Ti. Gracchus.* AMM. 16, 8, 2 si super occentu soricis ... vel similis signi -a consuluisset quisquam peritum. AVG. c. Pelag. 1, 7, 12 *lex* praevaricationis -a posita. COD. Iust. 2, 20, 1 (*a. 203*) fidei ruptae -a. 4, 65, 26? (*a. 294*). 10, 39, 5 (*a. 325*) qui *in alienam civitatem ex sua irrepsit*, duarum civitatum decurionatus sustineat, in una voluntatis, in una originis -a. 11, 61, 3, 1 *a. 415* possessores ... pratorum -a ... importunitate vexari. *additur part. perf.*: LIV. 40, 56, 3 palam facti parricidii -a. VAL. MAX. 6, 1, 8 promissorum matri familiae nummorum -a. TERT. spect. 5 p. 7, 7 *Libero beneficium* adscribunt demonstrati (-ta *AB*) -a vini. MACR. Sat. 1, 9, 17 *bellum Sabinum* virginum raptarum -a commissum est.

ad 1 *et* 2: -ā *ante gen. ponitur*: QVINT. inst. 8 pr. 18 id ... faciunt -a decoris. 8, 6, 2 quosdam *tropos* -a significationis, quosdam decoris adsumi. 9, 4, 144 ne ... idoneum verbum permutemus -a lenitatis. *cf.* 9, 4, 58. LAMPR. Heliog. 31, 3 habuerat ... facultates a multis dimissas -a patris. SPART. Carac. 1, 8 quo⟨d⟩ a parentibus -a sigillariorum acce⟨pe⟩rat. LAMPR. Diad. 3, 3 ut amaretur ... -a venustatis. ITIN. [Silv.] 13, 1 volui accedere ... propter visendam memoriam ... -a orationis. *saepius* (17, 1 orationis -a. *al. cf. infra l. 48*). 19, 1 -a religionis. AVG. fid. et op. 9, 14 taceantur ... -a brevitatis. COD. Theod. 7, 13, 7, 2 *a. 375* sex *solidos* tironi -a ... sumptuum praebiturus. CASSIAN. inst. 11, 16 -a visitationis adveniens. *nota* VICT. VIT. 1, 35 servos Christi cognato ... -a muneris (*'pro munere' ed.*) offert. CASSIOD. Ios. antiq. 17, 16 p. 507 succenditur ... castellum ... -a mortuorum (ἐπ' ἐκδικίᾳ τῶν συντετελευτηκότων). GREG. TVR. virt. Mart. 4, 30 -a tantum orationis ... adire. VITA Desider. 12 -a visitandi. PS. QVINT. decl. 14, 6 p. 269, 23? (*v. p. 2235, 32*).

c a u s ā *praep. et* -ā *ut synonyma alternant* (*cf. Wölfflin, Arch. 1, 1884, 169 sqq.*): PLAVT. Aul. 360 *v. p. 2234, 83.* CIC. inv. 1, 45 *v. p. 2235, 8.* Mur. 78 *v. p. 2235, 11.* rep. 1, 27 fin. 1, 36 Tusc. 5, 79 nat. deor. 2, 158 Att. 14, 19, 3 epist. 13, 41, 2. PAVL. FEST. p. 82 ergo ... significat ... producte idem quod χάριν, hoc est -ā, cum scilicet '-a' intellegitur pro 'causa'. QVINT. decl. 328 p. 291, 21 pietatis -a, ... conscientiae causa. IVLIAN. dig. 45, 1, 56, 2 non adquirendae obligationis -a, sed solutionis causa. GAIVS inst. 1, 19 PAVL. dig. 2, 11, 5, 1/2. 4, 6, 33, 3 VLP. dig. 2, 15, 8, 2. 4, 6, 5 pr. 9, 2, 7, 4 gloriae causa ..., non iniuriae -a ... damnum datum. reg. 7, 1 APVL. apol. 28 Plat. 2, 22. *adde p. 2236, 51. 52. 55. 56.* *nota* VLP. dig. 48, 5, 26, 4 testandae rei -a (*sic et ibid.* 5, *sed* pr. [*e lege Iulia de adult.*] testandae eius rei causa).

×*abl. plur.* **grātiīs** *transit in usum adverbii hincque formam* **grātīs** *induit.* CAPER gramm. VII 110, 5 *v. s.* gratuitus.

I g r a t i i s (-ieis *v. l. 80*) *trisyllabum vel traditur vel (cf. l. 67. 69. 71. 76 al.) metro postulatur.* *significat i. q. sine mercede vel pretio*: PLAVT. Asin. 5 age ... reside, *praeco*, cave modo ne grat⟨i⟩is (*cf.* Poen. 15 reside, duplicem ut mercedem feras). 190 ad te ut mittam (*sc. amicam*) grat⟨i⟩is (*opp.* 189 maledictis ... eam ductare). 194 si mihi dantur duo talenta ..., hanc tibi noctem honoris causa grat⟨i⟩is dono dabo. Bacch. frg. 30 ne ... me sectere -iis (*formam testatur* CHAR. gramm. p. 260, 7 B. [p. 200 K.]. *cf.* 29 mercedis quid tibi est aecum dari?). Capt. 106 *parasitus: adulescentis* numquam voltum tranquillavi -iis. *bisyllabum* Capt. 408 numquam erit tam avarus, quin te -iis (-us *cod.*) emittat manu (manu emittat -iis *Brix, al.*). 948 libellam pro eo argenti ne duis: -⟨i⟩is (cratis *codd.*) a me, ut sit liber, ducito. Epid. 474 fides *fidicinae* tibi addam dono -iis. Most. 175 te, Scapha, donabo ... neque patiar te istanc -⟨i⟩is laudasse. Persa 285. Poen. 868 neque triobolum ullum amicae das et ductas -ieis (*sim.* TER. Phorm. 500). POMPON. Atell. 110 hariolari -⟨i⟩is. CIC. Cluent. 78 non -iis (*Σ*; -is *rell.*). id ab eo factum esse. 132 (*Σ*; -is rell.). [*dub.* Verr. II 1, 101 -iis praetor factus est (*sic ed. Peters.*, -is *rell., item* II 2, 61 haec -iis facta ... esse *Peters. et Klotz*), II 4, 29 ab se invito phaleras sublatas -⟨i⟩is (*add. Halm, Zielinski*)].

II g r a t i s (*scribitur* grātis: CORP. XIV 409, 7 (*p. 2239, 25*). gratís: CORP. XIV 3015, 4 (*p. 2239, 27*). X 846 INSCR. Not. d. scavi 1918 p. 140, 11. *dub., utr.* gratis *an* gratuito *brevietur per* g, gr, grat: *p. 2239, 32.* [CIC. Arch. 8 *lege* Gratti. *locus corrupt.*: ANTH. 435, 3]). 1 *sine mercede vel alio quo commodo seu dato seu accepto* (GLOSS. δωρεᾶς, δωρεᾶς ἀντὶ τοῦ 'δῶρον', gratia (*abl.*), ⟨sine?⟩ impensa, sine merito, sine aliqua repensatione, sine opere, indebita (-te? *Goetz*). GRACCH. or. frg. Gell. 11, 10, 1 ego ... non -is prodeo; verum peto a vobis non pecuniam, sed bonam existimationem atque honorem. CIC. Q. Rosc. 27 communem factum esse *Panurgum* -is cum Roscio, qui p r e t i o proprius fuisset Fanni. Verr. [II 1, 101. 2, 61. 4, 29 *v. p. 2237, 82*]. II 1, 118 quae Romae ... pretio accepto edixeras, ea ... te, ne -is in provincia male audires, ex edicto Siciliensi sustulisse video. 120 tota Sicilia ... neminem ... senatorem factum esse -is. II 2, 61 ita parva est pecunia, ut haec ... -is f a c t a esse videantur (Vatin. 38 nihil fecisse. NEP. Epam. 4, 2 *al.* PETRON. 57, 6 sevir -is factus. MART. 1, 95, 2). II 3, 200 frumentum ... -is d a r e (201 *al.* OV. ars 1, 454 ASCON. in Pis. p. 16, 1 St. MART. 10, 75, 14 dat -is, ultro dat ... Galla. 12, 55, 1. 3. 14, 175 *opp.* pretium ... accepit. CAPITOL. Pius 8, 11 *vinum al.* EPIT. Alex. 118 VVLG. Ier. 15, 13. AVG. in euang. Ioh. 14, 3 *opp.* tulit ingratis. *adde infra l. 53. 57*). *ibid.* polliceri frumentum. II 5, 11 *facinus* suscipere. II 5, 48 Capitolium ... publice coactis fabris ... -is exaedificari potuit. *ibid.* tibi -is s t a r e navem. Cluent. 71 rei p. serviamus. 112 iudicasse. 113. 114. 127. leg. agr. 1, 11 duas causas ... quibus -is parceret *Rullus.* 2, 44. 58 quod ... cavet, non reprehendo, quod non gratis fit, indico. 2, 83. fin. 2, 83 virtutes ... per se ipsas -is diligant. off. 2, 83. ad Q. fr. 3, 1 esse pollicitum (*opp.* tanta ... m e r c e d e proposita. *cf. infra l. 32. 45. 63. 65. et al.*). Q. CIC. pet. 56 *de comitiis 'largitione' inquinatis,* quibus non -is ... centuriae renuntient suos ... necessarios. POLIO Cic. epist. 10, 32, 3 -is *depugnare, sc. gladiatoribus.* PVBLIL. A 43 cum inimico ignoscis, amicos -is ... adquiris. SALL. or. Macri 5 recte facere (*opp.* mercede delinquere). OV. am. 8, 72 cave ne -is hic tibi c o n s t a t amor (SEN. epist. 104, 34 MART. 10, 3, 12. 10, 29, 5 *opp.* muneribus. TERT. resurr. 56 p. 116, 5). Pont. 2, 3, 14 -is ... esse probum (2, 3, 13 si praemia desint). LIV. 21, 50, 10 frumentum ... sese ... -is praebiturum. 26, 50, 10 *al.* SEN. contr. 1, 7, 2 piratae ... -is miseriti sunt (*i. dimiserunt*). 2, 1, 25 patrem -is amo. VELL. 2, 48, 4 -is an accepto centies sestertio. PHAEDR. 2, 5, 3 ardalionum ... natio ... -is anhelans, multa agendo nil agens. SEN. benef. 2, 1, 4 non tulit -is *beneficium*, qui, cum rogasset, accepit, quoniam ... nulla res carius constat, quam quae precibus empta est. 3, 27, 4 nec ... -is *m a n u m i s s u s s e r v u s*: pecuniam ... Caesar numeraverat (SVET. gramm. 15 CORP. VI 2211). 6, 18, 1. 7, 14, 5 *creditori* nullum diem -is occidere. epist. 17, 11 *syn.* sine munere. 61, 5 *opp.* mercede. 95, 48 deum ... omnia tribuentem, benefic[i]um -is. 113, 31 iustum esse -is oportet (*opp.* ultro impendere). 119, 12 quibus aut -is satis fiat aut parvo. PETRON. 127, 3 ne me iudices ad ... templum ... -is accedere, dono tibi *eqs.* MART. 1, 29, 3 -is tibi carmina mittam (*opp.* eme). 1, 73, 2 tangere ... uxorem -is. 1, 95, 2 *clamare* (*opp.* accipis, ut taceas). 3, 30, 1 sportula nulla datur, -is conviva recumbis. 4, 37, 10 audire -is ... ista non possum (*cf. ibid.* 8 n u m e r e s oportet aliquid [11, 62, 2]. TAC. dial. 9). 5, 16, 10. 7, 51, 1 vis futui -is (*opp.* dare. 11, 62, 1). 11, 83, 1 nemo h a b i t a t -is ... apud te (*opp.* domum pluris ... locat. 12, 32, 24 POMPON. dig. 24, 1, 18. 39, 5, 8 GAIVS dig. 44, 7, 5 *opp. cenaculum conducere.* VLP. dig. 47, 10, 5, 2. PAVL. dig. 19, 1, 53, 2 *habitationem dare*). 12, 55, 3 -is ne date, basiate -is, *puellae* (*cf. ibid.* 12). 12, 55, 13 lingere. 12, 63, 7. QVINT. inst. 12, 7, 8 -is ne ... a g e n d u m sit (*oratori. opp.* vendere operam. LAMPR. Alex. 44, 5). decl. 339 p. 338, 10. PLIN. epist. 5, 4, 2 *Vicetini* interrogati an ... -is adfuisse[n]t *patronus*, responderunt: sex milibus nummum. *nota* 6, 23, 1 faciam (*i. agam causam*), sed non -is. 'qui fieri potest ..., ut non -is tu?' potes⟨t⟩; exigam ... mercedem honestiorem gratuito patrocinio: peto atque ... paciscor, ut simul agat Cremutius Ruso. SVET. gramm. 13 -is et sine mercede ulla. FRONTO p. 193, 20 N. ALF. dig. 19, 2, 30, 1 *lavari.* IVLIAN. dig. 38, 1, 27 *medicum* c u r a t u r u m -is amicos (VOPISC. Aurelian. 7, 8). GAIVS dig. 19, 5, 22 -is hanc operam te suscipiente (*opp.* mercede data). 7, 8, 11 aut vendere aut locare aut -is concedere. inst. 3, 162 SCAEV. dig. 32, 35, 3. VLP. dig. 4, 9, 3, 1. 29, 4, 4, 1 *opp.* pecunia accepta. 30, 49, 8 *opp.* vero pretio. 48, 5, 30, 3. PAVL. dig. 4, 9, 6 pr. *navigare, deverti.* 17, 1, 26, 8 *docere* (GELL. 13, 31, 13). 50, 7, 9, 2. APVL. apol. 29 *opp.* pretio (34). ITALA num. 11, 5 (Tert. ieiun. 5 p. 279, 22) pisces ... in Aegypto edebamus -is (δωρεάν). Matth. 10, 8 -is accepistis, -is date (δωρεάν. HIL. in Matth. 10, 4 RVFIN. hist. 5, 7, 5). TERT. apol. 13, 6 non licet deos -is nosse, venales sunt (*sim.* nat. 1, 10 p. 77, 6). adv. Marc. 5, 7 p. 595, 23. ANTH. 794, 8 *amica* -is in amplexus docta venire meos (*opp.* aemulus ... fisus ... auro). 927, 4 ut -is nunc iuvet esse reum (*cf. ibid.* 3 in ignotum sponte venire nefas). QVEROL. 1, 2 p. 18, 24 *Lar ad Querolum, cui exoptatas puellas dat, sed addita Nestoris senectute*: nemo -is bellus est. LACT. mort. pers. 23, 7 nec vivere ... nec mori saltim -is (*supra*: solvebantur tributa pro mortuis). inst. 3, 15, 16. 3, 26, 11 -is ista fiunt (*syn.* non mercede). IVST. 9, 4, 4 captivos ... remisit (*sim.* 18, 1, 10 VIR. ill. 35, 6. 49, 16). SCHOL. Cic. Bob. p. 161, 7 St. VVLG.
[H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gen. 29, 15 num ... -is servies mihi? dic quid mercedis accipias. exod. 21, 2. 21, 11 -is absque pecunia. num. 11, 5. Is. 52, 3 -is venundati estis et sine argento redimemini. 52, 5 thren. 3, 52 I Macc. 10, 33. Rom. 3, 24 iustificati -is per gratiam ipsius (δωρεὰν ... χάριτι). II Cor. 11, 7 (*opp.* accipiens stipendium). II Thess. 3, 8 neque -is panem manducavimus ..., sed in fatigatione, nocte et die operantes. apoc. 21, 6. 22, 17. AVG. civ. 1, 9 p. 17, 7 D. quanta virtute pietatis -is deum diligat *Iob.* 3, 2 p. 99, 15 Neptunus et Apollo ... structores moenium Troianorum -is [et] ingratis (*dat.*) fuerunt. 15, 3 p. 62, 10 donum, quod indebitum hominibus -is gratia largiretur *deus.* c. Pelag. 2, 7, 13 bonum ... immerito et -is datur. 2, 8, 19 sic gratia dei non -is donabitur (CARM. epigr. 1583, 12). 3, 19, 25 p. 518, 13 spiritus gratiae -is opitulatur. 4, 12, 34 p. 570, 19. spir. et litt. 10, 16 iustificatus -is, id est nullis operum praecedentibus meritis. serm. ed. Mai 14, 2 amatores dei, qui eum -is amarent (15, 1 *al.*). 15, 2 *opp.* ad praemium. LEO M. serm. 58, 5 *opp.* magno pretio. PETR. CHRYS. serm. 71 p. 403ᴬ. APRING. in apoc. 22, 17 *syn.* absque pretio et muneribus. CASSIOD. Ios. antiq. 10, 13 p. 300 divinitatem sine suffragiis semper existere et -is prodesse credentibus (ἀδωροδόκητον εἶναι καὶ προῖκα ... ὠφελεῖν. COD. Iust. 2, 7, 26 pr. *a. 524*). COD. Iust. 1, 3, 28, 2 (*a. 468*) -is et sine ullo dispendio ... gesta conficiant. 1, 4, 28 *opp.* expensarum detrimento (*sim.* 5, 4, 25, 5 *a. 530*). 2, 7, 22, 5 (*a. 506*) *syn.* sine sumptibus (2, 7, 24, 5 *a. 517*). PALLAD. hist. mon. II p. 261ᴬ *al.* CARM. epigr. 1247, 4 -is aeterno perfruor hospitio. 1417, 7 obtulit aegrotis venientibus omnia -is. CORP. XIV 409, 7 Lentio ... grátis adlect(o) inter navicular(ios) (X 846 = INSCR. Dessau 6367. X 1132 = Dessau 6447). 3015, 4 lavationem populo gratis ... dari ... iussit. XI 7023 (*mutila*) August(alis) d(ecreto) d(ecurionum) -is, de p(ecunia) ⟨s(ua)⟩. VIII 23242 -is edicla(m) edificavit. INSCR. Comptes rendus de l'acad. d. inscr. 1906 p. 558 ob honorem flaminatus ... -is sibi oblati. Not. d. scav. 1918 p. 140, 11 *filii Octavi* gratís inter decuriones adlectí sunt. *per notas scriptum* (*sed dubium utrum -is an* gratuito *legendum*): CORP. VI 32415 (= INSCR. Dessau 4932) Flaviae ... Publiciae ... ob ... benivolentiam g. p. (*i.* gratis posuerunt? *Dessau*). CORP. V 1892 (= INSCR. Dessau 5371) Minnius ... Salvius ... decur(io) grat. 4981 (= Dessau 4901) decur(io) honore grat. d(ecreto) d(ecurionum). INSCR. Not. d. scav. 1896 p. 358 (= Dessau 6721) Vettio ... d. d. gr. *in imagine*: SEN. epist. 21, 7 ne -is Idomeneus (*laudatus a Sen. ibid. 21, 3*) in epistulam meam venerit, ipse eam de suo (*i. sententia, quam Lucilio debeo, inde petita*) redimet. *latiore sensu i. q. sine damno, malo*: LVCAN. 4, 275 vincitur haud -is, iugulo qui provocat hostem (SCHOL. non gratuito; aliquid enim et ipse facturus est. *cf. etiam* COMMENT.) *sic -is ap.* ECCL. *saepe adhibetur in definitione vel originatione gratiae divinae*: AVG. serm. 144, 1, 1 gratia, quia -is datur (*ibid.* donum datur). 224, 1, 1 retr. 1, 8, 4 p. 42, 4 nat. et grat. 4, 4 Christi gratia -is datur, propter quod gratia nominatur. c. Iul. 3, 1, 2 iam gratia non esset gratia, quia non -is daretur (*sim.* 4, 3, 15 gest. Pelag. 33 p. 89, 1 LEO M. epist. 1, 3). 3, 21, 48 civ. 15, 3 p. 62 10 D. epist. 186, 3, 7 spir. et litt. 27, 47. PS. PRIMAS. in Eph. p. 612ᴮᶜ (*cf.* in Rom. p. 417ᴮ). FERRAND. epist. 4, 1. *cf.* RVFIN. hist. 5, 7, 5.

2 *i. q. sine effectu, in vanum, frustra* (GLOSS. εἰς μάτην): CARM. adv. Marc. 1, 114 miseri -is ingrata morte perempti, qui caeco duce ... in fossa ruistis. COMM. instr. 1, 11, 14 -is amat stultus *Apollo Daphnen* nec potuit consequi cursu. ITALA (codd. d g *al.*) *et* VVLG. Gal. 2, 21 si ... per legem iustitia, ergo -is Christus mortuus est (δωρεάν. PELAG. *in l.* p. 317, 6 S. superflue ... est mortuus). PETR. CHRYS. serm. 122 p. 534ᴮ -is rogat iudicem, quem ... confessor accusat (*ibid.* frustra).

3 *i. q. ita ut nullo commodo inducaris; ultro* (GLOSS. sponte. sine causa [*sic* AVG. in psalm. 68 serm. 1, 9]): ITALA (Cas.) *et* VVLG. psalm. 34, 7 -is absconderunt mihi ⌊corruptione⟨m⟩ laqueorum, -is suffoderunt animae meae⌋ (interitum laquei sui, supervacue exprobraverunt animam m. *Vulg.*, δωρεὰν ... μάτην). 34, 19 *inimici* ⌊odientes me⌋ -is (qui oderunt me *Vulg.*; δωρεάν). 68, 5 [HIL. *ad l.* causam odii non habentes. AVG. *ad l. v. supra l. 61*] *cf.* VVLG. Ioh. 15, 25). 118, 161 persecuti me sunt (sunt me *Cas.*) -is (AMBR. *in h. l.* p. 476, 24. *v. etiam* p. 477, 10). VVLG. psalm. 108, 3 (ITALA Cas. sine causa). 119, 7 impugnabant me -is (ITALA Cas. ipsi sunt in proelio). Sirach 20, 25. 29, 8? 29, 10. HEGES. 5, 24, 4 barbaricae immanitatis est -is nocere. AVG. conf. 2, 4, 9 quid *cor meum* ... quaerebat, ut essem -is malus et malitiae meae causa nulla esset nisi malitia. c. acad. 3, 15, 34 tenuit suum morem homo pessimus etiam -is. civ. 15, 7 p. 69, 23 D. quod *Cain* fratrem ... -is odisset (20, 7 p. 421, 27). CASSIAN. inst. 4, 27, 2 *alapas* innocenti parvulo ... -is ... infligi. PROSP. in psalm. 108, 3 in me aperti odii vocibus saevierunt -is, quia causam inimicitiae non habuerunt nisi iniquitatem *eqs.* (*ibid.* gratuito maligni. *sim.* 118, 161). CASSIOD. in psalm. 119, 7 -is ... dicimus, quod nullis culpis praecedentibus sustinemus, sed sola in nobis nefanda voluntate grassatur.

compos. ingratis.

grātiāliter *adv. a* *gratialis. *i. q. per gratiam, benigne.* FVLG. aet. mund. p. 174, 23 quidquid dei largitas -r praerogaret.

grātiātor, -ōris *m. a* gratia. *qui gratiam conciliat, pacificator.* GLOSS. cod. Leid. 67 E (*Loewe, Prodr. p. 410*) arbiter: ... -r, unitor *etc.*

graticula, graticulatim *v.* crat-.

grātidicus, -a, -um *a* grates *et* dicere. *i. q. gratias agens, gratiarum plenus.* RVSTIC. Conc.ˢ I 4 p. 68, 11 circa haec -as voces (εὐχαριστηρίους φωνάς) et intentas pro pietate vestra deprecationes ... obtulimus.

grātificanter *v. s.* gratificor.

grātificātio, -ōnis *f. a* gratificari. GLOSS.ᴸ II Abav. GR 15 -o: beneficium. GLOSS.ᴳ II 581, 46 bona gratia (*'male versum'. Goetz*). *cf.* 320, 26 εὐχαριστία: -o, gratulatio, gra⟨tia⟩rum actio. [*dub. trad.* CASSIOD. var. 6, 18, 2 carpentum praefecti urbis mixta -e (glorificatione *A 'fort. recte'.* gratulatione?) conscendis.] *cf. etiam* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 415, 32 B.

1 *generatim* (*beneficium favoris causa datum, maxime iniquum*): CIC. leg. agr. 3, 6 Corneliis ... legibus eripitur civi ⟨, civi⟩ datur, coniungitur impudens -o cum acerba iniuria. Mur. 42 Sullana -o. PLIN. nat. 21, 12 in apparatu belli Actiaci -em ipsius reginae Antonio timente (*sc. ne Octaviano gratificaretur?*). SCHOL. Hor. sat. 1, 10, 84 'ambitione relegata': remota -e. PS. ASCON. in Verr. p. 242, 11 St. *equites Romanos* togatos dixit et creditores Graecorum, ut ostenderet causas -is in Verrem. SCHOL. Cic. Bob. p. 163, 34 St. (*ad Planc. 67*) nota -em molestam et cum magnis amaritudinis aculeis interpositam. CASSIOD. var. 1, 3, 2 ibi invenisse laudum testimonia, ubi -o non potest esse suspecta. 6, 4, 4 (*ad praefectum urbis*) vis odium non recipere? studium a te -is exclude. 9, 22, 1 *nos* pellecti aliqua -e. SYNOD. episc. a. 465 (Thiel, Hil. epist. 15, 4 p. 162) ut ... non exspectetur electio, sed defuncti *episcopi* -o pro populi habeatur assensu. *magis in bonam partem* (*favor, studium*): CIC. nat. deor. 1, 122 vos (*Epicurei*) ... ⟨in⟩ inbecillitate -em et benivolentiam ponitis (*sc. hominibus dantes, dum dis adimitis*). CASSIOD. var. 6, 18, 3 -em meruit plausumque popularem. 7, 5, 6 illud ... considera, qua -e tracteris, ut ... decoratus ... primus videaris incedere. 7, 14, 1 si ... sollicitudo ... parit gratiam ..., summa -e locus tuus habendus est. 7, 34, 1. 11, 37, 3. *favor iniquus in re iudiciaria*: SCAEV. dig. 11, 7, 46 pr. electio erit heredis et -i locus. 42, 8, 24 distinguimus, per -em acceperit an non (*ibid.* per -em tutorum. AVG. c. Secundin. 18 p. 932, 15 non ... tanta sit acceptio personarum et tam iniqua in iudicando -o. *translatum ad controversias disputantium* (*de praeiudicio*): ARNOB. nat. 6, 25 si verum et sine ulla -e perspicias. 7, 44 p. 277, 23 quae si penitus ... et sine ulla -e cernantur (*sim. ibid.* p. 278, 10). 4, 24 veritatem ... intueri sine ulla ... -e privata. **2** *apud Christianos*: *de gratia divina*: LACT. ira 16, 5 in ipsa ira (*sc. dei*) inest -o. CASSIOD. in psalm. 29, 11 aeternae beatitudinis -e mulcetur. *de gratiarum actione*: AVG. c. Iul. op. imperf. 2, 106 (*Iul.:*) voto (voluntati *al.*) eius (*Christi*) -o, praesumptioni venia debetur (*sec. Pelagianos*). 4, 125 (*Iul.:*) -o dei laudatoris (*i. laudantis deum*).

grātificē *v.* gratificus.

grātificentia, -ae *f. a* gratificus. *i. q. gratiarum actio vel animus gratus, sc. erga deum.* PS. ORIG. in Iob 1 p. 445ᴰ *Iob* immobilis -ae et tolerantiae scuto se circumdans ... insuperabilis perseveravit. *comp.* ingratificentia.

grātificor, -ātus sum, -ārī *et* (*inde ab* ITALA) **grātifico,** -āvī, -ātum, -āre [*cf. c.* gratum facere alicui. *W.*]. AVG. praed. sanct. 18, 36 dictum est -vit a gratia. PRISC. gramm. II 401 composita, quae non solum significationem, sed etiam coniugationem ... permutant, ut: facio facis, -or -aris (*cf.* 435, 33 'facio, neutrum ..., 'versificor versificaris, -or -aris' deponentia). *loco mutilo* EPIST. procur. de salt. Bur. I (Corp. VIII 10570) 2, 26. *in versibus ap.* AVSON. 417, 122. Mos. 356 (*p. 2241, 20*) *et* VEN. FORT. (*p. 2241, 54*).

I *deponens.* *inde a* CIC. NON. p. 118 -ari gratum facere. M. Tullius in Hortensio (*frg. phil. V 61, v. infra l. 73*). GLOSS.ᴸ III Abstr. GA 24 -atur: largitur. *ibid.* 32 gratia⟨m⟩ praestat. *al. cf. graecolatina*: GLOSS.ᴳ II 423, 39 προσχαρίζομαι: adrogo, -or (475, 37). *adde* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 422, 9 B. 446, 27. 479, 16. *-ari est ultro facere quod alicui gratum acceptumque sit, beneficium dare*: **1** *alicui personae* (rei: *l. 74. p. 2241, 1.* in *alqa. re*: *infra l. 77.* *alqa. re*: *l. 70. 76.* de *alq. re*: *infra l. 73.* per *alqd.*: *infra l. 79.* inter *alqos.*: *l. 80.* pro *alqo.? p. 2241, 8*): CIC. Cael. 19 unum senatorem ..., qui vobis -ari vellet, inventum. Balb. 14 -atur mihi gestu accusator, inscientem ... Pompeium fecisse significat. or. frg. A VII 61 homini aut ordini. leg. agr. 3, 3. leg. 3, 39 potestas honeste bonis -andi. frg. phil. V 61 rei p. fin. 5, 42 de eo, quod. epist. 1, 1, 4. SALL. rep. 2, 13, 6 lubido ... patriae parentibusque -andi. LIV. 3, 27, 8 'sequere, miles' inter se ..., -antes ducibus, clamabant. 5, 29, 6. 30, 3, 1. 39, 51, 3. SEN. clem. 1, 10, 4 tibi sanguine alieno. ASCON. Pis. p. 20, 4 St. *senatus* Crasso ... in decernendo triumpho. Corn. p. 49, 2. 54, 26. QVINT. inst. 7, 2, 3 FRONTIN. strat. 3, 16, 1. TAC. ann. 4, 19 Varro consul ... odiis Seiani per dedecus suum (*sc. accusatione*) -batur. TRAIAN. Plin. epist. 10, 38, 1 inter se (*i. alter alteri*) -antur. SVET. Nero 7, 1 VLP. dig. 36, 1, 4. 48, 5, 28, 14 (*cf. supra*: meriti collocandi). PAVL. dig. 42, 5, 6, 2 PANEG. 10 (3), 13, 3. LACT. ira 2, 7 *deum* nec -ari ... cuiquam nec irasci. AVSON. 417, 122. 419, 68 vererer mihi -ari. SCHOL. Cic. Bob. p. 118, 2 St. RVFIN. hist. 5, 1, 50 populis (χαριζόμενος). AVG.

[H.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

adv. Don. 26, 46 CASSIOD. var. 11, 36, 4. *res pro persona*: SOL. 1, 43 sacerdotes -antes rationibus publicanorum (AMM. 26, 1, 12 licenter -antes publicanorum ... commodis). **2** *alicui (rei) aliquid*: ARVS. gramm. VII 476, 12 -or illam rem tibi: Cic. de rep. I (*68, v. l. 5*) ... Sal. Iug. (*3, 4, v. l. 6*). CIC. rep. 1, 68 dux ... populo -ans et aliena et sua. off. 1, 42 epist. 1, 10. SALL. Iug. 3, 4 potentiae paucorum decus ac libertatem suam. LIV. 21, 9, 4 ne quid altera pars -ari populo Romano (pro Romanis *codd.*) posset. *loco mutilo* ASCON. Corn. p. 48, 18 St. qui vel ⟨per⟩ paucos ⟨talia S. C.⟩ -ari solebant. PLIN. nat. 34, 25 *virgo Vestalis* campum Tiberinum ... populo. PORPH. Hor. epod. 14, 13 *Horatius* laudem Terentiae. MAR. MERC. (Conc.[S] I 5) p. 143, 6 alienis desideriis suam ignorantiam (χαρίζεσθαι). SIDON. epist. 5, 10, 3 tibi ... blanditus quippiam -tusque. **3** *aliquid (donare, concedere)*: CIC. or. frg. A VII 37 homo ... in gratificando iure liber. nat. deor. 1, 123 *deus* nihil. CAEL. Cic. epist. 8, 6, 1. *in fig. etym.* SALL. rep. 1, 7, 5 concupita praebendo pervorsam gratiam -ans. LIV. 10, 24, 15 quod populi sit, populus iubeat potius quam patres -entur. **4** *absolute*: CIC. off. 1, 25 -andi facultatem. 2, 52. CYPR. epist. 15, 3 p. 515, 22 qui personas accipientes in beneficiis vestris aut -antur (*sibi?*) aut ... negotiationis nundinas aucupantur. 17, 2 p. 522, 18 nisi illos quidam de presbyteris -antes decepissent. LACT. ira 16, 2 *et* 5 *de deo* (*cf. p. 2240, 82*). DON. Ter. Andr. 855 si notus esset *senex*, videretur -ari, id est gratiosus esse testis et minus verus. SYMM. epist. 1, 78, 2 AVG. quaest. euang. 2, 38 p. 1351[med.] Ps. ASCON. p. 250, 2 St. improbitatem -ti praetoris. COD. Theod. 14, 17, 6 (*a. 370*) -ante vel vendente scriba (*sc. panem gradilem*). **5** *translate de rebus*: MAX. VICTORIN. gramm. VI 218, 10 *in versu* 'te Corydon ŏ | Alexi' *o syllaba* coniunctioni syllabarum et quasi cognationi vocalium veluti -atur et idcirco brevis est. AVSON. Mos. 356 Sura interceptis tibi (*Mosellae*) -ta fluenta (*i. tibi quasi donans fluvios sibi adiunctos*). CASSIOD. var. 12, 5, 1 -ante natura *aliquid fit*.

II ***verbum activum** cum suo sibi passivo.* *non ante* ITALAM. GLOSS. IV 598, 42 -at largitur. II 475, 37 χαρίζομαι munero, dono, indulgeo, -o. *ibid. l.* 49 χαροποιῶ gaudifico -o. **A** *sensu christiano*: **1** *de gratia divina*: *active*: ITALA (codd. d, g *al.*) *et* VVLG. (Amiat. Fuld.) Eph. 1, 6 gratiae suae, in qua -vit nos (ἐχαρίτωσεν. PELAG. *in l.* p. 346, 6 S. gratos nos fecit sibi. *v.* AVG. praed. sanct. 18, 36 *ad l.*). FVLG. RVSP. epist. 3, 9, 14 *nuptias* dominus ... -vit benedictionis dono. *passive*: ITALA Luc. 1, 28 (codd. e, q) *angelus ad Mariam*: habe, -ata (κεχαριτωμένη. VVLG. ave, gratia plena). **2** *de gratias deo agentibus*: ITALA Ioh. 6, 23 (cod. δ) ubi manducaverunt panem gratias agente vel -ante domino (εὐχαριστήσαντος. VVLG. gratias agente). II Cor. 1, 11 (cod. g) ut ..., quae in nobis est gratia per multos -etur pro nobis (ἵνα ... τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν. VVLG. ut ... eius quae in nobis est donationis ... gratiae agantur *eqs.*). **B** *sensu saeculari*: **1** *active* (*aliquid ornare, gratum acceptumque facere*): CASSIOD. var. 7, 6, 1 utilitas necessaria -at. PETR. CHRYS. serm. 91 p. 458[B] ortus regios honorat festivitas, ... -at symphonia. **2** *passive vel reflexive* (*delectari laetari, gaudere*): CASSIOD. var. 8, 9, 3 Graecia, quae multa avo nostro debuit, -ta (*laeta? grata?*) persolvit. compl. in act. 13, 42 -ti gentiles Christianum dogma ... receperunt (*cf.* act. 13, 48 gentes gavisae sunt). VEN. FORT. vita Radeg. 17, 42 illa ... bene culto convivio ... -batur. carm. 10, 9, 78 turba ... quo residens -atur edens (*cf. ibid.* 82 laetificetur). *c. inf.*: VEN. FORT. epist. (carm. 10, 4) 1 omni caritate refectas (-fertas?) nos ... suscepisse -amur epistulas. *notione singulari* (*i. q. beneficii memorem facere*): RVRIC. epist. 2, 48 p. 430, 20 se gratiae tuae, etsi ... de praeterito ingratus, ... -andus ingereret.

III *in interpretatione nom. vir. hebr.* Anani: HIER. nom. hebr. 41, 2.

accedunt adverbia: honeste: *p. 2240, 72.* licenter: *supra l. 2.* *adde*: inter se: *p. 2240, 80.*

deriv.: gratificatio, -centia.

adv. **grātificanter** *i. q. per gratificationem.* NOVELL. Maior. 7, 9 ne forte provincialis iudex facile aut -r indulgeat.

grātificus, -a, -um [*a* gratificor. *W.*]. ISID. orig. 10, 114 -us ab eo quod gratis faciat bonum (GLOSS. IV 598, 49). GLOSS.[L] IV Plac. G 9 -um gratum (-am gratiam *GP*). -us enim est gratis faciens. *inde* V Abba GRA 15. GLOSS.[G] II 320, 27 εὐχάριστος -us, gratus. *compar.*: *v. infra l. 80.* **1** *gratiam concilians?* PORF. OPT. 1, 6 *Thalia* renidens -um, domini visibus apta sacris (-fici *al., ut post* renidens *sit interpungendum*). ITALA gen. 49, 12 (Rufin. patr. 1, 5[a]) -i oculi eius (*Iudae*) a vino (*Rufin. ad l.* ex vino. χαροποιοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὑπὲρ οἶνον. VVLG. pulchriores ... vino. *hebr. aliter*). PAVL. NOL. carm. 21, 346 -as verso referam sermone loquellas. VITA Desider. 3 edocuit in elemosinis esse largiores -os. *de bestia*: EVSTATH. Bas. hex. 9, 3 -us canis *est* (εὐχάριστον ὁ κύων). **2** *gratus erga deum*: EVAGR. sent. virg. (Rev. Bénéd. 28) p. 149, 33 *virginem* -am eripit a morte (*opp.* murmuratricem). CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 142, 32 -os ymnos pro imperio vestro ... fructificetis (χαριστηρίους). PAVL. NOL. epist. 16, 5 p. 119, 16 nos ... deberet magis -os domino aeterno facere securitas. PAVL. PETRIC. Mart. 2, 724 *refecto* (*dat.*) *per angelum erat* -o concors cum pectore vultus. *sim.* 5, 799. CASSIOD. hist. 4, 36 p. 983[B] '-as orationes offerte deo'. Ios. antiq. 10, 3 p. 282 -as hostias ... celebravit deo (χαριστηρίους. *sim.* 19, 5 p. 567).

adv. **grātificē.** *i. q. grate, suaviter.* RVFIN. hist. mon. 1 p. 394[A] *S. Ioannes* unumquemque nostrum -e alloquitur. Orig. in Rom. 8, 4 p. 625 -e ... pedes istos esse (*sc. spiritales*) firmabis, quos Iesus discipulis lavat.

grātiīs *v. s.* gratia *p. 2237, 63.*

gratilla, (-ae?) [*fort. a feminino genere adiectivi* grātus *deminutive formatum. W.*]. ARNOB. nat. 7, 24 p. 258, 2 *inter nomina liborum*: -a. *inde* GLOSS. I p. 247 genus libi.

gratilo, -āre *genus latrandi.* GLOSS. I p. 92 catuli gratilant. *cf.* glattio.

gratio, -īre. *idem q.* glattire, gratilare. EVG. TOLET. carm. 41, 6 (= ANTH. II 730) dissona vox hominis ... signat ..., quod -it catulus (glatit *Paris. s. X, v. p. 2036, 6*).

inter 'diminutiva' DIOM. gramm. I 326, 22 gratia **grātiola.**

grātiōsē *v.* gratiosus.

grātiōsitās, -ātis *f. a* gratiosus. *i. q. qualitas grata.* TERT. adv. Marc. 1, 9 p. 300, 25 naturalem novitatis -em.

¤**grātiōsus,** -a, -um [*a* gratia. *W.*]. *comp.*: -ior: CIC. Verr. II 4, 44 Flacc. 76 *etc.* *superl.*: -issimus: CIC. Quinct. 2 *al.* inprimis -us: CIC. Verr. II 4, 37. ISID. orig. 10, 113 -us, quod plus unicuique quam meretur tribuit (*cf.* GLOSS.[L] IV Plac. G 10 qui non iuste unicuique quod meretur tribuit). NON. p. 118 -um: multae gratiae (*add. Cic. off. 3, 58; v. l. 35*). GLOSS.[L] II Abav. GR 17 -us: gratus vel bellus, multorum amicorum amicus. *de ancipiti significatione* GELL. 9, 12, 1 -us et qui adhibet gratias et qui admittit. *inde a* CIC., *apud quem passim.*

1 *passive: qui **in hominum favore** est, gratia floret*: **a** *de persona* (*placens, amabilis, amoenus, pulcher, popularis, sim.*): CIC. Quinct. 2 ut ... Quinctius, cui tenues opes, nullae facultates, exiguae amicorum copiae sunt, cum adversario -issimo contendat. 68 non procuratorem P. Quincti neminem fuisse, sed -um fuisse. S. Rosc. 20 homo tam splendidus et -us (Verr. II 3, 37 [aliis praetoribus *est abl.*]. *al., cf. l. 43*). Caecin. 72. Verr. I 25 *app.* blandus. II 2, 169 apud publicanos -us fuisti (Flacc. 76 apud P. Globulum. Planc. 44 Phil. 2, 94 off. 3, 58 *al.* Q. CIC. pet. 7 *al.*). II 3, 30 viri fortes, honesti, -i (II 3, 92 *al.*). II 4, 37. Cluent. 126 hominem potentem aliquem aut -um (Cael. 21 SEN. contr. 10, 1, 7 *al.*). Flacc. 6. Mur. 47 in suis ... municipiis -i (Planc. 47 in sua tribu. epist. 1, 3, 1 Q. CIC. pet. 24). 73 *L. Natta* ad hoc officium ... et ad reliquum tempus -us (Q. CIC. pet. 19). Balb. 49 -os civis (*opp.* fortis). Planc. 44 *al.* Brut. 290 -i scribae sint in dando et cedendo loco. epist. 2, 7, 4. ad Q. fr. 1, 2, 3 species ... -i liberti. 2, 12, 9 hominem domi splendidum, -um etiam extra domum. LIV. 39, 32, 8 plebeii ... -i homines petebant. SEN. contr. 10, 1, 7. VAL. MAX. 5, 3, 3 *opp.* invisus. 8, 1 damn. 3 erat agraria lege lata -us apud populum. SEN. clem. 1, 1, 3 nemo non ... hominis nomine apud me -us est (*sic c. abl. instr.*: SEN. epist. 97, 9 *Clodius* vitiis. APVL. met. 7, 7. *adde infra l. 56. 62/63*). benef. 4, 15, 3 epist. 14, 7. 66, 34 -us, potens, urbibus notus et populis. PETRON. 140, 12 QVINT. decl. 383 p. 428, 10. PLIN. epist. 3, 9, 25 *reus.* SVET. Otho 2, 2 libertinam aulicam -am ... quamvis anum. DECRET. imp. Comm. de salt. Burun. (Corp. VIII 10570) 2, 10 ⟨c⟩onductoris ... -issimi (3, 21). APVL. met. 10, 16 -um commendatioremque me ... ei facere cupiens. TERT. resurr. 56 p. 116, 4 illa -issima caro, cui gratis vita constabit (*sc. si non est eiusdem substantiae ac fuit in saeculo*). DON. Ter. Hec. 758. SCHOL. Cic. Bob. p. 169, 12 St. Plancio pater officio -us. HIER. in Eph. 5, 4 p. 641/2 *ad prov. 11, 16* (mulier grata suscitat viro gloriam) '*grata*' pro eo quod est '-a'. *v. quae seq.* *ibid.* γυνὴ χάριτος (*sic Aquila et al. interpr.*), id est 'mulier -a', et non εὐχάριστος (*LXX*), quod ad actionem pertinet gratiarum. VVLG. Esth. 2, 15 omnium oculis -a et amabilis videbatur. prov. 11, 16 mulier -a inveniet gloriam (*v. supra l. 57*). DAMIG. lapid. 1 *al.* COD. Theod. 9, 42, 9 (*a. 380*) *mater* trino partu fecunditati publicae -a. LIB. pontif. p. 120, 8 *papa* bonus prudens humanus -us. CASSIOD. in psalm. 73, 20 persona (*opp.* detestabilis). IORD. Get. 19, 106. LVCVLENT. 15 p. 849[A] 'grati estote' (*Col. 3, 15*): id est -i et acceptabiles ad omnes (*v. q. seq.*). INSCR. christ. Diehl 167[b] (*a. 484*) Paula dulcis benigna -a filia. *subst. masc.* grātiōsus, -ī: CIC. Mur. 7 quod esset aut ab amico aut a -o aut a consule postulandum. Planc. 46 *bis?* Att. 16, 11, 7 nomina -orum. epist. 2, 6, 3 iuventutis et -orum ... studia. VAL. MAX. 5, 3, 3 QVINT. decl. 254 p. 31, 27 PLIN. epist. 3, 20, 6 PORPH. Hor. epist. 1, 17, 9 ITIN. Alex. 6 p. 4, 12? HIER. hom. Orig. in Ezech. 6 p. 939.

b *de re* (*quae placet, amatur*): CIC. Mur. 18 provinciam ... non tam -am et illustrem quam negotiosam et molestam. Planc. 25 rogatio ipsa semper est -issima, quae est officio necessitudinis coniuncta. *ibid.* causa rogationis fuit -a. Lig. 31 causas apud te ... -iores esse quam voltus (SCHOL. Cic. Bob. p. 126, 30 St.; *aliter l. 76*). epist. 2, 6, 3 nostram suffragationem ... probatam ... et iustam ... et propterea fortasse etiam -am. SEN. benef. 4, 17, 2 virtus. dial. 5, 13, 4 *de ira*: potens malum et apud nos -um. 11, 12, 7 paupertas. epist. 45, 7 adulatio ... eo ipso -a, quo (quod *var. l.*) laedit. TAC. Germ. 20 quanto maior adfinium numerus, tanto -ior (gratior *var. l.*) senectus. TERT. anim. 47 somnia ... interdum vera et -a. PORPH. Hor. sat. 1, 4, 74 versus -iores. CYPR. epist. 20, 2 p. 528, 3 *deprecatio.* PANEG. 12 (2),
(II.)

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

12, 2 *fides*. ARNOB. nat 4, 4 DON. Ter. Eun. 86 SERV. georg. 1, 456 CLAVD. DON. Aen. 5, 340 p. 461, 7 *al.* VAL. CEM. hom. 7. 1. ENNOD. dict. 9, 18 p. 455, 4 talis . . . calamitas. CASSIOD. in psalm. 73 concl. var. 11, 6, 3 laudabile praeiudicium, sententiam -am . . . cancellorum tibi decus attribuit. ISID. epist. 7, 7 mentis sinceritas . . . quam constat inter ceteras virtutes deo esse -iorem. *rarius de rebus corporalibus*: PLIN. nat. 16, 139 *cupressus* ne umbra quidem -a. VLP. dig. 50, 15, 1, 1 Berytensis colonia . . . Augusti beneficiis -a. PETR. CHRYS. serm. 114 p. 512^C vestibula. OP. imperf. in Matth. 15 p. 717^med. facies pulchra. *subst. n.* grātiōsum, -ī: TREB. Claud. 3, 1 *v. infra l. 27.* EPIST. imp. Iustini 3 (Thiel I p. 943) ita -um vobis futurum, ut . . . laetior mundus reddatur.

2 *active: **qui favorem offert,** plerumque iniquum, maxime in iudicando*: **a** *res*: LIV. 44, 14, 8 ante emerita stipendia -a missio. VLP. dig. 3, 6, 5 pr. *lucrum* iudici ob -am sententiam datum. GELL. 4, 18, 3 condicionibus -is et mollibus. APVL. met. 5, 31 *Ceres et Iuno* metu sagittarum patrocinio -o Cupidini . . . blandiebantur. SYMM. epist. 9, 55 suggestio. 9, 88, 2 -a . . . est amicitia et a severo examine in blandiores sensus caritate mutatur. SCHOL. Cic. Bob. p. 103, 6 St. *v. s.* ambitio *p. 1851, 64.* MACR. Sat. 1, 24, 2 quod . . . *vos* citatis, -ius est, quam ut iudicio fieri putetur. COD. Theod. 10, 3, 7 (*a. 417*) peraequatoris . . . electio . . . -a forsitan. 11, 16, 11 (*a. 365* = Iust. 10, 48, 8, 3) vel -a coniventia vel ignobili dissimulatione *iudicum.* 12, 1, 199 (*a. 413*). 14, 4, 10 (*a. 419*) rescissis . . . -is sententiis. 10, 17, 3 (*a. 391* = Iust. 4, 44, 16, 1). *cf. ibid.* ex gratia. SIDON. epist. 7, 8, 3 testimonia . . . non satis grata, quia satis -a. COD. Iust. 10, 3, 2 (*a. 239*) *emptio.* 12, 7, 2, 4. *subst. n.* grātiōsum, -ī: TREB. Claud. 3, 1 me nihil umquam cogitasse dixisse fecisse -um. SCHOL. Cic. Bob. p. 157, 5 St. -um fuisse videri poterat, si. **b** *persona*: PAVL. sent. 5, 12, 5 ne *administrator fiscalis* aut -us aut calumniosus apud suos esse videatur. DON. Ter Andr. 855, 1 *v. s.* gratificor *p. 2241, 22.* PS. ASCON. p. 193, 2 St. iudex.

ad 2: adv. **grātiōsē.** *gratioso modo, per gratiam, fere iniquam. compar.: v. l. 41*: VLP. dig. 26, 7, 7, 2 *praedia comparare* non idonea neque sordide neque -e (*supra*: per sordes aut gratiam). MOD. dig. 50, 8, 10 si -e expunctae ⟨rationes *add. Mo.*⟩ dicentur. PORPH. Hor. carm. 4, 5, 24 (*ad*: culpam poena premit) nihil -e aut neglegenter fieri, *sc. in iudiciis.* SCHOL. Cic. Bob. p. 144, 6 St. Ptolemaeus . . . cum -e impetrasset, ut. p. 150, 24 effectum est -e per P. Clodium, ut. PS. ASCON. p. 227, 2 St. (*ad Cic. Verr. II 1, 11*) hoc in Sicilia fecit -⟨i⟩us (i *add.* ς) in decumanos, ut. SIDON. epist. 5, 14, 1 bybliopolam . . . non -e, sed iudicialiter expertus insinuo. *ad disputandum pertinet*: PS. AVG. quaest. test. I 125 21 si . . . *sanctus spiritus* non est eiusdem divinitatis, aut stulte aut -e factum est; quod absit. *in bonam partem*: ROMVL. 65 rec. W., 3 *canis et lupus* cum se -e (*i. familiariter*) salutarent. OP. imperf. in Matth. 7 p. 675^med. -e (*i. belle*) aliquis de hac duplici fratrum *Ioannis et Iacobi* utilitate locutus est.

3 *(dub.) i. q. **gratias agens?** subobscure* HIER. in Eph. 5, 4 p. 641 (*ad*: gratiarum actio, *gr.* εὐχαριστία) non est consuetudinis nisi inter doctos quosque apud Graecos εὐχαριστίαν (-στεῖν?) ad distinctionem Eucharistiae dicere, hoc est '-um esse' et 'agere gratias' *eqs.*; *infra*: apud Hebraeos '-us' et 'gratias agens' uno, ut aiunt, sermone *dicitur.*

deriv.: gratiositas.

?grātitūdo, -inis *f. a* gratus. ACT. Polycarp. 6, 3 *sec. Arch. 3, 1886, 137* (*voc. in Zahnii editione non potui investigare*). *H.*

grātō *v. sub* gratus.

grātor, -ātus sum, -ārī. [*fort. metri causa a poetis dactylicis vetustioris verbi* gratulari *loco a* gratus *formatum. W.*] *inter verba deponentia:* CHAR. gramm. p. 465, 2 B. *nota* **gratat** gratulatur: GLOSS. V 298, 60. 364, 17. *part. perf. pass.* -atus? *v. p. 2244, 51.* *de sensu*: GLOSS.^L I Ansil. GR 82 (= GLOSS.^L III Abol. 8) -antium: gratulantium. GR 83 -are: gratum futurum spera (*cf.* VERG. Aen. 4, 478, *p. 2244, 13*). GR 84 (= Abstr. GA 28 = GLOSS.^L II Abav. GR 13). -atur: gratulatur. GLOSS.^L II Philox. GR 48 -atur χαίρει (*cf.* VERG. Aen. 5, 40, *p. 2244, 81*). CHAR. gramm. p. 465, 2 B. -or: συνήδομαι. *de graecis v. etiam p. 2244, 40. 47. 81. 2245, 6.* *legitur inde ab* ACC. (*p. 2244, 12*) *et* PACVV. (*infra l. 83*). *exhibent locos dactylici*: VERG. *2*, OV. *12*, SIL. *4*, CYPR. GALL. *2*, AVSON. *2* (gratulor *in soluto sermone*), PAVL. NOL. *13* (*cf. P. L. Kraus, Die poetische Sprache des Paul. Nol. Würzburg 1918 p. 23*), PAVL. PETRIC. *7*, EPICED. Drusi, STAT., PRVD., CLAVD. *singulos, metri necessitate usitatum* gratulor *vitantes* (*cf. p. 2252, 43 sqq. et 65*). grăt- *v. p. 2244, 9. cf. sub* gratulor. *in prosa oratione non extat ante* LIV. (*v. p. 2244, 5. 59*) *et* TAC. (*septies* [gratulor *bis*]), *quos vocem ab epicis mutuatos esse contendit Köne, Sprache der röm. Epiker (1840) p. 184. cf. etiam Samuelsson, Glotta 6 (1915), 236.* -or *et* gratulor *in codd. confunduntur* LIV. 9, 43, 17. PAVL. PELL. Euchar. 431. CASSIOD. Ios. antiq. 5, 2, p. 121.

I *i. q.* ***gratias agere*** (*nonnullis locis notio congaudendi [v. p. 2244, 10] vel gaudendi [p. 2244, 18. 44] defendi potest, e. g.* PACVV. 187 OV. fast. 3, 418 EPICED. Drusi 31): **A** *c. dat.* (*cf. p. 2244, 11*): **1** *personae:* PACVV. 187 ut eant -atum hospiti. PAVL. NOL. carm. 14, 107 praestanti . . . grandia Christo -ari et laetos inter gaudere tumultus. **2** *rei*: OV. fast. 3, 148 -are Iliacis turaque pone focis. PAVL. PETRIC. Mart. 5, 846 ut . . . munifici et studiis -antis vota paterent (*cf.* SVLP. SEV. dial. 3, 14, 5).

B *absolute* (*cf. l. 27*): EPICED. Drusi 31 iam me -antem turba videbit. LIV. 7, 13, 10 cupimus . . . Iovis . . . templum -antes ovantesque adire. PAVL. NOL. carm. 20, 203 exsaturata fames inopum -antia reddit verba deo. PAVL. PETRIC. Mart. 1, 351 laudes lingua sonat -antis nuntia mentis (*cf.* SVLP. SEV. vita Mart. 7 gratias agens). CARM. epigr. 261, 1 sumptibus e propriis Felix Calvusque grātantes.

II *i. q.* ***gaudere cum alio vel sibi*** (*cf. p. 2253, 14*): **A** *seq. **dat.***: **1** *personae, cui congaudemus* (*cf. p. 2253, 36. 2243, 82*): ACC. trag. 514 nec tibi me in hac re -ari decet (*v. infra l. 78*). VERG. Aen. 4, 478 -are sorori (*cf.* SERV. *ad l.* -are: gratulare, suscipe gaudium pro sorore. sic enim dicimus -or tibi honorem. *cf. etiam p. 2243, 64*). OV. epist. 6, 119 -are ambobus, Iason. met. 6, 434 -ta est . . . illis Thracia. 9, 312 Pont. 4, 13, 21 SEN. Ag. 920 Oed. 881 *v. infra l. 83.* **2** *pron. reflexivi (cf. p. 2254, 16), ita ut vox abeat in simplicem **gaudendi** notionem*: OV. epist. 11, 65 quid tibi -aris? met. 9, 244 toto . . . libens mihi pectore -or. Pont. 3, 3, 89 sibi -atur populus. ANTH. 409, 15 -are tibi, quod (*v. p. 2245, 10*). ITIN. Alex. 28 universi . . . -antes sibi . . . victore . . . ad modestiam reducto (credito *cod.*), *v. infra l. 69* ἀπὸ κοινοῦ CLAVD. DON. Aen. 1, 60 p. 24, 30 -atur *inferior persona* . . . sibi a potiore esse delatum *aliquid.* **3** *rerum vel incorporalium, quae gaudium efficiunt* (*cf. p. 2254, 33*): AVG. c. acad. 2, 6, 14 -bor cum doctrinae tuae tum etiam memoriae meae. SIDON. epist. 3, 6, 1 fascibus vestris.

B ***absolute*** (*cf. p. 2254, 57*): **1** *accipitur 'alicui', quo congaudendi notionem retinet verbum*: OV. met. 1, 578 flumina . . . nescia, -entur consolenturne parentem. Pont. 4, 9, 13 -tus . . . darem cum dulcibus oscula verbis. SIL. 6, 441 prolem, -ante senatu et patria, sum enixa tibi. 10, 627 vulgus -antum. 10, 635 non -ari, sed poscere natos . . . videbantur. TAC. hist. 2, 29 *milites* laudantes -antesque circumdatum aquilis signisque in tribunal ferunt (*cf. Wolff ad l. et p. 2253, 20*). ann. 2, 75 femina . . . inter venerantis -antisque aspici solita. 6, 50 multo -antum concursu . . . ad capienda imperii primordia Gaius Caesar egrediebatur. 12, 7 Claudius . . . obvius apud forum praebet se -antibus. 14, 8 multitudo . . . ubi incolumem esse *Agrippinam* pernotuit, ut ad -andum sese expedire. IVL. VAL. 2, 27 ad haec dicta -antium (gratulantium *C. Müller*) voces et laetitia militum congruebat (*Ps. Callisth. 2, 16* ηὐδραγάθουν καὶ ηὐφήμουν). AVSON. 323, 12 p. 258 P. accipe . . . vota precantis et -antis avi festum ad sollemne nepotis. 417, 39 p. 278 -antia cuncti verba loquebantur. **2** *subaudiendum pron. refl. vel 'deis' (cf. p. 2255, 7); i. q. gaudere*: OV. met. 7, 142 -antur Achivi. 7, 162 abest -antibus Aeson. SIL 13, 798 -antum turba (*cf.* 783 laeto clamore). STAT. Theb. 11, 7 -antur superi. IVL. VAL. 3, 44 obviare . . . animo -ante (*Ps. Callisth. 3, 25* γηθοσύνως). IVVENC. 2, 10 tumultus -antis populi. AMM. 17, 3, 5 -andum esse, si *etc.* PRVD. c. Symm. 2, 441 -emur; iam non dubitat, nam . . . servit Roma deo. cath. 11, 10 -etur . . . gaudens humus. PAVL. NOL. carm. 10, 102 -are, si vivam ut libet. 14, 40 -antes . . . voce sua. *nota* 14, 133 ne *deus nos* male -atis (*sibi?*) laevos adiudicet haedis (*v. p. 2243, 62*). 19, 380 sancti Felicis munera in ipso natali eiusdem -antibus edere verbis. 19, 717 -antes . . . tua concludam laude profatūs. 21, 822 gaude . . ., mea Nola, tibi et -are. 27, 638 -antes dicite mecum: *seq. verba.* PAVL. PETRIC. Mart. 1, 384 excipitur (*Martinus?*) -ante choro stipante caterva. 5, 89 *liquor* infusus -antis in ora puellae est. 5, 838 -antem . . . dominum complectens turba. CARM. cod. Petav. 14, 7 (p. 191 P.) -antum turba piorum. *nota iuncturam* (*cf. p. 2255, 57*): LIV. 9, 43, 17 consules . . . colligebant . . . copias invicem inter se -antes (gratulantes *dett.*, *cf. p. 2243, 78*).

C *accedit obi. vel **causa** -andi; ubi dativus non additur, pron. refl. supplendum est (significat ergo: gaudere, cf. supra l. 44). v. p. 2255, 61.* **1** *accusativus* (*v. p. 2255, 64*): **a** -ari *alicui aliquid* (*v. p. 2255, 65*): SERV. Aen. 4, 478 *v. supra p. 2243, 64.* PAVL. NOL. carm. 10, 108 amplector . . . mihi -andas . . . iras. **b** -ari *aliquid* (*v. p. 2255, 76*): AVG. correpț. 5, 7 ut deo miserante . . . desinat agere pudenda et dolenda et agat laudanda atque -anda. PAVL. PELL. 431 -anda (gratulanda *B*) haec nunc mihi sors est. **2** *dativus obiectum gratulationis exprimere potest, v. supra l. 24* (*cf. p. 2256, 16*). **3** *ablativus* (*cf. p. 2256, 17; non exclusi quae addito partic. possunt accipi pro abl. absol.*): CYPR. GALL. gen. 712 (*ad Vulg. gen. 21, 8*) mensis genitor -atur opimis. exod. 819 (*ad Vulg. exod. 21, 14*) qui membra dolo viventia ferro disicit et studio -atur sanguine fuso. ITIN. Alex. 28, *cf. supra l. 20.* AVR. VICT. Caes. 41, 20 *Tripolitani* Severi imperio -antes. PAVL. NOL. carm. 10, 330 -are tui spe divite amici. 16, 42 -bantur oves Christi pastore recepto. CORIPP. Iust. 2, 97 conspectis -antur lumina terris. INSCR. christ. Leblant II 425 ut . . . XPI -etur amore. **4** *praepositio* in (*cf. p. 2257, 15*): ACC. trag. 514 *v. supra l. 12.* CASSIOD. Ios. antiq. 9, 6 p. 265 in his quae fuerant dictā -antes (*ed. Bas. 1524; gr.* τοῖς εἰρημένοις ἡσθέντες). **5** *acc. c. inf.* (*cf. p. 2257, 49*): VERG. Aen. 5, 40 -atur reduces (*sc. esse*), *cf.* SERV. *ad l.* quidam -atur non gratulatur (*i. congaudet*), sed laetatur accipiunt. SEN. Oed. 881 -are matri liberis auctam domum. TAC. ann. 6, 21 complexus eum Tibe-

[*Blatt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rius ... incolumem fore -atur. CLAVD. 28, 549 senes ... -antur ... sibi prospera fati durasse (*cf. p. 2244, 17*). PAVL. PETRIC. Mart. 4, 119. CASSIOD. Ios. antiq. 5, 2 p. 121 *Gabaonitarum legati* dicebant se ... his (*i. Hebraeis*) tributa ferre -ari (*Niese ad textum graecum commodiore clausula*; gratulari *trad.; de confusione inter* -or *et* gratulor *v. p. 2243, 78. gr. 54* τούτοις ... ἥδεσθαι). 6 *inf. nudus* (*cf. p. 2258, 5*): PAVL. PETRIC. Mart. 4, 337 fixit ... vestigia extortum redhibere pio -tus honorem. 7 *enuntiata secundaria* (*cf. p. 2258, 14*): TAC. ann. 14, 10 tribunorum adulatio ... prensantium manum -antiumque quod discrimen ... evasisset. ANTH. 409, 15 *v. supra p. 2244, 20.* PS. AVR. VICT. orig. 7, 4 Euandrum ... hospiti obviam ivisse -antem quod. PAVL. NOL. carm. 10, 147 -andum magis est tibi quam queritandum, quod ... deferet. *adde enuntiata condicionalia*: AMM. 17, 3, 5 (*p. 2244, 46*). PAVL. NOL. carm. 10, 102 (*p. 2244, 50*). 8 *enuntiata primaria* (*cf. p. 2258, 80*): OV. met. 9, 312. PRVD. c. Symm. 2, 441 (*v. p. 2244, 48*).

syn. et appos.: ad I: gratias agere: PAVL. PETRIC. Mart. 5, 846; *cf. p. 2244, 8. ad II*: gratulari: *p. 2244, 13. cf.* GLOSS. *p. 2243, 61 sqq.* laudare: *p. 2244, 67.* venerari: *p. 2244, 34. opp. ad I*: gaudere *p. 2243, 84. ad II*: consolari: *p. 2244, 29.* dolere: *p. 2244, 67.* queritari: *l. 13.*

part. praes. **grātāns** *aliquot locis absolute positum pro adi. accipe. gen. plur.* -antum: SIL. 10, 627 (*p. 2244, 31*). 13, 798 (*p. 2244, 45*). TAC. ann. 6, 50 *p. 2244, 35.* CARM. cod. Petav. 14, 7 (p. 191 P) *p. 2244, 58.* 1 *i. q. gratus* (*cf. p. 2243, 80*): PAVL. PETRIC. Mart. 1, 351 *p. 2244, 7.* CARM. epigr. 261, 1 *p. 2244, 8.* 2 *i. q. laetus* (*v. p. 2244, 44*): OV. met. 7, 162 *p. 2244, 44.* SIL. 13, 798 *p. 2244, 45.* IVL. VAL. 3, 44 *p. 2244, 46.* IVVENC. 2, 10 *p. 2244, 47.* PELAG. in II Cor. 9, 5 p. 281, 65 *cod. V.* PAVL. NOL. carm. 27, 638 *p. 2244, 54.* PAVL. PETRIC. Mart. 5, 89 *p. 2244, 56.* 5, 838 *p. 2244, 57.* CARM. cod. Petav. 14, 7 (p. 191 P.) *p. 2244, 57.*

adv. ᴿ**grātanter.** *superlat.: v. p. 2246, 19. synon. in exemplaribus graecis*: κεχαρισμένως: *infra l. 61.* ἀσμένως: *infra l. 46. 59.* μετὰ ... χαρᾶς: *p. 2246, 4, cf. 15.* ἡδονῇ: *infra l. 47* (*i. q.* ἡδέως, *v. infra l. 82*).

1 *i. q. libenter, cum gaudio* (*cf. p. 2244, 44. hic illic interpretcris: grato animo, ut* CAPITOL. Maximin. 14, 4 *al. in litteris accipiendis [v. infra l. 48 sqq.] etc. vocabulum vergenti latinitati proprium est; legitur inde a* SCRIPT. hist. Aug. *cf. Ducange s. v.*): CAPITOL. Opil. 7, 1 mortem Antonini senatus -r accepit (*cf.* Gord. 9, 7 TREB. Val. 2, 1 Gall. 12, 1 trig. tyr. 3, 4 HIER. in Ezech. 3, 3 RVFIN. hist. 7, 32, 11 Clement. 7, 15 AVG. cur. mort. 17, 21 quaest. hept. 7, 49 epist. 10, 32 p. 579, 16 serm. 18, 1, 1 PS. AVG. serm. 98, 3 NECTAR. Aug. epist. 103, 2 EVAGR. alterc. p. 1, 5 AVELL. p. 532, 22 RVRIC. epist. 2, 61 p. 439, 22 quod nobis libenter offertur, a vobis -r accipitur. ENNOD. epist. 7, 18, 2 p. 187, 1 CASSIOD. var. 5, 15, 2. Ios. antiq. 17, 4 p. 483 [ἀσμένως]. 18, 13 p. 533 [ἡδονῇ]. FACVND. defens 1, 2 p. 532ᴬ CORP VI 10151, 10. *formula in litteris accipiendis*: CAPITOL. Maximin. 14, 4 AMM. 16, 10, 21. 28, 5, 11 LEO M. epist. 102, 1 p. 985 GREG. M. epist. 5, 60). PS. AVR. VICT. epit. 12, 3 Nerva cum in curiam -r exceptus esset (*cf.* CASSIOD. var. 1, 4, 12 *al.* Ios. antiq. 9, 4 p. 263 IORD. Get. 281 GREG. M. epist. 9, 148 ORIGEN. in Matth. 18, 113). EPIST pontif. 218 Hil. coll. antiar. B VII 10, 2, 4 (*a. 357*) quos credo -r haec suscepturos (AMM. 23, 3, 8. 29, 5, 19 quibus ... -r visis atque susceptis. FVLG. aet. mund. p. 142, 4 largitur deus filium Abrahae et -r suscepit, repetit et libens obtulit. PELAG. in II Cor. 8, 4 p. 274, 10 S. [*v.* PS. PRIMAS in II Cor. p. 572ᴬ] DIDASC. apost. 15, 3 Funck [= 16, 33 H.] -r ... paenitentes suscipite gratulantes [*cf. Const. apost. 2, 15, 3* ἀσμένως ... προσδέχεσθε, χαίροντες ἐπ' αὐτοῖς]. RVFIN. Basil. reg. 152. LIB. pontif. p. 129, 13 [*al.* grate]. CASSIAN. inst. 5, 39, 3. CASSIOD. var. 8, 11, 1. Ios. antiq. 2, 4 p. 37 [κεχαρισμένως]). LVCIF. moriend. 7 p. 299, 31 omnia -r perpetimur. 13 p. 312, 12 corpora ... ensi -r *tradere.* SYMM. epist. 7, 76 hanc honorificentiam ... -r amplecti (*cf.* AMM. 17, 12, 5 CASSIAN. conl. 2, 20 AVELL. p. 588, 24 CASSIOD. var. 1, 1, 3 FACVND. defens. 1, 5 p. 552ᴮ quod ille -r amplexus atque confessus est). AMM. 19, 11, 7. 25, 10, 10 post audita -r quae *eqs.* (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 11, 124 p. 425, 20 beneficia Aeneae -r audita; hoc ... et praemissa laus et gratiarum actio ... ostendit, *v. l. 37.* AVG. c. Iul. 4, 3, 15 PS. AVG. serm. 50, 1 CASSIOD. compl. in Philem. 1, 4 PASS. Thom. 138, 18). PS. AMBR. act. Seb. 10, 31 ad passionem ... -r velle currere et libenter amplecti (*opp.* dolenter alios revocare). 12, 40 per viam mortis -r incedere. PELAG. Hier. adv. Pelag. 1, 29 ut *christianus sua* -r amittat (*cf.* SVLP. SEV. epist. app. 2, 7 p. 233, 18). RVFIN. Basil. reg. 6 AVG. epist. 171 p. 631, 15 credentes eum -r eas (*i. litteras*) sumpturum (*cf.* CASSIOD. in act. 21, 26 p. 1400ᴬ). in euang. Ioh. 28, 7 *Christum* -r agnoscimus (*cf.* NOVELL. Valent. 14 pr. [*a. 444*] LEO M. epist. 151 p. 1121 CASSIOD. in psalm. 150, 5 [*syn.* sine offensione]). COD. Theod. 12, 1, 169 (*a. 409*) solidorum praebitionem ... -r admisimus. CASSIAN. inst. 5, 23, 3 quod advenientis requies ... exigit ... -r implere (*cf.* conl. 17, 30, 2 CASSIOD. var. 6, 2, 6. Ios. antiq. 9, 8 p. 269 *consilium* populus libenter habuit et -r implevit [ἡδέως]). conl. 1, 2, 3 labores ... non solum infatigabiliter, verum etiam -r inpendimus (*cf.* CASSIOD. var. 2, 20, 1). 24, 23, 4 non solum patienter, sed etiam -r occurrit (*cf.* AVELL. p. 4, 10. p. 606, 18). RVSTIC. Conc.ˢ I 4 p. 129, 15 qui (*angelici exercitus*) -r complectentur ... quoscunque desiderare aspexerint veritatem. EPIST. imp. Theod. Leo M. epist. 64 p. 877 petitionibus ... -r annuere (μετὰ ... χαρᾶς). SACR. Leon. 303 munera ... -r offerimus. 406 -r ad munera dicanda concurrimus. PETR. CHRYS. serm. 26 p. 275ᴮ ex eo quod accepisti, -r appone. SIDON. epist. 6, 2, 1 Eutropia ... perfectionem ... expetere festinat -r habitura, sive ... seu .... VITAE patr. 3, 191 quod cum illi -r promisissent (*adv. non in gr., cf.* 5, 2, 4). CASSIOD. inst. div. 23 conviviis -r interderat. var. 5, 26, 2 exercituales -r subimus expensas. 8, 29, 2 quae iussimus -r efficitis (*sim.* 11, 16, 4). 10, 30, 6. 10, 33, 2. 11, 32 -r exsolvit quod deberi iuste cognoscit. 12, 17, 2 conscientia recta ... obviorum collocutione gratulatur et cum diversos -r inquirit, laboris taedio non gravatur. PALLAD. hist. mon. 1, 21 p. 299ᶜ talem ... -r elegerat vitam (*gr. p. 98, 3 B.* τοῦτο ἐκείνης ⟨μετὰ χαρᾶς *add. B*⟩ αἱρησαμένης). VITA Fulg. 56 ut planetis suis super ... Fulgentium -r expansis repellerent imbres. CORP. VIII 11031 *illud vel illud* ordo populu⟨sque⟩ mu(nicipii) Gigthensiu⟨m⟩ patrono grat⟨ant⟩er conloca⟨vit⟩. *nota superl.*: VIRG. gramm. epist. 1 p. 114, 18 H. quem (*senem*) cum -issime suscepissem ait ad me. HIL. dedic. eccl. p. 881ᴮ *templi structuram* rex ... Tyri conductus a Salomone commodatis artificibus ... -issime iuvit. EVANG. de nat. Mar. 9, 1.

2 *i. q. gratuito*: EVGIPP. Sev. 19, 3 ut captivos -r absolveret.

3 *fere i. q. grate, suaviter* (*non ad subi. actionis verbalis refertur*): CLAVD. DON. Aen. 11, 248 p. 445, 14 ut ... sermo auris Diomedis -r intraret. CARM. poet. min. V 58, 7, 4. *Blatt.*

grattis *v.* gros.

? **grātuītās**, -ātis *f. forma perperam ficta a* gratuitus *legitur in cod. vetusto* TERT. cult. fem. 2, 8 p. 725, 12 Oe. et nobis (*viris*) quaedam respectu -is (*i. retributionis?*) ... detrahuntur (gravitatis *Latinius; recte, puto*).

grātuītē, grātuītō *v. s.* gratuitus.

ᴿ**grātuītus**, -a, -um [*ad* grates *ut* fortuitus *ad* fors. *W.*] *scribitur*: grátuitis: CORP. XII 3203. gratúitó: XII 594. *in versibus non dactyl.*: PLAVT. Cist. 740 (*v. l. 47*). *nota* STAT. silv. 1, 6, 16 (*infra l. 71*). *in dactylicis sunt qui putent pro trisyllabo* (-tvi-? -tuj-?) *accipiendum*: CYPR. GALL. gen. 1426 et 1461 (*v. infra l. 82*). IVVENC. 2, 440 (*v. p. 2247, 3*). *n. graece declinatum*: THEOPHIL. inst. 3, 14, 2 (*al.*) -on. GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357ᴬ γρατούιτον· κατὰ χάριν· δωρεάν. GLOSS.ᴸ III Abol. GR 2 -a sine pretio data. Abstr. GA 22 -um: gratis datum. ᴸ V Abba GRA 13 gratum habitum. IV 598, 53 non venditum i. gratia datum. *in gloss. graecolat.* δωρεαῖος, κεχαρισμένος. *defin.* CASSIOD. in psalm. 34, 8 illud -um dicimus, quod non alicuius rei compensatione tribuitur. [*corrupt.* SEN. dial. 9, 3, 4].

1 *qui sine mercede vel pretio (gratis) datur, praestatur (maxime, cum pretium non poscitur, sed et cum id negatur, ut p. 2247, 10 item cum pro praemio damnum erat subeundum (impunis)*: PLAVT. Cist. 740 (*in fin. vers. troch.*) mulieri nulla opera -a est (*cf.* 737 volt dari mercedem. 739 expetit ... argentum. LIV. 28, 21, 3 SVET. Iul. 68 IVLIAN. dig. 38, 1, 27. *al.*). VARRO rust. 3, 2, 12 gla(n)s (*opp.* empticia). CIC. Mur. 69 frequentiam *civium* in isto officio -am. Planc. 54 suffragia. de orat. 2, 346 virtus fructuosa aliis, ipsi ... certe -a (ac. 2, 140 div. 1, 87. SEN. benef. 4, 1, 2 *opp.* venale. QVINT. decl. 367 p. 402, 17). leg. 1, 48 liberalitas (*opp.* mercennaria. *ibid.* sine praemio ... cum mercede. LACT. inst. 6, 11, 14). fin. 2, 99 nat. deor. 1, 122 Att. 4, 15, 8 (= ad Q. fr. 2, 14, 4). LIV. 3, 3, 6 haud -am in tanta superbia comitatem fore. 3, 37, 8 crudelitas. 38, 24, 4 *spes* (*opp.* auro pactus, ne). 38, 59, 7 pax (*sc. non gravibus condicionibus emenda*). 45, 42, 11 beneficia (APVL. flor. p. 68 *al.*). VITR. 8 pr. 3 aqua ... gratas, quod est -a, praestat utilitates (SEN. nat. 4, 13, 3 CORP. II 1643). SEN. contr. 9 pr. 2 nihil est, quod errorem *declamantium* aliquo damno castiget; stultitia eorum -a (*i. impunis*) est. VAL. MAX. 5, 2, 10. SEN. clem. 1, 15, 5 -am esse severitatem suam (*i. absque spe lucri*). benef. 3, 12, 1 quaedam *sunt* ... -a tribuentibus (*opp.* magno ... constant). 6, 19, 1 a nave. dial. 5, 5, 4 ira ... paucis -a est (*i. non fert damni aliquid*). nat. 4 pr. 11. epist. 21, 10 naturali et -o remedio. 25, 4 (*opp.* vile). 29, 2 quare verbis parcam? -a sunt. 42, 6. 7 -a vocamus, pro quibus nos ipsos impendimus. 60, 1. 73, 4 testimonium. 90, 18 tecta ... obvia ... et -a. 122, 14. CVRT. 8, 12, 6 frumentum (SVET. Nero 10. *al.*). COLVM. 9, 8, 1 *examina* (*opp.* aere parta). PLIN. nat. 35, 59 hospitia. 36, 121 balinea. STAT. silv. 1, 6, 16 *de bellariis publice sparsis*: quicquid ... cadit ..., largis gratuitum cadit rapinis. TAC. hist. 1, 64 commeatus. PLIN. epist. 6, 23, 1 *patrocinium* (*cf. p. 2238, 61*). paneg. 37, 5 *civitas R.* SVET. Cal. 26, 4 -a in circo loca. Nero 17. 38. Vesp. 16, 3 negata ... -a libertate (COD. Iust. 6, 7, 1 [*a. 214*]). FRONTO p. 7, 9 N. vapores *Baiani.* LABEO dig. 19, 2, 28 *habitatio* (POMPON. dig. 43, 26, 15, 1 *et al. ICti*). IAVOL. dig. 17, 1, 36, 1 mandatum (VLP. dig. 19, 5, 13, 1 *al.*). TRYPH. dig. 3, 5, 37 *fides.* VLP. dig. 19, 5, 20 pr. 50, 7, 3 *legatio* (PAVL. dig. 50, 7, 12. *al.*) APVL. met. 4, 14. TERT. spect. 29 p. 27, 28 spectacula Christianorum sancta perpetua -a. anim. 45 p. 374, 18 bona facta -a sunt in somnis. coron. 12 p. 448. fug. 12 fuga redemptio -a est, redemptio nummaria fuga. CYPR. GALL. gen. 1426 -a iubet germanis tradere farra (*sim.* 1461). SPART. Sept. Sev. 18, 3 oleum (CORP. XI 3811). VOPISC. Aurelian. 48, 1 *sqq.* vinum, *al.* Prob.

[*H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

20, 2 *annona.* COD. Iust. 2, 12, 15 (*a. 293*) officium (*sc. procuratio*). ARNOB. nat. 7, 8 p. 243, 9 *numinum* liberales venias et concessiones -as. IVVENC. 2, 440 -a impendite dona. QVEROL. p. 31, 13 quae communia et -a sunt. AMBR. hex. 6, 9, 57 -o stipendio *membrorum tamquam militum.* VVLG. II reg. 24, 24 holocausta. AVG. in psalm. 140, 8 ut non vel -am compares mortem. epist. 155, 1 *amor.* c. Faust. 22, 50 *labor.* serm. 37, 14, 20 *venditio.* SIDON. epist. 5, 20, 3 fatigatio. CORP. XIV 2979 lavationem ex sua pecunia -am . . . dedit. X 410, 8 honorem decurionatus -um obtulit (III 14355, 12. XIV 362, 5 -um decurionatum . . . decrevit). IX 32. 5447. XI 6971. *de re cui merces negatur* (*irritus, inanis*): LIV. 1, 47, 1 ad aliud spectare . . . scelus, ne -a praeterita parricidia essent. SEN. nat. 4 pr. 14 -a carmina (*i. quae nihil lucri adferunt*). COLVM. 1 pr. 10 nec -a servitute, sed donis rependitur honor *fascium.* CVRT. 8, 7, 11 nihil domum praeter -as cicatrices relaturi. 2 *speciatim in rebus pecuniariis, i. q. sine usura*: SEN. dial. 12, 10, 5 pecuniam creditam . . . cuius usum -um acceperit (SVET. Aug. 41, 1). PLIN. epist. 3, 11, 2 pecuniam . . . -am dedi (VLP. dig. 17, 1, 10, 8. PAVL. dig. 3, 6, 2 *al.*). VLP. dig. 19, 5, 17, 3 non fuit -um commodatum. SVET. Tib. 48 proposito miliens sestertio (-ium *codd.*) -o. Iul. 27, 1 omnibus . . . -o (*subst. n.?*) aut levi faenore obstrictis. *transl.* SEN. epist. 81, 18 beneficiorum . . . usum esse -um putant. 3 *de personis gratuito operantibus*: CIC. Font. 32 cupidos moderatis, mercennarios -is . . . anteferre. SEN. benef. 4, 25, 3 -os habemus deos. *transl. de fluvio colorem lanae mutante*: nat. 3, 25, 4 paratus -us infector est. PANEG. 11 (3), 21, 4 -as . . . comites, iustitiam *etc.* CORP. III 3851 lib(erto) et tabul(ario) . . . -o. V 776 T. Kaninius Ianuar. sac. -us. 6428, 3 M. Domitius . . . -us podium . . . fecit. 5600, 4 ⟨sex⟩vi⟨ri⟩ gra⟨tui⟩ti. *dub. utrum adi. an adv.*: CORP. V 1892 primip. decur. grat. 4431, 4 VIvir August. gratuit. 4439, 4 sex vir. Aug. Brix. et Trident. grat. 4981. 5311. 6431 augur. salius. grat. 4 *latiore sensu: i. q. non solum non respectu mercedis, sed etiam absque rationabili causa*: LIV. 2, 42, 6 satis superque -i furoris in multitudine esse. SEN. epist. 105, 4 odium (*opp.* ex offensa. PS. SEN. mon. 82. 96 odia, quae vulgo -a dicuntur [QVINT. decl. 325 p. 281, 12]. *al.*). HIER. epist. 57, 2, 3 malitia (*opp* accepta pecunia *Iudae*). POMER. 3, 9, 1 *invidi* inimicitiis -is ardent. IORD. Get. 17, 95 pro -o convicio Gepidarum (*i. pigrorum*) nomen exortum est. 5 *apud christianos: ad gratiam dei pertinens, non antecedente merito*: CYPR. testim. 3 cap. 100 p. 106, 21 gratiam dei -am esse debere. HIL. in Matth. 4, 26 boni -i . . . dispensatio -a. *sim.* 10, 4. 20, 7 -am gratiam deus omnibus . . . donavit (AVG. in euang. Ioh. 87, 3 -a, hoc est vera gratia. epist. 140, 64 *al.* CASSIOD. in psalm. 50, 6). *ibid.* -ae mercedis invidia (*cf. Matth. 20, 9 sqq.*). AVG. civ. 12, 18 p. 541, 12 D. -a bonitate *dei* (14, 26 p. 55, 2 *opp.* debita. *sic et alibi*). pecc. mer. 3, 11, 20 per -am iustificationem. c. Pelag. 4, 6, 16 misericordia. 4, 12, 33. *nota* GREG. M. moral. 18, 62 semen -ae veritatis (*i. ex gratia venientis?*). 6 *singulariter c. ab, i. q. immunis, liber*: AVG. op. monach. 3, 4 p. 537, 18 manducent panem a corporali labore -um.

gratus *et* -us *iunguntur*: FRONTO p. 7, 9 N APVL. met. 1, 7 AVG. serm. 210, 5, 7. *cf.* VITR. 8 pr. 3.

adv. **grātuītē.** *gratis, gratuito*: ORIGO Rom. chron. I p. 148, 11 panem populo iussit dari -e. CASSIOD. var. 1, 10, 1 otioso . . . -e praestatur aliquid. *sine causa*: CASSIOD. in psalm. 118, 53 -e illatum malum. *per gratiam*: CASSIOD. compl. in Iac. 1, 13 a quo (*patre*) . . . baptismate -e nos, non meritis . . . esse progenitos.

adv. ***grātuītō.** *i. q. gratis, gratuite.* CAPER gramm. VII 110, 4 -o ratio, gratis consuetudo. ADNOT. Lucan. 4, 275 haud gratis, i. non -o. GLOSS.[L] II Philox GR 55 εἰκῇ, κατὰ δωρεάν, κατὰ χάριν. GLOSS. II 348, 41 κεχαρισμένως -o. HIER. in Mal. 1, 9 p. 951 δωρεάν. *notatio* GRAT *tam in* gratuito (*vel* -itus, *v. supra l. 28*) *quam in* gratis *solvi potest, cf. p. 2239, 32.* 1 *sine impensa vel mercede*: *dub. trad.* CIC. Arch. 10 multis . . . ⌊-o⌋ (gravat in, *suprascr.*: vel gratuito *G, quod del. Madv.*) civitatem in Graecia . . . impertiebant. off. 2, 66 hominis . . . multorum causas et non gravate et -o defendentis. SALL. Iug. 85, 8 quae ante vostra beneficia -o faciebam (*opp.* accepta mercede). or. Phil. 9 haud facile quisquam -o bonus est. SEN. dial. 10, 8, 2 utuntur illo (*sc. tempore*) laxius quasi -o (*nisi abl.*). PLIN. nat. 35, 59 pinxit . . . porticum . . . -o (*opp.* mercede). TAC. ann. 11, 7. 22. SCAEV. dig. 39, 5, 32 hospitio . . . utaris superioribus diaetis omnibus -o (*an abl.?*). VLP. dig. 9, 3, 1, 9 habitare vel in suo vel in conducto vel -o. APVL. met. 6, 18. IREN. 4, 38, 3 *donare* (προῖκα. AVG. grat. Christ. 23, 24). PANEG. 11 (3), 18, 5 consul factus. VVLG. Dan. 11, 39 *al.* AVG. serm. dub. 365, 2. *in* INSCR. *hic illic dubites utrum adv. an abl. (dat.) adi. sit accipiendus*: CORP. V 4480 *seviro Augustali II* -o. INSCR. Festschrift für Hirschfeld p. 362 (*Aquileiae*) loco -(o) dat. ab Clodia. CORP. III 12982. IX 32, 7 in augurat⟨u⟩ gratu⟨it(o)⟩ sibi de⟨lato⟩. III 10767 Aug(ustalis) grat(uito). XI 6112. *speciatim de gratia dei*: AVG. spir. et litt. 8, 13 p. 165, 14 gratia . . . non operum meritis, sed -o datur. *i. q. sine causa*: SALL. Catil. 16, 3 -o . . . malus atque crudelis erat (rep. 2, 8, 3). PROSP. in psalm. 108, 3 nullo sibi proposito commodo -o maligni . . . fuerunt. *nota substantivo adiunctum*: AVG. serm. ed. Mai 107, 4 ad domum dei -o largitoris. *H.*

grātulābilis, -e *a* gratulari. *i. q. laetus* (*cf. p. 2255, 7*): AVG. serm. 285, 6 huic tristi voci, quod est 'exi', contraria est illa vox -is 'intra in gaudium domini tui' (*Matth. 25, 21*).

grātulābundus, -a, -um. 1 *i. q. congaudens* (*cf. p. 2254, 58*): LIV. 7, 33, 17 quo (*in castra*) se . . . multitudo -a effudit. SVET. Galba 19 advenire frequentis ceteros, -os et in omne obsequium paratos. GELL. 3, 15, 3 cum populus -us flores . . . in eum iaceret. IVL. VAL. 3, 34 in complexus eius -i inruere gestiebant. *c. dat.* IVST. 6, 8, 13 -us patriae. 2 *i. q. laetus* (*cf. p. 2254, 16. 2255, 7*): GELL. 5, 14, 14 laetos . . . et -os videres hominem et leonem. CYPR. epist. 54, 1 militiae vestrae caelestem . . . laudem -us excepi. ANON. Vales. 10, 47 cuius Odoachar -us paruit imperatis (= EVGIPP. Sev. 32, 1). IORD. Get. 132 quod (quo *al.*) Valens comperto mox -us annuit. NICET. Vigil. 5 -us unusquisque iam dicit. psalm. 4 populus per insueta maris itinera ad desertum -us egressus est.

grātulātim *v.* gradulatim.

***grātulātio,** -ōnis *f. a* gratulari. *definitio* (*sensu christiano; preces opponuntur gratiarum actioni*): AVG. in psalm. 103 serm. 1, 3 alia est . . . -o, alia oratio: gratulamur ex eo quod est, oramus ut sit quod nondum est (*v. p. 2257, 13*). *in translatione e Graecis his*: ἀγαλλίαμα *p. 2250, 76.* εὐχαριστία *infra l. 26. p. 2249, 11. cf. p. 2252, 60.* καύχημα *p. 2250, 77.* τὸ συγχαρῆναι *p. 2249, 61. cf. p. 2252, 61.* χαρά *p. 2250, 59. 60. cf. p. 2252, 61.* *titulus fabulae*: ATTA com. 7 (NON. p. 496, 45). *legitur inde a* CIC. *apud scriptores solutae orationis.* [*loc. inc. interpr.* PLIN. epist. 10, 87, 3 meum gaudium meamque -em filii †honore continerent].

I *i. q.* ***gratiarum actio*** ([GLOSS. εὐχαριστία] *vel gratus animus* [*e. g.* LEO M. epist. 115 p. 1033[B]. ENNOD. epist. 2, 7, 5 p. 47, 8]. *notio gaudendi* [*v. p. 2250, 34*] *vel congaudendi* [*v. p. 2249, 41*] *quibusdam locis agnosci potest, e. g.* CIC. Verr. II 4, 74 epist. 9, 2, 4 QVINT. decl. 259 p. 58, 20 PANEG. 6 (7), 3, 2. 10 (4), 2, 7). COD. Theod. 8, 11, 5 TERT. bapt. 20, p. 218, 1 coron. 9 HIL. psalm. 54, 15. 56, 1. 56, 4 RVFIN. Orig. in exod. 6, 1 AVG. civ. 17, 4 p. 203, 7 D.

A *in cultu* ***veterum***: 1 *publice, sc. pars supplicationis* (*cf. Wissowa, Rel. u. Kult. der Römer*[2] *1912 p. 425. et infra p. 2249, 4*): CIC. Verr. II 4, 74 Diana . . . in suis antiquis sedibus summa cum -e civium et laetitia reponitur. 94 in precibus et -bus . . . id . . . osculari *i. simulacrum.* prov. 26 dis immortalibus non erat exigua eadem -o quae ex maximis bellis (*cf. Laqueur, Hermes 44 [1909] 233*). Phil. 14, 7 gratae . . . nostrae dis immortalibus -es erunt. 14, 12 quanto . . . honore, laetitia, -e in hoc templum ingredi debent . . . urbis liberatores. epist. 11, 18, 3 -*em* tuo nomine ad omnia deorum templa fecimus (*cf. Laqueur l. l. p. 232 et infra l. 73 sqq.*). LIV. 8, 33, 21 civitatem in laetitia, victoria, supplicationibus ac -bus esse (*cf.* 34, 7, 10). 30, 40, 4 patefacta -i (-e *codd.*) omnia . . . templa, supplicationesque in triduum decretae. PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 143[a] (41 M.) *conventus est,* cum . . . frequentia hominum supplicationis aut -is causa conligitur. VAL. MAX. 1, 1, 1 rebus divinis opera datur: cum aliquid . . . solvendum *est,* -e (*opp.* precatio, votum). PS. QVINT. decl. 4, 5 p. 71, 21 recedite, -es, . . . non circumeo templa (*sim.* 4, 8 p. 75, 2). FRONTIN. strat. 2, 9, 8 PAPIN. dig. 48, 16, 8 GELL. 4, 18, 5 CLAVD. DON. Aen. 1, 630 p. 122, 30. 3, 280 p. 303, 28 conservatae salutis -o fuit. 2 *privatim*: CIC. dom. 143 fructum . . . reditus et -is meae. PAVL. FEST. Gloss.[L] IV 272[b] (p. 154 M. minuitur . . . luctus . . . privatis . . . omni -e. CORP. III 7899 votum pro patris incolumitate susceptum cum -e libens solvi. **B** *in vita et cultu* ***christianorum*** (-o *deo habita*): 1 *generatim*: TERT. bapt. 20 p. 218, 1 quis . . . prohibet ieiunium nisi necessitas gaudii et -o salutis. coron. 9 in secunda restitutionis -e. ITALA psalm. 99, 4 (Cas.) introimini portas eius in -e (*cf.* HIER. psalt. sec. hebr. 100, 4 ingredimini portas eius in gratiarum actione [בְּתוֹדָה]. ἐν ἐξομολογήσει. VVLG. [= Psalt. Rom.] in confessione). VICTORIN. POETOV. in apoc. 5, 3 angelorum . . . -em referentium eliberationis hominum. HIL. psalm. 54, 15 exauditi clamoris sui -em. 56, 1 -em aversae . . . corruptionis ostendit. 56, 4 non est in sermone sperantis -o adeptorum. RVFIN. Orig. in exod. 6, 1 p. 191, 20 B. hymnum deo -is offerre. p. 192, 2. AVG. civ. 17, 4 p. 203, 7 D. Anna . . . laetata . . . -em suam domino fundit exultans. 2 *publice* (*dies festos maiorum continuat* -o, *praeterquam quod in notionem latiorem laetitiae publicae abiit, v. supra l. 66 et p. 2250, 46*): COD. Theod. 8, 11, 5 (= BREV. 8, 4, 1 *a. 389*) nihil ab invitis provincialibus -is nomine exigendum esse decrevimus. *metonym. de persona gratiam agente*: AVG. perf. iust. 4, 9 p. 9, 1 non est opus liberis liberatore, sed servis, ut ei dicat -o libertatis: salvam fecisti . . . animam meam.

C -o *ad homines refertur*: 1 *hominibus fit, i. dis, sed in honorem hominum*: CIC. Catil. 4, 10 qui reo custodiam, quaesitori -em (*cf.* supplicatio 3, 15. 4, 10), indici praemium decrerit. 20 ceteris . . . bene gesta, mihi uni conservata re publica -em decrevistis. prov. 29 ad gloriam devocant *Caesarem,* ad triumphum, ad -em. Pis. 7 mihi populus Romanus . . . non unius diei -em, sed . . . immortalitatem . . . donavit. 97. Mil. 98 gratiis agendis et -bus habendis . . . celebramur. Marcell. 11 tuis (*i. Caesaris*) maximis et innumerabilibus -bus. Phil. 14, 16. Att. 9, 5, 3 -*es* de victoria *Caesaris, opp.* de valetudine *Pompei* decreta municipiorum. epist. 9, 2, 4. 15, 4, 13 (*app.* honos, *item* 15, 13, 3). PS. QVINT. decl. 4, 11 receptus in publicas -es. 2 *hominibus ipsis habetur*: QVINT. decl. 257 p. 49, 6 quid . . . a me fac-

[Blatt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tum est, ut ira patris praecederet ipsam -em? 259 p. 58, 20 quanta illa -o . . . fuit! 288 p. 155, 9 LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) II 27 *edictum* Caesaris cum g⟨r⟩atulatione restitutionis meae (*i. dicens te gratam fore, si restitutus essem; sic in notionem supplicationis abit vox*). PANEG. 8 (5), 1, 2 publicae -is orator. 8 (5), 1, 4 quis . . . se . . . ab tanta -e cohiberet (*cf.* 8 [5] 1, 3 gratias agere). OPTAT. 5, 7 p. 136, 17. AVSON. 419, 3. 419, 10 et aliae dignitates . . . in vocem -is erumpunt. SCHOL. Cic. Gron. D p. 295, 25 St. in -e . . . Marcelli . . . surrexisse Tullium. AVELL. p. 83, 7 scripta beatitudinis tuae debita reverentiae -e suscepimus (*cf.* RVRIC. epist. 2, 55 p. 436, 4 *et* gratanter *p. 2245, 53*). LEO M. epist. 115 p. 1033^{B} meam -em tacere (εὐχαριστίαν). ENNOD. epist. 2, 7, 5 p. 47, 8 parum ab ingratitudine differt muta -o. CASSIOD var. 11, 16, 1 magna suscepistis -e promissa. EVGIPP. Sev. 6, 5 universa . . . *gens* coepit -is obsequium reddere *sancto*. **3** *de panegyrico* (*v. p. 2248, 28 sqq.*): PANEG. 5 (8), 2, 2 hodiernae -is exordium 6 (7), 3, 2. 10 (4), 2, 7 has . . . -es . . . dicendo.

iuncturae selectae ad I: nominales: accedit gen. subi.: civium *p. 2248, 36*. Marcelli: *supra l. 8*. populi: CIC. Phil. 14, 16 *cf. infra l. 83* *accedit gen. obi., ex. gr.* CIC. Catil. 4, 20 conservatae rei p. TERT. bapt. 20 p. 218, 1 libertatis. *haec et alia supra habes.* -is: exordium: *supra l. 16*. fructus: *p. 2248, 52 cf. p. 2250, 13*. hymnus: *p. 2248, 64*. nescio quid: CIC. epist. 15, 4, 13. obsequium: *supra l. 14*. orator: *supra l. 5*. testimonium (*de statua*): CORP. VI 1759, 20. vox: *l. 7*. RVFIN. Orig. in exod. 6, 1. -e dignus: CIC. epist. 15, 13, 3. *epitheta*: celeberrima: CIC. Phil. 14, 16. hodierna: *supra l. 15. cf. p. 2251, 36*. magna: *l. 13*. maxima: *p. 2248, 80. cf. p. 2250, 9*. muta: *supra l. 12*. omnis: *p. 2248, 53*. publica: PAPIN. dig. 48, 16, 8 *p. 2248, 83. 2249, 5* CLAVD. DON. Aen. 1, 630 p. 122, 30. quanta: *supra l. 6*. recens: CIC. epist. 11, 18, 3. secunda: *p. 2248, 57*. sollemnis: GELL. 4, 18, 5. summa: *p. 2248, 35*. tanta: *p. 2250, 13*. *verbales*: -o: dicit: *p. 2248, 72*. effervescit: CIC. epist. 9, 2, 4. *-em*: debere: *supra l. 9*. decernere: *p. 2248, 75. 76*. dicere: *l. 16*. donare: *p. 2248, 79*. facere: *p. 2248, 41*. fundere: *p. 2248, 66*. habere: *p. 2248, 79*. narrare: HIL. psalm. 54, 16. ostendere: *p. 2248, 63*. referre: *p. 2248, 61*. OPTAT. 5, 7 p. 136, 17. -bus anteponere *aliquid*: CIC. Marcell. 11. -e augere *aliquem*: CIC. Phil. 14, 15. suscipere *aliquid: supra l. 10*. *cum praepp. sim.*: ad -em devocare: *p. 2248, 77*. circa -em morari: FRONTIN. strat. 2, 9, 8. cum -e *aliquid facere: supra l. 3*. GELL. 4, 18, 5. in -es recipere: *p. 2248, 83*. in -bus (-e): *p. 2248, 36. 43*. PANEG 6 (7), 3, 2 *p. 2248, 58. adde* LIV. 34, 7, 10.

II *i. q.* ***actio congaudendi alicui*** (*cf. p. 2253, 14. 20*). *quibusdam locis simplex gaudii notio (v. p. 2250, 34) defendi potest, e. g.* CIC. dom. 62 Att. 4, 1, 2 SEN. dial. 11, 5, 2 TAC. hist. 2, 65 CAPITOL. Maximin. 5, 4 *v. et p. 2248, 28. apponitur* gratia: CIC. Flacc. 12. gratiarum actio: CIC. Brut. 1, 3, 2. *singulis vel pluribus personis*: CIC. Verr. I 19 hanc -em ad iudicium corrumpendum spectare videbant. 21 hominis amplissimi nova -o (*opp.* hominis perditi . . . laetitia). *ibid.* tantam isti -em esse factam. Mur. 12 parenti suo magno adiumento in periculis, solacio in laboribus, -i in victoria fuit (*i. q. ei gratulatus est*). Flacc. 12 quibus . . . laus merces gratia -o proposita est . . . in impudenti mendacio. Sest. 131 incredibili hominum multitudine et -e (*cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 139, 14 St.). Att. 4, 1, 2 in maxima laetitia et exoptatissima -e . . . ad cumulandum gaudium . . . complexum mihi tuum defuisse 14, 17 A, 7 (= epist. 9, 14, 7) *opp.* hortatio. epist. 2, 7, 1. 15, 14, 3 *fructus* -is est . . . exilior, *opp.* '*fructus in te videndo*' (*cf.* dom. 143, *p. 2248, 52*). ad Brut. 1, 3, 2 omnium ordinum consensus, gratiarum actio -oque me commovet. CAES. Gall. 5, 53, 1. 7, 79, 3 fit -o inter eos atque omnium animi ad laetitiam excitantur (-o inter *aliquos*: LIV. 25, 35, 2). LIV. 3, 70, 13. 44, 22, 2. 45, 19, 3 *adduxit* eum (*Attalum*) . . . -o conveniens in ea victoria quam ipse adiuvisset (*cf. Polyb. 30, 1, 2* ἕνεκεν τοῦ συγχαρῆναι). 45, 33, 3 partim ad -em, partim ad spectaculum contracta multitudine. VAL. MAX. 1, 8 ext. 11 miseri simul ac felicis complorationi permixta fuit -o. SEN. dial. 11, 15, 2 loca . . . -um et convictuum. epist. 6, 1 quibusdam aegris -o fit, cum ipsi aegros se esse senserunt. PLIN. nat. 8, 216 *simiae catulos* tractari . . . gaudent -em intellegentibus similes. STAT. silv. 4, 8 *tit.* TAC. hist. 2, 65 Cluvius . . . laetitiam et -em voltu ferens, animo anxius. PLIN. epist. 9, 37, 5 quem (*diem*) . . . votis gaudio -e celebrabo. paneg. 61, 9 nullam requiem -bus dare. CAPITOL. Maximin. 5, 4 *Maximinum* Alexander miro cum gaudio, mira cum -e suscepit. IVST. 11, 10, 10 coronam auream . . . in titulum -is *mittere*. SERV. Aen. 4, 478 a -e incipit. *v. et p. 2244, 13*. SCHOL. Cic. Bob. p. 163, 29 St. eos amici . . . cum -e suscipiunt. *reipublicae*: CIC. Flacc. 98 quanta reipublicae causa laetitia populi Romani, quanta -o consecuta est! epist. 5, 7, 3 et nostrae necessitudinis et rei publicae causa -em expectavi.

iuncturae selectae ad II: nominales: accedit gen. subi. (vel pron. possess.): amicorum: SVET. Nero 6. Brundisinorum: CIC. Att. 4, 1, 4. coniuratorum: CIC. dom. 62. ecclesiae: CYPR. epist. 54, 2 p. 622, 14. exercitus: SPART. Hadr. 2, 5. hominum: *supra l. 51*. legationum: LIV. 42, 12, 3. litterarum tuarum: CIC. epist. 15, 6, 1. militum: LIV. 25, 18, 15. nationum: PANEG. 6 (7), 1, 3. ordinum omnium: *supra l. 56/7*. plebis: LIV. 23, 46, 3 (*cf.* CIC. Att. 4, 1, 5). populi: CIC. Flacc. 98 LIV. 4, 24, 7 SVET. Nero 34. principum civitatis: PANEG. 9 (12), 7, 5. senatus: SVET. Nero 34. *accedit gen. obi. vel pron. possess. eodem sensu*: animi tui: CIC. epist. 6, 6, 1 (*opp.* confirmatio). imperii vestri: LEO M. epist. 145, 1. laudis nostrae: CIC. Att. 1, 17, 6. Murenae: CIC. Mur. 86 (*opp.* lamentatio). sua: CIC. Mur. 88 (*i. q. dies -is, Halm ad l.*). tua: CIC. Phil. 1, 30. *epitheta*: conveniens: *p. 2249, 60*. exoptatissima: *p. 2249, 53*. PLIN epist. 10, 4, 6. incredibilis: *p. 2249, 51*. ingens: LIV. 4, 24, 7. 25, 35, 2. laeta: PS. QVINT. 6, 24 p. 132, 24. magna: CAES. civ. 1, 53, 3 *cf. p. 2249, 26*. LIV. 25, 18. 15. maior: LIV. 44, 22, 2. maxima: CIC. Phil. 9, 9. mira: *p. 2249, 71*. mutua: LIV. 3, 70, 13. 10, 44, 2. CVRT. 7, 2, 24 (mutuata *codd.*). IVST. 31, 8, 1. nova: *p. 2249, 47*. omnis: CIC. Flacc. 12. praepostera: CIC. Sull. 91. quanta: *p. 2249, 75*. recens: CIC. Mur. 86. sera: CIC. epist. 2, 7, 1. summa: CIC. Att. 4, 1, 4. tanta: CIC. epist. 2, 10, 1. *-is*: fructus: *p. 2249, 55*. *-um* loca: *p. 2249, 64*. tantae -is res tanta: CIC. epist. 2, 10, 1 (*i. q. tanta -e digna*). -is in titulum: *p. 2249, 71*. compos: PLIN. epist. 10, 4, 6 -e dignus: PLIN. epist. 4, 8, 3. *verbales*: -o *efficit aliquid*: *v. p. 2249, 57. 60*. CIC. Verr. I 21. consequitur: *p. 2249, 75. cf. p. 2251, 59*. fit: *p. 2249, 58. cf. p. 2249, 65*. sequitur: PLIN. epist. 1, 5, 7. -em conflare: SCHOL. Cic. Bob. p. 139, 14 St. facere: *p. 2249, 48*. Att. 4, 2, 3. LIV. 25, 35, 2. 44, 22, 2. ferre voltu: *p. 2249, 68*. intellegere: *p. 2249, 66*. obruere: CIC. Mur. 86. permiscere *alci rei*: *p. 2249, 64*. proponere: *p. 2249, 50*. reprehendere: CIC. epist. 2, 7, 1. significare: CIC. Att. 4, 1, 5. -i esse: *p. 2249, 49*. se offerre: CIC. Att. 9, 5, 1 Phil. 1, 30. requiem dare: *p. 2249, 69*. -e *varia efficere*: CIC. epist. 15, 6, 1. 5, 6, 2 SVET. Nero 34 PANEG. 6 (7), 1, 3. celebrare: CIC. Att. 4, 1, 4. LIV. 42, 12, 3. *adde p. 2249, 69*. florere: CIC. Sest. 131. fungi: CVRT. 7, 2, 24. uti: CIC. Att. 14, 17 A, 7 (= epist. 9, 14, 7.) *cum praepp.*: ad -em currere: QVINT. decl. 333 p. 314, 27. mittere: SPART. Hadr. 2, 5. pertinere: LEO M. epist. 145, 1. cum -e *aliquid facere*: CIC. Att. 4, 1, 4. LIV. 3, 70, 13. 4, 24, 7. 10, 44, 2. 23, 46, 3. 25, 18, 15. CYPR. epist. 54, 2 p. 622, 14. suscipere aliquem: *p. 2249, 71*. CAPITOL. Maximin. 5, 4. SCHOL. Cic. Bob. p. 163, 29 St. in -e: CIC. Mur. 88 dom. 62 Att. 4, 1, 2. inter -es amicorum: SVET. Nero 6.

III *i. q.* ***gaudium*** (*v. p. 2248, 28. 2249, 42*): **A** ***speciatim*** *de gaudio victoris, quia laetus est qui dis propter victoriam -em referre potest*: CIC. Pis. 40 quid . . . gestum in tua provincia, de quo ad senatum cum -e aliqua scribi abs te oporteret (*cf.* dom. 62 Att. 4, 1, 2). LIV. 10, 26, 4 tanta laetitia ac -o fuit, ut praeciperetur victoria animis *eqs.* 23, 47, 8 Claudius . . . cum magno gaudio et -e victor in castra redit (*aliter* 25, 35, 2). CVRT. 4, 4, 5 QVINT. decl. 352 p. 383, 20. SVET. Vit. 8 divi Iulii gladium . . . in prima -e porrectum sibi. Tit. 5 cepit *Hierosolyma* . . . tanto militum gaudio ac favore, ut in -e imperatorem eum consalutaverint. PANEG. 10 (4), 37, 1 pectus inundavit -o. CAPITOL. Max. Balb. 12, 1. HIL. psalm. 59, 1 belli victoriam ingens -is laetitia consecuta est. **B** ***generatim*** *de quavis laetitia cum privata tum publica*: CIC. Phil. 10, 1 *nullam* moram interposuisti, quin quam primum maximo gaudio et -e frueremur. CAES. Gall. 1, 53, 6 neque . . . de tanta voluptate et -e quicquam fortuna deminuerat. LIV. 30, 21, 1 duplicis -is . . . laetitiam. SEN. epist. 110, 3 quotiens magna -e excepta res gradum sibi struxit in praeceps. 121, 4 ex -e natum . . . quicquid adloquimur (adloquio solamur *Jo. Mueller*). QVINT. decl. 388 p. 434, 9 -em nemini credidit (*opp.* funus). PLIN. epist. 8, 11, 1 vereor ne post -em . . . in metum redeas (*ibid.* gaudeas . . . perhorrescas). PS. APVL. Ascl. 41 haec est . . . humana sola -o: cognitio maiestatis tuae. TERT. anim. 1 p. 299, 13 Socrates . . . ⌊de -e⌋ (*pro abl. nudo*) responderat (*cf. Hartel Patrist. Studien IV p. 48 ad l.*). ITALA Phil. 2, 29 (Mar. Victorin. in Phil. p. 1216^{D}) excipite . . . illum . . . cum omni -e (μετὰ πάσης χαρᾶς. VVLG. cum . . . gaudio). IREN. 1, 4, 5 *Achamoth* concepisse de -e . . . luminum visionem (τῇ χαρᾷ τῶν . . . φώτων τὴν θεωρίαν. *cf.* TERT. adv. Val. 17 . . . *imaginem* vi laetantis et ex laetitia prurientis intentionis imbiberat). CYPR. epist. 51, 2 p. 615, 15 *nuntius* communis -is (*opp.* praesens laetitia). PANEG. 8 (5), 9, 6 ut quamvis nefas esset te flente laetari, vinceret tamen -o religionem. 8 (5), 10, 1. 10 (4), 33, 6 arcessendae -i (*opp.* permulcendo dolori). VOPISC. Prob. 5, 6. CAPITOL. Gord. 10, 1. LACT. epit. 18, 7 ritus . . . -e et taedarum iactatione finitur. IVST. 12, 8, 17. HIL. in psalm. 58, 13 p. 191, 1. 191, 14 resurgenti . . . exsultatio matutinae -is est propria. DICT. 2, 6 -is atque laetitiae (4, 14). SCHOL. Cic. Bob. p. 110, 35 St. CLAVD. DON. Aen. 6, 515 p. 575, 10 cum . . . nobis . . . inimica -o esset. 6, 565 p. 583, 19 dilatam poenam inanis -o consecuta est (*cf.* VERG. furto laetatus inani). 9, 250 p. 221, 9 -is . . . lacrimae et doloris. 10, 870 p. 399, 16. 11, 40 p. 413, 3 -em tantam rumpebat *fortuna* luctibus. AMBR. Iac. 1, 2, 5 ante delectationem concupiscentia, post delectationem -o est. HIER. epist. 60, 14, 1 *opp.* maeror. VVLG. Sirach 6, 32 coronam -is superpones tibi (στέφανον ἀγαλλιάματος). Phil. 1, 26 ut -o vestra abundet in Christo Iesu (καύχημα). RVFIN. hist. mon. 32 p. 460^{A}. PAVL. NOL. epist. 15, 1 p. 110, 19. 111, 13 praeveniens tristitiam nostram -e. AVG. civ. 3, 28 p. 142, 27 D. tabula illa (*Sullae*) cum magna -e proposita est (*cf.* laetitia *ibid. l. 30 D.*). 11, 27 p. 499, 17. in psalm. 103 serm. 1, 3? (*v. p. 2248, 17*). PS. AVG. serm. 100, 1. VICTRIC. 25 immodica -o tacere non novit (*cf. infra*: laetitiae detrimentum est, si desit auditor). MART. CAP. 1, 23 tanta -e alacritateque concutitur *Virtus*, ut . . . etiam corpore moveretur (*cf.* 9, 901). [Blatt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

EPISC. Gall. Leo M. epist. 68, 1 magna ... et ineffabili quadam nos peculiares tui -e succrescimus. LEO M. epist. 4, 1 p. 610[B] nobis -em facit ecclesiarum status (*opp.* maeror). AVELL. p. 81, 7 praestitam quietis securitatem omnes -e congrua testarentur. p. 87, 11 -is occultae ... suspectum. EPIST. pontif. 303 Migne 20 p. 527[A] magna me habuit -o, cum ... Vitalis ... advenit. 350 p. 760[B] in immensum -is extollitur. SACR. Leon. 397 fructum -is hodiernae. SALV. eccl. 3, 46 illi *erant* in -e, sed ille in dolore. RVRIC. epist. 2, 48 p. 430, 29 regnum laetitia et -e percipiet. VICT. VIT. 1, 35 cum -e nimia. ENNOD. epist. 1, 20, 3 p. 32, 15 sub solida -e uberioribus in fletum oculis ... me respicere quod evasi (*cf.* 7, 16, 3 p. 185, 17). CASSIOD. Ios. antiq. 11, 3 p. 309 restaurationem ... festiva -e celebrabant (*cf. gr.* μετὰ χαρᾶς). compl. in apoc. 16 p. 1411[C] *v. p. 2142, 33.* PASS. Theclae B 40 p. 112, 10. 16. 20. **C** *i. q. causa* -is, *sc. laetus eventus*: LIV. 29, 23, 5 inter aliam -em ... societas ... adfirmatur. SEN. dial. 7, 25, 3 omnes mihi ex voto dies cedant, novae -es prioribus subtexantur. PLIN. epist. 7, 9, 3 magna -o, si (*opp.* pudor). paneg. 40, 2 conversa est iniquitas in -em. EDICT. imp. Nervae Plin. epist. 10, 58, 9 nec -o ullius instauratis egeat precibus. PORPH. Hor. carm. 2, 17 p. 79, 23 ob hanc -em popul⟨u⟩s e⟨i⟩ ... plausum edidit. SCHOL. Cic. Gron. D p. 295, 21 St. hac -e Cicero surrexit et gratias agit.

iuncturae ad III: nominales: accedit genetivus subi. vel pron. possess.: CIC. Sest. 54. 111 Pis. 22 CAES. civ. 1, 74, 7 BELL. Alex. 32, 4 QVINT. decl. 259 p. 58, 21 APVL. met. 7, 27 *et saepius. accedit gen. obi.*: adventus: IVST. 37, 3, 7. *crucum* repertarum: PAVL. NOL. epist. 31, 5 p. 273, 4. filii geniti: IVST. 37, 3, 7. plenitudinis propriae: GREG. M. moral. 23, 48. rerum gestarum: LIV. 30, 17, 12. sanguis homicidarum: PANEG. 9 (12), 4, 4 (*v. W. Baehr. ad l.*). victoriae: CVRT. 4, 4, 5 GALLICAN. Avid. 12, 2. *nota inf. pro gen. gerund. obi. vel pro enuntiato secund.*: CASSIAN. c. Nest. 1, 5, 2 haec ... ab animo potuisse reicere ... stupenda -o. *epitheta*: certa: SACR. Leon. 452. communis: LIV. 30, 17, 12. *adde p. 2250, 63.* congrua: *supra l. 4.* duplex: *p. 2250, 49.* effusa: PANEG. 10 (4), 30, 5. enormis: MEROB. pros. fragm. 2 B, 2. festiva *supra l. 12.* CASSIOD. var. 1, 4, 1 (*a. 507*). hodierna: *supra l. 7.* humana: *p. 2250, 55.* immodica: *p. 2250, 82.* inanis: *p. 2250, 71.* ineffabilis: *supra l. 1.* ingens: AVELL. p. 137, 18. inimica: *p. 2250, 70.* insignis: PANEG. 10 (4), 30, 5. ⟨i⟩nsueta: MEROB. pros. frg. 2 B 2. magna: BELL. Alex. 32, 4. *p. 2250, 8.* PLIN. epist. 7, 9, 3. CLAVD. DON. Aen. 7, 145 p. 23, 10 *et saepius* (*v. supra*). maior: ZACCH. 1, 36 p. 1106. maxima: CLAVD. DON. Aen. 10, 870 p. 399, 16 PASS. Theclae B 40 p. 112 *al.* matutina: *p. 2250, 68.* nimia: *supra l. 9.* nova: *supra l. 16.* AVG. civ. 22, 8 p. 581, 12 D. occulta *supra l. 4.* omnis: VAL. MAX. 7, 1, 1. *p. 2250, 58.* pinguis: GREG. M. moral. 23, 48. prima: *p. 2250, 41.* quanta: AVG. civ. 11, 27 p. 499, 17. reverentissima: CASSIOD. var. 10, 20, 1. sola: *p. 2250, 55.* CASSIOD. var. 11, 8, 8 (*a. 533*). solida: *supra l. 10.* stupenda: *supra l. 32.* summa: CAPITOL. Max. Balb. 12, 1 PANEG. 8 (5), 10, 1 CASSIAN. conl. 10, 3, 2. 18, 1, 4. tanta: *p. 2250, 38. et al.* trepida: TERT. uxor. 2, 9. viridis: GREG. M. moral. 23, 48. -is (-um): abundantia: VAL. MAX. 7, 1, 1. causae: PAVL. NOL. epist. 15, 1. corona: *p. 2250, 76.* exsultatio: *p. 2250, 68.* fructus: *supra l. 7.* gemitus: AVG. serm. 25, 88. inmensum: *supra l. 6.* lacrimae: *p. 2250, 72.* laetitia: *p. 2250, 45. 49.* largitas: CONC.[S] I 2 p. 108, 6. materia: LEO M. epist. 82, 1 p. 917[A]. nuntius: *p. 2250, 63.* spes: SACR. Leon. 452. suspectus -is occultae: *supra l. 5.* vox: CLAVD. DON. Aen. 12, 95 p. 588, 17 AVG. civ. 22, 8 p. 581, 12 D. in psalm. 63, 2. -e: plenus: CAES. civ. 1, 74, 7 CLAVD. DON. Aen. 7, 120 p. 20, 23. 11, 660 p. 516, 3. *verbales*: -o abundat: *p. 2250, 77.* coepit confundi: PAVL. NOL. epist. 31, 5 p. 273, 4. consequitur: *p. 2250, 71.* eget aliqua re: *supra l. 19.* habet aliquem: *supra l. 6.* incedit *aliquem*: DICT. 4, 14. inundat pectus: *p. 2250, 44.* novit tacere: *p. 2250, 82.* sequitur: PANEG. 3 (12), 4, 4. venit de confessione: ZACCH. 1, 36 p. 1106[C]. vincit: *p. 2250, 64.* -em afferre: CLAVD. DON. Aen. 10, 870 p. 399, 16. agnoscere: PRISCILL. tract. 10, 129 p. 95, 14. arcessere: *p. 2250, 65.* facere: *supra l. 3.* habere: CLAVD. DON. Aen. 6, 515 p. 575, 12. offerre: DICT. 2, 6. omittere: CIC. Sest. 54. praecipere: CVRT. 4, 4, 5. praedicare: CIC. Pis. 22. profiteri: OPTAT. 5, 6 p. 133, 2. rumpere: *p. 2250, 73.* siccare: GREG. M. moral. 23, 48. stupere: *v. supra l. 32.* subtexere: *supra l. 17.* -e accipere: CAPITOL. Gord. 10, 1. celebrare: *supra l. 12.* concuti: *p. 2250, 84.* excipere aliquid: *p. 2250, 50.* finire: *p. 2250, 67.* frui: *p. 2250, 48.* impinguere: GREG. M. moral. 23, 48. percipere: *supra l. 9.* praevenire tristitiam: *p. 2250, 78.* promerere aliquid: CASSIOD. var. 10, 20, 1. referre secum aliquid: EVOD. Aug. epist. 158, 10 p. 495, 23. respicere: CASSIOD. var. 1, 4, 1. respirare: AVELL. 137, 18. sentire: CASSIOD. var. 11, 8, 8. succrescere: *supra l. 2.* suscipere: AVG. civ. 19, 27 p. 499, 17 D. CASSIAN. conl. 10, 3, 2. 18, 1, 4. testari: HIL. trin. 9, 40 *et supra l. 4.* venire: BELL. Alex. 32, 4. *cum praepp.*: ad -em referre: HIL. in psalm. 58, 13 p. 191, 7. proficere: HIL. trin. 5, 21. sufficere: PANEG. 8 (5), 10, 1. cum -e *aliquid facere*: *p. 2250, 37. 39. 58* CAPITOL. Max. Balb. 12, 1 *al. saepius.* de -e deminuere: *p. 2250, 49. aliter p. 2250, 56. 60.* in -e: *p. 2250, 41. supra l. 8.* inter -em: *supra l. 15.* -es: IVST. 37, 3, 7 *al.* sub -e: *supra l. 10.*

syn. et app.: ad I: gratiarum actio, honor, laetitia, supplicatio, triumphus. *de differentia inter* -em habere *et* gratias agere *cf.* CIC. Mil. 98. *ad II*: gaudium, gratia, gratiarum actio, laetitia. *ad III*: alacritas, gaudium, laetitia, voluptas. *opposita: ad I*: ingratitudo, precatio, preces, supplicatio, votum. *ad II*: confirmatio, comploratio, hortatio, solacium. *ad III*: dolor, maeror, metus, oratio, tristitia.

grātulātīvē *a* gratulor, gratulatio. *gratulandi modo, gratulabunde.* LEANDER hom. p. 893[C] hoc ... -e profert in psalmis (*4, 2*) Ecclesia dicens: in tribulatione dilatasti me.

grātulātor, -ōris *m. a* gratulari. [*loc. spur.* CIC. fin. 2, 108]. **1** *fere i. q. cliens* (*cf. p. 2253, 36 et* MART. 10, 70, 6): MART. 10, 74, 1 parce lasso, Roma, -i, lasso clienti. **2** *homo laetus* (*i. qui gratulatur de aliqua re, gaudet aliqua re*): AVG. in epist. Ioh. 8, 9 illum fecisti -em de fame interfecta; hunc fecisti imitatorem de exemplo proposito.

grātulātōrius, -a, -um *a* gratulator. **1** *i. q.* χαριστήριος, *ad gratiarum actionem pertinens* (*cf. infra l. 71. fortasse huc pertinet locus infra l. 32 allatus*): PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 7, 32 p. 833 *ed. Basil.* penatibus diis adventus sui -a sacra celebrabat (θυσίας τῆς ἀφίξεως χαριστηρίους, *de genetivo v. p. 2256, 67*). **2** *i. q.* συγχαρτικός, *ad congaudendum pertinens* (*cf. p. 2253, 37*): CAPITOL. Max. Balb. 17, 1 -am epistolam subdidi (*cf.* AVELL. p. 47, 25 -a, *sc. epistula*, de ordinatione papae Siricii). IVL. VAL. 1, 6 ait ... Philippus post solatia (solita *Eberhard*) -a. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 5, 18 p. 768 *ed. Basil.* legationes aderant obviam coronas ei et -a decreta a singulis civitatibus offerentes (*gr. 620* συγχαρτικὰ ... ψηφίσματα). AVG. epist. 58, 2 ut ... has -as litteras mitterem. *nota verbaliter c. dat. structum*: AVG. serm. 193, 1 festa vox et -a non uni feminae ... sed generi humano. **3** *fere i. q. laetus, festivus* (*v. p. 2255, 8*): IVL. VAL. 3, 34 cena ... -a ... apponitur. SCHOL. Stat. Theb. 2 p. 76, 2 pollicitatio Adrasti filias suas in coniugio Polynicis et Tydei. illorum -a (-laria *MP Mon., vix recte*) responsio; *cf. l. 18.*

adv. **grātulātōriē**: *i. q. gratulanter, libenter, cum gaudio*: AVG. conf. 8, 6, 14 -e miratus est.

***grātulor,** -ātus sum, -ārī. [*a* *grati-tulos, *ut* opi-tulor *ab* opitulos *W.*] *de formis: inter verba deponentia*: PS. ASPER gramm. suppl. 51, 1 CHAR. gramm. p. 479, 16 B. ? gratulo: TERT. pall. 5 expositio ... togae -atur (*cf. p. 2255, 76 et Hoppe, Syntax d. Tert. p. 62; sed v. Gron. Observ. IV 2 p. 295 et p. 2256, 2. 12*). *formarum activi certa utique exempla non extant, nisi faciles coniecturas reicis, in his*: PS. AVG. serm. ed. Mai 40, 1 de inimicis tuis -ab⟨er⟩is, *cf. e. g. ibid.* 4, 3. MARCELL. med. 8, 87 *et* 23, 17 -ab⟨er⟩is remedio *cf.* 9, 133. 25, 30). *de prosod. et metr.*: INSCR. christ. Rossi II 274, 4[a] grătulando. *ceteroqui apud dactylicos non leguntur nisi*: gratulor (*hex. primo pede*: OV. ars 3, 122 epist. 6, 3. 9, 1 trist. 1, 9, 54. MART. 10, 70, 6 ANTH. 386, *sed v. p. 2258, 4. quinto pede*: IVV. 15, 86 PARTHEN. epist. vers. 7 M.) *et* gratuler (*primo pede*: PAVL. NOL. carm. 31, 8. 22, 164). *grammatica v. p. 2258, 84.* NOT. Tir. tab. 28, 74. *de sensu*: PRISC. gramm. II 404, 15 sunt *verba*, quae una voce et una coniugatione diversas tamen habent significationes ... -or: gaudeo pariter cum alio et gratias ago. *v. infra l. 71. p. 2253, 14. quomodo significatio cum alio gaudendi orta sit, v. p. 2253, 22.* AGROEC. gramm. VII 123, 1 (= ISID. diff. 1, 334 diff. app. 133 DIFF. ed. Beck p. 66, 2 *cf. ibid.* p. 55, 13) laetamur de nostris bonis, -amur de alienis. *quam sententiam ut probet grammaticus, affert* CIC. Verr. I 21, *v. p. 2249, 41. sed cf. p. 2254, 16. 2255, 7, unde* -ari *et* gaudere *idem esse apparet. vi verbi vanescente: i. q. frui, possidere, continere significat* (*cf. infra l. 61*), *accrescente: i. q. ovare, subsannare* (*cf. infra l. 60*). *reddit graeca haec*: δοξάζω ἐπιχαίρω εὐχαριστῶ ἥδομαι καταχαίρω κατευφημέω συνέχω συνήδομαι συγχαίρω χαίρω. *vox toti latinitati communis, ita tamen ut notio gratias agendi* (*v. infra l. 71*) *antiquis maxime eorumque imitatoribus* (*v. infra l. 83*), *notio sibi gaudendi ab inferioris aetatis scriptoribus assumpta esse videatur. de alternatione inter* -or *et* grator (*v. p. 2243, 73*), *cum quo vocabulo* -or *in codd. confunditur, v. p. 2243, 78.* [*loci dubii*: PLAVT. Truc. 385 VAL. MAX. 5, 1, 1e PHAEDR. 3 epil. 27 CASSIOD. Ios. antiq. 5, 2 p. 121. *mutili*: PLAVT. Cas. 985 PANEG. 8 (5), 5, 2. *spur.*: CIC. fin. 2, 108 OV. met. 10, 305. *coniectura restituti*: TERT. nat. 1, 1 p. 60, 15 *v. p. 2255, 21.* ANTH. 386 *v. p. 2258, 4.*]

I *i. q. gratias agere* (PRISC. gramm. II 404, 15 *v. supra l. 49.* NON. p. 116, 31 -ari: gratias agere [GLOSS. V 642, 2]. GLOSS. II 320, 29 εὐχαριστῶ *v. p. 2243, 80. cf. Appel, de Rom. precationibus, Gießen 1909 p. 64, sed v. p. 2254, 71. nonnullis locis sub II allatis, e. g.* CIC. Att. 4, 1, 1. 16, 5, 2 SEN. dial. 6, 13, 4 QVINT. inst. 6 prooem. 8 [*al.*], *etiam notio gratias agendi vindicari potest, sed hac parte certae solum interpretationis locos pono*). **A** *additur dativus dei* (*vel personae*) *cui gratias agimus*: NAEV. carm. frg. 24 M. (25 B.) ⟨man⟩usque ... sustulit ... Amulius ⌊divis⟨que⟩ -batur⌋ (-batur divis *codd., transp. et suppl. L. Mue.*, -bat *Bähr., Havet, sed cf. supra l. 39*). ENN. scaen. 209 Iuppiter, tibi, summe, tandem male re gesta -or. AFRAN. com. 20 (*v. p. 2253, 11*). SCIP. mai. or. frg. Gell. 4, 18, 3 eamus ... Iovi ... -tum. CATO Cic. epist. 15, 5, 2 dis immortalibus -ari nos quam tibi referre acceptum mavis. ITALA Rom. 14, 6 (*cod. g*) qui manducat,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

domino manducat: -atur enim deo (εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ. VVLG. gratias ... agit deo). et qui non manducat, domino non manducat et gratias agit ⌊aut -atur⌋ (*om.* VVLG.) deo (εὐχαριστεῖ). COD. Iust. 4, 34, 3 *v. infra l. 13.* EDICT. imp. Diocl. I 1 *v. infra l. 9.* **B** *ponitur absolute*: CAECIL. com. 9 sed ego stolidus; -tum me (med, tibi me *coni.*) oporte⟨b⟩at prius. TER. Haut. 879 desine ... deos, uxor, -ando obtundere. AVSON. 419, 11 (p. 356 P.) tui ... praefectura ... beneficii, quae ... non vult vice simplici -ari. **C** *accedit obiectum vel causa gratias agendi: abl.*: EDICT. imp. Diocl. I 1 cui (*i. fortunae*) -ari ... tranquillo orbis statu et in gremio altissima⟨e⟩ quietis locato etiam pacis bonis. *enunt. secund.*: AFRAN. com. 20 quom (quod *al., sed cf. p. 2258, 17*) salvus venis ... -or dis. COD. Iust. 4, 34, 3 cum tibi debeat -ari, quod ... facias.

II *i. q.* ***gaudere*** *pariter cum alio vel sibi; fere semper de personis. seorsum posui exempla quae ad incorporalia vel inanima (maxime personata) sive ad bestias pertinent. personas inanimis aut incorporalibus quasi congaudentes invenies l. 84. p. 2254, 13.* (CHAR. gramm. p. 465, 1 B. -or: συγχαίρω. GLOSS.^{L} I Ansil. GR 109 -amur: laetamur. II Philox. GR 60 -atur: συνήδεται, συγχαίρει. *sim. saepius.* 'gratari (*v. p. 2244, 10*) *vel* -ari alci alqd. *est grates agere diis aliquid alicui ex sententia evenisse*' *Gronov. Observ. IV 2 p. 294; quae gratiarum actio quoniam cum gaudio coniuncta est,* -ari *sensum gaudendi sibi vel cum aliquo accepit. de differentia intercedente notionibus congaudendi aliis et sibi gaudendi, v. p. 2254, 16. 58. 2255, 7.* *gratias agere et -ari vel componuntur vel opponuntur*: CIC. Phil. 1, 30 mihi ... et gratias boni viri agebant et tuo nomine -bantur. 14, 13 sive ... uni -bantur ... sive uni gratias agebant. Att. 14, 17^{A}, 3 (= epist. 9, 14, 3). epist. 2, 9, 1. 6, 11, 1 qua in re tibi -or ita vehementer, ut te quoque mihi -ari quam gratias agere velim. Q. CIC. Cic. epist. 16, 16, 1 LIV. 28, 9, 6. 28, 39, 13. 30, 17, 7. 37, 52, 4 SEN. contr. 7, 1, 1 CVRT. 6, 7, 15 QVINT. inst. 3, 4, 3, narramus, deprecamur, gratias agimus, -amur *eqs.* decl. 259 p. 56, 17. TAC. hist. 4, 64 deis ... grates agimus vobisque -amur, quod. CYPR. mort. 25 p. 313, 8 deo gratias agis, non tibi -aris, quod. PS. AVG. quaest. test. II 127, 17 p. 406, 19.

A *accedit* ***dativus*** (ἀπὸ κοινοῦ, *v. p. 2258, 84*): **1** *personae vel rei, cui* ***congaudemus*** (-ari *alci alqd., v. p. 2255, 65*). **a** -ari *personis*: PLAVT. Rud. 1270 *v. p. 2258, 20.* Stich. 567 Trin. 579 -tor meae sorori. Truc. 512 illam saluta et -are illi. VARRO rust. 3, 17, 1 candidato 3, 17, 10. CIC. Verr. I 19 ei ... -atur (victoriam *add. dett.*). Sulla 89 dom. 22 Sest. 20. Planc. 66 si mihi tum omnes essent -ti (congratulati *codd. recc., v. Klotz ad l.*). 91 Phil. 1, 30. 2, 61 venisse eam tibi ... obviam -tum, *cf. p. 2259, 2*). 14, 13. Att. 4, 1, 1. 5, 20, 1 *al.* epist. 1, 7, 7. 11 *al.* 2, 9, 1 tibi ... -or laetorque ... tua dignitate. 6, 15 tibi -or, mihi gaudeo. 15, 2, 5 cum ego ei -tus essem idque me gaudere dixissem. 15, 8 gratum mihi feceris, si uxori tuae ... meis verbis eris -tus. 15, 14, 2 praesens -ari (*ibid.* 3 te ipsum intuens). Q. CIC. Cic. epist. 16, 16, 1 CIC. fil. Cic. epist. 16, 21, 17 CAES. civ. 1, 18, 2 *v. p. 2259, 3.* BELL. Alex. 53, 4 SALL. Iug. 9, 2. hist. frg. 1, 89 ei voce magna vehementer -bantur (*cf. Plutarch. Sertor. 4* ἐξεδέξαντο ... κρότῳ καὶ κατευφήμησαν). OV. trist. 1, 9, 54. epist. 6, 3 -or incolumi (*sc. quia incolumis es; similiter causa subest: infra l. 54. 55. 56. 58. 63. 72 al.*). LIV. 1, 28, 1. 7. 10. 12 *al.* 22, 51, 1 Hannibali victori cum -rentur. SEN. contr. 1, 5, 9. 2, 3, 9 *al.* 7, 7 (22), 9 -bantur ... repulso magis quam designato (*cf. filio*). 7, 8, 11 cui damnato -andum est. 10, 2, 2. 10, 4, 9 VELL. 2, 48, 6. 2, 104, 3 VAL. MAX. 4, 5, 3. 4, 7, 2 extr. SEN. Tro. 620 benef. 1, 13, 1. dial. 1, 4, 2 non -or tamquam viro forti, sed tamquam consulatum ... adepto. epist. 52, 4 CVRT. 8, 12, 17 STAT. silv. 4 praef. MART. 10, 70, 6 -or ... multis, nemo ... mihi. QVINT. decl. 259 p. 56, 17 *al.* TAC. ann. 15, 23 *Seneca* Caesari. hist. 4, 64 PLIN. epist. 4, 7, 7 *al.* paneg. 69, 1 multis -andum, nemo consolandus fuit. SVET. Vit. 2, 5 cum saeculares ludos edenti Claudio -retur. CALP. decl. 10, 20 FRONTO p. 199, 2 N. (*loco lacunoso*). p. 233, 22 APVL. apol. 94 MIN. FEL. 40, 1 TERT. bapt. 20. ITALA Phil. 2, 17 (Mar. Victorin. in Phil. p. 1213^{C}) laetor et -or omnibus vobis (χαίρω καὶ συγχαίρω. VVLG. gaudeo et congratulor). Luc. 1, 58 (*cod. e*) -bantur (συνέχαιρον. VVLG. congratulabantur). 15, 9 (*cod. e*, Ps. Cypr. ad Novat. 15). CYPR. zel. 17 p. 431, 23 conlaetare ... et -are melioribus (congratulare *edd., sed cf. Watson p. 198*). epist. 9, 1 p. 489, 4 *al.* 33, 2 p. 567, 20 quibus quantum -tus sim, dominus testis est. LACT. mort. pers. 18, 1. inst. 7, 16, 12 -buntur mortuis. IVST. 8, 3, 2 *al.* PS. AVR. VICT. epit. 12, 3. VIR. ill. 4, 13 PS. HIL. libell. 12 EPIST. Euseb. (Hil. coll. antiar. A II) 1. AVSON. 419, 76 consolaris adfectos, revalescentibus -aris. SYMM. epist. 1, 20, 3 vereor, ne ... quantum tibi -er, parum credas. 1, 91 *al.* SCHOL. Cic. Bob. p. 163, 26 St. HIER. epist. 4, 1, 2. 47, 21. AVG. civ. 3, 9 p. 105, 24 D. 7, 4 p. 279, 5 -retur ... diis ... quisquam ... et eos diceret fortunatos. epist. 58, 2. spir. et litt. 2, 3 p. 156, 17. anim. 1, 2, 2 p. 304, 25 *al.* in evang. Ioh. 100, 2 in epist. Ioh. 1, 11. catech. rud. 16, 24. *speciatim de legatis publice -antibus* (*cf. p. 2254, 83. 2255, 62*): LIV. 31, 11, 8. 45, 3, 6. 45, 22, 1 cum Romam venissemus ex publico hospitio in curiam -tum vobis. PAVL. dig. 4, 6, 35, 1 qui missi sunt ad -andum principi. **b** *pro personis ponitur*: **α** *subst. collect.*: CIC. Phil. 1, 9 ne tardius quam cuperem reipublicae -rer (ad Brut. 2, 4, 2 de Cassio laetor et reipublicae -or, etiam mihi. LIV. 5, 3, 3 quod ... hic error est sublatus, et vobis et propter vos reipublicae -or). 45, 13, 17 senatui (CAPITOL. Max. Balb. 17, 2 urbi Romae ... senatui ... Italiae ... provinciis ... legionibus ipsis. PS. AVR. VICT. epit. 12, 3 senatui et populo provinciisque, ipsi *Nervae* ... nequaquam). CYPR. epist. 61 p. 695, 15. **β** *nomen terrae, regionis etc. metonymice pro incolentibus*: CIC. epist. 9, 12, 1 -or Baiis nostris (*iocose dictum, cf. vol. II 1683, 45*). OV. met. 10, 306 huic terrae, quod. 10, 4, 9. APVL. flor. 18 p. 83 Karthagini. CAPITOL. Max. Balb. 17, 2 *v. supra l. 4 sqq.* PS. AVR. VICT. epit. 12, 3 *v. supra l. 5.* **γ** *spatium temporis pro hominibus*: PLIN. epist. 4, 27, 5 temporibus nostris -are pro ingenio tali. 7, 33, 9 non mihi solum, verum etiam saeculo est -tus. **c** -ari *rei quodammodo personatae*: IVV. 15, 86 elemento -or. PLIN. epist. 9, 22, 3 -are etiam litteris ipsis.

2 *pronominis reflexivi*: -ari sibi *i. q.* ***laetari*** (*cf. p. 2244, 17. additur causa fere per* quod *vel acc. c. inf.*; quia: *infra l. 29, partic.: infra l. 30, enunt. relat. infra l. 31*): CIC. leg. frg. 1 -emur nobis, quod. Att. 15, 22 -or nobis Q. filium exisse. epist. 3, 11, 2 ipse mihi -tus sum. MARCELL. Cic. epist. 4, 11, 2 in hoc ego mihi. TREBON. Cic. epist. 12, 16, 1 ad Brut. 2, 4, 2. OV. trist. 1, 9, 64 tibi ... mihique -or, ingenium non latuisse tuum. VAL. MAX. 3, 1, 2 SEN. benef. 2, 3, 2. 3, 23, 2 epist. 10, 3. 75, 6. 79, 12 PETRON. 79, 9 QVINT. decl. 287 p. 154, 15. PLIN. epist. 5, 14, 6 FRONTO p. 199, 2 N. APVL. apol. 27. MIN. FEL. 40, 1 Octavio meo plurimum quantum, sed et mihi -or. TERT. anim. 33 p. 357, 13 quantum sibi de pistrinis. CYPR. mort. 25 p. 313, 8 LACT. inst. 6, 9, 17 epit. 35, 5 IVST. 8, 3, 2 EPIST. Euseb. (Hil. coll. antiar. A II) 1 CLAVD. DON. Aen. 5, 30 p. 428, 32. AVG. civ. 17, 4 p. 204, 8 D. PAVL. NOL. epist. 1, 3 -are ... tibi, quia. BARNAB. 1, 3 plurimum -or mihi sperans liberari (*gr.* συγχαίρω ἐμαυτῷ ἐλπίζων). PASS. Mar. Iac. 13 p. 62, 13 sibi, quae tale pignus ediderat, -ari.

3 *incorporalium, maxime qualitatum alterius, propter quas pariter cum illo gaudemus*: CIC. Marcell. 19 etsi persaepe virtuti, tamen plerumque felicitati tuae -bere (virtuti: CIC. epist. 4, 8, 1 *opp.* consolari dolorem. CYPR. epist. 13, 1 p. 504, 16 *litteris* fidei et virtuti vestrae. felicitati: CIC. Att. 14, 17^{A}, 7 [= epist. 9, 14, 7] PANEG. 10 [4], 27, 6 TREB. Val. 1, 6). SEN. contr. 7, 1, 15 -are, pater, naturae meae (PANEG. 7 [6], 14, 4 naturae ac moribus tuis). AVG. in evang. Ioh. 78, 3. 9, 2, 4 -or sorti tuae, provincia, quod. SEN. dial. 6, 13, 4 orbitati suae -tus est. QVINT. inst. 6 pr. 8 dolori. decl. 314 p. 235, 22. 316 p. 245, 22. 337 p. 328, 21 AMM. 17, 5, 10 MARCELL. med. praef. 3. MART. CAP. 6, 724 Euclidis laudibus Geometria plurimum -ta.

4 *personae, propter cuius calamitates gaudemus*: ITALA Mich. 7, 8 (Ps. CYPR. ad Novat. 12) noli -ari, inimica mea, mihi, quoniam, si cecidi, et exsurgam (μὴ ἐπίχαιρέ μοι. VVLG. ne laeteris ... super me, quia cecidi). CLAVD. DON. Aen. 2, 540 p. 222, 14 Achilles ... potius ... doluit fortunam meam, quam mihi in adversis -tus est (*i. adversis meis laetatus est*).

B *per* ***praepositiones*** *exprimitur, cui congaudemus*: ITALA Luc. 15, 6 (*cod. e*) -amini mecum (συγχάρητέ μοι. VVLG. congratulamini mihi). FILASTR. 120, 8 in ... baptismo cum eo pariter -emur. SYMM. epist. 1, 90, 2. DICT. 6, 15 *Ulixes* -ari cum fortuna (*i. sibi ob fortunam, ut supra l. 33 sqq.*). SVET. Claud. 6, 1 oppressum Seianum apud eosdem (*i. consules*) -retur.

C ***absolute*** *ponitur* (*i. sine obiecto vel causa -andi*): **1** *auditur 'alicui', ideoque congaudendi notionem retinet verbum*: **a** *generatim*: PLAVT. Capt. 504 ex -ando miser vix eminebam (*cf.* 501 *p. 2255, 76*). VARRO frg. Non. p. 312, 16 quae veniebant ad fetam amicae (*nom.*) -tum. RHET. Her. 4, 55, 68 -antibus manum porrigens. CIC. Mur. 89 unde hospites ... -tum Romam concurrerint. Phil. 2, 12. 12, 18 *v. p. 2255, 57.* Tusc. 1, 111 *Laco* accessit ad senem et -tus 'morere, Diagora' inquit. Att. 8, 9, 2 laeto ... voltu. 14, 14, 2 *opp.* laetari. epist. 2, 9, 1. 6, 6, 2. ad Q. fr. 3, 1, 25 nihil rescripsi, ne -andi quidem causa. LIV. 1, 6, 1. 1, 25, 13 ovantes et -antes Horatium accipiunt. 7, 10, 12. 7, 36, 7 obviam effusi laudant -antur singulos universos⟨que⟩ servatores suos vocant. 21, 42, 2 inter -antes gaudio exsultans. 22, 7, 12 *opp.* consolantes. 24, 16, 10 complexi inter se -antesque. 24, 16, 16. 26, 22, 3 -andi causa. 28, 9, 6. 35, 34, 11 PHAEDR. 4, 12, 4. 5, 7, 29. SEN. epist. 67, 11 -antium coetu ... celebrantur (*vix recte cum Appel, De Romanorum precationibus p. 64, de gratiarum actione interpreteris*). CVRT. 6, 7, 15. QVINT. inst. 8, 5, 1 -antes 'ex sententia' dicimus. decl. 278 p. 135, 11 *al.* PLIN. epist. 4, 7, 7 paneg. 61, 8. 71, 1. SVET. Cal. 6, 1 expergefactus ... -antium vocibus atque undique concinentium. Otho 7, 1 -antium adulantiumque blanditias. FRONTO p. 89, 7 N. Faustinam tuam meis verbeis appella et -are. APVL. met. 8, 2 CYPR. epist. 6, 1 p. 480. LACT. ira 7, 7 *bestiae* -andi officium voce declarant (*cf. p. 2255, 3*). VIR. ill. 35, 5. CLAVD. DON. Aen. 5, 35 p. 429, 19 impatientiam hominis vere -antis. SERV. Aen. 4, 478 gratare: i. q. -are, suscipe gaudium pro sorore. PAVL. NOL. carm. 31, 8 -er an doleam? SIDON. epist. 3, 3, 6 ineptias -antum *v. p. 2259, 65.* **b** *speciatim de legatis publice -antibus*: CIC. Pis. 51 neque ... regio ulla fuit ... ex qua non ad me publice venerint -tum (*cf.*

[Blatt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Tusc. 1, 86). CAES. Gall. 1, 30, 1 principes civitatum ad Caesarem -tum convenerunt. LIV. 3, 26, 10. 7. 38, 2 *al.* perioch. 45. VAL. MAX. 2, 7, 6 -andi ... officio (*opp.* adloquendi). 4, 3, 7. CVRT. 6, 1, 17 dissentire ab animis -antium vultus. SVET. Claud. 9, 1 Tit. 5, 1. PANEG. 5 (8), 21, 2 illa cuius nomine mihi peculiariter -andum civitas. SPART. Sept. Sev. 6, 1.

2 *subaudiendum est pron. refl. vel 'deis' (cf. Nägelsbach, Stilistik⁹ p. 385) ita ut in simplicem* g a u d e n d i *notionem abeat vocabulum. cf. p. 2244, 42 sqq.* (*certa exempla non ante* QVINT. *inveniuntur, v. autem* PLAVT. Rud. 1179 *p. 2258, 19.* TER. Eun. 259 *v. infra l. 78.* Ov. ars 3, 122 *v. p. 2257, 53.* epist. 9, 1 *v. p. 2257, 54.* LIV. 4, 40, 2 *v. p. 2257, 56.* CVRT. 6, 9, 18 *v. p. 2258, 33.* 8, 12, 17 *v. p. 2258, 34*). QVINT. decl. 295 p. 168, 1 coeperam -ari, iterum sollicitor. 309 p. 216, 22. ITALA Is. 66, 14 (Iren. 5, 15, 1) -bitur cor vestrum (χαρήσεται. VVLG. gaudebit). prov. 1, 26 (Praedest. 3, 1 p. 630ᴰ) -bor, d u m venerit super vos repentina calamitas (καταχαροῦμαι. VVLG. subsannabo, cum. *cf. p. 2258, 73*). 24, 17 (Ps. Aug. spec. 16 p. 377, 3 Cassian. conl. 5, 15, 1) si ceciderit inimicus tuus, noli -ari (μὴ ἐπιχαρῇς αὐτῷ. VVLG. ne gaudeas). Phil. 1, 18 (Mar. Victorin. in Phil. p. 1199ᴮ) in hoc -or sed et -bor (χαίρω ... χαρήσομαι. VVLG. gaudeo ... gaudebo). 3, 1. 4, 10. TERT. nat. 1, 1 p. 60, 15 christianus ... interrogatus confitetur, damnatus -atur (*Klussmann,* gloriatur *A; cf. Hartel, Patr. Stud. 2 p. 26, qui notionem gaudendi defendit; sed v.* TERT. apol. 1, 12 *et* 46, 14 damnatus gratias agit). CYPR. mort. 14 p. 305, 25 epist. 55, 23 p. 641, 10. 67, 6 p. 740, 17. SORT. Sangall. 2, 2. 29, 2 CORP. XI 1354 (*a. 255*). HIL. in psalm. 53, 1. 59, 4 -antis ... humani generis ... vox. AVSON. 419, 3 occursus gaudentium plurimorum neminem patitur solum -ari. DICT. 5, 10 COMMENT. Lucan. 1, 38. p. 14. SCHOL. Cic. Gron. D. p. 291, 18 St. -tus (*sc. sibi. Stangl*) Pompeius vocavit Tuberonem. Clun. p. 272, 31 *dona* sumpsit -ans (*sc. sibi. Stangl*) Africanus. Bob. p. 110, 30. CLAVD. DON. Aen. 7, 34 p. 9, 7 sic ... laetus fuit Aeneae adventantis regressus, ut ... aves quoque ... -ari viderentur. 9, 637 p. 270, 22. 10, 265 p. 328, 10 quemadmodum solent grues ... nuntiare laetitiam, sic Troiani -antes exclamaverunt. SERV. Aen. 5, 40. AMBR. Cain et Ab. 2, 6, 16 quando ... *mens* -atur velutque infusione quadam spiritali repletur animus gaudio. PS. AMBR. Act. Seb. 10, 31 (*opp.* contristari). HIER. epist. 54, 4, 3 (*opp.* lugere). 57, 1, 1 Paulus ... in principio -atur dicens (*infra:* aestimo me beatum). DIDASC. apost. 15, 3 F. (= 16, 33 H.) gratanter ... paenitentes suscipite -antes (suscipi et -ari iubet *L, cf. autem Const. apost. 2, 15, 3* ἀσμένως ..., χαίροντες). RVFIN. hist. mon. 31, 457ᴰ. AVG. civ. 16, 26 p. 168, 16 D. exultatio ... -antis. 22, 8 p. 580, 14 clamantium -antiumque vocibus. epist. 89, 6 catech. rud. 14, 22 serm. 26, 7, 8. in epist. Ioh. 1, 10 omnes -antur: recitatur apostolus -ans VICTRIC. 26 -amur, ... quoties videmus tenebras luce discussas. MART. CAP. 2, 107. AVELL. p. 71, 26 per absentiam sancti viri, non quidem optentura (*i. pervictura*), interim tamen, vitia -antur, cum. SACR. Greg. 94, 2 concede ... nos per ... mysteria paschalia -ari, ut ... nobis fiat causa laetitiae. CONC.ˢ I 5 (*a. 431*) p. 151, 3 Abraham ... -tum esse (*gr.* χαρῆναι). *ibid.* rec. Q p. 333, 17 (*opp.* contristati sumus). SALV. eccl. 1, 44 ENNOD. dict. 12, 10 p. 464, 1. CONC. Aurel. Arvern. (*a. 535*) p. 71, 26 nos ... fecerit -ari. COD. Iust. 6, 27, 5, 1d ut -entur, cum ... remaneant. INSCR. christ. Rossi II 274, 4ᵃ nos domino laudes dignas -ando canamus *cf. p. 2252, 43.* *supple dat. ex anteced.:* QVINT. decl. 314 p. 236, 14 iterum -or (*cf.* p. 235, 22 -or mortalitati).

nota iuncturam: i n t e r s e -ari (*cf. p. 2244, 59*): CIC. Phil. 12, 18 inter se impii cives ... -bantur. LIV. 3, 28, 4 Romani ... auxilium adesse inter se -antes. 9, 43, 17 *v. p. 2244, 58. cf.* 24, 16, 10.

B ***accedit obiectum vel causa*** -andi; *ubi dativus non additur, pron. reflex. supplendum est (sensus ergo:* g a u d e r e, *cf. p. 2244, 62 supra l. 8) exceptis cum paucis aliis* (PLAVT. Capt. 501 CIC. epist. 3, 12, 1 LIV. 4, 40, 2 CVRT. 6, 9, 18 IVL. VICT. rhet. 27 p. 448, 19) *tum iis locis ubi legati publice -ari dicuntur. cf. p. 2253, 7.* **1** *acc.* (*v. p. 2244, 63; -ari alicui aliquid: v. infra l. 77. 78. 79. adde* CIC. Att. 16, 5, 2 LIV. 36, 25, 1 SEN. benef. 3, 23, 3 epist. 79, 12. FRONTO p. 233, 22 N. LACT. inst. 6, 9, 17 IVST. 8, 3, 2 SYMM. epist. 7, 16, 1. 7, 20 AVG. anim. 1, 22 p. 304, 25). **a** *neutr. pron.:* CIC. Att. 16, 5, 2. SEN. benef. 3, 23, 3 potuit *domina* sibi hoc vel magis -ari. epist. 79, 12 animus noster habebit quod -etur sibi. TERT. adv. Marc. 4, 25 p. 504, 16. PANEG. 5 (8), 18, 6 hoc impensius -antur quod ... vis ... concidit. LACT. inst. 6, 9, 17 quod sibi aliquis -etur. PAVL. NOL. epist. 7, 2 hoc ... -andum, quod. AVG. civ. 22, 8 p. 581, 7 D. quid in illo *fratre* -andum. anim. 1, 2, 2 p. 304, 25 *ad gradum vel modum potius spectantia, v. p. 2259, 12. cf. etiam p. 2258, 10.* **b** *subst. vel adi.:* aliquid: PLAVT. Capt. 501 ubi quisque vident ... -antur ... eam rem (*sc. mihi*). Stich. 567 -bor vostrum adventum filiis. TER. Eun. 259 adventum -antur. CIC. Att. 5, 20, 1 mihi -tus es illius diei celebritatem (-te *M, v. infra l. 81*). CAEL. Cic. epist. 8, 13, 1 -or tibi ⸤adfinitatem⸥ viri optimi (*sic Lambinus;* -tate *cod., cuius auctoritatem sequuntur Sjögren et C. F. W. Mueller. neque tamen* '*-ari alicui aliqua re*' *alio loco traditur neque* CIC. epist. 2, 9, 1 [*v. p. 2253, 44*] *ad hanc structuram tutandam afferri potest*). LIV. 36, 25, 1 ut v i c t o r i a m ipsi populoque Romano -retur (45, 20, 1. 45, 44, 8 CVRT. 4, 8, 12. IVST. 8, 3, 2 illi sibique v i c t o r i a m. AVG. civ. 15, 4 p. 63, 24 D.) FRONTO p. 233, 22 N. mors -anda potius est hominibus quam lamentanda. APVL. met. 9, 22 laboris libertatem -bar. PS. CYPR. epist. 4 p. 278, 21 non sustinemus nostrorum profectiones ad dominum, quorum peregrinationes in saeculo -amur. IVL. VICT. rhet. 27 p. 448, 19 rem secundam prolixius -are, ut illius gaudium extollas (*opp.* consolari). SYMM. epist. 7, 16, 1 sanitatem tibi -or (-or tibi redditam fore *F, v. p. 2257, 49*), qua ... cognita multum diluxit in pectore meo gaudii. AVG. civ. 16, 32 p. 175, 28 D. *temptatio* -anda est qua fit probatio (*opp.* culpanda). MARCELL. med. 9, 133 -beris remedium. 24, 30 remedium -bitur. *cf. infra l. 36.* LEO M. epist. 95, 1 quo celerius *ea* ... ad -andum perducantur effectum. 108, 2 -ando effectu. SALV. gub. 5, 39 -rer hanc potentium magnitudinem (*v. Pauly ad l.*). ENNOD. dict. 12, 10 p. 464, 1 diversissima in concordiam tenet et utramque partem amplexa -atur. *-ari personam alqd. factam: cf. p. 2257, 43. 58 al.* **2** *dat. pro obiecto gratulandi: p. 2254, 33 sqq.*

3 *abl.* (*cf. p. 2253, 9. non exclusi ea quae addito partic. possunt accipi pro abl. absol. neque ea quae secundum exempla p. 2253, 37 sqq. vel 2254, 33 allata interpretari possis. ubicumque ablativus accedit, 'gaudere' significat verbum, nova structura, puto, simul cum nova notione orta. vix casu accidit ut* c e r t a *certae aetatis exempla et novae significationis et ablativi primum apud* APVL. *legamus* [*cf. infra l. 24; de loco Ciceroniano falso tradito v. p. 2255, 79*]): **a** *a l i q u a r e:* QVINT. decl. 301 p. 189, 29 ne -or quidem hoc matrimonio. APVL. met. 3, 10 gaudii nimietate -ari. TERT. patient. 11 p. 17, 11 -ari et gaudere ... dignatione divinae castigationis (*v. Löfstedt, Zur Sprache Tert.'s, Lund 1920 p. 69 sqq.*). CYPR. epist. 10, 1 p. 490, 4 exulto laetus et -or ... cognita fide ... vestra. PANEG. 12 (2), 37, 4 -antes annis senes. DICT. 5, 10 SERV. georg. 3, 369. SCHOL. Stat. Theb. 7, 50 *Discordia* solet duorum inimicitia vel mortibus -ari. CLAVD. DON. Aen. 11, 280 m a l i s eius (*cf.* VVLG. psalm. 34, 26 [ἐπιχαίροντες τοῖς κακοῖς μου]. VICT. VIT. 3, 65 PS. AVG. quaest. test. II mixt. 73 p. 467. DIFF. ed Beck p. 55, 13 insultatio, malis alienis -ari). PAVL. NOL. carm. 21, 144 dies sacratos ... fideles gaudiis sollemnibus honore Christi -antes excolunt. epist. 13, 6 AMBR. Abr. 2, 11, 86. bon. mort. 9, 38 -ari ... mortis huius r e m e d i o (MARCELL. med. 8, 87 *et* 23, 17 [*v. p. 2252, 42*]. remedium *coniecit Niedermann propter* 9, 133. 25, 30 [*supra l. 10*], *sed terminationes illis temporibus confluxerunt*). hex. 3, 11, 48. Nab. 13, 57 numquam -tus est l a p s u inimicorum (*cf.* VEREC. in cant. 2, 27). obit. Theod. 32. RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 133 p. 233, 15 dissensionibus gaudentes et perturbationibus -antes. PAVL. NOL. epist. 7, 1 AVG. serm. 270, 5. MACR. Sat. 2, 8, 15 voluptatibus ... coeundi atque comedendi (*cf.* GELL. 19, 2, 6 gaudeat. *v. etiam Bickel, Diatribe in Senecae philos. fragm. p. 310*). ROMVL. fab. Aesop. 79, 9 tua venatione perfecta -bimur ambo. MART. CAP. 1, 81. 6, 639 *Attaceno sinu* incolae -antur, qui ... auras nesciunt pestilentes. 9, 925 COD. Theod. 16, 2, 40 (*a. 412*). 12, 1, 180 (*a. 416*). LEO M. epist. 13, 4. AVELL. p. 99, 14 caritas (*i. deus*) perfecta plenitudinis abundantia -atur. p. 107, 24 pater ... reditu fili. p. 138, 20 iocundo -etur effectu studium. SACR. Leon. p. 330 commemoratione sanctorum temporali -amur officio (*ibid.* laetemur adspectu, v. SACR. Greg. 141, 3). EVSTATH. Bas. hex. 9, 5 p. 963ᴮ sempiterna ... speluncarum cavationes ... temperie -antur. SALV. gub. 5, 18 hoc nomine, *sc. curialium* (*ibid.* gaudent). SERM. 2 Corp. Vind. 21 p. 230, 16 carnea prole. ENNOD. epist. 1, 6 p. 13, 20 aliis *provinciis* contulit *deus* triticeae segetis ope -ari. 2, 19 p. 60, 6. 2, 25 p. 67, 21 *perlator* si pro mentis vestrae serenitate -etur beneficiis. 3, 29 p. 92, 20 dulci simulacro desideriis obsequente -atur *sermo.* 7, 1 p. 411, 10. 7, 5 p. 175, 21. VEREC. in cant. 1, 10 ruinis -tus illorum. CASSIOD. inst. div. 28 f e c u n d i t a t e (var. 12, 22, 1). in psalm. 135, 10. var. 1, 4, 18 reciproco favore. 2, 41, 1. 5, 8, 2 quatenus et nostro desiderio -emur impleto. 5, 27, 1 *al.* THEOD. MOPS. in Phil. 2, 19 (*cf.* GREG. M. moral. 6, 26). PALLAD. hist. mon. I 37 p. 325ᴬ VITA Caes. Arel. 1, 27 **b** *a l i q u a p e r s o n a* (*de dat. v. p. 2253, 36*): IVST. 28, 4, 4 patribus in acie caesis filii -bantur. AVG. civ. 19, 8 p. 368, 28 D. ut bonis amicis mortuis -emur. c. Pelag. 2, 1, 1 VEN. FORT. vita Radeg. 36, 82 proferatur in medio quo -etur regio (religio *LE*). **4** *g e n e t i v u s* (*cf. p. 1707, 41 sqq.*): APVL. met. 7, 26 serae vindictae -bar (*cf. v. Geisau, Indog. Forsch. 36 [1916] 253*). SYMM. epist. 1, 91 satis erit, ut tibi -er sospitatis. 9, 86, 1 -or ... cum tibi familiaritatis nostrae, tum famae temporum. **5** *v a r i a e p r a e p p. o b i e c t u m v e l c a u s a m g r a t u l a t i o n i s* (*g a u d i i*) *i n d i c a n t:* a d: QVINT. decl. 338 p. 333, 3 ad spem ... futuri partus -tus est. AVG. in evang. Ioh. 6, 4. a d v e r s u m *alqm.:* ITALA prov. 1, 26 (PS. CYPR. singul. cler. 1 *al.*) c u m: *v. p. 2254, 52.* d e *alqa re* (*persona: v. p. 2257, 11*): CIC. Att. 4, 1, 1 tibi ... de reditu nostro, *v. p. 2252, 74/5.* 7, 1, 1. epist. 1, 7, 7 quod mihi de nostro statu, de *eqs* ... -aris, minime miramur te tuis ... operibus laetari. 3, 12, 1. 4, 14, 3 LIV. 3, 57, 7 legati -tum de concordia ... venerunt. 36, 35, 12 d e v i c t o r i a (*acc. v. p. 2255, 83.* 45, 3, 6. 45, 13, 3 *al.* CLAVD. DON. Aen. 11, 295 p. 455, 13 RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 11 p. 179, 20 [χαιρήσει τῇ νίκῃ]). TERT. anim. 33 quantum sibi de pistrinis. PANEG. 8 (5), 13, 4 quid ... nos convenit -ari de ... lustro? SCHOL. Cic. Bob. p. 136, 10 St. *ad* 'lacrimantes gaudio': *sententia* ex persona patris de filii sui continentia -antis (*Ter. Ad.*

[Blatt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

409). CLAVD. DON. Aen. 1, 35 p. 17, 22 (p. 17, 18 laetabantur quod). 3, 338 p. 313, 19 *al.* AVG. civ. 17, 4 p. 204, 8 D. Ps. AVG. serm. ed. Mai 4, 3 solent ... canes de dominorum reliquiis -ari. 40, 1 *v. p. 2252, 41.* LEO M. epist. 79, 2. 80, 4 EPIST. pontif. Thiel Hil. 4, 1 (*a. 462*) AVELL. p. 142, 21 SACR. Greg. 223, 2 PETR. CHRYS. serm. 113 p. 511^A ENNOD. epist. 1, 10 p. 20, 16 *al.* 5, 11 p. 135, 7 ut amor mutuus de vicaria impensione -etur. 5, 23 p. 144, 15 *al.* (*saepe*). CASSIOD. var. 12, 6, 1 GREG. M. moral. 4, 27 EVGIPP. Sev. 4, 5 p. 17, 25. Ps. MATTH. evang. 3, 5 factum est gaudium magnum ... ita ut universa terra Israel ⌊de ista fama⌋ (ex hoc *A*, de hoc *B*) -retur. CIC. epist. 1, 7, 11 mihi de filia et Crassipede -aris. ex: CLAVD. DON. Aen. 2, 386 p. 199, 31 ex praesenti eventu -tum *Coroebum* (*cf.* Aen. 2, 386 successu exsultans ... Coroebus). AVG. in psalm. 103 serm. 1, 3 *v. p. 2248, 17.* GREG. M. moral. 2, 11 ut animae ... ex ... fratrum augmento -entur. Ps. MATTH. euang. *v. supra l. 8.* in *alqa re*: CIC. Planc. 91 tibi ... in hoc -or (MARCELL. Cic. epist. 4, 11, 2 ITALA Phil. 1, 18 [Mar. Victorin. in Phil. p. 1199^B]. EPIST. Euseb. [Hil. coll. antiar. A II 1 p. 46, 18]). epist. 6, 11, 1 qua in re. HERM. Pal. vis. 1, 1, 3 cum ... -rer in omnibus creaturis dei, quod ... potentes essent (μοῦ ... δοξάζοντος τὰς κτίσεις τοῦ θεοῦ). CYPR. epist. 9, 1 p. 489, 4. 60, 1 p. 691, 13 quis non ... in consacerdotis sui laudibus ... -etur (*ibid.* in fratrum gaudio ... laetetur). SORT. Sang. 8, 9 *v. p. 2259, 20.* HIL. in psalm. 60, 1 FILASTR. 120, 8. 135, 3 CLAVD. DON. Aen. 2, 540 p. 220, 14. Ps. AMBR. act. Seb. 10, 31 in alienis afflictionibus (*opp.* in suis persecutionibus laetari). VVLG. Bar. 4, 31 qui -ti sunt in tua ruina punientur (οἱ ἐπιχαρέντες τῇ σῇ πτώσει). EVAGR. altercat. p. 25, 10 AVELL. p. 139, 11 GREG. M. moral. 8, 90. in *alqo* (*praepositio non puram causae vim exhibet*): AVG. civ. 22, 8 p. 581, 7 D. videbant ... quid in illo (*sc. fratre*) -andum, quid pro illa esset orandum. in Christo, in domino (*cf. vol. VI 1706, 66 sqq., v. Blass-Debrunner^6, Grammatik des neutest. Griech. § 219*): ITALA Phil. 3, 1 (Mar. Victorin. in Phil. p. 1217^B) de cetero, fratres, -amini in domino (χαίρετε ἐν κυρίῳ. VVLG. gaudete). 4, 10 (Mar. Victorin. 1231^B). AVG. in euang. Ioh. 78, 3 ut ... suam naturam iam immortalem -etur in Christo. epist. 58, 2 ut -rer tibi in Christo. in *alqd*: EPIST. pontif. 369 Migne 50, 435^C (*a. 428*) dicitur ... in necem fratris ... -tus. ob: CYPR. epist. 28, 2 p. 546, 22 sqq. laetor ... ex vobis ... et quantum -or martyribus istic honoratis ob virium gloriam, tantum -or vobis ob dominicae ... disciplinae coronam. pro (*cf. pro = propter, Schmalz-Hofmann p. 534*): CIC. epist. 15, 14, 3 tibi ... cum pro rerum magnitudine ... tum pro opportunitate temporis -or. SALL. Iug. 9, 2 tibi ... pro nostra amicitia -or. PLIN. epist. 4, 27, 5. PANEG. 8 (5), 5, 2 nihil ... libenter audis, nisi quo[s] pro tuis -eris. AVG. civ. 3, 9 p. 105, 24 D. anim. 2, 2, 2 p. 336, 27 SIDON. epist. 4, 24, 4 ENNOD. 2, 25 p. 67, 21. propter: LIV. 5, 3, 3 *v. p. 2254, 2.* super: EVAGR. sent. virg. (*Revue Bénéd. 28*) p. 149, 46 super ruinam sororis tuae non -eris (congaudeas *rec. alt. Migne gr. 26 p. 1187^B*). SYMM. epist. 1, 90, 2 tecum super talis viri laude -andum putavi. HIER. epist. 51, 1 presbyterum, super quo debueras -ari. **6** *acc. c. inf.* (*nonnullis locis infinitivus 'esse' subaudiendus est, ut l. 54. 58. 63 et saepius*): PLAVT. Stich. 386 decumam esse adauctam tibi ... -or. CIC. Att. 15, 22 -or nobis Q. filium exisse. OV. trist. 1, 9, 54 tibi ... mihique -or ingenium non latuisse tuum. ars 3, 122 me nunc ... natum -or (LACT. inst. 3, 19, 24). epist. 9, 1 -or Oechaliam titulis accedere nostris (*opp.* queror). LIV. 1, 28, 1 Mettius Tullo devictos hostes -atur. 3, 28, 4. 4, 40, 2 clamor ... -antium salvos victoresque redisse equites. 21, 50, 8 Hiero ... -tus sospitem ... advenisse (*Sempronium*). VAL. MAX. 3, 1, 2. SVET. Claud. 6, 1 cum oppressum Seianum apud eosdem (*i. consules*) -retur. APVL. apol. 41 quod ego -or nescire istos. TERT. scorp. 6 CYPR. epist. 4 p. 278, 12 PANEG. 2 (10), 7, 4. 5 (8), 9, 4. 6 (7), 2, 5. 8 (5), 3, 1 *Massilia* protegi se ... -batur. 12 (2), 25, 3. CAPITOL. Aur. 26, 7 divam ... Faustinam a senatu appellatam -tus est. LAMPR. Heliog. 22, 4 TREB. Val. 2, 1 LACT. ira 18, 9. 3, 20, 17. IVST. 13, 5, 15 Antipater ... et aemulum sublatum et vires eius accessisse sibi -batur (*ibid.* laetatus est). 35, 1, 2 HIL. in psalm. 60, 1 syn. 63 Ps. HIL. libell. 22 SYNOD. (Hil. coll. antiar. B IV 2) 1 Inlyricum ... ea quae sunt rectae sententiae probare coepisse -amur (*ibid.* gaudemus). OPTAT. 2, 1 p. 35, 11 vos ... separatos esse -amini. 6, 3 p. 147, 17 *opp.* doletis. PRISCILL. tract. 2, 41 p. 34, 10 SCHOL. Cic. Bob. p. 87, 28 St. CLAVD. DON. Aen. 2, 785 p. 256, 2 ea ... sum ex qua omnes dii -antur se esse progenitos (*i. q.* εὔχονται, *ut Hom. Il. 20, 241 al.*). 3, 273 p. 303, 7. 3, 524 p. 333, 25. 5, 40 p. 429, 28 -tus est eos iterum venisse (*cf.* VERG. gratatur reduces). *et saepius* VEG. mil. 4 praef. mulom. 1, 56, 12 quod eidem contingere (dum contingit *P*) -antur. CORP. VI 1759, 17 (*a. 389*) ut ... et beneficio se et victoria -etur adfectum. AMBR. Iac. 1, 8, 36. HEGES. 5, 47, 3 cum se evasisse unusquisque vel inopes -rentur (inopem -retur *al. v. p. 2259, 4 sqq.*). PAVL. NOL. carm. 22, 164 ut ... ⌊-er et⌋ (congratuler *ed. Morel*) sancta sub religione propinquum. epist. 7, 1 AVG. gest. Pelag. 3, 8 p. 59, 14. 21, 45 p. 100, 2 serm. 175, 8, 9 anim. 2, 5, 9 p. 342, 19 *al.* Ps. AVG. quaest. test. I 127, 17 p. 406, 19 SVLP. SEV. dial. 3, 1, 3 MART. CAP. 5, 431 COD. Theod. 16, 10, 14 (*a. 396*). 6, 24, 7 (*a. 414*) se ... cum allectione clarissimos nostro iudicio -entur. LEO M. epist. 99, 2 AVELL. p. 48, 1 SERM. 28 Corp. Vind. 21 p. 336, 9 CASSIOD. var. 5, 37, 3 GREG. M. moral. 4 praef. 4 p. 637^B. epist. 9, 176 in nostro te receptum consortio -are. VITA Caes. Arel. 1, 13 quatinus ecclesiasticum rigorem ... ad statum suum ... -retur revocari fraternitas. [*e Traubii coniectura (Vorlesg. III p. 57) vox legitur* ANTH. 386, 2.] **7** *inf. nudus* (*notio verbi: gaudere*): APVL. flor. 16 p. 73 cui omnes provinciae quadriiuges ... ponere -antur. HIL. trin. 10, 71 Christus in cruce consummasse omnia aceti poculo -atur. CLAVD. DON. Aen. 6, 720 p. 601, 22 ut velint *miseri* esse iterum quod semel (*an* ⟨se⟩ semel? *cf.* 3, 273 p. 303, 7) evasisse debuerant -ari. PAVL. NOL. epist. 41, 1 hymnos ... accepisse -or. PARTHEN. epist. vers. 7 cernere ... te absentem -or absens. CASSIOD. var. 3, 40, 2 non -amur exigere quod tristis noscitur solutor offerre. VEN. FORT. epist. 3, 1, 3. GREG. M. moral. 12, 5 pro deo fortiter egisse -antur pii. 2, 78 **8** *varia enuntiata secundaria*: *relat.*: PANEG. 5 (8), 5, 4 necesse *est* ... quae propria nobis sunt ... -ari. CLAVD. DON. Aen. 2, 785 p. 255, 25 quicquid acciderit quod saeviora depellat -andum est. cum (*sic semper apud veteres, v. Lübbert, Syntax von quom [Gramm. Stud. II p. 102]; cf. p. 2253, 11*): PLAVT. Rud. 1179 cum istaec res male evenit tibi ... -or (*iocose dictum, v. p. 2255, 10*). 1270 patri etiam -bor, cum illam invenit. Truc. 517 quom tu recte provenisti quomque (quam qua *codd., sed cf.* 385) es aucta liberis -or (*sc. tibi*), quom mihi tibique magnum peperisti decus. CIC. Att. 14, 17^A, 3 (= epist. 9, 14, 3) APVL. apol. 27 CYPR. unit. eccl. 9 p. 218, 2 epist. 61, 1 p. 695, 12 COD. IVST. 6, 27, 5, 1^d *v. p. 2255, 52.* quod: CIC. dom. 22 *Caesarem* -ari tibi quod M. Catonem a tribunatu tuo removisses et quod *eqs.* Sest. 20. epist. 2, 5, 1 tibi ... quod abes -or. 2, 5, 2 nescio -erne tibi an timeam quod ... est. 4, 14, 1 mihi -bare quod audisses me ... optinere. 12, 16, 1. 13, 73, 1. 15, 14, 3 OV. met. 10, 306. LIV. 28, 39, 13. 30, 17, 1. 31, 11, 8. 37, 3, 9 legati ... -antes, quod ... Antiochum ... expulisset, venerunt. 37, 52, 4. 40, 40, 14. 42, 18, 5. 44, 13, 9. 45, 44, 5 salutatum se ... venisse et -tum quod. SEN. contr. 1, 5, 9. 7, 1, 1 *al.* SEN. Tro. 620 benef. 2, 3, 2. CVRT. 6, 7, 15. 6, 9, 18 se ... -ari quod in numerum deorum receptus essem. *sim.* 8, 12, 17. STAT. silv. 4 praef. QVINT. decl. 335 p. 319, 23 forte ... quod has manus evaserit -etur. TAC. hist. 4, 64 PLIN. epist. 4, 7, 7. 5, 14, 6. 6, 26, 1 gaudeo et -or quod ... destinasti. SVET. Tib. 60 -anti (*sc. piscatori sibi*) ... quod non ... obtulisset. FLOR. epit. 4, 3, 4 -andum ... est quod ... ad Octavium ... summa rerum redit. CALP. decl. 10, 20. APVL. apol. 1. 94. met. 9, 22 non tam ... libertatem -bar quam quod ... poteram. flor. 18 p. 83. TERT. apol. 13, 8 dei ... -buntur quod ... fiant (*cf. Waltzing ad l.*). HERM. Pal. vis. 1, 1, 3 PORPH. Hor. carm. 2, 7, 1. CYPR. ad Donat. 6 p. 8, 16 maiore laetitia, quod evaseris *saeculum,* -eris. mort. 3 p. 298, 19. 25 p. 313, 8. epist. 9, 1 p. 489, 4 *sqq.* in quo vobis ... plurimum -or quod ... prosequamini. 28, 1 p. 545, 6 laetatus satis et plurimum -tus quod. 61, 1 p. 695, 15 *sqq.* PANEG. 5 (8), 18, 6. 10 (4), 27, 6 -andum felicitati quod ad pugnam potueris evocare. VOPISC. Tac. 6, 7 LACT. epit. 35, 5. IVST. 43, 5, 7 -ans (*dux Carthaginiensium*) Massiliensibus, quod animadverteret eos ... pertinere. Ps. HIL. libell. 13. CLAVD. DON. Aen. 7, 140 p. 23, 7. 12, 81 p. 562, 5 quod ... vidit frementis, -tus est (VERG. gaudet tuens). PAVL. NOL. epist. 7, 2 DAR. Aug. epist. 230, 6. ROMVL. fab. Aesop. 52, 6 -or ⌊quod⌋ venisti (quia *rec. alt.*). COD. Theod. 10, 1, 1 (*a. 315*). MART. CAP. 9, 898. RVSTIC. (Conc.^S I 4) p. 232, 33 nimium ... sum -tus (ἥσθην) quod ... dignaris. HIST. Apoll. 20 -or, quod nubas (-is *rec. B*). eo quod: AVG. in euang. Ioh. 78, 3 naturae humanae -andum est eo quod ... assumpta est. quia: ITALA Luc. 15, 9 (*cod. e*) -amini mihi quia inveni ... denarium (συγχάρητέ μοι ὅτι. VVLG. congratulamini mihi quia. Ps. CYPR. merced. 12 congaudete mihi quia. Ps. CYPR. ad Novat. 15 -amini mihi quoniam. *cf. M. Heer, Röm. Quartalsschr. 1914 p. 150*). SYNOD. Hil. coll. antiar. p. 46, 18 *ibid.* p. 87, 11 PAVL. NOL. epist. 1, 3. AVG. c. Pelag. 2, 1, 1 istis non ideo veritas -atur quia ... non sunt. in euang. Ioh. 100, 2 ROMVL. fab. Aesop. 52, 6. CONC.^S I 5 p. 333, 17 (*rec. B*) -ti sumus ... quia cum concordia discesserunt. SALV. gub. 5, 18 (*syn.* gaudent ... gloriantur). PASS. Petr. 3. quoniam: CIC. leg. frg. 1 -emur nobis quoniam mors ... meliorem ... adlatura est statum. ITALA Luc. 15, 9 (Ps. Cypr. ad Novat. 15) *v. supra l. 60.* GREG. M. epist. 3, 47 p. 203, 12 haec ... quoniam superna tibi sentio maiestate collata, -or (*sc. tibi*), *cf. 1, 10*: congaudeo. *liceat subiungere enuntiata secundaria, quae impulsum vel condicionem effectricem -andi exprimunt*: CIC. epist. 3, 11, 1 magis videbar tibi -ari, cum de te ex te ipso audiebam. ITALA prov. 1, 26 (Lucif. Athan. 1, 25) -bor adversus vos, cum venerit ... tumultus, *v. p. 2255, 15.* VICTRIC. 26 quotiens videmus (*v. p. 2255, 45*). CIC. Att. 14, 17^A, 7 (= epist. 9, 14, 7). si ... contigisset, -rer. epist. 9, 12, 1 -or Baiis nostris, si quidem .. sunt. QVINT. decl. 340 p. 344, 8 -amur, si. TERT. bapt. 20 anim. 33. ITALA prov. 24, 17 (Cassian. conl. 5, 15, 1). CYPR. epist. 55, 23 p. 641, 10 *al.* CORP. XI 1354 (*a. 255*) TREB. Valer. 2, 1 LACT. inst. 6, 9, 17 Ps. HIL. libell. 12 AVG. civ. 3, 9 p. 105, 24 D. catech. rud. 14, 22. **9** *enuntiata primaria*: SEN. contr. 7, 1, 15 -are pater naturae meae: numquam eiusmodi filius parricidium faciet. 7, 6, 23 -or vobis, posteri: patrem fugitivum non habebitis.

ad II: *grammatica notabiliora*: **1** *dat.* ἀπὸ κοινοῦ: [*Blatt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PLAVT. Stich. 386 *v. p. 2257, 51.* CIC. Att. 15, 22 *v. p. 2257, 52.* CAES. civ. 1, 18, 2 Sulmonenses obviam -antes Antonio exierunt. LIV. 7, 10, 12. 8, 35, 8. 40, 40, 14 IVST. 35, 1, 2 AVG. civ. 17, 4 p. 204, 8 D. **2** *struct.* κατὰ σύνεσιν: LIV. 7, 10, 12 VELL. 2, 104, 3 HEGES. 5, 47, 3. **3** *ellipsis*: MART. 10, 70, 6 *v. p. 2253, 59.* **4** *gerundium pro part. praes.* (*sicut in linguis derivatis*): INSCR. christ. Rossi II 274, 4[a] *v. p. 2255, 54.*

iuncturae: 1 *status -antis indicatur per part. vel adi.* (*causa vel obiectum gratulationis subesse potest*): CIC. epist. 15, 14, 2 praesens. 15, 14, 3 *aliquem* intuens. HIL. in psalm. 53, 1 patiens odia. RVFIN. hist. mon. 31 p. 457[D] deprehendens *aliquem.* AVG. epist. 89, 6 sanati. BARNAB. 1, 3 *v. p. 2254, 30.* PARTHEN. epist. vers. 7 absens. **2** *modus vel gradus gratulationis indicatur*: abunde: CORP. XI 1354. brevi: CIC. epist. 6, 6, 1. de integro: CIC. Att. 13, 51, 2. ex sententia: QVINT. inst. 8, 5, 1. impensius: PANEG. 5 (8), 18, 6 SVLP. SEV. dial. 3, 1, 3. in multo: *v. infra l. 20.* iure: PLIN. epist. 4, 7, 7. libenter: PS. CYPR. epist. 4 p. 278, 12. magis: CIC. epist. 3, 11, 1. 4, 8, 1 SEN. contr. 7, 7, 9 VAL. MAX. 4, 5, 3 CYPR. mort. 14 p. 305, 25. TREB. Valer. 2, 1. maxime: AVG. anim. 4, 12, 18 p. 397, 2. minus: CIC. epist. 12, 16, 1 CYPR. epist. 61, 6 p. 695, 15 *sqq.* multum: SORT. Sangall. 2, 2. 29, 2 (in multo: 8, 9). nimium: CONC.[S] Ephes. I 4, 2 p. 305, 1. 232, 33. nomine *alicuius*: CIC. Phil. 1, 30 LIV. 45, 14, 4 PANEG. 5 (8), 21, 2 (*aliter* SALV. gub. 5, 18 *v. p. 2256, 53*). peculiariter: PANEG. 5 (8), 21, 2. plene: GREG. M. moral. 2, 78. plenius: VELL. 2, 104, 3. plurimum: CYPR. epist. 9, 1 p. 489, 4 *sqq. et saepius.* SYNOD. Hil. coll. antiar. 87, 11 AVG. spir. et litt. 2, 3 p. 156, 17 MART. CAP. 6, 724 CLAVD. DON. Aen. 9, 637 p. 270, 22. BARNAB. 1, 3. plurimum quantum: MIN. FEL. 40, 1. plus: SALV. eccl. 1, 44. prius: CIC. epist. 3, 12, 1 VAL. MAX. 4, 7, 2 extr. prolixius: IVL. VICT. rhet. 27 p. 448, 19. publice: CIC. Pis. 51 Tusc. 1, 86. quantum (*cf. supra l. 26*): CYPR. epist. 28, 2 p. 546, 22 *al.* SYMM. epist. 1, 20, 3. satis: CYPR. epist. 67, 6 p. 740, 17 CORP. XI 1354. taliter: EPIST. pontif. 369 Migne 50, 435[C]. tantum: CYPR. epist. 28, 2 p. 546, 22 CONC.[S] I 5 Q 12 p. 333, 17. vehementer: CIC. epist. 6, 11, 1 SALL. hist. frg. 1, 89 ITALA Phil. 4, 10 (Mar. Victorin. in Phil. p. 1231[B]). verbis *alicuius*: CIC. epist. 15, 8. vere: CIC. epist. 6, 12, 1 CLAVD. DON. Aen. 5, 35 p. 429, 19. verecunde: CIC. epist. 7, 2, 2.

synon. vel appos.: *de gratiis agendis (I)*: gratias ago: ITALA Rom. 14, 6 (*cod. g*). *de congaudendo (IIA—IIC 1)*: congratulor: ITALA Luc. 1, 58 (*cod. e*). 15, 6 (*cod. e*). 15, 9. ITALA Phil. 2, 17 (Mar. Victorin. in Phil. p. 1213[C]). CYPR. zel. 17 p. 431, 23 (*cf. Watson ad l.*). collaetor: ITALA Luc. 15, 6 (*cod. e*). CYPR. zel. 17 p. 431, 23. laetor *super aliqua re*: ITALA Mich. 7, 8 (PS. CYPR. ad Novat. 12). *de gaudendo (IIC2—D)*: *nota allitterationem q. d.*: gaudeo et -or: PLIN. epist. 6, 26, 1 TERT. patient. 11 p. 17, 11 (*v. p. 2256, 25*) CYPR. epist. 55, 23 p. 641, 10 (*sequuntur syn. et appos.*). congaudeo: ITALA Luc. 15, 9 (*cod. e*) GREG. M. epist. 3, 47 p. 203, 12. congratulor: ITALA Luc. 15, 9 (*cod. e*). exulto: CYPR. epist. 10, 1 p. 490, 4. gaudeo: ITALA Is. 66, 14 (Iren. 5, 15, 1). prov. 24, 17 *v. p. 2255, 17.* Phil. 1, 18 (*v. p. 2255, 19 sqq.*) *al.* AVSON. 419, 3 CLAVD. DON. Aen. 12, 81 p. 562, 5 SALV. gub. 5, 18. grator: CLAVD. DON. Aen. 5, 40 p. 429, 28 SERV. Aen. 4, 478. 5, 40. laetor: CYPR. epist. 60, 1 p. 691, 13. 28, 1 p. 545, 6 IVST. 13, 5, 15 CLAVD. DON. Aen. 1, 35 p. 17, 22 PS. AMBR. act. Seb. 10, 31 SACR. Leon. p. 330. subsanno: ITALA prov. 1, 26 (Praedest. 3, 1 p. 630[D] Ps. Cypr. singul. cler. 1 Lucif. Athan. 1, 25). *iuxta posita vel oppos.*: *de congaudendo*: adloquor: VAL. MAX. 2, 7, 6. adoro: SEN. epist. 67, 11. consolor: CIC. epist. 4, 8, 1 LIV. 22, 7, 12 PLIN. paneg. 69, 1 AVSON. 419, 76. doleo: CLAVD. DON. Aen. 2, 540 p. 222, 14. insimulo: AMM. 17, 5, 10. laetor: CIC. Att. 14, 14, 2. ovo: LIV. 1, 25, 13. rogo: CIC. Att. 16, 5, 2. veneror: SEN. epist. 67, 11. *de gaudendo*: consolor: IVL. VICT. rhet. 27 p. 448, 19. contristor: PS. AMBR. act. Seb. 10, 31. culpo: AVG. civ. 16, 32 p. 175, 28 D. diffido: AVG. civ. 16, 26 p. 168, 16. doleo: OPTAT. 6, 3 p. 147, 17 PAVL. NOL. carm. 31, 8. lamentor: FRONTO p. 233, 22 N. lugeo: HIER. epist. 54, 4, 3. oro: AVG. civ. 22, 8 p. 581, 7 D. in psalm. 103 serm. 1, 3 *v. p. 2248, 17.* queror: OV. epist. 9, 1. sollicitor: QVINT. decl. 295 p. 168, 1.

part. praes. **grātulāns,** -antis. *nota gen. plur.* -antum: SIDON. epist. 3, 3, 6. *hic illic absolute positum pro adi. accipias. fere i. q. laetus, felix (cf. p. 2255, 7)*: HIL. in psalm. 59, 4 SCHOL. Cic. Bob. p. 110, 30 St. CLAVD. DON. Aen. 10, 265 p. 328, 10 AVG. civ. 16, 26 *ibid.* 22, 8 in epist. Ioh. 1, 11.

adv. **grātulanter** *i. q. libenter, cum gaudio (v. p. 2255, 7). fortasse i. q. grato animo (cf. p. 2245, 37. 2251, 72) his locis*: EPIST. pontif. 218, 2, 1 *v. infra l. 73.* LEO M. epist. 136, 1 PROSP. epist. 2, 1. EPIST. pontif. 218 (Hil. coll. antiar. B VII 10) 2, 1 quas (*sc. litteras*) credo quod pietas ipsius pro bono pacis -r accipiet (*cf.* LEO M. serm. 50, 3 p. 308 non difficulter praestamus quod -r accepimus). GAVDENT. serm. praef. p. 835[B] *facient eleemosynas* largiter, frequenter, -r. serm. 8 p. 893[A] dominus legatos gentium -r amplectens (*cf.* VEREC. in cant. 4, 20 intolerabilia -r amplecti). RVFIN. hist. mon. 9 p. 422[D] ille cum -r, quae sibi offerebantur, audisset (*cf.* AVG. op. imperf. 2, 9 non solum patienter, sed etiam -r audire). LEO M. epist. 136, 1 -r agnovi, quam piam curam Christianae religionis ... habeatis (*cf.* PROSP. epist. 2, 1 curam sincerissimae caritatis -r agnovi). *superl.*: VIRG. gramm. epit. 15 p. 87, 25 H. Donatus ... -antissime ab eodem (*Romulo*) susceptus. *Blatt.*

***grātus,** -a, -um. [*cf. ind.* gūrtáḥ '*acceptus, gratus*' *et v.* grātēs. *W.*] *de notione*: GLOSS. εὐχάριστος, εὔχαρις, προσηνής, προσφιλής, καταθύμιος, χαρίεις, κεχαρισμένος, εὐμενής. ISID. *v. infra l. 19.* *comp.* magis -us: PROP. 3, 5, 48 OV. Pont. 3, 5, 12 CALP. ecl. 7, 18 TERT. uxor. 2, 2 p. 686, 20[Oe]. *superl.* maxime -us: COLVM. 2, 7, 1 AVR. Fronto p. 40, 14 N. HIL. in Matth. 29, 2. non -us: OV. epist. 12, 169 OCTAVIA 105 LVCAN. 1, 611 SIL. 17, 580 COD. Iust. 6, 59, 11 pr. *legitur inde a* PLAVTO, *frequentant* CIC., SEN. benef., PLIN. nat., FIRM. math. NOT. Tir. 28, 72. *ex coniectura restituitur pro*: gravis: ACC. trag. 194 CIC. epist. 10, 2, 1. gnatus: CATVLL. 90, 5. iratus: SEN. benef. 5, 1, 5. Graecus: SVET. Tib. 46, 1 DON. Ter. Ad. 864, 5. *falso traditur pro*: gradus: PVBLIL. F 26. Graius: PROP. 3, 8, 29 OV. epist. 12, 30 *PV* STAT. silv. 3, 5, 94 *M.* gravis: HIER. epist. 51, 7, 1. ratus: CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 176, 26 -a habemus (rata Rust., *gr. I 1, 3 p. 37, 14* κύρια). [*loc. corrupt.*: PACVV. trag. 31 VAL. MAX. 7, 3, 3. *dub.*: PLIN. paneg. 43, 4.] [-um: *ital.* grato, *francogall.* gré, *hisp.* grado. *M.-L.*]

I *de animo beneficiis obligato*: **A** *act. i. q. beneficii gratiam habens, referens*: **1** *i. q.* ***gratiam habens:*** ISID. orig. 10, 113 -us gratiam servans. sed -us tantum animo, -issimus et animo et corpore dicitur. **a** *adi.*: α *abs.*: *proprie de animo hominis*: TER. Ad. 251 memorem me dices esse et -um. CIC. Verr. I 45 factus est in eo strepitus et -a contionis admurmuratio. Sulla 84 non ... ita sunt ... -i, quos servavi, ut. prov. 38 *si ita* fecistis, quod ita meritus est, -i ... fuistis. 41 non is solum -us debet esse, qui accepit beneficium, verum etiam is, cui potestas accipiendi fuit. Planc. 4 perraro -i homines *reperiuntur.* 91 bene de me meritis -um me praebeo. PLANC. Cic. epist. 10, 24, 1 omnis -as amicitias atque etiam pias propinquitates ... vincam. OV. am. 2, 18, 23 male -us Iaso (epist. 7, 27). *passim.* *translate de terra fruges colenti referente*: PLIN. paneg. 31, 1 omnibus ... gentibus fertiles annos -asque terras precor. QVINT. *v. l. 38.* β *additur causa gratiae*: PLAVT. Merc. 105 eius pro meritis -um me et munem fore (SALL. or. Cottae 5. LIV. 37, 36, 7 pro tanto in me munere -um esse me in se sentiet. OV. epist. 1, 27 -a ferunt nymphae pro salvis dona maritis. SIL. 12, 102 MART. 10, 28, 7). PROP. 4, 3, 72 subscribam 'salvo -a puella viro' (*aliter* MART. 5, 1, 8). LIV. 2, 10, 12 -a erga tantam virtutem civitas fuit (QVINT. decl. 298 p. 176, 21 mihi rus paternum e. labores -issimum). SEN. benef. 3, 4, 2 adversus beneficia (5, 17, 7 a. perceptas voluptates. dial. 12, 7, 4 a. felicitatem tuam parum -us es). γ *additur auctor vel causa beneficii*: **in:** *c. acc.*: CIC. Verr. II 2, 116 in deos. Sest. 122 Planc. 77. 80 quid est pietas nisi voluntas -a in parentes? p. red. in sen. 29 SEN. benef. 6, 29, 1 CYPR. ad Donat. 6 p. 8, 15. *c. abl.*: CIC. epist. 3, 8, 3 quod in te bene merito -i essent. PLANC. Cic. epist. 10, 11, 1 in amicitia tua memorem atque -um. TERT. paenit. 7, 14 in domino (-um *al.*). **erga:** CIC. p. red. in sen. 24 epist. 1, 5[a], 1. 5, 5, 3 ASCON. Pis. p. 19, 6 St. PLIN. nat. 2, 43 QVINT. inst. 11, 2, 12 PLIN. epist. 8, 6, 6. **adversus:** LIV. perioch. 119 SEN. benef. 1, 1, 7. 8. 1, 4, 5. 5, 17, 7. 6, 23, 7. 7, 15, 4. 5 epist. 15, 10. 73, 1. **circa:** VLP. dig. 38, 2, 8, 3. **dat.:** QVINT. decl. *v. l. 38.*

b *subst.*: *masc.*: VARRO ling. 7, 4 qui ostendit ... equitem ab equo *esse* neque equus unde sit dicit, tamen hic docet plura et satisfacit -o *sc. lectori.* LIV. 7, 20, 5 apud tam -os. VAL. MAX. 5, 2, 1 de -is. SEN. benef. 6, 29, 1. 6, 35, 4. 5 epist. 1, 3. 81, 2 TERT. Scap. 2 paenit. 2, 11. CARM. epigr. 1583, 11 multis -is et amicis. *neutr. v. l. 80.*

2 *i. q.* ***gratiam dicens:*** IVVENC. 4, 450 calicem ... -is sanctificat verbis (VVLG. Matth. 26, 27 gratias egit, *gr.* εὐχαριστήσας).

ad A: *iuncturae*: *nominales*: amor: SIL. 13, 118. aestimatio: VAL. MAX. 5, 2 ext. 1. animus: PLAVT. Most. 220 CIC. Sulla 72 Marcell. 14 Phil. 4, 3 de orat. 2, 182 Brut. 5 Att. 9, 11[a], 3 LIV. 9, 46, 15 *plur.* (22, 29, 10). *al.* carmen: OV. trist. 4, 5, 15. civitas: CIC. Sest. 131 p. red. in sen. 12 LIV. 2, 10, 12. commemoratio: SEN. epist. 79, 15. gratiae: APVL. met. 1, 20. 9, 13. homo: CIC. Planc. 4. 91 Att. 5, 2, 2 epist. 2, 18, 1. 11, 22, 2. 12, 24, 3. 13, 27, 2 *al.* VELL. 2, 71, 1 SEN. benef. 1, 1, 13 *al.* memoria: CIC. Phil. 10, 7. 14, 30 leg. 3, 29 ad Brut. 1, 15, 9 LIV. 8, 19, 11 VAL. MAX. 1, 1, 10. mens: TIB. 1, 9, 84 OV. Pont. 4, 1, 7 VAL. MAX. 4, 1, 6. 5, 2, 4. 8 SIL. 16, 159. mentio: LIV. perioch. 119 SVET. Claud. 11, 3. mores: CIC. epist. 13, 22, 2. ordo: VAL. MAX. 8, 15, 2. pectus: LAVS Pis. 71. populus: VAL. MAX. 5, 2, 3. recordatio: CIC. Planc. 81 fin. 1, 57. religio: VELL. 2, 25, 4. sermo: CIC. Phil. 14, 33. vir: CIC. Att. 6, 2, 5. 9, 11[a], 3 epist. 2, 6, 4. 13, 7, 5. 13, 19, 3. 13, 27, 3 *al.* *verbales*: TER. Ad. 270 vereor ... te laudare amplius, ne id adsentandi magis quam quo habeam -um facere existumes. APVL. apol. 22 -um habui, cum ... diceretis *eqs.* AVG. mus. 1, 6, 11 nunc me ... multo erectiorem reddidisti. :: -um habeo. c. acad. 2, 5, 13 -um habeo, cum. 2, 7, 18 -um habemus. *cf. p. 2261, 35.* CORP. VIII 9324 Iovi ... -um referens, quod *eqs.*

apposita: beneficus: SEN. benef. 1, 4, 5. bonus: CIC. epist. 13, 29, 8. 13, 40. 13, 55, 2. 13, 77, 2 CAEL. Cic. epist. 8, 9, 5 LIV. 45, 14, 1 PLIN. epist. 3, 9, 36. fidelis: LIV. 43, 6, 12. libens: SEN. dial. 9, 11, 2. liberalis: BRVT. Cic. ad Brut. 1, 4, 4. memor: TER. Ad. *[Bulhart]*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

251 Cic. Verr. II 2, 172 leg. agr. 2, 21 Planc. 91 Phil. 14, 29 leg. 1, 32 epist. 2, 6, 4. 13, 9, 3. 13, 25 *al.* Nep. Att. 9, 5 Sen. benef. 4, 11, 1. munis: Plavt. Merc. 105. officiosus: Cic. epist. 11, 22, 2. 13, 29, 8. observans: Cic. ad Q. fr. 2, 12, 3. pius: Vell. 2, 71, 1.

B *pass. i. q.* **gratia dignus,** *gratiam afferens*: Plavt. Pers. 675 si quid bonis boni fit, esse id et grave et -um solet (Acc. trag. 487). 718 credidi -um fore beneficium meum apud te. :: immo equidem gratiam habeo (Ter. Haut. 368 ut esset apud te hoc quam -issimum). Amph. 48 -um arbitratur esse id a vobis **sibi** (Rud. 1221 ut -um mi beneficium factis experiar. Ter. Haut. 262 tum cum -um mihi esse potuit, nolui *sc. facere* [*'cum gratiam patris mei obsequio demereri potui' Stallbaum*]. Eun. 396 ut -a mihi sint, quae facio, omnia [*'ut gratiam mihi afferant apud omnes' Ruhnken*]. Acc. trag. 114 alui, educavi: id facite -um ut sit seni). Cic. div. in Caec. 64 -a esse debet (*causa*), nulla privatim accepta iniuria sociorum ... iniuriis commoveri. Mur. 28 quod ... omnibus patet ..., id esse -um *non* potest. Phil. 2, 117 *est* re dignum, beneficio -um, fama gloriosum tyrannum occidere. orat. 34 cum gratiae causa nihil facias, omnia tamen *sunt* -a, quae facis. nat. deor. 2, 64 Att. 4, 17, 3. 4. 15, 26, 1 *ludos illos* esse quam -issimos ... cupio. *nota* Tert. adv. Marc. 1, 29 p. 332, 22 -us esses, o dee haeretice, si isses *eqs.*

-um facere: Ter. Eun. 723 hac re ... illi -um feceris. Cic. (*fere 60ies in epist.*) S. Rosc. 51 nihil *erat*, quod aut patri -ius aut sibi iucundius aut re vera honestius facere posset. Verr. II 2, 16 -um fecisse Siculis, quod (Att. 5, 2, 1. 6, 1, 22. 8, 2, 2 quod me hortaris ... facis amice tu quidem mihique -issimum [*cf.* 10, 3 feceris ... commode mihique -um, si]. *saepe*). Scaur. 36 se nihil Appio -ius esse facturos, quam si (Planc. 28. Phil. 11, 31 si ... iuvissent, senatui ... -um esse facturos. de orat. 1, 110. 2, 299. Att. 10, 3 *v. l. 26.* 16, 2, 6. *al.*). Lig. 32 in Q. Ligario conservando multis -um facies (Cic. epist. 4, 3, 4 tibi quoque in eo se facere -issimum. 13, 75, 2 in quo mihi -issimum facere possis, si *eqs. cf.* Brut. 262 dum voluit ..., ineptis -um ... fecit). Q. Cic. Cic. epist. 16, 1 mihi -issimum fecisti, cum (quod *al.*) ... maluisti. Caes. Gall. 1, 44, 12 Liv. 22, 32, 7. 32, 8, 16. 36, 4, 4 Avr. Fronto p. 40, 14 N. Apvl. apol. 88. **-um (est)** *vox gratias agentis*: Cic. (*in epist. plus 30ies*) Att. 3, 20 quod te ... ab omni occupatione expedisti, valde mihi -um est (4, 5, 3. 14, 16, 4 epist. 7, 25, 1). 4, 9, 2 quod ... invisis, -um (12, 37, 1 quod mihi Bruti litteras, -um. 15, 7 -um, quod mihi epistolas. 14, 20, 3. 15, 3, 1. 15, 29, 1). 4, 15, 1 de Eutychide -um (6, 8, 5. 10, 13, 2. epist. 9, 4, 1 mihi). 8, 11, 5 -issimum sibi esse, quod. 14, 20, 2 quae de re mea gesta ..., -a. epist. 9, 22, 4 te adversus me omnia audere -um est. 13, 3 tam -um id mihi erit, quam quod -issimum. 13, 16, 4 erit id mihi maiorem in modum -um (13, 35, 2. 13, 78, 2). 13, 31, 1 id mihi sic erit -um, ut -ius esse nihil possit. de orat. 2, 97. 350 fat. 3. Corp. I^2 1202 -um est, quom (*cf. supra l. 33*) apud meas restitistei sedes. Liv. 3, 46, 8 *omnibus operam pollicitis* ille ... '-um est' inquit. Phaedr. app. 26, 11 'ecquid est -um tibi, quod te celavi?' '*tibi* non nego habere atque agere maximas me gratias'. Stat. Theb. 12, 338 bene habet, superi, -um est, Fortuna. *cf. p. 2260, 76.*

II *de qualitate rerum animum suaviter afficientium*: **A** *obi.*: *i. q. suavis, amoenus, pulcher*: Gloss. decens, formosus, gratiosus; suavia, dulcia; lepidum; hilarior. Isid. *v. p. 2260, 19.* **1** *generatim*: **a** *abs.*: Varro At. carm. frg. 12 (14 M.) longe -issima Phoebi dextera *cithara canentis*. Cic. Sest. 107 huius oratio ut semper gravis et -a in contionibus fuit, sic contendo numquam neque sententiam eius auctoritate neque eloquentiam iucunditate fuisse maiore. Att. 4, 16, 8 nihil -ius illo monumento. Cvlex 66 toreuma (Hor. carm. 4, 8, 1 pateras -aque aera). Hor. carm. 1, 19, 7 protervitas (Sen. Phaedr. 798 quam -a est facies torva viriliter). 4, 5, 7 -ior it dies et soles melius nitent. 4, 6, 21 *Venus* (Ivst. 7, 3, 5 *mulieres* cultius exornaturus -ioresque reducturus. Vvlg. Nah. 3, 4 meretricis speciosae et -ae. *gr.* καλὴ καὶ ἐπίχαρις. Clavd. carm. min. 53, 126 *Latona*). Prop. 4, 8, 30 sobria -a parum: cum bibit, omne decet. Ov. met. 12, 397 -us in ore vigor. fast. 5, 8. Vitr. 1, 3, 2 cum fuerit operis species -a et elegans. 2 praef. 1 fuerat ... facie -a (Plin. nat. 24, 49. Sil. 12, 227 quo -ior ora non fuit *sc. quisquam*). Sen. Phaedr. 769 comae (Stat. Ach. 1, 162 nitet coma -ior auro). Plin. nat. 12, 25 neque est -ior ullarum (*arborum*) prospectus (*cf.* 37, 51 Vlp. dig. 8, 2, 15). 11, 38 saporis -issimi (13, 33. 15, 102). 15, 6 sucus minus ... -us. 21, 107 dulcis *gladioli radix* est et quae ... panem etiam -iorem faciat (*Theophr. hist. pl. 7, 12, 3* γλυκὺν καὶ ἀσινῆ). 25, 97 odor omnibus medicatus, sed oblongae radici ... -ior. 31, 68 et sapore -o et odore. 29, 31 halitus ... oris -iores *facit*. 26, 83 colorem ... corporis ... -iorem facit. 37, 91 *suavitas*. Sil. 1, 440 *vox*. 13, 335 pellis. Stat. Theb. 2, 241 honos. 9, 710 ipso sudore et pulvere -um *Hippomedontem* (*cf.* Ach. 1, 161). Avr. Fronto p. 61, 18 N. in charta puriore et volumine -iore et littera festiviore. Apvl. met. 2, 9 color -us et nitor splendidus. Porph. Hor. epod. 16, 46 pulchram et -am *arborem*. Firm. math. 6, 26, 5 -a pulchritudinis honestate (4, 19, 17 venustate). *cf.* 4, 19, 17 *bis.* 3, 6, 1 -os venustos (3, 6, 19. *al.*). Itin. [Silv.] 4, 7 hortus. 7, 8 locus ... satis -us est (13, 4). Amm. 25, 10, 5 amnis. Firm. err. 7, 1 lacus ... satis amoenus et -us. Vvlg. prov. 17, 8 gemma (μισθὸς χαρίτων). Esth. 15, 8 -is ac nitentibus oculis tristem celabat animum. Physiogn. 21in. mores suavissimos atque -issimos (*I 305, 18* ἤθη χρηστά). Drac. satisf. 81 sol ... species -issima mundi Prisc. perieg. 253 *ripae.* 790 *litus.* Mvtian. Chrysost. hom. 17, 2 dixit ... quod festivum et -um est (*p. 130in.* τὸ φαιδρόν). **b** *c. abl. limit.* (*cf. p. 2262, 62. 2263, 55*): Plin. nat. 14, 32 -iorem haustu. 26, 14 dictu -a atque iucunda. 17, 78 aspectu -a (19, 48). Corp. XIII 8478 infans et visu -a et verbis dulcissima. Plin. nat. 16, 60 odore ... -iorem (24, 59). *cf.* Heges. 3, 6, 3 ad aspectum. **2** *speciatim in sermone criticorum*: Porph. Hor. carm. 4, 2, 42 -us sensus (Ps. Rvfin. in Am. 6, 13). 1, 24, 19 -a sententia. 1, 12, 53 -a conceptione loquitur. Gennad. vir. ill. 21 libellum (24 opuscula. 92). *cf. p. 2264, 71.*

B *subi.*: **1** *adi.*: **a** *i. q.* **carus, acceptus**: Serv. Aen. 6, 213 'ingrato' tristi, ut '-um' laetum aliquid dicimus. Gloss. iocundissima, acceptissima, amantissima (*cf. Thes. I 1959, 13*). *passim addita persona favente*: *per dat.*: Plavt. Stich. 50 mihi -a acceptaque eius est benignitas. Truc. 582 *v. infra l. 65.* Cic. S. Rosc. 142 optimo ... cuique meam orationem -issimam esse oportet. Verr. II 3, 10 id fuit nobis -um admodum. Vatin. 42. Balb. 59 ut eos ... diligitis et caros habetis, sic, quae ab hoc ... facta sunt, et -a vobis esse et probata. Planc. 25 cui non huius in me misericordia -a fuerit. 73. Att. 14, 19, 2 meam lenitatem ... et sibi esse -am et mihi voluptati magnae fore. Sall. Catil. 5, 2 *Catilinae* bella intestina, caedes rapinae, discordia civilis -a. 23, 3 *Fulviae* cum minus -us esset (Hor. carm. 3, 9, 1 donec -us eram tibi. Sen. contr. 9, 2, 7 quo -ior esset meretrici). Verg. ecl. 6, 11. 7, 61 populus Alcidae -issima, vitis Iaccho, ... Phyllis amat corylos. 8, 15 ros ... pecori (georg. 4, 402 umbra). Aen. 3, 73 -issima tellus ... Neptuno. 9, 325 Turno -issimus augur. 12, 142 animo -issima nostro (*E 243* ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ). Cvlex 76 illi sunt -ae ... capellae et nemus. Aetna 266 sucosior ulmis -a *humus.* Hor. epod. 9, 3 sic Iovi -um. Ov. medic. 32 virginibus cordi (ars 1, 624 curae) -aque forma suast. met. 6, 345 paludibus *ulva.* fast. 2, 141. 5, 140 compita -a deo, compita -a cani. Val. Max. 4, 7 ext. 2 Hephaestione -issimo sibi. Colvm. 2, 6, 2 cuius usus agricolis -issimus. 10, 245 melantia -a cumino (*i. quae cumino iungi solent in condimentis*). Plin. nat. 14, 59. Itala Phil. 4, 18 (Mar. Victorin. *in l.* p. 1234A) sacrificium -um deo (εὐάρεστον, Vvlg. placentem). Clavd. Don. Aen. 7, 325 p. 52, 15 nihil ei -issimum erat nisi quod luctus haberet. Physiogn. 30 veneri et amori -os et obnoxios (*I 317, 3* φίλοι). Cassiod. Ios. antiq. 19, 7 p. 570 -a ... ei commoratio ... in Hierosolymis erat (*331* ἡδεῖα). *praep.*: Ter. Andr. 42 id -um fuisse adversum te habeo gratiam. Cic. Att. 2, 22, 3 quod egregie non modo iis, qui utuntur [opera], sed etiam in vulgus -um esse sentimus (Liv. 2, 8, 2. 9, 33, 5). Pavl. dig. 22, 1, 17, 1 ut -ior apud eum esses (Ivst. 12, 14, 2 se ... non tam -um apud regem quam invidiosum esse. Clavd. Don. Aen. 7, 550 quo apud Iunonem fieret -ior. Romvl. fab. 33, 10 rec. Gall. quod hodie possumus, apud te bonum et -um sit. Inscr. Dessau 7759 ingenio ... quo -us aput magistros fui). Avson. 197, 7 quia -um ad aures esset amicas. *abs.*: Verg. Aen. 5, 344 -ior *est* pulchro veniens in corpore virtus. 10, 606 -issima coniunx (Ov. fast. 4, 669). Hor. carm. 1, 35, 1 o diva, -um quae regis Antium. epist. 2, 2, 140 mentis -issimus error. epist. 2, 2, 198 exiguo -oque *frui* tempore. Ov. met. 10, 230 quid loca -a, quid urbes peccavere meae? 12, 367 iuvenum -issime (14, 221 comitum). Octavia 105 luce non -a fruor. Sen. epist. 12, 4 -issima sunt poma, cum *deficiunt*. Plin. nat. 8, 29 truncos *elephanti* -issimo in cibatu habent (8, 218). 10, 168 in cibatu culices -issimi. 11, 106 in cibo -ae. 11, 49 pro -issimo sunt pabulo. 9, 178 pisces -issimos cibis (10, 134). Sil. 3, 240 -oque tumultu ... quatit currus (*i. sibi placente*). Qvint. decl. 298 p. 178, 24 -us est ille debilitate; ille ipsa infelicitate ... placet. Svet. Nero 47, 1 duos scyphos -issimi usus ... solo inlisit. Avson. 419, 24 -issime imperator. *additur abl. limit.*: Tac. hist. 1, 18, 13 -a auditu respondent. *adde*: Itin. [Silv.] 19, 5 quaecumque loca sunt hic -a ad videndum christianis. *cf. supra l. 5.* **-um habere:** Plavt. Merc. 527 quod dabitur, -um habebo. Truc. 582 ut haec -a haberes tibi. :: -a acceptaque ... habeo (617 quorum mihi dona accepta et -a habeo tuaque ingrata. Cic. Tusc. 5, 45 id -um acceptumque habendum. Fronto p. 219, 14 N. rex *piscem* -um acceptumque habuit). Cato orig. 83 monumentis, signis ... -issimum id eius factum habuere. Plin. nat. 21, 87 *ita* potare -issimum. Tert. uxor. 2, 2 p. 686, 20Oe. dominum magis -um habere matrimonium non contrahi quam ... disiungi. Cypr. epist. 3, 1 p. 469, 15 quodcumque ... fecisses. Clavd. Don. Aen. 9, 85 p. 198, 20 lucum. Vvlg. gen. 30, 34 -um habeo, quod petis (ἔστω κατὰ τὸ ῥῆμά σου). Avg. anim. 1, 2, 2 eius ... benivolentiam. serm. 201, 1, 1 *hos* duos dies ... spirituali laetitia -issimos habeamus. Romvl. fab. 49, 5 rec. Gall. te. Avell. p. 12, 2 -um habere debuerunt .. omnia mala perpeti quam *eqs.* Sidon. epist. 7, 13, 3 -ius habet, si.

b *de favore et usu populari*: Gloss. utile suave aptum. Cic. Mur. 40 lex haec ... est omnium -issima. 53 praetura probata in iure, -a in munere. Planc. 64 *nullius* quaesturam aut clariorem aut -iorem fuisse. 76 qui tum lacrimas meas -as esse dicebas, nunc easdem vis invidiosas videri. Lig. 37 nihil est tam populare quam bonitas, nulla de virtutibus tuis ... -ior misericordia est Nep. Epam.

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 2 *saltare et cantare* apud Graecos -a et laude digna ducuntur. HOR. carm. 1, 32, 14 dapibus . . . -a testudo Iovis (3, 11, 5 olim *non* -a, nunc et divitum mensis et amica templis). LIV. 1, 15, 8 multitudini . . . -ior fuit quam patribus (PLIN. nat. 21, 10 plebei admodum -us. STAT. silv. 2, 7, 69 -um popularitate Magnum). SEN. clem. 1, 10, 2 -um ac favorabilem. COLVM. arb. 17, 3 neque oleo neque esui tam -ae (PLIN. nat. 13, 110 -um cibis [30, 45]. 16, 44 taeda . . . flammis ac lumini sacrorum etiam -a. 21, 90 ipsis . . . oleo, non cibo -am. 25, 81 topiariis operibus. 36, 183 usus gypsi in albariis . . . -issimus. 37, 160 superstitionibus). PLIN. nat. 13, 5 irinum Corinthi diu maxime placuit, . . . *in Aegypto* metopium subito -ius factum est. 15, 127 laurus . . . -issima domibus. 21, 44 vestibus interponi eam -issimum (21, 72 genistas circumseri alvariis -issimum). FIRM. math. 4, 12, 2 facit communes -os acceptos. 4, 13, 1 libidinosi . . ., -i tamen et circa venerios coitus amabiles. 4, 21, 5 -os amabiles (5, 2, 13. 7, 14, 3). 6, 3, 11 -os pudicitia (3, 4, 13 venustate corporis). 4, 10, 6. *i. q. cum favore acceptus*: CIC. Sest. 7 clara in hoc P. Sesti pietas extitit et omnibus -a. Pis. 34 de mea salute . . . celeberrimae et -issimae contiones fuerunt. Brut. 113 multa . . . industria Rutilius fuit, quae erat propterea -ior, quod. 241 furioso genere dicendi, quod . . . multis -um erat et probabatur. Att. 4, 15, 6 ludi magnifici et -i *sc. sunt* (15, 26, 1). 7, 18, 1 responsa Pompei -a populo et probata contioni *sunt.* ad Q. fr. 1, 1, 22 haec lenitas -a Romae est.

c *de eis quae animo volenti offeruntur vel accidunt i. q.* ***optatus, cum gaudio acceptus****, passim addito dativo accipientis*: TER. Haut. 445 quae paululo tum erat contenta cuique erant -a omnia *sc. dona.* Eun. 275 hoc munus . . . Thaidi. CATO orig. 25 *solius illius* beneficium -um fuit. CIC. div. in Caec. 7 quod aut populo R. -ius esse debeat aut sociis . . . optatius esse possit. Verr. II 1, 38 cui adventus istius -issimus esse debuit (Att. 4, 19, 1 o exspectatas mihi tuas litteras! o -um adventum! LIV. 1, 53, 11 CVRT. 5, 1, 17). Flacc. 95 quam potestis *illi* mactare victimam -iorem? dom. 11 frumentum . . . quo -ius esset tum cum in ipsa fame subvenissent. Sest. 103 *lex illa* -a erat populo. epist. 4, 6, 1 cuius officia iucundiora . . . saepe mihi fuerunt, numquam tamen -iora (Att. 3, 24, 2 ista veritas, etiam si iucunda non est, mihi tamen -a est). 5, 15, 1 amor tuus . . . non ille quidem ignotus, sed tamen -us et optatus. CIC. fil. Cic. epist. 16, 21, 2 -os tibi optatosque esse, qui de me rumores afferuntur. NEP. Them. 10, 2 multa regi *est* pollicitus -issimumque illud. Hann. 7, 3 munus eorum -um acceptumque esse. Att. 7, 3. VERG. Aen. 2, 269 quies . . . dono divum -issima serpit (Ov. ars 3, 695). 8, 283 mensae -a secundae dona. HOR. carm. 1, 4, 1 -a vice veris. 1, 5, 3 quis . . . te . . . urget . . . -o . . . sub antro? 1, 10, 22 latentis proditor . . . -us puellae risus. 1, 33, 4 me . . . -a detinuit compede (4, 11, 23). epist. 1, 4, 14 -a superveniet quae non sperabitur hora. Ov. am. 2, 15, 3 munus (met. 10, 259 puellis). epist. 8, 13 poenae mora. 12, 169 non mihi -a dies (13, 105 nox -a puellis). met. 7, 814. 11, 100. fast. 2, 535. 3, 624 nomine -a tuo, -a sororis eris. LIV. 6, 2, 13 praedam . . . quo minus speratam . . ., eo -iorem. SEN. Phaedr. 1202 unda miseris -a Lethes. COLVM. 10, 110 torpenti -a palato intiba. VAL. FL. 3, 557. 7, 26. STAT. silv. 5, 1, 3 solacia. PLIN. epist. 1, 13, 2. PORPH. Hor. carm. 2, 16 praef. otium -um esse atque optabile. ITIN. [Silv.] 9, 1 nobis . . . hoc -issimum evenit, ut (20, 5). CLAVD. 8, 351 conspicuus -usque geretur sub teste *labor.* ROMVL. fab. 56, 4 rec. Gall. non -a es, quia venis.

c. abl. limit. (*cf. p. 2262, 5*): LIV. 3, 68, 9 -iora d i c t u. VAL. MAX. 8, 14 ext. 1 auditu (APVL. flor. p. 92).

2 *subst.*: *neutr.*: HOR. carm. 3, 3, 17 -um elocuta consiliantibus. LIV. 3, 68, 9 vera pro -is loqui. VITR. 9 praef. 3 multa et -a . . . invenerunt. CARM. gramm. suppl. p. 171 ei mihi, quam celeri rapiuntur -a volatu. *masc.*: SVET. Tit. 7, 2 quosdam e -issimis delicatorum. NOT. dign. occ. 5, 178 (*inter auxilia palatina*) -i (5, 30. 7, 21).

ad II syn. et app.: acceptus: PLAVT. Stich. 50 Truc. 617 CIC. Phil. 13, 50 Tusc. 5, 45 CIC. fil. Cic. epist. 16, 21, 7 CATVLL. 96, 1 NEP. Hann. 7, 3 SVET. gramm. 21 FRONTO p. 95, 16 N. 219, 14 TERT. spect. 27. amabilis: *supra l. 15.* amicus: HOR. carm. 3, 11, 5 PORPH. Hor. carm. 2, 17, 2. amoenus: FIRM. err. 7, 1. amplus: CIC. Verr. II 1, 14 Att. 15, 14, 2 epist. 15, 6, 1. dulcis: PLIN. nat. 21, 107. elegans: VITR. 1, 3, 2. exspectatus: CIC. Att. 4, 19, 1. favorabilis: SEN. clem. 1, 10, 2. honestus: CIC. leg. 1, 10 Att. 10, 8, 2 epist. 5, 19, 1. iucundus (*cf. infra l. 84*): CIC. S. Rosc. 51 Verr. I 37. II 4, 63. 5, 66. 173 leg. agr. 1, 23. 2, 21 Catil. 4, 1 dom. 8. 147 de orat. 2, 344 Att. 1, 81. 1, 14, 1. 1, 17, 6. 7, 17, 1. 12, 4, 1 epist. 13, 28, 3 VAL. MAX. 2, 10 praef. PLIN. nat. 26, 14. 31, 37. PLIN. epist. 5, 3, 1. 8, 23, 5. laetus: LIV. 5, 20, 8. magnificus: CIC. Att. 4, 15, 6. magnus: CIC. Mur. 19 Att. 6, 2, 5. optatus: CIC. div. in Caec. 7 epist. 5, 15, 1 CIC. fil. Cic. epist. 16, 21, 2. placens: *p. 2262, 37.* popularis: CIC. Att. 14, 17^A, 7 Lig. 37 Q. CIC. pet. 42 PLIN. paneg. 77, 4 FRONTO p. 25, 11 N. probatus: CIC. Mur. 53 Balb. 59 Brut. 241 epist. 10, 6, 1 Tusc. 3, 1 Att. 7, 18, 1 epist. 10, 6, 1. *cf.* Mur. 53. pulcher: PORPH. Hor. epod. 16, 46.

opp.: acerbus: CIC. har. resp. 51 epist. 1, 9, 5 LIV. perioch. 49. incommodus: CIC. Verr. II 3, 214. invidiosus: CIC. Planc. 76 Att. 14, 17^A, 7 IVST. 12, 14, 2. invisus: SVET. Galba 14, 1. iucundus (*cf. l. 70*): CIC. off. 2, 60 Att. 3, 24, 2 epist. 4, 6, 1. 10, 3, 1. 13, 13. 13, 18, 2. 13, 23, 2. 13, 68, 1. utilis: CIC. Phil. 13, 44 CVRT. 7, 4, 14.

III *singularia*: **1** *i. q.* ***benevolus***: PLAVT. Persa 840 *libertus* non satis liber sibi videtur . . ., ni *patrono* male dixit, ni -o ingratus repertust. *i. q.* ***prosper***: VAL. FL. 8, 175 *Argonautis* redeuntibus aura -ior. FIRM. math. 5, 4, 12 -um tempus (6, 33, 7 et ab omni infortunio separatum). COD. Iust. 6, 25, 7 pr. hanc legem . . . tam patribus quam liberis -am. **2** *i. q.* ***laetus, libens***: TERT. nat. 1, 2 ^in· *vos* -i[s] reum evadere (*i. gaudentes, quod evadit*). PELAG. in II Cor. 9, 5 benedictio erit, si -o (gratanti *V*) animo tribuatur; hilarem enim datorem diligit deus. CASSIOD. in psalm. 7 concl. patientia est . . . laborum . . . -a tolerantia. *i. q.* ***morigerus***: SIL. 7, 178 -o cursabat studio (*hospes convivam recipiens*). COD. Iust. 11, 41, 1 *a. 376* cum primates viri populi studiis ac voluptatibus -i esse cupiant. **3** -um est, ut *de voluntate i. q. placet, ut;* ϑελητόν: ITIN. [Silv.] 22, 2 -um fuit satis, ut etiam illic accederem. *cf. Meister, Rh. M. 64, 377. hinc usus linguarum Romanicarum; cf. p. 2260, 17.* **4** *i. q.* ***gratuitus***: RVFIN. Adamant. 1, 27 p. 56, 17 'gratis venumdati estis' . . . si putas eum . . . pretii loco sanguinem suum dedisse, . . . non erit -a venditio (οὐκέτι ἐπώλησεν).

adnom.: gravis . . . -us: PLAVT. Persa 675 ACC. trag. 194. 487 CIC. Sest. 107 epist. 10, 16, 4. gloriosus . . . -us: CIC. Lig. 37 Att. 4, 16, 8 epist. 10, 16, 1. gratuitus: FRONTO p. 7, 9 N. APVL. met. 1, 7. -ae gratiae: APVL. met. 1, 20. 9, 13. *homoeotel.*: ratus . . . -us: CATO or. frg. 9, 1 CIC. epist. 7, 23, 1. *adde l. 47.*

comp.: in-, per-, praegratus. *v. Onom.*

adv. **grātē.** *legitur inde a* CIC., *comp. inde a* LVCR. (*infra l. 62*), *superl. inde a* PLIN. nat. (*infra l. 64*). GLOSS. gratiose. *interpr. inc.*: CARM. epigr. 1976 vixisti -e. **1** *act.*: **a** *de animo beneficii retributionem debentis*: CIC. Planc. 98 me quod faciam et -e et p i e facere (SVET. Aug. 66, 4). HOR. epist. 2, 2, 210 natalis -e numeras? SEN. benef. 1, 4, 4 parum se -e gerere. 1, 10, 5 qui -e responsuri sunt (2, 30, 1). 2, 4, 3 si -e aestimari, quae praestabis, voles. 2, 22, 1. 4, 1, 3 si hoc -e fecero. 2, 22, 1 qui -e beneficium accipit (2, 28, 2 -e excipiendo [2, 31, 3 epist. 98, 3 PLIN. epist. 3, 2, 6]). PLIN. epist. 2, 13, 9. IVST. 11, 10, 10 -e munere accepto (*i. gratias dicens. cf. p. 2260, 58*). **b** *de gratia digne factis*: VLP. dig. 26, 10, 3, 1 -e facient, si. AVSON. 419, 39 tu . . . Gratiane . . . *nomen tuum* perpetua -e agendi benignitate meruisti (*cf.* gratum facere *p. 2261, 22*). AVG. civ. 5, 17 p. 222, 12 D. quod postea -issime et humanissime factum est. p. 222, 18 -ius a concordibus praestaretur quam victis extorqueretur. **c** *i. q.* ***libenter***: CIC. fin. 1, 62 *sapiens* praeterita -e meminit. SEN. benef. 5, 1, 4 fructus beneficiorum -ius ⟨iis⟩ respondet, per quos esse etiam ingratos licet. TAC. hist. 1, 85, 3 oratio . . . et severitatis modus . . . -e accepta (ann. 16, 18, 7 -ius). SVET. Nero 22, 3 *citharoedarum coronas* -e recipiebat. FRONTO p. 204, 21 N. fortia facinora viventium g r a v a t i u s, mortuorum -ius accipi. IVST. 12, 11, 2 munificentia *non* a debitoribus magis quam creditoribus -ius excepta. CLAVD. DON. Aen. 8, 350 p. 165, 23 Iovem illic -issime commorari. PELAG. in Phil. 4, 18 sacrificium Noe deus -e . . . odoratus. RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 103, 3 -issime ad eruditas animas venit. CASSIOD. Ios. antiq. 6, 14 p. 176 illo -issime promittente (*326* προθύμως). 19, 1 p. 553 -e f e r e n s (*83* ἡδονῇ φέρων). AVELL. p. 739, 1 -issime tulimus, quod. MVTIAN. Chrysost. hom. 20, 4 si . . . -e feramus, et haec recipiemus [*p. 147* εὐχαρίστως]. LEANDER reg. 13 p. 887^a -e ferat in monasterio). HEGES. 1, 28, 7 advenientem . . . -issime satis (*244* φιλοφρόνως) . . . hospitio recepit (SVLP. SEV. Mart. 7, 1). AVG. gest. Pelag. 25, 50^in· -ius accipiet litteras nostras (epist. 200, 3 RVSTIC. Conc.^S I 4 p. 116, 8 [*I 1, 7 p. 151, 35* περιχαρῶς]. 171, 39). CASSIOD. var. 7, 34, 1 ultronea -e suscipi (10, 4, 1 -issime). 12, 22, 5 -issime faciebat, dum minime quaereretur.

2 *pass.*: GLOSS. *v. supra l. 28.* **a** *i. q.* ***suaviter***: LVCR. 2, 23 delicias . . . uti . . . substernere possint -ius. Ov. Pont. 3, 5, 18 -ius ex ipso fonte bibuntur aquae. PLIN. nat. 20, 184 cum semen -issime panes . . . condiat. PLIN. paneg. 53, 1 nihil non parum -e sine comparatione laudatur. **b** *i. q.* ***amoene, pulchre***: QVINT. inst. 8, 3, 27 quaedam . . . vetustate ipsa -ius nitent (BOETH. cons. 3, 1 carm. 7 -ius astra nitent). CHAR. gramm. p. 131, 25 B. -ius . . . cum adspiratione sonat '*harena*'. APVL. flor. p. 15 et doctissime et -issime cantitat (MART. CAP. 9, 905 concinens -issime). IREN. 2, 14, 1 multo . . . -ius de universorum genesi d i x i t *ille* (PORPH. Hor. carm. 1, 9, 21 -e dictum [1, 27, 11. 2, 4, 22. 2, 5, 7 -issime. epod. 9, 22 -ius feminino genere boves quam masculino dicuntur]. 1, 13, 12 -e 'memorem *eqs.*' [1, 11, 6. 2, 11, 23]. *cf.* CARM. de fig. 177 hic 'quisquam' subtraximus -e [175]. DON. Ter. Ad. 649 -issime proditur Aeschinus amator [*sim.* 864, 5 Eun. 405]. SCHOL. Cic. Gron. A p. 345, 1 St. ut -issime multa concluderet. *cf. p. 2262, 9*). AVSON. 419, 17 eruditionem . . . quam . . . tibi debes, ad alterius gratiam -ius detorquere quam verius.

c *de iis, quae* ***animo volenti*** *offeruntur vel accidunt*: ITIN. [Silv.] 20, 6 hoc nobis ultra spem -e evenit, ut. MACR. Sat. 7, 2, 9 pericula praeterita . . . qui evasit, ut referat . . . -issime provocatur; nam qui adhuc in ipsis . . . detinetur, . . . formidat relatum.

comp.: ingrate.

acc. neutr. pro adv. **grātum:** DRAC. Romul. 6, 94 Virginitas

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

. . . fugit -umque pavescens fletibus ora rigat. GLOSS. III 428, 12 εὐθαλῆ: -um germinans.
?adv. **grātō:** GLOSS.L II Philox. GR 56 -o ιδεως (*i.* ἡδέως). *Bulhart.*

gravābilis, -e *a* gravare. *vocabulum medicorum. compar.: l. 12. 13. superl. deest. de rebus gravantibus sive membra sive sensus hominis (imprimis caput et nares). c. dat. l. 14. 21. 22.* CAEL. AVR. acut. 1, 15, 136 *Asclepiades* vitandas inquit . . . -es virtutes (*i.* 'quae caput gravant' *adnot.*). 1, 15, 137 quae . . . non difficulter †ₗnaris impleudaeₗ (nares implent *Amm. in mg.*) odoris acerrimi atque -is. *ibid.* quid, . . . Asclepiades, gravius olens habuisti castoreo? quid -ius ab his quae *eqs.*? 1, 15, 151 -ia odoramenta atque fomenta. 1, 17, 173 -iora atque acriora *medicamenta.* 1, 16, 158 neque constrictiva *fomenta* tumoribus neque -ia aegrotantibus adhibere (2, 12, 83). 2, 37, 209 curiosae atque -es conditurae. 3, 17, 139 cibi -es et inflabiles. 3, 17, 149 curantes ut calida (*cataplasmata?*) perseverent plurimo tempore et neque valida atque robusta inductione -ia fiant pondere. chron. 1, 4, 113 est . . . semper -is carnatio. 1, 4, 123 odoramenta ex pice bitumine *al.* . . . acerrimae atque -is virtutis causae (*ibid.* ut . . . impleant caput). 4, 3, 79 siquidem sit vomitus post cibus (*sic*) -is capiti. CASS. FEL. 1 p. 3 austri graves auditui, caliginosi, capiti -es et dissoluti.

gravāmen, -inis *n. a* gravare. *legitur non nisi apud auctores saeculo tertio p. C. recentiores, praecipue apud* CASSIOD. *et* GREG. M. GLOSS. II 255, 57 βάρος: sarcina, pondus, -n.

A *fere i. q. gravitas:* DON. Ter. Ad. 286 'convertam' . . . verbum . . . est magni moliminis et -is (agminis *V*) ingentis (*cf. ibid.* magnifice dictum). **B** *fere i. q. onus, molestia, quo hominis animus vel res gravatur. fortuna:* ITIN. Alex. 53 diis sacrificio operatur, quo fortunae -n (gram̄ *i. gratiam cod., cf.* GREG. M. epist. 9, 237) repensaret. *legibus censu sim.:* COD. Theod. 6, 23, 4 (*a. 437*) omni . . . eos (*sc. decuriones et silentiarios*) excoctione calcis, omni superindicti -e liberamus. 11, 1, 33 (*a. 424*) externorum -e tributorum. CASSIOD. var. 2, 29, 1 -n aliquod sustinere (2, 30, 3 ex permissa nundinatione). 4, 26, 2 ab omni . . . -e vindicari. 5, 39, 5 exigentes . . . assem publicum per -a ponderum premere dicuntur patrimonia possessorum (GREG. M. epist. 5, 38 p. 324, 24 nimietate exigentium et -e premitur exactionum). 11, 11, 1 ut . . . -n querulis negotiatoribus auferatur. 11, 12, 1 ne quod ad levamen inventum esse constat detestabile potius -n infligat. 11, 35, 2. COD. Iust. 1, 3, 31 pr. fideiussionis -e. 1, 29, 5. 1, 51, 11 super suscipiendo . . . -e. 3, 28, 32 moram vel modum vel aliud -n. 4, 49, 9 huiusmodi onus et -n functionis (4, 49, 13). 5, 37, 28, 3 -n . . . imponi. 6, 30, 21, 2 subici -i (6, 42, 30 pr. *subiugari.* 10, 23, 3 subiacere). 6, 43, 3, 4 emptor . . . sciens rei -n. 6, 51, 1, 4 -n, quod ab initio fuerat complexum, sentire (*opp.* lucrum). 10, 36, 1 nullius accessione -is . . . liberalitas oneretur. 10, 44, 4 curiali -e. 11, 60, 3 concussionis -e. 12, 9, 1, 1 -e privato vel publico. 12, 40, 10, 5 domus . . . ab hospitum -e . . . securas. INST. Iust. 2, 19, 6 sese veteri -i aditionis (*sc. hereditatis*) supponere. LEX Burg. lib. const. 54, 2 calumniam possessorum -e et inquietudine hac lege praecipimus submoveri (GREG. M. epist. 1, 47 *bis*). GREG. M. epist. 1, 64 consuetudines quae ecclesiis -n noscuntur inducere. 1, 68 vobis ab eo -a imponi. 5, 49 remotis vexationibus ac cunctis -bus. 9, 115 ad -n pauperum (*cf.* 9, 237). *e conversatione hominum, vita privata sim. fere i. q. offensio, molestia:* CASSIOD. in psalm. 54, 6 columba . . . vitam sine alterius -e peragit. var. 2, 29, 1 *cf. supra l. 34.* 9, 2, 1 -n . . . laesionis. 10, 26, 2 quicquid -is potest habere possessio. 10, 28, 3 de iniusto -e non querantur. 11, 12, 1 *cf. supra l. 39.* COD. Iust. 3, 28, 32 *cf. supra l. 41.* 3, 28, 36, 1ᴬ sive . . . causa interveniens aliquod -n imponat vel in quantitate vel in tempore. 5, 30, 5, 3 tutelae -n. GREG. M. epist. 1, 12 a vestra sanctitate -a sustinere. 3, 46 animae vestrae -n et opinioni maculam infidelitatis imponet. 5, 47 nec . . . in vestro versetur -e. 6, 1. 6, 16 p. 396, 2 ORIGEN. in Matth. 18, 95. *e vitiis, malis sim.:* CASSIOD. in psalm. 119 praef. mundanas conversationes tamquam malorum suorum -n exhorruit. 142, 9 carnali -e (*opp.* spirituali iuvamine). GREG. M. moral. 12, 17 ad repellendum debilitatis -n. *de corporis parte, translate:* GREG. M. moral. 31, 54 a mentis nostrae utero quaedam cogitationum superflua quasi ventris -a erumpunt (*cf. ibid.* quae egesta fuerint).

gravāmentum, -ī *n. i. q. gravamen.* GLOSS.L II Philox. GR 3 (p. 161) -a βάρη.

gravanter *v. s.* gravo.

? **gravastellus** (-a, -um). PAVL. FEST. Gloss.L IV p. 216ᵇ (p. 96 M.) -us: senior. Plautus (*Epid. 620*) 'quis est -us qui advenit?' ut puto, -us a gravitate dictus. *sed* PLAVT. *l. l. et* PAVL. FEST. Gloss.L IV p. 377ᵃ (p. 273 M.) ravistellus. *cf. Studemund, Hermes I p. 284 sqq. huc etiam videtur pertinere* PS. PLAC. Gloss.L IV G 6 gravascella (-stella): graves (-vis) id est anni⟨s⟩. *ceterum v. Goetz in Thes. gloss. s.* gravescella.

gravātio, -ōnis *f.* [*a* gravare. *W.*] *praecipue apud medicos.* GLOSS. III 554, 16 *et* 618, 44 -o: barasis (βάρυνσις *G.*, βάρησις *Her.*).

I *t. t. medicorum, de aegritudine:* **1** *generatim:* THEOD. PRISC. log. 15 illis -bus perseverantibus. CAEL. AVR. acut. 1, 10, 75 detractis capillis partes reflantur, plurima -e liberatae. 1, 15, 151 fomenta, quibus . . . fortes ac recte valentes in conviviis incautius usi multa se -e vexarunt. 2, 27, 146 *inter signa peripneumoniae:* -o sine ullo dolore aut cum parvo. 2, 32, 171 post cibum -o. 3, 17, 56 tenuem liquorem sine -e accipere. chron. 3, 2, 20 in ipsa (*phagedaena*) non insumantur vel digestioni tradantur accepta, sed -e sequente evomantur. 3, 2, 25 corpori possit sine ulla -e immorari *cataplasma.* 5, 10, 96 -o atque tensio supinatis aegrotantibus et relevatio sedentibus. 5, 11, 141 eius (*sc. vomitus*) . . . vexatione maior est immodicae sumptionis (*vinorum*) -o. *c. gen.:* CAEL. AVR. acut. 1, 17, 169 ex quibus *medicaminibus* -o capitis atque commutatio nascetur (chron. 1, 1, 32. 1, 2, 52 capitis atque oculorum. 4, 3. 33). **2** *speciatim de genere quodam stuporis:* CAEL. AVR. acut. 1, 17, 174 -o magis quam somnus efficitur *medicaminibus. ibid.* ex medicaminibus . . . pressura pallor debilitas et -o corporis nimia sequetur (*nisi pertinet ad I 1*). 2, 4, 20 *aegroti* mandragoram vel altercum bibentes opprimuntur -e horribili, sopori simili. 3, 5, 53 similis . . . ac vicina est apoplexiae lethargia, epilepsia, matricis praefocatio, secundum aliquos, et paralysis et -o, quam Graeci caro⟨si⟩n appellant (*cf.* chron. 4, 3, 33 pressura capitis sive -e, quam κάρωσιν vocant). **II** *fere i. q. obiurgatio:* CYPR. epist. 22, 1 p. 533, 5 ut propter tuam -em tantum gaudium paene exciderit. *Bräuninger.*

grauculus hroc: *Wright-Wülcker Anglosax. Vocab. I 412, 40. 518, 12, cf. 287, 5. 6. fort. non idem q.* graculus. *cf. Meyer-Lübke, Wien. Stud. 25, 1903, 100.* *H.*

grave *v. s.* gravis.

gravēdinōsus, -a, -um. *a* gravedo. gravid-: *Ciceronis codd. omnes (cf.* NON. p. 115, 16); *codd. Pliniani et* gravid- *et* graved- *tradunt.* GLOSS. V 641, 76 -i a morbo. **1** *qui gravedine affici solet:* CIC. Tusc. 4, 27 *de 'proclivioribus ad morbos':* dicimus -os quosdam, ⟨quosdam⟩ torminosos, non quia iam sint, sed quia saepe. **2** *quod gravedinem affert:* PLIN. nat. 18, 139 *ervum* Martio mense satum noxium esse bubus aiunt, item autumno -um.

***gravēdo,** -inis *f.* [*cf.* gravescere. *W.*] *de forma: in codd. fere* graved-. gravid-: *in titulis pictis Pompeianis* CORP. IV 7024. 7080. *in codd. hic illic ap.* LVCIL. CATVLL. CELS. PLIN. nat. SVET. FRONT. CHIRON. (*cf. ind.*) *al.* GLOSS. V 630, 45 pondere -e. *v. etiam p. 2267, 75 sqq. legitur inde a* PLAVTO *et* LVCIL., *maxime apud medicos, plur. inde a* CELSO. *dub.* INSCR christ. Diehl 2389 (*defixio*), 12 ut . . . tun⟨c d⟩emum ore ⟨. . .⟩ grandene (gravedine *leg. Wünsch*) invoc⟨e⟩ris.

I *t. t. medicinae de aegritudine, qua aegrotus se gravatum sentit:* **A** *sensu strictiore de morbo capitis et narium, quem describit* CELS. 4, 5, 2 -o . . . nares claudit, vocem obtundit, tussim siccam movet. sub eadem salsa est saliva, sonant aures, venae moventur in capite, turbida urina est. haec omnia κορύζας Hippocrates nominat: nunc video apud Graecos in -e hoc nomen servari, destillationem κατασταγμὸν appellari. GLOSS.L II Philox. GR 72 -o κατάρρους.

1 *de destillatione pituitae ut videtur:* PLAVT. Asin. 796 quod illa autem simulet, quasi -o profluat, . . . tu labellum abstergeas.

2 *de ipso morbo (pecudum:* COLVM. *v. infra l. 64, si vera lectio codicis R; iumentorum:* CHIRON *v. infra l. 72 sqq., siquidem exempla allata ad C, non ad A pertinere censeas):* **a** *sing.* (*nonnulla exempla possunt referri ad B 1*): LVCIL. 820 urget -o saepius culpa tua. CIC. Att. 10, 16, 6 quoniam quartana cares et nedum novum morbum removisti, sed (sed⟨a⟩ *Fr. Schmid, deleto* nedum, *cf. C. F. W. Müller ad l.*) etiam -em. 16, 11, 3 -o tua mihi molesta est; quaeso, adhibe quam soles diligentiam. 16, 14, 4 -i, quaeso, omni ratione subveni. CATVLL. 44, 13 me -o frigida et frequens tussis quassavit. *ibid.* 19 -em et tussim. CELS. 2, 1, 22 (*inter senectutis morbos*) -o. 2, 8, 18 si capitis ac frontis dolores ex vento . . . sunt, -e et sternumentis finiuntur. 4, 5, 4 si . . . in -e nares magis patent. 4, 5, 8 in -e primo die quiescere *eqs.* 6, 7, 8ᴬ (*de sonitu aurium*) levissimum vitium est, ubi id ex -e est (*cf. ibid.* 8ᴮ). COLVM. 7, 3, 25 pruinosa herba pecudi -em (*R*, glandiginem *S*, glandinem *A*; morbos PALLAD. 12, 13, 5) creat. SCRIB. LARG. 52 (= MARCELL. med. 10, 23) vexantur nares -e, quae tumore earum efficitur. PLIN. nat. 28, 57 sternumenta pennā -em emendant et si quis mulae nares . . . osculo attingat (30, 31 -em . . . finiri, si quis nares mulinas osculetur, *syn.* PLIN. med. 1, 10 p. 23, 18 graveolentia narium). SVET. Aug. 81, 2 temptabatur austrinis . . . tempestatibus -e. FRONTO p. 80, 8 N. ex -e sum imbecillus. APVL. flor. 17 p. 78 nares -e oppletae. CHIRON (*de cuius exemplis cf. supra l. 52*) 150 contingunt *iumento* -o, febris, insania (*sim.* 152). 269 si caput doluerit, sic intelligas ex -e (= VEG. mulom. 28, 5 quotiens grave est). MARCELL. med. 10, 20 -i narium (25. 71 adversum pituitam et -em et destillationem narium [PS. ANTON. MVSA epist. ad Maec. 6 destillatio aut -o narium *cf. infra l. 82*]. 72. 74. 77. 78).

b *plur.:* CELS. 1, 2, 3 quae res maxime -es destillationesque concitat (1, 5, 1. 2. 2, 1, 6. 14. MARCELL. med. 5, 4 ad destillationes perfrictionesque et -es. *cf. p. 2267, 24*). CHIRON 504 sic (*i. pulmone pulvere impleto*) stranguiriae et lapides et strophi et -es . . . *equis* contingunt (*cf. supra l. 52*). MARCELL. med. 10, 17 -es narium (*cf. supra l. 75*).

B *sensu latiore pertinet vel ad caput vel ad alia membra* *[Bräuninger]*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*vocem, v. infra l. 53*) vel ad totum corpus (*antiquior hac notione* gravitas, *cf. l. 6 et exempla s. v.* gravitas *II A 5 b*):

1 *capitis* (*accedit* ad terram *infra l. 10*): PLIN. nat. 15, 87 caryon a capitis -e propter odoris gravitatem convenit dictum (23, 147. MARCELL. med. 1, 71. 8, 17 qui capitis dolorem aut -em habent [*ex* SCRIB. LARG. 38, *ubi* gravitatem]. 14, 46 [*v. infra l. 48*]. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 62 -o atque vertigo capitis. 3, 2, 16. acut. 1, 1, 24 -e vel dolore capitis. 1, 1, 27. 1, 17, 174 (*ter*). *saepius. de equis*: PELAGON. 48. 82 [= VEG. mulom. 2, 129, 12; *gr.* βαρύτητα κεφαλῆς, *cf. Ihm ad l.*]; *de iumentis*: CHIRON 140 pati. 517 ad terram). nat. 20, 136 crapulae -es, *sc. capitis, quas crapula efficit* (CORP. IV 7024 gravid⟨o me te⟩net [*superius scriptum* 7023 Silenu⟨s . . .⟩]. 7080 -o me tenet). nat. 21, 130 crapulam et -es capitis . . . discutiunt *violae*. 23, 10 -em . . . capiti . . . faciunt *uvae recentes*. 25, 149 vires *mandragorae suci* -em adferunt etiam olfactu (APVL. met. 10, 11 dedi venenum . . . mandragoram illum -is compertae famosum et . . . soporis efficacem). 28, 130 lactis usus contrarius . . . vertigini . . . -i (CAEL. AVR. chron. 1, 4, 123 vertigine atque -e urgentur). APVL. met. 10, 26 -e somnulenta . . . demersus. GAVDENT. serm. 9 p. 911[B] *Iudaei* inebriati sunt et perniciosa -e sauciati. CHIRON 257 (*antea*: si coeperint ipsa membrana cerebri gravari) ex qua -e (= VEG. mulom. 2, 2 p. 97, 19 in qua passione) AVG. serm. 40, 4, 6 diceret medicus: '. . . somnus iste (*lethargici*) -o est quaedam letalis'. *ibid.* -e . . . premente. PS. APVL. herb. 93, 4 nec -em senties nec perfrictionem (93 *tit.*: caput ne ab aestu concalescat). THEOD. PRISC. log. 13 lethargici . . . -e (gravitudine *VB*) molestissima et falso veluti somno . . . deprimuntur. 15 perseveranti -e et sensus occupatione demersis. 41.

inde translate: ARNOB. in psalm. 148 p. 566[B] utinam dormiremus somno carnis et non inconsiderationis nostrae soporaremur -e. VEREC. in cant. 9, 47 *diabolus* mortis aeternae -e praefocatus. BRAVLIO Isid. epist. 10, 2 veluti ab improbi soporis, ut ita dixerim, -e suscitatus.

2 *stomachi, ventris*: SCRIB. LARG. 90 pastillus . . . ad deiectionem, tormina, -em (ventris *add.* MARCELL. med. 16, 1). 95 *medicamentum* ad stomachi inflationem, -em, coeliacos (*cf.* MARCELL. med. 16, 9. THEOD. PRISC. log. 26 stomachi -o. CAEL. AVR. acut. 3, 11, 102. 3, 20, 194).

3 *aliarum partium corporis*: *oculorum*: PLIN. nat. 8, 129 oculi *ursorum* hebetantur, qua maxime causa favos expetunt, ut convulneratum ab apibus os levet sanguine -em illam. THEOD. PRISC. eup. faen. 31 nimiis . . . commotionis tam doloribus quam -bus (*sc. oculorum*) . . . flebotomo . . . subvenire. *renum*: SORAN. p. 12, 25 adveniente die purgationis . . . -em in renibus . . . sentiunt (MARCELL. med. 26, 56 renium -em). *mamillarum, matricis*: SORAN. p. 26, 2 lactis ad mamillas confluxio cum tensione et -e, dolore etiam et fervore (p. 55, 17. *cf. infra l. 62*). CAEL. AVR. acut. 2, 19, 114 bracchium tetenderit cum -e, ut etiam pectus vel mamillam tangere videatur. *oris*: MARCELL. med. 14, 46 arteriace ad -es oris et capitis. *pedum*: MARCELL. med. 14, 70 ad pedum subitos dolores vel -es. *thoracis, al.*: CAEL. AVR. acut. 2, 34, 180 thoracis (2, 35, 184. 3, 20, 194 chron. 5, 10, 96). 2, 34, 181 -o etiam quibusdam cardiacis occurrit in toto thorace. chron. 1, 3, 56 attestante -e cervicis. 2, 14, 198 -o vulnerati pulmonis. *vocis*: MARCELL. med. 14, 59 raucis et -i vocis . . . prodest tragacanthum. *cuiuscumque partis corporis*: HIPPOCR. progn. 16 si dixerit pro aegritudine -em (βάρος) innatam in loco quo doluit. CAEL. AVR. chron. 2, 13, 172 partium (*patientium*) -o vel dolor (2, 13, 178). *fere i. q. molestia*: THEOD. PRISC. eup. faen. 72 quae *linimenta* sine -e possint afferre utilitatem. DIOSC. 3, 25 *abrotonus* odorata cum aliqua -e (*gr. 3, 24, 1* εὐώδες μετὰ ποσοῦ βάρους).

4 *totius corporis*: SORAN. p. 108, 10 ut . . . pallor . . . eas (*mulieres*) teneat cum lassitudine corporis, aliquando tensio et -o (*cf. supra l. 45*). THEOD. PRISC. log. 24 quod apoplectici cum totius corporis . . . -e iaceant sine sensu. CAEL. AVR. acut. 2, 35, 186 post cibum -o (chron. 3, 2, 18 -e, quae magis accepto cibo sentiatur. MVTIAN. Chrysost. hom. 29, 4 peiorem -em ex illis cibis [βάρη φέρων ἐκεῖθεν] et distentionem et oppressionem mentis habiturus es. *cf.* HYMN. Ambr. II 49, 6 *infra l. 79*). chron. 1, 3, 55 corporis . . . torpor et magis per somnium -o atque pressura et veluti praefocatio (acut. 2, 27, 146). 1, 3, 56 apparet stricturae passio ex -e.

C *speciatim de graviditate*: NEMES. cyn. 125 fecundos aperit partus matura -o. PS. AVG. serm. 123, 1 nulla fieri potuit -o concipienti *Christum*. ISID. diff. 1, 455 gravidam, quam uteri -o proximam partui ostendit.

II *de pondere*: A *proprie*: IREN. 1, 30, 3 deligatam . . . hanc (*Virtutem*) a corpore et valde gravatam . . . non potuisse *ascendere ad caelum* . . . propter -em circumpositi corporis. FVLG. myth. praef. p. 14, 19 tardior erat incessus et ipsa ponderationis -e venerandus. HYMN. Ambr. II 49, 6 tollens cibi -em (*revocandum ad II A, si intellegitur de -e corporis ex cibo sumpto nata. cf. l. 64 sqq.*). DIOSC. 5, 96 p. 202, 4 pulvis, qui -e sua non valuit parieti cohaerere (*cf. gr. 5, 75, 6* τὸ βαρύτερον). SORAN. p. 93, 19 si . . . -e sua caput (*infantis in utero matris mortui*) interiori parte vulvae absconsum est.

B *translate*: FVLG. Virg. cont. p. 103, 15 magistriani timoris proiecta -e. AVG. in psalm. 41, 18 -e et pondere iniquitatis meae. GREG. M. moral. 2, 7 *Satan* ab illo . . . potentiae volatu corruens malitiae suae pressus -e (*syn.* peccati pondere). in Ezech. 2, 3, 11 irruente fastidio . . . facta proximi adducuntur in -em ponderis, quae nobis non levigat penna caritatis. epist. 1, 24[a] praesentis libri stilo exprimo de eorum (*pastoralis curae ponderum*) -e omne quod penso. 1, 41[a] p. 60, 3 per dei gratiam . . . fit suave *pondus sacerdotii*, quod per imbecillitatem humanam videbatur habere -em.

-es *i. q. gravia vectigalia*: CASSIOD. Ios. ant. 17, 11 p. 498 -es, quas Herodes in emptionibus et in publicis nundinis constituerat, auferri vociferabantur (*cf. gr.* 17, 205).

gravefacio, -ere *a* gravis *et* facere. VEN. FORT. carm. 8, 3, 326 *Maria* non . . . -ta iacet pignore maesta suo.

CIRIS 67 sive illam monstro genuit †**gravena** biformi (monstrum gen. grave Echidna biformis *Haupt*, monstro generavit E⟨chid⟩na biformi *Housman*).

graveo *v. s.* gravo.

graveolēns *a* grave *et* olere. *i. q. male olens* (*cf.* gravis *II B 3 h*): VERG. georg. 4, 270 -e olentia centaurea. Aen. 6, 201 venere ad fauces -e olentis Averni (SERV. male olentis. CLAVD. DON. *ad l.* Averni -em odorem. *v. etiam Norden ad l.*). PLIN. nat. 23, 165 radix eius (*sc. myrti*) in honore est, decocta vino (*fort.* ⟨in⟩ vino) ad renium dolorem pota et difficili urinae praecipueque crassae et -i. 27, 54 porrum nigrum . . ., herbam fruticosam . . . foliis vestientibus maioribus quam porri et nigrioribus -bus. 35, 180 *bitumen* sit . . . ponderosum, ⌊-s, atrum⌋ (grave leve autem *codd., corr. Mayhoff*) modice. APVL. mund. 35 civitatem spirantem . . . -bus caenis (*gr. aliter*). PALLAD. 1, 35, 11 serpentes . . . innocentia fumi -is exagitat. AMBR. in psalm. 118, 5, 36 p. 101, 22 sume . . . has nares, o homo, ut a -bus florulenta secernas. AVG. c. Iul. op. imp. 4, 49 et suaveolentia et -ia sensisse per nares. gen. ad litt. imp. p. 473, 21 quae per corpus ad animae iudicium referuntur, id est . . . canora et rauca, suaveolentia et -ia, dulcia et amara. MARCELL. med. 11, 13 capitis leporini exusti cinis . . . lenit -ia oris ulcera. CAEL. AVR. acut. 2, 9, 40 *medicamina*. 2, 19, 121 milium frixum -s et nidorosum.

graveolentia, -ae *f. a* graveolens. *i. q. malus odor. tantum apud medicos et script. rer. nat.* PLIN. nat. 20, 92 *medicamenti* odore . . . naribus rapto vitia earum -amque sanari (24, 76 sucus hederae taedia narium -amque emendat. PLIN. med. 1, 10. PLIN. VAL. 1, 25 [gravem olentiam *codd.*]). 22, 87 -am alarum emendat radicis (*scolymi*) emedullata unica (24, 187). 22, 88 oris -am commanducato *sonco* corrigi (28, 178). 28, 194 -am halitus butyrum . . . iuvat. 29, 137 senectus serpentium . . . efficax, contra -am praecipue.

gravescella *v.* gravastellus.

gravēsco, -ere *a* gravis. GLOSS. II 256, 5 βαρῶ . . . -o. [*dub.*: CELS. 6, 6, 29 neque tument neque fluunt oculi, sed rubent tamen et cum dolore quodam -unt (*sic J*, graves sunt *FVP*). TERT. adv. Marc. 4, 42 p. 563, 2 ceterum alio titulo eum (*sc. Christum*) gravassent (*R*, -escent *M*). *interpr. inc.*: SALL. hist. frg. 3, 78 quia prominens aquilonibus minus -it quam cetera (*cf. Maurenbr. ad l.*).]

1 *i. q. gravidum fieri, gravidum esse*: LVCR. 4, 1250 *v. s.* ingravesco. VERG. georg. 2, 429 fetu nemus omne -it. PLIN. nat. 11, 236 cameli lac habent, donec iterum -ant. SOL. 25, 8 *elephanti* biennio utero -unt. AVG. gen. ad litt. imp. p. 495, 9 uno die . . . et concipere et utero -ere et parta vaporare. epist. 150, 1 uberior . . . felicitas non ventre -ere, sed mente grandescere. 2 *i. q. graviorem fieri, augeri* (*de malis, morbis, viribus al.*): LVCR. 3, 1022 *mens hominis* metuit magis haec (*sc. mala*) ne in morte -ant (*O*, graves *Q*). 4, 1069 in . . . dies gliscit furor atque aerumna -it. 6, 337 mobilitas duplicatur et impetus ille -it. TAC. ann. 1, 5 talia agitantibus -ere valetudo Augusti (6, 46). LEO M. serm. 72, 4 p. 392 hic -unt labores. *de gravedine*: CAEL. AVR. chron. 1, 1, 33 ex qua (*corruptione stomachi*) . . . caput impletum . . . necessario constrictum -it. *de sapore*: AMBR. hex. 3, 15, 62 p. 103, 10 *aqua* -it veneno, melle dulcescit. *de oratione*: AMBR. in psalm. 118 p. 491, 12 peccato . . . -it oratio et longe a deo fit. 3 *i. q. pondere gravari*: PS. QVINT. decl. 13, 3 ego frequenter consertum novae iuventutis agmen (*sc. apium*) ramo -ente suscepi. *comp.* aggravesco, ingravesco.

gravia *v. sub* gravo *in capite.*

gravidinosus *v.* graved-.

graviditās, -ātis *f. a* gravidus. *i. q. status praegnantis*: CIC. nat. deor. 2, 119 ut . . . *a sole* luna inluminata -es et partus adferat.

gravido, -āvi, -ātum, -āre. *a* gravidus. NON. 118 -vit implevit (*cf.* GLOSS. V 642, 13). I *gravidam facere*: A *de mulieribus*: 1 *absolute*: PS. AVR. VICT. epit. 14, 8 *Sabina* iactabat se . . . elaborasse ne ex eo (*Adriano*) . . . -retur. SCHOL. Hor. carm. 2, 6, 12 filiae eorum (*Lacedaemoniorum*) ex servis -tae. AVG. c. Petil. 2, 26, 61 testimonio -tarum feminarum convictos. in psalm. 142, 3 p. 1846[med.] eius luce protegebatur, cuius carne -batur *Maria*. PS. AVG. serm. 128, 1 virgo sine viro -atur. 195, 2 Gabriel . . . -vit *me*. 195, 4 intellexit Mariae uterum -ari (LEANDER reg. praef. p. 879[C] pondus uteri -ti). *ibid.* non -vi. CYPR. GALL. gen. 790 heredem . . . iustum coniux -ta crearet. 2 *c. abl.*: CAECIL. com. 223 per mysteria hic inhoneste

[*Bräuninger*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-vit probro. AVG. serm. 189, 3, 3 -ta est virgo incarnatione Christi. LEO M. serm. 21, 1 virgo ... sacro -anda fetu. **2** *de mulierum partibus*: Ps. AVG. serm. ed. Morin p. 168, 37 claustra nostri pudoris -ta.

B *de rebus*: **1** *absolute*: FVLG. myth. 2, 5 p. 44, 25 aër ... -at in folliculis. RVST. HELP. benef. 64 hunc *aetherem* -ante deo mortalis nescia fetus virginitas fecunda tulit. **2** *c. abl.*: CIC. nat. deor. 2, 83 *terra* -ta seminibus. APVL. mund. 9 aër actus in nubem nubilum denset et ea crassitudo aquarum fetu -atur. ZENO 1, 16, 13 nobilitate alieni seminis -atur *oleaster*. AVG. civ. 16, 1 p. 121, 23 D. cetera facta ... propheticis sunt -ta sensibus. serm. 189, 3, 3 -entur pectora nostra fide Christi. serm. ed. Mai 72, 1 *in paradiso* amicis flatibus temperies maritales pingues auras -at et impraegnat. c. Adim. 11 p. 136, 14 anima cupiditatibus corrupta et quodam modo -ta.

II *i. q. gravare, onerare*: CARM. de mens. 2, 27 morus sanguineos praebet -ta racemos. ZENO 1, 16, 14 caro quasi quoddam est speculum intuentis plenitudine -tum. MART. CAP. 2, 115 acerra ... multo aromate -ta.

gravidulus, -a, -um *a* gravidus *deminutive*. AMM. 23, 6, 85 testae *marinae* exinde (*i. umoribus captis*) -ae edunt uniones. [AFRAN. com. 337? *v. infra l. 62.*]

×gravidus, -a, -um [*a* gravis. *W.*]. *derivatio a voc. q. e.* gravis: PRISC. gramm. III 479, 16. *de notione*: PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 218[a] (p. 97 M.) -a est, quae iam gravatur conceptu; 'praegnans' velut occupata in generando, quod conceperit; 'inciens' propinqua partui, quod incitatus sit fetus eius. DIFF. Suet. p. 313, 15 'praegnans' commune animalium est, '-a' hominum, 'inciens' in partu, 'feta' post partum. ISID. diff. 1, 266 'grave' de natura dicitur, '-um' de accidenti fecunditate, ut arbor -a pomis (*cf. p. 2272, 5*). 1, 455 'praegnantem' esse, quae concepit, '-am', quam uteri gravedo proximam partui ostendit. DIFF. ed. Beck p. 61, 10 '-a' ventris onere est, 'gravis' sarcina. GLOSS.[L] II Philox. GR 22 -ae γυναῖκες βαρεῖαι. Abav. IN 31 inciens ἀρχαίως -a. GLOSS. II 284, 10 ἐγκύμων -a, gravis, praegnans. *comp. et superl. desunt. legitur inde ab* LIV. ANDR. *et* ENN., *maxime apud medicos et rerum naturalium reique rusticae scriptores. loci dubii*: LVCR. 6, 296 vis ... venti incidit in† valida (validam Q^1, *prob. Diels*: gravidam *Bentley*) maturo culmine (*OQ, prob. Diels*; fulmine *Marullus*) nubem (*eadem var. lect.*: STAT. Theb. 10, 856 validas [*P*, gravidas *cett.*] fundae Balearis habenas. *cf.* Theb. 7, 396 *p. 2270, 78, ubi* grav- *rectum.* 6, 700). SER. SAMM. 786 hoc quidam rabidus (*codd.*; gravidus *Baehrens, cf.* II C; raptus *Caesar., cf.* PLIN. nat. 22, 120 correptus) morbo. [*corrupt.*: PROP. 3, 8, 11 quae mulier -a (*codd.*, rabida *corr. Scaliger*) iactat convicia lingua.] [*ital.* gravida. *M.-L.*]

I *sensu strictiore*: *i. q. praegnans*:

A *de hominibus*: **1** *de mulieribus ipsis*: **a** *adiective*: *α absolute*: ENN. scaen. 35 mater -a parere se ardentem facem visa est ... Hecuba (SEN. Tro. 36 *illa* mala prior Hecuba vidi -a). PLAVT. Amph. 103 is ... -am Alcumenam uxorem fecit suam (109 compressu suo. 1136 *v. p. 2270, 23.* 1137. Cist. 617 -a facta est [TER. Ad. 475 ex eo compressu. SVLP. APOLL. Ter. Andr. perioch. 3. EVGRAPH. Ter. Ad. 467 ex compressu. IVST. 15, 4, 3]. HYG. fab. 8 p. 41, 16. 52 p. 58, 17. 202 p. 128, 6). Amph. 111 utrimque est -a, et ex viro et ex summo Iove (TER. Andr. 216. 513 Hec. 392 PLIN. nat. 10, 154 *v. p. 2270, 24.* IVL. VAL. 1, 3 p. 4, 5. 1, 4 p. 6, 10 ex ⟨me⟩ filio, *cf.* EPITOM. DICT. 1, 9 HYG. fab. 140 p. 18, 1. *cf. abl. p. 2270, 18*). Amph. 668 -am ego illam hic reliqui (Truc. 498 meo compressu. OV. epist. 7, 133 LIV. 1, 34, 3 uxore -a relicta [FEST. Gloss.[L] IV p. 431[b] (340 M.) Ps. AVR. VICT. orig. 16, 1]). Amph. 681 et quom te -am et quom te pulchre plenam aspicio, gaudeo. Truc. 90. 472. TRAG. inc. 81 -a expletis iam fere ad pariendum mensibus. PACVV. trag. 69 ubi ego me -am sentio adgravescere propinquitate parti. TER. Haut. 626. AFRAN. com. 337 (Fest. Gloss.[L] IV p. 261[a] [p. 141 M.]) ferme virgini tam crescit uterus (t. cr. u. *Paul., om. Fest.*) quam -ae (gravidulae *O. Müller*) mulieri (tamquam -ae mulieri *cod.*). VARRO Men. 19 -aque mater peperit Iovi puellum. CIC. Verr. II 1, 48 Latonam ... -am et iam ad pariendum temporibus exactis confugisse Delum. Cluent. 31 cum esset -a Auria ... et iam appropinquare partus putaretur. LVCR. 4, 1238 conspergunt aras ... ut -as reddant uxores semine largo (*cf. l. 71*). 4, 1275 ne complerentur crebro -a⟨e⟩que iacerent *scorta*. OV. epist. 6, 120 dulce mihi -ae fecerat auctor onus. met. 3, 260 Iuno ... -am ... dolet de semine magni esse Iovis Semelen (AVG. serm. 51, 6, 9 de se -am *Mariam* non esse sciebat. 225, 2, 2 de adulterio -a). met. 9, 613. fast. 2, 451 parce ... -is, facilis Lucina, puellis. 3, 257. 3, 451 caesa -ae (*Madvig*, caesae -a *codd.*) cervice Medusae. LIV. 1, 39, 5. PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 127[b] (p. 29 M.) abortum -ae mulieris. p. 272[a] (p. 155 M.) matronae ..., ne ... -ae concuterentur. FEST. Gloss.[L] IV p. 441[a] (p. 350 M.). CELS. 2, 1, 14 -ae ... feminae, quibus tum adest partus, abortu periclitantur. 2, 6, 8. 2, 7, 16. 2, 8, 13 *al.* 2, 8, 41. 2, 10, 1 *bis.* 2, 10, 2. 4, 1, 12. SEN. Herc. O. 492 Nessus ... quem -a Nephele Thessalo genuit duci. PLIN. nat. 2, 137. 36, 151. 36, 204 ancillam ... consurrexisse -am (*sc. e spectro membri genitalis*). STAT. Theb. 8, 234 TAC. ann. 1, 40 *al.* SVET. Aug. 94, 3 *al.* Nero 35, 3 -a et aegra *Poppaea*. FLOR. epit. 1, 1, 2 sacerdos (*Rhea Silvia*). 3, 4, 2 partus -arum mulierum extorquere tormentis. SCAEV. dig. 22, 3, 29, 1 mulier -a repudiata. VLP. dig. 2, 11, 2, 4 si non propter valetudinem mulier non steterit iudicio, sed quia -a erat, exceptionem ei dandam Labeo ait. 25, 4, 1 pr. si ... non esse -am renuntiaverint *obstetrices* (*syn.* praegnas). PAVL. sent. 2, 24, 5. SVLP. APOLL. Ter. Hec. perioch. 6 hanc (*Philumenam*) ... utero (vitio *Fleckeisen*) -am. GELL. 2, 23, 17 *puella* ex eo vitio -a mensibus exactis parturit. ARNOB. nat. 3, 10 p. 118, 21 deas -as, deas fetas. IVST. 1, 4, 5. SERV. Aen. 1, 274 Marte gravis: -a. PROB. Verg. georg. 1, 138 *Callisto* -a mutata in ursam (SCHOL. Germ. Bas. p. 58, 7 [*gr.* ἐπίτοκον οὖσαν]). HYG. fab. 121 p. 104, 14. 202 p. 128, 9. VVLG. Sirach 42, 10 (ἔγκυος). Ps. RVFIN. in Am. 1, 13 *sq.* nec a -arum ... mulierum caedibus abstinebant. RVFIN. hist. mon. 1 p. 393[B]. AVG. civ. 3, 17 p. 125, 14 D. 16, 25 p. 165, 19 *opp.* sterilis. serm. 186, 1 virgo -a, virgo feta. nupt. et concup. 2, 35, 59 uxor sive conceptura sive iam -a. SVLP. SEV. chron. 1, 38, 1 ex stupro -am (2, 48, 3 stupro -am). MACR. Sat. 5, 19, 18 Thalia compressu Iovis -a. somn. 1, 6, 64 SORAN. 36 *al.* COD. Theod. 9, 42, 10 (*a. 383*) COD. Iust. 5, 27, 11, 3 (*a. 530*). PALLAD. hist. mon. 1, 57. (*gr.* ἔγκυος). *β c. abl.* (*testatur* SERV. Aen. 4, 229: ideo ... '-a' ablativo iungitur, quia etiam 'gravis illa re' dicimus, unde est huius origo sermonis. sic Plautus in Amphitruone [719, *v. l. 22*] 'uxor tua non puero sed peste [insania *Plaut.*] -a est. *aliter infra l. 31*). PLAVT. Amph. 719 speravi ego istam tibi parituram filium; verum non est puero -a. :: quid igitur? :: insania. 1136 concubitu -am feci filio. PLIN. nat. 10, 154 Iulia Augusta ... Tib. Caesare ex Nerone -a. TAC. ann. 3, 61 Latonam partu -am. DICT 3, 26 Hecubam fetu eo -am. AMM. 31, 8, 7 feminas ... fetibus -as adhuc immaturis. SCHOL. Veron. Verg. georg. 3, 6. AVG. serm. 184, 1, 1 -a masculo sine masculo. *cf. etiam p. 2269, 31.* *γ nota c. acc. pron.* (*et abl. l. 30*): PLAVT. Amph. 878 faciamque, ut uno fetu et quod -a est viro et me quod -a est, pariat sine doloribus (*cf. Hofmann Synt. p. 378. vix huc trahend.* Amph. 719 quid igitur? *v. supra l. 22*). **b** *f. substantive*: *α plur.*: PLIN. nat. 1 ind. 7, 5 signa sexus in -is pertinentia ante partum. 7, 40 -is ... quarto et octavo mense *maximus labor est.* 7, 66. 9, 79 fluxus -arum. 10, 32 *al.* 23, 107 -arum malaciae (*dat.*). 28, 247 -is parturientibusque. 28, 249 -ae aut puerperae. 32, 8. SVET. vita Verg. ed. Brummer l. 15 -arum ac fetarum. *β sing.*: PLIN. nat. 7, 42 omne, quicquid dici potest, in -a refert. 28, 33 tectum, in quo sit -a. 30, 128 *syn.* mulier praegnans. 32, 133. MAR. VICTORIN. gen. div. verb. 14 -a occultum habet, quod paritura est. MARCELL. dig. 11, 8, 2 negat lex regia mulierem, quae praegnas mortua sit, humari, antequam partus ei excidatur; qui contra fecerit, spem animantis cum -a peremisse videtur.

2 *de mulierum partibus corporis*: ACC. carm. frg. 1 Maia ... -o concepit in alvo (CALV. carm. frg. 14 partus -o portabat in alvo. OV. am. 2, 14, 17 si Venus Aenean -a temerasset in alvo. epist. 6, 61. *cf. etiam p. 2271, 53*). OV. am. 2, 13, 1 dum labefactat onus -i temeraria ventris (epist. 15, 44 iam -us iusto pondere [*cf. p. 2271, 81*] venter erat. met. 10, 505 media -us tumet arbore venter *sc. Myrrhae in arborem mutatae*). TAC. ann. 1, 57 -um uterum intuens. *superstitiones circa gravidas*: PLIN. nat. 9, 79. 10, 32 (*cf.* 30, 130). 14, 116. 20, 9. 143. 248. 22, 89. 23, 107. 153. 24, 143. 171. 25, 95. 28, 33. 59. 30, 128. 32, 8 (*supra l. 36 sq.*). 36, 151 (*p. 2269, 80*).

B *de bestiis*: **1** *absolute*: PLAVT. Stich. 168 elephantum -am perpetuos decem esse annos. VERG. georg. 2, 150 bis -ae pecudes. 3, 139 *equae* exactis -ae cum mensibus errant. 3, 155 *oestrum* arcebis -o pecori. 3, 275 *equae* sine ullis coniugiis vento -ae. HOR. sat. 2, 8, 43 *muraena* -a ... capta est, deterior post partum carne futura. OV. fast. 1, 672 placentur frugum matres, Tellusque Ceresque, farre suo -ae visceribusque suis (Pont. 2, 9, 30 accipiat -ae cur suis exta Ceres). 4, 633 nunc -um pecus est, -ae quoque semine terrae. 4, 670 -ae ... exta bovis *Telluri sacrificanda* (671). GRATT. 286 da requiem -ae *cani*. PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 200[a] (p. 83 M.) Fordicidi(i)s boves fordae, id est -ae, immolabantur. p. 225 (p. 102 M.) 'horda' praegnans, unde dies, quo -ae hostiae immolabantur Hordicidia (*cf.* TAC. ann. 15, 47 *sacrificia*, quibus -as hostias immolare mos est). COLVM. 6, 37, 1 saepe vinculis abruptis -as inquietat *admissarius*. 7, 3, 26 neque tardiores et -as *oves*, dum cunctantur, neque agiles et fetas, dum procurrunt, separari a ceteris sinat *pastor*. PLIN. nat. 7, 48 praeter mulierem pauca animalia coïtum novere -a. 8, 108 *hyaenae* -as custodiunt. *ibid.* -ae *hyaenae* latebras petunt. 8, 165 *equa* -a stans parit. 9, 13 *orcae* fetas *ballaenarum* vel etiamnum -as lancinant morsu. 9, 107 *conchas* impleri roscido conceptu tradunt, -as postea eniti. 10, 164 *ardiolae* aegre pariunt -ae. 10, 180 nec impedit partus quasdam *equas* ab opere falluntque -ae (*ibid. syn.* praegnantem). 11, 210 boves -as. 28, 79 equas, si sint -ae, tactas abortum pati. 28, 246 cervas cum sentiant se -as. 36, 151 quadripedibus *cf. supra l. 53.* STAT. Theb. 7, 396 *pastor* ipse levat -as *oves* (validas *P*). MART. epigr. 12, 2 suem. ARNOB. nat. 7, 22 p. 255, 14 Telluri -as atque fetas *scrofas mactare* (*cf. ibid.* p. 255, 9 inciens). PALLAD. 4, 11, 8 saepta fieri propter iniuriam -arum *vaccarum* convenit laxiora. 4, 13, 5 -ae *equae*. *de -arum uberibus*: CIC. carm. frg. 3 (de consul.), 44 *lupa* parvos Mavortis semine natos uberibus -is vitali rore rigabat (VERG. georg. 3, 317 -o ubere.

[*Bräuninger*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SIDON. epist. 1, 6, 4 pecus -is uberibus). **2** *c. abl.*: PLIN. nat. 9, 56 omnes *pisces quorundam generum* ovis -ae capiuntur. IVST. 43, 4, 4 canem partu -am locum a pastore . . . petisse, in quo pareret.

C *de variis rebus*: **1** *metonymice de rebus (infra l. 54 de muliere, cf. p. 2272, 6, de alvo infra l. 53) quasi -is (maxime in poetarum translationibus, notione ad II A vergente)*: **a** *absolute*: CIC. carm. frg. 3 (de consul.), 25 cum se -o tremefecit corpore tellus (*cf.* OV. met. 7, 128 *de Terrigenis*: ubi visceribus -ae telluris imago effecta est hominis, feto consurgit in arvo [9, 660 utve tenax -a manat tellure bitumen. CYPR. GALL. iud. 86 qua plana iacet -ae telluris Ydomea). LVCR. 6, 440 quam *nubem* simulac -am detrusit *turbo* ad aequora ponti (OV. trist. 1, 2, 107 incipiunt -ae vanescere pubes. MANIL. 1, 853 ignes qui -as habitant fabricantes fulmina nubes. 2, 75. SEN. Tro. 394 PLIN. nat. 18, 356 STAT. Theb. 5, 362 *v. infra l. 55.* AMM. 22, 15, 5 magnitudines nivium . . . fluxis umoribus nubes efficere -as. *cf.* STAT. Theb. 4, 842 -i . . . nubila Cori). EPIST. Sapph. 174 nec -ae lacrimas continuere genae (EPICED. Drusi 116 *lacrimae* effusae -is uberibusque genis). OV. fast. 1, 152 nova de -o palmite gemma tumet. MANIL. 3, 662 tum Liber -a descendit plenus ab ulmo (*cf. Wageningen ad l.*). 5, 579 -us (*sc. monstrum parturus*) iam surgere pontus coeperat. COLVM. 10, 141 haec ubi credidimus . . . semina terrae, assiduo -am cultu curaque fovemus (*cf.* OV. fast. 4, 633 *p. 2270, 61*). 10, 331 saepe etiam -is inrorat *Iuppiter* pestifer undis, ex quibus infestae Baccho . . . nascuntur volucres. 10, 389 cucumis, -a qui nascitur alvo. LVCAN. 1, 218 auxerat undas tertia iam -o pluvialis Cynthia cornu (VAL. FL. 2, 56 puraque nec -o surrexit Cynthia cornu. *cf. Langen ad l.*). PLIN. nat. 2, 82 aër turbatur quodam ceu -i sideris partu. 16, 94 concipiunt *in rerum natura* . . . alia protinus . . ., tardius aliqua et diutius -a partus gerunt. 37, 202 *Italia* intra se -a. SIL. 13, 110 -a armato . . . vinea dorso. PS. QVINT. decl. 13, 3 p. 249, 14 ne aestivus ardor aut hiberna vis -am penetraret alvum (*i. alvearium*). PALLAD. 14, 110 citrei patiuntur mutua rami pignora, quae -o cortice morus alit (*cf. supra l. 18*). PHYSIOGN. 69 κνήμη . . . quotiens plena est tamquam -a (*I p. 358, 6 πλήρεις . . . ὡς κύουσαι*). AVG. serm. ed. Mai 1, 1 onus viscerum -o sermone parturiens (*sc. deus mundum faciens*). 72, 1 *in paradiso* maritalis aura violat flores et amoenitas -a tepido rore [me]ditatur. SIDON. epist. 9, 2, 2 -as . . . spiritalium sensuum spicas doctrinae . . . messe *parturire*. ENNOD. epist. 2, 28, 3 p. 70, 10 doctorum epistulas -i dotatas messe colloquii. CASSIOD. anim. 2 p. 1287ᴰ ecce -a illa definitio iam feta est. **b** *c. abl.*: ENN. scaen. 76 -us armatis equus (OV. ars 1, 364 militibus -um laeta *Ilios* recepit equum). LVCR. 6, 259 fulminibus -am tempestatem atque procellis. VERG. Aen. 4, 229 qui -am imperiis belloque frementem Italiam regeret (SERV. auct. *ad l.* quasi parituram imperia. SERV. unde multi imperatores possent creari. *ibid. infra* SERV. auct. alii hunc ordinem volunt: 'sed fore qui Italiam -am rerum abundantia et bello frementem imperiis regeret'. CLAVD. DON. pullulantia imperia. *cf.* AVSON. 4, 4 imperiis -as . . . Pannonias). Aen. 10, 87 -am bellis urbem. OV. fast. 4, 633 *v. p. 2270, 61.* COLVM. 3, 6, 2 *vitem feracem dixerim*, si etiam nepotum (nunc totum *SA*) fructu -a est ([*ibid.* ferax]. 3, 11, 5). 3, 10, 12 *pampinorum* ipsa membra genitalia, conceptu atque fetu -a. SIL. 6, 155 -am . . . venenis alvum *serpentis.* 7, 164 -ae nectare vites. 13, 494 -a arcanis Cymes anus. *de* 13, 542 *v. p. 2272, 36.* STAT. Theb. 5, 362 caeruleo -am . . . imbri . . . nubem (*cf. supra l. 14*). silv. 1, 6, 5 multo -us mero December (*cf. p. 2272, 2*). PS. QVINT. decl. 12, 26 p. 243, 15 uterum funeribus -um (*i. viscera cadaveribus pasta*). VOPISC. Car. 2, 3 frementem bellis et -am triumphis civitatem (*cf. v. supra l. 44*). AVG. serm. 37, 18, 28 (*de muliere forti, prov. 31, 29*) non solum flore, sed et fructu -a, fructu abundans. in euang. Ioh. 15, 5 videamus, quae restant plena mysteriis et -a sacramentis (45, 6 plena quaestionibus et -a sacramentis. SERM. Caspari Anecd. p. 315, 10). SIDON. epist. 4, 11, 6 dolor fletu -us. ENNOD. carm. 1, 6, 5 p. 521, 12 bona mentem cura -am. GREG. M. moral. 7, 10 intellectu mystico -a . . . verba. 21, 1 sententiae . . . allegoriarum conceptione . . . -ae. in euang. 3, 1 lectio . . . magnis mysteriorum ponderibus -a. **2** *per enallagen de rebus ad -as pertinentibus*: STAT. silv. 3, 3, 123 Lucina manu levi -os tetigit . . . labores (*i. -am laborantem, cf. Vollm. ad l.*). AVSON. 369, 32 -os sentit subrepere nixus.

II *sensu latiore*: **A** *i. q. plenus, onustus (cf. I C 1)*: *absolute*: LIV. ANDR. (?) Ter. Maur. 1935 (*v.* Ribb. trag.³ p. 5) pressaque iam -a crepitent tibi terga pharetra (*cf. l. 82*). PLAVT. Truc. 98 neu qui manus attulerit steriles intro ad nos, -as foras exportet (PS. VERG. catal. 9, 30 -ae [*sc. 'donis' Ribbeck et Birt, probabiliter*] . . . manus *procorum Hippodamiae*). VERG. georg. 1, 111 ne -is procumbat culmus aristis (OV. met. 1, 110. ENNOD. epist. 1, 3, 6 p. 6, 14. *tropice* 1, 10, 4 p. 20, 18 dict. 8, 5 p. 447, 9. 12, 6 p. 463, 1). PETRON. 119, 3 -is freta pulsa carinis. **2** *c. abl.*: PLAVT. Pseud. 198 nisi carnaria tria -a tegoribus onere uberi hodie mihi erunt. VERG. georg. 2, 5 pampineo -us autumno . . . ager. CIRIS 26 prono -um . . . pondere (*cf. p. 2270, 48*) currum. 446 -os penso . . . fusos. *de* COPA 32 *v. p. 2272, 45.* HOR. carm. 1, 22, 3 venenatis -a sagittis . . . pharetra (PORPH. '-a' . . . pro gravi ac per hoc plena μεταφορικῶς. SIL. 7, 445 -am telis. *cf. l. 72*). MANIL. 2, 272 oras, quas rigat aestivis -us (gradibus *codd., corr. Scaliger*) torrentibus amnis Nilus. COLVM. 3, 21, 3 versicoloribus pomis -us . . . autumnus (*cf. p. 2271, 56*)). LVCAN. 5, 735 -um . . . curis pectus. STAT. Ach. 1, 557 melle novo -as catervas *apium* (*cf.* SIL. 2, 220 *infra l. 7.* ORIENT. comm. 1, 66 *nos* non epulis -i. ENNOD. opusc. 3, 93 p. 355, 3 -a pomis caelestibus arbor (*cf. p. 2269, 29*). DRAC. Romul. 3, 7 ventilet et matrem (*i. vitem*) -am pendentibus uvis pampinus. **3** *c. gen.*: SIL. 2, 220 mellis apes -ae (*cf.* STAT. Ach. 1, 557 *supra l. 3*). QVEROL. p. 48, 25 urna . . . *revoces* auri -a. AVG. in psalm. 99, 2 versus magnarum rerum -i. *cave huc* ENNOD. dict. 9, 12, *v. infra l. 33.*

B *i. q. uber, laetus, luxurians, abundans*: **1** *c. abl.*: PLAVT. Capt. 358 quod bonis bene fit beneficium, gratia ea -a est bonis. OV. met. 10, 531 -am . . . Amathunta metallis. *de* PALLAD. 14, 24 *v. l. 29.* **2** *absolute*: VERG. georg. 1, 319 -am segetem (2, 143). 2, 424 -ae fruges (*cf.* SERV. georg. 2, 143 -ae fruges: largae, abundantes. CYPR. GALL. gen. 1257 *tenues spicas* -as ceu mandere fruges). georg. 4, 231 *apes vel apiarii* (*de his intell. P. Jahn*) bis -os cogunt fetus (*i. mel.* fetus *MR* [SERV. gemina est fecunditas mellis], flores *P* [SERV. auct. 'flores' emendatum fuit. et bene '-os flores', quod ex his omnia generant]. *cf.* CIRIS 230 -os Cereris fetus [*cf. Skutsch, Gallus u. Verg. p. 49 sq.*]. OV. met. 8, 294 *ab apro* sternuntur -i . . . cum palmite fetus). OV. met. 3, 665 *hederae* -is distingunt vela corymbis (NEMES. ecl. 3, 18 -is hederata fronte corymbis. CARM. epigr. 1109, 35 thyrsum -is aptare co⟨rymbis⟩). met. 7, 281 *stipes recoctus* -is oneratur olivis. 8, 781 -is (dis *in ras m*¹, gravibus *N*) oneratos messibus agros. fast. 3, 766 -ae munera vitis. SEN. Thy. 155 hinc illinc -is frondibus incubat *arbor Tantalo.* VAL. FL. 6, 709 sanguine vultus et -ae maduere comae, quas flore Sabaeo nutrierat . . . parens. PALLAD. 14, 24 varia -um pingere fronde (*ἀπὸ κοινοῦ, ut videtur*) nemus. *de* AVSON. 325, 6 *v. infra l. 51.* CLAVD. 22, 466 uvis (BOETH. cons. 1 carm. 2, 21). EVCHER. laud. her. 40 *terra* -is laeta vinetis. CYPR. GALL. deut. 102 vinea ne -os pariat bis feta racemos. ENNOD. dict. 9, 12 p. 453, 14 cum te -is scientiae culmis ornaveris.

C *c. abl. i. q. gravatus (cf. Langen ad Val. Fl. 5, 22)*: VAL. FL. 5, 22 praecipiti -um iam sorte parentem natorum flet . . . manus. SIL. 13, 542 noxā -o et peccasse fatenti vasta *porta* (*sc. apud inferos*) patet populo (*non huc, sed ad I C 1 pertinere censet Langen l. c.*). ANON. de mach. bell. 5 quae res . . . expensis -am rem publicam recreabit.

III *i. q. gravis*: **A** *sensu proprio*: VERG. Aen. 7, 507 stipitis hic -i nodis *armatus* (SERV. '-i' gravis propter nodos scilicet. CLAVD. DON. stipitem nodorum ponderibus praegravatum). VAL. FL. 8, 98 *Medea flet draconem*: quam -a nunc mole iaces! PRVD. psych. 866 stridebat -is funalis machina vinclis. **B** *sensu translato i. q. lassitudine gravatus*: COPA 32 fessus requiesce sub umbra et -um roseo necte caput strophio. ENNOD. opusc. 2, 13 p. 292, 3 -ae aetatis (*i. senectutis*) *fatigatione.* *huc pertinere videntur*: RVT. LVP. 2, 7 oculis mero madidis, umore obcaecatis, visu -is. CYPR. GALL. gen. 955 Lia, luminibus -is (ITALA gen. 29, 17 [Lugd.] oculi . . . Liae erant infirmes [ἀσθενεῖς]. VVLG. lippis erat oculis).

IV *fort. i. q. gravedinem, languorem efficiens*: AVSON. 325, 6 -umque papaver (*nisi pertinet ad II B 2, cf. supra l. 30*).

syn. (*cf. p. 2269, 23*): praegna(n)s, fetus, inciens. plenus (PLAVT. Amph. 681 *p. 2269, 58*). fordus (PAVL. FEST., *v. p. 2270, 63 sq.*).

opp.: fetus (COLVM. 7, 3, 26). sterilis.

deriv.: graviditas, gravidulus, gravidare. *comp.*: praegravidus (*inc.*).

1. gravio *v.* grafio. **2. gravio** *v.* gravo.

gravipes avis tarda: GLOSS. III 495, 64 *et* 512, 57, *cf.* ISID. orig. 12, 7, 13 gradipes (bradypus *Arev.*, grandipes *vg.*, -s *Löwe, Arch. 1, 1884, 33*) apud Graecos vocatur avis (*ὠτίς coni. Löwe*), apud nos ⌊tarda⌋ (avis tarda *Löwe*), eo quod *eqs.* (*v. s.* bradypus).

***gravis**, **-e** [*cf. ind.* gurúḥ *'gravis, venerabilis'*, garimā́ *m. 'gravitas', gr.* βαρύς, *goth.* kaúrjos *n. pl. f. 'graves'. W.*]. *grab- scriptum in titulis et in codd.*: CARM. epigr. 1224, 4 *v. p. 1275, 70.* SEN. contr. 7, 5, 12 *v. p. 2295, 29.* SCHOL. Medic. Verg. ecl. 7, 17. *abl. sing. in* **i** *exit*: PRISC. gramm. III 479, 14. *in* **e**: ITALA act. 20, 9 (cod. g) *v. p. 2288, 24.* VEN. FORT. carm. 8, 11, 5 *v. p. 2296, 8.* *abl. comp.* -iori *traditur: dub.* LIV. 38, 47, 11 *v. p. 2294, 63.* VICT. VIT. 2, 28 -iori custodia. LVCIF. reg. apost. 6 p. 49, 26. *compar.* plus -e SIDON. carm. 9, 215. 23, 203 (*cf. p. 2299, 24*). maxime -is: *v. p. 2278, 23.* ab omnibus -ior: *p. 2277, 61.* *de notione*: DIFF. gramm. suppl. 283, 9 -e secundum ferentis qualitatem est, ponderosum natura (DIFF. ed. Beck p. 61, 11). ISID. diff. 1, 266 -e de natura dicitur, gravidum de accidenti fecunditate, ut arbor gravida pomis. DIFF. ed. Beck 61, 10 gravida ventris onere est, -is sarcina; et homo etiam moribus -is dicitur. *varias vocabuli notiones allegat* NON. 313, 33 *sqq.* (*v. p. 2276, 76. 78. 2279, 23. 2278, 8. 2274, 31. 37. 2284, 63. 2296, 72. 2277, 43. 2283, 55. 2293, 11. 2282, 29. 2278, 49. 2281, 9. 2282, 50. 2273, 4. 2286, 75. 2279, 43*). GLOSS. βαρύς, ἐπαχθής, ἁδρός, στερρός, στιβαρός, ἐπίτοκος, ἐγκύμων, ἔγκυος, ἔντιμος· *synonyma praeterea proferuntur in* SYNON. CIC. Char. gramm. (p. 413, 4. 414, 5. 432, 16. 22) *haec*: asper, atrox, acer, amarus, ardens, acerbus, vehemens, dirus, concitatus,

[*Bräuninger*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

austerus, severus, molestus; odiosus, invisus, putidus, iniucundus, ingratus, onerosus, moderatus, tractabilis, sedatus *et sim.*; *cf. etiam* p. 430, 4 immane, atrox, acerbum, indignum, -e, saevum, audax, infelix *etc.*

[*loci corrupti*: ACC. trag. 194 (NON. *ad l.* p. 315, 20: solidum et firmum) beneficiis -em hostium peperisti et -e. TRAG. inc. 99 qui repens semipulsus onere -i fores crepitu terret. VAL. MAX. 7, 3, 3 calliditas ducis providit ut quod si protinus imperaretur †grato prius, deinde remisso militiae metu maximum beneficium fieret (*requiritur hoc fere*: gra⟨ve futurum erat monstra⟩to prius). TERT. test. anim. 4 p. 138, 21 opinio ... Epicurea †-ior (gratior *B in marg.*; *eadem varietas lectionis exstat e. g.* CAES. Gall. 6, 16, 5 TAC. hist. 3, 3 HIER. epist. 51, 7, 1 *al.*). *huc fort. pertinet* CAES. civ. 2, 29, 4, *ubi loco vel a scribis misere corrupto vel ab ipso Caesare non absoluto legitur*: nonnulli (-la *al.*) -iora. *loci dubii*: CIC. Verr. II 3, 96 *Siculi* solent ... ⌊muti esse in iniuriis suis⌋ (*cO*; multi esse iniuriis suis -es *β*). Catil. 4, 3 neque turpis (*codd.*, -is QVINT. inst. 6, 3, 109) mors forti viro potest accidere. de orat. 1, 42 agerent ... tecum lege primum Pythagorei omnes atque Democritii ceterique in iure sua physici vindicarent ⌊ornati homines in dicendo et -es⌋ (*quod delend. cens. Friedrich*). part. 77 *magnitudinis animi* est liberalitas in usu pecuniae simulque altitudo animi in capiendis incommodis et maxime iniuriis et omne quod est eius generis ⌊-e sedatum, non turbulentum⌋ (*secl. Lambinus*). off. 2, 86 atque huic arti (*sc. scientiae iuris*) finituma est dicendi facultas et gratior (-ior *al.*, *cf. Müller in app. crit.*) et ornatior. Ov. met. 8, 781 concussit gravidis (-bus *N*) oneratos messibus agros. LIV. 34, 5, 2 vir -issimus (clarissimus *M*). CELS. 6, 6, 29 *oculi* rubent ... et cum dolore quodam gravescunt (*J*, -es sunt *FVP*) et noctu praegravi (*FVP*, prae -i *Linden*) pituita inhaerescunt. SEN. epist. 124, 17 animalibus tantum quod -issimum (brevissimum ς) est intracursum (intra cursum *B*, intracursum *pr. A* '*si non transcurritur*' *intell. Bücheler*, in transcursu ς) datum praesens. PLIN. nat. 16, 220 teredines capite ad portionem grandissimo (-issimo *E*) rodunt dentibus. 25, 53 ramulos ipsos ab radice *arbores* quam crassissimi (*Mayhoff*, -issimi *codd.*) corticis ... dant (*Gelen.*, dantes *codd.*). VAL. FL. 6, 382 (*loco mutilo vel corrupto*) *Gesander* diu coniectis sufficit hastis, quin etiam -ior nutuque carens exterruit Idam. STAT. Theb. 10, 727 sed magis (-is *BM*) unanimi casus me fratris ad urbem sponte refert. *locus incertae interpretationis*: SALL. hist. frg. 2, 51 et continetur -is (*affert Nonius p. 315, 5 ad l.*: -e molestum)]. [*ital.* grave, *francog.* gref, *hisp.* grave, *val.* greŭ. *M.-L.*]

CONSPECTVS MATERIAE

I ***sensu proprio*** *i. q.* ***pondere praeditus***: *p. 2274, 1.*

A *in universum*: *p. 2274, 2.* 1 *absolute*: *p. 2274, 2.* a *adiective*: *p. 2274, 2.* b *substantive*: *p. 2275, 46.* 2 *c. dativo*: *p. 2275, 61.*

B *aliquo onere gravis*: *p. 2275, 71.* 1 *fere i. q. gravatus, onustus*: *p. 2275, 71.* a *absol.*: *p. 2275, 72.* b *c. abl.*: *p. 2276, 13.* 2 *i. q. gravidus*: *p. 2276, 73.* a *de hominibus (bestiis)*: *p. 2276, 73.* b *de rebus quasi gravidis*: *p. 2277, 9.*

C ***speciatim***: *p. 2277, 13.* 1 *aes grave*: *p. 2277, 13.* 2 *metalla, materies, sim.*: *p. 2277, 25.* 3 *cibi sim.*: *p. 2277, 43.* 4 *plagae, ruinae, sim.*: *p. 2277, 63.* 5 *terra, caelum, aqua*: *p. 2278, 3.*

II ***sensu translato***: *p. 2278, 39.*

A *de* ***hominibus*** *s. animo hominis pollentibus*: *p. 2278, 40.* 1 *viribus, robore*: *p. 2278, 41.* 2 *auctoritate*: *p. 2278, 67.* a *generatim*: *p. 2278, 71.* b *de oratoribus, scriptoribus*: *p. 2280, 55.* 3 *i. q. molestus*: *p. 2280, 83.* 4 *i. q. severus, durus, atrox*: *p. 2282, 25.* 5 *i. q. somno, vino sim. gravatus*: *p. 2282, 79.* a *absol.*: *p. 2282, 79.* b *c. abl.*: *p. 2283, 18.* c *c. praepp.*: *2283, 50.* 6 *aetate gravis*: *p. 2283, 54.* 7 *i. q. tardus, inhabilis*: *p. 2284, 9.* a *de corporibus s. motione corporis*: *p. 2284, 10.* b *de mente*: *p. 2284, 29.*

B *de* ***rebus*** *quae ad animum perveniunt*: *p. 2284, 33.* 1 *vi et auctoritate*: *p. 2284, 34.* a *generatim*: *p. 2284, 34.* α *i. q. σεμνός*: *p. 2284, 34.* β *i. q. magni momenti*: *p. 2285, 9.* γ *i. q. valens, efficax*: *p. 2285, 49.* δ *incerta*: *p. 2286, 1.* b *de figuris oratorum*: *p. 2287, 6.* c *de testimoniis*: *p. 2287, 80.* 2 *de rebus gravitatem adferentibus*: *p. 2288, 10.* a *de somno*: *p. 2288, 11.* b *de ebrietate*: *p. 2288, 29.* c *de aetate*: *p. 2288, 32.* 3 *fere i. q. molestus*: *p. 2288, 40.* a *in universum*: *p. 2288, 40.* b *de iniuriis, criminibus*: *p. 2294, 8.* c *de imperiis, servitiis*: *p. 2294, 55.* d *de faenore, usuris*: *p. 2294, 78.* e *de morbis, vulneribus*: *p. 2295, 23.* f *de aëre aquis locis temporibus*: *p. 2296, 9.* g *de nocte, tenebris sim.*: *p. 2296, 61.* h *de saporibus odoribus*: *p. 2296, 70.* i *de sideribus, ominibus*: *p. 2297, 22.* 4 *i. q. durus, severus*: *p. 2297, 44.* 5 *i. q. atrox*: *p. 2298, 9.* a *in universum*: *p. 2298, 9.* b *de bellis, proeliis sim.*: *p. 2298, 52.* c *de tempestatibus*: *p. 2299, 1.* 6 *de pretio*: *p. 2299, 25.* 7 *de amplitudine*: *p. 2299, 48.*

C *de* ***sono vocis***: *p. 2299, 69.* 1 *de voce*: *p. 2299, 69.* 2 *de accentu*: *p. 2300, 69.* 3 *de spiritu*: *p. 2302, 11.*

I ***sensu proprio de pondere materiae, i. q. pondere praeditus:*** A *in universum*: 1 *absolute*: a *adiective*: α *de rebus*: TER. Haut. 92 *v. infra l. 36.* ACC. trag. 438 hinc manibus rapere raudus saxeum grande[m] et -e[m] (Ov. met. 13, 26 Aeoliden saxum -e Sisyphon urget *apud inferos*. SEN. Phaedr. 534 non ... clausas fregerat saxo -i ballista portas). TRAG. inc. 99 onere -i ([*cf. p. 2273, 5*]. CAES. Gall. 4, 24, 2 militibus ... magno et -i onere armorum [*cf. infra l. 39*] pressis. HOR. sat. 1, 9, 21 -ius dorso subiit onus *asellus*. Ov. trist. 1, 2, 48 -e ballistae ... onus [*i. saxum*]. SEN. contr. 1, 2, 8 [*cf. p. 2275, 63*]. *translate de rebus animum hominis quasi -e onus deprimentibus*: CIC. S. Rosc. 112 onus offici ... maxime [minime *codd.*] videtur -e eis qui minime ipsi leves sunt. Rab. Post. 31 tam -i onere tributorum [*cf. p. 2295, 11*]. Cato 4 *senectus* onus ... Aetna -ius. CAES. civ. 2, 18, 5 *civitatibus* -iora onera iniungebat. BELL. Alex. 49, 1 aes alienum -issimis oneribus provinciae ... exsolvere). VARRO Men. 577 trisulcae fores pessulis liberatae dehiscunt -es atque innixae in cardinum tardos turbines. frg. Plin. nat. 17, 54 Varro praeceptis adicit equino *fimo* quod sit levissimum, segetes alendi, prata vero -iore. CIC. Verr. II 4, 124 bullas aureas omnes ex iis valvis, quae erant multae et -es, non dubitavit *Verres* auferre (*cf. infra*: non opere delectabatur, sed pondere). div. 1, 54 patera aurea -is (VAL. FL. 5, 192. *cf. etiam p. 2276, 14 sqq.*). nat. deor. 3, 83 *v. p. 2289, 34.* LVCR. 2, 225 credit -iora potesse corpora ... incidere ... levioribus (5, 450 terrae corpora ..., quod erant -ia et perplexa, coïbant. 5, 562 tenuis natura ... coniuncta -i cum corpore. AETNA 225 -e pascere corpus. CASSIOD. Didym. in II Petr. p. 1773^A quod *angeli* non sint -bus ac passibilibus perflexi [-plexi?] corporibus). LVCR. 5, 497 omnis mundi quasi limus in imum confluxit -is. BELL. Afr. 71, 4 -is ... armaturae miles (PAVL. FEST. p. 264 *rorarii milites* ante -em armaturam ... prodibant [*opp.* levis armatura]. VEG. mil. 2, 2. 15 *al.*). VERG. ecl. 6, 17 cantharus. georg. 1, 162 inflexi -e robur aratri (NON. *ad l.* p. 314, 9 -e: ponderosum. VAL. FL. 7, 555 diri ... -e robur aratri. *cf.* Ov. met. 7, 118). 1, 496 agricola ... -bus rastris galeas pulsabit inanis (Ov. ars 1, 726 vomere ... adunco et -bus rastris ... versat humum. met. 11, 36 sarculaque rastrique -es longique ligones. COLVM. 10, 71 ANTH. 415, 55. *huc etiam trahendum* TER. Haut. 92 hui, tam -es hos [*sc. rastros tractas, cf. 88.* NON. *ad l.* p. 313 -e: ponderosum]). georg. 2, 88 nec surculus idem Crustumiis Syriisque piris -busque volaemis (SERV. -bus volemis: magnis). Aen. 10, 836 prato -ia arma quiescunt (LIV. 44, 4, 5 qui -ium armorum erant. *al.*). MORET. 110 -ior lentos ibat pistillus in orbes. HOR. epod. 4, 17 quid attinet tot ora navium -i rostrata duci pondere? (LYGD. 3, 11 -e quid prodest pondus mihi divitis auri? Ov. epist. 20, 170 -ius iusto pallia pondus habet. *saepissime. translate* FRONTO p. 136, 19 N. hunc ego honorem mihi a te habitum pendo maximo et -issimo pondere. *vide etiam p. 2284, 71 et 2286, 44*). HOR. carm. 1, 15, 16 nequiquam thalamo -is hastas et calami spicula Cnosii vitabis (PANEG. in Mess. 96 sive hac sive illac veniat -is [*FP*, grandis venit *A*] impetus hastae amplior. PROP. 4, 3, 24 -is imbellis atterit hasta manus. HOR. epist. 1, 13, 6 si te forte meae -is uret sarcina chartae, abicito (SEN. benef. 6, 35, 2 exonerare ... se vult et -i sarcina liberare. dial. 10, 18, 4 generosam pernicitatem *nobilium equorum* quis unquam -i sarcina pressit? 11, 11, 6 per moras membrorum et hanc circumfusam -em sarcinam *corporis*. BOETH. cons. 3, 4, 42 praefectura ... senatorii census -is sarcina). HOR. ars 66 sterilis ... palus diu aptaque remis ... -e sentit aratrum (PROP. 2, 34^b, 47 -i taurus succumbit aratro. AVIEN. tract. 42 CLAVD. 3, 202). TIB. 1, 3, 87 -bus pensis adfixa puella (PROP. 2, 30, 8 -iora rependit iniquis pensa quasillis). PROP. 3, 10, 28 quem -bus (-ius *Beroaldus*) pennis verberet ille puer (*Amor*). Ov. epist. 14, 3 clausa domo teneor -busque coërcita vinclis (SEN. Ag. 746 saucios vinclo -i ... lacertos. VLP. dig. 48, 19, 8, 6 qui in metallum damnantur, -ioribus vinculis premuntur.). Ov. met. 4, 240 tumulum ... -is ... harenae. 5, 142 Clytii per utrumque -is (-i est *N*, -i *vulg.*) librata lacerto fraxinus acta femur (SIL. 5, 548 -is ... costas fraxinus inrumpit). met. 7, 139 *Iason* -em medios silicem iaculatus in hostes. 8, 610 amplexa est artus *Perimeles* nova terra natantes et -is increvit mutatis insula membris. 11, 558 pars magna virorum gurgite pressa -i. 15, 601 virum ... -bus vincite catenis (LIV. 35, 38, 10 [*opp.* splendidior]). Ov. Pont. 3, 8, 12 femina ... supposito ... -em vertice portat aquam (*cf. p. 2278, 31*). fast. 2, 325 *Omphale* rapit clavam ... -em (SEN. Herc. f. 1024. 1085). NVX 173 -em ... tolli ... securem (SIL. 5, 293). LIV. 10, 17, 4 *praeda* impedimentis -bus agmen *onerat* (21, 60, 9). 24, 34, 11 ferrea manus ... cum ... -i ... libramento plumbi revelleret ad solum *navem*. 26 [illegible] omni -iore armatu (37, 41, 3). VITR. 2, 3, 1 *lateres* ex his generibus (*sc. harenoso al.*) cum sunt ducti ... fiunt -iores. 8, 6, 14 caementum de silice ne frangatur -ius quam librarium. PAVL. FEST. p. 99 gesum: -e iaculum. SEN. contr. exc. 6, 4 -is ... pars *umoris*. CELS. 5, 26, 28^A *plaga* ex retuso et -i *telo* (CVRT. 8, 13, 6 -ioribus telis, quam ut apte excuti possent. MART. epigr. 13, 3 [1]). 7, 17, 1 sub -i fasce (PAVL. NOL. carm. 21, 733 *al.* SEN. Herc. f. 1232 stipes -is (*clava Herculis*). Phaedr. 49 robur *i. iaculum* nat. 3, 25, 5 stagnum, in quo ... lateres ... mergi non possunt, licet -ia sint. 6, 6, 2 *Thales* existimat -issimam partem mundi non posse spiritu tam tenui fugacique gestari. 7, 27, 4

[*Brauninger*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

elementa -ia et levia sunt. 7, 29, 1 tarditas (*cometarum*) ... argumentum est -iores esse multumque in se habere terreni. *ibid.* quae tardius feruntur, -ia sunt. 7, 29, 3 quia -es sunt, inferius deferuntur. epist. 76, 30 *cetera bona*, si favente natura in unum congesta sunt, dominis suis incubant -ia et illos semper premunt. COLVM. 10, 319 ocima ... -bus densate cylindris (CARM. de pond. 109 quot scriplis -is est argenti aerisve cylindrus). LVCAN. 2, 206 viva -es elidunt corpora trunci). 4, 69 (*significatu non plane perspicuo*) nubes nec medio potuere -es incumbere mundo (COMMENT. *ad l.*: -es: plenae pluviis. *aliter* APVL. Socr. 10 p. 142 *nubes* suapte natura spissae tam -es forent, ut *eqs.*). PLIN. nat. 16, 19 folia *glandiferis* praeter ilicem -ia, carnosa *eqs.* 16, 25 *querna* -issima ... glandium atque dulcissima. 16, 204 spississima ex omni materie, ideo et -issima iudicatur hebenus et buxus. 18, 85 -issima quaeque grana *tritici* serantur. 34, 104 *lapidem* quam -issimum spississimumque (ORAT. imp. Hadr. ad exerc. [Corp. VIII 18042] frg. B 2, 7 lapidibus grandibus -bus). VAL. FL. 5, 694 fert ... -em Phrygius circum cratera minister (CLAVD. 26, 612). SIL. 4, 238 frontem in mediam -is incidit ensis. 6, 214 muralia portat ballistas tormenta -is. STAT. Theb. 2, 636 -is curvas perfringit lancea costas. 7, 795 -ior ... effervere pulvis coeperat. Ach. 1, 417 -es clipeos caesis vestire iuvencis. silv. 3, 4, 58 *puer* pocula ... murrasque -es crystallaque portat (*cf. Vollmer ad l.*). 4, 4, 66 sunt ... qui ... -em †tarde subeant thoraca lacerti. MART. 7, 67, 5 -es ... draucis halteras facili rotat lacerto. 14, 123, 1 anulus. IVV. 6, 421 lassata -i ceciderunt bracchia massā (SCHOL. halteras dicit). TAC. ann. 12, 47 Radamistus ... veste multa -ique opertos necat. PLIN. epist. 5, 6, 37 gustatorium -iorque cena margini imponitur (*opp.* levior). TERT. mort. 4 p. 11 timebit ... gladium -em et crucem excelsam. AMM. 22, 4, 6. PANEG. 10 (4), 24, 3 quae (*clavae*) -bus ferratisque nodis hostem ... defatigabant. PALLAD. 2, 4 hordeum galaticum, quod -e et candidum est. 3, 25, 4 spissa et -ia poma. VEG. mil. 1, 20 -is pediti lorica videtur. CLAVD. 10, 167 -bus Spatale bacis diadema ferebat. BOETH. subst. bon. 101 ponatur ... substantia bona esse alba, -is, rotunda. 112 bona neque -ia neque colorata neque *eqs.*

β *de hominibus vel bestiis*: CIC. Arat. 433 *Orion* -i moriens constravit corpore terram (Caecin. 27 *v. p. 2284, 38.* SEN. epist. 102, 22 corpus [*Pinc.*, tempus *codd.*] hic, ubi inveni, relinquam, ipse me dis [diei *codd.*] reddam; nec nunc sine illis sum, sed -i terrenoque [*sc. corpore?*] detineor. NEMES. cyn. 139 HIER. epist. 49, 20, 2 AVG. civ. 11, 23 p. 293, 12. *saepius*). VERG. Aen. 5, 447 Entellus ... ipse -is graviterque ad terram pondere vasto concidit (CLAVD. DON. *ad l.* -issimi corporis mole ingentem ruinam fecit). PROP. 2, 30, 8 *Amor* instat amanti et -is ipse super libera colla sedet. PLIN nat. 10, 113 vultur et ... -iores *aves* (*cf.* 10, 130). STAT. Theb. 4, 213 cornipedem ... arma mirantem -ioris eri (SCHOL. armorum permutatio -iorem equo fecerat dominum. *ibid.* onerosior Parthenopaeus exstiterat). b *substantive*: PLAVT. Rud. 926 quidquid inest, -e quidem inest. CIC. Tusc. 1, 40 sive ipsā naturā superiora adpetente sive quod a -ioribus leviora naturā repellantur. LVCR. 1, 366 -ius plus in se corporis esse (*opp.* vacui minus ... habere). 2, 234 corpus aquae naturaque tenuis aëris ... citius cedunt -ioribus exsuperata. 2, 241 haud ... poterunt levioribus incidere umquam ex supero -iora. 5, 474 *opp.* levia. SEN. dial. 8, 5, 5. 10, 19, 1. nat. 2, 13, 2 (*loco nondum persanato*) †suo (quod *ci. Kroll*) in abdito tenet -e (*opp.* levitas. *Gercke*: -e '*gravitas igni inhaerens impuro*'). 3, 25, 6 -iora descendunt, leviora gestantur. -e autem et leve est non aestimatione nostra, sed comparatione eius, quo vehi debet. 7, 14, 2 quomodo ... in summo manent -ia? epist. 108, 26 ex amphora primum quod est sincerissimum effluit, -issimum quodque turbidumque subsidit. Ps. QVINT. decl. 4, 13 p. 79, 24 ut ... igneus vigor cuncta -ia calidi spiritus ardore suspenderet. 2 *c. dat.*: a *de rebus*: OV. met. 13, 108 nec non onerosa -isque Pelias hasta potest imbellibus esse lacertis (*cf. p. 2274, 47*). SEN. contr. 1, 2, 8 praeferentes ante se vincula et catenas, -ia captis onera. PHAEDR. 1, 2, 7 -e (-est *L. Müller*) omne insuetis onus (*cf. p. 2274, 6*). SEN. nat. 6, 6, 1 grande navigium et -e his aquis, quas premit. CARM. epigr. 1539, 8 lapis, ... ne tenerae aetati tu -is esse velis (1542, 10. 1192, 10. 1471, 4. 1472, 2. 1540, 5. 2170. *cf.* 1541, 6 *et sub I C 5 p. 2278, 13*).

b *de personis*: HOR. epist. 1, 14, 26 tibicina, cuius ad strepitum salias terrae -is. SCHOL. Stat. Theb. 4, 273 *v. supra l. 45.* CARM. epigr. 1224, 4 quem (*mortuum*) ... ne calcare velis nec grabis (*sic*) esse loco.

B *aliquo onere -is*: 1 *fere i. q. gravatus, onustus* (*cf. etiam II A 5*). a *absolute*: α *de rebus*: CAES. Gall. 5, 8, 4 *milites* vectoriis -busque navigiis ... longarum navium cursum adaequaverunt (LIV. 10, 2, 7 -issumas navium non pertulit alveus fluminis). VERG. georg. 3, 140 non illas (*sc. equas*) -bus quisquam iuga ducere plaustris ... sit passus (SERV. auct. '-bus' aut epitheton est plaustrorum aut '-bus' 'onustis' dicit). HOR. carm. 1, 12, 58 tu -i curru quaties Olympum (SEN. Phaedr. 316 dum tremunt axes -iore curru. CVRT. 8, 14, 4 -es ... et propemodum immobiles currus). SEN. contr. 7, 7, 2 unde tam -es sinus paterni (*sc. auro*)? SEN. Herc. f. 776 -ior ratis *Herculem sustinens* (STAT. silv. 3, 2, 22). 1117 fortis harundo pharetraeque -es, date saeva ... verbera tergo (VAL. FL. 2, 511 PORPH. Hor. carm. 1, 22, 4. *cf. p. 2276, 54*). Phaedr. 44 cervice -i portare plagas. 1020 nescio quid onerato sinu -is unda portat (*abl.* ἀπὸ κοινοῦ *et ad* '-is' *et ad* 'portat'). LVCAN. 4, 69 nubes ... nec medio potuere -es incumbere mundo (COMM. Bern. *ad l. vide p. 2275, 9*). MART. 3, 41 [40], 2 quas (*opes*) -is arca premit (10, 15 [14], 4).

β *de hominibus*: PLAVT. Truc. 96 adservate aedis, ne quis adventor -ior abaetat quam adveniat. VERG. Aen. 5, 178 -is ... madidaque fluens in veste Menoetes, *ut ex undis emergens* (*cf.* SERV. auct. *et* CLAVD. DON. *ad l.*). HOR. epod. 2, 57 -i malvae salubres corpori. LIV. 21, 47, 7 Hannibal ... traicit -ius peditum agmen (28, 14, 8. 31, 39, 2. 32, 5, 10. 35, 30, 7 CVRT. 3, 7, 1. 8, 12, 1 TAC. hist. 1, 70. 2, 87 ann. 1, 64. 4, 73. *cf. etiam infra l. 62*). 31, 17, 7 quod -issimum exercitus erat, Hasdrubal quacumque posset evadere ⟨e⟩ saltu iussit. VAL. FL. 6, 382 *v. p. 2273, 34.* TAC. ann. 12, 35 ferentarius -isque miles. b *c. abl.* (ab: *v. infra l. 20*). α *de rebus*: VERG. Aen. 1, 728 regina -em gemmis auroque poposcit ... pateram (3, 464 dona ... auro -ia sectoque elephanto [*v.* SERV. *ad l.*]. OV. met. 6, 223 auro ... -es moderantur habenas [auro gravidis ... habenis *al.*]. SEN. epist. 90, 9 lacunaria auro -ia. Phoen. 508 VAL. FL. 6, 378 TAC. hist. 3, 33). OV. epist. 9, 116 femina tela tulit Lernaeis atra venenis ferre -em lanā vix satis apta colum. 10, 138 adspice ... tunicas sicut ab imbre -es. met. 7, 355 cum -is infuso tellus foret obruta ponto (*abl. instr., non absol.*). 8, 408 aerata ... -e cuspide cornum. 12, 118 *Menoete* plangente -em moribundo vertice terram. LIV. 22, 14, 13 classem -em commeatibus ... oppressit (FLOR. epit. 2, 2, 21 classem ... ingenti praeda onustam et triumpho -em. 2, 2, 34 aderat ... commeatibus exercitu propugnaculis armis [*cf. infra l. 59*] -is classis. 3, 5, 18). 28, 15, 11 *vehemens sol* quasi inter -is imbre nubes effulget. 29, 35, 5 -es ... hostilibus spoliis (*cf. infra l. 61*) naves dimittit (31, 45, 16 praedā. TAC. hist. 4, 27 frumento). PHAEDR. 4, 10, 3 *peram* alienis *vitiis* ... -em (*opp.* propriis repletam). SEN. Ag. 328 umero ... -es levibus telis pone pharetras (PETRON. 124, 262 umbo innumerabilibus telis -is). SEN. Herc. f. 682 *Lethe* flexibus multis -em involvit amnem. 935 nulla nocituro -is suco tumescat herba. Thy. 787 nox missa ab ortu tempore alieno -is. LVCAN. 9, 361 aurea silva divitiisque -es et fulvo germine rami. VAL. FL. 3, 124 -em nodis pinguique bitumine quassans lampada (6, 378 -em nodis auroque [*cf. supra l. 14*] securem). STAT. Theb. 11, 273 urbem armis (*cf. supra l. 25. infra l. 59*) opibusque -em. MART. 7, 53, 8 Libycae fici pondere testa -is. QVINT. inst. 8, 3, 8 -es fructu vites. Ps. QVINT. decl. 12, 13 tecta mortibus -ia (gravida *Francius: possis trahere ad II B 3 f*). AMM. 23, 4, 12 cuspides ponderibus ferreis -es. BOETH. cons. 4 carm. 6, 28 pomis -is autumnus. β *de hominibus vel partibus hominis*: PLAVT. Bacch. 519b illa ... meis opulentiis ramentā fiat -ior aut propensior (*cf.* 513). Capt. 1026 compedibus quaeso ut tibi sit levior filius atque huic (hic *P*) -ior servos. Pseud. 785 si quispiam det qui (*abl.*) manus -ior siet (*i. nummos*). CIC. leg. agr. 2, 69 *socero* succumbenti iam et oppresso, Sullanis oneribus ⌊-i, sua⌋ (gratissima *Halm*) lege. VERG. ecl. 1, 35 non umquam -is aere domum mihi dextra redibat. MORET. 80 inde domum cervice levis, -is aere redibat. PRIAP. 85, 12 meisque pinguis agnus ex ovilibus -em domum remittit aere dexteram. COLVM. 10, 310). PROP. 2, 26, 4 umore -es ... comas. OV. met. 1, 266 barba *Noti* -is *nimbis* (SEN. Ag. 481 fit [flat *Leo*] -is nimbis Notus). 1, 443 *Pythonem* mille -em telis ... *deus* perdidit. 4, 729 maduere -es adspergine pennae *Persei*. 9, 113 *Hercules* pharetraque -is spolioque leonis (SEN. Herc. O. 787 pharetra -es ... umeros). 14, 628 *Pomonae* nec iaculo -is est, sed adunca dextera falce. LIV. 3, 3, 7 *hostem* -em praeda ... adgressus (5, 16, 5. 21, 5, 8 *al.* CVRT. 4, 14, 16). 5, 38, 8 multos ... -es loricis aliisque tegminibus hausere gurgites (TAC. ann. 1, 64 corpora -ia loricis). 9, 19, 16 -is armis miles (21, 55, 2 -iorem armis peditem. HOMER 660 *al.*). LIV. 21, 47, 5 exercitus -is impedimentis (*cf. II A 7*). 30, 9, 10 -em iam spoliis ... exercitum (CVRT. 6, 6, 14 -e spoliis apparatuque luxuriae agmen. CLAVD. 20, 572). SEN. contr. 7, 7, 8 ne quis ex hostium castris -is auro revertatur. Thy. 505 multo -is squalore vultus. epist. 56, 1 manus plumbo -es iactant (QVINT. decl. 345 p. 364, 10 -em argento manum fuisse). STAT. Theb. 4, 364 lupus ... pectora tabenti sanie *ovium* -is. 9, 409 *Ismenos* levat aspera musco colla -emque gelu crinem. 9, 694 *Parthenopaeus* ense -is nimio. MART. epigr. 14, 1 sus fera iam -ior maturi pignore ventris. TAC. hist. 1, 19 Sarmatae ... -es onere sarcinarum. 2, 40 militem ... sarcinis -em. PLIN. epist. 6, 20, 12. 7, 27, 10 -is vinculis. BOETH. cons. 4 carm. 7, 18 *Hercules* aureo laevam -ior metallo. 3 carm. 1, 4 nova fruge -is Ceres.

2 *i. q. gravidus*: a *de hominibus vel bestiis*: α *de ipsis* (*et absolute et c. abl. personae gravidantis* [*l. 77 al.*] *vel partis gravidae corporis* [*l. 83 al.*]): VERG. ecl. 1, 49 non insueta -es temptabunt pabula fetas (NON. *ad l.* p. 313, 36 -e: plenum). Aen. 1, 274 regina sacerdos Marte -is geminam partu dabit Ilia prolem (SERV. gravida, ut *Verg. ecl. 1, 49* [*v. l. 75*]. ARVS. gramm. VII 476, 21 -is illo id est ex illo gravida: regina sacerdos Marte -is. NON. *ad l.* p. 313, 33, -e: gravidum). 6, 516 fatalis equus ... armatum peditem -is attulit alvo (SERV. gravidus). OV. fast. 2, 615 *Lara* fit ... -is geminosque parit. 3, 23 iacet ipsa (*Ilia*) -is. 5, 257 *Iuno*. SEN. Oed. 637 utero ... infausto -is. PLIN. nat. 9, 13 *ballaenae* utero -es pariendive poenis invalidae. MART. epigr. 14, 1 *v. supra l. 68.* 13, 56, 2 me ma-

[Bräuninger]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

terna -i de sue volva capit. IVL. VAL. 1, 4 p. 4, 30 fetam esse et uteri(?) -em (*sic fol. Gott.*, factam se et utero -em *rell.*). AMBR. in psalm. 118 sermo 12, 16 non enim turbatur uterus feminarum nisi quae fuerint alvo -es. PRVD. cath. 3, 142 *Christum* numine ... rutilante -is non thalamo ... intemerata puella parit. INSCR. christ. Diehl 2368ª puerperio. β *de partibus corporis*: OV. met. 9, 685 iam ... ferendo vixerat illa (*sc. Telethusa*) -em maturo pondere ventrem. 10, 495 -em ... uterum *Myrrhae* (SEN. Ag. 33 OCTAVIA 937 PAPIN. dig. 29, 7, 11 TERT. carn. 4 p. 431 Oc.). b *de rebus quasi gravidis*: MORET. 76 -is in latum demissa cucurbita ventrem. PS. QVINT. decl. 12, 13 *cf. p. 2276, 38*. ARNOB. nat. 5, 10 p. 183, 12 necesse est credere ... lapides ... completis temporibus sustinuisse -es alvos.

C *specialia quaedam*: 1 *aes -e* (*cf.* PAVL. FEST. p. 98 -e aes dictum a pondere): LIV. 4, 41, 10 M. Postumius ... decem milibus aeris -is damnatur. 4, 45, 2 dena milia -is aeris. 4, 60, 6 aes -e plaustris ... ad aerarium convehentes. 5, 12, 1. 5, 29, 7 *al.* (*cf. vol. I 1074, 81*). PAVL. FEST. p. 64 contrarium aes -e aes (*cf. vol. IV 772, 80*). p. 208 aere -i cum uterentur Romani, penso eo non numerato debitum solvebant. p. 237. SEN. dial. 11, 12, 6 nat. 1, 17, 8 COLVM. 8, 8, 10 qui oblectamenta ... -i aere et argento pensent (*fort. ad II B 6*). PLIN. nat. 33, 42 libralis ... adpendebatur assis; quare aeris -is poena dicta. SCHOL. Cic. Bob. p. 90, 8 St. CORP. VI 31619. *aliter* ISID. orig. 16, 18, 13 *argentum aurum aes* infectum, quod in massis, quod et -e dicitur, id est massa.

2 *diversa metalli et materiae genera* (*fere i. q. solidus, durus*): VARRO Men. 170, 3 scuta caelata Hibero⟨d⟩ argento -i crebra fulgent (SEN. dial. 9, 1, 7 placet ... argentum -e rustici patris sine ullo nomine artificis. IVV. 11, 41 rebus mersis in ventrem faenoris atque argenti -is et pecorum agrorumque capacem. AVSON. 26, 8). LVCR. 5, 562 (*cf. p. 2274, 24*). OV. am. 3, 7, 57 illa -es potuit quercus adamantaque durum ... blanditiis ... movere suis (PAVL. FEST. p. 256 *quercus* genus arboris -e ... ac durum. met. 11, 244 arbor. 12, 314 -e ... inter duo lumina ferrum ... accipis, *Crenaee* (OCTAVIA 418 aetas eruit ferrum -e. STAT. silv. 4, 3, 1 duri silicis -isque ferri immanis sonus ... saxosae latus Appiae replevit). VITR. 8, 3, 18 plumbum, quod est lentissimum et -issimum. SEN. dial. 7, 15, 4 non das virtuti fundamentum -e, immobile, sed iubes illam in loco volubili stare. PLIN. nat. 14, 42 frutex est -i et crassa radice. 16, 204 *v. p. 2275, 13*. 34, 104 lapidem (*cadmeam*) ... quam -issimum spississimumque. VAL. FL. 3, 164 cuneis ... gemit -e robur adactis. AVIEN. Arat. 10 materiae ... -is concretio. orb. terr. 378 *templa* auro fulta -i (*an ad II B 6?*). MART. CAP. 1, 17 *urna* metalli -ioris (*sc. plumbi*) plena.

3 *cibi sim.* (*cf. p. 2296, 70*): TITIN. com. 88 -i obsonio (NON. *ad l.* p. 314, 18 -e multum [valde] significare veteres probant). CIC. nat. deor. 2, 24 *Cleanthes* negat ... esse ullum cibum tam -em quin is nocte et die concoquatur (SEN. nat. 3, 19, 3 *anguillae*, -is et ipsae cibus ob ignaviam). VITR. 8, 1, 2 *aquae* campestribus ... fontibus salsae -es tepidae (8, 1, 7 quae ... -issimae duraeque et insuaves sunt partes *aquarum*, eae in fontibus campestribus relinquuntur. CELS. 2, 18, 12 -ior *aqua* ... ex lacu, -issima ex palude. PALLAD. 9, 8, 3 locis campestribus salsae -es, tepidae insuaves *aquae sunt*). CELS. 2, 18, 7 inter domesticas ... quadrupedes levissima suilla est, -issima bubula. *ibid.* piscium ... -issimi sunt, ex quibus salsamenta quoque fieri possunt (2, 18, 9 quo fit, ut ex stagno vel lacu vel flumine eadem genera *piscium* -iora sint). PLIN. nat. 23, 12 *v. p. 2296, 74*. 26, 32 *v. p. 2296, 76*. STAT. silv. 4, 9, 34 lardum. PALLAD. 11, 14, 1 *Graeci vinum*, quod dulce est, -ius *dicunt*. PS. AVR. VICT. epit. 20, 9 cibum -is ac plurimae carnis. HIER. epist. 54, 10, 2 in ipsis leguminibus inflantia quaeque et -ia declinanda sunt. ANTHIM. 6 assaturae ... si de vetusto cervo, -iores sunt. 25 turtures ... qui saginantur in domo ... ab omnibus -iores sunt. 38 omne genus boliti -e est et indigestum. 41 *esoces*, si salsi sunt, -es sunt. 82.

4 *plaga, ruina sim.*: VARRO rust. 1, 55, 2 *oleae* harundine potius quam pertica feriantur; -ior enim plaga medicum quaerit (CIC. orat. 228 nat. deor. 1, 70 Tusc. 24 *et saepius*). LVCR. 5, 1333 ab nervis succisa videres *iumenta* concidere atque -i terram consternere casu (HOR. carm. 2, 10, 10 celsae -iore casu decidunt turres. LIV. 8, 7, 11 *equus* excussit equitem, quem ... attollentem se ab -i casu Manlius ... terrae adfixit. PHAEDR. 5, 7, 7 concidit casu -i. SEN. Tro. 1111 ossa disiecta et -i elisa casu). LVCR. 6, 323 mobilitas ... fulminis et -is ictus (HOR. carm. 4, 9, 22 OV. met. 12, 288. *al.*). CATVLL. 23, 9 nihil timetis, non incendia, non -es ruinas (HOR. sat. 2, 8, 54 suspensa -es aulaea ruinas ... fecere. OV. trist. 4, 8, 36 nec procul a metis ... curriculo -is est facta ruina meo. MANIL. 1, 904 -es rerumque hominumque ruinas. PANEG. 4 (9), 18, 3 -ior Britanniam ruina depresserat. VVLG. Nah. 3, 3 vox ... multitudinis interfectae et -is ruinae). OV. met. 1, 571 *Penēus* deiectu ... -i ... nubila conducit. GERM. 226 quanto -iore Lycaonis arctos axem actu torquet, tanto pernicior ille (*aries*) ... properat contingere metas. PHAEDR. 5, 3, 2 *muscam* opprimere captans alapam sibi duxit -em. app. 15, 14 verbera proponit -ia. VAL. FL. 5, 184 -i ... subit ostia pulsu. CLAVD. 3, 23 tolluntur in altum, ut lapsu -iore ruant. COD. Theod. 12, 1, 128 (*a.* 392 = Iust. 10, 32, 42) iniuriā ... verbere, ... -i pulsatione *contingere aliquem*. *translate de rebus em pulsum efficientibus*: VAL. FL. 3, 239 -is et certo tendens stridore ... venit hasta. SIL. 4, 164 seminecum letum peragit -is ungula pulsu (STAT. Theb. 6, 401. *al.*).

5 *de terra, caelo, aqua sim.*: a *de terra* (*fere i. q. brutus, cf.* PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 131ª [p. 31 M.] brutum antiqui -em dicebant. PORPH. Hor. carm. 1, 34, 9): ENN. ann. 522 Paluda virago, cui par imber et ignis, spiritus et -is terra (VERG. georg. 2, 254 quae *terra* -is est, ipso tacitam se pondere prodit. 3, 526 vomiere terras invertisse -es [NON. *ad l.* p. 314, 6 -e: fecundum frugiferum]. HOR. sat. 1, 1, 28 -em duro terram qui vertit aratro. SEN. contr. exc. 6, 4 -is illa et pestifera pars *umoris* pondere suo subsidit. SEN. nat. 3, 10, 1. 5, 15, 4. COLVM. 3, 12, 1 [*opp.* levis]. 3, 14, 3 [*syn.* densa]. 5, 6, 18 PLIN. nat. 17, 27 VAL. FL. 1, 746. *saepe. aliter de terra sim. mortuorum onere* (*cf. p. 2275, 65 sqq.*): SEN. Phaedr. 1280 -is ... tellus impio capiti incubet. Tro. 1158. MART. 5, 34, 10 mollia non rigidus caespes tegat ossa, nec illi, terra, -is fueris. CARM. epigr. 1029, 6. 1470, 2. CORP. VI 7579 *saepiusque in titulis sepulcralibus*]. *adde* BOETH. cons. 3 carm. 12, 3 -is terrae solvere vincula. *cf.* 4 carm. 6, 24). CATO agr. 131 uti quaeque *loca* -issima et aquosissima erunt, ita postremo arato (VARRO rust. 1, 6, 3 *et* 1, 17, 2 *cf. p. 2296, 10 sq.*). PLIN. nat. 18, 175 altum et -e solum etiam hieme moveri placet. b *de caelo, aëre* (*cf. II B 3 f.*): CELS. 1, 5, 1 omnibus ... *aqua frigida* utendum est, ubi -ius caelum austri reddiderunt (SEN. nat. 1, 2, 4 cum caelum maxime -e et spissum est. 3, 27, 10 permanent imbres, fit caelum -ius. epist. 53, 1 erat sine dubio caelum -e sordidis nubibus. STAT. Theb. 5, 183 silv. 3, 1, 127 FRONTIN. aq. 88. *cf. etiam p. 2296, 40*). SEN. nat. 2, 10, 1 *aër* aethere spissior -iorque (nat. 3, 9, 2 *aër* supra nos non potest stare segnis diu et -is: aliquando enim sole tenuatur, aliquando ventis expanditur. 3, 15, 7 evenit ..., ut spissetur ⟨aër⟩ -iorque ... gignat humorem. 5, 3, 1 cum aër nubilo -is est. PLIN. nat. 31, 49 fit et ... altitudine ipsa -ior aër. *cf. etiam p. 2296, 46*). c *de aqua* (*cf. p. 2296, 58*): SEN. nat. 3, 2, 2 habent *aquae* ... discrimina ... ponderis: leves et -es sunt (3, 25, 5 si aqua -ior est, leviorem rem quam ipsa est feret ...; -iora descendent. 3, 25, 7. 3, 25, 12 quis non -issimas [crassissimas *Gertz*] esse aquas credat, quae in cristallum coëunt? PLIN. nat. 2, 224 dulces *aquae* ... leviores *sunt* ..., marinae, quarum natura -ior, magis invecta sustinent. 31, 56 aquas -iores post brumam fieri. AVG. civ. 11, 34 p. 510, 29 D. aquarum fluvidam -emque naturam).

II *sensu translato*:

A *de hominibus s. animo hominis* (*de partibus hominis l. 52. 55. 58. 60. de bestiis l. 42. 53.*) *pollentibus*: 1 *viribus, robore*: VARRO rust. 1, 20, 4 ubi terra levis ..., ibi non bubus -bus, sed vaccis aut asinis ... arant (EVSTATH. Bas. hex. 9, 3 p. 958ᴮ boves -es sunt et constantes). VERG. Aen. 5, 274 *serpentem* -is ictu seminecem liquit saxo lacerumque viator (Serv. fortis). 5, 437 stat -is Entellus. 10, 207 it -is Aulestes centenaque arbore fluctum verberat adsurgens (SERV. '-is' fortis. auct. vel -is aut animo aut aetate aut -is propter navem, nam sequitur 'centenaque *eqs.*'; *cf.* CLAVD. DON.). 12, 458 ferit ense -em Thymbraeus Osirin (SERV. fortis [*idem* NON. *ad l.* p. 315, 15]. SCHOL. Veron. utrum aetate an magnitudine corporis an for⟨titudine, qui⟩ non facile pelleretur, hostibus -em?). LVCAN. 4, 618 colla diu -bus frustra temptata lacertis. VAL. FL. 1, 145 fert -is invito victorem Nestora tergo Monychus (*sc. equus*). 1, 817 nigro fumantia pocula tabo contigit ipsa -i Furiarum maxima dextrā (4, 311 vincula ... solvit dextra -is. STAT. Ach. 1, 612 vibravit ... -i redimitum missile dextrā). 3, 148 -is invenit Ochum Phlias. SIL. 10, 404 -is ... Scaevola bello. STAT. Theb. 6, 844 *Tydeus* quamquam ipse videri exiguus, -ia ossa tamen nodisque lacerti difficiles. Ach. 1, 327 *Thetis* colla rigentia *Achillis* mollit submittitque -es umeros (CLAVD. 1, 224). MART. 5, 65, 4 astra polumque dedit ... Alcidae ... -is in Siculo pulvere fusus Eryx. DICT. 4, 6 *Aiax* summa vi umbonem scuti *Memnonis* ... -is atque summis viribus ingruens impulit. *translate de rebus*: VERG. Aen. 5, 114 prima pares ineunt -bus certamina remis quattuor ex omni delectae classe carinae (SERV. fortibus. SIL. 8, 600 qui ... -i remo, limosis segniter undis ... proscindunt stagna Ravennae).

2 *auctoritate* (*cf.* DON. Ter. Hec. 759 '-is' honore dignus et carus. ISID. orig. 10, 112 -is: venerabilis. unde et contemptibiles leves dicimus [*cf. p. 2279, 21*]. -is pro consilio et constantia dictus, quia non levi motu dissilit, sed fixa constantiae gravitate consistit. *cf.* 9, 4, 31): a *generatim* (*de numine p. 2279, 53. 2280, 4. 34, de civitatibus p. 2279, 7, de urbibus p. 2279, 57. 63. c. abl. 2279, 8. 2279, 17. 20. 2280, 7. 16. 31 et sqq. c. dat.: infra l. 74. 75*): α *adiective*: PLAVT. Trin. 684 numquam erit alienis -is qui suis se concinnat levem. ACC. trag. 132 (Non. p. 314, 25) qui neque amico amicus umquam -is neque hosti hostis fuit (*cf.* NON. p. 314, 18). CIC. Quinct. 75 unum ... hoc cogitent *testes*, ita se -es esse, ut, si veritatem volent retinere gravitatem possint optinere ([*opp.* leves]. Q. Rosc. 42 quis est ex his -issimus *testis*? Verr. II 2, 12 -issimos privatarum rerum testis. II 3, 108 -iores certioresque. II 4, 62 satis idoneum, satis -em testem. II 5, 105. 113 Cluent. 9 Cael. 54 sanctissimum hominem et -issimum testem. part. 91. off. 3, 105 [*opp.* mediocris]. epist. 2, 2, 1 SEN. contr. 9, 4, 7). CIC. Q. Rosc. 49 venit ad Cluvium, quem hominem? levem? immo -issimum (Verr. II 1, 14 credent

[Brüninger]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

omnes ... tribus homini -issimo atque ornatissimo. II 2, 149 -ior homo atque honestior. Cluent. 71 Arch. 15 [*syn.* moderatus]. Flacc. 18 locupletes ... et -es [*opp.* egentes et leves]. *et saepe.* BELL. Afr. 23, 1 PS. QVINT. decl. 9, 1 PLIN. epist. 5, 3, 3. 9, 6, 3). CIC. Verr. I 7 tot tam -is ... legationes cum publicis auctoritatibus convenisse (II 3, 22). I 52 fortissumum ... patrem, sapientissimum avum, -issimum socerum. II 2, 10 -issima atque amplissima quaeque civitas (II 2, 14. 164. II 3, 170 *civitatem* aut officiis fideliorem aut copiis locupletiorem aut auctoritate -iorem. II, 5, 135. Flacc. 55 civitatis pudentis ... et -is. 56 -is, locuples, ornata. 57 -issima et moderatissima. rep. 1, 5. SALL. hist. frg. 1, 114 Lusitaniae -em civitatem [SERV. auct. Aen. 12, 458 *ad l.* fortem. LIV. 34, 17, 2]. LIV. 34, 49, 2 TAC. hist. 2, 61). CIC. Verr. II 5, 156 -issimi atque honestissimi viri auctoritas (Mur. 3 Catoni, -issimo atque integerrimo viro. p. red. ad Quir. 17 -issimus vir et ornatissimus civis. Cael. 55 -is sapiens moderatusque vir. Pis. 47 [*appos.* sanctus]. Planc. 9 viri boni sapientes iusti -es. 27. Brut. 109 vir et oratione -is et auctoritate. Tusc. 2, 33 fortem virum, ... magno animo, ... patientem, ... -em, ... humana contemnentem. 3, 48 sapiens. Att. 5, 12, 2. epist. 13, 13, 1 honestus, -is, plenus officiis, bonus plane vir. ad Brut. 2, 7, 3 SALL. hist. 2, 37. VERG. Aen. 1, 151 pietate -em ac meritis si forte virum quem conspexere, silent [SERV. -em venerabilem, unde et contemptibiles leves dicimus (*cf. p. 2278, 68*). auct. cuius illis auctoritas ob pietatem est -is. NON. *ad l.* p. 313, 36 plenum]. LIV. 34, 5, 2. VELL. 2, 49, 3 vir antiquus et -is. 2, 120, 5. SEN. nat. 6, 31, 3 *appos.* eruditus. PLIN. nat. 21, 153 TAC. ann. 4, 20. PLIN. epist. 3, 3, 5 emendatus. 6, 6, 3 clarus. FRONTO p. 128, 17 N. veteris disciplinae. APVL. met. 11, 21 vir alioquin -is et sobriae religionis observatione famosus. CYPR. mort. 6 p. 300, 12 vir -is et laudabilis. epist. 55, 3 p. 625, 3 *al. talia passim*). CIC. Cluent. 135 Cn. Egnatium, quem tu -em esse vis, ex senatu eiecerunt. Manil. 68 cum de bello deliberetis, *P. Servilio* auctor vobis -ior esse nemo *debet*. Flacc. 40. dom. 30 -issimus auctor ad instituendam ... rem. p. red. in sen. 13. Balb. 46 quaeris aliquem *auctorem* -iorem constantiorem praestantiorem virtute prudentia religione. Pis. 14 orat. 10 Tusc. 4, 3 div. 1, 5 epist. 11, 27, 8 LIV. 1, 16, 5. 33, 45, 1 PLIN. nat. 2, 140. *saepius.* TAC. hist. 3, 43). CIC. Cat. 1, 9 in hoc orbis terrae sanctissimo -issimoque consilio ([*sc. senatu*]. Sest. 137 huius ordinis auctoritate uti magistratus et quasi ministros -issimi consilii esse voluerunt *maiores*). Mur. 66 quis ... C. Laelio ... -ior sapientior? Flacc. frg. Schol. Bob. p. 96, 13 St. cum P. Servilio, -issimo et sanctissimo cive (Sest. 97 -issimi et clarissimi cives. Balb. 54 sapientissimi. Phil. 11, 19 constantissimus. Brut. 79 leg. 3, 39 Lael. 95 [*syn.* constans, severus; *opp.* levis]. off. 1, 86 -is et fortis civis et in re publica dignus principatu [NON. *ad l.* p. 315, 26 sapiens cum auctoritate]. 3, 79 epist. 12, 28, 1 VAL. MAX. 1, 6, 8 PLIN. epist. 7, 31, 5). CIC. Flacc. 40 tres equites Romani honesti et -es. 98 semper -es et sapientes iudices in rebus iudicandis ... quid rei publicae tempora poscerent, cogitaverunt (OV. am. 3, 8, 56 dat census honores: inde -is iudex, inde severus eques. ars 1, 461 populus iudexque -is lectusque senatus. FRONTO p. 38, 11 N. iustum te et -em et sanctum iudicem exhibuisti. p. 179, 13 GELL. 14, 4, 3 APVL. apol. 53. *cf. etiam p. 2282, 32*). CIC. Flacc. frg. Mediol. tot tam -es⌊que⌋ (*del. Clark*) provinciae (101 imperatoribus clarissimis, exercitibus ornatissimus, provinciis -issimis). p. red. ad Quir. 18 *pollicebor* numen ... vestrum aeque mihi -e et sanctum ac deorum immortalium ... futurum (OV. met. 5, 17 -e Nereïdum numen. *cf. etiam p. 2282, 57*). Sest. 20 fortem et -em consulem. 111 te ... Postumius, adulescens -is, senili iudicio notavit (fin. 1, 13 -is et doctus). Cael. 5 municipio tam inlustri ac tam -i (epist. 13, 4, 2 tam -e, tam firmum, tam honestum). 35 quid ego, iudices, tam -em personam induxi (Pis. 24 tantam personam, tam -em, tam severam. 71 de orat. 2, 333 ac. 1, 6 fin. 3, 75 [*appos.* magnifica, constans]. Att. 10, 15, 3). Deiot. 10 *rex* qui ... illum ordinem (*senatum*) ... -issimum sanctissimumque duxisset. Phil. 11, 26 Apolloniam, magnam urbem et -em (OV. am. 1, 9, 19 ille -es urbes, hic durae limen amicae obsidet). Phil. 13, 15 *senatus non* fuit umquam -ior constantior fortior. or. frg. A II 10 *v. p. 2280, 60.* leg. 2, 14 vir doctissimus ... Plato atque idem -issimus philosophorum omnium (fin. 2, 29 severus et -is philosophus. 5, 33 Tusc. 3, 40 a -bus illis antiquis philosophis petenda medicina. 3, 69. 5, 51 GELL. 1, 6, 7. 7, 13, 8). fin. 2, 81 Epicurei ... in omni vita constantes et -es. Tusc. 3, 22 Peripatetici ... quibus nil est uberius, nihil eruditius, nihil -ius. off. 3, 51 Diogeni Babylonio ... magno et -i Stoïco (*cf. p. 2280, 52*). Att. 6, 6, 3 puerum ... et fortasse fatuum et non -em et non continentem. epist. 9, 16, 6 *fortuna* quam existimo levem et inbecillam ab animo firmo et -i 'tamquam fluctum a saxo frangi' oportere (PVBLIL. G 4 -is animus dubiam non habet sententiam. SEN. epist. 114, 3). epist. 10, 12, 4 senatus -ior (gratior *HD*), constantior, amicior tuis laudibus esse non potuit (OV. met. 15, 590 *Cipus* populumque -emque senatum convocat. fast. 4, 293. *cf. supra l. 36*). epist. 15, 7, 1 matris tuae, -issimae atque optimae feminae, (15, 8, 1. LIV. 39, 11, 4 Sulpiciam, -em feminam. SEN. epist. 70, 10 FRONTO p. 75, 5 N. APVL. apol. 71). CIC. ad Q. fr. 3, 3, 3 quaesitor -is et firmus Alfius. LVCR. 1, 640 *Heraclitus* clarus ... magis inter inanis quam de -is inter Graios, qui vera requirunt. SALL. hist. frg. 2, 78 qui regi per ... odium Sullae -es (grati *Quicherat*, suaves *Dietsch*) carique erant. NEP. Alc. 11, 1 *Alcibiadem* tres -issimi historici summis laudibus extulerunt (AVG. civ. 18, 8 p. 265, 14 D.). Epam. 3, 1 *Epaminondas* erat ... modestus, prudens, -is. HOR. carm. 4, 9, 8 Stesichori ... -es Camenae (SCHOL. magnae, profundae). epist. 2, 1, 82 reprehendere ... quae -is Aesopus, quae doctus Roscius egit (*cf.* QVINT. inst. 11, 3, 111). OV. epist. 5, 95 *v. p. 2283, 56.* 8, 31 me tibi Tyndareus, vitā -is auctor et annis (*cf. p. 2281, 81*), tradidit (SPART. Pesc. 4, 1 manu strenuum, vita -em. INSCR. christ. Rossi II p. 108, 60). OV. trist. 2, 423 suo Martem cecinit -is Ennius ore. Pont. 1, 3, 63 -e magnanimi robur mirare Rutili non usi reditus condicione dati. fast. 3, 424 -is Aeneas. LIV. 26, 22, 14 principes -iores temperantioresque a cupidine imperii (PLIN. epist. 4, 8, 1 -issimi principis. TREB. trig. tyr. 24, 2). SEN. controv. 1 praef. 13 nihil illo viro (*Porcio Latrone*) -ius, nihil suavius. exc. 5, 6 constat semper -em, semper serium fuisse. LVCAN. 10, 152 Fabricios Curiosque -es (*cf.* MART. 9, 28, 4. 11, 16, 6). STAT. silv. 2, 7, 68 libertate -em pia Catonem. 4, 2, 50 -is Alcides (*cf. Vollmer ad l.*). MART. 7, 47, 2 *Surae* prisca -īs lingua reduxit avos. 11, 16, 1 qui -is (*i. serius*) es nimium, potes ... abire. QVINT. inst. 4, 1, 17 prout *mores* asperi lenes, iucundi -es, duri remissi erunt. 11, 3, 178 -es anus (*sc. comoediarum personas*). 12, 1, 36 -issimos sapientiae magistros (FRONTO p. 68, 1 N.). decl. 291 p. 160, 12 interrogo qualem patrem velis, -em et severum an facilem et ignoscentem (PS. QVINT. decl. 1, 2). TAC. Agr. 9 *Agricola* ubi ... iudicia poscerent, -is intentus severus et saepius misericors. dial. 25 -ior (*sc. in dicendo*) Brutus. hist. 3, 3 *Antonius Primus* aperte descendisse in causam *Vespasiani* videbatur eoque -ior militibus erat culpae vel gloriae socius. PLIN. epist. 4, 27, 6 adulescens, qui a -issimis senibus sic amatur. VLP. dig. 1, 18, 13 bono et -i praesidi *provinciae* (EPIST. impp. Sev. et Carac. ad Tyr. [Corp. III 781] 15). TERT. apol. 5, 6 M. Aurelii, -issimi imperatoris. 11, 16 quis -ior et sapientior Catone? CAPITOL. Alb. 10, 7 est *Albinus* homo exercitatus, vitā tristis, -is moribus. Maximin. 20, 4 Maximus vitā severior, prudentiā -ior, virtute constantior. TREB. trig. tyr. 26, 7 *Isauri* non virtute -es. ARNOB. nat. 6, 2 p. 214, 21 *deos* sapientes iustos -es. AVSON. 207, 2 *Exuperius* incessu -is. AVG. civ. 6, 7 p. 258, 13 D. -es poetae. CLAVD. rapt. Pros. 2, 50 *Tethys* portat Titana (*i. Solem infantem*) ... nondum luce -em. ISID. orig. 9, 2, 5 *ex diversitate caeli* Romanos -es, Graecos leves ... pervidemus. CORP. IX 1913 *v. p. 2285, 3.* β *substantive*: CIC. Flacc. 11 non optimus quisque nec -issimus (*opp.* impudentissimus loquacissimusque). Sest. 139 qui auctoritate ... fide ... constantia *al.* ... restiterunt, hi -es, hi principes, hi duces ... habiti sunt. Pis. 71 fortasse austerior et -ior esse potuisset. de orat. 2, 4 ita se uterque -iorem fore *censebat*, si alter (*Crassus*) contemnere, alter (*Antonius*) ne nosse quidem Graecos videretur. 2, 154 non tulit ullos haec civitas aut gloriā clariores, aut auctoritate -iores aut humanitate politiores. Brut. 56 volet ... ille, qui eloquentiae principatum petet ... inclinata *voce* videri -is (fin. 2, 77. Att. 1, 20, 2. SEN. epist. 120, 22 modo frugi ... et -es, modo prodigi et vani). orat. 96 *genus orationis* spretum a subtilibus, repulsum a -bus. Tusc. 4, 61 constantem quendam volumus, sedatum, -em. Cato 61. Lael. 64 qui ... -em constantem stabilem se in amicitia praestiterit. 99 -iores constantioresque. off. 2, 51 nisi idem placeret -issimo Stoïcorum (*cf. p. 2279, 71*) Panaetio. Att. 6, 1, 15 (*opp.* nugatores). PROP. 2, 10, 9 nunc volo subducto -ior procedere vultu. TERT. nat. 1, 10 p. 78, 20.

b *de oratoribus, scriptoribus, philosophis sim.*: RHET. Her. 4, 15, 21 hoc genere si distinguemus orationem, et -es et ornati poterimus esse. CIC. har. resp. 37 Lentulum, -em oratorem ac disertum, te ... (de orat. 1, 220 orator magnus et -is. 3, 80 vehemens et -is. Brut. 186 *al.* LIV. 34, 5, 6). Planc. 59 quae scripsit -is et ingeniosus poeta (*cf. supra l. 35*). or. frg. A II 10 *L. Septimius* est ad L. Crassi eloquentiam -is et vehemens et volubilis. de orat. 1, 47 neque illis *philosophis* assentiebar neque ... principi longe omnium in dicendo, -issimo et eloquentissimo Platoni. 3, 177 tum -es sumus, tum suptiles, tum medium quiddam tenemus. Brut. 38 *Phalereus* suavis, sicut fuit, videri maluit quam -is (282 sine arrogantia -is esse videbatur. orat. 53 divisimus, ut alii -es, alii tenues, alii temperati vellent videri). 65 quis illo (*Catone*) -ior in laudando. 126 *Gracchus* grandis est verbis, sapiens sententiis, genere toto -is. orat. 20 grandiloqui ... fuerunt cum ampla et sententiarum gravitate et maiestate verborum, vehementes varii copiosi -es *eqs.* 23 *Demosthene* nec -ior exstitit quisquam nec callidior nec temperatior. 31 *Thucydides* rerum explicator prudens severus -is (*cf.* phil. frg. V 25 quid ... Thucydide -ius [NON. *ad l.* p. 315, 26 -e: sapiens cum auctoritate]). Att. 1, 17, 8 in causa non verecunda admodum copiosus et -is fui. QVINT. inst. 9, 4, 133 tum miserabiles esse volumus, tum modesti, tum acres, tum -es, tum blandi. 10, 1, 46 (*Homerus*) idem laetus ac pressus, iucundus et -is, tum copia tum brevitate mirabilis. 10, 1, 66 tragoedias primus in lucem Aeschylus protulit, sublimis et -is et grandiloquus saepe usque ad vitium. *de histrionibus*: QVINT. inst. 11, 3, 89 abesse ... a saltatore debet orator, ut sit gestus ad sensus magis quam ad verba accommodatus, quod etiam histrionibus paulo -ioribus facere moris fuit (*cf. supra l. 5*).

3 *i. q. molestus* (*etiam fere i. q. taeter. de dis p. 2281, 28 sqq. 42, 83 sqq. de bestiis p. 2281, 9. 37. 68. de locis p. 2281, 38?*

[*Bräuninger*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

c. abl.: infra l. 6. 9. 11? 12. 17. 35. 37. 41. 45. 46. 47. 49. 54. 58. 66. 70. al.). **a** *absolute*: Cic. Att. 9, 5, 1 fuit apud me Postumus, scripsi ad te quam -is. epist. 9, 20, 1 o hospitem non -em (Sen. contr. 1, 1, 6 non sum hospes -is. *cf. etiam infra l. 63*). Sall. Iug. 88, 6 quo improvisus -ior accideret. hist. frg. 3, 7 -iores (*Maurenbr.*, -em *codd. Don. Ter. Hec. 759*) bello, qui prohibitum (-tus *D*, -turi *vulgo*) venerant, socii se gere⟨re⟩. Verg. georg. 3, 415 disce et odoratam stabulis accendere cedrum galbaneoque agitare -is (-i *Non.*) nidore chelydros (Non. *ad l.* p. 315, 5 -e: nocens. Serv. *ad l.* '-i nidore' serpentibus scilicet noxio. Sil. 1, 412 doctus Athyr tactu . . . -is sopire chelydros). Cvlex 166 *serpens* obvia vibranti carpens, -is aëre, lingua (*Leo ad l.: serpens . . . -is aëre dicitur eodem modo quo -es nidore chelydros Vergilius appellat*). Hor. epod. 12, 5 odoror polypus an -is (*i. -e olens*) hirsutis cubet hircus in alis. carm. 1, 2, 22 civis acuisse ferrum, quo -es Persae melius perirent (3, 5, 4 adiectis Britannis imperio -busque Persis. Amm. 23, 6, 80 *Persae* magnidici et -es ac taetri). Priap. 79, 1 *Priapus* fascino -is tento. Liv. 22, 22, 19 *Carthaginienses* -is superbosque in rebus secundis. 26, 24, 5 Philippum eis (*Aetolis*) et Macedonas -is accolas esse (35, 13, 7. 39, 46, 8. 41, 23, 12 Cvrt. 6, 2, 13). 29, 34, 8 ubi . . . multitudo *hostium* . . . -ior . . . iam in certamine esset, quam ut facile sustineri posset (Sen. benef. 6, 31, 4 multitudinem indigestam et -em metuendam esse *cf. infra l. 70*). 41, 19, 7 Bastarnas . . . -iores fieri in dies. 44, 26, 13 ⟨ne⟩ -iores eos (*Gallos in Macedoniam acceptos*) socios habeant quam hostes Romanos. Liv. perioch. 2 p. 6, 27 cum . . . Veientes incommodi magis quam -es essent. Val. Max. 4, 1 ext. 5 -em in administratione rei publicae aemulum. Sen. Herc. O. 561 tu . . . o noverca -ior irata deus (*cf. infra l. 83*). benef. 5, 5, 2 tam diu illos (*parentes*) habemus, quamdiu iudicamus -es. 7, 22, 2 *qui beneficium dedit,* praedicare non debet nec iactare nec -is esse. dial. 9, 2, 14 sequitur *unusquisque* se ipse et urget -issimus comes. Cvrt. 4, 12, 2 omni -iore comitatu . . . relicto (Tac. hist. 4, 14 quando legatum, -i quidem comitatu et superbo, cum imperio venire? *cf. p. 2282, 19*). Lvcan. 9, 719 -is in geminum vergens caput amphisbaena. Petron. 78, 5 Trimalchio ebrietate turpissima -is. 100, 1 unus *amator*, et senex, non erit -is. Val. Fl. 5, 597 Iaxarten dictis . . . acerbis immodicum linguaque -em. Sil. 11, 245 infremuit leo et immersis -is unguibus haesit. 12, 548 umbrae, quae . . . -em ad Trebiam . . . oppetiere necem. Stat. Theb. 11, 390 *Eteocles fratri obvius:* ne incesse moras, -is arma (*mea*) tenebat mater (*sc. ut me retineret*). Achill. 1, 173 *Achilles* iam -is amplexu iamque aequus vertice matri. silv. 2, 1, 138 quo, diva *Parca,* feros -is exeris ungues (2, 7, 89 o saevae nimium -esque Parcae). 4, 3, 88 ne me (*Volturnum*) pulvereum -emque caelo Tyrrheni sinus obruat (obluat *codd.*). Mart. 1, 87, 1 ne -is hesterno fragres, Fescennia, vino, pastillos Cosmi . . . voras. 11, 84, 15 iracundis . . . -is unguibus uxor. Qvint. inst. 6, 2, 16 *adversarios* -es et intolerabiles. Ivv. 6, 418 *femina* -is occursu, taeterrima voltu (6, 434 illa . . . -ior quae, cum discumbere coepit, laudat Vergilium. 6, 511 -is est rationibus *mulier* [Schol. in lomentis et balnearia pecuniam erogando]). 13, 197 poena . . . multo saevior illis, quas et Caedicius -is invenit et Radamanthus (Schol. Caedicium . . . crudelissimum fuisse vult intellegi). Tac. hist. 4, 28 contusis Ubiis -ior et successu rerum ferocior Civilis. ann. 14, 59 Octaviam . . . nomine patris et studiis populi -em (*sc. Neroni*). 15, 1 *Tiridates* per silentium aut modice querendo -ior erat. Vlp. coll. Mos. 11, 7, 2 si quis tam notus et tam -is in abigendo fuit, ut *eqs.* Cypr. epist. 64, 5 p. 720, 16 -issimis delictoribus (*cf. infra l. 59*). Paneg. 12 (2), 22, 4 natio barbarorum robore ferocia numero -is. Hil. ad Const. 1, 2 -issimis haereticis. Salv. gub. 1, 37 -issimos peccatores (*cf. supra l. 57*). **b** *c. dat.* Cic. de orat. 3, 147 si tibi non -es sumus. top. 4 non potui . . . tibi . . . verenti ne mihi -is esses . . . debere diutius. rep. 1, 67 senes . . . ad ludum adulescentium descendant, ne sint iis odiosi et -es. Att. 13, 52, 1 o hospitem mihi tam -em ἀμεταμέλητον (*cf. supra l. 3*). epist. 13, 69, 2 -is tibi nulla in re erit. 13, 76, 1. Prop. 1, 12, 14 cogor et ipse meis auribus esse -is (Cvrt. 6, 8, 3 *Philotam* Alexandri auribus nimia iactatione [*Iunius*, actione *codd.*] virtutis atque operae -em. 8, 1, 22). Prop. 2, 24, 20 dicor lecto iam -is esse tuo. Ov. fast. 1, 683 -es cultis . . . aves. Liv. 3, 65, 7 alter semper ordo -is alterius modestiae erat. 5, 1, 4 -is iam is *rex* antea genti fuerat opibus superbiaque. 7, 37, 10 multitudo (*Samnitium*) commeatibus -is (*cf. supra l. 22*). 27, 4, 1 cui (*Hannibali*) cedenti . . . -is ipse instaret (35, 15, 4 -em successorem eum [*filium*] instare senectuti suae [*sc. patris*]. Sen. dial. 9, 2, 2 alicubi instes -is. epist. 94, 61. Cvrt. 5, 9, 12). Liv. 34, 48, 5 tyrannum . . . non suae solum patriae -em, sed omnibus circa civitatibus metuendum. 39, 53, 6 Philippus . . . sibi quoque -iorem esse quam vellet minorem filium censebat. 42, 14, 8 invectus in regem *Eumenem* quod . . . -ior . . . Asiae esset quam Antiochus fuisset (42, 41, 4. 42, 42, 6). 43, 14, 10 -is urbi turba insolita (Mart. epigr. 4, 1 turba -is paci placidaeque inimica quieti). Albvc. Sen. suas. 6, 9 si cui ex triumviris non es invisus, *Cicero,* -is es. Val. Max. 3, 2 ext. 3 *Leonidas* -em illum et mari et terrae Xerxen . . . ad ultimam desperationem redegit. Sen. Ag. 249 -is ille (*Agamemno*) sociis stante adhuc Troia fuit. Oed. 667 deus Thebis -is (Qvint. decl. 323 p. 271, 11 dii immortales ut peccantibus -es ita satisfacientibus faciles. *cf. p. 2281, 28. 29*). Phaedr. 194 *Amor* caelo pariter et terris -is. dial. 4, 8, 2 *togati* maiorem gravantur, minori -es sunt. 9, 3, 6 si te ad studia revocaveris . . . nec tibi -is eris nec aliis supervacuus. 10, 6, 2 *Livius Drusus* a puero seditiosus et foro -is. Octavia 495 *al.* Lvcan. 8, 18 Lavs Pis. 90. Plin. nat. 2, 154 *terra,* cuius numen ultimum iam nullis precamur irati -e. Stat. Achill. 1, 717 -em Priamo Phrygibusque . . . Achillem. Ivv. 6, 147 iam -is est nobis. 10, 201 *senex* usque adeo -is uxori natisque sibique. Tac. hist. 3, 63 legiones neque quiescentibus -es et adversus contumaciam validae (Lampr. Alex. 59, 5). ann. 1, 10 Livia -is in rem publicam mater, -is domui Caesarum noverca. 14, 39 Polyclitus . . . Italiae Galliaeque -is . . . militibus quoque nostris terribilis (Clavd. 26, 403 *auxilio numerus* qui congruus esset nec -is Italiae formidandusve regenti). Orat. imp. Hadr. de Matid. (Corp. XIV 3579) 26 *Matidia* nulli -is, nemini tristis. Tert. uxor. 2, 8 (9) p. 697 Oe. neuter alteri -is est. Porph. Hor. epist. 2, 1, 13 -is est . . . inferioribus et infra positis nocet, qui artibus bonis ceteros vincit. Lact. inst. 5, 9, 7 scelerum et malitiae suae testes . . . -es . . . sibi putant. Capitol. Pius 7, 11 *Pius* dicens -em esse provincialibus comitatum principis etiam nimis parci (*cf. p. 2281, 32*). Ivst. 19, 2, 5 cum familia tanta imperatorum -is liberae civitati esset. Vvlg. Iob. 7, 20 quare . . . factus sum mihimet ipsi -is? (LXX διὰ τί . . . εἰμὶ . . . ἐπὶ σοὶ φορτίον; *cf. supra l. 3*). sap. 2, 15 *iustus* -is est nobis etiam ad videndum (βαρύς ἐστιν ἡμῖν καὶ βλεπόμενος). Cod. Ivst. 11, 68, 4 (*a. 425*) consortibus . . . -is ac molestus.

4 *i. q. severus, durus, atrox* (*de dis infra l. 57. de bestiis infra l. 60. 71. 76. translate infra l. 45. c. abl. infra l. 53. 61. 66. 67/8. 69. c. dat.: infra l. 30. 52. 62. 73. ad alqd. infra l. 78*): Acc. trag. 55 (*loco varie corrupto*) Orestes (-tem *coni.*) -is sacerdos (*Iphigenia?*) ferro prompto † adstitueret (Non. *ad l.* p. 315, 9 -e: triste). 524 -is Dardaniis gentibus ultor, Laërtiade (Liv. 1, 40, 4 -ior ultor caedis). Cic. div. in Caec. 58 de iniuria, quae tibi facta sit, neminem nostrum -iorem iudicem esse oportet quam te ipsum (*cf. p. 2279, 46*). Verr. II 5, 183 in iis hominibus, quorum ego inimicitias . . . suscepero, multo -iorem atque acriorem *me* futurum. Mur. 58 ita -is est accusator et vehemens, ut multo magis eius auctoritatem quam criminationem pertimescam (leg. 3, 47 Liv. 43, 8, 1). Vat. 1 nemo . . . ita te refutandum ut -em adversarium . . . arbitrabatur (Planc. 88 victoriae nostrae -is adversarios. off. 3, 86 Svet. Nero 54. Cic. epist. 2, 4, 2 est . . . tibi -is adversaria constituta . . . incredibilis quaedam expectatio). Phil. 5, 22 *uxor* quam secum -is imperator (*M. Antonius*) ad exercitum duxerat. de orat. 1, 227 M. Cato, Galbae -is atque acer inimicus (Pvblil. G 7 -is est inimicus is qui latet in pectore. Liv. 45, 8, 3 ignorasse . . . quam -is aut amicus aut inimicus esset populus Romanus. Sen. benef. 6, 39, 2. *al.*). Cic. rep. 6, 1 -es . . . dominae cogitationum libidines infinita . . . imperant (Tusc. 1, 48 liberatos . . . se . . . dicunt -issimis dominis, terrore sempiterno et diurno ac nocturno metu. Liv. 28, 44, 4 *al.*). Verg. georg. 4, 84 -is aut hos aut hos versa fuga victor dare terga subegit. Aen. 5, 387 -is Entellum dictis castigat Acestes (Serv. -is autem aetate [*cf. p. 2283, 56*] vel obiurgatione. Non. *ad l.* p. 314, 30 -e: grandaevum). 10, 754 Mavors. Hor. carm. 4, 6, 17 *Achilles* palam captis -is . . . nescios fari pueros Achivis ureret flammis (Schol. aperto semper bello . . . non insidiis -is). Eleg. in Maec. 1, 44 tam (quam *al.*) tunc ille tener, tam -is hostis erat (Liv. 2, 48, 7 Veiens hostis adsiduus magis quam -is. 10, 18, 6. 30, 28, 2. 32, 19, 16 *saepius.* Val. Fl. 5, 535 Sil. 8, 301 *al.*). Ov. met. 4, 452 *Iuno* sorores nocte vocat genitas, -e et implacabile numen (*cf. p. 2279, 55*). Liv. 2, 11, 4 *Valerius* in parvis rebus neglegens ultor -em se ad maiora vindicem servabat. 9, 19, 17 *miles* mille acies -iores quam Macedonum . . . avertet. Gratt. cyn. 165 tigrim. Val. Max. 6, 2 ext. 2. 8, 5, 3 *L. Crassus* impetu -is, exitu vanus apparuit. Sen. Tro. 984 quis arbiter crudelis et miseris -is eligere dominos nescit (Hil. trin. 3, 20). benef. 1, 1, 4 multos experimur ingratos, plures facimus, quia alias -es exprobratores exactoresque sumus, alias leves (Svet. Iul. 65, 1 *Caesar* exactor -issimus disciplinae. Lampr. Alex. 40, 6). 1, 9, 2 lingua asper, vultu -is (Val. Fl. 5, 519 Capitol. Max. Balb. 6, 2). Val. Fl. 4, 74 -is orantem procul arcet Erinys. 6, 522 *Absyrtus* proterit impulsu -is agmina. Ivv. 13, 197 *v. p. 2281, 50.* Tac. ann. 3, 28 Pompeius . . . corrigendis moribus delectus et -ior remediis quam delicta erant. 15, 55 *Milichus* -es coniuratos et cetera . . . docet. Itala act. 20, 29 (Lucif. non parc. 29 p. 272, 10) lupi -es (βαρεῖς. Vvlg. rapaces. Lvcif. non parc. 29 p. 272, 17. Rvfin. hist. 1, 1, 2). Treb. trig. tyr. 23, 4 *Saturninus* severior et -ior militibus. Claud. 12, 5 *Quintillus* se -em et serium contra milites ostenderat. Amm. 26, 1, 3 moderatorem quaeritabant diu exploratum et -em. Avian. fab. 40, 3 quia nulla -es variarent terga leones (*quod fort. ad gravem odorem leonum* [*cf. Plin. nat. 8, 46*] *referendum esse perperam putat Ellis in comm.*). Evstath. Bas. hex. 8, 1 ad iracundiam -is et perseverans *est camelus.*

5 *i. q. somno, vino, morbo sim. gravatus*: **a** *absolute*: **α** *de homine ipso:* Lvcr. 3, 1066 abit in somnum -is atque oblivia quaerit. Ov. ars 1, 234 vina . . . cum sparsere Cupidinis alas, . . . capto stat -is ille loco. Cels. 1 pr. 34 -iores . . . eos factos qui se implerant. Stat. Theb. 10, 135 *Iris* excedit -ior nigrantibus antris *Somni.* Mart. 4, 73, 1 cum -is extremas Vestinus duceret horas. Svet. vita

[Bräuninger]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Verg. p. 8 languorem ... navigatione auxit, ita ut -ior aliquanto Brundisium appelleret. *β de partibus hominis*: ACC. trag. 302 (*corrupte*) camo collum -em. CIC. p. red. in sen. 13 vir vini somni ... plenus, ... -bus oculis, fluentibus buccis (*cf. Ellis ad Avian. fab. 24, 9.* VERG. Aen. 4, 688 *Dido* -is oculos conata attollere [CLAVD. DON. opprimebatur ... letalis violentia vulneris]. PROP. 2, 29, 16 cum ... oculos moverit illa -es. CELS. 3, 6, 7 *febris est* si oculi -es et aut persicci aut subumidi sunt. 6, 6, 29 *v. s.* gravesco. VAL. FL. 4, 18 STAT. Theb. 1, 546 [SCHOL.]. 5, 502. 11, 558. silv. 5, 1, 31). CELS. 1, 4, 4 cum caput -ius esse coeperit (2, 7, 2. 2, 12, 2ᵃ SCRIB. LARG. 181 altercum ... qui biberunt, caput -e venisque distentum habent. APVL. apol. 51). CELS. 2, 2, 2 timeri debet, si -iora membra sunt. PLIN. nat. 23, 49 minime *vinum dandum est* lingua fungosa vel -i et subinde inperfecta loquentibus. *ibid.* e genis stantibus aut defectis, -bus. VAL. FL. 7, 141 *Medea* strato ... -es proiecerat artus. ITALA Ier. 17, 9 (Aug. c. Faust. 13, 8) -e cor per omnia, et homo est et quis agnoscet eum? (VVLG. pravum est cor omnium et inscrutabile. LXX βαθεῖα ἡ καρδία παρὰ πάντα καὶ ἄνθρωπός ἐστιν). **b** *c. abl.*: *α de hominibus* (*de bestiis v. hac linea*): VERG. georg. 3, 95 *equus* aut morbo -is aut iam segnior annis (SEN. Oed. 1052 fessi corpore et morbo -es). OV. epist. 14, 33 cibo (LIV. 31, 41, 11 -es cibo sopiti iacebant) vinoque -es somnoque (*cf. l. 22*) iacebant (met. 3, 608 mero somnoque -is titubare videtur. 10, 438 nacta -em vino Cinyram ... nutrix. LIV. 29, 34, 11. *et saepe*). OV. epist. 14, 33 somno (met. 1, 224. 3, 608 *cf. l. 23.* Liv. 4, 37, 2 *v. infra l. 28.* 7, 39, 14. 29, 34, 11. CVRT. 7, 6, 18 *cf. infra l. 29.* TAC. ann. 4, 22. 12, 27). OV. met. 4, 569 *Cadmus uxorque* malis annisque -es (*cf. infra l. 82*). 7, 570 inde (*sc. peste ex fontibus exhausta*) -es multi nequeunt consurgere. LIV. 4, 37, 2 -is somno epulisque incolas (CVRT. 7, 6, 18 hospitaliter ... exceptos -esque epulis et somno ... interfecerunt. 8, 3, 8 vinoque et epulis -is et semisomnus). LIV. 21, 48, 4 Scipio ... -is adhuc vulnere erat (36, 20, 5 VELL. 2, 55, 4 STAT. Theb. 9, 44 *Polynices* vulneribus ceu mille -is. TAC. hist. 3, 50 *cf. p. 2284, 5*). SEN. Tro. 449 fessus ac deiectus ac fletu -is. dial. 10, 14, 4 multi hesterna crapula semisomnes et -es CVRT. 8, 6, 27 toto die et nocte proxima mero ac vigiliis -is adquievit. PETRON. 78, 5 *cf. p. 2281, 35.* 103, 5 exonerabat stomachum nausea -em. VAL. FL. 4, 3 *Iuppiter* Iunonem ardenti trepidam -is increpat ira (*nisi* ardenti ira *ad* increpat *pertinet et* -is *vice adverbii fungitur*). SIL. 17, 160 *Hannibal* -is curis carpit ... nocte quietem. STAT. Theb. 1, 284 *Iupiter* -is dictis ... reddidit haec. silv. 4, 6, 73 mortis opaca nube -is *Alexander.* FRONTIN. strat. 2, 5, 13 semicruda -es carne *hostes.* 2, 5, 14 repertis (*esculentis*) intemperanter repletum -emque hostem. TAC. hist. 1, 62 Vitellius ... medio diei temulentus et sagina -is. VVLG. Is. 1, 4 vae genti peccatrici populo -i iniquitate. *β de partibus hominis*: CALV. carm. frg. 11 cum -is ingenti conivere pupula somno. SEN. Ag. 305 aperire ferro pectus aerumnis -e. Oed. 614 Tantalis ... tuto superba fert caput fastu -e. Phoen. 233 caput tenebris -e. dial. 10, 4, 6 -e multo sanguine corpus. PS. QVINT. decl. 12, 14 ventrem conscientia -em. BOETH. cons. 1, 1, 47 vultum luctu -em. **c** *c. praepositionibus*: VAL. FL. 6, 65 Datin Achaemeniae -ior (*fere i. q. tardior*) de vulnere pugnae misit in arma Daraps. GREG. M. moral. 14, 66 p. 1074ᴮ per pondus avaritiae -bus ... cordibus.

6 *aetate* -*is* (*cf.* AVG. in psalm. 70 serm. 2, 4 πρεσβύτης dicitur -is et γέρων senex. NON. p. 314 '-e' grandaevum). **a** *absolute*: VERG. Aen. 5, 387 *cf. p. 2282, 49.* OV. epist. 5, 95 quid -is Antenor ... suadeat ... consule, quis aetas longa magistra fuit (*cf. p. 2280, 6*). VAL. FL. 1, 23 Haemoniam primis Pelias frenabat ab annis, iam -is et longus populis metus (*cf. Langen ad l.*). 1, 296 -is Aeson. STAT. Theb. 7, 518 *Iocaste:* inice vincla mihi, -is huc utcumque feretur et pater. ITALA I reg. 4, 19 (Lucif. Athan. 1, 11 p. 85, 18) quoniam senex erat et -is homo (VVLG. senex ... erat et grandaevus. πρεσβύτης ... καὶ βαρύς). LAMPR. Heliog. 11, 2 -issimum quemque percontari coepit. LACT. Phoen. 60 *Phoenix* postquam ... mille peregerit annos ac se reddiderint tempora longa -em. IVVENC. 4, 404 concilium scribae plebisque vocatur ... -ior numerus (*cf.* Matth. 26, 3 seniores populi). AVG. coll. c. Don. 1, 4 p. 40, 18 se omnes venisse usque ad -issimos senes (1, 14 p. 47, 31 adv. Don. 24, 21 p. 142, 19). serm. 49, 2, 2 qui pueri venerunt, prima hora se adductos putent, qui adolescentoli tertia, qui iuvenes sexta, qui -iores nona, qui decrepiti undecima. anim. 2, 3, 6 p. 340, 16 homo -is seductus a iuvene. **b** *c. abl.* (*notione nonnumquam vergente ad II A 5 et II A 7*): TER. Haut. 645 (*loco coniecturis temptato*) quanto tuos est animus natu -ior, ignoscentior (CLAVD. 26, 485 -ior natu, cui plurima dictis consiliisque fides). VERG. Aen. 2, 436 Iphitus aevo iam -ior, Pelias et vulnere tardus Ulixi (CLAVD. DON. *ad l.* ambo quidem senes fuerunt, sed alterum debilitaverat -ius senium et -ior aetas oppresserat. SEN. Med. 258 senio trementem debili atque aevo -em patrem. LAMPR. Alex. 58, 2 AVG. civ. 22, 8 p. 575, 14 D). VERG. Aen. 9, 244 annis -is et animi maturus Aletes (HOR. serm. 1, 1, 4 -is annis miles OV. epist. 8, 31 *cf. p. 2280, 6.* met. 4, 569 *Theseus et coniunx* malis [*cf. supra l. 27*] annisque -es. LIV. 9, 3, 5 CALP. ecl. 2, 84 *al.* *cf.* APVL. met. 2, 2 huius *feminae* adhaerebat lateri senex iam -is in annis). OV. met. 7, 299 -is ipse (*Pelias*) senecta est. LIV. 2, 19, 6 Tarquinius Superbus ... aetate et viribus erat -ior (*cf. infra l. 13*, 3, 33, 6 -es ... aetate electos novissimis suffragiis ferunt. 5, 12, 11 vetus ... senator et aetate iam -is. 7, 39, 1. 10, 34, 12. VELL. 2, 76, 1 *C. Velleius* -is iam aetate et corpore [*cf. infra l. 21*]. TAC. hist. 3, 50 milites volneribus [*cf. p. 2283, 31*] aut aetate -es. SIDON. epist. 1, 9, 2. *cf. etiam p. 2288, 33 et* SYNON. Cic. Char. gramm. 434, 12 B.). SEN. benef. 3, 37, 1 Aeneas patrem ... -em senio ... ferens. TAC. ann. 12, 40 Didius senectute -is.

7 *fere i. q. tardus inhabilis* (*cf.* PAVL. FEST. Gloss.ᴸ IV p. 409ᵃ [p. 312 M.] 'stlembus' -is tardus) **a** *de corporibus sive de motione corporis hominum vel bestiarum* (*c. abl. infra l. 12. 21. 27. 29.* ad: *cf. infra l. 26*): LVCR. 6, 1150 lingua ... debilitata malis, motu -is, aspera tactu. LIV. 2, 19, 6 *v. p. 2283, 84.* 83, 9, 10 phalanx Macedonum -is atque immobilis nec circumagere se poterat. MANIL. 3, 325 quidquid ad extremos temet praeverteris (*Regiomont.*, prevecteris *codd.*, provexerit *Housman*) axe⟨s⟩ (*add. Bentley*) per convexa -i (*Breiter*, -is *M*, gradus *LG defendente Housman*) gressu (*Breiter*, gressum *codd.*) fastigia (*M*, vestigia *LG*) terrae (*Housman ad l.: gravitatis mentio inepta est, neque enim -e iter facit qui orbem scandens simul degreditur. Wageningen: qui fastigia terrae rotundae conscendit, ei motus -is est*). VELL. 2, 76, 1 corpore ([*v. supra l. 3*] COLVM. 7, 12, 7 PLIN. epist. 6, 20, 12). SEN. dial. 6, 18, 7 *animalia* quaedam -ia et alieno se magisterio moventia (*oppos.* velocia). COLVM. 7, 12, 8 *canis* obesus aut -is (*opp.* strigosus aut pernix) VAL. FL. 4, 516 *Harpyiae* trepidant humilique -es timidoque volatu. HIL. in Matth. 25, 6 idcirco vae ipsis erit, quia ... ad effugiendum antichristum -es *animae sunt.* DRAC. Romul. 8, 626 Troïlus ... non membris, sed mente -is. IORD. Get. 95 sunt ... Gepidae tardioris ingenii et -iores corporum velocitate. **b** *de mente hominis*: CAPITOL. Aur. 2, 1 fuit a prima infantia -is. FIRM. math. 1, 2, 2 Saturnus facit cautos -es tardos avaros ac tacitos. DRAC. Romul. 8, 626 mente -is (*cf. supra l. 27*).

B *de rebus quae ad animum perveniunt, animi motum efficientes*: **1** *vi et auctoritate*: **a** *generatim*: *α i. q.* σεμνός (*c. abl. infra l. 72. 77. 80*): (I) *adiective*: CIC. de inv. 1, 101 commemoramus, quantae curae res ea fuerit iis, quorum auctoritas -issima debeat esse (div. in Caec. 69 *cf. infra l. 45.* Verr. II 2, 40 nullius apud te -is auctoritas. II 4, 25. Caecin. 27 P. Caesennius ... non tam auctoritate -i quam corpore [*cf. p. 2275, 36*]. Phil. 5, 50 nihil vestra auctoritate -ius. rep. 2, 59 *auctoritas senatus* -is et magna. *al.* VITR. 5, 4, 3 cautio eius [*harmoniae*] maxime -em et egregiam habet auctoritatem. CVRT. 10, 1, 28 *cf. p. 2286, 69. al.*). CIC. div. in Caec. 6 quodsi hanc causam tam idoneam, tam inlustrem, tam -em non haberem (Verr. II 2, 109 in -issima causa, *opp.* in leviore causa. *cf. p. 2285, 10. 2286, 32*). div. in Caec. 69 iure tum florebat populi Romani nomen, iure auctoritas huius imperi civitatisque maiestas -is habebatur (*cf. supra l. 37*). Verr. II 1, 69 cives Romani ... orant Lampsacenos, ut -ius apud eos nomen legationis quam iniuria legati putaretur (leg. agr. 2, 45 -e est nomen imperi atque id etiam in levi persona pertimescitur. de orat. 1, 64 orator ... hoc tam -i dignus nomine. part. 76 quae ... -issimo nomine sapientia appellatur, haec scientia. epist. 1, 9, 1 -issimum et sanctissimum nomen pietatis [*opp.* levius]). Sull. 78 vitae perpetuae vox, ea quae verissima et -issima debet esse. dom. 71 senatus ... -issimum iudicium de iure legum (Sest. 55. Marcell. 3 iudicio tuo [*sc. Caesaris*] -issimo et maximo. *cf. p. 2285, 53 et p. 2297, 51*). Sest. 6 -issumae (-mis *codd.*) antiquitatis viris. Scaur. 27 dignitati praefecturae -issimae. 46 de -issimo principatu patris fortissimoque. Mil. 87 *Clodius* senatus -issima decreta perfregerat (*cf. etiam p. 2297, 67*). fin. 1, 37 intellegatur ... ea quae voluptaria, delicata, mollis habeatur disciplina, quam -is, quam continens, quam severa sit (ac. 1, 15 philosophorum disciplinae -issimae). off. 3, 37 *honestas* omni pondere -ior habenda quam reliqua omnia (NON. *ad l.* p. 314, 10 -e: ponderosum. *cf.* CIC. [?] frg. Gell. 1, 3, 23 compensatur leve damnum delibatae honestatis maiore alia -ioreque in adiuvando amico honestate). CAES. Gall. 7, 2, 2 conlatis militaribus signis, quo more eorum -issima caerimonia continetur (-mae -niae -entur *β*). LIV. 28, 17, 7 *foedus* haud -ius ... sanctiusque. 28, 19, 8 in omne tempus -i documento sancirent, ne *eqs.* SEN. Thy. 990 aether -is inter diem noctemque desertus stupet. LVCAN. 9, 64 manus hoc Aegyptia forsan obtulit officium -e (*sc. rogi*) mānibus (*Pompei*). STAT. Theb. 1, 212 -e et inmutabile sanctis pondus adest verbis (*cf. p. 2274, 42. 2286, 44*). silv. 1, 3, 92 virtus ... serena fronte -is sanusque nitor. MART. 7, 63, 7 centum -is hasta virorum (*i. centumvirale iudicium*). QVINT. inst. 11, 3, 112 in fabulis (*i. scaena*) iuvenum senum *eqs.* -ior ingressus est; servi, ancillae *eqs.* citatius moventur. 12, 10, 20 sic erunt ... -ia, non tarda *quae orator profert.* PLIN. paneg. 17, 1 hostilibus armis captorumque regum catenis triumphum -em. APVL. met. 3, 3 ad -issimum iudicii vestri sacramentum eum curavi producere. 6, 15 nec Providentiae bonae -es oculos innocentis animae (*Psyches*) latuit aerumna. ANTH. 407, 8 inlustri ... -es nobilitate domos. ARNOB. nat. 5, 24 p. 195, 17 sancta illa pervigilia ... et pannychismi -es. IVST. 3, 4, 1 ut *Lacedaemonii* ... -issima se execratione obstrinxerint. AMM. 29, 1, 38 constantiam -em. VVLG. II Macc. 6, 28 fortiter pro -issimis ac sanctissimis legibus honesta morte perfungar

[*Bräuninger*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(ὑπὲρ τῶν σεμνῶν καὶ ἁγίων νόμων). COD. Theod. 13, 3, 1 (*a. 321*) -issimis dignitatibus vel parentes vel domini vel tutores esse non debent. CORP. IX 1913 Octaviae Crescentinae que antiqua vita vixit fidei ac diligentiae ⟨gr⟩aviss(imae?) (II) *substantive*: CIC. inv. 1, 91 *mala definitio est cum describit* aliquid non -e nec magnum continens. Q. Rosc. 6 quod ... apud omnes leve et infirmum est, id apud iudicem -e et sanctum esse ducetur? Phil. 2, 109 in publicis nihil est lege -ius. de orat. 2, 249 quod ... mater dixit: '...', praeclarum et -e est. β *i. q. magni momenti*: (I) *adiective*: LVCIL. 903 habeasque ⟨in⟩ animo mi admodum causam -e⟨m⟩ fore quae me ab ullo commodo abducat tuo (CIC. inv. 2, 175 -issimam quamque causam vehementissime necessariam iudicemus. div. in Caec. 59 Cluent. 82 *al.* Q. CIC. pet. 46 CAES. civ. 1, 44, 3 PROP. 2, 9, 36 OV. trist. 2, 193 SEN. contr. 2, 1, 32 TAC. dial. 32 PLIN. epist. 5, 16, 5 SVET. Cal. 27, 3 VLP. dig. 50, 2, 3, 1 CYPR. laps. 10 p. 243, 19 [*adp.* iusta] AMM. 27, 3, 9 COD. Theod. 9, 40, 3 [*a. 346*]. *saepissime. cf. etiam p. 2284, 43 et p. 2286, 32*). CIC. div. in Caec. 37 putasne te posse ... tot res tam -es tam varias voce memoria consilio ingenio sustinere? (Caecin. 6 ad -iores res pertinet. Sull. 69 *res* -iores maioresque. 81 num [non *v. l.*] *res* inveterata quam recens debuit esse -ior? de orat. 2, 21 [*syn.* maxumus]. orat. 148 fin. 1, 4. 63. off. 1, 103 [*syn.* serius]. Att. 4, 16, 2 epist. 10, 19, 1 LIV. 2, 56, 4. SEN. nat. 3 pr. 3 [*syn.* serius immensus]. *saepius. cf. p. 2286, 38*). CIC. Font. 49 -iorem duxisse eius obsecrationem. Phil. 9, 8 qui semper vestrum consensum -issimum iudicavisset. de orat. 2, 21 *Graeci* levissimam delectationem -issumae ... utilitati anteponunt (*cf.* GELL. 1, 13, 5 BENED. reg. 35). 3, 167 -is est modus in ornatu orationis et saepe sumendus. parad. 1 *cf. p. 2287, 54.* fin. 2, 81 non -issimum est testimonium multitudinis (epist. 5, 12, 7 -e testimonium ... clari hominis. *cf. etiam p. 2287, 82*). div. 1, 4 somnia -iora. off. 1, 57 omnium societatum nulla est -ior, nulla carior, quam ea quae cum re publica est unicuique nostrum. Att. 1, 13, 1 epistulam paulo -iorem (4, 16, 1 *epistula* -is et plena rerum). LIV. 3, 20, 1 actiones (-nem *codd.*) tam -es. 38, 5, 9 inceptum conatu quam effectu -ius. QVINT. inst. 12, 2, 14 reperias quosdam in disputando mire callidos ... non ... sufficere in aliquo -iore actu. 12, 6, 1 cum ... Calvus *al.* ... ante quaestoriam ... aetatem -issima iudicia susceperint. TAC. hist. 2, 59 *Vitellius* quamvis magna transibat, impar curis -ioribus (*cf. p. 2289, 2*). SVET. Aug. 84, 2 sermones ... -iores non nisi scriptos ... habebat *Augustus* (*cf. p. 2286, 57*). AMM. 31, 15, 12 dedit ... rebus ... -e momentum casus. (II) *substantive*: CIC. Mur. 38 leviora ducis quae sunt -issima (*sim.* Phil. 1, 37). Planc. 86 sunt haec leviora, illa vero -ia atque magna, quod ... voluisti. Deiot. 5 quae mihi ad spem obtinendae veritatis -issima sunt, ad motum animi ... leviora. div. 1, 35 cum terrae saepe fremitus ... multa nostrae rei publicae ... -ia et vera praedixerint. ad Brut. 1, 9, 2 quae didiceram ..., -iora duxi tua auctoritate addita. HIL. ad Const. 2, 1 quae ... proferantur, pro dignitate eorum, qui eloquuntur, vel -ia existimari solere vel levia. VVLG. exod. 18, 26 quidquid ... -ius erat, referebant ad eum (*Moysen. opp.* faciliora). γ *fere i. q. multum valens, efficax*: (I) *adiective*: CIC. inv. 2, 145 postrema quaeque lex -issima est. div. in Caec. 12 optimorum ... sociorum voluntatem apud hos -em esse ... oportere (Verr. II 2, 98 Font. 32). Cluent. 135 censorium iudicium (*cf. p. 2284, 54*). Mur. 11 *pars accusationis*, quae -issima debebat esse, ... fuit infirma et levis (orat. 51 *partes orationis* -es atque magnae). 38 quare -is est illa oratio: 'me saucium recreavit, me praeda donavit' (Sest. 107 *Cn. Pompei* oratio ... -is et grata in contionibus fuit. Brut. 93 *Galbae* incitata et -is et vehemens ... oratio. AVG. civ. 1, 31 p. 42, 22 D. *cf. etiam II B 1 b*). Sest. 120 egit ... multo -ioribus verbis meam causam. Phil. 7, 14 opinio est -ior (*cf. Sternkopf ad l.*). de orat. 1, 154 versibus ... quam maxime -bus (*ad II B 1 b?*). 2, 215 *cf. p. 2286, 79.* 2, 312 causae ... vel ad augendum vel ad ornandum -issumae atque plenissumae. part. 107 *v. p. 2287, 53.* top. 70 efficiens causa -ior quam non efficiens (LVCR. 3, 602 haec [*mens et anima*] ipso cum corpore conlabefiunt, ut -ior paulo possit dissolvere causa). phil. frg. V 27 copia ... maior -issimorum exemplorum ([NON. *ad l.* p. 315, 19 -e: solidum et firmum]. HOR. carm. 4, 11, 26 exemplum -e praebet ales Pegasus. PROP. 4, 1, 109 exemplum -e erit Calchas. VELL. 2, 78, 3 Calvinus Domitius ... -issimi comparandique antiquis exempli auctor). CIC. epist. 6, 3, 4 illa *consolatio* -ior qua te uti spero (*opp.* levis). PROP. 1, 6, 6 verba puellae mutatoque -es saepe colore preces (SEN. Herc. O. 1833 non est gemendus nec -i urgendus prece *Hercules* [nece *codd.*]). VAL. MAX. 6, 4, 1 *cf. p. 2286, 64.* CELS. 5, 26, 34ᴮ *medicamenta* -ia ... quamvis reprimentia (*opp. levis*). SEN. Herc. O. 546 *Deianira*: intende, *Amor*, ... spiculum velox manu, non ex sagittis levibus: e numero (ex umero *E*) ⌊-iore (*sc: sagittarum plus valentium*) prome⌋ (-i deprome *E*, -iore profer *A*) quod *eqs.* MIN. FEL. 1, 5 disputatione -issima. (II) *substantive*: CIC. inv. 1, 100 ex ... argumentatione ... quod erit -issimum. Verr. II 2, 161 id -ius esse putarunt, si publico consilio ... factum esse videretur. II 3, 168 possumus ... auctoritate societatis ... quod dicimus optinere, an aliqua firmiora aut -iora quaerenda sunt? Cluent. 64 ego illa non argumentabor quae sunt -ia vehementer. 124 *si* quod subscriptum est, quia verum est, idcirco -e debet esse. QVINT. inst. 7, 1, 11 pro reo plerumque -issimum quidque primum movendum est. δ *adiungo exempla incertioris notionis, i. in quibus dubites, cui trium partium α β γ potissimum assignanda sint*: (I) *adiective*: PLAVT. Trin. 388 -ius tuom erit unum verbum ad eam rem quam centum mea (CIC. Cluent. 58 illa verba -issima. p. red. in sen. 26 de orat. 2, 124. GELL. 1, 11, 5 *cf. p. 2287, 15*). TER. Ad. 66 errat longe ... qui imperium credat -ius esse aut stabilius vi quod fit quam illud quod amicitia adiungitur (DON. *ad l.* -ius ad vim, stabilius ad tempus refertur. SCHOL. -ius: sapientius vel fortius). CIC. inv. 1, 48 *signum* indiget testimonii et -ioris confirmationis. Verr. II 3, 210 hominum existimatio. Font. 21 ne multo vostrae maiores -ioresque partes sint ad cogitandum quam ad dicendum meae (Mil. 40 cum ... -issimam ... *Antonius* rei publicae partem ... suscepisset). 45 fidelissima et -issima auxilia. Cluent. 59 Fabricius ... suo iudicio, quod est -issimum, ... est condemnatus. 126 aliquo -i argumento (de orat. 2, 309 ea *argumenta* quae ... aut levissima sunt aut aliis -ioribus consimilia. nat. deor. 3, 11. QVINT. inst. 5, 12, 3 non est tam -e argumentum si fatetur quam si convincitur. *cf. etiam p. 2288, 1*). leg. agr. 2, 5 versantur ... in animo meo multae et -es cogitationes. Mur. 24 -is ... illa est et plena dignitatis [dicendi] facultas. Flacc. 106 bonae rationi et constanti et -i nullum ... fructum esse propositum (de orat. 1, 135. ac. 1, 139 [*v. Plasberg ad l.*]. epist. 3, 8, 6). dom. 68 sententia verior -ior melior utilior rei publicae nulla esse potuit (Mil. 39 *Pompei* sententiam ... de salute mea -issimam et ornatissimam. Phil. 11, 15 severam, -em, re publica dignam sententiam. 12, 5 ⟨se⟩verissimis -issimisque sententiis. fin. 2, 20 -issimis sententiis *Epicuri. ibid.* -issimae ad beate vivendum breviter enuntiatae sententiae [*sc.* κύριαι δόξαι *Epicuri*]. 4, 45. *p. 2287, 21*). Cael. 5 lectissimos viros ... cum -issuma atque ornatissuma laudatione miserunt (*cf. p. 2287, 48*). Balb. 41 -issima ... in istum civem ... senatus consulta (conuita *vel* -vitia *codd.*). har. resp. 10 *ostentum*, haud scio an -issimum (*cf. p. 2297, 29*). 44 fuit in his omnibus causa, etsi non iusta, ... -is tamen (de orat. 2, 337 -issima causa rei publicae. epist. 13, 26, 1. *cf. p. 2284, 43*). Phil. 5, 50 inutilem potentiam ... anteferre verae -i solidae gloriae? 10, 17 firmissimum praesidium et -issimum *rei p.* (*exercitus*). Brut. 331 *Brutus* qui ... eloquentiam locupletavisses -iorum artium instrumento (fin. 2, 212). fin. 4, 60 *vita beata* quae constaret ex ... rebus ... aut plurimis aut -issimis (*cf. p. 2285, 18*). Tusc. 1, 64 poetam -e plerumque carmen sine caelesti ... instinctu ... fundere (PROP. 1, 9, 9 -e dicere carmen). 4, 80 fidentia scientia quaedam est et opinio -is non temere adsentientis. 5, 86 *in vita* si multo maiore et -iore ex parte bona propendent. nat. deor. 3, 85 et virtutis et vitiorum sine ulla divina ratione -e ipsius conscientiae pondus. div. 1, 80 actio ... vehemens et -is et copiosa (QVINT. inst. 6, 2, 35 histriones ... cum ex aliquo -iore actu personam deposuissent). Lael. 32 *amicitiae* ortus a natura quam ab imbecillitate -ior et verior. off. 1, 103 ad quaedam studia -iora atque maiora *facti esse videmur* (epist. 10, 20, 3 *studia mea erga te* maiora et -iora cognosces. SEN. dial. 5, 9, 1 studia ... -iora iracundis omittenda sunt). 3, 35 *honestas* omni pondere -ior habenda *est* quam reliqua omnia. Att. 1, 14, 1 *contio* non iucunda miseris, inanis improbis, beatis non grata, bonis non -is. 3, 24, 2 -is illa opinio ... senatum nihil decernere antequam de nobis actum esset. 13, 12, 3 Varro mihi denuntiaverat magnam sane et -em προσφώνησιν. epist. 5, 20, 5 pecunia -issimis ... certissimisque monimentis testata. 11, 29, 2 -issimum iudicium de mea fide ... fecisti. 13, 6, 3 commendationem ... -issimam. 13, 29, 1 vinculum ... studiorum, ... per se -e. ad Q. fr. 1, 2, 2 *sermones* frequentes ... et ... -es (*cf. p. 2285, 38*). HOR. ars 14 inceptis -bus ... et magna professis. SEN. contr. 2, 5, 12 magnum consilium, virilibus quoque animis -e (CVRT. 6, 9, 13 epistulam ... haud sane indicium -ioris consilii praeferentem. FRONTO p. 41, 26 N. tuum consilium canum et -e, meum ... puerile). VAL. MAX. 3, 8, 6 -issimis virorum operibus (9, 1, 3 -iorum operum negata adfectatio. PLIN. epist. 8, 21, 2 -iora opera lusibus iocisque distinguo). 6, 4, 1 privati tam ponderosa vox; quam -es fasces consulis extitissent. 6, 4 ext. 5 nec parum -e Spartani cuiusdam dictum. 8, 1 absol. 13 remissioris hoc, illud aliquanto -ioris materiae exemplum. SEN. dial. 3, 16, 5 illa sollemnia verba leni magis -ique quam rabida voce concipiam (*v. app. crit. in l.; cf. p. 2299, 72*). CVRT. 10, 1, 28 dissimulans causam irae, quo -ior criminantis auctoritas esset (*cf. p. 2284, 42*). LVCAN. 6, 415 summi ... -em discriminis horam. AMM. 19, 12, 12 cum fiducia -i fundatus. AVG. fid. et op. 12, 18 p. 57, 23 consuetudine ... -issima premor. (II) *substantive*: PLAVT. Persa 675 si quid bonis boni fit, esse id (idem *P*) et -e et gratum solet (ACC. trag. 488 id quod facis gratum et -e est [NON. *ad l.* p. 315, 19 solidum atque firmum]). CIC. S. Rosc. 115 quod multo -ius est. Flacc. 33 fratris mei laude delector, sed aliis magis, -ioribus atque maioribus. dom. 126 -ius esse dicis quod uno adulescente quam quod contione tota teste fecisti. Balb. 3 nihil de re publica -ius *audivi*. Phil. 11, 9. de orat. 2, 209 honestiora atque -iora. 2, 215 aut -ius aut aeque -e. Brut. 327 cum ... senior auctoritas -ius quiddam requireret *ab Hortensio*. Tusc. 5, 1 nihil est ... quod -ius magnificentiusque dicatur (5, 46 quid erit in philosophi gravitate ... quod dicatur aut -ius aut grandius?). 5, 26 nihil -ius *dicto Epicuri*, nihil philosophia dignius. off. 1, 4 cum multa sint in philosophia et -ia

[*Bräuninger*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

et utilia accurate copioseque a philosophis disputata. 1, 110 etiamsi sint alia -iora et meliora. Att. 5, 20, 1 nihil ea iuris dictione aequabilius, nihil lenius, nihil -ius. epist. 2, 4, 1 an -ius aliquid scribam? 11, 27, 2 -iora...consecuta sunt. SALL. Iug. 24, 5 utrum (*i. amicitiam an occupationem regni*) *Iugurtha* -ius existumet, nemini occultum est. **b** *de figuris oratorum, orationibus, sententiis sim.*: RHET. Her. 4, 8, 11 unam *figuram orationis* -em, alteram mediocrem, tertiam extenuatam vocamus. -is est quae constat ex verborum -ium (*cf. l. 15*) levi et ornata constructione (*ibid.* in -i [-e *H*, -ei *Marx*] consumetur oratio figurae [-a *pars codd.*] ⟨genere *add. Marx*⟩, si *eqs.* [*sequitur explicatio*]. 4, 10, 15 -i figurae . . . propinqua est ea, quae fugienda: quae recte videbitur appellari, si sufflata [suffulta *codd.*] nominabitur. 4, 11, 16 figuram in dicendo commutare oportet, ut -em mediocris, mediocrem excipiat extenuata). 4, 10, 15 *oratio* turget et inflata est, cum aut novis aut priscis verbis aut -ioribus quam res postulat, aliquid dicitur (4, 8, 11 *v. supra l. 7.* CIC. de orat. 1, 31 -bus . . . verbis ornata oratio. 2, 188 flumen -issimorum optimorumque verborum. 3, 5 ornatissimis et -issimis verbis. orat. 125 verbum . . . aut -e aut elegans [*cf.* 134]. part. 53 verba . . . -ia plena sonantia *eqs.* 54 oratio . . . -bus referta verbis. OV. am. 3, 1, 35 quid -bus verbis, animosa Tragoedia, . . . me premis?). RHET. Her. 4, 8, 11 -es sententiae, quae in amplificatione et commiseratione tractantur (CIC. de orat. 2, 248 *opp.* ridicula. 2, 262 [*opp.* facetiae]. Brut. 325 unum *genus Asiaticae dictionis* sententiosum et argutum, sententiis non tam -bus ⌊et severis [num]quam⌋ [etsi veris numquam *L*] concinnis et venustis. orat. 150 suaves -esve [-esque *A*] sententiae. 168 *antiqui* sententias -is et suavis reperiebant. opt. gen. 5 sunt . . . docendi *sententiae* acutae, delectandi quasi argutae, commovendi -es. part. 19 probabile . . . genus est orationis, si . . . sententiae vel -es vel aptae opinionibus hominum ac moribus. fin. 3, 26 potest id . . . omnibus electissimis verbis -issimisque sententiis . . . augeri. FRONTO p. 152, 14 N. sententiis -issimis et honestissimis abundare. p. 153, 12. 156, 7 CASTRIC. Gell. 11, 13, 4). RHET. Her. 4, 10, 15 -is oratio saepe inperitis videtur ea quae turget et inflata est (4, 40, 52 quo -ior aut acrior . . . oratio sit. CIC. inv. 1, 3 -i ac suavi commotus oratione. Balb. 59 copiosa oratione et -i. de orat. 1, 54 oratio -is et ornata. 2, 227. 3, 29 *oratio Catuli* sic *est* . . . -is, ut in singulari dignitate omnis tamen adsit humanitas ac lepos. 3, 95 [*syn.* suavis, eruditus]. orat. 11 [*opp.* subtilis]. part. 97 oratio simplex et -is. fin. 3, 19 [*syn.* splendidus]. 4, 6 [*syn.* ornatus]. LIV. 4, 41, 1 Tempani oratio incompta . . . ceterum militariter -is. QVINT. inst. 9, 4, 83. 10, 1, 115). RHET. Her. 4, 11, 16 omne genus orationis, et -e et mediocre et adtenuatum (CIC. de orat. 2, 341 multa sunt orationum genera et -iora et maioris copiae. orat. 111 *Demosthenes* medium *genus orationis*, quotiens vult, arripit et a -issimo discedens [descendens *Schütz*] eo potissimum delabitur. QVINT. inst. 4, 2, 125 *genus orationis*, quo fuerit -ius ac sanctius, hoc plus habeat necesse est in adfirmando ponderis). RHET. Her. 4, 15, 22 interrogatio non omnis -is est neque concinna. CIC. Cael. 5 *cf. p. 2286, 28.* de orat. 1, 255 -issimi sermonis lenitas, *opp.* summa vis et contentio. 3, 205 personarum ficta inductio vel -issimum lumen augendi *est.* Brut. 291 -iore ornatu oratorio utuntur, et hoc proprium esse Atticorum volunt (orat. 97 amplus copiosus -is ornatus). part. 53 est . . . amplificatio -ior quaedam affirmatio. 107 in -issimis firmamentis etiam illa ponenda sunt, si quae ex scripto legis. parad. 1 locos -es ex philosophia tractare. epist. 2, 4, 1 epistularum genera duo . . . unum familiare et iocosum, alterum severum et -e. ad Q. fr. 3, 1, 19 epistulam . . . Aristophaneo modo, valde . . . suavem et -em. CVLEX 8 -iore sono tibi Musa loquetur (DIOM. gramm. I 469, 5 spondius habet . . . -es sonos. *cf. infra l. 69*). HOR. ars 255 tardior ut paullo -iorque veniret ad auris, spondeos . . . recepit *iambus.* OV. am. 1, 1, 1 arma -i numero (*i. hexametro heroïco*) . . . parabam edere. 3, 1, 23 tempus erat thyrso pulsum -iore moveri (3, 15, 17). 3, 1, 36 *Tragoedia*, numquam non -is esse potes? met. 10, 150 cecini plectro -iore Gigantas (STAT. silv. 1, 5, 1 Helicona -i pulsat chelys . . . plectro). trist. 2, 554 -is . . . coturnus. SEN. Ag. 338 chorda -iore sones, *Phoebe.* QVINT. inst. 1, 8, 2 lectio virilis et cum suavitate quadam -is. 2, 8, 4 cuius ingenium presso limatoque genere dicendi, cuius acri, -i, dulci, aspero, nitido, urbano maxime gaudeat. 9, 4, 69 particulae . . . -es, acres, lentae, celeres, remissae, exultantes. 9, 4, 101 minus -is erit spondeus praecedentibus ⟨iambo⟩ et pyrrhichio (DIOM. gramm. I 469, 7 -ior est . . . longa syllaba praecedente. PLIN. epist. 1, 16, 2 -is et decora constructio. 2, 3, 1 praefationes *Isaei* tersae, graciles, dulces, -es, interdum et erectae. 5, 13, 6 libellum disertum et -em. FRONTO p. 126, 14 N. *litterae* strenuae ut ducis, -es ut ad senatum. DIOM. gramm. I 507, 11 iambus tragicus . . . ut -ior iuxta materiae pondus esset . . . spondeum recipit. GRAMM. VI 274, 4 poëmatum versificationes laudantur -is et plena, subtilis et circumspecta *eqs.* FORTVN. rhet. 3, 10 structurae qualitas . . . aut . . . rotunda est . . . aut plana . . . aut -is, id est stabilis ac resistens. 3, 11 quando utimur structura -i? cum aut indignatio est aliqua aut nimia miseratio. **c** *de testimoniis, argumentis sim. fere i. q.* '*criminosus*': *α adiective*: CIC. Quinct. 76 testimonium . . . in aliena re leve . . . in tua, quoniam contra te est, -issimum debet esse (Q. Rosc. 17 firmum et -e testimonium. Verr. II 2, 161 Sull. 13 part. 114 APVL. apol. 57). Q. Rosc. 37 firmissimum

et -issimum argumentum. Rab. perd. 19 quam a me -iorem confessionem . . . exspectas? dom. 126 *cf. p. 2286, 77.* SEN. epist. 104, 28 novissima damnatio *Socratis* est sub -issimis nominibus (hom- *codd.*) impleta. *β substantive*: CIC. Verr. II 3, 166 *Chilo* quod contra istum (*Verrem*) diceret, -e videretur. Cluent. 64 *v. p. 2285, 82.* prov. 6 haec . . . quod non -issima sint. QVINT. inst. 7, 1, 11 pro reo . . . -issimum quidque . . . movendum est, *opp.* leviora. APVL. apol. 35 cum haec ab illis quasi -ia et vincibilia dicerentur. 45 facilius fuit . . . ac multo -ius, tete ut ipsum diceres interfuisse.

2 *de rebus gravitatem adferentibus corpori sive menti hominis, velut somno, ebrietate, aetate*: **a** *de somno*: LVCR. 3, 465 *animus* interdum . . . -i lethargo fertur in altum (SVLP. RVF. or. frg. Quint. inst. 4, 2, 106 somnone . . . languidum an -i lethargo . . . pressum?). 4, 956 sopor ille -issimus . . ., quem satur aut lassus capias (SEN. epist. 57, 3 -is sopor etiam somnia extinguit. CVRT. 6, 10, 12 TERT. anim. 44 p. 373, 9 HIER. in Matth. 25, 6. VVLG. Ion. 1, 5 dormiebat sopore -i [ἐκάθευδε καὶ ἔρρεγχε]). VERG. georg. 1, 124 nec torpere -i passus sua regna veterno (PROB. veternum -em somnum volunt intellegi *eqs. cf.* PAVL. FEST. *infra l. 21*). OV. met. 1, 548 torpor -is occupat artus *Daphnes* (SEN. Herc. f. 1078). 4, 784 -is somnus colubrasque ipsamque (*Medusam*) tenebat (PAVL. FEST. Gloss.^{L} IV p. 459^{b} [p. 369 M.]. CELS. 2, 2, 2 SEN. Herc. f. 1051 *al.* CVRT. 8, 3, 9 [*syn.* altus]. VAL. FL. 1, 300. ITALA act. 20, 9 [cod. g] pressus somno -e [*sic, cf. p. 2272, 68*]. VVLG. gen. 45, 26 AVG. serm. 189, 2, 2. SYNON. Cic. Char. gramm. p. 445, 8 B. somno altiore compressus: densiore, -iore. *cf.* STAT. Theb. 10, 140 *Somnus* Aoniis longe -is imminet arvis). STAT. Theb. 5, 199 Somnus . . . implacido fundit -ia otia cornu. MART. 6, 70, 9 languor (FIRM. math. 5, 3, 5). AMM. 19, 8, 6 fatigato mihi lassitudine -i. **b** *de ebrietate*: APVL. met. 9, 41 emersus -i crapula. PALLAD. 11, 14, 1 *Graeci* hanc in eo (*vino*) volunt esse distantiam, ut, quod dulce est, -ius dicant. CLAVD. DON. Aen. 9, 330 altissimam ebrietatem et -issimam. **c** *de aetate*: CAES. Gall. 3, 16, 2 omnis iuventus, omnes etiam -ioris aetatis (PROP. 3, 5, 23 *cf. p. 2290, 1.* LIV. 3, 27, 4 quibus aetas ad militandum -ior esset. QVINT. inst. 12, 10, 8. TREB. trig. tyr. 30, 19 eunuchos -ioris aetatis. CLAVD. DON. Aen. 1, 485. 9, 480 AVG. civ. 22, 15 p. 592, 28 D. doctr. christ. 4, 3, 4). APVL. met. 4, 7 anum . . . curvatam -i senio. *cf.* QVINT. decl. 288 p. 155, 17 sapientia -ior, *i. quae -ioris aetatis est propria.*

3 *fere i. q. molestus, iniquus, malignus*: **a** *in universum*: *α absolute*: (I) *adiective* (*substantive v. p. 2291, 57*): PLAVT. Epid. 557 in me aerumna⟨m⟩ obsevisti -em (SEN. Herc. f. 206. FRONTO p. 98, 8 N. sociorum -es aerumnas. AMM. 18, 10, 2). Pers. 348 ad paupertatem si admigrant infamiae, -ior paupertas fit (TER. Ad. 496 SEN. dial. 11, 12, 1 epist. 17, 12. 104, 27. *cf. p. 2293, 42*). TER. Phorm. 94 paupertas mihi onus visumst et miserum et -e (CIC. Verr. II 1, 22 putatis onus esse -e et incommodum iudicare [*oppos.* levis]. rep. 1, 37 permagnam . . . expectationem, quod onus est ei, qui magnis de rebus dicturus est, -issimum. off. 3, 6. FIRM. math. 4 pr. 1 invidiae. 6, 9, 11 mendacitatis. EPIPHAN. Hier. epist. 51, 1, 5 sacerdotii. PS. BOETH. fid. 159). Phorm. 369 numquam tam -is . . . inimicitias caperem (*cf. s. II B 5*). PS. VARRO sent. 113 nulla iactura -ior est scienti quam temporis (VAL. MAX. 1, 6, 11 inter -issimas Romani imperii iacturas. *saepius*). RHET. Her. 4, 20, 27 haec omnia -es casus administrabant (CIC. Flacc. 1 -issimo atque acerbissimo rei publicae casu. Sest. 53 casum tam horribilem, tam -em tam repentinum. 130 ad Numidici illius Metelli casum vel gloriosum vel -em. Phil. 1, 13 -ior rei publicae. de orat. 1, 2 cum -es communium temporum tum varii nostri. 2, 197 -i miserabilique. Brut. 12 post rerum nostrarum et communium -issimos casus. Tusc. 5, 5 epist. 4, 6, 1 MAT. Cic. epist. 11, 28, 5 SALL. Iug. 62, 9. RVT. LVP. 2, 1 subito et -i. LIV. 6, 2, 1. VELL. 2, 30, 5 -bus variisque. PHAEDR. 1, 21, 2 SEN. epist. 91, 14. CARM. epigr. 63 queror fortunae cassum tam iniquom et -em. *adde vol. III 580, 52*). RHET. Her. 4, 44, 57 nullum incommodum pro patria -e putandum est. CIC. carm. frg. 3 (de consul.), 54 haec fixa -i fato ac fundata (Phil. 5, 39 -is illa fortuna populi Romani, -e fatum. OV. met. 2, 306. SEN. Herc. O. 394 casus et fatum -e. CARM. epigr. 59, 2 quoi fatum -e ⟨infestae⟩ Parcae ac finem vitae statuerunt). CIC. carm. frg. 40, 4 labores . . . -is (Tusc. 2, 62 *cf. p. 2293, 9.* CAES. civ. 3, 74, 2 -iores. VERG. Aen. 6, 56 Troiae. 10, 320. RVT. LVP. 2, 16 tam -es. LIV. 26, 13, 8 ultima pericula et -issimos labores perpessi. SEN. Phaedra 503 Phoen. 535 STAT. Theb. 12, 230. TAC. ann. 12, 5 -issimos principis. PLIN. epist. 6, 30, 4. FRONTO p. 51, 2 N. *opp.* levissimum otium. AVSON. 326, 15 AMM. 14, 2, 9). CIC. Verr. II 5, 92 adfertur . . . -is huiusce mali nuntius Syracusas (93 in re tanta et tam -i nuntio. Att. 5, 20, 2 -es de Parthis. VERG. Aen. 8, 582 -ior. AMM. 15, 8, 18. 17, 12, 1 *saepius*). Verr. II 5, 119 o -em acerbamque fortunam (Sulla 73 *al. cf. supra l. 66.* CAES. Gall. 1, 32, 4 miseriorem et -iorem. *plura v. p. 1186, 57. adde*: AMM. 26, 9, 9 [*syn.* luctuosa] CLAVD. DON. Aen. 3, 495). CIC. Cluent. 109 quam -is atque intolerabilis adrogantia. Cluent. 142 si quam huc -iorem (*i. iniquiorem*) . . . opinionem attulistis, . . . deponatis (Manil. 23 -is atque vehemens opinio. SEN. benef. 2, 23, 3). leg. agr. 1, 9 *decemvirorum* adventus -es . . . fasces formidulosi (TREB. Gall. 14, 6 -em et in-

[*Bräuninger*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tolerabilem ... imperatoris adventum). leg. agr. 2, 100 consulum -is in re publica custodienda cura ac diligentia debet esse (Brut. 9 in maxumis nostris -issumisque curis. epist. 6, 12, 3 multo in -iore te cura futurum. CASS. Cic. epist. 12, 12, 1. VERG. Aen. 4, 1 *Dido* -i ... saucia cura. HOR. sat. 1, 2, 110 speras tibi posse dolores atque aestus curasque -es e pectore tolli [pelli *al.*]. OV. met. 3, 319 curas seposuisse ·es [9, 967 SIL. 8, 233. 11, 287]. LIV. 4, 57, 10. 23, 38, 5 PHAEDR. app. 5, 16 SEN. Phaedr. 445 *al. saepe*). CIC. Flacc. 80 si tempus aliquod -ius accidisset (Sest. 5. leg. 3, 25 nobis ... certamen fuit ... cum -issimo rei publicae tempore. div. 2, 79 Att. 11, 3, 1. LVCR. 5, 1225 poenarum -e solvendi tempus. VAL. MAX. 2, 7, 15 *al.*). Sest. 131 ex -issimo ... desiderio (ad Q. fr. 3, 5, 4 ad illa vel -issimum accedit desiderium tui. *an* '-issimum' *vice substantivi?*). har. resp. 61 ego hanc orationem ... tam tristem, tam -em non suscepissem. Planc. 70 -iorem ... rei publicae infligere securim. Marcell. 21 venio ad -issimam querelam et atrocissimam suspicionem tuam (PROP. 1, 16, 13 AVSON. 483, 3 CLAVD. DON. Aen. 5, 795). Deiot. 25 -es de te rumores. Phil. 3, 38 a -issimis periculis populus Romanus defensus (off. 1, 77. VERG. Aen. 6, 84 magnis pelagi defuncte periclis, ... -iora manent. OV. epist. 1, 11 CELS. 2, 12, 2^c *al.*). de orat. 3, 209 usus ... -issimus et in hoc toto dicendi studio difficillimus. Tusc. 1, 106 talis interitus non est sine -i sensu. 2, 35 labor est functio quaedam vel animi vel corporis -ioris operis et muneris ([*cf. p. 2290, 65*]. Cato 77 munere ... necessitatis et -i opere perfungimur. VERG. Aen. 8, 516 -e Martis opus [*i. bellum, cf.* μέγα ἔργον Ἄρηος. SIL. 15, 132 *cf. p. 2290, 65*]. TIB. 2, 1, 6 -e suspenso vomere cesset opus. OV. trist. 4, 1, 6 -e mollit opus. VAL. FL. 1, 170 HIL. coll. antiar. B I 4). Tusc. 3, 28 videntur ... omnia repentina -iora (3, 45). 3, 30 omnia, quae mala putentur, ... improvisa -iora *esse* (PVBLIL. G 5 -ius malum omne est quod sub aspectu latet. HOR. sat. 1, 2, 59 LIV. 2, 34, 1 multo -ius). CIC. Tusc. 3, 46 aegritudines (3, 61 -is aegritudinis perturbatio. 3, 71 APVL. apol. 50. *saepe. cf.* CIC. Tusc. 3, 83 aegritudinis nomen ... -e taetrum funestum). Tusc. 4, 82 animi perturbatio. nat. deor. 3, 83 *Dionysius* cavillatus est aestate -e esse aureum amiculum, hieme frigidum. div. 2, 22 clarissimorum hominum ... -issimos exitus (VERG. Aen. 10, 630 *Iuno*: manet ... *Turnum* -is exitus. OV. met. 10, 8 auspicio -ior. STAT. Theb. 2, 17 aevi. TAC. ann. 4, 74 infaustae amicitiae). Lael. 11 senectus ... quamvis non sit -is ... tamen *eqs.* (SALL. or. Cott. 2 senectus per se -is. SEN. dial. 10, 20, 4. LVCAN. 2, 65 -is vivacia fata senectae. *cf. etiam p. 2288, 32*). Lael. 64 quam -es, quam difficiles plerisque videntur calamitatum societates. off. 1, 70 et facilior et tutior et minus aliis -is aut molesta vita est otiosorum (SALL. Iug. 14, 15 morte -iorem vitam exigunt. HOR. epod. 1, 6 *opp.* iucunda. SEN. suas. 6, 8. 7, 6 QVINT. decl. 335 p. 317, 19). Att. 6, 1, 15 nimis -i praeiudicio (PVBLIL. G 1 -e praeiudicium est, quod iudicium non habet). 8, 11, 3 nostra -ior est causa (LIV. 22, 8, 3 ut in affecto corpore quamvis levis causa magis quam ⟨in⟩ valido -is sentiretur. CLAVD. DON. Aen. 2, 655). epist. 5, 16, 4 hoc -issimo et pestilentissimo anno (LIV. 10, 31, 8 SEN. benef. 6, 38, 3 MART. 7, 64, 5). 16, 10, 1 -es solent offensiones esse ex -bus morbis (*cf. p. 2295, 23*). ad Q. fr. 3, 4, 1 est ... tam -i fama hoc iudicium, ut *eqs.* (LIV. 27, 24, 1 de Arretinis et fama in dies -ior et cura crescere patribus. CALP. decl. 32 [*c. dat.*]). CATVLL. 2, 8 tum -is acquiescet. ardor. 17, 25 *cf. p. 2296, 80.* PVBLIL. G 2 -issima est probi hominis iracundia. LVCR. 1, 63 humana ... vita ... oppressa -i sub religione (*cf.* NON. *ad l.* p. 314, 18 *et* 32). SALL. Iug. 30, 1 apud plebem -is invidia (QVINT. inst. 12, 1, 15 decl. 316 p. 245, 22 FRONTO p. 210, 10 N. TERT. anim. 40 p. 368, 12 PORPH. Hor. carm. 2, 18, 26. FIRM. math. 3, 11, 8. 8, 6, 14. *saepius.* AMM. 14, 11, 3. *saepius.* SCHOL. Cic. Bob p. 121, 13 St. CLAVD. DON. Aen. 1, 5. *saepius.* HEGES. 2, 9, 1. *saepius*). SALL. hist. frg. 1, 62 sine -i cuiusquam expectatione. 2, 95 frumenti .. ex inopia -i satias facta (LIV. 37, 9, 3 VELL. 2, 51, 2 [*c. dat.*] SVLP. SEV. chron. 1, 8, 2 annonae. 1, 12, 1). VERG. Aen. 5, 781 Iunonis -is ira nec exaturabile pectus ([CLAVD. DON. -is hoc est iniusta et perinde -is]. OV. Pont. 1, 4, 44 *al. cf. etiam p. 2298, 23*). HOR. epod. 11, 2 scribere versiculos amore percussum -i (PROP. 3, 21, 2. OV. ars 3, 575 certior hic amor est, -is et fecundior ille). sat. 1, 6, 129 vita solutorum misera ambitione -ique (SCHOL. quia graviter afficit). 2, 4, 80 -is veteri creterrae limus adhaesit. carm. 1, 2, 5 -e ... saeculum Pyrrhae (OCTAVIA 431 saeculo premimur -i). 1, 4, 7 -is Cyclopum Volcanus ardens visit (urit *F*) officinas (SCHOL. '-is' pro operis labore). 1, 16, 17 exitio (TAC. ann. 1, 73 *et saepius*). carm. 1, 18, 5 quis post vina -em militiam aut pauperiem crepat ([increpat *CF*]. LIV. 5, 11, 5 *cf. p. 2293, 24.* 28, 42, 19 tam diuturna ac -i militia fessum. 29, 1, 4. 29, 1, 5 [*syn.* durus]. CVRT. 7, 2, 36 *cf. p. 2293, 26.* TAC. ann. 1, 17 [*syn.* infructuosus]. IVST. 6, 2, 11). HOR. carm. 2, 1, 3 -es ... principum amicitias. 2, 19, 8 parce, Liber, parce -i metuende thyrso. epist. 1, 18, 6 asperitas agrestis et inconcinna -isque (PORPH. molest⟨a⟩ e⟨t⟩ odiosa). ars 110 *natura nos* iuvat aut impellit ad iram aut ad humum maerore -i deducit et angit (AMM. 30, 2, 1). PROP. 2, 18, 6 *Aurorae* maiora senis Tithoni gaudia vivi quam -is amisso Memnone luctus erat (SEN. Herc. O. 1855 luctus -is [*ibid.* pertinax ... dolor]. dial. 11, 2, 4 -issimis luctibus. OCTAVIA 47 -es luctus. PLIN. epist. 9, 10, 2 *al.*). PROP. 3, 5, 23 ubi iam Venerem -is interceperit aetas (3, 25, 11 te celatis aetas -is urgeat annis). 3, 9, 56 Antoni (*sc. triumviri*) ... -es in sua fata manus. OV. epist. 17, 34 (*Leander Heroni*) ter -e temptavi carpere nudus iter (VAL. FL. 1, 565 *Iuppiter*: durum vobis iter et -e caeli institui. PLIN. epist. 2, 17, 2 *cf. p. 2293, 55*). ars 2, 604 -is est culpa tacenda loqui (Pont. 2, 2, 15 est mea culpa -is. 2, 7, 51. MOD. dig. 41, 1, 54, 2 culpam in damno dando exigere ... -iorem). OV. met. 7, 552 pervenit ad miseros damno -iore colonos pestis (SEN. Ag. 411^a. TAC. ann. 2, 26 -ia et saeva ... damna. COD. Theod. 1, 2, 5 [*a. 325*]. *al.*). met. 13, 506 iacet Ilion ... eventuque -i finita est publica clades (SIL. 12, 295). Pont. 2, 9, 72 -ior noxa. LIV. 6, 11, 9 bellum (*cf. p. 2298, 61*) ... Volscum, -e per se, oneratum Latinorum ... defectione. 6, 31, 6 populatio ... spatio ... temporis -ior. 7, 40, 9 (*oratio Corvi*) quod meum factum dictumve consulis -ius quam tribuni audistis. 29, 18, 18 dea ... a violatoribus *templi* -ia piacula exegit. 35, 42, 14 modicum fructum ex ingenio tali (*quale Hannibalis*) neque -em neque inutilem fore. 37, 9, 2 -ia hiberna navium. 38, 9, 1 *dicta* legati. 40, 55, 8 *Philippi* infelicitatem ... in liberis -iorem quod *eqs.* 45, 24, 9 -ior *sententia iudicantium.* RVT. LVP. 1, 2 quis haec simul universa perpeti possit, timorem morbum senectutem contumeliam inopiam vim? quarum quaevis una res per se satis est -is ad † efficiendum ([def- *Ruhnken*]. SEN. dial. 5, 13, 6 epist. 24, 4. 57, 2 [*adp.* molesta]. QVINT. decl. 250 p. 26, 8 [*syn.* intolerabilis]. *saepe*). RVT. LVP. 2, 19 verum consilium, quod initio auditu -e est, in posterum cognita utilitate fit iucundum (VAL. MAX. 7, 6 pr. *cf. p. 2292, 15.* PLIN. epist. 4, 9, 5 in aliis ... quamvis auditu -ioribus *criminibus*). GRATT. cyn. 48 -is ⟨est⟩ (-ius *Schenkl*) tutela *segetis cannabinae.* MANIL. 4, 168 -ia annonae ... incendia (*ad rerum caritatem refert Housman, ad robiginem Wagen.*). SEN. contr. 1, 1, 17 o -es ... ⌊vices⌋ *Fortunae* ([vires *codd.*]. OCTAVIA 480 belli). contr. exc. 6, 7 remedia -iora ipsis periculis (*cf.* TAC. ann. 3, 28 *p. 2282, 68*). contr. 9, 3, 1 -is indiciva (in de iuua *codd.*). VELL. 2, 79, 4 clades (VAL. MAX. 3, 4, 5 -issimae cladis, *sc. Cannensis.* TAC. ann. 14, 29 *al.*). VAL. MAX. 8, 1 absol. 12 inter maximos et -issimos infamiae fluctus. CELS. 2, 6, 9 leviora -iorave *signa in aegrotante.* 3, 2, 7 paulo -iora *indicia.* 5, 26, 1^c -is metus sine certa ... desperatione. (SEN. Ag. 246 Tro. 315. 1072 TAC. ann. 16, 5 PANEG. 9 [12], 10, 2 HEGES. 2, 6, 3 AVG. civ. 5, 12 p. 216, 11 D.). SEN. Herc. O. 1184 pudor 1886 -es ... planctus. 1993 terrore -i (Med. 255. EVSTATH. Bas. hex. 5, 2 -issimum [βαρυτάτην κατάπληξιν]). Oed. 181 novi facies leti -ior. leto. 655 -es pedibus moras addam. (STAT. silv. 4 praef. *via Domitiana* -issimam harenarum moram exemit. AMM. 20, 9, 1 moras perpessi diuturnas et -es). Phaedr. 917 morum ... senium triste et affectus -es (aspectu -e *A*, affatus -es *Gronov.*). clem. 1, 22, 2 minus -is nota est, quam turba damnationum levat. benef. 2, 2, 1 necessitate -issima rogandi (3, 19, 4. QVINT. decl. 332 p. 310, 5 *cf. p. 2293, 52.* LAMPR. Alex. 63, 2). dial. 1, 3, 14 inimicitiae potentium -es sunt. 4, 20, 2 consuetudo. 6, 14, 3 -ia illi (*Pompeio*) *incrementa Caesaris.* 9, 9, 3. 9, 14, 1 levitas multo -ior nusquam se continens. 11, 6, 5. 11, 9, 3 exilium. epist. 74, 4 genus egestatis -issimum. 80, 6. PS. SEN. mon. 84 aeris alieni et iucundissimum et -issimum ... beneficium. OCTAVIA 429 *luxuriae* vires dedit ... longum tempus atque error -is (FIRM. math. 6, 22, 7 errorum -ium sollicitudinem). CVRT. 6, 10, 37 ultima verba -ia sunt visa auribus. COLVM. 3, 11, 10 *vitibus colendis* -is et rubrica *terra est* ... et ad comprehend⟨end⟩um radicibus iniqua. *dub.* PETRON. 89, 9 stipant -es [*nom.? acc.?*] Danai recessus *equi lignei.* 93, 2 v. 8 mullus iam -is est (*opp.* v. 7 probatur). BVC. Eins. 2, 3 -is anxietas laetis incumbere gaudet. PLIN. nat. 9, 48 -i ructu ([ruptu *codd.*] ANTHIM. praef. 7, 13). 18, 169 non multo -iore operā. VAL. FL. 8, 35 *Medea* acta timore -i (SIL. 13, 324 solvite ... -ioris corde timores. AMM. 24, 3, 14). SIL. 6, 110 -ior ... vis ... malorum (SVET. Iul. 27, 2 -ior criminum ... luxuriaeve vis). 12, 548 *cf. p. 2297, 41.* 14, 435 fax nidore -i foedavit ... auras. 14, 603 lumina *peste infectorum* ferre -em vix sufficientia lucem. 15, 34 *cf. p. 2297, 42.* 15, 132 -ia ancipitis ... munera Martis (STAT. Theb. 3, 706 MART. 2, 30, 2 GELL. 12, 1, 5 AVSON. 404, 21. *cf. p. 2289, 23*). 15, 598 -ior moles terrorque (HIL. in Matth. 17, 8 -em infidelitatis molem. AMM. 15, 3, 5 criminis. BOETH. cons. 3, 8, 21 cum falsa -i mole paraverint). STAT. Theb. 7, 176 -iora periclis iussa. 8, 613 -is ... miseri cunctatio voti. 9, 788 stimulis -ioribus. Ach. 1, 95 *Thetis* -i vultum demissa repulsa (*cf. p. 2293, 21*). silv. 2, 1, 54 -is ... hora hostilisque dies (AVSON. 394, 10 te sine ... et hora -is). 4, 3, 23 *Domitianus* novo ... iniectu solidat -es harenas (*cf. Vollmer ad l.*; 4 praef. *v. supra l. 41*). MART. epigr. 32 (31), 2 illa -is palma est, quam minor hostis habet. 11, 71, 8 o medicina -is! 12, 15, 5 *Iuppiter* stupet superbi regis delicias -esque lusus (*sic B^A*, luxus *Iunius, cf. Heraeus in adnot. critica*). QVINT. decl. 306 p. 206, 11 inter -issimas vitae calamitates (337 p. 328, 18 EVTR. 5, 3, 3 CLAVD. DON. Aen. 7, 225. VVLG. Iob 6, 3 quasi arena maris ... -ior). IVV. 1, 25 patricios omnes opibus cum provocet unus, quo tondente -is iuveni mihi barba sonabat (*idem versus* 10, 226. *vulgo 'molesta' interpretantur. Friedländer ad l. de structura adverbiali cogitat: graviter, i. obtuse, sonabat; cf. p. 2300, 36.* 6, 99 si iubeat coniunx, durum est conscendere navem, tunc sentina -is *est.* TAC. Agr. 40 militare nomen -e inter otiosos (ann. 3, 24 -i

[Bräuninger]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nomine laesarum religionum. GALLICAN. Avid. 1, 4 nomen imperii. COD. Theod. 7, 4, 12 [*a. 364*] -e atque inusitatum nomen cenaticorum). hist. 4, 14 *dilectum* suapte natura -em onerabant ministri avaritia. ann. 4, 42 patrum . . . voces . . . quae . . . verae et -es coram ingerebantur. 4, 56 -issimo in discrimine exercitus (FIRM. math. 4, 13, 10. 4, 14, 9. 4, 15, 9 *passim*. AMM. 16, 8, 7 VEG. mil. 1, 26. 3, 22). 13, 23 nec tam grata Pallantis innocentia quam -is superbia fuit. 14, 10. 59 decretae . . . supplicationes utque Sulla et Plautus senatu moverentur, -ioribus iam ludibriis quam malis. PLIN. epist. 5, 8, 12 -es offensae, levis gratia. 6, 20, 16 tenebrae rursus, cinis rursus multus et -is. SVET. Cal. 2, 1 *Piso* aegrum Germanicum -issimis verborum ac rerum acerbitatibus . . . adfecit (*cf. infra l. 33*). FLOR. epit. 4, 12, 50 *captivitas* morte -ior . . . videbatur. CALP. decl. 4 hanc crucem patere, si -is est. FRONTO p. 82, 1 N. -issimam sollicitudinem patior. VLP. reg. 6, 12 morum nomine -iorum . . . sexta retinetur, leviorum autem octava (*ibid.* -iores mores sunt adulteria tantum. AVG. civ. 3, 17 p. 124, 7 D. *matronarum* mores . . . omni pestilentia -iores). dig. 8, 5, 8, 6 fumum non -em, puta ex foco. POMPON. dig. 35, 1, 35 natura -ior et durior *libertatis condicio*, *opp.* levissima (AVSON. 239, 3 *al.*). GELL. 2, 12, 2 *lege Solonis lecta* tenuit nos -is quaedam . . . admiratio. 20, 1, 38 si reo et pactio -is et acerba talio visa fuerat. TERT. adv. Marc. 2, 8 p. 345, 14 nec *deus* legis pondus imposuisset — si -is lex — invalido sustinendi (*cf.* VVLG. Matth. 23, 23 reliquistis quae -iora sunt legis [τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου]). ITALA deut. 30, 11 (Lugd.) mandatum . . . non est -e neque longe a te ([VVLG. mandatum . . . non supra te est. LXX οὐχ ὑπέρογκον]. CASSIOD. Didym. in I. Ioh. 1803A. 1804A). CYPR. Fort. 11 p. 336, 28 -es ac multiformes poenas. patient. 18 p. 410, 13 -bus et densis conflictationibus. epist. 10, 2 p. 491, 8 laniena -ior. PANEG. 4 (9), 18, 3 -ior Britanniam ruina depresserat. 10 (4), 6, 2 cadentum -es gemitus. CAPITOL. Gord. 24, 2 evasisse . . . -em temporum maculam. GALLICAN. Avid. 11, 4 ne aut proscriptio -ior sit aut poena crudelior (EVTR. 9, 23). FIRM. err. 18, 8 -i veneno putres artus. math. 3, 2, 15 -i doloris acerbitate (4, 10, 11. *cf. supra l. 12*). 3, 6, 16 *uxorem* -i foeditate deformem. 3, 10, 8 *artes* quae -bus odoribus (*cf. p. 2297, 3*) et -bus sint sordibus. 3, 11, 16 -bus damnorum vel condemnationum generibus opprimuntur. 4, 14, 14 -ia misera -et scelerata officia. 6, 15, 3 post -ia infortunia (6, 31, 5. *cf.* 6, 22, 9 -is infortuniorum cumulus). 6, 17, 1 *Mars* omnes actus -bus facit contrarietatibus impediri. 6, 17, 5 -bus periculorum continuationibus (6, 22, 17 aegritudinum. *sim.* 6, 31, 41). HIL. in Matth. 25, 7 -is vexatio . . . et intolerabilis cunctis. AMM. 14, 1, 2 -e incentivum (22, 11, 5). 26, 5, 6 dispendiis -bus rem Romanam afflixit (28, 4, 25 dispendio . . . afflictus -i. 29, 4, 6. COD. Theod. 1, 2, 5 [*a. 325* = Iust. 1, 19, 2]). 29, 3, 1 imperatori . . . maiestati fortunae miscenti licentiam -em. CLAVD. DON. Aen. 1, 505 -iorem accipiens laboris partem. 6, 650 -issimis incommodis (COD. Theod. 11, 1, 18 [*a. 381*]). 7, 525 -is horror armorum. VEG. mil. 3, 7 -is molestia. 3, 25 absque -i detrimento (COD. Theod. 8, 4, 5 [*a. 358*]). VVLG. I reg. 5, 12 fiebat . . . pavor mortis . . . et -issima valde manus dei. שָׁם כָּבְדָה מְאֹד יַד הָאֱלֹהִים). Sirach 27, 16 maledictio illorum auditus -is (ἀκοὴ μοχθηρά). Is. 30, 27 ardens furor eius (*dei*) et -is ad portandum (*om. LXX, Hebr.*). Dan. 2, 11 sermo . . ., quem tu quaeris, rex, -is est (βαρύς). II Cor. 10, 10 epistolae . . . -es sunt et fortes (βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί). CLAVD. 15, 301 dissensus acerbus et -ior consensus erat. RVSTIC. (Conc.[8] I 4 p. 173, 37) 238 dum -e profundum metueretur. COD. Iust. 8, 53, 32 (*a. 496*) -issima indignatione. 10, 75, 3 (*a. 399*) -issima severitate. ⓑ *substantive*: TER. Andr. 566 istuc periculum in filia fieri -e est. 874 quasi quicquam in hunc iam -ius dici possiet (CIC. Caecin. 29 Pis. 3 Phil. 1, 27 ad Q. fr. 3, 4, 2). Haut. 1058 haec dum incipias, -ia sunt (*opp.* facilia). Phorm. 207 si aliud ⌊quid⌋ (*om. A*) -ius tibi nunc faciendum foret. Hec. 125 illud visumst Pamphilo ne utiquam -e (CIC. Mur. 84 Sull. 85. leg. 2, 41 hoc . . . diis . . . gratum potius videri quam -e [hominibus (*cf. Vahlen ad l.*)]. CAES. Gall. 7, 14, 10 -ia aut acerba. BELL. Alex. 16, 2 -e ac miserum. LIV. 3, 39, 10. 30, 31, 9 SEN. epist. 104, 24 QVINT. inst. 6, 2, 21. 6, 2, 23 decl. 313 p. 228, 13 -e et indignum EDICT. de temp. accus. [Bruns fontes[7] 78] II A 8 *et saepe*). TER. Ad. 468. VARRO rust. 1, 44 -iora quae sunt, ea diligentia leviora facere. 1, 17, 7 quibus quid -ius sit imperatum (LIV. 32, 10, 7. 32, 35, 3 -ia et indigna. VAL. MAX. 6, 4 ext. 4 morte -ius). PS. VARRO sent. 4 cum natura litigat, qui mori -e fert. CIC. carm. frg. 33, 1 (*ex Soph. Trach. 1046 sq.*) o multa dictu -ia, perpessu aspera (Sulla 80 -e est hoc dictu[m] . . ., -e, si . . .; si . . . non . . . tacemus, -e. Planc. 16 Phil. 9, 8). inv. 2, 130 non fuisse ei -e nec difficile . . . causam excipere. S. Rosc. 117 quod (*sc. socium fallere*), tametsi -e est, tamen . . . posse ferri videtur. Q. Rosc. 16 alterum est -ius et odiosius, alterum levius et facilius. Verr. II 2, 160 *statuae Verris* basim . . . in foro manere *Tauromenitani* voluerunt, quod -ius in istum fore putabant. Sulla 85 quod -e est (*opp.* quod . . . adsumam . . . pudori meo). Flacc. 103 si quid -ius acciderit (CAES. Cic. Att. 10, 8b, 1 quo mihi -ius abs te nil accidere potest. Gall. 1, 20, 4). CIC. p. red. ad Quir. 23 -issime vituperatur qui . . . *non* solum ingratus, quod ipsum -e est . . . appelletur necesse est. prov. 38. Balb. 8. 24 Planc. 22 Deiot. 4. or. frg. A VII 31 neque . . . maius est legere . . . quam . . . deferre nec -ius incipere ferre quam perferre. rep. 1, 7. leg. 2, 31 Att. 11, 3, 1. 11, 3, 2. 13, 34, 1. 13, 42, 1 si -e non est, velim scire *eqs.* (HOR. sat. 2, 8, 4. OV. trist. 3, 1, 19 si non -e. MART. 5, 6, 1 *app.* molestum. CARM. epigr. 1013. *cf. p. 2293, 75*). 14, 14, 5 homines benevolos . . . -e est insequi contumelia. 16, 7, 3 epist. 13, 5, 2 CAEL. Cic. Att. 10, 9a, 1 (= epist. 8, 16, 1). CIC. fil. Cic. epist. 16, 21, 6 -e esse me de iudicio patris iudicare. PVBLIL. O 4 obiurgari in calamitate -ius est quam calamitas. CAES. Gall. 7, 14, 10 multo . . . -ius aestimari debere . . . interfici. civ. 2, 29, 4? *v. p. 2273, 12*. 2, 32, 4 quid illi irati -ius de vobis sentire possunt, quam ut *eq.* SALL. Iug. 31, 25 quae (*sc. peculatus, vis*) quamquam -ia sunt, tamen consuetudine iam pro nihilo habentur. 38, 10 *condiciones deditionis* -ia et flagiti plena. hist. frg. 2, 70 superba illa, -ia, indigna Romano imperio. VERG. Aen. 1, 199 *Aeneas ad socios*: o passi -iora ([*cf.* SERV.]. OV. Pont. 1, 2, 14 possum vix -iora pati. VAL. MAX. 7, 6 pr. multa . . . auditu -ia [*cf. p. 2290, 24*] perpeti. SEN. Tro. 907 -iora passa *Andromache*. SIL. 2, 522 vel leto -iora pati. QVINT. inst. 4, 1, 27. 6, 2, 34 [*syn.* indigna, tristia]. decl. 297 p. 173, 2 *al.* TAC. hist. 2, 21 ann. 14, 58 EVTR. 10, 10, 1 AVG. civ. 5, 23 p. 236, 6 D.). Aen. 4, 502 -ora timet (SEN. Herc. f. 1190 maius aut -ius. Tro. 612 timere quid -ius potest? nat. 6, 32, 7 IVV. 15, 119). PROP. 4, 7, 33 -e erat . . . fracto busta piare cado. PRIAP. 14, 2 in dei salacis deverti -e ne puta sacellum (SEN. clem. 1, 8, 1 -e putas eripi loquendi arbitrium regibus. PS. QVINT. decl. 5, 15 LACT. inst. 5, 9, 7 [*c. dat.*]). OV. am. 2, 4, 6 quam quae studeas ponere ferre -e est. epist. 18, 180 (*Hero Leandro*) quotiens -e fit puppibus ire, natas. met. 15, 33 -iora minari (APVL. met. 6, 13). trist. 3, 3, 75 (*inscriptio sepulcralis*:) qui transis, ne sit -e '. . .' dicere (*cf. infra l. 80*). 5, 11, 7 multo -iora tulisti (fast. 4, 593. OCTAVIA 652. SEN. dial. 11, 2, 3 -issima . . . perferant). Pont. 4, 10, 13. fast. 6, 77 quid -e, si. LIV. 3, 68, 7. 4, 24, 5. 5, 10, 6 haec per se -ia, indigniora [que] ut viderentur, tribuni . . . faciebant (EDICT. de temp. accus. [Bruns font.[7] 78] II A 8 neque -e neque durum videri ⌊potes iis⌋ [potest, cum iis *coni. Momms.*] in⟨du⟩lserim). 9, 6, 3 *Romani* traducti sub iugum et, quod paene -ius erat, per hostium oculos. 21, 13, 8 haec . . . -ia atque acerba (31, 31, 4. BOETH. cons. 4, 4, 133 -e quid acerbumque perpessi). 23, 14, 7 multa -ia indignaque proponere animo (32, 35, 3. 34, 37, 3). 33, 12, 11 maioribus -ioribusque aditum *facere*. 38, 48, 15 si -e ac superbum existimarem virtute gloriari (SEN. benef. 1, 11, 4 ut ab illis quam vita divelli -ius existimat. COLVM. 11, 1, 14 nec supplicium -ius quam frustrationem cupiditatis existimat. QVINT. decl. 270 p. 108, 12). SEN. contr. 1, 1, 12 GERM. 132. CELS. 4, 13, 2 id (*sc. tussientem nihil emoliri*) . . . primo vitio -ius, secundo tolerabilius est. 5, 28, 1b neque id (*sc. adurere carbunculum*) -e est. 8, 10, 7b -ius aliquanto est, cum *eqs.* SEN. Herc. f. 611 nocte quiddam -ius. Oed. 262. Phaedr. 1226 Phoen. 101. 598. Thy. 307 leve est miserias ferre, perferre est -e. Tro. 909 durum et invisum et -e est servitium ferre. 912 perdere est patriam -e, -ius timere. *similiter in sententiis*: benef. 4, 10, 3 dial. 1, 3, 14 *ter.* 2, 15, 3 aspera et . . . toleratu -ia. *saepe*. 9, 10, 2 *natura consuetudine* cito in familiaritatem -issima adducens. 9, 10, 4 possunt . . . -ia scite ferentīs minus premere (*ibid.* dura *et* angusta). 11, 13, 8. 12, 1, 4 videtur rerum natura, quod -issimum fecerat, commune fecisse. epist. 13, 5 (*opp.* leve). 22, 8 -ia . . . incerta, ancipitia. 78, 6 tria haec in omni morbo -ia sunt: metus mortis, dolor corporis, intermissio voluptatum. CVRT. 9, 9, 21 miles . . . praesentibus -iora . . . expectans. 10, 3, 1 LAVS Pis. 138 MART. 5, 22, 9. 5, 78, 29 (*adp.* infacetum). QVINT. inst. 3, 8, 23 in quam (*sc. necessitatem*) homines -iorum metu coguntur (TAC. ann. 14, 31). decl. 320 p. 257, 19 hoc habent -issimum damna, quod vix ulla sine paenitentia sunt. TAC. Agr. 15 nihil profici patientia, nisi ut -iora tamquam ex facili tolerantibus imponerentur. hist. 2, 84 -ia atque intoleranda. 4, 74 -iora metuentes (ann. 3, 50. 15, 25 PLIN. epist. 4, 11, 5). ann. 11, 20 effodere rivos, quaeque in aperto -ia, humum infra moliri. APVL. Plat. 2, 17 -ius . . . est omni supplicio, si. LAMPR. Heliog. 33, 5 si quid -ius immineret. CYPR. mort. 25 p. 312, 26 coepisse iam -ia et . . . imminere -iora. epist. 52, 2 p. 618, 18 maiora et -iora commisit. 71, 1 p. 772, 7 quod est -ius, . . . contendunt. eleem. 1 p. 373, 16 ne quid peccanti -ius eveniret. epist. 9, 2 p. 489, 18 perquam . . . -e est, si. ARNOB. nat. 1, 25 p. 16, 19 si non est molestum, non -e. QVEROL. p. 41, 19. SYMM. epist. 9, 126 (10, 4), 2 -e . . . est, ut . . . viro . . . munia Romana detractent. AMM. 30, 4, 22 id habet causidicina . . . metuendum et -e. VVLG. Sirach 26, 7 *tria*: delaturam civitatis et collectionem populi, calumniam mendacem, super mortem omnia -ia (ὑπὲρ θάνατον πάντα μοχθηρά). COD. Theod. 16, 8, 19 (*a. 409*) cum -ius morte sit . . . si quis . . . polluatur. CASSIOD. Didym. in I. Ioh. p. 1803 A p. 75, 19 his . . ., qui robur . . . non habent, -ia indicantur etiam valde levissima. COD. Iust. 1, 3, 31, 1 (*a. 472*) -e . . . atque iniquum est . . . eos vexari. 2, 4, 30 (*a. 294*). 7, 52, 4 (*Gord.*) res iudicatas restaurari exemplo -e est (*sim.* 8, 27, 10, 1 [*a. 290*]. 9, 39, 2, 3 [*a. 451*]. 9, 41, 2 [*a. 204*]. 11, 75, 2, 1 (*ca. a. 370*) -e atque damnosum est provehere. CARM. epigr. 429, 9 ne sit -e dicere (965, 4 *al. v. supra l. 27*). β *c. abl.*: LIV. 10, 31, 8 felix annus bellicis rebus, pestilentiā -is prodigiisque sollicitus. 22, 50, 2 pugna Cannensis, Aliensi cladi nobilitate par, . . . strage exercitus -ior foediorque (*opp.* levior). SEN. epist. 78, 11 haec (*sc. carere voluptatibus, al.*) primā abstinentia -ia sunt (*syn.* molestum

[Bräuninger]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

est). 107, 4 omnia novitate -iora sunt. TAC. ann. 6, 10 continuam potestatem (*sc. praefecturam urbis*) et insolentiā parendi -em.

γ *c. dat.*: (I) *adiective*: CIC. Verr. II 1, 76 spectaculum acerbum et miserum et -e toti Asiae provinciae. II 5, 51 cum hoc munus imponebatur tam -e civitati (civitati *ἀπὸ κοινοῦ et ad* imponebatur *trahas*). leg. agr. 1, 8 quam -es eorum adventus sociis . . . esse soleant. Sest. 27 o diem illum . . . mihi ad domesticum maerorem -em (*ibid.* funestum, luctuosum). CAES. Gall. 5, 43, 5 dies nostris longe -issimus (*cf. p. 2296, 54*). Tusc. 2, 62 eosdem labores (*cf. p. 2288, 69*) non esse aeque -es imperatori et militi (*opp.* levis). Cato 4 admirari soleo . . . quod numquam tibi senectutem -em esse senserim ([NON. *ad l.* p. 315, 1 -e: molestum]. CIC. *l. l.* qui minus -is esset eis senectus, -si. 8 nec insipienti . . . *senectus* non -is (*ibid.* levis). Lael. 11 SEN. Oed. 594 dial. 10, 20, 4 epist. 93, 1). Cato 4 eis omnis aetas -is est. LVCR. 6, 182 videre licet, quam multae sint homini res . . . infesto sensu spurcaeque -esque (LIV. 7, 21, 7 rem . . . plerumque parti utrique, semper certe alteri -em. QVINT. decl. 343 p. 356, 16 hoc feci, rem diviti -em, mihi necessariam). HOR. sat. 1, 5, 6 minus est -is Appia *via* tardis (SCHOL. non . . . molesta tardioribus). PROP. 2, 18, 16 *cf. p. 2289, 82*). 2, 20, 16 si fallo, cinis . . . sit mihi uterque (*i. patris matrisque*) -is. OV. epist. 19, 167 -ior mihi morte repulsast (*cf. p. 2290, 71*). met. 3, 471 nec mihi mors -is est (trist. 3, 3, 54 et prior et -ior mors fuit illa [*sc. patria amissa*] mihi. *cf.* SEN. Thy. 401). Ibis 116 nox . . . dic -ior sit tibi, nocte dies (*cf. supra l. 7*). LIV. 5, 11, 5 quibus diutina militia (*cf. p. 2289, 74*) longinquitasque belli sit -is, . . . iis . . . potestatem . . . datam esse (CVRT. 7, 2, 36 aliis -is erat, plerisque non ingrata militia). 7, 4, 3 *Manlii* cognomentum . . . imperiosi, -e liberae civitati. 9, 18, 4 humi iacentium adulationes, etiam victis Macedonibus -es, nedum victoribus. 10, 16, 5 pax servientibus -ior quam liberis bellum (45, 3, 5 bellum -e atque incommodum Graeciae, sumptuosum ac damnosum . . . Romanis. *cf. p. 2298, 61*). 25, 38, 2 mihi hoc imperium . . . -e ac sollicitum esse (*opp.* amplus). 27, 30, 5 *Philippi* regnum -e libertati futurum (33, 12, 10. 33, 46, 6). 33, 13, 13 dicta Aetolis . . . -ia auditu (*cf. p. 2290, 24*) erant. 34, 49, 8 *libertatem* nimiam et aliis -em esse et ipsis, qui habeant, praecipitem. 40, 46, 5 periculum est, ne *inimicitiae* . . . nobis et rei publicae quam vobis -iores fiant. VELL. 2, 119, 1 *calamitas* Romanis. CELS. 3, 4, 14 *aegro* quartum *diem* esse -issimum. SEN. Herc. O. 1752 illi (*Herculi in rogo*) -es luxere barbae (*nisi* illi *potius ad* luxere *trahendum*). dial. 2, 5, 1 tantum delicatis -is. 6, 11, 4 sonus auribus. 7, 23, 4 nec . . . -es *opes sapienti*. 9, 1, 6 cibus . . . nec patrimonio nec corpori -is. 9, 11, 6. 12, 18, 9 barbarorum . . . barbaris quoque . . . -is fremitus. epist. 17, 12 illud quod paupertatem nobis -em fecerat, et divitias -es fecit (104, 27 *Socrati paupertatem* -iorem . . . domestica onera faciebant. rem. fort. 10, 1). 94, 74 -ior ipsis (*nimis excelsis*) felicitas incubat. 122, 14 -is malae conscientiae lux est (MART. 10, 23, 5. PS. QVINT. decl. 5, 15). OCTAVIA 599 caedis . . . memoria, mānibus nostris -is (AVR. VICT. Caes. 17, 1 *memoria* posteris . . . -is). CVRT. 7, 6, 9 praeteritis -em electionem. 8, 5, 20 quibus (*senioribus*) -is erat inveterati moris mutatio. 8, 8, 9 (*verba Alexandri*) si pudori vestro -em fecero *liberalitatem meam*. LVCAN. 3, 152 non sibi, sed domino -is est quae servit egestas (COMMENT. illi est oneri). PLIN. nat. 28, 212 apro . . . -is urina sua est. QVINT. decl. 332 p. 310, 5 nulla mihi -is necessitas est (*cf. p. 2290, 45*). IVV. 11, 127 dentibus . . . quos deposuit *elephantus* . . . iam nimios capitique -es. TAC. Germ. 27. PLIN. epist. 2, 4, 1 hereditatem etiam viro -em. 2, 17, 2 iter . . . harenosum iunctis paulo -ius et longius, equo breve et molle. 4, 15, 3 plerisque etiam singulos filios orbitatis praemia -es faciunt. FLOR. epit. 1, 7, 4 *al.* CALP. decl. 38 -ior mihi fuit vindicta quam poena. VLP. dig. 13, 7, 25. TERT. resurr. 61 p. 122, 28 neque generis subparatura -is erit membris. cult. fem. 2, 3 p. 718 Oe. *dignitas formae* possedentibus -is . . . appetentibus exitiosa. ITALA exod. 18, 18 (Aug. loc. hept. 2, 93 p. 558, 6) -e tibi verbum hoc (*βαρύ σοι τὸ ῥῆμα τοῦτο* [*om. pars codd. et* VVLG.]). SER. SAMM. 180 *caeparum sucus* -is est oculis, sensum tamen auribus auget. LAMPR. Alex. 14, 6. VOPISC. Prob. 20, 3 dictum *militibus* -e, . . . salutare rei publicae. IVST. 16, 5, 3. 20, 1, 1 -e otium regno. HIL. in Matth. 31, 8 carni et sanguini horum (*qui post Christum passuri erant*) -is terror est. AVSON. 362, 7 poenae . . . -es (*cf. p. 2297, 54*) in caelibe vita et -ior cautis custodia vana maritis. VVLG. Iob. 33, 7 eloquentia mea non sit tibi -is. II Macc. 6, 3 pessima . . . et universis -is erat malorum incursio (*χαλεπὴ . . . καὶ δυσχερής*). (II) *substantive*: TER. Haut. 957 scio tibi esse hoc -ius multo ac durius. PS. VARRO sent. 51 quod intricavit alieniloquium, imperitis est -issimum. CIC. Planc. 16. de orat. 3, 8 luctuosum suis, acerbum patriae, -e bonis omnibus. Att. 1, 5, 4. 12, 32, 1 epist. 2, 6, 1 *al.* 13, 73, 2 velim, si tibi -e non erit (*cf. p. 2292, 4*), certiorem me facias. PVBLIL. C 19 contemni est ⟨sapienti *suppl. Ribbeck*⟩ -ius quam stultitiae percuti. NEP. Con. 3, 3. CIRIS 310 haec tum nobis -ia atque indigna fuere. OV. trist. 3, 3, 75 tibi . . . ne sit -e . . . dicere. 4, 8, 4 iam . . . parum firmo me mihi ferre -e est. fast. 5, 199 quae fuerit mihi forma -e est narrare modestae. SEN. contr. 2, 3, 7 morere; non est hoc nocenti -e. SEN. Phoen. 311 nil -e aut miserum est mihi, quod *eqs.* benef. 2, 15, 3 examina numquid aut danti -e sit aut parum. CVRT. 4, 6, 6 cui tacere -e sit. COLVM. 9, 5, 2 QVINT. decl. 303 p. 194, 26 *al.* TAC. ann. 2, 36 -e moderationi suae (*Tiberii*) tot eligere, tot differre. 6, 26 *Tiberius* fateri . . . -e conscientia, -e famae suae, si. *nota* 13, 26 nec -e (-e ⟨onus⟩ *Madvig*) manumissis per idem obsequium retinendi libertatem (*de structura v. Schmalz-Hofmann Synt. p. 598 β*). 14, 21 VLP. dig. 18, 2, 4, 6. APVL. apol. 103 minus -e et verendum mihi arbitror . . . damnari, quam si *eqs.* CAPITOL. Maximin. 7, 3. HIER. epist. 5, 2, 4 nec putes mihi -e esse, si iubeas. VVLG. Sirach 29, 35 -ia haec homini habenti sensum (*βαρέα*). CLAVD. 15, 388.

b *de iniuriis, criminibus sim.*: CIC. Quinct. 52 si res ista -issima sua sponte videretur, tamen eius atrocitas necessitudinis nomine levaretur. *ibid.* etiam -ius aliquid ei deberes concedere, quicum te . . . voluntas congregasset. div. in Caec. 32 -e est hoc crimen in Verrem, -e me agente, te accusante nullum (Verr. II 3, 130. Cluent. 59. 81 Phil. 2, 3 PVBLIL. G 9. OV. epist. 11, 56 -e, si morerer, mors quoque crimen erat. LIV. 43, 2, 10. 45, 23, 11. SEN. contr. exc. 5, 4. 6, 6 VAL. MAX. 4, 7, ext. 2. *et saepius*. SEN. benef. 3, 37, 4 QVINT. inst. 9, 2, 53 decl. 258 p. 53, 31 *saepius*. TAC. hist. 1, 59. *passim*. CIC. div. in Caec. 54 multo hoc et esse -ius et ab omnibus ferri -ius oportere. Verr. I 43 -i diuturnaque iam flagramus infamia (II 3, 140. SEN. benef. 6, 36, 2 FIRM. math. 3, 6, 28 *al. saepius*). Verr. II 2, 67 ignominia (Phil. 5, 17 IVV. 8, 209. SVET. Aug. 23, 1 -es ignominias cladesque duas . . . *Augustus* accepit). Verr. II 2, 153 qui abs te -issimas iniurias acceperit (II 3, 199 Flacc. 84. 104 nat. deor. 1, 9 fortunae magna et -i . . . iniuria. Att. 11, 24, 1. *passim*.). CIC. Phil. 14, 10 -ius si quis attulerit nomen (*sc. quam 'hostis'*), libenter adsentiar. off. 3, 26 corporis aut fortunae vitium vitiis animi -ius (SEN. contr. 2, 1, 21. SEN. benef. 7, 27, 3 *adp.* intolerabile. epist. 94, 24 PS. SEN. mon. 124 [*bis*]. *saepe*). PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 146[b] (p. 44 M.) -e obprobrium (*de catillatione*. SVET. Iul. 49, 1 *adp.* perenne). SEN. contr. 7, 6, 2 -issimum in tyrannide . . . scelus (VAL. MAX. 6, 8, 3 QVINT. inst. 4, 3, 6 decl. 319 p. 252, 27 IVST. 2, 2, 6). suas. 2, 6 o -e maiorum virtutis dedecus! VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 maximas virtutes quasi -issima delicta punire (TERT. idol. 11 p. 41, 27 CYPR. testim. 3, 63 p. 167, 3. laps. 15 p. 248, 2 -issimi extremique delicti. EDICT. imp. Diocl. I 14). SEN. clem. 1, 6, 3 peccavimus omnes, alii -ia, alii leviora (CYPR. unit. eccl. 20 p. 228, 1 COMM. instr. 2, 5, 11 -ia peccata devita tu semper. OPTAT. 2, 20 p. 57, 11 CLAVD. DON. Aen. 1, 45 AVG. civ. 1, 27 p. 43, 24 D. *al.*). benef. 6, 40, 1 -iora committis pessima pro optimis referendo (HEGES. 2, 10, 3 -ia commissa. CONST. Sirmond. 8 [*a. 386*]). epist. 104, 28. COLVM. 1, 1, 20 velut heredibus patrimonio suo et, quod -ius est, vivi cedunt servis suis. PLIN. nat. 6, 90 -issimo probro (35, 165. 37, 16). MART. 7, 95, 5 quid posses -iusque saeviusque . . . facere (IVV. 6, 134 CAPITOL. Aur. 21, 2 GALLICAN. Avid. 6, 7. *saepius*). QVINT. inst. 2, 16, 5 flagitia (4, 2, 27 AMM. 14, 1, 9). 11, 1, 58 quamlibet -ia filio pater obiecturus (decl. 260 p. 53, 1 VVLG. act. 25, 7). decl. 252 p. 35, 1 maleficium non solum confessum, sed etiam -e (344 p. 358, 7). TAC. ann. 6, 38 incerta vel abolita pro -issimis et recentibus *punire*. VLP. dig. 37, 10, 1, 5 audacissimus quisque . . . quod et plura et -iora de eo (*impubere*) mentiatur. 40, 7, 9, 1 -iores . . . stellionatus. APVL. apol. 102 -e veneficium. CYPR. epist. 26 p. 539, 6 post -em lapsum. 75, 17 p. 821, 24 -issimo facinore (IVST. 16, 1, 3 facinus eo -ius omnibus visum est quod *eqs.* AMM. 17, 12, 13). PANEG. 12 (2), 24, 1 -issimum omnium nefas. EDICT. imp. Constant. de accus. (Bruns font.[7] 94) 5 -issimis vexatio⟨ni⟩bus adfici.

c *de imperiis, servitiis sim.* (*notione partim vergente ad II B 4. absolute et c. dat.*): PVBLIL. G 8 -issimum est imperium consuetudinis (LIV. 23, 43, 11 -e Romanum imperium sociis. 39, 51, 6 regum. 42, 1, 12 silentium . . . Praenestinorum iis . . . magistratibus fecit -iorum in dies . . . imperiorum. SEN. dial. 5, 16, 1 indignatio . . . imperia -iora sentit, quo contumacius patitur. epist. 94, 60. LVCAN. 7, 735 veritus, -e ne fessis . . . hoc foret imperium [*cf.* SCHOL. ne . . . graviter ferrent hoc sibimet imperari]). PVBLIL. H 25 heu conscientia animi -is est servitus (SALL. rep. 2, 2, 4 LIV. 38, 47, 11 -iori [*sic Gel., ex M? -re recc.*] servitute . . . liberati. SEN. nat. 3 pr. 17 sibi servire -issima est servitus. QVINT. decl. 306 p. 201, 15. 351 p. 381, 1 PAVL. dig. 8, 2, 20, 5. 8, 2, 24 SCAEV. dig. 34, 1, 13, 2 VVLG. II par. 10, 4 *opp.* leviora). SALL. or. Lepid. 6 metu -ioris serviti a repetunda libertate terremini (epist. Mithr. 11 VERG. catal. 3, 5 CIRIS 291 PROP. 1, 5, 19. COLVM. 8, 8, 4 *columbae* quasi -i . . . custodiae servitio contristatae. MART. 1, 52, 4). LIV. 3, 15, 9 ut . . . servitiis -e iugum demeret (OCTAVIA 839. CYPR. testim. 3, 119 p. 183, 16 iugum legis. FIRM. math. 6, 31, 19 captivitatis. VVLG. III reg. 12, 4 imminue . . . de iugo -issimo. 12, 11 II par. 10, 11. 14 Sirach. 40, 1 AVG. civ. 16, 43 p. 194, 4 D. c. Pelag. 3, 4, 10 p. 496, 15). SEN. Oed. 679 sponte deponam ut mea tam -ia regna (Phoen. 625 regna cum scelere omnibus sunt exilis -iora. Thy. 612 omne sub regno -iore regnum est. Tro. 337 PANEG. 12 (2), 20, 3). Phaedr. 991 o sors acerba et dura, famulatus -is.

d *de faenore, usuris sim.* PLAVT. Stich. 632 viden ut annona est -is? (BELL. Afr. 24, 3 -i annona . . . conflictati. VELL. 2, 77, 1 *populum* -is urebat . . . annona. SVET. Aug. 25, 2 VIR. ill. 19, 2). CIC. Flacc. 59 cum . . . -i faenore istam pecuniam . . . occupavissent. (SVET. Aug. 39, 1 *opp.* levioribus usuris. FIRM. math. 3, 11, 16 -i faenore usurarum. 6, 17, 3 ELOG. Corp. I[2] p. 189 n. V 10). epist. 15, 4, 2 acerbissimis tributis et -issimis usuris (CAES. civ. 3, 32, 5 VLP.

[*Bräuninger*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dig. 17, 1, 12, 9. 26, 7, 7, 8 *al.* PAVL. dig. 19, 1, 47 *al.* GAIVS dig. 13, 4, 3 PORPH. Hor. sat. 1, 2, 15. 16 COD. Iust. 7, 54, 3 [*a. 531*]). ad Q. fr. 1, 1, 25 vetere *aere alieno* ... magno et -i multas *civitates* abs te liberatas (VAL. MAX. 6, 1, 9. SEN. epist. 19, 11 leve aes alienum debitorem facit, -e inimicum. CVRT. 10, 2, 9 POMPON. dig. 28, 5, 23, 3 VLP. dig. 4, 4, 11, 5 PAVL. dig. 42, 7, 1, 2). 1, 1, 26 iniquo et -i vectigali (SVET. Nero 10, 1 Vesp. 16, 1). ad Brut. 1, 18, 3 est ... -ior (*an fere i. q. sanctior?*) et difficilior animi et sententiae ... pro altero quam pecuniae obligatio. LIV. 5, 4, 6 cui (*rei familiari*) -is impensa non est (26, 36, 3 COLVM. 2, 9, 18 VLP. dig. 48, 22, 7, 22 AMM. 25, 4, 24). 23, 32, 9 -i tributo et conlatione iniqua frumenti pressos (33, 46, 9. 37, 9, 2 -ia hiberna navium erant, -e tributum. VAL. MAX. 8, 3, 3 SEN. benef. 6, 38, 4 PLIN. paneg. 37, 1 SVET. Galba 12, 1 IVST. 32, 2, 1). 40, 44, 12 propter effusos sumptus ..., qui -es ... etiam provinciis externis fuerant. AMM. 22, 12, 7 cum inpensarum amplitudine ... inusitata et -i. VEG. mil. 4, 34 -ior aliquanto ... expensa. SVLP. SEV. chron. 1, 41, 1 quod *stipendium* Salomon -issimum imposuerat (2, 19, 6). COD. Theod. 6, 4, 22 (*a. 373*) -issimi dispendii mole fatigatos. 7, 7, 2 (*a. 365*) -iorem pensionem imponi ab ordinibus. COD. Iust. 4, 32, 26, 1 veterem duram et -issimam earum (*usurarum*) molem ad mediocritatem deducentes. BOETH. cons. 1, 4, 44 -is atque inexplicabilis indicta coemptio.

e *de morbis, vulneribus sim. et animi et corporis*: PLAVT. Asin. 55 eum morbus invasit -is (Trin. 75. CIC. Verr. II 5, 111 propter -em morbum oculorum. Cluent. 33. 198 in morbum -em periculosumque incidit. Cat. 1, 31 Phil. 8, 5 ex -i diuturnoque morbo. div. 1, 63 -i et mortifero. *et saepe.* CAES. Gall. 6, 16, 2 civ. 3, 18, 1 SALL. hist. frg. 3, 38 NEP. Hann. 4, 3 OV. met. 8, 876 LIV. 7, 23, 2. 8, 29, 9. 23, 40, 1 *et saepe.* MANIL. 1, 880. 4, 73 [*opp.* levis]. SEN. contr. 7, 5, 12. *nota*: CELS. 4, 13, 1 *opp.* tolerabilis. HOMER. 12 [*A* 10 νοῦσον ... κακήν]). PLAVT. Stich. 164 ego non pauxillulam in utero gesto famem, vero hercle multo maximam et -issimam (LVCAN. 5, 449 PANEG. 11 [3], 14, 2 CAPITOL. Aur. 8, 4 CLAVD. DON. Aen. 3, 255). CIC. Verr. II 5, 119 multi et -es dolores (Rab. perd. 14 -iorem dolorem. Planc. 46. fin. 2, 22 si *dolor* -is brevis, si longus levis [*cf. vol. V 1843, 70*]. 2, 95. Tusc. 4, 40 corporis. 5, 29 Att. 11, 21, 1 epist. 14, 11, 1 PVBLIL. D 21 OV. met. 5, 511 [*cf. infra l. 63*]. VAL. MAX. 2, 2, 5. 4, 6, 4 CELS. 3, 2, 1. 3, 2, 2. 4, 2, 3 [*capitis; opp.* brevis, *syn.* mortiferus]. 4, 26, 1 [*opp.* tolerabilis]. 6, 6, 1F. 6, 9, 1. 8, 9, 1E SEN. apocol. 10 Med. 49. dial. 8, 7, 3 [*opp.* minor]. epist. 66, 47. 78, 17. 92, 22 [*syn.* continuus]. OCTAVIA 220 QVINT. decl. 352 p. 383, 15 PLIN. epist. 5, 5, 1. 8, 23, 1. FRONTO p. 81, 2 N. [*cervicum*]. 81, 21 [*inguinis*]. 167, 20 [*umeri*]. *nota* p. 180, 23 (*ex lect. Hauleri, Wien. Stud. 47, 1920, 181*) me -issimo dolore adfecit, ut eo casu -issimo mihi aucta sit necessitudo *eqs.* APVL. met. 5, 5. 5, 28 vulneris. FIRM. math. 6, 37, 4 HIL. ad Const. 1, 8 CLAVD. DON. Aen. 2, 10 VVLG. gen. 34, 25 CARM. epigr. 1547). CIC. Cat. 4, 13 volnus (Phil. 8, 14 fin. 2, 97. ac. 2, 11 fortunae. epist. 4, 6, 2 ad Brut. 1, 9, 2 BIBAC. carm. frg. 9, 1 CAES. Gall. 1, 48, 6. 2, 25, 1 multis -busque vulneribus. 6, 38, 4. civ. 3, 64, 3 NEP. Dion 6, 2. VERG. Aen. 12, 5 saucius *leo* ... -i venantum vulnere pectus [SERV. '-i' id est forti]. OV. met. 4, 207 *al.* LIV. 2, 17, 3 *al.* CELS. 1 pr. 41. *passim.* VIR. ill. 7, 4 [*opp.* letalis]. VVLG. II Macc. 14, 45 [δυσχερῶν ὄντων τῶν τραυμάτων]). CIC. Phil. 9, 2 si ad -em valetudinem labor accessisset (BELL. Alex. 44, 1 VELL. 2, 48, 2 VAL. MAX. 4, 7, 5 senior iam et -i valetudine affectus. 5, 5, 3 -i ... et periculosa valetudine [Suet. Aug. 81, 1]. SEN. dial. 9, 2, 1 *adp.* longa. SVET. Galba 7, 1 subita ... nec adeo -is. FRONTO p. 137, 11 N. diutina et praeter solitum -i. VLP. dig. 29, 5, 3. CORP. III 12399. *saepe*). CIC. Phil. 11, 8 nec ... -iora sunt carnificum cruciamenta quam ... tormenta morborum (*cf.* TAC. ann. 16, 35 cruciatus). CAES. civ. 2, 22, 1 -i ... pestilentia conflictati (LIV. 27, 23, 6 *al. saepius*). OV. am. 3, 9, 38 mors (met. 3, 471 *cf. p. 2293, 22.* trist. 3, 3, 54 *cf. ibid.*). met. 4, 498 *angues* Inoosque sinus Athamantheosque pererrant inspirantque -es animos (-mas *H*). 5, 511 dolore pulsa -i (*cf. supra l. 87*) -is est amentia *Cereris.* GRATT. cyn. 366 illa -is labes et curis (curas *cod.*) altior illis, cum *eqs.* CELS. 1 pr. 22 cum spiritus -is est (1 pr. 39. 2, 2, 3 OCTAVIA 607). 1, 3, 2 neque ex nimio otio subitus labor sine -i noxa est. 2, 7, 2 inflatio (ANTHIM. 66). 2, 7, 7 exulcerationes. 3, 4, 14 -ior febris (3, 12, 2 SVLP. SEV. Mart. 19, 1). 3, 5, 3 altero die -ior, ⌊altero levior⌋ (*om. FV*) accessio (3, 5, 4 [*bis*]. 3, 5, 7 [*ter*]. 3, 6, 5. 3, 11, 3. 3, 20, 5 [*bis*]). 4, 2, 3 in capite longa imbecillitas, sed neque -is neque periculosa. 5, 26, 27B inflammatio (6, 6, 8B. 7, 26, 5F. 8, 3, 8 *et saepius*). 6, 6, 1M a secundo die -i ... lippitudini recte succurritur. 7, 7, 1 vesicae ... pingues -es⟨que⟩, quae vix attollere oculos sinunt. 8, 2, 1 supernatis -bus ulceribus (PLIN. nat. 34, 120). SEN. Herc. O. 1414 dolor -i ... anhelum pectus impulsu quatit. Phaedr. 589 aestus -es *animi.* Thy. 88 -em populis luem sparsura pestis. benef. 2, 18, 3 -e ... tormentum est debere cui nolis (QVINT. decl. 373 p. 412, 18 SVET. Cal. 16, 4 CYPR. mort. 13 p. 304, 27 FIRM. math. 3, 11, 13 AMM. 29, 2, 11). epist. 14, 6 pestes non minus -es ..., famem dico et sitim et praecordiorum subpurationes et febrem (OCTAVIA 240 TAC. ann. 2, 47. 4, 62 VVLG. exod. 9, 3 valde -is). OCTAVIA 513 stillante sanie per putres vultus -i. 607 *Agrippinae* foeda vulneribus ... spiritum effudi -em. COLVM. 6, 14, 1 -is pernicies, cum pulmones exulcerantur (7, 5, 19). PERS. 3, 89 aegris faucibus exsuperat -is halitus. PLIN. nat. 26, 27. 78. 30, 125 secundas (*sc. mulierum*). 32, 43 cruditas. MART. 12, 90, 2 -is et fervens hemitritaeos. MOD. dig. 40, 8, 2 infirmitas (CYPR. epist. 18, 1 p. 523, 18. VVLG. Sirach 31, 2 [ἀρρώστημα βαρύ]. II Macc. 9, 21 [περιπεσὼν ἀσθενείᾳ δυσχέρειαν ἐχούσῃ]. *al.*). GELL. 20, 1, 26 an tu forte morbum appellari hic (*sc. in XII tab.*) putas aegrotationem -em. PORPH. Hor. epist. 2, 2, 146 sitis. SER. SAMM. 41 -is ... porriginis imber. VEN. FORT. carm. 8, 11, 5.

f *de aëre aquis locis temporibus sim., fere i. q. insalubris.* (*similia s. I C 5 et II B 5 c*): VARRO rust. 1, 6, 3 eo (*sc. aestu*) in Apulia loca calidiora ac -iora (1, 17, 2 -ia loca [*opp.* in salubribus]. LIV. 25, 26, 7 locis natura -bus. 37, 23, 2 et loco -i et tempore anni [*cf. infra l. 15*] — medium enim aestatis erat. CELS. 1 pr. 70 1, 3, 1 [*opp.* saluber]. *al.*). CIC. div. 1, 130 *caeli* adspiratio -is et pestilens. ad Q. fr. 2, 15, 1 anni tempore -issimo et caloribus maximis (HOR. carm. 3, 23, 8 [*cf.* PORPH.]. OV. ars 2, 231. *et saepius*). CATVLL. 68, 62 -is exustos aestus hiulcat agros (HOR. carm. 2, 5, 6 SEN. Herc. O. 1566 TAC. ann. 15, 43 *al.*). LVCR. 6, 221 notae ... -es halantis sulpuris auras (*sed cf. p. 2297, 1*). OV. met. 7, 557. 6, 783 arboribus ... certis -is umbra *est* tributa usque adeo, capitis faciant ut saepe dolores (VERG. ecl. 10, 16, *syn.* nocent. SEN. Herc. f. 710 *cf. infra l. 63.* Oed. 542. PLIN. nat. 17, 89 -is et noxia. *al.*). CAES. civ. 3, 2, 3 -is autumnus in Apulia ... ex saluberrimis Galliae et Hispaniae regionibus (HOR. sat. 2, 6, 19 plumbeus Auster [PORPH. id est -is] autumnusque -is. SEN. Herc. f. 949 *levius astrum*, quidquid autumnus -is [*an pomis?*] hiemsque ... refert, uno impetu transiliet). CAES. civ. 3, 8, 4 -issima hieme. VERG. georg. 2, 377 -is incumbens scopulis arentibus aestas (LIV. 5, 13, 4 *syn.* pestilens. SEN. dial. 6, 17, 5 -is et insalubris). HOR. sat. 2, 4, 23 ante -em ... solem (OV. met. 6, 339). OV. epist. 18, 23 saevitiae paulum -is unda remisit (met. 11, 496 *al.*). OV. met. 11, 558 pars magna virorum gurgite pressa -i. 15, 716 Minturnae ... -es. trist. 1, 2, 14 -es spargunt ora loquentis aquae. EPICED. Drusi 403 *cf. infra l. 61.* VITR. 1, 4, 12 paludes ... stando putescunt et umores -es et pestilentes ... emittunt (FIRM. math. 6, 31, 38). 8, 6, 12 aëris ... spiritus immanes, qui ... -es per intervenia fistulosa terrae perveniunt ad *eqs.* (SEN. nat. 3, 20, 2 hae causae ... dant aquis ... -em spiritum coloremque pestiferum. 6, 28, 3 APVL. mund. 23). SEN. suas. 1, 1 -e et defixum mare (STAT. Theb. 7, 814 *Neptunia cuspis* -ius mare torsit in oras. TAC. Agr. 10 mare pigrum et -e remigantibus. CLAVD. DON. Aen. 7, 225). CELS. 1, 5, 1 -ius caelum (*v. p. 2278, 22. adde*: COLVM. 1, 4, 3. TAC. hist. 5, 7 solo caeloque iuxta -i. SVET. Tib. 36). CELS. 1, 10, 4 *peregrinantes* ubi in -es regiones venerunt. 2, 1, 4 *ventus* a mari veniens -is est ([*opp.* salubris]. PLIN. nat. 2, 91 *cf. p. 2299, 3.* 10, 66). SEN. Oed. 47 -is et ater incubat terris vapor. 631 non -i flatu tibi ... Auster ... nocet (SER. SAMM. 255). Thy. 1071 audite terrae, Noxque Tartarea -is. nat. 6, 27, 2 aër ... -is haurientibus ([*cf. supra l. 39/40*]. PLIN. nat. 33, 49 altitudine ipsa -ior aër. *cf.* STAT. Theb. 12, 248 -e comminus aestuat aër sordidus. *cf. etiam p. 2278, 26*). 6, 27, 3 *cf. infra l. 67.* COLVM. 1, 5, 6 media *inter mare et interiora terrae* sunt spatia -ioris halitus (PLIN. nat. 31, 49). 10, 26 fons ... -is hausuris (*cf. l. 46*). VAL. FL. 4, 597 linque -em fluvium *Acherontem.* STAT. Theb. 10, 86 cavis -e rupibus antrum (SCHOL. pigrum sive obscurum). silv. 2, 1, 54 cuncta in cineres -is intulit hora hostilisque dies (*fortasse ad p. 2293, 8*). 3, 1, 72 -iore favonius austro immaduit. QVINT. decl. 329 p. 296, 16). TAC. hist. 5, 7 *cf. supra l. 41.* PLIN. epist. 5, 6, 2 -is et pestilens ora. CAPITOL. Aur. 8, 4 Tiberis inundatio ... -issima. IVST. 44, 1, 10 paludium -i nebula (*ibid.* salubritas caeli). OPT. PORF. 22, 11. PALLAD. 9, 8, 3 salsae -es tepidae insuaves *aquae* ([*opp.* uberes, frigidae, salubres]. AMBR. in Amos 3, 9 p. 350 -es salsugine aquas. *cf. p. 2278, 31*). EVTR. 10, 18, 1 -i frigore.

g *de nocte tenebris umbris sim.*: EPICED. Drusi 403 Iunonis ... -i nocte ... icta domus (VVLG. sap. 17, 20 solis ... illis superposita erat -is nox [βαρεῖα νύξ]). SEN. Herc. f. 710 locus (*sc. Tartari*), quem -bus umbris spissa caligo alligat (Thy. 826 non Luna -es digerit umbras. VAL. FL. 3, 214. 7, 393 stupet ipsā -i nox tardior umbrā [*i. quasi pondere umbrae impedita*]. *cf. etiam supra l. 20*). SEN. nat. 6, 27, 3 *aquae* crassae ... et -i caligine sempiternaque tectae. VAL. FL. 2, 40 *Argonautae* circum ... -es videre tenebras (POTAM. tract. 1 p. 1412A per -es tenebrarum globos).

h *de saporibus, odoribus sim.*: *α de sapore*: VARRO Men. 440, 2 quid medico mist opus? perpetuo absinthium uti bibam -em (*sic*)? (NON. *ad l.* p. 314, 15 amarum). VERG. georg. 3, 451 *magistri pecoris* miscent ... sulpura ... et ... ceras scillamque elleborosque -es *etc.* PLIN. nat. 23, 12 *uvae* paulo ... -iores existimantur fieri vinaceorum halitu (*sim. cf. p. 2277, 43 sqq.*). 23, 88 *oleum caryinum* iners et -i sapore. 24, 136 ampeloprason ... foliis porri, ructu -is. 26, 32 vettonica alias -is stomacho, vitia tamen sanat. MART. 5, 78, 4 viles Cappadocae -esque porri. FIRM. err. 18, 8 *cf. p. 2291, 32.* AVIEN. carm. ad Flav. 28 -is austerum fert sucus *malorum* ad ora saporem. *β de odore* (*cf.* graveolens): CATVLL. 17, 25 eum volo de ... ponte mittere ..., si pote ... animum in -i (*i. -e olenti? cf. p. 2297, 3*) derelinquere caeno (TAC. ann. 1, 63 inter paludes ... limosa tenacia -i caeno aut rivis incerta). LVCR. 4, 125 odorem expirant acrem habrotoni ... -es et tristia centaurea (LVCAN. 9, 920 -em serpentibus ... habrotonum. PLIN.

[Bräuninger]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nat. 21, 60 habrotonum odore iucunde -i). LVCR. 6, 221 *cf. p. 2296, 18.* 6, 794 castoreo . . . -i mulier sopita. 6, 802 carbonum . . . -is vis atque odor. VERG. georg. 4, 49 odor caeni -is (OV. ars 3, 277 cui -is oris odor numquam ieiuna loquatur. SEN. nat. 2, 53, 2 *odor sulpuris* natura -is. COLVM. 6, 17, 2 montanum trifolium . . . odoris -is. 9, 5, 6 -is et tetri odoris non solum virentia sed et quaelibet res prohibeantur *ab apiariis.* SCRIB. LARG. 50 ad -em odorem narium [ὄζαιναν]. 163. 270 [*opp.* bonus odor]. PLIN. nat. 7, 25. 8, 46. 9, 89. 19, 188. 21, 28 [*opp.* levis]. *saepissime.* APVL. met. 9, 24 acerrimo -ique odore sulpuris. FIRM. math. 3, 8, 7. 3, 10, 8 *v. p. 2291, 34.* CLAVD. DON. Aen. 7, 80. AVG. nat. et grat. 47, 55 p. 274, 2 [*syn.* molestus]. ord. 2, 11, 32). HOR. epod. 12, 5 odoror, polypus an -is hirsutis cubet hircus in alis. epist. 2, 1, 158 -e virus munditiae pepulere (PLIN. nat. 11, 277 animae leonis virus -e ursi pestilens. 27, 35 floris virus -e. 28, 79 -e virus odoris accipere. *an* 9, 127 *huc inserendum?*). PLIN. nat. 14, 123 Colophonia *resina* . . . -ior odore (21, 58 mas *conyzae* odore -ior, femina acutior. 21, 95 atractylis. 21, 175 anthyllium. 25, 151 folia *cicutae* coriandri teneriora, -ia [*Mayhoff*, -i *vel* gravidi *codd.*] odoratu. 26, 47 ladanum. *saepius.* CLAVD. DON. Aen. 6, 295 aqua. MART. CAP. 6, 667 arbores). SER. SAMM. 175 olidae -e quod minxere capellae. FIRM. matth. 3, 13, 13 -i odoris foeditate.

i *de sideribus, ominibus sim., calamitatem sive indicantibus sive afferentibus*: CIC. Arat. 89 *aquila* -e maestis ostendit nautis perturbans aequora signum (*cf. Arat. 314* χαλεπὸς . . . ἐξ ἁλὸς ἐλθών). PROP. 4, 1, 84 felices . . . Iovis stellas Martisque rapaces et -e Saturni sidus (OV. met. 5, 281 tecto -e sidus et imbrem . . . vitare. trist. 5, 10, 45. PS. QVINT. decl. 12, 22 BOETH. cons. 1 carm. 6, 1). OV. trist. 1, 3, 72 stella -is nobis, Lucifer ortus erat. MANIL. 1, 398. FEST. p. 245 portenta -ia esse, ostenta bona (*ibid.* ostenta . . . tristia). GERM. 312 insequitur *Scorpionem* -is Arcus (*i. Sagittarius*). SEN. Oed. 360 omen unico imperio -e (SIL. 16, 271). nat. 7, 1, 5 significationes eius (*sc. cometae*) -es. COLVM. 10, 413 -is Arcturi sub sidere parturit arbos (*nisi* -is *nom., de arbore, sc. fecunda*). PERS. 5, 50 Saturnum (*stellam*) . . . -em nostro Iove frangimus. PLIN. nat. 2, 101 *fulgores stellae* (*sc. Castorum*) -es, cum solitariae venere (*opp.* salutares). 17, 242 -i ostento cum in deteriora mutantur *poma.* SIL. 14, 620 -is . . . letiferos repressit Sirius aestus. STAT. Theb. 7, 710 letifer annus aut iubar adversi -e sideris. silv. 1, 3, 6 -is . . . Nemeae frondentis alumnus (*sc. Leo astrum*). CLAVD. DON. Aen. 2, 175. 5, 525. *de locis, quae quasi mali ominis sunt*: OV. Ib. 219 *dies*, in fastis cui dat -is Allia nomen. SIL. 12, 548 umbrae quaeque -em ad Trebiam quaeque ad Ticina fluenta oppetiere necem. 15, 34 Cannae . . . -iorque palude Maeonius Stygia lacus.

4 *fere i. q.* *durus, severus* (*praecipue de generibus poenarum; de vultu hominis sim. v. infra l. 61. 80*): RHET. Her. 4, 39, 51 si de hoc (*sc. reo*) . . . -em sententiam tuleritis (CAES. Gall. 6, 44, 2 SEN. contr. 1, 2, 9 contr. exc. 5, 1 SEN. clem. 1, 5, 4 FRONTO p. 106, 3 N. VLP. dig. 48, 19, 13 *al. saepe.* *nonnumquam inest notio damnandi, ut* ASCON. p. 29, 7 St. Triarius nullam -em sententiam habuit. subscriptores eius . . . tres -es habuerunt. p. 46, 10). CIC. Q. Rosc. 25 iudicio -i experiri nolebas? (Tull. 8 iudicia . . . paulo -iora atque asperiora. Verr. II 2, 139 Cat. 1, 16 Sull. 3 *al.* TERT. anim. 33 p. 358, 8 PORPH. Hor. sat. 1, 6, 60. *saepius.* *aliter, ut vid.*, CIC. Quinct. 32 Cluent. 59). Tull. 11 poenam -iorem constituere (Cat. 4, 8 Mur. 47 Flacc. 39 dom. 135 *et passim.* LVCIF. reg. apost. 6 p. 49, 26 -iori poena). CIC. Verr. II 2, 156 Siculos inimicos esse, qui . . . in te -issima postulata consulibus ediderint (-runt *al.*). II 4, 19 fac aliquid -ius in Heium statuisse Mamertinos (CAES. Gall. 1, 20, 1). Cat. 1, 3 senatus consultum . . . vehemens et -e (Phil. 14, 5 TAC. hist. 4, 44). Cat. 2, 3 -issimo supplicio adfectum *esse* (CAES. Gall. 1, 31, 15 *saepissime*). CIC. Vatin. 8 scilicet aspera mea natura, difficilis aditus, -is voltus, superba responsa, insolens vita (VAL. FL. 7, 292 MART. 5, 51, 4 IVV. 9, 12). Balb. 18 non -ior L. Cornelio constitui lex vitae et condicio videretur (leg. 3, 40 -is et . . . praeclara lex. ac. 1, 23. PRIAP. 83, 20 LIV. 2, 57, 4 *et saepe*). Mil. 15 nihil -ius contra Milonem iudicasse videtur. Phil. 9, 9 cohortatio -ior quam aures Ser. Sulpicii ferre didicissent. 12, 2 immemores . . . -issimorum decretorum (or. frg. A IX 3 VAL. MAX. 7, 7, 6 quam -e decretum. TAC. ann. 2, 85. 3, 31. *cf. p. 2284, 59*). Att. 15, 10, 1 si vero aliquid de Decimo -ius, quae nostris vita (*sc. erit*). epist. 5, 20, 4 multa tam -is (VAL. MAX. 8, 1 damn. 7 *al.*). ad Q. fr. 1, 1, 18 familiae -is et constans disciplina (BENED. reg. 55). BELL. Afr. 46, 4 -issimum . . . edictum proponendum curavit (*cf. vol. V 2 p. 73, 72*). SALL. Cat. 51, 22 -ius est verberari quam necari? *ibid.* acerbum *et* nimis -e. LIV. 27, 16, 16 metu -ioris quaestionis (QVINT. decl. 307 p. 208, 21). 29, 18, 18 *v. p. 2290, 15.* 39, 55, 3 -em temeritatis mercedem. 40, 24, 2 nihil . . . -ius pronuntiatum. SEN. contr. 7, 1, 24 -ius elegisse ⟨supplicii genus *add. excc.*⟩ (PS. SEN. mon. 40 -issimum poenae genus). VAL. MAX. 2, 9, 8 eos . . . -i nota adfecerunt *censores* (SEN. clem. 1, 22, 2. COD. Theod. 11, 30, 24 [*a. 348*]). 7, 2, ext. 1 adfinium -e supercilium (9, 1, 6 *al.*). OCTAVIA 826 -iora meruit impium plebis scelus. PLIN. nat. 11, 145 *oculi hominum* truces torvi flagrantes -es *eqs.* SIL. 2, 596 haud -ior duris divum inclementia rebus (STAT. silv. 1, 4, 50). STAT. Theb. 5, 585 -iora . . . tela mereri servatus Capaneus (SCHOL. maiore . . . poena . . . plectetur. QVINT. decl. 270 p. 103, 17). PS. FRONTIN. strat. 4, 5, 1 castigati . . . oratione -i (CAPITOL. Pert. 11, 8). FRONTO p. 126, 6 N. Cn. Pompei ad senatum de stipendio litterae -es (VLP. dig. 1, 12, 1, 7). TERT. patient. 6 p. 10, 11 tam -e praeceptum *immolandi filii.* adv. Marc. 2, 23 p. 367, 3 censurā -issimā et providentissimā (AVSON. 416, 11). FIRM. math. 3, 7, 26 ut propter malitias -es condemnationes incurrant (COD. Theod. 6, 4, 22 [*a. 373*]. 7, 13, 5 [*a. 368/73*]).

5 *fere i. q.* *atrox*: **a** *in universum*: CIC. carm. frg. 3 (de consul.), 12 concursus . . . -is stellarum ardore micantis . . . vidisti. inv. 1, 100 ut . . . in rem -is offensio concitetur (Att. 11, 7, 3 o multas et -es offensiones. TAC. ann. 3, 54. 64). div. in Caec. 66 cum multis -īs inimicitias gessisse (prov. 22 Lael. 78 epist. 2, 18, 2 SALL. Catil. 49, 2 LIV. 40, 46, 5 -es et atroces. *saepe*). CIC. Verr. II 1, 122 sine dubio crudelitas -ior est atque atrocior (VOPISC. Prob. 8, 1 EVTR. 7, 11, 1). Quinct. 57 vereor . . . ne -ioribus utar verbis quam natura fert aut levioribus quam causa postulat. (Verr. II 3, 134 cum *Apronium* . . . ne verbo quidem -iore appellasses. Flacc. 57. epist. 10, 16, 1 -issimis verbis ac sententiis [*cf. infra l. 30*]. ad Brut. 1, 9, 1 VAL. MAX. 6, 1, 1 FRONTO p. 44, 14 N.). CIC. Cluent. 77 contio vehemens et -is (Brut. 273 -es eius contiones [*de orationibus*]. CAES. civ. 2, 18, 3 -es in Caesarem contiones). har. resp. 39 -iores deorum immortalium iras subire (VERG. Aen. 5, 781 *cf. p. 2289, 64.* HOR. carm. 3, 3, 30. *saepius*). CIC. Phil. 12, 8 -iore odio esse in Antonium (TAC. ann. 14, 62 DICT. 3, 1 AVG. civ. 4, 1 p. 145, 31 D.) Tusc. 3, 11 quasi . . . mens . . . non saepe vel iracundia -iore vel timore vel dolore moveatur (CAPITOL. Alb. 13, 1). 4, 77 -issimae contumeliae (*v. vol. IV 802, 24. adde* VERR. FLACC. Gell. 17, 6, 5 VELL. 1, 12, 1). Tusc. 5, 43 tam -bus concitationibus. Att. 4, 2, 4 cum sententiae -issimae dicerentur (epist. 1, 9, 19. 10, 16, 1 *cf. supra l. 19.* CAES. civ. 1, 2, 8 ASCON. p. 66, 7 St.). Att. 16, 8, 2 *legiones Antonio convicium* -e fecerunt (ASCON. p. 48, 10 St.). ad Q. fr. 1, 2, 13. SALL. Iug. 25, 11 -es minae nuntiabantur (LIV. 35, 51, 6). VERG. Aen. 10, 63 Iuno acta furore -i (FIRM. math. 1, 7, 24 -i furoris instinctu). HOR. carm. 1, 6, 5 -em Pelidae stomachum. PROP. 3, 8, 10 sine amore -i femina nulla dolet. LIV. 23, 45, 5 multo -ioribus probris. 29, 10, 1 -i morbo (*cf. p. 2295, 24*) *ibid.* ni eadem vis mali aut -ior etiam in hostes ingruisse. 39, 42, 7 longe -issima *Catonis* in L. Quinctium oratio (VAL. MAX. 4, 1, 3). VAL. MAX. 8, 5, 6 -is neglectae dignitatis . . . indignatio (FIRM. math. 6, 16, 4. *saepius*). PHAEDR. 1, 9, 1 fletus edentem -es leporem obiurgabat passer. STAT. Theb. 9, 788 stimulis -ioribus ardet trux Atalantiades. TAC. hist. 3, 53 -es simultates (SVET. Iul. 73, 1 FIRM. math. 6, 16, 6 *al.*). ann. 6, 45 idem annus -i igne urbem adfecit. SVET. Tib. 11, 3 moto inter antisophistas -iore iurgio (FIRM. math. 7, 10, 1). APVL. met. 4, 11 religionis (regionis *vg.*, *sed cf. app. crit.*) urguemur -i tumultu. SPART. Carac. 2, 11 -issimas insidias fecisse (AMM. 14, 9, 2). FIRM. math. 6, 16, 4 -bus inimicitiarum dissensionibus (HIL. in Matth. 10, 24). EVTR. 7, 18, 2 *Vitellius* -i saevitia notabilis. AMM. 16, 11, 8 -iore motu animi percitus. AVG. civ. 5, 14 p. 219, 13 D. inter -issimas persecutiones crudelesque poenas (18, 52 p. 339, 12). BOETH. cons. 1, 4, 27 P. -es inexorabilesque discordiae. **b** *de bellis, proeliis sim.*: ENN. ann. 551 me -is impetus Orci percutit in latus (LVCR. 6, 281 ubi percaluit venti vis ⟨et⟩ -is ignis impetus [*sic Bentley*, -is venti vis igni *O Q*]. SEN. dial. 4, 29, 2 -es habet impetus primos *ira.* 4, 35, 1 impetus animi hos -es, onerosos [funerosos *A*] et inrevocabiles. STAT. Theb. 10, 515 -is impetus hastae [*cf. p. 2274, 48*]). QVADRIG. hist. 51 circiter horas duas -i proelio urserunt (HOR. carm. 4, 14, 14. LIV. 2, 19, 5 -ius atque atrocius. *saepe*). CIC. carm. frg. 29, 7 (*ex Hom. Od. 12, 189*) nos -e certamen belli clademque tenemus (SIL. 16, 527 VOPISC. quatt. tyr. 15, 2 FIRM. math. 8, 23, 1). Manil. 4 bellum -e et periculosum (6 magna et -ia bella. leg. agr. 2, 90. Mur. 31 -issima. 32 -e bellum et vehemens. Sest. 58 Phil. 6, 2. 9, 7. 11, 7 LIV. 6, 11, 1 [*v. infra l. 69*]. *et saepissime*). CIC. Manil. 26 in . . . -issima . . . belli offensione. Sull. 72 in illa -i L. Sullae turbulentaque victoria (AMM. 26, 10, 9). Sest. 86 -issimas contentiones inimicitiasque (*cf. supra l. 13.* opt. gen. 20 meritorum in rem publicam contentionem sane -em). 104 -issimis seditionibus (SALL. hist. frg. 1, 17. LIV. 6, 11, 1 -e bellum foris, -ior domi seditio exorta. *saepius*). Phil. 8, 3 -ius . . . tumultum esse quam bellum. leg. 3, 9 quando duellum -ius ⟨-ioresve⟩ (*add. Mommsen*) discordiae civium escunt (*cf.* Sest. 104. GREG. M. moral. 1, 9). ad Q. fr. 1, 1, 7 existunt -es controversiae. CAEL. Cic. epist. 8, 5, 1 periculosam et -em . . . dimicationem. CAES. Gall. 5, 45, 1 erat in dies -ior atque asperior oppugnatio (LIV. 26, 26, 3 -ior a mari). NEP. Att. 10, 6. LIV. 22, 50, 2 pugna Cannensis, Alliensi cladi nobilitate par . . . strage exercitus -ior foediorque (TERT. spect. 21 p. 22, 9. CYPR. epist. 57, 5 p. 655, 20 pugnam . . . -iorem multo et acriorem. 58, 1 p. 656, 22 -ior . . . et ferocior pugna. PANEG. 10 [4], 22, 2. 25, 1 *al.* EVTR. 5, 8, 1. *saepius*). 37, 43, 11. VELL. 2, 79, 4 -is . . . accepta clades (2, 119, 1 VAL. MAX. 3, 4, 5 *al.* TAC. ann. 14, 29. 15, 38 PANEG. 4 [9], 4, 1 SCHOL. Cic. Bob. p. 143, 13 St.). VAL. MAX. 1, 8, 10 eventum -issimi motus (*i. belli civilis*) explorare (TAC. ann. 12, 44. 13, 25 VOPISC. Aurelian. 19, 2). SEN. Oed. 131. TAC. ann. 4, 24 non -i . . . incursu consectandum hostem. SPART. Hadr. 14, 11 expeditio-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nes sub eo (*Hadriano*) -es nullae fuerunt (AMM. 27, 10, 5). **c** *de tempestatibus sim.*: VARRO rust. 1, 12, 3 ventus -ior (CIC. Arat. 198 -is ... vehementi flamine ventus. PLIN. nat. 2, 91 *ex Arist. meteor. 7, 344 b 19.* 10, 66 *cf. p. 2296, 44*). CIC. rep. 1, 7 me -issimis tempestatibus ac paene fluminibus (fulminibus *Mai*) ipsis obvium ferre (SEN. suas. 6, 24 inde sunt invidiae [secutae invidiae et *Mommsen*] tempestates coortae -es. PLIN. nat. 18, 352 PAVL. dig. 14, 2, 2, 2 CAPITOL. Aur. 27, 2). LVCR. 6, 122 tonitru concussa ... -i (APVL. met. 8, 8 velut -i tonitru procellaque sideris ... percussa). 6, 290 sequitur -is imber et uber (OV. fast. 2, 300. 494 -is effusis decidit imber aquis. PLIN. nat. 17, 91 AVIEN. Arat. 1636). LVCR. 6, 671 tempestatis (-tes *al.*) pluviae -iore coortu sunt. AETNA 321 unda ... -es ubi perbibit euros. OV. epist. 18, 23 -is unda, *cf. p. 2296, 29.* met. 14, 543 cum saliente -es ceciderunt grandine nimbi (SEN. nat. 4, 4, 2). trist. 5, 5, 7 -i nuper quassata procella *navis* (FIRM. math. 6, 15, 6 SVLP. SEV. dial. 3, 7, 1). fast. 2, 71 -es pluvias ... auster concitat. GERM. frg. 4, 115 ventorum ... -es et dirae grandinis irae. SEN. Oed. 885. epist. 91, 2 terrarum ... tam -is et perniciosus ... motus (CAPITOL. Gord. 26, 1 TREB. Gall. 5, 2 PS. AVR. VICT. epit. 13, 12). STAT. Theb. 5, 412 ipse -es fluctus clavumque audire negantem lassat agens Tiphys. silv. 3, 1, 72 *v. p. 2296, 54.* TAC. ann. 15, 46 gubernatores ... -i Africo ... litoribus impacti. CLAVD. rapt. Pros. 1, 70 turbine cum -is armatur Boreas. EVSTATH. Bas. hex. 8, 5 -bus ... ventorum flatibus (βιαίοις ἀνέμοις). SIDON. carm. 23, 203 plus -e fulmen.

6 *de pretio* (*notione partim vergente ad II B 2 d. de metallis cf. etiam I C 2*): PLAVT. Stich. 632 *cf. p. 2294, 78.* CIC. Verr. II 4, 124 *v. p. 2274, 19.* div. 1, 54 *v. p. 2274, 21.* VERG. Aen. 1, 728 *p. 2276, 14.* SALL. hist. frg. 3, 46 cum per omnem provinciam infecunditate bienni proximi -e pretium fructibus esse⟨t⟩ ([*cf.* NON. *ad l.* p. 314, 18]. MART. 11, 38, 2 pretium tam -e. MACR. Sat. 3, 16, 9. SALV. gub. 5, 40 -issimo pretio). STAT. silv. 3, 4, 58 murras ... -es (*v. p. 2275, 21*). MART. 10, 75, 10 *Galla* centum iussit me mittere nummos, sed visa est nobis haec quoque summa -is. PS. QVINT. decl. 9, 7 -es crustae. TAC. ann. 3, 52 alia sumptuum quamvis -iora. PLIN. epist. 8, 17, 4 divitum ... -em supellectilem. SVET. Aug. 10, 2 sine pactione -issimae mercedis. TERT. cult. fem. 2, 10 p. 728 Oe. officinas ... solo pretio -es. CYPR. hab. virg. 14 p. 197, 25 pretiosa grana ... -ia etsi non suo pondere, mercium tamen quantitate. IVST. 11, 15, 11 iustae magis quam -is sepulturae. AVIEN. orb. terr. 378 *v. p. 2277, 41.* SYMM. epist. 1, 11, 1 munera ... cara et -ia fuere. AMM. 22, 4, 9 annuum stipendium -e (stipendium aes -e *V*). 29, 2, 7 merebat aes conlaticium -e (30, 4, 21 aere -i mercati publicas potestates. SERV. Aen. 6, 861). CLAVD. 10, 167 -bus Spatale bacis diadema ferebat. EVSTATH. Bas. hex. 7, 6 p. 943^C margaritam pretio -em (*gr. p. 161^A* τὸν βαρύτιμον μαργαρίτην. *opp.* vilis). COD. Iust. 11, 59, 15 (*a. 417*) ut -is sors navalis esse non possit (*i. 'opima', Gothofr. ad cod. Theod. 6, 2, 13*).

7 *de amplitudine, fere i. q. amplus, magnus, ingens.* TITIN. com. 88 (NON. 314, 16) -ique obsonio convivas. VARRO Men. 183 (NON. 314, 34) ubi -es pascantur atque alantur pavonum greges. VERG. georg. 2, 88 *cf. p. 2274, 38.* OV. fast. 3, 33 ex illis *palmis* altera maior erat et -bus ramis totum protexerat orbem. SEN. Herc. f. 807 -ia monstri (*Cerberi*) colla permulcens manu. LVCAN. 6, 348 discessit Olympo Herculea -is Ossa manu. PLIN. nat. 16, 220 teredines capite ad portionem -issimo (*sic E*, grandissimo *cett., probante Mayhoff*) rodunt dentibus. SIL. 7, 569 non -iore movent venti certamina mole ... Boreas et ... Africus. 17, 387 non alio -iores tempore vidit ... populos tellus aut ... maioris ... duces *quam apud Zamam* (FLOR. epit. 1, 3, 2 Albanos, -em et diu principem populum. VVLG. psalm. 34, 18 in populo -i laudabo te [LXX ἐν λαῷ βαρεῖ αἰνέσω σε בְּעַם עָצוּם אֲהַלְלֶךָּ. ITALA *aliter.* PS. HIER. brev. in psalm. CASSIOD. in psalm. 34, 21). STAT. Theb. 10, 410 *Dymas* tergo ... -es, quas forte ferebat tigridis exuvias in laevam torquet. TAC. ann. 3, 20 Tacfarinas ... vicos excindere, trahere -es praedas (EPIST. imp. Antonin. Paul. dig. 47, 9, 4, 1). HEGES. 2, 6, 3 -i caesorum numero. VVLG. exod. 8, 24 venit musca -issima in domos Pharaonis. Iob 6, 3? (*v. p. 2290, 78*). Is. 36, 2 in manu -i. I. Macc. 1, 18 intravit in Aegyptum in multitudine -i (LXX ἐν στόλῳ μεγάλῳ).

C *de sono vocis*: **1** *de voce et hominum et bestiarum deque sonis rerum incorporalium*: VARRO rust. 2, 9, 4 *canes debent esse* latratu -i (SEN. Herc. f. 793 *Cerberus* latratu -i loca muta terret). frg. gramm. IV 532, 2 tibia tanto est voce acutiore, quanto cavo angustiore, adeo ut corniculo aut bamborio addito -ior reddatur, quod crassior exit in aëra. *ibid.* l. 4 pulsu chordarum citius acuta *vox* transvolat, -is ... diutius auribus immoratur (CIC. de orat. 3, 216 voces ..., acuta, -is, cita, tarda, magna, parva. orat. 173 OV. fast. 6, 343. VITR. 5, 4, 2 vox ... cum flectitur, alias fit acuta, alias -is. SEN. Oed. 381 armenti -is vox. 568. dial. 3, 16, 5?. epist. 76, 9 *al.* PLIN. nat. 11, 269 [*opp.* exilis] QVINT. inst. 11, 3, 42 [*syn.* plenior] *al.* TAC. Germ. 3 MACR. Sat. 7, 10, 3 SYNON. Cic. Char. gramm. p. 448, 14 B PHYSIOGN. 48 *adp.* inflexibilis. 95. 100. MART. CAP. 9, 948 BOETH. mus. 1, 13. 1, 16. *saepissime*). VARRO frg. gramm. IV 532, 21 infimus *tropus est* hypodorius, quo nullus est -ior. frg. Serv. Aen. 9, 615 tibia Phrygia ... sinistra duo *foramina habet*, quorum unum acutum sonum habet, alterum -em (CIC. de orat. 1, 251. orat. 57 e tribus omnino sonis, inflexo, acuto, -i, tanta ... varietas perfecta in cantibus [*cf. infra l. 51*]. rep. 6, 18 -issimo *sono* ... hic lunaris atque infimus cursus movetur. VERG. georg. 4, 260. HOR. ars 349 chorda sonum ... poscenti ... -em persaepe remittit acutum. OV. met. 12, 203 15, 527 Ibis 224 SEN. Tro. 414 LVCAN. 10, 82 QVINT. inst. 2, 8, 15. 5, 10, 125. 11, 3, 41 *al.* MALL. THEOD. gramm. VI 588, 71 APVL. mund. 20 [*Ps. Arist. 396 b 15* βαρεῖς ... φθόγγους]. PORPH. Hor. sat. 1, 3, 7 FAV. EVL. 20, 28 MACR. somn. 2, 4, 2 BOETH. mus. 1, 3. 1, 8 [*bis*] *al. saepissime*). CIC. de orat. 3, 219 aliud *genus vocis* molestia *sibi sumat*, sine commiseratione -e quoddam et uno pressu ac sono obductum (nat. deor. 2, 146 vocis genera permulta: canorum fuscum, leve asperum, -e acutum, flexibile durum). 3, 227 *in omni voce* est ... quiddam in remissione -issimum quōque tamquam sonorum gradibus descenditur. rep. 6, 18. Att. 12, 6, 2. CATVLL. 63, 22 tibicen ... canit Phryx curvo -e calamo. LVCR. 6, 285 *ardorem fulminis* -is insequitur sonitus (VITR. 6, 1, 3 ex caelo roscidus aër in corpora fundens humorem efficit ampliores corporaturas vocisque sonitus -iores. 6, 1, 6. 7). AETNA 464 *Aetna* simulatque movet viris (*C*, curis *Z*) ... -e sub terra murmur demonstrat et ignis (SEN. Ag. 466 Thy. 574 murmur -e classicorum. nat. 3, 27, 1 [*de tonitruis*]. LVCAN. 1, 209 *leo* erexit ... ⌊iubam et vasto -e⌋ [*sic ZG*, iubas et vasto *MUV*, iubas et -e *P*] murmur hiatu infremuit. STAT. Theb. 9, 348 -iora cavae sonuerunt murmura ripae). OV. met. 11, 365 fragore -i strepitus loca proxima terret (fast. 3, 368 *et al.*). VITR. 5, 4, 7 tetrachorda ... sunt quinque, primum -issimum, quod graece dicitur ὕπατον (MART. CAP. 9, 961 *cf.* 962). 6, 1, 8 ex humidis naturae locis -iora fieri et ex fervidis acutiora, licet ... experiendo animadvertere. *ibid.* alia *corpora* propter humoris abundantiam -issimas effundunt sonorum qualitates. PERS. 5, 12 *non* tu ... clauso murmure raucus nescioquid tecum -e cornicaris inepte. LAVS Pis. 175 bucina, *opp.* fides. PLIN. nat. 8, 76 monocerotem *esse tradunt* ... mugitu -i (STAT. Theb. 10, 263 APVL. flor. 17 p. 80). VAL. FL. 5, 169 -e Titan (*Prometheus*) vociferans. SIL. 2, 545 -ior sonuit per litora fluctus (17, 42 -iora per auris [auras *vulg.*] nulla pulsa manu sonuerunt tympana divae. STAT. Theb. 9, 348 *cf. supra l. 23.* IVV. 1, 25 *v. p. 2290, 79.* FAV. EVL. 15, 31. 20, 23). SIL. 3, 77 (*Hannibal de filio*) ora parentis agnosco torvaque oculos sub fronte minacis vagitumque -em. STAT. Theb. 4, 213 -e Tisiphone risit gavisa futuris. 6, 120 cornu -e mugit adunco tibia (6, 667). MART. 9, 68, 5 -e percussis incudibus aera resultant. QVINT. inst. 1, 11, 7 quae (*tibiae*) praeclusis ... foraminibus ... -iorem spiritum reddunt. 11, 3, 43 ne sermo subsultet imparibus spatiis ac sonis, miscens longa brevibus, -ia acutis, elata summissis. IVV. 7, 71 surda nihil gemeret -e bucina. APVL. flor. 3 p. 11 *Hyagnis* acuto tinnitu et -i bombo concentum musicum miscuit (met. 10, 31). mund. 29 virorum et feminarum mixtis -bus et acutis clamoribus (*Ps. Aristot.* p. 399^a, 17 φωναῖς ὀξυτέραις καὶ βαρυτέραις). CENS. 10, 3 discrimen ... quo alter φθόγγος acutior est, alter -ior, appellatur διάστημα. 10, 12 tibiae incremento longitudinis fiunt -iores. AMM. 26, 2, 3 obmurmuratio -is exoritur. FAV. EVL. 4, 26 tria vocum discrimina: acutum -e inflexum (*cf. supra l. 3*). 20, 23 *sqq.* cum ... ex aliqua parte acutum personet mundus, ex alia -e, temperantur haec mediis et ita gradatim universa miscentur, ut sit in ceteris vis duorum, acuti scilicet atque -is: ut acuto zodiacus circulus, -i lunaris, illudque dicatur nete, hoc hypate, sono Dorio moveatur. AMBR. hex. 2, 2, 7 quoniam scissus aër tam artifici motu et acuta cum -bus temperante ita aequabiliter concentus efficiat. Noe 23, 82 harmonia cantilenae permixtis -bus et acutis videtur consistere. MACR. somn. 2, 4, 3 *virga* dum auras percutit, si impulsu cito feriat, sonum acuit, si lentiore, in -ius frangit auditum. MART. CAP. 9, 947 alium ... morem acuta (*sc. systemata*) significant, alium -iora. SIDON. carm. 5, 408 tuba ... strepuit -e rauca. BOETH. mus. 1, 2 in -bus chordis is vocis est modus, ut non ad taciturnitatem gravitas usque descendat (1, 20. 4, 5). 1, 20 Prophrastus ... ad -iorem partem *lyrae* unam addidit chordam (*ibid.* Histiaeus ... decimam in -iorem partem coaptavit chordam. 3, 9. 4, 14). cons. 2, 1, 24 nunc leviores, nunc -iores modos succinat. 3 carm. 2, 13 fremitu ... -i *leonum*.

2 *de accentu*: VARRO frg. Gell. 18, 12, 8 in priore verbo -es prosodiae quae fuerunt, manent; reliquae mutant (EXPLAN. in Don. gramm. IV 530, 23 *sqq.* hanc *prosodiam* ... flecti non uno modo omnes putaverunt: Eratosthenes ex parte priore acuta in -em posteriorem, Theodorus autem aliquando etiam ex -i in acutiorem escendere. ceterum Varro in utra⟨m⟩que parte⟨m⟩ moveri arbitratur neque hoc facile fieri sine media eamque acutam plerumque esse potius quam -em. 531, 12 quae *prosodia* demissior est [quae] (quae *secl. ed. Vind.*, ea *Wilmans, lacunam statuit Goetz*), a pluribus βαρεῖα appellatur, latine vero -is, ideo quod deorsum est, in sede scilicet -iorum ponderum. et eam quae sursum est Glaucus ἐπιτεταμένην ..., sed nemo adhuc levem vocavit quamvis id erat -i contrarium. 531, 23 ea *prosodia* nunc ab omnibus περισπωμένη graece vocatur, apud nos flexa, quia primo erecta rursus in -em flectitur. 531, 24 acuta exilior et brevior et omni modo minor est quam -is, ut est facile ex musica cognoscere, cuius imago prosodia. 532, 11 in loquentium legen-

[*Bräuninger*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tiumque voce ubi sunt prosodiae velut quaedam stamina, acuta tenuior est quam -is et brevis adeo ut non longius quam per unam syllabam, quin immo per unum tempus protrahatur, cum -is quo uberior et tardior est diutius in verbo moretur et iunctim quamvis in multis syllabis resideat. quocirca -es numero sunt plures, pauciores acutae, flexae rarissimae. 532, 16 -is *prosodia* ... notatur simili (*sc. atque acuta*) virgula in ea⟨n⟩dem [*i. sinistram*] parte⟨m⟩ depresso fastigio [*cf. infra l. 73. p. 2302, 1*]. quae notae demonstrant omnem acutam vocem sursum esse et -em deorsum. 532, 22 flexa ... prosodia quod duplex est et ex acuta -ique ficta. 532, 25. 532, 29 *accentum* nunc -em, nunc acutum, nonnumquam flexum primo loco poni. *in posterius huic explanatoris tractatui adscriptis* (*discrepantibus ab illius doctrina*): 531, 6 media *prosodia* ..., quae inter duas quasi limes est, quod -ioris quam acutioris similior est, in inferioris potius quam superioris numerum relegatur. *item* 531, 9 acutam plus unā in verbo esse non posse, -es esse complures). FEST. p. 249 'pone' -i sono antiqui utebantur ⌊pro loci⌋ (prologi *codd.*) significatione (QVINT. inst. 1, 5, 30 trium *syllabarum* ... media longa aut acuta aut flexa erit, eodem loco brevis utique -em habebit sonum, ideoque positam ante se, id est ab ultima tertiam acuet. COMINIAN. Char. gramm. I 265, 19 fit immutatio et per sonos, cum aut acutus pro -i aut -is pro acuto vel alio quolibet ponitur. DIOM. gramm. I 433, 9 praepositiones ... iunctae casibus ... interdum ... -i non acuto sono pronuntiantur. PORPH. Hor. carm. 3, 25, 3 'quibus' -i sono pronuntiandum). PAVL. FEST. p. 259 'quando' cum -i voce pronuntiatur ... est coniunctio, 'quando' acuto accentu est temporis adverbium. QVINT. inst. 1, 5, 22 difficilior observatio per tenores ... vel accentus quas Graeci προσῳδίας vocant, cum acuta (*sc. prosodia sive vox*) et -is alia pro alia ponuntur ... aut -is pro flexa ... aut flexa pro -i. 1, 5, 26 'quale' interrogantes -i, comparantes acuto tenore concludunt (DIOM. gramm. I 456, 19 quaedam acuto tenore, pleraque -i, alia flexo desiderant enuntiari). 12, 10, 33 accentus ... cum rigore quodam, tum similitudine ipsa minus suaves habemus, quia ultima syllaba nec acuta umquam excitatur nec flexa circumducitur, sed in -em vel duas -es cadit semper. CHAR. gramm. I 64, 15 excipiuntur et Graeca *nomina* quae nominativo o efferuntur ... flexo accentu, non -i ut apud Romanos, velut Sappho *eqs.* (PALAEM. Char. gramm. I 225, 21 'quando' -i accentu [= DIOM. gramm. I 416, 14. *cf. supra l. 25*]. 228, 9 [= DIOM. gramm. I 394, 13] '*ne*' -i accentu pro eo quod est apud Graecos ἵνα μή [*cf. l. 50*]. DIOM. gramm. I 455, 22 si adverbium 'post' -i accentu pronuntietur, erit praepositio; si acuto, adverbium. PRISC. gramm. III 27, 5 accentum habent praepositiones acutum in fine ... qui tamen cum aliis legendo in -em convertitur [*cf. supra l. 23*]. 51, 12 'clam' ... apud Graecos adverbium, apud nos autem ideo praepositio accipitur, quia et casualibus praeponitur et -i accentu pronuntiatur. 85, 28 'sic' ... -i accentu prolatum iurativum est. 467, 31 relativa per se acuuntur, in contextu autem orationis gravantur, id est pro acuto in fine -em accentum accipiunt. 469, 5 quo accentu pronuntiatur 'ab'? per se acuto, in versu vero -i. 475, 5. PROB. inst. gramm. IV 145, 21 'ne', si -em accentum habeat, erit coniunctio [*cf. l. 39*]. 149, 28. SERV. gramm. IV 426, 12 -is accentus in Latino sermone paene usum non habet, nisi quod vel cum acuto vel circumflexo poni potest [*cf.* SERG. gramm. IV 482, 18 *et infra l. 81. 82*]. SERG. gramm. IV 482, 9 sunt omnes accentus Latini VIII, acutus ... -is ... circumflexus ... longus ... brevis ... hyphen ... diastole ... apostrophus. 482, 15 sciendum est quod acutus et -is et circumflexus soli sunt qui ... naturalem uniuscuiusque sermonis in vocem nostrae elationis servent tenorem: nam ipsi arsin thesinque moderantur. 483, 17 -is ... accentus cum acuto et circumflexo accentu poni poterit ... verum quia necesse non est ut cum reliquis ponatur, fiet scriptoris arbitrio. 483, 21 hic -is accentus non habet communionem eandem cum ceteris quam cum circumflexo et acuto; quam si tamen et cum ceteris habuerit, non habet nisi per istos, ut malesanus, interealoci. POMP. gramm. V 126, 22 *in voce 'malesanus'* ideo dictae sunt illae [*sc. syllabae ma-le-nus*] habere -em accentum, quod et pigrum et minus sonent [*quam 'sa'*]. MACR. exc. gramm. V 601, 28 -is accentus paenultimam syllabam signat. (MAR.) VICTOR. gramm. VI 192, 16 accentus ... hi sunt: acutus -is circumflexus [GRAMM. VI 274, 22 AVDAX gramm. VII 329, 14]. DOSITH. gramm. VII 377, 8 accentus in Graeca lingua sunt VII, in latina V: acutus -is circumflexus longus brevis [*cf. l. 55*]. MART. CAP. 3, 269 in trisyllabis si media brevis fuerit ... non dubie -i accentu pronuntiatur ac statim prima eius acuetur [*cf. supra l. 18*]. 3, 273 -is *accentus est virgula* ... a sinistra ad dexteram descendens. *cf. supra l. 6. p. 2302, 1.* ISID. orig. 1, 18, 3 accentus ... -is, quod deprimat et deponat). PRISC. gramm. III 27, 20 annititur semper praepositio sequenti dictioni ..., unde et acutum in -em convertit (*cf. supra l. 23*). 132, 12 relativa ... in fine acuuntur, sed in contextu orationis praeposita ipsum quoque acutum in -em convertunt (*cf. supra l. 47*). CLEDON. gramm. V 32, 1 -is *dicitur* qui pressa voce habet accentum. POMP. gramm. V 126, 12 est etiam -is, sed iste paene superfluus est apud Latinos (*cf. supra l. 51*). 127, 13 -is ... vel cum acuto vel cum circumflexo ponitur; in reliquis syllabis, ubi non fuerit ille vel ille, ibi -is erit (*cf. supra l. 51*). (MAR.) VICTOR. gramm. VI 192, 18 -is ponitur in pluribus *syllabis* (*cf.* MART. CAP. 3, 269 *et p. 2301, 15*). 193, 22 quid -is (*gen.*) forma? \ a parte sinistra descendens (*cf. p. 2301, 6. 73.* HIER. monogr. p. 195, 21). MART. CAP. 3, 269 monosyllabae ... -i carent. *ibid.* nulla *syllaba* ... [longa] invenietur -is in disyllabo prior. *de verbis vel syllabis -i accentu pronuntiandis*: QVINT. inst. 1, 5, 24 '*Atreus*' nobis iuvenibus doctissimi senes acuta prima *syllaba* dicere solebant, ut necessario secunda -is esset (1, 5, 26 DIOM. gramm. I 432, 3. 5 AVG. epist. 3, 5 p. 9, 15 MART. CAP. 3, 268. 270). DON. gramm. IV 391, 12 separatae praepositiones acuuntur; coniunctae casibus aut loquellis ... saepe ... -es fiunt (*cf. p. 2301, 23*).

3 *de spiritu*: EVTYCH. gramm. V 477, 6 in 'lo' desinentia 'a' vel 'e' vel 'i' vocalibus antecedentibus primae sunt coniugationis, ... excepto 'alo alis', id est nutrio, intellectus causa, ut carens -i spiritu etiam coniugatione differat ab eo, quod adspiratum primae est coniugationis, 'halo halas'.

syntactica: *adv. accedit ad adi.*: iucunde -is: *p. 2297, 1.* militariter -is: *p. 2287, 40.* -issima valde: *p. 2291, 49.* *cf. etiam p. 2272, 71 sqq.* *de adnominationibus* (grande ... -e: ACC. trag. 438. gratum ... -e: ACC. trag. 487. -is ... gratus: PLAVT. Pers. 675 CIC. Sest. 107. *al.*) *cf. Wölfflin, Sitz.ber. bayr. Ak. 1881 II p. 61.*

compos.: pergravis, praegravis, semigravis.

deriv.: gravitas, gravitudo, gravesco, gravidus.

adv. **ˣgraviter:** *de notione*: GLOSS.ᴸ III Abstr. GA 27 vehementer aut moleste. *cf.* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 422, 24 B. dolenter aegre acerbe indigne moleste -r iniquo animo. *legitur per totam latinitatem.* [*dub. trad.* IVST. 31, 3, 1.]

I ***propric*** *de materiae pondere*: CELS. 8, 3, 2 si *modiolus* -r *imprimitur*, non movetur. APVL. met. 4, 4 me longe -ius onustum producunt illi latrones stabulo. *dub.* OV. hal. 74 ungula *equi* sub spoliis -r redeuntis opimis. ITIN. Alex. 29 qui -ius armabantur. GLOSS.ᴸ V Aa E 926 expeditos: non -r armatos.

II ***translate.*** **1** *fere i. q.* σεμνῶς, *gravitatem quandam et sollemnitatem et agendi et dicendi indicans*: **a** *generatim*: CIC. leg. agr. 1, 25 ita gerere consulatum, quo uno modo geri -r et libere potest. Flacc. 67 senatus ... -issime iudicavit. Cael. 13 cum tristibus severe, cum remissis iucunde, cum senibus -r, cum iuventute comiter *eqs.* ... vivere (Balb. 12 sancte -rque. Tusc. 5, 12 *al.*). 33 severe et -r et prisce agere (Lael. 77). Deiot. 37 qui ... nihil ... nisi severissime et -issime fecerit (Tusc. 5, 81 VAL. MAX. 6, 4 pr. *al.*). fin. 1, 71 firme -rque. 2, 24 -r et severe. 3, 71 -issime ... et verissime defenditur ... posse. 4, 21 vitae -r et sapienter agendae. 4, 62 haec *Stoïcos* ... sensisse -ius et fortius. leg. 1, 62 -r et vere (off. 2, 56). Att. 1, 16, 5 -issime ornatissimeque. epist. 2, 4, 1. ad Q. fr. 2, 3, 3 acta res est -r a Pompeio (*cf. supra l. 38. an i. q. atrociter?*). QVINT. inst. 11, 3, 148 *v. p. 2304, 74.* GELL. 20, 1, 21 consideres -ius, cuiusmodi sint *eqs.* CAPITOL. Ver. 4, 3 -r se et ad Marci mores gessit. GALLICAN. Avid. 1, 2 *Avidii* in historiis meminit et quidem -r. AVG. civ. 5, 26 p. 242, 3 D. *accedit notio efficacitatis*: CIC. har. resp. 17 satis -r inimici contumeliis ... respondere. epist. 7, 17, 2 te commendavi et tradidi, ut -issime et diligentissime potui. PVBLIL. S 12 sapiens ..., si tacet, -r (*sic O*, breviter *cett.*) negat. **b** *in arte scribendi vel dicendi*: RHET. Her. 4, 56, 69 -r et venuste pronuntiabimus. CIC. inv. 1, 105 indignatio ... his fere de locis -issime sumetur. 1, 106 oratione habita -r et sententiose. 2, 50 *locos communes tractare* ornate et -r (2, 51 Manil. 52 Sest. 74 *al.* Phil. 11, 33 ornate ... honorifice ... -r. orat. 22 *opp.* versute et subtiliter. nat. deor. 1, 59 distincte -r ornate. PLIN. epist. 1, 10, 5 subtiliter -r ornate. 5, 20, 6). CIC. div. in Caec. 39 causa ... -r et copiose agenda (Verr. II 3, 204 *al.* Brut. 198 -r ... copiose ... varie *eqs.* orat. 29 *al.* QVINT. inst. 12, 2, 28 GELL. 10, 3, 14). Cluent. 50 *app.* varie. Brut. 89. orat. 30 *Thucydides* narrat ... -r sane et probe. 106 ample ... leniter ... -r. Att. 1, 14, 3 valde -r. 16, 4, 1 satis -r et non contumaciter. epist. 5, 6, 3. PLANC. Cic. epist. 10, 11, 1 -issime disertissimeque. MART. 2, 27, 3 effecte! -r! cito! nequiter! euge! beate! QVINT. inst. 6, 1, 17 atrocitatis modus, si -r, si contumeliose. 6, 3, 37 *vituperatio* -ius posita, *opp.* levius. PLIN. epist. 3, 20, 5 illi -r et paucis loquebantur (4, 22, 2 mature et -r. PHYSIOGN. p. 131, 5). 4, 9, 14 respondit instanter et -r (6, 13, 2 -r et firme. FRONTO p. 120, 22 N. prompte et -r). Gell. 1, 15, 5. 2, 2, 11 *app.* comiter. *nota adv. superadditum*: IREN. 1, 4, 3 tragoedia ... uniuscuiusque aliter et aliter -r (ἄλλως καὶ ἄλλως σοβαρῶς) exponentis. SCHOL. Cic. Bob. p. 99, 8 -r et congeste causam ostendit. AVG. anim. 4, 16, 24 serio -rque. *iunctura tritior* -r dicere: CIC. Verr. II 1, 86 *app.* vehementer. II 5, 22 *app.* severe. Cluent. 29 Mur. 48. 66 *app.* vere (philos. frg. V 81). har. resp. 37. de orat. 1, 75 (*opp.* facete). Brut. 164 *app.* leniter. *al.* orat. 100 alta (magna *L*) -r. 101. part. or. 135 -r ... vehementerque. Att. 15, 1ᵇ, 2 et ἀττικώτατα et -issime. ad Q. fr. 3, 4, 3. *cf.* Cato 16. QVINT. inst. 4, 2, 62 -r dulciter *al.* 8, 3, 40 *opp.* urbane. *al.* TAC. dial. 1. Plin. epist. 2, 14, 10 *app.* lente. 4, 11, 2 dolenter et -r. paneg. 74, 2 FRONTO p. 157, 23 N.

2 *i. q. valde, multum* (*cf.* NON. p. 314 grave 'multum' significare veteres probant; nam et -r 'multum, valde' intellegitur. *cf. Wölfflin, lat. u. rom. Compar. p. 20*): **a** *cum verbo finito vel particip.*: PLAVT. Cist. 85 gessit morem ... mihi ut me, quem ego amarem -r, sineret cum eo vivere (FRONTO p. 56, 26 N. quem ...

[*Bräuninger*].

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

magno pondere -ius amo et colo. *cf.* TER. Hec. 404 amor me -r consuetudoque eius tenet). CAECIL. com. **163** placere occepit -r. CIC. Phil. 7, 14 multo -ius urguebamur **armis** (CATVLL. 73, 5 *al.*). Verr. II 5, **115** commoventur (Cato **1** Att. 3, **24**, **1** *al.* LIV. perioch. 58. CYPR. epist. **3**, 1 p. 469, 7 -r et dolenter. *saepius.* CAES. civ. 2, 13, 3 *v. infra l. 24*). CIC. p. red. ad Quir. 23 -issime vituperatur (fin. 2, 92 *al.*). Cael. 23 cum se -issume vehementissumeque iactaret. Lael. 10 suis ... incommodis -r angi. epist. 1, 9, 12 -issime ... me impulit ... Pompei fides. PVBLIL. G 6 -ius nocet quodcumque inexpertum accidit (SEN. contr. 9, 6, 3. *saepius*). LVCR. 6, 287 tremor terras -r pertemptat. CAES. Gall. 4, 16, 5 quod -r a Suebis premerentur *Ubii* (7, 67, 4 *al.*). Gall. 5, 30, 2 -issime *terreri.* BELL. Alex. 7, 1 multo -ius *extimescere.* RVT. LVP. 1, 7 senectus ... me -r defatigat. SEN. contr. 1 praef. **14** -ius sibi instabat. CAPITOL. Aur. 11, 5. 26, 5 impudicitiae fama -r *laborare.* Alb. 10, 10. CLAVD. DON. Aen. **11**, **15** mala tam -r displicebant. *talia saepius.* *cum verbis lugendi, maerendi*: CIC. Tusc. 1, 115 cum -r filii mortem maereret (3, 63 *al.*). 3, 72. Att. 12, 20, 1 dolere (CAES. Gall. 1, 14, 5 Ov. met. 3, 333. PANEG. 4 [10], 13, 1 nihil -ius, nihil miserius doluisti. *saepius*). epist. 9, 20, 3 VOPISC. Prob. 24, 4. CIC. carm. frg. 33, 8 *vestis* urguens ... -r *Herculem.* Arat. frg. 15, 4 *Ophiuchus* nitens -r vestigia ponit (*Arat. 83* ἐμμενὲς εὖ ἐπαρηρώς). LVCR. 6, 1208 -r ... metuentes limina leti. CIC. Verr. II 5, 163 o -r desiderata ... tribunicia potestas. Catil. **1**, 17 suspectum tam -r. CAES. civ. 2, 6, 5. 2, 13, 3 -ius permoti milites. VERG. Aen. 10, 346 hasta ... -r pressa. APVL. met. **4**, 3. **b** *cum adiectivis*: PALLAD. 2, 13, 4 argilla ... -r inimica. AVG. civ 2, 24 p. 89, 6 D. -r noxia mala futura. ALC. AVIT. carm. 5, 104 *gentem iniquam* -ius saevam. CASSIOD. compl. in apoc. 8, 1 -r aquas amaras.

3 *fere i. q. vehementer, cum verbis (adiectivis) vulnerandi aegrotandi sim.* **a** *c. verbis vulnerandi*: HIRT. Gall. 8, 23, 5 *centurio* -r ... primo ictu gladio caput *Commii* percussit (PLIN. epist. 3, 14, 6 *al.*). BELL. Afr. 16, 3 miles ... pilum ... equi -r adverso pectori adfixit. VERG. Aen. 12, 295 telo ... orantem ... -r ferit (*cf.* CLAVD. DON. *ad l.*). CVRT. 6, 7, 29 -r se vulnerat. APVL. met. 9, 40 LAMPR. Comm. 9, 6. CIC. Verr. II 1, 49 laesit -issime. off. 1, 86 quamvis -r offendat (CVRT. 6, 6, 11 *al.*). SEN. contr. 7, 5, 4. SEN. contr. 1, 3, 3 saxis, quae aut elidant corpus aut ... -ius impellant. CYPR. Demetr. 10 p. 358, 6 ferocius ... et -ius ... tela grassentur. CIC. Tusc. 3, 55 *mala necopinata* feriunt ... -ius. VELL. 2, 79, 3 virum ... invictum -r eo tempore fortuna concussit. *verb. pass.*: PACVV. trag. frg. 259 *Ulixem* -r ... ictum (BELL. Afr. 19, 4 *al.*). HIRT. Gall. 8, 48, 7 -r ... vulneratus (SALL. Catil. 61, 7 *al.* SCHOL. Cic. Bob. p. 125, 12 St. *syn.* letaliter). PROP. 1, 4, 25 non ullo -ius temptatur Cynthia damno. OV. Pont. 3, 7, 33 torqueor ... -ius. LIV. 8, 6, 2 PANEG. 5 (8), 5, 1. VOPISC. quatt. tyr. 13, 1 *Lugdunenses* ab Aureliano -r contusi. *c. adi.*: ACC. praetext. 25 -r saucium (CIC. Tull. 22 *al.*). CIC. epist. 9, 15, 2 me ... tam -r exanimatum. APVL. met. **3**, 16 -r adfecta (8, 15 *al.*). TAC. hist. 2, 56 Italia -ius atque atrocius quam bello adflictabatur. VEG. mil. 4, 38 fluctibus Liburnae -ius quam vi hostium saepe perierunt.

b *c. verb. aegrotandi*: CIC. Catil. **1**, **31** -ius vehementiusque adflictantur (*sc. morbo*). Cato 67 adulescentes -ius aegrotant (fin. 2, 43 *al.*). Att. 7, 2, 3 *Tiro* videbatur se non -r habere (PLANC. Cic. epist. 10, 17, 2). 14, 17, 2 adfectum -r (VAL. MAX. 1, **1**, 20 *al.*). epist. 7, 26, 1 cum ... -r ex intestinis laborarem (SPART. Carac. 5, 3 *al.*). SCRIB. LARG. 112 torminosi, qui -r adflicti sunt. PLIN epist. 2, 20, 2 Verania ... -r iacebat (5, 21, 2). FRONTO p. 90, 28 N -issime arreptus sum ... ab altero inguine. p. 182, 18 -r oculos dolui. p. 236, 12 multum et -r valui. RVFIN. hist. mon. 1 p. 394^b AVG. civ. 3, 17 p. 125, 24 PS. APVL. herb. 46, 1 ALC. AVIT. carm. 5, 173. *c. adi.*: CIC. div. 1, 53 ita -r aegrum Eudemum fuisse ut (Tusc. 2, 61 *al.*).

4 *cum verbis cadendi*: **a** *proprie*: LVCR. 4, 302 aëra per purum -r simulacra feruntur. 6, 758 quadripedes ... -r ... concidere *in loco quodam Syriae* (VERG. Aen. 5, 447). CAES. Gall. 3, 14, 4 ut ... tela ... missa ab Gallis -ius acciderent. LIV. 24, 34, 14 ut ... etiam *saxa* quae pondere suo provoluta essent, -r in hostem inciderent. SVET. Otho 7, 2 -r prolapsum *Othonem.* HYG. fab. 38 p. 68, 16. **b** *translate*: PLAVT. Trin. 507 haec res -r cecidit stultitia mea (CIC. off. 1, 73. PVBLIL. H 28 *adpos.* alte. LVCR. 1, 741 OV. Pont. 1, 7, 49). SEN. dial. 3, 16, 2 -r laberis. OCTAVIA 379 me, fortuna, ... alte extulisti, -ius ut ruerem.

5 *c. verb. querendi, gemendi sim.*: ENN. scaen. 204 in pauperie mea senex -r gemam (*cf. p. 1763, 14.* CIC. or. frg. A XIV **11** ingemuit -ius. VERG. georg. 3, 133 *cf. p. 2305, 54.* Aen. **10**, 788 *al.* CVLEX 386 -r regementem). CIC. S. Rosc. 9 his de rebus ... atrocibus ... satis -r conqueri (Verr. II 2, 24 -issime ... questus. leg. agr. 1, 21 *et saepe*). VERG. Aen. 2, 288 -r gemitus imo de pectore ducens. CIRIS 285 -r questu Carme complorat anili. PROP. 2, **20**, 1 fles ... -ius. EPIT. Alex. 94.

6 *c. verb. accusandi*: CIC. Verr. II **3**, 206 illud in quo te -issime accusavi (*cf. vol. I 354, 29.* LIV. 25, 1, 10 incusati. 29, 8, 1). MIN. FEL. 4, 3 ut me dissimulanter -ius argueret inscientiae (19, 10 AVG. nat. et grat. 1, 1 p. 233, 7).

7 *c. verb. peccandi*: CVRT. 7, 2, 7 peccasse ... ⟨haud⟩ -ius in fratres (QVINT. decl. 277 p. 131, 4 *al.*). CYPR. epist. 11, 2 p. 497, 4 offendimus. 73, 18 p. 792, **11** blasphemans. 74, 2 p. 801, 10 furorem ... sceleratius et -ius armavit. PANEG. 12 (9), 11, 2 delinquerent.

8 *fere idem atque atrociter, praecipue apud verba bellandi, irascendi sim.*: **a** *c. var. verb.*: PLAVT. Cist. 118 auris -r obtundo tuas, ne quem ames. TER. Hec. 717 -ius ... minitemur (CIC. Verr. II 2, 73 -ius ... minari coepit). Haut. 1045 nimis -r cruciat adulescentulum. Ad. 140 in illum -ius dicere (CIC. S. Rosc. 139 in eos -ius [*adv.? adi.?*] quicquam. II 2, 156 testimonia -r vehementerque. Cluent. 126 *al.* QVINT. inst. 11, 1, 67. decl. 316 p. 243, 18 -r et aspere). 788 quisnam a me pepulit tam -r fores? CIC. carm. frg. 19, 4 *aquila* sub⟨r⟩igit ... anguem semianimum et varia -r cervice micantem. Quinct. 48 ut tibi nihil ... quod -ius atque crudelius facere posses reservares (*cf.* Cluent. 16). Sulla 25 ne -ius refutere. Flacc. 60 -ius agerem (Rabir. Post. 19). Phil. 6, 2 acrius -iusque incumberent ad ulciscendas ... iniurias. de orat. 3, 2 in eum ordinem ... tam -r ... invectus. Brut. 86 causam ... -ius et vehementius posse defendi *a Galba, sc. atrociore et acriore.* Att. 10, 4, 6 haec sive iracundia sive dolore sive metu permotus -ius scripsi (13, 41, 1). LVCR. 5, 105 -r terrarum motibus ortis omnia conquassari. 6, 428 -r spirantibus ... flabris. VERG. georg. 4, 452 *v. p. 2305, 56.* OV. epist. 4, 19 venit amor -ius quo serius. LIV. 24, 20, 4 Caudinus Samnis -ius devastatus (TREB. Gall. 4, 8 *al.*). perioch. 49 cum ab oppidanis -r caederentur. OBSEQ. **17** Romani per arma -r vexati (71 *al.* PLIN. epist. 2, 11, 23 -r vehementerque. *saepius*). SEN. benef. 3, 26, **1** accusandi ... rabies, quae omni civili bello -ius ... civitatem confecit. QVINT. decl. **296** p. 170, 2 parum eum -r torquebat sola fortuna (CORP. VIII 23427, 6). IVV. 12, 23 omnia fiunt talia tam -r (tamque -is P^2O) si quando poetica surgit tempestas. TAC. ann. 1, 77 theatri licentia ... -ius tum erupit. SVET. Iul. 75, 4 *cf. p. 2305, 35.* 85, 1. frg. p. 51 potentissimos amicorum -issime proscidit. ITALA Luc. 11, 53 (cod. e) coeperunt ... legis doctores -r habere (δεινῶς ἐνέχειν. VVLG. -r insistere). SPART. Hadr. 15, 7 Umidium Quadratum ... -r insecutus est. GALLICAN. Avid. 11, 1. VIR. ill. 24, 6 cum in eadem culpa -ius perseveraret. AMM. 14, 7, 2 SCHOL. Cic. Bob. p. 152, 1 St. VVLG. II Macc. 5, 23 -ius ... imminebant civibus. CLAVD. 26, 249. **b** *c. verb. irascendi, saeviendi sim.*: TER. Hec. 624 tibi ... sum iratus, Philumena, -r (CIC. off. 1, 88. *saepius*). CIC. de orat. 3, 4 -r exarsit (CAES. Gall. 5, 4, 4). VERG. georg. 4, 456 raptā -r pro coniuge saevit (LIV. 8, 14, 5 *al.*). SEN. Phoen. 290 natos regas -r furentes. STAT. Theb. 9, 673 -ius fremit ... orba cohors. QVINT. decl. 355 p. 386, 18 GELL. 16, 11, 6. **c** *c. verb. bellandi, proeliandi sim.*: CIC. Phil. 12, 27 conloquia et cum acerrimis hostibus et cum -issime dissidentibus civibus (SVET. Tib. 7, 3). LIV. 33, 12, 12 -ius eum (*Philippum*) rebellaturum. 41, 25, 5 -ius de integro bellum exarsit. QVINT. decl. 346 p. 366, 6 PS. TERT. haer. 1 p. 215, 15. PANEG. 4 (10), 31, 3 vitiorum agmina ... urbem -r obsederant. FLOR. epit. 3, 1, 15. EVTR. 1, 20, 2 *Galli* -issime ... victi. 3, 10, 3 *proelio* -ius accepti. AMM. 25, 7, 5 IORD. Get. 6, 47. *c. adi.*: CIC. epist. 1, 9, 26 quam -r inimici ... fuerint.

9 *fere i. q. dure, severe* (*accedit verbis, quae ad ius dicendum vel ad imperium exercendum pertinent*): PLAVT. Capt. 308 non verear ne iniuste aut -r mi imperet (SEN. clem. **1**, 16, 4 -ius homini et durius imperari). TER. Haut. **114** saepe eadem et -r (*sc. dicta*) audiendo victus est. CIC. Tull. 54 -ius expostulari. Verr. II 3, 153 de hoc ... -issime ac vehementissime iudicavit (Planc. 9. CAES. Gall. 7, 43, 4 nihil ... -ius [*an adi.?*]. civ. 2, 32, 2 *opp.* amicissime. *al.*). Verr. II 5, 20 in hominem ... tam -r animadverti ... non oportere (VAL. MAX. 2, 7, 12 *al.*). Cael. 33 *v. p. 2302, 37.* Lig. **17** alii errorem appellant, ...; qui durius, spem ..., qui -issime, temeritatem. leg. 2, 39 -r ... ista vindicabat (CAES. Gall. 3, 16, 4 *al. saepe*). CIC. Tim. 45 *in secundo ortu* ..., si ne tum quidem finem vitiorum faciet, -ius etiam iactabitur. Att. 4, 12, 1. LENT. CIC. epist. 12, 15, 6 de quibus ... si ... -r constitueritis (SVET. div. Iul. 30, 1 *al.*). CAES. civ. 1, 5, 4 de imperio Caesaris ... -issime acerbissimeque decernitur. SALL. Iug. 13, 8 ne -ius in eum consuleretur (LIV. 30, 43, 13 *al.* -ius *fort. adi. in his*: CIC. Att. 3, 23, 5 neve quid eum patiare -ius consulere de se. CVRT. 4, 10, 30). LIV. 2, 17, 7 ob iras -r ultas (SPART. Sept. Sev. 12, 7). 23, 26, 4 *praefecti* -r increpiti (24, 17, 7 *et saepius*). 34, 18, 4 -ius severiusque (*an adi.?*) in semet ipsum imperium exerceret. SEN. contr. 7, 8, 2 -ius punior ..., cum (VAL. MAX. 4, 1 ext. 1 *al. saepe*). SEN. dial. 5, 26, 2. CVRT. 4, 6, 6 -ius castigatur. PLIN. nat. 18, 12 *puberem* necari iubebant *XII tabulae* -ius quam in homicidio convictum. QVINT. inst. 11, 3, 148 -r et severe vetuit. TAC. ann. 12, 19 pro Mithridate, quando -ius (*adv. sec. Andresen ad l.; n. adi. sec. Draeger*) mereretur, non ... regnum precari, sed ne *eqs.* SVET. Tib. 37, 2 tumultus ... -issime coercuit. FRONTO p. 186, 18 N. VLP. dig. 47, 11, 9. 47, 14, 1, 2 plecti. 48, 19, 5, 1 in accusatorem ... -ius statuendum. APVL. apol. 87 Pontianum -r ab ea (*sc. matre*) monitum. TERT. patient. 8 p. 13, 12 improbum ... -ius a domino vapulaturum. pall. 4 p. 941 Oe. quod Caecina ... -r senatui impressit. COMM. instr. 2, 7, 8 condemnat se -r. AVSON. 362, 38 largitorem -ius censura notabit. CLAVD. DON. Aen. 1, 480. COD. Theod. 7, 4, 35 (*a. 423*) annonas ... -r ex provincialium visceribus eruebant.

[Bräuninger]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

10 *fere i. q.* m o l e s t e: **a** *i n u n i v e r s u m* (*c. adi. l. 5*): Cic. de orat. 2, 211 Carvilio -r claudicante ex volnere. 3, 41 *verba* inflata et quasi anhelata -ius. Tusc. 5, 16 -ius ardentiusque sitientem. Verg. Aen. 7, 753 -r spirantibus hydris (*cf.* Serv. *in l.*). Cels. 4, 11, 5 *sanguis* -r erumpit. Sen. Thy. 638 animos -ius incertos tenes. epist. 78, 15. Tert. monog. 16 p. 786 Oe. illud multo -ius (*adi.?*) et amarius eventurum. Treb. trig. tyr. 3, 7. Physiogn. p. 102, 7 spiritus cum ... -r concipitur atque editur. **b** *-r f e r r e a c c i p e r e sim.*: Ter. Andr. 191 omnes qui amant -r sibi dari uxorem f e r u n t (Hec. 261 Eun. 81 Svlp. Apoll. perioch. Ter. Ad. 10 Clavd. Qvadrig. frg. 1. Cic. div. in Caec. 4 tuli -r et acerbe [*cf.* Ps. Ascon. p. 188, 12 St.]. 54 -ius ferre. *ibid.* ferri. Verr. I 29. II 1, 34. 46. 152. II 2, 162. II 4, 51. 68. 132. 138 moleste -rque. II 5, 170 Cluent. 16. 43. 136. Mur. 7 -issime et acerbissime. *saepe.* Svlp. Cic. epist. 4, 5, 1 Mat. Cic. epist. 11, 28, 2 Caes. Gall. 1, 14, 1 *al.* Vell. 2, 2, 2. 2, 102, 2. Val. Max. 2, 7, 15 *et saepissime.* [*aliter adiective*: Ov. epist. 8, 11 quid -ius (*sc. malum*) captā Lacedaemone serva tulissem]). Ter. Haut. 570 amantes animadvortunt -r quae non censeas. Cic. Verr. II 2, 160 quod nisi Metellus hoc tam -r egisset. de orat. 2, 211 singuli casus humanarum miseriarum -r a c c i p i u n t u r (Liv. 9, 4, 6 Tac. ann. 13, 36 Plin. epist. 8, 10, 2 Vopisc. Prob. 24, 4. *saepius*). Sall. Cat. 51, 11 multi eas *iniurias* -ius aequo h a b u e r e (Cassiod. Ios. antiq. 18 p. 17 cum -r haberet super ... muliere [δυσφορῶν ... ἐπί]. Rvstic. Conc.[S] I 4 p. 28, 1 -r habet sustinere). Ps. Sall. in Cic. 1 -r et iniquo animo maledicta tua p a t e r e r (Mart. Cap. 5, 467 -r et seditiose id exercitum perpessurum). Tac. Agr. 19 in quaestum reperta ipso tributo -ius tolerabantur.

11 *fere i. q.* v i x, a e g r e (*notione vergente ad 12*): Vlp. dig. 21, 1, 9 qui -r loquitur, morbosus non est, nec qui ἀσαφῶς. Clavd. Don. Aen. 10, 905 -r ... sperabat moveri posse quos -r laeserat. Schol. Iuv. 3, 162, 2 -ius transient (*pro* 'difficilius'. *Wessner*).

12 *fere i. q.* m a l e, *in malam partem*: Cic. or. frg. D II ut -ius interpretemur. Att. 12, 38, 3 -ius ... quosdam scribis de me loqui. Cels. 6, 7, 7[A] ubi ... -ius aliquis a u d i r e coepit (Itala Is. 6, 10 [Hier. epist. 18[A], 4, 4] auribus -r audierunt [*LXX* βαρέως ἤκουσαν. Vvlg. aures eius aggrava]). Svet. Iul. 75, 4 si qua posthac aut cogitarentur -ius adversus se (*Caesarem*) aut dicerentur. Aug. 67, 1 servum -issime de se (*Augusto*) opinantem. **13** *de o d o r e*: **a** *de m a l o*: Scrib. Larg. 42 ad ... nares ... -r o l e n t e s (Mart. 1, 87, 5. 3, 28, 1. 13, 18, 1 fila Tarentini -r redolentia porri. Porph. Hor. carm. 1, 17, 7 olentis ... accipiendum ... pro -r olentis). **b** *de b o n o*: Verg. georg. 4, 31 -r spirantis copia thymbri (Serv. -r ... bene et multum significat). **14** *de s o m n o*: Cic. div. 1, 59 arte et -r d o r m i r e (Clavd. Don. Aen. 3, 635). Avg. civ. 18, 18 p. 279, 2 D. multo -ius atque vehementius quam somno suis sensibus obseratis. **15** *fere i. q.* v i o l e n t e r: Liv. 21, 36, 8 iumenta ... infimam ... nivem ... prolapsa iactandis -ius in conitendo (continendo *codd.*) ungulis penitus perfringebant.

B *de sono vocis*: **1** *de voce ipsa*: Ter. Haut. 613 a nobis -r crepuerunt fores (Ad. 788 *v. p. 2304, 11*). Qvadrig. hist. 77 grundibat -r pecus suillum. Cic. rep. 6, 18 natura fert, ut extrema ex altera parte -r, ex altera ... acute s o n e n t (Verg. georg. 3, 88 solido -r sonat ungula cornu). Lvcr. 4, 543 tuba depresso -r sub murmure m u g i t (Val. Fl. 7, 591 *de tauro*). 6, 143 sunt ... fluctus per nubila qui quasi murmur dant in frangendo -r. Verg. georg. 3, 133 -r tusis gemit area frugibus. 3, 374 -r ... rudentes *cervos* caedunt. 4, 452 -r frendens *Proteus* (Serv. cum ingenti tumultu. auct. grandem sonitum dentibus reddens). Clavd. Don. Aen. 7, 585 tumultuoso conventu -r perstrepebant. **2** *de a c c e n t u*: Char. gramm. p. 364, 4 B. haec ... sententia nisi -r p r o n u n t i e t u r, non negantis erit, sed confitentis (Diom. gramm. I 462, 10. Consent. gramm. V 392, 5 -r enuntiet). Diom. gramm. I 455, 21 'ubi' (*Verg. Aen. 6, 201*) ... -r legendum est quoniam significat 'postquam'.
3 *de spiritu*: Cassiod. gramm. VII 201, 9 'e' ... sequente 'l' plerumque -r effertur (201, 23).

comp. pergraviter.

?**gravisonus** *a* gravis *et* sonare. *qui graviter sonat.* Serv. Aen. 1, 53 'sonoras': graves sonis (*sic KC*H*, gravisonis *B*, gravisonas *L*, gravi///sonas *M*).

***gravitās,** -ātis *f. a* gravis. *p l u r a l i s non occurrit nisi* Plin. nat. 27, 130. 37, 143. Don. de com. 8, 11 (*p. 2309, 12*). Ambr. Cain et Ab. 2, 9, 35 (*p. 2309, 31*). Gloss. (*infra l. 75*). g r a b t a s *scriptum*: Inscr. christ. Diehl 4356. *de notione*: Isid. diff. 1, 266 inter -em et gravitudinem: '-s' ex pondere animi et ex sententia constat, 'gravitudo' autem corporis est. Gloss. II 256, 4 βαρύτης: -s. IV 599, 9 -s: firmitas, modestia. [L] II Philox. gr 64 -es: στερρότητες (74). *adde*: Synon. Cic. Char. gramm. p. 425, 17 B. *legitur inde ab* Acc. *et* Lvcil. *per totam latinitatem. non habent* Varro Catvll. Hirt. Pvblil. Verg. Tib. Manil. Phaedr. Mela Lvcan. Stat. [*locus corruptus*: Cic. rep. 6, 2 (*frg. ap. Non. 409*). *dub. trad.*: Cic. Cael. 63 ⌊homines temperantes⌋ (*sic P s. IX*, -i deditos *3 codd. s. XII, fort. corrupt. ex* -e praeditos *Klotz*). fin. 4, 31 *pro* -e membrorum: pravitate m. *Bentley, Madv.* *coniecturae debetur* Tac. dial. 23 sententiarum -s (*Schulting*, planitas *vel* plenitas *codd.*)] [*val.* greutate, *ital.* gravità, *francogall. vet.* grieté. *M.-L.*]

I ***proprie*** (*qualitas materiae*): **A** ***i. q. pondus*** *generatim*: Lvcil. 1207 mantica cantheri costas -e p r e m e b a t (Ov. met. 1, 30 *terra* pressa est -e sua. 12, 571. 15, 694). Cic. Tusc. 1, 40 ut illae superiores *partes* (*sc. terra aqua*) in medium locum mundi -e ferantur (*cf. l. 8*) et p o n d e r e (nat. deor. 1, 69 atomum, cum pondere et -e directo deorsus feratur. 2, 116 contentio -is et ponderum. fat. 24. 25. 46). Tusc. 5, 69 omnia delatā -e. nat. deor. 2, 93 corpora quaedam solida atque individua vi et -e f e r r i? (fat. 22. 23 -e ... naturali ac necessaria. 48 Lvcr. 2, 84). Caes. Gall. 5, 16, 1 propter -em a r m o r u m (armaturae *β*. Liv. 31, 42, 3. 32, 12, 6. 37, 42, 2 Amm. 16, 2, 6. *cf.* Liv. 37, 43, 7 arma -e fugam impedierant). Caes. civ. 1, 58, 3 *nostri* tarditate et -e navium impediebantur (*sed cf. p. 2308, 22*). Ov. met. 1, 67 liquidum et -e c a r e n t e m aethera (2, 162. 15, 242). 2, 821 illi (*sc. Aglauro*) ... partes quascumque sedendo flectitur (*sic FEM*[3], -mus *vulg. A. cf. Ehwald ad l.*) ignava nequeunt -e moveri. 10, 678 oneris .. -e. 12, 283. fast. 5, 15 sol ... cum stellis nulla -e retentus. Liv. 44, 41, 7 immobilem longitudine et -e hastam (*sarisam*). *nota* Vitr. 7, 8, 3 non amplitudine ponderis, sed genere singularum rerum -em esse non est negandum. 8, 2, 2 *n u b e s* propter plenitatem et -em disparguntur (Sen. nat. 5, 3, 1). Sen. nat. 2, 26, 6 nec impetum eius (*ignis*) -e ingentis undae prohibitum. 3, 20, 2 hae *causae* levitatem -emque *aquis dant.* 3, 25, 9. 5, 5, 1 aëris. 7, 9, 1 *cometarum.* Plin. nat. 34, 157 quibus (*calculis*) eadem -s quae auro. Hil. in Matth. 10, 19 p. 974[A] -s ... t e r r e n a e materiae. Carm. epigr. 1153, 6 *terrae.* Boeth. trin. 2, 27 (26) terra ... dicitur ... secundum siccitatem -emque. c. Eut. 1, 49 (47) *al.* *animalium*: Colvm. 8, 2, 12 *gallinis* Rhodii generis aut Medici propter -em neque patres nimis salaces neque fecundae matres (*cf.* 8, 13, 3). Plin. nat. 10, 99 *aves* corporis -e prohibitae sublime petere. *de corporis mole*: Ov. met. 9, 39 *Achelous*: me mea defendit -s (*cf.* 9, 41 pondere). *translate*: Lvcr. 3, 1054 *homines* sentire videntur pondus inesse animo, quod se -e fatiget (*cf. etiam p. 2308, 26*).

B *i. q.* ***graviditas***: Ov. met. 9, 287 (*Alcmene narrat*) tendebat -s uterum mihi.

II ***translate***: **A** ***de hominibus***: **1** *de* ***moribus*** *ac* ***habitu*** *hominis, fere i. q.* **σεμνότης**: **a** *i n u n i v e r s u m*: Acc. carm. frg. 22, 2 M. cuncta fieri cetera inbecilla, non quod ponderitatem -emque nominis (hom- *codd.*). Rhet. Her. 1, 8, 13 *narratio* debet habere sermonis festivitatem, animorum dissimilitudinem, -em, lenitatem *eqs.* (Cic. inv. 1, 27). Cic. inv. 1, 109 virtus et magnificentia, in quo -s et a u c t o r i t a s est (Verr. II 5, 54 in scribendo -s, ... in constituendo iure ... auctoritas. har. resp. 45 Plin. epist. 9, 23, 1. *cf. p. 2307, 38. 61. saepe*). Quinct. 5 -s et v i r t u s iudicis (Q. Rosc. 7 Manil. 61 Sulla 82 *al.* Phil. 3, 13 provinciae Galliae. 5, 2 quantum virtutis ..., quantum -is in huius ordinis consilio esset. 10, 13. 14, 37 trium imperatorum virtute, ... -e, constantia *eqs.* epist. 1, 5, 4 ad Q. fr. 3, 8, 3). Quinct. 72 e l o q u e n t i a -e honore florentissimus (epist. 1, 1, 2). 75 ita se (*testes*) graves esse, ut si veritatem volent retinere, -em possint obtinere. S. Rosc. 9 -i aetas ... impedimento est. div. in Caec. 8 i u d i c i o r u m vim -emque (27. 37). Verr. II 1, 66 homo ... summa -e. II 1, 106 *al.* II 2, 161 -em c i v i t a t i s ac dignitatem (Flacc. 63 disciplinam atque -em. Phil. 8, 19. *cf. p. 2307, 80*). Font. 24 parem consilio, -e, c o n s t a n t i a *eqs.* (Cluent. 196 *al., saepe ap.* Cic. Val. Max. 5, 3 ext. 2. *ex coni.* Apvl. flor. p. 39. Arnob. nat. 2, 45 p. 83, 26). Cic. Manil. 68 *in Cn. Lentulo* summum c o n s i l i u m, summam -em esse (Rab. perd. 26 Flacc. 3 *al.*). leg. agr. 2, 87 imperi -em ac nomen sustinere. Mur. 6 -is s e v e r i t a t i s que personam (66 *opp.* comitatem et facilitatem. Cael. 29. *saepius*). 23 virtutibus continentiae, -is, i u s t i t i a e, fidei ... dignissimum (epist. 6, 6, 10 Plin. epist. 3, 2, 2. 6, 31, 2. Tert. anim. 33 p. 356, 5 iudicii ... divini iustitiam -em maiestatem dignitatem). 58 ne quid totius v i t a e splendor et -s noceat (dom. 87 omnis vita plena -is. Brut. 265 *al.* Liv. 38, 24, 10 sanctitate et -e. Val. Max. 4, 2, 1). 60 ad honestatem, -em, temperantiam, m a g n i t u d i n e m a n i m i *eqs.* (Sest. 60 *al.*). Sulla 19 alter apud me parentis -em, alter fili suavitatem optinebat. 22 Q. Hortensium, tanta -e hominem. 64 summa cum -e ac d i g n i t a t e (har. resp. 41 *al.*). 82 tacita -s et f i d e s (epist. 1, 7, 7 *al.*). 83 -em a n i m i (fin. 3, 1. epist. 5, 13, 3 firmitudinem -emque animi tui. Liv. 22, 26, 6. Val. Max. 6, 4, 3 animi sermonisque abscissa -s). Flacc. 31 *Graecorum.* 67 multitudinem Iudaeorum ... contemnere -is summae fuit. 69 -e nominis nostri (*sc. Romani*). dom. 4 *opp.* inconstantia. 104 *pontificum.* 130 *app.* modestia. Sest. 19 (*v. p. 2308, 1*). 119. 129 *de senatu.* 140 nostrorum hominum. Cael. 11 -e et c a s t i m o n i a (*cf.* Plin. epist. 7, 19, 4). 35 -e c e n s o r i a (Ps. Qvint. decl. 14, 7. *cf. et p. 2308, 6*). prov. 18 har. resp. 43 Balb. 49. 50 -e et p r u d e n t i a praestans (de orat. 2, 247 *al.*). har. resp. 2 -em illam singularem ac paene divinam. Planc. 50. Mil. 22 -em, h u m a n i t a t e m, fidem (leg. 3, 1 difficillimam ... societatem -is cum humanitate. Plin. paneg. 4, 6 nihil severitati eius hilaritate, nihil -i simplicitate, nihil maiestati humanitate detrahitur. Tert. idol. 14 p. 46, 6. *cf. Schneidewin, Antike Humanität [Bln. 1887] p. 31*). Phil. 2, 24. 7, 27 -e s e n a t u s (de orat. 1, 31). 11, 17 imperium populare atque ventosum ..., minime nostrae -is. 11, 39. 13, 2 si aliquid de summa -e Pompeius, multum de cupiditate Caesar remisisset. 13, 10 -s moderatio i n t e g r i t a s

[*Bräuninger*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(epist. 13, 55, 2 *add.* clementia). Brut. 326 haec ... genera dicendi (*sc. Asiaticae dictionis*) ... in senibus -em non habent. leg. 3, 17 -s optimatium cecidit. 3, 19 principum. fin. 2, 100 philosophi (Tusc. 5, 46. *cf.* fin. 5, 13). fin. 5, 14. ac. 1, 66 sapientis. 1, 72 *Anaxagoras* maxima fuit et -is et ingenii gloria. Tusc. 2, 49. Cato 10 comitate condīta -s (ad Q. fr. 1, 1, 23 *al*). 33 infirmitas puerorum et ferocitas iuvenum et -s iam constantis aetatis et senectutis maturitas. Lael. 96. off. 1, 137 -em retinere (Att. 9, 19, 4 -em ... tenui). 3, 93. phil. frg. X 3 tarditate modorum et -e canentis (*tibicinae spondeum canentis*). Att. 1, 14, 4. 10, 1, 4 servasti -em (SEN. epist. 99, 20). 13, 41, 2. 16, 15, 2 epist. 1, 8, 3. 3, 10, 1 -e imperatoris (*cf. p. 2306, 45*). 3, 10, 10 *app.* animi altitudo (4, 13, 4. *cf. p. 2306, 63*). 5, 16, 5. 7, 32, 3 quam plurimum habere -is. 9, 12, 2 tua moderatio et -s (VAL. MAX. 5, 3 ext. 2 *al. cf. p. 2306, 84*). ad Q. fr. 1, 1, 38 *non irasci* est non solum -is, sed nonnumquam etiam lentitudinis. 1, 2, 3 -s istius aetatis, imperii, prudentiae. 3, 8, 6 *opp.* lenitas. NEP. Paus. 4, 3 -s Lacedaemoniorum. PROP. 2, 20, 14 ne dubita de -e mea. OV. met. 1, 207 clamor pressus -e regentis. 6, 73 caelestes ... augusta -e sedent (9, 270). 7, 308 *Medea* suspendit ... animos *Peliadum* ficta -e rogantes (-tum *al.*). Pont. 4, 9, 67. LIV. 5, 41, 8 -s ... oris. 27, 17, 10. 42, 7, 9 clementiae -isque vestrae (45, 17, 7. *cf. supra l. 1*). SEN. contr. 3 praef. 4 -s, quae deerat vitae, actioni supererat. VELL. 2, 86, 2 prisca -e (2, 116, 3 priscam -em ... humanitate temperans. TAC. hist. 1, 83 AMM. 22, 7, 6). 2, 126, 2 accessit magistratibus auctoritas, senatui maiestas, iudiciis -s. VAL. MAX. 2, 6, 1 maiorum nostrorum. SEN. benef. 2, 3, 1 loquendi tarditas imitata -em et tristitiam. epist. 115, 3 providentia *al.* ... quantum *viro bono* ... ponderis -isque adderent (SIL. 8, 609 laeta viro -s ac mentis amabile pondus. ARNOB. nat. 2, 41 p. 81, 20. 2, 45 p. 83, 26. 7, 41 p. 274, 10. *cf.* FIRM. math. 1, 10, 12. 6, 3, 12. *saepe*). CVRT. 8, 5, 13. LAVS Pis. 162 mira subest -s inter fora, mirus omissa paulisper -e lepos (*cf. infra l. 62*). PLIN. nat. 23, 32 Romana -e (29, 17. TERT. apol. 39, 13 *opp.* sapientia Attica. AVG. civ. 2, 14 p. 69, 20 D. CASSIOD. var. 1, 44, 4). PS. QVINT. decl. 4, 2 *publica*. TAC. ann. 2, 72 *Germanicus* cum magnitudinem et -em summae fortunae retineret. 15, 48 -s morum (16, 7 PANEG. 4 [9], 14, 3 TREB. Claud. 13, 5. HIER. epist. 60, 10, 6 [*opp.* hilaritas frontis]. *al., cf.* BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 2 p. 138, 10 -s moralis). PLIN. epist. 2, 7, 4 sanctitas -s, auctoritas (7, 9, 16 paneg. 82, 8. *cf. p. 2306, 40. 62 al.*). APVL. met. 10, 4 compertae -is educatorem. MIN. FEL. 31, 5 -e hilaritatem temperamus (*Christiani, cf. infra l. 47*). ITALA I Tim. 2, 2 (Lucif. non parc. 19) ut tranquillam ... vitam agamus cum pietate et -e (*Vulg.* castitate, σεμνότητι). TERT. fug. 7 p. 475 Oe. diversitas sententiarum ... non congruit divinae -i. cult. fem. 2, 6 *feminarum*. 2, 11 *app.* sanctitas. NEMES. ecl. 1, 56 blanda tibi -s et mite serena fronte supercilium. ARNOB. nat. 1, 59 p. 40, 14 -is rigorem. AVSON. 161, 6 -s comis laetaque serietas. AMM. 30, 4, 11. PELAG. in Eph. 5 p. 835^D risum movens qui -i non convenit christianae (VINCENT. LER. 6, 9 christianae modestiae et -is). VVLG. Tit. 2, 7. BOETH. cons. 4, 1, 2 oris -e (*de Philosophia*). CASSIOD. inst. div. 17 p. 1133^B ecclesiastica -e. COD. Iust. 4, 52, 4 militari -i. CARM. epigr. 63, 4 -em officio et lanificio praestitei. INSCR. Not. d. scavi 1917 p. 22 unicae bonitatis et -is viro. INSCR. christ. Diehl 3778^a, 6 annis parve quidem, sed -e senex. *quasi personata*: CASSIOD. var. 2, 1, 3 qui ..., patre privatus, -is factus est filius. INSCR. christ. Diehl 4747, 5 vixisti in teneris annis -e magistra.

b *speciatim de scriptoribus, oratoribus sim.*: CIC. de orat. 1, 57 eadem, de quibus illi tenui quodam exsanguique sermone disputant, hic cum omni iucunditate et -e explicet. 2, 212 remissio ... lenitatis quadam -e et contentione firmatur. 2, 229 ne quid iocus de -e decerperet (*cf.* HOR. ars 222 *p. 2309, 10*). 2, 230 erat ... tanta in Domitio -s, tanta auctoritas, ut *eqs.* rep. 2, 1 modus in dicendo et -e mixtus lepos (*cf. supra l. 31*). Att. 9, 9, 2. HOR. sat. 1, 10, 54 versus Enni -e minores. epist. 2, 1, 59 dicitur ... vincere Caecilius -e, Terentius arte. LAVS Pis. 81 posita -e forensi. PLIN. nat. 37, 40 cum tanta -s ei (*Sophocli*) coturni sit. QVINT. inst. 10, 1, 53 in Antimacho vis et -s. 12, 10, 11 *in catalogo praestantium oratorum*: -em Bruti ... *hic* reperiemus. GELL. 1, 24, 4 epigramma ... dignum ... *Pacuvii* elegantissima -e. SERV. auct. Aen. 8, 731 versum ... humiliter additum nec convenientem -i eius (*Vergili*).

c *vice tituli honorifici fungitur*: PS. QVINT. decl. 4, 13 apud -em vestram (*sc. patrum*) depono. 14, 1 -s vestra prospiciat. VLP. dig. 40, 12, 27 vestrae -is est ... constituere. EPIST. imp. Const. (Corp. III 7000) 2, 2. SYNOD. Hil. coll. antiar. B II 2, 13 eximia -s tua. EPIST. imp. Const. ad Arimin. synod. 2 Migne 13 p. 569^D vestrae -i (στερρότητι). CONC.^{S} I 5 p. 358, 27 tua -s (στιβαρότης. *ad Theodorum praesidem illustrissimum Cypriorum regionis. cf. Abh. Bayr. Ak. 30, 8 (1920) p. 36, 36. 37, 15*). *saepissime in inferioris aetatis scriptis, praecipue* COD. *Theod.* *cf.* NOT. laterc. gramm. IV 293, 3 gt -s tua.

2 ***notiones ad σεμνότητα aliquatenus accedentes*:** **a** *fere i. q. auctoritas, potentia*: CAES. Gall. 4, 3, 4 propter amplitudinem -emque civitatis *Ubiorum* (*cf. p. 2306, 51 al.*). CYPR. epist. 45, 2 -is sacerdotalis. 68, 5 *app.* auctoritas (*sc. collegae*). **b** *i. q. vis agendi*: CIC. epist. 5, 5, 3 reliqua ... multo maius meum studium maioremque -em et laborem desiderant. TERT. paenit. 4, 8 quod ... deus ... commendat, summa ... -e ... aggredi ... debemus. **c** *i. q. severitas*: CIC. Sest. 19 tanta erat -s in oculo, tanta contractio frontis. off. 1, 137 magnam ... partem clementi castigatione licet uti, -e tamen adiuncta, ut severitas adhibeatur et contumelia repellatur. PS. QVINT. decl. 17, 7 filium occidere vocatis ... -em. PLIN. epist. 3, 20, 6 audiebat senatus -e censoria (FLOR. epit. 1, 18, 22. *cf. p. 2306, 74*). 9, 12, 1 non interdum facis, quod filius tuus, si repente pater ille, tu filius, pari -e reprehendat? TERT. praescr. 41, 1. **d** *i. q. atrocitas*: VAL. FL. 5, 656 *Pallas de Marte*: simili matrem demens -e secutus (*cf. Langen ad l.*). CASSIOD. var. 3, 51, 11 quod illic (*sc. in circo*) supra cetera spectacula fervor animorum inconsulta -e (*i. vi?*) rapiatur.

3 ***de aetate hominis*, *i. q. aetas inter iuventutem et senectutem posita*:** PAVL. FEST. Gloss.^{L} IV p. 216^b (p. 96 M.) gravastellus a -e dictus. AVG. div. quaest. 58, 2 p. 43 *inter sex aetates hominis*: iuventus -s senectus (ISID. orig. 11, 2, 1). ISID. orig. 11, 2, 6 quinta aetas senioris, id est -s, quae est declinatio a iuventute in senectutem ... quae aetas a quinquagesimo anno incipiens septuagesimo terminatur. diff. 1, 531 senium ultima aetas post -em veniens.

4 *i. q.* ***tarditas*** (*de rebus? l. 22*): **a** *de mente*: CIC. ac. 1, 53 *sustinet se in furore*, si ... in sensibus ipsius est aliqua forte -s aut tarditas. **b** *de corpore*: CIC. de orat. 3, 42 L. Cotta gaudere mihi videtur -e linguae sonoque vocis agresti. *an huc* CAES. civ. 1, 58, 3? *v. p. 2306, 11.* OV. met. 7, 478 egreditur tardus -e senili Aeacus.

5 ***sensus gravitatis*** *e passione animi vel corporis; tristitia, torpor sim.*: **a** *de animo*: LVCR. 3, 1054 *cf. p. 2306, 30.* SEN. epist. 28, 1 peregrinatione ... non discussisti tristitiam -emque mentis? PORPH. Hor. carm. 3, 21, 13 et blanditur ebrietas et extorquet plerumque animi -em. GREG. M. moral. 1, 52 p. 551^A saepe -em cordis quasi ex latere subiuncta tristitia sequitur (*opp.* laetitia). **b** *de corpore*: LVCR. 3, 478 cum vini vis penetravit ..., consequitur -s membrorum. *an huc* OV. met. 2, 821? *v. p. 2306, 14.* PAVL. FEST. Gloss.^{L} IV p. 328^a (p. 222 M.) Paean⟨a⟩ Apollinem vocaverunt ... quod remedians morbis finem faceret talis -is. SEN. contr. 9, 4, 9 patrem sopitum et subita corporis -e conlapsum (CELS. 1 pr. 70). CELS. 1, 3, 19 capitis -s maior subest (3, 5, 2 *al.* SCRIB. LARG. 38. *saepe. plur.* PLIN. nat. 27, 130). 1, 3, 20 amari ructus cum dolore et -e praecordiorum (*cf.* 3, 5, 2. 4, 14, 1 praecordiorum totiusque pectoris -s). 1, 3, 24. 1, 10, 1. 7, 3, 1 spiritus -s. SCRIB. LARG. 183 ventris. PLIN. nat. 20, 28 aurium (*cf.* 20, 115. *saepius.* PLIN. med. 1, 6). 20, 91 animae -em facere *brassicam* (22, 132). 23, 85 *oleum amygdalinum* -em auditus discutit (*cf.* 28, 76. MARCELL. med. 9, 66). 28, 189 oris (*nota* 37, 143 -es oris). 29, 133 *auris.* 30, 44 halitus. SIL. 6, 158 tractae foeda -e per auras ac tabe afflatus volucres *satiabant serpentem.*

B ***de rebus*:** **1** *i. q.* **σεμνότης:** **a** *in universum*: CIC. div. in Caec. 8 *cf. p. 2306, 49.* p. red. in sen. 25 *cf. infra l. 73.* rep. 1, 16 cum ... plurimarum artium -e (PLIN. nat. 35, 111 coturnus et -s artis *Nicophanis*). leg. 3, 40 -em res habet, quom frequens ordo *senatorius* est. fin. 5, 12 virtutis vis -sque. Tusc. 5, 34 sententiae -s. Lael. 4 genus ... hoc sermonum ... plus ... videtur habere -is. 66 tristitia .. et in omni re severitas habet illa quidem -em. Att. 1, 14, 5. OV. met. 2, 847 sceptri -e relicta. Pont. 1, 9, 9 lusus -e carentes. 2, 5, 29 rerum -sque nitorque. VITR. 5, 9, 3 *columnae* aliam ... in deorum templis debent habere -em, aliam in porticibus et ceteris operibus subtilitatem. VAL. MAX. 6, 1, 5 censurae. TAC. hist. 2, 50 -e coepti operis *mei.* GELL. 4, 14, 1 decretum ... -is antiquae plenum. **b** *de orationibus sim.*: RHET. Her. 3, 13, 23 dignitas est oratio cum aliqua -e et vocis remissione. 4, 8, 11 exornationes sententiarum aut verborum, quae -em habebunt. 4, 10, 15 *opp.* tumor. 4, 13, 19 haec exornatio ... habet ... -is et acrimoniae plurimum (*opp.* venustas. 4, 24, 34). 4, 23, 32 fides et -s et severitas oratoria. 4, 28, 38 -s prioris dicti. 4, 33, 45 adauctus *numerus* -is gratiā. 4, 39, 51. 4, 56, 69 et -em et dignitatem et suavitatem habere in dicundo (secundo *vel* dicendo *codd.* CIC. Balb. 2 har. resp. 1). CIC. inv. 1, 25 exordium sententiarum ... -is plurimum debet habere. 2, 36. 49 ornamenta elocutionis, in quibus et suavitatis et -is plurimum consistit. Verr. II 5, 54 in scribendo -s, ... in constituendo iure ... auctoritas. II 5, 158 -e verborum (de orat. 2, 98. 225 summa -e et celeritate verborum. 3, 31 Brut. 35. 265 summa verborum et -s [dignitas O^1] et elegantia. orat. 32 epist. 10, 12, 1 SEN. contr. 10 praef. 2). CIC. Manil. 42 dicendi -e et copia (Sest. 107 *al.*). p. red. in sen. 25 et auctoritatis et orationis suae divina quadam -e (Phil. 9, 9 *al.* QVINT. inst. 10, 1, 116 colorem et -em orationis). Sest. 130 divinam -em plenam antiquitatis. har. resp. 18 -e responsi. de orat. 2, 73 sententiarum -e, ... verborum ponderibus (orat. 20 *app.* maiestate verborum. epist. 10, 19, 1 QVINT. inst. 10, 1, 97. 12, 9, 6 PLIN. paneg. 67, 1. *saepe*). CIC. de orat. 2, 248. 250 *opp.* iocus. 2, 270 genus est perelegans et cum -e salsum. 2, 334. 3, 28 -em Africanus, lenitatem Laelius ... habuit. 3, 30. 219 quadam incitatione -is. Brut. 88. 111 -s summa et naturalis quaedam ... auctoritas. 143 *app.* lepos. 158 cum -e facetiae. 221. orat. 62 *Platonis.* 111 -is locis utitur. 182 -i vocum aut suavitati (GELL. 19, 12, 1). 192 *Aristoteles orationem* plenam ... vult esse -is (Att. 1, 16, 8). 216 *spondius* paucita-

[Bräuninger]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tem ... pedum -e sua et tarditate compensat. part. 20 opt. gen. 6. off. 2, 48 mixta moderatione -s. Att. 9, 9, 2. Ov. trist. 2, 381 omne genus scripti -e tragoedia vincit. VAL. MAX. 6, 9 ext. 1. QVINT. inst. 1, 8, 8 verborum ... in tragoediis -s. 9, 4, 140 *senarius trochaicus* quantum accipit celeritatis, tantum -is amittit. TAC. dial. 23 -i sensuum nitorem ... verborum miscetis. SERV. Aen. 12, 573 -e sermonum declamationi pondus imposuit.

2 ***notiones ad σεμνότητα accedentes*:** **a** *i. q. remotum a ridiculo et triviali, serium* (*opp. iocus*): CIC. de orat. 2, 270 *cf. p. 2308, 78.* HOR. ars 222 incolumi -e iocum temptavit. Ov. Pont. 1, 9, 9 *cf. p. 2308, 53.* QVINT. inst. 6, 3, 25 facto risus conciliatur interim admixta -e. *plur.* DON. de com. 8, 11 ubi ... dextrā et sinistrā *tibiā* acta fabula inscribebatur, mixtim ioci et -es denuntiabantur. **b** *i. q. auctoritas, vis*: CIC. Verr. II 5, 159 *res* tantum habet ipsa -is, ut neque mea ... neque cuiusquam ... eloquentia requiratur. Phil. 11, 21 aliena temporum -e sententia est. div. 1, 80 fit ... saepe vocum -e et cantibus, ut pellantur animi vehementius. Ov. Pont. 2, 5, 29 *cf. p. 2308, 54.* ISID. orig. 10, 112 fixā constantiae -e. CIC. ad Brut. 1, 10, 4 *cf. infra l. 27.* **c** *i. q. severitas*: CIC. prov. 2 *Servilius Gabinium et Pisonem* non solum sententia sua sed etiam verborum -e esse notandos putavit (off. 1, 136 verborum -e acriore). VAL. MAX. 1, 1 ext. 3 divina ... ira tarditatem ... supplicii -e (*sc. eius*) pensat. 2, 6, 7 Massilienses ... disciplinae -e prisci moris observantia ... conspicui. 2, 7, 15 -e decreti. CYPR. epist. 59, 14 p. 684, 3 iudicii ... -e. **d** *atrocitas*: LIV. 31, 6, 3 fessi diuturnitate et -e belli.

3 ***i. q. molestia, iniquitas, pondus, aerumna*:** **a** *in universum*: CIC. ad Brut. 1, 10, 4 imbecillitas aetatis non potuerit -em rerum sustinere. LIV. 29, 37, 16 castigatio inconstantiae populi censoria et -e temporum illorum digna. SEN. epist. 104, 6 -em urbis excessi et illum odorem culinarum. COLVM. 6, 16, 1 -e longi laboris. *plur.* AMBR. Cain et Ab. 2, 9, 35 p. 406, 30 -um et aegritudinum vulnera. **b** *de pecunia*: TAC. ann. 3, 40 *Florus et Sacrovir* disserebant ... de -e faenoris. 6, 13 -e annonae (11, 4). 15, 8 -e sumptuum. **c** *de odoribus, saporibus*: SCRIB. LARG. 40 hoc *medicamentum* ... -em odoris tollit (180. PLIN. nat. 5, 14 *saepius.* TAC. hist. 5, 6 SVET. Vit. 10, 3). PLIN. nat. 32, 117 saporis. **d** *de aëre, aquis, locis*: CIC. Att. 11, 21, 2 loci -s ... perferenda (LIV. 25, 26, 13). 11, 22, 2 huius caeli (LIV. 23, 34, 11 caeli aquarumque. VITR. 1, 4, 6 SEN. dial. 11, 7, 8 epist. 91, 12 COLVM. 1, 7, 5 TAC. ann. 2, 85). SALL. hist. frg. 3, 96 autumni -e. SEN. nat. 5, 10, 4 etesiarum flatus ... a mensium ferventissimorum -e defendit. **e** *de morbis, vulneribus sim.*: CIC. Phil. 9, 15 contra ... vim -emque morbi (11, 8 *al.* AMM. 21, 15, 2). fin. 1, 40 dolor in longinquitate levis, in -e brevis. Tusc. 3, 1 corporis -em et dolorem. epist. 6, 2, 1 -e valetudinis. LIV. 27, 29, 2 prae -e vulnerum (CLAVD. DON. Aen. 10, 835).

4 ***de somno*** *membra hominis gravante*: Ov. met. 11, 618 tarda ... deus (*Somnus*) -e iacentes vix oculos tollens. 15, 21 *Myscelum* pressum -e soporis. 15, 321 *Aethiopes lacus* si quis faucibus hausit ... patitur mirum -e soporem. SEN. nat. 3, 20, 5 nimia -e defertur in somnum.

C ***de eis quae auditu percipiuntur*:** **1** *de sono ipso, i. q. βαρύτης*: DON. de com. 8, 11 dextrae ... tibiae sua -e seriam comoediae dictionem praenuntiabant. AVSON. 434, 2 attonitas ... aures pepulit -e tumultus. AVG. ord. 2, 14, 40 p. 1013 acuminis -isque moderata varietate soni figurarentur (MART. CAP. 9, 932. 940. 947. BOETH. mus. 1, 3. 6. *saepius. cf. vol. I 460, 61 sqq.*). MART. CAP. 1, 11 quidquid ... terrae confine ac propinquum ramis acclinibus fuerat, -s rauca quatiebat. 3, 268 omnis modulatio ex fastigiis vocum -eque componitur. 9, 932 -s dicitur, quae soni (modi *al.*) quadam ⟨r⟩emissione mollescit. 9, 940 fit ... soni -s, cum ex intimo quidam spiritus trahitur. BOETH. mus. 1, 2 in gravibus chordis is vocis est modus, ut non ad taciturnitatem -s usque descendat (4, 1 -s contigua taciturnitati). 1, 20 *hypate* Saturno est adtributa propter tarditatem motus et -m soni. *nota* MART. CAP. 9, 926 modulorum -e, *ubi* -s *magis ad genus carminis quam ad proprietatem sonorum pertinet* (*de re v. Cic. phil. frg. X 3, p. 2307, 8*). **2** *de pronuntiatione*: Char. gramm. p. 364, 1 B. ironia est oratio pronuntiationis -e in contrarium deducens sensum verborum (DIOM. gramm. I 462, 7). DIOM. gramm. I 462, 13 hanc *sententiam* nisi -s pronuntiationis adiuverit, confiteri videbitur quod negare contendit (DON. gramm. IV 402, 2).

gravitūdo, -inis *f. a* gravis. *de notione*: ISID. diff. 1, 266 inter gravitatem et -em: gravitas ex pondere animi et ex sententia constat, -o autem corporis est. **1** *i. q. molestia corporis*: *generatim*: VITR. 1, 6, 3 *vitia quae difficulter curantur in quibusdam regionibus*: -o arteriace tussis pleuritis *eqs.* HIER. hom. Orig. in Ezech. 1, 5 p. 330, 10 flumen Chobar quod interpretatur -o (nom. hebr. p. 57, 9 Chobar -o vel gravitas. VEREC. in cant. 6, 14 -o sive onus. GREG. M. in Ezech. 1, 2, 5). CAEL. AVR. diaet. pass. 131 cum -e repulsus. *de auribus*: HIER. hom. Orig. in Is. 6, 6 p. 277, 5 -o auditionis corporalis (*ibid.* p. 277, 25. p. 277, 6 -o quae est in auditione animae). p. 277, 14 -o ... aurium a peccato fit et levitas a iustitia. *de ventre*: APIC. 3, 76 sine ructu et -e teneriores (*cucumeres*) senties. CAEL. AVR. diaet. pass. 66 adtestante -e (*sc. duritiam stomachi*).

2 *i. q. pondus*: EVSTATH. Bas. hex. 1, 8 p. 876ᴬ si ... discreveris eius (*terrae*) nigrorem, frigiditatem, -em (τὸ βαρύ), densitatem *eqs.* 1, 9 p. 877ᴬ haec ... nos oportet ... sciscitantibus, ubi sit ampla et insustentabilis terrae -o (ἀφόρητον τῆς γῆς ... βάρος) firmata, respondere. 5, 3 p. 912ᶜ *spicae* cum -e maturitatis (πλήρεις ὄντες καρπῶν) inflexae deorsum coeperint inclinari. NOT. Tir. 27, 81.

gravivōcēs [*a* gravis *et* vox]. *gravi voce loquentes*: HIPPOCR. aer. 6 morborum ... omnium supra dictorum retinere et nihil eorum privari (*Kühlew.*; -ti *cod., Guinderm.*) gravivoces (-es voces *m²*) esse et infirmis (*sic*) propter aërem, quoniam limpidus non est (βαρυφώνους τε εἰκὸς εἶναι).

graviusculus *a* gravis. *de sono: paulo gravior*: GELL. 1, 11, 13 qui fistula brevi sensim -um sonum inspiraret.

graulus *v. s.* graculus.

***gravo**, -āvī, -ātum, -āre [*a* gravis. *W.*] *sic et*: PRISC. gramm. III 479, 16. *scriptum* 'grab-' *pro* 'grav-': ITALA act. 3, 14 (cod. d) LACT. inst. 7, 1, 12 p. 583, 13 (*B*¹). CASSIOD. or. frg. 2 p. 473, 16. *verbum* graviare *extitisse demonstratur* ITALA Matth. 13, 15 (codd. k e) oculos eorum gravia. *cf. Rönsch Collect. philol. p. 21.* *de notione*: NON. p. 341 lassum, marcens, -tum. SERV. Verg. Aen. 8, 220 -tum pro grave posuit; nam grave est per naturam ponderosum, -tum quod oneratur extrinsecus. ISID. diff. 1, 269 inter -atur et ingravatur (ponderatur *al.*): ingravatur (ponderatur) pondere alieno, -atur suo. DIFF. ed. Beck p. 61, 13 inter -tum et ingravatum: -amur sarcina nostra, ingravamur aliena. GLOSS. II 256, 5 βαρῶ -o. III 73, 46 βαρύνω -o (*cf.* 129, 50—54. 450, 8). IIᴸ Philox. GR 2 -atur βαρεῖται. IV 444, 5 -vit portavit (IV 599, 3 oneravit [*cf.* 521, 23] vel portavit). IIᴸ Abav. GR 20 -tus onustus (IV 599, 2). IV 599, 1 -ta pressa. *adde* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 425, 31 B. *legitur inde a* PLAVTO *per totam latinitatem. de usu generum verbi notandum, quod formae activi non existunt ante* VERG. (Aen. 2, 708) HOR. (epist. 2, 1, 264) PROP. (3, 7, 70). [AETNA 49 *ex coni. legitur*]. *at formae passivi significatione mediopassiva* (*i. q. aegre ferre sim., v. p. 2314, 7 sqq.*) *usitatae inde a* PLAVTO *et* TER., *cum sensu passivo non occurrant ante* CIC. (progn. frg. 8, 1), LVCR. (1, 253), BELL. Afr. (47, 6), VERG. (Aen. 6, 359 *al.*). [*dub. trad.*: IVVENC. *in versu additicio post* 2, 452 (*sec. cod. Matr.*): sin a[d]versa (*sc. domus*) dei famulos succedere tectis ... -ta vetabit (ingrata vitavit *Matr.*). *corrupta*: CIC. Arch. 10 (*cod. G*) gravat in (*supra l.* vel gratuito) civitatem ... impertiebant. epist. 9, 2, 5 in litteris et libris ... gravare rem p. (gubernare, tractare, gnavare *coni.*). *dub.* EPICED. Drusi 115 *lacrimae* ... -ant (lavant *Burm.*) gremiumque sinumque. *dub. interpr.*: CORN. SEV. carm. frg. 12 luxuriantur opes atque otia (*Caesarius*, odia, ordia *codd.*) longa -antur. STAT. Ach. 1, 193 *canit Achilles* superis ... -tum Pelion (*sc. in nuptiis Thetidis?*). VVLG. Sirach 8, 18 cum audace non eas in via, ne forte -et mala sua in te (ἵνα μὴ βαρύνηται ⌊κατὰ⌋ σοῦ [κακὰ *Nestle*])].

I ***sensu proprio de pondere*:** **A** *fere i. q. onerare, gravem, ponderosum facere*: **1** *active*: **a** *absolute*: AETNA 49 Pelion Ossa -at. Ov. met. 8, 205 *Daedalus*: ne, si demissior ibis, unda -et pennas. 13, 812 poma -antia ramos. SEN. Herc. f. 419 catenae corpus. QVINT. inst. 1, 12, 10 pondus *pueris reptantibus* ... abest nec sese ipsi -ant. **b** *c. abl.*: STAT. Theb. 10, 258 ferus Actora magno ense -at Capaneus (SCHOL. non dixit 'donat', sed '-at', quia ponderosus erat *ensis*). TAC. ann. 1, 20 Rufum ... sarcinis -ant *manipuli.* ANTH. 444, 7 dapibus -are mensas. *nota* SEN. suas. 3, 1 omnis dies caelum nubilo -a⟨t⟩, *i. facit ut grave quasi onustum videatur* (*cf.* ZACCH. 1, 25 p. 1093ᴮ *et infra l. 82*). **2** *passive*: **a** *absolute*: GERM. frg. 4, 100 Scorpios ... raris, ne quid cava terra -etur (*sc. imbribus*), horrebit pluviis. CELS. 7, 18, 6 ubi eae (*venae et arteriae?*) -tae (*tumore?* -ta *J m²*) occalluerunt. SEN. Phaedr. 181 cum -tam navita adversa ratem propellit unda, cedit in vanum labor (undā *cum* -tam *coniungit Kunst, sed fortasse* adversā undā *pro abl. abs. accipias, ut* -tus *sit i. q.* '*onustus*'). PRVD. cath. 8, 38 umeros -tus. PS. AVG. serm. ed. Mai 74, 1 *navis* mergitur, si -etur. *in imagine*: PROP. 3, 3, 22 non est ingenii cymba -anda tui, *Properti.* **b** *c. abl.*: BELL. Afr. 47, 6 imbre grandineque consecutā -tis (-ta *codd.*) pondere tentoriis (COLVM. 4, 17, 1. APVL. met. 8, 28 sarcinae pondere -tus. CET. FAV. p. 295, 5 AVG. pecc. mer. 1, 38, 69 p. 70, 4 COD. Theod. 13, 9, 4. *saepius*). VERG. Aen. 8, 220 nodis ... -tum robur (SERV. *ad l. v. supra l. 20. cf.* CLAVD. carm. min. app. 2, 112. *transl.* ITALA psalm. 37, 5 [Cas.] delicta mea ... ut sarcina gravis -ta sunt super me). Aen. 9, 435 papavera ... demisere caput, pluvia cum forte -antur. PROP. 2, 1, 68 ne tenera assidua colla (*Danaïdum*) -entur aqua. LIV. 37, 14, 5 onerarias ... multa saburra -tas. 42, 63, 4. 44, 45, 14 PHAEDR. 2, 7, 1 SEN. Herc. O. 413. CVRT. 8, 14, 38 *Porus telis congestis* -tus (gratus, grautus *codd.*) labi ... coepit. COLVM. 4, 20, 3 recta vitis ... ne fetu -ta subsidat curveturque. 4, 27, 5. 10, 38 alienā stirpe -tā ... arbos. arb. 5, 2 onere, *v. p. 2313, 17* (SOL. 46. AMM. 31, 3, 8 praedarum onere. RVFIN. hist. mon. 11 p. 430ᴬ *al.*). LVCAN. 5, 628 aër ... nimbis ... -tus deprimitur (*cf.* CLAVD. rapt. Pros. 1, 163 picea ... -tum nube diem [*cf. supra l. 57*]). CALP. ecl. 4, 103 ubera lacte. SIL. 2, 393 praeda. 12, 20 thorace. STAT. Theb. 2, 677 tabe -tae ... iubae *leonis.* 7, 750 ingentique viro magnoque -tus temo deo.

[Bräuninger]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

TIBERIAN. carm. 3, 1 PANEG. 11 (3), 23, 1 AVIEN. Arat. 1782 CLAVD. DON. Aen. 6, 360 p. 555, 9 CLAVD. 18, 301. *in imagine* PS. HIL. libell. 10 p. 742^{C} in die probationis *pauper* non -atur compedibus facultatum. AVG. in psalm. 106, 5 vinculis suis -ta anima (serm. 280, 4, 4 adhuc corruptibili corpore -batur. pecc. mer. 1, 22, 32 p. 31, 16. 32, 10. 1, 38, 69 p. 70, 4). SVLP. SEV. chron. 1, 34, 5 armis ... infirma aetas -atur. ZACCH. 1, 9 p. 1078^{A} ne corruptibili homine -retur. 2, 16 p. 1138^{A} situ ... materiae tuae ulterius non -andus. SIDON. epist. 3, 7, 2 carm. 7, 77. CARM. de pond. 105 cono ... modico pars ima *cylindri* -atur. GREG. M. moral. 4, 45 corruptibili ... carne -ti.

B *magis de statu quam de actu, fere i. q. gravis sum, pondere premo, pondere molestus sum* (*de hominibus et rebus*).
1 *active*: PROP. 3, 7, 70 non poterat vestras (*sc. Nereïdum*) ille (*puer haustus undis*) -are manus. OV. epist. 11, 38 aegra ... furtivum membra -bat onus (*uteri*). SEN. Thy. 986 *Thyestes poculo sumpto*: nolunt manus parere, crescit pondus et dextram -at. STAT. Theb. 11, 16 -at *Capaneus* iniectus (SCHOL. prostratus) terras. silv. 1, 1, 38 laevam *statuae Domitiani* Tritonia virgo (*sc. simulacrum*) non -at. APVL. met. 7, 17 -antis ruinae fustes demere (*opp.* lignorum me [*asinum*] premebat pondere. *syn.* levata pressura sanare me). PS. DAMAS. epigr. 95, 4 ne ... tumulum mortis imago -et. AMM. 31, 13, 7 armorum -antibus sarcinis. AVG. civ. 14, 3 p. 7, 15 D. *corpus immortale* quia corruptibile non erit, non -bit. POMER. 1, 16. DRAC. laud. dei 3, 59 quem mollia lina -bant. Romul. 8, 561. *nota: i. q. pondere deprimere sive superare*: CARM. de pond. 158 quotiens ternis pars inlibatā (-to *A*) *auri* -rit corruptam dragmis sub aqua. *singulariter de anima*: MIN. FEL. 27, 2 *daemones* a caelo deorsum -ant (*i. deprimunt, sc. surgere volentes?*). GREG. M. moral. 2, 38 qui (*angeli reprobi*) redire *a culpa* nolentes -ent (*opp.* sublevent). *huc fortasse etiam* AVG. civ. 14, 3 p. 7, 15 D., *cf. supra l. 22. sim. p. 2312, 23.* 2 *passive* (*sensu proxime accedens ad I A 2*): APVL. Socr. 10 p. 142 *nubes* infra iuga ... -tae. ITALA iud. 5, 27 (Lugd.) in medio pedum eius -tus cecidit (*deest in* LXX *et* VVLG.). VVLG. Sirach 22, 17 super plumbum quid -bitur (βαρυνθήσεται)?

C *speciatim: i. q. gravidum facere*: *de hominibus* (*c. abl. l. 37. 38. 40*): PAVL. FEST. Gloss.^{L} IV p. 218^{a} (p. 97 M.) gravida est, quae iam -atur conceptu. STAT. Theb. 2, 614 utero ... -to. LACT. inst. 4, 12, 2 p. 310, 2 dei spiritu ... -tam ... virginem. CANON. Migne 56, 754^{C} si corrupit sororem ..., ut -et eam. CARM. epigr. 1514, 5 ⟨d⟩ulci pondere ... -ta ⟨m⟩ater. COMMENT. Lucan. 6, 385 a quo (*sc. Centauro*) Magnetes equas -tas. *de viridibus* (*c. abl. l. 43*): CIC. progn. fr. 8 semper viridis semperque -ta lentiscus triplici solitus grandescere fetu. LVCR. 1, 253 *arbores* crescunt ipsae fetuque -antur (*cf. p. 2310, 78*). PANEG. 11 (3), 23, 1 pomis arbor -atur. IVVENC. 2, 561 messis per culta -tae.

II **sensu translato**: A *fere i. q. deprimere, molestum esse, nocere* (*de omnibus iniquitatibus vitae humanae*): 1 *active*:
a *subi. homo*: α *absolute*: SEN. Phoen. 235 *Oedip.*: quid terram -o mixtusque superis erro? (STAT. Theb. 11, 16 *v. supra l. 16*). ITALA II Thess. 3, 8 (Cypr. epist. 14, 2) ne quem vestrum -remus (-remur *T*, ἐπιβαρῆσαί τινα). CYPR. epist. 21, 4 p. 532, 14 plus ... -are cor ... tuum. epist. 46, 1 p. 604, 8 -at ... me atque contristat, cum ... comperissem *eqs.* PS. ORIGEN. tract. 3 p. 28, 17 ut peccator populus collum matris (id est synagogae) -ret (3 p. 28, 19). SPART. Pesc. 7, 6 addixit ... consiliariis salaria, ne eos -rent quibus adsidebant. TREB. trig. tyr. 18, 6. HIL. in psalm. 58, 1 p. 182, 7 ut eorum, qui secundum litteram sapiunt, intellegentiam non -emus. AMBR. Noe 10, 35 p. 435, 11 PELAG. in I Cor. 9, 11. VVLG. II Esdr. 5, 15 duces ... -verunt populum. Iudith. 5, 10 *filios Israel* rex Aegypti II Cor. 12, 13 non -vi vos (κατενάρκησα. 12, 16 κατεβάρησα). I Thess. 2, 9 (ἐπιβαρῆσαι). DIDASC. apost. 65, 22 pauperem -antes (καταδυναστεύοντες). SALV. gub. 5, 34 p. 113, 3 AVG. epist. 209, 4 in epist. Ioh. 4, 12 in ev. Ioh. 122, 3. SVLP. SEV. chron. 2, 41, 3 *episcopi* sanctius putantes fiscum -are quam singulos. COD. Theod. 12, 6, 11 (*a. 366*) *magistratus*. RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 11, 25 alios quidem -are, aliis vero donare (*Isid. Pelus. epist. 3, 223* τοὺς μὲν ἀδικεῖν, τοῖς δὲ χαρίζεσθαι). *ibid.* p. 22, 13 si ... subiectos ... -asset (ἠδίκησε). COD. Iust. 10, 72, 4 pr. (*a. 366*) *al.* 11, 59, 5 cum municipes -tura sit pars relicta. SALV. gub. 2, 15 p. 36, 13. 4, 27. OP. imperf. in Matth. 13 p. 709 *opp.* adiuvat. DRAC. laud. dei 2, 549 ⌊ne chaos⌋ (nec atos *B*) omne -et (-at *B*) iubar insuperabile Christus. Romul. 8, 341 mens generosa ducis quae non vult regna -are (IORD. Get. 50, 259 frequenter regna -at copia ... successorum). VEN. FORT. carm. 1, 16, 25. INSCR. christ. Diehl 1581 *vidua* ec(c)les(i)a(m) numqua(m) -vit (*sim.* 1581 *in adnot.*, *cf.* VVLG. I Tim. 5, 16 non -etur ecclesia [μὴ βαρείσθω]).
β *c. abl.*: CARM. poet. min. V 64, 8 iudicio quemquam nolo -are meo. LAMPR. Alex. 15, 3 ne annonis rem p. -ret (VOPISC. Aurelian. 33, 4). TREB. trig. tyr. 2, 1 *Cyriades* luxuria sua ... sanctum senem. 18, 7. CASSIOD. inst. div. 32 p. 1147^{B} pensionum pondere. Ios. antiq. 16, 2 p. 457 vectigalibus ... -antes nos. 10, 10 p. 293. VITAE patr. 3, 17. COD. Iust. 4, 32, 16 mensurarum additamentis -tum te esse. 6, 43, 1, 4 *al.* *cf.* ITALA prov. 11, 26 (Pelag. in II Cor. 9, 10) pretio -ans triticum (συνέχων σῖτον. VVLG. qui abscondit frumenta).
b *subi. res*: α *corporalis*: STAT. Theb. 12, 567 campum ... spirantem tabe et caelum ventosque -antem. QVINT. decl. 269 p. 98, 19. VVLG. II reg. 14, 26 -bat eum (*Absalon*) caesaries. COD. Iust. 12, 46, 1, 2 (*a. 320*) munera ... vos. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 128 lac ... epilepticos. GREG. M. moral. 7, 56 *oculum* pulvis. β *incorporalis* (*c. abl. v. infra l. 9. 13. 24*): *generatim*: VERG. Aen. 2, 708 nec me labor iste (*patrem portare*) -bit. HOR. epist. 2, 1, 264 officium ... me (*v.* PORPH. *ad l.*). OV. trist. 4, 6, 28 magis hoc quo sunt cognitiora -ant *mala*. GRATT. cyn. 141 frondosas -at indulgentia silvas (*cf. Vollmer ad l.*). VAL. MAX. 9, 12 ext. 6 senile guttur salebris spiritus -vit. CELS. 2, 10, 13 in id ipsum, quod -at, *sanguinem* evocari. SEN. Herc. f. 628 domum clades. dial. 10, 7, 26. PLIN. nat. 11, 284 minui ... quod -et (*MR*, -at *H, Barb.*) quolibet modo utilius. STAT. Theb. 8, 16 si quos ... aliis ... -at plaga caeca tenebris. CYPR. GALL. exod. 567. 1246. HERM. Pal. sim. 9, 28, 6 delicta (*cf.* PALLAD. hist. mon. 2, 16 p. 375^{B}). OPTAT. 2, 19 p. 55, 5 manus, quas ... peccata -verant (crassaverant *al.*). AVSON. 403, 24. QVEROL. p. 13, 20 quod specialiter te inquietat et -at. CLAVD. DON. Aen. 11, 120 p. 425, 18 HEGES. 5, 12. VVLG. Sirach 10, 11 languor prolixior -at medicum (LXX *aliter*: σκώπτει ἰατρός). Is. 24, 20 *terram* iniquitas sua. CLAVD. 5, 456 MACR. Sat. 1, 7, 33. COD. Theod. 7, 20, 2 (*a. 320?*) munera ... vos (*veteranos*) contumaciter. SALV. gub. 5, 14 p. 105, 26 *v. infra l. 48.* 5, 31 p. 112, 8. DRAC. laud. dei 2, 118. SACR. Greg. 22, 1 -at pondus propriae actionis. CASSIOD. in psalm. 91, 2 delictis -antibus. 118, 53. 143, 3. VEN. FORT. carm. 9, 3, 4 *notus* flamine ... rura. *impers.*: AVELL. 665, 20 non -at praelibare dicendo. INSCR. christ. Diehl 1194, 5 nil iuvat, immo -at tumulis haerere piorum. *speciatim: de affectibus sim.*: OV. met. 7, 19 -at invitam nova vis, aliudque cupido, mens aliud suadet. SEN. Ag. 49 pudor voltus (Oed. 952 vultus -at profusus imber. HIL. Macc. 220). Phaedr. 859 mentem dolor. *de caelo*: LIV. 22, 2, 11 palustri ... caelo -ante caput. *de herbis, medicamentis sim.*: PLIN. nat. 21, 128 *narcissum* caput -antem (MARCELL. med. 20, 137 *opp.* stomachum vexat). *absol.* CAEL. AVR. chron. 1, 4, 120 constringens ... fomentum ... percutit et -at et tumores constringit. *de cibis*: CHIRON 737 merum -at ... corpus. ANTHIM. 1 stomachum (41. 65. *obi. suppl.*: 60). ORIBAS. syn. 4, 5 digestionem. *de somno*: CLAVD. DON. Aen. 5, 855 p. 527, 8 Somnus ... Palinurum rore Stygio. 2 *passive*: a *subi. homo* (*ipse vel partes; respublica: infra l. 61, bestia: l. 57. 78 al.*): α *absolute*: SEN. epist. 72, 6 *homo procedentis sapientiae* nisi adtendit, subinde -atur et in ea[n]dem revolvitur. ITALA II Cor. 1, 8 (Tert. resurr. 48 p. 100, 18) -ti sumus citra vires (ἐβαρήθημεν. supra virtutem VVLG.). LAMPR. Alex. 9, 7 '-ari me credo' (*sc. nomine Antonini accepto*). VOPISC. quatt. tyr. 14, 5 ne ... unquam ... *Bonosi* venter aut vesica -retur. VVLG. num. 11, 17. II Cor. 5, 4 ingemiscimus -ti (βαρούμενοι). I Tim. 5, 16 AVG. in ev. Ioh. 122, 3 serm. 164, 6, 8. SORAN. 45 hoc ... mense (*sc. octavo*) plurimum -antur *mulieres gravidae*. COD. Theod. 13, 10, 1 (*a. 313*). *al.* NOVELL. Valent. 7, 2, 2 -tis patere accusandi ... facultatem. SALV. gub. 5, 14 p. 105, 26 hoc nos ... super id quod a nobis ipsis -amur, -at (*opp.* iuvat). DRAC. laud. dei 3, 597 -or undique pressus, vincla ligant. BOETH. cons. 5 carm. 5, 14 ne -ta pessum inferior sidat mens. CASSIOD. var. 9, 9, 4. 9, 10, 5 GREG. M. epist. 5, 32 p. 313, 24. PALLAD. hist. mon. 1, 2 p. 261^{c} ne hospes ab hospite -retur. β *c. ablativo*: *operibus, laboribus sim.*: LIV. 21, 23, 6 quos ... -ari militia senserat (IVST. 20, 2, 12). 23, 48, 8 multiplici ... stipendio. VAL. MAX. 5, 4, 3 filium ... rustico opere -tum. 8, 13, 5. CVRT. 8, 14, 38 (*v. p. 2310, 76*). 9, 5, 7 continuo labore -ta (*P*, gravia *C*) genua (MART. CAP. 9, 897). COLVM. 6, 24, 4 forda operis et uteri ... onere. 12 praef. 9 PETRON. 22, 1 VAL. FL. 4, 550. APVL. met. 5, 10 praesentia nostra (*sororum*) -ta *Psyche*. ITIN. Alex. 13 morae taedio. LAMPR. Heliog. 23, 3 onere voluptatis (FIRM. math. 6, 29, 2 infelicitatis onere. *v. l. 58*). VOPISC. Car. 2, 6 *res p.* Punicis bellis. IVST. 38, 10, 8 copiarum praebitione. AVIEN. Arat. 478 hoc urgeri ... hocque -ari. SYMM. epist. 1, 3, 3. VVLG. Sirach 21, 27 prudens -bitur contumelia (βαρυνθήσεται ἀτιμίᾳ). II Macc. 9, 9 MACR. Sat. 1, 3, 1. IORD. Get. 204 ipso pulvere -antur. *pensionibus sim.*: SCHOL. Cic. Bob. p. 88, 3 St. aere alieno -tum ... Clodium. COD. Theod. 7, 4, 1 (*a. 325*) provinciales iterata conlatione. 13, 10, 5 (*a. 367*). *motibus animi, sim.*: CVRT. 4, 13, 17 animi anxietate. LVCAN. 6, 517 *Thessalae* terribilis Stygio facies pallore -atur. EPIST. episc. a. 365 Hil. coll. antiar. B IV 2 p. 158, 10. AVG. in epist. Ioh. 6, 7 infirmitatem qua -aris. COD. Theod. 3, 16, 2 (*a. 421*) quodsi ... nullis ... vitiis peccatisque -etur *uxor* (OP. imperf. in Matth. 21 p. 747). 11, 30, 21 (*a. 340*). SACR. Leon. 312. *aliis accidentibus*: LIV. 30, 18, 12 quattuor -ti vulneribus (DICT. 2, 43). VERG. Aen. 6, 520 confectum curis somnoque -tum *Deiphobum* (OV. met. 5, 658. LIV. 25, 24, 6 vino somnoque. LVCAN. 5, 807 PLIN. nat. 10, 137 *al.* VAL. FL. 2, 568 APVL. met. 1, 26. SER. SAMM. 995 membra. VVLG. Luc. 9, 32 [βεβαρημένοι ὕπνῳ]. VITAE patr. 5, 7, 43 [κατηνέχθη εἰς ὕπνον]. PASS. Theclae A 35 p. 98, 1 *de bestiis.* STAT. Theb. 10, 324 *cf. p. 2313, 6*). OV. met. 4, 145 oculos ⌊a⌋ (*N, Magnus, Ehwald*; iam *vg.*) morte -tos. LIV. 1, 7, 5 *Herculem* cibo vinoque -tum (25, 24, 6 SEN. Thy. 910 CVRT. 6, 11, 28. CLAVD. 5, 485 desidia ... vinoque). CVRT. 5, 7, 11 ebrietate (ITALA Luc. 21, 34 [Tert. adv. Marc. 4, 39 p. 558, 10]). QVINT. decl. 246 p. 7, 22 venenum, ... quo corpus -atur. APVL. met. 1, 26 cibo -tus (CAEL. AVR. acut. 3, 17, 149).

[*Bräuninger*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CYPR. epist. 11, 6 p. 500, 15 largioribus epulis mens -ta. SOL. 25, 13 *elephantos* potu -tos. PS. AVR. VICT. epit. 44, 4 *Iovianus* cruditate stomachi, tectorio novi operis -tus ... interiit. APVL. met. 8, 19 -tus annis. AVG. pecc. mer. 1, 3, 3 p. 4, 22 senectute. PALLAD. hist. mon. 1, 6 p. 273^A. IVST. 39, 4, 1 Cleopatra cum -retur socio regni. γ *c. praepp.*: per: ἀπὸ κοινοῦ STAT. Theb. 10, 324 nigras ... -tus per somnum Thebas ... videbat. EPIST. pontif. 937 (Conc.^S IV 2) p. 163, 19 *pars epistolae*, per quam -ari putabat Hibam. in: VVLG. Luc. 21, 34 ne forte -entur corda vestra in crapula (βαρηθῶσιν). CASSIOD. var. 2, 25, 3 in aliena ... functione. COD. Iust. 5, 18, 6, 2. δ *c. accusativo*: LVCAN. 5, 258 quisque ... se ... putat solum regnorum iniusta -ari. SCHOL.: iniustis -ari unum se. ADNOT. unusquisque solum se iniusto -ari credit imperio. **b** *subi. res*: IVVENC. 3, 189 nihilo dominorum cena -atur. COD. Iust. 9, 9, 24 (25) ex huiusmodi sententia -tam ... opinionem tuam. *c. abl.*: SEN. Phaedr. 181 *v. p. 2310, 61.* COLVM. 4, 2, 2 *vitis* multis palmitibus -ta deficit. arb. 5, 2 ne *arbos* protinus onere -etur (*v. p. 2310, 79*). PS. AMBR. laps. virg. 8, 38 si ... sensus humanus ... non infidelitate -retur. MACR. Sat. 7, 3, 16 COD. Theod. 14, 17, 11 GREG. M. moral. 8, 39. *de faenore, aere alieno*: LIV. 42, 5, 9 iniusto faenore -tum aes alienum. SCAEV. dig. 26, 7, 59 hereditas ... aere alieno -retur.

B *de morbis (vitiis) hebetantibus* (*notio proxime accedit ad II A*): 1 *passive* (*subi. homo, al.*): **a** *absolute*: CAPITOL. Aur. 28, 8 septimo die -tus est (*cf.* 28, 3 auxit ... morbum). Pius 12, 5 cum se -ari videret. VEG. mulom. 2, 112, 1 *iumentum* -atur et se proicit (*cf.* CHIRON 376). ORIBAS. syn. 1, 16 aegrotantes in peius -antur. LEX Sal. capit. 1, 11, 4. *de membris*: COLVM. 6, 9, 2 signa febric⟨it⟩antis *bovis* manantes lacrimae, -tum caput (CHIRON 493 capite -to. CAEL. AVR. chron. 2, 7, 101). PELAGON. 34 -tam cervicem. CHIRON 146 -to corpore. THEOD. PRISC. log. 47 sua membra -ari praesentiunt. *nota de oculis* (*proprie et transl.*): ITALA Luc. 24, 16 (cod. e) oculi ... eorum -ti erant, ne eum cognoscerent (ἐκρατοῦντο. VVLG. tenebantur). IVVENC. 2, 770 auribus ... clausis oculisque -tis. HIL. in Matth. 31, 11 -tis ad contuendam evangelii libertatem oculis. VVLG. Matth. 26, 43 erant ... oculi eorum -ti (= Marc. 14, 40, *qui loci fortasse melius ad somnum referuntur, v. p. 2312, 74*). **b** *c. abl.*: SPART. Hel. 6, 10 -tus languore ac diverso genere morborum. VEG. mulom. 5, 71 -atur incessu. MACR. Sat. 7, 5, 14 fartus cibo stomacho vel ventre -atur. CARM. de aegr. Perd. 69 membra calore -ta. GREG. TVR. Mart. 1, 2 puella ... paralysi umore -ta. ORIBAS. syn. 2 add. p. 842 qui auditu aurium -antur. **c** *c. praepp.*: CHIRON 292 in gressu -bitur. 416 in cursibus. 132 de renibus -tur. 257 ex eadem parte doloris -tus. **d** *translate ap. script. eccl. de corde hominis sive vitiis sive doloribus -to*: ITALA Is. 6, 10 (Ps. Cypr. mont. 5) -tum est cor insipiens eorum (*non ap.* LXX *et* VVLG.). VVLG. Sirach 3, 29 cor nequam -bitur in doloribus. Luc. 21, 34 *cf. supra l. 7.* CARM. adv. Marc. 2, 32 eis ... corde -tis.

2 *active*: **a** *subi. morbus*: LACT. inst. 7, 1, 12 p. 583, 13 *cupiditates* sensus omnes -ant inbecillosque reddunt. CHIRON 256 *corruptiones sanguinis* cerebrum. HIER. epist. 3, 5, 1 membra morbo -ante. CASSIOD. in psalm. 114, 4 GREG. M. moral. 22, 29. **b** *subi. deus vel daemon*: ITALA exod. 10, 1 (Aug. quaest. hept. 2, 36 p. 111, 11) ego ... -vi cor eius (*Pharaonis*) et servorum eius (ἐσκλήρυνα [ἐβάρυνα *pars codd.*]. VVLG. induravi). Is. 33, 15 (Cypr. testim. 2, 29 p. 96) -ans aures (βαρύνων. VVLG. qui obturat aures suas). 59, 1 (Cypr. testim. 2, 4 p. 65 *et* 3, 47) numquid ... -bit (-vit *al.*) aurem, ut non exaudiat (aggravata est auris VVLG.). Matth. 13, 15 (cod. k) oculos (-lis *cod.*) eorum -ia (*imp., v. p. 2310, 18.* VVLG. oculos suos clauserunt, ἐκάμμυσαν). TAB. devot. Afr. (Journ. des sav. 1903) p. 258 obligate et -te equos veneti et russei, ne currere possint (*sim.* TAB. devot. Audollent 275, 29. 279, 20. 282 A 24).

C *fere i. q. augere malum, gravius, molestius, peius facere*: 1 *de laboribus, rebus adversis sim.*: **a** *active*: OV. trist. 4, 8, 32 *fata* cum mihi tempora prima mollia praebuerint, posteriora -ant. 5, 11, 30 fortunam ... parce -are meam. Pont. 2, 1, 10 mala (SEN. Oed. 82). CLAVD. DON. Aen. 1, 195 p. 46, 21 factā malorum ... comparatione -are praeterita et praesentia tenuare. VVLG. I Macc. 8, 31 FACVND. defens. 12, 5 p. 850^A. **b** *passive*: ITALA exod. 5, 9 (Lugd.) -entur opera hominum (βαρυνέσθω. VVLG. opprimantur operibus). IVST. 14, 2, 3 ne ... obsidio ipsa multitudine -retur. AVG. civ. 12, 21 p. 545, 5 D. -atur ... nostra miseria. 2 *de censu*: SPART. Pesc. 7, 9 ut ... censitio levaretur, idcirco quod esset -ta. 3 *de motibus animi*: SEN. Ag. 420 clades scire qui refugit suas, -at timorem. TAC. ann. 14, 12 *Nero* invidiam matris. APVL. met. 6, 11 ne petulanti luxurie (-a *F*, -e φ) vulnus (*sc. suum*) -ret. 4 *de culpa sim.*: APVL. Plat. 2, 19 horum vitia nec -ta nec intempestiva sunt. TERT. adv. Marc. 2, 25 p. 370, 20 potestatem ... negandi delicti et hoc nomine -andi. IREN. 3, 5, 2 -antium et augentium ignorantiam ipsorum. ALC. AVIT. epist. 55 p. 84, 20 corruptionem, quam non inchoaverat, -vit augmento. GREG. M. in Ezech. 1, 1, 16. moral. 3, 33 neglecta culpa usu deterius -atur. 5 *nota iuncturas* -ta est manus *alicuius* super *alqm. et sim.*: ITALA Ios. 19, 48 (Aug. quaest. hept. 6, 20) et -ta est manus Ephraem super eos (ἐβαρύνθη ... ἐπ' αὐτούς. *non in* VVLG.). iud. 3, 10 (Lugd.) (ἐκραταιώθη. VVLG. tradidit Dominus in manus *eqs.*). ITALA (Aug. quaest. hept. 2, 153) *et* VVLG. psalm. 31, 4. RVFIN. Orig. in Ios. 24, 1 p. 449, 4 exorcistarum ... manus impositione vehementius imposita -ari dicitur super immundos spiritus. *active*: PS. RVFIN. in psalm. 31, 4 super illum dominus manum -at. *ceterum in his notio propria ponderis subesse videtur, cf. p. 2311, 11 sqq.*

D -ari *fere i. q. aegre ferre, recusare, repudiare, nolle, fastidire, dedignari* (*sensu mediopassivo, v. p. 2310, 33 sqq.*): 1 *absolute*: PLAVT. Most. 1178 quid -aris? Rud. 261 bonam atque obsequentem deam atque haud -tam patronam exsequontur. Stich. 186 promitte vero, ne -are. 476 quid -are? 479. 722 -tus fuisti. Trin. 1172. TER. Ad. 942 ne -are (-ere *v. nota* DON. Ter. Ad. 938 *ad l.* apud Menandrum senex de nuptiis non -atur [*cf. Sieß, Wien. Stud. 29, 1907, 101*]). VARRO rust. 1, 3, 3 ille non -tus ... inquit. CIC. Manil. 58 dubitabunt aut -buntur. rep. 3, 32 Lael. 17 top. 4 LIV. 9, 3, 9 PLIN. epist. 3, 1, 4. 3, 6, 6. 8, 18, 12. MAR. MERC. Conc.^S I 5 p. 55, 1 nullum debere -i (-re *cod.*) ... quia. CARM. epigr. 77, 1. 2 *cum acc. subst. aut pron.* (*cf.* SERV. Aen. 10, 627 '-aris' ... negas, graviter fers. et hac elocutione non nisi per accusativum utimur, ut si dicas -or adventum tuum, id est graviter fero *eqs.*): PLAVT. Rud. 434 *sq.* cur tu aquam -re, amabo *eqs.*? :: cur tu operam -re mihi *eqs.*? CIC. Att. 11, 7, 3 id ... velim ne -ere. VERG. Aen. 10, 627 *Iuno*: si, quae voce -aris, mente dares (*v.* SERV. *ad l. supra l. 18*). HOR. carm. 4, 11, 22 Pegasus ... -tus Bellerophontem (SCHOL. graviter ferens). LIV. 31, 46, 4. SEN. contr. 2, 1, 32 te illi patrem. SEN. Thy. 107 tuum maestae pedem terrae -antur. clem. 1, 13, 1 sanguinarium *regem* ... stipatores sui. dial. 4, 8, 2 maiorem -antur, minori graves sunt. epist. 24, 25 illi contemnunt vitam, hi -antur. LVCAN. 5, 258 *v. p. 2313, 11.* 7, 284 dominos, *syn.* odere (SCHOL. horrent. ADNOT. gravius ferunt). SIL. 2, 598 abrumpere vitam ... quaerunt lucemque -antur. STAT. Ach. 1, 818 *Vlixes* lucemque vid. cupit somnumque -atur. silv. 3, 1, 69. 4, 3, 20 Theb. 8, 317. MART. 3, 22, 3 hoc (*centies, quod superest*) ... -tus ut famem et sitim ferre. QVINT. inst. 1, 1, 11 *optima praecepta*. 4, 5, 8 *illud* potentissimum ... cum audivit iudex, cetera tamquam supervacua -ari solet. PS. QVINT. decl. 5, 15 p. 103, 4 -ari quos appetieris attactus (5, 16 p. 103, 24). FRONTIN. strat. 3, 11, 2 -ari belli incommoda (-do *P*). TAC. hist. 2, 20 uxorem *Caecinae* ... tamquam laesi -bantur. ann. 3, 59 sane -retur aspectum civium senex imperator. 5, 8 spem ac metum iuxta -tus. PLIN. epist. 1, 8, 2 te -ari quod depoposcisti. 3, 18, 6. paneg. 45, 3. SVET. Aug. 72, 3 operosa praetoria -batur. Tib. 50, 2 matrem. APVL. apol. 3 p. 4, 12 H. vel falsas vitu⟨pe⟩rationes -ari (*cf. Helm ad l.*). 55 p. 63, 11 ostendis humanissimo voltu auditionem (*sic fuisse vid. in F*, -ne φ) te istam (*F et φ, ut supra*) non -ari. SOL. 27, 55 nec quisquam offensus nomine (*simiarum*) cognitionem -etur. SYMM. epist. 1, 80 hanc veniam non -bor. MACR. somn. 1, 10, 16 cum ... ille (*Dionysi familiaris*) ... tyrannicas copias praesentis mortis periculo -retur. *pro acc. enunt. relat.*: PLAVT. Epid. 283 amota ei erit omnis consultatio nuptiarum, ne -etur quod velis. Mil. 1230 quod cupiam ne -etur. 3 *cum inf.*: RHET. Her. 2, 4, 7 horum quid reo ... conveniat perscribere non -remur. 3, 21, 34. CIC. inv. 2, 156. Mur. 69 non esse -tos homines prodire *eqs.* de orat. 1, 107 neque -bor quid ... sentiam dicere. 1, 164 epist. 7, 14, 1. CAES. Gall. 1, 35, 2 in conloquium venire invitatus -retur. civ. 1, 9, 1 OV. Pont. 2, 11, 24 LIV. 1, 9, 4. 1, 56, 1 minus ... plebs -batur se templa ... exaedificare. 24, 37, 11. 44, 38, 3 VAL. MAX. 2, 10, 2. 5, 7, 1 CVRT. 6, 8, 12. 6, 11, 25 (*syn.* fastidiat). 9, 1, 8. MART. 12 praef. velim ista ... excutere non -eris. QVINT. inst. 4, 2, 21 GELL. 20, 10, 9 APVL. met. 8, 23 PANEG. 4 (9), 21, 4 SYMM. epist. 7, 116 quidquid ... poscit utilitas, favor tuus non -etur impendere. CLAVD. DON. Aen. 8, 415 p. 175, 28. CONC.^S I 5 p. 370, 36 qui de dogmatis, ⟨quae⟩ introducunt, periclitari -antur (ὀκνοῦντες διαγωνίζεσθαι, *v. Abh. Bayr. Akad. 30, 8 [1920] p. 17, 2*). AVG. catech. rud. 1, 1. CASSIOD. or. frg. 2 p. 473, 16 sermones non ⌊-tus a⌋ (grabata *cod.*) gente mutuari. CARM. epigr. 1130, 3. 4 *c. praepp.*: CIC. de orat. 2, 365 non essem tam inurbanus et paene inhumanus ⌊ut in eo⌋ (uti eo *pars codd.*) -rer, quod vos cupere sentirem. SVET. Vit. 12 *Vitellius* ob nimiam contumaciam et furacitatem -tus *libertum* ... lanistae vendidit. IVL. VAL. 2, 39 ad eiusmodi legationes Alexander -batur. de: *v. supra l. 13.* 5 *quod*: CIC. Cluent. 69 primo -ari coepit, quod ... se ... invidiam atque offensionem timere dicebat.

E *fere i. q. crimine onerare*: 1 *active*: PAVL. dig. 47, 7, 11 si satis prima condemnatione (-tio *ci. Mommsen*) -verit reum. TERT. adv. Marc. 4, 42 p. 563, 2 alio eum (*Christum*) titulo -assent (*R*, -escent *M*). ITALA act. 3, 14 (cod. d) ipsum ... grabastis (ἠρνήσασθε [ἐβαρύνατε *pars codd.*]. adgravastis *Iren. 3, 12, 3.* negastis VVLG.). AMM. 28, 6, 21 municipes omnes -bant Iovinum. 28, 6, 28 -rent mentiendo legatos. SCHOL. Cic. Bob. p. 115, 22 St. CLAVD. DON. Aen. 1, 65 p. 26, 21. 1, 350 p. 74, 7 'clam' quod posuit, -at Pygmalionis causam. 2, 155 p. 169, 2 *opp.* tuetur (*item* 6, 150 p. 574, 28 *al.*). PELAG. in I Cor. 6, 18 -are (gravi H^1, -ari H^2) vult fornicationis causam quae ... levissima videbatur. in Rom. 4 p. 664^C magis -vit *lex* peccare volentes (PS. PRIMAS. in Rom. p. 455^D). AVG. epist. 209, 4 p. 954, 16. in euang. Ioh. 89, 3 hanc excusationem ... plus -are (*opp.* nihil adiuvare). serm. 40, 4, 7 terruit, -vit nos, reos nos fecit. SVLP. SEV. chron. 2, 36, 6 hoc ipsum Marcellum -bat, quia ... videbatur. ALC. AVIT. epist. 44, 7 p. 74, 1

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

opp. sublevare. DRAC. Romul. 7, 129 mala mens hominis... mea fa⟨c⟩ta -vit. *paulo aliter de aucto pondere rei (generatim)*: AMBROSIAST. in I Cor. 9, 14 haec... ad cumulum adhuc addens -at causam (*opp.* leve faciat). 2 *passive*: VLP. dig. 43, 16, 1, 15 nec -ari debet dominus, qui non iussit, si servorum suorum factum praestaret. *ibid.* non -bitur hoc nomine. 48, 5, 17, 6 testibus... subornatis apud praesidem -tus (*adp.* oppressus). 48, 18, 1, 19. SPART. Did. 2, 1 ne *Commodus* tristius -retur, Didius liberatus est. SCHOL. Cic. Bob. p. 112, 27 St. senatus consulto, quo reus -atur. SCHOL. Cic. Gron. D p. 282, 7 St. -tus a consule (*Catilina*). CLAVD. DON. Aen. 1, 345 p. 74, 3 factum Pygmalionis. 5, 780 p. 515, 21. 11, 420 p. 479, 20 *opp.* relevare. HIL. hymn. de Christ. 38 p. 220 *Christus* impiis verbis -atus (grasatur *et sim. al.*). AMBR. Noe 26, 96 p. 481, 19 quo magis pietatis -etur vocabulo parricida. 30, 114 p. 490, 15.

F *fere i. q. increpare, admonere*: CYPR. epist. 22, 1 p. 533, 5 in quibus (*litteris*) me tantum -asti, ut propter tuam gravationem tantum gaudium paene exciderit. *ibid.* p. 533, 15. COD. Iust. 2, 12, 19 Carinus... praesidis verbis -tus est et admonitus. *sim.* QVEROL. p. 44, 5 quidnam in aliquos nos -as (*i. de nobis quereris*).

G *de accentu* (*active: v. infra l. 30. 38. 42*): PRISC. gramm. II 7, 9 a litera brevis quattuor habet soni differentias, cum habet aspirationem et acuitur vel -atur, et rursus cum sine aspiratione acuitur vel -atur. II 53, 24 a quando est praepositio, -atur et producitur et est sine aspiratione. III 9, 22 '*qui*' quando... pro relativo *est,* acuitur per se, in lectione vero -atur (III 9, 25 obliqui casus *vocis qui* ... quando... relativa *sunt,* acuuntur per se, idem in lectione -antur per omnes syllabas. III 83, 13. 18. 132, 24. 138, 26. 179, 20. 467, 30. 501, 17). III 24, 21 praepositae... -antur omnibus syllabis, postpositae acuuntur in principio (III 26, 6. 30, 28. 37, 2. 45, 6 *nostri coram, palam, sim.* inter praepositiones accipiunt et -ant omnibus syllabis. *saepius*). III 33, 19 est... quando postposita quoque -antur. III 347, 6 πη apud Graecos infinitum -atur, interrogativum circumflectitur. III 482, 18 '*iam*' per se acuitur, in versu autem -atur, nisi encliticum ei adiungatur. III 484, 25 '*sic*' circumflectitur, nisi sit iurandi: tunc enim -atur. III 521, 19 paenultima si positione longa fuerit, acuetur, antepaenultima vero -bitur. AVDAX gramm. VII 357, 18 accentus, qui ad acuendas syllabas -andasque pertinent, quot sunt? 358, 6 omnis pars orationis unam de pluribus erigit syllabam et ceteras -at (358, 9). 359, 7 posterior... syllaba semper -bitur. MART. CAP. 3, 233 *vocales* in Latio nunc produci, nunc contrahi, nunc acui, nunc -ari vel etiam circumflecti ... possunt. *de sono*: BOETH. arithm. 2, 50 p. 160, 14 sonum musicus vel adstringendo tenuat, vel remittendo -at.

composita: aggravo, ingravo, praegravo. *cf.* congravat. *deriv.*: gravatio.

ex part. adi. **gravātus,** -a, -um. *gravis ipsa natura.* CARM. epigr. 429, 10 Crispinae ut nullum terrae sit pondus -um.

ex part. praes. adv. **gravanter.** *i. q. aegre.* CASSIOD. var. 1, 3, 6 nullus -r obtulit, quod sub aequitate persolvit. 4, 5, 1 nullum decet nostras -r suscipere iussiones. [LIV. 21, 24, 5? *v. l. 62.*]

comp. ingravanter.

adv. **gravātē** [*a* gravari. *W.*]. *habetur inde a* PLAVTO. *compar. v. l. 66 (superl. deest).*

i. q. aegre, invite (*opp.* comiter, benigne, gratuito): PLAVT. Bacch. 532 veniam mihi quam -e pater dedit de Chrysalo. Cas. 1005 tibi... veniam minus -e prospero. Rud. 408 ut lepide, ut liberaliter, ut honeste atque haud -e timidas... accepit (Stich. 763 minus -e). VARRO rust. 3, 3, 1 Merula non -e: primum, inquit *eqs.* CIC. Balb. 36 'qui erranti comiter monstrat viam' (*Enn. scaen. 398*): benigne, haud -e. de orat. 1, 208 vobis... vestro studio inductus non -e respondero. off. 2, 66 non -e et gratuito defendentis. 3, 59 -e ille primo (*sc. respondet?*). LIV. 3, 4, 6 qui cum haud -e venissent (4, 48, 9. 7, 33, 1 dux... inter infimos militum haud -e munia obeundo. 21, 24, 5 reguli Gallorum... haud -e [ς, gravanter *CM*] ad Poenum venerunt. 35, 44, 3). 32, 32, 6 *concedere* (42, 43, 2. SVET. Aug. 24, 1 *permittere*). FRONTO p. 75, 7 N. ne... manus et plantas... iratior subtrabat aut -ius porrigat. *nota* p. 204, 20 fortia facinora viventium -ius, mortuorum gratius accipi (*de allitteratione q. d. v. Wölfflin, Allitt. Vbdgn. p. 61*). VLP. dig. 1, 16, 7 pr. non -e. APVL. met. 10, 23 nec -e. PANEG. 8 (5), 12, 3 mariti coniuges non -e tuentur. 10 (4), 8, 1 -e aput animum tuum etiam mali pereunt. SCHOL. Cic. Bob. p. 99, 27 St. *Graeci* ea -e tulerunt, *syn.* onerose habuerunt. p. 144, 21 non -e suscepisse *exilium*. SVLP. SEV. dial. 1, 26, 8 ut non -e illius facta commemoret. MART. CAP. 8, 807 saltem Prieniae ausculta nihilum -e (-ae *al.*) sententiae.

gravātim [*a* gravari. *W.*]. *i. q. aegre*: LVCR. 3, 387 *pappi* qui nimia levitate cadunt plerumque -m (*v. Heinze in l.*). LIV. 1, 2, 3 *Mezentius* haud -m socia arma Rutulis iunxit. SOL. 1, 76 taurum... solidum... absumpsit solus non -m. CONC.[S] I 5 p. 375 6 quod usque adeo -m tulit pius rex noster (τοσοῦτον ἐδυσχέρανε).

gravōsus, -a, -um *a* gravis. GLOSS.[L] V Abba ON 11 onustum plenum oneratum -um. *Bräuninger.*

greagra *v.* creagra.

gredinunda βαδίζουσα: GLOSS.[L] II Philox. GR 78. *cf.* gredior. *H.*

gredior *v. s.* gradior.

ˣgregālis, -e. *a* grex. *scribitur* creg-: CONST. veteran. 11 p. 852 int. 27 (*a. 74*). grec-: SEN. epist. 86, 10 *cod. P, s. X, cod. b, s. XI, v. infra l. 35.* LIB. col. I grom. p. 222, 17 *cod. E, s. XI, v. infra l. 44.* GLOSS.[L] I Ansil. GR 155. *de formis*: *nom. sing. m.* -es: CORP. V 940, 3 *infra l. 48.* *abl. sing.* -e *in iunctura* ex -e (ex -i: CONST. veteran. 64 p. 1988 extr. 10 [*a. 153*], -e *coni. Mommsen*) *v. infra l. 49.* *acc. pl.* -īs: CIC. Sest. 111 *cod. P, s. IX, cod. G, s. XII, v. infra l. 21.* gregaris (*per assimilationem*): GLOSS. III 432, 17. 18 (*pro* gregarius *Goetz*). CHIRON 166 *v. s.* grex *p. 2330, 41.* *de notione*: GLOSS.[L] III Abol. 19—20 grex: multitudo; -is mediocris (*sed* GLOSS. V 299, 10 ⟨grex⟩ -is: multitudo mediocris). I Ansil. GR 166 -es plebeios, viles, populares (*sed* 155 [*supra l. 4*] prima[n]tes). GLOSS. ἀγελαῖος (*sed* III 432, 18 ἀγελάρχης βουκόλος [*supra l. 8*]). NOT. Tir. 79, 60. *de usu*: *legitur in pedestri oratione inde a* VARRONE, *deest poetis praeter* STAT. silv. 1, 6, 74 (*infra l. 37*) *et* PRVD. perist. 5, 391 (*infra l. 31*). *nonnulla exempla praetermisi l. 49 sqq.*

1 *i. q. ad eundem gregem pertinens* (*cf. Leumann, Die Adj. auf -lis p. 26*): **a** *m. substantive fere i. q. sodalis (ubique numero plur. praeter infra l. 26)*: *de bestiis*: VARRO rust. 2, 7, 6 equi boni futuri signa, si cum -bus... contendit. *de hominibus*: CIC. dom. 75 Catilinae -es. Sest. 111 si... rem publicam contra te et -is tuos defendissem. har. resp. 53 hoc... verbo neque P. Clodius neque quisquam de -bus eius aut de consiliariis designatur. de orat. 2, 253 *cum* -es... *Titium* requirerent. epist. 7, 33, 1. SERV. auct. Aen. 4, 146 qui (*sc. Agathyrsi*) propter scientiam sagittarum Apollini sunt -es. ecl. 9, 23 conversus ad -em suum Tityrum dicit. MACR. Sat. 3, 14, 13 ut *Roscius*... mille denarios sine -bus solus acceperit. COD. Theod. 16, 5, 66 pr. (= COD. Iust. 1, 5, 6 pr.; *a. 435*) damnato... superstitionis auctore... nota congrui nominis eius inuratur -bus (*syn.* participes ... sectae). **b** *adiective*: PRVD. perist. 5, 391 sepulcrum funeris, quod plebs -is (*i. ad gregem Christi pertinens*) excolat.

2 *qui de grege, multitudine est, fere i. q. vilis, vulgaris*: **a** *generatim*: SEN. benef. 1, 12, 4 -ia quoque poma et post paucos dies itura in fastidium delectant, si provenere maturius. epist. 86, 10 balinea... obscura et -i tectorio inducta (*cf. Blümner, Technologie III 181, 7*). PLIN. nat. 18, 86 e -i (*sc. siligine*) sine castratura. STAT. silv. 1, 6, 74 -e sulpur. SCHOL. Pers. 3, 111 *panem* fingit -em et plebeium esse positum. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 145, 4 B. *ad animam*: si... indifferenter et ut communis vulgus agere volueris... si nihil egregium... agis neque... *te* a conversatione -i sequestraveris. AVG. civ. 1, 4 p. 9, 11 D. asylum... non cuiuslibet dei -is vel de turba plebis, sed Iovis ipsius sororis. serm. 107, 8, 9 p. 631[med.] ego homo pauper sum, plebeius, mediocris, is. *huc pertinere videtur*: LIB. col. I grom. p. 222, 17 quorum palorum loco postea lapides -es... sunt adpositi. **b** *speciatim t. t. milit., i. q. gregarius* (*v. p. 2317, 24*): FRONTIN. strat. 3, 9, 3 per Ligurem quendam ex auxiliis -em militem. *masc. pro subst.*: FRONTIN. strat. 2, 4, 9 occiso quodam -i. 3, 13, 6. CORP. V 940, 3 *de legionario*: milita(vit) -es (*v. supra l. 4*) ann(os) XIIII et centurio ann(os) III. *dat.* -i (-bus *v. infra l. 57*) *et abl.* ex -e (*notione collectiva?*) *saepe in diplomatis militaribus de auxiliaribus qui in ala vel classe militant (cf. Mommsen, Corp. III p. 913. 2505. Ruggiero Diz. epigr. III 592)*: *in classe Misenensi*: CONST. veteran. 1 p. 844 extr. 18 (*a. 52* = Dessau 1986) -i Spartico Diuzeni f. Dipscurto, Besso. 9 p. 1959 extr. 20 (*a. 71* = Dessau 1990). 45 p. 875 extr. 17 (*a. 129*) ex -e M. Numisio Saionis f. Nomasio, Corso Vinac(eno). 49 p. 878 extr. 16 (*a. 134*). *in classe Ravennate*: CONST. veteran. 62 p. 1987 int. 17 (*a. 152*). *in alis*: CONST. veteran. 3 p. 846 int. 8 (*a. 64*) -bus Cattao Bardi f., Helvetio (*de num. plur. v. Mommsen, Corp. III p. 913*). 11 p. 852 extr. 27 (*a. 74* = Dessau 1992). CORP. XIII 11967 extr. 21 (*a. 78* = Dessau 9052). CONST. veteran. 30 p. 863 extr. 24 (*a. 99* = Dessau 1999). 35 p. 867 extr. 27 (*a. 107* = Dessau 2002). 37 p. 868 extr. 27 (*a. 110* = Dessau 2004). 39 p. 1975 extr. 22 (*a. 114*). 46 p. 1977 extr. 20 (*a. 129*). *al.* *inde adiect. i. q. ad militem gregarium pertinens*: LIV. 7, 34, 15 sagulo -i amictus. TAC. ann. 1, 69 filium ducis (*i. Caligulam*) -i habitu circumferat (*Agrippina*).

3 *i. q. in grege vivens, ad pecus pertinens*: PLIN. nat. 10, 181 equas domitas LX diebus equire ante quam -es. APVL. met. 6, 22 in serpentes in ignes in feras in aves et -ia pecua... vultus meos... reformando. HIER. interpr. Iob 1, 3 asinae -es quingentae (= LXX ὄνοι νομάδες πεντακόσιαι. VVLG. quingentae asinae). EVSTATH. Bas. hex. 7, 1 p. 937[A] -es... pisces (*gr.* τὰ ἀγελαῖα; *opp.* τὰ σποραδικά). 8, 3 p. 948[C] quaedam *aves*... sunt -es exceptis praedatricibus: quarum nulla cum aliis praeter coitum sociatur (*gr.* ἀγελικά). *singulariter per -is redditur*: κτηνώδης: ITALA psalm. 72, 23 (Cas.) ego insipiens et parum cognovi, -is factus sum populo tuo (LXX κτηνώδης ἐγενόμην παρά σοι. VVLG. iumentum). ἄλογος: AMBR. Cain et Ab. 2, 1, 3 p. 379, 5 dixerat *Moyses* de principalibus generationibus (*sc. animae*), hoc est plenis capacibusque rationis, addidit et de -bus, hoc est reliquis velut plebeis sensibus, qui inrationalibus conparantur iumentis (*cf. Philo, de sacr. 104 [32] Cohn-Wendl.* περὶ ζῴων τοῦ ἡγεμονικοῦ γεννημάτων... καὶ περὶ τῶν τοῦ ἀλόγου).

gregaris *v.* gregalis *l. 8.*

ˣgregārius, -a, -um. *a* grex. *scribitur* graeg-: LIV. 42, 34, 5 *cod. V, s. V vel VI, v. p. 2317, 36.* PORPH. Hor. sat. 1, 7, 2 *cod. V, s. IX,*

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

v. infra l. 17. al. grec-: SIDON. epist. 9, 15, 1 vs. 15 *cod. C, s. X vel XI, v. infra l. 66.* *nom. plur. semper* -ii *excepto* -i *in* S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278 *a. 176/77*) 36, *v. infra l. 62.* *masc. legitur pro subst.: infra l. 20. 51. 62.* *de notione*: GLOSS.ᴸ II Philox. GR 68 -us: ἀγελάρχης, ποιμήν. III Abol. 21 -us homo: dux (*cf.* GLOSS. V 299, 11 dux vel miles unius annonae; *sed* 362, 53 dux militum). GLOSS. -us: ἀγελαῖος. βουκολικός. χυδαῖος ἄνθρωπος. popularis. -is: vulgaribus. *de usu: legitur in pedestri oratione inde a* CIC. (*v. infra l. 30*), *deest poetis praeter* SIDON. epist. 9, 15, 1 vs. 15 *v. infra l. 66.* [*locus dubius*: CORP. XII 3349 (= Dessau 7534) Diadúmeno vénáliciário graecario. *pro* gregario *i. magnario expl. Mommsen, sed rectius de* Graecario *cogitat Olcott, Word formation p. 1.., v. Onom.*] [*it. merid.* gargaro, *raetor.* grier. *M.-L.*]

1 *qui ad gregem, pecus pertinet*: COLVM. 6 praef. 1 scio quosdam ... agricolas pecoris abnuisse curam -orumque pastorum ... disciplinam ... repudiasse. PORPH. Hor. sat. 1, 7, 2 canes, qui inparibus parentibus nati sunt, hoc est ex venatico et -o (*v. p. 2316, 84*). SOL. 25, 5 *elephanti* ad -um numerum (*aliter infra l. 58*) reversuri. 45, 16 notatum ... equum ad -am venerem durasse in annos quadraginta. *m. pro subst. f. i. q. pastor*: APVL. met. 7, 15 ubi me (*asinum*) procul a civitate -us ille perduxerat (*syn. 15 pr.* armentarius equiso; *16* pastor). 7, 20 puer (*agaso*) ... -is ... omnibus adfirmavit me sponte ... prolapsum. Ps. MATTH. euang. 3, 4.

2 *qui de grege, multitudine est*: a *in re militari*: α *de eo, qui nulla dignitate ornatus ex infimis numeris in exercitu est* (*distant* centurio, tribunus, dux, princeps. *cf.* ISID. orig. 9, 3, 33 *miles* ordinarius est, qui per ordinem militat, nec adhuc aliquem consecutus est gradum honoris. est enim -us, id est humilis militiae. *v. R. Grosse, Röm. Militärgesch. p. 108; Nipperd.-Andres. ad Tac. ann. 1, 21*): milites: CIC. Planc. 72 id etiam -ii milites faciunt inviti. SALL. Catil. 37, 6 ex -is militibus alios senatores videbant, alios ... divites. 59, 3 (*distant* centuriones). Iug. 38, 6 cohors una Ligurum cum duabus turmis Thracum et paucis -is militibus (*i. legionariis*) transiere ad regem. 45, 2. 93, 2. LIV. 28, 24, 13 ad principes seditionis, -os milites, ... delatum ... imperium est. 42, 34, 5 biennium miles -us (*v. p. 2316, 84*) fui ...; tertio anno ... mihi T. Quinctius Flamininus decumum ordinem hastatum adsignavit. VAL. MAX. 5, 1 ext. 1 cui (*sc. Alexandro*) -ii militis incolumitas proprio fastigio carior erat. 5, 3 ext. 1. CVRT. 7, 2, 33 ducis et ... -ii militis munia. *al.* TAC. hist. 1, 36 (*opp.* tribuni, centuriones, *item* 3, 31, *ubi syn.* volgus inops). 1, 46. 57 (*opp.* principes ... coloniarum aut castrorum). 2, 5. 3, 61. 4, 27 -us miles Vitellio fidus, splendidissimus quisque in Vespasianum proni. 5, 1. ann. 3, 45 certantibus inter se signiferis, fremente etiam -o milite. *al.* SVET. Aug. 14. *al.* PANEG. 11 (3), 24, 6 non modo a comitibus ⟨et⟩ tribunis tuis, sed a legionibus cunctis, equitibus ac peditibus, -is etiam militibus diligaris. IVST. 5, 2, 1 non -ii militis operā, sed imperatoris virtutibus. *al.* AMM. 15, 1, 2. *al.* ADNOT. Lucan. 6, 144 'castrorum in plebe merebat': miles -us militabat. COD. Theod. 7, 6, 5 (= COD. Iust. 12, 39, 4; *a. 423*) iunioribus -isque militibus. *et al.* eques: TAC. hist. 3, 51. sequester: AMM. 15, 5, 31 firmato ... negotio per sequestres quosdam -os. *m. pro subst. i. q. miles -us*: TAC. hist. 2, 75 Volaginium e -o ad summa militiae provectum (*cf.* AMM. 16, 6, 1). LACT. mort. pers. 37, 5 *cum* -is et tironibus argentum daret. AMM. 25, 2, 2. 27, 9, 4 punientem -orum errata, parcentem potioribus (30, 9, 1. *cf. paulo latiore sensu* 30, 5, 3 severus in -is corrigendis, remissior erga maiores fortunas). *al.* INSCR. christ. Diehl 424. β *de rebus quae ad militem -um pertinent*: TERT. fug. 11 p. 480 Oe. (*in imagine*) cum duces fugiunt, quis de -o numero (*v. supra l. 18*) sustinebit ... suadere? IVST. 22, 1, 8 *Agathocles* -am militiam sortitus. b *extra rem militarem*: *de infimis et deterioribus gladiatoribus*: S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278 *a. 176/77*) 36 ex ... his (*sc. gladiatoribus*) qui -i appellantur, qui melior lacertatus (*Buech.*; -iori acertatis *aes*) erit, duobus milibus ... pugnet (*syn.* promiscuae multitudinis). *ibid.* 38 (*opp.* meliores). 39. 40. *cf. Mommsen, Ges. Schr. 8, 529.* *de poeta*: SIDON. epist. 9, 15, 1 vs. 15 quae temperare vix valet -us (*v. supra l. 1*) poeta (*fere i. q. mediocris, imperitus*). *v. Onom.*

ˣ**gregātim** *adv.* [a grex. *W.*] [*loci dubii*: IVST. praef. 3 *v. p. 2318, 46.* AVG. gen. ad litt. 3, 8 p. 71, 17 *var. lect.* congregatim.]

i. q. per greges: 1 *de bestiis*: VARRO ling. 5, 76 ab eo graguli *sunt appellati* quod -m *volitant* ([*hinc* QVINT. inst. 1, 6, 37]. CASSIOD. in psalm. 101, 7 *pelicanus* non -m ut ceterae aves volat, sed delectatione se solitaria consolatur. *al.*). rust. 3, 17, 4 *pisces*, quos ... ad tibicinem [Graecum] -m venisse dicebas. COLVM. 6, 5, 5 haec (*remedia*) facienda, si -m pecora laborant: illa ..., si singula. 7, 7, 1 capellae *morbo* ... subito concidunt, velut aliqua ruina -m prosternantur. PLIN. nat. 8, 11 elephanti -m semper ingrediuntur (*cf. de elephantis*: 8, 23, *opp.* solivagi. SOL. 25, 2, *syn. 25, 4* agminatim). 8, 114 *cervi* maria trameant (tranatant *l. v.*) -m nantes (10, 9. SOL. 53, 27 *conchae* -m natant: certus examini dux est). 9, 47 *thynni* intrant e magno mari Pontum ... -m (9, 49). 9, 56 vagantur -m fere cuiusque generis squamosi (*cf.* SOL. 5, 12). 11, 11 *apes* consilia privatim ... duces -m *habent* (*cf. Mayhoff in adnot.*). 11, 103. 30, 122. MARCIAN. dig. 32, 65, 4 (*ex Cassio*) quadrupedes ... quae -m pascuntur ([*item*: PAVL. sent. 3, 6, 73]. *ibid.* et hi [*sues*] -m pascuntur. GREG. M. past. 3, 22 p. 90ᴮ *syn.* socialiter). GAIVS dig. 9, 2, 2, 2 quadrupedes, quae ... -m habentur (VLP. dig. 6, 1, 1, 3). APVL. met. 7, 11 illi ... -m pecua comminantes (*cf.* 9, 27). PALLAD. 3, 26, 4 neque -m (gregati *Q*; -m *rell.*) claudendae sunt porcae. 2 *de hominibus* (*singulariter* PLIN. nat. 26, 4 *v. infra l. 26*): CIC. Verr. II 5, 148 videtis cives Romanos -m coniectos in lautumias (*syn.* coacervatam multitudinem). LIV. 6, 36, 12 -m cotidie de foro addictos duci. SEN. clem. 1, 26, 5 haec divina potentia est, -m ac publice servare; multos quidem occidere et indiscretos ... ruinae potentia est. benef. 6, 32, 1 admissos -m adulteros. PLIN. nat. 4, 89 deorum cultus viritim -mque. 33, 32. STAT. Theb. 8, 667 solus ... caedibus hausi quinquaginta animas: totidem ... -m (*sic P, f*; gregati *rell.*) ferte manus. SVET. Cal. 30, 3 retiari tunicati quinque numero -m dimicantes. FRONTO p. 127, 18 N. *illi*, quos in Oratore Cicero eloquentiae civitate -m donavit. APVL. flor. 23 p. 103 SOL. 32, 20. ITIN. Alex. 8 *acies Persarum*, quae multiplici numero -m sparsis obsisteret (*i. Macedonibus; cf. Arrian. 1, 13, 5* ἀτάκτως ... καὶ κατὰ κέρας ... ἐκβαίνουσιν). LACT. mort. pers. 15, 3 p. 188, 18 nec singuli (*homines*), quoniam tanta erat multitudo, sed -m circumdato igni ambiebantur. IVST. 13, 8, 2 socii ad Antipatrum -m profugiebant. AMM. 17, 13, 12. HIER. in Matth. 21, 24 p. 155ᴬ omnes ... -m multitudines Ioannis receperant baptisma. VVLG. II Macc. 3, 18 alii ... -m ... confluebant ([LXX ἀγεληδόν]. AVG. c. Gaud. 1, 28, 32 p. 231, 2). 14, 14 gentes ... -m se Nicanori miscebant (ἀγεληδόν). *singulariter*: PLIN. nat. 26, 4 accidit ... saepius, ut nova ... genera morborum -m sentirentur (*i. in grege et in humili plebe; opp. 26, 3* proceres). 3 *de rebus*: Ps. QVINT. decl. 12, 1 -m erumpentes ... gemitus. CYPR. epist. 27, 1 p. 541, 3 ut ... libelli -m multis ... darentur. MART. CAP. 6, 707 numerus, qui cunctis accedere speciebus -m singulatimque potest. ENNOD. dict. 20, 9 p. 482, 22 qualia erunt munera, quae -m (*i. fere q. 'communiter'*; segregatim *prop. Hartel, vix recte*) portanda sunt per incestas et virgines? CASSIOD. var. 12, 1, 5 quae (*avaritia*) dum pectus hominis ingressa fuerit, -m quoque maleficas cohortes admittit.

?**gregiatum** *v.* grego.

gregiculus, -ī *m.* a grex, *deminutive.* AVG. epist. 93, 49 p. 493, 6 *de Rogatistis*: tam ... late vastat animas haec pestilentia ..., ut multum mirer, si non etiam vestrum -um penetravit.

grego, -āvī, -ātum, -āre. [*a grex primum* con-, ag-gregāre *derivata sunt, a quibus inferiore demum aetate simplex* gregāre *originem duxit. W.*] PRISC. gramm. II 431, 25 a grege -o (*aliter* II 278, 3). *inter verba coniugationis primae enumeratur ap.* CHAR. gramm. p. 472, 32 B. *inde fort.* GLOSS.ᴸ II Philox. GR 14 -at: ἀγελίζει, ἀθροίζει. I Ansil. GR 168 -atos: inunatos. [LVCR. 6, 456 *v. vol. IV 294, 20. dub.*: STAT. Theb. 8, 667 *v. supra l. 13. ex coni.*: IVST. praef. 3 quae historici Graecorum ... inter se -ta (gregatim *pars codd., alii al., cf. adn. crit.*) occupaverunt, ... ea omnia Pompeius divisa temporibus et serie rerum digesta composuit. CONST. PORPH. caer. aul. Byz. 1, 86 p. 389, 8 *νιρεγιάτον per γρεγιάτον* (*i. e.* gregatum, *v. Reiske, Comment. ad l.*) *emend. Schol.*]

i. q. congregare, convocare: SVLP. SEV. chron. 1, 19, 6 *Moyses* Levitas ad se -vit. *passiv. notione mediali*: STAT. Ach. 1, 373 Idaliae volucres ... caeloque domoque -tae. PAVL. NOL. carm. 17, 207 *Bessi* nunc oves facti duce te (*Niceta episcopo*) -antur pacis in aulam. SIDON. carm. 9, 61 Persidis undique -tae ... arma. *reflexive* (*vix sanum*): VOPISC. Tac. 13, 3 Maeotidae ita se -bant (congregabant Σ; gerebant *prop. Peter*), quasi accitu Aureliani ad bellum Persicum convenissent. *Burckhardt.*

gremiae *v.* gra-. **1. gremialis** *v.* crem-.

?**2. gremiālis**, -e a gremium. VLP. dig. 24, 3, 7, 12 si arbores caeduae fuerunt vel -es (*i. quales fasciculis portari possunt? sed potius de eis, quae comburi solent, i.* cremiales).

fragmenta **gremiones:** GLOSS. III 199, 33. *v. Goetz, Thes. gloss. emend. s. v.*

gremis *v.* gramiae. **1. gremium** *v.* crem-.

ˣ**2. gremium**, -ī *n.* [*cf. c. island.* kremia *'manu comprimere', theod.* krimman *'digitis curvatis corripere', slavon.* gramata *'acervus, congeries'*, gromada, gramada *'magnus acervus, massa, pagus', ind.* grāmah *'caterva, pagus, vicus'. W.*] AGROEC. gramm. VII 123, 28 -um ... dici e contrario, ab ingressu difficili, similia produnt, sicut aditum et penum et penetrale, eo quod adiri et penetrari raro soleat. gremius: CHAR. gramm. 451, 26 B. -us ἀγκάλη (EXC. Bob. gramm. I 552, 8 IDIOM. gen. gramm. IV 574, 43). *inde* GLOSS. II 216, 29 ἀγκάλη hic -us hoc -um. *acc.* -u: ELOG. Scip. carm. epigr. 8, 6 *p. 2323, 4.* *plur. raro obvius, ita ut semper de pluribus personis vel rebus dicatur* (*ad* PACVV. trag. 334 [*v. p. 2319, 5*] *cf. P. Maas, Arch. 12 [1902] 535*): CIC. Phil. 13, 24 *p. 2322, 13.* VERG. Aen. 9, 259 *p. 2319, 62.* 10, 79 *p. 2321, 17.* VAL. FL. 7, 49 *p. 2321, 18.* SOLIN. 23, 17 *p. 2323, 68.* CARM. epigr. 1238, 12 *p. 2320, 26.* FIRM. math. 1, 7, 25 *p. 2322, 15.* AMM. 27, 10, 11 *p. 2323, 82.* ITALA gen. 37, 7 (Quodv. prom.) *p. 2320, 17.* HIL. carm. frg. *p. 2323, 33.* NOT. Tir. 96, 36. GLOSS. II Philox. GR 75 -um: ἀγκάλη (*v. etiam supra l. 72 sqq.*). GLOSS. sinus, ulnae. in -o: in sinu. *de vocabulo agit* CLAVD. DON. Aen. 8, 406. *v. etiam p. 2320, 11. 2323, 41.*

[*Häfner*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2324, 40. *invenitur usque a* PLAVTO *per totam latinitatem, imprimis apud poetas et grandis ornatique sermonis auctores.* [*it.* grembio. *M.-L.*]

[*falso, ut vid., traditum*: CIC. Pis. 10 haec sunt ... in -o (*sic codd.*, prooemio *Madvig, Adv. 3 p. 146 sqq.*) sepulta consulatus tui. *loco corrupto*: PACVV. trag. 334 (*virorum doctorum coniecturas v. ap. Ribbeck.*). *incertae interpretationis* CARM. epigr. 1168, 3 nec patrio potui -o mea debita fatis reddere (*in amplexu patris? in patriae -o? cf.* CORP. XIII 1862; *vix recte Buech.*). *dub. trad.* CARM. de aegr. Perd. 160 stridenti -o vivaces impedit auras [*deficiente subi.*]. ⟨non⟩ stridens -um [*i. pectus, pulmones*] v. i. a. *Vollmer.*]

I ***proprie: de personis*** *et de rebus* ***personificatis***: *inflexio corporis et vestis inter genua vel femina aut sinus corporis inter genua et inferiorem ventris partem, imprimis personae sedentis (cf. E. Schwyzer, Festschr. J. Wackernagel 1923, 284). paulatim etiam notionem sinus assumit, ita ut de tota anteriore corporis (et vestis) parte usurpetur, ad quam in portando et amplectendo aliquid premimus: i. q.* ἀγκάλαι, κόλπος *(cf. E. Schwyzer, l. l. p. 285 sqq.), amplexus. de interiore parte corporis v. p. 2322, 36.*

A ***latiore sensu*** (*utrum de sinu sedentis an de amplexu stantis dicatur, hic illic diiudicari nequit*): **1** *in universum*: **a** *magis pertinet ad partem corporis*: *α sedentis*: COM. pall. inc. 41 nec mulieri nec -o credi oportere (*ad h. l.* PAVL. FEST. Gloss.[L] IV 282[a] [p. 165 M.] proverbium est, quod et illa incerti et levis animi est, et plerumque in -o posita, cum in oblivionem venerunt pro⟨pere⟩ exsurgentium, procidunt). CATVLL. 65, 20 ut ... malum procurrit ... virginis e -o. 66, 56 isque (*sc. ales equus*) ... me (*i. comam Berenices*) ... Veneris casto collocat in -o (*Callim.* ⟨Κύπρ⟩ιδος εἰς κόλ⟨πον⟩). OV. am. 1, 14, 53 sustinet *puella* antiquos -o ... capillos. epist. 7, 184 scribimus et -o Troicus ensis adest. 11, 4 iacet in -o charta soluta meo. trist. 1, 1, 66 siquis erit, qui te (*i. libellum*) ... e -o reiciat ... suo (*cf.* AVSON. 471, 6 illepidum ... libellum ... credemus -o cui fovendum [*sc. velut delicias*]? 15 intrepide volate, versus, et nidum in -o fovete tuto). LIV. 26, 15, 9 acceptas litteras neque resolutas cum in -o reposuisset. SEN. dial. 11, 10, 8 lauream in Capitolini Iovis -o reposuerat (PLIN. nat. 15, 134 SIL. 15, 120 PLIN. paneg. 8, 3 PANEG. 12 [2], 9, 5. *cf.* STAT. silv. 4, 1, 41 nondum -o [*dat.*] Iovis Indica laurus *est. fort. huc potius trahas* PANEG. 6 [7], 8, 7 *p. 2324, 48*). STAT. silv. 3, 1, 159 poma ... Hesperidum -o venerabilis ingere Pollae *Hercules.* Theb. 4, 198 *Argia* sacros -o (*dat.*) Polynicis ... exuerat cultus (*i. monile exuerat et in -o Polynicis collocaverat*). 10, 255 ipse *Theudamas* ... ducis -o commendat honorem frontis (*i. coronam vatis*). CIC. Phil. 2, 63 *Antonius* vomens frustis esculentis ... -um suum ... implevit. CIRIS 372 ter in -um mecum ... despue (*averruncando malo. cf. Tib. 1, 2, 96* despuit in molles et sibi quisque sinus [*Theocr. 20, 11*]). OV. ars 1, 149 in -um pulvis si forte puellae deciderit. EPICED. Drusi 115 erumpunt *lacrimae* iterumque gravant (*sic codd.*, lavant *Burmann*) -umque (gemitumq. *codd.*) sinusque. CATVLL. 3, 8 nec *passer* sese a -o illius *puellae* movebat (CALP. ecl. 78 leporem ... paventem misimus in -um *puellae.* CARM. epigr. 1176, 10). PLIN. nat. 15, 136 Liviae Drusillae ... gallinam ... sedenti aquila ... abiecit in -um (SVET. Galba 1 demisit). SIL. 3, 678 in -o Thebes geminas sedisse columbas. APVL. Plato 1 cygni pullum ... in eius (*Socratis*) -o resedisse. OV. am. 1, 8, 37 cum bene deiectis -um spectabis ocellis (*pudorem simulans*; epist. 11, 35. 20, 113 lumina ... in -o ... defixa). OV. am. 2, 2, 24 imposita -o stertere fronte. fast. 2, 756 in -o voltum deposuit ... suo. epist. 9, 136 iacet in -o languida facta manus. VAL. MAX. 9, 12 ext. 7 cum *Pindarus* ... super -um pueri ... capite posito quieti se dedisset. CELS. 7, 7, 4 homo *aeger* collocandus est ... sic aversus ut in -um medici caput resupinus effundat. *metonymice de praesidio, arbitrio sim. alicuius, cui aliquid committitur* (SVET. Vesp. 5, 3 *v. p. 2320, 52*): VERG. Aen. 9, 259 quaecumque mihi fortuna fidesque est, in vestris pono -is. BVC. Eins. 1, 14 iudicis e -o victoris gloria surgat (*quod fort. potius trahas ad p. 2324, 39 sqq.*) SIL. 6, 610 -o deponere tuto Romuleam sedem Fabioque salutis habenas credere. PANEG. 7 (6), 21, 1 omnem spem in -o maiestatis tuae ponimus. PETR. CHRYS. serm. 22 p. 260[A] discipulis suis Christus regnum ponit in -o. ARNOB. nat. 2, 64 an ... tibi aspernanti ... infundenda in -um est divinae benivolentiae gratia. PAVL. NOL. epist. 13, 14 quantum pecuniae *pauperibus dederas*, tantum ... -o domini ... invectum in tricesimos tibi fructus ... reponebatur. *β stantis*: VERG. Aen. 11, 744 dereptum ... ab equo dextra complectitur hostem et -um ante suum ... aufert. PETRON. 123, 273 penates occultat -o. SVET. Galba 4, 3 *simulacrum Fortunae* -o suo Tusculum ... avexit. 20, 2 APVL. met. 11, 11. OV. fast. 4, 436 haec *puella* implet *floribus* ... calathos ..., haec -um, laxos degravat illa sinus. APVL. met. 6, 13 *Psyche* flaventis auri mollitie congestum -um Veneri reportat. 11, 9 *mulieres* de -o per viam ... solum sternebant flosculis. NEMES. ecl. 2, 5. CASSIOD. in psalm. 125, 8 *v. p. 2320, 27.* PETRON. 60, 4 *Priapus* -o satis amplo omnis generis poma et uvas sustinebat. APVL. met. 11, 20 plenum *rebus* -um *sacerdotis.* MART. CAP. 1, 88 *Sors* -o largiore totius orbis ornamenta portabat. 2, 138 Musae ... innumera -o congessere volumina. APVL. mund. 28 si quis pariter patefacto -o animalis simul abire patiatur (*sq. synon.* sinus. *π. κόσμ.* 6 *p. 398*[b], *31* εἴ τις ... ζῷον ... ἐν τοῖς κόλποις ἔχων ἐκβάλοι). AMBR. exc. Sat. 1, 76 totum -o sui complexa *soror* tumulum *fratris.* CONC.[S] I 5 p. 326, 28 rec. B hoc (*corpus Christi*) Symeon -o accepit (εἰς τὰς ἀγκάλας. *Luc. 2, 28*). *nota* CLAVD. 28, 167 fulta ... sub -o *Eridani fluminis* ... urna. *in imagine*: AMBR. Noe 18, 65 studiosus virtutis, ubi virtutem adpropinquare cognoverit, -um suae mentis expandit (epist. 2, 4. fid. 3, 10, 72 quae [*sc. sponsa Christi*] manipulos fecundae segetis Verbique reliquias -o legat mentis interno. PETR. CHRYS. serm. 136 p. 568[A]).

metonymice: fasciculus frumenti qui in -o colligitur, i. q. ***manipulus***, δράγμα (GLOSS. III 200, 11 dragmata: -a. *cf. Ribezzo, Riv. Indo-greco-ital. 8 [1924] p. 112. hanc significationem Africanae originis esse contendit B. Kübler, Arch. 8, 1893, 191 sqq.; cf. etiam P. Capelle, le texte du psautier latin en Afrique, 1913 p. 30. 108. Havet, Arch. 2 p. 135 cum* cremium *confundit, pro quo verbo saepe scribitur* ʽgre-ʼ, *v. vol. IV 1154, 17 sqq. falso J. van der Vliet, Arch. 10, 388*). ITALA gen. 37, 7 (Quodv. prom. 1, 25, 34) putabam nos ... ligare -a in campo. surrexit -um meum et erectum est. conversa autem -a vestra adoraverunt -um meum (δράγμα, VVLG. manipulus). lev. 23, 15 (Aug. loc. hept. 3, 57 p. 580, 22) a die crastino sabbati, quo obtulerit -um superpositionis (VVLG. manipulum primitiarum). psalm. 125, 6 (Veron.) venient in exultatione tollentes -a sua (*sic etiam* CYPR. testim. 3, 16 p. 129, 9 *LM*[1]*v* [manipulos suos *AWBV*]. Fort. 12 p. 344, 22 AVG. serm. coll. Morin p. 534, 11. VVLG. manipulos suos. LXX τὰ δράγματα αὐτῶν. *cf.* AVG. serm. coll. Morin 1930 p. 607, 12 iam -a portas). CARM. epigr. 1238, 12 (*elogium messoris Byzaceni, saec. III*) pos tergus linquens densa meum -a. CASSIOD. in psalm. 125, 8 messores ... -a portant ad aream, quae in agro spicarum congregatione ligaverint. felix illud -um, quod triticeis ponderibus ingravatur. LEX Burg. lib. const. 63 *tit.* qui messem in -is furantur. [*neap.* gregna. *M.-L.*]

b *magis spectat ad sinuatam partem vestis* (*i. q. sinus, quod synon. occurrit* SIL. 2, 387 OPTAT. 4, 6 RVFIN. hist. 3, 6, 18 SVET. Vesp. 5, 3. *v. p. 2319, 62, adde infra l. 54.* AGROEC. gramm. VII 123, 24 sinum dicimus exterius sinuatae vestis receptaculum, -um interius accinctae vestis secretum [*sim.* ISID. diff. 1, 530 diff. app. 136]. *dubia exempla sub* a *collocavi*): PETRON. 128, 6 mentem timor ... habet, ne ... gravatum excutiat -um secreti conscius auri. SIL. 2, 387 ceu clausas acies -oque effunderet arma ʽaccipiteʼ ... inquit (*sc. Fabius in senatu Carthaginiensium*), ʽbellumʼ et laxos effundit amictus (FLOR. epit. 2, 6, 7 excusso in media curia togae -o ..., quasi plane sinu bellum ferret. IVV. 7, 215 quis -o Celadi ... adfert, quantum grammaticus meruit labor? 14, 327 si nondum implevi -um, si panditur ultra. APVL. met. 9, 10. COMM. instr. 1, 9, 4 currite, pauperculi, cum -o (*ad nummos excipiendos*). OPTAT. 4, 6 p. 109, 22 de subducto vestimento aut de involato -o (ʽ*marsupium*ʼ *interpretans Rönsch, Collect. p. 159, nimis longe a propria notione abit*). AMM. 30, 4, 21 *iudices* alienis -is excutiunt praedas. RVFIN. hist. 3, 6, 18 ne cui *mortuo* forte intra -um cibi aliquid resedisset (ὑπὸ κόλπον). CLAVD. 22, 339 *Roma* -o ... rigentia profert dona. RVFIN. hist. 2, 10, 4 cum primos solis radios argenteae vestis -o suscepisset. *in imagine*: SVET. Vesp. 5, 3 desertam ... rem p. ... in tutelam eius (*i. Vespasiani*) ac velut in -um deventuram (*ante*: luto ... congesto ... in praetextae sinum). *in similitudine*: CHALC. comm. 246 p. 280, 8 tunicarum (*sc. oculi*) -o naturalem umorem recipiente.

2 *speciatim*: **a** *de eis, qui personas auxilio et cura egentes recipiunt (persaepe tropice de ipso auxilio, curatione, educatione)*: *α de diversis*: CIC. Cluent. 13 in ... fratris manibus et -o *soror* maerore et lacrimis consenescebat (VAL. FL. 7, 117 venit *Medea* in carae -um ... sororis). VERG. Aen. 7, 233 nec Troiam (*i. Troianos*) Ausonios -o excepisse pigebit. IORD. Get. 3, 24 Roduulf ... ad Theodorici ... -o (*pars codd.* -um) convolavit. VERG. Aen. 8, 713 Nilum pandentemque sinus et tota veste vocantem caeruleum in -um ... victos. OROS. hist. 5, 2, 2. PETRON. 67, 13 *mulier* composita ... in -o Scintillae. *in imagine*: APVL. met. 5, 14 Zephyrus ... susceptas eas (*sc. sorores*) -o spirantis aurae solo reddidit. AMM. 21, 14, 5 genii ... eas (*sc. animas mortalium*) tamquam -is suis susceptas tuentur. AMBR. in psalm. 118 serm. 11, 4, 2 illum (*i. Christum*) -o mentis fovet *sanctus.* *β de eis, imprimis parentibus, nutricibus, paedagogis sim., quorum in -is liberi aluntur, coluntur, foventur, continentur* (CARM. epigr. 1168, 3? *v. p. 2319, 7*): ENN. scaen. 299 (*Amyntor Phoenicem exsecratur, cf. Vahlen ad l.*) neque tuum (tu meum *coni. Vahlen*) numquam in -um extollas liberorum ex te genus (*Il. 9, 453* γούνασιν ... ἐφέσσεσθαι ... υἱόν). TER. Ad. 333 qui se in sui -o positurum puerum dicebat patris. CARM. epigr. 959, 3 (*aet. Sull.*) septem me naatam annorum -o ipse recepit (SVET. Aug. 34, 2 in patris -um. CLAVD. 7, 129 genitoris amico exceptus -o). OV. met. 13, 658 abstrahit ... *filias* -o genitoris. QVINT. inst. 6, 1, 39. IVV. 5, 142 *mater* pueros tres in -um patris fundat. SVET. Aug. 94, 8 animadvertisse se in -o Capitolini Iovis ... puerum. Claud. 27, 2 parvulum ... -o aut ante se retinens. 39, 2 Agrippinam ... non cessavit *Claudius* ... ʽfiliam et alumnam et in -o suo natam atque educatamʼ praedicare (CAPITOL. Aur. 4, 1). NEMES. ecl. 3, 28 Silenus parvum ... alumnum aut -o fovet aut resupinus sustinet ulnis.

[*Häfner*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

AMM. 21, 14, 1 *infantem* susceptum et locatum in -o suo. VVLG. gen. 48, 12 cum ... tulisset eos (*i. filios suos*) Ioseph de -o patris. RVFIN. Orig. in gen. 8, 4 p. 80, 15 B. ut ... tot noctibus puer penderet in amplexibus patris, inhaereret pectori, cubitaret in -o. *nota* AVSON. 169, 5 (*alloquitur filiolum mortuum et in tumulo proavi conditum*) tu -o in proavi funus commune locatus (*spectat ad notionem tumuli; cf. p. 2323, 17*). RHET. Her. 4, 39, 51 liberi partim e -is diripiuntur parentum, partim in sinum iugulantur (*sim.* SIL. 11, 584 STAT. Theb. 1, 603. APVL. met. 4, 26 de medio matris -o. CARM. epigr. 1544, 2). PS. CIC. exil. 9 a -o et amplexu matrum ad caedem ... abstrahi. Q. CIC. pet. 10 ut prope in parentum -is praetextatos liberos constupraverit. VAL. MAX. 9, 2, 4 maternis ... -is superpositos liberos trucidavit. STAT. Theb. 5, 126. IVST. 24, 3, 7 in -o eius (*sc. matris*) inter ipsa oscula trucidantur. FRONTO p. 103, 8 N. puerum de -o abductum *nutrici*. CATVLL. 61, 58 tu (*sc. Hymen*) ... iuveni in manus ... puellam dedis a -o suae matris (FEST. Gloss.[L] IV p. 389[a] [p. 289 M.] ex -o matris). VERG. Aen. 10, 79 soceros legere et -is abducere pactas (*i. sponsas.* VAL. FL. 7, 49). CLAVD. carm. min. 25, 125 Cytherea nurum flentem ... pudico detraxit matris -o. CARM. epigr. 383, 1.

CIC. div. 2, 85 *Iuppiter puer* Fortunae in -o sedens. CATVLL. 61, 217. VERG. Aen. 1, 685 *Amorem* -o accipiet ... Dido. 1, 692 fotum Ascanium -o dea tollit in altos Idaliae lucos (*ad h. l.* CLAVD. DON. Aen. 8, 406 -um dixit stratum, quod paraverat dormituro). 1, 718 pectore ... haeret ... -o fovet (CLAVD. DON. Aen. 8, 406 hoc est: sinu reficit. *cf. p. 2318, 83*). STAT. Theb. 1, 61 silv. 2, 1, 121 CLAVD. 1, 144. VERG. Aen. 4, 84 *Dido* -o Ascanium ... detinet (*cf.* SEN. dial. 11, 18, 7). OV. epist. 8, 94 (*Hermiona ad Helenam:*) non ego ... -o sedi ... tuo. met. 10, 406 *nutrix* -o lacrimantem *puellam* tollit anili (fast. 4, 550). CVRT. 3, 11, 25 in -o anus aviae iacebant ... virgines. 4, 10, 21. STAT. Theb. 1, 122. 4, 355 -o miseros adcrescere natos. 5, 634. QVINT. decl. 306 p. 204, 13 IVV. 3, 176. SVET. Cal. 25, 4 infantem ... Minervae -o imposuit. APVL. met. 4, 26. 5, 30 *Venus: Amoris pinnas* meo -o (*i.* in m. -o) nectarei fontis infeci. CLAVD. 3, 93 (*Megaera:*) *Rufinum* meo ... suscepi -o (*syn.* sinus). rapt. Pros. 2, 47 (*ibid.* sinus). carm. min. 30, 87 *tibi* ubera prima dabant -o redolente Napaeae. DRAC. Romul. 2, 4 fuderat Idalius -o se ... parentis. CARM. epigr. 1205, 3 me mater genuit -o. 1065, 3. OV. met. 10, 410 exsiluit -o *nutricis* (*cf. supra l. 27*) furibunda *Myrrha*. CLAVD. 10, 122 -o natum Cytherea removit (*ibid. v. 110* sinus). CIC. Brut. 211 apparet filios *Corneliae* non tam ⌊in⌋ (*om. F*) -o educatos quam in sermone matris (TAC. dial. 28 -o ac sinu matris [*opp.* in cella ... nutricis]). *nota* NOVELL. Maior. 6, 7 filios in -o indulgentiae suae (*i. matrum*) positos. *huc etiam pertinere videtur* PETR. CHRYS. serm. 6 p. 204[A] *deus in carne pusillus*, dulcis in -o (*sc. matris*), mitis in habitu. *transl. de prima institutione puerorum per magistros*: QVINT. inst. 1, 1, 24 fingamus Alexandrum *instituendum* dari nobis impositum -o. 1, 2, 1 adcrescere puer et exire de -o incipiat. 2, 4, 15 *pueri* a media in utramque partem *narrationis* discurrere ... cogantur, sed ad -um praeceptoris (*i. quasi protegente et ductante pr.*). 2, 5, 5 ad -um revocatis *pueris*. AVSON. 201, 1 profectus -o de nostro et schola. 322, 68 multos lactantibus annis ipse alui -oque fovens ... eripui tenerum ... nutricibus aevum.

allegorice ap. christ.: ITALA Ioh. 1, 18 (Mar. Victorin. adv. Arrium 1, 2 p. 1041[A]) unigenitus filius qui est in -o patris (in sinu VVLG. εἰς τὸν κόλπον. MAR. VICTORIN. adv. Arr. 4, 33 p. 1137[B] *ad Vulg.*: melius [*sc. quam* 'sinu'] ... dicemus -o. Graeci ἐν κόλπῳ id est in -o). AVG. in euang. Ioh. 43, 16 Deum ... aliquando in carne venturum nec de Patris -o recessurum. AVG. serm. 14, 2, 3 Lazarum ... in Abrahae -o quiescentem. PAVL. NOL. carm. 31, 583 *et* INSCR. christ. Diehl 3482, 10. PETR. CHRYS. serm. 28 p. 280[A] Abraham ... pias animas ... in -um suae consolationis includit. CLAVD. MAM. anim. p. 170, 5. 171, 17. INSCR. christ. Diehl 1732 sanctorum -is commendat Maria corpus. 3430. PETR. CHRYS. serm. 108 p. 499[C] *deus* distendit membra, dilatat viscera, pectus porrigit, offert sinum, -um pandit, ut patrem se tantae obsecrationis demonstret affectu. FAVST. REI. spir. 1, 13 p. 127, 6 innumerae multitudines uno baptismo diluuntur et ... in -um adoptantis (*sc. Spiritus*) renascuntur. GREG. M. dial. 3, 31 p. 292[C] ut ad omnipotentis dei -um tam multos *haereticos* reducat *martyr* (*gr.* κῆπον).

de rebus personificatis (*imagines de terra matre; sim. sub II proponam, quia a meris translationibus vix discerni possunt*): CIC. Cael. 59 cum Q. Metellus abstraheretur e sinu -oque patriae. STAT. silv. 1, 2, 260 te *Violentillam* nascentem -o mea prima recepit Parthenope. CLAVD. 24, 150 *Roma* est, in -um victos quae sola recepit humanumque genus communi nomine fovit matris. MEROB. carm. 4, 30 te ..., puer, sacratum excepit -o micante Roma et ... nutricem tibi praebuit papillam. OROS. hist. 4, 12, 6 omnem subolem suam in -o suo conquiescentem Roma continens non suspiravit. DRAC. Romul. 5, 296 merito te laeta creavi, infantem -o tenui, simul ubera parvo Urbs mater ... dedi. carm. 1, 2, 14. ENNOD. opusc. 1, 11 p. 264, 13 educavit te (*sc. Theodoricum*) in -o civilitatis Graecia praesaga venturi. AVSON. 296, 9 quos genuit *Tolosa* cunctos -o complexa colonos. TAC. hist. 4, 72 *Cremonam* e -o Italiae raptam. CYPR. unit. eccl. 23 p. 230, 16 opto ... ut ... consentientis populi corpus unum -o suo (sinum -o suo M^1, sinu -i sui M^2) gaudens mater *ecclesia* includat. OPTAT. 3, 10 p. 95, 16 ecclesia catholica omnes filios pacis -o et sinu suo complectitur. HIER. epist. 7, 3, 1. 22, 13, 1. MIRAC. Steph. 2, 4, 1 concursus multitudinis ad -um ecclesiae matris. AVG. nat. et grat. 21, 23 p. 249, 6. mor. eccl. 1, 17, 32 sanctissimo ecclesiae catholicae -o. in euang. Ioh. 39, 2 POSSID. vita Aug. 18 VEREC. in cant. 2, 33 COD. Iust. 1, 1, 8, 35 GREG. M. epist. 2, 50 p. 153, 36. 39 dial. 3, 7 p. 232[C].

b *de amantibus, qui personas amatas amplectuntur*: PLAVT. Bacch. 478 ut ipsius in -o osculantem mulierem teneat sedens. CATVLL. 45, 2 Acmen Septimius ... tenens in -o. OV. am. 2, 2, 62 in -o iudicis (*i. mariti*) illa sedet. 2, 18, 6 met. 13, 787. SEN. Herc. O. 573 *Hercules* tenet ... Lydiam -o nurum. PETRON. 113, 5 Tryphaena in -o Gitonis posita. CIC. Phil. 13, 24 cum in -is mimarum mentum mentemque deponeres. LVCR. 1, 33 in -um *Veneris* se reiecit *Mars*. PROP. 2, 13, 11 me iuvet in -o doctae legisse puellae. *nota* FIRM. math. 1, 7, 25 Syllam dico, qui a primo vestigio pubescentis aetatis in scurrarum -is adolevit. CATVLL. 68, 132 lux mea (*i. Lesbia*) se nostrum contulit in -um. 68, 146 munuscula *Lesbiae* ... ipsius ex ipso dempta viri -o (IVV. 2, 120 mariti). VERG. Aen. 8, 406 *Vulcanus* coniugis infusus -o (CLAVD. DON. *ad l.* hoc est *Vulcanum* totum proiectum in corpus uxoris [*ibid.* in uxoris sinum]. *cf.* LVCAN. 8, 106). PROP. 3, 8, 32 *Paris* Helenae in -o maxima bella gerit. OV. epist. 5, 70 haerebat -o turpis amica tuo (met. 7, 66). epist. 16, 56 *Leda* falsam -o ... fovit avem. PLIN. epist. 3, 16, 9 SVET. Iul. 81, 3 APVL. met. 6, 24 ITALA deut. 13, 6 (Tert. Scorp. 2 p. 149, 7; Lucif. non parc. 2 p. 212, 12) mulier, quae in -o tuo est (VVLG. sinu. ἐν κόλπῳ σου). RVFIN. Orig. in gen. 6, 1 p. 67, 7 B. uxorem intra -um concludamus. CLAVD. rapt. Pros. 1, 104 glauco Neptunum -o complectitur Amphitrite (*syn.* sinus). MART. CAP. 9, 918 -oque (*sc. Ledae*) complicatus pretium tulit (*sc. Iuppiter*) pudoris. CASSIOD. Ios. antiq. 11, 6 p. 321 *rex* eam (*uxorem*) -o colligens fovebat (ταῖς ἀγκάλαις αὐτὴν ὑπολαβών). CARM. epigr. 1041, 4. INSCR. christ. 3459[a], 4 relictum me tuo -o queror. HOMER. 338 amplexu per mutua corpora iunctō incubuit (*sc. Alexander*) membris Cygneidos, illa soluto accepit flammas -o Troiaeque suasque. CARM. epigr. 420, 12 ⟨coni⟩ugis adsumpsi nomen -umque resolvi.

B *angustiore sensu: interior pars corporis, ventris (v. etiam p. 2319, 19), i. q. pudendum muliebre, uterus* (*de terra matre v. sub II A*): TER. Eun. 585 Iovem ... Danaae misisse aiunt ... in -um imbrem aureum (PRVD. c. Symm. 1, 68 *Iuppiter* undantis desuper auri infundens pluviam -o excipientis amicae. 1, 78 *Iovem* nummos fieri et -um penetrare puellae). CATVLL. 67, 30 qui ipse sui gnati (*i. uxoris sui gnati*) minxerit in -um. STAT. Theb. 1, 234 -um incestare parentis (*de Oedipode*). ANTH. 34, 1 (*de statua*) in -o Veneris quoddam genus herbae virescit. AVG. civ. 14, 26 p. 54, 4 D. sine ardoris inlecebroso stimulo ... infunderetur -o maritus (*i. semen mariti*) uxoris. nupt. et concup. 2, 8, 19 p. 271, 19 ut *semen* -o feminae possit infundi. QVINT. decl. 306 p. 200, 24 vivum funus (*i. fetum infantis, quem natum exponi pater iusserat*) -o tuli (*syn.* uterus). CHALC. comm. 165 p. 219, 13 obstetricum provisio, ut ... adhibeantur ... vices et similitudo materni -i ex calefactione atque fotu (*ante:* ex materno viscere). *de ecclesia*: PAVL. NOL. epist. 39, 5 gratias deo, quod ... in ipsa ... via seminati sumus, id est in catholicae matris -o constituti, a quo ne proiciamur ut abortivi, ipsius misericordia opus est. *in comparatione*: PS. AVG. serm. 248, 1 *resurrectio Christum* triduo tantum tumuli -o custodivit (*opp. nativitas domini* novem mensibus in utero *clausi*).

II *in imagine et translate: de loco, unde aliquid oritur aut ubi concluditur, servatur, continetur* (*imago -i humani, imprimis materni, multis in exemplis servata est*).

A *de interiore parte rerum in profundum extensarum*:
1 *quae aut ipsa semen accipit et fructum profert aut in qua aliquid nutritur* (*translationes de -o sive matris [cf. I B] sive nutricis*): CIC. Cato 51 quae (*terra*) cum -o mollito et subacto sparsum semen excepit. PLIN. paneg. 32, 3 et sōlum illud (*sc. Aegyptium*) et flumen ipsum precor, ut ... molli -o semina recondat, multiplicata restituat. EVSTATH. Bas. hex. 5, 3 p. 912[B] semen ... -o terrae connectitur. LVCR. 1, 251 pereunt imbres, ubi eos pater aether in -um matris terrai praecipitavit? VERG. georg. 2, 326 pater ... fecundis imbribus Aether coniugis in -um laetae descendit (AVG. civ. 4, 10 p. 158, 32 D. *ad h. l.* id est in -um telluris aut terrae. *cf. etiam* CLAVD. DON. Aen. 8, 406 p. 175, 5). ARNOB. nat. 5, 34 Iovis et Cereris coitum imbrem dicitis dictum telluris in -um lapsum. MART. CAP. 6, 590. CHALC. comm. 300 p. 329, 9 bestiis terrae -o profusis. PALLAD. 15, 118 siliquae ... -o pascunt cetera poma suo. ENNOD. carm. 1, 3, 6 de -o ligni pampinus ... viret. AMBR. hex. 3, 8, 34 *granum tritici* velut materno terra -o fovet et comprimit. 5, 3, 8 cecidit ovum (*sc. piscium*) quod aqua -o quodam naturae suae quasi nutrix blanda suscepit et animal celeri fotu reddidit. *de -o materiae, in quo omnia formantur*: CHALC. transl. 50[B] cum velut intra -um eius (*i. materiae*) formentur, quae recipiuntur, ipsa informis manet. 52[C]. comm. 273 quam (*sc. essentiam corpora suscipientem*) modo matrem, alias nutriculam, interdum totius generationis -um, nonnumquam locum adpellat. 321 p. 345, 14 *silvam* receptaculum eorum *omnium, quae gignuntur*, adpellat, quia non ex -o silvae generatae species flore-

[Häfner]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

scunt, ut putant Stoici, sed extrinsecus obveniunt ut in cera signacula. *similia saepius.*

2 *ubi aliquid includitur et tegitur* (*de urbibus v. sub B*): ELOG. Scip. carm. epigr. 8, 6 lubens te in -u, Scipio, recepit terra. CIC. leg. 2, 63 quom ... obducta ... terra erat, ... ut sinus et -um quasi matris mortuo tribueretur. VERG. Aen. 5, 31 quae ... tellus ... patris Anchisae -o complectitur ossa. SEN. Oed. 746 genetrix (*i. terra*) ... suo reddi -o modo productos vidit alumnos (*i. Spartos; notione in C declinante*). PLIN. nat. 2, 154 *terra* novissime nos complexa -o ..., tum maxime ut mater operiens. ARNOB. nat. 5, 12 quando vis illa (*sc. genitalium Agdestis*) telluris cooperta est -o. 5, 14. SIL. 2, 574 suprema nocte obita Libyae -o captiva iacebo (AVSON. 408, 16 Arcadiae medio ... in -o). AVSON. 238, 1 Pyleum ... tenet -o infima tellus. ARNOB. nat. 2, 13 erupturos homines telluris e -o. CARM. epigr. 522, 2 coniunx patriae -o (*cf. p. 2319, 7*) mandat Virula corpus. IORD. Get. 30, 158 in ... foveae -um (-o *A B X Y*, medio *L*) Halaricum *mortuum* obruunt. *i. fere quod tumulus*: INSCR. christ. Diehl 3649 clauditur oc -um (*i. hoc -o*) Sperendeus rite sepultus (*cf. Carm. epigr.* 710, 1 clauditur hoc tumulo; *v. etiam* AVSON. 169, 5 *p. 2321, 4.* PS. AVG. serm. 248, 1 *p. 2322, 54*). LVCR. 6, 536 terram ... multosque lacus multasque lacunas in -o gerere. APVL. mund. 5 *flumina etc.* origines habent in -o terrarum. 8 exhalationes ... ad superiora minari (manare *Kroll*) ex (et *libb.*) -o telluris. TERT. anim. 54 p. 387, 18 *inferos* Plato velut -um terrae describit in Phaedone, quo omnes labes ... exhalent (*ibid.* cavositas, subdivalis mundi ... sentina. *Plat. Phaed. 122*[A] *χάσμα*). AVG. soliloq. 2, 5, 7 non sunt ... lapides in abditissimo terrae -o. PETRON. 122, 124 -o ... reducto telluris. SIL. 5, 69 *terra* parens ... -o dedit atra cruento (*i. sanguinem erumpens*) *caedis documenta*. PLIN. nat. 3, 117 Padus e -o Vesuli montis ... profluens (SOL. 2, 25). STAT. Ach. 1, 541 licet *Achilles* ... antris Tethyos ... -oque prematur aquosi Nereos. APVL. met. 5, 28 gavia ... demergit sese ... ad Oceani profundum -um. CLAVD. rapt. Pros. 3, 319 -o ... mergatur ... Tethyos. 8, 597. HIL. carm. frg. Greg. Tur. stell. 14 lympharum in -is inimicos condidit ignes communisque ortus imperat alta (*i. dei*) manus (*cf.* GREG. TVR. *ad l.*). CHALC. comm. 318 p. 342, 3 umor ... manet neque in aeris nec in aquae -o. STAT. silv. 2, 6, 91 -o ... ossa quod vallavit onyx (*sc. urna*). MART. 14, 61 (*de lanterna*) tuta est -o parva lucerna meo. CLAVD. carm. min. 25, 2 Venus ... -o successerat antri. CHALC. comm. 220 p. 256, 22 vocem ... dicunt e penetrali pectoris, id est corde, mitti, -o cordis nitente spiritu. *penetralia aedificiorum* (GLOSS. V 423, 21 in -o: in medio domus): COD. Theod. 12, 1, 6 (*a. 319*) praecipimus ..., ne decuriones in -a potentissimarum domorum libidine ducente confugiant. PETRON. BONON. serm. 1, 24 (*Morin, Revue Bénéd. 14, 1897, p. 4*) *aedes Christiana* dum sacratissimum confessorem -o (*i. sepulcro*) sustinet. COD. Theod. 4, 7, 1 qui ... in ecclesiae -o servulis suis meritam concesserit libertatem (*cf. ibid.* sub aspectu antistitum, in conspectu ecclesiae ac religiosi populi). MARCELL. chron. II p. 97, 512, 3 multi ... in eiusdem ecclesiae -o caesi sunt (*syn.* in atrio). PAVL. NOL. epist. 5, 15 *te* in -o iam communis patroni ... excipiam. INSCR. christ. Rossi II p. 189, 2, 4 nunc locus (*i. basilica Felicis martyris*) populo spatiosa ... altaria praebet ... medio martyris in -o (*syn.* solium). *t. t., ut videtur, de media nave basilicae* (*cf. H. Holtzinger, Die altchristl. Architektur p. 30*): LIB. pontif. p. 54, 3 fara cantara in -o basilicae XLV (*opp.* parte dextera *et* in leva). 58, 8 *et saepius.* *metonymice de conventu in penetralibus habito* (*v. etiam supra l. 46*): CASSIOD. var. 3, 6, 1 peregrini germinis viros -o Libertatis inserere (3, 11, 3. *cf. Mommsen, Hermes 23, 1888, 631 sqq., Kroll PW XIII 103 sq.*). 5, 4, 7 Honoratum ... -um vestrum (*i. senatus*) gratanter excipiat (*fort. ad B 2 trahendum*).

B *de media parte rerum in latitudinem extensarum*: **1** *terrarum, regionum, urbium sim.* (*v. etiam supra l. 12 sq.*): CIC. prov 4 Thessalonicenses positi in -o imperii nostri. Pis. 91 *Aetolia* in sinu pacis posita medio fere Graeciae -o continetur. PANEG. 3 (11), 4, 2 in medio Italiae -o apparuistis. AMM. 17, 12, 21. IORD. Get. 1, 9 gens ... ab huius insulae (*i. Scandzae*) -o ... erumpens (17, 94). MART. BRAC. epitaph. 2. CARM. epigr. 2046, 10 (*saec. V init.*) *Valeri imaginem* usque procul patriae mittimus in -um (*v. l. 74*). PLIN. nat. 3, 41 *est Italia* -um terrarum. SOL. 23, 17 haec maria in -iis terrarum, oras autem extimas Oceanus amplectitur. IORD. Get. 3, 7 in orbis terrae -o. CARM. Iul. Val. 3, 56 p. 164, 26 (p. 153 Mor.) aequoris in -o. MART. CAP. 6, 667 mons Atlas de -o cacumen proferens arenarum (*cf.* PLIN. nat. 5, 6 e mediis ... harenis. SOL. 24, 8 e media harenarum ... vastitate). MAR. VICTOR aleth. 1, 268 nemoris. SIL. 4, 786 -o in patriae (*i. Carthaginis. cf. supra l. 67*). 12, 204 e -o Capuae tectisque sinistris egredimur. IVL. VAL. 2, 15 *Alexandria* his ... sufficiens, qui moenibus suis atque -o teneantur. CORP. XI 5265, 42 (*saec. IV*) *urbis.* PAVL. NOL. carm. 14, 96 tuo (*i. Nolae*) ... in -o ... *Felix* conditus ... sepulchro. *nota* CHALC. comm. 79 circulus solis vel intra se continebit *punctum Θ* ... vel per idem Θ transiet vel excludet omnino a -o suo.

2 *conventus hominum* (CASSIOD. var. 5, 4, 7 *v. supra l. 58*): AMM. 16, 12, 37 equites ... -o legionum protecti (27, 10, 11 *Valentinianus* oppetisset ..., ni ... legionum se -is immersisset). AVG. civ. 18, 41 p. 319, 3 D. quis umquam populus ... senatus ... dignitas ... non ... habuit in -o suo tot controversias. VICTRIC. 11 multitudo caelestis ... vos ... in suum -um vocat. ENNOD. epist. 8, 5, 1 familiam *artificum* ... de eius (*ecclesiae*) thesauris et -o ... processisse. *nota* GREG. M. moral. 6, 57 infirmos quosque a -o unitatis dividunt *haeretici* (*fort. 'unitatis' pro 'unius ecclesiae'; cf. p. 2321, 84 sqq.*).

C *notione non tantopere ad mediam vel interiorem partem spectante quam ad ea, quae personam vel rem sustinent eisque sedem praebent* (CLAVD. DON. Aen. 8, 406 significatio -i diversitatem tenet. -um enim intellegitur non solum sedentis sinus verum etiam quicquid homini ad requiem praestiterit locum. *cf. etiam p. 2321, 23*): **1** *de rebus corporeis, persaepe concavis*: **a** *de solo telluris, receptaculis naturalibus* (*praeter* STAT. silv., *v. infra l. 28*): LVCR. 2, 375 concharum ... genus ... videmus pingere telluris -um. VERG. Aen. 3, 509 sternimur optatae -o telluris ad undam. SIL. 15, 535 *conqueritur tellus Italia*: culmina villarum nostrum delapsa feruntur in -um. STAT. Theb. 4, 793 Kl. (785 Kohlm.) puer in -o vernae telluris et alto gramine ... sternit ... herbas. APVL. apol. 88 sub ulmo marita cubet, in ipso -o terrae matris (*ante* in materno sinu). CHALC. comm. 119 p. 185, 12 quae *animalia* terra nutriantur et in eiusdem terrae -o quiescant. APVL. met. 4, 35 Psychen ... aura ... Zephyri ... florentis cespitis -o leniter delapsam reclinat. 10, 35 in quodam mollissimo harenae -o lassum corpus porrectus refoveo (*falso van der Vliet, Arch. 10, 1898, 388*). PLIN. epist. 8, 8, 2 *fons* eluctatus ... quem facit gurgitem, lato -o patescit (*de interpretatione v. Carlsson, Zur Textkr. d. Pliniusbriefe Lund 1922 p. 71 sq.*). IVVENC. 2, 141 *vascula* iubet e fontis -o complere ministros. ANTH. 378, 13 (= INSCR. christ. Rossi II 240, 4 d, 3) et (per *Riese*) forma[m] cervi (*sc. aquam fundentis*) -um perduxit aquarum (*cf. Rossi ad l.*). STAT. silv. 4, 3, 44 (*de via sternenda*) haustas aliter replere fossas et summo -um (*i. concavum fundamentum*) parare dorso (*sc. viae*). PLIN. nat. 4, 35 *montibus* praeiacente -o terrarum Arethusii *al.* AVSON. 292, 8 *Arelas*, populos ... et moenia ditas, Gallia quīs fruitur -oque Aquitania lato.
b *de substraminibus, sedibus arte factis*: MORET. 23 perverrit caudā silices -umque molarum (*i. lapis in superiore parte excavatus, qui duas molas sustinebat*). VERS. metr. Fortun. gramm. VI 29 propere qui residens in -o, Faune, celocis (*'fort.* properae *et* resides' *Baehrens*). CASSIOD. in psalm. 1, 1 *cathedra* nos curvatos molliter a dorso suscipit suoque -o demissos ... complectitur. VIGIL. THAPS. c. Arrian. 2, 49 praesepis -o contineri. *speciatim i. q. sedile, tribunal* (GLOSS.[L] V Abba GRE 3 -um: sinus et praefectoria [-tura *codd.*] sedes. *cf. J. Compernass, Glotta 8 [1917] p. 90 sq.*). PLIN. paneg. 64, 2 imperator ... stetit ante -um consulis (*syn.* sella). IVVENC. 4, 589 e concilio Christum ... praesidis ad -um trahebant. DRAC. Romul. 8, 32 *Paris* iam sederat arbiter Idae, iam -um (*tamquam iudicis. aliter Vollmer ad l., vix recte*) caespes (*ibid.* tribunal). CASSIOD. var. 1, 4, 5 quis ... vereatur scelus, cuius in suggestu -i complicem videt? 12, 2, 4 -orum (praemiorum *A*) celsa (*ante*: tribunalia). 12, 5, 6 adulter -um iudicis intremiscat (*ante*: subsellium). PANEG. 6 (7), 8, 7 cum *populus Rom.* te (*imperatorem*) ad Capitolini Iovis -um vel oculis ferre gestiret (*fort. potius collocandum sub I A 1, v. p. 2319, 35 sqq.*). IVVENC. 1, 453 populos cernens *Christus* praecelsa rupe resedit ac sic discipulis -um cingentibus infit. *nota* ENNOD. carm. 1, 9, 54 ut sedis (*episcopalis*) -o frueretur inemptae.

2 *de rebus incorporeis, in quibus aliquid collocatum esse fingitur*: AVSON. 288, 3 Trevericae ... urbis solium ... pacis ut in mediae -o secura quiescit. CLAVD. 15, 51 *Roma*: in -um pacis servile recessi. 20, 97. ENNOD. opusc. 3, 182 p. 378, 11 cum ... a deliberatae quietis -o tamquam a portu cumba ... propellitur *episcopus*. EDICT. imp. Diocl. I 2 tranquillo orbis statu et in -o altissima⟨e⟩ quietis locato. AVG. c. acad. 2, 3, 7 p. 28, 16 philosophiae -o se involveret (beat. vit. 1, 4 p. 92, 5). ord. 2, 13, 38 p. 174, 17 deliciarum (*de rhetorica*). CHALC. transl. 40[A] totum ... eum (*i. ignem divinum*) posuit in -o prudentiae caeli. CLAVD. 5, 325 coeperat humanos alto sopire labores nox -o. ENNOD. carm. 2, 128, 2 -o ... noctis adultae fundebat *populus astrorum* rutilos ... crines. ARATOR act. 1, 841 *Tabitha* caput ante gravatum legis in obscurae -o ... levat. *singulariter translatio ad personam*: INSCR. christ. Diehl 3380[b] Calledrome ... -um (*fere i. q. tutela, thesaurus?*) totius bonitatis, autrix (*sic*) castissimi pudoris.

D *de sinu maris, recessu terrae*: MELA 1, 91 -o interiore (*i. angulo*) *sinus* campus Thebe nomine. 1, 100 alter *sinus* ... in promunturio fert Neptuni fanum, in -o Astacon *urbem*. 1, 10 ipsam *Maeotida Asia* -o ad Tanain usque complexa. 2, 35 *sinus*, qua terra dat -um, modice in litora ingreditur. 3, 31 mare, quod -o litorum accipitur (*fort. huc trahendum, nisi potius sub C 1 a collocas*, ENNOD. carm. 1, 6, 14 litoris optati ... ad -um).

syn. et app.: *ad I A*: amplexus, manus, membra, pectus, sinus, viscera. schola, tutela. manipulus. *ad I B*: uterus. *ad II A*: atrium, cavositas, penetrale, sinus, tumulus, solium. *ad II B*: media, sinus. *ad II C*: sella, subsellium, tribunal.

deriv.: gremialis? (*v. p. 2318, 60*). *Häfner.*

gremius *v.* gremium *p. 2318, 72 sq.*

gressātor NOT. Tir. 48, 42 *post* gressus, *cf.* grassator.

gressibilis, -e *a* gradior gressus. *i. q. gressibus utens*: PS. QVINT. decl. exc. Paris. p. 414, 20 arduum est -e (*i. oves, pecudes*): *[Knoche]*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quaesivi volatile (*i. apes*). BOETH. top. Arist. 1, 6 p. 914^{D} quando nomine vel termino idem assignatum fuerit, ut vestis indumento et animal -e homini (*Aristot. top. 1, 7 p. 103^{A} 27* ζῷον πεζὸν δίπουν ἀνθρώπῳ). 6, 2 p. 972^{A} animal -e bipes quadricubitale (*ibid. 6, 3 p. 140^{B} 23* πεζὸν δίπουν τετράπηχυ). *ibid.* p. 972^{B} *saepius.* herm. pr. 1, 5 p. 74, 7 animal -e bipes (*Arist. herm. 5 p. 17^{A} 13* πεζόν). sec. 2, 5 p. 96, 25. 2, 8 p. 183, 10. CASSIOD. Ios. antiq. 3, 7 p. 72 sicut mare et terra -is est hominibus (*opp.* intransgressibilis. ἄβατον ... βάσιμος). *cf.* gressutus.
compos. ingressibilis, transgressibilis.

gressio, -ōnis *f. a* gradior, gressus. *proprie i. q. gressus, i. facultas vel actus gradiendi*: PACVV. praetext. 5 qua vix caprigeno generi †gradibilis -o est. *translate in re metrica: fere i. q.* πούς μέτρον *scansio*: DIOM. gramm. I 503, 2 *pentameter* in primis -bus admittit dactylum et spondeum ... tertiam regionem ... perpetuo spondeus debet habere ... duobus anapaestis terminatur. 505, 14 et prima quidem regio primae -is antispasticae magnitudinis omni genere a poetis movetur. 505, 30 *Ionici maioris* primae -is prima regio multiformiter variatur et brachycatalecton desiderat. PS. CENS. frg. 14, 4 p. 69, 6 *trimetrus* recipit in parte prima -is (scansionis *Vatic.*) spondium. [QVINT. inst. 11, 3, 64 *lege*: egressionibus.]

gressor *v.* grassor.

✱**gressus**, -ūs *m.* [*a* gradī; *e vocalis ex compositis* aggredi, congredi *etc. translata est. W.*]. RVFIN. Orig. in psalm. 36 hom. 4, 1 -us ... a gradiendo nominamus. *de formis*: grassus *nusquam extare videtur (de glossis cf.* GLOSS.^{L} II Philox. GR 40. 49 ⟨49^{a}⟩). *de casibus: nom. acc. abl. sing. et plur. usitati* (-bus *in versu inde a* SEN. Herc. O. 1238 PETRON. 123 v. 204 VAL. FL. 5, 344). *gen.* -ūs: PANEG. 10 (4), 22, 4 CLAVD. DON. Aen. 10, 290. *dat.* -ui: AVG. mag. 8, 21 EVSTATH. Bas. hex. 8, 2 p. 948^{A} (-u: CLAVD. 10, 50). *abl.* -o: PHAEDR. 5, 1, 13 *PR^{1} (forma certe a Phaedro ipso aliena). pl. nom.* -i: ITALA (cod. e) act. 3, 7 ITIN. Anton. Plac. 19 rec. A (*cod. G et B, cf.* 20). *gen.* -uum: VVLG. Iob 6, 18 Is. 3, 12 EVSTATH. Bas. hex. 9, 5 p. 962^{C} VIRG. gramm. epitom. 2 p. 7, 5 H. GREG. TVR. Franc. 6, 9 p. 254, 38 Mart. 3, 6. *dat.* -bus: *non ante* VAL. FL. (*p. 2329, 45*), *inde hic illic. de abl. v. supra l. 27.* *acc.* -os: ITALA Hebr. 12, 13 (*Fuld.*) PSALT. Cas. 118, 133 ITIN. Anton. Plac. rec. A 20 (*G; pro nom.*). SVLP. SEV. epist. 2, 5 (*cod. V*). GLOSS. βάδισμα (*sic et* CHAR. gramm. p. 456, 21 B.), βάσις, βῆμα, ἐπίβασις, πορεία, ambulatio, incessus. *vocabulum, primitus poetarum (inde ab* ACC. [*bis*], LVCR. [*bis*], VERG. [*16ies*] OV. [*6ies*]), *I° p. Chr. saec. in pedestrem orationem irrepsit (exempla ante aet. Antoninorum*: VAL. MAX. *1*, CELS. *1*, SEN. phil. *2* [*at multa in versibus*], COLVM. *1* [*2 in vers.*] PETRON. *1* [*4 in vers.*] PLIN. nat. *3* PS. QVINT. *3*); *inde ab* APVL. *frequentius in prosa occurrit (sic et ap.* CHIR.), *maxime ap. christianos* (ITALA VVLG. ECCL.). [*legitur loco varie tradito et coniecturis pertemptato*: MANIL. 3, 325 quidquid ad extremos (ab extremo *al.*) temet (tenet *al.*) provexerit (*Housm.*, prevecteris *codd.*, praeverteris *ed. Reg., al.*) axe⟨s⟩ per convexa ⌊gravi -u⌋ (*Breiter*, gravis -um *vel* gradus -um *codd.*) vestigia (fastigia *al.*) terrae. *cf. p. 2284, 14.* *item loco mutilo incertae lectionis*: SEN. amic. frg. 89 H. ...⟩nit solo gres⟨-su *expl. Studem.*⟩... ra. *dub.* CHIRON 623 p. 199, 20 ⌊ad -us⌋ ungulam componis (*Buech.*, aut cressus *cod.; cf.* 24 compones ungulam ad pressum. *v. etiam S. Grevander, Untersuch. z. Sprache d. Mulom. Chiron., Lund-Lpz. 1926 p. 122*). *corrupte trad.* CAEL. AVR. chron. 5, 1, 6, *fort. ita sanandum*: ad pene cutem unicus sequetur ⟨dolor eiusmodi ut impediatur⟩ -us. *mutila* INSCR. christ. Diehl 3419^{A} 3 ...⟩t prior peteris -u (= CARM. epigr. 2229, *ubi*: ...⟩ iprio preteris).]

I *de* **actu** *(actibus)* **gradiendi** (*gradus, passus; modus gradiendi; spatium quod interest inter pedem stantem et pedem prolatum [gradus mensura]. nota, quod saepe dubitari potest, utrum -us ponatur pro ipsa actione an pro instrumento actionis, i. pede [huius notionis certa exempla attuli s. I A 4]*).

A proprie: **1** *in universum, ita ut praeter ipsum actum vel modum gradiendi spatium gradus saepius subintellegi possit*: CASSIOD. in psalm. 16, 6 -us dicimus, quibus movemur de loco ad locum. DIFF. ed. Beck p. 60, 9 inter gradum et -um: gradus naturae, -us virium. **a** *de hominibus (dis)*: **α** *generatim*: ACC. trag. 23 celebri gradu -um adcelebrasse decet (dedecet *Buech.*) 568 agite ac vulnus ne[c] succusset -us, caute ingredimini. VERG. georg. 4, 360 iubet discedere ... flumina, qua iuvenis -us inferret. Aen. 1, 401 *al.* 8, 462 -um ... canes comitantur erilem (DRAC. Or. 631 Diomedeos -us ... Ulixes). SIL. 12, 193 perge, age, fer -us (*sim.* 15, 556. MART. 6, 80, 7 quacumque ... -umque oculosque ferebat. *cf. p. 2329, 7*). PRIAP. 36, 7. OV. met. 3, 17 subsequitur pressoque legit vestigia -u (passu *Frg. Bern., Ehwald*). CELS. 8, 20, 2 calx in -u terram non contingit. COLVM. 3, 10, 9 pedes ad -um compositos, bracchia ad conplexum. PETRON. 123 v. 184 Caesar ... insolitos -u (-us, -os *pars codd. et Stubbe Philol. Suppl. XXV 2 ad l.*) prior occupat ausus. PLIN. nat. 1, 11, 105 de -u, de pedibus et cruribus. SIL. 4, 6 *Fama* gliscit -u. 6, 173 arcano -us ... credere luco. 9, 300 quorum ... mole ... et -bus ... intremuit tellus. *de natatu* STAT. Ach. 1, 99 (*Thetis Thessaliam petens*) ter conata manu, liquidum ter -bus aequor reppulit. 1, 523 *vaticinanti* nec colla loco nec in ordine -us. silv. 2, 1, 108 *adp.* vultus. Theb. 5, 430 tum terra superbit -bus *deorum.* 9, 289 pedes repetit pugnas -uque manuque certior (10, 877 insultans). APVL. met. 2, 4 palmaris deae facies (*i. Victoriae simulacra*) ... pinnis explicitis, sine -u, pilae volubilis instabile vestigium ... detinentes (decitantes *cod.*). ARNOB. nat. 1, 5 p. 7, 22 ut ille immanis Xerxes ... -bus maria transiret. 5, 23 p. 195, 6 *Iuppiter* terram nostris subduceret -bus. FIRM. math. 8, 17, 9 dubio -u trepidantibusque vestigiis. AMM. 29, 5, 54 insonis -bus (*Eyss.*, graccibus *cod.*). CLAVD. DON. Aen. 6, 262 *adp.* passus. 2, 711 *adp.* vestigia (10, 305). HIER. vita Pauli 12 neque ... -us sequebantur animum. VVLG. psalm. 17, 37 (= II reg. 22, 37) dilatasti -us meos subtus me: et non sunt infirmata vestigia mea. Iob 34, 21 omnes -us *hominum* considerat *deus* (prov. 5, 21). prov. 4, 25. 29, 5 rete expandit -bus *amici.* Is. 26, 6 pedes pauperum, -us egenorum. RVFIN. hist. 3, 6, 12 corruentes quocumque loci -um subruisset inedia. MARCELL. chron. II p. 99, 516, 3 pedibus sistere propriis -busque meruit confirmari. PAVL. NOL. carm. 24, 29 ille -u vir piger (MART. CAP. 1, 70 -bus tardus ... incedit): MART. CAP. 9, 909 *caput Harmoniae* omnibus ad motum -umque temperatum. CAEL. AVR. chron. 3, 7, 94 XII stadiorum spatium -u conficere. PETR. CHRYS. serm. 156 p. 613^{C} *stellae* viam temperat *magus*, ut magorum serviat et mittatur ad -um, nam ambulante mago stella ambulat *eqs.* EVSTATH. Bas. hex. 8, 2 p. 948^{A} pedes ... neque -ui neque venatui (βαδίζειν ... ἀγρεύειν) opportunos. SIDON. epist. 4, 13, 2 amplus in celeri -us (*nom.*) incessu. 4, 24, 3 quem noveram ... corpore erectum, -u expedītum *eqs.* GREG. TVR. Mart. 3, 6 sine spe -uum a febre relinquitur. EVGIPP. Sev. 29, 2 fide magis quam -bus proficisci. *permulti loci huc pertinentes ad iuncturas (p. 2328, 7 sqq.) relegati sunt.*

β *speciatim*: *de currentibus*: VAL. MAX. 5, 6 ext. 4 praecucurrerunt ... maturato -u. SIL. 16, 488 extulit (et tulit *Sang.*) incumbens medio iam limite -um. 16, 494 acrius ... tendunt -us. STAT. Theb. 10, 137 volucrem -um ... citavit. *de saltantibus*: PETRON. 133, 3 v. 18 ter ovantem circa delubrum -um feret ebria pubes. STAT. Ach. 1, 827 movent -us *ad thiasum.* *de funambulo*: MANIL. 5, 652 tenuis ausus -us. *de ascendentibus*: MANIL. 3, 325 *v. p. 2325, 46.* HIL. trin. 1, 20 nisi substratis ... gradibus feratur -us ad summa. AMM. 14, 2, 6 firmare nisu valido -us (*sim. transl. ap.* ECCL.). *de stantibus*: STAT. Theb. 6, 773 *pugil* instat -u vultuque recēdit (*v.* SCHOL.). AMM. 31, 7, 11 -u steterunt immobili. *cf.* 31, 13, 6. *de militibus*: SIL. 3, 500 dubio tardat vestigia -u. 7, 381 vestigia pulsi et -us *Hannibalis* premeret *Fabius.* 12, 518 instincti glomerant -us. 13, 250 convertunt. STAT. Theb. 2, 523 GELL. 1, 11, 16 AMM. 17, 12, 5 *al.* *de umbra mortui*: VERG. Aen. 6, 677 OCTAVIA 593 SIL. 13, 445 *al.* STAT. Theb. 4, 544 avertere -u (*Vollmer c. P*, -us *rell.*) *animas.*

b *de aliis animantibus*: LVCR. 4, 681 ferarum ungula quo tulerit -um. *de equo*: VERG. georg. 3, 117 equitem docuere ... -us glomerare superbos (*sc. equum* [SIL. 16, 444]). PLIN. nat. 18, 298 equarum -bus. PELAGON. 267 -us ponit. VAL. CEM. hom. 1, 5 flexuosis -bus. ENNOD. carm. 2, 113, 4. *al.* *de Centauro*: SEN. Herc. O. 513. *de cornice*: LVCAN. 5, 556. *de elephante*: PLIN. nat. 8, 33 *dracones* -us ... alligant cauda (APVL. flor. 6 p. 20). SIL. 9, 576. EVSTATH. Bas. hex. 9, 5 p. 962^{C} magnitudini fundamina -uum (τὰ κάτω) ... aequalia. *de asino*: APVL. met. 9, 11 reciproco -u mea recalcans vestigia. *cf.* 712. *de canibus*: NEMES. cyn. 135. ENNOD. carm. 2, 100, 2. *de capra*: SYMPH. 119 de facili (deficile *sim. codd.*) ... -u. *de perdice*: SOL. 7, 31 -us tardiores. *de iumentis al.*: VEG. mulom. 2, 141, 2 succumbunt ad singulos -us (*Chiron* 517 ingressus). AMM. 22, 8, 48 CHIRON 35. 581 CLAVD. DON. Aen. 4, 636. *de aquatilibus*: AVIAN. fab. prol. 3 tortuosis -bus *cancri.* EVSTATH. Bas. hex. 7, 1 p. 936^{C} quamquam pedibus nonnulla *natantia* utantur et -bus (ὑπόποδα καὶ πορευτικὰ ὑπάρχῃ). *in allegoria de -bus ovium*: HIER. epist. 2, 3 *et* GREG. M. epist. 2, 14, *q. v. s.* B.

2 *fere de habitu gradientis et de modo gradiendi*: **a** *generaliter*: VERG. Aen. 1, 690 *Amor* -u gaudens incedit Iuli. 5, 649 notate ... qui ... illi ... -us eunti. 10, 640 -um (-us *al., sed sing. magis ex usu Vergiliano*) ... effingit euntis. SIL. 2, 554 assimulat faciem ... Tiburnae -umque simul. 4, 391. 17, 527 -um habitusque cientis proelia (STAT. Theb. 10, 678). HIER. epist. 22, 27, 6 DRAC. Orest. 696.

b *speciatim*: **α** *de meretricibus, mollibus sim.*: MANIL. 5, 153 ficti ... ad mollia -us. PHAEDR. 5, 1, 13 -u delicato et languido. STAT. Ach. 1, 837 molles. PETRON. 119, 25 fracti ... enervi corpore -us (HEGES. 4, 25, 2 *cf.* HIER. virg. Mar. 20). CAEL. AVR. chron. 4, 9, 131. **β** *de caecis*: SEN. Oed. 1047 pavitante -u sequere. CLAVD. DON. Aen. 4, 659 -us *regere* (VVLG. iud. 16, 26).

3 *praevalet notio, quae pertinet ad spatium, i. ad magnitudinem passus* (*p. 2325, 61. cf.* CLAVD. DON. Aen. 9, 370 humani -us generi equino conparari non possunt. CHIRON 581 *iumentum musculis laborans* -um non implebit): GROM. p. 372, 2 pedes duo et semis -um sive gradum, duo -us passum ... faciunt (METROL. p. 136, 15 POL. SILV. pond. mens. chron. I p. 549, 3). p. 373, 10 passus dicitur, quod duobus -bus gradiendi conficitur. ITALA act. 7, 5 (Iren. 3, 12, 10) non dedit ei hereditatem in ea *terra*, nec -um pedis (βῆμα. VVLG. passum). ITIN. Anton. Plac. rec. A 19 p. 171, 20 a monumento usque ad Golgotha sunt gressi [gressus *R*] LXXX (20 p. 172, 10 sunt -os *tot*; 25 p. 176, 16 habet ... -us *tot*).

[*Knoche*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

4 *praevalet notio quae pertinet ad instrumentum gradiendi, i. ad* **pedem:** LVCR. 6, 1116 Atthide temptantur -us oculique in Achaeis finibus; inde aliis alius locus est inimicus partibus ac membris. SEN. Herc. O. 1238 ***Hercules***: his (δεικτικῶς) ego citatam -bus vici feram (*sc. cervam*)? PETRON. 30, 7 exclamavit unus ex pueris ... 'dextro pede' ... pariter movimus dextros -us. PLIN. nat. 8, 33 *v. p. 2326, 49.* STAT. silv. 2, 3, 11 *Pholoe* nunc hirtos -us *Panis*, nunc inproba cornua vitat. Theb. 4, 497 gelat ora pavor, -usque tremescunt *eius qui leonem expectat.* 10, 278 remissis -bus inlapsum clipeo. 11, 519 ad terram turbatis -bus ambo praecipitant, *sc. de curribus.* PS. QVINT. decl. 2, 9 ambusti defecere -us. AGENN. grom. p. 62, 3 *de antipodibus: terra* contrariis ambulantium -bus premitur. ITALA act. 3, 7 (cod. h, *cf.* Iren. 3, 12, 3) confirmati sunt -us *claudi* (ἐστερεώθησαν αἱ βάσεις. VVLG. consolidatae ... bases). TERT. spect. 2 p. 3, 25 neque ... sumpsimus ... manus ad vim et -us ad vagam vitam. CYPR. GALL. Ios. 566 *deus*, qui gentes nostris subiecit -bus omnes. ARNOB. nat. 5, 23 p. 194, 11 *Iovem satyrum* hirsutas agitantem aures, contractis in ungulas -bus ('ambulantem *intercidisse videtur*'. *Reiff.*). AMM. 17, 12, 21 sub ... -bus iacuere militum, *sc. supplices.* GREG. M. dial. 3, 22 cum ... -us manusque illius fuissent obstricta.

5 *pertinet ad* **vestigium**, *quod gradiendo relinquitur:* VAL. FL. 1, 710 fusus humo iuvenis -us et inania signa ore premit. APVL. met. 5, 20 *Amor forma anguis assumpta* postquam sulcato<s> intrahens -us cubile ... conscenderit (*de coniecturis cf. Helm in adnot.*). MAX. TAVR. c. Iud. (ed. Spagnolo et Turner, Journ. Theol. Stud. 1919 Iul.) c. 7 l. 33 serpentes ... lubricis -bus provoluti ... in terra volvuntur.

B *in* **similitudine et translate:** 1 *de rebus corporeis: de nave:* VERG. Aen. 5, 162 huc dirige -um. *de sideribus:* CHALC. comm. 70 Lucifer et Stilbon inparibus ... -bus cursus conficiunt. 77 per quos (*sc. circulos*) *stellae* feruntur aequali semper ordinatoque -u. AVIEN. Arat. 1254 procyon, -um *sectatus* erilem. (*v. ad p. 2325, 72*). MACR. Sat. 1, 21, 23 obliquo -u *Cancri.* CHALC. comm. 80 iniquo et inpari -u *solis* (moderatis ... -bus temperatisque conficere ... cursus. MAR. VICTORIN. verb. script. 6 quacumque parte sol -um fecerit. MACR. Sat. 1, 21, 2 sol annuo -u ... pergens. 2 *de rebus incorporeis:* **a** *de diversis condicionibus, actibus. de tempore:* COLVM. 10, 159 tacito nam tempora -u diffugiunt. IVVENC. 1, 278 crescebat rapidis annorum -bus infans. *de versibus:* STAT. silv. 1, 2, 250 qui nobile -u extremo fraudatis opus. *sim.* 5, 3, 99 heroos -u truncare ⌊leones⌋ (*sic M*, tenores *Domitius; v. Vollmer ad l.*). FORTVN. gramm. VI 281, 4 qui (*pedes*) -bus alternatis quasi incedunt. VIRG. gramm. epitom. 4 p. 16, 1 quod in unoquoque gresu (*sic*) duum pedum primus elevetur et secundus inclinetur. *de oratione:* GELL. 11, 13, 10 -bus ... ipsis orationis et gestibus. *de morbo:* ENNOD. opusc. 2, 57 p. 305, 13 morborum violentia celeri -u ad animae secreta festinat. **b** *de motibus vel actibus animi:* α *generaliter: in imagine* OV. fast. 3, 174 *Mars*: -us in nova castra fero (*i. ad nova studia vertor*). MANIL. 3, 394 sibi quisque sequatur ('*sc. ad scopum*'. *Wageningen*) et per ... suos tendat -us. *add. genet.:* GREG. M. in Ezech. 1, 3, 3 quid per pedes nisi -us actuum designatur? (CASSIOD. in psalm. 118, 1 ambulare ... non pedibus corporeis, sed -bus probabilis actionis). moral. 9, 94 ut mens ... in auctorem suum libera -um amoris tendat. 8, 8 cogitationis -um figere (15, 67). epist. 2, 33, 15 cordis nostri -us (in Ezech. 1, 7, 8 moral. 1, 31. 8, 45). PELAG. in Gal. 5, 7 'currebatis bene': fidei -bus (LEO M. serm. 36, 1 p. 254). GREG. M. moral. 3, 64 intentionis. RVFIN. Orig. in num. 3, 3 p. 16, 26 supra nubes ... -u mentis incede (LEO M. serm. 74, 4. SALON. in eccles. p. 1003^C^ pedem animae id est -um mentis. *al.*). PAVL. MED. bened. 6, 2 viam domini -u operum tenentes (SALON. in prov. 977^C^ *al.*). HIL. trin. 5, 6 praedicationis. *talia saepius*). β *speciatim: de gressu mentis, cordis in semita vitae, virtutis sim., praesertim ap. Eccl.* (CASSIOD. in psalm. 72, 2 -us significare diximus actus humanos, quibus per vitae nostrae semitas ambulamus. GREG. M. moral. 12, 20 quid . . in -bus nisi unaquaeque nostra actio designatur? EVCHER. form. 6 p. 38, 10 -us: profectus operum; in psalmo: perfice -us meos in semitis tuis): ITALA (Aug. *in l.* Psalt. Cas.) *et* VVLG. psalm. 118, 133 -us (διαβήματα) meos dirige secundum eloquium tuum (*cf.* AMBR. *in l.; sim.* ITALA [Cypr. zel. 17] *et* VVLG. prov. 16, 9). ITALA psalm. 36, 23 (Ambr. in psalm. 36, 47) a domino -us viri corrigentur (VVLG. apud dominum -us hominis dirigentur). *aliter* VVLG. prov. 15, 21 vir prudens dirigit -us suos. Hebr. 12, 13 -us rectos facite pedibus vestris (τροχιὰς ὀρθὰς ποιεῖτε τοῖς ποσὶν ὑμῶν). PSALT. Cas. 36, 31 non vacillabunt -us eius (VVLG. non supplantabuntur. AMBR. *in l.* vestigia. RVFIN. Orig. in l. hom. 4, 1). AMBR. in psalm. 118 serm. 17, 15 bonus est -us in vestigio castitatis. *plura huiusmodi in* BIBL. *et ap.* ECCL. *de opere divinitatis:* EVCHER. form. 1 p. 8, 1 -us domini: adventus vel visitatio domini. in psalmo (*Psalt. Rom. 67, 25*): visi sunt -us tui, deus (VVLG. viderunt ingressus tuos. GREG. M. moral. 16, 41 *syn.* operationes). ITALA Hab. 3, 5 (Cypr. test. 2, 21).

II **facultas gradiendi** (*possis huc trahere:* COLVM. 3, 10, 9 pedes ad -um compositos): APVL. flor. 10 p. 41 dedit volatus avibus, volutus serpentibus, cursus feris, -us hominibus (FAVST. REI. grat. 1, 9 p. 30, 7 omni homini manum oculum -umque donavit). flor. 16 p. 68 -um reciperavi. CYPR. idol. 13 p. 29, 13 cum Christus ... clodis -um daret. LACT. inst. 6, 24, 21 ille, qui -um claudis ... reddidit (PASS. Thom. p. 144, 16). epit. 40, 2 claudos ad -um erigebat (*cf.* inst. 4, 15, 7 claudis ... gradiendi ... dabat facultatem). AVSON. 132, 3 (= CARM. poet. min. V 50, 6, 3) caecus ... pedes claudo -umque ministrat. *al.* VINDIC. epist. ad Valent. 9 paulatimque auferat -us.

iuncturae: nominales: *epitheta:* -us *dicitur*: aequalis: SIDON. epist. 9, 9, 6. agilis: SIL. 3, 180. altus: CLAVD. DON. Aen. 8, 195 *Caci.* SVLP. SEV. epist. 2, 5. alternus: VERG. Aen. 12, 386 (*v. p. 2329, 20*). VAL. FL. 2, 93 STAT. Theb. 10, 848. ambiguus: AMM. 31, 16, 6. amplus? *v. p. 2326, 23.* anilis: AVSON. 467. anxius: SEN. Tro. 616 *al.* ardens: VAL. FL. 7, 110. attonitus: OCTAVIA 436 *al.* avidus: VAL. FL. 1, 183. bonus: *v. p. 2327, 76.* caducus: LACT. inst. 4, 26, 10. caecus (*in tenebris*): RVFIN. hist. 10, 11 p. 975, 6. celer: SEN. Med. 848 *al. cf. p. 2327, 46.* citatus: SIL. 11, 64 *al.* concitus: PASS. Paul. 17. delicatus: *p. 2326, 69.* devinctus: SIL. 4, 579. difficilis: CLAVD. DON. Aen. 1, 159 in aqua. dignus Christo: PELAG. in I Thess. 4, 1. dispar: PRIAP. 36, 7. divinus: CLAVD. rapt. Pros. 1, 231 *al.* dubius: FIRM. math. 8, 17, 9. *cf. p. 2326, 39.* durus: PETR. CHRYS. serm. 90 p. 453^C^. entheus (*maenadis*): SEN. Med. 382. erilis: VERG. Aen. 8, 462 AVIEN. Arat. 1254. errans: FIRM. math. 8, 1, 5. exultans: SIL. 10, 299. facilis: COLVM. 10, 276 *al.* femineus: SIL. 3, 22. fessus: HIER. epist. 54, 6, 5 *al.* festinatus: CLAVD. DON. Aen. 7, 157 *al.* firmus: DICT. 2, 4. flexuosus (*de saltante*): PETR. CHRYS. serm. 174 p. 654^A^. fractus: HIER. in Is. 15, 3 p. 186 senum. *cf. p. 2326, 70.* furibundus: SIL. 12, 546. geminus: SIL. 7, 321. gestuosus: APVL. met. 11, 11. humanus: SIL. 17, 502 CLAVD. 10, 50 *al.* humilis: CLAVD. 3, 36. immobilis: *v. p. 2326, 38.* impar: ANTH. 376, 20. incertus: STAT. Theb. 9, 531 *al.* infamis: VVLG. prov. 2, 15. infidus: SIL. 13, 586. infirmus: AVG. mag. 8, 21. insonus: AMM. 29, 5, 54. instabilis: LVCAN. 5, 556 *al.* investigabilis: VVLG. prov. 5, 6. invitus: DRAC. Romul. 2, 88. labilis: AMM. 31, 13, 6. languidus: *v. p. 2326, 69.* lapsans: SIL. 3, 633 *al.* lenis: AMM. 27, 10, 8. liber: AMM. 31, 2, 6 *al.* licens: MART. 4, 8, 11. magnificus: RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 79^D^. maternus: CLAVD. DON. Aen. 2, 457. maturatus: *v. p. 2326, 29.* medicus (*i. medicantis*): PAVL. NOL. carm. 28, 312. mentitus: CLAVD. 20, 182. moderatus: AMBR. Hel. 35. modestus: PHAEDR. app. 4, 18. mollis: *p. 2326, 70.* numerosus: OV. Pont. 4, 2, 33. obvius: SEN. Ag. 781. offensilis: LACT. inst. 4, 26, 10. parvus: ZACCH. 2, 20 *al.* CAEL. AVR. chron. 5, 11, 130. pavitans: *p. 2326, 72.* PHOC. carm. de Verg. 78. percitus: **PRVD. cath. 7, 131. praeceps: SIL. 12, 268 STAT. Theb. 12, 207** CORIPP. Ioh. 1, 344. pressus: *p. 2325, 75.* properus (-eratus): SEN. Oed. 202 *al.* SIL. 3, 159. proprius: GREG. TVR. Mart. 1, 37 *al.* pulcher: VVLG. cant. 7, 1. rapidus: SEN. Oed. 654 APVL. met. 9, 21 *al.* rectus: CLAVD. 7, 39 *al.* redux: STAT. Theb. 4, 761. regius: SEN. Herc. O. 579. rudis: CLAVD. carm. min. app. 2, 69. sanus: HIER. in Gal. 2, 14. securus: PETRON. 123 v. 204 *al.* segnis: CLAVD. DON. Aen. 4, 636. senilis: STAT. Theb. 11, 598. sinister: PRVD. cath. 2, 95 sollicitus: LVCAN. 5, 508. stabilis: SEN. Thy. 928 *al.* succiduus: CLAVD. rapt. Pros. 3, 153. superbus: *p. 2326, 46.* STAT. silv. 2, 1, 108. suspensus: PS. QVINT. decl. 2, 16 p. 34, 9 *al.* suus: *p. 2329, 36. adde* ENNOD. carm. 2, 43, 2 EVGIPP. Sev. 6, 3. tacitus: VAL. FL. 3, 441 *al.* tardans: CARM. epigr. 1184, 16. tardus: SIL. 11, 313 *al.* tenuis: *p. 2326, 34.* titubans: SIL. 10, 631. tortuosus: *p. 2326, 58.* tutus: LVCAN. 6, 829. vagans: CYPR. unit. eccl. 23. vagus: MART. 2, 57, 1 *al.* validus: STAT. silv. 2, 1, 126. velox: AMM. 28, 2, 13. vivus: STAT. silv. 5, 3, 269 *al.* volucer: *p. 2326, 31.* -ūs (-uum) *gen. pendet a subst.:* fundamen: *p. 2326, 51.* impedimentum: PANEG. 10 (4), 22, 4. inconstantia: CLAVD. DON. Aen. 10, 290. molimina: VIRG. gramm. epitom. 2 p. 7, 5 H. semita: VVLG. Iob 6, 18. spes: *p. 2326, 25.* via: VVLG. Is. 3, 12. usus: GREG. TVR. Franc. 6, 9 p. 254, 38 (*opp.* visus). *gen. attrib.:* -us: ambulationis: CHIRON 35. pedum (-is): SEN. Phoen. 12 MVTIAN. Chrysost. hom. 25, 1 p. 389 *al.* itineris: GREG. M. epist. 7, 5 p. 446, 42. *alia v. s. I B 2 b p. 2327, 50 sqq.*

verbales: **-us** *subi.*: declinat: VVLG. Iob 31, 7. deficit: STAT. Theb. 11, 598. effunditur: PSALT. Cas. *et* VVLG. psalm. 72, 2. errat: FIRM. math. 8, 1, 5. haeret: SIL. 4, 579. haesitat: SEN. Phoen. 29. labat: STAT. Theb. 9, 531 *al.* nititur: CAEL. AVR. chron. 1, 5, 151. reptat: AMM. 15, 10, 4. spatiatur: PAVL. NOL. carm. 27, 348. titubat: CLAVD. rapt. Pros. 3, 153. tremescit: *v. p. 2327, 8.* tremit: SEN. Phaedr. 377 (*vers. del. Leo*). trepidat: SEN. Phaedr. 847. vacillat: HIER. epist. 39, 1, 3. vagatur: CYPR. unit. eccl. 23. *agit aliquid:* ACC. trag. 568 (*p. 2325, 69*). **-um (-ūs):** adcelebrare: *v. p. 2325, 69.* admovere: SEN. Tro. 518 *al.* adproperare: SIL. 6, 206. aequare: CLAVD. DON. Aen. 1, 724. agere: VAL. FL. 3, 8 ad litora. 3, 441 *al.* ante ferre: VERG. Aen. 6, 677. audere: *p. 2326, 34.* avertere? *p. 2326, 43.* auferre: STAT. Theb. 12, 207 *et supra l. 7.* celerare: SIL. 1, 574. citare: *p. 2326, 31 al.* coercere: LVCAN. 1, 193. colligere: SIL. 6, 399. comitari: *v. p. 2325, 72.* comprimere: VERG. Aen. 6, 389. coniungere: VAL. FL. 4, 176. contendere: PAVL. NOL. carm. 16, 117 convertere: *p. 2326, 41.* cunctari: SIL. 2, 93. deducere: CLAVD. carm. min. 18, 13. defigere: SIL. 4, 655 CLAVD. DON. Aen. 6, 389. dilatare: VVLG. psalm. 17, 37. dinumerare: VVLG. Iob 14, 16. dirigere (*cf. vol. V 1241, 32. 38*): VERG.

[*Knoche*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Aen. 1, 401 (*app.* pergere). 11, 855 (*app.* venire). *cf.* Gloss.L III Abol. GR 12 *et p. 2327, 29.* Sen. Phoen. 120 -us pedum. Apvl. met. 9, 21 *al.* Vvlg. Tob. 12. *et al* ducere: Sil. 4, 391. *de Sapientia personata* Pavl. Nol. carm. 28, 312. efferre: Verg. Aen. 2, 253 *al., cf. vol. V 2, 140, 70 et p. 2326, 29.* evertere: Amm. 31, 13, 6. explicare: Arnob. nat. 3, 13 *al.* facere: *p. 2327, 36.* Clavd. Don. Aen. 4, 656 Soran. p. 42, 14. rectum f.: *v. p. 2327, 73.* ferre: *p. 2326, 44.* Verg. Aen. 6, 677. 11, 99 (*adp.* tendere). Ov. epist. 15, 333 met. 6, 275 *al. saepius.* Lvcan. 6, 829 intra tentoria. Sil. 10, 299 propius. 14, 160 trepide ... retro. figere: Sen. Thy. 928 *al.* Clavd. 20, 525 caligine. *al.* firmare: Sil. 3, 633 Amm. 22, 8, 48 *al. cf. p. 2326, 36.* flectere: Stat. Theb. 4, 761 *al.* frustrare: Sil. 15, 624. fulcire: Sil. 6, 79. glomerare: *p. 2326, 46.* habere: Clavd. Don. Aen. 12, 220. impellere: Optat. 2, 5 p. 40, 8. implere: *p. 2326, 77.* imprimere: Val. Fl. 8, 111 dorso. inferre: Verg. georg. 4, 360 Sen. Herc. O. 717 Sil. 6, 458 *al.* infirmare: Clavd. Don. Aen. 10, 290. intendere: Prvd. psych. 276. iungere: Val. Fl. 3, 8 *al.* levare: Avr. Vict. Caes. 14, 11. moliri: Stat. Theb. 6, 705 *al.* morari: Homer. 941 Carm. epigr. 55, 2 *al.* movere: Priap. 36, 7 *p. 2326, 33. 2327, 6.* Stat. Theb. 1, 433 *al.* Oribas. syn. 1, 17 p. 820 *al.* niti: Verg. Aen. 12, 386 *Aeneam vulneratum* alternos longa nitentem cuspide -us (*cf.* Val. Fl. 2, 93). pertendere: Ivvenc. 1, 241. ponere: Ov. Pont. 4, 2, 33 Lvcan. 9, 976. *p. 2326, 47 al.* portare: Sil. 10, 631 (*cf. Löfstedt, Peregr. Aeth. p. 279*). praepedire: Sol. 32, 36. praetemptare: Ps. Qvint. decl. 2, 16 p. 34, 9. premere: *p. 2326, 40.* producere: Avien. orb. terr. 1210. prohibere: Sil. 3, 22. promovere: Prvd. ham. 736. protendere: Ennod. opusc. 6, 7 p. 404, 4 *de Castitate.* rapere: Lvcan. 3, 116. recipere: Verg. Aen. 11, 29 Sil. 6, 618. referre: Sen. Med. 848 *al.* reflectere: Sen. Thy. 428. removere: Clavd. rapt. Pros. 1, 4. reprimere: Stat. Theb. 10, 398. sinuare: Ennod. carm. 2, 44, 1. sistere: Sil. 13, 521. sociare: Ivvenc. 1, 302. temptare: Clavd. carm. min. app. 2, 69 Cael. Avr. chron. 5, 1, 4. tendere: Verg. Aen. 1, 410. **Sil. 12, 268.** 17, 231 *al. adde p. 2326, 30.* vertere: Val. Fl. 1, 183 Sil. 13, 516. vincire: Amm. 17, 12, 5. **-u** *aliquo*: abire: Sil. 13, 751. advertere plantas: Colvm. 10, 276. ambulare: Cael. Avr. chron. 5, 4, 79. discedere: Amm. 28, 2, 13. digredi: Pavl. Nol. carm. 20, 122 suo ... -u (*opp.* alienis infertur pedibus). effugere: Sen. Oed. 654. errare: Sil. 12, 546. exuperare *locum*: Stat. Theb. 9, 640. ferre *aliquid*: Sil. 11, 64. ferri: Octavia 436 *al.* incedere: Phaedr. app. 4, 18 *al.* ire: Mart. 4, 8, 11 *al.* niti: Firm. math. 8, 1, 6. petere *locum*: Sen. Oed. 202 *al.* recurrere: Svlp. Sev. dial. 3, 15, 5. reptare: Zacch. 2, 20. ruere: Octavia 778. spatium conficere: *v. p. 2326, 19.* tardare vestigia: Sil. 3, 500. transire: *p. 2326, 5 (nota -bus sine epitheto, i. pedibus, non navibus).* transmittere campos: Boeth. cons. 5 carm. 5, 6. venire (corpore et -u): Cypr. epist. 76, 1. *dat.*: -bus haerere: Val. Fl. 5, 344. -u (*v. p. 2325, 30*): invius: Clavd. carm. 10, 50.

deriv. gressutus.

gressūtus, -a, -um *a* 'gressus'. Gloss. pedester. (*cf. et Paucker Suppl.*). *i. q.* πεζός *(de Aristotele cf. s.* gressibilis *p. 2325, 1 sqq.), is qui gressibus utitur*: Ps. Avg. categ. 7 p. 1424 est animal -um, volatile, aquatile, bipes, quadrupes (πεζὰ πτηνὰ ἔνυδρα δίποδα τετράποδα). 9 p. 1427 cum ... -um hominem dicimus, in subiecto idem et vocabulum et eius rationem eamdem possumus invenire: Socrates enim et homo est et -us. *Knoche-Hey.*

×grex, gregis *m. (f. v. infra l. 79 sqq.).* [*conferunt gr.* γάργαρα *'turba, caterva',* γέργερα· πολλά *Hes., lituan.* gurgulys *'examen avium, fila implicata'. W.*] *de origine*: Varro ling. 5, 76 ab eo graguli quod gregatim *volitant*, ut quidam Graeci -es γέργερα ([gergera *cod.*, γάργαρα *Scaliger*]. *sim.* Pavl. Fest. Gloss.L IV p. 218a [p. 97 M.]). *notatur*: gr(egis): Corp. VI 10069, 12, *p. 2333, 60.* greg(is): Corp. XI 433, 8, *p. 2333, 55.* greg(e): Corp. V 2787, 4, *p. 2333, 53.* *scribitur*: cre-: Cypr. epist. 58, 4 p. 659, 18 *cod. R, s. IX. al.* grae-: Liv. 22, 10, 3. 22, 17, 4 (*v. p. 2330, 69*) *cod. P, s. VI.* Cypr. sent. episc. 33 p. 449, 2 *cod. S, s. VI vel VII. al.* gri-: Hor. epod. 16, 37 *cod. R1, s. VIII, v. p. 2333, 34.* graec-: Plin. nat. 5, 5 *cod. A, s. IX.* Val. Fl. 7, 392 *cod. V, s. IX. al.* grec-: Pavl. Fest. Gloss.L IV p. 218a (p. 97 M.) *cod. L, s. X.* Val. Fl. 5, 67 *cod. V, s. IX, v. p. 2330, 71. al. cf.* Mart. Cap. 3, 308 animadvertendum est quaedam ex his *nominibus* x litteram in g, quaedam in c per declinationes compellere...-x gregis facit. Prisc. gramm. II 278, 3. gres: Gaivs dig. 18, 1, 35, 6 *cod. F1.* Vvlg. Marc. 5, 13 *cod. X, s. VII ut vid.* in girege: *v. p. 2330, 32 (dub.).* *de formis*: *nom. sing.* gregis?: Vindic. gyn. p. 446¹. *nom. plur.* -is: Lvcr. 5, 1085 (-is *QO**; -es *O¹*), *v. p. 2332, 33.* Hier. epist. 60, 16, 5 *cod. K, s. VIII.* Vindic. gyn. p. 449P. *cf. Neue-Wagener, Formenl. I³ p. 382.* *acc. pl.* -īs: Hor. carm. 3, 1, 5 *cod. R¹, s. VIII, v. p. 2332, 82. al.* *acc. graece* γρέγην *p. 2333, 62.* *de genere*: *masc. solum testantur*: Char. gramm. p. 451, 25 B. Gramm. suppl. 119, 11 Dvb. Nom. gramm. V 579, 29. *masc. et fem.*: Prisc. gramm. II 169, 12 (*ex Capro et Probo, de dubiis generibus, cf.* 171, 14) vetustissimi ... inveniuntur confudisse genera ... ut hic et haec ... -x. Diff. Suet. 309, 19. *exempla fem. afferunt*: Non. p. 208, 22 Char. gramm. p. 118, 2 B. (*uterque Lucr. 2, 662, v. p. 2330, 2*) *fem. legitur*: Host. carm. frg. 2 M. (*in exemplo Prisciani, vocabuli* 'pecu' *gratia allato*) -es pecuum ... pulsae (pulsi *pauci codd.*). Lvcr. 2, 662 buceriae ... -es. Itala psalm. 78, 13 (Veron.); *gr.* νομή. Luc. 2, 8 (cod. e); *gr.* ποίμνη. 8, 32. 33 (cod. a); *gr.* ἀγέλη. 12, 32 (cod. a); *gr.* ποίμνιον. Ioh. 10, 16 ([*v. p. 2333, 78*]; *gr.* μία ποίμνη, *at* Cypr. unit. eccl. 8 p. 216, 18 *et* epist. 69, 5 p. 753, 18 unus -x, *cf. Soden, d. lat. N. T. in Afr. p. 163*; Vvlg. unum ovile). Chiron 192. 193 Didasc. apost. 12, 21 Canon. apost. 69, 9 Rvstic. Conc.S I 4 p. 83, 27. 93, 19 Novell. Iust. app. 7, 13. Ps. Matth. euang. 1, 1 cura ... -um suarum de quarum fructibus *eqs.* (*sic cod. Vatic.*; suorum ... quorum *cett.*; *sed idem Vatic. postea aliter*). Corp. V 2787, 4, *v. p. 2333, 53.* VI 10069, 12, *v. p. 2333, 60.* 10072, 9. Inscr. (17. Ber. d. Röm.-Germ. Komm. 1929) p. 41 n. 122, *v. infra l. 32.* Tab. devot. Audollent 160, 4 τὴν γρέγην, *v. p. 2333, 62.* *falso*: Hil. hymn. 1, 12 p. 209, *v. p. 2334, 11.* *de notione*: Gloss.L V Aa G 209 -x a decem capitibus et supra. Gloss. ἀγέλη. πύννη (ποίμνη?). τὸ πᾶν. Gloss. Vatic. Reg. 203 ed. Merchie, Musée Belge 26, 265 n. 86 armentum est -x maiorum animalium. Synon. Cic. Char. gramm. p. 417, 32 B. caterva. p. 424, 28 B. ferae. Char. gramm. p. 49, 9 B. ἀγέλη (p. 451, 25). *hebr.* 'Ader' (*i. Eder*) *per -em interpretatur* Hier. quaest. hebr. in gen. p. 55, 23. *sic etiam* portam Gregis Vvlg., *v. Onom.* Not. Tir. 79, 59. *ap. Ictos inter 'universitates rerum distantium' enumeratur*: Pompon. dig. 41, 3, 30 pr. tertium *genus corporum*, quod ex distantibus constat, ut corpora [non (*del. Bernays*)] soluta, sed uno nomini subiecta, veluti populus legio -x. Vlp. dig. 7, 1, 70, 3 Pavl. dig. 6, 1, 23, 5 Inst. Iust. 2, 20, 18 (*opponuntur*: singulae res: Pompon. Vlp. dig. 6, 1, 1, 3. singula animalia: Pompon. dig. 41, 3, 30, 2. singula capita: Vlp. dig. 6, 1, 1, 3. 7, 1, 70, 3. singula corpora: Vlp. dig. 6, 1, 1, 3). *ap.* Boeth. arithm. 1, 1 p. 8, 20 *inter 'essentias discretas' i. 'multitudines' enumeratur.* *de usu*: *exstat inde a* Plavto (*v. infra l. 54 p. 2332, 62 sq. 2333, 46 sqq. 2334, 37*) *et* Varrone *per totam latinitatem; deest* Caes. [*per anaptyxin quam vocant legitur*: Inscr. (17. Ber. d. Röm.-Germ. Komm. 1929) p. 41 n. 122 in girege Vindoinsa (*v. supra l. 11*), *quod pro 'in exercitu gregariorum militum' explic. Staehelin, die Schweiz in röm. Zeit p. 33, 5.* *confunditur nonnunquam in codd. cum* rex: Cic. Tusc. 5, 77 *cod. V¹, v. p. 2332, 77.* Sen. contr. 2, 6, 9. dial. 6, 17, 5 *cod. A.* Treb. Gall. 9, 5. *al.* *falso traditur*: Varro rust. 2, 5, 18. *corrupte*: Nemes. cyn. 242 *v. adn. crit.* *dubie*: Stat. silv. 5, 3, 114 ora supergressus Pylii -is; *pro* '-x *Pylia facundia praeditus*' *explic. Buecheler ap. Vollmer, comment. ad l.* Svet. Dom. 7, 1 Apvl. mund. 28. *ex coni.*: Liv. 24, 3, 5 *p. 2331, 70.* Chiron 166 quo facilius ... hic morbus intelligeretur et a greg[ar]e (*del. Heraeus*; gregare *i. q.* gregale *esse dubitans coni. Oder*) *iumentum* secerneretur. *var. l.*: Tib. 2, 1, 67 *v. adn. crit.* Sen. Phaedr. 336 *cf. Klotz, Bph. W. 1925, 1043.*] [*it.* gregge, *hisp.* grey. *M.-L.*]

i. q. ***multitudo, caterva*:**

I *de* ***bestiis***: *imprimis de gregatim viventibus vel gregatim ad hominum usum habitis, deinde, sed rarius, de qualibet multitudine animalium* (*e. g. p. 2331, 16. 17.* *cf.* Varro rust. 3, 2, 14 vidi -es magnos anserum [*v. p. 2332, 31*], gallinarum, columbarum, gruum [*v. p. 2332, 36*], pavonum [*v. p. 2332, 28*], nec non glirium, piscium [*v. p. 2332, 46*], aprorum, ceterae venationis. *opp.* paucitas: Avg. serm. ed. Mai 20, 1): **A** *de animalibus terrestribus*:

1 *generatim*: **a** *de animalibus domesticis*: Plavt. Trin. 171 (*in imagine*) *lupus* -em universum voluit totum avortere (Verg. georg. 3, 538 nec -bus nocturnus obambulat. Ov. am. 1, 8, 56). Varro rust. 2, 1, 24 quot -es et quanto⟨s⟩ sit pasturus *qui parat pecus* (Sen. Herc. f. 451 Colvm. 7, 3, 12 Calp. ecl. 5, 62. *et passim*). 2, 2, 6 -x dominum non mutavit. 2, 3, 8 haedi ... in -e incipiunt esse. *saepe.* frg. Non. p. 168, 3, *v. p. 2332, 66.* Sall. hist. frg. 2, 11. Verg. ecl. 1, 15 *capella* gemellos, spem -is, ... conixa (*cf.* georg. 3, 473). 3, 32. 7, 2 compulerant ... -es ... in unum (Cvlex 204 Calp. ecl. 5, 57). 7, 36 si fetura -em suppleverit (Vlp. dig. 7, 1, 68, 2, *v. p. 2331, 31. cf.* Colvm. 7, 6, 7 ex geminis [*sc. haedis*] singula capita ... in supplementum -is reservantur. Stat. Theb. 10, 229). georg. 3, 323 utrumque -em ... in pascua mittes (Calp. ecl. 5, 24). *al.* Hor. epod. 16, 62. *al.* Tib. 1, 5, 28 pro -e ferre dapem. *al.* Prop. 4, 9, 67. Ov. am. 1, 7, 8 Aiax stravit deprensos lata per arva -es (*cf.* fast. 2, 210). epist. 4, 22 de -e captus equus (Liv. 1, 7, 12). met. 1, 660. *al.* Liv. 22, 17, 4 in quosdam boves palatos a suis -bus inciderunt. *al.* Phaedr. 1, 30, 5 de principatu cum illi (*sc. tauri*) certarent -is (*cf.* Val. Fl. 5, 67 -is ... regia. Sil. 16, 5 Greg. M. moral. praef. 18 p. 527A). Sen. Ag. 842 egit *Hercules* Threicium -em ([*i. equos Diomedis*]. Sen. nat. 3, 27, 11 Colvm. 7, 3, 24. *et al.*). *saepe.* dial. 3, 15, 2 ne -em polluant *morbida pecora* (*de morbis cf.* Colvm. 7, 5, 16 Ivv. 2, 79. *et al., v. Otto, Sprichwörter s. v. scabies*). epist. 34, 1 pastor ex fetu -is sui capit voluptatem (Paneg. 2 [10], 11, 3. *al. cf.* Pers. 2, 46). *al.* Mela 1, 42 cibus est caro plurimum ferina: nam -bus ... parcitur. Plin. nat. 8, 148 Galli, quorum -es (*sc. canum, cf. sqq.*) suum quisque ductorem e canibus ... habent. 8, 154 *Bucephalan equum* ex Philonici Pharsalii -e emptum. *al.* Mart. 5, 13, 8 tondet ... innumeros ... Parma -es (Vvlg. I reg. 25, 4. *al.*). 8, 28, 2 dic, toga, ... esse velis cuius fama decusque -is? (11, 41, 2). 12, 63, 5. *al.* Tac. ann. 13, 55. Apvl. apol. 56 nec dis rurationis ... segetis ullas aut vitis aut -is primitias impertit (*cf.* Vvlg. gen. 4, 4 obtulit de primigenitis -is

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sui). AVIEN. Arat. 1842 si *haedi* iuge -i cupiant haerere (*Arat. 1109* ἀγέλῃ). AVSON. 347, 7 -x magis an regnum Minoida sollicitat? -x. *al. et passim.* *in comparatione*: FLOR. epit. 3, 10, 3 Caesar... bellicosissimam gentem sic in sedes...quasi -es in stabula pastor reduxit. VVLG. III reg. 20, 27 filii Israel... quasi duo parvi -es caprarum. Iob 21, 11 egrediuntur quasi -es parvuli eorum. psalm. 77, 52 *deus* abstulit sicut oves populum suum, et perduxit eos tamquam -em in deserto (Sirach 18, 13 erudit *deus* quasi pastor -em suum [*gr.* ποίμνιον]). cant. 4, 1 capilli tui sicut -es caprarum. 4, 2 dentes tui sicut -es tonsarum (*cf.* 6, 5). Ier. 12, 3 congrega eos (*sc. impios*) quasi -em ad victimam. *et saepe* (*cf. p. 2333, 71 sqq.*).

b *de feris*: HOR. carm. 3, 12, 10 fugientes agitato -e cervos (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 1, 185 p. 43, 12). LIV. 21, 28, 5 congregatis ad ripam elephantis...ferocissimum ex iis...traxisse -em (*cf.* PLIN. nat. 8, 24 SIL. 3, 463 FLOR. epit. 2, 2, 28). STAT. Ach. 1, 464 inque vicem stupuere -es socioque timore mansuescunt: simul ... aper, simul ursa, ...cogitur. MART. 8, 53(55), 6 quis non esse -em (*sc. leonum*) crederet? unus erat. AVG. civ. 12, 22 p. 549, 2 D. *animantes*, quae congregatae atque in -bus malint vivere, ut sunt columbi sturni, cervi damulae (*opp.* solitariae, solivagae).

2 *significantius*: **a** *dicitur de minore pecore: distinguitur ab armento* (*differentiam inter -em et armentum indicant*: SERV. Aen. 6, 38 -em pro armento posuit, nam de iuvencis dicturus est. ecl. 6, 55. georg. 3, 49 armenta . . . sunt equorum et boum . . ., -es vero capellarum et ovium. CLAVD. DON. Aen. 7, 535 p. 81, 24 ISID. orig. 12, 1, 8): OV. met. 1, 513 non . . . armenta -esque . . . observo (4, 635 STAT. Theb. 10, 824). SEN. Oed. 382 neque...armenti... vox est nec usquam territi resonant -es (fugiunt -es *A*). benef. 4, 6, 5 *deus*, qui . . . armenta dimisit, qui -bus . . . vagantibus pabulum praestat. VLP. dig. 7, 1, 68, 2 si -is vel armenti sit usus fructus legatus, debebit ex adgnatis -em supplere (7, 1, 70, 3). MIN. FEL. 18, 7 rex unus apibus, dux unus in -bus, in armentis rector unus. PALLAD. 8 tit. 4 de armentis et -bus (CLAVD. DON. Aen. 3, 245 p. 298, 27. *al.*). AMM. 31, 2, 19 VVLG. Is. 65, 10. *et al.* *stabulis*: VAL. FL. 6, 532 fraude nova stabula et furtis adsuetus inultis depopulare -es. 7, 392. *aliter* NOT. dign. or. 14, 6. **b** *iuxta ponuntur singula -um capita*: HOR. epod. 16, 50 iniussae veniunt ad mulctra capellae refertque tenta -x amicus ubera ([*v. Kiessl.-Heinze ad l.*]. HOMER. 888). carm. 2, 16, 33 te -es centum Siculaeque circum mugiunt vaccae (NEMES. ecl. 1, 7). VVLG. gen. 30, 43 habuit -es multos, ancillas et servos, camelos et asinos. **c** *dicitur de fetura*: VERG. Aen. 8, 85 *suem Aeneas* cum -e sistit ad aram. PHAEDR. 2, 4, 14 simul exieris pastum cum tenero -e (*i. porcellis*). SEN. Phaedr. 19 comitatae -bus parvis . . . fetae (ferae *A*). VAL. FL. 3, 634 reducit cerva -em. PALLAD. 3, 26, 4.

structurae selectae ad I A: **1** *accedit genetivus*: **a** *generis*: agnorum: PAVL. FEST. Gloss.L IV p. 427a (p. 336 M.). armentorum: VARRO rust. 2, 5, 7 CIC. Phil. 3, 31 CVRT. 9, 2, 16 COLVM. 1, 2, 5. *et saepe.* aprorum: *p. 2330, 51.* asinorum (-arum): VARRO rust. 2, 6, 2 PLIN. nat. 28, 183 TAC. hist. 5, 3. *et al.* balantum: VERG. georg. 1, 272. *al.* APVL. Socr. 5 p. 129. *al., v. vol. II 1709, 27.* boum: VARRO ling. 8, 74 rust. 2, 5, 5 VAL. MAX. 4, 3, 4. *et saepe.* camelorum: FRONTIN. strat. 2, 4, 12 VVLG. Iudith 3, 3 COD. Theod. 1, 15, 11 (*a. 380*). caprarum: PLIN. nat. 11, 241. *et al.* cervorum: AMM. 24, 1, 5. *et al.* elephantorum: LIV. 37, 40, 6 SEN. epist. 90, 4. *et al.* equorum (-arum): VARRO rust. 2, 7, 1. *al.* CIC. Verr. II 1, 28 LIV. 24, 20, 16. *et saepe. aliter p. 2334, 38.* ferarum: SEN. dial. 4, 11, 5 CVRT. 8, 1, 11. *et al.* haedorum: VERG. ecl. 2, 30. hinnientium: APVL. Socr. 5 p. 129. iumentorum: VARRO rust. 1, 52, 2. *et al.* mugientium: HOR. epod. 2, 12 APVL. Socr. 5 p. 129. mulorum (-arum): VARRO rust. 2, 8, 5. *al.* COLVM. 6, 35, 2. ovium: VARRO rust. 2, 1, 16. *al.* ITALA gen. 31, 41 (Lugd.); *gr.* πρόβατα. deut. 28, 4 (Lugd. Monac.); *gr.* ποίμνια, VVLG. caulae ovium. *passim.* pecoris: COLVM. 6, 22, 1 GAIVS inst. 4, 17. *et al.* pecorum: VARRO rust. 1, 2, 21 OV. met. 11, 276. *et saepe.* pecudum: *p. 2332, 38.* CIC. nat. deor. 1, 122. *et al.* porcorum: VARRO rust. 2, 4, 22 FIRM. err. 9, 3. *et al.* quadrupedum: COLVM. 1, 2, 5. 2, 14, 7. *al.* suum: VARRO rust. 2, 4, 3. vervecum: ARNOB. nat. 5, 23 p. 194, 16. **b** *qualitatis*: sui generis: CIC. Att. 7, 7, 7. LIV. 24, 3, 5 cuiusque (*v. p. 2330, 40*). PALLAD. 12 tit. 13 ovilli . . . et caprini. nigrae setae: COLVM. 7, 9, 2. capitum trecentorum: VLP. dig. 6, 1, 3 pr. (*ex Marcello*). **c** *obi.*: PRVD. ham. 603 obitu altricis (*i. viperae*) prodit -x ille dolorum (*i. catuli, qui nascendo matri dolorem parabant*).

2 *epitheta*: *de specie vel genere*: armenticius: VARRO rust 2, 10, 3. bovillus: CARM. Liv. 22, 10, 3. bubulus: SOL. 2, 33. bucerius: *v. p. 2330, 2.* caprinus: VARRO rust. 2, 3, 1. *al.* CARM. Liv. 22, 10, 3. corniger: SEN. Oed. 810 AVIEN. orb. terr. 1184. dominicus: COD. Theod. 10, 6 tit. (= COD. Iust. 11, 76; *a. 395*). equinus: APVL. met. 7, 14. lanifer: CORIPP. Ioh. 3, 164. laniger: VERG. georg. 3, 287 OV. met. 3, 585. *et al.* lanitius: ARNOB. nat. 5, 25 p. 196, 8. oviaricus: EPIST. praef. praet. ad Saepin. (Corp. IX 2438 *c. a. 168*) 5. 12. 14. ovilis: VLP. dig. 7, 8, 12, 2 (*ex Labeone?*). ovillus: VARRO rust. 2, 3, 9 CARM. Liv. 22, 10, 3. pecuarius: VARRO rust. 2, 5, 17. regius: SEN. Herc. f. 815. *al.* suillus: CARM. Liv. 22, 10, 3. villaticus: VARRO rust. 2, 2, 8 (*opp.* in saltibus). 2, 9, 16. *a patriae nomine*: Baeticus: MART. 5, 37, 7. Bistonius: SEN. Herc. f. 226. Dictaeus: OV. fast. 5, 118. Dircaeus: STAT. Theb. 4, 770 Kl. (763 Kohlm.). Ismarius: SEN. Herc. O. 1789 (*cod. A*). Pheraeus: SEN. Herc. f. 451. Phrygius: SEN. Tro. 296. Thracius (Threicius): *p. 2330, 72.* SEN. Tro. 225. Vestinus: MART. 13, 31. *varia*: albus: VERG. georg. 2, 146. 3, 386. amicus *p. 2331, 38.* benignus: DRAC. Rom. 1, 4. dirus: SEN. Herc. O. 1790. ferus: SEN. Phaedr. 1039. immundus: MANIL. 5, 125. indomitus: TIB. 2, 4, 57. *et al.* intactus: VERG. Aen. 6, 38. languidus: HOR. carm. 3, 29, 21. lascivus: HOR. carm. 3, 13, 8. mutus: SEN. epist. 90, 4. niger: STAT. Theb. 1, 507. niveus: VAL. FL. 1, 90. opimus: SEN. Herc. f. 909. *al.* opulentus: SEN. Thy. 226. pollutus: CALP. decl. 44. sepositus: MART. 2, 43, 4. tener: *p. 2331, 43.* territus: *p. 2331, 28.* tinnibulatus: SIDON. epist. 2, 2, 14.

3 *ad genet.* -is *acced. subst. ad munus bestiarum in -e spectans*: dominator: SEN. Phaedr. 1039 *taurus.* ductor: *de tauro*: SEN. Phaedr. 118 STAT. Theb. 6, 864. *de ariete*: SEN. Thy. 226 Tro. 1035 SIL. 3, 685. *al.* dux: *de ariete*: OV. am. 3, 13, 17 met. 5, 327. 7, 311. *de tauro*: OV. ars 1, 326. pater: LYDIA 28 *taurus.* OV. ars 1, 522 *hircus.* princeps: VARRO ling. 6, 12 *aries* (*cf.* principatus: *p. 2330, 70*). vir: *de capro*: VERG. ecl. 7, 7 OV. ars 1, 522. *de ariete*: MANIL. 5, 32.

B *de volucribus*: VARRO Men. 183 graves pascantur atque alantur pavonum -es (*v. p. 2330, 49.* PHAEDR. 1, 3, 7. *cf.* VARRO rust. 3, 6, 1 de pavonibus . . . -es haberi coepti. 3, 6, 2. 6 -x centenarius. COLVM. 8, 11, 2. *al.*). rust. 3, 9, 13 hoc (*sc. triginta pullis*) . . . -em maiorem non faciendum. 3, 10, 1 -es . . . anserum (*v. p. 2330, 49. cf.* COLVM. 8, 14, 8). 3, 11, 1 -es anatium (*cf.* COLVM. 8, 14, 1). LVCR. 5, 1085 cornicum . . . saecla vetusta corvorumque -is (*v. p. 2329, 74*). HOR. epist. 1, 3, 19 (*in imagine de poetarum cohorte*) -x avium (CVRT. 4, 8, 6 NEMES. cyn. 318). COLVM. 8, 2, 11 *gallinacei mares debent* protegere coniugalem -em. PLIN. nat. 7, 26 aliter futuris -bus *gruum* non resisti (*p. 2330, 49. cf.* MART. 9, 29, 8 Strymonio de -e). 10, 101. STAT. silv. 1, 2, 185 alituum pecudumque (*p. 2331, 66*) mihi (*sc. Veneri*) durique ferarum (*p. 2331, 58*) non renuere -es. Theb. 3, 534 *aquilae* invasere globum nivei -is ([*i. cygnorum; aliter v. supra l. 14*]. *syn. 525* agmina). ITALA exod. 16, 13 (Monac.) ascendit -x magnus coturnicum (*gr.* ὀρτυγομήτρα, VVLG. coturnix). SVLP. SEV. epist. 3, 8 -e facto (*cf. p. 2333, 19*) omnes in unum . . . volucres congregatae. AVG. civ. 12, 22 p. 549, 2 D., *v. p. 2331, 19. et al.*

C *de animalibus aquatilibus*: VARRO rust. 3, 3, 10 in eas (*piscinas*) pelagios (*v. infra l. 51*) -es piscium revocavit (*v. p. 2330, 49.* SEN. epist. 90, 7. EVSTATH. Bas. hex. 7, 2 p. 938A [ἀγέλαι]. *al.*). MANIL. 5, 659 hoc (*sc. Cetus*) trahit in pelagi caedes . . . natos squamigeri -is (AVSON. Mos. 83. *cf.* COLVM. 8, 17, 2 squamosi -es). CVRT. 9, 4, 18 repletum immanium beluarum -bus fretum. COLVM. 8, 17, 8 animadvertimus intra septa pelagios (*v. supra l. 46*) -es inertis mugilis et rapacis lupi. PLIN. nat. 9, 181 *anthias piscis* -es adducit innumeros (*cf.* 9, 182). STAT. silv. 5, 3, 280 Centauros Hydraeque -es Scyllaeaque monstra. Ach. 1, 56 Tyrrheni . . . -es (*i. delphini*) . . . rotantur. SEPT. SER. carm. frg. 9 gerit . . . anhelos Panopae (-pe *al.*) -es. APVL. mund. 28. AMM. 22, 16, 10 cum phocarum -bus. PRVD. cath. 3, 46 fluctivagos texta -es sinuosa trahunt.

II ***de hominibus***: **A** *de quorumlibet hominum multitudine (dicitur tam in bonam partem [e. g. l. 72. 76] quam in malam [e. g. infra l. 68. 73]. cf.* DON. Ter. Ad. 362 SCHOL. Ter. Bemb. Haut. 245): **1** *strictiore sensu* (*de mortuis infra l. 79*): PLAVT. Aul. 452 intro duce . . . -em venalium (Cist. 733 VARRO rust. 1, 2, 21 CIC. p. red. in sen. 14. *et al.*). TER. Haut. 245 ancillarum -em ducunt secum (CIC. Mil. 55). VARRO Men. 379 rabularum. ling. 6, 34 oppidum Palatinum -bus humanis cinctum (*i. lupercis*). frg. Non. 168, 5 (*Catus*) ut in -e opilio oves minus idoneas removere solet *eqs.*; saepe enim unus puer petulans . . . inquinat -em puerorum (*et al.*). CIC. S. Rosc. 94 sicariorum. div. in Caec. 49 *accusatorem* ex illo -e moratorum (*β, Ps. Ascon. p. 200, 27 St.*; meatorum *α*). Catil. 2, 10 desperatorum hominum flagitiosi -es (Sulla 66. 77 in hunc...-em... P. Sullam, iudices, ex his . . honestissimorum hominum [amicorum *l. v.*] -bus reicietis? *et al.*). Mur. 74 lenocinium . . . a -e delicatae iuventutis...petebas. dom. 24 cum -e praedonum impurissimo (*cf.* Phil. 12, 26. 13, 10). Sest. 18. 112 illis mercennariis -bus duces. Pis. 1 noviciorum. 22 Phil. 5, 18. de orat. 1, 42 philosophorum. parad. 46. fin. 1, 65 Epicurus . . . quam magnos . . . tenuit amicorum -es (*de clientibus* Att. 1, 18, 1). Tusc. 5, 77 adulescentium (HIER. epist. 22, 13, 4. *cf.* CIC. nat. deor. 1, 79 LIV. 1, 4, 9). Att. 1, 14, 5. BELL. Alex. 49, 2 -em locupletium (*opp.* tenues). HOR. carm. 1, 24, 18 (*de mortuis*) quam *imaginem* . . . nigro compulerit Mercurius -i. 1, 37, 9 contaminato cum -e turpium morbo virorum (*cf.* SEN. contr. 10, 4, 8 MART. 3, 91, 2. *et al.*). 3, 1, 5 regum . . . in proprios -es *imperium est.* PROP. 3, 8, 13. 3, 17, 24 (*de Bacchis*) triplices . . . -es (*cf.* OV. met. 3, 537). LIV. 30, 13, 2. SEN. contr. 2, 1, 26 servorum (IVV. 12, 116. *et al.*). *al.*

[Burckhardt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VAL. MAX. 2, 6, 8 nepotum (HIER. epist. 38, 3, 2). *al.* SEN. Herc. f. 1149 natorum -e animosa coniunx (IVV. 6, 175. *cf.* SEN. Tro. 32). Phoen. 543 hostili -e campos repleri (*syn.* catervae). benef. 6, 16, 3 discipulorum (HIER. epist. 50, 4, 4). *al.* CVRT. 3, 3, 25 lixarum ... et calonum -es vehebantur. 8, 2, 31 *cum* totius cognationis -e. *al.* PETRON. 29, 7. VAL. FL. 8, 129 clamor ab Haemonio surgit -e (*i. Argonautis*). *al.* SIL. 14, 134. *al.* STAT. Theb. 2, 691 socio ... -i (12, 675). 4, 685 nymphae ... nostri (*i. Bacchi*) pars magna -is (SCHOL. nostri comitatus). 6, 96. *al.* MART. 6, 47, 4 Camenarum de -e (*cf.* 7, 12, 10. 9, 86, 3. CARM. epigr. 1109, 33 [*aet. Flav.?*]). *al.* SPART. Sept. Sev. 3, 3. POTAM. epist. ad Athan. p. 1418^A sanctorum antiqui -es prophetarum (VVLG. I reg. 10, 5 [*syn. v. 10* cuneus]). HIER. hom. Orig. in cant. 1, 1 p. 28, 21 B. sodalium (*syn. l. 24* iuvenum turba). *al.* RVFIN. hist. 5, 1, 48 de perditionis -e revocati numero martyrum iungerentur (*cf.* ZACCH. 2, 11 p. 1127^B perditorum [*syn.* plebs]). PRVD. cath. 12, 130. PS. AVG. serm. ed. Mai 69, 1 familiae distinctae -es pompaque superba. MART. CAP. 3, 222. COD. Theod. 16, 5, 54, 4 (*a. 414*) Donatistarum. *al.* PALLAD. hist. mon. I 54 haereticorum -em (αἱρέσεις). *et saepe.*
t. t. milit.: -e facto *i. q. agmine composito* (*v. p. 2332, 42*): SALL. Catil. 50, 2 Cethegus ... libertos suos ... orabat ... ut -e facto ... irrumperent. Iug. 58, 3 LIV. 8, 24, 13. *cf.* CVRT. 10, 2, 20 ne servi quidem uno -e profugiunt dominos. STAT. Theb. 4, 593 -e condenso ... intendunt ... manus. **2** *latiore sensu spectat ad societatem, ordinem sim., ad quam quis pertinet*: TER. Eun. 1084 me in vostrum -em recipiatis. Ad. 362 hic de -e illost. CIC. Catil. 2, 23 in his -bus omnes aleatores ... versantur (*cf.* AMM. 28, 4, 21). Lael. 69 (*de amicorum societate*) in nostro, ut ita dicam, -e. Att. 6, 1, 10 vellem te in tuum veterem -em rettulisses. HOR. epist. 1, 9, 13 scribe tui -is (*i. e. cohortis*) hunc. FRONTIN. strat. 2, 5, 30 receptus ... in -em (*i. numerum*) equitum. DON. Ter. Phorm. 35 popularis: eiusdem condicionis -isque (generisque *l. v.*). *et al.* **3** *c. notione contemptus, distat a paucis sc. melioribus*: CIC. S. Rosc. 89 ego forsitan propter multitudinem patronorum in -e[m] adnumerer. HOR. epod. 16, 37 pars *civitatis* indocili melior -e. LIV. 35, 14, 12 quod e -e se imperatorum velut inaestimabilem secrevisset. PLIN. nat. 18, 23 non in -e nominando M. Varrone (ingrate *E, edd. vett.*; in -e *rell.*). RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 145, 2 B. *ad animam*: si ... indifferenter et ut communis vulgus agere volueris ... esto in reliquo -e (*ibid.* p. 145, 5). *et al.*
ad II A: *pleonastice*: VAL. MAX. 4, 7, 7 totum ... beatae turbae -em (*i. societatem amicorum*) ... in lucem ... protrahite. SEN. Ag. 701 felix turba fraterni -is. SIL. 11, 275 non una ministri turba -is. 13, 360. VVLG. II Macc. 14, 13 (*de armatis*): -es ... turbarum, quae congregatae fuerant, dimisit (ἀγελαίους ὄχλους).
B *de hominum eiusdem artis, studii, negotii congregationibus*: **1** *in ludis*: **a** *de histrionibus, mimis, sim.*: PLAVT. Asin. 3 res vortat bene -ique huic et dominis (domino *Camerarius*) atque conductoribus. 942. Cas. 22. Pseud. 1334. TER. Haut. 45 si lenis *fabula* est, ad alium defertur -em. Phorm. 32. CIC. Phil. 8, 26 inter mimorum et mimarum -es. PETRON. 80, 9 STAT. silv. 1, 6, 70. SVET. Cal. 58, 1 princeps -is. DON. Ter. Ad. praef. 1, 6. PS. ASCON. div. in Caec. p. 200, 30 St. non recessit a translatione scaenicorum ... dicendo 'quartum actorem' et '-em' (*v. p. 2332, 68*). CORP. V 2787, 4 (= INSCR. Dessau 5202) in -(e) Veturian(a), quae (*v. p. 2330, 10*) et iuniorum. 5889, 12 (= INSCR. Dessau 5195) -x Romanus. XI 433, 8 (= INSCR. Dessau 5224) Aurelius Eutyches stupidus -(is) urb(ani). XII 3347, 4 (= INSCR. Dessau 5203) -x Ga⟨ll(icus)⟩ Memphi et Paridis. XIV 2299, 11 (= INSCR. Dessau 5206) manc⟨ipes⟩ -um do⟨minorum⟩ Augg. **b** *de partibus in ludis circensibus, i. q. factio*: MART. 14, 55 si tibi purpureo de -e currit equus. SVET. Nero 22, 2. CORP. VI 10069, 12 (= INSCR. Dessau 5295) cond(itori) gr(egis) russatae (10072, 9 [= INSCR. Dessau 5305]). VI 37834, 40 -x prasin(us). *ibid. l.* 41. *singulariter de equis*: TAB. devot. Audollent 160, 4 (*s. V in.*) τὴν γρέγην Ἰούδειχ⟨ος⟩ (*i. 'equos quadriiugos nuncupatos nomine principalis equi' Audollent ad l.*). **2** *in philosophia sim. fere i. q. secta* (*cf.* CIC. de orat. 1, 42 *p. 2332, 75*): HOR. sat. 2, 3, 44 Chrysippi porticus et -x. epist. 1, 4, 16 me pinguem ... vises ... Epicuri de -e porcum. TERT. adv. Marc. 4, 11 p. 450, 6 si qua diversitas staret inter Christum et Iohannem et -em utriusque (*syn. l. 3. 4* discipuli). RVFIN. hist. 5, 13, 2 ex eorum (*sc. Marcionis discipulorum*) ... -e est Apelles (*gr.* ἀγέλη). *fere i. q. doctrina ex philosophis orta*: PETRON. 5 vs. 16 Socratico plenus -e mittat habenas. **3** *in Bibliis et ap. eccl. de populo fidelium*: **a** *loci Bibliorum vel ad Bibl. pertinentes, ex quibus hic usus, imagine nonnumquam servata* (*cf. et p. 2331, 5 sqq.*), *praecipue haustus est* (*syn.* populus: VVLG. I par. 21, 17 Mich. 7, 14. *al.*): TERT. paenit. 8, 5 -x unā (*sc. oviculā*) carior non erat ([*v. Vulg. Luc. 15, 4 sqq.*]. *cf. interpretationem*: pudic. 7 p. 231, 6 ovis proprie Christianus et -x domini ecclesiae populus *eqs. ibid. l.* 13. 21. *al.*). ITALA Ioh. 10, 16 (codd. a, e) et fiet (erit *e*) una -x et unus pastor ([*v. p. 2330, 4*]. *hinc* CYPR. sent. episc. 33 p. 449, 2). PSALT. Rom. 73, 1 iratus est furor tuus super oves -is tui (νομῆς, VVLG. pascuae). VVLG. Ier. 50, 6 -x perditus factus est populus meus. 50, 17 -x dispersus Israel (Ezech. 34, 6 erraverunt -es mei in cunctis montibus ... et super omnem faciem terrae dispersi sunt -es mei [*hinc* TERT. fug. 11 p. 481 Oe.]. Matth. 26, 31). Ezech. 34, 2. 3. 8. 10. 12. 17. 22. 31. Luc. 12, 32 nolite timere pusillus -x. act. 20, 28 attendite vobis et universo -i in quo vos spiritus sanctus posuit episcopos. *ibid.* 29 intrabunt ... lupi ... in vos non parcentes -i. I Petr. 5, 2. 3. **b** *ap. eccl. de Christianorum congregatione* (*syn.* ecclesia: CYPR. epist. 13, 1 p. 504, 20. 69, 5 p. 753, 18. *al.* plebs: CYPR. zel. 12 p. 427, 2): CLEM. ad Cor. 16 humilium ... est Christus, non exaltantium se super -em illius (*gr.* ποίμνιον). *al.* CYPR. epist. 41, 1 p. 587, 7 universam fraternitatem nostram incolumem continere et inlibatum -em ... reservare. 75, 24 p. 825, 16 peccatum ... exaggerasti, quando te a tot -bus scidisti (*syn.* ecclesiae mundi). *passim.* HIL. hymn. 1, 12 p. 209 voces quas tibi (*Christo*) concinit aetas omnigena, sancte (*sic Dreves*; sanctae *cod.*), -is tui. PACIAN. epist. 3, 27 p. 97 catholicos -es et ... ecclesiae populos. DIDASC. apost. 12, 7 si ... viderit ... episcopum et diaconos innocentes ... et -em mundum constitutum (*cf. ibid.* 19). PRVD. cath. 3, 157 feritas ... territa de -e candidulo (*i. nuper baptizato*). PS. AVG. serm. ed. Mai 104, 3 -em tibi (*episcopo*) creditum (POMER. 1, 15. CASSIOD. inst. div. 32 p. 1147^A. *cf.* BENED. reg. 2 l. 73 L.). *al. passim.*
iuncturae selectae ad II B 3: **1** *epitheta maxime fidem, confessionem sim. indicantia*: beatus: CYPR. epist. 76, 6 p. 832, 22 MAX. epist. p. 3. catholicus: *supra l. 12.* Christianus: PRVD. perist. 10, 57. Christicolus: INSCR. christ. Diehl 1980, 8. divinus: PS. LACT. mort. pers. 52, 2 p. 237, 7. dominicus: CYPR. epist. 46, 1 p. 604, 14. 61, 3 p. 697, 2 AVG. anim. 2, 3, 6. *al.* ecclesiasticus: PETR. CHRYS. serm. 40 p. 312^B. euangelicus: PETR. CHRYS. serm. 25 p. 269^C. mundus: *supra l. 13.* placidissimus: LACT. inst. 5, 9, 4.
2 *acced. genet. possessivus*: Christi: TERT. praescr. 4, 3 CLEM. ad Cor. 44. *al.* CYPR. hab. virg. 3 p. 189, 15. *al. et saepe.* dei: TERT. pudic. 7 p. 231, 13 LACT. inst. 5, 9, 4. *et al.* domini: *p. 2333, 76.* LVCIF. Athan. 1, 36 p. 129, 26 VVLG. Ier. 13, 17. *et saepe.* ecclesiae: TERT. pudic. 7 p. 231, 8. pascuae meae: VVLG. Ier. 23, 1 Ezech. 34, 31.
3 *ad genet.* -is *acced. subst. ad munus sive honorem spectans*: optimates: VVLG. Ier. 25, 34. 35. pastor: CYPR. sent. episc. 33 p. 449, 2. praepositus: TERT. fug. 11 p. 481 Oe.
III *de rebus*: *corporeis*: PLAVT. Pseud. 333 (*iocose*) duo -es virgarum ... ulmearum adegero (*i. fasces*; *alludit ad v. 326 sq.*). CASSIOD. var. 7, 13, 1 populus copiosissimus statuarum, -es ... abundantissimi equorum (*i. statuarum equestrium*). *incorporeis*: CIC. de orat. 2, 314 (*de collocatione locorum in oratione*) quae erunt mediocria ... in mediam turbam atque in -em coniciantur ([coiciuntur *vel* -entur *codd.*]. SEN. epist. 88, 45 haec [*sc. diversa philosophorum praecepta*] omnia in illum supervacuum studiorum liberalium -em coice). *de rebus naturae*: *de stellis*: OV. fast. 5, 164 pars Hyadum toto de -e nulla latet. MANIL. 5, 313 secretis ... haedus in astris ... fratrum vestigia quaerit postque -em longo producitur intervallo (*cf. Boll, Sphaera 298*). SEN. Herc. f. 10 timendum ratibus ... -em ... exerunt Atlantides. Med. 96 densi latitant Pleiadum -es. nat. 7, 27, 5 quaedam (*sidera*) *natura* eduxit a turba, ut singula et conspicua procederent, quaedam in -em misit. APVL. mund. 2 *stellae inerrantes* infinitos numero -es ducunt (*cf. Ps. Aristot.* περὶ κόσμου 2 p. 392^a 16 πλῆθος). *de annis*: CLAVD. 22, 450 eximia regione domus ... rutili stabat -x aureus anni (rutili anni *pluralem esse ad -x audacius appositum suspic. Birt ad l.*).
deriv.: gregalis, gregarius, gregatim, gregiculus, grego (*cf. p. 2318, 40*).
v. Onom. *Burckhardt.*

gri *v.* gry. [**griallis** *v.* thryallis.]

grias [*terminatio graecam originem redolet. W.*]. [*fort.* ⟨a⟩grias *i.* ἀγριάς. *Leum.*] *declinatio deest.* PS. APVL. herb. 50, 1 H.-S. herba -s. 50, 3 herbae -s radix (50, 6).

gricenea (*? Linds.*) funis crassus: PAVL. FEST. Gloss.^L IV p. 219^b (p. 99 M.). [*inc. orig. W.*]

grifus *v.* griphus *et* gryps. [†grillium *v. s.* glis *p. 2046, 54.*]

grillo, -āre [*a* grillus, gryllus. *W.*]. CARM. poet. min. V 61 (= ANTH. 762, *med. aev.?*), 62 grillus -at.

grillus (gryllus), -ī *m.* *per y scriptum*: PLIN. nat. 1, 29, 21—40. 29, 138. 143. 30, 32. 38. 39. 49 (30, 106 *per* i. *de* 35, 114 *v. p. 2340, 69*). *bestiola ex insectorum genere* (ISID. orig. 12, 3, 8 -us nomen a sono vocis habet [*seq. descriptio*]. PLIN. nat. 30, 49 est animal locustae simile sine pennis, quod trixallis graece vocetur, Latinum nomen non habeat; aliqui arbitrantur, nec pauci auctores, hoc esse quod -i vocentur. GLOSS. τρωξαλλίς τριξέλλας (*cf. l. 71*) τοξαλλίς. ἀττέλεβος? [*cf.* GLOSS.^L II Philox. GA 16, *ubi lemma* gallus]. *an huc pertinet* II 581, 43 vermis in igne manens, similis muscae. II 511, 23 gillus cinacris [grillus κυνακρίς. *Her.*]): DIRAE 74 arguti -i cava. PHAEDR. app. 30, 7 *vulpes*: quasi non abunde sit mihi in prato cibus: -i, scarabaei, locustarum copia. CARM. poet. min. V 61, 62 *v. supra l. 65.* *usus in medicina*: PLIN. nat. 1, 29, 39 *remedia ex* -o ⌊sive⌋ (et *Mayh.*) tauro. 29, 138 -us cum sua terra effossus et inlitus (29, 143 -i sive inliti sive adalligati. 30, 38). 29, 143 -us infricatus aut si quis manibus, quibus eum contriverit, tonsillas attingat (30, 106 MARCELL. med. 15, 21. *cf.* DIOSC. 2, 19 de grilis. *gr.* σίλφης ... τὰ ἐντὸς τριβόμενα. 30, 39. SER. SAMM. 288 *dextrā* -us pressante peremptus). POL.
[*H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SILV. chron. I p. 544, 2 *inter nomina insectorum*: -us. *cf.* 2. gryllus. [*val.* grier, *it.* grillo. *M.-L.*]

grilus *v.* grillus.

grimini *v.* grumus.

graculi (cra- *cod.*) **grinciunt:** GLOSS. I p. 93, 2. *cf. Archiv 3, 137.*

griphes *v.* gryps.

grīphus, -ī *m.* γρῖφος. **1** *i. q. aenigma*: SACERD. gramm. VI 461, 12 -us *allegatur inter 'tropos'.* 462, 19 aenigma vel -us est dictio obscura, quaestio vulgaris, allegoria difficilis antequam fuerit intellecta, postea ridicula. GELL. 1, 2, 4 *κυριεύοντας et ἡσυχάζοντας et σωρείτας* aliosque id genus -os (grip- gripp- *trad.*) neminem ... posse dissolvere. APVL. flor. 9 p. 37 *inter varia litterarum genera*: reficere ... satiras ac -os (satyra sacreppus *F*). AVSON. 336 (edyll. XI) *tit.* -us ternarii numeri (cripcripp- grip- *codd.*). **2** *animal fabulosum, mixtum ex aquila et leone* (γρύψ): EPIST. Alex. ad Arist. p. 217, 22 K. his (*serpentibus*) erant intermixti g r i f i, rostra habentes aquilarum, at alia parte corporis dissimillimi. PRISCILL. tract. 1 p. 7, 26 anathema sit qui legens ⟨scripturas *addi vult Schepß*⟩ g r i f o s aquilas asinos *al.* ... velut mysterium divinae religionis adstruxerit. **3** *inter arma et machinas bellicas*: NOT. Tir. 77, 45 g r i f u s (**g**(ru)p *stenogramma, cf. p. 2341, 11. antecedit*: catapulta, catafracta, *sequitur*: scorpio, sudes *al.*). *cf.* glifus *et* gryps.

inter nomina insectorum sive reptantium ap. POL. SILV. chron. I p. 543, 37 **gristus.** *v. E. Zavattari, Archiv. Romanic. 6 (1922), 476.*

groc(c)io *et* **groc(c)itus** *v.* croc-. *H.*

grōma *et* **1. grūma,** -ae *f.* [*e gr. γνώμων primum Tusci, deinde ab his Romani mutuati sunt. W. cf. Stolz-Leumann p. 191*]. *formam* g r o - *tuentur* PAVL. FEST. *et* GROM., g r u - NON. *et* GLOSS., *cf.* grumo, degrumo; croma *bis legitur apud* NIPS. GLOSS. gruma *γνώμων.* II 278, 25 *δίοπτρα ἡ τῶν μέτρων* (*γεωμετρῶν Vulc.*). II 36, 23 *βασιλικὴ γνώμη.* II 32, 26 gauma (gruma *al.*) *οραια τεκτονική.* II 581, 36 gruira fust⟨ic⟩ellus horologii. [*ex coni. Madvigi legitur* SCIP. min. or. frg. Gell. 2, 60, 6 excelsissimo ⌊loco grumam⌋ (locorum mu *codd.*) statuere.] **1** *machinula* (*de forma et usu cf. Schulten, PW. VII 1881 sq.; Nowotny, Germania 7, 1923, 22 ss.*): FEST. Gloss.^L IV p. 217^a (p. 96 M.) -a appellatur genus machinulae cuiusdam, quo regiones agri cuiusque cognosci possunt, quod genus Graeci *γνώμονα* dicunt. NON. p. 63 M. est ... -a mensura (?) quaedam, qua fixa viae ad lineam deriguntur. NIPS. grom. p. 285, 17 percuties -am. *ibid.* manente -a (*opp.* ex alia parte ferramenti). HYG. mun. castr. 12 ferramento -a superponatur. **2** *locus medius coloniae aut castrorum, quo viae principales conveniunt*: NON. p. 63 M. -ae sunt loca media, in quae directae quattuor congregantur et conveniunt viae. HYG. mun. castr. 12 in introitu praetorii partis mediae ad viam principalem -ae locus appellatur quod viae ibi (*Domaszewski*, turbabi *cod.* [⟨quat⟩tuor viae ibi? *cf. supra l. 43. Her.*]) congruant (*cetera gravius etiam corrupta*). lim. grom. p. 135, 4 Th. posita auspicaliter -a. p. 144, 16 in castris -a ponitur in tetrantem, qua velut ad forum conveniatur. LIB. col. I grom. p. 225, 7 *limites* in -a ... designati.

deriv.: gromaticus grumo.

grōmaticus, -a, -um (-ā-?) [*a* groma. *W.*]. *ad gromam pertinens. per* c *scribitur* GROM p. 306, 20 lapis fluvialis cromatica vocatur. *ex coni.* CASSIOD. var. 3, 52, 2 per geometricas formas et -am (gramm- *codd.*) disciplinam. *m. subst.* **grōmaticus,** -ī. *de disciplina et officio gromaticorum cf. Schulten, PW. VII 1886 sq.* HYG. mun. castr. 12 professores eius artis causa supra scripta -i sunt cognominati (*praecedunt verba supra l. 40 et 43/4 laudata*).

gromis. POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 544, 15 *inter nomina natantium. v.* chromis (*cf. Zavattari, Archivum Romanicum 6, 1922, 484*).

1. gromphaena, -ae *f.* [*voc. graecum esse videtur W.*] *herba* (*secundum Sprengelium: Amaranthus tricolor L.*): PLIN. nat. 1, 26, 23. 26, 40 -a, alternis viridibus roseisque per caulem foliis, in posca sanguinem reicientibus medetur.

2. gromphēna, -ae *f.* [*inc. orig. W.* (*at cf.* 1. gromphaena. *Her.*)] *avis.* PLIN. nat. 30, 146 -am, avem in Sardinia narratam, grui similem, ignotam iam etiam Sardis existimo. [*an i. q. γρόμφαινα 'sus' i. 'bestia s. avis grunniens'? Leum.*]

gronna (-ae? -orum?). *loca palustria et herbosa* (*Holder*). *cf. Archiv 3 (1886), 137.* ANTH. 762, 23 (= CARM. poet. min. V 61, 23, *med. aevi*) grus gruit in -is. *v. Du Cange s. v.* gronna, gronnia.

grōsa (grossa *v. l. 79*), -ae *f.* [*vocabulum illyricum et idem quod alban.* geruse, kruse *'grosa' esse censet Jokl, Sitz.-Ber. d. Wien. Ak. 168, I, 23; dubitat Thumb, Gött. gel. Anz. 177 (1915), 21 sq. W.*] GLOSS.^L I Ansil. GR 201 grosa rosaria (rasoria? *G.*) argentari⟨i⟩. III 207, 44 (*inter instrum. med.*) crosa *ξυστήρ.* ARNOB. nat. 6, 14 simulacra ... ex incudibus et malleis nata, grosis rasa. CHIRON 593 ubi bene ossum cecideris, grosa rades ad aequalitatem. 594 cottidianis diebus locum g r o s s a rades.

grossāmen, -inis *n.* *i. q. crassitudo*: ITALA III reg. 7, 15 (Legion.) -n instructurae columnae (*πάχος, deest in* VVLG). *cf. Roensch, Collect. p. 6 et 153.*

grossē *v. s.* grossus *p. 2337, 43.*

grossēsco, -ere. [*a* grossus.] *i. q. crassescere, grandiorem fieri, increscere*: **1** *proprie*: GREG. M. past. 1, 11 p. 25^A humore defluente infirmatae palpebrae -unt. **2** *translate*: GREG. M. moral. 5, 61 mens ... ab internae intelligentiae subtilitate -it. epist. 9, 147 culpa -it.

grossitiēs, -ēī *f.* [*a* grossus.] *i. q. crassitudo. per* c *scriptum* ORIBAS. syn. 5, 43 homo ... in tenuetate et crossicie medius.

˟grossitūdo, -inis *f.* [*a* grossus.] g r o s s e t - *hic illic libb.* DIOSC. *i. q. crassitudo, πάχος.* **1** *de dimensione*: CET. FAV. 6 p. 293, 23 duorum digitorum -e corium. 21 p. 303, 18. *ibid.* 25 fasciculi aequalis admodum -is et longitudinis. VVLG. III reg. 7, 26 -o luteris. Ier. 52, 21 -o eius *funiculi.* PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 6, 8 columnae duodenum cubitorum -e (*v. l.* crassitudine). CASSIOD. Ios. antiq. 8, 3 -o eius *canthari.* DIOSC. 2, 110 p. 222, 7 digiti ... habens -e (*sic. gr. 2, 126 non respondet*). 3, 12 (*gr. 3, 12, 1 πάχος*). 3, 17 *al. saepe.* LIB. pontif. p. 57, 4 *loculum* subter pedes v, supra pedes v ⟨-is habens *add. E*^6⟩. GREG. TVR. Franc. 1, 32 *de pariete.* LEX Sal. 40, 6 *de virgis.* GREG. M. moral. 8, 87 quasi sub lanae -e linum latet (*supra*: per lanam quippe simplicitas, per linum vero subtilitas [*in malam partem*] disignatur). BENED. reg. 53 de quarum rerum omnium (*sc. vestiarii vel calciarii*) colorem aut -em non causentur monachi. **2** *de valetudine*: DIOSC. 2, 59 -em (*plerumque scriptum* -en) palpebrarum (*cf. gr. 2, 78, 4 τὰς τῶν ἐλεφαντιώντων ὑπεροχάς*). 2, 82 nervorum duritias et -es componit (*gr. 2, 99 τὰς ἐν νεύροις παχύτητας*).

?grossitum. GLOSS.^L Corp. D 292 dipsas *serpens* ... habet longas (*sic*) pedes et †semes grossitum sicut duae palmae ambiunt. [*Lindsay coniecit* longitudinem pedis et semis, *recte, quoad rem, v. Philumeni (p. 26 Wellm.) de dipsade haec*: ἔστι δὲ κατὰ τὸ μέγεθος πήχεος ἑνός (= 1½ *ped.*), ἐκ πάχεος ἐπὶ λεπτὸν ἡγμένη. *in traditis* longas *potest compendio* long *prave soluto* natum *videri. contra* grossitum, *quamquam mire fictum, ne* grossitu⟨dinem⟩ *aut* grossitiem *emendes, retinere poterit* c r a s s i t u m *nuper protractum ex frg. Laursh. Cael. Aur. chron. 5, 10, 123, cui* crassitiem *v.* crassitudinem *substituunt, v. Ber. Sächs. Ak. d. Wiss. 77 (1925) 16. ceterum glossam sic refingit C. Hoppe*: [habet] longa est pedem [set] semis, ⟨habet⟩ grossit. *eqs. Heraeus.*]

grossulus, -ī *m.* [*a* 1. grossus *demin.*] *i. q. ficus immatura*: POSTVM. hist. 2 (Macr. Sat. 3, 20, 5) *Brutus* -os ex melle edebat (*verba sunt e graeco versa a Macr.*). COLVM. 5, 10, 10 -os, priorem fructum, decutito. arb. 21, 1 cum -i minuti erunt.

1. grossus, -ī *m. et f.* [*inc. orig. W.*] *masc.*: MAT. carm. frg. 15 CELS. 5, 12. ITALA (*v. l. 61*) VVLG. PALLAD. 4, 10, 28 ISID. in iud. 6, 8. *fem.*: CHAR. gramm. p. 121, 1 B. quae (*ficus*) ante maturitatem hae -i dicuntur feminino genere. GLOSS.^L I Ansil. GR 202 de fico ait, id est feminini generis. V 206, 10. *fem. legitur*: PLIN. nat. 15, 73. 17, 254. 23, 125. 127. 128 HIER. in Nah. 3, 8. *neutr.* GLOSS. II 382, 40 g r u s u m ὄλυνθος (500, 28). *ceteris locis incerti generis.* GLOSS.^L II Philox. GR 45 grassus ὄλυνθος. [*fort. huc pertinet* GLOSS. IV 598, 1 (*contaminata?*) glosa: ⟨..., grosa:⟩ de arbore fructus. *Her.*]. *legitur inde a* MATIO *poeta et* CATONE. *de notione* (*cf. Olck, PW. VI 2109, 50 sqq. 2138, 42*): MACR. Sat. 3, 20, 5 -i appellantur fici quae non maturescunt. GLOSS. II 570, 16 -i primarii fici (*cf. s.* bolunda). *cf. supra l. 41. de natura grossorum v.* PLIN. nat. 15, 73 *et* HIL. in Matth. 21, 8 (*fusius*). MAT. carm. frg. 14 in milibus [ficorum] tot non videbitis -um. 15 sumas a †basilio lacte diffluos -os. CATO agr. cap. 103 fici ut -os teneant. 94 *bis* (PLIN. nat. 17, 263). CELS. 5, 12 -i in aqua cocti. PLIN. nat. 13, 58 -us eius (*Cypriae ficus*) non maturescit nisi incisura emisso lacte. 16, 113 insigne proditur in quodam genere Ciliciae, Cypri, Helladis, ficos sub folio, -os vero post folium nasci. 17, 225 si *rores* largiores fuere, ... -i cadunt. 17, 254 fici serotinae fiunt, si primae -i, cum fabae magnitudinem excessere, detrahuntur (PALLAD. 4, 10, 31). 17, 255 culices nasci e -is manifestum. 23, 125 crudae -i verrucas ... tollunt. ITALA (Ambr. Isaac 4) *et* VVLG. cant. 2, 13 ficus protulit -os suos. VVLG. (Amiat., Fuld.) apoc. 6, 13 sicut ficus mittit (mittet, emittit *al.*) -os suos. HIER. Victorin. Petav. apoc. 6, 5 agitata ficus amittit -os. in Nah. 3, 8 sq. p. 572 *grossi* concussae non in terram, ..., sed statim in os devorantis cadent. *sim.* p. 575. VVLG. Nab. 3, 12 ficus cum -is suis. PETR. CHRYS. serm. 106 p. 495^C arbor ficus, brumali tempore transacto, dum -os producit in florem ..., decipit incautos ..., namque mox proicit -os. p. 496^A *Synagoga* Iudaicae observationis repleta -is. ISID. in iud. 6, 8 sicut ficus -os aridos et inutiles deiecit in terram. *speciatim: de caprifico*: PLIN. nat. 23, 127 -i inlitae strumas et omnem collectionem emolliunt et discutiunt. 128 -i caprifici inflammationes discutiunt. *ibid.* cauliculi aut -i eius quam minutissimae ad scorpionum ictus e vino bibuntur. PALLAD. 4, 10, 28 caprificandae sunt arbores fici, id est suspendendi -i ex caprifico. *deriv.* ingrusia? *v. Buecheler, Kl. Schr. III 30.*

˟2. grossus, -a, -um. [*inc. orig. W.*] *apud* ORIBAS. *semel per* c *scribitur. comp. abl.* -iori: *v. p. 2337, 2. 4 al.* GLOSS. (grassus) ὁ παχὺς καὶ λιπαρός, παχύς, ἁδρός, χονδρόν. *an huc referendum sit verbum* g r u s s u s *dubitatur* [= grossus?? *W.*]: GLOSS. setosus, pilosus, hirsutus, *cf.* grussus, drusus. *non ante* FEST. (*infra l. 83*) *et* COLVM. (*p. 2337, 45*). [*val.* gros, *it.* grosso, *francog.* gros, *hisp.* grueso. *M.-L.*]

1 *i. q. non subtilis, non tenuis, crassus.* **a** *proprie*: FEST. Gloss.^L IV p. 149^a (p. 46 M.) caudicariae naves ex tabulis -ioribus

[*Krohn*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

factae. CET. FAV. 21 p. 303, 23 harundine graeca vel palustri vel -iori. 22 p. 304, 10 parietes uno corio tenui et alio -iori ... inducti. TERT. anim. 54 -iorem haustu[m]... aerem. EDICT. imp. Diocl. 7, 51 in beste (*sic*) -iori (*compar. etiam* HIER. epist. 22, 34, 3. SVLP. SEV. dial. 1, 21, 4 [*opp.* molle]. ISID. eccl. off. 2, 16, 10). SCHOL. Hor. app. epist. 1, 11, 18. SCHOL. Iuv. 9, 28 *pingues* (*lacernas*) ut ostendat -as ac per hoc pluviales. ORIBAS. syn. 5, 16 vestimentis ... -is (GREG. M. in Ezech. 1, 11, 28). HIER. adv. Iovin. 2, 11. EVCHER. instr. 2 p. 147, 9 byssus genus serici -ioris pariter et fortioris. CASSIOD. in psalm. 29, 12 saccus ... est textrina -issima atque aspera. MARCELL. med. 5, 1 -o sabano. PS. APVL. herb. 129 l. 4 H.-S. linteolo -o (*cf.* PLIN. VAL. 1, 55). ROMVL. fab. Aesop. 16, 6 rec. gall. illa *rana* -um petiit linum (*cf.* 16, 5 rec. W. *et* 17, 7 rec. vet.). PALLAD. 3, 24, 1 de -a rubi virga (CASSIOD. hist. 10, 33 p. 1187A). SCHOL. Hor. carm. 3, 16, 35 pinguia vellera: -a. CHIRON 874 ad nervos -os (*bis*). MYTHOGR. 1, 119 qua *virga* si quem ex -iori parte ... tangeret (*opp.* a subtili). VVLG. III reg. 12, 10 minimus digitus meus -ior est dorso patris mei (*sim.* II par. 10, 10 HIER. epist. 82, 3). Ezech. 41, 25 -iora erant ligna in vestibuli fronte. HIER. tract. in psalm. 95 p. 135, 28 ut quod -um fuerat, *ruminatione* rursum tenue mittatur in ventrem. MARCELL. med. 7, 18 aristolociae -ae part. XXXV. PLIN. VAL. 1, 38 -o cribello. 2, 17 feniculi radicis -ioris corticem tundes. DIOSC. 3, 9 radix -a. 3, 14 folia ... -iora. 5, 151 carnes -as. *et sic saepissime.* CASS. FEL. 35 *uva* si -a vel vastior fuerit. ORIBAS. syn. 5, 46 capillus habent nigrus et crispus et crossus. ITIN. Anton. Plac. rec. A p. 162, 8 ISID. orig. 11, 1, 50. GLOSS. III 587, 16 salix -a: agnus (*i.* ἄγνος). 608, 17. 617, 6.
b *translate*: *de cibo*: GREG. M. in Ezech. 1 praef. (epist. 12, 16a) cibus -ior velut pro fastidio sumitur (*praecedit* vilis; *opp.* ad suptiliores epulas). GLOSS. marg. cod. Non. Harl. s. IX/X (*Lindsay, Archiv. 9, 1896, 598*) p. 88, 16 cibarium siligineum] quod nos dicimus -um, sordidum, quo cibantur servi. *de sensu ac mente*: SCHOL. Hor. epist. 2, 1, 244 carmina ... -iori stilo et inhonesto conscripta. AVG. ord. 1, 7, 20 disputationem nostram elimatius volo provenire; non enim eam -is auribus debeo. in psalm. 113 serm. 1, 4 propheta ... -a corda limavit. epist. 118, 28 *sensus alicuius. aliter* c. Iul. 4, 14, 66 tres sensus (*sc. gustandi, olfaciendi, tangendi*) corpulentiores et quodammodo -iores sunt. trin. 3, 11, 25 huic tam -o (*sic codd.*) et abiecto (*sensui i. interpretationi*). in euang. Ioh. 20, 7 intelligentiam ... tardam et -am. c. Iul. op. imp. 2, 159 o -e dialectice (*cf. infra l. 44*). GREG. M. moral. 25, 39 mentes (ISID. in exod. 54, 2). 28, 41 mandatis -ioribus ligati. *in imagine*: GREG. M. moral. 1, 54 (*comparantur bona hominum cum aromatibus in tenuissimum pulverem contritis*) ne -um durumque sit bonum quod agitur. *adv. compar.*: AVG. de duab. anim. 15 malui -ius quam scrupulosius definire (= c. Iul. op. imp. 1, 44).

2 *i. q. non maturus*: COLVM. 12, 44, 8 tempus ... quo *uvae* includi debent, id fere est, quo adhuc siccitatibus et sereno caelo -a variaque sint acina. 12, 47, 3 cavendum est, ne, quae in melle custodire volueris, immatura mala condantur: quoniam -a si lecta sunt, ita indurescunt, ut usui non sint. SCHOL. Germ. Bas. p. 100, 16 *corvus* cum vidisset ... ficus -os ⌊arbores⌋ (*del. Kießling*) habentes, consedit in eis, donec maturae fierent (*cf.* p. 180, 7). *hinc subst.* **grossum,** -ī, *sc. pomum* (*ficus*): HIL. in Matth. 21, 8 flos ei (*ficui*) primus ... non in his *pomis*, quae maturitatem, ut emerserint, consequantur. -a enim (autem?) haec et communis usus et prophetica auctoritas nuncupavit. *infra* (*de aliquot -is in sinu virgularum natis*): non sicut -a cetera decidunt, sed ... poma cetera maturitate praeveniunt. *de isdem*: hos ... fructus cum -is ceteris promergentes. 21, 9 *Synagoga* primos ... populi fructus ... -orum amisit exemplo. *ibid.* apostoli ... inter legem et evangelia -orum modo (*sc. illorum inter virgulas*) inhaerentes ceteros ... anteibunt (*cf. p. 2336, 66 sqq.*).

grostus *v.* corytus.

grot(t)olo *v.* crotolo. *adde* GLOSS. I p. 92 ciciniae (*i.* ciconiae) cratalant et grotolant (*supra scr.* vel critalant).

gru- *quaere etiam sub* gry-.

?**gruddo,** -āre. SVET. frg. p. 251 gruum gruere (gruddant [*i.* gruclant? *Her.*] ... vel grugulant *al.*).

grugulo, -āre. GLOSS. I p. 93 equi hinniunt vel grugulant. *v. etiam sub* gruddo.

gruīnus, -a, -um. [*a* grus.] *i. q. ad gruem pertinens.* MARCELL. med. 18, 7 rigor cervicis adipe ... -a peruncta velocissime mollietur. PLIN. VAL. 5, 33 pedes ... -i. *herba* milium gruinum, *v. s.* milium. *subst. f.* -a, -ae: DIOSC. Vind. 3, 116 p. 128, 12 γεράνιον ... οἱ δὲ γρουίνα.

gruis *v.* grus. **gruit** *v.* gruo. **grulida** *v. s.* grunda.

1. grūma, -ae *f. v.* grōma.

2. †grūma, -ae *f.* GLOSS. II 223, 60 ἀκρομάσθιον: [g]ruma, papilla (*cf. Goetz in ed. min. Varro R. R. praef. p. XIX*).

3. ?gruma, -ae *f.* AMBR. epist. 63, 30 o stultum Elisaeum, qui silvestribus -is et amaris pascebat prophetas *ita interpretari solent (cf. Brender, D. rückläuf. Ableitung im Lat. p. 68), ut* grumis *idem sit atque* glumis, *sed collato verbo quod est* grumulum, *dubito an hic quoque Ambr. scripserit* grum⟨ul⟩is. *etiam* crumel(l)um (GREG. TVR. glor. conf. 96), *ignotum adhuc holeris genus, a* grumulum *ductum esse videtur. aliter sentiunt Sittl, Archiv 3 (1886), 286 et Schmitz ibid. 387.*

grūmo, -āre. *cf.* groma. GLOSS.L II Philox. GR 85 -at μετρεῖ, ἐξισοῖ (*inde* V Aa G 211 -are dirigere, aequare). 90 -ari καταστρέψαι, δορωσαι (διορθῶσαι *Herald.*, διορίσαι *h*).
comp.: degrumo.

?**grumulum,** -ī *n.* [= *glumulum *a* glomus *deminutive. sic Engelbrecht, Zeitschr. f. d. österr. Gymn. 59, 1908, 580.*] AMBR. Hel. 6, 18 vitis agrestis -is mensas onerabat. *ostendit Engelbr. illud* grumulis *non esse formam verbi* grumula *ducti a* gluma, *ut opinatur Georges, sed verbi* grumulum *significantis fructum globosum citrulli colocynthidis (Schrad.), cf.* τολύπη LXX IV reg. 4, 39.

grūmulus, -ī *m.* [*a* grumus *deminutive.*] GLOSS.L I Ansil. GR 207 ager (*i.* agger), congeries, a⟨g⟩gerie[n]s, congregatio cuiusque rei sive monticulus rotundus. [*val.* grumur, *ital.* grumolo, *francog.* grumeau. *M.-L.*] PLIN. nat. 19, 112 quidam ulpicum et alium in plano seri vetant, castellatimque -is imponi distantibus inter se pedes ternos. APVL. met. 6, 10 accepto frumento ... et faba commixtisque acervatim confusis in unum -um.

grūmum, -ī *n.? v. infra l. 41.*

grūmus, -ī *m.* [*cf. esse videtur c. theod.* Krume, *gr.* γρῦμέα *'scruta' et c.* γρύτη *'scruta', theod.* krouwōn, *hodie* krauen *'perfricare'. W.*] *forma* grumm-: ACC. trag. 506 NON. p. 15 GLOSS. V 299, 15. crum-: VITR. 2, 1, 5. GLOSS.L II Philox. GR 80 -i (grimini *cod.*) λίθοι οἱ τῶν ὅρων (*ex Charisio*). 88 τύμβοι (*inde fort.* V Abba GRO 15 tumuli). V Abba GRO 10 -us ag⟨g⟩er, ⟨tumulus⟩ a tumore dictus [et profundus locus]. GLOSS. V 299, 15 -um congestio pulveris. *loco corrupto* GELL. 2, 20, 6 *cf.* groma. *vocabulum vulgaris potissimum sermonis legitur inde ab* ACC. [*it. hisp.* grumo. *M.-L.*] *notiones*:
1 FEST. Gloss.L IV p. 217a (p. 96 M.) -us **terrae collectio,** minor tumulo. NON. p. 15 -us dicitur agger, a congerie. ACC. trag. 506 quemcumque institeram -um aut praecisum iugum. BELL. Hisp. 8, 6 -us ... excellens natura. 24, 2 ex -o ... excelsum tumulum capiebant. MORET. 46 -os *farinae.* VITR. 2, 1, 5 exaggera[ba]nt supra habitationes e terra maximos -os. 8, 3, 2 *fontes* extruduntur ad summos -orum tumulos. *ibid.* altitudine, qua sunt -i. COLVM. 2, 17, 4 -os ..., quos ad versuram plerumque tractae faciunt crates, dissipabimus. ITALA Ios. 5, 3 (Lugd.) posuit -os praeputiorum (VVLG. circumcidit filios Israel). IV reg. 10, 8 (*cf. De Bruyne, Arch. lat. med. aevi 3, 118*) iussit poni eam in duobus -is supra portam (VVLG. ponite ea ad duos acervos iuxta introitum portae). PSALT. Cas. 103, 9 -os posuisti intransibiles (VVLG. terminum. LXX ὅριον). *de tumulo sepulcrali*: CARM. epigr. 74 hospes resiste et hoc (*i.* huc? *an* -um *neutr.?*) ad -um ad laevam aspice. **2** *i. q.* ***terminus***: CHAR. gramm. p. 34, 13 B. masculina semper pluralia ... hi -i οἱ τῶν ὅρων λίθοι. EXC. Bob. gramm. I 548, 27 hi -i οἱ διορίζοντες τοὺς ὅρους λίθοι. LIB. col. grom. p. 241, 2 *inter 'testimonia agralia dividentia'*: -os (*sim.* PS. BOETH. grom. p. 401, 3). *deriv.* grumulus. *Krohn.*

grunda (-ae?). [*cf. c.* suggrunda, suggrundia *et c. lituan.* grandà, *canterii, vimina tignis tecti imposita,* grindìs *tabulatio, coassatio, lacunar,* pagrindaĩ *coassatio pontis, vet. pruss.* grandico *assis, slavon.* gręda *tignum, theod.* grintil *obex, tignum, temo. W.*] GLOSS.L II Philox. GR 92 -a: στέγη καὶ τὸ ὑπὲρ τὸν π[λ]υλεῶνα ἐξέχον. *inde* L V Aa G 213 tectum super [h]ostium. II 467, 51 ὑπόστεγον: -a, suggrunda. [*it.* gronda. *M.-L.*] *compos.* suggrunda?

grundilis *v. nom. pr.*

grundio *et* **grunnio,** -īre, *perf.* -iī (-īvī) *tantum infra l. 76 et ap.* CHAR. gramm. p. 321, 12 B. DIOM. gramm. I 370, 28 (*imperf. v. infra l. 73*). [*cf. c. theod.* grunȝian *'grundire', gr.* γρύζω *'grundio',* γρῦ *grunnitus suis,* γρύλος *'porculus'. W.*] *scriptura per* -nd- *vetustior esse videtur (infra per* -di- *signata; ubi sola terminatio, supple* grunn-). DIOM. gramm. I 383, 21 '-it porcus' dicimus; veteres -dire dicebant. APPEND. Prob. gramm. IV 199, 13 -dio, non -o (*cf. Heraeus, Arch. 11 [1900] 330 not. 214*). *inter verba in* -nio *finientia* EVTYCH. gramm. V 451, 11. GLOSS.L II Philox. GR 89 -dit γρυλλίζει. *ibid.* 70 -unt: ῥύσσωσιν (γρύζουσιν). *inde* L VAa G 214 -diunt: strepitum faciunt. II 265, 21 -o γρυννίζω. III 432, 60 -it γρουφάζει. [*it.* grugnire, *francog.* grondir, *hisp.* gruñir. *M.-L.*] [ROMVL. fab. Aesop. 74, 10 rec. vet. *v. p. 2110, 24.*]

1 *proprie de voce porcorum* (VARRO frg. Non. p. 465, 1 -dire proprie suum. PAVL. FEST. Gloss.L IV p. 217a [p. 97 M.] dicuntur ... sues -ire. SVET. frg. p. 249 R. SPART. Get. 5, 5 NON. p. 114. 465 ISID. diff. 1, 607. *cf. etiam* GLOSS. I 91 sqq. [*de vocibus animalium*]): LABER. mim. 83 -dientem (*sic codd. Non. p. 114 et 465. de Non. ipso cf. infra l. 83*) aspexi scrofam. QVADRIG. hist. 77 -dibat graviter (*codd. Diom.*; -dibant grumiter *codd. Non.*) pecus suillum. VARRO Men. 2 -dit tepido lacte satur ... porcus. IVV. 15, 22 verbere Circes ... cum remigibus (*sc. Vlixis*) -isse Elpenora porcis. CARM. poet. min. V 61 (= ANTH. 762, *med. aevi?*), 57 sus ... ruris per gramina -it. GREG. TVR. virt. Iul. 31 -ientes suillae, cum limen sanctum ingressi fuerint, conquiescunt. **2** *de pisce*: PLIN. nat. 32, 19 piscium maxime mirum esse porcum, quem Lacedaemoni orthagoriscum vocent; -ire eum, cum capitur. ISID. orig. 12, 6, 13 corvi (*pisces*) a cordis voce dicti, quia -iunt pectore suaque voce proditi capiuntur.

3 *de homine* (*cf.* NON. p. 465, 4 etiam hominum esse grunditum):
a *de vulnerato* (*elingui?*): CAECIL. com. 103 cruento ita ore -dibat [*H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

miser. **b** *contumeliose de hominibus stupidis, minimi pretii*: PS. HIL. hymn. 87 adsensi numquam -ienti Simoni. HIER. epist. 50, 5, 5 feta scrofa non -iet. adv. Iovin. 2, 36 *calamistrati* inter tuos (*Ioviniani*) sues (*i. asseculas*) -iunt. epist. 119, 11, 5 cur me lacerant inimici mei et adversum silentem crassae sues -iunt? quaest. hebr. in gen. p. 1, 14 non mirum, si contra me parvum homunculum immundi sues -iant.

deriv. grunnio *subst.*, grunnitus. *cf.* Grunnius *nom. propr. compos.* degrunnio, suggrunnio.

2. grunnio, -ōnis *m.* [*a* grunnire.] *i. q.* grunnitus. *vox porcorum.* EPIST. Alex. ad Arist. p. 206, 17 K. cessere *elephanti* bucinis hominum et -bus suum attoniti (*supra* l. 3/4: quorum grunnitus).

grundītus *vel* **grunnītus**, -ūs *m.* [*a* grunnire]. *de scriptura cf. sub* grundio. *actio grunniendi, vox grunnientis*: **1** *de porco*: GLOSS.^L I Ansil. GR 210 -us porcorum est. SERV. Aen. 7, 16. CIC. Tusc. 5, 116 ne stridorem quidem serrae *audiunt*, tum cum acuitur, aut -ditum, cum iugulatur, suis (*sim.* AVG. nat. et grat. 47, 55, *sed* -us suis). EPIST. Alex. ad Arist. p. 206, 3 K. *v. supra l. 11.* ANTH. 730 (= CARM. poet. min. V *in adnot. ad* 63 = EVG. TOLET. carm. 41), 2 ruditum ... aselli -umque suis. HIER. in Am. 5, 23 p. 304. PRVD. apoth. 416 Gerasenos legio (*i. daemon: Matth. 8, 28 al.*) ruit effera porcos et ... gemitus longis -bus (crunn- grun- grin- *codd.*) edit. perist. 10, 993 fiat periculum ... quem porca -itum strepat. **2** *de pisce*: PLIN. nat. 11, 267 *piscis* qui caper vocatur, in Acheloo amne -um habet (*cf. supra* stridor). **3** *de homine*: NON. p. 465, 4 etiam hominum esse -ditum Caecilius (*com. 103, p. 2338, 84*) designavit.

?**grunium**, -ī *n.* [*a* grunnire.] *rostrum porci* (*v. Thomas, Mél. Havet, p. 513*). ORIBAS. syn. 4, 14 p. 15, 19 meliores ... sunt pedes porcini de (*i. quam*) -a (*gr. tom. IV p. 165, 28* βελτίονες οἱ πόδες τῶν ὑῶν εἰσι τοῦ ῥύγχους). 9, 10, 19 p. 291, 15 de ungulas porcorum et cronia. ALEX. TRALL. 2, 200 pedes porcinos et maxime bovinos et grunna (gruma *ed. pr.*, *an fuit* grunia? *gr.* ῥύγχη) et isicia. [*it.* grugno, *francog.* groin. *M.-L.*]

grunn- *v.* grund-.

1. gruo, -ere. [*cf. c.* grus. *W.*]. *de voce gruis.* PAVL. FEST. Gloss.^L IV p. 217^a (p. 97 M.) -ere dicuntur grues. SVET. frg. p. 251 R. gruum -ere. GLOSS.^L II Philox. GR 84 -unt γερανίζουσιν. *similia* GLOSS. I p. 91 *sq. in vocibus animantium.* CARM. poet. min. V 61 (= ANTH. 762, *med. aevi?*), 23 grus -it in gronnis. NOT. Tir. 89, 78 gruit (*nisi est mera syllabae notatio*).

?**2. gruo**, -ere (*cf. c.* ruere). CONSENT. gramm. V 392, 1 *inter barbarismos per adiectionem litterae*: -it pro ruit. GLOSS. V 459, 15 -it: invenit (imminet *Goetz, recte*). 502, 59. *cf. Löwe, Prodr. p. 118. comp.* ingruo. *H.*

grūs *et* **gruis**, *gen.* grŭis *comm.* [*cf. c. lituan.* gérvė, *slavon.* žeravĭ '*grus*' *et c. theod.* chranuh, *gr.* γέρανος, *cambr.* garan '*grus*', *armen.* krunk '*grus*'; *v. etiam quae sub* graccito *dicta sunt. W.*] *de prosodia*: PRISC. gramm. II 265, 10 -s et sus ... in nominativo producuntur, in obliquis vero corripiuntur. 326, 9. *de pronuntiatu* grūem *cf. Gröber, Archiv 2 (1885) 441.* *de genere*: SERV. Aen. 11, 580 sane sciendum posse dici et hic et haec -s et hic et haec gruis. SCHOL. Hor. epod. 2, 35 PHOC. gramm. V 412, 8 PRISC. gramm. II 141, 18. 265, 10 *et* 16 III 445, 31 suppl. 118, 28. 129, 32. *masc. generis apud* LABER. (Non. p. 208; *cf. p. 2340, 25*). HOR. (*v. p. 2340, 12*). PAVL. FEST. Gloss.^L IV p. 140^b (40 M.) a -bus, qui (quae *ed. Thewr.*). CASSIOD. var. 8, 12, 5; *ceteris locis feminini aut incerti generis.* RVT. NAM. 1, 293 *codd. discrepant inter* coniuratos *et* -tas -es. *de formis: nom. sing.* gruis: PHAEDR. 1, 8, 7 NOT. Tir. 111, 31. SYMPH. 93 *in tit.* GLOSS. *hanc formam defendit* SERV. (*cf. supra l. 50*), *abnuit* APPEND. Prob. gramm. IV 198, 22: grus non gruis. *ad h. l. cf. Heraeus, Archiv 11 (1900) 320.* *nom.* grux? *v. p. 2340, 63.* *acc.* grugem: LEX Sal. 7, 3 add. 4 (gruam *E*); *forma* grugis *etiam in* GLOSS. *legitur.* *acc. pl.*: grus *v. p. 2340, 35.* *abl. pl.* gruis (*sic G*): ANTHIM. 27 *in lemm.* GLOSS. γέρανος, geranio, geranion, avis. *legitur inde a* LVCIL. [*val., it.* grue, *francog.* grue, *hisp.* grue. *M.-L.*]

1 ***proprie:*** *avis advena, graece qui* γέρανος *dicitur.* *de nomine*: GRAMM. suppl. 244, 26 congruus paribus ... inde et -es dicuntur *eqs.* ... vel, ut alii dicunt, onomatopoeium nomen, i. de sono vocis factum (*sic et* ISID. orig. 12, 7, 14 GLOSS. V 502, 60). Strymoniae *inde a* VERG. (georg. 1, 120) *vel* Threiciae *inde ab* OV. (ars 3, 182) *saepe cognominantur. cf.* SERV. Aen. 10, 265 SCHOL. Hor. epod. 2, 35. *de natura gruum generalia: fusius* SOL. 10, 12 *sq.* ISID. orig. 12, 7, 14 *sq.* VARRO rust. 3, 5, 7 volucres ... partim advenae ... ut ... -es. CIC. nat. deor. 2, 125 VERG. georg. 1, 120. PAVL. FEST. Gloss.^L IV p. 140^b (p. 40 M.) congruere dictum est a -bus, qui non fere segregantur *eqs.* (*cf.* p. 217^a [p. 97 M.] EVSTATH. Bas. hex. 8, 3). PLIN. nat. 8, 101. 10, 60. 111. 143. 11, 121 SERV. georg. 1, 375. AVSON. 345, 25 -is effigies Palamedica ... Φ. EVSTATH. Bas. hex. 8, 5 CASSIOD. var. 9, 2, 5. *de adventu*: AVIEN. Arat. 1747 *sq. fusius.* PLIN. nat. 10, 65. *de reditu in Aegyptum*: LVCAN. 5, 711 *sq.* 7, 832 *sq.* STAT. Theb. 12, 515 *sq.* CLAVD. 15, 474 *sq.* *de volatu*: CIC. nat. deor. 2, 125 *fusius.* LVCAN. 5, 712. *cf.* MART. 9, 12 (13), 7 CLAVD. 15, 477. *fort. huc etiam pertinet* ENN. ann. 556 (Serv. georg. 3, 76, *ubi trad.* Ennius de greibus [gregibus A^2]) perque fabam (auram *prop. Krohn*) repunt et mollia crura reponunt. CASSIOD. var. 8, 12, 5 in psalm. 118 GLOSS. Vatic. Reg. 203 p. 263, 8. *fabulosum*: CASSIOD. var. 4, 47, 5 -es ... pelagus transiturae parvos lapillos uncis pedibus amplectuntur. *de voce*: LVCR. 4, 181 (*cf. Otto, Sprichwörter p. 104*). VERG. Aen. 10, 265 *in comparatione cum clamore Troum* (*cf.* CLAVD. DON. *ad h. l. et Il. 3, 3.* MACR. Sat. 5, 10, 2 CLAVD. 15, 475. PAVL. FEST. Gloss.^L IV p. 217^a [p. 97 M.] *al. v. s.* 1. gruo. *cf. etiam* congruo *vol. IV 298, 18*). CORIPP. Ioh. 4, 389 raucam ... -em. ISID. diff. 1, 607 *v.* arisso. *tempestatem futuram indicant*: VERG. georg. 1, 375 (*cf.* SERV. Aen. 10, 266). PLIN. nat. 18, 362 AVIEN. Arat. 1801 *sq.* *de venatione*: VERG. georg. 1, 307 Aen. 11, 580 (*cf.* CLAVD. DON. *ad h. l.*). HOR. epod. 2, 35. *inter cibos*: VARRO Men. 403 περὶ ἐδεσμάτων (*Gell. 6, 16, 5*) -es Melicae. HOR. sat. 2, 8, 87 discerpta ... membra -is sparsi sale multo *eqs.* CELS. 2, 18, 2. 2, 30, 2. PLIN. nat. 10, 60 Nepos ... addidit ciconias magis placere quam -es *eqs.* STAT. silv. 4, 6, 9 nosse. CAPITOL. Maximin. 28, 2 MARCELL. med. 27, 28 APIC. 62 *passim.* ANTHIM. 27. *in cibum pascuntur*: VARRO rust. 3, 2, 14. *in remediis*: PLIN. nat. 30, 107 -um adeps. *alia*: 30, 141. 149. 32, 139 PLAC. med. 24, 3. 25. *in mythologia*: OV. met. 6, 90 *sq. Geranae (Pygmaeae matris) in gruem mutatio. ceterum de gruum et Pygmaeorum inimicitiis*: PRIAP. 46, 3 MELA 3, 81 PLIN. nat. 4, 44. 7, 26. 10, 58 IVV. 13, 167 *sq. et* SCHOL. *ad l.* SOL. 10, 11 CLAVD. 15, 475. carm. min. 31, 13 Nilo Pygmaea -es post bella remenso ore legunt Rubri germina cara maris. RVT. NAM. 1, 292. AVSON. 345, 12 Ibycus ut periit, index fuit altivolans -s. PHAEDR. 1, 8 *fabula de lupo et grue.* SYMPH. 93 *sq. in aenigmate.* *varia*: LVCIL. 168 longior hic quam -s. LABER. mim. 47 utrum tu hunc -em Balearicum an hominem putas esse? PLIN. nat. 1, 10, 30 *et* 30, 8—53. 10, 135 vipiones; sic vocant minorem -em. 26, 108 *de geranio*: inter quae (*folia*) in cacuminibus capitula sint -um. 37, 187 *cognominatur* a -is collo geranitis. 30, 146 gromphenam ... -i similem. STAT. silv. 6, 63 casuraeque vagis -es rapinis (*ut dona principis*). MART. 13, 75 *in tit.* -es (Palamedis avis *vocatur*). NEMES. cyn. 314 dat tibi pinnarum terrentia milia vultur ... dantque -es. ITALA deut. 14, 12 (Lugd.) aquilam et -em (VVLG. gryphem). LEX Sal. 7, 3 add. 4 si quis grugem aut ciceno domesticus furaverit. INSCR. 17. Ber. d. Röm.-Germ. Komm. 1929 p. 96 n. 290 Primio ... grus (*v. p. 2339, 62*) duas Mercurio v. s. l. m. **2** ***translate:*** ANTH. 931 (*med. aev.?* = CARM. poet. min. V 108), 134 *de avibus Stymphalicis*: -s homicida. *machina oppugnatoria ob similitudinem gruis ita appellata*: VITR. 10, 13, 3 *Diades invenit* corvum demolitorem, quem nonnulli -em appellant.

epitheta: advena: HOR. epod. 2, 35 (*cf. et p. 2339, 72*). aërius: VERG. georg. 1, 375. altivolans: *v. supra l. 23.* Balearicus: *v. l. 25 al.* hiberna: STAT. silv. 4, 6, 9. Melica: *v. supra l. 11.* pigra: AVIEN. Arat. 1802. rauca: *v. supra l. 6.* Strymonia, Threicia: *p. 2339, 68 sq.* *Krohn.*

grusīnum, -ī *n.* *forma vulgaris pro* cerussinum? *sic Oder ad* CHIRON 938 spodium sic componis: nisum, -um, veratrum *eqs.* [chrysinum? *Her.*]

grusītes, -is? (-ae? -es?) *m.* *forma vulgaris pro* cerussatum? *sic Oder ad Chir. in ind. sub* cerusa. CHIRON 940 stiptici compositio ...: -en p. II, calciten p. II *eqs. cf.* 870 malagmae ... compositio: ... molibdena p. IIII, †nisum grussiten [chrysitem? *Her.*] p. IIII (misum [*i.* μίσυ], cerussiten *prop. Oder*).

grussus *et* **grusum** *v.* grossus.

grūtae, -ārum *f. i. q. scruta.* SCHOL. Hor. epist. 1, 7, 65 (*ad* scruta:) quas vulgo ⌊-as⌋ vocant (*sic* $Γ^1E$, scrutas, sgrutas, grucas *al.*). *cf. gr.* γρύτη *et* scruta.

grūtārius, -ī *m. i. q. scrutorum venditor.* GLOSS. γρυτοπώλης -us. *cf.* scrutarius (scrufertarius) *et Goetz, Comm. Woelffl. p. 129.* SYNON. Cic. p. 445, 10 B. institores, scrutarii, grytarii, mangones *eqs.* GLOSS.^L III Abol. SC 38^a (*cf.* V Aa S 754). *cf.* scrutarius.

grutarium, -ī *n. cf.* γρυτάριον. PALLAD. hist. mon. II 9 p. 354^A -a vendens (*gr.* τραγήματα).

grux *inter nomina avium in laterculo* POL. SILV. chron. I p. 543, 19 (= grus?).

gry (gri, gru *codd.*): id est balsamus (*sic vel* -mo, -mum *codd.*). GLOSS. *ter.*

gryfus *v.* griphus. **1. gryllus** *v.* grillus.

2. gryllus, -ī *m. e graeco ductum aut a* γρύλλος, γρῦλος '*porcus*' *aut a nom. propr.* Γρύλλος, *fort. vel a saltatione, cf.* γρυλλισμός. PLIN. nat. 35, 114 *Antiphilus* iocosis (*sc. tabellis*) nomine Gryllum (grytlum, grillum *codd.*) deridiculi habitūs pinxit, unde id genus picturae -i vocantur.

grynon, (-ȳ-?), γρυννόν. *nomen herbae.* PS. APVL. herb. 114 [*cucumis silvaticus*], 12 Graeci elaterion, -on, balis, bubalion *eqs.*

grȳpōsis, *gr.* γρύπωσις. CASS. FEL. 40 p. 91, 3 si ... digitorum capita robusta efficiuntur cum obuncatione unguium, quam Graeci -im (*g*, -ī *p*) vocant. CAEL. AVR. acut. 2, 32, 168 unguium uncatio, quam -in (γρύπωσιν *ed. Amm.*) vocant. chron. 2, 14, 198 obuncatis unguibus, quod Graeci -in (*sic ed. princ.*) vocant.

grȳps, -ȳphis (? *nom. et gen. exemplis carent*), **grȳp(h)es** (*v. p. 2341, 15*), **grȳp(h)us**, -ī *m.* γρύψ. *vocabulum insigne scripturae et formarum varietate.* *de scripturis: usitatissima sec. graec. per* y *et* p, *sic*: VERG. ecl. 8, 27 PLIN. nat. 10, 136 APVL. met. 11, 24. SOL. 15, 22 NP^1 (*sed v. p. 2341, 13*). NON. p. 152 ITALA lev. 11, 13 (Lugd.). CLAVD. carm. [*H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

min. 31, 8 CASSIAN. conl. 16, 2, 2 SIDON. epist. 8, 9, 5 vers. 10 carm. 2, 307. 22, 67 PRISC. periheg. 698. 703 *A*. CASSIOD. var. 9, 3, 5 FRG. Bob. gramm. VII 543, 15 *B*. PROB. Verg. ecl. 8, 27 *cod. P*. ISID. orig. 12, 2, 17. *in sec. decl.*: MELA 2, 1. 3, 62 PLIN. nat. 7, 10. 33, 66. *per* **y** *et* **ph**: HIER. adv. Pelag. 1, 19 VVLG. lev. 11, 13. 14, 12 CLAVD. 28, 30 ANTH. 327, 8 CASSIOD. var. 9, 3, 5 *dett.* PRISC. periheg. 703 *B*. FRG. Bob. gramm. VII 543, 15 *A*. PROB. Verg. ecl. 8, 27 *V*. ISID. orig. 20, 11, 3. *per* **i** *et* **p(h)**: PROB. Verg. ecl. 8, 27 (-iph- *M*, -ip- *P*). SERV. ecl. 5, 66 PRISC. periheg. 698 -iph- *B*. CASSIOD. var. 9, 3, 5 *dett.* GLOSS. *per* **f**: ITALA lev. 11, 3 (Wirceb.) -yf-. GLOSS. -if-. grupes: GLOSS. gripedes (-pides) *propter* quadrupedes? *(cf. infra l. 28) vel e sg.* gripes. *nota varietates codicum in his*: SOL. 15, 22 (*dedi singularia*) gripes, cripes, grhyphes, ghrypes, ghryphes. SERV. ecl. 5, 66 crype⟨m⟩. *de declinatione: tertia: nom. sing.* -es (*retro formatus ex gen.* -is?): ISID. orig. 12, 2, 17. GLOSS. III 257, 56. *acc. sing.* -em: SERV. ecl. 5, 66 (*ibid.* -e). VVLG. lev. 11, 13. 14, 12. *nom. pl.* -es: APVL. met. 11, 24 SOL. 15, 22 PROB. Verg. ecl. 8, 27 HIER. adv. Pelag. 1, 19 CLAVD. carm. min. 31, 8 CASSIAN. conl. 16, 2, 2 PRISC. periheg. 698 CASSIOD. var. 9, 3, 5 FRG. Bob. gramm. VII 543, 15 GLOSS. -pedes: *v. supra l. 11. dat. pl.* -bus: PRISC. periheg. 703. *secunda: nom.* -us: GLOSS. *gen.* -i? *v. infra l. 54. acc.* -um: ITALA lev. 11, 13 (Wirceb.). ANTHOL. 327, 8. *nom. pl.* -i: MELA 2, 1. *gen.* -orum: MELA 3, 62. *acc.* -os: ISID. orig. 20, 11, 3. *abl.* -is: PLIN. nat. 7, 10. 33, 66. *graeca: acc. sing.* -a: ITALA lev. 11, 13 (Lugd.). CLAVD. 28, 30. *nom. pl.*: -ĕs: VERG. ecl. 8, 27 CLAVD. carm. min. 31, 8. *acc. pl.* -ās (*masc.*): PLIN. nat. 10, 136 NON. p. 152 SIDON. epist. 8, 9, 5 vers. 10 carm. 2, 307. 22, 67. GLOSS.[L] I Ansil. GR 195 -es quadrupedes volucres; Donatus ait *(ad ecl. 8, 27)* 'grip[id]es infestum equis apud Hyperboreos oriundum'. 197 -us beluae pennatae.

1 *proprie animal fabulosum*: VERG. ecl. 8, 27 (*pro* ἀδυνάτῳ) iungentur iam -es equis (SERV. *ad l.* genus ferarum ... equis vehementer infestae). MELA 2, 1 -i saevum et pertinax ferarum genus. PLIN. nat. 10, 136 pegasos ... volucres et -as aurita aduncitate [rostri] fabulosos reor. APVL. met. 11, 24 dracones Indici, -es Hyperborei. SOL. 15, 22 -es tenent universa *Asiaticae Scythiae*, alites ferocissimi *eqs.* NON. p. 152 picos veteres esse voluerunt, quos Graeci -as appellant. HIER. adv. Pelag. 1, 19 elephanti tantae molis et -es in sua gravitate causentur, cur quaternis pedibus incedant. CLAVD. 28, 30 Phoebus ... frenis -a iugalem Riphaeo ... detorsit ab axe. carm. min. 31, 8 -es Hyperborei *dona ferunt Orpheo*. CASSIAN. conl. 16, 2, 2 *inter fera bestiarum genera*: basilisci ... monocerotes ... -es. SIDON. epist. 8, 9, 5 vers. 10. *inter insignia Apollinis*: chelyn pharetras arcus -as. *in imagine* carm. 2, 307 Paean, lauro cui -as obuncos docta lupata ligant. 22, 67. PRISC. periheg. 698. 703 proelia ... faciunt Arimaspi -bus hostes. CASSIOD. var. 9, 3, 5. *varia de -bus*: SOL. 15, 22 SERV. ecl. 5, 66. 8, 27 (*cf. Thes. gloss. 12, 2, 17*) PROB. Verg. ecl. 8, 27. ISID. orig. 12, 2, 17. 20, 11, 3 spingae sunt, in quibus sunt spingatae effigies, quos nos -os dicimus. FRG. Bob. gramm. VII 543, 15. *v. etiam* griphus *p. 2335, 14 sqq.*

2 *avis e genere rapacium, ut putant*: ITALA lev. 11, 13 *non edetis* aquilam et ⟨g⟩ryfum (-em *Vulg.; aliter* ITALA Lugd.) et ossifragum (haliaeetum *Vulg.;* ἀετὸν ... γρῦπα ... ἁλιαίετον LXX). *an huc* HIER. adv. Pelag. 1, 19 (*supra l. 37*)? **3** *nomen navis in classe Syriaca?* CORP. III 434 clasis Syriacae liburna Grypi (*sic Ruggiero diz. epigr. s.* classis *p. 274*). **4** *obscurius in carmine irrisorio de auriga frequenter cadente*: ANTH. 327, 8 non iste humano dicatur nomine natus: hunc potius -um proprium vocet Africa circo.

dub., utrum huc pertineat necne GLOSS.[L] I Ansil. GR 198: grypus (grippus) superbus, cervicosus.

cf. Grypos *nom. pr.*

grytarius *v.* grut-.

? **guaranis**, -e [*vox germanicae originis, cf.* waranio 'Hengst' *in* LEG. Sal.; *v. Sofer, Glotta 16, 1928, 21 sqq.*]. ISID. orig. 12, 1, 53 *color equorum* cervinus est, quem vulgo -em dicunt (guaranen *Lindsay cum BT*, guar- *vel* gaur- *etiam UFCD*, uuarranem *KO*).

gubba (-ae? *f.*). HIER. vita Pauli 6 in cisterna veteri, quam gentili sermone Syri -am vocant. in Ier. 2, 12 p. 82, 19 cisternam, quae sermone Syro et Hebraico -a (gabba *et sim. codd.*) appellatur.

gubellum, -ī *n.* ISID. orig. 19, 29 (*instrumenta vestium*), 6 -um (lub- iub- lob- glomellum, globiellum, *al.*), corrupte a globo dictum per diminutionem, quasi globellum (*v. p. 2049, 4*). *de voce agit Sofer, Lat. u. Rom. aus d. Etym. des Isid., Gttg. 1930, p. 136.* *H.*

gubernābilis, -e *a* gubernare. *qui gubernari potest*: SEN. nat. 3, 29, 2 sive animal est mundus, sive corpus natura -e ut arbores ut sata.

* **gubernāculum**, -ī *n. a* gubernare. *apud poetas semper, sicut* periclum, *dicitur* -naclum (CIC. Arat. 137. 157 LVCR. 4, 904 VERG. Aen. 5, 176 *al.* SIL. 14, 409 AVIEN. Arat. 767 CLAVD. 28, 138 VEN. FORT. Mart. praef. II 25). *de plurali: plerumque ab utroque puppis latere singula -a pendebant (cf.* HYG. fab. 14 *p. 2342, 63). itaque scriptores saepe plur. numero de -is unius navis loquuntur (v. p. 2342, 25. 40. 47. 52. 57. al.). in imaginibus et translationibus, quippe quibus continuum munus gubernandi significetur, num. pluralis multo saepius occurrit quam sing.* (*ante* TERT. *sing. numerum solum habent* VELL. *p. 2343, 48.* SEN. epist. *p. 2343, 74. 2344, 9.* FRG. Bob. gramm. VI *p. 2344, 13 [huc non pertinet* VAL. MAX. *p. 2344, 8 et* DIOM. gramm. I *p. 2344, 4]; inde ab* TERT. *auctores, imprimis* ECCL., *etiam in imag. et transl. sing. et plur. numerum paulatim promiscue adhibent*). *de significatione*: HIER. in Nah. 3 p. 1254[B] Hebraeus PHEREG (פֶּרֶק *i.* 'caedes', 'dilaceratio', *v.* VVLG. Nah. 3, 1) non 'excervicationem', pro qua in Aquilae editione reperimus ἐξαυχενισμόν, sed 'gubernaculum', id est κυβερνισμόν, interpretatus est: ut ostenderet et urbem fuisse regalem, et velut in navi cunctarum gentium tenuisse -um. GLOSS. αὐχὴν πλοίου, αὔχένες, οἴαξ (*cf.* VITR. 10, 3, 5). GLOSS.[L] II Philox. GV 8 -um: πηδάλιον. *cf. etiam* CLAVD. DON. Aen. 5, 350 clavo id est -o. SERV. georg. 1, 174 *l. 70.* NOT. Tir. 110, 14. *legitur inde a* CIC., *ubi 19ies.* *poetae propter difficultatem hexametro inserendi (p. 2341, 77)* 'clavus' *praeferunt; ubi* -um *adhibent, ita semper dactylici ponunt, ut a primi pedis thesi incipiant, trochaeo praecedente.* [*francog.* gouvernail. *M.-L.*]

[*falso traditur* PETRON. 102, 4 scaphae -a (*sic ed. Tornaes, adnotans* custodiam, *quod recepit Buecheler*). *loco mutilo* TERT. nat. 2, 5 p. 103, 2 lunam, solacium noctium, patrocinium ⟨men⟩sum -is (*sic Gothofredus coniecit. Hartel.*: patrocinium mensum, ⟨item stellas praesidium⟩ -is, *cf. Patr. Stud. III p. 48 sq.*)]

-um *est instrumentum, quo aliquid dirigitur.*

I *proprie*: **A** *technice*: **1** *remus, quo navis dirigitur* (*de numero cf. p. 2341, 79 sqq.*): CIC. inv. 2, 154 ille naufragus ad -um accessit (rep. 1, 51 e vectoribus sorte ductus ad -a). LVCR. 4, 904 *navem* -um contorquet quolibet unum. VERG. Aen. 5, 176 ipse *Aeneas* -o rector subit, ipse magister (*syn.* clavus). 5, 859 cum puppis parte revolsa cumque -o. 6, 349 -um ... revolsum, cui datus haerebam (*sc. Palinurus*) custos cursusque regebam, ... traxi mecum. LIV. 27, 48, 11 navibus sine -o vagis. VITR. 10, 3, 5 ansam -i tenens. SEN. contr. 7, 1, 2. 10 non rudentibus committitur illa anima, non velis, non -o defenditur. SEN. dial. 6, 6, 3 turpis est navigii rector, cui -a fluctus eripuit. epist. 43, 2. 73, 12 scientia regendi -um. 76, 13 *navis* -o parens. 90, 24 additis a tergo (*sc. navigiorum*) -is, quae huc atque illuc cursum navigii torqueant. 95, 7 sic move -um. 108, 37 tenendum rapiente fluctu -um (PLIN. epist. 6, 16, 10 CLAVD. DON. Aen. 10, 215. 225 retinebat. *cf. supra l. 30*). 121, 5 rector navis scite -um flecti⟨t⟩ (HIER. epist. 100, 14 gubernatores ... flectentes in diversum -a). CVRT. 9, 4, 11 navis -i impatiens. PETRON. 102, 4 per puppim, per ipsa -a delabendum est. 114, 13 non arbor erat relicta, non -a, non funis, aut remus. PLIN. nat. 6, 87 iubas arborum (*sc. quae in aquis*) -is deterentibus. 12, 87 ratibus, quas neque -a regant neque remi trahant (APVL. apol. 19 inmodicae divitiae velut ingentia et enormia -a facilius mergunt quam regunt. SVET. Nero 46, 1). 32, 4 adhaerentem -o *echenaida*. TAC. ann. 2, 6 plures *naves* adpositis utrimque -is, converso ut repente remigio hinc vel illinc adpellerent. 14, 5. PLIN. epist. 9, 26, 4 curvatur arbor, -a gemunt (*cf. etiam* 9, 26, 13). paneg. 81, 4 ille (*sc. Traianus*) ... adsidet -is (PANEG. 5 [8], 14, 2 velut longae navis -is praesidentem). paneg. 86, 5 -a retorqueret. SVET. Aug. 17, 3 -o diffracto. Cal. 32, 1 frg. p. 234, 1. AMPEL. 8, 3 -a Argonautarum (8, 5 remi Argonautarum cum -is). ALF. dig. 21, 2, 44 omnia ... quae coniuncta navi essent (velut -a, malus, antemna, velum) quasi membra navis esse. VEG. mil. 4, 46 funes, quibus ... ligata sunt -a. VVLG. act. 27, 40 laxantes iuncturas -orum. Iac. 3, 4 naves ... circumferuntur a modico -o. ACT. Archel. 22 (19), 6 *al.* *per synecdochen: de ea parte navis, ubi -a sunt*: PLIN. nat. 9, 51 *delphini* a -is spectantur. *de actione gubernandi*: SIL. 14, 407 transverberat ictu orba -i subeuntem munera Taurum (gubernandi *OV*). *de -o Argonis sideris*: CIC. Arat. 137 inde -um disperso lumine fulgens (*ap. Hyg. fab. 14 p. 50, 1*: -um tendens a puppe volante) clari posteriora Canis vestigia condit. 157 (*cf. Germ. 374* clavum ... carinae). VITR. 9, 5, 2 malus et quae sunt circa -a. HYG. fab. 14 p. 50, 3 haec navis (*sc. Argo*) habet stellas ... in -o dextro quinque, in sinistro quatuor (*sim.* astr. 3, 36). AVIEN. Arat. 767 -um puppis (*i. Argo*) demittit in undas (*ibid.* clavus). *de gubernaculo Fortunae*: FRONTO p. 157, 13 N. balnearum ... Fortunas omnis cum pennis, cum roteis, cum -is reperias. LACT. inst. 3, 29, 7 simulacrum *Fortunae* cum copia et -o fingunt. *de -o Adrastiae*: AMM. 14, 11, 26.

2 *manica, qua aratrum regitur*: SERV. georg. 1, 174 'stiva' manica aratri, qua regitur, id est -um.

B *in similitudine*: **1** *de caudis, bracchiis animalium marinorum*: PLIN. nat. 9, 88 nautilus ... ceteris subremigans bracchiis media se cauda ut -o regit. 9, 94 *nauplii* palmulas in usum -i porrigi. 11, 264 piscium meatus -i modo *caudae* regunt. EVSTATH. Bas. hex. 8, 2 p. 947[C] pisces ... candae -o flexus dirigunt proprios (*gr.* τῇ ... τοῦ οὐραίου μεταβολῇ ... οἰακίζοντες). **2** *de pedibus natantis hominis*: FRONTIN. strat. 3, 13, 6 cruribus velut -is dimissis. **3** *de cauda avis*: APVL. flor. 2 p. 8 aquila ... laevorsum vel dextrorsum ... labitur, ... alas quo libuit advertens modico caudae -o.

II ***imagines*** *et* ***translationes*** (*de plurali v. p. 2341, 82 sqq. imago e navium gubernatione sumpta plurimis in exemplis quodammodo dilucet; itaque imagines et merae translationes discerni non potuerunt, sed ii loci, ubi imago latius expressa est, in singulis par-*

[*Häfner*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tibus ante alios positi sunt): **A** *speciatim: munus, potestas, actio gubernandi, i. regendi, administrandi*:

1 *de administratione rerum publicarum* (*v. etiam* HIER. in Nah. 3 *p. 2342, 6*): CIC. inv. 1, 4 cum ad -a rei publicae temerarii ... homines accesserant, ... miserrima naufragia fiebant (rep. 1, 11 *cf.* LIV. 4, 3, 17). S. Rosc. 51 ad -a rei publicae sedere (Mur. 74 Phil. 2, 113. div. 2, 3 [PS. LACT. inst. interpol. 1, 1, 14]. Brut. 2, 1, 2 PLIN. epist. 10, 1, 1 TREB. Claud. 5, 1 LACT. mort. pers. 18, 4 CASSIOD. Ios. antiq. 18, 4 p. 516). dom. 24 in illis rei p. ... procellis, cum senatum a -is deiecisses, populum e navi exturbasses *eqs.* Sest. 20 clavum tanti imperii tenere et -a rei p. tractare. 46 rei p. navem ereptis senatui -is fluitantem (Att. 2, 7, 4 non abiectis sed ereptis -is *rei p.*, cupio istorum naufragia ex terra intueri). Sest. 99 qui sibi -a patriae depoposcerunt. Q. CIC. Cic. epist. 16, 27, 1 *consules* nisi a -is recesserint. LIV. 24, 8, 13 quis ad -a sedeat, summa cura providendum ... est. PANEG. 2 (10), 4, 2 salutarem manum -is addidistis. 6 (7), 12, 7 praecipitantem rem p. refrenasti et -a fluitantia recepisti. CIC. de orat. 1, 46 repelli oratorem a -is civitatum (1, 214 civitatum regendarum ... -a. FIRM. math. 3, 2, 10). VAL. MAX. 7, 6, 1 imperii sui -a e manibus abiecit (9, 15, 5 FIRM. math. 1, 10, 3 RVF. FEST. 22 [NOVELL. Maior. 6, 1 pr.] AMM. 26, 1, 5). PLIN. paneg. 6, 2 ratio, quae te (*Traianum*) publicae salutis -is admoveret (PANEG. 6 [7], 2, 5 ne ... communis salutis -a traderentur). FLOR. epit. 1, 6, 1 Servius Tullius ... -a urbis invadit (COD. Theod. 12, 1, 171, 1 [*a. 409*] -a urbium ... administrare. BOETH. cons. 1, 4, 21). PANEG. 6 (7), 11, 4 redde te -is meis (*Roma Maximianum adhortatur*). 9 (12), 26, 5 orbis (FIRM. math. 3, 3, 9. 3, 5, 7. COD. Iust. 3, 1, 14, 1 in orbe terrarum, qui nostris -is regitur). PANEG. 10 (4), 27, 2 translatis ad fortissimum principem fortunarum suarum (*i. Italiae*) -is. 12 (2), 3, 4 viro publicis -is admovendo (TREB. Claud. 1, 3 depulit). TREB. Gall. 14, 5 ut labem ... a -is humani generis dimoveret. trig. tyr. 12, 7 illam pestem (*Gallienum*) a legum -is dimovere (*sim.* VOPISC. Car. 1, 3 leges et -a *temperare*). LAMPR. Heliog. 34, 1 qui istum a -is Roman⟨a⟩e maiestatis abduceret. FIRM. math. 1 pr. 7 totius Orientis -a. 5, 3, 54 ut et hominum illis regimen et -a committantur (*sim.* 8, 21, 7 RVFIN. hist. 1, 6, 7 VEREC. in cant. 9, 1). HEGES. 1, 12, 2 *liberos* impares regni ... -o (2, 13, 2 RVFIN. hist. 3, 5, 1 CASSIOD. Ios. antiq. 14, 19 GREG. M. epist. 6, 5 p. 383, 20. 9, 228 p. 224, 22 ipsa ... -a erga subiectos magno sunt moderamine temperanda. 13, 7 p. 373, 14. 13, 9 p. 375, 1 potestatis regiae -a). COD. Theod. 6, 17, 1 (*a. 413*) in administratione civili ac provinciae -is (6, 28, 2. 12, 1, 77. COD. Iust. 1, 54, 6, 2 iudices et qui ... administrationis [*sc. provinciarum*] -a susceperunt). CONC. Rom. a. 501, 21 p. 429, 8 regere dominium, quem ad *Italiae* -a ipsa *divinitas* providerit. FACVND. defens. 2, 2 p. 562[B] qui per idem tempus mundi regebat -a. CASSIOD. Ios. antiq. 19, 9 tanta -a detinere (*gr.* τὰς τῆς διοικήσεως φροντίδας). *nota de imperio castrensi*: VELL. 2, 113, 2 *exercitum* maiorem, quam ut temperari posset, neque habilem -o. *pro personis moderantibus*: ITALA prov. 11, 14 (Pallad. hist. mon. I 15) qui non habent -a, cadunt sicut folia (LXX [hist. Laus. p. 83] οἷς μὴ ὑπάρχει κυβέρνησις, πίπτουσι ὥσπερ φύλλα. VVLG. ubi non est gubernator, populus corruet. *aliter intellexit hunc locum Pallad.*). PANEG. 5 (8), 3, 3 -a maiora quaerebat aucta atque augenda res publica. RVFIN. hist. 1, 6, 6 post reditum ... de Babylonia non defuere Iudaeis -a disciplinis optimis instituta. per pontifices etenim rerum summa gerebatur (*gr.* πολιτείᾳ χρώμενοι ἀριστοκρατικῇ).

2 *de administratione rerum ecclesiasticarum*: CYPR. epist. 14, 1 p. 510, 2 quae circa ecclesiae -a utilitas communis exposcit (RVFIN. hist. 3, 23, 1 ecclesiarum ... -a regens. 4, 5, 5 [*ibid.* moderamen]. 4, 11, 6. epist. Clement. 3. EPIST. pontif. 285 Migne 20, 464[D] ne ... ecclesia ... sine rectoris -o remaneret. SACR. Leon. p. 379 -a moderaris. 432 disponenda. ENNOD. dict. 3, 4 p. 434, 12 te ad ... -a solidavit. LEO M. epist. 6, 3). AVG. epist. 21, 1. 69, 1 *al.* SACR. Leon. p. 453 sedis apostolicae -a tenere (SACR. Greg. 224, 3 -o praeesse). RVFIN. hist. 4, 1 plebis -a (τὴν ἐπισκοπήν). *nota de munere victum alicuius sustentandi*: SACR. Leon. p. 386 *S. Stefanus* dispensatione mensarum, viduarum -o (*i. procuratione. cf.* VVLG. act. 6, 1 in ministerio quotidiano [διακονίᾳ]) castitatis exemplum. *pro personis*: LEO M. epist. 12, 10 cum ... episcopalia ... -a nonnisi maioribus populis ... oporteat praesidere.

3 *de moderatione mundi sim.* (*motus localis aliquatenus sublucet*: AVG. Iob 37 p. 596, 7 et ipsa *nubes* per circuitum vertitur ... in -is [*sc. dei*] ad operandum omnia, quae mandaverit eis. in psalm. 122, 10 *v. p. 2344, 77*): SEN. epist. 107, 10 Iovem, cuius -o (tabernaculo *BA*) moles ista (*sc. mundus*) derigitur (LACT. inst. 1, 3, 3). LACT. epit. 2, 3 nisi unus teneat -um *summae rerum*, nisi unus frena moderetur regatque universa membra. CHALC. comm. 75 providentiae -is. AMBR. Cain et Ab. 1, 1, 4 altera *secta* ... dei tamquam rectoris subdit omnia -o. AVG. conf. 6, 7, 12. SALV. gub. 1, 13 quod deus omnia regeret ac ... moderationem suam et -um temperaret. 2, 6 dispensatio divini -i. 3, 4. BOETH. cons. 1, 6, 18 *al. nota* 3, 12, 38 *deus* est veluti quidam clavus atque -um, quo mundana machina servatur.

B *generatim* (*imago e navium gubernaculo sumpta in plurimis exemplis servata est ita, ut de gubernandi aut instrumento i. de ratione, qua aliquid ad rectum dirigitur* [*v. autem infra l. 6*], *aut ipsa actione dictum sit* [*v. ex. gr. infra l. 15. 25. 26. 27. 38. 45. 48*]. *corporaliter de lingua*: DIOM. gramm. I 300, 7 oratio ... mobili quodam vocis articulatae spiritu rotundoque -i moderamine temperata. *cf. etiam p. 2349, 10*): CIC. Att. 7, 13, 2 commissum ... a nobis ... est sive a nostro duce, ut e portu sine -is egressi tempestati nos traderemus (*i. sine consilio*). VAL. MAX. 9, 12 pr. medii temporis cursus, prout fortuna -um rexit modo aspero modo tranquillo motu peragitur (*cf. p. 2342, 66 sqq.*). SEN. epist. 16, 3 philosophia sedet ad -um et per ancipitia fluctuantium dirigit cursum. PLIN. nat. 11, 219 arteriarum pulsus ... observatione ... crebri aut languidi ictus -a vitae temperat. FRG. Bob. gramm. VI 627, 3 ex quibus (*praeceptis*) velut -um compositionum teneres. TERT. apol. 11, 5 mundi corpus ... semel utique in ipsa conceptione (constructione *P*) dispositum ... cum omnis (-i *P*) rationis -o inventum est (paenit. 1, 3 p. 9, 11 sine -o rationis. MACR. Sat. 7, 5, 30). TERT. praescr. 9, 1 expetit sensus certare cum interpretationis -o (*'cum ratione ..., quae sane omnem interpretationem gubernare debet' Oehler*). pudic. 7 p. 231, 29 *Iudaeis* habentibus -a disciplinae. CYPR. domin. orat. 1 evangelica praecepta ... sunt ... magisteria divina, ... -a dirigendi itineris. NOVATIAN. Cypr. epist. 30, 2 p. 550, 1 quasi extorto de manibus consiliorum -o. *ibid.* p. 550, 5 disciplinae ipsius semper custodita ratio quasi salutare aliquod -um in tempestate (*sim.* EPIST. pontif. 371 Migne 50, 437[A] canonum -a). PS. HIL. libell. 20 *patientia* -um habet Dei (*cf.* AMBR. Cain et Ab. 2, 9, 32 p. 405, 7 vita ... divino -o destituta). AMBR. Cain et Ab. 2, 1, 3 p. 379, 27 armenta ... domitoris -o destituta. 2, 9, 36 p. 407, 15 commissi -i munus (hex. 6, 6, 39 p. 230, 24 quid ... est caro sine animae -o? ACT. Archel. 22 [19], 7 animam corporis -a dicimus, reguntur autem utraque arbitrii atque animae libertate, quo velut gubernatore utimur). HIER. epist. 100, 4 divinorum dispensatione verborum quasi -o utentes. epist. Pachom. 5 p. 93[D] tenuit *Noe* iustitiae -a (VITAE patr. 5, 11, 34. 3, 123 humilitatis -um). VVLG. prov. 1, 5 sapiens sapientior erit et intelligens -a possidebit (*sc. quibus vitam dirigat. cf.* PALLAD. hist. mon. I 15 -is sapientiae spiritualis usi. *v. etiam p. 2343, 49*). 20, 18 cogitationes consiliis roborantur et -is tractanda sunt bella. RVFIN. patr. 1, 6 p. 309[B] si sensus ... actuum suorum -a moderatur. AVG. in euang. Ioh. 124, 7 propter huius vitae procellosissimae -um ... clavos regni coelorum ... Petrus accepit. beat. vit. 1, 4 -a mea repugnantia omnibus ventis in mediis fluctibus Academici tenuerunt. in psalm. 118, 4, 7. PETR. CHRYS. serm. 8 p. 208[B] sapientiae remis, -is disciplinae (*sim.* CAES. AREL. suggest. p. 306). SALV. gub. 1, 19 non solum imperia et provincias ..., sed etiam minora officia et privatas res, pecudes denique ipsas *eqs.* ... humana ordinatione atque consilio quasi quadam manu et -o contineri. 7, 98 adhaerente *feminis* iugiter -o maritali (*sq.* coniugalis custodia). *nota de potestate res familiares administrandi*: COD. Theod. 9, 43, 2 (*a. 321* = COD. Iust. 9, 51, 13, 2[c]) *patri ex deportatione reverso* -a rerum tradenda sunt.

synonyma et apposita: *ad I*: clavus, manica. *ad II A 1*: administratio, auctoritas summa, clavus, imperium summum, leges, regimen. *ad A 2*: cura, moderamen. *ad A 3*: cura, gubernatio, iudicium, moderatio, regimen. *ad B*: consilium, custodia, dispensatio, manus, ordinatio.

***gubernātio**, -ōnis *f. a* gubernare. guv- *saepius apud auctores deterioris aevi. plur.*: NOVATIAN. *p. 2345, 53* VVLG. *2345, 55* AVG. *p. 2345, 84* CASSIOD. Ios. antiq. *p. 2345, 36. adde* 13, 22 p. 389 COD. Iust. *p. 2345, 57* GREG. M. *p. 2345, 38. 49* GLOSS. *v. infra l. 61.* *de significatione*: EVCHER. instr. 2 p. 160, 13 dioecesis -o et hoc non secundum proprietatem aut potestatem verbi, sed secundum effectum. GLOSS. κυβέρνησις -o. diocisa: -o. diocesis: parochiis id est adiacens domus vel -bus. *in litteris ex gr. conversis exprimuntur*: διατροφή *p. 2346, 10*; διοίκησις *p. 2345, 33. 59. 60. 61*; ἡγεμονία *p. 2345, 30. 39*; ἐμβίωσις *p. 2346, 9*; κηδεμονία *p. 2345, 25*; κυβέρνησις *p. 2345, 55*; προστασία *p. 2345, 34*. *legitur inde a* CIC. (*12[ies]*) *et* SEN. (*semel*). [*loco dubio*: PS. APVL. Ascl. 19 *v. p. 2348, 14.*]

I *proprie: actio vel ars gubernandi i. navem dirigendi*: CIC. fin. 3, 24 nec ... -i aut medicinae similem sapientiam esse arbitramur (*sim.* 3, 25). 4, 76 in ipsa -e neglegentiā est navis eversa. 5, 16 navigationis *ars est* -o. SEN. epist. 87, 17. CLAVD. DON. Aen. 5, 845 de securitate ... -is. AVG. pecc. mer. 2, 10, 12 propter arcae tamquam ecclesiae -em.

II *in imagine et translate*: **A** *actio regendi i. administratio, moderatio, procuratio*: **1** *speciatim*: **a** *mundi, rerum, hominum per divinam potestatem* (*de ipso motu locali cogitatur*: EVSTATH. Bas. hex. 1, 2 p. 870[A] sine moderamine et -e, fortuitoque casu agi et ferri omnia [ἀκυβέρνητα καὶ ἀδιοίκητα]. AVG. in psalm. 122, 10 si dares illi [*sc. cui Deus malefacere videtur in regendo mundo*] navim gubernandam, in naufragium iret ..., vult autem deum excutere de -e huius mundi et ipse tenere gubernacula creaturae): LACT. ira 4 p. 72, 14 quae maior ... administratio deo adsignari potest quam mundi -o (IVNIL. 2, 3. 11 BOETH. cons. 1, 6, 49). AVG. in euang. Ioh. 102, 6 *Christus* reliquit mundum corporali discessione ... nec mundum deseruit praesentiae -e. IVNIL. 2, 1. 4 generalis -o. 2, 5. *saepius.* AVG. serm. 264, 4 in -e coelorum. civ. 5, 26 p. 240,

[*Häfner*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

32 D. *quamlibet imperii magnitudinem deus* pro temporum -e dispensat. in psalm. 70, 1, 15 *app.* regimen saeculorum. CHALC. comm. 177 ad rerum omnium -em. PS. RVFIN. in Am. 5, 1—2 inter -is (*sc. naturae*) miracula. *absolute*: AVG. civ. 12, 28 p. 556, 3 D. sub tanta -e divinae providentiae. SALV. *scripsit octo libros* de -e Dei. *hominum* (*inest notio vel procurandi vel ad rectum dirigendi*). AVG. civ. 22, 22 p. 604, 22 D. divina -e non omni modo deserente damnatos. in psalm. 89, 16 deus quasi ... ista non curans et ab ⌊humani generis -e⌋ (humana generatione *pleriq. codd.*) dissimulans. serm. 27, 6, 6 adductus est a -e dei, ut baptizaretur. 347, 3 in ordine ipso et -e creaturae. OROS. hist. 7, 1, 4 *deum* adhibere quamvis ignoranti -em. SACR. Greg. 199, 3 tu (*deus*) ... ad priora promissa clementissima -e perducis. 202, 31 praesentem vitam sub tua (*domine*) -e transcurrens. SALV. gub. 2, 6 iusta -e regere. *sic saepius.* NICET. fid. 7 p. 17, 30 Patris et Spiritus ... una ... -o.

b *munerum publicorum* (*v. etiam infra l. 79*): CIC. Catil. 3, 18 tantarum rerum (*i. eiectionis Catilinae*) -o. dom. 130 tempus illud erat ... in ... -e positum senatus. Vatin. 36 summi consilii (*i. senatus*) -em auferre. de orat. 3, 131 orbis terrae procuratione ac summi imperii -e districtus. rep. 1, 2 usus ... virtutis est ... civitatis -o. epist. 10, 1, 2 facilis -o *rei p.* est. ad Brut. 1, 14, 2 magnam -em tui consilii tuaeque auctoritatis res (*i. bellum*) desiderabit. FIRM. math. 1, 10, 13 *Constantinus* Romanum orbem salubri -is moderatione sustentat. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 20, 25 priscorum tyrannidem in paternam -em (κηδεμονίαν) verterunt. CASSIOD. var. 3, 24, 2 Colosseo ... -em vestram defensionemque (*i. comitivam Pannoniae*) commisimus (6, 24, 2 vestra -e [*i. comitiva Neapolitanae civitatis*] laudatus). 10, 4, 7 beata res publica, quae tantae dominae (*sc. Romae*) -e gloriatur (Ios. antiq. 19, 2 p. 560 quasi ipsi *populi* -em rei p. rursus acquirerent [*gr.* τὴν ἡγεμονίαν]). 8, 7, 1 ad continuandam -em (*sc. regni*), quam gesserat. Ios. antiq. 11, 3 p. 312 optimatum -e regebantur (πολιτείᾳ ... ἀριστοκρατικῇ. *sim.* 14, 11 p. 398). 11, 6 p. 322 ad -em sui (*i. regis*) principatus (13, 22 p. 391 *cf.* 16, 2 p. 458 [διοικήσει]). 12, 8 p. 349 successit -i rerum ... Iudas (τὴν προστασίαν τῶν πραγμάτων. 12, 9 p. 350 *al.*) 15, 7 p. 438 plurimam -em Antipatro commiserat. 15, 9 p. 443 -es ... regales. 18, 12 p. 526 -em Syriae dispensabat. 18, 13 p. 528. GREG. M. epist. 9, 160 p. 160, 23 iniunctae vobis -is illarum partium (*i. Histriae*). moral. 12, 59 populorum -bus. CASSIOD. Ios. antiq. 12, 14 p. 355 habente totius exercitus -em (ἡγεμονίαν). COD. Iust. 1, 17, 1, 3 ut tui (*sc. Triboniani*) ... animi -e res omnis (*sc. conscriptio Digestorum*) celebretur (*cf.* 1, 17, 2, 9 -e Triboniani). 1, 17, 2, 9 Theophilum ... optimam legum -em extendentem. 3, 13, 7, 1 ad quorum *iudicum* sollicitudinem professionis ceu negotiationis -o videtur respicere (*supra*: cura).

c *rerum ecclesiasticarum* (AVG. pecc. mer. 2, 10, 12 *v. p. 2344, 70*): SACR. Leon. p. 248 ecclesiam tuam inter mundi turbines fluctuantem clementi -e moderare, *domine.* CYPR. sent. episc. praef. p. 416, 10 *Christus* habet potestatem ... praeponendi nos in ecclesiae suae -e (GREG. M. epist. 1, 79 p. 98, 9 in *ecclesiae* -bus [*ante*: ecclesiae regimen. 5, 62 p. 376, 12]. 2, 48 p. 149. 20 curam -emque ... committendam [3, 20 p. 178, 12]. 5, 61 p. 375, 18 -is ... officium. 13, 14 p. 382, 3). GREG. M. epist. 2, 44 p. 143, 19 ecclesiarum -is onera. 6, 8 (6, 18). *absolute*: NOVATIAN. trin. 29 p. 944[B] *Spiritus* -es contribuit. VVLG. I Cor. 12, 28 posuit Deus in ecclesia ... gratias curationum, opitulationes, -es (*gr.* κυβερνήσεις; *ad h. l. cf.* AVG. gest. Pelag. 14, 32 p. 87, 16). RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 51 -is gratiam percipere a Christo. COD. Iust. 1, 3, 48, 8 lucrum ex huiusmodi -bus sibi *adquirere.* NOVELL. Iust. 131, 14 pr. rector domus (*i. cuiusvis ecclesiae*) ... omni -e removeatur (διοίκησις). 131, 14, 1 per emphyteosin aut per conductionem aut per quamlibet -em (διοίκησις; 14, 3. *cf.* CASSIOD. Ios. antiq 1, 5 in venditionibus ... et emptionibus et alia -e [*gr. ut supra*]).

2 *in universum* (*latet notio ad rectum, ad finem dirigendi*: CIC. *l. 78* SIDON. *p. 2346, 1* RVFIN. *l. 79 sq.* *semper de actione voluntatis consiliique praeter* RVFIN. Orig. in Ios. 23, 3 p. 442, 20 B. quo hoc, quod in occultis habetur apud deum sortis -e etiam hominibus demonstraretur): *circa rem familiarem*: HIER. epist. 121, 6 οἰκονομικὸς Xenophontis ... non -em villae, sed dispensationem universae domus Tullio interpretante significat. COD. Iust. 1, 4, 27, 2 si ... curator substantiam ... possidet sufficientem ad fidem -is (*sim.* 5, 70, 7, 6). 5, 37, 8, 3 quarum *rerum* -em tutores vel curatores gerunt. 5, 37, 8, 4 *al.* AVG. in psalm. 102, 14 qui pertinent ad -em tuam (*i. patris familias. ibid.* iura -is). COD. Iust. 5, 30, 5, 1 pupillis et adultis competens -o inducitur. 5, 37, 28, 5. *in variarum rerum administratione*: LACT. inst. 1, 3 p. 11, 6 si ... tantarum rerum -em mens una possidet ..., cur aliquis existimet mundum non posse ab uno regi? FIRM. math. 1, 4, 4 *animus* ad regimen et ad -em terrenae fragilitatis (*i. corporis*) immissus est. *in regimine morum*: CIC. inv. 2, 164 continentia est, per quam cupiditas consilii -e regitur. RVFIN. Orig. in num. 11, 4 p. 85, 15 B. 'potestas civitatum' intelligenda est ... -o animarum. Basil. hom. 5, 15 quid est -o? sine dubio disciplina quaedam animae, per quam ... hoc vitae nostrae pelagus cum omni moderatione et observantia transeamus. AVG. op. monach. 18, 21 est optima -o, ut omnia suis temporibus distributa ex ordine gerantur. epist. 63, 2 p. 227, 30 ut et -es et exitus consiliorum ... misericordiae dei commendaremus. SIDON. epist. 1, 7, 3. IVNIL. 2, 10 hominum propter se ipsos -o quot modis fit? tribus: aut ... pro re p. quis hominum satagit ut rex, aut pro domo ut paterfamilias, aut pro se ipso ut quilibet monachus aut egenus (*inscriptio capitis*: de humana -e per homines). *sim. saepius.*

B *procuratio victus sim., quo vita gubernatur i. sustentatur* (*fere i. q. nutrimentum*): ITALA Sirach 34, 26 (Mutian. Chrysost. hom. 25, 3 p. 393) qui amittit -em et panem petit, affligitur (*Chrysost. p. 176* ἐμβίωσιν). VVLG. qui aufert in sudore panem). MVTIAN. Chrysost. hom. 11, 4 p. 315 si *pauper* ... -em et vestimentum quaerit (*gr.* διατροφή. *syn. ante*: panis). GREG. M. epist. 13, 11 p. 377, 11 cuncta, quae ibi (*in xenodochio*) oblata sunt, ... a te ... volumus possideri, eorum tamen usibus, pro quorum sustentatione -eque concessa sunt modis omnibus profutura (13, 12 p. 379, 17. 13, 13 p. 381, 5).

gubernātīvus, -a, -um *a* gubernare, gubernatus. *i. q. gubernans, gubernatorius*: NOVELL. Iust. 98 praef. quod ... secundum nos est in redundationis comprehensum tumultum, -a indiget sapientia ex legibus superveniente negotiis (κυβερνητικῆς σοφίας ἐκ τῶν νόμων ἐπιγενομένης τοῖς πράγμασι).

×gubernātor, -ōris *m. a* gubernare. *cf.* κυβερνήτης. -tōr: PLAVT. Rud. 1014 (*v. p. 2347, 38*). *adiectivi vice fungitur*: CASSIOD. Ios. antiq. 8, 6 p. 232 ei et multos viros -es et in marinis rebus edoctos misit (*gr.* 164 ἄνδρας ... κυβερνήτας). *de etymologia*: ISID. orig. 19, 1, 4 gubernio, qui et -r, quasi cohibernator, quod cohibeat sua prudentia hiberna, id est tempestates maris. *de orthographia*: PRISC. gramm. II 20, 20 tanta ... est cognatio earum (*sc. litterarum c, ch, g etc.*), quod invicem inveniuntur pro se positae in quibusdam dictionibus ut ... '-r' 'κυβερνήτης', 'gobio' 'κωβιός' *eqs.* VEL. gramm. VII 49, 9 Verrio Flacco videtur eandem esse apud nos u litteram quae apud Graecos Υ. namque his exemplis argumentatur ... quem illi *dicunt* κυβερνήτην, nos -em. *traditur* gyb- (*ut in gr.* γυβ-): ITALA Weing. Ezech. 27, 8 (*v. p. 2347, 30*). CORP. III 3165. X 3430. 3433. 3435. 3436. 6638 C 1, 5 (gub- *in* INSCR. 16[ies]). guv-: TRACT. in Luc. 1, 2 VITA Desid. a Sisebuto comp. 11 (gub- *al.*). GLOSS. IV 451, 19. *in* INSCR. *leguntur notae*: gub: CORP. X 3429. 3432. 3437. gyb: III 3165. guber: V 960(?). VII 238. X 3428. 3431. XI 88. gyber: X 3436. 6638 C 1, 5. gybern: X 3430. 3435. *de notione*: ISID. diff. 1, 276 omnis -r nauta esse potest, omnis nauta -r esse (dici *al.*) non potest. GLOSS.[L] II Philox. GV 2 guber⟨nator⟩: κυβερνήτης. GLOSS. II 356, 20 κυβερνήτης -r, magister navis. NOT. Tir. 110, 18. *legitur inde ab* ENN. PLAVT. *per totam latinitatem; amant* CIC. SEN., *deest fere dactylicis praeter* VERG. *et* OV., *in aliis versibus post illos non obvium nisi* PHAEDR. 4, 17, 8 *et* SEN. Phaedr. 903. *ubi discernitur -r a magistro navis* (*v.* LIV. *p. 2347, 63. 66.* VLP. *p. 2347, 43.* PAVL. *p. 2347, 45.* COD. Theod. *p. 2347, 45*), '-r' *rectorem cursus,* '*magister*' *praefectum navis* (*gr.* ἐπιστάτην, ναύκληρον, ναύαρχον) *significat.* [*dubia*: PLAVT. Merc. 87 aedificat navem cercurum (cyrcerum *Non. codd.*, gubernatorum *B*, gerarium *CD*). PS. APVL. Ascl. 19 *v. p. 2348, 14.*]

I *propric: is qui cursum alicuius rei dirigit*: **A** *technice de rectore navis*: **1** *in universum de condicione ac munere -um*: PLAVT. Rud. 166 ab saxo avortit fluctus ad litus scapham neque -r umquam potuit ⟨rectius⟩. CAECIL. com. 110 Cupro (*Buech.*, cui pro *codd.*) -r propere vertit prosumiam. TITIN. com. 127 sapientia -r navem torquet, non valentia. CIC. Cato 17 si qui -em in navigando nihil agere dicant, quom ... clavum tenens quietus sedeat in puppi. VERG. Aen. 3, 269 fugimus ..., qua cursum ventusque -rque vocabat. 5, 12. 6, 337. OV. fast. 2, 99 (*sq. syn.* navita). VITR. 10, 3, 5 navis onerariae maximae -r ansam gubernaculi tenens ... una manu ... versat eam. SEN. epist. 85, 33 -r ... promisit ... navis regendae scientiam. 95, 7 -em facit ille, qui praecipit: sic move gubernaculum, sic vela summitte *eqs.* PETRON. 101, 8 persuade -i, ut in aliquem portum navem deducat. 114, 2 nec, quo destinaret cursum, -r sciebat. 114, 3. QVINT. inst. 2, 17, 24. CLAVD. DON. Aen. 3, 2.. Palinurus peritissimus -r, ... qui regendorum navigiorum arte pollebat *eqs.* VVLG. prov. 23, 34 eris ... quasi sopitus -r, amisso clavo. SALV. gub. 1, 3 navigans -r numquam manum suam a gubernaculo ... tollit. VARRO ling. 9, 6 rationi obtemperare debet -r, -i unusquisque in navi. CIC. inv. 1, 58 scientissimo -e utitur *navis.* rep. 1, 62. 5, 8 ut ... -i cursus secundus ..., sic ... moderatori rei p. beata civium vita proposita est. ac. 2, 100. fin. 1, 42 -is ars. LIV. 26, 22, 6. SEN. epist. 30, 3 magnus -r et scisso navigat velo, et, si exarmavit, tamen reliquias navigii aptat ad cursum. 85, 32 CVRT. 5, 9, 3. PETRON. 108, 8 -e relictum se navis ministerium denuntiante. QVINT. inst. 5, 11, 26 remiges sine -e ... nihil valere. APVL. mund. 35 p. 171, 1 quod est in triremi -r, in curru rector, ... hoc est in mundo deus (*cf.* TERT. apol. 47, 7 [*sim.* SALV. gub. 1, 3]. LACT. inst. 7, 3, 6). VVLG. Ion. 1, 6. apoc. 18, 17 et omnis -r et omnis, qui in lacum navigat, et nautae et qui in mari operantur. SIDON. epist. 8, 12, 5 tuas laudes ... inter transtra remiges, -es inter aplustria canent. CIC. parad. 20 auri navem evertat -r an paleae: in re aliquantum, in -is inscitia nihil interest (*cf.* fin. 4, 76). SEN. epist. 97, 11. QVINT. inst. 4, 1, 61 pessimus -r, qui navem, dum portum egreditur, impegit. HIER. epist. 1, 2, 2 si me ad ... portus aestus adpulerit, -r putabor; si inter ... orationis anfractus ... sermo substiterit, facultatem forsitan quaeras.

[Häfner]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CIC. nat. deor. 3, 76 si . . . -r vim tempestatis accuset. Phil. 7, 27 etiam summi -es in magnis tempestatibus a vectoribus admoneri solent. ad Q. fr. 1, 1, 5 OV. trist. 1, 11, 21. SEN. epist. 85, 30 *al.* 108, 37 -r in tempestate nauseabundus. QVINT. inst. 10, 7, 3. HIER. epist. 100, 14. NEP. Att. 10, 6 -r, qui navem ex hieme . . . servat. LIV. 24, 3, 12 (*opp.* nautae *et* vectores). SEN. contr. 3 praef. 14 -em in piscina aestimare. SEN. epist. 85, 34 tranquillo . . ., ut aiunt, quilibet -r est (*sim. iam* LIV. 24, 8, 12. *cf. Otto, Sprichwörter p. 156; Weyman, Archiv 13 p. 384*). SEN. dial. 1, 4, 5 -em in tempestate, in acie militem intellegas (*cf.* 6, 5, 5. CYPR. mort. 12 p. 304, 19 AVG. serm. ed. Mai 55, 1 SIDON. epist. 8, 10, 12). PLIN. epist. 9, 26, 4. CIC. rep. 5, 5 astrorum -r *peritus*. div. 1, 112 multa -es . . . praesentiunt (*sim.* 2, 13 *cf.* 1, 24). 2, 12. 16 ratione providet . . . tempestates -r. 2, 145. LIV. 37, 12, 11 ex quo statum caeli notare -es possent. PETRON. 102, 3 -r, qui pervigil nocte siderum . . . motus custodit (*cf.* LACT. ira 13, 6 CLAVD. DON. Aen. 3, 515 MACR. Sat. 5, 11, 10. 13). SEN. dial. 4, 31, 5 -r numquam ita totos sinus securus explicuit, ut non expedite ad contrahendum armamenta disponeret (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 5, 15 MACR. Sat. 7, 5, 30). QVINT. inst. 12, 11, 5 ut vetus -r litora . . . portus . . . tempestatum signa *eqs.* . . . docebit. VEG. mil. 4, 43 nauticorum -umque sollertia. *varia de condicione -um*: PLAVT. Amph. 950 -em . . . Blepharonem (967). SEN. benef. 6, 17, 1 -i et opifici vilissimae mercis . . . corollarium adspersimus. TARR. PAT. dig. 50, 6, 7 quibusdam aliquam vacationem munerum graviorum condicio tribuit, ut sunt . . . mensores . . . -es, naupegi *eqs.* FIRM. math. 8, 20, 10 qui . . . in ipsa Navi habuerint horoscopum, erunt nautae -es negotiatores. *sim. saepius.* AVG. in psalm. 106, 13 negotiatores et -es. FLOR. Verg. p. 185, 16 si vagus -r *essem*, iam dicata pelagi deae prora penderet. *latente allegorico sensu*: VVLG. Ezech. 27, 8 habitatores Sidonis et Aradii fuerunt remiges tui: sapientes tui, Tyre, facti sunt -es tui (*de* ITALA Weing. *v. p. 2346, 31*). 27, 27 *app.* nautae (*item* 27, 29). 27, 28 a sonitu clamoris -um tuorum conturbabuntur classes. 27, 29 universi -es maris. *cf.* HIER. in Ezech. 8, 27 p. 323.

2 *t. t. de certo nautarum gradu* (*si navi praeerat nauarchus vel magister, quem hodie 'Kapitän' appellamus, ad -is officium solum pertinebat cursum navis dirigere; is dignitatem inter magistrum et proretam mediam tenebat [de -bus navium bellicarum v. l. 58 sqq.]. in comparatione*: PLAVT. Rud. 1014 si tu proreta isti navi, ego -r ero): CIC. inv. 2, 154 dominus navis, cum idem -r esset. CORP. III 3 (= INSCR. Dessau 4395) Dionysio Sostrati filio Alexandrino, -e navis parasemo Isopharia T. Cl. Theonis. ALF. Vlp. dig. 9, 2, 29, 4 si navis alteram . . . obruisset, aut in -em aut in ducatorem (*i. magistrum*) actionem competere damni. VLP. dig. 19, 2, 13, 2 si magister navis sine -e in flumen navem immiserit. PAVL. dig. 39, 4, 11, 2 *'domino navis' opponuntur*: vectores, magister, -r, proreta, nautae. COD. Theod. 10, 19, 6 -r ipsius *navis* vel magister. VVLG. act. 27, 11 centurio . . . -i et nauclero magis credebat (κυβερνήτῃ . . . ναυκλήρῳ). CASSIOD. Ios. antiq. 9, 11 p. 273 nautae . . . -r . . . ipse nauclerus.

3 *de -bus navium bellicarum*: CAES. Gall. 3, 9, 1 Caesar . . . naves . . . longas aedificari, . . . remiges ex provincia institui, nautas -esque comparari iubet. 5, 10, 2 civ. 1, 58, 1. 2. 3 nostri . . . minus exercitatis remigibus minusque peritis -bus utebantur. 2, 4, 1. 2, 6, 2 artificio -um. 3, 28, 5 -em in terram navem eicere cogunt. NEP. Chabr. 4, 2 LIV. 29, 25, 12. 29, 27, 8. 30, 25, 12. 32, 30, 2. 40, 28, 7 VAL. MAX. 1, 5, 6. 9, 8 ext. 1. CVRT. 4, 3, 18 -es . . . imperare soliti. 4, 4, 8. 7, 9, 6 cursum -es . . . regere non poterant. 9, 9, 3. 15. QVINT. inst. 2, 17, 34 navalibus proeliis -r est -i adversus. FRONTIN. strat. 1, 12, 11.

4 *t. t. de certo ordine militum classicorum* (*-es praetoriae classis in principalium ordine fuisse videntur; dignitate erant sub nauarchis [trierarchis] singularum navium; v. Marquardt-Mommsen, Staatsverw. II p. 514 sq.*): BELL. Afr. 3, 4 neque circum loca -bus praefectisque, quid peterent, praeceperat *Caesar*. LIV. 29, 25, 7 scaphas circummisit, ut ex . . . navibus -esque et magistri navium et bini milites in forum convenirent ad imperia accipienda. 45, 42, 3 *Cn. Octavius* dedit sociis navalibus in singulos denarios septuagenos quinos, -bus, qui in navibus fuerant duplex, magistris navium quadruplex TAC. Agr. 28 ann. 15, 46. hist. 4, 16 remiges e Batavis -es centurionesque trucidant. 5, 23 PLIN. epist. 6, 16, 11. CORP. VII 238 (*saec. II.* = INSCR. Dessau 4787) Mude(nus?) mil(es) leg(ionis) VI vic(tricis) guber(-nator *Mommsen*; -natricibus *sc. matribus Huebner*) leg(ionis) VI. VEG. mil. 4, 32 singulae . . . liburnae singulos nauarchos, id est quasi navicularios, habebant, qui exceptis ceteris nautarum officiis -bus atque remigibus et militibus exercendis cotidianam curam . . . exhibebant. 4, 43 in nauarchis diligentia, in -bus peritia, in remigibus virtus eligitur. CORP. III 3165 T. Titinio Iuliano gyb(ernatori) IIII (*tetrere*) Fort(una) (V 960 guber(natori?) III (*triere*) Corc(. . .?). *sim.* X 3432. 3436 [= INSCR. Dessau 2854]. 3437). XI 88 (= INSCR. Dessau 2829) guber(nator) de Galeat(a). X 3437[a] gubernatoris ex III (*triere*) F(ide?). VI 32777. X 3385 d(is) m(anibus) M. Antoni Apol(loni?) gubernato(ris) centur(ia) Ar(ri?). 3428 guber(natori) veterano ex clas(se) pr(aetoria) Misen(ense) (X 3429. 3434 [= INSCR. Dessau 2853]. 3435 gybern(ator). XIV 238). X 3430 veteranus ex gybern(atore). X 3431. 3433. XIII 8323 (= INSCR. Dessau 2828). *inter servos aulicos*: CORP. X 6638 C 1, 5 Argaeus gyber(nator); *fort. ref. ad 2, l. 34 sqq.*

B *in similitudine*: **1** *de homine natante*: SALL. hist. frg. 3, 37 duos quam maximos utris levi tabulae subiecit, qua super omni corpore quietus invicem tracto pede quasi -r existeret (*cf.* FRONTIN. strat. 3, 13, 6 *p. 2342, 78*). **2** *de rectore equorum*: ENN. ann. 486 cumque -r magna contorsit equos vi (QVINT. inst. 8, 6, 9 translatio . . . cum in rebus animalibus aliud pro alio ponitur, ut de agitatore '-r magna *eqs.*' CHAR. gramm. p. 359, 8 B. quemadmodum in navi auriga dici potest, ita et in curru -r, ut 'cumque *eqs.*' *sim.* DIOM. gramm. I 457, 28 SACERD. gramm. VI 466, 30).

II *in imagine et translate: de administratoribus, moderatoribus rerum sive corporearum sive incorporearum*: **A** *speciatim: de moderatoribus corporum multiformium, societatum*: **1** *mundi, terrae, hominum, sim.* (*loco dubio* PS. APVL. Ascl. 19 [p. 55, 3 Th.] summa vero -ori[s] [*Thomas*, gubernationis *G, Goldb.*] summo illi domino paret. *cf. etiam p. 2346, 75*): SEN. Phaedr. 903 pro -r poli et qui secundum fluctibus regnum moves. PS. APVL. Ascl. 3 caeli . . . et ipsius animae et omnium quae mundo insunt, ipse -r est, qui est effector, deus. 16 rector -rque . . . sensibilia dei (*i. mundi*). 17. 26 ille dominus et pater, deus primipotens et unius -r dei. 29 sol . . . semper -r vitalium . . . est (*ibid.* dispensator. *v. quae seq.*). TERT. adv. Iud. 2 p. 703, 3 Oe. deus, universitatis conditor, mundi totius -r (LACT. inst. 5, 8, 5 effector et -r. RVFIN. Orig. in lev. 5, 2 p. 337, 6. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 188, 30 crucifixus . . . a quattuor -bus [*Anna, Caipha, Herode, Pilato*] et ab aliis mundi iudicibus). FIRM. math. 5 praef. 3 tu deus . . . omnium -r et princeps . . . imperator et dominus (SALV. gub. 2, 7). CORP. VIII 18219 (*saec. IV*) Iovi . . . deorum principi -i omnium rerum caeli terrarumque rectori (AVG. civ. 5, 23 p. 236, 17 D. dominus -rque rerum. SEDVL. op. pasch. 4, 2 *deus* rerum providens -r [carm. pasch. genitor]. CASSIOD. in psalm. 146, 5 -r et conditor). AVG. c. Adim. 18 p. 174, 1 deo -e omnium temporum. civ. 7, 30 p. 313, 9 D. aquarum creator et -r. SALV. gub. 1, 19 elementorum (*ibid.* fabricator). 2, 9 vitae. ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 24, 21 -is perpetui. *nota* PS. APVL. Ascl. 10 effector mundi deus et eorum, quae insunt omnium, simul cuncta gubernando cum homine ipso, -e compositi. 32 p. 71, 12 Th. *sensus humanus* per . . . memoriae tenacitatem et -r effectus est terrae.

2 *rerum publicarum*: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 5 *provinciae* tranquillitas . . . dormientem -em vel obruere *potest*. Sest. 98 quid est . . . propositum his rei publicae -bus, . . . quo cursum suum derigere debeant? epist. 2, 6, 4 dux nobis et auctor opus est et eorum ventorum . . . moderator quidam et quasi -r. CIC. Rab. perd. 26 custodes -esque rei publicae. rep. 2, 51 quasi tutor et procurator rei p., sic enim appelletur, quicumque erit rector et -r civitatis. SEN. epist. 73, 9. APVL. Plat. 2, 26 civilis -r. HEGES. 4, 26, 1 dignum Romani imperii -em. VVLG. prov. 11, 14 ubi non est -r, populus corruet (ITALA [Pallad. hist. mon. I 15] qui non habent gubernacula. οἷς μὴ ὑπάρχει κυβέρνησις). DIG. de conc. dig. 2, 6 discipuli *docti* . . . inveniantur . . ., iudiciorum optimi tam athletae quam -es. CASSIOD. var. 5, 4, 5 *de advocato*: -em litium (*cf. ibid.* causarum scopulos transire).

3 *ecclesiae sim.*: CYPR. epist. 59, 6 p. 674, 1 ut *ecclesiae inimicus* -e sublato atrocius . . . circa ecclesiae naufragia grassetur. 61, 1 p. 695, 18 ut pascendo gregi pastor et gubernandae navi -r et plebi regendae rector redderetur (*v. infra l. 58*). HIER. epist. 7, 5 ut perforatam navem debilis -r regat *Lupicinus sacerdos*. POMER. 1, 16 *ecclesia* -is vigilantia gubernata (*opp.* ipsum -em perdet, submersa fluctibus). CAES. AREL. suggest. p. 305 pastores dicimur et -es vel episcopi nominamur . . . . si -es sumus, ita inter fluctus saeculi navim ecclesiae debemus . . . gubernare. CYPR. epist. 66, 5 p. 730, 11 nec fraternitas habuerit episcopum nec plebs praepositum nec grex pastorem nec ecclesia -em. EPIST. syn. Sardic. occ. (Hil. coll. antiar. B II 1) AVG. serm. 4, 32, 35. EVCHER. instr. 1 p. 87, 9 in Noe -es ecclesiae praefigurantur. TRACT. in Luc. 1, 2 priores et praecessores apostoli, -es fidei et rectores, vetusti antistites et pontifices. NOVELL. Iust. 11, 6 (*ad archiepiscopum quendam*) tuae sedis -em.

B *in universum*: MAR. VICTORIN. defin. p. 35, 5 *homo* vel naturalis vel artifex vitae -r. IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 5, 62 possibilitatis (*sc. et bonum et malum faciendi*) . . . -i (*i. homini, opp.* datori, *sc. deo*). HESYCH. in lev. 27, 30—33 p. 1178[C] discipulus . . . ipse suus erit -r, ipse doctor. MART. CAP. 2, 152 et populi Genio . . . supplicatur et unusquisque -i proprio dependit obsequium (*syn.* tutelator). ACT. Archel. 22 (19), 7 *arbitrii atque animae libertate* velut -e utimur. *nota de agrorum cultoribus*: NOVELL. Valent. 6, 2, 2 quisque . . . conventus ad eos, qui id (*i. dilectum*) exsequuntur, deducere -es agrorum suorum . . . distulerit (*ante*: actores vel conductores).

synonyma et adposita: ad I A: centurio, navita, negotiator, rector. *ad I B*: agitator, auriga. *ad II A 1*: conditor, creator, dispensator, dominus, effector, imperator, princeps, rector. *ad II A 2*: custos, moderator, rector. *ad II A 3*: episcopus, pastor, praefectus, rector. *ad II B*: actor, conductor, doctor. *opposita*: dominus, ducator, magister (*cf. autem p. 2346, 43 sqq.*), minister, nauarchus, nauclerus, nauta, praefectus, proreta, remex, vector.

derivatum: gubernatorius.

fem. **gubernātrīx**, -īcis. cub- *leg. in* INSCR., *v. p. 2349, 13 sq.* (*proprio sensu voc. nusquam invenitur. in hexam.: p. 2349, 8; inter-*

[*Häfner*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dum adiectivi vice fungitur): TER. Eun. 1046 fortunam conlaudem, quae -x fuit? CIC. de orat. 1, 38 ista praeclara -e, ut ais, civitatum, eloquentia. DECL. in Catil. 60 aquilam argenteam . . . praeclaram auspicem ac -em furoris tui. LACT. inst. 1, 2, 3 de providentia -e rerum. ira 13, 5 luna . . . nocturni temporis -x. AMM. 25, 4, 14 cervicibus Fortunae aliquamdiu bonae -is evectus. PS. AVG. quaest. test. 109, 11 p. 262, 26 -x hominum (*iustitia*). THEOD. PRISC. log. 3 natura omnium -x. CORIPP. Iust. 1, 56 digna . . . caelo vestra -x lati sapientia mundi. RVSTIC. c. aceph. p. 1189[D] non alia anima alterius corporis -x est naturaliter. *in imagine*: DIOM. gramm. I 300, 7 *oratio* ad linguam sui -em migrat (*cf. p. 2344, 3*). LAVRENT. eleem. p. 116[B] dextera (*sc. manus*) -x, sta in puppe et dirige proram. *epitheton Fortunae*: CORP. XIII 7792 Fortun(ae) cub(ernatrici). 12049 Fort⟨u⟩n⟨a⟩e cubern(atrici). (*v. etiam supra l. 1 et l. 6*). VII 238 *v. p. 2347, 70.*

gubernātōrius, -a, -um *a* gubernator. *gubernatoris proprius*: MVTIAN. Chrysost. hom. 8, 4 p. 297, 3 si quis -am disciplinam vel fabricam lignariam discere voluerit (τὴν κυβερνητικὴν . . . ἐπιστήμην). *fem. subst.* (*sc. ars*): ORIG. in Matth. 18, 12 p. 1616[C] gubernator est qui didicit -am.

gubernātus, -ūs *m. a* gubernare. *actio gubernandi i. q. gubernatio*: PS. RVFIN. in Os. 3, 1—5 p. 981[A] eodem sacri spiritus -u . . . texit oraculum.

gubernio, -ōnis *m.* [*a* gubernare. *W.*] *i. q. gubernator.* ISID. orig. 19, 1, 4 -o, qui et gubernator (GLOSS. guuernio guuernator). GLOSS.[L] I Ansil. GV 7 -io: nauta.

gubernīta, -ae *m. a* κυβερνήτης. GLOSS. κύβερνος: -a.

gubernius, -iī *m.* [*a* gubernare. *W.*] *i. q. gubernator*: LABER. mim. 3 -ius (-nus *Ribb., sed cf. Gundermann, Archiv 7 [1892] 588*). GELL. 16, 7, 10 neque non *Laberius* obsoleta quoque et maculantia ex sordidiore vulgi usu ponit. . . . in Anna Peranna -um pro gubernatore . . . dicit. HIST. Apoll. rec. A 25 p. 47, 4 cum haec . . . defleret atque ploraret fortiter, introivit -us (guu- *P*; gubernator *rec. B*). ACT. Petr. 5 -us . . . nomine Theon. *ibid.* post paucos dies surrexit -us ora prandi sui. *cf.* gubernus. *v. Onom.*

***guberno,** -āvī, -ātum, -āre [κυβερνῶ. *W.*]. *scribitur*: guv-: SORT. Sang. 51, 11 GREG. TVR. Franc. 9, 33 *B*[1] VEN. FORT. carm. 5, 5, 10 *CP.* 5, 9, 6 *CP.* 6, 2, 19 *PM.* 6, 1, 126 *M.* GREG. M. epist. 2, 48 *et saepius.* CORP. X 5200. gob-: GREG. TVR. Franc. 7, 14 *plerique codd.* *formae contractae*: -asse: APVL. met. 6, 29 *al.* -assem: CIC. Pis. 20. -asti: AMBR. exc. Sat. 1, 20. -arit: CIC. de orat. 1, 174. *vix deponens*: GREG. TVR. Franc. 9, 33 (*v. p. 2351, 15*). GLOSS. κυβερνῶ. NOT. Tir. 110, 17. *in litteris ex graeco conversis exprimuntur graeca*: ἄρχειν *p. 2352, 51.* γηροκομεῖν *p. 2353, 56.* διακυβερνᾶν *p. 2350, 7. 68. 2352, 45.* διέπειν *p. 2352, 16.* διοικεῖν *p. 2352, 14. 44. 2353, 67.* ἐπάρχειν *p. 2352, 21.* ἐπιτροπεύειν CASSIOD. Ios. antiq. 20, 4. εὐθύνειν *p. 2352, 9.* καθίστασθαι *p. 2352, 13.* κατευθύνειν *p. 2351, 5.* κατέχειν *p. 2352, 11.* κρατεῖν *p. 2352, 6.* κυβερνᾶν *p. 2350, 4. 6. 2353, 68.* νοσοκομεῖν *p. 2353, 64.* οἰκονομεῖν *p. 2350, 69. 2353, 51.* ποιμαίνειν *p. 2350, 28.* συνδιέπειν *p. 2352, 21.* τρέφειν *p. 2353, 71.* a se -ari: δι' αὑτοῦ χωρεῖν *p. 2350, 35.* *legitur inde ab* ENN. PLAVT. TER., *frequentant* CIC. LVCR. MANIL. APVL. TERT. ICTI. *deest*: LVCIL. CATVLL. CAES. SALL. NEP. VERG. HOR. TIB. PROP. CVRT. PERS. LVCAN. PLIN. IVV. SVET., *singulis locis habent*: PLAVT. *p. 2350, 79* TER. *p. 2350, 81* RHET. Her. VARRO OV. VELL. PETRON. STAT. QVINT. TAC., *binis*: LIV. PLIN. nat. *in hexametris formae trisyllabae semper versum concludunt* (*quadrisyllabae*: EPIST. Sapph. 215 MANIL. 4, 279). [*it.* governare, *francog.* gouverner, *hisp.* gobernar. *M.-L.*] [*loco incertae traditionis*: CIC. Flacc. 64. *corruptum, ut vid.*: CARM. epigr. 744 = INSCR. christ. Diehl 452, 5].

I ***proprie: navigia sim. per undas dirigere, i. q. regere, flectere, torquere,*** κυβερνᾶν: **A** *technice*: **1** *absolute: i. q. gubernaculum tenere*: ENN. ann. 482 tristi cum corde -as. CIC. Manil. 40 ars inaudita quaedam -andi (div. 1, 24 SEN. epist. 87, 15 PLIN. nat. 10, 28 QVINT. inst. 2, 17, 34 *al. cf. infra l. 70*). de orat. 1, 237 in -ando (fin. 4, 76). ac. 2, 66 derectius -ant. fin. 4, 76 bene . . . male. div. 2, 122. 123 -antibus *rationem praescribere.* off. 1, 87 quis . . . potissimum -ret. EPIST. Sapph. 215 -bit residens in puppe Cupido. LIV. 24, 8, 12 quilibet nautarum vectorumque tranquillo mari -are potest (*proverbialiter; cf.* SEN. epist. 85, 34 *p. 2347, 7*). MANIL. 4, 279 -andi studium. COLVM. 1 praef. 4 -andi peritos (*cf.* AVR. VICT. Caes. 39, 20). PLIN. nat. 7, 209 adminicula -andi. TAC. ann. 12, 56 PS. AVG. serm. ed. Mai 55, 1. *proverbialiter, ut videtur*: LIV. 44, 22, 14 e terra ne -verit (*i. e tuto consilia periclitanti ne dederit*). *metaphorice*: SEN. epist. 108, 37 *in tempestate vitae* non est loquendum, sed -andum. PS. AVG. serm. ed. Mai 97, 7 peccator . . . quasi nauta debet . . . remis suae paenitentiae -are. **2** *cum acc.*: ENN. ann. 483 dum clavum rectum teneam navemque -em (*cf. Vahlen ad l.*). CIC. de orat. 1, 174 quinqueremis aut etiam maiores -are. *ibid.* Argonautarum navem (*opp.* naviculam in portu *evertere*). FIRM. math. 8, 22, 4 gubernatores, qui naves . . . periti artificii moderatione -ent. CLAVD. DON. Aen. 5, 840. 10, 225 ACT. Petr. 5 p. 50, 14. **B** *in similitudine* (*nutu et voluntate navigia et alia corpora per undas dirigere*): STAT. Theb. 10, 14 viduae moderantibus alni, quas deus et casus tempestatesque -ant. APVL. met. 6, 29 Arionem delphinum -asse. AVG. civ. 15, 27 p. 118, 17 D. magis divina providentiā quam humana prudentia natantem *arcam* -et. serm. 276, 4, 4 dominus inter undas -vit cadaver exstinctum. *homines pro eorum navigiis*: VVLG. sap. 10, 4 sapientia *dei* per contemtibile lignum iustum -ans (κυβερνήσασα). 14, 6 spes orbis terrarum (*i. Noe cum suis*) ad ratem (*i. arcam*) confugiens . . . quae manu tua erat -ta (*gr.* ἐλπὶς κυβερνηθεῖσα). *absolute*: VVLG. sap. 14, 3 tua, pater, providentia -at (διακυβερνᾷ).

II ***in imagine et translate:*** **A** *cursum rerum et animalium, quae per locum moventur, dirigere* (*obscurius* THEOD. PRISC. eup. faen. 91 *pice* superiora medicamenta, ut fasciola, . . . muniri et -ari oportet [*i. apta via ac regione duci?*]): **1** *impulsu ipso*: LVCR. 5, 560 vis animae, quae membra -at. PAVL. NOL. carm. 23, 190 vulneris arbitrio trepidantia membra -ans. PS. AVG. serm. ed. Mai 75, 4 *manus caeci* quasi alae vel remi totam molem corporis -bant. VITR. 10, 15, 7 -bant *machinam* . . . homines c (*latet notio promovendi*). SEN. Phaedr. 1075 *Hippolytus* currus -at. SIL. 16, 324 equos clamore (MART. 9, 22, 14 virga . . . equum. AMBR. Nab. 16, 65 Cain et Ab. 2, 1, 3 p. 379, 7. *absolute*: LVCR. 5, 404 *Sol* suum per iter . . . -ans). *metaphorice*: GELL. 1, 15, 1 linguam . . . debere . . . vinculis de pectore imo ac de corde aptis moveri et quasi -ari. 14, 1, 4 negotium quasi habena . . . de caelo vinctum -ari. APVL. Socr. 15 p. 153 prudenter curriculo vitae -to. CLAVD. DON. Aen. 7, 600 habenas rei publicae. VEG. mil. 1, 20 sinistra manu hastas. APVL. Socr. 10 p. 142 nubes . . . vice navium in aëris pelago ventis -antur. *allegorice*: PS. AMBR. serm. Sess. 3, 10 p. 138[A] sacerdos . . . -bit eos (*sc. lupum ovem etc.; ante*: ducere). ITIN. Anton. Plac. rec. A 33 p. 181, 17 asellum . . . leo in pascua. *metaphorice*: RVFIN. Adamant. 1, 24 in virga ferrea gentes (reges *codd.*) -antur (ἐποιμάνθησαν; *ex psalm. 2, 9, ubi* VVLG. reges eas *gentis*, LXX ποιμανεῖς). *imprimis de grege plebis christianae*: CYPR. epist. 59, 14 p. 683, 26 *portionem gregis* regat unusquisque *pastor* et -et. SACR. Greg. 128, 3 (*at* SACR. Gelas. p. 656 *et* Leon. p. 345 dirigere). VEN. FORT. carm. 5, 5, 10 pastoris cura -et oves (*supra*: dirigere). 5, 9, 6.

2 *nutu ac voluntate* (CASSIOD. Ios. antiq. 1, 21 matri tradidit Ismaëlem, qui nondum a se poterat -ari [*gr. 1, 217* μήπω δι' αὑτοῦ χωρεῖν δυνάμενον] *i. q. recte ire, procedere*): **a** *quae moventur*: SEN. Herc. f. 459 *Phoebus* -at astra. APVL. Socr. 6 p. 134 curant singuli *daemones* . . . praepetibus -andis. PS. QVINT. decl. 12, 17 nostris votis -ti *flatus* sunt. VVLG. Iob 37, 12 quocumque *nubes* voluntas -antis duxerit. VEG. mil. 3, 18 in quo *loco* tota acies -atur. RVFIN. Orig. in gen. 3, 2 p. 41, 11 sonitum non linguae pulsu redditum . . . sed superni nutus moderamine -tum. NICET. vigil. 7 p. 63, 23 deo -ante profectus est. *metaphorice*: VVLG. Is. 48, 17 -ans te in via, qua ambulas. **b** *quae motum significant*: CIC. epist. 2, 17, 1 iter meum rei publicae . . . ratio -bit. PASS. Mar. Iac. 2 p. 48, 15 intellegebant sua Christo -ante ad ipsum *martyrii* locum directa vestigia. MIN. FEL. 27, 1 *daemones* avium volatus -ant, sortes regunt (*inde* CYPR. idol. 7 p. 24, 9) *declinante ad B 2 a α notione* (*p. 2351, 19*): CIC. nat. deor. 2, 15 ab aliqua mente tantos naturae motus (*i. conversionem caeli stellarum sim.*) -ari. LVCR. 5, 77 solis cursus lunaeque meatus expediam, qua vi flectat natura -ans.

B *res vel personas voluntate sua (aut vi innata) moderari*: **1** *praevalet notio ad effectum deducendi* (*saepe ad rectum convertendi; i. q. referre ad aliquid, ut*: TERT. pudic. 9 p. 237, 15 ad [*i. secundum*] propositum domini . . . interpretatio -bitur): **a** *res*: VARRO Men. 351 lyram Sol harmoge quadam -ans . . . veget. MAT. carm. frg. 10 p. 49 M. curas . . . acerbas sensibus -are (-asse *codd. Non., sublucet color corrigendi, cf. etiam* SIL. 10, 270 ni damna -as crudelis belli). RHET. Her. 1, 1, 1 si copia dicendi . . . rectā intellegentiā . . . -etur. CIC. Sull. 78 illa tormenta -at dolor, moderatur natura cuiusque . . ., regit quaesitor, flectit libido. Phil. 5, 26 *bellum civile* opinione plerumque et fama -atur. off. 1, 115 regna, imperia *etc.*, . . . in casu sita temporibus -antur (*sq.* a voluntate proficisci). OV. trist. 5, 14, 29 rara . . . virtus, quam non Fortuna -et. CIC. de orat. 3, 223 voltus oculis -atur. PETRON. 127, 1 digitis -antibus vocem. CIC. ac. 2, 99 sic omnis ratio vitae -bitur (fin. 2, 43. 4, 39. Tim. 46 ut *di iuniores homini* principes se ducesque praeberent vitamque eius regerent et -arent [*gr.* διακυβερνᾶν]. LVCR. 5, 1117. CASSIOD. Ios. antiq. 1 praef. vitam bene -aturus [*gr.* οἰκονομεῖν]). Att. 8, 4, 1 cuius fortunae nos . . . motum ratione quadam -bimus. div. 2, 34 aestuum accessus et recessus lunae motu -antur. FIRM. math. 3, 1, 13 ut errantes actus providentiae magisterio -rent. TERT. nat. 1, 20 p. 92, 19 consilium inspirat⟨ur⟩ et iudicium -at[ur] (*sic Reiff.*). CYPR. patient. 20 p. 412, 1 *patientia* mentem -at (HYMN. Ambros. 1, 7, 17 *syn.* regere. LEO M. epist. 87, 1 p. 439[A]). epist. 15, 1 p. 513, 18 ut diaconi . . . martyrum desideria consiliis suis et scripturarum praeceptis -rent. POMER. 3, 27 p. 509[B] ut et ratio appetitum -et et rationi appetitus obtemperet. VVLG. prov. 16, 1 Domini est -are linguam. *absolute*: PLAVT. Mil. 1091 iam ex sermone hoc (*abl.*) -bunt doctius porro (*i. fere q. rem recte gerere*). **b** *personas sim.* (*loco mutilo* SORT. Sangall. 51, 11 f⟨. . .⟩tis cordis -aris): TER. Hec. 311 qui pueros -at animus. CIC. ad Brut. 1, 10, 3 Caesarem meis consiliis adhuc -tum. Phil. 10, 19 si veteranorum nutu mentes huius ordinis -antur. VITR. 1 praef. 1 cum . . . populus . . . et senatus . . . tuis cogitationibus . . .

[*Häfner*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-retur (*spectat ad 2 a β, infra l. 73*). MANIL. 4, 812 quae ... alia in varios affectus causa *sidera* -at. TERT. pudic. 21 p. 268, 30 disciplina hominem. CYPR. epist. 48, 4 *v. p. 2353, 72.* VVLG. prov. 14, 29 *patiens* multa -atur prudentia. Sirach 49, 4 *Iosias* -vit ad dominum cor *gentis* (κατεύθυνε). AVG. pecc. mer. 1, 22, 31 p. 30, 10 BACHIAR. fid. 3 p. 1029^A. MAR. VICTORIN. in Phil. 4, 9 p. 1231^A (*adp. regit sim.* SACR. Greg. 117, 1). TERT. monog. 6 imagines prophetant, definitiones -ant. *se are*: RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 77, 6 B. rationabiliter per ea, quae didicit, semet ipsum -at et vitam suam moderatius librat. OPTAT. 7, 3 p. 172, 8 potuit ... ita se -are, ut nihil incurreret, quod doleret. *se praebere*: HILARIAN. curs. temp. p. 158, 15 homo ut sapiens animal ... sese -ret in mundo. *subest color erudiendi*: PELAG. in I Tim. 3 p. 879^D si filios suos erudire nescivit, quomodo tantos dei filios -bit (*supra*: nutrire). PRVD. perist. 9, 35 *magister* agmen tenerum ac puerile -at. GREG. TVR. Franc. 9, 33 p. 387, 13 regredere et ⌊-are liberos⌋ (-ares l. *al.*, -a res liberosque *Bonnet*).

2 *praevalet notio administrandi, curandi.* a *speciatim: potestate vel iure corpus multiplex (societatem hominum, munera) dispensare*: α *mundum, naturam, res humanas sim. (de forte infra l. 24, fortuna l. 58, fatis l. 37. 55)*: CIC. nat. deor. 1, 100 quae (*natura*) *mundum* ... effecisset, moveret, regeret, -ret. 1, 52 deus ... aliquis, qui regat, qui -et (*cf.* 2, 73 *syn.* administrare). MANIL. 1, 251 *mundum* deus ... tacita ratione -at (*ante*: regere). 1, 494 si fors ista (*i. mundum*) dedit ..., fors ipsa -et. 4, 890 (*locus incertae lectionis*). PS. APVL. Ascl. 40 *deus*. MIN. FEL. 20, 2 mundus ... unius dei nutu -atur (*supra*: regere). PANEG. 8 (5), 10, 2 mens. 3 (11), 3, 4 Iuppiter perpeti cura quamvis compositum -at imperium. AVG. civ. 4, 31 p. 186, 14 D. motu ac ratione mundum (*sim. ibid.* p. 186, 19. 33. 187, 3 BOETH. cons. 3, 9 vers. 1). VAL. CEM. hom. 1, 1 p. 692^D disciplinae ratio. SALV. gub. 1, 20 summam totius mundani corporis (*syn.* regere). CIC. har. resp. 19 deorum numine omnia regi -arique (PS. APVL. Ascl. 29 *sol* omnia. TERT. nat. 2, 2 p. 97, 13 ignis. CYPR. epist. 95, 5 p. 672, 18 [*syn.* regere, *et sic fere in seqq.*]. FIRM. math. 1, 1, 4 AVG. perf. iust. 19, 41 p. 43, 16 serm. 52, 3, 5 SALV. gub. 1, 27. 2, 8. BOETH. cons. 1, 5 vers. 25 *deus* omnia certo fine. 3, 12, 48 bonitatis clavo. CASSIOD. Ios. antiq. 13, 8 p. 372 fata non omnia, sed aliqua -are *Pharisaei dicunt.* GREG. TVR. vit. patr. 12, 2 p. 713, 4). LVCR. 5, 1240 potestates ... magnas ... divum, quae cuncta -ent (MANIL. 2, 82 ratio. SIL. 6, 467 *Iuppiter*. PS. APVL. Ascl. 10 COMM. instr. 1, 34, 21 NICET. psalm. 7). CASSIOD. Ios. antiq. 10, 14 p. 303 (*syn.* curare). *nota*: MIN. FEL. 18, 5 utrum unius imperio an arbitrio plurimorum caeleste regnum -etur (*i. exerceatur*). PS. APVL. Ascl. 24 Aegyptus ... descensio omnium quae -antur atque exercentur in caelo (*inde* AVG. civ. 8, 23 p. 355, 26 D.). LVCR. 1, 21 rerum naturam *Venus*. VITR. 9, 6, 3 rationes, quibus eae res (*sc. naturales*) natura rerum -rentur. MIN. FEL. 17, 4 esse aliquid numen ..., quo omnis natura inspiretur, moveatur, alatur, -etur. SIL. 17, 38 *Cybelae* proles terramque fretumque sideraque et manis regnorum sorte -ant. PS. APVL. Ascl. 17 spiritu ... agitantur sive -antur omnes in mundo species. 30. CLAVD. DON. Aen. 6, 580. 725 (*cf.* HIER. epist. 64, 18, 8). AVG. civ. 22, 29 p. 629, 21 D. PASS. Thom. 113, 9 Neptunus mare -at (*ante*: tenere, regere). FRONTO p. 332, 22 N. providentia res -antur (*ibid.* decernere). AVG. civ. 12, 21 p. 547, 3 D. APVL. Plato 1, 12 omnia, quae naturaliter ... feruntur, providentiae custodia -antur. CLAVD. DON. Aen. 7, 290 deos fatis -antibus regi. 10, 1 *Iuppiter* debuit ... *deos atque homines* aequo moderationis arbitrio -are. CARM. epigr. 492, 6 dearum (*Parcarum*), quae ... cuncta -ant. 2121, 1 Fortuna hominum dubia ... fata. PRVD. c. Symm. 2, 216 nec bona praesentis vitae numerosa -ant numina. *absolute*: LVCR. 5, 107 quod procul a nobis flectat natura -ans. PS. RVFIN. in Am. 2, 9 p. 1066^A quod vita ... in dei providentia -ante consisteret. SALV. gub. 1, 18 dum ... semper -at deus, semper et iudicat. 2, 6 (*syn.* regere, *opp.* neglegere). 2, 8 *syn.* disponere.

de stellarum vi decernendi: MANIL. 1, 406 *Canicula* movet ... mundum, vultuque -at. 2, 823 *proximus cardo* fundamenta tenet rerum censusque -at. 2, 912 pars mundi ... mortis ... -at. 2, 925. 3, 139. 208. APVL. mund. 27 *solis, lunae, cuncti caeli* cura salutem terrenorum omnium -ari (*cf.* FIRM. math. 2, 30, 2). CENS. 8, 2 p. 13, 19 stellarum ... cursu genus humanum -ari. FIRM. math. 1, 6, 1 omnes actus nostros divinis *deorum* (*i. stellarum*) ... agitationibus -ari (*sim.* 1, 7, 37). 3 pr. 3 hominem ... stellae quinque ... sustentant, ut animal ... simili divinitatis substantia -etur.

β *res publicas (semper personae -ant praeter* CIC. Phil. *l. 82.* rep. *l. 83. cf. etiam p. 2350, 22)*: CIC. Att. 2, 7, 4 *in plena de navi metaphora*: -are. 2, 9, 3 male vehi malo alio -ante quam tam ingratis vectoribus bene -are. 7, 3, 5 quod (σκάφος) a Pompeio -bitur. Pis. 20 rei publicae navem. prov. 7 *urbem* (*opp.* evertere). Planc. 13 tanta in tempestate. rep. 1, 11 tranquillo mari. 1, 45 in -anda re publica moderantem cursum. Phil. 2, 92 omnia te -ante naufragia metuebam. CIC. Rab. perd. 5 *deorum* ope et auxilio multo magis haec res p. quam ratione hominum et consilio -atur (Mur. 83 [*syn.* tenere]. Sest. 97 har. resp. 41 Phil. 1, 35. 7, 7 consulatus ... rem p. rep. 3, 47 sapientia. de orat. 1, 8 consilio ac sapientia). rep. 1, 52 virtute -ante. leg. 3, 28 principis ordinis consilio nat. deor. 1, 7 off. 1, 77. 2, 74. 77. VITR. 1, 2, 9 potentium cogitationibus. DECRET. decur. Tergest. (CORP. V 532) 2, 30 (*aet. M. Aur.*) *qua providentia* rem p. n(ostram) in⟨f⟩atigabili cura -at. PANEG. 2 (10), 11, 1 veluti iunctis dextris (*ante*: regere). 4 (9), 5, 3. CAPITOL. Gord. 31, 1 Misithei consilio. TREB. trig. tyr. 18, 11. Gall. 2, 2 consulari imperio. ANON. Vales. 14, 83 bene sine querela. CASSIOD. Ios. antiq. 16, 4 (βασιλείας κρατεῖν). *al. absol.*: SCHOL. Iuv. 3, 313 tribuni consulari potestate in re p. -arunt. CIC. rep. 2, 15 singulari imperio ... melius -ari et regi civitates. Att. 4, 18, 2. CONC.^S I 3 vers. Tur. p. 94, 30 pie (εὐθύνειν). FIRM. math. 6, 3, 9 civitatum officia -antes (*sim.* 6, 23, 1). CASSIOD. Ios. antiq. 14, 19 (κατέχειν). CIC. Flacc. 63 Massilia urbs ... optimatium consilio -atur. CASSIOD. var. 10, 29, 1. CIC. S. Rosc. 21 unus omnia (POMPON. dig. 1, 2, 2, 1 *reges* manu. CASSIOD. Ios. antiq. 17, 12 [καθίστασθαι]. 16, 9 cuncta [διοικῶν]. *v. etiam infra l. 35*) FLOR. epit. 1, 2, 4 *Numa* imperium religione et iustitia. SPART. Carac. 11, 3 *al.* CONC.^S I 3 vers. Tur. p. 151, 19 sedes imperii (διέποντες). DRAC. Romul. 3, 223 regnum sub pace (*v. infra l. 31*). CIC. S. Rosc. 131 cum *Sulla* solus rem p. regeret orbemque terrarum -ret. VOPISC. Tac. 16, 6 FIRM. err. 29, 4 *al.* IORD. Get. 57, 291 *Hesperiam* regimine. CASSIOD. Ios. antiq. 2, 7 p. 46 *Ioseph* Aegyptum ... providentia (συνδιέπων). 8, 2 Syrorum terras (ἐπῆρχον). COD. Iust. 1, 27, 2 *Africam* nostro moderamine recte (*ibid.* custodire). COD. Theod. 6, 19, 1 (*a. 400*) provincias. *saepius. nota* INST. Iust. de inst. promulg. 7 ut tempus et bellorum et pacis recte possit -ari. SIL. 10, 270 *v. p. 2350, 58.*

magistratum: CIC. Mil. 68 tribunatum ... ad salutem meam -tum. TREB. trig. tyr. 19, 1 proconsulatum. SIDON. epist. 1, 7, 3 praefecturam. CASSIOD. var. 6, 6, 8 dignitatem ... congrua gravitate. NOVELL. Iust. 35 pr. cum ... quaestoriam ... tum sacri scrinii memoriae quam epistolarum ... censuram. *nota*: RVFIN. hist. 5, 21, 1 Commodo regni apicem -ante. COD. Iust. 10, 32, 67, 1 praefectorum praetorio infulas. *magistratus munera*: CIC. Verr. II 5, 34 iura omnia praetoris urbani nutu atque arbitrio Chelidonis ... -ari. Cluent. 147 haec quaestio sola ita -atur (*syn.* regere, administrare). epist. 2, 7, 1 ut omnia -es et moderere prudentia tua (*de tribuno pl.* VOPISC. Prob. 10, 7 recte omnia. COD. Iust. 1, 17, 1, 11). VITR. 5 praef. 5 in foro et publicarum et privatarum rerum rationes per magistratus -antur. CARM. epigr. 19, 6 ius -o remque fungor Caesarum. TREB. trig. tyr. 6, 6 *aerarium*. FIRM. math. 3, 12, 1 pecunias aut thesauros regios suis ... dispositionibus. VVLG. IV reg. 15, 5 *Ioathan* -bat palatium et iudicabat populum. COD. Theod. 6, 28, 6 officia. 6, 29, 2, 1 curas gerere et cursum publicum -are. SALV. gub 7, 68 loca urbis et membra populi. COD. Iust. 1, 27, 1, 15 iudices ... suas administrationes -are studeant (NOVELL. Iust. 17 praef. p. 118, 2 Kr. [διοικεῖν]. *ibid.* p. 118, 9 [διακυβερνᾶν]).

imperio subiectos regere, continere (POMER. 1, 12, 1 *v. p. 2353, 53*): VVLG. Esth. 13, 2 clementia et lenitate -are subiectos (NOVELL. Iust. 17 praef. p. 117, 32). SALV. gub. 7, 68 membra populi. CASSIOD. var. 1, 20, 3 iniuriā populos. 7, 12, 2 ordines curiae sapienter. COD. Iust. 1, 49, 1, 1 quos (*provinciales*) nuper *iudices* -verant. 12, 35, 18. CASSIOD. Ios. antiq. 18, 9 p. 522 gentem suo regimine (ἦρχεν). CONC.^S I 3 vers. Tur. p. 180, 19 sub sua manu populum (VEN. FORT. carm. 6, 1, 126). GREG. M. epist. 11, 63 effera corda gentilium. INSCR. Dessau 6611 fide ... integritate. CORP. X 5200 cuius provisione ... feliciter -ti sumus. *speciatim in re militari*: VOPISC. Aurelian. 18, 1 equites. CAPITOL. Gord. 29, 4 militem. VEG. mil. 2, 8 centurio primi pili .. quattuor centurias ... in prima acie (*sim. ibid. saepius. syn.* regere, ducere). GREG. M. epist. 7, 3 p. 553^B *exercitum*.

γ *munera ecclesiastica*: CYPR. epist. 61, 1 p. 695, 18 *v. p. 2348, 52.* POMER. 1, 16 *v. p. 2348, 55.* CAES. AREL. suggest. p. 305 navim ecclesiae ... -are. *sim.* CYPR. epist. 33, 1 p. 566, 11 ut ... omnis actus ecclesiae per *episcopos* praepositos -etur. 52, 1 p. 617, 16 regendae aut -andae ecclesiae curam. 59, 2 p. 667, 14. 66, 9 p. 733, 15 *Christus* arbitrio et nutu ... et praepositos ipsos et ecclesiam ... -at. 68, 1 p. 744, 16 -andae ecclesiae libram tenentes. AVG. c. Pelag. 4, 12, 33 domino ... ecclesiam -ante. SACR. Leon. 330 *apostolorum* magisterio. CYPR. epist. 71, 4 p. 774, 14 in provincia Africa ... ecclesiam domini. AVG. gest. Pelag. 14, 32 per *Paulum* dominus ... tot ecclesias. ZACCH. 3, 4 p. 1155^A GREG. M. epist. 2, 37 p. 133, 4. *passim.* PALLAD. hist. mon. I 17 monasterium (*v. p. 2353, 7*). GREG. TVR. Franc. 9, 40 parochias (*v.* regulariter). IOH. epist. Ravennas Greg. M. epist. 3, 66 p. 229, 33 sedem apostolicam (GREG. M. epist. 2, 46 p. 147, 4). PRVD. perist. 2, 43 *Laurentius* caelestis arcanum domus fidis -ans clavibus. CONST. apost. cod. Veron. 51 p. 32^v Sp.-T. rerum ecclesiasticarum episcopus habeat sollicitudinem et -et ipsa. COD. Iust. 1, 2, 14 pr. *plebem christianam sim. (v. etiam p. 2350, 30 sqq.) -at deus*: RVSTIC. Conc.^S I 4 p. 13, 16 divino spiritu -ante, *sc. ecclesiam* (δημαγωγοῦντος). SACR. Greg. 202, 37 ut ... populus tuo (*sc. dei*) ... munere -etur. 202, 56. SALV. gub. 2, 7 -ari te a deo cum ceteris Christianis (*syn.* regere). *-ant apostoli*: RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 51 *Petro et Paulo* regendi gratia -andique concessa est. SACR. Greg. 129, 7 ut familia tua (*sc. dei*) *apostolorum* precibus -etur. Leon. 343. *pontifex, episcopus*: COMM. instr. 2, 28, 11 *episcopus plebem* continet recte -ans. RVFIN. hist. 4, 1, 1 Greg. Naz. orat. 2, 3, 2

[*Häfner*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

AVG. serm. 24, 5 SACR. Greg. 79, 4. GREG. M. epist. 2, 48 p. 149, 18 pastoris moderamine (*sim.* 3, 20). *ibid.* p. 149, 20.

δ domum, familiam sim.: CIC. Att. 6, 1, 2 domus nulla tanto consilio aut tanta disciplina -atur. APVL. met. 9, 24 femina ... larem mariti pudice -bat. AMBR. exc. Sat. 1, 20 fratris domum (VVLG. gen. 39, 4 Tob. 10, 13). PALLAD. hist. mon. I 17 ut ... propria cura muliebre monasterium -ret. GREG. TVR. Franc. 9, 40 p. 397, 20. INSCR. christ. Diehl 1092, 5 virgines instituens monacosque gu⟨bernans⟩.

ε corpus hominis sim. (*hominem pro eius corpore*): MANIL. 4, 892 *animus* cuncta *corporis atque animae* -at dispensatque hominem. FIRM. math. 4, 1, 3 ut animus ... servientis sibi corporis fragilitatem ... -ret. TERT. nat. 2, 2 p. 97, 13 perinde in mundo ignis omnia -et sicut animus in nobis. CLAVD. DON. Aen. 3, 305 vigor animi *corpora.* PRVD. c. Symm. 2, 384 hominis vitam sibi temperat atque -at vivida mens. RVSTIC. c. aceph. 1189^D.

b *in universum*: *α res administrare, curam personarum gerere*: *negotia sim.*: CIC. Att. 3, 8, 4 tu ista omnia vide et -a. 6, 3, 3 haec deus aliquis -bit. 12, 25, 1. 13, 25, 2. 14, 11, 1 haec fortuna viderit, quoniam ratio non -at. 15, 9, 1 haec casus -bit. 16, 2, 2 omnia nostra ... gerito, regito, -ato. S. Rosc. 111 idcirco amicitiae comparantur, ut commune commodum mutuis officiis -etur (*cf.* SYMM. epist. 7, 62). Mil. 25 petitionem. LVCR. 3, 550 aures atque oculi *eqs.* ... vitam ... -ant. VITR. 6 praef. 3 maxima et necessaria ... animi mentisque cogitationibus -ari. VELL. 2, 127, 1 magnis adiutoribus ad -andam fortunam usi. APVL. apol. 43 *mediae divorum potestates* divinationes cunctas et magorum miracula. PS. APVL. Ascl. 8 incolere atque -are terrena. CORP. IX 3375 (*a. 156*) Silvane ..., qui nemus Idaeum Romanaque castra -as. TERT. anim. 37 p. 363, 11 *Partula dea* partum. patient. 12 p. 18, 19 *patientia* omnem speciem salutaris disciplinae (15 p. 22, 19 pacem -at, dilectionem adiuvat). bapt. 3 p. 203, 23 *aqua* vitam terrenam. uxor. 1, 8 quae a domino indulgentur, sua gratia -antur, quae ab homine captantur studio perpetrantur. CYPR. epist. 18, 1 p. 523, 15. COMM. instr. 1, 29, 6 *deus* prata tua ... vineas ... greges (*sq.* regere). PANEG. 10 (4), 7, 3 hominum utilitates -at numen divinum. FIRM. math. 2, 30, 5. CORP. VI 32420 *virginis Vestalis* opera (*acc.*) ... -ante Vesta matre. AVG. civ. 5, 21 p. 233, 26 D. SEDVL. carm. pasch. 1, 267 *idololatres* ramos ... orat, ut natos caramque domum *eqs.* ... censumque -ent (*op. pasch. 1, 26* custodiant). IVNIL. 2, 9 iniuncta sibi ... negotia -ant angeli. COD. Theod. 12, 1, 33 (*a. 342*) quicumque ... ampliorem ... iugerationis modum cultura et sollicitudine propria -verit. GREG. TVR. Franc. 7, 14 pater molinas (*aedificium pro negotio*). *speciatim de rei familiaris administratione* (*cf. etiam p. 2352, 38 sqq. et p. 2352, 74 sqq.*): CIC. Att. 10, 8, 6 si ii rem p. regent, quorum nemo duo menses potuit patrimonium suum -are. FIRM. math. 5, 1, 31 multorum substantiam (CASSIOD. var. 6, 8, 1). AVG. serm. ed. Mai 126, 11 recte ... te habiturum (*quod habebis*), bene usurum, pie -urum. COD. Theod. 2, 17, 1 pr. COD. Iust. 1, 4, 27, 3 res furiosi utiliter -ari. *sim. passim apud* ICTOS. *absolute*: *i. q. agere, gerere, dispensare*: VITR. 5, 3, 4 ad summum ita est -andum, ut *eqs.* (6, 6, 7). PALLAD. hist. mon. II 5 p. 350^D ita ... -vit ac dispensavit dominus, ut *eqs.* (ᾠκονόμησε). *personas*: AVG. serm. 276, 4, 4 *dominum* -asse viventem, quem non reliquit exanimem. SEDVL. carm. pasch. 1, 267 *v. supra l. 38.* POMER. 1, 12, 1 p. 428^B suscipiendo peregrinum, vestiendo nudum, ando subiectum. PALLAD. hist. mon. II 12 p. 366^A. CASSIOD. Ios. antiq. 4, 6 p. 110 ut ipsi filios haberent, qui eos in senectute -arent (γηροκομήσουσιν). PASS. Thom. 128, 19 in hoc saeculo -tus ... a Christo.

β aegritudines, aegrotos curare: SORAN. p. 2, 4 quotiens primo occurrerit *praefocatio matricis*, paregorice -etur (*opp.* metasyncritice curetur). THEOD. PRISC. log. 23 acutae ... aegritudines aliter utilius -ari non poterunt. 25 sucis eos ... -bo. 36. CAEL. AVR. chron. 5, 10, 91 medicinali delectu -ante (*ibid.* curantur). PALLAD. hist. mon. II 16 p. 375^B leprosus per annos quindecim -batur et accipiebat curam de manibus Eulogii (ἐνοσοκομεῖτο).

γ curam victus gerere: *i. fere q. nutrire*: SEDVL. op. pasch. 2, 17 p. 224, 15 filios Israhel ... cotidianis dapibus -vit. VITAE patr. 5, 10, 36 mediocriter -bat vitam suam de his, quae *eqs.* (ἐδιοίκει ἑαυτόν). *ibid.* -are corpus (κυβερνῆσαι). ANTHIM. praef. 3, 29 necesse habemus nos -are taliter, ut non pro nimietate *ciborum* adgravemur. MVTIAN. Chrysost. hom. 11, 4 p. 315 Pater et adulteros ... et maleficos -at (τρέφει. *sq.* nutrire).

adv. **gubernanter,** *i. ritu gubernantis*: CYPR. epist. 48, 4 ut Dominus ... sacerdotes sua voluntate ... tueatur, -anter (-antes *v*, -ans, -antes *Zμ*) inspirans ac subministrans ... vigorem.

derivata: gubernabilis, -naculum, -natio, -nativus, -nator, -natrix, -natus, -nio, -nita, -nius, -num, -nus.

composita: agguberno, praeguberno.

gubernum, -ī *n.* [*a* gubernare. *W.*] *v. F. Brender, D. rückläuf. Ableit. im Lat., Laus. 1920 p. 38 sq.; sec. Leumann, Lat. Gramm. p. 196, derivatione retrograda q. d. formatum ex* gubernaculum, *quod pro deminutivo accipiebatur; a* κύβερνον, *quae vox nusquam obvia est, derivatum esse putat Fohalle, Mélanges Vendryes 1925 p. 164. apud veteres auctores nulla nisi forma* guberna *invenitur.* GLOSS.^L II Philox. GV 4 gubernum: κυβέ⟨ρ⟩νιον (*aliter hoc glossema intellexit Gundermann, Archiv. 7, 1892, 588*). [*it. vet.* governo, *francog. vet.* gouver. *M.-L.*]

i. q. gubernaculum: LVCIL. 578 proras despoliate et detondete -a (MAR. VICTORIN. gramm. VI 56, 11 *de apocope metri necessitate facta Lucili versum pro exemplo adfert, addens*: id est gubernacula. NON. p. 490 -a, pro gubernacula. Lucilius Satyrarum lib. XX *eqs.*). LVCR. 2, 553 disiectare solet magnum mare transtra -a (caverna *codd.*) antemnas *eqs.* 4, 439 recta superne -a. [*Bücheleri ad verba latina* PROCOP. Goth. 1, 24, 30 *(corrupte tradita) coniecturam* '-um Roma tenente' *v. Mus. Rhen. 1908, 154.*]

gubernus, -ī *m.* [*a* gubernare. *W.*] *cf.* κύβερνος. *i. q. gubernator* (*huc non traho, sed sub* gubernum *colloco* GLOSS.^L II Philox. GV 4): HIST. Apoll. rec. A 39 p. 81, 15 Athenagora dixit ad -um (*ante*: gubernator).

compositum: archigubernus. *Häfner.*

gubia *et* **gulbia,** -ae *f.* [*inc. orig. W.*] *de forma* gubia *v. Niedermann, Archivum Romanicum 5, 440 sq.* [*it.* sgubbia, *francog.* gouge, *hisp.* gubia. *M.-L.*] VEG. mulom. 1, 26, 2 componis pedem ad gulbiam (gubbiam *F*). ISID. orig. 19, 19 (*de lignariis*), 15 *inter instrumenta*: guvia (gubia, gulbia, gulvia *al.*). GLOSS. II 522, 46 gulvia. podoglifin (ποδογλυφεῖον *b e*). *est quod nos appellamus 'Hohlmeißel'.*

gūbio, -ōnis *m.* *idem q.* gobio (*v. p. 2125, 37*). POL. SILV. chron. I p. 544, 17 *inter nomina natantium* -o. *forma* **gub(i)us,** -ī *m.* ORIBAS. syn. 4, 3 *in 'media materia inter extenuantem et spissantem'*: aspratiles pisces ... gufos (*Aa*, gubus *La*) morena buglossa (*gr.* κωβιῶν). 4, 16 gubi (*Aa*, gubus *La.* κωβιός).

gubus *v. s.* gubio.

gufa *v.* bicerra.

guflo, -ōnis *m. signif. inc.* CASS. FEL. 33 p. 71, 11 carbones etiam de -e (gusione *al.*) vitis facies (turione *Heraeus coll. Theod. Prisc. eup. 53 et ind. Ros. s. v. turio*).

gufo *v. s.* bubo *p. 2222, 2.* [*adde: it.* gufo. *M.-L.*] *cf. etiam 1.* bufo *p. 2237, 45.*

gugga (-ae?). *signif. inc.* PLAVT. Poen. 977 facies quidem edepol Punicast. :: -ast homo. *H.*

gula,** -ae *f.* [*cf. c. armen.* ekul *'devoravit', slavon.* glŭtŭ, *russ.* golt *'fauces', 'gula'; fort. ind.* giláti, giráte *'devorat' et c. gr.* καταβλέθει, καβλέει· καταπίνει *Hes.*, βλωμός *'frustum panis'; fort. gr.* δέλεαρ, *aeol.* βλῆρ *'esca illex'. W.*] ***de orthographia: γούλα: *p. 2355, 64. 2356, 3.* gyla: *improbant*: CHAR. gramm. p. 132, 4 B. -am, ut Iulius Modestus ait, per u scribimus, non per y, quae Graecis vocabulis necessaria est. CAPER gramm. VII 105, 17 insultabis 'gylam' dicentibus. *contra accipit*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 20, 2 sic ... 'gylam' ... 'Syllam', 'proxymum' dicebant antiqui. *legitur in codd. hisce*: IVV. 5, 158 *P.* NOVATIAN. cib. Iud. (*ubique*). SYMPH. 84 gylla *S.* AMM. 28, 4, 3 *V.* SCHOL. Cic. Bob. p. 99, 17 St. ORIBAS. eup. 4, 71 *Aa.* guil(l)a: PORPH. Hor. sat. 1, 1, 101/2. *al.* ANTH. 303, 1 *cod. A s. VII/VIII* (cuila *B*, gui- *V*), *v. l. 59.* LACT. inst. 6, 17, 19 *R.* opif. 11, 6, 10 *B s. VI/VII. al.* HIER. epist. 64, 2, 1 *B.* PELAG. in I Cor. 6, 12 p. 156, 14 S. (*V*, i *eras.*; vilem *B*). *al.* PS. SORAN. quaest. med. p. 367, 12 guilla *m*^1. ORIBAS. *saepius; v. p. 2355, 53. 54 et cf. Mörland, Symb. Osloenses 6 (1928), 48.* BENED. reg. 1 *A*^1 (i *eras. T*). GLOSS. III 350, 77 gubila. *cf. et* SVLP. SEV. dial. 1, 8, 5 guela *V s. VII.* *de re v. Schuchardt, Vokalismus d. Vulg. lat. II 198 sq.; Birt, Kritik u. Hermen. p. 23. 135.* gola: VEN. FORT. carm. 6, 7, 10 *CM*^1*G*^1. TRACT. Priscill. 1, 22 (Rev. Bénéd. 24, 322). 1, 30. gurula: SERM. Hauler *p. 2357, 8* (*cf.* gurges, gurgulio *sim.*). ***de prosodia***: gūla? ANTH. 301, 1 (*an* gūïla?, *cf. l. 49*), *v. p. 2356, 63.* NEMES. (?) auc. 28, *v. p. 2355, 63.* ***de formis***: *gen. sg.* γούλας: HIPPIATR. *p. 2355, 64.* LEONT. NEAP. *p. 2356, 3.* NOT. Tir. 103, 95. ***de significatu***: GLOSS.^L II Philox. GV 9 λαιμός, φάρυγξ. GLOSS. βρόγχος. βρόχθος. λάρυγξ. *vertuntur haec Graeca*: βρόγχος: *p. 2355, 48.* οἰσοφάγος: *p. 2355, 74.* στόμαχος: *p. 2355, 78. 80.* φάρυγξ: *p. 2355, 52. 54.* φιλοσώματος (*sub II A*): *p. 2356, 25.* *extat inde a* PLAVTO (*v. p. 2355, 1*), CAECIL. (*?, v. infra l. 71*), LVCIL. (*p. 2355, 8*) *per totam latinitatem. frequentant* SEN. phil. *et* TERT.; *deest ex. gr.* TER., CAES.; *vitatur praeterea a poetis epicis* (*sing. l.* OV. PROP., *v. p. 2355, 17. 19*). [*val.* gură, *it.* gola, *francog.* gueule, *hisp.* gola. *M.-L.* (*v. p. 2355, 84*).]

[*dub. an* CAECILIO *ascribendum*: MACR. Sat. 3, 15, 9 quis neget indomitam apud illos et, ut ait Caecilius, 'vallatam' (*com. 283*) -am fuisse, qui *eqs.* *falso trad.*: APVL. met. 1, 4 mea -a (meacula *recte Cornelissen*). CIC. Scaur. 10 collum *recte codd.* (-am *Porph. Hor. sat. 2, 1, 56*). *restit.*: SEN. epist. 95, 41. *in sent. corrupta*: TERT. nat. 2, 8 p. 110, 17 (*cf. Borleffs ad l.*).]

I ***proprie de parte corporis***: **A** *sensu laxiore de ipsis faucibus, i. q. guttur (de interiore parte faucium intellegendum iis locis, quibus de potu vel esu agitur; contra spectat ad exteriorem partem colli qua intrinsecus guttur est, cum de -a transfigenda, obstringenda sim. legimus* [*v. ex. gr. p. 2355, 2. 12. 18. 26. 64 et cf.* iugulum]. *audacius de anteriore colli parte* [*opp.* cervices]: *p. 2355, 46*): **1** *hominum* (*diaboli: p. 2355, 37. exempla p. 2355, 16. 20. 25 allata iam tangere videntur eam notio-*

[*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nem q. e. sub II A 1, p. 2356, 9 sqq.): PLAVT. Aul. 302 *avarus* cum it dormitum, follem obstringit ob -am ... ne quid animae forte amittat dormiens (*cf.* 659 illi socienno tuo iam interstringam -am). Men. 970 tergum quam -am, crura quam ventrem oportet potiora esse *servo*, cui *eqs.* Stich. 636 mibi iam intus potione iuncea (vincea *BD*) onerabo -am (*cf. seqq.*). CAECIL. com. 283? *v. p. 2354, 72.* POMPON. Atell. 98 restis vilis (biles *codd. Non.*) est, velet (*i.* '*liget*') -am. LVCIL. 946 atque omnes mandonum -ae (VARRO Men. 53 et magnae 'mandonum -ae'). VARRO Men. 317 quibus (*comedonibus*) mota (nota *codd.*) voluptate ⌊cum edunt⌋ (come- *codd.*), dum taxat -a gaudet. frg. Serv. auct. georg. 3, 433 ingluvies ... tori sunt circa -am. CIC. Verr. II 4, 24 *Cominium* obtorta -a de convivio in vincla ... abripi iussit (VAL. MAX. 9, 5, 2). SALL. Catil. 55, 5 vindices ... laqueo -am *Lentuli* fregere ([MARCELL. chron. II 93, 490, 32]. FIRM. math. 1, 7, 39 nefariis frangentium -am manibus oppressus. *et al.*). SALL. (?) in Tull. 5 lingua vana, manus rapacissimae, -a immensa, pedes fugaces (*cf. p. 2354, 84*). PROP. 4, 10, 44 *Virdomaro* iaculantis ab agmine ... torquis ab incisa decidit unca -a (*cf.* VLP. dig. 9, 2, 11 pr. praecisa [TERT. pall. 5 p. 953 Oe.]). OV. met. 8, 846 dira fames implacataeque vigebat flamma -ae (*cf.* MART. 3, 17, 3 urebat ... manus, sed magis ardebat Sabidi -a). MANIL. 5, 196 fastidiet orbem venter (*ob luxuriam*) et ipse -am Nereus ex aequore pascet ([-it *codd.*]. SEN. nat. 3, 17, 3 oculos ante quam -am pavit [*sc. piscis in garo natans*]). PAVL. FEST. p. 112 ingluvies a -a dicta (ISID. orig. 10, 137). p. 120 *a lura* lurcones capacis -ae (*cf. p. 2354, 84*) homines et ... consumptores. SEN. dial. 7, 19, 1 sibi -am praesecuit ([APVL. met. 1, 13]. *cf.* APVL. met. 9, 38 mucrone -am sibi prorsus exsecuit. TERT. apol. 23, 3 prosecat). SEN. epist. 70, 20 (*syn.* faucibus). 95, 19 quantum rerum per unam -am transiturarum permisceat luxuria (*cf.* 114, 25 non omnem illum apparatum per -am ventremque transmittit [QVINT. decl. 260 p. 64, 18]). PETRON. 132, 13 quid est quod in corpore humano ventri male dicere solemus aut -ae capitique *eqs.*? PLIN. nat. 22, 137 *al.* MART. 7, 49, 2 mittimus ... faucibus ova tuis, poma, Severe, -ae. AVR. Fronto p. 69, 13 N. aqua mulsa sorbenda usque ad -am et reiectanda fauces fovi. TERT. spect. 2 p. 3, 24 *v. p. 2356, 54.* scorp. 6 p. 156, 7 evulsum ... hominem de diaboli -a (*v. p. 2354, 83*). resurr. 60 p. 120, 27 quo enim ... spelunca haec oris et dentium statio et -ae lapsus et competum stomachi *eqs.*, cum esui et potui locus non erit? *al.* CARM. poet. min. V 76, 4, 4 ministri apponunt oculis plurima, pauca -ae. LACT. opif. 11, 6 *al.* DON. Ter. Phorm. 332 p. 430, 21 frumen dicitur tractus -ae, quo cibus in alvum demittitur (*sim.* Eun. 816 p. 448, 16 CASSIOD. in psalm. 4, 7 p. 51^{D} *al. v. vol. VI 1, 1405, 41 sqq.*). HIER. in Tit. 3, 9 p. 594^{D} in aspirationibus et quibusdam cum rasura -ae litteris proferendis (*sc. vocibus hebr., cf. p.* 595^{B} rasa fauce). PS. SORAN. quaest. med. Archiv 14 p. 367, 12 *colli* pars, quae ante est, -a vocatur, posterior autem cervix (ISID. orig. 11, 1, 60. *v. p. 2354, 82*). DIOSC. 5, 39 (*gr.* τὸν ... βρόγχον). VAL. CEM. hom. 6, 1 p. 709^{D} cum hinc ebrietas -ae gurgitem fovet, inde cupiditas *eqs.* (*cf.* SALV. gub. 7, 15 paene unus gurges omnium -a, paene unum lupanar omnium vita). GREG. TVR. Franc. 9, 29 p. 384, 1. ORIBAS. eup. 4, 71 p. 590 gyla (*v. p. 2354, 41*) inflammata (*Aa, deest La; gr. p. 752, 4* τῆς ... φάρυγγος ... φλεγμαινούσης). *ibid.* (*rec. La*) p. 589 circa guilam ... tusellia. syn. 1, 17 p. 817 guilam (*sic La; Aa:* fauces; *gr. p. 25, 3* τὴν φάρυγγα). *et al. saepe.*

2 *animalium*: CATO agr. 89 *turundas* in os indat *gallinarum*, paulatim cotidie addat: ex -a consideret, quod satis sit. PHAEDR. 1, 8, 8 gruis (*nom.*) -ae (*sc. lupi*) ... credens colli longitudinem. app. 23, 2 *serpens lacertam* devorare patula cum vellet -a. COLVM. 6, 2, 7 librales ... offas ... in -am *boum* demittito (PALLAD. 4, 12, 3). PLIN. nat. 28, 193 pulmo cervinus cum -a sua arefactus in fumo *tussim sanat* (*cf. Marcell. med. 16, 61* gurgulionibus). APVL. met. 4, 15 ad ipsum confinium -ae (*sc. ursae corii*). NEMES. (?) auc. 28 *scolopax* vermiculos trahit et vili dat praemia -ae (*cf. p. 2354, 60*). HIPPIATR. gr. II 42, 11 (= PELAGON. 484) δακτυλίδιον ... ὑποκάτω τῆς γούλας κρέμασον. VEG. mulom. 2, 40, 2 *in detractione sanguinis* ferramentum deprimis, ne in -am *animalis* mittas et bifurcum tangas (*cf.* CHIRON 7 bifurcio, qui est ad -am positum). CHIRON 9?; *v. infra l. 80.* APIC. 8, 364 (*haedus, agnus*) exossatur diligenter a -a sic ut uter fiat (8, 384 per -am).

B *sensu artato de altera fistula colli, per quam cibi demittuntur: i. q. oesophagus* ('*Speiseröhre*'): PLIN. nat. 1, 11, 66 uva, epiglossis, arteriae, -a. 11, 176 altera *fistula* exterior appellatur ... -a, qua cibus atque potus devolant. tendit ... ad stomachum *eqs.* (*Arist. hist. anim. 1, 16 p. 495^{a}, 19* ἐντὸς ... τοῦ αὐχένος ὁ ... οἰσοφάγος καλούμενός ἐστιν). *ibid.* -a e nervo et carne constat. 11, 177 cervix nulli *est* nisi quibus utraque haec (*sc. arteria, -a*). ceteris collum, quibus tantum -a. 11, 179 summum -ae fauces vocantur, extremum stomachus (*Arist. l. c. 1, 16 p. 495^{b}, 19 sqq.* ὁ ... στόμαχος). 11, 201 ceterae *aves* ... carent *gutture* (*i.* προλόβῳ) ..., sed -a patentiore utuntur *eqs.* (*Arist. l. c. 2, 17 p. 508^{b}, 33 sq.* τὸν στόμαχον). CHIRON 9 ne -am aut gurgulionem rumpas (*an ad A 2?; v. l. 67 et cf. p. 2365, 13*).

C *singulariter: de arteria aspera, i. q. gurgulio* ('*Luftröhre*'): VINDIC. gyn. p. 473 (*rec. c*) coniungitur autem -a pulmoni (*rell. recc.* gurgulio). *de ipso ore* (*cf. it.* gola, *francog.* gueule): LEONT. NEAP. vita Ioann. 38 p. 76, 24 G. (*satanas dixit*) 'αἱ πέντε φόλλεις ... ἀρκοῦσιν τῷ οἴκῳ εἰς λάχανον ...' καὶ λοιπὸν εὐθέως ὡς ἵνα ἐκ τῆς γούλας τῶν τέκνων μου ἐστέρουν αὐτά, οὐδὲν ἐδίδουν.

II ***metonymice:*** *spectantur potius cibi, qui per -am transmittuntur*: **A** *in malam partem de nimia cupiditate ciborum, edulium sim.* (*i. q. vinolentia: infra l. 84; nota in allegoria de cordis cupiditate dictum: p. 2357, 10*): **1** *sensu abstracto: i. q. voracitas, exquisitae cenae appetitus, luxus sim.* (*de bestiis: infra l. 54. 64. v. et p. 2354, 84*): SALL. Iug. 89, 7 Numidae ... lacte et ferina carne vescebantur et neque salem neque alia inritamenta -ae quaerebant (PLIN. nat. 16, 31 *boleti suillique* -ae novissima inritamenta. TAC. hist. 2, 62 AMM. 28, 4, 3. AVG. civ. 22, 24 p. 613, 4 D. *ibid.* voluptate faucium *et* condimenta. MACR. Sat. 7, 5, 29. *cf.* RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 7 p. 546^{D} irritatio -ae. *et al.*). PS. CIC. in Sall. 5, 13 immensae -ae impudicissimi corporis quaestus sufficere non potuit. HOR. sat. 2, 7, 111 qui praedia vendit, nil servile -ae pārens habet? epist. 1, 6, 57 eamus quo ducit -a, piscemur, venemur. PAVL. FEST. p. 96 neque -ae indulgendum ventremque coartandum (TERT. pudic. 12 p. 242, 13 ieiun. 17 p. 296, 18. *et al.*). SEN. contr. exc. 4, 1 proiectus in omnia -ae libidinisque flagitia (SEN. benef. 3, 28, 4 libidinis et -ae servus. epist. 124, 3 improbamus -ae ac libidini addictos. *al.* PORPH. Hor. sat. 1, 1, 101/2 p. 229, 5. RVFIN. hist. 3, 28, 5 p. 259, 13 ventri et -ae ac libidini deditus [*gr.* φιλοσώματος ὢν καὶ ... σαρκικός]. *et al.*). SEN. suas. 7, 5 *Antonii* -ae duorum principum bona ... non potuerunt satisfacere (ISID. reg. monach. 9, 7 p. 879^{B} -ae vel gutturi). VAL. MAX. 9, 1, 1. SEN. dial. 12, 10, 3 fastidienti -ae. epist. 29, 5 *obicere* philosophis congiaria, amicas, -am. 47, 8 adulatio et intemperantia aut -ae aut linguae (PELAG. in I Cor. 6, 12 MACR. Sat. 3, 13, 14. *cf.* TERT. ieiun. 16 p. 295, 14 incontinentiam -ae). 89, 22 profunda et insatiabilis -a hinc maria scrutatur, hinc terras (VAL. CEM. hom. 19, 1 p. 749^{C}, *opp.* ieiuniorum curam. 19, 3 p. 750^{C}. *al.*). 95, 42 aliquorum -am inrīto (*cf.* AVG. serm. 210, 8, 10 *condimentis*). 108, 14 circumscribere -am et ventrem (MART. 1, 20, 3 quid dignum tanto tibi ventre -aque precabor? *al. v. p. 2357, 46*). *al.* PETRON. 119 v. 33 ingeniosa -a est (MART. 13, 62, 2). PLIN. nat. 9, 63 admovet ... sibi -a sapores piscibus satis (*i. disseminatis*). 9, 66 mullum exspirantem versicolori quadam et numerosa varietate spectari proceres -ae (*an nom. pl., ita ut ad 2, p. 2357, 16, pertineat?*) narrant. 9, 168 nec -ae causa, sed avaritiae (APVL. apol. 27 AMBR. hex. 3, 9, 38). 10, 37 cum abundent ... *genera avium*, quae -a humana populatur. 21, 68 inter oblectamenta ... -ae (HIER. hom. Orig. in Ezech. 7, 3 p. 393, 10 B.). *al.* MART. 2, 40, 8 o stulti, febrem creditis esse? -a est (*cf.* 11, 86, 6 non est haec tussis, Parthenopaee, -a est). 5, 70, 5 o quanta est -a, centies comesse! (IVV. 1, 140 quanta est -a, quae sibi totos ponit apros). 7, 20, 18 nec esculenta sufficit -ae praeda (*cf.* HIER. psalt. sec. Hebr. praef. 40 *al.*). QVINT. decl. 298 p. 178, 12. *al.* IVV. 5, 94 dum -a saevit. 5, 158 plorante -a. *al.* PLIN. epist. 2, 6, 5. SVET. Vit. 7, 1 profundam -am ... expleri (*cf.* 13, 3 homo non profundae modo, sed intempestivae quoque ac sordidae -ae. *v. et supra l. 31*). GELL. 6, 16$^{tit.}$ versus Euripidi (*frg. 892 N.*^{2}), quibus delicatorum hominum luxuriantem -am confutavit. *al.* APVL. met. 10, 15 infandam memoratu hebetis iumenti (*sc. asini*) -am. TERT. spect. 2 p. 3, 24 sumpsimus ... -am (*v. p. 2355, 35*) ad -ae crimen et ventrem ad -ae societatem *eqs.* nat. 1, 10 p. 78, 19 bulgae (vul- *A*) aut sacrilegae -ae. ieiun. 1 p. 274, 14 -ae frenos imbuentem (adv. Marc. 2, 18 p. 359, 27. *cf.* SIDON. epist. 2, 13, 7 *gladius e laquearibus dependens* -am *Damoclis* ... frenabat). 10 p. 288, 22 *Ionathan* -ae ... simplicis reus fuerat (*i. inscius cibis vetitis famem extinguens*). resurr. 4 p. 30, 17 ipsorum temporum propria -a. *passim.* PORPH. Hor. sat. 2, 4, 1—12 p. 308, 5 -ae et corporis libidinem. NOVATIAN. cib. Iud. 4 p. 234, 1 -ae temperantia. *al.* ANTH. 303, 1 quo festinus abis, -a (*v. p. 2354, 59*) impellente, sacerdos? SYMPH. 84 (*musca*) improba sum ... quid enim -a turpe veretur? SCHOL. Cic. Bob. p. 99, 17 St. ad -ae blandimenta (HIER. epist. 64, 2, 1). HIER. epist. 22, 10, 1 quae -am damnent et simplices cibos praebeant. in Is. 24, 7 p. 284^{A} -a et ebrietate (AVG. serm. ed. Mai 115 a -a vel ebrietate). *al.* RVFIN. Orig. in gen. 3, 6 p. 48, 2 B. suavitatibus -ae (OP. imperf. in Matth. 1 p. 632). PRVD. cath. 7, 11 luxus et turpis -a, vini atque somni degener socordia. AVG. doctr. christ. 3, 12, 19 foedissima -ae flamma (*cf. etiam p. 2355, 20*). conf. 1, 19, 30 *al.* SVLP. SEV. dial. 1, 8, 5 edacitas in Graecis -a est, in Gallis natura (*i.* '*victus, quantum natura exigit*'). BACHIAR. repar. laps. 8 p. 1044^{B} pugnabat cum scuto ieiunii adversus illecebras -ae (*sic opp.*: HESYCH. in lev. 20, 50—55 p. 1137^{A}. PETR. CHRYS. serm. 13 p. 226^{B} -a cum ieiunio ... confligit. *cf.* FAVST. REI. serm. 25 p. 323, 15 illum non pro infirmitate ⟨non⟩ posse, sed pro -a ieiunare non velle). MACR. Sat. 7, 5, 23 titillante -a. *al.* AVIAN. fab. 37, 20 qui libertatem postposuere -ae. CASSIAN. inst. 5, 1 p. 81, 17 gastrimargia, quae interpretatur -ae concupiscentia (5, 3 p. 83, 7 *al.* PALLAD. hist. mon. II 20, 1 p. 377^{D}. *et al.; v. vol. VI 1, 1701, 11 sqq.*). ORIENT. comm. 2, 48 ambitiosa -a. VAL. CEM. hom. 10, 2 p. 723^{C} *infelices* quos ad ... contumeliam venter invitat et ad omnem iniuriam -a numquam poculis exsatiatura sollicitat (*i.* '*potandi aviditas*',

[G. Meyer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

v. p. 2356, 7). *al.* ARNOB. ad Greg. 13 p. 407, 17 contra -am . . . et voraginem. SIDON. epist. 7, 13, 3. FAVST. REI. epist. 5 p. 191, 21 *qui* vitae bonum in -ae ingluvie et voracitate constituit ([*antecedit*: ventri et gutturi]. MART. BRAC. iact. 1 p. 32 D). POMER. 3, 6, 1 p. 480 C *al.* GREG. TVR. vitae patr. 8, 11 p. 701, 11 -ae inhians. SERM. Hauler, Archiv 10 (1898), 442 (*additam. ad* serm. palimps. Ambr. ap. Mai, script vet. nov. coll. III 2 p. 244, 11) corrumpitur enim et fornicatur in desideriis, in iracundia, in gur⟨lam v⟩entris (*v. p. 2354, 58*). *et al. saepe.* *nota allegoriam* (*v. p. 2356, 8*): ARATOR act. 1, 581 ferat esca salutem progrediens de pane poli; -a pectoris ipsum ambiat *eqs.* (*aliter l. 30*).

2 *corporis parte pro toto sumpta significat eum hominem, qui -ae maxime deditus est: i. q. helluo, homo edax sim.*: CIC. Att. 13, 31, 4 o -am insulsam! pudet me patris (*notatur Q. Cic. fil.*). HOR. sat. 2, 2, 40 'porrectum magno magnum spectare catino vellem' ait Harpyiis -a digna rapacibus. PLIN. nat. 9, 66? *v. p. 2356, 38.* IVV. 14, 10 mergere ficedulas didicit nebulone parente et cana monstrante -a. ASSVMPT. Moys. 7, 4 homines dolosi . . . omni hora diei amantes convivia, devoratores, -ae. *cf. etiam l. 28.*

B *respicitur non tam aviditas edendi quam sensus ciborum sapores bene diiudicandi: fere i. q. gustatus* (*strictius de subtilitate palati: infra l. 28. cf.* palatum): COLVM. 8, 16, 4 hoc . . . periurium (*sc. lupus fluvialis spretus*) multorum subtiliorem fecit -am (*seq.*: docta . . . et erudita palata). MART. 6, 11, 6 tu Lucrina voras, me pascit aquosa peloris: non minus ingenua est et mihi, Marce, -a. 14, 220, 2 non satis est ars sola coco: servire palatum nolo: cocus domini debet habere -am. SCHOL. Iuv. 4, 23 Apicius auctor praecipiendarum cenarum . . . fuit nam exemplum -ae (*vix pertinet ad II A 2, l. 12*).

III ***translate*** *de qualibet cupidine intenta: i. q. concupiscentia carnalis*: HIER. adv. Iovin. 1, 36 p. 260 C ut semper fruantur natura sua . . ., uxoris ardentissimam -am fortuita libido restinguat. *de cupiditate spiritali*: PAVL. NOL. epist. 23, 1 p. 157, 13 sollicitas potius -am caritatis (*i. 'desiderium tui diligendi'*) tantoque minus exples gratia litterarum, quanto maiorem . . . humanitate sermonis tui causam suggeris te ipsum . . . desiderandi. *aliter l. 10.*

syn. vel coni.: *ad I*: fauces: *p. 2355, 28. 33. 35. 45.* gurgulio: *p. 2355, 84.* stomachus: *p. 2355, 38.* venter: *p. 2355, 4. 22. 30. 32.* *ad II*: ebrietas: *p. 2356, 67.* edacitas: *p. 2356, 72* epulae: PELAG. in Rom. 14, 16 p. 110, 11 S. ingluvies: *supra l. 3.* PRVD. ham. 322. lascivia: FRG. Vat. 37 TERT. ieiun. 17 p. 296, 26. libido: *p. 2356, 21 sqq.* SEN. dial. 7, 13, 2. TERT. anim. 40 p. 368, 3 libidinis, -ae, vinulentiae *eqs. al.* PELAG. ad Demetr. 18 p. 1111 init. *et al.* luxuria: TERT. ieiun. 17 p. 296, 26. luxus: *p. 2356, 70.* venter: *p. 2356, 19. 35. 55.* QVINT. decl. 260 p. 64, 18 TERT. bapt. 20 p. 218, 5 NOVATIAN. cib. Iud. 6 p. 237, 15 PANEG. 12 (2), 26, 3 LACT. inst. 6, 17, 19 *al.* QVEROL. p. 23, 29 SYMM. epist. 8, 23, 2 (*cf. Heraeus, Wschr. f. kl. Phil. 34, 1917, 162*). RVFIN. Orig. in iud. 8, 1 p. 509, 2 B. SVLP. SEV. chron. 2, 50, 2. *et al.* voracitas: *l. 3.* vorago: *l. 2.*

opp.: *ad I*: collum: *p. 2355, 57.* fauces: *p. 2355, 77.* frumen: *p. 2355, 41.* gurges: *p. 2355, 48. 50.* guttur: *p. 2355, 79.* ingluvies: *p. 2355, 11. 24.* stomachus: *p. 2355, 73.* edacitas: PRVD. perist. 10, 810 (*verba martyris pigritiam carnificum increpantis*) -a est ferina, sed socors edacitas (*i. 'voluntas edendi'*). *ad II*: abstinentia: GREG. M. moral. 19, 33 p. 119 B. ieiunium: *p. 2356, 33. 74 sqq.* natura: *p. 2356, 73.*

deriv.: gulator, gulo, gulosus.

gulātōrēs λάγνοι, μάκται, καταφαγάδες GLOSS. L II Philox. GV 21.

gulbia *v.* gubia.

gullioca (gulluca) *v.* gutulliocae.

gulō, -ōnis *m.* [*a* gula. *W.*] *i. q. helluo, glutto*: PAVL. FEST. p. 112 *ab 'ingluvies'* et glutto, -o, gumia, guttur *eqs.* APVL. apol. 32 etiam mergos et delphinos . . . tu eodem referes (*sc. in magorum numerum*), etiam -es omnes, qui impendio a piscatoribus mer⟨ca⟩ntur. HIL. in psalm. 136, 11 p. 731, 10 ut potator ex ebrietate, -o ex cibis, . . . avarus ex pecunia *initium gaudii sumit.* MACR. Sat. 7, 12, 9 illud proverbium, quo utuntur -es *eqs.* (*cf. Otto, Sprichw. p. 169*). INSCR. tess. lusor. Röm. Mitteil. 11 (1896) p. 229 n. 16 GVLO)(IIII . [*it.* golo. *M.-L.*]

gulōsitās, -tātis *f.* *a* gulosus. *i. q. voracitas, edacitas* (*cf.* gula *II A*): AVIAN. fab. apol. 30 corde *apri* petito a domino nec invento coci -s accusatur. GREG. M. in I reg. 5, 1, 4 p. 315 D plerique resistere gulae (*v. p. 2356, 9*) incipiunt, sed dum fatigari abstinentiae labore inchoant, ad usum se consuetae -is inclinant.

gulōsus, -a, -um. [*a* gula. *W.*] gy-: CAPITOL. Alb. 11, 2 *P*¹ (gu- *P corr., Σ*). LAMPR. Comm. 10, 1 *Pᵃ ut vid.* (go- *Pᵇ*). go-: VEN. FORT. carm. 11, 9, 13 *AG*.¹ GLOSS. IV 347, 24. 444, 2. 598, 8. *de comparatione*: *compar.* -ius: COLVM. 1 praef. 5 (*adv.*). MART. 3, 22, 5 (*adv.*). 7, 20, 1. *superl.* -issime: TERT. *p. 2358, 59.* *adv.* -ē: *v. p. 2358, 54.* NOT. Tir. 103, 96. *de notione*: IREN. 3, 8, 1 -um: id est, qui non possit a gula continere. GLOSS. L I Ansil. GV 10 glutto. III Abav. GV 7 ventriculosus. II Philox. GV 10 ὀψοφάγος. GLOSS. adsumptor. helluo. popinator. tabernio. V 662, 16 -us puer (*cf. Goetz, ind. lect. aest. Jena 1888, p. VII*). *legitur inde a* PAVLO FESTI *infra l. 36*, COLVM. *l. 55*, SEN. philos. [*it.* goloso. *M.-L.*]

I *gulae deditus vitio, sive multorum sive lautorum ciborum avidus; i. q. edax, delicatum palatum habens*: **A** *pro adi.*: **1** *proprie*: **a** *de hominibus* (*per hypallagen de vase: infra l. 20*): SEN. nat. 3, 18, 7 non sunt (*sc. ad mulli funus concurrentes*) ad popinam dentibus et ventre et ore contenti — oculis quoque -i sunt (*nota sententiam audacius auctam; cf. quae antecedunt*: utar . . . temerarie verbis, proprietatis modum excedam). MART. 7, 20, 1 nihil est miserius neque -ius Santra. 8, 23, 1 esse tibi videor saevus nimiumque -us, qui propter cenam . . . caedo cocum. 9, 9 (10), 4. 12, 41, 1 non est, Tucca, satis quod es -us. 12, 64, 2 Cinna -us homo est. CAPITOL. Alb. 11, 2. SPART. Did. 9, 1 *Iulianus* (*coniung.* aleator *al.*). Geta 4, 1. LAMPR. Comm. 10, 1 etiam puer et -us et impudicus fuit. HIER. in Is. 40, 9—11 p. 404 C (*ad Ezech. 34, 23 sqq.*) -is pastoribus reprobatis. 60, 1 p. 588 A -is Iudaeis. ISID. eccl. off. 2, 20, 12 p. 813 B *uxor* deformis . . ., vetula . . ., fetida . . ., luxuriosa . . ., fatua . . ., -a . . ., maledica. *de vase* (*v. supra l. 8*): IVV. 11, 19 haut difficile est perituram arcessere summam lancibus oppositis vel . . . quadringentis nummis condire -um fictile (SCHOL. *ad l.*: ⟨h⟩ypallage. . . . '-um' dixit pro eo, quod -is [*v. infra l. 36*] paratur; 'fictile' . . . cac⟨c⟩abum -is cibis [*cf. infra l. 35*] compositum). **b** *de cane*: SCHOL. Hor. app. epod. 6, 9 nugaci et -o cani. AVIAN. fab. apol. 37 de cane -o et lupo libertatem laudante.

2 *in imagine*: *de lectore delicato*: MART. 10, 59, 5 non opus est nobis nimium lectore -o, hunc volo non fiat qui sine pane satur. *de gurgite fluminis*: ENNOD. opusc. 3, 21 p. 336, 8 Summias . . . ager . . . in eo loci situs est, in quo terrenum marginem -us Padani gurgitis morsus adrodit (*nota abundantiam*).

3 *translate de re*: *abstracta* (*per oxymoron*): HIER. epist. 107, 10, 2 cultores Isidis et Cybelae, qui -a abstinentia Fasides aves et fumantes turtures vorant, ne . . . Cerealia dona contaminent. *de cibo cf. l. 24.*

B *pro subst.* (*cf. et supra l. 23*): PAVL. FEST. p. 44 catillones appellabant antiqui -os. MART. 7, 20, 22 -us ille. 13, 71, 1 lingua -is nostra (*sc. phoenicopteri*) sapit. QVINT. decl. 333 p. 311, 8. VLP. dig. 21, 1, 4, 2 -os . . . impostores . . . mendaces . . . litigiosos. SCHOL. Iuv. 5, 119 quidam -us. 14, 9. HIER. in Matth. 6, 21 p. 44 B -i deus venter est (in Os. 3, 14 p. 943 A. *cf.* in Os. 3, 12 p. 926 D -i et luxuriosi venter deus est). AVG. in epist. Ioh. 8, 5 audimus -os dicere 'amo turdos'. POMER. 3, 1, 2 p. 474 A. 3, 4, 2 p. 479 C -os . . . ebriosos, avidos, rapaces *eqs.* VEN FORT. carm. 11, 9, 13. gulōsa, -ōrum *n., fere i. q. res delicatae*: PETR. CHRYS. serm. 11 p. 222 A esurienti *Christo* tenera offerre, non dura debuisti (*sc. diabole*); famem non asperis palpare, sed blandis; inediam non horridis urgere debueras, sed -is.

II *i. q. voluptuosus, libidinosus*: *de lingua*: MART. 11, 61, 13 dum tumenti mersus haeret in volva . . ., partem -am (*i. linguam*) solvit indecens morbus (*nota vim ambiguam*). *de homine*: EVSTATH. Bas. hex. 8, 8 p. 955 B si edax et -us es, habes verba domini (*sc. psalm. 18, 10*); *gr. p. 185 B* ἀπολαυστικὸς καὶ φιλήδονος.

adv. **gulōsē**. *nonnisi compar. et superl.* *i. q. more edacis, delicate sim.*: COLVM. 1 praef. 5 officinas -ius condiendi cibos et luxuriosius fercula struendi. MART. 3, 22, 5 nil est, Apici, tibi -ius factum. *ironice de cultu mortuorum*: TERT. resurr. 1 p. 25, 10 magis ridebo vulgus tunc . . . cum ipsos defunctos atrocissime exurit, quos postmodum -issime nutrit.

deriv.: gulositas. *G. Meyer.*

gulvia *v.* gubia.

gum- *et* **gumm-**. *quae hic desideras, quaere s.* cum(m)-.

guma *v. s.* cummi. **gumba** *v.* tumba.

gumbula *v.* gibbula. **gumen** *v.* gummen.

gumia, -ae *comm.* [*voc. umbricum i. q. umbr.* gomia *acc. pl. fem. 'gravidas', cf. c. gr.* γόμος *'onera in navem imposita',* γέμειν *'impletum esse'. W.*] PAVL. FEST. Gloss. L IV p. 235 b (p. 112 M.) ingluvies a gula dicta. hinc et . . . et -a *eqs.* gemia *traditur* NON. p. 117, *unde* GLOSS. V 642, 10 (*formam defendere conatur Stowasser, Arch. f. Lexik. 8 [1893], 444* [gomia *non exstat in mss.*]). NON. p. 117 -ae: gulosi (*inde* GLOSS. V 642, 10 -ae: golosi). -a *est helluo, lurco, nepos. de scortis* LVCIL. 1066 illo (*convivio?*) quid fiat, Lamia et Britto (pitto *codd.*) oxyodontes quod veniunt, ⌊illae -ae⌋ (gemiae illiae *codd.*) vetulae, inprobae, ineptae. 1237 Laelius . . . compellans -as ex ordine nostros. APVL. apol. 57 testimonium . . . -ae cuiusdam et desperati lurconis Iuni Crassi. INSCR. tess. lusor. Röm. Mitteil. 11 (1896) p. 230 n. 41 GVMIA)(XXI . p. 232 n. 66. [*hisp.* gomia. *M.-L.*]

guminas- *v.* gymnas-.

1. gumma *v.* cummi.

2. GLOSS. V 601, 1 *Scal.* **gumma** (= gunna? *Goetz*): tegorium (guna: tectorium *vel* tegumentum *Graevius*).

gummatus *v.* cummino.

***gum(m)en**, -inis *n. idem quod* cummi (*v. vol. IV 1379, 65 sqq.*). *scriptura inter* g *et* c *variat, item inter* mm *et* m. *de huius decli-*

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nationis formis v. vol. IV 1379, 65. addo: -en: MARCELL. med. 9, 126. 12, 33. 35. 16, 79 THEOD. PRISC. log. 64. 101 (-in *V*). -inis: MARCELL. med. 1, 38. 8, 127. 218. 20, 115. 26, 115. -ine: PALLAD. 12, 7, 15. GLOSS. III 495, 62 lacrima arboris. 624, 57 resina (*cf.* 601, 34). PALLAD. 11, 12, 6 quando his (*sc. gumminatis arboribus*) . . . desinit -n (*sic opt. cod.*) effluere. 12, 7, 15 *prunus* antequam incipiat -ine (-mae, -me, gumen *al.*) lacrimare. PLAC. med. rec. α 5, 81 -n caprae, stercus si commisceas. MARCELL. med. 8, 4 cum sunt fingenda collyria, -n adicitur. 8, 217 (*in compositione collyrii*:) -inis selibram. *talia saepius.* c. *gen. arboris, unde sucus petitur*: PALLAD. 11, 14, 7 pini frugiferi -n. *sic in* GLOSS.: -n cerasi cumeos (*i.* κόμμεως). -n hederae cisseos (*i.* κισσός). -n olivae eliasdrage (ἐλαίας δάκρυα? *Goetz*). -n sciso (*i.* κισσοῦ. *G.*) rasina (*sic*) de hedera. [V 569, 49 -n gulio pargule *bene ab Heraeo reformatum in*: gurgulio pars gulae.] *plures glossas partim misere corruptas habes in Thes. gloss. emend. I 2 p. 506*[b].

gummi, gumminatus, gummitio *al. v. s.* cumm-.

gumnas- *v.* gymnas-. **gunaec-** *v.* gynaec-. **gunger** *v.* gon-.

gunna, -ae *f. orig. inc., v. Zschr. f. slav. Phil. IV 103* [*non celtic. vocab., ut nunc doctorum est consensus. Niederm.*] *vestis pellicia.* GLOSS.[L] Corp. G 185 -a heden (*anglosax.*). ANTH. 209, 4 *de nano*: pulicis e corio vestit te -a profusa. SCHOL. Bern. Verg. georg. 3, 383 pecudum de pellibus faciunt -as, quibus vestiuntur omnes barbari. [*it.* gonna, *francog.* gonne. *M.-L.*] *cf.* 2. gumma.

deriv. gunnarius.

gunnārius, -ī *m. a* gunna. *fabricator (venditor?) gunnarum*: GLOSS. V 441, 32 *v. vol. II 686, 3.* PAPYR. Marini 74, 6, 8 Laurentius v(ir) h(onestus) gunnar(ius).

gunt(h)a, -ae (*f.?*). *de voc. egit Premerstein, Dtsch. Lit.-Ztg 1931, 111. putei genus?*: CORP. XIV 4295 (*in margine putealis*:) guntas fecerunt (*in circulo* G *litterae* I *videtur inesse*). *de sepulcro*: CORP. XI 6222 cenationem ad guntham ex voto aedificabit. *cf. gr.* γούντη.

?**gunthārius,** -ī *m. a* guntha. CORP. XI 6362 studior(um) Apollinar(is?) et gunthar(iorum?). *cf. Premerstein, loco supra (l. 29) laudato.*

gups- *v.* gyps-. **guratio** *v.* gyr-.

gurdonicus, -a, -um. *orig. inc., fort. voc. gallicum (sec. Dottin, La langue gauloise, Par. 1920 p. 260). cf. F. Schöll, Indog. Forsch. 31, 214. notio incerta.* SVLP. SEV. dial. 1, 27, 2 audietis me . . . ut -um (*v. l.* gort(h)onicum, gorgonicum. Gord- *Halm*) hominem, nihil cum fuco aut coturno loquentem.

gurdus, -a, -um [*inc. orig. W.*]. QVINT. inst. 1, 5, 57 -os, quos pro stolidis accipit vulgus, ex Hispania duxisse originem audivi. GELL. 16, 7, 8 *hoc vocabulum affert inter* '*verba*' *Laberi* '*de quibus, an sint latina, quaeri soleat*', *allegans eius versum* (*v. infra l. 52*). gurridus *scribitur*: NOT. Tir. 62, 13 *inter* morio (mur- *trad.*) *et* stollidus (*adde* 62, 11 fatuus). [*francog.* gourd, *hisp.* gordo. *M.-L.*]

1 *de ingenio vel mente, i. q. stolidus* (*v. supra l. 46*): GLOSS. ineptus, inutilis, lentus, stulta, brutus, hebes, obtunsus (*cf. etiam infra l. 61*), ἀγυρτής (*cf. sub* rullus), ομβλος (ἀμβλύς *Vossius*, φαῦλος *Buech.*). GLOSS.[L] I Ansil. RV 212 rusticanus: -us. *comp.*: *l. 53 al. superl.*: *l. 58.* LABER. mim. 13 hic est ille -us, quem ego me . . . excepisse tibi narravi. CONC.[S] I 4 p. 17, 29 -iores . . . ad virtutem provocantur (παχύτεροι). p. 47, 38 tyrannidi resistatis, quae tamquam turbo quaedam (*sic*) trahit ad haereticam insaniam -iores ([*gr.* θρασυτέρους] 98 p. 48, 5 *fort.* -iores *pro* duriores [*sc.* '*ex desperatione sunt facti*'] *legendum est, cf. gr.* θρασύτεροι. *Bulhart*). CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 88 omnium -issimus fuit Apion ad componendum verba fallacia (*gr. non extat*). **2** *de materia*: SERV. auct. georg. 2, 301 'retunso' (*ferro*) hoc est -o, quo magis vites quassantur, non putantur (SERV. obtuso). LVCIF. moriend. 8 p. 301, 29 omni plumbo -ior (*sic V, probante Löfstedt, Eranos 10, 164*; crudior *Hartel*, curvior *vg.*) esse nobis videtur iste mucro gladii tui sicut acies animae tuae. *H.*

gurga *v.* gurges *l. 69.*

***gurges,** -itis *m.* (*f.?, v. l. 70. 76*). [*cf. c. theod.* querka '*fauces, guttur*' *et c.* gurga, gurgulio, *q. v. W.*] *inter masc. III*[ae] *decl. enumerat* GRAMM. suppl. 132, 27. *de formis*: CHAR. gramm. p. 47, 8 B. (*nomina in gen. una syll. aucta*) -s κληδών (κλύδων?) -is (*sim.* GRAMM. suppl. 116, 26 hic fomes fomitis . . . hic -s -is). **gurga** (-ae *f. an* -orum *n.?*): [*cf. c.* gurges. *W.*]. GROM. p. 330, 19 super albarum (*v. vol. I 1787, 3* [?]) alium ribum curret quod in albarum coniunget -a. **gurgus** [*it.* gorgo, *francog. vet.* gourt. *M.-L.*]: ORIBAS. syn. 5, 61 p. 83 *acc. pl.* -ūs; *v. p. 2363, 4.* INSCR. Dessau 5887 lucet felix strata -us (*v. p. 2363, 40*). *cf. Onom.* **gurgis** (*nom. sg., vix ad* gurga *referendum*): NOT. Tir. 93, 86 (*seq.* -itis *gen.*). *de genere*: *fem.* (?): INSCR. Dessau 5887 (*v. l. 74*). *de notione*: *de diff. inter vv. q. s.* 'amnis', 'fluvius', 'torrens' *sim. intercedente cf.* DIFF. ed. Beck p. 35, 66. 61, 17. SYNON. Cic. Char. gramm. p. 432, 18 B. helluo . vorax . -s . vorago *eqs.* (*v. p. 2360, 69*). p. 434, 17 mare. aequor . . . profundum . . . vadum. aestus. -s. unda. ISID. orig. 13, 21, 4 -s proprie locus *est* altus in flumine (*cf.* GLOSS.[L] III Abstr. GV 2 locus altus in mari vel in flumine. I Ansil. GV 17 proprie locus verticulosus in flumine. *v. et p. 2365, 67*). GLOSS.[L] I Ansil. GV 15 -⟨it⟩em fluminis spatium (V Aa G 222 vel vorago). 19 aquae congestio. 24 (-em) magnitudinem et cumulum undarum (III Abol. GV 2). *al.* II Philox. GV 5 -e βυθῷ. 6 -s χώνη ποταμου (*i.* ποταμῶν). 14 -s [ε]ἴλιγγες. GLOSS. κλύδων. mare vel flumen praeruptum. *al. cf. et p. 2365, 51. 59.* *legitur inde a* LVCIL. (*v. infra l. 73. p. 2361, 64*), CIC. Arat. *per totam latinitatem; frequentant poetae dactylici maxime pro facili quinti pedis hexam.* (*fere in abl. sing.*) *complemento* (*ex. gr.*: CATVLL. 5[ies] [*omnibus sc. exemplis*], LVCR. *ter* [*item*], VERG. *23 locis* [*semel et I*[o] *et IV*[o] *et VI*[o] *p.*], OV. [*hexam.*] *14 locis* [*6*[ies] *I*[o], *semel post arsin II*[i]: *2* gurges; *semel IV*[o]], LVCAN. *32*[ies] [*4*[er] *I*[o], *semel III*[o], *semel IV*[o], *bis VI*[o]]. *et al.*); *vitant ex script. ped. serm.* CAES. NEP. SEN. rhet. *et* phil. (*inest* tragg.). *al. ex exemplis vim usitatam exhibentibus* (*ad II A 1 a, p. 2361, 63 sqq. pertinentibus*) *selectissima tantum attuli.* [*vet. it.* gorga, *francog.* gorge. *M.-L.*]

[*var. lect.*: OV. Pont. 1, 3, 13 nostrae de -e curae *B* ς (pectore *rell. recte*). *variat c. voce q. e.* vertex: LVCAN. 4, 102 (-bus *V*). 8, 374 (-is *G*).]

I *praevalet notio aquae in profundo, praerupto sim. loco sese rapide vertentis, i. q.* **vorago, vertex**: **A** ***proprie de liquidis*** (*inde per meram imaginem infra l. 53. hic ea tantum exempla afferuntur, quae plenam hanc vim exhibere videntur; reliqua plus minus debilitata invenies sub II A 1 a, p. 2361, 63 sqq. collocata*): CIC. har. resp. 59 quam . . . tam immanem Charybdim poetae fingendo exprimere potuerunt, quae tantos exhaurire -es possit, quantas iste . . . praedas exsorbuit (*sim.*: SALL. hist. frg. 4, 28 Charybdis, mare verticosum . . . navigia [naufragia *al.*] sorbens -bus occultis . . . trahit. VERG. Aen. 3, 421 imo barathri ter -e vastos sorbet . . . fluctus. PANEG. in Mess. 75 [*syn. antea* fluctu]). VERG. Aen. 6, 296 turbidus . . . caeno vastaque voragine -s aestuat atque . . . eructat harenam (*inde* ARNOB. nat. 2, 30 p. 72, 23 tenebras Tartareas . . . aut igneos fluvios aut caenosis -bus paludes aut rotarum . . . circumactus. *cf. infra l. 54*). 6, 741 aliis *umbris* sub -e vasto . . . eluitur scelus (*cf.* HOMER. 915 *Xanthus* vasto -e praeceps volvitur; *seq.* torrentibus . . . undis). LIV. 4, 33, 11 alios in aquam compulsos -es ferunt (*cf.* CVRT. 4, 9, 19 in rapidos -es . . . auferebantur). 5, 38, 8 *milites* hausere -es (*cf.* 22, 6, 7; *opp.* vada. 29, 32, 9 CVRT. 4, 16, 16. TAC. ann. 1, 70 sternuntur fluctibus, hauriuntur -bus). 21, 5, 14 equo vel per medios -es stabili (*opp.* vado). 21, 31, 11 *Druentia* nova semper vada novosque -es ⟨gignit⟩ (*cf.* AMM. 15, 10, 11 Druentiam flumen -bus vagis intutum). 21, 56, 4 (*cf.* 29, 32, 8). 34, 8, 6 supra rupes ingentis -es facit *Elpeus amnis.* VELL. 1, 16, 1 rotae pronive -is ac verticis modo. SEN. Phaedr. 1206 me . . . rapite in altos -es. CVRT. 9, 4, 14 findi crederes undas et retro -es cedere (*antea*: fluctus). LVCAN. 3, 515 venerat in fluctus Rhodani cum -e classis. SIL. 12, 440 angustis e faucibus aequor erumpit . . . patuloque recessu infundit (dif-, ef- *l. v.*) campis secretum -e pontum (*sc. in portu Tarentino*). 13, 567 (*in Orco*) torrens Cocytos sanguinis atri verticibus furit et spumanti -e fertur (*v. 562* vorago; *564* turbine anhelo). STAT. Theb. 9, 277 surgentem . . . Capetum . . . sorbebat rapidus nodato (*v. app. crit.*) -e vortex *in Ismeno fluvio.* PLIN. epist. 8, 8, 2 *fons Clitumnus* eluctatus . . . quam facit -em . . . patescit. PANEG. 9 (12), 8, 2 Athesis . . . saxis asper et -bus verticosus (*cf.* AMM. 16, 12, 55 *ne* quisquam se -bus committeret verticosis). ARNOB. nat. 4, 16 p. 154, 16 OROS. hist. 4, 20, 35 *al. et. al.*

per imaginem (*v. supra l. 19*): LACT. inst. 6, 23, 8 his obscenitatibus animas . . . velut in caeni -e demersit (*cf.* AVG. epist. 88, 6 p. 412, 21 presbyterum in -e . . . caenoso volutatum. *v. supra l. 28*). HIER. in Abd. prol. p. 1100[A] orationum tuarum auxilio . . . confragosum mare et saeculi recurvos -es transfretare (hom. in psalm. 41 p. 412, 23. *cf.* CLAVD. 22, 116 -s corruptior aevi). in Nah. 1 p. 1235[A] malitiae exsiccare -es, in quibus parva natant reptilia. in Eph. 4, 20 p. 510[C] in tumentes -es furoris. *al.* AVG. anim. 1, 7, 7 p. 308, 6 in huius quaestionis tamquam scopuloso -e debuit . . . cavere naufragium. GILD. Brit. 31 chron. III p. 43, 21 quid te tam violenti peccatorum -es quos ut vinum optimum sorbes . . . non satiant? SACR. Leon. p. 475 animas mundanis -bus immersas. PETR. CHRYS. serm. 20 p. 255[A] populorum -es rotabantur *eqs.* (*antea*: regum . . . undae, potestatum fluctus; *seq.*: scopuli, litora Christiana).

B *metonymice et translate* (*praeter 1 b in malam partem*): **1** *sensu strictiore*: *spectatur fere gula, alveus*: **a** *de voracitate (ebriositate), effusione sim.* (*cf.* CIC. Cael. 44 quod . . . vitium ventris et -is . . . aetas hominibus . . . auget [*antea*: conviviorum ac lustrorum libido]. SALV. gub. 7, 15 paene unus -s omnium gula *eqs.* [*v. p. 2355, 49*]): α *absolute* (*de ipsis hominibus prodigis*), *i. q. gulo, helluo, lurcho*: LVCIL. 1238 o Publi, o -s, Galloni, es homo miser ('*tamquam cogn. -s additur Gallonio, quod proprium erat Q. Fabio cos. 292*' *Marx ad l.* [*v. l. 82*]). L. CRASS. or. frg. Cic. de orat. 2, 224 sapiens . . . homo cum primis nostrae civitatis norat hunc -em (*sc. Brutum*). CIC. dom. 124 ille -s helluatus *eqs.* (*cf.* Pis. 41 ille -s atque helluo natus abdomini suo). Phil. 11, 10 quod scelus, quem -em, quam voraginem! (*seq.* sorbere, haurire, bibere). phil. frg. V 81 M. quis . . . tantus est -s, qui *eqs.* PLIN. nat. 10, 133 Apicius . . . nepotum omnium altissimus -s. LAMPR. Heliog. 26, 2 -em Fabium et Scipionem se appellans, quod *eqs.* (MACR. Sat. 3, 13, 6; *v. Münzer, PW. IV 1798, 29 sqq. et cf. l. 75*). *cf. et Onom.*

β *c. genet.*: *obi.* (*de homine*): CIC. Sest. 111 an tu, *Gelli, pa-*

[*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

trimonium comedisti? ... tu meo periculo -s ac vorago patrimonii helluabare, ut *eqs.* *explicat.* (*fere abstracte*): GELL. 2, 24, 11 cum ... plerique ... familiam pecuniamque suam prandiorum ⟨conviviorum⟩que (*add. Hertz*) -bus proluissent ([*antea*: elluarentur]. *cf.* AMM. 22, 4, 5 *apud palatinos* ⟨in⟩gluvies et -es crevere praerupti conviviorum et pro victorialibus epulares triumphi). AVG. c. Iul. 6, 18, 56 p. 856$^{init.}$ potationis -em minus minusque desiderat (*cf.* serm. 16, 3, 4 in luxuriae ac vinolentiae -bus, in turpissimis ingluvium voluptatibus. 149, 4, 5 quasi -s ventris et foeda voracitas).

b *de ipsa corporis parte*: *α de faucibus, gutture* (*de gulae lapsu l. 15; acced. genet. subi. rei personatae l. 13. 14*): PRVD. ham. 255 (*alleg.*) sorbeat ut cumulos nummorum faucibus amplis -s avaritiae (*cf. sim.*: PETR. CHRYS. serm. 28 p. 279^{B} ut *apostoli piscatores* vitalis escae iactu ... de mortis -e animas ad lucem tollerent). VAL. CEM. hom. 6, 1 p. 709^{D} gulae -em (*v. l. 11 et cf. p. 2355, 48*). ENNOD. carm. 2, 68, 5 (*de gluttone auctoris scriptis obtrectante*) escarum -s nil ruptis murmure buccis suscipit (*i. propter cavillationes nil edere potest*). *β de alvei vel viscerum cavo*: TERT. resurr. 60 p. 120, 27 spelunca haec oris et dentium statio et gulae lapsus et competum stomachi et alvei -s (*v. p. 2355, 38*). POTAM. tract. 1 p. 1412^{A} *Lazari* humoris rivus qui de -e viscerum relaxatur ... per solum cadaveris ... labebatur.

2 *latiore sensu: pertinet ad quamlibet voraginem malorum* (*propria profundi notione hic illic perlucente [v. ex. gr. infra l. 34. 39. 50]; de homine quasi pro vitiorum profunditate sumpto: infra l. 34. 39. 46. 52 [cf. et infra l. 40]. saepius [sub b, infra l. 42. 44. 48. 53] '-s alcis. rei' tamquam periphrasis amplificata adhibetur, sc. pro 'maxima' vel 'pessima' sim. 'ipsa re'*): **a** *absolute*: LIV. 39, 16, 5 si quem libido, si furor in illum -em (*sc. Bacchanalia*) abripuit. PETRON. 119 v. 51 praeterea gemino deprensam -e plebem (*Burm.*, praedam *trad.*) faenoris illuvies ususque exederat aeris. **b** *acced. genet.* (*obi. aut explicat.*) *rei incorporeae* (*divitiarum infra l. 46*): CIC. Verr. II 2, 23 *Apronius* immensa aliqua vorago est aut -s vitiorum turpitudinumque (*v. infra l. 42*) omnium (*cf.* HIL. coll. antiar. p. 64, 8 in -em vitiorum mergunt. IOVIN. Hier. adv. Iovin. 1, 2 p. 213^{A}. PETR. CHRYS. serm. 2 p. 190^{B} aestus carnis in caeno premunt, refrigerant in -e v. *al.*). Sest. 93 ut eorum (*Syrorum*) veteres ... divitias in profundissimum libidinum suarum -em profundat *Piso* (DECL. in Catil. 27 quae portenta scelerum, qui l. -es, quae sentinae flagitiorum! RVFIN. Orig. in gen. 3, 6 p. 47, 5 B. in omnem lasciviam proruit ... atque in omnem libidinis -em fertur infrenis). VAL. MAX. 3, 6 in imo -e turpitudinis (VINCENT. LER. 24, 10. *v. supra l. 34*). TERT. pudic. 15 p. 251, 20 immunditiarum. PANEG. 4 (9), 18, 3 *Britannia* profundissimo poenarum -e liberata. AMBR. Nab. 6, 28 quid est ... dives nisi inexplebilis quidam -s divitiarum, inexplebilis auri fames aut sitis? RVFIN. hist. 5, 28, 19 p. 507, 20 (*verba Zefyrini*) in ultimum perditionis -em devoluti (*gr.* εἰς ἔσχατον ἀπωλείας ὄλεθρον κατωλίσθησαν). PAVL. NOL. carm. 19, 117 quo stultitiae merguntur -e. AVG. civ. 1, 9 p. 14, 27 D. in euang. Ioh. 36, 9 p. 1668$^{med.}$ vorabat ... te -s impietatis Sabellianorum. MACR. somn. 1, 10, 11 odiorum. OROS. hist. 3, 7, 5 Alexander ... ille -s miseriarum atque ... turbo totius orientis. LAVRENT. Chan. p. 118^{A} de profundo maeroris -e (*i. 'profundissimo maerore'; opp.* fastigium).

II *praevalet notio fluctuantis, aestuantis sim. aquae, liquoris: fere i. q.* **fluctus, aestus,** *undarum cursus sim.* (*saepius [praesertim ap. poetas] fluctuandi vi ita attenuata, ut voce ipsum potius genus significetur aquae [mare: v. ex. gr. l. 73. 78 sqq. p. 2362, 36. 45. 70. 75. 77; fluvius: l. 80. p. 2362, 29 al.; fons: p. 2262, 4 al.; lacus, stagnum sim.: p. 2362, 19 al.]. fere i. q. aequor: p. 2362, 26. 56; unda: p. 2362, 24; c. sensu profundi, vasti: p. 2362, 13. 37. 52. 55. 83 [mere metonym. v. p. 2363, 6 sqq.]. v. et p. 2360, 20 sq.*): **A** *generatim*: **1** *de aqua*: **a** *proprie* (*audacius de -e in ventre orto p. 2363, 4*): LVCIL. 40 si tu fluctus undasque e -e salso tollere decreris ... prius ... ventum ... tollas (LVCR. 5, 482. ARNOB. nat. 3, 31 p. 133, 2 salsorum -um. *et al.*). CIC. Arat. frg. 8, 1 veluti rapido cum -e flumen (SEN. Thy. 175 LVCAN. 5, 234 SIL. 4, 629. 6, 163 -e ... rapido et spumantibus undis. *al.*). progn. frg. 4, 1 fulix ... fugiens e -e ponti ([*cf. Arat. 913* ἐξ ἁλὸς]. LVCR. 5, 387 ex alto -e p. LVCAN. 7, 813. SIL. 12, 117 medio ... in -e p. [STAT. Theb. 7, 143 medii de -e ponti]. NEMES. cyn. 102). progn. frg. 9 caprigeni pecoris custos de -e vasto (VERG. Aen. 1, 118. 3, 197 SIL. 5, 4 *al.* AVIEN. Arat. 1098 vasti ... -is alto. *al.* PRISC. periheg. 22 [*gr. 16 aliter*]. *et al.*). CATVLL. 64, 14 candenti e -e. 64, 18 extantes e -e cano (CIRIS 514 STAT. Theb. 11, 43. AVIEN. ora 67 unda cani -is. *cf.* SIL. 14, 362 canenti). 64, 178 -e lato discernens ponti ... ubi dividit aequor (*sc. me, Ariadnen a Theseo*). 64, 183 *Theseus* fugit lentos incurvans -e remos (*sic sensu generali [epitheto non adiecto], fere i. q. 'aequor', 'mare' ['amnis' l. 80]*: VERG. georg. 3, 446 aries in -e ... mersatur; *syn.* fluviis, amni [*cf.* Aen. 10, 558 -e mersum. SIL. 14, 533 *al.*]. Aen. 5, 33 fertur cita -e classis [SIL. 4, 716]. 5, 209 fractos ... legunt in -e remos. 5, 814. VALG. carm. frg. 2, 8 falleris ... quantum si -e nauta Criseae quaerat flumina Castaliae. PROP. 2, 26, 11. *al.* PETRON. 134, 12 v. 15 frutices in -e sistam. VAL. FL. 4, 583 *al.* SIL. 6, 686 *al. et saepe* [*cf. p. 2361, 58*]). LVCR. 4, 397 extantis ... procul medio de -e montis (VERG. georg. 4, 524 Aen. 5, 160. *al.* OV. met. 5, 413 Cyane ... -e ... medio summa tenus exstitit alvo [*item de fonte scaturriente*: met. 5, 597]. *al.* VAL. FL. 4, 756 SIL. 4, 594 STAT. Theb. 7, 432 AVSON. Mos. 99. *et saepe*). VERG. ecl. 6, 76 (= CIRIS 60) *Scyllam* -e in alto ... nautas ... lacerasse (Aen. 6, 310 ad terram -e ab alto ... glomerantur aves. 7, 704 [*opp.* ad litora]. *al.* OV. met. 9, 227. SEN. Herc. O. 501 per campos vagus Euenos altum -em in pontum ferens [Med. 723]. SIL. 15, 166 [*opp.* tellurem]. CARM. epigr. 250, 6 [*a. 156*] amnis ... Tirinus -e non alto nitidis argenteus undis. ARNOB. nat. 1, 46 p. 30, 10 per altissimos -es. AVIEN. ora 419 *al.* EVSTATH. Bas. hex. 7, 1 p. 936^{C} genus ... natantium sive quod summis fluctibus superfertur sive quod in altis -bus diversatur [*gr. p. 148^{C}* τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ ὕδατος ... διὰ βάθους]. *et passim*). georg. 4, 395 *Proteus* pascit sub -e phocas *Neptuni* (OV. met. 1, 290 pressae ... latent sub -e turres [*in diluvio*]. *al.* LVCAN. 4, 465 *al.* VAL. FL. 5, 521 ceu ... imo sub -e concipit austros unda silens. SIL. 4, 607. 13, 837 *al.* STAT. Theb. 9, 242. Ach. 1, 26 vitreo. *al.* SVET. frg. 152. AVIAN. fab. 32, 1 luteo sub -e [*i. fere 'in palude'*]). Aen. 2, 497 spumeus amnis oppositas ... evicit -e moles (*sim. de amnibus tumefactis*: OV. am. 3, 6, 8 *amnis nivibus aucte* turpi crassas -e volvis aquas. LVCAN. 1, 223 superato -e *Rubiconis tumidi*. 4, 88 impulsa ... -e multo castra labant [*sc. fluvii imbribus effusi*]. *et al.*). Aen. 3, 564 tollimur in caelum curvato -e ([*cf. Hom. Il. 4, 426* κυρτὸν ἰὸν κορυφοῦται *sc.* κῦμα]. SIL. 4, 650. *cf.* 13, 27 *calculus per undam missus* multiplicat crebros sinuati -is orbes; *antea* liquorem. CARM. epigr. 2047, 2 [*ca. a. 400*] dum fretum Hesperios inter Siculosque relabans miscebit tortis aequora -bus). Aen. 9, 23 ad undam processit *Turnus* summoque hausit de -e lymphas (OV. met. 6, 372 LVCAN. 3, 669. *et al.*). Aen. 9, 813 *Tiberis Turnum* suo cum -e flavo accepit ... ac ... extulit undis (SIL. 1, 607). 11, 298 *saxis morantibus* rapidos amnis fit clauso -e murmur (*seq.* undis. *aliter p. 2363, 21*). 11, 624 (*de aestuum recessu atque accessu*) alterno procurrens -e pontus *eqs.* (*cf.* SIL. 3, 55 mox remeat -s tractoque relabitur aestu *eqs.*). *al.* CIRIS 416 magni ... -is undas. 452 glauco in -e (*cf.* OV. met. 2, 528 -e caeruleo [*al.*]). DIRAE 77. PROP. 1, 17, 14 pereat quicumque ... primus ... invito -e fecit iter. 2, 15, 34 *al.* OV. met. 5, 421 in -is ima. 6, 364 imo ... e -e ... limum saltu movere maligno (fast. 3, 591 adsiliunt fluctus imoque a -e pontus vertitur [VAL. FL. 1, 657]. PLIN. nat. 9, 53 *thynni hieme* latent in -bus imis. SIL. 4, 685 STAT. Theb. 5, 371. *et al.*). met. 6, 381 limoso ... in -e. trist. 3, 10, 46 *borea flante* fluctus in obsesso -e nullus erit (*sc. prae glacie*). *al.* MANIL. 1, 710 accipiunt ... viam fluctus spumantibus undis, quam tortus verso movit de -e vertex. *al.* VAL. MAX. 1, 8 ext. 19 cruore suo (*sc. serpentis*) -bus *Bagradae fluminis* inbutis. SEN. Thy. 291 -is tumidi minas (LVCAN. 2, 496 STAT. Theb. 9, 413. AVIEN. Arat. 41 per tumidi ... freta -is). *al.* COLVM. 8, 16, 8 harenosi -es (*opp.* limosa regio). LVCAN. 2, 414 *Eridanum* -bus raptis (*i. ablatis*) penitus tellure perusta ... habuisse pares Phoebeis ignibus undas. 6, 361 parvi ... -is Aeas (SIL. 5, 400 *al.*). 6, 372 it -e rapto Apidanos (*i. celeri flumine*). *passim.* PETRON. 108, 14 v. 8 ne vincite pontum -busque feris alios imponite (immittite *l. v.*) fluctus (*sc. sanguinis*). 114, 6 *al.* PLIN. nat. 9, 56 si teratur (*R?*, iteratur *rell. codd.*) -s (*cf. Arist. hist. an. 8, 15 p. 600^{a}, 7* τριβομένου τοῦ βυθοῦ). 9, 96 in opaca -um (*gr. ibid. 5, 17 p. 549^{b}, 21* ἐν τῷ πελάγει). 9, 149 (*gr. ibid. 5, 16 p. 548^{b}, 28* ἀγχιβαθεῖς *sc.* ἀκταί). *al.* VAL. FL. 4, 338. 8, 333 vorat hos vertex, hos agmine toto -s agit (*i. aequor rapit agmine fluctuum*). *al.* SIL. 1, 210 *maria* condunt fumanti -e currum *Solis*. 3, 449 spumanti Rhodanus proscindens -e campos (17, 123 *al. cf.* AVIEN. Arat. 1224 spumosi. *al.*). 3, 452. 4, 87 lucenti -e. 15, 485 fluminei ... -is undis (MART. 4, 66, 7). *passim.* STAT. silv. 4, 3, 94 (*de Volturno amne*) tranquillum mare ... possim *et* puro -e provocare Lirim (Theb. 4, 817 Kohlm. [824 Kl.]. CLAVD. 20, 263 Sangarium, ... puro qui -e Galli auctus ... defertur. *et al.*). 5, 1, 91 refugo circumsona -e Thyle. Theb. 9, 477. 545 cruenti -is. *al.* MART. 7, 93, 1. QVINT. inst. 12, 2, 11 amnium ... altis ripis multoque -is tractu fluentium (*opp.* tenuis aquae). IVV. 3, 266 caenosi -is (*Acherontis*) alnum. PS. BASS. gramm. VI 310, 16 (*pro exemplo spondei iambum c. dact. antecedentis*) rostris secant -ēs. NEMES. cyn. 316. LACT. Phoen. 38 (*antea*: undas). PS. AVR. VICT. epit. 29, 3 -e paludis submersus. AVIEN. ora 83 -s hic nostri maris (239). 392 -s oras ambi[g]ens. 580 moles ... -is. *saepe.* AMM. 18, 7, 9. 22, 8, 3 *mare Aegaeum* -bus ⟨re⟩fluis ... Troada perstringit (PRVD. ditt. 56). *al.* VVLG. Iob 36, 27 imbres ad instar -um. *al.* PS. RVFIN. in Am. 5, 7—8 p. 1077^{A} assumpta de marinis fluenta -bus (*al.* PRVD. perist. 10, 326 vim marini -is [*opp.* caelum, solum]. ALC. AVIT. hom. 6 p. 112, 13). PRVD. cath. 5, 59 gens *Aegyptia* ... purpurei -is hospita rubris litoribus ... resederat (*cf.* INSCR. christ. Diehl 1857 A, 1 ista columna [*sc. ignifera*] refert priscam quae in -e rubro fax fuit *eqs.*). c. Symm. 1, 355 inferni -is umbrae. *al.* CLAVD. 5, 112 Galli ... quos nascentes explorat -e Rhenus. *al.* CONC.^{S} I 5 p. 127, 24 *Christus* mare -bus saeviens uno sopiens verbo (*gr. I 1, 7 p. 46, 27* θάλασσαν ἀγριαίνουσαν). ORIENT. carm. app. 4, 27 Oceane ... et intestini fossa media -is (*Schurzfl.*, -es *A; i. 'mare mediterraneum'*). EVSTATH. Bas. hex. 7, 6 p. 943^{B} de -e pelagi ... revertamur ad terram (*gr. p. 161^{C}* ἐκ τῶν βυθῶν). DRAC. laud. dei 1, 705 marmora glauca ... -is aequorei. PRISC. periheg. 376

[*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

qua sinus Ionius finitur -e lasso (*gr. 382 μυχάτοις ἐπὶ πείρασι πόντου*). *al. et saepe al.* *nota* (*v. p. 2361, 64*): ORIBAS. syn. 5, 61 p. 83 ventris temperantia hoc modo cognoscitur ... si satis biberint, gravantur et in ventre -us (*v. p. 2359, 73*) faciunt (*La*: girgitis; *gr. p. 251, 3 εἰ ... κλύδωνας ἔχοιεν*).

b *per meram metonymiam* (*v. et p. 2361, 58*): *α significantius pro quovis genere aquarum (tam fluentium quam stagnantium): i. q. mare infra l. 14. 28. 31; lacus infra l. 12. 13; amnis, flumen infra l. 10. 19. 20. 21. 23 al.; fons l. 30* (*strictius i. q. sinus maris infra l. 16*): VERG. georg. 4, 321 Cyrene mater, quae -is huius (*sc. Penei*) ima tenes. CVLEX 364 Curtius ... quem *media in urbe* devotum †bellis consumpsit -s in unda (*i. 'lacus' sc. Curtius nominatus*). HOR. carm. 2, 1, 33 qui -s (*i. 'lacus'*) aut quae flumina ... ignara belli? quod mare Dauniae *eqs.* OV. met. 4, 561 -e in illo aequora destringunt ... Ismenides alis. 13, 903 *Scylla* seductos nacta recessus -is inclusa sua membra refrigerat unda. 14, 51 parvus erat -s curvos sinuatus in arcus ..., quo se *Scylla* referebat ab aestu et maris et caeli (*i. fere 'sinus maris'; v. supra l. 9*). LVCAN. 2, 486 fontibus exi atque omnis trahe, -s, aquas. 4, 18 medius dirimit tentoria (*sc. Caes., Pomp.*) -s (*i. 'amnis in medio fluens'; v. vs. 14*). SIL. 12, 750 viva sparguntur -is (*i. fluminis*) unda. 15, 178 securae -e clauso (*i. in portu*) stant puppes (*antea*: portu; *aliter p. 2362, 31*). HOMER. 908 in mediis bellatur -is undis (*sc. Xanthi, i. 'fluminis'; v. vs. 907* divini fluminis). STAT. Theb. 5, 1 pulsa sitis fluvio, populataque -is alveum (alvum *BM*, altum *P*) agmina linquebant ripas. 7, 325 adhuc ripis animosus -s anhelis ... cinerem ... gaudet ... efflare (*i. Asopus fluvius*). 9, 377 (*Ismenis ad Crenaeum fil. occisum*) sic nostro in -e (*i. Ismeno fluvio*) regnas? (Ach. 1, 43; *i. 'mari'*). 10, 504 falso -s cantatus olori (*i. Eurotas amnis*). CYPR. GALL. iud. 359 ferrum ... simul pro -e (*i. fonte*) sumunt *hostes* (*cf. iud. 17, 24* aquas). AVIEN. Arat. 705 *delphis* vagus omni -e (*syn.* maris). AMM. 14, 2, 10 magnitudine angusti -is (*i. fluvii*). HIER. epist. 27, 1, 3 quibus (*sc. qui me reprehendunt*) si displicet fontis unda purissimi, caenosos rivulos bibant et diligentiam qua avium salivas (*cf. Pers. 6, 24*) et concarum -es norunt, ... abiciant (*cf. sim.*: 33, 3 homines ... sciunt ... pisces in quo -e nati sint *eqs.* [*cf. Iuv. 6, 141 sqq.*]). PRVD. perist. 7, 15 *Quirinum* lymphis fluvialibus -s dum rapit, abluit. ROMVL. fab. Aesop. ed. Thiele 4 rec. vet. medium cum venissent in -em (recc. W. *et* g.: in medio ... flumine). INSCR. Dessau 5887 (*supra torrentem in rupe*) cuius voragine ... attrita s⟨u⟩nt pecora, nunc ... lucet felix strata -us (*v. p. 2359, 74*). CARM. epigr. 899 (= INSCR. christ. Diehl 77ᵇ), 3 (*a. 565; via Salaria in ponte Anienis*) calcamus rapidas subiecti -is undas (*sc. in ponte restaurato; seq.* iratae ... aquae). *β liberius de ipsa aqua, ipso liquore*: COLVM. 8, 17, 2 utcunque fabricatum est *stagnum i. piscina*, si semper influente -e (*i. aqua marina*) riget *eqs.* 8, 17, 3 in solo piscinae posita libella septem pedibus sublimius esse maris aequor ostendat *quam piscina*: nam piscibus stagni haec in altitudinem -is mensura abunde est (PLIN. nat. 8, 11. 13, 71 papyrum ... nascitur ... quiescentibus Nili aquis, ubi evagatae stagnant, duo cubita non excedente altitudine -um). *pro 'materia'*: LVCAN. 4, 371 nec fervida pestis (*i. sitis*) cedit ..., sed morbus egens iam -e plenis visceribus sibi poscit (*v. app.*) aquas. *pro 'elemento'*: PRVD. cath. 3, 39 quae polus aut humus aut pelagus aëre, -e, rure creant.

c *per similitudinem* (*cf. de fluctibus rei adversae*: OV. trist. 2, 101 imo ... sub aequore mergit incolumem ... una procella ratem nec mihi pars nocuit de -e parva, sed omnes pressere ... fluctus ... caput): *α de vi oratoria*: QVINT. inst. 10, 1, 109 *Cicero* non ... pluvias, ut ait Pindarus, aquas colligit, sed vivo -e exundat (*cf.* ENNOD. epist. 1, 16, 3 p. 27, 19 Tulliani profunditas -is). ENNOD. epist. 3, 12, 2 p. 80, 13 ita puro ditant *litterae vestrae* -e. *cf. et l. 64. p. 2364, 29. 35.* *β de fonte: Musarum* (*v. et p. 2364, 23*): STAT. silv. 1, 4, 27 licet ... vatis excludat Piplea sitim nec ... detur Pirene: largos potius mihi -s in haustus (*audi 'adsit', Skutsch; 'rapitur' vix recte Vollmer*), qui rapitur de fonte tuo (*sc. Gallice*). *baptismatis* (*apud Christ.*): PS. DAMAS. epigr. 72, 1 sumite perpetuam sancto de -e vitam. HIER. hom. in psalm. 41 p. 412, 19 vitali -e renatis (*ibid. l. 11* in vitali fonte). SEDVL. carm. pasch. 4, 231 domini ... mersus -e Christi (*sim.* op. pasch. 4, 18 p. 268, 16). *γ de astrorum signis*: CLAVD. 28, 177 stelliger Eridanus ... gladio ... tremendum -e sidereo subterluit Oriona. MART. CAP. 1, 14 (*de planetis*) primus (*sc. Saturnus*) diffusioris ac prolixi ambitus -s liventis aquae volumine nebuloso ... haesitabat (*ibid.* 1, 15 *bis. cf. 1, 14* amnes, fluentorum, unda *et sim. vocab. de eadem re usque ad 15 repetita*). *δ de fossa -i pulveris assimilata* (*aliter p. 2364, 19*): PRVD. perist. 13, 84 *trecentos ritu pagano immolare nolentes* -e pulvereo mersos liquor aridus voravit (*cf. 82* ruerent in ima fossae).

2 *de aliis liquoribus* (*de lacrimis p. 2364, 1; de rebus liquefactis: pice p. 2364, 4; auro p. 2364, 5*): IVV. 13, 70 (*inter prodigia*) tamquam in mare fluxerit amnis -bus miris (diris *Büch.*) et lactis vertice torrens (lactis *etiam ad* -bus *pertinere vid.; v. Friedl. ad l.*). CYPR. GALL. num. 396 quae (*terra*) flumine multi lactis opima fluit et dulcis -e mellis (*cf. num. 14, 8* humum lacte et melle manantem). ANTH. 475, 6 qualis rapitur ... amnis *nivibus et glacie solutis* ... -e sic pleno facies manavit et ... insonuit gemitu ... pectus. POTAM. tract. 2 p. 1416ᴬ tecta -e sanguinis venarum pictura. CLAVD. 3, 121 *Megaera* ambusto flagrantis ab aggere ripae (*sc. Phlegethontis*) ingentem piceo succendit -e pinum. BOETH. cons. 3 carm. 3, 1 (*transl.*) quamvis fluente dives auri -e non expleturas cogat avarus opes.

B *speciatim*: 1 *de cursu aquarum, fere i. q. alveus*: LVCAN. 4, 142 *Sicoris* scisso -e rivis (*i. in fossas diductus*) dat poenas *inundationis*. 6, 276 *Padus* flumine toto transit et ignotos aperit sibi -e campos (*sc. cum alveum mutat*). 10, 254 omnia flumina Nilus uno fonte vomens non uno -e perfert. SIL. 9, 228 sinuat qua flexibus undam Aufidus et curvo circum errat -e ripas. MART. CAP. 6, 640 *Padus* solutis Alpium nivibus flagrantia solis ... exuberat ultra -is ripas. *v. et infra l. 40.* 2 *de ostio* (*cf. gr. infra l. 16. 18*): LVCAN. 8, 445 -e septeno rapidus mare summovet amnis *Nilus* (SIL. 1, 197 amnis Lageus ... septeno impellens tumefactum -e pontum. CLAVD. 3, 185. PRISC. periheg. 216 [*gr. 226 ἑπτὰ διὰ στομάτων*]). PRISC. periheg. 290 *Hister* ... Peucen amplexus -e quino (*gr. 301 πενταπόροις προχοῇσιν*).

III *singulariter, i. q. fovea* (*aliter p. 2363, 75; notio ex usu sub I p. 2360, 17 sqq. allato fluxisse videtur*): ITALA Matth. 12, 11 (cod. d) *si* ceciderit sabbatis in -em *ovis* (*εἰς βόθυνον*, VVLG. in foveam). *cf.* GLOSS.ᴸ V Aa G 220 -em foveam fossam.

coniungitur *c. certo nomine aquae*: 1 *adi.* (*de 'fonte' infra l. 29. 35*): Aegaeus: CIC. Arat. 422 (*deest gr. 637*). STAT. Theb. 2, 45. Albuleus: CARM. epigr. 865, 1 (*Tibure, non ante imp. Hadr.*) debilis Albuleo steterat qui -e (-i *lapis*) Samis *eqs.* (*i. 'Albulae aquae'*). Arabs: AVIEN. ora 401. Atlanteus: STAT. Ach. 1, 223. Atlanticus: AVIEN. ora 563 (686). Carpathius: VERG. georg. 4, 387. Castalius: CLAVD. carm. min. 3, 1 ENNOD. dict. 9, 6 p. 452, 1 (*cf. l. 35. p. 2363, 62*). Gallicus: PRISC. periheg. 79 (*gr. 74 Γαλάτης ῥόος*). Herculeus: IVV. 14, 280. Hesperius: SIL. 15, 250 STAT. Theb. 12, 228. Hiberus: VERG. Aen. 11, 913 COLVM. 10, 295. Ledaeus: STAT. silv. 2, 6, 45. Lernaeus: AVIEN. Arat. 381. Lethaeus: CATVLL. 65, 5 STAT. silv. 2, 1, 194 LACT. inst. 3, 18, 16 CLAVD. rapt. Pros. 2, 305. Leucadius: LVCAN. 10, 66. Niliacus: LVCAN. 9, 1023. Pegaseus (*cf. l. 23. p. 2363, 62*): MART. CAP. 9, 1000. Pelusiacus: LVCAN. 10, 53. Permesiacus: MART. CAP. 8, 809. Pharius: LVCAN. 7, 692. Phlegethonteus: PRVD. ham. 827. Ruber: *v. p. 2362, 75.* Sicanius: SIL. 1, 34. Siculus: IVV. 5, 100. Stygius: OV. met. 5, 504 (*verba Arethusae*) dum Stygio sub terris -e labor (*i. 'cursu Stygis simili'; cf. supra l. 6*). IVV. 2, 150. Tiberinus: PERS. 2, 15. Trinacrius: AETNA 71. Tuscus: STAT. silv. 4, 5, 40. Tyrrhenus: LVCAN. 2, 210. *et al.* 2 *c. genet. fluminis, aquae*: Danubii: AMM. 27, 5, 5. Nili: LVCAN. 1, 684. 10, 53 STAT. silv. 3, 2, 115. Oceani: AVIEN. ora 102 AMM. 15, 4, 4 PRISC. periheg. 37 (*gr. 27 ῥόος Ὠκεανοῖο*). Penei: LVCAN. 6, 372. Phlegethontis: SIL. 12, 714. Rheni: CIC. Pis. 81 (*inde* PANEG. 7 [6], 11, 1). Rhodani: SIL. 15, 500. Tanais: MART. CAP. 6, 626. Trebiae: SIL. 5, 128. *et al.*

gurgito, -āre. *a* gurges. *fere i. q. ingurgitare*: CASSIOD. in psalm. 35, 8 p. 254ᶜ 'inebriabuntur' (*psalm. 35, 8*) sermo tractus est a parte bonorum de hominum consuetudine vitiosa, qui vino nimio -ti mentis oppressione torpescunt. *compos.*: e-, ingurgitare.

gurgo, -ōnis *m.* *formatum fort. ex analogia vocis q. e.* gulo. *significare vid. garrulum, blateronem* (*cf.* GLOSS. V 299, 22 -o garrulos *pro* garro garrulus [= GLOSS.ᴸ Corp. G 10]): VIRG. gramm. epit. p. 18, 13 quem (*versum*) frequenter in exprobrationem nostri temporum -onum (-gun- *P*) decanto. epist. p. 121, 11 quod cuidam *Glengus* conflictum fugienti dicere ... ausus est '-o', inquit, 'fugax fambulo (fabulo *N*; vambalo *Traube*) dignus est' (*cf. Traube, Vorl. u. Abhandlg. III 157 sq.*).

equi hinniunt vel **gurgulant** SVET. frg. 161 p. 249 *codd. CDE.*

1. gurgulio, -ōnis *m.* [*cf. c. theod.* querechela *'guttur'*, *lituan.* gargaliŭju *'singulto, spiritum in faucibus traho'*, *ind.* gárgara-h *'fauces, gurges'*, *theod.* querka *'guttur'*, *quocum* gurges *fere congruit*, querdar *'esca illex'*, *gr. βάραθρον*, *arcad. ζέρεθρον 'fauces'*, *βορά 'esca'*, *slavon.* grŭlo, *ross.* górlo *'guttur'*, *lituan.* gerklė *'guttur'*, gurklȳs *'guttur turgidum'*, *armen.* keri *'edi'*, kur *'esca'*, *et c.* gurges, gurgustium, vorare. *W.*] *scribitur*: gulgil-, gulgul-: *p. 2365, 29.* *inter masc.*: PRISC. gramm. II 145, 17 'hic stellio', '-o'. *de notione*: PAVL. FEST. p. 112 *ab 'ingluvies', 'gula'* et ingluviosus et glutto, gulo, **gumia**, guttur, †guttu, gutturosus et -o. ISID. orig. 11, 1, 58 -o a gutture nomen trahit, cuius meatus ad os et nares pertendit. GLOSS.ᴸ I Ansil. GV 30 guttur quod Graeci lari⟨nga⟩ dicunt. GLOSS. *λάρυγξ. φάρυγξ.* GLOSS.ᴸ Corp. G 180 ðrotbolla (*anglos.*). *v. et p. 2365, 58. 68.* NOT. Tir. 103, 99. *inde a* PLAVTO, VARRONE, CIC. [*val.* gurguiŭ, *prov.* gorgolh. *M.-L.*]

1 *proprie*: **a** *latiore sensu de faucibus, gutture* (*tam exterioribus, v. p. 2365, 4. 6. 8 quam interioribus* [*i. q. βρόγχος: p. 2365, 2. 16*]; *de stomacho ruminantium?, v. p. 2365, 17* [*cf. et p. 2365, 10. 20*]. *minus certum* VEG. = CHIRON *p. 2365, 12 sq.* [*in Veg. de 'larynge' aut 'oesophago', opp.* arteria, *potest cogitari; apud Chironem autem per '-o' et ipsa 'arteria', cf. p. 2365, 21 sqq., significari videtur*]): PLAVT. Trin. 1016 huic, quisquis est, -ost exercitor: is hunc hominem cursuram docet (*vs. 1014* gutturem). VARRO rust. 2,

[*G. Meyer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3, 2 hircus . . . potissimum pilo albo *melior est* ac cervice et collo brevi, -e longiore (*gr. geopon. 18, 9, 6* βρόγχον μακρότερον [*falso pro 'barba' hirci intellegi vult Schörl, Wien. Stud. 35, 1913, 95*]). frg. Serv. georg. 1, 186 *v. vol. IV 1479, 73 sqq.* CIC. Tull. 21 omnes -bus insectis *reliquerunt* (⌊*inter 'sordidas', 'violentas' locut. affert* MART. CAP. 5, 509, exsectis *pro* in- *legens*⌋. *cf.* AMM. 31, 1, 4 †vagula -e consecto exanimis visa est iacens). PAVL. FEST. p. 99 *v. s.* gurgustium *infra l. 58.* EPIT. Alex. 21 pulvinar viro a capite subduxit *uxor.* ita -e extenso caput . . . abscidit. ARNOB. nat. 3, 13 p. 121, 3 -es, ventriculos, lienes, pulmones. 7, 24 p. 258, 13 rumas (*Baluze,* aerumn- *P*), quae sunt prima in -bus capita, qua deicere cibos et referre natura est ruminatoribus saeculis. VEG. mulom. 1, 22, 5 (= CHIRON 9 p. 6, 22) ne . . . gulam atque (aut CHIRON) -em rumpas ⌊et arteriam praecidas⌋ (*om.* CHIRON; *cf. p. 2364, 82 et p. 2355, 81*). ANON. med. ed. Piechotta 172 digitis duob(us) . . . -em deducens dicis. CAEL. AVR. acut. exc. 12 p. 707 broncum summae partis bronci quod latine -em dicimus. EVSTATH. Bas. hex. 9, 5 p. 962^{B} neque . . . sine causa -em (*fort. 'omassum', cf. gr. et p. 2364, 79*) stomachumque certis animalibus dedit utpote necessarios usus praebentem (*seq.* guttur. *gr. p. 200^{B}* στόμαχοι καὶ ἐχῖνοι κτλ.). ISID. orig. 11, 1, 59 rumen proximum -i. **b** *strictiore sensu de arteria aspera* (*cf.* ISID. diff. 2, 61 p. 79^{C} altera *colli fistula* inferior vocatur -o ex ossibus compacta . . . flexuosis *eqs.; v. l. 24*): LACT. opif. 11, 7 spiritus . . . accepit viam patentem, quae vocatur -o. is constat ex ossibus flexuosis ac mollibus *eqs.* 11, 10 *non possemus loqui,* si ut gulae iter ad os tantum, ita -o ad nares tantum pateret. CHIRON? *v. supra l. 12.* MARCELL. med. 16, 61 cervi pulmones cum suis -bus (*item* PLIN. VAL. 2, 17 [*Plin. nat. 28, 193* pulmo cervinus cum gula sua]). VINDIC. gyn. p. 436 *rec. g* coniungitur . . . -e et pulmone (*rec. l*: spina coniungitur gulgilioni, gulgulio vero pulmoni. *item* p. 437 *recc. dp; rec. c 'gula' habet*).

2 *metonymice (obscaene) de membro virili*: PERS. 4, 38 cum maxillis balanatum gausape pectas, inguinibus quare detonsus -o extat? (SCHOL. *ad l.* -em nunc [non *trad.*] penem dicit, cum proprie in gutture sit -o [*quod pro 'uvula' notione alioqui voci non conveniente accipit Goldberger, Glotta 18, 1930, 45*]. *at possis cogitare de 'curculione' [sic fere comment.; v. infra l. 38]. cf. et* SCHOL. *ibid.*: dixit -em detonsum extare id est libidini alienae).

2. gurgulio, -ōnis *m.* *i. q. curculio: v. vol. IV 1479, 71 sqq., ubi addas*: SCHOL. Iuv. 6, 276 'uruca' . . . est proprie illud, quod in faba nascitur ut -o. ISID. orig. 12, 8, 17 -o dicitur quia paene nihil est aliud nisi guttur (*ex Varrone; v. ibid. p. 1479, 74*). *cf. et* GLOSS. III 431, 59 (*inter* pulex *et* pedunculus) αραξ -o (*i.* 'σάραξ curculio' *Heraeus.* v. II 429, 50. V 291, 19). [PRVD. c. Symm. 2, 1054 (*sec. Verg. georg. 1, 186* 'curculio') *per* curc- (*CNO*) *scribendum* (gurg- *VM,* gurc- *D*).] *cf. et l. 36.*

gurgulo, -āre *v. p. 2364, 61.* ?**gurgum** *v.* gurges *p. 2359, 70.*

gallinae cacinant (*i. cacillant*) vel **gurguriunt** GLOSS. I p. 93.

gurgus *v.* gurges *p. 2359, 72.*

gurgustiolum, -ī *n.* *a* gurgustium *deminutive.* GLOSS.^{L} III Abol. GV 4 -⟨s⟩tiolum angusta ⟨h⟩abitatio et latens, tractum a gurgite (*cf. infra l. 59*). IV Plac. G 6 -um antrum secrete angustum. *dub.* GLOSS. IV 605, 50 -⟨s⟩tiolis (gurgutistis, gurgitis *trad.*) pisces (*cf.* VVLG. Iob 40, 26 *infra l. 69 et v. l. 64*). [*log.* irgustolu '*Kehle*'. *M.-L.*] *fere i. q. casula*: APVL. met. 1, 23 brevitatem -i nostri ne spernas peto. 4, 10 -i sui tectum.

gurgustium, -ī *n.* [*orig. inc. W.*] NOT. Tir. 100, 21. *scribitur*: gurgit-, gurgut- *in* GLOSS. *saepius.* *de notione*: PAVL. FEST. p. 99 -um genus habitationis angustum, a gurgulione (*v. supra l. 7*) dictum. GLOSS.^{L} I Ansil. GV 36 -um(?) gutturem (*v. l. 51. p. 2359, 83. 2366, 11*). 37 -⟨s⟩tia tabernarum loca tenebrosa ubi convivia turpia fiunt (III Abstr. GV 1). 38 -um cellula modica. 39 domus pauperis (*item* III Abol. GV 1 -⟨s⟩tium). Corp. G 176 taberna humilis. 181 (*anglos.*) ceosol (*cf.* GLOSS. V 398, 48 ventriculus: stomachus avis vel cesol). 183 domus piscatoria (*v. l. 52. 69*). *dub.*: GLOSS.^{L} V Aa G 224 gurgitium alii paupinam ('*pop-*') sordidam, alii ubi includuntur porci putant (*cf.* GLOSS. V 503, 1). *confusum*: GLOSS.^{L} V Aa G 219 -um locus altus vel profundus (*i. 'gurges', v. p. 2359, 82*). *cf. et* II Philox. GV 15 gurgulio (*v. p. 2364, 75*) οἰκημά[μα]τιον βραχύ. *inde a* CIC. [*dub. interpr.*: VVLG. Iob 40, 26 implebis . . . -um piscium capite illius (*hebr. 40, 31* בְּצִלְצַל *i. fere 'cum iaculis hamatis'; v. supra l. 52. 64; i. q. 'guttur piscium' suspicatur Lindsay*).]

1 *i. q. habitaculum pusillum, angustum, casula sim.* (*c. notione 'modici', 'pauperis' v. infra l. 77. 81. 83; acced. fere sensus 'tenebrosi', 'atri' sim. infra l. 77. p. 2366, 9; de ganea ut vid. l. 77 [adiunct. infra l. 84]; cf. et l. 79. p. 2366, 9; syn.* meritorium *p. 2366, 3*): **a** *proprie* (*in imag. p. 2366, 1*): CIC. Pis. 13 nescioquo e -o. nat. deor. 1, 22 ut deus ipse melius habitaret, antea . . . in tenebris tamquam in -o habitaverat (AMBR. epist. 30, 10 p. 1063^{C} sciebat desides esse habitantes in hypogaeis et voluptatum -is [*cf. p. 2366, 9*]. HIER. in Soph. 1 p. 1349^{B} qui habitatis in -o *eqs.*). SVET. gramm. 11 p. 109, 21 *Cato gramm.* abditus modico -o, postquam Tusculana villa creditoribus cesserat. SYMM. or. 2, 10 nemo vilibus culmis contecta -a internecivo igne populatus est. AMBR. in psalm. 43, 23, 2 p. 279, 27 in ganeis atque -is. PAVL. NOL. carm. 28, 156 sua qui sanctis nuper -a tectis praetulerat. *per imag.*: IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 6, 9 p. 1515$^{init.}$ ostendendum *nobis* . . ., ne uno quidem pede a Manichaeorum vos -is meritoriisque discedere.

b *translate de corpore animae habitaculo*: AMBR. bon. mort. 2, 5 p. 706, 14 *anima mortui* ore emissa *evolat* tamquam carcereo corporis huius exuta -o. Iac. 2, 9, 38 p. 55, 23 corporeo isto exire -o (*cf.* in psalm. 118 serm. 15, 11, 2 p. 336, 6 ut *animae* e -is et claustris exeant corporalibus). in psalm. 118 serm. 4, 6 p. 70, 25 carcere quodam claudimur et in quodam luxuriae (*v. p. 2365, 79*) -o siti tenebris involvimur delictorum.

[**2** *i. q. guttur?; v. p. 2365, 59 et cf. p. 2365, 51.*] *G. Meyer.*

gurla *v.* gula. **guro** *v.* curo *et* gyro.

gurridus *v.* gurdus. **gurus** *v.* gyrus.

gustābilis, -e *a* gustare. *i. q. qui gustari potest*: AMBR. Noe 15, 52 gustatus -e gustat. BOETH. categ. 2 p. 233^{C} mel . . . -e . . . non erit. *i. q.* γευστικός: PS. IGNAT. ad Trall. 6 venenum erroris commiscentes . . . blandimento . . ., ut qui biberit illius potus -em sensum, dulcedine captus . . . morti addicatur (ἵνα ὁ πίνων τῇ γλυκυτάτῃ κλαπεὶς πιότητι τὴν γευστικὴν αἴσθησιν . . . τῷ θανάτῳ περιπαρῇ).

gustārium GLOSS.^{L} II Philox. GV 24 βουκκισμή. [MART. 14, 88 *tit. v. l. pro* gustatorium.]

gustāticium *in amphora Pompeiana* CORP. IV 5589 (= INSCR. Dessau 8593). '*mulsi haud dubie genus*' *Mau, cuius cf. adnot.*

gustātio, -ōnis *f.* *a* gustare. GLOSS. γεῦσις. **1** *inter sensus refertur*: IREN. 1, 18, 1 quarta (*virtus*) -o. *ibid. hominem* habentem . . . duplicem -em, amari et dulcis. PS. SORAN. quaest. med. 51 sensus . . . sunt quinque, . . . -o. **2** *saporis perceptio*: BOETH. categ. 2 p. 232 priusquam dulce aliquid degustemus, -o ipsa dulcedinis non est.
3 *actus vescendi*: GARG. MART. med. 25 = PLIN. VAL. 4, 23 (24) traditum . . . serpentes annuam senectutem feniculi -e deponere.
4 *cibi leviores ante cenam oblati, qui et gustus, gustum, frigida mensa, promulsis appellantur* (*cf. Blümner, Röm. Privataltert. p. 397; Daremberg-Saglio I 2 p. 1281; Marquardt-Mau, Privatleben d. Röm. p. 323; PW. VII p. 1951*): PETRON. 21, 6 -e mirifica initiati. 31, 8 allata est . . . -o valde lauta. HIST. Apoll. 14 adfertur -o, deinde cena regalis. *in imagine*: CASSIOD. var. praef. 15 aliter . . . multa lectione satiatis, aliter mediocri -e suspensis . . . loquendum est. FVLG. serm. 39 lentaculum (*sic ω, accipe*: ient-) dicitur -o.

gustātor, -ōris *m.* *a* gustare. **1** GLOSS.^{L} II Philox. GV 17 πρωτογεύστης (*Olcott, Word Formation p. 102*): CORP. XII 1754 (*cf. Ruggiero III 595*) Florentino -i. MIRAC. Steph. 2, 3 cum quodam homine suo, vini scilicet -e peritissimo (*syn.* degustator, praegustator). **2** *in imagine: is qui gustavit, i. expertus est*: HIL. euang. 61 Christus mortis -r amarae. **3** *parvi digiti denominatio*: HIER. in Is. 40, 12—17 p. 487 parvo digito, quem vulgo -em vocant (*ibid. gloss.* λιχάς; *cf. Lammert, Philol. 75 [1918] 401*).

gustātōrium, -ī *n.* *a* gustator. GLOSS. γευστήριον, γεύστριον, γευστ⟨ρ⟩ίδιον. *repositorium, cui gustatio imponitur sive promulsis, unde et 'promulsidare' vocatur* (*cf. Blümner, Röm. Privataltert. p. 394; Daremberg-Saglio II 2 p. 1674; Heraeus, Sprache d. Petron. p. 4; Marquardt-Mau, Privatl. d. Röm. p. 324*): PETRON. 34, 1 -a . . . a choro cantante rapiuntur. MART. 14, 88 *lemm.* (*cf. supra l. 20*). PLIN. epist. 5, 6, 37 -um graviorque cena.

gustātus, -ūs *m.* *a* gustare. *plur. l. 72. 75. 82; p. 2367, 2.* **1** *inter sensus refertur*: RHET. Her. 2, 5, 8 num quid aliquo sensu perceptum sit, aspectu, auditu, tactu, odoratu, -u. CIC. de orat. 3, 99 -us, . . . sensus ex omnibus maxime voluptarius. ac. 2, 20 de -u et odoratu . . ., in quibus intellegentia, etsi vitiosa (vilior *al.*), est quaedam tamen. nat. deor. 2, 141 -us, qui sentire eorum, quibus vescimur, genera debet. 2, 145 -us praeclare saeptus est (*sc. ore*). PLIN. nat. 1, 10, 88—90 tactus omnibus esse, item -us. 10, 191. 196 existimaverim omnibus *animalibus* sensum et -us esse. 11, 2 ubi *natura in culice* -um adplicavit? 11, 7 *et* 10. APVL. Plat. 1, 14 -us (*gen.*) solutiores esse sensus. FAV. EVL. p. 8, 21 ι (*unum*) *foramen* -ūs . . . est. AMBR. Abr. 2, 7, 41 AVG. epist. 118, 19 gen. ad litt. 3, 7 p. 69, 4 in psalm. 148, 3 c. Iul. op. imp. 3, 175 CLAVD. MAM. anim. 1, 6 p. 43, 13 *et* 1, 7 p. 46, 14. **2** *i. q. sapor aut saporis perceptio*: CIC. nat. deor. 2, 158 *pomorum* iucundus -us. PS. APVL. herb. 5, 5 H.-S. -u aspero. *anceps an supinum*: CIC. Cato 53 *uva* praeacerba -u. PLIN. nat. 15, 129 -u *asper* (PRVD. ditt. 49). 25, 135 -u fervens. 36, 132 -u salsus. AVSON. Mos. 277 gramina -u . . . exitialia. HIL. syn. 89 -u . . . liquorem recognovi. MACR. Sat. 7, 9, 21 *palato* de -bus iudicatur. 7, 12, 17 potio . . . per vacuum means -u fortiore sentitur. 7, 12, 38 -um linguae fervor interpedit. BOETH. herm. sec. 1, 2 p. 55, 12 omnes gentes . . . ore accipiunt -us. *in imagine*: CIC. Phil. 2, 115 facinerosi verae laudis -um non habent. **3** *latiore sensu significat actum vescendi vel cibi aut potionis assumptionem*: FEST. GLOSS.^{L} IV p. 93^{a} (p. 1 M.) angustus locus . . . ab avium -u, quia aves pastae id sanctum fecerunt. PLIN. nat. 7, 64 in rabiem aguntur -u eo canes. 10, 185 salis -u (*item cum gen. obiectivo*: 15, 132. 20, 254. ARNOB. nat. 7, 21 *di* communicare -um suarum pecudum nolunt. PRISCILL. tract. 1, 28 p. 24, 2 fructuum . . . -ūs. ZACCH. 1, 15 [*de Eva*] interdictum -um arboris temerare. MARCELL. med. 17, 45 aquae . . . adsiduus -us). 21, 139 -u salivam dentesque . . . inficit. 23, 59. 72 crebro -u. 23, 107. 24,

[*Krohn*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

18. 27,7 *et* 138. 28,84. SER. SAMM. 1013 coclear plenum -u sufficit uno. AVIEN. carm. ad Flav. 4 quaeso aliquid nostris -bus inde (*sc. ex malis Punicis*) relaxes. *in imagine de experimento*: HIL. in Matth. 17,1 ex condicione ... -us tenuem quandam fidelibus libationem mortis ostendit. 25,6 *animae* quae perfecti cibi virtute indigentes, tenui divinae cognitionis infirmoque -u imbuantur. PRVD. psych. 430 -us amarae mortis. AVG. serm. 51,8,13 fateor vobis -um cordis mei.

×**gusto**, -āvī, -ātum, -āre. [*i. q. theod.* kostōn '*gustare*', *cf. c.* gustus *et c.* dē-gunere, *ubi v. plura. W.*]. VARRO ling. 6,84 quod graece γεύεται, latine gustat. PRISC. gramm. III 277,3 ex activa passivam vocem facientia, ut ... gusto et gustor. CHAR. gramm. p. 472, 32 B. *inter* verba activa coniugationis primae: -o. *formae per syncopen saepe.* NOT. Tir. 104,76. GLOSS. γεύομαι, -are βουκκίσαι, -assent (*Verg. Aen. 1,473*) sumpsissent. *legitur inde a* PLAVTO *et* CATONE. *mutilatum* CORP. VI 30934 ni gust⟨.... [*val.* gustà, *it.* gustare, *francog.* goûter, *hisp.* gostar. *M.-L.*]

I ***proprie*** (*ore experiri saporem*): **1** -are *inter sensus refertur*: CIC. Tusc. 5,111 ea, quae -emus, olfaciamus, tractemus, audiamus (div. 2,9). nat. deor. 2,146 narium ... et -andi ... magna iudicia sunt. TERT. anim. 24 ore -andum. RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 104,23 B. edendi -andique sensu. AVG. civ. 9,16 p. 390,23 D. 11,26 p. 498,1 sapores -ando ... sentimus. SIDON. epist. 7,14,6 -andi discretionem. **2** *saporem alicuius cibi aut potus percipere*: PLAVT. Pseud. 883 ut quisque quicque conditum -verit. 886. CATO agr. 108,2 -ato *vinum*. VARRO rust. 3,3,9 cum ... ille *lupum piscem* -asset et expuisset. PLIN. nat. 7,65 abici ... -tas fruges. ITALA Sirach 36,21 (Epiphan. in cant. ed. Foggini, Romae 1750 p. 82) fauces ... cibos -ant. COMM. apol. 660 quod prius -ari (-vit *M*) et sic ministrari praecepit. VVLG. Matth. 27,34 cum -asset, noluit bibere. Ioh. 2,9 -vit architriclinus. AVG. soliloq. 1, 10,17 *sub fin.* vel visa vel -ta. in euang. Ioh. 121,5 -a et vide quam bene sapiat. VINDIC. med. 20 lingua -andi capax. *ibid.* -ta *apprehendere*. MART. CAP. 4,368 cogit ... aliquid pati ... dulcedo -antem. VITAE patr. 5,49 APIC. 4,2,25. 5,2,2 -as. 5,8,2 frictos ... -bis. *in imagine*: CIC. Tusc. 5,13 Stoicorum ista magis -ta quam potata delectant. **3** *de cibi aut potus adsumptione: cum obiecto (interdum ex praecedentibus supplendo): indefinito*: PLAVT. Capt. 137 aliquantillum. Cas. 128 quicquam (PETRON. 37,1 VVLG. II reg. 3,35 Ion. 3,7 PALLAD. hist. mon. II 9 p. 355B). SEN. epist. 89,22 quantulum ...? PLIN. nat. 28,26 aliquid (TERT. pall. 5 p. 953,7). TERT. uxor. 2,5 p. 690,5 quid ... ante omnem cibum -es. VVLG. I reg. 14,29 paululum de melle (14,43 -ans -vi). AVG. in psalm. 134,5 laudando quod -at. VITAE patr. 5,4,4 modicum. ni(hi)l: PLAVT. Persa 473 LVCIL. 637 BELL. Afr. 69,5 HOR. sat. 2,8,94 VVLG. act. 23,14 PALLAD. hist. mon. I 6 *et* 16. *cibum, escam sim.*: LVCIL. 1183 crustula. VARRO rust. 2,7,14 cibum (CELS. 1,3,23 *al.*). PHAEDR. 1,26,6 *sorbitionem*. PETRON. 62,13 panem (SVET. Aug. 76,1 LIV. perioch. 48. *saepe*). IVV. 14,85 praedam. TERT. nat. 2,7 ⟨pol⟩luctum. adv. Marc. 5,19 p. 646,12 ne attigeris, ne -veris (VVLG. Col. 2,21). ZENO 2,56. VVLG. sap. 16,3 escam. Luc. 14,24 cenam. Iob 6,6 -are quod -tum affert mortem. *fruges, herbas sim.*: CIC. nat. deor. 2,126 *herbam* (PLIN. nat. 20,151. 156 *al.* PS. APVL. herb. 8,17 H.-S. *al.*). VERG. Aen. 1,473 pabula. HOR. sat. 2,5, 14 poma *eqs.* (SVET. Tib. 53 PLIN. nat. 8,101). OV. fast. 4,533 *papaver*. trist. 4,1,31 nova Dulichio lotos -ta palato. FEST. Gloss.L IV p. 330a (p. 223 M.) fruges. COLVM. 12,56,2 PERS. 5,188 PLIN. nat. 20,31 GARG. MART. med. 33. COMM. instr. 1,35,7 -to pomi ligno (ELEVTH. Torn. serm. Migne 65,97). SER. SAMM. 1076 AVG. in euang. Ioh. 43,6 PS. APVL. herb. 90,9 H.-S. *animalia, carnes, sanguinem sim.*: CIC. Arat. frg. 20 iuvencum. LVCR. 6,1218 *ferae (nom.) inhumata corpora*. CAES. Gall. 5,12,6 OV. fast. 6,169 SEN. nat. 3,18,3 SCRIB. LARG. 16 LVCAN. 4,241 *sanguinem* (PLIN. nat. 8,52. SIL. 13,621 *cruorem*. 13,735 IVV. 15,92 SVET. frg. p. 96 TERT. apol. 9,15 HIER. epist. 1,4; *cf. infra l. 76. 79*). PLIN. nat. 1,1,16 animalia. 8,136. 29,103 gallinarum fimum. 32,113 iocur delphini. ORIBAS. syn. 4,1 p. 3 *opp.* edere ad saturitatem. CORP. IV 1896 (= CARM. epigr. 33). *liquores*: VARRO Men. 115 vinum (FEST. Gloss.L IV p. 171b [p. 65 M.]. p. 250b [p. 123 M.] mustum. CELS. 4,6,6 SCRIB. LARG. 16. PLIN. nat. 26,30 passum. IVVENC. 4, 454 vitis ... liquorem. PALLAD. 11,14,16. TRACT. in Luc. 1,32 VITAE patr. 3,151 PALLAD. hist. mon. I 6 p. 276B). CIC. epist. 7,26,1 aquam (PETRON. 71,1 VVLG. II reg. 17,20. MANIL. 2,55 undam. MELA 3,102 fontem. MART. 7,47,4 -ta Lethes paene aqua. LACT. inst. 3,18,16 oblivionis aquam). SCRIB. LARG. 83 acetum. PLIN. nat. 11,236 lact. 28,75.

II ***latiore sensu*** (*etiam de non animantibus, fere i. q. experiri, cognoscere, temptare sim.*): CIRIS 146 necdum etiam castos -verat Ignis honores. SEN. nat. 4,6,2 *derisorie*: nubes (*tamquam hostiis placatae*) alio declinabant, cum aliquid -assent sanguinis. *in imagine*: CIC. de orat. 2,234 te in viam, simulac perpaulum -aris, extrudam (*sicut e non nimis liberali hospitio*). rep. 1,65 sin quando ... populus ... optimatium sanguinem -vit (Phil. 2,71 -aras civilem sanguinem vel potius exsorbueras. *cf. supra l. 61*). TERT. coron. 14 p. 455,3 *Christus* favos post fella -vit. CASSIOD. in psalm. praef. p. 9A cum psalterii coelestis animarum mella -assem.

structurae (ad I et II): *gen.*: AMM. 21,16,7 nec pomorum ... -verit. *abl.*: ITIN. [Silv.] 28,4 nec oleum -ent nec aliquid quod de arboribus est, sed tantum aqua et sorbitione modica de farina. a b (*cf. Adams, Latinity of the letters of St. Ambrose p. 41*): AMBR. epist. 45,9 ab omni ligno ... -andum. ex: VITR. 8,3,15. 17. ACT. Arv. a. 81 Mai 19 v. 15 ex sacrificio. ITALA gen. 2,17 (Tycon. 61,26) ex arbore (LACT. inst. 2,12,16). MACR. Sat. 1,12,28. 3,6,14. PALLAD. hist. mon. I p. 318B. de: PETRON. 66,5 de *frusto*. PLIN. nat. 24, 176. SVET. Tit. 2 APVL. met. 10,26 TERT. ieiun. 3 castit. 2 p. 739, 15 *al.* ITALA gen. 25,30 (Hil. myst. p. 12,14) da mihi -are de coctura hac. PALLAD. 5,7,4 PRVD. c. Symm. 1,202 AVG. civ. 18,17 p. 277,7 D. BACHIAR. repar. laps. 11. ROMVL. fab. Aesop. 65,28 (rec. gall.) *lupus*: de grege prius -o. PLAC. med. 17,73 H.-S. PALLAD. hist. mon. II 6 p. 351D.

III ***absolute***: **1** *i. q. gustationem sumere*: PETRON. 33,3 -antibus adhuc nobis repositorium allatum est. **2** *i. q. cibi aliquid sumere aut omnino cenare*: CIC. Mur. 74 Cretes, quorum nemo -vit umquam cubans. SEN. dial. 22,6 in cubiculum se quasi -urus contulit. PLIN. epist. 3,5,11 deinde -bat dormiebatque. 6,16,5 -verat iacens studebatque. TERT. ieiun. 10 non -vit totus populus eius (*cf.* VVLG. I reg. 14,24). SCHOL. Iuv. 6,580. *nota dativum*: ITIN. [Silv.] 4,8 quia sera erat, -vimus nobis loco in horto (*cf. Bellanger, Krit. Jahrb. üb. die Fortschr. d. Rom. Phil. 13 [1914] II 27*). VVLG. act. 10,10 cum esuriret, voluit -are. VITAE patr. 3,23 -emus, quia *eqs.* 5,4,57. 5,14,1. 5,17,8 facite aliquid ad -andum. 6,1,10. GREG. TVR. Andr. 28 non -bo, donec (*ibid. adp.* manducare). CASSIOD. Ios. antiq. 6,14 p. 177 coegit illum mulier ut -aret. PALLAD. hist. mon. I 6 p. 273B *al.* ACT. Petr. 5.

IV ***translate*** (*animo percipere aliquid*): **1** *primitias alicuius rei noscere, discere, ita ut opponatur plena et perfecta cognitio*: CIC. Cael. 28 qui primoribus labris -assent genus hoc vitae et extremis ut dicitur digitis attigissent (nat. deor. 1,20). de orat. 1,145 de actione et de memoria ... brevia ... -aram (COMM. apol. 331 -at suaviter dei ... praecepta). 2,153 istorum omnium summatim causas et genera ipsa -vi. 3,75 paulum sitiens istarum artium ... -vi. rep. 2,50 non satiaris eum (*populum*) libertate, sed incenderis cupiditate libertatis, cum tantum modo potestatem -andi feceris. PETRON. 46,7 ad domusionem aliquid de iure -are. HIER. epist. 60,15,3 Iovianus -tis tantum regalibus bonis ... interiit. **2** *i. q. sentire, noscere, frui, pati, experiri*: PLAVT. Most. 1063 -are ego eius sermonem volo. LABER. mim. 36 ut aliquid -es (-us *codd.*) ex Cynica haeresi. VARRO Men. 153 qui rem spurcissimam -are noluerim. CIC. Arch. 17 *adp.* attingere. Pis. 58 tuam philosophiam. fin. 1,58 partem ... liquidae voluptatis. epist. 12,23,3 nullam partem per aetatem sanae et salvae rei p. -are. Tusc. 1,93 vitae suavitatem. LVCR. 5,179 vitae ... amorem. HOR. sat. 2,5,82 quae (*Penelope*) si semel uno de sene -rit ... lucellum. TERT. pudic. 6 p. 230,6 dulce ... amarum. ITALA (Tert. pudic. 20) *et* VVLG. Hebr. 6,4 donum caeleste ... et verbum dei dulce (bonum dei verbum *Vulg., sic et* RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 104,2). adv. Iud. 2 p. 705,7 necdum mortem (*cf.* CARM. adv. Marc. 3,149 ZENO 1,16 p. 377C *al.* AMBR. Cain et Ab. 2,3,11 *al.* HIER. epist. 59,3,1 *al.* VVLG. Matth. 16,28 Marc. 8,39 Luc. 9,27 Ioh. 2,9 Hebr. 2,9 *et saepe ap.* ECCL.). COMM. instr. 1,35,15 -at ... mala gaudia vitae ... (17) respuite gustum. ITALA (Firm. err. 18,5 p. 45,12) *et* VVLG. psalm. 33,9 -ate et videte quoniam dulcis est dominus (*cf.* VVLG. I Petr. 2,3). ZENO 2,42 p. 492A resurrectionis iura. AMBR. sacr. 2,6,17 peccatum. VVLG. prov. 31,18 -vit et vidit quia bona est negotiatio. RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 104,18 B. ille -bit et capiet voluptatem domini. 2 p. 167,29 B. idcirco et 'panis vitae' *dicitur*, ut habeat gustus animae, quod -et (deg- *D*). PS. RVFIN. in psalm. 49,3 dulcedinem dei (GREG. M. in Ezech. 1,5,12). in Os. 7,13 victoriae decus. 12,9 gaudia libertatis (*cf.* CASSIOD. Ios. antiq. 19,2 p. 559). in Am. 9,15 exilium. PRVD. perist. 4,187 leviter saporem martyriorum. AVG. civ. 21,24 p. 534,11 D. *iustitiam dei*. OROS. hist. 5,1,12 tenuiter *otium*. EVOD. Aug. epist. 158,7 virtutem. CASSIOD. Ios. antiq. 2,10 p. 52 eorum bona. *c. gen.*: CLEM. ad Cor. 36 voluit deus immortalitatis scientiae -are nos. *c. de*: TERT. adv. Marc. 4,31 p. 528,18 de *spe*. ZENO 2,15,2 p. 441B de *iustitiae* fonte.

deriv.: gustatio, -atus, -ator. *comp.*: degusto, ingusto, praegusto, regusto.

gustolo (?) *incertae significationis legitur in* INSCR. Pompei. Not. d. scavi 1914 p. 153,10.

gustulum, -ī *n. deminutivum vocis* gustum. APVL. met. 2,10 (*iocose de saviolo*) dulce et amarum -um carpis. 9,33 cogitas ... -um nobis praeparare.

gustum *v.* gustus.

×**gustus**, -ūs *m. et (raro)* **gustum**, -ī *n.* [*i. q. goth.* kustus 'δοκιμή', *cf. c.* gustāre *et c.* dēgunere, *ubi v. plura. W.*] ISID. orig. 11,1, 22 -us a gutture dictus. gustus *cum* u *brevi*: *Archiv 2 (1885) 443.* PS. ASPER gramm. suppl. 61,17 *adn. inter nomina quartae declinationis. cf. ibid.* 125,30. CHAR. gramm. p. 456,20 B. (*inter ea, quae apud Latinos masculina, apud Graecos neutralia*) -us τὸ γεῦμα (EXC. Bob. gramm. I 552,28). SCHOL. Iuv. 11,14 hos -us, masculinum. *dat.* -ui: PLAVT. Cist. 70 (-u *codd., em. Bentley*). TERT. anim. 17 p. 325,1 RVFIN. Orig. princ. 1,7 EVSTATH. Bas. hex. 5,8 p. 919B [HIER. epist. 108,17,3 *nunc legitur* -u]. PS. APVL. herb. 99 l. 19 H.-S. *nom. plur.*: -us: VVLG. IV Esdr. 6,44 (*v. p. 2370,75*). *acc. plur.* -us: VAL. MAX. 3 praef.

[*Krohn*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

COLVM. 10, 124 IVV. 11, 14 (SCHOL. *cf. p. 2368, 80*) AVSON. 323, 7 CYPR. GALL. iud. 317 PS. MVSA herb. Vett. p. 3, 14 H.-S. *abl. plur.* -ibus: PALLAD. 13, 5. *forma* gustum *legitur* APIC. 4, 5, 1 -um versatile (*in lemm.*), *item* -um *in lemm.*: 3, 4, 1. 4, 5, 2—4. GLOSS. III 25, 18 (*ubi v. l.* -us) *et al.* (γεῦμα, γεῦσις). VITAE patr. 3, 61 = 7, 1, 8; *sim.*: 5, 18, 9 (*sequitur* unum ... aliud). *acc.* hoc ... -um: FVLG. aet. mund. p. 147, 22. SCHOL. Iuv. 5, 24. [*quo iure huc revocetur* (*a Goelzer, Roensch*) HIER. quaest. hebr. in gen. 25, 30 p. 41, 1 L. da mihi -um, *non video*]. *gen.* -i: PETRON. 76, 5 (*v. l. 38*). *dat.* -o (*sic codd.*): CELS. 4, 26, 6 (-u *Marx*). FRONTO p. 202, 11 N. *abl.* -o: PORPH. Hor. sat. 1, 3, 6. PS. SORAN. quaest. med. 776 quid est geusis? -us (*cf.* 72). GLOSS. γεῦσις, γεῦμα, γαρισμή. *legitur inde a* PLAVTO, *semel* (*v. p. 2370, 34*); *item semel loco addubitato apud* CIC. or. frg. A XIV 21 ipsas aquas ... quae -u tamen Arpinatis fuissent (*ubi* ⟨e⟩ -u *Schöll.*). VITR. *semper voce* sapor *utitur* (*Braun, Bemerk. z. Syntax d. Vitr. p. 107*). [*val.* gust, *it.* gusto, *francog.* goût, *port.* gosto. *M.-L.*]

1 *unus ex quinque sensibus, i. saporis perceptio, facultas gustandi*: MANIL. 5, 672 sanies pretiosa *piscium* fluit ... et mixto -um sale temperat oris. CELS. 4, 26, 6 id -u non insuave est. COLVM. 12, 21, 6 sine offensa -us (*cf.* VAL. CEM. hom. 5, 5). QVINT. inst. 6, 5, 1 nec magis arte traditur *iudicium* quam -us aut odor. TERT. coron. 5 *natura* -um in ore conclusit. IREN. 4, 39, 1 lingua per -um accipit experimentum dulcis et amari. HIER. in Abd. 10 p. 374 -us ... dulcibus cibis ... captus. EVSTATH. Bas. hex. 5, 8 p. 919[B] labiorum sensui -uique. CLAVD. MAM. anim. 1, 6 p. 43, 11 os aliud, aliud -us. *passim.* POMER. 3, 6, 4 p. 481[C] delectatio -us. p. 482[B] per illecebram voluptuosi -us. ISID. orig. 10, 240 -us aptus est ad discretionem saporis ciborum. *cum ceteris sensibus componitur*: GELL. 6, 6, 1. 2. 19, 2, 1—3. TERT. coron. 5 (*v. et l. 21*). anim. 14. 16. 17. 19 resurr. 7 AMBR. Abr. 2, 7, 41 (*ubi* gustatus *P*). 2, 8, 57. 2, 11, 82 HIER. in Ier. 4, 2, 4 p. 223, 24 PS. HIER. expos. in Matth. p. 559[A] RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 103, 28 *sq.* B. Orig. princ. 1, 1, 7 AVG. civ. 11, 27 p. 500, 23 D. serm. 163, 4 MACR. Sat. 2, 8, 10. 7, 9, 16 PS. SORAN. 72 EVG. TOLET. carm. 53, 1 ISID. diff. 2, 89 *et* 90. *de anima*: RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 167, 29 B. ut habeat -us animae quod gustet. 3 p. 180, 26. Orig. in gen. 3, 6 p. 48, 1 B. iste circumcisus est -u. p. 48, 3 incircumcisum ... -um. LEO M. serm. 50, 2 -u cordis. *nota* PETRON. 76, 5 non mehercules mi haec iactura -i fuit (*Friedländer: 'vix sensi'. Heraeus [Sprache d. Petron. p. 42 adn. 2]: 'fere i. q. non hettae, non flocci, non hili facio' [cf. infra sub 4]*).

2 *i. q. ipse sapor* (*qualitas rei*): CELS. 6, 8, 1[B] donec in ore -us eius (*suci*) sentiatur. SEN. nat. 3, 1, 3 tam varius singulis (*aquis*) usus quam -us est. 3, 24, 4. 4, 2, 30. epist. 109, 7 qui esse debeat, ita aptatus lingua palatoque est ad eiusmodi -um, ut. COLVM. 3, 2, 7 probi -us vina. 3, 2, 9 -u non vincitur. 3, 2, 28 pretiosi -us. 3, 2, 24 habent probabilem -um. *ibid.* -us ... hebes (habilis *SA*). 3, 7, 2. 3, 21, 6 *et* 10 (*bis*). 9, 4, 6 mediocris. 10, 124 lactis -us quae condiat herba. 12, 12, 2 austeriorem ... -um. 12, 23, 2 picati vini. 12, 52, 21 commodior. arb. 3, 6 SCRIB. LARG. 185. 186 *al.* LVCAN. 9, 937 veneni. PLIN. nat. 12, 35 -u amarum (12, 70. 21, 41 *al.*). 12, 36 deprehenduntur ... -u (12, 120. 122 *al.*). 12, 41 -u fervens (12, 97 *al.*). 12, 43 -u maxime siccante os. 12, 115 vino proximum -u. 12, 129 quodam salis -u. 14, 12 austeriorem -um vini. 14, 72 novum. 15, 110 in (*del.?*) -u tenera. 20, 174 -u piperis. 20, 255 -u acriore (25, 92 *al.*). 21, 107 -u aspera (24, 69 *al.*). 25, 103 -us dulcis (27, 41). 25, 110 suavissimi -us. 26, 39 calidi -us (27, 60). 26, 82 salsa -u. 27, 11 glutinosas -u. 27, 74 acerba -u. 27, 85 quae -u adstringit (27, 91. 121. 128). 27, 122 -u acuto et odorato. QVINT. decl. 321 p. 264, 28 TERT. anim. 17. EDICT. imp. Diocl. 2, 8 vini veteris primi -us. 2, 9 sequentis -us. PANEG. 3 (11), 11, 3 cum dapes non -u, sed difficultatibus aestimarentur. IVVENC. 1, 474 salis absumptos ... -us. PALLAD. 11, 14, 4. AVSON. Mos. 118 neque -us iners (*percae*). 156, 3 vegeto ... -u. HIER. epist. 79, 7, 6 VVLG. exod. 16, 31 Iob 34, 3 Ier. 48, 11 RVFIN. Orig. in num. 9, 1 p. 55, 25 B. AVG. serm. 246, 3 nihil fortius -u. RVT. NAM. 1, 251 PROSP. carm. de ingrat. 819. EVSTATH. Bas. hex. 1, 8 p. 876[A] qualitates, quae sapore -us comprehensibiles habentur (τὰς κατὰ γεῦσιν ἐνυπαρχούσας αὐτῇ ποιότητας). RVRIC. epist. 2, 61 quae (*pira*) si fortasse displicuerint saporis -u. PS. MVSA herb. Vett. p. 3, 14 H.-S. *herba V.* non -us asperos *offert.* PS. APVL. herb. *passim.* (*v. indic.*). ORIBAS. syn. 4, 14. 42. 5, 8. CORIPP. Iust. 3, 99 blando ... -u. *in imagine*: QVINT. inst. 6, 3, 17 sermonem praeferentem in verbis et sono et usu proprium quendam -um urbis. AVSON. 404, 7 qui ... pariter ... fucas (*sc. facundia*), quaeque -u ignava sunt et quae sapore tristia. HIER. adv. Iovin. 1, 12 p. 227[D] accepto -u pudicitiae. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 164, 18 B. ut -um quodammodo desiderandae dulcedinis sumant. NICET. psalm. 5 p. 73, 5. PALLAD. hist. mon. I 36 p. 323[D] bonus -us in sermonibus vanis. ORIG. in I reg. 1, 1 p. 3, 18 B. *cf. et* GLOSS. III 25, 18. *sensu eminentiore* (*amor, appetitus*): ENNOD. epist. 2, 19, 3 p. 60, 17 tropaei -us abdicari imperat lucis affectum (*opp.* sapor vitae). opusc. 1, 33 p. 270, 24 qui ... -um luctaminis adripueras. dict. 11, 6 p. 460, 12 cui saporem vitae ... contingenti -um deprecor libertatis infundi.

3 *actio iudicandi edulia per assumptionem* (*degustatio*): COLVM. 1, 8, 18 ipse panis potionisque bonitatem -u suo exploret. *sim.* 2, 2, 20. 11, 2, 68. TAC. ann. 12, 66 Halotus inferre epulas et explorare -u solitus. *sim.* 13, 16. *ibid.* libata -u potio. PALLAD. 10, 11, 2. 13, 5 *rapa* -bus explorata. RVFIN. hist. 2, 17, 22 vinum ... nemo ... ne -u quidem contingat (*sim.* COD. Iust. 4, 41, 1). *translate*: PAVL. dig. 18, 1, 34, 5 alia causa est degustandi, alia metiendi: -us enim ad hoc proficit, ut improbare liceat.

4 *latiore sensu: actus vescendi (sc. modico cibo), cibi aut potionis assumptio*: CELS. 5, 27, 3 quaedam ... venena ... non -u, sed in vulnere nocent. SEN. dial. 5, 10, 3 odore -uque quidquid est quod alienat animos repellitur. 9, 4, 7 salutaria quaedam citra -um tactumque odore proficiunt. nat. 3, 19, 1 animalium turbam ... noxiam -u. PLIN. nat. 1, 11, 119 quae -u famem et sitim sedent (*sed* 11, 284 exiguo -u). 8, 132. 9, 56 *pisces squamosi* -u olei maxime ... gaudent aluntur que. 9, 77. 25, 79 levi -u os accensum (28, 90). 27, 7 *pantheras* liberari morte excrementorum hominis -u. 31, 61 QVINT. inst. 5, 8, 1. SVET. Aug. 7, 2 augusta *loca* ... ab avium gestu -uve (*cf. p. 1970, 35*). Nero 33, 3 cum ille ad primum -um concidisset. TERT. ieiun. 10 p. 288, 20 Ionathan ... -um mellis admiserat. adv. Marc. 5, 18 p. 642, 17 interdixerat illius arbusculae -um (AVG. c. Iul. 1, 5, 15 -us ligni vetiti. MAR. MERC. Conc.[8] I 5 p. 12, 37 per -um ligni vitae. *al.*). SER. SAMM. 90 meri -us ... efficit *phrenesin.* 308 *al.* LAMPR. Comm. 11, 1 nec abstinuisse -um (*ciborum*). IVVENC. 4, 659 in summo -u tractata recusat. SCHOL. Iuv. 5, 24 PELAG. in Col. 2 p. 857[D]. PRVD. cath. 3, 179 -us et ipse modum teneat. SACR. Greg. 39, 3. *adde* GREG. M. moral. 8, 50 in ore ... -us est, in ventre satietas. *ibid.* ut nequaquam iam per indigentiam oris -u esuriam. *in imagine*: COMM. instr. 1, 35, 17 *v. p. 2368, 51.* ZENO 1, 16, 1 p. 371, 9 ab mundi sapientiae -u ieiunus. AVG. c. Iul. 1, 5, 15 -u amarissimo peccati. SACR. Leon. 396 repleti -u gratiae tuae. ARATOR ad Parth. 73 quaerebam -u tangere cuncta meo.

5 *modica alicuius escae aut potionis quantitas* (*praesertim degustandi causa data vel sumpta*): PETRON. 77, 7 profer ... ex illa amphora -um. GAVDENT. 9 p. 908[B] huic (*architriclino*) -um vini ex aqua facti iubentur ... portare. HIER. quaest. hebr. in gen. p. 41, 1 da mihi -um de coctione rubea. *in imagine*: PLAVT. Cist. 70 *Amor* -ui dat dulce, amarum ad satietatem usque oggerit. PETRON. 22, 2 minimum veluti -um hauseram somni. FVLG. aet. mund. p. 147, 22 primum -um propinans Hebreis de interitu populi. HIER. hom. Orig. in cant. praef. -um tibi sensuum eius (*Origenis*), non cibum offerens. PETR. CHRYS. serm. 68 p. 395[C] *opp.* plenitudo *et* satietas. *translate: i. q. specimen, exemplum*: VAL. MAX. 3 praef. animi ... ad summum gloriae cumulum perventuri certo cum indolis experimento datos -us referam (SEN. epist. 11, 1. 85, 1 *al.* HIER. epist. 58, 11, 3). SEN. clem. 1, 1, 6 principatus tuus ad -um exigitur. COLVM. 11, 1, 2 versificationis nostrae -um. PLIN. epist. 4, 27, 5 ad hunc -um totum librum repromitto. FRONTO p. 202, 11 N. hoc quod -o (*sic codd.*) mittimus. TERT. resurr. 38 p. 81, 11 velut -um carnis etiam resurrecturae. VVLG. II Macc. 13, 18 accepto -u audaciae Iudaeorum. PS. RVFIN. in Am. 4, 4—6 quorum (*stipendiorum*) -um ... cepistis. AVG. c. acad. 1, 4 p. 6, 4 quamvis tuam sitim bene noverim, -um tamen mittere volui. PETR. CHRYS. serm. 65 p. 386[C] -um resurrectionis Lazaro propinante suscepimus. POMER. 1, 13, 1 p. 429[C]. EVGIPP. epist. 3 nectareum suavissimae promissionis -um dirigens. MART. BRAC. corr. 1 modicam ... rationis notitiam pro -u porrigere.

6 *certa pars cenae*: **a** *i. q. gustatio, promulsis* (*cf. p. 2366, 31*): MART. 10, 48, 13 -us in his (*quae enumerata sunt*). 11, 31, 4 -u protinus has edes in ipso. 11, 52, 12 haec satis in -u. 13, 61 Ionicarum -us attagenarum. APVL. met. 9, 23 ut primum occursoriam potionem et inchoatum -um extremis labiis contingebat adulescens. PORPH. Hor. sat. 1, 3, 6 cum in -o statim a balneis offeratur (*sc. ovum*). APIC. 4, 5, 1 (*in lemm.*) -um versatile (2—4 -um). **b** *cibus ipse aut potus*: COLVM. 3, 2, 5 (*pro vino*) in quo (*loco*) -us nobilis pretiosusque fluit. TERT. pall. 4 p. 933, 9 *Achilles* vacuerat ab uberum -u. CYPR. GALL. iud. 317 cetera turba ... monstratos non sumpsit languida -us. SER. SAMM. 531 purior hinc -us (*cf. Baur, Quaest. Sammoniceae p. 57*). PS. RVFIN. Greg. Naz. orat. p. 107, 11 si fellis tibi -us adhibetur et aceti, amplectere (LEO M. serm. 57, 4 -u fellis et aceti diluitur esca peccati. PRAEDEST. 3, 6 p. 646[A] pro concupiscentiae -u esca fellis accipitur). MART. CAP. 1, 14 -um ... haustumque quam plures ex eodem dulcissimo gurgite sitiebant. 3, 224 gratissimum -um, ... quo ... canoros etiam fieri memorabat. VAL. CEM. hom. 7, 4 novas vini cellulas antiqui -us fama commendat. FAVST. REI. grat. 1, 3 p. 16, 18 *malefici, qui* -um mentita suavitate componunt. VITAE patr. 3, 61 (= 7, 1, 8) -um fero fratribus. 5, 18, 9. *insignius i. q. sapores, gulae oblectamenta*: IVV. 11, 14 -us elementa per omnia quaerunt. VVLG. IV Esdr. 6, 44 concupiscentiae -us multiformes (*S*, -mis *rell.*). *in imagine*: AVSON. 323, 7 ne cura monendi laederet aut dulces -us vitiaret amaris. PROSP. carm. de ingrat. 945 viperei calicis -um procul excutiamus. *Krohn.*

gut NOT. Tir. 94, 15.

[**guta** *corrupte pro* gatta *v. vol. III 621, 10.*]

***gutta,** -ae *f.* [*inc. orig. W.*] γουττα: HIPPIATR. graec. i 333, 3 *cod. Paris., s. XI, v. p. 2372, 82.* DIOSC. 3, 84 Wellm. *rec. Vind., v. p. 2372, 64.* *de formis*: *gen. sing.* -ai: LVCR. 6, 614, *v. p. 2371, 35.* ?guttum, -ī *n.*: *p. 2373, 57.* ORATIO Moysi (Texts and Studies II 3, *[Burckhardt]*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1893, p. 172) ciati (*i. cyathi*) guttum (*cf. Vulg. Is. 40, 15, p. 2372, 22*). *de notione*: GLOSS.ᴸ II Philox. GV 22 -a: σταγών, ῥανίς. 26 -ae: σταλαγμοί (*Verg. georg. 2, 245*). *adde ex* GLOSS. ed. Goetz: -a ψακάς. ψεκάς. στακτή. -ae θρόμβοι. -a myrrae: smirne, hoc est basicon (basilicon *Buech.*). stantin (= στακτήν). CHAR. gramm. p. 454, 9 B. σταλαγμός. SERV. georg. 3, 366 stiria, id est -a (ISID. orig. 13, 20, 5). HIER. epist. 65, 14, 2. 3, *v. p. 2372, 83. 2373, 1.* *differentiam inter -am et stillam indicant*: REM. PALAEM. Hier. chron. a Abr. 2060 -a ... stat, stilla cadit (*item* GRAMM. suppl. 288, 16 ISID. diff. append. 78. *cf.* CHAR. gramm. p. 397, 30 B. ISID. orig. 13, 20, 5 dum ... stat aut pendet de tectis vel arboribus, quasi glutinosa -a est: dum ceciderit stilla est. DIFF. ed. Beck p. 61, 16). DIFF. Suet. 292, 3 Reiff. -a imbrium est, stilla olei vel aceti (ISID. diff. append. 238. *aliter*: DIFF. ed. Beck p. 61, 16 -a gravioris humoris est, vel⟨ut⟩ [*add. Baehrens*] mellis, stilla levioris ut aquae). NOT. Tir. 94, 16. *in Graecis respondent haecce*: σταγών *infra l. 65. p. 2372, 8. 21. 25.* ITALA psalm. 64, 11 (Cas.). *al.* στακτή *p. 2373, 3. 7. 16.* στιγμή *p. 2372, 20.* ψεκάς *p. 2373, 36. redduntur per* -ae aquatiles ὑδατίδες: CAEL. AVREL. chron. 5, 4, 60. *per* -a prima de saponario πρωτόστακτον: ALEX. TRALL. 2, 265. *de usu: legitur ap. poetas inde a* PLAVTO (*v. infra l. 28. 68. p. 2372, 28. 48 sq.*), *in pedestri oratione inde a* VARRONE (*v. infra l. 29*). *deest e. g.* TER. CAES. SALL. HOR. TAC. [*e coni.*: PROP. 4, 5, 20 (*Jacob*). SEN. nat. 3, 7, 3 (*Gercke*). PLIN. nat. 20, 239 (*v. infra l. 51*).] [*val.* guter, *it.* gotta, *francog.* goutte, *hisp.* gota. *M.-L.*]

I *i. q.* ***stilla***, σταγών: A *alicuius liquoris*: 1 *in universum de variis liquoribus* (*latiore sensu v. p. 2372, 10*): a *proprie*: α *absolute*: PLAVT. Rud. 431 nisi oras, -am non feres (433). VARRO ling. 5, 124, *v. p. 2378, 13.* CIC. carm. frg. 32, 28 *corpus* e quo liquatae ... excidunt -ae. de orat. 3, 186 *numerus*, quem in cadentibus -is ... notare possumus, in amni praecipitante non possumus. CATVLL. 99, 8 multis diluta labella -is abstersti (*sic O*; astersi *GR*; absterti -is *Ald.*¹). LVCR. 1, 349 in saxis ... permanat aquarum ... umor et uberibus flent omnia -is (*cf.* 6, 943 COLVM. 10, 267). 1, 886. 6, 614 -ai vix instar ... unius adaugmen. VERG. georg. 2, 245 aqua eluctabitur omnis scilicet et grandes ibunt per vimina -ae (*infra l. 38.* MART. 3, 47, 1. *cf.* SEN. nat. 4, 4, 3). Aen. 11, 90 it lacrimans -isque umectat grandibus ora (*cf.* OV. met. 10, 500 *Myrrha* flet ..., et tepidae manant ex arbore -ae. *sim. saepe de lacrimis*: PROP. 4, 1, 144 -a ... ex oculis non nisi iussa cadet. OV. trist. 1, 3, 4 Pont. 2, 3, 90 PERS. 2, 54 STAT. silv. 5, 2, 4. TERT. adv. Val. 15 p. 194, 20 *Achamoth aeon lacrimans* habuit et salsas, habuit et amaras et dulces, et calidas et frigidas -as, et bituminosas et ferruginantes, et sulphurantes utique et venenatas. *et al.*). OV. met. 5, 633 occupat ... sudor ... artus, caeruleaeque cadunt toto de corpore -ae (SIDON. carm. 23, 374 deciduis in arva -is rectorum ... sudor ibat. *cf.* SEN. nat. 3, 15, 7). *al.* VITR. 7, 8, 2 *de argento vivo*: exemptis glaebis -ae eae ... propter brevitatem non possunt colligi (*cf.* PLIN. nat. 33, 123 idem [*sc. hydrargyrus*] -is dividi facilis). CELS. 5, 25, 17 passi heminae tres usque eo coquuntur, donec extracta inde -a indurescat (6, 18, 2. PLIN. nat. 20, 239 [*e coni.*]. SERV. georg. 3, 366. *cf.* PLIN. nat. 31, 30). SEN. nat. 1, 3, 6. 4, 3, 3 foliis si quae -ae adhaeserunt, in rotundum iacent (*cf.* PLIN. nat. 2, 163). *al.* PERS. 3, 14 dilutas ... *geminat* ... fistula -as (*cf. de atramento*: SIDON. epist. 9, 16, 2 calamo durior -a). PLIN. nat. 9, 184. 11, 39 *de melle*: abrumpi statim et resilire -as vilitatis indicium habetur. *al.* MART. 1, 109, 11 *catella* desiderio coacta ventris -a pallia non fefellit ulla. 11, 98, 7 congelati -a ... nasi. SER. SAMM. 203. 273 AVG. gen. ad litt. 2, 2 p. 36, 4. serm. 14, 2, 3 desideravit (*dives in tormentis*) -am, a quo ille (*pauper*) micam (*cf.* PAVL. NOL. carm. 31, 496 nec parva e pauperis imo stillavit digito -a refrigerii [*493 syn.* modicus ros]. SALV. eccl. 3, 46 -am refrigerationis). CASS. FEL. 46 p. 115, 15 urinae paulatim per -as exclusio (*cf. ibid.* p. 116, 5). EVSTATH. Bas. hex. 3, 8 p. 899ᴬ exhalationes hae quae subtiliter nubibus inseruntur, per mutuas accessiones -ae perficiuntur (σταγόνες). *et al.* *proverbialiter*: OV. Pont. 4, 10, 5 -a cavat lapidem, consumitur anulus usu (*cf. Otto, Sprichwörter p. 156*). β *indicatur genus -arum*: PLAVT. Cas. 247 si ... in os meum ... vini -am indidi (CELS. 4, 18, 4. *et al.*). ACC. trag. 578 salsis cruorem -is lacrimarum lavit (OV. fast. 4, 522 lacrimae ... decidit in tepidos lucida -a sinus. HIER. epist. 39, 5, 5). VARRO frg. Aug. civ. 6, 5 p. 252, 30 D. alius *deus* ex -is sanguinis natus (LVCR. 1, 838 LIV. 34, 45, 6 OBSEQ. 46 CVRT. 4, 2, 14 PLIN. nat. 8, 128. *al.* APVL. met. 5, 23. *et al. v. p. 2372, 48. cf.* VERG. Aen. 3, 28 *arbori* atro liquuntur sanguine -ae. CVLEX 181 manant sanguineae per tractus *serpentis* undique -ae [OV. met. 2, 360. 14, 408 PROSP. epigr. 71, 3]. OV. met. 4, 618 Gorgonei capitis -ae cecidere cruentae [9, 344. 15, 788]). rust. 3, 16, 37 *apes* imbris -is uberibus offensae (CIC. nat. deor. 2, 14 -is imbrium quasi cruentis. LVCR. 2, 222). LVCR. 2, 993 liquentis umoris -as mater ... terra recepit (4, 1286 CELS. 7, 7, 13. AVG. civ. 12, 13 p. 530, 2 D. si umoris brevissimam -am universo mari ... comparemus). MORET. 111 Palladii -as instillat olivi (APIC. 4, 2, 32 olei. *al.*). OV. am. 3, 5, 6 area ... umida de -is lene sonantis aquae (PAVL. FEST. Gloss.ᴸ IV p. 219ᵇ [p. 99 M.] grando: -ae aquae concretae solito grandiores. ARNOB. nat. 2, 49 CASS. FEL. 76 p. 183, 9). COLVM. 9, 12, 2 mellis. LVCAN. 9, 702 veneni (*cf. infra l. 26*). CALP. ecl. 5, 55 matutinae lucent ... -ae (*cf.* AMM. 23, 6, 86 -ae matutini roris). PLIN. nat. 26, 64 lactis. 28, 67 vertice tacto urinae suae -ā. TERT. apol. 30, 6 non *offero* grana thuris ..., Arabicae arboris lacrimas, nec duas meri -as. PALLAD. 12, 7, 8 picis calentis. VVLG. cant. 5, 2 caput meum plenum est rore, et cincinni mei -is noctium (IVST. VRGELL. in cant. 105). Sirach 1, 2 arenam maris, et pluviae -as, et dies saeculi quis dinumeravit? (*gr.* σταγόνας. AVG. serm. 9, 11, 17. *al.*). PAVL. NOL. carm. 31, 496, *v. p. 2371, 61.* SALV. eccl. 3, 46, *v. p. 2371, 62. et al.* *latiore sensu de rebus pluviae -is similibus* (*cf. p. 2373, 80*): LACT. inst. 7, 26, 2 *descendent* imbres sulphuris et grandines lapidum et -ae ignis ([*v. p. 2373, 41*]. *cf. Vulg. Ezech. 38, 22* ignem ... pluam). CASSIOD. var. 4, 50, 4 transmarinas ... provincias pulvereis -is compluit *Vesuvius*. CORIPP. Ioh. 2, 219 exactis ... -is grandinis infandae (*cf. p. 2371, 83*).

b *in comparatione*: PLIN. nat. 10, 145 umbilicus ovis a cacumine inest, ceu -a eminens in putamine. 10, 148 ovis in medio vitelli parva inest velut sanguinea -a, quod esse cor avium existimant (*ibid.* -a ea salit palpitatque. *cf. Aristot. hist. an. 6, 3 p. 561ª, 11* στιγμὴ αἱματίνη). ITALA psalm. 71, 6 (Cas.) descendit *rex* ... ut -ae stillantes super terram (σταγόνες, VVLG. stillicidia). Is. 40, 15 (Rufin. Orig. in cant. 2 p. 170, 1 B.) gentes ... reputatae sunt tamquam -a ex situla (σταγών, VVLG. stilla). PACIAN. epist. 3, 25 p. 95 ut stillicidia fontibus magnis, ut ab oceano quaedam -a sorberis. VVLG. Sirach 18, 8 (*gr.* σταγών). *al.* PS. PHOEBAD. fid. 1 p. 34ᴬ uno verbo, ac si veneni -a, ... fidem Dominicae ... traditionis inficiunt.

c *in locutionibus tropicis*: PLAVT. Most. 142 pro imbre amor advenit, ⟨tetigit -is grandibus⟩, is usque in pectus permanavit ([*supplevit Leo ex* AVR. Fronto p. 27, 6 N. illius ..., ut Plautus ait, amoris imber grandibus -is non vestem modo permanavit, sed in medullam ultro fluit]. *cf.* LVCR. 4, 1060 Veneris dulcedinis in cor stillavit -a). OV. am. 3, 14, 38 morior ... perque meos artus frigida -a fluit. FRONTO p. 229, 12 N. leti *herbae* -am unam aspersisse minimam, quanta dissimulantis lacrima esse solet. RVFIN. Clement. 2, 44 -is misericordiae eius irrorati (*cf.* Orig. in iud. 8, 4 p. 513, 7 B. -as ... gentibus afferens *Christus* roris coelestis [PETR. CHRYS. serm. 176 p. 664ᴬ. *cf.* INSCR. christ. Diehl 2425, 4]. AVG. in psalm. 38, 6 ab irroratione quadam -arum dominicarum de scripturarum nube venientium). PAVL. NOL. carm. 19, 362 *de ossibus sanctorum*: fontes et fluvios vitae generavit -a favillae (*i. exiguum cinerum sacrorum. cf. vs. 358*). 21, 691 -a eloquii tenuis ([*opp.* fluvii]. *cf.* 21, 700). AVG. c. Acad. 2, 2, 5 p. 26, 22. epist. 110, 5 vix mihi paucissimae -ae temporis stillantur. VEN. FORT. vita Hil. 2, 4 ego ... cui nullius scientiae inrigua fluenta succurrunt, quem vix stillicidii pauperis attenuata -a perfudit.

d *translate*: *fere i. q. minima particula, frustulum* (*additur fere ad augendam negationem praecipue in sermone cotidiano; v. Hofmann, Lat. Umgangsspr. p. 82. cf. p. 2371, 62. 68*): PLAVT. Most. 508 -am haud habeo sanguinis ([*sc. prae metu*]. IVV. 11, 54 *de impudicis*: sanguinis in facie non haeret -a. *aliter p. 2371, 71*). Pseud. 397 quoi neque paratast -a (*sic P*; nec paratust quicquam *A, quod tutatur Klingner, Hermes 64, 1929, 129 adn. 1*) certi consili ⌊neque adeo argenti⌋ (⌊ ⌋ *del. plerique edd.*). MART. 7, 25, 4 cum ... nulla ... mica salis nec amari fellis in illis (*sc. epigrammatis*) -a sit. OROS. hist. 5, 1, 4 quanti ... pendenda est -a haec laboriosae felicitatis ... in tanta mole infelicitatis?

2 *speciatim: de sucis ex arborum cortice stillantibus et in lacrimarum formam durescentibus, qui ad unguenta, aromata, medicamina sim. adhibentur* (*dicitur tam de liquida quam de forma indurata*. *ad originem spectant*: OV. ars 1, 288 illius [*sc. Myrrhae*] lacrimis, quas arbore fundit odora, unguimur, et dominae nomina -a tenet [*cf.* met. 10, 500 *p. 2371, 39*]. met. 2, 360): SCRIB. LARG. 28 ammoniaci -ae (35. *saepe.* DIOSC. 3, 94 de -a ammoniaci [*ibid. syn.* ammoniaci lacrimus. *gr. 3, 84 Wellm.* ἀμμωνιακόν. *rec. Vind.*: ἀμμωνιακή ... Ῥωμαῖοι γοῦττα ἀμμωνίακα]. CAEL. AVR. chron. 3, 4, 61. *al. cf.* PELAGON. 94 -ae hammoniacae [323 VEG. mulom. 2, 132, 2 L. CASSIOD. in psalm. 44, 9 p. 323ᶜ -a ... quae dicitur ammoniaca duritias curat ab aliqua necessitate contractas]). PLIN. nat. 12, 61 quod ex eo (*sc. ture*) rotunditate -ae pependit (*ibid. syn.* lacrima. *cf. de ture*: 12, 62 -ae, quae tertiam partem mnae [minae *al.*] ... aequent). 12, 94 ex qua (*sc. radice cinnami*) -ae editae ... in grana durabantur. 12, 116 sucus e plaga (*balsami*) manat ... suavitatis eximiae. sed tenui -a ploratu (*cf.* 12, 123 sinceri *balsami* ... -a ..., adulterata. AMBR. hex. 3, 15, 63 p. 104, 7 disparem ... balsami -am [*ibid.* diversum ... lacrimarum genus]). MART. 4, 32, 1 lucet apis Phaethontide condita -a (*i. electro, de quo cf.* 4, 59, 2 sucina -a [6, 15, 2]. AMBR. hex. 3, 15, 63 p. 104, 15 quae [*sc. folia et exigua animantium genera*] videtur cum adhuc -a esset mollior, recepisse et solidata tenuisse [*syn. ibid. p. 104, 12* lacrima]). APVL. met. 2, 9 *capillus* -is Arabicis obunctus. SOL. 27, 48 pingue roscidum *sirpis* ... cum arefactum inolevit -is stiriacis, legitur ad usum mensarum. VEG. mulom. 3, 14, 1 L. -ae storacis unc. II (HIPPIATR. I 333, 3 *cod. Paris. s. XI* στύρακος γοῦττα). *inde absolute ponitur pro specie aromatica, gr.* στακτή (*cf.* HIER. epist. 65, 14, 2 stacten, id est stillam vel -am. ... narrant, qui aromatum novere virtutes, stacten florem esse mur-

[*Burckhardt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rae. *ibid.* 3 '-a' vel 'stacte' in Hebraico 'aloth' legitur. in Ezech. 8, 27 p. 256^C): ITALA gen. 37, 25 (Lugd.) camelli eorum (*sc. Ismaelitarum*) pleni erant incensu et resina et -a (στακτή, VVLG. portantes ... stacten. *cf.* RVFIN. Orig. in gen. 15, 1 p. 127, 20 B.). cant. 1, 12 (Rufin. Orig. in cant. 2 p. 168, 6 B. Epiphan. in cant. ed. Foggini p. 28) alligamentum (fasciculus *Epiphan.*) -ae fraternus (fratruelis *Epiphan.*) meus ([στακτῆς. VVLG. myrrhae]. *spiritaliter interpretatur hunc l.*: RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 168, 11 B. p. 170, 8 B.). LACT. Phoen. 86 non casiae mitis nec olentis vimen acanthi nec turis lacrimae -aque pinguis abest. HIER. hom. Orig. in cant. 2, 3 p. 44, 19 B. -am, unguem, casiam, galbanum in Exodo legimus ... in thymiama ... confecta (*cf. Vulg. exod. 30, 34*). VVLG. psalm. 44, 9 myrrha et -a et casia a vestimentis tuis ([*inde* FIRM. err. 23, 2 HIER. epist. 65, 14, 1 AVG. civ. 17, 16 p 238, 12 D.]. *ad interpretationem cf.* HIER. epist. 65, 14, 2. 3 *l. 1. p. 2372, 83.* CASSIOD. in psalm. 44, 9, *v. p. 2372, 66*). Sirach 24, 21 (*gr. 24, 15* στακτή). PETR. CHRYS. serm. 87 p 445^C *deus* non tam libenter odoratur Arabicae arboris -am quam sinceri cordis sanctitatem. SIDON. carm. 5, 47 fert ... Arabs -am, Panchaia myrrham. CYPR. Gall. gen. 1365.

B *per similitudinem -ae vocantur*: **1** *in rebus naturalibus*: **a** *maculae vel puncta*: α *in cute animantium* (*in plantis infra l. 31 sq., in pupillis oculorum infra l. 35*): VERG. georg. 4, 99 aliae *apes* ... ardentes auro et paribus lita corpora -is (*cf. 4, 91* maculis). OV. met. 4, 578. 5, 461 *de puero in stellionem mutato*: variis stellatus (*sic codd. praeter* stillatus γ_2) corpora -is (*sim.* SALON. in prov. p. 987^D *stellio* quasi stellis, id est -is, distinctus. ISID. orig. 12, 4, 38). PLIN. nat. 29, 84 *unum genus phalangiorum* simile formicae ... rufo capite, reliqua parte corporis nigra, albis -is (29, 87. 30, 100). PAVL. PETRIC. Mart. 2, 623 lepra ... inficiens cunctam macularum tegmine carnem et spargens densas vitiato in corpore -as (*cf.* CELS. 5, 28, 19). PLIN. nat. 22, 93 sicci *boleti* ... veluti -as in vertice albas ex tunica sua gerunt. PS. APVL. herb. 130 l. 14 H.-S. *herba basilisca* foliis ... angustis, -is aspersis nigrioribus (acutis asparsis nigrioribus γ, angustis asperis -is *B*). PHYSIOGN. 25 p. 40, 8 -ae quaedam in pupillis (*oculorum glaucorum*) pervidentur ad magnitudinem milii (*gr. I 313, 11* ψεκάδες [*Foerster*; ψηφῖδες *codd.*]). β *in lapidibus et gemmis*: PLIN. nat. 36, 63 Thebaicus lapis interstinctus aureis -is (37, 139 corallachates -is aureis sappiri modo sparsa. 37, 143 acopas ... -is aureis stellata. 37, 153. 155. *cf.* 37, 100 commendatio summa *sandastri* quod veluti in tralucido ignis [*cf. p. 2372, 12*] optentus stellantibus fulget intus aureis -is [stellantes *vel* celantesque se intus fulgent aureae -ae *codd. praeter B*]). 37, 171 leucopoecilos candorem minii -is (*sic B*; niveis *vel* nivis *vel* lineis [*om.* -is] *rell. codd.*) ex auro distinguit. 37, 179 *Pontica gemma* est stellata nunc sanguineis, nunc auratis (atris *L*) -is ([*syn.* stellis]. 37, 184). 37, 182. **b** *pustulae*: PAPYR. Heidelberg. 1001 ed. Bilabel (Sitzgsb. d. Heidelb. Ak. 1919) a 6 signum aut⟨em⟩ erit hoc verum coctum ⟨e⟩sse simulquam ... adeps -as ostendat.

2 *in arte factis*: *ornamenta in dorico genere sub triglyphis vel sub corona ima -arum instar pendentia*: VITR. 4, 1, 2 e triglyphorum rationibus mutuli in coronis et epistyliis -ae dorico more disponuntur. 4, 3, 4 epistylii altitudo unius moduli cum taenia et -is. *ibid.* -arum longitudo. 4, 3, 6 dividendae ... sunt in corona ima ad perpendiculum triglyphorum et medias metopas viarum directiones et -arum distributiones, ita uti -ae sex in longitudinem, tres in latitudinem pateant.

II (*an forma* **guttum,** -ī?) *genus morbi i. q. gr.* ἀρθρῖτις (*cf. francog.* goutte 'Gicht'): MISC. Tir. p. 65, 20 ad -a frenitica. p. 65, 22 ad -a arteritica (p. 66, 7 ad -a podagrica vel arderitica sive paralisin). p. 66, 9 potio ad -a (p. 67, 3). *al.* [*ceterum nota, quod Misc. Tir., disceptante C. H. Moore, Arch. 10, 1898, 272, aevi demum sunt Carolini.*]

deriv.: guttatim, guttatus, guttio, gutto, guttula. *v. Onom.*

guttātim *adv. a* gutta. *i. q. per singulas guttas*: **1** *proprie*: ENN. scaen. 206 V. lacrumae -m cadunt (*cf. Eur. Hec. 760* καταστάζω δάκρυ). PAVL. FEST. Gloss.^L IV p. 219^a (p. 98 M.) guturnium: vas ... ab eo quod propter oris angustias *aqua* -m fluat (*cf.* APVL. met. 3, 3 *de clepsydra*: vasculo ... -m defluo). APVL. met. 11, 9 balsamo -m excusso. ARNOB. nat. 2, 59 quod -m faciat pluviam labi (ISID. nat. 33, 3 pluviae ... nubium eloquia sunt apostolorum, quae quasi -m — id est sententialiter — veniunt). NON. p. 404, 30 spargere significat destillare vel -m fundere. PRVD. cath. 5, 22 nectar de liquido vertice fervidum -m lacrimis stillat olentibus (*cf.* GREG. TVR. Mart. 2, 27 sicut cera a facie ignis -m defluens). SORAN. p. 47, 12 quid differt retentio menstruarum ab ea quae -m purgatur (p. 48, 9. *cf.* p. 50, 6)? PLIN. VAL. 2, 38 ad vesicae dolorem vel si -m aquam digerit (MISC. Tir. p. 62, 26). CAEL. AVR. acut. 2, 9, 53 *Heraclides* os aegrotantium distendens sensim, haec (*sc. castoreum eqs.*) infundit -m (3, 3, 13). ALC. AVIT. carm. 3, 52 dicitur ... nubes Sodomitica ... -m sparsum fudisse in crimina fulmen (*cf. p. 2372, 12*). **2** *in imagine et translate*: PLAVT. Merc. 205 cor ... -m contabescit, quasi in aquam indideris salem (*cf.* GLOSS. Plaut. gramm. III 59, 3 in Mercatore: ... -m). DON. Ter. Phorm. 975, *v. p. 2374, 16.*

guttātus, -a, -um. *a* gutta. *scribitur* γουττᾶτος: *p. 2374, 7.* *i. q. maculis aspersus* (*cf.* gutta *I B 1 a. pro subst.*: *l. 2*): MART. 3, 58, 15 picta perdix Numidicaeque -ae (*i. Numidicae aves*). PALLAD. 4, 13, 3 colores *equorum*: ... albus, -us (guttadus *P*, guttanus *L*, gutatius *E*), candidissimus ([*dist.* maculosus]. ISID. orig. 12, 1, 48. 50 [= GLOSS.^L I Ansil. GV 45] -us *color est* albus nigris intervenientibus punctis). *de placentae genere*: ATHEN. XIV 647 c χλοῦστρον ... γουττᾶτον (*ibid.* d).

guttio, -īre. CHAR. gramm. p. 478, 19 B. -o ῥανίζω. GLOSS. -it paulatim pluit. *cf.* GLOSS.^L V Aa G 226 -it (?): stillicidium, id est guttae quae ab altitudine cadent.

guttitum NOT. Tir. 94, 19.

gutto, -āre. *a* gutta. GLOSS.^L I Ansil. GV 44 -at (*vel* gutta): parum fluet (-it), quasi rotat (rorat? *Buecheler*). II Philox. GV 23 -at: στάζει. *adde ex* GLOSS. ed. Goetz: -at paulatim pluit. DON. Ter. Phorm. 975 extillare ('*i. forma vulg.* estillare'. *Niederm.*; stillare *corr. Steph.*) est -are ex corpore, exstillare ipsum corpus guttatim finiri (*sic*). *i. q. stillare*: VINDIC. gyn. p. 460^g stillicidia -andi lapidem cavet (*cf.* p. 461^p sicut guta pluviae adsiduae supra stillans cavat eam [*petram*]). CASSIOD. var. 1, 46, 1 aliud *horologium*, ubi ... aquis -antibus horarum spatia terminantur.

guttor *v.* guttur.

guttorosus *pars codd.* NOT. Tir. 103, 98. *v.* gutturosus.

guttula, -ae *f.* *deminutive a* gutta. *scribitur* gutu-: PAVL. NOL. carm. 24, 427 *cod. B, s. XII, v. infra l. 40. al.* guctu-: PHYSIOGN. 21 p. 32, 3, *cod. E, s. XIII vel XIV, v. l. 31.* NOT. Tir. 94, 17.

i. q. parva gutta: **1** *alicuius liquoris*: **a** *proprie*: FIRM. err. 18, 6 tenuem ab eo (*sc. Lazaro*) stillantis aquae -am postulabis ([*spectat ad hanc parabolam*: AMBR. paenit. 24 p. 997^B. *cf.* AVG. civ. 21, 10 p. 511, 25 D.]. CLAVD. MAM. anim. 2, 5 p. 114, 20). FVLG. myth. 3, 8 p. 72, 24 *myrrha* redolentibus lacrimosa -is. PHYSIOGN. 21 p. 32, 3 oculi qui tanquam -ae liquoris nitidi relucent (*gr. I p. 305, 17* λιβάδες). ROMVL. fab. Aesop. ed. Thiele 21, 9 rec. vet. *asinus* linxit eum (*sc. dominum*) et -is ex ore fluentibus vestem maculavit. CASSIAN. conl. 9, 30, 2 p. 276, 27 steriles et coacticias lacrimarum -as. ISID. ord. creat. 7, 5 p. 929^D illae -ae in maiores stillas coeunt. **b** *in locutionibus tropicis*: PLAVT. Epid. 554 -a pectus ardens mi aspersisti (PAVL. NOL. epist. 19, 1 p. 138, 4 -a tui sermonis aspergi [*praeced.* oris ... stillicidia]). PAVL. NOL. carm. 24, 427 referens ... de tuis scriptis logos quasi labra melle asperserit sic de favorum mihi tuorum -is dulcissimum gustum offerens (ENNOD. epist. 7, 23, 2 p. 191, 18 gustum de -is ... suscipite). 31, 612 nobis ... peccatoribus ... sanguinis haec nostri -a (*i. Celsus puer innocuus defunctus*) lumen erit. epist. 23, 4 p. 161, 19 ut minimam ... -am de sacris Martini actibus delibarem. PS. AVG. serm. 112, 1 de sanctarum scripturarum copiosis fontibus, etsi non abundantes rivulos, certe vel qualescumque -as poterimus sanctis animabus vestris infundere. PAVL. PETRIC. visit. nepot. 2. **c** *translate fere i. q. minima pars, frustulum*: LAMPR. Alex. 44, 9 in templis ... praeter quattuor ... argenti libras auri ne -am quidem aut bratteolam posuit. **2** *per similitudinem maculae, quae sunt in pupillis oculorum, nominantur -ae*: PHYSIOGN. 26 p. 41, 2 χαροποὶ *oculi* -is tanquam granis milii sublucentibus insigniti sunt, quae -ae diversos colores habent (*gr. I p. 318, 3* κέγχροι). 27 p. 42, 3 -ae rubicundi coloris (*cf. ibid.* l. 7. p. 43, 5). p. 42, 9 perpallidae (p. 43, 8). p. 43, 14.

? **guttum,** -ī *n.*, *v.* gutta *p. 2370, 84.* *Burckhardt.*

×**guttur,** -uris *n.* (*et m. apud priscos, v. l. 66 sqq.*). [*cf. esse videtur c. theod.* kiutel '*palear, mentum geminum*', koder '*m. g., toles, stomachus prior animalium ruminantium*'. *W.*] *de etymol.*: PAVL. FEST. p. 112 ingluvies a gula dicta. hinc et ... -r [guttu (*del. Linds.*)] gutturosus. *de genere*: PRISC. gramm. II 170, 2 (*ex Prob. de dub. gen.*) confudisse genera vetustissimi inveniuntur ... neutra ... quaedam solebant etiam masculino genere proferre ... hic et hoc -r (*cf.* NON. p. 207, 14 *sqq.* PRISC. gramm. II 155, 7). CHAR. gramm. p. 457, 53 B. quae apud latinos neutralia apud Graecos masculina (*cf.* p. 461, 63 feminina) ... -r λάρυγξ (PS. PALAEM. gramm. V 579, 27 GRAMM. suppl. 114, 30). *manifestum est masc.*: *accus.*: NAEV. com. 135 PLAVT. Aul. 304 Mil. 835 Trin. 1014 LVCIL. 1167. *nomin.*: VARRO Men. 237. *de declinatione*: QVINT. inst. 1, 6, 22 sulpur ... et -r 'u' litteram in genetivo servent (*cf.* 1, 6, 23 licentiosum ..., si ... -i subicerent in genetivo litteram 'o' mediam. *cf. Leumann, Lat. Formenl. p. 87*). PS. ASPER gramm. suppl. 42, 29. *scribitur*: -or: GRAMM. suppl. 114, 30 VINDIC. gyn. p. 434^g. ORIBAS. syn. 4, 41 *cod. Ab; cf. p. 2377, 50.* NOT. Tir. 94, 17 a. 103, 97. GLOSS.^L I Ansil. GV 30 -r quod Graeci lari⟨nga⟩ dicunt. II Abav. GV 6 gluttum. GLOSS. βρόγχος. λαιμός. λάρυγξ. φάρυγξ. *legitur apud poetas inde a* NAEV. *v. p. 2375, 10*, PLAVT. (*p. 2375, 11. 15*), VARRONE *p. 2375, 17*, CIC. *semel*, CATVLL. *semel*, VERG. *5^{ies}*, CVLEX *semel*, HOR. epod. *bis*, TIB. *semel*, PROP. *semel*, OV. *saepe. et al.* *plural. q. d. poet. inde a* PROP. 4, 5, 66; OV. (*14^{ies}*), *saepe.* *nota bis*: SEDVL. carm. pasch. 1, 172 (*p. 2375, 40*) *et* 5, 129 (*p. 2375, 82*); *ubi sing.* op. pasch. 1, 14 p. 185, 13 *et* 5, 10 p. 182, 11. *apud scriptores: inde a* VARRONE *p. 2375, 18*, VITR. *p. 2376, 67. et al.* [*var. lect.*: IVV. 1, 156 taeda lucebis in illa, qua stantes ardent, qui fixo pectore (*PBO*; -e $P^2\omega$, *cf.* SCHOL. *ad l.* vivi arserunt ..., cum fixa essent illis -a, ne se curva-

[*J. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rent) fumant. *incertae interpret.*: LVCIL. 1167 et ventrem et -em eundem, *cf. Marx ad l.; Cichorius, Unters. zu Lucil. 1908 p. 335; potest et cogitari de homine avidissime cibos vorante. in loco ceterum non sano*: CARM. de bell. Aeg. 51.] [*neap.* gutture, *sard.* gutturu, *francog.* goître. *M.-L.*]

I *-r colli omnium fere animantium pars, tam interior, quae ante cervices a faucibus usque ad iugulum est (cf. gula, gurgulio), quam exterior, qua intrinsecus fauces, gula sim. concluduntur*:

A *de -is parte interiore*: **1** *spectatur ea -is pars*: **a** *qua cibi potusque transmittuntur*: *α proprie*: NAEV. com. 135 ingurgitavit usque ad imum -em. PLAVT. Capt. 468 venter -rque resident esuriales ferias (PRISCILL. tract. 10 p. 99, 17 oblectatio ventris et -is AMM. 26, 8, 5 ministrum. HIER. epist. 58, 6, 2 libros de contemptu ventris et -is. AVG. serm. 210, 8, 10 luxuriam. *et al. cf. supra l. 1sqq.*). PLAVT. Curc. 106 (*de vino*) da ... meo -i gaudium. 140 vineam pro aurea statua statuam, quae tuo -i sit monumentum. Mil. 835 Trin. 1014. VARRO Men. 237 exercebam ambulando, ut siti capacior ad cenam veniret -r. frg. Serv. georg. 1, 186 curculio ... quoniam paene nihil est nisi -r. CATVLL. 108, 5 effossos oculos voret atro -e corvus (*adi. ex avis colore sumptum, ut vid., aliter l. 56*). VERG. Aen. 6, 421 *Cerberus* fame rabida tria -a pandens. CVLEX 242 -is arenti ... sensu (*de Tantalo*. SEN. Thy. 152 vacuo -e). OV. rem. 536 (*in comparatione sitis et amoris*) -e fac pleno sumpta redundet aqua (OV. fast. 6, 138 *cf. infra l. 73. p. 2377, 35*). met. 8, 829. 11, 129 sitis arida -r urit (*cf.* EPICED. Drusi 422 arida ... -a tinxit aqua). 13, 944. 14, 196. 15, 330 parum moderato -e. Pont. 3, 1, 22 avis ... rauco (*v. infra l. 65*) -e potat aquas. Ib. 229 fast. 4, 205. 6, 132 SIL. 2, 684. IVV. 2, 114 senex ... memorabile magni -is exemplum (*i. ad potandum aptissimi, ut videtur. cf.* ANTH. 205, 13 lăsanus es plenus, -r tibi grande fūsoriu⟨m⟩ [*sc. id quo quid infunditur, v. Du Cange s. v.*] est). SER. SAMM. 992. NON. p. 454, 14. AVIEN. orb. terr. 791 immodici late patet oris hiatus quippe feris (*sc. in ponto Erythraeo versantibus*) antro panduntur -a vasto (*Dionys. 602 οὐ γὰρ ἐρωὴ λυγροῖς ἐν στομάτεσσιν, ἐπεὶ μέγα χάσμα τέτυκται*). HIER. adv. Iov. 2, 12 p. 302ᴮ cum ... -r nostrum meditatorium efficitur latrinarum. epist. 9, 3 siccum (*cf. p. 2376, 19. 78*) fame -r. VVLG. prov. 24, 13 favum dulcissimum -i tuo. *al.* PS. RVFIN. in Ioel 1, 6—8 p. 1038ᶜ inhiantia sanguini -a bestiarum. PRVD. cath. 7, 122 *Ionas* ferino devoratus -e (*cf. 114* beluinis faucibus). BACHIAR. repar. laps. 17 p. 1055ᴮ *ferae* praedam ex -e eripiat *homo. ibid.* faucibus. SEDVL. carm. pasch. 1, 172 *corvus* avido saturans cava -a (*v. p. 2374, 79*) rostro. ENNOD. carm. 2, 68, 8 uda. *et al.*

β de rebus incorporeis, quae cibis assimulantur: ITALA psalm. 118, 103 (Epist. pontif. 253 [*Damas.* = Hier. epist. 35, 1, 3] *et* Hier. epist. 54, 17, 1) quam dulcia -i meo eloquia tua ([λάρυγγι VVLG. faucibus tuis]. VVLG. cant. 2, 3 fructus ... dulcis -i meo. *v. supra l. 36. cf.* Iob 20, 13 cum enim dulce fuerit in eius ore mălum ... et celabit in -e suo). HIER. tract. in psalm. 95 p. 135, 27 *Manichaeus* id quod semel in ventrem miserit, rursum reducit ad -r et ruminat illud.

γ voracitatis notione aucta de morte, senectute sim., omnia hauriente: SIL. 2, 548 mors graditur, vasto cava pandens -a rictu. HIL. in psalm. 13, 3 (*ad* VVLG. psalm. 5, 11 = 13, 3 'sepulcrum patens est -r eorum') p. 80, 24 ubi eorum (*malorum*) -a innocentium sint sepulcra (OPTAT. 2, 25 p. 63, 15 ut -a vestra sepulcra patentia faceritis. *ibid.* p. 63, 26 -i vestro honorum funera minime suffecerunt. *al.*). EVG. TOLET. carm. 14, 9 o senectus improba, quae cuncta pulcra fauce saeva devoras rictu voraci nigra pandis -a.

b *qua vox, loquella, spiritus sim. transeunt* (*cf. defin. l. 84 sqq. iocose de '-e inferiori'* PLAVT. Aul. *p. 2376, 9 sqq.*): CIC. Arat. frg. 4, 3 fulix ... haud modicos fundens e -e cantus. VERG. georg. 1, 410 tum liquidas corvi presso ter -e voces ... ingeminant (QVINT. inst. 11, 3, 82). 1, 423 et laetae pecudes et ovantes -e corvi (= AVSON. 76, 5. *cf.* AVIEN. Arat. 1743 tum corvi crepitant et ovantes -e rauco [*v. infra l. 65*] ... vocant, *cf. Arat. 1003*). TIB. 1, 3, 60 dulce sonant tenui -e carmen aves (OV. am. 1, 13, 8 AVIEN. Arat. 1715). OV. met. 2, 484 vox *ursae* rauco de -e fertur (AVIEN. Arat. 1705 [*κορώνη ... παχέα κρώζουσα*]. *v. supra l. 26. 62*). 7, 110 *taurorum* pectora ... intus clausas volventia flammas -aque usta sonant. 14, 523. trist. 3, 12, 8 indocili. Ib. 569 ut ... loquax (*sc. Anticli, cf. Hom. Od. 4, 287*) in equo est elisum (*aliter p. 2377, 5*) -r acerno, sic tibi claudatur pollice vocis iter. VAL. MAX. 9, 12 ext. 6. OCTAVIA 923 querulo possem -e maestum fundere murmur *ut avis*. PERS. 3, 99 -e sulpureas lente exhalante mefites. 5, 6 *vatem* centeno -e (*i. centum -bus*) niti (*cf. v. 1* centum sibi poscere voces *eqs.*). PLIN. nat. 10, 104 plenum querelā -r *columbae*. ITALA psalm. 134, 17 (Cypr. testim. 3, 59 p. 161, 2 *cod. W*, HIL. in psalm. 134, 26 p. 710, 29) *post* audient *add. ex* psalm. 113ᵇ, 6 *sq.* nares habent ..., non clamabunt in -e suo. OPTAT. 6, 8 p. 157, 6. VVLG. Iob 31, 30 *v. p. 2377, 20.* psalm. 149, 6 exaltationes dei in -e eorum (λάρυγγι). prov. 8, 7. SVLP. SEV. dial. 3, 3, 7 haesit latratus in -e *canis*. PHYSIOGN. 50 p. 78, 1 -r asperum levitatem animi significat et loquacitatem: refertur ad aves (*e. g. de cornice cogita. gr. φάρυγξ τραχεῖα*). 98 p. 124, 1 (*de androgyno*) qui voce est tenui et tamquam quae insonet -i. SEDVL. carm. pasch. 5, 129 -a vocis iter (*v. p. 2374, 80*). DRAC. laud. dei 1, 638 hians anguis per sibila -a pandens. EVG. TOLET. carm. 33, 16. *al.* BOETH. herm. sec. praef. p. 4, 19 vox est quaedam aeris per linguam percussio, quae per quasdam -is partes, quae arteriae vocantur, ab animali profertur (1, 2 p. 53, 17). VITAE patr. 3, 89 statui apud me, ut iracundia mea foris -r meum non procederet (*προαναβῆναι τῷ λάρυγγί μου, cf. 5, 4, 2* studeo, ne permittam iracundiam usque ad fauces meas ascendere). GREG. TVR. glor. conf. 28 p. 765, 22 tamquam si aliquis -r eius (*sc. hominis muti*) tangeret, *postea*: faucibus clausis. GREG. M. in Ezech. 2, 3, 19 p. 968ᶜ in collo etenim -r, in -e vox est. ISID. orig. 9, 1, 8 omnes ... Orientis gentes in -e linguam et verba conlidunt. *nota per iocum*: PLAVT. Aul. 304 cum it dormitum, follem obstringit ob gulam. :: cur? :: ne quid animae forte amittat dormiens. :: etiamne obturat inferiorem -em, ne quid animai (-ae *codd.*) forte amittat dormiens?

2 *in universum de -e interiore*: CELS. 4, 1, 2 circa -r venae grandes, quae σφαγίτιδες nominantur. 4, 1, 3 ipsa ... arteria ... in -e adsurgit (*cf.* CAEL. AVR. chron. 5, 10, 105 ad arteriam maiorem sive -is cannam, quam Graeci βρόγχον appellant). 4, 11, 2 -e et arteriis exulceratis. 5, 28, 12ᴮ ad inania, ut -r, stomachum, thoracem, penetravit *fistula*. SEN. Med. 830 flammas usto tauri -e raptas. LVCAN. 6, 567 sicco ... haerentem -e linguam (PSALT. Cas. 21, 16 lingua mea adh(a)esit -i meo [λάρυγγι. VVLG. faucibus meis]. VVLG. Iob 29, 10. *cf.* TERT. adv. Marc. 4, 42 p. 563, 22 linguam quam in psalmo adglutinatam -i suo tunc probabat non loquendo). PERS. 1, 17 liquido cum plasmate -r mobile conlueris. PLIN. nat. 11, 172. 22, 145 lens ... ex posca coquitur ad -a (*cf.* 23, 56. 61. 121 fici ... -i et faucibus ... utiles). *al.* GARG. MART. cur. boum 2 p. 307, 12 L. qui dabit potionem, ... infundet in os, deiciat in -e. VEG. mulom. 1, 11, 4 canalis -is. VVLG. prov. 5, 3 nitidius oleo -r. *al.* AVG. civ. 7, 8 p. 284, 13 D. de nostro ore ac -e (*ibid.* 284, 30 piscem cui praeter hiatum oris et -is etiam dextra et sinistra fauces patent). CAEL. AVR. acut. 3, 2, 7 difficilis motus colli et -is (*inter signa synanches nascentis. cf. ibid.* subdolens faucium sensus). chron. 1, 4, 110 -is meatum clausit. 2, 13, 174 cum tussicula vel asperitate -is. ENNOD. carm. 2, 19, 5 effera dum vitreos effundunt -a (*sc. leonis marmorei*) fontes. ORIBAS. syn. 1, 18¹ perunctos digitos ... in -e missos (*gr. aliter.* 1, 18²). *in imag.*: DRAC. Orest. 484 *di inferi*, rumpite tartareas proscisso -e fauces, mittite virgineas ... cerastas.

B *de -is parte exteriore*: **1** *in universum* (*saepius fere i. q. collum*): OV. met. 3, 73 plenis tumuerunt -a venis (*sc. draconis ira commoti*). 10, 22 nec uti ... terna Medusaei vincirem -a monstri. 11, 753 spatiosum in -a mergum (*cf.* AVIEN. Arat. 638 cycnus ... os flagrans et -a longa coruscans [EVSTATH. Bas. hex. 8, 7 p. 954ᴮ αὐχένα]. QVEROL. p. 30, 13 magnis -bus capita attollunt *anseres* [*ibid. p. 30, 8* colla]. EVSTATH. Bas. hex. 9, 5 p. 962ᴮ camelus ... longum -r habet [ὁ τράχηλος]). PAVL. FEST. p. 9 a rumine, id est parte -is (*cf.* CAEL. AVR. chron. 1, 1, 37 collo et mento cum subiectis -is, quae ⌊ante rumam⌋ [⌊ ⌋ anthereona *cum glossemate* sive rumam, *Amman*; *cf. l. 48*] vocant, dropacem apponemus. 2, 7, 102 appositio spongiorum ... -is summitatem, quam Graeci anthereona vocant, nos rumam [2, 8, 116 circa thoracem atque -is summitatem]. 2, 7, 107). CELS. 3, 22, 12 exulcerandum est ferro candenti uno loco sub mento, altero in -e. 5, 26, 23ᴬ si plaga in molli parte est, sui (*infinit.*) debet ... vel labrum vel circa -r cutis (SIDON. epist. 1, 2, 3). 8, 12, 3 mentum ... ad -r adducendum est. PLIN. nat. 11, 180 quibus *animalibus* fauces non sunt, ne stomachus quidem est, nec colla nec -r *eqs. al.* SIL. 13, 584 angens utraque manu sua -a Livor. IVV. 6, 105 iam radere -r (*sc. barbam*) coeperat. VVLG. prov. 3, 3 circumda eas (*misericordiam et veritatem, sc. velut ornamentum*) -i tuo (6, 21. AVIAN. fab. 37, 7 crassa malum circumdat -a *canis* ferrum). PHYSIOGN. 56 p. 78, 3 si singularis vertex tamquam nodus -is eminet (*gr. p. 371, 2 εἰ εἷς τῶν τοῦ βρόγχου σπονδύλων ἐξέχει*). CAEL. AVR. acut. 3, 3, 15 apponendae ... spongiae collo atque -i (3, 3, 24 chron. 1, 4, 74). *al.* CASSIOD. Ios. antiq. 10, 10 p. 290ᵐᵉᵈ· ille ... usque ad -r in luto depositus (*gr. 10, 12, 1 αὐχένος*). GREG. TVR. Franc. 4, 36 p. 171, 30 clausis pugnis coepit -r eius caedere (*postea*: inflatis faucibus. *cf.* vit. patr. 8, 5 p. 695, 16). *et al.*

2 *accedente notione tumoris de morbo -is, i. q. nobis 'struma'*: VITR. 8, 3, 20 Aequiculis ... in Italia et in Alpibus natione Medullorum est genus aquae, quam qui bibunt efficiuntur turgidis -bus (*cf.* PLIN. nat. 37, 44 varie genere aquarum iuxta Alpis infestante -a hominum. IVV. 13, 162 quis tumidum -r miratur in Alpibus? PLIN. nat. 11, 179 -r homini tantum et subus intumescit, aquarum ... vitio. 22, 42 -a incipientia turgescere. 28, 45 strumas, parotidas, -a ... sanari.

C *respicitur tam exterior quam interior -is pars eorum, qui aut suffocantur aut collo transfiguntur*: VERG. Aen. 7, 533 haesit ... sub -e vulnus et udae vocis iter tenuemque inclusit sanguine vitam (SIL. 4, 171). 8, 261 *Hercules* angit inhaerens elisos oculos et siccum sanguine -r *Caci* (*cf.* CLAVD. DON. *ad l.* p. 152, 3 extinxit pressis simul oculis et -e). 10, 347 vocem animamque rapit traiecto -e (LVCAN. 6, 637). HOR. epod. 3, 2 parentis ... si quis ... senile -r fregerit (SEN. Phoen. 161. LVCAN. 2, 154 hic laqueo fauces elisaque -a fregit [LACT. mort. pers. 30, 6 p. 208, 4]. AVG. bapt. 2, 7, 10 p. 185, 21 -r invalidum *ovis. al.* SIDON. carm. 2, 229). HOR. epod. 17, 72 vincla -i nectes tuo (*cf.* OV. Ib. 614). PROP. 4, 5, 66. OV.

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

met. 3, 90 coniectum in -a (-e *l. v.*) ferrum (7, 244). 3, 627 iuvenali -a pugno rupit (15, 464; corpora *l. v.*). 5, 173. 6, 135 *Arachne* laqueo ... animosa ligavit -a. 7, 314 *arietis* marcentia -a cultro fodit *Medea*. 9, 78 angebar (*Achelous*) ceu -a forcipe pressus. *al.* SEN. Herc. f. 221 tumida tenerā -a *serpentium* elidens manu *Hercules* (*v. p. 2376, 82 sq.* AVSON. 278, 3 eliso [HIER. adv. Iovin. 2, 14 p. 305^B]. *al.*). SEN. dial. 5, 15, 4 CVRT. 4, 9, 25. 7, 4, 36 sarisam ... in medio ... -e ... fixit. LVCAN. 4, 727 *ichneumon* tuto comprendit -a *serpentis* morsu. SIL. 5, 541 occubuere ... canorum transfixi -r. 17, 439. IVV. 1, 156 *v. p. 2374, 82.* TERT. apol. 30, 7. AMM. 28, 6, 27 innodato -e laquei nexibus interiit (= 30, 2, 12). VVLG. prov. 23, 2. CLAVD. carm. min. app. 2, 57 (*de Hercule*) corripis exiguis mox grandia -a *serpentium* palmis (2, 95 *leonis, ibid.* fractis ... faucibus). CASSIOD. Ios. antiq. 76, 13 p. 477^extr. ut regem tondens -r eius inciderem (*gr. 16, 387 λαιμόν*). *et al.*   *in imag.*: GREG. M. in euang. 15, 3 p. 1133^A suffocant enim *divitiae sim.*, quia importunis cogitationibus suis -r mentis strangulant.

D *singulariter*:   **1** *fere i. q.* ŏs (*cf. p. 2375, 57 sqq. etiam* VVLG. *locis seqq. in Hebr. vox* חֵךְ, *quae proprie 'palatum, guttur' significat, ad 'os' translatum est*): VVLG. Iob 31, 30 non dedi ad peccandum -r meum, ut expeterem maledicens *eqs.* (*male interpr.* LXX, *item*: Os. 8, 1 in -e tuo sit tuba). SIDON. carm. 2, 53 Indus ... in tua (*sc. imperatoris*) lucra feris exarmat -r alumnis (*i. elephantis dentes eximit*), *seq.*: trunca ... ora.   **2** *i. q. gr.* ἴνιον: CASSIOD. Ios. antiq. 15, 9 p. 443^med. inflammatione vel astrictione -is mentisque mutatione tenebatur (*gr. 15, 245 φλόγωσις γὰρ ἦν καὶ πεῖσις ἰνίου καὶ τῆς διανοίας παραλλαγή*).

II *pars corporis quarundam avium, i. q. ingluvies,* πρόλοβος (PLIN. nat. 11, 200 aves ... geminas sinus habent quaedam, unum quo mergunt recentia ut -r, alterum in quem ex eo dimittunt concoctione maturatā, ut gallinae, palumbes, columbae, perdices): COLVM. 8, 5, 17 *pulli* singuli temptandi, ne quid hesterni habeant in -e, nam nisi vacua est ingluvies *eqs.* (*cf.* 8, 7, 3 temptato -e). PLIN. nat. 10, 105 pullis ... salsiorem terram collectam -e in ora inspuunt *columbae*. 10, 127 *Diomediae aves aedem Diomedis* cotidie pleno -e madentibus pennis perluunt. MART. 11, 21, 10 turpe Ravennatis -r onocrotali.

syn.: *IABC*: fauces, frumen, gula, gurgulio, iugulum, ruma, rumen.   *ad IB*: collum.   *ad ID1*: os.   *ad II*: ingluvies.

deriv.: gutturosus.

gutturn- *v.* guturn-.

gutturnia gutturis inflatio GLOSS. *Scal.* (*ex Osberno*) V 601, 5.

gutturōsus, -a, -um.   *a* guttur.   PAVL. FEST. p. 112 *v. p. 2374, 59.* NOT. Tir. 103, 98.

1 *guttur tumidum habens, v.* guttur *p. 2376, 66*: VLP. dig. 21, 1, 12, 2 si quis natura -us sit aut oculos eminentes habeat, sanus videtur. SCHOL. Iuv. 13, 162 (*v. p. 2376, 70*) tamquam si in Alpibus -os homines admireris ..., lata et inflata colla habent. ORIBAS. eup. 2, 1 B 4 (*cod. Aa*) utuntur ... quidam ... Arabicum *bdelium* ad bruncocelicos, id est -us. syn. 4, 41 (*cod. Ab*) qu⟨a⟩edam aquae faciunt vicia in guttore et tusses movent et raucitatem et gravidinem et -os (-*us cod.*) faciunt. *ibid.* maxime *aqua* ... in musculos gylae resedens facit brencocelas, id est -us.

2 *i. q. gulosus, cf.* guttur *p. 2375, 10 sqq.*: GLOSS.^L II Philox. GV 18 -us λαίμαργος.   *J. Kapp.*

guttus *v.* gutus.

gutuater, -trī *m.* *voc. gallicum* [*de origine v. Holder s.* gutuatros]. *fere i. q. sacerdos. in inscr. Galliae Lugdunensis*: CORP. XIII 1577 (*saec. I p. Chr.*) ⟨...⟩ ferrariar(um), -r, praefectus colon(iae) *eqs.* 2585 C. Sulp. ... Galli ... -tri Marti⟨s⟩ *sc. sacerdotis.* 11225 Norbaneius Thallus -r. 11226 Secund(us) Vitalis Appa -r⟨. . . .   [HIRT. Gall. 8, 38, 3 *v.* Gutuater *nom. propr.*].   *H.*

? **gutulliocae** κάροια μακρα (ἄκρα *Osann*) παρὰ Λουκειλίῳ GLOSS.^L II Philox. GV 11 ([= LVCIL. 1184]. g[ut]ulliocae *vulgo ex* PAVL. FEST. Gloss.^L IV p. 219^a (p. 98 M.) gulliocae: nucum iuglandium summa et viridia putamina. *cf.* GLOSS.^L II Philox. GV 3 gulluca καροιοτομια. *v. etiam* culliola *et* galliciola [*quod diversum videtur et serum voc., a* galla (*Gallapfel*) *tractum, v. Schuchardt Ztschr. rom. Phil. 30, 214 et Meyer-Lübke REW. s. v.* 'galla' *et deriv.*]. *dub. an reliquae formae ad lemma Lucilianum spectent. de re admodum intricata cf. Marx, Lucil., ad h. l. vocem Graecam* *κυτυλλιοχή *subesse suspicatur Stowasser, Wiener St. 28, 1906, 226*). [*'Lucili vocem* gullioca (*v. l.* culliola?) *contulerim cum Plautinis* batioca, batiola. *utramque, una cum re, e Perside provenisse puto, siquidem* βατιάκη 'Περσικὴ φιάλη' (*Athenaeus 784^a*) *est,* gullioca *autem sive nux sive putamen ad nucem iuglandem pertinet, quam indidem advectam et 'Persicam' vocatam tradunt (Plin. nat. 15, 87 al.). denique* culliola *ex* gullioca *populariter deminuta et* (*ut* batiola *ex* batioca) *ad voc.* culleus *applicata videtur* (*unde cors.* kúñulu, *v. Meyer-Lübke REW s. v.*) *et sim. fort.* culluca *reficta, unde utraque forma* cull- *in Lucili libros venisse potest*'.   *Heraeus.*]

gūturnium, -ī *n.* [*cf. c. etr.* gutun, gutum *'gutus, vas ad infundendum aptum' et c. lat.* gutus. *W.*]   *scribitur per unam* t: cutu-: PAVL. FEST. Gloss.^L IV p. 156^a (p. 51 M.), *v. p. 2378, 7.* gutu-: *ibid.* p. 219^a (p. 98 M.) *codd. praeter* gutt- *GIR, v. p. 2378, 7.* GLOSS.^L II Philox. GV 13 *v. infra l. 4.* gurturne- *vel* gutturne-: GLOSS.^L IV Ps. Plac. G 2 *v. l. 6.* guturnum: GLOSS.^L II Philox. GV 12 *v. l. 3.* *de significatione*: GLOSS.^L II Philox. GV 12 -num: εἶδος σκεύους ὀστρακινοῦ. 13 (*dub.*) -um βαθμός, προκοπή, ὡς Βάρρων ['? *translate de eo progressu, qui quasi guttatim fit*'. *Heraeus*]. IV Ps. Plac. G 2 -eo gutto (guto *G*). PAVL. FEST. Gloss.^L IV p. 156^a (p. 51 M.) -um vas, quo in sacrificiis vinum fundebatur. p. 219^a (p. 98 M.) -um vas, ex quo aqua in manus datur, ab eo, quod propter oris angustias guttatim fluat.   *cf. Zahn, PW VII 1952.*

? **guturnum** *v.* guturnium.

gūtus, -ī *m.* [*v. q. sub* guturnium *dicta sunt. W.*] *de origine*: VARRO ling. 5, 124 qui vinum dabant, ut minutatim funderent, a guttis guttum appellarunt (*cf.* SCHOL. Iuv. 3, 263). *scribitur per unam* t: VARRO frg. Non. p. 545, 24, *v. infra l. 26.* HOR. sat. 1, 6, 118 *plerique codd., v. infra l. 31.* PLIN. nat. 16, 185 *codd. praeter d, v. infra l. 33. al. gr.* γοῦτος, *v. l. 22.* gutt- *testibus bonis omnino caret.* *de notione et genere* (*neutr.*): GLOSS.^L II Philox. GV 7 -um: λεκύθιον (ληκ- *al.*) ⟨παρὰ⟩ Ἰουβεναλίῳ (*3, 263*). TR 153 trulleum et -um et aquiminale: χέρνιβον, ξεστόν ['χερνιβόξεστον *trad. i.* χερνιβόξεστρον, *v. Mau, PW II 311*'. *Heraeus*]. *adde ex* GLOSS. ed. Goetz: -us ampulla brevis a brevitate dicta in quo oleum fertur. βομβύλιον -um. *cf. l. 6. Etym. Gud. et Mag.* γοῦτος: ληκύθου εἶδος (*v. Steph. Thes. gr.*). [*it.* gotto, *port.* goto. *M.-L.*]

i. q. vas, ex quo vinum, oleum, sim. guttatim fundebatur (*cf. Zahn, PW. VII 1953*): VARRO frg. Non. p. 545, 24 (de vita pop. R.) erant vasa vinaria: sini, cymbia, culignae, paterae, -i, sextarii, simpuvium. MART. 14, 52 *lemm.* -us (gustus *pars codd.*) corneus (*sc. de rhinocerote*). *adhibebatur in sacrificiis*: VARRO ling. 5, 124 in huiusce locum in conviviis e Graecia successit epichysis et cyathus; in sacruficiis remansit -us et simpuium (simpulum *F, corr. Brinkmann*). HOR. sat. 1, 6, 118 adstat ... cum patera -us, Campana supellex. PLIN. nat. 16, 185 M'. Curius iuravit se nihil ex praeda attigisse praeter -um faginum, quo sacrificaret (VIR. ill. 33, 8 -um ligneum). *in balneis*: IVV. 3, 263 domus ... sonat unctis striglibus et pleno componit lintea -o. 11, 158 nec opposito pavidus tegit inguina -o. *in cena*: GELL. 17, 8, 5 *puer* -um (gustum *Q*) Samium ... inanem tamquam si inesset oleum, adfert. *ibid.* 6 aspicit puer -um atrocibus oculis ... et concussum ... iterum in aulam vertit.   *Burckhardt.*

[guva *et* **cufa** -ae *f.* *i. q. cucurbita, sc.* κούφη σικύα (*med. gr.*), levis cucurbita (*v. vol. IV 1284, 35*). ISID. orig. 4, 11 (*de instrumentis medicorum*), 3 -a, quae a latinis a similitudine cucurbita, a suspirio ventosa vocatur (GLOSS. V 614, 35 -a ventuosa). CASS. FEL. 71 p. 170, 21 cucurbitas cufas id est ⟨levi⟩ cum appositione deduces (*sic Rose variantibus codd., vix recte*). 77 p. 188, 9 cucurbitas cufas ⟨id est levi⟩ cum appositione ... blande deduces (*sic Rose, vix recte*; cufas *om. p.*). *cf. etiam Rose Theod. Prisc. p. 539 s. v.* scabia.   *Heraeus.*]

guvia *v.* gubia.   ***gygius** *v.* zygius.   **gyla** *v.* gula.

? **gylogus** est famulus, hinc gilosis famulatio: GLOSS. *Aynardi* V 620, 7 (*nescio an* δοῦλος *et* δούλωσις *scribendum sit. G.*).   *H.*

gymnas, -adis *f.* γυμνάς. *de scriptura*: gi-, gymm- *var. ll.* PRVD. perist. 10, 190. ge- GLOSS. IV 603, 31. V 634, 58.

A *i. q. luctatio*: **1** *proprie*: STAT. Theb. 4, 106 Herculeā turpatus -de vultūs *Achelous*. silv. 3, 1, 44 hic tibi, *Hercule*, festa -as *eqs.* 4, 2, 48 Therapnaea resolutus -de Pollux. Ach. 1, 358 exercere protervas -das. PRVD. perist. 10, 190 *Hyacinthum* deus effeminavit -dis licentia. c. Symm. 2, 517 *num* -dis arte unctis pugilibus miles pugnabat Etruscus? SIDON. carm. 2, 497 Achelous gymnade pinguis (5, 162). **2** *metonymice pro: 'luctatores' vel 'luctator'*: STAT. silv. 2, 2, 8 ad Ambracias conversa -de (*cf. Vollmer ad l.*) frondes. SIDON. carm. 9, 189 -as (*sc. Amycus*) Bebrycii ... theatri.

B *de muliere, quae luctatur*: GLOSS. IV 603, 31 -es mulieres Lacedaemon(is). V 634, 58 mulieres Lacedemonice lingua galica.

gymnasia (*sc.* γυμνασία) exercitatio GLOSS. (*cf. p. 2379, 29. 48. 2380, 52*). *formae notabiles*: GLOSS.^L I Ansil. GI 25 gemniasi⟨a⟩. GLOSS. V 363, 40 gymmassia exercitatio palaestrae.

gymnasiarcha *et* **-ēs,** -ae *m.* γυμνασιάρχης. *i. q. gymnasiarchus, v. infra l. 71.* GLOSS.^L V Abba GI 4 -es qui princeps est in gymnasio. FIRM. math. 4, 21, 5 *Venus stella faciet* gymnasia⟨r⟩cas, Asiarcas *eqs.* CORP. III 336 divi Aug(usti) sac(erdos), gym(nasiarcha [-es? -us?]). 12415 ⟨gymnas?⟩iarcha empori Piretensium.

gymnasiarchus, -ī *m.* γυμνασίαρχος. *praefectus gymnasii. cf. J. Oehler, PW. VII 1969, 42 sqq.* *de scriptura*: gimn-, gimm-, gynn- *var. ll.* SIDON. epist. 2, 2, 6. gimnasiarcus NOT. Tir. 108, 13. CIC. Verr. II 4, 92 *Mercurium* (*statuam*) demoliendum curavit Demetrius -us, quod is ei loco praeerat. VAL. MAX. 9, 10 ext. 2. 9, 12 ext. 7 -o claudere iam eum locum (*sc. gymnasium*) volente. PAPYR. Oxyrrh. VIII 1114, 6 (*a. 237*) Marcus Aurelius Saras fa⟨ctus⟩ gymnas⟨iarchus⟩ (*i. qui fuit* -us, *cf. ibid. 21 et 34* γυμνασιαρχήσας. *ibid.* 12 facti -i). SIDON. epist. 2, 2, 6 casta ... -orum virga. INSCR. Dessau 6461 ⟨Co⟩rnelius L. f. Rom. Gemellus ⟨aed.?⟩ bis, q. IIII vir iur. dic. bis, gymnas⟨i⟩archus ter. *cf. etiam supra l. 70.*

gymnasium, -ī *n.* γυμνάσιον. *de scriptura*: c- *pro* g-: CIC. frg. Lact. inst. 1, 20, 14 *pars codd.* -i- *pro* -y- *saepe, e. g.*: CORP. II 6328^b PLAVT. Amph. 1011 *pars codd.* CIC. ac. 1, 17 *cod. opt.*   [*Brandt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

NOT. Tir. GLOSS. -e- *pro* -y-: LVCIL. 804 (NON. p. 225 M.) ENNOD. dict. 7, 2 p. 443, 14 *al. var. l.* PASS. Thom. p. 140, 11 *pars codd.* DVB. NOM. gramm. V 579, 25 *un. cod. bis.* GLOSS. -u- *pro* -y-: CATVLL. 63, 60 *cod. opt.* -man- *pro* -mn-: CORP. II 6328^{b}. -min- *pro* -mn-: VARRO rust. 1, 55, 4 *codd. opt.* CATVLL. 63, 60 (*metri causa Ellis*; gummasiis *cod. opt.*). HIER. epist. 53, 1, 2 *un. cod.* GLOSS. V 600, 63 GLOSS. cod. Bern. 258 (Loewe, Prodr. 150 n. 2). -mm- (*vel* -m-) *pro* -mn-: PLAVT. Bacch. 425 (-m-) *pl. codd.* PASS. Thom. p. 140, 11 *pars codd.* GLOSS.[L] III Abol. GE 20 GLOSS. V 298, 21. 36. -nn- (*vel* -n-) *pro* -mn-: VARRO rust. 1, 55, 4 *et* 2 pr. 2 *cod. Laur. 51, 4.* CIC. ac. 1, 17 *codd. det.* Att. 1, 4, 3 *pars codd.* CATVLL. 63, 60 *et* 64 *pars codd.* PANEG. 12 (2), 13, 4 *un. cod. al.* NOT. Tir. 106, 16 GLOSS. -gn- *pro* -mn- *var. l.*: CIC. ac. 1, 17 Att. 1, 4, 3 CATVLL. 63, 60 (-mgn-). ENNOD. epist. 1, 9, 1 p. 18, 12 CASSIOD. var. 1, 4, 6 HIST. Apoll. 13. 15. -ss- *pro* -s-: CORP. VIII 769 HIER. epist. 53, 1, 2 *un. cod.* GLOSS. -r- *pro* -s- *v. l. 18.* -eum *pro* -ium: LVCIL. 804 (NON. p. 225 M.) *un. cod. et* GLOSS. *scripturae depravatae in* GLOSS.: ctygmaseum, gemascii, gemesius, gieminarium *al. cf. Goetz, Thes. Gloss. I p. 508.*
de genere: DVB. NOM. gramm. V 579, 25 -um generis neutri. *masc.* -us: GLOSS. *de formis*: *gen. sg.* -si: CORP. II 6328^{b} CATVLL. 63, 64 (-sti *trad.*). *ex coni.* PLAVT. Bacch. 425 (-sii *trad.*). -sii *inde a* PROP. (*de* CIC. *parum constat*). *de numeris*: *plur. pro sing. v. p. 2380, 9.* *de notione* (*cf. infra l. 42. 80 et p. 2380, 13. 52*): ISID. orig. 15, 2, 30 -um generalis est exercitiorum locus. tamen apud Athenas locus erat, ubi discebatur philosophia et sapientiae exercebatur studium. nam γυμνάσιον graece vocatur, quod latine exercitium dicitur *eqs.* (*sim.* 15, 2, 40). 18, 17, 1 *gymnici ludi* locus -um dicitur, ubi exercentur athletae et cursorum velocitas conprobatur. hinc accidit, ut omnium prope artium exercitia -a dicantur. GLOSS.[L] IV Plac. G 12 -a dicuntur loca, in quibus nudi homines exercentur *eqs.* GLOSS. IV 412, 18 -um exercitationis locus, ubi aliquid docetur. 589, 2 -a sunt loca, quibus exercentur variae artes *eqs.* NOT. Tir. 106, 16. 108, 12.

A ***proprie*:** -um *est* ***aedificium*** (*v. Oehler, PW. VII 2004, 51 sqq.; A. Birnbaum, Vitruvius u. d. griech. Architektur, Wien 1914, p. 43 sqq.*), *in quo iuvenes corpora cursu exercebant* (*syn.* stadium *infra l. 72*) *et philosophi disputabant. hic illic palaestra quoque sub voce -i subauditur* (*e. g. infra l. 49. 73; opp. p. 2380, 30*). *aetate christiana -a partim deserta conciderunt* (*v. l. 74 et p. 2381, 12*), *partim scholae facta sunt* (*p. 2380, 13*), *partim in eis adulescentes re militari exercitati esse videntur* (*cf. infra l. 48. 75*): **1** *de -is exercitationis corporum locis* (*de ambulando in -is e. g. infra l. 59. definitiones*: ISID. orig. 8, 6, 17 gymn⟨asium⟩ ... ex eo dictum est, quod iuvenes nudi exercentur in campo [*sim.* 18, 17, 2]. 15, 2, 40 *balnea* et -a dicuntur, quia ibi athletae ... exercitantur *eqs.* [*sim.* GLOSS.[L] I Ansil. GI 25 *al.*]. GLOSS.[L] I Ansil. GI 22. 23 -um: lavacrum, balneum [*sim.* GLOSS. IV 241, 39 *al.*]. GLOSS. IV 603, 32 deambulatorium. V 298, 36 -um exercitatio milit[ar]um [*sic*]): PLAVT. Amph. 1011 omnes plateas perreptavi, -a et myropolia. Bacch. 425 nisi in palaestram veneras, -i praefecto ... poenas penderes. Epid. 198. LVCIL. 641 cum ⟨in⟩ stadio, in -o, in duplici corpus siccassem pilā. 804 in -o ut scema (*abl.*) antiquo [et] spectatores retineres. VARRO rust. 1, 55, 4 *olea* dom⟨i⟩num [et] ⟨in⟩ balneas et -um sequitur. 2 pr. 2 Graecorum urbana ... -a. CIC. Verr. II 4, 119 amplissimum. de orat. 1, 98 tuum (*Crassi*) hoc suburbanum -um. 2, 21 *v. p. 2380, 1.* rep. 3, 44. 4, 4 iuventutis ... exercitatio ... in -is. fin. 1, 69 nat. deor. 2, 15 div. 1, 8 Phil. 9, 4. CATVLL. 63, 60 abero foro, palaestra, stadio et -is. 63, 64 ego -i fui flos. BELL. Alex. 13, 2. PROP. 3, 14, 2 virginei tot bona -i *Spartes* (*syn.* palaestra). LIV. 29, 19, 12 inambulare in -o ... palaestraeque operam dare (*cf.* VAL. MAX. 3, 6, 1). 31, 17, 5. 31, 24, 10 in Academiae -um. 31, 24, 17. 34, 26, 2. 36, 22, 7. MANIL. 4, 721 (*syn.* palaestras). VITR. 1, 7, 1 VAL. MAX. 9, 2 ext. 5. 9, 12 ext. 7 PETRON. 85, 3. LVCAN. 7, 271 Grais delecta iuventus -is ... studioque ignava palaestrae. PLIN. nat. 2, 150 in Abydi -o. 12, 7. 15, 19. 29. 34, 18. MART. 3, 68, 3 um, thermae, stadium est hac parte. QVINT. inst. 2, 8, 3. TAC. ann. 14, 47 -um ... dedicatum a Nerone (15, 22. SVET. Nero 12). PLIN. epist. 10, 39, 4 SVET. Tib. 11 Nero 40. CORP. II 6328^{b} Manus ... denudator gimanasi v(otum) s(olvit) (*sic recte A. Engel*; gimanasius *genetivum falso putavit Huebner*). PANEG. 11 (3), 9, 4 fora, deambulacra, -a. 12 (2), 13, 4 *Caesaris* aulam Spartanis -is duriorem. 12 (2), 21, 1 SPART. Carac. 6, 2 IVST. 22, 2, 10. HILARIAN. curs. temp. p. 169, 25 *Antiochus* aedificare in Hierusalem -um, id est stadium, concessit. VVLG. I Macc. 1, 15. II Macc. 4, 9 concederetur -um et ephebiam sibi constituere. 4, 12 (*syn.* palaestrae). MART. CAP. 4, 328. 9, 899 diruta ... -a. CASSIOD. var. 5, 23 ostendent iuvenes nostri bellis, quod in -o didicere virtutis (*syn.* schola). HIST. Apoll. 13 vidit puerum ... ferentem iuvenilem lusum ad -um pertinentem ... clamantem ... '-um patet' *eqs.* 15 PASS. Thom. p. 140, 11. CORP. III 7146 ce⟨llam cal⟩dariam g⟨ymnasii Tra⟩llianoru⟨m⟩.

2 *de -is disputandi docendique locis*: **a** *in -is philosophi disputabant* (GLOSS.[L] I Ansil. GI 21 habitacula, ubi philosophi exercentur [*sim.* 28]. 27 exercitationis cella philosophorum graece. GLOSS. V 634, 57 -um locum in balneis disputatorum est sed [et? *Goetz*] scole. GLOSS. cod. Bern. 258 [Loewe, Prodr. 150 n. 2] schola philosophorum. *cf. supra l. 25 sqq.*): CIC. de orat. 2, 20 -orum et Graecorum disputationum memoriam (*sim.* AVG. c. acad. 3, 4, 9). 2, 21 saeculis multis ante -a inventa sunt, quam in iis philosophi garrire coeperunt. *ibid.* -a philosophi teneant. parad. 3. orat. 42 *epidicticum genus* proprium sophistarum ... -is et palaestrae dicatum. fin. 5, 1. ac. 1, 17 *Peripatetici* disputabant ... in Lycio, ... *Platonici* in Academia, quod est alterum -um *eqs.* VITR. 6 pr. 1. QVINT. inst. 12, 2, 8 studia sapientiae ... in porticus et -a ... primum ... recesserunt (PLIN. epist. 1, 22, 6 AVG. civ. 18, 41 p. 318, 19 D.). HIER. epist. 53, 1, 2 *Platonis* doctrina Academiae -a personabant. AVG. c. acad. 3, 16, 35 in -o Cumano atque ... Neapolitano. civ. 18, 41 p. 317, 24 D. in scholis atque -is litigiosis disputationibus garruli. epist. 118, 9. MART. CAP. 5, 429. PHOC. gramm. V 411, 6 -um sapientiae. **b** -um *fere i. q. schola* (GLOSS. IV 241, 37 -um ... auditorium magistrorum. 522, 47 -um scola. V 448, 52 locus, ubi aliquid docetur. *cf. p. 2379, 31*): SALV. gub. 7, 68 *Carthagine* artium liberalium scolae, illic philosophorum officinae, cuncta denique vel linguarum -a vel morum. SIDON. epist. 1, 5, 10 *cum per omnia* -a Thalassio Fescenninus explicaretur, atque ... studia sileant. ENNOD. dict. 7, 2 p. 443, 14 (*subest notio exercitationis, cf. infra l. 62*) *non agnoscit* liberalis eruditionis -um, qui ... conticiscit. 9, 17 p. 454, 21 -a litterarum (epist. 1, 9, 1 p. 18, 12 CASSIOD. var. 8, 13, 2. *cf. infra l. 51*). epist. 2, 7, 3 p. 46, 21 nos ab scolarum -is sequestrati.

3 *varia de -is*: **a** -a *statuis ornabantur* (*cf. infra l. 37*): CIC. Verr. II 2, 16 Leontinis ... istius in -o statua deiecta est (*cf.* PLIN. nat. 7, 123 cui Athenienses publice in -o statuam ... statuere). II 5, 185 *Mercurium* P. Africanus ... in -o Tyndaritanorum iuventutis illorum custodem ... voluit esse. Att. 1, 1, 5 *signa*, quae tibi -i xystique videbuntur esse. 1, 10, 3 palaestrae -ique. epist. 7, 23, 2 VITR. 7, 5, 6 QVINT. inst. 7, 7, 5. SALV. gub. 6, 60 colitur Minerva in -is ... Mercurius in palaestris. **b** *in -is homines honoris causa sepeliebantur*: SERV. Cic. epist. 4, 12, 3 *ut Athenis* in quo vellemus -o eum sepeliremus. *ibid.* in nobilissimo orbi terrarum -o Academiae ... eum combussimus. NEP. Timol. 5, 4 publice a Syracusanis in -o, quod Timoleonteum appellatur, ... sepultus est. **c** -a *malorum morum loca* (*cf. l. 56*): CIC. Tusc. 4, 70 in Graecorum -is ..., in quibus isti ... concessi sunt amores. frg. Lact. inst. 1, 20, 14 Amorum simulacra in -is. IVV. 3, 115. TERT. spect. 30 *xystici* non in -is, sed in igne iaculati. FIRM. err. 6, 7. **d** *sordibus in -is de corporibus detersis pro medicamine utebantur* (*cf.* PLIN. nat. 15, 19 *et p. 2381, 50*): VAL. MAX. 9, 14 ext. 2 servo strigmenta -i colligenti. CELS. 5, 11 sordes ex -o (5, 15). PLIN. nat. 28, 52 -orum rasere parietes *eqs.*

B ***translate*:** **1** *de exercendis corporibus vel animis*: **a** *de quovis loco exercitiorum*: *α corporum*: PLIN. epist. 2, 17, 7 (*de angulo aprico villae Laurentinae*) *hoc* -um meorum est. *meton. de homine*: PLAVT. Asin. 297 -um flagri, salveto! Aul. 410 me iste habuit senex gymnasium. *β mentium animorumque* (*cf. supra l. 13*): IVL. SEV. rhet. 1 certos tibi ad compendium -i forensis tramites constitui (CASSIOD. var. 8, 19, 3). AMBR. exhort. virg. 10, 71 -um pudoris secretum est. in psalm. 1, 7 tamquam in communi animarum -o et quodam stadio virtutum. SIDON. epist. 1, 6, 2 (*cf. supra l. 20*) *Romam urbem* domicilium legum, -um litterarum. **b** *de ipsa actione exercendi* (GLOSS.[L] III Abol. GE 20 -us exicitius. *cf. p. 2379, 29*): *α corpora* (GLOSS.[L] I Ansil. GI 19 -a ludi palaestrici id est athletarum. *sim.* III Abol GI 1): QVINT. inst. 11, 3, 26 adsueta -is et oleo corpora. TAC. ann. 14, 20 *degeneret* iuventus -a et otia et turpes amores exercendo. TRAIAN. Plin. epist. 10, 40, 2 -is indulgent Graeculi. AVR. VICT. Caes. 14, 2 *Hadrianus* -a doctoresque curare occepit. SCHOL. Iuv. 8, 112 civitates -o, hoc est exercitationi palaestrae dedicatas. CASS. FEL. 54 *ad paralysim uteris* -o, id est exercitio. CASSIOD. var. 9, 23, 3 *iuventutem* armis exercuit formans animum litteris, membra -is. *β animos*: ALC. AVIT. epist. 53 p. 82, 23 sub longo salutarium meditationum -o. ENNOD. epist. 1, 2, 2 p. 4, 2 qui in iniuriarum -is numquam meruit posthaberi. CASSIOD. inst. div. 21 milites Christi in -o legis divinae *laborabant.* var. 1, 4, 6 his ... sub praecedenti rege -is (*sc. honorum cursu*) exercitatus *Cassiodorus.*

c *meton. de rebus ad exercenda in -is corpora necessariis* (*cf. O. Toller, De spectaculis, cenis, distributionibus, Diss. Lips., Altenburg 1889, p. 93*): CORP. VIII 26606 (*c. a. 165*) idemque ludis scaenicis editis et sportulis datis et epulo et -o ded(it) (INSCR. Revue archéol. 16, 1910, p. 447, 154 [*s. II med.*] -um populo dedit. CORP. VIII 26121, 6 [*a. 170*] *bis.* 23107 [*a. 196*]. 23862 [*s. II ex.*]. 12006 [*a. 212*]. 25808^{b} [*c. a. 235*]. 858 [*s. III*]. 769. 11998. 12381. 14365 Martensibus -um vinumque d. 14855, 9. 16. 14856. XIII 5042). 12425 (*a. 239*) *aedilis* spectaculum pugilum et -um exhibuit. 1858 -a populo publice in thermis prae⟨berentur⟩ (INSCR. Revue archéol. 19 p. 459, 19 -um quodannis III iduum Aprilium hic praebetur). 1859 dies gymnas(iorum) ex test(amento) Corneli Egrili⟨ani⟩ (*enumerantur 64 dies*). 12421 *ut* X̄ LX die XVI kal. Ian. natalis eius pugilibus et -o ... insumerentur. 12422 -um universis civibus. 14783 -um et missilia, quae aediles edere solent. 26591 populo -a praestarentur.

2 *de disputationibus philosophorum*: **a** -um *est i. q. sodalitas philosophorum*: CIC. de orat. 1, 56 clamabunt ... omnia -a atque omnes philosophorum scholae sua esse haec omnia propria.

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

INSCR. Riv. indo-greco-ital. 8, 1924, p. 153 (*s. I ex.*) eruditioni publicae r⟨eligio⟩num compte⟨m⟩trici -a, collegia. MART. CAP. 4, 330 (*in allegoria*) *Dialectica se dicebat* in Parmenidis ... -um atque Atticam demeasse. 6, 576 tot -orum ... matrem philosophiam. SIDON. carm. 15, 118 hoc in -o (*sc. in Academia. syn.* secta). CLAVD. MAM. anim. p. 121, 22 principium Pythagorici -i. **b** -um *vel* -a *fere i. q. philosophi*: MART. CAP. 5, 427 *Rhetoricam Athenis* curiam, -a theatraque pro arbitrio reflexisse. 8, 814 quod κυκλοφορητικὸν κῦμα -a retulerunt. CLAVD. MAM. anim. p. 174, 1 vel Appium de Romano senatu, vel Hermophilum de Graeco -o, vel Tobiam de prophetarum numero. **c** -um *vel* -a *fere i. q. philosophia*: AVG. conf. 9, 4, 7 magis ... eas volebat redolere -orum cedros, quas iam contrivit dominus, quam ... herbas ecclesiasticas. epist. 118, 9 p. 673, 26 in -a cogitationem iniecisti (*opp.* basilica). MART. CAP. 9, 888 v. 4 sollertia ... impedient thalamos ludere -a. *cf. Onom.*

gymnasticus, -a, -um. γυμναστικός. *i. q.* gymnicus. *de scriptura*: c- *pro* g-, -i- *vel* -e- *pro* -y-, -mm- *vel* -m- *pro* -mn-: NAEV. com. 52 *var. ll.* -i- *pro* -y- *etiam* PLAVT. Rud. 296. -min- *pro* -mn-: NAEV. com. 52 NON. p. 486, 29 M. *cod. Bamb.* (*unde* guminasticus *Naevium scripsisse Ritschl, opusc. 2, 483, vix recte coniecit*). -si- *pro* -sti-: PLAVT. Most. 151 *un. cod.* IVL. VAL. 3, 49 (-sicum, -siumque *trad.*). **a** *adi.*: PLAVT. Most. 151 *industrius eram* arte -a: disco hastis pila cursu armis equo victitabam. Rud. 296 *piscatores*: ad mare huc prodimus ...: pro exercitu (*i. exercitio*) -o et palaestrico hoc habemus. IVL. VAL. 3, 49 *Alexander Babylone* certamen -um (*cf. l. 21 et 40*; gymnicum *epit.*) concelebrat. **b** -us, -i *m. subst. titulus comoediae*: NAEV. com. 52.

gymnēs, -ētis *m.* γυμνής. PLIN. nat. 7, 28 Crates Pergamenus Indos, qui centenos annos excedant, -etas (-estos, -estas *trad.; correxit Caesarius ex Strab. 15 p. 719*) appellat. *cf. Onom.*

gymnicus, -a, -um. γυμνικός. *de scriptura*: c- *pro* g- PLIN. nat. 7, 205 *pars codd.* SCHOL. Germ. Bas. p. 72, 13. -i- *pro* -y- PLIN. nat. 28, 50 *al.* -e- *pro* -y-: PLIN. epist. 4, 22, 1 *un. e codd. det.* VOPISC. Car. 19, 2 GLOSS. III 432, 7 *man. 2.* -u- *pro* -y- CORP. III 295. -nn- *pro* -mn- SCHOL. Germ. Bas. p. 72, 13 *duo codd.* GLOSS. III 432, 7 *man. 2.* *f.* gymnicē *v. l. 65.* NOT. Tir. 108, 14.

1 *adi. 'ad gymnasium' vel 'artem gymnasticam pertinens'*: CIC. inv. 2, 2 ex -o certamine victorias ... rettulerunt (*cf. vol. III 881, 7 sqq. adde*: SVET. Nero 12, 3 certamen ... triplex: musicum, -um, equestre [*sim.* Domit. 4, 4]. IVL. VAL. 1, 54. 2, 36 (*cf. l. 25*). GLOSS. I p. 109 -a ... certamina tribus generibus constat: quorum alia levia, alia gravia, alia mixta *eqs.* *ex coni.*: SERV. auct. georg. 3, 268 cum ad -um [*Broukhus*; mimicum *trad.*; Isthmicum *ci. Pierius*] certamen quadrigam duceret). CIC. Tusc. 2, 62 eorum ludorum, qui -i nominantur (epist. 5, 12, 8 PLIN. nat. 7, 205 FRONTIN. strat. 2, 11, 1 TREB. Gall. 3, 7 COMMENT. Lucan. 6, 407 HYG. fab. 2 p. 39, 5 SCHOL. Germ. Bas. p. 72, 13. ISID. orig. 18, 17, 1 de ludo -o: -us ludus est velocitatis ac virium gloria *eqs.*). VAL. MAX. 8, 15 ext. 4 -o spectaculo interesse. 9, 12 ext. 9 cum tot -is palmis. PLIN. nat. 28, 50 (*cf. p. 2380, 39*) sordes hominis in magnis fecere remediis quaestus -i (*Mayhoff; an* quaestores -i? *idem in adn.*; quaestivo gimnit *trad.*) Graecorum. PLIN. epist. 4, 22, 1 -us agon (*cf. vol. I 1411, 70. adde*: HIER. chron. a. Abr. 1451. GLOSS.[L] Corp. G 192 -us a. locus, ubi leguntur [aguntur?] diversae artes). SVET. frg. (Tert. spect. 11) p. 343, 2 -as artes Castorum. *nota*: GLOSS. III 432, 7 ἵππος εὔπλαστος equus -us (*i. equus artifex?*).

2 *per ellipsin quandam fere subst.*: -um, -i *n.* (*sc. certamen. cf. l. 38 sqq.*): SVET. Nero 12, 4 (*respicit ad vocabulum certaminis cf. l. 39*) -o, quod in Septis edebat. GLOSS. I p. 109 (*cf. l. 47*) -a sunt velocitatis ac virium gloria. -us, -i *m.* (*respicit ad vocem ludi cf. l. 44 sqq.*): HYG. fab. 273 p. 147, 4 (*cf. ibid.* p. 146 tit. 273 ludos) fecit Hercules Olympiae -os Pelopi ... in quibus ipse contendit pammacho *eqs. ibid.* p. 148, 3 -os, in quibus certati sunt cursu *eqs.* ISID. orig. 18, 18 (*cf. supra l. 47*) genera -orum quinque: id est saltus cursus iactus virtus atque luctatio. -e *sc.* τέχνη, *ut vid.* (*cf. l. 22. 55*): CORP. IV 1364 *inter voces in* -ice.

3 -us, -ī *subst.*: **a** *i. q. 'athleta'*: VOPISC. Car. 19, 2 *exhibuit* pantomimos et -os mille. 19, 3 donatum est Graecis artificibus et -is et histrionibus *aurum*. ISID. sent. 2, 40, 5 -os perpetuam Veneris abstinentiam exercuisse (GLOSS. I p. 109). **b** *pueri* -i, *sc. artifices, qui ubicumque videntur esse exhibiti*: CORP. VI 10158 d. m. hic sun positi -i tres fratres ... (*sq. nomina et aetates, sc. a.* V *m.* VIII, *a.* I *m.* VII, *a.* V *m.* VIII). patroni alumnis suis *eqs.* 10160 Sarricio infanti -o dulcissimo. 14400 Karico filio -o. X 2132 Augurio -o inconparabili, dulci exsitioso (*i. ad artificia periculosissima adhibito*), vixit anis II m. VIII. amatores. INSCR. christ. Diehl 577 d. m. Erotis. alumno dulcissimo et pammuso -o ... vixit annos XVI.

gymnosophista, -ae *m.* γυμνοσοφιστής. *de scriptura*: -i- *pro* -y- IVL. VAL. 3, 10 *al.* -e- (-ey-) *pro* -y- *var. l.*: HIER. epist. 53, 1, 4 LIB. gener. chron. I p. 105, 185. -gn- *pro* -mn- *var. l.*: HIER. epist. 107, 8, 3 LIB. gener. chron. I p. 105, 185. -nn- *pro* -mn- HIER. epist. 53, 1, 4 *un. cod.* NOT. Tir. 108, 15 gymnasiofestus. SCHOL. Prud. cod. Vat. Pal. 1715 (American Journ. of Archaeol. 4, 1900, p. 296) ham. 403 *a* γυμνός -a, quia penitus ab amore sophiae res seculares sprevit. GLOSS. V 298, 35 -as qui nudi per eremum ambulant. **1** *Indorum* -ae: PLIN. nat. 7, 22 philosophos ..., quos -as vocant (SOL. 52, 25). APVL. flor. 6 p. 21. 15 p. 56 *Pythagoram* bracmanum -as adisse. TERT. apol. 42, 1 neque enim brachmanae aut Indorum -ae sumus silvicolae et exules vitae. adv. Marc. 1, 13 p. 307, 15 Persarum magi et Aegyptiorum hierophantae et Indorum -ae. IVL. VAL. 3, 10. *ibid.* -ae bragmanes Alexandro homini dicunt. HIER. adv. Iovin. 1, 42. 2, 14 *Bardesanes* in duo dogmata apud Indos -as dividit *eqs.* PRVD. ham. 403. AVG. civ. 14, 17 p. 40, 32 *per* Indiae solitudines cum quidam nudi philosophentur, unde -ae nominantur, *eqs.* (*sim.* 15, 20 p. 99, 27 ISID. orig. 8, 6, 17). **2** *Aegyptiorum* -ae: HIER. epist. 107, 8, 3 Indorum bragmanae et Aegyptiorum -ae. **3** *Aethiopum* -ae: HIER. epist. 53, 1, 4 Aethiopiam adivit, ut -as ... videret. in Ezech. 4, 13, 17 p. 130 Indorum brachmanes et Aethiopum -ae (*sim.* SIDON. epist. 8, 3, 4). **4** *quasi populi nomen proprium*: LIB. gener. chron. I p. 105, 185 Iectan ... genuit ... Evilat, unde -ae (*cf. e. g. ibid.* 184 Armenii. *sim.* LIB. gener. a. 334 chron. I p. 105, 76). MAR. MERC. Conc.[S] I p. 19, 39 a bragmanis, -is vel Hyperboreis, *sc. 'gentibus sapientioribus'*. *Brandt.*

gynaecanthē *f. in gr. non extat. genus vitis.* PLIN. nat. 23, 27 est ... nigra vitis, quam proprie bryoniam vocant, alii Chironiam, alii -en aut aproniam (*cf.* 1 ind. 23, 17, *ubi* cyn-, ec-, cinec(h)-, cinach- *trad.*, gynaecacanthe *Jan; fort. error Plinii vel fontium subest, cf. sim. nomen* cynacantha).

gynaecēum, -ī *n.* γυναικεῖον. *vocabuli scriptura notabilis est numerositate et varietate corruptelarum, quarum insigniores infra (suis locis) adnotavi; scribuntur*: c *pro* g; i, u, e *pro* y; e, i *pro* ae; t *pro* c; i *pro altera* e. -ēum *in fine senarii*: PLAVT. Most. 759. *de signif.*: ISID. orig. 15, 6, 3 -um (genic-, genig- *pars codd.*) graece dictum, eo quod ibi conventus feminarum ad opus lanificii exercendum conveniat. **1** *pars domus privatae mulierum propria* (PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 118[b] [p. 22 M.]. *v. p. 2383, 22.* EVGRAPH. Ter. Phorm. 862 [*interpol. in* α] γυνή ... mulier: inde -um locus, ubi mulieres operantur): PLAVT. Most. 755 senex -um (cineceum *B*[1]) aedificare volt hic in suis. 759 dare volt uxorem filio ... ad eam rem facere volt novom -um. 908 cuiusmodi -um? TER. Phorm. 862 in -um ire. CIC. Phil. 2, 95 syngrapha ... facta in -o (gynic- *V*) est. VEG. mil. 1, 7 p. 11, 3 piscatores aucupes *eqs.*, qui aliquid tractasse videbuntur ad -a (genitia *δP*) pertinens, ... pellendos a castris. **2** (*inde a IV., ut vid., saec.*) *textrinae imperatorum R.* (GLOSS. -m [genicium, gynicium *sim. libri*]: textrinum): LACT. mort. pers. 21, 4 matres familiae ingenuae ac nobiles in -um (geniceum *cod.*) rapiebantur *a Galerio Maximiniano.* NOT. dign. or. 12, 26 procurator rei privatae -orum (gynaeci- *codd.*) Triberorum. 27 -i (cirecei *sim. codd.*) Vivarensis rei privatae. 13, 16 -orum. occ. 11, 45 procuratores -orum (cyneci-, cyneti-, cineci *codd.* [*sic et in seqq.*]). occ. 11, 46 procurator -i Bassianensis (11, 47 Sirmensis. 11, 48 *sqq. cum epithetis diversarum urbium*). COD. Theod. 9, 27, 7 (*a. 390* = Iust. 9, 27, 5 pr.) procurator praepositus -i. COD. Theod. 1, 32, 1 (*a. 333* = Iust. 11, 8, 2) procuratores rei privatae bafii et -i. *ibid.* species in -is (genicaeis *cod.*) confectae. 16, 8, 6 (*a. 339*) *mulieres* in -o (cinecio, ginecheo *al. codd.*) nostro ante versatas. *ibid.* placet ... stitui -o. 10, 20, 2 (*a. 358*) mancipium -i (gynecaei *V, ut saepius*). 10, 21, 1 (*a. 369* = Iust. 11, 9, 1) auratas *vestes* ... ⌊in -is⌋ (a gynaeciariis *Iust.*) tantum nostris fieri praecipimus. 10, 20, 7 (*a. 372* = Iust. 11, 8, 5) aliquem ex familiis -i (gynechei *V.*, genetii *Iust.*). 11, 1, 24 (*a. 395*) textrinis vel -is ... a corporatis Carthaginis species solitas praestari (⟨a⟩ textr. ... [a] corporatis *prop. Mo.*). **3** *textrinae extra imperium R.*: LEX Sal. cap. 1, 11, 11 si ... ancilla ipsa celeraria aut genicium domini sui tenuerit. ITIN. Anton. Plac. (*ca. a. 570*) rec. A 2 p. 160, 9 *Tyri* genicia (genit- ginet- *al.*) publica oloserica vel diversis generibus telarum. GREG. TVR. Franc. 9, 38 p. 393, 4 ut ... trahens molam his, qui (quae *al.*) in genitio erant positae, ... farinas ... praepararet. *cf.* gineum.

gynaecia, -ōrum *n.* (*hinc etiam* gynaecia, -ae *f.*). *cf.* τὰ γυναικεῖα. *gen.*: -arum? THEOD. PRISC. gyn. 1 *B.* 32 *V.* -on (-ων): *infra l. 83.* *de scripturae corruptelis eadem fere valent, quae ad* gynaeceum *adnotavi; rarissime recte ex etymologia voc. scribitur (v. infra l. 82. 84); plerumque stirps mutatis vocalibus in* genec(h)- *deformata occurrit.* *est t. t. medicorum: quae ad mulieres pertinent, sc. passiones earum.* *titulus operum e graeco translatorum vel expressorum, quae scripserunt Mustio (nobis 'Soranus'), Cael. Aurelian., Vindician., Theod. Prisc.; de inscriptionibus librorum haec habui*: SORAN. p. 119, 5 *cod. b subscr.* explic. genechia mustionis (*cod. l.* genecia). app. *subscr.* lib. I geneciae. PS. SORAN. epit. inscr. p. 131, 1 liber geneciae ad Soteris obsetrix (*sic cod. Laur.*). THEOD. PRISC. gyn. *inscr.* de ginetia (*B*, geneciarum [*liber*], -orum *al.*). CAEL. AVR. gyn. frg. p. 142 *inscr.* ex genetia celii *eqs.* *loci*: SORAN. praef. p. 3, 4 si *obstetrix* ... habuisset omnia in latinitatem (-te *al.*) sibi translata -a. *ibid.* p. 3, 9 placuit mihi haec ... -a in latinum vertere (-remus *al.*) sermonem. p. 46, 5 ut ad -a triacontados conferamus. p. 118, 1 ut ... hoc -iis (-iae *al.*) adderemus. p. 119, 5 de Sorani cateperotianis et curis de -is (gyneci- *cod. h*) triacontadis in latinum translata sermonem. THEOD. PRISC. log. 66 cum ... eruperit, his in -on (gynaeceo *cod. Gelen.* [?], ginecio *Rom. Barber.; corrup-* [*H.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tissima in VB) libello quid expediat ... disposui. gyn. **1** -orum visitatio (ginec-, genec-, genet- *codd.*). *ibid.* cum fiducia exerce ... -a proposita (ginetiam *B*, egynetia **r**, *reliqui corruptiores*). 32 ordinata -orum (gineciarum *VB*, geneciorum *fg*, genitiorum *r*, gonorreorum *b*).

gynaeciālis, -e. *a* gynaecius. GLOSS. V 566, 34 muriregula (= muril-): hoc est ancilla genicialis.

gynaeciarius, -ī. *a* gynaeceum. *mancipium gynaecei*: PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 7, 51 Ionathas, homo nequissimus et arte -us (*gr. 7, 438* τὴν τέχνην ὑφάντης). COD. Theod. 10, 20, 3 (*a. 365* = Iust. 11, 8, 3) ingenuae mulieres, quae se -is (gynece- *cod.*) sociaverint. 11, 28, 3 (*a. 401*) procuratores gynaecaeariorum ac monetariorum. 7, 6, 5 (*a. 423* = Iust. 12, 39, 4) sexta ... portio *adaerationis* ... a gyneciariis (*sic R*) ... praebeatur. 10, 20, 16 (*a. 426* = Iust. 11, 8, 13) ex corpore -orum vel lintheariorum vel linyphariorum. Iust. 11, 9, 1 (*a. 369*) *auratas paragaudas* a -is tantum nostris fieri (= COD. Theod. **10, 21,** 1, *q. v. p. 2382, 53*). *adde* COD. Theod. 10, 20 *rubr.* Iust. 11, 8 *rubr.*

gynaecius, -a, -um. γυναικεῖος. *muliebris*: VINDIC. gyn. p. 444 (*cod. Sangall.*) quod greci cincion culpon (γυναικεῖον κόλπον) vocant (*cf.* p. 445 *cod. Paris. 11218*). p. 445 (*cod. Casin.*) quod (*sc. matrici subiecta membra*) greci cyneceon vocant (*ibid. cod. Paris. 4883* quod greci fenicium dicunt).

?**gynaecōn,** *gr.* γυναικών. PAVL. FEST. Gloss.ᴸ IV p. 118ᵇ (p. 22 M.) andron locus domicilii ... in quo viri plurimi morabantur, ut ginecon (*sic et sim. codd.*) a mulieribus.

gynaeconītis, *f., acc.* -in. γυναικωνῖτις. NEP. praef. 7 *in Graecia mater familias* non sedet nisi in interiore parte aedium, quae -s appellatur (*recte scriptum in Monac. et ed. Ultraiect., corrupt. in rell.*). VITR. 6, 7, 2 haec pars aedificii (*sc.* '*in quibus matres familiarum cum lanificis habent sessionem*') -is (ginae-, gine- *codd.*) appellatur. GELL. 17, 21, 33 se ... ad Romanos ire quasi in andronitin, Macedonem ad Persas quasi in -in (gyne-, gynae- *omnes codd.*).

gynecios *gr.* (γυναικείως). *i. muliebriter.* PORPH. Hor. carm. 3, 27, 55 -s sollicita est, ne desinat esse speciosa. *H.*

gypsārius, -ī *m.* *a* gypsum. *i. q.* '*gypsoplastes*'. *cf. Blümner, Privataltertümer p. 596, 4 et PW. VII 2099, 6 sqq.* *adi.*: EDICT. Diocl. 7, 30 plastis gupsariis. *subst.*: CORP. IX 5378 ⟨...⟩us L. l. -us. XII 4479 S. Usulanus Hila⟨ri⟩ l. Anoptes -a⟨r⟩(ius). *cf. Onom.*

gypsatus, -a, -um *v. infra l. 67.*

gypseus, -a, -um. *a* gypsum. **1** *i. q.* '*e gypso fictus*': GRAMM. suppl. 273, 34 statuas -as. SPART. Sept. Sev. 22, 3 Victoriolae ... -ae. **2** *i. q.* '*gypso illitus*': HIER. epist. 38, 3 *mulierum* facies -ae et nimio candore deformes.

gypso, -ātum, -āre. *a* gypsum. *i. q.* '*gypso oblinere*' (*sed cf. infra l. 58*). *de scriptura*: cy-: CIC. epist. 7, 6, 1. gi-: TIB. 2, 3, 60 *var. l. al.* *cf. vol. III 955, 81.*

1 *claudendi causa*: **a** *vasa*: COLVM. 2, 10, 16 in vasis ... quae repleta cum confestim -ta sunt (12, 16, 2 operculata et -ta. 12, 42, 3. 12, 43 statim -bis. PALLAD. 7, 3, **1** MARCELL. med. 8, 49. 29, 3 APIC. 1, 17). 12, 12, 12 lagoenam (12, 41 protinus -bis). PETRON. 34, 6 amphorae vitreae diligenter -tae (71, 11). PALLAD. 4, 10, 10 *vinum* picatis et -tis vasculis claudes (11, 17, 3. 12, 21). MARCELL. med. 27, 116 in olla -ta. **b** *opercula*: COLVM. 12, 10, 4 *pira in* fidelia componito ..., operculum deinde impositum (operculo d. imposito *var. l. cf. infra l. 59*) -to. 12, 39, 2 confestim opercula -are. PLIN. nat. 15, 61. **c** *res inclusas* (*cf. infra l. 54. fere intrans. infra l. 61 sqq.*): FEST. Gloss.ᴸ IV p. 277ᵃ *ex sale in ollam* coniecto ibique operto -toque. COLVM. 12, 36 vinum -bis (*an i. q.* '*gypso miscebis*'? *cf. p. 2384, 42*). PALLAD. 3, 25, 9 *pira* operculo superveniente -antur. 11, 21 *panes vasculis* recondes et -as. PELAGON. 18 *ciconiam* mitte in caccabulum ... et -a (*sim.* VEG. mulom. 1, 17, 15). APIC. **1,** 21 in vas citrum mitte, -a. 1, 25 *tubera* componis in vas ... ⟨coope⟩ris et -as. 10, 448.

2 *colorandi causa* (*cf. Blümner, PW. VII 2100, 23. cf. l. 67*): TIB. 2, 3, 60 quem saepe coegit ... -tos ferre catasta pedes (*sim.* Ov. am. 1, 8, 64).

adi. gypsātus, -a, -um (*cf. l. 53*): CIC. epist. 7, 6, 1 *Medea (apud Ennium) matronis* manibus -issimis persuasit *eqs.* (*cf. Warnecke, PW. VIII 2118, 40*).

compos.: prae-, regypso.

gypsōdes *adi.* γυψώδης. *i. q.* '*colore gypsi*' (*cf. p. 2384, 8*), *sc. albus et subcanus.* CHIRON 72 *oculi ypochima* est candida, gipsodes quae dicitur.

gypsoplastēs, -ae *m.* *cf.* γυψεμπλαστής *et* γυψοπλασία (*Gloss.*). *i. q.* '*gypsarius*' *cf. supra l. 34.* CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 252 pictores et -ae (*cf. ibid.* ex luto ... fingens. *gr.* πλασταί). var. 7, 5, 5 sculptor marmorum ... aut -es (gissofactes *et sim. var. ll.*).

gypsum, -ī *n. et* -us, -ī *m.* *a gr.* ἡ γύψος. *cf. Blümner, PW. VII 2092.* *de genere*: *nom.* -um *n.*: VITR. 7, 3, 3 CELS. 2, 33, 3 SEN. nat. 3, 25, 1. *et saepius.* -us *m.*: GRAMM. suppl. 273, 34 ORIBAS. eup. 2, 1, 9 ISID. orig. 16, 3, 9 *un. cod.* GLOSS. (-us *f.*: PS. THEOD. PRISC. simpl. med. 63, *sed e gr. Galeni versum.*) *de scriptura*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 21, 12 quae ψ sonant et non declinantur ... per bs scribite, ut abscedit ..., gybsum (*sic* CELS. 2, 33, 3 *cod. F*). cy- *var. l.*: CELS. 3, 19, 3 PLIN. nat. 14, 120. gi-: SEN. nat. 3, 25, 1 *al.* [*it.* gesso, *prov.* geis, *hisp.* yeso. *M.-L.*]

1 *de proprietatibus* (*de generibus v. infra l. 5. 40. 43. 53. 54. 57*): -um *est terrae genus*: PLIN. nat. 36, 182 cognata calci res -um est. plura eius genera *eqs.* (*sim.* ISID. orig. 16, 3, 9. 19, 10, 20). GRAMM. suppl. 273, 34 -us ... est terra tenax, unde statuae fiunt (GLOSS. V 620, 5 -us est genus calcis vel terra t.). *de* -i *colore*: PS. PHOEBAD. fid. 1 p. 34ᴮ (*de haeresi; cf. infra l. 14*) *ut* -um aqua permixtum lac colore mentitur, ita *eqs.* SORAN. 87 *bonum lac est* mediocriter candidum nec sublividum nec -o simile (*sc. subcanum*). *aqua permixtum coit* (*cf. infra l. 50*): SEN. nat. 3, 25, 1 nec aliter quam -um sub umore constringitur *haec aqua.* PLIN. nat. 36, 183 -o madido statim utendum est, quoniam celerrime coit. *venenum est* (*cf. supra l. 8*): SCRIB. LARG. 182 -o poto stomachus ... dolore ... urgetur. PLIN. nat. 20, 178 venena opii et -i. 23, 80. 28, 129. 36, 184. *medicamen est* (*cf. l. 47 sqq.*): CELS. 2, 33 *reprimunt et refrigerant* ... creta cimolia, -um *eqs.* (*sim.* CAEL. AVR. acut. 2, 37, 197). MARCELL. med. carm. 30. DIOSC. 5, **142** -o virtute habet stiptica et parimplastica *eqs.* ORIBAS. eup. 2, 1, 9 -us desiccativus est *eqs.*

2 *de usu*: *ad fingenda signa* (*cf. supra l. 6*): PLIN. nat. 35, 153 *hominis* imaginem -o e facie ipsa *expressit. ibid.* formam -i. 35, 156 exemplar e -o factum. TERT. idol. 3 -o ... formetur idolum. ARNOB. nat. 6, 14 p. 226, 10 *simulacra sunt* commixtum glutinum -o. FIRM. err. 6, 4 p. 16, 14. PRVD. c. Symm. 1, 436 brattea -um texerat. ALC. AVIT. carm. 1, 78 corpora -o fingere. *inde meton.* -um *pro effigies gypsea*: IVV. 2, 4 plena omnia -o Chrysippi (SCHOL. imagines ... factas de -o). PRVD. apoth. 458 Apollineo frontem submittere -o. *in architectura*: VITR. 7, 3, 3 *in coronis* minime -um debet admisceri. PLIN. nat. 36, 183 usus -i in albariis *eqs.* HIER. in Agg. 2, 17 p. 766 *caementarius lapidem* inferiorem superiori calce -oque conglutinat. *ad vasa claudenda vel sarcienda*: CATO agr. 39, 2 medicamentum in dolium *fractum*: cerae ..., sulpuris ..., eo addito -um contritum. COLVM. 8, 8, 7 -o lita vasa (12, 16, 4. 5 PORPH. Hor. carm. 1, 20, 3). 12, 44, 6 opercula ... oblini crasso -o (PLIN. nat. 20, 98). 12, 45, 3. PLIN. nat. 15, 62 exclusa omni aura operculo et -o. 15, 66 *uvas* cadis ... conditas -o includit (PALLAD. 11, 17, 2). 18, 308 *legumina* in ... cadis -o inlinant. PALLAD. 2, 15, 4 *sorba* clauduntur urceolis -o desuper tectis. 3, 25, 9 oribus vasculorum -o ... clausis. 11, 14, 16 MARCELL. med. 26, 109. *ad poma servanda*: COLVM. 12, 44, 4 sicco flore -i obruunt uvas (12, 47, 1 sicco -o. PALLAD. 3, 25, 26). PLIN. nat. 15, 64 *mala* crustant -o. PALLAD. 4, 10, 18 *citrea* -o adlinunt. 12, 12, 2. *vino admiscetur*: COLVM. 12, 20, 8 -i quod flos appellatur uncias singulas ... amphoris miscere oportebit (12, 21, 3. 12, 26, 2 heminam -i). 12, 28, 2. 3. PLIN. nat. 14, 120 Africa -o mitigat asperitatem *vini.* 14, 126. 23, 45 -o ... condita *vina.* PALLAD. 11, 14, 3. 4. 11. 14 *bis.* 18 *bis.* *in medicina* (*cf. supra l. 16*): *foris imponitur*: CELS. 3, 19 delinendus homo est ... -o. SCRIB. LARG. 46 -o totam faciem ... oblinere (MARCELL. med. 10, 3). 132 *lienosis proderit* -um aqua conspersum (MARCELL. med. 32, 6 -um aqua ... consperge, donec in se coeat et spissetur, et sic impone). THEOD. PRISC. eup. faen. **44** p. 46, 6 -um ... inlinire (CAEL. AVR. chron. 2, 13, 153). log. 36 p. 135, 7 pulveribus aspergo membra ... -i Naxi⟨i⟩. CASS. FEL. 30 p. 61, 2 lines fontem ... -o posca resoluto. *potum datur*: MARCELL. med. 27, 43 -i peregrini triti unciam I. *reliqua de usu*: PLIN. nat. 18, 115 -i pars ... inspargitur *zeae.* 34, 150 *ferrum* a robigine vindicatur ... -o. 35, 198 *ad vestes desquamandas* Graecia ... Tymphaico utitur -o. PALLAD. 4, 10, 5. GAVDENT. serm. **17** *martyrum* sanguinem tenemus -o collectum.

gyptus *v.* git *p. 1997, 26.* *Brandt.*

?**gȳra,** -ae *f.* *i. q. gyrus, orbis, circuitus*: SCHOL. Hor. carm. 2, 19, 17 tu flectis amnes: flectis per -as (*Keller codd. secutus,* gyros *edd.*), quia et Dionisus Nili fontem sicut Hercules quaesiit. DIOSC. 4, 53 folia habens angusta in circuitu ... coma in summo in -a habens (*sed cf.* 4, 56 in -o [*gr. 4, 60* κύκλῳ]. 4, 165).

[gyras *per itacismum pro vocabulo graeco q. e.* γῆρας: ORIBAS. syn. 2 add. p. 843 marasmos ... siccidior appellatur, quod et gyras nominant, quod latini senecionem appellant. *cf.* geras.**]**

gȳrātio, -ōnis *f.* *a* gyrare. *i. q. motio circularis*: CHIRON 122 si febricitare coeperit iumentum ... gurationibus (*Oder*, curacionibus *codd. cf. p. 2385, 14*) adgravabitur. **[**371 *gurationibus* (*Oder*, curacionibus *codd., quod tuentur Oder in Add. et Grevander, Eranos 25 [1927] 100*; cubationibus *Heraeus et Hoppe*) longis utatur**]**.

gȳrātus, -ūs *m.* *a* gyrare. *i. q. motus circularis*: OP. imperf. in Matth. 2 p. 638 oportebat per unumquemque -um (*sc. stellarum*) eamdem ... rem consummari. *ibid.* si eiusmodi motio et -us stellarum eiusdem malitiae et eiusdem bonitatis causam praestat, oportebat non semel fieri Abraham aut patriarchas ... sed quotienscumque fit ipse -us stellarum. *ibid.* qualis -us (*sc. stellarum*) ab idolis recedere homines fecit.

gyrgillus *v.* girgillus.

gyrīnus, -ī *m.* *vox graeca.* PLIN. nat. 9, 159 ranae ... pariunt minimas carnes nigras, quas -os (*edd.*, chrinos *libri*) vocant (*cf. Hesych.* γύρινον· τὸ ἐκ τοῦ βατράχου παιδίον. *v. Aristot. hist. anim. 6, 13 p. 568 a, 1 Schol. Nic. ther. 620*).

[Blatt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gȳro, -āvī, -ātum, -āre. *a* gyrus. *de scriptura*: giro *in codd. passim, e. g.* ITALA Hebr. 11, 30 (cod. d) *saec. VI.* TAB. devot. Audollent 275, 19. 31. 276, 23. 280, 12 *al.* guiro (*cf. p. 2386, 14*) *hic illic legitur, e. g.* CHIRON 301. guro: TAB. devot. Audollent 272A, 12. *fortasse* CHIRON 402 (*v. l. 14. cf. p. 2384, 69*). GLOSS. GLOSS. γυρεύω, -o. *cf. vol. III 1136, 5* circumeo (GLOSS.L III Abstr. CI 11—13). *de usu* (*cf.* SERV. Aen. 5, 85 gyros nomen legimus; verbum exinde non invenimus [*sc. apud auctores idoneos*]): *vocabulum vergentis latinitatis est; extat inde ab* ITALA; *de* PLIN. nat. *v. infra l. 80.* [*it.* girare. *francog.* girer. *hisp.* girar. *M.-L.*] [*loc. dub.*: CHIRON 117 calidis . . . locis ad continendam curationem *g*urabis eum (*Oder,* curabis *cod., quod Oder in Add. recte def.*). 402 potionato et exerceto eum inter dies, donec sudet. quanto fortior fuerit, tanto agilius *g*urato (*Oder,* curato *cod.; cum* circumgiro *confert Oder recte, etsi* curato *iam legit* VEG. mulom. 2, 89 tanto diligentius est curandus)].

1 ***transitive:*** **a** *i. q. cingere, circumire (aliquid) cum de militibus oppidum circumdantibus tum de qualibet circuitione vel circumactione*: ITALA Hebr. 11, 30 (cod. d) fide muri Iericho ruerunt diebus septem -ti (κυκλωθέντα. VVLG. circuitu dierum septem. *cf.* ITIN. Burdig. p. 597, 4 Hiericho, cuius muros -erunt cum arca testamenti). ITIN. [Silv.] 19, 8 Persae (-i *cod.*) . . . -ant civitatem. VVLG. Iudith 13, 12 -antes vallem venerunt ad portam civitatis. Sirach 43, 13 *arcus* -vit caelum in circuitu gloriae suae (ἐγύρωσεν οὐρανὸν ἐν κυκλώσει δόξης). PS. SORAN. epit. 38 hedera . . . quae . . . tortuosa -at arbores. GREG. TVR. glor. mart. 82 p. 544, 15 -ta (*i. circumacta*) mole periculi. PS. MATTH. euang. 12, 2 cum . . . Ioseph . . . -asset septies altare (*syn.* circuisset). *nota imaginem ab equitatione petitam* (*cf. infra l. 51*): VEN. FORT. Mart. 2, 245 medias . . . nox transcurrerat horas et rota flexa aequo -bat ordine metam. BRAVLIO Isid. epist. 12 septimum annum tempora -ant ex quo memini me . . . postulasse. **b** *i. q. -ando adire, circumire ad aliquem (-quid), lustrare*: ATHAN. Lucif. epist. 6 p. 327, 5 Arriani . . . naves quaerunt, heremias -ant, domos perturbant. VVLG. gen. 30, 32 -a (עֲבֹר) omnes greges tuos. Sirach 29, 25 repromissio . . . viros potentes -ans migrare fecit. OP. imperf. in Matth. 44 p. 882 vestimenta empturus -as unum negotiatorem et alterum. **c** *i. q. vertere*: SORAN. p. 93, 4 si *corpus infantis* nec -ari possit. ROMVL. fab. Aesop. 44, 2 *rec. W.* personam traugedi (*sic; i. tragoedi*) lupus invenit; dum -asset illa⟨m⟩ et regiras⟨s⟩et, ait (*rec. gall.*: quam semel et iterum vertit). VITAE patr. 5, 14, 5 *scriptor* non . . . -vit calamum ultra, ut . . . clauderet litteram *O* (ἔστρεψε). PASS. Tarach. 2 -ate illum et super ventrem caedite (στρέψαντες αὐτόν). PASS. Petr. Paul. long. 60 quia non sum dignus ita esse in cruce sicut dominus, -ate crucem meam (*syn.* verto).

2 ***reflexive:*** *i. q. vertere*: VEG. mulom. 2, 5, 2 in illa parte capitis, ubi vitium remanserit, difficile se -bit (*Chiron 261* se praegirat). SORAN. p. 91, 4 ut non se -are possit *laborans mulier.* 92, 14 si ipsum pecus mortuum sit, ut nec se -are nec exire possit (*cf. supra l. 37*).

3 ***intransitive:*** *i. q. se (in orbem) vertere*: **a** *speciatim in equitatione de equis sive aurigis metam circumcurrentibus* (*cf. supra l. 28*): TAB. devot. Audollent 272A, 12 male -ent (guren *traditur, v. supra l. 4*). 275, 19. 31. 276, 23. 280, 12. 281, 12. 282, 26. 283A, 28. **b** *generatim de qualibet conversione*: ITALA eccles. 1, 6 (Ambr. in psalm. 118 serm. 12, 22, 1 Ravenn. p. 22, 9) *sol* vadit ad austrum et -at ad aquilonem (*cf.* Mar. Victorin. verb. script. 5 *sol* -ans circumit usque ad aquilonem. LXX κυκλοῖ. VVLG. -at [הוֹלֵךְ] per meridiem et flectitur [סוֹבֵב] ad aq.). *ibid.* (Mar. Victorin. verb. script. 5) -ans -ando peragrat spiritus, in circuitum suum convertitur (*cf.* Ambr. in psalm. 118 serm. 12, 22, 1 -ando -at spiritus. Hier. in Zach. II praef. p. 825 -ans -ando vadit spiritus et in circulos suos revertitur. LXX κυκλοῖ κυκλῶν πορεύεται. VVLG. lustrans universa in circuitu pergit spiritus [סוֹבֵב סֹבֵב]. *cf.* MAR. VICTORIN. verb. script. 5 spiritum esse, qui -ans -ando incessabiliter orbem totum peragret). EXPOS. mundi 60 -antem (*acc. absol.*) ad austri terram inveniens terram Mauritaniam (*alt. rec.* -ante circulo a partibus austri invenies Mauritaniae terram). SCHOL. Pers. 3, 23 sicut rota *figularis* semper -ans non cessat (*cf. p. 2387, 72*). CHIRON 257 *iumentum* in illam partem corporis -at tamquam post molam (VEG. mulom. 2, 2 vadit in gyrum). *sim.* 279 (*cf.* VEG. mulom. 2, 10). 286 stare nescit, sed frequenter -at (301). 330 -at sicut mola. AMBR. in psalm. 118 serm. 12, 20, 2 *sol* -ando in inferiore invenitur orbis parte caelestis. 12, 23, 1 sol iustitiae -vit ad gentes. PS. HIER. expos. in euang. prol. p. 533C spiritus in rota: praedicatio evangelii in mundo -ans. VVLG. II reg. 5, 23 -a post tergum eorum. I Macc. 13, 20 -verunt per viam quae ducit Ador (ἐκύκλωσεν ὁδόν). PS. AVG. serm. 120, 1 cum per has . . . temporum -antium rotas mundiale curriculum volveretur. GREG. TVR. Franc. 7, 10 cum tertio cum eodem (*i. rege in parma collocato*) -arent, cecidisse fertur.

pass. perf. **gyrātus** *i. q. in orbem factus*: PLIN. nat. 5, 62 metatus est eam (*sc. Alexandriam*) Dinochares . . . ad effigiem Macedonicae chlamydis orbe -o laciniosam. ITIN. [Silv.] 5, 5 fundamenta parent quemadmodum fuerunt lapide -a. ITIN. Anton. Plac. rec. A 18 cingella -a, balteos, coronas.

comp.: ad-, circum-, con-, de-, per-, prae-, regyro. *deriv.*: gyratio, gyratus (-us).

gȳrovagus, -a, -um. *a* gyrus *et* vagus. BENED. reg. 1 quartum . . . genus est monachorum quod nominatur -um (GLOSS. V 413, 40 -um: circumvagantium), qui . . . per diversas provincias ternis aut quaternis diebus per diversorum cellas hospitantur, semper vagi et numquam stabiles.

×**gȳrus**, -ī *m.* γῦρος. *de scriptura*: cyrus: VAL. FL. 6, 132 *V* (*saec. IX*). GELL. 16, 8, 17 (*dett.*). AMM. 14, 6, 20 *V.* girus: *libri passim, e. g.* CIC. off. 1, 90 (*dett.*). COLVM. 10, 226 (*dett.*). PLIN. nat. 11, 68 *RE* (*saec. XI*). GELL. 16, 8, 17 *XO* (*saec. X*) SYMPH. 214 *cod. A saec. VII. cf.* giro (*p. 2385, 1*). *apud scriptt. vergentis latinitatis praevalet forma* girus. *hinc pendet* APPEND. Probi 28 -us non girus (gyrus *cod.*). *v. Housman ad* MANIL. 1, 331. guirus *sim.* (*cf. p. 2385, 3 et v. sim. s. v.* gula, *p. 2354, 48*): CATVLL. 66, 6 (guioclero *V* [*i.* guro *addito glossem. cf. Friedrich ad l.*]). ANTH. 103, 5 NON. p. 413 PALLAD. 3, 21, 2. ORIBAS. *hic illic.* goerus: CYPR. GALL. deut. 118 NON. p. 20. 198 AVSON. 384, 5. 7. gurus (*cf. l. 16*): NON. p. 413. *de genere*: gyra, -ae *v. p. 2384, 60.* NOT. Tir. 96, 17. GLOSS.L III Abol. GR 22 g⟨y⟩ros: orbis, circulus (Corp. I 34). *cf. vol. IV 1593, 39 et* NON. p. 20. *vocabulum extat inde a* CIC. (*v. infra l. 74*). *saepe legitur in hexametris inde a* CATVLLO *pro obliquis casibus vocis q. e.* circulus (*cf. Bednara, Archiv 14 [1916] 586*): VERG. *6ies*. MORET. *bis.* HOR. sat. 2, 6, 26 PANEG. in Mess. 94 PROP. *bis.* OV. *5ies*. GRATT. *bis.* MANIL. *18ies* (*cf. p. 2387, 4 sqq.*). LVCAN. *6ies*. LAVS Pis., VAL. FL. *singulis locis.* SIL. *12ies*. STAT. *19ies*. *post* CIC. *nemo vocabulum exhibet in soluta oratione ante* SEN. (*v. p. 2387, 15; idem quater in versibus*). COLVM. *quater* (*semel in versibus*). PLIN. nat. *bis.* TAC., PLIN. epist., SVET. *singulis locis. deinde frequentior usus: in versionibus sacrae scripturae a* VVLG. *discrepantibus, hic illic in* -o (-um) *pro* in circuitu *legimus, v. p. 2388, 40 sqq. 44 sqq.* VVLG. *64ies* *vocem habet* (*29ies* circulus; *at legitur saepissime et* circuitus *et* orbis). [*it., hisp.* giro; *val.* gĭur. *M.-L.*]

[*e coni. satis certa*: MANIL. 1, 331. 530. *v. p. 2387, 6. 45. falso inducitur*: PLIN. nat. 16, 64 si fronde ea ⌊circumcludantur⌋ ignis et serpens (-oque cludatur *E*). SIL. 6, 326 vertit . . . certamina Graius (-us *Col.,* gratos *Sang.*). 9, 242 Numidis circumvolitare vagosque (giros *Sang.*) ferre datur cursus. *interpr. dub.*: VVLG. I par. 11, 8 in circuitu a Mello usque ad -um (מִסָּבִיב, *cf. infra sub II A*). CORP. XIV 1124, 6 concessum sibi c⟨um arc⟩a quae est ante front⟨em huiu⟩s monimenti a -um . . . usque ad limitem. *obscurius* TER. MAVR. 299.]

I *i. q.* ***orbis, circulus*** (*nota colorem iterationis*): **A** *significationes speciales*: **1** *in equitatione*: **a** *sensu proprio*: **α** *de orbibus ab equite et in arenae circulo et in campo factis* (*de re v. Daremberg-Saglio II 1 p. 749, 2*): VERG. georg. 3, 115 frena . . . Lapithae -osque dedere impositi dorso. PANEG. in Mess. 94 curvo . . . contendere -o (*cf. infra l. 61*). OV. ars 3, 384 in -os ire coactus equus. MANIL. 5, 75 flectere equorum . . . vires ac torto (toto *al., cf.* 1, 332) stringere -o. SEN. Oed. 143 sonipes in ipso concidit -o. LVCAN. 1, 425 flexis in -um . . . frenis. 4, 45 equitem . . . iubet *dux* munitum . . . latus laevo praeducere -o (*cf.* SIL. 4, 178. 318 *syn.* orbis). 6, 87 tremulo medios abrumpit poplite -os *sonipes.* LAVS Pis. 54 effusos in -um carpere cursus. SIL. 2, 171 fallaci -o campum secat *regina.* 4, 19 domitat . . . cornipedem in -os. 7, 645 Brutum . . . levibus flexo . . . -is ludificatus equo *Cleadas Tyrius* (*cf.* STAT. silv. 5, 2, 121). STAT. Theb. 11, 514 sonipes . . . arva sanguineo scribit rutilantia -o. silv. 3, 2, 125 turmas facili praevertere -o fortis. TAC. Germ. 6 variare -os (*cf. infra l. 60*). ARNOB. nat. 7, 41 p. 274, 5 cantherios . . . replicantes -os septem. CLAVD. 28, 633 in varios docto discurritur ordine -os (*cf. supra l. 59*). CORIPP. Ioh. 1, 544 incurvo nec cessat flectere -o cornipedem (*cf. supra l. 48*). **β** *de ipsa area stadii rotunda*: VERG. georg. 3, 191 carpere . . . -um incipiat *equus* . . . sinuetque alterna volumina crurum. PROP. 3, 14, 11 -um pulsat equis. STAT. silv. 5, 3, 139 non totiens victorem Castora -o nec fratrem caestu virides clausere Therapnae.

b *in imagine ab equitatione petita*: **α** *de sideribus*: MANIL. 5, 636 glomerabit equo -os (*i. -os -is addet*) . . . rector. SEN. Phaedr. 313 *Sol* nocturnas agitare bigas (*i. lunam*) discit et -o breviore flecti. ZENO 2, 49 p. 505, 1 sempiterni cursus (currus *al.*) auriga teretis (terrestris *pars codd.*) metae sua replicans complicando -o sollemni vestigia. **β** *de navibus instar equorum metam circumvehentibus*: SIDON. epist. 2, 2, 19 navalibus trita -is meta. **γ** *de hominibus hominumve operibus quodammodo refrenandis*: CIC. de orat. 3, 70 ex ingenti quodam oratorem . . . campo in exiguum sane -um compellitis. off. 1, 90 ut equos . . . domitoribus tradere soleant . . ., sic homines secundis rebus ecfrenatos . . . tamquam in -um rationis et doctrinae duci oportere. PROP. 3, 3, 21 cur tua praescriptos evecta est pagina -o⟨s⟩ (*sic Scalig., Rothstein;* praescripto sevecta est . . . -o *Hosius codd. secutus, sed* sevehor *nusquam legitur*). OV. rem. 398 attrahe lora fortius et -o curre, poeta, tuo. COLVM. 10, 226 parvo . . . decurrere -o (*de poeta*). STAT. silv. 4, 7, 4 ingens opus in minores contrahe -os. PLIN. epist. 9, 26, 7 angustissimo -o ingeniorum impetus refringendos.

[Blatt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2 *in re astronomica*: **a** *cum de cursu orbiculari sideris (gr. ἕλιξ, v. infra l. 20) tum de quolibet circulo in orbe caelesti et terrestri*: CATVLL. 66, 6 ut Triviam ... amor -o devocet aerio. HOR. sat. 2, 6, 26 bruma nivalem interiore diem -o trahit. MANIL. 1, 234 alios superat -os aliosque relinquit *Delia*. 1, 503 Arctos ... contenta suos in vertice flectere -os. 1, 530 sidera ... dimensa suis consumere tempora -is (*Housman*, signis *codd., Wag.*). 1, 592 sublimis ... -us (*i. circulus arcticus. cf.* 1, 685 boreae -o). 1, 611 iuga Chelarum medio volitantia -o (*de circulo aequinoctiali, cf.* 1, 689. 695). 1, 624 -i signa prioris (*i. coluri aequinoctialis*). 1, 648 fines si vis cognoscere -i (*i. horizontis*), circumfer ... oculos per orbem (*cf.* 1, 664 *in versu dubio*). 1, 667 obliquos adversaque fila trahentes inter se -os (*de ecliptica et de orbe lacteo*). 1, 675 per tres -os inflexus ducitur orbis (*sc. ecliptica*). 1, 699 tris ... secat medios -os (*i. duos tropicos et aequatorem*) *orbis lacteus*. SEN. epist. 12, 6 angustissimum habet dies -um (*syn.* orbis. circulus). nat. 7, 12, 8 stellis intra signiferum cursus est, hunc premunt -um. CHALC. comm. 65 signa coelestia -is aequabiliter ex propria conversione distantibus depingentia circulos adversos. 108 erraticas stellas superinpositas esse -is circulorum. 116 recedet *Venus* iniquis semper -is. *ibid.* quos ... -os Graeci helicas adpellant. AVIEN. Arat. 134 haut mora longos pigra tenet -os. AVSON. 384, 5 autumnus ... octo et octoginta -is *solis*. 384, 7 additis ad hos ⌊priores -os geminis orbibus. AMBR. hex. 4, 4, 14 -us solis anni circuitu *completur*. VVLG. sap. 13, 2 -um stellarum (κύκλος). PS. RVFIN. in Am. 5, 7—8 solis globus cum explicaverit -os. AVG. conf. 5, 4, 7 septentrionum -os. 10, 8, 15 -os siderum (*cf.* serm. ed. Mai 126, 5). gen. ad litt. 1, 10 p. 15, 15 non deesse per circuitum -i totius alibi diem alibi noctem. civ. 7, 6 p. 282, 15 D. inter lunae ... -um et nimborum ac ventorum cacumina. VITA Caes. Arel. 2, 46 e quibus *annis* quadragesimum in pontificatu verteret circulus -um. *sic in geometria*: MANIL. 1, 546 quacumque inciditur orbis per medium, pars efficitur tum tertia -i. MART. CAP. 6, 714 semicirculus, cuius ... -um curva linea facit. VVLG. II par. 4, 2 funiculus triginta cubitorum ambiebat -um eius (*sc. maris fusilis rotundi per circuitum*). **b** *de ipsa caeli vel terrae rotunda forma* (*vergit ad notionem globi*): IREN. 2, 30, 1 velut in manu tenet -um terrae (VVLG. Is. 40, 22 qui sedet super -um terrae [ITALA Rustic. Conc.[8] I 4 p. 78, 37 tenet -um]. *cf.* prov. 8, 27 certa lege et -o vallabat abyssos [*in hebr.* lex *et* -us *fere idem valent; cf. etiam p. 2388, 78*]). AVSON. 368, 2 ingentia mundi corpora, sublimi caeli circumdata -o (*cf.* VVLG. Sirach 24, 8 -um [γῦρον] caeli circuivi sola).

3 *de spiris serpentis, aliis motibus animantium*: VERG. Aen. 5, 85 anguis ... septem ingens -os, septena volumina traxit (*ibid.* agmen. *e Verg.* ANTH. 7, 4). SEDVL. carm. pasch. 4, 149, *cum quo conferas* op. pasch. 4, 13 p. 264, 3 septem membrorum -os intorquens. *ibid.* volumina). MANIL. 1, 331 serpentem magnis Ophiuchus nomine ⌊-is⌋ dividit (*Housm., cf. adn.*; signis *codd., Wag.*). SIL. 6, 226 sinuatis -is. 6, 259 -os flexi ... tergi. 13, 644 *anguis* ingenti traxit curvata volumina -o. STAT. Theb. 5, 550 *serpens* collectus -o. 10, 602 in speciem serpentis ... ancipiti -o volvi frangique ruborem *flammae* (*cf.* 9, 117). 11, 311. MART. CAP. 4, 328 serpens -is immanibus involutus. *de volatu avium et apium*: OV. am. 2, 6, 33 vultur ducens (ducit *PS*) ... per aera -os. met. 2, 718 miluus ... flectitur in -um (*syn.* circinat auras). PLIN. nat. 10, 59 *grues* -os ... peragunt. 11, 68 -is volatu editis. SERV. Aen. 1, 398 reflexos in -um volatus. *de piscibus*: SEN. Ag. 452 piscis ... agitat -os. *de corpore hominis*: AVSON. 393, 47 teretes feminum -os. AMM. 14, 6, 20 *v. p. 2388, 17.* SIDON. epist. 2, 9, 4 *de sphaeristis*: inter rotatiles catastropharum -os. *de flexibus euntium*: AMM. 30, 1, 12 *fugiens* maeandros faciebat et -os. *cf. de circuitu*: COMMENT. Lucan. 6, 57 -um Maleae navibus donare. *de circuitu gradientium*: PAVL. NOL. carm. 21, 126 *Iosue* septenos iterans ... circa moenia *Iericho* -os.

4 *de scalis vel via per circulum ductis*: ITIN. [Silv.] 3, 1 non eos (*i. montes*) subis lente et lente per -um, ut dicimus in cochleas, sed totum ad directum subis. VVLG. Ezech. 41, 7 platea ... in coenaculum templi deferebat per -um (*ibid.* per cochleam. *hebr. corrupt.*). *de flumine*: IVL. HON. cosmogr. A 45 Nilus ... -um iterum faciens.

5 *de turbine*: VERG. Aen. 7, 379 torto volitans sub verbere turbo quem pueri magno in -o vacua atria circum ... exercent. EVSTATH. Bas. hex. 5, 10 turbo ... curvatis spatiis -os explicat tortuosos (ποιοῦνται περιστροφάς).

6 *de rota figulari*: AVIAN. fab. 41, 9 rapiente volumina -o (*v. Blümner, Technologie II 37, 1*). *in imagine*: AVG. civ. 5, 4 p. 195, 19 D. ut homines luteum cor habentes in -um mittantur (*ambigue tam de proprio rotae figularis orbe quam translate de erroris -o*). *sim. in instrumento medicinali*: HIER. in Am. 2, 5 p. 289 calore superioris -i *in curcurbita*.

7 *in fossura*: COLVM. 5, 9, 17 altis -is ablaqueabimus *oleas*. PALLAD. 3, 21, 2 duobus palmis ab ea (*rosa*) -um fodies (*Geopon. 11, 18, 5* γῦρον ὀρύξας).

8 *de circulari motu aquae*: SIL. 13, 25 calculus ... exiguos format ... -os *in stagnante unda*.

B *generalia sec. iuncturas disposita (abl. vel praepp.; fere de motibus in orbem)*: *abl.* gyro: VERG. Aen. 10, 884 *telum* figit ... ingenti -o. 11, 695 Orsilochum ... eludit -o *Camilla*. GRATT. 225 maiore secat spatia extera -o *metagon*. 245. PHAEDR. 3 epil. 25 simili -o venient ... vices. LVCAN. 3, 554 longo frangere -o cursum (*de navibus*). 4, 79 *de arcu caelesti* (*cf.* STAT. silv. 5, 1, 104, *sim.* Theb. 1, 311). VAL. FL. 6, 130 patulo. SIL. 4, 451 artato. 14, 370 lunato. STAT. Theb. 3, 529 sese immoti -o ... tenent *cygni*. 4, 67. 6, 223 dextri -o ... hac redeunt. 9, 117 ancipiti circumfert cornua -o. 11, 311. silv. 2, 2, 89. Ach. 1, 314 nondum toto peraguntur cornua -o (*sc. vitulo*). 2, 136. SYMPH. 214. NON. p. 413 celeri -o rotare. PRVD. c. Symm. 1, 321. MARCELL. med. carm. 33 tunde ... seu contere -o *species*. SEDVL. carm. pasch. 2, 65. -is: MORET. 26 rotat ... -is orbem. STAT. Theb. 4, 539 caligantem longis Ixiona -is. SIL. 2, 87. CHALC. comm. 56 animae motus -is circuit ⟨et⟩ anfractibus (*cf.* 101. 324). AMM. 14, 6, 20 feminas ... iactari ... -is. MART. CAP. 9, 909 quoddam -is multiplicibus circulatum (*de lyra*). in -o: CET. FAV. 2 p. 288 ageretur *Triton* (*sc. aereus, index ventorum.* VITR. 1, 6, 4 circumageretur). DIOSC. 5, 177 in caccabo ... pertuso in -o. APIC. 8, 369. ISID. orig. 20, 15, 2 *cf. p. 1996, 59.* in -um: MORET. 101 it manus. OV. met. 7, 784 COLVM. 8, 17, 10 SVET. Iul. 39, 2. APVL. Plat. 1, 8 in -um circuitumque torquentur. CHALC. comm. 56. 122. SERV. Aen. 1, 117 circumagit. AVG. in psalm. 139, 13 in -um eant erroris. VEG. mulom. 2, 2 tamquam ad molam vadit in -um (*Chiron 257* girat). *al.* MART. CAP. 6, 709 lineae in -um reflexae (κυκλικαί, *opp.* directae). VAL. CEM. hom. 1, 5 ducti equi. in -os: COLVM. 5, 4, 1 *vineae* in orbiculos -osque flectuntur. STAT. Theb. 6, 444 spargitur *equus*. ITALA eccles. 1, 6 (Ambr. in psalm. 118 serm. 12, 22, 1. in circulos VVLG.). *al.* per -um: NON. p. 189 zonatim. ITIN. [Silv.] 3, 1 *v. p. 2387, 62.* AVSON. 302, 115 CHIRON 973 *al.* per -os: MANIL. 1, 440 flexa per ingentes stellarum flumina -os.

II *i. q.* **ambitus**, *de locis circumiacentibus* (*e. g.* HIER. in Hab. 1, 2 p. 607 pro munitione et petra, in cuius locum Symmachus interpretatus est 'conclusum', in Hebraeo ponitur masur [מָצוֹר], quod Theodotio '-um', Aquila et quinta editio 'circinum' transtulerunt). *in iuncturis praepositionalibus idem fere valentibus quod 'circa, circum, in circuitu'* (*de structuris v. Löfstedt, Komment. Peregr. Aeth. p. 66. in hebr. fere semper* סָבִיב, *antecedente hic illic praep.*): **A** *absolute* (*sine epitheto*): in -um: ITALA exod. 40, 8 (Monac.) circumdabis atrium in -um (κύκλῳ. VVLG. circumdabis). psalm. 96, 3 (Mutian. Chrysost. hom. 23, 3 p. 381 extr. VVLG. in circuitu [*sic plerumque*]). EXPOS. mund. 66 SORAN. 42, 4. 54, 11 gravedo ... lumborum totiusque vicinitatis in -um. 116, 16. in -o: ITALA Ezech. 8, 10 (Sangall.) simulacra ... descripta in ea in -o. ITIN. [Silv.] 29, 5 *al.* VVLG. Ios. 23, 1 (מִסָּבִיב). Iob 19, 12. Ezech. 37, 2 circumduxit me per ea in -o (סָבִיב סָבִיב). *et saepius.* I Macc. 6, 62 (κυκλόθεν). DIOSC. 4, 56 (*ibid.* in circuitu). *aliter* 4, 165 fodiunt in -o aut rotunditate (*gr. 4, 170, 2* ὁλμοειδῶς). ANTHIM. 49 ORIBAS. syn. 1, 31. 7, 1 *al.* GREG. M. moral. 14, 46. VITA Sim. 13 pardus ... in -o omnia vastabat. per -um: ITIN. [Silv.] 2, 6 omnes qui per -um sunt. 4, 4 *al.* VVLG. exod. 30, 3 *al.* III reg. 6, 5 (*ibid.* per circuitum). *saepe.* Iudith 7, 6 dum circuit per -um. Ezech. 41, 16 per -um in circuitu. PASS. Thom. p. 140, 13. *traditur* per -o: ITIN. [Silv.] 2, 5 montes ... per -o ... unus esse videtur. 3, 6. 19, 10.

B *accedit genetivus rei, cuius ambitus est* (*vel pron. poss.*): in -um: cimiterii: MIRAC. Theclae p. 170, 9 arbores ... consitas. in -o: altaris: ITALA III reg. 18, 32 (Lucif. Athan. 1, 17 p. 96, 25) fecit foveam (κυκλόθεν. VVLG. in circuitu). Helisei: IV reg. 6, 17 (Hil. in psalm. 137, 5) mons erat (περικύκλῳ. VVLG. *ut supra*). *al.* meo: VVLG. thren. 3, 5 aedificavit. per -um: colliculi: ITIN. [Silv.] 13, 3. tui: ITALA Is. 29, 3 (Hier. in Is. p. 387) ponam ... turres (βαλῶ ... περὶ σὲ πύργους. VVLG. in circuitu tuo). *capitii*: VVLG. exod. 28, 32 ora per -um eius. tabernaculi: *ibid.* 40, 31. *talia saepius.* **C** in -o *accedente accusativo ad exemplum praepositionis q. e.* circum: ITIN. [Silv.] 3, 8 in -o parietes ecclesiae. VVLG. III Esdr. 4, 34 *sol* convertit (*sc. se*) in -o caelum in locum suum in una die. MISC. Tir. p. 63, 8 carnes qui in -o dentes crescunt. *c. abl. quasi acc.*: ITIN. [Silv.] 14, 2 in -o colliculo isto. 37, 1 in -o mensa. GREG. TVR. Franc. 10, 16 p. 427, 18 foliola aurea fuerant in -o palla (-ae *dett.*).

III *singularia* (*notio rotundi iam evanuisse videtur*): *i. q. coetus sive congregatio animantium*: LVCAN. 4, 781 densatur ... globus, quantum pede prima relato constrinxit -os acies. STAT. silv. 3, 2, 25 *navis* utrumque latus molli praecingite -o, *Nereides*. AVSON. 302, 10 *sapientium* e medio prodeo -o Solon (*cf. ibid. vs. 8* in orbe). *i. q. ambages*: GELL. 16, 8, 17 ne ... in illis dialecticae -is atque maeandris ... consenescas (*cf. p. 2387, 58*). *i. q. vinculum*: VVLG. Iob 38, 31 -um Arcturi poteris dissipare (מֹשְׁכוֹת, *cf. Hitzig ad l.*). ARATOR act. 1, 792 *legis* circumdata -o *Iudaea* (*cf. p. 2387, 38*). *v. Onom.*
deriv.: gyro. *comp.*: gyrovagus. *Blatt.*

gyt, gytter, gyttis, gytus *v.* git.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae